

TOTIUS LATINITATIS

LEXICON

CONSILIO ET CURA

JACOBI FACCIOLATI,

OPERA ET STUDIO

ÆGIDII FORCELLINI,

ALUMNI SEMINARII PATAVINI, LUCUBRATUM.

TOMUS QUARTUS.

POST FATA RESURGO

PATAVII, Typis Seminarii, MDCCLXXI.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

S.

S Littera semivocalis (quia ejus appellatio a vocali incipit, & in ipsam desinit) sibilum quendam sono exprimit. Unde *Messala* apud *Martian. Capell. l. 3. pag.* 55. non litteram, sed sibilum esse dixit. Præponitur ac subjicitur omnibus vocalibus, & ex consonantibus *c*, *p*, *q*, & *t*, & in quibusdam peregrinis vocibus etiam *m*, ut *scabies*, *scio*, *scribo*, *spero*, *squalor*, *sto*, *strenuus*, *Smyrna*, *smaragdus*: postponitur *b*, *p*, & *r*, ut *scrobs*, *princeps*, *pars*, *fors*: geminatur in medio, quemadmodum ceteræ, ut *cassus*, *possum*: mutatur in *r* in medio vocum, ut *Valerius*, *Furius*, *Papirius*, *ara*, *dari*, & alia apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3.* pro *Valesius*, *Fusius*, *Papisius*, *asa*, *dasi*, &c. quod olim dicebant, teste *Cic. 9. Fam. epist.* 21. *Quintil. l. 1. c. 4.* (*al. 6.*) *Macrob. 3. Saturn. c. 2.* & *Fest.* in *Aurelium*, & in *Dasi*: & in fine, ut *arbor*, *honor*, *labor*, *vapor*, &c. quod olim *arbos*, *honos*, *labos*, *vapos*: quæ hodieque interdum in usu sunt, præsertim in carmine. V. initium litteræ *R*. Ciceronis temporibus, inquit *Quintil. l. 1. cap. 7.* (*al. 13.*) paulumque infra, fere quoties media vocalium longarum, vel subjecta longis esset, geminabatur, ut *caussæ*, *cassus*, *divissiones*: quo modo & ipsum, & Virgilium quoque scripsisse, manus eorum docent. Atqui paulum superiores etiam illud, quod nos gemina *s* dicimus *jussi*, una dixerunt *iusi*. Hæc *Quintil.* ¶ Eandem in fine dictionis elidebant. *Cic. in Orat. c. 48. a med.* Quin etiam, quod jam subrusticum videtur, olim autem politius, eorum verborum, quorum eædem erant postremæ *duæ* litteræ, quæ sunt in *optimus*, postremam litteram detrahebant, nisi vocalis insequebatur. Ita non erat offensio in versibus, quam nunc fugiunt poetæ novi. ita enim loquebamur: *qui est omnibu' princeps*: non *omnibus princeps*: & *vita illa dignu' locoque*, non *dignus*. Hæc *Cic.* Plura dabit hac de re exempla *Gell. l. 11. c. 4.* ex *Ennio*. Sed & in aliis positionibus id factitabant, ut notat *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* tristioris soni vitandi causa. Sic *Enn.* apud *Fest.* in *Genas*, & in *Sulcis*. Pandite, sulti', genas, & corde relinquite somnum. *Id.* apud *eund.* in *Sas*. Virgine' nam sibi quisque domi Romanus habet sas. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n.* 404. Sublatus pudor omni', licentia, fenu' refertur. ¶ In notis est *summ*, *sibi*, *Sextus* prænomen, *Senatus*, &c. S. C. senatusconsultum: S. A. D. sub ascia dedicavit: S. I. M. Soli invicto Mithræ: S. P. sua pecunia: S. T. T. L. sit tibi terra levis: & alia, quæ in litteratis lapidibus occurrunt. ¶ Est etiam nota silentii. V. *Sileo*.

S A

SABADIA Sacra. V. in *Sabazius*.

SABÆUS, a, um, *Σαβαῖος*, ad Sabam pertinens, quæ est regio & urbs Arabiæ Felicis inter Arabicum & Persicum mare, nobilis proventu odorum, & præcipue turis. Ipsa urbs Mariaba, *Μαριάβα*, dicitur a *Plin. l. 6. c. 28. a med.* ab aliis Saba, *Σάβα*, unde nomen. Sabæi sunt ipsi populi. *Plin. l. 12. c. 14.* In medio Arabiæ sunt Atramitæ, pagus Sabæorum in monte excelso, a quo octo mansionibus distat regio eorum turifera, Saba appellata. *Virg. 2. Georg. v.* 116. & *lib. 1. v.* 57. sola India nigrum Fert ebenum: solis est turea virga Sabæis. *Id. 1. Æn. v.* 420. centumque Sabæo Ture calent aræ. *Senec. in Herc. Oet. v.* 792. Splendescat ignis turis, quod Phœbum colens Dives Sabæis colligit truncis Arabs. *Colum. l. 10. v.* 262. Sabæus odor. *Stat. l. 4. Silv. 8. v.* 1. templa Sabæis nubibus imple. *h. e.* vaporibus turis incensi. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v.* 58. Turis odoratæ cumulis, & messe Sabæa Pacem conciliant aræ. *Id. de Phœnice*, *v.* 43. Sabæus cumulus. *h. e.* rogus ex foliis & virgulis arborum odoriferarum. *Senec. in Herc. Oet. v.* 376. Sabæa myrrha. *Valer. Flacc. l. 6. v.* 709. Et gravidæ maduere comæ, quas rore Sabæo nutrierat. *h. e.* myrrha, aut nardo. Al. leg. *flore*.

Tom. IV.

SABAIA, æ, f. *birra*, potio quædam ex hordeo aqua macerato. Vox peregrina. *Ammian. lib. 26. cap. 8.* (*al. 22.*) Est sabaia ex hordeo, vel frumento in liquorem conversis, paupertinus in Illyrico potus.

SABAIARIUS, ii, qui sabaiam potat, vel conficit. *Ammian. l. 26. c. 8.* (*al. 22.*) Injuriose compellabatur, ut sabaiarius.

SABANUM, i, n. *σάβανον*, *σαβανον*, vox peregrina, & si *Isidoro* credimus *l. 19. Orig. c. 26. a med.* Græca; si aliis, Hispanica, ut est apud *Jo: Rhod. de Acia*, *cap. 14. pag. m.* 175. Est autem linteum, pannus ad tergendum, aut fricandum, aut tegendum involvendumve, *pezze*, *sciugatoio*. *Pall[illegible] Jun. tit.* 7. Nunc mella conficimus, congestis in mun[illegible] sabanum favis, ac diligenter expressis. *Apic. lib. 6. cap.* 2. Cum cocta fuerit, sabano calido involves gruem. *Veget. de re veterin. l. 3. c. 47. ad fin.* Animal exercetur, dum sudet: post sabanis validioribus abstergetur. *Marcell. Empir. c. 26. a med.* Melius erit, si hanc potionem post balneum, in sabanis adhuc constitutus, acceperit. *h. e.* in linteis, quibus loti involvuntur exsiccandi causa, antequam vestes resumant. ¶ Legitur & *savanum*.

SABAOTH, צְבָאוֹת, *σαβαώθ*, exercitus, militiæ, virtutes: nomen Hebraicum indeclinabile gen. fem. & num. pl. a singulari צָבָא exercitus. *Prudent. Cathemer. 4. v.* 7. Hic est, quem Sabaoth Deum vocamus. *Id. in Apotheos. v.* 901. Est impossibile spectare profunda Sabaoth. *h. e.* Dei exercituum, vel Dei potentis. Priore loco penultimam corripit, posteriore producit.

SABATIA VADA oppidum Liguriæ maritimum. *Plin. lib. 3. cap.* 5. ¶ Sabatia stagna apud *Sil. l. 8. vers.* 492. sunt lacus Sabatinus in Hetruria.

SABATINUS, a, um, adject. a Sabate lacu, vel opp. Hetruriæ, ut Sabatinus ager, apud *Colum. l. 8. c. 16. di Bracciano*. ¶ Sabatina Tribus fuit in Hetruria, facta a Censoribus A. U. CCCLXIX. & sic dicta ab eodem Sabate lacu, vel oppido. *Liv. l. 6. cap. 5. extr.* & *Festus*. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 636. n.* 7. L. Junio L. F. Sabatina Pollioni, &c. & *pag. 379. n.* 1. Sex. Cæcilio Sex. F. Sab. Senecioni, &c. & *pag.* 84. *n.* 4. C. Nummius C. F. Sa Furio. ¶ Sabatinus lacus, *lago di Bracciano*. *Frontin. de aquæduct. artic.* 71.

SABAZIA, orum, n. sacra in honorem Bacchi tertii, qui Asiæ rex fuit. *Cic. l. 3. de nat. Deor. c.* 23. V. vocem sequent.

SABAZIUS, ii, *Σαβάζιος*, cognomen Bacchi tertii: *ἀπὸ τοῦ σαβάζειν*, bacchari. *Cic. 2. de Leg. c.* 25. Videtur esse idem, qui *Sebadius* a *Macrob.* dicitur *l. 1. Saturn. c.* 19. ¶ Item Jovis apud Cretenses, & Phrygas. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 22. n.* 6. Jovi Sabazio Q. Nummius Alexander V. S. L. M. Adde *n.* 4. & 5. & *Valer. Max. l. 1. c. 3. n.* 3. ¶ Hujus Sabazia, vel, ut est apud *Arnob. l. 5. pag.* 170. Sabadia sacra sunt instituta: in quibus aureus coluber, ut verbis utar *Arnobii*, in sinum dimittebatur consecratis, & eximebatur rursus ab inferioribus partibus atque imis. Idque ob fabulam a Phrygibus confictam, quam *Idem* narrat, qua dicitur Jupiter sub specie tauri ipsam matrem Cererem temerasse, & Liberam seu Proserpinam genuisse: hanc quoque sub forma draconis inceste contrectasse, & taurum genuisse: (h. e. Liberum specie tauri.) unde Tarentinus notusque senarius: Taurus draconem genuit, & taurum draco.

SABBATARII, orum, m. qui Sabbata servant, hoc est Judæi. *Martial. l. 4. epigr.* 4. jejunia Sabbatariorum. ¶ Sabbatarius luxus, apud *Sidon. l. 1. ep. 2. a med.* qui in conviviis paulo largior est Sabbatis, seu diebus festis, quam profestis.

SABBATISMUS, i, m. *σαββατισμὸς*, Sabbati observatio. *Augustin. de Civ. Dei*, *l. 22. c. ult. ad fin.*

SABBATIZO, as, n. 1. Sabbatum colo, servo, *Tertull. adv. Jud. c. 2. ad fin.*

SABBATUM, i, n. *sabbato*, שַׁבָּת, *ἀνάπαυσις*, *κατάπαυσις*, *σάββατα*, septimus quisque dies uniuscujusque hebdomadæ, apud Hebræos; quem Ethnici Saturni diem nominaverunt: a שָׁבַת cessare, requiescere: quasi dies quietis. Nam hoc die Judæi ab omni opere feriantur, Deum mundi architectum imitati, quem sacræ Litteræ tra-

tradunt, confecta sex diebus mundi machina, eaque exornata, septima die quievisse, idest a novis rebus creandis cessavisse. *Justin. l. 36. c. 2.* falso scribit, Moysen instituisse, ut Sabbatum in omne ævum jejunio sacraretur. Hanc opinionem habebant Romani: & fortasse aliquando gliscente Judæorum superstitione, vera fuit. Ceterum ab initio Sabbatis quies operum, non ciborum abstinentia, a Deo indicta est. *Augustus apud Sueton. c. 76.* Ne Judæus quidem, mi Tiberi, tam diligenter Sabbatis jejunium servat, quam ego hodie servavi. *Petron. in fragm. pag. 686. Burm.* Et non jejuna sabbata lege premet. *Martial. l. & epigr. 4.* jejunia Sabbatariorum. (Fortasse *Sabbatorum* nomine his locis hebdomades intelliguntur: ut apud *D. Luc. 18. 11.* νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου. *duo volte alla settimana.*) *Senec. epist. 95. a med.* Accendere aliquem lucernam sabbatis prohibeamus, quoniam nec lumine dii egent, & ne homines quidem delectantur fuligine. ¶ Tricesima sabbata apud *Horat. l. 1. sat. 9. v. 69.* sunt primus dies cujusque mensis: vel potius magnum sabbatum Paschale, quod tricesimam erat, incipiendo annum a Septembri. ¶ Sabbata interdum sunt quæcumque Judæorum festa. *Juvenal. sat. 6. v. 158.* Observant ubi festa mero pede sabbata reges. *Pers. sat. 5. v. 184.* recutitaque sabbata palles. *Ovid. de remed. Amor. v. 219.* nec te peregrina morentur Sabbata, nec damnis Allia nota suis. ¶ Sunt qui scribunt *sabbathum* Hebraicis litteris inhærentes: Græci nullam adspirationem admittunt.

SABELLICUS, a, um, ad Sabellos, vel Sabinos pertinens, a quibus Sabelli originem trahunt. *Virg. 3. Georg. v. 255.* Ipse ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus. *Plin. l. 19. c. 8. ante med.* Sabellico generi caulium usque in admirationem crispa sunt folia, quorum crassitudo caulem ipsum extenuat: sed dulcissimi perhibentur ex omnibus. Adde *Colum. l. 10. v. 137.*

SABELLUS, a, um, ad Sabinos pertinens. *Virg. 2. Georg. v. 167.* Hæc genus acre virum Marsos, pubemque Sabellam, &c. *Id. 7. Æn. v. 665.* Et tereti pugnant mucrone, veruque Sabello. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 29.* Sabella cecinit. (Sabinæ mulieres sagæ, & divinæ habebantur.) *Id. epod. 17. v. 28.* Sabella pectus increpare carmina. *Id. l. 3. od. 6. v. 37.* rusticorum mascula militum Proles, Sabellis docta ligonibus Versare glebas. *Juvenal. sat. 3. vers. 169.* Translatus subito ad Marsos, mensamque Sabellam. *h. e.* parcam & oleribus instructam, qualis fuit Sabinorum victus. ¶ Sabelli, orum, *Plinio l. 3. c. 12.* sunt populi Samnii a Sabinis oriundi: & videntur esse illi, quos memorat *Horat. l. 2. sat. 1. v. 36.* Quos vero *Colum. lib. 10. vers. 137.* duros Sabellos appellat, iidem sunt cum Sabinis. Adde *Varron. apud Serv. ad 2. Georg. vers. 167.*

SABINA, æ, *f. savina*, βράθυ, herba seu frutex duorum generum, altera tamarici similis folio, altera cupresso. quare quidem Creticam cupressum dixerunt. Seritur propagine, & avulsione. Folia ei nunquam decidunt. Hæc ex *Plin. l. 16. c. 20. l. 17. cap. 13. sub fin. & lib. 24. cap. 11. a med.* ubi & ejus utilitates recenset: & præcipue quod a multis in suffitus pro ture assumitur. Hinc *Virg. in Cul. vers. 403.* Herbaque turis opes priscis imitata Sabina. *Al. leg.* Sabinis. *Ovid. 1. Fast. v. 343.* Tura nec Euphrates, nec miserat India costum, Nec fuerant rubri cognita fila croci. Ara dabat fumos herbis contenta Sabinis. Adde *lib. 4. v. 741. & Propert. l. 4. el. 3. v. 58.*

SABINE, adverb. Sabinorum more, vel lingua. *Varr. l. 4. de L. L. c. 32. sub fin.* Ciprum Sabine bonum.

SABINI, orum, m. pop. Italiæ, ita dicti a Sabo filio Sabatii, qui a Saturno ejectus est. *Sil. l. 8. v. 423.* pars laudes ore ferebant, Sabe, tuas, qui de proprio cognomine primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. *Cato apud Serv. ad Æn. 8. v. 638.* oriundos esse ait a Lacedæmoniis. Alias longius extendebantur, nempe ab Apennino ad Bor. usque ad Tiberim, & Anienem fl. ad Mer. ubi hodie Sabina provincia, pars Orientalis Umbriæ, & aliqua pars Aprutii ult. Erantque divisi in duas partes Velino fl. Nunc Sabina regio, *la Sabina*, angustioribus restringitur limitibus, sc. Tiberi fl. ad Occ. Aprutio ult. ad Or. Aniene ad Mer. Nare, & Velino fl. ad Bor. *Festus ex Varron.* scribit, Sabinos dictos quasi *Sebinos*, ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι τοὺς θεούς, quod præcipui essent in cultu, ac religione deorum. Sic *Plin. l. 3. c. 12. a med.* Sabini, ut quidam existimavere, a religione & deorum cultu Sevini appellati. *Silius l. 8. v. 423.* tradit, sic appellatos a Sabo eorum deo. *Cic. pro Ligar. c. 11.* eos vocat fortissimos, florem Italiæ, ac robur reipublicæ. Iidem laudati sunt ob morum gravitatem, severamque vivendi disciplinam. Hinc *Liv. l. 1. cap. 18.* tristem, ac tetricam illis disciplinam tribuit, illoque genere nullum aliud incorruptius fuisse testatur. Hinc & *Martial. l. 1. epigr. 63.* Casta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis. & *Juvenal. sat. 10. v. 298.* sanctos licet horrida mores Tradiderit domus, ac veteres imitata Sabinos. ¶ *Sabini quod volunt somniant*, proverbium antiquum est, & inde manasse ait Sinnius Capito, quod quotiescumque sacrificium propter viam fieret, hominem Sabinum ad illud adhibere solebant. nam is promittebat se pro eis somniaturum. Idemque postquam evigilasset, sacra facientibus narrabat omne quidquid in quiete vidisset, quod quidem esset ex sacrificii religione. Unde venisse videtur in proverbium, Sabinos solitos quod vellent somniare. Sed quia propter aviditatem bibendi quædam anus mulieres id somnium captabant, vulgatum est illud quoque; Anus quod vult somniat. fere enim quod vigilantes animo volvimus, id dormientibus parere solet. Hæc *Festus* ex lectione *Scaligeri*.

SABINIANUS, a, um. Sectatores, & auditores Massurii Sabini JCti Sabiniani dicti sunt. *Ulpian. Dig. lib. 24. tit. 3. leg. 11, & Marcell. lib. 41. tit. 1. leg. 11.* Item libri ab eo conscripti. *Imp. Justinian. lib. 3. Cod. tit. 33. leg. ult. & tit. 34. leg. ult. &c.*

SABINUS, a, um, ad Sabinos, eorumque regionem pertinens. *Varr. l. 4. de L. L. c. 32. circa med.* Sabino bello, quod fuit Romulo & Tatio. & *cap. 10.* Sabina lingua. & *lib. 5. c. 7.* fana. *Martial. l. 9. epigr. 55.* oles. & *lib. 4. epigr. 4.* fæx. *h. e.* olei Sabini. quod ibi abunde provenit (unde bacciferum Sabinum *Sil. l. 3. v. 596.*) sed graveolens. *Cato R. R. c. 70.* Sabina herba. V. *Sabina.* ¶ De Massurio Sabino. V. *Massurius.* ¶ A. Sabinus poeta Latinus, cujus nomine tres inscribuntur epistolæ elegiaco carmine, tribus *Ovidii* epistolis respondentes. Penelopes, Phyllidis, & Oenones; creditus est a quibusdam auctor aliquarum etiam ex ipsis *Ovidii* heroidib. Ab aliis contra ne illarum quidem trium auctor putatur. Ejus meminit *Ovidius* ut æqualis, *l. 2. Amor. el. 18. v. 27.*

SABOCUS. V. *Sambucus.*

SABULETUM, i, n. ψαμμώδης, locus, in quo sabulum abundat. *Plin. l. 17. c. 8. a med.* Crocodilion nascitur in sabuletis.

SABULO, onis, m. & Sabulum, i, n. *rena mista de terra, sabbioncello, sabbioncella, sabbia, sabbione*, ψάμμος, terra arenæ similis, seu arena terræ, aut limo mista. Nam creta tenuis est, minuta, & infecunda: sabulo crassior, humidior, & generandis quibusdam seminibus utilis. *Varr. l. 1. R. R. cap. 9.* In terra, quæ est mista, cum sint dissimili vi ac potestate partes permultæ, in quis lapis, marmor, rudus, arena, sabulo, argilla, rubrica, creta, glarea, carbunculus. *Colum. l. 4. c. ult. de castanea.* Pullam terram, & resolutam desiderat; sabulonem humidum, vel refractum tofum non respuit. ¶ Duplex est, masculus & femina: hæc soluta & mollis: ille densior, & durus. Itaque ex sabulone masculo duci possunt lateres pro ædificiis, ut *Vitruv. l. 2. c. 3. & Plin. l. 35. cap. 14.* docent. ¶ Tria ejus genera enumerat *Plin. l. 17. cap. 4.* a colorum discrimine, album, nigrum, rubrum. *Colum. l. 3. cap. 11. ad fin.* Jejunum sabulo inimicissimum est viti. & *mox.* Nigrum tamen & rutilum sabulonem, qui sit humidæ terræ permistus, probaverunt antiqui. *Varr. l. 1. R. R. c. 9. a med.* In sabulosa terra refert, sabulo albus sit, an rubicundus: quod subalbus ad serendos surculos alienus, contra rubicandior appositus. *Plin. loc. cit.* Sabulum album in Ticinensi infecundum est. *Id. l. 31. cap. 3. ad fin. & Pallad. in Aug. tit. 8.* Sabulum exiles limosasque aquas promittit. *Plin. ibid. & Vitruv. l. 8. cap. 1. ante med.* Sabulone masculo, areraque, & carbunculo certiores & stabiliores sunt aquarum copiæ, eæque sunt bono sapore. ¶ *Sabulum* pro arena. *Plin. l. 36. c. 25. a med.* Spisse calcatis carbonibus pavimentum inducitur, sabulo, calce, ac favilla mixtis. *Curt. l. 7. c. 4. a med.* Magnam partem terræ steriles arenæ tenent, &c. cum vero venti spirant, quidquid sabuli in campis jacet, converrunt. ¶ Instrumentum musicum, vel plectrum, quo pulsatur. *Apul. in Florid. n. 15. (al. l. c.)* Manus ejus tenera: læva distantibus digitis nervos molitur: dextera psallentis gestu suo sabulum citharæ admovet. *Al. leg.* pulsabulum. ¶ *Sabulo*, qui instrumentum musicum pulsat. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 1. circa med.* Hæc nobis sit litterata lætitia, & docta cavillatio, vicem planipedis & sabulonis impudica & prætextata verba jacientis, ad pudorem ac modestiam versus imitata. *Al. leg. sabulonis*, alii *sabbionis*.

SABULOSUS, a, um, *sabbionoso*, ψαμμώδης, sabulo abundans. *Plin. l. 13. c. 4.* Levis & sabulosa terra. *Id. l. 21. c. 29.* Herba sabulosis apricis nascens. *Vitruv. l. 2. c. 3.* Sabulosum lotum.

SABURA, & Saburra, æ, f. *savorra*, ἄμμος, ἕρμα, sabulum, & quidquid in sentinam navis certa mensura congeritur, ne instabilis sit, & ventorum vi evertatur. *Liv. l. 37. c. 14. ad fin.* Onerarias ducere multa saburra gravatas. *Virg. 4. Georg. v. 194. de apib.* & sæpe lapillos (Ut cymbæ instabiles, fluctu jactante, saburram) Tollunt: his sese per inania nubila librant. *Plin. l. 16. cap. 40.* Qua nave nihil admirabilius visum in mari, certum est: centum viginti millia modium lentis pro saburra ei fuere. *Id. l. 10. cap. 23. de gruib.* Certum est, Pontum transvolaturas saburra stabiliri: cum medium transierint, abjici lapillos e pedibus; cum attigerint continentem, e gutture arenam. ¶ Utraque scribendi ratio, & gemino, & simplici r probabilis est. Prior Dausquio magis placet, & *Priscian. l. 2. pag. 567. Putsch.*

SABURRALIS, ale, saburra constans, ut sacoma saburrale, apud *Vitruv. l. 9. c. 9. circa med. contrappeso fatto di sabbia.*

SABURRATUS, a, um, saburra oneratus. Translate ponitur pro saturo, pleno, oppleto. *Plaut. Cistell. 1. 1. 2.* Qua ubi saburratæ sumus, largiloquæ extemplo sumus.

SABURRO, as, a. 1. ἐρματίζω, saburra onero, & stabilio adversum vim ventorum. *Solin. c. 10. (al. 15.)* Grues volaturæ arenas devorant, sublatisque lapillis ad moderatam gravitatem saburrantur. *Plin. l. 18. c. ult. ad fin.* Echini affigentes se se, aut arena saburrantes, tempestatis signa sunt.

SACCARIUS, a, um, ad saccos pertinens. *Saccaria navis* apud *Quintil. l. 8. c. 2. circa med.* a saccis certe dicta videtur, sed quid significet, obscurum est. Ipse enim ut rem obscuram posuit, & ut solum notam, qui artem quampiam profitentur. ¶ *Saccarius* est, qui saccos portat. *Paul. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 40. ad fin.* Si quid ex eo, quod de sacco saccarii ecidisset, natum esset. ¶ *Saccariam facere*, h. e. saccorum mercaturam, est qui legit apud *Apul. l. 1. Metam.* ubi alii *sagariam*.

SACCATUS, a, um, *passato per un sacchetto, colato*, per saccum transmissus, percolatus. *Senec. ep. 86. circa med.* Non saccata aqua lavabatur, sed sæpe turbida. *Plin. l. 29. c. ult. a med.* Adeps liquatur, saccatusque lineis saccis, &c. *Id. l. 18. c. 7. ad fin.* Amylum

lum linteis, aut sportis saccatum. *Lucret. l. 4. v. 1022.* Totius humorem saccatum ut corpori' fundant. *h. e.* urinam, quæ per renes, *διηθεῖται*, & vesicam saccatur. Adde *Seren. Sammon. c. 6. v. 77.* Absolute *Arnob. l. 2. pag. 69.* Ut animæ corporibus involutæ inter pituitas & sanguinem degerent, inter stercoris hos utres, & saccati obscenissimas ferias.

SACCELLATIO, onis, f. sacculorum impositio, ad ægrum membrum fovendum. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 11.* Saccellationibus caput vaporare. *Id. l. 3. c. 24. circa med.* Saccellationem ex furfuribus imponere.

SACCELLUS, li, m. *sacchetto, borsa, βαλάντιον*, idem ac sacculus. *Petron. in Satyr. c. 140. sub fin.* Sonantes ære saccellos mittere. *Cels. l. 4. c. 4. circa med.* Salem calidis cum saccellis superponere. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 52.* Super renes, & dorsum saccellos calidos ex furfure plenos imponere. Adde *Ascon. in Verr. alt. 1. cap. 8.*

SACCEUS, a, um, e sacco confectus, h. e. vili ac crasso panno, aut cilicio. *Hieronym. in vita Hilarion. sub fin.* Tunica saccea. *Id. epist. 22. ad Eustoch. c. 12.* Vestis pulla, cingulum sacceum. *Saccineo* quidam leg. priore loco, quod est contra analogiam, & optimos quosque libros.

SACCHARUM, i, n. *σάκχαρ, σάκχαρ, σάκχαρον*, genus mellis, quod Persæ, atque Arabes colligunt ex arundinibus. *Plin. l. 12. cap. 8.* Saccharon & Arabia fert, sed laudatius India. Est autem mel in arundinibus collectum, gummium modo candidum, dentibus fragile, amplissimum nucis avellanæ magnitudine, ad medicinæ tantum usum. Hæc *Plin.* De eadem re, tacito nomine (quod Arabicum ait) *Lucan. l. 3. v. 237.* Quique bibunt tenera dulces ab arundine succos. *& Senec. ep. 84.* Ajunt, inveniri apud Indos mel in arundinum foliis, quod aut ros illius cæli, aut ipsius arundinis humor dulcis & pinguior gignat. Ex his colligunt *Voss. in Etymol. Salmas. Harduin. &c.* aliud esse a saccharo nostrum *zucchero*, quod ex arundinibus non colligitur, sed exprimitur, & igni coquitur, non statim collectum sumitur: & non in medicina solum, sed in cibis pæne omnibus usum habet.

SACCIBUCCIS, e, qui buccam magnam habet, velut sacci. *Arnob. l. 3. pag. 108.* Nonnullos turgentibus malis, aut buccarum cumulatione saccibucces. Alii aliter leg.

SACCINEUS. V. *Sacceus.*

SACCIPERIUM, ii, n. *σακκοπήριον*, major crumena, & minoris marsupii receptaculum: ex *sacco*, & *pera*. *Plaut. Rud. 2. 6. 64.* Meum marsupium, quod plenum argenti fuit in sacciperio. Adde *Varron.* apud *Non. c. 12. n. 50.*

SACCO, as, a. a. *passare per una pezza, colare, σακκίζω*, per saccum, vel linteum transmitto, percolo, liquo. *Plin. l. 33. cap. 6. a med.* Stibium tritum in aqua triplici linteo saccant, fæcemque abjiciunt. *Id. l. 29. c. 2. a med.* Frigida aqua lavantur, & in linteo saccatur. *Martial. l. 2. epigr. 40.* Cæcuba saccentur, quæque annus coxit Opimi. *saccentur* legunt quidam, sed minus recte. Huc pertinet illud *ejusd. l. 12. epigr. 61.* Turbida sollicito transmittere cæcuba sacco. *& Plin. lib. 14. c. 22.* Sacco frangere vires vini. V. *Colo.*

SACCULARIUS, ii, m. *ἀφαιρετής*: a sacculo, quo pecunia continetur. significat peculatorem, qui publicam pecuniam avertit. *Ascon. in orat. Cicer. contra C. Anton. & Catil. circa med.* Equester ordo pro Cinnanis partibus steterat, multasque pecunias abstulerat: ex quo sacculari erant appellati. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 7.* Saccularii, qui vetitas in sacculis artes exercentes, partem subducunt, partem subtrahunt, plus quam fures puniendi sunt. Adde *tit. 18. leg. 1.* Sunt autem *vetitæ artes* magicæ, ut exponit *Cujac. lib. 10. Observation. c. 27.*

SACCULUS, li, m. *sacchetto, borsa, σακκίον, μαρσύππιον, βαλάντιον*, parvus saccus, & præcipue in quo pecunia reponitur. *Plin. lib. 2. c. 51.* Fulmina aurum, & æs, & argentum liquatur intus, sacculis ipsis nullo modo ambustis. *Juvenal. sat. 14. v. 138.* pleno turget cum sacculus ore, Crescit amor nummi. *Catull. carm. 13. ad Fabull. v. 7.* nam tui Catulli Plenus sacculus est aranearum. *h. e.* pecunia omnino caret. *Juvenal. sat. 11. v. 26.* Ignorat, quantum ferrata distet ab arca sacculus. *h. e.* parva nummorum summa, quæ sacculo contineri potest, a magna vi pecuniæ, quæ in arca servatur: vel pars patrimonii a tota censu. Adde *Martial. lib. 5. epigr. 40. & lib. 11. epigr. 4. Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 1. a med. & Paul. ibid. leg. 29. &c.* ¶ Apud *Apul. l. 9. Metam. a med.* est parvus saccus ad reponendum frumentum.

SACCUS, ci, m. *sacco, σάκκος*, vas ex tela, vel corio, vel alia materia. *Cic. 3. Verr. c. 38.* Cum iste civitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret. *Al. leg. sagos.* *Phædr. l. 2. fab. 7.* Mulus ferebat tumentes multo saccos hordeo. *Colum. l. 9. c. 15. ad fin. de melle liquando.* Saligneus qualus, vel tenui vimina rarius contextus saccus, inversæ metæ similis, qualis est quo vinum liquatur, obscuro loco suspenditur. *Id. l. 12. c. 17.* Ficus recentes in junceis fiscellis, vel sparteis saccis percolant. *Plin. l. 31. c. 9. a med.* Sal in saccis aqua ferventi madefactus. *Id. l. 29. c. ult. a med.* Adeps saccatus laneis saccis. *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 58. extr.* Corpus animalis multorum perfricatur manibus: saccis cooperiunt, ut sudet. ¶ *Saccus vinarius*, quo vinum transmittitur, ut defæcetur, asperitatem exuat, suavius & blandius fiat, minusque capiti noceat. *Plin. l. 24. c. 1. circa med.* Nitrosa, aut amaræ aquæ, polenta addita mitigantur: qua de causa & in saccos vinarios additur polenta. *Id. l. 19. c. 4.* Inveterari vina, saccisque castrari. *Id. l. 14. c. 22. & lib. 23. c. 1. a med.* Vini vires sacco frangere. *Martial. l. 12. epigr. 61.* Turbida sollicito transmittere cæcuba sacco. ¶ *Saccus nivarius*, quo nive repleto transmissa aqua refrigeratur. *Martial. l. 14. epigr. 104. cujus lemma* saccus nivarius. Attenuare nives norunt & lintea nostra. Frigidior colo non salit unda tuo. ¶ Sæpe *saccus* est, quo reponitur pecunia, marsupium, crumena, sacculus, *borsa*. *Horat. l. 2. sat. 3. vers. 148.* mensam poni jubet, atque Effundi saccos nummorum. *Id. l. 1. sat. 1. v. 70.* congestis undique saccis Indormis inhians. *Martial. l. 10. epigr. 74.* Cum Scorpus (*auriga*) una quindecim graves hora Ferventis auri victor auferat saccos. ¶ In illo *Plauti Capt. 1. 1. 22.* Vel ire extra portam trigeminam ad saccum licet: *ad saccum* h. e. ad crumenam mendicantium, & stipem in ea colligentium. Ita *Lambin.* Al. leg. *ad sacculum* eod. sensu. ¶ Denique *saccus* dicitur vestis crassiore filo contexta, qua præcipue utebantur in Ægypto Monachi in pœnitentiæ signum, sine manicis, & presse corpori adhærens. *Hieronym. epist. 20. ad Marcell.* Saccus orationis signum atque jejunii est. *Augustin. enarrat. 2. in Psalm. 29. ad fin.* Saccus de capris conficitur, & hædis. *Paulin. Nolan. carm. 32. (al. 15.) v. 451.* gravis hirto tegmine saccus.

SACELLUM, i, n. *νεΐδιον*, locus parvus deo sacratus, cum ara. diminut. a *sacrum*. *Fest.* Sacella dicuntur loca diis sacrata sine tecto. Qui locus consideratione dignus est. Inde enim discimus, sacellum esse, quod Græci dicunt *περίβολον*, hoc est consæptum, nempe locum sacrum tantummodo clausum muro. *C. Trebatius Testa* apud *Gell. l. 6. c. 12.* Sacellum locus parvus deo sacratus cum ara. *Cic. 1. de Divin. cap. 46.* Exisse in quoddam sacellum ominis capiendi causa. *Id. 2. Agrar. c. 14.* Sunt enim loca publica urbis, sunt sacella, &c. *Juvenal. sat. 13. v. 232.* pecudem spondere sacello Balantem, & Laribus cristam promittere galli Non audent. *Propert. l. 4. el. 3. v. 57.* Flore sacella tego, verbenis compita velo. *Ovid. 1. Fast. v. 275.* Ara mihi posita est parvo conjuncta sacello. ¶ Merito *Gell. loc. cit.* eundem *Trebatium* reprehendit, quod compositum putet a *sacer* & *cella*. Est enim simplex, & a *sacro*, diminutum verbum, ut a *macer macellus*, *tener tenellus*, *pulcher pulchellus*, &c.

SACENA, & per syncop. *scena*, dolabra Pontificalis. *Fest.* in *Scena.*

SACER, cra, crum, *consecrato, santo, sacro, ἱερός*, ad deos pertinens, religiosus, consecratus, sacratus, sanctus: cui opponitur *profanus*. Quidam putant esse Tuscam vocem. *Gallus Ælius* apud *Fest.* ait, sacrum esse quocumque modo atque instituto civitatis consecratum sit, sive ædis, sive ara, sive signum, sive locus, sive pecunia, sive quid aliud, quod diis dedicatum atque consecratum sit. Quod autem privati suæ religionis causa aliquid earum rerum deo dedicent, id Pontifices Romanos non existimare sacrum. At si qua privata sacra suscepta sunt, quæ ex instituto Pontificum stato die, aut certo loco facienda sint, ea sacra appellari tanquam sacrificium. Ille locus, ubi ea sacra privata facienda sunt, vix videtur sacer esse. Hæc *Festus*. *Sallust. in Catil. cap. 11. ad fin.* Sacra profanaque omnia polluere. *Cic. 2. de Legib. c. 13. in fin.* Signa sacra & religiosa. *Id. Fam. 13. ep. 11.* Sacræ ædes. *Horat. 4. 2. od. 13. vers. 29.* Sacrum silentium. *h. e.* pium, religiosum, venerationis plenum. *Id. l. 4. od. 9. v. 28.* Sacer vates. *& od. ult. v. 25.* Profestis & sacris luces. *Propert. l. 3. el. 3. v. 11.* sacræ fatalia lumina Vestæ. *& el. 21. v. 3.* sacræ fabricata juvenca Cybebæ. *& el. 14. v. 11.* Nec tamen est quisquam sacros qui lædat amantes. *h. e.* qui se Veneri dicarunt, & in ejus tutela sunt. *Virg. 7. Æn. v. 60.* laurus Sacra comam, multosque metu servata per annos. *Horat. epod. 2. vers. 43.* sacrum focum lignis exstruere. *h. e.* sacratum Laribus. *Ovid. 10. Met. v. 109.* sacer Nymphis Carthæa tenentibus arva Ingens cervus erat. *Id. 2. Fast. v. 52.* mensis qui sacer est imis Manibus. *Plin. l. 16. c. 4. a med.* Esculus Jovi sacra. *Cic. 3. Verr. c. 18. a med.* Illa insula eorum deorum sacra putatur. *h. e.* ita diis sacrata. *Ascon. ibid.* Elegit *sacra* dicere, quam quod in consuetudine est, *sacrata*. ¶ *Sacrum est*, res sacra est. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 55.* Morientibus oculos operire, rursusque in rogo patefacere, Quiritium ritu sacrum est. ¶ *In sacro esse*, sacrum haberi. *Plin. l. 18. cap. 2.* Prisco ritu fabacia suæ religionis diis in sacro est. ¶ *Sacram vitem* appellat *Enn.* apud *Charis. l. 2. pag. 214.* *Vossi. b. & Horat. l. 1. od. 18. v. 1.* quia vini multus usus in sacrificiis: & quia Baccho monstrante coli cœpit, eique sacrata est. ¶ *Sacra via* in urbe Roma, in ejus regione quarta, incipiebat ab amphitheatro, & per vicinos hortos juxta templum Pacis & per forum Cæsaris in Capitolium tendebat. Quidam, ut ait *Fest.* appellatum esse existimant, quod in ea fœdus ictum sit inter Romulum ac Tatium. Cujus rei signa stabant *Servii* tempore, Romulo a parte Palatii, Tatio a Rostris veniente, ut ipse docet *ad Æn. 8. vers. 641.* Alii putant, eod. *Festo* teste, sic dictam, quod in itinere utantur sacerdotes idulium sacrorum conficiendorum causa. Eadem *sacer clivus* dicitur ab *Horat. l. 4. od. 2. v. 35. & a Martial. l. 1. epigr. 71. & lib. 4. epigr. 79.* Quidam scrib. *Sacravia*. V. *Sacraviensis*. ¶ *Sacer mons* appellatur trans Anienem paulo ultra tertium milliarium: quod eum plebes, cum secessisset a patribus, creatis tribunis plebis, qui sibi essent auxilio, discedentes Jovi consecraverunt. *Fest. Liv. l. 2. c. 32. & Cic. in Bruto, c. 14.* ¶ *Sacrum ver*. V. in *Ver*. ¶ Superlat. *sacerrimus*: comparativo caret, ut & *Varro l. 7. de L. L. c. 39.* & alius docet. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 159.* Deprecor hoc unum per jura sacerrima lecti. ¶ Inter *sacrum*, *religiosum*, & *sanctum* discrimen est. V. *Religiosus*. ¶ *Sacrum*, *i*, absolute, & *Sacra*, *orum*, sacrificium, res divina, cæremoniæ, & cultus, & signa deorum. *Horat. l. 3. od. 2. v. 26.* qui Cereris sacrum vulgarit arcanæ. *Propert. l. 4. el. 9. v. 43.* Junoni sacrum facere. *Phædr. l. 4. fab. 10. v. 13.* sacrum accendere. *h. e.* victimam,

mam, aut ignem in sacris. *Sallust. in Catil. cap.* 23. Sicut in solemnibus sacris fieri consuevit. *Hirt. de B. Alex. c.* 32. *a med.* Sacris omnibus prolatis, quorum religione precari offensos iratosque animos regum erant soliti. *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 17. Sacra Dianæ suscipere. *Cic. pro Domo c.* 14. *a med.* Rex sacrorum. V. *Sacrum*. ¶ Poetæ *sacra* vocant carmina sua, & versificandi facultatem & vim divinam, quam habere se jactant. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 19. At mihi jam puero cælestia sacra placebant: Inque suum furtim Musa trahebat opus. *Pers. in prol. v.* 7. Ad sacra vatum carmen affero nostrum. *Martial. l.* 7. *epigr.* 62. Sacra cothurnati non attigit ante Maronis, Implevit magni quam Ciceronis opus. ¶ Sic etiam dicuntur quæcumque admirabilia, & divina quodammodo. *Martial. l.* 5. *epigr.* 70. *de Cicerone*. Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ? *Id. l.* 8. *epigr.* 56. Ingenium sacri miraris abesse Maronis. ¶ Adulatio & Imperatoribus tribuit. *Martial. l.* 7. *epigr.* 98. Namque solent sacra Cæsaris aure frui. & *lib.* 6. *epigr.* 76. sacri lateris custos. Hinc illa frequentissima in utroque Codice Justinianeo, & Theodosiano, *sacra domus*, *sacræ largitiones*, *sacra scrinia*, *sacer comitatus*, *voce sacra cognoscere*, &c. ¶ Hujus adulationis initia Tiberii temporibus fuere, qui, ut narrat *Sueton. c.* 27. eum reprehendit, qui *sacras* ejus *occupationes* dixerat. V. & *Tacit.* 2. *Ann. c.* 87. ¶ Interdum *sacer* est detestabilis, execrandus. *Festus*: Homo sacer is est, quem populus judicavit ob maleficium: neque fas est eum immolari: sed qui occidit, parricidii non damnatur. nam lege Tribunicia prima cavetur: *Si quis eum, qui eo plebiscito sacer sit, occiderit, parricida ne sit*. Ex quo quivis homo malus atque improbus, sacer appellari solet. Hæc *Festus*. Ratio sic appellandi est, quia Diti patri, vel Jovi, vel alii deo consecratus per populi judicium fuerat. Mos enim erat, ut quos vellent impune occidi, eorum corpora alicui deo, præcipue vero Inferis devoverent. Quem morem *Servius ad Æn.* 3. *v.* 57. tractum ait a Gallis. quoties enim Massilienses pestilentia laborabant, unus se ex pauperibus offerebat, alendus anno integro publicis & purioribus cibis. Postea verbenis & vestibus sacris ornatus circumducebatur per totam urbem cum exsecrationibus, ut in ipsum reciderent mala totius civitatis. & sic præcipitabatur. (*Al. leg. projiciebatur: alii præcipitabatur*.) Hoc autem in Petronio (*Satyr. c. ult.*) lectum est. Hæc *Servius*. Simile quiddam habes apud *Sueton. in Calig. c.* 27. V. *Pharmacus*. Caussam, cur sacrum illum hominem jus fuerit occidi, cum res sacras alioquin violare sit nefas (unde *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *v.* 27. Quisquis amore tenetur, eat tutusque, sacerque Qua libet. insidias non timuisse decet.) affert *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 7. *ad fin.* quia Veteres nullum animal sacrum in finibus suis esse patiebantur, sed abigebant ad fines deorum, quibus sacrum erat: animas vero sacratorum hominum diis debitas existimabant; & hic quam primum ad eos mittendas arbitrabantur. *Liv. l.* 3. *c.* 55. Ut qui tribunis plebis, ædilibus, judicibus, decemviris nocuisset, ejus caput Jovi sacrum esset. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 12. Ego sum malus, ego sum sacer, scelestus. *Id. Pœn. prol. v.* 89. Vendit has homini, si leno est homo, quantum hominum terra sustinet, sacerrimo. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 181. intestabilis & sacer esto. *Afran. apud Non. c.* 4. *n.* 431. O sacrum scurram & malum! *Turpil. ibid.* Etiamne irrides me pessime ac sacerrime? *Virg.* 11. *Æn. vers.* 721. Quam facile accipiter saxo sacer ales ab alto Consequitur pennis sublimem in nube columbam. Ubi *Servius*. *Sacer* ideo, quia Marti consecratus accipiter; aut quia avibus exsecrabilis: aut, quod verius est, Græcum nomen expressit: nam ἱέραξ dicitur. *Stat.* 10. *Theb. v.* 804. Unde hic mortis amor? quæ sacra insania menti? *Virg.* 3. *Æn. v.* 56. quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ malæ, & noxiæ. *Virg.* 9 *Æn. vers.* 609. retibus sacras depellere tædas. *Al. leg.* sacris. & *l.* 6. *v.* 573. horrisono stridentes cardine sacræ Panduntur portæ. *Catull. carm.* 70. *ad Virron.* Sacer alarum hircus. *Id. carm.* 14. *ad Licin. Calv. v.* 12. Dii magni, horribilem & sacrum libellum! *Stat. lib.* 2. *Theb. v.* 297. sacrum aurum. *Turpil. apud Non. loc. cit.* Sacerrimum domicilium. *Horat. epod.* 7. *in fin.* Ut immerentis fluxit in terram Remi Sacer nepotibus cruor. *h. e.* qui civilium discordiarum ac bellorum caussa fuit. ¶ Similiter sacrum dicitur quidquid religione, aut opinione horrendum, aut alioquin terribile atque reconditum ubicumque est: præsertim si a diis venire credatur. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 798. sacer effere raptet Corda pavor. & *lib.* 4. *v.* 185. arma sacra metu. & *lib.* 7. *v.* 165. sacro freta veneno Medea. & *lib.* 8. *v.* 25. nemoris sacra nox. ¶ *Sacer ignis* apud *Virg. in fin. l.* 3. *Georg.* eadem ratione dicitur. V. *Ignis*. ¶ *Sacer morbus*, epilepsia. V. *Morbus*. ¶ *Sacrum* autem vulgus appellat, quæ majora sunt, inquit *Cæl. Aurelian. Tard. lib.* 1. *cap.* 4. qua ratione *os sacrum*, ἱερὸν ὀστοῦν Anatomici appellarunt illud, quod imum ventrem fulcit, & *os coxarum* dicitur a *Cels. l.* 8. *c.* 1. *a med.* ¶ *Sacer* vetitus, *prohibitus*. *Imp. Justin. lib.* 3. *Cod. tit.* 43. *leg. ult. a med.* Non enim solum bella bene ordinamus, sed & eos sacras ludicras *h. e.* alearum lusum. ¶ Huc pertinere potest, quod *sacros fluctus* dixit *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 632. mare nondum tentatum navibus, quasi dii vetuerint ab hominibus navigari, & sacrum sibi reservaverint. Eademque ratione *Silius* sacros fines *l.* 3. *v.* 501. & sacras rupes *l.* 4. *v.* 70. Alpes significans ante Annibalem inaccessas. ¶ Olim *sacres*, *ere*, dictum est. *Festus*: Sacrem porcum dici ait Verrius, ubi jam a partu habetur purus. *Varr. lib.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Porci puri ad sacrificium, ut immolentur, olim appellati sacres. quos appellat Plautus, cum ait: Quanti sunt porci sacres? & *cap.* 4. *a med.* Porci, qui a partu decimo die habentur puri, ab eo appellantur ab antiquis sacres, quod tum ad sacrificium idonei dicuntur primum. Adde *Plaut. Men.* 2. 2. 16. & *Rud.* 4. 6. 4.

SACERDOS, otis, m. & f. *sacerdote*, *ἱερεύς*, *ἱέρεια*, qui Deo dicatus est ad rem divinam faciendam, minister sacrorum, flamen, antistes: item augur. *Cic.* 2. *de Legib. cap.* 8. Sacerdotum duo genera sunto: unum quod præsit cæremoniis & sacris: alterum quod interpretetur fatidicorum, & vatum effata incognita, cum senatus populusque adsciverit. *Id.* 7. *Verr. cap.* 45. Sacerdotes Cereris, atque illius fani antistites, probatæ ac nobiles mulieres. *Id. pro Font. c. ult.* & *Ovid.* 5. *Fast. v.* 573. Fonteja sacerdos Vestæ. *Id. pro Dom. c.* 1. Si ullo tempore magna caussa sacerdotum populi R. judicio ac potestate versata est, &c. *Virg.* 3. *Æn. v.* 80. Rex Anius, rex idem hominum, Phœbique sacerdos. *Sueton. in Claud. c.* 22. In cooptandis per collegia sacerdotibus. *Plin. l.* 2. *ep.* 1. Illo die, quo sacerdotes solent nominare, quos dignissimos sacerdotio judicant, me semper nominabat. *h. e.* augures. Adde *lib.* 4. *ep.* 8. ¶ Adjective *Virg. Æn.* 1. *v.* 277. donec regina sacerdos Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem. *Velle. l.* 2. *c.* 124. *extr.* Mihi fratrique meo, proxime a nobilissimis ac sacerdotibus viris, destinari prætoribus contigit. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 17. Res erat mihi cum scurrarum scurto, cum sororis adultero, cum stupriorum sacerdote, cum venefico, &c. ¶ Est etiam nomen proprium aut cognomen civis Romani, ut C. Sacerdos prætor Siciliæ ante Verrem, apud *Cicer. pro Planc. c.* 11. & *Verr.* 3. *c.* 41. & *Quint. l.* 6. *c.* 3. *a med.* & in Vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 442. *n.* 2. C. Junius Sacerdos.

SACERDOTALIS, le, *sacerdotale*, *ἱερατικός*, ad sacerdotem pertinens. *Plin. l.* 7. *epist.* 24. Sacerdotales ludi. *h. e.* qui edebantur a sacerdotibus, inito honore, ut ab Augusto in Pontificatu maximo, ut est apud *Suet. c.* 44. *ad fin.* Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 431. *n.* 1. & quæ *Guther. l.* 3. *de vet. jur. Pontif. c.* 20. scripsit. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 5. Eximius vocabulum non poeticum *exitiosum*, sed sacerdotale nomen est.

SACERDOTISSA, æ, f. *sacerdotessa*, *ἱέρεια*, mulier, quæ sacerdotio fungitur. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. Eædem ferme cæremoniæ sunt, quas Flaminicas sacerdotissas Diales seorsum ajunt observitasse. Ita legitur in quibusdam Editionibus: in aliis vero, iisque emendatioribus τὸ *sacerdotissas* deest. Affertur etiam Hispanica quædam Inscriptio, de cujus tamen ævo jure dubitatur, cum probati quique Scriptores *sacerdotem* utroque genere usurparint. Ea Inscriptio apud *Gruter.* ita legitur *pag.* 335. *n.* 10. Corneliæ. Clementis. F. Tuscæ. Sacerdotis. Perpetuæ. Ordo. Ipsarcensium. Ob. munificentiam. Statuam. Ei. Cens. Publicis. Posuit. Fortasse *Sacerdotis* error fuit lapicidæ pro *Sacerdoti*. ut *Cnæe* est pro *Cnæus*.

SACERDOTIUM, ii, n. *sacerdozio*, *ἱερωσύνη*, sacerdotis dignitas, & officium. *Cic. pro Dom. cap.* 53. Cum Licinia Virgo Vestalis, summo loco nata, sanctissimo sacerdotio prædita, T. Flaminino, Q. Metello Coss. aram, & ædiculam, & pulvinar sub Saxo sacro dedicasset. *Id. ibid. c.* 52. Sacerdotium inire. *Id. ibid. cap.* 14. In sacerdotium venire. *Id. ibid. c.* 40. Publicis sacerdotiis præesse. *Id.* 2. *Agrar. c.* 7. Sacerdotia mandare. ¶ Significat etiam sacerdotis proventum. Nam apud Gentiles Sacerdotia fuerunt, qualia nos minus Latino in hac significatione vocabulo *Beneficia* appellamus. Sacerdotiorum autem duo fuerunt genera: unum quod sacris esset addictum locis, quæ Reipublicæ, aut Principum, aut Pontificum Collegii collationis essent: alterum, quod ædis, aut sacelli juris esset a patrefamilias ea ratione erecti, dedicatique, ut & sacrorum cura, & fructuum ipsius sacerdotii perceptio ad solam gentem familiamque suam perpetuis successionibus devolveretur. *Liv. l.* 9. *c.* 29. *a med.* Gens Potitia, cujus ad aram Herculis familiare sacerdotium erat. *Id. l.* 30. *c.* 26. *ad fin.* In ejus locum Pontifex (nam duo sacerdotia habuit) Ser. Sulpitius Galba inauguratus. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 77. Recens ab exsilio reversos adolescentes avitis, & paternis sacerdotiis in solatium recoluit. ¶ Accipitur interdum pro Auguratu. *Plin. l.* 4. *ep.* 8. Gratularis mihi, quod acceperim auguratum. jure gratularis: primum quod gravissimi Principis judicium in minoribus etiam rebus consequi, pulcrum est: deinde quod sacerdotium ipsum cum priscum & religiosum, tum &c.

SACERDOTULA, æ, f. minor, seu parva sacerdos. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 29. *ad fin.* Dictum capital a capite, quod sacerdotulæ in capite etiam nunc solent habere. *Fest.* in *Flaminia*. Flaminia dicebatur sacerdotula, quæ Flaminicæ Diali præministrabat. *Veranius* apud *eund.* in *olivum*. Sacerdotula in sacrario Martiali fecit olivum.

SACERSANCTUS, a, um, *sacrosanctus*. *Tertull. de cor. Mil. c.* 13. *sub fin.* Quam sacersanctus, quamque honestus ac mundus sit habitus ille, &c.

SACES, æ, m. & in plur. num. Sacæ, arum, *Σάκαι*, *Σάκων*, populi Scythiæ, in orientali latere Caspii maris, ubi nunc *Sarmacanda* regnum esse creditur. *Plin. l.* 6. *c.* 17. *Catull. carm.* 11. *ad Fur. & Aurel. v.* 5. Sive in Hircanos, Arabasque molles, Seu Sacas, sagittiferosque Parthos. *Claudian. lib.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 156. hic atine decoro Armenius, hic picta Saces, fucataque Medus, Hic gemmata niger tentoria fixerat Indus.

SACOMA, atis, n. *peso*, *contrappeso*, *romano*, *σήκωμα*, & Dorice *σάκωμα*, æquipondium, quod in altera staterææ parte opponitur ad æquilibrium alicujus rei faciendum. *Vitruv. l.* 9. *c.* 3. Auream coronam votivam immani pretio locavit, faciendam, & aurum ad sacoma appendit redemptori. Is ad tempus opus manufactum subtiliter regi approbavit, & ad sacoma pondus coronæ visus est præstitisse. *hoc est* eodem pondere aurum elaboratum reddidit, quo inle-

ctum

ctum acceperat. *Id. Vitruv. l. eod. cap. ult.* sacoma saburrale vocat pondus appositum horologio. *contrappeso.*

SACONDIOS, ii, m. apud Indos est genus amethysti colore ad hyacinthum descendente: quem colorem illi sacon vocant. Qui si dilutior sit, sagapenos vocatur. *Plin. lib. 37. c. 9. ante med.*

SACOPENIUM, ii, n. succus herbæ ferulaceæ, & ipse frutex, unde manat. *Plin. l. 19. c. 8. post med.* Sacopenium & ipsum in hortis quidem nascitur, sed medicinæ tantum. *Id. l. 20. c. 18.* Sacopenium, quod apud nos gignitur, in totum transmarino alienatur. Illud enim hammoniaci lacrymæ simile, sagapenum vocatur. Prodest laterum & pectoris doloribus, convulsis, tussibus, &c.

SACOS. V. *Sacondios.*

SACRAMENTUM, ti, n. *cosa sacra*, res sacrata: a *sacro, as*, unde *sacramen, sacramentum*, ut a *levo levamen, levamentum*, &c. Hoc pristina Latinitate fuit pecunia, quam litigantes in loco sacro, vel apud Pontificem deponebant, *deposito, pegno.* Qua de re ita *Varro sub fin. l. 4. de L. L.* Ea pecunia, quæ in judicium venit in litibus, sacramentum a sacro. Qui petebat, & qui inficiabatur, de aliis rebus uterque quingenos æris ad Pontificem deponebant: de aliis rebus item certo alio legitimo numero assium. Qui judicio vicerat, suum sacramentum a sacro auferebat: victi ad ærarium redibat. *Festus:* Sacramentum æs significat, quod pœnæ nomine penditur, sive eo, qui interrogatur, sive contenditur. Id in aliis rebus quinquaginta assium erat, in aliis rebus quingentorum, inter eos, qui judicio inter se contenderent. Qua de re lege L. Papirii tribuni plebis sanctum est his verbis: Quicumque prætor posthac factus erit, qui inter cives jus dicet, tresviros capitales (alii *mensales*) populum rogato, iique tresviri capitales, quicumque posthac facti erunt, sacramenta exiganto, judicantoque, eodemque jure sunto, uti ex legibus, plebeique scitis exigere, judicare, esseque oportet. Pergit *Festus:* Sacramenti autem nomine id æs dici cœptum est, quod, & propter ærarii inopiam, & sacrorum publicorum multitudinem consumebatur id in rebus divinis. *Ascon. in Verr. 3. c. 9.* Cum in reum aliquam agerent litigatores, & pœnam se sacramenti peterent, &c. ¶ Ex hoc more litigantium deponendi pecuniam, ne calumniatores impune discederent, factum est, ut *sacramentum* pro causa, vel controversia usurparetur, seu pro litis genere simili sponsionis. *Cic. 1. de Orat. c. 10.* Agerent enim tecum lege primum Crassi, vindicarentque ornati homines in dicendo, & graves, quibuscum tibi justo sacramento contendere non liceret. *Id. pro Cæcin. c. 33.* Cum Arretinæ mulieris libertatem defenderem, & Cotta decemviris religionem injecisset, non posse sacramentum nostrum justum judicari, &c. *Id. pro Mil. c. 27.* Qui non calumnia litium, non injustis vindiciis ac sacramentis alienos fundos, sed castris, exercitu, signis inferendis petebat. *Id. pro Dom. c. 29. ad fin.* Si decemviri sacramentum in libertatem injustum judicassent. ¶ Sæpe est jusjurandum, quod sacrum maxime habetur: item id quod jurejurando affirmatur aut fit, & obligatio jurejurando contracta, *giuramento, sacramento, serment*, ὅρκος, ὁρκωμοσία: & præcipue dicitur de eo, quo se milites nomina dantes reipublicæ strenuam & fidelem operam daturos, & militarem disciplinam servaturos pollicentur. *Liv. l. 22. c. 38.* discrimen tradit inter sacramentum, & jusjurandum militare: illud fuisse jurationem ab ipsis militibus inter se sua voluntate factam: hoc legitimam jurisjurandi adactionem singulorum militum coram tribunis suis. quam rem tangit etiam *Frontin. l. 4. Strategem. c. 1.* Distinguit etiam *Servius ad Æn. 8. v. 1.* inter sacramentum, & conjurationem. Sacramentum vocat legitimam militiam eorum, qui singuli jurabant pro republica se esse facturos; nec discedebant, nisi completis stipendiis: Conjurationem, cum subito ad vexilla vocati, ut fiebat in tumultu, simul omnes jurabant. Formulam sive jurisjurandi, sive sacramenti recitat ex *Cincio Gell. l. 16. c. 4.* Erudite admodum his de rebus, & fuse disputat *Sebelius in not. ad Polyb. cap. 2. de sacram. to. 10. Antiquit. Rom. Grævii pag. 1171.* Porro varii sunt in hac voce loquendi modi. *Cic. 1. Offic. c. 11. a med.* Cato ad Pompilium scripsit, ut si eum pateretur in exercitu remanere, secundo eum obligaret militiæ sacramento, quia, priore amisso, jure cum hostibus pugnare non poterat. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 23. ad fin.* Milites Domitianos sacramentum apud se dicere jubet. *& cap. penult. extr. Liv. l. 4. c. 53. & Plin. l. 10. ep. 38.* Ne quis invitus sacramento dicere cogeretur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 1.* Ut quos ex Cisalpina Gallia consulis sacramento rogavisset, ad signa convenire juberet. *Id. lib. 1. B. Civ. c. 32. a med.* Ut eo neglectu sacramento, quo nunc tenemini, respiciatis illud, quod deditione ducis sublatum est. *Valer. Max. l. 5. cap. 2. n. 2.* Juventus ultro nomina sua militari sacramento obtulit. *Sueton. in Ner. c. 44.* Citare tribus ad sacramentum. *Liv. l. 4. c. 5. & Tacit. 1. Ann. c. 37. & 3. Histor. cap. 58.* Consul sacramento juniores adiget, & in castra educet. *Tacit. 2. Ann. cap. 42. & Sueton. in Aug. cap. 24.* Imperatoris sacramentum detrectare. *Sueton. in Galb. c. 10. ad fin.* mutare. *Tacit. l. 3. Hist. c. 42.* exuere. *& lib. 4. c. 21.* accipere. *& 12. Ann. c. 23. sub fin.* Ætate fessos sacramento solvere. *Id. 1. Hist. cap. 5.* Miles urbanus longo Cæsarum sacramento imbutus. *h. e.* qui diu sub Cæsaribus militaverat. *& lib. 2. c. 81.* Ante idus Julias Syria omnis in eodem sacramento fuit. *h. e.* una cum exercitu in Vespasiani verba juravit. *Liv. l. 28. c. 27.* Sacramenti religionem rumpere. *Sil. l. 10. v. 448.* Obstringunt animos patriæ, dictataque jurant Sacramenta deis. *Juvenal. sat. 16. v. 35.* Præmia nunc alia, atque alia emolumenta notemus sacramentorum. *h. e.* militiæ. ¶ Extra rem militarem *Festus:* Sacramento dicitur, quod jurisjurandi sacratione interposita actum est: unde quis sacramento dicitur interrogari, quia jusjurandum interponitur. *Petron. in Satyr. c.* 117. In verba Eumolpi sacramentum juravimus, uri, vinciri, verberari, &c. *& cap. 80.* Sacramentum amicitiæ delere. *Horat. l. 2. od. 17. v. 9.* non ego perfidum dixi sacramentum. *Plin. l. 10. ep. 97. de Christianis.* Se sacramento non in scelus aliquod obstringere, sed ne furta, ne adulteria committerent. *Apul. l. 3. Met.* Si quod inesse mutis animalibus tacitum ac naturale sacramentum. *h. e.* consensio, conspiratio, societas, qualis est inter milites ejusdem sacramenti. *Id. ibid. non procul ab init.* Praeterea iste alabaster ad gravissimum judicii vestri sacramentum eum curavi producere. *h. e.* fidem ac religionem jurisjurandi, qua vos judices tenemini de criminibus rectore judicare. ¶ Ecclesiæ Scriptoribus *Tertullian. Hieronym.* &c. est mysterium, res sacra, signum sensibile rei sacræ latentis. *Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Romano* ponit pro ipso verbo Dei, *vers. 18.* Nolita verba, atre sacramentum meum Erit canendum, providenter quærere. *Arnob.* respicit ad sacramentum militare, cum ait *l. 2. pag. 45.* Malunt exheredari a parentibus liberi, quam fidem rumpere Christianam, & salutaris militiæ sacramenta deponere.

SACRANI, orum, populi Latii. Unde Sacranæ acies. *Virg. 7. Æn. v. 796.* Et Sacranæ acies, & picti scuta Labici. *Festus:* Sacrani appellati sunt Reate orti, qui ex Septimontio Ligures, Siculosque exegerunt. nam vere sacro nati erant. *Serv. ad loc. Virg. cit.* Dicunt, quondam Corybantes venisse ad Italiam, & tenuisse ea loca, quæ Urbi vicina sunt: & ex eo populos ducentes originem, Sacranos appellatos. nam sacrati sunt Matri deum Corybantes. Alii Sacranas acies Ardeatium volunt, qui aliquando cum pestilentia laborarent, ver sacrum voverunt: unde Sacrani dicti sunt. Hæc Servius.

SACRARIUM, ii, n. *sagrestia, sacrario*, ἱερατεῖον, ἱεροφυλάκιον. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 8. leg. 9.* Notandum est, aliud esse sacrum locum, aliud sacrarium. Sacer locus est locus consecratus: sacrarium est locus, in quo sacræ res ponuntur: quod etiam in ædificio privato esse potest: & solent, qui liberare eum locum religione volunt, sacra inde evocare. *Serv. ad Æn. 12. v. 199.* Sacrarium proprie locus est in templo, in quo sacræ reponuntur: sicut donarium est, ubi ponuntur oblata. Apud *Ovid. 10. Met. a vers. 691.* hujusmodi sacrarii descriptio habetur. Sepiebatur secespita, h. e. repagulo, seu reticulo æneo, in quo tabi relinquebantur, per quos sacra manibus tangere licebat, ut docet *Fest. in Secespitam.* ¶ Ponitur etiam pro sacello, locoque sacrato, *oratorio, cappella*, sive publicus sit, sive in privatorum ædibus constitutus. *Cic. pro Mil. cap. 31. sub fin.* Ante ipsum sacrarium Bonæ deæ, quod est in fundo T. Sextii Galli, primum illud vulnus accepit. *Sueton. in Aug. c. 5.* Natus est regione Palatii, ad Capita bubula, ubi nunc sacrarium habet, aliquanto post quam excessit, constitutum. *Cic. Fam. 13. ep. 2.* C. Aviano Evandro, qui habitat in tuo sacrario, multum utor. *h. e.* in ea parte ædium tuarum, in qua sacrarium habes. Adde *Verr. 6. c. 2.* Hinc *servus ab sacrario* est inter officia domus Augustæ, in vet. Lap. apud *Muratori. pag. 893. n. 6. & 909. n. 8.* ¶ Item pro interiore, & sanctiore parte templi, ut adytum: & pro ipso templo. *Martial. l. 7. epigr. 72.* Sacraria Vestæ. Hinc Jupiter apud *Stat. l. 3. Theb.* vocat cælum *v. 246.* Arcem hanc æternam, mentis sacraria nostræ. *& Virg. Æn. 12. v. 199.* juro Vireque deum infernam, & duri sacraria Ditis. ¶ Translata *Cic. Catil. 1. c. 9. sub fin. & Catil. 2. c. 6. ad fin.* Aquilam illam argenteam, cui domi tuæ sacrarium scelerum tuorum constitutum fuit. *Senec. l. ult. quæstion. natural. c. penult.* Arcana ne[illegible] non promiscue, nec omnibus patent: reducta, & in interiore sacrario clausa sunt. *Valer. Max. l. 6. c. 5. n. 4.* Cottam in Tribunatu, quasi in aliquo sacrario latentem, Tribunitia inde justitia extraxit. *Propert. l. 3. el. ult. v. 19.* Meos bona, si qua dea es, tua me in sacraria condo. ¶ *Sacrarium*, signum cæleste, V. in *Ara.*

SACRARIUS, ii, m. *sagrestano, custode*, ἱεροφύλαξ, sacrarii custos. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 308. n. 1.* Q. Tullius Q. F. Pontifex Sacrarius Junonis Quiritis. Adde *pag. 1088. n. 9.*

SACRATIO, onis, f. *consecrazione*, καθιέρωσις, consecratio. *Macrob. l. 3. Saturn.* ad illud *Virg. 10. Æn. v. 419.* Injecere manum Parcæ, telisque sacrarunt Evandri: *cap. 7. a med.* Ex manus injectione pæne mancipium designavit: & sacrationis vocabulo observantiam divini juris implevit. *Fest. in Sacramento.* Sacramento dicitur, quod jurisjurandi sacratione interposita actum est.

SACRATOR, oris, m. qui sacrat, ut sacrator justitiæ, *Augustin. epist. 140.*

SACRATUS, a, um, *consecrato, sacro*, ἱερωθείς, consecratus, sacer. *Virg. 10. Æn. v. 813.* tum rite sacratas in flammam jugulans pecudes. *Ovid. 3. de ar. am. v. 389.* Visite laurigero sacrata Palatia Phœbo. *Id. 2. Trist. v. 552.* Et tibi sacratum sors mea rupit opus. *Martial. l. 9. epigr. 17.* Pergameo posuit dona sacrata deo. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 42.* Et dare sacratis oscula liminibus. *Virg. 2. Æn. v. 165.* sacratum templum. *& Æn. 3. v. 371.* caput. *Martial. lib. 4. epigr. 1.* Cæsaris alma dies, & luce sacratior illa, Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem. *Plin. l. 33. c. 4. ad fin.* Numen gentibus illis sacratissimum. *& lib. 37. cap. 10.* Hammonis cornu inter sacratissimas Æthiopiæ gemmas. *Cajus Dig. lib. 38. tit. 17. leg. 9.* Sacratissimi Principis nostri oratione cavetur. *Mamertin. in Panegyr. ad Maximian. cap. 1. & in Genethl. cap. 6.* Sacratissime Imperator. *Macrob. lib. 3. Saturn. cap. 7. ad fin.* Animas sacratorum hominum diis debitas æstimabant. *h. e.* sacrorum. V. *Sacer.* ¶ *Sacratæ leges* sunt, quibus sanctum est, ut qui adversus eas fecerit, sacer alicui deo sit cum familia, & pecuniis. Ita *Festus.* Hujusmodi fuerunt, quas scivit plebs jurata in monte sacro, cum secessisset a patribus, ut narrat *Liv. l. 2. c. 33.* ut plebi sui magistratus sacrosancti

sancti

sancti essent, quibus auxilii latio adversus consules esset: nec cui patrum capere eum magistratum liceret. Aliæ etiam fuere, ne de capite civis R. nisi centuriatis Comitiis agi posset: ne privilegia irrogari liceret. Hujusmodi fuit etiam lex militaris; ne cujus militis scripti nomen, nisi ipso volente, deleretur: lata ob secessionem militum, dictatore M. Valerio Corvo, ut Liv. refert *l. 7. cap.* 41. Etiam alii populi suas leges sacratas habuere, ut Volsci & Æqui, apud *eund. l. 4. c.* 26. Ligures, *l. 36. c.* 38. & Samnites apud *Plin. l. 34. c. 7. post med.* de quibus *Liv. l. 10. c.* 38. legendus est. *Cic. pro Sext. c.* 7. Tetra immanisque bellua constricta legum sacratarum catenis. *Id. pro Dom. c.* 17. Vetant leges sacratæ, vetant XII Tabulæ, leges privatis hominibus irrogari. id est enim privilegium. Adde 3. *Offic. c.* 31. & *in fragm. pro C. Cornel. maiest. reo* apud *Ascon.* & ipsum *Ascon. ibid.* & *Liv. l. 2. c. 54. sub fin.* ¶ Lata significatione *sacratæ* dicuntur quæcumque leges sanctiores & graviores. *Virg. 2. Æn. v.* 457. Fas mihi Grajorum sacrata resolvere jura. *Gell. l. 12. c.* 4. Pro antiquis sacratisque amicitiæ legibus.

SACRAVIENSES, incolæ regionis Sacræ viæ in Urbe Roma. *Festus in October.* Ipsa enim Sacra via etiam Sacravia dicebatur, duabus simul conflatis vocibus, ut est apud *Diomed. l. 1. pag.* 401. *Putsch.* & *Charis. l. 1. pag.* 6. Et ita esse volunt quidam in illo *Varron. l. 1. R. R. c. 2. ante med.* Summa sacravia, ubi poma veneunt. Et in vet. Inscript. apud *Gruter. pag. 638. n.* 7. M. Cædicius Jucundus aurifex de Sacravia. *& pag. 1033. n.* 1. Æmilia Aucta de Sacrav.

SACRES PORCI. V. *Sacer* in fin.

SACRICOLA, æ, m. & fem. sacra colens, sacra faciens, *ἱεροποιός.* *Tacit. 3. Hist. c.* 74. Apud æditum occultatus solertia liberti, lineo amictu turbæ sacricolarum immixtus ignoratusque. *h. e.* sacerdotum, & eorum, qui iis ministrabant. *Apul. in Florid. n. 18. ad fin.* (al. *l.* 4.) Sum enim non ignotus illius sacricola, nec recens cultor, nec ingratus antistes. *Macrob. l. 5. Saturnal. c.* 19. Ad sacricolarum sagarumque carmina & devotiones fugiros. *Solin. c. 1.* (*al.* 2.) *post init.* Cum visceratinem sacricolis daret. *h. e.* omnibus qui sacrum illud colentes sacrificio interfuerant. *Ammian. l. 22. c. 14.* (*al.* 32.) Victimarius pro sacricola dicebatur, ad crebritatem hostiarum alludentibus multis. *Prudent. in præfat. l. 1. advers. Symmach. v.* 47. reges sacricolæ. *h. e.* sacrifici. Tribuunt alii & *Ciceroni Verr. 6. c. 50. a med.* Urbs illa non urbs videtur, sed fanum Cereris esse: habitare apud sese Cererem Ennenses arbitrantur: ut mihi non cives illius civitatis, sed omnes sacerdotes, omnes sacricolæ, atque antistites Cereris esse videantur. Plerique al. leg. *accolæ.*

SACRIFER, a, um, *ἱεροφόρος*, sacra ferens. *Ovid. 4 Fast. v.* 251. Cum Trojam Æneas Italos portaret in agros, Est dea (*Cybele*) sacriferas pæne secuta rates.

SACRIFICALIS, le, *ἱερουργικός*, ad sacrificos & sacrificia pertinens. *Tacit. 2. Ann. c.* 69. Admotas hostias, sacrificalem apparatum, festam plebem per lictores proturbet. *Apul. circa l. 9. Metam.* Tricliniun, in quo dominus ædium sacrificales epulas cum sacerdotibus deæ census tabat. *Tertull. advers. Hermog. c.* 40. Sacrificalia ministeria, & instrumenta. ¶ Legitur & *sacrificialis.*

SACRIFICATIO, onis, f. *sacrificazione*, *ἱερουργία*, *θυσία*, actus & ratio sacrificandi. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 27. In ea dea, quæ est rerum custos intimarum, omnis & precatio, & sacrificatio extrema est.

SACRIFICATOR, oris, m. *θύτης*, qui sacrificat. *Tertull. de Spectac. c. 8. sub fin.* Si Serapeum sacrificator, & adorator intravero.

SACRIFICATUS, a, um, *sacrificato*, in sacrificio mactatus. *Plin. l. 36. c.* 21. Aetitæ gravidis adalligati in pelliculis sacrificatorum animalium, continent partus. ¶ De *sacrificatis* apud *Cyprianum* V. in *Sacrifico.*

SACRIFICATUS, us, m. sacrificatio. *Apul. l. 7. Metam.* Nullum usquam pecus sacrificatui, ac ne vinum quidem potatui habemus.

SACRIFICIUM, ii, n. *sacrifizio*, *θυσία*, *ἱερουργία*, res divina, sacrum. *Cic. de clar. Orat. c. 14. a med.* Sacrificium cum lana facere. *Id. de Harusp. resp. c. 6. a med.* Scelere violare sacrificium, quod fit pro salute populi R. *Colum. l. 12. c. 18. ante med.* Sacrificia Libero Liberæque quam sanctissime castissimeque facienda. *Cas. l. 6. B. Gall. c.* 13. Sacrificia publice ac private procurare. *& ibid.* interdicere sacrificiis. *Cic. Verr. 6. c. 57. extr.* Sacrificiis anniversariis deum colere. *Ovid. 3. ex Ponte, ep. 2. v.* 57. Sacrifici genus est (sic instituere priores) Advena virgineo cæsus ut ense cadat.

SACRIFICO, & Sacrufico, as, a. 1. & *olim deponentis forma* Sacrificor, aris, atus sum, *sacrificare*, *θύω*, sacrum facio, diis quippiam offerendo, aut victimam cædendo rem divinam facio. *Varr. l. 4. de L. L. c.* 26. In sacrificando deis hoc poculo magistratus dat deo vinum. *Nep. in Annib. c.* 2. Ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat. *Plaut. Mostell. 2. 3.* 84. Si summo Jovi vivo argento sacrificassem. *Id. Pœn. 2. 1. v.* 3. Quive nilum turis granum sacrificaverit. *Fest.* in *Sacrima.* Mustum sacrificare Libero. *Ovid. 4. Fast. v.* 414. ignavam sacrificate suem. *Plaut. Stich. 1. 3.* 97. Quot agnis fecerat? *Cro.* illa quidem nullum sacrificavit. *Id. Epid. 2. 1.* 7. Uxoris quoties sepulcrum vides, sacruficas illico Orco hostiis. *Id. Amph. 4. 2.* 14. *Merc.* Sacrufico ego tibi. *Amph.* qui? *Merc.* quia enim te macto infortunio. *h. e.* diis facere facio, quæ tibi malum infernot: in tuum cruciatum victimas cædo. *In suppos. ejusd. Amph. scena quæ incipit:* Tun' me mactes, *ad fin.* & *alia quæ incipit:* Quis tam vasto, *vers.* 17. *sacrificare aliquem* est malo afficere, mactare infortunio, vel etiam cædere, occidere. ¶ Passive impersonaliter, *Plin. l. 3. c. 5. post med.* Divæ Angeronæ, cui sacrificatur a. d. XII cal. Januar. *Id. l. 16. c. 6. ad fin.* Eminuo carbone sacrificatur. Adde *lib. 7. c.* 47. ¶ Deponentis forma *Varr.* apud *Non. cap. 7. n.* 98. Biviris nuptiis sacrificabantur in cubiculo viduæ. Adde alia duo loca *ejusd. ibid.* & *Gell. l. 18. c.* 12. Hinc particip. *sacrificatus*, qui sacrificavit. quod negat *Varr. l. 8. de L. L. c.* 61. recte dici: ut & *sacrificatulus.* Nihilominus apud *Cyprian. epist.* 51. dicuntur *sacrificati*, qui Christianam religionem professi, metu persecutorum diis sacrificaverant.

SACRIFICULUS, li, m. *ἱερουργός*, sacerdos vilis & vanæ superstitionis, ut ipsa diminutiva vox indicat. *Liv. l. 25. c.* 1. Sacrificuli, ac vates ceperant hominum mentes. *Suet. in Domit. c.* 1. Isiaci celatus habitu, interque sacrificulos vanæ superstitionis latuit. ¶ Rex *sacrificulus*, rex sacrorum. V. Rex.

SACRIFICUS, a, um, *ἱεροποιός*, sacra faciens. *Ovid. 6. Fastor. sub fin.* Marcia sacrifico deductum nomen ab Anco. *h. e.* qui sacrorum potissimum curam habuit, ut est apud *Liv. l. 1. c.* 32. Idem epitheton Numæ tribuit *Lucan. l. 9. v.* 478. ob eandem rationem. V. *Liv. l. 1. c.* 19. ¶ Item ad sacrificia pertinens, sacerdotalis. *Ovid. 13. Met. v.* 590. dies sacrifici. *h. e.* festi, & in quibus sacrificia fiunt. & *lib. 15. v.* 483. docere aliquem ritus sacrificos. & *lib. 12. v.* 249. qui candida tauri Rumpere sacrifica molitur colla securi. *Stl. l. 3. v.* 27. Vestis sacrifica. *Senec. in Agam. v.* 584. tibia sacrifica. *Id. in Med. v.* 38. Preces sacrificæ. *Val. Flacc. l. 6. v.* 243. aræ sacrificæ. Adde *lib. 4. v.* 110. ubi *sacrificum jugum* dicit montem, in quo Amycus mactabat homines, sacrificium Neptuno patri. *Ovid. 2. Fast. v.* 129. modo namque Patulcius idem, Et modo sacrifico Clusius ore vocor. *h. e.* lingua sacerdotum. ¶ *Rex sacrificus*, rex sacrorum. V. Rex. *Liv. l. 40. c. 42. circa med.* De rege sacrifico sufficiendo in locum Dolabellæ, contentio fuit.

SACRILEGE, *sacrilegamente*, *ἀσεβῶς*, impie. *Tertull. in Apol. c.* 11. Contumeliosissime, & in ipso opere sacrilege.

SACRILEGIUM, ii, n. *furto sacrilego*, *ἱεροσυλία*, furtum rei sacræ, aut ex sacro, ut *Quintil. l. 7. c.* 3. definit. *Phædr. l. 4. fab.* 10. *v.* 3. Fur onustus sacrilegio. *Liv. l. 42. c.* 3. Sacrilegium prohibere. *h. e.* ne tegulæ de Junonis æde tollerentur. *Quintil. l. 5. c.* 10. Sacrilegium facere. *Id. l. 4. c.* 2. admittere. *Justin. l. 32. c.* 1. committere. & *lib. 1. c.* 9. perpetrare. & *lib. 8. c. 1. extr.* Sacrilegii pœnas luere sanguine. *Liv. l. 4. c.* 20. Prope sacrilegium ratus sum, Cosso spoliorum suorum Cæsarem subtrahere testem. ¶ Et quævis religionum violatio. *Nep. in Alcib. c. 6. a med.* Damnare aliquem sacrilegii. *h. e.* quod sacra Cereris violaverit. *Senec. de vita beata, c.* 27. Cum in cælum infamis, non deum sacrilegium facitis, sed operam perditis. *Flor. l. 2. c. 17. a med.* Non prius signa convertit, quam cadentem in maria solem, obrutumque aquis ignem, non sine quodam sacrilegii metu & horrore deprehendit.

SACRILEGUS, a, um, *sacrilego*, *ἱερόσυλος*, *ἀσεβής*. Sacrilegus est, qui sacra legit, *h. e.* furatur. *Cic. 2. de Legib. c.* 16. Sacrilego pœna est: neque ei soli, qui sacrum abstulerit, sed etiam ei, qui sacro commendatum. *Senec. 2. de Ira, c. 28. a med.* Homicidæ tyrannus nascitur, & punit furta sacrilegus. *Plaut. Rud. 3. 4.* 1. Ear e fano, natum quantum est hominum, sacrilegissime. ¶ Item quicumque sacrorum violator, impius, scelestus. *Tibull. l. 3. el. 5. v.* 11. sacrilegos templis admovimus ignes. *Ovid. 14. Met. v.* 539. Irrita sacrilega jactas incendia dextra. *h. e.* in naves sacras Matris Idææ. *Id. de remed. amor. v.* 367. sacrilegæ linguæ. *h. e.* eorum, qui pro Ænea maledixere. *Id. 3. Fast. v.* 700. manus. *h. e.* eorum, qui occiderunt C. Cæsarem. & *lib. 1. amor. el. 7. v.* 28. quæ dominam verberarunt. *Martial. l. 9. epigr.* 71. sacrilegum nefas. *h. e.* conjuratio in patriam. & *epigr.* 86. sacrilegi furores. *h. e.* arma, quæ movit bellum civile: qua de re *Sueton. in Domit. c.* 6. ubi de L. Antonio Saturnino. Rursus *Martial. l. 4. epigr.* 30. hami sacrilegi. *h. e.* qui piscibus sacris injiciuntur. *Terent. Eun. 5. 3.* 2. Qui referam illi sacrilego gratiam, qui hunc supposuit nobis. *Ovid. l. 1. de ar. am. v.* 435. sacrilegas meretricum ut persequar artes. *Val. Max. l. 8. c. 11. n. 4. extern.* Sacrilega cupiditas. *voglia bestiale.*

SACRIMA appellabant, inquit *Festus*, mustum, quod Libero sacrificabant pro vineis, & vasis, & ipso vino conservandis: sicut præmetium de spicis, quas primum messuissent, sacrificabant Cereri. *Gloss. vet.* Sacrima *ἀπαρχαὶ γλεύκους.* *Id. Fest. in fragm.* Sacrificium, quod pro vinis primis fieret, appellabatur ab antiquis sacrima. Ita autem, ut Ælius Stilo, & Cincius dicunt, mustum inditum in amphoram Liberalibus, sacrificii causa, pro vasis & vino, quæ quasi sacra sunt, cum Libero fit, ut præmetium, cum Cereri.

SACRIPORTUS, ti, m. nomen loci in quarta regione Urbis Romæ, inter viam Sacram, & vicum sandaliarium, qui a *Sex. Rufo* dicitur *Sacriporticus*, & creditur fuisse Janus pervius, vel alius similis Arcus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 8. ad fin.* ¶ Eo loco C. Marium C. filium Sulla prœlio devicit. *Epit. Livii l.* 87. *Flor. l. 3. c.* 21. *ad fin.* *Vellej. l. 2. c.* 26. & *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 68. ¶ Ipsum oppidi maritimi in sinu Tarentino. *Liv. l. 26. c.* 39. ¶ Divisit vocem *Lucan. l. 2. v.* 134. Jam quot apud Sacri cecidere cadavera portum? Aut Collina tulit stratas quot porta catervas?

SACRIS, cre. V. *Sacer* in fine.

SACRIUM, vox Scythica succinum significans. *Plin. l. 37. c. 2. ad fin.*

SACRO, as, avi, atum, a. 1. *consecrare*, *ὁσιόω*, diis dedico, sacrum reddo, consecro. *Virg. 5. Æn. v.* 48. divinique ossa parentis Condidimus terra, mœstasque sacravimus aras. & *lib. 4. v.* 200. Centum aras posuit, vigilemque sacraverat ignem. & *lib. 7. v.* 62. laurum Ipse ferebatur Phœbo sacrasse Latinus. *Id. l. 6. v.* 73. sacrare viros. *h. e.* sacerdotes facere: & loquitur de Quindecimviris libris Sibyllinis inspiciendis. *Liv. l. 2. c.* 8. Sacrare cum bonis caput ejus, quē regni occupandi consilia inisset. V *Sacer.* *Id. l. 38. c. 33. a med.* Sacrare fœdus. *h. e.* per sacra, & jusjurandum sancire. *Justin. l. 30. c.* 2.

c. 2. a med. Sacrare diem jejunio. *Cic. pro Balb. c. 14.* Sanctiones sacrandæ sunt aut genere ipso, aut obtestatione & consecratione legis, aut pœnæ, cum caput ejus, qui contra facit, consecratur. ¶ Urbane, & translate *Virg. Æn. 12. v. 140.* hunc illi rex ætheris altus honorem Jupiter erepta pro virginitate sacravit. *h. e.* dedit, attribuit, proprium dicavit, quemadmodum dantur diis, quæ consecrantur. Possis etiam hypallagen hic agnoscere, scilicet, hoc honore Jupiter eam sacravit, *h. e.* sacram & deam fecit. *Martial. l. 1. epigr. 117.* Hoc nemus æterno cinerum sacravit honore Fænius. *h. e.* exstructo sepulcro religiosum fecit. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 49.* Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit. *h. e.* e vivis sustulit, & ad Manes misit, qui sacri sunt. *Id. l. 1. od. 26. v. 11.* Hunc Lesbio sacrare plectro Teque tuasque decet sorores. *consecrare ed immortalità.* & *Virg. 10. Æn. v. 419.* Injecere manum Parcæ, telisque sacrarunt Evandri. *h. e.* destinarunt tanquam sacrum hominem, & diis mactandum. ¶ *Sacrare votum*, dedicare templum diis, quod quis voverat. *Virg. 8. Æn. v. 714.* At Cæsar triplici invectus Romana triumpho Mœnia, diis Italis votum immortale sacrabat.

SACROSANCTUS, a, um, *sacrosanto*, *ἱεροσύλητος*, inviolabilis, intactus, ab omni injuria tutus: a *sacer*, & *sanctus*, quia sanctum esset, ut sacer haberetur, qui violasset, quod sancitum erat. Sacrosanctum aliquid fiebat tum religione, tum lege: religione quidem, quia certis ad hoc cæremoniis opus erat: lege autem, quia hac sanciebatur, ut sacer esset, qui sacrum violasset, sive nocuisset, cui hac lege cautum erat. Sanciebatur autem vel a sola plebe, vel a Patriciis, & plebe simul. Nec sanciebatur, nisi intercedente juramento, quemadmodum *Festus* docet. Erat autem juramentum tale, legem se perpetuo observaturos, addebaturque exsecratio, ut qui legi parerent, ita deos superos inferosque propitios haberent, qui non parerent infestos. Verba *Festi* sunt. Sacrosanctum dicitur, quod jurejurando interposito est institutum, si quis id violasset, ut morte pœnas penderet: cujus generis sunt Tribuni plebis, Ædilesque ejusdem ordinis: quod affirmat M. Cato in ea quam scripsit, Ædiles plebis sacrosanctos esse. *Cic. pro Corn. Balb. c. 14.* Quid fuit in rogatione ea, quæ de Pompejo a Gellio, & a Lentulo Coss. lata est, in qua aliquid sacrosanctum videretur? Primum enim sacrosanctum esse nihil potest, nisi quod populus, plebsque sanxisset. ¶ Specietim apud Romanos Tribuni plebis sacrosancti fuere, idest eos nemo lædere poterat sine capitali piaculo. *Liv. l. 3. c. 55.* Et cum plebem hinc provocatione, hinc tribunitio auxilio satis firmassent, ipsis quoque Tribunis, ut sacrosancti viderentur (cujus rei prope jam memoria aboleverat) relatis quibusdam ex magno intervallo cæremoniis, renovarunt, & cum religione inviolatos eos, tum lege etiam fecerunt, sanciendo, ut qui Tribunis plebis, Ædilibus, Judicibus, Decemviris nocuisset, ejus caput Jovi sacrum esset, familia ad ædem Cereris, Liberi, Liberæque venum iret. Hac lege juris interpretes negant quenquam sacrosanctum esse, sed eum, qui eorum cuiquam nocuerit, sacrum sanciri. Hæc *Liv. Id. l. 9. c. 9.* Dedetis & illos sacrosanctos quamprimum magistratu abierint. *Plin.* ipsos Tribunos *sacrosanctos* dicit *l. 7. c. 44.* Cum resistenti, sacroque sanctum repellendi jus non esset. *Vossius.* Ex his habemus *sacrosanctum* dici duplici ratione, tum eum qui Tribunum, Ædilem, &c. violaverit, ut est apud *Livium*; tum ipsum Tribunum, Ædilem, &c. ut est apud *Plinium*, per quandam metonymiam. ¶ *Sacrosanctum* etiam translate dicitur quidquid violari nefas est. *Tacit. Ann. 4. c. 36.* Ut quis districtior accusator, velut sacrosanctus erat. *Val. Max. l. 5. c. 3. in fin.* Honore arcæ decoratos cineres sacrosanctiores colis. Al. aliter leg. *Cic. 2. Catil. c. 8.* Sacrosancta possessiones. *Plin. l. 7. ep. 11.* Corelliam dilig., ut sororem Corellii Rufi, cujus mihi memoria sacrosancta est. ¶ In recto singul. mascul. *sacersanctus* dictum est a *Tertull.* V. suo loco.

SACROVIRIANUS, a, um, ad Sacrovirum pertinens. Julius Sacrovir inter Gallos nobilis, cujus majores bene de Romanis meriti civitate R. donati fuerant, auctor fuit apud Æduos rebellionis ob magnitudinem æris alieni, ut *Tacit. 3. Ann. c. 40.* narrat. Hinc *Id. l. 4. c. 18.* Sacroviriani belli victor.

SACRUM, i, n. *subst.* *τὸ ἱερόν*, res sacra, quicquid ad religionem spectat, omne quod nomine deorum habetur. Fere pluraliter usurpatur. *Cic. 2. de Legib. c. 9.* Sacrum, sacrove commendatum qui clepserit, rapseritque, parricida esto. *Nep. in Themist. c. 2. extr.* Sacerdotibus sacra procuranda tradunt. *Id. in Alcib. c. 4.* Sacra violare. *Tacit. Ann. 1. c. 42.* Sacra legationis, & jus gentium rumpere. *Id. ibid. c. 54.* Sacra Sabinorum retinere. ¶ Sacris initiare. V. *Initio*. ¶ Commovere sacra. V. *Commoveo*. ¶ Sæpe sumitur pro sacrificio. *Tacit. Hist. 2. c. 70. extr.* Instaurabat sacrum diis loci. *Cic. de Harusp. respon. c. 15.* Ac te sacra illa tua facientem videre. *Virg. 3. Æn. v. 19.* Sacra Dioneæ matri, divisque ferebam, &c. ¶ *Stata sacra* dicuntur, quæ stato & certo tempore singulis annis recurrunt, diversa ab illis, quæ *indicta* vocantur, quæ nimirum in alia tempora rejici possunt, vel etiam penitus omitti. *Ovid. 1. Fast. v. 660.* Quid a Fastis non stata sacra petis? ¶ *Sacra nuptialia*, & *jugalia* dicuntur sacrificia & solemnitates nuptiarum. *Quintil. l. 1. c. 7. Ovid. 7. Met. v. 700.* ¶ *Inter sacrum & saxum stare*, proverbialis locutio pro in summo periculo esse, sumpta ex priscis fœderis feriendi cæremoniis, in quibus Fecialis porcum silice lapide percussurus, saxum illud manu tenens verba fœderis pronuntiabat, quibus dictis porcum feriebat. *Plaut. Capt. 3. 4. 84.* Nunc ego omnino occidi: nunc ego inter sacrum saxumque sto, nec quid faciam scio. *sono tra l' uscio e 'l muro.* ¶ *Liv. l. 4. c. 9.* Ut qui natus sit, ignoret, cujus sanguinis, quorum sacrorum sit. *h. e.* cujus familiæ, aut gentis. Habebant enim Romani sacra quædam privata, quæ una cum bonis ad heredes transibant. V. *Compromissio*. ¶ Hinc *sine sacris hereditas* proverb. apud *Fest.* quod dici solet, cum aliquid obvenerit sine ulla incommoda appendice: quod olim sacra non solum publice curiosissime administrabant, sed etiam privatæ: relictusque heres sic pecuniæ, etiam sacrorum erat, ut ea diligentissime administrare esset necessarium. Hæc *Festus*. Hinc parasitus apud *Plaut. Capt. 4. 1. 7.* Ita hic me amœnitate amœna amœnus oneravit dies. Sine sacris hereditatem sum aptus effertissimam. Nos Itali simili sensu dicimus *carne senza ossa*: & *rosa senza spine*. ¶ Interdum *sacra* dicuntur recondita artium, aut scientiarum præcepta. *Quintil. l. 5. c. ult. a med.* Peregisse mihi videor sacra tradentium artes. ¶ *Aliter hæc sacra non constant*, proverb. apud *Auson. in fin. centonis nuptialis*. quo uti possumus, cum quippiam mele facimus, aut dicimus, sed quod loco aut rei conveniat, aut necessarium sit.

SADDUCÆI, orum, m. hæretici quidam inter Judæos, quorum opinio erat, animas una cum corpore interire, nec ullam esse corporum resurrectionem: neminem præter deum, dominum appellari patiebantur, nec quicquam præter legem servandum existimabant; fatum omnino negabant, & justorum nomen sibi unis vindicabant. nam *Sadducæus* hebraice *justus* significat. *Tertullian. de præscription. advers. hæreticos, c. 45.*

SÆCULARIS, re, *d' un secolo*, *αἰώνιος*, ad sæculum pertinens. *Ludi sæculares* a Romanis centesimo quoque anno celebrabantur pro incolumitate populi & reipublicæ. *Festus*: Sæculares ludi Tarquinii Superbi regis in agro sunt primum facti, quem Marti consecravit P. Valerius Poplicola Cos. quod populus R. in illo loco antea repertam aram quoque Diti ac Proserpinæ consecraverat in extremo Martio Campo, quod Terentium (al. *Tarentum*) appellatur, demissam infra pedes fere viginti (V. *Valer. Max. l. 2. 1. 4. n. 5.*) in qua pro malis avertendis populus R. sacra facere solitus erat. Ludos postea sæculares & nonagesimo quoque anno facere ibi cœpit, Popilio Lænate Duumviro sacrorum: in quibus hostiis furvis est operatus tribus diebus totidemque noctibus. Ac deinde institutum est, centum post annos ut fierent. unde videntur sæculares appellati, quod centum annorum spatium sæculi habetur. Hæc *Festus*. Originem & causam horum ludorum ad miraculum refert *Val. Max. loc. cit.* quod ibi fuse persequitur. Quod vero centesimo quoque anno fierent, docet præter *Festum Censorinus de die nat. c. 17.* allatis fragmentis *Varronis*, & *Livii*. Alii tamen apud *eund. ibid.* scilicet Commentarii Quindecimvirorum, & D. Augusti edicta, ostendunt, post centesimum decimum annum esse factos: unde *Horat. in carm. sæculari, v. 21.* Certus undenos decies per annos Orbis ut cantus referatque ludos, Ter die claro, totiesque grata Nocte frequentes. Quare *Censorin.* rem incertam esse ait, sicut incertum est, quot annorum spatio sæculum definiretur. *Plin. l. 7. c. 48. sub fin.* Minus miror, Stephanionem, qui primus Togatas saltare instituit, utrisque sæcularibus ludis saltasse, & D. Augusti, & quos Claudius Cæsar consulatu suo quarto fecit, quando sexaginta tres non amplius anni interfuere. *Suet. in Claud. c. 21.* Fecit & sæculares, quasi anticipatos ab Augusto, nec legitimo tempori reservatos. Quare vox præconis irrisa est, invitantis more solemni ad ludos, quos nec spectasset quisquam, nec spectaturus esset: cum superessent adhuc qui spectaverant, & quidam histrionum producti olim, tunc quoque producerentur. Hæc *Sueton.* ¶ *Sæculare carmen*, quod sæcularibus ludis cani consuevit a selectis pueris & puellis: quale habemus ab *Horatio* compositum post *Epod.* ¶ Ecclesiasticis Scriptoribus sæcularis est profanus, ethnicus, gentilis, *secolare*. *Tertull. de cor. Mil. c. 7.* Litteræ sæculares. *Sedul. in epist. ad Macedonium*. Sæcularia studia. *Sidon. initio concion. post epist. 9. l. 7.* Historia sæcularis. *Tertull. in exhortat. ad castit. sub fin.* Feminæ quædam sæculares. *h. e.* Dido, & Lucretia. ¶ Sunt qui scrib. *secularis*. V. in fin. vocis sequent.

SÆCULUM, & *Poetice per syncop.* Sæclum, i, n. *secolo*, *αἰών*, *γενεά*, longum annorum spatium, quod quidem apud *Serv. ad Æn. 8. v. 508.* & *ad Eclog. 4. v. 5.* definiunt esse triginta annorum: (quod *Plin.* de Druidibus tradit *sub fin. l. 16.*) alii centum ac decem: alii mille: *Varro l. 5. de L. L. c. 2. sub fin.* & *Festus* centum: & dictum esse ait *Varr.* a sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt. *Censorin. de die nat. c. 17.* duplex sæculum facit, naturale & civile: illud dicit esse spatium vitæ humanæ longissimum, partu & morte definitum: quare qui annos triginta sæculum putarunt, multum errasse videri. Quot autem anni longissimum humanæ vitæ spatium constituant, statui non posse: in libris ritualibus Etruscorum scriptum esse, initia sic poni sæculorum: quo die urbes constituerentur, de his qui eo die nati essent, eum qui diutissime vixisset, die mortis suæ primi sæculi modulum finire: eoque die qui essent reliqui in civitate, de his rursum ejus mortem, qui longissimam ætatem egisset, finem esse sæculi secundi. Hæc *Censorin.* Ex his vulgatior est *Varronis* sententia centum annos sæculo tribuentis. *Cic. 2. de Orat. c. 37.* Quo etiam major vir Numa habendus est, cum illam sapientiam constituendæ civitatis duobus prope sæculis ante cognovit, quam eam Græci natam esse senserunt. *Plaut.* secundum eos, qui mille annorum sæculum faciunt, *Mil. 4. 2. 87.* Quin mille annorum perpetuo vivunt, ab sæculo ad sæculum. ¶ Sæpe ponitur indefinite pro quovis longo tempore. *Virg. 8. Æn. v. 508.* Sed mihi tarda gelu, sæclisque effœta senectus Invidet imperium. *Cic. Fam. 11. ep. 14. a med.* Victoria nuntiata, in multa sæcula videbamus rempublicam liberatam. *Id. 4. Acad. c. 5. a med.* Nihil ne tot sæculis, summis ingeniis, maximis studiis, explicatum putamus? *Virg. 2. Georg. v. 295.* multa virum sæcula, *molte età*. & *Plin. in Paneg. c. 35.* Ibit in sæcula,

eula, fuisse Principem, cui florenti & incolumi nunquam nisi modici honores decernerentur. *posterà alla posterità*. & *Sil. l. 12. v. 312.* factoque in sæcula ituro Lætantus tribuisse locum. *Lucan. l. 10. v. 533.* potuit discrimine nullo Cæsaris una dies in famam & sæcula mitti. *Val. Flacc. l. 1. v. 98.* jam flare eatem, remisque superbam Poscere, quos revehat, rebusque in sæcula tollat. *Cic. Phil. 2. c. 12.* Hujus rei ne posteritatem quidem omnium sæculorum immemorem fore. & *4. c. 1. ad fin.* Nihil ex omnium sæculorum memoria tale cognovi. *Id. 2. de nat. Deor. c. 20.* Nihil immutat sempiternis sæculorum ætatibus. *Virg. 1. Æn. v. 449.* & *Æn. 6. v. 235.* & *lib. 12. v. 826.* per sæcula. *h. e.* per multas ætates, longo tempore. *Pallad. in Octobr. tit. 12.* Curas agere sæculorum. *h. e.* posteri temporis. ¶ Item metonymice pro hominibus, qui aliquo sæculo vivunt, & pro moribus sæculi. *Cic. 1. de Divin. c. 50.* Nec sæculorum reliquorum judicium pertimescere. *Terent. Eun. 2. 2. 15.* Olim illi fuit generi quondam quæstus apud sæclum prius. *Stat. 12. Theb. v. 691.* interea longum cessante magistro (*Charonte*) Crescat opus, totisque exspectent sæcula ripis. *h. e.* animæ defunctorum transvehendæ. *Horat. l. 3. od. 6. v. 17.* fecunda culpæ sæcula. *Virg. 2. Georg. v. 468.* Impiaque æternam timuerunt sæcula noctem. *Id. 1. Æn. v. 295.* Aspera tum positis mitescent sæcula bellis. *Tacit. de Germ. c. 19.* Nemo illic vitia ridet: nec corrumpere & corrumpi, sæculum vocatur. *costume del secolo, moda.* *Sic Albinovan. ad Liv. v. 45.* Quid (*profuit*) tenuisse animum contra sua sæcula rectum. *h. e.* contra vitia hominum sui temporis. Adde *Martial. l. 9. epigr. 18.* Hinc dictum est *sæculum aureum, argenteum, æneum, ferreum* a moribus hominum, qui tum vixere, ut in *Ætas* dictum est. *V. Ovid. Met. 1. a vers. 90.* *Virg. 6. Æn. v. 792.* aurea condet Sæcula qui rursus Latio, regnata per arva Saturno quondam. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 446.* Hic habitant vario faciem distincta metallo Sæcula certa locis: illic glomerantur aena, Hic ferrata rigent, illic argentea candent. ¶ Huc pertinet, quod sæcla de hominibus, & de brutis animalibus, eorumque natione, genere, ac sobole frequenter a *Lucretio* usurpantur, ut *lib. 5. v. 864.* Lanigeræque simul pecudes & bucera sæcla. & *lib. 3. v. 754.* fera sæcla ferarum. & *lib. 2. v. 522.* sæcla pavonum. & *lib. 5. v. 1083.* cornicum sæcla vetusta. & *lib. 1. v. 467.* & *lib. 5. v. 340.* sæcla hominum. & *lib. 6. v. 722.* & *1107.* nigra virum, percoctaque sæcla colore. & *lib. 3. v. 630.* Scriptorum sæcla priorum. *h. e.* antiqui Scriptores. *Id. l. 1. v. 201.* Multaque vivendo vitalia vincere sæcla. *molti animali.* & *vers. 1000.* & *lib. 5. v. 780.* & *vers. 986.* a terra vesci mortalia sæcla. & *lib. 1. v. 20.* & *lib. 2. v. 173.* propagare sæcla. Adde *Stat. 11. Theb. v. 592.* ¶ In sing. num. *Id. l. 4. v. 1210.* Et muliebre oritur patrio de semine sæclum. & *lib. 2. v. 1077.* cujusque sæclum. ¶ Christianis Scriptoribus *sæculum* est mundus, & vita hæc mortalis, *mondo, secolo, vita mortale*. *Prudent. Cathemer. 5. v. 109.* Fessos ille vocat per freta sæculi. & *peristeph. 3. de S. Laurent. in fin.* Et servientem corpori Absolve vinclis sæculi. *Paulin. Nolan. ep. 23. (al. 33.) ad fin.* Si hoc sæculum noctem putes, quod conversione gentium serenatum est. *Sedul. l. 4. v. 291.* caduca vagi contemnens culmina sæcli. Adde *Hieronym.* & *Augustin.* plurim. in locis. ¶ Item Gentilium & Ethnicorum vita ac disciplina. *Tertull. in exhortat. ad castit. c. ult.* Videmus etiam sæculi exempla, quæ sæpe nobis in testimonio posita sunt. ¶ Sunt qui scrib. *seculum*, quos probant *Iun. in not. ad Tertull. de Pall. c. 1.* & *Daniqu. in Orthograph.* tum ex notatione, quod sit non quidem a *sequor*, ut vult *Varr.* sed vel a *se*, & *colo*, vel a *sequor*, vel a *seco*: tum quod quidam Græci scriptores σέκουλα scripserint. Sed multo graviora sunt argumenta diphthongum afferentium, nummi multorum Cæsarum, veteres Lapides apud *Gruter.* & *Spon.* veteres libri, & *Virgil. Carpens.* apud *Manut.* *Cellar.* & *Pier. ad Virg. Ecl. 4. v. 46.* quos non sequi religio est.

SÆPE, adverb. *spesso, sovente, frequentemente, spesse volte*, πολλάκις, frequenter, crebro. *Terent. Hec. 3. 1. 18.* Nam sæpe est, quibus in rebus alius ne iratus quidem est. *Liv. l. 23. c. 15.* Sæpe vi, sæpe sollicitandis principibus, &c. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 7. sub fin.* Sæpe clamitans, liberum se esse. *Cic. 3. Offic. c. 17.* Quod etsi sæpe dictum est, dicendum tamen est sæpius. *Id. pro Quint. c. 1.* M. Junius in hac causa multum & sæpe versatus. *Id. initio l. 1. de Invent.* Sæpe & multum hoc mecum cogitavi. *Id. Fam. 13. ep. 42. extr.* Iterum sæpiusque te rogo. *Id. pro Font. c. 8.* Pecuniam semel atque iterum, ac sæpius invitissimi dare coacti sunt. *Id. 2. de Invent. c. 4. ad fin.* Comitem illum suum inclamavit semel & sæpius. *Id. pro Quint. c. 31.* Quorum sæpe & diu ad pedes jacuit stratus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 27. a med.* Vinum ægrotis prodest raro, nocet sæpissime. *Id. 2. de Fin. c. 13.* Quod vos interdum, vel potius nimium sæpe dicitis. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 8. a med.* Si separatim hæc causa minus sæpe tractatur. *Plin. l. 15. c. 6.* Oleum sæpius die capulandum. *più volte al dì.* & *lib. 7. c. 25. ad fin.* Sæpius mense. *Id. l. 17. c. 22. a med.* Vitem sæpius justo fodere. *più del dovere.* ¶ Sæpius frequentat sine ulla comparatione adhibetur. *Virg. 2. Æn. v. 455.* qua se dum regna manebant, Sæpius Andromache ferre incomitata solebat. *Charis. l. 4. pag. 240. Putsch.* hunc locum solœcismis accenset, cum relativum, h. e. comparativum pro absoluto ponitur: sed usitatissimum est omnib. Scriptoribus. ¶ Additur ornatus causa ablativus *numero*, & a multis tanquam una dictio pronuntiatur & scribitur. *Cic. de Senect. c. 2.* Sæpe numero admirari soleo. *Gell. l. 3. c. 16.* Gigni hominem septimo rarenter, nunquam octavo, sæpe nono, sæpius numero decimo mense. Adde *Cæsar. l. 1. B. Gall. c. 33.* & *Sallust. in Catil. c. 54.* & *57.* ¶ Bene sæpe, *molto spesso*, est *Ennii* apud *Gell. l. 12. c. 4.* ¶ *Sæpeque*, & sæpe. *Cato* apud *eund. l. 3. c. 7. ad fin.* ¶ Ex hoc adverbio positivum, vel comparativum nomen non legi, inquit *Priscian. l. 3. pag. 603. Putsch.* Superlativum posuit *Cato Nepos*: Ex eis alicno sæpissimam discordiam fuisse. *Id. Priscian. l. 15. pag. 1016.* oblitus fui, *sæpior* ab Antiquis dictum fuisse, scribit.

SÆPICULE, *alquanto spesse volte*, diminut. a *sæpe*. Frequens est *Apuleio*, ut *lib. 1. Metam.* Lacrymæ sæpicule de gaudio prodeunt. & *lib. 6.* Me sæpicule commonebant. Adde *lib. 2.* & *9.* &c. Habet & *Plautus Cas. 3. 5. 50.* Sæpicule peccas. Sed *Priscian. l. 3. pag. 611. Putsch.* legit *sæpiuscule*, quod magis secundum analogiam est a *sæpius*, quam a *sæpe sæpicule*.

SÆPIO &c. V. *Sepio*.

SÆPIOR, &

SÆPISSIMUS. V. in *Sæpe in fin.*

SÆPIUSCULE. V. *Sæpicule*.

SÆTABIS. V. *Setabis*.

SÆVE, *crudelmente*, ὠμῶς, crudeliter, sæviter. *Sueton. in Tiber. c. 50.* Multa sæve & atrociter factitavit. *Flor. l. 3. c. 7.* Adeo sæve in captivos consulebatur, ut, &c. *Plin. l. 30. c. 2. de Nerone.* Sævius nos replevit umbris. *Ovid. 3. de ar. am. v. 504.* Lumina Gorgoneo sævius igne micant. *h. e.* iratius. *Lucan. l. 7. v. 175.* impia bella sæve gerere. *Colum. l. 11. c. 1. ante med.* Quidam imperitandi parum prudentes, aut sævius, aut lenius agendo, rem domini corrumpunt. *con troppo rigore.* & *lib. 1. c. 4. ad fin.* Sunt loca, quæ tepent hieme, sed æstate sævissime candent. *intollerabilissimamente.* & *Sueton. in Claud. c. 2.* Aliquem sævissime coercere. *Lucan. l. 8. v. 495.* facere omnia sæva Non impune licet. ὠμῶς.

SÆVIDICTUM, i, n. *parole aspre, bravata*, sævum dictum. *Terent. Phorm. 2. 4. 36.* Ne te iratus suis sævidictis protelet. *Alii leg.* tuis sævidicis dictis.

SÆVIDICUS. V. diction. præced.

SÆVIO, is, ii, itum, n. 4. *incrudelire, infierire*, χαλεπαίνω, sævus sum in aliquem, crudelitas ago. *Sallust. in Catil. c. 10.* Fortuna sævire, ac miscere omnia cœpit. *Liv. l. 3. c. 45. a med.* Sævite in tergum, & in cervices nostras: pudicitia saltem in tuto sit. *Justin. l. 12. c. 5.* Hostili odio sævire in suos. *Sueton. in Aug. c. 13.* In captivum non sine verborum contumelia sævit. *Liv. l. 28. c. 34. a med.* Neque se in obsides innoxios, sed in ipsos, si defecerint, sæviturum. *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 5. leg. 1. circa med.* Sævire in se. *h. e.* sibi manus inferre. *Tacit. 3. Ann. c. 28. extr.* In pecunias & famam multorum damnationibus & mulctis sævire. *Juvenal. sat. 10. v. 180.* sævire flagellis in aliquem. ¶ *Leniter sævire* simile ac lente festinare. *Plaut. Bacch. 3. 3. 4.* Leniter qui sæviunt, sapiunt magis. *h. e.* qui iram compescunt, & severitate parce utuntur. ¶ Cum dativo, *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 148.* Qui mihi nunc sævit, sic tibi parcat Amor. Adde *Tibull. l. 1. el. 5. v. 46.* ¶ Cum infinito, *Id. Met. 1. v. 200.* cum manus impia sævit Sanguine Cæsareo Romanum exstinguere nomen. *Sævis pro sævit.* ¶ Cum accusat. communi. *Plaut. Epid. 5. 2. 51.* Memento, si quid sæviunt senes, suppetias mihi ferre. ¶ Passive impersonaliter *Justin. l. 30. c. 3. a med.* A nullo unquam majorum suorum in feminas sævitum. *Tacit. 1. Ann. c. 49.* Intellecto, in quos sævitetur. *Velles. l. 2. c. 120. ad fin.* Cum in captivos sæviretur a Germanis. ¶ De iis, qui verbis, minis, increpationibus vehementius insurgunt, & excandescunt. *Plaut. Cas. 3. 5. 20.* Here mi, nimium sævis. *Virg. 6. Æn. v. 544.* ne sævi, magna sacerdos: Discedam. *Terent. Andr. 5. 2. 27.* Ah ne sævi tantopere. *Virg. 1. Æn. v. 153.* sævit animis ignobile vulgus. ¶ Pro fortiter facere, strenue se gerere. *Martial. de spectac. epigr. 6.* Belliger invictis quod Mars tibi sævit in armis, Non satis est, Cæsar: sævit & ipsa Venus. ¶ Sæpe de bestiis dicitur, cum irascuntur, efferantur, furunt, & in motum ruunt. *Phædr. l. 3. fab. 2. v. 14.* Panthera cuncta vastans sævit irato impetu. *Ovid. 11. Met. v. 369.* lupus sævit rabieque fameque. *Val. Flacc. l. 6. v. 613.* stabulis qualis leo sævit opimis Luxurians, spargitque famem. *Virg. 3. Georg. v. 434.* anguis sævit agris. *Id. 5. Æn. v. 257.* sævit canum latratus in auras. *Gell. l. 7. c. 1. a med.* Canes in alios sævientes. & *lib. 9. c. 11. a med.* Corvus ubi satis sævierat, &c. *Apul. l. 4. Metam.* Sæviens venice. *h. e.* præ fame quasi latrans. ¶ Hinc adhibetur ad exprimendum ursorum rugitum. *Spartian. in Geta, c. 5.* Agni balant, porcelli grunniunt, ursi sæviunt, leones rugiunt. *Virg. 7. Æn. v. 17.* Setigerique sues, atque in præsepibus ursi Sævire, ac formæ magnorum ululare luporum. ¶ Transfertur ad res inanimas, ut mare, ventos, hiemem, morbos, &c. cum maxime vim suam produnt, & veluti furunt. *Sallust. in Jug. c. 80.* Ubi mare magnum esse, & sævire ventis cœpit. *Lucret. l. 1. v. 276.* sævitque minaci murmure pontus. & *lib. 5. v. 1001.* mare sævibat fluctibus. (pro *sæviebat*: quod in verbis quartæ conjugat. rarum non est.) *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13. sub fin.* Cum sævire ventus cœpisset. *Horat. l. 4. od. 14. v. 27.* fluvius sævit, & diluviem minitatur agris. *Senec. in Hippol. v. 766.* sævit solstitio medius dies. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 459.* immodico nec frigore sæviat Ursa. *Id. de VI. consul. Honor. v. 241.* namque vapore Sæviat nulla lues. *Id. de B. Gild. v. 515.* pestifer aer sævit. *Horat. epod. 3. v. 5.* Quid hoc veneni sævit in præcordiis? *Gell. l. 12. c. 5. ante med.* Morbus sæviens. *Seren. Sammon. c. 18. v. 321.* At mala digestis si crapula sæviet escis. *Val. Flacc. l. 4. v. 454. de Harpyiis.* Diripiunt, verruntque dapes fœdataque turbant Pocula: sævit odor. (Mox *v. 493.* Flagrat acerbus odor.) & *vers. 409.* Sævit utrinque fames. ¶ Similiter dicitur de immodicis animi affectibus. *Virg. 7. Æn. v. 461.* Sævit amor ferri, & scelerata insania belli. *Propert. l. 2. el. 7. v. 24.* dolor. *Horat. l. 1. od. 25. v. 15.* libido circa jecur. *Ovid. 14. Met. v. 193.* ira. *Gell. l. 2. c. 12. ad fin.* Orationem alicujus aut demissam

fam jacentemque erigere, aut ferocientem sævientemque cohibere. ¶ *Sævire* dicitur etiam immodicus sonus, aut strepitus. *Sil. l. 4. v. 95.* propius propiusque sonoro Quadrupedum cornu tellus gemit: ac simul acer Vincentum lituos hinnitus sævit equorum. *Id. l. 13. v. 600.* sævit stridoribus arbor. *h. e.* valde strepit. Est qui legit *avet*, sed minus recte.

SÆVIS, e, V. *Sævus* in fine.

SÆVITAS, atis, f. idem ac sævitia. *Prudent. in Rom. v. 483.* Cum sæpe morbos major armet sævitas. *Firmic. l. 5. c. 5.* Sævitate aliquem deterrere. *Apul. l. 9. Metam.* En indignæ rei sævitatem. Al. legunt *scævitatem*, h. e. adversam fortunam, a σκαιός, sinister, adversus. *Gell. in præfat. quæ in quibusdam editis est cap. ult. l. 20. a med.* Quo fit quorundam mala doctorum hominum sævitas, & invidentia irritatius. Hic quoque al. reponunt *scævitas*, h. e. sinistra, & perversa voluntas.

SÆVITER, adverb. sæve. *Plaut. Pseud. 5. 2. 3.* Magis cogito, sæviter, blanditerne alloquar. *bruscamente.* & *Trin. 4. 3. 53.* Quid si egomet te velle nolo? *Char.* ah nimium, Stasime, sæviter! Adde *Pom. 1. 2. 122.* & *Acc.* apud *Non. c. 11. n. 15.* ¶ Gradus V. in *Sævus*.

SÆVITIA, æ, f. *sommo rigore, crudeltà, fierezza, barbarie, spietatezza,* ὠμότης, ἀνότης, asperitas, crudelitas, immanitas. Ejus instrumenta in homines *Senec. ep. 14.* enumerat. *Id. de Clem. c. 25.* Sævitia excedit fines, primum solitos, deinde humanos. *Cic. 2. Offic. c. 7.* Iis, qui vi oppressos imperio coercent, sit sane adhibenda sævitia, ut heris in famulos, si aliter teneri non possunt. *Id. in Part. c. 4.* Orator sibi proponet delectationem in exornatione: in judicio aut sævitiam, aut clementiam judicis: in suasione aut spem, aut reformidationem deliberantis. *Plin. l. 2. ep. 11.* Immanitas, & sævitia. *Gell. l. 20. c. 1. ad fin.* Sævitiam pœnæ contemnere. *Sueton. in Calig. c. 32.* Sævitia dictorum factorumque. & *cap. 27.* ingenii. *Sallust. in Catil. c. 34.* Sævitia feneratorum. & *cap. 50. ante med.* belli. *Id. in Jug. c. 7.* hostium. *Justin. l. 21. c. 2.* Sævitia grassari. & *ibid. ad fin.* Sævitiam exercere. *Sueton. in Calig. c. 6. extr.* reprimere. *Petron. in Satyr. c. 94.* Paululum intepescente sævitia. *Plin. l. 29. c. 1. circa med. de Archagatho medico.* A sævitia secandi urendique transiit nomen in carnificem. *Propert. l. 1. el. 1. v. 10.* Sævitiam duræ contudit Iasidos. *h. e.* asperitatem & duritiam animi amorem aversantis. ¶ In plur. num. *Sallust. in frag.* apud *August. l. 2. de civ. Dei, c. 18.* Quibus sævitiis, & maxime fenoris onere oppressa plebs, &c. ¶ De bestiis, *Plin. l. 8. c. 40. ante med.* Impetus canum, & sævitia mitigatur ab homine considente humi. V. *Sævus*. ¶ De rebus inanimis, *Sallust. in Jug. c. 41.* & *Plin. l. 19. c. 8. a med.* Sævitia hiemis. *rigore, furore.* & *Curt. l. 8. c. 4. circa med.* Jam cœli mitescente sævitia. *Plin. l. 9. c. 31. sub fin.* & *Vellej. l. 2. c. 2. extr.* Sævitia maris. *tempesta, furia.* & *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 23.* ubi sævitiæ paulum gravis unda remisit. *Plin. l. 3. c. 8.* In eo freto est scopulus Scylla: item Charybdis mare verticosum: ambo clara sævitia. ¶ De immodicis affectibus *Colum. l. 6. c. penult.* Amoris sævitiam labore temperare. *la rabbiosa libidine.* de equo admissario loquitur. ¶ Sævitia annonæ, *rigoroso prezzo de' viveri*, caritas, difficultas, pretium immodicum, & pauperes quasi sæve torquens. *Tacit. 2. Ann. c. 87.* Sævitiam annonæ incusante plebe, statuit frumento pretium.

SÆVITIES, ei, f. sævitia. *Tacit. 11. Ann. c. 10. extr.* Per sævitiem & luxum adegit Parthos, &c. *Apul. l. 6. Metam.* Canis sævitiam offula redimere. & *ibid.* Socrus sævitiem exsecrata. Ubique al. leg. *sævitia*.

SÆVITUDO, inis, f. idem ac sævitia. *Plaut. in fragm. Bacch.* apud *Non. c. 2. n. 796.* Vincula, virgæ, molæ, sævitudo mala fit peior.

SÆVUS, a, um, *rigoroso, severo, crudele, fiero, barbaro,* ὠμὸς, ἀπηνὴς, χαλεπὸς, severus, rigidus, asper, durus, immitis, lætus, crudelis, inhumanus. fortasse a *scævus*, σκαιός. *Terent. Adelph. 5. 4. 12.* Ego ille agrestis, sævus, tristis, parcus, truculentus, tenax, duxi uxorem. *Id. Phorm. 5. 1. 17.* Conclusam hic habeo uxorem sævam. *h. e.* rabidam, iracundam, molestam. *Plaut. Bacch. 4. 5. 3.* Truculentus atque sævus senex. *Liv. l. 34. c. 32.* Tyrannus sævissimus & violentissimus in suos. *Virg. 2. Georg. v. 128.* Pocula si quando sævæ infecere novercæ. *Tibull. l. 3. el. 11. v. 65.* Sed manibus qui sævus erit, &c. *h. e.* qui tam ferus erit, ut puellam suam verberet. *Tibull. l. 1. el. 9. v. 63.* sæva puella. *h. e.* amoris inimica, & precibus amantium dura. *Plaut. Amph. 1. 3. 43.* Ex amore hic admodum quam sævus est. *h. e.* iracundus. *Tibull. l. 1. el. 2. v. 5.* posita est nostræ custodia sæva puellæ. *h. e.* arcta, severa, impenetrabilis. & *eleg. 5. v. 13.* ne possent sæva nocere somnia. *h. e.* tristia, ominosa, & noxia. Quidam hic mallent *scæva*. *Horat. epod. 12. v. 13.* sæva verba. *aspre e pungenti.* ¶ Cum infinito *Horat. l. 1. ep. 15. v. 30.* Quælibet in quemvis opprobria fingere sævus. Adde *Sil. l. 11. v. 7.* ¶ De bestiis. *Tibull. l. 4. el. 3. v. 22.* Sævæ feræ. *Id. l. 1. el. 6. v. 18.* sævi lupi. *Propert. l. 3. el. 14. v. 17.* Sæva canum rabies. *Virg. 3. Georg. v. 246.* sævior leæna. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 64. extr.* Animalia sævissima dentibus. ¶ De rebus inanimis. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 144.* sævæ mensæ. *h. e.* in quibus humanæ carnes comeduntur. *Propert. l. & el. 1. v. 27.* sævi ignes. *Ovidio 4. Trist. el. 4. v. 69.* sævi ignes sunt fulmina. *Virg. 9. Æn. v. 604.* sævum gelu. & *lib. 12. v. 890.* sæva arma. & *lib. 5. v. 270.* sævus scopulus. *Stat. 2. Theb. v. 85.* sævus odor vini. *h. e.* quod ad sævitiam homines impellit. *Tacit. Hist. 3. c. 83.* Sæva ac deformis urbe tota facies. *sæva* propter cædes: *deformis* propter popinas, scorta, & lavacra. ¶ Sæpe dicitur de ventis & mari. *Cic. Attic. l. 5. ep. 12.* Inde Gyarum venimus sævo vento, non adverso. *h. e.* vehementi. *Val. Flacc. l. 7. v. 51.* sæva hiems. *h. e.* hibernum tempus, quo mare turbatum esse solet, atque adeo clausum navigantibus, exceptis piratis & avaris, ut ait apud *Plin. l. 2. c. 47. sect. 47. extr. Harduin.* *Plaut. Mil. 2. 5. 4.* sævi fluctus. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 413.* sævæ tempestates. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 1. v. 620.* mare sævum *h. e.* importuosum. *Virg. 7. Æn. v. 719.* sævus Orion. *h. e.* procellas inducens. *Justin. de freto Siculo l. 4. c. 1.* Torrens fretum non solum cursu impetu, verum etiam sævo. *h. e.* naufragia afferente. Sic *Propert. l. 3. eleg. 17. v. 8.* Sæva Malea. & *lib. 1. el. 17. v. 6.* sævas increpat aura minas. ¶ De aliis præterea rebus. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 413.* sævum & durum bellum. *Martial. l. 5. epigr. 77.* sæva toxica. *Id. l. 4. epigr. 55.* sævum metallum. *h. e.* ferrum. *Id. l. 9. epigr. 28.* sævo volsellæ. *h. e.* quæ cum dolore pilos vellunt. *Tacit. 2. Ann. c. 26.* Gravia & sæva damna inferre. & *cap. 5.* Quæ sibi belligeranti sæva, vel prospera evenissent. *h. e.* adversa. Hic etiam mallet aliquis *scæva*. ¶ Sævi joci, apud *Horat. l. 1. od. 33. v. 10.* sunt ejus, qui jocatur simul, & lædit. ¶ De affectibus vehementioribus, unde homines turbari vehementius, aut sævire solent. *Propert. l. 1. el. 18. v. 14.* sæva ira. *Virg. 12. Æn. v. 406.* sævus horror. *Id. Eclog. 8. v. 47.* amor. *Id. 1. Æn. v. 29.* sævi dolores. *Propert. l. 3. el. 14. v. 8.* sævior Beta. *h. e.* amarior, & cruciabilior. *Id. l. 1. el. 7. v. 31.* sævus metus. & *el. 17. v. 9.* sævæ querelæ. *h. e.* diræ, & imprecationes. ¶ Aliquando est acer, fortis, strenuus, bellicosus. *Virg. 1. Æn. v. 103.* Sævus ubi Æacidæ telis jacet Hector. & *lib. 12. v. 107.* maternis sævus in armis Æneas acuit Martem, & se suscitat ira. ¶ Item magnus, si *Servio* credimus *ad Æn. 1. v. 8.* ita interpretanti illud *Ennii*: Indota fuit sæva stola. Adjicit huc & illud *Virgil.* modo allatum. Fatetur tamen & *fortem* intelligi posse. ¶ Item potens, terribilis. *Virg. 1. Æn. v. 142.* Non illi imperium pelagi, sævumque tridentem, Sed mihi sorte datum. *Tibull. l. & el. 1. v. 22.* Terreat ut sæva falce Priapus aves. ¶ *Sævum* adverbii vice. *Stat. 3. Theb. v. 589.* incurvi sævum rubuere ligones. *Sil. l. 1. v. 398.* Cui sævum arridens. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. in fin.* sævumque frementes. ¶ *Sævis, e,* pro *sævus*. *Ammian. l. 29. c. 5. post med.* (*al. c. 32. extr.*) Suppliciorum sævium repertor.

SAGA, æ, f. *strega, maga, ammaliatrice, maliarda,* φαρμακίτρια, mulier versuta, & saga, quæ multa scire vult: & speciatim venefica, quæ malis artibus, & præsertim pravis superstitionibus boni aliquid, vel mali nuptiae conciliat. *Cic. 1. de Divin. c. 31.* Sagire, sentire acute est; ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt: & sagaces dicti canes. *Fest.* in *Sagaces*. Saga dicitur mulier perita sacrorum. *Horat. l. 1. od. 27. v. 21.* Quæ saga, quis te solvere Thessalis Magus venenis, quis poterit deus? *Tibull. l. 1. el. 2. v. 41.* Nec tamen huic credet conjux tuus, ut mihi verax Pollicita est magico saga ministerio. *Colum. l. 1. c. 8.* & *cap. 11. a med.* Haruspices, sagasque, quæ utraque genera vana superstitione rudes animos ad impensas, ac deinceps ad flagitia compellunt, ne admiserit. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 29.* Sagave punicea defixit nomina cera, Et medium tenues in jecur egit acus. Adde *Martial. l. 7. epigr. 53.* & *lib. 11. epigr. 50.* ¶ Et quia hujusmodi aniculæ conciliandis amoribus sæpe adhibentur; *saga* pro lena ponitur, *ruffiana*. *Nonius cap. 1. n. 66.* Sagæ mulieres dicuntur feminæ ad libidinem virorum indagatrices: unde & sagaces canes dicuntur ferarum quæsitores. *Lucil. ibid.* Ætatem & faciem, ut saga & bona conciliatrix. *Turpil. ibid.* Non ago hoc per sagam pretio conductam, ut vulgo solent. *Tibull. l. 1. el. 6. v. 23.* sagæ præcepta rapacis desere. ¶ *Saga* pro sago V. *Sagum* in fin.

SAGACITAS, atis, f. *odorato fino de' cani, furbizia,* acuta vis odorandi in canibus. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 63. a med.* Canum tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium, tanta alacritas in venando. *Plin. l. 9. c. 30.* Polypus sepes transcendebat per arborem, nec deprehendi potuit, nisi canum sagacitate. ¶ Dici potest etiam de aliis sensibus. *Senec. ep. 95. a med.* Valetudo, vires, forma, sagacitas sensuum, hæc omnia æstimatorem desiderant. ¶ Transfertur ad animum & significat solertiam, acumen, calliditatem, *avvedutezza, sagacità, penetrazione,* ἀγχίνοια. *Cic. 3. Verr. c. 41.* Utrum admonitus, an tentatus, an, qua est ille sagacitate in his rebus, sine duce ullo, sua indicia pervenerit ad hanc improbitatem, nescio. *Id. 6. Verr. c. 10. extr.* Tuam tantam fuisse sagacitatem, ut, &c. *Plin. l. 2. c. 13.* Hipparchi sagacitate compertum est, Lunæ defectum aliquando quinto mense a priore fieri. *Nep. in Alcib. c. 5.* Erat enim ea sagacitate, ut decipi non posset. *Val. Max. l. 7. c. 3. n. 3.* Quod temporis angustiæ negabant, sagacitate consilii assecutus est.

SAGACITER, *con finezza di odorare,* cum sagacitate, callide. Proprie dicitur de sensu odorandi. *Plin. l. 10. c. 69.* Vultures sagacius odorantur. *Id. l. 11. c. 37. sect. 50.* Delphines nec olfactus vestigia habent, cum olfaciant sagacissime. *Colum. l. 7. c. penult. circa med.* Canes villatici satis pulcre funguntur officio, si & advenientem sagaciter odorantur, & latratu conterrent. *Al. leg.* sagaciter adoriuntur, *h. e.* callide, astute. ¶ Translate enim refertur ad animum prudentem, peritum, vafrum, acutum in investigando, præsentiendo, *sagacemente, avvedutamente, furbescamente,* ἀγχίνως. *Cic. 1. de Orat. c. 51. in fin.* Acuto homine nobis opus est, & natura usuque callido, qui sagaciter pervestiget, quid sui cives cogitent, sentiant, &c. & *lib. 2. c. 44. a med.* Omni mente in ea cogitatione versor, ut odorer quam sagacissime possim, quid sentiant judices, quid existiment, quid exspectent. *Liv. l. 27. c. 28.* Hi duo duces sagaciter moti sunt, alter ad inferendam, alter ad cavendam fraudem. *Quintil. l. 2. c. 8.* Cum sagaciter fuerit intuitus,

cujus ingenium presso genere dicendi, cujus acri maxime gaudeat. *Sueton. in Tiber. c.* 57. Sagaciter perspicere naturam alicujus. *Plin. l.* 10. *ep.* 69. *sub fin.* Sagacius conquirere & explorare. *Gell. l.* 16. *c.* 12. Curiose & sagaciter conquirere.

SAGANA, æ, f. *strega*, idem quod saga, ut *Priscian.* docet *l.* 4. *pag.* 622. *Putsch.* Hinc apud *Horat. epod.* 5. *v.* 27. & *lib.* 1. *sat.* 8. *v.* 25. 41. & 48. nomen proprium est mulieris veneficæ.

SAGAPENOS. V. *Sacondios*.

SAGAPENUM, i, n. *serapino*, *sagapeno*, σαγάπηνον, succus herbæ ferulaceæ: de quo V. in *Sacopenum*. *Plin. l.* 19. *c.* 3. Laser Cyrenaicum adulteratur gummi, sagapeno, aut faba fracta. *Id. l.* 12. *c.* 25. *in fin.* Galbanum adulteratur faba, aut sagapeno. ¶ Scribitur & *Sacopenum*.

SAGARITIS, itidis, adject. f. ad Sagarim pertinens, qui est fluvius Phrygiæ, acceptis vastre amnibus, inter quos Tembrogio, & Gallo, in Propontidem influens: dictus etiam Sangarius. *Plin. l.* 6. *c.* 1. *Liv. l.* 38. *c.* 18. & *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 47. Hinc *Id.* 4. *Fast. v.* 229. Fallit, & in Nympha Sagaritide desinit esse, &c.

SAGARIUS, a, um, ad sagum pertinens. *Ulpian. Dig. lib.* 17. *tit.* 2. *leg.* 52. Quidam sagariam communionem inierunt. *h. e.* sagorum conficiendorum & vendendorum. *Id. lib.* 14. *tit.* 4. *leg.* 5. *a med.* Duas negotiationes exercere, puta sagariam, & lintearıam. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 650. *n.* 2. Negotiator sagarius. ¶ Absolute *Apul. l.* 1. *Metam.* Sagariam facere. *h. e.* sagorum mercaturam. Al. leg. *saccariam*. ¶ *Sagarius*, ii, sagorum negotiator, aut artifex. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 650. *n.* 1. C. Terentio C. L. Pamphilo sagario. Alia apud *Donium class.* 9. *n.* 18. M. Austronius M. F. Pal. Nicephorus ob hon. Q. Q. Colleg. Sagarior. Romanor. Q. ex S. C. coire licet, &c.

SAGATUS, a, um, sago vestitus. *Cic. in fragm.* apud *Non. cap.* 14 *n.* 10. Descendi ad forum togatus, cum reliqui consulares sagati vellent descendere. *Id. pro Font. cap.* 11. Galli sagati, & bracati. *Martial. l.* 6. *epigr.* 11. Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit: Vis, te purpureum, Marce, sagatus amem? ¶ *Sagati cuculli*, ex ea materia, qua saga fiunt, confecti. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Cultam vestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delicate, id est munitam diligenter a frigoribus, & imbribus: quæ utraque prohibentur optime pellibus manicatis, & sagatis cucullis. *Id. l.* 1. *c.* 8. *ante med.* eadem fere verba habet: nisi quod *quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis, centunculis confectis, vel sagis cucullis*. Sunt qui leg. hic *sagis & cucullis*: item qui utroque loco *sagis cucullatis*.

SAGAX, acis, *di fino odorato*, ἄγαν, ὀσφραντικός, qui acutis est naribus in odorando, ut canes venatici: item qui alio quovis sensu pollet. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 31. Sagire, sentire acute est: ex quo sagæ anus, & sagaces dicti canes. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 17. *de anu bibaci*. Canem esse hanc quidem magis par fuit: sagax nasum habet. *Ovid. de remed. Amor. v.* 201. Nunc leporem pavidum catulo sectare sagaci. *Senec. in Hippol. v.* 39. Nunc demissi nare sagaci Captent auras, lustraque presso Quærant rostro. *Ovid. in Halieut. v.* 76. Venandique sagax virtus, viresque sequendi. *Id.* 11. *Met. v.* 599. Sollicitive canes, canibusque sagacior anser. *h. e.* aurium sensu præstantior. (V. *Liv. l.* 5. *c.* 47.) *Plin. l.* 8. *c.* 37. Murium palatus in gustu sagacissimus. ¶ Translate refertur ad animum, & est perspicax, acutus, solers, callidus, prudens, peritus, *sagace*, *accorto*, *avveduto*, *scaltro*, ἀγχίνοος. *Cic.* 2. *de Fin. cap.* 14. Homines hoc a bestiis plurimum differunt, quod rationem habeant a natura datam, mentemque & acrem, & vigentem, celerrimeque multa simul agitantem, &, ut ita dicam, sagacem. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 23. *ad fin.* Quid est autem in homine sagaci ac bona mente melius? *Id. Catil.* 3. *c.* 8. Homo ad custodiendum diligentissimus, ad suspicandum sagacissimus. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 23. Nimia ejus indulgentia in Lepidum, ad hæc pericula perspicienda fecit eum minus sagacem. *Lucret. l.* 1. *v.* 368. sagaci ratione quærere aliquid. *Justin. l.* 1. *c.* 9. *a med.* Vir in conjecturis sagacissimus. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 11. Civitas rimandis offensis sagax. *Suet. in Claud. c.* 15. Modo circumspectus & sagax, modo inconsultus ac præceps. *Martial. l.* 12. *epigr.* 89. Excogitavit homo sagax & astutus, Na, &c. *Justin. l.* 38. *c.* 4. *a med.* Sagaciora ingenia. *Horat. in fin. od.* 4. *l.* 4. curæque sagaces Expediunt per acuta belli. ¶ Cum genit. *Id. in ar. Poet. v.* 218. Utiliumque sagax rerum, & divina futuri. *Colum. l.* 1. *in præfat. a med.* Rerum naturæ sagacissimus. *h. e.* peritissimus. Sic *Justin. l.* 36. *c.* 2. Sagacissimus prodigiorum. *Sil. l.* 3. *v.* 344. Fibrarum, & pennæ, divinarumque sagacem flammarum. ¶ Cum infinit. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 146. Aethonque sagax quondam ventura videre.

SAGDA, æ, f. gemma porracei coloris. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Sagdam Chaldæi adhærescentem navibus inveniunt, prasini coloris.

SAGENA, æ, f. *rete da pescare*, σαγήνη, retis piscatorii genus. *Hesychius*: Σαγήνη, πλέγμα τι ἐν σχήματι ὡς θήρας ἰχθύων. Sagena, contextus ex calamis ad capturam piscium. Italice est *nassa*. In Glossis, & ab *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 13. *a med.* exponitur *everriculum*. *Manil. l.* 5. *v.* 678. Excipitur vasta circumvallata sagena. ¶ Quidam scrib. *sagenu*.

SAGESTRE. V. *Segestre*.

SAGINA, æ, f. *cibo da ingrassare*, σιτεία, σίτευσις, cibus, quo quis pinguis efficitur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 10. & *Colum. l.* 8. *c.* 14. *sub fin.* Facilis est anserum sagina. nam præter polentam, & pollinem ter die, nihil sane aliud dari necesse est. *Varr. l.* 3. *R. R. c. ult. a med.* Excriculo in litus educere vivam saginam. *h. e.* pisciculos minutos majoribus piscina inclusis in cibum præbendos. *Plin. l.* 9. *c.* 56. Cochlearum saginam commentus est sapa & farre, aliisque generibus, ut cochleæ quoque altiles ganeam implerent. ¶ Metonymice est ipsa pinguedo ex copia cibi, *grassezza*. *Plin. l.* 10. *c.* 50. Gallinæ ad saginam non omnes eliguntur, nec nisi in cervice pingui cute. *Colum. l.* 6. *c.* 27. Ut admissarium sagina hilaris pluribus feminis sufficiat. *Justin. l.* 21. *c.* 2. In segnitiam lapsus, saginam corporis ex nimia luxuria contraxit. *Id. l.* 38. *c.* 8. *a med.* Erat sagina ventris non homini, sed belluæ similis. *Auson. in Ephemer.* 1. *v.* 5. tibi causa somni Multo quod potas, nimiaque tendis Mole saginam. *h. e.* pinguem aqualiculum. ¶ Item ipsum animal sagina pinguefactum. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 61. Bibite, pergræcamini, este, effercite vos, saginam cædite. ¶ Item locus, in quo animalia saginantur. *Id. ibid.* 1. 3. 78. Dies noctesque estur, bibitur, neque quisquam parsimoniam adhibet: sagina plana est. *Sagina* hic potest esse etiam saginarium, aut helluatio. *Id. Trin.* 3. 2. 96. Aut aliquem ad regem in saginam herus se conjecit meus. *In saginam* potest significare etiam, ut fiat miles, aut gladiator. nam gladiatores largo cibo alebantur, ut infra dicetur. Et hoc verius est. ¶ Per synecdochen ponitur pro quovis cibo. *Cic. pro Flacc. c.* 7. *ad fin.* Nuper epulati, paulo ante omni largitione saturati Pergameni, quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se velle dixit, id sutores & zonarii conclamarunt. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 67. propera stomachum laxare saginis. *Nemesian. in Cyneg. v.* 166. tunc consuetam minuisse saginam Profuerit, renesque magis retinere cibatus. *Veget. de re veterin. l.* 2. *c.* 45. Postea firmioribus cibis ad saginam pristinam revocandus. *Justin. l.* 44. *c.* 4. *a med.* Tanta pabuli lætitia est, ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. *Plin. l.* 9. *c.* 6. *ad fin.* Orca dum saginam persequitur, in litus fluctibus propulsa, &c. *Sueton. in Calig. c.* 27. Cum ad saginam ferarum muneri præparatarum carius pecudes compararentur, ex noxiis laniandos adnotavit. ¶ *Gladiatoria sagina*, cibi valentiores, quibus gladiatores alebantur. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 88. Singulis ibi militibus Vitellius paratos cibos, ut gladiatoriam saginam, dividebat. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 25. Qui dabit immundæ venalia fata saginæ. Simile quippiam habet *Senec. sub init. ep.* 15. ¶ Metaphorice *Quintil. l.* 10. *c.* 5. *a med.* Forensibus certaminibus exercitatos, & quasi militantes, reficit ac reparat hæc velut sagina dicendi. *h. e.* jucunda ubertas & copia.

SAGINARIUM, ii, n. σιτευτήριον, locus in quo animalia saginantur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 10. *sub fin. de anserib.* Ad saginandum eliguntur pullos circiter sesquimenses: eos includunt in saginario, ibique polentam & pollinem aqua madefacta dant cibum.

SAGINATIO, onis, f. *ingrassamento*, σίτευσις, actus saginandi. *Plin. l.* 8. *c.* 51. *de suib.* Pinguescunt LX. diebus, sed magis tridui inedia saginationi orsa.

SAGINATUS, a, um, *ingrassato*, σιτευτός, λιπαρός, pinguefactus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Boves ad sacrificia publica saginati. *Liv. l.* 36. *c.* 17. Velut saginatus nuptialibus cœnis. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 23. Parva saginati lustrabant compita porci. *Plin. l.* 8. *c.* 36. Ursi somno saginati. ¶ Translate *Id. l.* 19. *c.* 4. *ante med.* Caule in tantum saginata, ut pauperis mensa non capiat. *h. e.* altilis asparago. *Colum. l.* 2. *c.* 1. *a med.* Terra multorum annorum frondibus & herbis velut saginata largioribus pabulis. *coutemata.* & *Tacit.* 4. *Hist. c.* 42. *circa med.* Ex fame reipublicæ raptis consularibus spoliis, septuagies sestertio saginatus. *arricchito.*

SAGINO, as, avi, atum, a. 1. *ingrassare*, λιπαίνω, σιτίζω, sagina alo, pinguefacio, farcio. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 7. *a med.* Qui solent saginare pullos columbinos, quo pluris vendant, secludunt eos, cum jam pluma sunt tecti, deinde manducato candido farciunt pane. *Colum. l.* 6. *c.* 27. *a med.* Equus roborandus est largo cibo, & hordeo ervoque saginandus. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *sub fin.* Sues ex palmulis saginantur. *Id. l.* 16. *c.* 6. Fagi glans glires saginat. ¶ Pro pascere, alere, satiare. *Id. l.* 9. *c.* 35. Cum exquisitis quotidie Antonius saginaretur epulis. *Id. l.* 33. *c.* 10. *ad fin.* Ptolemæum mille convivas, totidem aureis potoriis, mutantem vasa cum ferculis saginasse. *Quintil. l.* 12. *c.* 6. *a med.* Catulr ferarum molliore præda saginantur. ¶ Translata *Cic. pro Sext. c.* 36. Qui ab illo pestifero ac perdito cive jampridem reipublicæ sanguine saginantur.

SAGIO, is, a. 4. *sentire*, *presentire*, ῥινηλατῶ. *Cic.* 1. *de Divin. cap.* 31. Sagire, sentire acute est: ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt: & sagaces dicti canes. Is igitur, qui ante sagit, quam oblata res est, dicitur præsagire, id est futura ante sentire. Hæc Cicero.

SAGITTA, æ, f. *freccia*, *strale*, *quadrella*, *bolzone*, *saetta*, τόξευμα, βέλος, ἰός, ὀϊστός, jaculum, quod arcu emittitur, ex calamo vel ligno levıore, cui ferreum acutum spiculum, sæpe hamatum, præfigitur: & a posteriori parte pennæ, aut quippiam simile infigitur, ut recta provolet. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Arcum & sagittam invenit Scythes Jovis filius: alii sagittas Persen Persei filium invenisse dicunt. *Id. l.* 11. *c.* 53. Scythæ sagittas tingunt viperina sanie, & humano sanguine. irremediabile id scelus mortem illico affert levi tactu. *Id. l.* 16. *c.* 36. Nullus sagittis aptior calamus, quam in Rheno Bononiensi amne, cui & plurima inest medulla, pondusque volucre, & contra flatus quoque pervicax libra. *Tacit. de Germ. c.* 46. Sola in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant. (De *Fennis* loquitur.) *Virg.* 10. *Æn. v.* 131. nervo aptare sagittas. *Ovid.* 8. *Met. v.* 380. celerem Tegeæa sagittam Imposuit nervo, sinuatoque expulit arcu. & *lib.* 11. *v.* 324. curvavit cornu, nervoque sagittam Impulit, & meritam trajecit arundine linguam. *Horat. l.* 1. *od.* 29. *v.* 9. sagittas arcu tendere. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 362. Figitur in jusso nostra sagitta loco. *Cic.* 6. *Verr. c.* 34. *de Diana*. Sagittæ pendebant ab humero: sinistra manu retinebat arcum. *Id.* 4. *Acad. c.* 28. Sagitta aliquem configere. *Justin. in fin. l.* 7. In prætereuntem

tem de muris sagitta jacta dextrum oculum regis effodit. *Id. sub fin. cap. 9. l. 12.* Sagitta sub mamma trajectus. *Senec. in Herc. Oet. v. 1469.* Sagittis ictus vitam exspuit. *Val. Flacc. l. 6. v. 698.* sagittas spargere. *Virg. Æn. 9. v. 590.* celeres intendere. *& lib. 11. v. 590. & 858.* pharetra depromere. *& lib. 12. v. 858.* nervo per nubem impellere. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 90.* jacere. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 529.* arte dirigere. *Virg. Æn. 4. v. 69.* conjicere. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 63.* Pars cadit hamatis misere confixa sagittis. Nam volucri ferro tinctile virus inest. *Virg. 9. Æn. v. 632.* Effugit horrendum stridens adducta sagitta. ¶ Jungitur sæpe cum *jaculo*, ut apud *Virg. 10. Æn. v. 248.* Ocior & jaculo, & ventos æquante sagitta. *& lib. 9. v. 572. & lib. 10. v. 754.* Hic jaculo bonus, hic longe fallente sagitta. Adde *lib. 5. v. 68. & lib. 9. v. 178. Cic. 1. Tuscul. cap. 42. sub fin. & Lucan. l. 6. v. 215.* Differunt autem, quia *jaculum* latius patet, & de iis etiam missilibus dicitur, quæ manu jaciuntur. ¶ Sæpe sagittæ Cupidini tribuuntur a Poetis: quia ut ait *Servius ad Æn. 1. v. 667.* amorem & libidinem sequitur punctura pœnitentiæ: vel quia, ut ipsi, incertæ velocesque sunt. *Ovid. de remed. Amor. v. 157.* Vince Cupidineas pariter, Parthasque sagittas. *Horat. l. 2. od. 8. v. 15.* ferus & Cupido Semper ardentes acuens sagittas Cote cruenta. *Lucret. l. 4. sub fin.* Sagittæ Veneris. *Stat. l. 3. silv. ult. v. 3.* Non mutuo, ne læsa fides, aut pectore in isto Alter amor. nullis in te datur ire sagittis. ¶ De scalpello, quo venæ aperiuntur detrahendo sanguini, *lancetta*. *Veget. de re veterin. l. 1. c. 25. a med.* Hæ venæ sagitta percutiantur. *& cap. 43.* Sagittam injicias, ut non solum cutem, verum etiam pellionæum ipsum aperias. ¶ Apud Rusticos *sagitta* est summa & tenuior malleoli pars. *Colum. l. 3. c. 17.* Sagittam rustici vocant novissimam partem surculi, sive quia longius recessit a matre, & quasi emicuit atque prosiluit: sive quia cacumina attenuata prædicti tali speciem gerit. *& cap. 20. sub fin.* Si sagittam, id est superiorem partem malleoli, vituperandam censebant, cum esset eadem pars surculi frugifera, &c. *Plin.* sic appellat malleolum, cum intortus fuerit. Ejus verba sunt *lib. 17. cap. 21. post init.* Sagittæ vocantur, cum intorti panguntur: iidem cum recisi nec intorti, trigemmes. *& mox.* Quidam seri vetant nisi eos, qui floruerint, surculos. Sagittas serere minus utile, quoniam in transferendo facile rumpitur, quod intortum fuerit. *Colum.* torquendi malleoli rationem improbat *l. 3. c. 18.* ¶ Est etiam herba in genere ulvarum, quam recentiores *sagittalem* vocant, & *linguam serpentis*, Græci *pistamans*. *Plin. l. 21. c. 17. sub fin.* ¶ In Fabulis est signum cæleste spiculum habens ad pedes Equi, alteram partem ad humeros Ophiuchi. Occidit orta Virginis, oritur cum Scorpione. Habet omnino stellas quatuor, unam in principio materiæ, alteram in medio, duas reliquas in eo loco, quo ferrum solet affigi. Hac ferunt Herculem occidisse aquilam, seu vulturem, qui Promethei jecur rodebat. Alii tradunt, ea Cyclopas interfecisse, qui fulmen Jovi fecerant, quo Æsculapius ictus est. Hæc ex *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 15. & lib. 3. c. 14.* Hinc *Plin. l. 19. c. 33.* Assyriæ quinto Cal. Sept. & Sagitta occidit, & Etesiæ desinunt. *Id. l. 17. c. 18. a med.* Laurum seri ab occasu Aquilæ ad occasum Sagittæ. *Colum. l. 11. c. 2.* VIII. cal. Martii Sagitta crepusculo incipit oriri. ¶ Sagittæ Herculis felle Hydræ imbutæ, & ab eo in Œta Philoctetæ commendatæ, fatum Trojæ fuere. Responsum enim fuerat, Trojam sine his numquam expugnatum iri. His ergo a Philoctete acceptis occisus est Paris, & Troja eversa. *Serv. ad Æn. 3. v. 402. Ovid. Met. 3. v. 334.*

SAGITTARIUS, a, um, *da saetta, saettevole*, *τοξικός*, ad sagittas pertinens. *Plin. l. 16. c. 36. a med.* Sagittarius calamus. *h. e.* aptus ad sagittas faciendas. *Dictys Cretens. l. 4. c. 19.* Sagittarium certamen. ¶ *Sagittarius*, ii, sagittarum faber, *saettiere*, *βελοποιός*. *Aurel. Arcad. Dig. lib. 50. tit. 6. leg. ult.* Sagittarii, ærarii, bracteatii. ¶ Item miles sagittis pugnans, *arciere*, *saettatore*, *τοξότης*. *Cæs.* multis in loc. *Sallust. in Jug. c. 5. Cic. Fam. 15. ep. 4. Plin. l. 6. cap. 23. a med. & Curt.* sæpe. Erant hi in militia tum pedites, *fanti armati alla leggiera*: tum equites, *cavalleggeri*: utrique levis armaturæ. *Tacit. Ann. 2. c. 16.* Auxiliares Galli in fronte, post quos pedites sagittarii: exin legiones, & levis armatura cum equite sagittario. ¶ *Sagittarius* a *Cic. in Arat. v. 181. & Auson. in Eclogar. de Signis Cælestib. v. 8. & alibi* dictus *Arcitenens*, est unum ex duodecim signis Zodiaci inter Scorpionem & Capricornum, stellis quindecim constans secundum *Hyginum*. Dicitur esse Croton, seu Crotus Panis & Euphemes Musarum nutricis filius, qui una cum Musis educatus, & præstans Poeta evasit, & venandi, equitandique peritus: ob quæ merita in cælum Musarum precibus translatus est. Pingitur Centauri forma propter equorum studium: cauda satyri ad indicandam ejus cum Musis familiaritatem: quæ non minus eo sunt delectatæ, quam Liber satyris: arcumque tenens sagittantis habitu, propter venationem. Alii censent esse Chironem: ut *Senec. in Thyest. v. 861.* sed hic est potius sidus Centauri, in Australi parte situm. V. *Centaurus*. *Hygin. fab. 224. l. 2. Poet. Astron. c. 27. & lib. 3. c. 26.* Hinc *Plin. l. 30. c. 11.* Cum sol Sagittarium transit.

SAGITTATUS, a, um, *saettato*, *τοξευθείς*, sagitta ictus. *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 12. a med.* In bello quendam sagittatum, penetrato pulmone, convaluisse. ¶ Translate *Plaut. Trin. 2. 1. 16.* saviis sagittatis percussus. *h. e.* instar sagittæ animum ferientibus: & respicit ad sagittas Cupidinis.

SAGITTIFER, a, um, *διστοφόρος*, sagittas ferens. *Ovid. 1. Met. v. 468. (& Stat. 1. Achill. v. 416.)* Eque sagittifera prompsit duo tela pharetra. *Claudian.* sagittiferam pecudem vocat hystricem, spinis tanquam sagittis armatam, *in carm. de hystr. in fin.* ¶ Item sagittandi peritus. *Virg. Æn. 8. v. 725.* sagittiferi Geloni. *Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. v. 6.* sagittiferi Parthi. ¶ Sagittarius, signum cæleste. *Manil. l. 2. v. 266.* Ætas a Geminis, Autumnus Virgine surgit, Bruma sagittifero, Ver piscibus incipit esse. Adde *vers.* 500. & 560.

SAGITTIGER, a, um, sagittifer. *Avien. in Phænom. Arat. v. 482.* Ora Sagittigeri. *h. e.* Sagittarii, sideris.

SAGITTIPOTENS, entis, *τοξοδύναμος*, sagittarius. *Cic. in Arato, v. 73.* Mense, sagittipotens Solis cum sustinet orbem.

SAGITTO, as, n. 1. *saettare*, *τοξεύω*, sagittas ex arcu emitto, sagittas jaculor. *Justin. l. 41. c. 2.* Hos equitare, & sagittare magna industria docent. *Curt. l. 7. c. 5. extr.* Sagittandi celebris usus. *Solin. c. 19. a med. (al. c. 31.)* Cervi obvios se præbent sagittantibus.

SAGITTULA, æ, f. *saettuzza*, parva sagitta. *Apul. l. 10. Metam.* Illos puellos diceres tu Cupidines. nam & pinnulis, & sagittulis, & habitu cetero formæ præclare congruebant.

SAGMA, atis, n. & æ, f. *basto*, *σάγμα*, clitellæ, quibus onera a jumentis portanda imponuntur. Græca vox a *σάττω*, onero, onus impono. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 59.* Exceptis his, qui deputati sunt Circo, reliquum mulorum, equorum, asinorumque genus sub sellis, aut sagmis solo tergo præstat officium. *Isidor. l. & cap. ult. Orig.* femininum facit, Græci neutrum, ut & *Vulg. S. Scriptura Levit. 15. 9.*

SAGMARIUS, a, um, *da basto*, *somaro*, *σαγμάριος*, ad sagma pertinens, clitellarius. *Lamprid. in Heliogab. c. 4. a med.* Senatusconsulta ridicula de legibus matronalibus, quæ pilento, quæ equo sagmario, quæ asino veheretur, quæ carpento mulari, &c. *Al. leg.* quæ equo, quæ sagmario. *Aurelian. in epist.* apud *Vopisc. in ejus vita, cap. 7.* Miles equum sagmarium suum defricet. Al. leg. *equum, & sagmarium*. Equus militem portans, sagmarius (sive equus, sive mulus, sive asinus) ejus sarcinas.

SAGMEN, inis, n. verbena, seu herba pura: sed usus vocis fuit apud Latinos in sacris tantummodo, & in legationibus. *Marcian. Dig. lib. 1. tit. 8. leg. 8.* Sanctum dictum est a sagminibus. Sunt enim sagmina quædam herbæ, quas legati populi R. ferre solebant, ne quis eos violaret: sicut legati Græcorum ea, quæ vocantur *κηρύκεια*, ferunt. Similiter *sanctum* a *sagmine* ducit *Festus*: cujus verba sunt: Sagmina vocantur verbenæ, id est herbæ puræ, quia ex loco sancto accebantur (forte *arcessebantur*) a Consule, Prætoreve, legatis proficiscentibus ad fœdus faciendum, bellumque indicendum: vel ab sanciendo, id est confirmando. Nævius: Jus sacratum Jovis jurandum sagmine. *Plin. l. 22. c. 2. ad fin.* Auctores imperii R. immensum quiddam & hinc (h. e. ex herbis) sumpsere, quoniam non aliunde sagmina in remediis publicis fuere, & in sacris, legationibusque verbenæ. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est gramen ex arce cum sua terra evulsum: ac semper e legatis, cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, id est res raptas clare repetitum, unus utique Verbenarius vocabatur. Quod ait *in remediis publicis*, intellige in expiationibus, & lustrationibus. *Liv. l. 1. c. 24.* Fetialis regem Tullum ita rogavit: Jubesne me, rex, cum patre patrato populi Albani fœdus ferire? Jubente rege, sagmina, inquit, te, rex, posco. rex ait, pura tollito.

SAGOCHLAMYS, ydis, f. *σαγοχλαμύς*, genus vestis militaris, & sagi & chlamydis formam referens. sagum enim erat Romana vestis, chlamys Græcorum: utraque suam formam habebat: quæ mixtæ in eadem veste sagochlamydem faciebant. Hujusmodi fuere palliolatæ tunicæ. Quid vero a sago distaret chlamys haud facile dictu est. *Valerian. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. cap. 14.* Huic dabis sagochlamydes aureas duas, fibulas argenteas inauratas duas. V. *Salmas.*

SAGRA, æ, f. *Σάγρα*, fluvius Magnæ Græciæ, limes olim inter Crotoniates & Locrenses: celebris prœlio insigni, quo Crotoniatarum centum viginti millia a quindecim admodum millibus Locrensium fusa & fugata fuerunt. Ejus victoriæ fama eodem ipso die, quo parta est, in multis Græciæ, ac Peloponnesi urbibus certo nunciata est. Hinc ortum proverbium Græcorum, qui quæ affirmant, certiora esse dicunt, quam illa, quæ apud Sagram. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 2. & lib. 3. c. 5. & Justin. l. 20. c. 3.*

SAGULATUS, a, um, sagulo indutus, sagatus. *Sueton. in Vitell. c. 11.* Urbem introiit paludatus, ferroque succinctus, sagulatis comitibus, ac detectis commilitonum armis.

SAGULUM, li, n. *saio*, *saione*, *ζωμά*, *χλαμύς*, *ἐπιθωμάτιον*, diminut. a *sagum*, & idem fere significans, gregariorum militum proprium. *Cic. in Pison. cap. 23. a med.* Togulæ lictoribus ad portam præsto fuerunt: quibus illi acceptis, sagula rejecerunt, & catervam imperatori suo novam præbuerunt. *Virg. 8. Æn. v. 660. de Gallis Capitolium obsidentib.* Virgatis lucent sagulis. *Liv. l. 7. c. 34. extr. de P. Decio Trib. mil.* Sagulo gregali amictus, centurionibus item manipulariam militum habitu ductis, ne, ducem circumire, hostes notarent. ¶ De sago imperatorio *Sil. l. 4. v. 518.* humeroque refulget Sanguinei patrium saguli decus. *Id. l. 17. v. 527.* atque humeris imponit honorem Fulgentis saguli. *Liv. l. 30. c. 17. ad fin.* Munera regi decreverunt sagula purpurea duo cum fibulis aureis singulis, &c. *Id. l. 27. c. 19. extr.* Puero tunicam lato clavo, cum Hispano sagulo & aurea fibula, donat. ¶ Sagula pro velis instructas lintres memorat *Tacit. l. 5. Hist. c. 23.* V. *Sagum*.

SAGUM, i, n. & Sagus, i, m. *saja*, *sajone*, *σάγος*, vestimentum militare, apertum, & fibula connexum, villosum, longius tunica, ex crassiore lana confectum, quod reliquis vestibus superinduitur. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 75. sub fin.* Repentino periculo exterriti sini-

ftras

ftras fagis involvunt, gladiofque diftringunt. ¶ Quod militare fuerit, oftendunt & illa, *faga fumere*, *ad faga ire*, *in fagis effe*. Erat enim belli index, ut toga pacis: & non folum milites, fed etiam populus in urbe, exceptis confularibus (ut colligitur ex *Cicer. in fragment. epift.* apud *Non. c.* 14. n. 10. & *Phil.* 8. *c. ult.*) faga fumere folebant, majore aliquo tumultu exorto. *Cic. Phil.* 5. *c.* 12. Tumultum decerni, juftitium edici, faga fumi dico oportere. *Id. Phil.* 8. *c. ult.* Quamquam hoc honore (*confulatus*) ufi togati effe folent, cum eft in fagis civitas; ftatui tamen a vobis ceterifque civibus, in tanta perturbatione reipubl. non differre veftitu. *Id. initio Phil.* 14. Propter cujus periculum ad faga iffemus, propter ejufdem falutem redeundum ad priftinum veftitum, cenferem. Adde *Epit. Livii l.* 72. & 73. & *Vellej. l.* 2. *c.* 16. Quibus omnibus locis de tumultu Italico fermo eft. ¶ Apertum fuiffe, illud probat, quod eo expanfo homines per ludibrium in fublime jactabant. *Sueton. in Oth. cap.* 2. Ferebatur vagari noctibus folitus, atque invalidum quemque corripere, ac diftento fago impofitum in fublime jactare. *Martial. l.* 1. *epigr.* 4. Ibis ab excuffo miffus in aftra fago. *Tacit.* fagulis pro velis inftructas lintres, memorat *l.* 5. *Histor. c.* 23. ¶ De fibula *Varro* apud *Non. cap.* 3. n. 201. & *cap.* 14. n. 10. Cum neque aptam mollis humeris fibulam fagus ferret. *Tacit. de Germ. c.* 17. Tegumen omnibus fagum, fibula, aut fi defit, fpina confertum. Adde *Liv. l.* 30. *c.* 17. *ad fin.* ¶ Non omnia faga fibulam habuiffe, oftendit *Claud. Imp. in epift.* apud *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 10. Duo faga ad me velim mittas, fed fibulatoria, cum ipfa miferim de noftris. ¶ De craffiore lana, & villo *Martial. l.* 6. *epigr.* 11. Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veftit. Vis, te purpureum, Marce, fagatus amem? *Id. l.* 14. *epigr.* 159. *cujus lemma* Tomentum Lingonicum. Vellera Lingonicis accipe rafa fagis. ¶ Gallicum, & Hifpanicum fagum inter fe, & a Romano diverfa fuiffe, multis probat *Ferrar. de re veftiar.* & ex illo *Taciti* 2. *Hift. c.* 20. Ornatum Cæcinæ municipia Italiæ, & coloniæ in fuperbiam trahebant, quod verficolore fagulo, braccas, barbarum tegmen, indutus togatos alloqueretur. *h. e.* Gallico fagulo, quod virgatum *Virgilio* 8. *Æn. v.* 660. Si enim Romana forma fuiffet, non offendiffet. ¶ Etiam duces exercitus faga habebant, & tribuni militum, & centuriones: fed ex nobiliore materia. Exempla habes in *Sagulum*, & confirmat *Salluft. in fragment. l.* 1. *hiftoriar.* apud *Non. cap.* 14. n. 10. ¶ Fuit etiam agreftium veftis, & pauperiorum. *Colum. l.* 1. *c.* 8. in culta familiæ rufticæ *faga* ponit. V. *Sagatus*. *Ulpian.* quoque *Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 24. *in fin.* inter ea, quæ ad familiam veftiendam parata funt. ¶ Etiam lana ipfa, ex qua faga texuntur, *fagum* dicitur. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 35. Pofteaquam tranfierunt ad culcitas, quod in ea fagum, aut tomentum, aliudve quid calcabant, ab inculcando culcita dicta. ¶ Et ipfe pannus ita dici videtur, ex quo fagum fit. *Veget. de re milit. l.* 4. *c.* 6. Saga, ciliciaque tenduntur, quæ impetum excipiunt fagittarum. *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 42. *circa med.* Jumentum loco calido ftatuer, ac fagis cooperies diligenter. Adde *lib.* 2. *c.* 59. ¶ Mafculino genere præter *Varron.* fupra allatum ufurpavit *Enn.* apud *Non. cap* 3. n. 201. tergum igitur fagus pinguis opertat. & *Afran.* apud *Charif. l.* 1. *pag.* 81. *Putfch.* Quod quadrati fuet fagi. & *Cic.* ipfe *Verr.* 3. *c.* 38. Cum ifte civitatibus frumentum, coria, cilicia, fagos imperaret. *Plerique omnes lag.* faccos. ¶ Etiam *fuga*, *æ*, f. Unde *fagas columas* affert ex *Ennio Charif. loc. cit.*

SAGUNTINUS, a, um, ad Saguntum pertinens. *Sil. l.* 1. *v.* 271. Primo Saguntinas turbarunt claffica portas. *Cato R. R. cap.* 8. & *Plin. l.* 15. *c.* 18. Saguntinæ ficus. *Martial. l.* 8. *epigr.* 6. & *lib.* 14. *epigr.* 108. Quæ non follicitus teneat, fervetque minifter, Sana Saguntino pocula ficta luto. *Juvenal. fat.* 5. *v.* 29. Pugna Saguntina fervet commiffa lagena. *Flor. l.* 2. *c.* 6. Deftinatum Romanis fulmen Saguntino igne conflavit. *h. e.* quo Saguntum incenfum eft. *Liv. l.* 21. *c.* 19. *ad fin.* Saguntina clades. *Aufon. epift.* 22. *v.* 42. fames. V. vocem fequent. ¶ *Saguntini*, *orum*, Sagunti cives. *Petron. in Sat. cap. ult. Liv. l.* 21. *fæpe*, &c. *Saguntium* pro *Saguntinorum* dixiffe *Salluftium*, teftis eft *Charif. l.* 1. *pag.* 115. *Putfch.*

SAGUNTOS, & Saguntus, i, f. & Saguntum, i, n. Ζάκυνθος, urbs Hifpaniæ opulentiffima ultra Iberum, paffus mille ferme a mari, condita ab Hercule, cum a cæde Geryonis rediens, mortuum ibi quendam Zacynthum, qui comes illi in ea expeditione fuerat, fepeliffet: unde ejus muri Herculei dicuntur a *Silio l.* 1. *v.* 273. Ejus cives oriundi ab Zacyntho, adjectis poftea ab Ardea colonis, in magnas brevi creverunt opes, focietate etiam cum Romanis inita: fed ab Annibale obfeffi, & novem menfium feffi fame (qua humanis corporibus vefci coacti funt) machinis, ferro, tandem ne fe dederent, verfa in rabiem fide, immani rogo in foro excitato, fe fuofque cum omnibus opibus ferro & igni corruperunt. *Liv. l.* 21. *c.* 7. 8. 9. 12. &c. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *Sil. l.* 1. *a verf.* 271. & *lib.* 2. *a verf.* 457. *Petron. in Sat. c. ult. Plin. l.* 16. *c.* 40. *ad fin. Stat. l.* 4. *Silv.* 6. *a verf.* 82. & *Val. Max. l.* 6. *cap.* 6. n. 1. *extern.* ¶ Fictilia Saguntina laudantur, poft Samia, a *Plin. l.* 35. *c.* 12. *a med.* quamquam *Martial.* vilium fuiffe fignificat *l.* 4. *epigr.* 46. & *lib.* 8. *epigr.* 6. &c. V. *Saguntinus*. ¶ Neutro genere *Liv. l.* 7. *c.* 18. Saguntum oppugnatum. *Lucan. l.* 3. *v.* 350. obfeffum. Feminino *Sim. Ivo. tit.* immeritæque domos ac templa Sagunti. *Sil. l.* 3. *v.* 178. Quod tanto cecidit molimine Graja Saguntos. *Liv. l.* 21. *c.* 19. excifa. *Pomp. Mela l.* 2. *c.* 6. Illa fide, & ærumnis inclyta. *Aur. Vict. de vir. illuftr. c.* 42. & *Eumen. in gratiar. act. ad Conftantin. c.* 3. fœderata. *Aufon. Edyll.* 15. *v.* 20. deleta. ¶ Verum nomen eft Ζάκυνθος, Zacynthus, ut *Prifcian.* monet *l.* 1. *pag.* 561. *Putfch.* a quo mutatis litteris factum Saguntum: unde quidam *Saguntum* fcripfere. V. *Cusamitus*.

SAGUS, gi, m. V. *Sagum*.

SAGUS, a, um, *prefago*, qui acute fentit, præfagus. V. *Sagio*. *Stat.* 8. *Theb. v.* 504. Ipfe nihil certum fagis clangoribus æther Præcinet. *Id.* 2. *Achill. v.* 510. Nunc fagas affatus aves, nunc dira fororum Licia. Adde *Prudent. in Apotheof. v.* 366.

SAL, falis, m. & n. in fing. numero, at in plur. mafcul. tantum, *fale*, ἅλς, ἁλός, mixtum quiddam ex aquo marino & terra, quo in cibis condiendis & a putredine fervandis utimur: a Græca voce allata per metathefim. *Salluft. in fragm.* apud *Charif. l.* 1. *pag.* 82. *Putfch.* & apud *Prifcian. l.* 5. *pag.* 644. Neque falem, neque alia irritamenta gulæ quærebant. *Varr* apud *Charif. ibid.* Nunc vides, in conviviis poni & fal, & mel. *Id.* 1. *R. R. c.* 7. *a med.* Ubi falem nec foffilium nec maritimum haberent, fed ea quibufdam lignis combuftis, carbonibus falfis pro eo uterentur. *Colum. l.* 6. *c.* 17. Sive album in oculo bovis eft, montanus fal, Hifpanus, vel Ammoniacus, vel etiam Cappadocus minute tritus, & immiftus melli vittam extenuat. *Cato* apud *Prifcian. l.* 5. *pag.* 659. Ea fale, qui apud Carthaginienfes fit. *Colum. l.* 12. *c.* 53. *ad fin.* In fetiam fubfternitur fal coctum, fed modica infractum. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 64. Sus quid habet, præter efcam? cui quidem, ne putefceret, animam ipfam pro fale datam dicit effe Chryfippus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 403. cafeum parco fale contingere. *Plaut. Merc.* 1. 2. 91. falem in aquam indere. *Plin. l.* 15. *c.* 6. Sale aliquid afpergere. ¶ In plur. num. *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult.* Quin afpergi folent fales: melior foffilis, quam marinus. *Colum. l.* 7. *c.* 4. *fub fin.* Cæleftia aqua fub dio falibus domita. *Pallad. in Maio, tit.* 9. Vitia cafei funt, fi fales nimios acceperit, &c. *Id. in Novembr. tit.* 10. Si fordet oleum, frictos & adhuc calentes fales injici jubent. Adde *Fabian* apud *Charif. l.* 1. *pag.* 82. *Putfch.* Sal aut factitius eft, aut nativus: hic aut marinus, aut foffilis. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Sal omnis aut fit, aut gignitur: utrumque pluribus modis, fed caufa gemina, coacto humore, aut ficcato. Siccatur in lacu Tarentino æftivis folibus, totumque ftagnum in falem abit. Omnis talis fal minutus, atque non gleba eft. Aliud genus ex aquis maris fponte gignitur, fpuma in extremis litoribus ac fcopulis. Hic omnis rore denfatur. Sunt & montes nativi falis, ut in Indis Oromenus, in quo lapicidinarum modo cæditur renafcens. Effoditur & e terra in Cappadocia. (V. *Cappadocus*.) Item per Africæ fitientia ufque ad Ammonis Oraculum. (V. *Ammoniacus*.) Factitii varia genera: vulgaris, plurimufque in falinis, mari adfufo, non fine aquæ dulcis riguis, fed imbre maxime juvante, ac fuper omnia fole multo, non aliter inarefcens. Galliæ, Germaniæque ardentibus lignis aquam falfam infundunt, &c. (V. loc. *Varron.* fupra allatum ex *l.* 1. *R. R. c.* 7.) Hæc *Plin.* qui pergit docere, quomodo, & a quibus fiat ex cinere quercus, ex arundine & junco, ex muria falfamentorum, &c. variofque ejus colores refert, atque utiliter in medicina. ¶ Varro, inquit *Id. loc. cit. a med.* etiam pulmentarii vice fale ufos veteres, auctor eft: & falem cum pane efitaffe eos, proverbio apparet. *Horat. l.* 2. *fat.* 2. *v.* 17. cum fale panis Latrantem ftomachum bene leniet. *h. e.* tenuis & fimplex cibus, qualis Veterum fuit, fine aliis ferculorum deliciis. Quod proverb. *Plin.* tangit, videtur effe illud *Cicer. de Amic. c.* 19. Verum illud eft, quod dicitur, multos modios falis fimul edendos effe, ut amicitiæ munus expletum fit. *h. e.* diu multumque amicos eodem victu & confuetudine uti oportere. ¶ Huc pertinet *falem delingere*, cibo & victu uti. *Plaut. Perf.* 3. 3. 15. Nifi me hæc (*lingua*) defendet, nunquam delinget falem. *Id. Curcul.* 4. 4. 6. Hic homo apud me nunquam delinges falem. *h. e.* comabis: & fimul refpicitur ad tenuem victum prifcorum. Sic *Perf. fat.* 5. *v.* 138. ægeftum digito terebrare falinum Contentus perages, fi vivere cum Jove tendis. ¶ Hinc olim honoribus militaribus interponebatur, falariis inde dictis, magna apud antiquos auctoritate, ficut apparet ex nomine Salariæ viæ, quoniam illa falem in Sabinos portari conveneret. Ancus Marcius rex falis modios fex mille in congiarium dedit populo, & falinas primus inftituit. *Plin. loc. cit.* ¶ A fimilitudine dicitur de vitio gemmarum, aut cryftalli, cum parvæ veluti falis grana nitorem corrumpunt. *Plin. l.* 37. *c.* 8. *fub fin. de jafpide.* Vitium eft & brevis in iis nitor, & longe fplendens, & fal. & *cap.* 6. Vitia opali, fi fol intervenit, aut fcabritia, aut puncta oculis occurfantia. & *cap.* 2. *ante med.* In marmoris tranflucere quidquam, aut pallere, vitium eft: item fales, verrucæque non eminentes. & *circa med.* Infeftantur cryftalla fcabro ferrumine, maculofo nube, item fale appellato. ¶ Magna in facie ejus auctoritas, quando nulla conficiuntur fine mola falfa. *Plin. cit. l.* 31. *c.* 7. *a med.* Hinc *Ovid.* 1. *Faft. v.* 337. Ante, deos homini quod conciliare valeret, Far erat, & puri lucida mica falis. ¶ Metonymice eft mare, *il mare*. *Virg.* 10. *Æn. v.* 214. campos falis ære fecabant. & *Æn.* 1. *v.* 177. Et fale tabentes artus in litore ponunt. & *lib.* 5. *v.* 848. falis placidi vultum, fluctufque quietos. & *verf.* 866. rauca affiduo longe fale faxa fonabant. *Id.* 6. *Æn. v.* 697. Stant fale Tyrrheno claffes. & *lib.* 3. *v.* 385. falis Aufonii æquor. *Ovid. l.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 70. Æquorei fcopulos ut cavet unda falis. *Valer. Flacc.* 4. *v.* 721. flumineo fic agmine frangit amari Vim falis. *h. e.* fluminum influxu maris falfitudinem minuit. Sic *Lucan. l.* 10. *v.* 257. Æquoreofque fales longo mitefcere tractu. ¶ Metaphorice eft dictum, lepos, urbanitas, facetiæ, jocus, propter acrem fenfum, & quia eft veluti condimentum fermonis, & quafi fapidam facit orationem, ut fal eft condimentum ciborum, *detto frizzante, piccante, o graziofo, motto, arguzia, facezia*: & fere mafculino genere. *Plin. l.* 31. *c.* 7. *a med.* Sal

adeo

adeo necessarium elementum est, ut transierit intellectus ad voluptates animi quoque. nam ita sales appellantur: omnisque vitæ lepos, & summa hilaritas, laborumque requies non alio magis vocabulo constat. *Afran.* apud *Priscian. l. 5. pag. 659. Putsch.* Quidquid loquitur, sal merum est. *Plin. l. 3. ep. 21. de Martiali.* Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis. *Cic. de clar. Orat. c. 34.* P. Scipio omnes sale facetiisque superabat. *Id. 2. de Orat. cap. 63. ad fin.* Cæsar inusitatum quidem nostris oratoribus leporem quemdam & salem est consecutus. *Id. Attic. l. 1. ep. 13.* Litteræ humanitatis sparsæ sale. *Id. 5. Tuscul. c. 19.* In quo mihi videtur fuisse specimen humanitatis, salis, suavitatis, leporis. *Plin. l. 35. c. 10. sub fin.* Plurimæ argutiæ facetissimi salis. *Id. l. 28. c. 26. sub fin.* Petulantiæ sales. *Senec. de vita beata, c. pænult. circa med.* Tota illa comicorum poetarum manus in me venenatos sales suos effudit. *Ovid. sub fin. l. 2. Trist.* Candidus a salibus suffusis felle refugi: Nulla venenato littera mixta joco est. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 60.* Bioneis sermonibus & sale nigro delectari. *h. e.* mordaci dicacitate. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 29.* Salem istum in irridendis nobis nolite consumere. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 3.* Lucilius sale multo Urbem defricuit. *Id. in art. Poet. v. 269.* At nostri proavi Plautinos & numeros, & Laudavere sales: nimium patienter utrumque. ¶ Item sapientia, calliditas, acumen. *Terent. Eun. 3. 1. 9.* Labore alieno magnam partam gloriam verbis sæpe in se transmovet, qui habet salem: quod est in te. *quod* ad totam sententiam refertur, ut & *Servius* docet ad *Æn. 1. v. 39.* ¶ Item venustas, elegantia, decor, etiam in rebus corporeis. *Nep. in Attic. c. 13.* Ipsum tectum antiquitus constitutum, plus salis, quam sumptus habebat. *più di buon gusto, che*, &c. *Catull. carm. 85. in Lesb. & Quint. v. 3.* nulla venustas, Nulla in tam magno est corpore mica salis. ¶ Item naturalis acrimonia, & siccitas, ariditas, ex qua fames & sitis oritur. *Plin. l. 10. c. 72.* Nullum interit fame, aut siti venenatum. nam neque calor his, neque sanguis, neque sudor, quæ aviditatem naturali sale augent. ¶ Olim *sale*, *lis*, n. dictum est. *Varr.* apud *Non. 1. 3. n. 197.* Sale sordidum. *Enn.* apud *Priscian. l. 5. pag. 659. Putsch.* Cæruleum spumat sale conferta rate pulsum. ¶ *Salis* in dat. plur. dixit *Fabianus* apud *Charis. l. 1. pag. 80. Putsch.* Hærescunt infusa salis.

SALACACCABIA, orum, n. ἁλακακκάβια, cibi saliti, in ollis cocti: ab ἅλς, sal, & κακκάβη, olla, cacabus. *Apic. l. 4. c. 1.*

SALACIA, æ, f. Ἀμφιτρίτη, Nereis, dea maris, & aquæ: a *salum*. *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, cap. 22. ex Varrone.* Venilia unda est, quæ ad litus venit: Salacia, quæ in salum redit. *Festus:* Salaciam dicebant deam aquæ, quam putabant salum ciere, hoc est mare movere. Quidam apud *Servium ad Æn. 10. v. 76.* putant eandem esse cum Venilia uxore Neptuni. Ipse *ad lib. 1. Georg. v. 31.* scribit, Salaciam dici a Cicerone in Timæo ipsam Tethyn. *& ad 1. Æn. v. 724.* ipsam Venerem sic vocari e mari ortam, & meretricum deam. *Cic. de Univers. c. 11.* Ut Oceanum Salaciamque Cæli satu, Terræque conceptu generatos editosque memoremus: ex his Phorcyn, Saturnum, & Opem, &c. *In libris sacerdotum populi R.* apud *Gell. l. 13. c. 22.* Luam Saturni, Salaciam Neptuni, Horam Quirini, &c. Adde *Varron. l. 4. de L. L. c. 10. post med. Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 10. & Apul. l. 4. Metam. & in Apolog.* ¶ Hoc vocabulo, inquit *Fest.* poetæ pro aqua usi sunt. Pacuvius: Hinc sævitiam Salaciæ fugimus, letique munere vescimur Caeteris.

SALACITAS, atis, f. *libidine*, pruritus in Venerem. *Plin. l. 10. c. 36.* Columbæ & turtures octonis annis vivunt: contra passeri minimum vitæ, cui salacitas par. *& cap. 59.* Corrumpitur salacitate fecunditas. Adde *lib. 9. c. 17.*

SALACON, onis, m. σαλάκων. *Hesychio*, & *Suidæ* is dicitur, qui totidem fere litteris ἀλαζὼν vocatur, idest superbus, arrogans, gloriosus, jactabundus. Quidam derivant a quodam viro nomine Salacone, qui cum pauper esset, se divitem simulabat. *Cic. l. 7. Fam. ep. 24.* Cognosti meam causam, & istius salaconis iniquitatem. Legitur a quibusdam etiam *lib. 16. ep. 18.* sed is locus valde incertus est.

SALAMANDRA, æ, f. *salamandra*, σαλαμάνδρα, animal lacerti figura, stellatum, nunquam, nisi magnis imbribus, proveniens, & serenitate deficiens. Huic tantus rigor, ut ignem tactu restinguat, non alio modo, quam glacies. Ejusdem sanie, quæ lactea ore vomitur, quacumque parte corporis humani contacta, toti defluunt pili: idque quod contactum est, colorem in vitiliginem mutat. Nihil ea sa gignit. Inter omnia venenata ejus scelus maximum est. Cetera enim singulos feriunt: salamander populos pariter necare improvidos potest. nam si arbori irrepsit, omnia poma inficit veneno, & eos, qui ederint, necat frigida vi, nihil aconito distans. Quin immo si contacta ab ea ligno vel pede crusta panis incoquatur, idem veneficium est: vel si in puteum cadat. Tamen talis ac tanti veneni a quibusdam animalium, ut subus, manditur. Hæc ex *Plin. l. 10. c. 67. & 68. & lib. 29. c. 4. ante med.* Inter venena annumeratur etiam a *Marciano Dig. lib. 48. tit. 8. leg. 3.* Quod vero tradit *Plin.* de pilorum defluvio, confirmatur illo *Martial. l. 2. epigr. 66.* Hoc (*caput*) salamandra notet, vel sæva novacula nudet, &c. *& Petron. in Satyr. c. 107. tit.* Quæ salamander supercilia tua excussit? cui deo crinem vovisti? *& Seren. Sammon. c. 8. v. 107.* Seu salamander potens, nullisque obnoxia flammis, Eximium capitis tactu dejecit honorem.

SALAMINIACUS, a, um, ad Salaminam pertinens, Salaminius, Σαλαμινιακός. *Lucan. l. 5. v. 108.* dedit illa minas impellere belli, Ut Salaminiacum meminit mare. *h. e.* in quo Themistocles classem Xerxis devicit, ut est apud *Nepot. in Themist. c. 4. Justin. l. 2. c. 12. Plin. l. 2. c. 25. Juvenal. sat. 10. a vers. 179. & Gell. l. 17. c. 21.* Quo pertinet & illud *Silii l. 14. v. 282.* Et Salaminiacis quantum, Eoisque trophæis, &c.

SALAMINIUS, a, um, Σαλαμίνιος, ad Salaminam pertinens. *Cic. Tuscul. 1. c. 46.* Salaminii tropæi memoria. *Nep. in Themist. c. 6.* Salaminia victoria. V. vocem præced. *Horat. l. 2. od. 15. v. 23.* Teucer Salaminius. *Justin. l. 2. c. 12.* Salaminii freti angustiæ. *Tacit. 3. Ann. cap. 62. in fin.* Salaminius Jupiter. *h. e.* a Salaminiis Cypri cultus. *Plin. l. 5. c. 31.* Salaminiæ insulæ. *h. e.* contra Salaminam Cypri sitæ. ¶ *Salaminii, orum*, Salaminæ incolæ. *Cic. pro Arch. c. 8. sub fin. Plin. l. 7. c. 56. sub fin.*

SALAMIS, inis, & Salamina, æ, f. *Coluri*, Σαλαμίς, insula & urbs in sinu Saronico contra Eleusina, Æginæ proxima: ita dicta a Salamine Asopi filia. In ea regnavit Telamon Ajacis & Teucri pater. Prima positio Græca est: eaque in obliquis casibus utuntur *Cic. 1. de Offic. c. 18. ad fin. Plin. l. 7. c. 16. sub fin. Horat. Lucan. Senec. Trag.* &c. In recto *Salamis* est apud *Plin. l. 4. c. 12. ante med. & lib. 5. c. 31. Pomp. Mel. l. 2. c. 7. Ovid. 14. Met. v. 759. Manil. l. 5. v. 50.* Altera positio est Latina. *Cic. 1. Tuscul. c. 46.* Ante enim Salaminam ipsam Neptunus obruet, quam Salaminii tropæi memoriam. *Al. leg.* Salamina, *etis* Salaminam. *Justin. l. 2. c. 7.* De proprietate Salaminæ insulæ dimicatum fuerat. ¶ Alia est Salamis in Cypro, in ora ejus orientali, condita a Teucro Telamonis filio: qui quod reversus a bello Trojano, ultus non fuisset Ajacis inimicos, & præcipue Ulyssem, a quo ille victus in petitione armorum Achillis præ dolore sibi manus intulerat, a patre non receptus, in Cyprum navigavit, cognominemque patriæ suæ novam Salamina constituit. *Velici. initio l. 1. Horat. l. 1. od. 7. a vers. 21. Plin. l. 5. c. 31.*

SALAPIANUS. V. *Salapitanus*.

SALAPINUS, a, um, ad Salapiam pertinens, urbem Apuliæ Dauniæ ad ostia Aufidi fluvii. *Lucan. l. 5. v. 377.* Salapina palus. Adde *Plin. l. 3. c. 11. a med. & Vitruv. sub fin. c. 4. l. 1.* ¶ *Salapini, orum*, ejus incolæ. *Cic. Agrar. 2. c. 27. Vitruv. ibid.*

SALAPITANUS, a, um, Salapinus. *Liv. l. 27. c. 28.* Sensere Salapitani fraudem. *Priscian. l. 2. sub fin.* Quæ apud Græcos a nominibus urbium derivata, in της desinunt, apud Latinos in *tanus* plerumque efferuntur, ut Νεαπολίτης Neapolitanus, Τριπολίτης Tripolitanus. Similiter a Caralibus Caralitanus, a Salapia Salapitanus, a Gadibus Gaditanus, &c. Al. tamen apud *Liv.* leg. *Salapianus*.

SALAPITTA, æ, f. *guanciata, schiaffo*, ῥάπισμα, alapa. *Arnob. l. 7. pag. 239.* Delectantur dii stupidorum capitibus rasis, salapittarum sonitu atque plausu, factis & dictis turpibus, facierum ingentium rubore. *h. e.* alapis histrionum, quibus se præbebant ad risum movendum. quod discimus ex *Martiale l. 5. epigr. 61.* O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini: Te successurum credo ego Panniculo. *& lib. 2. epigr. 72.* Os tibi præcisum, quantum non ipse Latinus Vilia Panniculi percutit ora sono. *Tertull. de Spectac. c. 23.* Placabit & ille, qui faciem suam contumeliis alaparum sic objicit, quasi de præcepto Domini ludat. Adde *Juvenal. sat. 8. v. 192.* ¶ Est qui leg. *salpicta*.

SALAPUTIUM, ii, n. salax mentula: a *salax* & *putus*, h. e. πόσθη, vel πόσθιον, extrito *e*. Sic per jocum dicitur homo brevis staturæ: quemadmodum purissimum penem vocabat Horatium, & lepidissimum homuncionem, Augustus, ut *Auctor vitæ Horatii* narrat. *Catull. carm. 53. de Licin. Calvo.* Dii magni, salaputium disertum! *Senec. l. 3. controvers. 19. a med. de eod. Calvo.* Imponi se supra cippum jussit (erat enim parvulus statura: propter quod etiam Catullus in hendecasyllabis vocat illum salaputium disertum.) & juravit, &c. Multas viri docti varias lectiones in hac voce commenti sunt, *salopygium*, *salopygium*, *salicippium*, *salapittium*, *salopachium*, &c. quibus immorari singulis, tædium est.

SALAR, aris, m. genus piscis, de quo *Auson. in Mosell. v. 88.* Purpureisque Salar stellatus corpora guttis. *& vers. 128.* Teque inter species geminas, neutrumque & utrumque, Qui necdum Salmo, nec jam Salar, ambiguusque Amborum medio Fario, intercepte sub ævo. *Sidon. l. 2. epist. 2. a med.* Ut nocturnis per lacum excursibus rapacissimi salares in consanguineas agantur insidias.

SALARIANUS, a, um. *Plin. l. 15. c. 23.* laudat Salarianam castaneam, ut puram & planam. Fortasse nomen habet a Salaria via, qua ex Sabinis Romam afferebatur.

SALARIARIUS, ii, m. cui salarium solvitur. *Ulpian. Dig. lib. 17. tit. 1. leg. 10. a med.* Nisi si salariarius fuit, &c. Al. leg. *salarium*.

SALARIUS, a, um, *di sale*, ἁλικός, ad sal pertinens. *Liv. l. 29. c. 37.* Vectigal etiam novum ex salaria annona constituerunt. ¶ *Salaria via* Romæ in Sabinos ferebat: ita dicta, quod illa sal ad eos portari convenerat: quæ sunt verba *Plin. l. 31. c. 7.* V. *Sel. Festus:* Salaria via incipit a porta, quæ nunc collina a colle Quirinali dicitur. Salaria autem propterea appellabatur, quod impetratum fuerat, ut ea liceret a mari in Sabinos salem portari. *Liv. l. 7. c. 9.* Galli ad tertium lapidem Salaria via trans pontem Anienis castra habuere. *Martial. l. 4. epigr. 64. v. 18.* Illic Flaminiæ, Salariæque Gestator patet, essedo tacente. Adde *Cic. 3. de nat. Deor. c. 5.* ¶ *Salarius, ii*, qui salsamenta vendit, *pizzicagnolo*, ταριχοπώλης. *Martial. l. 4. epigr. 87. ad libr. suum.* ad salariorum Curras scrinia protinus licebit, Inversa pueris arande charta. Adde *lib. 1. epigr. 42.* ¶ *Salarium, ii*, μισθοφορία, ὀψώνιον, stipendium, merces, annona, *provvisione, stipendio, salario, mercede:* proprie est annona salis, quæ olim dabatur militibus. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* Sal honoribus etiam, militiæque interponitur, salariis inde dictis, magna apud antiquos auctoritate. *Id. l. 34. c. 3.* Neque

poset Tribunorum militarium salariis candelabrum emere. *h. e.* tanti emere, quantum salarii nomine in annum dari solet Tribuno reil. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 132. alter enim, quantum in legione Tribuni Accipiunt, donat Calvinæ, vel Catienæ. ¶ Inde traductum ad significandam quamlibet erogationem, annonam, aut mercedem, in quacumque specie. *Sueton. in Ner. c.* 10. Senatorum nobilissimo cuique, sed a re familiari destituto, annua salaria, & quibusdam quingena constituit. *Senec. ep.* 97. Dati judicibus nummi sunt: & quod hac pactione turpius est, Supra insuper matronarum salarii loco exacta sunt. *Tacit. in Agric. c.* 42. Salarium proconsulari solitum offerri, Agricolæ Domitianus non dedit. *Martial. l.* 3. *epigr.* 7. Regis superbi sportulæ recesserunt. Nihil stropharum est: jam salarium dandum est. *h. e.* cœna recta. *Sueton. in Tiber. c.* 46. Pecuniæ parcus ac tenax, comites expeditionum nunquam salario, cibariis tantum sustentavit. *Eumen. de restaur. schol. c.* 11. Salarium me liberalissimi Principes in sexcenis millibus nummum accipere jusserunt. *Scævola Dig. lib.* 44. *tit. & leg. ult.* Salarium alicui constituere. *Id. lib.* 34. *tit.* 1. *leg.* 16. Salaria medico præstare. *Ulpian. lib.* 50. *tit.* 9. *leg.* 4. alicui decernere. *Id. l.* 2. *tit.* 15. *leg.* 8. *post med.* Salarium annuum cuipiam, vel usumfructum relinquere.

SALAX, acis, *lussurioso*, ἀφροδισιαστικός, propensus in Venerem, turpi libidine pruriens, cupidus, incontinens. Videtur esse a *sale*, quia humore salso incitatur libido: unde Venus orta mari dicitur: vel a salio, ὀχεύω. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 771. Sitque salax aries: conceptaque semine conjux Reddat: & in stabulo multa sit agna meo. *Varr. R. R. c.* 9. Salaces galli. *Colum. l.* 7. *c.* 9. Suum quam salacissimos oportet esse mares. *Lactant. de Opific. Dei, cap.* 14. *a med.* Salaciora animalia plus jecoris habuissent. ¶ Per metonymiam de iis dicitur, quæ turpem libidinem provocant. *Ovid. de remed. Amor. v.* 799. Nec minus erucas aptum vitare salaces. *Martial. l.* 3. *epigr.* 75. salaces bulbi. Apud eund. *l.* 10. *epigr.* 48. & *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 422. *herba salax* est eruca, quam stimulandæ Veneri aptissimam esse, docet *Plin. l.* 19. *c.* 8. *a med.* & *lib.* 20. *cap.* 13.

SALE, is, n. V. *Sal* in fine.

SALEBRA, æ, f. *fossi, o altra, che rende la strada difficile*, ἀνωμαλία, locus asper, & transitu difficilis, scrupi, spinæ, & hujusmodi, quibus via difficilis est: a *salio*, quia salire necesse est evadere volenti. Adhibetur fere in plurali num. *Propert. l.* 3. *el.* 14. *v.* 25. Luna ministret equis: demonstrent astra salebras. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 52. Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbres. *Colum. l.* 9. *c.* 8. Si necesse habuerimus longinquis itineribus apes advehere, curabimus, ne salebris sollicitentur. *Martial. l.* 9. *epigr.* 58. Nec quæ Flaminiam secant salebræ. ¶ Translate *Val. Max. l.* 9. *c.* 12. *n.* 6. *extern.* Urbanitatem dicti crebro anhelitu cachinnorum prosequutus, senile guttur salebris spiritus prægravavit. *Id. l.* 6. *c.* 9. *n.* 5. *extern.* Semel dumtaxat vultum mutavit, perquam brevi tristitiæ salebra succussum. ¶ Sæpe refertur ad orationem. *Cic. in Orat. c.* 12. *sub fin.* Herodotus sine ullis salebris, quasi sedatus amnis fluit: Thucydides incitatius fertur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 10. Hic si definire, vel dividere didicisset; si loquendi vim, si denique consuetudinem verborum teneret, nunquam in tantas salebras incidisset. *& lib.* 5. *c.* 28. *ante med.* Proclivius currit oratio: venit ad extremum: hæret in salebra. cupit enim dicere, &c. *Martial. l.* 11. *epigr.* 91. Carmina nulla probas, molli quæ limite currunt, Sed quæ per salebras, altaque saxa cadunt.

SALEBRATIM, adverb. V. dictionem seq.

SALEBRATUS, a, um, salebris plenus, salebrosus. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *a med.* Fluvius salebratis saxorum obicibus affractus, spumoso canescit impulsu. Al. leg. *salebratim.* h. e. quasi per salebras.

SALEBRITAS, atis, f. iter salebrosum, viæ difficultas. *Apul. l.* 6. *Metam.* Saxum immani magnitudine procerum, & inaccessa salebritate lubricum.

SALEBROSUS, a, um, *sassoso, difficile da camminare, aspro*, ἀνώμαλος, τραχύς, lapidosus, scruposus, salebris planus, asper, difficilis. *Apul. l.* 8. *Metam.* Sed & saxa gerebat, quæ salebrosa semita largiter subministrabat. *& lib.* 7. Mihi furfures apponebat incretos ac sordidos, multoque lapide salebrosos. ¶ Translate *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *post med.* Inde interruptus actionis impetus, & resistens ac salebrosa oratio, & qui dicit, ediscenti similis. *h. e.* quibusdam veluti salebris remorans impetum actoris, ut salebræ retardant progressum ambulantis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 3. Lectores tetrici salebrosum ediscite Sanctram. *h. e.* difficilem, asperum, & in cujus lectione sæpius resistendum sit. *Sidon. in epist. præfat. carm.* 14. Omissa epithalamii teneritudine, per asperrimas philosophiæ, & salebrosissimas regulas stylum traxi.

SALENTINI, orum, m. Σαλεντῖνοι, pop. Italiæ in Messapia, nunc prov. Hydruntina, inter Apenninum montem, & sinum Tarentinum. Alteram enim occupabant Calabri, inter Apenninum, & ostium maris Adriatici. A plerisque tamen tota provincia comprehenditur sub Salentinis, & aliter Messapia dicta fuit. Orti sunt a Cretensibus, & Illyricis, qui societate cum Locrensibus inita, iis in locis consederunt. Ita vocati sunt a Salentino promont. in extremis ejus peninsulæ finibus sito: vel, ut ait *Festus*, a salo fortassis, quod pæne circumquaque mari ambiantur, tenui tantum isthmo continenti annexi.

SALENTINUS, a, um, ad Salentinos pertinens. *Virg. Æn.* 3. *v.* 400. Et Salentinos obsedit milite campos. *Sil. l.* 8. *v.* 576. Salentinæ cohortes. ¶ Salentinum promontorium, *Plin. l.* 3. *c.* 13. & *Sal. Inst.* apud *Servium ad loc. Virg. cit. Capo di S. Maria.* ¶ Scribitur & *Sallentinus*, ut in Fast. Consul. apud *Gruter. pag.* 296. *&* 297. *col.* 2. quod improbari non debet.

SALERNITANUS, a, um, ad Salernum pertinens. *Plin. l.* 23. *c.* 3. *extr. Valer. Max. l.* 6. *c.* 8. *n.* 5. L. Plotium proscriptum a Triumviris, in Salernitana latebra unguenti odore proditum constat. ¶ Est autem Salernum, olim locus præsidii & castrorum Romanis, in ora maris Tyrrheni, ut ex *Plin. l.* 3. *c.* 5. *Liv. l.* 32. *c.* 29. colligitur: postea oppidum & colonia deducta anno U. C. DLVIII. ut est apud *Liv. l.* 34. *c.* 45. & *Vellej. l.* 1. *c.* 15. agro colonis diviso, qui Campanorum fuerat. *Lucan. l.* 2. *v.* 425. rodensque Salerni culta Siler. Adde *Horat. l.* 1. *epist.* 15. *v.* 1.

SALGAMA, orum, n. *robe in composta*, ἀλίπαστα, quæcumque conditanea ad victum in vasis servantur, interdum sicca, sæpe cum liquamine, & jure, ut mala, pyra, fici, uvæ, rapæ, &c. *Colum. l.* 12. *c.* 4. Post hoc præceptum locum, & vasa idonea salgamis præparari jubent. *Id. l.* 10. *v.* 117. Tempore non alio vili quoque salgama merce, Capparis, & tristes inulæ, ferulæque minores Planrentur. *Id. l.* 12. *c.* 9. Sæpe suffundere jus debebit, nec pati sitim salgama. Adde *cap.* 4. *a med.*

SALGAMARIUS, ii, m. ἀλιπαστής, qui salgama vendit, vel conficit. *Colum. l.* 12. *c.* 54. Deinde, sicut consueverunt salgamarii, decussatim ferramento lunato incidito. ¶ Salgamarius inscriptus fuit liber cujusdam C. Matii, in quo de salgamis condiendis agebatur. *Id. ibid. c.* 44.

SALIARIS, re, ad Salios pertinens. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 86. Saliare Numæ carmen laudare. *h. e.* quod Numa Saliis canendum proposuit in movendis ancilibus, priscis & ignotis verbis refertum. Unde *Quintil. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* (*al. cap.* 11.) Et Saliorum carmina, vix sacerdotibus suis satis intellecta. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c. ult. circa med.* Saltatia sacro. *Senec. ep.* 15. Cursus, & cum aliquo pondere manus motæ, & saltus, vel ille, qui corpus in altum levat, vel ille ut ita dicam, saliaris, aut, ut contumeliosius dicam, fullonius. ¶ *Saliares epulæ*, lautæ & opiparæ, quales erant Saliorum. *Fest. in Salias.* Salios Saltare genus saltandi instituit: a quo appellati Salii: quibus per omnes dies, ubicumque manent, quia amplæ ponuntur cœnæ, siquæ aliæ magnæ sunt, Saliares appellantur. *Horat. l.* 1. *od.* 37. *v.* 2. nunc Saliaribus Ornare pulvinar deorum Tempus erat dapibus, sodales. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 9. Cum epulati essemus Saliarem in modum. Al. aliter leg. *Apul. l.* 4. *Metam.* Saliares se cœnasse cœnas crederet.

SALIATUS, us, m. officium, seu dignitas Saliorum. *Capitolin. in Marc. Antonin. Philos. c.* 4. In Saliatu omen accepit imperii.

SALICASTRUM, i, n. ἄμπελος ἀγρία, genus labruscæ in salictis nascens. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Est labruscæ similis, sed in salictis nascens, ideo distinguitur nomine, cum eosdem usus habeat, & salicastrum vocatur.

SALICTARIUS, ii, m. qui salictum curat, & ex eo materiam saligneam viti pedandæ jugandæque parat. *Cato de R. R. c.* 11. ubi sunt qui lectionem mutant. ¶ Lupus salictarius apud *Plin. l.* 21. *c.* 15. herba est de sponte nascentibus, & in cibis usum habentibus, verius tamen oblectamentum, quam cibus. Officinæ inquit *Harduin.* lupulum passim vocant, & Galli *du Houblon*, nos *bruscandolo*: & in salictis ac sepibus provenit.

SALICTETUM, i, n. idem quod salictum. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 7. *leg.* 3. Idem de salicteto dicendum est. Alii leg. *salicto*, ut est apud *Haloandr.* Sed *Torrentin.* habet *salicteta*.

SALICTUM, ti, n. *saleeto, salciale*, ἰτεών, locus salicibus consitus, & ipsæ salices: syncopa a *salicetum*. *Cato R. R. c.* 1. *sub fin.* Vinea est prima: secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oletum, quinto pratum, &c. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 14. *a med.* Accedet eo mons Gaurus, accedent salicta ad Minturnas, &c. *Plaut. Aulul.* 4. 6. 9. Lucus crebro salicto oppletus. *Liv. l.* 29. *c.* 17. Cum forte inter salicta innata ripis laterent hostes. *Virg.* 2. *Georg. v.* 13. glauca canentia fronde salicta. *Ovid. Met.* 11. *v.* 363. Juncta palus huic est, densis obsessa salictis. *Colum. l.* 10. *v.* 332. Glauca salicta. *Enn.* apud *Ciceron. l.* 1. *de Divin. c.* 20. Per amœna salicta. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 55. sepes Hyblæis apibus florem depasta salicti. *h. e.* julum flori similem, qui emittitur a salice sterili: cui insidentes apes succum hauriunt operi suo idoneum. ¶ Quod *Servius ad loc. cit. Virgilii*, & *Cincius* apud *Festum* in *Salicem*, dicunt esse virgulti genus, de humili ac tenui salice loquuntur, ex quo vimina fiunt. V. *Salix*.

SALIENS, entis, *saltante*, ἁλλόμενος, πηδῶν, qui salit. *Phædr. l.* 4. *fab.* 2. Fame coacta vulpis alta in vinea Uvam appetabat summis saliens viribus. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *ad fin.* Ex rupe in mare salientes. *Martial. l.* 1. *epigr.* 56. Et piscem tremula salientem ducere seta. *Ovid.* 14. *Met. v.* 543. Cum saliente graves ceciderunt grandine nimbi. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 139. tentat salientem pollice venam. *il polso che batte*. Sic *Met.* 8. *v.* 606. pectora trepido salientia motu. *scil.* ob pulsum cordis. *& lib.* 6. *v.* 390. salientia viscera. *Lucret. l.* 4. *v.* 1193. & Venerem salientum læta retractant. *h. e.* τῶν ἀναβαινόντων. *Ovid.* 4 *Fast. v.* 409. Farra deæ, micæque licet salientis honorem Detis. *h. e.* salis, qui in ignem conjectus & salit, & crepitat. Adde *Horat. l.* 3. *od.* 23. *v.* 20. Sic *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 10. Farra pio placant, & saliente sale. ¶ *Saliens* dicitur aqua in rivis, quia lapilli cursum interrumpentibus, salit potius quam defluat: item in fistulis, & tubis, ob impetum scaturiendi, aut quia in altum salit, ut in fontibus arte factis videre est. *Virg.* 5. *Ecl. v.* 47. Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo. *Ovid. de remed. amor. v.* 632. Et multam saliens incitat unda sitim. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *ad fin.* Hæc amœnitas deficitur aqua salienti, sed puteos, ac potius fontes habet. sunt enim in summo. *acqua corrente*. & *Sueton. in Aug. c.* 82. Æstate apertis cubiculi foribus, ac sæpe in peristylio saliente aqua cubabat. Adde *Frontin. artic.* 9. *extr.* & *artic.* 11. &c. ¶ Hinc *salientes* dicuntur ipsi tubi, ac fistulæ, ex qui-

quibus aque salit, & alio ducitur, *doccioni, sifoni, canne, cannoni*, σωλῆνες. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* Affirmo, mirifica suavitate te villam habiturum, piscina, & salientibus additis. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 15.* Labra, salientes, fistulæ quoque, quæ salientibus junguntur, quamvis longe excurrant extra ædificium, ædium sunt. *Vitruv. l. 8. c. 7.* In medio ponantur fistulæ in omnes lacus & salientes. *& cap. 3. ante med.* Ex hujusmodi locis & fontibus & in Asty, & ad portam Piræeum ducti sunt salientes, a quibus bibit nemo, propter, &c. *Plin. l. 36. c. 15. post med.* Agrippa lacus septingentos fecit, præterea salientes centum quinque, castella centum triginta. Adde *Frontin. de aquaeductib. artic. 9. 11. 87. 103. 104. &c.*

SALIFODINA, æ, f. *miniera di sale, salina*, ἁλωπήγιον, locus, ubi nativus sal effoditur: & differt a *salina*, in qua arte fit. *Vitruv. l. 8. c. 3. ante med.* Fontes, & flumina, & lacus, qui per salifodinas percurrentes, necessario salsi perficiuntur. ¶ Est qui leg. *salisfodina*.

SALIGINEUS. V. in voce sequenti.

SALIGNEUS, &

SALIGNUS, a, um, *di salice*, ἰτέϊνος, qui est ex salice. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 7. leg. 3.* Si quis saligneas virgas instituendi salicti caussa defixerit. Est qui leg. *saligineas*: quod minus probum videtur. *Colum. l. 6. c. 2.* Saliguea clava. *Id. l. 9. c. 15. ad fin.* Saligneus qualus. *Cato R. R. c. 10.* Columellam cuneis salignis circumfigi oportet bene. *Colum. l. 7. c. 1.* Salignæ perticæ. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 22.* cerebrosus prosilit unus, Ac mulæ, nautæque caput, lumbosque saligno Fuste dolat. *Ovid. 2. Fast. v. 363.* verubus transfixa salignis Exta parant. *Id. Met. 8. v. 659.* salignus lectus. *Virg. 7. Æn. v. 632.* Flectuntque salignas Umbonum crates. *h. e.* scuta e viminibus. *Petron. in Satyr. c. 135.* Saligna crates. *h. e.* canistrum.

SALII, orum, m. Σάλιοι, sacerdotes Martis apud Romanos, qui ancilia custodiebant, & certo tempore ea gestantes, saltantesque per Urbem discurrebant. *Varr. l. 4. de L. L. c. 15.* Salii a saltando, quod facere in Comitio in sacris quotannis & solent, & debent. *Fest.* Salius a saliendo, id est saltando, dictos esse, quamvis dubitari non debeat, tamen Polemon ait, Arcada quendam fuisse nomine Salium, quem Æneas a Mantinea in Italiam deduxerit, qui juvenes Italicos ἐνόπλιον saltationem docuerit. At Critolaus Saonem ex Samothrace, cum Ænea deos Penates qui Lavinium transtulerit, saliare genus saltandi instituisse, a quo appellatos Salios: quibus per omnes dies, ubicumque manent, quia amplæ ponuntur cœnæ, siquæ aliæ magnæ sint, Saliares appellantur. Hæc *Fest. Virg. 8. Æn. v. 663.* Hic exsultantes Salios, nudosque Lupercos, Lanigerosque apices, & lapsa ancilia cælo Extuderat. *Cic. 3. de Orat. c. 51.* Non neglecta, ut mihi videtur, a Numa rege doctissimo, majoribusque nostris, ut epularum solemnium fides, ac tibiæ, Saliorumque versus indicant. ¶ Instituti sunt a Numa Pompilio. Origo hæc fuit. Cum Ægeriæ Nymphæ hortatu Numa Picum, & Faunum de ratione piandi fulminis consuluisset, illique Jovem cælo eliciussent, namque cum Numa a Jove precatus esset, ille pollicitus est, se crastino die, exorto sole, Romani Imperii diuturnitatis certa pignora daturum. Igitur Numa concionem advocavit, Jovis promissum enarravit, postero die adesse jussit. Ubi sequens dies illuxit, populusque universus affuit ad regiam, Numa prodiit, sub dio in solio acerno sedit, & exorto sole Jovem veneratus est, precatusque, ut promissum munus exhiberet. Tunc sine nubibus cælum ter tonuit, terque fulguravit, tandemque scutum ab omni parte recisum delapsum est, quod Romani ancile appellavere. Sed quoniam fors Imperii in illo scuto posita erat, ne forte hostes illud surripere possent, Mamurium inclytum ea tempestate fabrum ad se accivit, negotiumque dedit complura hujus similia effingendi. Quod opus cum ille exquisitissima absolvisset arte, scutum cæleste cum ceteris Numa misceri jussit, quod deinceps internosci non potuit. Optionem deinde rex artifici obtulit, quicquid vellet, a se postulandi. Mamurius non pecuniam, sed gloriam pro mercede petiit. Cum enim Numa illis diebus carmina quædam composuisset, quæ Salii per Urbem discurrentes in honorem Martis canerent, Mamurius petiit, ut nomen suum a Saliis in fine quorumlibet carminum recitaretur. Id, annuente Numa, per multa tempora observatum est. *Ovid. 3. Fastor. a vers. 259.* ¶ Numa duodecim juvenes elegit in Salios ex ordine Patricio, qui forma & virtute ceteris excellerent: qui Collini & Quirinales dicti sunt, teste *Servio ad Æn. 8. v. 285.* His alios duodecim Tullus Hostilius mox adjecit, ob votum, quod voverat, ut *Dionysius* ait, in bello contra Sabinos; ut *Livius l. 1. c. 20. & 27.* in prælio contra Fidenates & Vejentes, cum Romanis in aciem eductis, Albani a Romanis duce Metio Suffetio defecere. Hos Pavorios, & Pallorios dixere, ut *Serv. ibid.* tradit. Eo igitur hujus ordinis sacerdotium numero crevit, ut ad Collegium, & Collegii sacerdotum Magistratum redactum fuerit. Qui præerat Saliis Magister Saliorum (ut est apud *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 9.*) & Præsul dicebatur. ¶ In saltationibus, quas celebrabant, tunicis pictis induti erant, & æneis baltheis supra tunicas cincti, et veriqu prætextis, quæ subteminis punicei fibulis astrictæ erant, & trabeæ vocabantur: gestabant in pectore æneum tegmen, in capite pileos rotundos, & in altum fastigiatos, quos Romani apices appellabant: gladio accincti erant, manu dextra lanceam, aut virgam, aut aliquid hujusmodi tenebant: collo ancile ferebant, ibant per Urbem canentes carmina, laudantesque Martem armorum præsidem cum tripudiis, solemnique saltu, & in fine omnium carminum suorum Mamurium appellabant. *Lucan. l. 1. v. 603.* Et Salius læto portans ancilia collo. *& lib. 9. v. 477.* quæ læta juventus Patricia cervice movet. Adde *Stat. l. 5. silv. 2. v. 130.* ¶ Salios non Marti, sed Herculi attribuit *Virg. Æn. 8. v. 285.* & in ver. *Gloss.* axamenta (quæ sunt carmina Saliaria) dicuntur ὕμνοι ἐπὶ θυσιῶν Ἡρακλέους. Præterea Octav. Herfennius apud *Macrob. l. 3. Saturn. c. ult.* in libro, qui inscribebatur de sacris Saliaribus Tiburtium, & *Antonius Gnipho ibid.* docuere, Salios Herculi datos fuisse. Hoc autem ideo, quia, ut ait *Macrob.* is deus apud pontifices idem, qui Mars habetur: quod & *Varronis* auctoritas confirmat *in Sat. Menip.* Chaldæi quoque stellam Herculis vocant, quam reliqui omnes Martis appellant. Adde *Serv. ad Æn. 8. v. 285.*

SALILLUM, li, n. *salieretta*, parvum salinum. *Catull. carm. 23. ad Fur. v. 19.* Quod culus tibi purior salillo est, &c. ¶ Munditiem in salillis, ut religiosa re, Veteres etiam pauperes affectabant. *Horat. l. 2. od. 16. v. 13.* Vivitur parvo bene, cui paternum Splendet in mensa tenui salinum. *Plaut. Trin. 2. 4. 90.* salillum animæ vocat ipsam animam ac spiritum, quo vivit corpus, & a putredine, quasi sale conditum defenditur.

SALINACIDUS. V. *Salinacidus*.

SALINÆ, arum, f. *saline*, ἁλοπήγιον, ἁλαῖ, locus, in quo sal paratur. V. *Salisfodina*. Negant *Varr. l. 7. de L. L. c. 15.* & *Charis. l. 1. pag. 20. Putsch.* in singulari numero usurpari. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Salinæ ab ora maritima remotissimæ. *Plin. l. 31. c. 7.* Sal factitius plurimus in salinis, mari adfuso, non sine aquis dulcis riguis, sed imbre maxime juvante, ac super omnia sole multo, non aliter inarescens. *& ibid. ad fin.* Ancus Marcius salinas primus instituit. *Colum. l. 10. v. 135.* Quos dulcis Pompeja palus vicinæ salinis Herculeis. *h. e.* quæ sunt prope Herculaneum Campaniæ oppidum maritimum. ¶ Ludit in ambiguo *Cicero*, jocos & sales intelligens in illo *Fam. 7. ep. 32.* Parum diligenter possessio salinarum mearum a te procuratore defenditur. ¶ *Salinæ*, locus in Urbe ad portam Trigeminam. *Frontin. de aquaeduct. artic. 5.* & *Liv. l. 24. c. 47. sub fin.*

SALINARIUS, a, um, ad salinas, vel ad sal pertinens, ut Areæ salinariæ, apud *Vitruv. l. 8. c. 3. circa med.*

SALINATOR, oris, m. qui in salinis versatur, qui sal conficit, aut vendit. Ut Salinatores ærarii, *Enn.* apud *Serv. ad Æn. 4. v. 244.* h. e. qui pro sale conficiendo & vendendo vectigal ærario pendunt. *Arnob. l. 2. pag. 70.* Salinatores, unguentarii, artifices, aucupes. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1096. n. 4.* L. Lepidio L. F. An. Proculo mil. Leg. V. Macedon. *&c.* Salinatores civitatis Menapiorum ob merita ejus. ¶ *Salinator* cognominatus est M. Livius M. F. M. N. ex plebeja familia, quia vectigal novum ex salaria annona in Censura statuerit. *Liv. l. 29. c. 37.* ¶ Etiam in gente Oppia id cognomen fuit, ut L. Oppius Salinator. *Id. l. 35. c. 24.* ¶ *Salinator*, titulus mimi Laberiani. *Gell. l. 3. c. 12.*

SALINUM, ni, n. *saliera*, ἁλοδοχεῖον, vas in quo sal reponitur, tum ad mensæ usum, tum ad sacras oblationes. *Plaut. Pers. 2. 3. 14.* Triparci homines, qui salinum servo obsignant cum sale. *Al. leg.* allium. *Pers. sat. 3. v. 25.* Est tibi far modicum, purum & sine labe salinum: Quid metuas? V. *Salillum*. *Stat. in 5. silv. 4. l. 1.* sed sæpe deis hos inter honores Cæspes, & exiguo placuerunt farra salino. *Liv. l. 26. c. 36.* Ut Senatores salinum, patellamque deorum causa habere possint. *Val. Max. l. 4. cap. 4. n. 3.* In C. Fabricii, & Q. Æmilii Papi domibus argentum fuisse confitear oportet. utraque enim patellam deorum, & salinum habuit. *Plin. l. 33. c. 12.* Fabricius imperatores plusquam pateram & salinum ex argento habere vetabat. *Arnob. l. 2. pag. 91.* Sacras facitis mensas salinorum appositu, & simulacris deorum. *Horat. l. 2. od. 16. v. 13.* Vivitur parvo bene, cui paternum Splendet in mensa tenui salinum. *h. e.* supellex, & res familiaris a patre relicta, diligenter & parce servatur, & administratur, quamvis tenuis sit. *Pers. sat. 5. v. 138.* regustatum digito terebrare salinum Contentus perages, si vivere cum Jove tendis. *h. e.* modico victu contentus eris, & parco Veterum more, panem cum sale cœnabis, si pius ac religiosus esse cupis. V. *Sal.* ¶ Salinum in mensa pro aquali solitum esse poni, ait (*Cincius*, vel *Verrius*) cum patella, quia nihil aliud sit sal, quam aqua. *Festus.* ¶ Salinum cum sale in mensa ponere, figulis religioni habetur: quod quondam in Esquilina regione figulo, cum fornax plena vasorum coqueretur, atque ille proxime eam convivatus, super modum potus somno esset oppressus cum convivis suis; prætereuns quidam petulans, ostio patente, ex mensa salinum conjecit in fornacem: atque ita incendio excitato, figulus cum suis concrematus est. *Idem.* ¶ Masculino genere *Varr.* apud *Non. c. 15. n. 16.* Dicuntur enim patellæ, salini, acetabula, catini, patenæ.

SALIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *insalare, salare*, ἁλίζω, salem aspergo, sale condio. *Varr. l. 1. R. R. c. 2. sub fin.* Qua ratione oporteat pernas salire. *Cato R. R. c. 63.* Oleæ caducæ saliantur. *Cels. l. 2. c. 18.* Pisces, qui solidi saliuntur. *Sisenn.* apud *Priscian. sub fin. l. 10.* Piscium saliendorum causa. ¶ Particip. *saliturus*, & *salitus*. *Nov. ibid.* Saliturus istæc mittam salem. *Cornel. Sever. ibid.* Ad quem saliti pumiliones afferebantur. *Id.* apud *Diomed. l. 1. pag. 371. Putsch.* Distractos, atque salitos. *Fabianus ibid.* Caro salita est diuturnior. *Colum. l. 6. c. 32.* Salitus thymnus. *Pallad. in Octobr. tit. 10.* Salita oliva. ¶ Sunt qui ubique liquidam geminant, *sallio, sallitus*. quod improbare non ausim: quamvis a *salis*, unde fit *salio*, nulla geminatio oriatur. ¶ Pro *salio* dicere etiam *salo*, vel *sallo, lis*, a. 3. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. loc. cit.* Parte consumpta, reliqua cadaverum ad diuturnitatem sallerent. *Lucil. ibid.* Sallere murænas, mercem in frigidaria ferre. *Varr. l. 4. de L. L. c. 22. a med.* Sues primum occidere cœperunt domini, & ut servarent, salere. *Id.* apud *Diomed. loc. cit.* Mortuos sallunt. ¶ Hinc particip. *salsurus*. *Mummius ibid.*

Hæc sum multo sale salsurus. ¶ *Salsur* V. infra suo loco.

SALIO, lis, livi, & lii, & lui, saltum, a. 4. *saltare*, *balzare*, πηδάω, ἅλλομαι, saltum edo, *salto*. *Virg.* 1. *Georg.* v. 449. Tam multa in tectis crepitans salit horrida grando. *Plin. lib.* 10. c. 38. Aves vario meatu feruntur, & in terra, & in aere. ambulant aliquæ, ut cornices: saliunt aliæ, ut passeres, merulæ: currunt, ut perdices, rusticulæ. *Ovid. in Ibin*, v. 558. Inque maria salias, Glaucus ut alter, aquas. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. sub fin. l.* 6. Saliam in puteum præcipes. *Id. Trin.* 2. 1. 30. Qui in amorem præcipitavit, pejus perit, quam si saxo saliat. *Liv. l.* 2. c. 24. Salire de muro, præcipitarique. & *cap.* 39. & *Ovid. in Ibin*, v. 599. Obseptis itineribus, super vallum saliunt. *Plaut. Mil.* 2. 3. 8. Metuo, ne in malam cruciatum insiliamus. *Pale* tu sali solus. nam ego istam insulturam nihil moror. *Id. Bacch.* 3. 3. 24. Hasta, disco, pugilatu, pila, saliendo exercere se. ¶ *Salire* in brutis est maris ἐν τῷ ὀχεύειν. *Varr. l.* 2. *R. R.* c. 7. *a med.* Cum aquas matrem ut saliret, adduci non posset. & *cap.* 4. *ante med.* Verres octo mensium incipit salire. Adde *lib.* 3. c. 6. & 10. & apud *Non.* c. 2. n. 290. Et passive *Id. R. R. l.* 2. c. 2. *a med. de ovib.* Neque pati oportet, minores, quam bimas, saliri. *Ovid.* 2. *de ar. am.* v. 485. Læta salitur ovis. ¶ *Salire*, emicare, celeriter emergere, prosilire, exsilire, *saltar fuori*. *Lucret. l.* 1. v. 187. E terraque exorta repente arbusta salirent. *Claudian. in præfat. ad* III. *Consul. Honor.* v. 3. excusso saliit cum tegmine proles. *h. e.* pullus avis natus est rupto putamine. *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 17. *sub fin.* Personæ, e quarum rostris aqua salire solet. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 13. Cohortes interius compluvium habeant lacum, ubi aqua saliat. *h. e.* decurrat, defluat. V. *Saliens*. ¶ Pro palpitare, micare, subsilire, *battere*, *palpitare*, *tremolare*, πάλλω, παλμόω. *Ovid. in Met.* v. 289. saliunt tentatæ pollice venæ. *Plin. l.* 10. c. 53. Gutta in ovo salit, palpitatque. *Senec. in Herc. Oet.* v. 708. Stat terror animis, & cor attonitum salit. πάλλει ἡ καρδία. *Pers. sat.* 3. v. 109. visa est si forte pecunia, sive Candida vicini subrisit molle puella; Cor tibi rite salit? *Plaut. Pseud.* 1. 1. 104. Id futurum, unde unde dicam nescio. nisi quia futurum est: ita supercilium salit. V. *Salisator*. ¶ Pro *salii* in præterito dixere *salui*, non solum in compositis *adsilui*, *prosilui*, &c. sed & in simplici. *Diomed. l.* 1. *pag.* 371. *Salio* perfectum suavius enuntiari videtur *salui*, quam *salivi*: sed plerique Veteres *salui* dixerunt. *Virg.* 2. *Georg.* v. 384. Mollibus in pratis unctos saluere per utres. *Priscian.* quoque *l.* 10. *pag.* 906. testatur se in quibusdam codicibus *saluere* invenisse. *Serv.* ad illud 3. *Æn.* v. 416. Dissiluisse ferunt: hinc apparet, inquit, bene dictum, *unctos saluere per utres*. Est enim positio *salio*, *salis*, *salui*. Illud quoque *Ovidii* a multis cum *Priscian. loc. cit.* sic legitur, 4. *Fast.* v. 805. Per flammas saluisse pecus, saluisse colonos.

SALISATIO, onis, f. palpitatio, παλμός, a saliendo. *Marcell. Empir.* c. 21. *in f.* Cordis pulsus, sive salisatio. *Gloss. vet.* Salisatio, παλμός. ¶ Scribitur & *salissatio*.

SALISATOR, & Salissator, oris, m. Salisatores, inquit *Isidor. l.* 8. *Orig.* c. 9. *ad fin.* vocati sunt, qui, dum eis membrorum quæcumque partes salierint, aliquid sibi exinde prosperum, seu triste significare prædicant. *Muret. l.* 9. *var. lect.* c. 6. legit *salitores*. Huc pertinet illud *Theocr. Edyll.* 3. v. 37. Ἅλλεται ὀφθαλμός μοι ὁ δεξιός· ἆρά γ' ἰδησῶ Αὐτάν; & *Plaut. Pseud.* 1. 1. 105. ita supercilium salit. & *Asin.* 2. 1. 49. Ergo mirabar, quod dudum scapulæ gestibant mihi.

SALISUBSULUS, Salius subsiliens. Legitur a nonnullis apud *Catull. carm.* 17. *ad Colon.* v. 5. Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat, In quo vel Salisubsuli sacra suscipiunto. *h. e.* pons tantæ firmitatis, ut in eo Salii saltare secure queant. Addunt & illud *Pacuvii*: Pro imperio sic Salisubsulus vestro excubet. Alii apud *Catull.* leg. *Salii ipsulis*: & versum *Pacuvii* spurium esse putant. *Ipsulae* dicunt esse lamellas in sacris adhibitas, specie virorum & mulierum. Idque *Festi* auctoritate confirmant. Apud *Fest.* habemus *ipsullices*, bracteas in virilem muliebremque speciem expressas. Et *subsillas*, quasdam lamellas sacrificiis necessarias: ab aliis *ipsillas* dictas. In quibus verbis varias lectiones multas comminisci facile quivis potest.

SALITIO, onis, f. actus saliendi: ut Salitio equorum, *il saltar a cavallo*. *Veget. l.* 1. *de re milit.* c. 18.

SALITOR, oris, m. in Gloss. vet. est ταριχευτής, *h. e.* salsamentarius. Quidam leg. apud *Cicer.* 4. *Attic. ep.* 17. *ad fin.* Litteras datas salitoribus Britanniæ. Sed plerique omnes, *datas a litoribus Britanniæ*. ¶ Quidam putant esse eundem ac salisatorem.

SALITURA, æ, f. *insalamento*, ἅλισις, conditura ex sale. *Colum. l.* 12. c. 21. Post salituram musti.

SALITUS, a, um, V. in *Salio*, sal aspergo.

SALIVA, æ, f. *scialiva*, *sputo*, *saliva*, *bava*, σίαλον, σίαλος, humor in ore animalis, sputum. *Lucret. l.* 4. v. 1101. Affigunt avide corpus, junguntque salivas oris. & *vers.* 639. ut serpens, hominis quæ tacta salivis Disperit. *Juvenal. sat.* 6. v. 621. *de Claud. Imp.* (quem in ira solitum spumanti fuisse, scribit *Sueton.* c. 30.) tremulum caput, & longa manantia labra saliva. *Colum. l.* 6. c. 9. Signa bovis febricitantis manantes lacrymæ, oculi compressi, fluidum salivis os, &c. *Plin. l.* 28. c. 12. *circa med.* Tussim sanat saliva equi triduo pota. *Catull. carm.* 23. *in Fur.* v. 15. A te sudor abest, abest saliva, Mucusque, & mala pituita nasi. *h. e.* nunquam sudas, nunquam exspuis. *Id. carm.* 77. *in Gellium*, v. 8. & *Senec.* 3. *de Ira*, c. 38. *in f.* Pinguis saliva. *sputo grosso*. & *Catull. carm.* 97. *ad Juvent.* v. 10. spurca saliva. *Plin. l.* 28. c. 4. Salivam in manu ingerere. *sputarsi in mano*. & *lib.* 27. c. 6. Salivam ciere. & *lib.* 37. c. 10. facere. & *Senec. ep.* 79. *ante med.* muove e. *far venir l' acqua, e l' acqualine in bocca*, rectar l' appetito. quod translate de iis dicitur, quæ appetitum sui excitant. Verba enim *Senecæ* sunt: Aut ego te non novi, aut Ætna tibi salivam movet. *h. e.* valde cupis Ætnam cognoscere, ac describere. Sic *saliva Mercurialis* apud *Pers. sat.* 5. v. 112. est cupiditas lucri. ¶ Omnis una saliva continuare, *Hieronym. epist.* 61. *ad Pammach.* c. 4. *h. e.* uno impetu, aut spiritu, protinus, protelo, ita ut ne semel quidem spuatur. ¶ *Plin. l.* 7. c. 2. & *lib.* 28. c. 4. & 7. *ante med.* jejunæ salivæ hominis contra serpentes, fascinationes, invidiam, comitialem morbum, furunculos, lichenas, lippitudines, &c. miram vim prædicat. *Pers. sat.* 2. v. 33. puerum lustralibus salivis expiare. ¶ Contra *arcanas salivas* dixit *Propert.* veneficium in quo saga spurcam salivam suam inspuit, vel amatorium poculum infecit: *l.* 4. *el.* 7. v. 45. Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas. ¶ Dicitur de quibusdam certorum animalium humoribus salivæ similibus. *Plin. l.* 30. c. 15. Cochlearum saliva illita infantium oculis. *Id. l.* 32. c. 6. Ostrea spissa, nec salive sua lubrica. *Id. l.* 9. c. 36. Purpuræ diebus quinquagenis vivunt saliva sua. *Id. l.* 11. c. 37. *sect.* 54. *extr.* Oculos natura composuit callosis in extimo tunicis, quas subinde purificant lacrymationum salivis. & *cap.* 12. *de melle*. Sive ille est cæli sudor, sive quædam siderum saliva, sive purgantis se aeris succus. ¶ Metonymice saliva est gustus, sapor, *gusto*, *sapore*. *Plin. l.* 23. c. 1. *a med.* Sua cuique vino saliva innocentissima, sua cuique ætas gratissima, hoc est mediis. *Propert. l.* 4. *el.* 8. v. 38. Et Methymnæi Graja saliva meri. *Pers. sat.* 6. v. 24. turdorum nosse salivam. *Petron. in fragm. Tragur.* c. 38. *Burm.* Quidquid ad salivam facit, in suburbano nascitur. *h. e.* omne vinum, quod sapore gratum est, & gustui jucundum: *di mel gusto*.

SALIVARIUS, a, um, *salivale*, σιαλώδης. *Plin. l.* 9. c. 51. Mituli, & pectines sponte naturæ in arenosis proveniunt: quæ duriori testa sunt, ut muricea, purpuræ, salivario lentore. *h. e.* humore instar salivæ, sed viscoso.

SALIVATIO, onis, f. σιαλισμός, salivæ fluxus. *Cæl. Aurelian. tar. l.* 3. c. 2.

SALIVATUM, ti, n. πότος, πόμα, ἐμβρόχημα, medicamentum liquidum, vel solidum in quibusdam animalium morbis a mulomedicis adhiberi solitum. Dictum ex eo, quod primo nimiæ salivæ compescendæ institutum sit: vel quia salivam, *h. e.* cibi appetentiam restituunt. Sunt tamen, qui *salviatum* ubique reponunt, quasi ejus compositio ex salvia fuerit. *Colum. l.* 6. c. 10. Recens tussis (*boum*) optime salivato farinæ hordeaceæ discutitur. *beveraggio*. & *cap. praeced.* Coctos brassicæ coliculos triginta ex oleo & garo salivati more febricitanti bovi demitti. & *cap.* 25. Lupini semicrudi conteruntur, & offæ salivati more faucibus ingeruntur. *Plin. l.* 27. c. 11. Ea hac herba in tres modios salivati additur, quantum in unam sagittam addi solet (*h. e. quantum addi solet ad unam sagittam veneno inficiendam*) ita usu demittitur boum faucibus in morbis. *Pallad. in Aprili, tit.* 7. Vitulis tostum molitumque milium cum lacte misceatur, salivati more præbendum.

SALIUNCA, æ, f. herba, de qua *Plin. l.* 21. c. 7. *ad fin.* Saliunca folio quidem subbrevi, & quod necti non possit, radici numerosæ cohæret, herba verius, quam flos, densa veluti manu pressa, breviterque cæspes sui generis. Pannonia hanc gignit, & Norici, Alpiumque aprica: urbium, Eporedia: tantæ suavitatis, ut metallum esse cœperit. Vestibus interponi eam gratissimum. Hæc *Plin.* Eandem facit *Scribon. Larg.* cum nardo silvestri, *compos.* 195. & cum spica Celtica, *compos.* 258. *Virg. Ecl.* 5. v. 16. Lenta salix quantum pallenti cedit olivæ, Puniceis humilis quantum saliunca rosetis. Ubi *Servius*: herba, quam *Orte tunicam* vulgo vocant.

SALIVO, as, a. 1. *sputare*, σιαλίζω, salivam emitto. Translate *Plin. l.* 9. c. 36. Purpuræ congregantur verno tempore, mutuoque attritu lentorem cujusdam ceræ salivant. ¶ Item curo eo medicamento, quod *salivatum* dicitur: quia etiam excendæ salivæ vim habet. *Colum. l.* 6. c. 5. Panacis, & eryngii radices fœniculi seminibus miscendæ, & cum defruti, ac moliti tritici farina, candenti aqua conspergendæ: eoque medicamento salivandum ægrotum pecus. & *cap.* 24. *a med.* Feræ vaccæ cytisus viridis præbetur, vel tenero olere, commixto torrido moliroque milio, & per unam noctem lacte macerato salivatur. & *cap.* 37. *a med.* Admissarius equus orfectus viridi pabulo, & largo hordeo firmandus, nonnunquem etiam salivandus erit.

SALIVOSUS, a, um, *salivale*, *salivoso*, σιαλώδης, salivæ similis, salive abundans. *Plin. l.* 16. c. 38. Humor cerasis (*in cortice*) gummosus, ulmis salivosus, lentus ac pinguis malis. *Apul. in Apolog.* Salivosa labis. *bavose*.

SALIUS, a, um, ad Salios pertinens. *Festus*: Salias virgines Cincius ait esse conducticias, quæ ad Salios adhibeantur cum apicibus paludatæ: quas Ælius Stilo scripsit sacrificium facere in regia cum Pontifice, paludatas, cum apicibus in modum Saliorum. *Horat. l.* 1. *od.* 36. v. 12. & *lib.* 4. *od.* 1. v. 28. pede candido In morem Salium ter quatient humum. *Salium* potest etiam intelligi pro *Saliorum*.

SALIX, icis, f. *salice*, *salce*, *salcea*, ἰτέα, genus plantæ plurimi usus in cultu vinearum, sive grandior sit, & perticalis, sive humilior seu viminalis: quæ duo genera ponit *Colum. l.* 4. c. 30. & 31. Quæ Græca dicitur a *Varr. l.* 1. *R. R.* 1. 24. *extr.* & a *Colum. R. R.* c. 6. viminalia est, & flavi coloris. Amerina ejusdem est usus, gracili virga, & rutila: eademque & Sabina vocatur. *Colum. ibid.* & *Virg.* 1. *Georg.* v. 265. Atque Amerina parant lentæ retinacula viti. ¶ Est & Gallica obsoleti purpurei, & tenuissimi viminis. *Plin. l.* 16. c. 37. Salicis plura genera. namque & in proceritatem ma-

magnam emittunt jugis vinearum perticas, parvuaque baltheo cortinis viacula: & aliæ virgas sequaris ad vincturas lentitiæ. Aliæ prætenues aiminibus texendis spectabili subtilitate. Rursus aliæ firmiores corbibus, ac plurimæ agricularum supellectili: candidiores, ablato cortice, leniqua tractatu, viliotibus aesis, quem ut a corio fiant: atque etiam supinarem in deliciae cathedrarum aptissimæ. Cædae salici fertilitas, densior toosura, &c. nullius quippe tutiur aß reditus, minorisve impendii, aut tempestatum securior. Hæc ex Plin. qui lib. 24. c. 9. varios enumerat ejus usus in medicina. Virg. 3. Georg. v. 275. Nai vescas salicum frondes, ulaamque palustrem, &c. Id. Ecl. 3. v. 83. lenta salix. Ovid. 10. Met. v. 96. amnicola salicea. Virg. 4. Georg. v. 182. glaucæ. Lucret. l. 2. v. 361. tenaræ. Virg. 2. Georg. v. 446. fecundæ aiminibus. Id. Eclog. 1. v. 79. amaræ. Lucan. l. 4. v. 131. cana salix madefacto aimius paraam Texitur in puppins: cæsoque inducta juvenco, Vectoris patiens, tumidum superenatat amnem. Paul. Dig. lib. 33. tit. 1. leg. 12. Salicis mundæ annos librarum singula millia. h. e. a foliis, aut etiam a cortice purgatæ. ¶ Verrius vel Cenetius apud Fest. salicem esse ait virgulti genus, non arboris: quod verum est, si de viminali, humili, & tenues virgas ferente loquatur: quamquam & hanc inter arbores ponit Plin. l. 18. c. 30. ante med. ubi ait esse humilium arborum. Ridicule autem, inquit Fest. interpretatur dictam, quod ea celeritate crescat, ut salire videatur: quod & Serv. facit ad Eclog. 2. v. 55. ¶ Ut ferrum pro ensa, sic & salix ponitur pro virga ad cædendum, bacchetta, verge. Prudent. in Rom. ‹…›. v. 14. v. 703. Impacta quoties corpus attigerat salix, Tenui rubebant sanguine uda viminis.

SALLIO, &

SALLITUS, &

SALLO, is, V. in Salio, salem aspergo.

SALLUSTIANUS, & Salustianus, a, um, ad Sallustium pertinens. Tacit. 13. Ann. c. 47. & Plin. lib. 7. cap. 16. ad fin. & Inscript. apud Gruter. pag. 602. Sallustiani horti. h. e. qui quondam Sallustii fuerant, postea Cæsarum fuere. Quintil. l. 10. c. 1. Illa Sallustiana brevitas, qua nihil apud aures vacuas atque eruditas potest esse perfectius. Gell. l. 18. c. 4. Sallustiane lectio. Id. l. 1. c. 26. sub fin. Sallustianum dictum. Senec. ep. 114. a med. Arruntius Sallustianus. h. e. Sallustii imitator. ¶ Sallustianum æs apud Plin. l. 34. in Centronum Alpino tractu, dictum est a Sallustio Crispo, Augusti amico, Historici nepote ex sorore (de quo Tacit. 3. Ann. c. 6. & lib. 3. c. 30.) qui ejus metalli dominus fuit, unde effodiebatur.

SALLUSTIUS, & Salustius, ii, C. Crispus Sallustius (vel potius C. Sallustius Crispus. Sallustius enim nomen est, Crispus cognomen. Tacit. l. 1. Ann. c. 6. l. 2. c. 40. & lib. 3. c. 30. & passim in Indice propriar. nom. ad Inscript. Gruter.) Romanus historicus celebris fuit. V. in Crispus, ubi & de ratione scribendi satis dictum est.

SALMACIDUS, a, um, salmastro, salsus simul & acidus. Gloss. vet. Salmacidum, ἐλαιμυρὸν, Salmacidus, ἁλμυρός, ὀξώδης. Plin. l. 31. c. 3. Nitrosas aquas, atque salmacidas in desertis Rubrum mare petentes, addita polenta, utiles intra duas horas faciunt. Flor. l. 4. c. 10. a med. Non minor ea aquæ postea, quam ab hostibus clades: infesta primum sitis regio: tum quibusdam salmacidis fluviis infestior. Plin. Valerian. l. 5. c. 41. ad fin. Ipsum vero balneum ex dulcis aquis fiat, non ex salmacida. Reines. l. 3. var. lect. c. 4. a med. & Salmas. in Solin. c. 5. omnibus allatis locis salsacidus legi volunt. Utra ex his vocibus præferenda sit, viderint alii. ¶ Salmacidas adject. a Salmacide, V. in voce sequenti.

SALMACIS, idis, f. Σαλμακίς, in Fabulis est Nympha Nais, filia Cæli & Terræ, ut ait Fest. quæ stagnum quoddam in Caria coluit, in quo cum Hermaphroditum natantem vidisset, ipsa quoque adnatans tam arcte complexa est, adhæsitque, ut duo in unum corpora misceantur, & Androgynus fieret. V. Hermaphroditum. Ovid. Met. 4. v. 306. Salmaci vel jaculum, vel pictas sume pharetras. ¶ Salmacis etiam dictum est ipsum stagnum, seu fons in Caria, apud Halicarnassum, ex quo qui biberent, molles fieri, & effeminari, & ad turpem libidinem incitari crediti sunt. Ovid. loc. cit. v. 385. Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde Semivir, & tactis subito mollescat in undis. Stat. l. 1. silv. 5. v. 20. procul hinc & fonte doloso Salmacis. ¶ Hinc in probris ea vox fuit, ut est apud Cicer. l. 1. Offic. cap. 18. a med. cum quid muliebri animo, mollium, ignavum, & effeminate fit. Ennius ibid. & apud Fest. Salmaci da spolia sine sudore & sanguine. Alii leg. das spolia, &c. Alii vero Salmacida spolia, &c. ut sit Salmacidus adjectivum. ¶ Originem fabulæ esse, scribit Festus, quod aditus ad eum fontem angustatus parietibus occasionem largiebatur juvenibus petulantibus illudendi antecedentibus pueris & puellis, quia non patebat effugium. Vitruv. aliam assignat l. 2. c. 8. circa med. ideo enim infamia illa laborasse, quia cum sit ejus aquæ perlucida, & egregii saporis, Cares, & Leleges, barbari homines bonitate ejus allecti, paulatim eo convenire cœperunt, & a dura feroque more commutati in Græcorum consuetudinem & suavitatem mollierunt animos, & ad humanitatem traducti sunt. Non enim fieri posse, ut ex ea aqua mollis quisquam & impudicus fiat.

SALMO, onis, m. sermone, salamone, genus piscis marini, qui etiam fluvios subit, semelque gustata aqua dulci aut unquam in mare egreditur. Plin. l. 9. c. 18. In Aquitania salmo fluviatilis marinis omnibus præfertur. Auson. in Mosella, v. 97. Nec te puniceo rutilantem viscere, Salmo, Transierim, latæ cujus vaga verbera caudæ Gurgite de medio summas referuntur in undas, Occultus placido cum proditur æquore pulsus. Tu loricato squamosus pectore, frontem Lubricus, & dubiæ facturus fercula cœnæ, Tempora longarum fers incorrupte morarum, Præsignis maculis capitis: cui prodiga nutat Alvus, opimatoque fluens abdomine venter.

SALMONEUS, i, m. trisyllab. Σαλμωνεύς, Æoli filius, frater Sisyphi, rex Elidis, qui cum divinos sibi honores petulanter quæreret, Jovemque se credi volens, fabricato ponte æreo, super eum agitaret quadrigas ad imitanda tonitrua, facesque jaculatus in obvium quemque, juberet occidi, tanquam de cælo tactos, quoscumque igni afflasset, vero ipse fulmine cum suis quadrigis ambustus, ad inferos detrusus est. Serv. ad illud Virg. 6. Æn. v. 585. Vidi ego crudelas dantem Salmonea pœnas, Dum flammas Jovis, & sonitus imitatur Olympi, &c. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 514. audax fulmine Salmoneus. Adde Hygin. fab. 60. 61. & 250.

SALMONIS, idis, f. Σαλμωνίς, Tyro Salmonei filia, quæ Enipeum fluvium Thessaliæ adamasse dicitur, & sub ejus forma a Neptuno compressa, duos filios Neleum, & Peliam peperisse. Propert. lib. 1. el. 13. v. 21. Non sic Æmonio Salmonida mixtus Enipeo Tænarius facili pressit amore deus. & lib. 3. el. 17. v. 13. Tastis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo. Adde Ovid. 3. Amor. el. 6. vers. 43. & Hygin. fab. 157. & V. Enipeus.

SAL NITRUM. V. Natrum.

SALOMON, onis, Σαλωμών, ῶνος, vel ῶνος, & Σαλωμὼν indeclin. filius Davidis ex Bethsabea, rex Judæorum. Latine pacificum sonat. Primus templum magnificentissimum Deo ædificavit. Sapientissimus omnium mortalium fuit, sapientia ei divinitus infusa: idemque ditissimus. Juvenc. lib. 2. in cap. 12. Matth. vers. 717. Ut Salomonis pium, præceptis dedita justis, Audiret. Prudent. in Hamartig. v. 581. Nos dignum Salomone nihil. ¶ Scribitur & Solomon: sic sæpe apud Lactant. ¶ Secundam syllabam producit Alcim. Avit. l. 6. Poemat. v. 387. Pacificus quidquid lata inter septa Salomon; quia & Græca Σαλωμών.

SALOMONIACUS, a, um, ad Salomonem pertinens. Sidon. l. 4. ep. 18. in carm. Qua Salomoniaco potis est confligere templo. Venant. Fortun. l. 2. carm. 11. v. 1. Si Salomoniaci memoretur machina templi.

SALOMONIUS, a, um, ad Salomonem pertinens. Lactant. l. 4. c. 13. sub fin. Salomonium templum. Prudent. in Apotheos. v. 580. Destructione jacent Salomonia saxa metallo? ¶ Legitur & Solomonicus.

SALOPYGIUM, ii, n. motacilla: a σαλος, motus, & πυγή, nates: quemadmodum etiam dicta est σεισοπυγίς, a σείω, moveo, & πυγή. Usus creditur Catullus ep. 50. & ita Calvum Oratorem appellasse, hoc versu, Di magni, salopygium disertum! Sic vero Calvus dictus sit, quia motacillæ instar in dicendo subsiliret. Placuit hæc lectio Salmasio, qui pro se adducit, quod in veteribus Catulli, ac Senecæ membranis salopugium legatur. Alii aliter legunt, ut dictum est in Salaputium.

SALOR, oris, m. color sali, seu maris, qui medius fere est inter viridem, & cæruleum, & communis vitro & mari. Martian. Capell. lib. 1. pag. 8. Perlucentis vitri salore renidebat. Al. aliter leg.

SALPA, æ, f. σάλπη, genus piscis marini, litoralis, squamosi, solitarii, aureis lineis intersincti. Plin. l. 9. c. 18. Circa Ebusum salpa, obscenus alibi, & qui nusquam percoqui possit, nisi ferula verberatus. Obscenum vocat fortasse, quia stercore vescatur. Ovid. in Halieut. v. 121. merito vilissima salpe.

SALPICTA, sive Salpincta, sive Salpista, æ, m. trombetta, tubicen. Est a Græcis, quibus dicitur σαλπιγκτής, a σάλπιγξ, vel σαλπιστής, a σαλπίζω, buccino, tuba cano. Vopisc. in Carino, c. 19. Exhibuit & centum salpistas uno crepitu concinentes. Jul. Firmic. l. 8. c. 21. Salpictas reddet, sed qui in bello confossi moriantur. Stewechius similiter interpretatur illud Arnobii l. 7. pag. 237. Delectantur ut res est, stupidorum capitibus tasis, salpictarum sonitu, &c. V. Salapitta.

SALPINX, ingis, f. tromba, σάλπιγξ, tuba, buccina. Vox Græca. Servius in centimetro, in exemplum Sotadici metri affert hunc versiculum, pag. 1824. Putsch. Salpinx cane, tempus fugit: intendito labores.

SALPUGA, æ, f. genus formicæ venenatæ. Plin. l. 29. c. 4. ad fin. Est & formicarum genus venenatum, non fere in Italia: solipugas Cicero appellat, salpugas Bætica. Lucan. l. 9. v. 837. Quis calcare tuas metuat, salpuga, latebras? Al. leg. solpuga, alii aliter. V. Solipuga.

SALSAMEN, inis, n. idem quod salsamentum. Arnob. l. 7. pag. 230. Carnem strebulam, & pulpamenta, salsamina denique, quæ sunt commixtio quadrinis copulata de frugibus.

SALSAMENTARIUS, a, um, da salame, ταριχηρός, ad salsamenta pertinens. Colum. l. 2. c. 20. a med. Vasa olearia, & salsamentaria. Plin. l. 18. c. 30. sub fin. Salsamentarii cadi. Id. l. 28. c. 9. a med. Salsamentaris testa. ¶ Salsamentarius absolute, qui salsamenta facit, aut vendit, pizzicagnolo, ταριχοπώλης. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 54. Ut si salsamentarii filio dicas: quiesce tu, cujus pater cubito se emungere solebat. Auctor vitæ Horatii. Horatius Flaccus, patre, ut creditum est, salsamentario, cum illi quidam in altercatione exprobrasset: quoties ego vidi patrem tuum cubito emungentem? &c. Idem habet Macrob. l. 7. Saturn. c. 3.

SALSAMENTUM, ti, n. pesce salato, salume, salsume, τάριχος, piscis sale aut muria conditus cibi gratia, ad diuturnum usum. Quia enim obsonia Latinis fere pisces erant, ea si sallerentur, salsamenta dicta. Item ipsa muria. Terent. Adelph. 3. 3. 27. Salsamenta hæc fac macerentur pulcre. Cic. 2. de Divin. c. 57. De vino, aut salsamento putes loqui, quæ evanescunt vetustate. Varr. R. R. l. 3. c. ult.

c. ult. Hortensius salsamenta in piscinas conjiciebat, cum mare turbaret, ut per tempestatem suis piscibus e macello cetariorum, uti a mari, obsonium præberet. *Colum. in fin. cap.* 53. *l.* 10. Eaque caro (*suilla*) semper conservatur, & tanquam salsamentum in muria sua permanet. *Id. l.* 8. *c. ult. a med.* Salsamentorum purgamenta, quæ cetariorum officinis everruntur. *Gell. l.* 2. *c.* 24. *circa med.* Carnis aridæ & salsamenti certa pondera in singulos dies constituit. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *a med.* Salsamentorum spinæ. *& cap.* 9. Salsamenta coracini. *& cap.* 2. Pisces ita salsos esse, ut possint salsamenta existimari, circa Cephaleniam, & Paron. Adde *cap.* 5. Et rursus *lib. eod. cap.* 2. Salsamenta reficere. *h. e.* iterum sale condire.

SALSARIUS, a, um. *Negocians salsarius* in veteri lapide apud *Gruter. pag.* 647. *n.* 2. videtur esse vel salis, vel potius salsamentorum negociator.

SALSE, adverb. *con sale*, cum sale, aut salsitudine: & translate, *con grazia, con acutezza, facetamente*, σκωπτικῶς, κομψῶς, urbane, facete, cum dictis mordacitate. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 68. Valde hæc ridentur, quæ quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde salseque dicuntur. *& cap.* 54. *ad fin.* Salsissime dicere aliquid. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Nihil ex iis, quæ dicuntur salsa, dicitur salsius. *& ibid. paulo ante.* Salse dicere in aliquem.

SALSEDO, inis, f. *salsezza, salsedine*, ἅλμη, salsus sapor, salsitudo. *Pallad. in Octobr. tit.* 14. Ut aqua marina salsedine careat.

SALSIFODINA. V. *Salifodina*.

SALSILAGO, inis, f. idem ac salsugo, a salsus, ἅλμη. *Plin. l.* 28. *c.* 21. Cicera nature ait gigni cum salsilagine. *h. e.* cum insita salsitudine. V. *Salsugo*.

SALSIPOTENS, tis, maris dominus, epithetum est Neptuni. *Plaut. Trinum.* 4. 1. 1. Salsipotenti Jovis fratri gratias habeo. ἁλὸς κρατέων.

SALSITUDO, inis, f. humor saporem salis referens. *Vitruv. l.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Bestiæ natando inconsueta salsitudine necantur. *Plin. l.* 20. *c.* 14. *circa med.* Salsitudines corporis, si cum vino tradatur, minuit.

SALSUGO, inis, f. *salsugine*, ἅλμη, ἁλμυρίς, ἅλμη, humor qui in areis salinarum sub salis crustis liquidus remanet, neque in salem concrescit: a *salsus*. *Plin. l.* 31. *c.* 7. *sub fin.* Præter hæc etiamnum appellatur in salinis salsugo, ab aliis salsilago, tota liquida, marina aqua salsior, vi distans. *Id. l.* 36. *c.* 23. Uliginosa loca, & ubi salsugo vitiat testaceo sublini utilius. *salsedine*. & *Vitruv. de arena marina*, *l.* 2. *c.* 4. Parietes, cum in his tectoria facta fuerint, remittentes salsuginem, ea dissolvunt. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *a med.* Salsugine (*aquæ*) amaritudo (*raphanorum*) eximitur. *& lib.* 35. *c.* 15. *circa med.* Alumen, quod intelligitur salsugo terræ.

SALSURA, æ, f. *salume*, τὸ ἁλμυρόν, salsamentum. *Colum l.* 8. *c.* 17. *a med.* Nulla æque, quam prædictæ salsuræ pabula, commoda dantur. *Id. l.* 10. *c.* 21. Salsura suillæ carnis. *insalamento*. & *Varr. l.* 2. *c.* 4. *e med.* Corpus sale, quod in salsura fuit. ¶ Translate *Plaut. Stich.* 1. 2. 35. Quia ita animæ meæ salsura evenit. V. Interpretes.

SALSUS, a, um, *salato, salso*, ἁλμυρός, salis gustum habens, sale aspersus, salitus. *Lucret. l.* 4. *v.* 222. humor salsi saporis. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *post med.* Herba salso gustu. *Id. l.* 36. *c.* 17. Affinis lapis gustu salsus. *Colum l.* 12. *c. ult.* Caseus recens, aut salsus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 238. terra salsa. *Enn.* apud *Macrob.* 6. *Saturn. c.* 4. Salsum mare. *Plin. l.* 31. *c.* 7. *a med.* Salsissimus sal, qui siccissimus. *Id. l.* 7. *c.* 6. Salsioribus cibis uti. *Virg.* 5. *Æn. v.* 158. longa sulcant vada salsa carina. *& vers.* 182. salsos fluctus. *Id.* 2. *Æn. v.* 132. mihi sacra parari, Et salsæ fruges, & circum tempora vittæ. *h. e.* far cum sale, quod *mola salsa* dicitur. Sic *salsa farra* apud *Ovid. Fast.* 3. *v.* 284. V. *Mola*. ¶ *Salsæ* dicuntur etiam lacrymæ, sudor, & sanguis. re enim vera tales sunt. Et de sudore quidem *Aristot. sect.* 2. προβλήμ. *q.* 3. causam quærit. *Accius in Med. & in Phoeniss.* apud *Non. c.* 10. *n.* 2. Salsis cruorem guttis lacrymarum lavit. (Adde *Lucret. l. c. v.* 918.) *Virg.* 3. *Æn. v.* 173. salsusque per artus Sudor iit. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 2. Neque miseræ lavere lacrymæ salsum sanguinem. ¶ Subigo quo ferrum absumitur, salsa est, tum quia gustu salso est, tum quia aquæ salsæ more rodit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 220. Nec scabie & salsa lædit rubigine ferrum. ¶ Translate *Plaut. Cas.* 2. 3. 6. Neque salsum, neque suave esse potest quicquam, ubi amor non admiscetur. *saporito e gustoso*. Hinc percommode refertur ad sermonem urbanum, lepidum, facetum, argutum, & dictis tanquam salibus aspersum conditumque: unde risus movetur, aut mordetur aliquis & pungitur: *frizzante, faceto, grazioso, acuto, mordace*, σκωπτικός, γελοῖος. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Salsum in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus. natura non utique hoc est: quamquam & ridicula oporteat esse salsa. nam & Cicero omne quod salsum sit, ait esse Atticorum. *& mox.* Salsum igitur erit, quod non erit insulsum, velut quoddam simplex orationis condimentum, quod sentitur latente judicio, & velut palatum excitat: quod & a tædio defendit orationem. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 56. Homo facetus atque salsus. *& cap* 63. Addito ambiguo, altero genere ridiculi fuit salsissimus. *Id. in Orat. c.* 26. *e med.* Quidquid est salsum, aut salubre in oratione, id proprium Atticorum est: e quibus tamen non omnes faceti. *Id.* 2. *de Orat. c.* 54. Inveni ridicula & salsa multa Græcorum. nam & Siculi in eo genere, & Rhodii, & Byzantii, & præter ceteros Attici excellunt. *Id. Fam.* 9. *ep.* 15. Salsiores, quam illi Atticorum, Romani veteres atque urbani sales. *Martial. lib* 3. *epigr.* 12. Res salsa est, bene olere, & esurire. ¶ Commode ludit in ambiguo *Plaut.* de eo, qui naufragium fecit, *Rud.* 2. 6. 33. Bonum est quod habeas gratiam merito mihi, qui te ex insulso salsum feci mea opera. *h. e.* in causa fui, ut fracta navi maderes salsis fluctibus. *Id. ibid.* de piscatore, 2. 2. 12. Neque quicquam captum est piscium: salsi lautique pure domum redimus clanculum: dormimus incœnati.

SALTABUNDUS, a, um, saltitans. *Gell. l.* 19. *c.* 3. Saltabundi canebant, quæ nunc stantes canunt.

SALTATIO, nis, f. *danza, ballo*, ὄρχησις, χορεία, ὀρχηστύς, actus saltandi, & gesticulandi quippiam canendo, aut recitando, ut expressius id, ac planius significetur. V. *Salto*. *Cic. in Bruto, c.* 62. *extr.* Sex. Titius, homo loquax sane, & satis acutus, sed tam solutus & mollis in gestu, ut saltatio quædam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. ¶ Alia fuit saltatio militaris, quam Lacedæmonios, tanquam ad bella utilem, habuisse inter exercitationes accepimus, inquit *Quintil. sub fin. cap.* 11. (*al.* 10.) *lib.* 1. V. *Pyrrhica*. *Plin. l.* 8. *c.* 42. *de equis*. Docilitas tanta est, ut universus Sybaritani exercitus equitatus ad symphoniæ cantum saltatione quadam moveri solitus inveniatur. Pergit *Quintil. ibid.* Neque id veteribus Romanis dedecori fuit: argumentum est, sacerdotum nomine ac religione durans ad hoc tempus saltatio: & illa in tertio Ciceronis de Oratore libro verba Crassi (*cap.* 59.) quibus præcepit, ut Orator utatur laterum inclinatione forti ac virili, non a scena, & histrionibus, sed ab armis, aut etiam a palæstra: cujus etiam disciplinæ usus in nostram usque ætatem sine reprehensione descendit. Hæc *Quintil.* ¶ Alia fuit voluptuosa, olim quidam honesta & ab honestis appetita, ut *Macrob.* 2. *Saturn. c.* 10. docet: mox paulatim corrupta, mollis, soluta, quæ etiam in conviviis adhibebatur, deliciarum & libidinis causa, post multum cibum & pocula. *Scipio African.* apud *Macrob. loc. cit.* Vidi puerum bullatum cum crotalis saltare: quam saltationem impudicus servulus honeste saltare non posset. *Cic. pro Mur. c.* 6. Nemo fere saltat sobrius, nisi forte insanit: neque in solitudine, neque in convivio moderato. tempestivi convivii, amœni loci, multarum deliciarum comes est extrema saltatio. *Plaut. Stich.* 5. 2. 12. Pro di immortales quot ego voluptates fero! quot risiones, quot jocos, quot savia, saltationes, blanditias, prothymias! ¶ Pantomimorum saltatio adeo paulatim artificiosa evasit, ut ea sola, sine voce, Fabulas in scena repræsentarent. *Macrob.* 2. *Saturn. c.* 7. *sub fin.* & *Sueton. in Tito, c.* 7. *a med.* V. *Salto*.

SALTATIUNCULA, æ, f. diminut. parva saltatio. *Vopisc. in Aureliano c.* 6. Adeo ut pueri saltatiunculas in Aurelianum tales componerent, quibus diebus festis militariter saltitarent.

SALTATOR, oris, m. *ballatore, danzatore, ballerino*, ὀρχηστής, qui saltat voluptatis, & deliciarum causa: mollis artifex, & probrosus. *Cic. pro Mur. c.* 6. Saltatorem appellat L. Murenam Cato. maledictum est, si vere objicitur, vehementis accusatoris: sin falso, maledici conviciatoris. Adde *pro Dejot. c.* 10. & *lib.* 1. *Offic. c.* 42. & *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 10. ¶ Pantomimi sic dicti, variis gesticulationibus Fabulas, sine verbis, exprimentes. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Finitimus usus est Augustus, de pantomimis duobus, qui alternis gestibus contendebant, cum eorum alterum saltatorem dixit, alterum interpellatorem. *Id. l.* 1. *c. ult. a med.* Non commodum in pronuntiando, nec saltatorem in gestu facere. *Id. l.* 11. *c.* 3. *circa med.* Abesse plurimum a saltatore debet orator, ut sit gestus ad sensus magis, quam ad verba accommodatus: quod etiam histrionibus paulo gravioribus facere moris fuit. V. *Salto*.

SALTATORIE, saltando. *Apul. l.* 10. *Metam.* Mercurius saltatorie procurrens.

SALTATORIUS, a, um, *da ballo*, ὀρχηστικός, ad saltandum pertinens. *Cic. in Pison. c.* 10. Cum collegæ tui domus cantu & cymbalis personaret, cumque ipse nudus in convivio saltaret: in quo ne tum quidem, cum illum suum saltatorium versaret orbem, fortunæ rotam pertimescebat. Sic *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Ut incompositos corporum dissolveretur in motus, saltitaret & cantaret, orbes saltatorios verteret. *Orbem saltatorium versare*, est in orbem se saltando convertere, inquit *Manut.* & alii. Sunt etiam qui putant, in quodam saltationis genere fuisse rotundam aliquam machinam, quam saltantes impellerent versarentque. Neque absurde aliquis cymbalum intelligat, de quo *Cic. loc. praeced. Scip. African.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn.* c. 10. Cum ductus sum in ludum saltatorium. *alla scuola de ballo*.

SALTATRICULA, æ, f. *ballerina*, ὀρχηστρίδιον, parva saltatrix. *Gell. l.* 1. *c.* 5. *extr.* Dionysiamque eum notissimæ saltatriculæ nomine appellaret.

SALTATRIX, icis, f. *ballerina*, ὀρχηστρίς, quæ saltat. *Cic. in Pison. c.* 8. Tu ex tenebricosa popina consul extractus, cum illa saltatrice tonsa, Senatum Reipubl. occasum atque interitum lugere vetuisti. *Plin. l.* 10. *c.* 23. *ad fin.* Otus imitatrix avis, ac parasita, & quodam genere saltatrix.

SALTATUS, us, m. idem ac saltatio. *Liv. l.* 1. *c.* 20. Per Urbem ire canentes carmina cum tripudiis solemnique saltatu jussit. *Ovid.* 14. *Met. v.* 637. Satyri saltatibus apta juventus. Adde *Senec. in Troadib. v.* 783.

SALTATUS, a, um, recitatus cum saltu, saltationi immixtus. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 519. Et mea sunt populo saltata poemata sæpe. V. *Salto*.

SALTEM, *almeno, per lo meno*, τὸ ἐλάχιστον, ἀλλ᾽ οὖν γε, δή, νῦν, γοῦν, at certe, tamen, minimum, at saltem. *Terent. Phorm.* 2. 1. 1. Itane uxorem duxit Antipho injussu meo? Nec meum imperium: age, mitto imperium: non simultatem meam revereri saltem? *Plaut. Amph.* 1. 1. 285. Quis ego sum saltem, si non sum Sosia? *Id. Rud.* 5. 3. 18. Nec loci gnata sum, nec diu hic fui. Saltem aliquem

quem velim, qui mihi viam monstret. *Cic. Attic. l. 9. ep. 6. a med.* Obsecro te, eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem. *Id. pro Rosc. Amer. c. 29.* Vere nihil potes dicere: finge aliquid saltem commode. *Id. 9. Fam. ep. 8. a med.* Unionem quietis temporibus, atque aliquo si non bono, at saltem certo statu civitatis, hæc studia exercere possemus. *Plaut. Merc. 3. 4. 52.* At saltem hominis faciem exquireres. *Id. Rud. 2. 6. 68.* Saltem si mihi mulierculæ essent salvæ: spes aliquæ forent. *Quintil. l. 6. c. 4. a med.* Illud vir saltem præcipiendum videtur, ne turbidus, & clamosus tantum sit altercator. *h. e.* certe. ¶ Pro solum, tantummodo, affertur illud *Quintil. l. 10. c. 2. circa med.* Nec vero saltem iis, quibus ad evitanda vitia judicii satis fuit, sufficiat imaginem virtutis effingere, & solam, ut sic dixerim, cutem. Addunt alii loca *Plaut. Capt. 3. 1. 25. Curcul. 4. 2. 21. & Pers. 3. 1. 41.* &c. item *Terentii, Velleji, Liv. Virgil. Ovid.* item *Hieronymi in præfat. in Esdr. & Neem. (al. epist. 109.) ad Domnion. sub fin.* &c. Sed viri docti *Cellar. in Cur. poster.* & *Vorst. de Latin. mer. susp. c. 28.* ad priorem notionem, *minimum*, reducunt omnia, & quidem recte, contra *Borrich. in vindic. Latin.* & *Pareum in Lex. Plaut.* &c. Quia & locus modo allatus ex *Quintil.* eodem reduci debet, ita ut sit sensus: Si non omnibus, at iis certe, qui satis judicii habuerunt ad evitanda vitia, non debet sufficere, &c. ¶ *Saltim* sæpissime legi in MSS. testantur Eruditi: sed *saltem* magis videtur usu receptum. Quod *Priscian. lib. 15. pag. 1015. Putsch.* inter adverbia in *im* recenset, his verbis: *a* statu statim, *a* raptu raptim, *a* salto saltim, & saltuatim, a cursu cursim, &c. videtur *saltim* accipere pro *saltuando*. ¶ Obscura est vocis notatio, ut est apud *Gell. l. 12. c. 14.* Neque enim probare se posse dicit, quod quidam putarunt, *saltem* dictam esse per defectionem, pro *si aliter non potest*, quia tot verba in paucissimas litteras cludere, improbæ cujusdam esse subtilitatis. Neque quod aliis visum est, *saltem* dictum videri, *u* littera media extrita, pro *salutem*, quia cum alia quædam petita, & non impetrata sunt, tunc solemus, quasi extremum aliquid petituri, quod negari minime debeat, dicere, hoc saltem fieri aut dari oportere, tanquam salutem postremo petentes, quam impetrari certe sit æquissimum. Sed hoc, inquit, nimis esse videtur commentitium. *Donat.* tamen *ad Terent. Andr. 2. 1. 13. & Adelph. 2. 2. 41. & Serv. ad Æn. 4. v. 317.* posteriorem hanc notationem probavere, *saltem* scilicet ortum esse a captivis, qui nihil aliud, præter *salutem*, a victore petunt: quasi dicant: sublatis omnibus, salutem concede.

SALTICUS, a, um, qui saltare solet. *Tertull. adverf. Gnost. cap. 8. de Joanne Baptista.* Contumeliosa cæde truncatur, in puellæ salticæ lucar.

SALTIM, saltem. *Auson. ep. 7. v. 23.* Numerare saltim more vulgi ut noveris. V. *Saltem.*

SALTITO, as, a. 1. *saltellare, ballare, vanitw*, frequentativum a *salto*. *Quintil. prope fin. cap. 4. l. 9.* Quotidie magis lascivimus, syntonorum modis saltitantes. *Macrob. lib. 2. Saturn. cap. 10. sub fin.* Appius Claudius, vir triumphalis, qui Salius usque ad senectutem fuit, pro gloria obtinuit, quod inter collegas optime saltitabat. *Arnob. l. 2. pag. 73.* Saltitare & cantare.

SALTO, as, avi, atum, a. 1. *ballare, danzare*, χορεύω, ὀρχέομαι, frequentativum a *salio*: & dicitur de iis, qui lasciviæ causa, artificiosis saltibus & gesticulationibus ad sonum tibiæ moventur, brachia, pedes, & corpus varie jactando, crotalis etiam & cymbalis interdum adhibitis, ut ex *Cic. in Pison. c. 9. & 10.* colligitur, & *Scip. Afric.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* Vidi puerum bullatum cum crotalis saltare: quam saltationem impudicus servulus honeste saltare non posset. *Cic. 3. de Orat. c. 22.* Negarem, posse histrionem satisfacere in gestu, nisi palæstram, nisi saltare didicisset. *Sueton. in Caes. c. 39.* Pyrrhicam saltaverunt Asiæ principum liberi. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Dejotarum vino se obruisse, in convivioque nudum saltavisse. *Id. pro Mur. c. 6.* Nemo fere saltat sobrius nisi forte insanit; neque in solitudine, neque in convivio moderato atque honesto. *Plin. l. 8. c. 2.* Elephanti quosdam inconditos motus edidere, saltantium modo. ¶ Præcipuum saltandi artificium erat in jactatione brachiorum, & gesticulatione manuum, ut ostendunt illa *Ovidii l. 1. de ar. am. v. 595.* Si vox est, canta: si mollia brachia, salta. *Id. de remed. amor. v. 333.* Exige quod cantet, si qua est sine voce puella: Fac saltet, nescit si qua movere manus. *Id. l. 3. de ar. am. v. 349.* Quis dubitat quin scire velim saltare puellam, Ut moveat posito brachia jussa mero? & *lib. 2. v. 305.* Brachia saltantis, vocem mirare canentis. V. *Brachium*, & *Manus*. ¶ Hinc in scenam maxime saltatio inducta, in qua primum pantomimi agentem histrionem saltatoria gesticulatione sequebantur, gestu significantes, quod ille voce & verbis exprimebat: unde & *saltatores* dicti. Cui arti tanta aliquando fiducia accessit, ut Roscius, celebris histrio, non dubitaret cum Cicerone contendere, utrum ille sæpius eandem sententiam variis gestibus efficeret, an hic per eloquentiæ copiam sermone diverso pronuntiaret: quæ sunt verba *Macrobii l. 2. Saturn. c. 10. a med.* Quo pertinet illud, quod de se narrat *Plin. l. 9. ep. 34.* statuisse, cum male versus legeret, libertum suum recitantem inducere. Ipse, inquit, quid, illo legente, interim faciam? sedeam defixus, & mutus, & similis otioso; an ut quidam, quæ pronuntiabit, murmure, oculis, manu prosequar? Sed puto, me non minus male saltare, quam legere. Hactenus *Plin.* Postea crescente artificio, soli Pantomimi, sine ulla voce aut verbis; adeo expresse gestus moderari cœperunt, ut totam Fabulam agerent, & intelligendam percipiendamque spectatoribus exhiberent, ut in *Pantomimus* dictum est. V. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 7.* Hinc *saltare fabulam*, solo gestu agere. *Vellej. l. 2. c. 83.* Cum cæruleus & nudus, caputque redimitus arundine, & caudam trahens, genibus innixus Glaucum saltasset in convivio. *Ovid. 1. de ar. am. v. 501.* Et plaudas aliquam mimo saltante puellam: Et faveas illi, quisquis agatur amans. *Sueton. in Calig. c. 57.* Pantomimus Mnester tragœdiam saltavit, quam olim Neoptolemus tragœdus. *Id. in Ner. c. 54.* Voverat, se saltaturum Virgilii Turnum. *Macrob. 2. Saturn. c. 7.* Saltabat Hylas Œdipodem: & Pylades hac voce securitatem saltantis castigavit: σὺ βλέπεις. Et passive *Arnob. l. 4. pag. 151* saltatur Venus . . . . . saltatur & magna Mater. *Ovid. de remed. amor. v. 755.* Illic (*in theatris*) assidue ficti saltantur amantes. *Id. 5. Trist. el. 7. v. 25.* Carmina quod pleno saltari nostra theatro, Versibus & plaudi scribis, amice, meis. ¶ *Salva res est, dum saltat senex*, proverbium, quod quare parasiti Apollinis in scena dictitent, causam *Verrius* apud *Fest.* reddidit, quod C. Sulpicio, C. Fulvio Coss. M. Calpurnio Pisone Prætore Urbis faciente ludos, subito ad arma exierint, nuntiato adventu hostium, victoresque in theatrum redierint, solliciti, ne intermissi religionem afferrent, instaurandique essent: inventum esse ibi C. Pomponium libertinum mimum magno natu, qui ad tibicinem saltaret. Itaque gaudio non interruptæ religionis editam vocem nunc quoque celebrari. Reprehendit *Verrium* ipse *Festus*, ejusque hac in re inconstantiam accusat, quod alibi referat *Sinnii Capitonis* verba, quibus eos ludos Apollinares Claudio & Fulvio Coss. factos dicit ex libris Sibyllinis, & vaticinio Marcii vatis, (V. *Liv. l. 25. c. 12. & lib. 27. c. 23.*) nec nominatur ullus Pomponius: ridiculeque de appellatione parasitorum his causam reddat, cum alibi prætergressus, dicens ita appellari, quod C. Volumnius, qui ad tibicinem saltarit, secundarum partium fuerit: qui fere omnibus mimis parasitus inducitur. Hæc *Festus*. Paulo aliter *Servius ad Æn. 3. v. 279.* Sciendum moris fuisse, ut piaculo commisso ludi celebrarentur. nam cum Romani iracundia Matris deum laborarent, & eam nec sacrificiis, nec ludis placare possent; quidam senex statutis ludis Circensibus saltavit: quæ sola causa fuit placationis. Unde & natum proverbium est: Omnia secunda: saltat senex. ¶ Saltare lasciviæ & deliciarum causa, alienum erat a Romanis moribus, ut ait *Nep. in præfat. & in Epamin. c. 1.* Olim tamen moderatum artificium, & honesta de causa id facere (ut in sacris Saliorum) probatum fuit: & pueri ingenui, & senatorum filii in ludum saltatorium commeabant; & matronæ non inhonestum ducebant saltandi artem addiscere. quid enim ait Sallustius? (*in Catil. c. 26.*) Psallere, saltare elegantius, quam necesse est probæ. Adeo & ipse Semproniam reprehendit, non quod saltare, sed quod optime sciverit. Hæc *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* Hinc Scipio triumphale illud & militare corpus aliquando movit ad numeros, ut ait *Senec. de tranquil. animi c. ult. a med.* ¶ Translate *Cic. in Orat. cap. 67. sub fin.* Numerosam comprehensionem perversa fugiens Hegesias, dum ille quoque imitari Lysiam vult, alterum pæne Demosthenem, saltat, incidens particulas. *h. e.* procedit oratione non numeris periodicis, quasi cursu quodam, sed brevibus incisis, & velut saliendo.

SALTUARIS, re, qui saltat. Saltuares insulæ, sunt insulæ parvæ, de quibus *Plin. l. 2. c. 95.* Sunt & in Nymphæo parvæ, Saltuares dictæ, quoniam in symphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum moventur.

SALTUARIUS, ii, m. *guardaboschi, saltaro*, ὑλωρός, proprie est custos saltus, seu silvæ pascuæ: sed dicitur & de custode cujuscumque fundi, agri, ruris. *Pompon. Dig. lib. 7. tit. 8. leg. 16.* Dominus proprietatis, etiam invito usufructuario, fundum, vel ædes per saltuarium, vel insularium custodire poterit. *Id. lib. 33. tit. 7. leg. 15.* Mulier villæ custos in fundo, qui cum instrumento legatus est, continebitur, sicuti saltuarius. par enim ratio est. nam desiderant tam villæ, quam agri custodiam. *Petron. in fragm. Tragur. c. 53. Burm.* Testamenta saltuariorum. *African. Dig. lib. 32. leg. 58. sub fin.* Saltuarius tuendi & custodiendi fundi magis, quam colendi gratia paratus est.

SALTUATIM, adverb. *a salti*, πηδηματικῶς, per saltus. *Gell. l. 9. c. 4. a med.* Homines, qui Monocoli appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes vivacissimæ pernicitatis. ¶ *Saltuatim scribere*, est non scribere rem suo ordine, sed ut se se offert, hoc est digredi. *Sisenna lib. 3. Hist.* apud *Gell. in fin. lib. 12.* & *Non. cap. 2. n. 758.* Ne vellicatim, aut saltuatim scribendo lectorum animos impediremus.

SALTUENSIS, se, ad saltum, seu nemus pascuum pertinens. *Fundi saltuenses*, in lemmate *tit. 61. & leg. 13. & tit. 62. lib. 11. Cod.* sunt pastioni deputata nemora. *Saltuenses coloni*, *ibid. tit. 63. leg. 2.* sunt saltibus & prædiis colendis addicti.

SALTUOSUS, a, um, *pieno di boschi, boscoso*, ὑλώδης, plenus saltibus sive silvis. *Sallust. in Jug. c. 58.* Ille sese in loca saltuosa, & natura munita receperat. *Nep. in Datam. c. 4.* Saltuosa regio, castellisque munita. *Liv. l. 27. c. 12.* Aperta erat regio, sine ullis ad insidias latebris: itaque in loca saltuosa cedere inde cœpit. *Plin. l. 6. c. 7.* Solitudines saltuosis convallibus asperæ. *Tacit. Ann. 6. c. 34.* Iberi saltuosos locos incolentes, duritiæ, patientiæque magis insuevere.

SALTUS, us, m. *salto*, ἅλμα, πήδημα, actus saliendi. *Senec. ep. 15. ante med.* saltus, vel ille, qui corpus in altum levat: vel ille, qui in longum mittit: vel ille, ut ita dicam, saliaris, aut ut contumeliosius dicam, fullonius. (*ballo.*) *Cic. de Senect. c. 6. a med.* Nec enim excursione, nec saltu utetur, sed consilio, ratione, sententia. *Sallust. in fragm.* apud *Veget. l. 1. de re milit. c. 9. extr.* Cum alacribus saltu, cum velocibus cursu, cum validis vecte certabat. *Virg. 3. Georg. v. 141.* saltu superare viam, & acri Carpere prata fuga. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 47.* saltu vincere valles

les & concava. *Virg.* 2. *Æn.* v. 565. corpore saltu ad terram misere. *Plin. l.* 9. c. 8. *ad fin.* saltu evadere. *Virg. Æn.* 9. v. 815. praeceps saltu se se omnibus armis In fluvium dedit. *& vers.* 553. saltu supra venabula fertur. *& l.* 12. v. 287. corpora saltu Subjiciunt in equos. *& vers.* 326. saltu emicat in currum. *& lib.* 8. v. 257. seque ipse per ignem Praecipiti injecit saltu. *& lib.* 12. v. 681. & *Ovid.* 2. *Fast.* v. 507. saltum dare. *spiccare.* & *in Ibin*, v. 287. dare saltus de summo monte. *precipitare.* & *lib.* 2. *Met.* v. 314. facere. *Id. Met.* 3. v. 599. saltus leves. *Stat.* 6. *Theb.* v. 569. volucres. *Id.* 1. *Achill.* v. 178. rapidus. *Lucret. l.* 5. v. 560. pernix. *Phaedr. l.* 3. *fab.* 2. v. 20. velox. *Plin. l.* 7. c. 2. *a med.* Homines mirae pernicitatis ad saltum. ¶ de saltatione ludicra, *bella.* *Ovid. Met.* 14. v. 520. Nymphae Ad numerum motis pedibus duxere choreas. Improbat has pastor, saltuque imitatus agresti, &c. *Juvenal. sat.* 8. v. 225. *de Nerone.* Gaudentis foedo peregrina ad pulpita saltu. *h. e.* histrionio. ¶ Est etiam *saltus* locus silvosus & pascuus, nemus, *bosco da pascolo*, *selva*, ἄλσος, νομή. Est vel a priore Graeca voce allata; vel (quod minus placet) ab eo, quod in eo pecora saliant, ut significare videtur *Varro* his verbis *l.* 4. *de L. L.* c. 4. *a med.* Quos agros non colebant propter silvas, aut id genus, ubi pecus possit pasci, & possidebant; ab usu suo saltus nominarunt. haec etiam Graeci τὰ ἄλσεα, καὶ νομὰς, nostri nemora. *Festus*: Saltum Gallus Ælius lib. 2. significationum, quae ad jus pertinent, ita definit: Saltus est, ubi silvae & pastiones sunt: quarum causa casae quoque. Si qua particula in eo saltu pastorum, aut custodum causa aratur, ea res non perimit nomen saltui: non magis quam fundi, qui est in agro culto, & ejus causa habet aedificium, si qua particula in eo habet silvam. *Scaevola Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 52. Conductor saltus, in quo fundus est. *Modestin. lib.* 3 *tit.* 5 *leg.* 26. Major frater in saltu communi habente habitationes paternae, ampla aedificia aedificaverat. *Caes. l.* 7. *B. Gall. c.* 19. Omnia vada ac saltus ejus paludis certis custodiis obtinebant. *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 19. Si saltum pascuum locasti, in quo herba mala nascebatur. *Virg.* 3. *Georg.* v. 143. Saltibus in vacuis pascant, & plena secundum flumina. ¶ Sumitur & pro possessione, fundo, praedio, praesertim in quo pascua multa sint, *possessione*, *fondo*, *podere*. *Cic. pro Quint. cap.* 6. *extr.* *Quintius* contra jus de saltu agroque communi, vi detruditur. Supra dixerat *cap.* 3. pecuaria res ampla & rustica, sane bene culta & fructuosa. *Juvenal. sat.* 7. 188. unde igitur tot Quintilianus habet saltus? Adde *Catull. carm.* 122. & 123. *in Mamurr.* ¶ Et pro certo possessionis modo. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 10. *extr.* Hae quatuor centuriae conjunctae ut sint in utramque partem binae, appellantur in agris divisis viritim publice, saltus. ¶ *Æstivi saltus*, in quibus aestate, *hiberni*, in quibus hieme pascuntur pecora. *Justin. l.* 8. c. 5. *Paul. Dig. lib.* 41. *tit.* 2. *leg.* 3. *circa med.* & *Papinian. leg.* 44. *extr.* ¶ Aliquando a silva in usu loquendi, & a nemore distinguitur. *Caes. l.* 6. *B. Gall. cap. penult. sub fin.* Ille latebris ac silvis, aut saltibus se eripiebat. *Virg.* 2. *Georg.* v. 40. & *lib.* 4. v. 53. Dryadum saltus, silvasque sequamur. *Id.* 4. *Æn.* v. 72. silvas saltusque peragrat. *Catull. carm.* 34. v. 10. Diana domina Silvarumque virentium, Saltuumque reconditorum. *Virg. Ecl.* 10. v. 9. Quae nemora, aut qui vos saltus habuere, puellae Naides? & *Ecl.* 6. v. 56. nemorum jam claudite saltus. ¶ Aliquando cum iis confunditur. *Justin. lib.* 44. c. 4 *circa med.* Montes saltusque peragravit. *Virg.* 2. *Georg.* v. 391. vallesque cavae, saltusque profundi. & *vers.* 471. saltus & lustra ferarum. *Id.* 2. *Georg.* v. 140. magnos canibus circumdare saltus. *Id.* 4. *Æn.* v. 121. saltusque indagine cingunt. Sic Pyrenaei saltus, *Caes. l.* 1. *B. Civ. c.* 37. h. e. silvae montium Pyrenaeorum. *Plin. lib.* 5. c. 2. *circa med.* & *cap.* 4. Saltus pleni feris. *Id. l.* 4. c. 7. Thebis Boeotiis datur saltus Cithaeron. *h. e.* mons cum silva. *Id. l.* 3. c. 1. Saltus Tagiensis. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *v.* 21. Saltus ab hac terra brevis est Tempyra petenti. *h. e.* brevis silva, atque adeo brevis tractus. ¶ *Uno in saltu apros duos capere*, proverb. apud *Plaut. Cas.* 2. 8. 40. de quo V. in *Fidelia*. ¶ Translate & joculariter *saltum* dicit *Plaut.* τὸ αἰδοῖον θηλείας, *Cas.* 5. 2. 42. & *Curcul.* 1. 1. 56. Simili ratione *arvum* vocant, & *hortum*, & *agrum*, & *fundum* *Lucret. l.* 4. v. 1100. *Virg.* 3. *Georg.* v. 136. *Martial. l.* 7. *epigr. ult.* & *Plaut. Asin.* 5. 2. 24. & *Mil.* 2. 2. 39. ¶ Saltus damni *Plaut. Men.* 5. 6. *extr.* locus, ubi plurimum damni inest, quasi silva malis feris plena. Sic montes mali, *Epid.* 1. 1. 78. & mali moeroris mons, *Mostell.* 2. 1. 5. ¶ Olim secundae declinat. fuit. *Accius* apud *Non.* c. 8. n. 18. in salti faucibus. Sic *senati*, *tumulti*, *sumpti* dicere, &c.

SALVATOR, oris, m. *salvatore*, σωτὴρ, qui salvat, servator, conservator, sospitator. Vox est a probatis Scriptoribus non usurpata, quia nec *salvo*, *as*, in usu erat. *Cic.* enim *Verr.* 4. Latinam non esse significat, dum ait c. 63. Itaque eum non solum *patronum* illius insulae, sed etiam *sotera* inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est? ita magnum, ut Latino uno verbo exprimi non possit. Is est nimirum *soter*, qui salutem dedit. Sic *Tacit.* ad eandem Graecam vocem respiciens, *Ann.* 15. c. 71. Milichus praemiis ditatus, conservatoris sibi nomen Graeco ejus rei vocabulo assumpsit. *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 166. Auribus temperandum, & insolentia fugienda, quam vitans Cicero, *soterem* salvatorem noluit nominare, &c. Abstinuit etiam *Plin. lib.* 22. c. 5. & *lib.* 34. c. 8. *sect.* 19. n. 8. *Harduin.*, item *Valer. Max. in fin. cap.* 4. *l.* 5. qui *servator* usurparunt: & *Apul. l.* 7. & 9. *Met.* & *in Apolog.* qui *sospitator* dicere maluit. Frustra itaque sunt qui ex quibusdam MSS. nullius ponderis *Ovidio* tribuunt *in fin. epist.* 25. *l.* 4. *ex Ponto*, cum boni libri omnes habeant *servatorem*. ¶ Postea adhiberi coepit a Christianis Scriptoribus *Tertulliano l.* 3. *advers. Marcion. c.* 18. *Lactant. l.* 4. c. 12. *Juvenco l.* 3. *in Matth. cap.* 15. v. 292. *Prudent. ult. cap.* 1. *sub fin.* *Sedulio l.* 2. v. 155. *Paulino Nol. carm.* 32. (*al.* 25.) v. 423. *Augustino*, *Hieronymo*, *Ausonio in Ephemer. in oratione*, v. 81. &c. Habetur etiam in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 19. *n.* 5. Jovi custodi Quirino salvatori, pro salute Caesaris Nervae Trajani Aug. &c. Praeclare *Augustin. serm.* 299 *sect.* 6. Christus Jesus, id est Christus salvator. hoc est enim Latine Jesus. Nec quaerant Grammatici, quam sit Latinum, sed Christiani, quam verum. Salus enim Latinum nomen est. salvare, & salvator non fuerunt haec Latina, antequam veniret Salvator. quando ad Latinos venit, & haec Latina fecit. *Id. l.* 13. *de Trin. c.* 10. *sub fin.* Qui Hebraice Jesus, Graece σωτήρ, nostra autem locutione salvator. Quod verbum Latina lingua antea non habebat, sed habere poterat: sicut potuit, quando voluit. ¶ Merito igitur docti viri permulti (quos inter *Baronius* ad Martyrol. R. V. Cal. Decembr.) eos reprehendunt, qui cum de Jesu Christo agitur, *servatorem* potius, quam *salvatorem*, vano metu, ne in Latinam linguam peccent, appellare maluerint.

SALUBER, bris, bre, & Salubris, bre, *sano*, *salutevole*, *salubre*, εὔυγρος, ὑγιής, ὑγιεινός, conferens ad bonam valetudinem, salutaris, sanitatem afferens. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 57. Conjecturam capere, salubris ne, an pestilens annus futurus sit. *Ovid. de remed. amor.* v. 704. Utque facis, coeptis, Phoebe saluber, ades. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 2. Spectare, utrum saluber locus esset, an non. & *cap.* 4. Utilissimus is ager, qui saluberrimus est. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 16. v. 2. irriguis ora salubris aquis. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *a med.* Triclinium saluberrimum. *Colum. l.* 1. c. 2. Salubre caelum. *Lucan. l.* 2. v. 662. salubre sidus. *Virg.* 3. *Georg.* v. 530. salubres somni. *Colum. l.* 12. c. 27. *extr.* Vinum suave firmum, corpori salubre. *Cato R. R. cap.* 156. Ad omnes res salubre est. *Plin. l.* 37. c. 10. Icterias existimatur salubris contra regium morbum. *Id. l.* 22. *circa med.* Decocto foveri os, saluberrimum est. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 753. Pectore ter tetigit, ter verba salubria dixit. ¶ Est etiam *sanus*, *valens*, *sano*, ὑγιής. *Liv. l.* 3. c. 8. Defuncta morbis corpora salubriora esse incipere. *Sallust. in Jug. c.* 20. Genus hominum salubri corpore, velox, patiens laborum. Adde *Martial. l.* 10. *epigr.* 47. & *Tacit.* 5. *Histor. c.* 6. ¶ Translate est utilis, salutaris, *utile*, *fauttevole*. *Cic. pro Dom.* c. 7. Unam sententiam reipublicae saluberrimam. *Liv. l.* 2. c. 3. Leges, rem surdam, inexorabilem esse, salubriorem melioremque inopi, quam potenti. *Horat. in ar. Poet.* v. 198. salubris justitia. *Plin. l.* 3. c. 4. Saluberrima Romano imperio Alpium juga. *Plin. alter lib.* 2. *ep.* 22. Factum severitate exempli salubre. *Petron. in Satyr. c.* 140. Salubribus praeceptis juvenes instruere. *Cic. Attic. l.* 8 *ep.* 12. *a med.* salubria consilia. *Quintil. lib.* 3. c. 1. Liber salubrior studiis, quam dulcior. *Gell. l.* 5. c. 1. Quae dicuntur, utilia ac salubria sunt. *Id. l.* 6. c. 20. Bona ac salubria exempla. *Cic. in Orat. c.* 26 *a med.* Quidquid est salsum, aut salubre in oratione, id proprium Atticorum est. *h. e.* quod causae prodest, & eloquentiae ostentatione caret. *Sueton. in Aug. c.* 42. Ut salubrem magis, quam ambitiosum Principem scires. *h. e.* moderantem beneficia sua, & utilitatem magis reipublicae spectantem, quam laudem liberalitatis, & gloriam. *Grat. in Cyneg.* v. 120. tela modi salubris. *h. e.* magnitudinis mediocris, atque adeo habiliora & utiliora venantibus.

SALUBRITAS, atis, f. *salubrità*, *buona aria*, *sanità*, ὑγίεια, qualitas rei bonam valetudinem afferentis, sanitas. *Cic.* 1. *de Divin.* c. 57. Ex habitu, atque ex colore extorum tum salubritatis, tum pestilentiae signa percipi. *Id.* 2. *de Leg.* c. 2. *a med.* Loci amoenitas, & salubritas. *Celsus. l.* 6. c 4. Haec remedia salubritatem faciunt. *Tacit. Ann.* 14. c. 66. Salubritas aquarum. *Plin. l.* 8. *epist.* 1. *extr.* caeli. *Plin. alter l.* 5. c. 16. Calidus fons medicae salubritatis. *Id. sub fin. l. ult.* Salubritas nemorum. *Id. l.* 14. c. 6. Vina Surrentina convalescentibus maxime probata propter tenuitatem salubritatemque. ¶ In plur. num. *Vitruv. l.* 5. c. 3. Ut in primo libro de salubritatibus in moenium collocationibus est scriptum. *Gell. l.* 2. c. 1. *extr.* Parcendi moderandique rationibus dicitur salubritates corporis retinuisse. *h. e.* incolumitatem, *la sanità*. ¶ Translate *Cicero de clar. Orat. cap.* 13. Ut semel e Piraeo eloquentia evecta est, ita peregrinata tota Asia est, ut se externis oblineret moribus, omnemque illam salubritatem Atticae dictionis, quasi sanitatem, perderet. Supra dixerat *cap.* 9. Succus ille & sanguis incorruptus usque ad hanc aetatem oratorum fuit. *Id. pro Mur. c.* 13. *ad fin.* A Jurisconsultis salubritas quaedam; ab iis qui dicunt, salus ipsa petitur. *h. e.* ea quae conducere possunt ad causas defendendas; ab oratoribus vero ipsa defensio.

SALUBRITER, *con salubrità*, *salutevolmente*, ὑγιεινῶς, cum salubritate, conducenter ad bonam valetudinem. *Colum. l.* 1. c. 8. *circa med.* Ut & panis diligenter confiat, & reliqua salubriter apparentur. *Id. l.* 2. c. 9. *a med.* Hordeum hexastichum hominem salubrius pascit, quam malum triticum. *Cic. de Senect. cap.* 16. *ad fin.* Ubi enim potest illa aetas umbris aquisve refrigerari salubrius? *Plin. l.* 19. *cap.* 1. *ad fin.* Velis forum inumbravit, ut salubrius litigantes consisterent. *Id. l.* 22. c. 22. Haec bilem detrahit obolo ponderis, saluberrime cum mulso. *Gell. l.* 3. c. 10 *circa med.* Ante mensem septimum neque masculus, neque femina salubriter ac secundum naturam nasci potest. *finchè sia sano*, *e compì*. ¶ Translate est utiliter, commode, *giovevolmente*, *utilmente*. *Liv. l.* 3. c. 62. Et trahi bellum salubriter, & mature perfici potest. *Velle. l.* 2. c. 89. *a med.* Leges emendatae utiliter, latae salubriter. *Gell. l.* 6. *cap.* 2. *circa med.* Salubriter utiliterque fingere aliquid. *Id. l.* 2. c. 29. Res salubriter ac prospicienter animadversae. ¶ parva impensa, modico pretio, *con poca spesa*, *a buon mercato*. *Plin. lib.* 6. *epist.* 30. Villa est quidem vetustate vexata: tamen quae sunt pretiosiora, aut inte-

integra manent, aut levissime læsa sunt. Attendimus ergo, ut quam saluberrime restituantur. *Id. l. 1. epist. ult. extr.* Si prædiolum istud tam salubriter emerit, ut pœnitentiæ locum non relinquat. *Martial. l. 10. epigr. ult.* Jucundos mihi, nec laboriosos Secessus pretio paret salubri. Al. pro *pretio* leg. *spatio*.

SALVE, adverb. *con salute*, integre, recte, commode, ut interpretatur *Donat.* ad illud *Terent. Eun.* 5. 6. 8. Hem quid est? quid trepidas? satin' salve? dic mihi. *Sallust. in fragm.* apud *Donat. ibid.* Inde ortus sermo, percontantibus utrinque, satin' salve? quam gratis ducibus suis: quorum familiaribus copiis augerentur. *Plaut. Trin. sc. ult. v.* 53. Satin' salve? dic mihi. His omnibus locis adverbium esse ait *Donat.* producta e littera. ¶ *Charis. l. 3. pag.* 225. *Putsch.* & *Diomed. l. 1. pag.* 340. a *salveo* ducunt. Habet, inquiunt, hoc verbum (*salveo*) & adverbium, cum dicimus, satin' salve, salve est domi. Sed propius est vero, ut sit a *salvus*, ut a *rectus recte*, & sexcenta alia. *Liv. l. 1. c. 58. a med.* Quærenti viro, satin' salve? minime, inquit. quid enim salvi est mulieri, amissa pudicitia? (Adde *lib. 6. c. 34. lib. 10. c. 18.* & *lib. 40. c. 8.*) *Plaut. Stich.* 1. 1. 9. *Pi.* Multa volo tecum loqui de re viri. *Pa.* salvens, amabo? *Pi.* spero quidem, & volo. *Id. Men.* 5. 2. 26. Salven' advenio? salven' arcessi jubes? quid tu tristis es? ¶ Porro ellipsis est in his: & plena oratio esset, *satisne salve agis*, *egisti*, *agitur*, *ageris*. Unde *Apul. in fl. l. 1. Metam.* Quam salve agit Demeas noster? & in *Apolog.* Interroga, puer ubi sit, & quam salve agat. Simile est illud, *recte ne omnia?* de quo V. in *Recte*. Sunt tamen qui pro *satin' salve* scribi malunt *satin' salvæ*, subintelligendo *res sunt*. quod plene dixit *Liv. l. 3. c. 26. a med.* Rogitans, satin' salva essent omnia. Quam litem ne ego sim demens, si dirimere tentem, magnis utrinque Criticis, pro sua quoque sententia, acerrime depugnantibus, pro *salve Donato*, *G. Fabric. Aldol. Brisson. Taubm. Voss. Perizon. Cort. in Sallust.* &c. pro *salvæ Sanctio*, *Sciop. Vavass. Gronov.* & al. ¶ *Salve* imperativum V. in voce sequenti.

SALVEO, es, n. 2. salvus sum, verbum defectivum, cujus præter futur. *salvebis*, imperat. *salve*, *salveto*, *salvete*, & infinitiv. *salvere*, cetera Latina consuetudine exsularunt. Nam quod *Plaut. in Truc.* 2. 2. 4. dixit, *non salveo*, irridenter posuit pro persona rustici, inquit *Val. Prob. in Catbol. pag.* 1486. *Putsch.* Utimur *salve* & *salvete*, cum advenientes salutamus, *it. salute*, *buon giorno*, *Dio ti salvi*, χαῖρε, ὑγίαινε: quemadmodum *vale* dicimus abeuntibus. *Plaut. Mil.* 4. 8. 5. Philocomasium, salve. *Ph.* & tu salve. *Id. Trin.* 3. 2. 39. O salvete, affines mei. *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion. vers.* 12. Salve, o venusta Sirmio, atque hero gaude. *Plaut. Rud.* 2. 4. 3. Salve adolescens. *Sce.* & tu multum salveto, adolescentula. & 1. 5. 5. Jubemus te salvere, mater. *Pale.* salvete, puellæ. *Id. Mostell.* 3. 1. 42. Salvere jubeo te, Misargyrides, bene. *Id. Trin.* 2. 4. 34. Jubet te salvere plurimum. *Id. Men. sc. ult. v.* 17. Tu herus es: tu servum quære. salveto tu: tu vale. *Auson. inter ep.* 16. dic hero meo, atque tuo, Ave, atque salve plurimum. ¶ Est etiam adorantis, & invocantis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 173. Salve, magna parens frugum, Saturnia tellus. *Id.* 8. *Æn. v.* 301. Salve, vera Jovis proles, decus addite divis: Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo. *Liv. l. 1. c.* 16. Deum deo natum, regem parentemque urbis Romanæ salvere universi Romulum jubent. *Plin. l. 7. c. 30. extr.* ad *Cicer.* Salve, primus omnium parens patriæ appellate, &c. ¶ Sternutantes salvere jubemus. *Petron. in Satyr. c.* 98. Giton ter continuo ita sternutavit, ut grabatum concuteret: ad quem motum Eumolpus conversus, salvere Gitona jubet. ¶ In ironia. *Plaut. Rud.* 2. 2. 5. Salvete, fures maritimi, famelica hominum natio: quid agitis? ut peritis? *Id. Asin.* 2. 2. 31. Gymnasium flagri, salveto. *Id. Curcul.* 2. 1. 19. O scelerum caput, salveto. ¶ Salutem dicere, nuntiare, mittere absenti, jubere salvum esse. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 9. *extr.* Medico de te scripsi diligentissime. vale, salve. *Id. Attic.* 4. *epist.* 14. *extr.* Dionysium velim salvere jubeas. & *lib.* 6. *ep.* 2. *extr.* Salvebis a meo Cicerone. ¶ Etiam mortuos sic salutabant, quasi dimittentes. *Virg.* 11. *Æn. v.* 97. Salve æternum mihi, maxime Palla, Æternumque vale. (Adde *Stat. l. 5. silv.* 3. *v.* 208.) *Varr. in fragm.* apud *Serv. ibid.* Ideo mortuis, salve, & vale dici, non quod aut valere, aut salvi esse possint, sed quod ab his recedimus, eos nunquam visuri. ¶ In matutina salutatione *salve* dicebant, *vale* in vespertina. *Sueton. in Galba*, *c.* 4. *extr.* Veterem civitatis exoletumque morem, ac tantum in domo sua hærentem, obstinatissime retinuit, ut liberti servique bis die frequentes adessent, ac mane salvere, vesperi valere, sibi singuli dicerent.

SALVIA, æ, f. *salvia*, ἐλελίσφακος, herba, de qua *Plin. l. 22. c.* 25. Nostri, qui nunc sunt, herbam elelisphacon Græce, Latine salviam vocant, mentæ similem, canam, odoratam. *Id. l. 26. c.* 6. Altera (*tussilago*) a quibusdam salvia appellatur, similis verbasco. Conteritur ea, & colata calefit, atque ita ad tussim laterisque dolores bibitur.

SALVIATUM. V. *Salivatum*.

SALVIFICATOR, oris, m. salvator. *Tertull. de pudic.* 1. 2. ubi alii leg. *salutificator*.

SALVIFICO, as, a. 1. *salvare*, salutem do. *Sedul. l. 5. v.* 7. Pater ista memet ab hora Salvifica.

SALVIFICUS, a, um, salutem afferens. *Alcim. Avit.* ad *Soror. v.* 180. salvificum appellat corpus Christi sepultum.

SALUM, i, n. *mare*, *alto mare*, σάλος, mare, vel potius altum mare. *Cic. pro Cæcin. c. 30. extr.* Siqui ex alto, cum ad patriam accessisset, tempestate subito rejectus, optaret, ut cum esset a patria dejectus, eo restitueretur; hoc, opinor, optaret, ut a quo loco depulsus esset, in eum se fortuna restitueret, non in salum, sed in ipsam urbem, quam petebat. *Hirt. de B. Afric. c.* 46. Quas in stationibus cum longis navibus apud Thapsum custodiæ causa in salo esse jusserat. *Nep. in Themist. cap.* 8. *sub fin.* Diem noctemque procul ab insula in salo navem tenuit in ancoris, neque quemquam ex ea exire passus est. Adde *Liv. l. 29. c. 14. a med.* & *lib.* 37. *c.* 10. 13. & 16. quibus omnibus locis pro alto mari sumitur, contra litus, aut portum. Poetæ tamen id non servant, & universim pro mari usurpant. *Virg.* 2. *Æn. v.* 541. Perque undas, superante salo, perque invia saxa Dispulit. & *lib.* 2. *vers.* 209. Fit sonitus spumante salo. *Val. Flacc. lib.* 1. *v.* 68. volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum. & *vers.* 703. telisque salum, facibusque coruscat. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 11. *v.* 24. Currit in immensum panda carina salum. *Propert. l. 1. el. 6. v.* 2. Ægæum salum. & *el.* 15. *v.* 12. Calypso injusto multa locuta salo est. & *lib.* 3. *el.* 11. *v.* 6. salum rubrum. *Senec. in Herc. Oet. v.* 731. Ionium. *Id. in Hippol. v.* 332. altum. *Catull. carm.* 62. *de Arg.*, *v.* 16. espidum. ¶ In illo *Cæsar. l. 3. B. Civ. c.* 28. Tirones multitudine navium perterriti & salo nauseaque confecti se dediderunt. salum est ipsum mare, & ejusdem jactatio incommoda: quod & Græci τῷ σάλῳ sæpe significant. ¶ De colore maris *Martian. Capell. lib.* 1. *pag.* 8. Urna perlucentis vitri salo renidebat. & *mox*. Urna sali resplendentis. Al. aliter leg. ¶ De unda fluminis, *Stat. Theb.* 10. *v* 864. Amnis ut incumbens longævi robora pontis Assiduis oppugnat aquis. jam saxa fatiscunt, Emotæque trabes: tanto violentior ille (Sævit enim majore salo) quassatque, trahitque Molem ægrem. ¶ Masculino gen. *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 190. undantem salum. ¶ In genitivo singul. & in plur. num. caret exemplis.

SALVO, as, a. 1. *salvare*, servo. *Gloss. vet.* Salvo, σώζω. Et Σώζω, salvo, sano. *Cic. in Pison. cap.* 31. *sub fin.* Posse me iterum rempubl. salvare, si cessissem. *Plin. l. 17. cap. 22. ante med.* Sequenti anno palmites salventur, pro viribus matris, singuli, aut gemini. Locum *Ciceronis* ita leg. *Faern.* in MSS. suis: sed & ipse, & alii fere omnes Critici damnant, & *servare* reponunt ex melioribus libris. In *Plinio Harduin.* ita emendavit, cum *salmentur* invenisset, & *submittantur* ab aliis reponeretur.

SALUS, utis, f. *salvezza*, *salute*, *salvamento*, *vita*, *sanità*, σωτηρία, incolumitas, sanitas, vita, status, dignitas, quies, bonum: cui opponitur exitium, pernicies, &c. *Cic. de Harusp. resp. c.* 16. *extr.* Qui medicis suis non ad salutem, sed ad necem utitur. *Id.* 2. *de Orat. c.* 9. Fraus hominum ad perniciem, & integritas ad salutem vocatur. *Id. in fragm.* apud *Ammian. l.* 30. *c.* 8. (*al. c.* 27.) Multum posse ad salutem alterius, honori multis: parum potuisse ad exitium, probro nemini unquam fuit. *Id.* 2. *de Fin. cap. ult.* Opem indigentibus, salutemque ferre. *Id. pro Dom. c.* 28. *a med.* Alicui lucem salutemque reddere ac restituere. *Id. Fam.* 20. *ep.* 29. Meum studium erga salutem & incolumitatem tuam. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 9. ad fin.* Alicujus commodis consulere, & utilitati salutique servire. *Cato R. R. c.* 141. Mars pater, te precor, quæsoque, uti duis bonam salutem valetudinemque mihi, domo, familiæque nostræ. *Nep. in Dione*, *c.* 9. Navem triremem armatis ornat, ut haberet quo fugeret, ad salutem. *a salvamento*. & *in Annib. cap.* 12. *a med.* Fuga salutem petere. *salvarsi con la fuga*. ¶ Quæ opponitur morbo & morti. *Cic. post redit. ad Quirit. c.* 6. An dubitarem, quin is me confectum consularibus vulneribus, consulari medicina ad salutem reduceret? *Terent. Andr.* 3. 2. 2. Quæ assolent signa esse ad salutem, omnia huic esse video. *Id. Adelph.* 4. 1. 3. Quod cum salute ejus fiat, ita se defatigarit velim, ut hoc triduo prorsum e lecto nequeat surgere. *senza scapito della sua sanità*. ¶ In fausto casu. *Plaut. Men.* 1. 2. 25. Averti prædam ab hostibus, nostrum salute socium. *h. e.* salvis sociis nostris. *Id. Rud.* 4. 2. 1. Neptuno ago gratias, cum me ex suis pulcre ornatum expedivit templis reducem, salute horiæ. *h. e.* salva & incolumi horia. Sic *Bacch.* 4. 9. *sub fin.* Ut ovans præda onustus incederem, salute nostra, atque urbe capta. *Id. Merc.* 4. 5. 8. Jam mater rure rediit? responde mihi. *Sy.* sua quidem salute ac familiæ maxima. *Cato R. R. c.* 4. *in fin.* Si te libenter vicinitas videbit, facilius tua vendes, &c. si ædificabis, adjutabunt: si quid (bona salute) usus venerit, benigne defendent. εὐφημισμός. cui simile est *quod dii omen avertant*: & nos, *che Dio ci guardi*. ¶ *Saluti esse*, salutare esse, salutem afferre. *Plaut. Merc.* 1. 2. 32. Saluti quod tibi esse censeo, id consuadeo. *Nep. in Themist. c.* 2. Id quantæ saluti fuerit universæ Græciæ, bello cognitum est Persico. Adde *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 40. & *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. extr.* & *l. 7. c. 50. extr.* ¶ Salus dea est habita, Æsculapii filia: templumque habuit in summo Quirinali, quod C. Junius Bubulcus Censor locavit dedicavitque anno U. C. CCCCXLVII. cum Consul bello Samnitium vovisset: pinxit autem, suum operi nomen inscribens, C. Fabius Pictor. Sub Claudio Principe incendio consumptum est. *Liv. l. 9. c.* 43. *extr. Val. Max. l. 8. c. 14. n.* 6. *Plin. l.* 35. *cap.* 4. Hinc *Cic. pro Fam. c.* 6. Salus ipsa virorum fortium innocentiam tueri non potest. *Terent. Adelph.* 4. 7. *in fin.* Ipsa si cupiat Salus, servare prorsus non potest hanc familiam. *Plaut. Mostel.* 2. 1. 4. Nec Salus nobis saluti jam esse, si cupiat, potest. Adde *Capt.* 3. 3. 14. Sic *Cistell.* 4. 2. 76. At vos Salus servassit. ¶ Augurium Salutis, οἰωνισμα Σωτηρίας, fuit solemne quoddam augurii genus, quo deorum voluntatem explorabant, concederentne illis, ut pro populo salutem peterent: quasi nefas esset eam petere a diis sine eorum venia. Ad hoc eligebatur dies quotannis, quo die nulla unquam reip. domi forisve calamitas evenisset, ut docet *Dio lib.* 37. Intermissum aliquando fuit, sed revocatum ab Augusto primum, ut est apud

apud *Sueton. cap.* 31. deinde a Claudio, ut est apud *Tacit.* 12. *Ann. c.* 23. Meminit & *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 47. ¶ Adhibetur salus in blanditiis. *Plaut. Cas.* 4. 3. 3. Quid agis, mea salus? *Id. Poen.* 1. 2. 153. Mea salus, meum savium, meum mel, meum cor. & *vers.* 176. Hujus colostra, hujus salus amoena, hujus festivitas. Adde *c.* 3. 12. ¶ remedium, perfugium. *Virg.* 2. *Æn. v.* 354. Una salus victis nullam sperare salutem. *Plaut. Cas.* 5. 3. 14. Nam salus nulla est scapulis, si domum redeo. ¶ Sæpissime ponitur pro voto, seu precatione, qua aliquem sanum salvumque esse optamus, *saluto*: unde *salutare*, *salutator*, &c. *Cic.* 4. *Attic. ep.* 10. *extr.* Pompejus in Cumanum Parilibus venit. misit ad me statim, qui salutem nuntiaret. *mi recasse un suo saluto.* & *Fam.* 7. *ep.* 14. Salutem enim verbis tuis mihi nuntiaret. & *Attic. l.* 16. *epist.* 3. *extr.* Atticam cupio suaviari: ita mihi dulcis salus visa est per te missa ab illa. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *ad fin.* Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandavit, ut mihi salutem adscriberes. *Plaut. Epid.* 1. 2. 23. Advenientem peregre herum suum salva impertit salute servus Epidicus. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 12. *extr.* Terentia impertit tibi multam salutem. *Lucil.* apud *Non. c.* 7. *n.* 34. impertit salutem plurimam & plenissimam. *Liv. l.* 3. *c.* 26. *a med.* Salute data invicem, redditaque. *Id. l.* 7. *c.* 5. Mox introductus, salute accepta redditaque, ait, &c. ¶ Hinc *salutem dicere* in principiis epistolarum. Et verbum aliquando omittitur, ut *Cicero Attico* S. Sic *Tuscul.* 5. *c.* 32. Anacharsis Hannoni salutem. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 22. *in fin.* Illud accuso, non te, sed illam, ne salutem quidem (*misisse*): at tu & illi, & Piliæ plurimam. *dic*, vel *nuntia*. ¶ Interdum *salutem dicere* est vale dicere, deserere, ab aliqua re recedere. *Cic.* 7. *Fam. ep. ult.* Ego vero multam salutem & foro dicam & curiæ, vivamque tecum multum. *dar l'addio.*

SALUSTIUS. V. *Crispus.*

SALUTABUNDUS, a, um, multum salutans. *Martian. Capell. lib.* 7. *pag.* 237. Jovem salutabunda surrexit.

SALUTARIS, re, *salutevole, salutifero, salutare, salubre*, σωτήριος, salutem, vitam, sanitatem afferens, saluber. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 22. Natura bestiis dedit accessum ad res salutares, a pestiferis recessum. *Ovid. de remed. Amor. v.* 45. Terra salutares herbas, eademque nocentes Nutrit. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 25. Res utiles & salutares deorum esse vocabulis nuncupatas. *Id. pro Mil. c.* 8. Civis tam beneficus, tam salutaris. *Sueton. in Tiber. c.* 29. Bonus & salutaris princeps. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 10. *ad fin.* Salutaris & vitalis calor. & *lib.* 3. *c.* 9. *ad fin.* Mundo nihil est pulcrius, nihil nobis salutarius. *Id. de Senect. c.* 16. Hominum generi universo cultura agrorum est salutaris. *Id.* 1. *de Divin. cap.* 39. Stella Jovis ad ortus puerorum salutaris est. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 26. Quod tibi sempiternum salutare sit procreandis liberis. *Cic. Fam. l.* & *ep.* 6. Salutare consilium. *Liv. l.* 24. *c.* 28. Habere orationem salutarem. *Plin. l.* 6. *epist.* 31. *extr.* Portus vel maxime salutaris. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 7. Sic habeto, salutares te mihi litteras misisse. *che mi han dato la vita.* Dixerat paulo *sup.* quæ mihi quiddam quasi animulæ restillarunt. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 29. Omissis præcipitibus, tuta & salutaria capessere. ¶ De iis quæ morbos arcent, aut pellunt, *Plin. l.* 31. *c.* 2. Medios inter fluctus existit aliquid valetudini salutare. *Id. l.* 24. *c.* 16. Radix in pestilentia salutaris est in cibis. *Id. l.* 25. *c.* 3. Britannica non nervis modo, & oris malis salutaris, sed contra anginas quoque, & contra serpentes. *Id. lib.* 24. *c.* 9. *ad fin.* Ad dentium dolorem decoctum eorum salutare est. *Id. l.* 21. *c.* 19. *ad fin.* Radicem decoctam bibere, spasticis, eversis salutare est. *Horat. in carm. saecul. v.* 63. Qui salutari levat arte fessos. *h. e.* medicina. ¶ *Salutaria bibere*, saluti amicorum potare, *far brindisi.* *Apul. prope fin. l.* 2. *Metam.* Compotores vino madidi rursum cachinnum integrant: dumque bibere salutaria postulant, &c. Al. aliter leg. ¶ *Salutaria*, h. e. soteria, quidam leg. apud *Tertull. in Apolog. c.* 46. alii *salaria*. ¶ *Digitus salutaris* est index, vel quia illo ori admoto silentium indicitur; res maxime salutaris: vel quia illo & pollice contractis salutem precabantur. ¶ *Littera salutaris*, A, quæ absolutionis nota erat: ut C tristis, quæ condemnationis. *Cic. pro Mil. c.* 6. *ad fin.* Nec vobis tam salutarem hanc in judicando litteram, quam illam tristem dedisset. ¶ *Salutaris porta*, inquit *Fest.* Romæ appellata est ab æde Salutis, quod ei proxime fuit: vel ob salutationes, quia ad eam Prætor salutaretur is, qui in provinciam pro prætore, aut pro consule exibat. Adde in *Prætor.* quamquam hoc posterius incertum est ob lacunam in verbis *Festi*. Multi eandem fuisse putant cum Agonensi, Quirinali, Collina, & Salaria. ¶ Similiter *Salutaris collis* apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 8. *a med.* ob eandem Salutis ædem cognomen habuit.

SALUTARITER, *salutevolmente, giovevolmente*, σωτηρίως, utiliter ad salutem. *Cic. in Bruto, c.* 2. *ad fin.* Tum ea arma sumpta sunt, quibus illi ipsi, qui didicerant eis uti gloriose, quemadmodum salutariter uterentur, non reperiebant. *Val. Max. l.* 5. *c.* 6. *num.* 3. Quinque consulatus salutariter reipublicæ administrati. *Planc. ad Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 24. De militum commodis fuit tibi curæ: quos ego non potentiæ causa (nihil enim me non salutariter cogitare scis) ornari volui a senatu, sed primum quod ita meritos judicabam; deinde quod conjunctiores reipubl. esse volebam. *Id. ibid. ep.* 23. Copias prope in adspectum Lepidi adduxi, eo consilio, ut vel celeriter accedere, vel salutariter recipere me possem. *h. e.* exercitu salvo & incolumi.

SALUTATIO, onis, f. *saluto, salutazione*, ἀσπασμός, actus salutandi, consalutatio. *Cic. in Pison. c.* 40. Quis te aditu, quis ullo honore, quis denique communi salutatione dignum putet? *Tacit.* 4. *Ann. c.* 60. Alius occursum ejus vitare: quidam salutatione reddita, statim averti. *Liv. l.* 1. *c.* 1. *sub fin.* Inde fœdus ictum inter duces, & inter exercitus salutationem factam. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 28. Dare se salutationi amicorum. *h. e.* præbere se amicis salutantibus: amicos convenientes & salutantes admittere: & alios adire, & salutare. *Id. Fam.* 9. *ep.* 20. *a med.* Mane salutamus domi & bonos viros multos, sed hos tristes; & hos lætos, victores. Ubi salutatio defluxit, litteris me involvo. *Id. ad Brut. ep.* 4. *in recentiorib.* Hoc paululum exaravi ipsa in turba matutinæ salutationis. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 6. Accepta, ac reddita salutatione consederunt. *Senec. de brevit. vitæ, a med. cap.* 14. Per diversas domos salutationem meritoriam circumferre. *h. e.* sportulæ, aut gratiæ captandæ causa. Unde *mercenarium salutatorem* vocat *Colum. in præfat. lib* 1. *ante med.* ¶ De salutatione Principum, *Gell. initio l.* 4. & eo. In vestibulo ædium Palatinarum omnis fere ordinum multitudo, opperientes salutationem Cæsaris constiterant. *h. e.* ut admitterentur, & salutarent Cæsarem. *Sueton. in Vespas. c.* 4. Prohibere aliquem non contubernio modo, sed etiam publica salutatione. *h. e.* ne adeat cum aliis salutandi causa. *Id. in Aug. c.* 53. Promiscue salutantibus admittebat & plebem.

SALUTATOR, oris, m. *salutatore, chi corteggia*, ἀσπαστικός, qui salutat. *Stat. l.* 2. *Silv.* 4. *v.* 29. *de psittaco.* Ille salutator regum, nomenque locutus Cæsareum. ¶ Erant multi Romæ, qui vel officii causa, vel spe lucri, potentium amicorum ædes mane obibant salutandi gratia. *Q. Cic. de petit. consul. cap.* 9. Hujus autem rei (*assectationis*) tres partes sunt, una salutatorum, cum domum veniunt; altera deductorum; tertia assectatorum. *Colum. in præfat. l.* 1. *ante med.* An honestius duxerim mercenarii salutatoris mendacissimum aucupium, circumvolitantis limina potentiorum, somniumque regis sui rumoribus inaugurantis? *Martial. lib.* 10. *epigr.* 74. Quamdiu salutator, Anteambulones & togatulos inter, Centum merebor plumbeos die toto? *Id. lib.* 1. *epigr.* 71. *extr.* qualiacumque leguntur ista, salutator scribere non potuit.

SALUTATORIUS, a, um, προσαγορευτικός, ad salutandum, vel ad salutatorem pertinens. *Plin. l.* 15. *cap.* 11. Omnia jam & virorum salutatoriis cubilibus inclusa. *h. e.* cubiculis, in quibus clientes dominum salutabant. *camere d'udienza.* & *Senec. de constant. Sapient. cap.* 14. Salutatorium publicum exercere. Al. leg. *salutatorium*. V. Publium. ¶ *Salutatorius casus*, vocativus, quia eo salutamus. *Priscian. l.* 5 *pag.* 671. *Putsch.* Vocativus salutatorius etiam vocatur, ut o Ænea, & salve Ænea.

SALUTATRIX, ricis, f. *salutatrice*, quæ salutat. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 20. sollicitus, ne Tota salutatrix jam turba peregerit orbem. V. Salutator. *Martial. lib.* 7. *epigr.* 86. Pica salutatrix si tibi, Lause, placet. *Id. lib.* 9. *epigr.* 101. Marcus amat nostras Antonius, Attice, Musas, Charta salutatrix si modo vera refert. *h. e.* epistola.

SALUTATUS, a, um, *salutato*, προσαγορευθείς, data salute appellatus. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 1. Esse salutatum vult te mea littera primum A male pacatis, Attice, missa Getis. *Martial. lib.* 9. *epigr.* 55. Inde salutatus picæ respondet arator. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 91. Superis, quibus insula sacra est, Flava salutatis tura, merumque damus. *h. e.* adoratis. V. *Saluto.*

SALUTIFER, a, um, *salutevole, salutifero*, σωτήριος, salutem ferens, salutaris, saluber. *Ovid.* 2. *Met. vers.* 642. totique salutifer orbi Cresce puer dixit. *Id. Heroid. epist. ult. v.* 174. salutiferam opem dare. *Stat. l.* 1. *Achill. vers.* 117. Herbæ salutiferæ. *Martial. l.* 5. *epigr.* 1. aquæ. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 65. *n.* 5. Herculi salutifero, &c.

SALUTIFICATOR, oris, m. salvator. *Tertull. de resurr. carn. c.* 47. & *de carne Christi, c.* 14.

SALUTIGER, a, um, salutifer. *Auson. Edyll.* 8. *v.* 25. vos cominus ite Stella salutigeri Jovis, & Cythereie Vesper. *Id. ep.* 25. *v.* 4. Fausta salutigeris adscribens orsa libellis. *h. e.* epistolis. *Prudent.* περὶ στεφ. 4. *de S. Hippol. v.* 835. salutigeros fecit hic venerantibus ortus. ¶ salutigerulus. V. vocem sequent.

SALUTIGERULUS, a, um, salutem ferens seu nuntians. *Puer salutigerulus*, servus heræ nomine huc & illuc salutem, & jussa perferens, & referens, *che porta i saluti, e le ambasciate, valletto, paggio, messaggiero*, ἐπιπομπός, ut habetur in *Glossis*: ab ἐπισκέπτομαι, viso, visito. *Plaut. Aulul* 3. 5. 26. Mihi quidem æquum est purpuram atque aurum dari, ancillas, pedisequos, salutigerulos pueros, &c. *Salutigeros* appellat *Apul. de deo Socrat.* loquens de iis, quos Græci δαίμονας. Inter terricolas, inquit, cælicolasque vectores, hinc precum, inde donorum: qui ultro citroque portant hinc petitiones, inde suppetias, ceu quidam utriusque interpretes, & salutigeri. Apud *Plaut.* al. leg. *sandaligerulos*, ut est etiam *Tern.* 2. *c.* 11. In quodam MS. apud *Taubman.* est *salutigerulus*, quasi a *gerere*.

SALUTO, as, avi, atum, a. 1. *salutare, dare il buon dì, far riverenza*, ἀσπάζομαι, προσαγορεύω, salutem dico, salvere jubeo, salutem mitto. *Cic. pro Planc. c.* 14. Cum ille eum salutasset, ut fit, dixissetque, quid agis, Grani? *Plaut. Amph.* 2. 2. 44. Amphitruo uxorem salutat lætus speratam suam. *Cic. pro Cæl. c.* 16. *extr.* Mulierem paulo liberius salutare. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 8. Illic homo aurum me scire habere, eo me salutat blandius. *Id. ibid.* 1. 2. 36. & *Poen.* 3. 5. 7. & *Cic.* 13. *Phil. c.* 2. *extr.* Salutare benigne. *Id. Plaut. Asin.* 2. 3. 69 bene. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 11. Dionysius te, omnesque vos salutat. *Id. Fam.* 7. *ep.* 29. *extr.* Tironem meum saluta nostris verbis. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *a med.* Cur sternutamentis salutamus? *diciamo, Dio vi salvi, o ajuti.* ¶ *Salutare nomine*, nomen alicujus dicere in salutando. *Cic. Phil.* 2. *c.* 24. Aperta lectica

ßica mira portabatur, quam homines honesti, obviam necessario prodeuntes, non noto illo, & inimico nomine, sed Volumniam salutabant. Sic *Juvenal. sat.* 10. *v.* 161. dominum regemque salutat. & *Tacit. Ann.* 12. *c.* 41. *a med.* Obvii inter se, Nero Britannicum nomine, ille Domitium, salutavere. & *Horat. de ar. Poet.* n. 87. Cur ego, si nequeo, ignoroque, poeta salutor? ¶ Hinc *salutare imperatorem*, apud milites est creare, declarare, dicere. *Tacit. l.* 2. *Histor. c.* 80. Pauci milites solito adsistentes ordine, ut legatum salutaturi, imperatorem salutavere. Adde 2. *Ann. c.* 18. Verbo *appellandi* utitur *Cic.* 2. *Fam. ep.* 10. & *Attic. l.* 5. *epist.* 20. ¶ Est etiam adire, convenire, visere, *visitare, far visita, ἐπισκέπτεσθαι*. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 20. *extr.* Eram continuo Piliam salutaturus: deinde ad epulas Vestorii navicula. & *lib.* 13. *ep.* 9. Venit paulo post Curtius, salutandi causa: sed mansit invitus. Adde *lib.* 6. *ep.* 1. ¶ Officii, aut sportulæ causa potentiores ditioresque salutari a clientibus & humilioribus, mos erat, eorum ædes mane obeundo, & in vestibulis diu exspectando, superbos aditus regum, durasque fores colendo, ut ait *Senec. in Herc. Fur. n.* 164. maxime vero sub Imperatoribus, ad gratiam captandam, & obsequium testandum. *Cic. de Senect. c.* 18. Hæc ipsa sunt honorabilia, salutari, appeti, decedi, &c. *Virg.* 2. *Georg. v.* 461. ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis vomit ædibus undam. *Juvenal. sat.* 3. *vers.* 184 quid das, ut Cossum aliquando salutes? *Auct. dial. de Oratorib. c.* 29. *a med.* Colligunt discipulos non ingenii experimento, sed ambitione salutantium, & illecebris adulationis. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 91. Ambitu, comitatu, & immensis salutantium agminibus contendunt. *Plin. l.* 7. *ep.* 3. Saluta paulisper, quo sit tibi jucundius salutari. Adde *lib.* 3. *ep.* 7. & *Senec. lib.* 6. *de Benef. c.* 34. & V. *Salutatio*, & *Salutator*. ¶ De loco, in quo stabant salutaturi *Gell. l.* 16. *c.* 5. Qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante januam vacuum relinquebant, qui inter fores domus & viam medius esset. In eo loco qui dominum ejus domus salutatum venerant, priusquam admitterentur, consistebant. Hæc *Gell.* ¶ *Salutare deos* est venerari, adorare, precari. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. Cum deos salutatum aliqui venerint. *Plaut. Curcul.* 1. *c.* 69 Quo me vertam, nescio. *Pa.* si deos salutas, dextrovorsum censeo. *Terent. Phorm.* 2. 1. 81. Ego deos Penates hinc salutatum domum devortar. Adde *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 15. *Colum. R. R. c.* 2. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 60. *Liv. l.* 38. *c.* 51. *a med.* & *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. qui, precibus Jovem salutare, didicit. ¶ Hoc verbo proprie utimur in advenientes, & cum accedimus. aliquando & in abeuntes, & cum recedimus, pro *valedicere*. *Plaut. Mil.* 4. 8. 29. Etiam nunc saluto te, Familiaris, priusquam eo. *Stat.* 4. *Theb. v.* 29. stans in rupe tamen. fugientia carbasa visu Dulce sequi, *&c.* Stant tamen & notam puppem de rupe salutant. ¶ pro servare, quasi salutem dare, est locus *Plinii l.* 27. *c.* 22. de quo V. in *Salus*.

SALVUS, a, um, *salvo, vivo e sano, sano a salvo, intiero, intatto*, σῶος, vivus & sanus, incolumis, integer, conservatus: tum de personis, tum de rebus. *Cic.* 1. *de Divin.* 2. 26. Illum debilem factum lecticula in Curiam esse delatum: cumque senatui somnium enarravisset, pedibus suis salvum revertisse. *Id. Fam.* 6. *epist. ult.* Oro, te ut mihi salvum conserves. *Terent. Hec.* 3. 2. 18. Gaudeo venisse salvum. salvan' Philumena est? *sta ella bene?* & 3. 5. 7. Bene factum, te advenisse salvum atque validum. & *vers.* 14. Illum vivum & salvum vellem. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 72. Civibus salvis atque incolumibus rem obtinere malebat. *Cic. Verr.* 7. *c.* 58. *sub fin.* Quem non ille summo cum studio salvum incolumemque servavit? *Id. in Divin. Verr. sub fin.* Ut hæc retinere incolumia ac salva possimus. *Id. Fam.* 12. *ep.* 13. *a med.* Nullam partem sanæ & salvæ reipubl. gustare potuisti. *Plaut. Pseud.* 4. 6. 6. Minæ viginti sanæ ac salvæ sunt tibi. *Id. Epid.* 4. 1. 36. Domi meæ eccam filiam salvam & sanam. *Id. Trin.* 4. 3. 69. Dii me salvum & servatum volunt. *Id. Capt.* 4. 2. 93. Tuum modo in portu Philopolemum vivum, salvum, & sospitem vidi. *Id. Amph.* 2. 2. 142. Salvum signum est. *il sigillo è intatto*. & *Cic. Fam.* 7. *epist.* 25. Quod epistolam conscissam doles, noli laborare: salva est domi. *Plaut. Pæn.* 5. 2. 122. Restituantur omnia: suam rem sibi salvam sistam, si illo advenerit. *Id. Asin.* 2. 4. 56. Da, quæso, argentum, ac ne formida: salvum hercle erit. *sarà sicuro, sarà ben dato*. & *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 41. Penelope potuit bis denos salva per annos Vivere. *h. e.* pudica, & a procis intacta. *Liv. l.* 1. *c.* 58. *a med.* Quid enim salvi est mulieri, amissa pudicitia? ¶ Commodos habet usus in ablativo. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. *post med.* Nec est mendacio locus, salvis qui interfuerunt. *essendo vivi e sani*, &c. *Terent. Eun.* 2. 2. 27. Quibus & re salva, & perdita profueram. *h. e.* & cum rem haberem, de meo impendens: & re familiari absumpta, de alieno. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *extr.* Subscribam: salvo grata puella viro. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 2. *sub fin.* Hoc videmus esse consecuti, ut ne quid agi cum populo, aut salvis auspiciis, aut salvis legibus, aut denique sine vi possit. & *lib.* 4. *ep.* 1. Utinam, Servi, salvis rebus (sic enim est dicendum) colloqui potuissemus inter nos. *h. e.* cum salvus erat reipublicæ status, qui nunc concidit civili bello. *Id. pro Rosc. Amer.* 2. 1. *sub fin.* Ut utrumvis salvo officio se facere posse arbitrarentur. *senza mancar al dovere*. & *cap.* 34. Cupio tibi aliqua ex parte (quod salva fide possim) parcere. *salvo la mia puntualità*. vel *senza pregiudizio della mia puntualità*. & *Ulpian. Dig. lib.* 16. *tit.* 3. *leg.* 1. *post med.* Si porpura infecta sit, vel lana (*deposita sit*) pondus adjiciendum: salvo eo, ut si de quantitate ponderis incertum est, juranti succurratur. Sic, salvo ordine, *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *vers.* 184. salva conscientia, *Senec. in præfat. l.* 4. *quæst. nat. a med.* salvo jure amicitiæ, *Cic.*

13. *Fam. ep.* 77. ¶ *Salvus sum*, & *salva res est*, formulæ prædicantis, bene secum agi, res belle procedere, *esser ello in tuto*. *Terent. Andr.* 5. 6. 9. Salvus sum, si hæc vera sunt. *son o sono salvo: son felice: sono in salvamento*. & *Eun.* 5. 1. 28. Tace, obsecro: salvæ sumus: habemus hominem ipsum. *Plaut. Asin.* 2. 2. 54. Si istam firmitudinem animi obtines, salvi sumus. *Terent. Adelph.* 4. 5. 9. Erubuit: salva res est. *va bene*. *Menander* apud *Stob. tit.* 31. Ἐρυθριῶν πᾶς χρηστὸς εἶναί μοι δοκεῖ. Sic *Plaut. Epid.* 1. 2. 21. Salve res est: bene promittit. Adde *Capt.* 2. 2. 34. & *Terent. Eun.* 2. 2. 37. Quo pertinet illud, *salva res est, dum salvat senex*. de quo V. in *Salvo*. ¶ *Salvus sis* est salutantis, *Dio vi salvi, buon giorno*, salve, χαῖρε, ὑγίαινε. *Terent. Adelph.* 5. 6. 2. Sed eccum Demeam. salvus sies. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 58. Salvus sis, Mnesiloche: salvum te advenire gaudeo. Adde 3. 6. 7. & *Terent. Andr.* 4. 5. 7. & 5. 4. 3. ¶ *Satin' salva?* V. *Salus*.

SAM, suam apud Priscos. *Fest.* V. *Calvar*. ¶ Item *eam*. *Enn.* apud *Fest.* in *Sas*. Nec quisquam sophiam, sapientia quæ perhibetur, In somnis vidit prius, quam sam discere cœpit. V. *Sos*, & *Sos*.

SAMÆI, orem. V. *Same*.

SAMARA. V. *Samera*.

SAMARIA, æ, f. *Samaria*, Σαμάρεια, regio, & urbs Palæstinæ, in Tribu Ephraim. *Plin. l.* 5. *c.* 13.

SAMARITA, & Samarites, æ, Σαμαρείτης, qui est ex Samaria, Samaritanus. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 54. Ut huic Galilæorum natio, Felici Samaritæ parerent. *Adrian. Imp. in quadam ep.* apud *Vopisc. in Saturnino, cap.* 8. Nemo illic archisynagogus Judæorum, nemo Samarites, &c. *Juvenc. Presbyter lib.* 2. *Histor. Evang. v.* 256. Ut tibi Judæo mulier Samaritica potum (Dispernens veterum Samaritum jussa) ministrem. *Samaritum* pro *Samaritarum*, vel a recto plur. *Samarites*, ut *Curetes*. Adde *vers.* 324.

SAMARITANUS, a, um, ad Samariam pertinens. *Sedul. l.* 4. *v.* 222. Prætereasque viæ Dominus loca Samaritanæ. Prima syllaba male producitur, cum sit brevis: tertia male corripitur, cum sit longa.

SAMARITICUS, a, um, Samaritanus. *Juvenc. Presb. lib.* 2. *Hist. Evang. vers.* 256. Ut tibi Judæo mulier Samaritica potum, &c.

SAMARITIS, idis, Σαμαρεῖτις, quæ est ex Samaria. *Juvenc. Presb. lib.* 2. *v.* 246. Præteriens sed forte venit Samaritide Sichem. & *vers.* 252. Mœnibus egrediens Samaritis femina venit. *Alcim. Avit. sub fin. lib.* 3. *Poemat.* Commendet stabulo Samaritidis extera cura.

SAMAROBRIVA, urbs est Ambianorum in Gallia ad Samaram fluvium, quasi Samaræ pons. pontem enim *briva* Gallorum lingua significare dicitur. Creditur esse, quæ nunc *Amiens* vocatur. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 24. 45. & 51. & *Cic. Fam.* 7. *ep.* 12. Quid tu fecisses, si te Tarentum, & non Samarobrivam misissem? *h. e.* non ad urbem asperioris cæli, & durorum hominum, sed ad mollem & voluptatibus deditam.

SAMBUCA, æ, f. *sambuca*, σαμβύκη, instrumentum musicum, idem ac illud, quod vulgo vocamus harpam. *Porphyr. in Ptolem. Harmon.* Sambuca triangulum instrumentum est, quod ex inæqualibus longitudine, sicut & crassitudine, nervis efficitur. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. Animadvertemus ex eo esse schema trigoni mundo, uti organi, quam σαμβύκην Græci dicunt. *Scip. Afric.* apud *Macrob. Saturn. l.* 2. *c.* 10. Docentur præstigias inhonestas: cum cinædulis, & sambuca, psalterioque eunt in ludum histrionum: discunt cantare, quæ majores nostri probro duci voluerunt. *Pers. sat.* 5. *n.* 95. Sambucam citius caloni aptaveris alto. *h. e.* citius calonem procerum, & stultum, atque ideo musicæ imperitum, sambucam pulsare docueris: citius asinum fidibus canendis aptum reddideris. ¶ Videtur etiam poni pro sambucistria. *Spartian. in Adrian. c.* 26. In convivio tragœdias, comœdias, Atellanas, sambucas, lectores, poetas pro re semper exhibuit. V. *Sambucina*. ¶ Est & genus machinæ militaris, *ponte levatojo*. *Fest.* Sambuca organi dicitur genus, a qua sambucistriæ quoque dicuntur. Per similitudinem etiam machinam appellarunt, qua urbes expugnant. Nam ut in organo chordæ, sic in machina funes intenduntur. Hæc *Festus*. Erat autem hujusmodi machina pons quidem ligneus, qui funibus circa tensis e navibus, aut turri lignea erectus conscendendis hostium muris viam præbebat. *Veget. l.* 4. *de re milit. c.* 21. & *Vitruv. l.* 10. *c. ult.* V. *Lips. l.* 1. *Poliorcet. dial.* 6.

SAMBUCEUS, a, um, *di sambuco, sambuchino*, ἀκτίνεος, qui est e sambuco. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Canes vivi in furca sambucea arbore figi. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 10. L. Junius Brutus baculo sambuceo aurum infusum deo donum tulit. *Livius* hoc idem narrans, corneum baculum fuisse dicit, *l.* 1. *c.* 56. *a med.*

SAMBUCINA, æ, f. σαμβυκίστρια, quæ sambuca canit, sicut fidicina, quæ fidibus. *Plaut. Stich.* 2. 2. 57. Fidicinas, tibicinas, sambucinas advexit secum forma eximia. In quibusdam editionib. est *sambucas* eod. sensu. V. *Sambuca*.

SAMBUCISTRIA, æ, f. σαμβυκίστρια, mulier sambuca canens, quæ & sambucina dicitur. *Liv. l.* 39. *c.* 6. Tunc psaltriæ, sambucistriæque, & convivalia ludionum oblectamenta addita epulis.

SAMBUCUS, & Sabucus, i, f. *sambuco*, ἀκτῆ, ἀκτέα, arbor fungosi generis, multa medulla, racemos ferens acinis nigris & parvis, humoris lenti, inficiendo maxime capillo: qui & ipsi aqua decocti manduntur. Raro visitur in montibus. Firmissima est contra humorem ad pedamenta: taleis seritur, ut populus: habetque varios in medicina usus. *Plin. l.* 16. *c.* 18. & 27. *ad fin.* & *lib.* 17. *cap.* 20. *extr.* & *cap.* 22. & *lib.* 24. 2. 8. *a med.* ¶ Dicitur *sabucus* a *Seren. Sammon.* ut *cap.* 7. *v.* 100. & *cap.* 19. *vers.* 337. Ungitur &

succis, dederit quos parva sabucus. *h. e.* chamæacte. *& cap.* 17 *v.* 523. & *cap.* 18. *vers.* 528. teneræ radix decocta sabuci. *& cap.* 32. *v.* 587. Prodest ex parvia acinos potare sabucis. *& cap.* 4. ubi de capillo tingendo, *vers.* 50. vel mitia poma sabuci. Adde *Scribon. Larg. compos.* 160. ubi *sabucum* est neutro gen. & fructum significat. Ad quem locum notat *Joan. Rhod.* Poetica licentia autem, & a prosæ Scriptoribus non admittenda.

SAME, es, f. Σάμη, insula maris Ionii prope Caphaleniam, apud *Plin. l.* 4. *c.* 12. *Pomp. Melam l.* 2. *c.* 7. *circa med. Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 5. *v.* 67. *&* 13. *Metam. v.* 711. & *Sil. l.* 15. *v.* 303. ¶ Item oppidum Cephaleniæ contra Asteriam ins. cujus incolas Samæos *Liv. l.* 38. *c.* 29. appellat. *Id. ibid. & cap.* 18. & *Virg.* 3. *Æn. v.* 271. secundum *Servium*: rectius tamen de insula intelligitur.

SAMERA, *&* Samara, æ, f. πτελέας, σπέρμα, semen ulmi. *Colum. l.* 5. *c.* 6. Attineam ulmum Tremellius Scrofa non ferre sameram, quod est semen ejus arboris, falso est opinatus. *Plin. l.* 16. *c.* 17. Attineæ non ferunt samaram, ita vocatur ulmi semen. quidam leg. *samera*, ut sit accusativ. plur. a *samerum*, n. *Id. l.* 17. *c.* 11. Ulmorum prius quam folio vestiantur, samara colligenda est circa Martias calendas, cum flavescere incipit.

SAMIA, æ, f. genus placentæ, sic dictæ a Samo insula, ubi optimæ fiebant in sacrificiis Junonis. *Tertull. l.* 3. *advers. Marcion. cap.* 5. *a med.* Placentas & samias cogere.

SAMIARIUS, ii, m. *Turneb. l.* 27. *adversar. c.* 26. In antiqua Inscriptione ait reperisse *Samiarius duplarius*, & putat esse eos, qui creta Samia arma, ferramenta, spicula prætorianorum, & satellitum Imperatoria ad nitorem fricabant, tergebantque, atque exasperabant gladiorum & jaculorum acies, & cuspides.

SAMIATUS, a, um, Samia cote exasperatus, politus, & tersus. Nam Samium lapidem poliendo auro utilem laudat *Plin. l.* 36. *c.* 21. Hinc Samiata ferramenta. *Aurelian. Imp. in epist.* apud *Vopisc. c.* 7. Arma tersa sint, ferramenta samiata, calceamenta fortia. Ubi *Salmas.* merito *Nonium* reprehendit, qui *cap.* 4. *n.* 434. ideo docet *samiatum* significare exasperatum, & *samiare* acuere, quia *Samium* acutum significat.

SAMIOLUS, a, um, diminut. a Samius. *Plaut. Stich.* 5. 4. 22. Batiolis bibunt, nos nostro Samiolo poterio. *h. e.* parvo poculo fictili.

SAMIUS, a, um, *di Samo*, Σάμιος, ad Samum insulam pertinens. *Juvenal. sat.* 16. *v.* 6. Et Samia genetrix quæ delectatur arena. *h. e.* Juno, cui Samos sacra fuit. *Terent. Eun.* 1. 2. 27. Samia mihi mater fuit. *Liv. l.* 37. *c.* 10. *&* 11. Samia terra. *h. e.* Samos insula. ¶ Samius senex *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 62. est Pythagoras, qui & *Samius* absolute. *Id.* 3. *Fast. v.* 153. Sive hoc a Samio doctus, qui posse renasci Nos putat. *Pers. sat.* 3. *v.* 56. Et tibi quæ Samios diduxit littera ramos, &c. V. *Pythagoras* in fine. ¶ Samius lapis, poliendo auro utilis, laudatur a *Plin. l.* 36. *c.* 21. ¶ Samia terra duplex, collyrium, & aster, varios habet usus in medicina. *Id. l.* 35. *c.* 16. Adde *lib.* 28. *c.* 12. *ad fin. & cap.* 19. & *lib.* 31. *c.* 10. *a med.* ¶ Samia creta fictilibus valde idonea, Samiis vasis nomen dedit: quæ & *Samia* absolute dicta sunt: quamvis e Samia creta non essent. *Lucil.* apud *Non.* 2. 4. *v.* 434. Et non pauper uti Samio curtoque catino. *Cic. in fragm. ibid.* Quam simpuvia pontificum diis grata sint, Samiæque capedines. *Tibull.* 1. 2. *el.* 6. *v.* 29. At tibi læta trahant Samiæ convivia testæ. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 51. *a med.* Argentum quoque vult? utatur licet. nos Samiis delectabimur. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *a med.* Samia etiamnum in esculentis laudantur. *Plaut. Men.* 1. 2. 65. Placide pulta. *Pe.* metuis, credo, ne foras Samiæ sint. Similem jocum habet *Bacch.* 2. 2. 22. *Auson. epigr.* 8. Fama est, fictilibus cœnasse Agathoclea regem, Atque abacum Samio sæpe onerasse luto. ¶ Samiæ testæ fragmento amputari tuto membrum aliquod credebant. *Plin. sub fin. cap.* 12. *lib.* 35. Samia testa Matris deum sacerdotes, qui Galli vocantur, virilitatem amputare, nec aliter citra perniciem, M. Cœlio credamus, qui linguam sic amputandam objecit gravi probro. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Testam sumit homo Samiam, sibique illico telo Præcidit caulem testesque una amputat ambo. Sic *Juvenal. sat.* 6. *v.* 513. Mollia qui rupta secuit genitalia testa. Adde *Martial. l.* 3. *epigr.* 81. Ex his male ducit *Non. loc. sup. cit. Samium* acutum significare: & merito reprehenditur a *Salmas. ad Vopisc. in Aurel. c.* 7. ¶ *Samii*, orum, Sami incolæ. *Liv. l.* 33. *c.* 20. *in f.* & *Cic. Verr.* 3. *c.* 20.

SAMNIS, itis, m. & f. qui est ex Samnio. *Lucil.* apud *Non.* 2. 4. *n.* 425. & *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. Æserninus fuit Flaccorum munere, quidam, Samnis, spurcus homo, vita illa dignu', locoque. *Id.* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 23. quamvis bonus ipse Samnis in ludo, ac rudibus, civis satis asper. Utrumque loco gladiatorem intelligit. V. *Samnites*. *Liv. l.* 10. *c.* 16. *in fin.* Samnitem illis exercitum paratum venisse. *Plin. l.* 34. *c.* 6. Cum bello Samniti Apollo jussisset, &c. *Sil. lib.* 4. *v.* 560. Huic horret thorax Samnitis pellibus ursæ. *Lucan. l.* 2. *v.* 136. rerumque potestas Mutavit translata locum, Romanaque Samnis Ultra Caudinas speravit vulnera Furcas. *Samnis* per synecdochen, Samnites, ut apud *Liv. l.* 10. *c.* 35. Jam invasurum castra Samnitem credentes. *& lib.* 7. *c.* 33. *a med.* Tum capi, occidi Samnis. ¶ *Samnitis* pro *Samnis* in tacito casu. *Cato* apud *Priscian. l.* 7. *pag.* 762. *Putsch.* Ager Gallicus, Samnitis, Apulus, Bruttius. *Prudent. lib.* 2. *advers. Symmach. vers.* 515. asper Samnitis, Marsusque levis. ¶ Quod secundam syllabam in *Samnis* producit *Lucil. loc. cit.* V. quæ dicemus in fin. vocis *Sanguis*.

SAMNITES, tum, *&* tium, m. Σαμνῖται, pop. Samnii. De nominis causa ita *Festus* scribit: Samnitibus nomen factum ab hastis, propter genus hastarum, quod σαύνια appellent Græci. Alii aiunt Sabinis vere sacro voto, hoc genus hominum natum fines ejectum Comio Castronio duce occupasse collem, cui nomen Samnio, a quo Samnitas. Hæc *Festus*. Græci Saunitas dixere, ut est apud *Plin. l.* 3. *c.* 12. Iidem etiam Sabelli dicti sunt, diminut. a Sabinis, a quibus originem traxerunt, teste *Plin. loc. cit.* Ferunt enim, Sabinos, cum adversus Umbros bellum gererent, Marti votum fecisse, si victoria potirentur, se illi consecraturos, quicquid eo anno apud ipsos nasceretur. Quare cum ea bene gesta in patriam rediissent, cum reliquum anni totius proventum, tum etiam filios eo anno natos Marti consecrarunt. Eos igitur, cum adolevissent, duce Tauro, in Campaniam ad sedes novas quærendas emiserunt, ubi nullo propemodum negotio, ejectis Opicis, sedes suas collocarunt, originisque suæ memores Sabellos se, quasi Sabinorum subolem, appellarunt. Ferocissimam inter omnes Italicas Samnitium gentem fuisse, ex eo intelligi potest, quod cum iis per annos octoginta quotidiana prope armis a Romanis est dimicatum. V. *Liv. l.* 7. 8. 9. 10. & *Flor. l.* 1. *c.* 16. ¶ *Samnites* quoque fuere gladiatorum genus, cui hoc nomen, non quia natione essent Samnites, sed quia armatura eorum talis esset, qualis Samnitum. *Liv. l.* 9. *c.* 40. *ad fin.* Campani ab superbia, & odio Samnitium, gladiatores, quod spectaculum inter epulas erat, eo ornatu armarunt, Samnitiumque nomine appellarunt. Vide de iis *Lips. in Saturnalib. l.* 2. *cap.* 11. ¶ In genit. plur. est *Samnitium*, ut passim apud *Liv.* & al. Sed & *Samnitum* dici potest, ut in aliis hujus positionis.

SAMNITICUS, a, um, ad Samnites pertinens, ut Samniticum bellum. *Sueton. in Vitell. c.* 2. & *Flor. l.* 1. *c.* 16.

SAMNITIS. V. *Samnis*.

SAMNIUM, ii, n. *Abruzzo Citeriore*, regio Italiæ, quam Samnites incoluere. *Flor. l.* 1. *c.* 16. Populus Romanus ruinas ipsas urbium diruit, ut hodie Samnium in ipso Samnio requiratur.

SAMOLUS, li, f. apud Druidas Gallos est herba in humidis locis nascens, quæ in officinis Pulsatilla vocatur, ab aliquibus etiam *Samola*. Efficax est contra suum, & boum morbos. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ad fin.*

SAMOS, *&* Samus, i, f. *Samo*, Σάμος, insula maris Icarii, Ioniæ adjacens, contra Ephesum urb. Ibi Juno nata esse dicitur, & educata, & Jovi in matrimonium tradita. Hinc ibi præcipue colebatur. Scribit *Varro* apud *Lactant. l.* 1. *c.* 17. prius Partheniam nominatam, ibique antiquissimum fuisse Junonis templum & simulacrum in habitu nubentis figuratum, & sacra ejus anniversaria nuptiarum ritu celebrari consuevisse. In ea etiam templum Bacchi fuit, quod Elpis aedificavit. *Plin. l.* 8. *c.* 16. *in fin. Stat.* 1. *Theb. v.* 261. Et Samon, & veteres armis excinde Mycenas. ¶ *Auson. Periocb.* 4. *Odyss.* Samum dicit, quæ *Plinio*, *Liv. Ovid.* & al. est Same. ¶ Hic primum vasa fictilia fabricata creduntur. V. *Samius*. ¶ In Samo insula natus est Pythagoras, maximus ille Philosophus, qui propterea a Poetis per Antonomasiam *Senex Samius*, & absolute *Samius* appellatur. Item Chœrilus Poeta, qui LXXV. Olympiade victoriam Atheniensium contra Xerxem versibus scripsit, pro singulis versibus singulos staterес aureos recipiens, quem tamen *Horat. in Arte Poet. v.* 357. incultum Poetam vocat. ¶ Samos altera, seu Same, *Samandrachi*, Σαμοθράκη, ins. Thraciæ, in mari Ægæo, vel ins. maris Ægæi, Thraciæ adjacens, quæ etiam Samothraca, & Samothracia appellatur, & Poetice Samos Threicia. *Virg.* 7. *Æn. v.* 208. Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. ¶ Olim Dardania dicta est a Dardano quodam Trojano, qui Palladium secum ferens eo traditur confugisse. Post Samii ex insula illa maris Icarii bello ejecti, cum se ex Asia in Thraciam recepissent, inditum nomen, ut pro Dardania Samothracia vocaretur. In ea Venus, Pothos, & Phaethon colebantur, Scopæ manu sculpti. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *circa med.*

SAMOTHRACE. V. in voce præced. ¶ Latina positione est *Samothraca*, æ. *Liv. l.* 44. *c.* 45. *extr.* & *lib.* 45. *c.* 5. *&* 6.

SAMOTHRACENUS, a, um, ad Samothracam pertinens, ut Zancles Samothracenus, *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 63. *Harduini*.

SAMOTHRACES, cum, m. & Samothraces dii idem erant ac Penates Romanorum. *Macrob. l.* 3. *c.* 4. *Cassius Hemina ibid.* dicit, Samothracas deos, eosdemque Romanorum Penates, proprie dici θεοὺς μεγάλους, &c. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. scribit, deos Samothraces fuisse duos, Cælum & Terram: nam hos quoque dici deos magnos, & in Augurum libris *Divos potes*, & apud Samothracas θεοὺς δυνατούς. Alii tres statuerunt Samothracas, Jovem, Minervam, & Junonem: alii quatuor, eosdemque, quos etiam Cabiros appellat *Interpr. Apollon. in Argon. l.* 1. nempe Cererem, Proserpinam, Plutonem, & Mercurium. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 144. jures licet & Samothracum, Et nostrorum aras. V. *Voss. de Idololatr. l.* 2. *c.* 57.

SAMOTHRACIA, æ, f. eadem quæ Samothrace. *Virg.* 7. *Æn. v.* 208. Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur. ¶ Est etiam hoc nomine gemma quædam nigra, ac sine pondere, ligno similis, quæ ibi copiose nascitur. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SAMOTHRACIUS, a, um, ad Samothraciam pertinens, ut Samothracia cæpa, *Plin. l.* 19. *c.* 6. ¶ Samothracia ferrea *Lucretius l.* 6. *v.* 1042. sunt annuli ferrei, qui in Samothracia primum fieri cœpti sunt. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *a med.* Nec non & servitia jam ferrum (*annuli*) auro cingunt: alia per se se mero auro decorant: cujus licentiæ origo nomine ipso in Samothraca id institutum declarat. *Isid. l.* 19. *Orig. c.* 32. Samothracius annulus aureus est quidem, sed capitulo ferreo a loco ita vocatus.

SAMPSA, *vel* Samsa, *vel* Sansa, æ, f. *sansa*, olivarum caro mola suspensa leviter comminuta, & ossibus liberata, quæ deinde exprimitur, oleumque fundit, aut aridis quibusdam herbis, seminibusve con-

condita in usum cibi, condimentive reponitur. Ejus conficiendæ rationem *Colum.* toto *cap.* 47. *l.* 12. tradit. *Id. ibid. cap.* 49. Olea injicitur quam mundissimis molis suspensis, ne nucleus frangatur: & cum est in sampsam redacta, tunc sal coctus, aritusque manu permisceratur cum ceteris aridis condimentis. Adde *cap.* 50. *circa med.* ubi quidam sampsam pro officulo, seu nucleo olivæ accipiunt: sed non satis probant.

SAMPSUCHINUS, a, um, σαμψύχινος, qui est ex sampsucho. *Plin. lib.* 21. *cap.* 22. Fit ex eo oleum, quod sampsuchinum vocatur, aut amaracinum.

SAMPSUCHUM, *maggiorana, sansugo*, σάμψυχον, herba, quæ aliter amaracus. *Plin. l.* 21. *c.* 11. Amaracum Diocles medicus, & Sicula gens appellavere, quod Ægyptus & Syria sampsuchum, &c. *Id. c.* 22. Sempsuchum, sive amaracum, in Cypro laudatissimum & odoratissimum, scorpionibus adversatur ex aceto & sale illitum. *Colum. l.* 10. *v.* 171. Nataque jam veniant hilari sampsucha Canopo. V. *Amaracus.*

SANUS. V. *Sanus.*

SANABILIS, le, *sanabile*, ἰάσιμος, qui sanari potest. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 37. *a med.* Ii sunt constituti, quasi mala valetudine animi, sanabiles tamen. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Quisquis dolor deorsum tendit, sanabilior est. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 59. Vulneris id genus est, quod cum sanabile non sit, &c. *Senec. ep.* 108. Qui ad philosophorum scholas venit, aut sanior domum redeat, aut sanabilior.

SANATES, um, m. populi, qui infra, supraque Romam habitaverunt: ita dicti, quia cum desciviissent a Romanis, brevi post in amicitiem, quasi sanata mente, redierunt. *Fest.* & *Gell. l.* 16. *c.* 10. *ex XII. Tab.*

SANATIO, onis, f. *guarigione, sano*, valetudinis restitutio, sanitas, salus. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 3. Cumque ad corporum sanationem multum ipsa corpora, & natura valeant. ¶ Translate *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 15. *extr.* Eorum igitur malorum in una virtute posita sanatio est.

SANATOR, oris, m. *sanatore*, θεραπευτής, qui senat. *Paulin. Nolan. in Nat. XI. S. Fel. edit. Murator. v.* 294. & *in XII. v.* 272.

SANATUS, a, um, *guarito, risanato*, ὑγιασθείς, ad sanitatem perductus, sanitati restitutus. *Ovid. de remed. Amor. v.* 113. post multos sanatus creditus annos. *Plin. l.* 29. *cap.* 6. *ante med.* Sanatum vulnus. ¶ Translate *Liv. l.* 2. *c.* 34. Sanata discordia. *Gell. l.* 2. *c.* 12. *ad fin.* Adversarios sanatos magis cupiunt, quam perditos. *Val. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 1. *extern.* Unius orationis saluberrima medicina sanatus.

SANCAPTIS, idis, f. nomen fictum aromatis, apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 43.

SANCHROMATON, i, n. dracontea, genus herbæ. *Apul. de virtutib. herb. cap.* 14.

SANCIO, is, sanxi, *olim* sancivi, *aut* cii, sancitum, & sanctum, a. 4. *decretare, ordinare, stabilire, sanziare*, κυρόομαι, decerno, constituo, scisco. Propium est legislatorum & legum. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 31. *circa med.* Tam diligenter cavet & sancit, ut heredes sui, &c. *Id. pro Flacc. c.* 28. Flaccus sanxit edicto, ne aurum ex Asia exportari liceret. *Id. ad Brut. ep.* 5. *a med.* Nec, quo minus id postea liceret, ulla lex sanxit. *Justin. l.* 3. *c.* 2. *ad fin. de Lycurgo.* Nihil lege ulla in alios sanxit, cujus non ipse primus in se documenta daret. *Plin. l.* 15. *c.* 19. *a med.* Cato cibaria ruris operariis, justa ceu lege sanciens. *prescrivendo. Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 1. *ante med.* Solonis legem negligam, qui capite sanxit, si qui in seditione non alterutrius partis fuisset. *ordinò pena la vita.* & *lib.* 3. *Offic. c.* 13. Quid est aliud, erranti viam non monstrare (quod Athenis execrationibus publicis sancitum est) si hoc non est, &c? *Al. leg.* sanctum est. *Id.* 4. *Verr. c.* 50. Agrigentini de senatu cooptando Scipionis leges antiquas habent: in quibus & eadem illa sancta sunt, & hoc amplius, &c. *Id. de Harusp. resp. c.* 14. *extr.* Hoc si minus civili jure perscriptum est, lege tamen naturæ, communi jure gentium sancitum est, ut, &c. *Sueton. in Claud. c.* 25. Omnes, qui exponerentur, liberos esse sanxit. *Id. ibid. c.* 11. Omnium factorum dictorumque veniam & oblivionem in perpetuum sanxit. ¶ *Sancire legem*, sciscere, statuere, *far una legge. Cic. pro Planc. c.* 18. Noli putare, legibus istis, quas senatus de ambitu sancire voluerit, id esse actum, ut suffragatio tolleretur. *Id. pro Dom. c.* 30. *ad fin.* Majores de civitate & libertate ea jura sanxerunt, quæ nec vis temporum, nec potentia magistratuum labefactare possit. *Quintil. l.* 2. *c.* 13. Neque enim rogationibus, plebisve scitis sancta sunt ista præcepta. *Cic. de Amic. c.* 12. Hæc igitur lex in amicitia sanciatur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. ¶ *Sancire scelus*, pœna inflicta punire, *punire. Cic.* 2. *de Leg. c.* 9. *ad fin.* Incestum pontifices supremo supplicio sanciunto. & *lib.* 3. *c.* 20. Noxiæ pœna par esto, ut in suo vitio quisque plectatur, vis capite, avaritia mulcta, honoris cupiditas ignominia sanciatur. *Id. pro Planc. c.* 29. Noli maleficium putare esse gratiam: noli observantiam sancire pœna. *In lemmate cap.* 4. *l.* 16. *Gellii.* In quæ verba conceptum fuerit jusjurandum de furtis militaribus sanciendis. Ipse *Gell. l.* 20. 1. *a med.* Injurias factas quinque & viginti assibus sanxerunt. *h. e.* 25. assium mulcta vindicarunt. ¶ *Sancire pœnam*, lege pœnam statuere, *imporre. Stat. Theb.* 3. *v.* 244. ni me veterum pœnas sancire malorum Gentibus, & diros finitis punire nepotes. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 6. Sancire exsilium alicujus senatusconsulto. ¶ Sæpe est firmare, confirmare, & quasi sanctum facere, *stabilire, confermare, ratificare. Cic.* 3. *Agrar. c.* 1. *ad fin.* Genus id agrorum certo capite legis impudentissime confirmari atque sanciri. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 21. Antonium circumire veteranos, ut acta Cæsaris sancirent. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 2. Et quoniam obsidibus cavere inter se non possent, ne res efferatur, ut jure jurando & fide sanciatur, petunt. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 10. *a med.* Filium morte multavit, ut dolore suo sanciret militaris imperii disciplinam. *Id. post redit. in Sen. c.* 4. Ut, me conservato, vestram in posterum dignitatem auctoritatemque sanciret. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 5. Cum omnia cum omnibus fœdera sanguine meo sancirentur. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 65. Sancire pacta. *Claudian. de B. Get. v.* 573. hæc mundo pacem victoria sancit. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Eam capitis pœnam sanciendæ fidei gratia horrificam reddiderunt. *Sil. l.* 1. *v.* 304. verba ocius acer Inturio sancit jaculo, figitque per arma Stantem pro muro. *Virg.* 12. *Æn. v.* 200. Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine sancit. Ubi *Servius*: confirmat, sancta esse facit: quia cum fiunt fœdera, si coruscatio fuerit, confirmantur. *Nep. in Attic. c.* 19. *extr.* Quæ conjunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiorem. *Cic.* 13. *Phil. c.* 5. *sub fin.* Utrum igitur augurem populus R. libentius sanciet, Pompejum an Antonium? *Propert. l.* 4. *el.* 9. *extr. de Hercule.* quoniam manibus purgatum sanxerat orbem, Sic Sancum Tatii composuere Cures. *h. e.* firmaverat, pacaverat. *Id. ibid. v.* 19. ita boves, Arvaque mugitu sancite boaria longo. *h. e.* firmate his locis nomen fori boarii. V. *Boarius. Stat. l.* 3. *silv.* 3. *in fin.* Sancire alicui carmina. *h. e.* perpetuo dicare, ut ait *Virg.* 1. *Æn. v.* 77. Rursum *Stat.* 11. *Theb. v.* 344. Non ego te contra Stygiis feralia sanxi Vota deis. ¶ Alterum præteritum *sancivi* antiquum est. *Pompon.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 368. *Putsch.* & apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 904. Sanciverat jus utile civitati. ¶ *Servius loc. cit.* scribit, *sancire* proprie esse sanctum aliquid, id est consecratum facere, fuso sanguine hostiæ: & dictum *sanctum*, quasi sanguine consecratum.

SANCTE, *religiosamente, piamente, santamente*, ἁγίως, ὁσίως, religiose, auguste, pie, secundum ea, quæ sancita sunt legibus, institutis, & ritibus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 21. Auguste sancteque venerari deos. & *lib.* 1. *c.* 20. *sub fin.* Pie sancteque colere deum. *Plaut. Rud.* 4. 7. 8. Isto pauper es, cum nimis sancte pius. *Id. Cistell.* 2. 3. 57. & *Capt.* 4. 2. 112. & *Terent. Hecyr.* 2. 2. 26. Sancte jurare alicui. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 4. Tu nunquam ulla in re dignum reprehensione putassem, cum te sanctissime gereres, nisi inimicos multos haberemus. *Id.* 5. *Fam. ep.* 8. *a med.* Meque ea quæ tibi promitto, sanctissime esse observaturum, diligentissimeque esse facturum. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Corrumpi mores in scholis putant: sed domi quoque. & sunt multa ejus rei exempla, tam læsæ hercle, quam conservatæ sanctissime utrobique opinionis. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 2. *a med.* Adversaria sunt menstrua, tabulæ sunt æternæ: hæc delentur statim, illæ servantur sancte. *Martial. l.* 8. *epigr.* 1. Laurigeros domini, liber, intrature Penates, Disce verecundo sanctius ore loqui. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 15. *n.* 6. Q. Scævola Asiam tam sancte & tam fortiter obtinuit, ut, &c. *h. e.* abstinenter, moderate. *Plin. in Paneg. c.* 87. Vos quoque, quos parens noster familiariter inspicere dignatur, fovete sancte judicium ejus, quod de vobis habet. *h. e.* diligenter, accurate, *scrupolosamente.* & *Val. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 5. Nulli tunc subsessores alienorum matrimoniorum oculi metuebantur: sed pariter & videre sancte, & aspici, mutuo pudore custodiebantur. *h. e.* caste. Sic *Quintil. decl.* 3. *c.* 14. *sub fin.* Plura pæne moribus, quam viribus vicimus, cum captivæ quoque sancte habebantur. Adde *Curt. l.* 3. *c.* 12. *a med.* & *Lactant. l.* 6. *c.* 24. *a med.* Sic *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *circa med.* Ductare exercitus, & patrare bellum, apud Sallustium (V. *Ducto*) dicta sancte, & antique, ridentur a nobis, si diis placet.

SANCTESCO, is, n. 3. sanctus fio, vel sum. *Att.* apud *Non. c.* 2. *n.* 576. Occulte nomitudo oblitteretur Pelopidarum, ec per nos sanctescat genus.

SANCTIFICATIO, onis, f. *santificazione*, ἁγιασμός, actus sanctificandi. *Tertull. de exhortat. ad castit. c.* 1. & *Sidon. l.* 8. *ep.* 14.

SANCTIFICATOR, oris, m. qui sanctificat. *Tertull. in Prax. c.* 2. *Augustin. l.* 10. *Confession. c.* 34. *a med.*

SANCTIFICIUM, ii, n. sanctificatio, vel sanctificationis locus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 47. *ex D. Paulo ad Rom.* 6. 19.

SANCTIFICO, as, a. 1. ἁγιάζω, sanctum facio, consecro, divinis honoribus prosequor. *Tertull. de orat. c.* 3. *Prudent. in hymn. ante cib. v.* 15.

SANCTIFICUS, a, um, sanctificans. *Juvenc. Presb. in præfat. l.* 1. *in fin.* Ergo age sanctificus adsit mihi carminis auctor Spiritus.

SANCTILOQUUS, a, um, qui sancte loquitur, ut Lucas sanctiloquus, *Prudent. in Apotheos. v.* 1070. Sanctiloqui libri, *Arator l.* 2. *in Act. Apost. v.* 730. Sanctiloquus propheta, *Paulin. Nolan. carm.* 23. *Nat.* 8. *S. Felic. v.* 228.

SANCTIMONIA, æ, f. *santità, santimonia*, ἁγιότης, idem quod sanctitas. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 10. *ad fin.* Viri sapientissimi ac fortissimi cives, qui mihi videntur ex hominum vita ad deorum religionem & sanctimoniam demigrasse. *h. e.* deorum numero adscripti esse, & digni, qui religiose & sancte, tanquam dii colantur. *Id. pro Quint. c.* 17. *a med.* Quid mihi, inquit, cum ista summa sanctimonia, ac diligentia? viderint, inquit, ista officia viri boni. & *cap.* 30. Habere domum clausam pudori, & sanctimoniæ. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 33. Sanctimonia nuptiarum. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 69. *extr.* Torquata, priscæ sanctimoniæ virgo.

SANCTIMONIALIS, is, f. *Monaca*, mulier sanctimoniæ & cultui Dei addicta. *Augustin. l.* 2. *Retract. c.* 22. Ut nonnullas etiam sanctimoniales dejecisse in nuptias diceretur. Adde *epist.* 169. ¶ Adjective *Impp. Valent.* & *Marcian. lib.* 1. *Cod. tit.* 2. *leg.* 13. Sanctimonialis mulier. *Imp. Justinian. ibid. tit.* 3. *leg.* 56. Sanctimonialem vitam vivere.

SANCTIMONIALITER, ut sanctimonialem decet, sancte. *Imp. Justin.*

stim. loc. cit. in voce praeced. Reliquum vitæ tempus sanctimonialiter degere.

SANCTIO, onis, f. *decreto, costituzione, sanzione, statuto, legge, ordine, pubblicata*, actus sanciendi, rogatio, lex. Est qui docet proprie esse legem illam, quæ pœnam irrogat: quod non semper verum est. *Cic. pro Balb. c.* 14. Sanctiones sacrandæ sunt aut genere ipso, aut obtestatione & consecratione legis, aut pœnæ, cum caput ejus, qui contra facit, consecratur. *& cap.* 16. Ille populus in superiori conditione causaque ponitur, cujus majestas fœderis sanctione defenditur. *Id. 6. Verr. c. penult. sub fin.* Nisi vehementius homini minatus essem, nisi legum sanctionem, pœnamque recitassem, tabularum mihi potestas facta non esset. *Auct. ad Herenn.* l. 2. *c.* 10. Plus valet sanctio permissione. *h. e.* lex quæ cogit, quam quæ permittit. *Liv. l. 4. c.* 51. Ægerrime plebs ferebat, jacere tamdiu irritas sanctiones, quæ de suis commodis ferrentur, cum interim de sanguine ac supplicio suo latam legem confestim exerceri. *Papinian. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg. antepenult.* Sanctio legum, quæ certam pœnam irrogat iis, qui, &c.

SANCTITAS, atis, f. *santità*, ἁγιότης, ὁσιότης, qualitas illa, qua res venerabiles & inviolabiles sunt. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Georg.* 4. *v.* 211. Se regibus devovent, & post eos vitam refutant: adeo illis ingenita est sanctitas regii nominis. *Cæs.* apud *Sueton. in ejus vita, c.* 6. Est ergo in genere & sanctitas regum, qui plurimum inter homines pollent, & cærimonia deorum, quorum ipsi in potestate sunt reges. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 62. *sub fin.* Qui non modo templo, sed duobus millibus passuum eandem sanctitatem tribuerant. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ipsam foris sanctitatem ludorum talarium licentia solvere. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l.* 4. *c.* 9. Religiosum est, quod propter sanctitatem aliquam remotum ac sepositum a nobis est. ¶ Est etiam scientia colendorum deorum, ut est apud *Cicer. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 41. *in fin.* sicut pietas est justitia adversum deos. *Id. ibid.* 1. c. Quæ potest esse pietas, quæ sanctitas, quæ religio? Hæc enim omnia pure ac caste tribuenda deorum numini sunt. Adde *lib.* 1. *Offic. c.* 3. *a med.* ¶ Et colendorum Manium. *Cic. in Top. c.* 23. *in fin.* Æquitas tripartita dicitur esse: una ad superos, altera ad manes, tertia ad homines pertinere. Prima, pietas: secunda, sanctitas: tertia justitia aut æquitas nominatur. *Id.* 2. *de Legib. c.* 9. *in fin.* Manium jura sancta sunto: hos leto datos divos habento. *Id. de Amic. c.* 4. Plus apud me antiquorum auctoritas valet, qui mortuis tam religiosa jura tribuerunt. ¶ In hominibus est probitas, innocentia morum, integritas, sanctimonia. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 3. *ante med.* Omnes sic existimant, quasi lumen aliquod, exstinctis ceteris, elucere sanctitatem, & prudentiam, & dignitatem tuam. *Plin. in Paneg. c.* 3. *extr.* Deos non tam accuratis adorantium precibus, quam innocentia & sanctitate lætari. *Nep. in Lysand. c. ult.* Ut ad Ephoros sibi testimonium daret, quanta sanctitate bellum gessisset. *h. e.* integritate, & abstinentia a crudelitate & avaritia. ¶ Est præcipue abstinentia a rebus venereis, castitas, *castità*. *Plin.* l. 1. *ep.* 12. Dolorem pedum abstinentia, sanctitate, quoad viridis ætas, vicit, & fregit. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 60. Plures (*ancillæ*) perstitere sanctitatem dominæ tueri. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Ad profligandam provinciam maxime profecisse singularem ducis sanctitatem: quippe qui captivos pueros puellasque præcipuæ pulcritudinis Barbaris restituerit. Adde *Plin. l.* 4. *ep.* 21. *a med.* Huc pertinet illud *Cicer. pro Cæl. c.* 13. *a med.* Petulantes facimus, si matremfamilias, secus quam matronarum sanctitas postulat, nominemus. *& Liv. l.* 34 *c.* 6. *ante med.* Nobis quoque verendum sit, ne cum ea (*lege*) pudorem sanctitatemque feminarum abrogemus. *& Vellej. l.* 2. *c.* 29. *de Cn. Pomp.* Vir innocentia eximius, sanctitate præcipuus. *& Quintil. l.* 2. *c.* 2. Ut teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat. ¶ In plur. numero *Cic. post redit. in Sen. c.* 14. *& lib. & cap.* 25 *de nat. Deor.* Mecum deorum & hominum sanctitates omnes & religiones abfuerunt. *Arnob. l.* 6. *pag.* 199. Sigillaria ista formare, adorare pro diis ea, sanctitatibus accumulare divinis. *h. e.* cæremoniis & honoribus.

SANCTITUDO, inis, f. *santità*, ἁγιότης, idem quod sanctitas: excepto quod minoris est usus. *Gell. l.* 13. *c.* 3. Nihil quicquam interest, suavitudo dicas, an suavitas; sanctitudo, an sanctitas. *Acc.* apud *Non. c.* 2. *n.* 805. Alia hic sanctitudo est, aliud & nomen, & numen Jovis. *Turpil. ibid.* Miseram terrent me omnia, maris scopuli, sonitus, solitudo, sanctitudo Apollinis. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. *a med.* Tanta sanctitudo fani, ut nunquam quisquam violare sit ausus. Ubi *Gell.* Sanctitas quoque, & sanctimonia non minus Latine dicuntur: sed nescio quid majoris dignitatis est verbum, sanctitudo. *Cic. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* Sanctitudo sepulturæ. *Afran. ibid.* Tuam majestatem, & nominis matronæ sanctitudinem.

SANCTOR, oris, m. *legislatore*, νομοθέτης, qui aliquam legem sancit. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 26. *in fin.* Sed præcipuus Servius Tullus sanctor legum fuit, queis etiam reges obtemperarent.

SANCTUARIUM, ii, n. *santuario*, ἁγιαστήριον, sacrarium, sacer locus. *Aggen. de limitib. pag.* 61. *Goes.* Extra sanctuarium, profanum dictum est. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, ut de tabulis, aut libris, in quibus sancta referuntur. Hinc sanctuarium Principis, id est libri, & commentarii secretiores Principis, vel locus ipse, & tabularium, in quo hujusmodi libri repositi asservantur. *Sicul. Flacc. ibid. pag.* 16. Quod siquis contradicat, sanctuarium Cæsaris respici solet. Omnium enim agrorum & divisorum, & assignatorum formas, sed & divisionem commentarios, & principatus in sanctuario habet. Qualescumque enim formæ fuerint, si ambigatur de earum fide, ad sanctuarium Principis revertendum erit. *Plin. l.* 10. *ep.* 8. In sanctuariis Mithridatis maximi regis devicti Cn. Pompejus invenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti.

SANCTUS, a, um, *decretato, stabilito, ordinato*, κυρωθείς, decretus, sancitus, constitutus: particip. a *sancio*. *Liv. l.* 10. *c.* 9. Eodem anno M. Valerius consul de provocatione legem tulit, diligentius sanctam. *Id. l.* 30. *c.* 19. *a med.* Ne Servilio fraudi esset, quod tribunus plebis fuisset, contra quam legibus sanctum erat. *Al. leg. utroque loco* sancitum. *al.* sanctum. *Plaut. Trin.* 4. 3. 26. Ambitio jam more sancta est, libera est a legibus. ¶ Est etiam adjectivum, & dicitur de iis rebus, quæ sanctione seu lege firmata sunt & munita, ne quis aut invadere, aut violare possit. *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 8. *leg.* 9. Proprie dicimus sancta, quæ nec sacra, nec profana sunt, sed sanctione quadam confirmata: ut sunt leges, quia sanctione quadam subnixæ sunt. quod enim sanctione quadam subnixum est, id sanctum est, etsi deo non sit consecratum. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 4. Castam concionem, sanctum campum, inviolatum corpus civium R. integrum jus libertatis defendo servari oportere. *Id.* 3. *de Legib. c.* 3. *ad fin.* Tribuni sancti sunto. ¶ De Ærario sanctiore V. *Ærarium*. ¶ Etiam muri civitatis, & portæ sanctæ dicuntur a *Caj. Dig. lib.* 1. *tit.* 8. *leg.* 1. & ab *Hermogeniano lib.* 43. *tit.* 6. *leg.* 2. quia legibus cautum est, *v. gr.* ne cui ascendere, aut diruere, aut inhabitare liceat. *Virg. Æn.* 12. *v.* 648. Sancta ad vos anima, atque istius inscia culpæ Descendam. Ubi *Servius*, & *Macrob. l.* 3. *cap.* 3. *Saturn.* Sancta, hoc est incorrupta, neque enim sacra aut religiosa anima Turni tenebatur. Hinc *sancta* quæcumque inviolate, integre, religiose servari oportet. *Enn.* apud *Cicer.* 1. *Offic. c.* 8. Nulla sancta societas, nec fides regni est. *Liv.* l. 8. *c.* 37. Nec induciarum sancta fides fuit. *Cic. pro Quint. c.* 6. *a med.* Nullum est officium tam sanctum atque solenne, quod non avaritia comminuere atque violare soleat. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 38. Nullum esse officium, nullum jus tam sanctum atque integrum, quod non ejus scelus atque perfidia violarit & imminuerit. *Id. pro Quint. c.* 1. *sub fin.* Si apud hoc consilium ea opibus, non ea veritate causa pendetur, nihil est jam sanctum, neque sincerum in civitate. *Id. pro Arch. c.* 8. *a med.* Sit igitur, judices, sanctum apud vos, humanissimos homines, hoc poetæ nomen, quod nulla unquam barbaria violavit. *Id. Attic. l.* 15. *ep.* 19. *in fin.* Me quidem id multo magis movet, quod mihi est & sanctius, & antiquius. *Nep. in Timoth. in fin.* Sanctiora jura patriæ, quam hospitii. *Liv.* l. 23. *c.* 22. *a med.* Si quid unquam arcani, sanctive ad silendum in curia fuerit, id omnium maxime tegendum, occulendum, obliviscendum. *Valer. Flacc. l.* 5 *v.* 499. Sed me nuda fides, sanctique potentia pacti Huc tulit. ¶ *Sanctus dies*, sancte colendus, celebrandus. *Horat.* l. 4. *od.* 11. *v.* 17. dies Jure solemnis mihi sanctiorque Pæne natali proprio. *Sulpicia* inter carmina *Tibulli l.* 4. *carm.* 5 *v.* 1. Qui mihi te, Cerinthe, dies dedit, hic mihi sanctus, Atque inter festos semper habendus erit. ¶ Illa etiam, quæ sacra sunt, ut ædes deorum; vel religiosa, ut sepulcra, *sancta* dicuntur: quia aut lege, aut instituto majorum sancitum est, ut ne quapiam re violentur. V. *Religiosus*. Hinc *Trebat.* apud *Macrob. loc. cit.* Sanctum est interdum idem, quod sacrum, idemque quod religiosum: interdum aliud, hoc est nec sacrum, nec religiosum. *Virg.* sanctum pro sacro posuit (ut *Macrob. ibid.* adscribit) in illo *Æn.* 2. *v.* 686. & sanctos restinguere fontibus ignes. *scil.* quia divinitus immissi. *& Æn.* 6. *v.* 65. tuque o sanctissima vates præscia venturi. *scil.* quia deo plena, & sacerdos. Sic *Æn.* 11. *v.* 785. sancti custos Soractis Apollo. *& Æn.* 3. *v.* 406. sancti ignes. *h. e.* quibus crematur victima. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 18. Somnia ter sancta deveneranda mola. *Cic. de Univ. c.* 9. Lucifer deinde & sancta Mercurii stella cursum habent solis celeritati parem. Vertit *Cic.* verba *Platon. in Tim.* Ἑωσφόρον, καὶ τὸν ἱερὸν Ἑρμοῦ λεγόμενον (ἀστέρα) ἔθηκεν &c. Itaque *sanctam* faciam Mercurio intelligit: nam ipsis erat ille sacer alicui. ¶ *Sancti* sunt dii, & quæ ad illos pertinent. *Virg.* 3. *Æn. v.* 543. numina sancta precamur Palladis armisonæ. *& lib.* 4. *v.* 576. sequimur te, sancte deorum Quisquis es. *Lucil.* apud *Non. c.* 5. *n.* 25. Eumenidum sanctissima Erinnys. *Virg. Æn.* 3. *v.* 131. sancta oracula divum. *Ovid.* 14. *Met. v.* 536. Sancta deum genitrix. *& in fin. l.* 3. sanctæ aræ. *Gell. l.* 1. *c.* 21. Sanctissimum jusjurandum. ¶ Multæ sunt Inscriptiones apud *Gruter.* ut *pag.* 46. *n.* 7. *pag.* 48. *n.* 1. 2. & 11. *pag.* 49. *n.* 1. & *pag.* 1070. *n.* 6. item apud *Reines. class.* 1. *n.* 64. &c. *Gudium*, & *Muratorium*, in quibus Hercules *sanctus*, & *sanctissimus* cognominatur. Sic *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 71. Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno. Sancte, velis libro dexter inesse meo. V. *Sacrus*. ¶ Sanctos dicere etiam Imperatores R. tanquam diis proximos, imo tanquam deos. Sic appellat Vespasianum, addito patris nomine, *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 11. & Augustum *Ovid.* 2. *Fast. v.* 156. ¶ Item Manes. V. dicta in *Sanctitas*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 80. Salve, sancte parens, iterum: salvete recepti Nequidquam cineres. *Cic. Phil.* 14. *c.* 12. Actum igitur præclare vobiscum, fortissimi dum vixistis, nunc vero etiam sanctissimi milites. Adde *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 588. & *Tibull. l.* 2. *el.* 7. *v.* 13. ¶ Cum dicitur de hominibus, significat integrum, bonum, probatis moribus, innocentem, justum: atque adeo dignum qui observetur ab omnibus, violetur a nemine, *santo*, ὅσιος, ἅγιος. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 15. Viri ordine senatores, ætate grandes natu, natura sancti & religiosi. *Id.* 7. *Verr. c.* 19. Vir in publicis religionibus fœderum sanctus & diligens. *Id. pro Flacc. c.* 29. *a med.* Homines frugalissimi, sanctissimi. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob.* l. 2. *Saturn. c.* 9. Veteres & sancti viri. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 53. Cum esset ille vir exemplum innocentiæ, cumque illo nemo neque integrior esset in civitate, neque sanctior. *Val. Max. l. & cap.* c. *n.* 8. Sanctas manus habere. *h. e.* integras ab avaritia, & acci-

accipiendis muneribus. *Gell. l. 2. c. 19. sub fin.* Sanctiores libri philosophorum. *& lib. 1. c. 2. a med.* Sanctissimæ disciplinæ (Stoicorum) nomen ementiri. *Virg. 1. Æn. v. 430.* Jura, magistratusque legunt, sanctumque senatum. *h. e.* ex probatis & sanctis viris constantem: atque adeo venerabilem. Unde & *sanctissimus ordo* dicitur, ut *Servius* monet. *Liv. l. 30. c. 16.* Ad pacem petendam mittunt triginta seniorum principes. id erat sanctius apud illos consilium. ¶ Sæpe ad castitatem refertur. *Horat. l. 1. od. 2. v. 27.* Virgines sanctæ. *Virg. 11. Æn. v. 158.* sanctissima conjux. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 30.* sancta uxor. Supra *vers. 14.* castam mulierem dixerat. Adde *Valer. Flacc. l. 1. v. 345.* Sic *Tibull. l. 1. el. 3. v. 83.* sanctique pudoris Assideat custos sedula semper anus. *Cic. 3. de Fin. c. 20. a med.* Ne amores quidem sanctos a sapiente alienos esse arbitrantur. *Al. leg.* castos. *Juvenal. sat. 10. v. 298.* sancti mores. *Quinctil. l. 1. c. 2.* (al. 3.) Sanctissimus præceptor. ¶ Translate *Quinctil. l. 10. c. 1. a med.* Inveni, qui Calvum præferrent omnibus: inveni qui Ciceroni crederent, eum nimia contra se calumnia verum sanguinem perdidisse. sed est & sancta, & gravis oratio, & castigata, & frequenter vehemens quoque. *h. e.* pura, integra, incorrupta. *Gell.* eodem sensu dixit *l. 19. c. 8.* Castissimus sermo. *& lib. 17. c. 2.* Caste pureque lingua Latina uti.

SANCUS, ci, m. nomen Herculis, Sabina lingua: de quo *Propert. in fin. el. 9. l. 4.* Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem, Sic Sancum Tatii composuere Cures. *& Ovid. 6. Fast. v. 213.* Quærebam, Nonas Sanco, Fidione referrem, An tibi, Semo pater: cum mihi Sancus ait: Cuicumque ex illis dederis, ego munus habebo. Nomina trina fero: sic voluere Cures. Hunc igitur veteres donarunt æde Sabini, Inque Quirinali constituere jugo. *Sil. l. 8. v. 422.* & lati pars Sancum voce canebant, Auctorem gentis: pars laudes ore ferebant, Sabe, tuas, qui de proprio cognomine primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. *Fest.* in *Prædia.* In æde Sanci, qui Deus Fidius vocatur. *Id.* in *Propter.* Propter viam fit sacrificium, quod est proficiscendi gratia, Herculi, aut Sanco, qui scilicet idem est deus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 10. circa med.* Ælius Gallus, Dius Fidius, dicebat Diovis filius, ut Græci Διόσκορον Castorem: & putabant hunc esse Sancum ab Sabina lingua, & Herculem ab Græca. *Liv. l. 8. c. 20.* Bona Semoni Sanco censuerunt consecranda. *Id. c. 1. l. 32.* Velitérni de cælo tacta Apollinis, & Sanci ædes. ¶ Omnibus his locis al. leg. *Sangus*, aut *Sanctus*: sed *Sancus* est in lapidibus litteratis apud *Gruter. pag. 96. n. 6.* Sancto Sanco Semoni Deo Fidio sacrum Decuria sacerdotum, &c. *& num. 5.* Semoni Sanco Deo Fidio sacrum Sex. Pompeius, &c. Adde *num. 7.* & apud *Gud. pag. 59. n. 6. 7. 8. & 9.* ¶ Alium ab Hercule fuisse si quis putet, utetur fortasse testimonio *Augustini de civ. Dei l. 18. c. 19.* docentis, Sancum fuisse primum Sabinorum regem, & ab his relatum in deos: quod & *Lactant.* innuere videtur *l. 1. c. 15. ante med.* Hercules autem Sabinorum rex fuisse non legitur.

SANDALIARIS, re, sandaliarius. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 621. n. 3.* D. M. M. Afranii Heliodori magistri vici Sandaliaris.

SANDALIARIUS, a, um, ad sandalia pertinens. Vicus Sandaliarius Romæ in regione quarta, vel nomen dedit, vel acceptum retulit Apollini Sandaliario, cujus ibi fuit signum cum sandaliis. *Sueton. in Aug. c. 57.* Deorum simulacra mercatus, vicatim dedicabat, ut Apollinem Sandaliarium, & Jovem Tragœdum. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 79. n. 5.* Cn. Pompejus Cn. L. Nicephor. Mag. vici Sandaliarii Reg. IIII. *Gell. l. 18. c. 4.* In Sandaliario forte apud librarios fuimus.

SANDALIGERULUS, a, um. *Sandaligerulæ*, ancillæ sandalia heræ gerentes, & subministrantes. *Plaut. Trin. 2. 1. 2e.* Vestispicæ, flabelliferæ, sandaligerulæ.

SANDALIS, idis, f. σανδαλίς, genus palmæ fructum ferens soleæ, aut sandalii similem. *Plin. l. 13. c. 4. a med.* Quarta auctoritas sandalidum, a similitudine appellatarum.

SANDALIUM, ii, n. *sandalo, pianella*, σανδάλιον, genus calceamenti muliebris altioris, elegantis, interdum etiam aurei, ansulis post talos adstricti. *Turpil.* apud *Non. c. 5. n. 14.* Sandalia innixa digitis primoribus. *Albinovan. el. 2. v. 65.* Argentata tuos etiam sandalia talos Vinxerunt certe: nec, puto, Bacche, negas. *Terent. Eun. 5. 8. 4.* Utinam tibi commitigari videam sandalio caput. Simile est illud *Pers. sat. 5. v. 169.* solea puer objurgabere rubra. *& Juvenal. sat. 6. v. 611.* Et solea pulsare nates. ¶ In vet. lap. apud *Murator. pag. 929. n. 1.* habetur Verania serva a sandaliis. Adde alium apud *Gud. pag. 199. n. 1.* Unde patet fuisse inter officia domus Augustæ. In alio *ibid.* legitur *pag. 200. n. 5.* Liviæ Alope Liviæ Aug. ser. a cur. sandal. ¶ Sunt qui docent, secundam syllabam semper brevem esse, & vel male ab *Albinov.* produci, vel aliter ibi esse legendum.

SANDALUM, i, n. genus farris. *Plin. l. 18. c. 7. ante med.* Galliæ quoque suum genus farris dedere, quod illic bracem vocant, apud nos sandalum, nitidissimi grani. Et alia differentia est, quod fere quaternis libris plus reddit panis, quam far aliud. *Harduin.* in MSS. legit *sandalam*.

SANDAPILA, læ, f. *cataletto, bara*, νεκροφόρον, loculus ligneus, in quo non nobilium, sed plebejorum, & damnatorum cadavera efferebantur, ut *Fulgent. Planciad. de prisco serm.* interpretatur. Vilem arcam *Horat. l. 1. sat. 8. v. 9.* Orcinianam spondam *Martial. l. 10. epigr. 5.* appellat. *Id. l. 8. epigr. 75.* tollitur alte Grandis in angusta sarcina sandapila. *Suet. in Domit. c. 17. ad fin.* Cadaver ejus populari sandapila per vespillones exportatum. *Juvenal. sat. 8. v. 175.* Inter carnifices, & fabros sandapilarum. Adde *Martial. l. c. epigr. 81. & lib. 9. epigr. 3.*

SANDAPILARIUS, ii, m. *becamorto*, νεκροθάπτης, qui sandapilam fert, vespillo. *Sidon. l. 2. ep. 8.* Vespillonum, sandapilariorumque ministeria.

SANDARĂCA, & Sandaracha, æ, f. *sandaraca*, σανδαράκη, & σανδαράχη, genus coloris rubri, duplicis generis, fossilis, & factitii. Fossilis invenitur in aurariis & argentariis metallis, eo melior, quo magis rufa, quoque magis virus redolens, ac pura friabilisque: habetque varios usus in medicina, quos recenset *Plin. sub fin. l. 34.* qui *lib. 35. c. 6.* ex *Juba* tradit, nasci etiam in Topazo insula rubri maris. Factitia (quam adulterinam *ibid.* vocat) fit ex cerussa in fornace cocta: cujus color debet esse flammeus, pretiumque habet in libras asses quinos. *Vitruv. l. 7. c. 12.* Cerussa cum in fornace coquitur, mutato colore ad ignis incendium, efficitur sandaracha. Id autem, incendio facto, ex casu didicerunt homines: & ea multo meliorem usum præstat, quam quæ de metallis per se nata foditur. Hæc *Vitruv.* ¶ Apud *Fest.* dicitur esse genus coloris, quod Græci sandycem appellant. V. *Sandyx*. ¶ Est etiam nomen cujusdam succi, quo apes vescuntur ante confectum mel. V. *Erithace*.

SANDARACATUS, *vel* Sandarachatus, a, um, σανδαρακωτός, cui sandaraca admista est. *Plin. l. 35. c. 15.* Item lentes tollit cum squamis æris, aceto sandaracato.

SANDARACINUS, *vel* Sandarachinus, a, um, σανδαράχινος, colorem sandaracæ habens. *Næv.* apud *Fest.* Merula sandaracino colore. *h. e.* luteo. Hunc enim colorem habet os merulæ. Nempe sandaraca quidem rubet ipsa, sed luteo colore tingit.

SANDARESUS, i, f. gemma in India nascens, loco ejusdem nominis: item in Arabia meridionali, colore igneo aureis intus guttis interstincto. *Plin. l. 37. c. 7.*

SANDICINUS. V. in voce sequenti.

SANDIX, icis, & Sandyx, ycis, m. & f. σάνδιξ, & σάνδυξ, genus rubri coloris factitii, & quod inter viliora enumerat *Plin. l. 35. c. 6. sub init.* scil. cum ochra cerussa usta, sandaracha, Syrico atramento: *& ibid. circa med.* docet, si sandaracha torreatur, æqua parte rubrica admixta, sandicem fieri: quamquam animadverto, inquit, Virgilium existimasse, herbam id esse illo versu (*Eclog. 4. v. 45.*) Sponte sua sandix pascentes vestiet agnos. Pretium in libras dimidium ejus, quod sandaracæ. nec sunt alii colores majoris ponderis. *Id. ibid. post med.* Pingentes sandice sublita, mox ovo inducentes purpurissum, fulgorem minii faciunt. *Propert. l. 2. el. 19. in fin.* Illaque plebejo, vel sit sandicis amicta. *h. e.* togas, vel pallio induta sit, quarum color est lanæ albæ nativus, ad fuscum accedens, & pauperiorum, vel sandice tinctus, qui est color rufus, puniceus, purpureus, coccinus, & ditiorum. ¶ Penultimam in obliquis corripuit *Grat. in Cyneg. v. 86.* Interdum Libyco fucantur sandyce pinnæ. ¶ Quod scribit *Plin.* Virgilium existimasse esse herbam, non ita intelligendum est, quod agni sandice pasti sint, sed quod pascentes lanam induturi sint colore sandicis, sive ea sit planta, sive pigmentum. *Servius* herbam esse docet, ex qua, inquit, sandicinus tingitur color. *Hesych.* utrumque significare docet his verbis: Σάνδυξ δένδρον θαμνῶδες, οὗ τὸ ἄνθος χρόαν ἔχει κόκκῳ ὅμοιον, ὡς Σωσίβιος. ἢ χρῶμα ἐρυθρόν, ἢ μιλτωτόν. Quod vero *Virgil.* herbæ colorem intellexerit illud præcipuo argumento est, quod pigmentis utuntur pictores, nunquam vero lanæ infectores, sed plantarum succis, ut adnotavit *Salmas.* ad illud *Vopisc. in Aurelian. c. 29.* Dicitur enim sandyx Indica talem purpuram facere. Plura de sandyce *Id. in Solin. p. m. 1152.*

SANE, *sanamente*, ὑγιῶς, saniter, more eorum qui corpore & mente sani sunt. *Plaut. Curcul. 1. 3. 20.* Bonum est, pauxillum amare sane: insane, non bonum est. *Id. Amph. 1. 1. 192.* Sane sanio, & sentio. *Horat. l. 2. od. 7. in fin.* non ego sanius bacchabor Edonis. *Senec. l. 5. controvers. 34. ad fin.* Haterius dixit sanius. Supra dixerat: Dorion furiose dixit. ¶ *Sane sartaque* audire, videreque apud *Fest.* in *Sarte*, locutio ex Auguralibus sumpta, *h. e.* integre, & more eorum, qui sani sunt, & sensu aurium & oculorum bene valent. ¶ Sæpissime est certe, quidem, profecto, vere, affirmandi particula, *certamente, per verità, da vero, invero*. *Phædr. l. 4. fab. 23. v. 10.* Est gloriosus sane convictus deum. *Varr. 3. R. R. c. 16. ante med.* Agellus non sane major jugero uno. *Cic. Attic. 14. ep. 7.* Alia quædam sane pessima. *Id. pro Quint. c. 3. a med.* Erat ei pecuaria res ampla & rustica, sane bene culta. *Id. Fam. 3. ep. 5. extr.* Sane vellem, potuisset obsequi voluntati tuæ. ¶ In concessionibus. *Id. 4. Acad. c. 31. sub fin.* Hæc si vobis non probamus, sint falsa sane: invidiosa certe non sunt. *Id. pro Sext. c. 54.* Sit hoc sane leve. *Id. de provinc. consul. c. 7.* Sed fruatur sane hoc solatio. Adde *Sallust. in Catil. c. 55.* ¶ In responsionibus. *Terent. Eun. 2. 3. 69.* Estne, ut fertur, forma? *Par.* sane. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Vultis interea, vetus proverbium usurpemus? sane, inquit Agrius. ¶ *Sane quam*, certe multum, valde quidem, admodum quam. *Cic. 2. de Legib. c. 10.* Conclusa quidem est a te tam magna lex sane quam brevi. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Nam quod de Pompejo Caninius agit, sane quam refrixit. *Brut. ad Cicer. l. 11. Fam. ep. 13. a med.* Sane quam sum gavisus. *Sulpic. ad eund. l. 4. ep. 5.* Sane quam, pro eo ac debui, graviter molesteque tuli. ¶ Cum aliis particulis affirmantibus. *Cic. 2. de legib. c. 4.* Sane quidem hercule: & est ista recta docendi via. *Terent. Andr. 1. 4. 2.* Sane pol illa temulenta est mulier. ¶ Cum imperativis. *Terent. Heaut. 3. 3. 16. Sy.* Ab deambulatum. *Cli.* deambulatum? quo? *Sy.* Vah, quasi desit locus? Abi sane istac, istorsum, quovis. *va in ogni modo: sì, vattene.* & 4. 7. 4. Quid stas, lapis? quin accipis? Cedo sane. *via, dà quà: il danaro.* & *Adelph.* 4. 2. 48. I sane. ¶ Servit ironiæ. *Phædr. l. 3. fab. 15. v. 12.* Beneficium magnum sane natali dedit, Ut exspectarem lanium in horas singulas. *Nero* apud *Sueton. c. 33.*

c. 33. Sane legem Juliam timeo. ¶ Pro valde videtur poni in illo Plaut. Mostell. 3. 2. 73. Nam sibi laudasse hasce ait architectonem nescio quem, esse ædificatas has sane bene. Charis. l. 2. pag. 194. adducit in hanc sententiam illud Cicer. 4. Verr. c. 17. Interea sane perturbatus & ipse, & amici, & consiliarii ejus, &c. Id. 2. de Orat. c. 66. Res sane difficilis. Priscian. quoque hanc notionem agnoscit lib. 15. pag. 1011. Sed hæc, & alia hujusmodi ad primam notionem, certe, vere, reduci possunt.

SANESCO, is, n. 3. guarire, risanarsi, ὑγιάζεσθαι, sanus fio, convalesco: & fere dicitur de ulceribus, & vulneribus. Plin. sub fin. c. 23. l. 17. & Cels. l. 3. c. 21. Diu dolent talia ulcera, & difficile sanescunt. Cels. l. 8. c. 4. ante med. Nec tamen magno negotio cutis sanescit. Id. l. 1. c. 10. ad fin. Arteria incisa neque coit, neque sanescit. Id. l. 5. c. 28. sect. 12. extr. Exulcerati digitorum sanescendo in unum non jungit. Colum. in fin. cap. 7. l. 6. Vulnera facta igne dum sanescunt, &c. ¶ De toto corpore ægrotantis, Cels. l. 2. c. 8. a med. In morbo comitiali, si simul totum corpus afficitur, cujuscumque is ætatis est, via sanescit. Id. l. 3. c. 18. ante med. Insaniones sub somno sanescunt.

SANGARIUS, a, um, ad Sangarium pertinens, qui est fluvius Phrygiæ, cujus meminere Plin. l. 5. c. 32. & Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 263. & 291. Hinc a Statio dicitur Atys, Sangarius puer, l. 3. silv. 4. v. 41. V. Atys.

SANGUALIS. V. Sanqualis.

SANGUEN, inis, n. sangue, αἷμα, idem quod sanguis, apud Veteres. Cato apud Gell. l. 3. c. 7. Cum ægre spirantem, quod sanguen defluxerat, cognovere, &c. Enn. apud Non. c. 3. 103. & cap. 10. n. 2. Pergunt lavere sanguen sanguine. Id. apud Cicer. 5. de Fin. c. 11. & lib. 3. de Orat. c. 58. & in Hortens. apud Priscian. l. 6. pag. 708. Putsch. Quis est enim, aut quotusquisque, cui, mors cum appropinquet, non, ut ait Ennius, refugiat timido sanguen, atque exalbescat metu? Lucret. l. 1. v. 836. & 859. Visceribus viscus gigni, sanguenque creari, &c. Enn. apud Priscian. loc. cit. & Lactant. l. 1. c. 15. in fin. O pater, o genitor, o sanguen diis oriundum! Adde Accium, & Varron. apud Non. loc. cit. Petron. in fragm. Tragur. c. 59. Burm. & Arnob. l. 1. pag. 36. Sunt qui tribuunt etiam Statio Theb. 4. v. 464. Exceptum pateris prælibat sanguen, & omnore, &c. Al. leg. sanguinem.

SANGUICULUS, li, m. sanguinaccio, ἀιμάτιον. Plin. l. 28. c. 14. Utuntur ad utrumque vitium & sanguine hædi in cibum formato, quem sanguiculum vocant.

SANGUILENTUS, a, um, sanguinolentus, sanguineus. Scribon. Larg. compos. 181. Oculi sanguilenti. & 143. Sanguilentam urinam facere.

SANGUINALIS, le, ad sanguinem pertinens. Herba sanguinalis, eadem ac sanguinaria, Græcis πολύγονος (V. Sanguinarius.) Cels. l. 2. c. 33. lib. 3. c. 22. ad fin. lib. 5. c. 2. & lib. 6. c. 7. sect. 3. & Colum. l. 6. c. 12. sub fin.

SANGUINANS. V. Sanguino.

SANGUINARIUS, a, um, di sangue, ad sanguinem pertinens. Herba sanguinaria, sanguinella, sanguinario, Græca πολύγονον, & πολυγόνατον, a frequentia geniculorum, non attollitur a terra, foliis rutæ, semine graminis. succus ejus infusus naribus supprimit sanguinem: & potus cum vino cujuslibet partis profluvium, excreationesque cruentas inhibet. Hæc Plin. l. 27. c. 12. ante med. Adde Colum. l. 7. c. 5. ad fin. ubi tradit, gravem esse ejus perniciem, si ea ovis pasta sit. toto enim ventre distendi contrahique, & spumam quandam tenuem tetri odoris expuere. ¶ Sanguinarius dicitur, qui sanguine & cædibus gaudet, crudelis, trux, sanguinario, crudele, αἱμοχαρής, φόνιος. Cic. Attic. ep. 7. l. 2. Hæc sanguinaria juventus inimicissima est. Plin. l. 4. ep. 22. a med. De hujus nequitia, sanguinariisque sententiis loquebantur. Sueton. in Claud. c. 34. Sævum, & sanguinarium natura fuisse, magnis minimisque apparuit rebus. Justin. l. 29. c. 3. Cruenta & sanguinaria inter se bella gerere. Plin. l. 19. c. 8. ad fin. Tarquinius Superbus legatis a filio missis, decutiendo papavera in horto altissima, sanguinarium illud responsum hac facti ambage reddidit.

SANGUINATIO, onis, f. sanguinis emptio. Cæl. Aurelian. l. 4. Tard. c. 6. ante med. de dysenter. Ultimo egestionis tempore ulcerum tactu sanguinatio fit.

SANGUINEUS, a, um, di sangue, sanguigno, insanguinato, sanguinoso, αἱματώδης, qui est ex sanguine, & qui habet sanguinem, vel colorem sanguinis, sanguinolentus, cruentus. Cic. 2. de Divin. c. 28. Lapideus aut sanguineus imber. Ovid. 14. Met. v. 408. Sparsaque sanguineis maduerunt pabula guttis. Senec. in Oedip. v. 368. & Plin. l. 11. c. 37. sect. 72. & 83. sanguineus pulmo. Ovid. Met. 13. v. 85. sanguinea cædes. Senec. in Agam. v. 760. verbera. Ovid. 3. Trist. el. 9. v. 30. sanguineum caput. grondante sangue. Sic Valer. Flacc. l. 3. v. 587. velut refugi quem contigit improba Mauri Lancea, sanguineus vasto leo murmure fertur. Stat. 8. Theb. v. 436. hasta sanguinea. insanguinata. & Ovid. Heroid. ep. 16. v. 334. Cæsaque sanguineam victima planget humum. Id. Amor. el. 1. v. 23. Carmina sanguineæ deducunt cornua Lunæ. Id. Met. 1. v. 143. bellum sanguinea manu concutit arma. Val. Flacc. l. 5. v. 308. & lib. 6. v. 134. sanguineum bellum. Horat. l. 1. od. 27. v. 4. sanguineæ rixæ. Stat. 10. Theb. v. 173. sanguinei crines. rossi, coloriti di sangue. & Plin. l. 14. c. 9. Colores vini quatuor, albus, fulvus, sanguineus, niger. Id. l. 21. c. 16. & lib. 25. c. 6. sub fin. Herba sanguineum succum fundit. Id. l. 37. c. 10. Heliotropium gemma, dejecta in vas aquæ fulgorem solis accendit sanguineo repercussu. Sil. l. 4. v. 519. sanguineum sagulum. h. e. purpureum. Plin. l. 16. c. 18. & lib. 19. c. 20. extr. & lib. 24. c. 10. & Modestin. Dig. lib. 48. tit. 9. leg. penult. sanguineum fruticem, & sanguineam virgam appellant genus plantæ corticem habentis colore sanguineo, sanguinello, θηλυκρανία. ¶ Sanguinis & cædis cupidus, sanguinarius, sanguinoso. Ovid. de remed. amor. v. 153. Mars sanguineus. Sil. l. 1. v. 40. sanguineus vir. h. e. Annibal.

SANGUINO, as, n. 1. scorrere, o versar sangue, sanguinare, αἱμάσσειν, sanguine mano. Quintil. decl. 10. c. 8. Tum repetita sanguinavere planctibus jam convalescentes lacerti. Id. ibid. c. 9. ad fin. & cap. 18. Sanguinantes lacertos porrigere. Apul. l. 5. Metam. immanem colubrum, veneno noxio colla sanguinantem. h. e. sanguine seu sanie veneni collum tumidum habentem. Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 20. a med. Lex a contactu feminæ sanguinantis submovet. h. e. cui menses fluunt. Solon. in Pontico, v. 4. apud Pithœum p. m. 167. Venus alma fove, quæ femine cæli Parturienta salo, divini germinis æstu, Spumea purpureis dum sanguinat unda profundis, Nasceris e pelago. ¶ Translate Auct. Dialog. de Oratorib. c. 12. Nam lucrosæ hujus & sanguinantis eloquentiæ usus, recens, & malis moribus natus. h. e. quæ pecuniis ex clientum marsupio eliciendis abundat, & quasi sanguine manat. Sunt qui aliter legi mallent.

SANGUINOLENTUS, a, um, sanguinoso, insanguinato, sanguinolento, αἱματώδης, sanguine plenus, aut aspersus, aut manans, sanguineus, cruentus. Claud. Quadrigar. apud Gell. l. 9. c. 13. ad fin. Caput præcidit, torquem detraxit, eamque sanguinolentam sibi in collum imponit. Ovid. 1. de ar. am. v. 414. Allia Vulneribus Latii sanguinolenta fuit. Id. Heroid. ep. 3. v. 50. sanguinolenta pectora. & ep. 6. v. 46. Erinnys. Tibull. l. 2. el. 7. v. 21. ab excelsa præceps delapsa fenestra Venit ad infernos sanguinolenta lacus. Ovid. 1. Amor. el. & vers. 12. sanguinolentus color. Varr. apud Non. c. 6. n. 101. Seditiones sanguinolentæ. ¶ Translate Auct. ad Herenn. l. 4. c. 39. Inimici sanguinolenta palma, crudelissima victoria potiti, insultabunt in horum miseriis. Ovid. in Ibin, v. 3. Nullaque, quæ possit, scriptis tot millibus, extet Littera Nasonis sanguinolenta, legi. h. e. quæ aliquem dictis læserit. Senec. l. 7. de benef. c. 10. a med. Quid sunt istæ tabulæ, quid computationes, & venale tempus, & sanguinolentæ centesimæ? h. e. usuræ, pecuniam, & quasi sanguinem & vitam miserorum exhaurientes.

SANGUINOSUS, a, um, sanguine abundans. Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 4. Sanguinosi phlebotomandi.

SANGUIS, inis, m. sangue, αἷμα, humor in corpore animalis, per venas in omnia membra diffusus. Quid a cruore differat, in Cruor dictum est. Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. a med. Ventriculus cordis, in quem sanguis a jecore per venam cavam influit: eoque modo ex his partibus & sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. Id. 6. Attic. ep. 1. & Cels. l. 2. c. 10. a med. & Petron. in Satyr. c. 90. Sanguinem mittere ex brachio, in temporibus, a capite. cavare. & Plin. l. 20. c. 4. a med. & lib. 32. c. 10. ante med. extrahere. Colum. l. 6. c. 14. detrahere. Plin. l. 25. c. 5. a med. emittere venis. Gell. l. 10. c. 8. dimittere. Cels. l. 2. c. 10. a med. supprimere. Id. l. 8. c. 4. ante med. & Plin. l. 22. c. ult. a med. cohibere, Plin. l. 20. c. 7. & lib. 28. c. 28. sistere. Cic. 1. de Divin. c. 23. fundere. Curt. l. 3. c. 11. Tum vero multum sanguinis fusum est. h. e. multi vulnerati, multi occisi. Sic Liv. l. 2. c. 30. extr. & lib. 35. c. ult. Plus ibi sanguinis, promiscue omnium generum cæde, quam in ipsa dimicatione, factum. Cic. pro Mil. c. penult. Vos appello, fortissimi viri, qui multum pro republica sanguinis effudistis. Plaut. Mostell. 2. 2. 76. Guttam haud habeo sanguinis. h. e. præ metu refugit mihi sanguis. non m'è rimaso sangue addosso. ¶ De dis sanguine. V. in Bellonarii. ¶ Metonymice mortem significat. Petron. in Satyr. c. 120. Julius ingratam perfudit sanguine Romam. Liv. l. 23. c. 8. extr. Sanguine Annibalis sanciam Romanum fœdus. Lucan. l. 8. v. 9. Nondum vile sui pretium scit sanguinis esse. ¶ Metaphorice est vigor, vires, spiritus, audacia, spirito, forza, vigore, nerbo. Plaut. Bacch. 1. 2. 44. Magistron' quemquam discipulum minitarier? nihil moror discipulos mihi esse jam plenos sanguinis. valens afflictet me vacivom virium. Stat. l. 2. Theb. v. 561. saxum ingens toto sanguine maus sustinet. Virg. 2. Æn. v. 638. vos o, quibus integer ævi Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires. Cic. Attic. l. 4. ep. 16. a med. Amisimus, mi Pomponi, omnem non modo succum & sanguinem, sed etiam colorem & speciem pristinam civitatis. ¶ De pecunia. Cic. Verr. 5. c. 36. Quæ cum de populi R. victu, de vectigalium nervis, de sanguine detraxisset ærarii, Tertiæ mimæ condonavit. Id. Attic. l. 6. ep. 1. Appius cum ἐξ ἀφαιρέσεως provinciam curavit, sanguinem miserit, quidquid potuerit, detraxerit. ¶ Refertur & ad orationem. Cic. de clar. Orat. cap. 9. Succus ille, & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem oratorum fuit, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. & in Orat. c. 23. In orationis subtilitate etsi non plurimi sanguinis est, habeat tamen succum aliquem oportet, ut etiam si illis maximis viribus careat, sit, ut ita dicam, integra valetudine. Adde de clar. Orat. c. 81. ¶ Dicitur sæpe de genere, stirpe, affinitate, discendenza, schiatta, sangue. Cic. pro Rosc. Amer. cap. 24. Magnam vim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis. Id. post redit. in Sen. c. 7. Cognatio materna Transalpini sanguinis. Horat. l. 3. od. 27. v. 63. nisi herilis mavis carpere pensum regius sanguis. Virg. 1. Æn. v. 23. progeniem Trojano a sanguine duci. & lib. 4. v. 230. genus alto a sanguine Teucri. Ovid. Heroid. ep. 3. v. 48. ille gradu propior sanguinis. Stat. l. 5. silv. 3. v. 116. Non tibi deformes obscuri sanguinis ortus. Virg. 6. Æn. v. 836. Projice tela manu, sanguis meus. Cic. 2. de Invent. c. 53. a med. Sanguine conjunctus. Quintil. l. 8. c. 3. post med. Cohærere alicui sanguine. Propert. l. 1. el. 15.

el. 25. v. 16. sanguinis vincula rumpere. *Plin. l. 7. ep. 24.* sanguine aliquem attingere. *Tacit. 2. Ann. c. 71. & lib. 3. c. 12.* Propinquo sanguis. *Flor. l. 3. c. 1. ad fin.* Bocchus jure sanguinis Jugurtham vindicans. ¶ Per catachresim dicitur de aliis humoribus. *Manil. l. 5. v. 221.* Et viridis nemori sanguis decedit, & herbis. *Nemesian. Eclog. 2. v. 50.* Pallas amat turgentes sanguine baccas, *h. e.* oleum. ¶ Cæsuræ beneficio secunda syllaba producitur. *Tibull. l. 1. el. 7. v. 72.* Quidquid agat, sanguis est tamen illa tuus. *Virg. 10. Æn. v. 487.* Una eademque via sanguis animusque sequuntur. *Ovid. 6. Fast. v. 488.* Educet. at sanguis ille sororis erat. *Lucan. l. 2. v. 338.* Dum sanguis inerat, dum vis materna, peregi. *& lib. 7. v. 635.* sanguis ibi fluxit Achæus. (Adde *lib. 10. v. 128.*) *Valer. Flacc. l. 3. v. 234.* & jussa sanguis exuberet ulna. *Sil. l. 10. v. 23.* Et color, & sanguis, & tela minore periclo. Adde *Lucret. l. 4. v. 1043.* & alios, quos viri docti *Broukhus. ad Tibull. Oudendorp. ad Lucan. & Drakenbr. ad Sil.* jam congessere: qui idem factum adnotarunt in *paries* a *Virgil.* & in *venis* ab *Albinov.* & in *agnis* ab *Horat.* &c. ¶ Extra cæsuram *Senec. in Med. v. 775.* Vectoris istic perfidi sanguis inest. Sic *Horat. l. 1. od. 15. in fin.* uret Achaicus Ignis Iliacas domos.

SANGUISUGA, æ, f. *mignatta, sanguisuga, βδέλλα*, hirudo, vermis aquatilis sanguinem sugens. *Plin. l. 8. c. 10.* Elephanti cruciatum in potu maximum sentiunt, hausta hirudine, quam sanguisugam vulgo cœpisse appellari adverto. *Id. l. 32. c. 10. ante med.* Diversus hirudinum, quas sanguisugas vocant, ad extrahendum sanguinem usus est. *Cels. l. 5. c. 27. sect. 16.* Si sanguisuga epota est, acetum sale bibendum est.

SANGUS. V. Sancus.

SANIES, ei, f. *marcia, sangue corrotto, sanie, ἰχὼρ*, sanguis corruptus, necdum ad puris albedinem crassitudinemque coactus. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 20.* Ex vulneribus ulceribusque exit sanguis, sanies, pus. Sanguis omnibus notus est. Sanies est tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata. Pus crassissimum albidissimumque, glutinosius & sanguine & sanie. Exit autem sanguis e vulnere recenti, aut jam sanescente: sanies est inter utrumque tempus: pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. Rursus & sanies, & pus quasdam species Græcis nominibus distinctas habent. est enim quædam sanies, quæ vel ἰχὼρ, vel μελίκηρα nominatur: est pus, quod ἐλαιῶδες appellatur. ἰχὼρ tenuis, subalbidus, ex malo ulcere exit: μελίκηρα crassior est, glutinosior, & subalbida, mellique albo subsimilis, &c. Hæc *Celsus. Cato R. R. c. 157.* Cancer ater, is olet, & saniem spurcam mittit. *Propert. l. 3. el. ult. v. 28.* Vulnera & ad saniem nunc coiera mea. *Al. leg.* ad sanam. *Senec. in Oedip. v. 140.* Nec cruor ferrum maculavit: atra Turpis a plaga sanies profusa est. *Lucan. l. 3. v. 657.* eliso ventre, per ora Ejectat saniem permixtus viscere sanguis. *& lib. 9. v. 783.* corpus perustum stillat saniæ. *Virg. 8. Æn. v. 487.* sanie taboque fluens. *Tacit. Ann. 4. cap. 49.* Polluti cuncta sanie, odore, contactu. *scil.* cæsorum militum. *Gell. l. 5. c. 14. a med.* Conceptam saniem vulnere intimo exprimere. *Enn. apud Cicer. 2. Tuscul. c. 44. & in Pison. c. 19.* saxa spargens tabo, sanie, & sanguine atro. *Lucan. l. 6. v. 547.* nigramque per artus Stillantis tabi saniem. *Virg. 3. Æn. v. 632. de Polyphemo.* saniem eructans, ac frusta cruento Per somnum commixta mero. *Stat. 12. Theb. v. 567.* patrie sanies. *Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 312.* ¶ *Servius ad cit. l. 8. Æn.* docet, saniem esse mortui, tabum vivi. Sed vel una *Celsi* auctoritate refellitur. ¶ A Poetis pro veneno ponitur noxiorum animalium. *Ovid. Met. 4. v. 493.* colubræ sibila dant, saniemque vomunt. *Horat. lib. 3. od. 11. v. 19. de Cerbero.* Spiritus teter, saniesque manet ore trilingui. *Sil. l. 6. v. 276.* serpens tabificam expirat saniem. *& vers. 678.* viperea sanies. *& lib. 12. v. 10.* anguis saniem sublatis faucibus efflat. *Lucan. l. 4. v. 321.* in fluvios infundere saniem tabemque ferarum. *Id. l. 6. v. 457.* sanie veneni. *Virg. 2. Æn. v. 221.* Perfusus sanie vittas, atroque veneno. *h. e.* ἰοῦ. ¶ De cruore tritæ purpuræ lanis tingendis. *Plin. l. 9. c. 38.* Quinis lana potat horis, rursusque mergitur carminata, donec omnem ebibat saniem. *Id. l. 35. c. 6. a med.* Quoties id factum est, levatur bonitas (*coloris*) pro numero, dilutiore sanie. ¶ Aliquando cum pure confunditur, & de corrupto omni humore ponitur, aut corrupto simili, licet non cruento. *Plin. l. 17. c. 7. a med.* Sanie si manant aures. *Id. l. 29. c. ult. ad fin.* Sanies aranei. *Id. l. 31. c. 11.* Spongiæ saniem emittunt. *Id. l. 15. c. 3. & Colum. in fin. cap. 6. l. 1.* Olivæ constant nucleo, oleo, carne, amurca. sanies hæc est ejus amara. *Manil. lib. 5. v. 671.* Hinc sanies pretiosa fluit, &c. V. *Muria. Plin. in proœm. l. 33. a med. de auro.* Parum erat unam vitæ invenisse pestem, nisi in pretio esset auri etiam sanies. *h. e.* chrysocolla. ¶ Excepto recto, quarto & sexto casu singularis numeri, nullum præterea habet casum. nam plurali carere, docent etiam *Charis. lib. 1. pag. 19.* & *Diomed. l. 1. pag. 314. Porsch.*

SANIFER, a, um, salutifer. *Paulin. Nolan. poem. 22. (al. 20.) Natal. 7. S. Felic. v. 223.* quæ te quoque dextra potentem Sanifera virtute dedit.

SANIOSUS, a, um, *marcio, ἰχωρώδης*, sanie, & impuro sanguine conspersus. *Plin. l. 7. c. 15. extr.* Invalidi, aut non vitales partus eduntur, aut saniosi, ut auctor est Nigidius.

SANITAS, atis, f. *sanità, ὑγίεια*, incolumitas, salus, bona valetudo, status corporis actiones omnes suas probe obeuntis. *Cic. 4. Tuscul. c. 13.* Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus, sanitas est: sic animi dicitur, cum ejus judicia, opinionesque concordant: eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantem temperantiæ præceptis, & eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam: sed sive hoc, sive illud sit, in solo esse sapiente. Est autem quædam animi sanitas, quæ in insipientem etiam cadat, cum curatione medicorum conturbatio mentis aufertur. *Cels. in fin. cap. 8. l. 8.* Donec sanitate ossis dolor finiatur. *Tacit. 2. Ann. c. 68. extr.* Vim, sanitatem, copias cuncta in victoria habuere. *Plin. sub fin. cap. 6. l. 20.* Allium tussim sanat, fractæ incoctum fabæ, atque ita in cibo sumptum, donec sanitatem restituat. *& ibid. a med.* Capitis ulcera manantia sanitati restituit. *Id. l. 11. c. 18. extr. de apib.* Hilaritate & nitore sanitas æstimatur. *Gell. l. 18. c. 1.* Corporis integritas sanitasque, & honestus modus formæ, &c. *Plaut. Merc. 4. 1. 12.* Apollo, quæso te, ut des pacem propitius, salutem, & sanitatem nostræ familiæ. (Adde *Plin. in Paneg. c. 22.*) *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 38. extr.* Sanitas debetur medico. *Phædr. l. 5. fab. 7.* Ad sanitatem venit curatio. *Justin. l. 20. c. 2. a med.* Sanitatem recuperare peste fœdata. *& lib. 11. c. 8. ante.* recupera. *Varr. l. 2. R. R. cap. 1. e med.* Sanitas pecoris, res multiplex ac necessaria. ¶ Sæpe transfertur ad animum, & significat, bonam mentem, rectum consilium, recta sentiendi vim, rationem, *mente sana, buon giudizio, buon senso, ragione, cervello, σωφροσύνη*. *Cic. Tuscul. 3. cap. 4. extr.* Sanitatem animorum positam in tranquillitate quadam constantiaque censebant: his rebus mentem vacuam appellarunt insaniam, propterea quod in perturbato animo, sicut in corpore, sanitas esse non possit. *Id. l. 4. c. 10.* Quemadmodum cum sanguis corruptus est, aut pituita redundat, aut bilis, in corpore morbi ægrotationesque nascuntur; sic pravarum opinionum conturbatio, & ipsarum inter se repugnantia sanitate spoliat animum, morbisque perturbat. *Id. in Pison. c. 20.* Sua quemque fraus, suum scelus de sanitate ac mente deturbat. *Id. Verr. 4. cap. 40.* Ne tum quidem te potuit, si non pietatis, at salutis tuæ ratio ad officium sanitatemque reducere. *Id. Fam. 12. ep. 8.* Lepidus hostis a senatu judicatus, ceterique, qui una cum illo a republica defecerunt: quibus tamen ad sanitatem redeundi ante cal. Septembr. potestas facta est. *Id. pro Sull. c. 5. sub fin.* Convertit se aliquando ad timorem, nunquam ad sanitatem. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 40.* Cæsar Ariovistum ad sanitatem reverti arbitrabatur. *Petron. in Satyr. c. 111.* Exulceratas mentes ad sanitatem revocare. *Hirt. lib. 8. B. Gall. c. 22.* perducere. *Phædr. in fin. l. 4.* Dum sanitas constabit, pulcre meminero. *finchè avrò il mio buon giudizio. & Plin. l. 6. ep. 15.* Est omnino Priscus dubiæ sanitatis. *Senec. in Hippol. v. 249.* Pars sanitatis, velle sanari fuit. ¶ Item ad orationem puram, pressam, non redundantem, quæ probatis, & incorruptis verbis, sanisque sententiis constat, *purità di stile; parlare di buon gusto*. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 3.* Eos imitemur, si possumus: sin minus, illos potius qui incorrupta sanitate sunt (quod est proprium Atticorum) quam eos, quorum vitiosa abundantia est, quales Asia multos tulit. *Id. in Brut. c. 13.* Ut semel e Piræeo eloquentia evecta est, omnem illam salubritatem Atticæ dictionis, quasi sanitatem perdidit. *& cap. 80.* Insulsitatem & insolentiam, tanquam insaniam quandam orationis, odit: sanitatem autem, & integritatem, quasi religionem & verecundiam oratoris, probat. *& cap. 80. ad fin.* Sic nos summi oratoris vel sanitate, vel vitio, pro argumento ad diluendum crimen usi sumus. V. *Sanus.* ¶ Sanitas metri *Macrobio in fin. cap. 17. l. 5. Saturn.* est cum versus nulla in syllaba contra Prosodiæ leges peccat.

SANITER, *sanamente*, more sani hominis, sive ad corpus referas, sive ad animum. *Afranius apud Non. c. 11. n. 51.* Adeo, ut assentio te amare, me adorare saniter.

SANNA, æ, f. distortio vultus, quæ fit diductis labiis, ore hiante, corrugata facie, & ostentatione dentium. Notationem Etymologi ab Hebræis usque deducunt. *Juvenal. sat. 6. v. 305.* I nunc, & dubita, qua sorbeat aera sanna Tullia. ¶ Hinc irridendi genus est, quod ea habita oris fit, *dileggiamento, sberleffo, μῶκος, χλεύη*. *Pers. sat. 1. v. 61.* Vos o patritius sanguis, quos vivere fas est Occipiti cæco, posticæ occurrite sannæ. (In præcedentib. tres alias irrisionum species enumerat: O Jane, a tergo quem, &c.) *Id. sat. 5. v. 91.* Disce: sed ira cadat naso, rugosaque sanna, Dum veteres avias tibi de pulmone revello.

SANNIO, onis, m. *buffone, zanni, μωκός, χλευαστής*, scurra, qui omnibus modis risum movere nititur, qui soluto risu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moresque aliorum tam inepta gestu exprimit, ut, cum alios irrideat, ipse omnibus sit ridiculus. *Cic. l. 9. Fam. ep. 16. extr.* Salis enim satis est, sannionum parum. *Id. l. 2. de Or. c. 61. in fin.* Atque hoc etiam animadvertendum, non esse omnia ridicula faceta. Quid enim potest esse tam ridiculum, quam sannio est? Sed ore, vultu, imitandis moribus, voce, denique corpore ridetur ipso. Salsum hunc possum dicere, atque ita, non ut ejusmodi oratorem esse velim, sed ut mimum. Apud *Terent. in Eun. 4. 7. 10.* nomen est servi: *in Adelph.* lenonis.

SANO, as, avi, atum, a. 1. *guarire, risanare, sanare, ὑγιάζω*, sanum facio, curo, medeor, morbum depello, sanitati restituo. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 28.* Gladio vomicam ejus aperuit, quam sanare medici non potuerant. *Id. 4. Tuscul. c. penult. extr.* Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. *Propert. l. 2. el. 1. v. 61.* Tarda Philoctetæ sanavit crura Machaon. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 3. v. 21.* Afferat ipse licet sacras Epidaurius herbas, Sanabit nulla vulnera cordis ope. *Plin. l. 20. c. 6. ad fin.* Allium tumores suspectos sanat. *Cic. Fam. 5. ep. 16. & Propert. l. 2. el. 1. v. 59.* sanare dolorem. *Plin. l. 12. c. 17. in fin.* Ad hunc sanandum (*odorem*) urunt styracem in pellibus hircinis. *per togliere, o correggere.* ¶ Translate *Cic. Attic. l. 13. ep. 22.* Valde me momorderunt epistolæ tuæ de Attica nostra: eædem tamen me sanaverunt. *Id. pro Mil. c. 25.* Omnes tibi reipublicæ partes ægras & labantes, ut eas

his

his armis sanares & confirmares, esse commissas. *Id. Verr.* 7. *c.* 46. Qui te existimares avaritiæ vulnere crudelitatis remediis posse sanare. *Id. pro Sull. c.* 9. *sub fin.* Voluntates consceleratas ac nefarias nec sanare potui, nec tollere. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 35. Reliqua, quæ ad eorum sanandas mentes pertinere arbitrabatur, commemorat. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 13. & *Propert. l.* 1. *el.* 10. *v.* 17. sanare curas. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 38. Timentes animos consolatione sanare. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 29. Factum imprudentia Biturigum, ut hoc incommodum reciperetur: id tamen se celeriter majoribus commodis sanaturum. *Liv. l.* 2. *c.* 34. & *Velle. l.* 2. *c.* 3. *a med.* Sanare discordiam. *h. e.* sedare, discordes animos ad sanitatem revocando. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1261. nemo polluto queat Animo mederi: morte sanandum est scelus. *h. i.* sapiendum. *Cic. ad Q. Fr. lib.* 1. *epist.* 2. *cap.* 2. Quem denique, præter Tuscenium, cujus causa sanari non potest, non mitigavi? *h. e.* melior fieri, & defendi.

SANQUALIS avis appellatur, quæ in commentariis Auguralibus ossifraga dicitur, quia in Sangi dei tutela est, inquit *Festus*. Meminit & *Liv. l.* 41. *c.* 13. V. *Immussulus*. ¶ Sanqualis porta appellata est ab avi sanquali: ideoque eodem est nomine, quo avis ipsa appelletur. *Festus*. Addit *Paulus*, proximam fuisse ædibus Anci, Al. leg. *Sangualis*.

SANSA. V. *Sampsa*.

SANTERNA, æ, f. chrysocolla agglutinando auro temperata. *Plin. l.* 33. *c.* 5. *ad fin.* Chrysocolla temperatur Cypria ærugine, & pueri impubis urina, addito nitro: teritur Cyprio ære in Cypriis mortariis: santernam vocant. Adde *lib.* 34. *c.* 11.

SANTONES, num, populi Galliæ Aquitanicæ, quorum tractus, *la Santongia*, ad mare Oceanum, prope ostia Garumnæ fluminis. *Plin. l.* 4. *c.* 19. & *lib.* 9. *c.* 5. ¶ Dicuntur etiam *Santoni, orum*, *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 2. *a med.* Ora Cantabricis adversa litoribus, ab Santonis ad Osismios usque deflexa. *Auson. epist.* 15. *v.* 11. Cur me propinquum Santonorum finibus Declinas? ¶ In sing. numero *Lucan. l.* 1. *v.* 422. gaudetque amoto Santonus hoste. Adde *Auson epist.* 24. *v.* 79. ¶ Item *Santo*. *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1450. *Putsch.*

SANTONICUS, a, um, Σαντονικός, ad Santones pertinens. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 10. Oceani litora Santonici. *Auson. in Parentalib.* 21. *v.* 7. Santonica tellus. *Id. epist.* 8. *v.* 3. Santonica urbs. *Santes*, Mediolanum Santonum. *Martial. l.* 14. *epigr.* 128. Gallia Santonico vestit te bardocucullo. *h. e.* a lana a Santonibus texta. ¶ De absinthio Santonico *Plin. l.* 27. *c.* 7. Absinthii genera sunt plura: Santonicum appellatur a Galliæ civitate, Ponticum a Ponto, &c. *Martial. l.* 9. *epigr.* 96. Santonicam virgam appellat: *Scribon. Larg. compos.* 141. Santonicam herbam. *santonico*.

SANTONUS. V. *Santones*.

SANUS, a, um, *sano*, ὑγιής, bona valetudine utens, firmus, integer, liber a morbo: a *sanos*, salvus. *Horat. l.* 1. *ep* 16. *v.* 21. Neu, si te populus sanum recteque valentem Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi Dissimules. *Cels. l.* 1. *c.* 1. Sanus homo, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet, ac neque medico, neque iatroalipta egere. *Gell. l.* 18. *c.* 10. Opera tua fistas hunc nobis sanum atque validum quam citissime. *Plaut. Merc.* 5. 2. 48. Tuam amicam sanam & salvam vidi. *Cato R. R. c.* 157. Hæc omnia ulcera purgabit, sanaque faciet sine dolore. & *ibid. circa med.* Citissime sanus fiet ex eo morbo. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 4. Interim licet negotia agere, ambulare, lavare, cibum capere, perinde atque sanissimo. *Plaut. Truc.* 2. 1. 5. Ægrotare malim, quam esse tua salute sanior. *Propert. lib.* 2. *el.* 9. *v.* 25. Nec quisquam ex illo (*Amoris*) vulnere sanus abit. *Id. l.* 3. *el. ult. v.* 18. Vulneraque ad sanum nunc coiere mea. *h. e.* ad sanitatem venerunt. Al. leg. *ad sanitem*. ¶ *Sanus* etiam dicitur, qui integris est membris, & ab omni vitio liber, licet fortasse morbo aliquo laboret. Unde quidam JCti apud *Gell. lib.* 4. *cap.* 2. quærebant, num sanus esset is, cui dens deesset, & qui non longe videret, & mulier sterilis. ¶ Pro salubri *Lucan. l.* 6. *v.* 819. & quidquid nare sagaci Aera non sanum, motumque cadavere sentit. *aria mal sana*, *infetta*. ¶ Translate *Cic. Fam.* 12. *ep.* 23. Nullam partem sanæ & salvæ reipublicæ gustare potuisti. *Plaut. Merc.* 2. 2. 61. Salva est navis: armamenta salva & sana sunt. ¶ Sæpe refertur ad animum, & significat mentis compotem, ratione & recto judicio præditum, ab omni ægritudinis perturbatione liberum, *saggio*, *assennato*, *prudente*, *sano di mente*, εὔνους: cui oppositus furens, larvatus, cerritus, insanus, amens, præceps. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 5. Eos sanos intelligi necesse est, quorum mens motu, quasi morbo, perturbata nullo sit. qui contra affecti sunt, hos insanos appellari necesse est. *Martial. lib.* 6. *epigr.* 84. Octophoro sanus portatur, Avite, Philippus. Hunc tu si sanum credis, Avite, furis. *Plaut. Trin.* 2. 2. 53. Satin' tu sanus mentis, aut animi tui, qui conditionem hanc repudies? *Id. Men.* 5. 2. 66. Sanus' es, qui istuc exoptes? *Id. Amph.* 5. 1. 31. Hæc sola sanam mentem gestat. *Tiber.* apud *Sueton.* 1. 67. Quamdiu sanæ mentis fuisset. *Cic. l.* 3. *Offic. c.* 25. *a med.* Si gladium quis apud te sana mente deposuerit, repetat insaniens. *Plaut. Amph.* 3. 2. 23. Nam certo si sis sanus, aut sapias satis, cum ea sermonem non habeas. & 2. 2. 98. Equidem ecastor sana & salva sum. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 13. *n.* 3. Sanæ rationis modum expugnare. *Id. l.* 8. *c.* 6. *n.* 1. Ad meliora & saniora consilia revocare aliquem. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 10. *leg.* 1. Quamdiu prodigus sanos mores receperit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Quisquam sanissimum tam certa putat quæ videt, quam is putabat, quæ videbantur? *Velles. lib.* 2. *c.* 25. Confluentibus ad eum optimo quoque & sanissimo. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 66. Conjugis ut magicis sanos avertere sacris Experiar sensus. *h. e.* animum ab amore liberum. *Cæs lib.* 5. *B. Gall. cap.* 7. *ad fin.* Nihil hunc, se absente, pro sano facturum arbitratus, qui præsentis imperium neglexisset. *Plaut. Men.* 2. 2. 24. Pro sana loqueris, cum me appellas nomine. Adde 5. 5. 42. & *Liv. lib.* 39. *cap.* 49. ¶ *Sanus ab aliqua re*, liber, immunis, remotus. *Horat. l.* 1. *ser.* 4. *v.* 129. ego sanus ab illis, Perniciem quæcumque ferunt. ¶ *Male sanus*, insanus. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 15. *sub fin.* Ego illum male sanum semper putavi. ¶ Ad fluminis cursum non præcipitem, sed lenem placidumque transtulit *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 235. eadem clementia sani Gurgitis immensum deducit in ostia Gangen. ¶ Item sæpe ad orationem. Sanus enim orator dicitur, & sanum dicendi genus, in quo nihil est absurdum in sententia aut alienum, aut non acutum, aut subinsulsum: in verbis nihil inquinatum, nihil abjectum, nihil non aptum, nihil durum, aut longe petitum: absunt tamen vires, concitatio, & impetus eloquentiæ: ut in corpore si sit quidem sanitas, desint autem vires, lacerti, sanguis. Lege *Cicer. in Bruto*, *c.* 55. 79. & 80. & *de opt. gen. Orat.* 1. 3. ubi hoc totum describitur, & explicatur. *Id. ibi. cap.* 55. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum atque sanum. & *ext. c.* 3. Sani & sicci oratores. *Id. in Bruto*, *cap.* 13. Asiatici oratores non contemnendi quidem nec celeritate, nec copia: sed parum pressi, & nimis redundantes: Rhodii saniores, & Atticorum similiores. *Plin. l.* 9. *ep.* 26. Orator rectus quidem, & sanus, sed parum grandis & ornatus. *Petron. in Satyr. c.* 2. Ne carmen quidem sani coloris enituit.

SAPA, æ, f. *mosto cotto*, ἕψημα, σίραιον, mustum decoctum usque ad dimidium, h. e. ut e quatuor v. gr. heminis duæ igne absumantur, duæ remaneant. *Varr.* apud *Non. c.* 17. *n.* 14. Sapam appellabant, quod de musto ad medium partem decoxerant. *Id. ibid. n.* 13. Antiquæ mulieres majores natu bibebant loream, aut sapam, aut defrutum, aut passum. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 780. Lac niveum potes, purpureamque sapam. *Martial. l.* 7. *epigr.* 52. Et Laletanæ nigra lagena sapæ. ¶ *Plin.* vocat *sapam* mustum usque ad tertiam partem decoctum: *defrutum* usque ad dimidium. Ejus verba sunt *l.* 14. *c.* 9. Siræum, quod alii hepsema, nostri sapam appellant, ingenii, non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem decocto: quod ubi factum ad dimidium est, defrutum vocamus. Adde *lib.* 23. *cap.* 2. (ubi ejus vires in medicina recenset, præsertim contra noxia animalia:) item *Pallad. in Octobr. tit.* 18. ¶ *Colum.* ita de sapa loquitur *l.* 12. *c.* 19 ut eum defruto confundat, & sive tertia, sive quarta, sive dimidia pars musti decocta sit, hoc nomine complectatur. ¶ Usus sapæ, & defruti fuit præcipuus vinis condiendis. *Colum. loc. cit.* ¶ Musta ad sapas decoquere, *Plin. lib.* 14. 1 19. Idem est ac sapam facere.

SAPÆI, orum, m. Σαπαῖοι, populi Thraciæ, in ora maris Ægæi *Plin. l.* 4. *c.* 11. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 389. Exta canum vidi Triviæ libare Sapæos, Et quicumque tuas accolit, Hæme, nives.

SAPERDA, æ, m. σαπέρδης, *Festo* est genus vilissimi piscis. *Hesych.* & piscis qui & coracinus dicitur; & salsamenti vilioris apud Ponticos nomen esse docet. Unde *Pers. sat.* 5. *v.* 134. En quid agam! rogitas? saperdas advehe Ponto, Castoreum, stuppas, hebenum, tus, lubrica Coa. ¶ Præterea *saperda* est *sapiens*, inquit *Fest.* & elegans, ut addit *Non. c.* 2. *n.* 823. *Varro* apud utrumque: Omnes videmus nobis esse bellos, festivi, saperdæ, cum simus σαπροί. *h. e.* putidi. *Vet. Gloss.* Saperda, σαπρός.

SAPHON, onis, m. *Isid. l.* 19. *Orig.* 1. 4 Saphon, funis nauticus in prora positus: de quo *Cæcilius*: Venerio cursu veni, prolato pede usque ad saphonem.

SAPIDE, *saporitamente*, ἡδέως, grato sapore. *Apul. in fin. lib.* 8. *Metam.* Femur in protrimentis sapidissime percoctum.

SAPIDUS, a, um, *saporoso*, *saporito*, *gustoso*, ἡδύς, gratum saporem habens. *Apul. l.* 1. *Metam.* Tucetum perquam sapidissimum. & *lib.* 10. Coquus qui sapidissimis intrimentis succuum pulmenta condita vapore mollibat. *Apic. l.* & *cap.* 6. Avem sapidiorem facere. ¶ Translate *Alcim. Avit. l.* 6. *poem. v.* 458. sapidæ repetunt properata puellæ. *h. e.* virgines prudentes, ex *Matth.* 25. 2.

SAPIENS, entis, *sapiente*, *dotto*, *prudente*, *savio*, *saggio*, *avveduto*, *accorto*, φρόνιμος, σοφός, doctus, peritus, prudens, mente & consilio præditus, bene sanus: cui opponitur stultus. *Cic.* 1. *Offic.* 1. 5. Qui maxime perspicit, quid in quaque re verissimum sit; quique acutissime & celerrime potest videre & explicare rationem, is prudentissimus & sapientissimus rite haberi solet. *Id. pro Cluent.* 1. 31. Sapientissimum esse dicunt eum, cui quod opus sit ipsi veniat in mentem: proxime accedere illum, qui alterius bene inventis obtemperet. *Id. Phil.* 10. *c.* 8. *a med.* Quis eo sapientior ad conjecturam rerum futurarum, aut ad propulsandum metum diligentior? *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 22. Vir bonus & sapiens. *Plaut. Truculent.* 4. 4. 15. Cogitato mus pusillus quam sit sapiens bestia, ætatem qui uni cubili nunquam committit suam: quia si unum ostium obsideatur, aliud perfugium gerit. *Plin. l.* 11. *c.* 38. Animalium fortiora, quibus sanguis crassior; sapientiora, quibus tenuior. *Plaut. Rud.* 2. 4. 15. Sapienti ornatus, quid velim, indicium facit. *a chi sa.* & *Pers.* 4. 7. 19. & *Terent. Phorm.* 3. 3. 8. Dictum sapienti sat est. *a buon intenditor poche parole.* & *Rud.* 0. 3. 49. Nec te aleator ullus est sapientior. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 62. sera & sapientior ætas. *Plaut. Pers.* 4. 5. 1. Edepol dedisti operam allaudabilem, probam, & sapientem, & sobriam. *Cic.* 8. *Attic. ep.* 11. Nihil prætermissum est, quod non habeat sapientem excusationem, non modo probabilem. *Id.* 3. *de Legib. cap.* 7. *extr.* Sapiens juris temperatio. *C. Carbo* apud *eund. in Orat. c.* 33. *a med.* dictum. *Val. Max. l.* 7. *c.* 2. *n.* 4. factum. *Ovid. Met.* 13. *v.* 433. consilium. *Nep. in Timoth.* 1. 4. moderata & sapiens vita. *Gell. l.* 1. *c.* 15. Homerus vir sapienti facundia præditus.

ditus. ¶ Cum genitivo. *Id. l.* 13. *c.* 8. Qui sapiens esse rerum humanarum vult, non libris solis opus est, &c. ¶ *Sapientissima arborum*, dicta est morus, quia novissima urbanarum germinat, nec nisi exacto frigore. *Plin. l.* 16. *c.* 25. *ad fin.* ¶ Præcipua *sapiens* dicitur, qui humanarum divinarumque rerum scientia pollet, & ad ea vitam suam moresque ita instituit, ut integrum se a vitiis pravisque affectibus præstet, & animum virtutibus moralibus exornet. De quo multa *Cic.* in scriptis philosophicis, & *Seneca* passim. ¶ Septem fuere in Græcia viri, consensu omnium *Sapientes* appellati, Thales Milesius, Solon Atheniensis, vel Salaminius, Chilon Lacedæmonius, Pittacus Mitylenæus, Bias Prienæus, Cleobulus Lindius, Periander Corinthius. Horum γνῶμαι fuere, Thaletis ἐγγύα, πάρα δ' ἄτη, Solonis ὅρα τέλος μακροῦ βίου, Chilonis γνῶθι σεαυτόν, Pittaci γίγνωσκε καιρόν, Biantis οἱ πλεῖστοι κακοί, Cleobuli ἄριστον μέτρον, Periandri μελέτη τὸ πᾶν. quæ omnia fuse varieque retulit *Auson. in Ludo VII. Sapient.* ubi in Thalete nominis originem tradit, quæ talis fuit. Quidam Milesii jactum retis emerant a piscatoribus: extracto rete inventus est cum piscibus tripus aureus. Suum esse ajebant Milesii, quod illum omnem jactum pecunia emissent: sibi vindicabant piscatores, quod solam piscium capturam pepigissent. Dirimendæ liti, quæ usque ad arma exarserat, aditum est Apollinis oraculum, cujus responsum fuit, sapientissimo illius ætatis tripodem deberi. Omnium consensu ad Thaletem delatus est, a quo ad Biantem remissus, tanquam se sapientiorem: hic eadem de causa Pittaco obtulit: ab hoc ad alios, quos nominavimus, transmissus, donec ad Thaletem rediret: qui demum statuit Apollini dicandum, soli vere sapienti, & sapientiæ largitori. Admirata Græcia illorum virorum magnitudinem animi, eos & esse, & vocari debere sapientes judicavit. Adde *Valer. Max. l.* 4. *c.* 1. *n.* 7. ubi paucis mutatis eadem narrat. ¶ Post hos fuit Pythagoras, dignus & ille quidem eo nomine, sed qui se maluit philosophum appellari, idest amatorem sapientiæ, quam sapientem, ut est apud *Cicer.* 5. *Tuscul. c.* 3. Apud Romanos sapientes dicti sunt L. Atilius JCtus, M. Cato, C. Lælius, item C. Fabricius, M'. Curius, Ti. Coruncanius, ut *Idem de Amic. c.* 2. & 5. tradit. *Id.* 3. *Offic. cap.* 4. Nemo enim horum sic sapiens est, ut sapientem volumus intelligi: nec ii, qui sapientes habiti sunt, M. Cato, & C. Lælius, sapientes fuerunt: ne illi quidem septem: sed ex mediorum officiorum frequentia similitudinem quamdam gerebant, speciemque sapientum.

SAPIENTER, *saputamente, avvedutamente, saviamente*, σοφῶς, scite, docte, cordate, prudenter: cui opponitur insipienter, stulte, temere. *Plaut. Pers.* 3. 1. 47. Sapienter potius facias, quam stulte. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 7. *circa med.* Si cecidisset, ut volumus, omnes te, & sapienter & fortiter; sin aliquid esset offensum, eosdem illos, & cupide, & temere fecisse dicturos. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 2. Sæpe res multas tibi mandavi dubias, egenas, inopiosas consilii: quas tu sapienter, docte, & cordate, & cate mihi reddidisti opiparas opera tua. *Id. Mil.* 3. 3. 34. Lepide & sapienter, commode & facete res parata est. *Id. Epid.* 3. 3. 23. Docte & sapienter dicere. *Id. Aulul.* 3. 5. 3. Sapienter factum & consilio bono. *Id. Amph.* 2. 2. 133. Recte & sapienter facere. *Cic. Phil.* 4. 2. 2. *ad fin.* Non solum id animose & fortiter, sed considerate etiam sapienterque fecerunt. *Terent. Adelph.* 5. 8. 30. Bene & sapienter dixti dudum. *Id. Eun.* 3. 1. 26. Pulcre mehercle dictum, & sapienter! *Plaut. Pœn. prol. v.* 7. Qui edixit, multo fecistis sapientius. *Cic. in Bruto*, *c.* 42. Servius sapientissime fecit. *Id. Fam.* 2. *ep.* 7. Nemo est, qui tibi sapientius suadere possit te ipso. *Justin. sub fin. l.* 2. & *Plaut. Mil.* 3. 1. 89. sapienter consulere. *Cic. pro Dom. c.* 1. Interpretari religiones. *Nep. in Epamin. c.* 3. temporibus uti. *Terent. Andr.* 1. 1. 40. vitam instituere. *Gell. lib.* 19. *c.* 12. Minus, & parum viriliter dolorem ferre. *Plaut. Trucul.* 4. 3. 53. Insipienter factum sapienter ferre. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 57. Si lædis quod amas, hostem sapienter amabis.

SAPIENTIA, æ, f. *gusto, sapore*, gustus, sapor: a *sapio*. *Cæl. Sympos. in ænigm.* 84. *de pœna.* Una mihi soror est, plures licet esse putentur. De fumo facies, sapientia de mare nata est. *h. e.* sapor salsus est. Ita refert *Voss. in Etymol.* Sed *Pithœus p. m.* 543. edidit: De fumo facies mihi, de mare gustus inhæsit. Videtur ad hanc notionem respexisse *Terent. Adelph.* 3. 4. 60. Conservis ad istunc præcipio modum: Hoc salsum est, hoc adustum est, hoc lautum est parum: illud recte: iterum sic memento. sedulo moneo, quæ possum, pro mea sapientia. Ubi *Donatus*: Διασυρτικῶς sapientia dixit: quia condimentum gustu ac sapore temperant coci. ¶ Refertur ad animum: & primo significat sanam mentem, recte sentiendi vim, sanum de rebus judicium, quibus homo sui compos est, cognoscit, advertit, intelligit: & opponitur delirio, amentiæ, furori. *Plin. l.* 8. *c.* 50. *ad fin.* Atque etiam morbus est aliquis per sapientiam mori. *sapendolo, accorgendosi, essendo in buoni sentimenti.* & *cap.* 51. Jam signa letalia in furoris morbo risum, sapientiæ vero ægritudine fimbriarum curam, & stragulæ vestis plicaturas. Ita *Harduin.* nam alii aut lectione, aut interpretatione mire variant. ¶ Deinde cognitionem, peritiam, sagacitatem, prudentiam, rerum expetendarum & fugiendarum scientiam, *sapere, senno, giudizio, accortezza, saviezza, prudenza*, φρόνησις, σοφία: & opponitur stultitiæ, temeritati, inscitiæ. *Terent. Phorm.* 2. 1. 17. Incredibile est, quantum herum antevenio sapientia. Meditata mihi sunt omnia mea incommoda, herus si redierit. *Nep. in Attic. cap.* 20. *a med.* Hoc quale sit facilius existimabit is, qui judicare poterit, quantæ sit sapientiæ eorum retinere usum benevolentiamque, inter quos non solum æmulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat. *Cic. pro Marcell. c.* 2. *extr.* Nunquam temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. *Nep. in Timoth. c.* 3. Homines usu & sapientia præstantes. *Justin. l.* 18. *c.* 3. *a med.* Tunc intellectum est, quantum ingenua servilibus ingenia præstarent: malitiaque servos, non sapientia vincere. *Plaut. Mil.* 2. 2. 81. Herus meus non habet plus sapientiæ, quam lapis. *Id. Capt.* 2. 3. 53. Emisisti a vinclis tuum herum tua sapientia. *Id. Merc.* 3. 2. 7. Facere certum est pro copia & sapientia, quæ te velle arbitrabor. *per quanto è estendono le mie facoltà, e 'l mio sapere.* & *Stich.* 1. 2. 65. Quanta mea sapientia est. *per quanto io so.* ¶ De peritia in una aliqua scientia. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 33. *sub fin.* Istam oscitantem & dormitantem sapientiam, Scævolarum & ceterorum beatorum otio concedamus. *h. e.* juris prudentiam. ¶ De temperatione quadam lenitatis & prudentiæ: quia sapientis est, in rebus humanis æquum se potius, quam rigidum præbere. *Cic. pro Marcell. cap.* 6. Videntur mihi dii immortales, vel placati jam, vel satiati aliquando, omnem spem salutis ad clementiam victoris & sapientiam contulisse. *Plaut. Mil.* 4. 6. 36. Si parem sapientiam hic habet, ac formam, per amorem si quid fecero, clementi animo ignoscet. Adde *Cicer. pro Dejot. c.* 2. ¶ Sæpe est cognitio & scientia omnium divinarum humanarumque rerum, quam vitæ integritas, & morum sanctitas consequitur, *sapienza, santità*. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 43. Princeps omnium virtutum est illa sapientia, quam σοφίαν vocant. prudentiam enim, quam Græci φρόνησιν, aliam quandam intelligimus: quæ est rerum expetendarum fugiendarumque scientia. illa autem sapientia, quam principem dixi, rerum est divinarum atque humanarum, in qua continetur deorum & hominum communitas & societas inter ipsos. Adde *lib.* 2. *c.* 2. & *Tuscul.* 5. *c.* 3. &c. *Senec. de vita beata c.* 3. A natura non deerrare, & ad illius legem exemplumque formari, sapientia est. *Id. epist.* 20. Quid est sapientia? semper idem velle, atque idem nolle. licet illam exceptiunculam non adjicias, ut rectum sit quod velis. non potest cuiquam semper idem placere, nisi rectum. & *ep.* 89. Dicam, inter sapientiam & philosophiam quid intersit. sapientia perfectum bonum est mentis humanæ: philosophia sapientiæ amor est, & affectatio. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 22. Mater omnium bonarum artium sapientia est. ¶ In plur. num. *Cic.* vertens verba *Epicuri*, 3. *Tuscul. c.* 18. *ad fin.* Qui si virtutes ebullire volent & sapientias, nihil aliud dicent, nisi, &c.

SAPIENTIALIS, le, adject. a *sapientia*. *Tertull. de anim. c.* 15. Summus in anima gradus vitalis, & sapientialis.

SAPIENTIPOTENS, entis, qui sapientia multum valet, ut *bellipotens*, qui plurimum potest bello. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 56. Postremo quanquam semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Æacidarum, Bellipotentes sunt magi', quam sapientipotentes; tamen hanc versus amphiboliam intelligere potuisset.

SAPINEUS, Sappineus, & Sappinius, a, um, qui est ex sapino. *Colum. in fin. cap.* 5. *l.* 12. Sapineæ nuces. *Plin. l.* 15. *c.* 10. Tertium genus (*pinearum nucum*) sappiniæ, e picea sativa, nucleorum cute verius, quam putamine, adeo molli, ut simul mandatur. ¶ A *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. sapinea vocatur pars abietis ima, de qua V. in voce sequenti.

SAPINIA Tribus. V. *Sappinia*.

SAPINUS, & Sappinus, i, f. non est genus arboris, sed nomen materiei quarundam arborum cæsarum, ut *Plin.* docet *in fin. cap.* 12. *l.* 16. præsertim abietis. In hac enim quæ pars a terra fuit, enodis & liquida, in fluvio macerata, decorticata, & in quatuor partes secundum venarum cursum diffissa, *sapinus* & *sapinea materia* vocatur, ut *Id. ibid. c.* 39. *a med.* & *Vitruv. l.* 2. *cap.* 9. *ante med.* diserte tradunt. quemadmodum ejusdem abietis superior pars, nodosa duriorque, fusterna dicitur. ¶ Sunt tamen loca non nulla, quibus hac voce genus unum arboris significari videtur. Nam *Gloss. vet.* Sappinus, πίτυς. Item Sapinus, πίτυς. *Cato R. R. c.* 31. & apud *Plin. loc. cit.* Prelum a sapino atra potissimum facito. In *Catone* quidem leg. *e carpino*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. Quædam in montanis prolixiora nascuntur ac firmiora, propter frigus, ut abietes ac sappini. Sed hæc, & alia, si qua sunt, ad priorem significationem trahi possunt per synecdochen. Πεύκη enim & πίτυς, sapinus dicuntur, quia ex his sapinus fit. Atra sapinus apud *Catonem* facile intelligitur abies in sapinum redacta. *Varro* abietes & sappinos distinxit, fusternam fortasse, & sapinum intelligens. Hæc tamen non ego obstinate defenderim.

SAPIO, is, pivi, & pii, n. *aver sapore*, a *gusto*, χυλὸν ἔχω, saporem habeo. *Plaut. Mil.* 2. 6. 104. Certe scio occisam sæpe sapere plus multo suam, cum manducatur. *Colum. l.* 7. *c.* 8. Fici ramulis glaciatus caseus jucundissime sapit. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 120. At nunc divitibus cœnandi nulla voluptas: Nil rhombus, nil dama sapit. ¶ Cum accusativo *Plin. l.* 11. *c.* 8. Mella herbam eam sapiunt. *sanno di quell' erba.* & *Senec. l.* 3. *Quæst. nat. c.* 18. Tantum in illis esse fastidium, ut nollent attingere, nisi eo die captum piscem, qui, ut ajunt, saperet ipsum mare. Adde *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 66. *Burm.* & *Phædr. l.* 3. *fab.* 4. ¶ Item saporem percipere, *sentir il sapore, gustare*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 8. *circa med.* Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. ¶ Per catachresim transfertur ad odores, *aver odore*, olere, redolere. *Plin. l.* 17. *c.* 5. & *lib.* 13. *c.* 3. Cicero, meliora, inquit, unguenta sunt, quæ terram, quam quæ crocum sapiunt. hoc enim maluit dixisse, quam redolent. Ita est profecto: illa erit optima (*terra*) quæ unguenta sapiat. Quod si admonendi sumus, qualis sit terræ odor ille, qui quæritur, &c. *senno di terra*. & *Plaut. Pseud.* 2. 4. 47. Quid sapit? *Cha.* hircum ab alis. *Al. aliter leg.* Et translate *Pers. sat.* 1. *v.* 11. Cum sapimus patruos. *h. e.* referimus, similes sumus, imitamur. ¶ Sæpissime refertur ad animum, & significat intelligere, sapientia præditum esse, quid agendum fugiendumve sit scire, bonam mentem, & rectum rerum judicium habere, quid a re sua cuique sit, dignoscere, *sapere, intendere, aver giudizio, senno, esser di ragione*,

gione, esser avveduto, saggio, φρονῶ. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 1. Qui cum primum sapere cœpit, acerbissimos dolores miseriasque percepit. *Id. Offic.* 2. *c.* 14. Magna est admiratio copiose sapienterque dicentis: quem qui audiunt, intelligere etiam, & sapere plus quam ceteros arbitrantur. *Terent. Adelph.* 3. 4. 32. Istuc est sapere, non quod ante pedes modo est, videre, sed illa etiam quæ futura sunt, prospicere. *Nævius* apud *Priscian. l.* 10 *pag.* 879. *Putsch.* & apud *Non. c.* 10. *n.* 31. Ego plus sapivi, qui fullonem compressi. *Terent. Heaut.* 2. 3. 85. Vis amare, vis potiri, vis, quod des illi, effici: tuum esse in potiundo periculum non vis: haud stulte sapis: si quidem id sapere est, velle te id, quod non potest contingere. *Cic. in Divin. Verr. c.* 17. Causam inimicitiarum cognoscite ex me. nam iste eam profecto, nisi plane nihil sapit, nunquam proferet. *Id. pro Quint. c.* 4. Romæ sibi nummorum facultatem esse, quam si saperet, communem existimaret. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 83. si quid sapis. *Terent. Eun.* 4. 4. 53. Tu pol, si sapis, quod scis, nescis. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 66. Ut lassus veni de via, me volo curare. *Pseud.* sane sapis, & consilium placet. *Id. Rud.* 4. 1. 8. Pol magis sapuisset, si dormivisset domi. *Martial. l.* 9. *epigr.* 6. Nubere vis Prisco. non miror, Paula: sapisti. Ducere te non vult Priscus: & ille sapit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 20. Versipellem frugi convenit esse hominem, cui pectus sapit. *Lactant. l.* 3. *c.* 26. *circa med.* Sed sapiendum est, & quidem mature. ¶ Cum accusativo *Plaut. Pseud.* 1. 5. 81. Recte ego rem meam sapio. *Id. Mostell.* 5. 1. 45. nullam rem sapis. *Enn.* apud *Cicer.* 1. *de Divin.* 1. 58. *de hariolis*. Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 28. quamquam quis, qui aliquid sapiat, nunc esse beatus potest? *Id.* 14. *ad Attic. ep.* 5. Ista quidem conjuratio facile opprimeretur, si recta saperet Antonius. ¶ *Sapere*, peritum esse, intelligere. *Plin. l.* 3. *ep.* 6. Emi Corinthium signum, modicum quidem, sed festivum & expressum, quantum ego sapio, qui fortasse in omni re, in hac certe perquam exiguum sapio. *me n'intendo*. ¶ *Sapere ad aliquid*, h. e. in aliqua re, cum de re quapiam agitur. *Plaut. Truc.* 4. 4. 1. Bitea & lutea est meretrix, nisi quæ sapit in vino ad rem suam. *Id. Pers.* 1. 3. 27. Sapis multum ad Genium. *Terent. Adelph.* 5. 3. 46. Ad omnia alia ætate sapimus rectius. ¶ Illud quod attulimus ex *Plaut. Rud.* Pol magis sapuisset, *Priscian. loc. cit.* legit *sapuisset*: quod & Probus, & *Charis.* probat *lib.* 3. *pag.* 218. Nunc *sapui* locum habet præcipue in compositis *desipui*, *resipui*, &c.

SAPIS, is, m. *il Savio*, Σάπις, fluvius Æmiliæ, ex Apennino in mare Adriaticum influens, inter Ravennam & Ariminum. *Plin. l.* 3. *c.* 15. *Lucan. l.* 2. *v.* 406. & junctus Sapis Isauro. *Sil. l.* 8. *v.* 450. Hos Æsis, Sapisque lavant.

SAPO, onis, m. *sapone*, smegmatis genus. *Plin. l.* 28. *c.* 12. *a med.* Prodest & sapo: Galliarum hoc inventum rutilandis capillis. fit ex sebo & cinere: optimus fagino, & caprino, duobus modis, spissus ac liquidus: uterque apud Germanos majore in usu viris, quam feminis. *Seren. Sammon. c.* 11. *v.* 157. Horrebit si livor atrox, aut nigra cicatrix, Attrito sapone genas purgare memento. *Martial. l.* 14. *epigr.* 26. cui lemma *Sapo*. Caustica Teutonicos accendit spuma capillos. Captivis poteris cultior esse comis. Eandem rem designat, aut ejusdem generis, *epigr.* 27. Si mutare paras longævos cana capillos, Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas. *Mattiacum* Germaniæ oppidum. & *Seren. Sammon. c.* 4. *v.* 55. Ad rutilam speciem nigros flavescere crines Unguento cineris, &c.

SAPOR, oris, m. *gusto, saveur, sapore*, γεῦσις, χυμός, gustus, qualitas illa rerum, quæ gustu percipitur. Dictum volunt ab ὀπὸς Æolico pro ὀπός, succus, quia sapor in succo & humore maxime sentitur. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. *extr.* Intellectus saporum est ceteris in prima lingua, homini & in palato. *Cic. pro Cæl. c.* 17. *in fin.* Qui non odore ullo, non tactu, non sapore capiatur, excludat auribus omnem suavitatem. *Plin. l.* 15. *c.* 27. Quæ sunt communia & pomis, omnibusque succis, saporum genera tredecim reperiuntur: dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus. Præter hæc tria sunt genera mirabilia maxime naturæ: unum, in quo plures pariter sentiuntur sapores, ut vinis: alterum, in quo sit & alienus quidem, sed & suus quidam & peculiaris, ut in lacte. siquidem inest ei, quod tamen jure dici dulce, & pingue, & suave non possit, obtinente lenitate, quæ ipsa successit in saporis vicem. Nullus hic aquis, ne succus quidem, ut tamen eo ipso fiat aliquis, ac suum genus faciat. & *mox*. Mirum tria naturæ præcipua elementa sine sapore esse, sine odore, sine succo, aquas, aera, ignes. *Id. l.* 8. *c.* 51. *de sue*. Neque alio ex animali numerosior materia ganeæ: quinquaginta prope sapores, cum ceteris singuli. *Id. l.* & *cap.* 15. Pira acidulo sapore jucunda. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 13. Non tamen exacuet torpens sapor ille palatum. *Plin. l.* 2. *c.* 100. & *Virg.* 4. *Georg. v.* 277. Asper sapor maris. *Id. l.* 20. *c.* 11. acer & fervidus. *Id. l.* 25. *c.* 5. austerus. *Pallad. in Februar. tit.* 15. & *in Mart. tit.* 10. *a med.* ergotus. *Plin. lib.* 34. *c.* 13. horridus. *Id. l.* 26. *c.* 8. *a med.* odoratus & jucundus. *Rutil. l.* 1. *v.* 253. mollis. *Plin. lib.* 15. *c.* 14. gratissimus. *Id. eodem lib.* 16. blandus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 126. tardus. *h. e.* qui vix percipitur. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. *v.* 12. poma sapore tristi. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *a med.* Ficus saporis obtusi. *Apul. l.* 1. *Metam.* Caseus scitI saporis. *Plin. l.* 15. *c.* 1. *a med.* Oleum sapore præstantissimum. *Id. lib.* 31. *c.* 7. Hammoniacus sal ingratus sapore, sed medicinæ utilis. *Id. l.* 26. *c.* 10. Herba sapore subdulcis. *Id. l.* 14. *c.* 20. Ut odor vino contingat, & saporis quædam acumina. ¶ Metaphorice *Cic. in Bruto, c.* 46. *ad fin.* Tincam multa ridicule dicentem Granius obruebat nescio quo sapore vernaculo. *h. e.* salibus, urbanitate, facetiis. *Id. post redit. in Sen. c.* 6. Homo sine sensu, sine sapore, elinguis, tardus. *h. e.* fatuus, insulsus, stultus. *Arnob. l.* 3. *pag.* 108. Quisquamne est hominum rationis alicujus sapore contactus, qui pilos & lanugines credat in deorum corporibus nasci? *che abbia fior di senno*. & *Petron. in Satyr. c.* 3. Quoniam sermonem habes non publici saporis. *h. e.* non vulgaris, sed cultioris eloquentiæ. Adde *cap.* 5. & V. *Publicus in fine*. ¶ Metonymice est ipsa facultas percipiendorum saporum, quæ in ore est. *Lucret. l.* 2. *v.* 509. Neque aliis aliud retro quoque tetrius esset Naribus, auribus, atque oculis, orisque sapori. ¶ Item ipsa res saporem habens. *Plin. l.* 9. *c.* 17. Admovit sibi gula sapores, piscibus satis, & novum incolam mari dedit. *Id. l.* 15. *c.* 1. Tot denique sapores annui sponte venientes, & mensæ secundæ. (*Odor* quoque hac ratione usurpatur.) *Virg.* 4. *Georg. v.* 62. huc tu jussos asperge sapores, Trita melisphylla, & cerinthæ ignobile gramen. Adde *vers.* 267. ¶ Ut *sapio*, ita & *sapor* ad odorem refertur per catachresim. *Plin. l.* 36. *c.* 10. Gravitati saporis occurritur tectis naribus unguento. *Id. l.* 13. *c.* 4. *a med.* Oleum cyprinum iners, & gravi sapore. ¶ Apud Persas nomen fuit quorumdam regum, ut Pharao apud Ægyptios, Cæsar apud Romanos. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 481. socium nobis fidumque Saporem percelis. *Sidon. carm.* 2. *v.* 456. si fallo, probasti Ventidio mactate Sapor.

SAPORATUS, a, um, *condito, concinnato*, γευματικός, sapore imbutus, conditus. *Tertull. de Spectac. c.* 27. Condita pulmenta, & bene saporata, & plurimum dulcia. *Ammian. l.* 31. 2. 1. Ut neque igni, neque saporatis indigeant cibis. *Arnob. l.* 5. *pag.* 154. Saporatur fengula. *Virg.* 6. *Æn. v.* 420. Melle saporatam, & medicatis frugibus offam Objicit. *Petron. in fragm. pag.* 675. *Burm.* Melle saporatam medicatis frugibus offam. Apud *Virg.* plerique omnes leg. *soporatam*.

SAPORUS, a, um, *saporito, saporoso*, γευστικός, sapore grato imbutus, sapidus, saporatus. *Lactant. l.* 3. *c.* 16. *ad fin.* Postquam, inquit (*Pers. sat.* 6. *v.* 38.) sapere urbi cum pipere & palmis venit: tanquam sapientia cum saporis mercibus fuerit invecta. *Prudent. cathemer.* 4. *v.* 94. Nil est dulcius, ac magis saporum.

SAPPHICUS, a, um, Σαπφικός, adject. a Sappho. *Catull. carm.* 35. *ad Cæcil. v.* 16. puella doctior Sapphica Musa. *h. e.* Sappho, quæ decima Musa habita est ob excellentiam carminis. ¶ Sapphicum hendecasyllabum a Sappho inventum est. Hujus exemplum est illud *Horatii l.* 1. *od.* 2. Jam satis terris nivis atque diræ. *Diomed. l.* 3. *pag.* 508. *Putsch.* ¶ Alia sunt genera carminum, quæ Sapphica dicuntur, ut illud trochaicum: Splendet aurum, gemma fulget, forma sed placet. Item: Faune Nympharum metus & voluptas: Et illud choriambicum: Dulcisonæ Pierides versifico favete. Et illud Ionicum. Sonet alta trabe fixus tibi nidus. *Servius in Centimetr. pag.* 1819. *Putsch.* & *sequentib. Auson. in Ephemer. v.* 21. Fors & hæc somnum tibi cantilena Sapphico suadet modulata versu.

SAPPHIRATUS, a, um, σαπφειρωτός, sapphiris ornatus. *Sidon. in carm. epist.* 10. *l.* 2. Ac sub versicoloribus figuris Vernans herbida crusta, sapphiratos Flectit per prasinum vitrum lapillos. ¶ Quod secundam hic syllabam *Sidon.* corripit, licentia est non imitanda.

SAPPHIRINUS, a, um, σαπφείρινος, qui est ex sapphiro, ut Lapis sapphirinus. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Inest ei aliquando & aureus pulvis, non qualis in sapphirinis.

SAPPHIRUS, i, f. *zaffiro*, σάπφειρος, gemmæ nomen, de qua *Plin. l.* 37. *c.* 9. In sapphiris aurum punctis collucet cæruleis. Sapphirorum, quæ cum purpura, optimæ apud Medos, nusquam tamen perlucidæ: præterea inutiles scalpturæ, intervenientibus crystallinis centris. Quæ sunt in iis cyanei coloris, mares existimantur.

SAPPHO, us, f. Σαπφώ, insignis Poetria Lyrica, carminis inventrix, quod ab ea *Sapphicum* appellatur, ex Eresso urbe Lesbi ins. qua tempestate floruere Alcæus, Terpsichorus, & Pittacus, tempore Tarquinii Prisci. Ea plectrum prima invenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iambos, & Monodias. *Ovid. Heroid. epist.* 15. *v.* 3. An, nisi legisses auctoris nomina Sapphus, &c. *Plin. l.* 22. *c.* 8. Phaonem Lesbium dilectum a Sappho. ¶ Hæc ex amoris impotentia de Leucade se præcipitem dedit. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 154. saltusque ingressa viriles Non formidata temeraria Leucade Sappho. ¶ Puellarum amoribus infamis fuit. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 24. Æoliis fidibus querentem Sappho puellis de popularibus. Adde *Ovid.* 2. *Trist. v.* 365. V. *Dido*.

SAPPINIA TRIBUS, in Umbria. *Liv. l.* 31. *c.* 2. C. Oppium cum hac tumultuaria manu per Umbriam, quam tribum Sappiniam vocant, agrum Boiorum invadere jussit. Adde *lib.* 33. *c.* 37. Ex hoc autem loquendi modo satis constat, non esse unam ex XXXV Tribubus R. sed locum in ea provincia sic appellatum. Quidam censent fuisse eum tractum, qui Sapi fluvio alluitur, & scribunt *Sapinia*: quæ scriptura probatur etiam a *Morgagn. Epist. Æmil.* 14. *sect.* 5.

SAPPINUS. V. *Sapinus*.

SAPPIUM, ii, n. picea, feritatis paulum mitigatæ sata. *Plin. in fin. c.* 10. *l.* 16. ubi al. aliter leg.

SAPROPHAGO, is, a. 3. putridis cibis vescor: a σαπρός, putris, & φάγω, comedo. *Martial. l.* 3. *epigr.* 77. ut quid enim, Bætice, saprophagis? Quædam Editiones scribunt Græce σαπροφαγεῖς. Est enim Græca vox.

SAPROS, adject. σαπρός, Græce putridum significat. Hinc apud *Plin. l.* 28. *c.* 9. *ante med.* Sapros caseus dicitur, qui cum sale, & sorbis siccis e vino tritus, potusque medetur cœliacis.

SAPSA, ipsa, & non alia, apud Veteres: quasi *se ipsa*. *Enn.* apud *Fest. in Sas*. Quo res sapsa loco se se ostentetque, jubetque. *Pacuv. ibid.* Nam Teucrum regi sapsa res restibilet.

SARA. V. *Sarra*.

SARABALLA, orum, n. eadem quæ sarabara. *Hieronym. epist.* 49. ad

ut luncem. a med. ex *Daniel.* 3. 94. Circa quorum saraballa fuctamque cæsariem innoxium lusit incendium.

SARABARA, æ, f. & Sarabara, orum, n. vestis Persicæ genus fluxum, & sinuosum, ut *Suidas*, & *Isidor. l.* 19. *c.* 23. describunt. *Tertull. de Pall. cap.* 4. *de Alex. M.* Vicerat Medicam gentem, & victus est Medica veste; triumphalem cataphractam amolitus, in captiva sarabare decessit. *Id. de resurr. carn. c.* 58. Babilonii ignes trium fratrum nec tiaras, nec sarabara læserunt. Al. leg. *sarabaras*.

SARACENI, orum, m. populi Arabiæ Felicis, qui prius Agareni, & postea Ismaelitæ dicti sunt, quorum regio Saraca, vel Saracene. *Ammian. l.* 14. *c.* 4. (*al.* 10.) *& alibi*.

SARCASMUS, i, m. σαρκασμός, species allegoriæ, qua hostiliter irridemus aliquem: plena odio atque hostilis irrisio, per amaram ironiam, jocus amarulentus. Græca vox a σαρκάζω, carnes detraho, ut fit a canibus morsu lacerantibus: quia hujusmodi irrisio valde mordet, & quasi lacerat. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *post med. Charis. l.* 4. *pag.* 247. *Putsch. Diomed. l.* 2. *pag.* 458. Tale est illud *Virgil. Æn.* 12. *v.* 359. En agros, & quam bello, Trojane, petisti Hesperiam, metire jacens. *& Æn.* 10. *v.* 557. Istic nunc, metuende, jace. A *Cicer.* 3. *de Orat. cap.* 53. dici videtur *illusio*. V. ¶ Alio modo describit *Rufinian. inter Rhet. antiqu. Pithoei, pag.* 25. nempe cum fœdiora significamus, non sine dicacitate concinna: ut in illo *Virg. Ecl.* 3. *v.* 8. Novimus & qui te, transversa tuentibus hircis, &c. *& Cic. pro Dom. cap.* 18. Sexte noster, bona venia, quoniam jam dialecticus, & hoc quoque liguris. *& pro Cal. c.* 13. *sub fin.* Nisi intercederent mihi inimicitiæ cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere: semper hic erro.

SARCIMEN, inis, f. *encitura, rapezzatura*, ῥαφή, sutura. *Apul. l.* 4. *Metam.* Tunc tenui sarcimine summas oras ejus (*corii ursini*) adæquemus, & juncturæ rimam, licet gracilem, setæ circumfluentis densitate sepimus.

SARCINA, æ, f. *fardello, fagotto, bagaglio, carico, soma, salmeria*, σκεῦος, τὸ φορτίον, φάκελος, involucrum, fascis rerum utensilium, quem quis humeris portare potest, v. gr. in itinere. *Petron. in Satyr. c.* 117. *a med.* Precati deos viam ingredimur: sed Corax, detrectator ministerii, posita frequentius sarcina, maledicebat properantibus, affirmabatque, se aut projecturum sarcinas, aut cum onere fugiturum. *Plaut. Trin.* 2. 4. 194. Actum est de collo meo: gestandus peregre clypeus, galea, sarcina. *&* 3. 2. 93. sarcinam constringere, & clypeum ad dorsum accommodare. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 17. Legionem sub sarcinis adoriri. *Auct. B. Afric. c.* 75. Existimabat, milites sub onere, ac sub sarcinis defatigatos pugnare non posse. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 76. Magna parte impedimentorum & sarcinarum relicta. *Tacit.* 1. *Annal. c.* 23. Sarcinæ fugientium direptæ. *& cap.* 20. Sarcinis gravare aliquem. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 45. Romanis utinam patuissent castra puellis! Essem militiæ sarcina fida tuæ. ¶ Dicitur etiam de oneribus, quæ jumentis, aut plaustris vehuntur. *Phædr. l.* 2. *fab.* 7. Muli gravati sarcinis ibant duo. *& lib.* 3. *fab.* 20. Asinus bajulans sarcinas. *Auct. de B. Afric. c.* 75. Lixarum, mercatorumque, qui plostris merces portabant, interceptis sarcinis. Hinc sarcinaria jumenta, *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. ¶ Item de rebus domi cistis arcave compositis, *mobili*. *Martial. l.* 2. *epigr.* 11. Salva est & uxor, sarcinæque, servique. *& epigr.* 68. Totis pilea sarcinis redemi. *Quintil. declam.* 12. *c.* 13. Ubi universas familias fames castinavit, innoxe domus situm ducunt, jacent, relictæ sine herede sarcinæ. ¶ Translate *Phædr. l.* 3. *fab.* 15. *v.* 5. portat onus ignotum certis mensibus: Novissime prolapsam effundit sarcinam. *h. e.* fetum, partum. Sic *Ovid.* 6. *Met. v.* 224. Ismenos, qui matri sarcina quondam Prima suæ fuerat. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 21. Sic male vixque subit primos rude pectus amores: Sarcinaque hæc animo non sedet apta meo. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 13. Hæc quoque, Naso, feres: etenim pejora tulisti. Jam tibi sentiri sarcina nulla potest. *h. e.* molestia, calamitas. *& lib.* 1. *ep.* 2. *v.* 101. publica sarcina rerum. *il peso del governo*. & *Plaut. Mostell.* 2. 1. *in fin.* Hinc speculabor procul, unde advenienti sarcinam imponam seni. *h. e.* curam, molestiam, negotium facessam. *Varr. initio l.* 1. *R. R.* Annus octogesimus admonet me, ut sarcinas colligam, antequam proficiscar e vita.

SARCINALIS, le, ad sarcinas pertinens, ut Sarcinalia jumenta, *bestie da carico*, *Ammian. l.* 15. *c.* 5. (*al.* 8.) & *lib.* 29. *c.* 5. (*al.* 34.) *sub fin.*

SARCINARIUS, a, um, σκευοφορικός, ad sarcinas pertinens, ut Sarcinarium jumentum, quo sarcinæ vehuntur. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. *extr.* Illi omnia sarcinaria jumenta interfici jubent.

SARCINATOR, oris, m. *sartore, risarcitore*, ἀκεστής, sartor, qui resarcit ac reparat, & speciatim qui suit, & vestes reficit. *Lucil.* apud *Non.* 1. 2. *n.* 818. Sarcinatorem esse summum, suere centonem optime. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 41. Petunt fullones, sarcinatores petunt. *Paul. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 84. Fullo, vel sarcinator, qui polienda, & sarcienda vestimenta accepit, & contrectatione eorum furtum facit.

SARCINATRIX, icis, f. *sartora*, ῥάπτρια, mulier, quæ vestes suit & reficit. *Varr.* apud *Non.* 2. 1. *n.* 276. Homines rusticos in vindemia incondita cantare, sarcinatrices in machinis. *Cajus Dig. lib.* 15. *tit.* 1. *leg.* 27. Maxime si qua sarcinatrix, aut textrix erit, aut aliquod artificium vulgare exerceat. ¶ Fuit inter officia domus Augustæ. Probatur quinque Inscriptionib. apud *Gruter. pag.* 580. quarum una *num.* 2. Julia Jucunda Aug. L. sarcinatrix a mundo muliebri. Adde apud *Murator. pag.* 896. *n.* 5.

SARCINATUS, a, um, σεσαγμένος, sarcinis onustus. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 19. Viden', homines sarcinatos consequi? Adde *Paulin. Nolan. carm.* 21. (*al.* 13.) *v.* 911.

SARCINOSUS, a, um, *pesante*. *Apul. l.* 8. *Metam.* Lupi vastis corporibus sarcinosi. *Auct. Priap. carm.* 79. Non est poeta sarcinosior nostro. *h. e.* majore inguinum pondere præditus. *Al. leg.* fascinosior.

SARCINULA, læ, f. *fardelletto, fagottino*, σκευάριον, parva sarcina. *Catull. carm.* 28. *ad Veran. & Fabull.* Pisonis comites, cohors inanis, Aptis sarcinulis & expeditis. *Petron. in Satyr. c.* 99. Itaque, quod bene eveniat, expedite sarcinulas, & sequimini me. *Gell. l.* 19. *c.* 1. *a med.* Ex sarcinula sua librum protulit. *Plin. l.* 4. *ep.* 1. Sarcinulas alligare. *quod est iter facturi*. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 160. Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ Sarcinulis impar? *h. e.* dote & opibus. *Id. sat.* 6. *v.* 145. Collige sarcinulas, dicet libertus, & exi. *h. e.* res tuas tibi habe, *fa fardello*, *e vattene*.

SARCIO, is, sarsi, sartum, a. 4. *cucire, rappezzare, rattoppare, racconciare, risare*, ῥάπτω, ἐπισκευάζω, est integrum facere, h. e. quæ rupta sunt, quassa, scissa, reficere, restituere, reparare, resarcire. *Festus in Sarte*: Sarte in auguralibus pro integre ponitur: sane sarteque audire, videreque. Ob quam causam opera publica, quæ locantur, ut integra præstentur, sarte tecte vocantur. etenim sarcire est integrum facere. Hæc *Festus*, quæ *Charis. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.* repetit ab eo sumpta. *Cato R. R. c.* 2. Funes veteres sarciri, novosque fieri: centones, cuculliones familiam oportuisse sibi sarcire. *& cap.* 23. *&* 31. Face, uti corbulæ sarciantur. *& cap.* 39. Si dolia bene sarseris, aut bene alligaveris. *Colum. l.* 4. *c.* 18. *in fin.* Vindemiatores pedamenta sarciemus. *Plin. l.* 18. *c.* 26. *ante med.* Dolia quassa sarcire. *Id. l.* 37. *c.* 2. *a med.* Fragmenta crystalli sarciri nullo modo queunt. *Id. l.* 18. *c.* 26. *a med.* Seminaria fieri, & vetera sarciri. *rimpiantarsi, rimettersi*. & *Pallad. l.* 1. *tit.* 17. Rimas, & lacunas cisternarum, & piscinas, vel puteos sarcire. ¶ In re medica *Id. l.* 28. *c.* 14. *sub fin.* Feminum hædi cinis rupta intestina sarcire mire traditur. *& cap.* 16. Perniones ursinus adeps, rimasque pedum omnes sarcit. *unisce, rammargina, chiude*. ¶ Translate est compensare damnum, remedium afferre, reponere in priorem statum, *resarcire, risare, rimettere, compensare*. *Liv. l.* 9. *c.* 23. *a med.* Damna vestra, milites, omnium qui defecerunt, populorum præda sarcientur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 68. Cupiens ejus diei detrimentum sarcire. *& cap.* 83. *sub fin.* Dandam omnibus operam, ut acceptum incommodum virtute sarciretur. *& cap.* 74. Sarcire infamiam. *Festus*: Sarcito in XII. Servius Sulpicius ait significare, damnum solvito, præstato. *Cic. Phil.* 9. *c.* 4. Nulla dubitatio relinquitur, quin honore mortui, quam vivo injuriam fecimus, sarciamus. *Id. Fam.* 3. *ep.* 1. Perficiam profecto, ut longi temporis usuram, qua caruimus, crebritate & magnitudine officiorum meorum sarciam. *Virg.* 4. *Georg. v.* 249. generis (*apum*) lapsus sarcire ruinas. ¶ *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1482. *Putsch.* præteritum *sarcivi* pro *sarsi* agnoscit, sed nullo Scriptoris testimonio confirmat.

SARCION, ii, n. σαρκίον, caruncula: ita dixere vitium in smaragdis, quasi quandam gemmæ carnem. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *a med.*

SARCITIS, is, f. σαρκῖτις, nomen gemmæ bubulam carnem referentis: a σάρξ, σαρκός, caro. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SARCITOR, oris, m. qui sarcit, & reficit. *Inscript.* apud *Octav. Rub. in monum. Brix.* & *Fabrett. cap.* 10. *n.* 601. *pag.* 753. M. Pupius M. L. Urbanus Sarcitor sibi, & Claræ colibertæ & Laurentinæ F. T. F. I.

SARCOCOLLA, æ, f. σαρκοκόλλα, genus arboris, & ejus lacryma in Perside: a σάρξ, caro, & κόλλα, glutinum, quia vulnera glutinat. *Plin. l.* 13. *c.* 11. Fit & ex sarcocolla (*ita vocatur arbor*) gummi utilissimum pictoribus, ac medicis, simile polline turis, & ideo candidum, quam rufum, melius. *Id. l.* 24. *c.* 14. *ad fin.* Sunt, qui & sarcocollam spinæ lacrymam putent, pollini turis similem, cum quadam acrimonia dulcem.

SARCOPHAGUS, i, m. σαρκοφάγος, lapidis, sive marmoris genus, in quo corpora defunctorum condita cito ad ossa rediguntur, nec modo caro, sed etiam ossa ipsa intra quadragesimum diem absumuntur, exceptis dentibus: a σάρξ, caro, & φαγεῖν, comedere. Ut plurimum erat lapis Assius, qui sic vocabatur, quia effoderetur in Assia regione Troadis, vel Mysiæ, nempe circa Assum urbem. *Plin. l.* 2. *c.* 96. At circa Asson Troadis lapis nascitur, quo consumuntur omnia corpora: sarcophagus vocatur. *Id. l.* 36. *c.* 17. In Asso Troadis sarcophagus lapis fissili vena scinditur. Corpora defunctorum condita in eo absumi constat intra quadragesimum diem, exceptis dentibus. ¶ Per synecdochen pro sepulcro poni consuevit, præsertim eo, in quo cadaver integrum sine rogo conditur, *sepolcro*: cujus rei exempla habes apud *Gruter. pag.* 688. *n.* 10. & 689. *n.* 8. & 692. *n.* 10. & de Alexandro M. *Curt. extr. lib.* 10. narrat. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 172. *de eod. Alex.* Cum tamen a figulis munitam intraverit urbem, Sarcophago contentus erit. *Modestin. Dig. lib.* 34. *tit.* 1. *leg.* 18. *sub fin.* Ut per absentiam filiarum mearum ad sarcophagum meum memoriam meam quotannis celebrent. ¶ In veteri lap. apud *Donium class.* 7. *n.* 8. est *sarcophagum* neutr. gen.

SARCOPTES, æ, m. σαρκόπτης, titulus est libri secundi *Apicii*, in quo agit de carnium sectione, deque insiciarum carnium condimentis: a σάρξ, σαρκός, caro, & κόπτω, cædo.

SARCOSIS, is, f. σάρκωσις, morbus veterinorum, quo cum biberint, inflantur, & sufflant. *Veget. l.* 3. *c.* 26.

SARCULATIO, onis, f. *sarchiamento*, σκάλευσις, actus sarculandi, sarritio. *Plin. l.* 18. *c.* 21. Sarculatio induratam hyberno rigore soli tristitiam laxat teporibus vernis. *Pallad. in Februar. tit.* 24. Caulis gaudet stercore, & sarculatione.

SARCULATUS, a, um, *sarchiato*, sarriendo purgatus, *Prudent. in Romano, v. 264.* Nata in hortis sarculatis.

SARCULO, as, a. 1. *sarchiare*, *sarchiellare*, σκαλεύω, sarculo fodio, sarrio. *Pallad. in Januar. tit. 9.* Serenis diebus sunt sarculanda frumenta. *Et mox*. Si siccas segetes sarculaveris. *Id. in Octobri, tit. 11.* Sinapi sarculari debet assidue, ut respergatur pulvere, quo fovetur.

SARCULUM, li, n. *sæpius quam* Sarculus, li, m. *sarchio*, *sarchiello*, σκαλίς, σκαλιστήριον, ferramentum rusticum, quo terra leviter foditur, sarritur, & ab inutilibus herbis purgatur: a sarriendo. *Sarculos simplices*, & *bicornes* memorat *Pallad. tit. ult. l. 1.* A marra & ligone differt, quia his levius terram ferit. (Unde montanæ gentes sarculis arant, ut est apud *Plin. l. 18. c. 19.* quia lapidum crebritas alte infigere vetat vomerem aut ligonem.) Cum his tamen confundit *Horat.* cum ait *l. 1. od. 1. v. 11.* patrios findere sarculo agros. Nam per synecdochen omne rustici ferramenti genus intelligit. *Colum. l. 10. v. 91.* Tunc quoque trita solo splendentia sarcula sumat. *Id. l. 2. c. 11. ad fin.* Minimis aratris proscindunt, atque ita jaciunt semina, & sarculis adobruunt. *Plin. l. 18. c. 26. circa med.* Fabam lævi sarculo purgare verius quam fodere. *Et cap. 7. sub fin.* Hordeum sarculo seri dicunt sapientes agricolæ: propterea celerrime redit. *Id. l. 19. c. 6. a med.* Sarculo leviter convelluntur radices. *Id. l. 17. c. 26. sub fin.* Riguus pro sarculo est. *h. e.* rivus circa vites deductus, herbas necans, sarculi vicem præstat.

SARDA, æ, f. piscis ex genere pelamidum, cujus multus usus in salsamentis. Est enim pelamis longa, ex Oceano veniens, ut *Plin. c. ult. l. 32.* docet. *Id. ibid. c. 5.* Contra prestēris morsum sarda prodest. V. *Pelamys*. ¶ Item gemma scalpturæ utilissima, primum Sardibus reperta, sed laudatissima circa Babyloniam, cum lapicidinæ quædam aperirentur, hærens in saxo cordis modo. Invenitur etiam compluribus aliis locis in Paro, in Asso, circa Ægyptum, & Leucada Epiri (& Sardinia *Kirchero* teste) nec fuit alia gemma apud antiquos usu frequentior. *Plin. l. 37. c. 7. ad fin.* Quidam putant, a nostris dici *corniola*.

SARDACHATES, æ, m. σαρδαχάτης, species achatæ, similitudinem cum sarda gemma habentis. *Plin. initio cap. 10. l. 37.*

SARDANAPALICUS, a, um, adject. a Sardanapalo. *Sidon. l. 2. ep. 13. a med.* Sardanapalicum in morem prandere.

SARDANAPALUS, li, m. Σαρδανάπαλος, postremus Assyriorum rex, adeo corruptæ vitæ, & libidinum deliciarumque affluentis, ut inter mulieres gynæceo abditus viveret, & muliebri veste indutus cum iis purpuram neret. Quo habitu ab Arbacto Medis præposito inventus, conjuratione principum facta, bello petitus, & prœlio victus, in regiam se recepit, extructaque pyra, & se, & divitias suas crematvit. *Justin. l. 1. c. 3.* & *Vellej. l. 1. c. 6.* Addit *Cic. 5. Tuscul. c. 35.* incidi jussisse in busto: Hæc habeo, quæ edi, quæque exsaturata libido Hausit: at illa jacent multa & præclara relicta. Quid aliud, inquit Aristoteles, in bovis, non in regis sepulcro inscriberes? *Juvenal. sat. 10. v. 360.* & potiores Herculis ærumnas credat, sævosque labores Et Venere, & cœnis & plumis Sardanapali. *Ovid. in Ibin, v. 313.* Inque pyram tecum carissima pignore mittas: Quam finem vitæ Sardanapalus habet. ¶ Transiit in nomen cujuscumque mollioris. *Martial. l. 11. epigr. 12.* Te potare decet gemma, qui Mentora frangis In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ.

SARDARE, intelligere significat. *Nævius*: quod Bruti nec satis sardare queunt. *Festus*. *Dacerius* conjicit esse a Sardis, qui olim habebantur versipelles.

SARDI, orum, m. *popoli della Sardegna*, Sardiniæ populi. *Sardi venales*, proverb. est dictum de hominibus improbis, & nullius pretii. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c. 57. de T. Sempronio Graccho*. Prætor Galliam domuit, Consul Hispaniam, altero consulatu Sardiniam: tantumque captivorum adduxit, ut longa venditione res in proverbium veniret, Sardi venales. *Cic. Fam. 7. ep. 24.* Habes Sardos venales, alium alio nequiorem. *Festus*: Sardi venales, alius alio nequior. Ex hoc natum proverbium videtur, quod ludis Capitolinis, qui fiunt a vicinis prætextatis, auctio Vejentium fieri solet, in qua novissimus quisque deterrimus producitur a præcone senex, cum toga prætexta, bullaque aurea: quo cultu reges soliti sunt esse Etruscorum, qui Sardi appellantur, quia Etrusca gens orta est Sardibus ex Lydia. Tyrrhenus enim inde profectus cum magna manu eorum occupavit eam partem Italiæ, quæ nunc vocatur Etruria. At Sinnius Capito ait, Ti. Gracchum consulem, collegam P. Valerii Faltonis, Sardiniam Corsicamque subegisse, nec prædæ quidquam aliud, quam mancipia, captum, quorum vilissima multitudo fuerit. Hæc *Festus*.

SARDIANUS, a, um, Σαρδιανός, ad Sardes urbem Lydiæ pertinens. V. *Sardis*. *Cic. Fam. 13. ep. 55.* Eum cum Sardianis habere controversiam, scio. *Plin. l. 5. c. 29. ante med.* Sardiana jurisdictio. *Id. l. 15. c. 23.* Castaneæ Sardibus provenere primum: ideo apud Græcos Sardianos balanos appellant. ¶ *Sardiani*, *orum*, Sardium cives & incolæ. *Cic. 13. Fam. ep. 55.*

SARDINA, æ, f. vel

SARDINIA, æ, f. *sardella*, θρίσσα, genus piscis, a Sardinia inf. *Colum. l. 8. c. ult. a med.* Tabentes haleculas, & salibus exesam chalcidem, putremque sardiniam. Al. leg. *sardenam*.

SARDINIA, æ, f. *Sardegna*, Σαρδώ, Σαρδών, inf. ingens Italiæ, inter mare Tyrrhenum, & Balearicum. *Strabo*, & *Solin. cap. 4.* (*al. 10.*) & *Sil. l. 12. v. 359.* (ubi multa de ea) scribunt, nomen accepisse a Sardo Herculis filio, qui e Libya veniens cum multitudine colonorum insulam occupavit. Antea Græce Ἰχνοῦσα vocabatur, ab effigie τὸ ἴχνος, vestigii, soleæ, h. e. imæ partis pedis humani. Similiter Σανδαλιῶτις dicebatur propter figuram sandalii. Fertilis insula est, sed soli, quam cæli melioris. Ut enim fecunda est, sic pæne pestilens. Causam afferunt, quod habeat a Septentrione montes editissimos, qui prohibent, quo minus a Borea possit perflari. Hoc nomine olim tam male audiit, ut M. Cicero Quintum Fratr. moneret (*l. 2. ad Q. Fr. ep. 3. extr.*) etiam tum, cum optime valeret, meminisse eum debere, in Sardinia ipsum esse. *Et 7. Fam. ep. 24.* Tigellium quemdam Sardum hominem esse ait, patria sua pestilentiorem. *Martial.* quoque *l. 4. epigr. 60.* Sardiniam Tiburi, tanquam saluberrimo loco pestilentissimum opponit. Nullo, inquit, fata loco possis excludere, cum mors Venerit, in medio Tibure Sardinia est. Adde *Claudian. de B. Gild. a vers. 507.*

SARDINIANUS, a, um, ad Sardiniam pertinens. *Varr. apud Non. c. 14. n. 34.* Cubo in Sardinianis tapetibus.

SARDINIENSIS, se, ad Sardiniam pertinens, ut Sardiniensis triumphus, ex Sardinia devicta actus, *Nep. in Catone, c. 1. extr.* Sardiniensis Quæstura, *Spartian. in Severo, c. 2.* V. *Hispaniensis*.

SARDIS, is, f. Σάρδις, & frequentius in plurali num. Sardes, & Sardeis, ium, ibus, Σάρδεις, urbs metropolis Lydiæ, in latere Tmoli montis vino celebrati, Crœsi quondam regia. *Plin. l. 5. c. 29.* Lydia celebratur maxime Sardibus. *Liv. l. 37. c. 18.* Sardibus primum, deinde ad caput Cayci amnis stativa habuit. *Nepos in Agesil. cap. 3. a med.* Cum ille Sardes se iturum dixisset. *Horat. l. 1. ep. 11. v. 1.* Quid tibi visa Chios? quid Crœsi regia Sardis? Smyrna quid, & Colophon? *Nep. in Milt. c. 4.* Quod Iones Sardeis expugnassent.

SARDIUS, a, um, Σάρδιος, ad Sardes, Lydiæ urbem pertinens. *Plin. l. 19. c. 6.* Cæpæ genere apud Græcos, Sardia, Samothracia, Alsidena. *Et paulo post*. In Isso, & Sardibus cæpæ candidissimæ proveniunt. ¶ Sardius lapis apud *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 10.* fortasse idem est, qui sarda *Plinii*.

SARDONICUS, a, um, &

SARDONIUS, a, um, Σαρδόνιος, qui est ex Sardinia inf. quæ Græce Sardo, & Sardon vocatur. *Rutil. l. 1. v. 354.* Nec quæ Sardonico cæspite massa fluit. Al. leg. *Sardoo*. ¶ Sardonius risus, Σαρδόνιος γέλως, risus, qui simulate, & cum stomacho fit, risus fictus, amarulentus: ita dictus a Sardoa herba in Sardinia, qua vescentes risus similitudine cum spasmo emoriuntur. *Solin. c. 4.* (*al. 10.*) Herba Sardonia si edulio fuerit vescentibus, nervos contrahit, rictu diducit ora, ut qui mortem oppetunt, facie ridentium intereant. Eadem *Servius* tradit ad illud *Virg. Ecl. 7. v. 41.* Sardois videar tibi amarior herbis. *Plin. l. 20. c. 11. a med.* Apiastrum in confessa damnatione est venenatum in Sardinia. *Cic. l. 7. Fam. ep. 26.* Videris mihi vereri, ne, si istum habuerimus, rideamus γέλωτα σαρδόνιον. Alii risum Sardonium edere in hoc Ciceronis loco interpretantur præsentia, & qualiscumque delectationis causa perniciem sibi arcessere, sive in ea re esse hilarem, quæ paulo post magnum malum est allatura.

SARDONYCHATUS, a, um, σαρδονυχωτός, sardonyche ornatus. *Martial. l. 2. epigr. 29.* Cujus & hinc lucet sardonychata manus.

SARDONYCHUS, i, m. idem ac sardonyx. *Juvenal. sat. 13. v. 139.* Arguit ipsorum quos littera, gemmaque Princeps Sardonychus. Al. leg. *Sardonyche*.

SARDONYX, ychis, m. & f. *sardonica*, *corniola*, σαρδόνυξ, genus gemmæ: a *sarda*, quæ notat gemmam coloris rubei a Sardis primum repertam, & ὄνυξ, gemma, cujus est color subcandidus, unguis humani similitudine, quia utriusque colorem obtinet. *Plin. l. 37. c. 6.* Sardonyches olim, ut ex nomine ipso apparet, intelligebantur candore in sarda, hoc est velut carnibus ungue hominis imposito, & utrinque translucido. *Juvenal. sat. 6. v. 380.* densi radiant testudine tota sardonyches. *Pers. sat. 1. v. 16.* Et natalitia tandem cum sardonyche albus. *Martial. l. 4. epigr. 61.* Sardonycha verum, lineisque ter cinctum. *Et epigr. 28.* Indos sardonychas, Scythas smaragdos. V. alia de sardonyche apud *Plin. loc. cit.*

SARDOUS, a, um, *di Sardegna*, *Sardesco*, Σαρδῷος, ad Sardiniam pertinens, quæ Græce Σαρδὼ dicitur. *Ovid. 4. Fast. v. 289.* Æquoraque Afra legit, Sardoaque regna sinistris Aspicit a remis. *Claudian. de B. Gild. v. 507.* Humanæ in speciem plantæ se magna figuret Insula: Sardoam veteres dixere coloni. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* Sardoum mare. ¶ *Sardoa herba* est apiastrum, quod venenatum in Sardinia est, ut *Plin. l. 20. c. 11. a med.* tradit. V. *Sardonius*. *Virg. Ecl. 7. v. 41.* *Nemesian. Ecl. 4. v. 53.* & *Seren. Sammon. c. 23. v. 431.* ¶ *Sardous lapis*, gleba metallica, quæ in Sardinia in argentum excoquitur. Nam Sardiniæ solum argenti dives est, ut *Solin. c. 4.* (*al. 10.*) scribit. *Rutil. l. 1. v. 354.* Nec quæ Sardoo cæspite massa fluit. ¶ *Sardoa fuga*, qua M. Æmilius Lepidus, a Q. Catulo bello pulsus in Sardiniam fugit, ibique periit. *Rutil. l. 1. v. 296. Epit. Liv. l. 90.*

SARDUS, a, um, *Sardesco*, Σαρδῷος, Sardinianus, Sardous. *Plin. l. 18. c. 7. a med.* Sardum triticum. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 3.* Tigellius Sardus. *Id. in ar. Poet. v. 375.* Sardo cum melle papaver. *h. e.* amaro: quia ex amaris herbarum succis collecto. (Sic *Virg. Ecl. 7. v. 41.* Sardois videar tibi amarior herbis.) ¶ *Sardi*, *orum*, Sardiniæ populi. V. *Sardi*.

SAREPTANUS, a, um, ad Sareptam pertinens, quod est oppidum Phœniciæ, in ora maris, inter Sidonem, & Tyrum, Σαρεφθά. *Plin. l. 5. c. 19.* *Sidon. carm. 17. v. 14.* Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna, Quæque Sareptano palmite missa bibas.

SARGUS, i, m. piscis genus, qui in Ægyptio mari fere nascitur. *Lucilius*: Quem præclarus helops, quam Ægypto sargu' movebit. Hæc *Festus*. Scribit *Plin. l. 9. c. 17. a med.* esse assiduum comitem ejus generis mullorum, quod lutarium appellatur, & cœnum fodien-

tem

te eo, excitatum pabulum devorare. Cum autem nulli in nostro mari passim inveniantur, falli videntur *Harduino Festus*, & *Lucil.* qui fargum Ægyptium esse putant: nisi forte volunt in Ægypto præcipuum esse. *Enn.* apud *Apul. in Apolog.* Brundusii Sargus bonus est: hunc, magnus erit si, Sume. *Plin. loc. cit. cap.* 51. fargos ait bis parere, vere, & autumno.

SARI, n. σάρι, genus fruticis. *Plin. l.* 13. *c.* 23. Fruticosi est generis & fari, circa Nilum nascens, duorum ferme cubitorum altitudiae, pollicari crassitudine, coma papyri, similique manditur modo: radice ferrariis officinis præcipua, carbonis usu, propter duritiam.

SARIO, &c. V. *Sarrio.*

SARISSA, æ, f. *forte d' asta, picca, lancia, σάρισσα*, hasta prælonga, qua Macedones in bella utebantur. *Fest.* & *Liv. l.* 9. *c.* 19. Arma clypeus, sarissæque illis: Romano scutum, & pilum. *Id. l.* 38. *c.* 7. *sub fin.* Prælongæ hastæ, quas sarissas vocant, ad summovendos hostes eminebant. Adde *lib.* 37. *c.* 42. *Curt. l.* 7. *c.* 4. *ad fin.* & *lib.* 9. *c.* 7. *a med.* & *Ovid. Met.* 12. *v.* 466. ¶ Metonymia est in illo *Lucani l.* 8. *v.* 298. Primi Pellæas arcu fregere sarissas. *h. e.* Macedones. Sic *lib.* 10. *v.* 47. Eoi propius timuere sarissas, Quam nunc pila timent, populi. *h. e.* Macedonum, quem Romanorum arma. Legitur & *sarisa* in quibusdam *Lucani* MSS.

SARISSOPHORUS, i, m. σαρισσοφόρος, sarissam portans, eaque in prælio utens, ut olim Macedones. *Liv. l.* 36. *c.* 18. Levis armaturæ partem ante vallum locavit, tam Macedonum robur, quos sarissophoros appellabant. Adde *Curt. l.* 4. *cap.* 15.

SARMADACUS, i, m. σαρμάδακος, *furbo, ciurmadore, zingano*, planus, impostor. *Augustin. l.* 3. *contra Acad. c.* 15. *a med.* Ille autem planus erat, de iis, quos sarmadacos jam vulgus vocat. *Acron vet. Interpr. Horatii* ad illud *sat.* 6. *l.* 1. *v.* 113. Fallacem Circum, &c. videtur dicere, fuisse quendam Samardam, qui in Circo populum folebat inducere: ab hoc dictos *semardacos*, vel ut ibi legitur *samardacos*, quos cum sortilegis conjungit.

SARMATÆ, arum, Σαρμάται, Σαυρομάται, populi in plurimas gentes divisi, & Europæ Septentrionalis amplissimum tractum incolentes: de quo V. Geographos. Nunc eorum pars est Polonie, & Moscovia. Etiam in Asiam progressi sunt, usque ad Hyrcanum mare, ubi Sarmatæ Asiatici dicebantur, nunc *Tartarie*. Habitabant olim montes & saltus. Habitu, armis, moribus, vivendique ratione Scythis, ac Parthis similes erant. Ideoque ejusdem originis cum his fuisse conjicere licet. Multi plaustris pro domibus utebantur. Hinc *Hamaxobii* nuncupati sunt. Alii ob sævitiam hiemis demersis in humum sedibus, specus, aut suffossa habitabant. Totum erant bracceti corpus, ut ait *Mela l.* 3. *c.* 4. & nisi, qua viderent, ora etiam vestiti. Corpora sua non solum feminæ, sed etiam mares pingebant. Pascebantur lacte equino. Unde quidam eos ἱππημολγούς, idest equarum mulsores, quidam γαλακτοφάγους, hoc est lacte vescentes vocant. Erant etiam quidam interius habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistum potabant, quos vocant Gelonos. Item Sarmatæ alii erant, qui crude farina equino sanguine ex cruribus detracto mista alebantur. Alii bellorum & cædis amantes, quibus bellantibus mos erat cruorem ejus, quem primum interemissent, ex ipsius vulneribus bibere. Apud hos ut quisque plures interemisset, ita eximius habebatur. Erant & in Scythiæ finibus Sarmatæ, qui carne equina vescebantur: alii, qui humanæ carnis alimento vitam ducebant, propter quod vocabantur Anthropophagi. Auri & argenti ignari rerum commercia exercebant. Nonnulli pro victimis homines immolabant. Hæc ex *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med. l.* 18. *c.* 10. *sub fin. l.* 22. *c.* 1. & alibi: & *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 4. V. etiam *Solin. c.* 15. (*al. c.* 25.) ¶ In sing. numero *Lucan. l.* 2. *v.* 430. Et qui te laxis imitantur, Sarmata, braccis Vangiones. *Martial. de Spectac. epigr.* 3. Venit & epoto Sarmata pastus equo. Adde *Juvenal. sat.* 3. *v.* 79. & *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 111.

SARMATIA, æ, f. *Sarmazie*, Σαρματία, provincia vastissima orbis terrarum. Duplex est, Europæa, & Asiatica: hæc nunc dicitur *Tartarie*, illa *Polonia*, & *Moscovia*. V. Geographos, & *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med.*

SARMATICE, adverb. Σαρματιστί, more Sarmatarum. *Ovid. l.* 5. *Trist. eleg.* 12. *v.* 58. Jam didici Getice, Sarmaticeque loqui.

SARMATICUS, a, um, Σαρματικός, ad Sarmatas pertinens. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 7. *v.* 13. Sarmatica gens. *& vers.* 56. Sarmatico more loqui. *Id. l.* 1. *ex Ponto, ep.* 5. *v.* 50. Sarmatici arcus. *& ep.* 2. *v.* 47. Sarmaticæ sagittæ. *& lib.* 4. *ep.* 10. *v.* 38. & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 207. Sarmaticum mare. *h. e.* Pontus Euxinus. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 425. Sarmaticæ bracæ. *Martial. l.* 7. *epigr.* 29. Sarmaticus equus. *& epigr.* 5. Sarmatica laurus. *h. e.* victoria Domitiani de Sarmatia, de qua *Sueton. c.* 6. De Sarmaris lauream modo Capitolino Jovi retulit. *& epigr.* 79. Geticæ faciatum lacte juvencæ Sarmatica gelida ludit in amne rota. *Id. l.* 9. *epigr.* 104. Sarmaticum Ister. *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 128. Sarmaticæ hiemes. *Claudian. in consul. Probi*, *& Olybr. v.* 132. Sarmatici Cori. *h. e.* Septentrionales venti. *Id. de* III. *consul. Honor. v.* 148. Sarmaticæ alæ. *h. e.* equitatus Sarmatarum. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. in præfat. circa med.* Danubius Sarmatica ac Romana disterminet.

SARMATIS, idis, f. Σαρματίς, quæ est ex Sarmatia, Sarmatica. *Ovid.* 4. *Trist. el. ult. v.* 160. Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis. *& lib.* 1. *el.* 2. *v.* 82. Sarmatis est tellus, quam mea vota petunt. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 124. Terreat hic manes Sarmatis umbra meos.

SARMENTITIUS, *&* Sarmenticius, a, um, κληματικός, qui est ex farmentis. *Colum. l.* 6. *c.* 26. Vulnera farmentitio cinere cum argenti spuma linenda sunt. ¶ *Sarmentitii* olim dicti Christiani, & *Semaxii.* *Tertull. in Apolog. c. ult.* Licet nunc farmentitios, & semaxios appelletis, quia ad stipitem dimidii axis revincti, farmentorum ambitu exurimur. Al. leg. *farmentarii*, & *semaxii.*

SARMENTOSUS, a, um, *sarmentoso*, κληματώδης, farmentis abundans. *Plin. l.* 25. *c.* 11. *ad fin.* Psyllion radice tenui, supervacua, farmentosum, fabæ granis in cacuminibus.

SARMENTUM, ti, n. *sermento, potatura, ramo secco tagliato*, κλῆμα, φρύγανον, virga, ramus tenuis supervacuus, a vite abscissus, vel abscindendus, & igni accendendo aptus. *Festus*: Sarpta vinea, putata, id est pura facta. virgulæ enim relictæ impedimento vitibus solent esse: quæ idea abscinduntur. Inde etiam farmenta Scriptores dici putant. Sarpere enim Antiqui pro purgare dicebant. *Cic. de Senect. cap.* 15. Vitem serpentem multiplici lapsu, ferro amputans coercet ars agricolarum, ne silvescat farmentis, & in omnes partes nimia fundatur. *Colum. l.* 5. *c.* 5. *e med.* Inutilia farmenta decidere. *Liv. l.* 22. *c.* 16. *ad fin.* Faces, fascesque virgarum, atque arida farmenta præligantur cornibus boum. *Cic.* 3. *Verr. c.* 27. Ligna & farmenta circumdare, ignemque subjicere cœperunt. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. cap.* 18. *extr.* Sarmentis virgultisque collectis, quibus fossas compleant, ad castra pergunt. *Sil. l.* 7. *v.* 314. Sarmentique leves fronti religare manipios. *cavaldocchio pur farmentorum.* ¶ Dicitur etiam de virgis aliarum plantarum. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *ante med. de balsamo.* Et farmenta quoque in merce sunt. *Id. l.* 22. *c.* 25. *a med.* Ciceris folia & farmenta decocta. *Solin. cap.* 33. (*al.* 46.) *ante med.* Arabes farmentis myrrhæ ignes fovent. ¶ Item de palmite, pampino, flagello viti adhærente, *tralcio*. *Cic. de Senect. c.* 15. Exsilit tanquam ad articulos farmentorum ea, quæ gemma dicitur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 31. Pampinare est ex farmento coles, qui nati sunt decerpere. *Colum. l.* 3. *c.* 10. Numerus uvarum, qui conspicitur in productissimo farmento. ¶ Videtur dici etiam de pediculis, ex quibus acini uvarum pendent. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Sarmenta earum, in quibus acini fuere, adstringendi vim habent.

SARNUS, i, m. *Sarno*, fluvius Campaniæ, Pompejos alluens, ibique in mare influens. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 265. Nec Pompejani placeant magis otia Sarni. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *e med. Virg. Æn.* 7. *v.* 738.

SARONICUS SINUS, Σαρωνικὸς κόλπος, *Golfo di Engia*, sin. maris Ægæi, inter Atticam, & Peloponnesum extensus, inter promontor. Sunium, & Scyllæum ad Or. & Isthmum Corinthiacum ad Occ. In eo sunt insulæ Ægina, & Salamis. *Plin. l.* 4. *c.* 4. *&* 5.

SARPEDON, onis, m. Σαρπηδών, filius Jovis ex Laodamia Bellerophontis filia. Hic cum Lyciæ rex esset, & in armis strenuus, Priamo suppetias tulit adversus Græcos, ubi cum multa edidisset virtutis suæ documenta, tandem interfectus est. Ejus corpus Jovis jussu ab Apolline e medio pugnantium sublatum est, flumine lotum, ambrosio respersum liquore, regia indutum veste, & ad exsequendum funus suis restitutum. Reliquit filium nomine Antiphatem, quem & ipsum ad bellum duxerat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 104. & ibi *Servius*. item *Æn.* 9. *v.* 697. & *lib.* 10. *v.* 471. *Ovid.* 13. *Met. v.* 255. & *Gell. l.* 15. *c.* 21. ¶ Est hoc nomine & promontorium Ciliciæ apud ostia Calycadni fluvii cum oppido cognomine. *Plin. l.* 5. *c.* 27. *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 13. *extr.* Sarpedon, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam a Pamphilia distinguit.

SARPĚRE, apud antiquos purgare. *Festus*. V. *Sarmentum*.

SARPTUS, a, um, purgatus, putatus, ut Sarpta vinea. *Festus*. V. in *Sarmentum*.

SARRA, æ, f. olim dicta fuit, quæ postea Tyrus, urbs Phœniciæ clarissima, præcipue optimis purpuris. Nunc a Turcis *Sur* vocatur. *Paul.* ex *Festo*. *Servius ad Virg.* 2. *Georg. v.* 506. Quæ nunc Tyros dicitur, olim Sarra vocabatur, a pisce quodam qui illic abundat, quem lingua sua sar appellant. *Gell. l.* 14. *c.* 6. *ad fin.* Thessalia Αἱμονία, Tyros Sarra, Thracia ante Sithon dicta est. *Probus Grammatic.* ad *Virg. loc. cit.* affert ex *Ennio*, Pœnos Sarra oriundos. ¶ Scribitur & *Sara*. *Plaut. Truculent. a.* 6. 58. Purpuram ex Sara tibi attuli, & induvias Ponto amœnas.

SARRACŬLUM, *& per syncop.* Sarraclum, i, n. parvum farracum, plaustrum. *Ammian. l.* 31. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 6.) *de Alanis hamaxobiis*. Cumque ad graminea venerint, in orbiculatam figuram locatis farraclis, ferino ritu vescuntur. Al. leg. *farracis*. Paulo supra *plaustra* dixerat.

SARRĂCUM, ci, n. *carro, carretta*, ἅμαξα, carrus, plaustrum, vehiculum portandis oneribus idoneum. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Portationes fructuum non essent, nisi plaustrorum, aut farracorum per terram, navicularum per aquam inventæ essent machinationes. *Sisenn.* apud *Non. cap.* 3. *n.* 35. Impedimenta collocant omnia, construunt carros, & farraca crebra disponunt. *Cic. in fragm. ex Pison.* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* Cum tibi tota cognatio in farraco advehatur. Ubi *Quintil.* notat, fordidum hoc nomen esse, sed *Ciceronem* ideo usurpasse, ut contemptum hominis augeret, quem destructum volebat. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 254. modo longa coruscat Sarraco veniente abies, atque altera pinum Plaustra vehunt: nutant alte, populoque minantur. *Capitolin. in Antonin. Philosoph. cap.* 13. Tanta pestilentia fuit, ut vehiculis cadavera sint exportata, farracisque. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 22. illo tempore, quo se Frigida circumagunt pigri farraca Bootæ. *h. e.* plaustrum signum cæleste. ¶ Invenitur & *serracum*. *Sidon. l.* 4. *epist.* 18. Nulla serraca, nulla essedà subvehendis oneribus attrahebantur.

SARRĀNUS, a, um, ad Sarram, seu Tyron pertinens, Tyrius. *Sil. l.* 1. *v.* 72. Hunc Sarrana prisci Barcæ de gente, vetustos A Belo numerabat avos. *Id. l.* 3. *v.* 256. Sarrana Leptis. *scil.* quia a Tyriis condita, & colonia facta, ut est apud *Plin. l.* 5. *c.* 19. & *Sallust. in Jug. cap.* 22. ¶ *Sarrana tibia* ita dictæ putantur, quia fue-

furunt Tyriorum inventum, sicut *Phrygia* Phrygiorum. In Inscriptione *Adelphor. Terentii*: Modos fecit Flaccus Claudi tibiis Sarranis. *Servius* ad illud *Virg. 9. Æn. v.* 618. biforem dat tibia cantum: Tibiæ, inquit, aut Sarranæ dicuntur, quæ sunt pares, & æquales habent cavernas: aut Phrygiæ, quæ & impares sunt, & inæquales habent cavernas. Ergo *biforem*, dissonum, dissimilemque. non enim sunt pari modulatione composita. ut enim ait Varro, Tibia Phrygia dextra unum foramen habet, sinistra duo: quorum unum acutum sonum habet, alterum gravem. Hæc *Servius*: de quibus fuse disputat *Manut. de quæsit. per epist. class. 3. ep. 4.* Sunt qui leg. *Serrana*, & a *serra* dictas putant, quasi acutum sonum, & stridorem serræ, cum acuitur, imitantes. Sed hoc minus placet. ¶ Sæpe refertur ad purpuram. *Virg. 2. Georg. v.* 506. Ut gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. *Juvenal. sat. 10. v.* 38. & pictæ Sarrana ferentem Ex humeris aulæa togæ. *Sil. l. 15. v.* 205. Sarrano murice fulgens. *Sidon. carm. 2. v.* 5. humerosque ex more priorum Ir eludat Sarrana chlamys. *Colum. l. 10. v.* 287. Jam rosa mitescit Sarrano clarior ostro. *Id. l. 9. c. 4. a med.* Sarranæ violæ. *h. e.* coloris purpurei. ¶ Item ad Carthaginienses, qui Tyro oriundi. *Sil. l. 6. v.* 468. Sarrana Juno. *scil.* quæ Carthagine præcipue colebatur, ut *Id. l. 1. v. 56.* & *Virg. 1. Æn. v.* 19. docent. *Sil. l. 9. v.* 319. Sarrana manus. *h. e.* Pœni. Sic *lib. 7. v.* 432. Sarranus navita. & *lib. 8. v.* 46. Sarrana numina.

SARRAPIS, is, m. idem qui Serapis deus Ægyptiorum. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 33.

SARRASTES, um, populi Campaniæ, Sarno amni vicini, a quo & nomen accepisse putantur. *Virg. 7. Æn. v.* 738.

SARRIO, & Sario, is, rivi, & rii, & rui, ritum, a. 4. *sarchiare*, βοτανίζω, σκαλίζω, est sarculare, hoc est herbas inutiles inter segetem succrescentes sarculo evellere, & purgare, segetes leviter scalpendo a noxiis herbis sarculo purgare. Differt a *runcare*, quia hoc fit manu, sarrire ferramento. Item ab *occare*, quia hoc est grandes terræ glebas contundere ut pulvere semina jacta cooperientur, *sarrire* est herbas inutiles inter segetem succrescentes sarculo evellere. Deinde *occare* postremum est in agro colendo, *sarrire* est primum post enatas fruges. Fit enim, cum seges est in herba. Primum enim rustici terram vertunt, hinc serunt, inde occant, tum sarriunt. *Plaut. Capt.* 3. 5. 5. Nam semper occant prius, quam sarriunt rustici. *Varr. l. 1. de R. R. c.* 29. Prata purgari, salicta seri, segetes sarriri. *Plin. l. 18. c.* 21. Qui sarriet, caveat, ne frumenti radices effodiat. *Colum. l. 11. c. 2. post init.* Fabam sarrivisse nimium teneram, non expedit. *Id. l. 2. c.* 11. Ligneis rastris locus sarriendus, & identidem runcandus est. *Cato R. R. c.* 161. Ne ante sarueris, quam asparagus natus erit, ne in sariendo radices lædas. *Al. leg.* sarieris. *Martial. l. 3. epigr. 93. ad fin.* Sarrire saxum. *h. e.* inutiliter laborare, operam perdere.

SARRITIO, & Saritio, onis, f. *sarchiamento*, *sarchiatura*, σκάλευσις, σκαλισμός, actus sarriendi, sarculatio. Quid a runcatione differat, V. in *Runco*: quid ab occatione V. in voce præced. *Colum. l. 2. c.* 12. Peracta sementi, sequens cura est sarritionis. & *paulo post*. Simul ac primum sarritionem pati queant segetes. & *mox*. Prima sarritione terram permovere. *Id. l. 11. c. 2. post init.* Adorei, & tritici tempestiva sarritio est, cum enata frumenta quatuor fibrarum esse cœperunt.

SARRITOR, & Saritor, oris, m. *sarchiatore*, σκαλιστής, qui sarrit, sartor. *Colum. l. 2. c.* 13. Tritici modii quatuor bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris unam, sarritoris duas. ¶ Pro occatore. *Varr. l. 1. R. R. c.* 29. Id genus prædii per sarritores occare solent, si quæ in porca relictæ grandiores sunt glebæ. V. *Imporitor*.

SARRITORIUS, a, um, ad sarriendum pertinens. *Colum. l. 2. c.* 13. Hordei modii quinque operas tres exigunt, occatoriam unam, sarritoriam unam, &c.

SARRITURA, æ, f. idem ac sarritio. *Colum. l. 11. c. 2. ante med.* Sarritura quoque frumentorum iteratur egregie.

SARRITUS, a, um, *sarchiato*, σκαλισθείς, sarculo purgatus. *Colum. l. 2. c. 12. sub fin.* Seges semel sarrita corrumpitur. *Al. leg.* sarta. *Plin. l. 18. c. 17. ante med.* Fabam ter sarritam modium fracta e modio solidæ reddere. Hoc ita explicat *Colum. l. 2. c. 11. a med.* Comperimus, fabæ fresæ & expurgatæ modium pæne tam plenum esse, quam integræ.

SARSINAS, atis, & Sarsinatis, is, omn. gen. (V. *Capenas*) qui est ex Sarsina, oppido Umbriæ ad Sapim fluvium. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 93. Sarsinatis ecqua est, si Umbram non habes? *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1095. n.* 2. Curator Sarsinatium. *Plin. l. 3. c. 14. a med.* Santinates, Sarsinates, Spoletini. ¶ De oppido *Martial. l. 9. epigr.* 59. Nec tua Bajanas Sarsina malit aquas. *Sil. l. 8. v.* 463. Sarsina dives lactis. *Al. leg.* *Sassina*. Sic *Sassinas* pro *Sarsinas*. *Martial. l. 3. epigr. 58. v.* 35. Metamque lactis Sassinate de silva. Videtur tamen *Martial.* alium hic locum designare, quia de Villa Bajana loquitur: Bajæ autem a Sarsina longe distant.

SARSURA. V. *Assura*.

SARTAGO, ginis, f. *padella*, τήγανον, vas culinarium, in quo cibi friguntur: vel aliud quippiam liquefit, aut torretur. *Juvenal. sat. 10. v.* 63. ex facie toto orbe secunda Fiunt urceoli, pelves, sartago, patellæ. *h. e.* ex ærea Sejani statua. *Plin. l. 26. c. 11. extr.* Resinam terebinthinam in sartagine referventi coquere. ¶ Translate *Pers. sat. 1. v.* 79. Hos pueris monitus patres infundere lippos Cum videas, quærisne, unde hæc sartago loquendi Venerit in linguas? *guazzo o scaglio*, mixtura vocum probatarum & damnatarum in oratione: quasi varii generis ciborum minutorum, qui frigi solent, & confundi in sartagine, *v. gr.* panis τηγανίτης, farina, adipe, melle, sesamo, caseo confecti, inquit *Casaubon.* Vel respicit ad stridorem ingratum rerum, quæ friguntur. Sed prior translatio magis placet.

SARTE, integre. *Festus*. V. *Sane*, *Sartio*, & *Sertus*.

SARTIO, syncop. pro *sarritio*, sæpe legitur in MSS. *Colum. v. gr. l. 2. c. 15. sub fin.* Subjungenda deinde est sartioni runcatio. & *lib. 11. c.* 2. quem locum in *Sarritio* retulimus. Sic *sartor* pro *sarritor*: & *sartura* pro *sarritura*: & *sartus* pro *sarritus*.

SARTOR, oris, m. *rappezzatore*, *rifarcitore*, *sartore*, ἀκεστής, qui sarcit, vel resarcit. Item qui sarrit: syncope a *sarritor*. *Non. cap. 1. n.* 14. Sartor non solum a sarciendo, sed etiam a sarriendo deducitur. & tam eum, qui sarcit, quam qui sarrit, significat. *Plaut. Capt.* 3. 5. 3. cujus verba V. in *Sator*. Sator, sartorque scelerum, & messor maxume. *Tyn.* Non occatorem dicere audebas prius? nam semper occant prius quam sarriunt rustici. *sarchiatore*. Addit *Nonius ibid.* alium locum ex *Varrone*, in quo videtur *sartor* esse pro eo qui resarcit.

SARTURA, æ, f. idem ac sarritura, per syncopen. *Plin. l. 18. c. 27. a med.* Sartura nocere & vineæ, & segeti existimatur. ¶ Est etiam idem ac sarcimen, reparatio, refectio: a *sarcio*. *Colum. l. 4. c.* 26. Jugo, si ona erit opus nova sartura, recentia vincula inferentur. *Senec. de vita beata, c.* 25. Tomentum per sarturas veteris lintei effluens. Alii leg. *suturas*.

SARTUS, a, um, *cucito*, *rappezzato*, *raccontiato*, διορθωθείς, refectus, integre factus. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. circa med.* In vestimento sartum, quod comprehensum. *Juvenal. sat. 3. v.* 254. Scinduntur tunicæ sartæ. *Martial. l. 11. epigr.* 33. de bibula sarta palude teges. & *lib. 1. epigr.* 104. Calceus est sarta terque quaterque cute. ¶ Translate *Horat. l. 1. ep. 3. vers.* 31. an male sarta Gratia nequicquam coit, & rescinditur? *amicizia mal rappattumata*. ¶ *Sarta tecta*, integra & incorrupta, ita conservata ut si quid corruptum sit, reparetur, reficiatur: & dicuntur de ædificiis, & de operibus publicis, *fabbriche tenute in buon essere*, *in buono stato*: Patavini dicunt *in marco e in colmo*. *Festus*: Sarte in Auguralibus pro integre ponitur: Sane sarteque audire videreque. Ob quam causam opera publica quæ locantur, ut integre præstentur, sarta tecta vocantur. etenim sarcire est integrum facere. Hæc *Festus*, & *Charis. l. 2. pag.* 195. *Putsch.* Dicimus *sarta tecta* locare, conducere, tradere, exigere, præstare, tueri, habere. *Cic. 3. Verr. c.* 50. Cum consules ædes sacras locavissent, neque potuissent omnia sarta tecta exigere; factum est Senatusconsultum, quibus de sartis tectis cognitum non esset, uti prætores cognoscerent. Ubi *Ascon.* Harum rerum cura propria censoribus datur, idest sartorum tectorum exigendorum. Verum hæc tueri & procurare, cum ceteris tum publicis, tum privatis operibus, ædilium cura est annua. *Liv. l. 42. cap.* 3. Censor, cui sarta tecta exigere sacris publicis, & loca tuenda more majorum traditum est. *Cic. loc. cit.* Quæsivit, quis ædem Castoris sartam tectam deberet tradere. & *paulo post*. Monumentum illa amplitudine, illo opere, quemvis sartum tectum, integrumque esset, tamen, &c. *Id. Fam. 13. epist.* 11. Sarta tecta ædium sacrarum locorumque communium tueri. *African. Dig. lib. 7. tit. 8. leg.* 18. Si domus usus legatus sit sine fructu, communis refectio est in sartis tectis tam heredis, quam usuarii. *Ulpian. ibid. tit. 1. leg. 7.* Fructuarium reficere ædes per arbitrum cogi: hactenus tamen, ut sarta tecta habeat: si quæ tamen vetustate corruissent, neutrum cogi reficere. *Id. lib. 1. tit. 2d. leg. 7.* Ædes sacras, & opera publica circumire inspiciendi gratia, ea sarta tecta fiat. ¶ Integra locutio est *sarta & tecta*. Nam in illa *Cicer. Verr. 3. rep. 51. extr.* Chelidon etiam in his sartis tectis dominata est: *Ascon.* legit *sartis tectisque*: & subjungit: Addidit *que*, ut esset plenum dictum, nam *sarta tecta* dicuntur. ¶ Translate *Plaut. Trin.* 2. 2. 36. Sarta tecta tua præcepta usque habui mea modestia. *Cic. Fam. 13. ep.* 50. Hunc mihi da, ut M'. Curium sartum & tectum, ut ajunt, ab omnique incommodo, detrimento, molestia sincerum integrumque conserves. ¶ *Sartus* pro *sarritus* V. in *Sartio*.

SAS, Verrius putat significare eas, teste Ennio, qui dicat in libro primo: Virgines (al. *Virgini'*) nam sibi quisque domi Romanus habet sas. cum suas magis videtur significare: sicuti ejusdem libro septimo fatendum est eam significari, cum ait: Nec quisquam sophiam, sapientia quæ perhibetur, In somnis vidit prius, quam sam discere cœpit. *Festus*. ¶ Simile est *sum* pro *eum*: quo usus est *Ennius lib.* 1. At te non ut sum summam servare decet rem. & *lib.* 2. Ad sese sum qui dedrat in luminis oras. *Festus in Sum*.

SASON, onis, m. *Saseno*, parva insula Ionii maris, e regione Calabriæ, inter Brundusium & Epirum, ab Orico tria mill. pass. piratica statione nota. *Plin. in fi. l.* 3. *Lucan. l. 5. v.* 650. Non humilem Sasona vadis & *l. 2. v.* 617. Spumoso Calaber perfunditur æquore Sason. *Sil. lib. 7. v.* 480. Hadriaci fugite infaustas Sasonis arenas. ¶ Scribitur & *Sasson*.

SASSINAS, atis. V. *Sarsinas*.

SAT, *abbastanza*, ἅλις, apocope pro *satis*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. Ta pugna Cannensis accusatorum sat bonum fecit. *Id. de Senect. c.* 14. Tantum quantum sat est. *Horat. l. 2. od. 19. v.* 26. non sat idoneus pugnæ. *Virg. Ecl. 3. in fin.* sat prata biberunt. *Antiquus Poeta* apud *Gell. l. 12. c.* 6. non sat scio. *Ovid. Heroid. ep. 12. v.* 75. Perdere posse sat est. *Propert. l. 1. el. 17. v.* 10. Sat mihi sit pœnæ nox, & iniqua vada. *Plaut. Pers.* 1. 1. 26. Quasi Titani cum diis belligerem, quibus sat esse non queam? *h. e.* par esse, & resistere. *Cic. 3. de nat. Deor. c.* 27. Qui non sat habuit conjugem illexe in stuprum. *non si contentò*.

SATAGIUS, i, m. qui satagit, & nimis diligens est. *Senec. ep. 98. circa med.* Ut istos satageos, ac sibi molestos describam tibi.

SATAGITO, as, n. a. idem ac satago. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 23. *fecundum Timoth.* Nunc agitas sat tute tuarum rerum. *h. e.* exerceris, laboras, sollicitus es, habes quid cogites, & quo exercearis, & crucieris.

SATAGO, is, n. 3. *ho che fare, ho da pensare, son occupato, ho del travaglio*, πολυπραγμονέω, διατρίβομαι, ἀγωνιῶ, sat habeo quod agam, exercitus sum, angor re quapiam, laboro, rei difficultate torqueor, intente & sollicite ago, trepido. *Terent. Heaut.* 2. 1. 12. Magis nunc me amicæ dicta stimulant: da mihi, atque affer mihi. Cui quid respondeam, nihil habeo: neque me quisquam est miserior. Nam hic Clinia, etsi is quoque suarum rerum satagit (*Charis.* l. 2. *pag.* 193. *Putsch.* legit *satis agitat*) attamen habet pudicam & bene eductam, ignaram artis meretriciæ. *Hirt. de B. Afric.* c. 78. *a med.* Postquam equitas vim hostium sustinere non poterant, Cæsar alteram alam mittit, qui satagentibus celeriter occurrerent. *Petron. in fragm. Tragur.* c. 58. *Burm. a med.* Curtia, stupra, satagia, tanquam mus in matella. *Arnob. l.* 5. *pag.* 170. Jupiter satagit fractus metu. *Gell. l.* 9. *c.* 11. Instruebantur acies a consulibus, de vi ac multitudine hostium satagentibus. Al. leg. *satis agentibus*. nam & *satis ago* hoc sensu dicitur. *Id. l.* 3. *c.* 8. Cum Pyrrhus rex in Italia esset, & unam atque alteram pugnas prospere pugnasset, satisque agerent Romani, &c. *Id. l.* 19. 2. 2. Complorantibus nostris omnibus, atque in sentina satis agentibus. *Cic. Attic.* l. 4. *ep.* 15. *ad fin.* Tribus habet Pomptinam, Velinam, Mæciam. pugnatur acriter: agitur tamen satis. *Plaut. Merc.* 2. 1. 3 Ego nocte hac, quæ præteriit, proxima egi satis, & fui homo exercitus. *Cato apud Charis. l.* 2. *pag.* 193. *Putsch.* Jam apud vallum nostri satis agebant. *Apul. l.* 8. *Metam.* Villæ coloni, multitudinem nostram latrones rati, satis agentes rerum suarum, eximieque trepidi, &c. Sic *Plaut. Bacch.* 4. 3. 23. Nunc agitas sat tute tuarum rerum. atque ut opem mihi ferre putem posse inopem te? ¶ Est etiam *satagere* sedulo agere, *far con diligenza, con premura, fare effeo*: tum in bonam, tum in malam partem. Quæ notio valde affinis priori est. In bonam partem *Plaut. Asin.* 2. 4. 33. Prius quam (*pecuniam*) credidi, vix anno exegi: nunc satagit. *Petron. in Satyr.* c. 137. Interea hæc satagens, infra manus meas camellam vini posuit, &c. In malam *Gell. l.* 1. *cap.* 17. Xantippe Socratis uxor, morosa admodum fuisse fertur: irarumque & molestiarum muliebrium per diem perque noctem satagebat. Al. leg. *scatebat*. ¶ Venuste Domitius Afer (apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *circa med.* & *lib.* 11. *c.* 3. *a med.* & ad primam notionem pertinet.) Manlium Suram multum in agendo discursantem, salientem, manus jactantem, togam dejicientem & reponentem, non agere, dixit, sed satagere.

SATAN, indeclin. & Satanas, æ, m. *Satanasso*, Σατᾶν, & Σατανᾶς, Hebraice adversarium significat, a radica שָׂטַן adversari: ita appellatur diabolus bonorum omnium hostis. *Tertull. in Apolog.* c. 22. Satanas princeps hujus mali generis. *Id. l.* 3. *contr. Marcion. cap.* 22. *sub fin.* Suscitavit illi Satan, idest hostem, Idumæum.

SATANARIA, æ, f. herba, quæ & Peucedanos dicitur. *Apul. de herb.* c. 94.

SATARIUS. V. *Satorius*.

SATELLES, litis, com. gen. *guardacorpo, guardia, custode*, δορυφόρος, σωματοφύλαξ, miles mercede conductus, qui custodiæ causa a regis latere non discedit, stipator, corporis-custos, latro. *Sallust. in Jug.* c. 69. Contumeliosum foret, si equitre R. satellites Numidæ tradarentur. *Nep. in Pausan.* c. 3. Apparatu regio utebatur, veste Medica: satellites Medi & Ægyptii sequebantur. *Liv. l.* 2. *c.* 12. *circa med.* Cum comprehensum regii satellites retraxissent ante tribunal regis. *Ovid.* 14 *Met. v.* 354. ut posset adire, Cursu equi fecit, circumfususque satelles. *Plin. l.* 11. *c.* 17. *de rege apum*. Circa eum satellites quidam, lictoresque, assidui custodes auctoritatis. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *od.* 18. *vers.* 34. nec satelles Orci callidum Promethea revexit, auro captus. *h. e.* Charon. *Id. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 17. Virtutis veræ custos, rigidusque satelles. *Cic.* 2. *de Legib.* 2. 9. Hominem natura non solum celeritate mentis ornavit, sed etiam sensus, tanquam satellites attribuit, ac nuntios. *Id. in fragm. carm.* apud *Non.* 2. 2. n. 330. Prævius Auroræ, Solis, Noctisque satelles. *h. e.* Phosphorus. *Plaut. Trin.* 4. 1. 14. Satellites Neptuni. *h. e.* turbines, venti, procellæ, fluctus. *Cic. in Mario, lib.* 1. *de Divin.* c. 47. & vertens Æschyli carmen l. 2. *Tuscul.* c. 10. pennata Jovis satelles. *h. e.* aquila. ¶ Quia Romanis odiosum erat regis nomen, & omnium quæ regem circumstant, sæpe *satelles* de malo ministro dicitur mali civis, & nimiæ potentiæ, *sgherro, cagnotto, bravo*. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Satellites quidem ejus homines maximi nominis, dominationis in vos servitium suum mercedem dant. *Cic.* 2. *Agrar.* c. 13. Stipatores corporis constituit, eosdem ministros & satellites potestatis. *Id. pro Quint.* c. 25. *extr.* Administri & satellites Sex. Nævii Roma trans Alpes in Sebusianos biduo veniunt. *Id. de provinc. consul.* c. 3. *a med.* Quos putavit fore diligentissimos satellites scelerum, ministros cupiditatum suarum. *Id. Cæcil.* 2. *c.* 3. C. Manlium, audaciæ satellitem atque administrum tuæ. *Id.* 2. *de Invent. cap.* 2. Cæca ac temeraria dominatrix animi cupiditas, ad se explendam viribus corporis abutebatur, perniciosissimis satellitibus.

SATELLITIUM, ii, n. *compagnia di guardacorpi*, satellitum cohors, & officium. Translate *Augustin. l.* 3. *de Doctrin. Christian.* c. 18. Cupiditas dominans, & ipsarum quoque Scripturarum, quibus evertenda est, satellitium quærens.

SATIANTER, *a sazietà*, satiate. *Apul. l.* 7. *Metam.* Equi passi satiantur, ac diu saginati.

SATIAS, atis, f. *sazietà, abbondanza*, κόρος, idem quod satietas per syncop. abundantia. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 100. Ut hodie ad litationem huic suppetat satias Jovi. *Lucret. l.* 5. *v.* 1389. Hæc animos olim mulcebant, atque juvabant Cum satiate cibi. & *vers.* 40. ita ad satiatem interea ferarum Nunc etiam scatit. *a sazietà*. & *lib.* 2. *v.* 1036. fessus satiate videndi. *Sallust. in fragm.* apud *Non.* c. 2. *n.* 791. Frumentique ex inopia gravi satias facta est. *Accius* apud *Non. ibid.* Quorum crudelitatem nulla unquam explet satias sanguinis. *Macrob. l.* 7. *Saturnal.* c. 12. *circa med.* Cum qui avidius vorant, facilius satias capit, quam qui eadem quietius ederint. ¶ Item tædium, nausea, odium, *fastidio*, *noia*: quæ ex satietate oriri solent. *Terent. Eun.* 5. 6. 2. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. Ubi satias cœpit fieri, commuto locum. *Id. Hec.* 4. 2. 18. & *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Dum ætas, tempus tulit, perfuncta satis sum. satias jam tenet studiorum istorum. *Liv. l.* 30. *c.* 3. Si forte eum satias amoris in uxore ex multa copia cepisset. *Sil. l.* 4. *v.* 210. Nec finis satiasve, novi sed sanguinis ardor Gliscere. *Al. leg.* satiasve.

SATIATE, *a sazietà, abbondantemente, in copia*, κατακόρως, ad satietatem, copiose, affatim. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Populus, salix, tilia ignis & aeris habendo satiate, atque humoris temperata, egregiam habere videntur in usu rigiditatem. *Tertull. de anim.* c. 46. *a med.* Cetera Hermippus Beritensis quinione voluminum satiatissime exhibebit. *Arnob. sub init. l.* 6. Ut eadem rursus satiateque dicantur. *Augustin.* l. 4. *de Musica*, c. 14. *a med.* Quod satiatissime sentis, cum singula repetis.

SATIATUS, a, um, *satollato, satollo, sazio*, κορεσθείς, διακορής, expletus, saturatus. *Ovid.* 3. *Met. v.* 140. vosque estis satiatæ sanguine herili. *Plin.* l. 30. 2. 10. *sub fin.* Vultur satiatus humano cadavere. *Lucret. l.* 2. *v.* 320. Et satiati agni ludunt, blandeque coruscant. *Cic. de Senect.* c. 14. Cupidis voluptatum odiosum & molestum est fortasse carere: satiatis vero & expletis jucundius est carere, quam frui. *Id. Q. Fr.* l. 1. *ep.* 3. *ante med.* Quorum crudelitas nondum est nostra calamitate satiata. *Senec. in Agam. v.* 529. quisquis es nondum malis Satiata tantis Cælitum, tandem tuum Numen serena. *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 66. Senex prosperis adversisque satiatus. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 51. Agricola satiatus aratro. *Al. leg.* lassatus. *Cic.* 6. *Verr.* c. 28. Ait, se velle illud (*candelabrum*) etiam atque etiam considerare: nequaquam se esse satiatum. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 37. Heu nimis longo satiate ludo. *Senec. in Oedip. vers.* 632. pluvio æthera satiate tellus. *Colum. sub fin. c.* 10. l. 2. Solum subactum, largoque stercore satiatum. *Petron. in Satyr.* c. 135. paries palea satiatus inani, fortuitoque luto. *h. e.* densatus, repletus, lutoque oblitus, cujusmodi fuisse casas apud priscos, *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. scribit. *Stat.* l. 1. *Silv.* 2. *v.* 153. Robora Dalmatico lucent satiata metallo. *h. e.* trabes auro large oblitæ, & ornatæ. *Liv. l.* 2. *c. ult.* Romanus integer, satiatusque somno, productus in aciem, fessum stando & vigiliis Volscum primo impetu perculit. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 75. Nec patrum cognitionibus satiatus, judiciis adsidebat in cornu tribunalis. *infastidito, annojato, ristucco*. ¶ Cum genitivo *Ovid. Met.* 7. *v.* 808. sed cum satiata ferinæ Dextera cædis erat, repetebam frigus & umbras. *Sil. l.* 4. *vers.* 436. quassatque per auras Titanum bello satiatam sanguinis hastam. *Id. l.* 16. *v.* 603. satiatus & ævi, & decoris.

SATICULANUS, a, um, ad Saticulum pertinens, oppidum quod fuit Campaniæ inter Vulturnum & Tifatam montem. *Liv.* l. 9. *c.* 21. *lib.* 23. *c.* 14. & 39. & *lib.* 27. *c.* 10.

SATIES, ei, i. satias, satietas. *Plin. l.* 8. *c.* 51. *a med.* Fico arida saginatis suibus, ac satie, necatis repente mulsi potu dato. Ita *Hardoin.* Alii aliter. *Juvenc. Presb. l.* 1. *v.* 637. Provocat tamen his saties potusque cibique. *Id.* l. 3. *v.* 216. populusque repletur Ad satiem dapibus. V. *Satias* in fine.

SATIETAS, atis, f. *sazietà, ripienezza*, κόρος, saturitas. *Plin.* l. 8. *c.* 26. Hippopotamus assidua satietate obesus exit in litus, &c. *Id. l.* 11. *c.* 34. Unum animalium, cui cibi non sit exitus: dehiscitque nimia satietate. ¶ Translate est fastidium, tædium, quod ex cibi, vel rei alius cujuspiam nimio usu nobis ingignitur, *fastidiosaggine, rincrescimento, noja, fastidio, stucchevolezza*: cui opponitur desiderium, aviditas. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 11. Mirum me desiderium tenet urbis, satietas autem provinciæ. *Plin. l.* 22. *c.* 17. Tanta mortalibus suarum rerum satietas est, alienarumque aviditas. *Cic.* 1. *de Invent.* c. 27. Cibi satietas & fastidium subamara aliqua re relevatur. *Plin. l.* 3. *epist.* 9. *circa med.* Ne si longius esset extracta cognitio, satietate & tædio quodam justitia cognoscentium severitasque languesceret. *Quintil. l.* 9. *cap.* 4. *ad fin.* Id cum manifesta affectatione, tum etiam similitudine tædium ac satietatem creat. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 27. *extr.* Rarius utemur ea, ne satietatem pariat. *Cic. pro Mur. cap.* 9. *a med.* Ista nostra assiduitas, nescis, quantum afferat hominibus fastidii, quantum satietatis. *Id.* 3. *de Orat.* c. 25. Ea quæ specie prima acerrime commovent, ab iis celerrime fastidio quodam & satietate abalienamur. *Id. in Orat.* c. 52. Dicitur Isocrates numeros secutus cum jucunditatis causa, tum ut varietas satietati occurreret. *Id.* 1. *de Invent.* c. 41. Variare orationem magnopere oportebit. nam omnibus in rebus similitudo est satietatis mater. *Sallust. in Jug.* c. 36. *a med.* Nisi forte nondum etiam vos dominationis eorum satietas tenet. *Plaut. Amph.* 1. 2. 20. Satietatem capere alicujus rei. *h. e.* de re quapiam sumere usque ad satietatem. Sic *Terent. Phorm.* 5. 5. 6. Sumere satietatem amoris. *prendersene una corpacciata*. Rursus *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 16. Hæc περιεργασία ripulæ videtur habitura celerem satietatem. & *lib.* 2. *ep.* 5. Cupio Alexandriam visere, & simul ab hac hominum satieta-

tietate nostri discedere, & cum aliquo desiderio reverti. *h. e.* ab his hominibus, quos satietas mei cepit. *Id. Verr.* 5. *c.* 43. *a med.* Fugere satietatem judicum. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 11. *extr.* Satietatem varietate vitare. *Plin. in fin. ep.* 5. *l.* 8. Satietas doloris. *h. e.* cum dolor veluti satiatus est diuturnitate sæviendi. ¶ *Ad satietatem*, & plenius *usque ad satietatem*, affatim, abunde, & donec satiatus sis, *a sazietà, insino a saziarsene*, ἄχρι κόρου. *Plin. l.* 16. *c.* 26. *sub fin.* Medica dari jumentis non ad satietatem debet. *Sueton. in Domit. c.* 21. Prandere ad satietatem. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Laxatis spiramentis, ad satietatem infuso aere. *Petron. in Satyr. c.* 131. *extr.* Re quapiam usque ad satietatem frui. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 71. Amor amarum ad satietatem usque oggerit. ¶ *Citra satietatem* contrarium. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Punica mala alvum sistunt, & stomachum, dumtaxat pauca, citraque satietatem. ¶ In plur. nom. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Quercus terrenis principiorum satietatibus abundans. *h. e.* copiose participans qualitates terræ. ¶ De stercore animalis *Solin. cap.* 2 (*al.* 8.) *a med.* Lupi, quos cervarios dicimus, quamvis post longa jejunia repertas ægre carnes mandere cœperint, ubi quid casu respiciunt, obliviscuntur; & immemores præsentis copiæ, eunt quæsitum quam reliquerant, satietatem.

SATIN', satisne? fere in sermone familiari. *Enn. apud Gell. l.* 18. *c.* 2. *extr.* Satin' vates verant ætate in agunda? *Plaut. Trin.* 4. 3. 64. Satin' ego oculis plane video? estne ipsus, an non est? *Terent. Andr.* 4. 4. 10. Satin' sanus es, qui me id rogites? & 4. 5. 9. Quid vos? quo pacto hic? satin' recte? *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 41. Satin' est id ad illam abundantem bonis beatissimam vitam? ¶ Aliquando ita interrogat, ut affirmandi vim habeat, ut nonne. *Plaut. Epid.* 5. 2. 1. Satin' ille homo ludibrio nos vetulos decrepitos duos habet? *Id. Rud.* 4. 5. 3. Satin' si cui homini dei esse benefactum volunt, aliquo illud pacto obtingit optatum piis? *h. e.* nonne? vel nonne perspicuum est obtingere? ¶ *Satin' ut* similem vim habet. *Plaut. Mil.* 4. 3. 40. Pro Jupiter! Satin' ut commoditas usquequaque me adjuvat! *Id. Merc.* 2. 4. 16. *Cha.* Qui scis, esse amicam illam meam? *Eut.* tute here ipsus mihi narrasti. *Cha.* Satin' ut oblitus sui, tibi me narravisse? *Eut.* haud mirum factum est. ¶ *Satin' salve?* V. *Salve.* ¶ Apud *Terent. locis est.* quidam leg. *sat' ut*.

SATIO, as, avi, atum, a. 1. *satollare, sbramare, saziare, empiere*, saturo, pasco, expleo: a *satis*. Refertur ad appetitum cibi & potus. *Colum. l.* 8. *c.* 9. *a med.* Satiat semodius cibi in dieBes singulis vicenos & centenos turtures. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 8. *ad fin.* Veniebat ad cœnam, et animo quieto satiaret desideria naturæ. *Ovid.* 11. *Met. v.* 371. diram famem satiare. *Martial. l.* 6. *epigr.* 35. sitim. ¶ Item ad appetitionem animi, & perturbationum ejus, *sfogare, contentare*. *Cic.* 11. *Phil.* 2. 3. *extr.* In ejus corpore lacerando cum animum satiare non posset, oculos pavit suos. *Id. pro Dom. c.* 22. *extr.* Ne absens quidem luctu meo mentes illorum satiare potui. *Id. de Harusp. resp. cap.* 20. Satiare libidines. *Propert. l.* 2. *el.* 12. *v.* 23. oculos amore. *Senec. in Troad. v.* 762. avidos dolores amplexu. *Petron. in Satyr. c.* 97. *sub fin.* iracundiam. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 2. *a med.* Erat in eo inexhausta aviditas legendi, nec satiari poterat. ¶ *Satiare* plus est, quam explere. hoc significat plenum facere: illud supra modum & abundantiam. Ita *Non. c.* 5. *n.* 13. *Lucret. l.* 3. *v.* 1017. animi ingratam naturam pascere semper, Atque explere bonis rebus, satiareque nunquam. *Cic. Parad.* 6. *c.* 2. Neque enim expletur unquam, nec satiatur cupiditatis sitis. *Id. in Partit. c.* 27. Explere cupiditates, satiare odium. ¶ Est etiam fastidium, tædium creare, *annojare, infastidire*. *Cic.* 3 *de Orat. c.* 50. Horum vicissitudines efficient, ut neque ii satientur, qui audient, fastidio similitudinis, &c. *Id. in Orat.* 2. 63. Primum enim numerus agnoscitur, deinde satiat, postea, cognita facilitate, contemnitur. ¶ Satiari lana dicitur, cum inficitur, si abunde colorem imbibet: ducta metaphora a prima significatione. *Plin. l.* 9. *c.* 38. *extr.* Tyrius pelagio primum satiatur, immatura viridique cortina: mox permutatur in buccino. ¶ Similiter satiatur terra stercore, cum large stercoratur. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* Satiari stercore, crebro purgari, caveri, ne cum herbis evellatur asparagus. Sic *Veget. de re veterin. l.* 1. *c.* 47. & *lib.* 2. *cap.* 48. *a med.* Oleo manum perunges, & ipsum anum jumenti oleo satiabis. *Ovid. Met.* 4. *v.* 758. largis satiantur odoribus ignes. *h. e.* multo ture sparguntur. *Martial. l.* 8. *epigr.* 36. satiari lumine Phœbi. *h. e.* plene illustrari. *Plin. lib.* 5. *cap.* 9. *ante med.* Observatum est, prout in Mauritania nives imbresve satiaverint, ita Nilum increscere. *h. e.* abundaverint, & terras repleverint. ¶ Cum genitivo V. *Satiatus*.

SATIO, onis, f. *seminagione, seminatura, piantagione*, σπορά, actus serendi: a supino *satum* verbi *sero*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 47. In jugero agri Leontini medimnum fere tritici seritur, perpetua atque æquabili satione. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Vetus est agricolarum proverbium, Maturam sationem sæpe decipere solere, seram nunquam, quin mala sit. *Id. l.* 3. *c.* 14. Sationis (*vitium*) duo genera malleoli, vel viviradicis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 319. Optima vinetis satio est, cum vere rubenti Candida venit avis. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Sationem peragere. ¶ Differt a *semente*, quæ proprie est seminis sparsio: *satio* omnem cultum, quæ in serendo fit, significat. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* Limosa arva non sunt habilia sementi, aut occationi, aut sationi. ¶ Idem omnino videtur in illo *Pallad. in Novembr. initio.* Novembri mense triticum seremus, & farfacione legitima, et semente solemni.

SATIOR, & Satius. V. in voce sequenti.

SATIS, *sufficiente, bastante*, ἱκανῶς, sufficiens, æquus, par. *Priscian. lib.* 15. *pag.* 1015. *Insfitb.* Satis etiam loco nominis positivi accipitur: itaque etiam comparationem recipit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 470. Se satis ambobus Teucrisque venire, Latinisque. *Lucret. l.* 6. *vers.* 241. Tactus enim lesi satis esset causa profecto. *Auct. ad Herenn. initio l.* 1. Etsi negotiis familiaribus impediti, vix satis otium studio suppeditare possumus. *Ulpian. Dig. tit.* 5. *lib.* 40. *leg.* 45. *a med.* Pecuniarium fideicommissum, si divisum fuerit, satis injuriam facit libertati. Ita *Torrentin.* Al. leg. *sane*. *Cajus lib.* 38. *tit.* 1. *leg.* 19. Ut satis tempus ad quæstum faciendum habeat. Ita *Torrentin.* alii *satis temporis*. *Ovid. Met.* 3. *v.* 149. Fortunamque dies habuit satis. *Lucil. apud Charis. l.* 2. *pag.* 193. Cui, si conjuret populus, vix totu' satis sit. *Cic. in Orat. c.* 22. Eos peccare dicebat, qui non sentirent, quid esset satis. *Id. Fam.* 9. *ep.* 14. Sum avidior, plus quam satis est, gloriæ. *Id. in Bruto, c.* 35. *sub fin.* Dicebant de republica, quod esset illis viris, & consulari dignitati satis. *Nep. in Epamin. c.* 4 *sub fin.* Abstinentiæ erit hoc satis testimonium. ¶ Cum genitivo *Liv. l.* 32. *cap.* 21. *a med.* Satis exemplorum nobis alienæ clades præbent. *Terent. Andr.* 1. 1. 121. Nec satis ad objurgandum causæ. *Cic. Verr.* 4. *cap.* 1. Ut ad dicendum temporis satis habere possim. ¶ *Satis habeo*, contentus sum, sufficit mihi, *mi basta, mi contento*. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 6. *circa med.* Satis habeat, nihil me etiam tecum de tui fratris injuria conqueri. *Nep. in Ann. c.* 10. *sub fin.* A ceteris tantum satis habent se defendere. *Cic. pro Rosc. Com.* 1. 4. Confitetur plus se petere, quam debeatur: sed satis superque habere dicit, quod sibi ab arbitro tribuatur. *Nep. in Timol. c.* 2. *sub fin.* Carthaginienses satis habere coegit, si liceret Africam obtinere. *li costrinse a contentarsi*, &c. & *ibid.* Nec vero id satis habuit, sed, &c. *ne si contentò di questo*. Et cum accusativo communi *Plaut. Pœn.* 2. 2. 12. Quando id, quod sat erat, satis habere noluit, ego pausam feci. *Balb. ad Cicer. post epist.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Atque hoc non solum in te satis habebit, sed, &c. ¶ Comparativum est *satior*, *satius*, h. e. melior, melius, utilius, præstantius. *Plin. l.* 17. *c.* 4. Erit igitur hæc terra optima, & operi satior. Al. aliter leg. *Hardouin.* & operi, & satis. *Cic. Verr.* 4. *cap.* 36. Repertus est nemo, quin mori diceret satius esse. *esser meglio morire.* & *Virgil. Ecl.* 2. *v.* 14. Nonne fuit satius tristes Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia? *Martial lib.* 10. *epigr.* 37. Et satius tenues ducere credis acus. *Terent. Andr.* 2. 1. 7. Ah quanto satius est, te id operam dare, quam, &c! *Plin. l.* 23. *cap.* 1. *post med.* Et quis satius censeat, absinthite vino utendum potius, quam absinthio ipso? *Plaut. Cistell.* 4. 1. 10 Satius est mihi quovis exitio interire. *Id. Trin.* 2. 2. 30. Nimio satius est, ut opus est, te ita esse, quam ut animo lubet. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Ego quod magis pertineat ad Fundanii valetudinem, satius dicam. *h. e.* potius. ¶ In illo *Plauti Trin.* 2. 5. *v.* 36 Nihil ... satius est, miles, si te amari postulas, aure, haud ferro deterrere potes, ne amet Stratophanes. *satius est* significat opus est, aut prodest, aut necesse est, amissa significatione comparativi. *non occorre che tu faccia delle prove a credenza.* ¶ *Plin. l.* 7. *in proœm.* Non est satis æstimare, natura parens melior homini, an tristior noverca fuerit. *non si può a bastanza discernere*. non licet satis æstimare. Sed hic non adjectivi sed adverbii vim habet: qua ratione multo sæpius usurpatur, *a bastanza, a sufficienza, bastantemente, sufficientemente*, ἅλις, ἱκανῶς, quantum sufficit, aut opus est. Quo reduci possunt multa ex modo allatis Scriptorum locis. Præterea *Cic.* 4. *Acad. c.* 19. *a med.* Non enim satis intelligebam. *Terent. Andr.* 5. 1. 1. Satis jam, satis, Simo, spectata erga te amicitia est mea: satis pericli cœpi adire. *Cæs. lib.* 1. *B. Gall. cap.* 16. Ne pabuli quidem satis magna copia est. & *cap.* 25. Neque, sinistra impedita, satis commode pugnare poterant. *Nep. in fin. Thrasyb.* Cum non satis diligenter in castris agerentur vigiliæ. *Cic. pro Rabir. Post. cap.* 16. *extr.* & *pro Mil. c.* 34. Satis multa hominibus non iniquis hæc esse debent: nimis etiam multa vobis, quos æquissimos esse confidimus. *Horat. fin. epod.* 1. Satis superque me benignitas tua ditavit. *Terent. Eun.* 1. 2. 5. Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis. *Cic.* 7. *Verr. c.* 46. *sub fin.* Plus quam satis est, doleo. ¶ *De his satis*, ellipsis, h. e. dictum est. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 9. Quare de hoc satis. *Nep. in f. Alcib.* Sed satis de hoc: reliquos ordiamur. ¶ *Satis accipere, dare, exigere, afferre, petere, præstare*, Jurisconsultorum sunt, & ad fidejubendum pertinent. V. infra post hanc vocem. ¶ Interdum ἐπιτατικόν est, h. e. augendi vim habet, vehementer, valde, abunde. *Plaut. Amph.* 2. 2. 208. Satis audacter. *Id. Pœn.* 1. 2. 73. Pro herili & nostro quæstu satis bene ornatæ sumus. *Terent. Heaut.* 2. 1. 19. Hæc non voluptati tibi esse, satis certo scio. *Id. Andr.* 1. 1. 104. Ad flammam accessit imprudentius, satis cum periculo. *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. *sub fin.* Satis nobis persuasum esse debet, si omnes deos hominesque celare possimus, nihil tamen avare, nihil injuste esse faciendum. *Horat. l.* 1. *od.* & *vers.* 13. Non, si me satis audias, speres perpetuum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 43. Planities erat magna & in ea tumulus terreus satis grandis. *Nep. in Epamin. c.* 5. Vir satis exercitatus in dicendo. *Ulpian. Digest. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 70. Hoc enim satis inanium esset. *Id. lib* 43. *tit.* 23. *leg.* 7. *circa med.* Magna & satis necessaria causa. Adde alia quæ congessit *Brouknf.* ad illud *Tibulli in fin. l.* 2. Tunc tibi, lena, precor diras, satis anxia vivas. ¶ Interdum minuendi. *Satis bene est* non omnino bene, sed mediocriter: *satis bonus* non plane bonus, sed probabilis. *Cic.* 2. *Offic. c. ult.* A Catone cum quæreretur, quid maxime in re familiari expediret, respondit, bene pascere. quid secundum? satis bene pascere. quid tertium? male pascere. (*Plin. l.* 18. *c.* 5. *a med.* & *Colum. in præfat. lib.* 6. hoc ipsum Catonis dictum referentes, pro *satis bene* habent *mediocriter*.) *mediocremente.*

ro. & *lib.* 3. *de Orat. cap.* 22. *a med.* Quare si jam me vultis esse oratorem, si etiam sat bonum, si bonum denique, non repugnabo. *se anche mediocre, tollerabile*. & *lib.* 2. *ad Attic. ep.* 19. *a med.* Videor mihi nostrum illum consularem exercitum bonorum omnium, etiam satis bonorum, habere firmissimum. *Terent. Heaut.* 3. 2. 21. Meretrix hæc est forma luculenta. *Chre.* sic satis. *così, così*. ¶ Pro intente, ut *satis agere*. V. in *Satago*.

SATISACCEPTIO, onis, f. *accettazione della sicurtà, o del mallevadore*, [illegible], actus satisaccipiendi. *Pompon. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 5. Satisacceptio est stipulatio, quæ ita obliget promissorem, ut adpromissores quoque ab eo accipiantur, idest qui idem promittant.

SATISACCEPTUS, & Satis acceptus, a, um, nom. ex particip. tanquam idonea cautio acceptus. Translate compertus, certus, quasi datis acceptisque fidejussoribus. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 90. Si acceptum sat habes, tibi fore illum amicum sempiternum. & *vers.* 67. Si tibi sat acceptum est, fore victum tibi sempiternum. *je tiens pour sicuro*.

SATISACCIPIO, & Satis accipio, is, epi, eptum, a. 3. *accettare la sicurtà, la pieggeria, ricevere il mallevadore*, [illegible], accepto fidejussore mihi caveo, fidejussorem a debitore oblatum admitto: cui respondet *satisdo*. *Pompon. Dig. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 5. Satisacceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut adpromissores quoque ab eo accipiantur, id est qui idem promittant. Satis autem accipere dictum est eodem modo, quo satisfacere. nam quia id, quo quis contentus erat, ei præstabatur, satisfieri dictum est: & similiter quia tales, quibus contentus quis futurus esset, ita dabantur, ut verbis obligarentur, satisaccipi dictum est. *Cic. pro Quint. c.* 13. *a med.* Pecuniam petit: negamus deberi. judicium fiat statim: non recusamus. Numquid præterea? si veretur, ut res, judicio facto, parata sit, judicatum solvi satisaccipiat: quibus verbis a me satisaccipiet, iisdem ipse quod peto, satis det. & *mox*. Immo inquit, abs te satis accipiam: ego autem tibi non satisdabo. V. *Judicatur*. *Ulpian. lib.* 46. *tit.* 1. *leg.* 33. Si eum hominem, pro quo satis de lite acceperam, Titius heredem reliquerit, &c. *Plaut. Stich.* 4. 1. 4. Satis abs te accipiam, nisi videam, mihi te amicum esse, Antipho: nunc qui te amicum mihi esperior esse, creditur tibi. *Cic. Verr.* 3. *c.* 45. Si quis testamento se heredem esse arbitraretur, quod tum non exstaret, lege ageret in hereditatem, aut, pro præde litis vindiciarum cum satis accepisset, sponsionem faceret. Ubi *Ascon.* Aut peteret, ut possessor esset, aut acciperet ab adversario satis pro præde litis vindiciarum, & ipse sponsionem faceret. *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 5. *ad fin.* Nomine legati satis accipere ab herede. Et omisso *nomine*, *Paul. ibid. tit.* 3. *leg.* 15. & 17. Si ab herede instituto legatorum satis acceperit legatarius. ¶ Passiva *Cato R. R. c.* 2. *a med.* Quæ satis accipiunde sunt, satis accipiantur. *h. e.* quæ sub fidejussore accipienda sunt.

SATIS CAVERE, satisdando, h. e. per fidejussorem cavere. *Paul. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 60. Satisque ei a possessore cavendum est, quod non sit prohibiturus. Ita *Terrentin.* Al. leg. *dandum*.

SATISDATIO, onis, f. *sicurtà, assicurazione, malleveria, pieggeria*, [illegible], actus satisdandi, hoc est fidejussores offerendi. *Caius Dig. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 1. Satisdatio eodem modo appellata est, quo satisfactio. Nam ut satisfacere dicimur ei, cujus desiderium implemus, ita satisdare dicimur adversario nostro, cum pro eo, quod a nobis petit, ita cavemus, ut eum hoc nomine securum faciamus, datis fidejussoribus. *Ulpian. lib.* 4. *tit.* 6. *leg.* 28. Si quis nec in custodia, nec in vinculis sit, sed sub fidejussorum satisdatione. *Id. lib.* 46. *tit.* 5. *leg.* 1. Stipulationum prætoriarum quædam sunt, quæ satisdationem exigunt, quædam quæ nudam repromissionem. *Papinian. ibid. leg.* 7. Prætoriæ satisdationes personas desiderant pro se intervenientium: neque pignoribus quis, neque pecuniæ, vel auri, vel argenti depositione in vicem satisdationis fungitur. *Ulpian. lib.* 35. *tit.* 3. *leg.* 3. *in fi.* interponere. *Id. lib.* 26. *tit.* 2. *leg.* 17. offerre. & *paulo post*. Implere. & *in fin.* contumeliam satisdationis subire. *Id. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 7. Satisdationem præstare. *Paul. lib.* 4. *tit.* 8. *leg.* 32. *a med.* dare. *Ulpian. lib.* 26. *tit.* 4. *leg.* 5. alicui remittere. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *a med.* Satisdatio capitalis. *h. e.* qua non fidejussor offertur, sed vita ipsa ejus, qui quippiam præstandum suscepit. ¶ Satisdationis appellatione interdum etiam repromissio continebitur, qua contentus fuit is, cui satisdatio debebatur, ut *Ulpian.* docet *Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 61. Hinc apud *Cicer.* hoc sensu satisdationem intelligi debere, contendit *Gravius*, cum ait *lib.* 5. *ad Attic. ep.* 1. De satisdando vero te rogo, quod eris Romæ, tu ut satisdes: & sunt aliquot satisdationes secundum mancipium, in his & Mennianorum prædiorum, vel Atilianorum. Nam cum primitus, inquit *Gravius*, in mancipationibus fidejussio interponeretur, quæ satisdatio secundum mancipium appellabatur; & deinceps exolevisset hæc fidejussio, introducta in locum ipsius nova repromissione, vetus formula mansit quidem, sed mutata veteri significatione: & *satisdatio secundum mancipium* nihil aliud nunc significat, quam repromissionem pro re mancipi. ¶ Pro satisfactione *Marcian. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 49. Solutionis quidem verbum non proficiat, sed satisdationis sufficit.

SATISDATO, & Satis dato, *con dar pieggeria*, adverbii more dictum, ut *cessato*, datis fidejussoribus. *Ulpian. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 2. *ad fin.* Cavere nuda cautione, aut satisdato. & *lib.* 2. *tit.* 10. *leg.* 4. *ad fin.* Quæritur, si quis, cum judicio sistendi causa satisdare non deberet, satisdato promiserit, an fidejussoribus ejus exceptio detur. *Id. lib.* 40. *tit.* 5. *leg.* 4. *ante med.* Ergo cavendum est idonee. quid est idonee? satisdato utique, aut pignoribus datis. *Pompon. lib.* 35. *tit.* 1. *leg.* 30. *in fi.* Satisdato cautum debet esse ei, a quo pecunia proficiscetur. *Marcian. lib.* 49. *tit.* 17. *leg.* 18. *in fi.* Satisdato filium in solidum, non peculio tenus defendere debebit. ¶ Eandem sententiam habere creditur illud *Cicer. ad Attic. lib.* 16. *ep.* 6. *ad fin.* Hoc quod satisdato debeo, peto a te, ut note provideas, planeque expedias, & solutum relinquas. & *ep.* 15. *ante med.* Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod satisdato debeat, procuratores ejus non dissolvere. *Gronov.* tamen priore loco *satisdato debere* eum putat, non qui fidejussores dedit, sed qui ipse fidejussor pro alio fuit.

SATISDATOR, oris, m. *mallevadore*, fidejussor. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 45. Prædes dicuntur satisdatores locupletes pro re, de qua apud judicem lis est. *Sidon. l.* 4. *ep.* 24. *sub fin.* Curatori necdum satisdator inventus est.

SATISDATUM, satisdatio. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 3. *leg.* 1. *ad fi.* Quod ait prætor: nisi satisdatum sit: accipere debemus, si perseveret satisdatum. V. *Satisdato*.

SATISDO, & Satis do, das, dedi, datum, a. 1. *dar pieggeria, o sicurtà*, [illegible], fidejussore dato creditori caveo: cui respondet *satisaccipio*. V. *Satisdatio*. *Cic. pro Quint. c.* 13. *a med.* Quibus a me verbis satis accipiet, iisdem ipse quod peto satis det. *Id. Fam.* 13. *ep.* 28. Rogo, ut si quid tibi satisdandum erit, amplius eo nomine non peti, cures, ut satisdetur fide mea. *Id. pro Rosc. Com. c.* 12. *a med.* Quid ita satis non dedit, amplius a se neminem petiturum? *Paul. Dig. lib.* 46. *tit.* 6. *leg.* 1. Cum, pupillo rem salvam fore, satisdatum est. *Ulpian. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 7. *sub fin.* Si satisdatum pro re mobili non sit. *Id. l.* 36. *tit.* 4. *leg.* 1. Ante aditam hereditatem satisdandum de legatis est. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 56. Qui redemerit, satisdet damni infecti, ei, qui a vetere redemptore acceperit. *h. e.* nomine damni infecti. *Val. Max. lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 8. Cum Scipio judicatæ pecuniæ satisdare non posset. *Ulpian. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 5. *ad fin.* Si legatarius fideicommissi satis non det. *Id. lib.* 43. *tit.* 14. *leg.* 1. *a med.* Dabitur autem satis vicinis, sed & his, qui trans flumen possidebunt. *Cic. Verr.* 4. *c.* 24. *extr.* Debebat Epicrates nullum nummum nemini. amici, si quis quid peteret judicio, secum agi passuros, judicatum solvi satisdaturos esse dicebant. V. *Judicatus*.

SATIS EXIGO, is, a. 3. *richiedere la sicurtà*, est fidejussorem exigere. *Paul. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 45. *ad fin.* Pupillo a magistratibus tutor datus est: a quo Magistratus satis exegerunt, rem salvam fore. *Scævola lib.* 36. *tit.* 3. *leg. ult.* Satis a Seio patre meo exigi veto.

SATISFACIO, & Satis facio, cis, eci, actum, a. 3. *far il suo dovere, soddisfare, appagare, contentare*, [illegible], tantum facio, quantum satis est, officium totum præsto, impleo. *Caius Dig. lib.* 2. *tit.* 8. *leg.* 1. Satisfacere dicimus ei, cujus desiderium implemus. *Cic. Phil.* 14. *c.* 9. *extr.* Cum aut morte, aut victoria se satisfacturum reipublicæ spopondisset. *Colum. l.* 11. *cap.* 3. *post med. sect.* 86. Quæ ratio docet, universo jugero satisfacere modios stercoris MCCCCXL. *Cic. pro Balb. c.* 1. Me omnibus, qui amici fuerint saluti meæ, si minus referenda gratia satisfacere potuerim, at prædicanda & habenda certe satis esse facturum. *Id. Verr.* 7. *c.* 53. Satis est factum Siciliæ, satis officio ac necessitudini, satis promisso nostro ac recepto. *Id.* 1. *de Orat. c.* 47. Satis superque abs te videtur istorum studiis esse factum. *Plin. l.* 35. *cap.* 10. *a med.* Non judicabat se exprimere in eo spumam anhelantis posse, cum reliqua omni parte sibi ipse satis fecisset. *Cic. in Orat. cap.* 31. Histriones in dissimilibus personis satisfaciunt. *Id. Attic. l.* 5. *epist.* 18. *extr.* Sunt negotia lenta & inania: faciam tamen satis: tibi quidem, cui difficilius est, quam ipsi: sed certe satisfaciam utrique. *Id. in Top. sub fin.* Ad id autem, quod te velle senseram, cumulate satisfactum esse debet voluntati tuæ. *Id. in Divin. Verr. c.* 14. *extr.* Causæ & officio suo satisfacere. *Id. pro Cluent. c.* 10. naturæ & legibus. *morire, o andar in bando*. & *in Orat. c.* 41. & *Attic. l.* 2. *ep.* 4. alicui quippiam petenti. *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 5. *a med.* voluntati defuncti. *Scævola ibid. tit.* 1. *leg.* 77. *extr.* conditioni. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 17. Ut omnium vel suspicioni, vel malevolentiæ, vel crudelitati satisfiat. *Id. Fam.* 14. *ep.* 7. deo pie & caste. *h. e.* deum pie & caste colere. & *lib.* 12. *ep.* 16. *ad fin.* Satisfacere immortalitati laudum tuarum cupit. *h. e.* ita scribere de rebus tuis, ut scriptis suis æquet immortalitatem laudum tuarum. *Senec. epist.* 87. *ante med.* Virtus, quam satisfacere beatæ vitæ contendimus. *h. e.* satis esse ad beatam vitam. ¶ Sæpe refertur ad dissolutionem æris alieni, *pagare, soddisfare, acquietare, far tacere*. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. *a med.* Video quid sceleris admiserim, cum de visceribus tuis, & filii tui satisfacturus sis, quibus debeo: ego acceptam ex ærario pecuniam tuo nomine frustra dissiparim. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 60. *extr.* Maximas pecunias mutuati, perinde ac satisfacere, & fraudata restituere vellent. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *epist.* 11. Ut si mihi in pecunia minus satisfecisset, &c. *Cic. pro Flacc. c.* 20. Pecunia petitur ab Hermippo: Hermippus ab Heraclide petit: ipse tamen Fusiis satisfacit absentibus, & fidem suam liberat. *Ulpian. lib.* 40. *tit.* 1. *leg.* 4. *ante med.* Quæri poterit, si emptor festinavit, & pretium numeravit, an postea ei satisfactio, sexcus constitutione uti possit. ¶ Non tamen idem sunt semper *satisfacere*, & *solvere*. Nam *solvit* qui creditori pecuniam omnem numerat: *satisfacit*, qui quocumque modo creditorem placat, v. gr. cautione, satisdatione, pignore, partis debiti solutione, &c. *Ulpian. Dig. lib.* 13. *tit.* 7. *leg.* 9. Satisfactum autem accipimus, quemadmodum voluit creditor, licet non sit solutum. *Vet. tabula æn. apud Murator. pag.* 580. *a med.* Si eam pecuniam non solverit, neque satis fecerit. *Modestin. lib.* 40. *tit.* 4. *leg.* 41.

Stichus servus meus heredi meo mille nummos si solverit, satisve fecerit, liber esto. *Pompon. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 19. Quod vendidi, & tradidi, non aliter fit accipientis, quam si aut pretium nobis solutum sit, aut satis eo nomine factum. *Jabolen. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 39. Stichus liber esto, quando æs alienum meum solutum, creditoribusve meis satisfactum erit. ¶ Pro satisdare, *Jabolen. lib.* 33. *tit.* 2. *leg.* 30. Cui ususfructus legatus esset, donec ei totius dotis satisfieret; cum ei heres pro sua parte satisdedisset, quamvis reliqui satis non darent; tamen, &c. *subintellige* totius dotis nomine. ¶ Est etiam purgare se de injuria illata, verbis excusare, deprecari, veniam petere culpam fatendo, *dar soddisfazione, confessar il fallo, e chieder perdono.* Formulæ satisfaciendi sunt apud *Terent. Adelph.* 2. 1. 11. Nollem factum: Jusjurandum dabitur te esse indignum injuria hac. & apud *Plaut. Amph.* 3. 2. 50. Arbitratu tuo jusjurandum dabo, me meam pudicam esse uxorem arbitrarier. *Cic. Verr.* 3. *c.* 31. *a med.* In qua civitate legatus populi R. violatus sit, nisi publice satisfactum sit, ei civitati bellum indici solere. Ubi *Ascon.* satisfacere est tantum facere, quantum satis sit irato ad vindictam. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 52. Missis ad Cæsarem satisfaciundi causa legatis. & *cap.* 1. Se se paratos esse demonstrant omnibus rationibus de injuriis satisfacere. *Sueton. in Claud. c.* 38. Osticensibus graviter correptis, repente, tantum non satisfacientis modo, veniam dedit. *Cic.* 2. *Phil. c.* 20. Acceperam jam ante Cæsaris litteras, ut mihi satisfieri paterer a te. & *mox.* Prædicabas, te non existimare, nisi Clodium interfecisses, unquam mihi pro tuis in me injuriis satis esse facturum. *Senec.* 2. *de Ira, c.* 21. *a med.* Non resistet offensis puer, cui nihil unquam negatum est, cui de pædagogo satisfactum est. *h. e.* quod a pædagogo se læsum dixerat. *Ovid. de remed. Amor. v.* 677. qui dicit multa puellæ Probra, satisfieri postulat illa sibi. Adde *Sueton. in Cæs. c.* 73. & *in Tiber. c.* 27. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 32. & *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 86. Hinc acumen *epigr.* 80. *l.* 12. *Martial.* Nil in te scripsi, Bithynica, credere non vis, Et jurare jubes: malo satisfacere. *h. e.* fateri scripsisse, & veniam petere. ¶ *Satisfacere alicui*, dare pœnas alicui, quem læseris. *Martial. l.* 12. *epigr.* 14. Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri Decidit excussus, nec rediturus equo. ¶ Olim *satisfacio* dictum est. *Varro* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 789. *Putsch.* Si mehercule purgant, & deorum cura non satisfacitur reipublicæ.

SATISFACTIO, onis, f. *soddisfazione*, actus satisfaciendi creditori, eo modo quo dictum est in voce præced. *Paul. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 52. Satisfactio pro solutione est. ¶ Item satisfaciendi ei, quem læsimus. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 8. *extr.* Cæsar Ubiorum satisfactionem accepit. *scusa, discolpa.* & *Cic. Fam.* 7. *epist.* 13. Hic tu me etiam insimulas, nec satisfactionem meam accipis. *Sallust. in Catil. c.* 36. Satisfactionem ex nulla conscientia de culpa propere decrevi. *Petron. in Satyr. c.* 107. Flectite ergo mentes satisfactione lenitas. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 17. Qui accepit satisfactionem, injuriam suam remisit. *Plin. l.* 10. *c.* 34. *de columbis.* Tum plenum querela guttur, sævique rostro ictus, mox in satisfactione exosculatio. Adde *Tacit. de Germ. c.* 21.

SATIS OFFERRE, fidejussorem exhibere. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 23 *leg.* 3. *ad fin.* Si modo satis offerat, & defendere paratus sit. *Marcian. lib.* 48. *tit.* 27. *leg.* 1. *sub fin.* Si provinciæ præsidem adierit, & satis obtulerit. Adde *Ulpian. lib.* 26. *tit. ult. leg.* 5.

SATIS PETERE, fidejussorem petere. *Ulpian. Dig. lib.* 36. *tit.* 4. *leg.* 3. Si is, a quo satis petitur, afferat cognitionem, dicendum est, cessare satisdationem. *Papinian. lib.* 35. *tit.* 1. *leg.* 70. Ita ne satis fideicommissi petatur, neve ratio exigatur. *h. e.* nomine fideicommissi.

SATIUS. V. in *Satis*.

SATIVUS, a, um, *che si semina e coltiva, sativo, domestico*, ἥμερος, qui seritur, & colitur: cui contrarius est qui sponte & sine cultu provenit, agrestis, silvestris. *Plin. l.* 19. *c.* 12. Quæ sunt silvestria, eadem in sativis ficciore intelliguntur, & acriore. *Id. lib.* 32. *c.* 2. *a med.* Sativa corna. *Id. l.* 24. *c.* 13. *ad fin.* Sativa morus. *Varr.* apud *Gellium l.* 17. *c.* 3. Græci naves suebant cannabo & stuppa, ceterisque sativis rebus. ¶ *Sativum tempus*, sationi aptum. *Plin. l.* 19. *cap.* 8. *ante med.* Nostri betæ genere faciunt, vernum & autumnale, a temporibus sativis, quamquam & Junio feritur. Ita Edit. vet. 1469. 1470. & 1472. & aliæ. *Harduin.* cum aliis edidit *a temporibus fationis*.

SATOR, oris, m. *piantatore, coltivatore*, φυτευτής, qui plantat, & colit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 34. Omnium rerum quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atque educator, & altor est mundus. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 45. Esse docent silvestria, ad quæ sator non accessit. *Colum. l.* 3. *c.* 15. Sator vitis. *Plin. c.* 1. *l.* 15. oleæ. ¶ Translate *Cic.* vertens *Sophocl. Tragœd.* 2. *Tuscul. c.* 8. tuque cælestum sator, jace, obsecro, in me vim coruscam fulminis. *h. e.* Jupiter genitor, creator: qui dicitur a *Virg.* 11. *Æn. v.* 725. hominum sator atque deorum: a *Silio l.* 4. *v.* 432. rerum sator: & *lib.* 9. *v.* 306. sator ævi: a *Phædro l.* 3. *fab.* 17. *v.* 20. deorum genitor, atque hominum sator. *Senec. in Herc. Fur. v.* 357. verus Alcidæ sator. *padre*. Janus designatur in illo *Martial. l.* 10. *epigr.* 28. Annorum nitidique sator pulcherrime mundi. *Liv. l.* 21. *c.* 6. Sator litis. *seminatore, autore*. & *Sil. l.* 8. *v.* 260. Idem ut turbarum sator, atque accendere solers Invidiam. *Plaut. Capt.* 3. 5. 3. Sator, sartorque scelerum, & messor maxime.

SATORIUS, a, um, *da seminare*, ad serendum pertinens. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Pelle hyænæ satoriam trimodiam vestiunt. Adde *l.* 12. *c.* 52. *ante med.* Sic satoria quala apud *Caton. R. R. c.* 11. ubi al. leg. *sataria*.

SATRAPEA. V. *Satrapia*.

SATRAPES, æ, & is, & Satraps, apis, m. *Satrapa, governator di provincia appresso i Persiani*, Σατράπης, vox Persica, præfectum, prætorem, præsidem provinciæ sub rege Persarum significans. Prætorem vocat *Cic.* 5. *de Fin. c.* 30. *extr.* Præfectum *Justin. l.* 5. *cap.* 2. *a med.* & *Nepos in Datam. c.* 2. *sub fin.* Hi opulentissimi habebantur, & quasi Reguli. *Terent. Heaut.* 3. 1. 43. Satrapes si fiet amator, nunquam sufferre ejus sumptus queat. *Nep. in Pausan. c.* 1. Mardonius Satrapes regius. *Id. in Lysandr. c.* 4. Factum Pharnabazi Satrapis regii. *Id. in Conone, c.* 2. Contulit se ad Satrapem Ioniæ. *Id. in Datam. c.* 3. Optima veste, quam Satrapæ regii gerere consueverant. *Plin. l.* 6. *c.* 26. Oppidum, Satraparum regia appellatum. *Sidon. carm.* 2. *v.* 78. Quisque sedet sub rege Satraps. & *Alcim. Avit. l.* 6. *v.* 392. Ornati cum fronde Satrapes, &c. & *Sidon. carm.* 9. *v.* 50. Præfectos, Satrapasque perculisse. ¶ Genitivus Satrapis apud *Nepot. loc. cit.* a Satrapes est, ut Orestis, Timarchidis pro Orestæ, Timarchidæ, & alia multa de quib. *Priscian. l.* 6. *pag.* 705. *Putsch.* Posset esse etiam a recto Satraps. ¶ Dicitur & *Satrapa*, *æ*, positione omnino Latina. *Curt. l.* 3. *cap.* 13. Cum præcessisse Darii Satrapam comperisset.

SATRAPIA, & Satrapea, æ, fem. Σατραπεία, εἴας, provincia Satrapis. *Plin. l.* 6. *c.* 20 *extr.* Adjiciunt quatuor Satrapias, Gedrosos, Arachotas, &c. (Adde *cap.* 21. & 22. *extr.*) *Curt. sub fin. cap.* 1. *l.* 5. Mazæum transfugam Satrapea Babyloniæ donat. Adde *cap.* 2. *a med.* & *cap.* 3. &c. Al. hic quoque leg. *Satrapia*.

SATRAPS. V. *Satrapes*.

SATRICANUS, a, um, ad Satricum pertinens, vetus oppidum Latii inter Velitras, & Lanuvium. Ejus incolæ *Satricani* apud *Liv. l.* 9. *c.* 12. & *lib.* 28 *c.* 11. De oppido *Plin. l.* 3. *c.* 5. *a med.* *Liv. l.* 2. *c.* 39. & alibi, *Cic. l.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 2. *Flor. l.* 1. *c.* 12.

SATULLO, as, a. 1. idem ac saturo. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *num.* 786. Neque coquam carnes, quibus satullem corpora, ac famem ventris.

SATULLUS, a, um, idem ac satur. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *a med.* Ut agni satulli fiant lacte. Al. leg. *saturi*.

SATUR, a, um, *sazio, satollo, pieno*, ἐμπλεως, κορεσθείς, cibo plenus, satiatus. *Terent. Adelph.* 5. 1. 3. Bonus sum omnium rerum satur. *Id. Hec.* 5. 2. 2. Sed tu eum satura atque ebria eris, puer ut sit satur, facito. *Horat. l.* 1. *sat.* 7. *vers.* 35. satur altilium. *Pers. sat.* 6. *v.* 71. Satur anseris extis. *Colum. l.* 7. *c.* 4 Agnus saturior lactis. ¶ Ire, quo saturi solent, pro ire cacatum, bonestis verbis dixit *Plaut. Curcul.* 2. 3. 83. Adde *Martial. lib.* 12. *epigr.* 79. ubi satur est, qui cacare cupit. ¶ Sumitur interdum pro fecundo, abundanti. *Virg.* 2. *Georg. v.* 197. Saltus, & saturi petito longinqua Tarenti. *Pers. sat.* 1. *v.* 71. Nec rus saturum laudare. *Sever. in Ætna, v.* 12. Saturæ melles. *Al. leg.* facræ. *Colum. l.* 10. *v.* 43. satur autumnus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 314. saturæ præsepia. *h. e.* plena pabuli. ¶ Sumitur etiam translate. *Cic. in Orat. c.* 36. Nec satura jejune dicet, nec grandia minute, nec item contra. *Sensus est*: Siquæ res sunt plenæ, & quæ magna dicendi copia explicari possunt, non eas jejune & exiliter tractabit, &c. ¶ *Saturo color* est plenus, vehemens, cui opponitur dilutus *color tenero*. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *a med.* Ion apud Indos violacea est, sed raro saturo colore lucet. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. cap.* 5. *ad fin.* Purpuram, quo melior saturiorque est, eo oportet altius teneas, ut fulgorem suum ostendat. ¶ *Saturum gestum*, hoc est vacuum, plenum, perfectum. *Manil. l.* 5. *v.* 474. *de Pantomimis*. Externa tamen aptus erit nunc voce poetis, Nunc saturo gestu. ¶ Saturæ vestes ostro Tyrio, *Senec. in Thyest. v.* 955. purpureo colore multo imbutæ, large infectæ, dibaphæ. ¶ *Satur*, satiatus quolibet re, *fazio*. *Lucret. l.* 3. *v.* 973. Et nec opinanti mors ad caput adstitit ante, Quam satur ac plenus possis discedere rerum. *Cic.* 5. *Verr. c.* 42. *extr.* Ut aliquando ex eorum agris expleti atque saturi, cum hoc cumulo quæstus decederent. *Catull. carm.* 48. *ad Juvent.* saturum cor. *Plaut. Pœn. prol. v.* 8. Qui non edistis saturi fite fabulis. ¶ *Satur*, pinguis, *grasso, ingrassato*. *Martial. l.* 11. *epigr.* 53. Et cortis saturæ, atque paludis aves.

SATURA, æ, f. lanx variis frugum, pomorum, vel similium generibus referta. *Acron. in Horat. l.* 1. *sat.* 1. Lanx plena diversis frugibus in templum Cereris infertur, quæ saturæ nomine appellatur. *Diomed. l.* 3. *pag.* 483. *Putsch.* Lanx referta variis, multisque primitiis sacris Cereris inferebatur, & a copia, & a saturitate rei satura vocabatur. Cujus generis lancium & Virgilius in Georgicis meminit, cum hoc modo dicit (*l.* 2. *v.* 194.) Lancibus, & pandis fumantia reddimus exta. Et (*vers.* 394.) Lancesque, & liba feremus. ¶ Ab hac lance cœpit etiam dici satura, genus farciminis multis rebus refertum. V. verba *Festi* infra. Constabat autem uva passa, polenta, & nucleis pineis ex mulso conspersis. quibus alii addunt & de malo Punico grana. *Varr. ibid.* ¶ Satura item est lex, quæ uno rogatu multa simul complectitur. *Fest.* Satura & cibi genus ex variis rebus conditum est, & lex multis aliis legibus conferta. Itaque in sanctione legum adscribitur, Neve per saturam abrogato, aut derogato. T. Annius Luscus in ea, quam dixit adversus Ti. Gracchum: Imperium, quod plebes per saturam dederet, id abrogatum est. Et C. Lælius in ea, quam pro se dixit, Dein postero die, quasi per saturam sententiis exquisitis, in deditionem accipitur. Hæc *Festus*, cujus tamen sententia hac in re Eruditis non placet. *nam cum legimus per saturam aliquid facere*, non videtur significari lex aliqua singularis, sed *per saturam* idem est ac confuse, nullo ordine aut distinctione: ducta translatione ab

ea lance, quam diximus. Porro quæ ex C. *Lælio* affert *Festus*, sunt *Sallustii in Jug. c. 31. sub fin.* Fortasse verba *Lælii* e scriptis *Festi* exciderunt. *Imp. Justinian. in præfat. ad Pandect. ad Antecessor. post init.* Hoc opus legentibus tradebatur, non secundum edicti perpetui ordinationem, sed passim, & quasi per saturam collectum, utili inutilibus mixto. Eadem ratione commodius explicari videntur exempla a *Festo* allata. *Lucil.* apud *Diomed. loc. cit.* Per Saturam Ædilem factum qui legibu' solvat. *Per Saturam* latæ legis exemplum esto: Velitis jubeatis, cum Jugurtha pacem componi, fœdus feriri, elephantos tradi, item perfugas omnes, &c. *Vetus Gloss.* Satura, νόμος πολλὰ περιέχων. *Lactant. l. 1. c. 21. ante med.* Pescenius Festus in libris historiarum per saturam refert, Carthaginienses Saturno humanas hostias solitos immolare. ¶ Denique sumitur pro genere carminis, in quo multa mixta, multæque res miscentur. *Paul. ex Festo.* Satura & cibi genus dicitur ex variis rebus conditum, & lex multis aliis conferta legibus, & genus carminis, ubi de multis rebus disputatur. V. *Satyra.* ¶ Saturæ palus, quæ & Pontina, juxta Circejos fuit, viginti trium olim urbium locus, ut est Muciani sententia apud *Plin. l. 3. c. 5.* Hæc ad viam usque Appiam pertingebat, ubi & navibus trajiciebatur. *Virg. l. 7. Æn. v. 801.* Qua Saturæ jacet atra palus. Ubi *Servius* monet, ab aliis legi *Astura*.

SATURAMEN, inis, n. saturatio, saturitas. *Paulin. Nolan. in Nat. XII. S. Fel. edit. Muratorii, vers. 294.* inopum saturamine pasci.

SATURATIO, onis, f. *satollamento*, κόρεσις, actus saturandi. *Augustin. Tract. 24. in Joann.* Saturatio quinque millium hominum de quinque panibus.

SATURATOR, oris, m. qui saturat. *Augustin. ep. 110. n. 15.* De quo saturator ipse dicit, &c. Al. aliter leg.

SATURATUS, a, um, *satollato*, *saziato*, κορεσθεὶς, satur factus, satiatus, expletus. *Virg. 8. Æn. v. 213.* cum jam stabulis saturata moveret Amphitryoniades armenta. *Plin. l. 9. cap. 10.* Testudines pastus egressæ, avideque saturatæ. *Ovid. Met. 10. v. 541.* armenti saturatos cæde leones. *Id. 2. Amor. el. 16. v. 25.* submersis ratibus saturata Charybdis. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 248.* rosa saturata vernis roribus. *Martial. l. 3. epigr. 60.* Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino. & *lib. 13. epigr. 24.* Cecropio saturata cydonia melle. *ben inzuppato.* & *Ovid. Met. 11. v. 166.* & *Martial. l. 8. epigr. 48.* saturatæ murice vestes. *ben tinte, carrate di colore.* & *Plin. l. 21. cap. 8.* saturatius color. ¶ Transfertur ad animum. *Virg. Æn. 5. v. 608.* Multa movens, necdum antiquum saturata dolorem Juno. *Cic. pro Planc. 1. 8. a med.* Homines saturati honoribus. *Id. 1. de Divin. 1. 30.* Pars animi, quæ mentis & consilii est, saturata bonarum cogitationum epulis. *Catull. de nupt. Pel. & Thet. carm. 63. v. 220.* cui languida nondum Lumina sunt gnati cara saturata figura. *sazj di mirare.* ¶ Cum genitivo *Vet. Poeta* (*Virgilium* citat *Th. Linacer l. 4. Grammatic. pag. m. 163.* sed fallitur.) Postquam dextra fuit cædis saturata. V. *Satur*, & *Saturo* in fi.

SATUREJA, æ, f. & Saturejum, ji, n. *santoreggia*, θύμβρα, herba hortensis, quæ & *cunila* dicitur, condimentis ciborum idonea. *Plin. l. 19. c. 8. ad fin.* Græci thymbram vocant, quæ sit cunila: hæc apud nos habet vocabulum & aliud, satureja dicta. *Colum. lib. 9. c. 4.* Nostras cunila, quam saturejam rustici vocant. & *lib. 10. v. 233.* Et satureja thymi referens, thymbræque saporem. *Id. l. 11. c. 3. ad fin.* Satureja & viridis esui est jucunda, nec arida inutilis ad pulmentaria condienda. Adde *Pallad. in Februar. tit. 24.* ¶ Veneris incitatricem herbam esse, colligunt ex *Ovid. 2. de ar. am. v. 415.* Sunt qui præcipiant herbas, satureja, nocentes. & *Martial. l. 3. epigr. 75.* Improba nec prosunt jam satureja tibi. Al. leg. *satyrea*, h. e. satyrion, quia neque *Plin.* neque *Colum.* eam vim saturejæ, aut cunilæ tribuunt.

SATUREJANUS, a, um, adject. Saturejanus caballus dicitur ab *Horat. l. 1. sat. 6. v. 59.* qui in Saturejano agro totius Apuliæ fertilissimo altus fuit, ideoque generosus. Ita *Acron.* Huc facit, quod *Servius ad Georg. l. 2. v. 197.* & *lib. 4. v. 335.* oppidum Saturum, vel Saturejum ponit juxta Tarentum: quæ regio est Apuliæ Peucetiæ contermina. Alii tamen ducunt a palude Saturæ (de qua V. *Satura* in fine) ubi essent prata, in quibus equorum magni greges alerentur.

SATUREJUM, oppidum. V. in voce præced. ¶ herba. V. *Satureja*.

SATURIO, onis, m. nomen Comœdiæ Plautinæ amissæ apud *Fest.* in *Catulinam*, *Negotium*, *Rorarii*, & *Succenturiare*: quibus locis aliquod ex ea fragmentum refert. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 3. ad fin.* tradit, scriptam a *Plauto* fuisse in pistrino. Apud *eund. Plaut. in Persa* nomen est parasiti: qui ita loquitur *ibid. 1. 3. 21.* O Saturio opportune advenisti mihi! *Satur.* Mendacium edepol dicis. nam Esurio venio, non advenio Saturio.

SATURITAS, atis, f. *sazietà*, *satollanza*, κόρος, πλησμονή, satietas. *Plaut. Capt. 4. 1. 4.* Offers mihi penum, potationes, saturitatem, gaudium. *Aurel. Vict. in Epit. c. 45. sub fin.* Quod intemperantia cibi & saturitate, qua artus diffuderat, accidisse, plures retulere. *ripienezza.* & *Plaut. Rud. 3. 4. 53.* Quid causæ est, quin virgis te usque ad saturitatem sauciem? ¶ Dea est Parasitorum. Ita enim parasitus loquitur apud *eund. Capt. 4. 2. 97.* Ita me amabit sancta Saturitas, itaque suo me semper condecoret cognomine. ¶ De excrementis *Plin. l. 10. c. 33.* Hirundines notabili munditia egerunt excrementa pullorum, adultioresque circumagi docent, & foris saturitatem emittere. ¶ De colore saturo. *Id. l. 9. 1. 39. de conchylio.* Sic gignitur laudatus ille pallor saturitate fraudata. ¶ De abundantia & copia *Cic. de Senect. 1. 16.* Neque solum officio, quod hominum generi cultura agrorum est salutaris; sed & delectatione, quam dixi, & saturitate copiaque omnium rerum, quæ ad victum hominum pertinent.

SATURNALIA, orum, vel lium, n. Κρόνια, festa septem, seu quinque dierum, in honorem Saturni. Aliqui dicunt, tribus diebus esse celebrata: sed quinque, certius videtur. Celebrabantur mense Decembri, incipiebantque die XVII. ut adnotatum est in Calendariis. Erant dies illi pleni lætitiæ. His continuæ epulæ, ac comissationes erant: munera ultro citroque mitti remittique solebant. Romani illis diebus synthesim, quod genus vestis brevis erat, sumebant, servisque discumbentibus inserviebant. Saturni enim ævo omnia communia fuere, nec, quid servitus esset, notum fuit. V. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7.* *Liv. l. 2. c. 21.* & *J. Lipsium l. 1. Saturn. 2. 2.* *Cic. Attic. l. 5. ep. 20.* Saturnalibus mane se mihi Pindenissæ dediderunt. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 2.* Solstitialis dies, qui Saturnaliorum festa consecutus est. *Id. ibid. c. 4.* monet, rectius *Saturnaliorum* dici in genitivo, quam *Saturnalium*; nam sic omnes fere Scriptores locuti sunt, quanquam ex Grammaticorum regula *Saturnalium* dicendum videatur. Itaque refert Scriptores *Sallust. Masur. Sabin. Verrium Flacc. Jul. Modest.* &c. qui *Bacchanaliorum*, *Vinaliorum*, *Saturnaliorum*, *Agonaliorum* dixere. Claudit *Macrob.* rectum esse, licet *Saturnalium*, & *Saturnaliorum* dici, cum alterum regula, alterum etsi sola, sed multorum defendat auctoritas. ¶ *Secundis*, *tertiis Saturnalibus* pro secundo, & tertio die Saturnaliorum. *Cic. Attic. l. 13. ep. ult.* Sed cum secundis Saturnalibus ad Philippum vesperi venisset. *Id. ibid.* Ille tertiis Saturnalibus apud Philippum ad horam, nec quenquam admisit. ¶ *Non semper erunt Saturnalia*, proverbium, quo significatur, non semper prosperis rebus uti licere. *Senec. in apocolocynt. a med.* Cum vidisset fortunas suas deplorantes causidicos, accedit, & ait: dicebam vobis, Non semper erunt Saturnalia.

SATURNALICIUS, & Saturnalitius, a, um, ad Saturnalia pertinens. *Martial. l. 10. epigr. 17.* fraudare amicum tributo Saturnalicio. *h. e.* munusculo, quod Saturnalibus mitti solebat. *Id. l. 5. epigr. 31.* & *lib. 7. epigr. 90.* Saturnalitiæ nuces. *Id. l. 11. epigr. 16.* Saturnalitii versus. *Id. l. 5. epigr. 20.* Saturnalitiæ ligulam misisse selibræ. *h. e.* ligulam argenteam selibræ pondo. *Id. l. 14. epigr. 182. de sigillo fictili.* Ebrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus: Saturnalicio lusit & ipse luto. *h. e.* quod Saturnalibus pro munere esset.

SATURNALIS, le, ad Saturnalia pertinens, ut Saturnale festum, *Macrob. l. 1. Saturn. c. 2. a med.*

SATURNIA. V. *Saturnius*.

SATURNIGENA, æ, m. Saturni filius. *Auson. Edyll. 15. v. 22.* Testatur Saturnigenam, nec nomine cessat Incusare Jovem. *Sidon. carm. 9. v. 131.* Venatu, fidibus, palæstra, & herbis Sub Saturnigena fene institutus.

SATURNINUS, a, um, adject. Saturnini Italiæ populi in Etruria, *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Saturninus cognomen fuit quorundam Rom. virorum, ut L. Apulejus Saturninus, apud *Flor. l. 3. c. 16.* & *Aurel. Vict. de vir. illustr. 1. 73.* L. Antonius Saturninus, apud *eund. in Epit. c. 11.* *Sueton. in Domit. 1. 6.* & *Martial. l. 4. epigr. 11.* &c.

SATURNIUS, a, um, Κρόνιος, ad Saturnum pertinens. *Cic. in somn. Scipion. c. 4.* Stella, quam in terris Saturniam nominant. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 168.* Algenti qua zona riget Saturnia tractu. *h. e.* circulus stellæ Saturni, quæ frigida dicitur a *Virg. 1. Georg. v. 336.* quia altissime, & a sole maxime distans. Hinc *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 178.* Saturnia stagna. *h. e.* maria Septentrionalia. *Id. 3. de rap. Pros. v. 20.* Saturnia otia. *h. e.* pax aurei sæculi sub Saturno. *Virg. Ecl. 4. v. 6.* Saturnia regna. *h. e.* ætas aurea sub Saturno. *Id. Æn. 1. v. 573.* Saturnia arva. *h. e.* Latium. *Id. 2. Georg. v. 173.* Saturnia tellus. *h. e.* Italia, in qua Saturnus regnavit. *Id. Æn. 4. v. 372.* Saturnius pater. *h. e.* Jupiter Saturni filius. Sic *Æn. 5. v. 799.* Saturnius domitor maris. *h. e.* Neptunus. & *Æn. 12. v. 156.* Saturnia Juno. quæ *Silio l. 10. v. 338.* est Saturnia conjux. quia ipsa quoque Saturni filia. *Ovid. 6. Fast. v. 30. de Junone.* Saturni sors ego prima fui: A patre dicta meo quondam Saturnia Roma est. *Id. ibid. v. 383.* Saturnia virgo. *h. e.* Vesta Saturni mater. *Id. de nuce v. 63.* Saturnia falx. *h. e.* quæ est insigne Saturni, qui cultui agrorum præsidere videtur, ut ait *Festus*. *Lucan. l. 3. v. 115.* Saturnia templa. *h. e.* ædes Saturni Romæ, ubi ærarium. *Pers. sat. 2. v. 59.* Aurum vasa Numæ, Saturniaque impulit æra. *h. e.* paupertatem sæculi aurei sub Saturno, quo tempore nullus fuit auri usus, sed æris tantummodo. *Festus*: Saturnia, Italia: & mons, qui nunc est Capitolinus, Saturnius appellabatur, quod in tutela Saturni esse existimatur. Saturnii quoque dicebantur, qui castrum in imo clivo incolebant: ubi ara dicata ei deo, &c. *Varr. l. 4. de L. L. c. 7.* Tarpejum antea montem Saturnium appellatum prodiderunt, & ab eo late Saturniam terram, ut etiam Ennius appellat. Ejus vestigia etiam nunc manent tria: quod Saturni fanum in faucibus: quod Saturnia porta, quam Junius scribit, quam nunc vocant Pandanam, &c. ¶ In illo *Horat. l. 2. ep. 1. v. 157.* sic horridus ille Defluxit numerus Saturnius, & graves virus Munditiæ pepulere: *Saturnius numerus* est genus rudioris carminis, inconditi, & impoliti, quo priscis temporibus & sub Saturno utebantur. *Festus in Saturno.* Versus quoque antiquissimi, quibus Faunus fata cecinisse hominibus videtur, Saturnii appellantur: quibus & a Nævio bellum Punicum scriptum est, & a multis aliis plura composita sunt. *Ascon. in Verr. 1. cap. 10.* Antiquum Nævii est: *Fato Metelli Romæ fiunt consules.* Cui tunc Metellus iratus versu responderat senario hypercatalecto, qui & Saturnius dicitur: *Da-*

bum malum Metelli Nævia poetæ. ¶ *Saturnius* absolute est Jupiter. *Claudian. in Gigantomach. v.* 16. ¶ *Saturnia* est Juno. *Virg.* 2. *Æn. v.* 27. veterisque memor Saturnia belli. Adde *Ovid.* 2. *Fast. v.* 265. & 2. *Trist. v.* 237. & *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 112. ¶ Item antiquum oppidum Latii, haud procul a Janiculo, a Saturno conditum. *Varr. lat. cit.* & *Aurel. Vict. de orig. gentis R. c.* 3. ¶ Item Italia. *Justin. l.* 43. *c.* 1. ¶ Item oppidum Etruriæ, in agro Caletreno, colonia civium R. *Liv. l.* 39. *c. penult. extr.*

SATURNUS, i, m. *Saturno*, Κρόνος, filius Urani, seu Cæli & Vestæ, rex Cretensium. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 27 Sed idem *Cicero l. de Univers. c.* 11. scribit, fuisse filium Oceani & Salaciæ, nepotem Cæli & Terræ. Vulgo etiam dicere Saturnum Pollucis filium, quod Saturnalibus continuæ epulæ & comissationes essent. *Fulgentius in Mythologicis*. Poetæ fabulati sunt, Saturnum patri Cælo virilia abscidisse, atque in mare projecisse; inde Venerem esse procreatam, quæ a spuma inde coaluit, Aphrodite nominata est. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 24. & *Ovid. in Ibin, v.* 275. Uxorem duxit sororem suam Opem, seu Cybelen, sive Rheam, sive Tellurem. *Ovid.* 9. *Met. v.* 497. Ex ea tres filios suscepit, Chironem, Chronum, Picum, Jovem, Neptunum, Plutonem, & quatuor filias, Cererem, Glaucam Junonem, Vestam secundam. *Ovid. l.* 6. *Fast. v.* 285. Sed Chronus, seu Cronus communiter existimatur idem, qui Saturnus. Cum Titan Saturni frater major natu parenti succedere vellet, teman animadvertens, matrem sororesque Saturno magis favere, regnum ipsi concessit, ea tamen lege, ne Saturnus prolem masculam educaret, ut regnum ad suam prolem rediret. Saturnus igitur devorabat filios omnes masculos, quotquot sibi nascerentur. Cum plures liberos devorasset, nati sunt gemini Jupiter & Juno. Tum mater Junonem Saturno ostendit, Jovem vero clam nutriendum ablegavit, adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorum tympanorumque pulsu obstreperent, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autem, cum ille puerum deposceret, ut & ipsum devoraret, Ops lapidem ostendit pannis involutum, simulans eum lapidem partu a se editum esse, quem ille acceptum sine mora devoravit. Neptunum quoque clam Saturno Ops peperit, quem similiter clam educari curavit. Tertio rursus geminos enixa est, Plutonem & Glaucam. Tunc similiter Glaucem Saturno ostendit, Plutonem abscondit. *Ovid. l.* 4. *Fast. a vers.* 197. hujus impietatis Saturni causam affert, quod illi oraculum redditum fuerat, fore, ut a filio regno privaretur. Detecta tandem fraude, cum Titan rescivisset, fratri prolem masculam esse, suosque ea ratione regni successione pelli, cum filiis, qui Titanes a patre cognominabantur, bellum adversus Saturnum suscepit, illumque & Opem sororem captos muro inclusit. Sed a Jove filio devictis Titanibus liberati sunt, & in regnum reducti. Porro Saturnus ex Oraculo edoctus, vel conjectura prospiciens, fore, ut a filio regno pelleretur, cœpit Jovi insidias struere. Jupiter patris fraude detecta eum vinculis coarctavit, deinde ex Creta expulit. Saturnus in Italiam fugit. ¶ Venit in eam Italiæ regionem, in qua Janus, idest vel Noe, vel Japhet, vel Javen regnabat, a quo humanissime exceptus est. Diu apud Janum occultus vixit, & quasi latitavit. Hinc regio illa Latium est appellata. *Virg.* 8. *Æn. v.* 322. & *Ovid.* 1. *Fast. v.* 238. ¶ Accepit a Jano regni ejus partem, regionem videlicet illam, ut ajunt, quæ postea Latium litorale dicta est. Hæc regio post illius mortem nuncupata est Saturnia. ¶ Congregavit in unum locum homines, qui in montibus & in agris dissipati erant, dedit leges de recte & honeste vivendo, mœnibus inclusit. Urbem, quam condidit, in Capitolino monte condidisse fertur, & de suo nomine appellavisse Saturniam. V. *Saturnius sub fin.* ¶ Docuisse dicitur Italos agriculturam, qui prius sine ulla observatione atque arte agros colebant. Hinc effingitur, & pingitur cum falce. & *Varr.* scribit *l.* 3. *R. R. c.* 2. qui terram colerent, eos ex stirpe Saturni regis. ¶ Saturno regnante sæculum aureum fuisse fabulantur. Terra enim sua sponte expers aratri pariebat fruges, nulli erant limites agrorum, nulli servi, omnia omnibus communia erant, saltem in Latio, & in tota Italia. Hinc Romani reipublicæ ærarium in templo Saturni collocaverunt. *Virg.* 8. *Æn. a vers.* 319. ¶ Post multas res gestas, quibus immortalem famam esse adeptus videbatur, repente ex hominum oculis evanuit, vel morte, quam sibi ipse conscivit, vel voluntaria discessione ex Italia: & delubris atque aris honoratus fuit, non solum in Italia, sed etiam in Græcia, & aliis orbis terræ regionibus. Sed potissimum in Occidente colebatur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. ¶ Saturno humana hostia sacra faciebant. Sed Hercules, cum venit in Italiam, barbarum illum morem sustulit, præcepitque, ut Saturno sacra de frugibus facerent, peracto autem sacrificio triginta statuas ad hominum similitudinem effictas, & humanis vestibus ornatas projicerent in Tiberim. Statuæ Argei appellabantur, fortasse ab Argis Herculis patria. Romanorum ætate projiciebantur a Virginibus Vestalibus, præsentibus Pontificibus, Prætoribus, &c. Hoc sacrificium fiebat post æquinoctium vernum, idibus Maji. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 621. ¶ *Saturni hostia* dicitur miser & infelix, qui ultimum supplicium exspectet, quasi Saturno mactandus. *Plaut. in Suppos. Amph. scena quæ incipit* Tun' me mactes? *vers.* 2. ¶ Saturni dies apud *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 18. est Sabbatum, quod erat religiosum non solum Judæis, sed superstitiosa etiam apud Romanos, metuentibus illo die quidquam aggredi, præsertim iter longiusculum. Testem habemus *Ovid. de remed. amor. v.* 219. & *lib.* 1. *de ar. am. v.* 415. item *Horat. l.* 1. *sat* 9 *v.* 69. *Pers. sat.* 5. *v.* 184. & *Juvenal. sat.* 14. *v.* 96. ¶ Saturnus item unus est ex septem planetis, seu stellis errantibus. Cursum suum triginta annis conficit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Nam ea, quæ Saturni stella dicitur, Φαίνωνque a Græcis nominatur, quæ a terra abest plurimum, triginta fere annis cursum suum conficit. In quo cursu multa mirabiliter efficiens tum antecedendo, tum retardando, tum vespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo, nihil immutet sempiternis sæculorum ætatibus, quin eadem iisdem temporibus efficiat. Hæc Cic. ¶ Notationem nominis ex aliorum sententia refert *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 25. & *lib.* 3. *c.* 24. Saturnus est appellatus, quod saturetur annis. Ex se enim natos comesse fingitur solitus, quia consumit ætas temporum spatia, annisque præteritis insaturabiliter expletur. Alii a *satu* derivant: alii ad Hebræa confugiunt, ut originem investigent.

SATURO, as, avi, atum, a. 1. *satollare*, *saziare*, *sfamare*, *contentare*, κορέω, saturum reddo, pasco, satio, expleo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 51. *a med.* Mammas appetunt, earumque ubertate saturantur. *Claudian. de Phœnice, v.* 13. epulis saturare famem. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 166. saturabat glebula talis Patrem ipsum, turbamque casæ. *h. e.* alebat. ¶ Translate *Cic.* 2. *Phil. c.* 24. Versatus in bello est: saturavit se sanguine civium. *Justin. l.* 12. *c.* 12. Orant, supplicus suæ potius satures se, quam contumeliis. *Cic. in Vatin. c.* 3. Cum crudelitatem vestram, odiumque diuturnum, quod in bonos jam inveteratum habebatis, saturare cuperetis. *Id. pro Dom. c.* 27. Explevi animos invidorum, placavi odia improborum, saturavi etiam perfidiam & scelus proditorum. *Catull. carm.* 67. *ad Maul. v.* 83. saturare amorem. *Senec. in Thyest. v.* 393. Me dulcis saturet quies. *h. e.* satiet, plane recreet. ¶ Implere, *empire*. *Sever. in Ætna, v.* 266. saturare horrea. *Pallad. l.* 1. *tit.* 35. *a med.* Quernea cinere murum aditus saturare. *Id. in Januar. tit.* 13. Valles, quas fluminum saturabit aggestio. *Plin. l.* 2. *c.* 99. Lunæ sidus terras saturat: accedensque corpora implet, abscedens inanit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 80 Ne saturare fimo pingui pudeat sola. *h. e.* large stercorare. *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. Qua saturat Calabris culta Galesus aquis. *h. e.* large irrigat. *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 81. capillum multo Paphie saturabat amomo. *h. e.* plena imbuebat. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 208. Et picturatæ saturantur murice vestes. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. *ad fin.* Tunc ex tabulæ piae saturantur, & laminis ferreis colligantur, ut ab aquæ vi ne dissolvantur. ¶ nauseam, fastidium, tædium creare. *Plaut. Stich.* 1. 1. 18. Hæ res vitæ me, soror, saturant: hæ mihi dividiæ & senio sunt. *ex Rufano*. Ubi notandus genitivus casus.

SATUS, us, m. *seminagione*, *piantagione*, σπορά, actus serendi, seminatio, plantatio. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 30. Herbam autem asperam, credo, avium congestu, non humano satu. *Id. de Senect. c.* 15. Quid ego vitium ortus, satus, incrementa commemorem? ¶ Speciatim sumitur pro generatione. *Cic.* 2. *Offic. c.* 30. *ad fin.* Hoc Herculis Jovis satu edito potuit fortasse contingere. *Id.* 1. *de Divin. c.* 42. Ob eandem causam multa inusitata partim e cælo, alia ex terra oriebantur, quædam etiam hominum, pecudumque conceptu & satu. *Id.* 5. *Fin. c.* 23. A primo satu, quo a procreatoribus nati diliguntur. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 806. Profecto hauddquaquam es ortus mediocri satu. *h. e.* genere, sanguine. ¶ Translate *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 5. Philosophia extrahit vitia radicitus, & præparat animos ad satus accipiendos: eaque mandat his, & ut ita dicam, serit, quæ adulta fructus uberrimos ferant.

SATUS, a, um, *seminato*, *piantato*, ἐσπαρμένος, seminatus, plantatus: a *sero*. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 41. Quid nocuit sulcos non habuisse satos? *Virg. Ecl.* 8. *v.* 98. Atque satas alio vidi traducere messes. *Col. Flore. l.* 3. *v.* 5. Dat Cererem, lectamque pecus, nec palmite Bacchum Bithyon Phrygioque satum, sed quem sua noto Colle per angustæ Lesbos freta suggerit Helles. ¶ *Sata*, *orum*, loca sata, & ipsæ segetes, *i seminati*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 325. & 2. *Æn. v.* 306. sata læta, boumque labores. *Id. Ecl.* 3. *v.* 82. Dulce satis humor. ¶ *Satus*, genitus, ortus, *generato*, *nato*. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 40. Non enim temere nec fortuito sati & creati sumus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 540. fulvumque Camertem Magnanimo Volscente satum. *Id. Æn.* 8. *n.* 36. O sata gente deum. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 799. Matre satus terra. *Id. Metam.* 12. *v.* 93. satus Nereide. *Id.* 4. *Fast v.* 54. Ilia cum Lauso de Numitore sati. *Id.* 4. *Met. v.* 682. satos Curetas ab imbri. *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 19. Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.

SATYRA, æ, f. *satira*, σατύρα, τὸ σατυρικὸν ποίημα, carmen maledicum, & ad carpenda vitia compositum: item genus carminis, in quo multa metra, ac res pariter miscentur. Duo enim satyrarum genera fuisse constat, alterum apertam hominum reprehensionem continens, & acrem vitiorum objurgationem. alterum, quod anmicum, & rerum varietate constabat. *Scaliger ad lib.* 5. *Manilii*, & *Casaubonus lib. de satyra*, scribere jubent *satira*, vel more antiquo *satura*. Qui *satyra* scribunt, eo id faciunt, quia hoc carminis genus a Satyris habere nomen arbitrentur, idque ob dicacitatem, quæ & *Cæsaris Scaligeri* sententia est *lib.* 1. *Rei Poeticæ cap.* 12. Alii eam causam afferunt, quod in hoc genere carminis res ridiculæ, pudendæque scribuntur, quemadmodum proferri a Satyris solebant, vel quod in antiqua satyra introducebantur Satyrorum personæ, aut si quæ erant ridiculæ similes Satyris. Qui *satura* malunt, eo ea adducuntur, quia genus hoc poeseos dictum censent ob carminis varietatem, & propter copiam rerum, quæ ibi tractantur. Ut magis liqueat, utra sententia sit potior, distinguendum fortasse est inter satyram *Lucilii*, *Horatii*, *Persii*, & satyram *Ennii*, & *Varronis*. Prior ita dicta videtur a Satyrica Poesi. Nam huic erat similis ob maledicentiam. At satyra Ennii, ac *Varronis* ex eo nomen accepit, quod multa metra, ac res pariter misceret. Quod ex *Diomed. l.* 3. *pag.* 482. *Porsch.* cognoscere est. V. *Satura*. Quare posteriorem hanc *saturam*, vel *satiram*, alteram illam *satyram* appellari placet iis, quos adduximus, *Casaubono*, & *Scalig.* Verum, utcumque se res habeat,

beat, non esse a communi scribendi per y consuetudine recedendum, pluribus ostendit *Daniel Heinf. l. 1. de satyra Horat.* cum assumpus, quod diximus, carminis genus commode posse a Satyris deduci. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 1.* Sunt quibus in satyra videar nimis acer. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 103.* Liventem satyram nigra rubigine turbae.

SATYRIASIS, is, f. σατυρίασις, inguinum morbus, cum nimia tentigine virile membrum arrigitur; ita dictus vel a satyrio herba, quæ vim excitandæ libidinis habet, vel a Satyrorum salacitate. *Cæl. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 18. & Theodor. Prisciam. l. 2. c. 11.*

SATYRICUS, a, um, de Satiro, σατυρικός, ad Satyrum pertinens. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Genera sunt scenarum tria: unum quod dicitur Tragicum, alterum Comicum, tertium Satyricum. Horum ornatus sunt inter se dissimiles, quod Tragicæ deformantur columnis, fastigiis, *&c.* Comicæ ædificiorum privatorum habent speciem, *&c.* Satyricæ vero ornantur arboribus, speluncis, montibus, reliquisque agrestibus rebus. *Plin. l. 19. c. 4. de hortis.* Quam rem comitata est & religio quædam: hortoque & foco tantum contra invidentium effascinationes, dicari videmus in remedio Satyrica signa: quamquam hortos tutelæ Veneris assignante Plauto. *h. e.* signa Satyrorum similia, tentis veretris, cujusmodi finguntur in Satyris, & Priapis. ¶ Item ad Satyram pertinens, *Satirico*, *Lactam. l. 2. c. 4.* Flaccus, ut Satyrici carminis scriptor, derisit hominum vanitatem. *Sidon. l. 8. ep. 11. a med.* In materia Satyrica sollicitus & morbax, in Tragica sævus & flebilis. ¶ *Satyricus* absolute Satyrarum scriptor. *Sidon. l. 4. ep. 1.* ¶ *Satyricon*, satyra. Sic inscribitur *Petronii* liber.

SATYRION, ii, n. σατύριον, herbæ genus. *Plin. l. 26. c. 10.* Consistricem vim habet satyrion. Duo ejus genera: una longioribus foliis, quam olex, caule quatuor digitorum, flore purpureo radice gemina ad formam hominis testium, alternis annis intumescente ea, ac residente. Altera, satyrios orchis cognominatur, & femina esse creditur: distinguitur internodiis & ramosiore frutice: nascitur fere juxta mare. *& mox.* Græci satyrion foliis lilii rubri minoribus, & tribus non amplius e terra exeuntibus tradunt, caule lævi, cubitali, nudo, radice gemina, cujus inferior pars & major mares gignat, superior ac minor feminas. Et aliud genus satyrii erythraicon appellant, semine viticis majore, lævi, duræ radicis, cortice rubro, intus album includit sapore subdulci: fere in montuosis invenitur: Venerem, etiam si omnino manu teneatur radix, stimulari: adeo si bibatur in vino austero. *Petron. in Satyr. c. 8. circ.* Adeo ubique omnes mihi videbantur satyrion bibisse.

SATYRISCUS, sci, m. *satirello*, *satirino*, σατυρίσκος, parvus satyrus. *Cic. 2. de Divin. c. 30.* Somniasit se peperisse satyriscum.

SATYROGRAPHUS, i, m. σατυρογράφος, satyrarum scriptor. *Sidon. l. 1. ep. ult. ante med.* Ut satyrographum te aut exsecrantur, aut reformidant.

SATYRUS, ri, m. *satiro*, σάτυρος, ferum animal ex genere simiarum, de quo *Plin. l. 7. c. 2. a med.* Sunt & satyri Subsolanis Indorum montibus pernicissimum animal, tum quadrupedes, tum recte currentes, humana effigie: propter velocitatem, nisi senes aut ægri, non capiuntur. *Id. l. 8. c. 54. de Simiis.* Efferatior cynocephalis natura, sicut satyris. *Al. leg.* sicut mitissima satyris. *Id. l. 5. c. 8. sub fin.* Satyris præter figuram, nihil moris humani. *Id. l. 10. c. 72.* Condit in thesauros maxillarum cibum sphingiorum & satyrorum genus, mox inde sensim ad mandendum manibus expromit: & quod formicis in annum solemne est, his in dies vel horas. *Solin. c. 27. (al. 40.) sub fin.* Sunt & (*simiæ*) quas vocant satyros, facie admodum grata, gesticulatis motibus inquietæ. ¶ Poetæ satyros fingunt bipedes, superiore parte homines, inferiore feras, villosos, caprinis pedibus, petulantes, lascivos, salacissimos, Bacchi comites, Nymphis infestos, &c. *Horat. l. 2. od. penult. v. 4. & Lucret. l. 4. v. 581.* & aures Capripedum Satyrorum notas. *Ovid. Met. 14. v. 637.* Satyri saltatibus apta juventus. *Id. Heroid. ep. 5. v. 135.* Me satyri celeres (silvis ego tecta latebam) Quæsierunt rapido, turba proterva, pede. *Id. 1. de ar. am. v. 542.* Ecce leves Satyri, prævia turba dei. *& lib. 3. v. 157.* Talem te Bacchus, Satyris clamantibus Euoe, Sustulit in currus, Gnosi relicta, suos. Apud *eund. 3. ex Pont. ep. 3. v. 42.* Satyrus Phryx est Marsyas. In illo *Pers. sat. 5. v. 123.* Tres tantum ad numeros Satyri moveare Bathylli: *Satyrus* dicitur Bathyllus, quia pedibus valde agilis erat, & saltans celer instar Satyri. Apud *Horat. in ar. Poet. v. 235.* Satyrorum scriptor est qui satyras scribit. *sup.* dixerat *vers. 225.* dicaces Satyros.

SAVANUM. V. *Sabanum*.

SAUCIATIO, onis, f. *ferita*, τρῶμα, τρῶσις, actus sauciandi, vulneratio. *Cic. pro Cæcin. c. 15. a med.* Et sauciatio quæretur, cum fugam factam esse constabit?

SAUCIATUS, a, um, *ferito*, τραυματίας, vulneratus, læsus. *Colum. l. 12. c. 1. a med.* Sive quia sauciatus in opere noxam ceperit.

SAUCIO, as, avi, atum, a. 1. *ferire*, *impiagare*, τραυματίζω, vulnus infligo, ferio, cædo, verberando rumpo, consaucio. *Plaut. Rud. 3. 4. 53.* Quid causæ est, quin virgis te usque ad satietatem sauciem? *Hirt. de B. Alex. c. 52. extr.* Jacentem sauciat levibus plagis. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 431.* Ut Metellus ictu tragulæ sauciaretur. *Cic. in Verrin. c. 5. extr.* Omnia mea tela sic in te conjicientur, ut nemo per tuum latus sauciatur. *Ovid. 3. de ar. am. v. 708.* indignas sauciat ungue genas. *Plin. l. 27. c. 12. sub fin.* Cave, radices ne saucies. *Colum. l. 4. c. 11. a med.* Sauciandæ ferro est atque exulceranda vitis in ea parte, qua pampinum studemus elicere. *Ovid. de remed. amor. v. 172. & Colum. l. 2. c. 2. e med.* Sauciet ut duram vomer aduncus humum. ¶ Extenuationis figura est in illo *Cicer. ep. ult. l. 14. ad Attic.* Meus discipulus valde amat illum, quem Brutus noster sauciavit. *h. e.* interfecit: & loquitur de Cæsare. ¶ Translate *Plaut. Bacch. 2. 2. 30.* Facta & famam sauciant. *& 2. 2. 35.* Mihi cor odio saucias. *h. e.* mihi es odiosus, mihi stomachum moves. *Enn.* apud *Fulgent. Planc. de prisca serm.* Hæc anus se sauciavit flore Liberi. V. *Saucius*.

SAUCIUS, a, um, *ferito*, *impiagato*, *offeso*, τετρωμένος, τραυματίας, vulneratus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 75.* Sauciorum & ægrorum habita ratione. *Virg. 2. Æn. v. 223.* fugit cum saucius aram Taurus, & incertam excussit cervice securim. *Id. Æn. 12. v. 5.* leo saucius gravi venantum vulnere pectus. *& lib. 12. v. 651.* Sagitta adversa sagitta saucius ora. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 432.* Multis civibus ex utraque parte sauciis, multis occisis. ¶ De sensu carentibus. *Horat. l. 1. od. 14. v. 5.* Et malus celeri saucius Africo, Antennæque gemunt. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 138.* triremis antemnis saucia fractis. *Id. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 188.* cortex ungue saucius. *Propert. l. 1. el. 16. v. 5.* Janua nocturnis potorum saucia rixis. *Ovid. 2. Met. v. 808.* Liquitur ut glacies incerto saucia sole. *& lib. 10. v. 372.* trabs saucia securi. *Ovid. Met. 1. v. 102.* nec ullis Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 202.* stridunt Zephyri cursusque notarum Saucia dividuis clarescunt nubila sulcis. *squarciate*. *& de Apono v. 24.* saucia saxa. *spezzate*. *& de IV. consul. Honor. v. 425.* quo saucia vento Decolor iratos attollat Cynthia vultus. *rosseggiante*, *sanguigna*, tanquam si vulnerata esset. Sic *Stat. l. 3. silv. 4. v. 84.* Huic & purpurei cedat coma saucia Nisi. *purpurina*. ¶ Qui se percussit flore Liberi (ut *Plaut. Cas. 3. 5. 16.* loquitur) ebrius, *ubbriaco*. *Justin. l. 24. c. 8.* Galli hesterno mero saucii. *Martial. l. 4. epigr. 60.* saucia vena mero. Adde *lib. 3. epigr. 68. & Justin. l. 1. c. 8. e med.* ¶ De ægrotante, *ammalato*. *Propert. l. 2. el. 21. v. 33.* Nunc utcumque potes, fato gere saucia morem. *Apul. l. 4. Met.* Alvus lubrica fluxu saucia. *& in Apolog.* Diutino situ viscerum saucia mulier. ¶ Apud *Sil. l. 15. v. 789.* belua male saucia est fame laborans. ¶ Sæpe transfertur ad animum. *Stat. Theb. 1. v. 248.* Juno saucia dictis. *turbata nel viso*, *punta*, & *Prudent. Cathemer. 9. v. 90.* Saucius dolore multo. *Claudian. l. 2. in Europ. v. 455.* vitam sola formidine saucius efflet. *Cic. Attic. l. 1. ep. 17.* Subesse nescio quid opinionis incommodæ, sauciumque ejus animum, & insedisse quasdam odiosas suspiciones. ¶ Cum genitivo Græcorum more. *Apul. l. 5. Metam.* Mihi fatigationis hesternæ etiam nunc saucia da veniam, maturius concedam cubitum. *Id. l. 4.* Psyche ægra corporis, animi saucia. *Auson. in Professorib. 5. v. 15.* clientes famæ & salutis saucii. *h. e.* periclitantes. ¶ De eo, quem pupugere tela Cupidinis, *ferito d' amore*. *Plaut. Pers. 1. 1. 24.* Edepol palles. Ts. saucius factus sum: in Veneris prœlio sagitta Cupido cor meum transfixit. *Virg. initio 4. Æn.* At regina gravi jamdudum saucia cura Vulnus alit venis. *Enn.* apud *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 22. & Cic. pro Cæl. c. 8.* Medea animo ægra, amore sævo saucia. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 151.* Ipse repertor opis vaccas pavisse Pheræas Fertur: & a nostro saucius igne fuit. Adde *Tibull. l. 2. el. 5. v. 109.*

SAVILLUM.)
SAVIOR.) V. *Suavium*.
SAVIUM.)

SAVO, onis, m. *Savone*, fluvius Campaniæ, qui inter Sinuessam urb. ext. & Vulturnum fl. in mare labitur. *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Item oppidum Liguriæ in ora occidentali, *Savona*. *Liv. l. 28. c. ult.*

SAUREX, ricis, m. pro *sorex*, ut *caudex* pro *codex*, Latine dicitur, si *Servio* est fides ad *Georg. l. 1. v. 30*.

SAURION, σαύριον, appellant Athenienses semen papaveris, quia acrimonia sua mordet, velut lacerta, quæ illis σαῦρος. *Plin. l. 19. c. 8. sub fin.*

SAURITIS, is, f. σαυρῖτις, gemma, quæ in ventre viridis lacerti (qui Græce σαῦρος) arundine dissecti inveniri traditur. *Plin. l. 37. c. 10.*

SAURIX, *&* Sorix, icis, m. avis est tributa Saturno ab auguribus, ex noctuarum genere, tempestatis nuntia. *Mar. Victorin. l. 1. cap. de Orthogr. extr. pag. 2470. Putsch.*

SAUROCTONOS, σαυροκτόνος, nomen signi a Praxitele sculpti: a σαῦρος, lacerta, & κτείνω, occido. *Plin. l. 34. c. 8 ante med.* Fecit & puberem Apollinem subrepenti lacertæ comminus sagitta insidiantem: quem sauroctonon vocant.

SAUROMATÆ, arum, m. Σαυρομάται (quasi lacertarum venatores) apud Græcos sunt populi iidem, qui Sarmatæ, ut *Plin.* docet *l. 4. c. 12. e med.* V. *Sarmatæ*. *Ovid. 3. Trist. el. 3. v. 5.* Quid mihi nunc animi dira regione jacenti Inter Sauromatas esse Getasque putas? *& eleg. 10. v. 5.* Sauromatæ cingunt, fera gens, Bessique, Getæque. Adde *Valer. Flacc. l. 7. v. 235.* ¶ In sing. num. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 30.* per Istrum Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit. *Plin. l. 10. epist. 13.* Tabellarius Sauromata.

SAUROMATIS, tidis, f. Σαυρομάτις, quæ est e Sauromatarum gente, ut Amazones Sauromatides, *Plin. l. 6. c. 13. a med.*

SAVUS, i, m. *il Savo*, fluvius Norici, qui ex Alpibus Carnicis per Illyricum, & Pannoniam in Danubium influit. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilic. v. 192.* Pannonius potorque Savi. Adde *Plin. l. 3. c. 25.*

SAXANUS, epith. Herculis. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 49. n. 3.* Herculi Saxano sacrum Ser. Sulpicius Trophimus ædem, zothecam, culinam pecunia sua a solo restituit idemque dedicavit K. Decembr. L. Turpilio Dextro M. Mæcio Rufo Cos. Sunt alia duo marmora apud *Murator. pag. 65. n. 6. & pag. 1978 n. 8.* eod. cognomine inscripta. *Lil. Gyrald. syntag. X. in Herc. sub fin.* Cur Saxanus & Tri-

Trichosus Herculan vocetur, non facile quisquam valet enuntiare: nisi Saxanus a loco, & Trichosus, id est pilosus. Est qui putat, esse Herculem Tiburtinum, quia Tibure Hercules colebatur, ibique lapidis copia est. V. *Tibur*, & *Tiburtinus*. Placet.

SAXATILIS, le, *che sta fra i sassi*, *sassajuolo*, πετραῖος, qui saxa incolit. *Colum. l. 8. c. 16. ad fin.* Saxosum mare nominis sui pisces nutrit, qui scilicet, quod in petris stabulentur saxatiles dicti sunt, ut merulæ, turdique, nec minus melanuri. *Cels. l. 2. c. 18. de piscibus.* Leviores sunt lupi, mullique: & post hos omnes saxatiles. *Ovid. in Halieut. v. 109.* Tum viridis Teregas parvo saxatilis ore. *Varr. l. 3. R. R. c. 7.* Columbarum duo genera: unum agreste, ut alii dicunt saxatile, quod habetur in turribus ac columinibus villæ, &c. ¶ *Saxatilia*, saxatiles pisces. *Plin. l. 32. c. 9. & lib. 9. c. 15. a med.* ¶ *Piscatus saxatilis*, qui fit inter saxa. *Plaut. Rud. a. 2. 10.* Piscatum hamatilem & saxatilem aggredimur. *h. e.* hamo pisces captamus, qui in aqua degunt, & manibus eos, qui saxis adhærent, & scopulis.

SAXETANUS, a, um, videtur esse idem quod saxatilis. *Martial. l. 7. epigr. 77.* Cum saxetani ponatur cauda lacerti. Al. tamen leg. *Sexitani*, nempe ab oppido Σέξ, Sex in Bætica Hispaniæ provincia, quod & *Sexitanum* dicitur: unde viliore salsamenta Romam advehebantur. *Plin. l. 32. c. ult.* Colias sive Parianus, sive Sexitanus, a patria Bætica, lacertorum minimi.

SAXETUM, i, n. *luogo sassoso*, πετρῶδες, locus saxosus, salebrosus. *Cic. Agr. 2. c. 25. ad fin.* Quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret?

SAXEUS, a, um, *di sasso*, λίθινος, qui a saxo est. *Lucan. l. 4. v. 15.* Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu. *& vers. 157.* Attollunt campo geminæ juga saxea rupes. *Ovid. 14. Met. v. 73.* Saxeus scopulus. *Plin. l. 12. c. 1. a med.* Saxea crepido. *Apul. Metam. 6.* Saxea frons. *h. e.* prædura, qualis in arietibus. Sic *lib. 10. & 22.* Saxei dentes. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 128.* saxea tecta. *h. e.* marmorea. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 61.* saxea effigies. *h. e.* signum e marmore. *Stat. l. 10. Theb. v. 879.* tectique trementis Saxea frena labant. *h. e.* compages lapidum, quibus ædificium colligatur. *Id. l. 1. silv. 3. v. 20.* Anien saxeus. *h. e.* qui per alveum defluit lapideo opere exstructum. ¶ Translate *Plin. l. 2. ep. 3.* Quem tu nisi concupiscis cognoscere, saxeus, ferreusque es. *Stat. eod. sensu dixit Theb. 4. v. 319.* vos autem hunc ire sinetis, Arcades? O saxis nimirum & robore nati. *Ovid. 5. Met. v. 509.* Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces.

SAXIALIS, la, adject. *di sasso*. *Frontin. de colon. pag. 131. Goes.* Termini lapidei alii saxiales, alii molares.

SAXIFER, a, um, saxa ferens. *Valer. Flacc. l. 5. v. 608.* saxiferæ fugiat quibus imber habenæ. *h. e.* fundæ, qua lapides jaciuntur.

SAXIFICUS, a, um, qui saxa facit, *h. e.* in saxa vertit. *Ovid. in Ibin, v. 555.* Saxificæ videas infelia ore Medusæ. *Id. 5. Met. v. 217.* saxifici Medusæ vultus. *Senec. in Herc. Fur. v. 901.* Belligera Pallas, cujus in læva ciet Ægis feroces ore saxifico minas. Adde *Lucan. l. 9. v. 670. & Sil. l. 10. v. 178.*

SAXIFRAGUS, a, um, *spezzasassi*, saxa frangens. *Vetus Poeta apud Cicer. 3. de Orat. c. 42.* Mea saxifragis undis. *Plin. l. 22. c. 21. ad fin. de herba adianto.* Calculos e corpore mire pellit, frangitque, utique nigrum: qua de causa potius, quam quod in saxis nasceretur, a nostris saxifragum appellatum crediderim. ¶ Eadem herba *saxifraga* dicitur a *Seren. Sammon. c. 31. v. 602. & Apul. de herb. c. 97.* Italice *sassifraga*.

SAXIGENUS, a, um, a saxo natus. *Prudent. Cathemer. 5. v. 7.* Incussu silicis lumina nos tamen Monstras saxigeno semine quærere.

SAXITAS, atis, f. saxi natura. *Cæl. Aurel. Tard. l. 3. c. 4.* Duritia aut saxitas.

SAXONES, um, m. *Sassoni*, Germaniæ populi apud Cimbricam Chersonesum, quorum regio Saxonia dicitur. V. Geographos. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 89.* Quæ sævis objecta Getis, quæ Saxona frenat. *Id. lib. 1. in Eutrop. v. 392.* domito quod Saxone Tethys mitior.

SAXOSITAS, atis, f. saxitas. *Cæl. Aurel. Tard. l. 3. c. 6.* Durities, sive saxositas.

SAXOSUS, a, um, *sassoso*, πετρώδης, saxis abundans. *Colum. l. 5. c. 10. ante med.* Ficus loca aprica, calculosa, glareosa, interdum & saxosa amat. *Plin. l. 22. c. 29.* Herba in saxosis nascens. *Sil. l. 12. v. 372. de Sardinia.* Qua videt Italiam, saxoso torrida dorso Exercet scopulis late freta. *h. e.* scopuloso. *Propert. l. 4. el. 5. v. 20.* saxosa via. *Virg. Ecl. 5. v. 84.* Saxosæ valles. *Id. 2. Georg. v. 111.* saxosi montes. *& lib. 4. v. 370.* Saxosumque sonans Hypanis. *h. e.* edens sonitum aquæ inter saxa decurrentis. Ita legit *Servius*: *al.* saxosusque, *h. e.* inter saxa defluens. Est autem Hypanis Ponti fluvius. Sic *Plin. l. 5. c. 24.* Euphrates saxosus, & violentus. Apud *eund. l. 25. c. 7.* chamæleon est frutex saxosus. *h. e.* nascens in petrosis, ut de eadem dicit *l. 24. c. 15.* ¶ Apud *Sicul. Flacc. de condition. agror. pag. 22. Goes.* legitur *ager saxuosus*. Sic dicitur *montosus* & *montuosus*: *monstrosus* & *monstruosus*.

SAXULUM, i, n. *sassetto*, λιθίδιον, πετρίδιον, exiguum saxum. *Cic. 2. de Orat. c. 44.* Ut Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixam sapientissimus vir immortalitati anteponeret.

SAXUM, i, n. *sasso*, *pietra*, λίθος, πέτρα, lapis, petra, silex: a quibus, si quid differt, in *Lapis*, & *Petra* dictum est. *Propert. l. 3. el. 1. v. 43.* Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem Sponte sua in muri membra coisse ferunt. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 49.* Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi: Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fui. *Id. 6. Met. v. 573.* Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo. *Phædr. l. 3. fab. 2. v. 3.* Onerare aliquem saxis. *caricar di sassate*. *& vers. 17.* saxo aliquem petere. *Cic. pro Cæcin. c. 21. a med.* Saxa jacere. *Ovid. 2. Fast. v. 367.* mittere. *& lib. 1. v. 570.* saxis rem gerere. *Propert. l. 4. el. 5. in fin.* saxis cædere. *Enn. apud Serv. ad Æn. 1. v. 416.* cuipiam cerebrum saxa comminuere. *Ovid. 4. Fast. v. 237.* acuto saxo laniare corpus. *& vers. 795.* cum saxis pastores saxa terebant, Scintillam subito prosiluisse ferunt. ¶ Sæpissime dicitur de rupe, caute, scopulo, *monte nudo d' erba*, *rupe*, *scoglio*. *Virg. 2. Æn. v. 307.* stupet inscius alto Accipiens sonitum saxi de vertice pastor. *Sil. lib. 11. v. 217.* Cui patuere Alpes, saxa impellentia cœlum, Atque uni calcata deo. *h. e.* Herculi. *Horat. epod. 17. v. 55.* Neptunus saxa alto tundit salo. *Enn. apud Cicer. in Pison. c. 19.* Naufragio expulsus, saxis fixus asperis. *Ovid. 7. Met. v. 378.* alto desiluit saxo. *Virg. 2. Georg. v. 156.* Tot congesta manu præruptis oppida saxis. *Senec. in Herc. Oet. v. 135.* Ad Trachina vocor, saxa rigentia, & dumeta jugis horrida torridis. *Propert. l. 2. el. 13. v. 3.* saxum Ceraunum. *& lib. 3. el. 9. v. 45.* Tarpejum. *Cic. pro Dom. c. 53.* Cum Licinia Vestalis aram, & ædiculam sub saxo sacro dedicasset. *h. e.* sub rupe montis Aventini, sacra dicta, quia fuit in ea templum Bonæ deæ. *Ovid. 5. Fast. v. 149.* Est moles nativa: loco res nomina fecit: Appellant Saxum: pars bona montis ea est. ¶ Etiam Tarpejus mons sæpe *Saxum* absolute dicitur. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 39.* Dejicere a Saxo cives. *Tacit. 2. Ann. c. 32.* Quorum e numero L. Pituanius Saxo dejectus est. *& lib. 4. c. 29.* Robur, & saxum, aut parricidarum pœnas minitantes. *Cic. 14. Attic. ep. 16.* Quis enim audeat, proposita cruce, aut Saxo? *Modestin. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 25.* de Saxo præcipitare. *Lucret. l. 3. v. 1030.* Carcer, & horribilis de Saxo jactu' deorsum. Huc trahi potest illud *Plaut. Trin. 2. 1. 30.* Qui in amorem præcipitavit, pejus perit, quam si in Saxo saliat. *& Silius lib. 3. v. 327. de Cantabris.* Mirus amor populo, cum pigra incanuit ætas, Imbelles jamdudum annos prævertere saxo. ¶ Superis habitabile saxum *Silio lib. 1. v. 541.* est Capitolium. ¶ De marmore, *marmo*. *Cic. Acad. 4. c. 31. ad fin.* Non enim est e saxo sculptus, aut e robore dolatus. *Ovid. 5. Fast. v. 137.* Ante canis ante pedes saxo fabricatus eodem Stabat. *Horat. lib. 4. od. 8. v. 7.* Hic saxo, liquidis ille coloribus Solers nunc hominem ponere, nunc deum. ¶ *Saxum silex*, silex. *Vitruv. l. 8. c. 1. ante med.* sub radicibus montium, & in saxis silicibus uberiores aquæ sunt, & abundantiores. ¶ *Saxa*, loca saxosa. *Virg. 2. Georg. v. 522.* Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. *Martial. l. 3. epigr. 82. a med.* Ligurumque nobis saxa cum ministrentur, Vel cocta fumis musta Massilitanis, &c. *h. e.* vina tenuia in saxosis Ligurum nata: metonimia. ¶ *Saxum* pro muro. *Ovid. 3. Fast. v. 431.* Romulus ut saxo lucum circumdedit alto, Cuilibet, huc, inquit, confuge: tutus eris. ¶ Inter genera cretæ Cimoliæ unum est, quod vocant *saxum*: cujus proprietas est, quod crescit in macerando. *Plin. l. 35. c. 17.* ¶ *Saxum volvere* est assiduo, arduoque labore, atque inutili laborare: ductum a fabula Sisyphi apud Inferos. *Terent. Eun. sub fin.* Satis diu hoc jam saxum volvo. V. *Sisyphus*. ¶ De homine duro, inhumano dicimus, saxo duriorem esse. *Ovid. Met. 14. v. 713.* ¶ De stulido, hebeti. *Plaut. Mil. 2. 2. 13.* Nullum est hoc stolidius saxum. ¶ *Inter sacrum & saxum*, proverb. in magnis angustiis, atque ubi utrinque grave periculum instat. V. *Sacrum*. ¶ *Saxa rubra*. V. in *Ruber*.

SAXUOSUS. V. *Saxosus*.

S C

SCABELLUM, & Scabillum, i, n. *scabello*, *banchetto*, *predella*, ὑποπόδιον, θρανίον, parvum scamnum. *Varro l. 4. de L. L. c. 35. sub fin.* Quia simplici scansione scandebant in lectum non altum, scabellum; in altiorem, scamnum. *Quintil. l. 1. c. 4. ante med.* (*al. c. 6.*) Quare discat puer, quid in litteris proprium, quid commune, quæ cum quibus cognatio: nec miretur, cur ex scamno fiat scabellum, &c. *Cato R. R. c. 10.* Scamnum in cubiculo unum, scabella tria, sellas quatuor. ¶ Est etiam instrumentum musicum, quod a tibicina in scena pede pulsabatur, dum manu & ore tibiam inflaret: simile parvo suppedaneo ligneo concavo, quod lignea itidem solea, aut ferrea pedi indita percutiebatur, ut vult *Salmas.* vel ligneæ sculponeæ altiori, & fissæ, quæ agitatione & ictu pedis strepebat, ut est in figura apud *Montfauconium*, *Ruben. de re vest. l. 2. c. ult. & Spon. in miscell. cap. 21.* certisque ictuum intervallis non ingratum strepitum, semper tamen eundem, & sine ulla variatione, edebat. *Cic. pro Cæl. c. 27. extr.* Mimi ergo est jam exitus, non fabulæ, in quo cum clausula non invenitur, fugit aliquis a manibus, deinde scabilla concrepant, aulæum tollitur. *Sueton. in Calig. c. 54.* Repente magno tibiarum & scabellorum crepitu, cum palla tunicaque talari prosiluit, ac desaltato cantico abiit. *Augustin. contra l. 3. de Musica.* Velut cum symphoniaci scabella & cymbala pedibus feriunt, certis quidem numeris, & his, qui sibi cum aurium voluptate junguntur, sed tamen tenore perpetuo: ita ut si tibias non audias, nullo modo ibi notare possis, quousque procurrat connexio pedum, & unde rursus ad caput redeatur. *Arnob. lib. 2. pag. 73.* Numerosos iterare scabillorum concrepationibus sonores.

SCABER, bra, brum, *ruvido*, *aspro*, *scabro*, ψωρός, τραχύς, inæqualis & asper: cui opponitur levis, λεῖος. *Virg. 2. Georg. v. 214.* & *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 141.* Antra scabro pendentia topho. *Id. 3. de art. am. v. 290.* & *Fast. 6. v. 312.* Ut rudit ad scabram turpis asella molam. *& vers. 276. ejusd. lib. de ar.* (& *Cels. sub fin. l. 6.*) Cui digiti pingues, & scaber unguis erunt. *Plin. l. 18. c. 7. ante med.* Folia hordeo scabra sunt, ceteris levia. *Id. lib. 16. c. 31.* Cortex alia levis, ut malo, fico: idem scaber robori, palmæ.

Vet.

Ver. Poeta apud *Cicer. 3. Tuscul. c. 26.* Pectus illuvie scabrum. *Ovid. 4. Fast. v. 921.* scabræ ucenus. *Sueton. in Aug. c. 79.* scabri dentes. *Plin. l. 13. c. 25.* Chartæ scabræ vel bibulæ. *Virg. 1. Georg. v. 495.* Exesa inveniet scabra rubigine pila. *Plin. l. 12. c. 15.* Arbor myrrhæ similis junipero, scabrior tantum, spinisque horrida. *Id. l. 37. c. 7. & 9.* scabra gemma. *Id. l. 12. c. 25.* Arboris genus scabro aspectu, incurvum, fruticosum: trachy appellant. ¶ *Scabrum* absolute scabrities. *Plin. lib. 37. cap. 2. circa med.* Crystalla infestentur plurimis vitiis, scabro, ferrugine, maculosa nube, &c. *Harduin.* leg. ex MSS. *scabra ferrumine.* ¶ *Scaber*, scabiosus, *rognoso*, [illegible]: quia scabies cutem scabram facit. *Cato R. R. c. 96* & *Colum. in fin. cap. 4. l. 7.* Oves ne scabræ fiant, amurcam condito, &c. *Plin. lib. 20. cap. 22.* Sinapi inungere scabras genas. ¶ Translate *Macrob. sub fin. c. 3. l. 6. Saturn.* Nemo ex hoc viles putet veteres poetas, quod versus eorum scabri nobis videntur. ille enim stylus Enniani sæculi auribus solus placebat. *h. e.* incompti, duri, insuaves. *Quintil. declam. 13. n. 4.* Quo non penetras livor improbe? quidve scabræ malignitati clausum est?

SCABIDUS, a, um, scabiosus, *ut* Scabidæ palpebræ. *Marcell. Empir. c. 8.* ¶ Translate *Tertull. de anim. c. 38.* Scabida concupiscentia. *h. e.* mala prurigine infecta.

SCABIES, ei, f. *scabbia, rogna, fregola*, [illegible], asperitas cutis cum prurìtu. *Cels. l. 5. c. ult. sect. 16.* Scabies est durities cutis rubicunda, ex qua pustulæ oriuntur, quædam humidiores, quædam sicciores. Exit ex quibusdam sanies, fitque ex his continuata exulceratio pruriens. *Virg. 3. Georg. v. 441.* Turpis oves tentat scabies. *Juvenal. sat. 2. v. 79.* grex totus in agris Unius scabie cadit, & porrigine porci. *Senec. de vita beata, c. penult. ad fin.* Quem fœda scabies depascitur. *Colum. l. 7. c. 5.* Oves infestantur scabie. *Justin. l. 36. c. 2.* Scabiem & vitiliginem pati. *Cels. loc. cit.* scabie laborare. *Plin. l. 28. c. 18. ad fin.* Canum scabies sanatur bubulo sanguine recenti. *Id. l. 23. c. 7.* Palpebrarum scabiem emendat fici succus lacteus. *Id. l. 31. c. 9. extr.* Scabiem pecorum sal tollit. *Id. l. 30. c. 14. ad fin.* scabiem sedare. *Colum. l. 6. c. 13.* & *Plin. l. 32. c. 10. ad fin.* extenuare. *Id. l. 22. c. 22. a med.* lenire. ¶ In plantis est morbus corticis, cum aspera scabritie corrugatur, ex imbre aut rore putrescente. *Plin. l. 17. c. 24. ante med.* & *lib. 19. c. 10.* & *lib. 31. c. 3.* ¶ Dicitur & de asperitate, & inæqualitate superficiei in rebus inanimis. *Virg. Georg. l. 2. v. 220.* Nec scabie, & salsa lædit robigine ferrum. *Juvenal. sat. 5. v. 153.* Tu scabie frueris mali, quod in aggere rodit, Qui tegitur parma, & galea. ¶ Transfertur ad animum. *Cic. 1. de Legib. c. 17. extr.* Voluptatis blanditiis corrupti, quæ natura bona sunt, quia dulcedine hac & scabie carent, non cernimus satis. *allettamento*, illecebra: quia scabies pruritum excitat, & scabendi cupiditatem: ipsum autem scabere dulcedinem quandam habet. *Horat. l. 1. ep. 12. v. 14.* Cum tu inter scabiem tantam & contagia lucri Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures. *prurito e voglia de avere.* & *Martial. l. 5. epigr. 61.* Nos ab hac scabie tenemus ungues. *h. e.* libidine maledicendi. Adde *lib. 6. epigr. 37.* & *lib. 11. epigr. 8.* quibus locis ponitur scabies pro turpis voluptatis prurigine. ¶ In genitivo *scabii* pro *scabiei* olim dictum est. V. *Dies* in fine.

SCABILE, le, n. idem ac scabellum. *Cat. c. 10.* Scamnum in cubiculo unum, scabilla tria, sellas quatuor. Al. leg. *scabilla* multo rectius.

SCABILLARII, orum, m. qui scabilla faciunt in usum tibicinum & scenæ. vel qui scabillis pulsandis operam dant. *Inscript.* apud *Donium class. 8. n. 41.* Adde tres alias apud *Murator. pag. 529. num. 2. & 3.*

SCABILLUM. V. *Scabellum*.

SCABIOLA, æ, f. diminut. a *scabies*. *Augustin. lib. 4. oper. imperf. cont. Julian. sect. 13.* Salvos eos facit non a peccatis, sed a scabiolis.

SCABIOSUS, a, um, *rognoso*, *scabbioso*, [illegible], scabie laborans. *Pers. sat. 2. v. 13.* namque est scabiosus, & acri Bile tumet. *Colum. lib. 12. c. 2. post med.* Si paucioribus diebus glans detur, per ver scabiosi boves fiunt. *Plin. lib. 29. cap. 2. ad fin.* Œsypum utile erosis & duris genis, angulis scabiosis & lacrymantibus. *Apul. l. 9. Metam.* Muli senes, totum corium veterna atque scabiosa macie exasperati. ¶ Item asper, inæqualis, rugosus, scaber, *ruvido*, *aspro*, [illegible]. *Plin. l. 32. c. 2. ad fin.* Coralium probatissimum quam maxime rubens, nec scabiosum, aut lapideum. *Pers. sat. 5. v. 74.* scabiosum far. *h. e.* vetustam, putre, a curculionibus exesum.

SCABITUDO, inis, f. scabies, vel scabiosa prurigo. Translate *Petron. in Satyr. c. 99.* Omnem scabitudinem animo delere sine cicatrice. Al. leg. *scabritudinem*.

SCABO, bis, bi, a. 3. *grattare*, [illegible], cutem fricare, scalpere ad pruritum sedandum. *Lucil.* apud *Non. c. 7. n. 30.* & *Horat. lib. 1. sat. 10. v. 70.* & in versu faciendo Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. *Lucil.* apud *Priscian. l. 10. pag. 884. Putsch.* Scaberat ut porcus contritis arbore costis. *Plin. l. 11. c. 48.* Solidipedes in infantia scabunt aures posterioribus pedibus. *Id. l. 10. c. 74.* Asinus spinetis se scabendi causa atterens. *Id. l. 8. c. 27.* Anguis si squamæ obtorpuere, spinis juniperi se scabit. & *cap. 25.* & *lib. 11. c. 37. sect. 77.* Scabendi dulcedo. ¶ Est etiam radere, leviter perstringere. *Plin. l. 10. c. 71.* Pedibus tellurem scabere non cessant. *Id. lib. 18. c. 26. ante med.* Dolia quassa sarcire, ipsorumque laminas scabendo purgare. *raschiando*.

SCABRATUS, a, um, adject. *Colum. l. 4. c. 24. sub fin.* Vitis laniata, & scabrata. *h. e.* ut idem *Colum.* explicat, quando obtusa atque hebeti ferramento, & aspera & inæqualibus plagis in præcidendo laniatur & perfringitur.

SCABREDO, inis, f. scabrities. *Apul. de herb. c. 73.* Ad caliginem oculorum, & scabredinem. *Hieronym. in vita Hilarion. non longe ab init.* Videns totum corpus impetigine, & pumicea quadam scabredine contrahi. *Coripp. lib. 4. vers. 48.* & tractæ stridens scabredine ferræ.

SCABREO, es. V. in voce sequenti.

SCABRES, ei, f. idem ac scabritia: a *scaber*. *Pacuv.* apud *Non. cap. 4. n. 25.* Quæ desiderio alumnum, pœnitudine, squale, scabreque, & inculta vastitudine. *Turneb. l. 15. c. 25.* & *lib. 29. c. 20.* legit, *squales*, *scabresque*, ut sit a verbis *squaleo*, & *scabreo*. Interpretatur enim *squalida* & *scabra es*. *Varro* apud *Non. c. 2. n. 761.* Ager derelinqueretur, ac periret squale, scabreque, illuvie, atque vastitudine. *Virg. in Ciri, v. 249.* Quæ te tam tristibus illis Sordibus, & scabre patiar tabescere tali. Ita emendat *Scaliger*. V. *Scoria*. *Apul. in Florid. num. 15. (al. lib. 2.) sub fin.* Infandi morbi putredine in serpentium scabrem solutum religiose humavit. Al. leg. *scabiem*.

SCABRIDUS, a, um, scaber. *Venant. Fortun. l. 2. carm. 10. v. 7.* Scabrida nunc resonat mea lingua rubigine verba. *h. e.* aspera, insuavia, rudia.

SCABRITIA, æ, & Scabrities, ei, f. *ruvidezza*, *asprezza*, *scabrosità*, [illegible], asperitas, inæqualitas. *Plin. lib. 13. c. 12. ad fin.* Scabritia chartæ levigatur dente, conchave. *Id. l. 21. c. 9.* Scabritia corticis. *Id. l. 28. c. 9. circa med.* Unguium scabritias emendare. *Id. l. 31. c. 9.* Scabrities linguæ. *Id. l. 28. c. 9. ad fin.* Ut ferramentorum scabritia polit vehementius, quam lima. *Id. l. 34. c. 10. sub fin.* Oculorum scabritiem extenuare. & *cap. 13.* Spodos digitis scabritiem aperit. *Id. l. 27. c. 22. ad fin.* Arteriæ scabritiae sanare. ¶ De scabie, *rogna*, [illegible], quæ scabritiem cuti inducit, *Colum. l. 7. c. 5. ante med.* Potest etiam scabritiem tollere succus viridis cicutæ. ¶ Scribitur & *Scabrecia*.

SCABRO, onis, m. qui scabritia fœdatus est: a *scaber*. Speciatim dicitur de eo, qui illuvie laborat, nec ullo cultu os, dentesque scabros colluit purgative. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 12. ad fin.* Trebatius ait, non esse morbosum, os alicui olere, veluti hircosum, scabronem. hoc enim ex illuvie oris accidere solet. Ita leg. *Voss. in Etymol.* & *Cujac. l. 21. Observat. c. 10.* neque enim *strabonem* (quod in vulgatis habetur) aut male olere, aut oris vitium esse, sed oculorum.

SCABROSUS, a, um, idem qui scaber. *Plin. l. 20. c. 21. a med.* Hippolapathi radices privatim ungues scabrosos detrahunt. *Harduin.* legit *scabros*: & sane recte, cum alibi semper ita *Plin.* loquatur. *Prudent. in Psycomach. v. 106.* scabrosa sorde.

SCABRUM. V. in *Scaber*.

SCÆA, æ, f. Σκαιά, porta urbis Ilii, seu Trojæ: a σκαιός, quæ vel lævum, vel infelix notat. Ita autem vocata est, vel quia Occidentem spectaret, & occidentalia dicuntur sinistra ab Auguribus Græcis; vel quia Trojanis fuerit infelix, quippe per quam intromissus fuerit equus Durius. Utramque rationem affert *Eustathius*. Imo & tertiam addit, ut sit a Scæo architecto. Cui & quartam addere conatur *Bernardin. Bald. de verb. Vitruv. signif.* quia scilicet itineta haberet non directa. Nam ipse *Vitruv. l. 1. c. 5.* Curandum, inquit, ut non facilis sit aditus ad oppugnandum murum, & excogitandum, ut portarum itinera non sint directa, sed σκαιά. In quibusdam editionibus pro Græca voce scribitur Latine *scæva*. h. e. obliqua. *Virg. 3. Æn. v. 351.* Scæaque amplector limina portæ. Adde *lib. 2. v. 612.*

SCÆNA. V. *Scena*.

SCÆVA, æ, m. *mancino*, σκαιός, qui sinistra manu utitur pro dextera: a *scævus*. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 12.* Sciendum est scævam non esse morbosum, vel vitiosum, præter quam si imbecillitate dextræ validius sinistra utatur; sed hunc non scævam, sed mancum esse dicimus.

SCÆVA, æ, f. augurium: a scævis auguriis, idest sinistris. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5. a med.* Vel obscœnum ab eo, quod pueris turpicula res in collo quædam suspenditur, nequid obsit, bonæ scævæ causa: inde Scævola appellatus. Ea dicta ab scæva, idest sinistra, quod quæ sinistra sunt, bona auspicia existimantur. A quo dicuntur Comitia, aliudve, quod fit ave sinistra, scæva. Id a Græco est, quod hi sinistrum vocant σκαιόν. Quare quod dixi, scævum, bonum omen est. obscœnum vero, turpe. *Fest.* Scævam vulgus quidem & in bona, & in mala re vocat, cum ajunt bonam, & malam scævam. At Scriptores in mala ponere consueverunt, ut apud Græcos invenitur positum pro sinistro. *Plaut. Pseud. 4. 7. 39.* Bene ego ob hoc prædatus ibo: novi: bona scæva est mihi. *Id. Cas. 5. 4. 4.* Caninam scævam spero meliorem fore. Ubi per *caninam scævam* aut occursum canis intelligit, qui inauspicatus habebatur, aut latratum; ut sententia sit, minus hunc gravem fore, quam latratum ac rictus canis.

SCÆVITAS, atis, f. *perversità*, *malizia*, *malignità*, [illegible], prava natura, perversitas, malitia. *Gell. l. 6. c. 2. a med.* Ingenia aspera & inscita, & rudia, etiamsi nullo fatalis incommodi conflictu urgeantur, sua tamen scævitate & voluntario impetu in assidua delicta ruunt. *Apul. l. 4. & 7. Metam.* Præclarus ille conatus Fortunæ meæ scævitatem anteire non potuit. Apud *eund. l. 9.* indignæ rei scævitas, h. e. infortunium, infelicitas, tanquam malo omine res indigna evenerit: a *scævus* sinister. Sic *Id. l. 3.* Quod tuum factum scævitas consecuta in meum convertit exitium. *strana disgrazia*, *malignità de destino*. V. *Sævitas*.

SCÆVOLA, æ, m. C. Mucius Scævola miles Romanus, qui Porsenam Hetruriæ regem gladio adortus, per errorem, unum ex ejus satellitibus transfodit: quare ut manum puniret, in ardentem foculum injecit,

jecit, ac tandiu tenuit, donec amburerct: hinc scævola vocatus, a σκαιὸς, sinister, quia postea sinistra tantum utebatus, *Liv. l. 2. c. 12. Flor. l. 1. c. 10. Sil. l. 8. v. 385. Martial. l. 1. epigr. 22. & Valer. Max. l. 3. c. 3. n. 1.* ¶ Fuit insignis vir Q. Mucius Scævola P. F. consul (una cum L. Licinio Crasso anno U. C. DCLVIII. cum Cicero ætatis annum duodecimum ageret) augur, pontifex maximus, divini humanique juris auctor celeberrimus, qui jus civile primus constituit, generatim in libros decem & octo redigendo. Hic bello civili Mariano in vestibulo ædis Vestæ a Marii satellitibus occisus periit. V. *Mucianus. Pompon. l. 2. Dig. tit. 2. leg. 2. a med. Epit. Livii l. 86. Flor. l. 3. c. 21. Vellej. l. 2. c. 26.* ¶ Alius fuit Cervidius Scævola temporibus M. Antonini Philosophi, cui a consiliis fuit: ejusque responsa habentur in Pandectis non semel. *Capitolin. in Anton. Philos. c. 11. extr.* ¶ Ut *Cato* de optimo cive, *Roscius* de excellenti histrione, sic *Scævola* de eximio jurisconsulto dici potest. *Cic. Fam. 7. ep. 22.* Ego tamen Scævolæ Testæ assentior. *h. e.* Trebatio Testæ, qui alias mihi Scævola est. *Al. leg.* Scævolæ & Testæ. *Mar. & Trebat. ad Cicer. post epist. 15. l. 9. ad Attic.* Trebatius Scævola facit ut antecedat. Adde *lib. 13. ep. 23. in fin.* ubi al. leg. *Scæva.* ¶ In fastis Capitol. apud *Gruter. pag. 293. col. 2. & 3.* habetur *P. Mucius Scævola*, & *Q. Mucius Scævola.*

SCÆVUS, a, um, σκαιὸς, sinister, & tam in bonam, quam in malam partem sumitur, ut Scæva auspicia. V. verba *Varron.* & *Festi* in *Scæva, æ, f.* ¶ Plerumque tamen in malam partem sumitur, ut *Fest.* ibid. monet. Hinc *Gell. l. 12. c. 13.* Scævus profecto, & cæcus animi forem, si, &c. *h. e.* stolidus, stultus. *Sallust. in orat. Lepidi contra Sull.* Quæ cuncta scævus iste Romulus, quasi ab externis rapta, tenet. *h. e.* perversus: vel malo reipubl. natus. Ita legit *Serv. ad Virg. Ecl. 3. v. 13.* Alii *sævus. Apul. l. 4. Metam.* Scævissimo somnio cumulatur infortunium meum. *Paulin. Nolan. carm. 10. v. 44.* scæva fabula.

SCALÆ, arum, f. *scala, scalea,* κλῖμαξ, machina pluribus gradibus constans, qua utimur ad ascendendum in superiora. *Sallust. in Jug. c. 6.* Murum modo suffodere, modo scalis aggredi. & *cap. 64. ad fin.* Et jam scalis egressi milites prope summa ceperant. & *mox.* Ubi unæ atque alteræ scalæ comminutæ, qui superstiterant, afflicti sunt. *Plin. lib. 24. cap. 1.* Scalis tectum scanditur. *Enn.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 2.* Romani scalis summa nituntur opum vi. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 28.* Milites positis scalis muros ascendunt. & *cap. 63. a med.* Scalas admovere. *appoggiare.* & *Tacit. 4. Hist. c. 29.* apponere. *Id. 2. Ann. c. 81.* erigere. & *Ann. 4. c. 51.* inferre propugnaculis. & *Ann. 15. c. 4.* promovere. & *lib. 12. c. 17.* scalis evadere. *Ovid. 14. Met. v. 650.* Induerat scalas: lecturum poma putares. V. *Induo. Plin. l. 7. c. 37.* Scalarum lapsu exanimatus est. *Id. lib. 7. c. 20.* Salvius duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus, & ducenaria duo humeris contra scalas ferebat. *su per le scale.* In navibus *Virg. 10. Æn. v. 653.* Forte ratis celsi conjuncta crepidine saxi Expositis stabat scalis, & ponte parato. Adde *Liv. l. 26. c. 45.* ¶ In ædibus plures gradus lignei, vel lapidei parietibus infixi atque immobiles, ad superiorem contignationem ferentes: de quarum ratione *Vitruv. l. 9. c. 2.* disserit. *Cic. pro Mil. c. 15. a med.* Cum se ille fugiens in scalarum tenebras abdidisset. *in un sottoscala.* & *Phil. 2. c. 9.* Nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ conjecisset. *Horat. lib. 2. ep. 2. v. 15.* In scalis latuit metuens pendentis habenæ. *Martial. l. 1. epigr. 118.* Et scalis habito tribus, sed altis. *h. e.* in tertia ædium contignatione, ubi habitare solebant pauperiores. *in soffitta.* V. *Cænaculum.* ¶ Scalæ Gemoniæ. V. *Gemonis.* ¶ Græcæ scalæ sunt, quæ ab utroque latere tabulis clauduntur, ne adspectum ad partem aliquam corporis admittant. Hinc Flaminicæ Diales prohibebantur scalas ascendere, quæ ultra tres gradus extollerentur, nisi ex iis essent quæ Græcæ appellantur, ut ex *Masurio Sabino* tradit *Gell. l. 10. c. 15.* & plenius *Servius ad Æn. 4. v. 646.* ¶ Per synecdochen sunt ipsi gradus, *scalini, gradini. Martial. lib. 7. epigr. 19.* Hæc per ducentas cum domum tulit scalas, &c. ¶ Notant Grammatici *Charis. lib. 1. Diomed. l. 1. Donat. Phocas,* &c. semper plurali num. usurpari: & *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.)* vitiosum esse ait, si quis *scala,* & *scopa* dicat. Reperiuntur tamen & in singulari. *Cels. l. 8. c. 15. circa med.* Sic brachium deligatum super scalæ gallinariæ gradum trajicitur. V. *Gallinarius.* & *Caius Dig. lib. 46. tit. 2. leg. 56. ad fin.* Qui scalam commodaverit ad ascendendum.

SCALĀRIS, re, ad scalas pertinens. *Vitruv. l. 10. c. 13.* Regulæ scalari forma compactæ. *Id. lib. 5. c. 6. sub fin.* Cunei, qui dirigunt scalaria. *h. e.* scalas.

SCALARII, orum, m. scalarum artifices. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 358. n. 6.* Centuria Centonar. Dolabrar. Scalarior. L. D. D. C.

SCALARIUM, ii, n. Scalaria dicuntur viæ in amphitheatro, per quas gradibus in cuneos ascenditur. *Vitruv. lib. 5. c. 6. ad fin.* ¶ *Inscript. funebr.* apud *Murator. pag. 1752. n. 2.* . . . . . hoc loco usque ad scalaria ollæ numero LXVIII.

SCALENUS, a, um, σκαληνός, inæqualis. Dicitur de triangulo, cujus omnia latera sunt inter se inæqualia. *Auson. in præfat. ad Centon. nuptial. seu Edyll. 13.* Isoscele, vel isopleura, orthogonia quoque, vel scalena.

SCALMUS, i, m. *scarmo,* σκαλμὸς, lignum, cui remus intra navim alligatur, ut firmius impellat. *Vitruv. l. 10. c. 8. a med.* Etiam remi circa scalmos struppis religati, cum manibus impelluntur & reducuntur, extremis progredientibus a centro palmis in maris undis, impulsu vehementi protrudunt porrectam navem. *Cic. 1. de Orat. c. 38.* Tu mihi cum in circulo decipiare adversarii stipulatiuncula, ego tibi ullam causam majorem committendam putem? citius hercule is, qui duorum scalmorum naviculam in portu everterit in Euxino Ponto Argonautarum navem gubernarit. *una barca da due remi.* & *Vellej. l. 2. c. 43.* Quatuor scalmorum navem ingressus, effusissimum Adriatici maris trajecit sinum. ¶ Synecdocha est in illo *Cic. 3. Offic. l. 14. a med.* Venit ipse mature: scalmum nullum videt. *h. e.* nullam cymbam.

SCALPELLO, as, a. 1. scalpello resecare. Est *Vegetii l. 1. de re Veterin. c. 26.*

SCALPELLUM, i, n. & Scalpellus, i, m. *lancetta, coltellino,* σμίλιον, parvum scalprum, quo utuntur chirurgi aperiendæ venæ, secandis carnibus. *Cic. pro Sext. c. 65.* Non est ea medicina, cum sanæ parti corporis scalpellum adhibetur. *Cels. l. 2. c. 10. a med.* Si nervum scalpellus attigit, sequitur nervorum distentio. & *mox.* Si timide scalpellus demittitur, summam cutem lacerat, neque venam incidit. *Colum. l. 6. c. 32.* Scalpello usque ad vivum resecare & amputare scabiem. *Plin. lib. 28. c. 8.* Corii crocodili cinis ex aceto illitus iis partibus, quas secari opus sit, sensum omnem scalpelli aufert. *del taglio.* & *Senec. lib. 2. de Ira, c. 27. a med.* Quorum castigatio sic accipienda est, quomodo scalpellum, & abstinentia, & alia quæ profutura sunt.

SCALPER, pri, m. idem ac scalprum. *Cels. l. 8. c. 3.* Tunc excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus, id quod inter utrumque medium est, excidit. & *cap. 4. a med.* Scalper ad rimam agendus.

SCALPO, is, psi, ptum, a. 3. *incidere, scolpire, scavare,* γλύφω, κνάω, *tædo,* incido, fodio, sculpo. Videtur esse a σκάπτω, fodio. *Varr. sub fin. l. 5. de L. L.* Quæ in Græca lingua putant Latina, ut scalpere σκαλεύειν (σκαλεύειν est a σκάλλω) sternere στορνύειν, lingere λείχειν, frere ... &c. *Cic. 2. de Nat. Deor. c. 60.* Itaque ad pingendum, ad fingendum, ad scalpendum, ad nervorum eliciendos sonos ac tibiarum, apte manus est admotione digitorum. *Horat. in fin. od. 11. l. 3.* & nostri memorem sepulcro Scalpe querelam. *Plin. l. 36. c. 5.* Et ipsum Phidiam tradunt scalpsisse marmora. & *lib. 35. c. 11. ante med.* Euphranor Isthmias marmora ac scyphos scalpsit. *Id. lib. 37. c. 1. a med.* Scalpere Alexandrum in gemma. & *cap. 10. ad fin.* scalpere gemmas. *Id. l. 13. c. 7.* Ficus ... perquam fecunda proventu, scalpendo tantum ferreis unguibus. ¶ *Scabere, fricare, grattare, fregare. Juvenal. sat. 9. v. 133.* Qui digito scalpunt uno caput. (V. *Senec. epist. 52. a med.*) *Colum. l. 7. c. 5. ante med. de scabie.* Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut arbori adfricant. *Sueton. in Domit. c. 16.* Exulceratam cervicem vehementius scalpere. *Plin. l. 9. c. 45.* Pisces attrita petræ scalpentes pruritum. *Id. lib. 36. c. 4.* Penna vulturis si scalpantur dentes, acidum halitum faciunt. *Id. l. 28. c. 6.* Palmam alterna manu scalpere. ¶ Leviter fodere. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 26.* scalpere terram unguibus. Adde *Pallad.* in *Salvus.* ¶ Translate *Pers. sat. 1. v. 20.* cum carmina lumbum Intrant, & tremulo scalpuntur ubi intima versu. *h. e.* titillantur. ¶ Scalpere alicui nates, *Pompon.* apud *Non. c. 11. n. 59. h. e.* virgis cædere.

SCALPRATUS, a, um, ..., ad similitudinem scalpri formatus, ut Ferramentum scalpratum, quo opus est ad castrandos apum alveos. *Colum. l. 9. c. 15. a med.*

SCALPRUM, i, n. σμίλη, ..., ferramentum, quo aliquid inciditur: a *scalpo.* Varie hoc artifices utuntur, sutores, lapicidæ, agricolæ, chirurgi, &c. De scalpro sutorio. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 106.* Si scalpra & formas non sutor (emat) nautica vela Aversus mercaturæ, delirus & amens Undique dicatur. *trincetto, falcetta da calzolajo.* Lapicidarum. *Liv. l. 27. c. 49.* Elephanti ab ipsis rectoribus interfecti. fabrile scalprum cum malleo habebant: id ubi sævire belluæ cœperant, magister inter aures positum quanto maximo poterat ictu adigebat. *scarpello.* Agricolarum. *Plin. lib. 17. cap. 16.* Cato oleam ficumque sic inseri jussit: cortices scalpro excidi quatuor digitorum longitudine. *falcinolo, falcino.* & *Colum. l. 4. c. 25.* scalprum vocat eam partem falcis vinitoriæ, quæ a flexu procurrit: qua utuntur cum aliquid radere volunt. *Pallad. in Februar. tit. 25. ante med.* Vermes si plures circa arborem sunt, æreo scalpro semel rasi, &c. Chirurgorum. *Cels. l. 8. c. 4.* Scalpro deradere. & *ibid. circa med.* Ad manum scalprumque venire. & *ibid.* scalpro plano excidere. *lancetta.* V. *Scalper.* De cultello, quo caditur calamus scribendi causa, *temperatojo, temperino: Tacit. 5. Ann. c. 8.* Petito per speciem studiorum scalpro, levem ictum venis intulit. *Sueton. in Vitell. c. 2.* Scalpro librario venas sibi incidit.

SCALPTOR, oris, m. *intagliatore, scultore,* γλύπτης, qui scalpit, ut Scalptor gemmarum. *Plin. l. 37. c. 4. ad fin.* Expetuntur a scalptoribus, ferroque includuntur. *Id. lib. 36. c. 6.* Scalptores marmorum. Adde *lib. 2. c. 13. circa med.* & *Vellej. l. 1. c. penult.*

SCALPTORIUS, a, um, ad scalpendum pertinens. Absolute *scalptorium* est instrumentum instar manus ad scalpendas scapulas prurientes. Legitur in titulo *epigr. 83. l. 14.* apud *Martial.* quod sic habet: Defendet manus hæc scapulas, mordente molesto Pulice, vel si quid pulice sordidius.

SCALPTURA, æ, f. *scultura,* γλυφή, scalpendi actio. *Plin. lib. 37. c. 7. ad fin.* Omnia autem hæc genera scalpturæ contumaciter resistunt. *Id. ibid. c. 10. post med.* Gemmæ, quæ ad ectypas scalpturas aptantur. *Sueton. in Galb. cap. 10.* Scalptura gemmæ victoriam cum tropæo exprimens. ¶ Res ipsa scalptura formata. *Vitruv. l. 4. c. 1.* Zophori scalpturis ornati.

SCALPTURATUS, a, um, variis scalpturis ornatus, ut Scalpturatum pavimentum, variis lapidibus, & varie scalptis elaboratum. *Plin. l. 36. c. 25.* Romæ scalpturatum, in Jovis Capitolini æde primum factum est post tertium Punicum bellum initum.

SCALPTURIGO, & *vetustius* Scalpurigo, iginis, f. titillatio, & voluptas,

ptas, quæ in cute pruriente fcalpenda nafcitur. *Solin. cap.* 32. (*al.* 45.) *circa med.* Trochilos avis os belluæ paulatim fcalpit, & fenfim fcalpurigine blandiente aditum fibi in ufque fauces facit.

SCALPTURIO, is, n. 4. *rafpare, κνάω, κνήθω, κνίζω,* idem quod fcalpo: & fpeciatim dicitur de gallinis, cum terram frequentibus ictibus percutiunt ad quærendum cibum. *Plaut. Aulul.* 3. 4. 8. Ubi erat hæc defoffa, occepit ibi gallus gallinaceus fcalpturire unguibus. Al. leg. *fcalpurire* eodem fenfu: inter quos eft *Non. cap.* 1. *n.* 789.

SCALPTUS, a, um, *fcolto, fcolpito,* fculptus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 31. E faxo fcalptus. *Alii leg.* fculptus. *Horat. l.* 2. *fat.* 3. *v.* 21. Quid fcalptum infabre, quid fufum durius effet. *Al. leg.* fculptum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. *a med.* Flores, & acanthi eleganter fcalpti. *Pallad. in Septembr. tit.* 10. Si prata vetera mufcus obduxerit, abradendus eft, & fcalptis eifdem locis fœni fpargenda funt femina. *h. e.* abrafis, lacuculatis, farritis, leviter foffis.

SCALPURIO. V. *Scalpturio.*

SCAMANDER, i, m. *Scamandro, Σκάμανδρος,* fl. Myfiæ in Afia apud Hellefpontum, qui ex Ida monte profluit, ac in Hellefpontum exit. Antea Xanthus dicebatur, tefte *Vibio Sequeft.* ex *Homero,* qui eum ab hominibus quidem Scamandrum, a diis vero Xanthum vocari ait, fuo more vetuftiorem appellationem diis, recentiorem hominibus affignans. Sed apud *Plinium l.* 5. *c.* 30. a Xantho diverfus eft. *Id. ibid.* Scamander fluvius navigabilis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 357. Teftis erit magnis virtutibus unda Scamandri.

SCAMBUS, a, um, *chi ha le gambe florte, ftrambo, σκαμβός,* qui pravis & varis eft cruribus, vatia, valgus. *Suet. in Oth. cap. ult.* Fuiffe traditur & modicæ ftaturæ, & male pedatus, fcambufque. *Gloff. vet.* Σκαμβός, fcaurus, valgus, curvus.

SCAMILLUS, i, m. diminut. a fcamnum, *picciol gradino.* Scamilli impares, apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. & *l.* 5. *c.* 9. videntur effe quidam veluti parvi gradus in ftylobatis columnarum, qui veluti parvam fcalam, unus poft alium decrefcendo efficiunt, *gradini ne' piedeftalli delle colonne.* vel *piedeftalli rifaltati.* V. de his opufculum *Bernardini Baldi,* in quo rem totam fetis implicatam variis conjecturis, & figuris luculenter illuftrat.

SCAMMA, atis, n. *σκάμμα,* fpatium in arena, feu ftadio, linea vel foffa conclufum, extra quod certantibus progredi non licet: a *σκάπτω,* fodio: quia locus cavatus eft, & depreffus. Alias eft ipfa foffa, qua illud fpatium concluditur. *Hieronym. in lib. adverf. Joann. Hierofolym. ante med.* Cur tu, omiffis fuper quibus pugna eft, de fcammate & loco certaminis egrediens, in peregrinis & longe alienis difputationibus immoraris? *Paulin. epift.* 2. (*al.* 14.) *ad Sever. ad fin.* Noli interim, dum in fcammate fumus, alte pro nobis fapere, aut loqui. *Cal. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 1. *ad fin.* Deambulatio in arenæ fpatio, quod appellant fcamma. *Tertull. ad Martyr. c.* 3. *a med.* Epiftates vefter Chriftus Jefus, qui vos fpiritu unxit, & ad hoc fcamma produxit. *h. e.* ad hoc certamen.

SCAMMELLUM, i, n. parvum fcamnum, ut *Prifcian. l.* 3. *pag.* 615. *extr. Putfch.* docet. *Apul. in fragm. ibid.* Verum infirma fcammellorum objice fulta fores. Al. leg. *fcamellum.* alii *fcamillum.*

SCAMMONIA, æ, f. *fcamonea, σκαμμωνία,* herba ab radice ramofa, pinguibus foliis, triangulis, albis, radice craffa, madida, naufeofa. Nafcitur pingui & albo folo: radix circa Canis ortum excavatur, ut in ipfa confluat fuccus (quod fcammonium dicitur) qui fole ficcatus digeritur in paftillos, habetque varios in medicinis ufus: ipfa quoque herba, ejufque radix ifchiadicis prodeft, & panis, &c. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* & *fub fin.* & *cap.* 9. ¶ Dicitur & *fcammonea. Id. l.* 25. *c.* 5. *a med.* & *fcammoneum.* *Cato R. R. c.* 157. *a med.*

SCAMMONITES, æ, m. vinum factitium ex fcammoniæ fucco. *Plin. l.* 14. *c.* 16. *ad fin.*

SCAMMONIUM. V. in *Scammonia.*

SCAMNATUS AGER. V. *Strigatus.*

SCAMNULUM, li, n. parvum fcamnum. Agnofcitur a *Diomed. l.* 1. *pag.* 310. *Putfch.*

SCAMNUM, i, n. *gradino da falire, banchina, predella, βάθρον, ὑποπόδιον,* gradus ligneus, qui lecto apponitur fcandendi caufa: aut fulciendorum pedum, dum fedemus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 35. *fub fin.* Quia fimplici fcanfione fcandebant in lectum non altum, fcabellum: in altiorem, fcamnum. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 211. Nec dubita tereti fcamnum producere lecto: Et tenero foleam deme, vel adde pedi. *Id. l.* 2. *v.* 162. Et cava fub tenerum fcamna dediffe pedem. *fedendi in Circo.* ¶ Item *θρόνος, panca, fedile, fcanno,* fubfellium, fedile: a fimilitudine. *Ovid.* 6. *Faftor. v.* 305. Ante focos olim longis confidere fcamnis Mos erat. *Celf. l.* 2. *c.* 15. Geftationum leniffima eft navi vel in portu, vel in flumine; vel lectica, aut fcamno: acrior vehiculo; vehementior in alto mari navi. *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. federe in fcamnis equitum. ¶ Hinc in arboribus *fcamna* funt rami craffiores in longitudinem diffufi, & fedilium ufum præbentes. *Plin. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Cajus Princeps in Veliterno rure miratus unius platani tabulata, laxeque ramorum trabibus fcamna patula, & in ea epulatus, quindecim convivarum ac minifterii capace triclinio. *Id. l.* 17. *c.* 23. Ulmus detruncata a medio in ramorum fcamna digeritur. & *ibid. circa med.* Palmites primo anno imis inferantur fcamnis, ac per fingulos annos ad fuperiora fcandant. ¶ In agris *fcamnum* dicitur gleba terræ grandior non profciffa. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *a med.* Bubulcum autem per profciffum ingredi oportet, alternifque verfibus obliquum tenere aratrum, & alterna recto plenoque fulcare, fed ita, ut nufquam crudum folum & immotum relinquat: quod agricolæ fcamnum vocant. *Id. de arborib. c.* 12. Aratrum fcamna facit. *Plin. l.* 18. *c.* 19. *fub fin.*

Scamna inter duos fulcos cruda ne relinquantur. ¶ Item fpatium terræ ligone non foffæ, inter duas fcrobes. *Colum. l.* 3. *c.* 13. Quæ faciunt in eadem linea, retermiffis totidem pedum fcamnis, donec peragant ordinem. ¶ Præterea *fcamnum* vocant agrimenfores agrum latitudine præcellentem: ficut *ftrigam,* longitudine. Hinc illa: ager per ftrigas & fcamna divifus. Et: Ager per cantutias & fcamna affignatus, &c. *Var. auct. rei agrar. pag.* 46. 115. 198. *Goef.* ¶ Translate *fcamna regni,* folium & jus regni, *Enn. apud Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 48 *extr.*

SCANDALIZATUS, a, um, *fcandalezzato,* ad peccandum inductus. *Tertull. l.* 5. *adverf. Marcion. c.* 18. *fub fin.* Angelis fcandalizati in filias hominum.

SCANDALIZO, as, a. 1. *fcandalezzare, σκανδαλίζω,* fcandalum alicui præbeo, aliquem offendo. *Tertull. de veland. Virgin. cap.* 3. & *de cor. Mil. cap.* 14.

SCANDALUM, i, n. *fcandalo, σκάνδαλον,* Græce fignificat offendiculum, quod in via ponitur, ut pedem in illud impingendo cadamus. *Prudent. in præfat. Apotheof. v.* 47. Lapis . . . . fignum caventi, non caventi fcandalum: Hunc Bernit, illum dirigit. ¶ Translate ab Ecclefiaft. Scriptor. fumitur pro fuafione, feu inductione alicujus ad peccandum. *Tertull. de Virg. veland. c.* 3. *adverf. Judæos c.* 14. & *lib.* 3. *adverf. Marcion. c.* 2. &c. & *Sulpic. Sever. epift.* 2. *ad Eufeb.*

SCANDIANUS, a, um. *Scandiana mala* recenfent & laudant *Colum.* & *Plin.* inter varia malorum genera, ille *l.* 5. *c.* 10. *ad fin.* hic *lib.* 15. *c.* 14. item *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 59. & *Celf. l.* 4. *c.* 19 *a med.* Tradit *Plin. ibid.* nomen traxiffe a quodam Scandio, ficut Manliana a Manlio, Matiana a Matio, &c. Quare non audiendi, qui ducunt a Scandia infula Oceani Septentrionalis (*apud Plin. l.* 4. *c.* 16.) unde advecta fuerint.

SCANDIX, icis, f. *σκάνδιξ,* genus oleris vulgaris apud Ægyptios, alio nomine tragopogon (*τραγοπώγων,* h. e. barba hirci) foliis croco fimillimis, longa & dulci radice. *Plin. lib.* 21. *cap.* 15. qui ejus varios ufus in medicinis recenfet, *lib.* 22. *cap.* 22. *circa med.*

SCANDO, dis, fcandi, fcanfum, a. 3. *andare in fu, rampicarfi, montare, afcendere, ἀναβαίνω,* in altum repo, feror, evehor, afcendo, confcendo. *Caf. l.* 5. *B. Gall. c.* 49. Alii vallum manu fcandere, alii foffas complere. *Cic. de Senect. c.* 6. Cum alii malos fcandant, alii per foros curfent. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 4. quafcumque per undas Ferre fugam, quamcumque cupit jam fcandere puppim. *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 24 fcandere viam. *h. e.* viam acclivem carpere. *Lucan. l.* 9. *v.* 599. Capitolia curru fcandere. *Plin. lib.* 14. *c.* 1. Scanditur fcalis tectum. & *mox.* Vites per ramos populorum procacibus brachiis geniculato curfu fcandentes. *Id. l.* 13. *c.* 4. Palmæ faciles fe ad fcandendum Orientis populis præbent. *Liv. l.* 3. *c.* 67. *extr.* Scandentem in aggerem Volfcum hoftem nemo fubmovit. *Ovid.* 1. *Faft. v.* 198. Inque domos fuperas fcandere cura fuit. *Plin. l.* 15. *c.* 24. Et in tecta jam filvæ fcandunt. *Id. l.* 31. *c.* 1. Scandunt aquæ in fublime. *Id. l.* 18. *c.* 28. *ante med.* Sol fcandens ad Aquilonem. *Phædr. l.* 2. *fab.* 4. *v.* 6. Feles ad nidum fcandit volucris. *Quintil. lib.* 11. *c.* 3. *ante med.* Demofthenes fcandens in adverfum continuabat plurimos verfus. *Plin. l.* 10. *c.* 28 Scandentes in fubreptum felium modo. *Tacit. l.* 3. *Hiftor. c.* 28. Scandere teftudinem. & *cap.* 71. per conjuncta ædificia. ¶ Paffive impersonaliter. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. Ut fine periculo fcandatur ad apparatus fpectationem. ¶ Translate *Lucret. l.* 2. *v.* 1121. Paulatimque gradus ætatis fcandere adultæ. *avanzare in età.* & *Tacit.* 4. *Hift. c.* 8. *a med.* Suadere Prifco, ne fcanderet fupra Principem, ne Vefpafianum præceptis coerceret. *Auct. Paneg. ad Pifon. v.* 33. Scande fuper titulos, & avitæ laudis honores, Armorumque decus præcede forenfibus actis. ¶ *Scandens,* excelfus, altus, fe attollens. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 65. Scandentes fi quis cernet de vallibus arces. & *verf.* 125. Scandentifque arcis confurgit vertice murus. ¶ *Scandere,* inire, falire, infcendere. *Plaut. Pfeud.* 1. 1. 21. Ut opinor, quærunt litteræ hæ fibi liberos: alia aliam fcandit. ¶ *Scandere verfus* apud Grammaticos eft per fuos pedes metiri. *Diomed. l.* 3. *Prifcian. fup.* 12. *Æn. l.* 1. & 2. &c. Hinc *Claudian. epigr.* 29. *in podagrum.* Quæ tibi cum pedibus ratio? quid carmina culpas? Scandere qui nefcis, verficulos laceras.

SCANDULACA. V. *Orobanche.*

SCANDULA, æ, f. *affcella, fcandola, σχίδαξ, σχίδιον, ξυλωμάτιον,* affula, tabella, tenuis lamina ex ligno fiffili ad varios ufus, & præfertim ad tecta domorum: a *fcandendo,* quia in tectis ita difponuntur fcandulæ, ut alia aliam fcandat. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Scandulæ e robore aptiffimæ, mox e glandiferis aliis, fagoque. *Pallad. l.* 1. *tit.* 22. Ad æftatis temperandum calorem porticus furcis, afferibus & fronde formari debent, quæ vel fcandulis, vel tegulis tegantur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. Ædificia conftituere fcandulis robufteis, aut ftramentis. *Colum. lib.* 8. *c.* 3. *a med.* Ab cohorte forinfecus feneftellis fcandulæ injungantur, quibus irrepant aves ad requiem nocturnam. *Plin. loc. cit. ante med.* Materies piceæ ad fiffiles fcandulas, cupafque, & pauca alia fecamenta. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 42. Oppidani cupas fevo, pice, fcandulis complent, eas ardentes in opera provolvunt. ¶ Scandula contectam fuiffe Romam ad Pyrrhi ufque bellum, annis CCCCLXX. Cornelius Nepos auctor eft. *Plin. l.* 16. *c.* 10. ¶ Sunt qui putant non a *fcandendo,* fed a *fcindendo* duci, & *fcindula* fcribi jubent. quod præter alios placet *Stewech. ad Veget. de re milit. l.* 2. *c.* 23. *a med.*

SCANDULARIS, re, ad fcandulas pertinens. *Apul. l.* 3. *Metam.* Tectum fcandulare confcendit. Al. leg. *fcindulare.* V. vocem præced. in fin.

SCANDULARIUS, ii, m. qui scandulis domos tegit. *Arcad. Arcad. Dig. lib. 50. 20. 6. leg. ult.*

SCANSILIS, le, *che si può ascendere facilmente*, [illegible], qui facile scanditur. *Plin. l. 17. c. 12. a med.* Ficumque sic etiam scansilem fieri. *idest* ita assurgere, & ita provenire, ut scandi facile possit. ¶ *Scansilis annorum lex* dicitur, per quam ad certam ætatem saluti quibusdam annorum gradibus ascendimus. *Plin. lib. 7. c. 49.* Ingens turba nascatur, scansili annorum lege occidua, quam climacteras appellant. V. *Censorin. de die nat. c. 14.*

SCANSIO, onis, f. *ascendimento*, [illegible], actus scandendi, ascensio gradatim facta. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35. sub fin.* Simplici scansione scandebant in lectum. ¶ *Scansiones sonorum* apud *Vitruv. l. 6. c. 1. circa med.* sunt eorum elationes de gradu in gradum, v. gr. ab ima gravi ad supremam acutam. *innalzamento della voce di grado.* ¶ Apud Grammaticos *scansio* in versibus est eorum mensuratio per pedes. *Beda de Metr. pag. 2368. Putsch.* V. *Scando*.

SCANSORIUS, a, um, ad scandendum pertinens, scandendo aptus. *Vitruv. l. 10. c. 1.* Est autem unum genus (*machinarum*) scansorium, quod Græce [illegible] dicitur. *& mox.* Scansorium autem est, cum machinæ ita fuerint collocatæ, ut ad altitudinem tignis statutis, & transversariis colligatis, sine periculo scandatur ad apparatus spectationem.

SCANTIA silva in Campania fuisse dicitur, ubi pascua multa, & vectigal ex his. *Cic. in Bruto, cap. 22. Agrar. 2. cap. 1. & Agrar. 3. cap. ult.* Hinc fortasse Aquæ Scantiæ, quas memorat *Plin. l. 2. c. 107.*

SCANTIANA MALA memorat *Cato R. R. c. 7. & 143.* in doliis condi solita, & *Varr. l. 1. R. R. c. 59.* quæ a quodam Scantio cultore, aut inventore dicta videntur: vel a silva Scantia. Idem dic de Scantiana vita, quæ eadem est cum Aminnea. *Plin. l. 14. c. 4.*

SCANTINIA LEX, lata in [illegible], pœna decem millium æris statuta, ut colligitur ex *Quintil. l. 4. c. 2. a med. & lib. 7. c. 4. sub fin.* auctorem habuisse creditur C. vel P. Scantinium Aricinum trib. pleb. memoraturque a *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 12. & 14. Sueton. in Domit. c. 8. Juvenal. sat. 2. v. 44. Tertull. de Monogam. cap. 12. & Prudent. peristeph. 14. de S. Romano, v. 204.* Aricinum fuisse, qui eam tulerit, habes ex *Cicer. Phil. 3. c. 6. a med.* Refert *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 7.* ad damnatum esse C. Scantinium Capitolin. trib. plebis, die dicta a M. Claudio Marcello Ædili Curuli, quod filium suum de stupro appellasset. Quare non a latore, sed a damnato nomen traxisse quidam putant. Sub Imperatorib. Christianis capitalis pœna hujusmodi reis imposita est, ut apparet ex *leg. 31. Impp. Constantin. & Constant. lib. 9. Cod. tit. 9.* Non solum autem auctores criminis, sed & ipsi [illegible], & impudici lubentes hac lege puniebantur, ut est apud *Auson. epigr. 89.* & fortasse etiam *Juvenal. loc. cit.* ¶ Secundam syllabam hic producit *loc. cit.* citatæ Ante omnes debet Scantinia. Corripit *Auson. epigr. 89.* Scantiniam metuens non metuit Titiam. ¶ Legitur & *Scatinia*, & *Scatinius*.

SCAPHA, æ, f. *barchetta, battello, schifo, petit bateau*, [illegible], exigua navicula, quales sunt, quæ in majoribus navibus circumvehuntur, vel eas pone sequuntur, item quibus utimur ad piscandum: a [illegible], fodio, quia primum ex prægrandi arbore cœptæ sunt excavari. *Cic. 2. de Invent. cap. 51.* Usque adeo, ut dominus navis, cum idem gubernator esset, in scapham confugeret. *Justin. l. 2. c. 13.* Ubi solutum pontem hibernis tempestatibus offendit, piscatoria scapha trepidus trajecit. *Horat. in fin. od. 29. l. 3.* Tum me biremis præsidio scaphæ Tutum per Ægæos tumultus Aura feret. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 13. n. 12.* Tot scaphæ, quas ad ostia cum paucis fidis percontatum miserat. Adde *Petron. in Satyr. c. 102. & Plaut. Rud. 1. 2. 74.*

SCAPHARIUS, ii, m. qui scaphis navigando negotiatur. *Inscript. apud Gruter. pag. 257. n. 12. & 258. n. 1. & Reines. class. 3. n. 26.* Scapharii, qui Juliæ Romulæ negotiantur. Adde aliam apud *Murator. pag. 1050. n. 3.* ubi Scapharii Hispalenses.

SCAPHE, es, f. & Scaphium, ii, n. *quadrante*, [illegible], vas concavum, in cujus medio stilus instar solis umbra horas indicat. *Martian. Capell. l. 6. pag. 194.* Scaphia dicuntur rotunda ex ære vasa, quæ horarum ductus stili in medio fundo siti proceritate discriminant: qui stilus gnomon appellatur. *Vitruv. l. 9. cap. 9.* Scaphen, sive hemisphærium Aristarchus Samius invenisse dicitur. ¶ Præterea *scaphium* est vas, quo corporis excrementa excipiuntur, lasanum, *pitale, cantero*, [illegible]. Quidam putant esse mulierum, & lasanum *virorum*: quia reponitur a *Polluce l. 10. c. 3.* inter vasa muliebria. *Martial. l. 11. epigr. 12.* Te potare decet gemma, qui Mentora frangis In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ. *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. ult. sub fin.* Argento legato, non puto ventris causa habita scaphia contineri. *Juvenal. sat. 6. v. 263.* Et cide, scaphium positis cum sumitur armis. Sunt qui hic intelligunt quoddam muliebre ornamentum capitis, *cuffia*: sunt qui ligonem: a [illegible], fodio. ¶ Item vasis potorii genus, figura oblonga in scaphæ similitudinem. *Plaut. Stich. 5. 4. 12.* Quibus divitiæ domi sunt, scaphio, & cantharis, batiolis bibunt: at nos nostro Samiolo poterio, &c. *Cic. Verr. 6. c. 17.* A pupillo Hejo scaphia cum emblematis utrum empta esse dicis, an confitearis erepta? ¶ De quocumque vase concavo, *Vitruv. l. 8. c. 1. a med.* Fodiatur locus pedes quinque, in eoque collocetur scaphium æreum, aut plumbeum, aut pelvis, &c. *Lucret. l. 6. v. 1043.* Et ramenta simul ferri furere intus ahenis In scaphiis.

SCAPHIUM. V. in voce præced.

SCAPHULA, æ, f. parva scapha. *Veget. l. 3. rei milit. c. 7. a med.* Monoxylus, hoc est paulo latiores scaphulas ex singulis trabibus excavatas carpentis secum portet exercitus. *Paulin. Nolan. epist. 49. (al. 36.) sect. 1.* Nautæ exterriti scaphulam demiserunt.

SCAPHUM, i, n. [illegible], idem quod scaphium, seu vas quoddam concavum. *Vitruv. l. 9. c. 9. ante med.* Per id cavum influens aqua sublevat scaphum inversum, quod ab artificibus phellos, sive tympanum dicitur.

SCAPRES apud *Non. c. 2. n. 769.* V. *Scabres*.

SCAPTENSULA, locus ubi argentum effoditur, in Macedonia: ita dictus a fodiendo, quod est Græce [illegible]. Lucretius (*l. 6. v. 810.*) Quales exspiret Scaptensula subter odores. Hæc *Festus*.

SCAPTIA TRIBUS, una ex XXXV. Tribubus Romanorum: ita dicta a Scaptia urbe Latii inter Soram, & Fabrateriam, quam Pedani incoluerunt. Facta est anno Urbis CCCCXXI. *Plin. l. 3. c. 5. Fest. & Liv. l. 8. c. 17. sub fin. Inscript.* apud *Gruter. pag. 557. n. 5.* L. Pinario L. F. Scaptia Materno, &c. *Alia pag. 537. n. 3.* C. Cispius C. F. Scapt. Severus, &c. *Alia pag. 445.* L. Acilius P. F. Sca. Decurio sibi & P. Acilio, &c. ¶ Scaptia pubes, *h. e.* ejus oppidi juventus, memoratur a *Sil. l. 8. v. 397.*

SCAPTIENSIS, se, ad Scaptiam oppidum, aut Tribum pertinens. *Suetov. in Aug. c. 40.* Fabianis & Scaptiensibus tribulibus suis die comitiorum nummos dividebat.

SCAPULÆ, arum, f. *spalle, omeri, épaules*, [illegible], idem quod humeri, vel potius superior dorsi pars, qua onera gestantur, humeris, & summis dorsi vertebris constans, inter cervicem & scutula operta. *Cels. l. 8. c. 1. a med.* Rursus a cervice duo ossa lata utrinque ad scapulas tendunt. nostri scutula operta, [illegible] Græci nominant. *Plin. l. 30. c. 14.* Vermes terreni illiti, ne cervicis scapularumque nervi doleant, præstant. *Id. l. 21. c. 20.* Si lateris dolor sit, aut inter scapulas, aut in thorace. *Martial. l. 6. epigr. 59.* Tollere lacernas de scapulis. *Ovid. 3. de ar. am. v. 273.* Conveniant tenues scapulis analectrides altis. ¶ Sæpe latius accipiuntur pro toto tergo. *Plaut. Asin. 2. 2. 49.* Mirabar, quod dudum scapulæ gestibant mihi, hariolari quæ occœperant, sibi esse in mundo malum. *h. e.* præsentiebant virgas paratas tergo imminere. Sunt hæc verba servi metuentis verbera. Sic *Cas. 5. 3. 14.* Salus nulla est scapulis, si domum redeo. *& Trucul. 4. 3. 19.* Jam livorem tuæ scapulis concinnas tuis. *Senec. 3. de Ira, c. 12.* scapulas præbere verberibus. *Terent. Phorm. 1. 2. 26.* Seni fidelis dum sum, scapulas perdidi. *Fest. in Pro.* Pro scapulis cum dicit Cato, significat pro injuria verberum. nam complures leges erant in cives rogatæ, quibus sanciebatur pœna verberum. His significat prohibuisse multos suos cives, in ea oratione, quæ est contra M. Cœlium: Si hostem percussi, sæpe incolumis abii; præterea pro republica, pro scapulis, atque ærario multum reipublicæ profui. Hæc *Festus*. ¶ Scapulas tegere a *Sen. ep. 64. a med.* dictum est pro utcumque amiciri, *coprirsi, vestirsi*. & *ep. 17.* ventri & scapulis suum reddere: *h. e.* victu vestituque, quantum satis est, sibi consulere. ¶ Dicuntur & de bestiis, & armos significant, h. e. eam partem corporis, ubi cervix desinit, dorsum incipit. *Varr. de equis, l. 2. R. R. c. 7.* Humeris latis, ventre modico, lumbis pressis, scapulis latis, spina maxime duplici. (*humeros* ossa lata, quæ sunt supra crura anteriora: *scapulas*, quod supra humeros est, & dorsi initium facit, intelligere videtur. Nisi malis τὸ *scapulis latis* adjectitium esse.) *Calpurn. ad Nemesian. Ecl. 7. v. 60.* Vidimus & tauros, quibus aut cervica levata Deformis scapulis torus eminet. *Plin. de locustis, lib. 11. c. 29. ad fin.* Vox earum proficisci ab occipitio videtur. Eo loco in commissura scapularum habere quasi dentes existimantur, eosque inter se terendo stridorem edere. *Apul. de asino lib. 4. Metam.* A meis jam quassis scapulis abegisset. *h. e.* a tergo meo. ¶ Translate *Vitruv. l. 10. c. 3.* Retinacula supra scapulas machinæ longa disponantur. *h. e.* in superiori parte. *Tertull. de Pall. c. 2.* montium scapulas dirit, *h. e.* latera a vertice declivia. Sic dorsum montis *Cæs. Liv.* & alii. ¶ In singulari nom. Scapula fuit cognomen Romanum in gente Cornelia, ut P. Cornelius Scapula, apud *Liv. l. 8. c. 25.*

SCAPULANUS, a, um, ad Scapulam pertinens, quod est nomen viri proprium: ut Scapulani horti, *Cic. Attic. l. 15. ep. 40. ad fin.*

SCAPUS, pi, m. *fusto, gambo*, [illegible], proprie est caulis rectus in herbis in columnæ modum. *Varr. l. 1. de R. R. c. 31. de vicia.* Ad scapum lupini, aliumve quem, ut hæreat, solet vinciri. *Colum. l. 9. c. 4.* Scapus asphodeli. *Plin. l. 18. c. 10. circa med.* Inventus est jam & scapus unus centum fabis onustus. ¶ Dicitur etiam de tenui illo, lignosoque ramusculo, a quo uvarum acini dependent. *Varr. de R. R. l. 1. c. 54.* Quæ calcatæ uvæ erunt, earum scapi cum folliculis subjiciendi sub prelum. Al. leg. *scopi*. ¶ Translate dicitur de corpore columnæ, seu stylo, & veluti virga, idest de eo, quod interjacet inter basim, sive spiram, & capitulum. *Vitruv. l. 3. c. 3.* In summis columnarum scapis. *& ibid.* Imus columnæ scapus. Adde *cap. 2.* & alibi. ¶ Item de stilo transverso libræ, vel staderæ, *l'asta*. *Fest. in Agina.* Agina est, quo inseritur scapus trutinæ. *Id. in Librile.* Librile, scapus libræ. ¶ Item de trunco, seu corpore candelabri, *il fusto*. *Plin. l. 34. c. 3.* Privatim Ægina candelabrorum superficiem dumtaxat elaboravit, sicut Tarentum scapos. ¶ Item de instrumento textorio, cujus pulsu tela coarctatur, & densatur: *Senec. ep. 90. circa med.* spatham appellat. *Lucret. l. 5. v. 1352.* Insilia, ac fusi, & radii, scapique sonantes. Sunt qui hic juga intelligunt, quibus & stamen, & tela involvitur: quod sane aptius esset, quia scapo jugum similius est, quam instrumentum, quo tela pulsando densatur: verum τὸ *sonantes* magis huic, quam jugo convenit. ¶ Item de ligno crassiora in valvis: h. e. de regulis quibusdam, quibus forium ornamenta præcinguntur. *Vitruv. l. 4. c. 6. a med.* Fores ita compingantur, uti sca-

fcapi cardinales fint ex altitudine luminis totius duodecima parte : inter duos fcapos tympana ea duodecim partibus habeant tertias partes . *& mox* . Scaporum latitudines fiunt impagis dimidia parte . V. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Item in fcalis ædium fiunt , de ea parte, quæ fubjecta & inclinata gradus ipfos fuftinet : quia ficut in plantis fcapus ramos fert, ita in fcalis gradus . *Vitruv. l. 9. c. 2. fub fin.* Si altitudo contignationis , ab fummo coaxatione ad imum libramentum , divifa fuerit in partes tres , erit earum quinque in fcalis fcaporum jufta longitudine inclinatio. Nam quam magnæ fuerint , inter contignationem & imum libramentum , altitudinis partes tres, quatuor a perpendiculo recedant , & ibi collocentur inferiores calces fcaporum . V. *Bald. ibid.* Sunt qui putant fcapos fcalarum effe duo tigna foraminibus pertufa , in quæ tranfverfi bacilli gradnum inftar funt : quod certe in fcalis mobilibus , v. gr. gallinariis , commode intelligitur . ¶ Denique *fcapus chartarum* eft certus earum numerus fimul complicatarum , *un quinterno* , τόμος βιβλίων : fortaffe quia olim in volumen (*in rotolo*) convolvebantur. *Plin. l. 13. c. 12.* Siccantur fole plagulæ , atque inter fe junguntur , nunquam plures fcapo , quam vicenæ . Adde *Varron.* apud *Non. c. 2. n. 759.*

SCARABÆUS, i, m. *fcarafaggio* , κανθάρος , κάνθαρος , infecti genus tenues habens, & fragiles pennas, & ob id crufta fupervenientε tectas . His negatus aculeus : fed in quodam genere eorum grandi , cornua prælonga, bifulcis dentata forcipibus in cacumine , cum libuit , ad morfum coeuntibus , infantium etiam remediis ex cervice fufpenduntur. Lucanos vocat hos Nigidius . Aliud rurfus eorum genus , qui a fimo ingentes pilas averfi pedibus volutant , parvofque in iis contra rigorem hiemis vermiculos fetus fui nidulantur . Volitant alii magno cum murmure ac mugitu . Alii focos & prata crebris foraminibus excavant , nocturno ftridore vocales . Hæc *Plin. l. 11. c. 28.* qui *l. 30. c. 11. circa med.* tradit , Ægypti magnam partem fcarabeos inter numina colere . *Auson. epigr. 70.* Non caper, aut aries, fed fcarabeus erit . ¶ Scribitur & *fcarabeus* .

SCARIFICATIO, onis, f. *graffiamento, fcalfittura* , *fcarnamento* , ἐγχάραξις, actus fcarificandi , apertio facta tenui vulnere, ut fanguis emittatur. *Colum. l. 6. c. 12.* Si fanguis adhuc fupra ungulas in cruribus eft, affidua fcarificatione difcutitur . *& cap. 17.* Scarificatio ferro facta. ¶ Dicitur etiam de levi vulneratione , qua arborum cortex aperitur . *Plin. l. 17. c. 27.* Interim eft & fcarificatio quædam in remediis , cum macie anticis ex ægritudine aftringente fe , juftoque plus vitalia arborum comprimente , exactam falcis aciem utraque manu imprimentes, perpetuis incifuris deducunt , ac velut cutem laxant. ¶ De levi aratione , *Plin. l. 18. c. 16.* Fenum Græcum fcarificatione feritur , non altiore quatuor digitorum fulco .

SCARIFICATUS, a, um, *fcarnato , graffiato* . *Plin. l. 32. c. 7. a med.* Dentium dolores fedantur offibus draconis marini fcarificatis gingivis .

SCARIFICO, as, a. 1. κατασχάζω, ἀνατρχίζω , ἐντέμνω , eft leviter in fuperficie radere , fcalpello aperire , leviter vulnerare , quo aliquid facilius exeat . *Plin. l. 32. c. 7. a med.* Paftinacæ quoque radius fcarificare gingivas eft in dolore utiliffimum . *Colum. l. 12. c. 55.* Intritum ad medium mortarium contrahito & comprimito manu plana : deinde cum compreffeiis, fcarificato . *h. e.* variis in locis pertundito , quafique lacerato . ¶ *Scarificare dolorem* eft fcarificando dolorem expellere . *Plin. l. 28. c. 11. fub fin.* Hoc fcarificari dolorem demonftrant . ¶ Pro *fcarifico* in multis MSS. *Plinii* , *Colum.* & alior. tefte *Voff. Salmaf. Harduino* legitur *fcarifo* , & *fcarifatus* . Sic *Gloffæ vet.* Scarifo, χαράσσω, κατασχάζω. Et : Scarifat , κατασχάζει , κατατρχίζω , κατοχνάζεται . Porro *fcarifo* Græcum eft , σκαριφάω , σκαριφεύω : a σκάριφος , ftilus .

SCARIFIO , is , pro paffivo *fcarifor* fingulare eft apud *Scribon. Larg. compof. 162.* ubi ait : Lumbi leniter fcarifiant .

SCARITIS , is , f. gemma fcari colore . *Plin. l. 37. c. 11.*

SCARROSUS . V. *Squarrofus* .

SCARUS, i, m. σκάρος , pifcis nobiliffimi genus , de quo *Plin. l. 9. c. 17.* Nunc fcaro datur principatus , qui folus pifcium dicitur ruminare, herbifque vefci , non aliis pifcibus , mari Carpathio maxime frequens. Promontorium Troadis Lectum fponte nunquam tranfit . Inde advectos , Tiberio Claudio principe , Optatus Elipertius (*Macrob.* idem narrans *l. 2. Saturn. c. 12.* habet *Octavius præfectus claff.* contra omnes MSS. *Harduino*) præfectus claffis inter Oftienfem & Campaniæ oram fparfos diffeminavit, &c. *Feftus* in *Pollucere* docet, licuiffe pollucere diis omnes pifces , quibus eft fquama , præter fcarum : quia fcilicet admodum rarus erat, & gravioris impendii . *Plin. l. 32. c. 2.* ex *Ovid. in Halieut. v. 11.* tradit , inclufum naffis non fronte erumpere , nec infeftis viminibus caput inferere , fed averfum caudæ ictibus crebris laxare fores , atque ita retrorfum erumpere . *Ovid. ibid. v. 119.* Ut fcarus epaftas folus qui ruminat herbas. *Horat. l. 2. fat. 2. v. 22.* pinguem vitiis albumque neque oftrea, Nec fcarus, aut poterit peregrina juvare lagois . *Martial. l. 13. epigr. 84.* Hic fcarus , æquoreis qui venit obefus ab undis , Vifceribus bonus eft : cetera vile fapit . ¶ Primam produxit *Enn.* apud *Apul. in Apolog.* at quid Scarum præterii , cerebrum Jovis pæne fupremi ? Ubi *cerebrum Jovis* vocat propter fuavitatem cibi . Διὸς ἐγκέφαλον dicunt Perfæ (tefte *Suida*) proverbialiter epulas exquifitas .

SCASOR, oris, m. *Infcript.* apud *Reinef. claff. 9. n. 66.* & apud *Muratov. pag. 1046. n. 6.* M. Ulpius Aug. Lib. Placamus ex domu Aug. fcafor, & Julia Chelido contuber. ejus , &c. *Imp. Conftantin. lib. 13. Cod. Theodof. tit. 4. leg. 2.* Barbaricarii , fcafores , pictores , fculptores , diatretarii , &c. Quidam mallent legi *ftator* : alii *fcanfor* , qui in Gloffis exponitur ἀναβάτης , h. e. qui pavimenta fternit , vel qui equum fternit, & parat domino ad afcendendum : vel denique qui circa gradus fcalarum , per quos fcanditur , eft occupatus . Divinent alii.

SCATEBRA, æ, f. *forgente* , *fcaturigine* , πίδαξ , πηγή , areptio aquæ fcaturientis, & ipfe locus, ubi erumpit : a *fcateo*, ut latebra a lateo. *Virg. 1. Georg. v. 109.* unda cadens raucum per levia murmur Saxa ciet, fcatebrifque arentia temperet arva . *Plin. l. 5. c. 1.* Mons opacus nemorofus , & fcatebris fontium riguus . *Id. l. 31. c. 20.* Scatebra fonticuli femper emicans .

SCATEO, es, n. 2. *& aliquando* Scato , is , n. 3. *abbondare* , *forgere* , *e mandar fuori in copia* , βρύω , βλύζω , eft ita plenum effe, & abundare , ut affidue & large effluat effiliatque quod intus eft . *Vetus Poeta* apud *Cicer. 2. Tufcul. c. 26.* Fontes fcatere , herbis prata convestirier. *Lucret. l. 5. v. 597. & 950.* Largifluum fontem fcatere , atque erumpere flumen . ¶ Cum ablativo aut genitivo rei , quæ implet & erumpit . *Plaut. Aulul. 3. 6. 22.* Quæ mihi interbibere fola, fi vino fcateat , Corinthienfem fontem Pirenem poteft. *fe fcorreffe vino* . & *Colum. l. 6. c. 16.* Solent etiam neglecta ulcera fcatere vermibus . *empirfi* , *e mandar fuori* . & *Horat. l. 3. od. 27. v. 26.* fcatentem belluis pontum . *Lucret. l. 5. v. 40.* ita ad fatietatem terra ferarum Nunc etiam fcatit . *abbonda* . & *lib. 6. v. 890.* fons, dulcis aquai qui fcatit. *Plin. l. 3. c. 3. fub fin.* Metallis tota ferme Hifpania fcatet . *Id. l. 16. c. 32. extr.* Terracina filvis nocum fcatet . *Id. l. 19. c. 8. in fin.* Serpyllo & fifymbrio montes pleique fcatent . *Id. l. 6. c. 20.* Populi tigri fere fcatentes. *Pompon. lib. 1. c. 9.* Nilus fcatet pifcibus . ¶ Ipfa etiam res, quæ abundat & erumpit, *fcatere* dicitur . *Lucret. l. 6. v. 895. de igne* . Et fcatere illa foras in fuppam femina . *Plin. l. 8. c. post mult.* Cuniculi fcatent in Hifpania , Balearibufque. Adde *lib. 2. c.* tr. ¶ Tranflate *Plin. l. 27. c. 25.* Oftentis Ariftandri volumen fcatet . *Id. l. 22. c. 13* Urtica plurimis fcatet remediis . *Gell. l. 1. c. 15.* Videas quofdam fic fcatere vochis, ut, &c. *Id. l. 17. c. 8.* Puer feftiviffimis argutiis fcatens . *Id. l. 1. c. 17.* Uxor morofa irarum & moleftiarum muliebrium per diem perque noctem fcatebat . *Al. leg.* fatagebat . *Plaut. Perf. 2. 1. 9.* Amas pol mifere : id tuus fcatet animus. Ego iftuc placidum tibi ut fit, faciam . *h. e.* æftuet, ebullit , fervet , quafi ulcus vermibus . ¶ Præteritum *fcatui* analogia defenditur, ut *patui* , *latui* , &c.

SCATINIA . V. *Scantinia* .

SCATO , is . V. *Scateo* .

SCATURIGINOSUS , a , um, *pieno di fcaturigini* , πιδακώδης , fcaturiginibus abundans , irriguus , uliginofus . *Colum. l. 5. c. 8. ad fin.* Creta ex toto repudianda eft , magis etiam fcaturiginofa , & in qua femper uligo confiftit .

SCATURIGO , ginis, f. *rampollo* , *forgente* , *fontanella* , *fcaturigine* , πίδαξ, locus unde aqua fcaturit , fcatebra , fonticulus . *Colum. l. 3. c. 13. a med.* Si fcaturigo paluftris plus quam fefquipedem prohibeat infodere . *Plin. l. 31. c. 3. ad fin.* In terra nigra fcaturigines non fere funt perennes . *Frontin. de aquæduct. artic. 10.* Signino circumjecto continendarum fcaturiginum caufa . ¶ Scribitur & *fcaturrigo* .

SCATURIO , ûris , n. 4. *rampollare* , *fpicciare* , *fcaturire* , *forgere* , βλύζω, fcateo , perfluo , effluo , emitto : & dicitur fere de aquis . *Senec. l. 3. quæft. nat. c. penult. a med.* Solum omne aquas reddet , fummi fcaturient montes . *Colum. l. 3. c. 1. ad fin.* Solum modice rofidum , quod fontibus non in fummo, non in profundo terræ fcaturiat . *Pallad. l. 1. tit. 33. extr.* Limus , quem fcaturiens aqua , vel fluvii incrementa refpuerint . *Auct. Priap. carm. 46.* vermiculi fcaturientes. ¶ Tranflate *Cal. ad Cicer. ep. 4. l. 8. Fam.* Curio totus , ut nunc eft , hoc fcaturit . *h. e.* præ fe fert , jactat , effundit . Sunt qui aliter leg. *Prudent. perifteph. 14. de S. Romano v. 551.* Verbofitatis ipfa rumpetur lonos , Scaturientes perdat ut loquacitas Sermonis auras , perfonatis follibus . *h. e.* auras effluentes buccis. ¶ Scribitur & *fcaturrio* .

SCATURIX , icis , f. fcaturigo , fcatebra . *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 794.* ubi al. leg. *fcatures* .

SCAURIANUS , a , um , ad Scaurum pertinens , cognomen Romanum , de quo in voce *Scaurus* , ut Scauriana oratio , quam habuit Cicero pro M. Scauro . *Marcian. Capell. l. 5. pag. 140.*

SCAURIPEDÆ . V. in *Scaurus* .

SCAURUS , a , um , *chi ha i calcagni groffi* , σκαῦρος , qui talos tumentes & porrectos habet : a σκαίρω , falio , faltito : quia qui talos habet ejufmodi , difficulter poteft σκαίρειν . vel potius a σκάζω , claudico . In Gloffis exponitur σκαμβός , κυλλός , στρεβλόπους , βλαισός : quorum duo priora diftortum cruribus fignificant , altera pedibus . *Horat. l. 1. fat. 3. v. 44.* ftrabonem Appellat pætum pater : & pullum , male parvus Si cui filius eft , *&c.* hunc varum , diftortis cruribus : illum Balbutit fcaurum pravis fultum male talis . Ex hoc *Horatii* loco intelligimus , minimum pedum vitium effe , fi fcaurus quifpiam fit , inter eos qui pedibus pravis diftortifque funt . ¶ Hinc ortum cognomen multis Romanis civibus , præfertim in gente Æmilia , in qua M. Æmilius Scaurus conful primum , & paulo poft proconful triumphavit de Liguribus , dinque princeps fenatus fuit . Ejus paupertatem laudat *Valer. Max. l. 4. c. 4. n. 11.* mores defcribit *Salluft. in Jug. c. 15.* Inter oratores enumeratur a *Vellej. l. 2. c. 9.* & a *Cic. in Bruto, cap. 29.* Hujus filius M. Scaurus ad confulatum non pervenit , fed in Ædilitate celebris fuit magnificentia ludorum & theatri , quod defcribitur a *Plin. l. 36. c. 15. circa med.* V. *lib. 8. c. 17. ad fin. lib. 34. cap. 7. lib. 36. cap. 2. & 6. a med.* ¶ De Terentio Scauro V. *Terentius* . ¶ In quibufdam *Columella* libris *l. 8. c. 16. & 17. a med.* legitur *fcaurus* pro *fcarus* , pifcis .

SCAZON, ontis, m. *scazzonte*, σκάζων, versus iambicus sex pedibus constans, quorum quintus iambus est, sextus spondeus, quatuor reliqui partim iambi, partim spondei, vel etiam omnes iambi: & dicitur e σκάζω, claudico, quia cum versus iambicus in iambo desinat, hic desinit in spondeo. quare & choliambus vocatur: item Hipponacticus ab auctore. Exemplum est apud *Diomed. l. 3. pag. 507. Persib.* Ligare guttur pendulo cavum vinclo. & illud *Catulli carm. 8.* Miser Catulle, desinas ineptire. & *Martial. l. 1. epigr. 97.* Si non molestum est, teque non piget, scazon, &c. *Plin. l. 5. ep. 11.* Cave ne eosdem illos libellos, quos tibi hendecasyllabi nostri blanditiis elicere non possunt, convicio scazontes extorqueant. *scil.* quia iambis constant, qui maledicendo apti sunt. ¶ Iambicus integer, & non claudicans est e. gr. illud *Horat. epod. 2.* Beatus ille, qui procul negotiis Paterna rura bobus exercet suis. Utrumque genus carmine amplectitur *Auson. epist. 14. v. 31.* Ἐν σκάζοντι ..., καὶ ἐ παίζοντι τρίμετρα.

SCELERATE, *scelleratamente*, ἀσεβῶς, cum scelere, per scelus, nefarie, scelesta, impie. *Cic. pro Mil. c. ult.* Pace tua, patria, dixerim. metuo enim, ne scelerate dicam in te, quod pro Milone dicam pie. *Id. Catil. 1. cap. 10. extr.* Bellum scelerate susceptum. *Id. pro Sull. c. 24.* Nihil scelerate, nihil audacter facere. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Peccavi, scelerateque feci. *Id. pro Dom. c. ult.* Domum per religionis vim sceleratius ædificata, quam eversa. *Id. pro Sext. c. 64.* Mihi omnes est insidias sceleratissime machinatus.

SCELERATUS, a, um, *malvagio*, *ribaldo*, *scellerato*, ἀσεβής, *nomisamo*, scelere adstrictus, contaminatus, improbus, flagitiosus, scelestus, nefarius: & præcipue qui impius est in deos, patriam, parentes, cives. *Petron. in Satyr. c. 137.* Scelerate, etiam loqueris? nescis, quam magnum flagitium admiseris. *Cic. Offic. l. 2. c. 8* Est enim totum sceleratum & impium. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 12.* Numero impiorum ac sceleratorum haberi. *Hirt. de B. Afric. c. 22.* Audaces & scelerati cives. *Sallust. in Jug. c. 34. a med.* Homines sceleratissimi, cruentis manibus, immani avaritia, nocentissimi, iidemque superbissimi. *Cic. 2. Offic. c. 8.* Est enim totum sceleratum & impium. *Id. pro Mur. c. 30.* Sceleratus & nefarius fueris, si misericordia adductus feceris. *Id. Attic. l. 9. ep. 15. ad fin.* Ego illum male sanum semper putavi, nunc etiam impurum & sceleratum puto. *Id. 3. de Fin. cap. 19. sub fin.* Vox inhumana & scelerata. *Id. Phil. 11. c. 1.* Contra patriam scelerata arma capere. *Id. pro Cluent. c. 68. ad fin.* Sceleratæ preces & nefaria vota. *Ovid. 8. Met. v. 94.* sceleratum munus. *h. e.* scelere paratum. *Plin. l. 34. c. 14.* Sceleratissima humani ingenii fraus. *Senec. in Oedip. v. 136.* Scelerata cædes. *Id. in Herc. Fur. v. 1319.* dextra. *Virg. 7. Æn. v. 461.* insania belli. *Ovid. 1. Met. v. 131.* amor sceleratus habendi. *Claudian. eod. sensu l. 1. in Rufin. v. 180.* Crescebat scelerata sitis. *Val. Max. l. 2. c. 2. n. 11.* avaritia. *Justin. l. 24. c. 2.* voluntas. *Id. l. 27. c. 2. a med.* audacia. *Id. l. 10. c. 2.* Causa parricidii sceleratior ipso parricidio fuit. ¶ Alieno scelere pollutus, *contaminato*. *Virg. 3. Æn. v. 60.* & *Ovid. 1. ex Pont. ep. 6. v. 29.* cum fugerent sceleratas numina terras. *Id. Met. 13. v. 628.* scelerataque limina Thracum. *Id. Fast. 6. v. 609.* sceleratus vicus. *h. e.* in quo filia Servii regis carpentum jussit agi per cadaver patris a Tarquinio Superbo occisi, ut ipse *ibid.* & *Fest.* & *Liv. l. 1. c. 48.* docent. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 67.* & *Ovid. 4. Met. v. 455.* Scelerata sedes. *h. e.* locus apud Inferos, ubi puniuntur scelerati: quod *Virg. 6. Æn. v. 563.* sceleratum limen vocat. *Festus:* Scelerata porta, quæ & Carmentalis dicitur, &c. V. *Carmentalis*. *Idem:* Sceleratus campus appellatur prope portam Collinam, in quo virgines Vestales, quæ incestum fecerunt, defossæ sunt vivæ. ¶ *Scelerata castra*, in quibus D. Drusus pater Claudii Imp. morbo periit. *Sueton. in Claud. c. 1.* ¶ Metonymice est infestus, calamitosus, miser, *sciagurato*, *sfortunato*, *infelice*: quia sceleratos plerumque calamitas, & pœna premit: & quia infelices creduntur esse scelesti, & ob id puniri. *Albinovan. ad Liv. v. 135.* Tune ego fastigio positum sceleratu videra? Tene meæ poterunt ungere, cara, manus? *Inscript.* apud *Reines. class. 16. n. 121.* Ti Claudio & Claudiæ Nica filiis suis innocentissimis Mater scelerata & sibi & libert. &c. Alia apud *Fabrett. c. 3. n. 631.* Hilarus & Annia Elpis mater scelerata, quæ hoc facere vidit, filio dulcissimo fecerunt. *Quintil. decl. 10. c. 6.* Nullis, inquit, destituta sum tenebris, donec scelerata tacui. Adde aliam Inscription. apud *Murator. pag. 1187.* in qua . . . . . parentes sceleratissimi titulum posuerunt Mammio Romulo F. suo. Vixit ann. IIX. Adde aliam *pag. 1280. n. 2.* ¶ Item nocens, perniciosus, *nocevole*, *malefico*, *pestifero*. *Virg. 2. Georg. v. 256* sceleratum frigus. *Plin. l. 24. c. 13. a med.* Sceleratissimi serpentum hæmorrhois, & prester. *Martial. l. 1. epigr. 102.* Uxorem implicitam cum scelerate lues. *Apul. de herb. c. 8.* Herba scelerata. *scil.* quia si quis eam gustaverit, ridendo exanimatur. Sic *Plaut. Pseud. 3. 2. 28.* Teritur sinapis, scelerata cum illis qui terunt. *scil.* quia sapore acerrimo est, & ignei effectus, imposita pustulas excitans, ut ait apud *Plin. l. 19. c. 8. sub fin.* ¶ Item rigidus, severus, tristis, tetricus. *Martial. l. 9. epigr. 70.* Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister, Invisum pueris, virginibusque caput? *Virg. 2. Æn. v. 575.* cadentem Ulcisci patriam, & sceleratas sumere pœnas. *h. e.* gravissimas & quales merentur scelerati. ¶ Item molestus, importunus. *Martial. l. 3. epigr. 50.* Quod si non scombris scelerata poemata donas, Cœnabis solus jam, Ligurine, domi. *Arnob. sub fin. l. 2.* Nesciens hoc facto ei, cui videatur officere, dari ab se lucem, & sceleratam eripi cæcitatem. ¶ Item callidus, vafer, improbus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 72.* mille adde catenas: Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.

SCELERITAS, atis, f. *sceleratezza*, *scelleraggine*, flagitium, scelus. *Martian. Dig. lib. 48. tit. 21. leg. 3.* Non enim facti sceleritatem esse obnoxiam, sed conscientiæ metum. Ita *Torrentius* & *Gothofred.* alii *celeritas*.

SCELERO, onis, m. homo sceleratus. Quidam tribuunt *Cicer. ad Attic. l. 9. ep. 18.* & *Petron. in fragm. Tragur. c. 50. Burm.* sed utroque loco incerta admodum lectio est.

SCELERO, as, a. 1. *contaminare*, *macchiare*, *uccidere*, scelere polluo, contamino. *Virg. 3. Æn. v. 42.* parce pias scelerare manus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 403.* mater substernens se impia nato, Impia non verita est divos scelerare Penates. *Juvenal. sat. 9. v. 25.* scelerare ædes deorum. *Stat. 9. Theb. v. 666.* insontis pueri sanguine dextram. ¶ Sceleratum facere. *Id. l. 3. v. 662.* non Orgia Cadmi Cernitis, aut avidas Bacchum scelerare parentes.

SCELEROSUS, a, um, *scellerato*, multis & magnis sceleribus plenus, sceleratus. *Lucret. l. 1. v. 83.* scelerosa atque impia facta. *Varr. sub fin. l. 5. de L. L.* Scelerosus homo. *Terent. Eun. 4. 3. 2.* Ubi ego illum scelerosum misera inveniam! *Apul. l. 10.* Scelerosa & polluta femina. *Afran.* apud *Non. 2. c. n. 809.* O diem scelerosum & indignum?

SCELERUS, a, um, scelestus, sceleratus. *Plaut. Pseud. 1. 5. 31.* Hic mihi corrumpit filium, scelerum caput. & *3. 2. 28.* Teritur sinapis scelera cum illis. Ita *Serv. in lib. 9. Æn. v. 486.* Verum hæc loca nihil conficiunt. Priore enim loco est genitiv. pluralis; altero plerique leg. *scelerata*.

SCELESTE, *scelleratamente*, ἀνοσίως, scelerate. *Liv. l. 24. c. 25.* Quæcumque post Hieronis mortem sceleste atque impia facta essent. *Plaut. Rud. 2. 6. 22.* Minume miror, navis si fracta est tibi, scelus te, & sceleste parta quæ vexit bona. *Velley. l. 2. c. 60.* Sceleste insimulare aliquem. *Valer. Max. l. 5. c. 2. n. 3.* exercere arma. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ante med.* suspicari. *malvagiamente*. & *Augustin. ep. 205.* Illic non sanguis humanus, sed multo scelestius pulior humanus interit.

SCELESTUS, a, um, *scellerato*, *malvagio*, *sciagurato*, *ribaldo*, ἀσεβής, idem quod sceleratus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 13.* Occidisse patrem Sex. Roscius arguitur. Scelestum, dii immortales, ac nefarium facinus! & *cap. 22. ad fin.* Profecto res tam scelesta, tam atrox, tam nefaria credi non potest. *Terent. Eun. 4. 4. 41.* Jupiter magne, o scelestum atque audacem hominem! *Sallust. in Catil. c. 51.* Homines scelesti & factiosi. & *cap. 55. sub fin.* mali & scelesti. *Plaut. Men. 3. 1. 2.* Nunquam quicquam facinus feci pejus, neque scelestius. *Id. Rud. 2. 6. 14.* Scelestiorem cœnam cœnavi tuam, quam quæ Thyestæ quondam antepositast. *Plaut. Curcul. 2. 1. 40.* Hæ lenonis ædes scelestam servitutem serviunt. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb.* Scelestam servitiam imponere. *Id. in Catil. c. 25.* Scelestæ nuptiæ. *Phædr. l. 2. fab. 4. v. 5.* scelesta avaritia. *Liv. l. 5. c. 47.* Scelesto facinori scelestiorem sermonem addidit. & *mox*. Scelestam ipse cum scelesto munere venisti. ¶ infelix, miser, calamitosus. *Plaut. Rud. 3. 5. 21.* Eheu? scelestus galeam in navi perdidi. *Id. Cas. 3. 5. 34.* Scelestissimum me esse credo. *Id. Mostell. 3. 2. 2.* Scelestiorem ego annum argento fenori nunquam ullum vidi, quam hic mihi annus obtigit. Adde *Rud. 4. 4. 123.* & *140.* V. *Sceleratus*. ¶ vafer, callidus, improbus, astutus, *malizioso*, *furbo*. *Plaut. Mostell. 1. 3. 14.* Ita me dii ament, lepida est Scapha! sapit scelesta multum. Ut lepide res omnes tenet sententiasque amantum! V. *Sceleratus* in fine.

SCELETUS, i, m. *carcame*, *scheletro*, σκελετός (a σκέλλω, exsicco, arefacio) aridum, exsiccatum, arentem significat. Usurpatur ter, aut quater ab *Apuleio in Apolog.* de cadavere, cui caro, & cutis detracta sit, solis ossibus ligamento nexis, qualia solent Anatomici in usum suæ artis habere. σκελετὸς σῶμα.

SCELETYRBE, es, f. σκελοτύρβη, morbi genus, quo crura & genua tentantur: a σκέλος, crus, & τύρβη tumultus, turba. *Plin. l. 25. c. 3.* In Germania maritimo tractu fons erat aquæ dulcis, quo pota intra biennium dentes deciderent, compagesque in genibus solverentur. Stomacacen medici vocabant, & sceletyrben ea mala.

SCELUS, leris, n. *misfatto*, *scelleraggine*, *sceleratezza*, *ribalderia*, *enormità*, πανούργημα, ἀσέβημα, nefarium facinus, flagitium, peccatum, maleficium, fraus. *Cic. 7. Verr. c. 66.* Facinus est vincire civem R. scelus, verberari: prope parricidium, necari. *Id. pro Rosc. Amer. c. 9.* Intelligitur, judices, imprudente L. Sylla, scelera hæc & flagitia fieri. *Id. in Pison. c. 19.* Infirmatus conscientia scelerum & fraudum suarum. *Id. in fragm. de consul.* apud *Lactant. l. 3. 1. 19.* Vitiis & sceleribus contaminati. *Id. Catil. 2. c. 4.* Quod enim mali, aut sceleris fingi, aut excogitari potest, quod non ille conceperit? *Id. 3. Verr. c. 4.* Homo tot, tantis, tam nefariis sceleribus coopertus. *Id. de Harusp. resp. cap. 3. a med.* Devincire se scelere. *Id. Verr. 6. c. 32.* se obstringere. *Id. pro Flacc. c. 17. ad fin.* se alligare. *Id. pro Sext. c. 50.* adstringi. & *cap. 27.* Edere scelus in aliquo. *Id. 2. de Orat. c. 52.* nefarium facere. *Id. Phil. 11. c. 2. a med.* suscipere. & *pro Cluent. c. 68. sub fin.* perficere. *Id. 3. Verr. c. 4.* & *6. Verr. c. 32. sub fin.* in se concipere. *Id. 7. Attic. ep. 11.* moliri. *Id. 2. Catil. c. 1.* anhelare. *Id. Attic. l. 9. ep. 10. ante med.* & *lib. 1. ad Q. Fr. ep. 3. post med.* admittere. *Id. de Harusp. resp. c. 16. sub fin.* Scelere contaminare nomen populi R. & *cap. 3.* violare deos immortales. *Id. pro Cluent. c. 66.* Infestum scelus & immane. *Id. de Amic. cap. 8. a med.* detestabile. *Quintil. l. 8. c. 6. circa med.* abominandum. *Petron. in Satyr. c. 17.* inexpiabile. *Senec. in Med. v. 979.* horridum. & *in Agam. v. 983.* infandum. & *in Troad. v. 1057.* ferum & triste. ¶ Et præsertim quod religioni & pietati opponitur. *Cic. Catil. 2. c. 11.* Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc fides, illinc fraudatio: hinc pietas, illinc scelus, &c. ¶ Ut Furor, Discordia, Luctus, Metus & hu-

hujusmodi tristia Inferorum numina sunt, apud *Virgil. 6. Æn. v. 275.* iisu & Scelus. *Senec. in Herc. Fur. v. 95.* imo Ditis a regno extraham Quidquid relictum est. veniat invisum Scelus, suumque lambens sanguinem Impietas ferox. ¶ De vi nocendi in bestiis, & rebus inanimis, *Plin. l. 29. c. 4. ante med.* Inter omnia venenata salamandræ scelus maximum est. cetera enim singulos feriunt: salamandra populos pariter, &c. *Id. l. 25. c. 3.* Nec bestiarum solum ad nocendum scelera sunt, sed interim aquarum quoque ac locorum. ¶ Scelera Naturæ *Id. l. 2. c. 13.* appellat terræ motus, incendia, inundationes, & hujusmodi. ¶ Metaleptice *scelus* est pœna, supplicium. *Virg. 7. Æn. v. 307.* Quod scelus aut Lapithis tantum, aut Calydone merente? & *lib. 2. v. 229.* & scelus expendisse merentem Laocoonta ferunt. ¶ Item infelicitas, infortunium, *disgrazia, miseria, sciagura*. *Plaut. Capt. 3. 5. 104.* Major filius potius est hostium. quod hoc est scelus! *Terent. Eun. 2. 3. 32.* Nec quemquam esse hominem arbitror, cui magis bonæ felicitates omnes adversæ sient. *Par.* quid hoc est sceleris? V. *Sceleratus*. ¶ Metonymice est homo sceleratus. *Terent. Andr. 3. 5. 1.* Ubi illic est scelus, qui me perdidit? *Plaut. Bacch. 5. 2. 57.* Abin' a me, scelus? *h. e.* scelesta mulier. & *5. 1. 9.* Is me scelus usque attondit dolis doctis indoctum. *Id. Pers. 4. 9. 6.* Ego pol te faciam, scelus, ta quoque etiam ipsum ut lamentere. & *2. 2. 20.* Scelus tu pueri es. & *Truculent. 2. 7. 60.* Etiam, scelus viri, minitare? ¶ *Scelera non habent consilium*, proverb. apud *Quintil. l. 7. c. 2.* *h. e.* ratione carent: impetu fiunt, & absque sententia.

SCEMA. V. *Schema*.

SCENA, & Scæna, æ, f. *frascata, coperto fatto di rami e frasche*, σκηνή, umbraculum, camera ex arborum ramis ac frondibus, sive e natura, sive ab arte fit: a voce Græca allata, quæ tabernaculum, tentorium significat: hæc autem ἀπὸ τῆς σκιᾶς, umbra, ut docet Servius ad illud *Virg. 1. Æn. v. 168.* tum silvis scena coruscis Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbra. ¶ Sub hujusmodi umbraculis Attica juventus, cum adhuc dispersi per agros habitarent, carmina quædam incondita decantare solebant, fabulasque suo more agere: postea in urbem redacta scenam eo secum transtulit, in qua vel frondibus, vel ex tabulis compacta, histriones agendis fabulis exercebantur. Ab Atticis ad Romanos & res & nomen transiit: diciturque *scena* pars theatri proxima proscenio, illo superior, in qua histriones & mimi ludicrum populo spectaculum præbent. Paulo latius definit *Labeo* apud *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 2. sub fin.* Ait prætor, Qui in scenam prodierit. Scena est, ut Labeo definit, quæ ludorum faciendorum causa quolibet loco, ubi quis consistat, moveaturque, spectaculum sui præbiturus, posita sit, in publico, privatove, vel in vico: quo tamen loco passim homines spectaculi causa admittat. *Vitruv. l. 5. c. 7. ad fin.* Ipsæ scenæ suas habeant rationes explicatas, ita uti mediæ valvæ ornatus habeant aulæ regiæ, dextra ac sinistra hospitalia. Secundum ea spatia tres sint species ornationis, quæ, cum aut fabularum mutationes sunt futuræ, seu deorum adventus cum tonitribus repentinis, versentur, mutentque speciem ornationis in fronte. *Id. ibid. c. 8.* Genera sunt scenarum tria, Tragicum, Comicum, Satyricum. V. *Satyricus*. Alia ratione dividitur scena in versilem, aut ductilem. *Servius* ad illud *Virg. 3. Georg. v. 24.* Vel scena ut versis discedat frontibus: Versilis tunc erat, cum subito tota machinis quibusdam convertebatur, & aliam picturæ faciem ostendebat: Ductilis tunc, cum, tractis tabulatis hac atque illac, species picturæ nudabatur interior. *Virg. 1. Æn. v. 431.* hic alta theatris Fundamenta locant alii, immanesque columnas Rupibus excidunt, scenis decora alta futuris. *h. e.* scenis Tragicis. *Id. 4. Æn. v. 471.* Aut Agamemnonius scenis agitatus Orestes. *h. e.* celebratus in Tragœdiis. *Plin. l. 4. ep. 25.* Ludibria scena & pulpito digna. *h. e.* quæ histriones decent. *Gell. sub fin. l. 17.* Plautus poeta in scena floruit. *scil.* fabulis scribendis, quæ in scena agerentur. *Cic. 3. de nat. Deor. cap. 27.* Nec vero scena solum referta est his sceleribus, sed multo vita communis pæne majoribus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 59.* Laterum inflexio fortis ac virilis, non ab scena & histrionibus, sed ab armis, aut etiam a palæstra. *Id. 3. de Orat. c. 57. a med.* Soleo mirari eorum impudentiam, qui agunt in scena gestum, spectante Roscio. *Id. ad Brut. ep. 9.* Ac mihi tum officio solum erat & naturæ, tibi nunc populo & scenæ, ut dicitur serviendum est. *agli occhi di tutti*. Proverb. in eos, quorum vita & actiones in omnium oculis sunt. Contrarium est illud *Horat. l. 2. sat. 1. v. 71.* ubi se a vulgo & scena in secreta remorant. *h. e.* a turba & publico se subduxerant. ¶ Scenam ædilibus prætoribusque præbendam Censores locaverunt. *Liv. l. 41. c. 27. h. e.* Censores scenam faciendam locarunt, quæ inserviret Ædilibus & Prætoribus scenicos ludos facientibus. Scena in theatris non semper eadem, sed alia aliis temporibus, & alio ornatu ac materia fuit. Marmoream in una parte, mediam vitream, summam e tabulis inauratis fecit M. Scaurus: admirabili pictura ornatam Claudius Pulcher: argenteam C. Antonius: ex auro Q. Catulus, &c. ut est apud *Plin. l. 33. c. 3. a med. lib. 35. c. 4.* & *lib. 36. c. 15. a med.* & *Valer. Max. l. 2. c. 4. n. 6.* quia, crescentibus opibus, religionem quoque ludorum secuta luxuria est. Censores, de quibus loquimur, ex pecunia publica scenam faciendam curarunt, quæ digna esset populo R. ut levarent onus sumptuum Ædilibus & Prætoribus nondum per ea tempora tam locupletibus, ut publicæ magnificentiæ sufficerent. ¶ *Reduci in scenam* dicebantur histriones, mimique, cum ab eo, qui ludos edebat, pretio, auctoritate, aut gratia adducebantur, ut in scenam ad agendum prodirent: *reduci*, cum postquam sui spectaculum aliquamdiu præbuerant, aliquanto intervallo reverti jubebantur. *Plin. l. 7. c. 48. a med.* Galeria Copiola reducta est in scenam C. Poppæo, Q. Sulpicio Coss. annum centesimum quartum agens, quæ producta fuerat tyrocinio a M. Pomponio Ædili pleb. ante annos nonaginta unum. ¶ Scena translate est apparatus, species, ostentatio cujuspiam rei, quæ in oculis omnium geritur. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 11. a med.* Scena rei totius hæc: Pompejus tanquam Cæsarem non impugnat, &c. *Petron. in Satyr. c. 117.* Et ne quid scenæ deesset, quotiescumque aliquem nostrum vocare tentasset, alium pro alio vocaret, ut, &c. *Tacit. Ann. 14. c. 7. ad fin.* Scenam criminis parare. *Apul. l. 8.* Omnemque scenam sceleris illuminat. & *ibid.* Scena feralium nuptiarum. ¶ *Minore scena* aliquid agere, minore apparatu & ostentatione. *Sueton. in Calig. c. 15.* ¶ *Afferre aliquid in scenam*, proverb. apud *Cicer. 3. de Orat. c. 40.* quasi in theatrum, & notitiam omnium ferre, *mettere in campo*. ¶ Multi scribunt *scena*, auctoresque habent Pandectes Florentinas, plurimos lapides (inter quos Cenotaphium Pisanum C. Cæsaris Augusti ævo inscriptum) & doctissimos viros *Varron. Priscian. l. 6. pag. 561. Putsch.* & alios apud *Dausqu.* Sius diphthongo malunt *Jul. Scalig. Manut. Cellar.* & alii: & ita antiquis *Albinus* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 5.* His adstipulatur ratio, quia Græca est vox σκηνή, ut dictum est: item veteres libri a *Maurino* visi, & unus & alter litteratus lapis apud *Reines. class. 2. n. 30.* & *89.* Prior scribendi ratio consuetudine nititur illorum temporum, altera ratione: idemque dic de voce *sceptrum*, quod ratione sine diphthongo σκῆπτρον; consuetudine tunc obtinente *sceptrum* scriptum fuit. *Varro loc. cit.* neutrum reprehendit. utramlibet ergo sequi possumus. ¶ *Scenai* pro *scenæ* est *Lucretii l. 4. v. 77.* ¶ Denique *scenam* per syncopen pro *sacenam*, genus cultri fuisse, manifestum est, inquit *Festus*, sed utrum securis, an dolabra sit, ambigitur: quam Cincius in libro, qui est de verbis priscis, dolabram ait esse Pontificiam. Livius in Lydio: Corruit quasi ictus scena haud multo secus. Hæc *Festus*.

SCENALIS, le, idem ac scenicus. *Lucret. l. 4. v. 77.* & omnem Scenalem speciem patrum, matrumque deorumque Inficiunt. *h. e.* colorant omnem ornatum, & cultum scenæ. Plerique omnes *leg. scenai*.

SCENARIUS, a, um, scenicus. *Ammian. l. 28. c. 4. ad fin.* (*al. c. 26.*) Scenarii artifices. *Inscript.* apud *Murator. pag. 948. n. 4.* P. Cornelius P. L. Philomusus pictor scenarius.

SCENATICUS, a, um, scenicus. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 822.* Ut comici nitidi scenatici.

SCENATILIS, le, idem ac scenicus. *Varr.* apud *Non. cap. 2. n. 822.* Si te pigeat hic modi scenatilis.

SCENICE, adverb. *scenicamente, comicale*, more scenæ. *Quintil. l. 6. c. 1. a med.* Facere aliquid scenice.

SCENICUS, & Scænicus, a, um, *di scena, teatrale, comico*, σκηνικός, ad scenam pertinens, comicus, histrionalis, theatralis. *Cic. pro Arch. c. 5.* Artifices scenici. *Id. 3. de Orat. c. 8.* Res forenses scenica prope venustate tractare. *Ovid. 2. Trist. v. 514.* Scenica adulteria. *h. e.* quæ per fabulas in scenis enarrantur. *Quintil. l. 6. c. 1. ante med.* Scenici actores. *Id. l. 11. c. 3. ante med.* Scenica modulatio. *Id. l. 6. c. 3. ante med.* Dicacitas scurrilis & scenica. *Suet. in Ner. c. 53.* Scenicæ coronæ. *h. e.* quæ dantur vincentibus in scena. *Id. in Aug. c. 43.* Scenicæ & gladiatoriæ operæ. *Id. in Ner. cap. 44.* Scenica organa. *h. e.* instrumenta musica, quibus in scena utebantur, ut tibiæ, scabella, &c. ¶ *Scenici ludi* sunt, qui in theatro fiunt, ad differentiam aliorum, qui alibi, ut in Circo, &c. Hujusmodi erant Fabulæ, Mimi, exodia, saltationes ad tibicinis modos, & alia, quæ in scena exhibebantur. Horum originem, & causas, & progressus tradit *Liv. l. 7. c. 2.* Aliquando extra theatrum eos Augustus fecit, vicatim a pluribus scenis, ut apud *Sueton. c. 43.* legitur. *Liv. l. 31. c. 4.* Ludi Romani scenici eo anno magnifice apparateque facti. *Id. l. 34. c. 54.* Megalesia ludos scenicos C. Atilius Serranus, L. Scribonius Libo ædiles curules primi fecerunt. *h. e.* Megalesia, quæ jam ante celebrabantur, primi per ludos scenicos celebrarunt. ¶ *Scenicus*, imaginarius, fictus. *Flor. l. 2. c. 14.* Populus R. invictus a veris regibus; ab illo imaginario & scenico rege superatur. *de scena*, de Andrisco loquitur, qui se Philippum mentitus Macedoniæ regnum invaserat. ¶ *Scenicus* absolute est histrio, actor, *commediante*. *Cic. 1. Offic. c. 31. a med.* Ne scenici plus, quam nos videantur habere prudentiæ. *Sueton. in Ner. c. 42. extr.* Cuidam scenico placenti nuntium misit, abuti eum occupationibus suis. *Id. in Tiber. c. 34.* Ludorum ac munerum impensas corripuit, mercedibus scenicorum recisis. Adde *Justin. l. 11. c. 10.* & *Tacit. 15. Ann. cap. 59.* ubi Nero per contumeliam *scenicus* dicitur. ¶ De scriptione V. in *Scena*.

SCENOGRAPHIA. V. *Sciagraphia*.

SCENSAS antiqui dicebant, quæ nunc cœnas: quæ autem nunc prandia, pro cœnis habebant, & pro cœnis vesperna appellabant. *Festus*. Ubi *Scaliger* mallet legi *cesnas*: unde *silicernium*, postea *silicernium*: Alii *scæsnas*.

SCEPTICI. V. *Pyrrho*.

SCEPTOS, i, σκηπτός, procella: a σκήπτω, magno impetu decido. *Apul. de Mundo.* Sceptos generale omnibus, quæ de nubibus cadunt, nomen est.

SCEPTRIFER, &

SCEPTRIGER, a, um, *chi porta scettro*, σκηπτροφόρος, qui sceptrum gerit. *Ovid. 6. Fast. v. 480.* Sceptriferæ manus. *Stat. 11. Theb. v. 636.* Ensem sceptriferi spolium lacrymabile Lajl. *Sil. l. 16. v. 245.* Sceptrigero cum rege pari sub honore residunt. *Senec. in Med. v. 59.* Sceptriferi Tonantes. *h. e.* Jupiter, & Juno.

SCEPTRUM, tri, n. *bastone, verga, scettro*, σκῆπτρον, virga, baculus, hasta, scipio: a σκήπτεσθαι, inniti, incumbere: & speciatim sci-

scipio, quo utuntur reges. *Virg. 12. Æn. v. 208.* Sceptrum hoc in silvis imo de stirpe recisum Matre caret, posuitque comas & brachia ferro. *Justin. l. 43. c. 3.* Per ea adhuc tempora (*sub Romulo*) reges hastas pro diademate habebant, quas Græci sceptra dixere. *Cic. pro Sext. cap. 57.* Rex sedens cum purpura & sceptro, & illis insignibus regiis. *Sueton. in Aug. c. 94. ante med.* Cum fulmine & sceptro, exuviisque Jovis. *Ovid. 7. Met. v. 103.* rex sceptro insignis eburno. *& vers. 506.* Æacus, in capulo sceptri nitente sinistra, Ne petite auxilium, sed sumite, dixit, Athenæ. ¶ Sceptrum Augusti, apud *Sueton. in Galb. c. 1.* non est sceptrum regale, quia illis temporibus a regiis insignibus maxime abhorrebant, regiam licet potestatem affectarent: sed hasta imperatoria, vel scipio eburneus cum aquila, qualem triumphantes gestabant, etiam stante republ. & consules sub imperatoribus (V. *Scipio*) & in triumphalibus statuis effingebatur, *il baston di comando*. *Juvenal. sat. 10. v. 43.* Da nunc & volucrem, sceptro quæ surgit eburno. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v. 205.* Ut sceptrum gessere manu. ¶ Sceptra, & personas histrionum (h. e. quibus utebantur agentes regem) unionibus ornabat Nero, teste *Plin. l. 37. c. 2.* ¶ Metonymice est regnum, *regno*. *Virg. 1. Æn. v. 257.* sic nos in sceptra reponis? *& Æn. 10. v. 852.* pulsus solio sceptrisque paternis. *Ovid. 4. Fast. v. 197.* optime regum A nato sceptris excutiere tuis. *Virg. 9. Æn. v. 9.* Sceptra Palatini sedemque petit Evandri. ¶ In illo *Ovid. 2. Amor. el. 18. v. 13.* Sceptra tamen sumpsi: curaque Tragœdia nostra Crevit: *sceptra sumere* est regum gesta, quæ Tragici carminis materia sunt, versibus persequi. Hinc apud *eund. ibid. l. 3. el. 1. v. 13.* fingitur Tragœdia læva manu sceptrum regale tenens. *& vers. 63.* Altera me sceptro decoras, altoque cothurno. ¶ Sceptra pædagogorum *Martiali l. 10. epigr. 62.* sunt ferulæ tristes. ¶ Est etiam *sceptrum* nomen aspalathi arboris. *Plin. l. 12. c. 24.*

SCEPTUCHUS, i, m. σκηπτοῦχος, sceptrum tenens, rex, σκῆπτρον ἔχων. *Tacit. 6. Ann. c. 33.* Pharasmanes adjungere Albanos, accipere Sarmatas: quorum sceptuchi, utrinque donis acceptis, more gentico diversa induere.

SCHASTERIA. V. *Castoria*.

SCHEDA, æ, f. σχίδη, philyra, plagula, membrana tenuis ex papyri libro, ex qua charta fit: a σχίζω, findo. *Plin. l. 13. c. 12.* Primo supina tabula scheda adlinitur longitudine papyri, quæ potuit esse, resegminibus utrinque amputatis: transversa postea crates peragit. ¶ Accipitur & pro pagella, tabella, chartæ folio singulari, & cum aliis non compacto: cujusmodi est, in quo scribimus, si quid ex tempore in mentem venit, *foglio, e mezzo foglio di carta, cartella, cedolone, pagina*. *Cic. sub fin. ep. ult. l. 2. ad Attic.* Pætus mihi libros eos donavit, &c. Emittere, ut scheda nequa deperear. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) ad fin.* Nam qui omnes, etiam indignas lectione, schedas excussit, anilibus quoque fabulis accommodare operam potest. *Martial. l. 4. epigr. ult.* Ohe jam satis est, ohe libelle! Jam pervenimus usque ad umbilicos. Tu procedere adhuc, & ire quæris, Nec summa potes in scheda teneri. ¶ In verbis *Cicer.* al. leg. *scida* eod. sensu: & a *scindo* deducunt: vel etiam a σχίζω, sed adspiratione extrita. *Charis. l. 1. pag. 82. Putsch.*

SCHEDIOS, a, um, *fatto in fretta, all'improvviso*, σχέδιος, extemporalis, subito factus, inelaboratus, subitarius. vox Græca a σχεδὸν, prope, quia quæ subito fiunt, prope & statim existunt. Hinc *schedia* (subintellige *navis*, σχεδία ναῦς) genus navigii inconditum, trabibus tantum inter se connexis factum, quo mercimonia circumferunt post amissam navem. Ita *Festus*. *Ulpian. Dig. lib. 14. tit. 1. leg. 1. ante med.* Navem accipere debemus sive marinam, sive in aliquo stagno naviget, sive schedia sit. ¶ *Schedia*, poemata & versus inelaborati, & non satis perfecti: *schediasma*, opus inconditum & impolitum. *Festus*. *Gloss. vet.* Σχέδιον, ex tempore dictum. *Auson. in præfat. ad Edyll. 7. de Bissula*. Bissula in hoc schedio cantabitur, aut Erasinus. *Petron. in Satyr. c. 4. extr.* Ne me putes improbasse schedium Lucilianæ improbitatis. *h. e.* satyram Lucilii, qua ut lacter secuit Urbem, in hora sæpe ducentos versus fundens. *Sidon. l. 8. ep. 3.* Apollonii Pythagorici vitam, ut Tascius Victorianus a Nichomachi schedio exscripsit, misi.

SCHEDULA, æ, f. *cartuccella, cedola, polizzetta*, σχέδιον, parva scheda. *Cic. l. 15. Fam. ep. 16.* Hæc te tertia jam epistola ante oppressit, quam tu schedulam, aut literam. *Hieronym. l. 3. in Rufin. c. 2.* Falsitatem schedularum in sancto viro non suscipio.

SCHEMA, atis, n. & Schema, æ, f. *veste, abito, figura*, σχῆμα, & σχέσις, vestis, habitus: a σχῶ pro ἔχω, habeo. *Plaut. Amph. prol. v. 116.* Ne hunc ornatum vos meum admiremini, quod ego huc processi sic cum servili schema. *Id. Pers. 4. 2. 2.* Theatrum lepida condecorat schema. (Ita leg. *Priscian. l. 6 pag. 679.* alii aliter. Subdit vero, Veteres sæpe hæc nomina neutra Græcæ terminationis feminine extulisse, & *dogmam, diadematam, syrmam, glaucomam* dixisse.) *Nev.* apud *Non. c. 3. n. 206.* Pergite thyrsigeræ Bacchæ modo Bacchico cum schemate. ¶ Item species, figura, gestus, *moda, atteggiamento, forme*. *Sueton. in Tiber. c. 43.* Ne cui in opera edenda exemplar imperatæ schemæ deesset. *Cæcil.* apud *Priscian. loc. cit.* Filius in me incedit satis hilari schema. *Vitruv. initio præfat. l. 6.* Aristippus philosophus, naufragio cum ejectus ad Rhodiensium litus, animadvertisset Geometrica schemata descripta, exclamavisse dicitur: bene speremus, hominum enim vestigia video. ¶ Item figura dicendi apud Rhetores: quia est veluti habitus, & ornatus, & conformatio orationis. *Cic. in Bruto, c. 37. extr.* Σχήματα quæ vocant Græci, ea maxime ornant oratorem: eaque non tam in verbis pingendis habent pondus, quam in illuminandis sententiis. *Quintil. l. 9. c. 1.* Intuendum est, quid accipere debeamus figuram. Nam duobus modis dicitur: uno, qualiscumque forma sententiæ, sicut in corporibus, in quibus, quoquo modo sunt composita, utique habitus est aliquis: altero, quod proprie schema dicitur, in sensu vel sermone aliqua a vulgari & simplici specie cum ratione mutatio. *Martial. l. 3. epigr. 68.* Schemate nec dubio, sed aperte nominat illam. *h. e.* non tecte & per figuram, sed verbis propriis apertisque. *Petron. in Satyr. c. 126.* frigidum schema. *& in fragm. Tragur. c. 44. Burmen.* Schemas loqui. *parlar figuratamente*. ¶ Præterea *schemata* appellantur, quæ præsertim a Poetis, contra legem loquendi dicuntur in carmine. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) a med.* Quædam & faciem solœcismi habent, & dici vitiosa non possunt; ut Tragœdia Thyestes, & Ludi Floralia: quamquam hæc sequenti tempore interciderunt, numquam aliter a Veteribus dicta. Schemata igitur nominabuntur, frequentiora quidem apud Poetas, sed oratoribus quoque permissa, &c. Hæc *Quintil.* Adde *Charis. inst. l. 4.* & *Diomed. l. 2. pag. 446. & 449. Putsch.* V. *Metaplasmus*. ¶ Est etiam peculiaris appellatio figuræ cujusdam oratoriæ, quæ & *emphasis*, & *figura* dici potest. V. *Figura* in fine. *Quintil. l. 9. c. 2. a med.* Jam ad id genus, quod & frequentissimum est, & exspectari maxime credo, veniendum est: in quo per quandam suspicionem, quod non dicimus, accipi volumus: non utique contrarium, ut in εἰρωνείᾳ, sed aliud latens, & auditori quasi inveniendum: quod jam fere solum schema a nostris vocatur, & unde controversiæ figuratæ dicuntur. Ejus triplex usus est: unus, si dicere palam parum tutum est: alter, si non decet: tertius, qui venustatis modo gratia adhibetur, & ipsa novitate ac varietate magis, quam si relatio sit recta, delectat. ¶ Controversiæ, quæ hac figura scribuntur, *figuratæ* (V. *Figuratus*) & *schematicæ* appellantur. *Senec. in fin. proœm. l. 2. controversiar.* Schemata negabat decoris causa inventa, sed subsidii, ut quod palam aures offensurum esset, si palam diceretur, id oblique & furtim subreperet. ¶ In dat. & ablat. plur. & *schematibus* habet, & magis Latine *schematis*. *Lamprid. in Heliogab. c. 19.* Vasa schematibus libidinosissimis inquinata. *Piso.* apud *Charis. l. 1. pag. 38. Putsch. de Varrone*. Quam maxime vitiat Græco Græce dixit, ut nec schematis quidem dicat, sed schemasin. Sic *emblematis* dixere, & *poematis*. V. *Poema* in fin. ¶ Sunt qui scrib. *scema*, præsertim apud *Petron.* & *Apul.* non uno in loco, ut *scede*, aut *sceda* pro *scheda*, &c.

SCHEMATISMUS, i, m. σχηματισμός, *parlar figurato*, ratio loquendi per schemata, & figuras: Græca vox. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.) ad fin.* V. *Metaplasmus*, & vocem præced.

SCHIDIÆ, arum, f. *scheggie*, σχίδια, fragmenta ligni, aut marmoris, quæ fabri cædendo, aut sculpendo dejiciunt: a σχίζω, findo. *Vitruv. l. 2. c. 1. ante med.* Intervallaque, quæ relinquuntur propter crassitudinem materiæ, schidiis & luto obstruunt. *Id. l. 7. c. 10.* Sarmenta aut tædæ schidiæ comburuntur.

SCHISMA, atis, n. *scisma*, σχίσμα, scissura: & translate dissensio, discordia: a σχίζω, scindo, findo, divido. *Tertull. de præscription. advers. hæret. c. 5.* Apostolus dissensiones & schismata increpat. Adde *Prudent.* περὶ στεφ. *4. v. 30.*

SCHISMATICUS, a, um, *scismatico*, σχισματικός, dissentiens, & dissentientibus adhærens. *Augustin. de quæst. XVII. in Matth. quæst. 11.* Schismaticos non fides diversa facit, sed communionis disrupta societas.

SCHISTOS, σχιστός, adject. Græcum, quod fissilem, & scissilem significat: a σχίζω, findo, divido. Schistos lapis, σχιστὸς λίθος, genus lapidis hæmatitæ similis, sic dictus est, quia si frangatur in minutissima schidia abit. *Plin. l. 36. c. ult. ante med. l. 33. c. 4. sub fin. & lib. 36. c. 20.* ¶ Schistum lac, σχιστὸν γάλα, lac a sero divisum. Fit autem hoc modo. Fictili novo fervet caprinum maxime, ramisque ficulneis recentibus miscetur, additis totidem cyathis mulsi, quod sint heminæ lactis. Cum fervet, ne circumfundatur, præstat cyathus argenteus cum frigida aqua demissus, ita ne quid infundat: ablatum deinde igni refrigeratione dividitur, & discedit serum a lacte. *Plin. l. 28. c. 9.* ¶ Schistum alumen, σχιστὴ στυπτηρία, genus aluminis fissilis, & in capillamenta quædam canescentia dehiscentis. *Id. l. 31. c. 7. & lib. 35. c. 15. a med.* ¶ Schista cæpa, σχιστὸν κρόμμυον, inter cæparum genera enumeratur a *Plin. l. 19. c. 6.* Ram, inquit, hieme cum coma sua relinquunt, vere folia detrahunt, & alia subnascuntur iisdem divisuris: unde & nomen. ¶ Schista uva. V. *Scissa*.

SCHŒNEIS, idis, f. Σχοινηΐς, patron. Atalanta Schœnei filia. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 263.* Ut tulit Hippomenes Schœneida, præmia cursus. Adde *Amor. l. 1. el. 7. v. 13.*

SCHŒNEIUS, a, um, adject. a Schœneo Arcadiæ rege, patre Atalantæ, ut Schœneia virgo, *Ovid. 2. Trist. v. 399.* & Schœneia, absolute, *lib. 10. Metam. v. 609.*

SCHŒNICULAS, inquit *Festus*, appellare videtur meretrices Plautus, propter usum unguenti schœni, quod est pessimi generis. Itaque dixit: Diobolares, schœniculæ, miraculæ, cum extritis (*al.* extortis) talis, cum todellis crusculis (*al.* crocotilis crusculis.) Idem (*Pœn. 1. 2. 54.*) Prosedas, pistorum amicas, reliquias alicarias, miseras, schœno delibutas, servilicolas (*al.* servulicolas sordidas.) *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Diobolares, schœniculæ, miraculæ. Diobolares, a binis obolis: schœniculæ, ab schœno, nugatorio unguento.

SCHŒNIS, idis, f. eadem quæ Schœneis. *Sidon. carm. & vers. 14.* insequentem Pallens Hippomenes ad ima metæ Tardat Schœnida ter cadente pomo.

SCHŒNOBATES, æ, m. *che camminò sulla corda*, σχοινοβάτης, funambulus,

bulus, qui per funes ludendo graditur: a σχοῖνος, funis, & βαίνω, eo, incedo. *Juvenal. sat. 3. v. 77.* Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia novit.

SCHŒNOBATICUS, a, um, σχοινοβατικὸς, ad schœnobaten pertinens, ut Ars schœnobatica, exercitium funambulorum. *Cal. ad Cicer. l. 8. sub fin. ep. 1.* Ego qui scirem, Q. Pompejum Bauli schœnobaticam facere, & usque eo, ut ego misererer ejus esuriei. Plerique tamen rectius leg. *embaeneticam*.

SCHŒNUM, i, n. & Schœnus, i, m. σχοῖνος, juncus; frutex, cujus varia genera sunt, apud *Plin. l. 21. c. 18.* inter quæ odorati usus est vinis condiendis, & cuidam viliori unguento faciendo. *Cato R. R. c. 105.* Schœnum & calamum in doliure infundito, ut odoratum fiet. *Colum. l. 12. c. 20.* Odores vino fere apti sunt, qui cum defruto coquuntur, iris, fœnum Græcum, schœnum. Adde *cap. 51.* ¶ De unguento V. in *Schœniculus*. ¶ Item *schœnus* est funis, vel nassa a junco. *Plaut. Rud. 2. 1. 5.* Hice schœni, atque hi arundines sunt nobis quæstu & cultu. Al. leg. *hami*. ¶ Item mensura itinerum apud Persas, & Ægyptios, quatuor aut quinque millia continens. *Plin. l. 6. c. 26. ad fin.* Persæ schœnos & parasangas, alii alia mensura, determinant. *Id. l. 12. c. 14.* Schœnus patet, Eratosthenis ratione, stadia quadraginta, hoc est passuum quinque millibus: aliqui trigintaduo stadia singulis schœnis dedere. Adde *l. 5. c. 10.* Hinc *trischœnus*, τρίσχοινος, tres schœnos continens. *Plin. l. 5. c. 24.* Euphrates Arabiam, & Comagenem disterminat trischœni mensura.

SCHOLA, æ, f. *scuola*, διατριβή, γυμνάσιον, σχολή, locus, in quo liberalibus studiis sub magistro operam damus, ludus litterarius, gymnasium: a σχολὴ, otium. *Festus:* Scholæ dictæ sunt non ab otio ac vacatione omni, sed quod, ceteris rebus omissis, vacare liberalibus studiis pueri debent. *Auson. Edyll. 4. v. 6.* Graja schola nomine dicta est, Justa laboriferis tribuantur ut otia Musis. *Cic. 2. Offic. in fin.* Sed de toto hoc genere commodius a quibusdam ad medium Janum sedentibus, quam ab ullis philosophis ulla in schola disputatur. *Id. 2. de Orat. c. 7.* Hominem eruditis de schola atque a magistro, & Græcis litteris eruditum. *Id. in Pison. c. 25.* Homo politus e schola. *Martial. l. 3. epigr. 20.* An otiosus in schola poetarum Lepore tinctos Attico sales narrat? *Sueton. de Gram. c. 16.* Scholam aperire. *aprire scuola*, magistri munus suscipere. *& cap. 6. & 18.* dimittere. *h. e.* munus docendi deponere. *Plin. l. 26. c. 2.* Sedere in scholis auditorum operatos, gratius erat. *Valer. Max. l. 2. c. 8. n. 17.* scholam edere. ¶ Metonymice est ipsa disputatio & doctrina, quæ in schola fit, & explicatur. *Cic. initio l. 2. de Fin.* Ne me tanquam philosophum putetis scholam vobis aliquam explicaturum. *Id. 2. Tuscul. c. 4.* Scholas Græcorum more habere. *& ibid. c. med.* Itaque dierum quinque scholas, ut Græci appellant, in totidem libros contuli. ¶ Item ipsi discipuli, & sectæ addiscentium. *Cic. 1. de Orat. c. 13* Clamabunt omnia gymnasia, atque omnes philosophorum scholæ, sua hæc esse omnia propria. *Plin. l. 29. c. 1.* Dissederunt hæ duo scholæ: & omnes eas damnavit Herophilus. *Id. l. 14. c. 7.* Excolevit & protropon, quod Italici proœmium fecerant Asclepiadis scholæ. ¶ Quam memoret *Id. l. 35. c. 10. ad fin. & lib. 36. c. 5. ante med.* Scholam in Octaviæ porticibus, fuit statio quædam instar ludi litterarii, ubi conveniebant philosophi, & eruditi homines disputandi & colloquendi causa. ¶ In balneis *schola* fuit locus, puta spatiosi margines, aut porticus circa labrum, ut conjicit *Hieron. Mercurial. l. 1. art. gymnast. c. 10. ante med.* ubi otiosi consistebant exspectantes, dum alii lavarent, qui priores locum occupaverant. *Vitruv. l. 5. c. 10. ad fin.* Magnitudines balnearum sint ita compositæ: quanta longitudo fuerit, tertia dempta, latitudo sit, præter scholam labri & alvei. Scholas autem labrorum ita fieri oportet spatiosas, ut cum priores occupaverint loca, circumspectantes reliqui stare possint. ¶ Dictæ sunt etiam *Scholæ* corpora sive ordines varii generis hominum, uni eidemque officio addictorum, ut Scholæ Agentium in rebus, domesticorum, militum in Palatio apparentium, quæstorum, &c. *Impp. Arcad. Honor. & Theodos. lib. 12. Cod. tit. 20. leg. 20.* Nullus de Schola agentium in rebus de cetero locum mortui conetur invadere. *Impp. Theodos. & Valentinian. ibid. tit. 17. leg. 2.* Primicerius domesticorum, & protectorum utriusque scholæ. *Ammian. l. 14. c. 7. (al. 22.)* Scholæ palatinæ & protectorum. *Coripp. l. 3. v. 158.* Acciti proceres omnes, schola cuncta Palati Jussa suis adstare locis. *Justinian. lib. 4. Cod. tit. 65. leg. ult.* Milites appellamus tam eos, qui sub excelsis magistris militum tolerare noscuntur militiam, quam qui undecim devotissimis Scholis taxati sunt. *Inscript. apud Gruter. pag. 169. n. 7* Schola speculatorum legionum I. & II. adjutricum, piarum, fidelium, &c. ¶ Eodem nomine appellata sunt ædificia, ubi ejusmodi corpora conveniebant. *Inscript. apud Gruter. pag. 170. n. 3.* C. Avilius Licinius curator Scholarum de suo fecit. Bebryx Aug. L. Drusianus, A. Fabius Xanthus Cur. Scribis, Librariis, & Præconibus Æd. Cur. Scholam ab inchoato refecerunt, marmoribus ornaverunt, &c. Adde *pag. 169. n. 5. & Reines. class. 1. n. 273.* Huc pertinent Schola Quæstorum (de qua videtur esse Inscriptio modo allata) & Schola Galli, & Capulatorum, quæ fuerunt in tertia regione Urbis, ut est apud *Sex. Ruf. & P. Victor.* Schola Galli nomen habuisse videtur ab eo, qui exstruxit: Capulatorum, ab distributoribus olei, quod publice Romam quotannis advehebatur. V. *Olle*, & *Vales. ad Ammian. loc. sup. cit.*

SCHOLARIS, re, *di scuola*, ad scholam pertinens. *Marcian. Capell. sub fin. l. 3.* Scholaria inchoamenta. *Hieronym. ep. 125. ad Damas. quæst. 2.* Scholaris declamatio. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 18. leg. 1. & lib. 12. Cod. Justin. tit. 38. leg. 14. & rursus lib. 7. Cod. Theodos. tit. 4. leg. antepenult.* appellant *scholares* militer cohortium ad custodiam sacri Palatii deputatarum. *Sulpic. Sever. de vita S. Martini c. 2.* Inter scholares alas sub Constantino militavit. V. *Schola*. *Prudent. περὶ στεφ. 10. de S. Cassiano, v. 16.* Scholare murmur.

SCHOLASTICUS, a, um, *di scuola*, *scolastico*, *rettorico*, *oratorio*, ἀναγνωστικός, ad scholam pertinens: & præcipue ad oratorias declamationes, & eloquentiæ studium. *Quintil. l. 11. c. 1. post med.* Scholastica materia. *h. e.* de qua disputatur in scholis. *Gell. l. 15. c. 1.* Scholasticæ declamationes. *Auctor dial. de Orat. c. 14. in fin.* controversiæ. *Quintil. l. 7. c. 1. ante med.* Nam quædam re scholasticis ponuntur ad conjungendam modo actæ rei seriem. *Plin. l. 2. ep. 20. a med.* Sufficiunt duæ fabulæ, an scholastica lege tertiam poscis? *h. e.* lege & more otiosorum hominum aliam insuper poscis. *Id. l. 9. ep. 2.* Nisi forte volumus scholasticas tibi, atque, ut ita dicam, umbraticas litteras mittere. ¶ *Scholastici* qui declamatoribus, & eloquentiæ in scholis dant operam, *rettorici*, *scolari*. *Petron. in Satyr. c. 6.* Ingens scholasticorum turba in porticum venit, ut apparebat, ab extemporali declamatione nescio cujus. *& cap. 10.* Quia tanquam scholastici ad cœnam promisimus. *scil.* quia solebant declamatores, quo plures auditores haberent, cœnas aliquando exhibere. *Quintil. l. 12. c. ult. circa med.* Cognoscere enim, & præcepta vivendi perdiscere, & in foro nos experiri potuimus, dum scholastici fuimus. Adde *Auct. dial. de Orat. c. 15. extr. & cap. ult.* & *Plin. l. 2. ep. ult.* ¶ Sic etiam appellantur dictores quamdiu in scholis, & in privata umbra causas agunt declamando. *Senec. in præfat. l. 3. controvers. ante med.* de C. Albutio Silo: & *Sueton. de clar. Rhet. c. ult.* Splendidissimus erat: idem res dicebat omnium sordidissimas, acetum, & pulejum, &c. nihil putabat esse, quod dici in declamatione non posset. Erat autem illa causa: timebat, ne scholasticus videretur. *h. e.* ne videretur meditata afferre, & ex scripto, ut sæpe faciunt scholastica eloquentiæ studiosi: cupiebat credi, se dicere scire etiam ex tempore. *Plin. l. 2. ep. 3.* Annum sexagesimum excessit, & adhuc scholasticus tantum est. quo genere hominum nihil aut simplicius, aut sincerius, aut melius. Nos enim qui in foro verisque litibus terimur, multum malitiæ, quamvis nolimus, addiscimus. *Auct. dial. de Orat. c. 35.* At nunc adolescentuli nostri deducuntur in scenas scholasticorum, qui rhetores vocantur, &c. *scenas* dicit, quia fictæ causæ in Scholis agitabantur, quemadmodum in scena fictæ fabulæ. *Apul. l. 2. Metam.* Heus tu scholastice, ait, dulcem & amarum gustulum carpis. *h. e.* simplex & imperite rerum humanarum: cujusmodi sunt qui in schola & umbraticis litteris versantur. ¶ De iis, qui in foro veras causas agunt, *Imp. Constantius lib. 8. Cod. Theodos. tit. 10. leg. 2.* Sæpissime scholasticos ultra modum acceptis honorariis, in defensione causarum omnium & annonas & sumptus accipere consuesse. ¶ Denique quicumque est litteris eruditus, doctus liberalibus studiis, elegans moribus, ut solent esse litterarum studiosi, *scholasticus* dici potest. *Alex. Aurel. in epist.* apud *Capitolin. in Maximin. jun. c. 3.* Quamvis ipse adolescens & pulcher, & scholasticus, ad Græcas munditias eruditus esse videatur. *Hieronym. de vir. illustr. n. 99.* Serapion ob elegantiam ingenii cognomen scholastici meruit. *Sulpic. Sever. dial. 1. c. 9. & dial. 2. c. 10. a med.* Nam quia scholasticus es, non immerito te versu Comici illius (*Terent. And. 1. 1. 41.*) admoneo. Obsequium amicos, veritas odium parit. *Veget. in proœm. l. 3. de re veterin.* Libelli erit præcipue felicitas, si cum nec scholasticus fastidiat, & bubulcus intelligat.

SCHOLIASTES, æ, m. σχολιαστής, scriptor scholiorum, interpres e Græce ane, a σχολιάζω, scholiis illustro: ut Scholiastes Horatii, Juvenalis, &c.

SCHOLICUS, a, um, *di scuola*, ad scholam pertinens. *Gell. l. 4. c. 1.* Ostentabat quispiam grammaticæ rei doctor scholica quædam nugalia. *Varr. apud Non. c. 6. n. 22.* Scholasticis fortis auribus scholica dape, atque ebria.

SCHOLION, ii, n. σχόλιον, Græca vox a σχολή, schola: breve scriptum, disputationem, interpretationem significans. *Cic.* Græca usurpat *ad Attic. l. 16. ep. 7. & ipse Attic. ibid.*

SCHUTATUM. V. *Scyatum*.

SCIADEUS, i, m. piscis marinus mas, σκιαδεύς, cujus femina sciæne, σκίαινα dicitur. Nomen habent a σκιὰ, umbra. *Plin. l. 32. c. ult.* V. *Umbra*.

SCIAGRAPHIA, vel Sciographia, æ, f. *disegno di qualche fabbrica*, *abbozzo*, *modello*, σκιαγραφία, adumbrata descriptio ædificii: a σκιά, umbra, & γράφω, scribo. Differt ab ichnographia, quæ est descriptio solius areæ seu plani: & ab orthographia, quæ frontis tantummodo erectam imaginem repræsentet: at sciagraphia totum per umbras & lineamenta describit corpus ædificii. *Vitruv. l. 1. c. 2.* Sciagraphia est frontis & laterum abscedentium adumbratio, ad circinique centrum omnium linearum responsus. Alii leg. *sciagraphia*: alii vero *scenographia*, h. e. universi tecti deformatio: a σκηνή, vel σκηνὸς, tabernaculum, tentorium, quia in ea totum ædificium cum suo tecto describitur.

SCIAPODES. V. *Sciapodes*.

SCIBILIS, le, *scibile*, qui scientia comprehendi potest. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 16.* Non omnibus scibilis. *Marcian. Capell. l. 4. pag. 111.* Alicujus rei scibilis scientia est.

SCIDA. V. *Scheda* in fine.

SCIENS, entis, *che sa*, *intendente*, qui scit, gnarus, prudens. *Plaut. Pœn. 5. 2. 78. & Terent. Andr. 3. 2. 48.* Id tibi renuntio, here, futurum, ut sis sciens. *Nep. in Conon. in fin.* Illud addubitat, utrum Tiribazo sciente, an imprudente sit factum. *se con saputa, o no de Teribazo*. & *Terent. Heaut. 4. 8. in fin.* Nam te sciente faciam, quidquid egero. Al. leg. *scientem faciam*, h. e. certiorem.

Cer-

Calphurn. hic discrimen ponit inter *sciens*, & *prudens*. ille est, qui alterius indicio rem cognoscit: hic qui intelligentia sua aliquid sentit. *Plaut. Cas. prol. v.* 63. Sciens ejus mater, mi dat operam. *conscio di ciò, consapevole*. ¶ *Sciens*, & *sciens prudens*, *scienter videns* quippiam facere dicitur, qui data opera, de industria aliquid agit, quod scit minime oportere, *a bello posta*, *volendo*. *Cic. pro Cluent. c.* 46. Habebit igitur, te sciente & vidente, curia senatorem, qui fidem suam pecunia commutarit? *Id. pro Planc. c.* 26. *in fin.* Plancius ita cavit, ut offenderet sciens neminem. *Id. pro Marcell. c.* 5. *a med.* Ut prudens & sciens tanquam ad interitum ruerem voluntarium. *a occhi veggenti*. *Cal. ad Cicer. post ep.* 9. *l.* 10. *ad Attic. sub fin.* Ne te sciens prudensque eo demittas, unde exitum vides nullum esse. *Terent. Eun.* 1. 1. 27. Prudens, sciens, vivus, vidensque pereo. *Id. Phorm.* 2. 1. 6. Lex coegit. audio, fateor. Verum scientem, tacitum causam tradere adversariis, etiam ne id lex coegit? *Plaut. Asin.* 3. 2. 26. Ubi verbis conceptis sciens libenter perjuraris. *Terent. in fin. Hec.* Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam. V. *Videns*. ¶ *Si sciens fallo*, formula imprecandi in jurejurando. V. *Fallo*. ¶ *Sciens*, peritus, doctus, *pratico*, *intendente*, *esperto*. *Varr. l.* 1. *cap.* 3. R. R. Dominum scientem esse oportet earum rerum, quæ in villa ali & pasci possunt. *& lib.* 1. *c.* 31. Vites pampinare, sed a sciente. nam id, quam putare, majus. *Sallust. in Jug. c.* 102. *extr.* Romani scientes belli. *& cap.* 105. Perfugæ regionum scientissimi. *Vellej. l.* 2. *c.* 86. Vir providens, atque agendi sciens. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 70. & *lib.* 6. *c.* 26. Vir humani divinique juris sciens. *Id.* 2. *Ann. c.* 13. Latinæ linguæ. *Horat. l.* 3. *od.* 9. *v.* 10. citharæ. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 34. Scientissimus gubernator. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 49. *a med.* regendæ reipubl. scientissimus. *Auct. ad Herenn. in fin. l.* 2. Tu scientior eris præceptorum artificio, nos alacriores ad reliquum persolvendum. *Cic. pro leg. Manil. c.* 10. Quis hoc homine scientior unquam fuit? *h. e.* peritior rei militaris. *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 25. sciens equum flectere.

SCIENTER, *saputamente*, *ἐπιστημόνως*, *ἐντέχνως*, sciendo, scite, intelligenter. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 2. Bene dicere est scienter, & perite, & ornate dicere. *Nep. in præfat.* Saltare commode, scienterque tibiis cantare. *Gell. l.* 17. *c.* 5. *post med.* Perite & scienter dicere aliquid. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 22. Galli aggerem cuniculis subtrahebant, eo scientius, quod apud eos omne genus cuniculorum notum atque usitatum est. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 41. *a med.* Etruria de cælo tacta scientissime animadvertit. *Id. in Orat. c.* 52. Neminem in eo genere scientius versatum Isocrate confitendum est. *Id.* 2. *Offic. c.* 5. *sub fin.* Moderate & scienter uti aliquo re. *& lib.* 1. *de Orat. c.* 29. Modice & scienter. ¶ Data opera, de industria. *Plin. in Paneg. c.* 64. Expressit verba, quibus caput suum, si scienter fefellisset, deorum iræ consecraret.

SCIENTIA, æ, f. *saputa*, *cognizione*, *notizia*, *pratica*, *ἐπιστήμη*, actus sciendi, cognitio, intelligentia, notitia. *Cic.* 2. *Phil. c.* 13. *in fin.* Notabo singulas res: etsi nullo modo poterit oratio mea satisfacere vestræ scientiæ. *dir quanto voi ne sapete*. *& lib.* 1. *Offic. c.* 6. Omnes trahimur & ducimur ad cognitionis & scientiæ cupiditatem. *& ibid. in fin.* Omnis cogitatio motusque animi in studiis scientiæ cognitionisque versatur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 41. *a med.* His in unum locum collatis, certam sumere scientiam, non suspicionem malefici. *Cic. pro Sull. c.* 13. *in fin.* Cujus scientiam de omnibus constat fuisse, ejus ignoratio de aliquo, purgatio debet videri. *Id. pro leg. Manil. c.* 10. *extr.* Hoc meam scientiam fugit. *nol so*. & *Hirt. in proœm. l.* 8. *B. Gall.* Commentarii sunt editi, ne scientia tantarum rerum scriptoribus deesset. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 20. His difficultatibus duæ res erant subsidio, scientia atque usus militum. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 69. Neque posse principem sua scientia cuncta complecti. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 14. Regionum terrestrium & maritimarum scientia. *Tacit. Ann.* 16. 17. Mixta inter patrem filiumque conjurationis scientia fingitur. *h. e.* conscius fuisse conjurationis patrem simul & filium. ¶ Doctrina, eruditio, facultas in aliqua arte liberali, *scienza*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 47. Gallicæ linguæ scientia. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 41. Magorum disciplinam scientiamque percipere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 6. Omnium rerum atque artium scientiam consequi. *Id. Fam.* 6. *ep. ult. a med.* Memoria & scientia multa comprehendere. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) Exercere eruditionem ac scientiam. *Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 5. Tenere medicinæ scientiam. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 14. Promere quippiam ex obscuriore aliqua scientia. *& cap.* 9. Ars, quæ verborum aut faciendorum, aut deligendorum scientiam profitetur. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 23. Habere scientiam rei militaris. *Sallust. in Jug. c.* 67. militiæ. *Justin. l.* 2. *c.* 4. belli. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. bene dicendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 62. *extr.* Neque serendi, neque colendi, nec demetendi, neque condendi fructus ulla pecudum scientia est. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. Enumerasti memoriter & copiose (ut mihi quidem admirari liberet in homine esse Romano tantam scientiam) usque a Thale Milesio de natura deorum Philosophorum sententias. *erudizione*. & *lib.* 1. *de legib. c.* 6. Scientia juris civilis. *Id. Phil.* 9. *c.* 5. admirabilis & incredibilis in legibus interpretandis. *Horat. epod.* 17. *v.* 1. Jam jam efficaci do manus scientiæ. *h. e.* veneficio, maleficio. ¶ Scientia voluptatum apud *Tacit.* 16. *Ann. c.* 18. est intelligentia earum rerum, quæ luxu constant, & corpori voluptatem cibis, sonis, unguentis, turpibus oblectationibus afferunt. ¶ In plur. numero *Cic. de Senect. c.* 21. *a med.* Cum tanta celeritas animorum sit, tanta memoria præteritorum, futurorumque prudentia, tot artes, tantæ scientiæ, tot inventa, non posse eam naturam, quæ res eas contineat, esse mortalem. *Vitruv. in præfat. l.* 3. Scientias artificiorum penitus latentes judicare. ¶ Dicitur & de artibus mechanicis & fabrilibus. *Plin. l.* 34. *c.* 7. *sub fin.* Ea statua indicavit, interiisse fundendi æris scientiam, cum Zenodorus scientia fingendi cælandique nulli veterum postponeretur. *Id. l.* 35. *c.* 12. *de plastice.* Quo apparet, antiquiorem hanc fuisse scientiam, quam fundendi æris.

SCIENTIOLA, æ, f. parva scientia. *Arnob. l.* 2. *pag.* 56. Parvas concinnavit scientiolas artium.

SCILICET, *è cosa chiara*, *è manifesto*, *è facile a vedere*, adverbium conflatum & contractum ex *scias* vel *scire licet* (ut *videlicet* ex *videre licet*, & *ilicet* ex *ire licet*) ut *Fest.* in *Sulcus*, & in *Cum* alex docet. Hoc sensu infinitum post se habet *Lucret. l.* 2. *v.* 468. Scilicet, esse globosa, tamen cum squalida constent, Provolvi simul ut possint, & lædere sensus. *Sallust. in Jug.* 1. 4. Scilicet, non ceram illam, neque figuram tantam vim in se habere; sed memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 10. Hac nocte in somnis visus sum viderier, procul sedere longe a me Æsculapium. *Co.* item alius deus facturos scilicet. *Id. Rud.* 1. 3. 64. Nunc eam cum navi scilicet abiisse pessum in altum. ¶ Hinc habet vim affirmandi, & valet certe, profecto, quippe, nempe, nimirum, *certamente*, *per certo*, *veramente*, *ἀληθῶς*, *δηλαδή*. *Terent. Phorm.* 1. 2. 82. Cum tu horum nihil refelles, vincam scilicet. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis: sin autem sententiam mutasti, ego habebo scilicet. *Id.* 5. *de Fin. c.* 1. *ad fin.* Me quidem species quædam commovit, inanis scilicet, sed commovit tamen. *Plaut. Capt.* 2. 2. 33. Num vivat, necne, id Orcum scire oportet scilicet. *Id. Merc.* 2. 3. 40. Quis est iste Peniculus? *Eut.* Scilicet qui dudum tecum venit, cum pallam mihi detulisti. *colui per appunto*, *che*, &c. & *Pseud.* 3. 2. 88. Utrum amicis hodie, an inimicis tuis daturus cœnam? *Bal.* pol ego amicis scilicet. *Terent. Heaut.* 4. 1. 33. Hoc te obsecro, ut meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidii. *Chre.* scilicet equidem istuc factum ignoscam. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. *v.* 19. simulans se se vestimentis rusticus porcellum obtegere, quod faciebat scilicet. *lo che appunto facea*. & *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep. ult. a med.* Si relevare potes communem casum misericordia hominum, scilicet incredibile quiddam assequeris. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 20. Quamquam hoc nullam ad partem valet scilicet. *Terent. Eun.* 2. 3. 54. Comites secutæ scilicet sunt virginem? *Chæ.* Verum, parasitus cum ancilla. Ubi *Donat.* Interrogative quidem, sed sic, ut scire videatur id quod quærit. ¶ In responsionibus *Terent. Adelph.* 4. 7. 33. Et nova nupta eadem hæc discet? *Mi.* scilicet. *appunto*, *sì*, *messersì*. & *Eun.* 5. 9. 10. Fratris igitur Thais tota est? *Chæ.* scilicet. *così è*. & *Plaut. Asin.* 2. 4. 83. Tam ego homo sum, quam tu. *Mer.* scilicet ita res est. ¶ Saepe ironice. *Terent. Andr.* 1. 2. 14. Meum gnatum rumor est amare. *Davus*. Id populus curat scilicet. *Cic. pro Rabir. perduell. cap.* 5. Scilicet tibi graviorem dolorem patrui tui mors attulit, quam C. Graccho fratris: & tibi acerbior ejus patrui mors est, quem numquam vidisti, quam illi ejus fratris, quicum concordissime vixerat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 379. Scilicet is Superis labor est, ea cura quietos Sollicitat. *Adde Cicer. pro Sull. c.* 24. ¶ Interdum quandam continet amaritudinem, & irrisionem cum affirmatione conjunctam. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. *sub fin.* Columnas neque rectas, neque e regione Diphilus collocarat. eas scilicet demolietur. aliquando perpendiculo, & linea discet uti. *Id. in Pison. c.* 9. Ego istius pecudis consilio scilicet, aut præsidio uti volebam? & *Verr.* 4. *c.* 58. Scilicet exspectemus legitimum illud quinquennium. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 673. Scilicet in solis profugi stetit Herculis armis Nostra salus? ¶ Videtur etiam habere vim exponendi, & poni pro id est, *cioè*, *vale a dire*. *Cic. l.* 4. *de Fin. c.* 22. *extr.* Istis tamen alio tempore responsurus sum, tunc scilicet, cum tibi. *D. Brut. ad M. Brut. & Cass. l.* 11. *Fam. ep.* 1. Qua mente esset Antonius, demonstravit, pessima scilicet, & infidelissima. *Cic. de Senect. c.* 8. Senectus est operosa, & semper agens aliquid & moliens, tale scilicet, quale cujusque studium in superiore vita fuit. *Adde Verr.* 6. *c.* 12. Sed hæc & alia, si qua afferri solent, commodius & verius ad rationem ac vim affirmandi reducuntur. Si exponendum sit aliquid, *videlicet* libentius dixerim.

SCILLA, æ, f. *squilla*, *scilla*, *σκίλλα*, herba e bulborum genere, imo bulborum nobilissima, ut *Plin.* ait *lib.* 19. *c.* 5. *ad fin.* quæ radicem habet caparum modo multipliciter tunicatam. Nascitur tam in mari, quam in terra. Græce similiter dicitur *σκίλλα*, at errant qui *squilla* scribunt. *Plin. loc. cit.* Nobilissima est scilla, quanquam medicamini nata, acetoque exacuendo: nec ulli amplitudo major, sicut nec vis asperior. Duo genera medica: masculus albis foliis, femina nigris. Et tertium genus est cibis gratum: epimenidium vocatur, angustius folio, ac minus aspero, &c. *Id. l.* 21. *c.* 17. *ante med.* Notabilis est scillæ crocique natura, quod cum omnes herbæ folium primum emittant, mox in caulem rotundentur; in iis caulis prior intelligitur, quam folium. *Id. l.* 20. *c.* 9. *a med.* enumerat varios ejus, & aceti scillini usus in medicina. ¶ Scilla pusilla, alio nomine pancration, herba est folio albi lilii, longioribus crassioribusque, radice bulbi magni, coloris rufi. *Id. l.* 27. *c.* 11. *circa med.* ¶ Est hoc nomine & piscis marinus, ex genere *τῶν μαλακοστράκων*, Græce *καρίς*. *Id. c. ult. lib.* 32. ¶ Legitur & *squilla*. V.

SCILLINUS, a, um, *σκιλλινός*, ad scillam pertinens. Scillinum acetum, h. e. scilla infusa conditum, tantam vim habet, inquit *Plin. l.* 20. *c.* 9. *a med.* ut avidius haustum extinctæ animæ momento aliquo speciem præbeat. Ceterum multos habet usus in medicina: quos *Id. l.* 23. *c.* 2. describit. Ejus conficiendi rationem tradit *Columell. l.* 12. *c.* 34. & *Pallad. in Jul. tit.* 8. ¶ Penultimam produxisse videtur *Seren. Sammon. cap.* 27. *v.* 510. Sæpe & scillino pelluntur

luntur noxia Baccho. *h. e.* vino scillite. Sed al. leg. *scilliticо*, al. *scillite*.

SCILLITES, *æ*, m. *squillites*. σκιλλίτης, vinum, vel acetum, vel oleum factum ex scilla, ut *absinthites*, vinum ex absinthio. *Colum. l.* 12. *c.* 33. Vinum scilliten ad coquendum, & ad corpus reficiendum, itemque ad veterem tussim, & ad stomachum hoc modo condire oportet. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *a med.* Urtica marina trita ex aceto scillite. *Auson. ep.* 4. *v.* 69. Scillite decies non si purgeris aceto. V. *Abrotonites*.

SCILLITICUS, *a*, um, *squillitico*, σκιλλιτικός, scillinus, scillites. *Cels. l.* 5. *c.* 19. *sect.* 19. Aceti scillitici hemina.

SCIMPODIUM, ii, n. *lettuccinolo*, *carriuola*, σκιμπόδιον, parvus lectus unius tantum capax, grabatus: diminutivum a σκίμπους, quod inter lectorum genera *Pollux lib.* 10. *c.* 7. recenset. *Gell. l.* 19. *c.* 10. Memini me & Celsinum Julianum ad Frontonem, pedes graviter ægrum, ire & visere: atque ibi offendimus eum cubantem in scimpodio Græciensi.

SCIN'? V. in *Scin*.

SCINCUS, & Scincos, i, m. σκίγκος, animal simile crocodilo, circa Nilum frequentissimum: itemque in Libye, Arabia, India. Condiri solet, salsusque afferri: ac valet ad Venerem excitandam. *Plin. l.* 8. *c.* 25. Similis crocodilo, sed minor etiam ichneumone est in Nilo natus scincos. contra venena præcipuum antidotis. item ad inflammandam virorum Venerem. *Id. l.* 28. *c.* 8. *ad fin.* Ex eadem similitudine est scincus, quem quidam terrestrem crocodilum esse dixerunt, candidiore autem, & tenuiore cute. Præcipua tamen differentia dignoscitur a crocodilo squamarum serie a cauda ad caput versa. Maximus Indicus, deinde Arabicus, &c.

SCINDO, is, scidi, *olim* sciscidi, scissum, a. 3. *fendere*, *rompere*, *squarciare*, *lacerare*, *stracciare*, σχίζω, findo, abrumpo, lacero: a voce Græca allata, inserto n, ut a λείχω, lingo. *Cato R. R. c.* 128. Lutamenta scindunt se. *Virg.* 1. *Georg. v.* 144. & 7. *Æn. v.* 509. quercum cuneis coactis scindere. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 5. Cum hostes vallum scindere, & fossas complere cœpissent. *Colum. l.* 2. *c.* 18. Pecora majore demergunt ungulas, & atterunt scinduntque radices herbarum. *Ovid. in Ibin*, *v.* 172. Et scindent avidæ perfida corda canes. *& vers.* 185. Hic tibi de Furiis scindet latus una flagello. *Virg. Æn.* 12. *v.* 870. Infelix crines scindit Juturna solutos. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 20. *extr.* Hanc epistolam cur non scindi velim, nulla est causa. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 33. Scindere alicui pænulam. V. *Pænula*. *Propert. l.* 2. *el.* 4. *v.* 21. cupiam vestem de corpore. *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 65. Arminius cum delectis scindit agmen, equisque maxime vulnera ingerit. *h. e.* perrumpit aciem, pertransit, disjicit. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 130. scindere urbem. *h. e.* diruere mœnibus evertere, excindere. *Petron. in Satyr. c.* 102. *ad fin.* Frontem cicatricibus scindere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 50. ferro scindere æquor. *h. e.* vomere terram arare, proscindere. Sic *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. vers.* 134. qui Pangæa juvencis scinditis. *& Senec. in Phoeniss. v.* 124. Quisquis Assyria loca possessa regi scindis. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *sub fin.* navis scindit aquas. *Id.* 11. *Met. v.* 463. ictu remorum scindere freta. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 347. fluvios natatu scindere. *Martial. lib.* 3. *epigr.* 12. Unguentum, fateor, bonum dedisti Convivis here, sed nihil scidisti. *h. e.* nullum cibum distribuisti. *scindere* est in frusta secare cibum, & convivis distribuere, *trinciare*: unde scissor. *Senec. de vita beata, cap.* 17. Scindendi obsonii magister. *Id. de brev. vitæ, c.* 12. *a med.* Scindere aves in frusta. Adde *Martial. l.* 3. *epigr.* 94. ¶ Dividere, diducere, *dividere*. *Lucan. l.* 1. *v.* 550. flamma Scinditur in partes, geminoque cacumine surgit. *Tacit. de German. c.* 43. Dirimit, scinditque Suevian continuum montium jugum. *Sallust. in fragm. apud Serv. ad Æn.* 3. *v.* 400. Italia scinditur in duo promontoria, Bruttium, & Salentinum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 591. Scindit se nubes, & in æthera purgat apertum. ¶ Obsceno sensu, ut *divide*, est apud *Auct. Priap. carm.* 77. ¶ Translate a notione abrumpendi. *Plin. in Paneg. c.* 37. *extr.* Ratus non sine piaculo sanctissimas necessitudines velut intercedente Vicesima, scindi. *Id. lib.* 2. *ep.* 11. Neque inchoari poterat actio, nisi ut noctis interventu scinderetur. *i. interrumperetur*. Sic *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 157. verba fletu scinduntur. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 127. florentesque manu scidit Atropos annos. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 15. Nolo commemorare, quibus rebus sim spoliatus, ne scindam dolorem meum. *h. e.* ne refricem, renovem, tanquam vulnus jam jam cicatricem ducens. Est qui malit *rescindam*. *Lucret. l.* 3. *v.* 1008. curæ animum scindunt. *h. e.* mordent, lacerant. ¶ a notione dividendi *Senec. ep.* 89. *a med.* Naturalis pars philosophiæ in duo scinditur corporalia, & incorporalia. *Virg.* 2. *Æn. v.* 39. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *Tacit. Hist. l.* 1. *c.* 13. Hi discordes in duas factiones scindebantur. *Virg. Æn.* 8. *v.* 142. Sic genus amborum scindit se sanguine ab uno. *si discinde*. ¶ *Chelyn scindere*, ita pulsare, ut discors, confusus, ingratusque sonus fiat. *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 31. ignavo pollice chordas Pulso: sed incertam digitis errantibus amens Scindo chelyn. ¶ *Sciscidi* præteritum Antiquorum fuit. *Afran. apud Priscian. l.* 10. *pag.* 890. *Putsch.* Satis fortiter vestras sciscidisse colus. *Attius ibid.* Non ergo aquila ita, ut prædicant, sciscideràt pectus. Adde *Enn.* & *Næv. ibid.* quibus locis *Gell. in fin. c.* 9. *l.* 7. scriptum fuisse ait *sciscidi*, ut simile sit *memordi*, *spepondi*, *pepoſci*, *scindi*, & reduplicationem verborum Græcorum referat.

SCINDULA. V. *Scandula*.

SCINIFES. V. *Cinifes*.

SCINIS. V. *Sinis*.

SCINTILLA, æ, f. *favilla*, *scintilla*, σπινθήρ, particula ignis, quæ e silice, cum cæditur, exsilire solet: quasi *scindella*, a *scindo*, quia flamma videtur quasi scindi: vel a Græca voce allata, quasi *spintilla*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 178. Ac primum silici scintillam excudit Achates. *Lucret. l.* 6. *v.* 160. lapidem si Percutiat lapis, aut ferrum: nam tum quoque lumen Exsilit, & claras scintillas dissipat ignis. *Id. l.* 2. *v.* 174. Scintillas agere, ac late differre favillam. *Plin. lib.* 36. *cap.* 19 Lapides vivi altero lapide percussi scintillas edunt, quæ exceptæ sulphure, aut fungis aridis, aut foliis, dicto celerius ignem trahunt. *Id. l.* 18. *c. ult. a med.* Ignis scintillam emittit. *Id. l.* 37. *c.* 11. In anthracitide scintillæ discurrere aliquando videntur. *Ovid. Fast.* 4. *v.* 495. cum saxa pastores saxa terebant, Scintillam subito prosiluisse ferunt. *Virg.* 12. *Æn. v.* 101. totoque ardentis ab ore Scintillæ absistunt. *Curt. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Parva sæpe scintilla contempta magnum excitavit incendium. γνώμη. ¶ Translate *Plin. l.* 33. *cap.* 6. Argentum nulla sui spe nascitur, nullis, ut in auro, lucentibus scintillis. *h. e.* punctulis instar scintillarum lucentibus. ¶ Sic dicitur & minima particula earum rerum, quæ igni aut incendio comparantur. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 14. Ut ne qua scintilla teterrimi belli relinquatur. *Id. Acad.* 4. 1. 19. Isti autem, tantis offusis tenebris, ne scintillam quidem ullam nobis ad aspiciendum reliquerunt. *Plaut. Trin.* 3. 2. 51. Ne scintillam quidem relinques, genus qui congliscat tuum.

SCINTILLATIO, onis, f. *scintillamento*, σπινθηρισμός, actus scintillandi. *Plin. l.* 20 *c.* 9. Cato brassicam prodesse tradit oculorum caligini, scintillationique. Catonis verba sunt *de re rustica c.* 157. *a med.* Et quibus oculi parum clari sunt, eo lotio (*ejus qui brassicam esitarit*) inungito, plus videbunt. Porro *oculi parum clari* sunt tam si caligine laborent, quam si scintillas, *h. e.* obliquos & frequentes quasi radios crebra motatione emittere videantur. hoc enim quoque visum impedit.

SCINTILLO, as, avi, atum, n. 1. *scintillare*, *sfavillare*, σπινθηρίζω, scintillas emitto. *Plin. l.* 37. *c.* 7. Carbunculi contra radios solis scintillant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 391. testa cum ardente viderent Scintillare oleum, & putres concrescere fungos. *Lucret. l.* 6. *v.* 644. fumida cæli scintillare omnia templa. *h. e.* flammis micare. *Plaut. Men.* 5. 2. 77. Oculi scintillant. *Sil. l.* 7. *v.* 593. scintillant cristæ. *Plin. l.* 2. *c.* 34. Clypeus ardens ab occasu ad ortum scintillans transcurrit. *& cap.* 43. scintillantia fulgetra. ¶ Translate *Sil. l.* 9. *v.* 562. scintillavitque cruentis Ira genis.

SCINTILLULA, æ, f. *scintilletta*, μικρὸς σπινθήρ, parva scintilla. Metaphorice *Cic.* 5. *de Fin. c.* 15. *ad fin.* Eas in pueris virtutum quasi scintillulas videmus, e quibus accendi philosophi ratio debet.

SCIO, is, scivi, & scii, scitum, a. 4. *sapere*, *εἰδέω*, ἴσημι, γινώσκω, novi, non ignoro, cognitum habeo, teneo, non me fugit, perspectum est mihi, habeo. *Liv. in proœm.* Nec satis scio, nec si sciam, dicere ausim. *Terent. Hec.* 4. 1. 26. Multo prius scivi, quam tu, illum unicam habere. *Plin. l.* 33. *c.* 4. *ante med.* Nec tamen adhuc aurum est: nec sciere esse, cum foderet. *Senec. epist.* 6. Nec me ulla res delectabit, quam mihi uni scituus sim. *Terent. Phorm.* 5. 8. 64. Non opus est dicto. *Phor.* tibi quidem: at scito huic opus est. *Id. Hec.* 3. 1. 15. Cuivis facile scitu est, quam fuerim miser. *Plaut. Pæn. prol. vers.* 112. Is omnes linguas scit, sed dissimulat sciens se scire. *Terent. Hec.* 3. 2. *in fin.* Non sciunt ipsi viam, domum qua redeant. *Id. Adelph.* 1. 2. 45. Vere scio. *Id. Phorm.* 5. 7. 60. id certo scio. *Liv. l.* 25. *c.* 10. Nemo satis pro certo scire. *Terent. Andr.* 3. 2. 23. Certe enim scio. *Id. Eun.* 5. 3. 12. & *Cic. Attic.* 12. *epist.* 27. Ibo intro, de cognitione ut certum sciam. ¶ Habet varias post se particulas. *Terent. Adelph.* 4. 2. 26. Scire equidem volo, quot mihi sint domini. *& vers.* 32. Scio ubi sit: verum nunquam monstrabo. *Lucan. l.* 7. *v.* 579. Scit, cruor imperii qui sit. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 18. *a med.* Nisi scissent, quid esset. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 527. scisti, qua cogere posses (pro *scivisti*.) *Cass. ad Cicer.* 15. *Fam. ep.* 19. *ad fin.* Cnæus scis quomodo crudelitatem virtutem putet. scis, quam se semper a nobis derisum putet. & *mox.* Velim scire, utrum ista sollicito animo, an soluto legas. *Liv. l.* 43. *c.* 5. Nec se scire, propter quam causam, &c. *Terent. Hec.* 3. 5. 18. Omnem rem scio, ut sit gesta. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 38. Coqua est hæc quidem: scit, muriatica ut maceret. *Cic. pro Mur. c.* 9. *sub fin.* Ille tenet, & scit, ut hostium copiæ; tu ut aquæ pluviæ arceantur. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 44. Ut illa re videat, volo. scio, quid ago. *Pist.* & pol ego scio, quid metuo. *Id. Aulul.* 2. 2. 28. Quid agam scio. *So quel che farò*. *Phædr. l.* 5. *fab.* 2. *v.* 10. Ego qui sum expertus, quantis fugiat viribus, scio, quod virtuti non sit credendum tuæ. *Liv. l.* 3. *cap.* 52. Scituros, quod sine restituta potestate redigi in concordiam res nequeant. Al. utrobique leg. *quam*: quia hujusmodi particulæ in MSS. solo *q*, & transversa lineola scribi solent. V. Quod, *perchè*. ¶ Scire Latine, Græce, *saper Latino*, *Greco*, subaudi *loqui*. *Cic. in Brut. cap.* 37. Non tam præclarum est scire Latine, quam turpe nescire. *Id.* 1. *de Fin. cap.* 5. Cum Græce, ut videor, luculenter sciam. ¶ Passive *Cic.* 1. *de Orat. c.* 7. *a med.* Ars earum rerum est, quæ sciuntur. ¶ Scire fidibus, *saper sonare*. subaudi *canere*. *Terent. Eun.* 1. 2. 52. Ubi hanc forma videt honesta virginem, & fidibus scire. ¶ Imperativis utimur, cum rem gravem inculcamus, & quam probe intelligi cupimus. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 53. Semper in scito, Flamma fumo est proxima. *Cic.* 6. *Verr. c.* 35. Apud Segestanos repertum esse, judices, scitote neminem, qui illud signum auderet attingere. *Ovid.* 15. *Met. v.* 141. Cumque boum dabitis cæsorum membra palato, Mandere vos vestros scite, & sentite colonos. *Plaut. Trin.* 4. 3. 24. Vetera quærit: vetera amare hunc, morem majorum, scias. *Cic. Attic. l.* 2. *epist.* 23. Volo te scire,

Sampsiceramum vehementer sur fletus pœnitere. ¶ *Scires*, intelligeres, cognosceres, videres. *Ovid. in fin. el.* 13. *l.* 1. *Amor.* Jurgia finierem. scires nodisse: rubebat. *Id. Met.* 6. *v.* 23. Seu pingebat acu, scires a Pallade doctam. *Petron. in Satyr. c.* 91. Video Gitona cum linteis & strigilibus tristem confusumque. scires non libenter servire. Adde *Velle. l.* 2. *c.* 80. Itali dicunt *direste*. ¶ *Scire de aliqua re*, doctum, peritum esse, notitiam habere, *averne notizie, sapere*. *Cic. de Orat. l.* 1. *c.* 13. *a med.* De legibus instituendis, de bello, de pace, de sociis, de vectigalibus, de jure civium Lycurgum scisse melius, quam Hyperidem. *Id. pro Sull. c.* 13. *sub fin.* Cum is, qui de omnibus scierit, de Sulla se scire negarit. ¶ *Scire re*, & *de aliqua*, ab aliquo narrante scire. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 6. Meliorem, quem ego sum, suppono tibi. nam quod scio, omne ex hoc scio. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 17. Ex quo vel ex sobrio, vel certe ex ebrio scire posses. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 22. Id de Marcello, aut certe de Postumia sciri potest. ¶ *Quod sciam, quod sciu*, quod norim, quod audierim, quantum mihi perspectum est: habetque vim affirmandi: *che io sappia*. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 2. *a med.* Sestius non venerat, quod sciam. *Plaut. Men.* 3. 2. 35. Non edepol ego te, quod sciam, unquam ante hunc diem vidi. & 2. 2. 13. Est tibi Menæchmo nomen tantum, quod sciam. & 3. 2. 39. Menæchme, vigila. *Men.* vigilo hercle equidem, quod sciam. *Quintil. decl.* 9. *c.* 18. Quod scio, victis etiam gladiatores parcunt. & *in fin. decl.* 6. Fortasse aliquis jubebit sepeliri. certe, quod sciam, nemo prohibebit. *Apul. l.* 5. *Metam.* Jamdudum, quod sciam, fidei atque parciloquii mei perpendisti documenta. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 30. *ad fin.* Hoc, quod sciam, neque mens, neque anima, neque vita est. ¶ *Non scis* pro *nescis*. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 89. Ea pacisci modo scis, sed quæ pacta es, non scis solvere. ¶ *Haud scio an*. V. in *Haud*. ¶ *Quod scis, nescis*. V. in *Nescio*. ¶ *Scin'* scis ne? *Plaut. Bacch.* 5. 2. 59. At scin', quo pacto me ad te intro abducas? ¶ *Scin' quomodo*? malum minitantis formula. *Plaut. Amph.* 2. 1. 100. At scin' quomodo? faciam ego hodie te superbum, nisi hinc abis. Adde *in fin. Aulul.* & *Rud.* 3. 5. 18. ¶ *Scibam* pro *sciebam*, & *scibo* pro *sciam* in omnibus personis utriusque numeri, positiones sunt in verbis 4. conjugat. & præsertim in hoc frequentes. *Terent.* & *Plaut.* sæpe usurpant. Et præterea *Cato R. R. c.* 5. Si fecerit, scibit, in mente familiæ quid fiet. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 85. Quod scibant Parcæ non longo tempore abesse. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 608. *n.* 6. Scibas moriundum sibi. ¶ & passive *Plaut. Capt.* 4. 1. 5. Quod cum scibitur, per urbem irridebor. ¶ Impersonaliter *Ovid.* 5. *Trist. el.* 9. *v.* 5. Quid tibi deberem, tota sciretur in Urbe. *Cic. pro Sest. c.* 38. Hominem in periculo fuisse, quoad scitum sit, Sestium vivere. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 34. *a med.* Nondum lucebat, cum Ameriæ scitum est. ¶ Pro *scivisse* rectius dicimus *scisse*, ut *Liv. l.* 43. *c.* 5. Neque scisse futura. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 336. scissa sed ipse negat. Adde *Cicer.* supra allatum. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 11.) satis aperte significat, τὸ *scivisse* minus fuisse in usu apud eos, qui non tam analogiam, quam consuetudinem sequendam censebant. ¶ *Scire*, sciscere. V. *Scisco*.

SCIOGRAPHIA. V. *Sciagraphia*.

SCIOLUS, i, m. *saputello*, qui aliquantum scit, vel qui scire se prædicat, quæ re vera ignorat. *Arnob. l.* 2. *pag.* 86. A sciolis nonnullis, & plurimum sibi arrogantibus dicitur. ¶ In bonam partem, estque idem ac sciens, aut peritus. *Veget. Strategem. l.* 3. *c.* 13. Miles sciolus nandi, & nauticæ artis peritus.

SCIOPODES, σκιάποδες, a σκιὰ, umbra, & πὲς, ποδὸς, pes: monstrosum hominum genus, singula crura habentium, nec poplitem flectentium, & mirabili tamen celeritate: qui per æstum in terra jacentes resupini, umbra se pedum (quos amplissimos habent) protegunt. *August. l.* 16. *de civ. Dei*, *c.* 8. & *Tertull. in Apolog. c.* 8. Memorat etiam *Plin. l.* 7. *c.* 2. *a med.* ubi legitur *sciapodes*, σκιάποδες, quod Græcæ analogiæ magis respondet.

SCIOTHERICON, n. *orologio da sole*, σκιαθηρικὸν, vox adjectiva, horologium significans, quo ex solis umbra horæ deprehenduntur: a σκιὰ, umbra, & θήρα, venatio, indagatio. Gnomon in eo σκιοθήρας vocatur: de quo *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. Collocetur æneus gnomon, indagator umbræ, qui Græce σκιοθήρας dicitur. *Plin. l.* 2. *cap.* 76. Umbrarum rationem, & quam vocant gnomonicen invenit Anaximenes Milesius, primusque horologium, quod appellant sciothericon, Lacedæmone ostendit. ¶ Legitur & *sciathericon*. unde & Græce σκιοθήρας, & σκιαθήρας: item *sciother* apud *Hygin. de limitib. constit. pag.* 175. *Goes.* σκιοθήρ.

SCIPIADES, æ, m. Scipio. Patronymicum, ut *Atlantiades*, *Memmiades*. *Priscian. l.* 2. *pag.* 580. *Putsch.* Virgilius secundum Græcam formam Scipiadas dixit, ἀπὸ τῦ Σκιπιάδης, cum Scipionides dicere debuit. *Lucret. l.* 3. *v.* 1048. Scipiades belli fulmen. *Claudian. initio lib. de II. consul. Stilich.* Major Scipiades. *Id. de B. Get. v.* 140. sed tertia virtus Scipiadæ Latiis tandem detertuit oris. *h. e.* Africani majoris. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 17. & justum, & scribere fortem Scipiadam. *Virg. l.* 2. *Georg. v.* 170. Scipiadas duros bello. *h. e.* Scipiones Africani, major, & minor: quorum prior vicit, alter delevit Carthaginem. *Manil. l.* 1. *v.* 790. Scipiadæque duces, fatum Carthaginis unum. *Claudian. de laudib. Serenæ, v.* 42. Claram Scipiadum taceat Cornelia gentem. pro *Scipiadarum*, ut *Æneadum* pro *Æneadarum*. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 59. Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli? *h. e.* Africani majoris, cujus in paranda classe adversus Carthaginienses industriam ac celeritatem laudat *Liv. l.* 28. *c.* 45. & *lib.* 29. *c.* 22. & *Plin. l.* 16. *c.* 39.

SCIPIO, onis, m. *bastone*, σκίπων, σκῆπτρον, baculus, qualis est, cui senes innitentes incedunt. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Scipione prius determinata templi imagine in solo ante se. *Liv. l.* 5. *c.* 41. *sub fin.* Papirius dicitur Gallo barbam suam permulcenti, scipione eburno in caput incusso, iram movisse. *Catull. carm.* 37. *in contubern. v.* 10. Frontem tabernæ scipionibus scribam. *h. e.* baculis semiustis. *ceppi*. ¶ *Scipio eburneus* stante republica, fuit insigne triumphantium: sub imperatoribus etiam consulum, & consularium. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 4. *n.* 5. Manus, quæ modo arantium boum jugum rexerant, triumphalis currus habenas retinuerunt: nec fuit iis eburneo scipione deposito, agrestem stivam aratri repetere. *Valerian. Imp.* apud *Vopiscum in Aureliano*, *c.* 13 *sub fin.* Te consulem hodie designo, scripturus ad senatum, ut tibi deputet scipionem, deputet etiam fasces. *Ammian. l.* 29. *c.* 2. (*al.* 14.) Horret nunc reminisci, quo justitio humiliati tot rerum apices visebantur, & præcipue consulares, post scipiones & trabeas, & fastorum monumenta mundens. *Sceptrum* vocant *Juvenal.* & *Claudian.* V. *Sceptrum*. ¶ Scipiones in vitibus quid sint, V. in *Scopio*. ¶ Scipionum familia Romana in gente Cornelia, perillustris fuit. Qui primus ita dictus est P. Cornelius inde cognomen duxit, quod patrem luminibus carentem pro baculo regebat, ut ait *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 6. *post med.* Multi in eo fuere viri consularibus & triumphis clari: inter quos eminent P. Cornelius Scipio Africanus major, qui bello Punico secundo, debellatis cum Annibale Carthaginiensibus, finem imposuit: & P. Cornelius Scipio Æmilianus Africanus minor, nepos adoptivus prioris, qui Carthaginem & Numantiam evertit. *Liv. Flor. Velley. Plin. Valer. Max.* &c. *Lucan. l.* 4. *v.* 657. Pœnum qui Latiis revocavit ab arcibus hostem Scipio. V. *Sil. l.* 8. *v.* 553. & sequentib. ubi majoris Africani studia, & faciem describit.

SCIPIONARIUS, a, um, adject. a Scipionibus. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 40. A Scipione quidam male dicunt Scipionios. nam contra est Scipionarios.

SCIROMA, & Scirrhoma, atis, n. *scirro*, σκίρρωμα, & σκίῤῥωμα, tumor in corpore præter naturam durus, & sine dolore. Vox Græca, a σκίῤῥος, durities. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Buphthalmos cum cera scirrhomata discutit.

SCIRON, ōnis, m. σκίρων, ωνος, ventus peculiaris Atheniensium, paulum ab Argeste deflexus, idemque fere cum Zephyro: reliquæ Græciæ ignotus, ut ait *Plin. l.* 2. *c.* 47. ita dictus, quia a Scironis saxis spirare videbatur. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 17. Atabulus Apuliam infestat, Calabriam Iapyx, Athenas Sciron, Pamphyliam Cataegis, Galliam Circius. ¶ Fuit etiam hoc nomine latro insignis a Theseo interfectus: cujus ossa cum in mare inter Megaram & Piræeum cecidissent, in scopulos conversa dicuntur, & Scironia saxa appellata, ut ait apud *Ovid.* a *vers.* 443. *l.* 7. *Met.* Alii dicunt (ut *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3. *a med.* & *Solin. c.* 7. (*al.* 10.) *circa med.*) inde nomen traxisse, quod scopulosum illud litus Sciron infederit. ibique a Theseo occisus sit. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 251. Quid tale immanes unquam gessisse feruntur Vel Sinis Isthmiaca pinu, vel rupe profunda Sciron, vel Phalaris tauro, vel carcere Sulla?

SCIRONIS, idis, f. adject. a Scirone, Σκιρωνὶς. *Senec. in Hippol. v.* 1023. Et scelere petræ nobiles Scironides. V. vocem præced.

SCIRONIUS, a, um, Σκιρώνιος, ad Scironem pertinens. *Senec. in Hippol. v.* 1225. Mittarve præceps saxa per Scironia. *Claudian. de B. Get. v.* 188. vallata mari Scironia rupes. Adde *Plin. l.* 4. *c.* 7. & V. *Sciron*.

SCIROS, & Scirrhos, i, m. *scirro*, σκίρος, & σκίῤῥος, idem quod sciroma. *Plin. l.* 7. *c.* 15. *de mola utero*. Simile quiddam & viris in ventre gignitur, quod vocant scirrhon.

SCIRPEUS, a, um, *di giunco*, σχοίνινος, qui est e scirpo, junceus. *Nævius* apud *Fest.* in *Scirpus*. Sume arma. quid est? an occidam clava scirpea? *Plaut. Aulul.* 4. 1. 9. Quasi pueri, qui nare discunt, scirpea induitur ratis, qui laborent minus, facilius ut nent, & moveant manus. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *circa med.* Argei fiunt e scirpeis virgultis. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 659. Scirpea pro domino Tiberi jactatur imago. V. *Argei*. *Prudent. in Cathemer.* 5. *v.* 15. fila scirpea favis conlita. *h. e.* candelæ a scirpo cere illito. V. *Scirpus*. ¶ *Scirpea*, absolute, V. *Sirpea*.

SCIRPICULA, &c. V. *Sirpicula*.

SCIRPO. V. *Sirpo*.

SCIRPULA VITIS memoratur a *Plin. l.* 14. *c.* 3. ubi passum acinum, h. e. rugosum & siccum, habere dicitur: & a *Colum. l.* 3. *c.* 2. *post med.* & Scirpula uvæ ab *eod. Plin. l.* 14. *c.* 9. Sed varie admodum ab aliis legitur, *scirpula*, *sirpula*, *scirpula*, *scirpinia*, *sirculula*, ex variis codicibus, & conjecturis.

SCIRPUS, vel Sirpus, i, m. *giunco*, σχοῖνος, juncus. *Fest.* Scirpus est id, quod in paludibus locis nascitur læve, & procerum: unde tegetes fiunt. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Nec in fruticum, nec in veprium, cauliumve, neque in herbarum, aut alio ullo, quam suo genere, numerentur jure scirpi fragiles, palustresque, ad tegulum tegetesque: a quibus, detracto cortice, candelæ luminibus, & funeribus serviunt. Firmior quibusdem in locis eorum rigor. Namque iis velificant non in Pado tantum nautici, verum & in mari piscator Africus, præpostero more vela intra malos suspendens. Et mapalia sua Mauri tegunt: proximeque æstimanti hoc videantur esse, quo inferiore Nili parte papyri sunt, usu. Hæc *Plin.* qui *l.* 7. *c.* 56. *ad fin.* scribit, naves quoque ex scirpo fieri, his verbis: Etiam nunc in Britannico Oceano naves vitiles corio circumsutæ fiunt: in Nilo ex papyro, & scirpo, & arundine. ¶ Scirpus enodis est. Hinc factum est proverbium, *Nodum in scirpo quæris*, de his, qui in rebus claris atque apertis difficultatem faciunt. *Enn.* apud *Fest.* Quæritur in scirpo, soliti quod dicere, nodum. Adde *Plaut. Men.* 2. 1.

a. 1. 22. & Terent. Andr. 5. 4. 38. Itali dicunt, *cercar l' osso nel fico: vel il pelo nell' uovo: vel cinque piedi al montone: vel il nodo nel giunco*. ¶ Et illud scirpo peculiare, quod semper aret, etiam in aqua. Hinc leno apud *Plaut.* quod naufragio bona perdidisset, ita comice queritur, *Rud.* 2. 6. 39. O scirpe, scirpe, laudo fortunas tuas, qui semper servas gloriam aritudinis. ¶ De scirpo, ænigmate, V. *Sirpus*.

SCIRRHOMA. V. *Sirroma*.

SCIRRHUS. V. *Sirrus*.

SCISCITATIO, onis, f. *dimanda*, [illegible], [illegible], actus sciscitandi, interrogatio. *Petron. in Satyr.* c. 24. Cujus assis puer, diligentissima sciscitatione quæsivit.

SCISCITATOR, oris, m. *dimandatore*, *ricercatore*, [illegible], qui sciscitatur, investigator. *Martial. l.* 3. *epigr. fin. v.* 15. Digiti crepantis signa novit eunuchus, Et delicatæ sciscitator urinæ, &c. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 193. Explorat arte sciscitator callida, Deusne membris sit receptus terreis. *Ammian. l.* 22. *c.* 16. *a med.* (*al. c.* 42.) Herodianus artium minutissimus sciscitator.

SCISCITATUS, a, um, particip. *chi ha ricercato*, [illegible], qui interrogavit, perquisivit. *Petron. in Satyr. c.* 137. Sciscitata causam tristitiæ, & ipsa flere cœpit. ¶ Passive, *ricercato*, [illegible]. *Ammian. l.* 15. 1. *fi. a med.* (*al. c.* 2fi.) Omnium sententiis accultius sciscitatis.

SCISCITO, pro Sciscitor V. in voce sequenti.

SCISCITOR, aris, atus sum, dep. 1. *dimandar per sapere*, *interrogare*, *ricercare*, *cercar d' intendere*, *informarsi*, [illegible], [illegible], sciendi gratia interrogo, scire laboro, percontor, quæro, scitor, inquiro: a *scio*. *Cic.* 9. *ad Attic. ep.* 15. *a med.* De Domitio, ut facis, sciscitare, ubi sit, quid cogitet. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 33. Missi, qui consilium ejus sciscitarentur. & *lib.* 1. *c. fin.* Parendo potius, commilitones, quam imperia ducum sciscitando, res militares continentur. *Petron. in Satyr. c.* 37. Cœpi sciscitari, quæ esset illa mulier. & *cap.* 124. *ad fin.* Sciscitantes, quod genus hominum, aut unde veniremus. *Sueton. in Vespas. c.* 23. Sciscitans, num odora offenderetur. *Id. in Ner. c.* 48. Sciscitans, ecquid in Urbe novi de Nerone. *Id. in Vitell. c.* 7. *extr.* Ut mane singulos, jamne jentassent, sciscitaretur. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 7. *a med.* Epicuri ex Vellejo sciscitabor sententiam. & *cap.* 9. Ab utroque autem sciscitor, cur mundi ædificatores repente exstiterint. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 34. *ad fin.* Cum oraculum ab Jove Dodonæo petivissent, de victoria sciscitantes. *Gell. l.* 12. *c.* 13. Si de vetere jure discendum esset, issem plane sciscitatum ad istos, quos dicis. *Terent. Eun.* 3. 4. *extr.* Quidquid est, procul hinc lubet prius, quid sit, sciscitari. *h. e.* observando inquirere. *Gell. l.* 1. *c.* 9. Pythagoras a principio adolescentes, qui se ei ad discendum obtulerant, [illegible]. Id verbum significat, mores naturasque hominum conjectatione quadam de oris & vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu sciscitari. ¶ Activa forma *Plaut. Merc.* 2. 3. 51. Mane: paucula etiam sciscitare prius volo. ¶ Pro experiri, tentare, *provare*, *tentare*. *Capitolin. in Anton. Philos.* 1. 5. Sciscitatusque, an humeri apti essent oneri ferundo, solito reperit fortiores.

SCISCO, is, scivi, scitum, a. 3. *sapere*, *intendere*, [illegible], [illegible], scio, novi, intelligo: unde *rescisco*: a *scio*. *Plaut. Amph.* 5. 1. 17. Ocyus accurro, ut sciscam, quid velit. *Id. Bacch.* 2. 3. 67. Auferimus aurum omne illis præsentibus, palam atque aperte, ut illi id factum sciscerent. Adde *Attium* apud *Non. c.* 10. *n.* 4. ¶ Præterea *sciscere* est sententiam dicere, & suffragium ferre, ut docet *Fest.* in *Ni quis scivit*. ubi tradit, fuisse centuriam a Tullio rege constitutam, in qua liceret ei suffragium ferre, qui non tulisset in sua: ne quis civis suffragii jure privaretur. Eam autem *ni quis scivit*, nisi quis scivit. *h. e.* si quis suffragium non tulit. Porro in ea centuria neque censebatur quisquam, neque centurio præficiebatur, neque centurialis esse poterat, quia certus nemo erat ejus centuriæ. *Id.* ¶ Frequenter ponitur pro statuere, decernere, sancire, *decretare*, *ordinare*, *stabilire*, ψηφίζομαι, χειροτονέω. Hoc fortasse ideo, quia non solet dici sententia, neque decerni, nisi de iis, quæ plane sciuntur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. Durius Athenienses, qui sciverunt, ut Æginetis, qui classe valebant, pollices præciderentur. *Cic.* 1. *Phil. c.* 10. *a med.* Cedo illa legitima: Consules populum jure rogaverunt, populusque jure scivit. *Id. pro Balb. c.* 11. Si Gaditani sciverint nominatim de aliquo cive R. ut sit civis Gaditanus. *Id. pro Flacc. c.* 7. Quæ scisceret plebs, aut quæ populus juberet, juberi, vetarique voluerunt. *Liv. l.* 26. *cap.* 33. *a med.* Ut tribunus plebis rogationem ferret, sciretque plebs, ut, &c. *sciret* pro *scisceret*. nam & *scio* pro *scisco*. *Paul. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 98. *extr.* Lex XII. Tab. tignum ædibus junctum vindicare posse scit: sed interim id solvi prohibuit. *Gronov.* tamen apud *Liv.* mallet *scisceret*. Passive *Cic.* 2. *de Legib. c.* 5. *ad fin.* Multa perniciose sciscuntur in populis, quæ non magis legis nomen attingunt, quam si, &c. ¶ *Sciscere legem*, *rogationem* est ferre, & suffragio suo comprobare. *Cic. pro Planc. c.* 14. *ad fin.* Plancius primus scivit legem de publicanis. *Id. de Provinc. consul. c.* 15. Simul ostendit, eam se sciscere legem, quam esse legem neget. *Id.* 3. *de Legib. c.* 15. Suffragia in magistratu mandando, aut reo judicando, aut lege, aut rogatione scienda, palam ferre. & *cap.* 3. *in fin.* Creatio magistratuum, judicia, populi jussa, cum suffragio sciscentur, plebi libera sunto. Al. leg. *sciscentur*: alii *consciscentur*. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 7. *v.* 543. nunc munera Martis Æquent imperio, & solem concedere nocti Sciscant. *h. e.* decernant par imperium Minucio magistro equitum cum Fabio dictatore. ¶ *Sciscor* etiam pro *scisco* deponent. forma, dixere Veteres, teste *Priscian. lib.* 8. *pag.* 799. *Putsch.*

SCISSILIS, le, *che facilmente si fende e rompe*, [illegible], [illegible], qui facile scinditur, & frangitur, fissilis. *Cels. l.* 5. *c.* 2. & *lib.* 6. *c.* 11. Alumen scissile. [illegible]. (*Colum. l.* 6. *c.* 13. & *Plin. l.* 23. *c.* 6. *a med.* vocant *schiston*: quia in capillamenta quædam canescentia dehiscit. V. *Plin. l.* 35. *c.* 15. *a med.*) *Apul. l.* 1. & 9. *Metam.* Homunculi scissili centunculo magis inamœnati, quam obtecti. *h. e.* scisso, lacero. *Veget. de re veterin. l.* 2. *c.* 47. Fracturam compones, & fasciis mundis scissilibus, infusis ex vino & oleo colligabis. *h. e.* pannis laceris, *stracci*.

SCISSIM, adverb. a scindo. *Prudent. teerast.* 9. *de Testam. vet.* Ecce Dei famulis scissim freta rubra dehiscunt. *h. e.* scindendo se & aperiendo.

SCISSIO, onis, f. [illegible], actus scindendi, divisio. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. cap.* 6. *post init.* Dyas cum quinario aptissime jungitur, dum hic ad erraticas, ut diximus, ad cæli zonas illa referatur: sed illa ratione scissionis, hic numero.

SCISSOR, oris, m. *trinciante*, [illegible], qui scindit, & speciatim qui scindit obsonia in mensa, carptor, structor. *Petron. in Satyr. c.* 36. Processit statim scissor, & ad symphoniam gesticulatus laceravit obsonium.

SCISSURA, æ, f. *fesso*, *fissura*, *fenditura*, σχίσις, divisura, rima, scissio, hiatus. *Plin. l.* 11. *c.* 2fi. *a med.* Pennæ infractis omnibus sine scissura. *Id. l.* 31. *c.* 7. *ante med.* Sal probatur quam maxime perspicuus, rectis scissuris. *Pallad. in Majo, tit.* 12. Lateres, qui æstate fiunt, celeritate fervoris in summa cute siccantur, interius humore servato: quæ res scissuris eos faciet aperiri.

SCISSUS, a, um, *stracciato*, *rotto*, *lacerato*, *diviso*, *fesso*, σχισθείς, σχιστός, fissus, ruptus, fractus, discissus, laceratus, divisus. *Liv. l.* 3. *c.* 58. *a med.* Scissa veste tergum laceratum virgis ostendit. *Petron. in Satyr. c.* 89. Scissa robora. *Plin. l.* 11. *cap.* 24. *de araneo*. Scissa protinus reficit, ad polituram sarciens. *h. e.* loca scissa in tela. *Tibull. l.* 1. *el.* 11. *v.* 53. scissosque capillos Femina, perfractas conqueriturque fores. *Virg.* 9. *Æn. vers.* 478. matre scissa comam. & *lib.* 8. *v.* 702. Et scissa gaudens vadit Discordia palla. *Ovid. in Ibin, v.* 281. Viscera diversis scissa ferantur equis. *Stat.* 4. *Theb. v.* 660 femineas lupi, & scissæ ursæ. *h. e.* pelles luporum, & ursarum coria detracta. *Martial. l.* 12. *epigr.* 63 scissa humus ad Manes. *h. e.* effossa, perfossa. *Senec. in Troadib. v.* 17fi. Tum scissa vallis aperit immensos specus. *h. e.* diducta ac dehiscens. & *vers.* 931. rupes latere scisso. *h. e.* abrupto. *Propert. lib.* 2. *el.* 14. *v. fi.* Et faceret scissas languida ruga genas. *frappato*. Sic *Martial. l.* 14. *epigr.* 60. scissus venter. *rugoso*. *Plin. l.* 35. *c.* 5. *ante med.* Folia platano similia, sed pluribus divisuris scissa. *frastagliato*. & *lib.* 14. *c.* 2. Vitis folio minus scissa. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 50. Cervis aures scissæ, ac velut divisæ. *Colum. l.* 6. *cap.* 13. Scissum alumen. V. *Scissilis*. *Lucan. l.* 4. *v.* 142. amnis Spargitur in sulcos, & scisso gurgite rivis, Dat pœnas majoris aquæ. *h. e.* in multos rivos derivato ac diviso. *diramato*. & *Propert. l.* 3. *el.* 10. *v.* 28. alternas scissa Charybdis aquas. *h. e.* cujus aquæ alternis scinduntur, & in diversa refluunt. ¶ Translate *Cic.* 3. *de Orat. c.* 57. Vocum plura genera, leve, asperum; contractum, diffusum; continenti spiritu, intermisso; fractum, scissum; flexo sono attenuatum, inflatum. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Faucium vitio & frangitur, & obscuratur, & exasperatur, & scinditur vox. & *mox*. Finditur etiam spiritus objectu aliquo, sicut lapillo tenues aquæ, quarum fluxus etiam si ultra paulum coit, aliquid tamen cavi relinquit post id ipsum quod offenderat.

SCISSUS, us, m. scissio. *Gloss. vet.* Scissus, σχίσμα. *Varroni* quoque tribuunt his verbis: Scisso materiæ fatigatus quiescebat lectulo. Ita *Sipontinus*.

SCITAMENTA, orum, n. *cibi delicati*, *manicaretti*, *saporetti*, *lecconi*, [illegible], scita edulia: a *scitus* pro pulcro, quod sint saporis egregii, & præcellentis. *Macrob. l. ult. Saturn. c.* 14. Apud popinatores pleraque scitamentorum cernimus, proposita ampliore specie, quam corpore. *Plaut. Men.* 1. 3. 26. Aliquid scitamentorum de foro obsonarier. Alii aliter leg. ¶ Translate ornamenta orationis. *Gell. l.* 18. *c.* 8. Ὁμοιοτέλευτα, καὶ ἰσόκωλα, καὶ ὁμοιόπτωτα, ceteraque hujusmodi scitamenta, quæ isti ἀπειρόκαλοι in collocandis verbis immodica faciunt.

SCITATIO, onis, f. *dimanda*, *ricerca*, [illegible], sciscitatio, interrogatio. *Ammian. l.* 18. *c.* 5. (*al.* 9.) Commeatuum copiæ an abunde suppetant, indefessa scitatione percontans.

SCITATOR, oris, m. qui interrogat, & sciscitatur. *Ammian. lib.* 22. *cap.* 8. (*al. cap.* 12. *sub fin.*) Scientissimi scitatores. Alii leg. *scrutatores*.

SCITE, *dottamente*, *saputamente*, *aggiustatamente*, [illegible], [illegible], docte, scienter, cordate, perite: cui *inscite* opponitur. *Plaut. Trin.* 3. 3. 56. Satis scite & probe. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 62. Mimos actitavit scite magis, quam probe. *Liv. l.* 10. *c.* 19. Scite loqui. *Senec. ep.* 9. Si exprimere [illegible] uno verbo scite voluerimus. *Cic. in Pison. c.* 25. *ad fin.* Rationes ita sunt perscriptæ scite & litterate, ut, &c. *Gell. l.* 12. *c.* 13. *circa med.* Scite perquam, atque enucleate disputare. *Id. l.* 1. *c.* 1. Scite subtiliterque ratiocinari. *Id. l.* 4. *c.* 11. *circa med.* Qui diligentius scitiusque carmina Empedoclis arbitrati sunt. *Est qui leg.* anquisitiusque. *Plaut. Stich.* 2. 3. *in f.* Vinum poculo pausillulo sæpe exanclavit submerum scitissime. *Cic. Verr.* 4. *c.* 35. *a med.* Capella scite facta & venuste. *artifiziosamente*. & *Fam.* 11. *ep.* 16. ille cui mandavi, satis scite & commode tempus ad te cepit adeundi. *accortamente*. & *Terent. Heaut.* 4. 5. 16. At si scias, quam scite in mentem venerit. *Chre.* Vah! gloriare evenisse ea sententia? *ingegnosamente*. & *Cic. Verr.* 6. *c.* 14. *sub fin.* Tum illa ex patellis & turibulis quæ vellerat, ita

scite in aureis poculis illigabat, ita apte in scyphis aureis includebat, ut ea ad illam rem nata esse diceres. *Sallust. in Jug. c.* 90. Sordidum me, & incultis moribus ajunt, quia parum scite convivium exorno, &c. *h. e.* elegantes, exquisite. *Liv. l.* 4. *c.* 44. *sub fin.* Vestalem absolutam pro collegii sententia, pontifex maximus abstinere jocis, colique sancte potius, quam scite jussit. *galantemente, pomposamente.* & *Plin. l.* 36. *cap.* 22. *e med.* Scite dictum est, ad tecta eos pice, ad vinum calce uti. *h. e.* commode, acute, sapienter.

SCITO, as, a. 1. frequentat. a scio. *Ammian. l.* 30. *c.* 5. *circa med.* (*al. c.* 19.) Genuino percontando sermone, quod non scitabat. Al. leg. quod *nesciebat*.

SCITOR, aris, dep. 1. idem ac sciscitor: a supino *scitum* verbi *scio*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 114. Suspensi Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. *Ovid.* 10. *Met. v.* 357. scitatur ab ipsa, Nominibus dictis, cujus velit esse mariti. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 60. Scitari libet ex ipso. *Ovid.* 11. *Met. v.* 564. scitari quempiam de se aliqua. & *lib.* 2. *v.* 511. causamque viæ scitantibus infit. & *lib.* 11. *v.* 622. quid veniat, scitatur. *Cic. in Orat. c.* 16. Non te id scitari, qualem iste oratorem vellem, sed id mihi quærere videbare, quod genus ipsius orationis optimum judicarem.

SCITULE, scite, apte, perite, venuste: diminut. a *scite*. *Apul. l.* 2. *Metam.* Divitiæ splendide amicta, fercula copiosa, puellæ scitule ministrantes. & *lib.* 7. Tuceta concinnat, apponit scitule. & *lib.* 10. Gradus scitule referens. *con leggiadria, con garbo.*

SCITULUS, a, um, scitus, aptus, venustus: diminut. a *scitus*. *Plaut. Rud.* 2. 7. 7. Mulierculæ qua sunt facie? *Sc.* scitula. & 4. 1. 3. Ambæ forma scitula, atque ætatula. *Arnob. l.* 5. *pag.* 179. Scituli pusiones. *Apul. lib.* 1. *Metam.* Ad quandam cauponam, Meroen nomine, anum, sed admodum scitulam, devorta. *garbate.*

SCITUM, i, n. *decreto*, ψήφισμα, decretum, jussum: a *scisco*. *Cic. pro Balb. c.* 18. Cum scita ac jussa nostra sua sententia comprobat. *Id. de opt. gen. Orat.* De hoc igitur Ctesiphon scitum fecit, ut corona aurea donaretur. *Liv. l.* 1. *c.* 20. *e med.* Cetera quoque omnia publica privataque sacra Pontificis scitis subjecit. ¶ *Festus:* Scitum populi dicebatur, quod sine plebe cunctus patricius ordo suis suffragiis jussit. Quod autem aliquo interrogante ex patribus, & plebe suffragante, scitum esset, id jam leges scriptæ dicebantur. Sed illud plebiscitum est, quod tribunus plebis sine patriciis plebem rogavit, id est consuluit, plebesque scivit: plebes autem est omnis populus præter Senatores, & præter patricios. Hæc *Festus*. *Liv. in fin. l.* 31. Et de altero ædile scitum plebis est factum, rogantibus tribunis. *Id. l.* 25. *cap.* 56. Scitique plebis unus erasiam tulit. *Plin. l.* 14. *c. ult.* Scita legum diligenti contra habendi fallacias. ¶ Translate *scitum* est placitum, dogma, δόγμα. *Senec. epist.* 95. Nulla ars contemplativa sine decretis suis est, quæ Græci vocant δόγματα: nobis decreta licet appellare, vel scita, vel placita.

SCITUS, a, um, *che sa, dotto, pratico, accorto*, σοφός, ἐπιστήμων, doctus, sciens, peritus, ingeniosus, acutus: a *scio*. *Plaut. Amph.* 1. 3. 8. Nimis hic scitus est sycophanta. *Id. Pseud.* 1. 3. 951. Homo astutus, doctus, scitus, & callidus. *Id. Cas.* 3. 1. 8. Nimium scite scitus es. *Gell. l.* 13. *c.* 4. Mulier scita atque prudens. *Enn. apud Fest.* Scitus agaso. *presso delle strade.* & *Ovid.* 9. *Met. vers.* 108. Nessus adit membrisque valens, scitusque vadorum. *Id.* 5. *Fast. v.* 54. curvæ scita Thalia lyræ. *Sil. l.* 15. *v.* 597. & *lib.* 17. *vers.* 293. Dux vetus armorum, scitusque accendere corda Laudibus. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 104. Cedo purpurissum. *Sc.* non do. Scita es tu quidem. nova pictura interpolare vis opus lepidissimum. *opportune.* *Id. Pseud.* 2. 4. 58. Ecquid is homo scitus est? *Ch.* plebiscitum non est scitius. ψήφισμα ἐφ̓... ¶ Hinc *scita* dicuntur quæcumque docte, perite, ingeniose, acute facta, aut dicta. *Plaut. Asin.* 4. 1. 57. Pulcre scriptum. scitum syngraphum? *scritture ben messe*. & *Stich.* 1. 3. 30. Oratio optima & scitissima. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. *e med.* Scitus sermo & Atticus. ¶ *Scitum dictum*, sapienter, acute, commode dictum, *un bel detto, un motto grazioso*. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 20. Unde scitum Passieni dictum (*de Caligula*) percrebuit, neque meliorem unquam servum, neque deteriorem dominum fuisse. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 24. Vetus illud Catonis admodum scitum est, qui mirari se ajebat, quod non rideret haruspex, haruspicem cum vidisset. *Id. in Orat. c.* 16. Cum autem, quid, & quo loco dicat, invenerit, illud est longe maximum, videre, quonam modo. scitum est enim, quod Carneades noster dicere solebat, Clitomachum eadem dicere, Charmadam autem etiam eodem modo dicere. ¶ *Scitum est*, res est ingeniosa, mira, & scitu digna. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Scitum est, inter Protogenem, & eum (*Apellem*) quod accidit. ¶ *Scitum est*, sapientis est, optimum est. *Terent. Heaut.* 1. 2. 35. Hoc scitum est, periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu siet. *Id. Phorm.* 5. 4. 2. Quam scitum est, ejusmodi parare in animo cupiditates, quas, cum res adversæ sient, paulo mederi possis! *Cic. r. olt. lib.* 3. *de Orat.* Scitum est enim, causam conferre in tempus, cum afferre plura, si cupias, non queas. ¶ Est etiam *scitus* pulcher, venustus, elegans, *ben formato, bello, leggiadro, garbato*. *Terent. Andr.* 3. 2. 6. Per ecastor scitus puer est natus Pamphilo. Ubi *Donat.* elegans, pulcher, quod Græci ἀστεῖον dicunt. *Plaut. Men.* 4. 4. 55. Satis scitum filum mulieris. *Festus:* Scita facies, bona facies. *Lamprid. in Commodo, c.* 2. *ad fin.* Mulierculas formæ scitioris. ¶ Item accommodatus, aptus, opportunus, idoneus. *Plaut. Amph.* 2. 2. 132. Hæc nox scita est exercendo scorto conducto male. *Gell. l.* 18. *cap.* 5. Voce admodum scita & canora Ennii annales legere. ¶ Mulieres & meretrices scitum vocant τὸ ἄλλο ὁ τῇ πορείᾳ ἐγχεῖν, vel ... *Plaut. Truc.* 2. 5. *v.* 42. Quamquam hic horridus est, quamquam hic squalidus est, scitus bellum emit. Contra *insitus*, tardus, ignavus, segnis. *Id. Merc.* 5. 4. 57. Annos natus sexaginta qui erit, si quem scibimus scortarier, cum eo nos hac lege agimus, inscitum arbitrabimur. ¶ *Scitus* a *scisco*, decretus, constitutus, *decretato, stabilito*. *Cic.* 1. *de Legib. cap.* 15. Illud stultissimum, existimare omnia justa esse, quæ scita sint in populorum institutis aut legibus. V. vocem præced.

SCIURUS, ri, m. *scojattolo*, σκίουρος, silvestre animal ex genere rodentium: a σκιά, umbra, & οὐρά cauda, quia villosa cauda in æstu sibi umbram facit. *Plin. lib.* 8. *cap.* 38. Provident tempestatem & sciuri, obturantque, qua spiraturus est ventus, cavernis, ex alia parte aperiunt fores: de cetero ipsis villosior cauda pro tegumento est. *Id. lib.* 25. *cap.* 43. *extr.* Sciuri admovens cibum ad os.

SCIUS, a, um, idem ac sciens, scitus, doctus, peritus, εἰδώς, ἐπιστήμων. *Non. c.* 5. *n.* 29. Scius, & conscius hoc differunt, quod scius secum, conscius cum alio scius est: licet conscium indifferenter positum legerimus. *Lactant. l.* 3. *c.* 24. *ad fin.* Puta, eos prudentes & scios mendacia defendenda suscepisse. *Id. l.* 2. *c.* 14. Dæmonas dici aiunt, quasi δαήμονας, idest peritos, ac rerum scios. *Pacuv. apud Priscian. l.* 4. *pag.* 634. *Putsch.* Percogitando advenas de natis, neque quemquam invenit scium. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 63. *Burm. sub fin.* Sunt mulieres plus sciæ.

SCLOPPUS. V. *Scloppus*.

SCOBINA, æ, f. *scoffina, raspa*, ῥίνη, instrumentum quo fabri lignarii utuntur ad abradendum, ut *lima*, quo ferrarii: a *scobs*. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* Scobina a scobe. lima enim materiæ fabrilis est. Plautus in Nervolaria. Scabina ego illum actutum adrasi. *Plin. lib.* 11. *cap.* 37. *sect.* 68. *extr.* Novissima asperitas (*in stomacho testudinis*) ut scobina fabri. ¶ In versu *Plauti* puta legere turpem sententiam: cui similia sunt quæ in *Dolo*, & *Dedalo* adscripsimus.

SCOBIS, & Scobs, bis, f. *rodime, segatura, limatura*, ῥίνημα, id quod ab aliqua materia minutissimum decidit, dum lima aut scobina raditur, vel serra secatur, vel terebra perforatur, vel aliquo corpore atteritur. Quomodo a ramentis differat, in ea voce dictum est. Dictam putant quasi *scabies* a *scabendo*. Quæ ex auro est, Italice *calie* dicitur. *Cels. l.* 6. *c.* 5. Purgans scobis arida, coccum Gnidium, scobis eboris, &c. *Id. lib.* 8. *cap.* 2. *e med.* Finis vitii (*in osse*) est, ubi scobis nigra esse desiit. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *ad fin.* Antiquo terebra scabem faciebat. & *mox.* Scobis nunquam sic eximebatur, ut non inhæreret foramini. *Id. l.* 7. *c.* 10. *ante med.* Nauseantibus salutaris habetur eburnea scobis sali fricto commista. *Id. l.* 12. *c.* 43. *ante med.* Populnea vel abiegna scobe virides uvas custodire. *Plin. l.* 34. *c.* 11. *post med.* Scobem æris delimatam aceto spargere. *Lamprid. in Heliogab. c.* 31. *in fin.* Scobe auri porticum stravit, & argenti, dolens quod non posset & electri. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 81. Vilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus Consistit sumptus! *scil.* ad tergenda marmora, pavimenta, mensas. Sic *Juvenal. sat.* 14. *v.* 67. & tamen uno Semodio scobis hæc emendat servulus unus. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Scobem cutis in facie oelypum extenuat. *h. e.* furfures, *forfore*, aut aliquid simile. ¶ Usurpatur & masc. gen. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* Scobe citrea. *Pallad.* 10 *Februar. tit.* 17. Educto omni scobe. ¶ Rectus casus *scobs*, ut *scrobs*, agnoscitur a *Priscian. l.* 7. *pag.* 751. *Putsch.*

SCOLECIA, æ, f. *aerugo in ære Cyprio*. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Est & alterum genus æruginis, quam vocant scoleciam: in Cypria ære hoc, trito alumine, & sale, aut nitro pari pondere, cum aceto albo quam acerrimo; teritur autem, donec viride fiat, contrahatque se vermiculorum specie; unde & nomen. & *mox.* Scolecia fit & per se, derasa ab ærario lapide. *Scoleco* leg. al. priore loco, ut sit accusativus a recto *scolex*, quod est a Græco σκώληξ, vermiculus. Ex hac mixtura fit color, qui Ital. dicitur *verde gaio*.

SCOLECION, ii, n. σκωλήκιον, genus cocci, quo vestes tinguntur. *Plin. l.* 24. *c.* 4. *de cocco.* Est genus ex eo in Attica fere & Asia nascens, celerrime in vermiculum se mutans: quod ideo scolecion vocant, improbantque.

SCOLIBROCHON, i, n. σκολίβροχον, herba, quæ & callitrichon, & scolopendrion, & capillus Veneris dicitur. *Apul. de herb. c.* 47.

SCOLIUS, σκολιός, dicitur pes poeticus, frequentiori appellatione amphibrachys, ex brevi, longa, & brevi constans, ut *amœnus*, *venustus*: a σκολιός, tortuosus, obliquus, quia aptus est cuidam carmini convivali, quod dicebatur σκόλιον, & a conviva prima cœptum, non a proximo, sed flexuoso circuitu ultro citroque excipiebatur. *Diomed. l.* 3. *pag.* 475. *Putsch.*

SCOLOPENDRA, æ, f. σκολόπενδρα, insectum octipes venenatum, cujus in altero extremo, quod caudæ loco habet, supereminet corniculum, quasi surculus impactus, a quo nomen creditur accepisse, nempe quasi ἔχειν σκόλοπα ἐν τῷ ἄκρῳ. *Plin. l.* 8. *c.* 29. Et a scolopendris abactos Rhœtienses auctor est Theophrastus. ¶ Scolopendra item piscis marinus est. *Plin. l.* 9. *c.* 43. Scolopendræ terrestribus similes, quae centipedae vocant, hamo devorato omnia interanea evomunt, donec hamum egerant: deinde resorbent.

SCOLOPENDRIUM, ii, n. σκολοπένδριον, genus herbæ. V. *Scolibrochon*.

SCOLYMOS, i, m. σκόλυμος, genus cardui silvestris. *Plin. lib.* 20. *sub fin.* Carduorum silvestrium genera sunt duo: unum fruticosius a terra statim, alterum uno caule crassius. Utrique folia pauca, spinosa, muricatis cacuminibus: sed alter florem purpureum mittit inter

ter medios aculeue, celariter canefcentem, & abeuntem sum aura. fcolymnn Græci vocant. *Id. l.* 22. *c.* 21. *a med.* Scolymon quoque in cibos recepit Oriens, & alio nomine limoniam appellat. Frutea eft nunquam cubitali altior, criftifque fulturum ac radicv nigra, fed dulci, Eratofthæni quoque laudata in pauperis cœna. V. *Limonia*.

SCOMBER, bri, m. σκόμβρος, genus pifcis marini vilioris. *Plin. lib.* 32. *c. ult.* Scomber, falpa, fparus, &c. *Id. l.* 9. *c.* 15. Cum thynnis pelamides in Pontum ad dulciora pabula intrant gregatim, & primi omnium fcombri, quibus eft in aqua fulphureus color, extra qui ceteris. *Id. l.* 31. *c.* 8. Garum eu fcombro pifce laudatiffimum in Carthaginis Spartariæ cetariis. Scombros quidem & Mauritania Bæticæque Carteja, ex Oceano intrantes capiunt ad nihil aliud utiles. *Martial. l.* 13. *epigr.* 102. Exfpirantis adhuc fcombri de fanguine primo Accipe faftofum, munera cara, garum. *Id. l.* 3. *epigr.* 50. fcombris fcelerata poemata donare. *h. e.* chartis poematum involucra facere fcombris & id genus viliffimis pifcibus. *& lib.* 4. *epigr.* 87. *ad libr. fuum.* & *Catull. carm.* 93. *de Smyrna Cinnæ*. Nec fcombris tunicas dabis moleftas. *Perf. fat.* 1. *verf.* 43. nec fcombros metuentia carmina, nec tus. ¶ Si Græcæ analogiæ infiftas, *fcombrus* etiam in recto dici poteft.

SCOMMA, atis, n. *motto, detto piccante, a frizzante, a arguta, bottone*, σκῶμμα, dictum, dicterium, *falfus jocus*, cavillatio: Græca vox a σκώπτω, cavillor, falibus utor. Agit de eo *Macrob. lib.* 7. *Saturn. c.* 3. ubi fic definit: Sunt duo apud Græcos nomina, λοιδορία, & σκῶμμα, quibus nec vocabula Latina reperio, &c. V. *Loedoria*. & *mox*. Scomma enim pæne dixerim morfum figuratum, quia fæpe fraude, vel urbanitate tegitur, ut aliud fonet, aliud intelligas. Nec tamen femper ad amaritudinem pergit, fed nonnunquam his, in quos jacitur, & dulce eft. Pergit deinde *Macrob.* difcrimen inter loedoriam & fcomma, allatis quoque exemplis, exponere: quæ legiffe non pœnitebit.

SCOPÆ, arum, f. *fcopa, granata*, σάρος, καλλυντήριον, σάρωθρον, inftrumentum, quo verrimus, & fordes auerruncando purgamus. *Plaut. Stich.* 2. 2. 23. Munditias fieri volo: afferte huc fcopas, fimulque arundinem. *& verf.* 27. Cape illas fcopas: hoc egomet, tu hoc converre. *Petron. in Satyr. c.* 34. Argentum inter reliqua purgamenta fcopis cœpit verrere. *Horat. l.* 2. *fat.* 4. *v.* 81. Vilibus in fcopis, in mappis, in fcobe quantus Confiftit fumptus! *Cato R. R. c.* 152. Scopæ virgeæ. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 82. In pretio fcopas teftatur palma fuiffe. *Plin. in fi. l.* 23. Caftor oxymyrfinen myrti foliis acutis, ex qua fiunt rufi fcopæ, rufcum vocavit. *Id. lib.* 16. *c.* 26. Tamarix fcopis tantum nafcitur. ¶ Manipulus herbarum, aut virgultorum, ramulorum, fruticum, inftar fcoparum colligatus, *mazzo, mazzetto, manata*. *Plin. l.* 24. *c.* 15. Chamædrys incipientibus, hydropicis efficax, manualibus fcopis ejus in tribus heminis aquæ decoctæ ufque ad tertias. *Id. l.* 20. *c.* 22. Scopæ marrubii. *Id. l.* 22. *c.* 18. origani. *Id. l.* 14. *c.* 16. *a med.* abfinthii in vinum additæ. *Hirt. de B. Afric. cap.* 47. *a med.* Pauci fub pellibus acquiefcebant. reliqui, ex veftimentis tentoriolis factis, atque ex arundinibus fcopifque contextis, permanebant. *cavanne di frafche*. ¶ In afparagis *fcopæ* funt, cum in tenues multofque ramufculos abeunt. *Pallad. in Februar. tit.* 24. *circa med.* Afparagi radices annis omnibus incendamus in fcopis, ut fructus frequentior furgat, & fortior. *Id. in Mart. tit.* 9. *a med.* Poftea fcopas ejus incendes: tunc circa hiemem fpongiis adjicies fercus & cinerem. *Colum.* hanc eandem rem docens *lib.* 11. *c.* 3. *a med.* fcopiones vocat. ¶ *Scopas diffolvere*, proverbio dicitur, rem aliquam prorfus inutilem reddere. nam fcopæ folutæ nullæ funt. *Cic. in Orat. c. ult.* Ifti autem cum diffolvunt orationem, in qua nec res, nec verbum ullum eft, nifi abjectum; non clypeum, fed, ut in proverbio eft (etfi humilius dictum eft, tamen fimile eft) fcopas, ut ita dicam, mihi videntur diffolvere. ¶ Hinc *fcopæ folutæ* de homine nihili. *Cic. l.* 7. *ad Attic. ep.* 13. *a med.* L. Cæfarem vidi Minturnis cum abfurdiffimis mandatis, non hominem, fed fcopas folutas. ¶ Enumeratur a Grammaticis inter feminina femper pluralia. Dicimus tamen & *fcopa*, inquit *Charif. l.* 1. *pag.* 20. *Putfch.* fed nullo allato exemplo. Fortaffe refpexit ad *fcopam regiam*, de qua mox. Habetur etiam *Ifaiæ* 14. 23. Scopabo eam in fcopa terens. *& Vet. Gloff.* Scopa, σαρώτριον. *&* Scopam, σάρον. Sed hæc non imitanda. nam *fcala* & *fcopa* vitiofa funt, & barbarifmi, monente *Quintil. lib.* 1. *cap.* 5. (*al. cap.* 9.) ¶ *Scopa regia* herba eft, fimilis Achilleo, fed latioribus foliis. *Plin. l.* 21. *c.* 6. & *lib.* 25. *c.* 5. *ante med.* V. Botanicos.

SCOPARIUS, ii, m. *fcopatore*, σαρωτής, fervus cujus minifterium eft, ut deverrat pavimenta fordentia. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 8. Quibufdam in regionibus accedunt inftrumento, fi villa cultior eft, etiam atrienfes, & fcoparii.

SCOPAS, æ, m Σκόπας, celebris ftatuarius, qui floruit Olympiade LXXXVII, tefte *Plin. l.* 34. *c.* 8. *fub init. & ad fin.* Laudatur ab *Horat. l.* 4. *od.* 8. *v.* 6. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 39.

SCOPES, um, f. σκῶπες. *Plin. l.* 10. *c.* 49. Nominantur ab Homero (*Odyff.* 5. *v.* 66.) fcopes, avium genus: neque harum fatyricos motus, cum infidiantur, plerifque memoratos, facile conceperim mente: neque ipfæ jam aves nofcuntur.

SCOPIO, onis, *&* Scopus, i, m. σκοπός, pediculus, cui uvæ acinum adhæret. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 54. Quæ calcatæ erunt uvæ, earum fcopi cum folliculis fubjiciendi fub prelum, ut fi quid reliqui habeant mufti, exprimatur. *& lib.* 2. *c.* 67. *a med.* Dari folent porcellis vinacea ac fcopi ex uvis. *Cato R. R. c.* 112. Tum acina de uvis mifcellis decarpito de fcopione. *Al. leg.* fcopio, ut *fit* fcopium, ii. *Alii* fcopis. *Colum. l.* 12. *c.* 39. *a med.* Ubi fatis corrugata erunt acina, decerpito, & fine fcopionibus in doliura conjicito. *& cap.* 43. *ad fin.* Modica feparatis fcopionibus, refolutaque intrita folliculorum. *& lib.* 11. *cap.* 3. *a med.* Scopiones, ita uti funt, in fuo loco præcidendi funt. *h. e.* cauliculi, feu thyrfi afparagorum. *Petron. in Satyr. c.* 82. Non fentientis labra humerofque fcopionibus pinxit. Al. aliter leg. ¶ Apud *Colum.* quidam legunt *fcopiones*. Sunt etiam qui apud *Varron.* pro *fcopos* leg. *fcopio* eod. fenfu.

SCOPIUM. V. in voce præced.

SCOPTULA sparta. V. *Sinimium*.

SCOPULA, æ, f. *granatino, granatzza, fcopetto*, κόρηθρον; parva fcopa. *Cato R. R. c.* 26. Dolia extergeantur: privatque fcopulas in dolia factitas habeas illis rei. *Colum. l.* 12. *cap.* 18. *a med.* Dolium ferventiffima pice infufo, novo alio rutabulo & fcopula picatur. *& cap.* 38. *ante med.* Scopulis aridæ myrti ferra i ftratur.

SCOPULOSUS, a, um, *pieno di fcogli, fcogliofo, faffofo*, fcopulis abundans, petrofus, ὑφαλώδης. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19. Mare infeftum fcopulofum atque infeftum. *Lucan. lib.* 2. *v.* 619. Hinc illinc montes fcopulofæ rupis aperto Oppofuit natura mari. *Stat. lib.* 4. *Theb. verf.* 106. fcopulofa Pylene. *Sil. lib.* 7. *verf.* 274. fcopulofi vertice colles. *& lib.* 15. *verf.* 305. fcopulofis Neriton arvis. *Plin lib.* 6. *cap.* 18. Gan en cum magno fragore ipfius ftatim fontis erumpere, devectumque per fcopulofa & abrupta, &c. *Stat.* 1. *Achill. verf.* 56. fcopulofaque cete, Tyrrhenique greges circumque infraque rotantur. *h. e.* inftar fcopulis in mari exftantia: vel fquamis præduris & conchis obfita, atque afpera. Eft qui mallet *fcrupofa*. ¶ Translate eft difficilis, periculofus: *Cic. in Divin. Verr. c.* 11. *ad fin.* Intelligo quam fcopulofo difficilique loco verfer.

SCOPULUS, li, m. *rupe, roccia, fcoglio, vetta faffofa*, σκόπελος, rupes, faxum eminens, five in mari, five in monte, five alibi: a voce Græca allata, quæ a σκοπεῖν, fpeculor: quia ex fcopulis circumfpici late poteft. *Phædr. l.* 2. *fab.* 6. *v.* 11. fuadet (*aquila*) ut fcopulum fuper Altis ab aftris duram illidat corticem. *Virg. Æn.* 12. *v.* 531. Murrhanum Præcipitem fcopulo atque ingentis turbine faxi Excutit, effunditque folo. *Id. l.* 8. *v.* 192. *de fpelunca Caci.* & ingentem fcopuli traxere ruinam. *Id.* 3. *Georg. v.* 253. Non fcopuli rupefque cavæ atque objecta retardant Flumina. *Id.* 4. *Æn. v.* 445. *de quercu.* Ipfa hæret fcopulis, & quantum vertice ad auras, &c. *Sil. lib.* 10. *verf.* 263. Cum aides in fcopulo rorantem faxa cruore, Torvoque obtutu Libentem in Tartara Paulum. (*Liv. l.* 22. *c.* 49. Cum L. Æmilium fedentem in faxo cruore oppletum vidiffet.) ¶ De faxis & lapidibus majoribus *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 384. machina muri, Quæ fcopulis trabibufque diu, confectaque flammis Procubuit tandem. *h. e.* ingentibus faxis tormento militari in eam emiffis. *Stat.* 7. *Theb. v.* 665. in hæc ultro fcopuli venere volantes. *h. e.* faxa ab Amphione fono teftudinis tracta. Sic *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 632. velut hiberno proruptus ab arce latber agens fcopulos. *h. e.* faxa volvens torrentibus aquis. *Prudent.* περὶ στεφ. 11. *de S. Quir. v.* 75. fufpendas fummo gurgite fluminis, cum fcopulum collo traham. ¶ De faxis eminentibus in mari, aut litore, *Cæf. l.* 3. *B. Civ. c.* 27. Ut ex magno remigum numero pars ad fcopulos allifa interficeretur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 149. acuto Detrudunt naves fcopulo. *& lib.* 5. *v.* 270. fævo e fcopulo multa vix arte revulfus, Amiffis remis, atque ordine debilis uno, Irrifam fine honore ratem Sergeftus agebat. *Id.* 3. *Æn. v.* 536. turriti fcopuli. *& Æn.* 7. *v.* 588. pelagi rupes fe fe, multis latrantibus undis, Mole tenet: fcopuli nequidquam, & fpumea circum Saxa fremunt, laterique illifa refunditur alga. *Id.* 3. *Georg. v.* 261. fcopulis illifa reclamant æquora. *Ovid.* 9 *Met. v.* 598. auferri in fcopulos. *Id. Faft.* 4. *verf.* 419. Terra tribus fcopulis vaftum procurrit in æquor Trinacris. *h. e.* tribus promontoriis. *Id. Met.* 11. *v.* 783. e fcopulo, quem rauca fubederat unda, Se dedit in pontum. ¶ Scopulos errantes *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 621. vocat duas infulas Cyaneas, feu Symplegadas in Ponto. Adde *lib.* 4. *v.* 682. ¶ Scopulo immobilior, *Ovid.* 13. *Met. v.* 801. de eo, qui nullis precibus flecti poteft. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 21. fcopulis furdior. ¶ E fcopulis natus *Ovid.* 3. *Trift. el.* 11. *v.* 3. de eo, qui inhumanus eft moribus. Sic *Virg.* 4. *Æn. verf.* 366. duris genuit te cautibus horrens Caucafus. ¶ Translate *Cic. pro Rabir. Perduell. cap.* 9. Nec tuas unquam rationes ad eos fcopulos appuliffes, ad quos Sex. Titii afflictam navem, & in quibus C. Deciani naufragium fortunarum videres. *Quintil. de ſenſ.* 12. *cap.* 26. Commeatum publicum in fcopulos annonæ impingis? *Enn.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. (& *Cic. in Bruto, c.* 18.) Cum neque Mufarum fcopulos quifquam fuperarat, Nec dicti ftudiofus erat. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 41. Deinde videndum eft ne longe fimile fit ductum. Syrtim patrimonii, fcopulum libentius dixerim. Charybdim bonorum, voraginem potius. facilius enim ad ea, quæ vifa, quam ad illa, quæ audita funt, mentis oculi feruntur. *Ovid. Met.* 7. *verf.* 33. ferrum, & fcopulos geftare in corde. *h. e.* immitem effe. *Lucret. in fi. l.* 2. omnia paulatim tabefcere, & ire Ad fcopulum fpatio ætatis defeffa vetufto. *h. e.* ad interitum. ¶ Eleganter *fcopulus* dicitur quidquid exitio eft alteri, ut fcopuli navibus. *Val. Max. l.* 3. *c.* 7. *num.* 9. L. Caffius prætor, cujus tribunal propter nimiam feveritatem fcopulus reorum dicebatur. *Petron. in Satyr. c.* 123. *fub fin.* Pompejus piratarum fcopulus. *Flor. l.* 4. *c.* 9. Scopulus, & nodus, & mora publicæ fecuritatis Antonius. ¶ Denique fcopulus eft parvus fcopus, *piccolo berfaglio, o fegno*, σκοπός. *Sueton. in Domit. cap.* 19. Nonnunquam in pueri procul ftantis, præbentifque pro fcopulo difpanfam dextræ manus palmam, fagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent.

SCOPUS, pi, m. pediculus uvæ, ex quo acina pendent. *Var. l. 1. & 2. de R. R.* cujus verba in *Scopio* retulimus, & ab aliis *scapus* legi adnotavimus. ¶ Item signum, quo sagittas dirigimus, *berfaglio, segno, scopo*, σκοπός a σκέπτομαι, dispicio, intueor: unde & σκοπεύω. Translate est finis, propositum: eaque ratione usurpatur a *Cicer. l. 8. ad Attic. ep. 11. & lib. 15. ep. ult.* sed Græce. Sic *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 4.* Nunc ipsam ejusdem somnii mentem, ipsumque propositum, quem Græci σκοπόν vocant, tentemus aperire.

SCORDALIA, æ, f. fœda contentio, rixa. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 59. Burm.* Agite scordalias de medio: suaviter sit potius.

SCORDALUS, li, m. *feroce, insolente*, ferox, impetuosus, & in ultionem facile erumpens: plebeja vox, & inter vulgi convicia. *Senec. epist. 83. ante med.* Tullius Cimber & nimius erat in vino, & scordalus. In hanc rem jocatus est ipse: Ego, inquit, quemquam feram, qui vinum ferre non possum? *Id. Suasor. ult. sub fin.* Erat etiam, ubi pietas non exigeret, scordalus. Adde *Petron. in Satyr. c. 95. a med.* & rursus *Senec. ep. 56.* ubi *Lips.* adscribit, originem vocis petere alios a σκῶρ, oletum: alios a σκόροδον, allium, quasi fœtidum dicas.

SCORDILON, i, n. herba, eadem quæ Scordion, *Apul. de herb. cap. 70.*

SCORDIUM, ii, n. *scordeo*, σκόρδιον, herba magnitudine cubitali, caule quadrangulo, ramosa, foliis lanuginosis, gustu amaro, odore allii, alio nomine scordotis. *Plin. l. 25. c. 6.*

SCORDOTIS, tis, f. herba eadem, quæ scordium. *Plin. lib. 25. cap. 6.*

SCORIA, æ, f. *scoria, feccia de' metalli*, σκωρία, recrementum, retrimentum, fex, spurcitia, sordes, quæ ex metallo inter coquendum veluti spuma quædam expurgantur. *Plin. l. 33. cap. 4.* Argentum (*vocant*) quod exit a fornacis sudore. quæ a catino jactatur spurcitia in omni metallo, vocatur scoria. *Harduin.* sic legit ex MSS. Vocant argentum, quod exit a fornace: sudorisque, qui a camino jactatur, spurcitia in omni metallo scoria appellatur. *Id. ibid. c. 6. a med.* Scoriam in argento Græci vocant helcysma. *Id. l. 34. c. 11.* Scoria æris. & *cap. ult.* plumbi. *Cels. lib. 5. c. 19. sect. 26.* retrimentum vocat. ¶ Translate *Virg. in Ciri, v. 144.* Sic consessus amor noto te maceret igni, Per tibi Dictynnæ præsentia numina juro, Omnia me potius digna atque indigna laborum Millia visuram, quam te tam tristibus istis Sordibus, & scoria patiar tabescere tali. *h. e.* cura, luctu, mœrore. *Scalig.* vult legi *scabre*, quia *scoria* primam producit, & vox est sordida, nitidoque illo poematico indigna. Alii nihil mutant, & pro quantitate syllabæ ad synizesim, vel synæresim confugiunt.

SCORPÆNA, æ, f. σκόρπαινα, genus marini piscis, qui inde nomen habere dicitur, quod instar scorpii pungat. *Plin. c. ult. l. 32.*

SCORPIACUM, i, n. potio, seu pharmacum contra scorpionum ictus. *Tertullian. advers. Gnost. c. 1. ad fin.* Adversus bestiolas scorpiacum temperare.

SCORPINACA, æ, f. herba eadem quæ proserpinaca. *Apul. de herb. cap. 18.*

SCORPIO, onis, & Scorpius, & Scorpios, ii, m. *scorpione, scarpione*, σκορπίος, insectum terrestre, cauda venenatum ictum infligens. *Tertull. initio Scorpiac.* Scorpii series illa nodorum, venenata intrinsecus venula subtilis, arcuato impetu insurgens, hamatile spiculum in summo tormenti ratione restringens. unde & bellicam machinam, retractu tela vegetantem, de scorpio nominant. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 62.* Scorpionis caudæ inesse dentem, & plerisque ternos. *Id. l. eod. c. 2. a med.* Attalus affirmat, scorpione viso si quis dicet, duo, cohiberi, nec vibrare ictus. *Id. l. 29. c. 4. ad fin.* Prodest scorpio ipse suæ plagæ impositus. & *mox*. Proprium est scorpionum, quod manus palmam non feriunt: nec nisi pilos attigere. *Ovid. 4. Fast. v. 163.* elatæ metuendus acumine caudæ scorpios. & *lib. 5. v. 541.* Scorpion immisit tellus. *Id. Metam. 15. v. 371.* Scorpius exibit, caudaque minabitur unca. ¶ Est etiam piscis marinus hoc nomine, de quo *Ovid. in Halieut. v. 116.* Et capitis duro nociturus scorpios ictu. Adde *Plin. l. 32. c. ult.* ¶ Item cæleste Signum in Zodiaco, constans una & viginti stellis, inter Libram & Sagittarium: quod olim duorum Signorum locum occupans diceebatur, suum corpore, Libræ vero chelis, ut in *Libra* dictum est. Fabula de eo est hujusmodi, apud *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 26.* Cum Orion venator celebris gloriaretur, nullam esse feram, quam non conficeret, Tellus irata scorpionem immisit, a quo ictus interiit. Jupiter utriusque animum admiratus, scorpionem in cælum transtulit, ut species ejus hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi confideret. Petente vero Diana, idem honor Orioni est habitus, constitutumque, ut cum Scorpius oriatur, Orion occidat, quasi eum adhuc timens. V. *Chius*, & *Orion*. ¶ Item herba, de qua *Plin. c. 15. l. 22.* Ex argumento nomen accepit scorpio herba. semen enim habet ad similitudinem caudæ scorpionis, folia pauca. valet & adversus animal sui nominis. Est & alia ejusdem nominis effectusque, sine foliis, asparagi caule, in cacumine aculeum habens, & inde nomen. Hæc *Plin.* ¶ Item frutex. *Id. sub fin. l. 27.* Est & alia herba tragos, quam aliqui scorpion vocant, semipedem alta, fruticosa, sine foliis, pusillis racemis rubentibus, grano tritici, acuto cacumine, & ipsa in maritimis nascens. Adde *lib. 13. c. 21.* ¶ Ab animali nomen traxit machina bellica, retractu tela vegetans, ut ait *Tertull. loc. cit.* alio nomine manuballista, ideo sic nuncupata, inquit *Veget. de re milit. l. 4. c. 22.* quod parvis subtilibusque spiculis inferat mortem. *Ammian.* ita describit *l. 23. c. 4.* (*al. 8.*) Scorpionis, quem appellant nunc onagrum, hujusmodi forma est. Dolantur axes duo quernei, vel ilicei, curvanturque mediocriter, ut prominere videantur in gibbas: hique in modum serratoriæ machinæ connectuntur, ex utroque latere patentius perforati: quos inter per cavernas funes colligantur robusti, compagem, ne dissiliat, continentes. Ab hac medietate radium ligneus stilus exsurgens obliquus, & in modum jugalis temonis erectus, ita nervorum nodulis implicatur, ut altius tolli possit, & inclinari: summitatique ejus unci ferrei copulantur, e quibus pendet stuppa, vel ferrea funda: cui ligno fulmentum prosternitur ingens, cilicium paleis confertum minutis, validis nexibus illigatum, & locatum super congestos cæspites, vel latericios aggeres. nam muro saxeo hujusmodi moles imposita, disjectat quidquid invenerit subter, concussione violenta, non pondere. Cum igitur ad concertationem ventum fuerit, lapide rotundo fundæ imposito, quaterni altrinsecus juvenes repagula, quibus incorporati sunt funes, explicantes, retrorsus stilum pæne supinum inclinant: itaque demum sublimis adstans magister clavitrum, quod totius operis continet vincula, reserat malleo forti percussum: unde absolutus ictu volucri stilus, & mollitudine offensus cilicii, saxum contorquet, quidquid incurrerit, collisurum. Et tormentum quidem appellatur ex eo, quod omnis explicatio torquetur: scorpio autem, quoniam aculeum desuper habet erectum. Hæc *Ammian.* qui tamen suorum temporum, non superiorum scorpiones persequitur, cum certum sit ex *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 25.* non saxa modo, sed & spicula scorpionibus jaci: item ex *Sallust. in fragment.* apud *Non. cap. 18. n. 7.* Quarum unam epistolam nacti prædatores Valeriani, scorpione in castra misere. Ex *Livio* discimus *l. 26. c. 47. & 49.* duplicis generis fuisse, majores, & minores. *Vitruv. l. 10. c. 1.* scorpiones inter organa ponit, *h. e.* inter eas machinationes, quæ, ut *Idem* ait, unius opere, prudenti tactu perficiunt, quod propositum est. ¶ Ipsa quoque sagitta, quæ scorpione jacitur, *scorpio* dici posse videtur. *Hirt. de B. Afric. c. 29.* Scorpione accuratius misso, atque eorum decurione percusso. ¶ Inter instrumenta, quibus cæduntur sontes, ponit *Isidor. l. 5. Orig. c. 27.* virgas aculeatas, vel nodosas, quæ inquit, *scorpiones* rectissime vocantur, quia arcuato vulnere in corpus infiguntur. ¶ In re agraria scorpiones sunt congeries lapidum in morem metæ in acutum desinentis concervatæ, & loco Termini in agris collocatæ: fortasse a σκορπίζω, spargo, dissipo, quia ex dispersis per agros lapidibus fiunt, vel quia σκορπίος Græcis dicitur etiam quidquid in metam instar caudæ scorpionis fastigiatum est, *v. gr.* tutulus in crinibus, ut *Scalig. ad Sever. in Ætnam, v. 104.* docet. *Siculus Flacc. de condit. agror. pag. 4. & 6. Goes.* Alii congeries lapidum pro terminis observant, & scorpiones appellant. ¶ In quibusd. libb. apud *Colum. l. 11. c. 3. a med.* ubi legitur *scorpiones asparagorum*, corrige *scopiones*.

SCORPIOCTONON, i, n. herba heliotropium, ita dicta, quod contra scorpiones magnam vim habet: a σκορπίος, & κτείνω, occido. *Apul. de herb. c. 49.*

SCORPION, onis, f. genus herbæ. *Plin. l. 25. c. 10.* Thelyphonon herba ab aliis scorpion vocatur, propter similitudinem radicis, cujus tactu moriuntur scorpiones.

SCORPIONIUS, a, um, ad scorpionem pertinens. Hinc cucumis quoddam genus scorpionium dicitur, quia simile est scorpionis animalis, & contra ejus ictus efficacissimum. *Plin. l. 20. c. 2. sub fin.*

SCORPITIS, is, f. gemma scorpionis colore, aut effigie, inquit *Plin. l. 37. c. 11.*

SCORPIURUS, i, m. σκορπίουρος, heliotropium majus. *Apul. de herb. c. 49. Plin. l. 22. c. 21. a med.*

SCORPIUS. V. *Scorpio*.

SCORTATOR, oris, m. *puttaniere*, [illegible], meretricum sectator. *Cic. 2. Catil. cap. 10. extr.* Cum hanc sit habiturus Catilina scortatorum cohortem Prætoriam. *Al. leg.* scortorum. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 75.* scortator erit? cave te roget: ultro Penelopam facilis potiori trade. Adde *Plaut. Amph. 1. 1. 131.*

SCORTATUS, us, m. consuetudo cum meretricibus. *Apul. l. 5. Metam.* Quod ille quidem montano scortatu, tu vero marino natatu secesseritis.

SCORTES, pelles testium arietinorum. *Fest. in Scorta*.

SCORTEUS, a, um, *di pelle*, σκύτινος, pelliceus, coriaceus: a σκύτος, pellis, insito r. *Fest. in Scorta*. Omnia ex pellibus facta, scortea appellantur. *Petron. in Satyr. c. 138.* Protulit Enothea scorteum fascinum. *Cels. l. 8. c. 12.* Subjecto inter parietem & caput ejus scorteo pulvino duro. *Ovid. 1. Fast. v. 629.* Scortea non illi fas est inferre sacello, Ne violent puros exanimata focos. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Scortea ea, quæ ex corio & pellibus sunt facta. Inde in aliquot sacris ac sacellis scriptum habemus, Ne quid scorteum adhibeatur: ideo ne morticinum quid adsit. V. *Morticinus*. ¶ *Scortea* absolute, vestis a pelle. *Martial. l. 14. epigr. 130.* cujus lemma *Pænula scortea*. Ingrediare viam cælo licet usque sereno, Ad subitas nusquam scortea desit aquas. *Senec. l. 4. quæst. nat. cap. 6.* Cum signum dedissent, adesse jam grandinem, quid exspectas? ut homines ad pænulas discurrerent, aut ad scorteas? ¶ *Scorteum* absolute, pharetra. *Fest.* Scorteum ab eadem causa, qua *scortum*, vocabatur pelliceum, in quo sagittæ reconduntur: ob eo quod ex pellibus factum est. *Salmas.* ex conjectura, & ex quodam MS. legit: Scrotum ab eadem causa, qua scrotum, &c. Alii nihil mutant.

SCORTILLUM, li, n. *amorosetta, puttanella*, [illegible], parvum scortum, meretricula. *Catull. carm. 10. ad Var. v. 3.* Scortillum, ut mihi tum repente visum est, Non sane illepidum, nec invenustum.

SCOR-

SCORTOR, aris, dep. 1. *amoreggiare*, *andar a donne*, *ἐνακίζομαι*, scorta frequento, meretricor. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Scortari est sæpius meretriculam ducere. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 34. Qui se suamque ætatem bene curant, edunt, bibunt, scortantur. *Id. Men.* 5. 4. 25. Si istuc jus est, senecta ætate scortari senes, ubi loci res summa nostra est publica? Adde *Terent. Adelph.* 1. 2. 22.

SCORTUM, ti, n. *pelle*, *cuojo*, *σκῦτος*, *δέρμα*, pellis, corium: a *σκύτος* (quod idem significat) inserto r, ut in *Scorteus* dictum est. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5.* Pellem antiqui dicebant scortum. *Tertull. de Pall. c. 4. ante med.* Qualis ille Hercules in theristro Omphales fuerit, jam Omphale in Herculis scorto designata descripsit. *h. e.* in pelle leonis. ¶ Item meretrix, *meretrice*, *amorosa*, *πόρνη*, *ἑταίρα*, vel quia scortea veste olim indutæ hujusmodi feminæ: vel quia, ut ait *Paul. Festi* abbreviator, ut pelliculæ subiguntur: vel ut per synecdochen pellis pro feminæ corpore ponatur, ut ait *Voss.* Scorta, inquit *Fest.* appellantur meretrices ex consuetudine rusticorum, qui, ut ait apud Atellanos antiquos, solebant dicere, se attulisse pro scorto pelliculam. Omnia namque ex pellibus facta, scortea appellantur. *Varro loc. cit.* eadem fere habet. *Plaut. Amph.* 1. 1. 232. Hæc non scita est exercendo scorto conducto male. *Id. Truc.* 3. 2. 10. Scortum ducere. *Terent. Adelph.* 5. 9. 8. Obsonare cum fide, scortum adducere, apparare de die convivium. *Id. Eun.* 3. 1. 34. habere. *Cic. Catil.* 2. c. 5. In vino & alea comissationes & scorta quærere. *Plaut. Truc.* 1. 1. 45. Nunc lenonum & scortorum plus est fere, quam olim muscarum est, cum caletur maxime. ¶ De viro usurpant *Plaut. Curcul.* 4. 1. 12. & *Pun. prol. v.* 17. & *Cic. pro Sext. c.* 17. ¶ De parasito per jocum, *Plaut. Capt.* 1. 1. 1. Juventus nomen indidit scorto mihi, eo quia invocatus soleo esse in convivio. V. integr. loc.

SCOTI, orum, m. *Scozzesi*, Scotiæ populi. *Claudian. de B. Get. v.* 417. extremis legio prætenta Britannis, Quæ Scoto dat fræna truci. *Id. de IV. consul. Honor. v.* 33. Scotorum cumulos flevit glacialis Ierne.

SCOTIA, æ, f. *σκοτία*, Græce umbram, seu tenebras significat. A *Vitruv. l. 3. c. 3.* scotia dicitur pars cava in ima columna, *cavetto*, *canaletto*: quæ ideo quia cava est, umbrosa apparet. *Id. l. 4. c. 3.* scotiam vocat cavitatem in fundo coronæ Doricæ, quæ a mento ipso coronæ propendens, quadam regula seu margine separatur. ¶ Est etiam hoc nomine regio septentrionalis Britanniæ majoris: unde *Scotus*, & *Scoticus*.

SCOTICUS, a, um, *Scozzese*, ad Scotiam, & Scotos pertinens. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v.* 253. Illius effectum curis, ne tela timerem Scotica.

SCOTINUS, *σκοτεινός*, obscurus, tenebrosus. Græca vox a *σκότος* tenebræ. *Senec. epist.* 12. a *med.* Heraclitus, cui cognomen Scotinon fecit orationis obscuritas.

SCRANTIÆ, convicium in meretrices, & exprobratio vitii, aut deformitatis. *Plaut. in fragm.* apud *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Scrantiæ, scrupedæ, stritabillæ, Tantalæ. *Ipse Varr.* Ab screando scrantiæ sic adsignificat. (*Scalig.* legit *ab exscreando: scrantia siccam significat*, h. e. aridam, sine succo, & sanguine.) Scrupedam Aurelius scribit ascaripedam. (*Scalig.* corrigit *scauripedam*, h. e. pravis fultam malo talis.) Juventius comicus dicebat a vermiculo piloso, qui solet esse in fronde cum multis pedibus: Valerius a pede, ac scrupea. Ex eo ab Attio positum: incuriosa itaque es Menalippa? rejicis abs te religionem? scrupeam imponas. *Scalig.* emendat: *Ex eo ab Attio positum pro curiosa. Itaque est in Menalippo: Rejicias abs te religionem: scrupeam imponas*. scrupea est *incuriosa*, h. e. curiosa in religionibus, superstitiosa. Stritabillæ a stritilando: stritare ab eo, qui sistit ægre. Hæc *Varr.* Ad hanc postremam vocem adscribit *Scalig.* ab aliis legi *strittiuellæ*. h. e. quæ stringunt cutem, & rugas in facie extendunt. Ab aliis *strictivellæ*, ut apud *Non. c. 2. n.* 765. h. e. quæ psilothro, pumice, & volsellis crebro utuntur ad cilia castiganda, & pilos evellendos: vel quæ calamistri nimio usu pellem adurunt. Pro *Tantala* denique, in *Nonio loc. cit.* & apud *Gell. l. 3. c. 3.* est *sordida*. Si *Tantalæ* placet, erunt quæ semper appetunt, ut poma Tantalus. ¶ Apud *Fest.* legitur *Scrapta*. Scraptæ, inquit, dicebantur nugatoriæ ac despiciendæ mulieres, ut ait Verrius, ab iis, quæ screa iidem appellabant, id est quæ quis exscreare solet, quatenus id faciundo purgaret. Titinnius: Lectum hodie stratum vidi scraptæ mulieris. Hæc *Fest.* Apud *Gell. loc. cit.* ita legitur versus ille *Plauti*: Scrattæ (*al.* scraptæ: *al.* strattæ, &c.) scrapedæ, strictivillæ, sordidæ. Sunt præterea variæ lectiones aliæ ex variis MSS. & Eruditorum conjecturis, quas referre omnes piget.

SCRAUTUM. V. in *Scorteus*.

SCREATOR, oris, m. *chi tosse spesso per ispurgarsi*, qui identidem screat. *Plaut. Mil.* 3. 1. 52. Minime sputator, screator sum: itidem minime mucidus.

SCREATUS, us, m. *lo spurgarsi tossendo*, *χρέμψις*, exscreatio. *Terent. Heaut.* 2. 3. 131. Gemitus, screatus, tussis, risus.

SCREO, as, a. 1. *spurgarsi tossendo*, *χρέμπτομαι*, est cum conatu quodam per tussim sputum, seu catarrhum ejicere: verbum factum per onomatopœjam, ut & Græcum *χρέμπτομαι* a quo *χρέμψις*, Comici senis nomen, quia senes multum screare solent. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 22. Tibi qui screati, siccæ, semisomnæ affert potionem, & te sedatum it. Addunt *Plin. l. 23. c. 1. ante med.* Phlegma aut sanguinem, qui screatur, &c. Sed al. omnino aliter leg. V. in *Phlegma*.

SCRIBA, æ, m. *notajo*, *computista*, *secretario*, *cancelliere*, *γραμματεύς*, *λογογράφος*, qui leges, acta, rationes, vel aliud quidvis civitatis aut magistratus, aut Principis nomine & jussu perscribit. & *scriptum facere* dicitur. Scribas, inquit *Festus*, proprio nomine antiqui & librarios & poetas vocabant: at nunc dicuntur scribæ quidam librarii, qui rationes publicas scribunt in tabulis. Itaque cum Livius Andronicus bello Punico secundo scripsisset carmen, quod a virginibus est cantatum, quia prosperius res publica P. R. geri cœpta est; publice adtributa est in Aventino ædis Minervæ, in qua liceret scribis, histrionibusque consistere, & dona ponere in honorem Livii, quia is & scribebat Fabulas, & agebat. Hæc *Festus*. *Cic. pro Dom. c.* 28. Scribæ, qui nobiscum in rationibus monumentisque publicis versantur, non obscurum de meis in rempubl. beneficiis suum judicium decretumque esse voluerunt. *Id. in Pison. c.* 25. *in fin.* Rationes ita sunt perscriptæ scite & litterate, ut scriba, ad ærarium qui eas retulit, perscriptis rationibus, secum ipse caput perfricans commurmuratus sit: ratio quidem hercle apparet: argentum *οἴχεται*. *Id. Agrar.* 2. c. 13. Decemviros ornat apparitoribus, scribis, librariis, præconibus, architectis. (Sunt qui post *scribis* distinctionem tollunt, ut *scribis librariis* unum sit. V. *Librarius*.) *Id. Verr.* 5. c. 79. Scribarum ordo est honestus, quod eorum hominum fidei tabulæ publicæ, periculaque magistratuum committuntur. *& cap.* 80. Sæpe nostri imperatores, superatis hostibus, scribas suos annulis aureis in concione donarunt. ¶ Cum multi essent in civitate scribæ, in decurias paulatim descripti sunt, vel lectione magistratuum, vel erogatione pecuniæ. Itaque alii Quæstorii dicti, alii Ædilicii, Prætorii, &c. prout variis magistratibus apparebant. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 79. *a med.* Noli hos colligere scribas, qui nummulis corrogatis de nepotum donis, ac de scænicorum corollariis, cum decuriam emerunt, ex primo ordine explosorum in secundum ordinem civitatis se venisse dicunt. *Liv. l. 40. c. 29. a med.* L. Petilium scribam quæstor Q. Petilius in decuriam legerat. *Sueton. in Claud. c.* 1. Corpus ejus per municipiorum, coloniarumque primores, suscipientibus obviis scribarum decuriis, ad Urbem devectum. *Plin. l. 26. c. 1.* & *Sueton. in Vespas. c.* 3. & in *Domit. c.* 9. Quidam Perusinus eques Romanus, Quæstorius scriba, cum in Asia apparuisset, &c. ¶ Quamvis honestus esset scribarum ordo apud Romanos, parum tamen habebat dignitatis, quia mercede id munus vel ab ingenuis quidem, sed tenuioribus, vel a libertis, libertorumve filiis, & lucri ac mercedis gratia. Apud reges vero multo erat honoratior. *Nep. in Eumen. c.* 1. Fulgebat jam in adolescentulo indoles virtutis. itaque eum habuit (*Philippus rex*) scribæ loco, quod multo apud Grajos honorificentius est, quam apud Romanos. nam apud nos revera, sicut sunt, mercenarii scribæ existimantur: at apud illos contrario nemo ad id officium admittitur, nisi honesto loco, ac fide & industria cognita: quod necesse est omnium consiliorum eum esse participem. *Liv. l. 2. c.* 12. Cum stipendium forte militibus daretur, & scriba cum rege sedens pari fere ornatu multa ageret. *Plin. l. 12. c. 14. sub fin. de ture.* Sunt & quæ sacerdotibus dantur portiones, scribisque regum. ¶ Permulta sunt apud Romanos exempla Scribarum, qui ad majores honorum gradus ascenderint. Cn. Flavium Cn. F. ædilem curulem factum, cum posita tabula jurasset, se scriptum non facturum, narrant *L. Piso* apud *Gell. l. 6. c. 9.* *Liv. l. 9. c. ult.* *Plin. l. 33. c. 1. circa med.* & *Valer. Max. l. 2. c. 5. n.* 2. Prætorem ex scriba factum memorat *Horat. l. 1. sat.* 5. *v.* 35. ¶ Privatorum hominum scribæ non erant, sed librarii, quorum conditio fere servilis. nam quem *Cic. Fam.* 5. *ep.* 20. M. Tullium vocat *scribam suum*, & *servum suum scribam*, intelligit scribam publicum in proconsulatu, & administratione provinciæ Ciliciæ. Et quem *Horat. l. 1. ep.* 8. *v.* 2. dicit comitem & scribam Neronis, significat Tiberii Neronis scribam, cum in secessu Rhodiensi ageret cum tribunitia potestate, ut est apud *Sueton. in Tiber. c.* 12. ¶ Scriba ab epistolis, *secretario*. Inscript. apud *Gruter. pag.* 577. n. 8. Ti. Claudius Alcibiades mag. a bibliotheca Latina Apollinis, item scriba ab epistulis Lat. ¶ Similis est Scriba cubicularius, *secretario di camera*. Alia *ibid. pag.* 575. *n.* 7. Januarius Domitiani Cæsaris L. Scrib. cub. contubernali optimæ fecit.

SCRIBATUS, us, m. scribæ munus, & officium. *Imp. Philip. lib. 7. Cod. tit. 62. leg.* 4. Ad Scribatum nominatus.

SCRIBLITA, æ, f. *spezie di torta*, genus placentæ ex caseo, farina, & aliis: cujus faciendæ rationem docet quidem *Cato R. R. c.* 78. sed unde parum admodum discere queas. Dici putatur quasi *scribillita*, quod multis in superficie notis inscripta sit. *Plaut. Pœn. prol. v.* 41. In popinam pedisequi irruptionem facite, dum nunc occasio est: nunc dum scriblitæ æstuant, occurrite. *Petron. in Satyr. c.* 35. Statera, in cujus altera parte scriblita erat, in altera placenta. *Id. in fragm. Tragur.* 1. 66. *Burman.* Sequens ferculum fuit scriblita frigida, & supra mel caldum infusum. *Martial. l. 3. epigr.* 17. Circumlata diu mensis scriblita secundis, Urebat nimio sæva calore manus. Omnib. his loc. al. scribi volunt *striblita*, aut *streblita*, ducique a Græco *στρεβλόω*, torquere, quia in circulum torqueatur in modum restis: unde nostrum *torta*, & *tortiglione*. Legitur & *scriblire*.

SCRIBLITARIUS, ii, m. qui scriblitas facit, venditve. *Afran.* apud *Non. cap.* 2. n. 483. Pistori nubat? cur non scriblitario? ut mittat fratris filio lucunculos.

SCRIBO, bis, psi, ptum, a. 3. *segnare*, *notare*, *tirar linee scavando*, *γράφω*, sculpendo lineas duco, noto, signo. hoc enim proprio est Græca vox allata, a qua factum videtur: vel a *σκάριφος*, stilus, aut penicillus, extrito a. *Quintil. l. 7. c. 4. ante med.* Si quis fugitivo stigmata scripserit. *Prudent. in Romano*, *v.* 557. Charaxat ambas ungulis scribentibus genas. *con unghie che graffiano*. Sic *Plaut. in fragm.* apud *Serv.* (ad illud *Virgil.* 1. *Æn. v.* 482. & versa pulvis inscribitur hasta.) Corpus tuum virgis ulmeis inscribam. *Prudent.*

vopi

neri cap. 3. *de S. Laurent. v.* 120. scribere nummum. *imprentar la moneta.* ¶ Aliquando ponitur pro tingere, aut pingere, *segnare, dipingere*: quod lineis ducendis fit. *Cic. Tuscul.* 5. c. 39. Geometriæ munus tuebatur, verbis præcipiens discentibus, unde, quo quamque lineam scriberent. *Stat.* de equi vulnerato, *Theb.* 11. v. 514. Arvaque sanguineo scribit rutilantia gyro. *Id. l.* 1. *silv.* 2. v. 100. Apellea cuperent te scribere ceræ. *& lib.* 3. *silv.* 1. *v.* 95. scripto viventes lumine ceræ. *Catull. carm.* 37. *ad Contubernal.* v. 10. Frontem tabernæ scipionibus scribam. *Sil. l.* 14. *v.* 659. queque Attalicis variata per artem Aulæis scribuntur acu. *si ricamano.* ¶ Item lineis deformare, describere, *delineare, disegnare. Plin. l.* 9. *epist.* 39. *a med.* Quantum ad porticus, nihil interim occurrit, nisi ut formam secundum rationem loci scribas. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 9. Visa manu tenera tectum scripsisse Voluptas. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 4. Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri. Sic *Stat.* l. 3. *silv.* 1. *v.* 117. Nec mora, conscripta formatur imagine tela. *si fa il disegno.* ¶ Item sæpissime, litteras formare, *scrivere*: quod fiebat olim stilo librum, aut ceratam tabellam sulcando. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 131. Quasi in libro cum scribuntur calamo litteræ, stilis me totum ulmeis conscribito. *Propert. l.* 1. *el.* 5. *v.* 22. Scribitur & vestris Cynthia corticibus. *Cic. pro Arch.* c. 8. Quoties ego hunc vidi, cum litteram scripsisset nullam, magnum numerum optimorum versuum de his ipsis rebus, quæ tum agerentur, dicere ex tempore? *Plaut. Pseud.* 1. 1. 28. Obsecro, habent quoque gallinæ manus? nam has quidem tabellas gallina scripsit. *Cic.* 3. *Catil.* n. 5. Linum incidimus, legimus: erat scriptum ipsius manu. *Lucan.* l. 2. *v.* 343. liceat tumulo scripsisse, Catonis Marcia. ¶ *Scribendo adesse.* V. *Adsum.* ¶ *Scribere ad aliquem*, & *alicui*, epistolam mittere, significare per litteras. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. De me imperatore scribis, te ex Philotimi litteris cognosse. *& lib.* 7. *Fam. ep.* 10. Sed tu in ista epistola nihil mihi scripsisti de tuis rebus. *Id. lib.* 9. *Fam. ep.* 16. De quo & tu mihi antea scripseras, hic quidem eodem exemplo. *& lib.* 14. *ep.* 2. *sub fin.* Ego ad quos scribam, nescio, nisi ad eos, qui ad me scribunt, aut ad eos de quibus ad me vos aliquid scribitis. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 12. audebo tibi me scripsisse fateri. *Petron. in Satyr. c.* 104. Scribit amatori meretrix. *Gell. l.* 3. *c.* 8. Rex Pyrrhus populo Romano laudes atque gratias scripsit. *h. e.* laudavit, & gratias egit per litteras. ¶ *Scribere salutem*, salutare per litteras. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 79. Quid scribam? *Chry.* salutem tuo patri verbis tuis. ¶ Frequenter est commentari, componere, tractare, mandare litteris opus aliquod litterarium. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *ad fin.* Scripsi Aristoteleo more tres libros in disputatione ac dialogo de Oratore. *& mox.* Scripsi etiam versibus tres libros de temporibus meis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 33. Caput autem est quamplurimum scribere. stilus optimus dicendi effector. *Id. Verr.* 7. *c.* 43. Furtum defensionem causæ suæ scripsit. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 117. Scribimus indocti doctique poemata passim. *Cic.* l. 1. *de Leg.* n. 3. A quibus temporibus scribendi (*historiam*) capiat exordium. *Gell. l.* 1. *c.* 3. *extr.* Super hoc Chilone Plutarchus in libro περὶ ψυχῆς ita scripsit. *Plin. l.* 30. n. 1. Hermippus de tota ea arte scripsit diligentissime. *Quintil.* l. 10. *c.* 3. *ante med.* Cito scribendo non fit, ut bene scribatur: bene scribendo fit, ut cito. γνώμη. ¶ De Poetis. *Terent. Andr. prol. v.* 1. Poeta cum primum animum ad scribendum appulit. *Cic. pro Arch. c.* 3. Ut primum ex pueris excessit Archias, se ad scribendi studium contulit. *Horat. l.* 1. *od.* 6. *v.* 1. Scriberis Vario fortis, & hostium victor. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 405. Denique nec video de tot scribentibus unum, Quem sua perdiderit Musa. repertus ego. Adde *lib.* 4. *el.* 1. *v.* 91. *lib.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 10. & *lib.* 2. *ep.* 6. *v.* 4. & alibi. ¶ *Scribere leges*, condere, facere, *fare, dar leggi.* *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 25. Sapientissimus Atheniensium Solon, qui leges, quibus hodie quoque utuntur, scripsit. Adde *l.* 2. *de Orat. c.* 19. ¶ *milites*, delectum habere, *far leva di soldati*: quia delecti in laterculo scribuntur. *Liv. l.* 9. *c.* 8. & *Sallust. in Jug. c.* 47. Milites scribere, præsidia undique arcessere. *Id. in Catil. cap.* 33. Priusquam legiones scriberentur. *Id. in Jug. c.* 43. & *Cic. Fam.* 3. *ep.* 3. Supplementum scribere exercitui. *far reclute.* ¶ *testamentum*, facere, *far testamento*. *Paul. Dig. lib.* 28. *tit.* 2. *leg.* 25. Cum quo tempore scriberetur testamentum, jam editus esset partus. ¶ Huc illa pertinent: *Cic. pro Mil.* 1. 18. *sub fin.* Testamentum palam fecerat, & illum heredem, & me scripserat. *h. e.* instituerat. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 108. In testamento Ptolemæi heres erat scriptus ex duobus filiis major. *Hirt. de B. Alex. c.* 33. Cæsar reges constituit, quos Ptolemæus testamento scripserat. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 48. Adrepe officiosus, ut & scribare secundus heres. *Scævola leg. ult. tit.* 4. *lib.* 44. *Dig.* Ex quadrante heres scriptus. *Ulpian. lib.* 37. *tit.* 4. *leg.* 8. Scribere aliquem exheredem. *Cic. pro Cluent. cap.* 14. *a med.* Scribere aliquem tutorem liberis suis. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 70. Scribere servo libertatem. *lasciare in testamento.* ¶ *Scribere pecuniam* dicitur debitor, qui non præsentem solvit, sed chirographo per se, vel per trapezitam cavet & promittit, se ad certam diem soluturum, *obbligarsi con iscrittura al pagamento*. *Plaut. Asin.* 2. 4. 34. Adduxit domum ultro, & scribit nummos. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 69. Scribe decem a Nerio. Al. exterunt τὸ *a*. Porro Nerius erat trapezita. *Scævola Dig. lib.* 44. *tit.* 4. *leg. ult.* Homo rusticanus genero scripsit usuras præstandas quasi ex dotis promissione. *Ulpian. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 8. *a med.* Non tantum autem sibi solvere tutor, verum etiam sibi creditam pecuniam scribere poterit. *h. e.* mutuam accipere, & se soluturum, cavere scripto. *Paul. lib.* 12. *tit.* 1. *leg.* 40. L. Titius scripsi me accepisse a P. Mævio quindecim mutua numerata mihi de domo. *Apul. in Apolog.* Qui imperiores venere, quasi ad discendum venerint, non prius abeunt, quam aliquid scripserint. ¶ *Scribere dotem, formulam.* V. *Dos, Formula.* ¶ Scribere in animo, *imprimere*, alta mente reponere. *Terent. Andr.* 1. 5. 49. Etiam nunc mihi scripta illa dicta sunt in animo Chrysidis de Glycerio. ¶ *Scripsti* syncope pro *scripsisti*, est *Plaut. Asin.* 4. 1. 57. *Scripse* pro *scripsisse*, *Auson.* in VII. *Sapient. de Ludo*, & *Arnob. l.* 4. *pag.* 139.

SCRIBONIANUS, a, um, ad Scribonium pertinens. *Festus post Sceleratus campus*: Scribonianum appellatur ante atria puteal, quod fecit Scribonius, cui negotium datum a senatu fuerat, ut conquireret (al. *conquireret*) sacella attacta: isque illud procuravit, quia in eo loco attactum fulgure sacellum fuit.

SCRIBONIUS, & Scribonia, nomina propria sunt viri & mulieris R. apud *Vellej. Plin. utrumq. Tacit.* & *Sueton.* ¶ Scribonius Largus medicus temporibus Tiberii & Claudii Impp. vixit, & librum *de compositionibus medicamentorum* scripsit, stilo non satis illa ætate digno, in qua Latini sermonis ratio parum admodum ab aurea puritate discesserat. Creditus est a *Jano Cornario* Græce scripsisse, & Latine versus esse a quopiam Valentiniani Imp. tempore. *Cornarii* opinionem refellunt alii.

SCRINIARIUS, ii, *s.* scrinii custos, qui etiam magister scrinii dicitus. *Vetus Glossarium*: Scriniarii sunt magistri scriniorum, vel memoriales scriniorum. Hinc Scriniarius ab epistolis, & Scriniarius a libellis, leguntur in *Inscriptionib. vet.* quas affert *Salmas. ad Lamprid. in Alexan. Sever. cap.* 31. & habentur in *Corpore Gruteri pag.* 1111. *n.* 10. & *pag.* 857. *n.* 10. quibus adde alias duas *pag.* 643. *n.* 9. & *pag.* 1035. *n.* 5.

SCRINIUM, ii, n. *cassetta, stipo, forziere, scrigno, scansia, scaffale*, κιβωτός, κιβώτιον, arcula, loculus, capsa, in qua res pretiosæ, & cariores, & secanæ (præsertim chartæ, ut epistolæ, carmina, commentationes) clausæ servantur. Ducunt a γρύτη, cavus, capax. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Fagus facilibus laminis, in tenui flexilis, capsisque ac scriniis sola utilis. *Sallust. in Catil. c.* 47. *extr.* Flaccum prætorem scrinium cum litteris, quas a legatis acceperat, afferre jubet. *Senec. l.* 2. *de Ira*, *c.* 23. *a med.* & *Plin. l.* 7. *c.* 25. Cum C. Cæsar scrinia deprehendisset epistolarum ad Pompeium missarum, combussit. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 276. quæ scripta, & quas lecture tabellas, Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ? *Plin. l.* 7. *c.* 29. & *lib.* 13. *cap.* 1. Alexander inter spolia Darii unguentorum scrinio capto, quod erat auro, gemmisque ac margaritis pretiosum, varios ejus usus amicis demonstrantibus, immo hercule, inquit, librorum Homeri custodiæ detur: ut pretiosissimum humani animi opus quam maxime diviti opere servaretur. *Horat. in fin. sat.* 1. *l.* 1. ne me Crispini scrinia lippum Compilasse putes. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 112. & prius orto Sole vigil calamum, & chartas, & scrinia posco. Adde *Val. Max.* l. 6. *c.* 5. *n.* 6. item *Ovid.* l. 1. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 24. & *lib.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 106. & *Martial. l.* 1. *epigr.* 2. 4. & 67. *l.* 4. *ep.* 33. *l.* 6. *epigr.* 64. & *lib.* 14. *epigr.* 37. quibus omnib. loc. de arca aut pluteo librorum sermo est. ¶ Palatii, seu Principum quatuor erant scrinia, memoriæ, epistolarum, libellorum, epistolarum Græcarum. qui primi erant in singulis scriniis, dicebantur *proximi*, & *magistri*. De his multa *Salmas. ad Lamprid. in Alex. Sever. cap.* 31. & *Cod. Justin. lib.* 12. *tit.* 19. & *Theodos. lib.* 6. *tit.* 26.

SCRIPLUM, li, n. *scrupolo*, γράμμα, ponderis exigui nomen, vigesima quarta pars unciæ. *Rhemn. Fann. de ponderib. v.* 8. Semioboli duplum est obolus, quem pondere duplo Gramma vocant: scriplum nostri dixere priores. Semina sex alii siliquæ latitantia curvis Attribuunt scriplo: lentes vacaciter octo, Aut totidem speltas numerant, tristesve lupinos Bis duo. sed si par generatim his pondus inesset, Servarent eadem diversæ pondera gentes: Nunc variant. Hæc *Fann.* ¶ Pro *scriplum* legitur & *scriptulum*. hoc vero est syncope a *scrupulum*: illud a *scripulum*: quæ idem significant. V. *Gramma*. *Varr.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 81. *Putsch.* Nummum argenteum conflatum primum a Servio Tullo dicunt. is quatuor scriptulis major fuit, quam nunc est. *Charis. ibid.* Scriptulum quod nunc vulgo scrupulum dicunt, Varro in Phavorino dicit. *Colum. l.* 12. *c.* 23. Picis sex scripula in sextarios quinque miscere. *& cap.* 58. Medicaminis pondo unciam & scripula octo. ¶ Et *scrupulum*. *Vitruv. l.* 7. *c.* 8. *a med.* Si ibi auri scrupulum imponetur, non natabit. Ita edit. *Elzevir.* 1649. ¶ De ludo duodecim scriptulorum, seu scriptorum *Ovid. l.* 3. *de ar. am. v.* 363. V. *Scriptum*. ¶ Eodem sensu dicitur & *scrupulum*, sive ex consuetudine vertendi *i* in *u*, ut in *carnufex*, *optumus*; sive diminutivum sit a *scrupus*, qui lapillum significat. *Ovid. de medic. fac. v.* 92. Quinque trahant marathri scrupula, myrrha novem. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *post med.* Neque argenti scrupulum esse ullum in illa insula. *Al. leg.* scripulum. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ante med.* Aureus nummus percussus est ita ut scrupulum valeret sestertiis vicenis. In MSS. est *scripulum*, teste *Harduino*. *Martial. l.* 10. *epigr.* 55. Libras, scrupula, sextulasque dicit. Adde *lib.* 4. *ep.* 89. & *lib.* 5. *epigr.* 20. quib. loc. est qui leg. *scripulo*. ¶ Scripulum est etiam minima pars jugeri. *Varr.* l. 1. R. R. *c.* 10. Jugeri pars minima dicitur scripulum, id est decem pedes in longitudinem & latitudinem quadratum. *& mox.* Jugerum habet scripula CCLXXXVIII: quantum as antiquus noster ante bellum Punicum pendebat. Al. leg. *scrupula*. Adde *Colum. l.* 5. *c.* 1. *a med.* ubi quoque al. leg. *scripula*. ¶ Et minima pars cujusque mensuræ. *Plin. l.* 2. *c.* 10. *extr.* Non semper in scrupulis partium congruente siderum motu. *h. e.* partibus minimis graduum: *minuti* nos vocamus, aut *secondi*. & *Frontin. de aquæduct. artic.* 26. Capit quinariam, & plus quam quinariæ octavam, hoc est sescunciam quinariæ, & scripula tria, & bessem scripuli.

SCRIPTILIS, le, qui scribi potest. *Ammian. l.* 17. *c.* 4. (*al. c.* 8.) *a med.*

a med. Effigiatus scriptilibus elementis. Diomed. initio l. 2. Vox articulata literalis vel scriptilis appellatur, quia litteris comprehendi potest.

SCRIPTIO, onis, f. *lo scrivere, scrizione, scrittura*, γραφή, actus scribendi, scripture. Cic. Attic. l. 10. ep. 17. Lippitudo, quæ impediat scriptionem meam. Id. l. 9. Fam. ep. 12. Ut rem tenuem & inopem, nec scriptione magnopere dignam. ¶ Item res ipsa, quæ scribitur. Id. 5. Tuscul. in fin. A quo non modo impulsi sumus ad Philosophicas scriptiones, verum etiam lacessiti. Id. de clar. Orat. c. 64. Hoc genus scriptionis nondum est Latinis litteris illustratum. ¶ Interdum sumitur pro exercitatione oratoria remota a foro, qualis est Parænesis Isocratis ad Demonicum, Declamationes, & alia ejus generis. Cic. in Orat. c. 11. Quoniam plura sunt orationum genera, eaque diversa, neque in unum formam cadunt omnia, laudationum, scriptionum, & historiarum, &c. Id. de clar. Orat. cap. 24. Nulla res tantum ad dicendum proficit, quantum scriptio.

SCRIPTITO, as, a. 1. *scrivere spesso*, frequentativ. a scripto. Cic. Attic. l. 7. ep. 12. in fin. Et hæc, & si quid aliud, ad me scribas, velim, vel potius scriptites. Id. 2. de Orat. cap. 23. a med. Sed ne te quidem, Antoni, multum scriptitasse arbitror. Id. in Brut. cap. 46. Scriptitavit orationes multas, orator nunquam fuit. Plin. l. 13. c. 11. In palmarum foliis scriptitatum est.

SCRIPTO, as, a. 1. aliud frequentativum a scribo, aut a scriptito. V. Lexis.

SCRIPTOR, oris, m. *scrivano, scrittore*, γραφεύς, qui scribit. Cic. Fam. 2. ep. 4. Tuarum rerum domesticarum habes & scriptores, & nuntios. Id. in Bruto, c. 22. ad fin. Addebat etiam, scriptores illos male mulcatos exisse cum Galba. h. e. illos servos litteratos, amanuenses. Horat. in Ar. Poet. v. 354. scriptor librarius. ¶ Item auctor, h. e. qui opus aliquod litterarium condit, & litteris mandat, ut rhetor, historicus, poeta, & hujusmodi, *scrittore, autore*, συγγραφεύς. Cic. l. 1. de Orat. c. 34. a med. Legendi etiam poetæ, cognoscenda historia, omnium bonarum artium scriptores ac doctores legendi. Id in Bruto, c. 9. Tum fuit Lysias, ipse quidem in caussis forensibus non versatus, sed egregie subtilis scriptor, atque elegans. Id pro Arch. c. 24. Quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur! Martial. l. 3. epigr. 20. falsus scriptor. h. e. historicus mendax. Horat. l. 1. ep. 2. v. 1. Scriptor Trojani belli. h. e. Homerus. & lib. 2. epist. 1. v. 61. habet hos numeratque poetas Ad nostrum tempus Livi scriptoris ab ævo. h. e. Livii Andronici. Quintil. l. 10. c. 1. Scriptores iamborum, & veteris comœdiæ. Phædr. l. 5. fab. 1. extr. Hic est Menander scriptor. h. e. poeta comicus. Horat. in Ar. Poet. v. 235. Satyrorum scriptor. Adde vers. 120. & lib. 2. ep. 2. v. 77. quib. locis poetam scriptorem vocat: quem prisci etiam scribam dixere. Plin. l. 36. c. 5. ad fin. Callisthenes historiarum scriptor. Gell. in præfat. Utriusque linguæ scriptores. h. e. qui in utraque lingua, Græca & Latina scripsere. Id. l. 19. c. 8. sub fin. Classicus assiduusque scriptor, non proletarius. ¶ Scriptor legum, conditor, legislator, *legislatore*. Cic. ad Brut. ep. 1. Solon sapientissimus ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

SCRIPTORIUS, a, um, *da scrivere, scrittorio*, γραφικός, ad scribendum pertinens. Cels. l. 5. c. 28. sect. 12. a med. Scriptorius calamus. Id. l. 6. c. 4. extr. & lib. 8. c. 4. ante med. Atramentum scriptorium.

SCRIPTLUM, & Scriptulum. V. in Scriplum.

SCRIPTUM, i, n. *scritta, scrittura, scritto*, σύγγραμμα, id quod litteris mandatum est, scriptura, scriptio. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 11. Cum in scripto, aut ex scripto aliquid controversiæ nascitur. & mox. Ex scripto & sententia nascitur controversia, cum videtur scriptoris voluntas cum scripto ipso dissentire. Cic. in Bruto, c. 39. Multa contra scriptum pro æquo & bono dixit. ¶ De scripto dicere contrarium est τῷ memoriter dicere, in dicendo scriptum in manu habere, & omnia dicere, ut domi scripsimus, *recitare colla carta alla mano*. Cic. pro Planc. c. 30. ad fin. & Phil. 10. c. 2. a med. & 4. ad Attic. ep. 3. Oratio, quæ propter rei magnitudinem dicta de scripto est. Id. in Bruto, c. 88. Memoria tanta, ut quæ secum commentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet. ¶ Scriptum relinquere, mandare scriptis, litteris mandatum relinquere. Cic. 6. Verr. c. 56. Multi Græci de valvarum harum pulcritudine scriptum reliquerunt. Id. 2. Offic. c. 1. a med. Ut scriptis actiones nostras mandaremus. Id. 2. de Orat. c. 46. extr. Quod a Platone in scriptis relictum esse dicunt. ¶ Scripta, orum, opera litteratorum hominum, historiæ, carmina, artes, &c. Cic. Fam. 5. ep. 12. Ardeo cupiditate incredibili, nomen ut nostrum scriptis illustretur & celebretur tuis. & lib. 4. ep. 4. Facile cedo tuorum scriptorum subtilitati & elegantiæ. ¶ Scriptum, lex, aut oratio scripta. Cic. pro Dom. c. 26. ad fin. Quoniam scripto illo istius sententiam dicere vetabatur. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. a med. Serrani tibi funus perluctuosum fuit. laudavit pater scripto meo. ¶ Scriptum facere, scribam esse, & scribendo victum quærere. L. Piso apud Gell. l. 6. c. 9. & Liv. l. 9. c. ult. Cn. Flavius patre libertino natus scriptum faciebat. Auctor vitæ Horatii. Scriptum quæstorium comparavit. Piso loc. cit. Dicitur tabulas posuisse, scripto sese abdicasse. Al. leg. scriptu, ut sit 4. declin. ¶ De ludo duodecim scriptorum Cic. 1. de Orat. c. 50. Licet, ista ratione dicamus, pila bene, & duodecim scriptis ludere proprium esse juris civilis, quoniam utrumque eorum P. Mucius optime fecerit. Id. in fragm. apud Non. c. 2. n. 781. Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus, ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet. Utroq. loc. est qui leg. scrupis, sed invitis libr. & Criticis. Quintil. l. 11. c. 2. post med. Scævola in lusu duodecim scriptorum cum prior calculum promovisset, essetque victus, dum rus tendit, repetito totius certaminis ordine, quo dato errasset, recordatus est. Scripta hæc vocat scriptula (vel scrupula, ut quidam volunt, sed idem est.) Ovid. 3. de ar. am. v. 363. Est genus (ludi) in totidem tenui ratione redactum Scriptulis, quot menses lubricus annus habet. Parva tabella capit ternos utrinque lapillos: in qua vicisse est, continuasse suos. Ex quo Ovidii loco & firmatur lectio scriptis, non scrupis, in verbis Cicer. & Quintil. & hic ludus a talis seu tesseris & latrunculis diversus fuisse ostenditur. V. Ovid. ibid. a vers. 353. Porro scripta hæc sive scriptula alii putant fuisse lineas dispositas in tabula lusoria, quæ similes erat illi, qua cum ludum ludimus, qui Tria a nostris appellatur, similis, inquam, non eadem, quia alio ordine in illa lineæ descriptæ fuisse videntur. Alii scripta intelligunt ipsos calculos, qui in ludo adhibebantur: argumento esse, quod ab aliis legatur scrupis pro scriptis. Prior sententia magis congruere videtur cum allatis Cicer. & Quintil. verbis: ipsum tamen ludum credimus in antiquitatis tenebris adhuc latere. Disserunt de eo Salmas. ad Vopisc. in Procul. c. 13. Gronov. de pec. vet. l. 3. c. 15. & Thom. Hyde de lud. Oriental.

SCRIPTURA, æ, f. *scrizione, lo scrivere*, γραφή, actus scribendi, scriptio. Martial. l. 1. epigr. 67. Erras meorum fur avare librorum, Fieri poetam posse qui putas tanti, Scripturæ quanti constat, & tomus vilis. Plin. l. 33. c. 7. extr. Minium in voluminibus quoque scriptura usurpatur, clarioresque litteras facit. Cic. l. 1. de Orat. c. 33. Si subitam orationem commentatio vincit, hanc ipsam profecto assidua ac diligens scriptura superabit. Id. 15. Fam. ep. ult. Scriptura aliquid persequi. h. e. scribere. Sueton. de Grammat. c. 2. a med. Nævii Punicum bellum, unico volumine, & continenti scriptura expositum, divisit in septem libros. ¶ Item modus scribendi, stilus. Cæcin. ad Cicer. 6. Fam. ep. 7. Genus hoc scripturæ non modo liberum, sed incitatum atque elatum esse debet. Terent. Phorm. prol. v. 5. Fabulas tenui esse oratione, & scriptura levi. Id. Andr. prol. v. 12. dixit, oratione ac stilo. Nep. in præfat. Genus scripturæ leve. ¶ Item scriptum, *scritto, scrittura*. Planc. ad Cass. & c. l. 10. Fam. ep. 8. a med. C. Furnio legato plura verbo, quam scriptura, mandata dedi. *più a bocca, che in iscritto*. & Cæcin. ad Cicer. l. 6. ep. 7. Mendum scripturæ litura tollitur. Cic. 2. de Invent. cap. 40. Ex superiore & ex inferiore scriptura docendum, quod quæratur, fieri perspicuum. h. e. superiore & inferiore parte testamenti. Val. Max. l. 1. c. 1. n. 12. Duabus arcis lapideis repertis, quarum in altera scriptura indicabat corpus Numæ Pompilii fuisse. *l'inscrizione, la soprascritta*. & Sueton. in Cæs. cap. 41. Libelli scriptura brevi. *biglietto di poche parole*. ¶ Item opus litterarium, ut carmina, historiæ, &c. Terent. initio Adelph. Postquam poeta sensit, scripturam suam ab iniquis observari, & adversarios rapere in pejorem partem, quam acturi sumus, &c. Id. Hec. prol. 2. v. 5. Ne cum poeta scriptura evanesceret. Tacit. 4. Ann. c. 32. Nemo Annales nostros cum scriptura eorum contenderit, qui veteres populi R. res composuere. Auct. vitæ Juvenal. sub init. Genus scripturæ studiose excoluit. h. e. satyræ faciendæ. Tacit. Ann. l. & cap. 3. Diurna actorum scriptura. h. e. acta diurna Urbis. ¶ Christiani Scriptores Tertull. Hieronym. Augustin. &c. Scripturam, & Scripturas vocant Divinas Litteras, τὰ ἱερὰ βιβλία. ¶ Vectigal ex agris & silvis publicis, quod pendebatur ab his, qui in illis pastionis caussa pecudes habebant, scriptura dicebatur, quia numerum pecudum apud Publicanos profiteri cogebantur, qui in commentarios referebant, & scripto ferebant, *gabella de' pascoli*. Hujusmodi vectigalia multa erant in Asia, item in Italia, in silva Scantia, & in salictis ad Minturnas, ut Cic. Agrar. 2. c. 14. memorat. Id. pro leg. Manil. c. 6. a med. Ita neque ex portu, neque ex decumis, neque ex scriptura vectigal conservari potest. Plaut. Truncul. 1. 2. 44. Ubi non est, scripturam unde dent, incusant publicanos. ¶ De magistro scripturæ V. Magister. ¶ In illo Petron. in Satyr. c. 126. Supercilia usque ad malarum scripturam currentia, & rursus confinio luminum pæne permixta: scriptura malarum vel est extrema linea, seu confinium malarum in superiori parte, vel pictura seu fucus earundem: vel denique cum multis aliter est legendum.

SCRIPTURARIUS, a, um, ad scripturam pertinens. Scripturarius ager appellatur, in quo, ut pecora pascantur, certum æs persolvitur: quia publicanus scribendo conficit rationem cum pastore. Festus. ¶ Absolute, Scripturarios, inquit Non. c. 1. n. 272. quos nunc tabularios dicimus, dici voluns veteres, quod scripturis, & commentariis omnia vel urbium, vel provinciarum complecterentur. Lucil. ibid. Publicarum rerum assuetiam, ut scripturarius. Vel ut Id. Non. habet cap. 4. n. 315. Publicanus vero ut Asiæ fiam scripturarius pro Lucilio, id ego nolo: & uno hoc non muto omnia.

SCRIPTURIO, is, a. 4. scribere gestio. Sidon. l. 7. ep. ult. Incitatus semel animus nec dum scripturire desinit.

SCRIPTUS, us, m. V. in Scriptum.

SCRIPTUS, a, um, *segnato, notato, scritto*, γεγραμμένος, γραπτός, litteris vel lineis notatus, signatus, insculptus. Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 61. Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos. Id. 3. ex Pont. ep. 2. v. 90. Ad fratrem scriptæ exarat illa notas. & Heroid. ep. 18. v. 2ult. Scriptaque sint titulo nostra sepulcra brevi. Id. 5. Fast. v. 224. Et manus in folio scripta querela suo. Cic. l. 1. de Divin. cap. 18. ad fin. Ut C. Gracchus scriptum reliquit. Id. 4. Acad. cap. 42. Nobilis disciplinæ, cujus, ut scriptum video, princeps Xenophanes. Plin. in Paneg. c. 43. Scriptus heres. Pallad. in Jan. tit. 15. a med. & in Novembr. tit. 7. Nasci amygdala scripta, si aperta

perta teſta nucleum ſanum tollas, & in quodlibet ſcribas. *Martial. l. 1. epigr.* 118. taberna ſcriptis poſtibus hinc & inde totis. *h. e.* inſcriptis. *Id. l.* 14. *epigr.* 87. cui lemma *Stibadia*. Accipe lunata ſcriptum teſtudine ſigma. *h. e.* efformatum inſtar litteræ S. Al. leg. ſcriptum teſtudine ſignum. ¶ *Feſtus*: Scriptum lapidem eſſe ait, & ita vocari, Antiſtius Labeo, in agro Meonllino, ubi divinam rem facerent. ¶ Item fictus, aut pictus, *effigiato, dipinto*. *Martial. l.* 11. *epigr.* 5. Scriptus et æterno nunc primum Juppiter auro. *Stat. l.* 3. *ſilv.* 1. *v.* 95. tot ſaxa imitantia vultus, Æraque, tot ſcripta vivences lumine ceras Fecisti. ¶ Item præſtitutus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 189. Nulli juſſo ceſſare licet, Nulli ſcriptum proferre diem. *h. e.* in fatis ſcriptum. ¶ In nonnull. vet. Inſcript. habetur *ſcribtus*.

SCRIPULA. V. *Scrupula*.

SCRIPULARIS, re, *d'uno ſcrupolo*, ſcripulum continens. *Plin. l.* 33. *c.* 8. *a med.* Proriores dicunt, quantum auri ſit in ea, ſcripulari differentia, mirabili ratione non fallente. Al. leg. *ſcrupulari*.

SCRIPULATIM, per ſcripula, minute, ſcrupuloſe. *Plin. l.* 11. *c.* 54. *ſub fin.* Scripulatim quidem colligere ac miſcere vires, impudentiæ eſt. Al. leg. *ſcrupulatim*.

SCRIPOLUM. V. *in Scriplum*.

SCROBICULUS, li, *m. foſſetta, Bölgcer*, diminut. a ſcrobis. *Colum. l.* 4. *c.* 15. Et ſcrobiculo facto ad imum ſolum præciditur. *Id. l.* 5. *c.* 6. *ante med.* Non maximos ſcrobiculos, ſeſquipede inter ſe diſtentes, fodere. *Plin. l.* 21. *c.* 5. *in fin.* Lilia in ſcrobiculis ſeruntur. Adde *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 207.

SCROBIS, & Scrobs, bis, m. & f. *fornelle, buca, foſſa, ὄρυγμα, σκάμμα*, cavum in terra factum, foſſa, fovea. *Colum. l.* 5. *c.* 5. Scrobs, aut ſulcos faciendus eſt. & *paulo poſt*. Ne protinus totus ſcrobs terra compleatur. & *cap.* 6. *circa med.* Scrobis fieri debet latus pedum duorum. & *mox*. Hunc ſcrobem autumno facito. & *cap.* 10. Scrobis clibano ſimilis fiat. *Plaut. in fragm.* apud *Priſcian. l.* 7. *pag.* 751. *Paiſch.* & *Non. c.* 3. *n.* 207. Ibi ſcrobes fodito ſexagenos in dies. *Id. ibid.* Ego ecfodiebam in diem denos ſcrobes. *Varr. ibid.* In ſcrobe fodiendo invenirunt arcem. *Cic.* quoque *in fragm.* apud *Serv. ad* 2. *Georg. v.* 288. maſculino genere uſurpavit. ¶ In feminino *Colum. l.* 4. *c.* 4. Facta in paſtinato ſcrobe, vitis proſternatur. *Id. l.* 11. *c.* 44. *circa med.* Factæ ſcrobi operculum imponitur. *Ovid.* 7. *Met. v.* 243. Egeſta ſcrobibus tellure duabus. *Lucan. l.* 8. *v.* 755. lacera fragmenta carinæ Exigua trepidus poſuit ſcrobe. *Gracch.* apud *Serv. loc. cit.* Aunde foſſa ſcrobis eſt. *Plin. l.* 16. *c.* 31. *extr.* Platani in ſua ſcrobe reponuntur. *Id. l.* 17. *c.* 13. Ramum ab arbore in ſcrobem deprimere. *Id. l.* 24. *c.* 1. Quercum in ſcrobe depangere. & *lib.* 10. *c.* 44. Scrobes excavaru. ¶ De foſſa, in qua humatur cadaver, *Martial. l.* 10. *epigr.* 97. Jam ſcrobe, jam lecto, jam pollinctore parato. *Sueton. in Ner. c.* 49. Scrobem coram fieri imperavit, dimenſus ad corporis ſui modulum. Adde *Tacit.* 1. *Ann. c.* 61. *extr.* & *lib.* 15. *c.* 67. *ſub fin.* ¶ *Perſ. ſat.* 1. *v.* 119. Men' mutire nefas, nec clam, nec cum ſcrobe? nuſquam. Hic tamen infodiam: vidi, vidi ipſe, libelle. Auriculas aſini quis non habet? *h. e.* occulte. V. *Midas*.

SCROFA, æ, f. *ſcrofa, γρομφὰς*, porca vetula, quæ fetus cauſa alitur. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Scrofa in ſue quæque hara ſuos alat, oportet, porcos. *Colum. l.* 7. *c.* 9. Scrofæ probantur longiſſimi ſtatus, & ut ſint reliquis membris ſimiles deſcriptis verribus. *Juvenal. ſat.* 6. *v.* 176. Atque eadem ſcrofa Niobe fecundior albe. ¶ *Scrofa*, cognomen familiæ Romanæ. Originem hujus cognominis hanc *Varro* tradit *l.* 2. *de R. R. c.* 4. Avus meus (*Scrofa Tremellius loquitur, vir Prætorius, Varronis æqualis*) primum appellatus eſt Scrofa: qui Quæſtor cum eſſet Licinio Nervæ Prætori, in Macedonia provincia relictus, qui præeſſet exercitui, dum Prætor rediret; hoſtes arbitrati, occaſionem ſe habere victoriæ, impreſſionem facere cœperunt in caſtra. Avus, cum hortaretur milites, ut caperent arma, atque exirent contra, dixit, celeriter ſe illos, ut ſcrofa porcos, disjecturum. Id, quod fecit. Nam eo prœlio hoſtes ita fudit atque fugavit, ut eo Nerva Prætor Imperator ſit appellatus, avus cognomen invenerit, ut diceretur ſcrofa. *Macrob.* aliam refert appellationis originem *l.* 1. *Saturn. cap.* 6. *ſub fin.* Is Tremellius cum familia atque liberis in villa erat: ſervi ejus, cum de vicino ſcrofa erraret, ſurreptam conficiunt. vicinus advocatis cuſtodibus omnia circumvenit, ne qua efferri poſſit: iſque ad dominum appellat, reſtitui ſibi pecudem. Tremellius, qui ex villico rem comperiſſet, ſcrofæ cadaver ſub centonibus collocat, ſuper quos uxor cubabat: quæſtionem vicino permittit. cum ventum eſt ad cubiculum, verba jurationis concipit, nullam eſſe in villa ſua ſcrofam, niſi iſtam, inquit, quæ in centonibus jacet. lectulum monſtrat. Ea faceriſſima juratio Tremellio Scrofæ cognomentum dedit. ¶ Sunt qui ſcribunt *ſcropha*.

SCROFINUS, a, um, adject. a ſcrofa, ut Scrofinum ſtercus, *Marcell. Empir. c.* 4. Scrofine perna, *Id. c.* 53.

SCROFIPASCI, orum, m. χοιροβοσκοί, qui ſcrofas paſcunt. *Plaut. Capt.* 4. 2. 27. Piſtores ſcrofipaſci, qui alunt furfure ſues.

SCROFULÆ, arum, f. *ſcrofole, χοιράδες*, ſtrumæ, aut ſimilis morbus circa guttur. *Veget. de re veterin. l.* 1. *c.* 23. Plerumque ſtrumæ, vel parotides, aut ſcrofulæ jumentorum guttur infeſtent.

SCROTUM, ti, n. *coglia, borſa, ὄσχεος, ὄρχιος*, ſacculus e pelle, quo teſticuli continentur: per metatheſim a *ſcortum*, quæ pellem ſignificat. *Celſ. l.* 7. *c.* 19. Inciditur interdum inguen, interdum ſcrotum. Adde *cap.* 20.

SCRUPEDA, æ, m. & f. *ſcrancato, chi cammina malamente*, qui ægre incedit, velut qui pedibus ſcrupos calcans difficile ingreditur, & diſtorto corpore. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* & *Plaut. in fragm.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 3. V. *Scrantia*.

SCRUPEUS, a, um, *ſaſſoſo, aſpro, gruppoloſo, λιθώδης*, ſcrupis plenus, lapidoſus, ſcrupoſus, aſper. *Enn.* apud *Feſt.* in *Scrupi*. Scrupeo inveſtita ſaxo atque oſtreis. *h. e.* terga cavis ſuper obſita conchis, ut ait *Ovid.* 4. *Metam. v.* 724. de eadem re, *h. e.* de marino monſtro loquens. & *lib.* 1. *v.* 331. Triton humeros innato murice tectus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 237. Spelunca alta fuit, vaſtoque immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro, &c. *Senec. in Agam. v.* 558. Eſt humilis unda, ſcrupeis mendax vadis, Ubi ſaxa rapidis clauſa verticibus tegit Fallax Caphereus. Adde *Stat.* 9. *Theb. v.* 411. ¶ Tranſlate *Attius* apud *Varron. lib.* 6. *de L. L. c.* 3. *ſub fin.* Rejicias abs te religionem: ſcrupeæ imponas. *h. e.* ſuperſtitione laboranti, *ſcrupoloſa*. V. *Scrantia*. *Auſon. in præfat. Edyll.* 12. *Technopægn.* Scrupea difficultas. *h. e.* ardua, moleſta, difficilis. *Tertull. de Pall. c.* 4. *de Achille*. Ille apud rupicem, & ſilvicolam, & monſtrorum eruditorum ſcrupea ſchola erudiri.

SCRUPOSUS, a, um, idem quod ſcrupeus. *Accius* apud *Non. cap.* 3. *n.* 194. Scrupoſa ſpecus. *Plaut. Capt.* 1. 2. 82. Scrupoſam viam commetre. *Lucan. l.* 5. *v.* 675. Scrupoſis anguſta vacant ubi litora ſaxis. *gruppoloſi*. *Grat. in Cyneg. v.* 524. luſtratur equis ſcrupoſa Pyrene. *i ſaſſoſi Pirenei*. *Apul. in Florid. n.* 11. (*al. l.* 1.) Scrupoſum agrum, meras rupinas, & ſenticeta colere. ¶ Tranſlate *Lucret. l.* 4. *v.* 524. haudquaquam ratio ſcrupoſa relicta eſt.

SCRUPULARIS. V. *Scripularis*.

SCRUPULATIM. V. *Scripulatim*.

SCRUPULOSE, adverb. *ſcrupoloſamente, con troppa diligenza, ὑπερακριβῶς*, nimis curioſe, ſeu diligenter. *Plin. l.* 2. *c.* 46. *extr.* Scrupuloſius, quam inſtituto fortaſſis conveniat operi, tractabo ventos. *Quintil. l.* 5. *c. ult. a med.* Minutius & ſcrupuloſius ſcrutantur omnia. *Colum. l.* 9. *c.* 8. Quæ dono vel aucupio contingunt, minus ſcrupuloſe probantur. *Id. in præfat. l.* 1. Corporis geſticulatorem ſcrupuloſiſſime requirunt ſaltationis ac muſicæ rationis ſtudioſi.

SCRUPULOSITAS, atis, f. *ὑπερακρίβεια*, nimia diligentia, anxia cura, *troppa eſattezza*. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *in fin.* In hac autem ruſtica diſciplina non deſideratur ejuſmodi ſcrupuloſitas. ¶ Item anxietas, ſollicitudo, *ſcrupolo, riguardo*. *Tertull. de virgin. veland. c.* 11. *a med.* De ceteris, quæ deſponſatæ non ſunt, viderit parentum procraſtinatio de anguſtiis & ſcrupuloſitate deſcendens.

SCRUPULOSUS, a, um, *gruppoloſo, aſpro, ſcabro, ruvido*, idem quod ſcrupoſus, ſcrupeus, aſper: a *ſcrupulus*, lapillus. *Cic. Tuſcul.* 4. *c.* 14. *ſub fin.* Ex quibus quoniam, tanquam e ſcrupuloſis cotibus, enavigavit oratio. *Al. leg.* ſcrupoſis. *Pacuv.* apud *Priſcian. l.* 6. *pag.* 713. Advenio in ſcrupuloſam ſpecum. *Plin. l.* 15. *c.* 23. *extr. de caſtaneis*. Ceterum ſuem pabulo gignuntur, ſcrupuloſa corticis, intra nucleos quoque, ruminatione. *Tertull. de cultu femin. cap.* 10. Scrupuloſa Deus auribus vulnera intulit. *h. e.* auctor fuit forandarum aurium, unde lapilli penderent. ¶ Tranſlate eſt diligens, minuta quæque perſequens, ſollicitus, anxius, quaſique ſcrupula ipſa ponderum & menſurarum examinans, *eſatto, diligente, ſcrupoloſo*. a *ſcrupulum*, minima ponderis pars. *Frontin. de aquæduct. artic.* 64. Scrupuloſa inquiſitione invenire aliquid. *Plin. l.* 18. *c.* 33. Ventorum ratio erit paulo ſcrupuloſior. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 8. Scrupuloſa cura parvola quæque momenta religionis examinare. *Apul. de deo Socrat.* Scrupuloſiſſimus deorum cultor. *ſuperſtizioſo*. & *Tertull. de Spectac. c.* 3. Quorundam fides aut ſimplicior, aut ſcrupuloſior. *Apul. l.* 9. *Metam.* Scrupuloſus lector. ¶ Item moleſtus, difficilis, *difficile, noioſo, rincreſcevole*. *Feſtus* in *Scrupi*. Scrupuloſam rem dicimus, quæ aliquid habet in ſe aſperi. *Quintil. l.* 9. *c.* 1. Scio, quam multiplicem habeant, quamque ſcrupuloſam diſputationem. *Gell. in præfat. circa med.* Quæ erunt in his commentariis pauca quædem ſcrupuloſa & anxia, vel ex Grammatice, vel ex Dialectica, &c. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. *ante med.* Miraris, quod tot volumina, multaque in his tam ſcrupuloſa homo occupatus abſolverit. *Auſon. in gratiar. act. c.* 14. Scrupuloſus hic mihi locus eſt, & propter eam, quam nunquam appetivi, gloriam recuſandus.

SCRUPULUM, li, n. *ſcrupolo*, minima ponderis pars. V. *Scriplum*.

SCRUPULUS, li, m. *ſaſſolino, pietruzza, ψηφίς*, parvus ſcrupulus, calculus, lapillus minutus, qualis eſt, qui in calceo latens & preſſus pedem lædit. *Solin. c.* 7. (*al.* 12.) inter calculos, quibus ripæ Acheloi micant, invenitur galactites, qui ſcrupulus, ipſe ater, ſi teratur, reddit ſuccum album ad lactis ſaporem. ¶ Tranſlate eſt quidquid dubitationem affert, ſollicitudinem, difficultatem, moleſtiam, *ſcrupolo, dubbio*. *Terent. Andr.* 5. 4. 37. Mihi unus ſcrupulus etiam reſtat, qui me male habet. *Pam.* dignus es cum tua religione odio. nodum in ſcirpo quæris. *Cic. de Haruſp. reſp. c.* 5. *extr.* Primum capiabo religionem aedium meatum, ſi id facere vere ac ſine cujuſquam dubitatione potero: ſin ſcrupulus tenuiſſimus reſidere aliquis videbitur, religioni parebo. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Domeſticarum ſollicitudinum aculeos omnes & ſcrupulos occultabo. & *lib.* 2. *ep.* 4. Mihi placet, ea, quæ male empta ſunt, reddi, ſi voluntate Pomponiæ fieri poterit: ſi ne id quidem, nummi potius reddantur, quam ullus ſit ſcrupulus. *Id. pro Roſc. Amer. c.* 2. *ſub fin.* Hunc ſibi ex animo ſcrupulum, qui ſe dies noctesque ſtimulat ac pungit, ut evellatis, poſtulat. *Plin. l.* 3. *ep.* 17. Eximę hunc mihi ſcrupulum, cui par eſſe non poſſum. *Cic. pro Cluent. c.* 28. & *Siſenn.* apud *Feſt.* in *Scrupi*. Hic tum injectus eſt hominibus ſcrupulus, & quædam dubitatio, quidnam eſſet actum. *Terent. Adelph.* 2. 2. 19. Timet. injeci ſcrupulum homini. *gli ho meſſa una pulce nell' orecchio*. & *Apul. l.* 5. *Metam.* Mihi non parvam incuſſiſti ſollicitudinem, imo vero formidinem, injecto non ſcrupulo, ſed lancea, ne ſermones noſtros anus illa cognoſcat. *Colum. l.* 5. *c.* 11. Omnis ſurculus,

culus, si similem fructum affert, sine scrupulo egregie inseritur. ¶ formido, metus. *Apul. in Apolog.* Reus scrupulo quæstionis liberatur. *dal timore del tormento.* ¶ sollicitudo, cura, diligentia. *Id. ibid.* Quibus comitibus, quibus scrupulis, quibus custodibus perniciem prohibent? *con quali cautele e diligenze.* ¶ res difficilis. *Gell. in fin. cap. 15. l. 5.* Hos urgutæ desidiæ maleos eum audiremus, neque in his scrupulis aut emolumentum ad rationem vitæ pertinens, aut finem ullum quærendi videremus, &c. ¶ minima pars cujusque rei. *Inscript.* apud *Reines. class.* 20. n. 198. Vixit annos viginti & unum, menses tres, horas quatuor, scrupulos sex. *sei minuti.* Alia apud *Murator. pag.* 915. n. 3. Quæ vix. an. 17. m. 4. d. 9. hor. 15. scrupul. 30. ¶ De minimo pondere, V. in *Scripulum*.

SCRUPUS, i, m. *pietra, sasso aspro e ruvido,* λίθος, saxum asperum, & difficile attrectatu. *Festus*: Scrupi dicuntur aspera saxa, & difficilia: petræ etiam attrectari infestæ, aut naufragiorum pollutæ scelere. *Petron. in Satyr. cap.* 79. Cum hora pæne tota per omnes scrupos, gastrorumque eminentium fragmenta traxissemus cruentos pedes.

SCRUTA, orum, n. *stracci, ciabatte, ciarpe, vecchiume, ciarpame,* γρύτη, ἡ, γρυμαία, τὰ, res veteres omne genus, ut attritæ usu vestes, dimidiatæ strigiles, jumentorum tritæ soleæ, vasa quassa & futilia, & hujusmodi quæ vilissimi proxenetæ venalia habent: a voce Græca allata, præfixo s. *Lucil.* apud *Gell. l. 3. c. 14.* Quid ni? & scruta quidem, ut vendat, scrutariu' laudat, Præfractam strigilem, soleam improbu' dimidiatam. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 65.* Vilia vendentem tunicato scruta popello. *Petron. in fragm. Tragur. c. 62. Burm.* Scruta scita expedire.

SCRUTANS, antis, qui scrutatur. *Petron. in Satyr. c. 97.* Ut extentus infra grabatum scrutantium eluderet manus. *Manil. l. 1. v. 11.* Jam propiusque favet Mundus scrutantibus ipsum. *Ammian. l. 30. c. 9. (al. 30.)* a med. Militaris rei ordinum scrutantissimos.

SCRUTARIUS, a, um, ad scruta pertinens. *Scrutarius* absolute, qui scruta vendit, *ferravecchio, cenciajuolo, rigattiere, rivendugliolo,* γρυτοπώλης. *Lucil.* apud *Gell. l. 3. c. 14.* scruta quidem ut vendat scrutariu' laudat. ¶ *Scrutaria*, ars scruta vendendi. *Apul. l. 4. Metam.* Vos inter furta parva atque servilia, per anilea cellulas reptantes scrutariam facitis.

SCRUTATIO, onis, f. *ricerca,* ἐξέτασις, actus scrutandi, inquisitio diligens. *Senec. de vita beata, c. 23.* Si tutus & securus scrutationem populo præbuerit. *h. e.* permiserit domum suam scrutandam. *Gell. sub fin. cap. 10. l. 9.* Egregiam istam verecundiæ laudem infulsa nimis & odiosa scrutatione violavit.

SCRUTATOR, oris, m. *ricercatore,* ἐξεταστής, qui scrutatur, investigator, inquisitor. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 84.* Fluctisagos nautas, scrutatoresque profundi. *pescatori.* & *silv. 3. v. 92.* Quodque legit mersum pelagi scrutator Eoi. *pescatore di perle.* & *Lucan. l. 4. v. 298.* Asturii scrutator pallidus auri. *scavatore.* (sic quod dicit *Sil. l. 1. v. 231.* Astur avarus Visceribus laceræ telluris mergitur imis, Et redit infelix effosso concolor auro.) *Sueton. in Claud. c. 35.* & *Justin. l. 38. c. 1. ad fin.* Salutatoribus scrutatores semper apposuit, & quidem omnibus, & acerbissimos. *h. e.* qui pertrectarent, scrutarenturque, numquorum sub vestibus laterent arma. *Lucan. l. 5. v. 122.* scrutator fati.

SCRUTATUS, a, um, particip. qui investigavit, & rimatus est. *Plin. l. 3. c. 6. ad fin.* Qui omnia scrutati, nihil intentatum reliquere. ¶ Passiva significatione, *ricercato*, diligenter quæsitus. *Aurel. Vict. de Orig. gen. R. c. 6.* Scrutatis omnibus ejuscemodi latebris. *Ammian. l. 15. c. 8. a med. (al. c. 11. ad fin.)* Velut scrutatis veteribus libris.

SCRUTATRIX, icis, f. quæ scrutatur. *Alcim. Avit. l. 2. v. 326.* scrutatrix Eva malorum.

SCRUTILLUS, venter suillus condito farre expletus. *Paul. ex Festo* post *Sort*, ex *Plauto*. & *Isidor. in Gloss.* Olim corrupte legeb. *fortuitus*.

SCRUTINIUM, ii, n. *inquisizione, ricerca,* ἐξέτασις, investigatio, inquisitio: a *scrutor*. *Apul. l. 9. Metam. sub fin.* Postremum Magistratibus placuit obstinate denegantem scrutinio detegere.

SCRUTOR, aris, atus sum, dep. 1. *frugare, frugolare, ricercare, far la cerca,* ἐξετάζω, ἐρευνάω, diligenter rimor, perscrutor. Videtur esse a *scrutis*, quasi sit ita in loco aliquo prætentare, & versare omnia, ut etiam scruta misceantur. Unde *Gloss. Vet.* Γρυτεύει, scrutatur. *Petron. in Satyr. c. 33.* Scrutari paleam cœperunt, erutaque subinde ova divisere convivis. & *cap.* 98. Arundine omnia foramina parietum scrutatur. *Cic. in Vatin. c. 5.* Cum omnium domos, apothecas, naves furacissime scrutarere. *Sallust. in Jug. c. 12.* Scrutari loca abdita, clausa effringere. *Cic. in Pison. cap. 26.* L. Crassus spiculis prope scrutatus est Alpes, uti ubi hostis non erat, ibi triumphi causam aliquam quæreret. *Stat. 2. Theb. v. 426.* scrutatur & intima vultus Unca manus. *Senec. in Oedip. v. 965.* Scrutatur avidus manibus uncis lumina. *Id. in Med. v. 1013.* & *Lucan. l. 8. v. 557.* gladio scrutari viscera. *Stat. 2. Theb. v. 614.* imas animæ mucrone corusco Scrutatus latebras. *Tacit. 3. Histor. c. 27.* Direptam fluitantemque testudinem lanceis contisque scrutantur, donec soluta compage scutorum, &c. *Id. de Germ. cap. 45.* scrutari mare. *pescare.* & *lib. 2. Ann. c. 61.* Occulta saltuum. *riconoscere, scoprire, spiare.* Sic *Plin. l. 5. c. 1. circa med.* Scrutandi orbis gratia, classe circumvectus. *Senec. in Thyest. v. 498.* canis presso vias scrutatur ore. *fiuta, braccheggia.* & *Plin. l. 8. c. 40. circa med.* Canis scrutatur feræ vestigia, atque persequitur. *Horat. lib. 2. sat. 3. v. 276.* scrutari ignem gladio. V. *Gladius*. ¶ *Scrutari aliquem*, manibus pertrectare, num arma tecta sub veste habeat, *cercar addosso*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 34. a med.* Non excutio te, si quid forte ferri habuisti, non scrutor. *Sueton. in Vespas. c. 12. extr.* Nam consuetudinem salutantes scrutandi, manente adhuc bello civili, omiserat. Adde *Plaut. Aulul. 4. 4. 14.* & *Nepot. in Dion. c. 11.* & V. *Scrutator*. Sic *Tacit. 3. Hist. c. 25.* scrutari semianimem. *scil.* spoliandi causa. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 31.* Qui locis omnibus dispositi scrutantur tabellarios, & retinent. ¶ Translate *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 3. ad fin.* Scrutari omnes sordes, excutere nummumquemque. *Juvenal. sat. 2. v. 44.* respice primum, & scrutare viros. *esamina.* *Tacit. 4. Hist. c. 55.* scrutari animum alicujus. & *lib. 16. Ann. c. 5.* nomina, ac vultus, alacritatem, tristitiamque coeuntium. *Senec. 3. de Ira, c. 36.* Totum diem meum scrutor facta ac dicta mea remetior. *esamino.* ¶ *Scrutari aliquid*, quærere, inquirere, investigare, *cercare, indagare, investigare*. *Cic. in Partit. cap. 3.* Argumenta scrutari & quærere ex omnibus locis. *Plin. l. 35. c. 5. ante med.* Scrutari inter saxa venas melior. *Ovid. Met. 15. v. 136.* fibras Inspiciunt, mentesque deum scrutantur in illis. *Plin. in fin. ep. ult. l. 4.* Scrutare causas, quæ tantum miraculum efficiunt. *Claudian. l. 1. de rap. Pros. v. 172.* ventus Offensa per fauces furit rimoso meatu, Dum scrutatur iter. *h. e.* quærit exitum. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 37.* Arcanum neque tu scrutaberis illius unquam, Commissumque teges. *Tacit. Ann. 12. c. 52.* Scrutari fata Principis per Chaldæos. & *lib. 16. cap. 14. a med.* fata alicujus. ¶ Antiqui dixere etiam *scruto*, as, teste *Priscian. l. 8. pag. 799. Putsch.* & *Non. c. 7. n. 6.* *Vet. Gloss.* Γρυτεύω, scruto. Hinc passive *Ammian. l. 28. c. 1. ante med. (al. c. 3.)* Non nisi suppliciis acrioribus perniciosa facinora scrutari posse, vel vindicari.

SCULNA, æ, m. & f. *depositatorio, mezzano,* sequester, ἀμφισβητούμενος. *Gell. l. & cap. ult.* P. Lavinii liber est non incuriose factus. is inscriptus est, De verbis sordidis. In eo scripsit, sculnam vulgo dici, quod seculnam: quam qui elegantius, inquit, loquuntur, sequestram appellant. Utrumque vocabulum a sequendo factum est, quod ejus, qui electus sit, utraque pars fidem sequatur. Sculnam autem scriptum esse in Logistorico M. Varronis, qui inscribitur Catus, idem P. Lavinius in eodem libro admonet. Hæc *Gellius*. *Macrob. Saturn. cap. 13. ad fin.* Sponsione contendit Antonius, dignam sculna Munatio Planco, qui tam honesti certaminis arbiter electus est.

SCULPO, pis, psi, ptum, a. 3. *scolpire,* γλύφω, γλάφω, cædendo imaginem aliquam aut figuram effingo, scalpo. *Diomed. l. 1. pag. 374. Putsch.* non agnoscit: & composita *insculpo, exsculpo* ducit a *scalpo*, ut *inculco* a *calco*. sed contra est aliorum consensus, & derivata *sculptor, sculptura, sculptilis, sculptus*, &c. *Ovid. Met. 10. v. 248.* niveum mira feliciter arte Sculpsit ebur. *Al. leg.* scalpsit, *al.* scalpsit. *Vitruv. l. 2. c. 1. a med.* In coronis denticuli scalpentur. *Id. l. 4. c. 6.* Sculpendum est cymatium Lesbium cum astragalo. *Apul. in Florid. n. 15. (al. l. 2.)* Quem comperio gemmis fabrerrime scalpendis laudem magis, quam opem quæsisse. Adduntur *Plin. l. 36. c. 4.* ubi al. leg. *scalpo*.

SCULPONEÆ, arum, f. erant calceamenta quædam rudia & rustica propria servorum, fortasse ex solido ligno excavata, qualia erant κρηπῖδες Bœotiorum, ut *Pausanias*, & *Eustathius* indicant, quas ξυλοσάνδαλα vocant *Pollux*, & *Hesychius*. *Cato R. R. c. 59.* Sculponeas bonas alternis annis dare oportet. ¶ *Fulgentius Planciades de prisco serm. n. 21.* scribit, sculponeas dici cæstus plumbo ligatos. Hinc putat *Janus Douza*, utroque modo, eleganti amphibolia accipi in illo *Plauti Cas. 2. 8. 59.* Qui, quæso, potius, quam sculponeas, quibus batuatur tibi os, senex nequissime?

SCULPONEATUS, a, um, sculponeis indutus. *Varro* apud *Non. c. 2. n. 731.* Dum in agro studiosius ruor, adspicio Triptolemum sculponeatum bigas sequi cornutas.

SCULPTILIS, le, γλυπτός, qui sculpi potest, aut sculptus est. *Ovid. l. 4. ex Pont. ep. 9. v. 27.* Signa quoque in sella nossem formata curuli, Et totum Numidæ sculptile dentis opus. *Prudent. in Rom. v. 266.* Forma in ære sculptilis.

SCULPTOR, oris, m. *scultore,* γλύπτης, qui sculpit, scalptor. *Plin. l. 36. c. 5.* Jam fuerat in Chio insula Malas sculptor, dein filius ejus Micciades. *Id. l. 29. c. ult. post med.* Sculptores gemmarum. *Plin. alter l. 1. ep. 10.* De pictore, sculptore, fictore, nisi artifex judicare non potest.

SCULPTURA, æ, f. *scultura,* γλυφή, ars sculpendi. *Vitruv. l. 2. c. 9. circa med.* & *Plin. l. 16. c. 40.* Habent in sculpturis facilitatem ficus & salix. *Justin. l. 15. c. 4.* Annulus ejusdem sculpturæ in lecto inventus est. *Sueton. in Ner. c. 46. a med.* Annulus, cujus gemmæ sculptura erat Proserpinæ raptus.

SCULPTURATUS, a, um, ad sculpturam pertinens. *Venant. Fortun. l. 9. carm. 15.* Et sculpturata lusit in arte faber.

SCULPTUS, a, um, *scolpito*: particip. a sculpo. *Cic. Acad. 4. c. 31. ad fin.* Non est e saxo sculptus, aut ex robore dolatus. Al. leg. *scalptus*. *Horat. l. 2, sat. 3. v. 22.* Quid sculptum infabre, quid fusum durius esset. *Justin. l. 15. c. 4.* Annulus, in cujus gemma anchora sculpta erat. *Sueton. in Aug. c. 50.* Imago Dioscoridis manu sculpta. *Lucan. l. 2. v. 224.* saxis sculpta animalia. *Quintil. l. 12. c. 9. ad fin.* Dicet scripta, quam res patietur plurima, & ut Demosthenes ait, si continget, sculpta. ¶ Translate *Apul. de dogm. Plat. l. 2.* Naturæ lege in animo ejus sculptum sit, quod nihil horum possit nocere sapienti.

SCURRA, æ, m. *buffone,* βωμολόχος, qui risum ab audientibus captat dictis jocularibus, vel corporis gestu, non habita ratione verecundiæ, aut dignitatis. *Cic. 5. Verr. c. 69. sub fin.* Qui se scurram improbissimum existimari vult; qui a scurris potius gladiatur,

quam scurra appellatus sit. ¶ Atque inde mimis hoc quoque nomen tributum est, ut apud *Juvenal. sat.* 13. *v.* 110. Mimum agit ille, urbani qualem facundus scurra Catulli. *Capitolin. in Vero, c.* 8. *sub fin.* Adduxerat secum & fidicinas, & tibicines, & histriones, scurrasque mimarios, & præstigiatores, & omnia mancipiorum genera, quorum Syria & Alexandria pascitur voluptate, prorsum ut videretur bellum non Parthicum, sed histrionicum confecisse. ¶ Scurræ etiam dicebantur homines urbani non rustici, sed comes & elegantes, qui assidue in urbe essent, nunquam in agris, fortasse quod sine cura & opere omni essent. *Plaut. Mostell.* 1. 1. 14. Tu urbanus vero scurra, deliciæ populi, rus mihi tu objectas? *Id. Epid.* 1. 1. 13. Scurra es. *Ep.* Scio te esse quidem hominem militarem. *Id. Trin.* 1. 2. 165. Nihil est stultius, neque perjurius, quam urbani assidue cives, quos scurras vocant. *Id. Truc.* 2. 6. 10. Non placet quem scurræ laudant, manipulares mussitant. *Plin. l.* 9. *ep.* 17. Nequaquam me delectat, si quid molle a cinædo, petulans a scurra, stultum a morione profertur. ¶ Scurram dictum esse quasi *secuream*, a sequendo, censet *Verrius Flaccus*, ut is proprie scurra sit, qui parasitico more divites homines sectando, & risum movendo victum quærat. Hoc tamen, tanquam ineptum, deridet *Festus*. ¶ Socrates, quod Atticorum more, dictorum leporibus, & cavillationibus delectaretur, & præcipue quod esset εἴρων, scurra Atticus a Zenone est appellatus. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 34. & *Lactant. l.* 3. *c.* 19. (*al.* 20.) ¶ De scurra multo facilius dives, quam paterfamilias fieri potest. proverb. apud *Cicer. pro Quint. c.* 17. *sub fin.* ¶ Scurræ descriptionem habes apud *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *a vers.* 10. Quo addendum illud *Plaut. Pan.* 3. 2. 35. Faciunt scurræ quod consuerunt, pone sese homines locant. *h. e.* locant se pone homines, eosque sectantur, mensæ gratia, Cymba velut magnas sequitur cum parvula classes, ut ait *Virg. in Cir. v.* 479. Umbras *Horat.* vocet *l.* 2. *sat.* 8. *v.* 22. ¶ Aliquando scurræ dicti sunt milites custodes corporis, & armigeri Principis. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 61. Unus ex Germanis, qui scurrarum officium sustinebat, ingressus dormientibus cunctis, &c. & *cap.* 61. *extr.* Scurræ barbari manu periit. *Id. in Heliogab. c.* 33. *a med.* Nam, ut diximus, occisus est per scurras. Supra *cap.* 16. *extr.* & *cap.* 17. dixerat occisum esse a militibus, & maxime prætorianis. *Trebell. Poll. de XXX. Tyrann. c.* 29. *de Zenobia, sub fin.* Nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Persicus præferebat. *Salmas. ad Lamprid. loc. cit.* ideo sic appellatos putat, quod non magis ab latere domini discederent, quam scurræ & parasiti ab iis, quorum mensas sectabantur. Huc pertinet *Inscript.* apud *Murator. pag.* 843. *n.* 2. Romanio scurræ D. Poetil. cor. val. I. item torq. I. don. &c. ubi vides militem, & quidem strenuum, donatumque virtutis ergo, *scurram*, eo quod armiger esset Decimi Poetilii, appellari.

SCURRILIS, le, *buffonesco*, βωμολοχικός, ad scurram pertinens, ridiculus cum turpitudine. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 59. Ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus. ¶ Item facetus, urbanus. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 8. *n.* 3. Ut enim in rebus seriis Scævolam, sic in scurrilibus lusibus hominem agebat.

SCURRILITAS, atis, f. *buffoneria*, βωμολοχία, turpis, & procax dicacitas, neque temporis, neque loci, neque personarum respectum habens. *Auct. dial. de Orat. c.* 22. *in fin.* Fœda & insulsa scurrilitas.

SCURRILITER, adverb. *buffonescamente*, βωμολοχικῶς, scurrarum more, procaciter. *Plin. ep.* 25. *l.* 4. Qui in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter ludat!

SCURROR, aris, dep. 1. *fare il buffone*, *buffoneggiare*, βωμολοχεύω, scurram ago. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 19. Scurror ego ipse mihi, populo tu. ¶ Item adulari. nam scurræ ut iis omnibus placeant, assentari etiam solent. *Id. ibid. ep.* 18. *v.* 2. metues, liberrime Lolli, Scurrantis speciem præbere professus amicum.

SCURRULA, æ, m. diminut. a *scurra*. *Apul. l.* 10 *Metam.* Quidam præsens scurrula, date, inquit, huic quippiam meri. *Arnob. l.* 6. *pag.* 206. Urbanus scurrula.

SCUTA. V. in *Scutum* in fin.

SCUTALE, lis, n. σκυτάλη, Græce, inter alia, est flagellum, lorum, vel habena a corio: a σκῦτος, corium. *Hesych.* Σκυτάλη, βακτηρίας, ἢ ὡς ἔνιοι ἱμὰς ᾧ ἔδεον τὰς ἐπιστολάς, λῶροι. Latine, quoque sic appellat *Liv.* habenam fundæ, qua circumacta torquentur lapides, *coreggia della frombola*, *lib.* 38. *c.* 29. Longius certiusque, & validiore ictu, quam Balearis funditor, eo telo usi sunt. & est non simplicis habenæ, ut Balearica, aliarumque gentium funda, sed triplex scutale, crebris suturis duratum, ne fluxa habena volutetur in jactu glans, sed librata cum sederit, velut nervo missa excutiatur. Comperae *Liv.* cum simplici habena triplex scutale. quare qui hoc dicunt esse fundæ corium, seu sinum, in quo lapis collocatur, ab ejus mente discedunt.

SCUTARIUS, a, um, ad scutum pertinens. *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 11. Habebant etiam fabricas scutarias, loricarias, arcuarias. ¶ *Scutarius*, qui scuta facit, *scudaio*, ἀσπιδοποιός. *Plaut. Epid.* 1. 1. 35. Id modo videndum, ut materies suppetat scutariis. Sunt qui aliter leg. ¶ *Scutarii* certum militum genus peregrinum (fortasse ex Galatia) & scuto armatum. *Ammian. l.* 20. *c.* 4. (*al.* 5.) De Scutariis & Gentilibus excerpere quemque promptissimum. & *capit.* 8. *a med.* (*al.* 21.) Equos præbebo Curules Hispanos, & miscendos Gentilibus atque Scutariis adolescentes. Addunt & *Sueton. in Aug. c.* 56. sed dubia ibi & lectio & interpretatio.

SCUTATUS, a, um, *armato di scudo*, ἀσπιδηφόρος, θυρεοφόρος, scuto armatus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 45. Scutati milites. Al. aliter leg. *Virg.* 9. *Æn. v.* 370. Tercentum, scutati omnes, Volscente magistro. *Sil. lib.* 6. *vers.* 211. scutataque raptim Consequitur manus.

SCUTELLA, æ, f. *scodella*, τρυβλίον, genus vasis concavi, rotundi, quo minutal ex carne, vel oleribus in mensam, exhibetur: diminutivum a *scutra*, ut a *sapra sapella*, a *matra matella*. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 19. Demus scutellam dulciculæ potionis, aliquid provideamus & cibi. ¶ Scutellæ etiam dicuntur patellæ, quæ vasis supponuntur, & ea sustinent, *sottocoppe*. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 20. *circa med.* Si vasa sint legata, non solum ea continentur, quæ aliquid in se recipiant, sed etiam quæ aliquid sustineant: & ideo scutellas, vel promulsidaria contineri.

SCUTICA, æ, f. *staffile*, *sferza*, *scuriada*, σκυτάλη, genus verberis e loris facti: a σκῦτος, corium. *Martial. l.* 10. *epigr.* 62. Scuticæque loris horridis Scythæ pellis, qua vapulavit Marsyas Celenæus. V. *Aquilla*. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 81. scuticæ tremefactus habenis. ¶ Scutica minus est, quam flagellum. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 119. Ne scutica dignum horribili sectere flagello. ¶ Differt a ferula, quæ lignea virga est. *Domit. Mars.* apud *Sueton. de Gramm. c.* 9. Si quos Orbilius ferula, scuticaque cecidit.

SCUTIGERULUS, a, um, *scudiere*, ὁπλοφόρος, servus militaris, qui scutum domini gerit, armiger. *Plaut. Cas.* 2. 3. 44. Qui (malum) homini scutigerulo dare lubet?

SCUTILUM, tenue & macrum dicitur ex Græco (σκυτίλος, a σκῦτος, pellis) ne cum dicimus scutilum hominem, eatenus eliquem demonstramus, in quo pellicula tantum. In pompa aliud dicimus scutilum ut videatur scutilum de scrutino derivatum, detrita r litera: sitque is, qui virtute potest scrutari. Sed ex Græco nomen factum, scutilosum, coriatum significamus. Hæc *Festus*. V. *Scutula*.

SCUTRA, æ, f. *olla*, *pentola*, vasis genus, χαλκεῖον: fortasse ita dictum quod in modum scuti factum sit. *Plaut. Pers.* 1. 3. 8. Struthea, coluthæaque appara, bene ut scutris concaleant. *Cato R. R. c.* 157. Ubi in scutra fervefeceris, &c. Quidam hic leg. *chutra* vel *chytra*, a Græco χύτρα, olla, cacabus.

SCUTRISCUM, i, n. genus vasis, forte idem ac scutra, vel ab ea diminutivum. *Cato de R. R. c.* 10 & 11.

SCUTULA, æ, f. σκυτάλη, Græca vox, baculum, aut virgam significans. Hinc ponitur pro baculo, seu ligno tereti, aut cylindro, qui magnis ponderibus supponitur, ut facilius evolvantur, & impellantur, & *palanga* etiam dicitur, *curra*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 40. Quatuor biremes, subjectis scutulis, impulsas vectibus in interiorem partem traducit. A virgæ significatione est *scytale* Laconica, de qua infra suo loco. Ab eadem sunt *scutulæ* in vestibus, nempe virgæ, seu segmenta oblonga varii coloris. & *scutulata vestis* eadem ac *virgata*. Ita *Salmas. ad Vopisc. in Aurelian. c.* 46. & alii. Sed aliunde alii hoc ducendum putant, nempe a *scutula* diminut. a *scutra*, quod est vas quoddam octo unciarum capax: unde & pro tali pondere, aut mensura ponitur. *Cato R. R. c.* 68. Ubi oleitas facta erit, urbes fibulas, eastes, scutulas, fiscinas, corbulas, in suo quodque loco reponito. *Al. leg.* fusculas. *Martial. l.* 11. *epigr.* 32. Sic implet gabatas, paropsidesque, Et leves scutulas, cavasque lances. *Id. lib.* 8. *epigr.* 71. Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno. ¶ Hujus vasis figura erat vel quadrata, vel rhombi similis, ut infra dicetur. Qui *scutulam* a *scuto* derivant, parvi scuti figura similem fuisse ajunt: sed obstat primæ syllabæ quantitas, quæ in *scuto* longa est, hic brevis. Itaque in vestibus *scutulæ* erant segmenta intexta ornatus gratia: cujusmodi sunt in foraminibus retium, & in telis aranearum, *mandorle*, *quadretti*, *scacchi*. *Plin. l.* 8. *c.* 48. *ad fin.* Plurimis liciis texere Alexandria instituit: scutulis dividere Gallia. *Prudent. in Hamartig. v.* 289. Rutilantes sumere amictus Gaudent, & scutulis durum perfundere corpus. Ubi *Heins.* leg. *scutulis*, h. e. tenuibus, & pellucidis vestibus. ¶ Eadem figura sectilia marmora in pavimentis *scutulæ* sunt. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Cum pavimenta extructa fuerint, & fastigia extructiones habuerint, ita fricentur, uti, si sectilia sunt, nulli gradus in scutulis aut trigonis, aut quadratis, seu favis exstent. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. *in fin.* Æstivæ mansiones testaceum accipiant pavimentum, vel marmora, vel tessellas, aut scutulas, quibus æqualis reddatur angulis lateribusque conjunctis. In *Vitruv.* habes *trigonas scutulas*, & *quadratas*, & *favis similes*: favi autem licet sex angulos habeant, quadrati dici possunt: in *Pallad.* distinctas a tesseris, *h. e.* rhombos a quadris. A *Plin. l.* 11. *c.* 24. tela araneorum *scutulato rete* comparatur: retis autem maculæ vel quadratæ sunt, vel rhombi figura. *Tacit. in Agric. c.* 10. formam Britanniæ oblongæ scutulæ assimilans, dum addit *oblongæ*, satis indicat, scutulam per se esse quadratam. His adde, in emplastratione corticem, qui uni arbori detrahitur, ut alteri inseratur, *scutulam* dici a *Plin. l.* 17. *c.* 16. is autem cortex sese in quadrum deciditur. Ex quibus omnibus fit, scutulæ figuram, sive vas sit, sive segmentum, aut quadrum esse aut amygdalum, seu rhombum, qui & ipse maxime ad quadrum accedit, cum quatuor latera habeat. Sunt qui putant, fuisse etiam rotundam. quia *scutulatus* dicitur equus a *Pallad. in Mart. tit.* 13 cujus pellis orbiculis variis coloris aspersa est, Italice *leardo pomellato*: verum sic appellatur is quoque, cujus maculæ rotundæ non sunt, Italice *leardo moscato*. ¶ Meminit scutulæ *Vitruv.* etiam *l.* 10. *c.* 17. ubi de balistis agit: sed ille locus vel corruptus, est, vel certe admodum obscurus.

SCUTULATUS, a, um, *fatto à scacchi*, *a quadretti*, *e a mandorle*, scutulæ formam habens. V. vocem preced. *Plin. lib.* 11. *c.* 24. *de araneo*. Quanta arte celat pedicas, scutulato rete grassantes! *Id. l.* 8. *c.* 48. Lana, quam Salacia scutulato textu commendat in Lusitania. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 97. Cærulea indutus scutulata, aut galbana rasa. *h. e.* vestem scutulatam. *Pallad. in Mart. tit.* 13. Colores hi præcipui (*in equis*) Albineus, russeus, murteus, scutulatus, albus, &c.

SCU-

SCUTULUM, li, n. *scudetto*, *scudicciuolo*, ἀσπίδιον, parvum scutum. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 29.* Juno Sospita cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis. ¶ *Scutula operta*, ossa duo lata in tergo humani corporis: ita dicta, quod scutuli figuram referunt. *Cels. l. 8. c. 1. a med.* A cervice duo ossa lata utrinque ad scapulas tendunt: nostri scutula operta, ὠμοπλάτας Græci nominant. Ea in summis verticibus sinuata ab his triangula, paulatimque latescentia, ad spinam tendunt. *Id. l. 3. c. 22. post med.* ossa scapularum vocat. Sunt qui leg. *scapulis* quæ vox unde sit, non satis apparet.

SCUTUM, ti, n. *pavese*, *targa*, *scudo*, θυρεός, genus armorum figura quadrata oblonga, quod læva gestatur ad protegendum corpus. Est a Græco σκῦτος, pellis, corium, quia ligneum cum esset, corio sæpe contegebatur: quæ ratione cum parma, & pelta confunditur. Sed a parma differt, quia hæc rotunda, scutum quadratum: & a pelta quæ lunata & scuto minor: a clypeo quia hic fere æreus, & scuto longe major. V. *Clypeus*. Poetæ passim sine discrimine unum pro altero usurpant. *Liv. l. 1. c. 43.* Secundæ classis junioribus arma imperata, scutum pro clypeo, & præter loricam, &c. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13.* Scuto pedestri & gladio Hispanico cinctus contra Gallum constitit. *h. e.* breviori & leviori, quam erat equestre. *Cic. 2. Tuscul. c. 23.* In prœlio ignavus miles ac timidus, simul ac viderit hostem, abjecto scuto fugit, quantum potest. *Tacit. de Germ. c. 6.* Scutum reliquisse, præcipuum flagitium. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 73.* gladioque latus, scutoque sinistram, Canitiem galeæ subjicioque meam. *Tacit. 4. Hist. cap. 15.* Impositus scuto, more gentis, & sustinentium humeris vibratus, dux deligitur. *Plin. l. 16. c. 40. circa med.* Lentissima (genera arborum) & ideo scutis faciendis aptissima, quorum plaga contrahit se protinus, clauditque suum vulnus, & ob id contumacius transmittit ferrum. *Virg. 8. Æn. v. 662.* scutis protecti corpora longis. *& vers. 538. & lib. 1. v. 104.* tot Simois correpta sub undis Scuta virum galeasque, & fortia corpora volvit. *Liv. lib. 3. c. 53. sub fin.* Scuto vobis magis, quam gladio opus est. *h. e.* propulsione injuriæ, quam illatione. *Flor. l. 2. c. 6. circa med. de Fab. Max.* Hinc illud ex populo, ut Imperii scutum vocaretur. ¶ Scuta gladiis, aut hastis ferire, in concione militari signum est iræ & doloris: at illidere genibus, lætitiæ & plausus. V. *Liv. l. 28. c. 29.* & *Ammian. l. 15. c. 8.* (*al.* 21.) *& l. 25. c. 3.* (*al.* 9.) ¶ Olim *scutus*, *i*, m. dictum est. *Turpil.* apud *Non. cap. 3. n. 233.* Quia non minus res hominem, quam scutus tegit. ¶ Item *scuta*, *æ*, f. *Lucil.* apud *Priscian. in fin. l. 3.* Scutam ligneolam cerebro infigit. Al. hic cas intelligunt, unde diminutiv. *scutella*.

SCYLACEON, & Scylacium, i, n. Σκυλάκιον, oppidum in finibus Calabriæ orientalis, nunc *Squillaci*, nomen præbens sinui maris a quo alluitur, prope sinum Tarentinum. Conditum est ab Atheniensibus, & *Scylletium* etiam dictum, Σκυλλήτιον, ut *Plin. l. 3. c. 10.* docet. *Virg. 3. Æn. v. 553.* Caulonisque arces, & navifragum Scylaceum. ¶ Item oppidum Mysiæ minoris in ora Propontidis quod a *Plin. l. 5. c. 32.* & *Pomp. Mela l. 1. c. ult.* Scylace, Σκυλάκη, dicitur. *Vall. Flacc. l. 3. v. 36.* Spumosumque legunt fracta Scylaceon ab unda. ¶ Adjective *Ovid. 15. Met. v. 701.* præterque Lacinia templa Nobilitata dea, Scylaceaque litora fertur. *Pompon. Mela l. 2. c. 4. a med.* Primus sinus Tarentinus dicitur, &c. secundus Scylaceus, inter promontoria Lacinium & Zephyrium. *Plin. loc. cit.* Sinus Scylaceus, & Scylacium, Scylletium Atheniensibus, cum conderent, dictum. *Scylacium* est ipsum oppidum: & legitur etiam apud *Vellej. l. 1. c. 15.* ubi narrat, eo deductam Romanorum coloniam fuisse, Cassio Longino & Sex. Calvino Coss. ¶ *Virgilii* versus ab aliis aliter legitur: *navifragi Scyllaceum*: & *navifragum Scyllaceum*. V. *Pierium*. Male vero qui *Scyllæum*, quod est oppidum & promontorium ejusdem Calabriæ, sed occidentalis, ad fretum Siculum. Versum quoque *Flacci* alii ita leg. *fracta Scylaceian unda*.

SCYLACIUM. V. in voce præced.

SCYLLA, æ, f. Σκύλλα, filia Nisi Megarensium regis. Cum Minos rex Cretensium, devictis Atheniensibus, contra Megarenses bellum gereret, propter filii Androgei interitum, quem Athenienses & Megarenses dolo necaverant, amatus est a Scylla, quæ ut hosti posset placere, comam purpuream parenti abscissam ei obtulit, quam Nisus ita habuerat consecratam, ut tamdiu regno potiretur, quamdiu illam habuisset intactam. Sed Scylla a Minoe, ubi victoriam obtinuit, contempta, & rejecta est. Illa dolore in avem cirin; Nisus vero extinctus, deorum miseratione, in haliæeti avis mutatus est formam. Haliæetus enim tantæ impietatis pœnas a Scylla repetens, etiam nunc cirin ubique insectatur. *Ovid. 8. Met. a vers. 6. Virg. in Cir. v. 48. Hygin. fab. 198.* & *Serv. in Virg. Ecl. 6. vers. 74.* ¶ Scylla altera, filia Phorci & Cretheidos Nymphæ. Hanc cum amaret Glaucus, & ab illa sperneretur, confugit ad Circen, ut magicis incantationibus amorem erga se in virgine incenderet. Sed Circe Glauci amore capta est. Itaque Glauco persuadere conata est, ut spernentem sperneret, amanti vicem redderet. Sed Glaucus affirmavit, nunquam Scylla incolumi priorem illum suum amorem mutatum iri. Dea indignata fontem prope mare & urbem Rhegium, in quo Nympha se se lavare consueverat, magicis venenis infecit. In quem cum illa descendisset, pube tenus in varia mutata est monstra canum latrantium. Horrens itaque suam deformitatem se se in mare præcipitem dedit, & in scopulum navigantibus periculosissimum transformata est. Hanc postea Glaucus deam marinam fecit. Classem Ulyssis, & socios evertisse narratur. *Serv. loc. cit. & ad Æn. 3. v. 420. Hygin. fab. 199. Virgil. ibid. Ovid. 14. Met. a vers. 18.* & alibi. ¶ Complures Poetæ, ut est apud *Virg. in Ciri v. 54.* Scyllam Nisi confuderunt cum Scylla Phorci tribuentes illi quod de hac Fabulæ narrant. *Propert. l. 4. el. 4. v. 37.* Quid mirum, in patrios Scyllam sævisse capillos? Candidaque in sævos inguina versa canes? *Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 21.* Scylla patri canos furata capillos Pube premit rabidos inguinibusque canes. *Id. 4. Fast. v. 500.* Et vos Nisei naufraga monstra canes. *Virg. loc. cit.* reprehendit eos, qui hoc pacto has Fabulas miscent. Quare non est veri simile, eum quoque miscuisse, ubi canit *Ecl. 6. v. 74.* Quid loquar aut Scyllam Nisi quam fama secuta est Candida succinctam latrantibus inguina monstris Dulichias vexasse rates, &c? Hoc enim vult dicere, Scyllam Nisi in avem quidem conversam fuisse, sed famam, quæ sæpe falsa disseminat, sparsisse in vulgus, in scopulum & latrantia monstra esse mutatam: quod ante nos monuit *Ludovic. Castelvetrius*. Qui verentur, ne in eo ipso peccaverit *Virgil.* quod in aliis reprehendit, legunt *aut quam fama secuta est*. V. *Servium*, & *Pierium*. ¶ Revera Scylla est scopulus Brutiorum in Italia, in freto Siculo, in mare prominens, & procul visentibus mulieris speciem repræsentans, navigantibus periculosissimus, in quem illisi fluctus luporum ululatus, & latratus canum videntur imitari; quod Poetis causas fabulandi dedit; hodieque dicitur *Scilla*, & *Scillo*. Ex adversa ejus parte, h. e. in Sicilia, est alter scopulus æque periculosus, qui Charybdis dicitur. V. *Charybdis*. Alii dicunt Scyllam fuisse navem piraticam: unde & apud *Virgil. Æn. 5. v. 122.* navis nomen est. *Senec. ep. 79.* Scyllam saxum esse, & quidem non terribile navigantibus optime scio. ¶ Ex duobus his scopulis ortum est vulgatum illud proverbium, cujus tamen auctor incertus est: Incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim: & de iis dicitur, qui volentes periculum minus evitare, in majus incidunt: *fuggir l' acqua sotto le grondaje*. ¶ Est etiam nomen herbæ. *Colum. lib. 10. v. 374.* V. *Scilla*.

SCYLLACÆUM. V. *Scylaceon*.

SCYLLÆUS, a, um, ad Scyllam pertinens. De Scylla Phorci. *Virg. 1. Æn. v. 204.* Vos & Scyllæam rabiem, penitusque sonantes Accestis scopulos. *Scyllæam rabiem*, quia Scylla succincta est latrantibus inguina monstris, ut *Id. Ecl. 6. v. 38.* ait. *Lucan. l. 2. v. 433.* Scyllææ undæ. *Stat. l. 5. Silv. 3. v. 280.* Scyllæa monstra. *Claudian. epigr. 50. de Sirenib.* Scyllæi fremitus. *Id. in fin. l. 3. de rapt. Pros.* Scyllæa antra. ¶ De Scylla Nisi *Stat. Theb. 1. v. 333.* Scyllæaque rura Purpureo regnata seni. *h. e.* Megarensis tractus. ¶ Scyllæum, Σκύλλαιον, *Sciglio*, promontorium Calabriæ, apud Scyllam scopulum, contra Siciliæ litus, cum oppido cognomine. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* ¶ Item oppidum & promontorium Peloponnesi in ora Argiæ regionis, sinum Argolicum a Saronico dividens, *capo di Schillo*: dictum a Scylla Nisi, quæ eo fluctibus ejecta creditur. *Plin. l. 4. c. 5.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 3. a med.*

SCYMNOS, & Scymnus leonis, σκύμνος λέοντος, catulus leonis, *lioncino*: Græca vox. nam σκύμνος est a σκύω, catulus. *Lucret. l. 5. v. 1035.* At catuli pantherarum, scymnique leonum Unguibus ac pedibus jam tum, morsuque repugnant.

SCYNIPHES. V. *Ciniphes*.

SCYPHULUS, li, m. parvus scyphus, σκύφιον. *Paulin. Nolan. in Nat. XI. S. Fel. edit. Muratorii, v. 463.* his scyphulis inserta relucent Lumina, cum fert festa dies. *h. e.* parvis lychnis.

SCYPHUS, i, m. *bicchiere*, *tazza*, *gotto*, σκύφος, vas potorium & in convivio, & in sacris locum habens, poculum, patera, cyathus, crater. Græca vox est, fortasse a κυφός quod vas quoddam concavum significat. *Cic. Fam. 7. ep. 22.* Illuseras heri inter scyphos, κατ' οἶνον. *Martial. l. 8. epigr. 6.* Hic scyphus est, in quo misceri jussit amicis Largius Æacides, & bibit ipse, merum. *Horat. epod. 9. v. 33.* Capaciores affer huc, puer, scyphos. *Id. l. 1. od. 27.* Natis in usum lætitiæ scyphis pugnare, Thracum est. *Tibull. l. 1. el. 11. v. 8.* Faginus adstabat cum scyphus ante dapes. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 14.* Scyphus argenteus. *Petron. in fragm. Tragur. c. 52. Burman.* Scyphi urnales plus minus. *Virg. 8. Æn. v. 278.* Et sacer implevit dextram scyphus. ocyus omnes In mensam læti libant, divosque precantur. Ubi *Servius*: Legitur in libris antiquis, Herculem ad Italiam ligneum ingens poculum attulisse, quo utebantur in sacris; quod ne carie consumeretur, pice oblitum servabatur: cujus magnitudinem & religionem simul significat dicendo: Et sacer implevit dextram scyphus. Scypho prætor in anno semel vino libabat: neque hoc sine sacra fiebant. Hæc *Servius*. Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 272.* De scypho Herculis *Stat. Theb. 6. a vers. 531.* verba facit: & *Senec. ep. 83. post med.* Alexandrum tot prœlia, tot flumina, tot maria tutum dimiserunt: intemperantia bibendi, & ille Herculaneus ac fatalis scyphus condidit. *Lipsius* ex *Athenæo* adscribit Bœotios primum magnos quosdam argenteos scyphos fecisse, quos Herculaneos vocabant, quia Hercules illis Bœotius usus fuerat. nam Herculem epulandi cupidissimum fuisse: ejus exemplo mortuos obtinuisse, ut libantes nihil in calice vini relinquerent. V. *Cantharus*.

SCYREIS, idis, f. Σκυρηΐς, eadem quæ Scyrias. *Stat. 2. Achill. v. 145.* Nec minus egressæ thalamis Scyreides ibant Ostentare choros. *h. e.* puellæ Scyriæ. Al. leg. *Scyriades*. & *lib. 1. v. 366.* nec turba piarum Scyreidum cessat, &c. Al. leg. *Scyriadum*.

SCYRETICUS, a, um, Σκυρητικός, Scyrius, ut Scyreticum metallum, *Plin. l. 31. c. 2. sub fin.*

SCYRIAS, adis, f. Σκυριάς, quæ est ex Scyro insula. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 682.* Scyrias Æmonio juncta puella viro. *h. e.* Deidamia filia Lycomedis regis Scyri, uxor Achillis. V. *Scyreis*.

SCYRICUS, a, um, idem quod Scyrius, ut Scyricum sil, *Plin. l. 33. c. 7. & 12.* ubi al. leg. *Syricum*.

SCYRIUS, a, um, *di Sciro*, Σκύριος, ad Scyrum insulam pertinens. *Virg. 2. Æn. v. 477.* Scyria pubes. *h. e.* milites Pyrrhi, cujus mater Deidamia filia Lycomedis Scyri regis. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 112.*

Scyria membra. *h. e.* ejusdem Pyrrhi. *Senec. in Troadib. v.* 976. Scyrius juvenis. *h. e.* Pyrrhus. *Propert. l. 2. el. 7. v.* 54. Scyria Deidamia. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v.* 16. Scyria virgo. *h. e.* Deidamia. *Stat. 2. Achill. v.* 103. Scyria litora.

SCYROS, *&* Scyrus, i, f. *Sciro*, Σκῦρος, insula maris Ægei, ante sinum Pagasicum, & Eubœam, cum oppido cognomine. In ea regnavit Lycomedes, cujus filia Deidamia ex Achille, qui ibi aliquandiu sub veste muliebri latitavit, Pyrrhum peperit. *Plin. l. 4. c. 12. Pompon. Mela l. 2. c. 7.* Pagasæus sinus Scyron prospicit. *Stat. 2. Achill. v.* 17. cum se scrupulosa levavit Scyros: in hanc totos emisit puppe rudentes.

SCYTHÆ, arum, m. *Sciti*, Σκύθαι, pop. Scythiæ. Dicti sunt a Scytha filio Herculis: vel ut alii volunt, a σκύζομαι, irascor, quod sint feroces, & faciles ad irascendum. Persæ Sacas appellavere, a proxima gente: antiqui Arimeos, seu Aremeos. Olim sanctissimis fuere moribus, & omnino secundum naturæ legem vixere. Barbari tamen fuerunt. Nam pecore vitam degebant. Plurimi carne equina, nonnulli etiam humana vescebantur. Nullas habebant urbes, plaustris pro domibus usi, in quibus huc illuc vagabantur. Unde dicebantur *Hamaxobii*. Fuere item bellicosissimi. Asiam quindecim annis subactam mille & quingentos annos vectigalem habuerunt, & Parthicum, ac Bactrianum imperium condiderunt. V. *Justin. l. 1. & 2. Curt. l. 7. c.* 85 *Plin. l. 4. c. 12. lib. 6. c. 17. & lib. 7. 2. a.* ¶ Innumerabiles hujus gentis populi fuere. Celeberrimi eorum Sacæ, Massagetæ, Dahæ, Essedones, Ariacæ, Rhymnici, & alii, quos V. apud *Plin. l. 6. c. 17.* ¶ *Scytharum solitudines*, proverb. apud *Curt. l. 7. c. 8.* de regione vasta & parum culta. Nam Scytharum gens omnium toto orbe vastissima est. ¶ Adjective pro Scythico. *Martial. l. 4. epigr.* 28. Indos sardonychas, Scythas smaragdos. *Id. l. 10. epigr.* 62. Scythæ pellis lora horrida. *Stat. 12. Theb. v.* 437. Scytha pontus. V. *Scythes*.

SCYTALA, æ, *&* Scytale, es, f. σκυτάλη, genus epistolæ secretioris apud Lacones, quam scribebant in membrana, vel loro, super surculum spiræ instar extento, deinde evolutum lorum mittebant ad eum, qui conscius erat: a quo rursus circa parem surculum circumvolvebatur, apparebantque verba prius descripta, quæ parem surculum non habenti, fieri nullo modo poterat ut legerentur. Eam rationem *Gellius l. 17. c. 9.* accuratius persequitur. *Auson. epist. 23. v.* 23. Vel Lacedæmoniam scytalen imitare, libelli Segmina Pergamei tereti circumdata ligno Perpetuo inscribens versu: qui deinde solutus Non respondentes sparso dabit ordine formas, Donec consimilis ligni replicetur in orbem. *Nep. in Pausan. c.* 3. Id postquam Lacedæmonii rescivetunt, legatos ad eum cum scytala miserunt, in qua more illorum erat scriptum, &c. ¶ Est etiam *scytale* serpens tanta (ut ait *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *circa med.*) præfulgens tergi varietate, ut notarum gratia videntes retardet: & quoniam reptando pigrior est, quos assequi non quit, miraculo sui capiat stupentes. In hoc tamen squamarum nitore hiemales exuvias prima ponit. *Lucan. l. 9. v.* 717. Et scytale sparsis etiam nunc sola pruinis Exuvias positura suas. *Salmas. in exercitat. Plin. p. m.* 339. negat eam tergi varietatem in scytale, & in cenchri veram esse assesit testimonio *Lucani ibid. v.* 712. ¶ Legebatur olim apud *Colum. l. 6. c.* 17. Mus araneus, quem Græci σκυτάλην appellant, quamvis exiguus dentibus, &c. De eo intelligit *Harduin.* illud *Plin. l. 32. c. 5. a med.* Eadem vis contra venenatorum omnium morsus, privatim scytalen, & angues. Verum in *Colum.* al. nunc leg. μυγαλῆν.

SCYTALOSAGITTIPELLIGER, σκυταλοσαγιττιπελλίγερ, vox hibrida, epitheton est Herculis, apud *Tertull. de Pall. c.* 4. quod significat clava, & sagittis armatum, & pelle indutum. Componitur a Græca voce σκυτάλη, scytale, h. e. baculus, clava, & Latinis *sagitta*, & *pelliger*.

SCYTATUM, ti, n. *Plin. l. 33. c.* 5. Chrysocolla nisi rapuit colorem, adduntur scytatum, atque turbistum: Ita vocant medicamenta sorbere cogentia. Al. leg. *schoenum*.

SCYTHES, æ, m. Σκύθης, qui est a Scythia. *Cic. 5. Tuscul. c.* 32. An Scythes Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam ducere, nostrates philosophi facere non potuerunt? *Horat. l. 4. od. 14. v.* 42. Te profugus Scythes Miratur. ¶ Scythes Jovis filius arcum & sagittas invenisse dicitur. *Plin. l. 7. c. 56. a med.* ¶ Adjective est Scythicus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1210. Illa, quæ Pontum Scythen Symplegas arctat. *h. e.* Euxinum. *Id. in Hippol. v.* 906. Hunc Graja tellus aluit, an Taurus Scythes, Colchusve Phasis? V. *Scythæ*.

SCYTHIA, æ, f. *Scizia*, Σκυθία, regio vastissima orbis terrarum ad Septentrionem. Ex Mœsia Inferiore in Asia ad Tabin usque promontorium, & fretum Anian longitudine terrarum milliaria Germanica mille amplius occupat, latitudine vero ab Oceano Septentrionali ad Caucasum montem, fontesque Indi fluminis mill. Germ. circiter sexaginta. *Justinus lib. 2.* hos fines Scythiæ statuit *cap.* 2. Scythia autem in Orientem porrecta includitur ab uno latere Ponto, & ab altero montibus Riphæis, a tergo Asia, & Phasi flumine. Multum in longitudinem, & latitudinem patet. ¶ Dividitur universa in Europæam, & Asiaticam. Scythia Europæa a Tauridis ripis per Mæotidis, & Ponti Euxini litora usque ad Istri ostia expanditur. Asiatica fines habet ab Occ. eosdem, quos ipsa Asia, atque Europa: ab Or. mare Eoum, & Eurasium, Casiosque montes, quibus a Serica, hodie Catajæ regno, disterminatur, & Ottorocorum montem, qui a Sinis, sive Chinensibus discernitur a Sept. mare Scythicum, sive concretum ad Tabin usque promontorium; a Mer. Emodos montes, quibus ab India; & Sogdia, Oxiaque juga, quibus a Persarum submovetur imperio; dein mare Caspium, mox Caucasum montem, qui ab Albania; & Coracem qui ab Iberia, & Colchide separatur. Habet præterea alias divisiones, de quibus V. Geographos. ¶ Equis maxime abundat, quorum carnibus populi vescuntur. Asinis vero propter loci frigiditatem caret *teste Plinio l.* 8. *cap.* 43. V. *lib. 2. cap.* 50. *lib. 4. c. 13. l. 6. cap. 17. & lib.* 8. *cap.* 15.

SCYTHICE, es, V. vocem sequent.

SCYTHICUS, a, um, Σκυθικός, ad Scythas pertinens. *Cic. 5. Tuscul. c.* 32. Mihi amictus est Scythicum tegmen. *Stat. 12. Theb. v.* 519. Scythica gens. *Martial. l. 6. epigr.* 58. Scythici sidera pigra poli. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 1. extr.* Scythicus arcus. *& lib. 3. ep.* 8. *v.* 19. Scythica pharetra. *Id. Met. 10. v.* 588. sagitta. *Id. l. 1. ex Pont. ep. 3. v.* 37. Scythicum frigus. *Lucan. l. 6. v.* 478. Scythicæ nives. *Ovid. l. 5. Trist. el. 1. v.* 21. Scythicique in finibus Istri. *Colum. l. 8. c. 8. ad fin.* Scythica stagna Mæotidis. *Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 62. & el.* 10. *v.* 14. Scythicum fretum. *h. e.* Pontus Euxinus. *Plin. l. 6. c.* 13. Scythicus Oceanus, mare gelidum. *& lib.* 8. *cap.* 42. Scythicus equitatus. *Ovid. 14. Met. v.* 331. *& Lucan. l. 1. v.* 446. Quæque colunt Scythicæ regnum nemorale Dianæ. *h. e.* quæ in Taurica Chersoneso olim humanis hostiis culta fuit deinde Ariciam usque translata est. ¶ Scythica herba, quæ & *Scythice* absolute dicitur, Scytharum inventum est. *Plin. l. 25. c.* 8. Invenere herbas & universæ gentes: Scythia primum eam, quæ Scythice vocatur, circa Mæotim nascens, prædulcem alias, utilissimaque ad ea, quæ spasmata vocant. Magna & ea commendatio, quod in ore eam habentes famem sitimque non sentiunt. Idem præstat apud eosdem hippace dicta, quod in equis quoque eundem effectum habeat: traduntque, his duabus herbis Scythas etiam in duodenos dies durare in fame sitique. Hæc *Plin. & lib. 26. c. 14. a med.* Scythæ vulnera scythice curant. Adde *cap. 5. extr.* item *lib. 27. c. 2.* ubi tradit, Scythicam herbam a Mæotis paludibus toto orbe portari.

SCYTHIS, idis, f. mulier Scythica. *Ovid. 15. Met. v.* 360. Exercere artes Scythides memorantur easdem. *Val. Flacc. l. 5. v.* 343. æquali Scythidum comitante caterva.

SCYTISSA, æ, f. mulier a Scythia. *Nepos in Datam. n.* 1. Datames patre natione Care, matre Scythissa natus.

S E

SE, pronomen. V. *Sui*. ¶ *Se*, pro sine, antiquum est. *Fragment. leg. XII. Tabul.* apud *Cic. 2. de Legib. c.* 24. Ast im cum illo sepelire, ureteve, se fraude esto. *Aliud* apud *Gell. l. 20. c. 1. ad fin.* Si plus minusve secuerunt, se fraude esto. *Festus*: Secordia composita videtur, ex se, quod est sine, & corde. *Vet. Plebiscit.* apud *eund.* in *Publica pond.* Uti coæquetur se dolo m. *h. e.* sine dolo malo. Ita *Scalig.* In vulgatis est *sedulum*. ¶ Hoc sensu etiam *sed* pro *se* scripsere, ex prisca consuetudine addendi *d* multis vocibus, ut *dictatored*, *altod marid* in columna rostrata Duilii apud *Gruter. pag.* 404. *n.* 1. V. initium litteræ D. *Paul. ex Festo*. Sed pro sine invenitur posuisse antiqui. *Fragment. leg. XII. Tab.* apud *Scalig. ad Fest.* Eam pecuniam eis sed fraude sua solvito. Adde *in fragm. vet. tab.* apud *Gruter. pag.* 508. *lin. 17. & pag.* 509 *lin.* 20. & V. *Sued*. ¶ Se a cuique, seorsum quisque. *Fest.* post *Sepulcrum*. ¶ Est etiam *se* præpositio quæ per se usum, non habet, sed præfixa verbis: & fere divisionem & separationem significat, ut *secedo*, *secerno*, *seduco*, *sedeo*, *segrego*, *sejungo*, *seligo*, *separo*, *sevoco*. ¶ Aliquando est pro *semis*, ut in *selibra*, *semodius*. *Varr. l. 4 de L. L. c.* 36. ¶ Aliquando pro *sex*, ut in *Sevir*.

SEBACEUS, a, um, στεατώδης, qui ex sebo est. *Apul. l. 4. Metam.* Tædis, *lucernis* cereis, sebaceis, & ceteris nocturni luminis instrumentis clarescunt tenebræ.

SEBALIS, le, sebaceus, ut Sebalis fax, apud *Ammian. l.* 18. *c. 6. a m. 1.* (*el. cap.* 14.)

SEBASTENUS, a, um, ad Sebasten pertinens, quæ urbs est Palestinæ Samariæ, ut *Plin.* docet *in fin. cap. 13. l. 5.* Σεβαστή. Hinc *Sebasteni*, *orum*, ejus cives, & alterius cognominis in Galatia. *Id. ibid. cap.* 32.

SEBAZIUS, *&* Sebadius, cognomen Jovis in veterib. Inscriptionib. apud *Gruter.* V. *Sabazius*.

SEBETHIS, idis, f. Σεβηθίς, Nympha Sebethi, qui parvus est amnis Campaniæ Neapolim alluens. *Virg. 7. Æn. v.* 734. quem generasse Thelon Sebethide Nympha fertur. *Stat. l. 1. silv. 2. v.* 262. consurgat ad æthera tellus Eubois, & pulcra tumeat Sebethos alumna. ¶ Sebethis lympha, ipse Sebethus. *Colum. l. 10. v.* 134. Doctaque Parthenope Sebethide roscida lympha. ¶ Scribitur & sine adspiratione.

SEBO, *vel* Sevo, as, a. *t.* στεατόω, sebo obduco. *Colum. l. 2. c. ult.* Feriis autem ritus majorum etiam illa permittit, far pinsere, faces incidere, candelas sebare. Al. leg. *sevare* eod. sensu.

SEBOSUS, *&* Sevosus, a, um, στεατώδης, sevo abundans. *Plin. l. 11. c. 37. sect.* 86. Medulla pinguis iis, quibus adeps; sevosa cornigeris; nervosa ossa non habentibus.

SEBUM, *&* Sevum, i, n. *sevo*, στέαρ, oleosa & pinguis substantia, adipe siccior, concretior, & magis compacta, fragilior etiam & igne difficilius liquescens, cujus usus præcipuus in candelis nutriendo lumini. *Plin. l. 11. c. 37. sect.* 85. Cornigera sevo pinguescunt, non cornigera adipe. *Colum. l. 7. c. 5. circa med.* Candens sevum vulneri per ardentem tædam instillato. *Plaut. Capt. 2. 2.* 31. Quid divitiæ? sunt ne opimæ? *Phil.* unde excoquat sevum senex. *h. e.* adeo sunt opimæ, ut multum sevi inde excoqui possit: quod est dicere affluentes. ¶ *Sebum ne*, an *sevum* rectius scribatur, non

facile

facile diverim. b enim & v valde cognata sunt, & invicem transmutantur. V. initium litteræ B.

SECABILIS, le, idem quod sectilis. Lactant. de Ira Dei, c. 10. Dividua ergo, & secabilia sunt. Auson. ecl. c. v. 7. Secabile segmen.

SECALE, is, n. frumenti genus. Plin. l. 18. c. 16. Secale Taurini sub Alpibus asiam vocant, deterrimum, & tantum ad arcendam famem utile, fecunda, sed gracili stipula, nigritia triste, sed pondere præcipuum. Admiscetur huic far, ut mitiget amaritudinem ejus, & tamen sic quoque ingratissimum ventri est. Nascitur qualicumque solo cum centesimo grano: ipsumque pro lætamine est. Hæc Plinius. Suspicatur Pontedera ad Colum. l. 2. c. 9. esse idem cum hordeo hexasticho: suspicatur, inquam. nam certi nihil statui potest.

SECAMENTUM, ti, n. Plin. l. 16. c. 40. ante med. Materies, quæ abieti pulcherrima, piceæ ad fissiles scandulas, cupasque, & pauca alia secamenta. h. e. opera, quæ ex sectili ligno fiunt.

SECEDO, is, essi, essum, n. 3. ritirarsi in disparte, ritirarsi, scostarsi, appartarsi, levarsi via, ἀναχωρεῖν, seorsim cedo, recedo, discedo, semigro, abeo. Plaut. Capt. 2. 1. 23. Secede huc nunc jam, si videtur, procul, ne arbitri dicta nostra arbitrari queant. Cic. Catil. 1. c. 13. Secedant improbi, secernant se a bonis. Ovid. Metam. 2. v. 465. deque suo jussit secedere cœtu. Plaut. Curc. 1. 3. 2. Fugite omnes, abite, & de via secedite. Plin. l. 16. c. 10. Cum plebs secessisset in Janiculum. V. Secessio. Sallust. in Catil. c. 34. a med. Plebs a patribus secessit. & cap. 20. In abditam partem ædium secessit. Suet. in Ner. c. 15. Secedere ad consultandum. Quintil. l. c. c. ult. a med. ad stilum. ritirarsi a comporre. & Propert. l. 1. el. 10. v. 9. a luxu. Gell. l. 2. c. 12. a communi malo civitatis. Propert. l. 3. el. 12. v. 12. Lex igitur Spartana vetat secedere amantes. scostarsi l' un dall' altro. & Senec. ep. 117. Ante quam ego incipio secedere, & alia parte considere. h. e. discedere ab illorum sententia, ut discedere in alia omnia. & epist. 25. sub fin. Tunc præcipue in te ipse secede, cum esse cogeris in turba. ritirarsi in te stesso. ¶ Pro distare, remotum esse. Plin. l. 2. ep. 17. Villa decem & septem millibus passuum ab urbe secessit. Ovid. 6. Fast. v. 279. Et quantum a summis, tantum secessit ab imis Terra. Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 62. quæ sic impervia famæ Secessit regio, quo non, &c?

SECERNO, is, crevi, cretum, a. 3. cernere, separare, ἀποκρίνω, ἀποκρίζω, cernendo separo, semoveo, sejungo, discerno, divido. Varr. l. 2. R. R. c. 2. a med. Arietes quibus sis usuras ad feturam, bimestri tempore ante secernendum, & largius pabulo explendum. Horat. l. 3. od. 3. v. 46. qua medius liquor secernit Europam ab Afris. Cic. Catil. 1. c. 13. Secedant improbi, secernant se a bonis. Id. 2. de nat. Deor. c. 47. ad fin. Belluæ secernunt pestifera a salutaribus. Nemesian. in Cyneg. v. 294. pulvere puras secernere fruges. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 125. Hei mihi! cur animo juncti secernimur undis? Seren. Sammon. c. 28. v. 501. lympha intercus vitio gliscente tumescit, Secernens miseram proprio de viscere pellem. h. e. divellens. Ovid. 1. Met. v. 23. Et liquidum spisso secrevit ab aere cælum. & lib. 6. v. 55. Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo. Liv. l. 35. c. 14. extr. Quod a grege se imperatorum, velut inæstimabilem, secrevisset. h. e. numero imperatorum exemisset. Id. l. 7. c. 16. Secernere partem prædæ in publicum. mettere a parte. & Cic. Attic. l. 1. ep. 16. ante med. Cum accusator, tanquam censor bonus, homines nequissimos rejiceret: reus tanquam clemens lanista, frugalissimum quemque secerneret. h. e. seligeret & repudiaret. Horat. l. 1. od. 1. v. 32. me Nympharum chori secernunt populo. Id. l. 1. sat. 3. v. 113. justo secernere iniquum. & sat. 3. v. 63. turpi secernere honestum. & in art. Poet. v. 397. Publica privatis secernere, sacra profanis. Cic. de Amic. c. 25. a med. Secerni blandus amicus a vero, & internosci potest. Horat. sub fin. epod. 16. Jupiter illa piæ secrevit litora genti. h. e. selegit, & piis hominibus habitanda dedit. Ovid. 3. Fast. v. 127. Inde pares (al. patres) centum denos secrevit in orbes. h. e. distinxit, divisit in decem decurias. & lib. 6. v. 87. mensesque nota secrevit eadem: Junius est juvenum: qui fuit ante, senum. h. e. appellavit, & ab aliis distinxit.

SECESPITA, æ, f. genus cultri, de quo Festus: Secespitam esse Antistius Labeo ait cultrum ferreum oblongum, manubrio rotundo, eburneo, solido, vincto ad capulum auro argentoque, fixum clavis æneis ære Cyprio: quo flamines, flaminicæ virgines, pontificesque ad sacrificia utuntur. Servius ad illud Virg. Æn. 4. v. 262. stellatus iaspide fulva ensis: eandem descriptionem habet, dictamque esse secespitam a secando. Paul. ex Festo: Secespitam alii securim, alii dolabram æneam, alii cultellum putant. Sueton. in Tiber. c. 25. ad fin. Nam & inter pontifices sacrificanti simul, pro secespita plumbeum cultrum subjiciendum curavit. ¶ Pergit Festus. Eadem alias dicitur, qua in sacrario utuntur. sacraria namque in templis reticulo æneo olim sepiebantur: in quo tubæ relictæ sunt, per quos manibus sacra tangere licet. Est hoc in templo Bonæ deæ: sed & in aliis locis: & sunt velut sepagula quædam. Ita secespitæ dicuntur duobus modis. Hæc Festus.

SECESSIO, onis, f. partenza, ritiramento, ἀναχώρησις, discessio, recessus in aliquem locum secretiorem & minus frequentum. Cic. pro Mur. c. 24. Mœstos amicos, observationes, testificationes, seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. ¶ Interdum sumitur pro defectione, divisione populi in duas pluresve partes. Cic. pro Ligar. c. 6. ad fin. Secessionem tu illam existimavisti, Cæsar, initio, non bellum: & non hostile odium, sed civile dissidium. Liv. l. 2. c. 32. Piso auctor est, secessionem factam esse in Aventinum. ¶ Quater Romana plebes, aut dominandi studio permota, aut superbia magistratuum, ut ait Sallust. in Catil. c. 34. armata a patribus secessit. Prima secessio in Sacrum montem facta est ob feneratorum injustitiam. Liv. loc. cit. & Flor. l. 1. c. 23. Secunda in Aventinum propter stuprum ab Appio Claudio ingenuæ virgini illatum. Liv. l. 3. c. 5. Flor. l. 1. c. 24. & Eutrop. l. 1. c. 18. Tertia in Janiculum, ob matrimonia plebejorum cum patriciis, ut vult Flor. l. 1. c. 25. vel ob æs alienum, ut est in Epit. Livii, l. 11. sub fin. V. Augustin. l. 3. de Civ. Dei, c. 17. Quartam facit Flor. l. c. c. ult. ob cupiditatem honorum, adnitente plebe, ut secum patricii magistratus communicarentur. Sed in hac nulla secessio facta est: pertinax tantum discordia grassari prius non destitit, quam quod coeperat, obtineret. V. Liv. l. 6. a cap. 34. ¶ Paul. ex Festo: Secessiones, narrationes. Leg. alii sectiones. V. Inseco.

SECESSUS, us, m. ritiramento, partenza, ἀναχώρησις, ἀναχώρημα, recessus, abscessio, secessio, discessus. Plin. l. 10. c. 29. In secessu avium & noctuæ paucis diebus latere traduntur. Id. l. 8. c. 36. Secessus ferarum in specus. Id. l. 19. c. 4. ante med. Nemo iratæ plebis secessus circumspexerit. h. e. secessiones. Gell. 2. c. 1. l. 2. Tanquam quodam secessu mentis atque animi facto a corpore. estasi. ¶ Dicitur de recessu a frequentia hominum, & a negotiis, v. gr. cum quis ab urbe discedit, & rus abit, remissionis & otii causa. Sueton. in Tiber. c. 56. Existimans exprobratum sibi veterem secessum. Tacit. 1. Ann. c. 4. ad fin. Annis quibus specie secessus exsulem egit. Plin. l. 1. ep. 3. Quin ipse te in alto isto, pinguique secessu studiis adseris? Ovid. l. & el. 1. Trist. v. 41. Carmina secessum scribentis, & otia quærunt. Quintil. l. 10. c. 5. a med. Mihi videtur M. Tullius tantum intulisse eloquentiæ lumen, quod in hos quoque studiorum secessus excurrit. h. e. in studia remota a contentionibus fori. ¶ Item de ipso loco, quo secedimus & qui a frequentia remotus sit, ritiro. Virg. 1. Æn. v. 163. & lib. 3. v. 229. in secessu longo sub rupe cavata. Plin. in Paneg. c. 49. Arcana illa cubilia, sævique secessus, in quos timore, & superbia, & odio hominum agebatur. & cap. 83. Cubicula ipsa, intimosque secessus recludere. Tacit. 14. Ann. c. 62. Juvenal. sat. 3. v. 5. & Sueton. in Calig. c. 45. extr. Amœnos secessus celebrare. Id. in Aug. c. 72. Ex secessibus præcipue frequentavit maritima, insulasque Campaniæ. ¶ Translate Val. Max. l. 7. c. 2. n. 9. extern. In secessu, quam in fronte beatior. nell' interno dell' animo. ¶ De postica corporis parte, secesso, Hieronym. ep. 128. ad Fabiol. de vest. sacerd. Totum quod curemus, quod voremus, in secessum projici.

SECTUM est, quod secespita secatur, libum seu placenta, quæ soleat necessarius sacrificiis adhiberi. Festus.

SECIUS. V. Secus.

SECLUDO, is, usi, usum, a. 3. chiudere a parte, serrar fuori, separare, ἀποκλείω, seorsim claudo, sejungo, separo. Varr. l. 2. R. R. c. 2. ante med. Faciendum septa secreta ab aliis, quo incientes secludere possis. Stat. 1. Achill. v. 358. ne lustris nemorum concede vagari: Intus ale, & similes inter seclude puellas. Lucret. l. 5. v. 752. cur luna queat terram secludere solis lumine, &c. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 97. ad fin. Munitione flumen a monte seclusit, ne Pompejani aquari possent. Propert. l. 1. el. 20. v. 29. Ille sub extrema pendens secluditur ala. ¶ Excludere. Virg. 1. Æn. v. 566. Solvite corde metum, Teucri, secludite curas. Ubi Servius: pro excludite: quod fit aut propter hiatum, aut propter suavitatem, ut (Eclog. 1. v. 15.) silice in nuda connixa reliquit: pro enixa. Plaut. Rud. 1. 4. 1. secludere vitam corpore. cacciar l' anima dal corpo.

SECLUM. V. Seculum.

SECLUSORIUM, ii, n. ἐγκλειστήριον, locus, in quo aliquid secluditur. Varr. l. 3. de R. R. c. 5. Excluduntur in minusculum aviarium, quod est conjunctum cum majore, ostio, lumine illustriore, quod seclusorium appellant.

SECLUSUS, a, um, chiuso a parte, serrato fuori, separato, escluso, ἀποκλεισθείς, seorsim clausus, separatus, sejunctus, exclusus. Cic. l. 2. de Orat. c. 39. Illum cum capiam, ubi non seclusa aliqua aquula teneatur, sed unde universum flumen erumpat. Varr. l. 2. R. R. c. 15. a med. Cum parere cœperunt, inigunt in stabula ea, quæ habent ad eam rem seclusa. appartate. Plin. l. 36. c. 15. sub fin. Mare Tyrrhenum a Lucrino molibus seclusum. Id. lib. 6. c. 17. ante med. Gens apricis ab omni noxio afflatu seclusa collibus. Cic. Verr. 7. c. 9. a med. de eo qui in carcere tenetur. A conspectu parentum ac liberum, denique a libero spiritu, & communi luce seclusus. Virg. 3. Æn. v. 445. Quæcumque in foliis descripsit carmina virgo, Digerit in numerum, atque antro seclusa relinquit. h. e. intra antrum posita. Varr. l. 3. R. R. c. 5. Hoc ideo in secluso clam, ne reliqui, si videant, despondeant animum. h. e. in loco secreto ac remoto. Virg. 6. Æn. v. 703. videt Æneas in valle reducta Seclusum nemus. h. e. remotum, secedens, secretum. Festus: Seclusa sacra dicebantur, quæ Græci mysteria appellant. h. e. sacra Cereris, quæ clausa occulebantur in cistis. V. Cista.

SECO, as, secui, sectum, a. 1. tagliare, segare, fendere, τέμνω, κόπτω, κείρω, cædo, excido, reseco. Plaut. Merc. 2. 2. 38. Cape cultrum, seca digitum, vel aurem, vel tu nasum, vel labrum. Martial. l. 3. epigr. 24. Hirci testiculos peracuta falce secare. Varr. apud Non. c. 3. n. 197. Id sal virgines Vestales serra ferrea secant. Quint. Cic. de petit. consul. c. 3. Qui stanti collum gladio dextera sua secuerit. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 14. Pabulum secare. Virg. 3. Georg. v. 126. pubentes herbas. Martial. l. 5. epigr. 49. capillos. Virg. 1. Æn. v. 216. terga in frusta. Justin. l. 18. c. 5. circa med. corium in tenuissimas partes. Horat. l. 2. od. 18. v. 17. marmora. Plin. l. 16. c. 43. ilicem in laminas prætenues. Senec. in Troad. v. 76.

v. 76. atistat. h. e. metere. Flor. l. 2. c. 5. colem novacule. *Juvenal. sat.* 5. v. 223. nec minimo sene discrimine rasert, Quo gestu lepores, & quo gallina secetur. *si trincia.* (Adde *sat.* 22. v. 235.) *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 607. velut campos Libyes ac pinguia Nili Fertilis urva secet. *h. e.* vomera proscindat. *Senec. in Troadib.* v. 559. vincla manus secantibus præstricta. *che segano i polsi.* ¶ Pertinet ad manu medentes. *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. Mitior implicitas Alcon secat enterocelas. *Cic. Phil.* 8. *c.* 5. In corpore si quid ejusmodi est, quod reliquo corpori noceat, uri, secarique patimur. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 15. Cum varices secabantur C. Mario, dolebat. *Plin. l.* 26. c. 11. *ante med.* Membra quæ periclitantur secari. Adde *lib.* 29. *c.* 1. *ante med.* ¶ Pro vulnerare. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 49. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas! & 3. *Georg.* v. 444. hirsuti secuerunt corpora vepres. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 22. intorto verbere terga seca. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 46. luctantis acuto ne secer ungui. ¶ Pro cruciare, lancinare, *torquere. Catull. carm.* 70. *ad Varron.* Aut si quem merito tarda podagra secat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 94. podagra, cheragraque secatur Cajus, & mallet verbera mille pati. ¶ & translate pungere, perstringere, mordere. *Pers. sat.* 1. *v.* 114. secuit Lucilius urbem, Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis. *trinciò. Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 14. ridiculum acri Fortius, & melius magnas plerumque secat res. ¶ Pro rodere, absumere. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 138. *Postes* ab infimo tarmes secat. Sic *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 97. Lacæ opus omne pecit: squalor, tineæ omnia cædunt. ¶ *Secare* dicuntur quæ mediam quampiam rem pertranseunt, & dividunt. *Plin. l.* 18. *c.* 34. Limes, qui ita secabit agrum, decumanus vocabitur. *Senec. in Thyest.* v. 845. Signifer secat obliquo tramite zonas. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Apelles vinci erubescens, tertio colore lineas secuit. & *lib.* 37. c. 10. *a med.* Mesomeles (*gemma*) nigra vena quemlibet colorem secante per medium. *Id. l.* 5. *c.* 27. Amnis urbem secans. & *cap.* 9. & *Virg.* 7. *Æn. v.* 717. & *Plin. alter l.* 5. *ep.* 6. Nilus medios Æthiopes secat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 58. Nec quæ Flaminiam secant salebræ. *h. e.* per mediam Flaminiam obsitæ viam impediunt. *Virg.* 10. *Æn. v.* 440. Turnum, qui volucri curru medium secat agmen. *h. e.* penetrat, & disjicit. Sic *Claudian. de* VI. *Consul. Honor. v.* 468. & stricto prosternens omnia ferro, Barbara fulmineo secuit tentoria cursu. ¶ dividere, partiri, *dividere. Cic.* 2. *de Orat. c.* 27. Cum certa in plura genera secuerunt, singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. *Lucan. l.* 1. *v.* 101. qualiter undas Qui secat, & geminum gracilis mare separat Isthmos. ¶ dirimere, *terminare, distrigare. Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 42. Quo multæ magnæque secantur judice lites. ¶ *Secare viam, mare, auras* poetice fere sunt. secat autem tellurem quodammodo, ac dividit, qui viam carpit: secat auras, undas, qui volat, naviget, natat. *Virg. sub fin. l.* 6. *Æn.* Ille viam secat ad naves, sociosque revisit. *Quintil. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Hinc velut diversæ secari cœperunt viæ. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 25. Sollicitii jaceant, terraque premantur iniqua, In longas Orbem qui secuere vias. Aut juvenum comites jussissent ira puellas, Si fuit in longas terra secanda vias. *Senec. in Agam. v.* 429. Aurata primas prora designat vias, Aperitque cursus, mille quos puppes secent. *Sil. l.* 2. *v.* 270. Obliquos detorquet equos, lævumque per orbem Fallaci gyro campum secat. *Grat. in Cyneg. v.* 225. certis majore secat spatia extera gyro. *Virg.* 1. *Georg. v.* 406. & 409. avis secat æthera pennis. *Id.* 4. *Æn. v.* 257. terras inter, cælumque volabat, Litus arenosum Libyæ, ventosque secabat Cyllenia proles. *Virg.* 12. *Æn. v.* 267. sonitum dat stridula cornus, & auras Certa secat. *Senec. in Herc. Oet. v.* 680. Phaethon Phœbeis ignota secat Sidera flammis errante rota. *Virg.* 5. *Æn. v.* 594. Delphinum similes, qui per maria humida nando Carpathium Libycumque secant. & *lib.* 9. *v.* 103. Galatea secat spumantem pectore pontum. *Ovid.* 10. *Met. v.* 478 medium æquor puppe secabatur. *Virg. Æn.* 5. *v.* 218. sic ipsa fuga secat ultima Pristis æquora. *Ovid.* 1. *Met. v.* 370. Cephisides undæ jam vada nota secantes. *h. c.* alveo suo decurrentes. *Virg.* 9. *Æn. v.* 15. *de Iride.* Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum. *h. e.* duxit, quasi nubes auresque coloribus suis secando. *Id. l.* 8. *v.* 96. viridesque secant placido æquore silvas. *h. e.* umbras arborum in flumine. ¶ Aliquando est sequi; unde *sectio*, & *sectores. Virg.* 10. *Æn. v.* 107. Quæ cuique est fortuna hodie, quam quisque secat spem, Tros, Rutulusve fuat, nullo discrimine habebo. ¶ Particip. *secaturus* pro *secturus* est *Colum. l.* 5. *c.* 9. Si eam partem, supra quam ramum secaturus es, fœno texeris. ¶ Olim usurpatum fuit pro dico, narro. V. *Insece.*

SECORDIA. V. *Socordia.*

SECRETARIUM, ii, n. locus secretus, penetrale. *Apul. de mundo.* Ignes qui terræ secretariis continentur. *Id. in Florid. n.* 27. *ad fin.* (*al. sub fin. l.* 3.) Avibus hæc secretaria utique magis congruerint. ¶ conclave, in quo judices considebant, *σύνεδρον τῶν δικαστηρίων*: judiciale secretum *Ammian. l.* 15. *c.* 7. *circa med.* (*al. c.* 17.) appellat. *Lactant. de mortib. persecut. c.* 15. Tormentorum genera inaudita excogitabantur: & ne cui temere jus diceretur, erat in secretariis, ac pro tribunali positæ, ut litigatores prius sacrificarent, atque ita causas suas dicerent. sic ergo ad judices, tanquam ad deos, adiretur. Adde *Imperat. Zenon. lib.* 3. *Cod. tit.* 24. *leg.* 3. & *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 9. *tit.* 3. *leg.* 16. & *Imp. Constantin. l.* 2. *Cod. Theodos. tit.* 7. *leg.* 1. ¶ locus in Ecclesia, vel Ecclesiæ adjunctum, ubi Episcopus vel Presbyter audiendis ac dirimendis laicorum negotiis vacabat: ubi etiam sacræ vestes, & supellex ad rem sacram faciendam necessaria asservabatur. *Sulpic. Sever. de S. Mart. dial.* 2. *c.* 1. Secretarium ingressi, cum solus, ut erat consuetudo, resideret; cum quidem in alio secretario presbyteri sederant, vel salutationibus vacantes, vel audiendis negotiis occupati, &c. V. *Paulin. Nolan. epist.* 32. (*al.* 12.) *ad Sever. sect.* 16.

SECRETE, &

SECRETIM, idem quod secreto. *Tertull. de Orat. c.* 1. *a med.* Præceptum secrete adorandi. *Id. de Pall. c.* 4. *ad fin.* Lecticas domesticæ ac secrete habere. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. (*al.* 2.) Fidustium, & Pergamium nomen imperaturi post Valentem detestanda præsagia didicisse secretim.

SECRETIO, onis, f. *separazione*, *διάκρισις*, actus secernendi, separatio, sejunctio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 29. Est interitus quasi discessus, & secretio ac diremptio earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

SECRETO, *separatamente, a parte, in disparte, ἰδίᾳ, κατ' ἰδίαν*, seorsim, separatim. *Liv. l.* 3. *c.* 36. Imponentibus instructi consiliis, quæ secreto ab aliis coquebant. *Justin. l.* 8. *c.* 4. *sub fin.* Secreto auditæ utræque legationes. *Ascon.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. *Putsch.* Idcirco hæc agere tecum secreto volui. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 14. Eo nunc ego secreto te huc foras seduxi, ut tuam rem tecum hic loquerer familiarem. *Senec. ep.* 10. Cum vidisset adolescentulum secreto ambulantem, interrogavit, quid illic solus faceret. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 8. Ab hora octava ad vesperum secreto collocuti fuimus. *in disparte.* & *Sallust. in Jug. c.* 9. *ad fin.* Laudatum pro concione Jugurtham in prætorium abduxit, ibique secreto monuit, uti, &c. *da solo a solo.* & *Plin. l.* 10. *c.* 42. *extr.* Aves loqui docentur secreto, & ubi nulla alia vox misceatur. *Petron. in Satyr. c.* 28. In aurem aliquid secreto dicere. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 25. Secreto hoc audi, tecum habeto, ne Apellæ quidem liberto tuo dixeris. *in solo, e non altri.* & *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* De quibus suo loco dicam secretius, ne inter hanc quasi turbam operum negligentius olitoris officia descripsisse videar. ¶ occulte, clam, *secretamente, in secreto, ἀπορρήτως. Plaut. Truncul.* 2. 7. 7. Quandoquidem ipsus perditum se it, secreto hercle quidem illum adjutabo: neque meæ quidem opera unquam nihilominus propere, quam potest, peribit. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 4. In nostris corporibus ex cibo fit inflatio, quæ ventrem interdum cum sono exonerat, interdum secretius. *tacitamente, senza strepito.* & *Plin. l.* 3. *ep.* 20. *a med.* Quotocuique eadem honestatis cura secreto, quæ palam?

SECRETUS, a, um, *separato, appartato, allontanato, distinto, ἀποκεχωρισμένος*, separatus, sejunctus, seclusus, semotus, divisus: a *secerno. Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *ante med.* Faciendum quoque septa secreta ab aliis, quo incientes secludere possis. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* 2. 21. Habent suam sphæram stellæ inerrantes, ab ætheria conjunctione secretam & liberam. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 54. Uva electa in secretam corbulam contrudatur. *in corbella a parte.* & *l.* 8. *de L. L. c.* 38. Singularibus & secretis vocabulis appellare aliquid. *Petron. in Satyr. c.* 100. Ut supra constratum navis occuparemus secretissimum locum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 478. arva, quæ bello clari secreta frequentant. & *lib.* 8. *v.* 609. natumque in valle reducta Ut procul egelido secretum in flumine vidit. *solo soletto.* & *lib.* 4. *v.* 499. Tu secreta pyram tecto interiore sub auras Erige. *da te sola.* & *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 78. Stridere secreta divisos aure susurros. *Martial. l.* 8. *epigr.* 31. Secreta quiete. *h. e.* quæsita procul ab honoribus & foro. *Senec. ep.* 91. *ante med.* Invadit temperantissimos morbus, validissimos phthisis, secretissimos tumultus. *ritiratissimi, più solitarj.* & *Tacit. in Agric. c.* 38. Proximus dies faciem victoriæ latius aperuit: vastum ubique silentium, secreti colles, fumantia procul tecta. *solitarj, abbandonati*, nullo hostium apparente. ¶ *Secretus*, prohibitus, privatus. *Lucret. l.* 1. *v.* 194. Nec porro secreta cibo natura animantum Propagare genus possit, vitamque tueri. ¶ Cum genitivo, *Id. l.* 2. *v.* 841. Sed ne forte putes solo spoliata colore Corpora prima manere, etiam secreta teporis Sunt, ac frigoris omnino, calidique vaporis. ¶ *Secretum* absolute, & *secreta, orum*, locus remotus ab urbe, & frequentia hominum, secessus, *ritiro, luogo solingo, villa. Tacit. Ann.* 14. *c.* 53. Augustus Agrippæ Mitylenense secretum permisit. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Altum abditumque secretum. *Id. l.* 3. *ep.* 1. Quam pulcrum illud, quam dulce secretum! *Quintil. declam.* 17. *c.* 17. Secretum solitudinemque captare. *Lucan. l.* 3. *v.* 313. lacrymas civilibus armis, Secretumque damus. *h. e.* secessum, receptaculum. *Tacit. de Germ. c.* 41. Pars Suevorum in secretiora Germaniæ porrigitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 10. horrendæque procul secreta Sibyllæ. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 71. ubi se a vulgo & scena in secreta remorant, &c. *Phædrus l.* 4. *fab.* 24. *v.* 5. Simonides, Victoris laudes cuidam pyctæ ut scriberet, Certo conductus pretio: secretum petit. *h. e.* secessit in locum remotum scribendi causa. *Id. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 11. Seductus in secretum a liberto suo. *tratto in disparte.* & *Plin. l.* 9. *ep.* 33. Locus ipse quietem secretumque præbebat. *la solitudine, il silenzio.* & *Tacit. in Agric. c.* 39. *ad fin. de Domitiano.* Talibus curis exercitus, quodque sævæ cogitationis indicium erat, secreto suo satiatus. *del suo ritiro, e de' suoi secreti pensieri.* Sic *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 5. *extr.*) Grammatica necessaria pueris, jucunda senibus, dulcis secretorum comes. *de' ritiri e delle villeggiature.* ¶ *Secretum petere*, secreto colloquendi copiam petere, *domandar udienza in secreto. Sueton. in Tiber. c.* 25. *in fin.* Secretum petenti, non nisi adhibito filio Druso dedit. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 4. Petito secreto, futura aperit. Adde *Plin. l.* 1. *ep.* 5. *a med.* ¶ *Secretum*, ipsa commoratio in secreto loco, *lo star solo. Ovid. Herod. ep.* 21. *v.* 21. Mea ubi secreti longi causa optima somnus Credibilis tarda desinit esse moræ, &c. ¶ Est etiam *secretus*, occultus, abditus, minime notus, arcanus, *secreto, occulto, arcano, ἀπόρρητος. Ovid.* 7. *Met. v.* 138. carmen Auxiliare canit, secretasque advocat artes. *h. c.* magicas. *Petron. in Satyr. c.* 128. Et men-

tem

vem timor altus habet, ne forte gravatum Excutiat gremium secreti conscius auri. *& cap.* 3. Quoniam emas bonam mentem, non fraudabo te arte secreta. *Lucan. l.* 1. *v.* 599. qui fata deum, secretaque carmina servant. *h. e.* libros Sibyllinos. *Martial. l.* 2. *epigr.* 67. Secreta quære carmina, & rudes curas. *h. e.* reposite, latentia, in vulgus nondum edita. *Quintil. l.* 8. *c.* 1. *a med.* Epistolæ secretæ & familiares. *& ibid. ad fin.* Interpretationem linguæ secretioris, quas Græci γλώσσας vocant, ediscere. *h. e.* a vulgi sensu remotioris. *Martial. l.* 3. *epigr.* 77. Nescio quod stomachi vitium secretius esse Suspicor. *Id. l.* 8. *epigr.* 15. Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos. *h. e.* sine ulla pompa aut ostentatione actos laurea solum Jovi Capitolino missa. *Plin. l.* 7. *ep.* 9. Audax hæc, non tamen improbi, quia secreta contentio. *Tacit. in Agric. c.* 40. Libertus ex secretioribus ministeriis missus ad Agricolam. *de' più confidenti.* & *Martial. l. & epigr.* 5. Et secreta ducis pectora nosse licet. *i secreti.* ¶ *Secretus*, selectus, eximius. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. Figuræ secretæ, & extra vulgarem usum positæ, ideoque magis nobiles, et novitate aurem excitant, ita copia satiant. ¶ *Secretum* absolute, & *secreta*, mum, arcanum, res occulta, quam taciti apud nos servamus, *secreto, arcano*, ἀπόῤῥητον. *Petron. in Satyr. c.* 21. Uterque nostrum religiosissimis juravit verbis, inter nos periturum esse tam horribile secretum. *Plin. l.* 1. *epist.* 12. Quin etiam osor quamquam omnis secreti capacissima, digerdiebatur. *Petron. in Satyr. c.* 20. Periculosum est alienis intervenire secretis. *Plin. l.* 14. *c. ult.* Animi secreta proferre. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 7. *extr.* prodere. *Senec. ep.* 83. *a med.* continere. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 3. *a med.* Omnium secreta rimari. *& lib.* 1. *c.* 6. *a med.* Secretorum particeps. *Senec. in Hippol. v.* 884. verberum vi secreta mentis extrahere. *Tacit. de Germ. c.* 19. Litterarum secreta viri pariter ac feminæ ignorant. *Val. Max. l. & cap.* 1. *n.* 23. Secreta civilium sacrorum. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 200. Ophelten vana sonantem, Qua stomachi secreta ferit. *h. e.* intima & vitalia.

SECTA, æ, f. *partito, fazione, setta*, αἵρεσις, ratio vitæ, institutum, disciplina, familia, schola, congregatio hominum vel in studiis, vel in alia re quapiam idem sentientium, & unum aliquem ducem sequentium: a *seco*, quod cædere significat, quia secta, h. e. divisa est ab aliis: vel quod sequi, quis peculiare institutum sequitur: vel a *sequor*, a quo *sector* verbum ac nomen. *Lucret. l.* 5. *v.* 1114. Divitioris enim sectam plerumque sequuntur Quamlibet & fortes, & pulcro corpore creti. *Cic. Verr.* 7. *c.* 70. *extr.* Horum nos hominum sectam atque instituta persequimur. *h. e.* eorum qui cum humili loco nati essent, summis laboribus, & magnis inimicitiis suscipiendis ad primos honores in republ. pervenerunt. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 8. Quam eandem auctoritatem, quam vocem, cujus sectam sequi, cujus imperio parere potissimum velles? *Id. pro Cœl. c.* 27. Qui hanc sectam rationemque vitæ re magis, quam verbis secuti sumus. *Plin. in Paneg. c.* 45. Quæ tibi secta vitæ, quod genus hominum placeat. *Gell. l.* 4. *c. ult.* Secta & disciplina. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 4. *circa med.* Est tuæ prudentiæ sequi ejus auctoritatem, cujus sectam atque imperium summa cum tua dignitate secutus es. *Liv. l.* 29. *c.* 27. Qui meam sectam, imperium, auspiciumque terra, mari, amnibusque sequuntur. *Id. l.* 36. *c.* 2. & *Cic. ad Brut. ep.* 3. *ad fin.* Hostes omnes judicati, qui M. Antonii sectam secuti sunt. *Id. in Brut. c.* 31. *a med.* Ex vetere Academia philosophorum sectam sequi. *Catull. carm.* 62. *de Aty, v.* 15. Sectam meam exsecutæ. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 32. Auctoritatem Stoicæ sectæ præferre. *Id.* 4. *Hist. c.* 40. Cynicam sectam profiteri. *Id.* 6. *Ann. c.* 22. Sapientissimi veterum, quique sectam eorum æmulantur. *Sueton. de Grammat. c.* 16. Ad alicujus sectam transire. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 121. juvenem hortatur, ut illam Ire viam pergat, & eidem incumbere sectæ. *h. e.* ditescendi institutum. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ante med.* Solitum esse me pro disciplina sectæ, quam colo, inquirere, &c. *Id. l.* 19. *c.* 1. *circa med.* Majores nostri conditores sectæ Stoicæ. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *ante med.* Novam sectam instituere. *& lib.* 30. *c.* 2. Inter sapientiæ sectas clarissimam utilissimamque tam intelligi voluit. ¶ Varias philosophorum sectas enumerat *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 20. *& sequentib.*

SECTACULUM, i, n. propago, progenies. *Apul. l.* 5. *Metam.* Occipiunt sciscitari, qualis ei maritus, & unde natalium sectacula provenirent. *h. e.* series & stemmata generis. Al. aliter leg.

SECTARIUS vervex est aries, qui sectis testiculis alitur ad vescendum, *castrato*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 40. Qui Petroni nomen indunt verveci sectario. V. *Petro*. ¶ A *Paulo* apud *Fest.* vervex sectarius dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit. ¶ De porcis sectariis apud *Caton. R. R. c.* 150. V. in *Serarius*.

SECTATIO, onis, f. actus sectandi, seu sequendi. *Tertull. l.* 1. *ad uxor. c.* 6. *in fin.* Invenit diabolus quomodo homines etiam boni sectationibus perderet.

SECTATOR, oris, m. *seguace, settatore*, ἀκόλουθος, αἱρετιστής, qui aliquem assidue sequitur. *Cic. pro Mur. c.* 34. At sectabantur multi. quid opus est sectatoribus? *& mox.* Lex Fabia, quæ est de numero sectatorum. Loquitur hic *Cicero* de clientibus candidatorum, qui eos quocumque sectabantur, gratiæ conciliandæ causa. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 68. Neque omiserat conjugem liberosque ejus percolere, sectator domi, comes in publico, post tot clientes unus. ¶ Dicitur etiam de discipulis philosophorum, qui ut aliquid ab iis addiscant, ab eorum latere nunquam discedunt. *Plin. l.* 18. *c.* 28. *ad fin.* Hoc postea Sextius e Romanis sapientiæ sectatoribus Athenis fecit eadem ratione. *Al. leg.* affectatoribus. *Gell. l.* 2. *c.* 2. Taurus, sectatoribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi sui foribus. *Id. l.* 19. *c.* 5. Eloquentiæ, aut philosophiæ sectatores. *Id. l.* 13. *c.* 5. Cohors sectatorum Aristotelis. ¶ De eo, qui adhæret alteri quacumque

in re. *Tacit. in fin. cap. penult. l.* 5. *Ann.* Multis sectatorum dilapsis, ascendisse navem, &c. *Eumen. pro restaur. schol. c.* 6 *in fin.* Omnium rerum sectatores atque fautores.

SECTILIS, le, *segaticcio, segato*, τμητός, κοπτός, qui sectus est in tenues laminas, aut partes minutas, vel secari potest, secabilis, sectivus. *Ovid. de medic. fac. v.* 10. Sectile deliciis India præbet ebur. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Sectiles laminæ. *& ibid. ad fin.* Sectile tuber. *& cap.* 39. *a med.* Larici & abieti ad fabrorum intestina opera medulla sectilis. *Id. l.* 36. *c.* 22. Sectiles lapides. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. *ante med.* Supra nucleum ad regulam & libellam pavimenta struantur sive sectilibus, sive tesseris. *h. e.* lapidibus in tenues laminas seu crustas varia figura, aut colore sectis: *a mosaico*. Tesseras intellige quadrata grandia, *quadri*. Sic *Sueton. in Cæs. c.* 46. *extr.* In expeditionibus tessellata, & sectilia pavimenta circumtulit. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 293. & *Martial. l.* 10. *epigr.* 48. sectile porrum. *h. e.* sectivum. V. *Porrum*. *Auson. epigr.* 128. Tuumque nomen Θ sectilis signet. *h. e.* quæ littera transversa lineola secta est.

SECTIO, onis, f. *tagliamento, taglio, segamento, divisione*, τμῆσις, τομή, σχίσις, actus secandi. *Plin. l.* 19. *cap.* 8. *ante med.* Brassica cymas a prima sectione præstat proximo vere. *Vitruv. l. & cap.* 2. Individua corpora nec internecionem recipiunt, nec sectionibus dividuntur. *Plin. l.* 25. *c. ult. ante med.* Bibitur & ante sectiones, punctionesque, ne sentiantur. *h. e.* antequam secetur a medico aliquid in corpore. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *a med.* Sectio & partitio corporis. *squartamento*. & *Apul. l.* 7. *Met.* Destinatam sectionem meam flagitat. *h. e.* castrationem. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 18.) *sub fin.* De ratione dividendi, de sectione in infinitum, &c. ¶ Est etiam æstimatio atque emptio bonorum alicujus proscriptorum, & auctione venditorum. *Sector* enim, ut docet *Ascon. in* 3. *Verr. c.* 20. est æstimator & redemptor bonorum damnati atque proscripti: & *sectio* est ipsa actio, qua ea bona redemit lucri causa. V. *Sector*. *Cic. in fragm.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 24. Prædam, manubias, sectionem, castra denique Cn. Pompeji, sedente imperatore, decemviri vendent. *h. e.* non solum prædam, manubias, sed ipsam quoque bonorum redemptionem. ¶ Jus & auctoritas sectionis tanta erat, ut esset unum ex his, per quæ legitimum dominium acquiritur. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 10. In emptionibus dominum legitimum sex fere res perficiunt: si hereditatem justam adiit; si mancipio accepit; aut si in jure cessit, cui potuit cedere; aut si usu cepit; aut si e præda sub corona emit; tumve cum in bonis sectioneve cujus publice venit. Adde *Cicer. l.* 1. *de Invent. c.* 45. *ad fin.* ¶ Duplici modo emebantur bona damnatorum, aut *aversione*, h. e. omnia simul, acervatim, & , ut dicitur, una pertica: aut *sectione*, h. e. singulas res æstimando, & pretium pro singulis solvendo. Sectores, ut ait *Ascon. loc. cit. c.* 23. *extr.* bona condemnatorum semel, h. e. aversione emebant: ac postea pro compendio suo singulas quasque res pecunia populo venditabant. hoc erat *sectione vendere*, quasi res secando & dividendo, *a minuto*. Dicitur tamen *sectio* tum sectoris, tum proscribentis ratione. *Cic.* 2. *Phil. c.* 26. Hasta posita, bona Cn. Pompeji voci acerbissimæ subjecta præconis. Exspectantibus omnibus, quisnam esset tam impius, qui ad illud scelus sectionis auderet accedere, inventus est nemo præter Antonium. *& cap.* 29. Appellatus es de pecunia, quam pro domo, pro hortis, pro sectione debebas. *Sueton. in Vitell. c.* 2. Sectionibus, & cognituris uberius compendium nactus. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 23. Pætus exercendis apud ærarium sectionibus famosus. V. *Cognitor* in fine. Laborabat infamia sectionum professio, tum quia lucrabatur ex damnatorum bonis, tum quia delationibus & accusationibus grassabatur, ut in citata voce dictum est. ¶ Ipsæ quoque res sectioni subjectæ eodem nomine appellantur. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 33. *in fin.* Refractis portis, atque intromissis militibus nostris, sectionem ejus oppidi universam Cæsar vendidit. *Tacit.* 2. *Histor. c. ult.* Reliquias Neronianorum sectionum, nondum in fiscum conversas, revocatis ab exsilio concessit. ¶ *Paul. ex Festo*: Sectio, persecutio juris. Ubi *Ant. Augustin.* Pauli epitome nimis concisa est in horum verborum interpretatione.

SECTIUS pro *secius*. *Plaut. Mil.* 5. 7. 57. Hæc nihilo mihi esse videntur sectius, quam somnia. *h. e.* ut *Varro* enarrat apud *Gell. l.* 18. *c.* 9. Nihilo magis narranda sunt, quam si ea essent somnia. Al. leg. *secius*, al. *secus*.

SECTIVUS, a, um, idem quod sectilis, ut Sectivum porrum. V. *Porrum*. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Porrum si sectivum facere velis, densius satum præceperunt priores relinqui, & ita cum increverit, secari. *Id. l.* 12. *c.* 8. Concisi sectivi porri, quantum videbitur, adjicito. Adde *Pallad. in Februar. tit.* 24. *a med.*

SECTOR, oris, m. *tagliatore, segatore*, τομεύς, qui aliquid secat & abscindit. *Plaut. Trin.* 4. 2. 20. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitor, aut sector zonarius. *tagliaborse*, crumeniseca, βαλαντιοτόμος. Hic est fur diurnus, ἡμεροκλέπτης: dormitores autem nocturnos, νυκτικλέπτας, quia hujusmodi, noctu ut vigilent, die toto dormitant. ¶ Est præterea *sector*, qui damnatorum bona in auctione, vel a proscribentibus emit, & compendii causa distrahit. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 20. Sectorem dicit æstimatorem redemptoremque bonorum damnati atque proscripti, qui spem spectans lucri sui, id est secutus spem æstimationis suæ, bona omnia auctione vendit, & semel infert pecuniam vel ærario, vel sociis, *chi compra i beni confiscati*. *Id. ibid. c.* 23. Sectores dicti sunt, qui spem lucri sui secuti, bona condemnatorum semel auctionabantur, proque iis pecunias pensitabant singulis, ac postea pro compendio suo singulas quasque res pecunia populo venditabant. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 29. *circa med.* Nescimus per ista tempora eosdem fere sectores fuisse collorum, & bonorum? *& cap.* 36. Cum de bonis &

de cæde agatur, testimonium dicturus est is, qui & sector est, & sicarius, hoc est qui & illorum ipsorum bonorum, de quibus agitur, emptor atque possessor est; & eum hominem occidendum curavit, de cujus morte quæritur. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Annibal hastæ subjecit argentarias Urbis tabernas: nec sector inventus est. *compratore.* & *Cic.* 2. *Phil. c.* 26. *ad fin.* Cum sector sis, isto loco natus, deinde cum Pompeji sector, non te exsecrandum populo R. non detestabilem scies? *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 496. non hasta refixas Vendit opes, avida sector non voce citatur. Adde *Cicer. Phil.* 13. *c.* 14. *Cass. ad Cicer. Fam.* 15. *ep.* 19. & *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 25. & 28. ex quibus patet, sectores fuisse vile, & invisum hominum genus, & quia de miserorum bonis ditescebant; & quia iidem sæpe delatores erant, aut delatorum socii, ut in *Cognitor*, & in *Sectio* dictum est. ¶ Dictus est vel a *fico*, quæ sequi significat; aut ab ipso *sequor*, a quo *secutor*, & per syncop. *sector*, quia spem lucri sequitur: vel a *seco*, h. e. concido, incido, quia bona simul empta in partes veluti secat, & singillatim vendit. Priorem notationem probare videtur *Ascon.* supra allatus: item *Paul.* scribens ex *Festo*: Sectores, & qui secant, dicuntur, & qui empta sua persequuntur. De posteriore in *Sectio* diximus. ¶ Translate *Lucan. l.* 1. *v.* 178. Hinc rapti pretio fasces, sectorque favoris Ipse sui populus. *h. e.* largitionibus vendens suffragia, quibus honores mandantur, & lucrum captans ex favore suo, ut sector ex venditione bonorum.

SECTOR, aris, atus sum, dep. 1. *seguitare, andar dietro, accompagnere*, ἐπακολουθεῖν, assector, frequenter sequor, comitor, adhæreo. Dicitur de servis, clientibus, discipulis, pastoribus, amantibus, &c. *Plaut. Epid.* 3. 4. 50. & *Cicer. pro Rosc. Amer. c.* 28. *a med.* Ii servi ubi sunt? Chrysogonum, judices, sectantur. *Plaut. Pers.* 2. 1. 5. Nam equidem te jam sector quintum hunc annum. *Sueton. in Cæs. c.* 86. Custodias Hispanorum cum gladiis sectantium se removit. *Cic.* 4. *Verr. c.* 70. Cum prætorem circum omnia fora sectaretur, neque ab eo unquam discederet. *Id. pro Mur. c.* 34. Neque postulandum est ab equitibus R. ut suos necessarios candidatos sectentur totos dies. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 17. Quique Cæsarem per honorem, aut verius usus sectantur. *Terent. Eun.* 2. 2. 30. Hunc cœpit me obsecrare, ut sibi liceret discere id de me. sectari jussi. Ubi *Donat.* proprie. nam & sectæ philosophorum ab eo dictæ sunt. Hinc sunt etiam sectatores. *Gell. l.* 20. *c.* 6. Percontabar Apollinarem Sulpicium, cum eum Romæ adolescentulus sectarer. *Tibull. l.* 1. *el.* 55. *v.* 41. Ipse suas sectatur oves, at filius agnos. & *lib.* 2. *el.* 3. *v.* 7. Agricolæque modo curvum sectarer aratrum. *Catull. carm.* 8. *ad se ips. v.* 9. Nunc jam illa non vult: tu quoque impotens ne sis, Nec quæ fugit, sectare, nec miser vive. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 78. Desine matronas sectarier. (*Donat. ad Terent. Phorm.* 5. 5. 36. dicit, sectari proprie esse, ut taurus buculam, ut aries ovem. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 65. trahit sua quemque voluptas.) *Plaut. Mil.* 4. 5. 13. & 3. 5. 180. Omnes se ultro sectari memoret mulieres. *correr dietro.* ¶ Et etiam insectari, insequi, urgendi, instandique caussa sequi, *tirare*. *Cic.* 6. *Verr. c. penult.* Homo ridicule insanus, qui illic ejusmodi est, ut eum pueri sectentur, ut omnes, cum loqui cœperit, irrideant. *Plaut. Cistell.* 2. 2. 2. Anum sectatus sum clamore per vias. *Cato* apud *Gell. l.* 17. *c.* 6. Eam pecuniam viro mutuam dat: postea, ubi irata facta est, servum recepticium sectari atque flagitare virum jubet. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 81. Exagitet nostros manes, sectetur & umbras, Insultetque rogis. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 119. Ne scutica dignum horribili sectere flagello. *Plin. l.* 8. *ep.* 25. *sub fin.* Sectari, carpere aliquem. ¶ Pertinet ad rem venatoriam. *Varr.* apud *Non. c.* 18. *n.* 23. Sues silvaticos in montibus secteris venabulo, aut cervos. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 201. Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 75. dum tu sectaris apros, ego retia servo. *Terent. Phorm. prol. v.* 7. Cervam fugere, sectari canes. Adde *Plaut. Mil.* 2. 2. 7. & 23. *Sil. l.* 14. *v.* 262. & *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 105. & *lib.* 2. *sat.* 2. *v.* 9. ¶ Pro petere, captare, appetere. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 34. *a med.* & *Tacit. Ann.* 1. *c.* 65. Quid vos hanc miseram & tenuem sectamini prædam, quibus jam licet esse fortunatissimis? *Senec. in Herc. Fur. v.* 752. In amne medio faucibus siccis senex sectatur undas: abluit mentum latex. *Justin. l.* 11. *c.* 10. Luxuriosa convivia, & magnificentiam epularum sectari. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *sub fin.* Illuc e pascuis pecora conveniunt, si quando aquam, umbramve sectantur. *Plin. alter l.* 9. *c.* 31. Cancri hieme aprica loca sectantur. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 44. Fecundi leporis sapiens sectabitur armos. ¶ Translate est quærere, affectare, spectare, operam dare, consectari, amare. *Horat. l.* 1. *od. ult. v.* 3. Mitte sectari, rosa quo locorum sera moretur. *Plaut. Mil.* 3. 1. 48. Facinora: quæ istæc ætas fugere facta magis, quam sectari solet. *Sueton. in Aug. c.* 89. In evolvendis auctoribus nihil æque sectabatur, quam præcepta & exempla salubria. *Horat. in ar. Poet. v.* 26. sectantem levia nervi deficiunt. *h. e.* qui lenes versus scribere amat, nervis & vi caret. *Justin. l.* 27. *c.* 2. *e med.* Hierax cognominatus est, quia non hominis, sed accipitris ritu, in alienis eripiendis vitam sectaretur. *Auson. Edyll.* 15. *v.* 1. Quod vitæ sectabor iter? *Plin. l.* 9. *ep.* 10. Laude dignissimos judico, si immortalitatem, quam meruere, sectantur. *Sueton. in Aug. c.* 25. *extr.* Minima commoda non minimo sectantes discrimine, similes ajebat esse aureo hamo piscantibus. *Gell. in præfat. ante med.* Multa & varia lectitantes, in quas res cumque inciderent, solam copiam sectati, converrebant. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 80. *de Tiberio.* Ut callidum ejus ingenium, ita anxium judicium. neque enim eminentes virtutes sectabatur, & rursum vitia oderat. *h. e.* non spectabat, non respiciebat in promovendis ad honores. *Plin. l.* 3. *ep.* 12. Non quidem gymnasia sectatur aut porticus, sed in toga negotiisque versatur. *non si diletta, non frequenta.* ¶ Passiva significatione *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. *ante med.* Qui vellet se a cane sectari, uti ranam objiciat coctam.

SECTRIX, icis, f. mulier, quæ bona damnatorum emit in auctionibus. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *a med.* Unde enim vitricus Sylla, & Metella mater proscriptionum sectrix?

SECTURA, æ, f. *segatura, taglio, rottura*, sectio. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Callaides secturæ formantur, alias fragiles. Adde *Varron l.* 4. *de L. L. c.* 24. ¶ Item locus, ubi sectio facta est. *Plin. l.* & *cap.* 17. Servandum, ut talea sectura inferior ponatur semper. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 21. Cuniculis ad aggerem actis, cujus rei sunt longe peritissimi Aquitani, propterea quod multis locis apud eos ærariæ secturæ sunt. *h. e.* fodinæ in quibus terra secatur & effoditur. Alii eam vocem expungunt: al. leg. *structura*, alii *structuræ*.

SECTUS, a, um, *tagliato, segato, mozzato, diviso*, τμητός, τεμνόμενος, cæsus, decisus, scissus, exsectus. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 65. Hydra secto corpore firmior. *Id. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 67. sectæ herbæ. *Plin. l.* 36. *c.* 6. *a med.* & *Lucan. l.* 10. *v.* 114. nitet domus sectis marmoribus. *h. e.* sectilibus. V. *Sectilis*. Sic *Virg. Æn.* 3. *v.* 464. sectum elephantum. *h. e.* ebur sectile. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 104. prave sectum stomacharis ob unguem. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Cornua in laminas secta translucent. *Martial. l.* 12. *epigr.* 84. Exiguos secto comentem dente capillos. *h. e.* pectine. *Lucan. l.* 10. *v.* 144. secti orbes Atlantide silva. *h. e.* mensæ rotundæ e citro. ¶ Cæsus, vulneratus. *Horat. epod.* 4. *v.* 11. Sectus flagellis hic Triumviralibus Præconis ad fastidium. *Lucan. l.* 1. *v.* 565. quos sectis Bellona lacertis Sæva movet. *Propert. l.* 3. *el.* 21. *v.* 8. Sectaque Persea Phorcidos ora manu. *tagliata, mozzata.* & *lib.* 4. *el.* 4. *v.* 26. hirsutis brachia secta rubis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 5. *a med.* severi sectus Æaci loris. *Id. l.* 2. *epigr.* 66. Et cecidit sectis icta Plecusa comis. *h. e.* laceratis. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 148. genæ rigido ungue sectæ. *graffiate*. ¶ Medendi caussa. *Plin. l.* 26. *c.* 12. Fistulæ in omni parte serpunt, medicorum vitio male sectis corporibus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 22. *a med.* Marius cum secaretur, vetuit se alligari: nec quisquam ante Marium solutus dicitur esse sectus. *Plin. l.* 31. *c. ult.* Spongiæ ex aqua cælesti impositæ secta recentia non patiuntur intumescere. *i. e. tagli freschi*. ¶ Evirans, castratus. *Martial. l.* 9. *epigr.* 7. Non avari sectus arte mangonis Virilitatis damna mœret erepta. & *lib.* 5. *epigr.* 42 sectus Gallus. ¶ Divisus. *Quintil. l.* 4. 1. *ult. ante med.* scrupulose secta divisio. *Martial. l.* 3. *epigr.* 77. & *lib.* 9. *epigr.* 95. secta placenta. *h. e.* in quadras divisa. *Horat. l.* 3. *od.* 27. *extr.* tua sectus orbis nomina ducet. *h. e.* orbis terræ pars una. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 703. Hortus odoratis suberat cultissimus herbis Sectus humum rivo lene sonantis aquæ. *intersecato*. ¶ Translate *Id. de remed. amor. v.* 443. Secta bipartito cum mens discurrit utroque. ¶ Ut *secare viam* est viam carpere, *via secta* est ducta, facta. *Lucret. l.* 5. *v.* 272. inde super terras fluit (*aqua*) agmine dulci, Qua via secta semel liquido pede detulit undas. *Virg.* 1. *Georg. v.* 238. via secta per ambas (*zonas temperatas*), Obliquus qua se signorum verteret ordo. Sic *l.* 2. *v.* 277. nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret.

SECUBATIO, onis, f. actus secubandi, secubitus. *Solin. cap.* 26. (*al.* 39.) *de ursis*. Secreti honore reverentur mares gravidas, & in iisdem licet foveis, partitis tamen per scrobes secubationibus dividuntur.

SECUBITUS, us, m. *il dormir solo*, dicitur de femina, quæ sola sine viro cubat. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 379. Anxia nec mater, discordis mœsta puellæ Secubitu, caros mittet sperare nepotes. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 15. *de Cerere*. Hanc quisquam lacrymis lætari credit amantum, Et bene tormentis, secubituque coli? & *vers.* 43. Quod tibi secubitus tristes, dea flava, fuissent, Hoc cogor sacris nunc ego ferre tuis.

SECUBO, as, bui, bitum, a. 1. *dormir solo*, ἀποκοιτεῖν, seorsim cubo: & fere dicitur de femina, quæ sola dormit sine viro: quod præcipue servabatur in castu Cereris, & Isidis, & Bacchi: qua de re multa *Propert. l.* 2. *el.* 24. *Ovid. l.* 3. *Amor. el.* 10. & *Liv. l.* 39. *c.* 9. & 10. &c. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 25. Quidve, pie dum sacra colis, pureque lavari Te memini, & puro secubuisse toro? *Ovid. loc. cit. v.* 2. Secubat in vacuo sola puella toro. *Id.* 2. *Fast. v.* 328. Et positis juxta secubuere toris. ¶ Dicitur & de viro. *Liv. l.* 39. *c.* 10. Per jocum adolescens vetat eam mirari, si per aliquot noctes secubuisset. *Sueton. in Tiber. c.* 7. *a med.* Cum Julia primo concorditer vixit: mox dissedit, & aliquanto gravius, ut etiam perpetuo secubaret. Adde *Quintil. l.* 7. *c.* 8. ¶ Est etiam seorsim degere, *star solo*. *Propert. l.* 2. *el.* 19. *v.* 41. Miles depositis annosus secubet armis. *h. e.* quod ait *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 4. Vejanius, armis Herculis ad postem fixis latet abditus agro. ut *Broukus.* adscribit. *Apul. l.* 2. *Miles.* Omnium ore & obtutu in non quempiam angulo secubantem conferuntur.

SECULA, læ, f. *falce*, δρεπάνη, falx, apud Campanos. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. *circa med.* Falces a farre, littera commutata. hæ in Campania seculæ, a secando.

SECULUM cum derivatis, V. *Sæculum*.

SECUM. V. in *Sui*.

SECUNDANI, orum, milites secundæ legionis, sicut *primani* primæ, *tertiani* tertiæ, &c. *Liv. l.* 34. *c.* 15. *sub fin.* Secundani terga hostium cædunt. & *cap.* 46. *extr.* Secundani se porta ejecere. *Plin. l.* 3. *c.* 4. *a med.* In mediterraneo coloniæ, Arelate Sextanorum, Beterræ Septimanorum, Arausio Secundanorum. Adde *Tacit.* 5. *Histor. c.* 16 & V. vocem sequent.

SECUNDARIUS, a, um, *secondario, del secondo ordine, o qualità,*

infe-

inferiore, δευτεραῖος, δευτερεῖος, qui est secundi ordinis, aut qualitatis. *Cic. in Bruto*, c. 69. Q. Arrius, qui fuit M. Crassi quasi secundarius. *h. e.* secundum a M. Crasso locum eloquentiæ obtinens. Al. leg. *secundanus* eod. sensu: alii *secundanum*, quod rectius videtur. *Plin. l.* 18. *c.* 12. *sub fin.* Secundaria alica. *h. e.* quæ post primam secretionem arctiore cribro transmittitur. *Id. ibid. c.* 9. Secundarium triticum. *h. e.* quod post siliginem, seu florem e cribro redit: quod & *cibarium* dicitur, ut *ibid.* docet. *& cap.* 10. & *Sueton. in Aug. c.* 76. Secundarius panis. *h. e.* qui ex secundaria illa farina fit. (*Plin.* tamen *ibid.* distinguit secundarium panem a cibario, de similagine loquens. Secundarii, inquit, panis quinae selibrae, totidem cibarii, & furfurum sextario sex. Hoc autem sic intelligendum videtur, ut in siligine tria sint, flos, secundarium, & furfures: in similagine quatuor, flos, secundarium, cibarium, & furfures.) *Plin. l.* 14. *c.* 9. & *Colum. l.* 12. *c.* 39. Secundarium passum. *h. e.* quod post expressas semel uvas, adjecta vinaceis aqua puteana, prelo iterum exprimitur. *Colum. ibid. c.* 11. Secundarium mel. *h. e.* quod a favis exprimitur, postquam primum defluxit, ut *Id. in fin. cap. penult. l.* 9. tradit, & *secunda nota* appellat. *Plin. l.* 33. *c.* 7. *a med.* Secundarium minium. *h. e.* adulteratum, & inferioris notæ, quod fit e lapide aurosto, in argentariis & plumbariis metallis reperto, & nativo longe deterius est. ¶ *Secundarius*, secundus, proximus. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 7. In hoc autem loco caput illud erit accusatori, si demonstrare poterit, alii nemini causam fuisse faciendi: secundarium, si tantam, aut tam idoneam nemini.

SECUNDATUS, us, m. secundus locus. *Tertull. de anim. c.* 27. Alteri primatum damus, alteri secundatum.

SECUNDE, *felicemente*, *a seconda*, ἐυτυχῶς, feliciter, prospere. *Cato* apud *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Quod hæc res tam secunde processit. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 34. Cum secundissimum cursum teneret. Al. leg. *secundissima ventis*.

SECUNDICERIUS, ii, m. qui secundo gradu est in aliquo ordine officiorum: ut *primicerius*, qui primo. *Imp. Justinian. lib.* 12. *Cod. tit.* 17. *leg.* 4. Si quis virorum fortium, præsentalium domesticorum, in equitum schola secundicerii locum adeptus, &c. Adde *tit.* 7. *ejusd. lib.* qui inscribitur de primicerio, & secundicerio, & notariis: & V. *Primicerius*. Eadem ratione intelligendi sunt *tertiocerius*, *quartocerius*, de quib. *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. ibid. tit.* 24. *leg.* 7.

SECUNDO, as, avi, atum, a. 1. *favorire*, *secondare*, *prosperare*, *felicitare*, *far andare di bene in meglio*, ἐυοδόω, faveo, juvo, prospero, prosperum reddo. Verbum est fere Poeticum. *Justin. l.* 26. *c. ult.* & *Tacit.* 2. *Ann. c.* 24. Tandem relabente æstu, & secundante vento claudæ naves revertere. *Propert. l.* 3. *el.* 20. *v.* 24. Jam liquidum nautis aura secundat iter. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 136. Blandaque compositas aura secundet aquas. *Virg.* 7. *Æn. v.* 259. Dii nostra incepta secundent, Auguriumque suum. *Senec. in Herc. Fur. v.* 645. Votum secundet, qui potest, nostrum deus. *Auson. in Professorib. n.* 19. *v.* 9. Sed nunquam jugem cursum Fortuna secundat. ¶ *Secundare visus*, somnia & visa infausta & mali ominis in bonum convertere, & efficere, ut feliciorem habeant exitum, quam minabantur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 36. Rite secundarent visus, omenque levarent. *Lucan. l.* 1. *v.* 635. dii visa secundent, Et fibris sit nulla fides. Adde *Sil. l.* 8. *v.* 124. Sic *Virg. Georg.* 4. *v.* 397. Expediat morbi causam, eventusque secundet. ¶ *Secundare*, accommodare. Apud *Plaut.* ancilla heram meretricem ita alloquitur *Truculent.* 4. 2. 2. Ama rem tuam: istum ecinaei nunc, dum illi lubet, dum habet: tempus ei rei secundes. Al. leg. *obsecundes*: Alii *secundat*. h. e. tempus ei rei favet.

SECUNDO, adverb. *secondariamente*, *in secondo luogo*, δεύτερον, δευτέρως, secundo loco, deinde. *Phædr. l.* 4. *fab.* 10. *v.* 16. Significat primo, sæpe quos ipse aluerit, Tibi invenisti maxime contrarios. Secundo ostendit, scelera non ira deum, Fatorum dicto sed puniri tempore. *Cic. pro Planc. c.* 20. *sub fin.* Primum ut honore dignus essem, maxime semper laboravi, secundo ut existimarer: tertium mihi fuit, &c. Usurpavit etiam *Cato senex* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.* ¶ Pro iterum aut bis, *due volte*. *Hirt. de B. Alex. c.* 40. Pontica legio cum fossam circuire secundo conata esset, ut aperto latere aggrederetur hostem, in ipso transitu fossæ confixa & oppressa est. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 17. Lavit ad diem septimo æstate, vel sexto; hieme secundo vel tertio. Affertur a *Nizolio* unum fragmentum *Cicer.* in quo *secundo* pro iterum ponitur, *la seconda volta*. Semel hominem allocutus fueram: an secundo mihi redeundum esset, ignorabam. Sed hæc nec apparet, unde ducta sint; & Ciceronem parum aut nihil sapiunt. quare merito suspecta esse debent, donec certius aliquid afferatur. V. in fi. vocis sequent.

SECUNDUM, *appresso*, *vicino*, κατὰ, παρὰ, prope, juxta: quia quæ juxta sunt, secundo statim loco sunt post illam rem, quæ nominatur. *Petron. in Satyr. c.* 131. Remotis omnibus, secundum invitantem consedi. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 27. Præcidere arbores secundum terram. *Plin. l.* 7. *c. ult.* Horologium statutum in publico secundum Rostra, in columna. ¶ Sæpe de iis dicitur, quæ longo tractu vicina sunt, *lungo*, *lunghesso*. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 8. Facere iter secundum mare superum. *costeggiando*. & *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 18. Secundum flumen paucæ stationes equitum videbantur. *Plin. l.* 25. *c.* 6. *a med.* Centaurion secundum fontes nascitur. *Id. l.* 7. *c.* 56. *a med.* Centauri habitantes secundum Pelium montem. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 14. Facere sepes secundum vias publicas, & secundum amnes. *Plaut. Rud.* 1. 2. 61. Quid illuc est hominum secundum litus? *Plin. l.* 31. *c.* 3. *sub fin.* Secundum parietem dextra ac sinistra fodiunt æstuaria. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 5. Cum lenonem secundum parietem transversum iret. & *lib.* 5. *c.* 3. *ante med.* Huic deo sacrificatur secundum segetes. ¶ *Secundum quietem* est in ipsa quiete, h. e. in somnis, *in sogno*. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 24. & *lib.* 2. *c.* 61. Cur secundum quietem aliquid videre, audire, agere videamus. *Sueton. in Aug. c.* 94. *post med.* Cujus imago secundum quietem sibi obversata sit. Adde *Petron. in Satyr. c.* 104. ¶ Significat etiam post, pone, *subito dietro*. quam qui pone sequitur, secundus est post præcedentem. *Plaut. Amph.* 2. 1. 1. Age, i tu secundum. *Sc.* sequor, subsequor. *Id. Stich.* 3. 1. *in fi.* Ita hæc secundum vos me. *h. e.* venite vos pone me. *Sulpic. ad Cicer.* 4. *Fam. ep.* 12. Duo vulnera accepisse, unum in stomacho, alterum in capite secundum aurem. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 890. *Putsch.* Secundum ipsam aram aurum abscondidi. ¶ Item post, ratione temporis, *dopo*, *a subito dopo*. *Cato R. R. c.* 114. Secundum vindemiam. *Cic. Verr.* 2. *c.* 11. *extr.* Tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias: mea, ut ante binos ludos comperendinem. *Id. l.* 1. *de Orat. sub fin.* Secundum hunc diem. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 12. Secundum comitia. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* Secundum æquinoctium vernum. ¶ Item post, ratione ordinis, aut qualitatis, *dopo*. *Cic.* 2. *Offic. c.* 3. *a med.* Proxime & secundum deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 5. *extr.* Ille mihi secundum te & liberos nostros ita est, ut sit pæne par. & *lib.* 12. *ad Attic. ep.* 15. Secundum te nihil est mihi amicius solitudine. *Plaut. Capt.* 2. 1. 41. Nam secundum patrem tu es pater proximus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 59. *a med.* & *in Orat. c.* 18. *ad fin.* In actione secundum vocem vultus valet. *Id. in Vatin. c.* 6. Secundum ea quæro, servatisne in eo fidem. *Liv. l.* 32. *c.* 33. Secundum hæc silentium fuit. ¶ Item convenienter, ad, juxta, *conforme*, *seconda*, *a seconda*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 17. Tigna prona ac fastigiata, ut secundum naturam fluminis procumberent. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 9. Secundum naturam vivere. *Id. de Senect. c.* 19. *ad fin.* Omnia, quæ secundum naturam fiunt, sunt habenda in bonis. quid est autem tam secundum naturam, quam senibus emori? *Id. Verr.* 7. *c.* 63. *sub fin.* Secundum arbitrium tuum testes dabo. *Plin. l.* 17. *c.* 16. Cato oleam ficumque sic inseri jussit, mensura etiam præfinita secundum reliquam diligentiam suam. *Gell. l.* 12. *c.* 13. *ante med.* Secundum verbi ipsius rationem. *Id. l.* 1. *c.* 1. Secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam. & *lib.* 13. *c.* 20. *ad fin.* Secundum grammaticam legem. *Id. l.* 20. *c.* 1. *ante med.* Numerari statim, secundum duodecim tabulas, viginti & quinque asses jubebat. *Cic. ad Planc. epist. penult. l. ult. ad Attic.* Ea, quæ consules decreverunt secundum Cæsaris decreta & responsa. *Sueton. in Claud. c.* 15. Secundum eos se statuere, qui vera proposuissent. *Terent. Eun. sub fin.* Et collaudavi secundum facta & virtutes tuas. *Gell. l.* 1. *c.* 17. Secundum hanc sententiam quoque Varro scripsit. ¶ Item pro, ad voluntatem, *in favore*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 2. Nuntiat populo, pontifices secundum se decrevisse. & *paulo post.* Multa secundum causam nostram disputavit. *Id.* 4. *Verr. c.* 17. De absente secundum præsentem judicare. Sic *Sueton. in Claud. c.* 15. Absentibus secundum præsentes facillime dabat. *Tacit.* 3. *Histor. c.* 7. Post principia belli secundum Flavianos. *favorevole a i Flaviani*. ¶ *Secundum* adverb. secundo, iterum, *in secondo luogo*, *secondariamente*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 621. Animadvertendum primum, quibus de caussis, & quemadmodum constituerint pacem: secundum, qua fide & justitia eam coluerint. ¶ *August. de Grammat. pag.* 2008. *Putsch.* Secundo ad ordinem pertinet: secundum ad numerum: ut puta cum dico, secundo factus est consul, pertinet, ut dixi, ad ordinem, quod primo alter factus sit, & sic alter secundo: cum autem dicimus, secundum consul, vel tertium, quartum, &c. ad numerum pertinet, quod bis fuerit consul. Inde Cicero de Mario sic ait, sextum consul, id est qui sex consulatus meruit. Hoc Varro distinxit in libris numerorum. Hæc *Augustin.* V. Tertio, & Quarto.

SECUNDUS, a, um, *secondo*, δεύτερος, qui statim post primum est, alter: a *sequor*, quia sequitur primum. *Enn.* apud *Cic. l.* 7. *ad Attic. ep. ult.* Si te secundo lumine hic offendero. *h. e.* die sequenti. *Cic. in Orat. c.* 15. *ad fin.* Jam vero ea, quæ invenerit, qua diligentia collocabit? quoniam id secundum erat de tribus. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 48. ut scribare secundus heres. *Cic.* 1. *Offic. c.* 11. *ad fin.* Secundo eum obligaret militiæ sacramento, quia priore amisso, &c. *Augustin. l.* 6. *de Civ. Dei*, *c.* 3. *sub fin.* Tres præcedentes libros ita subdivisit, ut, &c. secundos tres ita, ut, &c. ¶ *Secunda mensa*, poma, nuces, & cetera bellaria, quæ post fercula ovorum, olerum, piscium, carnium inferuntur, *e pospasti*. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 6. & 21. *extr.* Hæc scripsi, apposita secunda mensa. *Cels. l.* 1. *c.* 2. *sub fin.* Secunda mensa bono stomacho nihil nocet, in imbecillo coacescit. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *a med.* Inferri mensam secundam jussit. *Id. l.* 19. *c.* 8. *ad fin.* Semen papaveris tostum in secunda mensa cum melle apud antiquos dabatur. *Id. l.* 16. *c.* 5. Hodieque per Hispanias secundis mensis glans infertur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 101. Non ego te, diis & mensis accepta secundis, Transierim, Rhodia. Adde *Nepot. in Agesil. c. ult.* & *Martial. l.* 3. *epigram.* 50. & *lib.* 5. *epigr.* 79. & V. *Mensa*. ¶ *Secundæ partes*, secunda persona histrionum, quæ minus frequenter prodit, & minora agit, quam prima, atque se submittit & inservit, patiturque in omnibus excellere: qua de re in *Pars* multa diximus. *Plin. l.* 7. *c.* 12. *a med.* Spintheri secundarum, tertiarumque Pamphilus cognomen dedere collegio Lentuli & Metelli Coss. ¶ Translate *Senec. de benef. l.* 2. *c.* 29. Diis agere gratias, quod nos in hoc pulcherrimo domicilio voluerunt secundas sortiri. ¶ Hinc *secundas agere*: quod translate est obsequi, assentiri, *andare a seconda*, *compiacere*. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 10. Alter in obsequium plus æquo pronus, &c. ut pue-

tum sævo credas dictata magistro Reddere, vel partes mimum tractare secundas. *Senec. l. 3. de Ira, c. 8. a med.* Optimum judicavit, quidquid dixisset, sequi, & secundas agere. Addunt huc locum *Plauti Asin.* 2. 4. 89. Sed varia ibi lectio. ¶ *Secundæ, arum*, τὰ ὕστερα, ὑστέρια, τὰ ὕστερα, membrana, qua fetus in utero involvitur, & post eum fere prodit, *seconda, secondine*: item quidquid post partum exit ex utero. *Cels. sub fin. c. 29. l. 7.* Medicus trahere umbilicum debet usque ad eas, quas secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit. (*Adde Senec. ep. 92. sub fin.*) *Colum. l. & rep. 7. sub fin.* Cum effetæ pecudis secundæ non responderint. *Plin. l. 30. c. 14.* Partus conceptos evocat membrana a canum secundis, si terram non attigerint. *Id. l. 9. c. 13.* Vitulos marinos pecudum more secundas partus reddit. *Id. l. 27. c. 4. sub fin.* Si secundæ mensesque morentur. *Id. l. 20. c. 22.* Apium urinam ciet, menstrua, ac secundas partus. *Id. ibid. c. 6.* Secundas partus evocare. *Id. l. 24. c. 16. & lib. 27. c. 8.* trahere. *Id. l. 28. c. penult. a med.* pellere. *Id. l. 21. c. 24.* purgare. *Id. l. 26. c. 15.* morentes extrahere. *& lib. 20. c. 14. circa med.* sedare. ¶ Est etiam *secundus*, qui deterioris est qualitatis, *inferiore*. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 123.* vivit siliquis & pane secundo. V. *Secundarius*. *Flor. l. 3. c. 20.* Servi quasi secundum hominum genus sunt. *Juvenal. sat. 9. v. 31.* tenue argentum, venæque secundæ. *Senec. epist. 52.* Egregium hoc quoque, sed secundæ sortis ingenium. *Virg. 11. Æn. v. 441.* Turnus ego, haud ulli veterum virtute secundus. ¶ Cum infinito *Stat. 2. Theb. v. 574.* nec vertere cuiquam Frena secundus Halys. ¶ Ponitur etiam in laude, cum quis non quidem primus aut optimus est, sed alium proxime sequitur, & statim post eum pretium, aut dignitatem habet. *Cic. 3. de Fin. c. 16.* Quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit ad regium principatum. *Hirt. de B. Alex. c. 66.* Sacerdos ejus deæ majestate, imperio, & potentia secundus a rege habetur. *Senec. sub fin. l. 5. de benef.* Monere velle ac posse, secunda virtus est. *Plin. l. 14. c. 6.* Secunda nobilitas Falerno agro erat. *Id. l. 36. c. 22. circa med.* Cotes Creticæ diu maximam laudem habuere, secundam Laconicæ. *Id. l. 22. c. 13.* Secunda bonitas amomo pallido. *Horat. l. 1. od. 12. v. 17. de Jove*. Unde nil majus generatur ipso, Nec viget quidquam simile, aut secundum. Proximos illi tamen occupavit Pallas honores. *h. e.* nihil adeo præstans est, ut statim post Jovem sit: Pallas tamen est proxima, sed longo intervallo, ut *Virg. Æn. 5. v. 320.* loquitur. *Nep. in Pelop. c. 4. extr.* Denique hæc fuit altera persona Thebis, sed tamen secunda, ita ut proxima esset Epaminondæ. *h. e.* unus de duobus summis viris, non tamen primus, sed statim post primum. ¶ *Secunda* etiam sunt, quæ facile sequuntur post nos, & euntes adjuvant, feruntque: ut fluvius, ventus, currus, &c. *che va a seconda*. *Virg. 3. Georg. v. 447. & Æn. 7. v. 494.* missusque secundo defluit amni. *Liv. l. 29. c. 7.* Naves mari secundo misit. *h. e.* inclinante æstu. *Cic. pro Planc. c. 39.* Cum videam navem secundis ventis cursum tenentem suum. *favorevole*. (*Virg. 3. Æn. v. 13.* Prosequitur surgens a puppi ventus euntes.) *Horat. l. & ep. 2. v. 201.* agimur tumidis velis Aquilone secundo. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34.* secundissimi venti. *Virg. 1. Æn. v. 160.* Flectit equos, curruque volans dat lora secundo. *Nigid. apud Gell. l. 2. c. 22. extr.* Etesiæ secundo sole flant. *h. e.* secundum solis cursum. *Id. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 12.* Cur alii pisces squama secunda, acipenser adversa sit. *h. e.* quæ, si manum trahas a capite ad caudam, non adversetur. ¶ Translata est sevens, *favorevole*. *Cic. 2. Agrar. c. ult.* Quis unquam tam secunda concione legem agrariam suasit, quam ego dissuasi? *Id. 2. Tuscul. c. 1. ad fin.* Philosophia est multitudini suspecta & invisa, ut si quis velit vituperare, secundo id populo facere possit. *Id. Attic. l. 1. ep. 19. ante med.* Ex hac lege, secunda concionis voluntate, omnia tollebam, quæ, &c. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 1. a med.* Eum accusavi multis & secundis admurmurationibus cuncti senatus. *Horat. l. 2. sat. ult. v. 83.* Ridetur fictis rebus, Balatrone secundo. *h. e.* applaudente, & arridente. *Liv. l. 33. c. 46.* Ut secundis auribus accipi orationem animadvertit. *Virg. 5. Æn. v. 491.* primus clamore secundo Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis. *& lib. 4. v. 45.* diis auspicibus & Junone secunda. *& lib. 10. v. 21.* tumidusque secundo Marte ruat. *& lib. 8. v. 302. & lib. 10. v. 255.* Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo. *& lib. 11. v. 739.* dum sacra secundus haruspex nuntiet. *h. e.* sacra secunda, & litatum esse. hypallage. *Cic. 1. de Divin. c. 25.* Auspicia quæ alicui secunda evenerunt. *Liv. l. 8. c. 12. ad fin.* Tres leges secundissimas plebi, adversas nobilitati tulit. *Id. l. 2. c. 38.* Sedulo audiantes secunda iræ verba. *Sueton. in Cæs. c. 2.* Reliqua militia, secundiore fama fuit: & corona civica donatus est. *ebbe concetto migliore*. ¶ Item prosper, ad voluntatem nostram fluens, *prospero, felice*. *Paul. ex Festo*. Secundæ res non a numero dicuntur, sed quia, ut velimus, sequuntur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 36. ad fin.* Improborum prosperitates, secundæque res. *Cæs. ad Cicer. post epist. 8. l. 10. ad Attic.* Omnia secundissima nobis, adversissima illis accidisse videntur. *Cic. pro Sull. c. 23. extr.* Et secundas fortunas amittere coactus est, & in adversis sine ullo remedio permanere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 62.* Ut suæ pristinæ virtutis, & tot secundissimorum præliorum memoriam tenerent. *& lib. 2. c. 9.* Secundiore equitum nostrorum prælio, Cæsar suos in castra reduxit. *Plaut. Bacch. 3. 6. 14.* Nullus est, cui non invideant rem secundam obtingere. *Virg. 10. Æn. v. 502.* Mens humana modum rebus servare secundis nescia. *nelle prosperità*. & *Cic. 1. Offic. c. 26.* Homines secundis rebus effrenati, sibique præfidentes. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 17.* Sapienter cogitant, qui temporibus secundis casus adversos reformidant. *Terent. Heaut. 2. 2. 1.* Si mihi secundæ res de amore meo essent. ¶ Ex absoluto *Id. Andr. 5. 6. 11.* Age me in tuis secundis respice. *& Nep. in Alcib. c. 8. a med.* Si quid secundi evenisset. *Senec. in Thyest. v. 615.* Nemo confidat nimium secundis. ¶ *Secundus*, pænultimus retro numerando. *Ovid. 1. Fast. v. 710.* Hæc erit a mensis fine secunda dies. ¶ Est etiam cognomen Romanum, ut C. *Plinius Secundus*, &c.

SECORE, *senza cura, trascuratamente, spensieratamente, con indifferenza*, ἀμελῶς, sine cura, remisse, negligenter. *Sueton. in Ner. c. 40.* Neapoli de motu Galliarum cognovit, adeoque lente & secure tulit, ut gaudentis etiam suspicionem præberet. *Plin. l. 1. ep. 4.* Ut mei expergiscantur aliquando, qui me secum, ac prope negligenter aspectant. *Velle]. l. 2. c. 129. ad fin.* Quam illum & honorate, nec secure continet! *Justin. l. 5. c. 9.* Cum hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur. ¶ Item sine timore, fidenter, audacter, *senza paura, francamente, fiduciosamente*, ἀδεῶς, ἀνασμόνως. *Val. Max. l. 4. c. 7. n. 1. extern.* Cui secure vivere licebat. *Justin. l. 5. c. 5.* Dum agros securius populatur. *Plin. l. 2. ep. 17. ante med.* Hæc fenestra subjacens mare longius quidem, sed securius intuetur. *Eumen. in Paneg. Constantini, c. 16.* Secure scilicet usurus exercitu, quem venales manus habere docuisset. *Id. in gratiar. act. c. 8.* Secum vovere. *Senec. ep. 18. circa med.* Securius divites erimus, si sciemus, quam non sit grave pauperes esse.

SECURICLA. V. *Securicula*.

SECURICLATUS, a, um, securicula compactus, ut Securiclati cardines, apud *Vitruv. l. 10. c. 15.* V. *Securicula*.

SECURICULA, æ, f. *picciola scure*, πελεκύδιον, parva securis, dolabella. *Plaut.* inter crepundia nominat *Rud. 4. 4. 114.* ensiculum aureolum, securiculam ancipitem. *Martial. l. 14. epigr. 35.* cujus lemma *Securicula*. Cum fieret tristis solvendis auctio nummis, Hæc quadringentis millibus empta fuit. *Plinius* securiculam vocat, quam *Colum. in fin. cap. 2. l. 2.* dolabram, nempe ferramentum ad excidendas radices in arando, ne, si vomere id fiat boves luctando noxam contrahant. Verba *Plinii* sunt *l. 18. c. 19.* Securiculam infixam pendere (*ab aratro*) qua intercidantur radices. Hoc melius, quam convelli aratro, bovesque luctari. *Harduin.* in suis MSS. legit *ferculam*, unde conjicit *ferriculam*, ut sit eadem cum ferrula minore, quam inter ferramenta rustica recenset *Pallad. sub fin. l. 1.* Porro *infissiva* securicula videtur dici, quia apta est etiam findendæ materiæ in inserendo: sed sunt qui leg. *in fixa*. ¶ Apud *Vitruv. l. 4. c. 7. & lib. 10. c. 17. a med.* est caput ligni in modum parvæ securis formatum, & altari ligno immissum, quod eadem figura cavatum sit, ut cum eo tenacissime colligetur: *incastro a coda di rondine*, πελεκῖνος. Quomodo a subscude differat, V. in *Subscus*. Apud *Vitruv. cit. l. 4.* quidem leg. *securiclis* pro *securiculis*, unde *securiclatus*.

SECURIDACA, æ, f. herba siliquas ferens securiculæ similes, inter lentem nascens, & eam enecans: unde & Græci pelecinon vocant, πελεκῖνον, a πέλεκυς, securis. *Plin. l. 18. c. 57. ante med.*

SECURIFER, ra, rum, πελεκυφόρος, qui fert securim. *Ovid. 12. Metam. v. 460.* Helimumque, securiferumque Pyracmon.

SECURIGER, ra, rum, idem ac securifer. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 117.* Prima securigeras inter virtute puellas Te peperit. *h. e.* inter Amazones, quæ in bello securibus utebantur. *Sic Val. Flacc. l. 5. v. 138.* securigeræ catervæ. *Id. l. 3. v. 191.* securigerumque Nealcen transfigit. *Senec. in Oedip. v. 471.* Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi. *h. e.* securi vites cædentis. *Sil. l. 16. v. 48.* securigera miscebat prœlia dextra. *h. e.* armata securi.

SECURIS, is, f. *mannaja, scure, azza*, πέλεκυς, ferramentum lata acie ad modum hirundininæ caudæ, cujus usus lignis cædendis, cervici amputandæ, item in prœliis: a *seco*, as. Volunt alii esse a *semis* dimidium, & *curis* hasta: (quamvis prima in *semis* longa sit, in *curis* brevis.) quia ut ait *Isidor. l. 19. Orig. c. 19. a med.* ex una parte acuta est, ex altera sossoria. quod si sit utraque acuta, *bipennis* dicitur. Vel quia manubrium habet dimidio brevius, quam hasta. *Virg. 7. Æn. v. 184.* Captivi pendent currus, curvæque secures. *& vers. 627.* subiguntque in cote secures. *Id. l. 12. v. 306.* ille securi Adversi frontem mediam mentumque reducta Disjicit. *& lib. 11. v. 696.* Tum validam perque arma viro, perque ossa securim Congeminat. *& vers. 656.* auratam quatiens Tarpeja securim. (*Priscian. l. 7. pag. 758. Putsch.* hic legit *securem*, ut ostendat utraque positione accusativum desinere.) *Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 5.* Candidaque adducta collum percussa securi victima. *Horat. l. 3. od. 23. v. 12.* Victima pontificum secures cervice tinget. *Ovid. 12. Met. v. 248.* veluti qui candida tauri Rumpere sacrifica molitur colla securi. *Virg. 6. Æn. v. 180.* Procumbunt piceæ, sonat icta securibus ilex. *Ovid. 4. Fast. v. 649.* Silva vetus, nullaque diu violata securi. *Id. 10. Met. v. 373.* trabs ingens saucia securi. *Val. Flacc. l. 5. v. 436.* Texitur Argoa pinus Pagasæa securi. *Catull. carm. 19. v. 3. Priap.* Quercus arida, rustica conformata securi. *Juvenal. sat. 10. v. 59.* rotas bigarum impacta securis cædit. *Plin. l. 16. c. 39.* Scipionis classis quadragesimo die a securi navigavit. *h. e.* postquam materia in silva cæsa est. Apud *Colum.* in descriptione vinitoriæ falcis, *l. 4. c. 25.* superposita falci semiformis lunæ species, securis dicitur: eaque utitur vinitor, cum ictu aliquid cædere vult. ¶ Ejus usus est & in cædendo marmore in lapicidinis. De marmore enim loquitur *Stat.* ubi ait *l. 2. Silv. 2. v. 87.* Synnade quod mœsta Phrygiæ fodere secures. ¶ Erant in singulis virgarum fascibus, qui magistratibus præferebantur, singulæ secures ad sumendum de reis supplicium, cum opus esset. V. *Fasces*. *Liv. l. 2. c. 5. a med.* Missi lictores ad sumendum supplicium, nudatos virgis cædunt, securique feriunt. *Cic. in Pison. c. 34.* Tu Rabocentum Bessicæ gentis prin-

principem securi percussisti. *Valer. Max. l. 4. c. 1.* P. Valerius Publicola invidiosum magistratus fastigium ad tolerabilem habitum deduxit, fasces securibus vacuefaciendo, & in concione populo submittendo. *Flor. l. 2. circa med.* Securim distringere. *& cap. 5.* strictæ in principum colla secures. ¶ Hinc *secures* metonymice significant imperium populi R. ipsosque magistratus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 77. extr.* Finitima Gallia in provinciam redacta, securibus subjecta, perpetua premitur servitute. *Horat. in carm. sæcul. v. 53.* Jam mari terraque manus potentes Medus, Albanasque timet secures. *Id. l. 3. od. 2. v. 19.* virtus Nec sumit, aut ponit secures arbitrio popularis auræ. *Virg. 6. Æn. v. 825.* sævumque securi Aspice Torquatum. *h. e.* T. Manlium Torquatum, qui consul filium securi percussit, quod contra edictum suum cum hoste extra ordinem pugnaverat, ut est apud *Liv. l. 8. c. 7.* ¶ Metaphorice *Cic. pro Mur. cap. 24.* Quam te securim putas injecisse petitioni tuæ, cum populum R. in eum metum adduxisti, ut pertimesceret, ne Consul Catilina fieret? *h. e.* quam magnum detrimentum: ducta metaphora a cædendis arboribus. *Id. ibidem cap. 23. a med.* Atque ex omnibus illa plaga est injecta petitioni tuæ, non tacente me, maxima. *Id. pro Planc. cap. 29.* Quam acrius illi judices graviorem potuerunt reipublicæ infligere securim, quam cum illum a civitate ejecerunt? ¶ De securi Tenedia. V. *Tenedius*.

SECURITAS, atis, f. *spensieratezza, trascuraggine, non curanza*, ἀμέλεια, vacuitas a cura, unde remissio, incuria & negligentia oritur. *Quintil. l. 2. c. 2.* Sit præceptor in emendandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus: quia res altera tædium laboris, altera securitatem parit. *Id. l. 6. c. 3. circa med.* Jungitur amphiboliæ similitudo: ut L. Galba pilam negligenter petenti, sic, inquit, petis, tanquam Cæsaris candidatus. nam illud, petis, ambiguum est, securitas similis. *Gell. l. 1. c. 15.* Videas quosdam sic scatere verbis, sine ullo judicii negotio, cum securitate multa & profunda, ut loquentes plerumque videantur loqui sese nescire. *Id. l. 4. c. ult.* In jure stans, clare nimis ac sonore oscitavit: atque ibi prope, ut plecteretur, fuit, tanquam illud indicium vagi animi foret, & allucinantis, & fluxæ atque apertæ securitatis. ¶ Item vacuitas a cura, unde tranquillus animus, anxietatis & periculi expers, *l'esser senza cure, tranquillità, quiete d'animo, sicurezza*, ἀταραξία, ἀπάθεια, εὐθυμία. *Cic. Tuscul. 5. c. 14.* Qui autem illam maxime optatam & expeditam securitatem (securitatem autem nunc appello vacuitatem ægritudinis, in qua vita beata posita est) habere quisquam potest, cui aut adsit, aut adesse possit multitudo malorum? (Adde *Cels. sub fin. c. 4. l. 4.*) *Id. 5. de Fin. c. 8. a med.* Democriti securitas, quæ est animi tanquam tranquillitas, quam appellant εὐθυμίαν. *Id. 1. Offic. cap. 20. a med.* Vacandum est omni animi perturbatione, tum cupiditate & metu, tum etiam ægritudine, & voluptate animi, & iracundia, ut tranquillitas & securitas adsit. *Val. Max. l. 7. c. 1. sub fin.* Respondit, magis se probare securitate ridens tugurium, quam tristem curis & sollicitudinibus aulam. *Justin. c. ult. l. 43.* Parta pace, & securitate fundata. *Plin. l. 7. ep. 6. extr.* Securitatem & otium dare alicui. *Id. l. 10. ep. 60.* Generis humani tutela & securitas saluti tuæ innixa est. ¶ In plurali num. *Plin. alter l. 23. c. 1. a med.* Vinum jejunos bibere inutilissimum est curis: somno vero ac securitatibus jamdudum hoc fuit, quod, &c. *per lo scacciamento de' pensieri.* ¶ Item vacuitas timoris, fidentia, audacia, *franchezza, intrepidezza, fermezza:* in utramque partem. *Plin. junior l. 6. ep. 16. a med.* Complectitur trepidantem, consolatur, hortatur: utque timorem ejus sua securitate leniret, deferri se in balneum jubet. *Plin. alter l. 7. c. 53. ad fin.* Operosissima securitas mortis in M. Ofilio Hilaro ab antiquis traditur. *Quintil. l. 6. c. 1. a med.* Sic est habenda auctoritatis ratio, ne sit invisa securitas. *Auson. in gratiar. act. cap. 3.* Aguntur gratiæ Imperatori indulgentissimo. docet securitas erroris humani. *h. e.* fiducia erroris humani, fore ut sibi parcat Princeps, si deliquerit. ¶ Est etiam securitas rei, in qua quispiam tutus est, *sicurezza*. *Plin. l. 7. c. 51.* Cum innumerabilia sint mortis signa, salutis securitatisque nulla sunt. *Id. l. 28. c. 2. circa med.* Cæsarem dictatorem, post unum ancipitem vehiculi casum, ferunt semper, ut primum consedisset, carmine ter repetito securitatem itinerum aucupari solitum. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 112.* Sicut largitiones ex publico fieri, mandata prohibent, ita ne multorum securitas subruatur, factas ante aliquantum temporis retractari non oportet. *h. e.* certus status rei familiaris. *Ammian. l. 27. c. 10. (al. 20.)* Susceptorum vilium more securitates accipiens pro illatis: quas si non ostendisset in tempore, &c. *quietanze, ricevute, cessioni*, apochas, acceptilationes, quibus securus, certusque redderetur, nihil amplius eo nomine a se petitum iri. *Symmach. l. 10. ep. 43. (al. 50.) ad fin.* Cum videretur omnibus securitatibus esse vehementior Imperatoris assertio. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 4. leg. 1. ad fin.* Quod sibi debetur, consequi debet, vel ejus securitatem.

SECURUS, a, um, *spensierato, non curante, trascurato, negligente*, ἀμελής, ἀφρόντιστος, qui sine cura est, non sollicitus, non anxius, nihili pendens, negligens, remissus. *Senec. in Hippol. v. 974.* ad Jovem. Cur securus abes? non sollicitus Prodesse bonis, nocuisse malis? *Ovid. 1. de ar. am. v. 639.* Nec secura quies illos (deos) similisque sopori Detinet. *Tacit. in Agric. c. 9.* Castrensis jurisdictio secura & obtusior, ac plura manu agens, calliditatem fori non exercet. *& cap. 26.* Romanis redit animus, ac securi pro salute, de gloria certabant. *Horat. l. 1. od. 26. v. 3.* quis sub Arcto Rex gelidæ metuatur oræ, Quid Tiridatem terreat, unice securus. *Tacit. 3. Hist. c. 40. a med.* Milites avidi periculorum, & dedecoris (*al.* decoris) securi. *Virg. 1. Æn. v. 354.* securus amorum Germanæ. (Simile est illud *ejusd. 10. Æn. v. 324.* Dardania stratus dextra, securus amorum, Qui juvenum tibi semper erant, miserande, jaceres. *h. e.* deposita omni amorum cura, quippe e vivis sublatus.) *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 52.* Et ruit in vetitum damni securus libido. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Vitium, in quod sæpe incidit etiam Cicero, securus tam parvæ observationis. *Ovid. 1. Trist. el. 1. v. 49.* Securus famæ, liber, ire memento. *Sil. l. ult. v. 638.* Scipio securus sceptri. *h. e.* regiam dignitatem aspernatus. ¶ Item qui sine timore est, & se tutum putat: qui tranquillo est animo, & quieto, *tranquillo, quieto, senza timore, sicuro*, ἄδεής, ἀκίνδυνος. Hoc enim differunt *securus* & *tutus*, quod hic re vera est extra periculum, quamvis fortasse timeat; ille est extra timorem, quamvis fortasse in periculo sit. Hinc *Senec. epist. 97. ad fin.* Tuta scelera esse possunt, secura non possunt. Eandem sententiam habet alter *Senec. in Hippol. v. 164.* ¶ Sæpe tamen unum pro altero ponitur. *Cic. Attic. l. 12. ep. penult. extr.* De lingua Latina securi es animi, dicere, qui talia conscribis. *Liv. l. 25. c. 39.* Hostes securi ac soluti. *Tacit. 4. Hist. c. 58.* Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis sollicitior, aut pro me securior. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24. in fin.* Si legiones celeriter venerint, securos vos ab hac parte reddemus. *Plin. l. 28. c. 9. ad fin.* Pellem ejusdem animalis substratæ securos reddunt ab eo metu somnos. *Id. l. 30. c. 15. sub fin.* Hirundinis rostri cinis securos præstabit a temulentia. *Liv. l. 36. c. 41.* Antiochus Ephesi securus admodum de bello Romano erat. *Petron. in Satyr. c. 18.* Bonum animum habere eam jussi, & de utroque esse securam. *Ovid. 7. Met. v. 435.* Quodque Suis securus arat Cromyona colonus, Munus opusque tuum est. *h. e.* non timens aprum a Theseo jam occisum. *Sever. in Ætna, v. 9.* Aurea securi quis nescit sæcula regis? *h. e.* Saturni, sub quo nulla fuere bella. V. *Ovid. 1. Met. a vers. 97.* ¶ Cum genitivo, præter ea, quæ supra allata sunt. *Ovid. Met. 11. v. 599.* Sint tua vota licet, dixit, securus repulsæ: Elige quid voveas. *h. e.* sine timore repulsæ. *Stat. 12. Theb. v. 780.* vade atra dature Supplicia, extremique tamen secure sepulcri. *sicuro, che avrai sepolcro.* & *Senec. in Agam. v. 617.* Secura metus Troica pubes sacros gaudet tangere funes. *Virg. 7. Æn. v. 303.* Teucri optato conduntur Tibridis alveo, Securi pelagi, atque mei. *h. e.* neque timentes amplius mare, neque me Junonem infestam. *Lucan. l. 8. v. 784.* Securus veniæ. *h. e.* certus se veniam obtenturum. *Senec. in Herc. Oet. v. 1693.* & *in Thyest. v. 720.* sui securus. *h. e.* nihil de se timens. ¶ Interdum ponitur pro audaci, & minime timente, ubi timere aliquo opus est. *Quintil. l. 6. c. 2. ante med.* Item offensio judicis fieri, si reus contumax, arrogans, securus sit. *baldanzoso*. & *Tacit. 3. Ann. c. 54.* Leges oblivione, aut contemptu abolitæ securiorem luxum fecere. *Petron. in Satyr. c. 123.* magnam nixus in hastam, Horrida securis frangebat gressibus arva. *con franchi passi*. ¶ Dicitur & de rebus locisque, quæ vel tuta sunt, vel securitatem præstant. *Liv. l. 39. c. 1.* Hostis velox, & repentinus, qui nullum usquam tempus, nullum locum quietum, aut securum esse sineret. *Petron. in Satyr. c. 137.* Quisquis habet nummos, secura naviget aura. *Tacit. 1. Hist. c. 86.* Tiberis immenso auctu non modo jacentia & plana urbis loca, sed secura ejusmodi casuum implevit. *Spartian. in Severo, cap. 18.* Tripolim, contusis bellicosissimis gentibus, securissimam reddidit.

SECUS, n. indeclin. *sesso*, γένος, idem quod sexus. *Sallust. in fragm.* apud *Charis. l. 1. pag. 61. Putsch.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* & *Non. c. 3. n. 193.* Metellus magna gloria concurrentium undique, virile & muliebre secus, per vias & tecta omnium visebatur. *Sisenn.* apud *Non. loc. cit.* Tum in muro, virile ac muliebre secus populi multitudine collocata. *Liv. l. 26. c. 47.* Liberorum capitum virile secus ad decem millia capta. *Plaut. Rud. 2. 2. 19.* Virile secus nunquam ullum habui. *Asellio* apud *Gell. l. 2. c. 13.* Eum, quem virile secus tum in eo tempore habebat, produci jussit. *Varr.* apud *eund. l. 3. c. 10.* Quarta hebdomade, quod ejus virile secus futurum est, caput & spina, quæ est in dorso, informatur. *Auson. Edyll. 12. v. 8.* Vesta, Ceres, & Juno, secus muliebre, sorores. Adde *Tacit. 4. Ann. c. 62.* & *lib. 5. Hist. c. 13. Sueton. in Aug. c. 44. Arnob. l. 5. pag. 165.* & *Ammian. l. 29. c. 6. (al. 36.)* Porro *virile* ac *muliebre secus* quarto casu absolute ponitur, ut subintelligatur *quod*, vel *secundum*. ¶ *Non. loc. cit.* & *Priscian. l. 5. pag. 653. Putsch.* docent, *secus* esse etiam neutrius generis: & in allatis *Sallustii*, *Sisennæ*, & *Plauti* locis *secus* legunt pro *sexus*: quod & in aliis exemplis ab aliis factum est. Non tamen perficiunt, ut *secus* vetus verbum non sit, & Latinum, ut saniores Critici consentiunt.

SECUS, adverb. *altrimente, diversamente*, ἄλλως, ἑτέρως, aliter. *Festus:* Secus, Valgius putat ex Græco, quod est ἑκὰς dictum: absurde scilicet. significat enim aperte, aliter, exemplis omnium fere, qui eam vocem usurpant. *Dacerius*, & *Voss.* ita *Valgium* defendunt, cum ἑκὰς significet longe, ut respexerit, quod qui *secus* facit, longe ab officio recedit. Certe quidem *secus* sæpe ei, quod rectum est, opponitur. *Cic. de clar. Orat. cap. 85. a med.* Cato fuit summus & singularis vir. nemo dicet secus. *Id. in Pison. c. 28.* Recte, an secus, nihil ad nos. *Id. 3. de Fin. c. 13. extr.* Nobis aliter videtur: recte, secusne, postea. *Id. in Partit. c. 5.* C. F. Quid faciendum est contra reo? C. P. Omnia longe secus. *Id. Fam. 4. ep. 9.* Is utitur consilio ne suorum quidem, sed suo; quod non multo secus fieret, si is rempubl. teneret, quem secuti sumus. *Id. pro Mil. c. 10. a med.* Fit obviam Clodio hora fere undecima, aut non multo secus. *a un di presso*. Sic *Apul. in Apolog.* Profiteor, mihi ac fratri meo relictum a patre HS. vicies, paulo secus. *Id. l. 1. Metam.* Et dicto modico secus progressus, ostium accedo. *poco più avanzatomi.* ¶ Adjectivi vim habet in his. *Plaut. Epid. 2. 2. 96.* Nisi quid tua secus sententia est. *h. e.* alia, diversa. *Id. Capt. 2. 2. 23.* Nec mi si-

secus erant, quam si essem familiarin filius. *Id. Trin.* 2. 2. 93. Quid secus est, aut quid interest, dare te in manus argentum amenti homini adolescenti? *h. e.* quid est aliud. ¶ Et substantiei. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 5. *sub fin.* Neque multo secus in iis virium. *h. e.* neque multa disparitas virium in auxiliis, & in legionibus. ¶ Habet post se particulas *quam*, *ac*, *atque*, præcedente negativa particula. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. *ante med.* Mihi erit maxime curæ, ne quid fiat secus, quam volumus. *Gell. l.* 6. *c. ult.* Ennius non longe secus dixit, quam Catullus. *Justin. l.* 22. *c. ult.* Haud secus, quam si ab hoste capti essent, trepidavere. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 6. Non dixi secus, ac sentiebam. *Horat. in ar. poet. v.* 148. in medias res, Non secus ac notas, auditorem rapit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 236. Haud secus, ac jussi, faciunt. *Cic. pro Mur.* 1. 4. *in fin.* Non secus ac si meus esset frater. *Id.* 3. *de Orat.* 1. 30. Eadem sum membra in utrisque disputationibus, sed paulo secus a me, atque ab illo, partita ac distributa. *Sallust. in Jug. c.* 82. Solet in facie illius tempestas haud secus, atque in mari, retinere. *Virgil.* sæpe *non secus*, *haud secus* usurpat in similitudinibus afferendis, ut 3. *Georg. v.* 346. *Æn.* 11. *v.* 455. &c. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 13. Bibitur, estur, quasi in popina, haud secus. ¶ Aliquando est male, contra ac par est, aut volumus, *malamente*, *al contrario*. *Sallust. in Jug. c.* 23. *a med.* Prius omnia pati decrevit, quam bellum sumere, quia tentatum antea secus cesserat. & *cap.* 27. *a med.* Quod ubi secus procedit, neque quod intenderat, efficere potest, &c. *Tacit.* 2. *Ann* 2. 80. Quemquam cœpta secus cadebant. *Sallust. sub fin. Orat.* 2. *ad Cæs.* Si morbo aut fato huic imperio secus accidat, cui dubium est, quin per orbem terrarum vastitas, bella, cædes oriantur? *Cic.* 3 *Fam. ep.* 6. *ad fin.* De tuo in me animo iniquius secus æstimandi videris nonnihil loci dedisse. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 50. Interrogatus, quid de his censeret, qui de matre ejus locuti secus argueretur. *Al. leg.* sequius. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 12. *n.* 2. Interrogatus quid de eo secus dicturus esset, cui pro sanctitate morum satis digna laudatio reddi non posset. *Sueton. in Tiber. cap.* 2. Multa Claudiorum egregia merita, multa etiam secus admissa in rempublicam exstant. *Tacit.* 13. *Ann. cap.* 6. *in fin.* Honestis, an secus amicis uteretur. ¶ A *secus* videtur esse comparativum *secius*, licet quantitate primæ syllabæ variet: adhibetur autem fere præcedente negatione, & significat magis aliter, vel minus, ἀνομοιοτέρως. *Virg.* 2. *Georg. v.* 277. Indulge ordinibus: nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret. *h. e.* sive in agro, sive in colle vitem ponas, non aliter, sed eodem modo utrobique omnis via secto limite quadret. & *lib.* 3. *v.* 367. Interea toto non secius aere ningit. *h. e.* dum cuncta glacie adstricta sunt, non minus interea nix cadit. *Id. Æn.* 7. *v.* 781. Filius ardentes haud secius æquore campi Exercebat equos. *h. e.* quamvis pater ab equis distractus fuerat, non minus tamen filius equos agitabat. *Afran.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.* Perdit imbecillitas tua me, quo secius me colligam. *h. e.* quo minus. Sic *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 12. Impedimento est, quo secius lex feratur. ¶ Cum ablativis comparativorum *Plaut. Capt.* 2. 3. 57. Nam si servus meus esses, nihilo secius mihi obsequiosus semper fuisti. *Id. Men.* 5. 7. 57. Hæc nihilo mihi esse videntur secius, quam somnia. *Sueton. in Ner. c.* 42. Actum de se pronuntiavit: nec eo secius quidquam ex consuetudine luxus atque desidiæ omisit. *h. e.* & nihilominus de luxu nihil imminuit. *Terent. Andr.* 3. 2. 27. Sed nihilo secius mox deferent puerum huc ante ostium. *ma niente di meno*. Apud *Apul.* si sana est lectio, *nihil secius* habetur pro *nihilo*, *lib.* 3. *Metam.* Nihil secius, quam eca de arcerie statuis. ¶ Significat etiam magis aliter quam oportet, pejus, sequius. *Plaut. Cist.* 4. 2. 26. Sed memet moror, cum hoc ago secius. *h. e.* remissius, segnius. ¶ Pro *secius* scribitur etiam *sequius*. *Afran.* apud *Charis. loc. cit.* Sin id quod non spero, ratio talis sequius ceciderit. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 7. *extr.* Massilienses nihilo sequius defensionem parant. ¶ *Sectius* etiam pro *secius* scriptum est: utrumque a *seco* duxi, quod significat sequi: *sequius* autem a *sequor* censet *Palmer.* & de his multa subtiliter disserit in *Spicileg. ca.* 4. *Lampad. crit. p. m.* 676. ¶ Denique *secus* est apud, juxta, secundum, *appresso*, *lungo*, παρὰ, cum quarto casu: de qua significatione *Charis. l.* 1. *pag.* 61. *Putsch.* hæc habet: Ceterum id quod vulgus usurpat, secus illum sedi, hoc est secundum illum, & novum, & sordidum est. *Plin.* tamen *l.* 24. *c.* 15. Chamæleuce nascitur secus fluvios. Ita Edition. vet. Ann. 1469. 1470. & 1472. & *Harduin.* Alii leg. *secundum*. Similiter *Quintil. l.* 8. *c.* 2. *post med.* Conductus est cæcus secus viam stare. Est qui leg. *secundum*. Var. Lap. apud *Gruter. pag.* 806. *n.* 5. Ipsa sibi se viva secus conjugem suum F. C. Adde *Caton* R. R. *c.* 21. & V. *Utrinquesecus*.

SECUTIO, onis, *f.* *il seguire*, actus sequendi, appetitio. *Augustin. de morib. Eccles. Cathol. l.* 1. *c.* 11. Secutio Dei beatitatis appetitus est, consecutio autem ipsa beatitas. Quidam addunt *Gell. l.* 18. *c.* 9. *ad fin.* sed ibi *sectio* est. ¶ Scribitur & *sequutio*.

SECUTOR, & Sequutor, oris, *m.* *seguitatore*, ἀκόλουθος, qui sequitur, sectator, assecla. *Apul. l.* 9. *Metam.* Acerrimum relinquens uxori secutorem. *h. e.* custodem, qui illam ubique sequatur. *Id. l.* 4. Quam prioris exemplo sepulturæ traditum, bonum secutorem Lamacho dedimus. ¶ Posteriore hoc loco respicit *Apul.* ad genus illud gladiatorum, qui cum retiariis committebantur: at in *Retiarius* dictum est. Alii putant secutorem fuisse, qui altero ex duobus gladiatoribus interfecto, succedebat pugnæ: & suppositicius dicitur a *Martial. l.* 5. *epigr.* 25. & tertiarius, ἔφεδρος, in Gloss. vet. supponebatur enim in locum occisi, & tertius post illum pugnam iniens sequebatur. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 14. Secutorum in ludo quingenti fuere. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 209. Ergo ignominiam graviorem pertulit omni Vulnere, cum Graccho jussus pugnare secutor. ¶ Secutor Tribuni in Inscript. apud *Gruter. pag.* 451. *n.* 9. & 521. *n.* 8. & 561. *n.* 11. videtur fuisse apparitor, vel qui in militia Tribunum sectabatur in spem promotionis.

SECUTULEIUS, a, um, qui sequitur. Mulier secutuleia, apud *Petron. in Satyr. cap.* 81. *Burm. ad fin.* est ea, quæ virum appetit, & sectatur.

SED, *ma*, ἀλλὰ, at, verum: conjunctio adversativa, & discretiva: Ponitur enim cum vel contrarium aliquid subjicimus, vel separatum, aut dissimile. Est a *sedum* per apocop. nam *sedum* dixerunt antiqui pro *sed*, si credimus *Charis. l.* 1. *pag.* 87. *Putsch.* & *Mar. Victorin. l.* 1. *pag.* 2458. Ipsum autem *sedum* quam notationem habeat, haud facile dixerim. *Terent. Andr.* 3. 3. 14. Si in rem est utrique, ut fiant, arcessi jube: sed si ex ea re plus mali est, quam commodi utrique, id te oro, in commune ut consulas. & 3. 4. 8. Non fuerant nuptiæ futuræ: sed ea gratia simulavi, vos ut pertentarem. *Cic.* 4. *Acad. c.* 20. Nec tamen ego is sum, qui nihil opiner: sed quærimus de sapiente. *Id. pro Rabir. perduell. cap.* 4. Quæ non modo hujus libertatis non sunt, sed ne Romuli quidem, aut Numæ Pompilii: sed Tarquinii superbissimi regis. *Nep. initio Pausaniæ*. Pausanias magnus homo, sed varius in omni genere vitæ fuit. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Hi non sunt permolesti: sed tamen insident, & urgent. *Id. Fam.* 13. *ep.* 71. Sed tamen etsi omnium causa velle debeo; tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. *Id. pro Cluent. cap.* 6. *a med.* Quæ Cluentius hoc tempore sileret omnia, atque ea si oblivione non posset, tamen taciturnitate sua tecta esse pateretur: sed ea (*mater*) vero sic agit, ut prorsus reticere nullo modo possit. *Id. Verr.* 7. *cap.* 4. O præclaram imperatorem! nec jam cum M'. Aquilio, sed vero cum Paulis, Scipionibus conferendum. *Plaut. Rud.* 1. 5. 14. Apponam urnam ego hanc in media via. Sed autem quid, si hanc abstulerit quispiam? *Virg.* 1. *Æn. v.* 22. hoc regnum dea gentibus esse, Si qua fata sinant, jam jam tenditque, fovetque. Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat, &c. *Liv. l.* 45. *c.* 19. *a med.* Sed enimvero cum detestabilis alterutra res, & proxima parricidio sit, &c. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *extr.* Adde sed & proprias in mea verba preces. ¶ *Sed etiam* post *non solum* frequentissimum est. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 12. *sub fin.* Qua in re Cæsar non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est. ¶ Interdum *etiam* omittitur. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 6. Qui omnibus negotiis non interfuit solum, sed præfuit. *Liv. l.* 3. *c.* 17. Tantum hostium non solum intra muros est, sed in arce supra forum, curiamque. ¶ *Sed etiam* interdum subjicitur, non præposito *non modo*: qua ratione *sed* pro *sine* ponitur, *anzi*. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 15. *circa med.* Hic mihi primum meum consilium defuit, sed etiam obfuit. *Id. l.* 4. *ep.* 16. *a med.* Amisimus, mi Pomponi, omnem succum ac sanguinem, sed etiam colorem pristinum civitatis. & *lib.* 10. *ep.* 16. *in fin.* Te quoniam quartana cares, & novum morbum removisti, sed etiam gravedinem. *Id. Phil.* 13. *c.* 8. In fine avarissimus, sed etiam crudelissima uxoris delectata legione Martia centuriones trucidavit. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 14. Ut cum idem verbum crebrius ponitur, non offendat animum, sed etiam concinniorem orationem reddat. Queritur *P. Victorius* in vulgatis libris hæc esse corrupta, & *non modo*, aut *solum* insertum esse ab iis, qui hanc loquendi rationem non intelligebant: quæ tamen in antiquioribus MSS. constanter legitur: ductaque est a Græcis, qui ἀλλὰ subjiciunt, non præposito οὐ μόνον: firmatque id auctoritate *Aristot.* & *Simplicii*, ut videre est in ejus castigationib. *ad* 111. *l.* 3. *ad Attic.* Adstipulantur *Victorio Budæus in commentar. linguæ Græcæ*, & *Gronov. ad cit. l.* 4. *ad Herenn.* Allatis autem exemplis addi potest *Cic.* 2. *Offic. c.* 20. *circa med.* Neque vero verbis auget suum munus, sed etiam extenuat. *Al. omitt.* etiam. ¶ Pro imo videtur usurpari, vel simili augendi significatione in his quoque: *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 391. in te animos, sed & omnia nostra repono. *Cic.* 5. *Attic. ep. ult. ante med.* Q. Volusium, certum hominem, sed mirifice etiam abstinentem, misi in Cyprum. *Plaut. Rud.* 3. 5. 19. Curriculo affer duas clavas. *La.* clavas? *Da.* sed probas, propera cito. *Phædr. l.* 4. *fab.* 17. *v.* 19. Odora canibus anum, sed multo, replent. *Martial. l.* 3. *epigr.* 24. Ut cito testiculos, sed acuta, falce secaret. Al. leg. *peracuta*. ¶ Præterea inservit resumendæ orationi loco τοῦ *inquam*, aut *igitur*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 12. Equidem cum audio socrum meam Læliam (facilius enim mulieres incorruptam antiquitatem conservant, quod multorum sermonis expertes ea tenent semper, quæ prima didicerunt) sed eam sic audio, ut Plautum mihi videar audire. & *cap.* 19. Quare si hæc eloquentia, atque hoc oratore contenti sumus, qui sciat aut negare, &c. si satis esse putatis ea discere, quæ, &c. sed si hic contenti estis, oratorem in exiguum sane gyrum compellitis. *Id. lib.* 7. *ad Attic. ep.* 1. Videre mihi videor tantam dimicationem, nisi idem deus, qui nos Parthico bello liberavit, respexerit rempublicam: sed tantam, quanta nunquam fuit. Adde *lib.* 1. *ad Q. Fr. ep.* 3. & *Fam.* 9. *ep.* 16. & *Plin. l.* 5. *ep.* 3. ¶ Item continuandæ, & transitionem significat ad mentionem rei dissimilis. *Terent. Phorm.* 1. 4. 3. Sed quis hic est senex, quem video in ultima platea? *Cic. in Bruto*, *c.* 8. Sed ut intellectum est, quantam vim haberet accurata & facta quodammodo oratio, tum etiam magistri dicendi multi subito exstiterunt. *Id.* 4. *Acad. c.* 11. Sed de perceptione hactenus. *Colum. l.* 1. *c.* 7. Sed nec dominus in unaquaque re, cui colonum obligaverit, tenax esse juris sui debet. & *cap.* 6. *circa med.* Sed & lacubus distinguuntur granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. *Cic. pro Arch. c.* 3. *a med.* Sed enim hoc fuit non solum ingenii ac litterarum, verum etiam naturæ atque virtutis, ut, &c. *Al. leg.* sed etiam. ¶ Adhibetur in concessionibus. *Cic. pro Ligar. c. ult.* Sed ierit ad bellum: discesserit non a te solum, verum etiam

etiam a fratribus. Adde Acad. 4. c. 24. ¶ Item in objectione & anthypophora. Cic. 12. Phil. c. 11. Sed effugi insidias, perrupi Apenninum. nempe in Antonii congressum colloquiumque veniendum est. ¶ Item in correctione. Id. l. 1. Acad. c. 4. in fin. Sed quid ego? inquit, aut sumus sanus, qui hæc vos doceo? ¶ Elegans est ejus repetitio, qua multa vis additur orationi. Ovid. Met. 5. v. 16. Quam tibi non Perseus, verum si quæris, ademit; Sed grave Nereidum numen, sed corniger Ammon, Sed quæ visceribus veniebat bellua ponti Exsaturanda meis. & vers. 506. Illa quidem tristis, nec adhuc interrita vultu: Sed regina tamen, sed opaci maxima mundi: Sed tamen inferni pollens matrona tyranni. Val. Flacc. l. 4. v. 603. fœmineas nec tu nunc crede catervas, Sed qualis, sed quanta viris insultat Enyo. Adde Ovid. 6. Met. v. 611. & lib. 7. v. 718. ¶ Sed pro se, h. e. sine, V. in Se.

SEDAMEN, inis, n. sedatio, quies. Senec. in Hippol. v. 1188. O mors amoris una sedamen mali.

SEDATE, adverb. quietamente, ἠρεμαίως, tranquille, constanter, absque ulla commotione. Cic. 2. Tuscul. c. 24. Placide & sedate dolorem ferre. & cap. 21. Non constanter & sedate feres? Id. in Orat. cap. 27. Cum sedate placideque loquatur. Ammian. l. 15. c. 1. (al. 2.) Sedatius procedere. Plaut. Men. 5. 6. 96. Heri imperium exsequor bene, & sedate servio. h. e. æquo & libenti animo.

SEDATIO, onis, f. tranquillità, quiete, calma, ἠρέμησις, tranquillitas, quies, moderatio. Cic. 1. Offic. c. 27. In qua verecundia, & quasi quidam ornatus vitæ, temperantia, & modestia, omnisque sedatio perturbationum animi, & rerum modus cernitur. Id. 3. Tuscul. cap. 27. Ut apud Homerum quotidianæ neces, interitusque multorum, sedationem mœrendi afferunt. Id. l. 1. de Fin. c. 19. sub fin. Sedatio animi.

SEDATOR, oris, m. pacificatore. Arnob. l. 3. pag. 115. Sedator militaris insaniæ.

SEDATUS, a, um, tranquillo, quieto, calmato, γαληνιαῖος, ἤρεμος, ἥσυχος, ἡσυχαῖος, placatus, tranquillus, quietus, minime præceps: particip. a sedor. Virg. 12. Æn. v. 18. Olli sedato respondit corde Latinus. Horat. l. 1. ep. 18. v. 89. Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi, Sedatum celeres. Cic. l. 8. Attic. ep. 3. extr. Sedatiore animo scribere. Stat. 12. Theb. v. 514. Vix ibi sedatis requierunt pectore curis. Plaut. Merc. sc. ult. v. 2. Ad patrem ibo, ut matris iram sibi sedatam esse sciat. Id. Amph. 2. 2. 210. Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur, sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem. Liv. l. 25. c. 37. ad fin. Contemptim & sedato gradu in castra abeunt. a lento passo, a bell' agio. & Nep. in Datam. c. 9. Sedatum bellum. Cic. 2. de Invent. c. 51. Sedati fluctus. Virg. 9. Æn. v. 30. amnes. Ovid. 15. Met. v. 349. venti. Cic. pro Cluent. c. 37. Paulo sedatiore tempore est accusatus. Id. in Orat. c. 51. ad fin. Est enim ut in transferendis faciendisque verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 14. Sermo cum est in dignitate, plenis faucibus quam sedatissima & depressissima voce uti conveniat. Sueton. in Oth. c. 11. Sedata sitis gelidæ aquæ potione. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 18. Sedatus tumultus.

SEDDA pro sella dixerunt antiqui, teste Scaur. de Orthogr. pag. 2251. Putsch.

SEDECENNIS, & Sexdecennis, e, di sedici anni, sedecim annos habens. In lemmate epitaphii 30. apud Auson. Sedecennis matrona.

SEDECIES, adverb. sedici volte, ἑκκαιδεκάκις. Plin. l. 6. c. 29. Sedecies centena millia. Alii leg. sexdecies. Rutil. in Itiner. l. 2. v. 135. Quamvis sedecies denis & mille peractis, Annus præterea jam tibi nonus eat.

SEDECIM, & Sexdecim, adverb. sedici, ἑκκαίδεκα, ἑξκαίδεκα. Plin. l. 10. c. 33. in fin. Sedecim annos durare existimatur. Terent. Eun. 3. 3. 20. Annos nata est sedecim. Liv. l. 37. c. 40. Sexdecim elephanti. ¶ Integrum & divisum. Cic. pro Cluent. c. 27. Sententiis decem & sex absolutio confici poterat.

SEDECULA, læ, f. seggiola, θρανίδιον, parva sedes, sellula: diminut. a sedes, ut vulpecula a vulpes, plebecula a plebes, &c. Cic. Attic. l. 4. ep. 10. Malo in illa tua sedecula sedere, quam in istorum sella curuli. Al. scrib. sedicula. nam & Paul. ex Festo: sediculum, sedila.

SEDENS, entis, particip. a sedeo. Cic. 7. Verr. c. 10. extr. Ut eum nemo unquam in equo sedentem videret. ¶ Sedens lactuca, eadem ac sessilis. Martial. l. 10. epigr. 48. In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum.

SEDENTARIUS, a, um, che si fa sedendo, sedentario, ἑδραῖος, qui sedendo fit, ut Opus sedentarium. Colum. l. 12. c. 3. a med. Neque enim sedentaria ejus opera, sed modo ad telam debebit accedere, modo eos qui cibum familiæ conficiunt, invisere. Plaut. Aul. 3. 5. 39. Propolæ, linteones, calceolarii, sedentarii sutores, diabathrarii, &c. Plin. in Paneg. c. 76. Ceteri (Senatores) defixi & attoniti ipsam illam mutam ac sedentariam assentiendi necessitatem perpetiebantur.

SEDEO, es, edi, sessum, n. 2. sedere, star a sedere, καθῆμαι, humi, vel in sella, vel equo natibus insisto, assideo, consideo: ab ἕζω pro ἕζομαι. Virg. Ecl. 10. v. 71. Dum sedet, & gracili fiscellam texit hibisco. Phædr. l. 1. fab. 5. v. 16. Et derisuri, non spectaturi sedent. Asin. Poll. ad Cicer. l. 10. Fam. ep. 32. Herennium Gallum histrionem in quatuordecim sessum deduxit. V. Quatuordecim. Cic. 1. de Divin. c. 46. Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. Phædr. l. 3. fab. 6. v. 5. istum timeo, sella qui prima sedens, &c. Cic. 3. de Fin. c. 21. ad fin. Ornatu regali in solio sedens. Gell. l. 10. c. 15. Sedentes in rheda. Liv. l. 1. c. 41. Ei carpento sedenti aquila pileum aufert. Cic. 7. Verr. c. 41. a med. Eum vident sedere ad latus prætoris. Id. in fragm. apud Diomed. l. 1. pag. 425. Putsch. Proxime Pompejum sedebam. Martial. l. 4. epigr. 30. Bajanos sedet ad lacus rogatae. Quintil. l. 12. c. 3. Sedere ad arculas. Ovid. 1. de ar. am. v. 139. Proximus a domina, nullo prohibente, sedeto. Id. 4. Trist. el. 2. v. 44. sedere sub pede alicujus. Id. 2. Fast. v. 255. sub arbore. & lib. 3. v. 749. tergo aselli. Martial. l. 5. epigr. 39. & lib. 12. epigr. 105. equo. Cic. 7. Verr. c. 10. extr. in equo. Plin. l. 35. c. 10. in leone. & lib. 36. c. 5. circa med. supra delphinos. Petron. in Satyr. c. 27. super torum. Ovid. 4. Met. v. 261. humo nuda. Id. 1. de ar. am. v. 497. theatro. Id. l. 1. Met. v. 293. cymba. & Fast. 6. v. 471. Navita puppe sedens. ¶ Cum accusativo, si de equitando sermo sit, ut sedere equum. Hinc passiva Spartian. in Adrian. cap. 20. Sederi equos in civitatibus non sivit. Solin. cap. 45. (al. 57.) de bucephalo. Cum equario suo alias etiam molliter sederetur. Veget. l. 1. de re Veterin. c. 56. ante med. Si sæpius, & cum moderatione animalia sedeantur. Impp. Valentinian. & Valens, lib. 9. Cod. Theodos. tit. 30. leg. 3. Sedendorum equorum potestatem alicui dare. ¶ Passive impersonaliter Gell. l. 2. c. 2. Cum in domestica re atque vita sedeatur. ¶ Est proprium judicum. Cic. pro Cluent. c. 38. Si quis quæreret, sedissent ne judices in C. Fabricium, sedisse se dicerent. Liv. l. 40. c. 8. Sedeo miserrimus pater judex inter duos filios, accusatorem parricidii & reum. Ovid. 3. ex Pont. ep. 5. v. 23. sedissem forsitan unus De centum judex in tua verba viris. Propert. l. 3. el. 17. v. 27. Minos sedet arbiter Orci. Cic. pro Cluent. c. 37. Cum paucos dies ex subsortitione sedisset. Senec. in Herc. Fur. v. 731. Non unus alta sede Quæsitor sedens, Judicia trepidis sera sortitur reis. Plin. l. 1. ep. 20. a med. Sedere pro tribunali. ¶ Item orantium, supplicum, vota solventium, præsertim muliercularum. has enim humi considere mos fuit. Tibull. l. 1. el. 3. v. 29. Ut mea votivas persolvens Delia noctes, Ante sacras lino tecta fores sedeat. Propert. l. 2. el. 21. v. 45. Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit, Narrabitque sedens longa pericla sua. Ovid. 1. ex Pont. ep. 1. v. 51. Vidi ego linigeræ numen violasse fatentem Isidis, Isiacos ante sedere focos. Id. 2. Amor. el. 13. v. 17. Sæpe tibi sedit certis operata diebus. Adde lib. 3. de ar. am. v. 635. Virg. 2. Æn. v. 517. & 574. Macrob. l. 1. Saturn. cap. 20. ad fin. & Jul. Obsequens. de prodig. c. 71. item cap. 72. ubi non tantum mulieres, sed populus circa sacella operaturus sedisse legitur. Quin & ipse Tibull. de se loquens l. 2. el. 7. v. 15. Illius ad tumulum fugiam, supplexque sedebo. & Virg. Æn. 9. v. 3. luco tum forte parentis Pilumni Turnus sacrata valle sedebat. Quod tamen Servius de capiente consilium, aut augurium captante intelligit. Adde Nepot. de Pausania c. 4. ad fin. ¶ Item exercitus contra hostem tendentis, aut urbem obsidentis. Plaut. Amph. 2. 1. 51. Dum apud hostes sedimus. Cato apud Charis. l. 2. pag. 197. Hostium copiæ magnæ contra nos sedebant. Liv. l. 2. c. 12. Sedendo expugnaturum se urbem, spem habebat. Val. Max. l. 7. c. 4. n. 5. extr. Ad ultimam ei senectutem apud mœnia Contrebiæ armato sedendum foret. Adde Nepot. in Datam. c. 8. & Lucan. l. 2. v. 474. Hinc obsideo, assideo, &c. ¶ Item gubernaturis clavum tenentis. Cicer. pro Rosc. Amer. c. 18. Clarissimi homines, qui ad gubernacula reipublicæ sedere debebant. ¶ Et consultantium. Plaut. Mostell. 5. 1. 53. Est consulere quiddam quod tecum volo. Tra. Sis tamen hinc consilium dedero, nimio plus sapio sedens. Varr. l. 1. R. R. c. 2. Vetus proverbium, Romanus sedendo vincit. ¶ Dicitur etiam de avibus alicubi se locantibus, posarsi. Ovid. 3. Amor. el. 5. v. 23. cornix in viridi garrula sedit humo. Phædr. l. 3. fab. 6. v. 1. Musca in temone sedit. Ovid. 6. Met. v. 431. tectoque profanus Incubuit bubo, thalamique in culmine sedit. Quintil. l. 2. c. 4. ante med. Super caput Valerii pugnantis sedisse corvum. Plin. l. 9. c. 51. a med. Polypus femina modo in ovis sedet, modo, &c. h. e. incubat. ¶ Metonymice est manere, cessare, otiosum esse, fermarsi, rimanere, star a sedere, star ozioso. Cic. 16. Fam. ep. 7. Qui venti si essent, nos Corcyræ non sederemus. Horat. l. 1. ep. 17. v. 37. Sedit, qui timuit, ne non succederet. Cic. Attic. l. 10. ep. 44. Quid enim sedere totos dies in villa ista? Terent. Adelph. 4. 5. 38. An sedere oportuit domi virginem tam grandem, dum cognatus huc illinc veniret, exspectantem. Virg. 3. Georg. v. 456. aut meliora deos sedet omina poscens. Senec. in Troadib. v. 211. fugere bellum jussus, & longa sedens Ævum senecta degere. Sil. l. 14. v. 265. Non Herbesos iners, non Naulocha pigra pericli Sederunt. Id. l. 10. v. 598. Dura inter pavidos alitur fortuna sedendo. ¶ Hinc de his, qui alicubi sedem, & domicilium figunt. Flor. l. 2. c. 11. Galli, qui orientem secuti, in media Asiæ parte sederunt. Sil. l. 3. v. 560. & quando terrasque fretumque Emensis sedisse dabis? ¶ Metaphorice est insidere, inhærere, imprimi. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Vox firma, clara, pura, secans aera, auribus sedens. Senec. ep. 2. Certis ingeniis immorari & innutriri oportet, si velit aliquid trahere, quod in animo fideliter sedeat. Stat. 12. Theb. v. 114. unum Polynicis amati Nomen in ore sedet. ¶ Sedere dicitur, quod probamus, & postquam sæpius cogitavimus, tandem decretum & constitutum est. Virg. 5. Æn. v. 418. Idque pio sedet Æneæ, probat auctor Acestes. Quintil. in fin. declam. 17. Quæcumque sederit conditio leti. Val. Flacc. l. 7. v. 407. occumbere tandem possumus. idque sedet, quam non quæcumque subire Patris jussa tui. Plin. l. 2. c. 7. a med. Sedere cœpit sententia hæc, & vulgus in eam cursu vadit. Virg. 4. Æn. v. 15. Si mihi non animo fixum immotumque sederet, Ne cui me vinclo vellem sociare jugali, &c. Senec. in Phœniss. v. 141. hoc animo sedet, Effundere hanc cum morte luctantem diu animam.

pinnum. Valer. Flacc. l. 2. v. 383. & Stat. 1. Theb. v. 324. Si sedet Ægæi scopulos habitare profundi. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 75. De tanta rerum turba factisque parentis, Sedit in ingenio Cressa relicta tuo. h. e. placuit & infixa est, ut recordarer ad mirandum. Adde Sil. l. 15. v. 352. Huc pertinet illud Senecæ ep. 46. sub fin. De libro tuo plura scribam, cum illum retractavero: nunc vero parum mihi sedet judicium. h. e. nondum statui, quid sentiam, sed mens incerta adhuc dubitat. ¶ Res inanimæ sedere dicuntur, quæ apte consistunt, hærent, manent. Martial. l. 9. epigr. 39. Non tamen efficies, ut tibi parma cadat. Nolentem sequitur: tenuesque reversa per auras, Vel pede, vel tergo, crure, vel ungue sedet. si ferma, si posa. & Colum. l. 4. c. 29. ad fin. Plaga lævis relinquitur, quæ facilius omni parte sedentem surculum contingat, nulla interveniente lanugine. Flor. l. 4. c. 2. Cujus in scuto centum atque viginti tela sedem. Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 2. neque in lecto pallia nostra sedent. (Similis est locus Propert. l. 4. el. 3. v. 31.) Quintil. l. 11. c. ult. a med. Ita toga sedet melius & continetur. Martial. l. 7. epigr. 1. lorica sedet pectore. Plin. in Paneg. c. 10. Quem bene in humeris tuis sederet imperium. Plin. alter l. 36. c. 14. a med. Ut sensim opus sederet in cubili. h. e. epistylium in summa columna sisteretur, & conquiesceret. Vitruv. lib. & cap. ult. a med. Naves super aggerationem, quæ fuerat sub aqua, sederunt, nec ad murum accedere potuerunt. si arrenarono. ¶ Similia sunt hæc. Martial. l. 1. epigr. 90. penitus sedit hic tibi morbus. h. e. inveteravit. & lib. 11. epigr. 92. tenero sedit in ore lues. h. e. diu mansit & grassata est. Ovid. 3. Trist. el. 9. v. 18. Pallor in attonito virginis ore sedet. Id. de remed. Amor. v. 108. Et vetus in capto pectore sedit amor. Quintil. l. 9. c. 4. a med. Si nihil refert, brevis, an longa sit ultima, idem pes erit: verum, nescio quomodo, sedebit hoc, illud subsistet. h. e. apte clauditur, & veluti conquiescit. ¶ Item quæ descendunt, subsidunt, demittuntur. Lucret. l. 5. v. 475. Quod neque tam fuerint graviæ, ut depressa sederent. Sallust. in fragm. apud Isidor. l. 14. Orig. c. 1. Ventis per cava terræ citatis, rupti aliquot montes, tumulique sedere. Tacit. 2. Ann. c. 47. Motu terræ sedisse immensos montes, visa in arduo quæ plana fuerint. Stat. l. 2. Theb. v. 330. qua molle sedens in plana Cithæron Porrigitur, lassumque inclinat ad æquora montem. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 41. Justa pari premitur veluti cum pondere libra, Prona nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa. Ovid. 4. Fast. v. 300. Sedit limoso pressa carina vado. Id. 12. Met. v. 288. gravi juncturas verticis ictu Rupit, & in liquido sederunt ossa cerebro. Stat. 2. Theb. v. 567. Fractaque commisso sederunt pectora ferro. Id. l. 9. v. 521. & viso sederunt flumina nutu. s' abbassarono l' acque. ¶ Et translate Sil. l. 10. v. 624. His dictis sedere minæ, & conversa repente Pectora. h. e. sedata sunt. Stat. 10. Theb. v. 813. sedit rabies, feritasque, famesque. ¶ Et quæ in plano & humili loco sita sunt. Sil. l. 6. v. 647. Et sedet ingentem pascens Mevania taurum. Id. l. 12. v. 161. Campo Nola sedet. Id. l. 8. v. 508. per udos Alba sedet campos. Ovid. 1. Fast. v. 109. Flamma petit altum: propior locus aera cepit: Sederunt medio terra fretumque solo. Cels. l. 7. c. 26. ad fin. Si venter imus sedet. h. e. depressus est & jacens non tumescens. Calpurn. Eclog. 6. v. 54. de notis equi generosi. Terga sedent, micat acre caput, sine pondere cervix. h. e. ampla satis lævi sunt æquore dorso, ut ait Nemesian. in Cyneg. v. 243. ¶ Item ictus, & telum, quod penetrat & vulnus facit. Ovid. 3. Met. v. 87. Sed leve vulnus erat, quia se retrahebat ab ictu, Læsaque colla dabat retro, plagamque sedere Cedendo arcebat. Sil. l. 7. v. 606. Dexteriore gena sedit cui letifer ictus. Ovid. 1. Fast. v. 576. adductaque clava trinodis Ter quater adversi sedit in ore viri. Stat. 10. Theb. v. 656. Omne sedet telum: nulli sine cædibus ictus. Id. l. 9. v. 347. de hasta. atque animæ tota in penetralia sedit. & Sil. l. 4. v. 179. Hasta viri femur, & pariter per anhela volantis Ilia sedit equi. Id. l. 5. v. 345. Num lateri cuspis, nare toto pondere telum sedisset, ... rogabat. & lib. 6. v. 273. alvo penitus demersa falarica sedit.

SEDES, is, f. sedia, seggia, sede, scanno, ἕδρα, θᾶκος, sella, sedile, subsellium. Cic. 1. de Orat. c. 7. ante. Crassum pulvinos poposcisse, & omnes in iis sedibus, quæ erant sub platano, consedisse. Ovid. 6. Met. v. 72. Bis sex cælestes, medio Jove sedibus altis Augusta gravitate sedent. Id. Heroid. ep. 10. v. 49. in saxo frigida sedi: Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fui. Plin. in Paneg. c. 52. Media inter deos sedes auro staret, aut ebore. Virg. 7. Æn. v. 193. templo divum patriaque Latinus sede sedens. Id. 1. Æn. v. 515. Locare aliquem in sede. Lucan. l. 3. v. 673. avulsas, expulso remige sedes. h. e. transtra. ¶ Translate est locus quilibet, ubi quis moratur, habitat, ut domus, patria, regio, domicilio, soggiorno, luogo. Virg. 2. Æn. v. 568. & tacitam secreta in sede latentem Tyndarida aspicio. Id. 11. Æn. v. 112. Nec veni, nisi fata locum sedemque dedissent. Cic. pro Mur. c. 39. sub fin. Omni in sede ac loco ferrum flammamque metuemus. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 4. Reverti se in suas sedes regionesque simulaverunt. Cic. pro Marcell. c. 9. a med. sedem stabilem & domicilium certum non habebit. Id. de Provinc. consul. c. 14. Hac urbe summo imperio domicilium ac sedem præbuit. Id. pro Cluent. c. 66. a med. Eam sibi domum sedemque conjugii delegit. & cap. 61. ad fin. Actum esse præcipitem in scelerum sedem atque regionem. Sallust. in Catil. c. 6. Profugi sedibus incertis vagabantur. Justin. l. 3. c. 4. Expelli sedibus suis. Cic. pro Arch. c. 4. sub fin. Sedem omnium rerum ac fortunarum suarum Romæ collocavit. Juvenal. sat. 3. v. 2. alicubi sedem figere. piantar casa. & Ovid. Met. 3. v. 539. hac profugos posuistis sede penates. Tacit. de Germ. cap. 30. Catti initium sedis ab Hercynio saltu inchoant. dal loro paese. & Plin. l. 36. c. 15. Circus exstructus longitudine stadiorum trium ad sedem CCLX. millium. h. e. ut esset capax 260. millium sedentium. Petron. in Satyr. c. 120. Ædificant auro, sedesque ad sidera mittunt. le case, e palazzi. & Virg. 6. Æn. v. 371. Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. h. e. sepulcro. Justin. l. 2. c. 11. a med. In ipsius potissimum sede morituri. h. e. in tabernaculo ducis. Virg. 4. Georg. v. 228. Si quando sedem augustam servataque mella Thesauris relines. h. e. alvearia. Horat. l. 1. od. 2. v. 10. Ulmus sedes columbis nota. ¶ Locus cujuslibet rei, in quo conquiescit. Virg. 2. Æn. v. 464. turrim convellimus altis Sedibus, impulimusque. & vers. 611. totamque a sedibus urbem eruit. da' fondamenti. & lib. 1. v. 88. Incubuere mari, totumque a sedibus imis Una Eurusque Notusque ruunt. da' capo fondo. Sic Cic. in Pison. cap. 22. Cum mihi ipsa Roma, prope convulsa sedibus suis, ad complectendum conservatorem suum procedere visa est. Id. in fin. Parad. 1. Voluptas mentem e sua sede & statu dimovet. Cels. l. 8. c. 20. Ossa suis sedibus mota. & ibid. Ossa in suam sedem compellere. & ibid. repontere. Colum. l. 9. c. 13. ad fin. favos sedibus suis commovere. Ovid. Met. 11. v. 554. Athon Pindumve sede sua revulsos. Lucan. l. 2. v. 184. cavis avolvit sedibus orbes. h. e. oculos eruit. Plin. l. 2. c. 38. Aeris sedes infra lunam. Id. l. 11. c. 37. sect. 51. Superbia in superciliis sedem habet. & sect. 58. Malæ, sedes pudoris. Id. l. 22. c. 6. circa med. periculi. h. e. locus ubi periculum fuit. Id. l. 33. c. 4. ante med. Rupes cæduntur, sedemque trabibus cavatæ præbere coguntur. ¶ Sedes belli, piazza d' arme, locus firmus & opportunus, ubi copiæ & omne instrumentum belli constituitur. Vellej. l. 2. c. 74. Hæc sedere belli Præneste ceperat. Sueton. in Galb. c. 10. In munitione oppidi, quod sedem bello delegerat. Tacit. 3. Hist. cap. 8. Quæsitum inde quæ sedes bello legeretur. Verona potior visa. Adde Lucan. l. 2. v. 394. ¶ Sedem habere, locum habere, aver luogo. Cic. 3. de Orat. c. 5. Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris: neque res lumen, si verba semoveris. Id. 2. de Orat. c. 87. ad fin. Omnibus quæ sub aspectum veniunt, sedes opus est. etenim corpus intelligi sine loco non potest. ¶ Metonymice est podex, nates, anus, a sedere. Plin. l. 20. c. ult. circa med. Lentis decoctæ succus adhibetur ad sedem cum rosaceo. Id. lib. 30. c. 9. circa med. Sedis attritus. & lib. 23. c. 3. sub fin. exulcerationes. Id. l. 22. c. 21. a med. excrescentia. Id. l. 23. c. 4. ante med. inflammationes. & lib. 26. cap. 8. sub fin. procidentia. ¶ In genitivo plur. habet sedium & per syncop. sedum: atque hoc frequentius esse putat Priscian. l. 7. pag. 771. Putsch. ut vatum pro vatium: adscribitque illud Cicer. pro Sext. c. 2. Vestrarum sedum templorumque causa. Sed al. leg. sedium. Sic Vellej. l. 2. c. 109. circa med. A tergo sedium suarum haberet Noricos.

SEDICULA. V. Sedecula.

SEDICULUM, sedile. Paul. ex Festo.

SEDIGITUS, a, um, che ha sei dita, ἑξαδάκτυλος, qui sex habet digitos. Plin. l. 11. c. 43. Digiti quibusdam in manibus seni. C. Horatii ex patricia gente filias duas ob id Sedigitas appellatas accepimus, & Volcatium Sedigitum, illustrem in Poetica. Hujus Volcatii, prænomine Caii, Gell. quoque meminit l. 3. c. 3. & lib. 15. c. 24. item scriptor vitæ Terentii, qui cum Suetonio edi solet, ubi tres ejus versiculos de morte Terentii recitat: integrum vero epigramma, de Poetis comicis inscriptum, extat in collectione Pithœi, l. 2. p. m. 41. & in append. Virg. Scaligerana, p. m. 231.

SEDILE, lis, n. seggio, seggetta, sedia, sedile, panca, ἕδρα, sedes, scamnum. Virg. 1. Æn. v. 169 & Ovid. 5. Met. v. 317. Factaque de vivo pressere sedilia saxo. Plin. l. 5. ep. 6. a med. Sunt locis pluribus disposita sedilia e marmore. Virg. 8. Æn. v. 176. gramineoque viros locat ipse sedili. Ovid. de medic. fac. v. 13. Cum matrona premens altum rubicunda sedile, Assiduo durum pollice nebat opus. Id. 8. Met. v. 639. Membra senex posito jussit relevare sedili. Horat. in ar. Poet. v. 205. nondum spissa nimis complere sedilia. Id. Epod. 4. v. 15. sedilibus in primis sedere. Virg. 5. Æn. v. 837. Sub remis fusi per dura sedilia nautæ. h. e. transtra. Gell. l. 2. c. 2. Sedile assumere alicui. Sueton. in Aug. c. 43. Exstructis in campo Martio sedilibus ligneis. Cels. l. 1. c. 3. ante med. Post iter primum sedile, deinde unctio reficit. Apud Senec. epist. 70. post med. Sedile est locus sedendi in vehiculo. ¶ Locus quilibet ad commorandum. Varr. l. 3. R. R. c. 5. a med. Mutuli crebri omnibus columnis impositi, sedilia avium.

SEDIMEN, inis, n. posatura, deposizione, subsidentia. Cal. Aurel. Tard. l. 5. c. 4. In ipsa præterea urina sedimine inveniuntur, aliquando crassiora, & calida, aliquando arenosa & saxosa. Adde cap. 10. circa med.

SEDIMENTUM, ti, n. calamento, sprofondamento, ὑπόστασις, subsidentia. Plin. l. 36. c. 10. extr. Inundationibus Tiberis sedimento molis facto.

SEDITIO, onis, f. dissensione, discordia, sedizione, διάστασις, στάσις, dissensio, turba, discordia, motus populi imperium detrectantis, vel inter se certantis. Ducunt a se, quæ seorsim significat, ut in separo, seduco, &c. & itio, inserto d, ut in redito. Cic. in fragm. apud Non. cap. 1. n. 56. & apud Serv. ad 1. Æn. v. 153. Eaque dissensio civium, quod seorsum eunt alii ad alios, seditio dicitur. Id. l. 10. Attic. ep. 1. Solon capite sanxit, si qui in seditione non alterutrius partis fuisset. (V. hac de re Gell. l. 2. c. 12.) Id. 2. de Orat. c. 48. a med. Istam Norbani seditionem neque reprimi potuisse, & jure esse conflatam. Id. Attic. l. 2. ep. 1. a med. Sæpe seditione commota. Id. pro Mur. c. 39. Seditionem & discordiam concitare. Tacit. 6. Ann. c. 3. Discordiam & seditionem quærere. Id. Ann. 1. c. 19. Per seditionem & turbas. Cic. 1. de Divin. c. 24. a med. Magnam seditionem in castris inter Pœnos & Siculos mi-

milites esse factam. *Caes. sub fin. l. 1. B. Civ.* Cum stipendium ab legionibus, paene seditione facta, flagitaretur. *ammutinamento.* & *lib. 7. B. Gall. c. 28. ad fin.* Ne qua in castris seditio oriretur. *Liv. l. 6. c. 16. a med.* Haud procul seditione res erat. *Tacit. 4. Hist. c. 68. extr.* Vir turbidus miscendis seditionibus. *Tacit. Ann. 1. c. 38. & 45.* Seditionem coeptare. *& lib. 2. c. 15.* induere. *Velles. l. 2. c. 68.* movere. *Tacit. Ann. 14. c. 17. extr.* concire. *Flor. l. 1. c. 25.* excitare. *Tacit. 16. Ann. c. 30.* alere. *Id. 2. Hist. c. 29.* coercere. *Id. 1. Ann. c. 42.* compescere. *& cap. 52.* opprimere. *& cap. 69.* comprimere. *Sueton. in Caes. c. 4. & in Tiber. cap. 25.* componere. *Justin. l. 22. c. 2.* exstinguere. *Cic. Attic. l. 5. ep. 14. & Verr. 3. c. 27.* sedare. *Velle. l. 2. c. 81.* discutere. *Liv. l. 6. c. 16. a med.* lenire. *Tacit. 2. Hist. cap. 29.* Deflagrante paulatim seditione. *Liv. l. 6. c. 18.* recrudescenti. *Id. l. 42. c. 2.* Gliscit Seditio. ¶ Dicitur interdum de privatis discordiis, rixa, jurgio. *Terent. Andr. 5. 2. 11.* Perpulisti me, ut filiam darem in seditionem, atque incertas nuptias. *Plaut. Amph. 1. 2. 14.* Amphitruo uxori turbas conciet. tum meus pater eam seditionem illi in tranquillum conferet. ¶ In bonam partem *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 225.* magno certatur amore, Alternamque fidem non illaudata lacessit seditio. ¶ Translate *Stat. 9. Theb. v. 141.* Siculi velut anxia puppis Seditione maris, nequicquam obstante magistro, Errat. *tempesta.* & *Manil. l. 2. v. 90.* seditio pelagi. *& vers. 196.* Quin tria Signa novem Signis conjuncta repugnant Et quasi seditio caelum tenet. *Stat. l. 1. Theb. v. 35.* flammasque rebelles Seditione rogi *h. e.* cum rogus duorum fratrum Eteoclis & Polynicis ignem in duas diversas partes distulit, ut ait apud *eund. l. 12. a vers. 420.* ¶ Apud *Ovid. 12. Met. v. 61.* Seditio cum Credulitate, vana Laetitia, Timore, &c. comites Famae fingiuntur. ¶ Jculariter *Plaut. Merc. 1. 2. 14.* Seditionem facit lien, occupat praecordia. *h. e.* intumescit, instar populi tumultuantis cientis.

SEDITIOSE, *sediziosamente, ammutinatamente*, per seditionem, more seditiosorum, contentiose. *Cic. pro Cluent. c. 1.* Quae concionibus seditiose concitatis accommodatior est, quam tranquillis moderatisque judiciis. *Id. pro Mil. c. 3.* Cum a tribuno plebis in concione seditiose interrogaretur. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Turbide & seditiose tractare exercitus. *Id. l. 5. Hist. c. 12.* Seditiosius agere. *Cic. l. 2. ad Attic. ep. 21.* Multa cum seditiosissime diceret.

SEDITIOSUS, a, um, *tumultuante, sedizioso, ammutinato*, qui seditiones facit, turbulentus. *Cic. 2. de Orat. c. 11. ad fin.* Seditiosus civis, & turbulentus. *Id. Phil. 1. c. 9.* Ut turbulenti, ut seditiosi, ut perniciosi cives velint esse. *Id. l. 1. de Invent. c. 3. ad fin.* Ea seditiosa & tumultuosa vita se in studium aliquod tradere quietum. *Ascon. in Milonian. c. 17.* Nam ejus seditiosior fuit concio. *Sueton. in Caes. c. 70. & Tacit. 1. Ann. c. 44.* Seditiosissimum quemque vinctos trahunt. *& lib. 3. cap. 40.* Per conciliabula & coetus seditiosa disserebant. *Id. 1. Hist. c. 53. in fin.* Seditiosa colloquia. *& lib. 3. c. 50.* Seditiosae militum voces.

SEDO, as, avi, atum, a. 1. *acchetare, calmare, smorzare, mitigare, tranquillare,* παύω, facere ut aliquid residat, quod excitatum & turbatum erat, lenire, mitigare, placare, reprimere, restinguere. *Phaedr. l. 2. fab. 5. v. 15.* Alveolo coepit ligneo conspergere Humum aestuantem .... sedans pulverem. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 19.* per Ionium vectus cum fessa Lechaeo Sedarit placida vela phaselus aqua. *avrà ammainate.* & *Cic. in Arat. v. 125.* Curriculum nunquam defesso corpore sedans. *non fermandosi mai.* & *Catil. 3. c. 3.* Interventu Pomtini pugna, quae erat commissa, sedatur. *Id. 3. Verr. c. 18.* Tempestas sedatur, Dolabella proficiscitur. *Id. 2. Catil. cap. ult. & Nep. in Datam. c. 8. extr.* bellum. *Justin. l. 20. c. 2.* Pestis utrobique sedata est. *Ovid. de remed. Amor. v. 117.* Sedare incendia. *Id. Met. 15. v. 83.* Carne ferae sedant jejunia. *& l. 3. v. 415. Phaedr. l. 4. fab. 3. v. 1. & Lucret. l. 4. v. 848.* sitim. *Plin. l. 11. c. 54.* famem. *Plaut. Bacch. 2. 1. 75. & Nep. in Eumen. c. 9. in fin.* lassitudinem. ¶ Neutrorum more *Propert. l. 3. el. 17. v. 5.* Flamma per incensas citius sedaret aristas. *Al. leg.* sedetur. *Cn. Gell.* apud *Gell. lib. 18. cap. 12.* Postquam tempestas sedavit, Atherbal taurum immolavit. ¶ Saepe refertur ad morbos corporis. *Plin. l. 28. c. 9. ante med.* Sedare tormina. *Id. l. 29. c. ult. a med.* dolores aurium. *Id. l. 30. c. 13.* tumorem vulnerum. *Id. l. 20. c. 17. a med.* anginas. *& cap. 20.* cruditates. *Id. l. 30. c. 6.* distillationes. *& cap. 13. ad fin.* scabiem, pruritum. *Plaut. Curcul. 2. 2. 22.* Liber tibi screanti, siccae, sumisamnae affert potionem, & ea sedatum it. *viene a ristorarti.* ¶ Et ad incommoda fortunae. *Plaut. Poen. 5. 4. 93.* Multorum annorum miserias nunc hac voluptate sedo. *Terent. Hec. prol. 2. v. 23.* Eam calamitatem vostra intelligentia sedabit. *Cic. 2. Phil. c. 18. a med.* Tanta mala Bruteotissimae familiae sedavi, vel potius sustuli. ¶ Saepe ad appetitus & aegritudines animi. *Cic. 1. de Orat. c. 46. a med.* Quemcumque in animis hominum motum res & causa postulet, eum dicendo vel excitare, vel sedare. *Id. 3. de Legib. c. 10.* Populi impetus aliquando incenditur: & quidem saepe sedatur. *Id. 1. Offic. c. 29. ante med.* Appetitus omnes contrahendi sedandique sunt. *Id. 1. de Divin. c. 29. ad fin.* Illam partem animi, in qua irarum existit ardor, sedare atque exstinguere. *Sallust. in Jug. c. 4. a med.* Memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere, neque prius sedari, quam, &c. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 11. sub fin.* tam longa dies sedavit vulnera mentis, Intempestive qui fovet illa, novat. *Liv. l. 2. c. 16.* Sedare pavorem. *Id. l. 25. c. 37.* lamentationem. *Propert. l. 2. el. 13. v. 32.* fletus. *Justin. lib. 12. c. 15.* tumultuantes milites. *Cic. Attic. l. 5. epist. 14.* seditionem. *Id. Phil. 1. c. 7.* discordias. *Id. l. 1. de Legib. c. 20.* controversiam. *Plaut. Merc. sc. ult. v. 1.* iram. *Stat. 12. Theb. v. 514.*

curae. *Senec. in Herc. Oet. v. 1837.* questus. *Cic. initio Verr. 2.* invidiam & infamiam. *Hirt. de B. Afric. c. 87. sub fin.* Sedandae eorum importunitatis gratia, singulis HS centum divisit.

SEDUCO, is, xi, ctum, a. 3. *tirare in disparte,* ἀπάγω, seorsum ab alio duco, quasi de re aliqua locuturus. *Cic. Attic. lib. 5. epist. ult. a med. & Plaut. Curcul. 2. 3. 60.* Salve, inquit mihi, prehendit dexteram, seducit, rogat, &c. *Petron. in Satyr. cap. 13.* Seduxit me paululum a turba, & scis, inquit, frater, &c. *Terent. Hecyr. 1. 2. 69.* Pamphilus me solum seducit foras, narratque, &c. *Plaut. Asin. 2. 2. 95.* Nam me hodie senex seduxit solum seorsum ab aedibus: mihi, tibique interminatus est, &c. *Apul. l. 9. Metam.* Quasi quippiam secreto collocutura, in suum cubiculum seducit eum. ¶ *Seducere aliquid,* seorsum trahere, seponere. *Senec. ep. 90. a med.* Irrupit in res optime positas avaritia: & dum seducere aliquid cupit, atque in suum vertere, omnia fecit aliena. ¶ Item separo, divido, *separare.* *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 142.* Seducit terras haec brevis unda duas. *Lucan. l. 8. v. 291.* Caspiaque immensos seducunt claustra recessus. *Ovid. 4. Met. v. 371.* & istum Nulla dies a me, nec me seducat ab illo. *& lib. 13. v. 610.* seducere castra. *h. e.* bifariam dividere exercitum. *Virg. Aen. 4. v. 385.* Cum frigida mors anima seduxerit artus. *Ovid. 4. Fast. vers. 385.* Flora lavaturi subito seducimur imbre. Adde *Senec. l. 1. quaest. nat. c. 5.* ¶ Item subtrahere, *sottrarre.* *Cic. Phil. 13. c. 10. a med.* Quod te idibus Martiis a debita tibi peste seduxit. Adde *Fam. 12. epist. 18.* ¶ Translate *Senec. de consol. ad Helv. cap. 16. ante med.* Non potes ad obtinendum dolorem muliebre nomen praetendere, ex quo te virtutes tuae seduxerunt. *h. e.* subtraxerunt, exemerunt, separarunt a vulgo muliercularum. ¶ Item everto, abduco, alio converto. *Propert. lib. 1. el. 9. v. 27.* Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos. *h. e.* alio convertere, & ab amica spectanda deflectere. *Cic. 1. Tuscul. c. 31.* Animum ad se ipsum advocamus, secum esse cogimus, maximeque a corpore seducimus. Plerique al. leg. *abducimus.* ¶ Item decipere, *sedurre.* *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 8.* Nam etsi Angelus, qui seduxit, sed liber & suae potestatis, qui seductus est. *Augustin. lib. 2. Confession. c. 3. a med.* Seducebat me, quia ego seductilis eram. Adde *Tract. 29. in Joann. sub init.* Adducunt & *Terent. Andr. 4. 1. 20.* sed varia ibi lectio. Item *Quintil. l. 7. c. 2. Tacit. 2. Hist. c. 90. & Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 28. leg. 3.* sed invitis Criticis.

SEDUCTILIS, le, qui in errorem facile duci potest, εὐεξαπάτητος. *Alcim. Avit. l. 2. v. 166.* mortiferum seductilis Eva venenum Auribus accipiens. Adde *Augustin. l. 2. Confession. c. 3.*

SEDUCTIO, onis, f. *il tirar in disparte,* ἀπαγωγή, seorsum ductio. *Cic. pro Mur. c. 24.* Maestos amicos, observationes, testificationes, seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. ¶ Item separatio, *separazione.* *Lactant. l. 2. c. 12.* Mors est corporis animaeque seductio. ¶ Item deceptio, *seducimento, seduzione.* *Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 2. sub fin.* Adam confessus est seductionem, non occultavit seductricem.

SEDUCTOR, oris, m. *seduttore,* qui seducit & decipit. *Vet. Gloss.* Seductor, πλάνος, ἀπατητής. *Augustin. Tract. 29. in Joann. sub init.* Si enim seducere decipere est, nec Christus seductor, nec Apostoli ejus, nec quisquam seductor debet esse Christianus. Adde *in Psalm. 63. sect. 15.* ex *Matth. 27. 63.*

SEDUCTORIUS, a, um, ad seducendum pertinens. *Augustin. sub fin. cap. 6. lib. 5. Confession.*

SEDUCTRIX, icis, f. *seduttrice,* quae in errorem inducit. *Tertull. lib. 2. advers. Marcion. cap. 2. sub fin.* Adam non occultavit seductricem.

SEDUCTUS, us, m. *ritiro,* secessus, seductio. *Senec. de Tranquill. animi, c. 3.* Nec, ut leonum impetus caveis coercetur, sic hominum, quorum maxime in seducto actiones sunt. Al. leg. *seducto* ut sit *seductum,* i, n.

SEDUCTUS, a, um, *tirato in disparte,* ἀπαχθείς, seorsum ductus, abductus a turba. *Liv. l. 30. c. 5.* Singulos deinde separatim, Laelium ac Masinissam, seductos obtestatur, ut, &c. *Ovid. 3. Fast. v. 678.* venit Gradivus ad Annam, Et cum seducta talia verba facit. *Phaedr. l. 3. fab. 10. v. 11.* Seductus in secretum a liberto suo. *Pers. sat. 6. v. 42.* tu meus heres Quisquis eris paulum a turba seductior audi. *& sat. 2. v. 3.* non tu prece poscis emaci, Quae nisi seductis nequeas committere divis. *h. e.* quasi semotis, & clam aliis rogando. ¶ Item subductus, *levato, tirato via.* *Ovid. de remed. Amor. v. 446.* Cassaque seducto stipite flamma perit. Al. leg. *subducto,* al. aliter. ¶ Item separatus, divisus, *separato.* *Ovid. 3. Met. v. 379.* puer comitum seductus ab agmine fido. *Id. 1. Met. v. 80.* tellus seducta nuper ab alto aethere. *& Stat. 3. Theb. vers. 460.* Mons erat audaci seductus in aethera dorso. *h. e.* elatus, & quasi a tellure separatus. *Liv. l. 2. c. 54.* Consilia non publica, sed in privato, seductaque a plurium conscientia habere. *Senec. ep. 117. ante med.* Animi habent proprium quiddam, & a corporibus seductum. *Manil. l. 2. v. 82.* Seducta in varias certarunt pectora curas. *h. e.* distracta. ¶ remotus, semotus. *Ovid. Met. 4. v. 622.* & ex alto seductas aethere longe Despectat terras. *& lib. 13. v. 902.* seductos nacta recessus. *Plin. l. 7. ep. 25. sub fin.* Efficitque, ut illis, quos doctissimos novi, non minus hos seductos, & quasi rusticos verear. *che vivono ritirati.* ¶ deceptus, *sedotto.* *Augustin. l. 14. de Civ. Dei, c. 11. sub fin.*

SEDULARIUM. V. *Seliquastrum.*

SEDULE, adverb. idem ac sedulo. *Colum. lib. 9. cap. 9.* Semper quidem custos sedule circumire debet alvearia. *Prudent. περὶ στεφ. 5. de S. Vincent. v. 407.* Hos munus implet sedule.

SEDULITAS, atis, f. *accuratezza, diligenza, assiduità,* ἐπιμέλεια, ardens

ardens studium implendi officium suum, diligentia, assiduitas. *Cael. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 11. *ante med.* Balbi operam & sedulitatem laudare possum. *Cic. pro Caecin. c.* 5. *a med.* Voluntarius amicus mulieris, non necessitudine aliqua, sed ficto officio, simulataque sedulitate conjunctus. *Id. pro Arch. c.* 10. *ad fin.* Qui sedulitatem mali poetae duxerit aliquo tamen praemio dignam. *Plin. l.* 11. *c.* 30. *de formicis.* Jam in opere qui labor? quae sedulitas? *Plin. l.* 3. *ep.* 18. Praestare sedulitatem alicui rei. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 668. Pauper, sed multae sedulitatis, anus. & *lib.* 4. *v.* 434. Et non sentitur sedulitate labor. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 18. Nil igitur Ponti tota regione sinistri, Quod mea sedulitas mittere posset, erat. ¶ nimia & misera diligentia, περιεργία. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 260. Sedulitas autem stulte, quem diligit, urget. & *lib.* 1. *ep.* 7. *v.* 8. Officiosaque sedulitas, & opella forensis Adducit febres, & testamenta resignat.

SEDULIUS, praenomine Caelius, Britannus, seu Scotus, Poeta Christianus, circa medium saeculi quinti floruit, sub Valentiniano & Theodosio juniore: reliquit Carmen Paschale quinque libris divisum, & quaedam alia, stylo satis probabili, ut illis temporibus, & ad Latinos veteres poetas proxime accedente: egregius antiquiorum imitator, ut ait *Cellarius*, & qui verba Maronis, & contexendi suavitatem, si quis alius, ea saeculi rebus ad sacrum argumentum tam scite, quam pie accommodavit. *Venant. Fortun. l.* 1. *de vita S. Martini, vers.* 15. Hinc quoque conspicui radiavit lingua Sedulii.

SEDULO, adverb. *con diligenza, accuratamente*, ἐπιμελῶς, σπουδαίως, impense, studiose, accurate, diligenter. *Terent. Heaut.* 1. 1. 74. Pro se quisque sedulo faciebat, quo illam mihi lenirent miseriam. *Vatin. ad Cicer. Fam.* 5. *ep.* 10. Faciam omnia sedulo, quae te sciam velle. *Plin. l.* 7. *ep.* 19. Munere sedulo fungi. *Sueton. in Tiber. c.* 37. Tumultus ne orirentur, sedulo cavit. *Terent. Phorm.* 4. 3. 10. Id egimus mecum sedulo, inveni opinor remedium huic rei. *Id. Heaut.* 5. 4. 15. Ego, quod potero, enitar sedulo. *Id. Adelph.* 3. 4. 63. Sedulo moneo, quae possum, pro mea sapientia. *Plaut. Men.* 5. 7. 10. Operam dabo, & defendam, & subvenibo sedulo. *Id. Aulul.* 1. 2. 35. Sedulo celare aliquid. *Id. Bacch.* 3. 3. 73. Rem mandatam gerere amice sedulo. *Id. Pseud.* 1. 2. 108. Sedulo deproperare. *Id. Pers.* 5. 2. 62. curare. *Cic.* 3. *Attic. epist.* 12. Tu quidem sedulo argumentaris, quid sit sperandum, & maxime per Senatum. *Liv. lib.* 2. *cap.* 38. Sedulo audientes secunda irae verba. ¶ *Feci sedulo*, formula excusantis, ubi ad voluntatem res non successit. *Cato R. R. c.* 2. Si domino opus non apparet, dicit villicus, se fecisse sedulo: servos non valuisse, tempestates malas fuisse, &c. *Terent. Andr.* 4. 1. 56. Parum succedit quod ago: at facio sedulo. *Plaut. Merc.* 2. 3. 106. At tu excusato, te fecisse sedulo. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 11. Sed tamen sedulo fit, & in primis a Patisco. ¶ Est etiam de industria, data opera, *a bello studio, a posta*: quia qui diligenter facit, data opera facit. *Terent. Hec* 4. 1. 1. Non clam me est, gnate mi, tibi me esse suspectam, uxorem tuam propter meos mores hinc abisse: etsi ea dissimulas sedulo. *Id. Eun.* 1. 2. 58. Fingit causas, ne det, sedulo. *Liv. l.* 2. *c.* 58. *a med.* Si citius agi vellet agmen, tardius sedulo incedere. *Id. l.* 34. *c.* 14. Nusquam, nisi in virtute, spes est, milites, inquit: & ego sedulo, ne esset, feci. *Quintil. l.* 7. *cap.* 1. *a med.* Sedulo imitor quaerentem, ut quaerere doceam: & omissa speciosiore illo styli genere, ad utilitatem me submitto discentium. Adde *Terent. Adelph.* 1. 2. 64. & *Phorm.* 2. 3. 81. ¶ Item serio, ex animo, bona fide, *sinceramente, seriamente*. & hoc enim est diligenter agere. Neque tamen verum est, quod *Donat. Non.* & *Isidor.* docent, *sedulo ex sine dolo* conflatum esse. *Terent. Phorm.* 1. 4. 13. Ego sedulo hunc dixisse credo. *Plaut. Capt.* 4. 2. 106. Quando mihi nihil credis, quod ego dico sedulo. *Lucil.* apud *Non.* 2. 1. *n.* 171. Salutem fictis versibus Lucilius, quibus potest, impertit: totumque hoc studiose & sedulo.

SEDULUS, a, um, *diligente, attento, sollecito, pronto, assiduo*, ἐνεργὸς, ἐπιμελής, qui studio tenetur implendi officii, assiduus, intentus, accuratus, diligens, studiosus. Volunt esse a *sedes*, quia sedet, hoc est immoratur operi, & assiduus est. *Phaedr. l.* 4. *fab.* 4. *v.* 13. Mater sedula jurisperitos consulit. *Horat. in ar. Poet. v.* 116. & *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 95. sedula nutrix. *Ovid. lib.* 1. *de ar. am. v.* 377. haec sit sedula, tardior illa. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 178. Exanimat lentus spectator, sedulus inflat. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Sedulus agricola. *Ovid. Met.* 13. *v.* 928. sedula apis. *Id.* 4. *Fast. v.* 207. Sedula fune viri contento brachia lassant: Vix subit adversas hospita navis aquas. *Senec. in Hippol. v.* 1109. sedulus labor. *Apul. l.* 2. *Met.* Sedula industria. & *lib.* 9. Sedulam operam dare. & *lib.* 11. Sedulum ministerium. *Colum. lib.* 8. *cap.* 1. Sedula cura. ¶ De his, qui in eloquentia aliquam operam posuerunt. *Cic. in Bruto, c.* 47. *extr.* Eloquentes enim videbare, non sedulus velle conquirere. ¶ In malam partem de eo, qui diligentia nocet. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 4. Ne studio nostri pecces, odiumque libellis Sedulus importes. *Ovid.* 3. *de arte aman. vers.* 699. Conjugis ad timidas aliquis male sedulus aures Auditos memori detulit ore sonos. Adde *Propert. lib.* 2. *eleg.* 3. *vers.* 32. *Horat. lib.* 2. *sat.* 5. *vers.* 71.

SEDUM, i, n. ἀείζωον, genus herbae, al. sempervivum, & digitellum. Vulgus a foliis vermiculorum similitudinem referentibus vermicularem nominat. *Plin. l.* 18. *c.* 17. *a med.* Democritus succo herbae, quae appellatur aizoon, in tegulis nascens, tabulisve, Latine vero sedum, aut digitellum, medicata seri jubet omnium semina. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *circa med.* Succus herbae, quam rustici sedum appellant. *Id. l.* 10. *v.* 355. Profuit & plantis latices infundere amaros Marrubii, multoque sedi contingere succo. ¶ sedile. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 18. ubi al. leg. *solium*.

SEGES, etis, f. *terra, campo da seminare*, ager, terra destinata accipiendis seminibus, necdum sata, sive arata sit, sive non. *Varr. l.* 1. *R. R. cap. ult.* Fut ad sationem tum promendum, cum segetes maturae sunt ad accipiendum. *Cato R. R. c.* 36. Stercus columbinum spargere oportet in pratum, vel in hortum, vel in segetem. & *cap.* 37. Nucleos in segetem ne indideris. & *cap.* 38. *extr.* Virgas, & sarmenta, quae tibi usioni supererunt, in segete comburere, ubi eas combusseris, ibi papaver serito. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 427. & 439. Segetes agricolae subigunt aratris multo ante, quam serant. *Vetus Poeta* apud *eund.* 2. *Tuscul. cap.* 5. Etsi in segetem sunt deteriorem datae Fruges, tamen ipsae suapte natura enitent. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. *a med.* Segetes meliores existimantur esse campestres, vineae collinae, silvae montanae. *Id. l.* 1. *c.* 7. *a med.* Ut restibiles segetes essent exsuctiores. *Virg.* 1. *Georg. v.* 47. Illa seges demum votis respondet avari Agricolae, bis quae solem, bis frigora sensit. *Colum. in praefat. l.* 1. *a med.* Segetum & mationum usum percipere. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 61. Fert casiam non culta seges. *Auct. Moreti in fin.* Sub juga parentes cogit lorata juvencos, Atque egit in segetes, & terrae condit aratrum. *Plin. lib.* 18. *c.* 21. *a med.* Segetes, quae interquievere. Adde *Caton. R. R. c.* 29. & 155. *Cic. de Senect. c.* 15. *sub fin. Varron. lib.* 1. *R. R. cap.* 23. 37. *a med.* & 50. & *in praefat. lib.* 2. item *Virgil. lib.* 2. *Georg. vers.* 267. & *lib.* 4. *vers.* 129. & alios, quos docte congessit *Jul. Pontadera* tum *ad Varron. l.* 1. *R. R. c.* 29. ubi traditam ab eo definitionem segetis, & alvi enarrat: tum *in antiquitatib. Lat. & Graec. epist.* 10. ¶ Item terra arata, & sata, *campo seminato*. *Festus*. Seges dicitur ea pars agri, quae aratro consita est: a serendo videlicet. *Cic. in Orat. c.* 15. Segetes fecundae & uberes non solum fruges, verum herbas etiam effundunt inimicissimas frugibus. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 161. Cum segetes occat tibi mox frumenta daturas. *Tibull. lib.* 2. *el.* 1. *v.* 19. Neu seges eludat messem fallacibus herbis. & *lib.* 4. *carm. c. v.* 172. Tondeturque seges maturos annua partus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 43. Non reddet sterilis semina jacta seges. ¶ Item ipsae fruges, quae in segetibus nascuntur, nondum demessae, vel antequam in area terantur, praesertim eae quibus panis conficitur, *biada*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 38. & *in Orat. c.* 24. *ad fin.* Laetas esse segetes, luxuriosa frumente. *Colum. l.* 2. *c.* 11. *sub fin.* & *Plin. l.* 18. *cap.* 17. *a med.* Si in articulum seges ire coeperit, runcare ne herbae vincant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 77. Seges lini & avenae. *Colum. l.* 2. *cap.* 14. Segetes leguminum. & *cap.* 9. *a med.* hordei. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 45. fabae. *Ovid. l.* 3. *de ar. am. v.* 101. culta stat seges alta solo. & *Metam.* 10. *v.* 655. Et segetis canae stantes percurrere aristas. *Id. Heroid. epist.* 10. *v.* 139. Corpus, ut impulsae segetes aquilonibus, horret. *Senec. in Oedip. v.* 50. Seges flava. & *in Herc. Fur. vers.* 699. & *Colum. l.* 2. *c.* 9. *circa med.* Segetes adultae. & mox. Demessis segetibus, jam in area futuro semini consulamus. ¶ De aliis *Senec. in Herc. Fur. v.* 909. Indorum seges. *h. e.* aromata. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 94. casiae & amomi. ¶ *In segetem spicas ferre*, proverb. ejusdem sententiae, ac *noctuas Athenas*. V. *Noctua*. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 43. in litus arenas, In segetem spicas, in mare fundit aquas. ¶ Translate *Accius* apud *Non. c.* 4. *n.* 427. Quod beneficium haud sterili in segete, rex, te obsesse intelleges. *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 2. *v.* 11. Fertile pectus habes: interque Helicona colentes Uberius nulli provenit ista seges. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 103. Quae tamen inde seges? *h. e.* quis fructus? *Arnob. lib.* 5. *pag.* 171. Videtur Jupiter non esse causam ob aliam natus, nisi ut asses criminum seges, maledictorum materia. *h. e.* ex quo tanquam ex arvo culto & sato crimina affatim oriantur. *Prudent. in Hamartig. v.* 258. Auri namque fames parto fit major ab auro. Inde seges scelerum. *Cic. pro Mil. cap.* 13. *ad fin.* Quid enim odisset Clodium Milo, segetem ac materiam suae gloriae? *h. e.* ex quo, tanquam ex arvo, gloriae fructum percipiebat. ¶ *Segetem* vocant Poetae multitudinem hominum, instar segetis ortam ex satis dentibus serpentis. *Ovid.* 3. *Met. v.* 110. & *lib.* 7. *vers.* 30. & *Heroid. ep.* 12. *v.* 59. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 96. & 185. & *Claudian. de B. Get. v.* 16. ¶ *Stimulorum seges* apud *Plaut. Aulul.* 3. 1. 6. convicium est in malum servum, cujus in corpore tanquam in arvo, stimulos seri, & defigi jussum est. ¶ Saepe dicitur de copia, & densa multitudine cujusque rei. *Virg.* 3. *Aen. v.* 45. hic confixum ferrea texit Telorum seges. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. vers.* 391. seges undique ferri Circumfusa micant. *mille spade*. Eadem ratione *segetem* dicit densos aculeos in corpore hystricis, *Id. de Hystric. v.* 12. Sic *segetem ahenam* vocat *Id. de consul. Mall. Theod. v.* 317. multitudinem tubulorum aereorum in machina hydraulica, ad exprimendos varios sonos, & concentum musicum efficiendum. Verba *Claudiani* sunt: Et qui magna levi detrudens murmura tactu, Innumeras voces segetis moderatus ahenae Intonet erranti digito, penitusque (*al.* pedibusque) trabali Vecte laborantes in carmina concitet undas. *Catull. carm.* 48. *ad Juvent.* Non si densior aridis aristis Sit nostrae seges osculationis.

SEGESTA, & Segetia, dea, quae segetibus praeerat, & segetes laetas facere existimabatur. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Hos enim deos tunc nomine noverant, Sejamque a serendo, Segestam a segetibus appellabant, quarum simulacra in Circo videmus. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. Apud veteres quoque qui nominasset Salutem, Sejam, Segetiam, Tutilinam, ferias observabat. *Augustin. de Civ. Dei l.* 4. *c.* 8. Nec saltem potuerunt unam Segetiam talem invenire, cui semel segetem commendarent: sed sata frumenta, quamdiu sub terra essent, praepositam voluerunt habere deam Sejam: cum vero jam essent su-

per

per terram & segetam facerent, deam Segetiam: frumentis vero collectis atque reconditis, ut tuto servarentur deam Tutilinam praeposuerunt. *Plin. l. 36. c. 22. circa med.* memorat aedem Fortunae, quam Sejam appellant, a Servio rege sacratam: quae fortasse eadem est cum *Seja Fortuna*, quae habetur apud *Gruter. pag. 79. n. 5.* ¶ *Segesta* oppidum Siciliae Occidentalis, inter Panormum & Lilybaeum. *Festus*: Segesta quae nunc appellatur, oppidum in Sicilia est, quod videtur Aenea condidisse, praeposito ibi Egesto, qui eam Egestam nominavit. Sed praeposita est ei littera, ne obsceno nomine appellaretur, ut factum est in Malevento, quod Beneventum dictum est, & in Epidamno, quod usurparunt Dyrrhachium. *Servius ad Aen. 1. v. 554.* narrat Hippotem quendam nobilem Trojanum filiam habuisse Segestam, quam subducere volentem, ne ceto objiceretur, ut Hesiona Laomedontae, navi imposuisse, & forti commisisse: delatam in Siciliam vim intulisse Crinisum fluvium, sanie vel ursi specie, & Egestum genuisse, qui a Virgilio Acestes dicitur: inde nomen urbi datum.

SEGESTANUS, a, um, ad Segestam oppidum pertinens. Segestani, ejus incolae. *Cic. Verr. 6. cap. 33. & 34.* & *Plin. lib. 3. c. 8. a med.*

SEGESTENSIS, se, qui est ex Segesta Siciliae oppido. *Cic. Verr. 5. c. 36.*

SEGESTRE, tris, & Segestrium, ii, n. teges a paleis, & stramentis segetum confectus, quo lecticae sternebantur, & involvebantur: a *seges*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35.* Quod involvebant (*lecticam*) quod fere stramenta erant a segete, segestria appellant, ut etiam nunc in castris, nisi a Graecis. nam στέγαστρον, ubi lectus mortui fertur, &c. *Segestriam* al. leg. ut sit femininum. *Id.* apud *Non. c. 2. n. 35.* Lecticam qui involvebant, segestria appellabant. *Lucil.* apud *eund. c. 14. n. 3.* Paenula, si quaeris, canteriu', servu', segestre Utilior mihi, quam sapiens. ¶ Ponitur & pro quovis involucro, *involto*. *Plin. l. 13. c. 12.* Emporetica inutilis scribendo, involucris chartarum, segestriumque in mercibus usum praebet. ¶ Etiam a pellibus segestria facta sunt. *Festus*: Δέρρεις Graeci appellant pelles nauticas, quae nos vocamus segestria. ¶ Est etiam genus stragulі, quod corpori injiciebatur in exercendo. *Sueton. in Aug. c. 83.* Nihil aliud quam vectabatur, & deambulabat, ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret, segestri, vel lodicula indutus. Ita cum *Cujac. l. 13. Observat. c. 13.* multi legunt: *sestertio* alii.

SEGETALIS, le, *adject.* a segete derivatum. Gladiolus segetalis, herba est folia habens gladio similia, caulem cubitalem, flores purpureos, radices *duas* parvulas, & rotundas, nascens juxta segetes. *Apul. de herb. c. 78.*

SEGETIA. V. *Segesta*.

SEGMEN, inis, n. *ritaglio*, *nimma*, segmentum, resegmen: a *seco*. *Fabius Pictor* apud *Gell. l. 10. c. 15.* Unguium Dialis, & capilli segmina subter arborem felicem terra operiuntur. *Plin. l. 13. c. 12.* Longitudine papyri, quae potuit esse, segminibus utrinque amputatis. *i breciole*. Ita Edition. vet. 1470. & 1472. quibus addi potest & antiquior 1469. ubi aperto errore est *graminibus*. Al. leg. *resegminibus*. *Auson. in Eclogar.* 1. *vers. 7.* Sed solidum in parvis, nullique secabile segmen. *h. e.* atomus. *Vitruv. in fin. cap. 3. lib. 7.* Ita cannarum duplex in parietibus, ordinibus transversis, fixa perpetuitas, nec segmina, nec rimam ullam fieri patietur. *scorzature*.

SEGMENTATUS, a, um, *intarsiato*, segmentis variegatus, tessellatus, emblematis distinctus. *Juvenal. sat. 6. v. 88.* in magnis opibus, plumaque paterna, & segmentatis dormisset parvula cunis. *Martial. l. 6. epigr. 74.* Calvam trifilem segmentatus unguento. *h. e.* unguenti quasi segmentis imbutus. Al. leg. *semitatus*, h. e. unguenti quasi sulcis, aut semitis distinctus. Alii *semicalvus*. *Symmach. l. 4. epist. 42. sub fin.* Segmentata vestis. *Arator l. 2. in Actus Apost. v. 343.* Qui segmentatus mediis altaribus adstat. *h. e.* segmentis distincta veste indutus. ¶ Translate *Symmach. l. 3. ep. 12.* Paginae Tulliano segmentatae auro.

SEGMENTUM, ti, n. *tagliatura*, *tagliamento*, *taglio*, *tomή*, *τμῆμα*, sectio, incisio, sectura. *Plin. l. 36.* ubi agit de secandis marmoribus, *cap. 6. extr.* Crassior arena laxioribus segmentis terit, & plus erodit marmoris. ¶ Item sectio, divisio, *divisione*, *sezione*: itemque ipsa pars cujuslibet rei, quae illa sectione continetur. *Plin. l. 6. c. penult. extr.* Plura sunt haec segmenta mundi, quae nostri circulos appellavere, Graeci parallelos. *clima*. & *cap. ult. circa med.* Quinto continentur segmento Bactra, Iberia, Armenia, &c. *Auson. Edyll. 10. de Mosella, v. 118. de perca pisce.* solidoque in corpore partes Segmentis coeunt, sed dissociantur aristis. *h. e.* incisuris. ¶ Item particula secta ex serico, auro, purpura, & hujusmodi, quae assuitur vel praetexitur vestibus ornatus gratia, *striscia*, *nastro*, *fettuccia*, *frangia*, *orro*, *guarnizione*: & per synecdochen ipsa vestis. Usurpatur in plur. numero. *Valer. Max. l. 5. c. 2. n. 1.* Senatus permisit feminis purpurea veste, & aureis uti segmentis. *Ovid. 3. de ar. am. v. 169.* Quid de veste loquar? nec vos, segmenta, requiro, Nec quae bis Tyrio murice lana rubes. *Juvenal. sat. 2. v. 124.* Segmenta, & longos habitus, & flammea sumit, Arcano qui sacra ferens nutantia loro Sudavit clypeis ancilibus. *h. e.* qui fuit sacerdos Martis, & Salius, muliebres & pretiosas vestes induit. *Sidon. lib. 8. epist. 6. ante med.* Et illam Saronis ebriam fuccis inter crepitantia segmenta plus picta oratione convenustavit.

SEGNESCO, is, n. 3. segnis fio. *Cal. Aurelian. Acut. l. 2. c. 28. a med.* Mitescentibus, & segnescentibus sputis.

SEGNIPES, edis, *pigro*, *tardo*, *βραδύπους*, qui tarde incedit. *Juvenal. sat. 8. v. 67.* tritoque trahunt epirhedia collo Segnipedes.

SEGNIS, gne, *pigro*, *tardo*, *poltrone*, *infingardo*, *neghittoso*, *ὀκνός*, *ἀργός*, *νωθής*, piger, tardus, ignavus. *Festus* a *se* pro *sine* ducit, & *nitor*, *eris*, ut sit qui non nititur ad id, quod honestum est, aut utile. Alii a *se*, & *ignis*, quasi sine igne & ardore animi. *Nep. in Thrasyb. c. 2.* Haec illos ad persequendum segnes fecit. *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.)* Segnis & jacens puer. *Tibull. l. 1. el. 1. v. 58.* tecum Dummodo sim, quaeso, segnis inersque vocer. *Cic. in fragm* apud *Non. c. 2. n. 242.* In quo tua me provocavit oratio, mea consecuta est segnis. *Virg. 10. Aen. v. 699.* poplite Palmum Succiso volvi segnem sinit. *h. e.* vulnere tardatum, nec amplius fugere valentem. Supra enim dixerat *vers. 697.* Palmumque fugacem. *Horat. l. 3. od. 18. v. 8.* neque pugno, neque segni pede victus. *Id. l. 2. sat. 3. v. 100.* Aristippus servos projicere aurum jussit, quia tardius irent Propter onus segnes. *Senec. in Troadib. v. 1090.* segni gradu pergere. *Nemesian. in Cyneg. v. 258.* segnes aures equi. *h. e.* quae non sunt agiles, ut *sup. v. 245.* dixerat: quae facile non arriguntur. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 8. v. 75.* nec ad citharam, nec ad arcum segnis Apollo est. & *lib. 3. ep. 4. v. 50.* Mens ad laetitiam segnis. *Valer. Flacc. l. 8. v. 99.* Segnis flatus. *tarde respiro*. & *Virg. 11. Aen. v. 736.* Segnes in bella. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 5. v. 43.* segnia otia ducere. *Id. 3. Met. v. 563.* jussis mora segnis abesto. & *lib. 12. v. 500.* segnia acta. *Lucan. l. 9. v. 849.* segnia fata. *h. e.* mors tarde adveniens. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 449.* segnes anni. *h. e.* nulla praeclara re gesta, in otio peracti. Sic *Senec. in Med. v. 399.* & *in Herc. Oet. vers. 60.* segnis dies. *h. e.* quo nihil actum est. *Curt. l. 8. cap. 9. ad fin.* segnis aetas. *h. e.* senectus, quae passim *tarda* dicitur. Sic *Virg. 3. Georg. v. 95.* equus segnior annis. *Senec. in Herc. Fur. vers. 690.* segnis sopor. *Lucan. l. 4. v. 700.* metus. *Ovid. de remed. Amor. v. 404.* voluptas. *h. e.* quae tarde & parum movet. *Senec. in Troadib. v. 847.* & *in Herc. Fur. v. 763.* & *Curt. l. 8. c. 9. ante med.* Segnes aquae. *h. e.* quae placide & lente fluunt. Sic *Plin. l. 3. c. 4.* Segnis Araris. V. *Arar*. & adde *Valer. Flacc. l. 1. v. 357.* Segnes radii Solis *Nemesiano in Cyneg. v. 212.* sunt cum sol est in solstitio aestivo & tardo ascensu descensuque movetur. *Id. ibid. vers. 164.* postquam Phoebus candentem fervidus axem Contigerit, tardasque vias, Cancrique morantis Sidus init. Sic *Valer. Flacc. l. 1. v. 484.* stellas segnes vocat Ursam utramque, & Booten, quae pigra & tarda sidera a Poetis dicuntur. ¶ non segnis achates *Lucano l. 10. v. 115.* non otiosus & ornatus solum gratia in tenues crustas dissectus, sed solidus & integer in columnam elaboratus, ut laquearia & tectorum pondus sustineat. ¶ Cum refertur ad animi naturam, tardum stupidumve significat. *Plin. l. 11. c. 51.* Frons ubi est magna, segnem animum subesse significat: quibus parva, mobilem. *Tacit. 12. Ann. c. 26.* Segnis indoles. *Id. 1. Hist. c. 52. extr.* Segne ingenium. ¶ Ponitur & pro infructuoso, sterili, inutili. *Quintil. decl. 3. c. 4.* Segnem futuris novalibus eruere silvam. *Lucan. l. 9. v. 438.* Hoc tam segne solum raras tamen exserit herbas. *Virg. 1. Georg. v. 151.* segnisque horreret in arvis carduus. & *vers. 72.* Et segnem patiere situ durescere campum. *h. e.* cessantem a cultura & fructu. *Id. l. 2. v. 375.* agro in denso non segnior ubere Bacchus. ¶ Cum infinito *Horat. l. 3. od. 21. vers. 22.* Segnesque nodum solvere Gratiae. *Ovid. 5. Trist. el. 7. v. 19.* Dextera non segnis fixo dare vulnera cultro. Adde *Lucan. l. 8. v. 606.* ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann. 16. cap. 14.* Vir inquies animo, & occasionum non segnis. *h. e.* non tardus in occasionibus arripiendis, statim ac se offerunt. ¶ *Cicero* comparativum fere usurpat, ut *ad Pompej. post ep. 11. l. 8. ad Attic. sub fin.* Si cui adhuc videor segnior fuisse, &c. *Id. 1. de Fin. c. 10. a med.* Nec me segniorem ad respondendum reddidisti. *Id. pro Font. c. 3. sub fin.* Segniores ad imperandum. Adde *pro Dom. 2. 11.* Sic *Caes. l. 2. B. Civ. c. 3.* Laudare promptos, castigare segniores. & *Liv. l. 24. c. 13. extr.* Segnior ad credendum. ¶ Saepe praefixa negatione adhibetur: & alacritatem, celeritatemque significat. *Virg. 4. Aen. v. 149.* haud illo segnior ibat Aeneas. & *Aen. 7. v. 383.* non cursu segnior illo Per medias urbes agitur. Adde *lib. 8. v. 414.* *Val. Flacc. l. 5. v. 587.* & *Lucan. l. 6. v. 181.* Sic *Valer. Max. l. 6. c. 4. n. 1.* Nihilo segnior Scipionis in concione gravitas. ¶ *Segnitior* pro *segnior* est *Ulpiani Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 17. a med.* ut quidem edidit *Torrentin.* ¶ Superlat. *segnissimus* haud frequens est. *Apul. in Apolog.* Lana segnissimi corporis excrementum. ¶ *Segne* adverbii ritu pro segniter. *Ammian. l. 21. c. 10. (al. 17.)* Nihil deinde differendum, nec agendum segne ratus.

SEGNITAS, atis, f. segnitia. *Accius* apud *Non. cap. 2. n. 808.* Eo nunc quod eorum segnitas ardet furor. *Id. ibid.* Ut dicam, te metu, aut segnitate addubitare. *Cic. l. 2. de Orat. c. 41.* Et quoniam de impudentia dixi, castigemus etiam segnitatem hominum, atque inertiam. Ita leg. *Non. ibid.* & *cap. 4. n. 53.* sed in libris editis passim habetur *segnitiem*.

SEGNITER, *tardamente*, *pigramente*, *neghittosamente*, *ὀκνηρῶς*, *ἀργῶς*, tarde, pigre, ignave, per inertiam. *Liv. l. 1. cap. 58. a med.* Segniter, otiose, negligenter, contumaciter omnia agere. *Sueton. in Calig. c. 43.* Adeo segniter & delicate, ut octophoro veheretur. *Vellej. l. 2. c. 69.* Ad ictum servi sui Dolabella non segniter cervicem dedit. *Curt. l. 4. c. 3.* Ne segniter adsidere uni urbi videretur. *Tacit. 1. Hist. c. 97.* Auxilia e Germania excivit segniter, & necessitatem dissimulans. *Stat. l. 1. Silv. 4. v. 106.* inveniunt positos jam segniter artus, Pugnantemque animam. *h. e.* membra graviter aegrotantis jacentia penitus, & lethargo oppressa, ita ut ne moveri quidem possent. *Tacit. 2. Hist. c. 71.* Mitis, & injuriam segniter laturus. *h. e.* tarde sensurus, & aequo animo passurus. ¶ Comparat. *segnius*, *Sueton. in Claud. c. 9.* Quod statuas segnius locandas

das curasset. *Tacit. 3. Hist. c. 40.* Segnius, quam ad bellum incedens. *Liv. l. 40. c. 27.* Hostes segnius socordiusque oppugnabant. *Horat. in ar. Poet. v. 180.* Segnius irritant animos demissa per aures, Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus. *h. e.* tardius & remissius. *Liv. l. 30. c. 21.* Segnius homines bona, quam mala sentire. ¶ Præcedente negatione significat eadem celeritate, alacritate, diligentia. *Sallust. in Jug. c. 78. extr.* Oppidani insolita re perculsi, nihilo segnius bellum parare. *Nep. in Datam. c. 5. extr.* Cum ab Ariobarzane desertus esset, nihilo segnius perseveravit. *Plin. l. 3. ep. 18. sub fin.* Non ideo tamen segnius precor, ut, &c. *Flor. lib. & cap. 3.* Nec segnius, quam minati fuerant, per Alpes ferebantur. *Lucan. l. 6. v. 286.* qui Cæsaris arma Segnius haud vidit, quam, &c. Adde *Plin. lib. 6. ep. 20. Liv. l. 7. c. 18. sub fin. Sueton. in Ner. c. 20. ad fin. Plin. in Paneg. c. 69. Tacit. 3. Hist. c. 25. in fin.* item *Ovid. Met. 7. v. 770. & lib. 11. v. 588.* quibus loc. alii reponunt *secius*, aut *sequius*, levi aut nulla mutatione sententiæ. Sic *Plin. l. 28. c. 7. circa med.* Si in defectu Lunæ congruat vis illa, irremediabilem fieri: non segnius & in silente. *similmente, non altrimenti.* ¶ Superlativum *segnissime* est *Cassiod. l. 2. cap. 35.*

SEGNITIA, æ, f. *tardità, pigrizia, infingardaggine, poltroneria, negligenza,* ἀργία, ὄκνος, tarditas, pigritia, inertia, negligentia. Est etiam quintæ declinationis, *Segnities*, præsertim in recto, quarto, & sexto casu. *Cic. l. 1. de Fin. c. 2.* Rudem esse in nostris poetis, aut inertissimæ segnitiæ est, aut fastidii delicatissimi. *Id. de clar. Orat. cap. 81. ad fin.* Sine arrogantia gravis esse videbatur, & sine segnitia verecundus. *Terent. Andr. 1. 3. 1.* Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiæ, neque socordiæ. Ubi *Donat.* segnitiæ ad agendum, socordiæ ad considerandum. *Plaut. Asin. 2. 1. 6.* Tu abs te socordiam omnem rejice, & segnitiem amove. *Cic. l. 1. de Orat. c. 41.* Castigemus segnitiem hominum atque inertiam. *Virg. 2. Æn. vers. 373.* Festinate viri. nam quæ tam sera moratur Segnities? *Tacit. 1. Hist. c. 33.* Cunctatione & segnitia tempus terere. ¶ Translate *Id. l. 3. c. 42.* Valens e sinu Pisano segnitia maris, aut adversante vento, portum Herculis Monœci depellitur. *calma, bonaccia.* Sic segnities ventorum apud *Colum. l. 2. c. 21. ad fin. h. e.* silentium, quies, cum venti nequicquam exspectantur ad ventilanda frumenta in area. Al. tamen in *Tacit.* leg. *sævitia*. *Quintil. declam. 12. c. 11.* Segnities verbi, *h. e.* tarditas, parcitas, verbum minus exprimens rei atrocitatem. ¶ Aliquando est socordia, stultitia, stupiditas. *Sueton. in Claud. c. 5.* Super veterem segnitiæ notam ebrietatis quoque & aleæ infamiam subiit. *Tacit. 4. Ann. cap. 59. sub fin.* Qui nunc patientiam senis & segnitiam juvenis juxta insultet. *Plauti* quoque illud huc trahi potest, *Trin. 3. 3. 66.* In ejusmodi negotio diem sermone terere, segnities mera est. *è una mera pazzia.* Potest etiam verti *trascuraggine*, negligentia. segnis enim & piger negligens est. Quo sensu *Colum. l. 9. c. 5. de apib.* Neque enim curatorem fraudulentum tantum, sed etiam immundæ segnitiæ perosa est. æque enim dedignatur, si minus pure habita est, ac si tractetur fraudulenter. *h. e.* cum apes negligentia curatoris immunditiis infestantur.

SEGNITIES. V. in voce *præced.*

SEGREGATIM, adverb. *separatamente*. *Prudent. in præfat. Hamartig. v. 39.* Et segregatim numen æternum colens.

SEGREGATIO, onis, f. *separazione*. *Tertull. de anim. c. 43.* Somnus est segregatio spiritus.

SEGREGATUS, a, um, *separato,* ἀποκεχωρισμένος. *Cic. Tuscul. 5. c. 28.* Quid ea vita fœdius? quid deformius sola relicta, comitatu pulcherrimo segregata? *Terent. Hecyr. 5. 1. 26.* Pollicitor tibi, me segregatum habuisse, uxorem ut duxit, a me Pamphilum. ¶ Proprie ἀπεστραμμένος. *Phædr. l. 3. fab. 15. v. 3.* Ovesque segregatas ostendit procul. *h. e.* separatas a grege capellarum.

SEGREGIS, ge, vel Segrex, egis, & Segregus, a, um, *separato,* ἀπαγελαστικός, μονήρης, segregatus, sejunctus, separatus: quasi a grege remotus. *Senec. l. 4. de Benef. c. 18.* Quæcumque animalia vaga nascuntur, & acturа vitam segregem, armata sunt. *solitario.* Alter *Senec. in Hippol. v. 1208.* Qui nova natum nece Segregem sparsit per agros. *h. e.* discerptum, dilaniatum, in frusta concisum. *Prudent. Cathemer. 7. v. 28.* Fragore ab omni quem remotum & segregem Sprevisse tradunt criminum frequentiam. *Id. in Hamartig. v. 804.* Omnibus una subest natura, sed avitae omnes Non unus peragit, placitorum segrege forma. *h. e.* dissimili, diversa, varia. *Auson. in Parentalib. n. 8. v. 10.* Ipse tuo vivens segregis arbitrio. *Gravius mallet segregis.* Adde *Sidon. l. 9. epist. 3.* ¶ Rectus *segrex* tribuitur *Plauto Mostell. 2. 2. 85.* Quæso, quid segrex es? *Al. aliter leg.*

SEGREGO, as, avi, atum, a. 1. *disunire, separar dal gregge,* ἀποσπάω, a grege separo. *Nemesian. in Cyneget. v. 156. de canib.* sic conscia mater Segregat egregiam sobolem virtutis amore. V. *Abgrego*, & *Phædr.* in *Segregatus*. ¶ Translate est *separare, allontanare,* ἀφορίζω, separo, sejungo, admoveo, removeo. *Cic. 5. Phil. cap. 11.* Exclusit illum a republ. distraxit, segregavit scelus ipsius. *Id. de Harusp. respon. c. 12. extr.* Qui antea voce præconis a liberis semovebantur, tuis ludis, non voce, sed manu liberos a se segregabant. *Id. pro Arch. c. 2. extr.* Segregare aliquem a numero civium. *Stat. 3. Theb. v. 183.* Tunc movet arte dolum, quo semet ab agmine fido Segreget. *Plin. l. 34. c. 2.* Segregare se a ceteris. *distinguersi.* & *Cic. 2. de nat. Deor. c. 59. a med.* Eloquendi vis nos a vita immani & fera segregavit. *Terent. Heaut. 2. 4. 6.* Meretrices, quæ vulgus abs se segregant. *h. e.* non omnes promiscue admittunt, sed uni se dant. *Plaut. Mostell. 5. 1. 9.* Illi me e Senatu segregant. *Accius* apud *Non. c. 3. n. 93. & cap. 4. num. 330.* Ut omnes adhibeant faventiam, ore obscena dicta segregent. *Plaut. Capt. 3. 3. 2.* Spes, opes, auxiliaque a me segregant spernuntque se. *Id. Mil. 4. 6. 17.* Ille illas spernit segregatque ab se omnes. *Id. Trin. 2. 2. 41. & Asin. 4. 1. 29.* Omnes bonos curaret addecat, suspicionem & culpam ut ab se segregent. *Cic. 3. de Orat. c. 47.* Iambum & trochæum frequentem segregat ab oratore Aristoteles. *Id. 3. de Fin. c. 9.* Segregare virtutem a summo bono. *Liv. l. 1. c. 25.* Ut segregaret pugnam, capessit fugam. *h. e.* ut hostes disjungeret, cum unus contra tres pugnaret. ¶ Secernere. *Petron. in Satyr. c. 135.* Grana fœdidissimis putaminibus vestita curiosa manu segrego. ¶ Segregare sermonem *Plaut. Mil. 3. 1. 60. & Pœn. 1. 2. 136.* est abrumpere, & tacere. ¶ More suo *Lucret. lib. 2. vers. 452.* Discidio potis est sejungi, seque gregari. *tmesis.*

SEGREGUS. } V. *Segregis*.
SEGREX. }

SEGULLUM, i, n. terræ genus in summo solo, ex quo metallarii cognoscunt subesse venam auri. *Plin. l. 33. c. 4.* Aurum qui quærunt, ante omnia segullum tollunt: ita vocatur indicium.

SEJA. V. *Segesta*.

SEJANIANUS, a, um, ad Sejanum pertinens, qui sub Tiberio ejus amicitiam, & summam potentiam nactus, tandem ab eodem perculsus miserrime periit. *Senec. de consol. ad Marc. cap. 1. circa med.* Subactis jam cervicibus omnium, & ad Sejanianum jugum adactis.

SEJANUS, a, um, ad Sejum pertinens, quod est nomen proprium R. civis, ut Sejanæ ædes, *Varr. l. 3. R. R. 2. 2.* Sejanæ pastiones, *Id. ibid.* ¶ Sejanus equus, fuit equus Cn. Seji Civis Romani, inusitata magnitudine, omnibusque aliis equorum laudibus præstantissimus, adeo, ut ex eorum genere equorum crederetur, quos Hercules occiso Diomede Argos perduxit. Sed equus ille eo fato fuit, ut quisquis possideret eum, is cum omni familia interiret. Primus enim hujus equi dominus a M. Antonio, qui postea Triumvir constituendæ reipubl. fuit, damnatus, miserando affectus est supplicio. Hunc deinde emit Cornelius Dolabella HS. centum millibus, qui & ipse a Cassio victus, in prœlio occubuit. Ab hoc ad Cassium victorem equus pervenit, qui ab Antonio victus, sibi manus intulit. Nec multo post Antonius victus, qui equum hunc abstulerat, ab Augusto victus simili mortis genere periit. Hinc ortum est proverbium, ut homines calamitosi Equum Sejanum habere dicerentur. Hæc *Gell. l. 3. c. 9.*

SEJUGATUS, a, um, *disgiunto, separato, diviso,* χωριστός, sejunctus, separatus, divisus. *Cic. lib. 1. de Divin. cap. 32. a med.* Humani animi eam partem, quæ sensum, quæ motum, quæ appetitum habeat, non esse ab actione corporis sejugatam. *Apul. l. 6. Metam.* Si spiritus corpore tuo semel fuerit sejugatus. *Id. ibid. paulo sup.* Singulis granis rite dispositis, atque sejugatis. *h. e.* secretis.

SEJUGES, um, equi seni ad unum currum adhibiti: vel currus, qui a sex equis trahuntur. *Plin. l. 34. c. 5.* Serum hoc, & in his non nisi a Divo Augusto sejuges, sicut & elephanti. *Liv. l. 38. c. 35.* Sejuges in Capitolio aurati a P. Cornelio positi. *Apul. in Florid. n. 16. (al. l. 3.)* Vir, cui omnes provinciæ quadrijuges, & sejuges currus ubique gentium ponere gratulantur. ¶ Sejuges etiam dicuntur separati, sejuncti, vel qui sine jugo, & legibus sunt. *Solin. c. 4. (al. 10.) de Sardinia.* Sejuges gentes ad unum morem conjugare.

SEJUNCTIM, *separatamente*, disjuncte, separatim. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 103.* Seu libeat duplici sejunctim cernere Marte, Dexter uti lævum teneat, dextrumque sinister Miles, sitque duplex geminis victoria castris. *Al. aliter leg.*

SEJUNCTIO, onis, f. διάζευξις, actus sejungendi, separatio, divisio. Habet locum inter figuras sententiarum. *Cic. 3. de Orat. c. 53.* Propositioque, quid sis dicturus, & ab eo, quod est dictum, sejunctio, & reditus ad propositum, &c. ¶ Discordia, dissidium. *Flor. cap. 23. lib. 2.* Deinde moribundus a sejunctione rediisse in gratiam.

SEJUNCTUS, a, um, *separato, disgiunto,* χωριστός, separatus, disjunctus. *Cic. initio ep. 9. l. 1. Fam.* Si hoc tempore, quo sejuncti sumus, & una, & Romæ fuissemus. *Al. leg.* disjuncti. *Lucret. l. 1. v. 430.* nihil est, quod possis dicere ab omni Corpore sejunctum, secretumque esse ab inani. *Cic. 5. Verr. c. 84.* Defensio remota ab utilitate, sejuncta a voluntate atque sententia legis. *Nep. in Pelop. c. 3.* Libet interponere, etsi sejunctum a re proposita est, &c. *Id. in Attic. cap. 10. extr.* Ut appareret, nullam sejunctam sibi ab eo velle fortunam. *Quintil. l. 8. c. 3.* Exercitatio procul a veritate sejuncta. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 407.* Laribus sejuncta potestas exulat. *h. e.* remota a Laribus. *Lucret. l. 2. v. 18.* Corpore sejunctus dolor absit. *Apul. de deo Socratis.* Non usque adeo sejunctos & alienatos a nobis deos prædico, ut, &c.

SEJUNGO, gis, unxi, unctum, a. 3. *separare, disgiungere,* χωρίζω, διαζεύγνυμι, seorsim jungo, separo, semoveo, segrego. *Lucret. l. 2. v. 451.* Conjunctum est id, quod nunquam sine perniciali Discidio potis est sejungi seque gregari. *Cic. Fam. 10. ep. 6.* Sejunge te, quæso, aliquando ab iis, cum quibus te temporum vincula conjunxerunt. *Nep. in Annib. c. 3. ad fin.* Alpes, quæ Italiam a Gallia sejungunt. *Justin. in fin. cap. 1. l. 4.* Discedere ac sejungi promontoria, quæ ante juncta fuerant, arbitrere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 24.* Fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget. *Id. in Verin. c. 10. extr.* Quod eum ex fortissimorum civium numero sejungendum non putaveris. *Stat. l. 5. Silv. 3. v. 242.* sejungere matrem Jam gaudiis nequeo bustis. *staccare.*

SEL-

SELAGO, ginis, f. planta herbæ Sabinæ similis, contra omnem perniciem utilis habita, & fumo contra oculorum vitia. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ad fin.*

SELAS, Græci vocant incensi aeris lucem, inquit *Apul. de Mundo*. Est autem meteori quoddam genus: a σέλας, αος, τὸ, fulgor. *Senec. lib.* 1. *quæst. nat. c.* 15. Fulgores, inquis, quomodo fiunt, quos Græci sela appellant? τὰ σέλα.

SELECTIO, onis, f. *scielta*, ἐκλογὴ, actus seligendi. *Cic.* 2. *Fin. c.* 13. *ad fin.* Ut eam rerum selectione exspoliarent. *Id. l.* 3. *cap.* 4. Nulla selectione uti. *Id.* 3. *de Legib. c.* 10. Est itaque in omni re accusanda, prætermissis bonis, malorum enumeratio, vitiorumque selectio. *Id.* 3. *de Fin. c.* 9. *circa med.* Si selectio nulla sit ab iis rebus, quæ contra naturam sint, earum rerum, quæ sint secundum naturam. ¶ Selectioni contraria est rejectio. *Id.* 3. *de Fin. c.* 6. Qua inventa selectione, & item rejectione, &c.

SELECTOR, oris, m. *sceglitore*, αἱρέτης, qui selegit. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei*, *c.* 3.

SELECTUS, a, um, *scelto*, *trascelto*, *eletto*, ἐκλεκτός, electus, delectus, eximius. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 30. *in fin.* Selectæ brevesque sententiæ. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 71. Romulus hoc vidit, selectaque pectora Patres Dixit. ad hos Urbis summa relata novæ. *Plin. l.* 33. *c.* 2. Nongenti selecti ex omnibus. ¶ Dii selecti sunt duodecim mares, Janus, Jupiter, Saturnus, Genius, Mercurius, Apollo, Mars, Vulcanus, Neptunus, Sol, Orcus, Liber pater; octo feminæ, Tellus, Ceres, Juno, Luna, Diana, Minerva, Venus, Vesta. Ita *Varr. antiquitat. rer. divin. l.* 16. qui de diis selectis inscribebatur, apud *Augustin. l.* 7. *de Civit. Dei cap.* 2. qui *ibid.* & *cap.* 3. de hac appellatione multa disputat: ac demum arbitratur, non ideo dictos selectos, quod præstantiores in mundo administrationes agerent; sed quia populis magis innotescerent. Adde *cap.* 27. & 33. ¶ Selecti judices, erant judices causarum publicarum, qui una cum Prætoribus quæstionum perpetuarum in Decurias distributi judicia de criminibus publicis, & capitalibus exercebant: ita dicti, quod a Prætore Urbano non sorte, sed judicio, & jusjurando initio Magistratus seligebantur ex Ordinibus iis, apud quos judicia essent. *Cic. pro Cluent. c.* 43. Deinde Prætores tantum Urbani, qui jurati debent optimum quemque in selectos judices referre. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 123. & *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 10. *v.* 38. & *lib.* 2. *Trist. v.* 132. ¶ *Plin. l.* 33. *c.* 2. docet, decurias judicum pluribus nominibus discretas fuisse, Tribunorum æris, Selectorum, Judicum, & Nongentorum: ubi quod Selectos a Judicibus distinguit, ideo facit, quia sub Augusto (qui decurias judicum recognovit, & auxit, ut est apud *Sueton. c.* 29. & 32.) cœpere *Selecti* esse nomen Ordinis, qui antea erant sortis, *Judices* vero dicti sunt, qui alterius & inferioris ordinis erant. & fortasse hoc loco intelliguntur *ducenarii*: quæ fuit quarta decuria ab Augusto instituta, ut narrat *Sueton. cit. cap.* 32. *ad fin.* Quod *Selecti* nomen Ordinis fuerit, colligi videtur ex illo *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 7. *extr.* Ubi id, de quo sola sapientia decernit, in controversiam incidit, non potest ad hæc sumi judex ex turba Selectorum, quem census in album, & equestris hereditas misit. Sed rectius alii *Senecam* censent de iis loqui universim, qui a Prætore olim seligebantur, ut dictum est.

SELENION, ii, n. σελήνιον, herba pæonia, apud *Apul. de herb. cap.* 64.

SELENITIS, itidis, f. σεληνῖτις, gemma ex candido translucens melleo fulgore imaginem lunæ continens (quæ Græce σελήνη) redditque eam in dies singulos, crescentis minuentisque numeris: nascitur in Arabia. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SELENITIUM, ii, n. genus hederæ minore acino, racemo sparsiore. *Plin. l.* 16. *c.* 34.

SELENOGONON, herba eadem quæ selenion. *Apul. de herb. c.* 64.

SELENUSIUM, ii, n. genus tritici præcipuum. *Plin. lib.* 18. *c.* 7. *circa med.*

SELEUCENSIS, se, ad Seleuciam (Σελεύκεια) pertinens. Multa sunt autem oppida Seleuciæ nomine, in Syria, Mesopotamia, Cilicia, &c. de quib. V. Geograph. Hinc Seleucenses, ejus oppidi homines. *Plin. l.* 5. *c. ult.*

SELEUCENUS, a, um, ad Seleuciam pertinens. *Capitolin. in Vero*, *cap.* 8. Seculariis Seleucenis, qui fidem primi ruperunt.

SELEUCIA, æ, f. Σελεύκεια, cognomento Magna, urbs Mesopotamiæ ad Tigrim fluvium contra Ctesiphontem. *Plin. l.* 5. *c.* 26. ¶ Seleucia cognomento Pieria, urbs Syriæ apud ostia Orontis. *Plin. l.* 5. *c.* 12. ¶ Seleucia etiam, cognomento ad Belum, urbs Syriæ, in Casiotide reg. ad Belum flu. *Plin. l.* 5. *c.* 23. ¶ Aliæ sunt alibi hoc nomine urbes, de quibus V. Geographos.

SELEUCIANUS, a, um, adject. a Seleucia, ut Seleuciana provincia, *Cic. Attic. l.* 4. *ep. ult.* ubi al. leg. *Seleciana*.

SELEUCIDES, um, f. aves Casii montis incolis gratæ. *Plin. l.* 10. *cap.* 27.

SELGITICUS, a, um, adject. a Selga oppido Pamphyliæ, ut Selgiticum oleum, factitium, ex herbis selectis compositum, nervisque admodum utile. *Plin. lib.* 15. *c.* 7. *ad fin.* & *lib.* 23. *c.* 4. *ad fin.*

SELIBRA, æ, f. *mezza libra*, ἡμιλιτρον, dimidia libra: a *semilibra*, per syncop. *Plin. lib.* 14. *cap.* 16. *a med.* Malobathri selibris in musti congios duos additis. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 46. Et turis, piperisque tres selibræ. *Id. lib.* 10. *epigr.* 57. Argenti libram mittebas: facta selibra est. *Cato R. R. c.* 84. Selibra farinæ. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 30. Se valet dimidium, ut in selibra & semodio. *Liv. l.* 5. *cap.* 47. *a med.* Selibras farris, & quartarios vini contulerunt.

SELIGO, igis, egi, ectum, a. 3. *scegliere*, *fare scelta*, *trascegliere*,

eleggere, ἀνα λέγω, ἐκλέγω, seorsim lego, secerno, deligo. *Cic. in Orat. c.* 15. Nec vero utetur imprudenter hac copia, sed omnia expendet, & seliget. & *cap.* 29. *a med.* Quæ exempla selegissem, nisi vel nota esse arbitrarer, vel posse eligere qui quærerent. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 11. *sub fin.* tu selige tantum, Me quoque velle velis, anne coactus amem. *Apul. lib.* 10. *Metam.* Partes optimas quasque devorabam, & rancidiora seligens, abligurriebam dulcia. *h. e.* rejiciens.

SELINOIDES, σελινοειδὴς, epitheton brassicæ crispæ, a similitudine apii foliorum. Σέλινον enim apium est. *Plin. l.* 20. *c.* 9.

SELINUNTIUS, a, um, ad Selinuntem oppidum, & fluvium Siciliæ Australis pertinens. Selinuntii ejus cives. *Plin. lib.* 3. *cap.* 8. *sub fin.*

SELINUSIUS, a, um, ad Selinuntem oppidum, & fluvium Siciliæ, Achajæ, & Ciliciæ pertinens, ut Selinusia creta, *Vitruv. sub fin. l.* 7. & *Plin. l.* 35. *c.* 6. *ad fin.* terra, *Plin. ibid. cap.* 16.

SELIQUASTRUM, i, n. *sedia fatta all' antica*, *panca*, ἕδρα, sedile, sella. *Festus*: Seliquastra, sedilia antiqui generis appellantur, *d* littera in *l* conversa, ut etiam in sella factum est, & subsellio, & solio, quæ non minus e sedendo dicta sunt. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 28. Ab sedendo appellatæ sedes, sedile, solium, seliquastrum. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 10. *leg.* 4. Instrumenti significatione rhedæ, & seliquastra in supellectili adnumerari solent. *Al. leg.* sedularia. *h. e.* quæ in rheda sedenti subjiciuntur. *Hygin. Poet. Astron. lib.* 2. *c.* 10. & *lib.* 3. *c.* 9. Cassiopeja sedens in seliquastro collocata est.

SELLA, æ, f. *seggia*, *sedia*, *scanno*, ἕδρα, θρόνος, sedes, sedile. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 32. Viden', ut expalluit? darin' isti sellam, ubi assidat, cito? *Cic.* 1. *de Divin. c.* 46. *a med.* Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. & *mox*. Ut in ejus sella requiesceret. *Petron. in Satyr. c.* 136. Fracta est putris sella, quæ staturæ altitudinem adjecerat. *Cic. Catil.* 4. *c.* 8. Nulli sunt inventi, qui non ipsum illum sellæ, atque operis, & quæstus quotidiani locum salvum esse velint. *h. e.* artificium, quod sedendo exercetur. unde *sellularii*. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 56. Meretrices, quæ tibi olant stabulum, statumque, sellam, & sessibulum merum. *h. e.* quæ totos dies prostant sedendo, & amatores exspectando. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 9. Rusticus, inhumanus est, si quis conjugem in sella prostare vetuit, & vulgo admissis spectatoribus vehi undique perspicuam. *h. e.* sella gestatoria (de qua mox) aperta in publicum prodeuntem, omnibus se conspiciendam dare. ¶ *Sella familiarica*, quæ & simpliciter *sella*, locus ad ventrem exonerandum, *cesso*, *cameretta*, Σφαιρ.... *Scribon. Larg. compos.* 193. Ex stomacho cruorem rejiciunt, postea per sellas eundem dejiciunt. & *compos.* 227. Cum desederint ad sellam. *Cato* sellam pertusam uncat, *c.* 157. R. R. V. *Familiaricus*. ¶ *Sella gestatoria*, quæ & *sella* absolute, *sedia di mano*, *lettiga*, *seggetta*, *portantina*, qua ditiores humeris hominum vehuntur, φορεῖον. V. *Gestatorius*. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. *post med.* Romæ quoque sella vehebatur. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 124. Ostendens clausam & vacuam pro conjuge sellam. *Sueton. in Aug. c.* 53. In consulatu pedibus fere; extra consulatum sæpe adaperta sella per publicum incessit. *Id. in Oth. c.* 6. *a med.* Abditus propere muliebri sella, in castra contendit: ac deficientibus lecticariis, cum descendisset, &c. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 4. Agrippina gestamine sellæ Bajas pervecta. & *lib.* 15. *c.* 57. Vinclo fasciæ in modum laquei ad arcum sellæ restricto, indidit cervicem. *Id.* 1. *Hist. c.* 27. Sellæ aliquem imponere. & *cap.* 35. sella levari. *Martial. l.* 2. *epigr.* 57. sella recens linteis & loris. *Id. l.* 12. *epigr.* 27. gestari sella. *Sueton. in Claud. c.* 25. Viatores ne per Italiæ oppida, nisi aut pedibus, aut sella, aut lectica transirent, monuit edicto. Differunt *sella*, & *lectica*, quod in illa sedetur, in hac decumbitur. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Lectica nec te tuta pelle veloque, Nec vindicabit (a *basiis*) sella sæpius clausa. & *lib.* 10. *epigr.* 10. Lecticam sellamque sequar. ¶ *Sella*, sedes, thronus magistratuum, θρόνος. *Cic.* 4. *Verr. c.* 38. Palam de sella ac tribunali pronuntiat. & *Verr.* 5. *c.* 59. satisne vobis prætori improbo circumdati cancelli videntur in sua provincia, imo vero in sella ac tribunali? *Plin. l.* 2. *ep.* 11. *a med.* Qui sellis consulum adsisterant, in Cornuti sententiam ire cœperunt. *Cic. Phil.* 2. *c.* 34. Sedebat in Rostris collega tuus amictus toga purpurea, in sella aurea, coronatus. *Sueton. in Galba*, *c.* 18. *in fin.* Neque militis allocuturo castrensem sellam de more positum pro tribunali, oblitis ministris: & in Senatu curulem perverse collocatam. ¶ De *sella curuli*, V. in *Curulis*. ¶ Ephippia, *sella*. *Impp. Valent. Theodos.* & *Arcad. lib.* 12. *Cod. Justin. tit.* 51. *leg.* 12. & *lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 47. sexaginta libras sella cum frenis, triginta quinque vero averta non transeat. *Veget. de re Veterin. l.* 4. *c.* 6. Ad usum sellæ Persis provinciis omnibus meliores præstat equos. *da cavalcare*. ¶ *Duabus sellis sedere*, proverb. de iis, qui duo vel plura negotia inter se diversa eodem tempore suscipiunt: vel qui duobus certantibus, neutri favent, & utriusque amici videri volunt: *sedere sopra due scanni*. Hinc in Ciceronem, qui nec Pompejo certus amicus, nec Cæsari fuisse videbatur, sed utriusque adulator, usurpavit *Laber.* apud *Senec. lib.* 3. *controvers.* 18. *ad fin.* Cum enim ille misisset ad Laberium in quatuordecim sedere volentem, nec locum invenientem: Recepissem te, nisi anguste sederem; Laberius ad Ciceronem remisit: Atqui soles duabus sellis sedere.

SELLARIA, æ, f. ἑδραῖον, locus, in quo sedes disponi solebant. *Sueton. in Tiber. c.* 43. Secessu vero Capreensi etiam sellariam excogitavit, sedem arcanarum libidinum. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Signa violentia Neronis in urbem convecta, & in sellariis domus aureæ disposita. *Id. l.* 36. *c.* 15. *ante med.* Sic habitarunt illi, qui hoc imperium fecerunt, quorum agri quoque minorem modum obtinuere, quam sellaria istorum.

SEL-

SELLARIOLUS, a, um, *ἑδραῖος*, ad sellarium spectans, ut Sellariolæ popinæ, idest in quibus desident homines ignavi ad libidinem, & luxum. *Martial. l. 5. epigr.* 71. In sellariolis vagus popinis.

SELLARIS, re, adject. a *sella*, ut Sellaris gestatio, *Cæl. Aurel. l.* 1. *Tard. c.* 4. *sect.* 92. sellaria jumenta, *Veget. l.* 1. *de re veterin. c.* 56. *ad fin. da cavalcare*.

SELLARIUS, a, um, ad sellam pertinens. *Sellarius* in Gloss. exponitur διφροφόρος. Est autem δίφρος proprie sella in curru, ubi auriga sedet, & qui a curru pugnat. Quare huc pertinere puto Lapidem apud *Gruter. pag.* 339. *n.* 5. in quo varia nomina recensentur Agitatorum, & Aurigarum, & his inservientium, inter quos & *Sellarius*. ¶ *Sellarii*, portentosæ turpitudinis patientes, sub Tiberio. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 1. Tunc primum ignota ante vocabula reperta sunt sellariorum, & spintriarum. V. *Sellaria*.

SELLISTERNIUM, ii, n. apparatus sellarum, quæ in supplicationibus sternebantur in templis. Nam ut ait *Val. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 2. Feminæ cum viris cubantibus sedentes cœnitabant: quæ consuetudo ex hominum convictu ad divina penetravit. nam in Jovis epulo ipse in lectulum, Juno & Minerva in sellas ad cœnam invitantur. Hinc *Tacit.* 15. *Ann. c.* 44. Hausta aqua templum & simulacrum deæ (*Junonis*) prospersum est: & sellisternia ac pervigilia celebravere feminæ, quibus mariti erant. Est qui leg. *lectisternia*: item *solisternia*.

SELLULA, æ, f. *seggetta*, parva sella. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 85. In domum uxoris sellula defertur.

SELLULARIUS, a, um, ad sellulam pertinens. *Gell. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Negotiis se plerumque umbraticis & sellulariis quæstibus intentos habent. *h. e.* lucris, quæ domi, & sedendo captantur, ut fit a trapezitis, & feneratoribus. ¶ *Sellularii*, ἑδραῖοι, opifices qui sedendo opus faciunt, ut cerdones, textores, &c. *Liv. l.* 8. *c.* 20. Opificum vulgus, & sellularii, minime militiæ idoneum genus. *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l.* 2. *contra Pelag. c. ult.* De plebeja fæce sellulariorum. *Apul. in Florid. n.* 15. (*al. lib.* 2. *ad fin.*) Quem comperio inter sellularios artifices, gemmis faberrime sculpendis laudem magis, quam opem quæsisse. *& n.* 9. (*al. l.* 2.) Fateor, me sellularias artes minus callere, vestem de textrina emere, baxeas de sutrina præstinare.

SEMAXII. V. in *Sarmentitius*.

SEMBELLA, æ, f. libellæ dimidium: syncope a *semilibella*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c. penult.* Sembella, quod sit libellæ dimidium, quod semis assis. *Id. l.* 9. *c.* 3. Cum dicimus, eandem rationem habere assem ad semissem, quam habet in argento libella ad sembellam.

SEMEL, *una volta*, ἅπαξ, una vice. Ducunt a *simul*, quia quod semel fit, una opera & simul fit. V. in fine hujus vocis. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. circa med.* Cretenses impugnati semel jam, neque finem nisi excidio habituri. *Plaut.* 3. 5. 98. *Capt.* Certum est nulli post hac quicquam credere. satis sum semel deceptus. *Id. Pæn.* 2. 2. 148. Invenisti haud semel sed centies. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum. *Nep. in Iphicr. sub fin.* Causam capitis semel dixit bello Sociali, simul cum Timotheo. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 30. Potin' ut semel modo hunc cum lucro respicias? *una sola volta*. & *Varr.* apud *Plin. l.* 14. *cap.* 14. Nunquam lautum convivium vidit, in quo plus semel Græcum vinum daretur. *più d' una volta*. & *Vellej. l.* 2. *c.* 40. *a med.* Id illa non plus quam semel usurpare sustinuit. *Nep. in Epam. c.* 7. Neque vero hoc semel fecit, sed sæpius. *una sola volta*. & *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 31. Cum his Æduos semel atque iterum armis contendisse, magnam calamitatem pulsos accepisse. *Petron. in Satyr. c.* 115. Percussi semel iterumque manu pectus. *Cic. pro Font. c.* 8. Pecuniam semel atque iterum ac sæpius invitissimi dare coacti sunt. *& Phil.* 14. *c.* 8. Semel & sæpius sententiam meam de numero sententiarum sustulerunt. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *ante med.* Tus meti semel anno solebat. *una volta all' anno*. & *lib.* 4. *c.* 12. *ad fin.* semel in anno. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *ad fin.* semel die cibum capere. *una volta al dì*. & *Colum. l.* 12. *c.* 30. Semel in diebus triginta sex vinum curare satis est. *una volta in trenta sei giorni*. & *Plin. l.* 7. *c.* 13. Aliis semel in vita datur gignere. *Id. l.* 2. *c.* 35. Scintillam a stella cadere, & augeri terræ appropinquantem, semel unquam proditur, Cn. Octavio, C. Scribonio Coss. *h. e.* semel in omni memoria præteriti temporis. *& cap.* 25. Semel adhuc jubæ effigies mutata in albam est, Urbis anno CCCXCVIII. *una sola volta fin ora*. ¶ Refertur ad numerum, & monadem significat. *Plin. l.* 7. *c.* 48. *a med.* Sella curuli semel ac vicies sedit. *ventuna volta*. & *lib.* 12. *c.* 108. Vicies & semel centena tria millia passuum. *& in Inscript. Cn. Pompeii* apud eund. *l.* 7. *c.* 26. Occisis, in deditionem acceptis hominum centies vicies semel LXXXIII. M. Adde *Vitruv. l.* 2. *c.* 6. ¶ Et ad magnitudinem. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 16. Sol omni terrarum ambitu non semel major. ¶ Aliquando ponitur pro *primo*, *primum*. Quod enim dixit *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 39. *a med.* Primo quidem decipi, incommodum est: iterum, stultum: tertio, turpe. Dicere potuit, *semel quidem decipi*, &c. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 10. Vibullium bis in potestatem pervenisse Cæsaris, semel ad Corfinium, iterum in Hispania. *Liv. l.* 23. *c.* 9. *ad fin.* Tibi ter proditæ patriæ sustinendum est crimen: semel, cum defectionis ab Romanis: iterum cum pacis cum Annibale auctor fuisti: tertio hodie, cum, &c. *Suet. in Tiber. c.* 6. Parentes vagitu suo pæne bis prodidit: semel cum a nutricis ubere: item cum a sinu matris, &c. *Plaut. Amph.* 1. 1. 118. Neque se luna quoquam mutat, atque uti exorta est semel. *&* 3. 1. 13. Nunc Amphitruonem memet, ut occepi semel, esse assimulabo. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 31. *a med.* Ariovistum, ut semel Gallorum copias prælio vicerit, superbe & crudeliter imperare. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 24. Iatrat Milonium, ut semel icto Accessit fervor capiti numerusque lucernis. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 39. Septem menses sunt, cum in hasce ædes pedem nemo intro intulit, semel ut emigravimus. *h. e.* ex quo primum. ¶ Potest etiam reddi *aliquando*. *Terent. Heaut.* 3. 1. 69. Si semel tuum animum illa intellexerit. *Plaut. Epid.* 3. 1. 6. si hercle ego illum semel prehendero, nunquam irridere nos illum inultum sinam. *Nep. in Attic. c.* 15. In nitendo quod semel admisisset, tanta erat cura, ut, &c. ¶ Item *prorsus*, *omnino*, *penitus*. *Cic. pro Dejot. c.* 3. Cum facile exorari, Cæsar, tum semel exorari soles. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 13. *extr.* Antonius quoniam semel induxit animum sibi licere quod vellet, fecisset nihilominus me invito. *Quintil. decl.* 6. *c.* 2. Nam ut pietatem filii semel indicem, patrem redemit. ¶ Significat etiam in perpetuum, *in perpetuo*, *per sempre*, *una volta per sempre*: & dicitur de iis, quæ non iterantur, vel regressum non habent. *Virg.* 11. *Æn. v.* 418. Procubuit moriens, & humum semel ore momordit. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) *a med.* Nec de hoc semel decretum erat: tricesimus dies reddebat victo certaminis potestatem. *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 103. nulla reparabilis arte Læsa pudicitia est: deperit illa semel. *Lucan. l.* 8. *v.* 707. semel impulit illum Dilata Fortuna manu. *Flor. l.* 2. *c.* 12. Perses semel in perpetuum victam esse Macedoniam, non putabat ex gentis dignitate. *Burmann.* recte suspicatur, *in perpetuum* esse interpretationem τοῦ *semel*, quæ postea in textum irrepserit. Huc & illa pertinent. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *sub fin.* Denique, ut semel finiam, sic fere componendum, quomodo pronuntiandum est. *Id. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Et ut semel plura complectar, nunquam decebit sic agere, quo modo, &c. *Plin. l.* 29. *c.* 5. Ut semel dicamus. *per dirlo una volta per sempre*. ¶ Pro *simul* *Plaut. Aulul.* 4. 3. 2. Corvus semel radebat pedibus terram, & voce crocibat sua. *h. e.* eodem tempore. *Al. leg.* simul. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 2. *post med. de Nilo*. Quod si e mari ferretur Atlantico, semel oppleret Ægyptum. at nunc per gradus crescit. *tutto in una volta*. & *lib.* 2. *c.* 8. *extr.* Lumen non paulatim prorepit, sed semel universis infunditur rebus. *in un tratto*, *in un colpo*. & *epist.* 71. *post med.* Quemadmodum lana quosdam colores semel ducit, quosdam, nisi sæpius macerata, & recocta, non perbibit. *alla prima*. & *Quintil. decl.* 337. *ante med.* Graves causas allevare possis, si non ingruant, ac semel veniant. *tutte in una volta*. Al. leg. *simul*. & *Cic.* 3. *Offic. c.* 15. Cum postulasset, ut sibi fundus, cujus emptor erat, semel indicaretur. *se ne dicesse allo primo l' ultimo prezzo*. & *Ulpian. Dig. lib.* 37. *tit.* 14. *leg.* 16. *ad fin.* Si quis plane non semel alienaverit, sed quasdam res ante, quasdam postea. Ita *Torrentin.* alii *simul*. Alia congerit *Bentlej.* ad illud *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 24. Ridiculus totas simul absorbere placentas. Ubi al. leg. *semel*, uno haustu, *in un boccone*.

SEMELE, es, & *Latina prolatione* Semela, æ, f. Σεμέλη, filia Cadmi Thebarum regis, & Hermiones, ex qua Jupiter Bacchum genuit. Junonis fraude cum petisset a Jove, ut ea forma ac majestate ad se veniret, qua ad Junonem solebat, fulmineo igne usta periit. *Ovid.* 3. *Met. a vers.* 260. *Hygin. fab.* 167. *&* 179. Rursus *Ovid.* 3. *Amor. el.* 3. *v.* 37. Tot meruere peti (*igne Jovis*), Semele miserabilis arsit. *Id.* 3. *Fast. v.* 715. Nec referam Semelen, ad quam nisi fulmina secum Jupiter afferret, &c. *Horat. l.* 2. *od.* 19. *v.* 2. Thebanæque jubet me Semeles puer. *h. e.* Bacchum. *Propert. l.* 2. *el.* 21. *v.* 29. Narrabis Semelæ, quo sit formosa periclo. *& eleg.* 23. *v.* 19. Ut Semela est combusta, ut est deperditus Io. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 45. Sed proles Semelæ Bacchus. Ita *Broukus.* ex libr. melioribus, non *Semeles*. Apud *Ovid. in Ibin, v.* 280. soror Semeles est Ino, seu Leucothea, & ipsa ex Cadmo & Hermione nata. ¶ Bonam deam, docente *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. Opem, Faunam, & Fatuam multi esse credunt, Bœoti Semelem.

SEMELEIUS, & Semeleus, a, um, ad Semelen pertinens, ut Semeleia proles, *Ovid.* 3. *Met. v.* 520. & *lib.* 9. *v.* 640. *h. e.* Bacchus. Et Semeleius Thyoneus, *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 22. Semelea busta, *Stat.* 10. *Theb. v.* 903.

SEMEN, inis, n. *semenza*, *semenza*, *seme*, σπόρος, σπέρμα, γονή, id, ex quo tanquam causa materiali, res gignuntur, ut frumenti, plantarum, animalium: a *sero*, quasi *serimen*, ut *nomen* a *nosco*, *flumen* a *fluo*, &c. *Cic. de Senect. c.* 15. Terra cum gremio mollito ac subacto semen excepit, primum id occæcatum cohibet, deinde tepefactum, vapore & compressu suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viriditatem. *& paulo post*. Terra ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex ceterarum frugum ac stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 6. *de asinis*. Duodecimo mense conceptum semen reddunt. *Lucret. l.* 4. *v.* 1034. Ex homine humanum semen ciet una hominis vis. *Cels. l.* 4. *c.* 21. Est etiam circa naturalia vitium, nimia profusio seminis. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 285. Ex Ope Junonem memorant, Cereremque creatas Semine Saturni. *Cels. l.* 4. *c.* 19. *a med.* Semina mali Punici. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *post med.* Herbæ radix decocta, priusquam semen emittat. *Id. l.* 18. *c.* 18. *sub fin.* Semen protinus injiciunt, cratesque dentatas supertrahunt. *Id. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Lactucæ semen a bruma jacere. *Id. l.* 17. *c.* 10. serere. *Colum. l.* 2. *c.* 10. solo ingerere. *Id. l.* 1. *c.* 7. *sub fin.* mandare terræ. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 19. manu spargere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 213. committere sulcis. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* in areolas differre. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 8. *v.* 2. mittere in humum. *Id. l.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 34. condere humo. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 54. arvis inferre. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 11. turgescit semen in agris. *Id. Met.* 7. *v.* 123. semine mollit humus. *Plin. l.* 19. *c.* 6. *ad fin.* Allium exit in semen. *va in semenza*, *semenzisce*. & *lib.* 21. *c.* 11. *circa med.* Viola abit in semen. *& ibid. initio*. Amaracum feritur utroque genere, & se-

& femine, & ramo. ¶ Speciatim *femen* dicitur genus quoddam frumenti (quæ & *zea*) antonomastice, ob præstantiam & ubertatem. *Plin. l.* 18. *c.* 8. Qui zea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenque appellatur. hoc habet nomen res præclara, &c. *& cap.* 24. Serere in jugera temperati soli justum est, tritici aut siliginis modios quinque; farris aut seminis (quod frumenti genus ita appellamus) decem; hordei sex. V. *Alica*. Si *Isidoro* credimus *l.* 17. *Orig. c.* 3. una eademque res sunt adoreum, seu far, zea, semen. ¶ Est etiam *semen* surculus, ramus, talea, malleolus recisus ab arbore pangendi aut inserendi gratio, *cannicello, marza, magiuolo, piantone, glaba*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 354. Seminibus positis, superest diducere terram Sæpius ad capita. *Colum. de arborib. c.* 22. & *l.* 5. *c.* 10. Semina (*pomarios*) lege non minus crassa, quare manubrium est bidentis, recta, levia, procera, integro libro. Adde *lib.* 3. *c.* 4. & 6. & *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 39. & 40. ¶ De piscibus, qui aluntur in piscinis, ut sobolem augeant, *pesce da razza*. *Colum. l.* 8. *c.* 16. Quos rerum natura lacus fecerat, convectis marinis seminibus replebant. ¶ Translate est indoles, genus, sanguis. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. Videndum ut boni seminis pecus habeas. *di buona razza*. & *cap.* 3. Meliore semine ex capræ, quæ bis pariunt. *Cic. Phil.* 4. *c.* 5. *a med.* Virtus, quæ propria est Romani generis & seminis. *Id.* 2. *Agrar. c.* 35. Non ingenerantur hominibus mores tam a stirpe generis ac seminis, quam ex iis rebus, quæ ab ipsa natura loci, & a vitæ consuetudine suppeditantur. *Senec. in Herc. Fur. v.* 987. Sed ecce proles regis inimici latet, Lyci nefandum semen. *razza, seme*. ¶ Item origo, principium, causa, auctor. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. *circa med.* Nec vero unquam bellorum civilium semen & causa deerit. *Id. Catil.* 1. *c.* 12. *extr.* Stirps ac semen malorum omnium. *Id.* 1. *de Divin. c.* 3. Zeno in suis commentariis quasi semina quædam sparsit. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 33. Initia & semina veteris eloquentiæ. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 2. In animis quasi virtutum igniculi & semina. *Id. Phil.* 2. *c.* 22. *a med.* ut in seminibus est causa arborum & stirpium, sic hujus luctuosissimi belli semen tu fuisti. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 4. *v.* 10. semina nequitiæ. *Plaut. Rud.* 2. 2. 21. sceleris semen. *h. e.* auctor. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 76. *ad fin.* Nova bello semina ministrare. *Id.* 12. *Ann. c.* 48. odiorum jacere. *Liv. l.* 3. *c.* 19. Tribuni semina discordiarum. *Senec. in Phœniss. v.* 279. Jacta sunt semina cladis futuræ. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 5. Est deus in nobis: agitante calescimus illo. Impetus hic sacræ semina mentis habet. *Senec. in fin. ep.* 73. Semina in corporibus humanis divina dispersa sunt: quæ si bonus cultor excipit, similia origini prodeunt. ¶ Semina flammæ abstrusa in venis silicis. *h. e.* scintillæ latentes. *Virg.* 6. *Æn. v.* 6. *Ovid.* 15. *Met. v.* 347. & *Senec. in med. v.* 834. Semina ferri. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 8. *v.* 42. Et rigidum ferri semina pectus habet. *Sever. in Ætna, v.* 270. Quæritur argenti semen. *Id. ibid. v.* 536. rerum naturæ semina. *h. e.* elementa. De stellis *Manil. l.* 5. *v.* 726. Tunc confecta licet cæli fulgentia templo Cernere seminibus densis, totisque micare Floribus.

SEMENTATIO, onis, f. sementis. *Tertull. de Spectac. c.* 8. Columnas Sessias a sementationibus, Messias a messibus.

SEMENTIFER. V. *Sepentifer*.

SEMENTINUS. V. *Sementivus*.

SEMENTIS, is, f. *semina, semenza*, σπόρος, sparsio seminum per agros, satio, seminatio. A satione quid differat, in ea Voce dictum est. In quarto & sexto casu duplicem positionem in *e*, & *i* habet. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 58. *a med.* Nemo tam sine oculis, tam sine mente vivit, ut quid sit sementis ac messis, quid arborum putatio, omnino nesciat. *Colum. l.* 2. *c.* 9. Primo sementis ratius serere permittit, novissima spissius postulat. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 3. Sementes quam maximas facere, ut copia frumenti suppeteret. *Cic. Verr.* 5. *c.* 54. Semente prohibita, aut messe amissa, fructus annuus interibat. *Cat. R. R. c.* 27. & 31. Sementim facere. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 667. Villico, da requiem terræ semente peracta. *Plin. l.* 18. *c.* 25. *a med.* Sementibus tempora plerique præsumunt. ¶ Translate *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 30. Hanc a diis immortalibus arbitramur malorum sementem esse factam? *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 8. De Reatinorum corona quod scribis, moleste fero, in agro Sabino sementem fieri proscriptionis. ¶ Joculariter *Plaut. Merc.* 5. 7. 23. Hisce ego jam sementem in ore faciam, pugnosque obseram. ¶ *Ut sementem feceris, ita & metes*, proverb. quo significamus, ea quempiam relaturum, quæ meritus fuerit. Apud *Cic.* 2. *de Orat. c.* 65. dicenti M. Servilio: Dic mihi, M. Pinari, num si contra te dixero, mihi male dicturus es, ut ceteris fecisti? respondit Pinarius: Ut sementem feceris, ita metes. *Qual asin dà in parete, tal riceve*. ¶ Est etiam sementis tempus. *Cato R. R. c.* 17. Nuces per sementim incipiunt maturæ esse. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *ante med.* Media sementi pars fabæ seri, pars ultima debet. Adde *cap.* 9. ¶ Item ipsum semen, quod terræ mandatum est. *Id. ibid. c.* 8. *ad fin.* Ubi venit imber, multorum dierum sementis uno die surgit. ¶ Et ipsa seges enata. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 679. Vos date perpetuos teneris sementibus auctus. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Cassita in sementes forte concesserat tempestiviores.

SEMENTIVUS, ad sementem pertinens. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *sub fin.* Sementivæ feriæ, dies is, qui a pontificibus dictus, appellatus a semente, quod sationis causa susceptæ. *Paul. ex Festo*. Sementivæ feriæ fuerunt institutæ, quasi ex iis fruges grandescere possint. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 2. Sementivis feriis in ædem Telluris veneram, rogatus ab æditimo. Adde *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. ubi inter conceptivas recenset: quod & *Fest.* facit in *Conceptivæ*. scilicet quia non habebant statum in anno diem, sed indicebantur a sacerdotibus. Hinc *Ovid.* 1. *Fast. v.* 657. Ter quater evolvi signantes tempora Fastos, Nec sementiva est ullo reperta dies. Cum mihi (sensit enim) lux hæc indicitur, inquit Musa. quid a Fastis non stata sacra petis? Utque dies incerta sacro, sic tempora certa, Seminibus jactis est ubi fetus ager. Pergit inde *Ovid.* multa persequi ad hoc sacrum pertinentia, quod Telluri & Cereri fiebat. nam Hæc præbet causam frugibus, illa locum. ¶ Sementiva pira *Cat. R. R. c.* 7. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 59. *Plin. l.* 15. *cap.* 15. *a med.* & *Cloatio* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. *extr.* dicta videntur, quod sera, & sementis tempore, h. e. autumno, maturescant. sera certe a *Cloatio* vocantur. ¶ Sementiva quidam vocant triticum, hordeum, napum, rapa, verna, milium, panicum, lentem, cicer, alicam, ut ait *Plin. lib.* 18. *cap.* 7. h. e. quæ mature seri oportet, φθινοπωρινά, scilicet autumno (quod est solemne tempus sementis) in venturam æstatem, ut in tritico fit. ¶ Omnibus his loc. al. leg. *sementinus*, quia in MSS. facile *v*, & *n* confunduntur. *Donjqu.* præfert *n*.

SEMENTO, as, a. 1. *produr semenza, andar in semenza, semenzire*, σπερματίζω, semen produco. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Et in primis inutile est (*prmuss*) nasci herbas sementaturas.

SEMERMIS. V. *Semiermis*.

SEMESTRIS, tre, *di sei mesi*, ἑξάμηνος, ἑξαμηνιαῖος, qui sex mensium est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Illic in semestri die, aut nocte quicquam seri, aut alescere, aut meti possit? *illic*, h. e. inter circulum septentrionalem, & inter cardinem cæli. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *a med.* Semestre regnum. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 9. imperium. *Plin. l.* 8. *c.* 39. Semestris vita. & *cap.* 16. Leones semestres vix ingredi posse. *Id. l.* 11. *c.* 51. Semestris locutus est Crœsi filius in crepundiis. *Id. l.* 10. *c.* 25. Semestres aves, hirundines. *h. e.* quæ semestri spatio apud nos visuntur. *Alter Plin. l.* 4. *ep.* 4. Hunc ergo semestri tribunatu splendidiorem & sibi & avunculo suo facias. *h. e.* militari, qui sex menses durabat. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 88. Ille & militiæ multis largitur honorem: Semestri vatum digitos circumligat auro. *h. e.* Tribunos militares facit, ut & *Lips. l.* 2. *de milit. Rom. dial.* 9. interpretatur. Loquitur autem *Juvenal.* de Paride pantomimo & poeta Neronis, quem semestribus militiolis tumentem (ut ait *Auct. vitæ Juvenalis*) ipse eo loco perstringit. *Sueton. in Aug. c.* 35. *a med.* Sibique instituit consilia sortiri semestria, cum quibus de negotiis ad frequentem senatum referendis ante tractaret. *h. e.* consiliarios, qui sibi per senos menses adessent. ¶ *Semestris* etiam dicitur dimidium mensis spatium continens, διχομηνιαῖος, ut *semestris Luna*, h. e. plena. *Apul. l.* 11. *Metam.* Stellæ dispersæ coruscabant, earumque media semestris Luna flammeos spirabat ignes. Hinc *semestrium*. ¶ Sunt qui scrib. *semenstres*.

SEMESTRIUM, ii, n. *spazio d' un mezzo mese*, dimidii mensis spatium, διχομηνία. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Hoc igitur semestrium, & deinceps sequentia tempestatibus adnotatis percensuimus. Al. *leg. semenstruum*, quia *semestrium* ex analogia sex mensium tempus significare deberet: at *Colum.* certe dimidium mensem intelligit. Sed V. In fin. vocis præced. ¶ Quod ait *Scævola Dig. lib.* 28. *tit.* 7. *in fin.* Divus Marcus, fore liberos in Semestribus constituit. & *Tryphonin. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 46. In Semestribus relata est constitutio divi Marci. Adde *Ulpian. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 12. *Semestria* sunt libri, in quibus perscripta erant, quæ M. Antonin. Philosophus de jure constituit sex illis mensibus, quibus solebat quotannis juri dicundo vacare.

SEMESUS, a, um, *mezzo mangiato, rosicchiato*, ἡμίβρωτος, ἡμίδηκτος, dimidia parte comesus, arrosus. *Sueton. in Tiber. c.* 34. & *in Vitell. c.* 13. *extr.* Ut parsimoniam publicam exemplo quoque juvaret, solemnibus ipse cœnis pridiana sæpe ac semesa obsonia apposuit. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 81. Semesi pisces. & *lib.* 2. *sat.* 6. *v.* 85. semesa lardi frusta. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 167. ecce dabit jam semesum leporem, aut aliquid de clunibus apri. *Petron. in fin. Satyr.* Cum esset Numantia a Scipione capta, inventæ sunt matres, quæ liberorum suorum tenerent semesa in sinu corpora.

SEMET. V. in *Sui*.

SEMĔTRUM, ἄμετρον, quod est sine mensura, enorme, non symmetrum: vox hybrida ex Latino *se* sine, & Græco μέτρον mensura, modus. *Prudent. in Psychom. v.* 826. Aurea planitiem spatiis percurrit arundo Dimensa, quadrent ut quatuor undique frontes, Ne commissuris distantibus angulus impar Argutam mutilet per dissona semetra normam.

SEMI pro semis, in compositis dimidium significat, ut ἡμι pro ἥμισυ. Ipsa composita κατὰ στοιχεῖον hic recensentur.

SEMIACERBUS, a, um, *mezzo acerbo, mal maturo*, ἡμίωμος, immaturus, subacidus. *Pallad. in Aug. tit. ult.* Uvæ semiacerbæ succus.

SEMIADAPERTUS, & Semadapertus, a, um, *mezzo aperto, socchiuso*, dimidia sui apertus, semiapertus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 3. aditu fac janua parvo Obliquum capiat semiadaperta latus.

SEMIADOPERTULUS, a, um, *mezzo coperto*, dimidia parte adopertus. *Apul. lib.* 3. *Metam.* Oculi tremuli, marcidi, jam jamque semiadopertuli. *socchiusetti*.

SEMIAGRESTIS, ste, *mezzo rustico, rozzo, ruvido*, subagrestis. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39. *ante med.* Maximianum fidum amicitia, quamquam semiagrestem, militiæ tamen & ingenio bonum, Imperatorem jubet.

SEMIAMBUSTUS, a, um, *mezzo abbruciato*, ἡμίφλεκτος, ἡμιφλογής, semiustus. *Sueton. in Calig. c. penult.* Cadaver tumultuario rogo semiambustum. *Sil. l.* 14. *v.* 63. Semiambusta rotat liquefactis saxa cavernis. Adde *lib.* 2. *v.* 681.

SEMIAMICTUS, a, um, *mezzo vestito, mal vestito*, ἡμίγυμνος, dimidia parte amictus, male vestibus opertus, seminudus. *Apul. l.* 2. Me-

Metam. Humi jacebat scissili palliastro semiamictus. *& lib. 7.* Centunculis disparibus, & male consarcinatis semiamictus. Adde *lib. 9.*

SEMIAMIRICUS, a, um, ad Semiamirem pertinens, quæ fuit Heliogabali mater: ut Semiamirica senatusconsulta, *Lamprid. in Heliogab. cap. 4.*

SEMIAMPUTATUS, a, um, dimidia parte amputatus. *Apul. l. 2. Metam.* Baculo, quod ramulis semiamputatis nodosum gerit.

SEMIANIMIS, e, & Semianimus, a, um, *semivivo, mezzo morto*, [illegible], semivivus, semimortuus, seminex. *Enn.* apud *Serv. ad 10. Æn. v. 396.* Oscitat in campis caput a cervice revulsum, Semianimesque micant oculi. *Cic. in Maom l. 1. de Divin. c. 47.* ipsa feris transfigens unguibus anguem Semianimum, & gravia graviter cervice micantem. *Lucret. l. 6. v. 1266.* Languida semianimo cum corpore membra videres. *Virg. 10. Æn. v. 395.* Te decisa suum, Laride, dextera quærit, Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant. *& vers. 403.* curruque volutus Cadit semianimes Rutulorum calcibus arva. *& lib. 11. v. 635.* Semianimes volvuntur equi. *Liv. l. 28. c. 23.* Cum in succensum rogum semianima pleraque injicerent corpora. Adde *Phædr. l. 1. fab. 9. v. 8. Juvenal. sat. 4. v. 37. Senec. in Oedip. prope fin. Stat. 2. Theb. v. 83.* qui *semianimus* usurpant: & *Senec. l. 4. de benef. c. 37. Lucan. l. 3. v. 747. & lib. 4. v. 339.* & alibi, *Valer. Flacc. l. 5. v. 135. & Sil. l. 9. v. 123.* qui *semianimis*. Scilicet in quibusdam casibus alterum præ altero melius sonat. ¶ De eo, qui est in magno metu, *mezzo morto di paura*, *Lucan. cit. l. 4.* Semianimes in castra trahens hostilia turmas, Victoris stetit ante pedes. ¶ Sunt qui jubent *semanimus* scribi, extrito i, præsertim in carmine: alii ubique i retineri, & synizesim, seu synecphonesim, seu synæresim fieri. Libri variant. *Pier. ad Virg. 3. Æn. v. 578.* in suis *semesum* reperit, non *semesum*: ubique magis placere ad figuram confugere, quam e tollere. In eadem sententia sunt *Erythræus in indice Virg.* in *Semianimem*, & *Dausqu.* tametsi non in omnibus, quæ post *semi* habent vocalem, e retinetur, ut in *semesus*, *semanimis*.

SEMIANNUUS, a, um, *di mezz' anno*, dimidium anni continens, semestris. *Martian. Capell. l. 6. pag. 194.* Sol brumali descensu semiannuam facit horrere noctem.

SEMIAPERTUS, a, um, *mezzo aperto*, [illegible], semiadapertus. *Liv. sub fin. cap. 39. l. 26.* Paucos ex multis trepide fuga incidentes semiapertis portarum foribus, in urbem compulit.

SEMIASSUS, a, um, semicrematus, semiambustus. *Enn.* apud *Cicer. 1. Tuscul. c. 44.* Heu! reliquias semiassi regis, denudatis ossibus, Per terram sanie delibutas fœde divexarier.

SEMIATER. V. vocem sequent.

SEMIATRATUS, a, um, dimidia parte atratus. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 498.* Ipsum propter via liberti semiatrati consequantur. Al. leg. *semiatri*.

SEMIAXIUS. V. *Sermentitius*.

SEMIBARBARUS, a, um, *mezzo barbaro*, qui dimidia parte barbarus est. *Sueton. in Cæs. c. 76.* Quosdam e semibarbaris Gallorum recepit in Curiam. *h. e.* Narbonenses, ut quidam Interpretes putant, quod hi inter barbaros majoris cultus essent, atque elegantiæ. *Capitol. in Maxim. c. 2.* Adolescens, & semibarbarus.

SEMIBOS, bovis, adject. *mezz' uomo e mezzo bue*, homo dimidia parte bos, qualis fuit Minotaurus. *Ovid. 2. de ar. am. v. 23.* Dædalus ut clausit conceptum crimine matris Semibovemque virum, semivirumque bovem. (Adde *4. Trist. el. 7. v. 18.*) Porro hunc versum valde amavit *Ovid.* & reprehendi ab aliis flocci fecit. Rogatus enim aliquando ab amicis suis, ut narrat *Senec. lib. 2. controvers. 10. in fin.* ut tolleret tres versus, invicem petiit, ut ipse tres exciperet, in quos nihil illis liceret. æqua lex visa est. Scripserunt illi, quos tolli vellent, secreto: hic, quos tutos esse vellet. In utrisque codicillis iidem versus erant: ex quibus primum fuisse narrabat Albinovanus Pedo, qui inter arbitros fuit, *Semibovemque virum*, &c. secundum, *Egelidum Borean*, &c. Tertium, quis fuerit, Seneca non adjicit.

SEMICANALICULUS, i, m. dimidius canaliculus. *Vitruv. l. 4. c. 3. circa med. de triglyphis Doricis.* In medio canaliculi ad normæ cacumen imprimatur: in extremis partibus semicanaliculi intervertantur.

SEMICANUS, a, um, *mezzo canuto*, *semicanuto*, *grigio*, [illegible], capillus habens partim canos, partim nigros. *Apul. l. 8. Metam.* Calvus quidem, sed cincinnis semicanis & pendulis capillatus. *& lib. 9.* Comæ semicanæ.

SEMICAPER, pri, com. *mezzo capra*, [illegible], qui dimidia sui parte caper est. Epitheton est Faunorum, & Satyrorum, qui inferiore sui parte capris similes pinguntur. *Ovid. 5. Fast. v. 101.* Semicaper coleris succinctis Faune Lupercis. *Id. Met. 14. v. 515.* Semicaper Pan.

SEMICINCTIUM, ii, n. *fascia*, *cintura*, *cingolo*, *grembiule stretto*, [illegible], zona minus lata, cincticulus. *Martial. l. 14. epigr. 153.* cujus lemma Semicinctium. Det tunicam dives: ego te præcingere possum. Essem si locuples, munus utrumque darem. *Petron. in Satyr. c. 94.* Inclusus ego suspendio vitam finire constitui: & jam semicinctio stantem ad parietem spondam vinxeram, cervicesque nodo condebam, cum, &c.

SEMICIRCULARIS, e, *semicircolare*, [illegible], semicirculi formam habens. Apud *Colum. l. 5. c. 2.* quo loco posita est figura semicirculi, leguntur hæc verba: *semicircularis agri forma*: quæ tamen incertum, sintne *Columellæ*, an alterius, qui ad indicandam figuram ea addiderit.

SEMICIRCULATUS, a, um, semicirculi forma factus. *Cels. l. 7. c. 26. cit. 2. sub fin.* Ferramentum fecit rectum in summa parte labrosum, in ima semicirculatum, acutumque.

SEMICIRCULUS, li, m. *mezzo cerchio*, *semicerchio*, [illegible], dimidium circuli. *Cic. 5. de Fin. c. 20.* Circulos & semicirculos consectari. *Scaliger leg.* *sesquimodios*. *Cels. l. 7. c. 26. sect. 2. a med.* Uncus in semicirculi speciem, retusæ latitudinis. ¶ Adjective, semicircularis. *Colum. l. 5. c. 2. a med.* Si semicirculus fuerit ager, cujus basis habeat pedes CXL. curvaturæ latitudo pedes LXX. & mox. Si autem minus quam semicirculus erit, arcum sic metiemur.

SEMICLAUSUS, & Semiclusus, a, um, *mezzo chiuso*. *Apul. l. 10. Metam.* Semiclauso ore balbutiens. *Inscript.* apud *Fabrett. pag. 230.* Silvane sacra semicluse fraxino, Et hujus alti summe custos hortuli.

SEMICOCTUS, a, um, *mezzo cotto*, *guascotto*, [illegible], dimidia parte coctus, semicrudus. *Plin. l. 18. c. 12. sub fin.* Ex tritico candidissima, atque grandissima eligunt grana, & semicocta in ollis. *Colum. l. 8. c. 5.* Hordeum semicoctum.

SEMICOMBUSTUS, a, um, *mezzo bruciato*. *Prudent. in Roman. v. 859. peristeph. 14.* Alunt olivo semicombustas faces.

SEMICONFECTUS, a, um, *mezzo fatto*, ut Semiconfectus cæspes. *Sidon. l. 6. ep. 10.*

SEMICONSPICUUS, a, um, qui dimidio conspicitur. *Apul. l. 3. Metam. post init.* Nonnulli per fenestras semiconspicui.

SEMICORPORALIS, le, idem ac semicorporeus. *Firmic. l. 5. c. 25.* Aries est signum in cælo masculinum, semicorporale, oculis languidis, erraticum.

SEMICORPOREUS, a, um, *mezzo corporale*, dimidia corporeus. *Firmic. l. 2. c. 12.* Cancer signum est in cælo femininum, mobile, semicorporeum, irrationale. *h. e.* cujus corpus dimidia tantum parte in cælo conspicitur.

SEMICREMATUS, a, um, *mezzo abbruciato*, [illegible], dimidia parte crematus. *Ovid. in Ibin, v. 636.* Membra feras Stigiæ semicremata neci. *Martial. l. 11. epigr. 55.* tura semicremata.

SEMICREMUS, a, um, idem quod semicrematus. *Ovid. 12. Met. v. 287.* Semicremoque novat repetitum stipite vulnus.

SEMICRUDUS, a, um, *mezzo crudo*, [illegible], pro dimidia parte crudus. *Colum. l. 6. c. 25.* Lupini semicrudi conteruntur. *Sueton. in Aug. c. 1.* semicruda exta. *Stat. l. 4. silv. 9. v. 48.* Quid, si cum bene mane semicrudus Illatam tibi dixero salutem? *id est* cibo pro dimidia parte digesto.

SEMICUBITALIS, le, dimidio cubito constans. *Liv. l. 42. c. 65.* Bipalme spiculum hastili semicubitali infixum.

SEMICUPA, æ, f. Apud *Ammian. l. 28. c. 4. post med.* (*al. cap. 25.*) Semicupæ, Cimessores, Statarii, &c. sunt scurrilia nomina otiosæ plebis hominum.

SEMIDEUS, i, m. Semidea, æ, f. *semideo*, *semidea*, [illegible], dimidia parte deus, h. e. vel ex deo & homine natus, vel ob virtutem ex homine deus factus, heros: ut Pan, Hercules, Romulus, Sirenes, &c. V. *Heros*, & *Indigetes*. Usurpatur & substantivi, & adjectivi more. *Ovid. in Ibin, v. 81.* Vos quoque plebs Superum, Fauni, Satyrique, Laresque, Fluminaque, & Nymphæ, Semideumque genus. *Id. Met. 14. v. 673.* Mille proci cupiunt & Semideique, deique. *Lucan. l. 9. v. 6.* Quodque patet terras inter, Lunæque meatus, Semidei Manes habitant, quos ignea virtus Innocuos vitæ patientes ætheris imi Fecit, & æternos animam collegit in orbes. (Credunlur Semidei habitare spatium, quod est inter cælum & terram. *Manil. l. 1. v. 800. Plin. in Paneg. c. 89. ad fin.*) *Stat. 9. Theb. v. 376.* Hoc tibi semidei munus tribuere parentes? *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 49.* Semideæ Dryades. *Val. Flacc. l. 6. v. 252.* clari Taulantis alumnus Semidea genitrice Tages. *Rutil. in Itiner. l. 1. v. 365.* Sæcula Semideum ferrati nescia Martis. *pro* Semideorum. *h. e.* ætas aurea. *Auson. in Gripho, Edyll. 11. v. 21. de Sirenib.* Tres volucres, tres semideæ, tres semipuellæ. ¶ *Semideum pecus*, Panes. *Stat. 6. Theb. v. 112.* cana Pales, Silvanusque arbiter umbræ, Semideumque pecus. ¶ *Semidei canes*, latrator Anubis. *Lucan. l. 8. v. 831.* Nos in templa tuam Romana accepimus Isin, Semideosque canes, & sistra jubentia luctus. ¶ *Semidei reges* *Statio 2. Achill. v. 362. & lib. 3. Theb. v. 518.* sunt Argonautæ, quos *Id. 5. Theb. v. 373. & 1. Achill. v. 87.* semideos heroas vocant, & *Val. Flacc. l. 3. v. 504.* reges diis genitos: *& lib. 5. v. 504.* deum genus: *& Senec. in Med. v. 227.* proles deum.

SEMIDIES, ei, m. *mezzo un dì*, dimidium diei. *Auson. in Eclogar. de rat. dier. v. 5.* semidiemque, duosque dies, deciesque novenos. Adde *ibid. de rat. solstit. in æquinoct. v. 2.*

SEMIDIGITALIS, le, qui habet magnitudinem dimidii digiti. *Vitruv. l. 10. c. ult. ante med.* Terebratur foramen digitale, semidigitale, sesquidigitale.

SEMIDOCTUS, a, um, *semignorante*, *semidotto*, [illegible], dimidio doctus, aliquantum doctus, mediocri eruditione imbutus. *Plaut. Asin. 1. 3. 73.* Hæccine te esse oblitum, in ludo qui fuisti tamdiu? *Arg.* Tua ista culpa est, quæ discipulum semidoctum abs te amoves. *Cic. 2. de Orat. c. 45.* Hæc ut properans, & apud doctos, & semidoctos ipse percurro. *Martial. l. 10. epigr. 95.* Et semidocta villica manu structas Tonantis aras. *Gell. l. 15. c. 9.* semidoctus Grammaticus.

SEMIERMIS, & Semermis, e, & Semiermus, a, um, *mezzo disarmato*, [illegible], armis male instructus. *Liv. l. 30. c. 28.* Tumultuarii exercitus ex agrestium semiermi turba subito collecti. *Id. l. 28. c. 16.* Ipse dux in proximos colles cum sex millibus ferme semiermium evasit. Adde *lib. 39. c. 31. a med. & lib. 40. c. 58. a med.*

med. Pro altera positione *Tacit.* c. *Ann.* c. 68. Hosti facile excidium, & paucos ac semermos cogitanti, &c. & *lib.* 3. *cap.* 45. In fronte statuerat ferratos, in cornibus cohortes, a tergo semermos. ¶ De scriptione V. in *Semianimis*.

SEMIFACTUS, *a*, um, *imperfetto*, ἀτελής, dimidia tantum parte factus, imperfectus. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 7. Semifacta opera perrupit, seque vallo extulit. *Hirt. de B. Afric.* c. 83. In portas valli semifactas ruere contendunt.

SEMIFASTIGIUM, ii, n. dimidiatum fastigium. *Vitruv.* l. 7. c. 5. *a med.*

SEMIFER, *a*, um, *mezzo bestia*, μιξόθηρ, ἡμίθηρ, qui dimidia sui parte fera est, altera homo, semivir, semihomo, ut Centauras, Sireen, Scylla, Cacus. *Lucret.* l. 2. v. 701. Semiferas hominum species existere. & *lib.* 4. v. 588. Pan Pinea semiferi capitis velamina quassans. *Cic. in Arat.* l. 2. *de nat. Deor.* c. 44. Corpore semifero magno Capricornus in Orbe. *Virg.* 10. *Æn. vers.* 212. *de Tritone*. Spumea semifero sub pectore murmurat unda. *Ovid. Met.* 12. v. 405. Hylonome, qua nulla nitentior inter Semiferos altis habitavit femina silvis. *h. e.* Centauras. & *lib.* 2. v. 633. Semifer interea divinæ stirpis alumno Lætus erat. *h. e.* Chiron. Sic *Claudian. de III. consul. Honor.* v. 60. non ocyus hausit Achilles Semiferi præcepta senis. & *de VI. consul.* v. 634. semiferi Gortynia tecta juvenci. *h. e.* Minotauri. *Id. in Gigantomach.* v. 80. *de Peloro gigante*. femorum qua fine volutus Duplex semiferis connectitur ilibus anguis. *Senec. in Phæniss.* v. 119. semifero dolos Sphinx ore nectens. Adde *in Herc. Oet.* v. 966. & 1470. *Stat.* 9. *Theb.* v. 220. & *Lucan.* l. 6. v. 386. ¶ Dicitur etiam de domestica bestia, quæ multum feritatis habet, ut canes ex lupo & cane geniti: *lycisca* ob id appellati. *Grat. in Cyneg.* v. 253. Hic & semiferam Thoum de sanguine prolem finxit. *Plin.* l. 8. c. 57. Glires semiferum animal, cui vivaria in doliis idem, qui apris, instituit. ¶ Homines semiferi, agrestes, montana incolentes, inculti, feris moribus. *Sil.* l. 3. v. 541. Illuvie, rigidæque comæ squalore perenni Horrida semiferi promunt a rupibus ora. *selvaggi*. De Alpium incolis loquitur. *Plin.* de Indis *l.* 6. *c.* 19. Genus hominum semiferum, ac plenum laboris immensi. ¶ *Semiferus* in recto casu analogia defendi potest; usu, quod adhuc sciam, non potest. ¶ Multa in hanc vocem Scriptorum testimonia ideo protulimus, quia non defuere, qui eam toto Latio exsulare juberent, & *feminer* substituerent.

SEMIFORMIS, me, *informe*, *mezzo formato*, ἡμίμορφος, dimidia sui parte formatus, imperfectus, semifactus, informis. *Colum.* l. 8. c. 5. *circa med.* Tonitrua, quibus vitiantur ova, pullique semiformes interimuntur, antequam toti partibus suis consummentur. *Id.* l. 4. c. 25. Semiformis lunæ species. *mezzaluna*.

SEMIFULTUS, *a*, um, *appoggiato per la metà*, dimidia tantum parte fultus. *Martial.* l. 5. *epigr.* 14. Subselloque semifultus extremo, Et male receptus altero genu. *sedendo malamente con una sola natica*.

SEMIFUMANS, antis, *mezzo fumante*, adhuc aliqua parte fumans. *Sidon.* l. 1. *ep.* 7. Qui adhuc in eo semifumantem præturæ nuper exutæ dignitatem venerabatur.

SEMIFUNIUM, ii, n. *mezza fune*, *cordicella*, funis dimidio tenuior. *Cato R. R.* c. 135. Funem loreum in plostrum justum pedes LX. semifunium pedes XLV.

SEMIGÆTULUS, a, um, qui ad Gætulos vel regione, vel moribus accedit. *Apul. in Apolog.* Memet professus sum seminumidam, & semigætulum.

SEMIGERMANUS, a, um, de Germanis participans. *Liv.* l. 21. c. 38. *sub fin.* Cum quæ ad Apenninum ferunt, obsepta gentibus Semigermanis fuissent.

SEMIGRÆCE, *mezzo alla Greca*, pæne Græco more. *Lucil.* apud *Vellei. Long. de Orthograph. sub init. pag.* 2214. *Putsch.* S nostrum, & semigræce quod dicimu' Sigma Nil erroris habet.

SEMIGRÆCUS, a, um, ἡμιέλλην, Græcis participans. *Varr.* l. 2. *de R. R.* c. 1. Ut semigræcis pastoribus dicam Græca. *Flor.* l. 1. c. 18. Tarentum, semigræca ex Lacedæmoniis conditoribus civitas. *Sueton. de Grammat.* c. 1. Poetæ, & oratores semigræci. *h. e.* qui utraque lingua, Græca & Latina, usi sunt.

SEMIGRAVIS, ve, *mezzo aggravato*, pæne omnino gravatus. *Liv.* l. 25. c. 24. Magna pars in turribus epulati, aut sopiti vino erant, aut semigraves potabant. Al. leg. *somno graves*.

SEMIGRO, as, a. 1. *partirsi*, ἀποικέω, ad seorsum habitandum me confero. *Cic. pro Cæl.* c. 7. *ad fin.* Reprehendistis, a patre quod semigrarit.

SEMIHIANS, antis, *mezzo aperto*, aliquantum hians. *Catull. in carm. nupt.* 60. v. 219. Dulce rideat ad patrem Semihiante labello. *Apul.* l. 10. *Met.* Semihiantes labias comprimens.

SEMIHIULCUS, a, um, semihians. *Poeta quidam* apud *Gell.* l. 19. c. 11. Dum semihiulco savio Meum puellum savior.

SEMIHOMO, inis, *mezz' uomo e mezza bestia*, ἡμιάνθρωπος, semivir, semifer. *Virg.* 8. *Æn.* v. 193. Hic spelunca fuit vasto submota recessu Semihominis Caci. *Infra vers.* 198. vocat monstrum, & *vers.* 267. semiferum. *Ovid.* 12. *Met.* v. 536. Hæc inter Lapithas, & semihomines Centauros prælia. *Sedul.* l. 1. v. 231. Semihominemque canem supplex homo pronus adoret. *h. e.* Anubim. *Colum.* l. 10. v. 19. Quamvis semihominis vesano gramine feta Mandragoræ pariat flores. *scil.* quia radice inferiorem partem hominis refert. h. e. crura & pedes. ¶ Item qui incultis & feris est moribus, *selvaggio*, *bestiale*, *fiero*. *Sil.* l. 11. v. 180. Ille ego semihomines inter Nasamonas, & inter Sævum atque æquantem ritus Garamanta ferarum Marmarico ponam tentoria nudus alumno?

SEMIHORA, æ, f. *mezz' ora*, ἡμιώριον, spatium dimidium unius ho-

Tom. IV.

12. *Cic. pro Rabir. perduell.* c. 2. *a med.* Meque ex comparato & constituto spatio defensionis in semihoræ curriculum coegisti. *Cels.* l. 3. c. 21. *a med.* Id ante meridiem tota hora, post meridiem semihora fieri oportet. Adde *Hirt. de B. Afric.* c. 38.

SEMIJEJUNIUM, ii, n. *mezzo digiuno*. *Tertull. advers. Psych.* c. 13. Stationum semijejunia interponentes.

SEMIINANIS, & Seminanis, ne, dimidia parte inanis. *Plin.* l. 2. c. 18. *sub fin.* Luna in quadrato Solis dividua est, in triquetro seminani ambitur orbe: impletur autem in adverso. *h. e.* orbe imminuto, major scilicet dimidia, minor pleno.

SEMIINTEGER, gra, gram, dimidia parte integer. *Ammian.* l. 20. c. 5. (*al.* 11.) Post civitatum excidia, peremptaque innumera hominum millia, pauca, quæ semiintegra sunt relicta, cladis immensitas persultaret.

SEMIJUGERUM, i, n. ἡμιπλέθριον, medium jugerum. *Colum.* l. 5. c. 18. Vel in semijugerum omnis modus dirimatur. & *lib.* 5. c. 1. Galli semijugerum arepennem vocant.

SEMILACER, ra, rum, *mezzo intero*, ἡμίβρωτος, dimidia parte lacer. *Ovid.* 7. *Metam.* v. 344. Semilacerque toro tentat consurgere.

SEMILATER, ris, m. *mezzo mattone*. *Vitruv.* l. 2. c. 3. *a med.* Una parte lateribus ordines, altera semilateres ponuntur.

SEMILAUTUS, a, um, *mezzo lavato*, male lotus, sordidus. *Catull. carm.* 54. *in Cæsar.* v. 2. Semilaute crura.

SEMILIBER, ra, rum, *mezzo libero*, ἡμιελεύθερος, media libertate fruens. *Cic. Attic.* l. 13. *ep.* 31. Obsecro abjiciamus ista, & semiliberi saltem simus. *Senec. de brevit. vitæ*, c. 5. *in fin.* Semiliberum se dixit Cicero. at mehercules nunquam sapiens in tam humile nomen procedet: nunquam semiliber erit, integræ semper libertatis & solidæ.

SEMILIBRA, æ, f. *mezza lira*, selibra. *Apul.* l. *de herb.* c. 99. Adipis cervini semilibra.

SEMILIXA, æ, m. ἡμιστρατιώτης, qui fere lixa est, *soldato vile*. *Liv.* l. 30. c. 28. Cui Statorius semilixa ducere exercitus solitus sit.

SEMILIXULA, æ, f. *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 22. V. *Lixula*.

SEMILUNATICUS, a, um, *mezzo lunatico*, qui paulo minus est quam lunaticus. *Jul. Firmic.* l. 7. c. 3. *ad fin.* Semilunatici nascentur.

SEMIMADIDUS, a, um, *mezzo bagnato*, ἡμίβροχος, dimidia parte madidus. *Colum.* l. 2. c. 4. Ne lutosus ager tractetur, neve exiguis nimbis semimadidus.

SEMIMARINUS, a, um, ἐνάλιος, qui & de mari & de terra participat. *Lucret.* l. 5. v. 890. Aut rapidis canibus succinctas semimarinis Corporibus Scyllas.

SEMIMAS, aris, *mezzo maschio e mezzo femina*, *ermafrodito*, ἀνδρόγυνος, mas simul & femina. *Ovid.* 4. *Met.* v. 380. Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat, undas Semimarem fecisse videt, &c. *Liv.* l. 31. c. 12. *ad fin.* Ante omnia abominati semimares, jussique in mare deportari. Apud *Ovid. Met.* 12. v. 506. Cæneum Elati filium, qui puella fuerat, & Neptuni munere translatus in virum, Centauri per convitium *semimarem hostem* vocant. ¶ Item castratus, evirātus, exsectus, *castrone*, *eunuco*, semivir, ἡμίανδρος. Tales enim masculi vigoris quasi dimidio carent. *Varr.* l. 3. *R. R.* c. 8. & *Colum.* l. 8. c. 2. Feminæ, gallinæ, mares, galli; capi semimares, quod sunt castrati. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 183. Ibunt semimares, & inania tympana tundent. *h. e.* Galli matris deum. *Id.* l. 1. v. 588. sacerdos Semimaris flammis viscera libat ovis. *h. e.* vervecis.

SEMIMASCULUS, li, m. semimas, castratus. *Fulgent.* l. 3. *mythol.* c. 5. Berecynthia Attin castrando semimasculum fecit.

SEMIMATURUS, a, um, *mezzo maturo*. *Pallad. in Jun. tit.* 12. Hordeum semimaturum.

SEMIMEDUS, pæne Medus, ut Semigræcus, Seminumida. *Apul. in Apolog.* Genere mixto fuit, Semimedus, & Semipersa.

SEMIMETOPIA, orum, n. plur. dimidiæ metopæ. *Vitruv.* l. 4. c. 3. *circa med.* In extremis angulis semimetopia sint impressa.

SEMIMITRA, æ, f. dimidia vel parva mitra. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 26. *a med.* Ornamentorum hæc sunt: vittæ, mitræ, semimitræ, calantica, &c.

SEMIMORTUUS, a, um, *mezzo morto*, *semivivo*, ἡμιθανής, dimidia parte mortuus, pæne mortuus, semivivus. *Catull. carm.* 50. *ad Licin.* v. 14. defessa labore membra Semimortua lectulo jacebant. *Petron. in Satyr.* c. 108. Multi utrinque semimortui labuntur. *Al. leg.* sine morte. *Apul.* l. 6. *Metam.* An custodiam anus semimortuæ formidabis?

SEMINALIS, le, *da seminare*, *da semenza*, σπερματικός, ad sementem & semen pertinens. *Colum.* l. 11. c. 2. *a med.* Viciæ seminalis modios quinque, viciæ pabularis modios septem. *Auct. Priap. carm.* 25. Seminale membrum. *Lactant. de Opific. Dei*, c. 12. Seminales venæ. ¶ Seminalia apud *Tertull.* l. 1. *cont. Marcion.* c. 13. *ad fin.* sunt ipsæ segetes, aut messes.

SEMINANIS. V. *Semiinanis*.

SEMINARIUM, ii, n. *semenzaio*, *vestatuolo*, *seminario*, φυτώριον, σπορεῖον, plantarium, locus in agro, in quo surculi arborum, aut semina feruntur, ut, ubi ad certam magnitudinem adoleverint, in alium locum transferantur: cujus faciendi rationem *Cato R. R.* c. 46. *Colum. de arborib.* c. 1. & 2. *Plin.* l. 17. c. 10. *a med.* & *cap.* 11. & *Pallad. in Februar. tit.* 10. tradunt. Patavini rustici *vivaro* vocant. *Cato cap.* 48. Pomarium seminarium ad eundem modum, atque oleagineum, facito. *Varr.* l. 1. *R. R.* c. 29. Seminaria omne genus ut serantur. *Colum.* l. 11. c. 2. *ante med.* Seminaria instituere. & *ibid.* Maturas plantas de seminariis in scrobes transferre. *Cato R. R.* c. 40. Sulcos & scrobes seminariis facito. *Colum.* l. 5. c. 6.

c. 6. Ulmorum seminarium paretum habere. *Pallad. in Mart. tit.* 8. *extr.* Seminaria baccarum & seminum facere. *Plin. l.* 18. *c.* 29. *sub fin.* purgare sarculo. *Pallad. in Maio, tit.* 4. assidue fodere. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 9. *a med.* Conserendi agri causa seminarium paratum renovare, quasi instrumentum agri. ¶ Translate *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 115. Vinum hilaritatis dulce seminarium. *h. e.* occasio, origo, principium. *Cic.* 2. *Catil. c.* 10. *a med.* Qui nisi exeunt, nisi pereunt, etiamsi Catilina perierit, scitote, hoc in republica seminarium Catilinarium futurum. *h. e.* ex hoc genere hominum semper multos Catilinæ similes extituros. *In Epit. Livii l.* 39. Bacchanalia scelerum omnium seminarium. *Cic. Phil.* 13. *c.* 2. Veterani seminarium judicum tertiæ decuriæ. *Liv. l.* 6. *c.* 12. Vix seminario exiguo militum relicto. *Id. l.* 42. *c.* 61. Equites seminarium senatus. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *post med.* Hispania seminarium hostilis exercitus. *Cic. in Pison. c.* 40. *a med.* Ex illo fonte & seminario triumphorum cum arida folia laureæ retulisses. *Hieron. epist.* 27. (*al.* 102.) *ad Marcell. circa med.* Seminarium errorum. Adde *Curt. l.* 8. *c.* 6. *Apul. in Apolog.* & *Ambro. in gratiar. act. c.* 32. ¶ Ad hanc rationem *Seminaria* dicuntur loca reditibus Ecclesiasticis instructa, in quibus aluntur & erudiuntur pueri bonarum artium & Religionis institutis, ut suo tempore alius alio colendæ Vineæ Domini transferantur. cujusmodi est nostrum hoc Patavinum: cujus gratia hæc a me, quem jamdiu alumnum habet, lucubrentur. V. *Concil. Tridentin. sess.* 23. *c. ult.*

SEMINARIUS, a, um, ad semina pertinens. *Cato R. R. c.* 10. *sub fin.* Pilum fabarium unum, farrearium unum, seminarium unum, qui nucleos succernat, unum.

SEMINATIO, onis, *il seminare*, σπορά, actus seminandi. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 6. Ad seminationem onagrus idoneus, quod e fero fit mansuetus facile.

SEMINATOR, oris, m. *seminatore*, σπορεύς, qui seminat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 34. Omnium autem rerum, quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atque educator, & altor est mundus. *Id. l.* 3. *c.* 26. Qui est versus omnium seminator malorum.

SEMINATUS, a, um, *seminato*, genitus. *Plaut. Amph.* 2. 2. 19. Alter decumo post mense nascetur puer, quam seminatus.

SEMINEX, *vel* Seminecis, is, *mezzo morto*, ἡμιθανής, qui ex illato vulnere, vel ex morbo morti est vicinus, semivivus, semimortuus, moribundus. *Liv. l.* 29. *c.* 2. *ad fin.* Qui circa regem, seminecem restantem, pugnabant. *Id. l.* 23. *c.* 15. *circa med.* Seminecem eum in acervo cæsorum corporum inventum, curatumque benigne domum remiserat. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 28. *in fin.* Integri cum sauciis, semineces cum exspirantibus volvuntur. *Sil. l.* 10. *v.* 456. Seminecem extremo vitam exhalabat in auras Murmure deficiens jam Clœlius. *Virg.* 10. *Æn. v.* 462. Cernat semineci sibi me rapere arma cruenta. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 176. semineces crines. *scil.* in capite Medusæ. *Ovid.* 1. *Met. v.* 228. semineces artus. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 394. oculi. *Sil. l.* 4. *v.* 164. Seminecum letum peragit gravis ungula pulsu. & *lib.* 6. *v.* 12. Frustra seminecum quærentia lumina cælum. ¶ In recto casu singulari exempla nondum vidimus.

SEMINIUM, ii, n. *seme*, σπέρμα, semen, quo generatur animal. *Plaut. Mil.* 4. 2. 67. Nisi huic verri affertur merces, non hic suo seminio quamquam porculam impertiturus est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 6. Asini optimi, e quorum seminio ego hic procreavi pullos, & ipsis Arcadibus vendidi aliquoties. ¶ Item genus, proles, indoles, natura, *razza*. *Id. l.* 2. *c.* 1. *circa med.* Boves, quo sint seminio quærendum. *Id. l.* 3. *c.* 9. *de gallis gallinac.* Nec tamen sequendum in seminio legendo Tanagricos, qui ad partus sunt steriliores. *Lucret. l.* 3. *v.* 742. cur acris violentia triste leonum Seminium sequitur? ¶ In illo *exempl. ibid. v.* 765. Si non certa suo cum semine seminioque Vis animi pariter crescit cum corpore quoque. *semen* est ipsa materia genitalis; *seminium* eadem materia generando infusa, & in prolem transmissa.

SEMINO, as, avi, atum, a. 1. *seminare*, σπείρω, semen spargo, & terræ mando, sero, consero. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *extr.* Neque in lira, sed sub sulco talis ager seminandus est. & *cap.* 9. *a med.* Hordeum altero sulco seminari debet, post æquinoctium. ¶ Etiam animalia cum generant, *seminare* dicuntur, *generare*. *Colum. l.* 6. *c.* 24. Tauri quadrimis minores seminandis armentis parum habentur idonei. & *paulo post*. Si parte dextra desiluit, marem seminasse manifestum est. & *cap.* 37. Asinum destinare mularum generi seminando. ¶ Producere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 205. Quale solet silvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos. ¶ Translate *Lactant. l.* 1. *c.* 22. & *l.* 4. *c.* 10. Ut cultum Dei per totam terram seminaret. *diffeminasse*.

SEMINOSUS, a, um, seminibus plenus. *Auct. Priapeor. carm.* 51. Seminosæ cucurbitæ.

SEMINUDUS, a, um, *mezzo nudo*, ἡμίγυμνος, dimidia parte nudus. *Liv. l.* 9. *c.* 6. Primi consules prope seminudi sub jugum missi. Adde *lib.* 24. *c.* 40.

SEMINUMMIOA. V. in *Semigatulae*.

SEMIOBOLUS, i, m. dimidium oboli, ἡμιωβόλιον. *Fann. de ponderib. v.* 8. Semioboli duplum est obolus. ¶ Scribitur & *semobolus*. V. *Semiouncia*.

SEMIOBRUTUS, a, um, *mezzo coperto, o sepolto*, dimidia parte obrutus. *Apul. l.* 9. Dolio, quod erat in angulo semiobrutum, sed alias vacuum, hominem abscondit.

SEMIONUSTUS, a, um, dimidia parte onustus. *Sisenn.* apud *Priscian. sub fin. l.* 10. *pag.* 909. *Putsch.* Sic in eam paludem multi piscium salsendorum causa navibus semionustis commeant.

SEMIORBIS, is, m. *mezzo cerchio, o globo*, ἡμίκυκλος, dimidius orbis. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. c.* 8. *a med.* In semiorbe nihil prohibet aspici totam pilam. *Ammian. l.* 20. *c.* 3. *a med.* (*al. c.* 4.) Διχότομος luna: quæ forma semiorbem ostendit.

SEMIPAGANUS. V. *Paganus*.

SEMIPATENS, tis, nom. ex particip. semiapertus, dimidio patens. *Sidon. l.* 7. *ep.* 6. *a med.* Semipatentibus jacere vestibulis.

SEMIPATER. V. Seme.

SEMIPEDALIS, le, ἡμιποδιαῖος, medii pedis longitudinem habens. *Plin. l.* 3. *c.* 4. *ante med.* Semipedales ramorum relinquentes truncos. *Id. l.* 32. *c.* 1. Echeneis, semipedalis pisciculus. *Id. l.* 26. *c.* 8. *circa med.* Semipedalis altitudo. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Asserculi inter se distantes semipedalibus spatiis. Adde *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. *circa med.*

SEMIPEDANEUS, a, um, semipedalis. *Colum. l.* 4. *c.* 1. Abunde est, semipedaneam consitis resolutam vitibus terram subjicere.

SEMIPERACTUS, a, um, semiperfectus, semifactus. *Paulin. Nolan. carm.* 22. *nat.* 7. *de S. Fel. v.* 305. Semiperactum hominem qua toto corpore fineit.

SEMIPEREMPTUS, a, um, adject. *Tertull. in Sodom. c.* 4. Semiperempta etiam si qua illic jugera. *h. e.* semiambusta.

SEMIPERFECTUS, a, um, *imperfetto*, dimidia parte perfectus. *Sueton. in Calig. c.* 21. Opera sub Tiberio semiperfecta absolvit. *Apul. l.* 2. *de doctr. Platon.* Virtutes semiperfectæ.

SEMIPES, edis, m. *mezzo piede*, ἡμιπόδιον, dimidius pes, mensura octo digitorum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 3. Laterem longum pede, latum semipede. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Intervallo duum pedum, & semipedis. *Id. l.* 17. *c.* 21. *circa med.* Scrobes non altiores quinto semipede esse debere. *Id. l.* 9. *c.* 5. Dentes belluæ maximi dodrantium mensura, minimi semipedum. ¶ De dimidio pede in versu, *Gell. l.* 18. *c. ult.* Varro scripsit, observasse se in versu exametro, quod omni modo quintus semipes verbum finiret. *Auson. epist.* 4. *v.* 86. Qui penthemimeren habent priorem, Et post semipedem duos jambos. ¶ *Prudent.* semipedem vocat, qui altero crure trunco est, περὶ στεφ. 2. *de S. Laurent. v.* 150.

SEMIPHALARICA, æ, f. telum phalarica minus, cubitale, quod manu jaculabantur. *Gell. l.* 10. *c.* 25.

SEMIPISCINA, æ, dimidium piscinæ, parva piscina. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 13. Lacus, qui intra stylobatam cum venit, fit semipiscina.

SEMIPLACENTINUS, a, um, aliqua ratione Placentinus. *Cic. in Pison. c.* 6. *in fin.* Calatinus, credo, aliquis, aut Africanus, aut Maximus, & non Cæsonius Semiplacentinus Calventius. V. *Gallicanus*.

SEMIPLENE, adverb. *dimezzatamente*. *Sidon. l.* 4. *ep.* 22. *a med.* Præterita infructuose, præsentia semiplene dicuntur.

SEMIPLENUS, a, um, *mezzo pieno, mezzo vuoto*, ἡμίπλεως, plenus pro dimidia parte. *Liv. l.* 25. *c.* 30. *ad fin.* Qui improviso adorti semiplenas stationes, & adapertas fores portæ, &c. *Cic.* 7. *Verr. c.* 25. Semiplenæ naves. *Velley. l.* 2. *c.* 80. Duodecim semiplenæ legiones. *Colum. l.* 9. *c.* 15. Semipleni favi. & *lib.* 5. *c.* 5. Semipleni scrobes.

SEMIPLOTIA. V. in *Plautus*.

SEMIPUELLA. V. in *Semideus*.

SEMIPULLATUS, a, um, semiatratus, dimidia parte pulla veste indutus. *Siden. l.* 1. *ep.* 7. *a med.* Accusatores semipullati.

SEMIPULSUS, a, um. In fragm. incerti Auct. quod *Censorino* adnectitur, in exemplum pæonis denarii referuntur hæc verba antiquaris cujusdam Poetæ, *cap.* 24. *ad fin.* Qui repens semipulsus onere gravi fores strepitu terret.

SEMIPUTATUS, a, um, *mezzo tagliato*, ἡμικλάδευτος, dimidia ex parte putatus, sive cæsus. *Virg.* 2. *Ecl. sub fin.* Semiputata tibi frondosa vitis in ulmo est.

SEMIRAMIS, is, & idis Σεμίραμις, regina Assyriorum, Nini uxor, magnitudine animi, & rerum gestarum claritate, simulque portentosa libidine celebris. Mortuo marito, sexum mentita, & se Nini filium simulans, diu regnavit: firmata potentia, feminam se fassa, plura bella gessit, in Indiam armis penetravit, Æthiopiam subegit, Babylonem condidit, murumque ei cocto latere, & bitumine circumdedit. V. *Justin. l.* 1. *c.* 1. & 2. ubi plura. *Id. l.* 36. *c.* 2. Assyriis regibus genus ex regina Semirami fuit. *Id. l.* 1. *c.* 1. *extr.* Relicto filio Ninya, & uxore Semiramide. *Curt. l.* 7. *c.* 6. *a med.* Non alium magis admiratus est, quam hanc regem, & Semiramin. *Ovid.* 5. *Met. v.* 57. dicitur altam Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 108. pharetrata Semiramis.

SEMIRAMIUS, a, um, ad Semiramin pertinens. *Ovid. Met.* 5. *v.* 85. Inde Semiramin Polydæmona sanguine cretum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. *ad fin.* Non ego prætulerim Babylonica picta superbe Texta, Semiramia, quæ variantur acu. *h. e.* Babylonica: quia Babylone Semiramis regnavit. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v.* 162. Semiramiæ turres. *h. e.* Babylonicæ, quas Semiramis condidit.

SEMIRASUS, a, um, *mezzo raso*, dimidia parte rasus. *Catull. carm.* 59. *de Rufa*, *v.* 4. Cum devolutum ex igne prosequens panem Ab semiraso tunderetur ustore. *Apul. l.* 9. *Metam.* Homines frontes litterati, & capillum semirasi, & pedes anulati.

SEMIREDUCTUS, a, um, aliquantum reductus, retroflexus, interius reductus. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 613. Venus quoties vel amina ponit, Protegitur læva semireducta manu.

SEMIREFECTUS, a, um, *mezzo refatto*, ἡμιανακαινιστος, dimidia parte refectus. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 176. laniataque classis Postulat exiguas semirefecta moras.

SEMIROSUS, a, um, *mezzo rosicato*, ut semirosus panis apud *Arnob. l.* 6. *pag.* 202.

SEMI-

SEMIROTUNDUS, a, um, *mezzo rotondo*, semicirculi formam habens. *Apul. l. 11. Metam.* Subterraneum semirotundum. ¶ Substantive *Id. l. 5.* Viso stetim proximo semirotundo. *h. l.* lecto semirotundo, sigmate.

SEMIRUPTUS, a, um, dimidia parte fractus, ut Semirupta mœnia, *Dict. Cretens. l. 5. c. 11. ad fin.* ubi al. leg. *semiruta*.

SEMIRUTUS, a, um, *mezzo rovinato*, ἡμιβαλής. *Liv. l. 30. c. 17.* Purgato loco, qui strage semiruti muri cumulatus erat. *Flor. l. 2. c. 15. a med.* Plus negotii fuit cum semiruta Carthagine, quam integra. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 104.* Exere semirutos subito de pulvere vultus, Parthenope. *Tacit. 1. Ann. c. 61.* Semirutum vallum. *Lucan. l. 1. v. 24.* semiruta tecta. *& lib. 4. v. 585.* Semirutæ arces. *Apul. in Florid. sect. 15. (al. l. 2.)* Oppidum fuisse amplum, semiruta mœnium indicant. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 155.* semirutas confuso stamine telas, Atque interceptas agnoscit pectinis artes. *h. e.* semilaceras.

SEMIS, indeclin. *metà*, *mezzo*, ἥμισυ, dimidium cujuspiam rei: a voce Græca allata. *Festus*: Semis, semodius, semuncia ex Græco trahuntur, sicut & alia nonnulla, quæ *s* litteram pro aspiratione eorum habent, ut ἑπτὰ septem, ὕλη silva: sic ista ab eo quod illi dicunt ἥμισυ, declinata sunt. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* Sestertius, quod semistertius. dupondius enim & semis antiquus sestertius est. *Ascon. in Pison. c. 4.* Lex annonaria, ut frumentum populo, quod antea semis æris ac trientibus in singulos modios dabatur, gratis daretur. *h. l.* semissibus. Sic *Horat. in ar. Poet. v. 328.* si de quincunce remota est Uncia, quid superest? poterat dixisse, triens, *&c.* redit uncia, quid fit? semis. V. *Semisse*. *Vitruv. l. 4. c. 1. a med.* Septem crassitudinis diametros in altitudinem columnæ Doricæ, Ionicæ octo semis constituerunt. *Colum. l. 5. c. 1. ad fin.* Pars dimidia (*jugeri*) pedes quatuordecim millia & quadringentos. hoc est semis. *h. e.* dimidium jugeri. *Frontin. de aquaductib. artic. 7.* Ductus ejus habet longitudinem a capite ad Urbem passuum sexaginta millium, & MDCCX, & semis: rivo subterraneo passuum quinquaginta quatuor millium CCXXXXVII semis. *Pallad. in Januar. tit. 13. ad fin.* Si campus est, duobus semis pedibus pastinetur. *piedi due e mezzo*: alte duos pedes & semissem, ut *Colum.* quoque *l. 3. c. 13. a med.* tradit. Rursus *Pallad. in Februar. tit. 9. a med.* Si duos semis pedes inter vites relinqui placuerit. *Id. in Januar. tit. 15. ante med.* Fodiemus ergo altam pede uno semis aream. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 5. leg. 48. circ.* tradit Partes assis sextant, quadrans, triens, quincunx, semis, &c. ¶ *Varr. loc. cit.* docet veteris consuetudinis esse, ut tertio æm dicerentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent. unde sestertius ab semis tertius dictus. ¶ Male *Priscian. l. 6. pag. 708. Putsch.* tribuit huic voci genitivum *semissis*. est enim indeclinabilis, ut dictum est, & a Græcia: *semisse* autem priore parte Græca, posteriore Latina est. V. suo loco. ¶ In compositione, *s* abjecto, jungitur cum vocibus a quacumque vocali, aut consonante incipientibus, ut videre est in allatis modo vocabulis, & deinceps afferendis.

SEMISAUCIUS, a, um, *mezzo ferito*, ἡμίτρωτος. *Augustin. l. 8. cap. 8. Confession. a med.* Semisauciam versare & jactare voluntatem.

SEMISENEX, nis, legitur a quibusdam in *Plaut. Mil. 3. 1. 5.* O lepidum semisenem, si, quas memorat, virtutes habet. Al. leg. *senem*: alii *senicem*: quia olim declinabant *senex senicis*, vel *senecis* (unde *senecio*) ut *vervex*, *duplex*, *codex*, &c. quod & *Charis. l. 1. pag. 116.* Putsch. adnotavit. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l. 3. pag. 616. & lib. 6. sub fin. pag. 704.* Duorum bellissimi negotiali senicis solatis esse.

SEMISEPULTUS, a, um, ἡμιτάφος, dimidia parte sepultus. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 55.* Semisepulta virum curvis feriuntur aratris Ossa.

SEMISERMO, onis, m. imperfectus sermo. *Hieronym. ep. 43.* (*al. 7.*) *ad Chromat.* &c. Hic enim aut barbarus semisermo discendus est, aut tacendum.

SEMISICCUS, a, um, *mezzo secco*, *seccherecio*. *Pallad. in Februar. tit. 24.* Vellendi sunt thalli adhuc semisicci.

SEMISICILICUS, ci, m. dimidius sicilicus. *Pallad. in Novembr. tit. 12. circa med.* sed incerta lectione.

SEMISOMNIS, e, & Semisomnus, a, um, adject. *mezzo addormentato*, ἡμίυπνος, fere adhuc dormiens, non satis experrectus, semisopitus. *Cic. Fam. 7. ep. 1.* Cum illi interea spectarent communes mimos semisomni. *Id. Verr. 7. c. 36.* Cum is etiam tum semisomnis stuperet. *Liv. l. 30. c. 5.* Multos semisomnos hausit flamma. *Al. leg.* semisomnes. *Plaut. Curcul. 2. 2. 20.* Anui screanti, siccæ, semisomnæ potionem afferre. *Tacit. 1. Ann. c. 51.* Semisomnos, inermos, palantes ceciderant. *Id. 2. Histor. c. 22.* Dua semisomnus, ac prope intectus. *M. Cal.* apud *Quintil. l. 4. c. 2. ad fin.* Semisomno sopore inter manus centurionum jactabatur.

SEMISONANS, antis. *Semisonantes litteræ*, semivocales. *Apul. de Mundo.* Ex litteris aliæ sunt insonæ, semisonantes aliæ, pars sonantes. *Terentian. Maur. de carm. her. pag. 2406. Putsch.* Quæ tibi cum loquerer septem quoque semisonantes, &c.

SEMISOPITUS, a, um, *mezzo addormentato*, ἡμίυπνος, semisomnis. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 10.* movi Thesea pressuras semisopita manus. *Id. 2. amor. el. 14. v. 20.* Purpureo jacuit semisopita toro. *Liv. l. 25. c. 39.* Pars semisopitos hostes cædunt. *Apul. l. 2. Metam.* Ille marcidus & semisopitus, in alterum latus evolutus, &c. Apud *Ovid.* utroque loco al. leg. *semisupinus*, quia in *semisopitus* tertia syllaba natura est longa: apud *Liv.* vero *semisomnos*.

SEMISOPORUS, a, um, semisopitus, semisomnus. *Sidon. carm. 22. v. 59.* somnoque refusæ Semisopora levi scalpebat lumina penna.

SEMISPATHA, æ, f. ensis dimidio minor, quam spatha. *Veget. l. 2. de re milit. c. 15.* cujus verba V. in *Spatha*, item *cap. 16.*

Tom. IV.

SEMISSALIS, le, semissem continens. ut *semissales usuræ*, quibus semissis, seu dimidium assis quotmensibus pro sorte centum assium exigitur, qui sunt sex asses quotannis. *sei per cento*. *Modestin. Dig. lib. 50. tit. 12. leg. 10.* Ut sors apud eam remaneret, & ipsa usuras semissales exsolveret.

SEMISSARIUS, a, um, ad semissem pertinens. *Florentin. Dig. lib. 30. leg. 113.* Semissarius coheres. *h. e.* qui semissem seu dimidium hereditatis habet.

SEMISSIS, is, m. *mezza libra*, dimidia pars assis: quasi *semiassis*, a Græco *semis*, & *Latino as*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* Sextans ab eo, quod sexta pars assis: quadrans, quod quarta: & triens, tertia pars: semissis, quod semias, id est dimidium assis. *Plin. l. 33. c. 3.* Placuit denarium pro decem libris æris, quinarium pro quinque, sestertium pro dupondio ac semisse. V. *As*. ¶ De pecunia ærea, quæ dimidium assis valebat, *in Epit. Liv. l. 60.* C. Gracchus legem tulit frumentariam, ut semisse & triente frumentum plebi daretur. (In ea simili *Ascon. in Pison. c. 4.* dicit *semis æris ac trientibus*.) *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 12.* Cum L. Saturninus legem frumentariam de semissibus & trientibus laturus esset. *Cic. pro Sext. c. 25.* Ut remissis semissibus & trientibus, quinta prope pars vectigalium tolleretur. Loquitur *Cic.* de lege a Clodio lata, ut gratis frumentum daretur populo, quod antea semisse & triente in singulos modios dabatur: & ut quinta pars vectigalium tolleretur. ¶ Fuit etiam nummus aureus valens dimidium solidi aurei. V. locum *Lampridii* in *Tremisse*. ¶ De homine minimi pretii, *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10.* Simius non semissis homo contra me arma tulit, & eum bello cepi. *h. e.* qui ne semissem quidem valet. ¶ Dicitur de parte dimidia cujuscumque rei, *metà*, *mezzo*. ut enim *as* totum aliquod significat, v. gr. hereditatem, sortem, jugerum; ita *semisse* dimidiam partem. *Liv. l. 6. c. 16. ad fin.* Bina jugera & semisses agri assignati. *Plin. l. 18. c. 19.* Justum est proscindi semissem, iterari assem. *h. e.* proscindi jugeri dimidium, iterari jugerum integrum. *Id. ibid. c. 4.* Sex domini semissem Africæ possidebant, cum interfecit eos Nero. *h. e.* dimidium Africæ proprie dictæ, quæ est regio Zeugitana, ut *Id. l. 5. c. 4.* docet. *Scævola Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 78. circa med.* Uti post obitum sestrum reddatis, restituatis Titio & Sempronio semissem patrimonii & portionis ejus, quam vobis dedi. *Suetan. in Ner. c. 32.* Ut e libertorum defunctorum bonis pro semisse dextans cogeretur ei, qui &c. *Plin. l. 17. c. 21. a med.* Interesse in plantario sesquipedes inter bina semina in latitudinem, in longitudinem semisses. *h. e.* semipedes. ¶ In re usuraria *semissis* est cum pro sorte v. gr. centum denariorum dimidius denarius singulis mensibus penditur, h. e. seni denarii quotannis, *sei per cento*: quod est dimidium usuræ centesimæ. *Plin. l. 14. c. 4. ad fin.* Usura multiplicata semissibus, quæ civilis ac modica est. *Cic. Fam. 5. ep. 6. ad fin.* Omnino semissibus magna copia (*pecuniæ*) est. *a sei per cento si trova denari in copia*. & *Colum. l. 3. c. 3. a med.* Usuræ semissium. ¶ Adjective *Scævola Dig. lib. 22. tit. 1. leg. 13.* Qui semissis usuras promiserat, per multos annos minores præstitit. *Paul. lib. 45. tit. 1. leg. 134.* Cum præstaturum se caveret pecuniam, & usuras ejus semisses. Adde *lib. 46. tit. 3. leg. 102. ad fin.* ¶ *Semisse*, instrumentum semicirculi figura, quo equi inuruntur. *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 41.* & adjective, semisse cauterio inurere, *Id. ibid. l. 2. c. 11. ad fin.* ¶ Hinc *semissare*, semisse inurere. *Id. l. 1. c. 26. & 28.*

SEMISSO, as. V. in fine vocis præced.

SEMISUPINUS, a, um, ἡμιύπτιος, media parte supinus. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 788.* Cum jacet in dextrum semisupina latus. *Martial. l. 6. epigr. 35.* Vitreisque tepentem Ampullis potas semisupinus aquam.

SEMITA, æ, f. via *stretta*, *sentiere*, *viottola*, *strada*, τρίβος, οἶμος, callis angustior, vestigiis commeantium signatus. Differt a via, quæ latior est, & frequentior. *Varr. l. 4. de L. L. c. 4. a med.* Qua ibant, ab itu iter appellarunt: qua anguste, semita, ut semiter, dictum. *Martial. l. 7. epigr. 60.* Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos: Et modo quæ fuerat semita, facta via est. *Cic. 2. Agrar. c. 35.* Romam in montibus positam, cœnaculis sublatam atque suspensam, non optimis viis, angustissimis semitis, præ sua Capua planissimo loco explicata, contemnent. *Colum. l. 2. c. 22.* In morem horti areas latas facito, ut per semitas aqua ministrari possit. *Virg. 9. Æn. v. 383.* Rara per occultos lucebat semita calles. *& Æn. 11. v. 524.* tenuis quo semita ducit. *Liv. l. 44. c. 43.* Simul in silvam ventum est, ubi plures diversæ semitæ erant, cum perpaucis via digressit. *Plaut. Curcul. 1. 1. 35.* Nemo ire quemquam publica prohibet via, dum ne per fundum septum faciat semitam. *Plin. 11. c. 30. de formicis.* Silices itinere earum attritos videmus, & in opere semitam factam. *Virg. 4. Æn. v. 407. de iisd.* opere omnis semita fervet. *Valer. Flacc. l. 2. v. 429.* Jam remi rapuere ratem, jam flamina portant: Spumea subsequitur fugientis semita clavi. *h. e.* vestigium gubernaculi undas a puppi secantis. *Plin. l. 11. c. 37. sub fin.* Arteriæ, id est spiritus semitæ. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 438.* quid velox semita Lunæ, Pigraque Saturni, &c. *h. e.* cursus. *Id. de Apono, v. 25.* Herculei monstretur aratri semita. *h. e.* sulcus, nota, signum. *Id. l. 2. de rapt. Pros. v. 99. de Iride.* cum tramite flexo Semita discretis interviret humida nimbis. *h. e.* linea, fascia protensa. Sic *Senec. in Troadib. v. 356.* Et stella longa semitam flamma trahens. *Aristia.* De angusto freto maris, *Stat. 1. Achill. v. 409.* Phrixi qua semita jungi Europamque Asiamque vetat. ¶ Eleganter *Quintil. l. 5. c. ult. a med.* Locuples & speciosa vult esse eloquentia, *&c.* Feratur igitur non semitis, sed campis, non uti fontes angustis fistulis colliguntur, sed, ut latissimi amnes, totis vallibus fluit. ¶ Ipse etiam tra-

mes, qui in utroque margine lata & militaris via calcatur ab hominibus ad evitandam molestiam jumentorum, vehiculorum, bajulorum, luti, pulveris *semita* est. *Plaut. Trin.* a. 4. 80. Decedam ego illi de via, de semita. *Id. Curcul.* 2. 3. 8. Nec quisquam sit tam opulentus, qui mihi obsistat in via, quin cadat, quin capite sistat in via de semita. *Senec. ep.* 64. *sub fin.* Si consulem videro, aquo desiliem, caput adaperiam, semita cedam. ¶ De quacumque via, sive lata, sive angusta, saepe usurpant Poetae. *Propert. Senec. Tragic. Claudian.* &c. ¶ Translate *Cic. Verr.* 4. c. 23. *a med.* Jam intelligeris, hanc pecuniam qua via modo aisa est exire ab isto, eadem semita revertisse. *Al. leg.* eadem, semita revertisse. *h. e.* eadem ratione, sed semita occultiore, & breviore. *per la scorciatoja*. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 102. Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum, An secretum iter, & fallentis semita vitae. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 363. semita certe Tranquillae per virtutem patet unica vitae. *Plaut. Cas.* 3. 5. 40. Sciens de via in semitam degredere. *h. e.* sciens & prudens te impedis, in arctum cogis, te induis. via enim lata est & facilis, semita angusta & impeditior. *Phaedr. in prol. l.* 3. *v.* 38. Ego porro illius semita feci viam. *h. e.* illius vestigiis insidens progressus sum: & cum ille (*Aesopus*) pauca quaedam scripsisset, cogitavi plura, quam reliquerat. ¶ Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam. *Enn.* apud *Cicer. in fin. l.* 1. de *Divin.* proverbium dicit de his, qui cum se & res suas curare nesciant, aliis prospiciunt. *è più debole il puntello, che la trave.* ¶ *Alta semita* dicta est strata regio Urbis Romae, in qua via fuit, quae ad summum collem Quirinalem adscendebatur. V. *Sex. Ruf.* & *P. Victor.* Alia est illa, de qua *Martial. l.* 5. *epigr.* 23. Alta Suburrani vincenda est semita clivi.

SEMITACTUS. V. Segmentatus.

SEMITALIS, le, ad semitam pertinens. *Dii Semitales*, ἐνόδιοι, qui in semitis colebantur, Lares Viales, Compitales, ut Mercurius, Hecate, &c. *Anth. carm. de Sabino inter Catal. Virg. p. m.* 95. Neque ulla vota Semitalibus deis, &c.

SEMITARIUS, a, um, ad semitam pertinens. *Semitarii moechi* apud *Catull. carm.* 37. *ad Contubernal. v.* 16. sunt, qui meretrices trivolares consectantur, in quadriviis, & angiportis, & semitis prostanter.

SEMITATIM, per semitas. *Titinn.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 194. *Putsch.* Ita semitatim fugi, atque effugi patrem.

SEMITATUS. V. Segmentatus.

SEMITECTUS, a, um, *mezzo coperto*, ἡμικάλυπτος, dimidia parte contectus, male tectus, seminudus. *Senec. de vita beata*, c. 25. *ante med.* Malo pexatus & gausapatus, quam nudis scapulis, aut semitectis. Al. aliter leg. *Apul. l.* 4 *Metam.* Capulis carie & vetustate semitectis. *Ammian. l.* 19. c. 11. *ad fin.* (*al.* c. 25.) Exercitus ob procursionem subitam semitectus. *Arnob. l.* 6. *pag.* 209. Semitectis femoribus Diana. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 189. Sordenti pallio semitecti.

SEMITO, as, a. 1. semitis distinguo, ut *limito* est limites constituo. *Plin. l.* 17. c. 22. Semper vero quintanis semitari, hoc est ut quinto quoque palo singula juga paginae includantur. Haec *Plin.* ubi al. leg. *seminari*.

SEMITONIUM, ii, n. ἡμιτόνιον. *Macrob. l.* 2. *in somn. Scip.* c. 1. *ad fin.* Sonum tono minorem veteres quidem semitonium vocitare voluerunt. sed non ita accipiendum est, ut dimidius tonus putetur: quia nec semivocalem in litteris pro medietate vocalis accipimus. Deinde tonus per naturam sui in duo dividi sibi aequa non poterit. cum enim ex novenario numero constet, novem autem nunquam aequaliter dividantur, tonus in duas dividi medietates recusat. Sed semitonium vocaverunt sonum tono minorem, quem tam parvo distare a tono deprehensum est, quantum hi duo numeri inter se distant, id est ducenta quadraginta tria, & ducenta quinquaginta sex.

SEMITRACTATUS, a, um, *trattato per la metà, o imperfettamente*, ut semitractata materia, *Tertull. de fuga in persecut.* c. 1.

SEMITREPIDUS, a, um, *mezzo tremante*. *Apul. l.* 7. *Metam.* Semitrepidus juxta mucrones Martios constitutus.

SEMITRITUS, a, um, ἡμιτριβής, dimidia parte tritus. *Colum. l.* 1. c. 6. *sub fin.* Quo collocata semitrita frumenta protegantur. Adde *Pallad. l.* 1. *tit.* 36

SEMIVIETUS, a, um, mollis, flaccidus, languidus. *Colum. l.* 12. c. 16. Alii solito vitigineis, nonnulli plataninis semivietas uvas substernunt.

SEMIVIR, viri, m. *mezzo uomo*, ἡμίανδρος, non perfectus vir, eunuchus. *Ovid.* 4. *Met. v.* 385. Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde Semivir. *Plin. l.* 11. c. 49. Testes homini tantum injuria, aut sponte naturae franguntur, idque tertium ab hermaphroditis & spadonibus semiviri genus habent. ¶ Ponitur etiam pro eo, quod media parte vir, media bestia est. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 141. Semivir Nessus. *Id.* 5. *Fast. v.* 380. Semivir Chiron. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 24. Semivir bos. *h. e.* Minotaurus. ¶ Translate sumitur pro effeminato, molli. *Virg.* 4. *Aen. v.* 215. Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu. *Liv. l.* 33. c. 28. Qui tam atrocem caedem pertinere ad illos semiviros credebant. Adde *Stat.* 2. *Achill. v.* 363.

SEMIVIVUS, a, um, *mezzo morto*, *semivivo*, ἡμίζωος, semimortuus. *Cic.* 3. *Verr.* c. 17. Ibi hominem ingenuum, fumo excruciatum, semivivum reliquit. *Nep. in Eumen.* c. 4. Craterum ex acie semivivum elatum recreare studuit. *Cic. l.* 7. *ad Attic. ep.* 2. *extr.* Parthi repente Bibulum semivivum reliquerunt. *mezzo morto di paura*. Et translate *Id. pro Sext.* c. 59. Concionem interrogare solebat, vellentne me redire: & cum erat reclamatum semivivis mercenariorum vocibus, populum R. negare dicebat. *h. e.* debilib. & nullius vigoris. *Id. in Pison.* c. 14. Qui non admurmuratione, sed voce & clamore, abjecti hominis & semivivi furorem petulantiamque fregisti. *Senec. de brevit. vitae*, c. 13. Ille otiosus est, cui otii sui sensus est: hic vero semivivus, cui ad intelligendos corporis sui habitus indice opus est. *non sa d'esser vivo.*

SEMIVOCALIS, le, ἡμίφωνος, ad vocem & sermonem prope accedens. *Varr. R. R. l.* 1. c. 17. In tres partes instrumenti genus dividunt, vocale, & semivocale, & mutum. vocale, in quo sunt servi: semivocale, in quo sunt boves: mutum, in quo sunt plaustra. *Veget. l.* 3. *de re milit.* c. 5. signum militare *semivocale* vocat cornu, buccinam, tubam: *vocale* verba: *mutum* vexilla. ¶ *Semivocales litterae*, semisonantes Grammaticis sunt, quarum appellatio a vocali incipit, & in ipsas desinit, ut *ef*, *el*, *em*, *en*, *er*, *es*, *ix*: mutae quarum nomina ab ipsis incipit, & in vocalem terminatur, ut *be*, *ce*, *de*, *pe*, te, &c. *Quintil. l.* 1. c. 4. (*al.* 6.) Consonantes a vocalibus discernere, ipsasque eas in semivocalium numerum, mutarumque partiri. Adde *Priscian. l.* 1. *pag.* 540. *Putsch.*

SEMIVOLUCRIS, cre, dimidia parte volucris. Semivolucres puellae *Symmacho l.* 2. *ep.* 41. (*al.* 47.) sunt Sirenes, quae plumam pedesque avium, virginis ore gerunt, ut ait *Ovid.* 5. *Met. v.* 553. V. *Siren.*

SEMIUSTULANDUS, a, um, amburendus, negligenter cremandus. *Suet. in Tiber.* c. 75. *in f.* Conclamantibus plerisque, Atellam potius deferendum, & in amphitheatro semiustulandum.

SEMIUSTULATUS, a, um, idem quod semiustus. *Cic. pro Mil.* c. 13. Tu P. Clodii cruentum cadaver ejecisti domo, tu spoliatum imaginibus, exsequiis, infelicissimis lignis semiustulatum nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. Adde *Varron.* apud *Non.* c. 4. *n.* 76.

SEMIUSTUS, & Semustus, a, um, *mezzo abbruciato*, *abbrostito*, ἡμίκαυστος, ἡμιφλεγής, dimidia parte ustus, male ustus, ambustus. *Virg.* 3. *Aen. v.* 578. Enceladi semiustum fulmine corpus. *Pier.* in ver. exemplarib. quotquot legit, ita scriptum reperit: al. leg. *semustum*. V. dicta in *Semianimis*. *Sueton. in Domit.* c. 15. *sub fin.* Evenit, ut, repentina tempestate dejecto funere, semiustum cadaver discerperent canes. *Ovid. Fast.* 4. *v.* 167. Semustamque facem vigilata nocte viator ponet. *Lucan. l.* 8. *v.* 792. semiustus Siper. & *lib.* 10. *v.* 496 semiustae classes. *Stat.* 10. *Theb. v.* 439. clypei fragmen, semustaque nosco cingula. *Sil. l.* 3. *v.* 16. dona, quae nuper ab arce Victor fumantis repuit semusta Sagunti. ¶ Translate *Liv. l.* 22. c. 40. Se populare incendium priore consulatu semiustum effugisse.

SEMIZONARIUS, ii, m. qui semicinctia facit. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 42. Strophiarii adstant, adstant semizonarii.

SEMNION, ii, n. σεμνιον, herbae pavonis picturis similis, odore eximio: sic dicta a majestate potentiae, ut ait *Plin. l.* 24. c. 17. Σεμνός enim est venerabilis, colendus.

SEMO, onis, m. Semones erant dii ex illorum numero, qui minorum gentium dicuntur, hoc est ex hominibus in deos relati, quasi *semihomines*, seu semihemones (*hemonem* pro *homine* dixit *Enn.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 683. *Putsch*) *Fulgentius de vocib. antiqu.* Semones dici voluerunt deos, quos caelo nec dignos adscriberent, propter meriti paupertatem, sicut Priapus, Vertumnus; nec terrenos eos deputare vellent, per gratiae venerationem. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 213. Quaerebam, nonas Sanco, Fidiove referrem, An tibi, Semo pater: tunc mihi Sancus ait: Cuicumque ex istis dederis, ego munus habebo: Nomina trina fero. Quidam minus recte leg. *An tibi semipater*, &c. *Liv. l.* 8. c. 20. Bona (*Vitruvii damnati*) Semoni Sanco censuerunt consecranda. V. *Sancus*.

SEMODIALIS, le, semodio constans, ut semodialis placenta, *Cato R. R.* c. 76. *extr.* Semodialis olla, *Marcell. Empir.* c. 16. *a med.*

SEMODIUS, ii, m. *mezzo mina*, ἡμιμέδιμνον, dimidius modius: syncope a *semimodius*. *Cato R. R.* c. 1. Rotam aquariam unam, modium praeferratum unum, semodium unum. *Colum. l.* 2. c. 11. *extr.* Cicere quatuor modiis, nonnunquam & tribus, interdum etiam duobus ac semodio jugerum occupat. *Martial. l.* 7. *epigr.* 52. Semodiusque fabae cum vimine Picenorum. *Juvenal. Sat.* 14. *v.* 66. & tamen uno Semodio scobis haec emundat servulus unus.

SEMONES. V. Semo.

SEMONIA, ae, f. dea quaedam apud Romanos. *Macrob. l.* 1. *Saturn.* c. 16. Apud veteres quoque qui nominasset Salutem, Semoniam, Seiam, Segetiam, Tutilinam, ferias observabat.

SEMOTE, *separatamente*, seorsum, secreto. *Marcell. Empir.* c. 20. *post med.* & agnoscitur a *Diomede lib.* 1. *pag.* 309. *Putsch.*

SEMOTUS, a, um, *allontanato*, *scostato*, *separato*, ἀποκεχωρισμένος, remotus, segregatus, secretus, separatus. *Lucret. l.* 4. *v.* 811. quasi omni Tempore semotum fuerit, longeque remotum. *Id. l.* 1. *v.* 58. Semota a nostris rebus, sejunctaque longe. & *vers.* 45. semotus a curis. & *lib.* 2. *v.* 19. cura semotu' metuque. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 21. & nisi quae terris semota, suisque Temporibus defuncta videt, fastidit & odit. *Hirt. de B. Afric.* c. 2. Munitione semotarum partium tuebantur. *Caes. l.* 2. *B. Civ.* c. 84. Colloquium petunt semoto a militibus loco. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 32. Semotique prius tarda necessitas Leti corripuit gradum. *morte lontana*. & *Auct. dial. de Orat.* c. 2. Ut eorum disputationes, & arcana semotae dictionis penitus exciperem. *h. e.* secretae a vulgo, & privatim domi habitae. *Lactant. l.* 5. c. 15. *a med.* Quo nihil arrogantius, & nihil a sapientis ratione semotius.

SEMOVEO, es, ovi, otum, a. 2. *scostare*, *separare*, *allontanare*, *levar via*, *rimuovere*, ἀποχωρίζω, removeo, secerno, separo, sejungo.

go. Terent. Andr. 1. 1. 49. Jam ferme moriens me vocat: accessi: vos semota. nos soli. Cic. 3. de Orat. c. 5. a med. Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris, neque res lumen, si verba semoveris. Id. de Harusp. resp. c. 12. extr. Qui antea voce præconis a liberis semovebantur, tuis ludis non voce, sed manu liberos a se segregabant. Id. 5. de Fin. c. 8. Voluptas semovenda est. Ovid. 5. Trist. el. 7. extr. meque ipse reduco A contemplatu semoveoque mali. Al. leg. submoveo.

SEMPER, sempre, sempre mai, mai sempre, tuttodì, continuamente, ἀεὶ, omni tempore, in omni vita, omne tempus ætatis, usque. Adverbium est latissimi usus. Terent. Andr. 1. 1. 8. Postquam te emi a parvulo, ut semper tibi apud me justa & clemens fuerit servitus, scis. Phædr. l. 3. fab. 14. v. 10. Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris. & lib. 4. fab. 1. v. 5. Non semper ea sunt, quæ videntur. Cic. 1. Tuscul. c. 23. Quod semper movetur, æternum est. Virg. 5. Æn. v. 49. dies, quem semper acerbum, Semper honoratum (sic dii voluistis) habebo. Plin. l. 29. c. ult. ante med. Quod remedium pluribus semperque prodest. ¶ Interdum redundare videtur. Cic. pro Rosc. Amer. c. 18. Cum ruri assiduus semper vixerit. Liv. l. 5. c. 42. Nec ullum erat tempus, quod a novæ semper cladis alicujus spectaculo cessaret. Catull. carm. 62. sub fin. Ibi semper omne vitæ spatium famula fuit. Ovid. 4. Fast. v. 686. rura assiduis uvida semper aquis. ¶ Adjectivi more Terent. Andr. 1. 1. 4. Heri semper lenitas, verebar, quorsum evaderet. h. e. perpetua lenitas. V. Hyphen. Simile videtur esse illud Plin. l. 14. c. 9. Medium inter dulcia vinumque est, quod Græci aigleucos (ἀειγλεῦκος) vocant, hoc est semper mustum.

SEMPERFLORIUM, i, herba eadem quæ sempervivum. Apul. de herb. cap. 123.

SEMPERVIVA herba, eadem quæ sempervivum. Apul. de herb. c. 123. Herbæ sempervivæ folia potui dentur. Pallad. l. 1. tit. 35. Contra erucas, semina quæ spargenda sunt, sempervivæ succo madefiant.

SEMPERVIVUM, i, n. sempreviva, ἀείζωον, herbæ genus, ita dictum a perpetua viriditate, quod & aizoon Græca voce appellat Plin. l. 25. c. ult. ejusque duo genera enumerat, majus & minusculum: additque majus ab Italis vocari etiam sedum magnum, minusculum ab aliquibus sempervivum: quamquam utrumque genus non etiam sempervivi nomine appellatur. Apul. de herb. cap. 123.

SEMPITERNE, adverb. perpetuamente, semper, apud veteres. Pacuvius apud Non. c. 2. n. 778. Populoque ut sempiterne sospitent.

SEMPITERNITAS, atis, f. perpetuità. Apul. in Trismegist. Mundus stabilis sempiternitate circumvallatus.

SEMPITERNO, adverb. semper. Cato apud Charis. l. 2. pag. 194. Putsch. Ego mihi monumenta hæc sempiterno posui, quæ cepi. Vitruv. l. 1. c. 5. ante med. Ea materia permanet sine vitiis utilis sempiterno. Solin. c. 35. (al. 48.) Tenacibus foliis sempiterno inumbrantur.

SEMPITERNUS, a, um, continuo, perpetuo, eterno, sempiterno, ἀΐδιος, αἰώνιος, semper durans, perpetuus: a semper & æternus. Cic. 4. Catil. c. 9. Ignis Vestæ perpetuus & sempiternus. Plaut. Mil. 3. 3. 15. Immortalis memoria, & sempiterna. Cic. 2. de Orat. c. 40. Si barbarorum est in diem vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. Id. 5. de Fin. c. 20. In omni animali appetit animus agere semper, neque ulla conditione quietem sempiternam potest pati. Id. Catil. 4. c. 4. Vincula vero, & ea sempiterna, certe ad singularem pœnam nefarii sceleris inventa sunt. prigione in vita. & Plaut. Merc. 3. 4. 2. Homo me miserior nullus est, opinor, neque adversa cui sint plura sempiterna. Id. Most. 1. 3. 67. Si tibi sat acceptum est, fore victum tibi sempiternum. Id. Pœn. 5. 4. 84. Diis gratias agere sempiternas. ¶ Sempiternum adverbii more. Plaut. Aulul. 2. 1. 26. Quod tibi sempiternum salutare sit procreandis liberis.

SEMPRONIANUS, a, um, ad Semproniam aliquem pertinens, ut Sempronianum senatusconsultum, Cic. 12. Fam. ep. 29. Semproniana clades, Liv. l. 4. c. 43. h. e. accepta a C. Sempronio Atratino Cos. Reines. in Inscript. class. 1. n. 15. putat Sempronios dictos esse, quasi Σύμφρονες Æolice pro Σύμφρονες, h. e. concordes, unanimes: vel quasi Σώφρονας, mentis compotes, prudentes, modestos.

SEMPRONIUS, ii, nomen proprium civis R. V. vocem præced. Sempronia gens Romæ illustris, familias habuit Atratinorum, & Gracchorum, qui patricii fuisse dicuntur, & Tuditanorum, Blæsorum, Sophorum, Longorum, &c. qui plebeii. In Gracchis celebres sunt Tiberius & Cajus fratres, filii Ti. Sempronii Gracchi bis consulis, & Corneliæ Africani majoris filiæ: qui latis contra senatus voluntatem perniciosis legibus, jussu Patrum occisi sunt. V. Gracchi, & Flor. l. 3. c. 14. & 15. & Vellej. l. 2. c. 2. 3. & 6. & Epitom. Liv. l. 58. & 60. ¶ Semproniæ leges ab his propositæ multæ fuerunt: Agraria, ne quis ex publico agro plus quingenta jugera possideret, isque ager plebi divideretur, exturbatis supra eum modum veteribus dominis: Frumentaria, ut semisse & triente in modios frumentum viritim plebi ex publico præberetur: Judiciaria, ut judicia, quæ semper antea Senatorum fuerant, ad Equites transferrentur: Militaris, ne minor annis XVII. dare nomen cogeretur: De suffragiis, ut Sociis Latinis jus suffragii æque ac civibus R. esset: De civitate, ut omnibus Italicis, pæne usque Alpes, civitas daretur: De civibus R. ne quis de capite civis R. injussu populi judicaret. Vellej. loc. cit. Epit. Liv. lib. 58. & 60. Cic. Verr. 7. c. 63. & Catil. 4. c. 5. &c. Aliæ fuere leges tum ab his propositæ, tum a M. Sempronio Trib. pleb. multis annis ante Gracchos, quas hic recensere nimis longum esset, V. Pitisc. in Lex. ¶ Sempronia horrea locus Romæ, ubi lege Gracchi frumentum publicum custodiebatur. Festus.

SEMUNCIA, æ, f. mezz'oncia, unciæ dimidium, sive pondus, sive mensura sit. Varr. l. 4. de L. L. c. 36. Sextula, quod sexta pars unciæ: semuncia, quod dimidia pars unciæ. Colum. l. 12. c. 21. Condiicitur in binas urnas ligula cumulata, vel mensura semunciæ bene plena salis cocti. Liv. initio l. 34. Ne qua mulier plus semuncia auri haberet. Cic. pro Cæcin. c. 6. ad fin. Facit heredem ex deunce & semuncia Cæcinam. Colum. l. 5. c. 1. a med. Pars vigesimaquarta (jugeri) pedes (habet) mille ducentos, hoc est semuncia, in qua sunt scripula duodecim. ¶ Translate Pers. sat. 5. v. 120. sed nullo ture litabis, Hæreat in stultis brevis ut semuncia recti. h. e. exigua pars. Asconius in Miloniano, sub fin. Bona ejus, propter alieni æris magnitudinem, semuncia venierant. h. e. minimo pretio, nummo sestertio. ¶ Est semuncia in instrumento rustico apud Caton. R. R. c. 10. & 11. & creditur a nonnullis esse clitella dimidio minor, quam esse solet. Vet. Gloss. Κανθήλιον, semuncia, clitellæ. Cato loc. cit. Sirpeas stercorarias tres, semuncias tres, instrata asinis tria. Et: Ornamenta bubus, armamenta asinis instrata tria, semuncias tres.

SEMUNCIALIS, le, qui mensuram, pondus, vel valorem semunciæ exæquat, ut semunciales asses, apud Plin. l. 33. c. 3.

SEMUNCIARIUS, a, um, semuncialis. Liv. l. 7. c. 27. Semunciarium ex unciario fenus factum. però di sei per cento. V. Uncia.

SEMURINUS, a, um, ad Semurium pertinens. Martial. l. 9. epigr. 43. Campis dives Apollo Semurinis. Alii leg. sic Myrinus. V. Campe.

SEMURIUM, ii, n. campus vicinus Romæ, in quo erat templum Apollinis. Cic. Phil. 6. c. 5. & Macrob. l. 1. Saturn. c. 10.

SEMUSTUS. V. Semiustus.

SENA, æ, & in plur. Senæ, arum, f. oppidum Piceni, seu Umbriæ, in litore Adriatici maris, non longe a Metauro fl. a Gallis Senonibus conditum, ut ex Polybio constat lib. 2. Hinc Sil. l. 8. v. 455. Et Clanis, & Rubico, & Senonum de nomine Sena. Al. leg. Sena. Id. l. 15. v. 555. qua Sena relictum Gallorum a populis servat per secula nomen. Adde Lucan. l. 2. v. 407. ¶ Plin. l. 3. c. 14. Senogalliam vocat, Itali nunc Sinigaglia. ¶ Item oppidum Hetruriæ, inter Romam & Florentiam, Siena. Hanc Plin. l. 3. c. 5. ante med. Senensem coloniam appellat.

SENACULUM, li, palagio di consiglio, Βουλευτήριον, locus ubi Senatores conveniebant, seu ubi consultandi gratia consistebant: quemadmodum locus, ubi cœnarent, cœnaculum vocabatur. Varr. l. 4. de L. L. c. 32. a med. Senaculum supra Græcostasim, ubi ædes Concordiæ, & basilica Opimia. Senaculum vocatum, ubi Senatus, aut ubi seniores consisterent: dictum ut γερουσία apud Græcos. Adde Fest. mox afferendum. ¶ Differt a Curia. Valer. Max. l. 2. c. 2. n. 6. Sed ut a luxu perditis moribus ad severissima majorum instituta transgrediar, antea Senatus assiduam stationem eo loci peragebat, qui hodie quoque Senaculum appellatur, nec exspectabat, ut edicto contraheretur, sed inde citatus protinus in Curiam veniebat, ambiguæ laudis civem existimans, qui debitis Reipub. officiis non sua sponte, sed jussus fungeretur, quia quicquid imperio cogitur, exigenti magis quam præstanti, acceptum refertur. ¶ Aliquando Senaculum, & Curia promiscue a Grammaticis accipiuntur. In hac acceptione tria Senacula Romæ fuerunt, quæ a Festo his verbis numerantur: Senacula tria fuisse Romæ, in quibus Senatus haberi solitus sit, memoriæ prodidit Nicostratus in libro, qui inscribitur, De Senatu habendo: unum ubi nunc est ædis Concordiæ, Capitolium, & Forum, in quo solebant Magistratus dumtaxat cum senioribus deliberare: alterum ad portam Capenam: tertium citra (al. intra) ædem Bellonæ, in quo exterarum nationum Legatis, quos in Urbem admittere nolebant, Senatus dabatur. ¶ Etiam Heliogabalus fecit mulieribus Senaculum, ubi solemnibus saltem diebus conventus fieret matronalis, ut in ejus vita prodit Lampridius cap. 4. Adde Vopisc. in Aurelian. c. 49.

SENARIOLUS, a, um, diminut. a senarius, ut Versus senarioli. Cic. 5. Tuscul. c. 23. Tenebam etiam quosdam senariolos, quos in ejus monumento esse inscriptos acceperam.

SENARIUS, a, um, senario, ἑξαπλοῦς, qui constat sex rebus, ut versus senarii, qui constant sex pedibus. Cic. in Orat. c. 55. Comicorum senarii propter similitudinem sermonis sic sæpe abjecti sunt, ut nonnunquam vix in his numerus & versus intelligi possit.

SENATOR, oris, m. Senatore, Γερουσιαστής, Βουλευτής, Senatores erant viri primi & supremi ordinis, qui Rempublicam prudentia & auctoritate una cum Regibus, vel Magistratibus, vel Imperatoribus, suam in rebus gravioribus sententiam dicendo, gubernabant. Festus: Senatores a senectute dici satis constat, quos initio Romulus elegit centum, quorum consilio Rempublicam administraret. Itaque etiam Patres appellati sunt, & nunc, cum Senatores adesse jubentur, quibusque in Senatu sententiam dicere licet: quia ii, qui post lustrum conditum ex junioribus Magistratum ceperunt, & in Senatu sententiam dicunt, & non vocantur Senatores ante, quam in senioribus sunt censi. Cic. 3. de Legib. c. 18. Est enim ipsi Senator is, cujus non ad auctorem referatur animus, sed qui per se ipse spectari velit. Huic jussa tria sunt, ut adsit, nam gravitatem res habet, cum frequens ordo est: ut loco dicat, idest rogatus: ut modo, ne sit infinitus. Nam brevitas, non modo Senatoris, sed etiam Oratoris magna laus est in sententia. ¶ Primi Senatores Romæ ab rege Romulo centum creati sunt: deinde alii adjecti vel ab ipso, vel certe a subsecutis regibus: item a Consulibus, Tribunis milit. consulari potestate, & maxime a Censoribus. V. Pater, & Con-

Conscriptus. Legebantur tum ex ordine patricio, tum ex equestri, & plebejo, ut *Fest.* docet in *Præteriti*, & in *Qui patres*: & colligitur etiam ex *Liv. l.* 5. *c.* 12. *ad fin.* & *lib.* 23. *c.* 32. Præter hos in Senatum admittebantur etiam ii, qui licet nondum a Censoribus in Senatum lecti essent, nec Senatores dicerentur, tamen ob gestos Magistratus, præturam, consulatum, &c. jus dicendæ sententiæ in Senatu habebant. *Gell. l.* 3. *c.* 18. ¶ Senatorum numerus post C primos auctus est sub regibus ad CC. Tempore C. Gracchi erant CCC. ut est in *Epist. Livii lib.* 60. Is DC Equites adjicere voluit, sed non obtinuit. Sulla dictatore supra CCCC fuere. V. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 14. *a med.* Cæsar dictator auxit usque ad DCCCC. Triumviri post ejus mortem usque ad CIƆ. sed diminuit Augustus, & ad DC. redegit, ut *Sueton. c.* 35. narrat. ¶ Census Senatorius duplo major fuit equestri. Decebat enim amplissimum ordinem cum dignitate teneri. Ætas quænam fuerit, incertum. Probabile est fuisse post Quæsturam. Quæsturæ statutus erat annus vigesimus septimus. Trigesimus igitur circiter fuerit ætas Senatoria. Sunt tamen, qui putant, vigesimumquintum ingrediendæ curiæ satis fuisse: inter quos *Lips.* in *Tacit.* Post sexagesimum quintum annum non cogebantur Senatores in Senatum venire, nec vetabantur, inquit *Senec. l.* 1. *controvers.* 8. *ante med.* Apud *Senec. alter. de brevit. vitæ, c. ult.* ponitur annus sexagesimus. ¶ Senatorum ornamenta erant tunicæ lati clavi, quam in luctu deponebant, & (si patricii essent) luna in calceis: jura, sedendi in orchestra ludis spectandis, & epulis publice habendi in Capitolio. *Cic. pro Cluent. c.* 47. *a med. Phil.* 13. *c.* 13. *de Harusp. resp. c.* 12. & *pro C. Cornel.* apud *Ascon. Sueton. in Cæs. c.* 80. & in *Aug. c.* 35. & 94. *ad fin.* & *Gell. l.* 15. *c.* 8. V. Clavus, Orchestra, Luna. ¶ *Senator* femin. gen. V. *Balneator*.

SENATORIUS, a, um, *Senatorio*, [illegible], ad Senatorem pertinens. *Cic. Verr.* 3. *c.* 2. Socios, leges, rempubl. Senatorio consilio maxime posse defendi. *Id. pro Flacc. c.* 18. Lysanias adeptus est ordinem Senatorium. *Id. pro leg. Manil. c.* 21. Cujus a Senatorio gradu ætas longe abesset. *Id. in fragm. pro Cornel.* apud *Ascon.* Senatoria subsellia a populari consessu (in ludis) separare. *Id. initio Tuscul.* 2. Senatoriis muneribus liberatus. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *circa med.* Aliud dicendi genus poscit gravitas Senatoria, aliud aura popularis. *Sueton. in Claud. c.* 24. Senatoria dignitas. & *cap.* 25. domus. *h. e.* quam Senator habitat. *Id. in Vespas. c.* 17. Senatorius census. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 42. *extr.* Albo Senatorio eradere aliquem. *Gell. l.* 14. *c.* 8. Senatoria ætas. *Id. l.* 12. *c.* 2. Is erat loci Senatorii ex familia nobiliore. *Id. l.* 4. *c.* 10. Liber de officio Senatorio. *Plin. in Paneg. c.* 2. *ad fin.* Quid tam civile, tam Senatorium, quam, &c.? *Sallust. Orat.* 2. *ad Cæs. de republ. Ordin. c.* 11. *sub fin.* Homines nobiles cum paucis Senatoriis. *h. e.* Senatoribus.

SENATUS, tus, & ti, m. *Senato*, *Consiglio*, [illegible], ordo virorum, quorum consilio respublica regitur: a *senibus* dictus, quia senectus aptissima est consilio dando. *Cic. de Senect. c.* 6. Consilium, ratio, sententia nisi essent in senibus, non summum consilium majores nostri appellassent Senatum. Apud Lacedæmonios quidem ii, qui amplissimum magistratum gerunt, ut sunt, sic etiam nominantur senes. *h. e.* [illegible]. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 63. Nec nisi post annos patuit tunc Curia seros: Nomen & a senibus mite Senatus erat. *Cic. pro Sext. c.* 65. *ad fin.* Senatus reipublicæ custos, præses, propugnator. *Id. de Harusp. resp. c.* 27. Senatus princeps salutis mentisque publicæ. *Id. pro Sull. c.* 23. Cum in Capitolium nos Senatum convocassemus. *Id. Fam.* 5. *ep.* 2. *ante med.* cogere. *Liv. l.* 3. *c.* 38. *a med.* vocare. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 1. Senatus frequens, vocatu Drusi, in Curiam venit. *Id. Fam.* 12. *ep.* 25. Eo die non fuit Senatus, neque postero. *non si tenne Consiglio.* & *Sueton. in Cæs. c.* 88. Senatum agere. *tener Consiglio.* & *Cic.* 2. *Fam. ep.* 4. Senatus haberi ante calend. Febr. per legem Papiam non potest. *Id. pro Flacc. c.* 18. Venire in Senatum. *h. e.* Senatorem fieri. *Id. Verr.* 6. *c.* 65. Senatum dimittere. *Id. Q. Fr. ep.* 2. *l.* 2. mittere. *Liv. l.* 3. *c.* 38. consulere. *h. e.* ad Senatum referre. *Cic. de Senect. c.* 22. *ad fin.* aliquem e Senatu ejicere. *Id. pro Cluent. c.* 43. Senatu movere. *Id. pro Dom. c.* 32. Legere in Senatum. *h. e.* Senatorem creare. *Sueton. in Cæs. c.* 80. allegere in Senatum. *Liv. l.* 9. *c.* 29. legere Senatum. *h. e.* Senatorum nomina recitare: quod erat Censorum. V. *Lego*, *is*. & *Cic. Verr.* 4. *c.* 49. *a med.* Senatum cooptare. *Sueton. in Cæs. c.* 80. *extr.* Senatum edicere in Pompeji curiam. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 16. *extr.* Omni Senatu necato, reliquos sub corona vendidit. ¶ *Dari Senatus* dicebatur, cum legati in Senatu audiebantur. *Nep. in Annib. c.* 13. *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 13. *Sallust. in Jug. c.* 13. *extr.* & *Liv.* sæpe. ¶ *Senatus legitimus*, & *indictus* quid sit, V. in *Indictus*. ¶ Est etiam locus, ubi Senatores coeunt, Curia. *Cic. Catil.* 1. *c.* 1. Hic tamen vivit. vivit? immo vero etiam in Senatum venit. *Id. in fragm.* apud *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *circa med.* Qui indicabantur, eos vocari, custodiri, ad Senatum adduci jussi: in Senatu sunt positi. *Id.* 4. *Acad. c.* 45. Cum Carneades & Diogenes ad Senatum in Capitolio starent. *Sueton. in Claud. c.* 25. *ad fin.* In Senatu sedere. *h. e.* in orchestra inter Senatores. *Id. in Ner. c.* 12. *a med.* Deinde in orchestram Senatumque descendit. ¶ De altera declin. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) *a med.* Quid de aliis dicam, cum, *Senatus*, *tus*, *ui*, an *Senatus*, *ti*, *to* faciat, incertum sit? *Cic. in Divin. Verr. c.* 5. Quod in unaquaque re beneficio Senati populique R. juris habui, id io mihi eripuisti. *Sallust. in Catil. c.* 32. 37. 57. & *in fragm.* apud *Donat. ad Terent. Andr.* 2. 2. 28. Senati decretum. *Plaut. Cas.* 3. 2. 6. & *Epid.* 2. 2. 5. Senati columen, præsidium popli. *Sisenn.* apud *Non. c.* 8. *n.* 20. Ex Senati consulto. Ciceronis locum ita recitat etiam *Charis. l.* 2. *pag.* 116. *Putsch.* (cui addunt alii *l.* 2. *Fam. ep.* 7. *sub fin.*: Ut senati consultum & leges defendas.) Sunt tamen MSS. in quibus *beneficio Senatus* legitur. ¶ Etiam *Senatuis* in genitivo olim dictum est. *C. Fann.* apud *Charis. ibid.* Senatuis consulta. Adde *Sisenn.* apud *Non. loc. cit.* ¶ Translate *Plaut. Mostell.* 3. 1. 158. Huc concessero, dum mihi Senatum consilii in cor convoco. & *Epid.* 2. 2. 56. Jam Senatum convocabo in corde consiliarium. *Id. Mostell.* 5. 1. 8. Capio consilium, ut Senatum congerronum convocem: quem cum convocavi, atque illi me e Senatu segregant. Adde *Mil.* 2. 6. *sub fin.*

SENATUS auctoritas. V. in sequenti dictione.

SENATUSCONSULTUM, ti, n. *decreto del Senato*, *parte presa in Senato*, [illegible], sententia & decretum Senatus. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *ante med.* Quia difficile plebs convenire cœpit, necessitas ipsa curam reipublicæ ad Senatum deduxit: ita cœpit Senatus se interponere: & quidquid constituisset, observabatur: idque jus appellatur Senatusconsultum. *Cic. Catil.* 1. *c.* 1. *in fin.* Habemus Senatusconsultum in te, Catilina, vehemens & grave. *Id.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 8. *ad fin.* Senatusconsultum est factum de ambitu in Afranii sententiam. & *ep.* 3. Ad Apollinis Senatusconsultum factum est, ea quæ facta essent a. d. VIII. id. contra rempubl. esse facta. & *ibid.* Eodem die Senatusconsultum factum est, ut sodalitates decuriatique discederent: lexque de iis ferretur, ut &c. *Id. sub fin. ep.* 7. *l.* 2. *Fam.* Ut Senati consultum & leges defendas. *Al. leg.* Senatus. V. *Senatus*. *Id. Phil.* 12. *c.* 12. *extr.* Interea provinciæ ab iis, a quibus obtinentur, obtineantur, quoad cuique ex Senatusconsulto successum sit. *Vopisc. in Aurel. c.* 20. Aliis manus porrigentibus, aliis pedibus in sententiam euntibus, plerisque verbo consentientibus, conditum est Senatusconsultum. ¶ Formulam S. C. habes apud *Cicer. Phil.* 5. *c.* 13. & in epist. 8. *Cælii ad Cic. Fam.* 8 & apud *Gell. l.* 15. *c.* 11. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. & *Frontin. de aquæduct. artic.* 127. ¶ Etiam *Senatus auctoritas* decretum Senatus erat: cum eo tamen discrimine, quod cum Senatus legitimus, id est quo loco, die, numero, & a quo magistratu oporteret, habitus, quippiam decreverat, tum, si tribunorum plebis nemo intercedebat, certa Senatus voluntas erat, & *Senatusconsultum* dicebatur, eoque inscriptum publicis tabulis consignabatur, & ad Ærarium deferabatur. Sin quippiam horum deerat, infirmum illud decretum erat, nec *Senatusconsultum*, sed *auctoritas* vocabatur, propterea quod auctoritatem quandam publicis tabulis testata Senatus voluntas habere videbatur. In formul. S. C. apud *Cæl. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 8 Siquis huic S. C. intercesserit, Senatui placere, auctoritatem perscribi, & de ea re ad Senatum populumque referri. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 7. *ante med.* Senatusconsultum nullum exstat, quo reductio regis Alexandrini tibi adempta sit; eaque, quæ de ea scripta est, auctoritas, cui scis intercessum esse, tantum vim habet, ut magis iratorum hominum studium, quam constantis Senatus consilium esse videatur. *Liv. l.* 4. *c.* 57. Si quis intercedat Senatusconsulto, auctoritate se fore contentum. *Sueton. in Aug. c.* 94. Senatum censuisse, ne quis illo anno genitus educaretur: eos, qui gravidas uxores haberent, curasse, ne Senatusconsultum ad Ærarium deferretur. ¶ Interdum tamen Senatus auctoritas S. C. significat. *Cic. pro Dom. c.* 37. Ea Senatus auctoritate & Senatum & omnes bonos meæ salutis causa mutata veste vidi. Ex ejus autem orat. *pro Planc. c.* 35. & *pro Sext. c.* 11. & 12. aperte colligitur, de ea re S. C. factum fuisse. *Id.* 2. *de Legib. c.* 15. Senatus auctoritas de Bacchanalibus. Ex *Livio* autem constat, Senatus illud consultum fuisse. Adde *Fam.* 12. *ep.* 7. & *lib.* 15. *ep.* 2. ¶ De S. C. tacito V. *Tacitus*.

SENECA, æ, m. [illegible], nomen duorum in litteris illustrium virorum. M. Annæus Seneca Rhetor Cordubensis, equestris ordinis, sub Augusto & Tiberio vixit. Ejus sunt Suasoriæ, Declamationes, seu Controversiæ, & Excerpta, in quibus plurium auctorum utriusque linguæ dicta, sententias, divisiones, colores collegit, & inter se contulit. Stilus est ea ætate dignus, licet Hispani hominis. ¶ Tres habuit filios, M. Annæum Novatum (qui adoptatus a Junio Gallione, Junius Annæus Gallio postea dictus est) L. Annæum Senecam, & L. Annæum Melam: quorum secundus studio Philosophiæ, & scriptorum gravitate patri longe antecelluit. Romam puer translatus Quæsturam gessit, & Præturam, & fortasse etiam Consulatum. (V. *Lips. in ejus vita c.* 4.) Sub Claudio in Corsicam exsilio pulsus, quasi unus ex mœchis Juliæ Germanici filiæ, post annos circiter octo, Agrippinæ Neronis matris ope reductus, & ipsi Neroni magister appositus, claritudine studiorum, ingenti divitiarum copia & [illegible] valde inclaruit. Suspicione conjurationis in discipulum Imperatorem, ab eo adactus ad mortem, incisis venis periit annos natus circiter LXIII. A. C. LXV. Vide *Tacit.* 15. *Annal. a cap.* 60. Vitam ejus accurate scripsere *Lipsius*, *A. Schottus*, & *M. Ant. Delrio*. Laudant *Hieronym. de vir. illustr. Tacit. multis in loc. Colum. l.* 3. *c.* 3. *Plin. l.* 14. *c.* 4. *alter l.* 5. *epist.* 3. *Juvenal. Martial. Tertull. Sidon.* Ejus scripta (quæ multa hodie exstant, non tamen omnia) leguntur ab omnibus, non item probantur. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Ex industria Senecam in omni genere eloquentiæ distuli, propter vulgatam falso de me opinionem, qua damnare eum, & invisum quoque habere sum creditus. Quod accidit mihi, dum corruptum & omnibus vitiis fractum dicendi genus revocare ad severiora judicia contendo. Tum autem solus hic fere in manibus adolescentium fuit. Quem non equidem omnino conabar excutere, sed potioribus præferri non sinebam, &c. Lege reliqua usque ad fin. cap. *Gell. l.* 12. *c.* 2. De Annæo Seneca partim existimant, ut de scriptore minime utili, cujus libros attingere nullum pretium operæ sit: quod oratio ejus vulgaris videatur, & protrita, res atque sententiæ aut ut inepto, inanique impetu sint, aut ut levi, & quasi

quasi dicat argutia; eruditio autem vernacula & plebeja, nihilque ex veterum scriptis habens neque gratiæ, neque dignitatis. Alii vero elegantiæ quidem in verbis parum esse, non inficias eunt; sed & rerum, quas dicat, scientiam doctrinamque et non deesse dicunt, & in vitiis morum objurgandis severitatem gravitatemque non invenustam. ¶ Alius ab hoc esse creditus a quibusdam qui Tragœdias scripsit, nempe vel M. Seneca hujus filius, vel ex fratre nepos, vel alius L. Annæus, qui sub Trajano vixerit. Certe quidem Senecam Philosophum a Tragico distinguit *Sidon. carm.* 9. *v.* 231. Plerique alii eas partim Philosopho, partim Rhetori adjudicant. V. *Fabric. bibliothec. Lat. l.* 2. *c.* 9. *sect.* 11.

SENECIO, onis, m. *crescione, senazione*, herba, de qua V. Erigeron. ¶ Cognomen Romanum, ut Claudius Senecio, Herennius Senecio, Tullius Senecio, &c. apud *Senec. Tacit.* & *Plin. jun.* ¶ Docet *Priscian. l.* 3. *pag.* 618. *Putsch.* esse diminutivum a *senex*, quod *senecis* in obliquis facere deberet, ut ait *Charis. l.* 1. *pag.* 116. V. *Semisenex*. Hoc sensu *Afran.* apud *Priscian. ibid.* Tu senecionem hunc satis est si servas anus. *vecchietto*.

SENECTA, æ, f. *vecchiaja*, idem quod senectus, ut *juventa* pro *juventus*. *Cæcil.* apud *Cicer. de Senect. c.* 8. in senecta hoc deputo miserrimum Sentire ea ætate esse se odiosum alteri. *Lucil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 74. Prospiciendum in senecta: nunc adolescentia est. *Horat. l.* 1. *od.* 31. *in f.* non turpem senectam degere. *Phædr. l.* 4. *fab.* 1. *v.* 10. Mustella annis & senecta debilis. *Justin. l.* 14. *c.* 3. *sub fin.* Ne victos quidem in misera & inopi senecta quiescere sinit. *Ovid.* 14. *Met. v.* 148. consumptaque membra senecta. *Terent. Adelph.* 5. 8. 31. Nimium ad rem in senecta attenti sumus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 1. Quem vidisti formosum nunc vides deformem in senecta. *Petron. in Satyr. c.* 130. *circa med.* Senectæ ultimæ mihi lassitudinem imponeres. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 42. cana senecta. & *eleg.* 11. *v.* 40. pigra. & *lib.* 3. *eleg.* 5. *v.* 16. curva. & *vers.* 25. rugosa. *Martial. l.* 1. *epigr.* 106. annosa. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 8. & 29. extrema. & *cap.* 41. vergens. *Plin. l.* 7. *c.* 50. vivax in pœnam. *Id. l.* 35. *c.* 4. Extinctus in longa senecta Antistius Labeo. ¶ De bestiis, plantis, lignis, & lapidibus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 96. & *Tibull. l.* 1. *el.* 4. *v.* 27. senecta equi. *Plin. l.* 8. *c.* 32. *a med.* cervi. *Virg.* 1. *Georg. v.* 186. inopi metuens formica senectæ. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Senecta ulmorum. *Id. l.* 16. *c.* 27. amygdalæ & piri. *Id. l.* 9. *c.* 35. *ante med.* Margaritæ flavescunt senecta. ¶ Translate *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 67. Omnia Cecropiæ relegis secreta senectæ, Discutiens quod quisque novum mandaverit ævo. *h. e.* antiquæ eruditionis Græcorum, & priscorum Philosophorum placita. *Id. l.* 2. *in Eutrop. v.* 277. putribus jam propugnacula saxis Longo corruerant ævo, pacisque senecta. *h. e.* diuturna pace. ¶ Senecta serpentium apud *Plin. l.* 28. *c.* 11. *circa med.* & *lib.* 30. *c.* 8. & *lib.* 20. *c.* 23. est membrana, quam verno tempore exuunt. *spoglia*. ¶ Adjective pro *senilis*, & subauditur *ætas*. Unde *senectam ætatem* dixere *Lucret. l.* 5. *v.* 884. & 894. *Sallust.* in *Orat. Cottæ ad pop.* & *Plaut. Trin.* 1. 2. 5. Rursus *Lucret. l.* 3. *v.* 774. Quidve foras sibi vult membris exire senectis? *Sallust.* in *fragm.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 869. *Putsch.* & *lib.* 10. *pag.* 887. Omnes, quibus senecto corpore, animus militaris erat.

SENECTUS, utis, f. *vecchiaja, vecchiezza*, γῆρας, senium, senecta: a *senex*. V. *Ætas*. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 11. *extr.* Hoc quod senectus vocatur, pauci sunt circuitus annorum. *Cic. in Top. c.* 7. *sub fin.* Quasi qui adolescentiam florem ætatis, senectutem occasum vitæ velit definire. *Id.* 5. *de Fin. c.* 11. *a med.* Homines senectute confecti. *Id. in Brut. c.* 48. T. Aufidius vixit ad summam senectutem. *Id.* 8. *Phil. c.* 10. *sub fin.* Cum esset summa senectute, & perdita valetudine. *Nep. in Attic. cap.* 21. Cum ad extremam senectutem dignitate & fortuna crevisset. *Id. in Regib. cap.* 1. Darius senectute diem obiit supremum. *Justin. l.* 41. *c.* 5. Arsaces matura senectute decedit. *Horat. Epod.* 8. *v.* 3. & rugis vetus Frontem senectus exarat. *Virg.* 3. *Georg. v.* 67. subeunt morbi, tristisque senectus. *Id.* 6. *Æn. v.* 304. & *Tacit. in Agric. c.* 29. cruda & viridis. *Virg. l.* 7. *v.* 440. victa situ, verique effeta. & *lib.* 8. *v.* 508. tarda gelu, sæclisque effeta. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1027. vivax. *Id. in Oedip. v.* 594. sibimet gravis. *Id. in Herc. Fur. v.* 198. cana. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 70. tarda Inducat rugas, inficiatque comas. *Ovid. Met.* 14. *v.* 143. tremuloque gradu venit ægra senectus. *Lucan. l.* 1. *v.* 343. exsanguis. & *lib.* 2. *v.* 118. fessa. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 156. tarda situ, rebusque exhausta. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 4. provecta. *Sil. l.* 13. *v.* 583. queribunda. *Curt. l.* 6. *c.* 5. præceps. *decrepita*, *estrema*. & *Juvenal. sat.* 3. *v.* 26. Dum nova canities, dum prima & recta senectus. & *sat.* 9. *v.* 129. obrepit non intellecta senectus. & *sat.* 10. *v.* 190 quam continuis & quantis longa senectus Plena malis! deformem & tetrum ante omnia vultum, Dissimilemque sui, deformem pro cute pellem, Pendentesque genas, & tales aspice rugas, &c. & *vers.* 198. Una senum facies, cum voce trementia membra, Et jam leve caput, madidique infantia nasi. ¶ De bestiis *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 64. Senectus in equis, & ceteris veterinis intelligitur dentium brochitate, superciliorum canitie. Adde *Virg.* 3. *Georg. v.* 96. ¶ Metonymice *Virg.* 5. *Æn. v.* 416. Temporibus geminis canebat sparsa senectus, *canizie*. & *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 283. quæ vos subito tam fœda senectus Corripuit, fregitque animos? *languidezza, paura*. & *Horat. epod.* 13. *v.* 4. dumque virent genua, Et decet, obducta solvatur fronte senectus. *tristezza*, *malinconia*. & *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 534 Quam pax intulerat, bello discussa senectus. *incoltezza*, *sordidezza*, *rovine*. ¶ Membrana illa, quam hiberno situ corpori obductam, verno tempore exeuntes, in ipso fere cavernæ aditu angues exuunt, *senectus*,

& *senecta* dicitur. *Plin. l.* 30. *c.* 9. *in fin.* Vernatio tollit membrana senectutis anguium. & *cap.* 7. Senectus anguium dysentericis & tenesmis, &c. *Id. l.* 9. *c.* 30. *sub fin.* Cancri veris principio senectutem anguium more exuunt renovatione tergorum. Adde *lib.* 8. *c.* 31. ¶ Vetustas, antiquitas. *Ovid. l.* 1. *Amor. el.* 12. *extr.* vos (*tabellæ*) cariosa senectus rodat. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 34. *de vino*. cujus patriam titulumque senectus Delevit multa veteris fuligine testæ. & *sat.* 13. *v.* 214. Albani veteris pretiosa senectus. ¶ Metaphorice *Cic. in Brut. cap.* 2. *a med.* Cum ipsa oratio jam nostra canesceret, haberetque suam quandam maturitatem, & quasi senectutem. & *cap.* 76. *a med.* Me admodum delectabat Tatarii, in illa ætate, plena litteratæ senectutis oratio. ¶ Si credimus *Prisciano l.* 9. *pag.* 869. *Putsch.* & *pag.* 887. *senectus* est ὁ γηράσας, qui senuit, particip. a *seneo*. Affert in hanc rem locum *Catulli* corruptum *carm.* 4. *extr.* Sed hæc fuere non recondita senecta quiete. Sed *Catull.* habet: Sed hæc prius fuere: nunc recondita Senet quiete. Dicimus tamen *senecta ætas*, *senecta membra*, *senectum corpus*. V. *Senecta* in fine.

SENENSIS, se, ad Senam urbem pertinens, ut Senense prœlium apud *Cicer. de clar. Orat. cap.* 18. quo scilicet non longe a Metauro fl. Asdrubal fusus est. Senensis colonia, *Plin. l.* 3. *c.* 5. V. *Sena*.

SENEO, es, ui, n. 2. *esser vecchio*, γηράω, senex sum. *Catull. carm.* 4. *extr. de phaselo*. nunc recondita senet quiete. *Pacuv.* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 887. *Putsch.* Quamquam ætas senet. *Sueton. in Aug. c.* 2. *a med.* Avus tranquillissime senuit. ¶ Translate *Ælius* apud *Priscian. loc. cit.* Jam jam stupido Thessala somno Pectora languentque, senentque. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 525. Corpusque meum rebe, mœrore, errore, macore senet. *Plin. l.* 2. *c.* 46. Mores hominum senuere, non fructus. ¶ Hujus particip. præteriti temporis apud *Priscian.* est *senectus*, *a*, *um*. V. *Senectus* in fine.

SENESCENDUS. V. *Senesco*.

SENESCENS, entis, *che invecchia*, γηράσκων, qui senex fit. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 8. Solve senescentem mature sanus equum, ne Peccet ad extremum ridendus & ilia ducat. *Cic.* 2. *de Divin. cap.* 14. Arbores hyemali tempore cum luna simul senescentes. ¶ Translate *Id. Fam.* 7. *ep.* 26. Visa est mihi vel loci mutatio, vel animi remissio, vel ipsa fortasse jam senescentis morbi remissio profuisse. *Id.* 2. *de Orat. c.* 2. *circa med.* Ut laudem eorum jam prope senescentem, ab oblivione hominum atque a silentio vindicarem. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 24. Senescens fama. *Plin. l.* 8. *ep.* 10. Litterarum jam senescentium reductor ac reformator. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 37. & *Plin. l.* 2. *c.* 14. Luna senescens. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. *a med.* Hiems senescens. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 2. *ad fin.* Extremi dies mensis senescentis. *Gell. l.* 3. *c.* 10. *a med.* Quasi jam mundo senescente, rerum atque hominum decrementa sunt. *Domitian.* apud *Sueton. in ejus vita*, *cap.* 18. *extr.* Forti animo fero comam in adolescentia senescentem. *h. e.* decidentem, calvescentem.

SENESCO, scis, n. *invecchiare*, γηράσκω, senex fio. *Cic. de Senect. c.* 11. *extr.* Sensim sine sensu senescit ætas. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 771. Tempore labuntur, tacitisque senescimus annis. *Colum. l.* 9. *c.* 1. *a med.* Nec vero patiendus est oryx, aut aper ultra quadrimatum senescere. *Plin. l.* 7. *c.* 4. Feminas gigni celerius, quam mares, sicuti celerius senescere. *Id. l.* 16. *c.* 27. Arbores quo magis senescunt, hoc metucius ferunt. ¶ A similitudine dicuntur *senescere*, quæ vim suam, aut pulcritudinem amittunt. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Senescunt prata, restituique debent faba in his seta. *Id. l.* 9. *c.* 35. *a med.* Uniones senescere, coloremque exspirare. *Id. l.* 37. *c.* 5. *circa med.* Smaragdi senescunt, paulatim viriditate evanida. *Id. l.* 11. *c.* 42. Caseus senescit in salem. *Id. l.* 15. *c.* 19. *a med.* Ficus senescunt in arbore, eousque destillant gummium lacryma. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 81. continua messe senescit ager. (eand. sententiam habes *l.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 13.) *Pallad. in Februar. tit.* 28. Theriacæ infusione assidua vim succi senescentis iterare. ¶ mœroris, aut mœrore corrumpi, tabescere, *intristire*, *non accrescere*. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 2. *ad fin.* Cum depulsi sunt agni a matribus, diligentia adhibenda est, ne desiderio senescant. *Colum. l.* 8. *cap.* 8. Columbæ, quasi gravi perpetuæ custodiæ servitio contristatæ, senescunt. ¶ decrescere, deficere, *andar mancando*. *Liv. l.* 29. *c.* 3. *extr.* Annibalem ipsum jam & famam senescere, & vires. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 2. Oratorum laus ita ducta ab humili venit ad summum, ut jam, quod natura fert in omnibus fere rebus, senescat, brevique tempore ad nihilum ventura videatur. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. a med.* Senescunt vires. *Nep. in Alcib. cap.* 5. Atheniensium, mala gestis in Sicilia rebus, opes senescere, contra Lacedæmoniorum crescere. *Liv. l.* 30. *c.* 19. *ad fin.* Multique alii populi, senescere Punicum bellum cernentes, defecere. *Id. l.* 5. *c.* 21. *ad fin.* Deinde, multa jam edita cæde, senescit pugna. *Id. l.* 3. *c.* 10. *ad fin.* Senescentibus vitiis, maturescente virtute, fiacent tantum virum senem in civitate fieri. *Vellej. l.* 2. *c. penult. sub fin.* Studium cum spe senescit. & *lib.* 2. *cap.* 11. *extr.* Nunc florere fortunam, nunc senescere, nunc interire. *Ovid. l.* 3. *de ar. am. v.* 594. has artes tolle, senescet amor. *Sil. l.* 3. *v.* 580. blandoque veneno Desidiæ virtus paulatim evicta senescit. ¶ torpescere, *impigrire*. *Liv. l.* 45. *c.* 7. *ad fin.* Vir inquieti animi, & minime otium, quo tum diutino senescere videbatur, patiens. *Id. l.* 1. *c.* 22. Tullus senescere civitatem otio ratus, undique materiam excitandi belli quærebat. *Sallust. in Jug. c.* 39. Avidus consul belli gerundi, moveri, quam senescere omnia malebat. *Liv. l.* 35. *c.* 12. Ætoli agitandum aliquid miscendumque rati, ne cunctando senescerent consilia. *h. e.* evanescerent. ¶ De his, qui nimis diu in re quapiam immorantur. *Liv. l.* 5. *c.* 44. Cum diis hominibusque accusandis senesceret. *Quintil. in proœm. l.* 8. *a med.* Resistam iis, qui omissa re-

errum diligentia, quodam inani circa voces studio senescunt. ¶ V. alia in Senescens. ¶ Senescendus, aliud particip. Varr. l. 5. de L. L. c. 2. sub fin. Sæculum spatium annorum centum vocarunt: dictum a sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt.

SENEX, senis, adject. vecchio, παλαιός, γεραιός, multorum annorum qui est, vetus, vetustus, antiquus: & fere dicitur de provecta ætate hominum & animalium. Pompon. apud Varron. l. 6. de L. L. c. 3. Nam vere pulsus tu, tua amica senex est. Phædr. l. 5. fab. ult. v. 7. Senex annis. Auct. Priapeor. carm. 82. v. 12. Senexve corvus, impigerve graculus. Ovid. 3. de ar. am. v. 78. Nec faciunt cervos cornua jacta senes. Martial. l. 5. epigr. 38. Puella senibus dulcior mihi cycnis. Id. l. 10. epigr. 30. ad fin. Et adesse jussi prodeunt senes mulli. Id. l. 13. epigr. 23. Chia seni similis Baccho. Id. l. 5. epigr. 18. Et acuta senibus testa cum Damascenis. Id. l. 3. epigr. 58. v. 7. Et multa fragrat testa senibus autumnis. h. e. vino multorum autumnorum. Juvenal. sat. 6. v. 159. Et vetus indulget senibus clementia porcis. Virg. in Ciri, v. 41. Nostra tuum senibus loqueretur pagina sæclis. ¶ Comparativum est senior: at senius in recto & quarto casu non est, quod sciam, in usu. Ovid. 2. Trist. v. 166. & olim Imperium regat hoc cum seniore senex. Cic. 2. de Legib. c. 4. a med. Quæ vis non modo senior est, quam ætas populorum, sed æqualis illius cælum atque terras regentis dei. Cels. l. 3. c. 18. sect. 4. Hoc malo fere corpora seniora tentantur. Sil. l. 16. v. 598 Sed frigens animis, nec bello prospera turba Ancipiti senior temeraria cœpta vetabant. Senec. in Herc. Oet. v. 390. Senior ætas. Id. in Hippol. v. 742. Fama miratrix senioris ævi. Ovid. 14. Met. v. 47. mortem senioribus imputet annis. Martial. l. 9. epigr. 95. Quadrantem duplica de seniore cado. Adde lib. 9. epigr. 58. & Plin. sub fin. cap. 20. l. 17. Alia congessit Broukhus. ad Tibull. l. 1. el. 7. v. 88. unde pleraque hæc suscepimus. ¶ Senex, senior, absolute, vir, aut femina grandis ævi. Est autem senior idem ac senex, nulla habita ratione comparativi, apud poetas, vecchio, vecchia, γέρων, γραῦς. Cic. de Senect. c. 18. a med. At sunt morosi, & anxii, & iracundi, & difficiles senes: si quærimus, etiam avari. Tibull. loc. cit. juvenumque catervæ Commemorant, merito tot mala ferre senem. h. e. anum. Sic apud Senec. in Hippol. ita loquitur nutrix vetula vers. 409. Fortem facit vicina libertas senem. Tibull. l. 1. el. 9. v. 50. In veteres esto dum puella senes. Cic. pro Cæl. c. 16. Senex tristis. & de Senect. c. 11. Senes stulti, creduli, obliviosi, dissoluti. Id. ibid. cap. ult. Ut de me ipso aliquid more senum loquar. Virg. 2. Æn. v. 692. Vix ea fatus erat senior, &c. Ovid. 4. Fast. v. 515. Restitit & senior, quamvis onus urget. Super vers. 508. & paulo post vers. 523. senem dicit. Stat. l. 2. silv. 2. v. 102. Senior Atticus. h. e. Pittheus. & silv. 3. v. 94. Senior Gargettius. h. e. Epicurus. Id. 2. Achill. v. 382. Senior Thessalus. h. e. Chiron. ¶ Senex & vetus differunt, nam senex respicit ætatem ejus, qui diu vixit: vetus ætatem aliorum, ante quos vixit, licet fortasse ad senectutem non pervenerit. Horat. tamen l. 2. sat. 1. v. 34. Lucilium senem vocat, qui anno ætatis XLVI. mortem obiit. ¶ Varr. apud Censorin. c. 14. discrimen statuit inter seniorem & senem: illum dicit esse ab anno XLV. usque ad LX. quod tunc primum senescere corpus incipiat: hunc ab anno LX. usque ad finem vitæ, quod ea ætate corpus senio jam laboret. Sed in usu loquendi hoc non servatur. Nam apud Liv. l. & cap. 30. Annibal annos jam natus XLIV. non seniorem se, sed senem nominat. Quare verius est seniorem & senem promiscue adhiberi. ¶ Aliquando senex & senior est non tam ætatis, quam honoris vocabulum. Sil. l. 1. v. 564. Jam Patribus, clarisque senum sua munia curæ. ¶ Olim declinatum fuit senex, senicis, aut senecis: unde senecio, senecta, seniculus, Seneca. V. Senesenex.

SENI, æ, a, sei, ἕξ, nomen numerale distributivum. Liv. l. 6. c. 4. ad fin. Cum in sex partes divisus exercitus senis horis in orbem succederet prœlio. sei ore per isquadrone. & Plin. l. 2. c. 97. Æstus maris senis semper horis reciproci. ogni sei ore. & lib. 11. c. 43. Digiti quibusdam in manibus seni. sei per mano. & Colum. l. 8. c. 12. a med. Non debent amplius quam terna pavonina & sena generis sui fovere. tre e sei per volta. & Plin. l. 37. c. 2. Militibus singulis data sena millia sestertium. sei mille per uno. & Curt. l. 8. c. 14. Senos viros singuli currus vehebant. ogni carro sei. ¶ Sæpe ponitur pro cardinali sex sine distributione. Cic. 4. Verr. c. 49. sub fin. Pueri annorum senum septenumque denum Senatorium nomen nundinati sunt. di sedici, & diciasett' anni. & Ovid. 5. Fast. v. 623. Corpora post decies senos qui credidit annos Missa neci, sceleris crimine damnat avos. dopo sessant' anni. & Metam. 15. v. 419. qui sena leonum Vinxerat inter se connexis vellera nodis.

SENICA, æ, m. vel f. senex, vel anus vilis, & contempta: ab obsoleto senex, senicis. Pompon. apud Non. c. 2. n. 59. Pappus hic medio habitat, senica non sescunciæ. Id. ibid. Me exercet senica nequam. Plaut. in fragm. apud Priscian. l. 3. pag. 616. Putsch. Datores bellissimi negotiali senicis soletis esse.

SENICULUS, li, m. vecchiardo, γερόντιον, parvus & vilis senex, senecio. Apul. l. 5. Metam. prope fin. Demonstro seniculum in angulo sedentem. & mox. Sufficit mihi seniculi tanta hæc contumelia.

SENIDENI, & Seni deni, æ, a, sedici, sexdecim, distributive. Liv. l. 9. c. 30. Ut tribuni militum senideni in quatuor legiones a populo crearentur. Tacit. 1. Ann. c. 36. Missionem dari vicena stipendia meritis, exauctorari qui senadena fecissent. ¶ Sine distributione Vitruv. l. 6. c. 9. ante med. Latitudo ejus ne minus pedum senumdenum.

SENIENSIS, se, ad Senam pertinens, quæ nunc Segna, oppidum Liburniæ. Plin. l. 3. c. 21. Tacit. 4. Hist. c. 45. & Inscript. apud Gruter. pag. 372. n. 7.

SENILIS, le, da vecchio, senile, γεροντικός, ad senes pertinens. Cicero pro Sext. c. 22. a med. Senile corpus. Ovid. 8. Met. v. 810. Seniles genæ. & vers. 568. Senilis cultus. & lib. 13. v. 66. Seniles anni. Id. 5. Fast. v. 58. Senilis ruga. Id. 7. Met. v. 478. egreditur tardus gravitate senili Æacus. Cic. 4. Verr. c. 35. Stesichori statua senilis. Plin. l. 7. c. 51. Cato prodidit, senilem juventam prematuræ mortis esse signum. Horat. in art. Poet. v. 176. ne forte seniles Mandentur juveni partes, pueroque viriles. Tacit. Ann. 1. c. 7. Adoptio senilis. h. e. quæ a sene fit. Cic. de Senect. c. 11. circa med. Senilis stultitia, quæ deliratio appellari solet. Id. 2. de Divin. c. 23. Senilis prudentia. Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 4. turpe senilis amor. Quintil. l. 11. c. 1. ante med. Morum senilis auctoritas. Id. decl. 6. c. 18. inertia. Plin. l. 31. c. ult. Ulcera senilia. h. e. senum. ¶ Translate Apul. l. 4. Metam. Senile illud facinus. h. e. facinorosa illa anus, ut scelus dicimus pro scelesto. Ovid. 15. Metam. v. 212. Inde senilis hiems tremulo venit horrida passu, Aut spoliata suos, aut, quos habet, alba capillos.

SENILITER, da vecchio, γεροντικῶς, more senum. Quintil. l. 1. c. penult. Non enim puerum aut feminæ vocis exilitate frangi volo, aut seniliter tremere.

SENIO, onis, m. il sei del dado, ἑξάς, senarius numerus: & dicitur de sex punctis, quæ in jactu talorum exsiliunt. Pers. sat. 3. v. 48. quid dexter senio ferret, Scire erat in votis, damnosa canicula quantum Raderet. Martial. l. 13. epigr. 1. Non mea magnanimo depugnat tessera talo, Senio nec nostrum cum cane quassat ebur. August. apud Sueton. in ejus vita, cap. 71. Talis enim jactatis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios in medium conferebat.

SENIOR. V. Senex.

SENIPES, edis, sex pedibus constans. Sidon. carm. 23. v. 131. Hic dum senipedem stilum polibat. h. e. versus sex pedum, seu senarios. Adde carm. 16. v. 10.

SENIUM, ii, n. vecchiaja, vecchiezza, decrepità, γῆρας, ætas senilis, & quæ eam comitatur infirmitas. Est enim plus aliquid, quam senectus. Phædr. l. 4. fab. ult. v. 16. olim senio debilem Frustra adjuvare bonitas nitetur tua. Stat. 8. Theb. v. 562. Adrastus æger senio. Tacit. Ann. 1. c. 34. Curvata senio membra. & lib. 2. c. 42. Fessus senio. & lib. 6. cap. 38. Objectare alicui fluxam senio mentem. Laevius apud Gell. l. 19. c. 7. Homo mente exsensa, tardigradulo senio oppressus. ¶ Senium lunæ, ultima ejus decrescentia, cum proxime ad novilunium accedit. Plin. l. 7. c. 48. ¶ Senium, senex. Sil. l. 8. v. 466. Ora puer, pulcherque habitu, sed corde sagaci Æquabat senium, atque astu superaverat annos. ¶ Senium, caries, situs. Sil. l. 3. v. 20. seniumque repellere templis. h. e. prohibere, ne situ & vetustate putrescant. ¶ Est convicium in senem molestum, tristem, difficilem. Terent. Eun. 2. 3. 10. Ut illum dii deæque senium perdant, qui me hodie remoratus est. Ubi Donatus: Plus dixit senium, quam senem. Et senex ad ætatem refertur, senium ad convicium. Sic Lucilius ait: At quidem te, senium atque insulse sophista. Hæc Donat. ¶ Metonymice senium est tristitia, mœror, molestia, tædium, odium, quæ cruciant animum, & senium quodammodo ante tempus afferunt, tristezza, malinconia. Plaut. Trucul. 2. 5. 13. Id illi morbo, id illi senio est, ea illi miseræ miseria est. Id. 1. Stich. 1. 1. 19. Hæ mihi dividiæ & senio sunt. Pers. sat. 6. v. 16. usque recusem Curvus ob id minui senio. Turpil. apud Non. cap. 2. n. 1. Odio ac senio mihi hæ sunt nuptiæ. Attius ibid. Mors amici subigit: quod mihi est senium multo acerrimum. Titinn. ibid. Quot pestes, senia, & jurgia sæpe meis ædibus emigrarunt. Pacuv. ibid. Metus, egestas, senium, exiliumque, & senectus. Adde Pompon. & Lucil. ibid. ¶ Item languor, desidia, cessatio. Sil. l. 16. v. 13. stare negans Cogebatque ora, & senio torpescere rerum. Senec. l. 7. de benef. c. 26. a med. Torpor mentis, ac senium, & huic contraria inquieti pectoris agitatio. ¶ Item morositas, severitas, tetricitas: quæ senum vitia sunt. Senec. in Hippol. v. 917. Morumque senium triste, & aspectu grave. Horat. l. 1. ep. 18. v. 47. Surge & inhumanæ senium depone Camenæ. ¶ Est etiam diuturnitas temporis, vetustas, tempo, antichità. Plin. l. 14. c. 1. Senio proficiens vini vita. Stat. l. 4. silv. 7. in fin. omne mundi senium remensus. h. e. chronica scripsit. Gell. l. 20. c. 1. ante med. Passus est leges istas situ atque senio emori. Stat. 9. Theb. v. 316. cur ipse excitus in arma Ismenos, doctæ nosse indulgere sorores: Vestrum opus, ne retro, & senium defendere famæ. h. e. efficere, ne prisca fama oblivione pereat. Claudian. de IV. consul. Honor. v. 504. Firmatur senium juris, priscamque resumunt Canitiem leges. h. e. antiqua reverentia, & sanctitas.

SENOGALLIA, æ, f. Sinigaglia, urbs Umbriæ. Plin. l. 3. c. 14. V. Sena.

SENONES, um, m. populi Galliæ Lugdunensis, nunc la Diocese de Sens, & d'Auxerre. Plin. l. 4. c. 18. Hi aliquando Alpes transgressi una cum aliis Galliæ populis in Italiam descenderunt, eamque regionem insedere, quæ ab Usente fluvio usque ad Æsim extenditur; indeque Romam aggressi incenderunt A. U. CCCLXV. tandemque a Furio Camillo victi fugatique sunt. V. Liv. l. 5. c. 33. &c. Ab his Senogallia condita, & dicta est, ut supra diximus in Sena. Stat. l. 5. silv. 3. v. 198. Et Senonum furias Latiæ sensere cohortes.

SENONICUS, a, um, ad Senones pertinens. Gell. l. 17. c. ult. circa med. Post non longo tempore bellum Senonicum fuit, tum Galli Romam ceperunt.

SENSATUS, a, um, *sensato*, νοερός, sensu pollens. *Jul. Firmic. l. 5. c. 12. a med.* Mare homines faciet sensatos, callidos, astutos.

SENSIBILIS, le, *sensibile*, αἰσθητός, qui sensu percipi potest, sensilis. *Vitruv. l. 5. c. 3. a med.* Vox est spiritus fluens, & aeris ictu sensibilis auditui. *Senec. ep. 124.* Quicumque voluptatem in summo ponunt, sensibile judicant bonum: nos contra intelligibile, qui illud animo damus.

SENSIBILITAS, atis, f. *Non. cap. 2. n. 800. & cap. 12. n. 30.* sumit pro sententia, & ei verborum, *senso*, *significato*. Cave usurpes.

SENSIBILITER, *sensibilmente*, αἰσθητῶς, per sensus. *Arnob. l. 7. pag. 234.* Inanis apud deos odor est, nec sensibiliter commovere aura eos potis est nidoris alicujus.

SENSICULUS, i, m. ἐνθυμημάτιον, exigua sententia, *picciolo pensiero*, *o sentimento*. *Quintil. l. 8. 5. 5. ante med.* Inde minuti, corruptique sensiculi, & extra rem petiti.

SENSIFER, era, rum, αἰσθησιφόρος, sensum ferens. *Lucret. l. 3. v. 273.* Sensifer unde oritur primum per viscera motus. *& vers. 938.* Longe ab sensiferis primordia motibus errant.

SENSIFICO, as, a. t. *render sensibile*. *Martian. Capell. l. 9. pag. 308. de Musica*: Hæc potuit rupes sensificare tonis.

SENSIFICUS, a, um, αἰσθητοποιός, sensus causam præstans. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 9. a med.* Septem nervorum συζυγίαι, de cerebri ventre nascentes, vicem implent fistularum, spiramentum sensificum ad sua quæque loca naturali lege ducentes.

SENSILIS, le, *sensibile*, αἰσθητός, sensibus subjectus, idem ac sensibilis. *Lucret. l. 2. v. 887.* Ex insensibilibus ne credas sensile gigni.

SENSIM, *a poco*, *a poco*, *insensibilmente*, *lentamente*, *adagio*, ἡσυχῆ, ἠρέμα, paulatim, & quasi motu sensum fallente. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim supera: tolle limen, nova nupta. *Cic. de Senect. c. 11. extr.* Sensim sine sensu senescit ætas. *Id. 3. Tuscul. c. 22. sub fin.* Sensim & pedetentim progrediens extenuatur dolor. *Id. pro Cæl. 2. 61.* Verebar, ne illa subtiliter ad criminandum inducta oratio ad animos vestros sensim ac leniter accideret. *Gell. l. 5. c. 14. ante med.* Leo sensim atque placide, tanquam oscitabundus, ad hominem accedit. *Id. l. 12. c. 6. ad fin.* Vigor ille sensim atque paulatim restinguitur. *Id. l. 13. c. 4.* Sensim & comiter aliquem admonere. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Villa leniter & sensim, clivo fallente, consurgit. *Plin. alter l. 5. c. 9. a med.* Nilus incipit crescere sensim modiceque. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 565.* Ille vetus miles sensim & sapienter amabit. *Cic. Verr. 5. cap. 68.* Non sensim atque moderate ad illius amicitiam adrepserat, sed brevi tempore, &c. *Id. Phil. 2. c. 17.* Ille sensim dicebat quod causæ prodesset: tu cursim dicis aliena. *Id. 2. Offic. c. 33. a med.* Magis decere amicitias sensim dissuere, quam repente præcidere. *Liv. l. 2. c. 45.* Non jam sensim ut ante, per centurionum principes postulant, sed passim omnes clamoribus agunt. *Nep. in Attic. c. 9.* Sed sensim is a nonnullis optimatibus reprehendebatur, quod parum odisse malos cives videretur. *h. e.* clanculum. Sunt qui leg. *sensus ejus* pro *sensim is*. & *Gell. l. 2. c. 22. a med.* Qui fistula brevi sensim graviusculum sonum inspiraret. *piano piano*. & *lib. 17. c. 8.* Cum omnes sensim atque summissim ridere-mus. & *lib. 12. c. 5. ad fin.* & *lib. 19. 1. 1. extr.* Cur sapiens tonitru vehementius facto, sensim pavescat. *h. e.* leviter. *Phædr. in fin. fab. 16. l. 4.* Parce gaudere oportet, & sensim queri, Totam quia vitam miscet dolor & gaudium. *h. e.* moderate.

SENSUALIS, le, *sensibile*, *che ha senso*, αἰσθητικός, sensu præditus. *Tertull. de anim. c. 43.* Stoici somnum resolutionem sensualis vigoris affirmant. *Prudent. in Romano, peristeph. 14. v. 346.* Eadem sibi ipse (*Deus*) mente in hominis condidit Vivam, serenam, sensualem, habilem. Adde *Apul. in Asclep. pag. 80. Elmenhorst.*

SENSUALITAS, atis, f. *sensibilità*. *Tertull. de anim. c. 17.* Plato irrationalem pronunciat sensualitatem. Adde *caput 38. extr.*

SENSUM, i, n. id quod mente conceptum est, *sentimento*, νόημα: & usurpatur in num. plurali. *Cic. 1. de Orat. cap. 8. a med.* Quod exprimere dicendo sensa possumus. *Id. l. 3. c. 14. sub fin.* Sensa mentis & consilia sic verbis explicet, ut, &c. Adde *Quintil. l. 8. c. 5.* & V. *Sensus*.

SENSUS, a, um, particip. passiv. a sentio. *Arnob. l. 5. pag. 181.* Eadem sentire, quæ sub tacitis cogitationibus ipsis ab historicis sensa sunt.

SENSUS, us, m. *senso*, *sentimento*, αἴσθησις, αἰσθητήριον, vis sentiendi, facultas animi, qua per corpus objecta sensilia percipit. Sensuum alii sunt externi, alii interni: illi sunt quinque, visus, auditus, olfactus, gustus, tactus: hi duo, sensus communis, & phantasia sive imaginatio, ad quam pertinet memoria. Differunt autem *sensus*, & *sensa*: illi sunt facultates & instrumenta, quibus res sentimus: hæc sunt res ipsæ, quas sentimus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Sensus autem interpretes ac nuntii rerum, in capite, tanquam in arce mirifice ad usus necessarios & facti & collocati sunt. *Id. Tuscul. 1. cap. 20.* Neque enim est ullus sensus in corpore, sed viæ quasi quædam sunt ad oculos, ad aures, ad nares a sede animi perforatæ. *Id. in Orat. c. 2. ad fin.* Quod neque oculis, neque auribus, neque ullo sensu percipi potest: cogitatione tantum & mente complectimur. *Id. 2. de Orat. c. 87.* Ea maxime animis effingi nostris, quæ essent a sensu tradita atque impressa: acerrimum autem ex omnibus nostris sensibus esse sensum videndi. *Id. 2. Phil. cap. 45.* Ut quidam morbo aliquo & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. *Id. in fragm. apud Augustin. l. 4. contra Julian. Pelag. 1. 14.* Quis autem tantus est gurges, qui dies & noctes velit ita moveri suos sensus, ut moventur in summis voluptatibus? ¶ Ponitur etiam pro actione sentiendi. *Cic. 3. Verr. c. 18.* Tametsi nullus in te sensus humanitatis, nulla ratio unquam fuit religionis. *Id. Verr. 7. cap. 46. sub fin.* An vos quoque hic cruciatus & mœror pari sensu doloris afficit? *Id. Phil. 9. c. 6. Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 5. ad fin. Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 113.* & *Phædr. l. 4. fab. 4. n. 30.* Si quis est sensus in morte. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 10. circa med.* Vita & sensu carere. *Id. ad Brut. ep. 9. circa med.* Carere omni sensu doloris. ¶ Item pro sententia, opinione, mente, cogitatione, animo. *Quintil. l. 8. c. 5.* Non rara veteres sic locuti sunt, ut *sensa sua* dicerent. nam *sensus* corporis videbantur. Sed consuetudo jam tenuit, ut mente concepta *sensus* vocaremus. *Cic. 2. de Orat. c. 35.* Vultus sensus animi plerumque indicant. *Nep. in Dione, c. 8.* Sensus suos alicui aperire. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. a med.* Nemo in terris est mihi tam consentientibus sensibus. & *1. Fam. ep. 9. ante med.* Unum fere sensum fuisse bonorum omnium. *Id. Attic. l. 15. ep. 7.* Valde mihi placebat sensus ejus de republica. *Id. pro Mil. cap. 27.* Non sum tam vestri sensus ignarus atque expers, ut nesciam, quid de morte Clodii sentiatis. *Terent. Adelph. 4. 1. 17.* Ego illius sensum pulcre calleo. *conosco il suo naturale*. & *Cic. Parad. 1.* Vereor, ne cui vestrum ex Stoicorum hominum disputationibus, non ex meo sensu deprompta hæc videatur oratio. *Id. in Partit. 1. 36.* Penetrare ad sensum opinionemque judicis. *Id. 1. de Legib. 1. 1. sub fin.* Inest nescio quid, & latet in animo ac sensu meo. *Id. Phil. 10. cap. 2.* Quis est iste tuus sensus & cogitatio, Brutos ut non probes, Antonios probes? *Id. 2. de Orat. cap. 25. extr.* Definitio in sensum & in mentem judicis intrare non potest. ¶ Item pro affectu & motu animi. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 44. ad fin.* Ea pro me ipso, ex animi mei sensu ac dolore pronuntio. *Id. 3. de Orat. c. 25.* Ut oratio admirabilis, ut polita sit, ut sensus, ut dolores habeat. *Id. pro Flacc. cap. ult.* Percipere sensum ex mœrore patrio. *Id. 2. de Orat. c. 43. ad fin.* Tantam habet vim, si est suaviter & cum sensu tractatum. *Id. de Amic. c. 8.* Sensus amoris. *Plin. in fin. ep. 8. l. 1.* Sensum quendam voluptatemque percipio, si ea, quæ mihi denegantur, amicis video superesse. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 48.* Temporis adversi sic mihi sensus hebet. ¶ Est etiam notitia, judicium, existimatio, captus, intelligentia, *capacità*, *intendimento*. *Cic. 1. de Orat. c. 3. sub fin.* Ut id maxime excellat, quod longissime sit ab imperitorum intelligentia sensuque disjunctum. & *cap. 18.* Hæc erat spinosa & exilis oratio, longeque a nostris sensibus abhorrebat. & *cap. 23. a med.* Sunt enim ad vulgarem popularemque sensum accommodata omnia genera hujus forensis nostræ dictionis. ¶ *Sensus communis* est judicium, existimatio, opinio, quam omnes habent, aut habere solent de rebus, κοινὸς νοῦς. quæ existimatio tum a natura ipsa est, tum usu rerum & consuetudine perficitur: unde stulti & hebetes communi sensu carere dicuntur. *Quintil. l. 1. cap. 2. a med.* Sensum ipsum, qui communis dicitur, unde discet, cum se a congressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit? *Lucret. l. 2. v. 422.* Corpus enim per se communis dedicat esse sensus. *Cic. pro Dom. c. 36. ad fin.* An ego poteram inficiari, me esse hominem, & communem naturæ sensum repudiare? *Id. 3. de Orat. cap. 50. a med.* & *pro Cluent. 2. 6. circa med.* Quod in communibus hominum sensibus, atque in ipsa natura positum atque infixum est. *Senec. ep. 5. ante med.* Hoc primum philosophia promittit, sensum communem, humanitatem, & congregationem. Adde *Horat. l. 1. sat. 3. v. 66. Cic. pro Planc. cap. 13. l. 1. de Orat. c. 3. extr. Juvenal. sat. 8. v. 73. Phædr. l. 1. fab. 7.* Sic *Arnob. l. 2. pag. 95.* Quid est a nobis factum contra sensum judiciumque commune, si majora & certiora delegimus, nec sumus nos passi falsorum religionibus attineri? ¶ Pro ratione, aut usu rationis. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 1. leg. 1.* Nec enim potest dici animal injuriam fecisse, quod sensu caret. ¶ Præterea *sensus* est verborum sententia, seu id, quod verbis significatur, *significato*, *senso*, *sentimento*. *Ovid. 5. Fast. v. 483.* Lemures animas dixere silentum: Is verbi sensus, vis ea vocis erat. *Phædr. l. 4. fab. 4. n. 19.* Nec testamenti potuit sensus colligi. *Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Ambiguitas quæ turbare potest sensum. & *ibid. paulo sup.* Etiam interjectione (qua & oratores & historici frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem inserant sensum) impediri solet intellectus. *Gell. l. 7. 1. 2.* Horum versuum sensus atque ordo sic, opinor, est. *Senec. epist. 7. ad fin.* Egregie dicta circa eundem fere sensum. *quasi al medesimo proposito*. Sic ipsæ quoque sententiæ, & cogitata *sensus* dicuntur, *sentimenti*, *pensieri*. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 117.* Mæoniam sic ille senem, Trojæque labores Diceret, aut casus tarde remeantis Ulyssis, Ipse pater sensus, ipsi stupuere magistri. *Vellej. in fin. cap. 9. l. 2.* Pomponius sensibus celebris, verbis rudis. ¶ Periodus videtur intelligi a *Quintil.* qua integre continetur sententia, *l. 4. c. 1. post med.* Ridendi vero, qui velut leges procemiis omnibus dederunt, ut intra quatuor sensus terminarentur.

SENTENTIA, æ, f. *sentimento*, *avviso*, *opinione*, *parere*, *intenzione*, *voglia*, γνώμη, id quod animo sentimus, quod nobis videtur, sensus, judicium, consilium, mens, voluntas. *Quintil. l. 8. c. 5.* Sententiam veteres, quod animo sensissent, vocaverunt. Id cum est apud oratores frequentissimum, tum etiam in usu quotidiano quasdam reliquias habet. nam & juraturi, ex animi nostri sententia, & gratulantes, ex sententia dicimus. *Plaut. Mostell. 1. 3. 15.* Ut lepide res omnes tenet sententiasque amantum! *i fatti*, *e i pensieri*. & *Mil. 2. 1. 56.* Quoniam inspexi mulieris sententiam. *l'animo*, *la mente*. & *Cic. pro Mur. c. 1.* Ut vestræ mentes atque sententiæ cum populi R. voluntatibus suffragiisque consentiant. *Id. 1. de Orat. 1. 34.* & *lib. 1. c. 37. extr.* Quoniam sententiæ atque opinionis meæ voluistis esse participes, nihil occultabo. *Id. 1. de Orat. 1. 18. sub fin.* Carneades multo uberius iisdem de rebus loquebatur, non quo aperiret

tiret sententiam suam, sed, &c. & 1. *de nat. Deor. cap.* 1. De diis immortalibus habere non errantem & vagam, sed stabilem certamque sententiam. *Id. 4. Fam. ep. 4. sub fin.* Adhuc in hac sum sententia, nihil ut faciamus, nisi quod maxime Cæsar velle videatur. *Id. 3. Offic. cap.* 33. Si honestatem tueri ac retinere sententia est. *h. e.* voluntas, propositum. *intenzione, voglia.* Sic *Auct. ad Herenn. in fin. l.* 3. Pluribus verbis ad eam re hortari, non est sententia. *Cic. pro Mur. c.* 30. Mutare sententiam. & *ibid. in fin.* & *lib. 4. de Fin. c.* 52. De sententia decedere. *Id. Attic. l. 9. ep.* 2. Manere in sententia. & *lib. 1. ep. ult.* Permanere in pristina sententia. *Id. pro Rosc. Com. sub fin.* perstare. *Id. 2. de Fin. c. 19. a med.* Desistere sententia. *Id. 2. Tuscul. c.* 12. Desistere de sententia. & *cap 5. a med.* dejici & *cap.* 25. deducere. *Id. 2. de Divin. c.* 33. deterreri. *Terent. Heaut.* 1. 1. 114. Siccine est sententia? *Me.* sic. *hai fisso così?* & *Adelph.* 3. 6. 5. Sin aliter de hac re est ejus sententia, respondeat mihi. *se la senta altrimenti.* & *Hec.* 4. 4. 15. Sin est, ut aliter tua siet sententia, accipias puerum. *Ovid. Metam. 8. v.* 67. Stat sententia tradere mecum Dotalem patriam, finemque imponere bello. *ho stabilito, ho fisso.* & *lib. 1. v.* 242. dent ocius omnes, Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas. ¶ *Quot homines, tot sententiæ,* proverb. apud *Terent. Phorm.* 2. 4. 14. & *Cic. 1. de Fin. c. 5. a med.* quod *Horat.* ita expressit *l. 2. sat. 1. v.* 27. quot capitum vivunt, totidem studiorum millia. & *Pers. sat. 5. v.* 52. Velle suum cuique est. & *Virgil. Ecl. 2. v.* 65. trahit sua quemque voluptas. ¶ *De sententia alterius quippiam facere,* sequendo alterius sententiam, *col parere, secondo il sentimento altrui. Cic. Fam. 1. ep. 7. ante med.* & *pro Cæl. c.* 29. Ea quæ scribam, sic habeto, me, cum illo re sæpe communicata, de illius ad te sententia atque auctoritate scribere. *Id. Attic. l. 7. ep. 5. sub fin.* Quid sentis igitur? inquis. nihil scilicet, nisi de sententia tua. *Id. pro Sull. c. 19. ad fin.* Quorum de sententia tota res gesta est. *Id. ad Capiton. post epist. 16 lib. 16. ad Attic. circa med.* Consules de consilii sententia decreverunt secundum Buthrotios. *Id. ibid. et Attic. ep. 3. sub fin.* Cum ei præscriptum esset, ne quid sine Sexti sententia ageret. *Liv. l. 38. c.* 45. Quod quem unquam de sua sententia facere ausum? *di sua testa.* ¶ *Mea sententia,* ut ego sentio, ut mihi videtur, *a mio giudizio, a mio parere, secondo me. Cic. 2. de Orat. c.* 13. Demetrius omnium istorum mea sententia politissimus. *Terent. Phorm.* 2. 2. 21. Alere nolunt hominem edacem: & sapiunt mea sententia. *Id. Adelph. sc. ult. v.* 2. Ego edepol hodie mea quidem sententia judico, Syrum fieri esse æquum liberum. ¶ *Ex sententia,* ut volumus, ex voto, feliciter, prospere, *a grado, com' si voleva, con soddisfazione, a mio modo, prosperamente,* κατὰ τὸ ἀπὸ γνώμης. *Sallust. in Jug. c.* 47. Ex sententia omnibus rebus paratis compositisque, in Numidiam proficiscitur. *Nep. in Alcib. c.* 7. Quod apud Cymen minus ex sententia rem gesserat. *Cic. ad Brut. ep. 9. sub fin.* Ut reliqua ex sententia succedant. *Id. 5. Attic. ep.* 21. Te ex sententia navigasse, vehementer gaudeo. *Terent. Heaut.* 4. 3. 5. Illuc tibi ex sententia tua obtigisse, lætor. *Id. Phorm.* 2. 1. 26. Satin' omnia ex sententia? *Plaut. Pers.* 1. 1. 17. *Sa.* Quid agitur? *To.* vivitur. *Sa.* satin' ergo ex sententia? *To.* si eveniunt quæ exopto, satis. *Terent. Adelph.* 3. 4. 56. Pisces nactus sum ex sententia. *Cic. Attic. 3. ep.* 20. Quam omnia essent ex sententia, si nobis animus non defuisset! ¶ *Ex animi sententia,* ex animo, ut vere sentiam, sincere, vere, fideliter, *veramente, con sincerità, da senno, daddovero,* κατὰ γνώμην. & est formula jurantis, aut serio affirmanteque asseverantis. *Cic. 3. Offic. cap. 29. ad fin.* Quod ex animi tui sententia juraris, id non facere, perjurium est. *Petron. in Sat. c.* 109. Tabulas fœderis signet, quarum hæc formula erat: Ex tui animi sententia, ut tu Tryphæna, neque injuriam tibi factam a Gitone quereris, neque, &c. *Liv. l. 22. c. 53. ad fin.* Ex mei animi sententia, ut ego rempublicam populi R. non deseram. (Similem jurisjurandi militaris formulam habes apud *Fabrett. cap. 10. pag.* 673.) Et omisso *ut. Liv. l. 43. c.* 15. Censores ita jusjurandum milites adigebant: Ex tui animi sententia tu ex edicto censorum in provinciam Macedoniam redibis. *Cic. 2. de Orat c. 64. sub fin.* & *Gell. l. 4. c. ult.* Ridicule etiam illud L. Porcius Nasica censori Catoni: Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Non hercule, inquit, ex mei animi sententia. Apud *Gell.* leg. etiam posteriore loco, *ex animi tui sententia:* significat autem idem quod ex sententia. *Sallust. in Jug. c.* 85. Nam me quidem, ex animi sententia, nulla oratio lædere potest. *per mia fe, per dio.* medius fidius, mehercules: formula asseverandi. ¶ Ad sententiam, quæ in consilio dicitur, pertinent hæc. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep.* 1. Causa perorata (*in Senatu*) sententiam se rogaturum negavit. & *paulo post.* Marcellinus cum graviter de Clodianis sententiis questus esset, sententiam dixit, ut, &c. *Liv. l. 8. c. 20. sub fin.* Consul, etsi, inquit, meæ partes exquirendæ magis sententiæ, quam dandæ, sunt, tamen, &c. *più di ricercare il parere altrui, che di dir il mio.* & *Cic. Fam. 1. ep.* 2. Perspiciebant enim, in Hortensii sententiam multis partibus plures ituros. *Id. 4. Attic. ep. 1. a med.* Factum est Senatusconsultum in meam sententiam, ut, &c. *Senec. ep. 102. ante med.* An sit aliquod ex distantibus bonum, etiam nunc quæritur, & pars utraque sententias habet. *h. e.* qui pro ea sentiant. *ha i suoi fautori.* ¶ De prudentia & sapientia, quæ dicendæ sententiæ facultatem præbet. *Cic. de Senect. cap 6. circa med.* Non viribus aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur; sed consilio, auctoritate, sententia. & *paulo post.* Nec enim excursione, nec saltu, nec eminus hastis, aut cominus gladiis uteretur, sed consilio, ratione, sententia. *Id. 1. de Leg. c.* 22. Philosophia nos cum ceteras res omnes, tum quod est difficillimum, docuit, ut nosmetipsos nosceremus: cujus præcepti tanta vis, tanta sententia est, ut ea non homini cuipiam, sed Delphico deo tribueretur. ¶ De suffragio, tabella, *voto, fava. Cic. Verr. 6. c.* 47. De quo vos, judices, sententiam per tabellam feretis. *Justin. l. 22. c.* 3. Tacita de eo suffragia tulerunt, & sententias, priusquam recitarentur, in unam conjectas obsignari jusserunt. ¶ De decreto, & judicio, quo judex reum vel absolvit, vel damnat, *sentenza. Cic. pro Cluent. c. 26. extr.* Sua illum sententia, quem palam omnes laturi essent, condemnatum iri. *Sueton. in Domit. c.* 11. Nunquam tristiorem sententiam sine præfatione clementiæ pronuntiavit. *Cic. 6. Verr. cap. 45. circa med.* Servus ille innocens omnibus sententiis absolvitur. *a pieni voti.* Apud *eund. 3. Offic. cap. 16. circa med.* judex *sententiam dicit,* cum pronuntiat. ¶ Res ipsa quæ verbis exprimitur, *sententia est, senso, significato,* διάνοια. *Cic. in Orat. c. 39. circa med.* Cum continenter unum verbum non in eadem sententia ponitur. *Id. pro Dejot. cap.* 9. Dixit versum Græcum eadem sententia, qua etiam nos habemus Latinum. *Id. 3. Offic. cap. 3. ante med.* Quod summum bonum a Stoicis dicitur, convenienter naturæ vivere, id habet hanc, ut opinor, sententiam, cum virtute congruere semper. *vuol dire.* & *Lucret. l. 4. v.* 560. internoscere, verborum sententia quæ sit. *Cic. pro Balb. c.* 8. Totum hoc in ea fuit positum semper ratione atque sententia, ut, &c. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 53. sub fin.* Ambiguum, cum verbum potest in duas pluresve sententias accipi. ¶ Pronuntiatum, quo sensus integer verbis exprimitur. *senso, sentimento, proposizione. Cic. Phil. 13. cap.* 10. Eas litteras dum recito, dumque de singulis sententiis breviter disputo, velim, ut attente audiatis. *Horat. l. 1. sat. 10. v.* 9. Est brevitate opus, ut currat sententia, neu se impediat verbis lassas onerantibus aures. ¶ Apud Rhetores sententia est, inquit *Auct. ad Herenn. l. 4. c.* 17. oratio sumpta de vita, quæ aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita breviter ostendit, hoc modo: Difficile est primum virtutes revereri, qui semper secunda fortuna sit usus. *Quintil. l. 8. c.* 5. Consuetudo jam tenuit, ut mente concepta sensus vocaremus: lumina autem, præcipue in clausulis posita, sententias. (Multa toto illo cap. de sententiis) *Cic. 2. de Orat. c. 8. sub fin.* Acutæ crebræque sententiæ. *Id. de clar. Orat. c. 78. ad fin.* Concinnæ acutæque sententiæ. *Id. 1. de Orat. c.* 8. Sapientibus sententiis gravibusque verbis ornata oratio, & polita. ¶ Etiam integra oratio, qua sapiens alicujus dictum explicatur, *sententia* dicitur. *Quintil. l. 1. c. 9 (al. 15.)* Sententiæ quoque, & chriæ, & ethologiæ, subjectis dictorum rationibus, apud Grammaticos scribantur.

SENTENTIALITER, *per modo di sentenza,* γνωμολογικῶς, sententiæ modo. *Macrob. l. 5. Saturn. cap.* 16. Et alia plurima, quæ sententialiter proferuntur: nec hæc apud Virgilium frustra desideraveris (*Eclog. 8. v.* 63.) Non omnia possumus omnes. (*Ecl. 10. v.* 69.) Omnia vincit amor. *Tertull. de carne Christi, c. 18. a med.* Ipse Dominus sententialiter & definitive pronuntiavit (*Joann.* 3. 6.) Quod in carne natum est, caro est.

SENTENTIOLA, æ, f. *concettino, sentimentuzzo, pensieretto,* γνωμίδιον, ..., brevis, levisque sententia. *Cic. 3. Phil. c.* 9. Sententiolas edicti cujusdam memoriæ mandavi, quas videtur ille peracutas putare: ego autem qui intelligeret, quid dicere vellet, adhuc neminem inveni. *Petron. in Satyr. c.* 118. Controversia sententiolis vibrantibus picta. *Quintil. l. 12. c. 10. ad fin.* Corruptum dicendi genus, quod puerilibus sententiolis lascivit. *Id. l. 9. c. 2. a med.* Nec meretur fidem, qui pro sententiola jurat. *Id. l. 11. c. 1. a med.* Sententiolis ne flendum est? Adde *lib. 5. c. 13. a med.* In bonam partem *Gell. l. 17. c.* 12. Non hercle hac sententiola invenuste lusit: [illegible]

SENTENTIOSE, adverb. *sentenziosamente,* γνωμικῶς, per sententias. *Cic. 2. de Orat. c.* 71. Sæpe etiam sententiose ridicula dicuntur. *Id. in Orat. c. ult.* Composite & apte sine sententiis dicere insania est; sententiose autem sine verborum & ordine & modo, infantia. *Id. 1. de Invent. c. penult.* Oratio graviter & sententiose habita.

SENTENTIOSUS, a, um, *pieno di sentenze, sentenzioso,* γνωμικός, sententiis, hoc est sapienter dictis abundans, scitus. *Cic. de clar. Orat. c.* 95. Genus dictionis sententiosum, & argutum.

SENTICETUM, ti, n. *prunajo,* ἀκανθεών, locus sentibus obsitus, spinetum. Frigide jocatur *Plaut. Capt.* 4. 2. 79. Nihil sentio. *Er.* non enim es in senticeto: eo non sentis. *Apul. in Florid. n. 11. (al. l. 2.)* Qui herediolum sterile, & agrum scruposum, meras rupinas & senticeta miseri colunt.

SENTICOSUS, a, um, *spinoso, prunoso,* ἀκανθώδης, sentibus obsitus, spinosus. Translate *Afran.* apud *Fest. in Sentes:* Quam senticosa verba pertorquet turba! *Apul. in Florid. n. 18. (al. l. 14.)* Mercedes Protagoræ tam aspera tam senticosa versutia & avarit relinquenda est.

SENTINA, æ, f. *il fondo interno della nave, sentina, fogna,* ἄντλος, ima interior pars, seu fundus navis, cloacæ vicem præstans, quo aquæ & sordes confluunt. *Cic. de Senect. c.* 6. Cum alii malos scandent, alii per foros cursent, alii sentinam exhaurient. *aggottano. Senec. ep.* 30. Quemadmodum in navi, quæ sentinam trahit, uni rimæ aut alteri obsistitur: ubi plurimis locis laxari cœpit & cedere, succurri non potest navigio dehiscenti. *fa acqua. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. a med.* Milites conflictati & tempestate, & sentinæ vitiis. *Plin. l. 10. c.* 70. Pisces sentinæ navium odorem procul fugiunt. ¶ Allegorice *Cic. 9. Fam. ep. 15. a med.* Sedebamus enim in puppi & clavum tenebamus: nunc autem vix est in sentina locus. *h. e.* primum locum tenebamus in administratione reipublicæ: nunc Cæsare rerum potito, vix in turba civium consistimus, & infima conditione sumus. ¶ Metaphorice *Id. Catil. 1. cap. 5. sub fin.* Si tu exieris, exhaurietur ex urbe tuorum comitum magna & perniciosa sentina reipublicæ. *h. e.* multitudo & fæx hominum sceleratorum.

rum. *Id. Attic. l. 1. ep. 19. ante med.* Qua emptione constituta, & sentinam urbis exhauriri, & Italiæ solitudinem frequentari posse arbitrabar. *h. e.* fæcem populi, turbam forensem, infimum popellum. *Quintil. l. 8. c. 6. ante med.* Non enim si Cicero recte sentinam reipublicæ dixit fœditatem hominum significans, idcirco probem illud quoque veteris oratoris: Persecuisti reipublicæ vomicas. Adde *Liv. l. 24. c. 29. & Flor. l. 3. c. 12.* Sic *Val. Max. l. 2. c. 7. n. 1.* sentinam exercitus vocat lixas, institores, scorta.

SENTINACULUM, li, n. instrumentum, quo sentina exhauritur. *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) sect. 3.*

SENTINAS, atis, qui est ex oppido, cui apud *Frontin. de Colon. pag. 124. Goes.* nomen est *Sentis*, aliis *Sentinum*, in Umbria. *Plin. l. 3. c. 14 & Liv. l. 10. c. 27. & 30.* In Sentinate agro.

SENTINATOR, oris, m. qui sentinam exhaurit. *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) sect. 12.*

SENTINO, as, a. 1. *Festus:* Sentinare, satagere: dictum a sentina navis, quam quis ut aqua liberet, evacuare contendit. Itaque sentinare, subtiliter periculum vitare. Cæcilius: Capit consilium, postquam sentinat satis. Hæc *Festus*. Quare *sentinare* proprie est sentinam exhaurire, *aggottare:* translate satagere. *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) post init.* Unum ex omni numero nautarum senem sentinando deputatum relinquunt. Confirmat *Augustin. homil. 41. ex 50. c. 9.* Addunt & *Gell. l. 19. c. 1.* Complorantibus nostris omnibus, atque sentinantibus. Ita *Scalig. ad Fest.* Sed plerique al. leg. *atque in sentina fessis egentibus.*

SENTINOSUS, a, um, adject. a sentina. *Cato* apud *Non. c. 2. n. 645.* Si inde naves putidas, & sentinosas commeatum ponere volebant. *h. e.* in sentina vitiosas.

SENTINUS, i, m. deus, qui sensus puerperio largiri putabatur. *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 2. sub fin. ex Varrone.*

SENTIO, is, nsi, nsum, a. 4. *aver senso, sentire*, αἰσθάνομαι, sensu percipio. *Lucret. l. 3. v. 384.* Nec nebulam noctu, neque aranei tenuia fila Obvia sentimus, quando obretimur euntes. *Id. l. 2. v. 398.* varios rerum sentimus odores. *Cic. 2. Phil. c. 45.* Ut quidam, morbo aliquo, & sensus stupore, suavitatem cibi non sentiunt. *Plaut. Curcul. 1. 2. in fin.* Tace, tace: sentio sonitum. *Id. Truncul. 2. 3. 29.* Sentio aperiri fores. *Lucret. l. 4. v. 229. & lib. 6. v. 935.* Sentire sonare. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 32.* Hostes ex nocturno fremitu vigiliisque de profectione eorum senserunt. *Id. l. 1. B. Civ. c. 67.* Censebant, ut noctu iter facerent: posse prius ad angustias veniri, quam sentirentur. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 26.* tentat in tenebris caput. Ut sentit tonsum, gladio pectus transfigit. *Plin. l. 30. c. 4. ad fin.* Sentire morbos articularios. *Lucret. l. 3. v. 647.* dolorem. *Id. l. 4. v. 260.* frigus. *Id. l. 6. v. 948.* Frigus item transire per æs, calidumque vaporem sentimus. *Liv. l. 25. c. 13.* Jam famem Campani sentiebant. ¶ De sensu oculorum. *Lucret. l. 2. v. 809. & lib. 4. v. 494.* plagæ quoddam genus excipit in se Pupula, cum sentire colorem dicitur album: Atque alium porro, nigrum cum, & cetera sentit. *Plaut. Bacch. 4. 9. 77.* Non prius salutem scripsit? *Nic.* nusquam sentio. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Plin. l. 17. cap. 23. a med.* Vites orbitas vinculi sentiunt, vexatione non dubia. *Id. in fin. cap. 42. lib. 11.* Caseus ita temperatus, ut vetustatem non sentiat. *& lib. 37. cap. 10. post med.* Gemma ignem non sentiens. *Id. l. 18. c. 26.* Sentiunt Canis ortum maria, & terræ. ¶ Pro obnoxium esse, *esser soggetto, patire*. *Plin. l. 12. c. 7.* Radix celeriter cariem sentit. *Id. l. 8. c. 18.* Cameli rabiem sentiunt. *Id. l. 9. c. 49.* Morbos universa genera piscium non accipimus sentire. ¶ Sæpissime refertur ad animum, & ponitur pro intelligere, percipere, videre, scire, *intendere, vedere, conoscere*. *Cic. 1. Tuscul. c. 23. ad fin.* Sentit igitur animus se moveri: quod cum sentit, illud una sentit, se vi sua, non aliena moveri. *Id. 1. Offic. cap. 4.* Unum hoc animal sentit, quid sit ordo, quid deceat, in factis dictisque qui sit modus. *Id. pro Arch. cap. 1.* Si quid est in me ingenii, quod sentio, quam sit exiguum. *& cap. 6.* Illa quidem certe, quæ summa sunt, ex quo fonte hauriam, sentio. *Terent. Adelph. 3. 4. 66.* Inepta hæc esse, nos quæ facimus sentio: verum quid facias? ut homo est, ita morem geras. *Plaut. Truncul. 2. 6. 64.* Vehementer nunc mihi est irata: sentio, atque intellego. *Id. Trin. 3. 2. 23.* Scio ego & sentio ipse, quid agam. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 52.* Eorum arrogantiam reprehendere, quod plus se, quam imperatorem, de victoria atque exitu rerum sentire existimarent. *saperne più*. & *Quintil. decl. 9. c. 20. extr.* Qui lucem, libertatem non ignarus, ut primo natalis horæ tempore, sed videns sentiensque accepi: *h. e.* quod ait *Terent. Eun. 1. 1. 27.* prudens, sciens, vivus, vidensque. V. *Sciens*. ¶ Et pro advertere, *accorgersi*. *Cic. de Amic. cap. ult.* Nunquam illum ne minima quidem re offendi, quod quidem senserim. *Terent. Adelph. 3. 3. 8.* Si me senserit eum quæritare, nunquam dicet. ¶ Et pro experiri damno suo, *provare, sperimentare*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 52.* Exposuit quid iniquitas loci posset, quid ipse ad Avaricum sensisset. *Petron. c. 139.* Junonem Pelias sensit. *h. e.* expertus est inimicam & gravem. *Terent. Eun. 1. 1. 21.* Sentiet, qui vir siem. *Senec. in Agam. v. 819* Te sensit Nemeæus arcto Pressus lacerto fulmineus leo, Cervaque Parrhasis. *Horat. l. 2. od. 7. v. 9.* Tecum Philippos, & celerem fugam Sensi, relicta non bene parmula. *Valer. Flacc. l. 6. v. 501.* neque ille magistrum sentiet. *Ovid. in fin. eleg. 6. l. 1. Amor.* Qualiscumque vale, sentique abeuntis amorem. ¶ Et pro judicare, existimare, opinari, *stimare, giudicare, esser di parere*. *Cic. Fam. 1. ep. 7. ante med.* Nos quidem hoc sentimus: si exploratum tibi sit, posse te illius regni potiri, non esse cunctandum: si dubium, non esse conandum. *Id. 4. Catil. c. 7.* Causa est hæc inventa sola, in qua omnes sentirent unum atque idem. *Terent. Adelph. 4. 2. 19.* Idem quod ego, sentit te esse huic rei caput. *Cic. Catil. 3. c. 2. a med.* Qui omnia de republica præclara atque egregia sentirent. *Id. 1. de Fin. c. 19.* Vera sentire de diis immortalibus. *Id. 1. Tuscul. c. 3.* Fieri potest, ut recte quis sentiat, & id, quod sentit, polite eloqui non possit. ¶ Pro decernere, statuere, *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 21.* Tum Thetidi pater ipse jugandum Pelea sensit. Est qui leg. *sanxit*. ¶ Sentire de aliquo, *aver opinione, o concetto*. *Cic. Fam. 4. ep. 13. a med.* Familiares vero ejus, & ii quidem, qui illi jucundissimi sunt, mirabiliter de te & loquuntur, & sentiunt. *Id. 5. Tuscul. c. 8. extr.* Non est ausus elate & ample loqui, cum humiliter demisseque sentiret. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 32.* Quid itaque gravius de vobis sentire possunt, quam ut eos prodatis, qui se vobis omnia debere judicant? *Quintil. l. & cap. 2. a med.* Si parum a præceptore laudentur, ipsi de illo male sentiunt. ¶ Sentire cum aliquo, *esser del medesimo parere, o partito, concordare col sentimento altrui*. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 49.* Fatentur, me insanisse, qui cum illis senserim: tametsi inermis, judices, senserim. *Terent. Andr. 2. 1. 24.* Næ iste haud mecum sentit. ¶ Pro, vel ab aliquo sentire, *esser delle sue, tener da lui*. *Plaut. Rud. 4. 4. 56.* Omnia patior, dum hic hinc a me sentiat. *Gell. l. 5. c. 10. ad fin.* Si judices pro mea causa senserint. ¶ Passive impersonaliter *Cic. 3. de Orat. c. 42. extr.* Quocumque modo non, ut dictum est, intelligitur, sed at sensum est. ¶ *Sensti* syncope pro *sensisti*: apud *Terent. Andr. 5. 3. 11.* in plerisq. libr.

SENTIS, is, m. *pruno, spina*, ἄκανθα, spina, rubus, vepres. *Festus:* Sentes cum constet esse spinas, & Afranius in Abducta dixerit, Quam senticosa verba pertorquet turba (*al.* lupa) pro spinosis accipi debet. *Colum. l. 6. c. 3.* Liberantur arva sentibus, qui æstivo tempore recisi plerumque radicitus intereunt. *Id. l. 11. c. 3.* Græci κυνόσβατον, nos sentem canis appellamus. V. *Cynosbatos*. *Plaut. Capt. 1. 2. 85.* Asper meus victus sane est. *Per.* sentesne esitas? *Virg. 9. Æn. v. 382. & 2. Georg. v. 411.* densi sentes. *Id. 2. Æn. v. 379.* aspri. *Id. Ecl. 4. v. 29.* inculti. *Ovid. 2. Met. v. 799.* hamati. *& lib. 2. v. 509.* Crure secant sentes. ¶ *Vepres*, & *sentes* conjunguntur in veteri Lege de aquæductib. apud *Frontin. extr. cap.* fortasse, quia illi sunt quæcumque virgulta inutilia, hi spinosa tantum. ¶ Femininum facere videtur *Ovid. de nuce vers. 113.* At rubus & sentes tantummodo lædere notæ. Nisi ad *arbores* recurras, ex præcedentib. ¶ Translate *Plaut. Cas.* servos furaces *sentes* vocat, 3. 6. 1. *Olym.* Vide fur, ut sentes sub signis ducas. *Ch.* qui vero sunt sentes? *Olym.* quia quod tetigere, illico rapiunt: si eas ereptum, illico scindunt.

SENTISCO, is, n. idem quod sentio, cognosco, adverto. *Lucret. lib. 3. v. 394.* Quam primordia sentiscant concussa animai. *& lib. 4. v. 587.* Et genus agricolum late sentiscere, cum Pan Pinea semiferi capitis velamina quassans, &c.

SENTOSUS, a, um, senticosus. *Paulin. Nolan. carm. 6. v. 310.* sentosarum purgans concreta viarum.

SENTUS, a, um, *orrido a guisa di prunajo*, ἀκανθώδης, horridus, incultus, asper, quasi sentibus obsitus. *Virg. 6. Æn. v. 461.* jussa deum nunc hic ire per umbras, Per loca senta situ cogunt, noctemque profundam. *Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 1030.* Extirpamus enim sentos de corpore vepres. *Id. in Apotheos. v. 123.* senta rubus. ¶ Translate *Terent. Eun. 2. 2. 5.* Video hominem sentum, squalidum, ægrum, pannis annisque obsitum. *h. e.* incomptum, horridum. *Donat.* sentum ad horrorem retulit, squalidum ad sordes.

SEORSUM, &

SEORSUS, adverb. *separatamente, a parte, in disparte*, χωρὶς, κατὰ μόνας, separatim, secreto: quasi *sevorsus*, a *se* separationis vocula, & *vorsus* pro *versus*. *Cato* apud *Charis. l. 2. pag. 195. Putsch.* Quæ a te natio sue separata seorsum. *Plaut. Epid. 3. 3. 20.* Cave, sirit eum filia mea copulari hanc. In ædiculam istanc seorsum concludi volo. *Id. Rud. 5. 2. 26.* Nummi octingenti aurei in marsupio infuerunt: præterea centum denaria Philippea in pasceolo seorsus. *Terent. Adelph. sc. ult. v. 14.* Omnibus gratiam habeo, & seorsum tibi præterea, Demea. *Sallust. in Jug. c. 73.* Qui plerumque seorsum a rege exercitum ductare, & omnes res exsequi, quæ Jugurtha fesso superaverant. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 9. a med.* Seorsum a collega puto mihi omnia paranda. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 4.* Seorsum tractandum est hoc ab illo. *Plaut. Capt. 3. 5. 52.* At ego aio recte, qui abs te seorsum sentio. *h. e.* aliter ac tu. ¶ Poetis fere disyllabum est, aliquando trisyllabum. *Catull. carm. 20. Priap. v. 16.* Proin viator hunc deum vereberis, Manumque seorsum habebis: hoc tibi expedit. *h. e.* abstinebis manum, ne quid furto auferas. Ali scrib. *sorsum* eod. sensu. *Lucret. l. 4. v. 496.* Seorsus item sapor oris habet vim, seorsus odores. *Id. l. 3. v. 638.* Vix aliqua ut seorsum partem secernat utramque. *& vers. 551.* Et veluti manus, atque oculus, naresque seorsum. *& lib. 4. v. 492.* Quod molle, aut durum est, gelidum, fervensque seorsum, &c. ¶ *Seorsim* barbarum est.

SEORSUS, a, um, adject. *separato*, seorsum positus. *Terentian. Maurus de carmine Iambico in fine, pag. 2430. Putsch.* Nunc quia quæ potui videor tractasse seorsa. *Auson. Edyll. 17. v. 5.* sæpe seorsis Obsistunt studiis. Fortasse quis putet, huc pertinere & illud *Caton.* apud *Gell. l. 7. c. 10.* Pignoriscapio ob æs militare, vocabulum seorsum fit. *Id.* apud *Fest.* in *Optionatus:* Majores seorsum atque diversum pretium paravere bonis atque strenuis.

SEPA, & Sepas V. in *Sepe*.

SEPAR, ăris, *separato*, divisus, separatus, secretus: ut *dispar, impar*. *Valer. Flacc. l. 5. v. 57.* cares humus hæc non dividet umbras,

Ossaque nec tumulo, nec separe enteget urna. *Stat. 4. Theb. v. 481.* Tu separe cœtu Elysios, Persei, pios, virgaque potenti Nubilus Arcas agat. *Solin. cap. 7. (al. 22.) ad fin.* Duo flumina natura separi. *h. e.* diversa. *Prudent. in Apotheos. v. 321. de Trinitate.* Sic tamen hæc constare tria, ut ne separa ducto Tres faciam.

SEPARABILIS, le, *separabile*, χωριστὸς, qui separari potest. *Cic. 1. Tuscul. c. 10. a med.* Vim eam, qua vel agamus quid, vel sentiamus, in omnibus corporibus vivis æquabiliter esse fusam, nec separabilem a corpore esse.

SEPARATE. V. in fine vocis sequent.

SEPARATIM, *separatamente*, χωρὶς, seorsum, divisim, secreto. *Cic. 1. de Orat. cap. 3.* Qui non una aliqua in re separatim elaborarint, sed omnia quæcumque possent, comprehenderint. *Id. pro Dom. c. 52. ad fin.* Se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. *Id. Fam. 13. epist. 12.* Alia epistola commendavi tibi legatos Arpinatium, hac separatim Q. Fufidium. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 29.* Quibus in tabulis nominatim ratio confecta erat, qui numerus domo exisset eorum, qui arma ferre possent, & item separatim pueri, senes, mulieresque. *& lib. 7. c. 36.* Mediocribus intervallis separatim singularum civitatum copias collocaverat. *Id. l. 1. B. Civ. c. 76. & Sallust. in Catil. c. 56.* Postulat, ut jurent, se exercitum non deserturos, neque sibi separatim a reliquis consilium capturos. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 66.* Dii separatim ab universis singulos diligunt. *Id. 2. Fam. ep. 16. a med.* Nihil accidet mi separatim a reliquis civibus. *Cæs. B. Civ. l. 3. c. 18.* Ad neminem unum summa imperii redit, sed separatim suam quisque classem ad arbitrium suum administrabat. *Nep. in Datam. c. ult.* Compluribus locis separatim gladios obruit. *quo e loco. Cic. 2. de Invent. cap. 51. ad fin.* Quædam argumentationes communiter ac similiter tractabuntur, quædam separatius adjungentur. *Separatius* videtur esse a positivo *separate*, de quo exempla nondum vidimus.

SEPARATIO, onis, f. *separazione*, ἀφορισμὸς, actus separandi, sejunctio, segregatio, divisio. *Cic. l. 2. de Invent. c. 18.* Facti e defensione separatio. *Quintil. l. 7. c. 1. circa med.* Congregatio criminum accusantem adjuvat, separatio defendentem. *Gell. l. 2. c. 8.* Separatio animi & corporis in morte. *Tacit. 4. Hist. c. 46.* Tanquam ea separatione ad cædem destinarentur.

SEPARATIVUS, a, um, separandi vim habens. *Diomed. Grammatic. l. 1. pag. 412. Putsch.* Aut, conjunctio separativa.

SEPARATOR, oris, m. *separatore*, χωριστὴς, qui separat. *Tertull. de præscriptionib. c. 30. a med.* Unitum ante quem separaretur, posteriorem ostendit separatorem.

SEPARATRIX, icis, f. *separatrice*, quæ separat. *Augustin. l. 11. de Trin. c. penult.* Voluntas conjunctrix, ac separatrix hujuscemodi rerum.

SEPARATUS, a, um, *separato*, κεχωρισμένος, sejunctus, segregatus, divisus. *Cic. 4. Tuscul. c. 15.* Virtus ipsa per se sua sponte, separata etiam utilitate, laudabilis. *Id. Attic. l. 14. ep. 17. a med.* Ista vero, quæ tu contexi vis, aliud quoddam separatum volumen exspectant. *Tertull. de anim. c. 18. ad fin.* Intellectum separatum. *Nep. in Eumen. c. 10.* Cum exercitum ei tot ante separatis temporibus jurasset, se eum defensurum. *Tacit. 5. Hist. cap. 5.* Separati epulis, discreti cubilibus. *Id. de Germ. cap. 22.* Separatæ singulis sedes, & sua cuique mensa. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 1.* Privati ac separati agri apud eos nihil est. *Horat. l. 2. od. 19. v. 18. ad Bacch.* Tu separatis uvidus in jugis Nodo coerces viperino Bistonidum sine fraude crines. *h. e.* remotis, secretis. ¶ *Separatum exordium* apud *Cic. l. 2. de Invent. c. 18. a med.* est, quod non ex ipsa causa ductum est, nec sicut aliquod membrum annexum orationi.

SEPARO, as, avi, atum, a. 1. *disgiungere*, *sceverare*, *separare*, χωρίζω, ἀφορίζω, sejungo, divido, secerno, discludo, distermino, distraho: a *se* (quæ divisionem significat) & *paro*. *Ovid. 4. Met. v. 448.* nec nos mare separat ingens, Nec vie, nec montes. *Cic. Agrar. 2. c. 32.* Ut duo maria pertenui discrimine separentur. *Lucan. l. 4. v. 75.* spatium quod separat æthere terram. *Ovid. l. 1. Trist. el. 10. v. 28.* Seston Abydena separat urbe fretum. *Lucan. l. 9. v. 524.* Separat ardentem tepida Berenicida Lepti. *Cic. in fragm. pro C. Cornel. apud Ascon.* A populari consessu senatoria subsellia separare. *Plin. l. 4. c. 12. a med.* Hæc latitudo Asiam ab Europa separat. *Id. l. 9. c. 15. a med.* Angustiæ freti Europam Asiamque separantis. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 63. extr.* Neque suum consilium ab reliquis separare audent. *Cic. 1. Offic. c. 27. a med.* Quod cogitatione magis a virtute potest, quam re separari. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 273.* Quid mihi, quod lato non separor æquore, prodest?

SEPELIBILIS, le, qui sepeliri, seu tegi, abscondique potest, aut debet. *Plaut. Cistell. 1. 1. 64. Gymn.* Indidem, unde oritur, facito ut facias stultitiam sepelibilem. *Sil.* Quid faciam? *Gymn.* In latebras abscondas pectore penitissimo.

SEPELIO, pelis, pelivi, & ii, pultum, a. 4. *sotterrare*, *seppellire*, θάπτω, terræ mando, in sepulcrum infero, terra contego, humo. *Cic. 2. de Legib. cap. 23. ex XII. Tab.* Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito. Credo, propter ignis periculum. Quod autem addit, neve urito, indicat, non qui uratur sepeliri, sed qui humetur. *Ovid. Heroid. ep. 14. sub fin.* Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa. *Plin. l. 11. c. 30. extr.* Formicæ sepeliunt inter se viventium solæ, præter hominem. *Petron. in Satyr. c. 111. a med.* Quid proderit hoc tibi, si te vivam sepelieris? *Lucret. l. 5. v. 991.* Viva videns vivo sepelivi viscera busto. Loquitur *Lucret.* de eo, qui a feris vivus manditur. *Pers. sat. 3. v. 97.* Jampridem hunc sepeli: tu restas. *h. e.* sepelivi, mortuum est. *Petron. in Satyr. cap. 115. a med.* Illum diis vota reddentem Penatium suorum ruina sepelit.

¶ Varios apud varias gentes sepeliendi ritus exsequitur *Sil. l. 13. a vers. 468.* ¶ Translate citant ex *Senec. epist. 12.* Cum se vino & funereis epulis sepelivisset. *h. e.* adeo se ingurgitasset, ut pæne mortuus videretur. Sed al. aliter leg. V. *Sepulcrum*. *Apul. l. 8. Metam.* Crebris potionibus avide & secure haurientem facile sepelivit ad somnum. ¶ Pro tollere, delere, extinguere. *Lucret. l. 2. v. 170.* in æternum sepelire salutem. *Cic. pro leg. Manil. c. 11. & Vellej. l. 2. c. 129.* Quod bellum exspectatione Pompeji attenuatum atque imminutum est, adventu sublatum ac sepultum. *Propert. l. 3. el. 13. v. 9.* Cuncta tuus sepelivit amor. *h. e.* obruit, delevit: interierunt omnia. *Plaut. Mostell. 5. 2. 1.* Ubi somnum sepelivi omnem, atque obdormivi crapulam. *h. e.* finivi, abegi. ¶ reprimere, occultare, *nascondere*, *coprire*. *Cic. 2. Tuscul. c. 13. extr.* Amittenda igitur fortitudo est, aut sepeliendus dolor. ¶ Particip. *sepulturus*. *Sidon. carm. 7. v. 413.* jam jamque frequenti Cæde sepulturus terram, non hoste sepulto. *h. e.* operturus corporibus cæsorum. ¶ *Sepelitus* pro *sepultus* antiquum est. *Cato* apud *Priscian. sub fin. l. 10.* Mortuus est, sepelitus est.

SEPES, edis, m. & f. qui sex pedes habet, ἑξάπους. Hinc sepedes populi dicuntur formicæ ab *Apul. l. 6. Metam.*

SEPES, is, f. *siepe*, *fratta*, septum ex lignis, ramis arborum, aut spinis consitis, quo clauduntur agri, aut horti, φραγμὸς, αἱμασιά. *Cic. 1. de nat. Deor. sub fin. cap. 42. ex Poeta.* Ea quæ Lemni nocturno aditu occulta coluntur, silvestribus sepibus densa. *Colum. l. 11. c. 3.* Vetustissimi auctores vivam sepem structili prætulerunt. *Virg. 1. Georg. v. 270.* segeti prætendere sepem. *& lib. 2. v. 371.* Texendæ sepes etiam, & pecus omne tenendum. *Colum. l. 10. v. 27.* sepibus hirtis humum claudere. *Plin. l. 17. c. 14.* Cæsam sepis munimento cingere. *Cæs. l. 2. B. Gall. cap. 22.* Densissimæ sepes. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 144.* Ad sepem alterius quis sibi fecit iter? *& lib. 3. de ar. am. v. 562.* Cingenda est altis sepibus ista seges. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 56.* campum aurea sepes circuit. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Superciliorum sepes præmuniunt oculos. ¶ Sepes in recto singulari habetur & apud *Virgil. Ecl. 1. v. 54.* Sed & *seps* dici potest. *Ciceronem* testem dat *Auson. Edyll. 12. in Grammaticomast. v. 11.* Bucolico sepes dicit Maro: cur Cicero seps? Sed quo loco *Cic.* usurparit, ignotum est. *Valer. Flacc. l. 6. v. 536.* pavidum te, inquit, nunc rura magistros, Et stolidum petiisse pecus; non pascua, nec seps Hic tibi. *h. e.* septum, ovile. *Seps* enim de quolibet septo, & claustro dicitur, *Ingo chiusa*. Hinc *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 849. ex restitut. Scalig.* Nam te in tenebrica sepe lacerabo fame clausum. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 81.* Sic, si quem nondum portarum sepe receptum Barbarus in campis reperit hostis, agit. ¶ *Seps*, lacerta. V. infra suo loco. ¶ Scribitur & *sæpes*. V. in *Sepio*.

SEPIA, æ, f. *seppia*, σηπία, genus marini piscis atrum humorem (quod atramentum a *Cicer.* dicitur *l. 2. de nat. Deor. cap. 50.*) vomens, quo aquam circa se adeo infuscat, ut ea se celet, & piscatoris manus effugiat, teste *Plin. l. 9. c. 29.* Hinc metonymice pro atramento scriptorio ponitur a *Pers. sat. 3. v. 12.* Tum queritur, crassus calamo quod pendeat humor: Nigra quod infusa vanescat sepia lympha.

SEPICULA, æ, f. *picciola siepe*. *Apul. l. 9. Metam.* Dum forte passere incantantem sepiculæ consectatur eripere.

SEPIMEN, inis, n. idem quod sepimentum. *Apul. l. 12. Florid. initio.* Colliculus sepimine consecratus.

SEPIMENTUM, ti, n. *serraglio*, *serraglia*, *siepaglia*, *steccato*, *clausura*, φράγμα, id, quo aliquid sepitur, & clauditur, septum, sepes. *Varr. l. 1. R. R. c. 14.* Tutandi causa fundi tutelarum genera quatuor: unum naturale, alterum agreste, tertium militare, quartum fabrile. Primum naturale sepimentum, quod obseri solet virgultis aut spinis: secunda sepes est ex agresti ligno: tertium militare sepimentum est fossa, & terreus agger: quartum fabrile sepimentum est maceria. *Cic. 1. de Legib. c. 24.* Atque hæc omnia, quasi sepimento aliquo, vallabit disserendi ratione.

SEPIO, & Sæpio, is, psi, ptum, a. 4. *siepare*, *circondare*, *chiudere*, φράττω, περιβάλλω, vallo, munio, claudo, circumdo custodiæ causa: a *sepes*. *In Cenotaph. Pisano L. Cæs.* Locum stipitibus robustis sæpiatur. *Colum. l. 2. c. 22.* Pontifices negant, segetem feriis sepiri debere. *Lucret. l. 5. v. 1249.* Nam fovea atque igni prius est venarier ortum, Quam sæpire plagis saltum. *& vers. 468.* tum se levis æther Corpore concreto circumdatus undique sepsit: Et late diffusus in omnes undique partes, Omnia sic avido complexu cetera sepsit. *Nep. in Themist. cap. 7.* Sepire urbem muris. *Cic. Fam. 15. epist. 4. circa med.* Oppidum vallo & fossa circumdedi, sex castellis, castrisque maximis sepsi. *Id. 2. de nat. Deor. c. 57.* Natura oculos membranis tenuissimis vestivit & sepsit. *Nep. in Dion. c. 9.* Domum custodibus sepsit. *Vellej. l. 2. c. 51.* Mare præsidiis classium sepserat. *Virg. 1. Æn. v. 415.* At Venus obscuro gradientes aere sæpsit. *cinse e coprì*. *& lib. 7. v. 590.* nec plura locutus Sæpsit se tectis, rerumque reliquit habenas. *si chiuse nelle sue stanze*. *& Sueton. in Aug. c. 65. sub fin.* Agrippam in dies amentiorem in insulam transportavit, sepsitque insuper custodia militum. *Afran.* apud *Non. c. 1. n. 193.* Perii! lacrymæ linguam sepiunt. *h. e.* impediunt. *Curt. l. 6. c. 5. ante med.* Juga montium præaltæ silvæ, rupesque inviæ sepiunt. *Id. l. 9. c. 4. sub fin.* Perpetua lorica obducta transitum sepserat. ¶ Translate *Cic. 1. de Orat. c. 31. a med.* Inventa componere: tum ea denique vestire atque ornare oratione: post memoria sepire. *h. e.* complecti, continere. *Id. l. 2. c. 34. sub fin.* Nosse regiones, intra quas venere & pervestiges, quod quæras. ubi eum locum omnem cogitatione sepseris, nihil te effugiet. *armonia e venatorib. Id. 3. ad Attic. ep. 23.* Nulla est lex, quæ non ipsa se se-

sepiat difficultate abrogationis. *Gell. l. 1. c. 15.* Petulantiæ verborum coercendæ vallum esse oppositum dentium, ut loquendi temeritas non cordis tantum custodia cohibeatur, sed & quibusdam quasi excubiis in ore positis sepiatur. Vetus Poeta apud *Cicer. 3. de Orat. c. 39.* Quandoquidam iste circumvestit dictis, sepit sedulo. *h. e.* tegit, occultat. ¶ Ad orthographiam quod attinet, qui diphthongum abjiciunt, *Voss. Heins. Entsbreus*, & al. partim notatione nituntur, quod *sepes* sit a *σηκός*, stabulum, ovile: partim Codice *Virgil.* Mediceo, in quo *Æn. 7. v. 600. sepsit se tectis*: & *lib. 9. v. 551. sepia corona* scriptum est. Sed in eod. Cod. plura sunt loca, in quibus *æ* apparet, *Ecl. 1. v. 54. sæpes*: *Æn. 8. v. 415. orre sæpsit. vers. 443. sæpsit nebula. vers. 510. sæpta armis.* His adde *Cenotaph. Pisan.* Augusti ævo scriptum, & supra allatum, *sæpiatur*: *Inscript.* apud *Gruter. pag. 61. n. 5. areum sæpiendam*: *pag. 864. sæpe sæptum.* Quare *Dousqu. Cellar. Noris. Pier.* diphthongum retinent. Neutram scriptionem damnabis: secundam præfares.

SEPIOLA, læ, f. parva sepia. *Plaut. Cas. 2. 8. 57.* Emito sepiolas, lepades, lolligiunculas, hordejas.

SEPLASIA, æ, f. & *aliquando* Seplasia, orum, *n. plur.* forum, platea urbis Capuæ, in qua plurimi unguentarii negotiabantur, ut *Fest.* & *Ascon. in Pisonian.* docent. *Cic. in Pison. c. 11.* Seplasia mehercule, ut dici audiebam, te ut primum aspexit, Campanum consulem repudiavit. *Pompon.* apud *Fest.* post *Stavolam*. Lepidum unde unguentum, nisi ex Seplasia, est? *Varr.* apud *Non. cap. 3. n. 234.* Doti dato insulam Chium, agrum Cæcubum, Seplasiæ Capuæ, macellum Romuli. Adde *Cicer. Agrar. 2. cap. 34. sub fin.* & *pro Sext. c. 8. Plin. l. 16. c. 20. lib. 33. extr.* & *lib. 34. cap. 11.* & *Valer. Max. l. 9. c. 1. n. 1. extern.* ¶ In sing. numero *Petron. in fragm. Tragur. cap. 76. Burman.* Oneravi vinum, lardum, fabam, seplasium, mancipia. *h. e.* unguenta, odoramenta, aromata. ¶ Secunda syllaba corripitur ab *Ausonio epigr. 123.* ne Aere Seplasiæ decipiare cave. A *Marcello* producitur, *de medicam. v. 66.* Quodque ab Idumæis vectum Seplasia vendunt.

SEPLASIARIUS, ii, *profumiere, droghiere*, aromatarius, unguentarius, *μυρεψός*. *Lamprid. in Heliogab. c. 30.* Pinxit se ut cupedinarium, ut seplasiarium, ut popinarium. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 636. n. 12.* T. Vettius T. L. Hermes Seplasiarius. Adde aliam apud *Donium class. 17. n. 19.*

SEPONO, is, sui, situm, a. 3. *metter a parte, separare*, *ἀποτίθεμαι, ἀφορίζω*, seorsum pono, removeo, segrego, separo, reservo. *Cic. Attic. l. 11. epist. 24.* Seponi & occultari possunt, ut extra ruinam sint eam, quæ impendet. *Liv. l. 1. c. 53.* Captivam pecuniam in ædificationem ejus templi seposuit. *Id. l. 6. c. 37. circa med.* Seponendum extra certamen altarum consulatum, ad quem plebi sit aditus. *Phædr. l. 4. fab. 4. v. 21.* Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem: lanificæ agellos: potrici plenam antiquis apothecam cadis. *Cic. in Orat. c. 42.* Seponere sibi aliquod tempus ad quippiam agendum. *Id. 3. de Orat. c. 33.* Ut nemo genus universum complecteretur, atque ut alius aliam sibi partem, in qua elaboraret, seponeret. *Ovid. 3. Fast. v. 730.* Primitias magno seposuisse Jovi. *Id. Met. 5. v. 380.* de mille sagittis unam sepusuit. *scelse*. & *Plin. l. 8. ep. 14. post med.* Ut in spectaculis quibusdam sors aliquem seponit, ac servat, qui cum victore contendat. *Tacit. 2. Hist. c. 33.* Interesse pugnæ imperatorem, an seponi melius foret, dubitavere. *h. e.* amoveri a periculo. *Ovid. 3. Met. v. 318.* Jovem memorant diffusum nectare curas Seposuisse graves. *h. e.* ad tempus deposuisse. *Senec. in Med. v. 404.* Sepone questus: non levat miseros dolor. *Val. Flacc. l. 1. v. 631.* linquite, terræ, Spem pelegi, sacrosque iterum seponite fluctus. *h. e.* deponite, abjicite cogitationem, consilium navigandi. *Tacit. Ann. 2. c. 59.* Augustus, inter alia dominationis arcana, seposuit Ægyptum. *h. e.* ejus administrationem sibi reservans, per procuratorem, & juridicum administravit. *Id. l. 1. Hist. c. 1. extr.* Principatum Nervæ, & imperium Trajani, uberiorem securioremque materiam senectuti seposui. *mi riservo per la vecchiaja.* & *Ann. 6. c. 19.* Aurarias ejus, quamquam publicarentur, sibimet Tiberius seposuit. *si ritenne, si riservò.* & *Horat. in Art. Poet. v. 273.* Scimus inurbanum lepido seponere dicto. *distinguere.* ¶ Seponere aliquem, *allontanare, relegare*, emovere, relegare. *Tacit. 1. Hist. c. 13. ad fin.* Mox suspectum in Poppæa in provinciam Lusitaniam specie legationis seposuit. & *cap. 46. sub fin.* Seponere aliquem in insulam. *Sueton. in Aug. c. 65.* Agrippam ob ingenium sævum abdicavit, seposuitque Surrentum. *Tacit. 3. Ann. cap. 12.* Si legatus obsequium erga imperatorem exuit odero, seponemque a domo mea. *h. e.* ab amicorum numero animam.

SEPOSITIO, onis, f. *il mettere a parte, separazione*, *ἀπόθεσις*, actus seponendi, separatio. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 12. leg. 2.* Si decimam bonorum quis vovit, decima non prius esse in bonis desinit, quam fuerit separata: & si forte qui decimam vovit, decesserit ante sepositionem, heres ipsius hereditario nomine decimæ obstrictus est. *Veget. l. 2. de re milit. c. 20.* Sepositio pecuniæ.

SEPOSITUS, a, um, *posto a parte, separato, riposto*, *ἀπόθετος*, seorsum positus, secretus, segregatus. *Cic. 6. Verr. c. 10. a med.* Quod celari opus erat, habebant sepositum ac reconditum. *Id. 2. de Divin. c. 54.* Quamobrem Sibyllam quidem sepositam & conditam habeamus, ut injussu senatus ne legantur quidem libri. *Id. Brut. l. 6. ep. 15. a med.* Quod ex istis fructuosis rebus receptum est, id ego ad illud fanum sepositum putabam. *h. e.* impositum & reservatum ad illud fanum ornandum. *Stat. l. 3. silv. 2. sub fin.* Non tibi sepositas infelix strangulat arca Divitias. *Sil. l. 17. v. 281.* & seposta triumpho Laurens præda ducis. *riservata*, ut *repostus*. *Martial. l. 6. epigr. 16.* Jugera seposit pauca tuere loci. *h. e.* horti, qui separatus ab agris esse solet, & septo clausus. ¶ Sepositus, remotus, longe positus, *rimoto, lontano*. *Martial. de Spectac. epigr. 3.* Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar, Ex qua spectator non sit in Urbe tua? *Senec. in Med. v. 335.* Bene dissepti fœdera mundi Traxit in unum Thessala pinus: Jussitque pati verbera pontum: Partemque metus fieri nostri Mare sepositum. *h. e.* longinquum, dissitum: vel de quo percurrendo homines antea non cogitaverant. V. similem locum *Valerii Flacci* in *Sepono*. *Ovid. 2. Amor. el. 12. v. 11.* At mea seposita est, & ab omni milite dissors Gloria. *h. e.* mea propria est, & a militum communione remota. ¶ relegatus, *relegato, allontanato*. *Tacit. 1. Hist. c. 10.* In secretum Asiæ sepositus. & *cap. 88.* Sepositus Dolabella in coloniam Aquinatem, neque arcta custodia, neque obscura. ¶ electus, eximius, pretiosus, *prezioso, scelto*. hujusmodi enim seponi solent, & ad peculiares rarosque usus reservari. *Martial. l. 2. epigr. 43.* Te Lacedæmonio velat toga lota Galæso, Vel quam seposito de grege Parma dedit. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 7.* nunc indue vestem Sepositam: longas nunc bene pecte comas. *Sil. l. 8. v. 378.* ipsius mensis seposta Lyæi Setia. *syncope*, ut *repostus*.

SEPS, sepis, m. & f. *σήψ*, *σηπός*, genus lacertæ, seu parvus serpens, cujus ictu membra percussa putrescunt: Græcæ originis vox, a *σήπω*, putrefacio. *Lucan. l. 9. v. 723.* Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps. & *vers. 763.* miseroque in crura Sabelli Seps stetit exiguus. (V. ibi reliqua, quibus vis tabis ejus describitur.) *Plin. l. 29. c. 5. a med.* Lacerta quam hi sepa, alii chalcidicen vocant, in vino pota morsus suos sanat. *Id. l. 23. c. 2.* Oxymeli profuisse fatentur contra serpentes, quas sepas vocant. *Tertull. in carm. advers. Marcion. l. 1. c. 1. sub fin.* sepis manante veneno. *Auson. Edyll. 12. Grammaticomast. v. 14.* An Libyæ ferale malum sit Romula vox, seps. Adde *Venant. Fortun. l. 8. carm. 4. v. 194.* & *carm. 5. v. 160.* ¶ Translate *Prudent. in præfat. l. 1. contra Symmach. v. 74.* Seps insueta subit, serpere flexibus, Et vibrare sagax eloquii caput. ¶ Etiam millepedam, animal a vermibus terræ pilosum, pecori præcipue nocivum, sepa vocant Græci, quod tabem morsu afferat. *Plin. sub fin. cap. 2. l. 30.* ¶ Seps pro *sepes*. V. *Sepes*.

SEPSE, se ipsa. *Cic.* V. *Reapse*.

SEPTA, orum. V. *Septum*.

SEPTAS, adis, f. dictus est a veteribus numerus septenarius, qui Græce dicitur *ἑπτάς*, spiritu in *s* transeunte, teste *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6. circa med.*

SEPTEJUGIS, ge, adject. *Septejuges equi*, septem equi ad currum juncti, ut *sejuges* sex. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 337. lin. 8.*

SEPTEM, *sette*, *ἑπτά*, nomen numerale cardinale: a Græca voce allata. *Virg. 6. Æn. v. 646.* septem discrimina vocum. *Cic. 2. de Legib. c. 11.* Thales, qui sapientissimus in septem fuit. (Adde *3. Offic. c. 4. l. 2. de Fin. c. 3. & de Amic. c. 2.* & septem Græciæ sapientes significat. V. *Sapiens*.) *Senec. in Troad. v. 439.* septem stellæ. *h. e.* Septemtrio.

SEPTEMBER, bris, m. *Settembre*, *μαιμακτηριών*, *σεπτέμβριος*, nonus ex mensibus anni, ita dictus, quod septimum obtineat locum a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Varr. l. 5. de L. L. c. 4. sub fin. Auson. de mensib.* Septembri, Octobri autumnus, totoque Novembri. ¶ Adjective *Cic. Attic. l. 1. ep. 1.* Excurramus mense Septembri. *Hor. l. 1. ep. 16. v. 16.* Septembribus horis. *Sueton. in Cæs. c. 83.* Idibus Septembribus.

SEPTEMBONUS, a, um, adject. valde, perfecte bonus (nam numerus septenarius perfectionem quamdam continet. V. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 6.*) ut septembona brassica, apud *Caton. de R. R. c. 157.* ubi al. alitas leg.

SEPTEMDECIM. V. *Septendecim*.

SEPTEMFLUUS, a, um, *ἑπτάρροος*, qui septem alveis, rivis, aut fontibus fluit. *Ovid. 15. Met. v. 753.* Perque papyriferi septemflua flumina Nili Victrices egisse rates.

SEPTEMGEMINUS, a, um, *ἑπταπλοῦς*, septem habens partes. *Virg. 6. Æn. v. 801.* Et septemgemini turbant trepida ostia Nili. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 191.* Septemgemina Roma. *Id. l. 4. silv. 1. v. 6.* Et septemgemino jactantior æthera pulset Roma jugo.

SEPTEMMESTRIS, e, *di sette mesi*, ut septemmestris infans, *Censorin. de die nat. c. 8. a med.*

SEPTEMNERVA, æ, f. herba eadem quæ plantago major. *Apul. de herb. cap. 1.*

SEPTEMPEDALIS, le, *ἑπτάπεδος*, septem pedes magnitudinis habens. *Plaut. Curcul. 2. 3. v. 70.* Ibi nunc statuam vult dare auream, solidam, faciundam ex auro Philippeo, quæ fiet septempedalis.

SEPTEMPEDANUS, a, um, ad Septempedem pertinens, quod est oppidum Piceni ad Potentiam fluvium. *Plin. l. 3. c. 13.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 284. n. 4.*

SEPTEMPLEX, plicis, *doppiato sette volte*, *ἑπταπλοῦς*, septies duplicatus, septem plicaturas habens. *Virg. 12. Æn. v. 925.* clypei extremos septemplicis orbes. *Ovid. 2. Trist. v. 189.* ad egressus missus septemplicis Istri. *h. e.* septem ostia habentis. Sic *Metam. 5. v. 187.* genitus septemplice Nilo. *Tertull. in carm. l. 4. advers. Marcion. cap. 6.* In cujus tenebris septemplex Spiritus, unus Lucebat Sanctus semper.

SEPTEMVIRALIS, le, ad Septemviros pertinens, ut Septemviralis auctoritas, *Cic. Phil. 12. c. 9.* ¶ Septemviralis homo, qui Septemviratu præditus est. *Id. Phil. 13. c. 11.* Septemvirales Lento, & Nucula. ¶ Septemviralia judicia erant, quæ a septem judicibus, ex Centumvirorum ordine selectis, exercebantur. Hinc libri Pauli JCti *de Septemviralibus judiciis*, citatur *in titulis legis 7. 28.* & *32. Dig. lib. 5. tit. 2.*

SE-

SEPTEMVIRATUS, us, m. Septemvirorum dignitas. *Cic. Phil.* 2. c. 38. Eundem in Septemviratu nonne destituisti? Adde *Plin. l.* 10. *ep.* 8.

SEPTEMVIR, ri, m. Septemviri, Ἑπτάρχοντες, magistratus Romæ septem viris constans: ut Epulonum, qui convivia deorum instruebant: de quibus V. *Epulo*: item agris dividendis & assignandis: de quibus *Cic. Phil.* 5. & 6. item judiciis exercendis: de quibus V. *Septemviralis*. *Plin. l.* 2. *ep.* 11. *circa med.* Stabat modo Consularis, modo Septemvir Epulonum, jam neutrum. *Lucan. lib.* 1. *v.* 602. Septemvirque epulis festis, Titiique sodales. (Adde *Tacit.* 3. *Ann. c.* 64.) *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 19. *extr.* Dic mihi, C. Antonius voluit ne fieri Septemvir? *Id. Phil.* 6. c. 5. *a med.* Septemvirem acta sustulimus. V. dicta in *Quindecimvir*.

SEPTENARIUS, a, um, *settenario*, ἑπταδικός, septem continens. *Plin. l.* 11. c. 36. *Gell. l.* 3. c. 10. & *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. cap.* 6. Septenarius numerus. *Macrob. ibid.* multa disserit de hujus numeri perfectione. ¶ *Septenarius versus*, septem pedibus constans, ut *senarius* sex. *Diomed. l.* 3. *pag.* 514. *Putsch.* Septenarium versum Varro fieri dicit hoc modo, cum ad Jambicum pes trisyllabus additur, & fit tale: *Quid immerentibus noces? quid invides amicis?* Similes in Terentio (*Hec.* 3. 2. 14.) Nam si remittent quippiam Philumenæ dolores. *Cic.* septenarios vocat, qui Jambici tetrametri sunt, & octo, non septem, habent pedes, *lib.* 1. *Tuscul.* c. 44. Non intelligo, quid metuat, cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. Versus de quib. *Cic.* loquitur, sunt, Heu reliquias semiassi regis, denudatis ossibus, Per terram sanie delibutas fœde divexarier. Miratur hoc *Voss. in not. ad fragment. Tragœd. Ennii*: putat *Scalig. l.* 7. *de re Poet.* deceptum esse: *Lambin.* ut culpa liberet, legit tam bonos *octonarios*. Quid, si dicemus, quicumque versus Jambicorum numeros excederent, septenarios vulgari quadam consuetudine dici consuevisse? ¶ *Fistulæ septenariæ* in aquæductibus sunt, quæ diametrum habent septem quadrantum. *Frontin. de aquæductib. artic.* 25. V. & *artic.* 41. ¶ In illo *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et crasso figuli polita cælo Septenaria synthesis Saguntina: *Turneb. l.* 23. *advers. c.* 19. intelligit septem pocula fictilia Saguntina. Alii putant significari vas fictile, septem unciarum capax. Magis placet *Turnebi* sententia. V. *Synthesis*.

SEPTENDECIM, & Septemdecim, *diciasette*, ἑπτὰ καὶ δέκα, nomen numerale cardinale indeclin. *Cic.* 7. *Verr. c.* 47. Nos in septendecim populis Siciliæ numeramus. *Priscian. l.* 18. *pag.* 1170. *Putsch.* testatur, *Livium* quoque frequenter *septemdecim* dixisse. Adde in cap. Legis Agrar. apud *Cic.* 2. *Agrar. c.* 7. & *Liv. l.* 38. *c.* 33. *ad fin.* quib. locis in multis MSS. notæ numerales XVII. adscriptæ sunt.

SEPTENI, æ, a, *sette*, ἑπτά, nomen distributivum numeri septenarii. *Colum. l.* 12. *c.* 28. In seriæ singulas, quæ sint amphorarum septenum, addito medicaminis pondo unciam. *ognuna di sett' anfore*. & *lib.* 1. *c.* 3. *a med.* Liciniana illa septena jugera, quæ plebis tribunus viritim diviserat. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Epistolas vero tantarum rerum quaternas pariter librariis dictare, aut si nihil aliud ageret, septenas. *sette alla volta*. & *lib.* 17. *c.* 10. *ante med.* Pineæ nucleis septenis fere in ollas perforatas additis. *sette per pignotta*. & *Liv. l.* 40. *c.* 29. Duo fasces septenos habuere libros. ¶ Sæpissime ponitur pro cardinali *septem*, extra distributionem. *Cic.* 4. *Verr. c.* 49. *sub fin.* Puer annorum senum septenumque denum. *di sedici, e diciasett' anni*. & *Plin. l.* 11. *cap.* 37. *sect.* 67 Homo crescit in longitudinem ad annos usque ter septenos. *Propert. l.* 3. *el.* 21. Et qua septenas temperat unda vias. *h. e.* per septem alveos & ostia fluit. *Ovid.* 2. *Met. v.* 682. dispar septenis fistula cannis. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1850. bis septenos greges deplanxit una mater. *quattordici figliuoli*. ¶ In singulari numero fere Poeticum est. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 348. contraque ruentem Septeno validam circumfert tegmine molem. *h. e.* clypeo septemplici. *Lucan. lib.* 8. *v.* 445. Gurgite septeno rapidus mare submovet amnis. *con sette foci*. de Nilo loquitur. Sic *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 136. septenus Ister. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. vers.* 185. Hic bibat æstivum septeno gurgite Nilum. *Apul. in Apolog.* lux hæc optata canatur, Quæ bis septeno vere tibi remeat. *Auson. in Ecloger. de rat. puerper. v.* 4. Septeno moderanda choro. *Plin. l.* 28. *c.* 16. *sub fin.* Non removeri septeno circuitu.

SEPTENNIS, & Septuennis, ne, *di sett' anni*, ἑπταέτης, qui septem est annorum. *Plaut. Pœn. prol. v.* 66. Puer septuennis surripitur Carthagine. Adde *Men.* 5. 9. 57. *Merc.* 2. 2. 21. & *Bacch.* 3. 3. 36. quib. omnib. loc. *septuennis* legitur in optim. libris. Sic *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *in Romano, v.* 656. Da septuennem circiter puerum aut minus. At septennis defenditur analogia, ut *quinquennis*, *sexennis*, *decennis*, &c. Hinc *septennium*.

SEPTENNIUM, ii, *tempo di sett' anni*. *Prudent. in tetrast. Vet. Testam.* 6. *de Pharaonis somnio*: famis duo per septenia tempus. ¶ Apud *Fest.* in *Senatorum* habetur *septuennium* antiquo more.

SEPTENTRIO, onis, & Septentriones, um, num. pl. m. *settentrione*, ἄρκτος, septem stellæ prope polum Arcticum. V. *Trionas*. *Festus*: Septentriones septem stellæ appellantur a septem bobus junctis, quos triones a terra rustici appellant, quod junctis simul terram arent, quasi teriones. Quidam a septem stellis, quod id astrum Græci ἄμαξαν dicant, quia habet partem quandam temonis specie. Unde ait Ennius: Superat temo stellas. Sed & Physici eum situm septem stellarum contemplati, Septentriones dici ajunt, quod ita sunt sitæ septem stellæ, ut ternæ proximæ specie efficient veluti trigona. Hæc *Fest.* Eadem fere *Gellius l.* 2. *c.* 21. Græci ἄμαξαν, idest plaustrum vocant: Latini similiter *plaustrum*. Ex septem siquidem stellis duæ pariles uno in loco cernuntur, quæ pro bobus accipiuntur, reliquæ quinque plaustri figuram designant. Itaque & proximum sidus Bootes Græcis, Latinis bubulcus dicitur, quia more bubulci currum sequitur. Atque hæ septem stellæ sidus efficiunt, quod dicitur Ursa minor, & a *Vitruv. l.* 6. *sub fin.* minor septentrio. Alterum vero sidus, quod Ursa major, & a *Vitruv. ibid.* septentrio major vocatur, viginti septem stellis constat, quæ & ipsæ positione plaustrum referunt. ¶ Hinc est, quod frequentius a Scriptoribus *septentriones*, cum de sideribus sermo est, in plurali numero usurpantur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 117. Nam neque se septentriones quoquam in cælo commovent. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. cap.* 83. Erat a septentrionibus collis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 19. Inflectens autem sol cursum tum ad septentriones, tum ad meridiem, æstates & hiemes efficit. ¶ Septentrio item nomen est venti, qui Austro objectus est: ita dictus, quod a septentrionibus stellis spirat. Græce Aparctias appellatur, quod ab Arcto flat. Poetæ fabulantur, filium esse Astræi. *Cic. Attic. lib.* 9. *ep.* 6. Ex ea die fuere septentriones venti. *Liv. l.* 26. *c.* 45. Acer septentrio omne stagnum inclinatum eodem, quo æstus, ferebat. Adde *Senec. l.* 5. *quæst. nat. cap.* 16. ¶ Item ponitur pro polo Septentrionali. *Plin. l.* 6. *c.* 21. Siderum in navigando nulla observatio, septentrio non cernitur. ¶ Tmesis est in illo *Cicer. in Arat. lib.* 2. *de nat. Deor. c.* 41. Stellæ, Quas nostri septem soliti vocitare triones. & *Virg.* 3. *Georg. v.* 381. Talis hyperboreo septem subjecta trioni gens. & *Ovid.* 1. *Met. v.* 64. Scythiam, Septemque trionem Horrifer invasit Boreas. ¶ Scribitur & *septentrio*, quæ scriptio est in libris & lapidib. apud *Manut.* probatur. *Cellario*, & *Dausqu.* Aliis tamen n placet, ut in *tentus*, *quantus*: & quod m ante t non facile effertur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 332. *n.* 4. Pueri Septentrionis.

SEPTENTRIONALIS, le, *settentrionale*, ἀρκτῷος, ad septentrionem pertinens. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. In Septentrionali circulo duæ positæ sunt Arcti. *Plin. l.* 9. *c.* 17. *a med.* Septentrionalis oceanus. *Id. l.* 2. *c.* 70. & *Senec. l.* 4. *nat. quæst. c.* 5. Septentrionalis plaga. *Plin. l.* 15. *c.* 16. Pomaria septentrionalibus fenestris sereno die patere. ¶ Absolute *Septentrionalia*, partes cujuslibet loci septentrionem spectantes. *Plin. l.* 11. *c.* 14. Alibi favi cera spectabiles gignuntur, ut in Pelignis: alibi mellis copia, ut in Creta: alibi magnitudine, ut in septentrionalibus. *Id. l.* 6. *c. ult.* Septentrionalia Africæ, & Numidiæ.

SEPTENTRIONARIUS, a, um, idem ac septentrionalis. *Gell. l.* 2. *c.* 22. Septentriones autem habent ob eandem causam unum (ventum): is objectus, directusque in Austrum, Latine septentrionarius, Græce ἀπαρκτίας appellatus.

SEPTICEPSOS. V. *Biceps*.

SEPTICIANA LIBRA, apud *Martial. l.* 8. *epigr.* 71. dicta est libra Romana, quæ secundo bello Punico, attritis Romanorum opibus, ex duodecim unciis ad octo & semunciam redacta est. dicta creditur *Septiciana* a Septe, quo loco Romæ negotiatores versabantur, & ad pondus vendebant.

SEPTICOLLIS, le, adject. septem colles habens, ἑπτάλοφος. *Prudent. in Roman. v.* 415. cum puer Mavortius Fundaret arcem septicollem Romulus. *h. e.* Romam, in qua septem colles fuerunt, Palatinus, Quirinalis, Aventinus, Tarpeius seu Capitolinus, Cœlius, Viminalis, & Esquilinus, de quibus suis loc. *Servius ad Æneid.* 6. *v.* 784. omittit Tarpeium, & Janiculum substituit.

SEPTICUS, a, um, σηπτικός, vim habens molliendi, absumendi, & exedendi excrescentia: a σήπω, putrefacio, consumo. Et dicitur de medicamentis. *Plin. l.* 30. *cap.* 4. Hæc cum hircino sevo illita lichenas ex facie tollit septica vi. *Id. sub fin. lib.* 34. Sandarachæ dos septica. *Cels. l.* 5. *c.* 19. *sect.* 18. Quædam sunt emplastra exedentia, quæ σηπτικὰ Græci vocant. & *lib.* 7. *c.* 21. Medicamenta quæ exedunt, nec erodunt, σηπτικὰ Græci vocant.

SEPTIES, adverb. *sette volte*, ἑπτάκις, septem vicibus. *Cic.* 2. *Phil. c.* 37. Ubi est septies millies sestertium, quod in tabulis, quæ sunt ad Opis, patebat? *Plin. l.* 16. *c.* 40. *a med.* Septies restituto templo. *Liv. l.* 28. *c.* 6. Euripus septies die temporibus statis reciprocat. Al. leg. *in die*.

SEPTIFARIAM, *in sette parti*, ἑπταμερῶς, septem partibus. *Sisenna* apud *Non. cap.* 2. *num.* 779. Volumen unum nos lectitavimus, & postea invenimus septifariam divisum. Est qui leg. *septemfariam*.

SEPTIFLUUS. V. *Veslifluus*.

SEPTIFOLIUM, ii, n. ἑπτάφυλλον, herba sic dicta a foliorum numero. *Apul. de herb. c.* 116.

SEPTIFORIS, re, septem fores, seu foramina habens. *Alcim. Avit. lib.* 1. *v.* 83. septifores vultus. *Sidon. lib.* 2. *epist.* 2. *a med.* Fistula septiforis.

SEPTIFORMIS, e, septem habens formas. *Augustin. lib.* 2. *de serm. Dom. in m. c.* 4. Septiformis gratia Spiritus S.

SEPTIMANIA, æ, f. primum dicta est regio, seu ager circa Biterran urbem Galliæ Narbonensis, qui Septimanis militibus, illuc in coloniam missis, assignatus fuit, ut est apud *Plin. l.* 3. *c.* 4. *a med.* deinde tota Narbonensis provincia hoc nomine appellata fuit, quæ hodie *Linguadoca* dicitur. Ibi primum Gothi in Galliam irruentes sedem posuerant. *Sidon. l.* 3. *ep.* 1. *ad fin.*

SEPTIMANUS, a, um, ἑβδομαδικός, ad septem pertinens. *Septimani*, milites legionis septimæ, ut *secundani* secundæ, *sextani* sextæ. *Plin. l.* 3. *c.* 4. *a med.* In mediterraneo coloniæ, Arelate Sextanorum, Biterræ Septimanorum, Arausio Secundanorum. Adde *Tacit.* 3. *Histor. c.* 25. ¶ Hinc *Septimani* populi Galliæ Narbonensis, ut in voce præced. dictum est. ¶ *Septimana Nona*, quæ septimo

mo mensis die occurrunt, Martio, Majo, Julio, Octobri, ut *quintana*, quæ quinto. *Varr.* l. 5. *de L. L. c.* 4. *Macrob.* l. 1. *Saturn.* c. 14. & *Censorin. de die nat. c.* 20. ¶ *Fetura septimana*, partus septimo mense editi. *Arnob.* l. 3. *pag.* 105. ¶ *Septimana*, spatium septem dierum, *settimana*, ἑβδομάς. *Impp. Theodos. & Valentinian. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg. ult.* Dominico, qui septimanæ totius primus est dies.

SEPTIMATRUS, uum, festum Minervæ, septimo die post idus Martias celebratum, ut in *Quinquatrus* dictum est. *Varr.* l. 5. *de L. L.* c. 3. & *Paul. ex Festo in Quinquatrus.*

SEPTIMO. V. *Septimus.*

SEPTIMONTIALIS, le, ad Septimontii dies pertinens, ut Septimontiale sacrum, *Sueton. in Domit.* c. 4. Septimontialis satio, *Colum.* l. 2. c. 10. *ante med.* h. e. quæ mense Decembri fit circa Septimontium. ¶ Sunt qui leg. *septuncialis*, h. e. qua dimidium jugeri, & ejusdem duodecima pars seritur.

SEPTIMONTIUM, ii, erat dies festus Romæ mense Decembri celebratus ob inclusum pomœriis septimum collem, ut ait *Plutarchus in quæstionib. Rom.* ita dictus, quod in septem montibus fiebant sacra, auctore *Festo*, & *Varr.* l. 5. *de L. L.* c. 3. *ad fin.* Verba *Festi* sunt: Septimontio, ut ait Antistius Labeo, hisce montibus feriæ: Palatio cui sacrificium quod fit, Palatuar dicitur: Veliæ, cui item sacrificium: Fagutali, Suburæ, Cermalo, Oppio Cælio monti, Cispio monti. Octo enumerat *Festus*, quia *Cermalus* non est mons, sed locus imus ad Tiberim, in quo tamen sacra eodem die fiebant. Adde *Tertull. de Idolol. cap.* 10. qui *lib.* 2. *ad Nation. cap.* 15. hac de re ita loquitur, quasi *Septimontius* deus sit, cui sacra illa fiebant.

SEPTIMONTIUS. V. in fi. vocis præced.

SEPTIMUS, a, um, *settimo*, ἕβδομος, ultimus in septem. *Horat.* l. 2. *Sat.* 6. v. 4. Septimus octavo propior jam fugerit annus. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 3. Septimas esse ædes a porta, ubi ille habitat. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 100. Intra septimas calendas. *h. e.* intra septem menses. *Cic. pro Cluent.* c. 27. Ut ipsius Staleni sententia septima decima accederet. *Plin.* l. 7. c. 52. Ut in septimum & quinquagesimum atque centesimum vitæ duraret annum. *Plaut. Pers.* 2. 3. 8. Ibi mercatum dixit esse dieseptimi. *h. e.* die septimo. V. in *Dies*. ¶ *Septimum*, adverb. *la settima volta*, *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 32. *extr.* Marius septimum consul. Al. leg. *septies*. ¶ *Septimo*, septimo loco, *in settimo luogo*, ut *secundo*, *tertio*, &c. Item septies, *sette volte*. *Trebell. Poll. in Gallien.* c. 17. Lavit ad diem septimo æstate, vel sexto: hieme secundo, vel tertio. Adde *Vopisc. in Florano cap.* 4. ¶ *Septimus casus* Grammaticis est idem cum ablativo, qui ordine sextus est: sed cum discrimine. dicitur enim ablativus, cum per passivum modum utimur: *septimus casus*, cum per activum. *Diomed.* l. 1. *pag.* 302. *Priscian. lib.* 5. *pag.* 673. & *Cledon. pag.* 1863. quorum aliquis aliud discrimen statuit, ut *ablativus* sit, cum præpositionem habet, *septimus casus* cum sine illa est. Octavum etiam casum addit *Cledon.* dativo similem, ut cum dicit *Virg.* 5. *Æn.* v. 451. It clamor cælo.

SEPTIMUSDECIMUS, a, um, decimus septimus. *Vitruv. lib.* 9. c. 4. *sub fin.*

SEPTINGENARIUS, a, um, qui septingentorum numerum complectitur. *Varr.* l. 2. *R. R. cap.* 10. *ad fin.* Septingenarii enim mei: tu, opinor, octingenarios habuisti. *scil.* greges.

SEPTINGENI, æ, a, adject. *settecento*, septingenteni per syncopen. *Plin.* l. 33. c. 3. *ad fin. de auro*: Nec aliud latius dilatatur, aut numerosius dividitur, utpote cujus unciæ in septingenas & quinquagenas bracteas spargantur.

SEPTINGENTESIMUS, a, um, *settecentesimo*, ἑπτακοσιοστός; ultimus, sive unus ex septingentis. *Liv.* l. 1. *in proœm.* Ut quæ supra septingentesimum annum repetatur.

SEPTINGENTI, æ, a, *settecento*, ἑπτακόσιοι, nomen numerale distributivum. Declinatur pluraliter tantum. *Liv.* l. 23. c. 20. Oppidum firmatum septingentorum militum de exercitu Annibalis præsidio. *Plin.* l. 3. c. 5. *ad fin.* Insulæ absunt a Dianio septingentis stadiis. *Enn.* apud *Varron. initio* l. 3. *R. R.* Septingenti sunt, paulo plus aut minus, anni'. *Martial.* l. 7. *epigr.* 9. Septingenta Tito debet Lupus.

SEPTINGENTIES, adverb. *settecento volte*. *Plin.* l. 36. c. 15. Milonem sestertium septingenties æris alieni debuisse. *Id.* l. 28. c. 12. Quotidie septingenties lacte asinino cutem fovare.

SEPTIO, onis, f. actus sepiendi, sepimentum. *Vitruv.* l. 5. c. *ult.* a *med.* Locus, qui in ea septione finitus fuerit. *& mox.* Inter septiones fundamenta fodiantur. Adde *lib.* 6. c. *ult.* & *Vopisc. in Aureliano*, c. 22. ut quidem legit *Salmas.*

SEPTIPES, edis, adject. *di sette piedi*. *Sidon. lib.* 8. *ep.* 9. *in carm.* Hic Burgundio septipes frequenter Flexo poplite supplicat quietem. *h. e.* Burgundio giganteæ staturæ. Adde *carm.* 12. v. 11.

SEPTIZONIUM, & Septemzodium, ii, n. *Settizonio*, Ἑπτάζωνον, ædificium Romæ alte assurgens, & septem zonis, seu fasciis cinctum, quæ septem veluti moles, aliam super aliam decrescendo impositas referebant. Duplex fuisse videtur, alterum in regione decima ad caput Appiæ viæ non procul a Circo maximo, sub Palatio, extructum a Severo Imp. alterum vetustius in regione duodecima. Alii unum tantum fuisse ajunt. *P. Victor de regionib. urb. Rom.* ponit in regione decima, *Septizonium vetus*, *alias Severi*: in duodecima, *Septizonium Severi*. Viderint alii. Memoratur a *Suet. in Tito*, c. 1. *Spartian. in Sever.* c. 19. & 35. & *Ammian. lib.* 15. c. 7. (*al.* 27.)

SEPTUAGENARIUS, a, um, *di settanta*, ἑβδομηκοντούτης, septuaginta continens. *Frontin. de aquæduct. artic.* 56. Fistula septuagenaria diametri digitus habet novem, &c. ¶ Item annus natus septuaginta. *Callistrat. Digest. lib.* 50. *tit.* 6. *leg.* 5. *circa med.* Si ante quis ad munera municipalia vocatus sit, quam septuagenarius fieret. *settuagenario*.

SEPTUAGENI, æ, a, *settanta*, septuaginta, distributiva ratione. *Plin.* l. 36. c. 13. *ad fin.* Pyramides quinque, in imo latæ pedum quinum septuagenum, altæ centum quinquagenum. ¶ Ponitur etiam ubi nulla distributio fit. *Colum.* l. 5. c. 2. *a med.* Septuagies septuageni fiunt quatuor millia & noningenti. ¶ In singul. num. *Plin.* l. 26. c. 10. *circa med.* Septuageno coitu durasse libidinem contactu herbæ cujusdam.

SEPTUAGENIQUINI, *settantacinque*, septuaginta quinque, ut Fistula septuagenumquinum, *Frontin. de aquæduct. artic.* 57.

SEPTUAGESIES, septuagies. Est *Marciani Capellæ lib.* 7. *pag.* 241.

SEPTUAGESIMUS, a, um, *settantesimo*, ἑβδομηκοστός, ultimus ordine ex septuaginta. *Cic.* 1. *de Divin.* c. 23. Cyrus ad septuagesimum annum pervenit, cum quadraginta natus annos regnare cœpisset. *Liv.* l. 28. c. 16. *a med.* Scipio cum ceteris copiis, septuagesimis castris, Tarraconem rediit. *in settanta marcie, o giornate*.

SEPTUAGIES, *settanta volte*, septuaginta vicibus, ἑβδομηκοντάκις. *Colum.* l. 5. c. 2. *a med.* Septuagies septuaginta.

SEPTUAGINTA, *settanta*, ἑβδομήκοντα, decies septem. *Cic.* 5. *Verr. cap.* 52. Unus ager Agyrinensis centum septuaginta aratoribus inanius cum sit.

SEPTUENNIS. V. *Septennis*.

SEPTUM, ti, n. *serraglio*, *steccato*, *barricata*, *chiusura*, *recinto*, φράγμα, locus munitus, & quocumque sepimento vallatus & clausus, cujusmodi sunt stabula, ovilia, vivaria, &c. *Cic.* 5. *Phil. cap.* 4. Omnes fori aditus ita septi sunt, ut, nisi septis revulsis, introiri in forum nullo modo possit. *Id. Phil.* 13. c. 3. Quibus enim septis tam immanes belluas continebimus? *Id. pro Sext.* c. 37. Tribunum alii gladiis adoriuntur, alii fragmentis septorum, & fustibus. *Varr.* l. 2. *R. R.* c. 14. Septa, quæ tutandi causa fundi fiunt. *Id.* l. 3. c. 2. Septa a maceriis ita esse oportere in leporario, ut tectorio tacta sint. *Virg. Ecl.* 1. v. 34. Quamvis multa meis exiret victima septis. *Colum.* l. 6. c. 23. Ut ad sonum buccinæ pecus septa repetere consuescat. *Id.* l. 8. *cap. ult. ante med.* Animadvertimus intra septa pelagias greges. *h. e.* in piscinis. *Lucret.* l. 1. *vers.* 489. & *Virg.* 4. *Georg.* v. 159. septa domorum. *h. e.* domus. *Nemesian. in Cyneg.* v. 308. septum lini. *h. e.* retium indago. ¶ *Septa* Romæ loca duo in Campo Martio tabulatis septa & clausa, in modum stabuli (unde & *Ovilia* dicta) in quorum altero populus R. stabat Comitiorum tempore, antequam ad suffragium vocaretur: in altero magistratus, qui Comitiis præerat, ejusque ministri, præcones, & alii. Distinguebantur pontibus, per quos populus transibat, ut in *Pons* dictum est. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 53. Est quoque, quo populum jus est includere Septis. *h. e.* dies comitialis. *Cic. Attic.* l. 4. *ep.* 16. *ad fin.* In Campo Martio Septa tributis comitiis marmorea sumus & tecta facturi. *Lucan.* l. 7. v. 306. Septorumque nefas & clausi prœlia Campi. V. *Ovile*. ¶ In Septis mercatores negotiabantur, venalesque omne genus, mercesque prostabant. *Martial.* l. 9. *epigr.* 60. In Septis Mamurra diu multumque vagatus, Hic ubi Roma suas aurea vexat opes. V. *totum epigr.* ubi recenset varia rerum venalium genera, quæ ibi proponebantur. ¶ *Septa* item sunt obices, & claustra, quæ ad incile opponuntur, aquæ derivandæ compellendæve ex flumine causa: sive ea lignea sint, sive lapidea, sive ex alia qualibet materia, ad continendam transmittendamque aquam excogitata. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 20. *qui est de rivis*, *leg.* 1. *extremo*. ¶ A Medicis *septum transversum* dicitur membrana valida in ventre, a præcordiis uterum diducens, a superiore parte non solum intestina, sed jecur quoque, lienemque discernens, *pannicolo*, *settotraverso*, *diaframma*, διάφραγμα. *Cels. in præfat.* l. 1. & *lib.* 4. c. 1. & *lib.* 7. c. 4.

SEPTUNCIALIS. V. *Septimontialis*.

SEPTUNX, cis, m. *sette oncie*, ἑπτούγκιον, mensura, vel pondus septem unciarum, h. e. assis partes septem. *Liv. lib.* 33. c. 19. *ad fin.* Septunces auri in singulos pretium convenit. Adde *Varron.* l. 4. *de L. L.* c. 36. ¶ Item in agri mensuris septunx dicitur, qui continet semi jugerum, & jugeri partem duodecimam. *Colum.* l. 5. c. 1. *ad fin.* Pars dimidia & una duodecima, pedes sexdecim millia, & octingentos, hoc est septunx, in quo sunt scrupula CLXVIII. *Liv.* l. 5. c. 24. Triumvirique ad id creati ternа jugera, & septunces viritim diviserunt. ¶ Accipitur etiam pro septem cyathis vini. Solebant enim veteres, quando se paulo liberius incitabant, tot vini cyathos ebibere, quot erant litteræ in amasiorum amicarumque nominibus, singulosque cyathos appellabant uncias. *Martial.* l. 8. *epigr.* 51. *de phiala ab Instante Rufo sibi data*: Det numerum cyathis Instantis littera Rufi, Auctor enim tanti muneris ille mihi. Si Thelethusa venit, promissaque gaudia portat, Servabor dominæ, Rufe, triente tuo. Si dubia est, septunce trahar: si fallit amantem, Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam. *Instans* constat septem litteris, *Rufe* vocativus quatuor. Si Thelethusa Martialis amica venit, epoturus est trientem, idest quatuor cyathos, quot sunt litteræ in vocativo *Rufe*. Si dubium est, ventura sit, necne, bibet septuncem, hoc est septem cyathos, quot sunt litteræ in *Instans*. Si omnino ventura non est, bibet utrumque nomen, idest undecim cyathos. *Id.* l. 3. *epigram.* 81. *sub fin.* Septunce multo deinde perditus stertit. *h. e.* bene potus, ebrius.

SEPTUOSE, adverb. *oscuramente*, ἀσαφῶς, obscure: a *sepio*. *Liv. Andron.* apud *Non.* c. 2. *num.* 777. Ita septuosa dictio abs te datur, quod consecutam sapiens ægra contulit. Etiam *sepio* hoc sensu adhibetur.

SEPTU-

SEPTUPLUS, a, um, *settuplo*, ἑπταπλάσιος, septem continens. *Augustin. serm.* 83. (*al.* 15. *de verb. Dom.*) a *med.* Septuplum solet pro toto computari, quoniam septem diebus volvitur tempus.

SEPTUS, a, um, *cinto*, *circondato*, *chiuso*, *sbarrato*, φραχθεὶς, circumdatus, vallatus, munitus. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 36. Dum me per fundum septum facias semitam. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 23. Septum undique & vestitum vepribus & dumetis indagavi sepulcrum. *Virg. Æn.* 9. v. 551. Ut fera, quæ densa venantum septa corona. *Val. Flacc.* l. 6. v. 346. ceu septus in arcto Dat catulos post terga leo. *Liv.* l. 1. c. 28. a *med.* Albana pubes inermis ab armatis septa, metu cogente silentium tenet. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 11. v. 13. Sic ego belligeris a gentibus undique septus Terreor, hoste meum pæne premente latus. *Cic. pro Sext.* c. 44. Stipatus sicariis, septus armatis, munitus indicibus. *Id.* 9. *Attic. ep.* 12. Populi R. exercitus Cn. Pompeium circumsidet, fossa & vallo septum tenet, fuga prohibet. *Id. de Haruspic. resp.* c. 22. Populus R. septus atque inclusus. ¶ Translate *Cic.* 12. *Phil.* c. 10. *ad fin.* Cum sis septus legibus & judiciorum metu, non sunt omnia timenda. *munito*. & *lib.* 16. *Fam. ep.* 23. Non videt quibus præsidiis philosophiæ septus sim. ¶ vestitus, amictus. *Enn.* apud *Non.* c. 14. n. 6. & *Fest.* in *Squalidum*. Regnum reliqui septus mendici stola. *Id. ibid.* Squalida septus stola.

SEPTUSSIS, & Septussis, septem, seu asses (ad modum *decussis*, *nonussis*, *decussis*) defenduntur analogia. *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 36. Ab tribus assibus Tressis, & sic proportione usque ad Nonussis.

SEPULCRALIS, le, *sepolcrale*, ἐπιτάφιος, ad sepulcrum pertinens. *Ovid.* 8. *Met.* v. 480. Ante sepulcrales infelix astitit aras. *Id. Heroid. ep.* 2. v. 120. Fax sepulcralis.

SEPULCRETUM, ti, n. *cimitero*, πολυανδρεῖον, locus ubi frequentia sepulcra sunt. *Catull. carm.* 59. *in Rufam*, v. 2. sæpe quam in sepulcretis Vidistis ipso rapere de rogo cœnam.

SEPULCRUM, cri, n. *tomba*, *monumento*, *avello*, *arca*, *sepolcro*, τάφος, τύμβος, locus, ubi corpus, ossave hominis condita sunt, ut *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 2. definit. *Lucret. lib.* 5. v. 260. terra rerum commune sepulcrum. *Festus*: Sepulcrum est, ut ait Gallus Ælius, in quo mortuus sepultus est: quod antiqui bustum appellabant. isque cippis aut aliqua alia re mortui causa designatus est, intra quos sepultura est facta. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 12. *qui est de sepulcro violato*, *leg.* 3. Sepulcri appellatione omnem sepulturæ locum contineri, existimandum est. *Cic.* 2. *de Legib.* c. 22. a *med.* Sitі dicuntur ii, qui conditi sunt: nec tamen eorum ante sepulcrum est, quam justa facta, & corpus incensum est. *Id.* 1. *Tuscul.* c. 14. Quid ipsa sepulcrorum monumenta, quid elogia significant, nisi nos futura etiam cogitare? *Enn.* apud *eund. ibid.* c. 44. *ad fin.* Neque sepulcrum, quo se recipiat, habet, portum corporis. *Cic. de Senect.* c. 7. Nec sepulcra legens vereor, quod ajunt, ne memoriam perdam. *gli epitafi*. & *pro Rosc. Amer. cap.* 9. Cui de tanto patrimonio præda iste nefarius ne iter quidem ad sepulcrum patrium reliquisset. *Horat.* l. 2. *sat.* 5. v. 104. Sepulcrum exstruere. *Id. Epod.* 9. v. 26. condere. *Cic.* 2. *de Legib. cap. penult.* facere. *Virg.* 6. *Æn.* v. 152. & 3. v. 67. & *Ovid.* 7. *Met.* v. 618. Condere aliquem sepulcro. *Lucan.* l. 9. v. 235. Sepulcrum præstare alicui. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *sub fin.* membra imponere sepulcro. *Horat. in fin.* l. 2. *od.* ac sepulcri Mitte supervacuos honores. *h. e.* flores, coronas, cippos, columellas, statuas, inscriptiones. *Nep. in Dion. in fin.* Elatus publice, sepulcri monumento donatus est. ¶ Metonymice *Ovid.* 2. *Fast.* v. 33. placatis sunt tempora pura sepulcris. *h. e.* Manibus. Adde *Catull. carm.* 94. *ad Calvum*, v. 1. ¶ Metaphorice *Ennius* apud *Priscian.* l. 6. *pag.* 683. *Putsch.* Vulturis in silvis miserum mandebat hominem. Heu quam crudeli condebat membra sepulcro! ¶ *Sepulcrum vetus* vocat servus herum suum, capularem senem, apud *Plaut. Pseud.* c. 4. 19. Ejusdem rationis sunt τυμβογέρων, *silicernium*, *vetus bustum* apud *Auctor. Priapeor. carm.* 57. Jocularе est & illud *ejusd. Plauti Men.* 1. c. 43. Clam uxorem ubi sepulcrum habeamus, & hunc comburamus diem. *h. e.* potemus usque, & condamus diem. ¶ In quibusdam veterib. monum. legitur *sepulchrum*: quibus favet *Gell.* l. 2. *cap.* 3. Sed plura sunt, in quibus nulla aspiratio est. quæ expungitur a *Servio*, *Cellar. Dausquio*, &c. Huc facere possunt, quæ in *Pulcher* dicta sunt. Neque tamen putes verum esse, quod nonnulli docuere cum *Charis.* l. 1. *pag.* 56. *Putsch.* dictum esse *sepulcrum* a se sentsum, & *pulcrum*. Est enim a supino *sepultum*, ut *fulcrum*, a *fultum*, *lavacrum* a *lavatum*, *ambulacrum* ab *ambulatum*. ¶ Fuere qui in prima syllaba diphthongum appingerent. Unde in Epitaphio Aureoli apud *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann.* c. 10. Donet sæpulcro victor post multa tyranni, &c. Sed hæc nihil habent, cur imitanda sint.

SEPULTOR, oris, m. *seppellitore*, ταφεὺς, νεκροθάπτης, qui sepelit. *August.* l. 4. *de Trinit.* c. 3. Sepultores corporis mortui. ¶ Translate *Tertull. de anim.* c. 46. *ante med.* Augustus civilium turbinum sepultor.

SEPULTURA, æ, f. *sepoltura*, *esequie*, *funerali*, ταφή, τυμβεία, actus sepeliendi, exsequiæ, humatio. *Cic.* 7. *Verr. cap.* 51. a *med.* Dico, in illo supplicio mercedem funeris ac sepulturæ constitui nefas fuisse. *Id.* 1. *de Divin.* c. 27. Sepultura aliquem afficere. *Id.* 2. *Phil.* c. 7. *ad fin.* Corpus alicujus ad sepulturam dare. *Id. de Senect.* c. 20. a *med.* Cujus interitum ne crudelissimus quidem hostis honore sepulturæ carere passus est. *Sueton. in Aug.* c. 17. a *med.* Sepulturæ honorem tribuere. *Id. in Galb.* c. 20. *extr.* Corpus sepulturæ dare. *Justin. in fin. cap.* 6. *l.* 6. Corpora interfectorum ad sepulturam poscere. *Id.* l. 3. c. 5. *ad fin.* & *lib.* 11. c. 2. *ad fin.* Sepulturæ tradere. *Val. Max. in fin. cap.* 8. *l.* 9. mandare. *Tacit. Ann.* 6. c. 29. Damnatos sepultura prohibere. *Id.* 1. *Hist.* c. 47. Corpora sepulturæ concedi, & cremari jussit. & *cap.* 49. Humili sepultura corpus contegere. *Id. Ann.* 1. c. 11. Sepultura more perfecta, templum & cælestes religiones decernuntur. *Id. Ann.* 16. c. 16. Illustres viri exsequiis a promiscua sepultura separantur. *Plin.* l. 7. *cap.* 52. *extr.* Post sepulturam quoque visorum exempla sunt. *dopo la morte*. *Propert.* l. 2. *el.* 21. v. 18. Illa sepulturæ fata beata tuæ. ¶ De sepultura insepulta V. *Insepultus*. ¶ Videtur etiam poni pro sepulcro, *sepolcro*. *Sulpic. ad Cicer. Fam.* 4. *ep.* 12. *ad fin.* Ab Atheniensibus, locum sepulturæ intra urbem ut darent, impetrare non potui. *Tacit.* 2. *Ann.* c. 73. *ad fin.* In foro Antiochensium, qui locus sepulturæ destinabatur. *Sueton. in Tiber.* c. 1. Locum sibi ad sepulturam sub Capitolio publice accepit.

SEPULTURARIUS, a, um, ad sepulturam pertinens. *Auct. de limitib.* apud *Goes. pag.* 296. Fines sepulturarii, sive cinerarii.

SEPULTUS, a, um, *seppellito*, *sepolto*, *sotterrato*, ταφείς, sepultura affectus, sepulcro conditus. Differt ab humato. *Plin.* l. 7. *cap.* 54. Sepultus intelligitur, quoquo modo conditus: humatus vero, humo contectus. *Nep. in Pausan. in fin.* Eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat. *Lucan.* l. 8. v. 859. templis, auroque sepultus. *Senec. in Agam.* v. 741. te sequor tota, pater, Troja sepulta. *Horat.* l. 1. *ep.* 1. *vers.* 88. Ingentis non illa favet plauditque sepultis, Nostra sed impugnat. *Terent. Phorm.* 5. 7. 49. Nullus sum, sepultus sum. *h. e.* occidi, perii, actum est de me. ¶ Translate *Cic.* 4. *Catil.* c. 6. & *Propert.* l. 2. *el. ult.* v. 3. Cerno animo sepulta in patria miseros atque insepultos acervos civium. *h. e.* diruta, excisa. *Id. pro Leg. Manil.* c. 11. Bellum exspectatione Pompeii attenuatum atque imminutum, adventu sublatum ac sepultum. *Velles.* l. 2. *cap.* 75. Bellum adventu Cæsaris sepultum atque discussum. & *cap.* 126. Sepultæ, ac situ obsitæ justitia, æquitas, industria. *Quintil. declam.* 16. c. 24. Pudor projectus, & jam olim sepultus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *in fin.* fama sepulta. *h. e.* exstincta, perdita. *In fragm. Petron. pag.* 675. *Burmann.* fama sepulta probris. *h. e.* flagitiis obruta, & obscurata. *Cic. in Pison.* c. 5. Hæc sunt, o carnifex, in gremio sepulta consulatus tui. *h. e.* abdita, sublata, delete te consule. *Horat.* l. 4. *od.* 9. *vers.* 29. Paulum sepultæ distat inertiæ Celata virtus. *h. e.* ignavæ, mersæ otio. *Virg. Æn.* 2. v. 265. Invadunt urbem somno vinoque sepultam. *Propert.* l. 3. *el.* 9. v. 56. lingua sepulta mero. *Senec. in Herc. Oet.* v. 1246. sepultæ vires. *h. e.* defectæ, intermortuæ.

SEQUACITAS, atis, f. *assiduites*, vel facilitas sequendi. *Sidon.* l. 9. *ep.* 9. *circa med.* Tribuit & quoddam dictare celerantis scribarum sequacitas fastuosa compendium. *Id.* l. 4. *ep.* 12. Pigra sequacitas.

SEQUACITER, adverb. sequendo. *Arnob. lib.* 2. *pag.* 49. & 75. Concludere acutissime syllogismos, ordinare sequaciter inductiones suas. Adde *Augustin. lib.* 2. *de Doctr. Christ.* c. 21. & *lib.* 4. *de Music. cap.* 10.

SEQUANICUS, a, um, ad Sequanos pertinens, qui populi sunt ubi nunc Comitatus Burgundiæ, ad fontes Sequanæ fluvii. *Martial.* l. 4. *epigr.* 19. Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam, &c. *h. e.* endromidem. De Sequanis, & Sequana *Plin.* l. 4. c. 17. & *Cæs.* l. 1. *B. Gall.* c. 1. & 2. &c. ¶ Adjective *Lucan. lib.* 1. v. 425. Optima gens flectere in gyrum Sequana frenis.

SEQUAX, acis, *chi non lascia di seguitare*, *seguace*, ἀκολουθητικός, qui facile aut assidue sequitur, vel insequitur. *Propert.* l. 4. *el.* 5. v. 41. Nec te Medeæ delectent probra sequacis. *h. e.* fervitutiæ. *Virg.* 10. *Æn.* v. 364. Arcadas, insuetos acies inferre pedestres, Ut vidit Pallas Latio dare terga sequaci, &c. *che gl' incalzava*. & *lib.* 2. *Georg.* v. 374. Silvestres uri assidue, capreæque sequaces illudunt. *scil.* frondibus teneris, quas avide sectantur. *Ovid. Heroid. ep.* 4. v. 46. Torquentem frenis ora sequacis equi. *h. e.* facile obsequentis imperio manus. *Al. leg.* fugacis. *Sidon. carm.* 16. *vers.* 3. Ogygiamque chelyn, quæ saxa sequacia flectens Cautibus auritos erexit carmine muros. (saxa sequentia *Ovid.* dixit *Met.* 11. v. 2.) *Claudian. de consul. Mall. Theod. vers.* 40. Venæ sequaces metalli. *h. e.* venæ æris, aut ferri, &c. quæ in metallo deprehensæ a fodientibus una post aliam sequuntur. *Manil.* l. 5. v. 143. In lucem eduntur Bacchi Venerisque sequaces. *h. e.* sectatores, *seguaci*. & *Lucret.* l. 3. v. 315. Inque aliis rebus multis differre necesse est Naturas hominum varias, moresque sequaces. *h. e.* qui naturas illas sequuntur. *Pers. in prol.* v. 6. hederæ sequaces. *h. e.* quæ parietibus adhærent, easque sequuntur. *Virg.* 8. *Æn.* v. 432. sequaces flammæ. *che facilmente si appiccano*: sequuntur & arripiunt quidquid combustibile est: præcipue vero ignes fulminum, de quib. *Virg.* loquitur. *Id.* 4. *Georg.* v. 230. fumi sequaces. *h. e.* qui tenuitate sua omnia penetrant, sequunturque omnes rimas vel tenuissimas. *Id.* 5. *Æn.* v. 193. Maleæque sequacibus undis. *h. e.* quæ prætereuntia navigia insequuntur, & vexant. ¶ Translate *Lucret.* l. 2. v. 47. metus hominum curæque sequaces. *h. e.* quæ alte pectori inhærent, & ubique sequuntur. nam, ut ait *Horat. lib.* 3. *od.* 1. v. 39. neque Decedit ærata triremi, & Post equitem sedet atra cura. *Grat. in Cyneg.* v. 421. scabies sequax malum. *attaccaticcio*. & *Calpurn. Ecl.* 1. v. 31. rumpe moras, oculoque sequaci Quamprimum nobis divinum perlege carmen. *h. e.* qui celeriter sequitur ductus litterarum. (Adde *Stat.* 3. *Theb. vers.* 500.) *Val. Flacc.* l. 7. v. 619. prior ense sequaci Æquat humo truncos. *h. e.* habili, & facile sequente motus celeres manus. *Auson. Edyll.* 5. v. 3. Imbueretque novas artes, sensusque sequaces. *h. e.* facile sequentes, & arripientes quæ docentur. ¶ De iis, quæ facile flectuntur, quæ lenta sunt, & tenacia, *flessibile*, *pieghevole*, *viscoso*. *Val. Flacc.* l. 1. v. 124. lentoque sequaces Molliri videt igne trabes. *Plin.* l. 11. c. 37. *sect.* 45. *de cornib.* Adeo sequax natura est,

eft, ut in ipfis viventium corporibus ferventi cera flectantur. *Id. l. 36. c. 26. ad fin. de vitro.* Nec eft alia nunc materia fequacior. *foil.* dum candens flatu figuratur. *Id. l. 16. c. 37.* Salicis virgæ fequacis ad vincturas lenitiæ. *Id. l. 7. c. 15.* Bituminum fequax, ac lenta natura. *Martial. l. 13. epigr. 57.* Niliacum ridebis olus, lanasque fequaces. *h. e.* colocafiam, ejufque caulem, qui cum coctus eft, araneofus eft in mandendo, ut ait *Plin. l. 21. c. 15.* hoc eft in fila minuta, & fibras lentas ac tenaces inftar lanæ, fub dentibus diducitur. Unde *Martial. l. 8. epigr. 33.* Lenta minus gracili crefcunt colocafia filo. *Senec. in Hippol. v. 1086.* fequaces nodi. *scorrevoli, correnti.* & *Val. Flacc. l. 6. v. 263.* acie vifco correpta fequaci. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c. 45. a med.* Flexibiles quemcumque in partem ducimur a principe, atque, ut ita dicam, fequaces fumus. *Pacat. in Paneg. Theodof. c. 15.* Sequaces difcipuli. *obbedienti, docili.*

SEQUELA, læ, f. *confeguenza*, παρακολούθησις, id quod ex quapiam re fequitur. *Gell. l. 6. c. 1. a med.* Incommoda non per naturam, fed per fequelas quafdam neceffarias facta dicit Chryfippus: quod ipfe appellat κατὰ παρακολούθησιν. *Lactant. l. 7. c. 5. a med.* Immortalitas non fequela naturæ, fed merces præmiumque virtutis eft. *Id. de Opif. Dei, c. 4.* Mors fequela morborum eft. ¶ Qui aliquem fequitur, acceffio. *Tertull. de Patient. c. 5. fub fin.* Poft mannæ efcatilem pluviam, poft petræ aquatilem fequelam defperant de Domino. *h. e.* aquam fequentem & fluentem de petra. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 14. poft med.* Si jumenta tibi commodavere, quorum fequela erat equuleus. *Frontin. l. 2. Strategem. cap. 4.* Lixas, calonefque, & omnis generis fequelas conclamare juffit. *h. e.* quicumque fequuntur exercitum. *Scævola lib. 46. tit. 3. leg. 93. a med.* Ubi ei obligationi, quæ fequelæ obtinet locum, principalis accedit, confufa eft obligatio.

SEQUENS, entis, *che fegue, e vien dopo*, qui fequitur. *Virg. 1. Georg. verf. 33.* Qua locus Erigonen inter, Chelafque fequentes. *Ovid. 12. Met. v. 2.* Threiicius vates & faxa fequentia duxit. *Plin. l. 7. cap. 59.* Primus omnium radi quotidie inftituit Africanus fequens. *h. e.* minor, feu pofterior. *Hirt. l. 8. B. Gall. cap. 50. a med.* Sequens annus. *venturo.* & *Ovid. 15. Met. v. 197.* hodierna Diana fequente, Si crefcit, minor eft; major, fi contrahit orbem. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 45.* Septima lux aderat, non exhibitura fequentem. *il dì vegnente.* & *Martial. l. 7. epigr. 42.* Primum eft, ut præftes, fi quid te, Cinna, rogabo: Illud deinde fequens, ut cito, Cinna, neges. *Cajus Dig. lib. 27. tit. ult. leg. 7. a med.* Si curator fequens pecuniam in rem fuiofi vertiffet. *h. e.* fubftitutus in locum curatoris remoti. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 37.* Panis mundi pondo triginta, panis fequentis ad donandum populo pondo quinquaginta. *h. e.* fecundarii. *Stat. l. 4. filv. ult. v. 17.* Te Germanicus arbitrum fequenti Annonæ dedit. *h. e.* quæ facilis, obfequens, obediens eft tibi procuranti. *Gronov. in Obsreb. cap. 45.* ¶ Ἐπίθετον, Latine appofitum, a nonnullis *fequens* dicitur, tefte *Quintil. l. 8. c. ult. circa med.*

SEQUENTIA, æ, f. *Frontin. de aquæduct. artic. 34.* Quinariorum multiplicatio in ampliribus modulis fervare fequentiæ fuæ regulam debet. *Polen.* ex opt. MS. legit *confequentia.*

SEQUESTER, ftri, & ftris, m. *mezzano, depofitario*, μεσέγγυος, μεσίτης, σακκοφόρος, eft is (definiente *Modeftino lib. ult. Dig. tit. penult. leg. 109.*) apud quem plures eandem rem, de qua controverfia eft, depofuerunt: dictus a *fequendo*, quod occurrenti, aut quafi fequenti eos, qui contendunt, committitur: vel, ut ait *Gell. l. & cap. ult.* quod ejus, qui electus fit, utraque pars fidem fequatur. *Feftus*: Sequefter is dicitur, qui inter aliquos, qui certant, medius, ut inter eos convenerit, depofitum ita tenet aliquid, ut ei reddat, qui id deberi jure, fibi conftiterit. Cato in ea oratione, quam habuit de indigitibus: Sinunt, miferos perire, ut bona rapiant, aut fi fuperftites petant ut fequeftro dent. Et Plautus Mercatore (4. 3. 36.) Imo fic fequeftro mihi data eft. Hæc *Feftus*. Eadem ratione locutus eft *Plaut. Rud. 4. 3. 79.* Nifi pure datur, aut ad arbitrum reditur, aut fequeftro ponitur. & *in fragm.* apud *Prifcian. l. 6. pag. 691. Putsch.* Vidulum hic apponita: ego fervabo, quafi fequeftro detis: neutri reddibo, donicum res judicata erit hæc. & *Cato* apud *Gell. loc. cit.* Per deos immortales, nolite vos fequeftro ponere. *Gell. ibid.* Quod apud fequeftrem depofitum erat, fequeftro pofitum, per adverbium dicebant. *Plaut. Rud. 4. 3. 65.* Tu iftunc hodie non feres, nifi das fequeftrum, aut arbitrum, cujus hæc res arbitratu fiat. *Id. in fragm.* apud *Prifcian. lib. 10. pag. 898. Putsch.* Nunc apud fequeftrum vidulum pofivimus. *Pompon. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 12.* Cum fequeftro recta agetur depofiti fequeftraria actione. *Ulpian. ibid. leg. 5.* In fequeftrum depofiti actio competit, fi tamen cum fequeftro convenit, ut certo loco rem depofitam exhiberet. ¶ *In fequeftro deponere*, fequeftro ponere, *mettere in fequeftro, depofitare. Paul. ibid. leg. 6.* Proprie in fequeftro eft depofitum, quod a pluribus in folidum certa conditione cuftodiendum reddendumque traditur. *Labeo lib. 16. tit. ult. leg. penult.* Servus tuus pecuniam cum Titio in fequeftro depofuit apud Mævium, ea conditione, ut, &c. Adde *Afcon.* mox citandum. ¶ Translate *Tertull. de refurr. carn. c. 51. & 63.* Caro in depofito eft ubicumque apud Deum, per fideliffimum fequeftrem Dei & hominum, Jefum Chriftum. ¶ Is quoque *fequefter* eft, apud quem pecunia deponitur cujufpiam rei gratia, & inde quippiam lucratur, ut qui corrumpendos judices fufcipit, aut emenda fuffragia Tribuum. *Cic. Verr. 2. c. 12. fub fin.* Qui aut deponere, aut recipere, aut accipere, aut polliceri, aut fequeftres, aut interpretes corrumpendi judicii folent effe. Ubi *Afcon.* Depofitum in fequeftri, accipitur ab eo, qui corrumpitur: recipitur, id eft promittitur ab eo, qui pro judicaturo fpondet: pollicetur, qui apud fe dicit aut præmium, aut fententiæ poteftatem effe. Sequeftres funt, apud quos pecunia deponitur: interpretes, per quos inducitur pactio. *Id. pro Planc. c. 19.* Unam tribum delige: doce id, quod debes, per quem fequeftrem, quo divifore corrupta fit. Adde *cap. 16.* & *pro Cluent. c. 8. & 26.* & *4. Verr. c. 44.* & *pro Cæl. c. 13.* & *Senec. epift. 118.* & *Q. Cicer. de petit. conful. c. ult.* ¶ Item quicumque aliqua ratione medium fe interponit, & quippiam alteri conciliat. *Serv. ad Æn. 11. v. 133.* Sequefter eft medius inter duos altercantes. *Senec. de conful. ad Helv. c. 12. a med.* Menenius Agrippa, qui inter patres ac plebem publicæ gratiæ fequefter fuit. *Sil. l. 6. v. 347.* pacifque fequeftrem mittere. *mediatore.* Adde *Lucan. l. 10. v. 472.* ¶ Translate *Val. Max. l. 9. c. 1. n. 7.* Qui fuam pudicitiam fequeftrem perjurii fieri paffi funt. ¶ Rectus cafus etiam *fequeftris* effe poteft. Eft enim nomen gentis R. apud *Liv. l. 33. c. 26.* L. Julius Sequeftris. quam tamen lectionem *Duker* in dubium vocat.

SEQUESTER, ftra, ftrum, qui medius eft inter plures, & quafi conciliator. *Virg. 11. Æn. v. 133.* Bis fenos pepigere dies: & pace fequeftra Per filvas Teucri, mixtique impune Latini Erravere jugis. *h. e.* mediis & conciliantibus induciis, & quafi fpondentibus, impune fore. *Stat. 2. Theb. v. 425.* nec fceptra fide nec pace fequeftra pofcitis. *per via amichevoli.* ¶ Abfolute *fequeftra*, æ, quæ media, & conciliatrix eft, *mezzana.* *Stat. 7. Theb. verf. 542.* ubi tunc fidei pacifque fequeftra Mater eras? *Apul. l. 9. Metam.* Anus quædam ftupri fequeftra, & adulterorum internuntia.

SEQUESTRARIUS, a, um. Sequeftraria actio a JCtis dicitur, qua aliquid apud fequeftrem depofitum, dum lis tranfigeretur, ea peracta repetimus. *Pompon. Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 12.* & *Ulpian. lib. 4. tit. 3. leg. 9.*

SEQUESTRATIO, onis, f. depofitio apud fequeftrem. *Impp. Honor. & Theodof. lib. 2. Cod. Theodof. tit. 28. qui eft* de pecuniæ fequeftratione prohibita, *leg. 1.* Quoties ex quolibet contractu pecunia poftulatur, fequeftrationis neceffitas conquiefcat. oportet enim debitorem primo convinci, & fic folutioni fuccumbere.

SEQUESTRATOR, oris, m. *Symmach. lib. 8. epift. 53.* (al. 54.) Dolor officiorum familiarium fequeftrator. *h. e.* impediens.

SEQUESTRATORIUM, ii, locus, in quo aliquid, tanquam apud fequeftrem deponitur. *Tertull. de refurr. carn. c. 52. fub fin.* Seminibus fequeftratorium terra eft, illic deponendis, & inde repetendis.

SEQUESTRATUS, a, um, nom. particip. fepofitus, abjectus, depofitus. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 11.* Commafcula frontem, & fequeftrata verecundia, quam in te facere rubore indicas, confer nobifcum libere quod occurrit. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 29. ad fin.* Sequeftrarem animal. *h. e.* feparetum a ceteris.

SEQUESTRO, as, a. 1. *depofitare*, apud fequeftrum depono. Translate *Prudent. Cathemer. 10. v. 133.* Nunc fufcipe, terra, fovendum, Gremioque hunc concipe molli. Hominis tibi membra fequeftro, Generofa & fragmina credo. *Tertull. de refurr. carn. c. 27. a med.* Corpora medicata condimentis fepulturæ, maufoleis & monumentis fequeftrentur. *Sidon. l. 1. epift. ult.* Omni ab infamia vir fequeftrandus. *h. e.* collocandus in tuto, ut ad eum pertingere infamia non poffit. *Macrob. lib. 2. in fomn. Scip. cap. 14. ante med.* Nam caufam motus ab eo, quod movetur, ratio fequeftrat. *h. e.* fecernit, feparat. & *lib. 2. c. 8. a med.* Qui a rerumpublicarum actibus fe fequeftrant.

SEQUESTRO, adverb. V. *in Sequefter.*

SEQUIOR, quius, *minore, peggiore, inferiore*, ἐλάττων, χείρων, deterior, pejor. Eft adjectiv. comparativ. anomalum, five pofitivo: & a *fequor* ducitur a quibufdam, quia quæ fequiora funt, fequuntur poft ea, quæ meliora: ab aliis a *fecus*, quia aliter funt, quam effe debent. *Liv. l. 2. c. 37.* Invitus, quod fequius fit, de meis civibus loquor. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 25. leg. 8. circa med.* Sed & perfonarum contemplatio habenda eft: hoc eft cujus vitæ funt hi, quibus alimenta relicta funt: utrum frugi vitæ, an fequioris. *Apul. l. 10. Metam.* Si fexus fequioris edidiffet fetum. *h. e.* femininı. ¶ *Sequius*, adverb. aliter quam par eft, deterius, pejus. *Varr.* apud *Non. cap. 2. v. 746.* Non modo abfens quicquam de te fequius cogitabit, fed, &c. *Senec. l. 6. de Benef. c. 42.* Vereor, ne homines de me fequius loquantur. *Colum. l. 3. c. 4. fub fin.* Melius an fequius terræ mandaverit paterfamilias pecuniam, &c. V. alia in *Secus.*

SEQUOR, eris, quutus, & cutus fum, dep. 3. *andar, tenere, a venir dietro, feguitare, feguire*, ἕπομαι, cum aliquo præcedente ire, pone ambulare, confectari, comitari: a voce Græca allata, mutata priore confonante, & afpero fpiritu in *s* verfo. *Terent. Eun. 5. 2. in fin.* I præ: fequor. *Id. Heaut. 4. 1. 51.* Sequere me intro hac. *Id. Hec. 5. 2. 27.* Sequimini me intro huc. *Id. Eun. 2. 3. 54.* Comites fecuti funt virginem parafitus cum ancilla. *Nep. in Paufan. c. 4.* Apparatu regio utebatur, vefte Medica: fatellites Medi fequebantur. *Nep. in Attic. c. 6.* Sequi magiftratum in provinciam. *Horat. in fin. od. 1. lib. 4.* jam volucrem fequor Te per gramina Martii Campi, te per aquas, dure, volubiles. *Virg. 2. Æn. v. 723.* dextræ fe parvus Iulus Implicuit, fequiturque patrem non paffibus æquis. *Tibull. l. 2. el. 3. v. 56.* Meffalam terra dum fequiturque mari. *Ovid. 7. Met. v. 658.* Sequi aliquem ad bella. *Id. 3. Faft. v. 508.* aliquem a tergo. *Liv. l. 9. c. penult. ad fin.* Sequi hoftem veftigiis. *falle fue orme.* ¶ *Sequi heredem* dicuntur, quæ teftamento in ejus dominium veniunt. *Horat. l. 1. fat. 8. v. 13.* heredes monumentum ne fequeretur, Hinc illæ notæ in lapidib. H. M. H.

N. S. hoc monumentum heredes non sequitur. Inscript. apud Gruter. pag. 523. n. 5. Hoc monumentum ext. hered. non sequetur, nec heredes monumentum. Caro apud Priscian. l. 4. pag. 629. Putsch. Si quis mortuus est Arpinatis, ejus heredem facta non sequuntur. Plin. l. 9. c. 35. ante. Et hoc æternæ prope possessionis est: sequitur heredem, in mancipatum venit. ¶ Item feminæ, quæ amoris causa turpiter viros sectantur: inde secutuleia dictæ. Virg. Ecl. 10. v. 22. tua cura Lycoris Perque nives alium, perque horrida castra secuta est. Propert. l. 2. el. ult. v. 8. Colchis & ignotum nunc secuta virum? Ovid. Heroid. ep. 16. v. 323. Si pudet, & metuis, ne me videare secuta, Ipse reus sine te criminis hujus agar. & epist. 5. v. 77. quæ te per aperta sequantur Æquora, legitimos destituantque toros. Val. Flacc. l. 8. v. 12. non carior ille, quem sequimur. Sabin. elig. 1. v. 80. Tyndaris externos ipse secuta viros. ¶ Item aquæ juges fluentes. Virg. 1. Georg. v. 106. satis fluvium inducit, rivosque sequentes. Ubi Servius: id est juges, aut secuturos: aut quia, qua duxeris, sequuntur. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 138. sed densior instat Gestorum series: laudumque sequentibus undis obruimur. ¶ Item quæ lenta sunt, flexibilia, & sequacia. Cic. in Orat. c. 16. Oratio mollis, & ita flexibilis, ut sequatur, quocumque torqueas. Stat. 1. Achill. v. 332. artificis victuræ pollice ceræ Accipiunt formas, ignemque, manumque sequuntur. Adde Plin. in carm. l. 7. ep. 9. ¶ Et universim quæcumque usum sui facilem præbent, quæ non obluctantur, aut resistunt, sed obsequuntur, & parent. Varr. l. 1. R. R. c. 47. Herbæ, dum teneræ sunt, vellendæ. prius enim aridæ factæ resistunt, ac celerius rumpuntur, quam sequuntur. Val. Flacc. l. 5. v. 562. Expertique simul, si tela artusque sequantur. Quintil. lib. 1. c. 14. Sed non omnia nos ducentes ex Græco sequuntur: sicut et illos quidem, quoties suis aliqua verbis signare nostra voluerunt. Virg. 12. Æn. v. 908. Ac velut in somnis, oculos ubi languida pressit Nocte quies, non lingua valet, non corpore notæ Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur. (Adde Ovid. 11. Met. v. 327. & Stat. 11. Theb. v. 602.) Ovid. Heroid. ep. 4. v. 9. Qua licet, & sequitur, pudor est miscendus amori. h. e. facile est. ¶ Et quæ ratione temporis, aut causarum, aut ordinis succedunt, oriunturve, venir dopo, seguire, nascere. Plin. l. 13. c. 22. in fin. Converberatam faciem illinens sibi, & secuto die, contra famam, cutem sinceram circumferens. il giorno seguente. Lucan. l. 2. v. 528. secutum jussurus classica Phœbo. Plin. l. 10. cap. 62. Ova in terra incubant, & fetum sequente excludunt anno. Id. lib. 6. cap. 23. e med. Secuta ætas propiorem cursum indicavit. Id. l. 17. cap. 2. e med. Præcoces germinationes, evocatæ indulgentia cæli, secutis frigoribus exuruntur. sopravvenendo. Et sub fin. l. 6. Sequentium diligentissimi. Id. l. 34. c. 10. Cadmia hæc ponderosior priore, levior porro secutura. Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ante med. Ubi malos præmia sequuntur, haud facile quisquam gratuito bonus est. Cic. de Harusp. resp. c. 18. Ut quisquam pœnam, quæ sequeretur illud scelus, ferre posset. Id. in Orat. c. 49. Qua tempestate Paris Helenam. & quæ sequuntur. Liv. l. 5. cap. 6. ante med. An mediocre discrimen opinionis secuturum ex hac re putatis? Virg. 12. Æn. v. 51. & nostro sequitur de vulnere sanguis. & Æn. 9. v. 503. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit: sequitur clamor, cælumque remugit. Cic. 2. de Amic. c. 20. a med. Dispares enim mores disparia studia sequuntur. Colum. l. 7. c. 4. Pecus est avidissimum cibi: cui si detrahitur fraude villici, clades sequitur gregem. ¶ Sequi viam, ire qua via ducit. Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 4. v. 38. Quas sequerer docuit, quas fugeremque vias. Plin. l. 11. c. 37. sect. 70. Per cavernam luminarum evasit, angustos vulpium aditus sequutus. Ovid. 2. ex Pont. ep. 10. v. 17. Sunt tamen inter se communia sacra Poetis, Diversum quamvis quisque sequamur iter. ¶ Sequi verbum, vim & significationem verbi spectare. Cic. pro Cæcin. c. 17. a med. Nonne, si verbum sequi volumus, hoc intelligamus necesse est, eum detrudi, qui manu afferatur? ¶ Est etiam sequi, adire, petere, accedere, andare, avviarsi. Virg. 4. Æn. v. 361. Italiam non sponte sequor. Cic. sub fin. lib. 10. ad Attic. Formias nunc sequimur: eædem nos fortasse furiæ persequentur. & lib. 3. ep. 16. Si spes erit, Epirum; sin minus, Cyzicum, aut aliud quid sequemur. Flor. l. 2. c. 11. Galli Brenno duce vastaverant Græciam: mox Orientem secuti, in media Asiæ parte sederunt. Val. Flacc. l. 1. v. 2. Fatidicamque ratem, Scythici quæ Phasidis oras Ausa sequi. Adde Ovid. Heroid. ep. 7. v. 10. ¶ Item studiose sectari, appetere, quærere, captare, amplecti, delectari, andare e correr dietro, cercare, abbracciare, dilettarsi. Cic. pro Mur. c. 27. Qui remoti a studiis ambitionis, otium ac tranquillitatem vitæ sunt secuti. Id. 2. de Legib. c. 1. Ego vero præsertim hoc tempore anni, & amœnitatem hanc, & salubritatem sequor. Horat. l. 1. sat. 6. v. 87. si præco parvas, aut coactor, Mercedes sequerer. Terent. Hec. 3. 5. 31. Sequi commodum alicujus. procurare. Propert. l. 2. el. 13. v. 11. Cynthia non sequitur fasces, non quærit honores. Ovid. 14. Met. v. 364. spem vanam sequi. Nep. in Attic. c. 7. Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 66. & Lucan. l. 10. v. 407. castra sequi. h. e. militiam: militem esse. Ovid. 6. Fast. v. 109. iura. Terent. Andr. 4. 5. 16. & Adelph. 2. 1. 40. lites. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 1. Sequi gratiam alicujus. Id. l. 4. B. Gall. c. 21. sub fin. fidem populi. h. e. servare. Nep. in Epamin. c. 6. alicujus amicitiam. Plin. in proœm. l. 35. Nos in iis brevitatem sequemur. ¶ Item imitari, imitare. Ovid. Heroid. ep. 16. v. 325. Nam sequor Æneidæ factum, fratrumque tuorum. Nep. in Agesil. c. 4. Cujus exemplum utinam imperatores nostri sequi voluissent. Tacit. in Agric. cap. 5. Discere a peritis, sequi optimos. Horat. lib. 2. sat. 8. v. 39. Invertunt Allifanis vinaria tota Vibidius, Balatroque, secutis omnibus imis. ¶ Item probare, approbare, assentiri, obtemperare. Cic. 4. Fam. ep. 3. ante med. Eos, qui auctoritatem & consilium tuum non sunt secuti, sua stultitia occidisse. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 1. & Nep. in Milt. cap. 3. ad fin. Sententiam alicujus sequi. Cic. pro Flacc. c. penult. ad fin. sectam aliquam. Plin. lib. 2. epist. 6. consuetudinem. Cic. Parad. 5. c. 1. Sequi & colere leges. ¶ Sequi aliquem auctorem, ejus doctrinam probare, eique adhærere. Cic. 1. Fam. ep. 9. circa med. Platonem, quem ego vehementer auctorem sequor. Id. 1. Offic. c. 2. ad fin. Sequimur igitur hoc in quæstione potissimum Stoicos. Horat. in Art. Poet. v. 119. Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge, Scriptor. scrivi quel, che dice la fama. ¶ Rationem aliquam sequi, habere, spectare in agendo, aut sentiendo. Cic. 1. de Divin. c. 6. extr. Hæc qui ante dicunt, quam rationem sequantur, vides. Id. 2. de Orat. c. 50. sub fin. Tradamus etiam, quæ nos sequi in dicendo, quæque maxime spectare solemus. Id. ad Pompei. c. 2 med. post ep. 11. lib. 8. ad Attic. Nec, si ego, quid tu sis secutus, non perspicio, idcirco minus existimo, te nihil nisi summa ratione fecisse. Id. 1. Offic. c. 11. Majores nostri Carthaginem & Numantiam funditus sustulerunt. nollem Corinthum: sed credo aliquid secutos, opportunitatem loci maxime. credo, che abbiano avuto qualche ragione di così fare. & lib. 2. de Divin. cap. 7. Qui thesaurum inventurum, aut hereditatem venturam dicunt, quid sequentur? Adde Senec. l. 2. de benef. c. 7. ¶ Sequi, indulgere, obsequi. Tacit. 1. Ann. cap. 49. a med. Sequitur ardorem militum Cæsar. Nep. in præfat. ante med. Non admirabuntur, nos in Graiorum virtutibus exponendis mores eorum secutos. esserfi accommodati a' loro costumi. ¶ Stare a partibus alicujus, favere, affectari. Cic. de Amic. cap. 12. sub fin. Ut ne quis sibi concessum putet, amicum vel bellum patriæ inferentem sequi. (Adde lib. 9. ad Attic. epist. 10.) Virgil. Æn. 3. v. 54. Res Agamemnonias, victriciaque arma secutus. Cæs. lib. 1. B. Civ. c. 1. Pompeium esse in animo reipublicæ non deesse, si Senatus sequatur. ¶ Item contra, insectari, perseguitare, incalzare, dar la caccia. Virg. Æn. 11. v. 674. sequiturque incumbens eminus hasta, Tereaque, Harpalycumque. Tacit. 4. Hist. cap. 29. hostem pilo sequi. Flor. l. 3. c. 5. a med. rebelles Asiæ reliquias. Ovid. 2. Met. v. 408. feras. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 47. Neque prius fugam sequendi fecerunt, quam muro oppidi appropinquarunt. ¶ Item evenire, contingere, accadere. Cæs. l. 2. B. Gall. cap. 22. extr. Itaque in tanta rerum iniquitate, fortunæ quoque eventus varii sequebantur. Nep. in Attic. c. 8. Secutum est illud, occiso Cæsare, cum respublica penes Brutos videretur esse. Plin. l. 35. c. 10. e med. Hoc exemplo similis & Nealcem successus secutus dicitur. ¶ Item prosequi, persequi, proseguire. Tacit. 1. Hist. c. 55. Insita mortalibus natura, propere sequi, quæ piget inchoare. Cic. pro Cæcin. cap. 21. Perge porro hoc idem interdictum sequi. ¶ Item fieri, consequens esse, hinc esse. Cic. de Fato, c. 12. Nec, si omne enuntiatum aut verum aut falsum est, sequitur illico, esse causas, &c. ne segue, ne viene in conseguenza. & lib. 2. de Fin. c. 8. Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. ¶ In transitionibus, proximum est, consequens est. Cic. 2. de nat. Deor. c. 31. Ac de prima quidem parte satis dictum est. Sequitur, ut doceam, omnia subjecta esse naturæ. Paul. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 91. ante med. Sequitur videre de eo, quod veteres constituerunt, quoties culpa intervenit debitoris. Id. l. 41. tit. 3. leg. 4. Sequitur de usucapione dicere. Plin. l. 2. cap 63. Hæc dicta sint de aere. Sequitur terra, &c. ¶ Olim sequor pro loquor, narro usurparunt. Hinc Plaut. Mil. 4. 6. 6. Obsecro, tute ipsum convenisti? Meloph. Cum ipso pol sum secuta. Lips. leg. locuta contra MSS. & libr. vet. V. dicta in Insece, & Insequo. Huc pertinere possunt illa Senec. in Troad. v. 236. Iuvat laudes juvat, Et clara magni facta genitoris sequi. h. e. narrare, referre, persequi. & Virg. 12. Æn. v. 195. Sic prior Æneas: sequitur sic deinde Latinus. rispondere, ripigliare. ¶ Sequo antiquos protulisse, notat Priscian. l. 8. pag. 799. Putsch. eadem scilicet significatione. Gell. vero l. 18. c. 9. ad fin. tradit, sequo, & sequor consuetudine loquendi differre: nempe sequo pro dico olim usurparunt: unde insequo. ¶ Sequendus particip. passivum. Cic. 4. Acad. c. 30. Ex his sequendas esse alias, alias improbandas. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 138. Non tibi sic, dicta, Phylli, sequendus eram. ¶ Secuntur pro sequuntur improbant Critici: secuntur & sequuntur promiscuæ consuetudinis est. Dausquius, & Cellar. V. Loquor in fi.

SEQUTULEIUS. V. Secutuleius.

SEQUUTOR. V. Secutor.

SEQUUTUS, & Secutus, particip. V. in Sequor.

SER, ris, & in plur. num. Seres, rum, m. Σῆρες, populi Scythiæ Asiaticæ orientalis, justitia olim insignes, ut ait Mela lib. 3. c. 7. nec minus celebres tenuissimis lanis, quas ex arboribus suæ regionis collectas, conficiendis pretiosis vestibus in omnes terræ partes mittere solebant. Plin. l. 6. cap. 17. Seres lanicio silvarum nobiles, perfusam aqua depectentes frondium canitiem: unde geminus feminis nostris labor redordiendi fila, rursusque texendi. Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona transluceat. Seres mites quidem, sed & ipsi feris persimiles, cœtus reliquorum mortalium fugiunt, commercia exspectant. Hæc Plin. Ammian. l. 23. c. 6. e med. (al. c. 28.) Agunt ipsi quietius Seres, armorum semper & præliorum expertes, utque hominibus sedatis & placidis otium est voluptabile, nulli finitimorum molesti. Cæli apud eos jucunda salubrisque temperies, aeris facies munda, leniumque ventorum commodissimus flatus: & abunde silvæ sublucidæ, a quibus arborum fetus aquarum aspergininibus crebris, velut

velut quadam vellera molientes, ex lanugine & liquore mixtam subtilitatem tenerrimam pectunt, nentesque subtemina, conficiunt sericum, ad usus antehac nobilium, nunc etiam infimorum sine ulla discretione proficiens. Hæc Ammian. V. Sericum. Plin. in proœm. lib. 12. Cædi montes in marmora, vestes ad Seras peti. Virg. 2 Georg. vers. 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. Ubi Servius: Alii depectat legunt: quod si est, Seres potuit pro Ser, sicut trabes pro trabs. Sic Lucanus (lib. 1. v. 19.) Sub juga jam Seres, jam barbarus isset Araxes. Hæc Serv. sed nihil prohibet, Seres apud Lucan. esse plur. numeri. Senec. ep. 90. ante med. Posse nos habitare sine marmorario fabro: posse nos vestitos esse sine commercio Serum. Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 5. de capillis. erant tenues, & quos ornare timeres: Vela colorati qualia Seres habent. Senec. in Herc. Oet. v. 666. Quæ Phœbeis subditus Euris Legit Eois Ser arboribus. Auson. Edyll. 12. in monosyll. de Histor. v. 24. Vellera depectit nemoralia vestifluus Ser. Adde Propert. l. 1. el. 3. v. 5. Horat. l. 1. od. 12. v. 56. &c. Lucan. l. 10. v. 142. Sil. lib. 17. v. 596. Petron. in Satyr. c. 119. Juvenal. sat. 6. v. 402. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 179. & de IV. consul. Honor. v. 257. & Sidon. carm. 5. v. 41. ¶ Illud Lucani l. 10. v. 292. de Nilo. Te vident primi, quærunt tamen hi quoque Seres: doctorum ingenia valde torquet. Sunt enim Nili fontes in Africa: Serum sedes in Asia orientali. Palmer. putat Seres a Lucano pro Æthiopis positos esse.

SERA, æ, f. stanga da chiudere gli usci, chiavistello, catenaccio, chiusura, serratura, μοχλός, κλεῖθρον, repagulum, fustis, qui opponitur clausis foribus, ut Fest. in Reserare definit: Pacuv. ibid. Nunc pandite valvas, removete feras. Ovid. 2. Amor. el. 1. v. 27. Carminibus cessere fores: infartaque postis, Quamvis robur erat, carmine victa sera est. & lib. 1. el. 6. v. 24. excute poste seram. Id. 1. Fast. v. 265. Et jam contigerant portam, Saturnia cujus Dempserat oppositas insidiosa seras. Id. 2. de Ar. am. v. 636. Et centum duris postibus adde seras. Tibull. l. 1. el. 2. vers. 6. Clauditur & dura janua fulta sera. Juvenal. sat. 6. v. 346. Pone seram, cohibe: sed quis custodiet ipsos Custodes? Petron. in Satyr. c. 16. Sera sua sponte delapsa cecidit, reclusæque subito fores. ¶ Ex his facile colliges, non fuisse seram, ut nunc, clavis affixam postibus aut valvis, sed exemptilem, & quæ apponeretur, ac removeretur. Sic Varro l. 6. de L. L. c. 6. extr. Seræ, quibus remotis fores panduntur. & Fest. in Adserere ducit a sero, is, quia foribus admota opponitur defixa postibus, quemadmodum ea, quæ terræ inseruntur. Alii ducunt a σειρά (extrita subjunctiva diphthongi) catena, aut funis, quia his olim fores firmabantur. ¶ Una eademque res esse videntur pessulus, repagula, sera. Sed videntur pessuli minores esse, quam illa: pessuli sæpe ferrei: illa lignea. Repagulorum usus erat etiam in aliis rebus: pessuli & seræ in solis foribus. V. Salmas. in Exercit. Plin. p. m. 924. & sequentib. ¶ In illo Silii l. 13. v. 252. Obnixi torquent obices, munimina seræ: Al. leg. feræ, aut ferrea. Nam sera constanter primam corripit.

SERANUS, Serranus, & Saranus (tot enim modis scribitur in lapidib. numis, & libr.) cognomentum M. Atilii Reguli, a serendo ductum, quod in agro sua manu semen spargentem, qui missi erant, consulatum, vel dictaturam detulerunt. Alii ducunt a Sarrano, vel Sarano Umbriæ oppido. Cic. pro Rosc. Amer. c. 18. Val. Max. l. 4. c. 4. n. 5. Plin. l. 18. cap. 3. a med. & Servius ad illud Virg. 6. Æn. v. 845. vel te sulco, Serrane, serentem. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 202. Sudabatque gravi consul Serranus aratro. Id. de IV. consul. Honor. v. 414. Sordida Serranus flexit dictator aratra. In numis Saran legitur Sar.

SERAPEUM, & Serapium, ii, n. Σεραπεῖον, templum Serapis. Tertull. in Apolog. cap. 18. sub fin. & de Spectac. c. 8. ad fin. Lamprid. in Alex. Sever. c. 27. & Ammian. l. 22. c. 16. (al. 41.) ubi in tantum hujus templi Alexandriæ magnificentiam extollit, ut uni Capitolio concedat.

SERAPHIM, n. plur. indeclin. unus ex ordinibus supremæ Hierarchiæ Angelorum. Vox est Hebraica, a שָׂרַף ussit, incendit, quia a claritate, & aspectus splendore quasi flammantes, & ignei visi sunt. Isid. l. 7. Orig. c. 5. Prudent. Cathemer. 4. v. 5.

SERAPIAS, adis, f. σεραπιάς, &

SERAPION, ii, n. herba, quæ & orchis dicitur, foliis porri, caule palmeo, flore purpureo, radice gemina, testiculis simili. Plin. l. 26. c. 10. Apul. de herb. c. 15.

SERAPICUS, a, um, adject. ut Serapicæ cœnæ, apud Tertull. in Apolog. c. 39. a med. h. e. sumptuosæ, quales in honorem Serapidis celebrari solebant. Quidam legunt Serapiacæ eodem sensu.

SERAPIS, is, & idis. m. Σάραπις, deus Ægyptiorum, & præcipue Alexandrinorum, idem qui Apis, & Osiris. Sol autem his nominibus significabatur, ut Macrob. l. 1. Saturn. c. 20. extr. docet. Varr. apud Augustin. lib. 18. de civit. Dei, c. 5. ideo Serapin dici, quia arca, in qua mortuus ponitur, σορός dicitur Græce: unde Apin sepultum primo Sorapin, deinde una littera commutata, Serapin dictum. V. Apis. Alii ducunt a σαίρω, purgo, orno: quia sol ornat omnia. Martial. l. 9. epigr. 30. non illam mille catastæ Vincebant, nec quæ turba Serapin amat. Plin. l. 37. c. 5. a med. Esse etiam nunc in labyrintho Ægypti colosseum Serapin e smaragdo, novem cubitorum. Macrob. loc. cit. Ex his apparet, Serapis & Solis unam esse naturam. Spartian. in Severo, c. 17. Propter religionem dei Serapidis. Inscript. apud Gruter. pag. 85. n. 4. Pro salute Imp. Cæsar. M. Aur. Antonini Aug. voto suscepto dei magni Serapidis templum, &c. & n. 8. Deo invicto Serapi servatori, &c. Varr. etiam apud Charis. l. 2. pag. 69. Putsch. Serapis in genitivo dixit. ¶ Secundam corripiunt Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 531. Nil potuit Serapis deus, & latrator Anubis. Martian. Capell. l. 2. pag. 43. Te Serapim Nilus, Memphis veneratur Osirim. Adde Paulin. Nolan. in Nat. XI. S. Fel. edit. Murator. vers. 100. ¶ Scribitur & Sarapis, Σάραπις. & præfert Dausq.

SERAPIUM. V. Serapeum.

SERARIUS PORCUS, a sero lactis dictus, quo pascitur. Cato R. R. c. 150. Porcos serarios in oves denas singulos pascat. Al. leg. sectarios. quod non videtur hic locum habere. Quin & apud Plaut. Capt. 4. 2. 40. Qui petroni nomen indunt verveci sectario: quidam malunt legi serario, quod vervecem venalem ut emptoribus lanii commendent, prædicent teneræ carnis esse, & sero saginatum.

SERENATOR, oris, m. epithetum Jovis serenum cælum inducentis. Apul. de Mundo sub fin. Dicitur & fulgurator, & tonitrualis, & fulminator, item serenator. Inscript. apud Gud. pag. 3. n. 8. & 9. Jovi O. M. serenatori sacrum. Adde pag. 4. n. 1. 2. 3. 5. & 6. ¶ Apud Gruter. pag. 23. n. 1. & pag. 77. n. 6. & pag. 1009. n. 9. habetur, Jovi sereno.

SERENATUS, a, um, serenato, serano, ἐξευδιασθείς, serenus factus. Sil. l. 12. v. 637. Ecce serenato clarum jubar emicat axe, Purgatusque nitet discussis nubibus æther. & vers. 665. Læta serenati facies aperitur Olympi. ¶ Translate Sil. l. 5. vers. 181. Dona serenato referas sollemnia Phœbo. h. e. placato. Venant. Fortun. l. 6. carm. 4. v. 103. Blanda serenatum circumdant gaudia vultum. rasserenare.

SERENIFER, a, um, αἰθρηγενής, serenitatem inducens. Avien in phænom. Arat. v. 988. Ac serenifer descendit sol Aquilonis. Adde in Prognost. v. 414.

SERENITAS, atis, f. sereno, tempo chiaro, serenità, [illegible], εὐδία, sudum, serenus aer. Cic. 2. de Divin. c. 47. Tum serenitas, tum perturbatio cæli. Liv. l. 2. c. 62. Adeo tranquilla serenitas reddita, ut, &c. Auct. B. Hisp. c. 29. Dies solisque serenitas. Plin. l. 18. c. ult. ante med. Autumni serenitas ventosam hiemem facit. Colum. in fin. c. 1. l. 3. Vinea imbribus magis, quam serenitatibus offenditur. Plin. sub fin. l. 18. Grues silentio volantes serenitatem præsagiunt. Id. l. 10. c. 67. Salamandra magnis imbribus proveniens, & serenitate deficiens. ¶ Translate Liv. l. 42. c. 62. Modum imponere secundis rebus, nec nimis credere serenitati præsentis fortunæ. prosperità. Senec. 3. de Ira, c. 25. sub fin. Omnia licet facias, Fortuna, minor es, quam ut serenitatem meam obducas. h. e. animi tranquillitatem. ¶ Adulatio Principibus serenitatem tribuit. Inscript. apud Gruter. pag. 286. n. 2. Maximo Principi indulgentissimo Domino Valenti triumfatori semper Aug. & D. Herculi Sacrum C. Ceionius Rufius Volusianus Serenitati ejus dicat. s. Veget. sub fin. l. 3. de re milit. Sagittandi peritia, quam in serenitate sua Persa miratur.

SERENO, as, avi, atum, a. 1. inserenare, rasserenare, serenare, αἰθριάζω, serenum & clarum reddo. Cic. in Urania, l. 1. de Divin. c. 11. Luce serenanti vitalia lumina liquit. Virg. 1. Æn. v. 259. Vultu, quo cælum tempestatesque serenat. Claudian. de Apono, v. 36. Glaucasque fumiferæ terga serenat aquæ. rischiarare. ¶ Translate Virg. 4. Æn. v. 477. & Nemesian. Ecl. 4. vers. 16. Consilium vultu tegit, ac spem fronte serenat. h. e. vultu tranquillo spem ostentat. Sil. l. 11. v. 368. tum reddere se se Festinant epulis, & tristia fronte serenant. h. e. læta in speciem fronte tristitiam discutiunt. Plin. l. 2. c. 6. Sol cæli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat. Stat. 2. Theb. v. 55. fusca volucer deus obsitus umbra Exsilit ad superos infernaque nubila vultu Discutit, & vivis afflatibus ora serenat. Senec. in Agam. vers. 529. quisquis es, nondum malis Satiate tantis, cælitum, tandem tuum Numen serena. h. e. flecte & propitium præbe. Stat. 1. Achill. v. 180. properatque dapes, largoque serenat Igne domum. h. e. illustrat, & quodammodo lætificat.

SERENUS, a, um, sereno, inserenato, αἴθριος, εὔδιος, clarus, purus, sine nubibus, tranquillus. Enn. apud Cicer. l. 2. de Divin. c. 39. Cum tonuit lævum bene tempestate serena. Horat. epod. 15. vers. 1. Nox erat, & cælo fulgebat luna sereno. Virg. 5. Æn. v. 104. luce serena. & lib. 6. v. 707. æstate serena. Id. 1. Georg. v. 340. vere sereno. Ovid. 6. Fast. v. 718. stella serena. Plin. l. 17. c. 24. ante med. Aer immotus & serenus. Virg. Æn. 8. v. 528. Arma inter nubem, cæli regione serena, Per sudum rutilare vident. Id. 1. Georg. v. 426. serena nox. Senec. in Thyest. v. 263. dies serenus. Id. in Oedip. v. 250. Sol sereni maximum mundi decus. Phædr. l. 4. fab. 16. v. 5. Faciem ad serenam subito mutatur dies. Virg. in fin. 5. Æn. O nimium cælo, & pelago confise sereno! mar tranquillo. & Martial. l. 4. epigr. 64. Cælo perfruitur sereniore. ¶ Serenum absolute, serenità, sereno, serenata. Cato R. R. c. 156. Ponito pocillum in sereno noctu. al. serene. & Plin. l. 11. c. 24. ad fin. Araneæ sereno texunt, nubilo texunt. Liv. l. 37. c. 3. Nursiæ sereno satis constabat nimbum ortum. Sueton. in Aug. c. 95. Repente liquido ac puro sereno, circulus ad speciem cælestis arcus orbem solis ambiit. Val. Flacc. l. 1. v. 332. Nec de te credam nostris ingrata serenis. Lucan. l. 1. v. 530. Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno. Stat. l. 3. silv. 1. v. 81. læsique fides reditura sereni. Sil. l. 5. v. 58. nitidum serenum. Virg. 2. Georg. v. 323. soles & aperta serena. Sil. l. 12. v. 3. blandisque salubris Ver zephyris tepido mulcebat rura sereno. ¶ Serenus, serenitatem inducens, siccus, secco, asciutto: quia serenitas siccitatis causa est. Plaut. Merc. 5. 2. 35. Hic favonius serenus est, istic auster imbricus. Virg. 1. Georg. v. 461. unde serenas ventus agat nubes. ¶ clarus, lucidus. Plin. l. 9. c. 35. de margaritis. Inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina serenum. Martial. l. 6. epigr. 42. Aqua can-

apis & serena. *Id. l. 3. epigr.* 58. *v.* 11. Cingunt serenum lactei focum vernæ. *Pers. sat.* 1. *v.* 19. non serena. ¶ Translate est quietus, tranquillus, lætus. *Lucret. lib.* 2. *v.* 1091. Quæ placidum degunt ævum, vitamque serenam. *Sil. lib.* 14. *vers.* 80. tractare sereno imperio vulgum. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 15. *de Socrate.* Nec vero ea frons erat, quæ M. Crassi illius veteris, quem semel ait in omni vita risisse Lucilius; sed tranquilla & serena. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 65. Cumque serenus erit, vultusque remiserit illos, Qui secum terras imperiumque movent. *Id.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 39. serenus animus. *& eleg.* 9. *vers.* 40. At mea sunt proprio quamvis mœstissima casu, Pectora processu facta serena tuo. *mi è rallegrato il cuore.* & *lib.* 2 *de Ponto, ep.* 1. *v.* 5. Tandem aliquid, pulsa curarum nube, serenum vidi. *Sil. l.* 7. *v* 451. pacemque serenis Condiscens oculis ibit, *h. e.* mitibus, placidis. de Fabio loquitur. *Justin. l. ult. c.* 2. serena lætitia. ¶ Item prosper, felix. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 27. vultu ridet Fortuna sereno. *Sil. l.* 15. *v.* 53. Sed currunt albusque dies, horæque serenæ. *Id. l.* 8. *v.* 546. Capua rebus servare serenis Inconsulta modum. ¶ *Serenus* est epithetum Jovis, qui semper lætus & felix, nulla tristitia turbatur, & serenam cæli sedem habitat. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 1978. *n.* 5. & V. *Serenator.* Hinc *Martial. l.* 5. *epigr.* 6. & *lib.* 9. *epigr.* 25. serenum Jovem appellat Domitianum. Hinc Imperatores *serenissimi* dicti. *Justinian. lib.* 5. *Cod. tit.* 4. *leg.* 23. *a med.* nisi non serenissimo Principi supplicaverint.

SERENUS, i. Q. Serenus Sammonicus, medicus, scripsit heroico carmine de variis morborum curationibus, quæ extant, non ineleganter. Occisus est a Caracalla, inter cœnandum, ut narrat *Spartian. in Carac. c.* 4. Carus fuit Severo, & Gordiano majori, ut est apud *Capitol. in Gordian. junior. c.* 18. ¶ Filium habuit eodem nomine, qui Gordiani junioris præceptor fuit. *Id. ibid.*

SERES. V. *Ser.*

SERESCO, is, n. 3. *seccarsi, asciugarsi,* Ξηραίνομαι, siccus fio: quasi *serenesco,* idest serenus fio, quoniam serenitas sicca est. *Lucret. l.* 1. *v.* 305. Denique fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt, eædem dispansæ in sole serescunt. ¶ *Serescit a serum,* prima longa, in serum abeo. *Varr. l.* 2. *c.* 11. Omne autem lac igne spissetur, frigore serescit. Al. aliter leg.

SERGIANUS, a, um. Sergiana olea a *Caton. R. R. c.* 6. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 24. & *Macrob. sub fin. l.* 2. *Saturn.* annumeratur inter varia olearum genera. *Plin. l.* 15. *c.* 5. eundem *Catonis* locum recitans, & *Colum. l.* 5. *c.* 8. & *Pallad. in Februar. tit.* 18. Sergiam vocant. Unde nomen habeat, incompertum: fortasse a quodam Sergio satore & cultore. *Plin. l.* 15. *c.* 3. Sergia, quam Sabini regiam vocant.

SERGIUS, a, um. De Sergia olea V. vocem præced. ¶ Sergia Tribus Romana, una ex Rusticis, a Gente ejusdem nominis dicta fuisse videtur. *Ascon. in orat. pro C. Cornelio, sub fin.* Nam duæ solæ Tribus eum, Sergia & Quirina damnaverunt. Adde *Legem de agrar.* apud *Frontin. extr.* 229. & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 307. *n.* 5. Diis Manibus. Octavius Junius Juni F. Sergia Faustinianus Ameria VII. Vir Epulon. &c. Adde *pag.* 107. *n.* 3. & alias insuper multas, in quibus *Ser* scriptum est. ¶ Mira quædam de virtute militari M. Sergii Sili, vel Silonis narrat *Plin. l.* 7. *c.* 28. De luxu & gula C. Sergii Oratæ *Macrob. l.* 2. *Saturnal. c.* 11. *Val. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 1. & *Plin. l.* 9. *c.* 54.

SERIA, æ, f. *pignatta, olla, bottaccio, caratello, barile,* vas fictile oblongum & ventriosum, variæ magnitudinis, vino, oleo, aliisque rebus continendis ac servandis. Cum de vinariis sermo est, sunt seriæ doliis minores. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. *ante med.* Vasa vindemiatoria, aut serias olearias, aut trapetas. *Colum. lib.* 12. *c.* 18. *circa med.* Dolia & seriæ, ceteraque vasa ante quadragesimum vindemiæ diem picanda sunt. *Terent. Heaut.* 3. 1. 51. Relevi omnia dolia, omnes serias. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 206. Si frumentum in seriis condatur. *Colum. l.* 12. *c.* 53. *sub fin.* In seriam substernitur sal, deinde offulæ carnis spisse componuntur, & alternis sal ingeritur. sed cum ad fauces seriæ perventum est, &c. (De his intelligendum illud *Plaut. Capt.* 4. 4. 9. Cocum percontabatur, possentne seriæ fervescere.) & *Pallad. in Mart. tit.* 10. *ante med. de malis Punicis servandis.* In seriola cui ad medium aqua mittetur, suspenduntur mala, ne humorem tangant: & seria clauditur, ne ventus irrumpat. *Colum. l.* 12. *c.* 28. In serias singulas, quæ sint amphorarum septenum, &c. *Liv. l.* 24. *c.* 10. In vico Istrico fontem sub terra tanta vi aquarum fluxisse, ut serias, doliaque, quæ in eo loco erant, provoluta, velut impetus torrentis tulerit. *Pers. sat.* 2. *v.* 11. o si Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro Hercule. *Lamprid. in Heliogab. c.* 6. *ad fin.* Penetrale sacrum Vestæ est auferre conatus: cumque seriam, quasi veram, rapuisset, atque in ea nihil reperisset, applosam fregit.

SERICARIUS, a, um, ad sericum pertinens. *Inscript.* apud *Reines. class.* 11. *n.* 25. M. Aurelius Flavianus negotians sericarius. Adde aliam apud *Fabrett. cap.* 10. *n.* 345. In utraque *siricarius* scriptum est, ut & apud *Donium class.* 8. *n.* 85. sed in alia apud *Murator. pag.* 2046. *n.* 5. sericaria. & apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 346. sericarii. Sunt autem *sericarii,* qui in serico negotiantur, vel opus faciunt.

SERICATUS, a, um, *vestito di seta,* σηρικοφόρος, indutus serico. *Sueton. in Calig. c.* 52. Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cycladatus.

SERICEUS, a, um, sericus. *Flor. lib.* 3. *c.* 11. *a med.* signa auro, sericeisque vexillis vibrantia.

SERICHATUM, i, n. genus arboris odoriferæ, cujus nomen tantum cognitum est nostro orbi, inquit *Plin. l.* 12. *c.* 25.

SERICUS, a, um, ad Seras pertinens, Σηρικός. *Plin. l.* 34. *c.* 14. *a med.* Ex omnibus generibus palma Serico ferro est. Seres hoc cum vestibus suis, pellibusque mittunt. *Id. l.* 6. *c.* 13. Sericus Oceanus. *orientale.* & *Horat. l.* 1. *od.* 29. *v.* 9. Sericas sagittas tendere. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 8. Sericus hostis. *Ammian. l.* 23. *c.* 6. (*al.* 29.) Serica regio. ¶ Sæpe refertur ad vestem, quæ a Seribus mittebatur, ut in *Ser* dictum est, *Horat. epod.* 8. *vers.* 15. libelli Stoici inter sericos jacere pulvillos amant. *Plin. l.* 21. *c.* 3. *a med.* Serica vestis. *drappo di seta.* & *Quinctil. l.* 12. *c.* 10. *a med.* Toga serica. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 23. Carpenta serica. *h. e.* sericis velis ornata. Al. aliter leg. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 350. Serica frena. *h. e.* habenæ sericæ. ¶ *Serica, orum,* absolute, sericæ vestes. *Propert. in fin. el.* 14. *l.* 1. Quid relevant variis serica textilibus? *Martial. l.* 11. *epigr.* 28. Nec nisi prima velit de Tusco serica vico. *Id. l.* 9. *epigr.* 38. Nec dantes aliter, quam serica, nocte reponas. *Claudian. l.* 2 *in Eutrop. v.* 336. minimeque viriles Munditiæ, compti vultus, onerique vel ipsa serica. ¶ *Sericum, i,* n. quod texitur apud Seres, ex arborum foliis. Utrum sit, quod nos dicimus *seta,* aut a bombyce differat, disquirunt Eruditi. V. *Bombyx. Ammian. l.* 23. *c.* 6. *a med.* (*al.* 28.) Sericum conficere. *Isidor. l.* 19. *Orig. c.* 27. Sericum dictum, quia id Seres primi miserunt. vermiculi enim ibi nasci perhibentur, a quibus hæc circum arbores fila ducuntur. Adde *Solin. cap.* 50. (*al.* 63.)

SERIES, ei, f. *ordine, continuazione, seguenza, serie,* σειρά, διαδοχή, ordo, & quædam velut progressio rerum invicem nexarum, aut certa ratione dispositarum. Est a *sero, is,* necto: ut sit proprie de rebus invicem connexis, & aliis ex aliis pendentibus, ut anuli in catena. *Curt. l.* 3. *c.* 1. *a med.* Series vinculorum ita adstricta, ut unde nexus inciperet, quove se conderet, nec ratione, nec visu percipi posset. *Id. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Sic inter se tot juga, velut serie cohærentia, perpetuum habent dorsum. *Id. l.* 4. *c.* 9. Ferreæ laminæ serie inter se connexæ. *Plin. l.* 7. *c.* 16. Series structuræ dentium. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 69. Duæ grandes venæ in priora & terga discurrunt, sparsaque ramorum serie, omnibus membris vitalem sanguinem rigant. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 100. longe series porrecta viarum. *h. e.* quarum una in aliam fert, ut venæ in corpore. *Apul. l.* 2. & 10. *Metam.* series capillorum. *capelli disposti in treccie, a in cincche.* & *Tibul. l.* 1. *eleg.* 3. *v* 63. juvenum series. *h. e.* juvenes manibus invicem nexi, choreas agentes. ¶ Translate *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 4. *extr.* Est enim admirabilis quædam continuatio seriesque rerum, ut alia ex alia nexa, & omnes inter se aptæ colligatæque videantur. *Id.* 1. *de Divin. c.* 55. Fatum appello ordinem seriemque causarum, cum causa causæ nexa rem ex se gignat. *Gell. l.* 6. *c.* 2. Fatum est sempiterna quædam, & indeclinabilis series rerum & catena, volvens semetipsa sese, & implicans per æternos consequentiæ ordines, ex quibus apta connexaque est. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 16. series disputationum. *Valer. Max. in prol. l.* 1. historiæ. *Quintil. lib.* 7. *c.* 1. *ante med.* rei actæ, *Apul. sub fin. l.* 1. *Metam.* & *lib.* 2. fabularum. *h. e.* longa narratio multarum fabularum, unius post aliam. Sic in *Apolog.* Indefessi sermonis æterna series. *Ovid.* 4. *Trist. el. ult. v.* 54. Quartus ab his serie temporis ipse fui. *in ordine di tempo.* & *Heroid. ep.* 9. *v.* 5. series immensa laborum. *Horat. l.* 3. *od. ult. v.* 4. innumerabilis annorum. *Ovid. in Ibin, v.* 64. Sic vitæ series tota sit atra tuæ. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 145. Vidi, quam seriem merentis ævi Pronectant tibi candidæ sorores. *quanto lunga serie d'anni.* ¶ Absolute de serie annorum. *Auson. epigr.* 148. Hæc erit æternæ series ab origine Romæ. ¶ De natis natorum, & qui nascuntur ab illis, perpetua successione in Familiis, *discendenza, prosapia, successione di figli e nipoti. Propert. l.* 4. *el. ult. v.* 95. Et serie fulcite genus. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 2. *extr.* Digne vir hac serie. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 7. *n.* 5. Communio nominis ac familiæ, veteris propinquitatis serie cohærens. ¶ In plur. numero *Sueton. in Vespas. c.* 10. Litium series ubique majorem in modum excreverant. ¶ In secundo & tertio casu qui usurpaverit, vix invenies.

SERIETAS, atis, *serietà,* gravitas. *Auson. in Parental.* 2. *v.* 6. Et gravitas comis, lætaque serietas. *Sidon. carm.* 23. *v.* 439. O convivia, fabulæ, libelli, Risus, serietas, dicacitates!

SERILLA, funiculi spartei. *Festus:* Serilla Verrius appellari putat navigia Istrica ac Liburnica, quæ lino ac sparto condensantur: a conserendo, & contexendo dicta (*nempe* a sero, is) quia dicat Pacuvius in Niptris: Nec ulla subscus cohibet compagem alvei, sed suta lino, & sparteis serilibus. cum ex σπαρτίοις, & ficto vocabulo usus sit pro funiculis, qui sparto conseruntur. Al. leg. *serilia,* & *serilibus.*

SERIO, adverb. *seriamente, seriosamente, daddovero,* ἐν σπουδῇ, vere, graviter: cui opponitur *joco. Plaut. Amph.* 3. 2. 25. Cum ea tu sermonem nec joco, nec serio tibi habeas. & *vers.* 39. Si quid dictum est per jocum, non æquum est, id te serio prævortier. *Liv. l.* 7. *c.* 41. Ne quis eam rem joco, seriove cuiquam exprobraret. *Plin. l.* 2. *ep. ult. a med.* Aurelia ludere hominem putabat, ille serio instabat. *Plaut. Amph.* 3. 3. 9. An id joco dixisti? equidem serio ac vero ratus. *Id. Pseud.* 4. 7. 94. & *Pœn.* 1. 2. 66. & 29. Responde, obsecro, hercle hoc vero serio, quod te rogo. *Id. Amph.* 2. 2. 225. Dic mihi verum serio. *Terent. Eun.* 3. 3. 22. Orare serio aliquem. & 3. 1. 3. Id vero serio triumphat. *Liv. l.* 4. *c.* 25. *sub fin.* Parvæ res, & vix serio agenda. *Nævius* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 195. Verum serio.

SERIOLA, æ, f. parva seria. *Pers. sat.* 4. *v.* 29. Seriolæ veteris metuens deradere limum. *h. e.* parvi vasis vinarii. *Pallad. in Martio, tit.* 10. *ante med.* Si seriola sub dio obruatur, quæ habeat arenas

renas

arena usque ad medium. & mox. In seriola, cui ad medium aqua mittatur, suspenduntur mala.

SERIPHIUS, a, um, Σερίφιος, ad Seriphum pertinens: quæ est insula parva & ignobilis maris Ægæi, una Cycladum, Σέριφος, ut est apud *Plin. l. 4. c. 12. ante med.* In eam sæpe Romæ sontes relegabantur. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 31. sub fin.* Si Seriphi natus esses, nec unquam egressus ex insula. *Id. de Senect. c. 3. a med.* Nec, si ego Seriphius essem, ignobilis; nec tu si Atheniensis esses, clarus unquam fuisses. *Juvenal. sat. 10. v. 170.* Ut Gyaræ clausus scopulis, parvaque Seripho. *Ovid. 7. Met. v. 464.* planamque Seriphon. *Tacit. 4. Ann. c. 21. extr.* Bonis exutus, interdicto igni atque aqua, in saxo Seriphio consenuit. Adde *Senec. de consol. ad Helv. c. 6.* ¶ Seriphium absinthium memorat *Plin. l. 27. c. 7. sub fin.* & *lib. 32. c. 9.* quod & marinum appellatur. ¶ Σερίφιος βάτραχος, Seriphia rana, proverb. Græcum de homine taciturno, vel infacundo, vel canendi imperito. Mutæ sunt enim ranæ, inquit *Plin. c. penult. l. 8.* etiam nunc in ea insula: eædemque alio translatæ canunt.

SERIS, is, f. σέρις, herba est, inquit *Plin. l. 20. c. 8. ante med.* lactucæ simillima, duorum generum: silvestris melior. nigra ista, & æstiva. deterior hiberna, & candidior, utraque amara, stomacho utilissima, præcipue quem humor vexat. *Varr. R. R. l. 3. c. 10.* Serunt anseribus herbam, quæ vocatur seris, quod ea aqua tacta, etiam cum est arida, fit viridis. *Colum. l. 8. c. 14.* Genus intubi, quod σέριν Græci appellant.

SERITAS, atis, f. *tardanza*, tarditas. *Symmach. l. 3. ep. 18.* Desine igitur animum nostrum epistolarum seritate metiri. Al. aliter leg.

SERIUS, adverb. V. *Sero*.

SERIUS, a, um, *grave*, *serioso*, *serio*, ἀνυβαῖος, verus, gravis: cui opponitur ludicer, jocosus, levis. *Non. c. 1. n. 144.* dictum esse putat, quasi sine risu, scil. a *se* seorsum, sine, & *risu*. Unde *Gell.* de Tarquinio Prisco, qui his ad indicatum librorum quorundam pretium riserat, tertio (*lib. 1. c. 19.*) Ora jam serio, atque attentiore animo fit. *Cic. 1. Offic. c. 29. circa med.* Ludo & joco uti quidem licet, sed sicut somno & quietibus ceteris, tum cum gravibus seriisque rebus satisfecerimus. & *cap. 37. a med.* Si de rebus seriis loquatur, severitatem adhibeat; si jocosis leporem. *Terent. Eun. 3. 3. 7.* Rem seriam agere cum aliquo. *Plaut. Pœn. 2. 2. v. 50.* Res serias omnes extollo ex hoc die in alium diem. & *5. 3. 50.* Opinor, quod ego, dixi per jocum, id eventurum esse & severum, & serium. & *5. 5. 41.* Si quid per jocum dixi, nolito in serium convertere. *Horat. in ar. Poet. v. 107.* & *Tibull. l. 3. eleg. 6. v. 52.* seria verba. *Plin. in Paneg. c. 81. extr.* seriæ curæ. *Quintil. l. 6. c. 3.* Vituperatio si gravius posita sit, seria est; si levius, ridicula. *Gell. l. 5. c. 21.* Homo doctrina seria, ac nihil de verbis laborante. *Plin. in Paneg. c. 54.* seria carmina. *Sueton. in Calig. c. 32.* Sæpe in conspectu comissantis seriæ quæstiones per tormenta habebantur. *Afran. apud Non. lor. cit.* Non ego te novi tristem servum (*al.* torvum) serium. *sostenuto*. & *Quintil. declam. 15. c. 3. ad fin.* Incipis agere serium, gravem, & *declam. 19.* Serii & graves affectus. & *Plin. l. 4. ep. 25.* Quid hunc putamus domi facere, qui in tanta re, tam serio tempore tam scurriliter ludat? *h. e.* tempore suffragii ferendi in Comitiis. Sic *Id. in Paneg. c. 49.* serias diei partes opponit remissioribus. ¶ *Seria* absolute, res seriæ. *Cic. 2. de Fin. c. 26.* Quicum joca, seria, ut dicitur, quicum arcana, quicum occulta omnia. *Sallust. in Jug. c. 101.* Joca atque seria cum humillimis agere. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 27.* Sed tamen amoto quæramus seria ludo. *Ovid. 1. Trist. el. 8. v. 31.* Quid, nisi tot lusus, & tot mea seria nosses, Tot nossem lusus, seriaque ipse tua? *Id. 5. Fast. v. 341.* Nulla coronata peraguntur serio fronte. *Tacit. 2. Ann. c. 13.* Per seria, per jocos laudare aliquem. *Id. de Germ. c. 24.* Aleam (quod mirere) sobrii inter seria exercent.

SERMO, onis, m. *parlare*, *discorso*, *ragionamento*, λόγος, oratio, locutio: a *sero*, *is*, necto; vel ut *Varro l. 5. de L. L. c. 7. circa med.* docet, a *serie*, quæ & ipsa a *sero* est. Sermo enim, inquit, non potest in uno homine esse solo, sed ubi oratio est cum altero conjuncta. Hinc *Plaut. Mil. 3. 1. 105.* sermones serere. & *Virg. 6. Æn. v. 160.* Multa inter sese vario sermone serebant. *Cic. 1. Offic. c. 37.* Sermo in circulis, disputationibus, congressionibus familiarium versatur, sequitur etiam convivia. ¶ Significat autem orationem solutam & familiarem, & translatitiam, collocutionum, dialogum: & opponitur versui, atque orationi elaboratæ, & forensi. *Cic. 2. Fam. ep. 9.* Hæc me mente fuisse, tu in nostris sermonibus, & collocutionibus vidisti. V. *Collocutio*. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 377.* In argumentis Cæcilius palmam poscit, in ethesim Terentius, in sermonibus Plautus. *h. e.* in collocutionibus personarum, & dialogis. *Cic. 2. de Orat. c. 80.* Narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus. & *cap. 73.* Cum mihi sermo cum Crasso esset de ea institutione. & *cap. 2.* Ut eum sermonem, quem illi inter se de his rebus habuissent, mandarem litteris. *Id. de Amic. c. 1.* & *lib. 1. de Orat. c. 24.* Memini in eum sermonem illum incidere, qui tum fere omnibus erat in ore. *Id. 1. de Orat. c. 26. circa med.* Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. *Id. in Vatin. c. 1. a med.* Nullum tibi omnino cum Albinovano sermonem ulla unquam de te fuisse. *Id. pro Flacc. c. 6.* Sermo est tota Asia dissipatus, Pompejum contendisse, &c. *Id. 7. Attic. ep. 23.* Mihi venit in mentem, multum fore sermonem, me judicium jam de causa publica fecisse. *che si darà assai*, &c. & *epist. 3. in fin.* Sed hæc coram. nam multi sermonis sunt. *bisogna parlarne a lungo*. & *lib. 1. ad Q. Fr. ep. 2. c. antepenult.* Primus annus habuit de hac reprehensione plurimum sermonis. *si parlò moltissimo*. & *Phil. 10. c. 7.* Esse in ore & sermone omnium. *Senec. ep. 95. ante med.* Meorum, fuisse in sermone nobilem patinam. *si parlava*: *dando materia di discorrere*. & *Cic. pro Mil. c. 12. a med.* Versari in pervagato civitatis sermone. *trovarsi presente a ciò, che comunemente si dice*. & *Propert. l. 3. el. 1. vers. 31.* Exiguo sermone esse. *esser poco menzionato*. & *Cic. Attic. l. 13. ep. 23. ad fin.* Dare se in sermonem. *mettersi a parlare, a cicalare*. & *lib. 1. de Orat. c. 21. ad fin.* Sermonem ordiri. *Id. 2. Offic. c. 38.* conferre cum aliquo. *Terent. Eun. 4. 1. 8.* occipere. *Id. Heaut. 2. 3. 1.* cædere. *Cic. 3. Verr. c. 26.* facere inter aliquos. *Id. pro Marcell. c. 2.* quippiam crebris usurpare sermonibus. *avere spesso in bocca*. & *Plaut. Trin. 3. 3. 68.* Diem sermone terere. *Cic. Fam. 7. ep. 32. sub fin.* Jucundus est mihi sermo litterarum tuarum. *scil.* quia per epistolas cum absentibus loquimur. ¶ Non raro dicitur de obtrectatione, & reprehensione, *maldicenza*. *Cic. Verr. 6. c. 7.* ut in sermonem hominum, atque in tantam vituperationem veniret. *Id. pro Cal. c. 26.* Sermones iniquorum effugere non potuit. *Id. Fam. 3. ep. 8. a med.* Sermones reprimere. *Cal. ad Cicer. 8. ep. 6.* retundere. *Cic. Attic. l. 13. ep. 10.* restinguere aut sedare. *Id. Fam. 9. ep. 3.* dare iis, qui, &c. *dar da dire: dar occasione di sparlare*. & *Tacit. 4. Histor. c. 4.* Materiam sermonibus præbere. Adde *Cic. Catil. 2. c. 9.* & *pro Flacc. c. 5. extr.* Quo pertinet illud *Plaut. Pseud. 1. 5. 4.* Filius meus nunc per urbem solus sermo est omnibus. *h. e.* his, de quo sermo est omnium: qui in ore est omni populo, ejus flagitia reprehendentium. *Propert. l. 2. el. 17. v. 7.* Et nunc inter eos tu sermo es. *Cic. pro Rabir. Post. c. 14. ad fin.* Catoplus ille Puteolanus, sermo illius temporis. Sic *Horat. epod. 11. v. 7.* Heu me! per urbem fabula quanta fui! & *Propert. l. 2. el. 15. v. 24.* Tu quoque uti fieres nobilis historia. & *Juvenal. sat. 10. v. 167.* Ut pueris placeas, & declamatio fias. ¶ In re oratoria *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 13.* tres vocis modos, qui in variis orationis partibus adhibentur, esse ait sermonem, contentionem, amplificationem. Sermonem definit, orationem remissam, & finitimam quotidianæ locutioni. Dividit in partes quatuor, dignitatem, demonstrationem, narrationem, jocationem. *Senec. ep. 15. a med.* Naturale est paulatim incitari, ut litigantes quoque a sermone incipiant, ad vociferationem transeant. ¶ Præterea dicitur *sermo* carmen pedestri & translatitia locutione consectum, ut satyra. Itaque *sermones* inscribuntur libri Satirarum Horatii. *Id. l. 2. ep. 2. v. 59.* hic delectatur iambis, Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro. ¶ Item quicumque liber, tractatus, historia, quæ a Græcis quoque λόγοι dicuntur. *Horat. l. 3. od. 21. v. 9.* quanquam Socraticis madet sermonibus. & *od. 8. v. 5.* Docte sermones utriusque linguæ. Al. leg. *sermonis*. V. hic *Bentley*. *Plin. l. 28. c. 2. extr. de suo historia*. Quippe sermo circa tuta est, agrestesque usus. Hinc in plurimis Declamationibus, quas Quintiliano tribui solent, *sermo* inscribitur brevis oratio simplici stilo composita, qua ratio & modus docetur cujusque declamationis tractandæ. ¶ Denique *sermo* est propria cujusque nationis lingua, *linguaggio*, *lingua*. *Cic. 1. Offic. c. 31.* Sermone eo debemus uti, qui notus est nobis: ne, ut quidam Græca verba inculcantes, jure optimo irrideamur. *Nep. in Annib. sub fin.* Libri Græco sermone confecti. *Id. in Themist. c. 10.* Sermo Persarum. ¶ *Servius ad lib. 1. Georg. v. 93.* & *lib. 3. v. 250.* & *lib. 1. Æn. v. 248.* *sermonem* de uno tantum vocabulo dicit. ¶ Fuit cognomen Romanum, ut M. Marcius Sermo Trib. pleb. apud *Liv. l. 42. c. 21.*

SERMOCINANTER, adverb. *discorrendo*. *Sidon. l. 8. ep. 6. a med.* Sermocinanter horas extrahere.

SERMOCINATIO, onis, f. *discorso*, *dialogo*, figura rhetorica, qua aliquem loquentem inducimus. *Quintil. l. 9. c. 2. ante med.* Sermones hominum assimulatos dicere διαλόγους malunt, quam quod Latinorum quidam dixerunt, sermocinationem. *Auct. ad Herenn. lib. 4. c. 52.* Sermocinatio est, cum alicui personæ sermo attribuitur, & is exponitur cum ratione dignitatis. Adde *cap. 43.* & *Gell. lib. 19. cap. 8.*

SERMOCINATRIX, icis, f. *Quintil. l. 3. c. 4.* Plato Sophistis judiciali & concionali tertiam adjecit προσομιλητικήν, quam sane permittamus nobis dicere sermocinatricem: quæ a forensi ratione disjungitur, & est accommodata privatis disputationibus.

SERMOCINOR, aris, dep. 1. *parlare*, *discorrere*, *ragionare*, διαλέγω, sermonem habeo, colloquor. *Cic. 2. de Invent. c. 17. ad fin.* Cum, quibus in rebus homines in consuetudine scribendi aut sermocinandi eo verbo uti soleant, considerabitur. *Id. 3. Verr. c. 52. ad fin.* Libenter ait se esse facturam, & se cum isto diligenter sermocinaturam. *Gell. l. 5. c. 21.* Plusima forte quis dixit sermocinans, vir apprime doctus.

SERMONALIS, is adject. *Tertull. adverf. Prax. c. 5.* Non sermonalis, sed rationalis Deus.

SERMONOR, aris, depon. 1. idem quod sermocinor. De eo sic *Gell. l. 17. c. 2.* Sermonari rusticius videtur, sed rectius: sermocinari crebrius, sed corruptius.

SERMUNCULUS, i, m. parvus sermo. In malam partam *Cic. Attic. lib. 13. ep. 10.* Sermunculum enim omnem aut restinxerit, aut sedarit. *Id. pro Dejot. c. 12.* Nonne intelligis, Cæsar, ex urbanis malevolorum sermunculis hæc ab istis esse collecta?

SERO, is, sevi, satum, a. 3. *seminare*, *piantare*, σπείρω, semino, planto. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 14.* Plerique frumenta non serunt, sed lacte & carne vivunt. *Virg. 1. Georg. v. 210.* Exercete, viri, tauros, serite hordea campis. *Cic. 5. Verr. c. 47. a med.* Ut tantum decumæ sit, quantum severis. *Id. 2. de Orat. cap. 69.* Da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. *Horat. l. 1. od. 18. v. 1.* Nullam sacra vite prius severis arborem. *Colum. l. 11. c. 3. circa med.* Hæ

res

res & femine, & plantis feruntur. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 668. Ista feret segetes: iste ferendus ager. *Plin. l.* 18. *c.* 23. Autumno aliquid faturus, Septembri mense fimum maret post imbrem. ¶ De animalibus, *generare*. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 20. Tertullæ nollem abortum. tam enim Cassii sunt jam, quam Bruti ferendi. *Id.* 1. *de Leg. c.* 8. Extitisse quandam maturitatem ferendi generis humani. ¶ Translate *Sil. l.* 1. *v.* 80. solers nutrire furores, Romanum serit juvenili in pectore bellum. *h. e.* Hamilcar in animo Annibalis filii. *Plaut. Mil.* 3. 1. 105. Serere sermones alicui. *h. e.* habere cum aliquo. *Liv. l.* 24. *c.* 31. colloquia cum hostibus. *Senec. in Med. v.* 26. incassum questus & verba. *h. e.* spargere, fundere. Sic *Stat.* 2. *Achill. v.* 35. Sic fremes heroes eunt, campumque parentem Alterno sermone ferunt. Et absolute *Id. Theb.* 6. *sub fin.* Multa duces errore ferunt: hi nubila, & altos Occurrisse Notos: adverso roboris ictu Tela repulsa, alii. *h. e.* differunt, disputant. *Sueton. in Calig. c.* 26. Serere causam discordiarum inter plebem & equites. *Plaut. Poenul.* 1. 1. 67. Ut vilicum hunc perdoceamus ut ferat fallaciam. *Al. leg.* ferat. *Id. ibid.* 3. 2. 10. lites. *Liv. l.* 3. *c.* 40. *a med.* civiles discordias. *Id. l.* 24. *c.* 3. *sub fin.* crimina in Senatum apud infimæ plebis homines. *Id. l.* 2. *c.* 2. certamina cum patribus. *Id. l.* 21. *c.* 10. bella ex bellis. *Justin. l.* 8. *c.* 3. opinionem. *Senec. ep.* 104. *ante med.* sibi causas sollicitudinum. *Virg.* 12. *Æn. v.* 228. rumores varios. *Lucret. l.* 5. *v.* 1288. & *Sil. l.* 5. *v.* 236. Ære solum terræ tractabant: æreque belli Miscebant fluctus, & vulnera vasta ferebant. *h. e.* crebra vulnera infligebant, ut qui ferunt, densa grana spargunt. *Al. leg.* *ferebant*. ¶ Proverb. est illud *Plaut. Epid.* 2. 2. 80. Mihi istic nec seritur, nec metitur. *h. e.* nihil hoc ad me attinet, quia neque damnum affert, neque utilitatem. ¶ Est etiam *Sero, is*, *serui*, *sertum*, necto, connecto, tesso, jungo, *intrecciare*, *tessere*, unde a quo *sertus*, & *sertus* particip. Est in usu præcipue in compositis *consero*, *insero*, *infero*, & aliis. Hinc transiata videri possunt hæc. *Liv. l.* 25. *c.* 6. Fati lege rerum humanarum ordo seritur. *Senec. in Med. v.* 281. Quid seris fando moras? Nam *moras nectere* dixerunt *Senec. uterque*, *Valer. Flacc.* & *Tacit.* & *nectere causas* *iranes*, eod. sensu. *Virg.* V. *Necto*. Sic *serere sermones*, *colloquia*, verba, quæ hic supra posuimus. quia *texere epistolas* dixit *Cic. Fam.* 9. *ep.* 21. Similiter *serere negotium*, quod est apud *Plaut. Mostell.* 5. 1. 51. exponi potest implicare, impedire, & difficile reddere. ¶ In illo Ennii apud *Charis. l.* 2. *pag.* 177. Alternum seritote diem concorditer ambo. *serere alternum diem* est seriem dierum ita disponere, & ordinare, ut alternis eiectim Tatius & Romulus (de his enim sermo esse videtur) Romæ imperent. ¶ *Sero, as*, claudo, a *sera*, agnoscitur a *Prisciano lib.* 8. *pag.* 837. *Putsch.* nullo tamen addito Auctore.

SERO, *tardi*, *troppo tardi*, ὀψέ, tarde, post tempus, postquam abiit occasio rei gerendæ, frustra. *Plaut. Trin.* 2. 4. 14. Sero atque stulte, prius quod cautum oportuit, postquam comedit rem, post rationem putat. *Id. Capt.* 4. 2. 90. Abi stultus: sero post tempus venis. *Id. Men.* 5. 6. 31. Metuo, ne sero veniam, depugnato prælio. μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμαχία. *Ter. Heaut.* 2. 3. 103. Age modo. hodie sero ac nequicquam voles. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 25. *ad fin.* Vitiosum est, quod jam quasi sero, atque acto negotio dici videtur. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 5. *ad fin.* Sero resistimus ei, quem per annos decem aluimus contra nos. Adde *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. circa med. Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 29. *Nep. in Agesil. c.* 3. *ad fin.* & *Sueton. in Ner. c.* 42 *in med.* Huc pertinet proverb. *Sero sapiunt Phryges*, apud *Fest.* & *Cic. Fam.* 7. *ep.* 16. quod Trojani decimo denique anno velle cœperant Helenam, quæque cum ea erant rapta, reddere Achivis. quod & *Dictys Cretens.* narrat *l.* 4. *c.* 22. Eodem sensu Itali dicunt, *a tolotto giugnesse la gragnuola*. ¶ Differunt *tarde*, & *sero*. Tarde fieri potest quippiam, quod tamen adhuc juvet: sero quod fit, non amplius prodest. *Petron. in Satyr. c.* 7. Tarde, imo jam sero intellexi, me in fornicem esse deductum. ¶ Aliquando tamen *sero* pro *tarde* ponitur. *Cato R. R. c.* 5. *a med.* Opera omnia mature conficias, face. nam res rustica sic est: si unam rem sero feceris, omnia opera sero facies. *Cic. de clar. Orat. cap.* 10. Videsne, ut in ea ipsa urbe, in qua nata sit eloquentia, quam sero prodierit in lucem? *Id. Fam.* 7. *ep.* 22. Etsi domum bene potus, seroque redieram, tamen, &c. ¶ Videtur poni pro vesperi, a *sera*, in illo *Cic. l.* 7. *ad Attic. ep.* 22. Veni Capuam ad nonas Februar. ita ut jusserant consules. eo die Lentulus venit sero. ¶ Gradus sunt *serius*, *serissime*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. cap.* 75. Ut quam serissime ejus profectio cognosceretur. *Plin. l.* 15. *c.* 17. Pira Tarentina serissime legi. *Horat. in fin. od.* 3. *lib.* 2. omnium versatur urna serius ocius sors exitura. *a presto a tardi*. & *Cic.* 3 *de Orat. c.* 20. Ad mysteria biduo serius veneram. *Ovid.* 4. *Met. v.* 105. Serius egressus vestigia vidit in alto Pulvere certa feræ. *Martial. l.* 1. *epigr.* 109 Ipse salutabo decima, vel serius, hora. ¶ Secunda in *sero* syllaba modo a Poetis corripitur, modo producitur. Corripitur a *Statio lib.* 1. *Theb. vers.* 595. & *lib.* 2. *v.* 388. *Martial l.* 1. *epigr.* 32. & *Juvenal. sat.* 1. *sub fin.* &c. Producitur a *Propert. l.* 1. *el.* 1. *v.* 25. & *lib.* 2. *el.* 4. *v.* 8. &c. *Tibull. lib.* 1. *el.* 9. *v.* 41. *Ovid. de ar. am. lib.* 3. *v.* 676. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 67. &c.

SEROTINUS, a, um, *tardivo*, *serotino*, *serotine*, ὄψιμος, ὀψιμαῖος, qui sero venit: & dicitur de pomis, & aliis rebus, quæ tardius maturescunt, aut veniunt, aut fiunt. *Plin. l.* 15. *c.* 15. *ad fin.* Pira serotina ad hiemem usque ad matrem pendent, gelu maturescentia. *& cap.* 18. & *Colum. de arborib. c.* 21. Ficus bifera, serotinæ, & præcoces. *Plin. l.* 17. *c.* 2. Serotinæ hiemes. *& mox*. Serotinæ aquæ. *Id. l.* 18. *c.* 24. *ad fin.* Festinatam sementem sæpe decipere, serotinam semper. *Id. l.* 21. *c.* 10. Flos serotinus. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *sub fin.* Serotini pulli, qui ab solstitio nati capere justum incrementum non potuerunt. ¶ *Serotina loca*, in quibus sero maturescunt plantarum fetus: quibus opponuntur *præcocia*. *Plin. lib.* 17. *c.* 11. Ante omnia in similem transferri terram, aut meliorem oportet: nec e tepidis, aut præcocibus in frigidos, aut serotinos situs. *Id. lib.* 18. *c.* 24. Non transferendum semen ex præcocibus locis in serotina. ¶ Raptor serotinus, *Senec. l.* 3. *declam.* 21. *ad fin.* qui sero puellam rapuit. ¶ Penultima brevis est, ut docet *Voss. l.* 2. *de Grammat. c.* 23. Ut enim a *diu*, *cras*, *primi*, *horno*, *perendie* adverbiis fiunt adjectiva brevia, *diutinus*, *crastinus*, *pristinus*, *hornotinus*, *perendinus*; ita a *sero* *serotinus*. quod & *Priscian.* tradit *l.* 2. *pag.* 590. *Putsch.* Contra quæ a nominibus fiunt, longa sunt, ut a *Matuta matutinus*, a *vesper vespertinus*. Contrarium docuit *Scalig. de causis L. L. c.* 98.

SERPENS, entis, *che va serpendo*, *serpeggiante*, ἕρπων, qui serpit. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 13. Bestias serpentes quasdam, quasdam esse gradientes. *Id de Senect. c.* 15. Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico, ferro amputans coercet ars agricolarum. *Lucan. l.* 9. *v.* 974. in sicco serpentem pulvere rivum. *Senec. in Med. v.* 818. imas urat serpens flamma medullas. *Cic. in Arat. v.* 47. Namque est Ales avis, late sub tegmine cæli Quæ volat, & serpens geminis secat aera pennis. *uncinata pennis*. Sic *Lucret. l.* 5. *v.* 690. Propter signiferi positura totius orbis, Annua sol in quo concludit tempora serpens. *Cic. Catil.* 4. *c.* 3. *in fin.* Hoc malum obscure serpens multas jam provincias occupavit. *Lucret. l.* 6. *v.* 662. Exinde sacer ignis, & urit corpore serpens Quamcumque arripuit partem, repitque per artus. *Plin. l.* 24. *c.* 14 *a med.* Ulcera serpentia. *Id. in fin. cap.* 24. *l.* 7. serpens somnus. ¶ Absolute *Id. l.* 30. *c.* 13. Œsypum ad carcinomata ac serpentia valet. *h. e.* ulcera serpentia. ¶ Sæpissime est anguis, draco, coluber, *bestia*, *serpe*, *serpente*, ὄφις, tum masculino genere, tum feminino: & subintelligitur *bestia*, *draco*, *anguis*, aut quippiam simile: quod & aliquando adjicitur, ut *Sueton. in Tiber. c.* 72. Erat ei in oblectamentis serpens draco. *Cic. in Vatin. c.* 2. Repente enim te, tanquam serpens a latibulis, oculis eminentibus, inflato collo, tumidis cervicibus intulisti. *Id. de Harusp. resp. c.* 25. *extr.* Jam ista serpens, quæ tum hic delitescit, tum se emergit & fertur illuc, compressa atque illisa morietur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 214. Corpora natorum serpens amplexus uterque Implicat. *Id. l.* 11. *v.* 753. Saucius at serpens sinuosa volumina versat, Arrectisque horret squamis, & sibilat ore, Arduus insurgens. *Lucret. l.* 4. *v.* 639. ut serpens, hominis quæ tacta salivis Disperit, ac sese mandendo conficit ipsa. *& vers.* 58. cum lubrica serpens Exuit in spinis vestem. *Lucan. l.* 9. *v.* 397. plena veneno. *Nep. in Annib. c.* 10. Quamplurimas venenatas serpentes vivas colligi imperavit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 38. longum caput extulit antro Cæruleus serpens, horrendaque sibila misit. *& lib.* 2. *v.* 651. dira serpens. *Id.* 2. *amor. el.* 13. *v.* 13. pigra. *Id.* 7. *Met. v.* 534. Milliaque incultos serpentum multa per agros errasse. *Virg.* 8. *Æn. v.* 436. serpentum squamæ. *Horat. epod.* 1. *v.* 20. avis serpentium allapsus timet. *Cels. l.* 5. *c.* 27. *sect.* 3. Serpentium morsus. *Vitruv. l.* 8. *c.* 4. Africa nutrix serpentium. ¶ Est & signum cæleste, apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. & *Hygin. Poet. Astron. l.* 2. *c.* 14 & *lib.* 3. *c.* 13. V. *Ophiuchus*. Alius est, de quo *Hygin. ibid. l.* 3. *c.* 2. V. *Anguis*. ¶ Poeticam serpentis descriptionem habes apud *Virg.* 2. *Æn. a vers.* 203. & *in Cul. a v.* 161. & *lib.* 3. *Georg. a v.* 425. *Ovid. Met.* 3. *a v.* 31. *Stat. l.* 5. *Theb. a v.* 505. & *Sil. l.* 6. *a vers* 151. ubi inusitatæ molis anguem a M. Regulo in Africa cæsum, ad Bagradam fluvium, describit. Cujus rei mentio fit etiam a *Plin. l.* 8. *c.* 14. *Gell. l.* 6. *c.* 3. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 8. *n.* 19. *extrem.* & *Oros. l.* 4 *c.* 8. ¶ De serpente saucio. V. *Virg.* 5. *Æn. v.* 273. ¶ De vermibus corpori humano innascentibus, & *cibum* afferentibus, *pidocchi*, *Plin. l.* 7. *c.* 51. Ut Pherecydes Syrius serpentium multitudine ex corpore ejus erumpente expiraverit. Adde *Apul. in Florid. n.* 15. (*al. l.* 2. *sub fin.*)

SERPENTARIA, æ, f. herba, quæ & viperina dicitur, foliis mollibus, gustu aspero, quæ prodest ad morsus viperarum. *Apul. de virtut. herb. c.* 5.

SERPENTIFER, a, um, qui serpentes fert. *Virg. in Ciri, v.* 477. Æginamque simul, serpentiferamque Seriphum. Alii leg. *Sementiferam*, h. e. fertilem sementis.

SERPENTIGENA, æ, com. gen. ὀφιογενής, ex serpentibus natus. *Ovid.* 7. *Met. v.* 212. Vos serpentigenas in se fera bella dedistis. Loquitur de illa juventute, quæ ex serpentis a Cadmo occisi dentibus humi satis nata est.

SERPENTIGER, a, um, ὀφιοῦχος, qui serpentes gerit. *Ovid. lib.* 4. *Trist. el.* 7. *v.* 17. Sphyngaque, & Harpyias, serpentigerosque Gigantes. Alii leg. *serpentipedesque*. h. e. serpentis similes pedes habentes: quod magis placet. *Macrob. l.* 1. *Saturnal. cap.* 20. *circa med.* Gigantum pedes in draconum volumina desinebant.

SERPENTINUS, a, um, ad serpentem pertinens. Male quidam legunt apud *Justin. c. ult. l.* 32. Omne serpentinum genus. *serpentium* enim legi debet. Habet tamen *Augustin. l.* 2. *de Genes. contra Manich. c.* 26. Nescio quos serpentinus natos esse arbitror, qui serpentem pro Christo colere dicuntur. & *Ambros. l.* 2. *in Luc. c.* 2. *v.* 52. Serpentina pectora.

SERPENTIPES. V. *Serpentiger*.

SERPERASTRA, orum, n. *grucciuole*, machinulæ, adminicula, quæ puerorum genibus alligantur, ne varicæ fiant, aut compernes. Sunt qui putant esse a *serpo*, alligo. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 5. Non sequitur, ut stulte faciant, qui pueris in geniculis alligent serperastra, ut eorum depravata corrigant crura. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *a med.* De serperastris cohortis meæ nihil est quod doceas,

doleas. ipsi enim se collegerunt admiratione integritatis meæ. *h. e.* de præfectis, legatis, tribunis, quæstore, accensis, &c. qui in meo comitatu sunt in provincia. *Serperastra* eos vocat, quia eorum, quibus præerant, vitia corrigere debebant, ut serperastra distortiones crurum: ipsi tamen male se gerere cœperant, sed exemplo Ciceronis jam resipiscebant. Alii intelligunt sordidos homines, lucris intentos, & honesti nullam rationem habentes: a *serpo*. quasi humi serpant, nil sublime cogitent. Sunt etiam qui mallent *verberastris*, quasi Cerberi similibus, avidis, voracibus, & pecuniæ inhiantibus.

SERPILLUM. V. *Serpyllum*.

SERPO, is, serpsi, n. 3. *andar serpendo, strisciare, serpeggiare*, ἕρπω, more anguium incedo, ventre ingredior, repo: a voce Græca ellera, spiritu in sibilum verso, ut *sex* ab ἕξ, *septem* ab ἑπτὰ, ut *Fest.* in *Serpsit* docet. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. *a med.* Alia animalia gradiendo, alia serpendo ad pastum accedunt, alia volando, alia nando. *Id.* 5. *de Fin. c.* 15. Serpere anguiculos, nare anaticulas, evolare merulas. *Ovid.* 12. *Met. v.* 13. Serpere cæruleum Danai videre draconem in platanum. *& lib.* 15. *v.* 689. serpit anguis per humum. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *vers.* 102. Utque latens ima vipera serpit humo. ¶ Passive *Solin. c.* 32. (*al.* 35.) Cum terra nullo serpatur angue. ¶ Dicitur de aliis rebus per terram repentibus, & progredientibus, vel leni, vel tortuoso cursu. *Tibull. l.* 2. *el.* 8. *v.* 13. An te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis Cæruleis placidus per vada serpis aquis? *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 30. & 14. *Met. v.* 598. Ister Congelat, & tectis in mare serpit aquis. *Liv. l.* 30. *c.* 6. Flamma per continua serpens uno repente omnia incendio hausit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 269. & *Plin. l.* 7. *c.* 24. *extr.* Serpit somnus. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 64. Fallacem patriæ serpere dixit equum. *h. e.* sensim scandere muros Trojæ. *Plin. lib.* 27. *c.* 12. *a med.* Lithospermos (*herba*) jacet, atque serpit humi. *& cap.* 9. *sub fin.* Rami in terram serpunt quini, seni ve. *Id. lib.* 22. *c.* 18. Chamæleon serpit in terra, echini modo spinas erigens. *Id. l.* 21. *c.* 16. *ad fin.* Aculeatarum caules aliquarum per terram serpunt. *& l.* 17. *c.* 20. Inter se radices serpunt, mutuoque discursu nectuntur. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 641. Per tua lanugo cum serpere cœperit ora. *Cels. l.* 5. *c.* 18. *sect.* 2. Ulcus latius atque altius serpit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 469. culpam ferro compesce priusquam Dira per incautum serpant contagia vulgus. *Martial. l.* 2. *epigr.* 79. Inque ipsos vultus serperet atra lues. *Plin. l.* 29. *c.* 2. *ad fin.* Sordes candarum prosunt gingivis, si carcinoma serpat. *Id. l.* 27. *c.* 22. *ante med.* Polygonon sistit omnia quæcumque serpunt. ¶ Serpere aerem, dixit *Lucret. l.* 6. *v.* 118. h. e. flare, meare, spirare. ¶ Translatum est sensim, aut occulte progredi, dilatari, crescere. *Flor. l.* 2. *c.* 9. Serpsit tamen latius in proximos bellum, omnemque late Cephaleniam. *Ovid. de remed. amor. v.* 205. tacitæ serpunt in viscere flammæ. *scil.* amoris. *Cic. de Amic. c.* 23. Serpit enim, nescio quomodo, per omnium vitas amicitia. *Id. pro Mur. c.* 21. *sub fin.* Serpit hic rumor. *& Stat.* 1. *Theb. vers.* 168. jam murmura serpunt plebis. *Cic. Phil.* 2. *c.* 2. Cum serperet in urbe infinitum malum, idque manaret in dies latius. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 13. & *pro Rabir. Post. c.* 6. *extr.* Hoc serpet longius. *Justin. l.* 31. *c.* 3. Ne vicinum malum (*belli*) etiam ad se serperet. *Cic. in Divin. Verr. c.* 20. Si paulatim hæc consuetudo serpere ac prodire cœperit. *Plin. l.* 14. *c.* 21. Altius cura serpit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Ecce autem, cum te nihil profecisse arbitrarer, serpere occulte cœpisti, &c. *h. e.* sensim progredi oratione. *Horat. in ar. Poet. v.* 28. Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. *h. e.* humili stilo utitur. ¶ *Serpsit* usi sunt antiqui pro *serpserit*. Messala: serpula serpsit: serpens irrepserit. *Festus*.

SERPULA, æ, f. *serpe*, serpens. V. in fin. diction. præced.

SERPULLUM. V. *Serpyllum*.

SERPYLLIFER, a, um, serpyllum ferens. *Sidon. lib.* 8. *ep.* 12. *in carm.* Qua serpylliferis olet catinis Baccas per geminas ruber botellus.

SERPYLLUM, Serpillum, & Serpullum, i, n. *sermollino, serpollo, serpillo*, ἕρπυλλος, herba condimentis ciborum apta; ab ἕρπω, serpo, ut *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 35. & *Plin. l.* 20. *c.* 22. docent. Nam silvestre serpit, dispergitque sese per humum quibusdam ramusculis tenuibus, qui quacumque terram attigerint, radicem agunt. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Serpyllum a serpendo putant dictum. quod in silvestri evenit, in petris maxime. Sativum non serpit, sed ad palmæ altitudinem increscit. Pinguius voluntarium, & candidioribus foliis ramisque. *Virg. ecl.* 2. *v.* 10. Testylis & rapido fessis messoribus æstu Allia, serpillumque, herbas contundit olentes. *Id. Georg.* 4. *v.* 30. casiæ virides, & olentia late Serpilla. Adde *Caton. R. R. cap.* 73. *Colum. lib.* 11. *cap.* 3. *circa med.* & *Pallad. in Mart. tit.* 9. *in fin.* ¶ In veterib. codicib. *Virg.* invenit *Pierius* serpullum: *Catonis* quoque non uni idem habent, ex consuetudine vertendi Græcam v in u.

SERRA, æ, f. *sega*, πρίων, instrumentum dentatum, quo ligna & lapides secantur. *Plin. l.* 7. *c.* 56. & *Senec. ep.* 90. *ante med.* ejus inventionem tribuunt Dædalo: *Hygin. fab.* 274. & *Ovid. Met.* 8. *a vers.* 241. Perdici, Dædali sororis filio. V. *Perdix*. Ex spina piscis formam serræ ductam, *Hygin. loc. cit.* ex foliis serratis chamædryos, alii apud *Plin. l.* 24. *c.* 15. tradunt. *Ovid. loc. cit. v.* 244. Ille etiam medio spinas in pisce notatas Traxit in exemplum, ferroque incidit acuto Perpetuos dentes, & serræ reperit usum. *Senec. ep.* 90. *ante med.* In quadratum tigna decidere, & serra per designata currente, certa manu trabem scindere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 143. Tum ferri rigor, atque argutæ lamina serræ. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. *Lucret. l.* 2. *v.* 410. serræ stridentis acerbus horror. *Cic.* 5. *Tuscul. c. penult.* Surdi ne stridorem quidem serræ audiunt tum, cum acuitur. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 197. Id sal virgines Vestales serra ferrea secant. *Colum. de arborib. c.* 9. Vitem serra præcidere. *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. Lapis albus, qui etiam serra dentata, uti lignum, secatur. ¶ Est & serra perpetua acie sine dentibus, qua marmora secantur. Arena hoc fit (inquit *Plin. l.* 36. *c.* 6. *a med.*) & ferro fieri videtur, serra in prætenui linea premente arenas, versandoque tractu ipso secante. ¶ Translate *Tertull. de cor. mil. c.* 3. Et quamdiu per hanc lineam serram reciprocabimus. *h. e.* de eadem re frustra altercabimur? *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 6. Ducere serram cum aliquo. *h. e.* cum aliquo altercari, contendere, certare, alicui adversari. Al. leg. *sertam*. ¶ *Serra præliari* dicitur, cum assidue acceditur, recediturque, neque ullo consistitur tempore. Cato de re militari: Sive forte opus sit cuneo, aut globo, aut forcipe, aut turribus, aut serra, uti adoriare. Hæc *Festus*, quæ aciei nomina etiam a *Gell. l.* 10. *c.* 9. referuntur. *Veget. de re milit. l.* 3. *c.* 19. *ad fin.* ejus usum esse ait, cum turbatam aciem reparare opus est. opponitur enim hosti urgenti strenua militum manus, quæ tantisper, dum ordines iterum ad pugnam efficiuntur, ejus impetum aggrediendo, & recedendo remoretur. ¶ Est & piscis, aut frutex marinus hoc nomine, fortasse quia formam serræ refert. *Plin. l.* 9. *c.* 1. & *cap. ult. l.* 32. ¶ Item genus plaustri, quod rotis subter ferreis ac dentatis volvitur, ut excussis frumentis, stipulam in area conterat, & in cibos jumentorum, propter fœni sterilitatem, paleas comminuat. *Hieronym. in Amos, c.* 2. ¶ Denique *Serra* in sacris nomen erat Tiberini fluminis, si credimus *Servio* ad illud *Virg.* 8. *Æn. v.* 62. Ego sum, pleno quem flumine cernis Stringentem ripas, & pinguia culta secantem, Cæruleus Tibris.

SERRABILIS, le, *segabile*, πριστός, qui ferro secari facile potest. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Serrabilia, ac sectilia, quæ modice humida. arida enim lentius serræ cedunt, viridia pertinacius resistunt. Ita *Harduin.* Al. leg. *durabilia*.

SERRACULUM, i, n. *timone della nave*, οἰάκιον, clavus navis. Ita exponitur in *Glossis*. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 29. Parvi refert, navem immittendo, aut serraculum ad navem ducendo, an tua manu damnum dederis. Ita quidam leg. & habet etiam *Torrentin.* in margine: sed in textu *feruaculum*, quod alii ancoram, alii clavum, alii scapham navis interpretantur. *Haloander* edidit *verriculum*.

SERRACUM. V. *Sarracum*.

SERRAGO, inis, f. *segatura*, scobis, fragmenta minutissima, quæ humi cadunt, cum aliquid serra secatur, πρίσμα. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 4. *c.* 8. *a med.* Cum cervini cornu serragine aspersa. *Id. Acut.* 2. *c.* 14. Caprinum cornu nigrum, sed alba ejus serrago. Quidam tribuunt & *Plinio l.* 37. *c.* 2. *circa med.* Infestantur crystalli plurimis vitiis, scabro, serragine, maculosa nube, &c. Al. leg. *scabra, ferragine*. Alii *scabro ferrumine*: quod rectius est.

SERRANÆ TIBIÆ. V. in *Sarranus*.

SERRATIM, *a foggia di sega*, in modum serræ. *Vitruv. l.* 6. *c. ult.* Uti dentes conjuncti more serratim struantur. *Apul. de herb. c.* 2. Folia serratim scissa.

SERRATORIUS, a, um, in modum serræ factus. *Ammian. l.* 23. *c.* 4. (*al. c.* 8.) In modum serratoriæ machinæ connecti.

SERRATULA, æ, f. *bettonica*. V. *Betonica*.

SERRATURA, æ, f. *segamento*, serrandi actio. *Pallad. l.* 3. *tit.* 17. *de insitione*. Arborem serra recidemus; post serraturam, plagam ferramentis acutis incidamus.

SERRATUS, a, um, *fatto in forma di sega*, πριονώδης, in serræ modum denticulatus, ut serrati dentes, qui inter se distincti sunt, & pectinatim stipati ad similitudinem dentium serræ. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 61. Dentium tria genera, serrati, aut continui, aut exserti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrariis occursu atterantur, ut serpentibus, piscibus, canibus. *& ibid.* Piscium omnibus serrati dentes, præter scarum: huic uni aquatilium plani. *Id. l.* 9. *c.* 59. Anthiæ spinas in dorso serratas habent. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 48. Capitis ossa serratis pectinatim structa compagibus. *Petron. in Satyr. c.* 136. Anser non dubitavit crus meum serrato vexare morsu. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Folia herbæ serrata. *Id. l.* 24. *c.* 15. Chamædris serrata. *Id. l.* 25. *c.* 6. Centaurii folia lata, serrata ambitu. ¶ Serrati nummi apud *Tacit. de Germ. c.* 5. *in fin.* sunt, quorum ambitus asper & dentatus est in modum serræ: quod indicium est nihil iis resectum, & justi esse ponderis.

SERRICULA, æ, f. serrula. V. *Securicula*.

SERRO, as, a. 1. *segare*, serra seco, πρίζω. *Veget. de re milit. l.* 2. *sub fin.* Pali dedolantur, atque serrantur.

SERRULA, læ, f. *seghetta*, πριόνιον, parva serra. *Cic. pro Cluent. c.* 64. & apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 617. *Putsch.* Se in auctione quadam vidisse in rebus minutis aduncam, ex omni parte dentatam, & tortuosam venire serrulam. *Colum. de arborib. c.* 6. *a med.* Vitem juxta aliquem nodum serrula desecato. *Cels. l.* 7. *c. ult.* Aliquid ossis nudetur: deinde id serrula præcidendum est.

SERTA, æ, f. *funicella, cordicina*, σχοινίον, funiculus, restis: a *sero*, necto, quia ex pluribus lineis conserta est. Hoc sensu accipi posse videtur in illo *Tibulli l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 97. Aut e veste sua tendent umbracula sertis vincta. Dubia sunt & illa *Palladii in Mart. tit.* 10. *e med.* Suspendendi grossi ex caprifico velut linea serta pertusi. *Al. leg.* lino, velut serta, pertusi. *Id. in Jul. tit.* 6. Post XL dierum spatium cum serta, quæ appensa sunt, auferantur. Al. omittunt cum. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 1. Sertam ducere cum aliquo. *h. e.* altercari. Al. leg. *serram*. ¶ Serta Campanica, herbæ genus, de qua V. in *Campanicus*. Absolute *Cato R. R. c.* 13. Suffito serta, & schœno, & palma, quam habent unguentarii.

SER-

SERTATUS, a, um, *coronatus*, ferto circumdatus. *Martian. Capell. nuptis l.* 5. Caput regali majestate fertatum.

SERTOREM quidem putant dictum a prendendo, quia cum cuipiam afferat manum, educendi ejus gratia ex fervitute in libertatem, vocetur adfertor: cum veri fimilius fit, dictum, qui fereret quid; ne potius adfertorem a ferendo cepisse nomen, cum aliquem ferat petendo in libertatem eandem, qua ipse fit, idest jungat, quia fruge cum feruntur, terræ jungit. quod totum Verrius ἀνόδως introducit. *Festus*. Hinc qui per fationem natus erat, *fertor* prænomen habuit, ut docet Auctor libelli *de nominib. R.* qui *Valerii Max.* libris fubjungitur.

SERTORIANUS, a, um, ad Sertorium pertinens, ut Sertorianum bellum, *Cic. Phil.* 11. *c.* 8. Sertorianı duces, *Id. pro leg. Manil. c.* 8. Sertoriani milites, *Id.* 7. *Verr.* 1. 56. *a med.* Sertoriana tempora, *Id. Agrar.* 2. *c.* 30. *ad fin.* Sertoriana arma, *Senec. ep.* 94. *ad fin.* Fuit autem Sertorius Civis Rom. a Nursia oriundus, qui civili bello Marii, & Syllæ, una cum Cinna Marianas partes fecutus, Sylla tandem rerum potito, in Hispaniam aufugit, ibique multas res præclare gessit, & quatuor Romanorum duces contra se missos verüt cladibus affixit. Denique a Perpenna focio fuo per infidias in cœna interfectus eft. *Lucan. l.* 2. *v.* 549. Quique feros movit Sertorius exful Hiberos. V. *Flor. l.* 3. *c.* 22. *Vellej. l.* 2. *c.* 25. & 30. & *Epitom. Livii a lib.* 90.

SERTULA CAMPANA, herba eadem quæ melilotos, apud *Plin. l.* 21. *c.* 9. V. *Campanus*.

SERTUS, a, um, *intrecciato*, *insilzato*, ἐμπεπλεγμένος, confertus, connexus, intextus: a *fero*, necto. *Lucan. l.* 10. *v.* 164. Accipiunt fertas nardo florente coronas. *Apul. l.* 4. & 10. *Metam.* Floribus fertis & folutis deam adprecantur. & *lib.* 2. Rofa ferta & foluta. ¶ *Serta*, *orum*, abfolute, flores aut folia in coronam conferta, & intexta, *corone*, *ghirlande*, στέφανοι. Ufurpantur in plur. num. quia corona ex pluribus foliis aut floribus fertis conftat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 421. Ture calent aræ, fertifque recentibus halant. *Cic.* 3. *Tufcul. c.* 18. *in fin.* Incendes odores, & fertis redimiri jubebis, & rofa. *Tibull. in fin. l.* 3. Syrio madefactus tempora nardo Debueram fertis implicuiffe comas. *Ovid.* 4. *Faft. v.* 616. Impofuitque fuæ fpicea ferta comæ. *Id.* 5. *Trift. el.* 3. *v.* 3. Feftaque odoratis innectunt tempora fertis. ¶ Distinguere videtur ferta a coronis *Plaut. Afin.* ubi ait 4. 1. 58. Tum fi coronas, ferta, unguenta jufferit ancillam ferre Veneri, aut Cupidini, &c. *Corona* effe propria videtur, quæ fit redimendo capiti: *ferta*, quæ ornatui in aliis corporis partibus, aut in poftibus ædium, &c. licet in circularem textum compofita non fint: quæ nos dicimus *festoni*. ¶ *Serta*, *æ*. V. fupra fuo loco.

SERVA, æ, f. *fchiava*, *ferva*, *ancella*, *massara*, δούλη, femina quæ in fervitute eft, ancilla. *Prætor* apud *Ulpian. Dig. lib.* 12. *tit.* 3. *leg.* 1. Qui fervum, fervamve, alienum, alienam recepiffe dicetur, &c. *Virg.* 5. *Æn. v.* 284. Olli ferva datur, operum haud ignara Minervæ. *Liv. l.* 1. *c.* 47. *ad fin.* Servum, fervaque natum muliebri dono regnum occupaffe. *Vet. lapis* apud *Donium claff.* 7. *n.* 40. Livia Liviæ Aug. ferva a vefte purpur. & *n.* 49. Aurelia Liviæ Aug. ferva a vefte.

SERVABILIS, le, *che fi può falvare*, *confervabile*, *ferbevole*, σώσιμος, qui fervari poteft. *Plin. l.* 14. *c.* 3. Duracina uva, fine ullis vafis in vite fervabilis. *Ovid.* 4. *Trift. el.* 5. *v.* 21. Et tutare caput nulli fervabile, fi non Qui merfit Stygia fublevet illud, aqua.

SERVACULUM. V. *Serraculum*.

SERVANS, antis, *offervante*, τηρῶν. *Cic.* 1. *Tufcul. c.* 28. Tum in eodem orbe in duodecim partes diftributo quinque ferri ftellas, eofdem curfus conftantiffime fervantes difparibus inter fe motibus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 683. *de Argo*. junctifque canendo Vincere arundinibus fervantia lumina tentat. *Virg.* 2. *Æn. v.* 426. cadit & Ripheus, juftiffimus unus Qui fuit in Teucris, & fervantiffimus æqui.

SERVATIO, onis, f. actus fervandi, feu obfervandi. *Plin. l.* 10. *ep. penult.* Ufque in hoc tempus, Domine, neque cuiquam diplomata commodavi, neque in rem ullam, nifi tuam, mifi; quam perpetuam fervationem meam quædam neceffitas rupit. *regola*, *pratica*, *riguardo*.

SERVATOR, ris, m. *confervatore*, *falvatore*, σωτήρ, qui fervat, confervator, falvator. *Plaut. Pfeud.* 3. 2. 83. Eho, an etiam veneficus? *Co.* Imo edepol vero hominum fervator magis. *Cic. pro Planc. c.* 36. *extr.* Ego committerem, ut idem perditor reipublicæ nominarer, qui fervator fuiffem. & *ibid. c. ult.* Nemo erit, qui a me mei fervatorem capitis divellat. *Liv. l.* 34. *c.* 50. *ad fin.* Profequentibus cunctis, fervatorem, liberatoremque acclamantibus. *Ovid. in fin. ep.* 15. *l.* 4. *ex Pont.* Teque meæ caufam fervatoremque falutis. *Id.* 4. *Met. v.* 736. Auxiliumque, domus fervatoremque fatentur. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 439. Æmilios inter, fervatorefque Camillos Eutropius? *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 37. o Longa mundi fervator ab Alba Augufte. ¶ Eft epithet. Jovis, ut *cuftos*, *confervator*, &c. *Infcript.* apud *Gruter. pag.* 18. *n.* 6. Jovi optimo maximo, fervatori, confervatori P. Ælius Chreftus, &c. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Templum Jovis fervatoris in portu Athenienfium. ¶ Item fpectator, *offervatore*. *Lucan. l.* 8. *v.* 171. Doctus ad hæc fatur tacitı fervator Olympi. ¶ Item fervans, cuftodiens. *Id. l.* 2. *v.* 389. Juftitiæ cultor, rigidi fervator honefti. *Claudian. de B. Get. v.* 496. fervator fœderis. *Stat.* 5. *Theb. v.* 352. fervator cruentus Bebrycii nemoris.

SERVATRIX, icis, f. *falvatrice*, *guardatrice*, σώτειρα, quæ fervat, confervatrix. *Terent. Hecyr.* 5. 4. 16. O mea Bacchis, fervatrix mea! *Cic.* 5. *de Fin. cap.* 9. *ad fin.* Non dubitem dicere, omnem naturam fervatricem effe fui. *Plerique omnes leg.* confervatricem, *Stat.* 5. *Theb. v.* 672. dux & fervatrix cohortis Inachiæ. Adde *Ovid.* 7. *Met. v.* 50. ¶ Eft epithet. dearum. *Infcript.* apud *Gud. pag.* 31. *n.* 7. Divæ Dianæ fervatrici. & *pag.* 52. *n.* 5. Minervæ fervatrici facrum. Aliæ duæ apud *Fabrett. c.* 6. *pag.* 470. Proferpinæ fervatrici. ¶ cuftos, *cuftode*, *guardia*. *Stat. Theb.* 10. *v.* 606. Ipfa metus Libycos, fervatricemque Medufam Pectoris, incuffa movit Tritonia parma.

SERVATUS, a, um, *falvato*, *liberato*, *falvo*, *confervato*, σεσωσμένος, falvus, confervatus, liberatus. *Plaut. Epid.* 5. 1. 37. Dii me ex perdita fervatam cupiunt. *Id. Aulul.* 4. 6. 11. & *Trin.* 4. 3. 69. Dii me falvum & fervatum volunt. *Cic. l.* 1. *ad Attic. ep.* 12. *ad fin.* Clodium cum vefte muliebri deprehenfum domi Cæfaris, eumque per manus Seprullæ fervatum & eductum. *Id. pro Arch. c.* 9. *a med.* Urbs ex totius belli ore ac faucibus erepta atque fervata. *Ovid.* 3. *Trift. el.* 1. *v.* 49. Adjice fervatis unum, pater optime, civem. (In nummo Augufti apud *Patin.* & *Mediobarb.* civica corona infculpta eft cum epigraphe *Ob cives fervatos*.) *Plaut. Merc.* 5. 2. 68. Servata res eft demum, fi illam videro. *h. e.* falva res eft. *Infcript.* apud *Gruter. pag.* 48. *n.* 5. Q. Servilius vulnere fervatus Herculi deo invic. fign. æreum ex voto pof. ¶ Cuftoditus. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *fub fin.* Abfumet heres Cæcuba dignior Servata centum clavibus. *Ovid.* 2. *amor. el. ult. v.* 1. fervata puella. *Id. l.* 1. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 82. fervatæ leges. *Cic. pro Cluent. c.* 35. In quo non modus eft adhibitus, non mos confuetudoque fervata. ¶ refervatus, *riferbato*. *Stat.* 5. *Theb. v.* 585. gravioraque tela mereri Servatus Capaneus. ¶ fpectatus, infpectus, *offervato*. *Ovid. l.* 1. *Trift. el.* 9. *v.* 49. Hæc mihi non ovium fibræ, tonitrufve finiftri, Linguave fervatæ, pennave dixit avis.

SERVIÆ, arum, f. ferta coronæ. *Plin. l.* 21. *c.* 2. Cum e floribus fierent ferta, a ferendo ferviæ appellabantur. Alii legunt *ferta*.

SERVIANUS, a, um, ad Servium Sulpicium pertinens, quem juris civilis auctorem, & virum bene litteratum *Gell. l.* 2. *c.* 10. vocat, & *Pompon. lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. *e med.* laudat. V. *Sulpicius*. Hinc Serviana actio in quamplurimis *Digeftorum* locis, v. gr. *lib.* 20. *tit.* 1. *leg.* 3. 7. 10 &c.

SERVICULUS, li, m. *piccol fervo*. *Tertull. de Idolol. c.* 10. Saturnalia, quæ etiam ferviculis celebrari neceffe eft.

SERVIENTIA, æ, f. *fervitù*. *Plaut. Rud.* 4. 2. 13. Paupertatem & fervientiam tolerare. Alii leg. *paupertatem heri*, *qui & meam fententiam*, &c.

SERVILIANUS, a, um, adject. deductum a Servilio, quod eft nomen proprium Romanum, ut Serviliani horti, *Sueton. in Ner. c.* 47. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 55. & *Plin. l.* 36. *c.* 5.

SERVILICOLA, æ, m. & f. qui fervos colit. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 53. *de meretricibus*. Verfarier inter iftas miferas cœno delibutas, fervilicolas fordidas. *Al. leg. ferventicolas*.

SERVILII, orum, m. familia Plebeja Romæ, fed illuftris. In ea natus eft P. ille Servilius, vir triumphalis, qui a devictis Ifauris Ciliciæ populis, Ifaurici cognomen accepit. *Flor. l.* 3. *c.* 6. & *Epitom. Livii l.* 93. Item P. Servilius Rullus, qui primus Romæ folidum aprum in convivio appofuit. *Plin. l.* 8. *c.* 51. Item hujus filius, ille Servilius Rullus legis agrariæ promulgator, quem Cicero in confulatu fuo fubvertit. *Plin. ibid.*

SERVILIS, le, *da fchiavo*, *fervile*, δουλικός, ad fervum pertinens. *Cic.* 2. *Phil. c.* 3. *e med.* Cujus a cervicibus jugum fervile dejecerant. *Id. pro Sull. c.* 19. *in fin.* Munere fervili obtulit fe ad ferramenta profpicienda. *Id. in Pifon. c.* 38. Veftis fervilis. & *cap.* 1. Servilis color. *Liv. l.* 2. *c.* 5. *a med.* Indoles minime fervilis. *Cæf. l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Servilis tumultus. *Petron. in Satyr.* 139. Serviles pœnas dare. *Salluft. in orat. Lepidi contra Sull.* Servilia alimenta. *Calliftrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 20. *leg.* 2. Servilis conditio. *Paul. lib.* 4. *tit.* 5. *leg.* 3. Servile caput nullum jus habet: ideoque nec minui poteft. *Cæf. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. De uxoribus in fervilem modum quæftionem habent. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Humilis atque fervilis geftus. *Salluft. in fragm.* apud *Auguftin. l.* 2. *de Civ. Dei*, *c.* 18. Servili imperio patres plebem exercere. *Flor. l.* 3. *c.* 19. Servile bellum. & *cap.* 21. *ante med.* Marium fervilis fuga exemit. *h. e.* inftar fervi fugitivi, & latitantis. *Horat. in fin. epod.* 4. fervilis manus. *h. e.* fervorum exercitus. *Id. l.* 2. *fat.* 7. *v.* 110. qui prædia vendit, Nil fervile, gulæ parens, habet? *Cic.* 2. *de Orat. c.* 80. Servilis percunctatio. *h. e.* Sofiæ liberti, fed adhuc hero fervilia officia præftantis. *Senec. de tranquill. animi*, *c.* 9. *a med.* Plerifque, ignaris etiam fervilium litterarum, &c. *h. e.* earum, quas vel fervi norunt, legere, fcribere, rationes conficere: quibus opponuntur *liberales*, eruditiores nempe, & libero homine dignæ. ¶ *Servile*, adverbii more, ferviliter. *Claudian. de B. Gildon. v.* 364. fractos Ingluvius armos Suppofui, fervile gemens.

SERVILITER, *da fervo*, *fervilmente*, δουλικῶς, fervorum more. *Petron. in Satyr. c.* 117. Serviliter ficti dominum confalutamus. *Cic.* 2. *Tufcul. c.* 23. Ne quid ferviliter muliebriterve faciamus. *Flor. l.* 1. *c.* 23. Impotentia feneratorum, quibus in terga quoque ferviliter fævientibus, &c. *Tacit.* 1. *Hift. c.* 36. Otho protendens manus adorare vulgum, jacere ofcula, & omnia ferviliter pro dominatione. *con viltà*.

SERVILIUS, a, um, ad Servilios pertinens: ut Servilia familia, *Plin. l.* 34. *c.* 13. *fub fin.* ¶ Servilia lex, agraria, lata a P. Servilio Rullo Trib. pleb. de vendendis agris Italiæ, Syriæ, Afiæ, & Libyæ, & provinciarum, quas Pompejus fubegerat, Cicerone acriter diffuadente, perlata non eft. ¶ Servilia altera de Civitate, lata a C. Servilio Glaucia Trib. pleb. fanxit, ut Latinis jus effet civitatis affequendæ in locum ejus, quem accufando repetundarum damnaffent, *Cic. pro Balb. c.* 24. & *Afcon. in orat. pro Scaur.*

¶ Ser-

¶ Servilia item, judiciaria, lata a Q. Servilio Cæpione, judicia, quæ lege Sempronia ad solos Equites pertinebant, Senatorio ordini communicavit. *Tacit.* 12. *Ann.* c. 60. *Cic. in Brut.* c. 43. 44. &c. & *pro Scauro*, & *ibid. Ascon.* ¶ *Servilius lacus* (locus Romæ in regione octava) appellabatur ab eo, qui eum faciendum curaverat in principio vici jugarii, continens basilicæ Juliæ: in quo loco fuit effigies hydræ, posita a M. Agrippa. *Festus.* Ibi magna cædes civium R. a L. Sulla rerum potito facta est. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 32. & *Senec. de provid.* c. 3.

SERVIO, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *essere schiavo*, *esser servo*, *servire*, [illegible], in servitute esse, sub domino officium facere, deservire, ministrare. *Cic.* 1. *de orat.* c. 40. Si quis apud nos servisset, isque liber esset. *Id. pro Rabir. Post.* c. 8. *extr.* Quid stultius, quam equitem R. venire in eum locum, ubi parendum alteri, & serviendum sit? *Tacit. in Agric.* c. 13. Britanni injurias ægre tolerant jam domiti ut pareant, nondum ut serviant. *Terent. Phorm.* 1. 1. 33. Ea serviebat lenoni impurissimo. *Virg.* 2. *Æn.* v. 786. Graiis servitum matribus ibo. *Sil. l.* 17. v. 291. traducere captam Servitum gentem, Latioque imponere leges. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 105. aliquem servitum abducere. *Senec. de tranquill.* c. 9. Assuescamus cœnare posse sine populo, & servis paucioribus serviri. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. ante med.* Quia fama erat, dicitem, neque servitorum esse. ¶ *Servire servitutem* modus est loquendi Antiquorum, ut *Quintil. l.* 7. c. 3. a med. docet. Habetur apud *Plaut. Mil.* 2. 1. 17. item apud *Cicer. in Top.* c. 6. & *pro Mur.* c. 29. a med. Addit etiam *Plaut.* dativum personæ, ut *Aulul.* 4. 1. 6. Qui amanti hero servitutem servit. & *Capt.* 2. 3. 31. Dicito, me servitutem servire huic homini optimo. & *Trin.* 2. 2. 22. Tuis servivi servitutem imperiis & præceptis, pater. Adde *Capt.* 2. 2. 84. & 3. 4. 11. Idem dicit etiam *servire servitute*, *Mil.* 2. 6. 2. & 3. 1. 147. ¶ *Servire* etiam dicuntur, qui sub tyrannide vivunt. *Liv. l.* 39. c. 37. Cum sine muris per octingentos prope annos liberi fuissetis, muris, veluti compedibus circumdatis, vincti per centum annos servistis. ¶ Domus & agri *servire* dicuntur, qui aliqua re obnoxii sunt alteri domino, v. gr. tigno immittendo, aquæ ducendæ, itineri præstando, &c. qua de re sunt in Digestis tituli omnes libri 8. *Cic.* 3. *Agrar.* c. 2. *ad fin.* Capite hoc omnia prædia, quæ serviebant, non servient. *Id.* 3. *Offic.* 1. 16. & *lib.* 1. *de Orat.* c. 39. Ædes hæ Sergio serviebant. ¶ Translate est usum præbere. *Plin. l.* 7. *epist.* 24. Lætor, quod domus C. Cassii serviet domino non minori. *Frontin. de aquæduct. artic.* 88. Omnibus humilior Alsietina est, quæ jacentibus lucis servit. & *artic.* 92. Ut Marcia potui tota serviret. *Plin. l.* 33. c. 12. Argento feminæ lavantur, & nisi argentea, solia fastidiunt: eademque materia & cibis, & probris serviat. *Id. l.* 16. c. 36. Chartis serviunt calami. & *cap.* 37. E scirpis detracto cortice, candelæ luminibus, & funeribus serviunt. *Colum. l.* 4. c. 29. *e med.* Ut totus truncus alieni generis viti serviat. *scil.* succum præbendo. ¶ *Item* morem gerere, inservire, præsto esse. *Cic. pro Planc.* c. 38. Respublica ageret mecum, ut quoniam sibi servissem semper, nunquam mihi, &c. ut jam mihi servirem, consulerem meis. *Nep. in Themist.* c. 2. Diligenter servire amicis. *Tiber.* apud *Sueton. in ejus vita cap.* 29. Bonum principem senatui servire debere, & universis civibus sæpe, & plerumque etiam singulis. ¶ Item parere, indulgere, obsequi. *Sallust. in fragm.* apud *Donat. ad Terent. Andr.* 2. 2. 28. Senati decreto serviendum ne sit. *Cic. de Provinc. consul.* c. 1. *ad fin.* In hac sententia dicenda non parebo dolori meo, non iracundiæ serviam. *Id. pro Cæl. sub fin.* Ut in alterius dolore vel pietati, vel indulgentiæ vestræ serviatis. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich.* v. 167. placidi servirent legibus enses. *Id. de IV. consul. Honor.* v. 555. servireque tuis, contempto Castore frenis Cyllarus. *Cæs. l.* 2. *B. Civ.* c. 27. Ii seu vere, quam habuerant, opinionem perferunt, sive etiam auribus Vari serviunt (nam quæ volumus, credimus libenter) confirmant, &c. *h. e.* blandiuntur. ¶ *Item* operam dare, incumbere. *Sallust. in Catil.* c. 56. Domi voluptatibus, hic pecuniæ, aut gratiæ servitis. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 15. Patresfamilias optatissimum sibi putant, filios suos rei familiari maxime servire. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. c. 9. *ad fin.* Populi commodis consulere, & utilitati salutique servire. *Id. Tuscul.* 5. c. 3. *ad fin.* Alios gloriæ servire, alios pecuniæ. *Id. Fam.* 16. *ep.* 18. valetudini. *Id. in Brut.* c. 69. multorum vel honori, vel periculo. *Velle*j. *l.* 2. c. 13. a med. Semper aut belli aut pacis servit artibus. ¶ Passive impersonaliter. *Cic.* 1. *Offic.* c. 10. Primum ut ne cui noceatur, deinde ut communi utilitati serviatur. ¶ Item habere rationem, sectari, affectare. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 80. Ut non brevitati servitum sit, sed magis venustati. *Id. in Orat.* c. 51. *extr.* & *cap.* 79. In eo libro Isocrates dicit, sese minus jam servire numeris, quam solitus esset. & *cap.* 54. *in fin.* Compositio, quæ tuta servit gravitati vocum, aut suavitati. ¶ Item accommodare se, aptare se. *Cic. ad Brut. ep.* 9. Tibi nunc populo & scenæ, ut dicitur, serviendum est. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 3. & *lib.* 10. *ep.* 7. Servire tempori. *Id.* 3. *Offic.* c. 29. Illud idcirco recte dicitur a Poeta, quia cum tractaretur Atreus, personæ serviendum fuit. ¶ *Servibam*, & *ibo*, pro *iebam*, & *iam* positiones sunt in quarta conjugatione non inusitatæ. *Plaut. Capt.* 2. 1. 50. Ne me secus honestes, quam ego te, cum servibas mihi. *Id. Merc.* 3. 1. 3. Antiqua recolam, & servibo tibi. *Id. Trin.* 2. 1. 27. Animo servibit, non sibi.

SERVITIUM, ii, n. *schiavitù*, *servaggio*, *servitù*, [illegible], servitus, famulatus. *Terent. Andr.* 4. 1. 55. Ego, Pamphile, hoc tibi pro servitio debeo, conari manibus pedibus, noctesque & dies. *Sallust. in Jug.* c. 66. Cum secum ipse reputaret, quam gravis casus in servitium ex regno foret. & *cap.* 99. a med. Servitium minari alicui. *Liv. l.* 2. c. 23. Ducere aliquem in servitium. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. ante med.* servitium imponere alicui. & *in epist. Mithrid. ad Arsac. ante med.* grave alicui demere. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. *post med.* Civitatem a servitio abstrahere. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. v. 8. Servitium subire. *Colum. l.* 8. c. 11. Servitio libentius. *Virg.* 1. *Æn.* v. 289. & *Justin. l.* 15. c. *ult.* a med. Servitio aliquem premere. *Virg.* 3. *Æn.* v. 327. juvenemque superbum servitio enixæ tulimus. *h. e.* in servitute parientes. ¶ Translate *Tibull. l.* 2. *el.* 1. v. 41. Illi etiam tauros primum docuisse feruntur Servitium, & plaustro supposuisse rotam. & *eleg.* 4. v. 1. Hic mihi servitium video, dominamque paratam. *Ovid.* 3. *de ar. am.* v. 486. Vidi ego pallentes isto terrore puellas, Servitium miseras tempus in omne pati. *Id.* 1. *amor. el.* 2. v. 18. Servitium amoris ferre. *Colum. l.* & *cap.* 8. *de columbis.* Ne quasi gravi perpetuæ custodiæ servitio contristatæ senescant. ¶ *Servitia* sunt ipsi servi, seu multitudo servorum, *servidoranza*, *schiavi*, *servitù*. *Cic. pro Flacc.* c. 38. *sub fin.* Vis absit, ferrum ac lapides removeantur, operæ facessant, servitia sileant. *Id. pro Cæl.* c. *ult.* Servitia ad cædem, & inflammandam urbem incitavit. *Colum. l.* 11. c. 1. Servitia sic tironeulum villicum contemnunt, ut senem. ¶ Et in singulari num. *Cic. Verr.* 7. c. 4. a med. Et tamen cœptum esse in Sicilia moveri aliquot locis servitium suspicor. *Id. de Harusp. resp.* c. 11. *circa med.* Omne servitium in alteram scenam immissum, alteri præpositum. Adde *Plaut. Curcul.* 2. 3. 21. & *Velle*j. *l.* 2. c. 82. ¶ Translata *Plin. l.* 11. c. 11. Sunt autem fuci velut imperfectæ apes, novissimæque a fessis & jam emeritis inchoatæ, serotinus fetus, & quasi servitia verarum apium.

SERVITOR, oris, servus. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 76. n. 4. Ex imperio Genii Almiani Euaristus servitor deorum ex viso lib. an. *h. e.* libenti animo. *Auct. sermon.* 43. *ad Fratr. in Eremo* (*inter op. Augustini*) a med. Pro lecto habere voluit fœnum, pro servitoribus bovem & asinum.

SERVITRITIUS, & Servitricius, a, um. *Stabulum servitritium*, convicium in servum, quemadmodum *stabulum flagitii*, *nequitiæ*, &c. Videtur autem dictum a *tero*, *is*, quasi tritus verberibus, aut fugitivi notis: vel quasi servorum vilissimus, quem terent ceteri, & calcent. *Plaut. Pers.* 3. 3. 13. Vir summæ populi, stabulum servitricium, scortorum liberator, subiculum flagri.

SERVITUDO, inis, f. servitus, servitium. *Liv. l.* 24. c. 22. Servitudinis indignitatisque homines expertos, &c. Al. aliter leg. *Festus*: Ervitudo, servitudo. *Glossa*: Servitudo, [illegible]. Quidam addunt *Liv. l.* 39. *cap.* 37. sed ibi omnes fere *servitute*.

SERVITUS, utis, f. *schiavitù*, *servaggio*, *servitù*, [illegible], conditio servorum, servitium, famulatus, sive sub domino, sive sub tyranno. *Florentin. Dig. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 4. Servitus est constitutio juris gentium, qua quis dominio alieno contra naturam subjicitur. *Cic. Phil.* 2. 1. 44. *e med.* Pax est tranquilla libertas: servitus malorum omnium postremum. *Terent. Andr.* 1. 1. 9. Servitus justa & clemens. *Plaut. Amph.* 1. 1. 12. dura. *Sueton. in Tiber.* c. 24. misera & onerosa. *Phædr. l.* 1. *fab.* 2. v. 6. Cum tristem servitutem flerent Attici. *Cic. pro Cluent.* c. 7. a med. Esse in servitute. *Id. pro Dom.* c. 51. & *Nep. in Thrasyb.* c. 1. Servitute oppressam civitatem tenere. *Cic. de provinc. consul.* c. 5. aliquem in servitutem tradere. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. ante med.* Servitutem alicui imponere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 77. perpetuam injungere civitatibus. *Cic. pro Mur.* 1. 29. Servitutem servire. *Id. in fin. Phil.* 6. pati. *Plaut. Capt.* 2. 3. 12. ferre. *Id. Aulul.* 2. 1. 47. In servitutem redigere *Terent. Phorm.* 4. 3. 48. dare se alicui in servitutem. *Cic. in Pison.* c. 34. *sub fin.* abducere. *Justin. l.* 8. c. 1. subire cogere. *Cæs. l.* 7. *B. Gall.* c. 14. Abstrahere liberos in servitutem. *Liv. l.* 3. c. 56. addicere. & *cap.* 44. asserere. *Justin. l.* 15. c. 4. Cervicibus jugum servitutis excutere. *Cic. ad Brut. ep.* 14. *extr.* Repellere servitutem a civibus. *Id. de Amic.* c. 12. a med. Græciam servitute liberare. *Liv. l.* 34. c. 7. *sub fin.* Exuere servitutem. ¶ Translata *Quintil. l.* 2. c. 16. Nec legum repertores sine summa vi orandi consecutos, ut se ipsi homines ad servitutem juris adstringerent. *si obbligassero all' obbedienza delle leggi.* & *lib.* 7. c. 3. *circa med.* Illa ex consuetudine philosophorum ducta servitus (est enim certa servitus) ad certa se verba adstringendi. ¶ Est & prædiorum *servitus*, cum alicui rei obnoxia sunt, ut in *Servio* dictum est. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. c. 2. Servitutem fundo imponere. *Ulpian. Dig. lib.* 8. *tit.* 3. *leg.* 1. Servitutes prædiorum rusticorum sunt hæ: iter, actus, via, aquæductus. *Cajus ibid. tit.* 2. *leg.* 1. Urbanorum prædiorum jura talia sunt: altius tollendi, & officiandi luminibus vicini, stillicidium avertendi in tectum, immittendi tigna, &c. ¶ De multitudine servorum *Horat. l.* 2. *od.* 8. v. 17. pubes tibi crescit omnis, Servitus crescit nova. Ita *Brouckus.* ad *Tibull. l.* 2. *el.* 4. v. 1. Aliis fortasse non placebit, quia bis idem Horatius dicere videretur. ¶ *Servitutium* pro *servitutum*, ut *civitatium*, *Arpinatium*, habetur *Dig. lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 32. *extr.* & *tit.* 3. *leg.* 1. *extr.* in editione *Torrentini*, & al.

SERVIUS, ii, nom. propr. *Auct.* libelli *de nominib. prænominib.* &c. qui *Valer. Max.* tribui solet, qui primus hoc nomine sit appellatus, ita dictum esse docet, quod mortua matre in utero servatus sit: Alii quod in servitute genitus. ¶ Servius Tullius, sextus Romanorum rex. *Liv. l.* 1. a *cap.* 40. *Aurel. Vict. de vir. illustr.* c. 7. ¶ Servius Sulpicius JCtus. V. *Servianus*, & *Sulpicius*. ¶ Servius Maurus Honoratus, Grammaticus præstans, quem *Macrobius* in Saturnalibus suis loquentem inducit, & *lib.* 1. c. *ult.* a med. litteratorum omnium longe maximum vocat, Virgilii opera perpetuis adnotationibus illustravit. Vixit sub Valentiniano Imp.

SERUM, ri, n. *siero*, *siero*, [illegible], pars aquosa in lacte, quæ post con-

confectum caseum colatur per fiscellam e vimine (unde a nobis *fiolo* vocatur) vel alio modo separatur. *Plin. l.* 11. *c.* 41. Butyrum est spuma lactis, concretiorque, quam quod serum vocatur. *Id. l.* 28. *c.* 9. Lac ablatum igni refrigeratione dividitur, & discedit serum a lacte. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 769. Ubera plena premam: referat mihi caseus æra: Dentque viam liquido vimina rara sero. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 15. Tum fiscella levi detexta est vimine junci, Raraque per nexus est via facta sero. *Virg.* 3. *Georg. v.* 405. acremque molossum pasce sero pingui. ¶ Per similitudinem dicitur de aquosa parte aliarum rerum. *Plin. l.* 16. *c.* 12. *a med.* Resinam decoctam minus picis reddere, quoniam in serum abeat. ¶ *Serum*, pars sera diei. V. *Serus*. ¶ *Hoc seru*, ut *genu*, *gelu*, *tonitru*, ponit *Charis. l.* 1. *pag.* 23. *Putsch.* sed qui usurpaverit, adducit neminem.

SERVO, as, avi, atum, *v.* a. *salvare*, *conservare*, σῴζω, salvum & incolumem præsto, tueor, conservo: e voce Græca olleta. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 2. Qui ceteros servavi, ut nos periremus. *Sallust. in Catil. c.* 56. *circa med.* Dii hanc rempublicam in maximis sæpe periculis servavere. *Terent. Phorm.* 5. 3. 24. Ita me servet Jupiter, ut propior illi, quam ego sum ac tu, homo nemo est. *Id. Heaut.* 4. 8. 4. Serva, quod in te est, filium, & me, & familiam. *Cic.* 5. *Verr. c.* 57. Quo ea judicia te nulla Salus servare posset. *Nep. in Attic. c.* 10. *extr.* Navem servare ex hieme, marique scopuloso. *Plaut. Amph.* 1. 2. 157. Quid, si ego illum tractim tangam, ut dormiat? *Se.* servaveris. nam continuas has tres noctes pervigilavi. *mi darai la vita*. & *Curc.* 2. 3. 56. Perdis me tuis dictis. *Curcul.* imo servo, & servatum volo. ¶ *Servari ab aliquo posse* dicitur a JCtis, quod ex ejus bonis redigi potest. *Paul. Dig. lib.* 25. *tit.* 5. *leg.* 2. & *Pompon. lib.* 26. *tit.* 7. *leg. ult.* & *Paul. lib.* 37. *tit.* 1. *leg.* 45. *ad fin.* & alibi. ¶ Est etiam retineo, custodio, teneo, *osservare*, *ritenere*, *mantenere*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 26. Nostri neque ordines servare, neque firmiter insistere, neque signa subsequi poterant. *Liv. c. ult. l.* 26. Hunc ordinem laboris, quietisque, quoad Carthagine morati sunt, servarunt. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 27. Fides ita contentæ numeris, ut concentum servare possint. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 85. Eos neque colloquii, neque induciarum jura servasse. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 17. Servare legem. *Id. Phil.* 7. *c.* 8. *a med.* pacem cum aliquo. *Nep. in Agesil. c.* 2. jusjurandum, religionem. *Cic. de Amic. c.* 7. *extr.* amicitiam summa fide, constantia, & justitia. *Id.* 3. *Offic. c.* 24. promissa. *Terent. Andr.* 1. 5. 45. fidem. *Vatin. ad Cicer. Fam.* 5. *ep.* 9. consuetudinem suam in patrociniis tuendis. *Cato R. R. c.* 5. ferias. *Plin. l.* 7. *c.* 53. & *Lucan. l.* 2. *v.* 381. modum. ¶ Item in specula esse, excubare, sollicite & diligenter observare oculis, cavere custodiæ causa. *guardare*, *attendere*, *custodire*, *star in guardia*, *esser di guardia*, *osservare*. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 645. solidis pomaria clauserat Atlas Mœnibus, & vasto dederat servanda draconi. *Cic.* 9. *Attic. ep.* 10. *ante med.* Volumen epistolarum tuarum sub signo habeo, servoque diligentissime. *Terent. Eun.* 4. 7. 10. Ubi alii? *San.* qui, malum, alii? solus Sannio servat domi. *Quidam leg.* domum. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *extr.* Atria servantem postico falle clientem. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 21. Natus nemo in ædibus servat, neque qui recludat, neque qui respondeat. *Id. Aulul.* 1. 2. 3. Redi nunc jam intro, atque intus serva. *Sta.* quippini ego intus servem? an ne quis ædes auferat? nam hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus. & *Cistell.* 1. 1. 106. Nunc te amabo, ut hanc hoc triduum solum sinas esse hic, & servare apud me. (Translate *Virg.* 7. *Æn. v.* 52. Sola domum & tantas servabat filia sedes. *h. e.* cum nullus esset heres regni & familiæ, sola filia hæc servabat quodammodo, & fulciebat.) *Plaut. Asin.* 4. 1. 58. Si coronas jusserit ancillam ferre Veneri, tuus servus servet, Veneri eas det, an viro. *Id. Rud.* 4. 2. 4. Sed nunc scelesta me omnibus servant modis, ne qui significem quippiam mulieribus. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 411. Quid servas, quo eam, quid agam? quid id attinet ad te? *Virg.* 6. *Æn. v.* 338. Palinurus dum sidera servat, Exciderat puppi. Hinc *servare de cælo* est haruspicum auguria captantium. *Cic. pro Dom. c.* 15. *circa med.* Augures responderant, cum de cælo servatum sit, cum populo agi non posse. *Id. de provinc. consul. c.* 19. *a med.* Cum lex feratur, de cælo servari, obnuntiari, intercedi licere. *Id. in Vatin. c.* 7. Quos tu quotidie solebas servare de cælo. Adde *pro Sext. c.* 61. & *Phil.* 2. 1. 35. ¶ Item observare, cavere. *osservare*. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *circa med.* Servat autem qui subjicit, ne singula ova in cubili manu componat. *Liv. l.* 39. *c.* 14. *extr.* Triumviris mandatum est, ut servarent, ne qui nocturni cœtus fierent. *Plin. l.* 17. *c.* 17. Servandum in eo enim omnia, ut taleæ ex feracibus fiant arboribus. ¶ *Serva*, formula admonentis, similis atque *hoc age*, intende animum, animadverte, *osserva*, *attendi*, *guarda*. *Terent. Andr.* 2. 5. 5. & *Adelph.* 2. 1. 18. Hem serva! quasi de improviso respice ad eum. *Plaut. Pers.* 5. 2. 29. Hem, serva rursum! *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 59. Hic fossa est ingens, hic rupes maxima. serva. ¶ Poetice *servare* dicuntur, qui incolunt. tuentur enim & custodiunt, *abitare*. *Virg. Georg.* 4. *v.* 383. Nymphæ, Centum quæ silvas, centum quæ flumina servant. & *vers.* 459. Immanem ante pedes hydrum moritura puella Servantem ripas alta non vidit in herba. ¶ Item conservare, reponere in aliud tempus, *metter e porre per altro tempo*, *serbare*, *conservare*. *Colum. l.* 12. *c.* 28. *ad fin.* & *Cato R. R. c.* 114. Si voles servare in vetustatem, ad alvum movendam servato, nec commisceas cum cetero vino. *Plin. l.* 30. *c.* 13. *ante med.* Vermes in mella servandos censent. *Id. l.* 36. *c.* 17. Lapis chernites mitior ad servandis corporibus, nec absumendis. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 17. Paucis diebus habebam certos homines, quibus darem litteras. itaque eo me servavi. *mi riserbo e serbai allora*. & *pro Planc.* 2. 5. *a med.* Ego quoque ad ea te tempora revocavi, ad quæ tu te ipse servaras. ¶ Cum infinito *Stat.* 9. *Theb. v.* 187. infectaque sanguine tela Conjugibus servant, parvisque ostendere natis. ¶ Pro tenere, habere, *Virg.* 7. *Æn. v.* 178. paterque Sabinus, Vitisator, curvam servans sub imagine falcem. ¶ *Servasso*, *is*, *it*, ἀρχαϊκῶς pro *servem*, & *servavero*, ut *amasso*, *levasso*, &c. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 71. Si bonam famam mihi servasso, sat ero dives. *Id. Cistell.* 4. 2. 76. At vos Salus servassit. *Id. Cas.* 2. 5. 16. & *Asin.* 3. 3. 64. Dii te servassint semper.

SERUS, a, um, *tardo*, *indugevole*, χρόνιος, ὄψιος, qui diu differtur, tardus. *Cic.* vertens *Homeri* carmen, *l.* 2. *de Divin. c.* 30. Nobis hæc portenta deum dedit ipse creator, Tarda & sera nimis. *Id. cap.* 2. *Phil.* 5. Ut magis exoptatæ Kalendæ, quam seræ esse videantur. *Id. Fam.* 2. *ep.* 7. Sera gratulatio reprehendi non solet, præsertim si nulla negligentia prætermissa est. *Cels. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Seriorem mortem, vel maturiorem denuntiare. *Colum. l.* 4. *c.* 23. Siccitas seriorem putationem facit. *Liv. l.* 2. *c.* 3. Bellum spe omnium serius fuit. *Velley. in fi. l.* 2. Successores quam serissimos destinare alicui. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 400. sera sub nocte. *fatta già notte*. & *Varr.* apud *Gell. l.* 1. *c.* 22. & *lib.* 13. *c.* 11. Nescis quid vesper serus vehat. *Senec. in Herc. Fur. v.* 671. nocte sic mixta solet Præbere lumen primus, aut serus dies. *Gell. l.* 11. *c.* 7. Sero eruditio, quam Græci ὀψιμαθίαν appellant. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 223. Jussus adesse foro, jussa maturius hora Fac semper venias: nec nisi serus abi. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 57. Non ego cessavi, nec fecit inertia serum. *Id. Metam.* 15. *v.* 383. fetus Melliferarum apium sine membris corpora nasci, Et serosque pedes, serasque assumere pennas. *Id. l.* 4. *v.* 29. & *Fast.* 5. *v.* 63. & *lib.* 4. *Trist. el. ult. v.* 73. seri anni. *h. e.* seniles. *Martial. l.* 5. *epigr.* 6. seræ senectus. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 65. sera & sapientius anus. *età avanzata*. & *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 35. *Ovid. Metam.* 6. *v.* 138. & *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 397. seri nepotes. *h. e.* qui multo post erunt. Sic *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 24. sera posteritas. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 779. Hunc sibi præcipuum, gentis de more nefandæ, Thessalis in seros Ditis servaverat usus. *h. e.* extremos, & si quando postularet necessitas. *Id. l.* 3. *v.* 279. pars sera component lumina dextra. *h. e.* extremum officium claudendi oculos præstante. *Senec. in Herc. Fur. v.* 731. Judicio trepidis sera sortitur reis. *h. e.* ultima apud Inferos. *Propert. l.* 2. *el.* 25. *v.* 21. Seri ignes. *h. e.* rogi. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 705. serum ut veniamus ad amnem Phasidis. *h. e.* longe positum, & ad quem tarde & sero perventuri sumus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 144. Ille etiam seras in versum distulit ulmos. *h. e.* quæ tarde crescunt & ad justam magnitudinem lente perveniunt. ¶ Serotinus, *tardivo*. *Plin. l.* 15. *c.* 19. *de piris*. Serissima omnium Amerina, Picentina, &c. *Colum. l.* 5. *c.* 10. *ante med.* Si voles ficum, quamvis non natura, seram facere, priorem fructum decutito: iterum alterum edet, quem in hiemem differet. ¶ Longus, diuturnus. *Ovid. Met.* 13. *v.* 403. Imposita est sero tandem manus ultima bello: Troja simul, Priamusque cadunt. ¶ Cum infinito *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 57. Cur serus versare boves & plaustra Bootes. ¶ *Serum diei*, & *serum* absoluta (subaudi tempus) extrema diei pars, vesper, *la sera*, *il tardi*, ὀψία. *Liv. l.* 10. *c.* 28. Extrahebatur in quam maxime serum diei certamen. *Id. l.* 7. *c.* 8. Castrorum oppugnatione, quia serum erat diei, abstinuere. *Tacit. Annal.* 2. *c.* 21. *in fin.* Jamque sero diei subducit ex acie legionem. *Sueton. in August. c.* 17. Navali prœlio vicit, in serum dimicatione protracta, ut in navi victor pernoctaverit. *Liv. l.* 33. *c.* 48. Multo vino in serum noctis convivium productum. ¶ Sæpe *serus* dicitur de his, quæ frustra fiunt, quia nimis tarda, & cum elapsa occasio est: quod & in Sero admonuimus. *Sallust. in fragm.* apud *Philargyr. ad lib.* 4. *Georg. v.* 144. & *Serv. ad Æn. l.* 5. *v.* 524. & *lib.* 10. *v.* 864. Serum bellum in angustiis futurum. *h. e.* frustra pugnam futuram, cum in angustias redacti fuerint. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 560. sera auxilia ciere. & *lib.* 4. *v.* 247. redit Alcidæ jam sera cupido. *Martial. l.* 8. *epigr.* 44. Titulle, moneo, vive semper: hoc serum est, sub pædagogo cœperis licet: serum est. *Senec. in Thyest. v.* 487. Serum est cavendi tempus in mediis malis. *Id. in Hippol. v.* 594. magna pars sceleris mei Olim peracta est. serus est nobis pudor. ¶ Is ipse, qui nimis sero quippiam facit, & occasionem elabi sinit, *serus* est. *Virg. Æn.* 10. *v.* 94. Tunc decuit metuisse tuis. nunc sera querelis Haud justis assurgis, & irrita jurgia jactas. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 723. Herculeas jam serus opes, spretique vocabis Arma viri. Adde *Ovid.* 2. *Met. v.* 617. ¶ Cum genitivo *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 21. O seri studiorum! ὀψιμαθεῖς. qui parum didicistis, quia sero ad litteras animum applicuistis. *Sil. l.* 3. *v.* 255. Consilio viridis, sed belli serus Hertes. Al. leg. *bello*. ¶ *Sera* pro *sero*, more adverbii, *tardi*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 122. Narcissum sera comantem. ¶ Si *Servio* credas, *serus* est magnus, in illo *Virg.* 4. *Georg. v.* 144. Ille etiam seras in versum distulit ulmos. Et funestus, gravis, tristis, infelix, in illo 12. *Æn. v.* 863. avis, Quæ quondam in bustis, aut culminibus desertis Nocte sedens, serum canit importuna per umbras. & *Æn.* 5. *v.* 524. Seraque terrifici cecinerunt omina vates. Addit & fragmentum *Sallustii* supra allatum. Addunt alii illud *Æn.* 4. *v.* 462. Seraque culminibus ferali carmine bubo Sæpe queri (Ita enim legit *Non. c.* 3. *n.* 23. Alii *sola*.) Et *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 431. funesta priusquam Consilia, & seras aperit rex perfidus iras. ¶ Falluntur, qui primam syllabam corripi posse putant, ex illo *Cæsar. in Arat. v.* 413. Occidit Andromedæ clarum caput, & sera Pistrix. *fero* enim legendum est.

SERVULA, æ, f. *servitina*, θεραπαινίδιον, exigua serva. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.*

1. ep. 12. *ad fin.* Eumque per manus servulæ sereatum, & eductum. Alii leg. *Sepulla*, vel *Serpulla*, vel *Sep. Rullæ*, quæ sunt propria ancillæ cujusdam nomina.

SERVULUS, & Servolus, li, m. *schiavetto, valletto*, δουλάριον, pervus, aut vilis servus. *Plaut. Capt.* 4. 2. 100. Vidi tuum gnatum, & servolum meum Stalagmum. *supra vers.* 95. *servum* dixerat: ex quo apparet, non semper diminutivi rationem haberi. Idem videre est *Cistell.* 1. 3. 34. *Mercat. prol.* v. 107. & 108. & *Truncul.* 2. 4. 74. Sic *Terent. Andr.* 1. 1. 56. Observabam illorum servolos venientes, aut abeuntes. *Cic. pro Quint. c.* 6. *a med.* Servulum unum abducit. Adde *Plin. l.* 2. *epist.* 17. *a med. lib.* 3. *ep.* 26. *a med.* & *lib.* 6. *epist.* 26. *ad fin.*

SERVUS, i, m. *schiavo, servidore, servo*, δοῦλος, θεράπων, qui in servitute est, qui non est sui juris, sed alieno domino subjectus, mancipium, famulus, puer: cui liber opponitur. Dictus est a *servando*, quia imperatores, ut ait *Florentinus Digest. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 4. captivos vendere, & per hoc servare, nec occidere soleant. Idem docent *Donat. ad Terent. Adelph.* 2. 1. 18. & *Augustin. l.* 19. *de civ. Dei*, c. 15. Alii sic dictum putant, quod in vinculis servari, seu custodiri soleat. Alii ducunt a θεράπων. *Martian. Dig. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 4. Servi in dominium nostrum rediguntur aut jure civili, aut gentium. Jure civili, si quis se major viginti annis, ad pretium participandum, venire passus est: Jure gentium servi nostri sunt, qui ab hostibus capiuntur, aut qui ex ancillis nostris nascuntur. *Cic.* 1. *Offic. c.* 31. *a med.* Ulysses domi etiam contumelias servorum ancillarumque pertulit. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 5. Pollicem, servum a pedibus meum, Romam misi. *Id.* 3. *de Orat. c. penult.* Quem servum ille habuit ad manum. *Sueton. in Cæs. c.* 74. Philemonem, a manu servum, morte punivit. ¶ Servos liberaliter habendos esse, multis ostendunt *Senec. epist.* 47. & *lib.* 1. *de clem. c.* 18. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. Habet aliquid etiam *Cic.* 2. *Offic. c.* 13. *ad fin.* & de libertis *Plin. l.* 2. *ep.* 6. & *l.* 8. *ep.* 16. ¶ *Servi publici* erant, qui reipubl. magistratibus, sacerdotibus publice inserviebant, & aliquando lictorum, aut scribarum, aut apparitorum, &c. officio fungebantur, sive servili conditione, sive ingenua essent. *Cic.* 8. *Phil. c.* 8. Eum jussu Antonii in convivio servi publici loris ceciderunt. *Liv. l.* 26. *c.* 47. Opifices ad duo millia hominum erant, eos publicos fore populi R. edixit, cum spe propinqua libertatis, si ad ministeria belli enixe operam navassent. *Id. l.* 9. *c.* 29. *ad fin.* Potitia gens, cujus ad aram maximam Herculis familiare sacerdotium fuerat, servos publicos, ministerii delegandi caussa, solemnia ejus sacri docuerat. *Varr.* apud *Gell. l.* 13. *cap.* 13. Ædiles sine ... servis publicis non modo prendi non possunt, sed etiam ultro submovent populum. S. C. apud *Frontin. de aquæduct. artic.* 100. Placere senatui, eos qui aquis publicis præessent, lictores binos, & servos publicos ternos, architectos singulos, & scribas, & librarios, accensos, præconesque totidem habere, quot habent ii, per quos frumentum plebei datur. ¶ *Quot servi, tot hostes*, in proverbio est. De quo Sinnius Capito existimat, errorem hominibus intervenisse, præpostere plurimis enuntiantibus. esse enim similius esse, dictum initio, Quot hostes, tot servi. Tot captivi fere ad servitutem adducebantur. Hæc *Festus in Quot*. Opinionem *Sinnii* falsam esse, vel illud *Senecæ* satis ostendit *epist.* 47. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 11. *ante med.* Deinde ejusdem arrogantiæ proverbium jactatur: Totidem esse hostes, quot servos. Non habemus illos hostes, sed facimus. ¶ Translate *servus* est quivis subjectus. *Cic.* 3. *Verr. c.* 22. Vidit enim, eos, qui judiciorum dominos se dici volebant, harum cupiditatum esse servos. *Id. pro Cluent. c.* 53. Legum idcirco omnes servi sumus, ut liberi esse possimus. ¶ Servorum dies festus vulgo existimatur Idibus Augusti, quod eo die Ser. Tullius, natus serva, ædem Dianæ dedicaverit in Aventino, cujus tutelæ sint cervi, a quorum celeritate fugitivos vocent servos. *Festus*. V. Saturnalis.

SERVUS, a, um, *soggetto, servo*, δοῦλος, qui alicui servit, subjectus, obnoxius. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 19. O imitatores servum pecus! *Ovid. de remed. amor. v.* 54. servum vitii pectus habere. *Al. leg.* vitiis. *Id.* 1. *amor. el.* 6. *v.* 26. Nec tibi perpetuo serva bibetur aqua. *h. e.* quæ servorum potus est: vel quæ a servo bibitur: contra *aqua libera*, quæ a libero. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* Servi, me salvo, cito aquam liberam gustabunt. *Plaut. Pers.* 2. 4. 9. Servam operam, linguam liberam herus me jussit habere. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 558. serva manus. *Plin. l.* 10. *c.* 23. Ciconia captiva & serva. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. ad fin.* Omnia non serva, & maxume regna, hostilia ducunt. *h. e.* non subjecta. *Paul. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 16. Statulibera quidquid peperit, hoc servum heredis est. ¶ *Serva prædia, serva ædes*, quæ aliqua re alteri a domino obnoxia sunt, ut in *Servio*, & *Servitus* dictum est. *Cic.* 3. *Agrar. c.* 2. *ad fin.* Libera prædia meliore conditione sunt, quam serva. *Cels. Dig. lib.* 8. *tit.* 6. *leg.* 6. *a med.* Fundus servus. *Julian. ibid. cit. a. leg.* 34. Servæ ædes. & *leg.* 33. Area serva.

SESAMA. V. *Sesamum*.

SESAMINUS, a, um, *di sesamo*, σησάμινος, qui est ex sesamo, ut Sesaminum oleum. *Plin. l.* 23. *c.* 4. *ad fin.* Sesaminum aurium dolores sanat, & ulcera, quæ serpunt. Adde *lib.* 13. *c.* 1. *a med.* & *lib.* 28. *c.* 11.

SESAMOIDES, is, omn. gen. *simile al sesamo*, ..., sesamo similis. *Sesamoides* n. gen. *sesamoide*, herba est grano amaro, folio minore, quam sesamæ. *Plin. l.* 22. *c. ult. ante med.* Sesamoides a similitudine nomen accepit. &c. Detrahit bilem in aqua potum. Est aliud sesamoides Anticyræ nascens, quod ideo aliqui Anticyricon vocant: cetera simile erigeronti herbæ. *Id. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Elleborum in Anticyra insula tutissime sumitur, quoniam sesamoides admiscent.

SESAMUM, i, & Sesama, neum, n. & Sesama, æ, f. *sisamo, sesamo*, σήσαμον, σησάμη, inter æstiva frumenta numeratur a *Plin. l.* 18. *c.* 7. & 10. inter legumina a *Colum. l.* 2. *c.* 7. Ab Indis venit, & culmum habet ferulaceum, folia sanguinea, semen vasculis inclusum, ut papaver, ut *Plin.* tradit *loc. cit.* Hoc adeo gratum est in cibis, ut locum habeat in bellariis, & condimentis. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 112. Ut mulsa loquitur! nihil nisi laterculos, sesamum, papaveremque, triticum, & frictas nuces. *Al. leg.* papaveremque tritum. *Petron. in Satyr. c.* 1. *extr.* Mellitos verborum globulos, & omnia dicta factaque, quasi papavere & sesamo sparsa. ¶ Varios habet usus in medicina, quos recenset *Plin. l.* 22. *c. ult.* & *Cels. l.* 5. *c.* 15. ponit inter ea quæ molliunt: fitque ex eo oleum, teste eod. *Plin. l.* 15. *c.* 7. *ad fin.* V. *Sesaminus*. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *sect.* 51. & 56. Quibusdam regionibus hoc mense sesama feruntur. *Id. l.* 12. *c.* 15. Admiscent torrefacta sesama cum aniso Ægyptio. & *cap.* 57. Sesamum leviter torrefactum cum iis viridibus conterito. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Æstiva frumenta diximus, sesamam, milium, panicum. ¶ Cicin, arborem in Ægypto copiosam, quidam sesamum silvestre appellant. *Id. l.* 15. *c.* 7. ¶ Scribitur & *sisamum*, tum in quibusdam libris horum Scriptorum, tum apud *Pallad. in Septembr. tit.* 7. & *Octobr. tit.* 8.

SESCENAR, *vel* Sescenāris, ris, m. vox antiqua. Videtur esse a *secena*, quæ vox apud *Festum* exponitur dolabra Pontificalis. Itaque sescenarem bovem possumus intelligere, qui hujusmodi dolabra percussus, mactatusque est. *Liv. l.* 41. *c.* 15. Exposuit Patribus, bovis sescenaris, quem immolavisset, jecur defluxisse. Al. scribunt, *sesquennaris*, & positum putant sex annorum ætatis. Alii, ut in re admodum obscura, alia comminiscuntur.

SESCULYSSES. V. *Sesquiulysses*.

SESCUNCIA, æ, f. *un'oncia e mezza*, οὐγκία ἥμισυ ἔχουσα, uncia ejusque dimidium, quasi *sesquiuncia*. *Colum. l.* 5. *c.* 2. Quæ summa efficit jugeri sescunciam, scripula duo, & dimidium. *Id. l.* & *cap. ult. a med.* Laseris radicis sescunciam. *Tryphonin. Dig. lib.* 37. *tit.* 9. *in f.* Sescuncia hereditatis. *Frontin. de aquæduct. artic.* 26. Digitus quadratus, in rotundum redactus habet diametri digitum unum, & digiti sescunciam.

SESCUNCIALIS, le, *d'un'oncia e mezza*, sescunciam continens. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Mensa crassitudine sescunciali.

SESCUNX, & Sesquunx, uncis, *un'oncia e mezza*, sescuncia. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Fastigium servari in pedes denos sescuncem.

SESCUPLEX, & Sesquiplex, icis, sescuplus. *Cic. in Orat. c.* 57. Ita factos eos pedes esse, ut in eis singulis modus insit, aut sesquiplex, aut duplex, aut par. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Pes ... aut par est ut dactylus. unam enim syllabam parem brevibus habet: Aut sescuplex, ut pæon, cujus vis est ex longa & tribus brevibus: quique ei contrarius, ex tribus brevibus & longa, vel alio quoquo modo tempora tria ad duo relata sescuplum faciunt. ¶ *Miles sesquiplex*, qui annonam unam & semis consequitur. *Inscript.* apud *Spon. in miscell. erudit. antiqu. pag.* 262. T. Fl. Saturnino sesquiplici ex num. Equit. singular. Aug. Claud. &c. Ita *Sponius*. ¶ Sic sescuplicarius, vel sesquiplicarius, qui duplicem cum dimidia annonam militarem percipit. *Inscript.* apud *Donium class.* 8. *n.* 147.

SESCUPLICARIUS. V. in fi. vocis præced.

SESCUPLUS, a, um, ἡμιόλιος, qui numerum, pondus, aut mensuram totam in se continet, & præterea ejus dimidium. Alio nomine *sesquialter* dicitur. Ex. gr. ternarius dicitur esse sescuplus binarii, quia continet binarium, & ejus dimidium: senarius dicitur esse sescuplus quaternarii, quia quatuor in se continet, & insuper dimidiam ejus partem. *Censorin. de die natal. c.* 11. novem dies cum sex collatos, ait, sescuplam rationem facere. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Tria ad duo relata sescuplum faciunt. ¶ Legitur & *sesquiplus*. *Plin. l.* 2. *c.* 22. Pythagoras appellat tonum, quantum absit a terra Luna: ab ea ad Mercurium, spatii ejus dimidium: ab eo ad Venerem fere tantundem: a qua ad Solem sesquiplum.

SESELIS, is, f. σέσελις, herba folio fœniculi, sed crassiore, semine quoque non absimili, sed calloſiore & hebetiore, capite anethi, in quo granum habet oblongum & angulosum, & cum editur, acre: radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum saxifragiam majorem appellat. *Cic.* 2. *de natur. Deor. c.* 50. *ad fin.* Cervæque paulo ante partum perpurgant se quadam herbula, quæ seselis dicitur. *Plin. l.* 8. *c.* 32. idem narrat: item *lib.* 20. *c.* 5. ubi etiam *sili* vocari ostendit. σέσελι quoque *sesili* neutr. gen. Græci dicunt. Unde *Plin. l.* 25. *c.* 8. *a med.* Cervæ monstravere seseli, enixæ a partu.

SESIA. V. *Sessia*.

SESOSTRIS, is, & idis, m. Σέσωστρις, Ægypti regum potentissimus, tam superbus, inquit *Plin. l.* 33. *c.* 3. *a med.* ut prodatur annis quibusque sortiri reges singulos a subjectis jungere ad currum solitus, atque ita triumphare. *Lucan. l.* 10. *v.* 276. Venit ad occasum mundique extrema Sesostris, Et Pharios currus regum cervicibus egit. *Plin. loc. cit.* Victo Sesostre Ægypti rege. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 28. Sesostride primum, post Amaside dominantibus. *Plin. l.* 36. *c.* 9. *extr.* Obeliscus, qui est in Campo Martio, excisus est a Sesostride. & *cap.* 21. Sesostridis filius Nuncoreus. ¶ Media syllaba in duas e extendi potest cum Græce ω fit. *Paulin. Nolan.* apud *Auson. epist.* 19. *v.* 21. Et qui regnavit sine nomine mox Sesoostris.

SESQUI, *una volta e mezza, altrettanto e la metà*, πρὸς ἥμισυ, tantumdem, seu totum aliquod, & ejus dimidium: a *semisque*, h. e. & semis.

semie. *Cic. in Orat. c.* 56. Pes, qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, ut necesse sit, partem pedis aut æqualem esse alteri parti, aut altero tanto, aut sesqui esse majorem. ita fit æqualis dactylus, duplex jambus, sesqui pæon. Dactylum *æqualem* dicit, quia syllaba longa duas breves æquet, ut in *dicere*: jambum vocat *duplicem*, quia habet unam partem altero tanto majorem altera, cum syllaba longa sequens duplo major sit brevi præcedente, ut in *solas*: pæonem vocat *sesqui*, quia cum constet longa & tribus brevibus, ut *insolitus*, tres illæ breves longam dimidio superant. ¶ Frequentius usurpatur in compositione ut *sesquilibra*, *sesquimodius*, *sesquialter*, & alia multa, quæ hic ordine subjicimus, & divisim quoque scribi possunt.

SESQUIALTER, a, um, *emiolio*, *sesquialtera*, ἡμιόλιος, qui quantitatem aliquam in se continet, & ejus dimidium. *Cic. de Univ. c.* 7. Deinde tertiam, quæ esset secundæ sesquialtera, primæ tripla. *& mox.* Sesquialteris autem intervallis, & sesquitertiis, & sesquioctavis sumptis ex his colligationibus in primis intervallis, sesquioctavo intervallo, sesquitertia omnia explebat. Adde *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *circa med.*

SESQUICULEARIS, re, τριημικοτύλιος, qui culei mensuram continet, & dimidii. *Colum. l.* 12. *c.* 18. *extr.* Sunt autem satis sesquiculearibus doliis picis duræ pondo vicena quina.

SESQUICYATHUS, i, m. cyathus cum dimidio. *Cels. l.* 6. *c.* 7. *sect. c.* Nuces amaræ XXV, mellis sesquicyathus.

SESQUIDIGITALIS, le, sesquidigitum continens. *Vitruv. l.* 10. *c. ult. ante med.* Foramen semidigitale, digitale, sesquidigitale.

SESQUIDIGITUS, i, m. *un dito e mezzo*. *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. Canalis latus digitum, altus sesquidigitum. Adde *lib.* 10. *c.* 17.

SESQUIHORA, æ, f. *un' ora e mezzo*, τριημιώριον, una hora cum dimidia. *Plin. ep.* 9. *l.* 4. *ante med.* Egeram horis tribus & dimidia: supererat sesquihora.

SESQUIJUGERUM, i, n. jugerum cum dimidio. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Justum est proscindi jugerum uno die, iterari sesquijugerum. Adde *lib.* 4. *c.* 8.

SESQUILIBRA, æ, f. *una libra e mezza*, τριημιλίτριον, una libra cum dimidia alterius. *Colum. l.* 12. *c.* 36. Sat erit autem torrefacti sesquilibram in duas urnas musti adjicere. *Cato R. R. c.* 106. Sesquilibram salis frigito.

SESQUIMENSIS, is, m. *un mese e mezzo*, τριημίμηνον, unus mensis cum dimidia parte alterius. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 27. Ejus cursus annalis primum fere circiter ternis mensibus ad fructus est divisus in quatuor partes totus, & idem subtilius sesquimensibus in octo. ¶ Adjective *Id. l.* 3. *c.* 10. *ad fin.* Ad saginandum eligunt pullos circiter sesquimenses. *Al. leg.* sesquimenses.

SESQUIMODIUS, ii, m. *un moggio e mezzo*, modius & modii dimidium. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 7. Nuces integras, quas uno modio comprehendere posses, quod putamina suo loco quæque habet natura composita, easdem si fregeris, vix sesquimodio concipere possis. *& cap.* 42. In jugerum unum scribunt opus esse Medicæ sesquimodium. *Cic. Verr.* 5. *c.* 92. *a med.* Nunquam tam grati hi sesquimodii tritici, Q. Hortensi, fuissent. *Colum. l. c. c.* 13. Lentis sesquimodius.

SESQUIOBOLUS, i, m. τριημιωβόλιον, obolus cum dimidio. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Dejectoque quod supernatat, reliquus succus purgat utraque parte, sesquiobolo in aqua mulsa.

SESQUIOCTAVUS, a, um, ἐπόγδοος, octavum & ejus dimidium continens. *Cic. de Univ. c.* 7. Sesquioctavo intervallo sesquitertia omnia explebat.

SESQUIOPERA, æ, τριημιέργιον, opera diei unius & dimidiati. *Colum. l. c. c.* 13. Fabæ modii quatuor occantur sesquiopera, sarriuntur sesquiopera, metuntur una.

SESQUIOPUS, eris, n. idem quod sesquiopera. *Plaut. Capt.* 3. 5. 65. Inde ibis porro in latomias lapidarias. ibi cum octonos alii lapides effodiunt, nisi quotidianus sesquiopus confeceris, sexcentoplago nomen indetur tibi.

SESQUIPEDALIS, le, *d' un piede e mezzo*, pedem magnitudinis, & dimidium habens. *Vitruv. l.* 10. *c. penult.* Arrectaria latitudine sesquipedali. *Id. l.* 5. *c.* 10. Sesquipedales tegulæ. *Colum. l.* 9. *c. penult.* Sesquipedali mensura. *Plin. l.* 7. *c.* 16. *sub fin.* Sesquipedales homines. *Catull. carm.* 95. *v.* 5. *in Æmil.* dentes. ὑπερβάλλοντας. Adde *Martial. l.* 7. *epigr.* 13. ¶ Translate *Horat. in ar. Poet. v.* 96. Telephus & Peleus, cum pauper & exsul uterque, Projicit ampullas & sesquipedalia verba. *h. e.* grandia, tumida, gravia, inflata, qualia sunt Tragicorum.

SESQUIPEDANEUS, a, um, sesquipedalis. *Plin. l.* 9. *c.* 27. Attollit a mari sesquipedanea sere cornua.

SESQUIPES, edis, m. *un piede e mezzo*, τριημιπόδιον, mensura unius pedis & dimidii. *Colum. l.* 3. *c.* 13. *a med.* Nisi tamen si scaturigo palustris obvia, plus, quam sesquipedem, prohibeat infodere. *Martial. l.* 8. *epigr.* 60. Summa Palatini poteras æquare colossi, Si fieres brevior, Claudia, sesquipede. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 43. Cytisum in sesquipedem ponitur. *Plaut. Trin.* 4. *c.* 58. Qua facie est homo? *Sy.* sesquipede est, quam tu, longior. ¶ Absolute *Pers. sat.* 1. *v.* 56. cum tibi, Calve, Pinguis æqualiculus propenso sesquipede extet.

SESQUIPLAGA, æ, f. *una ferita e mezza*, duo ictus sed impares. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 67. Cum vero duobus ictibus caput amputavisset, sævitiam apud Neronem jactavit, sesquiplaga interfectum a se dicendo.

SESQUIPLARIS. V. *Simplaris*.

SESQUIPLEX. V. *Sescuplex*.

SESQUIPLUS. V. *Sescuplus*.

SESQUISENEX, qui senie ætatem prætergressus est multis annis, atque adeo est decrepitus. *Vetus Poeta* apud *Varron. l.* 8. *de L. L. c.* 3. ut quidem legit *Turneb. l.* 23. *c.* 16. & *Scalig. in conjectan.* nam alii aliter.

SESQUITERTIUS, a, um, qui continet ternarium numerum cum dimidio. *Cic. de Universʃ. c.* 7. Intervalla sesquitertia, & sesquioctava.

SESQUIULYSSES, & Sesculysses, is, m. quasi unus & dimidius Ulysses. *Varro* hoc titulo inscripsit unam a satyris suis, posuitque pro homine astutissimo & callidissimo. Citat hanc satyram *Plin. in præfat. Histor. nat.* & *Nonius* sæpe.

SESSIA, *vel* Sesia, æ, f. nomen columnæ in Circo maximo, in cujus summitate simulacrum erat Sejæ, vel Sesiæ deæ Romanorum, ita dictæ a *serendo*, quod sementi præesset; unde & ipsi columnæ datum nomen. *Tertull. de Spectac. c.* 8. Columnae Sessiae a sementationibus, Messiae a messibus, Tutelinas a tutelis fructuum sustinent.

SESSIBULUM, li, n. *sedile*, *sedia*, sedile, sedes: a *sessum* verbi *sedeo*. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 56 *de meretricib.* Quæ tibi olant stabulum statumque, sellam & sessibulum merum. *h. e.* odore declarent, se totos dies stare, aut sedere pro foribus fornicis, dum amatores exspectant. *Apul. l.* 1. *Metam.* Assida istic. nam præ metu latronum nulla sessibula parare nobis licet.

SESSILIS, le, *atto a sedere*, qui sedendo aptus est: in quo facile sedetur. *Ovid.* de equo pulcro, *Metam.* 12. *v.* 401. sic tergum sessile, sic stant Pectora celsa toris. ¶ Item qui facile sedet. *Pers. sat.* 5. *v.* 157. Vejentanumque rubellum Exhalet vapida læsum pice sessilis obba. *h. e.* quæ fundum habet latum, & per se facile stat, ac sedet. A cujus similitudine *sessilia* pira dicuntur, apud *Plin. l. & cap.* 15. quæ minimo pediculo, & ventriosa. ¶ *Sessilis lactuca*, χαμαίζηλος, *humilis*, quæ in caulem non crescit, nec assurgit, sed in plano & in latitudinem se spargit. *Plin. l.* 19. *c.* 8. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 47. qui *lib.* 10. *epigr.* 48. *sedentem* vocat. Sic brassica sessili folio, *Plin. ibid. ante med.* Sic *Pallad. in Octob. tit.* 11. *de malvis*. Si transferendis plantis nodum facias in radice, sessiles fiunt. ¶ *Sessiles verrucæ*, depressæ, non eminentes. *Plin. l.* 37. *c. c. ante med.*

SESSIMONIUM, ii, n. id, in quo sedemus, ut deorum sessimonia, idest loca in quibus dii sedeant, hoc est templa ubi simulacra deorum reponuntur, quasi sedeant. *Vitruv. l.* 7. *in præfat. ad fin.*

SESSIO, onis, f. *il sedere*, *sessione*, καθέδρα, sedendi actio. *Cic. c. Offic. c.* 35. *a med.* Status, incessus, sessio, accubitio, habeant illud decorum. *Id. l.* 1. *de nat. deor. c.* 34. Ingressus, cursus, accubitio, inclinatio, sessio. *Id.* 5. *de Fin. c.* 12. *a med.* Sessiones quædam, & flexi fractique motus. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. *sub fin.* Ambulatio antemeridiana, aut pomeridiana sessio. ¶ Item locus, ubi sedetur, sedile, sedes, *sedile*, *sedia*. *Cic. c. de Orat. r.* 5. Porticus, & palæstra, & tot locis sessiones. *Id.* 5. *de Fin. c.* 1. Polemo, cujus ipsa illa sessio fuit, quam videmus. ¶ Translate *Cic.* 14. *Attic. ep.* 14. *circa med.* Illam sessionem Capitolinam mihi non placuisse, tu testis es. *h. e.* illam moram & cessationem, qua Brutus & Cassius, Cæsare occiso, in Capitolio tempus otiose triverunt, nec quicquam aliud egerunt, quo respubl. in libertatem restitueretur. *Sedere* enim aliquando est otiosum esse. *Apul. l.* 4. *Metam.* Ursæ diutina captivitate fatigatæ, pigra etiam sessione languidæ. *dello star ferme in gabbia*. ¶ *Dies sessionum*, quibus Prætor jus dicit pro tribunali sedens, *giorni d' udienza*. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 15. *leg. c. ante med.*

SESSITO, as, n. 1. καθέζομαι, sæpe sedeo. *Cic. in Bruto*, *c.* 15. Ut quam deam in Pericle labris scripsit Eupolis sessitavisse. *Apul. l.* 1. *de Dogm. Plat. prope fin.* Illæ opimæ sunt partes (*corporis*) quas labor subigit, ut femina ipsa, qua sessitandi regio est.

SESSIUNCULA, æ, f. parva sessio. V. *Semicirculus*.

SESSOR, oris, m. *seditore*, ἑδραστής, qui sedet. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 130. In vacuo lætus sessor plausorque theatro. *Senec. de constant. sap. cap.* 12. *ad fin.* Pecora verbere domantur: nec irascimur illis, cum sessorem recusaverint. *Auct. vitæ Lucani*. Quondam in latrinis publicis, clariore cum strepitu ventris emisso, hemistichium Neronis, magna cum sessorum fuga, pronuntiavit. *h. e.* desidentium. ¶ Item habitator, incola. *Nepos in Cimone c.* 2. Sessores veteres urbe insulaque ejecit. Al. leg. *possessores*.

SESSORIUM, ii, n. locus ad sedendum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 77. *Burm.* Cubiculum, in quo ipse dormio, viperæ hujus sessorium. *h. e.* sedes, habitatio, conclave. *Cæl. Aurelian. Acut. l. c. c.* 11. *ante med.* In vicina porticu gestatio adhibenda, ita ut sella bajulatoria, vel quolibet sessorio leniter atque mediocriter moveantur.

SESSUS, us, m. sessio, sedendi actus. *Apul. in Florid. n.* 16. (*ol. l.* 3.) Locum sessui impertiunt.

SESTERTIARIUS, a, um, adject. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 45. *Burman.* Glyco autem, sestertiarius homo, dispensatorem ad bestias dedit. *h. e.* qui censu pauper, & cujus patrimonium nummo sestertio emi potest: Vel qui patrimonium habet, mille nummos: a sestertio, non nummo, verum pondere, quod valebat nummus mille. Ita *Scheffer.* Rursus *Petron. ibid. paulo post.* Dedit gladiatores sestertiarios, jam decrepitos, quos si sufflasses, cecidissent. *h. e.* parvi pretii.

SESTERTIOLUS, i, parvus sestertius. *Martial. l.* 1. *epigr.* 59. Sed sestertiolum donavit mentula Phœbo Bis decies. hoc da tu mihi, pluris emam. *h. e.* bis decies sestertium.

SESTERTIUS, ii, m. & *in plur.* apud *Poetas etiam* Sestertia, orum, n. nummus argenteus, quarta pars denarii. valet enim duobus assibus & dimidio: habetque, si redigatur ad rationem nostræ monetæ, valo-

rem

vem quinque circiter solidorum Venetorum, qui sunt itidem quarta pars libræ Venetæ. Itaque ejus nota est duarum linearum & S, hoc modo IIS, vel HS h. e. duo asses & semis: dictus est enim a *semis tertius* per syncop. *Varro l. 4. de L. L. c. 36.* Sestertius, quod semistertius. dupondius enim, & semis antiquus sestertius est: & veteris consuetudinis est, ut retro æra dicerentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent. *Vitruv. l. 3. c. 1. circa med.* Nostri quartam denarii partem, quod efficiebatur ex duobus assibus & tertio semisse, sestertium nominaverunt. *Charis. l. 1. pag. 58. Putsch.* Denarii quarta pars dupondius semis, sestertius dicitur, quod de tribus assibus semis deficiat. ¶ *Antiquum sestertium* nominat *Varro* ad differentiam recentioris, qui & quatuor, & plures etiam asses valuit, mutato plus semel assis pondere, ut est apud *Plin. l. 33. c. 3.* ita tamen ut sestertius semper quarta pars denarii fuerit. *Cic. in Divin. Verr. c. 10.* Cum esset tritici modius IIS 2. pro frumento, in modios singulos, duodenos sestertios exegisse. *Plin. l. 18. c. 13.* Tanti in libras sestertii singuli, & in penuria bini. ¶ Est vox adjectiva, & subauditur *nummus*, qui interdum exprimitur. *Colum. l. 3. c. 3. a med.* Percipere in annos singulos mille nongentos quinquaginta sestertios nummos. & *ibid. ad fin.* Ut non inviti sestertiis sexcentis nummis singula millia viviradicum a me rustici mercentur. *Vitruv. l. 2. c. 4. in fin.* Constituit mœnia, & areas divisit. nummoque sestertio singulis municipibus mancipio dedit. *Cic. pro Rabir. Post. c. ult.* Ecquis est qui bona Rabirii nummo sestertio sibi addici velit? *Epit. Livii l. 55.* Damnatus, sub furca diu virgis cæsus est, & sestertio nummo veniit. Adde *Senec. ep. 95. a med.* & *Valer. Max. l. 5. c. 2. n. 10.* & *lib. 8. c. 2. n. 3.* In hic nomo *sestertio* est parva pecunia, minimo pretio, *a prezzo disfatto, per uno mico*. V. *Semuncia*. ¶ In plur. num. *sestertium* pro *sestertiorum* usitatissimum est. *Cic. in Orat. c. 46. extr.* Alias ita loquor, ut concessum est: ut hoc vel *proh deum* dico, vel *proh deorum*: alias ut necesse est, cum *trium virum*, non *virorum*, cum *sestertium nummum*, non *nummorum*: quod in his consuetudo varia non est. *Id. 3. Offic. c. 24.* Cum ei testamento sestertium millies relinquatur. *Id. 22. Phil. c. 5. sub fin.* Sestertium septies millies avertisse Antonium pecuniæ publicæ, judicavistis. ¶ *Sestertiorum* quidam leg. apud *Cicer. pro Cluent. c. 64.* sed alii rectius substituunt notam illam IIS, quæ passim pro ipso vocabulo ponebatur, ut X pro *denario*, P pro *pondo*, S pro *semis*, &c. Quod fere semper suspicandum, cum *sestertia* in plurali neutro apud prosæ Scriptores occurrunt, ut in illo *Plin. l. 33. c. 2.* Ne cui jus id esset, nisi cui ingenuo ipsi, patri, avoque paterno sestertia CCCC census fuisset. Veri enim simillimum est, in MSS fuisse IIS CCCC, & legendum esse *sestertium quadringenties*, ut apud *Cicer. 4. Verr. c. 10.* IIS quadringenties accepisse te arguo contra leges. & *Plin. l. 36. c. 15.* P. Clodius sestertium centies & quadragies octies domo empta habitavit. & *lib. 10. c. 20. extr.* Ex eo quæstu reditus sestertium sexagena millia habuit. ¶ Poetæ tamen, per metaplasmum metri gratia, *sestertia* passim dicunt. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 80.* Dum septem donat sestertia, mutua septem promittit. *Martial. l. 6. epigr. 20.* Mutua te centum sestertia, Phœbe, rogavi. *Juvenal. sat. 4. v. 15.* mullum sex millibus emit, Æquantem sane paribus sestertia libris. *Cicero* quoque *sestertia* dixit, si sanus est locus *Parad. 6. c. 3.* Capit ille ex suis prædiis sexcenta sestertia: ego centena ex meis. Sed *Budæ de Asse l. 2.* corruptus est. Fortasse etiam pro voce notam HS. *Cicero* posuit. ¶ *Sestertio amplo emere*, magna vi pecuniæ. *Solin. c. 27. (al. 40.) ad fin.* Basilisci reliquias amplo sestertio Pergameni comparaverunt. Ita *Salmas.* ¶ Ratio loquendi per sestertios est hujus modi: usque ad mille, simpliciter dicitur *quatuor, decem, viginti*, &c. *sestertii*: cum numerus excedit mille, nec ad decies centena millia pervenit, dicitur *mille sestertii*, vel *sestertium, bis mille, octo millia, viginti quinque millia sestertium*, &c. vel vox *millia* omittitur, ut in allatis Poetarum locis. Sic *Plin. l. 20. c. 51.* & *lib. 35. c. 12.* Æsopi histrionis patina IIS centum taxata. h. e. *sestertium centum millia*: non *sestertia*, ut dictum est. & *Gell. l. 5. c. 2.* Bucephalum emptum talentis tredecim: æris nostri summa est IIS. CCCXII. *h. e.* sestertium trecentis duodecim millibus. quæ summa si notis, non verbis exprimenda sit, hoc etiam modo scribi solet, IIS. $\overline{CCC}$XII, ut superducta linea mille significet. Si majorem summam significare velimus, utimur adverbiis *decies, vicies, ducenties*, subintelligendo *millies*, vel *mille*, vel *centena millia*: idque sive in singulari ablativo, sive in plurali genitivo *sestertium* adhibeatur. *Juvenal. sat. 10. v. 335.* ritu decies centena dabuntur antiquo. *h. e.* decies centena millia sestertium dotis nomine. *Senec. de consol. ad Helv. c. 10. ad fin.* Apicius cum sestertium millies in culinam congessisset, &c. superfuturum sibi sestertium centies computavit: & velut in ultima fame victurus, si in sestertio centies vixisset, veneno vitam finivit. Quanta luxuria erat, cui sestertium centies egestas fuit! *Id. ibid. c. 9. ad fin.* C. Cæsar centies sestertio cœnavit uno die. *Senec. de consol. ad Helv. c. 12. ad fin.* Quorum pantomimæ decies sestertio nubunt. *Plin. l. 8. c. 48. sub fin.* Quæ Neroni principi quadragies sestertio nuper stetere. *Nep. in Attic. c. 14.* Ut neque in sestertio vicies parum se splendide gesserit, neque in sestertio centies affluentius vixerit, quam instituerat. ¶ Diximus, sestertium esse nummum argenteum: sed aliquando & æreus fuit, teste *Plin. l. 34. c. 2.* ut quidem leg. *Harduin.* ex omnium librorum consensu. nam *Gronov.* pro *sestertiis dupondariisque* legi mallet *sesquassibus dupondiisque*. ¶ Præterea *sestertius* refertur interdum ad mensuram magnitudinum. *Colum. de Arborib. c. 1. a med.* Agrum planum & succosum sat erit bipalio vertere: quod vocant rustici sestertium. *h. e.* quod genus pastinationis vocant sestertium, *h. e.* cum duos pedes & semipedem humus convertitur, ut *Id.* ait *l. 3. c. 5. a med.* Vel, quod bipalium duas uncias & semunciam deprimitur: vel, quod non totum deprimitur, quantum est, sed semunciam extat. Habet tamen quæque explicatio suas difficultates. ¶ Denique genus est vestimenti in illo *Sueton. in Aug. c. 83.* Vectabatur & deambulabat, ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret, sestertio vel lodicula involutus. *Turneb.* putat fuisse vestem duum in omnem partem pedum & semissis. Alii cum *Cujacio* leg. *segestri*.

SESTIACUS, a, um, ad Seston pertinens, quæ est urs, seu oppidulum Thraciæ, in angustiis Hellesponti: cui respondet Abydus in Asia. Quæ loca (nunc *i Dardanelli*) nobilia fuere amoribus Heronis & Leandri, quos enarrat *Ovid. Heroid. ep. 18.* & *19.* V. Hero, & Leander. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 27.* Sestiacus nunc Fama sinus, pelagusque natatum jactet. *Auson. in Mosell. v. 287.* Quis modo Sestiacum pelagus, Nepheleidos Helles Æquor, Abydeni freta quis miretur ephebi?

SESTIANA, *vel* Sextiana mala, genus quoddam malorum ita dictum a quodam Sestio, qui primus ea in Italiam invexit; vel ut alii putant, a Sesto urbe Hellesponti, ubi copiose proveniunt. *Colum. l. 5. c. 10. ad fin.* & *lib. 12. cap. 45.* ¶ Sestianæ Aræ, fortasse a S. Apulejo dictæ, qui eas in honorem Augusti excitavit, fuere in Hispania haud procul Geltien, Neriove promontorio, in peninsula. *Plin. l. 4. c. 20.* & *Mela l. 3. c. 1. ad fin.* ¶ Sestianus conviva, *Catull. carm. 44. ad Fund. suum, v. 20.* qui cum Sestio cœnat.

SESTIAS, adis, adject. f. Hero puella, cui patria fuit Sestos: de qua in *Sestiacus* dictum est. *Stat. 6. Theb. v. 546.* sedet anxia turre suprema Sestias in speculis. Adde *Sidon. carm. 11. v. 71.*

SESTIS, idis, f. Sestias. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 1.* Mittit Abydenus, quam mallet ferre salutem, Si cadat ira maris, Sesti puella, tibi. Al. leg. *Sesta*, a *Sestus, a, um* pro *Sestiacus*.

SESTIUS. V. *Sextius*.

SESTOS, i, f. arx Thraciæ, de qua V. in *Sestiacus*. *Plin. l. 4. c. 11. a med. Lucan. l. 2. v. 674.* Xerxes multum cum pontibus ausus, Europamque Asiæ, Sestonque admovit Abydo. Adde *lib. 6. v. 55.*

SESTUS, a, um. V. in *Sestis*.

SETA, æ, f. *setola, seta*, χαίτη, pilus crassior, durior, rigidiorque, quales sues habent, & equi, & boves, &c. *Plaut. Cas. 5. 2. 49.* Ita, quasi setis, labra mihi compungit barba. *Cic. 5. Tuscul. c. 21.* Fulgentem gladium, e lacunari seta equina appensum, demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus. *Ovid. Met. 8. v. 428. de apro*. rigidis horrentia setis terga. *Id. in Halieut. v. 59. de apro pisce*. setis iram denuntiat hirtis. *Colum. l. 7. c. 9.* Grex suum densæ & nigræ setæ. *Virg. 7. Æn. v. 666.* tegumen torquens immane leonis Terribili impexum seta. & *vers. 790.* vacca setis obsita. & *Æn. 8. v. 266. de Caco*. villosaque setis Pectora Semiferi. *Id. 3. Georg. v. 311.* barbas incanaque menta Cinyphii tondent hirci, setasque comantes Usum in castrorum, & miseris velamina nautis. *Val. Flacc. l. 6. v. 71. de cervo*. setis fulgens & cornibus aureis. *Claudian. de hystrice, v. 6.* mentitæ cornua setæ Summa fronte rigent. ¶ De pilis crassioribus in corpore hominis. *Ovid. Met. 13. v. 850.* Barba viros, hirtæque decent in corpore setæ. Adde *Juvenal. sat. 2. v. 11.* & *Martial. l. 6. epigr. 56.* ¶ De linea, qua captantur per hamum pisces, *Martial. l. 1. epigr. 56.* Et piscem tremula salientem ducere seta. Adde *lib. 10. epigr. 30. v. 16.* & *Ovid. in Halieut. v. 34.* ¶ De penicillo e setis, *Vitruv. l. 7. c. 9. circa med.* Ceram Punicam igni liquefactam, paulo oleo temperatam, parieti seta inducere. *Plin. l. 33. c. 7. sub fin.* Parieti siccato cera Punica cum oleo liquefacta candens setis inducatur.

SETABIS, is, f. *Xativa*, Σαιταβίς, urbs Hispaniæ Tarraconensis, ad fluvium cognominem, ubi nobilissimum linum provenit, & tertiæ in Europa palmæ, ut ait *Plin. l. 19. c. 1.* Hinc *Sil. l. 3. v. 374.* Setabis & telas Arabum sprevisse superba, Et Pelusiaco filum componere lino. *Grat. in Cyneg. v. 40.* nostris imbellia lina Faliscis, Hispanæque alio spectantur Setabes usu. *h. e.* non retium, sed sudarum. ¶ Scribitur & *Sætabis*: quam scripturam firmat *Heins.* tum ex Græc. Σαιταβίς, apud *Ptolem.* tum ex MS. tum ex nummo antiquo apud *Ant. Augustin. dial. 7.* Sic *Inscript.* apud *Murator. pag. 1077. n. 2.* C. Clodio M. F. Gal. Celeri ex D. D. Sætabi Augustanorum. Adde *n. 3.* & *4.*

SETABITANUS, & Sætabitanus, a, um, ad Setabim pertinens. *Inscript.* apud *Murator. pag. 1077. n. 4.* C. Cornelius C. F. Juninaus ex Hispania citeriore Sætabitanus. *Plin. l. 3. c. 3. a med.* Castulonenses, Setabitani, qui Augustani, Valerienses, &c.

SETABUS, & Sætabus, a, um, ad Setabim pertinens, ut sudaria Setaba, *Catull. carm. 12. v. 14.* Nam sudaria Setaba ex Hiberis Miserunt mihi, &c. *h. e.* e lino Setabo, quæ *setaba* absolute dixit *Plin. in præfat. Hist. nat.* Al. in *Catullo* leg. *Sudaria Setabe ex Hibero*.

SETANIA, æ, f. & Setanium, ii, n. species mespilorum. *Plin. l. 15. c. 20.* Mespilis tria genera, anthedon, setania, &c. setaniæ majus pomum, candidiusque, acini molliore ligno. *Plaut. Truc. a. 5. v. 16.* Non possum militares pueri setanio educier. Alii aliter leg. ¶ Sunt etiam setaniæ cæpæ quædam minimæ, sed sapidissimæ, apud *Plin. l. 19. c. 6.* ¶ Item setanium est bulbi species. *Id. ibid. c. 5. sub fin.*

SETANIUS. V. *Sitanius*.

SETIA, æ, f. *Sezze*, urbs Campaniæ juxta Pomptinas paludes, in colle, patria Valerii Flacci. Celebris fuit ejus ager vini fecacitate & nobilitate, ut inter ceteros notat *Plin. l. 3. c. 5.* Hinc eodem Setiæ nomine illud appellat *Stat. l. 2. silv. 6. v. 90.* ubi ait: nec quod tibi Setia canos Restinxit cineres. *Martial. l. 13. epigr. 112.*

Pen-

Pendula Pomptinos quæ spectat Setia campos, Exigua vetulos misit ab urbe cados. Ficus quoque indidem laudat. *Id. ibid. epigr.* 23. Chia seni similis Baccho, quam Setia misit, Ipsa merum secum portat, & ipsa salem. *Sil. l.* 8. *v.* 378. ipsius mensis seposto Lyæi Setia.

SETIGER, ra, rum, χαιτηφόρος, qui setas gerit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 170. Setigeræ fetum suis, intonsamque bidentem Attulit. ¶ *Setiger* absolute pro apro, *Ovid.* 8. *Met. v.* 376. nisi setiger inter opacas Nec jaculis, isset, nec equo loca pervia, silvas. Adde *Martial. l.* 13. *epigr.* 93.

SETINUS, a, um, *di Sezze*, ad Setiam urbem pertinens, ut Setini agri, *Plin. l.* 3. *c.* 5. Setinum vinum, *Juvenal. sat.* 10. *v.* 27. & *Martial. l.* 6. *epigr.* 86. Idem *Plin l.* 14. *c.* 6. scribit, hujusmodi vinum ab Augusto ceteris aliis Italiæ vinis fuisse prælatum: ob id fortasse quod cibos concoqui cogit, teste *eod. l.* 23. *c.* 1. *circa med.* ¶ *Setina Tribus*, quæ bis memoratur in veteri Lap. apud *Corradin. de vet. Latio, To.* 2. *pag.* 13. videtur fuisse una ex iis, quæ bello Sociali adjectæ sunt, teste *Velleio*, ut in *Camilia*, & *Domia* dictum est.

SETOSUS, a, um, *setoloso*, *setoluto*, χαιτήεις, setis plenus, villosus. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 29. Setosus aper. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 25. Verbere pellitus setosa movebat arator. *h. e.* fruticis ex caprina pelle villosis. *Plin. l.* 8. *c.* 45. *a med.* Tauri torva fronte, auribus setosis. *Cels. l.* 2. *c.* 8. Corpus, quod maxime lati pectoris atque setosi est. *prolese.* & *Auct. Moreti, v.* 99. Setosa inguina.

SETULA, æ, f. parva seta. *Arnob. l.* 7. *pag.* 226. Solet immolare diis lanas, vulsasque ex hostiis setulas.

SEU, *o sia*, *o*, *ovvero*, ἢ, ἤτοι, conjunctio disjunctiva, qua jungimus ea, quorum alterum, non utrumque affirmamus: a *sive* per apocopen, ut *neu* a *neve*. *Cic. pro Quint. cap.* 8. *sub fin.* Homines nobiles, seu recte, seu perperam facere cœperunt, ita in utroque excellunt, ut, &c. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 30. Facilem esse rem, seu maneant, seu proficiscantur. *& lib.* 1. *c.* 23. Seu quod timore perterritos Romanos discedere existimarent; sive quod re frumentaria intercludi posse confiderent. *Cic.* 7. *Verr. c.* 58. *a med.* Civilis dissensionis, & sive amentiæ, sive fati, seu calamitatis, non est iste molestus exitus. *Liv. l.* 21. *c.* 7. Saguntini in tantas brevi creverant opes, seu maritimis, seu terrestribus fructibus, seu multitudinis incremento, seu sanctitate disciplinæ. *Virg.* 12. *Æn. v.* 684. Saxum de vertice præceps Cum ruit avulsum vento, seu turbidus imber Proluit, aut annis solvit sublapsa vetustas. ¶ Aliquando semel tantum ponitur. *Cic. pro Quint. c.* 25. *extr.* O hominem fortunatum, qui ejusmodi nuntios, seu potius Pegasos habeat! *o per dir meglio*. & *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 29. Seu mare per longum mea cogitet ire puella, Hanc sequar. ¶ Etiam cum necessario repetenda videtur. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 15. Quo non arbiter Hadriæ major, tollere, seu ponere vult freta. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 34. Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 45. *extr.* Tradidere quidam, venenum ei per libertum ipsius paratum jussu Neronis: vitatumque a Seneca proditione liberti, seu propria formidine. ¶ Pro vel. *Pers. sat.* 5. *v.* 47. Nostra vel æquali suspendit tempora libra Parca tenax veri: seu nata fidelibus hora Dividit in geminos concordia fata duorum. ¶ Habet etiam vim copulandi, & ampliandi. *Paul. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 31. Si quis ita legaverit: Ueneri meæ mundum, ornamenta, seu quæ ejus causa paravi, do, lego: placet omnia deberi: sicuti cum ita legatur: Titio vina, quæ in urbe habeo, seu in portu, do, lego. hoc enim verbum, scilicet seu, ampliandi legati gratia positum est. ¶ Item explicandi, *cioè*. *Imp. Justinian. lib.* 1. *Cod. tit.* 1. *leg.* 6. Semper virgo Maria theotocos, seu Deipara.

SEVERE, *con gravità*, *sul serio*, *con rigore*, *severamente*, αὐστηρῶς, σεμνῶς, serio, austere, rigide, acriter. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 9. *a med.* Cum inimicum meum sæpe in senatu, modo severe seducerent, modo familiariter atque hilare amplexarentur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 8. *a med.* Ita graviter & severe voluptatem secernit a bono. *Id. Offic.* 2. *c.* 21. Voluptatem severissime contemnunt, iæ dolore sunt molliores. *Id. pro Rosc. Com. c.* 15. Ætas severissime exacta. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 25. *a med.* Cæsar Brundisium ad suos severius scripsit, ut nacti idoneum ventum, ne occasionem navigandi dimitterent. *Sallust. in Jug. c.* 68. Hiempsalis mortem severe vindicandam censebant. *Cic. pro Mur. c.* 20. Lites severe æstimatæ. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 12. *ante med.* Quintum filium severius adhibebo. *h. e.* accipiam, acriter objurgando. *Grævius* mallet *cohibebo*. Sic *Justin. l.* 3. *c.* 3. Severius aliquem coercere. *Gell. l.* 29. *c.* 5. increpare. *Suetan. in Cæs. c.* 43. Jus laboriosissime, ac severissime dicere.

SEVERIANUS, a, um, adject. a Severo, cum est nomen proprium, ut Severiana pyra, a quodam Severo institore sic appellata, *Plin. l.* 15. *c.* 15. ubi *Harduin.* leg. *Seviana* a quodam Sevio. ¶ Severianæ thermæ, a Severo Imper. constructæ. *Spartian. in Sever. cap.* 19. Sic Severianæ legiones, *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 269. *n.* 7.

SEVERITAS, atis, f. *gravità*, *contegno*, *sostenutezza*, *rigore*, *severità*, αὐστηρότης, gravitas, tristitia, asperitas, duritas. *Terent. Andr.* 5. 2. 16. Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. *Cic. de Senect. cap.* 18. *sub fin.* Severitatem in senectute probo, sed eam modicam; acerbitatem nullo modo. *Id. in Bruto, cap.* 15. *ad fin.* Homo non liberalitate, ut alii, sed ipsa tristitia & severitate popularis. *Id. pro Mur. c.* 31. *extr.* Si illius comitatem & facilitatem tuæ gravitati severitatique asperseris. *Id. in Orat. cap.* 16. *sub fin.* Duritiem & severitatem quandam verbis, & orationis quasi mœstitiam sequi. *Hirt. de B. Alex. c.* 48. *extr.* Militarem disciplinam severitatemque minuere. *& cap.* 65. dissolvere. *Cic. in Bruto, c.* 93. *ad fin.* Laxare judicum animos, atque a severitate paulisper ad hilaritatem risumque traducere. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 17. *ad fin.* Judex tum ad severitatem, tum ad remissionem animi, tum ad tristitiam, tum ad lætitiam est contorquendus. *Id. pro Sull. sub fin.* Severitatem judiciorum lenitate ac misericordia mitigare. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 4. *ad fin.* Severitas imperii. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 14. *a med.* animadversionis. *Id.* 1. *de Fin. c.* 7. *ante med.* L. Torquatus illam severitatem in filio adhibuit, ut, &c. *Id.* 3. *de Fin. cap.* 1. Voluptatem dimittamus, ne blanditiis ejus illecebrisque impediatur disputandi severitas. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *a med.* Severitas aurium. *h. e.* acre audientium judicium. *Id. l.* 2. *ep.* 5. Severitas orationis. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* Ingenia puerorum nimia emendationis severitate deficere. ¶ Translate *Plin. l.* 13. *c.* 3. In M. Ciceronis monumentis invenitur, unguenta gratiora esse, quæ terram, quam quæ crocum sapiunt: quando etiam corruptissimo in genere magis tamen juvat quædam ipsius vitii severitas. *h. e.* asperitas, insuavitas.

SEVERITER, graviter, serio. *Titinn.* apud *Non. c.* 11. *n.* 5. & *Priscian. l.* 15. *pag.* 1010. *Putsch.* Severiter hodie sermonem amica mecum contulit. *Apul. l.* 2 & 3. *Metam.* Facinus severiter vindicate. ¶ sæviter, aspere, difficile. *Enn. ibid. n.* 16. Severiter fortuna ferri cernunt de victoria. *Id. ibid.* Severiter suspectionem ferre falsam, futilium est. *Plaut.* etiam usurpavit, teste *Priscian. loc. cit.*

SEVERITUDO, inis, f. severitas, tristitia. *Plaut. Epid.* 5. 2. 2. & apud *Non. c.* 2. *n.* 708. Sed eccum incedit Epidicus. quid illuc est, quod illi caperat frons severitudine? *Apul. sub fin. l.* 2. *Metam.* Morum severitudo.

SEVERUS, a, um, *grave*, *sostenuto*, *serio*, *rigoroso*, *severo*, αὐστηρός, σκυθρωπός, gravis, serius, tristis, rigidus, austerus, acerbus, vehemens, asper, durus. Videtur esse a *vakare*, h. e. *verere*. & dicitur proprie de fronte, & vultu. *Terent. Heaut.* 5. 3. *in fin.* Sed ipse egreditur: quam severus! rem, cum videas, censeas. *h. e.* quintam gravitatem vultu præfert? *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 71. *a med.* Vultus quo severior est & tristior, hoc illa, quæ dicuntur, salsiora videri solent. *Horat. in ar. Poet. v.* 105. tristia mœstum Vultum verba decent, &c. severum seria dictu. *Plaut. Mil.* 2. 2. 46. Severa fronte curas cogitans. ¶ Deinde refertur ad animum, cujus indicium vultus est. *Lucret. l.* 5. *v.* 1356 Agricolæ severi. *h. e.* duri, laboribus assueti, a molli vita, deliciis & luxu abhorrentes. Sic *Virg.* 8. *Æn. v.* 638. Tatioque seni, Curibusque severis. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 63. severum pectus. *h. e.* alienum ab amore. *Catull. carm.* 5. Rumoresque senum severiorum Omnes unius æstimemus assis. *Cic. in Bruto, cap.* 31. Q. Tubero vita severus, & congruens cum ea disciplina, quam colebat. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. *extr.* Qui perindulgens in patrem, idem acerbe severus in filium. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 19. Imperia severiora nulla esse putant sine aliqua acerbitate iracundiæ. *Prudent. Cathemer.* 2. *v.* 33. Nunc severum vivitur. *pro severe.* ¶ Usurpatur in rebus judicialibus de eo, qui nihil de pœna legibus constituta remittendum censet. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 13. *a med.* Neque potest severus esse in judicando, qui alios in se severos esse judices non vult. *Id.* 2. *Verr. c.* 10. Duo severissimi atque integerrimi judices. *& mox.* L. Cassius ex familia tum ad ceteras res, tum ad judicandum severissima. *Id.* 6. *Verr. cap.* 59. *a med.* Posteaquam judicia severa Romæ fieri desierunt. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 57. Adulterium lege severa vetitum. ¶ In oratoria de eo, qui serius est, & a facetiis remotus. *Cic. in Brut. c.* 95. Sententiæ non tam graves & severæ, quam concinnæ & venustæ. *& cap.* 30. P. Rutilius in quodam tristi & severo genere dicendi versatus est. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *sub fin.* Austeris illis, severisque scriptis dulcia hæc blandaque vel justa possessione decedant. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 9. severæ Musa tragœdiæ. ¶ sævus, crudelis. *Propert. l.* 4. *el. ult. v.* 22. turba severa Eumenidum. *Plautus Trin.* 4. 1. 6. *de Neptuno.* Te omnes sævum severumque, atque avidis moribus commemorant. *Id. Cistell.* 2. 3. *v.* 15. Hau! voluisti istuc severum facere? *h. e.* te ipsum interficere. ¶ verus, certus, non fictus. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 50. Opinus hercle, hodie quod ego dixi per jocum, id eventurum esse & severum, & serium, Ut hæc inveniantur hodie esse hujus filiæ. ¶ verax, fidelis, & qui se corrumpi non sinit. *Cic. in Divin. Verr. cap.* 5. Cujus legis non modo a populo R. sed etiam ab ultimis nationibus jampridem severi custodes requiruntur. *Plin. l.* 11. *c.* 52. Trogus auctor severissimus. ¶ De his, qui sobriam vitam agunt, vino & luxu abstinent, *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 9. adimam cantare severis. *Catull. carm.* 27. *ad puer. v.* 5. At vos, quo lubet, hinc abite, lymphæ Vini pernicies, & ad severos Migrate. *Tibull. l.* 3. *el.* 6. *v.* 21. *de Baccho.* Jam venit iratus nimium, nimiumque severis. ¶ Transfertur & ad inanima. *Horat. l.* 1. *od.* 27. *v.* 9. severi Falerni partem sumere. *h. e.* austeri, acris. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 37. Furiasque amnemque severum Cocyti metuet. *h. e.* tristem, funestum, horribilem. *Horat. l.* 1. *od.* 35. *v.* 20. severus uncus. *Lucret. lib.* 4. *v.* 461. severa silentia noctis. *h. e.* in quibus omnia religiosa, ut ita dicam, silent & quiescunt. *Id. l.* 5. *v.* 1189. noa & noctis signa severa. *h. e.* sacra, & horrorem incutientia. *& vers.* 36. pelage severa. *h. e.* maria periculosa, infesta, inimica navigantibus. *Pers. sat.* 1. *v.* 64. ut per leve severos Effundat junctura ungues. *h. e.* qui acres sunt in deprehendendis rimis, & inæqualitatibus. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. *a med.* Severi dies. *h. e.* quibus res seriæ & gravissimæ aguntur. *Quintil. declam.* 4. *c.* 14. Severæ hiemes. *h. e.* sævæ, rigidæ, acres. ¶ Comes severus Palladis dixit *Stat.* 1. *Achill. v.* 288. quia Pallas dea severa est, & a mollibus feminarum studiis prorsus aliena. ¶ Pictor severus in coloribus, *Plin. l.* 35. *c.* 11. *ante med.* Et, Aristolaus e severissimis pictoribus fuit,

Id.

Id. ibid. circa med. h. a. qui veritatem potius & naturam secutus est, quam amœnitatem ac splendorem. ¶ Mons Severus fuit in Sabinis prope Reata: ita dictus, quia silvis horridus, ascensu asper & præruptus. *Virg. 7. Æn. v. 713.*

SEVERUS, i, nomen proprium. Cornelius Severus poeta & declamator Augusti tempore, scripsit bellum Siculum, sed imperfectum reliquit, teste *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* atque id ipsum etiam edidit. Præterea carmen de *Ætna*, ut colligitur ex *Seneca epist. 79.* quod exstat. Est etiam quoddam fragmentum, quod ejus nomine circumfertur de morte Ciceronis, apud *Senec. in Suasor. 7.* A *Quintil. loc. cit.* dicitur melior versificator, quam poeta. ¶ Severus Sulpitius, Episcopus Bituricensis, qui sæculo Christi V. vixit, scripsit non ineleganter, ut ea tempora ferebant, de vita S. Martini, libros historiarum, dialogos quosdam, & epistolas.

SEVINI. V. *Sabini.*

SEVIR, *&* Sexvir, iri, m. unus e sex viris, quibus aliquis magistratus constat: ut *decemvir*, unus ex decem, *duumvir* ex duobus. In Municipiis, Coloniis, & Præfecturis erat suum corpus senatorum, ut Senatus Romæ. Ex eo vel duo, vel quatuor, vel sex eligebantur, qui summum magistratum componerent, & rem publicam administrarent. In multis Lapidib. *Sex. Vir* scribitur. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 416. n. 8.* Q. Colius Q. L. Nicomedes. Medicus. Ocularius. Sex. Vir. Cur. Jul. Fanestris. *Alia ibid. pag. 365. n. 3.* L. Arrius T. F. Sex. Vir. Opitergi sibi, & suis T. F. J. ¶ Equites R. in Urbe in sex turmas dividebantur, quibus qui præerant, *Seviri* dicti sunt. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1093. n. 7.* T. Didio M. F. Pal. Prisco III. Viro Capitali Sevir. Turm. V. Equit. Rom. Trib. Mil. &c. Alia apud *Gud. pag. 112. num. 2.* T. Aelio T. F. Pal. Nævio Seviro Equitum Romanorum Turmæ Secundæ. *& pag. 111. num. 8.* Ser. Cornelio Ser. F. Dolabellæ Sevir. Equit. Rom. Turm. III. *Capitolin. in M. Antonino Philos. cap. 6.* Pius Marcum Sevirum turmis Equitum Romanorum, jam consulem designatum, creavit. ¶ Seviri Augustales vel ita dicebantur, qui in Municipiis, Coloniis, & Præfecturis non a suis alecti, sed a Præside provinciæ jussu Augusti constituti erant: vel qui collegium componebant Sacerdotum Augustalium. *Petron. in Satyr. c. 30.* Pompeio Trimalchioni VI. Viro Augustali Cinnamus Dispensator. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 19. n. 3.* C. Plotorius C. F. Stel. Phœbus VI. Vir Augustal. *& n. 6.* Pro salute Coloniæ, & Ordinis Decurionum & Populi Tudertis Jovi Opt. Max. L. Cancrios Clementis L. Primigenius Sex. Vir. II. Augustalis, & Flavialis. *Alia* apud *Reines. class. 6. n. 135.* C. Valerius C. Libertus Faustus Sexvir Augustalis primus, vivos sibi, &c. Alia apud *Murator. pag. 19. n. 3.* Asclepio deo L. Cornelius Hyginus Sevir Augustalis. Alia apud *Gruter. pag. 449. n. 1.* T. Petellio T. F. Fabia Cessino, adlecto supra numer. Sevirum Augustalium. Adde aliam apud *Gud. pag. 120. n. 10.* ¶ Scribebatur & hoc modo (ut videre est apud *Gruter. pag. 371. n. 7. Murator. pag. 1150. n. 1. & 2.* & *Gud. pag. 4. n. 11.*) IIIIII. Vir. ¶ Plura de his V. apud *Reines. class. 1. n. 99.* & *Noris. in Cenotaph. Pis.*

SEVIRALIS, le, ad Seviros pertinens. *Capitolin. in M. Anton. Philos. cap. 6.* Edenti Marco cum collegis ludos Sevirales Pius adsedit. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1103. num. 9.* Seviralis cœna. ¶ *Seviralis* idem qui Sevir. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1. n. 5.* P. Numerius Martialis Astigitan. Seviralis. *Al. leg.* Sevir Augustalis. *Alia* apud *Gud. pag. 208. n. 5.* L. Alfio L. F. Valentino Ordo Seviralium ob merita ejus.

SEVIRATUS, us, m. dignitas Seviri. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 400. n. 7.* Hic pro Seviratu in Rempubl. dedit HS ∞ ∞ &c. Adde aliam *pag. 178. n. 1.* & *Petron. in fragm. Tragur. cap. 71. Burm.* ¶ Scribitur & *Sexviratus*. Vet. Lap. apud *Gruter. pag. 150. n. 4.* Ob honorem Sexviratus.

SEVO, as. V. *Sebo.*

SEVOCATUS, a, um, *chiamato, e tratto in disparte*, seorsum vocatus, seductus. *Petron. in Satyr. c. 110.* Ancilla sevocatam me non minus decoro exornavit capillamento. ¶ Translate *Cic. 1. de Divin. c. 30.* Cum est somno sevocatus animus a societate, & a contagione corporis. *h. e.* separatus, sejunctus.

SEVOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamar da banda, o in disparte*, ἀποκαλέω, seorsum voco, abduco, seduco: & proprie de his dicitur, qui secreto collocuturi cum aliquo, eum a turba vocando seducunt. *Cic. 2. Phil. c. 14.* Cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari. *Plaut. Men. sc. ult. vers. 25.* Sevocabo herum. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 6. a med.* Principes Galliæ sollicitare, sevocare singulos, hortarique cœpit, ut, &c. *Liv. l. 7. c. 16. sub fin.* Tribuni plebis, ne quis postea populum sevocaret, capite sanxerunt. *h. e.* extra Urbem vocaret, a patribus seduceret. *Cic. pro Mur. c. 7.* Facis, ut rursus plebs in Aventinum sevocanda esse videatur. ¶ Sevocare se, *ritirarsi in disparte, appartarsi*, secedere. *Plaut. Aulul. 3. 6. 13.* Quid tu te solus e senatu sevocas? *Id. Merc. 2. 3. 45.* Quid illuc est, quod ille solus se in consilium sevocat? ¶ Translate est separare, sejungere, abducere, abstrahere, *staccare, allontanare, separare, rimuovere*. *Catull. carm. 64. ad Hortal. v. 1.* Etsi me assiduo confectum cura dolore Sevocat a doctis, Hortale, virginibus. *Cic. 1. Tuscul. c. 31.* A voluptate, a re familiari, a republ. a negotio omni sevocare animum. *Id. in Orat. c. 20.* Ab his non multo secus, quam a poetis, hæc eloquentia, quam quærimus, sevocanda est. ¶ *Sevocare aliquid ad se*, separare a reliquis, & ad se trahere. *Cic. pro Quint. cap. 3. ad fin.* Itaque hercule haud mediocriter de communi, quidquid poteras, ad se in privatam domum sevocabat.

SEVUM cum derivatis, V. *Sebum.*

SEX, *sei*, ἕξ, nomen numerale cardinale, indeclinabile: a voce Græca allata, mutato spiritu in *s*, quomodo ab ἑπτὰ est septem. *Liv. l. 7. cap. 5. ad fin.* T. Manlius, qui postea Torquatus appellatus est, secundum in sex locis tenuit. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 7.* Sex & quinquaginta millia passuum. ¶ Sex septem, *sei o sette*. *Lucret. lib. 4. v. 578.* Sex etiam septem loca vidi reddere voces. *Terent. Eun. 2. 3. 39.* Illum, liquet mihi dejerare, his mensibus sex septem prorsum non vidisse proximis. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 58.* Sed quadringentis sex septem millia desint.

SEXAGENARIUS, a, um, *di sessanta*, qui sexaginta continet, ut sexagenaria fistula, *Frontin. de aquæduct. artic. 54.* ¶ qui habet annos sexaginta, *sessagenario*, ἑξηκονταετής. *Quintil. l. 6. cap. 3. a med.* Cæterum objurgatus, quod Publiliam, cum sexagenarius esset, virginem duxisset, cras, inquit, mulier erit. ¶ Sexagenarios per pontem mittendos, male dio popularitas intellexit, cum Varro de vita populi R. l. 2. honestam causam religiosamque patefecerit. Cum in quintum gradum pervenerant, atque habebant sexaginta annos, tum denique erant a publicis negotiis liberi atque otiosi. Ideo in proverbium quidam putant venisse, ut diceretur, sexagenarios de ponte dejici oportere, id est quod suffragium non ferant, quod per pontem ferebant. Hæc *Non. c. 12. num. 22.* Alias hujus proverbii causas affert *Festus* his verbis: Sexagenarios de ponte olim dejiciebant: cujus causam Manilius hanc refert, quod Romam qui incoluerint primi Aborigines, hominem, sexaginta annorum qui esset, immolare Diti patri quotannis soliti fuerint: quod facere eos destitisse adventu Herculis, sed religione postea veteris moris scirpeas hominum effigies de ponte in Tiberim, veteri modo, mittere instituisse. Alii dicunt, morantem in Italia Herculem, quod quidam ejus comitum habitaverint secundum ripam Tiberis, atque Argeos se ab Argivis vocaverint agris: quorum proditam memoriam redintegrari, eo gente missum ab Græcia legatum quendam Argæum, diu cum in Romæ moratum esse: is ut obierit, institutum a sacerdotibus, ut effigies scirpea ex omnibus, cum, quæ publicæ erant res, nuntiavisset, per flumen ac mare in patriam remitteretur. Sunt qui dicant, post Urbem a Gallis liberatam, ob inopiam cibatus cœptos sexaginta annorum homines jaci in Tiberim: ex quo numero unus filii pietate occultatus, sæpe profuerit patriæ consilio sub persona filii. id ut sit cognitum, ei juveni esse ignotum & sexagenariis vita concessa. latebras autem ejus, quibus arcuerit senem, id est cohibuerit & celaverit, sanctitate dignas esse visas: ideoque Arcæa appellata. Sed exploratissimum illud est causæ: quo tempore primum per pontem cœperunt comitiis suffragium ferre, juniores conclamaverunt, ut de ponte dejicerentur sexagenarii, qui jam nullo publico munere fungerentur, ut ipsi potius sibi, quam illi, deligerent imperatorem. Cujus sententiæ est etiam Sinnius Capito. Vanam autem opinionem de ponte Tiberino confirmavit Afranius in Repudiato. Hactenus *Festus*.

SEXAGENI, æ, a, *sessanta*, ἑξήκοντα, nomen numerale distributivum, quod & pro cardinali *sexaginta* ponitur. *Liv. l. 8. cap. 8.* Postremo in plures ordines instruebantur. Ordo sexagenos milites habebat. *Monum. Ancyran.* apud *Gruter. pag. 231.* Trecentis & viginti millibus plebis urbanæ sexagenos denarios viritim dedi. *Plin. lib. 36. c. 5. a med.* Mausoli opus patet ab austro & septentrione sexagenos ternos pedes. ¶ Extra distributionem. *Cic. Verr. 7. c. 21.* Hæc sexagena millia modium, quæ Mamertinis remiseras.

SEXAGENIQUINI, *sessantacinque*, sexaginta quinque, ut Fistula sexagenumquinum, *Frontin. de aquæduct. artic. 55.*

SEXAGESIES, adverb. idem quod sexagies. *Martian. Capell. l. 6. pag. 198. de terræ ambitu.* Illa stadia quingenta trecentis sexagesies complicata, &c.

SEXAGESIMUS, a, um, *sessantesimo*, ἑξηκοστός, numerus ordinalis sexaginta continens. *Flor. l. 2. c. 2.* Intra sexagesimum diem. *Martial. l. 6. epigr. 70.* Sexagesima messis. *Cic. Attic. l. 5. ep. 13.* Ephesum venimus a. d. XI. cal. Sext. sexagesimo & quinto post pugnam Bovillanam. *Augustus* apud *Gell. l. 15. cap. 7.* Spero, lætum & benevolentem celebrasse quartum & sexagesimum natalem meum. *Martial. l. 4. epigr. 79.* Condita cum tibi sit jam sexagesima messis. ¶ Absolute *Plin. l. 29. c. 1.* Quarumdam rerum sexagesima denarii unius imperata.

SEXAGESIS inscribitur una ex Satyris Menippeis *Varronis*, ex qua multa fragmenta servavit *Nonius*.

SEXAGIES, adverb. *sessanta volte*, ἑξηκοντάκις. *Cic. Phil. 2. cap. 18.* Si sestertium sexagies peteret. *h. e.* sexagies centena millia sestertium. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2.* Bona patris hujusce Sex. Roscii, quæ sunt sexagies. *h. e.* sexagies centena millia sestertium. Adde *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 23.*

SEXAGINTA, *sessanta*, ἑξήκοντα, decies sex, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. 2. de Leg. c. 24. a med.* Rogum bustumve novum vetat propius sexaginta pedes adjici ædes alienas, invito domino. *Petron. in Satyr. c. 122.* Sanguine Germano, sexagintaque triumphis Esse nocens cœpi. *Martial. l. 7. epigr. 8.* Cum sexaginta numeret Cassellius annos. *& lib. 12. epigr. 26.* Sexaginta teras cum limina mane senator. Hoc loco *sexaginta* de magno numero dicitur, ut apud *Cicer. Verr. 3. c. 47. sub fin.* Possum sexaginta decreta proferre, in quibus ut ego pecuniam non dicam intercessisse, ipsa decretorum novitas iniquitasque declarat. Sed alii cum *Donato ad Terent. Phorm. 4. 3. 63.* leg. *sexcenta*: quod certe usitatius est, & Ciceroni familiarius.

SEXANGULATUS, a, um, sexangulus, ut crystallus sexangulata, apud *Solin. c. 33.* (*al. 46.*) *de Arabia, ad fin.*

SEXANGULUS, a, um, *di sei angoli*, ἑξάγωνος, sex angulos habens. *Ovid. 15. Met. v. 382.* Nonne vides, quos cera tegit sexangula fetus

Mel-

Melliferarum apium sine membris corpore nasci? *Plin. l. 11. c. 31. de apib.* Sexangulæ omnes cellæ: singularum ex pedum opere. *Id. l. 37. c. 5. ad fin.* Berylli poliuntur sexangula figura.

SEXATRUS, sextus dies post Idus. *Varr. l. 5. de L. L. c. 3.* Ab Tusculanis post diem sextum Idus similiter vocatus sexatrus, & post diem septimum septimatrus. V. *Triatrus*.

SEXCENI, æ, a, sescenteni. *Colum. l. 3. c. 3.* Singula jugera vinearum sexcenas urnas vini præbuisse. *Curt. l. 5. c. 1. in fin.* Equitibus sexceni denarii tributi. Adde *Plin. l. 29. c. 1.*

SEXCENTENI, æ, a, *seicento*, ἑξακόσιοι, sexceni, sexcenti: numerale distributivum. *Cic. 7. Verr. c. 15.* Civitatibus certum pretium, sexcentenos nummos nautarum missioni constituere. *Colum. l. 3. c. 5.* In singulis ordinibus, qui ducenos quadragenos pedes obtinent, sexcenteni malleoli pangendi sunt. *& cap. 9.* Sexcentenas urnas priscis cultoribus singula vinearum jugera sudisse.

SEXCENTESIMUS, a, um, *seicentesimo*, ἑξακοσιοστός, ultimus, sive unus ex sexcentis. *Plin. l. 8. c. 7.* Anno Urbis sexcentesimo quinquagesimo quinto.

SEXCENTI, æ, a, *seicento*, ἑξακόσιοι, sexies centum: nomen numerale cardinale. *Plaut. Pers. 1. 2. 36.* Oravi, ut nummos sexcentos mihi dares utendos mutuos. *Gell. l. 1. c. 1.* Curriculum stadii pedum esse numero sexcentum. pro *sexcentorum*: quod habet etiam *Lucil.* apud *Non. c. 8. n. 85.* ¶ Sæpe usurpatur pro numero ingenti, & indefinito, ut μύριοι apud Græcos, & apud nos quoque *mille*. Qua ratione & *millies* Latine dictum est. *Plaut. Aulul. 2. 4. 41.* Sexcenta sunt, quæ memorem, si sit otium. *Terent. Phorm. 4. 3. 63.* Sexcentas proinde scribito mihi dicas: nihil do. *Cic. 14. Attic. ep. 11.* Quid? Dejotari nostri causa non similis? dignus ille quidam omni regno, sed non per Fulviam. sexcenta similia. *& lib. 6. ep. 4.* In quo multa molesta, discessus noster, belli periculum, militum improbitas: sexcenta præterea. Adde *Verr. 4. c. 48. & lib. 2. de Divin. c. 14. extr. & lib. 7. ad Attic. ep. 2. Plaut. Trin. 3. 3. 62. Martial. l. 6. epigr. 59. &c.* Sic *Plaut. Bacch. 4. 9. 110.* Cave, tibi ducenti nummi dividiæ fuant. sexcenta tanta reddam, si vivo, tibi.

SEXCENTIES, adverb. *seicento volte*, ἑξακοσιάκις, sexcentis vicibus. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16.* Ut forum laxaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus, contempsimus sexcenties sestertium. *Plaut. Men. 5. 4. 8.* Suspirabo plus sexcenties in die. *Lamprid. in Commod. c. 15.* Sexcenties vicies.

SEXCENTOPLAGUS, a, um, ἑξακοσιόπληγος, qui sexcentas plagas accipit. *Plaut. Capt. 3. 5. 68.* Sexcentoplago nomen indetur tibi.

SEXDECIM, &c. V. *Sedecim*.

SEXDEQUINQUE, sexdecim. Vet. Plebiscit. apud *Fest. in publica pond.* Sextarius æquus cum librario fiet: sexdequinque libræ in modio fiunt. Ita *Scalig.*

SEXENNIS, ne, *di sei anni*, ἑξαετής, qui est sex annorum. *Plaut. Pan. 4. 2. 80* Inde surreptus fere sexennis. *Plin. l. 8. c. 35. de cervis.* Singulos annos adjicientibus ramos usque ad sexennes.

SEXENNIUM, ii, n. ἑξαετία, tempus sex annorum. *Cic. 1. de Divin. c. 44. extr.* Quod quidem sexennio post Vejos captos factum esse vidimus.

SEXIES, adverb. *sei volte*, ἑξάκις, sex vicibus. *Liv. l. 4. c. 32.* Vejentem hostem sexies victum pertimescant. *Plin. l. 18. c. 16.* Medica secatur incipiens florere. id sexies evenit per annos. *Vellej. l. 1. c. 15. extr.* Eporedia colonia deducta est, Mario sexies, Valerioque Flacco Coss.

SEXPRIMI, orum, m. sex viri, qui in aliquo ordine principes sunt. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* L. Alenus chirographum sexprimorum imitatus est. V. *Decemprimi*.

SEXITANUS. V. *Saxetanus*.

SEXSIGNANI, orum, cognomen est datum Cocossatibus populis Aquitaniæ, apud *Plin. l. 4. c. 19.* sicut Tarbellis *Quatuorsignanis*: ideo fortasse inquit *Harduin.* quia apud illos sex signa militum, præsidii causa manebant, apud hos quatuor.

SEXTADECIMANI, orum, milites legionis sextadecimæ. *Tacit. 3. Hist. c. 22.* Sextadecimanos, duoetvicesimanosque, & primanos lævum cornu complesse.

SEXTANEUS, a, um, sextus: ut sextaneus limes, *Vet. Auct. de limitib. pag. 239. & 258. Goes.* & alibi.

SEXTANI, m. pop. Galliæ Narb. quorum urbs Arelate. *Plin. lib. 3. c. 4. & Pompon. Mela l. 2. c. 5.* V. *Septimanus*.

SEXTANS, antis, *la sesta parte*, sexta pars assis, ut ait *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* hoc est unciæ duæ: ut in *As* dictum est. Dicitur tum de signata pecunia, tum de pondere, tum de mensura. *Liv. l. 2. c. 33. extr.* Huic sumptus funeri defuit. Extulit eum plebs sextantibus collatis in capita. *Plin. l. 33. c. 10. extr.* Populus R. Agrippæ Menenio sextantes æris in funus contulit. *Laberius* apud *Gell. l. 16. c. 9.* Servus sextantis verbis nefariis utitur. *h. e.* minimi pretii. ¶ de pondere, h. e. sexta parte libræ, *due oncie*, *Ovid. de medic. fac. v. 65.* Sextantemque trahat gummi cum semine Tusco. *Plin. l. 26. c. 11. sub fin.* Mentæ sextans, vivi sulphuris uncia, ex aceto simul trita. *Martial. l. 8. epigr. 71.* ligulam misit sextante minorem. ¶ de mensura, h. e. sexta parte alicujus certæ quantitatis, aut magnitudinis, v. gr. hereditatis, pedis, jugeri, &c. *Cic. 13. Fam. ep. 23. a med.* Testamento heres ex parte dimidia & tertia est Capito: in sextante sunt ii, quorum, &c. *Paul. Dig. lib. 44. tit. 2. leg. ult.* Ex sextante heres institutus. *Colum. l. 12. c. 23.* Picis sextans & semuncia in sextarios quinque & quinquaginta (*vini*) adjicitur. *h. e.* sexta pars sextarii, qui sunt duo cyathi. nam sextarius duodecim cyathos continet. Sic *Martial. l. 5. epigr. 65.* Sextantes, Calliste, duos infunde Falerni, *Sueton. in August. c. 77.* Quoties largissime se invitaret, senos sextantes non excessit: aut si excessisset, rejiciebat. *Plin. l. 13. c. 15.* Tiberio principi mensam fuisse quatuor pedes sextante sicilico excedentem, tota vero crassitudine sescunciali. *Colum. l. 5. c. 1. a med.* Jugeri pars sexta pedes MMMM & DCCC, hoc est sextans. Adde *Varron. l. 1. R. R. c. 10.* ¶ Mathematici sextantem appellant sextam partem numeri sex, quod est unum. *Vitruv. lib. 3. c. 1. ante med.* ¶ Scribitur & *sestans*.

SEXTANTALIS, le, sextantem continens, ut sextantales fusi, apud *Vitruv. l. 10. c. 6.* h. e. crassitudinem habentes duarum unciarum, seu pollicum.

SEXTANTARIUS, a, um, sextantem continens, aut pondus habens sextantis. Asses qui a principio librales erant, bello Punico primo (ut ait *Plin. l. 33. c. 3.*) aut secundo (ut *Fest.* in *Sextantarii*) sextantarii facti sunt, h. e. sextantis seu duarum unciarum pondere, ita ut ex libra æris sex asses fierent: idque eo quod respublica impensis non sufficiebat. *Plin. loc. cit.* Constitutum ut asses sextantario pondere ferirentur. *Fest. loc. cit.* Sextantarii asses in usu esse cœperunt, &c. V. *As*.

SEXTARIOLUS, li, m. parvum vas sextarium continens. *Augustus* apud *Auctor. vitæ Horat. a med.* Itaque licebit, in sextariolo scribas. *in una quarteruola, in uno fiaschetto*.

SEXTARIUS, ii, m. mensuræ genus duas heminas seu cotylas continens, h. e. duodecim cyathos: habetque pondus viginti unciarum: ita dictus quia sexta pars est congii. Duodequinquaginta sextarii quadrantal vini faciunt: sexdecim modium frumenti. *Rhemn. Fann. de ponderib. v. 71. Fest.* in *Publica pond.* ¶ Est mensura tum liquidorum tum aridorum. *Varr.* apud *Gell. l. 3. c. 14* Si a sextario hemina fusa est. *Horat. l. 1. Sat. 1. v. 74* Panis ematur, olus, vini sextarius. *Cic. 2. Offic. c. 16.* Aquæ sextarium mina emere. *Vopisc. in Tacit. c. 11.* Ipse fuit vitæ parcissimæ, ita ut sextarium vini tota die nunquam potaverit, sæpe intra heminam. *Colum. l. 2. c. 9. sub fin.* Panicum & milium sextarius fere quatuor jugerum implent. *h. e.* quarta modii parte. modius enim sexdecim sextarios habet. *& cap. 10. extr. & Plin. lib. 18. c. 13.* Jugerum agri non amplius quatuor sextariis raporum seminis obserendum est. *Plin. l. 24. c. 14. sub fin.* Sextarius sorborum. *Colum. l. 12. c. 5.* salis. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 11. circa med.* frumenti. ¶ Vas sextarii capax. *Cato R. R. c. 13. ad fin.* Urnam quinquagenariam unam, sextarium olearium unum, labellum unum. ¶ Sexta pars cujusque rei. *Plin. l. 27. c. 4. a med. de androsæmone.* Usus ad purgandam alvum tusæ cum semine, potæque matutino, vel a cœna duabus drachmis in aqua mulsa, vel vino, vel aqua pura, totius potionis sextario. ¶ Scribitur & *sexterius*.

SEXTIANUS. V. *Sestiana*.

SEXTICEPSOS. V. *Biceps*.

SEXTILIANUS, a, um, ad Sextilium aliquem pertinens, ut Sextiliana pira, *Cloat.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 15. extr.*

SEXTILIS, is, m. *Agosto*, mensis anni: a *sextus*, quod sextum obtineret locum a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Ovid. 5. Fast. v. 41. & Varr. l. 5. de L. L. c. 4. ad fin. Horat. l. 1. ep. 7. v. 1.* Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum, Sextilem totum mendax desideror. ¶ Adjective. *Id. ibid. ep. 11. vers. 19.* Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus. ¶ Postea *Augustus* appellatus est, ex decreto Senatus, a Cæsare Octaviano Augusto, qui hoc mense, victo M. Antonio, bellis civilibus finem imposuit. *Sueton. in Aug. c. 31.* V. *Augustus*.

SEXTIUS, & Sestius, nomen propr. Romanum, ut P. Sextius Florus, L. Sestius Magnus. Sextia gens Romæ duplex, Patricia, & Plebeia: illa per *s* scribitur, hæc per *x*, ut ex Lapidib. ostendit *Manut. in Orthogr.* cui adsentiuntur *Dausquius*, & *Cellar.* ¶ *Sextia lex* dicta est a latore L. Sextio Trib. pleb. ut consulum alter ex plebe crearetur: qua lege is primus consul de plebe est factus. *Liv. lib. 6. c. 35. & 41. & lib. 7. c. 1.* ¶ *Sextia tabula*, taberna argentaria cujusdam Sextii Romæ in foro, in qua tabulis perscribebantur acta in foro ipso, auctiones, contractus, vadimonia, & hujusmodi, eæque tabulæ, si opus esset, in judicio proferebantur. *Cic. pro Quinct. c. 6.* Similis erat *tabula Valeria*, de qua *Id. Fam. 14. ep. 2.* ¶ Sextiæ Bajæ, Aquæ Sextiæ, Salluviorum, nunc *Aix*, oppidum Galliæ Narbonensis, colonia Romanorum, condita a C. Sextio proconsule post victam Salluviorum gentem A. U. C. DCXXX. Circa eam copia aquarum fuit calidis & frigidis fontibus. *Epit. Livii l. 61. Plin. l. 3. c. 4. & Flor. l. 3. cap. 3. Sidon. carm. 23. v. 12.* Nuper quadrupedante cum citatis Ires Phocida, Sextiasque Bajas.

SEXTO, *la sesta volta*, ἕκτον, ut secundo, tertio, quarto. ¶ Pro sexies, *sei volte*, sex vicibus. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 17.* Lavit ad diem septimo æstate, vel sexto. V. *Secundo*.

SEXTULA, læ, f. unciæ sexta pars, assis septuagesima secunda, quia duodecim sexies ducta efficiunt LXXII. *Varr. lib 4. de L. L. c. 36.* Æris minima pars, sextula, quod sexta pars unciæ. *Remn. Fann. de ponderib. vers. 22.* Sextula quæ fertur. nam sex his uncia constat. ¶ Pars septuagesima secunda jugeri, pedes continens CCCC. ut *Columell.* docet *lib. 5. c. 1. a med.* ¶ aut hereditatis: quia hereditas as vocatur. *Cic. pro Cæcin. c. 6.* Facit heredem ex deunce & semuncia Cæcinam, ex duabus sextulis M. Fulcinium: Æbutio sextulam aspergit. Quod ait *aspergit*, respicit ad vas continens mensuram *sextulæ*, hoc est fortasse sextam partem sextarii, seu cyathos duos. Unde mox dicit: Iste autem hac sextula se ansam retinere omnium controversiarum putat. quasi *sextula* vas ansatum sit.

SEXTUS, a, um, *sesto*, ἕκτος, ultimus in sex. *Cic. 3. Offic. cap. 23.* Plenus est sextus liber de officiis Hecatonis talium quæstionum.

Plaut.

Plaut. Pseud. 4. 2. 5. Sextum a porta proximum angiportum. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 682. sextus ab Urbe lapis. *Vellej. l.* 1. c. 3. & *lib.* 2. c. 57. Aletes, sextus ab Hercule. ¶ Sextum, *la sesta volta*. Cic. in Pison. c. 9. C. Marius sextum consul. *Cato apud Gell. lib.* 10. c. 1. *sub fin.* Carthaginienses sextum de fœdere decessere. ¶ *Sextus* prænomen ab ordine nascendi inditum, ut Sex. Pompejus Festus, Sex. Julius Cæsar.

SEXTUSDECIMUS, a, um, *decimosesto*, *sestodecimo*, *ἑκκαιδέκατος*. *Colum. l.* 11. c. 2. *ad fin.* Sextodecimo cal. Jan. *Tacit.* 1. *Annal.* c. 37. Sextadecima legio. *& cap.* 17. Sextusdecimus stipendii annus. Adde *Vitruv. l.* 2. c. 6.

SEXU. V. *Sexus*.

SEXVIR. V. *Sevir*.

SEXUNGULA dicitur a *Plauto Trucul.* 2. 2. 57. meretrix rapax, & amatorum bona consumens: quasi senos in manibus digitos habeat. Sic *Aulul.* 3. 6. 17. Mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos cum senis manibus. *h. e.* furaces.

SEXUS, us, m. & n. *&* Sexu, u, n. *sesso*, *γένος*, *ἄῤῥεν*, habitus, natura, id quo animal masculum a femina distinguitur. *Fest.* ex correct. *Scalig.* Sexus, aliter secus, natura, habitusque: ex Græco, quam illi vocant ἕξιν. Afranius in Privigno sic ait: Orbus virili secus adoptavit sibi. Pacuvius in Atalanta: Triplicem virili secus partum procreat. *Cic.* 1. *de Invent.* c. 24. *a med.* Hominum genus & in sexu consideratur, virile, an muliebre sit. *Lucan. l.* 10. v. 91. nullo discrimine sexus Reginam scit ferre Pharos. *Martial. l.* 9. *epigr.* 9. Tanquam parva foret sexus injuria nostri. *Plin. l.* 10. *ep.* 97. *ad fin.* Multi omnis ætatis, omnis ordinis, utriusque sexus. *Plin. aliter l.* 10. c. 55. Livia cum parem virilem sexum, admodum cuperet. *Tacit.* 3. *Ann.* c. 34. *a med.* Sexum natura invalidum deserere. *& lib.* 16. c. 10. *extr.* Modo muliebri ejulatu, aliquando sexum egressa, voce infensa clamitabat. *Plin. l.* 7. c. 50. Feminarum sexus huic malo videtur maxime opportunus. ¶ *Priscian. l.* 5. *pag.* 653. *Putsch.* Plautus hoc sexus, hujus sexi neutro genere protulit in Rudente (1. 2. 19.) Virile sexus nunquam ullum habui. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn.* c. 9. Concurrentibus undique virile & muliebre sexus. Ita legit etiam *Non.* c. 3. v. 193. addens & illud *Sisennæ Histor. l.* 3. Tum in muro virile ac muliebre sexus, populi multitudine omni collocatur. *Al. tamen leg.* secus. V. *Secus* indeclin. ¶ De bestiis *Plin. l.* 27. c. 2. & *lib.* 28. c. 17. & *l.* 32. c. 2. &c. ¶ Αἰδοῖα quoque ipsa, quibus sexus distinguuntur, *sexus* appellantur ab *eod. l.* 22. c. 8. ¶ De femina *Glossæ*: Sexus, *σχῆμα γυναικεῖον*. *Sil. l.* 3. v. 114. Sic solo aspicimur sexu, &c. V. integr. loc. ¶ Arboribus, inquit *Plin. l.* 13. c. 4. *ante med.* imo potius omnibus, quæ terra gignat, herbisque etiam, utrumque sexum esse, diligentissimi Naturæ tradunt. Hinc de lapide magnete usurpat *l.* 36. c. 16. de aetite *cap.* 21. de tura *l.* 12. c. 14. *a med.* ¶ In plur. num. *Spartian. in Adrian.* c. 18. *ad fin.* Lavacra pro sexibus separavit.

S I

SI, *se*, *εἰ*, conjunctio conditionalis: a voce Græca allata. quam originem confirmat Priscorum mos scribentium *sei*, ut in aliis, quæ *i* producunt. Regit tum indicativum, tum conjunctivum. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 7. Nunquam labere, si te audies. *Sil. l.* 1. v. 646. Fluctus Si prohibere piget, vestras effringet in urbes. *Cic.* 2. Fam. *ep.* 4. *ad fin.* Exspectationem facillime vinces, si hoc statueris. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* c. 14. Si obsides ab iis sibi dentur, & si Æduis de injuriis satisfaciant, se se cum iis pacem facturum. ¶ Servit correctioni. *Cic.* 11. *Fam. ep.* 8. Romæ delectus habetur: si hic delectus appellandus, cum ultro se offerunt omnes. ¶ Habet interdum vim confirmandi, ut *quia*, *siquidem*, *quandoquidem*, aut similia. *Cic.* 1. *Catil. cap.* 3. Quid est, Catilina, quod jam amplius exspectes, si neque nox obscurare cœtus nefarios potest? si illustrantur, si erumpunt omnia? *Virg.* 1. *Georg.* v. 7. vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem mutavit arista. *Liv. l.* 7. c. 31. Commoti patres vice fortunarum humanarum, si illa præpotens opibus populus adeo infractos gereret animos, ut, &c. ¶ Huc & illa pertinent *Virg.* 1. *Æn.* v. 607. Dj tibi, si qua pios respectant numina, si quid Usquam justitiæ est, & mens sibi conscia recti, Præmia digna ferant. (Adde 2. *Æn.* v. 537.) *Cic. pro Rabir. perduell.* c. 1. Si est boni consulis ferre opem patriæ, succurrere saluti, &c. Adde *Propert. l.* 3. *el.* 13. v. 21. ¶ Item adversandi, pro etsi, quamvis, etiamsi. *Terent. Eun.* 1. 1. 4. Exclusit: revocat. redeam? non, si me obsecret. *&* 5. 2. 26. Nam si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus qui faceres tamen. *Cic.* 3. *Offic.* c. 8. *extr.* Satis enim nobis persuasum esse debet, si omnes deos hominesque celare possimus, nihil tamen avare, nihil injuste esse faciendum. Adde *lib.* 5. *ad Attic. ep.* 4. *Plaut. Cistell.* 1. 2. 29. & *Nep. in Phoc.* c. 1. ¶ Item optandi, pro utinam. *Virg.* 6. *Æn.* v. 186. Æneas sic voce precatur: Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat nemore in tanto. *Pers. sat.* 2. v. 10. o si Ebullit patrui præclarum funus! &, o si Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro Hercule! ¶ Item dubitandi, pro *an*. *Liv. l.* 31. c. 9. *ad fin.* Ad collegium pontificum referre consul jussus, si posset recte votum incertæ pecuniæ suscipi. *Id. l.* 39. c. 50. *a med.* Nihil aliud locutum ferunt, quam quæsisse, si incolumis Lycortas evasisset. Adde *lib.* 29. c. 25. & *lib.* 40. c. 49. *sub fin.* *Virg.* 4. *Æn.* v. 110. *Plin. in Paneg.* c. 2. Similia sunt illa *Terent. Eun.* 3. 4. 7. & *Heaut.* 2. 2. 118. Visam, si domi est. *Id. Phorm.* 3. 3. 20. Vide, si quid opis potes afferre huic. *Cæs. l.* 2. *B. Gall.* c. 8. *extr.* Sæpius noctu, si perrumpere possent, conati. *Liv. l.* 2.

c. 57. Tentata res est, si primo impetu capi Ardea posset. *Plaut. Cist.* 1. 3. 37. Operam servus dat, si possiet meretricem illam invenire. *Id. Pæn. prol.* v. 12. Jamdudum exspecto, si tuum officium scias. ¶ Si præcedat negatio, *si* pro *an* positum est. *Pallad. de Instr. in proœm.* Nescio, si tuum ad has minutias inclinetur ingenium. ¶ Refertur etiam ad tempus, pro ubi, postquam. *Catull. carm.* 14. *ad Licin. Calv.* v. 16. Non non hoc tibi salse sic abibit. Nam si luxerit, ad librariorum Curram scrinia, &c. *Virg.* 5. *Æn.* v. 64. si nona diem mortalibus almum Aurora extulerit. *Terent. Phorm.* 2. 1. 17. Herus si redierit, molendum usque in pistrino. *Plaut. Stich.* 5. 5. 18. Postidea loci, si hoc eduxeris, lepidam cantationem aliquam occipito. ¶ *Si est*, *ut*, pro si. *Plaut. Pæn.* 5. 2. 102. Si ita est, ut tu sis Iachonis filius, signum esse oportet in manu læva tibi. *Terent. Hec.* 4. 2. 43. Si est, ut dicat velle se, redde: sin est autem ut nolit, recte ego consului meæ. *Id. Adelph.* 3. 6. 4. Si est, facturus ut sit officium suum, faciat: sin aliter, &c. Adde *Phorm.* 2. 1. 40. *Hec.* 3. 5. 51. *&* 4. 4. 102. ¶ *Si ne*, si non. *Plaut. Rud.* 3. 4. 26. Vos adeo, ubi ego innuero vobis, si ne ei caput exoculassitis, item ego vos virgis circumvinciam. ¶ *Si*, ac si, quasi. *Id. Capt.* 2. 3. 57. Nam si servus meus esses, nihilo secius mihi obsequiosus semper fuisti. ¶ *Si non*, nisi, *εἰ μή*. *Lucret. l.* 2. v. 39. Quod superest, animo quoque nil prodesse putandum est, Si non forte, &c. ¶ *Si* pro sive. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 4. Si media nox est, sive est prima vespera, est eundum quo imperant. *Gell. l.* 2. c. 28. Eas ferias si quis polluisset, hostiam, si deo, si deæ immolabat. ¶ Aliquando omittitur. *Cic.* 3. *Offic.* c. 19. At dares hanc vim M. Crasso, ut digitorum percussione heres posset scriptus esse, in foro, mihi crede, saltaret. *Id. Phil.* 13. c. 11. *a med.* Recesseris; undique omnes insequentur: manseris; hærebis. *Virg.* 6. *Æn.* v. 31. Partem opere in tanto, sineret dolor, Icare haberes. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 113. Huic aliquis juvenum dixisset amantia verba; Reddebat tales protinus illa sonos. *Propert. l.* 4. *el.* 5. v. 9. Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum. *Senec. in Thyest.* v. 744. Hactenus sistat nefas, pius est. Adde *Ovid. de remed. amor.* v. 745. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. v. 43. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 15. *Stat.* 2. *Theb.* v. 242. & *Juvenal. sat.* 3. v. 78. ¶ Multa de vi & usu hujus particulæ, *Priscian. l.* 18. a *pag.* 1141. *Putsch.*

SIAGON, onus, f. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 1. c. 1. *&* 4. siagonas appellat temporum & maxillarum musculos: Græce αἱ σιαγόνες maxillas significant.

SIAGONITÆ, arum, m. *σιαγονῖται*, maxillarum musculi. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. c. 10. & *lib.* 3. c. 6. *&* 8.

SIBE pro sibi olim scriptum usurpatumque fuit, teste *Quintil. l.* 1. c. 7. (*al.* 13) *a med.* Sic *tibe* pro *tibi*. *Varr. l.* 3. *R. R.* c. 16. Cursu lampada tibe trado. Sic aliquot opt. MSS.

SIBI. V. *Sui*.

SIBILATRIX, icis, quæ sibilat, ut sibilatrix fistula, *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 307.

SIBILATUS, us, m. actus sibilandi, sibilus. *Cæl. Aurel. l.* 2. *Acut.* c. 27. Cum quodam vehementi sibilatu.

SIBILO, as, n. 1. *fischiare*, *zufolare*, *sibilare*, *συρίζω*, sibilum edo. *Virg.* 11. *Æn.* v. 754. *de Angue*. Arrectisque horret squamis, & sibilat ore. *Lucan. l.* 2. v. 698. Nec quatiunt validos, ne sibilet aura, rudentes. *Quintil. declam.* 12. c. 16. *sub fin.* Intonat cælum, scissis rudentibus tempestas sibilat. *Sil. l.* 17. v. 257. procella Antemnon immugit, stridorque immite rudentum Sibilat. ¶ *Sibilare aliquem* est sibilis insectari, contemnere. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. v. 66. populus me sibilat, at mihi plaudo Ipse domi. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 19. populares isti jam etiam modestos homines sibilare docuerunt. *far le fischiate*. ¶ Translate *Ovid.* 12. *Met.* v. 279. ferrum igne rubens Stridet, & in trepida submersum sibilat unda. *Strido*.

SIBILUM, i, n. *&* Sibilus, i, m. *fischio*, *zufolo*, *fischiata*, *συριγμός*, sonus, qui fit ore compressis dentibus, v. gr. cum *s* littera vehementius pronuntiatur (unde ipsa sibilus potius, quam littera a nonnullis habita est) item ab aere, & vento, cum in vehementiori flatu scinditur, ut in silvis. Sæpe anguibus tribuitur: & dicitur etiam de cantu, quem vel ore vel tibia sibilando edimus. Vox est ficta a sono, ut ait *Quintil. l.* 8. c. 6. *ante med.* & *Auct. ad Herenn. l.* 4. c. 31. per onomatopœiam, ut mugitus, murmur. *Ovid.* 15. *Met.* v. 669. cristis aureus altis In serpente deus prænuntia sibila misit. *Virg. ecl.* 5. v. 82. venientis sibilus Austri. *Lucret. l.* 5. v. 1381. Et zephyri cava per calamorum sibila primum Agrestes docuere cavas inflare cicutas. *Ovid.* 13. *Met.* v. 785. *de fistula*. Senserunt toti pastoria sibila montes. *Stat.* 6. *Theb.* v. 338. stupuit qui sibila cannæ. *Liv. l.* 25. c. 8. *sub fin.* Ut quocunque noctis tempore sibilo dedisset signum, porta aperiretur. *Colum. l.* 6. c. 3. Boves ad aquam duci oportet, sibiloque allectari, quo libentius bibant. *Valer. Flacc. l.* 6. v. 201. dum sibila respicit Iron Cuspidis Argivæ, Pyliam latere accipit hastam. *Sil. l.* 9. v. 247. stridentia sibila teli. *Val. Flacc. l.* 7. v. 525. torquere sibila. *& Lucan. l.* 9. v. 631. fundere. *& vers.* 724. effundere. *Ovid.* 4. *Met.* v. 493. dare. ¶ Sibilis explodimus, & contemnimus. *Cic. in fragm.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 61. *Putsch.* In Tusculanum mihi nuntiabantur gladiatorii sibili. *Id. pro Rosc. Com.* c. 11. E scena non modo sibilis, sed etiam convicio explodebatur. *colle fischiate*. & *Attic. l.* 2. *ep.* 18. Clamoribus, & conviciis, & sibilis consectari aliquem. *& epist.* 19. conscindere aliquem sibilis. *Valer. Max. l.* 7. c. 3. n. 6. *extern.* vexare. *Cic. in Pison.* c. 27. Da te populo, committe ludis. sibilum metuis? ¶ De hinnitu equorum *Cic. pro Sext.* c. 59. *a med.* Non modo gladiatores, sed equi ipsi gladiatorum repentinis sibilis extimescebant. *sibila* equis tribuit, quia gladiatores præcedunt.

dunt. ¶ Veteres etiam *sibilus*, *us*, declinarunt, teste *Prisc.* *l. 6. pag. 715. Putsch.* ubi affert illud *Sisenna in 15. Histor.* Procul sibilus significare consuli cœpit. Sed hæc verba probant quidem, esse masculini generis, at non 4. declin.

SIBILUS, a, um, *fischioso*, *fischiante*, *sufolante*, sibilans. *Virg. 3. Georg. v. 421. de colubro.* Tollentemque minas, & sibila colla tumentem. *&* 2. *Æn. v. 211.* Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Adde 5. *Æn. v. 277.* Sic *Valer. Flacc. l. 3. v. 50.* Setigerum latus, & torvæ coma sibila frontis. Loquitur de Pane, cui caput est pinu acuta præcinctum. V. *Pan.*

SIBINA, vel Sibyna, æ, f. σιβύνη, Illyricis est telum venabuli simile. *Ennius*: Illyrici restant, sicis sibinisque fodentes. Hæc *Paul.* ex *Festo*. Hesychius: σιβύνη, ἀκόντιον δόρατι παραπλήσιον. *Gloss.* Σιβύνη, venabulum. *Tertull. l. 3. contra Marcion. c. 1. ex Isaia 2. 4.* Concidunt machæras suas in aratra, & sibynas, quod genus venabulorum est, in falces. *Vulgata* habet *lanceas*.

SIBUS, a, um, callidus, vel acutus. *Paul.* ex *Festo*. Hinc *persibus*, valde callidus.

SIBYLLA, æ, f. *Sibilla*, Σίβυλλα, virgo fatidica, seu, ut *Varro* infra citandus ait, cujus pectus Numen recipit, & quæ vaticinatur. Ducunt a σιὸς Æolice pro θεὸς, & βουλὴ pro βουλὴ, quasi dei consilium. Ita *Lactant.* mox citand. & *Serv. ad Æn. 3. v. 445.* & *Æn. 6. v. 15.* Alii apud *Voss.* aliunde. *Plaut. Pseud. 1. 1. 23.* Has quidem litteras, credo, nisi Sibylla legerit, interpretari alium posse neminem. *Cic. 2. de Divin. c. 54.* Sibyllæ versus observamus, quos illa furens fudisse dicitur. ¶ Sibyllæ decem fuerunt. Prima fuit *Persica*, cujus mentionem fecit *Nicanor*, qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit. Secunda *Libyca*, cujus meminit *Euripides* in Lamiæ prologo. Tertia *Delphica*, de qua *Chrysippus* loquitur in eo libro, quem de Divinatione composuit. Quarta *Cumæa* in Italia, quam *Nævius* in libris belli Punici, *Piso* in Annalibus nominat. Quinta nata Babyloniæ, quæ *Erythræa* appellata est, quam *Apollodorus Erythræus* affirmat suam fuisse civem, eamque Græcis Ilium petentibus vaticinatam & perituram esse Trojam, & Homerum mendacia scripturum. Sexta *Samia*, de qua scripsit *Eratosthenes* in antiquis Annalibus Samiorum reperisse se scriptum. Septima *Cumana*, nomine *Amalthea*, quæ ab aliis *Demophile*, vel *Herophile* nominatur. Octava *Hellespontica*, in agro Trojano nata, vico Marpesso, circa oppidum Gergythium, quam scribit *Heraclides Ponticus* Solonis, & Cyri fuisse temporibus. Nona *Phrygia*, quæ vaticinata est Ancyræ. Decima *Tiburtina*, nomine *Albunea*, quæ Tibure colebatur ut dea, juxta ripas Anienis, cujus in gurgite simulacrum ejus inventum esse dicitur tenens in manu librum. Hujus sacra Senatus in Capitolium transtulit. *Varro* apud *Lactant. l. 1. c. 6.* Vide *Augustinum l. 18. de Civ. Dei, cap. 23.* ac imprimis, quæ de his commentariola integra complexus *Onuphrius Panvinius*, item *If. Voss.* &c. Non enim desunt Eruditi, qui totam hanc historiam oppugnant. ¶ Harum omnium celeberrima & nobilissima Erythræa fuit. Nam *Fenestella* apud *Lactant. loc. cit.* de Quindecimviris tractans, ait, restituto Capitolio retulisse ad Senatum C. Curionem Consulem, ut Legati Erythras mitterentur, qui carmina Sibyllæ conquisita Romam deportarent: atque missos esse P. Gabinium, M. Otacilium, L. Valerium, qui descriptos a privatis versus circa mille Romam deportarunt. Idem a *Varrone loc. cit.* scriptum est. Celebris item fuit Sibylla Cumæa, cujus libri a Romanis occulebantur, nec eos ob ullo, nisi a Quindecimviris, inspici fas erat. Hanc, ut Poetæ fabulantur, Apollo adamavit, & ei obtulit poscendi, quod vellet, arbitrium. Illa hausit arenam manibus, & tam longam vitam poposcit, oblita petere perpetuam juventutem. Cum illam vitæ longitudinem obtinuisset, tamen Venerem pati dedignata est. Sibyllæ hujus ope Æneas ad Inferos descendit, & iterum ad Superos regressus est. Eo tempore Sibylla annos septingentos transegerat, illi sexcenti adhuc anni in humana forma supererant, quibus elapsis paullatim decrescere debebat, donec ad minimam molem, & in simplicem vocem redigeretur. *Ovid. 14. Metam. a vers. 104.* & *Serv. in 6. Æn. v. 321.* ¶ Æque clara Cumana fuit, quæ novem libros attulisse dicitur ad regem Tarquinium Priscum, & pro eis trecentos aureos postulasse. cum rex aspernatus esset pretii magnitudinem, & derisisset mulieris insaniam, illa in conspectu regis tres combussit, ac pro reliquis idem pretium postulavit. Tarquinius multo magis mulierem insanire ratus est. Denuo tribus aliis exustis, cum in eodem pretio perseveraret, motus est rex, ac reliquos trecentis aureis emit. *Lactant. loc. cit. Gell. l. 1. c. 19.* qui hoc tribuit Tarquinio Superbo: & *Plin. l. 13. c. 13.* qui tres tantum libros eidem Superbo oblatos scribit, & duos ab ipsa crematos, tertium in Capitolio repositum, una cum illo periisse ex incendio, Syllanis temporibus. *Juvenal. sat. 8. v. 126.* Credite, me vobis folium recitare Sibyllæ. *h. e.* verum dei oraculum, verissimum vaticinium. *Folium* dicit, quia Sibylla Cumæa in more habuit responsa sua foliis arboris inscripta dare, ut apud *Virg. 3. Æn. a vers. 444.*

SIBYLLINUS, a, um, Σιβύλλειος, qui est Sibyllæ. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 3. extr.* Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex Haruspicum responsis commemorare possum. *Id. de Harusp. resp. c. 13.* Sibyllinus sacerdos. *Id. Catil. 3. c. 4.* Sibyllina fata. *Id. 6. Verr. c. 49.* Sibyllini libri. *Horat. in carm. sæcul. v. 5.* Sibyllini versus. *Plin. l. 11. c. 29.* Sibyllina remedia. *h. e.* inspectio librorum Sibyllinorum, quoties reipubl. calamitas acciderat, cujus nec causa, nec finis inveniretur, ut ait *Liv. l. 5. c. 13.* ¶ Libri Sibyllini, fuere plures libri decem Sibyllarum, qui Romæ in Capitolio diligentissime asservabantur. *Lactant. l. 1. c. 6.* M. Varro, quo nemo unquam doctior, ne apud Græcos quidem, neque apud Latinos vixit, in libris rerum divinarum, quos ad C. Cæsarem scripsit Pontificem Maximum, cum de Quindecimviris loqueretur, Sibyllinos libros ait non fuisse unius Sibyllæ, sed appellari uno nomine Sibyllinos, quod omnes feminæ vates Sibyllæ sint a veteribus nuncupatæ, vel ab unius Delphidis nomine, vel a consiliis deorum denuntiandis, &c. *&* infra. Et sunt singularum singuli libri, qui quia Sibyllæ nomine inscribuntur, unius esse creduntur, suntque confusi, nec discerni, ac suum cuique assignari potest præter Erythrææ, quæ & nomen suum carmini verum inseruit, & Erythræam se nominatum iri prælocuta est, cum esset orta Babyloniæ. Hæc *Lactant.* Sed nonnulli, teste *Serv. in 6. Æn. v. 321.* dicunt, Sibyllam Erythræam, quæ deinde Cumæa dicta est, fuisse. Hanc Romana fata conscripsisse, incenso Apollinis templo libros Romam allatos esse. ¶ Primum Tarquinius Priscus emit tres libros Sibyllæ Cumanæ trecentis aureis, jussitque eos in Capitolio religiosissime asservari. V. vocem præced. Denique progressu temporis ex omnibus urbibus Italiæ, Græciæ, & aliarum regionum cujusque Sibyllæ libri diligentissime conquisiti, & Romam allati sunt. ¶ Asservabantur in Capitolio, in cella subterranea, in arca quadam lapidea. Horum legendorum, & interpretandorum causa Duumviri a Tarquinio Superbo instituti sunt, qui *Duumviri sacrorum* appellabantur. Deinde Decemviri, ac tandem Quindecimviri creati sunt. *Cic. 1. de Divin. c. 2.* ¶ Hos libros Stilicho, cum adversus Honorium & Arcadium Principes defectionem moliretur, exussit. *Rutilius l. 2. v. 51.* Ne tantum patriis sæviret proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremavit opis. ¶ Sacerdotes, seu Duumviri, seu Decemviri, seu Quindecimviri Sibyllini erant sacerdotes, quorum erat Sibyllinos libros custodire, & quoties prodigia contigissent, libros illos aperire, & interpretari, & lectisterniis ad pulvinaria deorum factis, eos placare, illorumque minas avertere. *Cic.* & *Liv.* multis in locis.

SIBYNA. V. *Sibina*.

SIC, *così*, *in tal guisa*, *in tal maniera*, οὕτω, ὧδε, ita, hoc modo: adverb. similitudinis. *Cic. 2. de Divin. c. 58. a med.* Sive sic est, sive illo modo. *Id. 1. de Leg. c. 17. ad fin.* Illa, quæ aliis sic, aliis secus videntur. *Terent. Andr. 3. 4. 9.* Quid ais? *Si.* sic res est. *&* 1. 5. 4. Mirabar, hoc si sic abiret. *Id. Phorm. 5. 8. 17.* Sic factum est. *Sallust. in Jug. c. 117. extr.* Ac statim ita sic incipit. *Cic. ad Quirit. post redit. c. 4.* Quemadmodum propinqui mihi non adfuerunt, sic adjutores ita multi fuerunt, ut &c. ¶ *Sic est*, ita se res habet, *così è*: formula colligendi ex supra dictis. *Horat. epod. 7. v. 17.* Sic est. acerba fata Romanos agunt. ¶ Varias habet post se sibi respondentes particulas. *Cic. pro Planc. c. 8. a med.* Præfectura plena virorum fortissimorum, sic ut nulla tota Italia frequentior dici possit. *Id. Fam. 13. ep. 1. a med.* Atticum sic amo, ut alterum fratrem. *&* *lib. 2. ep. 14.* Ejus negotium sic velim suscipias, ut si esset res mea. *Id. Fam. 7. ep. 17.* Sic ei te commendavi, ut diligentissime potui. *&* *lib. 13. ep. 69.* Apud eum sic fui, tamquam domi meæ. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 4. ad fin.* Ego sic nihil exspecto, quomodo Paulum consulem. *Cic. post redit. ad Quirit. c. 9.* Sic ulciscar facinorum singula, quemadmodum a quibusque sum provocatus. *Id. de Senect. c. 8. ad fin.* Græcas litteras sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 280.* Non sic excubiæ, non circumstantia pila, Quam tutatur amor. ¶ Sic asseverantis in responsionibus. *Terent. Phorm. 5. 2. 1. Phorm.* Itane patris ais conspectum veritum hinc abiisse? *Ge.* admodum. *Phorm.* Phanium relictam solam? *Ge.* Sic. *Phorm.* Et iratum senem? *Ge.* oppido. *Senec. in Hippol. v. 645.* Amore nempe Thesei casto furis. *Phæd.* Hippolyte sic est: Thesei vultus amo. ¶ adjurantis, precantis, optantis. *Ovid. 8. Met. v. 866.* sic has deus æquoris artes Adjuvet, ut nemo jamdudum litore in isto constitit. *Tibull. initio el. 4. l. 1.* Sic umbrosa tibi contingant tecta Priape, Ne capiti soles, ne noceantque nives. *Horat. lib. 1. Od. 3.* Sic te diva potens Cypri, Sic fratres Helenæ, &c. *Virg. Ecl. 9. v. 30.* Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos: Sic cytiso pastæ distendant ubera vaccæ; Incipe, si quid habes. ¶ In demonstrando. *Terent. Eun. 3. 5. 53.* Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum. *Plaut. Amph. 1. 1. 151.* Hem! nunc jam ergo: sic colo. *Cic. in Orat. c. 63. ad fin.* Verborum ordinem immuta: fac sic, Comprobavit filii temeritas. ¶ Pro ideo. *Plaut. Mostell. 2. 2. 20. Theu.* Quid vos? insanine estis? *Tra.* qui dum? *Theu.* sic, quia foris ambulatis, &c. ¶ Pro talis. *Terent. Phorm. 3. 2. 42.* Sic sum: si placeo, utere. *Id. Andr. 5. 4. 16.* Sic, Crito, est hic. *Plaut. Amph. 2. 1. 57.* Satin' tu sanus es? *So.* sic sum, ut vides. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 30. a med.* Sic vita hominum est, ut ad maleficium nemo conetur sine spe accedere. *&* *pro Rosc. Com. c. 10. ad fin.* Sic est vulgus: ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. ¶ Apponitur adverbiis, & videtur significare leviter, modice, sine cura, negligenter. *Terent. Phorm. 1. 2. 94.* Quid pædagogus ille? Quid rei gerit? *Ge.* sic, tenuiter. *Id. Heaut. 3. 2. 12.* Et quidem hercle forma luculenta. *Chre.* sic satis. *Horat. l. 2. od. 11. v. 14.* sub hac pinu jacentes sic temere. ¶ Absolute. *In fragm. Petron. pag. 687. Burm.* Non ergo, ut pecudes libidinosæ, Cæci protinus irruamus illuc: Sed sic sic sine fine feriati, &c. *Donat.* ad illud *Terent. Andr. 1. 2. 4.* Mirabar hoc si sic abiret: Sic pro leviter, & negligenter: quod Græci ὧδε dicunt. Alia est ratio in illo *Virg. Æn. 4. v. 660.* Sed moriemur ait. sic, sic juvat ire sub umbras. *h. e.* certe hoc modo. *Servius leg.* sic? Sic juvat, &c. ut sit quasi interrogatio & responsio. ¶ Sic, cum nihil præcessit, pro adeo, omnino, prorsus. *Virg. 12. Æn. v. 280.* hinc densi rursus inundant Troes, Agyllinique, & pictis Arcades armis. Sic omnes amor unus habet decernere ferro.

SICA, æ, f. *spada corta*, *daga*, δόλων, μάχαιρα, ἐγχειρίδιον, brevis gla-

gladius. In *Glossis* dicitur Θρακικὸν ξίφος ἐπικαμπὲς, Thracius gladius incurvus. Ducunt quidam a *sice* pro *seco*: sed obstat quantitas. Quid a pugione differat, V. in *Pugio*. *Enn.* apud *Fest.* in *Sibine*. Illyrici restant, sicis, sibinisque fodentes. *Cic. 2. Catil. c.* 10. *e med.* Hi non solum amare & amari, sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. *& Catil. 1. c. 6. extr.* defigere in corpore alicujus. *& ibid.* extorquere alicui de manibus. *Id. in fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon. sub fin.* distringere in aliquem. *Val. Max. l. 3. c. 2. n.* 12. Latus alicujus sica confodere. *Martial. l. 3. epigr.* 16. Das gladiatores, sutorum regule Cerdo: Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. Hinc colliges, sica usos gladiatores: & ex *lib. 11. epigr.* 29. etiam chirurgos: quo loco latet etiam obscenus sensus, ut & apud *Catull. c. 56. ad Caton. v. ult.* V. *Secula*. ¶ Metonymice est cædes occulte facta. *Cic. 3. Offic. c.* 8. & *lib. 3. de nat. Deor. c.* 30 Hinc sicæ, hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur. ¶ Metaphorice *Plin. l. 18. c. 1.* Arbore, & saxo apri dentium sicas exacuunt.

SICAMBRI, orum, m. Σίγαμβροι, populi Germaniæ inferioris ad Rhenum. Horum mos erat, crines in nodum torquere. Hinc *Martial. de Spectac. epigr.* 3. Crinibus in nodum tortis venere Sicambri.

SICAMBRIA, æ, f. Sicambrorum regio. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v.* 383. Militet ut nostris detonsa Sicambria castris.

SICANI, orum, m. pop. Hispaniæ, apud fl. Sicanum, seu Cingam, quorum oppidum Sicane: ita dicti a Sicano rege. Hi ante Trojanum bellum eodem Sicano duce in Siciliam migrarunt, unde insula de regis nomine Sicania appellari cœpit. *Virg. 5. Æn. v.* 293. Undique conveniunt Teucri, mistique Sicani. *Servius vet. in loc. Sil. l. 14. v.* 34.

SICANIA, æ, f. Sicilia. *Ovid. 5. Met. v.* 495. Sicaniam peregrina colo, sed gratior omni, &c. Adde *Plin. l. 3. c. 8.* V. *Sicani*.

SICANIS, idis, f. quæ spectat ad Sicaniam. *Ovid. in Ibin. v.* 600. Plurima qua flammas Sicanis Ætna vomit.

SICANIUS, a, um, ad Sicaniam, seu Siciliam spectans. *Virg. 8. Æn. v.* 416. Insula Sicanium juxta latus, Æoliamque Erigitur Liparen. *Ovid. 15. Met. v.* 279. Sicanias volvens Amasenus arenas. *Sil. l. 1. v.* 34. fractisque in gurgite cœptis Sicanio Libycis. *Lucan. l. 3. v.* 59. Curio Sicanias transcendere jussus in urbes. *Val. Flacc. l. 2. v.* 29. Sicanium fretum. *Martial. l. 2. epigr. 46. & lib. 11. epigr.* 9. Sicaniæ apes. *h. e.* Hyblææ. nam Hybla in Sicilia est. *Stat. l. 5. silv. 3. v.* 41. Sicanium crocum. V. *Crocum*.

SICANUS, a, um, *Siciliano*, Siculus. Anceps est in quantitate primæ & secundæ syllabæ. *Sil. l. 10. v.* 314. illic Sicana procumbit pubes, hic Hernica turba. *Id. l. 14. v.* 258. Cetera Elissæis aderat gens Sicana votis. *Virg. ecl. 10. v.* 4. cum fluctus subterlabere Sicanos. *Ovid. Heroid. ep. 15. v.* 57. quæ montes celebras, Erycina, Sicanos. *Auson. in Gripho*, *v.* 46. Hinc Bromii quadrantal, & hinc Sicana medimna.

SICARIUS, ii, m. *sicario*, ξιφοφόρος, qui sica hominem interficit, & quicumque arma gestat paratus ad quamlibet cædem hominis, gladiator, grassator. *Cic. pro Rosc. Am. c.* 14. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cæde versatus. *& c. 3. sub fin.* Homines sicarii atque gladiatores. *Quintil. l. 10. c. 1.* Nam per abusionem sicarios etiam omnes vocamus, qui cædem telo quocumque commiserint. *Justinian. lib. 4. Institut. tit. ult.* Item lex Cornelia de sicariis, quæ homicidas ultore ferro persequitur, vel eos, qui hominis occidendi causa cum telo ambulant. *Tacit. 13. Ann. c. 44. extr.* Condemnare aliquem lege de sicariis. *Sueton. in Cæs. c. 11. ad fin.* Quæstionem de sicariis exercere. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 36. Cum de cæde agatur, testimonium dicturus est is, qui sicarius est: hoc est, qui eum hominem occidendum curavit, de cujus morte quæritur. *Horat. l. 1. sat. 4. v.* 3. Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur, Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui famosus. ¶ *Inter sicarios*, de sicariis: formula, cum de judicio, & judice homicidii agitur. *Cic. 2. de Fin. c. 16. ad fin.* L. Tubulus, qui cum prætor quæstionem inter sicarios exercuisset, &c. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 32. Sexcenti sunt, qui inter sicarios, & de veneficiis accusabant. *Id. 2. Phil. c.* 4. Qui cum hoc ipso tempore sint cum gladiis in conspectu Senatus, ego quoque te disertum putabo, si ostenderis, quomodo sis eos inter sicarios defensurus.

SICCABILIS, le, adject. *Cæl. Aurel. Tard. l. 3. c. 8. a med. sect.* 138. Quidam tanquam siccabile humoris ophitem lapidem ligaverunt. *h. e.* humoris siccativum.

SICCANEUS, a, um, ξηρότερος, qui est naturaliter siccus, & nullo humore irriguus. *Colum. l. 2. c.* 17. Ejus prati animadvertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum riguum. *Id. l. 4. c.* 30. Riguus, aut siccaneus locus.

SICCANUS, a, um, idem ac siccaneus. *Plin. l. 16. c. 17. de ulmis*: Italia Attineas vocat excelsissimas, & ex iis siccanas præfert, quæ non sint riguæ.

SICCARIUS, a, um. *Serv. ad Æn. 1. v.* 710. Veteribus non in manus dabantur pocula, sed mensæ apponebantur: ut hodie apud plures pocula in canistris argenteis apponuntur, quæ canistra siccaria dicuntur.

SICCATIO, onis, f. actus siccandi. *Plin. l. 34. c.* 13. Emplastra, quibus quæritur refrigeratio, & siccatio.

SICCATIVUS, a, um, siccatorius, ut siccativum malagma. *Cæl. Aurelian. l. 4. Tard. c. 3. post med.*

SICCATORIUS, a, um, siccandi vim habens. *Theodor. Priscian. de diæta, c.* 10. Origanum est siccatorium.

SICCATUS, a, um, *seccato*, *asciugato*, ἀποξηρανθείς, exsiccatus. *Ovid. de medic. fac. v.* 57. hordea ventosas siccata per auras. *Plin. l. 24. c. ult.* Herba sive viridis, sive in furno siccata. *Id. l. 30. c.* 13. Adeps siccatus in sole. *& l. 27. c.* 12. Radices concisæ, & sole siccatæ. *Id. l. 15. c.* 13. Pruna siccata in tegulas. *Horat. l. 1. od. 35. v.* 26. diffugiunt cadis Cum fæce siccatis amici. *Ovid. 13. Met. v.* 689. Nymphæ quoque flere videntur, Siccatosque queri fontes. *& lib. 5. v.* 575. Aretusa viridis manu siccata capillos. *Id. 3. amor. el. 5. v.* 14. Siccata ovis: *h. e.* cui lac mulgendo detractum. *Quintil. declam. 10. c.* 3. siccata ubera. *Ovid. Met. 6. v.* 340. longo dea fessa labore, Sidereo siccata sitim collegit ab æstu. *fealmata*.

SICCE, *cosi*, ὧδε, sic, apposita adjectione syllabica *ce*, ut in *hocce* pro *hoc*. *Plaut. Rud. 2. 4.* 12. Non licet te sicce placide bellam belle tangere? Al. leg. *sic*. ¶ Est etiam adverb. a *siccus*, arida, *asciuttamente*, *seccamente*, ξηρῶς. *Colum. l. 6. c.* 12. Ne bos in aquam pedem mittat, & ut sicce stabuletur. ¶ Translate *Cic. de opt. gen. orat. c. 4. a med.* Eos solos Attice dicere, idest quasi sicce. *h. e.* presse, tenuiter, subtiliter.

SICCENSIS, se, ad Siccam pertinens, quod est Numidiæ oppidum. *Sallust. in Jug. c.* 60. & *Plin. l. 5. c.* 3.

SICCESCO, is, n. 3. *asciugarsi*, *inaridire*, *seccarsi*, ξηραίνομαι, siccus fio. *Vitruv. l. 2. c. ult.* Arbores venarum rigorem permutantes siccescendo, propter raritatem fiunt inanes & evanidæ. *Cels. l. 7. c. 7. sect.* 15. Nunquam siccescere oculos, sed semper humore tenui madere. *Colum. l. 12. c.* 28. Fœnum Græcum vetere vino macerato, deinde in sole exponito, aut in furno, ut siccescat. *Plin. lib. 18. cap. 34. extr.* Aquilonem prænuntiat terra siccescens repente.

SICCIFICUS, a, um, siccandi vim habens. *Macrob. in fine Saturnal.* Inest æri vis quædam remedialis, & siccifica.

SICCINE? *così? così eh?* sic ne? ita ne? οὕτω; ἄρα; adverb. interrogandi, & increpandi: ex *sic* & *ne* conflatum, syllabica adjectione interjecta. *Terent. Eun. 4. 7.* 34. & *Adelph. 1. 2.* 48. siccine agis? *Plaut. Merc. 1. 2.* 46. siccine mihi obsequens es? *Id. Pseud. 5. 1.* 1. siccine hoc fit? *Propert. l. 2. el. 12. v.* 6. Siccine lente jaces? *Sil. l. 9. v.* 25. siccine, sic, inquit, grates pretiumque rependis, Paule, tui capitis? ¶ Sine increpatione. *Propert. l. 3. el. 4. v.* 9. Siccine eam incomptis vidisti flere capillis?

SICCITAS, atis, f. *asciugaggine*, *seccherezza*, *aridità*, ξηρότης, aritudo, ariditas, carentia humoris. *Plaut. Rud. 3. 2.* 18. Ab lippitudine usque siccitas ut sit tibi. *Plin. l. 13. c. 4. ad fin. de palmularum quodam genere*. In Æthiopia friatur (tanta est siccitas) & farinæ modo spissatur in panem. *Id. l. 18. c. 31. circa med.* Uvam calidam ne legito, hoc est in ejus siccitate, ac nisi imber intervenerit. ¶ Sæpe dicitur de ariditate terræ ex carentia pluviæ, *asciuttezza*, *asciutore*, *secco*. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. ult.* Siccitates paludum. *Liv. l. 40. c.* 29. Siccitate, & inopia frugum insignis annus fuit. Sex menses nunquam pluisse, memoriæ proditum est. *Cic. init. ep. 1. l. 3. ad Q. Fr.* Aquam belle sane fluentem vidi, præsertim maxima siccitate. *Cels. l. 2. c. 1. circa med.* In siccitatibus acutæ febres oriuntur. *Plin. l. 10. c.* 65. Proventus murium siccitatibus. *& cap. 4. l.* 31. Omnis aqua hieme dulcior, æstate autem minus, autumno minime: minusque per siccitates. ¶ Allegorice *Auct. ad Herenn. lib. 4. c. d. ad fin.* Illi cum se ipsos fontes esse dicant, & omnium rigare debeant ingenia, non putant fore ridiculum, si cum id polliceantur aliis, arescant ipsi siccitate. ¶ In corpore est gracilitas obesitati contraria, & vitiosi humoris carentia. *Varr.* apud *Non. c. 4. n.* 426. Persæ propter exercitationes pueriles modicas eam sunt consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent, neque emungerentur, sufflatove corpore essent. *Cic. de Senect. c. 10. extr.* Summam in eo esse corporis siccitatem: itaque exsequi omnia regis officia & munera, *esser molto asciutto di corpo*. & *Tuscul. 5. c. 34. sub fin.* Siccitas consequitur continentiam in victu. ¶ Transfertur ad orationem. *Cic. initio l. 2. de nat. Deor.* Neque enim flumine conturbor inanium verborum, nec subtilitate sententiarum, si orationis est siccitas. *h. e.* carentia succi, & sanguinis, atque adeo nervorum, firmitatis, & virium. Adde *in Bruto*, *cap. 82. a med.* V. *Siccus*.

SICCO, as, avi, atum, a. 1. *asciugare*, *seccare*, ξηραίνω, ἄζω, siccum reddo, arefacio. *Virg. 3. ecl. v.* 95. ipse aries etiam nunc vellera siccat. *Id. 4. Æn. v.* 687. atros siccabat veste cruores. *Gell. l. 5. cap. 14. a med.* Siccare atque detergere cruorem. *Ovid. 4. Met. v.* 82. Solque pruinosas radiis siccaverat herbas. *Lucret. lib. 6. v.* 625. una nocte vias persæpe videmus Siccari, mollisque luti concrescere crustas. *Colum. l. 12. c. 44. e med.* & *Plin. l. 12. cap.* 13. Siccare quippiam in sole. *Plin. l. 27. c. 9. a med.* & *Ovid. Met. 11. v.* 770. Injectos humeris siccantem sole capillos. *Plin. l. 21. c.* 11. Siccare aliquid ad lunam. *Id. l. 27. c.* 12. & *lib. 25. c. 5. e med.* in umbra. *Id. l. 21. c.* 7. umbra. *Id. l. 19. c. 5. ante med.* fumo. *Id. l. 15. cap. 29. ad fin.* Siccare folia in farinam. *Id. l. 12. c.* 22. Palustria æstate siccantur. *Id. l. 2. c.* 103. Fluvius omnibus solstitiis torrens, bruma siccatur. *Propert. l. 1. el. 19. v.* 23. lacrymas siccare cadentes. *Senec. in Oedip. vers.* 57. Quin ipsa tanti pervicax clades mali siccavit oculos. ¶ Absolute *Cato R. R. c.* 112. Uvas relinquito in vinea: & ubi pluerit, & siccaverit, tum deligito. ¶ Illa pertinent ad medicinam, *Plin. l. 23. c.* 1. Pampini triti & impositi tumorem omnem siccant. *disseccano*. & *lib. 24. c.* 4. Viscum siccat strumas. *Id. l. 20. c.* 14. Menta arterias (*h. e. fauces*) humidas siccat. *Id. l. 36. c.* 27. Assius lapis suppurata siccat. *Id. l. 23. c.* 1. Siccare pituitam oris. *Id. l. 31. c. 6. ante med.* Marinæ aquæ calefiunt ad nervorum dolores, item corpora siccanda. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n.* 426. Cum Badio in gymnasio duplici corpus siccassem pila. *h. e.* exercuissem, & gracile reddidissem, atque adeo a noxiis humoribus exsiccassem. *Plin. l. 4. cap.* 12. Folium nardi gustu maxime siccans os. *Virg. 10 Æn.* v. 834.

v. 834. Vulnera siccabat lymphis. h. e. aqua frigida sistebat sanguinem. ¶ Pro exhaurire Cic. 5. Phil. c. 3. Ille paludes siccare voluit. Sueton. in Caes. c. 44. Destinabat siccare Pomptinas paludes, emittere Fucinum lacum. Horat. l. 2. sat. 6. v. 68. Siccat inaequales calices conviva. vuota. Virg. ecl. 3. v. 42. Bina die siccant ovis ubera. mungono. Adde Lucan. lib 4. v. 314. & Horat. epod. 2. v. 45. ¶ Allegorice Martial. l. 8. epigr. 70. Cum siccare sacrum largo Permessida posset Ore, verecundam maluit esse sitim. h. e. cum multa posset carmina scribere, & egregius poeta haberi, abstinuit, & eam famam gloriamque recusavit.

SICCOCULUS, a, um, ξηρόφθαλμος, siccos habens oculos. Plaut. Pseud. 1. 1. 73. Pseud. Pumiceos oculos habeo: non queo lacrumam exorare ut exspuant unam modo. Calid. quid ita? Pseud. genus nostrum semper siccoculum fuit.

SICCUS, a, um, asciutto, arido, secco, ξηρός, αὐχαλέος, humore carens, aridus. Horat. lib. 3. od. 11. v. 61. Stetit urna paulum Sicca, dum grato Danai puellas carmine mulces. Id. l. 2. sat. 4. v. 15. Sicci agri. Quintil. l. 2. c. 4. Vitandum teneris adhuc plantis siccum, & sine humore ullo solum. Colum. l. 12. c. 15. Vasa in horreum siccissimum reponere. Tibull. l. 1. el. 4. v. 6. aestivi tempora sicca Canis. Horat. l. 3. od. 19. v. 20. Sicci dies. h. e. fervidi, & sine pluvia. Plin. l. 18. cap. 12. a med. siccum caelum. Id. l. 22. c. 19. vat. Virg. 2. Aen. v. 357. catulique relicti Faucibus exspectant siccis. h. e. jejunis. & 4. Georg. v. 97. sicco terram spuit ore viator. Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. a med. Via sicca. asciutta. cui opponitur palustris. Propert. lib. 4. el. 10. v. 22. spolia sicca sanguine. h. e. nullo sanguine tincta. Id. l. 1. el. 12. v. 22. siccus lacus. Lucan. l. 4. v. 331. siccae nubes. Tibull. l. 3. el. 6. v. 18. sicca pocula. Senec. in Troadib. v. 50. siccus ensis. h. e. incruentus. Sic Stat. 6. Theb. v. 383. Stat medius campis etiamnum cuspide sicca Bellipotens. Ovid. 4. Tristium, el. 9. v. 28. sicca signa. h. e. Ursa utraque nunquam in mare occidua. Martial. l. 4. epigr. 3. Siccae aquae. h. e. nives. ¶ Absolute Plin. l. 17. c. 22. Male in siccis malleolus seritur. h. e. in locis siccis. Id. l. 26. c. 36. e med. Multum praelata arundo, quae in siccis provenit. scelsceti ei, quae in aquaticis. Id. l. 26. cap. 7. a med. Tripolium in maritimis nascitur saxis, ubi alludit unda, neque in mari, neque in sicco. Propert. l. 3. eleg. 8. v. 6. & Virg. Georg. 1. v. 363. cumque marinae In sicco ludant fulicae. in secco. & Plin. l 9. c. 8. Delphinum non reversum in maria, atque in sicco exspirasse. Quintil. l. 12. c. ult. ante med. Aqua piscibus, sicca terrenis, spiritus volucribus convenit. h. e. terra. ¶ Sicci naevuli, siccae genae, siccum lumen, h. e. sine fletu, & lacrymis. Primum habent Senec. de tranquill. animi, c. 15. Propert. l. 1. el. 17. v. 11. Quintil. l. 6. c. 2. & Martial. l. 2. epigr. 93. (nam apud Horat. l. 1. od. 3. v. 18. pro siccis oculis Bentlej. mavult rectis.) alterum Propert. l. 4. el. 11. v. 76. Ovid. Heroid ep. 21. v. 10. & Senec. in Herc. Oet. v. 1689. postremum Lucan. l. 9. v. 1044. Quin absolute siccus dicitur qui non flet. Senec. in Herc. Oet. v. 1269. siccus aerumnas tuli. ¶ Siccum corpus, adstrictum, & superfluis humoribus carens, asciutto: cui opponitur obesus, pituitosus, gravedinosus, &c. Plaut. Mil. 3. 1. 189. Mulier sicca, succida. Plin. l. 34. c. 8. ante med. Corpora graciliora siccioraque. V. Siccitas. Hinc translate Cic. de opt. gen. orat. c. 3. Oratores Attici sani, & sicci. h. e. pressi, & sine redundantia. Id. in Bruto, c. 55. Nihil erat in ejus oratione, nisi sincerum, nihil nisi siccum atque sanum. Quintil. l. 11. c. 1. ante med. In juvenibus siccum, & solicitum, & contractum dicendi propositum, plerumque affectatione ipsa severitatis invisum est. Gell. l. 14. c. 1. Sicca & incondita, & propemodum jejuna oratio. ¶ Siccus, qui non bibit, sitiens, assetato. Plaut. Pers. 5. 2. 41. Jamdiu factum est, postquam bibimus: nimis diu sicci sumus. Id. Curc. 1. 2. 26. Egon' salva sim, quae siti sicca sum! Id. ibid. 1. 2. 31. Liber tibi sitienti, siccae, semisomnae affert potionem. Id. Pseud. 1.2. 51. Vestros pantices madefacitis, cum ego sim hic siccus. Horat. l. 4. od. 5. extr. dicimus integro Sicci mane die, dicimus uvidi. Ovid. 2. Met. v. 178. Sicca vox. h. e. siti aridas fauces habentis. ¶ Translate ponitur pro sobrio, parco, sobrio. Plaut. Asin. 5. 1. 6. Meum virum fui rata siccum, frugi, continentem. Par. at nunc scito, illum madidum, nihili, incontinentem. Cic. 4. Acad. c. 27. a med. Dormientium & vinolentorum, & furiosorum visa imbecilliora esse, quam vigilantium, siccorum, sanorum. Adde in fragm. apud Non. c. 4. n. 426. & Agrar. 2. c. 1. Senec. epist. 18. & Horat. l. 1. epist. 19 v. 9. Hinc translate siccum ingenium, sicca voluptas. quae V. in Sobrius. ¶ Item pro paupere, tenui. Horat. l. 1. ep. 17. v. 11. Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum Te tractare voles, accedes siccus ad unctum. ¶ Sicca Luna dicitur a Propert. lib. 2. el. 23. v. 71. & a Plin. l. 17. c. 9. in fin. eadem ratione, qua sitiens; ut Plin. ipse interpretatur ibid. c. 14. ad fin. hoc est minime pluvia, aut ventosa. ¶ Panis siccus, solus, sine potu, sine jure, sine pulmentario. Senec. ep. 83. Panis deinde siccus, & sine mensa prandium. Vopisc. in Tacit. c. 11. Panem, nisi siccum, nunquam comedit, eundemque sale atque aliis rebus conditum. Capitolin. in Anton. Pio, c. 13. Senex etiam, antequam salutatores venirent, panem siccum comedit ad sustentandas vires. Plin. l. 22. c. 25. a med Vocis studiosis, & contra distillationes, siccum panem esse primo cibo, utilissimum est. Id. l. 26. cap. 7. Agaricum manducatum siccum, ut ex intervallo merum sorbeatur. Itali quoque dicunt pan secco, a sola. ¶ Siccum medicamentum Scribonio Larg. compos. 71. est siccandi vim habens.

SICELICON, i, n. herba quae alio nomine Psyllion dicitur, radice tenui, grana similia fabae habens in cacumine, folia canino capiti non dissimilia, semen autem pulici. Plin. lib. 25. cap. 11. a med.

SICELIS, idis, f. Σικελίς, quae est ex Sicilia. Graeca vox. Ovid. Heroid. ep. 15. vers. 51. Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo. Virg. 4. Ecl. v. 1. Sicelides Musae, paulo majora canamus. h. e. Musae Theocriti: nam in Eclogis Virgilius Theocritum imitatus est, qui fuit ex Syracusis Siciliae urbe.

SICERA, ae, f. birra, cervogia, sicera, σίκερα, apud Hebraeos est quaevis potio, excepto vino, quae inebriare potest, sive quae a frumento conficitur, sive e pomorum succo, aut cum favi decoquuntur in dulcem & barbaram potionem, aut palmarum fructus exprimuntur in liquorem, coctisque frugibus aqua pinguior coloratur, ut scribit Hieronym. ep. 2. ad Nepotian. post med. Adde Isidor. lib. 20. Orig. c. 3. ad fin. Usurpat & Tertull. advers. Psych. c. 9. ex Levit. 10. 9.

SICILA. V. Sicula.

SICILIA, ae, f. Sicilia, Cicilie, Σικελία, Sicania Thucydidi dicta, Trinacria pluribus (propter tria promontoria, Pelorum contra Italiam, Pachynum contra Graeciam, Lilybaeum contra Africam) aut Triquetra, a triangula specie; insula est maris mediterranei, angusto freto ab Italia divisa, & quondam extremo ejus agro Brutio cohaerens, mox, interfuso mari, avulsa XV. mill. in longitudinem freto, in latitudinem autem MD pass. Plin. l. 3. cap. 8. & lib. 2. c. 88. Senec. l. 6. quaest. nat. c. 29. Virg. 3. Aen. a vers. 414. Sallust. apud Serv. ibid. Sil. l. 14. a vers. 11. ubi omnia ejus oppida recenset: & Ovid. 15. Met. v. 290. ¶ Dictam quidam putant a sicilio, seco: quia secta & divisa ab Italia est: alii a Siculo rege Neptuni filio: V. Sil. loc. cit. & Solin. c. 5. (al. 12.) ¶ Adjective Plaut. Rud. 2. 6. 59. Sicilia insula. V. Arabia.

SICILES, lum, hastarum spicula lata. Ennius: Incedit veles volgo sicilibu' latis. Festus: ubi al. leg. Sicilicos: & in Ennio sicilicibus. Utrumque autem a sicilio esse videtur. Rectus casus singularis est sicilex, is. Plin. l. 6. c. 13. de mari Caspio. Ubi coepit in latitudinem pandi lunatis obliquatur cornibus, velut ad Maeotium lacum ab ore descendens, sicilis (ut auctor est M. Varro) similitudine. h. e. instar mucronis, seu spiculi.

SICILICULA, ae, f. lancetta, coltellino, stiletto, gladiolus, falcula, sicula, pugiunculus. Plaut. Rud. 4. 4. 125. Post est sicilicula argenteola, & duae connexae maniculae.

SICILICUS, i, m. peso di due dramme, δίδραχμον, pars assis quadragesimaoctava, seu quarta pars unciae, quae scrupula sex, sive, quod in idem recidit, drachmas duas continet. Rhemn. Fann. de ponderib. v. 20. Drachmam si gemines, aderit, quem dicier audis Sicilicus. Scaevola Dig. lib. 33. tit. 2. leg. 11. ante med. Cum noverca universae hereditatis habeat dodrantem, semunciam, & sicilicum. ¶ In mensuris est quarta pars pollicis. Plin. l. 13. c. 15. Mensa solida tribus sicilicis infra quatuor pedes, totidemque infra semipedem crassitudinis. h. e. lata pedes quatuor, minus dodrante pollicis, seu tribus pollicis partibus. Id. l. 31. cap. 6. Libramentum aquae in centenos pedes sicilici minimum erit. Frontin. de aquaeduct. artic. 28. Senaria fistula capit quinariam unam, & quincuncem, sicilicum. ¶ Sicilicus hora est quarta pars duodecimae partis horae: v. gr. quinque minuta, ut vocant, efficiunt duodecimam partem horae: Illa quinque si in quatuor partes tribuantur, harum unaquaeque erit sicilicus. Plin. l. 18. c. 31. a med. de luna. Secunda die supra terras erit horae unius dextante sicilico. ¶ In jugero est summa pedum DC. Habet enim jugerum pedes quadratos 28800, ut Colum. docet l. 5. c. 2. horum pars duodecima sunt pedes 2400. hujus quarta pars 600. Id. ibid. c. 2. Diximus hanc summam pedum quadratorum 39000 esse in eo triquetro: quae mensura efficit jugerum, & trientem, & sicilicum. Al. omitt. & secundum. ¶ Festus a sicilio, seco, divido, ducit. Inquit enim, sicilicum dictum, quod semunciam secet. ¶ Scribitur & sicilicus.

SICILIENSIS, se, di Sicilia, Siciliano, Siculus. Cic. 3. de nat. Deor. cap. 10. Siciliense fretum. lo stretto di Messina. ¶ Siciliensis & Siculus interdum sic differunt, ut Hispaniensis & Hispanus, Corinthiensis & Corinthius: quae V. Sueton. in Aug. c. 70. Bellum Siciliense. h. e. a Romanis in Sicilia gestum. Id. in Calig. c. 51. Siciliensis peregrinatio. Cic. 13. Fam. epist. 38. Quaestura mea Siciliensis. Id. in Bruto, c. 9. Interim me Quaestorem Siciliensis excepit annus. Id. Verr. 3. c. 9. Fisci Sicilienses. h. e. pecuniae collectae in Sicilia, & Romam portatae. Supra dixerat cap. 8. Fiscos complures cum pecunia Siciliensi a quodam Senatore ad equitem Romanum esse translatos.

SICILIMENTUM, i, n. herba siciliendo resecta, idest quam foenisecae prima sectione relictam, iterata sectione demetunt. Cato cap. 5. in fin. Item foenum cordum, sicilimenta de prato demito, eaque uvida condito.

SICILIO, is, ivi, itum, a. 4. tagliare, τέμνω. Verbum est proprie ad prata pertinens, quae tunc siciliri dicuntur, cum ea, quae prima sectione relicta sunt a foenisecis, iterata sectione demetuntur. Varro l. 1. de R. R. c. 49. Quo facto siciliendo prata, idest falcibus consecanda, quae foenisecae praeterierunt, ac quasi herba tuberosum reliquerunt campum: a qua sectione arbitror dictum sicilire pratum. Plin. l. 18. c. 28. Prata quoties secta sunt, siciliri, hoc est quae foenisecae praeterierunt, secari. Adde Colum. lib. 2. cap. ult.

SICILISSO, vel Sicilissito, as, n. 1. Siculos imitor, Siculorum lingua male loquor. Plaut. Men. prol. v. 12. Non Atticissat, verum sicilissitat. Festus in voce Atticissat hoc eodem loco Plaute legit Sicelissat.

SICINNISTAE, arum, m. mimi, qui vitam mortui repraesentabant, & sic

& sicinnium saltabant: a σείω, quatio, & κινέω, moveo. *Gell. l. 20. c. 3.* Quos sicinistas vulgus dicit, qui rectius locuti sunt, sicinnistas littera N gemina dixerunt. Sicinnium enim genus veteris saltationis fuit. Saltabundi autem canebant, quæ nunc stantes canunt. Posuit hoc verbum Lucius Accius Poeta in Pragmaticis, appellarique sicinnistas ait, nebuloso nomine: credo propterea nebuloso, quod sicinnium cur diceretur, ni obscurum esset. Hæc *Gellius*.

SICINNIUM, ii, n. genus veteris saltationis, in exsequiis adhiberi solitum, al. *sicinnus*. *Gell. l. 20. c. 3.* V. vocem præced. Huc pertinere videtur quod habet *Festus* post *Simulatae*: Sincinium, cantionem solitariam. Leg. enim nonnulli *sicinium*, vel *sicunium*: & cantionem solitariam dici, quia ab uno tantum cantabatur. Pro *solitariam* fortasse legendum *saltatoriam*. Porro *sicinium* est cantus assa voce, sine tibiis accinentibus: a *sine* & *cano*, quod in composito e mutat in *i*.

SICLUS. V. *Siculus* in fi.

SICTOR, oris, pro *sector*, a *sico* pro *seco*, legi quidam putant apud *Catar.* R. R. c. 144. ubi alii *fictor*.

SICUBI, *se in qualche luogo*, ὅπου, ἐάν που, ἕως, si in aliquo loco, si uspiam: a *si*, & *ubi*, inserto *c* ad hiatum vitandum. *Cic. 1. Tuscul. c. 43.* Sicubi me nactus eris, sepelito. *Id. 15. Attic. epist. 29.* Ad M. Ælium nullus tu quidem domum, sed sicubi inciderit. *Terent. Eun. 3. 1. 13.* Tum sicubi eum satietas hominum, aut negoti si quando odium ceperat, &c. *Virg. 3. Georg. v. 332.* Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos, aut sicubi nigrum Ilicibus crebris sacra nemus accubet umbra. Adde *Stat. 2. Achill. v. 409.*

SICULA, æ, f. *picciola daga*, *pugnaletto*, ξιφίδιον, parva sica: & translate *Catull. carm. 66. ad januam, v. 21.* Languidior tenera, cui pendens sicula beta, &c. ψωλή.

SICULE, Siculorum more, aut lingua. *Festus in Atticissat*: Atticissat, Attice loquitur. Plautus: Non Atticissat, sed Sicilissat: id est Sicule loquitur.

SICULUS, a, um, *Siciliano*, ad Siciliam pertinens. *Virg. Æn. 1. v. 38.* Sicula tellus. *& Æn. 3. v. 696.* Siculæ undæ. *Id. Ecl. 2. v. 21.* Siculi montes. *& Ecl. 10. v. 51.* Siculus pastor. *h. e.* Theocritus poeta, qui a *Statio* dicitur *lib. 5. silv. 3. v. 152.* Siculus senex. *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 41.* Siculus tyrannus. *h. e.* Phalaris Siciliæ rex crudelis. *Claudian. de B. Gild. v. 187.* & *Pers. sat. 3. v. 39.* Siculus juvencus. *h. e.* bos æneus Phalaridis. Hinc *Juvenal. sat. 6. v. 485.* Præfectura domus Sicula non mitior aula. *Propert. l. 2. el. 1. v. 28.* Siculæ classica bella fugæ. *h. e.* navalis pugna in mari Siculo, qua Sex. Pompejus Cn. F. ab Augusto victus fugatusque est: de quo *Flor. l. 4. c. 8.* Hic autem Pompejus dicitur a *Lucan. l. 6. v. 422.* Siculus pirata. *Id. l. 7. vers. 146.* Martius incaluit Siculis incudibus ensis. *h. e.* in officina Vulcani, quæ fingitur esse in insula Lipare juxta Siciliam. Sic *Stat. l. & silv. 2. v. 3.* Siculis an conformata caminis Effigies lassum Steropen Brontemque reliquit. *Senec. in Herc. Fur. v. 80. & Oet. v. 1308.* Siculus vertex. *h. e.* Ætna. *Juvenal. sat. 13. v. 50.* Sicula torvus cum conjuge Pluton. *h. e.* Proserpina in Siculis arvis rapta. *Senec. in Herc. Fur. v. 549.* Siculæ regna Proserpinæ. *Martial. l. 7. epigr. 23.* Siculi fratres. *h. e.* Amphinomus, & Anapius: de quibus V. *Anapus*. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 52.* Siculum sepulcrum. *h. e.* Anchisis, in cujus funere solemnes exsequias *Virgil. 5. Æneid.* describit. *12. Theb. v. 156.* Siculosque licebit Exorare deos. *h. e.* Palicos. V. *Palicus*. *Id. l. 2. silv. 1. v. 10.* tergeminum Sicula de virgine carmen. *h. e.* Sirene. ¶ *Siculi, orum*, Siciliæ populi. *Cic. 6. Verr. c. 43. extr.* Nunquam tam male est Siculis, quin aliquid facete & commode dicant. ¶ *Siculum* pro *Siculorum* est *Lucretii l. 6. v. 642.* ¶ *Siclus* syncope pro *Siculus*. *Plaut. Pers. 3. 1. 66.* Dabuntur dotis tibi inde sexcenti logi, atque Attici omnes: nullum Siclum acceperis. *Ascon. ad Divin. Verr. c. 12.* hunc ipsum *Plauti* locum recitat, monetque, utraque lingua, Græca & Latina, Siculos bene usos fuisse. (Quo pertinet alius *Plauti* locus in *Sicilisse*.) Porro respexit *Plautus* ad *siclum*, numisma Hebræorum, qui fuit pondere duarum drachmarum, minus obolorum decem, atque adeo quarta pars unciæ, si de communi sive profano sermo sit. Si vero de siclo sanctuarii, sive sacro, hic duplum habebat, scil. drachmas quatuor, quæ est semuncia. qua ratione idem est cum statere. *Hieronym. in commentar. Ezech. c. 4.* Siclus, idest stater, quatuor drachmas habet: drachmæ autem octo Latinam unciam faciunt. *Id. in quæstionib. Hebraic. ad Genes. 24. 22.* & ex eo *Isidor. l. 16. Orig. c. 24.* Secel, qui Latino sermone siclus corrupte appellatur, unciæ pondus habet. Eruditi mallent legere *semunciæ*. *Isidor.* autem putat in Gentilium libris semunciam esse; in sacris unciam. quod verum ne sit, alii viderint.

SICUNDE, *se da qualche luogo*, ἐάν ποθεν, si ex aliquo: ex *si*, & *unde*, inserto *c* hiatus vitandi causa, ut in *sicubi*. *Cic. Attic. lib. 13. ep. 30.* Sicunde potes, erue, qui decem legati Mummio fuerint. *Liv. l. 26. c. 38.* Nec consul Romanus tentandis urbibus, sicunde spes aliqua se ostendisset, deerat. *Sueton. in Calig. c. 51.* Non mediocrem fore consternationem, sicunde hostis appareat.

SICUT, & Sicuti, *così come*, *siccome*, *come*, ὡς, ὥσπερ, quemadmodum, velut, ut, tanquam: adverb. similitudinis. *Cic. ad Brut. ep. 5. ad fin.* Hac de re scripsi ad eum, ut tuo judicio uteretur, sicut in rebus omnibus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44. circa med.* Provinciam suam esse hanc Galliam, sicuti illam nostram. *Sallust. in Catil. c. 2.* Multi mortales vitam sicuti peregrinantes, transiere. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 137.* Aspice demissos lugentis in ore capillos, Et tunicas lacrymis, sicut ab imbre, graves. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 9.* Si me, sicut soles, amas, suscipe me totum. *Cic. ibid. ep. 8 a med.* Me sicut alterum parentem, & observat, & diligit. *Id. 4. Acad. c. 28.* Tibi illud, sicut caput & famam tuam, defendem necesse erit. *Id. 6. Fam. ep. 6. extr.* Me amicissime Cæsar amplectitur: familiares quidem ejus, sicuti neminem. *Id. Parad. 5. c. 1.* Sapienti etiam Fortuna ipsa cedit: sicut sapiens poeta dixit: Suis ea cuique fingitur moribus. *Id. 2. de Invent. cap. 3.* Ex his duabus diversis sicuti familiis, unumquodque est constatum genus. ¶ Initium comparationis. *Virg. Æn. 8. v. 22.* Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis, Sole repercussum, aut radiantis imagine Lunæ, Omnia pervolitat late loca. *Lucil.* apud *Fest.* in *Petauristas*. Sicuti mechanici cum alto exsiluere petauro. ¶ Elegans est ejus usus in his. *Cic. Fam. 7. ep. 32. a med.* Ille quamvis ridicula essent, sicut erant, mihi tamen risum non moverunt. *h. e.* at revera erant ridicula: *come di fatto le erano*. & *Liv. l. 25. c. 24.* Terrendique magis hostes erant, quam fallendi: sicut territi sunt. *Ovid. 11. Met. v. 203.* poteratque sibi vox illa videri, Sicut erat. ¶ *Sicut eram*, *as*, *at*, ὥσπερ εἶχον, *es*, *e*, in re subita: & ad exprimendum rei statum & conditionem præsentem. *Ovid. 5. Met. v. 601.* Sicut eram, fugio sine vestibus. *& lib. 3. v. 178.* sicut erant, viso nudæ sua pectora Nymphæ Percussere viro. *Stat. in fi. l. 7. Theb.* non arma manu, non frena remisit: Sicut erat, rectos defert in Tartara currus. Adde *lib. 3. vers. 680. Lucan. l. 2. v. 365. Sueton. in Calig. c. 45. ad fin.* &c. ¶ Sequente *ita*, & *sic*, & *item*. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) ad fin.* Sicut firmiores in litteris profectus alit æmulatio, ita incipientibus jucundior imitatio. *Cic. 1. Tuscul. c. 17.* Num dubitamus, an, sicut pleraque, sic & hoc? *Id. 2. de Orat. c. 86.* Nullæ litea sunt, quæ cogant homines, sicut in foro bonos oratores, item in theatro actores malos perpeti. ¶ *Sicut*, tanquam si, quasi, *come se*. *Sallust. in Catil. c. 39.* Honestis nominibus, alii, sicuti populi jura defenderent, pars, quo senati auctoritas maxima foret, bonum publicum simulantes, pro sua quisque potentia certabant. ¶ Pro ut. *Pallad. in April. tit. 2.* Deinde sicut adolescit, terram subinde colligimus. *a misura che cresce*. ¶ *Sic ut* divisim, adeo ut. V. *Sic*.

SICUTI. V. in voce præced.

SICYON, onis, f. Σικυών, ῶνος, urbs Peloponnesi in Achaja, in colle sita, cujus regio olei ferax est. Patria fuit Arati poetæ. Pingendi etiam ars in ea floruit. *Plin. l. 36. cap. 4.* Sicyon diu fuit officinarum omnium metallorum patria. *Ovid. 4. ex Ponto, ep. 15. v. 10.* Quot Sicyon baccas, quot parit Hybla favos. *Id. in Ibin, v. 319.* & *Stat. 4. Theb. v. 50.* Qui Drepani scopulus, & oliviferæ Sicyonis Culta ferunt. Adde *Plin. l. 4. c. 5.* ¶ In sexto casu *Sicyoni* pro *Sicyone* habet *Plaut. Cistell. 1. 3. 8. & 42.* & *Pseud. 4. 2. 38.*

SICYONIUS, a, um, Σικυώνιος, ad Sicyonem pertinens. *Virg. 2. Georg. v. 519.* teritur Sicyonia bacca trapetis. ¶ Sicyonii, orum, populi Sicyonis incolæ. Molles hi, & munditiei nimii amatores aliquando fuerunt, præsertim in calceis. Hinc *Cic. lib. 1. de Orat. c. 54.* Si mihi calceos Sicyonios attulisses, non uterer, quamvis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent viriles. ¶ Hujusmodi calcei dicuntur etiam *Sicyonia*, *orum*, absolute. *Lucil.* apud *Fest.* pedibus Sicyonia demit honesta. *Lucret. lib. 4. vers. 1118.* & pulcra in pedibus Sicyonia rident. Adde *Virg. in Ciri, v. 169.*

SICYOS AGRIOS, σίκυος ἄγριος, cucumis silvestris, nomen fruticis, apud *Apul. de herb. c. 113.*

SIDERALIS, le, ἀστρικός, ad sidera pertinens. *Plin. lib. 7. cap. 49.* Poscere videtur locus ipsa sideralis scientiæ sententiam. *Id. lib. 18. cap. 24. extr.* Sideralis difficultas. *h. e.* quæ circa siderum cognitionem est.

SIDERATIO, onis, f. *costellazione*, θέμα, constitutio siderum, constellatio, sidus natalitium, horoscopus. *Firmic. l. 4. c. 13. extr.* Hæc tamen omnia, licet a malo signata fuerint, talis siderationis influxu, benevolarum stellarum ut plurimum testimoniis minuuntur. ¶ Sideratio item vocatur morbus plantarum, cum siccitate Caniculæ, vel Cancri exarescunt atque emoriuntur insitæ ac novellæ arbores, præcipue vites ac ficus. A Græcis vocatur ἀστροβολία, vel ἀστροβολισμός, sideris percussio. *Plin. l. 17. c. 24.* Sideratio tota e cælo constat. quapropter & grando in his causis intelligi debet, & carbunculatio, & quod pruinarum injuria evenit. *& mox.* Proprium tamen siderationis est ab ortu Canis siccitatum vapor, cum insitæ ac novellæ arbores moriuntur, præcipue ficus & vites. ¶ Per translationem accommodatur animalibus, quæ membro aliquo, aut corpore universo exarescunt: unde & *siderata* appellantur. Aliqui dicunt, hunc morbum e cælo vi quadam sideris provenire existimari, quod repentino quodam impetu evenit. Unde liquet, cur *Martialis* sideratam optet linguam Bacchara, qui, siquid peteretur, haud intelligere se simulabat. Locus est *lib. 7. epigr. 91.* Hoc opus est subito fias ut sidere mutus, Dicere ne possis, Bacchara, quid sit opus. Sic *l. 11. epigr. 86.* Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua.

SIDERATITIUS, a, um, sideratus, ut sideratitia jumenta. *Veget. de re veterin. l. 3. c. 35.*

SIDERATUS, a, um, *assiderato*, ἀστρόβλητος, qui siderationis morbo affectus est, qui sidere vexatur & læditur. *Plin. l. 28. cap. 16. a med.* Sideratis urina pulli asinini nardo admixto perunctione prodesse dicitur. *Veget. de re veterin. l. 2. c. 39.* Jumentum si fuerit sideratum, his agnoscitur signis, &c. V. *Sideratio*.

SIDEREUS, a, um, *stellato*, *stellante*, *celeste*, ἀστῷος, ἀστερόεις, ad sidera pertinens, stellatus, stellans, cælestis. *Ovid. 15. Met. v. 665.*

Side-

Siderei ignes. *h. e.* astra. *Id. 3. Amor. el.* 10. *v.* 21. Arx siderea. *h. e.* cælum. Sic *lib.* 2. *de ar. am. v.* 39. & *Virg. Æn.* 10. *v.* 3. Siderea sedes. *Ovid. Fast.* 4. *v.* 943. Canis sidereus. *Id. Met.* 4. *v.* 169. Siderea lux. & *lib.* 6. *v.* 341. Sidereus æstus. *h. e.* calor solis. & *lib.* 15. *v.* 32. Et caput extulerat densissima sidereum nox. *Propert. l.* 3. *el.* 19. *v.* 10. Siderea dea. *h. e.* Luna. *Ovid. Met.* 11. *v.* 445. Sidereus conjux. *h. e.* Ceyx Luciferi filius. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 330. Sidereæ aves Junonis. *h. e.* pavonea cauda gemmata, & quasi stellis distincta. *Id. l.* 1. *v.* 351. Hae cassis utrique Siderea hirsuta jubis. *h. e.* splendentibus instar sideris. *Martial. de Spectac. epigr.* 2. Sidereus colossus. *h. e.* solem referens, & soli dicatus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 167. Æneas Sidereo flagrans clypeo, & cælestibus armis. *h. e.* splendenti. *Colum. l.* 10. *v.* 292. Nec tam sidereo fulget Thaumantias arcu. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 166. Sidereus sanguis. *h. e.* genus cæleste, deorum filius. *Id. l.* 2. *v.* 105. Venus sidereos diffusa sinus. *h. e.* pulcros, cælestes. *Id. l.* 8. *v.* 122. *de aureo vellere Phrixi*, villisque comantem Sidereis pellem. *h. e.* pretiosis, pulcherrimis. ¶ Ad pulcritudinem, decusque diis dignum referuntur & illa *ejusd. l.* 4. *v.* 190. sidereo Pollux intentus ore. & *vers.* 330. tenues ire cruores Siderea de fronte vident. & *lib.* 8. *v.* 26. Tum quoque siderea clarus procul ore juventa. & *Senec. in Oedip. v.* 409. Bacchi sidereus vultus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 66. Si tam sidereos manet exitus iste ministros. *h. e.* tam formosos. Sic *lib.* 9. *epigr.* 37. Siderei mores. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 41. Sidereique orbes, radiataque lumina cælo. *h. e.* oculi sidera referentes. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 252. Salve sidereæ proles Augusta Serenæ. & *de laudib. Ser. reg. v.* 219. sidereæ ulnæ. *Id. de consul. Mall. Theod. v.* 265. Stilicho dum prospicit orbi, Sidereusque gener. *h. e.* divinus Honorius. ¶ insignis, excellens, divinus. *Colum. l.* 10. *in f.* Siderei vatis referens præcepta Maronis. ¶ *Ovid. l.* 4. *ep. ult. ex Ponto*, *v.* 6. Iliacusque Macer, sidereusque Pedo. *h. e.* qui de cælo & sideribus scripsit, sicut Macer de rebus Iliacis. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 112. sidereas evexit Pollius artes. *h. e.* studia rerum divinarum & cælestium.

SIDERYON, ii, n. σιδήριον, herba sic dicta, quod omnia vulnera ferro illata sanat. nam σίδηρος ferrum significat. *Plin. l.* 25. *c.* 4. & *lib.* 26. *c.* 14.

SIDERITES, æ, m. σιδηρίτης, lapis magnes: a σίδηρος ferrum, quia ferrum trahit. *Plin. l.* 36. *c.* 16. *de magnete:* Sideritin ob hoc alio nomine appellant quidam Heracleon. ¶ Gemma item est ex genere adamantium, ferrei splendoris, pondere ante ceteros, sed natura dissimilis: nam & ictibus frangitur, & alio adamante perforari potest, quod & Cyprio evenit, &c. *Plin. l.* 37. *c.* 4.

SIDERITESIS, herba eadem, quæ Heliotropium. *Apul. de herb. cap.* 49.

SIDERITIS, is, f. σιδηρῖτις, herba, cujus multa genera affert *Plin. l.* 25. *c.* 5. & multæ virtutis est in vulneribus curandis. ¶ altera gemma ferro similis, quæ litigio illata discordias facit. *Id. l.* 37. *cap.* 10.

SIDEROPŒCILOS, σιδηροποίκιλος, gemma ferrei coloris, & guttis variantibus. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

SIDEROR, aris, pass. *e. assiderarsi*, ἀστροβολίζομαι, ηλιοβολίζω, est sidere afflari, arescere. V. *Sideratio*. *Plin. lib.* 9. *cap.* 16. *sub fin.* Fluviatilium silurus Caniculæ exortu sideratur, & alias semper fulgure sopitur.

SIDICINUS, a, um, ad Sidicinum Teanum Campaniæ oppidum pertinens. *Virg.* 7. *Æn. v.* 726. & quos de collibus altis Aurunci misere patres, Sidicinaque juxta Æquora. *Sil. l.* 5. *v.* 551. Sidicina cohors. *Plin. l.* 15. *c.* 3. *ad fin.* Olivæ transmarinæ Italicis præferuntur in cibis, & in ipsa Italia Picenæ, & Sidicinæ. ¶ Sidicini, orum, ejus incolæ. *Cic.* 2. *Phil. cap.* 41. *Liv. lib.* 7. *cap.* 29.

SIDO, is, sidi, n. 3. *metterfi a sedere, posare, calare*, καθίζω, ad sedendum me demitto, deorsum feror, descendo & sisto, subsido, consido. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *circa med. de columb.* Existimantur in arina attollere crus fere semestres: id est signum consummati roboris. feminæ hoc idem sidentes. *Virg.* 6. *Æn. v.* 202. *de columbis.* liquidumque per aera lapsæ, Sedibus optatis gemina super arbore sidunt. *Ovid.* 2. *Met. v.* 307. Quæsitisque diu terris, ubi sidere detur, In mare lassatis volucris vaga decidit alis. *Plin. l.* 18. *c. ult. a med.* Nebulæ in vallibus sidentes. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *vers.* 31. Tum queror, in toto non sidere pallia lecto. *h. e.* jacere, sed excuti, ex jactatione & insomnia. Sic *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 2. neque in lecto pallia nostra sedent. *Plin. l.* 6. *c.* 22. Mare certis canalibus ita profundum, ut nullæ ancoræ sidant. *h. e.* ad fundum perveniant, & in eo hæreant. *Id. l.* 16. *c.* 10. *a med.* Secures in quocumque genere arborum deprehendant marem: quippe respuuntur, & fragosius sidunt, ægrius evelluntur. *h. e.* intrant atque hæreat in ligno. ¶ *Sidere* naves dicuntur, cum brevi vado deprehensæ, cariis in arenam impingunt: ex quo fit, ut sæpe quassentur: Vel cum gravi ictu percussæ, soluta compage panduntur & merguntur. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 6. Quasdam naves planæ carinis, ut sine noxa siderent. & *lib.* 1. *c.* 70. Quo levior classis vadoso mari innaret, vel reciproco sideret. *Nep. in Chabr. sub fin.* Navis rostro percussa cœpit sidere. *andar a fondo.* & *Propert. l.* 2. *el.* 11. *in fin.* navis mediis sidat onusta vadis. ¶ Universim *sidunt*, quæ non innatant. *Plin. l.* 14. *c.* 16. *a med.* Rosæ folia tusa, in linteolo in mustum collata cum pondusculo, ut sidat. *Id. l.* 12. *c.* 25. *a med. de balsamo.* In tepida aqua gutta sidens ad ima vasa. *Id. l.* 16. *c.* 38. *sub fin.* Lignum in longitudinem fluctuatur: & quæ pars fuit ab radice, validius sidit. *Colum. l.* 12. *c.* 24. Deinde patiemur picem considere, & cum sederit, aquam eliquabimus. Est qui *leg.* sederit. ¶ Translate *Senec. de constant. Sap. c.* 2. Adversus vitia civitatis degenerantis, & pessum sua mole sidentis, stetit solus, & cadentem rempublicam retinuit. *Plin. l.* 15. *c.* 18. *sub fin.* Sidentia imperii fundamenta. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 15. Trepidatum apud naves: donec sidente paulatim metu, &c. ¶ *Lucan. l.* 7. *v.* 791. sidentes in tabem spectat acervos. *h. e.* acervos cadaverum paulatim decrescentes, putrefactis carnibus. Sic *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 199. Vix requiere flammæ: nec dum rogus ille deorum Siderat. *h. e.* consumptis lignis, ruerat. *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 37. Non flebo in cineres arcem sidisse paternas Cadmi. Simile est illud *Virg.* 2. *Æn. v.* 625. visum est considere in ignes Ilium. ¶ *Priscian. l.* 10. *pag.* 889. *Putsch.* negat *sidi* esse præteritum hujus verbi: mox *pag.* 893. admittit.

SIDON, onis, f. Σιδών, ῶνος, & ῶνος, *Saide*, urbs Syriæ in Phœnicia, in ora maris Mediter. cum portu capaci. Nomen accepit teste *Justino l.* 18. *c.* 3. a piscium ubertate, quos *sidonas* Phœnices vocant. *Plin. l.* 5. *c.* 19. Sidon, artifex vitri, Thebarumque Bœotiarum parens. a tergo ejus mons Libanus orsus, &c. *Lucan. l.* 3. *v.* 217. pretiosaque murice Sidon. *Sil. l.* 8. *v.* 438. Stat fucare colos nec Sidone vilior Ancon, Murice nec Libyco. *Virgil.* 1. *Æneid. v.* 613. Atque equidem Teucrum memini Sidona venire.

SIDONICUS, a, um, ad Sidonem pertinens, Sidonius. *Sallust. in Jug. c.* 81. Ejus civitatis (*Leptis in Africa a Sidoniis condita*) lingua modo conversa connubio Numidarum: leges, cultusque, pleraque Sidonica. ¶ *Sidonicus* legitur etiam apud *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 95. sed ibi Critici mutandum censent.

SIDONIS, & Sidōnis, idis, f. Σιδωνίς, & Σιδωνίς, quæ est ex Sidone, Tyria, Phœnicia. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 252. Perque fretum falso, Sidoni, vecta bove. *h. e.* Europa, filia Agenoris Phœniciæ regis. (Adde *Stat.* 9. *Theb. v.* 334.) *Id.* 14. *Met. v.* 79. Non bene discidium Phrygii latura mariti Sidonis, inque pyra, &c. *h. e.* Dido filia Beli regis Tyriorum. *Id.* 3. *Fast. v.* 649. Sidonis interea magno clamore per agros, &c. *h. e.* Anna soror Didus: de qua & *Sil. l.* 8. *v.* 70. Sidonis in Latia trepidabat naufraga terra. & *vers.* 194. Cum nullaeo Æneadæ thalamis Sidonida nacti, &c. Ubi secunda syllaba producitur. Sic *Ovid. Met.* 10. *v.* 267. Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis. *h. e.* purpura Tyria. V. in voce sequenti.

SIDONIUS, a, um, Σιδώνιος, & Σιδόνιος, ad Sidonem pertinens: & ponitur etiam pro Phœnicio, & Tyrio: quia Phœnices Sidone primum, mox Tyri (utriusque urbis conditores) imperitarunt. Secunda syllaba modo producitur, modo corripitur. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 77. Liquit Agenorides Sidonia mœnia Cadmus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 545. quos Sidonia vix urbe revelli. *Id.* 11. *Æn. v.* 74. Ipsa suis manibus quondam Sidonia Dido. *Ovid.* 3. *Met. v.* 129. Hos operis comites habuit Sidonius hospes. *h. e.* Cadmus. *Id.* 4. *Trist. el.* 3. *v.* 2. Sidoniæ rates. *Virg. Æn.* 4. *v.* 75. Sidoniasque ostentat opes. *Martial. l.* 7. *epigr.* 32. Aut ubi Sidonio taurus amore calet. *h. e.* Europæ Sidoniæ. *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 5. Sidonii raptus. *h. e.* quibus Jupiter sub tauri forma Europam abduxit. ¶ *Sidonii*, *orum*, Sidonis populi, aut Tyri. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 107. Esse duas Arctos, quarum Cynosura petatur Sidoniis, Helicen Graja carina notet. ¶ *Sidonia*, *æ*, ipsa Sidon, & regio circa jacens. *Justin. l.* 11. *c.* 10. Abdalonymus rex ab Alexandro Sidoniæ constitutus. ¶ Refertur ad purpuram, quæ Tyri, & Sidone optima fiebat, feraci concharum ora illa litorali. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 27. Is, qui Sidonio fulget sublimis in ostro. *Propert. l.* 2. *eleg.* 13. *v.* 55. Quære ne tibi sit tanti Sidonia vestis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 137. Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo. *Tibull. l.* 3. *el.* 3. *v.* 18. Tinctaque Sidonio murice lana juvat. *Martial. l.* 14. *epigr.* 154. Ebria Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ, Non video, quare sobria lana vocer. *Senec. in Herc. Oet. vers.* 663. Nec Sidonio mollis aheno Repetita bibit lana cruores. ¶ Item ad Carthaginienses, qui Tyro & Sidone oriundi, eorumque auctor Sidonia Dido. *Sil. l.* 1. *v.* 9. conventaque patrum Sidonii fregere duces. & *lib.* 5. *v.* 474. Hæsit in opposito cuspis Sidonia ligno. h. e. hasta militis Carthaginiensis. Et *ult. v.* 213. omnis in altum Sidonius cursus converterat undique miles. ¶ Item ad Thebas Bœotias, quas Cadmus Tyrius condidit. *Stat.* 7. *Theb. v.* 442. unde urbem etiam turresque videre Sidonias.

SIDONIUS, ii, m. C. Sollius Sidonius Apollinaris, Gallus, patria Lugdunensis, religione Christianus, Arverniæ Episcopus, floruit sæculo Christi quinto, scripsitque epistolarum libros aliquot, & carmina (quæ omnia exstant) stilo non illo quidem inerudito, sed duriusculo, præsertim in epistolis, in quibus etiam multa inveniat Latinæ linguæ studiosus nullo modo imitanda, verba audacter novata, aut insolenter deducta, phrasesque inconditas, & a Latina gravitate longe abhorrentes. Ille tamen, ut ejus temporis ratio studiorum erat, maximas laudes consecutus est, statua etiam Apollinari laurea, Romæ in foro Trajani collocare, ob poesim ab Anthemio Augusto donatus.

SIDUS, eris, n. *costellazione*, *segno celeste*, *astro*, ἄστρον, signum cæleste ex pluribus stellis compositum, ut sunt duodecim illa, quibus constat Zodiacus, Canis, Ursa, Andromeda, Lepus, & plurima alia, quæ ab *Hygino Poet. Astron. l.* 2. & 3. a *Manil.* & *Jul. Firmic. in Astron.* recensentur. De notatione V. *Etymologor.* Certum est, vocem esse Latinam: quare non per *y*, sed per *i* scribi debet. Ita enim testibus *Maeur. Dausq. Cellar.* habent libri veteres, & Eruditorum consuetudo. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. Hominibus animus datus est ex illis sempiternis ignibus, quæ sidera & stellas vocatis. *Macrob.* in hunc loc. *l.* 1. *c.* 14. *a med.* Neque enim hic ere una gemina appellatione monstratur, ut ensis, & gladius, sed sunt stellæ

læ quidem singulares, ut erraticæ quinque, & ceteræ, quæ non admistæ aliis, solæ feruntur: sidera vero, quæ in aliquod signum stellarum plurium compositione formantur, ut Aries, Taurus, Andromeda, Perseus, vel Corona. Sic & apud Græcos aster, & astron diversa significant: & aster stella una est; astron, signum stellis coactum, quod nos sidus vocamus. Hæc *Macrob.* cujus quidem oratio de re ipsa vera est: sed non item interpretatio verborum *Ciceronis*, qui duobus his vocibus unam eandemque rem significavit; ut locum integrum legenti planum fit. Sunt tamen alii, qui *sidus* in sensu usurparunt. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 91. Sol auricomus, cingentibus Horis, Multifidum jubar, & bisseno sidere textam Loricam indutus. *& lib.* 3. *v.* 731. nox sidera sustulit astris. Al. aliter leg. *Manil. l.* 1. *v.* 464. formas distinguere totum Contenta, & stellis ostendere sidera certis. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 345. Baccho placuisse coronam, Ex Ariadnæo sidere nosse potes. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *de Arcturo.* Signum orientis ejus sideris servetur hirundinum abitus. ¶ Frequentissime pro stella usurpatur, *stella, astro*, ἀστήρ. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 14. Cum sidera videat innumerabilia cælo inhærentia cum ejus ipsius motu congruera, certis infixa sedibus. *Horat. epod.* 17. *v.* 5. Refixa cælo devocare sidera. *Id. ibid. vers.* 41. Perambulabis astra sidus aureum. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 87. jam Nox jungit equos, currumque sequuntur Matris lascivo sidera fulva choro. *Ovid. Met.* 4. *v.* 315. radiantia nocte micabant sidera. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 149. Nocte quidem: sed luna videt, sed sidera testes Intendunt oculos. ¶ Stellarum apposita, præsertim apud Poetas, sunt: clara, corusca, lucida, aurea, candida, convexa, micantia, vaga, palantia, radiantia, alta, ignea, &c. ¶ De planetis. *Ovid.* 14. *Met. v.* 171. Quod loquor, & spiro, cælumque & sidera solis Respicio, ille dedit. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 47. calidi cum sideris æstu Deponit flavas annua terra comas. *Justin. l.* 13. *c.* 7. *extr.* Solstitiales ortus sideris primus invenit. *Plin. l.* 7. *c.* 60. A columna Mænia ad Carceres inclinato sidere. *h. e.* solis umbra. *Id. l.* 2. *c.* 8. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 168 Summum Saturni sidus. *Lucan. l.* 1. *v.* 661. & *Plin. l.* 2. *c.* 8. Veneris salubre sidus. *Senec. in Med. v.* 750. Sidus noctium. *h. e.* Luna: quam *Plin. l.* 2. *c.* 9. vocat novissimum sidus, & terris familiarissimum. *Petron. in Satyr. cap.* 119. Orbem jam totum victor Romanus habebat, Qua mare, qua terræ, qua sidus currit utrumque. ¶ Per synecdochen cælum significant. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 63. *de Ænee, & Hercule.* Alter aquis, alter flammis ad sidera missus. ¶ *Sidera tangere*, magnum esse, felicem, & diis parem, *toccar il Cielo col dito.* *Ovid.* 7. *Met. v.* 61. Et dis cara ferar, & vertice sidera tangam. *Propert. l.* 1. *el.* 8. *vers.* 43. Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis. Sic *Horat. in fin. od.* 1. *l.* 1. Quod si me Lyricis vatibus inseris, Sublimi feriam sidera vertice. ¶ Metaphorice *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 2. O sidus Fabiæ, Maxime, gentis ades. *h. e.* decus, lux, ornamentum. *& lib.* 4. *ep.* 6. *v.* 9. Fabiæ lux, Maxime, gentis. *Colum. lib.* 10. *v.* 96. Pandite nunc varios, terrestria sidera, flores. ¶ Metonymice designant *sidera* tempus nocturnum. tunc enim conspicua sunt. *Stat.* 8. *Theb. v.* 219. vario producunt sidera ludo Ante domos, intraque. *Propert. l.* 1. *el.* 3. *v.* 38. Languidus exactis, hei mihi, sideribus. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 12. Sideribus dubiis. *h. e.* summo mane, cum aurora incipiente incipiunt stellæ evanescere. ¶ Item certum anni tempus. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 1. quo sidere terras vertere conveniat. *Id.* 4. *Æn. v.* 309. hiberno moliris sidere classem. *Ammian. l.* 21. *c.* 13. (*al.* 31.) *a med.* Sidere etiam tum instante brumali. *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 70. Sidere æquinoctii maxime tumescit oceanus. ¶ Item cæli temperamentum, *clima.* *Plin. in Paneg. c.* 15. Et diversam aquarum cælique temperiem, et patrios fontes, patriumque sidus, ferre consuevisti. *Juvenal. sat.* 12. *v.* 103. Nec Latio, aut usquam nostro sub sidere talis Bellua (*elephantus*) concipitur. ¶ Item varias cæli tempestates, & influentiam, quæ ab sideribus in terras demitti putatur: & fere de mala dicitur. *Ovid.* 4. *Met. v.* 414. Ætherioque recens exarsit sidere limus. *h. e.* calore. *& lib.* 5. *v.* 281. Ne dubitate, precor, tecto grave sidus, & imbrem (imber erat) vitare meo. *h. e.* ventum, procellam. *Virg.* 12. *Æn. v.* 451. Qualis ubi ad terras abrupto sidere nimbus It mare per medium. Ubi *Servius*: Vel immensa, vel magna tempestate. per sidus enim tempestas significatur, ut (*Æn.* 11. *v.* 259.) scit triste Minervæ sidus. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 423. orba magistro Fertur in abruptum casu, non sidere puppis. ¶ Hinc dicitur de quodam morbi genere, quod ex influxu mali sideris nasci creditur, ut in Sideratio dictum est. *Plin. l.* 2. *c.* 41. Afflantur alii sidere, alii commoventur statis temporibus alvo, nervis, capite, mente. *Petron. in Satyr. cap.* 2. Animosque juvenum ad magna surgentes, veluti pestilenti quodam sidere afflavit. *Martial. l.* 11. *epigr.* 86. Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua. *Id. l.* 7. *epigr.* 91. Hoc opus est, subito fias ut sidere mutus. ¶ *Sidus confectum* dicitur, cum ea tempestas, quam sidus inferre poterat, peracta est. *Plin. l.* 18. *cap.* 25. *& seq.* Alias citius, alias tardius cæli effectu ad terram deciduo: vulgo, serenitate reddita, confectum sidus audimus. *Id. lib.* 16. *c.* 23. Circumaguntur folia ulmi, tiliæ, oleæque per solstitium: nec alio argumento certius intelligitur sidus confectum. ¶ Credebatur sidera præesse nativitati hominum, eorumque vitam moderari in utramque partem. & *natale sidus* dicitur, sub quo quisque natus est. *Cic.* 2. *de Div. c.* 43. Cum ortus nascentium luna moderetur, eaque animadvertant & notent sidera natalitia Chaldæi, quæcumque lunæ juncta videantur. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 194. distat enim, quæ Sidera te excipiant modo primos incipientem Edere vagitus. *Id. sat.* 16. *v.* 3. Me pavidum excipiat tironem porta secundo Sidere. *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 63. o sidere dextro Edite! multa tibi divum indulgentia fuvit. *Propert. in fin. el.* 6. *l.* 1. Vivere me duro sidere certus eris. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 10. *v.* 45. O duram Lachesin! quæ tam grave sidus habenti Fila dedit vitæ non breviora meæ! *Id. in Ibin, v.* 217. Te fera, nec quidquam placidum spondentia, Martis Sidera presserunt, falciferique senis. *Stat.* 2. *Theb. v.* 158. geminæ mihi namque, nepotum Læta fides, æquo pubescunt sidere natæ. *h. e.* ætate pares. ¶ De splendore formæ, & pulcritudine, *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 26. Hic puerum egregiæ præclarum sidere formæ Conspicit. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 467. nebulamque erumpit Iason, Sideris ora ferens. *Horat. l.* 3. *od.* 9. *v.* 21. Quamquam sidere pulcrior est ille. ¶ De pulcris oculis, *Ovid.* 1. *Met. v.* 498. videt igne micantes, Sideribus similes oculos. *Id.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 44. & *Propert. l.* 2. *el.* 3. *v.* 14. oculi geminæ, sidera nostra, faces. ¶ Adhibetur in blanditiis. *Sueton. in Calig. c.* 13. *extr.* Sidus, & pullum, & puppum, & alumnum appellantes. ¶ *Ad sidera* hyperbole de ingenti altitudine, *fino al cielo.* *Propert. l.* 3. *el.* 1. *v.* 57. Pyramidum sumptus ad sidera ducti. *Martial. l.* 9. *epigr.* 61. Sic virat, & ramis sidera celsa petit. *& lib.* 8. *epigr.* 36. domus, quæ vertice sidera pulsat. ¶ *Ferre ad sidera*, impense laudare. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 29. tuum nomen Cantantes sublime ferent ad sidera cycni. *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 42. Et solet illa meas ad sidera ferre camœnas. ¶ Antiqui sidera deos fecere. *Senec. in Herc. Fur. vers.* 12. Ferro minaci terret Orion deos. *h. e.* Pleiades. *& vers.* 584. Tu non ante tuam respice conjugem, Quam cum clara deos obtulerit dies. *Id. in Thyest. v.* 841. *de Chao.* Ibit in unum congesta sinum turba deorum. Adde *vers.* 893.

SIEM, sies, siet, pro *sim, sis, sit*, frequens est apud Comicos, Plautum præser tim V. *Sum*.

SIFILARE aliquem, pro sibilare, sibilis excipere, aliquando dictum fuisse, a Græco σιφλόω, quo usus est *Homer. Iliad.* ξ. sensu consimili, significat *Non. c.* 10. *n.* 49.

SIFUNCULUS. V. *Siphunculus*.

SIGALION, ii, *m.* σιγαλίων, simulacrum apud Ægyptios in sacris Isidis, & Serapidis, quod digito labiis impresso silentium imperare videbatur: alio nomine Harpocrates: a σιγάω, taceo. *Auson. ep.* 25. *v.* 27. Aut tua Sigalion Ægyptius oscula signet.

SIGEIUS, &

SIGEUS, a, um, Σίγειος, ad Sigeum pertinens, quod est promontorium Troadis cum oppido cognomine, teste *Plin. l.* 5. *c.* 30. apud ostia Scamandri fluvii, contra Tenedum insulam. In eo Achilles sepultus est, ut *Cic.* significat *pro Arch. c.* 10. & *lib.* 5. *Fam. ep.* 12. Scribit *Servius* ad *Virg.* 2. *Æn. v.* 312. dictum esse a σιγῇ, silentium, propter Herculis taciturnitatem, qui prohibitus a Laomedonte hospitio, simulavit abscessum, & inde contra Trojam per silentium venit. *Virg. loc. cit.* Sigea igni freta lata relucent. *& lib.* 7. *v.* 294. Sigeis occumbere campis. *Stat.* 1. *Achill. v.* 84. Quem tu illic natum Sigeo in pulvere? *h. e.* in prœliis ad Trojam. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 498. Sigea pestis. *h. e.* marinum monstrum ad litus Troadis, quod occidit Hercules. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 33. Hac ibat Simois: hic est Sigeia tellus. ¶ Pro Latino, seu Romano. *Sil. l.* 9. *v.* 203. Seu Laurens tibi, Sigeo sulcata colono Arridet tellus.

SIGILLARIA, um, *n.* dies festus Romanorum, ita dictus a *sigillum*, quod ultro citroque sigilla, sive imaguncolas, & munuscula alia mitterent. Hoc festum *Lucilius* indicat, cum ait apud *Porphyr.* ad *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *n.* 87. Servorum festu' dies est, Quem plane hexametro versu non dicere possis. Nam *Sigillariorum* vocem versus hexameter non admittit. Idem sic per Periphrasin *Auson. in Ecloga de Fer. Rom. v.* 32. Festa sigillorum nomine dicta colunt. ¶ Sigillaria continuo erant post Saturnalia. *Macrob. l.* 1. *c.* 10. *in fin.* Saturnalia uno tantum die, idest quartodecimo Calendarum solita celebrari, sed post in triduum propagata. Sigillariorum adjecta celebritas in septem dies discursum publicum, & lætitiam religionis extendit. *Id. ibid. c.* 11. *ad fin.* causam nominis affert, quod Hercules, occiso Geryone cum in Latium venisset, hominum simulacra pro numero sociorum, quos casu peregrinationis amiserat, ponte sublicio in flumen demisit, ut aqua secunda in mare devecta, pro corporibus defunctorum veluti patriis sedibus redderentur. Sed verior illa origo existimatur, subdit *Id. ibid.* Pelasgos, postquam felicione interpretatio capita non viventium, sed fictilia, & φωτὸς æstimationem non solum hominem, sed etiam lumen significare docuisset, cœpisse Saturno cereos potius accendere, & in sacellum Ditis, aræ Saturni cohærens, oscilla quædam pro suis capitibus ferre: ex illo traditum, ut cerei Saturnalibus missitarentur, & sigilla arte fictili fingerentur, ac venalia pararentur, quæ homines pro se atque suis piaculum pro Dite Saturno facerent. ¶ De icunculis deorum, *idolis.* *Tertull. de orat. c.* 12. *a med.* Cum perinde faciant orationes, adoratis sigillaribus suis, residendo. ¶ Ipsa quoque munuscula, quæ præcipue Saturnalibus mittitari mos erat, *sigillaria* dicta sunt: & putantur fuisse panes dulciarii, & placentulæ aliqua forma insignitæ, v. gr. avis, pueli, & hujusmodi: quales hodieque panes columbæ figura pueris per Paschales dies donari solent. *Senec. epist.* 12. Ego sum Felicio, cui solebas sigillaria afferre. *Tiber.* apud *Sueton. in Claud. c.* 5. Quadraginta aureos in Saturnalia, & Sigillaria misisse ei. *Spartian. in Caracall. c.* 1. *extr.* Quæ a parentibus gratia sigillariorum acceperat, ea vel clientibus, vel magistris sponte donavit. ¶ Denique *Sigillaria* vicus fuit Romæ, in regione Urbis septima, ubi sigilla, & alia minuta opera fabre facta vendebantur. *Gell. l.* 2. *c.* 3. Librum emptum in Sigillariis viginti aureis. Adde *lib.* 5. *c.* 4. *Sueton. in Claud. c.* 16. *sub fin.* & *in Ner. c.* 28. *a med.* Sic *Scævola Dig. lib.* 32. *leg. penult.* Lances, quas de Sigillaribus emi.

SIGIL-

SICILLARIARIUS, ii, m. qui sigillaria facit, *i. e.* sigilla, & alia minuta opera. *Inscript.* apud *Reines. class.* 11. *n.* 89. T. Flavio T. F. Largonio Fabro Fiaturario Sigillariario. Habetur hæc etiam apud *Fabrett. pag.* 177.

SIGILLARITIUS, a, um, ad sigillaria pertinens. *Spartian. in Adrian. c.* 17. Saturnalitia, & Sigillaritia frequenter amicis inopinantibus misit. Subaudi *munera*: & V. *Sigillaria*. ¶ Sigillaritius annulus est, quo utimur ad obsignandas epistolas, vel aliam quampiam rem sigillo notandam. *Vopisc. in Aurelian. c. ult.* Uxori & filiæ annulum sigillaritium quasi privatus instituit.

SIGILLARIUS, ii, m. qui sigilla conflat. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1035. *n.* 3. C. Tudicellio Fel. Afro Sigillario C. Oppia Primilla Fec. *Manut. in Orthogr.* & *Fabrett. pag.* 243. legunt *Sigillariario*: & ita habetur in alio lapide apud *Don. class.* 8. *n.* 25. ¶ Legitur & *Sigillarius*.

SIGILLARIUS, a, um, ad sigillum pertinens. V. *Sigillarius*.

SIGILLATIM, & Singillatim, *separatamente, in particolare, specificamente, ad une per uno*, καθ' ἕκαστον, καθ' ἕνα, κατὰ μέρος, ἰδικῶς, singulatim. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 810 Sic sigillatim nostrum unumquemque movetur. *Cic. Verr.* 7. *c.* 55. Nam quid ego de ceteris civium R. suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar? *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 2. Legionem, neque eam plenissimam, detractis cohortibus duabus, & compluribus singillatim, qui commeatus petendi causa missi erant, absentibus, propter paucitatem despiciebant. *& lib.* 5. *c.* 50. Legionem collaudat, centuriones sigillatim appellat. *Sallust. in Catil. c.* 49 *a med.* Ipsi singillatim circumeundo, magnam illi invidiam conflaverant. Al leg. *sigillatim*: plures *singulatim*, quod Cortius præfert. *Terent. Phorm. sc. ult. v.* 42. Quid ego commemorem singillatim, qualis ego in hunc fuerim? *Sueton. in Aug. c.* 9. Proposita vitæ ejus velut summa partes sigillatim exsequar.

SIGILLATOR, oris, m. qui sigilla facit, sigillarius. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 936. *n.* 2. Agatabolus F. L. Pyrrhus Figulus Sigillator.

SIGILLATUS, a, um, *ornato di figurine, di rilievi, sfiorato*, sigillis, idest parvis signis seu imaginibus ornatus, ut Scyphi sigillati, idest emblematis & incrustamentis ornati. *Cic.* 6. *Verr. c.* 14. Jubet me scyphos sigillatos ad Prætorem Botium afferre. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 10. Putealia sigillata duo. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 26. *de Herode*. Homo Græcæ luxuriæ, cui erant sigillata tentoria, & aurati papiliones. *Zu carà. Impp. Theod. Arcad. & Honor. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 7. *leg.* 11. Nulla mima gemmis, nulla sigillatis sericis, aut textis utatur auratis. *Prudent.* sigillatum sal, *in Hamartig. v.* 707. vocat statuam salis, in quam versa est uxor Loth, ut habetur *Genes.* 19. 26.

SIGILLIARIUS. V. *Sigillarius*.

SIGILLIOLUM, li, n. *imaginetta, statuette, figurine*, parvum sigillum, ἀγαλμάτιον. *Arnob. l.* 6. *pag.* 197. Et abstinetis a risu, cum pro diis immortalibus, sigilliolis hominum & formis supplicatis humanis? Adde *pag.* 204.

SIGILLUM, li, n. *figurina, imaginette, statuetta*, ἀγαλμάτιον, σφραγίδιον, parvum signum, imaguncula, icuncula, parva statua: a *signum*, ut *tigillum* a *tignum*. *Cic. Verr.* 6. *c.* 22. Apposuit patellam, in qua sigilla erant egregia. *& mox*. Sigillis avulsis, reliquum argentum sine ulla avaritia reddidit. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 180. Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas Sunt qui non habeant, est qui non curat habere. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 407. Cereus aratus sigillis. *Plin. l.* 36. *c.* 24. *in fin.* Usus gypsi in albariis, sigillis ædificiorum, & coronis gratissimus. *Ancebo.* ¶ De figuris in tela depictis, aut intextis. *Ovid. Met.* 6. *v.* 85. *de Pallade texente*. certamina quatuor addit Clara colore suo, brevibus distincta sigillis. ¶ De imagine, quæ annulo signatorio in ceram aliave materia imprimitur, obsignandis litteris, amphoris, scriniis, &c. *sigilla*, σφραγῖδες. *Horat. l.* 1. *ep. ult. v.* 3. Odisti claves, & grata sigilla pudico. *Cic.* 4. *Acad. c.* 26. *extr.* Quid si in ejusmodi cera centum sigilla hoc annulo impressero?

SIGLA, orum, n. *abbreviature*, σημεῖα, σίγλαι, notæ compendiariæ, litteræ singulares, quæ vocem integram significant, ut S. V. B. E. E. Q. V. *Si vales, bene est, ego quidem valeo*. dicta per syncop. pro *sigilla*, quia sunt parva signa compendii causa in scribendo inventa: vel q. *ab singula*: unde per syncop. *singla*, deinde *sigla*: quia singula litteræ vocem integram significant: unde a *Gell. l.* 17. *c.* 9. dicuntur *litteræ singulariæ*. *Justinian. in epist. ad Senat. & omn. pop. ad fin.* Eandem pœnam falsitatis constituimus adversus eos, qui leges nostras per siglorum obscuritates ausi fuerint conscribere. Omnia enim, idest & nomina prudentium, & titulos, & librorum numeros per consequentias litterarum volumus, non per sigla manifestari. Adde *in epist. ad Antecessor. ad fin.* Utroque loco *sigla* habet *Torrentin.* & ita legit etiam *Cujac. lib.* 22. *Observation. cap. ult.* *Haloander* habet *signa*.

SIGMA, atis, n. σίγμα, lectus ad mensas rotundas accommodatus, vel ligneum sedile, in quo perpetuus lectulus stratus erat ad convivas recipiendos. Nam veteres olim recta linea sedebant, lectulis ita dispositis, ut ab una tantum parte discumberetur; postea sigma inventum est, ut eidem mensæ plures assidere possent. Dictum est autem a figura semicirculari Græcæ litteræ Σ, quæ majori forma ad similitudinem Latinæ C scribebatur, ut videre est in antiquis monumentis. Itaque *Apul. l.* 5. *Metam.* semirotundum appellat. *Lamprid. in Heliogab. c.* 25. Primus invenit sigma in terra sternere, non in lectulis, ut a pedibus utres per pueros ad reflandum spiritum solverentur. *Martial. l.* 10. *epigram.* 48. Septem sigma capit, sex sumus, adde Lupum. *Id. l.* 14. *epigr.* 87. Accipe lunata scriptum testudine sigma: Octo capit: veniat quisquis amicus erit. ¶ Eodem nomine appellatur solium semicirculare in balneis. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *ante med.* Ita ut ministeriorum se ſe non impediente famulatu, tot possit recipare sellas, quot solii sigma personas. Adde *carm.* 17. *v.* 6.

SIGNACULUM, li, n. idem quod sigillum, imaguncula. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. sub init. l.* 2.) Etiam crepidas sibimet compegeret, & anulum in læva aureum faberrimo signaculo. *Sigille*. Sic *Ulpian. Dig. lib.* 26. *tit.* 3. *leg.* 1. *in med.* Sigillis videlicet prius sacculo pecuniæ impressis vel a prætore, vel ab his, curam quibus signacula remota sunt. ¶ Signum, *segno, contrassegno*. *Tertull. in Apolog. c.* 21. Neque de ipso signaculo corporis, neque de consortio nominis cum Judæis agemus. *h. e.* de circumcisione. *Prudent. in Psychom. v.* 360. Post inscripta oleo frontis signacula, *i. facta signa de croce*.

SIGNANTER, adverb. signate, expresse, peculiariter, singulatim. *Auson. in gratiar. act. c.* 4. Signanter & breviter omnia indicare. *Hieronym. l.* 1. *advers. Jovinian. c.* 7. *ad fin.* Signanter & proprie supra dixerat.

SIGNARIUS, ii, m. *statuario, scultore*, ζῳδιοποιός, qui signa, h. e. statuas facit, signifex. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 963. *n.* 4. Mattio Aprili artifici signario, qui vixit annis XXXII. &c.

SIGNATE, adverb. evidenter, significanter. *Gell. l.* 2. *c.* 6. Qui proprie & signate locuti sunt. *Ammian. l.* 23. *c.* 6. (*al.* 15.) Signatius aliquid explicare.

SIGNATIO, onis, f. notatio, significatio. *Auct. dial. de Orator. c.* 16. Hoc primum interrogabo, quos vocetis antiquos, quam Oratorum ætatem signatione ista determinetis. *Est qui leg.* significatione. *Tertull. sub fin. l.* 2. *ad Uxor.* Furtiva signatio. *h. e.* signi Crucis formatio.

SIGNATOR, oris, m. *sigillatore*, σφραγιστής, qui signat: & præsertim qui testamenti, aut alterius negotii tabulas, aliudve quid, adscripto prius nomine suo, confirmat, deinde annulo suo signat, ad fidem faciendam. *Sallust. in Catil. c.* 16. Juventutem multis modis mala facinora edocebat: ex illis testes, signatoresque falsos commodare, &c. *Sueton. in Tiber. c.* 23. Illarum Augusti testamentum, non admissis signatoribus, nisi senatorii ordinis, recitavit per libertum. *Valer. Max. l.* 8. *cap.* 7. *n.* 2. Testamentum patris, quo præteritus erat, rescidit, cum in eo Tullianus Pompeii M. familiaris, ipso quidem Pompeio signatore, heres scriptus esset. *Scævola Dig. lib.* 28. *tit.* 3. *leg. ult.* Testatus est, se sacculum cum pecuniis signatorum signis obsignasse. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 334. Tyrrhaque palam genialis in hortis Sternitur & ritu decies centena dabuntur Antiquo. veniet cum signatoribus auspex. ¶ *Signator* est etiam inter artifices pecuniæ cudendæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1066. *n.* 5. & *pag.* 1070. *n.* 2. V. *Malleator*.

SIGNATORIUS, a, um, *da sigillare*, ad signandum pertinens. *Val. Max. l.* 8. *c.* 14. *n.* 4. Annulo, quo signatorio utebatur, insculptam illam traditionem habuit. *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 74. Signatorius annulus ornamenti appellatione non continetur.

SIGNATURA, æ, f. *sigillo*, signum annulo appositum. *Sueton. in Ner. c.* 17. Cautum ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscripto, vacuæ signaturis ostenderentur.

SIGNATUS, a, um, *segnato, notato, marcato*, σημειωθείς, signo aliquo notatus. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 97. aut signata cita loca tangere funda. *al bianco, al segno*. & *Senec. in Agam. v.* 354. *de vacca*. Nescia aratri, nullo collum signata jugo. *Virg.* 8. *Georg. v.* 379. admorso signata in stirpe cicatrix. *& lib.* 4. *v.* 15. Et manibus Procne pectus signata cruentis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 539. Signata suo nomine. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 291. *de taure*. Signatus tenui media inter cornua nigro. *Stat.* 3. *Theb. v.* 681. laceris turbata capillis, Et fletu signata genas. ¶ Obsignatus, sigillo impresso notatus, *sigillato*, σφραγισθείς. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 1. Accepi a te signatum libellum, quem Anteros attulerat. *Nep. in Pelop. c.* 3. Signata epistola. *Tibull. l.* 4. *carm.* 7. *v.* 7. signatæ tabellæ. *Cæs. in fragm.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 60. *Putsch.* Locellum tibi signatum remisi. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 2. Augusto reddes signata volumina, Vini. *Plin. l.* 35. *c.* 6. *de rubrica Lemnia*. Nec nisi signata venundabatur: unde & sphragidem appellavere. *Martial. l.* 13. *epigr.* 30. Caseus Etruscæ signatus imagine Lunæ. ¶ Translate clausus, obseratus, custoditus, *chiuso, custodito*. *Propert. l.* 4. *el.* 11. *v.* 145. Nec mille excubiæ, nec te signata juvabunt limina. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 432. Signata sacra esse desierunt, posteaquam homines sunt facti. *Lucil.* apud *eund. c.* 2. *n.* 783. Chrysidem signatam reddere. *h. e.* integram, inviolatam. Sic *Tertull. in exhortat. ad castit. c. penult.* Adsume de viduis fide pulcram, paupertate dotatam, ætate signatam. ¶ *Signata jura*, h. e. fœdera sancita, & quasi sigillo impresso utrimque firmata. *Lucan. l.* 3. *v.* 301. Signataque jura, Et causas, non fata sequi. ¶ Notatus, perscriptus, *notato, scritto*. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 7. Idem sacra cano, signataque tempora Fastis. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Coloniarum mentione signata, quas ille in eo prodidit numero. ¶ Signata pecunia, *coniata, battuta*, cusa. *Cic.* 7. *Verr. c.* 25. Navis plena argenti facti, atque signati. *lavorato, e in moneta*. & *Plin. l.* 33. *c.* 3. *ante med.* Denarius signatus Victoria. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 229. cur navalis in ære Altera signata est, altera forma biceps? ¶ Significatus. *Cic. in Orat. c.* 19. *a med.* Quamquam omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est. ¶ Comparativ. *signatior*. *Tertull. de resurr. carn. c.* 13. Quid expressius atque signatius in hanc causam? aut cui alii rei tale documentum? *h. e.* significantius.

SIGNIA. V. *Signinus*.

SIGNIFACIO, is, a. 3. significare, idem quod significo. Marian. Dig. lib. 36. tit. 2. leg. 65. a med. Si auditus capaces sunt, vel interrogati nutu possunt signifacere. Ita Taurentin. alii significare.

SIGNIFER, ra, rum, σημειοφόρος, signum, vel signa ferens. Cic. 1. de Divin. c. 42. Vim quandam esse ajunt signifero in orbe, qui Græce ζωδιακὸς dicitur, talem, ut, &c. h. e. circulo, in quo sunt duodecim signa, quæ sol annuo cursu percurrit. Lucan. l. 7. v. 363. & lib. 8. v. 172. Signifero quæcumque fluunt labentia cælo Sidera. Id. l. 3. v. 254. signifer polus. & vers. 558. in signifera residens puppe magister. h. e. in qua sunt signa, seu imagines deorum pictæ, vel insculptæ. Valer. Flacc. l. 1. v. 337. signifer crater. h. e. asper signis cælantibus, ut est apud Virg. 9. Æn. v. 263. & Ovid. 12. Metam. v. 235. ¶ Signifer absolute, signifer circulus, signifer orbis, il zodiaco. Vitruv. l. 6. c. 1. Plin. l. 2. c. 10. extr. Senec. l. 7. quæst. nat. c. 23. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 365. &c. ¶ Item qui in exercitu signum seu vexillum fert, alfiere. Cic. 1. de Divin. c. 35. Cum signifer primi hastati signum non posset movere loco. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25. Signifero interfecto, signo amisso, &c. Ovid. 2. Amor. el. 12. v. 14. Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui. ¶ Translate est dux, auctor, caput. Cic. pro Mur. c. 25. Valde calamitosum esse oportere eum, qui esset futurus dux & signifer calamitosorum. Id. pro Planc. c. 30. ad fin. Qui causæ nostræ duces, & quasi signiferi fuissent. Id. Attic. l. 2. ep. 1. a med. Cum equitatus ille, quem ego in clivo Capitolino, te signifero ac principe, collocaram, senatum deseruerit. Id. pro Sull. c. 12. Cum princeps, cum auctor, cum signifer esset juventutis.

SIGNIFEX, ficis, m. statuario, ἀγαλματοποιός, qui signa facit, id est statuas. Apul. l. 2. Metam. Summum specimen operæ fabrilis egregius ille signifex prodidit. Id. de deo Socrat. prope fin. Nescio, ut Lysippus, fingere: sed non pudet me non esse significem. Al. leg. significum, a recto significus, ci. Arnob. l. 6. pag. 199. Inter significes illis memoratus est Phidias primus. Sidon. l. 6. ep. ult. circa med. Pictoribus, significibusque Græcia illustris.

SIGNIFICABILIS, is, significativo, significans. Varr. l. 5. de L. L. c. 7. Fatur is, qui primum homo significabilem ore emittit vocem.

SIGNIFICANS, antis, chiaro, evidente, significante, che esprime, e dà ad intendere, ἐμφατικός, qui significat, apertus in loquendo, & evidens. Quintil. l. 9. c. 2. ante med. Locorum dilucida & significans descriptio. Id. l. 12. c. 10. ante med. Qui solos esse Atticos credunt, tenues, & lucidos, & significantes, sed quadam eloquentiæ frugalitate contentos. Id. sub init. l. 11. Verba Latina, & significantia, & nitida. Id. l. 8. c. 6. Transfertur nomen ex eo loco, in quo proprium est, in eum, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. Id facimus, aut quia necesse est, aut quia significantius est. Plin. l. 8. c. 40. de cane venatico. Visa fera, quam silens & occulta, quam significans demonstratio est, cauda primum, deinde rostro! Gell. l. 1. c. 15. post med. Quod genus homines a Græcis significantissimo vocabulo κακολόγους appellantur.

SIGNIFICANTER, evidentemente, chiaramente, espressamente, ἐμφατικῶς, ἐναργῶς, ἐμφαντικῶς, expresse, evidenter. Senec. l. 3. controv. 20. a med. Quotidiano verbo satis significanter usus est. Quintil. l. 11. c. 1. a med. Breviter ac significanter ordinem rei proferre. & lib. 12. c. 10. a med. Proprie & significanter rem indicare. Id. l. 10. c. 1. ante med. Quis narrare significantius potest, quam qui, &c? Cic. Fam. 3. ep. 12. Non majore quidem studio, sed acrius, apertius, significantius dignitatem tuam defendissem. Gell. l. 1. c. 25. Græci significantius consignantiusque cessationem istam pugnæ ἐκεχειρίαν appellarunt. Id. l. 17. c. 2. ante med. Probabilius significantiusque sic dici videbitur. Quintil. in ferm. declam. 247. Illud quam fieri potest brevissime & significantissime comprehendite.

SIGNIFICANTIA, æ, f. significato, ἐμφασις, ἔμφασις, significatio. Quintil. l. 10. c. 1. ad fin. Tanta verborum, etiam quæ assumpta sunt, proprietas: tanta in quibusdam ex periculo petitis significantia. confer. Tertull. de resurr. carn. c. 21. Instrumenta divina nullam admittunt figuratæ significantiæ suspicionem. Arnob. l. 7. pag. 230. Series, quæ sequitur, liberorum significantias continet. Lactant. l. 4. c. 26. Quæcumque Christus passus est, habuerunt figuram & significantiam magnam. Addunt quidam & Varron. apud Non. c. 4. n. 384. sed ea verba non Varronis, sed ipsius Nonii sunt.

SIGNIFICATIO, onis, f. il far sapere, espressione, segno, indizio, enunciazione, notificazione, avviso, cenno, σημείωσις, ἐπισημασία, indicium, signum. Cic. 1. Fam. ep. 9. a med. Nutu & significatione appellare aliquem. Id. pro leg. Manil. c. 3. Uno nuntio atque una litterarum significatione cives R. necandos trucidandosque denotavit. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 51. Ad portas castrorum clamor oritur: quo clamore significatio victoriæ fieret. & lib. 6. c. 28. extr. Ut ignes fieri prohibeat, ne qua adventus ejus procul significatio fiat. Id. l. 3. B. Civ. c. 65. Significatione per castella fumo facta. Id. l. 7. B. Gall. c. 11. in fin. Cum ea significatione Gallorum, novi aliquid ab iis iniri consilii, intellexisset. Cic. 1. Offic. c. 36. a med. Ex quibus magna significatio fit, non adesse constantiam. Id. 2. de Divin. c. 69. Significationes valetudinis. Plin. sub fin. l. 28. Cæli murmur non dubiam habet significationem tempestatis venturæ. & Cic. pro Cluent. c. 11. Cum testamentum mutare cuperet, in ipsa significatione hujus voluntatis est mortuus. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 14. ad fin. Ejusmodi theatrum totius Asiæ virtutibus est datum, natura autem ita resonans, ut usque Romam significationes vocesque referantur. Id. 2. de Orat. c. 43. Hæc adjuvant in oratore, lenitas vocis, vultus, pudoris significatio, verborum comitas. & cap. 36. Orator, qui primum quam minimam artificii alicujus, deinde nullam Græcarum rerum significationem daret. non dasse indizio. & lib. 1. Offic. c. 15. Neminem esse negligendum, in quo aliqua significatio virtutis appareat. ¶ Minus est quam demonstratio. Id. 3. de Orat. c. 59. Omnes hos motus subsequi debet gestus non hic verba exprimens, scenicus, sed universam rem & sententiam, non demonstratione, sed significatione declarans. ¶ Speciatim est signum benevolentiæ, studii, plausus. Liv. l. 31. c. 15. Significationes & acclamationes multitudinis, assentatione immodica pudorem onerantis. Cic. pro Sext. c. 49. a med. Populi judicio atque omni significatione florere. Adde cap. 57. in fin. & cap. 59. ¶ Præterea apud Rhetores est oratio, quæ plus in suspicione relinquit, quam positum est in oratione. Ea fit per exuberationem, ambiguum, consequentiam, abscissionem, similitudinem. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 53. a med. & Cic. 3. de Orat. c. 53. & in Orat. c. 40. extr. V. Emphasis. ¶ Significatio verbi est ejus vis, & sensus, significato, senso, forza. Cic. in Partit. c. 31. Ut liceat ei, qui contra dicat, eo trahere significationem scripti, quo expediat, aut velit. Plin. l. 18. c. 3. ante med. Verba priscæ significationis. Gell. l. 12. c. 13. Verborum veræ atque propriæ significationes longiore usu mutantur. Id. l. 15. c. 13. Testor, & interpretor significatione reciproca dicuntur. Adde Quintil. l. 10. c. 1. Apud Vitruv. l. 5. c. 8. incerta significatio verborum est in locis circumsonantibus, quia non verba distincte, sed verborum sonitus confuse auribus infertur.

SIGNIFICATIVUS, a, um, significante, significativo, σημαντικός, significandi vim habens. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 75. Boni appellatio non est certæ rei significativa. Cajus lib. ult. tit. penult. leg. 236. Hæc enuntiatio & quantitatis, & æstimationis significativa est.

SIGNIFICATORIUS, a, um, significativo. Tertull. advers. Hermog. c. 32. Verbum facultativum significatorium.

SIGNIFICATUS, us, m. indizio, segno, prognostico, significatio, signum. Vitruv. sub fin. c. 7. l. 9. Siderum & occasus & ortus, tempestatumque significatus. Plin. l. 18. c. 25. a med. Ipsi dies raro non aliquos tempestatum significatus habent. & cap. 31. Arcturus oritur prid. Id. Septembr. vehementissimo significatu terra marique per dies quinque. ¶ Vis, sensus, significato. Gell. l. 5. c. 22. Ea particula duplicem significatum, eundemque inter sese diversum capit. Arnob. l. 1. pag. 3. Unde novit antiquitas mistrissimum hæc nomina? unde bellis significatum dedit? pestilentiam, grandinem qua potuit ratione signare, aut inter suas voces, quibus oratio supplicabatur, assumere? h. e. nomen, quo significarentur.

SIGNIFICATUS, a, um, indicato, notato, significato, mostrato, ἐμφανισθείς, ostensus, indicatus, notatus. Cic. de Harusp. resp. c. 26. a med. Quod ex aliquo disjuncto diversoque monstro significatum caveremus, &c. Tacit. l. 1. Hist. c. 18. Quæ fato manent, quamvis significata, non vitantur. Plin. l. 3. c. 21. Insulæ, præter supra significatas, Absyrtium, Arba, &c. Id. l. 6. c. 29. Hæc est regio secundo volumine a nobis significata.

SIGNIFICO, as, avi, atum, a. 1. fare, o dar segno, far sapere, dar ad intendere, mostrare, indicare, accennare, avvisare, ominare, σημαίνω, signum facio, per signa ostendo, indico, declaro. Cic. Verr. 5. c. 91. Hoc enim mihi significasse & annuisse visus est. Id. 2. de Orat. c. 26. in fin. Hic omnes assensi, significare inter sese, & colloqui cœperunt. & lib. 3. c. 13. Significare ac declarare aliquid. Id. Fam. 5. ep. 13. Itaque hoc sæpius dicendum, tibique non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror, nihil mihi esse potuisse tuis litteris gratius. & lib. 2. ep. 19. Accepi a te missas litteras, &c. sed neque unde, neque quo die datæ essent, aut quo tempore te exspectarem, significabant. Id. Attic. l. 4. ep. 1. ante med. Gratulationem alicui significare plausu maximo. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 40. ad fin. Manus tendere, & deditionem significare. Cic. pro Rosc. Amer. c. 20. Canes significant, si fures venerint. Id. Attic. l. 1. ep. 11. Quippiam significare alicui per litteras. Ovid. 5. Trist. el. 10. v. 36. per gestum. farsi intendere a cenni. Sic Metam. 3. v. 643. significare nutu. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 13. Voce significare cœperunt, sese in ejus fidem ac potestatem venire. Id. l. 1. B. Civ. c. penult. Voce & manibus ex vallo significare cœperunt, ut statim dimitterentur. Id. l. 7. B. Gall. c. 26. ad fin. Conclamare, & significare de fuga Romanis cœperunt. Nep. in Agesil. c. ult. Vestitu humili atque obsoleto, ut eorum ornatus in his regem neminem significaret. ¶ Pertinet ad haruspicinam, & divinationem. Tibull. l. 2. el. 1. v. 25. viden', ut felicibus extis Significet placidos nuntia fibra deos? Cic. 1. de Divin. c. 1. Gentem nullam video, quæ non significari futura, & a quibusdam intelligi, prædicique posse, censeat. Ovid. 15. Met. v. 576. Quid sibi significent, trepidantia consulit exta. Id. l. 9. v. 494. Quid mihi significant ergo mea visa? ¶ prænuntiare, præmonstrare. Colum. l. 11. c. 2. Ventus Africus tempestatem significat. XV. Cal. Febr. Aquarius incipit oriri: ventus Africus: tempestatem significat. & paulo post. Siderum occasus tempestatem facit: interdum tantummodo significat. Ita sæpe eod. cap. & Plin. l. 18. c. 26. ad fin. Significatur imber Libræ occasu. Id. l. 18. c. ult. ante med. Luna significabit serenos dies. Id. l. 2. c. 103. a med. Fons Neminie alio atque alio loco exoritur, annonæ mutationem significans. ¶ Notat sensum, vimque verborum, significare, voler dire. Cic. 1. Tuscul. c. 36. a med. Carere hoc significat, egere eo, quod habere velis. Id. pro Cæcin. c. 30. a med. Videtis, hoc uno verbo significari res duas. Phædr. in fin. fab. 8. l. 2. Hæc significat fabula, dominum videre plurimum in rebus suis. Adde lib. 4. fab. 10. v. 16. ¶ Veteres dixerunt

eunt etiam *significor* deponentis forma, teste *Gell. in fin. cap. 12. l. 18.*

SIGNIFICUS. V. in *Signifex*.

SIGNINUS, a, um, ad Signiam pertinens, quæ est urbs Volscorum in Latio, Romanorum colonia. Ejus regionis vinum austeritate maxime celebre est: ideoque utile continendæ alvo, inter medicamina numeratur, ut *Plin.* docet *lib. 14. c. 6.* Sic *Cels. l. 4. c. 5. a med.* Vinum quam asperrimum, maximeque Signinum. (Adde *lib. 4. c. 19. ad fin.*) *Martial. l. 13. epigr. 116.* Potabis liquidum Signina morantia ventrem. *Sil. l. 8. v. 380.* spumantia immiti Signia musto. *Colum. l. 10. v. 131.* laudat cymata, quæ pariunt Marrucini, & Signia monte Lepino. *Id. l. 5. c. 10.* inter pyra generosissima enumerat *Signina*: quod & *Plin.* facit *l. & cap. 15.* addens ab aliis appellari *testacea*, a colore: fortasse quia Signiæ testa nobilis erat: unde *Signinum opus*. Meminit horum pyrorum & *Juvenal. sat. 11. v. 73.* item *Cloatius* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 15. Cels. l. 2. c. 24. & lib. 4. c. 19. & Scribon. Larg. compos. 104.* ¶ Signinum opus quid sit, docet *Plin.* his verbis *lib. 35. c. 12. extr.* Quid non excogitavit ars? fractis etiam testis utendo sic, ut firmius durent, tusis calce addita: quæ vocant Signina. quo genere etiam pavimenta excogitavit. *Colum. l. 1. c. 6. ante med.* Solum perfossum, & amurca madefactum, velut Signinum opus, paviculis condensatur. *Vitruv. sub fin. l. 8.* Signinis operibus ex tectis, aut a superioribus locis excipiendæ sunt copiæ aquarum. *Pallad. l. 1. c. 17.* Signini parietes. ¶ Absolute *Colum. l. 9. c. 1.* Infossi lacus Signino consternuntur, qui receptam pluvialem contineant. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 20. leg. 1. ad fin.* Si quis terrenum rivum Signinum facere velit. ¶ *Signini, orum*, Signiæ incolæ. *Plin. l. 3. c. 5. a med. & Liv. l. 27. c. 10.*

SIGNITENENS, entis, signa tenens, signifer, signis seu sideribus ornatus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 3.* Itaque dicit Andromacha (apud *Enn.*) Nocti: Quæ cava cæli signitenentibus conficis bigis.

SIGNO, as, avi, atum, a. 1. *notare, segnare, σημαίνω*, notam appono, signum appingo, aut imprimo. *Festus*: Signare dicitur signis notare, velut in pecoribus fit. sed antiqui eo pro scribere utebantur: unde & subsignare, & consignare invenitur positum pro subscribere, & conscribere. *Virg. 2. Georg. v. 269.* Quin etiam cæli regionem in cortice signant, Ut quo quæque (*arbor*) modo steterit, qua parte calores Austrinos tulerit, quæ terga obverterit axi, Restituant. *Plaut. Cistell. 4. 2. 58.* Ecce locum signat ubi cistella excidit. *Martial. l. 9. epigr. 53.* Dies signandi melioribus lapillis. *Id. l. 14. epigr. 33.* Pugio, quem curvis signat brevis orbita venis. *Horat. in Art. Poet. v. 158.* Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo Signat humum. *h. e.* vestigia facit. *Virg. 3. Georg. v. 171.* summo vestigia pulvere signent. *Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 42. & Virg. 1. Georg. v. 126.* Signabat nullo limite mensor humum. *Id. 4. Fast. v. 819.* mœnia signare aratro. *Id. 10. Metam. v. 210.* cruor fusus humi signaverat herbam. *& lib. 13. v. 753.* octonis iterum natalibus actis, Signabat teneras dubia lanugine malas. ¶ De scribente *Ovid. 2. Met. v. 326.* Corpora dant tumulo, signantque hoc carmina saxum: Hic situs est Phaethon, &c. *Virg. Æn. 3. v. 287.* rem carmine signo. *Colum. l. 1. c. 3. a med.* Quod ete eruditissimus traditum vetus præceptum numeris signavit. *Plaut. Rud. 5. 2. 7.* Cubitum longis litteris signabo jam usquequaque, si quis, &c. ¶ Translate *Cic. de Fato, c. 19.* Visum objectum imprimet, & quasi signabit in animo suam speciem. *Ovid. de remed. amor. v. 417.* Tunc animo signa quodcumque in corpore mendæ est. *Martial. l. 6. epigr. 27.* Filia, quæ patris signatur imagine vultus. *h. e.* vultu refert patrem. ¶ De pingente, aut sculpente. *Martial. l. 9. epigr. 76.* Florentes nulla signavit imagine vultus. *non fece alcun ritratto.* ¶ Est etiam sigillo obsignare, *sigillare*. *Ovid. 2. Amor. el. & vers. 15.* ut arcanas possim signare tabellas, Neve tenax ceram, siccave gemma trahat. *Martial. l. 9. epigr. 89.* Nunc signat meus annulus lagenam. *Id. l. 5. epigr. 40.* signare supremas tabulas. *h. e.* testamentum. Et absolute eod. sensu *Id. l. 10. epigr. 70.* Nunc ad luciferam signet mea gemma Dianam. ¶ Translata *Id. l. 4. epigr. 45.* Ut qui prima novo signat quinquennia lustro. *h. e.* claudit ætatis annum quintum, & ad sextum, qui alterius lustri initium est, transit. *Plin. l. 10. epist. 44.* Vota pro incolumitate tua & suscipimus, & solvimus, precati deos, ut velint ea semper solvi, semperque signari. *h. e.* concipi & firmari: ducta translatione a testamentis, quæ signantur, ut rata sint. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 380.* & flavis signabat jura Suevis. *h. e.* statuebat, dabat. ¶ Signare aurum, argentum, *coniare*, nummos publica nota impressa cudere. *Cic. 3. de Leg. c. 3.* Æs, argentum, aurumve publice signanto. *Plin. l. 33. c. 3.* Proximum scelus fecit, qui primus ex auro denarium signavit. ¶ Interdum *signare* est ostendere, designare, indicare, explicare. *Auct. dial. de Oratorib. c. 13.* Neminem nominabo, genus hominum signasse contentus. *Id. l. 6. c. 2. circa med.* Et ut proxime utriusque differentiam signem, illud comœdiæ, hoc tragœdiæ simile. *Id. l. 1. c. 4. (al. 6.) a med.* Sed mihi locum signare satis est. non enim doceo, sed admoneo docturos. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 291.* Signat prodigiis casus Natura futuros. *Quintil. l. 2. c. 14.* Non omnia nos ducentes ex Græco sequuntur, sicut ne illos quidem, quoties suis utique verbis signare nostra voluerunt. *h. e.* significare. *Id. l. 12. c. 10.* Quæ proprie signari poterant, circuitu cœperunt enuntiare. *Id. declam. 12. c. 12.* Parum proprie hoc legio verbo usus illius signatur. *Lucan. l. 4. v. 655.* signare nomine terras. *h. e.* dare nomina terris, appellare. *Martial. l. 9. epigr. 17. de Earino.* Nomine qui signat tempora verna suo. ¶ Item observare, *osservare*, notare. *Virg. 2. Æn. v. 422.* primi clypeos mentitaque tela Agnoscunt, atque ora sono discordia signant. *Martial. l. 9. epigr. 60.* Myrrhina signavit, sepositque decem. *Virg. 12. Æn. v. 2.* videt, sua nunc promissa reposci, Se signari oculis. ¶ Item ornare, decorare, insignire. *Virg. 6. Æn. v. 781.* Et pater ipse suo superum jam signat honore. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 272.* si Bacchus amator Dotali potuit cælum signare Corona.

SIGNUM, gni, n. *segnale, segno, marco, σημεῖον*, nota, indicium, quidquid nos in alterius rei notitiam ducit. *Cic. 1. de Invent. c. 30.* Signum est, quod sub sensum aliquem cadit, & quiddam significat, quod ex ipso profectum videtur, quod aut ante fuerit, aut in ipso negotio, aut post sit consecutum, ut cruor, fuga, pallor, pulvis, & quæ his sunt similia. *Id. 2. de Orat. c. 45. ad fin.* Neque facile est perficere, ut judex ad misericordiam adducatur, nisi tu ei signa doloris tui verbis, sententiis, voce, vultu, collacrymatione denique ostenderis. *& cap. 46.* Signa & notas ostendere locorum. *Terent. Andr. 3. 2. 1.* Quæ adsolent, quæque oportet signa esse ad salutem, omnia huic esse video. *Virg. 1. Georg. v. 263.* Aut pecori signum, aut numerum impressit acervis. *marco.* & *lib. 8. Æn. v. 212.* Quærenti nulla ad speluncam signa ferebant. *h. e.* vestigia, *orme*. & *Nep. in Agesil. c. 7. ad fin.* Domum qui intrarat, nullum signum libidinis, nullum luxuriæ videre poterat: contra, plurima patientiæ atque abstinentiæ. *Id. in Attico c. 17.* Quod est signum, nullam unquam inter eos querimoniam intercessisse. *Quintil. l. 3. c. 6.* Rem aliquam signis colligere. *Cic. 2. de Divin. c. 26. in fin.* Signum quibusdam dare cantandi. ¶ De ostentis, quæ mali aut boni aliquid prænuntiant. *Cic. 1. de Divin. c. 35.* Equus ejus repente concidit: nec eam rem habuit religioni, objecto signo, ut peritis videbatur, ne committeret prœlium. *& l. 2. c. 70. ad fin.* Medici signa quædam habent ex venis & ex spiritu ægroti: multique ex aliis futura præsentiunt. *Virg. 3. Georg. v. 503.* Hæc ante exitium primis dant signa diebus. Adde *vers. 440. & lib. 4. v. 253. & Cels. l. 2. c. 3. 4. & 5.* ¶ Speciatim est statua, effigies, simulacrum, imago vel fusilis, vel sculptilis, vel intrata, *statua, imagine*: quia signum est ejus, cujus simile est. *Sallust. in Catil. c. 11.* Signa, tabulas pictas, vasa cælata mirari. *Cic. Verr. 6. c. 1.* Nego signum ullum æneum, marmoreum, eburneum fuisse, quin, &c. *Id. 1. Offic. c. 41.* Pictores, & ii, qui signa fabricantur. *Virg. 5. Æn. v. 267. & lib. 9. v. 263.* argento perfecta atque aspera signis Pocula. *& lib. 5. v. 536.* Cratera impressum signis. *& lib. 1. v. 655.* pallam signis auroque rigentem. *Statuæ, & signa* differunt in illo *Caton.* apud *Gell. l. 3. c. 7.* Gratiam præcipuam claritudinis inclytissimæ decoravere monumentis, signis, statuis, elogiis, historiis. *& Plin. l. 1. ep. 20.* Statuas, signa, picturas nihil magis, quam amplitudo commendat. *signa* latius patent, quam *statuæ*. nam comprehendunt simulacra quæcumque etiam dimidiata, aut anaglypta: *statuæ* sunt, quæ statuuntur publico loco, & integrum hominem referunt. ¶ De imagine annulo, aliisve rei insculpta, ad obsignandum, *sigillo, σφραγίς*. *Cic. Catil. 3. c. 5.* Ostendi tabellas Lentulo, & quæsivi, cognosceret ne signum. annuit. Est vero, inquam, signum quidem notum, imago avi tui, clarissimi viri. *Id. ibid. c. 3.* Litteræ integris signis, prætoribus traduntur. *Id. pro Quint. c. 6.* Tabulæ signis hominum nobilium consignantur. *Id. Attic. l. 9. ep. 10. circa med.* Volumen epistolarum tuarum, quod ego sub signo habeo, servoque diligentissime. *sotto sigillo, sotto chiave, chiusa.* & *Agrar. 1. c. 7.* Nos sub signo clausisque reipublicæ positum vectigal servare non potuisse. ¶ Est etiam sidus, h. e. plurium stellarum conjunctio, *costellazione, segno celeste, astra, ἄστρον, ζώδιον*: quia secundum fabulas alicujus animalis similitudinem habet. *Cic. 1. de Divin. c. 5.* Si Luna defecisset in signo Leonis. *Ovid. 5. Fast. v. 113.* Nascitur Oleniæ signum pluviale capellæ. *Id. 13. Metam. v. 618.* cum sol duodena peregit Signa. ¶ Collegit Signorum omnium cælestium nomina uno carmine *Auson. in Eclogar. de signis cælestib. V.* ¶ Item quod ante tabernas solet suspendi, *insegna*. *Quintil. l. 6. c. 3. ante med.* Tabernæ erant circa forum, ac scutum illud signi gratia positum. ¶ Item vexillum militare, *bandiera, stendardo, gonfalone, insegna*: quia fere effigies erat alicujus animalis, ut aquilæ, lupi, draconis, apri, equi, &c. Aquila erat princeps signum totius legionis: deinde quot erant in legione manipuli, suum quisque signum habebant. Unde *Lucan. l. 1. v. 6.* infestisque obvia signis Signa, pares aquilas, &c. *Tacit. 2. Hist. c. 29.* Circumdatum aquilis signisque in tribunal ferunt. *Cic. Catil. 2. c. 6. a med.* Arma, secures, fasces, tubæ, signa militaria, aquilam illam argenteam, &c. *Liv. l. 33. c. 1.* Cum unius signi militibus pergit ire ad urbem. *& cap. 7.* Tam densa caligo obcæcaverat diem, ut neque signiferi eam, nec signa milites cernerent. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25.* Signifero interfecto, signo amisso. *& lib. 4. c. 26.* Signa subsequi. *& lib. 5. c. 16. & 33.* Ab signis discedere. *Sallust. in Catil. c. 9. ad fin.* Signa relinquere. *Id. in Jug. c. 48. a med.* Ab signis abesse. *& cap. 55.* Neque signa neque ordines observare. *Nep. in Datam. c. 6. Sallust. in Jug. c. 60. & Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25. & lib. 7. c. 67.* Signa inferre. *h. e.* in hostem ferre, armis & animis infestis ad hostem accedere, pugnam inire. *Sallust. in Catil. c. penult.* Maximo clamore, signis infestis concurrunt: pila omittunt: gladiis res geritur. *Cic. pro leg. Manil. c. penult. & Liv. l. 5. c. 50.* Collatis signis pugnare. *h. e.* integris aciebus utrinque dispositis & oppositis. V. *Collatus*. *Virg. 11. Æn. v. 517.* Tu Tyrrhenum equitem collatis excipe signis. *Cic. in Pison. c. 21.* Conferre signa cum hoste. *attaccar la battaglia*. ¶ Et translate *Id. pro Font. c. 16.* At infestis prope signis inferuntur Galli in Fonteium, & instant atque urgent summo studio, &c. ¶ Sub signis milites esse dicuntur, cum suis ordinibus dispositi, atque armati in castris, in agmine, in acie sunt. *Lucret. l. 5. v. 997.*

5. v. 997. At non multa virum sub signis milia ducta Una dies dabat exitio. Planc. ad Cass. l. 10. Fam. ep. 8. a med. Legiones habeo quinque sub signis, reipublicæ conjunctissimas. Liv. l. 3. c. 51. a med. Porta Collina urbem intravere sub signis. Cic. Attic. l. 16. ep. 8. Legionem sub signis ducere. Tacit. 2. Hist. c. 24. Quingenti Pannonii nondum sub signis. ¶ Præterea signa sunt in re militari sonus tubæ pugnam, aut iter, aut aliud quippiam indicentis, tesseræ, & unum, aut duo verba (rarius plura) ab imperatore concepta, quibus utebantur in obeundis vigiliis. Sueton. in Ner. c. 9. Primo imperii die signum excubanti Tribuno dedit Optimam matrem. & in Calig. c. 56. Tribuno signum petenti, Priapum, aut Venerem dare consueverat. Id. in Claud. c. 42. Quoties hostem, vel insidiatorem ultus esset, excubitori tribuno signum de more poscenti non temere aliud dedit, quam Ἄνδρ' ἐπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ. & Virg. 7. Æn. v. 637. in bello tessera signum. V. Tessera. & lib. 3. v. 239. dat signum specula Misenus ab alta Ære cavo. Sallust. in Catil. c. 61. & Virg. Æn. 10. v. 310. Signa canunt. primus turmas invasit agrestes Æneas. Liv. l. 4. c. 31. Incertam aciem, signum aliis dari receptui, aliis cani jubentibus, invasere Vejentes. cani dicit, quia signum pugnæ tubarum cantu proponi consuevit, quo miles ad prœliandum accenderetur. ¶ Dicitur etiam signum dare eod. sensu, dar il segno della battaglia. Terent. Eun. 4. 7. 11. Liv. Tacit. &c. Hinc signo dato, cum jussu imperatoris initur pugna, & acies tota movetur ad rem gerendam. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 52. Nostri acriter in hostes, signo dato, impetum fecerunt. Sallust. in Jug. c. 54. Milites Jugurthini, signo dato, castra hostium invadunt. Cic. de Haruſp. resp. c. 11. Vis innumerabilis repente fornicibus ostiisque omnibus in scenam, signo dato, immissa irrupit. ¶ Translate, cum multi simul aliquid aggrediuntur. Cic. in Pison. c. 15. Mei capitis servandi causa Romam uno tempore, quasi signo dato, Italia tota convenit. Senec. de brevit. vitæ, c. 12. circa med. Quanta celeritate, signo dato, glabri ad ministeria discurrant. Id. epist. 95. ante med. Transeo pistorum turbam, transeo ministratorum, per quos, signo dato, ad inferendam cœnam discurritur. ¶ Signum petere translate. Senec. l. 4. de benef. c. 2. Virtus ducere debet, imperare, summo loco stare: tu illam jubes signum petere. h. e. exspectare nutum voluptatis, eique parere. ¶ Signum tollere, alzar bandiera. Translate auctorem fieri, præire hortando, invitando. Cic. pro Marcell. c. 1. His omnibus, ad bene de omni republica sperandum, quasi signum aliquod sustulisti. ¶ Sunt qui putant, primam syllabam corripi posse, quod fit ante mutam & liquidam. Lucret. l. 5. v. 916. Nil tamen esse signi, &c. Sed al. leg. Nil tamen est signi.

SIL, silis, n. sorta di color rosso, ὤχρα, genus coloris fossitii, lutei, seu flavi: quidam putant fuisse rubrum: sed contra est locus Plinii l. 35. c. 7. quem V. in Silaceus. In sexto casu sile habet, & sili. Plin. l. 33. c. 12. ad fin. In argenti & auri metallis nascuntur etiam pigmenta, sil, & cæruleum. Sil proprie limus est. Optimum ex eo, quod Atticum vocatur: proximum marmorosum: tertium genus pressum, quod alii Syricum vocant ex insula Syro. & cap. 13. Sile pingere instituere primi Polygnotus & Mycon, Attico duntaxat. Hoc secuta ætas ad lumina usa est: ad umbras autem Syrico, &c. & ibid. sub fin. Teritur difficillime sil. in medendo leviter mordet, adstringitque, & explet ulcera. Vitruv. l. 7. c. 11. Gleba silis boni coquitur, ut sit in igne candens: ea autem aceto extinguitur, & efficitur purpureo colore. Fest. in Silatum. Vinum sili conditum absorbere. ¶ Est ne peregrini vox nominis, an Latii, sil? Auson. quærit Edyll. 12. Technopægn. in Grammaticomast. v. 8.

SILACEUS, a, um, ad sil pertinens. Plin. l. 35. c. 7. Quatuor coloribus solis immortalia illa opera fecere: ex albis Melino, ex silaceis Attico, ex rubris Sinopide Pontica, ex nigris atramento. Vitruv. l. 7. c. 4. a med. & cap. 5. Cunei silacei, & miniacei.

SILANUS, i, m. canale, cannone, cannella, doccione, κρουνός, σωλήν, tubus, fistula, saliens, ex quo aqua erumpit. In Gloss. Silans, κρήνη. Silanum, ὑδροχόη. Silanus, κρήνη. De notatione V. Etymologos. Lucret. l. 6. v. 1262. Multa siti prostrata viam per, proque voluta Corpora silanos ad aquarum strata jacebant. Cels. l. 3. c. 18. a med. Confert etiam aliquid ad somnum silanus juxta cadens. Adde Hygin. fab. 169. ad fin. ¶ Sunt qui legi volunt silvanos, quod hujusmodi tubi effigie Silvani formari solerent. Glossæ: Κρουνός, fluor, tubus, Silvanus. Sed alii rectius corruptam vocem putant, & silanos retinendum. ¶ Differt a rivo, quia silanus est artificio factus a ligno, plumbo, ære, &c. rivus canalis terrenus aut lapideus, per quem pars aquæ e flumine aut fonte decurrit. Festus in Tullios. Tullios alii dixere silanos, alii rivos.

SILARUS, ri, m. Sele, Σίλαρος, fluvius Picentinorum, eos a Lucanis distermінans. Oritur ex Apennino, & in Salernitanum sinum exit. Non virgulta modo ejus aquis immersa, sed & folia lapidescunt, alias potu salubri. Plin. l. 2. c. 103. & Sil. l. 8. v. 582.

SILATUM, inquit Festus, Antiqui pro eo, quod nunc jentaculum dicimus, appellabant, quia jejuni vinum sili conditum ante meridiem absorbebant. Vox est adjectiva, & subauditur vinum.

SILAUS, i, m. apium palustre, herba nascens glareosis & perennibus rivis, cubitalis apii similitudine. Coquitur ut olus acidum, magna utilitate vesicæ. Plin. l. 26. c. 8. ad fin.

SILENA, æ, f. Lucret. l. 4. v. 1162. Simula Silena, aut Satura est. h. e. ea femina, quæ simula, nempe naso simo & calliso est, Silena aut Satyra vocatur, quia Silenus, & Satyri simis naribus pinguntur.

SILENS, entis, tacente, tacito, σιγῶν, ἄφθογγος, qui silet, tacitus. Plin. l. 8. c. 40. circa med. de cane venatico. Visa fera, quam silens & occulta, quam significans demonstratio est, cauda primum, deinde rostro! Ovid. 2. Fast. v. 607. Duc, ait ad Manes: locus ille silentibus aptus. Val. Flacc. l. 7. v. 407. vultu defixus uterque silenti. ¶ Metonymice anni silentes, quinque illi, quos totos silebant novi discipuli Pythagoræ, solum ea quæ dicerentur, audientes. Unde Ovid. Met. 15. v. 66. cœtus silentum, dictaque mirantum vocat Pythagoreos auditores. Claudian. de consul. Mall. Theod. Pythagoræ monitus, annique silentes. ¶ Metaleptice dicitur de Manibus: quorum cum nulla sint corpora, nullæ item voces. Virg. 6. Æn. v. 264. Di, quibus imperium est animarum, umbræque silentes. & vers. 432. ille (Minos) silentum Conciliumque vocat, vitasque & crimina discit. Ovid. 15. Met. v. 772. sedes intrare silentum. & lib. 5. v. 356. & rex pavet ipse silentum. Val. Flacc. l. 1. v. 750. pia turba silentum. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 115. & lib. 2. de rapt. Pros. v. 237. silens populus. Senec. in Med. v. 740. vulgus silentum. Id. in Hippol. v. 521. silens nocte perpetua domus. h. e. Inferi. ¶ Poetice de locis solitariis, & de temporibus dicitur, quibus siletur, & nulla est vox, aut strepitus. Virg. 1. Georg. v. 476. Vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes. Id. 9. Æn. v. 393. dumisque silentibus errat. Petron. in Satyr. c. 89. Qualis silenti nocte remorum sonus Longe refertur. scil. Cum tacet omnis ager, pecudes, pictæque volucres, ut ait Virg. Æn. 4. v. 525. Sic Tibull. l. 1. el. 5. v. 16. Vota novem Triviæ nocte silente dedi. Stat. 1. Theb. v. 337. Titanis late mundo subvecta silenti, Rorifera gelidum tenuaverat aera biga. h. e. tempore noctis. qua ratione silentes tenebras dixit Quintil. declam. 10. c. 7. ¶ Item de tranquillis, & quietis. Lucan. l. 1. v. 579. silentes auræ. Colum. l. 11. c. 15. Silentes venti. Id. l. 4. c. 19. ante med. Dies tepidus, & silens a ventis. & lib. 3. c. 19. Eligere sationi silentis, vel certe placidi spiritus diem. Plin. l. 18. c. 18. sub fin. Quæ silente cælo serenisque noctibus fiunt. Val. Flacc. l. 5. v. 523. silens unda. ¶ Silens luna dicitur, cum non apparet, h. e. in interlunio, luna nuova. Plin. l. 16. c. 39. Arbores utilissime in coitu lunæ sterni: quem diem alii interlunii, alii silentis lunæ appellant. Adde Caton. R. R. c. 29. & 40. & Colum. l. 2. c. 10. ¶ Rustica, sed commoda metaphora silentes ferularum coliculos dicit Colum. l. 11. c. 7. qui nondum folia emiserunt. & silentem florem vitis albæ, qui nondum sese aperuit. & lib. 4. cap. 27. silentes vineas, quæ nondum germinarunt: eodemque sensu cap. 29. silens sarmentum: & lib. 11. c. 2. ante med. silentes surculos. ¶ Silentia ova Eidem l. 8. c. 5. sunt, in quibus nullus pullorum motus sentitur. ¶ Silentes leges apud Lucan. l. 5. v. 31. cum justitium est, & forum tacet, ut fit in bello præsertim civili. Similiter Plin. in Paneg. c. 36. Quam juvat cernere ærarium silens & quietum, & quale ante delatores erat! h. e. sine litibus & strepitu forensi. ¶ Quercus silentes apud Lucan. l. 3. v. 179. sunt Dodonææ nulla edentes oracula. ¶ Silentia arma, apud Calpurn. Eclog. 1. v. 67. cessantia, quiescentia pacis tempore.

SILENTER, adverb. tacitamente. Juvencus lib. 3. in cap. 18. Matth. v. 461. qua pinguia rura silenter Agmine Jordanis viridis prorumpit amœno.

SILENTIARII, orum, m. ἡσυχασταί, dicti sunt, quorum ministerio Imperator utebatur ad ea, quæ ad quietem palatii pertinebant. Imp. Anastas. lib. 5. Cod. tit. 62. leg. ult. Viros clarissimos sacri nostri palatii Silentiarios, circa latus nostrum militantes, de tutelis, & curationibus excusari sancimus. Imp. Justinian. lib. 3. tit. 28. leg. 30. ad fin. Spectabiles silentiarii. Adde Inscript. apud Gruter. pag. 1053. n. 10. & apud Fabrett. c. 3. n. 54. & in Mus. Veron. pag. 445. n. 4.

SILENTIOSUS, a, um, silens, tacitus, quietus. Apul. l. 11. Metam. circa init. Nactus opacæ noctis silentiosa secreta.

SILENTIUM, ii, n. il tacere, silenzio, chetezza, σιγή, reticentia, taciturnitas: sive a loquendo abstineatur, sive a quovis alio strepitu. Cic. 3. de Orat. c. 35. init. Hæc cum Crassus dixisset, parumper & ipse conticuit, & ceteris silentium fuit. Id. 2. Q. Fr. ep. 1. Lupus egit causam agri Campani sane accurate. auditus est magno silentio. Id. Attic. l. 5. ep. 16. sub fin. De Partho silentium est. non se ne parla. & Plin. l. 1. ep. 6. Silentium quod venationi datur. che si osserva nella caccia. & Terent. Hecyr. prol. sub fin. Causam accipite, & date silentium. Liv. l. 1. c. 16. Obtinere silentium. osservare. & Ovid. 2. de ar. am. v. 603. præstare silentia rebus. Plin. l. 1. ep. 23. & Sueton. in Calig. c. 55. Silentium indicere. Plin. l. 4. ep. 17. & lib. 7. ep. 6. Tenere se intra silentium. Virg. 10. Æn. v. 63. & Plin. in Paneg. c. 55. rumpere silentium. Ovid. 9. Met. v. 691. suadem silentia digito. Tacit. 1. Ann. c. 25. silentium manu poscere. Gell. l. 15. c. 2. Tum silentio ad audiendum petito, loqui cœptabat. Cic. Attic. l. 2. ep. 19. a med. silentio quippiam transire. passar sotto silenzio. & in Parti. c. 23. & pro Sull. c. 21. silentio præterire. & Phil. 13. c. 6. & Justin. l. 43. c. 1. prætermittere. & Phil. 7. c. 3. prætervehi. Quintil. l. 5. c. 13. ante med. dissimulare. ¶ Silentium facere, silentio uti, silentium adhibere, usar silenzio, τινὰ ποιεῖν. Plaut. Amph. prol. v. 15. Ita huic facietis Fabulæ silentium. Cic. 1. de Divin. c. 18. Tu tamen silentium fieri jussisti. Ovid. 1. Fast. v. 183. Desierat paucis. nec longa silentia feci: Sed tetigi verbis ultima verba meis. Plin. l. 31. c. 5. circa med. Illatis rubetis in populum, silentium fieri. Hinc silentio facto, cum omnes conticuerunt. Quadrigar. apud Gell. l. 9. c. 13. Extemplo silentio facto, cum voce maxima conclamat. Adde Petron. in Satyr. cap. 14. extr. Liv. in fin. cap. 7. l. 24. & Quintil. l. 5. c. 2. ¶ Silentium facere est etiam indicere, in causa esse, ut sileatur, far tacere. Phædr. l. 5. fab. 5. v. 14. Silentium ipsa fecit exspectatio. Liv. l. 2. c. 45. a med. Fabius cum silentium clas-

fio fecisset, &c. *Tacit.* 3. *Hist.* c. 20. Antonius inferens se manipulis, ubi aspectu & auctoritate silentium fecerat, affirmabat, &c. *Pers. sat.* 4. v. 7. Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ Majestate manus. Adde *Curt. l.* 10. *c.* 6. ¶ Ablativus *silentio*, sine verbis aut strepitu, *chetamente*. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 11. 18. & 58. Media nocte silentio profectus, ad hostium castra pervenit. *Liv. l.* 9. *c.* 38. *ad fin.* Nocte deinde, silentio, ut mos est, L. Papirium dictatorem dixit. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 20. Pueros Lacedæmone accipientes gravissimas plagas, & ferentes silentio. *senza lamentarsi*. & *Javolen. Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 51. Videtur autem in hac specie id silentio convenisse, ne quid præstaretur. *tacitamente*. ¶ *Per silentium*, & *cum silentio*, silentio. *Terent. Phorm. prol. v.* 30. Date operam, adeste æquo animo per silentium. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 53. Profusis diu, ac per silentium lacrymis. *Terent. Eun. in prol. in fin.* Date operam, & cum silentio animum attendite. ¶ Pecunia silentium vendere, apud *Ascon. in argum. orat. pro C. Cornel. e med.* est pecunia accepta ab accusatione desistere. ¶ Translate est quies, otium, cessatio, desidia, socordia. *Terent. Hecyr. prol.* 2. v. 35. Nunc turba nulla est: otium & silentium est. *Liv. l.* 2. *c.* 45. Novum seditionis genus, silentium otiumque inter armatos. *Id. l.* 37. *cap.* 38. Biduum deinde silentium fuit neutris transgredientibus amnem. *Cic. in Pison. c.* 14. Curiæ taciturnitas silentium perpetuum judiciorum ac fori. *Sallust. init. Catil.* Omnes homines, qui sese student præstare ceteris animalibus, summa ope niti decet, vitam silentio ne transeant. *Sil. l.* 3. v. 145. Quantum etenim distant a morte silentia vitæ? *Tacit. in Agric. c.* 3. Tot annis, quibus juvenes ad senectutem, senes prope ad ipsos exactæ ætatis terminos per silentium venimus. & *cap.* 6. silentium præturæ. *h. e.* quæ nullis actis, & sine jurisdictione transigitur. & *cap.* 39. Studia fori, & civilium artium decus in silentium acta. *h. e.* jacere, & latere coacta. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 2. *a med.* Mundus cæli vastus constitit silentio. *h. e.* a motu cessavit, & nullum sonitum edidit. ¶ Item oblivio, cum alicujus facta silentur, & in tenebris jacent. *Senec. ep.* 21. Pauca ingenia caput exserent, & in idem quoque silentium abitura, oblivioni resistent. *Plin. l.* 9. *ep.* 14. Proferre aliquem e tenebris & silentio. Huc pertinet etiam locus *Silii* modo allatus. *Sallust. in Catil. c.* 2. Eorum ego vitam, mortemque juxta æstimo, quoniam de utraque siletur. ¶ *Silentium noctis*, teste *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 2. *a med.* est idem quod conticinium, & non intempesta. Universim autem est tempus nocturnum, quo tacent cuncta & quiescunt. *Liv. l.* 5. *c.* 32. Se audisse noctis silentio vocem clariorem humana. *Sil. lib.* 5. v. 2. alta silentia noctis. *Lucan. l.* 5. v. 508. vasta silentia noctis. *h. e.* cum late silent omnia. *Virg.* 2. *Æn.* v. 255. tacitæ per amica silentia Lunæ. *h. e.* Luna favente Græcis luce sua per noctis silentium. ¶ In auspiciis *silentium* est, cum nihil vitii intervenit. *Festus*: Silentio surgere, ait (*Ateius Capito*) dici, ubi qui post mediam noctem auspicandi causa ex lectulo suo silentio surrexit, & liberatus a lecto, in solido se posuit: sedetque, ne quid eo tempore dejiciat: rursusque se in lectum reponit. Hoc enim est proprie silentium, omnis vitii in auspiciis vacuitas. Veranius ait, non utique ex lecto, sed ex cubili: nec rursus se in lectum reponere necesse esse. *Id.* in *Sinistrum*. Sinistrum in auspicando significare ait Ateius Capito, lætum & prosperum auspicium: at silentium dubii dumtaxat vacat vitio. Igitur silentio surgere cum dicitur, significat non interpellari, quo minus rem gerat. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 34. Peritum esse necesse est eum, qui silentium quid sit, intelligat. Id enim silentium dicimus in auspiciis, quod omni vitio caret. Hoc intelligere, perfecti auguris est. Illi autem, qui in auspicium adhibetur, cum imperavit is, qui auspicatur: *Dicito, si silentium esse videbitur*; nec suspicit, nec circumspicit: statim respondet, *silentium esse videri*. Hæc *Cic.* ¶ De ligno enodi, denique, & quod ictu non resonet, & in cædendo, aut premendo nihil strepat, *Plin. l.* & *cap.* 16. In primis materies honorata buxo est, raro crispanti, nec nisi radice: cætero lenis quies materiæ, silentio quodam, & duritie, ac pallore commendabilis.

SILENTUS, a, um, silens, solitarius (vox prisca) ut Silenta loca, *Laevius* apud *Gell. l.* 19. *c.* 7.

SILENUS, i, m. Σιληνός, Bacchi nutricius & pædagogus, semper asino vehi solitus, semperque ebrius, quem *Aratus* in gratiam alumni inter sidera translatum dicit. *Servius* ad *Virg. Eclog.* 6. quæ *Silenus* inscribitur, v. 13. Alii Mercurii filium, alii Panos & Nymphæ, alii ex guttis cruoris cæli natum esse dixerunt. ¶ Dictus est a σιλλαίνειν, h. e. petulanter ludere. *Horat. in ar. poet.* v. 239. Custos famulusque dei Silenus alumni. ¶ Sileni quoque ceteri comites Bacchi dicti fuere. Imo & Bacchus ipse Silenus vocatus est, ut ex *Suida* constat. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 48. Fertur etiam de Sileno fabella quædam, qui cum a Mida captus esset, hoc ei muneris pro sua missione dedisse scribitur, docuisse regem, *Non nasci homini longe optimum esse, proximum autem quam primum mori*. *Virg.* 6. *Eclog.* v. 13. Chromis, & Mnasylus in antro Silenum pueri somno videre jacentem, inflatum hesterno venas, ut semper Iaccho. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 413. Te quoque, inexstinctæ Silene libidinis urunt. Nequitia est, quæ te non sinit esse senem. *Id. lib.* 1. *de ar. am.* v. 543. Ebrius ecce senex pando Silenus asello Vix sedet, & pressas continet arte jubas. Dum sequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntque, petuntque; Quadrupedem ferula dum malus urget eques; In caput aurito cecidit delapsus asello: Clamarunt Satyri, surge age, surge pater. ¶ Multi sunt in Fabulis Sileni, atque proceres Nysæ urbis Indorum, qui expugnata a Baccho patria, ipsum in reliqua expeditione Indica secuti dicuntur. V. *Nysigena*. ¶ Fuit hoc nomine & Græcus historicus, qui res Annibalis descripsit. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 24.

SILEO, es, lui, a 2. *tacere*, σιγάω, taceo, silentio utor. *Festus*: Silere, tacere significat, ficto verbo ab S littera, quæ nota silentii est. Discrimen esse quoddam putant inter *sileo*, & *taceo*, ex illo *Plauti Pœn. prol. vers.* 3. Sileteque, & tacete, atque animum advortite. *Cornel. Fronto pag.* 2196. *Putsch.* Silet, cujus loquentis sermo comprimitur: ab ipsa significatione litteræ S. tacet, qui ne loqui quidem cœpit. ¶ In usu hæc differentia non servatur. *Plaut. Capt.* 3. 1. 19. Quo imus una, inquam, ad prandium? atque illi tacent. quis ait, huc? aut quis profitetur? inquam. quasi muti silent. *Cic. pro Sull. c.* 29. Si cum ceteri de nobis silent, non etiam nosmetipsi tacemus. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. v. 61. Linguæ sila. non est ulla referabile quidquam. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 18. *ad fin.* Aveo pugnare. magna sunt hominum studia. Sed nihil affirmo: tu hoc silebis. *Ovid.* 12. *Met.* v. 575. Nec tamen ulterius, quam fortia facta silendo, Ulciscar fratres. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 1. v. 148. Nec factum defende meum. mala causa silenda est. *Cic. pro Flacc. c.* 3. Fuit in Cilicia tribunus militum. ea res siletur. *Id. in Divin. Verr.* 1. 10. *e med.* Silebitur toto judicio de maximis illius furtis. *Exstat* est illud *Senec. in Hippol.* v. 876. Alium silere quod voles, primus sile. ¶ Translate *Cic.* 1. *Acad. c.* 1. Silent enim diutius Musæ Varronis, quam solebant. *h. e.* nihil scribit Varro, nihil edit. *Horat. l.* 4. *od.* 8. v. 21. Si chartæ sileant quod bene feceris. & *od.* 9. v. 30. non ego te meis Chartis inornatum silebo. *Senec. in Herc. Oet.* v. 39. Nulla me tellus silet. *Virg.* 9. *Æn.* v. 190. silent late loca. *h. e.* nullus amplo spatio exauditur strepitus. *Id.* 1. *Georg.* v. 247. intempesta silet nox. V. *Silens*, & *Silentium*. ¶ cessare, otiosum esse. *Cic. pro Mil.* 1. 4. Silent leges inter arma. *Albinov. ad Liv.* v. 185. jura silent, mutæque tacent sine vindice leges. *Val. Flacc. l.* 4. v. 281. fixaque silet Gradivus in hasta. *h. e.* quod ait *Stat. Theb.* 7. v. 10. posita respirat cuspide Mavors. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 47. Nec ceteræ nationes silebant. Subita per Pontum arma barbarum mancipium moverat. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 17. *in fin.* Si quando ambitus sileat. ¶ Cum infinito. *Auct. B. Hispan.* 1. 3. *a med.* Unus ex nostris respondit, ut sileat verbum facere. *h. e.* verbis abstineat. ¶ quietum, tranquillum esse. *Virg.* 5. *Æn.* v. 127. Tranquillo silet, immotaque attollitur unda Campus. *Virg.* 9. *Ecl.* v. 57. & *Val. Flacc. l.* 7. v. 542. silet mare. *Senec. in Med.* v. 617. Restitit torrens, siluere venti. *Colum. l.* 2. *c.* 21. *paenult.* Si compluribus diebus undique silebit aura. *Ovid. Met.* 7. v. 185. homines volucresque, ferasque Solverat alta quies. nullo cum murmure sepes, Immotæque silent frondes, silet humidus aer. ¶ *Siletum est*, tacitum est. *Augustin. l.* 16. *de civit. Dei*, *c.* 2. *ad fin.* Deinceps usque ad Abraham de justorum aliquorum commemoratione silitum est, per annos amplius quam mille. *al. leg. silentium est*.

SILER, eris, n. frutex aquosis locis crescens: qui nobis incognitus esse creditur. *Plin. l.* 16. *c.* 18. *ad fin.* Non nisi in aquosis proveniunt salices, alni, populi, siler. *Id. l.* 24. *c.* 10. Sileris folia illita fronti capitis dolores sedant. Ejusdem semen tritum in oleo phthiriases coercet. Serpentes & hunc fruticem refugiunt: baculumque rustici ob id ex eo gerunt. *Virg.* 2. *Georg.* v. 12. molle siler, lentæque genistæ. Ubi *Servius*: Arboris genus est. & notandum genus neutrum de arbore: quod est admodum rarum. ¶ Item Silarus fluvius. *Lucan. lib.* 2. *vers.* 425. radensque Salerni Culta Siler.

SILESCO, is, n. 3. *tacere*, *acchetarsi*, silere incipio, conticesco. *Virg.* 10. *Æn.* v. 101. eo dicente, deum domus alta silescit. ¶ Translata est sedari, quietum fieri. *Terent. Adelph.* 5. 2. 9. Quid ego nunc agam? nisi, dum hæ silescunt turbæ, interea in angulum aliquo abeam. *Catull. carm.* 46. (*al.* 43.) Jam cæli furor æquinoctialis Jucundis Zephyri silescit auris. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 151. *ex ventis*. Sed modo subsidunt, intermissique silescunt.

SILEX, silicis, m. & f. *selce*, *selice*, *pietra*, πυρίτης, λίθος. Videtur proprie esse lapis sectilis, ut in *Lapis* dictum est. Unde *Vitruv. c.* 5. *l.* 2. Etiam de calce diligentia est adhibenda, uti de albo saxo, aut silice coquatur: & quæ erit ex spisso & duriore, erit utilior in structura: quæ autem e fistuloso, in tectoriis. Videtur *Vitruv.* designare eam, quæ a nostris dicitur *scaglia*. ¶ Sed & quodcumque parvæ molis saxum *silex* dicitur, ut id, ex quo ignis excuti solet. & tum adjective, tum substantive usurpatur. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 77. Illa mulier lapidem silicem subigere, ut se amet, potest. *Mil.* Pol id quidem haud mentire. nam tu es lapide silice stultior. *Liv. l.* 30. *c.* 43. *a med.* Ut Feciales privos lapides silices, privasque verbenas secum ferrent. *Id. l.* 1. *c.* 24. *sub fin.* Porcum saxo silice percussit. *Fest.* in *Lapidem*. Lapidem silicem tenebant juraturi per Jovem, hæc verba dicentes: Si sciens fallo, tum me Diespiter, salva urbe arceque, bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem. *Id. l.* 41. *cap. penult.* Clivum Capitolinum silice sternendum curaverunt. *Juvenal. sat.* 6. v. 349. pedibus silicem atram conterere. *h. e.* peditem per vias silice stratas incedere, *battere le selci*. & *Virg.* 1. *Æn.* v. 178. silici scintillam excudit Achates. *Ovid.* 7. *Met.* v. 107. terrena silices fornace soluti Concipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum. *Colum. l.* 3. *c.* 11. *a med.* Est vineis amicus etiam silex, cui superpositum est modicum terrenum. *Ovid.* 11. *Met.* v. 30. torquere silices. & *lib.* 7. v. 139. jaculari in hostes. ¶ Dicitur & de magnis saxis, petra, rupe, marmore. *Lucret. l.* 6. v. 683. *de Ætna*. totius subcava montis Est natura, fere silicum suffulta cavernis. *Virg.* 6. *Æn.* v. 470. Nec magis incepto vultum sermone movetur, Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. *Sueton. in Calig. c.* 37. *a med.* Jactæ moles profundo mari, excisæ rupes durissimi silicis. *Virg. Æn. lib.* 8. v. 233. Stabat acuta silex præcisis undique saxis, Speluncæ dorso insurgens. *Senec. in Phœniss.* v. 69. Nudus hic pendet silex. *Lucan. l.* 4. v. 304. juventus durae silicum

lassata

lassata metallis. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 148.* Hic Lybicus, Phrygiusque silex, hic dura Laconum Saxa virent. ¶ Translate dicitur de duritia animi. *Quintil. declam.* d. 1. 19. *in fin.* Non erat illi ferreum pectus, nec cor silice concretum, ut hæc pati posset æquo animo. *Tibull. l. & eleg.* 1. *v.* 77. non tua sunt duro præcordia ferro: nec in tenero stat tibi corde silex. *Ovid. 3. Trist. eleg.* 11. *v.* 4. Et dicam silices pectus habere tuum. *Id. 4. ex Pont. ep.* 10. *v.* 3. Ecquos tu silices, ecquod, carissime, ferrum Duritiæ confers, Albinovane, meæ?

SILIANUS, a, um, ad Silium aliquem pertinens: quod est propr. nomen Rom. hominis. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 27. Silianum negotium. *& ibid.* Siliane villa. Adde *epist.* 31.

SILICARIUS, a, um, ad silicem pertinens. *Silicarii*, qui silice vias sternunt. Eorum opera erat in aquæductibus farciendis. Vias enim stratas perrumpebant reparandis aquæductuum vitiis: postea rursus sternebant. *Frontin. de aquaduct. artic.* 117. Villicos, castellarios, circitores, silicarios, tectores.

SILICERNIUM, ii, n. περίδειπνον, cœna funebris, quam alio nomine exsequium Scriptores vocant. Sed & Verrius existimat, silicernium dici, quod nos farcimen dicimus, quo fleta familia purgabatur: quia cujus nomine ea res instituebatur, is etiam silentium (*al.* silicem) cerneret. Cæcilius: Credidi, silicernium ejus me esse esurum. Hæc *Festus*. *Servius* ad illud *Æn.* 5. *v.* 92. Libavitque dapes, &c. Leviter gustavit epulas superpositas, quæ silicernium vocantur, quasi silicernium, supra silicem positæ: quæ peractis sacris, senibus dabantur, ut se cito morituros cognoscerent. Hæc *Servius*. *Non.* 1. *n.* 235. Silicernium pessime intelligentes, ita posuisse Terentium putant, quod incurvitate silices cernat senex. Silicernium est proprie convivium funebre, quod senibus exhibetur. Varro: Funus exsequiati laute, ad sepulcrum antiquo more silicernium confecimus. Hæc *Non.* ¶ De farcimine *Arnob. l. 7. pag.* 229. Quid sibi hæc volunt, apexabo, isicia, silicernia, longabo? quæ sunt nomina & farciminum genera, hirquino alia sanguine, comminutis, alia incalcata pulmonibus. ¶ Est convicium in senem, quasi ejus censu brevi silicernium futurum sit. *Terent. Adelph.* 4. 2. 48. I sane. ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium. Ubi *Donatus*: Cœna quæ infertur diis manibus, quod eam silentes cernant, idest umbræ possideant: vel quod qui hæc inferunt, cernant tantum, neque degustent. nam de his quæ libantur inferis, quisquis comederit, aut biberit, funestatur. Aut erit silicernium senex, qui jam jamque silentibus umbris cernendus sit: & sic est melius, quam ut quidam Xenophonta (*Voss. mallet geronta*, γέροντα) interpretantes putant, sic nos silicernium intelligere, h. e. silicem cernentem senem, dum incurvus est, vel strata saxo viæ intuentus, vel sarcophagi jam jam appropinquantis sibi. Hæc *Donat.* V. *Voss.* & *Martin. in Etymolog.* ¶ Masculino genere *Fulgent. Planciad. de antiquo serm. n.* 8. Silicernios dici voluerunt senes jam incurvos, quasi jam sepulcrorum suorum silices cernentes. Unde Cincius Alimentus: Qui dum jam silicernius finem sui temporis exspectaret, etsi morti non potuit, tamen infirmitatibus insultavit. Hæc *Fulgent.*

SILICEUS, a, um, *di selce*, λίθινος, ad silicem pertinens. *Cato R. R. c.* 18. Ibi lapides siliceos totum forum, &c. *Al. leg.* silices. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *ad fin.* Saxa silicea, quæ neque ferrum, neque ignis potest per se dissolvere. *pietre focaje*. ¶ Translate *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 8. Impudicorum cœtus fortem quoque, & siliceum virum emollit. *h. e.* durum, & a voluptatibus alienum. Al. leg. *silicem*.

SILICIA, æ, f. hoc est fœnum Græcum (herba quæ pabuli gratia seminatur) sarrificatione seritur, non altiore quatuor digitorum sulco: quantoque pejus tractatur, tanto provenit melius. Ita *Plin. l.* 18. *c.* 16. qui *sub fin. lib.* 24. Nec fœno Græco, inquit, minor auctoritas, quod telin vocant, alii carphos, aliqui buceras, alii ægoceras, quoniam corniculis semen est simile: nos siliciam. Vis ejus siccare, mollire, dissolvere, &c. Al. leg. *silicam*, alii *silicem*, alii *siliquam*. *Colum. l.* 2. *c.* 11. *a med.* Fœnum Græcum, quod siliquam vocant rustici.

SILICIUS, ii, m. *Plin. lib.* 16. *c.* 26. Ruscum intortius crispum: mollusculum simplicius sparsum. Et, si magnitudinem mensarum caperet, haud dubie præferretur citro. Nunc intra pugillares, lectorumque silicios, aut laminas raro usu spectatur. Ubi *Harduinus*: ita libri omnes etiam scripti, & quos terimus, & quos Salmasius vidit. Sed latet adhuc ejus vocis significatus: nisi forte pro operimento laminæ lectis mensisve addito accipi quis velit. Sunt qui *filiceas laminas* hic legant, hoc est filis colore tinctas. Hæc *Harduin.*

SILICULA, æ, f. *baccellette*, parva siliqua: pro *siliquula*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 23. Lupinum cum necdum siliculam cepit. *h.e.* priusquam siliquetur, ut *Plin.* loquitur *lib.* 17. *c.* 9. *a med.*

SILIGINARIUS, & Siliginiarius, ii, m. siliginis distributor, venditor, pistor. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 53. Si siliginariis quis dixerit, ut quisquis nomine ejus siliginem petisset, ei daret. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 81. *n.* 10. Corpus Pistorum Siliginariorum. Alia apud *Reines. class.* 1. *n.* 254. & apud *Donium class.* 9. *n.* 11. Collag. Siliginiarinium.

SILIGINEUS, a, um, ex siligine factus, σιλιγνίτης, ut siliginea farina, *Cato R. R. c.* 121. & *Plin. l.* 18. *c.* 9. *extr.* & *Senec. ep.* 123. Malum panem, inquis. exspecta: bonus fiet. etiam illum tenerum tibi & siligineum fames reddet. Sic *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 149. Vel maxime illic didici, & sitienti videri aquam mulsum, esurienti panem cibarium siligineum.

SILIGO, iginis, f. σίλιγνις, genus tritici levissimi & candidissimi, ex quo laudatissimus panis conficitur. *Colum. l.* 2. *c.* 6. Tritici genera complura cognovimus. Verum ex his maxime serendum est, quod robus dicitur, quoniam & pondere & nitore præstat. Secunda conditio est habenda siliginis cujus species in pane præcipua pondere deficitur. *Plin. l.* 18. *c.* 8. *extr.* Siliginem proprie dixerim tritici delicias. candor est & sine virtute, & sine pondere, conveniens humidis tractibus, quales Italiæ sunt, & Galliæ comatæ. *& cap.* 9. E siligine lautissimus panis, pistrinarumque opera laudatissima. Præcellit in Italia, si Campana Pisis natæ misceatur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 23. In pingui terra rectius feruntur alus, triticum, siligo, linum. *Plin. l.* 18. *c.* 20. Far sine arista est: item siligo, excepta quæ Laconica appellatur. *& cap.* 7. *ante med.* In area exteritur triticum, & siligo, & hordeum. *Colum. lib.* 2. *c.* 9. *a med.* Omne triticum solo uliginoso post tertiam sationem convertitur in siliginem. ¶ De farina *Plin. loc. cit.* Justum est, e grano Campano, quam vocant castratam, e modio redire sextarios quatuor siliginis, vel e gregali sine castratura sextarios quinque, præterea floris semodium. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 70. Sed tener & niveus (*panis*) mollique siligine factus Servatur domino. *& sat.* d. *v.* 472. coctæque siliginis offas Accipit, & madidæ.

SILIQUA, æ, f. *baccello*, *gaglinolo*, *guscio*, *siliqua*, λοβός, folliculus, involucrum, theca (unde nostrum *sega*) qua continentur legumina, ut faba, pisa, fasoli, cicer, &c. & si quid est leguminum simile. *Virg.* 1. *Georg.* *v.* 74. Lætum siliqua quassante legumen. *& vers.* 195. Grandior ut fetus siliquis fallacibus esset. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 23. Si ad siliquam non ita pervenit, ut fabam legere expediat. *Plin. lib.* 18. *c.* 12. Fabæ siliquæ caulesque gratissimo sunt pabulo pecori. ¶ Per synecdochen ipsa legumina, tenuiorum cibus. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 123. vivit siliquis, & pane secundo. *Pers. sat.* 3. *v.* 55. juventus siliquis, & grandi pasta polenta. Adde *Juvenal. sat.* 11. *v.* 58. ¶ Per antonomasiam *siliqua*, & *siliqua Græca* dicitur arbor ceronia, & ejus fructus digitum longus, falcatus, pollicari latitudine, in quo corneu ipse manditur, succo exiguo, sed prædulci: semina inclusa projiciuntur. Græce est κεράτιον, ξυλόκερας: quia inflexum corniculum refert. Recentiores Græci χαρίβια vocant, corrupta voce e κεράτιον, vel κεράτιον, cornu: unde κερατέω, cornu peto. Hinc nostrum *carrube*, & *carobe*. *Plin. lib.* 15. *c.* 24. *Colum. l.* 5. *c.* 10. *ad fin. & lib.* 7. *c.* 9. & *de arborib. c.* 25. & *Pallad. in Februar. tit.* 25. *a med.* & *de Insit. v.* 117. ¶ Quibus locis abundat, cibus est suum pergratus, ut est apud *Colum. cit. l.* 7. *c.* 9. Unde *Luca* 15. 16. filius ille prodigus cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant. ¶ Sunt qui putant, de his intelligenda esse loca *Horatii*, *Pers.* & *Juvenal.* quæ supra ad legumina referri diximus. ¶ Siliqua Syriaca ejusdem speciei est cum Græca, nisi quod peculiarem aliquam vim habet in medicina. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *circa med.* & *Scribon. Larg. compos.* 121. ¶ Etiam fœnum Græcum *siliquam* rustici appellant, teste *Colum. l.* 2. *c.* 11. *a med.* ut in *Silicia* diximus. ¶ Denique *siliqua* nomen est exigui ponderis, nempe seminis in siliqua Græca latentis, *un grano*. Siliquæ sex scrupulum faciunt: decem & octo drachmam. *Rhemn. de pond. et mens. v.* 10. Semina seu alii siliquis latitantia curnis Attribuunt scriplo: lentes veraciter octo. Aut totidem speltas numerant, tritesve lupinos Bis duo. ¶ In illo *Imp. Justiniani lib.* 4. *Cod. tit.* 32. *leg.* 26. *ad fin.* Interdicta licentia creditoribus ex pecuniis fenori dandis aliquid detrahere, vel retinere siliquarum nomine, vel sportularum, vel alterius cujuscumque causæ gratia. siliqua est vigesimaquarta pars solidi. *Gothofred.*

SILIQUASTRUM, i, n. *gengiovo*, σιναπίτης, herba hortensis: a *siliqua*, quod siliquæ habeat similitudinem: ut *mentastrum* e *menta* ob eandem causam. *Plin. l.* 19. *c. ult.* Panax piperis saporem reddit, magis etiam siliquastrum ob id piperitidis nomine accepto. Adde *lib.* 20. *c.* 17.

SILIQUOR, aris, dep. 1. est siliquam, seu integumentum emittere, siliqua tegi. *Plin. lib.* 17. *cap.* 9. Nihil esse utilius lupini segete, prius quam siliquetur, aratro vel bidentibus versa. *Id. l.* 18. *c.* 7. Siliquantur vero omnia diversis diebus, & ab ima primum parte, paulatim flore subeunte.

SILIUS ITALICUS, orator & poeta consularis, quo anno occisus est Nero, consulatum gessit cum M. Galerio Trachalo, anno U. C. DCCCXX., Christi LXVIII. De patria ambigitur, ex Italica ne oppido Hispaniæ Bæticæ, an Pelignorum urbe natus sit. V. *Italica*. Post consulatum, & proconsulatum Asiæ, in honesto otio vitam produxit usque ad annum ætatis LXXV., obiitque in secessu Campaniæ ex inedia, tædio insanabilis clavi, relicto filio consulari. Scripsit de bello Punico secundo libris XVII., Latine quidem, sed parum Poetice, & majore cura, quam ingenio, ut ait *Plin. l.* 3. *ep.* 7. ubi eum impense laudat: cui adde *Martial. l.* 4. *epigr.* 14. & *lib.* 7. *epigr.* 62. & alibi, & *Christophor. Cellar. in Dissertat.* de C. Silio Italico.

SILLI, orum, m. σίλλοι, genus carminis apud Græcos, simile Latinorum satyris, cujusmodi librum in Platonem composuisse Timonem refert *Gell. l.* 3. *c.* 17. Hinc

SILLOGRAPHUS, i, m. *maledico*, *satirico*, σιλλογράφος, qui mordacia carmina scribit. *Ammian. l.* 22. *c.* 16. (*al.* 42.) Sillographus imitatus Scriptores maledicos.

SILO, onis, m. *chi ha il naso rincagnato*, *schiacciato*, *camuso*, σιμός, idem quod silus, h.e. qui simus est & repandis naribus sursum versus. *Plaut. Rud.* 2. 2. 21. Ecquem recalvum, ac silonem senem, statutum, ventriosum, tortis superciliis, contracta fronte, &c.? sic qui leg. *silenum*, aut *silonum*. *Plin. lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 59. *Hard.* docet cognomina Simorum, & Silonum apud Romanos a naribus orta esse. In *Glossis* quoque tam *silo*, quam *silus* dicitur σιμός. Quare non audiendus *Nonius* qui *cap.* 2. *n.* 801. Glonem esse dicit, qui pro-

promiuentia supercilia habet. Nihil enim ei suffragatur *Varro* illis verbis: Nonne unum scribunt esse grandibus superciliis, silonem, quadratum? Nam si silo esset, qui promiuentia haberet supercilia, inepte *Varro* præmisisset *grandibus superciliis*.

SILPHIUM, ii, n. σίλφιον, Græca appellatio laserpitii. *Cato R. R. c.* 157. *ante med.* & *Plin. l.* 19. *c.* 3. & *lib.* 22. *c.* 23. Græce usurpat *Colum. l.* 6. *c.* 17. & *lib.* 11. *c.* 7. & 57.

SILVA, æ, f. *bosco*, *selva*, ὕλη, locus arboribus natura ipsa consitus, & cæduus: a voce Græca allata. Quid a nemore, & luco differat, in *Lucus* dictum est. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 15. Cum mane me in silvam abstrusi densam & asperam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 5. Locus in media silva maxime & opacus, & frigidus. *Ovid. de remed. amor. v.* 183. sonant silvæ mugitibus ultæ. *Id. Heroid. ep.* 16. *v.* 107. Ardua proceris spoliantur Gargara silvis. *Id.* 10. *Met. v.* 687. Templa deum matris nemorosis abdita silvis. & *lib.* 6. *v.* 521. In stabula alta trahit silvis obscura vetustis. *Id. tertio l.* 3. *Amor.* Stat vetus & multos incædua silva per annos. *Id.* 4. *Metam. v.* 776. abdita longe, Deviaque, & silvis horrentia saxa fragosis. *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 7. silva umbrosa. *Senec. in Herc. Fur. vers.* 836. nigra. *Lucret. l.* 5. *v.* 42. profunda. *Plin. l.* 16. *c.* 31. *extr.* Terracina silvis nucum scatet. *Ovid.* 1. *Met. v.* 475. silvarum latebræ. *Tibull. l.* 4. *carm.* 13. *v.* 9. secretis vivere silvis. *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 29. solæ silvæ. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 21. fatigare silvas. *scil.* venando. ¶ De loco quibuscumque plantis consito. *Colum. l.* 7. *c.* 9. *circa med.* Eruere radiculas aquatilis silvæ, nunquam scirpi, juncique, & arundinis. ¶ In illo *Cic. Verr.* 3. *c.* 19. *a med.* Signa, quæ apud te nuper in silva disposita sub dio vidimus. *silva* est *viridarium*, ut ait *Ascon.* ¶ Metonymice *silva* sunt ipsæ arbores, & ligna. *Virg.* 2. *Georg. v.* 26. Silvarumque aliæ pressos propaginis arcus Exspectant, & viva sua plantaria terra: Nil radicis egent aliæ. *h. e.* vites. *Propert. l.* 1. *el.* 14. *v.* 5. Et nemus omne satas intendat vertice silvas. *Stat.* 2. *Theb. v.* 248. Thure deos, fractisque obtendunt limina silvis. *Senec. in Oedip. v.* 541. Ingens arbor umbra gravi silvas minores urget. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 255. Tandem ubi complexa (*flamma*) est silvas, alimentaque sumpsit, &c. ¶ Etiam una arbor *silva* dicitur a Poetis. *Stat.* 6. *Theb. v.* 280. *de Tantalo*. qui fallentibus undis Imminet, aut refugæ sitiens rapit aera silvæ. *Martial. l.* 11. *epigr.* 41. Cedentes oneri ramos, silvamque fluentem Vicit. *h. e.* quercum pondere corporis infregit. ¶ Hyperbole est in illo *Lucani l.* 6. *v.* 205. densamque ferens in pectore silvam. *h. e.* plurima tela infixa. ¶ Metaphorice est quæcumque congeries, & prima veluti materia, ex qua deinde quod volumus secernimus. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 26. *ad fin.* Primum silva rerum sententiarumque comparanda est. hæc formanda filo ipso & genere orationis, illuminanda verbis, varianda sententiis. & *in Orat. c.* 3. *ad fin.* Omnis ubertas, & quasi silva dicendi, ab Academia ducta est. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. Quæ referuntur ad agendum, in officii disceptatione versantur. quo in genere quid rectum faciendumque sit, quæritur: cui loco omnis virtutum & vitiorum est silva subjecta. *Gell. in præfat.* Quia varium, & miscellam, & quasi confusaneam doctrinam conquisierant, eo titulos quoque ad eam sententiam exquisitissimos indiderunt. namque alii *Musarum* inscripserunt, alii *Silvarum*, &c. Sic *Sueton. de illustr. Grammat. in fin.* Reliquit non mediocrem silvam observationum sermonis antiqui. ¶ Hinc materia, quam vocant primam, Græca ὕλη, *silva* passim vocatur a *Chalcidico* vertente Platonis *Timæum*. ¶ *Silvas* inscripsit *Statius* varia poemata sua in libros quinque distributa (ut videre est in ejus epistola libro quarto præfixa) vel quia sunt varii argumenti, ut variæ sunt arbores in silva: vel potius quia rudia ipsi visa sunt & impolita, & lignorum modo ex silva excisorum similia, utpote quæ magnam partem extemporali impetu & subitis versibus fusa sunt. De his *Sidon. carm.* 9. *v.* 227. quod Papinius tum meusque pedum minore rhythmo Pingit gemmea prata Silvularum. *Quintil. l.* 10. *c.* 3. *circa med.* Diversum est huic eorum vitium, qui primo decurrere per materiam stilo quam velocissimo volunt, & sequentes calorem atque impetum, ex tempore scribunt. hanc silvam vocant. Repetunt deinde & componunt quæ effuderant. ¶ Metaphora est & in illo *Juvenal. sat.* 9. *v.* 12. vultus gravis, horrida siccæ Silva comæ. *h. e.* capilli impexi & implicati instar arborum in silva, & nullo unguento delibuti. ¶ *Silvai frondosai* est Ennii apud *Macrob.* 6. *Saturnal. c.* 2. ¶ *Silva* apud Poetas interdum est trisyllaba per diæresim, ut *Priscian.* docet *l.* 1. *pag.* 546. *Putsch. Horat. l.* 1. *od.* 23. *v.* 4. Aurarum, & siluæ metu. *Id. epod.* 13. *v.* 3. nunc mare, nunc siluæ Threicio Aquilone sonant. Quib. loc. etiam prior syllaba corripitur. ¶ Sunt qui *sylva* scribunt, ex Græco ὕλη, sed invitis *Grsonio*, *Manut. Dausq. Cellar. Voss.* litteratis Lapidibus, & antiquis libris.

SILVANUS, i, m. Ὑλεάτης Θεός, deus minorum gentium, præses silvarum, pecorum, & agrorum. Dicitur ὑλικὸς Θεός, h. e. deus τῆς ὕλης, quæ est materia prima elementorum omniumque rerum: qua ratione cum Pane confunditur. In Fabulis dicitur adamasse Cyparissum puerum: cujus cervam, delicias ejus, cum imprudens occidisset, atque ille dilecti feri desiderio contabuisset, vertisse in arborem cognominem: quam propterea assidue gestare dicitur. Unde *Virg.* 1. *Georg. v.* 20. Et teneram ab radice ferens, Silvane, cupressum. Hæc *Servius ibid.* addens ex opinione quorundam, primum illum plantationes instituisse: ideo *ab radice* dictum esse. Alii fabulam de Cyparisso ad Apollinem referunt. V. *Cyparissus*. Rursus *Virg.* 8. *Æn. v.* 600. Silvano fama est veteres sacrasse Pelasgos, Arvorum pecorisque deo, lucumque, diemque. *Id.* 10. *Eclog. v.* 24. Venit & agresti capitis Silvanus honore, Florentes ferulas, & grandia lilia quassans. *Ovid.* 14. *Met. v.* 639. Silvanusque suis semper juvenilior annis. & *lib.* 1. *v.* 193. monticolæ Silvani. (Plures Silvanos *Ovid.* facit, ut plures Panes sunt, Fauni, &c. Sic *Lucan. l.* 3. *v.* 402. rusticolæ Panes, nemorumque potentes Silvani.) *Horat. epod.* 2. *v.* 22. & te, pater Silvane, tutor finium. In vet. lapide apud *Murator. pag.* 70. *n.* 6. Silvano sancto Patri, & Custodi, Pecudifero, Lactifero, Glandifero, Pomifero, Cannabifero, Linifero Q. Zosimes Q. L. Tertull. Grammaticus, L. Sergius L. L. Cipariss. Mensor ex voto F. F. *Vetus Auct. de limitib. pag.* 294. *Goes.* Omnis possessio quare Silvanum colit? quia primus in terra lapidem finalem posuit. Nam omnis possessio tres Silvanos habet. unus dicitur domesticus, possessioni consecratus: alter dicitur agrestis, pastoribus consecratus: tertius orientalis, qui est in confinio locus positus (al. *cui est in confinio lucus positus*) a quo inter duos pluresve fines oriuntur: ideoque inter duos pluresve est lucus. ¶ Mars aliquando Silvanus cognominatus est, præsertim a Romanis rusticis. Martem enim auctorem gentis habuere, & cum rem rusticam impense colerent, tutorem finium, pascuorum præsidem, & silvarum. *Cato R. R. c.* 83. Votum pro bubus, ut valeant, sic facito. Marti Silvano in silva interdius, &c. Huc pertinet & illud *Lucilii* apud *Non. c.* 2. *n.* 324. Luporum exactorem Silvanum, & fulguritarum arborum. Ita leg. *Lips.* Lupus enim Marti sacer est. Suspicari non absurde possumus, in *Catone* non unum, sed duos deos nominari, & particulam & vel deesse, vel subaudiri: propterea quod in veteribus monum. apud *Gruter. Reines. Murator.* & alios separatim semper hæc duo numina ponuntur, & in Regione Urbis quinta separatas ædes habuisse leguntur.

SILVATICUS, a, um, *da bosco*, *selvereccio*, ὑλαῖος, ad silvam pertinens, silvester. *Cato R. R. c.* 11. & *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 22. Falces vineaticas sex, sirpiculas quinque, falces silvaticas quinque, arborarias tres. ¶ Opponitur sativo, & domestico, *selvaggio*, *salvatico*. *Cato R. R. c.* 8. Laurus silvatica. *Plin. l.* 30. *c.* 8. *circa med.* Cinis muris silvatici. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 23. Sues silvaticos in montibus sectari venabulo, aut cervos.

SILVESCO, is, n. 3. *farsi selva*, *imboschire*, ὑλομανέω, ἀποχυλίζομαι, in silvam abire, silvestres & infructuosas arbores fieri, nimia ramorum ubertate luxuriari. *Cic. de Senect. c.* 15. *a med.* Vitem ferro amputans coercet ars agricolarum, ne silvescat sarmentis, & in omnes partes nimia fundatur. *Colum. l.* 4. *c.* 11. Nec pati, vitem supervacuis frondibus luxuriantem silvescere.

SILVESTER, & Silvestris, stre, *boscoso*, *selvoso*, *silvestre*, ὑλώδης, silvam habens, arboribus abundans. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 53. Montes vestiti atque silvestres. *Id. de Amic. c.* 19. Locis montuosis delectamur, atque silvestribus. *Id. l.* 5. *Tuscul. c.* 27. *ad fin.* Bestiæ frigus, famem, montivagos atque silvestres cursus lustrationesque patiuntur. *Id. in Bruto*, *c.* 74. *a med.* Inculta & silvestris via. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 186. Silvestrem flammis & ferro mitiget agrum. *Liv. l.* 27. *c.* 16. Tumulus silvestris. *Plin. l.* 13. *c.* 10. Silvestris regio tam vastis arboribus, ut, &c. *Ovid.* 13. *Met. v.* 815. silvestri nata sub umbra Mollia fraga leges. ¶ In silvis nascens: cui opponitur sativus, agrestis, domesticus. *Plin. l.* 11. *c.* 16. silvestre mel. *Id. l.* 18. *c.* 12. silvestris faba. *Id. l.* 15. *c.* 13. silvestria pruna. *Id. l.* 8. *c.* 41. silvestris rosa. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 252. silvestria præmia. *h. e.* prædæ ex venatione in silvis. *Plin. l.* 21. *c.* 7. silvestrium omnia odoratiora sativis. *Id. l.* 16. *c.* 17. silvestriora omnia tardiora. & *lib.* 12. *c. ult. a med.* Est & alterum genus ejus silvestrius, odore gravi. *Id. l.* 8. *c.* 21. silvestres tauri majores agrestibus. *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 52. silvestre uber. *h. e.* lupæ mamma. ¶ In silvis degens, *boschereccio*, *selvaggio*, *selvatico*: & refertur etiam ad mores agrestes, rusticos, a deliciis alienos. *Petron. in Satyr. c.* 131. *a med.* testis silvester aedon, Atque urbana Progne. *Al. leg.* silvestris. V. *Aedon*. *Plin. l.* 36. *c.* 12. Sphinx, silvestre numen accolentium. *Horat. de ar. Poet. v.* 390. silvestres homines Cædibus & victu fœdo deterruit Orpheus. *Senec. in Hippol. v.* 461. Truculentus, & silvester, & vitæ inscius Tristem juventam colis. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 2. Silvestrem tenui Musam meditaris avena. *h. e.* carmen rusticum & pastorale]. Sic *Lucret. l.* 4. *v.* 590. Fistula silvestrem ne cesset fundere Musam.

SILVICŎLA, æ, m. & f. *abitator de' boschi*, ὑλονόμος, silvarum incola. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 34. Oscula silvicolis empta dedere viris. *Virg.* 10. *Æn. v.* 551. silvicola Faunus. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 746. Silvicolam tepido lacte precare Palen.

SILVICULTRIX, icis, f. silvicola, ut Cerva silvicultrix, *Catull. carm.* 61. *de Atys*, *v.* 72.

SILVIFRĂGUS, a, um, silvas frangens. *Lucret. l.* 1. *v.* 274. ait ventus montes supremos Silvifragis vexat flabris.

SILVIGER, era, rum, silvam gerens, silvosus. *Plin. l.* 31. *c.* 3. *a med.* Hyrcani montes silvigeri ab Aquilonis tantum parte sunt. Adde *Inscript.* apud *Murator. pag.* 41. *n.* 13.

SILUNCŬLUS, i, m. aliquantum silus. *Arnob. l.* 3. *pag.* 108. Ergo esse dicendum est quosdam capitones, silunculos, frontones, labeones, &c. V. *Caluncculus*.

SILVŌSUS, a, um, *selvoso*, *boscoso*, ὑλώδης, silva, vel arborum densitate obsitus. *Liv. l.* 9. *c.* 2. Saltus duo alti, angusti, silvosique sunt. *Plin. l.* 12. *c.* 5. Superiores ramis emicant silvosa multitudine. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *ad fin.* Crebræ arbores, & silvosæ.

SILŪRUS, i, m. σίλουρος, piscis genus, de quo *Plin. lib.* 9. *cap.* 15. Præcipua magnitudine thynni. Sunt & in quibusdam amnibus haud minores, silurus in Nilo, esox in Rheno, attilus in Pado. & *mox*. Silurus grassator, ubicumque est, omne animal appetens, equos natantes sæpe demergens. *Id. l.* 32. *c.* 9. *circa med.* Ischiadicos liberant salsamenta ex siluro infusa clystere. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 32. magna qui voce solebat Vendere municipes fracta de merce siluros. Ex

hoc

hoc loco *Juvenal.* colligere licet silurum parvi pretii piscem fuisse, & inter vulgares cibos. Quare longe a vero absunt, qui sturionem fuisse putant. V. *Harduin. ad caeas. lib. 9. Plin.*

SILUS, a, um, *chi ha il naso rincagnato*, σιμός, idem quod silo, h. e. qui est naso sursum versus repando: unde galeæ quoque a similitudine silæ dicebantur. Ita *Festus. Cic. 1. de nat. Deor. c. 29.* Ecquos (*deos*) arbitramur sirios, flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis? V. similem loc. *Arnob.* in *Silanculus*. Fuit cognomen Romanum, ut M. Sergius Silus, apud *Pusin. de famil. Rom. pag. 256.* C. Terentius Silus, apud *Gruter. pag. 343. n. 2.*

SILVULA, æ, f. *boschetto*, *selvetta*, parva silva. *Colum. l. 8. c. 25.* Vel in silvulis tamaricum, aut sirporum frutetis immoretur. *Sidon. carm. 9. v. 129. de Statio.* pedum minore rhythmo Pingit gemmea prata silvularum. V. *Silva* ad fin.

SILYBUM, i, n. σίλυβον, erba chamæleoni albo similis, æque spinosa: lacteum succum habet, qui densatus in gummi sumitur cum melle, præcipueque bilem trahit. *Plin. l. 20. c. 22. e med. & lib. 26. c. 7. ad fin.*

SIMA, æ, f. *gola*, ἐπιθηίς, in architectura est supremum coronæ membrum obtusius & hebetius, instar nasi caprarum (unde nomen) quod Itali gulam rectam vocant, ut cymatium gulam inversam. *Vitruv. l. 3. c. 3. ad fin.* Insuper coronas simæ, quas Græci ἐπιθηίδας dicunt, faciendæ sunt, altiores octava parte coronarum altitudinis. *Lapis* apud *Gruter. pag. 207. col. 2.* Insuper simas pictas ferro infigito.

SIMATUS, a, um, simus factus: a *simo*, as. *Sulpic. Lapere.* ut citavimus in *Jurisonus*. Simatæque jacent paodo sinuamine nares.

SIMÆTHUS cum derivatis. V. *Symæthus*.

SIMIA, æ, f. *bertuccia*, *scimmia*, *simia*, πίθηκος, animal hominum figuræ proximum, & hominum gestus imitans, idemque turpissimum, sine cauda. nam caudatum cercopithecus dicitur: a *simus* quia pressis est naribus. Usurpatur tam de mare, quam de femina. Multa, & mira de eo *Plin. l. 8. c. 54. & lib. 11. c. 44.* *Ennius* apud *Cicer. l. 1. de nat. Deor. c. 35.* Simia quam similis, turpissima bestia nobis! ¶ Translate dicitur de nimia studioso & inepto imitatore. *Plaut. Mostell. 4. 1. 4.* Vide ut fastidit simia! *Plin. l. 1. ep. 5.* Rusticum insectatur, atque etiam Stoicorum simiam appellat. *Capitolin. in Maximin. jun. c. 1.* Titianus dictus est simia temporis sui, quod cuncta imitatus esset. *Sidon. l. & epist. 1.* Oratorum simia. ¶ Est etiam *simius*, ii, m. *scimmione*, *scimmiotto*, *bertuccio*. *Phædr. l. 2. fab. 10. v. 6.* Tum judex inter illos sedit simius. *Martial. l. 14. epigr. 202.* Callidus emissas eludere simius hastas. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 303.* humani simulator simius oris. ¶ Et translate *Senec. l. 4. controv. 26. ad fin.* Quid putatis, ajebat, Argentarium esse? Cestii simius est. Fuerat enim Argentarius Cestii auditor, & erat imitator. Adde *Horat. l. 1. sat. 10. v. 18.* ¶ Est etiam convicium vilis, nequam, & turpis hominis. *Laber.* apud *Charis. loc. cit.* Simium deamare occipit. *Afran. ibid.* Quis est hic simia, qui me hodie ludificatus est? *Cael. ad Cicer. Fam. 8. ep. 12.* Malui collegæ ejus me obligare, quam illius simiæ vultum subire.

SIMILA, æ, f. *fior di farina*, σεμίδαλις, flos farinæ triticeæ, quæ & *similago* dicitur. *Plin. l. 18. c. 10.* Similago e tritico fit laudatissima. Ex Africa justum est a modiis redire semodium, & pollinis sextarios quinque. Ita autem appellant in tritico quod florem in siligine. Hoc æerariæ officinæ, chartariæque utuntur. Præterea secundarii sextarii sextarios quatuor, furfurumque tantundem. Panis vero e modio similaginis CXXII. (*pondo*, seu *libræ*) e floris modio CXVII. *Cels. l. 2. c. 18. ante med.* Plus alimenti est in pane, quam in ullo alio. Firmius est triticum, quam milium. Ex tritico firmissima siligo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est, quod αὐτόπυρον Græci vocant. *Martial. l. 13. epigr. 10.* cujus lemma *Simila ex tritico*. Nec poteris similæ dotes numerare, nec usus. Pistori toties cum sit & apta coco.

SIMILAGINEUS, a, um, ex similagine factus, ut Similagineus panis, apud *Senec. ep. 119.* ubi al. leg. *siligineus*.

SIMILAGO, aginis. V. in *Simila*.

SIMILE, adverb. idem ac similiter. *Cic. 4. Acad. c. 5.* Simile vos cum perturbare, ut illi rempublicam, sic vos philosophiam bene jam constitutam velitis, &c. Plerique tamen leg. *similiter*. & *Agrar. 2. c. 4. ad fin.* Hic tamen excipit Pompejum: simillime, atque in illa lege, qua peregrini Roma ejiciuntur, Glaucippus excipitur. *Id. Tuscul. 2. c. 23.* Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt; simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum; remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. *Phædr. l. 5. fab. 5. v. 34.* Acclamat populus, scurram multo similius imitatum.

SIMILIGENUS, a, um, qui est similis generis. *Cæl. Aurel. Acut. l. 2. c. 19.* Admiscere sibi similigena.

SIMILIS, le, *somigliante*, *simile*, ὅμοιος, qui cum aliquo similitudinem habet, parilis, æqualis, geminus, consimilis. *Cic. l. 1. de Legib. c. 10.* Nihil est unum uni tam simile, tam par, quam omnes inter nosmetipsos sumus. *Id. 2. de nat. Deor. c. 61.* Virtutes, e quibus vita beata existit par & similis deorum. *Id. pro Rosc. Com. sub fin.* Simillima & maxime gemina societas hereditatis est. *Plin. l. 10. c. 35.* Cantus (*columbarum*) similis atque idem. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 40. ante.* Par est avaritia, similis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia. *Plaut. Mil. 2. 6. 48.* Pro dii immortales! similiorem mulierem, magisque eandem, non reor. *Cic. 3. de Fin. c. 15. ad fin.* Dolorem, morbum, sensuum amissionem, paupertatem, ignominiam, similia horum. *Id. pro Cluent. c. 16.* C. & L. Fabricii fratres gemini fuerunt, homines inter se cum forma, tum moribus similes, municipum autem suorum dissimillimi. *Id. 4. Acad. c. 37.* Democritus huic in hoc similis, uberior in ceteris. *Id. Fam. 12. ep. 5.* Id eo factum credebatur, quia simile vero videbatur. *& lib. 9. ep. 21.* Quid simile habet epistola aut judicio, aut concioni? *Id. Verr. 7. c. 12. e med.* Filius patri similis. *Id. de clar. Orat. c. 13. e med.* Rhodii seniores, & Atticorum similiores. *Id. 2. de nat. Deor. c. 59. extr.* Plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes, nares cornibus iis, qui ad nervos resonant in cantibus. (Notandus locus: bis genitivum posuit, deinde dativum in eadem constructione. Apud *Terent.* sæpius genitivum regit, quam dativum.) *Apul. l. 10. Metam.* Puella in deæ Junonis speciem similis. *Virg. 1. Æn. v. 593.* Os, humerosque deo similis. ¶ Differunt *par*, & *similis*. *Par* est, qui eundem habet: *similis*, qui proxime accedit. *Liv. l. 45. c. 43.* Haurere adhuc memoria Macedonici triumphi, L. Anicius triumphavit de rege Gentio. Similis omnia magis visa hominibus, quam paria. ¶ Regit post se varias particulas. *Cic. Verr. 5. cap. 83. in fin. & lib. 5. de Fin. c. 14. e med.* Si docere vis, aliquid ab illo simile in æstimatione, atque a ceteris esse factum. *Id. 4. de Fin. c. 12. a med.* Nec si sapiens ad tortoris eculeum a tyranno ire cogatur, similem habeat vultum, ut si ampullam perdidisset. *Al. leg.* & si. *Id. de Senect. c. 6.* Similes sunt, ut si qui gubernatorem in navigando agere nihil dicant. *Id. 2. de Div. c. 64.* Similes sunt dii, si ea nobis objiciunt, quorum nec scientiam, neque explanatorem habeamus, tanquam si Pœni, aut Hispani in Senatu nostro loquerentur sine interprete. ¶ Dicitur de effigie picta aut sculpta, alicujus faciem referente. *Cic. 1. Tuscul. c. 15.* Phidias sui similem speciem inclusit in clypeo Minervæ. *il ritratto di sè stesso*. & *Juvenal. sat. 2. v. 6.* Si quis Aristotelem similem vel Pittacon emit. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 200.* Te lucida saxa, Te similem doctæ referet mihi linea ceræ. *& lib. 1. silv. 1. v. 100.* Apelleæ cuperent te scribere ceræ, Optassetque novo similem te ponere templo Atticus, Elei, senius, Jovis. *& lib. 2. silv. 7. v. 129.* Vultus, qui simili notatus auro Stratis prænitet. Adde *Martial. l. 1. epigr. 110. & l. 9. epigr. 104.* ¶ *Simile* est similitudo, *similitudine*, h. e. oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile. *Cic. 3. de Fin. c. 14.* Utunturque simili. ut si cothurni laus esset, &c. *& cap. 16.* Ab iis hoc simile ponitur. Ut enim, inquiunt, si, &c. *& lib. 4. c. 27. e med.* Ecce illud simile dissimile. Ut enim, inquit, gubernator æque peccat, &c. ¶ *Simile est* antique, similis est. *Titinn.* apud *Non. c. 3. n. 205.* Formicæ pol persimile est rusticus homo. *Nævius ibid.* Pol haud parasitorum simile est. *& ibid.* Tu pueri pusilli simile es. ¶ *Simile* adverb. V. suo loco.

SIMILITAS, atis, f. similitudo. *Vitruv. lib. 2. cap. 9. ante med.* Non potest id robur, quod abies, nec cupressus, quod ulmus, nec ceteræ easdem habent inter se naturæ rerum similitates. *Cæcil.* apud *Non. c. 2. n. 827.* Vide, quid fert mutum similitas.

SIMILITER, *con somiglianza*, *parimente*, *somigliantemente*, *medesimamente*, ὁμοίως, cum similitudine, simili ratione, pariter, item, æque. *Plaut. Men. 1. 2. 36.* Age, me aspice: ecquid assimulo similiter? *Cic. in Bruto, c. 66.* Omnia fere ut similiter atque uno modo dicerentur. *Id. 3. de Orat. c. 54.* Et illa quæ similiter desinunt, aut quæ cadunt similiter. *Id. 2. de Orat. c. 16. sub fin.* Qui ceterarum rerum genera ipsa didicerunt, reliqua non incommode persequuntur. similiter arbitror se hac ratione dicendi. ¶ Cum dativo *Plin. l. 11. c. 25.* Aranei pariunt vermiculos ovis similes. *&c.* similiter his & scorpiones terrestres, vermiculos ovorum specie pariunt. ¶ Post se easdem particulas, quas *similis*, regit. *Cic. Offic. 1. c. 25.* Similiter facere eos, qui contenderent, *&c.* ut si nautæ certarent, &c. *Id. 3. de nat. Deor. c. 3. extr.* Similiter facis, ac si me roges, cur, &c. *Id. Phil. 1. c. 4.* Neque vero illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi. ¶ *Similiter &* pro *ac*, vel *ut*, quidam leg. *l. 2. de Fin. c. 7. a med.* sed alii aliter. ¶ Gradus V. in *Simile*.

SIMILITUDO, inis, f. *somiglianza*, *medesimità*, *conformità*, *similitudine*, ὁμοιότης, species, forma eadem, imago, collatio, exemplar. *Cic. 2. de Invent. c. 41.* Omnibus in rebus similitudo est satietatis mater. *Id. 5. de Fin. c. 24.* Gloria habet formam honestatis, & similitudinem. *Id. 3. Offic. cap. 4.* Similitudinem quandam gerebant speciemque sapientum. *Id. Phil. 7. c. 2. e med.* Nos ab ineunte ætate studiorum societas similitudoque conjunxit. *Id. 2. de Orat. c. 87.* Hæc ars tota dicendi, sive artis imago quædam est & similitudo, habet hanc vim, ut, &c. *Id. in Bruto, cap. 16. e med.* Est nonnulla in iis etiam inter ipsos similitudo. *Id. 2. de nat. Deor. c. 64. a med.* Ut exerceamur in venando ad similitudinem bellicæ disciplinæ. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 48.* Genus radicis, quod admixtum lacte multum inopia levabat. Id ad similitudinem panis efficiebant. *Cic. 1. de Legib. c. 8. a med.* Est igitur homini cum deo similitudo. ¶ Apud Rhetores est oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile, ut *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 45.* definit. Item locus & sedes argumentorum: qui dicitur locus a simili. *Cic. in Top. c. 10. & lib. 2. de Orat. c. 40.* De his *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Præclare ad inferendam rebus lucem repertæ sunt similitudines: quarum aliæ sunt, quæ probationis gratia inter argumenta ponuntur, aliæ ad exprimendam rerum imaginem compositæ. ¶ De imagine picta aut sculpta formam alicujus referente. *ritratto*. V. *Similis*. *Cic. in Orat. c. 2. sub fin.* Nec vero ille artifex, cum faceret Jovis formam aut Minervæ, contemplabatur aliquem, a quo similitudinem duceret. *Senec. ep. 71.* Nemo, quamvis paratos habeat colores, similitudinem reddet, nisi, &c. *Plin. l. 35. c. 12.* Fingere ex argilla similitudines, Dibutades figulus primus invenit. *& lib. 34. c. 7.* Similitudines exprimere. *& lib. 35. c. 10. ante med.* Imaginem adeo similitudinis indiscretæ pinxit, ut, &c. *un ritratto*

cosi

cui el naturale. ¶ De imitatione dicendi. Cic. 2. de Orat. c. 23. Hanc similitudinem qui imitatione assequi valet, tum exercitationibus crebris, tum scribendo maxime persequatur. & paulo post. Esse multos videmus, qui neminem imitentur, & suapte natura quod velint, sine cujusquam similitudine consequantur.

SIMILO, as. V. Simulo.

SIMININUS, a, um, adject. di simia. Jul. Obseq. de prodig. c. 103. In Lucanis duo agni equinis pedibus nati, alter siminino capite. ¶ Siminina herba est, quæ Græce pythecion dicitur, & cynocephalion, & ab Italis cerebrum canis. Apul. de herb. c. 86.

SIMIOLUS, li, m. scimmiotto, πιθήκιον, parvus simius: & translate homo nequam & nullius pretii. Cic. Fam. 7. ep. 2. a med. Hic simiolus animi causa me, in quem inveheretur, delegerat.

SIMITU, insieme, ad un tempo, ἅμα, una, simul, eodem tempore: vox antiqua, & fere Comica. Plaut. Amph. 2. 1. 84. Non ego cum vino simitu ebibi imperium tuum. Id. Merc. 2. 2. 8. Ite tres simitu res agendæ sunt. Id. Trucul. 2. 2. 6. Ut simitu adveniunt ad scorta congerrones. h. e. simul atque. Adde Pseud. 4. 2. 55. & alibi, & Lucil. apud Non. c. 2. n. 814.

SIMIUS. V. in Simia.

SIMO, as, a. 1. simum facio. Non. cap. 2. n. 772. Simat, deprimit. Lucilius lib. VII. Simavit tarim ad nares, delphinus ut olim. Est qui aliter legit.

SIMO, onis, m. nomen propr. hominis, a simis naribus ductum. Persona senex est apud Plaut. Mostell. & Pseud. & Terent. Andr. ¶ Scribit Plin. l. 9. c. 8. & ex eo Solin. c. 12. (al. 22.) delphinos, cum simum rostrum habeant, simones dici, & hoc nomen miro modo agnoscere, & malle ita appellari. ¶ Rectus casus est etiam Simon. Pænultimam in obliquis male corripuit Juvenc. Presb. l. 1. Hist. Evangel. v. 427. V. Prosodiam.

SIMONIDEUS, a, um, Σιμωνίδειος, ad Simonidem pertinens. Catull. carm. 38. ad Cornific. Paulum quidlibet adlocutionis Mœstius lacrymis Simonideis. h. e. carmine lugubri, & næniis, quibus scribendis præcipue inclaruit Simonides, Σιμωνίδης, poeta Ceus, de quo Quintil. l. 10. c. 1. scribit, præcipuam ejus virtutem fuisse in commovenda miseratione: at quidam in hac eum parte omnibus ejusdem operis auctoribus præferent. V. Ceus.

SIMPLARIS, re, simplus, simplex. V. Duplaris, & vocem sequent.

SIMPLARIUS, a, um, simplaris, simplus. Simplaria venditio, pro qua necesse venditor non habet de dupla emptori repromittere, sed de simpla duntaxat. Pompon. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 48. extr. Simplariarum venditionum causa ne sit redhibitio, in usu est. Al. leg. simplarium, a Simplaris.

SIMPLEX, icis, semplice, schietto, solo, ἁπλοῦς, purus, uniusmodi, qui una re constat, nihil aliud habet adjunctum, nullo modo est compositus, ut sunt elementa rerum aer, aqua, &c. cui opponitur duplex, multiplex, varius, &c. Dictum putant, quasi sine plica. Cic. 2. de nat. Deor. c. 11. Omnem enim naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, sed cum alio juncta atque connexa, habere aliquem in se principatum. Id. de Fato, c. 13. Quædam sunt in rebus simplicia, quædam copulata. Id. 2. de Invent. c. 57. Esse quasdam cum adjunctione necessitudines, quasdam simplices & absolutas. Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) sub init. & a med. Verba sunt aut nostra, aut peregrina; aut simplicia, aut composita; aut propria, aut translata. Cic. in Orat. cap. 24. Ornatus verborum duplex: unus simplicium, alter collocatorum. h. e. eum singula & sola considerantur. Id. pro Font. c. 6. ad fin. Unum est & simplex aurium judicium. & pro Sull. c. 3. Simplex officium, atque una est bonorum omnium causa. Id. pro Cæcin. c. 2. Nihil est in re præsertim aperta ac simplici, quod excellens ingenium requiratur. Terent. Heaut. prol. v. 5. Hodie sum acturus Heautontimorumenon, duplex quæ ex argumento facta est simplici. Ovid. l. 3. Amor. el. 6. vers. 42. Pellebatque sitim simplicis humor aquæ. d'acqua schietta. & Nep. in Timol. c. 2. Sed in his cebus non simplici fortuna conflictatus est. Horat. l. 4. od. 14. v. 13. plus vice simplici. più d'una volta. & Ovid. 6. Met. v. 254. simplex vulnus. una sola ferita. & Tacit. Histor. l. 5. c. 23. Naves, quæ simplici ordine agebantur. Quintil. l. 9. c. 4. ante med. Quod habet non simplicem differentiam. h. e. non unam, sed plures. Cic. 2. de Invent. c. 1. sub fin. Nihil simplici in genere omni ex parte perfectum natura constituit. h. e. uno in genere. Plin. l. 35. c. 7. & 10. Herba simplici caule. Id. l. 16. c. 39. a med. Laria, abies, pinus quadripartitos venarum cursus bifidosque habent, vel omnino simplices. h. e. recta discurrentes. Sic Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. a med. Auditus flexuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex & directum pateret. Quintil. l. 9. c. 1. ante med. In armorum certamine adversos ictus, & certas ac simplices manus cum videre, tum etiam cavere ac propulsare facile est: aversæ tectæque minus sunt observabiles. ¶ Simplex cibus, purus, non varius, & multiplici condimento carens, cibo schietto. Plin. l. 11. cap. 53 sub fin. Homini cibus utilissimus simplex. acervatio saporum pestifera, & condimento perniciosior. Horat. l. 2. sat. 2. v. 72. memor illius escæ, Quæ simplex olim tibi sederit. Tacit. de Germ. cap. 23. Cibi simplices, agrestia poma, recens fera, aut lac concretum. Adde Martial. lib. 4. epigr. 30. ¶ Simplex mors, quæ una tantum de causa venit: contra gemina, & non una, quæ ex pluribus simul. Sueton. in Cæs. cap. 74. Justin. l. 44. cap. 4. Sallust. in fragm. apud Serv. ad 3. Georg. vers. 482. Virgil. ibid. Lucan. lib. 3. vers. 752. & Justin. lib. 12. cap. 10. ¶ Est etiam apertus, sincerus, candidus, minime callidus, aut versutus, aut vafer, schietto, semplice, disinvolto, senza malizia, sincero. Cic. pro Plant. c. 9. Tota illa aspera, & montuosa, & fidelis, & simplex, & fautrix suorum regio se hujus honore ornari arbitrabatur. Id. Attic. lib. 10. ep. 6. Mirabilia multa: nihil simplex, nihil sincerum. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 89. hæc animum movere puellæ Simplicis. Id. 15. Met. v. 120. Quid meruere boves, animal sine fraude, dolisque, Innocuum, simplex? Id. Heroid. ep. 17. v. 176. Simplicis utamur commoditate viri. semplicione. & Stat. lib. 2. Achill. v. 171. Heu simplex nimiumque rudis, qui callida dona, Grajorumque dolos, variumque ignorat Ulyssem! Matius ad Cicer. 11. Fam. ep. 28. sub fin. Trebatius tuum erga me animum simplicem atque amicum aperuit. Tacit. de Germ. c. 22. Simplices cogitationes. liberi e indifferenti pensieri. & Horat. l. 1. sat. 3. v. 63. Simplicior quis est: qualem me sæpe libenter Obtulerim tibi, Mæcenas, &c. Senec. 2. de Ira, c. 16. ad fin. Simplicissimi omnium habentur iracundi. fraudulentis enim, & versutis comparantur, & simplices videntur, quia expositi sunt. Martial. l. 10. epigr. 20. Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis. h. e. teneris, rudibus, & nondum doli capacibus. Sueton. in Tiber. c. 61. Omne crimen pro capitali receptum, etiam paucorum simpliciumque verborum. detto semplicemente. & Petron. in Satyr. c. 101. Se nullum dolum malum consilio adhibuisse, sed mente simplicissima & vera fide in navigium comites induxisse.

SIMPLICITAS, atis, f. semplicità, ἁπλότης, ratio rei simplicis, non involutæ, non mistæ, aut variæ. Plin. l. 13. c. 15. a med. Mensæ vitia, lignum: ita vocatur materia surda, & indigesta simplicitas, aut platani foliorum modo digesta. h. e. non crispa, non virgata, maculis non distincta. ¶ Translate est ingenuitas, sinceritas animi, ubi dolus abest, aut versutia, semplicità, schiettezza. Plin. l. 35. c. 10. Pinxit pueros duos, in quibus spectatur securitas, & ætatis simplicitas. & ibid. de Apelle. Fuit non minoris simplicitatis, quam artis, nam cedebat Amphioni de dispositione, Asclepiodoro de mensuris. Ovid. 1. de ar. am. v. 241. Tunc (in vino) aperit mentes ævo rarissima nostro simplicitas. Id. 2. Amor. eleg. 4. v. 17. Sive es docta, places raras dotata per artes: Sive rudis, placita es simplicitate tua. Id. Heroid. ep. 16. v. 314. Utere non vafri simplicitate viri. Id. 1. Amor. el. 3. v. 14. Simplicitas nuda. Id. 3. de ar. am. v. 113. rudis. Martial. l. 10. epigr. 47. prudens. & lib. 11. ep. 21. Romana. Vellei. l. 2. c. 125. in fin. generosissima. schiettezza d'animo nobile.

SIMPLICITER, semplicemente, ἁπλῶς, singulariter, sine adjuncto, absolute. Cic. 2. de Invent. c. 3. sub fin. Exponere aliquid simpliciter sine ulla exornatione. & cap. 33. a med. Quædam genere causarum simpliciter, & ex sua vi considerantur: quædam sibi aliud controversiæ genus assumunt. Id. in Top. cap. 22. Cum quæritur, quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut comparate. Id. 3. de Orat. c. 37. Verborum primum nobis ratio simplicium videnda est, deinde conjunctæ. Ovid. 3. de ar. am. v. 106. frendes Simpliciter politæ, facie sine arte fuit. così alla buona. Et Plin. l. & cap. 16. Bruscum intortius crispum, mollusculum simplicius sparsum. h. e. rectioru venarum discursu. Hieronym. l. 1. c. 2. in Matth. extr. Nunquam diceret per Prophetas, sed simpliciter, per Prophetam. in singolare. ¶ Translate est aperte, sincere, sine dolo, sine astutia, sine simulatione, schiettamente, semplicemente, senza malizia, sinceramente. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 6. Cavendum tibi erit, ne parum simpliciter & candide posuisse inimicitias videaris. Plin. l. 5. ep. 3. Amice simpliciterque reprehendere aliquem. Liv. l. 34. c. 57. Ignorare se dixit, quidnam perplexi sua legatio haberet, cum simpliciter ad amicitiam petendam venissent. Cic. post redit. ad Quir. sub fin. Mihi neque in sententia simpliciter referenda fidem, nec in perferendo labore industriam defuturam. Id. pro Arch. in fi. Quæ de causa breviter simpliciterque dixi, ea confido probata esse omnibus. Id. 2. Offic. c. 9. Si est simpliciter breviterque dicendum. Plin. l. 1. ep. 23. Alii dissimulanter & furtim, alii simpliciter & libere. h. e. sine simulatione. Id. l. 6. ep. 22. Qui se simpliciter credunt amicis. h. e. parum caute, inconsulte. Tacit. 3. Histor. c. 53. in fin. Simultates Antonius simplicius, Mucianus callide, eoque implacabilius nutriebat. h. e. apertius. & lib. 1. cap. 15. sub fin. Ego, ac tu simplicissime inter nos hodie loquimur. Curt. in fi. l. 8. Simplicius famam æstimabat in hoste, quam in cive. più sinceramente.

SIMPLICITUS, adverb. simpliciter. Plaut. Merc. (prol. v. 14.) Sed eam simplicitus dicam, si opera est auribus. Ita Nonius c. 2. n. 825. sed lege: Sed, ea ut sim implicitus, dicam, si, &c.

SIMPLICO, as, a. 1. simplum facio. Pallad. l. 2. tit. 15. a med. Lapis subter, vel testa ponenda est, ut radicem non simplicet, sed repercussa respergat. h. e. unam tantum radicem non emittet. Eandem sententiam, sed aliis verbis habet Colum. l. 5. cap. 10. & de Arborib. c. 22.

SIMPLUDIARIA funera sunt, in quibus adhibentur duntaxat simpli ludii: quasi simpliludiaria. His opponuntur indictiva, in quibus adhibentur non ludii modo, sed etiam desultores. Festus.

SIMPLUS, a, um, scempio, unico, semplice, ἁπλοῦς, unicus, simplex, non duplus, aut multiplex. Cic. in Top. c. 11. a med. Alia quoque sunt contrariorum genera, velut ea quæ cum aliquo conferuntur, ut duplum simplum, multa pauca, longum breve. Plaut. Pseu. 5. 6. 25. Obsecro te, ut liceat simplum solvere. h. e. tantum duntaxat, quantum debeo, non duplum: quia alius dixerat sup. v. 14. Duplum pro furto mihi opus est. Liv. l. 29. c. 15. a med. Alii negare, tantum militum effici posse: vix, si simplum ex formula imperetur, enisuros. ¶ Simpla apud JCtos quid sit, V. in Duplae.

SIMPULARIARIUS, ii, m. qui simpula facit. Inscript. apud Doniam class. 8.

class. 8. n. 70. & *Murator. pag. 965. n. 2.* M. Minacius M. libertus Lampadius Simpulenarius Vivus fecit S. & suis.

SIMPULATOR. V. in *Simpulo*.

SIMPULATRIX, icis, f. mulier rebus divinis dedita: a *simpulum*. *Fest.* Simpulum vas parvum, non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur. Unde & mulieres rebus divinis deditæ simpulatrices dicuntur.

SIMPULLUM. V. in *Simpulum*.

SIMPULO, onis, m. *Fulgent. de prisco serm.* Summates dicuntur viri potentes: simpulones dicuntur convivæ. nam & amicus sponsi, qui cum eo per convivia ambulat, simpulator dicitur. Surrius (al. *Succius*) in Comœdia piscatoria: Summates viri simpulones (al. *simpolones*) facti sunt ganei. *Gloss. Isid.* Simpulator, amicus sponsi, assiduus cum eo in convivio. Simpulator, conviva.

SIMPULUM, i, n. calix, quo vinum in sacrificiis libabatur, *κύαθος*. *Festus*: Simpulum vas parvum, non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur. Originem afferre conatus est *Varro l. 4. de L. L. c. 26. a med.* his verbis: Quo vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt: & quo sumebant minutatim, a sumendo simpulum nominavere. ¶ In hujusce locum in conviviis e Græcia successit epichysis & cyathus; in sacrificiis remansit guttus & simpulum. *Apul. in Apolog.* Eadem paupertas etiam populo R. imperium a primordio fundavit; proque eo in hodiernum diis immortalibus simpulo & catino fictili sacrificat. Adde *Cic. de Har. resp. c. 12.* & *Arnob. l. 4. pag. 148.* ubi al. leg. *simpuvium*. ¶ *Excitare fluctus in simpulo* proverb. tragœdias agere in nugis, ut ait *Cic. 2. de Orat. c. 51.* in re levi turbas movere, in parva republica tumultum ciere. *Cic. 3. de Legib. c. 16.* Excitabat fluctus in simpulo, ut dicitur, Gratidius, quos post filius ejus in Ægæo excitavit mari. ¶ Pro *simpulum* quidam legunt *simpullum* apud *Juvenal. sat. 6. v. 342.* & *Prudent. περὶ στεφ. 3. de S. Laurent. v. 514.* quibus locis plerique omnes *simpuvium*.

SIMPUVIATRIX dicitur mulier, quæ simpuvium porrigit in sacrificiis. *Vet. Juvenal. Scholiast. ad Satyr. 6. v. 342.*

SIMPUVIUM, ii, n. vas ligneum esse docet *Non. c. 15. n. 22.* sed & fictile fuit, & quidem vinarium: & usum habuit in sacris: idem omnino quod *simpulum*, aut valde simile. A *bua*, h. e. potione, unde *imbuo*, dictum quidam putant: alii a *συμπίνω*, quasi *sympinium*, quod sacerdotes ex eo simul bibebant. *Plin. l. 35. c. 12. a med.* In sacris, etiam inter has opes hodie non murrhinis crystallinisve, sed fictilibus prolibatur simpuviis. *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Ipsi illi Libero simpuvio vinitari. (Adde *num.* 21.) *Cic. in fragm.* apud *eund. c. 4. n. 434.* Quam simpuvia pontificum diis immortalibus grata sint, Samiæque capedines. *Juvenal. sat. 6. v. 341.* Et quis tunc hominum contemptor numinis? & quis Simpuvium ridere Numæ, nigrumque catinum Ausus erat? *Arnob. l. 7. pag. 235.* Date, quæso, immortalibus diis bibant: scyphos, brias, pateras, simpuviaque depromite. Est qui leg. *sympiniaque*. V. *Simpulum*.

SIMUL, *unitamente, di compagnia, insieme*, ἅμα, ὁμοῦ, una, pariter, cum. *Cic. Attic. l. 5. ep. 20. sub fin.* Propter vicinitatem totos dies simul eramus invicem. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 31.* interea Mæcenas advenit, atque Cocceius, Capitoque simul Fonteius. *Terent. Andr. 3. 2. 31.* Multa concurrunt simul, qui conjecturam hanc nunc facio. *Plaut. Amph. 1. 1. 69.* Colloquuntur simul: conveniunt. & *c. 2. 170.* Cœnavisti mecum; ego accubui simul. *Id. Mostell. 1. 2. 64.* Nunc simul res, fides, fama, virtus, decusque deseruerunt. *Id. Truc. 1. 2. 25.* Si istarum est scortum forte amatori suo, bis perit amator, ab re, atque animo simul. ¶ Admittit tam & ablativum. *Cic. 6. Verr. c. 31.* Tui nominis æterna memoria simul cum templo illo consecratur. *Id. Fam. 15. ep. 4. circa med.* Cum Q. Frater legatus mecum simul cohortibus præesset. & *lib. 16. ep. 9.* Eodem tempore simul nobiscum in oppidum introiit Terentius. *Nep. in Eumen. c. 3. a med.* Intelligebat, si copiæ suæ cognoscerent, adversus quos ducerentur, non modo non ituros, sed simul cum nuntio dilapsuras. *h. e.* statim ac nuntiatum esset. ¶ Et omissa præpositione, *Horat. l. 1. sat. ult. v. 84.* te dicere possum, Pollio; te, Messalla, tuo cum fratre; simulque Vos, Bibule, & Servi; simul his te, candide Furni. *Tacit. 4. Ann. c. 55.* Hypæpeni, Tralliensique, Laodicenis, & Magnetibus simul, transmissi, ut parum validi. *Sil. l. 3. v. 268.* Hic simul, immitem testantes corpore solem, Exusti venere Nubæ. Adde *lib. 5. vers. 417.* & *Tacit. Ann. 3. c. 64.* & *lib. 6. c. 9.* *Senec. in Troadib. v. 1045.* & *Sever. in Ætna, v. 57.* Adde etiam *Ovid. 5. Trist. el. 10. v. 29.* Quippe simul nobis habitat discrimine nullo Barbarus. Al. leg. *nobiscum*. ¶ Refertur etiam ad tempus, & significat eodem tempore, *nel medesimo tempo, insieme*. *Plaut. Amph. 2. 2. 83.* Et salutavi, &, valuissesne usque, exquisivi simul. *Cic. in Bruto, cap. 64.* Hortensii ingenium, ut Phidiæ signum, simul aspectum & probatum est. *Id. Attic. l. 8. ep. 1. a med.* Demonstravi hæc Cæcilio: simul & illud ostendi, me, &c. & *epist. 16.* Quæris ex me, quid acciderit de judicio, quod, &c. & simul vis scire, quo modo ego prœliatus sim. *Plaut. Pœn. 3. 1. 50.* Omnes simul didicimus tecum una, ut respondere possimus tibi. *Terent. Heaut. 5. 1. 34.* Cliniam hæc fieri videbat mecum una simul. *Charis. l. 2. pag. 197. Putsch.* Una locum, simul vero spatium designat. Recte itaque dicimus: *simul consules fuerunt, una ambulabant*. *Cornel. Fronto ibid. pag. 2293.* Simul locum demonstrat, una congregationem. ¶ Pro statim, postquam, quamprimum, *tosto che*. *Cic. 4. Acad. c. 27.* Simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur. *Id. 6. Fam. ep. 18.* Simul accepi a Seleuco tuo litteras, statim quæsivi e Balbo, &c. Utroque loco est qui leg. *simul atque*, aut *ac*, vel *ut*; quemadmodum & in illo *3. de Fin. c. 6.* Simul autem cepit intelligentiam, multo eam pluris æstimavit. & *Attic. l. 8. ep. 10. sub fin.* Simul aliquid audiero, scribam ad te. *Terent. Phorm. 5. 4. 4.* Hic simul argentum repperit, cura se expedivit. *Liv. l. 26. c. 24.* Simul clamor, inde capti oppidi, est exauditus, undique Ætoli, desertis stationibus, in arcem fugiunt. *Horat. l. 3. od. 4. vers. 37.* Vos Cæsarem altum, militia simul Fessas cohortes reddidit oppidis, Pierio recreatis antro. (Sic alibi sæpe.) *Ovid. 1. Fast. v. 567.* Quod simul evulsum est, fragor æthera terruit ipsum. *Phædr. l. 3. fab. 16. v. 16.* Simul cognovit vocem laudari suam, cupide advolavit. *Lucret. l. 6. v. 1022.* Quod simul est facius aer factus, continuo fit, ut, &c. *Liv. l. 23. c. 29. ad fin.* Simul inclinatam aciem Mauri viderunt, extemplo fuga effusa nuda cornua deseruere. *Id. l. 4. cap. 5.* Simul ego vocare tribus in suffragium cœpero, tu statim sacramento juniores adiges. *Id. l. 6. c. 2.* Fabio, simul primum magistratu abiit, ab tribuno dicta dies est. ¶ Sæpius hoc sensu habet post se *ac, atque, &, ut*. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 38. in fin.* Simul ac mihi collibitum est, præsto est imago. *Id. Verr. 3. c. 23.* Simul ac primum ei occasio visa est, quæstor consulem deseruit. *Id. pro Mur. c. 10.* Simul atque increpuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. *Id. Attic. l. 10. ep. 16. ad fin.* Epistola tua, quam accepi, simul & in Cumanum veni, eodem die. *Al. leg.* simul ut. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 31.* Quæ simul optatæ finito tempore lucis Ut venere, domum conventu tota frequentat Thessalie. *Cic. 2. de Fin. c. 11.* Omne animal, simul ut ortum est, & seipsum, & omnes partes suas diligit. ¶ Jungit & diversas causas. *Sallust. in Jug. c. 27.* Hi, quod in invidia res erat, simul & a Numidis obsecrati, triduo navim ascendere. & *cap. 97.* Milites modesto imperio habiti, simul & locupletes, Marium ad cælum ferre. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 43.* Cæsar circumvallare Pompejum instituit, hæc spectans, quod angusta re frumentaria utebatur, quod Pompejus multitudine equitum valebat, &c. simul ut pabulatione Pompejum prohiberet; tertio ut auctoritatem minueret. ¶ Pro similiter, pariter, *similmente*. *Cic. Verr. 2. c. 4.* Cujus prætura urbana ædium sacrarum fuit publicorumque operum depopulatio: simul in jure dicundo, bonorum possessionumque, contra omnium instituta addictio. *Plaut. Capt. 1. 2. 11.* Ubi res prolatæ sunt, cum rus homines eunt, simul prolatæ res sunt nostris dentibus. ¶ Redundat in illo *ejusd. Amph. 2. 1. 17.* Nec potest fieri, tempore uno homo idem duobus locis ut simul sit. ¶ Nonnunquam geminatur, ut *tum tum*: similemque usum habet. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 13. a med.* Germani frequentes ad eum venerunt, simul sui purgandi causa, simul ut, si quid possent, de induciis impetrarent. *Liv. sub fin. l. 2.* Increpando simul temeritatem, simul ignaviam, pudore metum excussit. *Tacit. in Agric. cap. 25.* Cum simul terra, simul mari bellum impelleretur. *Liv. l. 29. c. 35.* Simul & a classe navales socii, simul & terrestris exercitus urbi est admotus.

SIMULACRUM, i, n. *effigie, imagine, ritratto, simulacro*, εἴδωλον, ἄγαλμα, imago, forma, effigies: a *simulo*. *Cic. pro Arch. c. 12.* Statuas & imagines non animorum simulacra, sed corporum. *Id. Verr. 4. c. 65. sub fin.* Forsitan vix convenire videretur, quem ipsum hominem cuperent evertere, ejus effigiem simulacrumque servare. *Tacit. 2. Histor. c. 3.* Simulacrum deæ non effigie humana. *Cic. 2. de Invent. c. 1.* Zeuxis Helenæ se pingere simulacrum velle dixit. *Plin. l. 5. c. 5. a med.* Balbus in triumpho gentium urbiumque nomina ac simulacra duxit. *Tacit. 2. Ann. c. 41.* Vecta (*in triumpho*) simulacra montium, fluminum, prœliorum. *Plin. l. 15. c. 22.* Simulacra noctium conscia. *h. e.* imagines deorum, qui cubiculis dormitoriis præsunt. *Virg. Æn. 2. v. 172.* & *232.* simulacrum vocat equum durateum Trojæ fatalem. ¶ Translate est quodcumque signum, nota, imago, similitudo. *Cic. Fam. 10. ep. 1.* In republica nec leges sunt, nec judicia, nec omnino simulacrum aliquod, aut vestigium civitatis. *Id. 1. Offic. cap. 15.* Vivitur non cum perfectis hominibus, sed cum iis, in quibus præclare agitur, si sunt simulacra virtutis. *Id. 2. de Divin. c. 33. extr.* Hæc simulacra sunt auspiciorum, auspicia nullo modo. *Virg. 5. Æn. v. 585.* pugnæque cient simulacra sub armis. *fare battaglie*: ludicras pugnas. *Lucret. l. 2. v. 42.* belli simulacra ciere. *Liv. l. 29. c. 2.* Classem in portu, simulacrum edentem navalis pugnæ, ostendit. *Sil. l. 7. v. 109.* pugnæque agitat simulacra futuræ. *Stat. Theb. 8. v. 341.* & vati (*Amphiarao*) mortis simulacra rependit. *h. e.* tumulum inanem, ut ait *Virgil. 6. Æn. v. 505.* funus imaginarium, fictas exsequias. *Plaut. Mostell. 2. 2. 6.* Alicujus mi similem esse, & simulacrum habere. *aver sembianza*. ¶ De spectris, quæ noctu, aut in somno obversantur, *spettro, larva, fantasma, visione*. *Plin. l. 7. ep. 27. circa med.* Ne vacua metu aures audita simulacra, & inanes sibi metus fingeret. *Virg. l. 1. Georg. v. 478.* simulacra modis pallentia miris Visa sub obscurum noctis. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 39.* simulacra inania somni. & *lib. 1. Amor. el. 6. v. 9.* noctem, simulacraque vana timebam. *Id. 3. Met. v. 432.* Credule, quid frustra simulacra fugacia captas? ¶ *Servius* ad illud *Æn. 4. v. 654.* Et nunc magna mei sub terras ibit imago: hæc habet: Tribus constamus, anima, quæ superna est, & originem suam petit: corpore, quod in terra deficit: umbra, quam Lucretius sic definivit (*lib. 4. v. 368.*) spoliatus lumine aer. Ergo umbræ si eu corpore creatur, sine dubio perit cum eo: nec est quicquam reliquum de homine, quod inferos petat. Sed definierunt, esse quoddam simulacrum, quod ad nostri corporis effigiem fictum, inferos petat: & est species corporea, quæ non potest tangi, sicut ventus. Et post pauca monet simulacra hæc esse etiam eorum, qui per apotheosin dii facti sunt: simul docet, a Poetis usurpari promiscue umbram, simulacrum, imaginem. *Sil. l. 13. v. 650.* Succedunt si-

mulacra virum concordia, patriæ, Unanimique simul patruis ruit ipse per umbram, Oscula vana petens, juvenis. *Verg.* 2. *Æn. vers.* 772. Infelix simulacrum atque ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos. *Propert. l.* 1. *el.* 19. *v.* 11. Illis quidquid ero, tua semper dicar imago. ¶ Inter simulacrum & statuam hoc interesse quidam putant, quod illud deorum sit, hæc hominum. Sed etiam de hominibus *simulacrum* dici, ostendunt exempla supra posita: *statuam* de diis dixit *Martial. l.* 14. *epigr.* 79. Ante Jovis statuam crepont fatur histrio. *Signum* vero est utrique commune.

SIMULAMEN, inis, n. *rappresentazione*, [illegible], simulacrum, assimilatio, repræsentatio. *Ovid.* 10 *Met. v.* 726. *de Adonide*. repetitaque mortis imago Annua plangoris peraget simulamina nostri. Loquitur de sacris annuis in honorem Adonidis, quæ *Adonea* dicebantur, in quibus Adonis plangebatur, ac luctus Veneris referabatur. *Auson. in Mosell. v.* 228. Ipsa suo gaudet simulamine nautica pubes. *h. e.* gaudet videns in flumine imaginem sui.

SIMULAMENTUM, ti, n. simulatio, fictio, *finzione*. Legitur in titulo 1. c2. *l.* 15. apud *Gell.* ubi affert historiam de Sertorio duce, deque astu ejus, commentitiisque simulamentis, &c. si modo ii tituli ullam habent in lingua Latina auctoritatem.

SIMULANS, antis, *chi imita, o finge*, [illegible], simulator, imitator. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 240. æra Fortis Alexandri vultum simulantia. *Ovid. de psittaco, l.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 23. Non fuit in terris vocum simulantior ales. Al. leg. *simulator* a *simulax*: quod placet *Heinsio*, displicet *Burmanno*, & al.

SIMULANTER, *fintamente*, simulate, ficte. *Apul. lib.* 8. *Metam.* Quoad simulanter revicta Charite suscipit: Illud quidem, &c.

SIMULATE, *fintamente*, *simulatamente*, [illegible], ficte, simulanter. *Cic. in fin. lib.* 2. *de nat. Deor.* Impia consuetudo est contra deos disputandi, sive ex animo id fit, sive simulate. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 4. Sint aures tuæ, quæ id quod audiunt, existimentur audire, non in quas ficte & simulate quæstus causa insusurretur. Al. leg. *aut simulate*, quasi inter hæc duo discrimen sit. *In fragm. Petron. pag.* 680. *Burman.* simulatius exit Proditionis opus, famamque onerare laborat.

SIMULATILIS, le, simulatus, fictus. *Venant. Fortun. l.* 2. *de vita Mart. v.* 676. Nec stat imaginis simulatilis umbra figuris.

SIMULATIO, onis, f. *infingimento*, *finzione*, *simulazione*, [illegible], actus simulandi, fictio. *Cic.* 2. *Offic. c.* 12. *a med.* Si qui simulatione & inani ostentatione, & ficto non modo sermone, sed etiam vultu, stabilem se gloriam consequi posse rentur, vehementer errant. *Id. Attic.* 7. *ep.* 1. *a med.* Quam non est facilis virtus! quam vero difficilis ejus diuturna simulatio! *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. In specie fictæ simulationis pietas inesse non potest. *Vellej. l.* 2. *c.* 48. *a med.* Hic primo pro Pompeii partibus, mox simulatione contra Pompejum & Cæsarem, sed animo pro Cæsare stetit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 46. Nihil opus est simulatione & fallaciis. *Id. Agrar. c.* 6. *a med.* Ut totius reipublicæ domini constituerentur, legis agrariæ simulatione atque nomine. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 9. Qui per simulationem amicitiæ me crudeliter prodiderunt. *Id. in Brut. c.* 14. L. Brutus summam prudentiam simulatione stultitiæ texit. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 46. *extr.* Agere cum simulatione timoris. & *lib.* 4. *c.* 13. Perfidia & simulatione uti. *Tacit.* 1. *Hist. cap.* 58. Sævitiam militum, plerosque ad pœnam exposcentium, sæpius approbat, partim simulatione vinculorum frustratus. *h. e.* in vinculis detinendo eos, qui a militibus poscebantur, ut morti subtraheret. *Id. l.* 2. *c.* 61. Provocare arma Romana simulatione numinum ausus est. *h. e.* simulans, se deum esse, & a diis agi. ¶ In plurali *Tacit.* 4. *Ann. c.* 54. Agrippina simulationum nescia. & *lib.* 6. *c.* 45. *extr.* Simulationum falsa perdiscere. *Plin. in Paneg. cap.* 72. *sub fin.* Alia tristium inventio, alia gaudentium: neutrum simulationes expresserint. ¶ *Simulatio* est rei, quæ nulla est: *dissimulatio* quæ vere sunt, obtegit. *Cic.* 3. *Offic. c.* 15. Ex omni vita simulatio, dissimulatioque tollenda est. V. *Dissimulo* in fine. ¶ Interdum similitudinem, imitationemque significat. *Plin. l.* 11. *c.* 44. Simiarum genera perfectam hominis simulationem continent, facie, naribus, auribus, &c. Ita vet. Edit. A. 1470. & 1472. *Harduin.* & *al.* similitudinem. *Juvenc. lib.* 2. *in cap.* 17. *Matth. de Elia.* quem turbine jussa corusco Flammipedum rapuit simulatio quadrijugorum.

SIMULATOR, oris, m. *fingitore*, *simulatore*, [illegible], qui fingit, & simulat. *Cic.* 1. *Offic. c.* 30. *a med.* Dulcem & facetum, festivique sermonis, atque in omni oratione simulatorem, quem εἴρωνα Græci nominaverunt, Socratem accepimus. *Sallust. in Catil. cap.* 5. Animus audax, subdolus, varius, cujus rei libet simulator ac dissimulator. *simulator* falsi, *dissimulator* veri. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 47. Suspectabat Cornelium Sullam, socors ingenium ejus in contrarium trahens, callidum & simulatorem interpretando. & *lib.* 14. *c.* 57. Simulator segnitiæ. *Lucan. l.* 4. *v.* 720. Ut sibi commissi, simulatorem Saburra belli. ¶ imitator. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 303. Humani qualis simulator simius oris.

SIMULATRIX, icis, f. *fingitrice*, *simulatrice*, quæ simulat. *Stat.* 4. *Theb. vers.* 550. qualis, si crimine demas, Colchis, & Ææo simulatrix litore Circe. *h. e.* quæ homines in fictas feras vertebat. V. *Proteus*.

SIMULATUS, a, um, *finto*, *fittizio*, *affettato*, *mascherato*, *simulato*, *falso*, [illegible], [illegible], fictus, falsus, similis rei veræ factus. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 3. *v.* 23. *de Europa*. super pontum simulato vecta juvenco. *Verg. Æn.* 4. *vers.* 512. Sparserat & latices simulatos fontis Averni. Ubi *Servius*: In sacris, quæ exhiberi non poterant, simulabantur, & erant pro veris. *Sil. l.* 16. *v.* 305. Simulatæ exsequiæ. *h. e.* quæ ducuntur his, quorum corpora alibi sepulta sunt. *Cic. pro Cælio. c.* 5. *a med.* Ficto officio, simulataque sodalitate conjunctus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 45. Si in ejusmodi genere orationis nihil esset, nisi falsum, atque imitatione simulatum. *Nep. in Dione, c.* 3. Aliquamdiu inter eos simulata amicitia mansit. *Verg. Æn.* 4. *v.* 105. sensit enim simulata mente locutam. *Senec. in Agam. v.* 626. simulata dona. *Id. in Troadib. v.* 447. Hectar vera ex Achille spolia simulato tulit. *h. e.* ex Patroclo Achillis armis induto. *Verg.* 1. *Æn. v.* 713. mirantur Iulum, Flagrantesque dei vultus, simulataque verba. *h. e.* Cupidinem sub Iuli forma latentem, ejusque verba simulantem. ¶ Cum dativo *Verg. Æn.* 3. *v.* 349. parvam Trojam, simulataque magnis Pergama. *h. e.* assimilata. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 8. Hic ego vellem habere Homeri illam Minervam simulatam Mentori, cui dicerem (*Odyss.* 3. *v.* 22.) Μέντορ πῶς τ' ἄρ' ἴω, &c. *h. e.* quæ Mentoris se similem fecerat, & sub ea specie Telemacho apparuerat.

SIMULO, as, avi, atum, a. 1. *fingere*, *far vista*, *simulare*, [illegible], simile quippiam rei veræ facio, fingo, animum, specie simulationis ostento, me habere quod non habeo: & differt a *dissimulo*, quod dicitur, cum rem aliquam veram non habere nos fingimus, quam re vera habemus. *simulamus* enim quod non est, *dissimulamus* quod est. (Videtur tamen *Sallust.* ita *simulo* usurpasse, ut utrumque simul significet, *in Jugurth. c.* 100. Ad simulanda negotia altitudo ingenii incredibilis.) *Planc. ad Cic.* & *c. Fam.* 10. *epist.* 8. *circa med.* Nunquam diffitebor, multa me & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore. *Cic.* 1. *Offic. c.* 30. *a med.* Solon, quo tutior vita ejus esset, furere se simulavit. *Plaut. Trin.* 1. 2. 68. Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt. *Id. Mil.* 3. 3. 35. Volo, te quasi militi animum adjeceris, simulare. *Id. Pers.* 4. 5. 5. Simulato, quasi eas prorsum in navem. *Senec. in Thyest. v.* 384. Simulare fugam. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 81. constantiam. *Id. Ann.* 12. *c.* 47. obsequium. *Plin. l.* 35. *c.* 11. *ante med.* verecundiam. *Id. l.* 34. *c.* 2. *circa med.* scientiam alicujus rei. *far mostra di sapere, d'intendersi*. & *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 678. gaudia vultu. *Id.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 36. lacrymas. *Id. Herоid. ep.* 2. *v.* 51. Credidimus lacrymis. an & hæ simulare jubentur? *Id. de remed. Amor. v.* 493. Et sanum simula: ne si quid forte dolebis, Sentiat. *Liv. l.* 25. *c.* 8. *extr.* Annibal ægrum simulabat. *Senec. in Herc. Oet. v.* 429. Simulare furentem. *Terent. Heaut.* 4. 1. 22. Si meum imperium exsequi voluisses, interemptam oportuit: non simulare mortem verbis, re ipsa spem vitæ dare. *h. e.* fingere, se velle mortem filiæ. ¶ Passive *Ovid. Heroid. epist.* 17. *v.* 36. Si modo, quam præfers, non simulatur amor. & *epist. ult. v.* 199 & tecto simulatur lumine somnus. ¶ impersonaliter *Terent. Heaut.* 5. 1. 28. Quid est, quod amplius simuletur? ¶ *Simulare in aliquem* idem est, quod insimulare aliquem. *Plaut. Stich.* 1. 2. 19. ¶ Est etiam similem esse, imitari, referre, *rassomigliare*. *Martial. lib.* 6. *epigr.* 35. Cum sine crure tibi, simulent quæ cornua lunæ. *Verg.* 6. *Æn. vers.* 590. *de Salmoneo*. nimbos, & non imitabile fulmen Ære, & cornipedum pulsu simularat equorum. *Horat. lib.* 1. *ep.* 19. *v.* 12. Si quis vultu torvo ferus, & pede nudo, Exiguæque togæ simulet textore Catonem, Virtutemne repræsentet, moresque Catonis? ¶ Pro pingere, describere, *rappresentare*. *Calpurn. Flacc. declam.* 21. Simulatur hoc factum non tantum colore, sed ære, si posset, & lapide. *Horat. in ar. poet. vers.* 20. & fortasse cupressum scis simulare.

SIMULTAS, atis, f. *odio occulto*, *discordia*, *avversione*, *corruccio*, *nimicizia*, ἔχθος, [illegible], latens odium inter eos, qui amici esse videntur, inimicitiæ: a *simulo*. Dicitur hæc de privatis, aliquando etiam de publicis. *Paul. ex Festo*: Simultas ideo est dicta ex contrario, quia minime sunt simul. Potest & simultas dicta existimari, quia simulate loquuntur ad invicem. Prior *Pauli* notatio frigida videtur. *Cic. pro Planc. c.* 31. *a med.* Simultates, quas mecum habebat, deposuit. *Id. pro Leg. Manil. in fin.* Multas simultates partim obscuras, partim apertas suscepi. *Id. pro Flacc. cap.* 35. *in fin.* Simultates cum aliquo exercere. *Sueton. in Cæs. c.* 73. excipere. *Plin. l.* 2. *ep.* 18. *extr.* subire. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* gerere cum aliquo. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 53. simplicius, vel callide, eoque implacabilius nutrire. *Id.* 3. *Ann. c.* 54. facere. *far nascere*, *suscitare*. & *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 82. Sæpe simultates ira morata facit. *Justin. l.* 2. *c.* 6. *a med.* Erant inter Athenienses & Dorienses simultatum veteres offensæ. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 43. Omnibus annis de loco summis simultatibus contendebant. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 38. Bonum publicum privatis simultatibus impedire. ¶ In singulari *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 25. Huic simultas cum Curione intercedebat. *Nep. in Attic. c.* 17. Nunquam cum sorore fuisse in simultate. *Terent. Phorm.* 2. 2. 2. Simultatem aliquam reversi. *Sueton. in Ner. c.* 25. alicui indicere. *Ovid. in Aug. c.* 62. Simultate cum socru exorta. *Ovid. de remed. Amor. v.* 661. ubi nulla simultas incidit. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 33. Inter finitimos vetus atque antiqua simultas, Immortale odium, & nunquam sanabile vulnus Ardet adhuc, Ombros, & Tentyra. ¶ *Simultas*, pactum, conditio, quæ inter duos simul convenit. *Hygin. fab.* 84. & 185. Cum complures eam peterent in conjugium, simultatem constituit, se ei daturum, qui secum quadrigis certasset, victorque exisset. *Id. fab.* 67. Sphinx regi Creonti simultatem constituit, si carmen, quod posuisset, aliquis interpretatus esset, se inde abire.

SIMULTER, adverb. idem ac similiter. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 148. Exossato cum simultes, ut murænam cocos. Alii leg. *similiter*. *Nonius* 2. *n.* 780. legit *simulter*. quod mendum esse videtur.

SIMULUS, a, um, dim. a *simus*. *Lucret. l.* 4. *v.* 1162. Simula (*puella*) Silena, ac Satura est; labiosa, Philema.

SIMUS, a, um, *chi ha il naso schiacciato*, σιμός, qui nares depressas, & repandas habet, silo, silus. *Non.* apud *Non.* c. 4. n. 277. Lascivum Nerei simum pecus ludens classem lustrat. *Virg. Ecl.* 10. v. 7. Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. *Plin.* l. 9. cap. 8. Delphini dorsum repandum, rostrum simum. *Martial.* l. 6. *epigr.* 39. Puer sima nare, turgidis labris. *Auct. Moreti* v. 106. Sæpe viri nares acer jaculatur apertas Spiritus, & simo damnat sua prandia vultu. *h. e.* vultu, aversantis: quod cum fit, nares dilatantur, & deprimuntur. ¶ Translate *Cels. lib.* 8. *cap.* 10. *sect.* 7. *ante med.* Volsella, quali fabri utuntur, injicienda est ab ea parte, qua sima est.

SIN, *ma se, se poi, che se*, εἰ δὲ, ἐὰν δὲ, ναί, sed si, si vero, si autem: conjunctio conditionalis & adversativa: ex *si*, & *ne*. *Terent. Andr.* 1. 3. 5. Si illum relinquo, ejus vitæ timeo: sin opitulor, hujus minas. *Plaut. Pœn. prol.* v. 50. Nisi molestum est, nomen dare vobis volo Comœdiai: sin odio est, dicam tamen. *Cic. Attic.* l. 9. *ep.* 15. Si mihi veniam dederit, utar illius conditione: sin minus, impetrabo aliquid a me ipso. *Id. Fam.* 11. *ep.* 14. Si ita est, omnia faciliora: sin aliter, magnum negotium. *Plaut. Cas.* 2. 6. 34. Si quod volumus, eveniet, gaudebimus: sin secus, patiemur æquis animis. *Cic. Attic.* l. 10. *ep.* 7. Si vir esse volet, præclara συνοδία: sin autem, erimus nos, qui solemus. *Colum.* l. 7. *cap.* 3. Primum esse admissuræ tempus vernum, Parilibus, si sit ovis matura: sin vero feta, circa Julium mensem. ¶ Absolute pro *sin aliter*, aut *sin minus*. *Cic. Attic.* l. 16. *epist.* 13. *a med.* Si pares æque inter se, quiescendum: sin, latius manabit, &c. *se poi no*. ¶ Non præcedente *si*, cujus tamen vis subintelligitur. *Nep. in Agesil.* c. 1. Primum ratio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset: sin is virilem sexum non reliquisset, tunc eligebatur qui proximus esset propinquitate. *Cic. de Amic.* c. 21. Primum danda opera est, ne qua amicorum dissidia fiant: sin tale aliquid evenerit, ut exstinctæ potius amicitiæ, quam oppressæ videantur. *Id.* 2. *Offic.* c. 21. Danda est opera, ne tributum conferendum sit: sin qua necessitas obvenerit, &c. *h. e.* si vero aliqua necessitas. *Id. Attic.* l. 13. *ep.* 51. *ad fin.* Ego, ut constitui, adero: atque utinam tu quoque eodem die. Sin quid (multa enim) utique postridie. *h. e.* si vero aliquid acciderit, quo minus eo die adesse queam. *Id.* 3. *de Orat.* c. 24. *extr.* Sed hominibus opus est eruditis, qui adhuc in hoc quidem genere nulli fuerunt: sin quando exstiterint, etiam Græcis erunt anteponendi. *h. e.* si vero aliquando. ¶ *Quod sin*, quod si. *Valer. Flacc.* l. 5. v. 667. da vellera, rector, Et modo nos verus mari. quod sin ea Mavors Abnegat, ... Ibimus indecores. *Locus singularis*.

SINAPI, n. indeclin. & Sinapis, is, f. *senapa*, σίναπι, genus oleris, semen habens acerrimum gustu, & comedenti lacrymas ciens. *Plin.* l. 19. c. 8. *sub fin.* Acerrimum sapore, ignei effectus, ac saluberrimum corpori sinapi. *& mox.* Usus ejus etiam per pulmentario in patellis decocto, citra intellectum acrimoniæ. Coquuntur & folia, sicut & reliquorum olerum. Sunt autem trium generum: unum gracile, alterum simile rapi foliis, tertium erucæ. *Id.* l. 20. c. 22. Sinapi Pythagoras principatum habere ex his, quorum sublime vis feratur, judicavit, quoniam non aliud magis in nares & cerebrum penetret. Adde ibi reliqua, quibus persequitur ejus in medicina utilitates. *Cels.* l. 2. c. 21. refert inter ea, quæ mali succi sunt. *Colum.* l. 10. v. 122. Seque lacessenti fletum factura sinapis. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 58. Teritur sinapis scelerata cum illis, qui terunt. *Id. Truncul.* 2. 2. 6. Si ecastor hic homo sinapi victitet, non censeam, tam esse tristem posse. *Enn.* apud *Macrob.* l. 6. *Saturn.* c. 5. Neque triste quæritat sinapi, neque cæpe mœstum. *Pallad. in Octobr. tit.* 11. Hoc mense sinapim seremus. *Plin.* l. 21. c. 12. Sinapis avidissimæ sunt apes. ¶ In sexto casu etiam in *e* desinit. *Varr.* l. 1. R. R. c. 59. *ad fin.* Servare rapa consecta in sinape. ¶ Qui putant, etiam *sinape* dici in recto casu, nituntur illo *Colum.* l. 12. c. 3. Sinape & coriandrum, ita uti sata sunt, sua sede immota permanent. Sed saniores Critici leg. *sinapi*. ¶ Apud *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 66. *Burm.* & apud *Apic. lib.* 6. *cap.* 4. & *lib.* 8. *cap.* 7. & *sinape*, & *senape* neutro gen. legitur.

SINAPIZO, as, a. 1. σιναπίζω, sinapi instar emplastri imposita, erosionem carnis facere. *Veget.* l. 2. *de re Veterin.* c. 6. & *lib.* 3. *cap.* 34. & *Cæl. Aurelian. Tard.* l. 5. c. 2.

SINCERE, *ingenuamente*, *disinfintamente*, *schiettamente*, *sinceremente*, ἀκεραίως, candide, vere, ex animo, ingenue, non simulate, sine mendacio. *Attic. ad Cicer.* l. 9. *ad Attic. ep.* 10. *sub fin.* Si his, qua ratione initium fecit, eadem cetera aget, sincere, temperate, prudenter. *Terent. Eun.* 1. 2. 96. Si istuc crederem sincere dici, quidvis possem perpeti. *Cæs.* l. 7. *B. Gall.* c. 20. Quod ut intelligatis sincere a me pronuntiari, audite Romanos milites. *Cic. Attic. ep.* 15. *ante med.* Crassi libertum nihil puto sincere locutum. *Catull. carm.* 107. *ad Lesb.* Sincere, & ex animo dicere. *Gell. in* *fi. cap.* 3. *l.* 7. Ita nos sincerius exploratiusque vel corrigere poterit, vel probare. *Augustin. ep.* 3. (*al.* 137.) *ad Volusian. ad fin.* Invicem sincerissime se diligunt homines. *Val. Max.* l. 2. c. 2. n. 8. Provincias sincere administrare. *illibatamente*.

SINCERITAS, atis, f. *purezza*, *sincerità*, ἀκεραιότης, puritas, integritas. *Plin.* l. 15. c. 6. *de oleo faciendo*. Crebrius vasa mutanda, fiscinas spongia tergendas, ut quam maxime pura sinceritas constet. *Senec. de vita beat. cap.* 15. Nec summum bonum habebit sinceritatem suam, si aliquid in se viderit dissimile melioris. *Colum.* l. 4. c. 26. Pedamenta post putationem retractanda sunt, partesque eorum putres dedolandæ, atque alia convertenda, quæ sinceritatem habent, alia submovenda, quæ cariosa sunt. *Pallad. lib.* 2. *tit.* 3. Habitatorum color sanus, capitis firma sinceritas, inoffensum lumen oculorum. *Val. Max.* l. 8. c. 6. n. 8. Femina nonagesimum annum transgressa, cum summa animi & corporis sinceritate. *Id.* l. 5. c. 3. n. 2. *extern.* Vitæ summa sinceritas. *h. e.* morum integritas. *Phædr.* l. 4. *fab.* 11. Ad perniciem solet agi sinceritas. *schiettezza*, *candidezza*. & *Gell.* l. 14. c. 2. Multa & illustria exempla probitatis & sinceritatis. *Id. lib.* 2. *cap.* 23. *ad fin.* Ad horum sinceritatem veritatemque verborum an adspiraverit Cæcilius, consideremus.

SINCERITER, *sinceramente*, sincere, ἀκεραίως. *Gell. lib.* 13. *cap.* 16. Bonas artes qui sinceriter cupiunt, hi sunt vel maxime humanissimi.

SINCERUS, a, um, *netto*, *puro*, *senza miscuglio*, *intero*, *schietto*, *sincero*, ἀκέραιος, ἀπονήρευτος, εἰλικρινής, purus, integer, nulla alia re admixtus, incorruptus, verus. *Donat. ad Terent. Eun.* 1. 2. 97. Sincerum, purum, sine fuco, & simplex, ut mel sine cera. Alii ducunt a *sin*, cum, & κηρός, cera, & *syncerus* scribi volunt. Sed neque ex Græco vox adscita est, neque *y* habet in vet. libris, ut *Manut. Dausq. Cellar.* testantur. *Horat.* l. 1. *ep.* 2. v. 54. Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit. *Cic. de Amic. cap.* 25. Secernere omnia fucata & simulata a sinceris atque veris. *Ovid.* 8. *Met.* v. 664. bicolor sinceræ bacca Minervæ. *Senec. ep.* 108. *a med.* Ex amphora primum, quod est sincerissimum, effluit, gravissimum quodque turbidumque subsidit. *Plin.* l. 21. c. 6. *a med.* Croci sinceri probatio, si imposita manu crepat. *Colum.* l. 12. *cap.* 45. *sub fin.* Conseminalium vinearum non est tam firmum vinum, quam si per se sincerum Amineum, vel Apianum condideris. *Plin. lib.* 28. c. 9. *a med.* Sincera axungia. *h. e.* sine admixto sale. *Id.* l. 37. c. 8. Callais (*gemma*) nascitur apud Sacas, sed fistulosa, & sordium plena: sincerior multo, præstantiorque in Carmania. *Gell.* l. 5. c. 4. Fabii annales, bonæ atque sinceræ vetustatis libri. ¶ Translate *sincera gens* apud *Tacit. de Germ.* c. 4. & *sincerus populus* apud *eund.* 4. *Histor.* c. 64. *extr.* & *Sueton. in Aug.* c. 40. est nullis externis connubiis, aut moribus, aut institutis permixtus. ¶ Incorruptus, ingenuus, candidus, integer, verus, non fictus. *Cic. Attic.* l. 10. *ep.* 6. Mirabilia multa: nihil simplex, nihil sincerum. *Id. pro Quint.* c. 1. *sub fin.* Nihil est jam sanctum atque sincerum in civitate. *Ovid.* 7. *Met.* v. 453. adeo nulli sincera voluptas: Sollicitique aliquid lætis intervenit. *Justin.* l. 10. c. 1. Sincerius gaudium capere. *Liv.* l. 29. *cap.* 4. Nihil sincera fide eum Romanis acturum. *Tacit.* 3. *Ann. cap.* 64. Sincera inter matrem filiumque concordia. & *lib.* 2. c. 41. Sinceræ caritatis fidem assequi. *Auct. dial. de Orator.* c. 28. *sub fin.* Sincera, & integra, & nullis pravitatibus detorta natura. *Gell.* l. 6. c. 8. *ad fin.* Scipionem fama, cum esset adolescens, haud sincera fuisse. *Id.* l. 1. *cap.* 2. *a med.* Verus atque sincerus Stoicus. *Id.* l. 15. c. 1. Q. Claudius, optimus & sincerissimus scriptor. *Cic. de clar. Orat.* c. 83. Thucydides rerum gestarum pronuntiator sincerus. *veridico*. & *lib.* 2. *de Divin.* c. 57. Demosthenes jam tum φιλιππίζειν Pythiam dicebat. quo licet existimare, in aliis quoque oraculis Delphicis aliquid non sinceri fuisse. ¶ De integritate & sanitate corporis, quod nullo morbo, nec vulnere vitiatum est, *sano*, *illeso*. *Ovid. Met.* 12. v. 99. sine vulnere corpus, Sincerumque fuit. *Plaut. Rud.* 3. 4. 51. Sincerissimum corium. *h. e.* tergum nullis cicatricibus, aut vibicibus. *Id. Men.* 2. 2. 15. Porci sacres sinceri. *Gell.* l. 18. c. 10. Cum medicus jam me sinceriore corpusculo factum diceret. *Ovid. de nuce*, v. 35. Cernite sinceros omnes ex ordine truncos. *Plin.* l. 17. c. 22. Vitam, donec ad sincera veniatur, recidendam: quoniam e vitiosa materia utilis non exeat. *Ovid.* 1. *Metam.* v. 190. sed immedicabile vulnus Ense recidendum, ne pars sincera trahatur. *Cic. Fam.* 13. *epist.* 50. Hoc mihi da, ut M'. Curium salvum & tectum, ut aiunt, ab omnique incommodo, detrimento, molestia sincerum integrumque conserves. *Gell.* l. 5. c. 1. Animi partes aut sinceræ, aut ægræ. ¶ Refertur ad orationem. *Cic. in Orat.* c. 8. Atheniensium fuit prudens sincerumque judicium, nihil ut possent, nisi incorruptum, audire, atque elegans. *Id. de clar. Orat.* c. 55. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum atque sanum. *Gell. lib.* 13. c. 26. Homeri versus simplicior, & sincerior. ¶ *Sinceris*, *re*, aliquando declinatum est: non tamen imitandum. *Gloss. vet.* Sinceris, ἀκέραιος. *Charis.* l. 1. *pag.* 61. & 104. *Putsch.* Sincerus dicitur, non sinceris, ut Virg. (4. *Georg.* v. 285.) Insincerus apes tulerit cruor. Sed neutraliter hoc sincere dicitur. Terent. (*Eun.* 1. 2. 96.) Si illud crederem sincere dici. Hæc *Charis.* Sed *sincere* apud *Terent.* adverbium est.

SINCIPUT, cipitis, n. *mezza testa*, dimidia capitis pars: quasi *semi caput*, ut *Vel. Long. de orthogr. pag.* 2237. *Putsch.* docet. *Gloss. vet.* Sinciput, ἡμικεφάλαιον, ἡμίκρανον, ἡμικέφαλον. Suum sincipita, h. e. caput bifariam dissectum conditum, & fumo suspensum servare in usum cibi, mos fuit. *Plin.* l. 11. c. 51. Interdicta cœnis abdomina, glandia, testiculi, vulvæ, sincipita verrina. *Pers. sat.* 6. v. 69. tunc mihi festa luce coquatur Urtica, & fissa fumosum sinciput aure. *Plaut. Men.* 1. 3. 28. Laridum pernonidem, aut sinciput, aut polimenta porcina. *Juvenal. sat.* 13. *vers.* 84. comedam, inquit, flebile nati Sinciput elixi, Pharioque madentis aceto. ¶ Per synecdochen est totum caput, & cerebrum in eo. *Plaut. Men.* 3. 2. 41. & 5. 2. 69. Non tibi sanum est, adolescens, sinciput, ut intelligo. *Sidon. carm.* 5. v. 428. fortique lacerto Diffidit ancipiti miserabile sinciput ense. ¶ Quidam volunt, *sinciput* esse anteriorem partem capitis, sicut *occiput* posteriorem. Unde *Gloss. vet.* Sinciput, βρέγμα. Sed hoc non satis eam significationem probat.

SINDON, ŏnis, f. *panno lino*, *camiscia*, *lenzuolo*, σινδών, ὄνος, pannus lineus, lintea tunica, linteum. Vox peregrina. *Martial.* l. 2. epigr.

epigr. 16. Quid torus a Nilo, quid sindone tinctus olenti. *Id. l.* 4. *epigr.* 19. Ridebis ventos hoc munere (*andromide*) tectus, & imbres. Non sic in Tyria sindone tutus eris. *h. e.* linteo purpura tincto. *Id. lib.* 11. *epigr.* 1. Quo tu, quo, liber otiose, tendis Cultus sindone non quotidiana? *h. e.* ornatu non vulgari. *Auson. in Ephemerid. in Parecbasi*, *v.* 2. Puer eia surge, & calceos, & linteam da sindonem, Da, quidquid est, amictui Quod jam parasti, ut prodeam.

SINE, *senza*, ἄνευ, absque, citra, extra: præpositio ablativo serviens. Videtur esse a *sino*, ut *pone* a *pono*. *Cic. pro Cæl. c. ult.* Homo sine re, sine fide, sine spe, sine sede, sine fortunis. *Terent. Heaut.* 2. 3. 73. Non fit sine periclo facinus magnum & memorabile. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 6. Casus sine controversia sunt quinque. *Virg.* 2. *Æn. v.* 777. O dulcis conjux! non hæc sine numine divum Eveniunt. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 3. *a med.* Infero mari nobis navigandum est. age jam, cum fratre, an sine? ¶ Metri causa suo casui a Poetis postponitur. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 68. Nam vitiis nemo sine nascitur. & *sub fin. sat.* 5. Dum, flamma sine tura liquescere limine sacro, Persuadere cupit.

SINGILIO, onis, *m.* genus vestis brevioris & simplicis, ἁπλοΐς. *Gallien. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Singiliones Dalmatenses decem. Alii leg. *cingiliones*. *h. e.* parvos cinctus. Alii aliter. V. *Salmas.*

SINGILLARIUS, a, um, idem ac singularius, ut Singillarius motus, apud *Tertull. de anim. c.* 6. Singillarius ductus, *Id. advers. Valentinian. c.* 18. Utrobique al. leg. *sigillarius*.

SINGILLATIM. V. *Sigillatim*.

SINGLARITER, adverb. syncope pro singulariter. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1065. Quæ memorare queam inter se singlariter apta.

SINGULARIE, adverb. idem quod singulariter. Usus est *Cicero* teste *Charis. Grammat. l.* 2. *pag.* 195. *Putsch.*

SINGULARIS, re, *uno solo*, *unico*, *singolare*, ἑνικός, unus, solus, unicus. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 26. Ubi ex litore aliquos singulares egredientes conspexerant, impeditos adoriebantur. *che uscivano uno alla volta*. & *lib.* 7. *c.* 8. Ne singulari quidem homini unquam eo tempore anni semitæ patuerant. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 35. *ad fin.* Singularis homo privatus, nisi magna sapientia præditus, vix facile sese regionibus officii magnis in fortunis & copiis continet. *Id. de Univers. c.* 4. *a med.* Singularem Deus hunc mundum, atque unigenam procreavit. *Plin. l.* 28. *c.* 10. Democritus animantium effectus ejus augct, qui singularis natus sit. *h. e.* solus in eo partu. *Id. l.* 27. *c.* 9. Herba singularis, non fruticosa. *Senec. in Troadib. v.* 1017. Ferre fluctus rara singulari. *Auson. in periocha l.* 7. *Iliad.* prælium singulare conserere. *duello*. & *Gell. l.* 12. *c.* 23. Tres istæ voces, intra, citra, ultra, singularibus apud Veteres syllabis appellabantur, in, cis, uls. ¶ Singulus, peculiaris. *Cic.* 1. *Acad. c.* 7. *circa med.* Quintum genus, a quo essent astra, mentesque singulares. *h. e.* animæ singulorum. *Id. Fam.* 1. *epist.* 9. *post init.* Quem antea tantummodo communi officio civium, non aliquo erga me singulari beneficio debitum præstitissem. *Id. pro Sull. cap.* 1. Cum communi ambitionis invidia, tum singulari Antonii odio. ¶ Singularis potestas, & singulare imperium apud *Nepot. in Dionc. c.* 9 & *de Regib. c.* 2. est monarchia. ¶ Singularis numerus apud Grammaticos est, quo res una significatur: ita *singularis casus*, *singulare verbum*. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *a med.* Numeri, in quibus nos singularem ac pluralem habemus, Græci & δυϊκόν. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ante med.* Cujus verbi (*trabes*) singularis casus recta correptus, ac facta trabs. *Id. l.* 9. *c.* 3. *circa med.* Duobus modis imponitur vocabulum, aut re singulari, aut multitudine: singulari, ut cicer; multitudine, ut scalæ. & *lib.* 7. *cap.* 37. Alii dicunt in singulari, hac ovi & avi. alii, hac ove & ave. ¶ *Locus singularis*, in quo quis solus degit, solitarius. *Sueton. in Aug. cap.* 72. Si quando quid secreto agere proposuisset, erat illi locus in editio singularis. ¶ Solitarius & solivagus est in illo *Psalmi* 79. 14. Singularis ferus depastus est eam. μονιός ἄγριος, aper, vel lupus solivagus. ¶ De iis quæ in unum tantum cadunt, non etiam ad plures pertinent. *Cic.* 5. *Verr. c.* 88. *a med.* Sunt quædam omnino in te singularia, quæ in nullum alium hominem dici, neque convenire possunt. *Id.* 4. *Catil. c.* 3. Mihi gratias egistis singularibus verbis. ¶ *Singularis*, præstans, eximius, rarus, unicus (in utramque partem) qualia esse solent, quæ sola sunt, *eccellente*, *unico*, *singolare*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 43. Aristoteles, meo judicio in Philosophia prope singularis. *Id.* 1. *de Orat. c.* 38. Antonii incredibilis quædam, & prope singularis & divina vis ingenii. & *lib.* 3. *c.* 4. Amor in rempublicam incredibilis & singularis. *Id. sub fin ep.* 15. *l.* 14. *ad Attic.* Singularis & incredibilis virtus. *Id. in Bruto, c.* 85. Cato summus & singularis vir. *Id. l.* 11. *Attic. ep.* 17. Ea ipsius (*Tulliæ*) virtute, humanitate, pietate non modo eam voluptatem non cepi, quam capere ex singulari filia debui, sed, &c. *Petron. in Satyr. cap.* 111. Singularis exempli femina. *Cic. post redit. in Sen. c.* 3. Singularis & præstantissima virtus. *Id. pro leg. Manil. cap.* 1. *in fin.* Pompeji singularis eximiaque virtus. *Id. post init. ep.* 9. *l.* 1. *Fam.* Omnia in te ipsum summa & singularia studia deberem. *Nep. in Attic. cap.* 4. *a med.* Ciceroni in omnibus ejus periculis singularem fidem præbuit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 24. Treviri, quorum inter Gallos virtutis opinio est singularis. *Id. l.* 7. *c.* 77. Singularis & nefaria crudelitas. *Cic. Verr.* 5. *c.* 44. *a med.* Singularis nequitia & turpitudo. *Id.* 4. *Verr. c.* 7. impudentia. *Id. l.* 2. *de Divin. c.* 47. Homines ingenio atque animo singulares. *Id.* 13. *Fam. ep.* 41. Pompejus gratias tibi agit singulares. *Plin. l.* 22. *c.* 17. Herba urceolaris contra ulcera, supra, lapsusque singularis. *unico*. & *lib.* 8. *c.* 35. *ad fin.* Singulare abigendis serpentibus, odor adusto cervino cornu. *Id. l.* 11. *cap.* 37. *sect.* 79. *extr.* Singulare remedium ægre parientibus. *Id. l.* 36. *cap.* 22. In Siphnio lapide singulare, quod excalfactus oleo nigrescit. *e' è questo di proprio*. ¶ *Singulares*, ium, sed *Singularii*, *orum*, in *Cod. Justin. lib* 1. *tit.* 27. qui est *de offic. Præfat. Præt.* fuerunt, qui notis seu singularibus litteris excipiebant, *notarii* etiam dicti. ¶ *Singulares equites*, V. *Singularius*.

SINGULARITAS, atis, *f. l'esser uno*, *o solo*, μονάς, unum aut solum esse. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 37. Solitas, singularitas, unitas. *Id. de anim. c.* 13. Singularitas tota est & indiscreta substantia. *Id. de exhortat. ad Castit. c.* 1. De exitu singularitatis cogitare. *h. e.* vitæ sine uxore actæ. ¶ Singularis numerus. *Charis. l.* 1. *pag.* 72. *Putsch.* Alia singularitate carent, ut arma, castra, scalæ: alia pluralitate, ut garum, oleum.

SINGULARITER, *in singolare*, ἑνικῶς, in singulari numero, cum de uno tantum loquimur. *Quintil. l.* 1. *cap.* 5. (*al.* 9.) *ante med.* *Scala* & *scopa*, contraque *hordea* & *mulsa* non alio vitiosa sunt, quam quod pluralia singulariter, & singularia pluraliter efferuntur. (Adde *Fest.* in *Penatis*.) *Id. l.* 9. *c.* 3. *ante med.* De pluribus singulariter (*dicens*): (*Virg.* 3. *Georg. vers.* 346.) Haud secus ac patriis acer Romanus in armis. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 6. *leg.* 1. Hoc edictum, licet singulariter scriptum sit, si tamen plures intervenerint, qui tutores non erant, locum habere debet. ¶ *da solo a solo*. Est *Paulini Nolan. carm.* 21. (*al.* 13.) *v.* 727. Ut a juventa singulariter sedens, Tacitaque seclusus domo, Amet quietæ secta solitudinis. ¶ Eximie, magnopere, unice, *singolarmente*, *distintamente*. *Cic.* 4. *Verr. c.* 47. Quem in quæstura mea singulariter dilexissem. *Plin. l.* 1. *ep.* 22. Quem singulariter & miror, & diligo.

SINGULARIUS, a, um, *solo*, *uno*, *unico*, *singolare*, ἑνικός, idem quod singularis, unus, simplex, peculiaris. *Turpil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 60. Homo unica est natura, & singularia. *Gell. l.* 17. *c.* 9. In his epistolis inveniuntur litteræ singulariæ sine coagmentis syllabarum. *Plaut. Capt.* 1. 2. 3. His indito catenas singularias. istas majores, quibus sunt vincti, demito. *h. e.* simplices, & leviores, non duplices gravioresque. ¶ Eximius, excellens, rarus. *Gell. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Esse homines apud eandem cæli plagam singulariæ velocitatis. ¶ *Singularii*, & *singulares equites* dicti creduntur, quos Augustus instituit ad custodiam sui corporis, similes illis, quos initio Romulus ad idem munus elegerat, apud *Liv. c.* 13. *l.* 1. Dicti sunt *singulares*, quod extra ordinem reliquæ militiæ essent, aut quod singulari cura ex robore corporis, & virtute animi legerentur. *Tacit.* 4. *Histor. c.* 70. Accessit ala singularium, excita olim a Vitellio, deinde in partes Vespasiani transgressa. *Lapis apud Gruter. pag.* 1088. *num.* 2. L. Petronio L. F. Sab. Tauro Volusiano V. Cos. ordinario, &c. præposito equitum singulariorum Augg. NN, &c. & *pag.* 367. *num.* 2. M. Atilio M. F. Fab. Peto VI. Viro ex Singularibus Imp. &c. Adde aliam apud *Donium class.* 6. *num.* 18.

SINGULATIM, idem quod *sigillatim*, & *singillatim*: *a singolo*. *Cic. Divin. Verr. c.* 15. *extr.* Ut ad ea, quæ dixerint, certo loco, aut singulatim respondeam. *ad uno per uno*, *ad ognuno in particolare*. & *cap. ult. ad fin.* Ut ea, quæ singulatim ac diu collecta sunt, uno tempore universa perdamus. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Panicum & milium singulatim pectine manuali legunt Galliæ. *a spiga per spiga*. Adde *Terent. Phorm.* 5. 8. 43. Quib. loc. al. leg. *singillatim*, aut *sigillatim*. idem enim valent. *Singulatim* legit etiam *Non.* in duobus fragment. *Cæcilii*, & *Cœlii*, quæ affert *cap.* 2. *n.* 820.

SINGULI. V. *Singulus*.

SINGULTANS. V. *Singulto*.

SINGULTATUS, a, um, *nom. particip.* cum singultu emissus. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 5. *v.* 16. Et singultatis oscula mista sonis.

SINGULTIM, adverb. *singhiozzando*, *metà* λυγμῷ, cum singultu. *Apul. lib.* 2. *Metam.* Lamentabiles questus singultim instrepebat. ¶ *Singultim loqui* est loqui sermone interrupto, & veluti voce identidem compressa, quod evenire solet verecundis, & timidis natura. Talem locutionem ἐγχομμένην vocant Græci. *Horat. lib.* 1. *sat.* 6. *v.* 56. Ut veni coram, singultim pauca locutus. Infans namque pudor prohibebat plura profari.

SINGULTIO, tis, *n.* 4. *singhiozzare*, *singozzare*, *singhiozzire*, λύζω, singultum edo, singulto. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *post med.* Vinum non dandum singultientibus, nec si cum febri dyspnœa sit. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 19. Vesica vulnerata, stomachus afficitur. itaque aut bilem vomunt, aut singultiunt. *Apul. l.* 3. *Metam.* Lacrymis promicantibus crebro singultiens. ¶ Translate, de gallina glociente, *Columell. l.* 8. *c.* 11. *sub fin.* Sequiturque grex, velut matrem gallinam singultientem. V. *Singultus*. *Persius* in re obscena adhibuit *sat.* 6. *v.* 72.

SINGULTO, as, *n.* 1. *singhiozzare*, *singozzare*, λύζω, singultum edo, singultiam sum: frequentativum a *singultio*. *Virg. Æn.* 9. *v.* 332. Tum caput ipsi aufert domino, truncumque relinquit Sanguine singultantem. *Sil. l.* 2. *v.* 361. Parietibusque domus imbellis feminæ fervet Singultantem animum. *Id. l.* 1. *v.* 388. & *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 211. ora singultantia. *scil.* recisi capitis. *Stat. l.* 5. *silv.* 5. *v.* 26. Discordesque modos, & singultantia verba Molior. *h. e.* singultu interrupta, & impedita. Sic *Calpurn. ecl.* 6. *v.* 22. vel te certamine quisquam Dignetur, qui vix stillantes, aride, voces Rumpis & expellis male singultantia verba? ¶ Active, cum singultu amitto. *Ovid.* 5. *Met. v.* 133. quam postquam vulnere auctor Singultantem animam, & versantem lumina vidit, &c. *Stat.* 5. *Theb. v.* 260. Semineces pueri trepidas in limine vitæ Singultant animas.

SINGULTUS, us, *m.* *singhiozzo*, *singozzo*, λυγμός, λύγξ, motus citus intermissus & creber stomachi, & septi transversi, ex copia cibi,

cibi, ex acri humore, in fletu, in morte. Volunt quidam esse a *gula*, quasi *sonum gulæ*: alii a *singulus*, quia singulatim, & per intervalla sonit. *Cic. pro Planc. c.* 31. Non modo lacrymulam, sed multas lacrymas, & fletum cum singultu videre potuisti. *Horat. in fin. od.* 27. *l.* 3. Mitte singultus: bene ferre magnam Disce fortunam. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 230. hæc extremis mœstam dixisse querelis, Frigidulos udo singultus ore cientem. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 11. Excipiunt sparsi lacrymas per colla capilli: Oraque singultu concutiente sonant. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 10. Pectus atque ora singultu quatiens. *Virg.* 9. *Æn. v.* 414. Volvitur ille vomens calidum de pectore flumen Frigidus, & longis singultibus ilia pulsat. *Stat.* 3. *Theb. v.* 90. Corruit, extremisque animæ singultibus errans Alternus nunc ore venit, nunc vulnere sanguis. *Virg.* 3. *Georg. v.* 506. *de equis ægrotantib.* imaque longo Ilia singultu tendunt. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 41. Hac prece adorabat superos ego: pluribus uxor, Singultu medios impediente sonos. *Id. Metam.* 11. *v.* 420. Singultuque pias interrumpente querelas. *Lucan. l.* 4. *v.* 180. Arma rigant lacrymis, singultibus oscula rumpunt. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* Acetum singultus cohibet. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Anisum singultus olfactum inhibet. *& lib.* 21. *c.* 18. *sub fin.* Sedare singultus. *& lib.* 28 *c.* 6. emendare. *& lib.* 20. *c.* 14. sistere. ¶ Translate *Plin. sub fin. l.* 18. Corvi singultu quodam latrantes. *Colum. l.* 8. *c.* 5. Custos debet speculari parientes: quod se facere gallinæ estendunt crebris singultibus interjecta voce acuta. *& cap.* 11. *ad fin.* Pulli reducuntur ad villam persequentes nutricis singultus. *il chiocciare.*

SINGULUS, a, um, *ciascuno da per sè*, ἕκαστος, &c, unusquisque per se, h. e. separatim ab alio, unus, solus: nomen distributivum, quod ut cetera ejus generis, in plurali numero usurpatur. *Cic. in Orat. c.* 67. Sæpe singulis pedibus utendum est, plerumque binis, non fere ternis amplius. *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. *a med.* Singulas potius, quam omnia. *Id. Catil.* 4. *c.* 6. *a med.* Singulas unius cujusque domos, & hoc universum reipublicæ domicilium delere conati sunt. *Id. Agrar.* 2. *c.* 31. Honestius eum agrum vos universi, quam singuli possideretis. *Id.* 3. *de Orat. c.* 55. *a med.* Refert etiam, qui audiant, senatus, an populus, an judices, frequentes, an pauci, an singuli. *Phædr. l.* 1. *fab.* 31. Milvius cœpit vesci singulas. *una alla volta.* & *Liv. l.* 5. *c.* 15. Prodigia interim multa nunciari: quorum pleraque, quia singuli auctores erant, parum credita. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Qui singulis pinxerunt coloribus, alia tamen eminentiora, alia reductiora fecerunt. *dipinsero ahiariscuro.* & *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 20. *extr.* Ab opere, singulisque legionibus singulos legatos Cæsar discedere vetuerat. *& lib.* 1. *c.* 48. Equitum millia erant sex, totidem numero pedites, quos ex omni copia singuli singulos, suæ salutis causa delegerant. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. In singulis rebus ejusmodi materies est, ut dies singulos possis consumere. *Cato R. R. c.* 148. Vini in culleos singulos quadragenæ & singulæ urnæ dabuntur. *quarantuna urna per ogni bigoncio.* & *Colum. l.* 5. *c.* 3. Has summas sic multiplicato, quinquies & vicies duceni quadrageni singuli, fiunt sex millia & XXV. *duecento e quarantuno multiplicati venticinque volte, fanno sei mila e venticinque.* & *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 14. Centuriones, quibus singulæ naves erant attributæ. *una per centurione.* & *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 15. Ille legiones singulas posuit Brundisii, Tarenti, Siponti. *una per luogo.* *Id. Verr.* 4. *c.* 53. *a med.* Describebat censores binos in singulas civitates. *due per ciascun Comune.* & *Agrar.* 2. *c.* 31. *a med.* Duodena describit in singulos homines jugera. *Id. Phil.* 5. *sub fin.* Quantam pecuniam militibus earum legionum in singulos Cæsar pollicitus sit, tantam dari placere. *Id.* 2. *de Legib. c.* 12. Plures deorum omnium, singuli singulorum sacerdotes sunt. ¶ Apud *Cels.* dum describit medicamina, passim legimus, croci, myrrhæ singulorum p. II. *lib.* 6. *c.* 11. Et cinnamomi, myrrhæ, casiæ singulorum p. I. *ibid. cap.* 20. Nostri medici in suis *Recipe* dicunt *ana*. Eod. sensu *Cels.* dicit etiam *pares portiones* (V. *Portio*): & utrumque jungit *eodem cap.* 11. ¶ *In dies*, *in annos singulos*, *singulis diebus*, *annis*, ad temporis continuationem pertinent. *Cic.* 4. *Verr. c.* 51. Lex, quæ in annos singulos Jovis sacerdotem sortito capi jubebat. *Id.* 2. *de nat. Deor.* 2. 34. *in fin.* Quod efficitur in cælo singulis diebus & noctibus. ¶ *In singulos dies* cum comparativis, & verbis augmentum significantibus. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 7. Quotidie, vel potius in dies singulos breviores litteras ad te mitto. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 11. Ut in dies singulos studia in nos hominum augeantur. *Id. Catil.* 1. *c.* 2. Crescit in dies singulos hostium numerus. ¶ *Singuli*, solitarii, soli. *Senec. initio lib. de otio Sapient.* Proderit per se ipsum secedere, meliores erimus singuli. *soli.* & *in præfat. l.* 4 *quæst. nat.* Quod est miserrimum, nunquam sumus singuli. ¶ In singulari numero *Plaut. Cistell.* 4. *c.* 34. At at singulum video vestigium. *un solo*, singularem, unicum, μόνον. *Gell. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* De *cælo*, & *tritico* non inficias eo, quin singulo semper numero dicenda sint. *in singolare.* Et distributive *Id. l.* 18. *c.* 13. *a med.* Nisi dixerat, nummo singulo multabatur. *un danaro alla volta.* ¶ Quidam putant, notationem verbi significari in illo *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 787. Tum sero doces bissociam necessariam, semel unum singulum esse. *& ibid.* Hoc erat incommodi, quod nesciebamus, semel unum singulum esse. Sed *Vossio* placet ex Hebræo petere.

SINIS, is, m. Σίνις, crudelissimus latro Corinthi, qui Isthmum obsidebat, & captos homines inflexis vi arboribus alligabat, semissisque discerpebat: unde πιτυοκάμπτης dictus est. Nomen habet a σίνω, noceo: unde male a quibusdam *Sinnis*, aut *Sinnis* scribitur. quod & *Broukus.* admonuit ad illud *Propert. l.* 3. *el.* 22. *v.* 37. Arboreasque cruces Sinis, & non hospita Grajis Saxa, & curvatas in sua fata trabes. Adde *Ovid. Metam.* 7. *v.* 440. & *Heroid. ep.* 2. *v.* 70. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 1393. & *in Hippol. v.* 1169. & *Senec. alter. de Clement. l.* 1. *c.* 4. ¶ Occisus est a Theseo. *Stat. Theb.* 12. *v.* 576. Non trucibus monstris Sinin, infandumque dedisti Cercyona?

SINISTER, stra, strum, *mancino*, *manco*, *sinistro*, σκαιός, ἀριστερός, qui est a parte lævæ manus, lævus: cui opponitur *dexter*: ab ἀριστερός, ut primo fuerit *sinisterus*: unde *sinisterior* comparativum, & *sinisterius*. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 103. Seu libeat duplici sejunctum cernere Marte, Dexter uti lævum teneat, dextrumque sinister Miles. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 23. A sinistra parte nudata castra. *Sueton. in Aug. c.* 92. Si calceus sinister pro dextero induceretur. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 7. concidit casu gravi, & sinistram fregit tibiam. *Terent. Eun.* 4. 7. 5. Tu, Simalio, in sinistrum cornu, tu, Syrisca, in dextrum. *Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 18. Amnis vagus sinistra labitur ripa. *Nep. in Datam. c.* 3. Gerens dextra manu clavam, sinistra copulam. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 75. Sinistras sagis involvunt, gladiosque distringunt. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 39. Cur a dextro corvus, a sinistra cornix faciat ratum. *Id. Phil.* 12. *c.* 5. Aspicite a sinistra illam equestrem statuam. *Plaut. Merc.* 5. 2. 38. Aspice nunc ad sinistram. *Cic.* 4. *Acad. c.* 40. Supra infra, dextra sinistra, ante post. ¶ Sinistrum alicui esse. *Colum. l.* 1. *c.* 5. *a med.* Fere pestilens est solum, quod est remotum ac sinistrum Soli & apricis flatibus. *h. e.* septentrionali plagæ obversum. ¶ Sinistræ centus multus fuit usus in ludo pilæ trigonalis. *Martial. l.* 14. *epigr.* 46. Si me mobilibus scis expulsare sinistris, &c. Adde *lib.* 7. *epigr.* 71. ¶ Plurimus item in furtis, quia ejus motus facilius, quam dexteræ occultantur. *Ovid. Met.* 13. *v.* 110. Nec clypeus vasti cælatus imagine mundi, Conveniat timidæ, natæque ad furta sinistræ. *Catull. carm.* 47. Porci, & Socration, duæ sinistræ Pisonis. *h. e.* quorum opera in furtis suis Piso utitur. V. *Aspendius*. ¶ Comparativum *sinisterior* eandem cum positivo significationem habet. *Galba ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 30. *a med.* Cornu sinisterius, quod erat infirmius, pedem referre cœpit. *Ovid. Metam.* 2. *v.* 138. Neve sinisterior pressam rota ducat ad Aram. *h. e.* currus ad sinistram deflexus. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Cor in pectore sub sinisteriore mamma situm. *Sueton. in Tiber. c.* 6. *sub fin.* Sinisteriore funali equo. *Id. in Domit. c.* 17. Sinisteriore brachio fasciis obvoluto. ¶ Translate est adversus, inimicus, noxius, infelix, *sinistro*, *contrario*, *nocivo*, *tristo*. quia quæ sinistra manu fiunt, minus apte & prave fiunt. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. *v.* 63. Ipse loquor mecum, desuetaque verba retracto: Et studii repeto signa sinistra mei. *Senec. in Troadib. v.* 981. Quis tam sinister dividit captas deus? *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 9. pugnamque sinistram Cannensem. *& eleg.* 23. *v.* 31. Et veniat formæ ruga sinistra tuæ. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 303. heu dicens ista sinistris Regna mihi! *Virg.* 1. *Georg. v.* 444. Arboribusque, satisque Notus, pecorique sinister. *Id. Æn.* 10. *v.* 110. errore malo Trojæ, monitisque sinistris. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 32. *a med.* Sinistra fama. *& lib.* 2. *Hist. c.* 93. *ad fin.* Sinistrum lenti itineris rumorem prospero prœlio verterat. *Id.* 1. *Ann. c.* 74. Sinistros de aliquo sermones habere. *sparlare.* ¶ Item pravus, perversus, *cattivo*, *disettoso*. *Phædr. sub fin. l.* 2. Sinistra quos in locum natura extulit, Nec quicquam possunt, nisi meliores carpere. *Curt. l.* 7. *c.* 4. Natura mortalium hoc quoque nomine prava & sinistra dici potest, quod in suo quisque negotio hebetior est, quam in alieno. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 257. Quodcumque attigerit, siqua (*matrona*) est studiosa sinistri, Ad vitium mores instruet inde suos. *Tacit. in Agric. cap.* 5. *ad fin.* sinistra erga eminentes interpretatio. *storta e maliziosa*. & *Plin. l.* 7. *ep.* 28. Igitur ad alios hanc sinistram diligentiam conferant. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 5. *de Judæis*. Cetera instituta sinistra fœda pravitate valuere. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 1. *v.* 56. *de Annib.* Ingenio motus avidus, fideique sinister Is erat. *Id. l.* 3. *v.* 253. pravum fidei, dicit. Al. tamen leg. *sinistra*. ¶ In auspiciis *sinister* apud Romanos faustum, prosperum, felix, lætum significat: apud alias gentes adversum, infelix, triste. Causam habes in voce *Lævus*, ubi multa hac de re. Quare non audiendus *Festus*, & *Servius* ad *Æn.* 2. *v.* 693. qui *sinistras aves*, *sinistrumque*, & *sinistimum auspicium* dici ajunt, *quod sinat fieri*, h. e. addicat, admittat. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 39. Ita nobis sinistra videntur, Grajis & barbaris dextra, meliora. *& cap.* 35. Fulmen sinistrum, auspicium optimum habemus ad omnes res, præterquam ad comitia. *Plaut. Epid.* 2. 2. 1. & *Pseud.* 2. 4. 72. Habeto animum bonum. liquido exeo foras auspicio, avi sinistra. *Catull. carm.* 45. *v.* 8. Hoc ut dixit Amor, sinistra, ut ante, Dextram sternuit approbationem. Adde *Virg. Ecl.* 9. *v.* 15. & *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 9. *v.* 49. ¶ Ex instituto Græcorum Laodamia apud *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 49. Dii, precor, a nobis omen removete sinistrum. ¶ Reperitur tamen etiam in consuetudine Romana sinistrum auspicium pro adverso. *Val. Max. l.* 4. *c.* 7. *n.* 2. *in fin.* Sinistris quidem auspiciis amicitiæ conditionem secuti, sed quo miseriora, hoc certiora fideliter cultæ nobilitatis exempla. ¶ Apud *Priscian. l.* 3. *pag.* 600. *Putsch.* habes *sinistrior* pro *sinisterior*, sed sine ullo Scriptoris exemplo. ¶ Superlat. *sinistimus* (ut *dextimus*, *extimus*) pro *sinisterrimus*, agnoscitur (præter *Festum* supra allatum) ab *eodem ibid. pag.* 605. & 607.

SINISTERITAS, atis, f. *incivilità*, *salvatichezza*, *increanza*, σκαιότης, σκαιοσύνη, imperitia, rusticitas: cui opponitur dexteritas. *Plin. l.* 9. *ep.* 5. Plerique dum verentur, ne gratiæ potentium nimium impertiri videantur, sinisteritatis, atque etiam malignitatis famam consequuntur. *Id. l.* 6 *ep.* 17. Quæ tanta gravitas! quæ tanta sapientia? quæ immo pigritia, arrogantia, sinisteritas, ac potius amentia? in hoc totum diem impendere, ut offen-

fen'as, ut inimicum relinquas, ad quem tanquam amicissimum veneris?

SINISTIMUS. } V. in *Sinister*.
SINISTRA. }

SINISTRE, *in cattivo paso, maliziosamente, sinistramente*, prave, perverse, in malam partem. *Horat. de ar. Poet. v.* 451. hæ nugæ in seria ducent In mala derisum semel, exceptumque sinistre. *Tacit. 1. Histor. c. 7.* Utraque cædes sinistre accepta: & inviso semel Principe, seu bene, seu male facta premunt. *& lib. 3. c. 52. in fin.* Sinistre de aliqua re rescribere. *Plin. in Paneg. c. 45. a med.* Porro non tam sinistre constitutum est, ut qui malum Principem possumus, bonum non possimus imitari. *h. e.* non tam pravæ naturæ comparati sunt homines.

SINISTRORSUM, & Sinistrorsus, *verso mano manca, a sinistra, ἐπ' ἀριστερά*, sinistram versus. *Sueton. in Galba, c. 4.* Villa colli superposita, prope Terracinam, sinistrorsum Fundos petentibus. *Frontin. de aquæduct. art. 5.* Concipitur Appia in agro Lucullano, via Prænestina, inter milliarium septimum & octavum, diverticulo sinistrorsus passuum DCCLXXX. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 24.* Silva Hercynia recta fluminis Danubii regione, pertinet ad fines Dacorum: hinc se flectit sinistrorsus, diversis a flumine regionibus. *Horat. l. 2. Sat. 3. v. 50.* Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. nam utrique error. *Id. Epod. 9. v. 20.* Puppes sinistrorsum citæ. V. Interpret. & præcipue *Bentlej.* ¶ *Sinistroversus* integrum est. *Lactant. l. 3. c. 6.* Qui se in alteram partem inclinaverunt, aut dextro, aut sinistroversus ceciderunt.

SINISTROVERSUS, V. in fi. vocis præced.

SINNIANUS, a, um, ad Sinnium Capitonem pertinens, ut Sinniana opinio, *Gell. l. 5. c. 21. ad fin.* Sinnii Capitonis, cum laude docti Grammatici meminit *Id. ibid. & cap. 20. & Fest.* in *Senaculum*, in *Struffra*, in *Salva*, & alibi sæpe.

SINO, is, ivi, situm, a. 3. *permettere, lasciare, comportare, ἐάω*, patior, permitto, fero. *Cic. Catil. 1. c. 5.* Non feram, non patiar, non sinam. *Plaut. Pœn. 1. 1. 18.* Suspende, vinci, verbera: auctor sum, sino. *Terent. Heaut. 2. 3. 76. Sy.* Si sinas, dicam. *Clin.* Sine. *Clit.* Sino. *& 4. 1. 53.* Non licet hominem esse sæpe, ut vult, si res non sinit. *Id. Eun. 1. 1. 20.* Egone illam? quæ illum? quæ me? quæ non? sine modo. mori me malim. sentiet, qui vir siem. [illegible]. *Plaut. Mostell. 1. 4. 15.* Sine, sine cedere me. *Id. ibid. 5. 1. 22.* Sine me dum istuc judicare. *& Pseud. 3. 2. 50.* Sine sis loqui me. *Cic. 1. de Fin. c. 16. ad fin.* Improbitas nunquam sinit eum respirare. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 2. sub fin.* Vinum ad se omnino importari non sinunt. *Phædr. l. 3. fab. 16. v. 11.* Dormire me non sinet cantus tui. *Cic. Phil. 11. c. 13.* Qui latrocinium in Syriam penetrare non sivisset. *Liv. l. 35. c. 5. a med.* Si restitui ordines sisset, satagam rursus prœlio dimicaturos. *Sallust. in orat. 1. ad Cæs.* Ut quæ tibi placuerint, ea dii immortales approbent, beneque evenire sinant. *Terent. Adelph. 1. 2. 23.* Hæc si neque ego, neque tu fecimus, non sivit egestas facere nos. *Id. Andr. 1. 1. 17.* Dum tempus ad eam rem tulit, sivi, animum ut expleret suum. *Id. Hecyr. prol. v. 2.* Sinite, exorator ut sim. *& 4. 2. 14.* Neque sinam, ut mea pertinacia esse dicat factum. *Id. Andr. 5. 3. 24.* Dicat, sine. *Si.* age, dicat. sino. *& vers. 29.* Sine, me expurgem. *& vers. 30.* Sine, te hoc exorem. *Virg. Ecl. 9. v. 43.* Huc ades. insani feriant, sine, litora fluctus. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6. sub fin.* Cato concionatus est, comitia haberi non siturum. *Plaut. Pœn. 3. 3. 10.* Quod certo scio nec fore, nec Fortunam id situram fieri. *Plin. in fin. ep. 10. l. 4.* Moretur ergo in libertate, sinentibus nobis, fruetur legato, &c. *Liv. l. 30. c. 15.* Cum orasset eum, ut quantum res sineret fidei suæ temere obstrictæ consuleret. *per quanto le permettesse.* ¶ Passive *Colum. l. 12. c. 17.* Vinum in dolium conditur, & ibi sinitur fermentari. *& lib. 11. c. 2.* Vites regelari sinuntur. *Cic. pro Sext. c. 44.* Accusare eum moderate per Senatus auctoritatem non est situs. *non gli è stato permesso.* & *Plin. l. 14. c. 1.* Vitis succi gratia esse sinitur pluribus modis. *Cato R. R. c. 89.* Nec plus aqua sita siet horam unam. ¶ Cum accusativo rerum est. *Virg. Æn. 9. v. 619.* Tympana vos, buxusque vocant Berecyntia matris Idææ. sinite arma viris, & cedite ferro. *Id. 4. Georg. v. 47.* Neu propius tectis taxum sine. *Plin. l. 6. c. 14.* Serpentium multitudo transitum non sinit. ¶ Sæpe tamen est, ellipsin agnoscere, ut infinitivum aliquod subintelligatur: ut in his, quæ subjicio. *Plaut. Pseud. 4. 7. 14.* Nam me in taberna usque adhuc sineret Syrus. *Virg. 10. Æn. v. 426.* At non cæde viri tanta perterrita Lausus, Pars ingens belli, sinit agmina. *Esse* in his commode subauditur. *Terent. Heaut. 1. 1. 38.* Sine me, vacuum tempus ne quod dem mihi laboris. *supple* hos rastros humeris gestare. *Id. Adelph. 3. 2. 23.* Hem quisquis es, sine me. *supple* ire. *Virg. 10. Æn. v. 598.* Vir Trojane, sine hanc animam, & miserere precantis. *h. e.* sine me habere, aut servare. *Id. 4. Georg. v. 6.* In tenui labor, at tenuis non gloria, siquem Numina læva sinunt, auditque vocatus Apollo. *h. e.* sinunt hæc dicere. ¶ Cum dativo *Juvenc. Presb. l. 1. v. 24.* Et sine defunctis defunctos condere terræ. ¶ *Ne dii sinant, siverint*, formula abominantis, ut *dii prohibeant*, &c. *μὴ γένοιτο*. *Plin. l. 2. ep. 2.* Illud nec dii sinant, ut infirmior. *Plaut. Merc. 2. 2. 50.* At ne deteriorem tamen hoc facto ducas. *Lys.* Egone te? ne dii siverint. *Liv. l. 28. c. 28. circa med. & lib. 34. c. 24.* Ne istud Jupiter Opt. max. siverit. Al. leg. *siris*, al. *sirit*. quod est syncope a *siverit*. *Plaut. Bacch. 3. 3. 64.* Periit tibi sodalis. *Mn.* ne dii sirint. *Id. Pœn. 5. 1. 22.* Meas hic ut gnatas reperire me siritis. *Id. Trin. 2. 4. 129.* Ne tu illum agrum tuum siris unquam fieri. ¶ *Sinis* pro *sinas*, ἀρχαϊκῶς, ut *edim* pro *edat*. *Plaut. Curcul. 1. 1. 25.* Num tu pudicæ cuipiam insidias locas? *Pha.* nemini. nec me ille sinit Jupiter. Al. leg. *sirit*. & *Virg. in Ciri, v. 239.* Ut scelere infando (quod nec sinit Adrastia) Lædere utrumque uno studeas errore parentem. ¶ *Sistis* pro *siveritis*, quidam leg. in illo *Accii* apud *Cicer. pro Sext. c. 57. sub fin.* Exsulare sinitis, sistis pelli, pulsum patimini. *Al.* sivistis. ¶ *Sissem* pro *sivissem* est *Livii l. 3. c. 18. & lib. 35. c. 5.* ¶ Pro *sivi* in præterito *sini* olim dixere. *P. Rutil.* apud *Diomed. l. 1. pag. 372. Putsch.* Quod si me invitum abire sinisset. *Scaurus ibid.* Prœlium non sini fieri. Adde *Plaut. Mostell. 2. 1. 54. & Cas. 4. 2. 13. & Terent. Andr. 1. 2. 17.* sed dubia lectione. ¶ Et *sis*, quod in secundis & tertiis personis hodieque usurpatur. *Varr. ibid.* Ad mortem perducem non sii. Terent. in Adelph. (1. 2. 23.) Quia non siit egestas. Ita *Diomed. ibid.* alii *sivit*.

SINOPENSIS, se, ad Sinopen pertinens (Σινώπη) quæ est urbs Asiæ minoris in Paphlagonia, in ora Ponti Euxini, regia Mithridatis, patria Diogenis Cynici. *Plin. l. 6. c. 2. & Val. Flacc. l. 5. v. 109.* Hinc Sinopenses, ejus incolæ, *Tacit. 4. Histor. c. 83. ad fin.* & Sinopensis colonia, *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 15. leg. 1. in fin.*

SINOPEUS, ei, Σινωπεύς, disyllab. Sinopensis. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 3. v. 67.* Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus. *Plaut. Curcul. 3. 1. 72.* Persas, Paphlagones, Sinopeas, Arabes, Syros. ¶ Sunt qui scribant *Synopeus*.

SINOPICUS, a, um, Σινωπικός, Sinopensis, ut Sinopicum minium, *Cels. l. 5. c. 6. & lib. 6. c. 6. n. 19. h. e.* rubrica, quæ optima apud Sinopen eximitur, ut *Vitruv. docet l. 7. c. 7.*

SINOPIS, idis, f. *sinopia*, σινωπίς, σινώπη, rubricæ genus præstantissimum: a Sinope urbe Ponti, unde & γῆ Ποντική, terra Pontica, item rubrica Pontica dicebatur. Sed generatim pro rubrica sumebatur, ut magnes proprie, qui ex Magnesia, sed generatim sic vocatus lapis, qui ferrum trahit. *Plin. l. 35. c. 6.* Sinopis inventa est primum in Ponto, inde nomen, a Sinope urbe. Nascitur & in Ægypto, Balearibus, Africa, sed optima in Lemno, & in Cappadocia, effossa e speluncis, &c. Adde *Vitruv. l. 7. c. 7.*

SINUAMEN, inis, n. *curvamen*, inflexio in modum sinus. *Prudent. in Psychom. v. 870.* quarum (*columnarum*) tegit edita calculus albens In conum cæsis capita, & sinuamine subter Ductus conchearum in speciem. *Juvencus Presb. l. 1. v. 87.* Felicem gestans uteri sinuamine fetum. Adde *Sidon. carm. 22. v. 151.*

SINUATIO, onis, f. κύρτωσις, curvatio instar sinus. *Fulgent. l. 1. Mythol. p. m. 26.* Corniculata Lunæ sinuatio.

SINUATUS, a, um, *piegato, curvato*, κολπωτός, curvatus instar sinus, inflexus, arcuatus. *Tacit. 5. Hist. c. 11.* Colles claudebant muri per artem obliqui, aut introrsum sinuati, ut latera oppugnantium ad ictus patescerent. *Senec. de vita beata, c. 4.* Exercitus in cornua, sinuata media parte, curvatur. *Cels. l. 4. c. 1. a med.* Intestinum late fusum, atque sinuatum. *& lib. 8. c. 1. ante med.* Vertebrarum processus paululum sinuati. *Ovid. Met. 8. v. 380.* celerem Tegeæa sagittam Imposuit nervo, sinuatoque expulit arcu. *& lib. 14. v. 51.* Parvus erat gurges curvos sinuatus in arcus. *Id. 3. Amor. el. ult. v. 29.* Dum servat Juno sinuatam cornibus Io. *Plin. l. 2. c. 9.* Luna sinuata in orbem. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 312.* Inque modum veli sinuatis flamine pennis Pulverulenta volat. *h. e.* inflatis. nam inflata vela sinum faciunt. *Id. de VI. consul. Honor. v. 175.* sinuati flexus. *Sil. l. 6. v. 225. de angue.* tergoque residens, Cetera sinuatis glomeret sub pectore gyris. *sinuosis*. & *lib. 15. v. 173.* Hinc legit Ausonium sinuatos gurgite ductor Anfractus pelagi. *h. e.* sinuosa litora.

SINUESSANUS, a, um, ad Sinuessam pertinens, vetus oppidum Campaniæ, in ora, in Latio adjectum, ubi Massicus mons desinit: olim Sinope dictum, ut *Plin. l. 3. c. 5.* docet. *Cic. Fam. 12. ep. 20.* Sinuessanum diversoriolum contempsisti. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 5.* Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum. *Martial. l. 11. epigr. 8.* Sinuessanus lacus. *h. e.* cujus aquæ saluberrimæ. *Plin. l. 31. c. 2.* Sinuessanæ aquæ sterilitatem feminarum, & virorum insaniam abolere produntur. *Martial. l. 13. epigr. 111.* De Sinuessanis venerunt Massica prelis. *Ovid. 15. Met. v. 715.* niveisque frequens Sinuessa columbis.

SINUM, i, n. & Sinus, i, & us, m. *fiasco*, genus vasis vinarii. *Varr. l. 4. de L. L. c. 26.* Vas vinarium grandius, sinum: ab sinu, quod sinum majorem cavationem, quam pocula habebat. *Non.* quoque *cap. 15. n. 34.* vas sinuosum fuisse dicit. Probabilius tamen, (nam obstat quantitas prioris syllabæ) ducitur a Græco δῖνος, quod item vasis nomen est. *Varr. l. 8. de L. L. c. 16.* Insuetatis formis vasorum recentibus e Græcia allatis, obliteratæ antiquæ consuetudinis sinorum & capidarum species cedunt. *Id.* apud *Non. loc. cit. & Priscian. l. 6. pag. 114. Putsch.* Ubi erat vinum in mensa positum, aut galeola, aut sinum. *Al. leg.* sino. *Virg. Ecl. 7. v. 33.* Sinum lactis, & hæc te liba, Priape, quotannis Exspectare sat est. *Vetus Poeta* apud *Pithœum, pag. m. 147.* Tempus vernum hædus petulans, & garrula hirundo Indicat, & sinus lactis, & herba virens. *Atta* apud *Servium loc. cit.* Nempe ad mensam, ubi sermo de sino soles subortus. *T. Valgius* apud *Serv. & Philargyr. ad l. 3. Georg. v. 177.* Et sinum vini cessamus fundere Baccho. *Plaut. Curcul. 1. 1. 82.* Et ne hic cum vino sinus fertur? *& 1. 2. 13.* Expeto invergere in me liquores tuos sino ductim. *Id. Rud. 5. 2. 31.* Talentum argenti inerat in crumena: præterea sinus, epichysis, cantharus, &c.

SINUO, as, avi, atum, a. 1. *incurvare, piegare*, κολπόω, in sinus flecto, curvo. Verbum est fere poeticum. *Senec. in Herc. Fur. v. 1197.* Quis potuit arcum flectere, aut quæ dextera Sinuare nervum vix recedentem mihi! *Virg. 2. Æn. v. 208. de anguib.* sinuatque immen-

immensa volumine terga. *Ovid. Met. 9. v. 63.* longum formatus in anguem, flexos sinuavi corpus in orbes. *& lib. 3. v. 42.* Serpens immensos saltu sinuatur in arcus. *Sever. in Ætna, v. 46.* ima per orbes Squameus intortos sinuat vestigia serpens. *Virg. 3. Georg. v. 192. de equo.* gradibusque sonare Compositis, sinuetque alterna volumina crurum. *h. e.* alternis crura inflectat gradiendo. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 538.* Cum vectaris equo, simulacraque Martia ludis, Quis molles sinuare fugas, quis tendere cautum Acrior? *h. e.* variis flexibus decurrere. *Calpurn. ecl. 6. v. 68.* scopulisque cavum sinuantibus arcum Imminet, exesa veluti testudine concha. *h. e.* formantibus. *Tacit. 6. Ann. c. 37.* Euphratem albentibus spumis in modum diadematis sinuare orbes. *Cels. l. 8. c. 1. a med.* Processus ossis magis etiam extremis partibus sinuatur. *h. e.* in sinum desinit. *Ovid. Met. 14. v. 502.* cubitisque leves sinuantur in alas. *& lib. 3. v. 682.* dividuæ sinuantur cornua lunæ. *& in fin. l. 2.* tremulæ sinuantur flamine vestes. *h. e.* implentur, & in sinus inflantur. Sic *Lucan.* de velo inflato *sinuat* dixit *l. 6. v. 472.* Synæresis est in illo *Silii l. 10. v. 181.* tergo qua balteus imo Sinuatur, coxaque solet munimen utraque. ¶ Sinuare Oceanum, apud *Claudian. l. 1. de rapt. Proserp. v. 168.* est undosum facere. ¶ Sinuari campus dicitur a *Tacit. 2. Ann. c. 16.* qui extremitates habet varie inflexas, & sinus instar cavatas. Sic *Pompon. Mela c. 17. l. 1.* Ionia aliquot se ambagibus sinuat. *h. e.* oram habet inæqualiter flexam & varios sinus efficientem. ¶ *Sinuare*, cavare, sinum facere, *scavare. Cels. l. 7. c. 2. post med.* Danda opera, ut imus sinus exitum habeat, ne quis humor intus subsidat, qui proxima, & adhuc sana rodendo sinuet.

SINUOSE, per varios sinus. Translate *Gell. l. 12. c. 5. ante med.* Dicam ego indoctius, ut ajunt, & apertius, quæ fuisse dicturum puto sinuosior atque solertius, si quis nunc adesset Stoicorum. *h. e.* magis recondite, & remote a vulgi captu, ex intimis Stoicæ disciplinæ penetralibus.

SINUOSUS, a, um, *piegato, torto, σκολιὸς*, multos habens sinus & cavitates, curvatus, flexuosus. *Plin. l. 5. c. 29. circa med.* Mæander ita sinuosus flexibus, ut sæpe credatur reverti. *Virg. 2. Georg. v. 244.* flexu sinuoso elabitur anguis. *& Æn. 11. v. 753.* Saucius at serpens sinuosa volumina versat. *Val. Flacc. l. 2. v. 452.* dum litora blando Anfractu sinuosa legunt. *& lib. 3. v. 277.* sinuosa æquora. *Plin. l. 16. c. 6.* Folia sinuosa lateribus. *Id. l. 11. c. 37. sect. 69.* Cor prima domicilia sanguini præbet sinuoso specu, & in magnis animalibus triplici. *Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 23.* Innexuitque genu sinuosum fortiter arcum. *Id. Heroid. ep. 8. v. 23.* & *Propert. l. 4. el. 2. v. 25.* Sinuosa vela. *Id. Metam. 5. v. 68.* vestis. *h. e.* ampla, laxa, atque adeo multos sinus habens. *Senec. in Troadib. v. 822.* maris Lito sinuosa Trœzen. *h. e.* quæ posita est ad sinum Argolicum in Peloponneso. ¶ Translate *Quintil. l. 2. c. 4. de historia.* Ut ea sit neque arida prorsus atque jejuna, neque rursus sinuosa, & arcessitis descriptionibus lasciva. *h. e.* excessuum, digressionum, & diverticulorum plena, quibus justo longior fit, ut via, quæ non recta est, sed flexuosa. *Gell. l. 14. c. 2. circa med.* Est enim disceptatio ista multijugæ & sinuosæ quæstionis. *h. e.* longæ, & multos quasi recessus habentis. *Pers. sat. 5. v. 27.* Ut, quantum mihi te sinuoso in pectore fixi, Voce traham pura. *h. e.* in intimo pectore, *nel fondo del cuore. Rutil. l. 1. Itiner. v. 322.* Nec sinuosa gravi cura labore carent. *h. e.* sinuum oræ maritimæ navi legendorum: vel cura velorum gubernandorum. nam *sinus* & pro velo ponitur, quod inflante vento sinuatur. Alii pro *cura* leg. *rura carent*, aut *terra caret* ex conjectura. *Burmann* mallet *ripa*.

SINUS, us, *m. grembo, seno, κόλπος*, spatium, quod est intra pectoris brachiorumque complexum: item sedentis, quod pectore & femoribus continetur: quod & gremium dicitur: item ipsa vestis, qua ea pars corporis amicitur. *Phædr. l. & fab. 5. v. 16.* Ille in sinum repente demisit caput. *& vers. 36.* Illa profert ipsum porcellum e sinu. *Id. l. 4. fab. 13.* Gelu rigentem quidam colubram sustulit, sinuque fovit. *Horat. l. 2. od. 18. v. 27.* Ferre quippiam in sinu. *Id. l. 2. sat. 3. v. 172.* aliquid ferre sinu laxo. (Proverbialiter est non curare, negligere.) *Petron. in Satyr. c. 24. sub fin.* Manum demisit in sinum, & pertrectato vasculo tam rudi, &c. *Terent. Heaut. 3. 3. 2.* Alicui manum in sinum inserere. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 62.* Perque sinum lacrymæ fluminis instar eunt. *Id. 4. Trist. el. 3. v. 98.* Inque sinum mœstæ labitur imber aquæ. *Id. 3. Amor. el. 6. v. 68.* Spargebat tepidos flebilis imbre sinus. *Tacit. 3. Hist. c. 10.* Opposuit sinum Antonius stricto ferro, aut militum se manibus, aut suis moriturum obtestans. *el petto.* & *Velles. l. 2. c. 75. ad fin.* Bimum puerum gestans sinu. *in braccio.* ¶ De utero. *Ovid 5. Fast. v. 256.* Tangitur, & tacto concipit illa sinu. *Senec. in Octav. v. 763. de Jove* Quem modo Ledæ pressisse sinum Tectum plumis, pennisque ferunt. *Id.* translate *ibid. v. 404.* Et ipsa Tellus læta fecundos sinus pandebat ultro. ¶ De crumena, quæ in zona & sinu gestari solet. *Propert. l. 2. el. 23. v. 12.* Cynthia non sequitur fasces, non quærit honores: Semper amatorum ponderat illa sinus. *Ovid. 1. Amor. el. 10. v. 18.* Quo pretium condat, non habet ille sinum. *Colum. l. 10. v. 310.* ære sinus plenos urbe reportare. *Cic. Verr. 7. c. 57.* Cedo mihi, quæso, ex ipsius sinu litteras Syracusanorum. *Sueton. in Calig. c. 46.* Ut conchas legerent, galeasque & sinus replerent, imperavit. *Plin. in Paneg. c. 45.* Horum in sinum omnia congerebant. *Lamprid. in Commodo c. 14. extr.* Agebantur omnia per illos, qui etiam condemnationes in sinum vertisse dicuntur. *h. e.* pretio vendidisse, & in quæstum lucrumque suum convertisse. *& cap. 5.* Omnia jura subvertit, prædam omnem in sinum contulit. ¶ *Sinum laxare, expedire*, est lucrum, aut munera exspectantis. *Senec. epist. 119.* Sinum laxa. merum lucrum est. *Id. de vita beata, c. 23. ad fin.* Quid expeditis sinum? donabit, &c. Contra *Senec. alter in Thyest. v. 430.* Cur bonis tantis sinum subducis? *h. e.* cur tanta bona recusas? ¶ In sinum condi solent, quæ clam alios esse volumus. *Sueton. in Aug. c. 35.* Ne admissum quidem tunc quemquam senatorem, nisi solum, & prætentato sinu. *Senec. in Herc. Fur. v. 1010.* Licet Tonantis profuga condaris sinu, Petet undecumque temet hæc dextra. ¶ Hinc *in sinu* est clam, occulte, nullo vidente, *di nascosto, da se solo. Cic. 3. Tuscul. c. 21. extr.* Ut in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant. *fra se stessi.* & *Propert. l. 2. eleg. 19. v. 70.* In tacito cohibe gaudia clausa sinu. Adde *Tibull. l. 4. el. 13. v. 8.* & *Senec. epist. 105.* Sic *Sabin. eleg. 1. v. 124.* tu preme fulere Lætitiam & tacitu gaudia conde sinu. *Tertull. de Pudic. c. 6.* Plaudere in sinum. ¶ Refertur ad intimam familiaritatem, & amorem, & convictum. *Cic. Fam. 14. ep. 4. circa med.* Cicero meus quid agat? iste vero sit in sinu semper & complexu meo. *Id. Catil. 2. c. 10.* Postremum genus est proprium Catilinæ, de ejus delectu, immo vero de complexu ejus ac sinu. *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 13. de Pompejo.* Mihi crede, in sinu est: neque ego discingor. *h. e.* est mihi amicissimus: neque hanc amicitiam dissolvere cogito. *Id. ad Brut. ep. 7.* Bibulum noli dimittere e sinu tuo, tantum jam virum. *Terent. Adelph. 4. 5. 75.* Hic non amandus? hiccine non gestandus in sinu est? *non merito esser portato in braccio? ὑπολενίζω ἐν ἀγκάλαις*: imperase amandus. *Plin. l. 8. ep. 16. extr.* Est enim quædam etiam dolendi voluptas, præsertim si in amici sinu defleas. *Tacit. Ann. 6. c. 45. extr.* Etsi commotus ingenio, simulationum tamen falsa in sinu avi perdidicerat. *conversando privatamente col avo.* & *Auct. dial. de Orat. c. 28.* Suus cuique filius gremio ac sinu matris educabatur. ¶ *In sinu*, in visceribus, in intima parte. *Sil. l. 4. v. 33.* caterent immania cœpta, Inque sinu bellum. *nelle viscere dello Stato.* & *lib. 6. v. 651.* pestiferos mitis Campania cursus Tardavit, bellumque sinu indefensa recepit. *Sallust. in Catil. c. 56. ad fin.* Intra mœnia, in sinu Urbis sunt hostes. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 575.* nascuntur in ipso Bella sinu. *Tacit. 3. Hist. c. 38. a med.* In Urbe ac sinu cavendum hostem. *Plin. in Paneg. c. 56.* Consulatus gessit in hoc Urbis otio, & intimo sinu pacis. *Tacit. 13. Ann. c. 40. a med.* Productiore cornuum sinistro, ut si hostis intravisset, fronte simul & sinu exciperetur. *h. e.* media & interiore acie. ¶ *In sinu*, in potestate, *in balia, in potere. Scævola Dig. lib. 22. tit. 3. leg. 27.* Omnes fortunas & substantiam, siquam a matre susceperat, in sinu meo habui sine ulla cautione. ¶ *Sinus*, locus abditus, latebra, recessus. *Tacit. 2. Hist. c. 92. extr.* Abditis pecuniis per occultos, aut ambitiosos sinus. *Gell. in præfat. circa med.* Non enim fecimus altos nimis & obscuros in his rebus quæstionum sinus. ¶ *Sinus*, refugium: ducta translatione ab infantibus, in sinum matris, tanquam in locum tutum, confugientibus. *Plin. in Paneg. c. 6. a med.* Confugit in sinum tuum concussa respublica. *Tacit. l. 3. Histor. c. 69.* Tanquam omnis respublica in Vespasiani sinum cessisset. *Plin. l. 8. ep. 12.* Studiosos amat, fovet, provehit: multorumque qui aliqua componunt, portus, sinus, præmium. ¶ *Spuere in sinum* solebant veniam a diis speri alicujus audacioris petentes, ut *Plin. l. 28. c. 4.* docet. ubi nihil ad rem facit, quod affert *Harduin.* ex *Juvenal. sat. 7. v. 111.* Tunc immensa cavi spirant mendacia folles, Conspuiturque sinus. ¶ Sæpe *sinus* dicitur de curvatura, flexu, & cavitate cujuscumque rei, *piegatura, cavità, seno. Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42.* Torvus draco serpit, subter supraque revolvens Sese, conficiensque sinus e corpore flexos. *Colum. l. 4. c. 25.* Pars falcis, quæ flectitur, sinus nominatur. *& mox.* Cum vinitor retrahere quid debet, sinu utitur: cum allevare scalpro. *Cels. l. 8. c. 1.* Sinus ossis. *cui opponitur processus. Id. l. 7. c. 2. a med.* Sinus ulceris. *Colum. l. 6. c. 11.* Suppuratio ferro rescinditur: expressus deinde sinus ipse, qui eam continebat, urina eluitur. *Curt. l. 3. c. 9. in fin.* Paulatim se laxare sinus montium, & majus spatium aperire cœperant. *Senec. in Oedip. v. 582.* Subito dehiscit terra, & immenso sinu laxata patuit. *voragine.* & *in Herc. Fur. v. 679.* Lethe immensi sinus. *h. e.* altitudinis: *senza fondo.* ¶ De comis, quæ in modum sinus humeris innatant, *Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 25.* Quam se præbuerunt ferro patienter & igni, Ut fieret torto flexilis orbe sinus! *Id. 3. de art. am. v. 148.* Sustineat similes fluctibus illa sinus. ¶ De veste ampla, ejusque plicaturis *Virg. 1. Æn. v. 324.* Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes. *Liv. l. 21. c. 18. sub fin.* Tum Romanus sinu ex toga facto, hic, inquit, vobis bellum & pacem portamus. *h. e.* diducto sinu togæ (de quo V. in *Toga*) tanquam si quippiam in eo velles gestare. ¶ Absolute, de veste quacumque. *Ovid. 2. Fast. v. 309.* & *lib. 5. v. 28.* Ibat odoratis humeros perfusa capillis Mæonis aurato conspicienda sinu. *& Heroid. ep. 13. v. 36.* Induor regales, Laudamia, sinus. *Stat. l. 2. Silv. 1. v. 131.* Enormes non ille sinus, sed semper ad annos Texta legens, modo puniceo velabas amictu, Nunc herbas imitante sinu. Adde *Tibull. l. 1. el. 10. v. 70.* ¶ *Sinus retis*, pars retis laxa, quæ cum quid incidit, inflectitur. *Plaut. Trucul. 1. 1. 15.* Quando abiit rete pessum, tunc adducit sinum. *Plin. l. 11. c. 24. de tela aranei.* Quam laxus ad flatus, ut non respuenda quæ veniant, sinus? *Juvenal. sat. 4. v. 34.* Incidit Adriaci spatium admirabile rhombi, Implevitque sinus. Adde *Martial. l. 13. epigr. 101.* & *Grat. in Cyneg. v. 29.* ¶ *Sinus veli*, media ejus pars, quæ vento curvatur, & sinum efficit; & ipsum velum, *vela. Ovid. 3. de ar. am. v. 500.* Plenaque curvato pandere vela sinu. *Lucan. l. 6. v. 472.* puppimque ferentes In ventum tumuere sinus. *Virg. 3. Æn. v. 454.* cursus in altum Vela vocet, possisque sinus implere secundos. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 38.* Effusum ventis præbueratque sinum. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 9. v. 73.* Et siquem dabit

bit aura sinum, laxata rudentes. *Virg.* 5. *Æn. v.* 830. Una omnes fecere pedem, pariterque sinistros, Nunc dextros solvere sinus. *&* *vers.* 16. Obliquatque sinus in ventum. *Sil. l.* 7. *v.* 240. dum desinat aura, sinuique Destituat tumidos, subducto flamine, ventus. ¶ Denique *sinus* est in ora maris terra curvata & recedens, ac velut sinum præbens aquis influentibus, *seno di mare*: a Græcis quoque κόλπος dicitur: unde nostrum *golfo*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 12. In ipso aditu atque ore portus, ubi primum ex alto sinus ad urbem ab litore flectitur. *&* *cap.* 36. Sinus maritimos obsidere. *Id. Attic.* *ep.* 6. Duo sinus fuerunt, quos transmitti oportet, Pæstanus, & Vibonensis: utrumque pedibus æquis transmisimus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 247. Illyricos penetrare sinus. *Plin. l.* 2. *c.* 43. *in fin.* Et e fluminibus, ac sinubus, & e mari videmus ventos consurgere. ¶ Præterea sinum, *andare a golfo lanciato*. V. *Prætendo*. ¶ Sinus, vas. V. *Sinum*.

SION, sii, σίον, herba, de qua V. in *Laver*. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *sub fin.* Inde heminæ sumuntur per triduum: reliquum ex vino cum sio. ¶ Fuit hoc nomine & editia in parte meridionali Hierusalem, in quo exstructa fuit ara David. Primam syllabam producit *Prudent.* *in Hamartig.* *v.* 460. quæ rectius corrigitur.

SIPARIUM, ii, n. *tenda*, *cortina*, *sipario*, αὐλαία, παραπέτασμα, velum in scena, alio nomine aulæum, teste *Festo*: a *sipo*, jacio. quia spectatoribus objicitur, & obsipatur, ne aliquid totus agendum conspiciant. *Auct. libelli de Fabul. Lud. Theatr. Scen. cap. de appar. Scenæ*. Apud Romanos aulæa in Scena primum sternebantur, cum primum pictus ille ornatus ex Attalica regia Romam perlatus fuit: velabaturque ipsa Scena sipariis, quæ posterior ætas pro aulæis sumpsit, ut etiam siparia humi sterneret. Erat præterea velum minutum, quod populo obsistebat in Scena, dum Actus commutabantur. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 185. Consumptis opibus, vocem, Damasippe, locasti Sipario, clamosum ageres ut Phasma Catulli. *Cic. de provinc. consul. c.* 6. *extr.* A suis Græcia subselliis eruditur, quibuscum jam in exostra helluatur: antea post siparium solebat. ¶ Aulæum a sipario distinguit *Apul. l.* 10. *Metam.* Aulæo subducto, & complicitis sipariis, Paridis scena disponitur. *& lib.* 1. Aulæum tragicum dimoveto, & siparium scenicum complicato. ¶ Refertur præcipue ad Comœdiam, ut soccus, quemadmodum cothurnus ad Tragœdiam. *Senec. de Tranquill. c.* 11. *circa med.* Publius quoties mimicas ineptias, & verba ad summam caveam spectantia reliquit, inter multa alia cothurno, non tantum sipario fortiora, & hoc ait: Cuivis potest accidere, quod cuiquam potest.

SIPARUM. V. *Supparum*.

SIPHNIUS, a, um, Σίφνιος, ad Siphnum pertinens, quæ est maris Ægæi insula, una ex Cycladibus, ut *Plin. l.* 4. *c.* 12. docet. *Id.* *l.* 36. *c.* 20. In Siphnio lapide singulare, quod excalfactus oleo nigrescit durescitque, natura mollissimus.

SIPHO, onis, m. *trombone*, *doccione*, *sifone*, *canale*, σίφων, tubus, fistula, canalis, per quem aqua fluit, & derivatur, aut arte in altum emittitur. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 16. Solemus duabus manibus inter se junctis aquam concipere, & compressa utrinque palma, in modum siphonis exprimere. *Plin. l.* 2. de aqua in summis jugis erumpente, *cap.* 65. *extr.* Quo spiritu acta, & terræ pondere expressa, siphonum modo emicat. *Id. l.* 32. *c.* 10. Sugentia ora (*hirudinum*) forficibus præcidunt: ac veluti siphonibus defluit sanguis. *Colum. l.* 3. *c.* 10. Omne alimentum viteotis per medullam trunci, veluti per siphonem, quem diabeten vocant mechanici, trahitur in summum. *Id. l.* 9. *c.* 14. *a med.* Apibus fame laborantibus in canaliculis defrutum, aut passum præbere: quibus liquoribus mundam lanam imbuere oportebit, ut insistentes apes quasi per siphonem succum evocent. *Fragmentum legis rivalicæ apud Fest.* post *Sifpona*. Montani, paganive siphonibus aquam dividunto, donec eam inter se diviserint, Prætoris judicatio esto. *Juvenal.* de urina longo tractu emissa, *sat.* 6. *v.* 308. insturunt hic, Effigiemque deæ longis siphonibus implent. *Lucan.* de nube longa, & instar fistulæ aquas trahente, *l.* 7. *v.* 156. Et trabibus mixtis avidus siphonas aquarum. Al. aliter leg. ¶ Fuit inter instrumenta exstinguendis incendiis idonea, haustam hamis aquam in omnes ædium partes reddendo. *Plin. l.* 10. *ep.* 42. Nullus in publico sipho, nulla hama, nullum denique instrumentum ad incendia compescenda. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 12. *ante med.* Acetum quoque, quod incendii exstinguendi causa paratur: item centones, siphones, &c. ¶ De tenui fistula usurpavit *Cels. l.* 1. *c.* 8. *ad fin.*

SIPHUNCULUS, li, m. *cannoncino*, *canaletto*, *sifoncino*, σιφώνιον, parvus sipho. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ante med.* In hoc fonte crater, circa siphunculi plures miscent jucundissimum murmur. *& post med.* E stibadio aqua, velut expressa cubantium pondere, siphunculis effluit, cavato lapide suscipitur. ¶ Legitur alicubi *sipunculus*, adspiratione extrita.

SIPO, as, a. 1. jacio, disjicio. *Fest.* in *Prosapia*. Hinc *dissipo*, *insipo*, *obsipo*. ¶ Dicitur etiam *supo*. *Festus*: Supat significat jacit: unde dissipat, disjicit; & obsipat, objicit.

SIPOLINDRUM, i, n. nomen ficti aromatis, jpculariter usurpatum a coquo apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 43.

SIPONTINUS, a, um, ad Sipontum pertinens. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 27. In Sipontina siccitate collocari. *Inscript. apud Murator. pag.* 1081. *n.* 6. Magiæ Q. F. Severinæ Ordo Dec. Populusque Sipontinum Ære conlat. Est autem Sipontum urbs Apuliæ Dauniæ, in ora litorali, ad radices Gargani montis. *Plin. l.* 3. *c.* 11. *a med.* Apud *Melam* *l.* 2. *c.* 4. *circa med.* est *Sipuntum*, a Græco Σηπιοῦς, *sepias*: quod imitatus *Silius l.* 8. *v.* 635. Quæsivit Calaber, subducta luce repente Immensis tenebris, & terram & litora Sipus. *Calabrum* vocat, quia Calabriæ conterminus Apulia est. *Lucan. l.* 5. *v.* 377. & subdita Sipus montibus.

SIPONTUM. } V. in voce præced.
SIPUS. }

SIPYLEIUS, a, um, Σιπύλειος, ad Sipylum pertinens, montem & urbem Mæoniæ, seu Lydiæ, ubi Nioben in saxum conversam fabulantur. *Senec. in Agam. v.* 376. & *in Herc. Oet. v.* 184. Stat nunc Sipyli vertice summo flebile saxum. *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 33. genitrix Sipyleia. *Auson. in epitaph. v.* 27. Thebarum regina fui, Sipyleia cautes Quæ modo sum. læsi numina Latoidum.

SIQUANDO, adverb. *se qualche volta*, *se una volta*, *se mai*, εἴποτε, si aliquando, si aliquo tempore. *Cic. de Amic. c.* 15. Siquando de amicitia, quam nec usu, nec ratione habent cognitam, disputabunt. *Terent. Eun.* 3. 1. 14. Negotii siquando odium ceperat. *Liv.* *l.* 8. *c.* 4. Siquando unquam usurpandæ libertatis tempus optastis. *Virg.* 3. *Georg. v.* 98. siquando ad prœlia ventum est. *Id.* 12. *Æn.* *v.* 851. Siquando letum horrificum morbosque deum rex Molitur. V. alia in *Quando*. ¶ *Siquando*, siquando unquam. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 15. Nunc mihi, si quando, puer, & Cytherea favete. *Stat.* 1. *Achill. v.* 509. Laurigerosque ignes, si quando, avidissime hauri. Adde *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 474. ubi alia congessit *Burman.* ¶ Scribitur & conjuncte, & divisim: rectius tamen junges cum *Mannt. Dausq.* & al.

SIQUIDEM, *poichè*, *perchè*, *giacchè*, *essendo che*, ἐάνγε, ἐπείπερ, quoniam, quandoquidem, quippe, etenim. Conjunctio causalis ex *si* & *quidem*: quæ particulæ significationem suam non servant: *si* vero etiam quantitatem mutat. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 35. Illius patientiam pæne obsessionem appellabant, siquidem ex castris egredi non liceret. *Sallust. in Orat. Licinii ad pleb. in fin.* Plebes pro victa est, & in dies magis erit: siquidem majore cura dominationem illi retinuerint, quam vos repetiveritis libertatem. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 1. Quare non ἦθος tum industria, quod vereris; sed præclare ponitur: siquidem id egisti, ut ego delectarer. *Id. Parad.* 3. *c.* 2. *sub fin.* Sequitur igitur, ut etiam vitia sint paria. siquidem pravitates animi recte vitia dicuntur. *Plaut. Stich.* 5. 5. 16. Siquidem mihi saltandum est, tum vos date, bibat, tibicini. *Ovid.* 11. *Met. v.* 218. nec avi magis ille superbit Nomine, quam soceri. siquidem Jovis esse nepoti Contigit haud uni: conjux dea contigit uni. *&* *lib.* 10. *v.* 104. pinus Grata deum matri: siquidem Cybeleius Attis Exuit hac hominem, truncoque induruit illo. Adde *Juvenal. sat.* 6. *v.* 610. & *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 151. ¶ Significat etiam si certe, si tamen, si modo, *se certamente*, *se pure*. & rectius junctim scribitur, quam divisim, cum hic quoque prima syllaba corripitur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 603. Hoc quoque tentemus, siquidem ipsius remansit: Sin minus, inferni conjugis uxor erit. *Id.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 17. Quæ mihi ventura est, siquidem ventura, senectus? *Al. leg.* siqua est ventura. *Terent. Heaut.* 4. 3. 50. *Sy.* Quid aliud tibi vis? *Chr.* Siquidem hoc fit. *Sy.* Siquidem? Experiundo scies. *Id. Andr.* 3. 1. 7. *&* *Eun.* 4. 4. 49. Quid ego audio? actum est, siquidem hæc vera prædicat. *Cic. pro Planc. c.* 8. *a med.* Tui municipes sunt illi quidem splendidissimi homines, sed tamen pauci, siquidem cum Atinatibus conferantur. *Id. Catil.* 2. *c.* 4. O fortunatam rempublicam, siquidem hanc sentinam hujus urbis ejecerit. *Id. in Pison.* *c.* 35. *sub fin.* Qui modus tibi fuit frumenti æstimandi? qui honorarii? siquidem potest vi & metu extortum, honorarium vocari. *Senec. in Agam. v.* 304. Nil moror jussu tuo aperire ferro pectus ærumnis grave. *Clyt.* Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam. *Terent. Hec.* 4. 1. 45. Siquidem ille ipse non vult, & tu sensisse in eo peccatum, adeam, &c. ¶ Sequente *tamen* vim habet τοῦ *quamvis*. *Colum. in præfat. sub fin.* Ille, quem nos perfectum esse volumus agricolam, siquidem artis consummatæ non sit, &c. multum tamen profecerit, si, &c. *Plaut. Rud.* 5. 3. 5. Tuusne est? *La.* rogitas? siquidem hercle Jovis fuit, meus est tamen. Adde *Mil.* 2. 2. 30.

SIQUIS, *&* Siqui, siqua, *&* siquæ, siquod, *&* siquid, *se alcuno*, εἴ τις, si aliquis: ex *si* & *quis*, aut *qui* conflatum. *Terent. Heaut.* 1. 1. 99. Ingenium te esse in liberos leni puto, & illum obsequentem, siquis recte aut commode tractaret. *Cic. pro Cluent. c.* 12. Itaque ei legat grandem pecuniam a filio, siqui natus esset. *Id. pro Cæcin. c.* 30. Siqui meam familiam de meo fundo dejecerit: siqui mihi præsto fuerit cum armatis hominibus. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 40. Siqua tui Corydonis habet te cura, venito. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 10. O si urnam argenti fors quæ mihi monstret! *Al. leg.* qua. *h. e.* si qua ratione. *Terent. Heaut. prol. v.* 44. Si quæ laboriosa est, ad me curritur. *Al. leg.* qua. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 2. *circa med.* Si quæ vis esset facta. *Al. leg.* qua. *Virg.* 4. *Æn. v.* 520. siquod non æquo fœdere amantes Curæ numen habet. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 3. Atque in meo corde, si est quod mihi cor, eam rem volutavi. *Plin. l.* 2. *c.* 23. Sicui libeat altius ista persequi. *Id. l.* 30. *c.* 11. *ad fin.* Sicujus cura efficacior esset inquirentis. *Id. l.* 9. *c.* 44. Siquem mundi voluptas invitet. *Virg.* 3. *Georg. v.* 489. siquam (*hostiam*) ferro mactaverat. *Plaut. Asin.* 1. 1. 104. Si quid opus fuerit. *Cic.* 7. *Verr. c.* 8. Ut crimini reo putemus esse oportere, siquo de homine severius judicavit. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 10. *extr.* Quasi mihi siqua parta erunt, per te parta sint. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 176. Jus ibi discendi, siqua requiris, erit. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 5. *circa med.* Etiam rogo, ut siquæ minus antea constantes ab eo fieri videbantur, ea judices illum abjecisse. *Virg.* 1. *Æn. v.* 582. Siquibus ejectus silvis aut urbibus errat. *& lib.* 2. *v.* 420. siquos obscura nocte per umbram Fudimus. ¶ Eleganter additur *ullus* *aliis*. *Virg.* 10. *Æn.* *v.* 861. res siqua diu mortalibus ulla. *Sueton. in Claud. c.* 40. Vociferatus est, siquem alium, & se liberum esse. ¶ *Siqua* femininum recti casus singularis est a *siquis*: at *siqua* est a *siqui*. Similiter *siqua* neutrum plurale est a *siquis*: & *siquæ* a *siqui*. Certum tamen

men est in neutro plurali *siqua*, quam *siqua*, & omnino præferendum. ¶ In sexto singulari *siquo*, & *siquo* est siqua ratione. *Plaut. Trin.* 1. 2. 83. Siqua probiorem facere possis. *Id. Castell.* 1. 3. 35. Siqua queat reperire, quæ sustulerit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 18. Siqua fata sinant. ¶ *Siquo*, si aliquo, h. e. si in aliquem locum. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 2. Eas litteras siquo ille misit in publico proponat velim.

SIRÆUM, i, n. *vin cotto*, σίραιον, Græce idem est, quod Latine sapa. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Siræum, quod alii hepsema, nostri sapam appellant, ingenii, non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem mensuræ decocto: quod ubi factum ad dimidiam est, defrutum vocamus.

SIRAPA, æ, f. genus condimenti, quod fit ex sampsa, h. e. succo olearum expresso, cui admiscentur sal, carenum, cyminum, semen fœniculi, & anisum Ægyptium. Hæc ejus conficiendæ ratio est a *Colum. l.* 12. *c.* 49. cujus lemma est aliis *Sirapa quomodo fiat*: aliis *Sampsa quomodo fiat*. Ipse toto illo capite ea voce abstinet: ne de ejus Latinitate dubitari merito possit.

SIRCITULA, æ, f. genus uvæ condituris aptæ. *Colum. l.* 12. *c.* 43. *a med.*

SIRCULA, æ, f. genus uvæ. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *sub fin.* Veniculam, ollis aptissimam, Campani malunt sirculam vocare: alii staculam.

SIREDONES, um, f. σιρηδόνες, i. e. Sirenes. *Auson. Edyll.* 11. h. e. in *Gripho*, v. 20. Tres in Trinacria Siredones: omnia terna.

SIREMPS, & Sirempse (quorum alterum rectus casus videtur, alterum obliquus) vox antiqua, quæ significat *similis*, *re ipsa*, ut *Festus* exponit. *Plaut. Amph. prol. v.* 73. Sirempse legem jussit esse Jupiter, Quasi magistratum sibi, alterive ambiverit. *h. e.* similem et ipsa legem esse voluit, ac si quis per ambitum magistratum obtinuisset. *Senec. ep.* 91. Omnium rerum, quas terra premit, sirempse lex esto. *h. e.* eadem lege & conditione teneantur. *Al. leg.* sericam unam esse. *Vetus* S. C. apud *Frontin. de aquæduct. artic.* 129 Et adversus eum sirempse lex, jus, causaque omnium rerum omnibusque esto. Adde *fragment. judiciar.* apud *Gruter. pag.* 508. *lin.* 21. & *pag.* 608. *sub fin.* & *pag.* 629. *lin.* 1. & *Senec. epist.* 91. *post med.* & *Caton* apud *Fest.*

SIREN, enis, f. *Sirena*, Σειρὴν, ῆνος, fabulosum maris monstrum, superiori parte virginis alatæ formam habens, inferiorem volucris, clunibus, cauda, & pedibus gallinaceis. Tres fuisse dicuntur, Acheloi fluminis, & Calliopes, vel Terpsichores, vel Melpomenes Musæ filiæ, quarum nomina Parthenope, Lysia, & Leucosia: alii quatuor, Aglaosir, vel Aglaopis, Thelcinpe, Pisno, & Ilyge, seu Lygia. Sed ternarius numerus pervulgatior est. Primo juxta Pelorum Siciliæ promontorium, post in Capreis, insulis Tyrrheni maris, habitaverunt, canentesque suaviter una tibiis, altera lyra vel cithara, tertia voce, nautas prætereuntes morabantur, & in naufragia deducebant, vel illectos cantu sopiebant, sopitos mactabant, devorabantque. Cum illac aliquando Ulysses navigaret, a Circe monitus, sociis aures cera obstruxit, se ad malum alligari jussit, atque ita periculum evasit. Qua re Sirenes contemtui se ratæ, impatientia doloris se in mare præcipitaverunt. Eo enim fato natæ erant, ut tamdiu viverent & grassarentur, quamdiu cantantes eas audiens nemo esset prætervectus. Addunt, fuisse olim virgines pulcherrimas, socias Proserpinæ: quam captam cum diu terra quæsissent, mari quoque quærere optasse: ita volucres factas: vel, quod ei auxilium contra Plutonem non tulissent, a Cerere in marina monstra conversas. *Hygin. in præfat. a med.* & *fab.* 125. & 141. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Proserp. v.* 254. *Serv. ad Æn.* 5. *v.* 864. *Ovid. Met.* 5. *a vers.* 551. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 64. Revera, inquit *Servius*, fuerunt meretrices, quæ transeuntes quoniam deducebant ad egestatem, his fictæ sunt inferre naufragia. *Cicerone l.* 5. *de Fin. c.* 18. videntur non vocum suavitate, aut novitate cantandi navigantes revocasse, sed quia multa se scire profitebantur, ut homines ad earum saxa discendi cupiditate adhærescerent. Fuerunt, qui & aves quasdam in India esse tradiderint, Sirenes appellatas, cantu homines mulcentes, ut deinde somno sopitos lacerarent, ut *Plin. l.* 10. *c.* 49. notat. *Sil. l.* 14. *v.* 473. Siren effoetos effudit in æquore cantus. *Virg. loc. cit.* scopulos Sirenum advecta subibat. *Ovid. de remed. amor. v.* 789. Illo Lotophagos, illo Sirenas in ære Esse puta. remis adjice vela tuis. *Claudian. l.* 3. *de rapt. v.* 204. *de Proserpina*. talis labor illi, Sirenes requies; sermonum gratia mecum. *h. e.* quiescebat a labore audiendo Sirenum comitum cantus. *Petron. in Satyr. c.* 5. Seu Lacedæmonio tellus habitata colono, Sirenumque domus. *h. e.* Neapolis, quæ & *Sirenis* dicta est e tumulo Parthenopes, quæ eam condidisse fertur, ut *Plin.* docet *l.* 3. *c.* 5. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 14. vitanda est improba Siren, desidia. *Vetus Poeta* apud *Sueton. de illustr. Grammat. c.* 11. Cato Grammaticus, Latina Siren. *scil.* propter facultatem Poeticam. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 18. qui gaudet acerbo Plagarum strepitu, & nullam Sirena flagellis Comparat. *h. e.* cantionem vel suavissimam. ¶ Sunt etiam *sirenes* fucorum genus inter apes. *Plin. l.* 11. *c.* 16. *ad fin.*

SIRENÆUS, a, um, &

SIRENIUS, a, um, Σειρηναῖος, & Σειρήνιος, ad Sirenas pertinens. *Gell. in fin. c.* 8. *l.* 16. Ne in illis dialecticæ gyris atque mæandris, tanquam apud Sirenios scopulos, consenescas. *Ammian. l.* 29. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 14.) Ut videretur aures occlusisse ceris, quasi scopulos Sirenios transgressurus. *Al. leg.* Sirenæos. *Hieronym. epist.* 62. *c.* 2. Sirenæos cantus obturata aure pertransis.

SIRIACUS, a, um, ad Sirium astrum pertinens. *Avien. in Arat. v.* 283. Et ceu Siriaco torretur spica calore.

SIRIASIS, is, f. σειρίασις, morbus, ex inflammatione membranarum cerebri cum corporis totius siccitate, qualem vehemens solis æstus tempore solstitii, aut diebus canicularibus solet afferre, imprimis pueris, quem fortasse solstitialem morbum *Plautus* vocat in *Trinummo*, 2. 4. 143. Est a σειριάω, æstu laboro: quod a σείριος, Sirius. *Plin. l.* 32. *c.* 10. *ad fin.* Siriases infantium spongia frigida crebro humefacta sanat. *Id. l.* 22. *c.* 21. Folia infantium distillationibus, quod siriasin vocant, illita medentur. *Id. lib.* 30. *c.* 15. Ossibus in canino fimo inventis eductio infantium, quæ vocatur siriasis, adalligatis emendatur.

SIRICUS, pro Sericus (ut *Siricarius* pro *Sericarius*.) nomen est equi circensis in Tabula marm. apud *Gruter. pag.* 341. vel a gente Serum, vel a pili mollitie.

SIRICARIUS. V. *Sericarius*.

SIRIM, is, it, pro *fuerim*. V. in *Sum*.

SIRIUM, ii, n. herba, alio nomine Artemisia, & Serpyllum majus. *Apul. de herb. c.* 10.

SIRIUS, ii, m. Σείριος, stella in ore Caniculæ, vel ut placet *Hygino l.* 3. *Poet. astron. c.* 34. & *lib.* 2. *c.* 35. & in capite Canis, quæ in cæli centro cum Sole conjuncta æstum ejus duplicat, mortaliumque corpora nimio calore languida reddit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 141. tum steriles exurere Sirius agros. *Id. Georg.* 4. *v.* 425. Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 21. arentes cum findit Sirius agros. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 369. cum magis asperat ignes Sirius, & sævo cum nox accenditur auro. *Lucan. l.* 10. *v.* 211. rapidos qua Sirius ignes Exserit. *Claudian. de laudib. Ser. v.* 6. flores Sirius urit æstibus. *Id. de Apono*, *v.* 91. sævo Sirius igne nocet. *Id. in nupt. Honor. Fescenn. v.* 21. gelido specu torrentiorem fallere Sirium. V. *Canicula*. ¶ Adjective *Virg. Æn.* 10. *v.* 273. (& *Colum. l.* 10. *v.* 289.) liquida si quando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor. *Prudent. Cathemer. ult. v.* 88 Et siquod astrum Sirio Fervet vapore.

SIRMIENSIS, e, adject. ad Sirmium pertinens, quæ est urbs Pannoniæ (nunc Sclavoniæ) inter Savum & Dravum: ut Sirmiensis civitas, *Plin. l.* 3. *c. penult.*

SIRPATUS, V. *Sirpo*.

SIRPE, is, n. σίλφιον, silphium, planta eadem ac Laser, apud Cyrenenses nascens, odoratis radicibus, virgulto herbido magis, quam arbusto: cujus e culmo exsudat stato tempore pingue roscidum, idque pascentium hircorum inhæret barbulis: ubi cum arefactum inolevit guttis stiriacis, legitur ad usum mensarum, vel medelæ. Dictum est primum lac sirpicum, quoniam manat in modum lacteum: deinde usu derivante laser nominatum. Hæc *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *a med.* Vide Laserpitium. *Plaut. Rud.* 3. 2. 16. Si speras, tibi hoc anno multum futurum sirpe, & laserpitium. *h. e.* largum fore proventum sirpis, & succi ejus. ¶ Legitur & *syrpe*.

SIRPEA, æ, f. *graticcio*, corbis ampla ex viminibus, quæ plaustro imponitur vehendo stercori, aliave qua re minuta. V. *Benna*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. *ad fin.* Sirpea, quæ virgis sirpatur, id est colligando implicatur, in qua stercus, aliudve quid evehitur. *Cato R. R. c.* 10. & 11. Sirpeæ stercorariæ. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 23. *a med.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facias, ut sirpeas, vallos, crates. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 680. in plaustro sirpea lata fuit. Adde *Justin. l.* 33. *c.* 4. ¶ Sunt qui scrib. *scirpea* & *scirpea*.

SIRPICES olim dicti, qui postea irpices. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31.

SIRPICULA, æ, & Sirpiculus, i, m. *canestro*, *corbe*, *cestello*, vas ex junco, aliove quo lento vimine confectum: a sirpando, id est ab alligando. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 40. Sirpiculis medio pulvere ferre rosam. *Colum. l.* 10. *v.* 304. cano jam vimine textum Sirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis. *Lucil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 57. Sirpiculi olerorum: *Varro l.* 2. *R. R. c.* 2. *circa med.* Jugum continet sirpiculos. *h. e.* corbes. *Plaut. Capt.* 4. 2. 36. Eis ego ora verberabo sirpiculis piscariis. *h. e.* nassis piscatoriis. Nisi forte malis intelligere ipsas virgas, ex quibus nassæ fiunt. nam & *Varr.* sic videtur accipere *sirpiculos*, cum ait earum usum esse alligandis fascibus, fustibus, facula. V. ejus verba in *Sirpo*. ¶ *Sirpiculæ falces*, adjectiva apud *Caton. R. R. c.* 11. & *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 22. videntur esse, quibus in alliganda vinea utuntur. ¶ Sunt qui scrib. *scirpiculæ*, tanquam a *scirpo*. ¶ In loco *Plauti* allato *scirpiculis* est in lib. veterib. Sic *irpices* & *sirpices* dictum est, *recupero* & *reciupero*, &c.

SIRPICUS, a, um, ad Sirpe pertinens, ut Sirpicum lac, h. e. laserpitium. V. *Sirpe*.

SIRPO, as, a. 1. vincio, alligo, necto. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 31. Sirpiculæ vocatæ a sirpando, id est ab alligando. sic sirpeta dolia quassa, cum alligata, dicta. His utuntur in vinea alligando fasces, incisos fustes, faculas. & *ibid. ad fin.* Sirpea, quæ virgis sirpatur, id est colligando implicatur, in qua stercus aliudve quid evehitur. *Id.* apud *Non. c.* 2. *n.* 813. Cupas vinarias sirpare noli. ¶ Sunt qui scribant *scirpo*, ut sit a *scirpus*.

SIRPUS, i, m. *indovinello*, αἴνιγμα: ænigma a *sirpo*, ligo, implico: *Gell. l.* 12. *c.* 6. Quæ Græci dicunt ænigmata, hoc genus quidam e nostris veteribus sirpos appellaverunt. Al. leg. *scirpos*.

SIRULUGUS, i, m. animal quoddam, quod nec quale esset, nec ubi nasceretur, traditum est ab auctoribus. Ita *Plin. l.* 30. *c.* 15. *sub fin.* ubi *Harduinus* ex MSS. *Subjugus* legit.

SIRUS, i, m. *granajo sotterraneo*, σειρός, & σιρός, spelunca subterranea condendo & asservando frumento effossa. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 57. & 63. & *Plin. l.* 18. *c.* 30. Quidam granaria habent sub terris, speluncas, quas vocant siros, ut in Cappadocia, & Thracia. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Transmarinis quibusdam provinciis puteorum in modum, quos appellant siros, exhausta humus, editos a se fructus recipit. *Curt. l.* 7. *c.* 4. Siros vocant Barbari, quos ita solerter abscondunt, ut

ut nisi qui defoderunt, invenire non possint. Meminit, sed tacito nomine, etiam *Hirt. de B. Afric. c.* 65. item *Vitruv. l.* 6. *c.* 8. ubi vocat cryptas. ¶ Quidam putant esse vocem Persicam. Sunt etiam qui scribunt *syrus*, sed minus recte. ¶ *Sirus*, scopa. V. *Syrus, i.*

SIS, *se vuoi, se ti piace*, contractum ex *si vis*, in sermone familiari. *Cic. in Orat. c.* 45. *ad fin.* Libenter etiam verba jungebant, ut *sodes* pro *si audes*, *sis* pro *si vis*. *Plaut. Asin.* 3. 3. 93. Sis, herum tuis factis sospitari, da mihi istas viginti minas. & 2. 2. 43 Sis amanti subvenire familiari filio. Al. hic leg. *si vis*. ¶ Fere adhibetur, cum quippiam impetratur, præsertim apud Comicos. Quia enim, inquit *Donat. ad Terent. Eun.* 4. 7. 29. imperativa sunt contumeliosa, addebant *sis*, ad imperium leniendum. quamquam & severe imperantis est, & stomachantis. *Plaut. Cas.* 2. 2. 31. Tace, sis, stulta: noli, sis, tu illi advorsari. *Id. Pers.* 3. 3. 8. Accipe, sis, argentum, impudens: tene, sis, argentum. *Terent. loc. cit.* Cave, sis: nescis, cui nunc maledicas viro. & 2. 3. 19. Fac, sis, nunc promissa appareant. & *Heaut.* 1. 1. *in fin.* Vide, sis, ne quo hinc abeas longius. Adde *Plaut.* sæpissime, cujus illa sunt *age sis*, *cape sis*, *apage sis*, *abi sis*, *cedo sis*, &c. quæ quidam etiam conjuncte scribunt. *Cic.* quoque usurpavit *pro Rosc. Amer. c.* 16. *ad fin.* Age nunc, refer animum, sis, ad veritatem. ¶ Aliquando præponitur ipsi verbo. *Plaut. Mil.* 2. 2. 26. Sis, jube transire huc, quantum potest. & *vers.* 45. Illuc sis, vide, quemadmodum abstitit, severa fronte curas cogitans. *Terent. Adelph.* 5. 1. 4. Illud sis, vide exemplum disciplinæ! *Plaut. Pers.* 4. 4. 104. Ne sis plora: libera eris actutum. ¶ Plurale est *sultis*, si vultis. *Plaut. Asin. prol. v.* 1. Hoc agite, sultis, spectatores nunc jam. *Id. Capt.* 3. 5. 9. Adstringite isti, sultis, vehementer manus. *Id. Pœn.* 3. 6. 19. Domos abeamus nostras, sultis, nunc jam. *Id. Rud.* 1. 1. 8. Facite, sultis, nitidæ ut ædes meæ sint. *Id. Stich.* 1. 3. 67. Adeste, sultis. *Enn.* apud *Fest.* Pandite, sulti', genas, & corde relinquite somnum. ¶ *Sis*, *suis*. *Enn.* V. *Sos*. ¶ *Sis* antique pro genitivo *sui* usurpatum fuisse, testis est *Priscian. l.* 13. *pag.* 955. *Putsch.*

SISAPO, ōnis, f. oppidum Hispaniæ Bæticæ, ubi præstantissimum minium fodiebatur. *Plin. l.* 3. *c.* 1. & *lib.* 33. *c.* 7. Hinc *Cic. Phil.* 2. *c.* 19. Quid erat in terris, ubi in tuo pedem poneres, præter unum Misenum, quod cum sociis, tanquam Sisaponem tenebas? Ubi *Turneb. l.* 10. *c.* 11. alludit, inquit, ad miniaria metalla Sisaponensium, quæ societate publicanorum exercebant: dicit enim, Antonium non unum possessorem Miseni fuisse, sed possessionis socios habuisse multos.

SISAPONENSIS, se, ad Sisaponem pertinens, ut Sisaponensis regio, *Plin. l.* 33. *c.* 7.

SISENNA, æ, m. L. Cornelius Sisenna civis R. orator & historicus: Erat, inquit *Cic. in Bruto, c.* 64. doctus vir, & studiis optimis deditus, bene Latine loquens, non sine facetiis, sed neque laboris multi, nec satis versatus in causis: interjectusque inter duas ætates Hortensii & Sulpicii, nec majorem consequi poterat, & minori necesse erat cedere. Hujus omnis facultas ex historia ipsius perspici potest: quæ cum facile omnes vincat superiores, tum indicat tamen, quantum absit a summo, quamque genus hoc scriptionis nondum sit satis Latinis litteris illustratum. Hæc *Cicero*. *Sallust. in Jug. c.* 100. L. Sisenna optume & diligentissime omnium, qui eas res (*h. e.* bellum civile Sullanum) dixere, persecutus, parum mihi libero ore locutus fertur. *Vellej. l.* 2. *c.* 9. Historiarum auctor jam tum Sisenna erat juvenis: sed opus belli civilis Sullani post aliquot annos ab eo seniore editum est. Vetustior Sisenna fuit Cœlius, æqualis Sisennæ Rutilius, Claudiusque Quadrigarius, & Valerius Antias. Hæc *Vellej. Ovid.* 2. *Trist. v.* 443. Vertit Aristiden Sisenna, nec obfuit illi Historiæ turpes inseruisse jocos.

SISER, eris, n. σίσαρον, ἄγριον σέλινον, ut reddit *Charis. l.* 1. *pag.* 19. *Putsch.* herba pastinacæ non dissimilis, de qua *Plin. l.* 19. *c.* 4. *post med.* Siser & ipsum Tiberius Princeps nobilitavit, flagitans omnibus annis e Germania. Gelduba appellatur castellum Rheno impositum, ubi generositas præcipua. Inest longitudine nervus, qui decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ mulso in cibis temperata, etiam in gratiam vertitur. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *circa med.* Pastinaca & siser, atque inula convalescunt alte pastinato, & stercorato solo. ¶ In masculino genere *Plin. lib.* 20. *c.* 5. Hicesius ideo stomacho utile videri dixit, quoniam nemo tres siseres edendo continuaret. *eod. cap.* recenset ejus varios usus in medicina. *Colum. l.* 10. *v.* 114. Jam siser, Assyrioque venit quæ semine radix.

SISICHTHON, σεισίχθων, ονος, epitheton Neptuni terram quatientis, ut *ennosigæus*: a σείω, quatio, & χθών, ονός, terra. Legitur apud *Ammian. l.* 17. *c.* 7. *ad fin.* aliis *cap.* 16.

SISON AGRION, herba caule fœniculi, radice magna, nigra, & gravissimi odoris, succo plena, flore nigro, alio nomine peucedanos, & pinastellus. *Apul. de herb. c.* 94.

SISPES, & Sispita, pro Sospes, & Sospita. *Inscrip. vet.* apud *Reines. class.* 5. *n.* 47. Sacerdos Junonis Reginæ Sispitæ, &c. & *mox*. Sacerdos Jovi Sisp. Legitur etiam in nummo Commodi apud *Vaillant.* & *in Museo Theupoli*. Sic *Festus*: Sispitem Junonem, quam vulgo Sospitem appellant, antiqui usurpabant: cum ea esse e Græco videatur sumpta, quod est σώζειν.

SISTENTARE pro sustentare. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 18. Nero frumentum corruptum in Tiberim jecit, quo securitatem annonæ sistentaret. Ita *Lips.* quamvis fateatur in omnib. liber. esse *sustentaret*. Addit *Plautum Trucul.* 2. 2. 14. Advenisti huc sistentatum exornatis ossibus. Ubi alii aliter leg. Rejicit omnino *Gruter.*

SISTO, is, stiti, statum, a. 3. *fermare*, *arrestare*, ἵστημι, stare facio quod erat in cursu aut motu; retineo, reprimo: ab ἱστάω, sive *Terræ*, *Virg.* 4. *Æn. v.* 489. Sistere aquam fluviis, & vertere sidera retro. *Id.* 6. *Æn. v.* 465. (& *Propert.* 4. *el.* 10. *v.* 36.) Siste gradum, teque adspectu ne subtrahe nostro. *Ovid. de remed. amor. v.* 80. in primo limine siste pedem. *Liv. l.* 1. *c.* 12. & *lib.* 30. *c.* 12. & *Tacit. Ann.* 10. *c.* 39. Sistere fugam militum. *Tibull. l.* 1. *el.* 2. *v.* 44. iter fluminis. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Xystus ventum sistit. *Id. in carm. l.* 7. *epist.* 9. fontes incendia sistunt. *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 86. Sistere currum, *Virg.* 12. *Æn. v.* 355. Sistit equos bijuges, & curru desilit alto. *Sil. l.* 2. *v.* 98. cervum vulnere sistere. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 54. Vulneribus ligamenta, quibus sistitur sanguis. *Plin. l.* 20. *c.* 23. & *Martial. l.* 13. *epigr.* 116. sistere ventrem. *Ovid.* 1. *Fastor. v.* 367. lacrymas. *Id.* 14. *Met. v.* 835. & *Senec. in Hippol. v.* 1263. fletus. *Plin. l.* 10. *epist.* 97. Vicos etiam atque agros superstitionis istius contagio pervagata est: quæ videtur sisti & corrigi posse. *Senec. in Agam. v.* 203. & *in Med. v.* 157. Regina, frena temet, & siste impetum. *Id. in Hippol. v.* 248. furorem siste. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 69. sistere certamina. *Id. Met.* 5. *v.* 490. immensos siste labores. *Id. Heroid. epist.* 20. *v.* 179. Siste metum, virgo. stabili potiere salute. *Id. Met.* 7. *v.* 711. Siste tuas, ingrate, querelas. & *lib.* 3. *v.* 153. Sistite opus præsens, nodosaque tollite lina. *h. e.* intermittite. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 48. Thracibus permissum vastare, trahere prædas, dum populatio lucem intra sisteretur. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 16. Nec tibi sunt fontes, laticis nisi pæne marini: Qui potus dubium sistat, alatne sitim. ¶ Est etiam firmare, nutantem, ruentemve fulcire. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Succus cum aceto mobiles dentes sistit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 858. Hic rem Romanam, magno turbante tumultu, Sistet. *Plin. in Paneg. c.* 50. Magnum hoc tuum erga tecta ipsa meritum, sistere ruinas, solitudinem pellere. *Liv. l.* 3. *c.* 16. Vix concordia sisti posse videbatur. & *cap.* 20. *in fin.* Non ita civitatem ægram esse, ut consuetis remediis sisti possit. ¶ Hinc *sisti non potest*, coerceri, reprimi, firmari, ab exitio vindicari non potest: actum est: pereundum est. *Liv. lib.* 2. *c.* 29. *a med.* Totam plebem ære alieno demersam esse: nec sisti posse, ni omnibus consulatur. *Id. l.* 45. *c.* 19. Si vero ad externum bellum domestica seditio adjiciatur, sisti non posse. Adde alia in *eod.* & *Tacit. Justin. Curt.* &c. congesta a *Gronov.* ad *Liv. l.* 4. *c.* 12. Et active *Cic. Verr.* 5. *c.* 96. Quid possumus contra illum prætorem dicere, qui quotidie templum tenet, qui rempublicam sistere negat posse, ni ad equestrem ordinem judicia referantur? *h. e.* stare. Est qui mallet *subsistere*. ¶ Sed *sistere*, absolute, tralatitium est, *stare*, *fermarsi*, *posarsi*, consistere, sedere, quiescere, resistere: sive neutrum sit, sive potius subaudiatur *se*, aut quippiam hujusmodi. *Virg.* 3. *Æn. v.* 7. Incerti, quo fata ferant, ubi sistere detur. *Id.* 11. *Æn. v.* 872. Nec quisquam instantes Teucros, letumque ferentes Sustentare valet telis, aut sistere contra. *Id.* 1. *Georg. v.* 479. Sistunt amnes, terræque dehiscunt. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 2. *a med.* Solstitium, quod sol eo die sistere videatur. *Lucret. l.* 4. *v.* 415. conlectus aquæ digitum non altior unum, Qui lapides inter sistit per strata viarum. *Id. l.* 2. *v.* 602. Aeris in spatio magnum pendere docentes Tellurem, neque posse in terra sistere terram. *h. e.* niti. *Senec. in Thyest. v.* 744. Hactenus sistat nefas, pius est *Atreus*. *h. e.* hic finem habeat, desinat. ¶ *Ore sistere*, *capite sistere* Plautina sunt: *h. e.* vultu aut capite terræ impacto, subsistere: quod faciunt, qui gravi & subito casu deciduut. *Capt.* 4. 2. 11. Interminor, nequis mi obstiteris obviare. nam qui obstiterit, ore sistet. *si troverà colla faccia per terra*. & *Curcul.* 2. 3. 8. Nec quisquam sit, &c. quin cadat, quin capite sistat in via de semita. ¶ *Sistere* absolute, pro esse, adsistere. *Manil. l.* 3. *v.* 529. Tempora quod sistant propriis parentia signis. *Id. l.* 4. *v.* 546. Felix æquato genitus sub pondere Libræ, Judex extremæ sistet vitæque necisque. ¶ *Sistere aliquid*, statuere, ponere, collocare, *mettere*, *piantare*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 245. Et monstrum infelix sacrata sistimus arce. *Id.* 10. *Æn. v.* 352. ecce Pharo vocem dum jactat inertes, Intorquens jaculum, clamanti sistit in ore. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 37. Cum Augustus sibi atque urbi Romæ templum apud Pergamum sisti non prohibuisset. & 4. *Hist. c.* 53. Ut templum iisdem vestigiis sisteretur. *Id.* 15. *Ann. c.* 18. Romæ tropæa de Parthis, arcusque medio Capitolini montis sistebantur. *Augustus* apud *Sueton. c.* 28. Ita mihi salvam ac sospitem rempublicam sistere in sua sede liceat. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 112. Restituentur omnia: suam rem sibi salvam sistam, si illo advenerit. *Ovid.* 15. *Met. v.* 490. ah quoties flenti Theseius heros, Siste modum, dixit. *h. e.* pone modum lacrymis. ¶ *Sistere fana*, inquit *Festus*, cum in urbe condenda dicitur, significat loca in oppido futurorum sacrorum constituere: quod Antistius Labeo ait in commentario quintodecimo juris Pontificii, fana sistere esse lectisternia certis locis & diis habere. ¶ *Sistere aliquem*, collocare, ponere, *mettere*, *posare*. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 7. Mulier, siste nunc me: cave, ne cadam. non vides me, ut madide madeam? *Virg.* 2. *Georg. v.* 488. o qui me gelidis in vallibus Hæmi Sistat, & ingenti ramorum protegat umbra! *Id.* 2. *Æn. v.* 620. & tutum patrio te limine sistam. & *lib.* 10. *v.* 308. Turnus rapit acer Totam aciem in Teucros, & contra *in* litore sistit. *h. e.* opponit Æneæ militibus excensionem molientibus. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 77. Multa nocte cohortes expeditas, summis montium jugis, super caput hostium sistit. *Virg. Æn.* 8. *v.* 85. Æneas suem mactat, & cum grege sistit ad aram. *Id. l.* 4. *v.* 634. Annam, cara mihi nutrix, huc siste sororem. *fammi venir qua*. & *Plaut. Mil.* 2. 3. 73. Pedre ego illam jam huc tibi sistem in viam. *te la farò vedere qui in istrada*. & *Propert. l.* 3. *el.* 15. *in fin.* Tu modo servitio vacuum me siste superbo. *h. e.* pone, constitue me liberum a superbo servitio. *Plaut. Merc.* 5. 2. 49. Quid si animus fluctuat? *Eu.* Ego istum in tranquillo & tuto sistam: ne time. ¶ *Sistere se*, copiam sui facere,

se

se exhibere, se præsentare, *presentarsi*, *comparire*. *Cic. Attic. l. 3. ep. 25.* Abs te peto, desiderâram, ut te ante Kal. Januar. ubicumque erimus, sistas. *& in fin. ep. 26. l. 10.* Te vegetum nobis in Græcia sista. ¶ Ducta est hæc loquendi ratio a consuetudine forensi. *sistere* enim se dicuntur, qui citati in jus, apparent stato die cum adversario, *comparire in giudizio*: habetque usum hac ratione etiam in præteritis. *Plaut. Curcul. 1. 3. 6.* Ubi es tu, qui me libello Venerio citavisti? ecce me. sisto ego tibi me: & mihi contra itidem te ut sistas, suadeo. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 10. leg. 1.* Si reus dolo actoris non stiterit. *Id. ibid. tit. 9. leg. 1. & Paul. leg. 2. & 6.* Si quis eum, de quo noxalis actio est, judicio sisti promiserit. *Cic. pro Quint. c. 7. extr.* Ita disceditur, ut Idib. Septembr. P. Quintium sisti Sex. Alphenus promitteret. *Ulpian. loc. cit. tit. 6. leg. 3.* Cum quis in judicium sisti promisit, neque adjecit pœnam, si statum non esset. *Cic. pro Quint. c. 6.* Testificatur iste, P. Quintium non stitisse, se stitisse. ¶ Huc & illa pertinent *Plaut. Rud. 3. 4. in fin.* Promisimus carnifici aut talentum magnum, aut hunc hodie sistere. *Ulpian. l. 2. tit. 9. leg. 5.* Si servum in eadem causa sistere quis promiserit, & liber factus sistatur. *Cic. Offic. 3. c. 10. sub fin.* Vas factus est alter ejus sistendi, ut si ille non revertisset, moriendum esset ipsi. ¶ Hinc *sistere vadimonium*, obire, stato die in judicio adesse. *Cic. pro Quint. c. 8.* Venit Romam Quintius, vadimonium sistit. *Nep. in Attic. c. 9. a med.* Tanta diligentia officium suum præstitit, ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico, hic sponsor omnium rerum fuerit. *Gell. l. 2. c. 14.* In libro vetere M. Catonis scriptum sic erat: Quid, si vadimonium capite obvoluto stitisses? Recte ille quidem *stitisses* scripsit: sed falsi & audaces emendatores, e scripto per libros, *stetisses* fecerunt, tanquam *stitisses* vanum & nihili verbum esset. Quin potius ipsi nequam & nihili sunt, qui ignorant, *stetisses* dictum a Catone, quoniam *sisteretur vadimonium*, non *staretur*. Hæc Gell. Possive *elegans Lapis* apud *Gruter. pag. 690. n. 5.* lege perenni, Sisti quæ cunctos jubes ad vadimonia mortis. ¶ Veteres Grammatici *Charis. l. 3. pag. 220. Priscian. Diomed. l. 1. pag. 369. & 376. & Priscian. l. 10. pag. 903.* præteritum faciunt *steti*, atque etiam *statum*: & illud quidem, cum absolute usurpatur neutrorum more: hoc autem, cum active addito accusativo. Hæc tamen nullo testimonio confirmant. Verius dixeris, *stiti* in solo usu esse rei forensis: in aliis non item. Nam ex verbis *Gellii* satis colligitur, a *sisto* non gigni *steti*, sed *stiti*.

SISTRATUS, a, um, qui sistrum gerit. *Martial. l. 12. epigr. 29. de Ægyptiis*: Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba. *h. e.* sacerdotes Isidis.

SISTRUM, stri, n. σεῖστρον, crepitaculum æneum, quo Ægyptii sacerdotes in Isidis sacris uti solebant: ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc est a quatiendo, propterea, quod concussum, argutum, sonorumque ederet tinnitum. *Ovid. 2. Amor. el. 13. v. 11.* Per tua sistra precor, per Anubidis ora verendi. *Martial. l. 4. epigr. 54.* Hæc quatiat tenera garrula sistra manu. *Ovid. 9. Met. v. 783.* crepuitque sonabile sistrum. *Id. 1. ex Pont. ep. 1. v. 38.* Jactantem Pharia tinnula sistra manu. *Id. 3. de ar. am. v. 635.* Phariæ sistris operata juvencæ. *h. e.* sacris Isidis. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 573.* Nilotica sistris ripa sonat. *Stat. l. 3. silv. 2. v. 102.* multisonum sistrum. *Senec. de vita beata, cap. 27.* Sistrum concutere. *Apul. l. 11. Metam.* ærea, argentea, atque etiam aurea sistra memorat. ¶ Hoc instrumentum apud Ægyptios vicem tubæ exhibebat. *Virg. 8. Æn. v. 696.* Patrio vocat agmina sistro. *Propert. l. 3. el. 9. v. 43.* Romanamque tubam crepitanti pellere sistro. *Lucan. l. 10. v. 63. de Cleopatra.* Terruit illa suo, si fas, Capitolia sistro. *Isidor. l. 3. Orig. c. 4. & lib. 18. c. 4. extr.* scribit Amazonas quoque sistro feminarum exercitum vocasse. ¶ Sistri figuram & descriptionem habes a *Benedicto Bacchinio Tom. 6. antiquit. R. Grævii*, & a *Montfaucon. antiquit. explic. To. 2. par. 2.* Paucis describit *Apul. loc. cit.* hoc modo. Dextera ferebat æreum crepitaculum, cujus per angustam laminam, in modum balthei recurvatam, trajectæ mediæ paucæ virgulæ, crispante brachio tergeminos jactus, reddebant argutum sonorem.

SISURNA, æ, f. σισύρνα, vile stragulum, vel tunica ex pellibus. *Ammian. l. 16. c. 5. (al. 6.)* Nocte dimidiata semper exurgens, non e plumis, vel stragulis sericis ambiguo fulgore nitentibus, sed ex tapete & σισύρνα, quam vulgaris simplicitas sisurnam appellat, occulte Mercurio supplicabat.

SISYMBRIUM, ii, n. σισύμβριον, herba, de qua *Plin. l. 20. c. 22. post med.* Sisymbrium silvestre, a quibusdam thymbræum appellatum, pedali non amplius altitudine: quod in riguis nascitur, simile nasturtio est. Quod in sicco ortum, odoratum est, & inseritur coronis, angustiore folio. *Ovid. 4. Fast. v. 869.* Cumque sua dominæ date grata sisymbria myrto, Textaque composita juncea vincla rosa. *Plin. l. 19. c. 8. sub fin.* Serpyllo & sisymbrio montes plerique scatent, sicut in Thracia: urique deferunt ex his avulsos ramos, feruntque. *& cap. 10.* Ocimum senecta degenerat in serpyllum, & sisymbrium in calamintham.

SISYPHEIUS, a, um, Sisyphius. *Avien. in Arat. v. 597. de Merope.* postquam Sisypheia vincla, Et thalamos sævo furtiva est omine divum.

SISYPHIDES, æ, m. Σισυφίδης, patronymicum, Ulysses Sisyphi filius ex Anticlea, quam Laertæ desponsatam ille violaverat. *Ovid. 3. de ar. am. v. 313.* Hic sua Sisyphides auditis pæne resolvis Corpora: nam sociis illita cera fuit. Adde *Serv. ad Æn. 6. v. 529.*

SISYPHIUS, a, um, ad Sisyphum pertinens. *Propert. l. 2. el. 13. v. 63.* Vel tu Sisyphios licet admirere labores, Difficile ut toto monte volutes onus. *Senec. in Herc. Oet. v. 942.* Sisyphia cesset cervix, & nostros lapis Impellat humeros. *Ovid. 13. Met. v. 31. de Ulysse.* sanguine cretus Sisyphio, furtisque & fraude simillimus illi. V. *Sisyphides*. *Id. Heroid. ep. 12. v. 204.* I nunc, Sisyphias, improbe, confer opes. *h. e.* Creusæ Corinthiorum regis filiæ. Corinthi enim quondam Sisyphus regnavit. Sic *Stat. 2. Theb. v. 380.* Sisyphii portus. *h. e.* Corinthi. *Sil. l. 14. v. 51.* Sisyphius Isthmus. *h. e.* Corinthiacus.

SISYPHUS, i, m. Σίσυφος, Æoli filius, ætate Danai regis Argivorum, vel Lyncei filii Ægysthi, qui Danao successit. Uxorem habuit Meropen, unam ex Pleiadibus, ut docent *Ovid. 4. Fast. v. 175. Serv. ad 1. Georg. v. 138. & Hygin. l. 2. Poet. Astron. c. 21.* ex qua Glaucum genuit. Fratrem habuit Salmoneum, quocum gravissimas inimicitias gessit, ejusque filiæ Tyroni vim intulit. *Hygin. fab. 60.* ¶ Alius fuit (si modo alius) itidem Æoli filius, regnante Athenis Ægeo, mortalium omnium suæ ætatis astutissimus. Unde eum Ulyssi æque prudentia *Plato* apud *Cicer. Tuscul. 1. c. 41. a med.* Quin & Ulyssis patrem fuisse *Serv. ad Æn. 6. v. 529.* tradit. V. *Sisyphides*. Hic cum Isthmum Corinthi occupavisset, & latrocinio Atticam infestaret, quoscumque capere poterat, ingentis saxi pondere oppressos interficiebat, ut vet. Interpr. *Statii ad l. 2. Theb. v. 380.* tradit: vel, ut alii volunt, eos sibi pedes lavare jubebat, eperique intentos in mare dejiciebat. Tandem a Theseo interfectus est, & apud Inferos ea pœna damnatus, ut ingens saxum in montis verticem humeris deferat, quo cum pervenerit, deorsum volvat, rursusque repetat. *Ovid. 4. Met. v. 459.* Aut petis, aut urges ruiturum, Sisyphe, saxum. *Id. in Ibin, v. 177.* Sisyphus est illic saxum volvensque, petensque. Adde *vers. 193. & lib. 3. Metam. n. 16. Propert. l. 4. el. 11. v. 23. Senec. in Med. v. 747. Horat. l. 2. od. 14. v. 19. & Epod. ult. v. 68. Martial. l. 5. epigr. 81. & lib. 10. epigr. 5. Cic. 1. Tuscul. c. 5. Hygin. fab. 60. Virg. 6. Æn. v. 616. Stat. Theb. 4. v. 537. & Sil. l. 11. v. 477. & lib. 13. v. 610.*

SISYRINCHION, ii, n. σισυρίγχιον, genus bulbi apud Græcos, in quo illud mirum, quod radix ejus hieme crescit, vere minuitur. *Plin. l. 9. c. 5. ad fin.* ubi *Harduin.* mallet *syssyrynchion*, συσσυρίγχιον, a rostri suilli similitudine: a σῦς, sus, & ῥύγχος, rostrum.

SITANIUS PANIS, σιτάνιος, & σητάνιος ἄρτος, a trimestri tritico factus, memoratur a *Plin. l. 22. c. ult. ante med.* Sitanium triticum, *lib. 18. c. 7. a med.* σητάνιος πυρός. Dictus est a σῆτες, hoc anno: quia non ut vulgare frumentum fine anni seritur, anno insequente metendum, sed vere satum eodem anno maturescit. V. *Alicastrum*. ¶ Scribitur & *setanius*.

SITARCHIA, æ, f. *provvisione di vitto per navigare*, σιταρχία, annona quæ navigandi, aut quocumque modo iter agendi gratia paratur: a σῖτος, frumentum, annona. Facete *Apul. l. 2. Metam.* Hæc enim sitarchia navigium Veneris indiget sola, ut in nocte pervigili & olea lucerna, & vino calix abundet. *Hieronym. in vita Malchi, sub fin.* Cameli ascensis, & nova sitarchia, idest annona, refocillati, decimo tandem die ad Romana castra venimus. (*idest annona* deest in multis MSS. Vet.) *Id. in præfat. commentar. in Matth. ad Euseb. post med.* Miror, cur Romam subito navigaturus hanc tibi a me quasi sitarchiam dari volueris, ut Matthæum breviter exponam. *Vet. Scholiast. Juvenal. ad sat. 12. v. 61.* Inter sitarchiam & securim necessariam putato ad navem vehendam. ¶ Sunt qui scrib. *sitarcia*, aspiratione detrita, tanquam sit a σῖτος & ἀρκεῖν, sufficio. nam σιταρχία Græce est præfectura annonæ: ab ἄρχειν, principem. Nihilominus optimi libri multi habent *Sitarchia*, in allatis Scriptorum locis. ¶ *Sitarcia*, metonymia continentis pro contento, est sacculus, pera, in qua annona reconditur. *S. Script. 1. Reg. 9. 7.* Panis defecit in sitarciis nostris. Al. leg. *cistarciis*, a κίστη, cista, capsa, & ἄρτος, panis.

SITARCIA. V. in voce præced.

SITELLA, æ, f. *urnetta*, ὑδρίσκη, parva situla. Pro urna, a qua sortes ducuntur. *Plaut. Cas. 2. 4. 17.* Et sitellam huc tecum efferri cum aqua, & sortes. *& 2. 5. 34.* Conjiciam sortes in sitellam, & sortiar. *& 2. 6. 44.* Deos quæso, ut tua sors ex sitella effugerit. *Liv. l. 25. c. 3. ad fin.* Sitella allata est, ut sortirentur, ubi Latini suffragium ferrent. *Cic. in fragm. pro Cornel. majestatis rea*, apud *Ascon.* Dum tabellæ diribentur, dum sitella defertur, dum æquantur sortes, dum sortitio fit.

SITHON, onos, Σίθων, ωνος, Thracius. *Ovid. 3. Fast. v. 719. de Baccho.* Sithonas, & Scythicos longum enumerare triumphos. Al. leg. *Bistonas*.

SITHONIS, idis, f. Σιθωνίς, quæ est ex Sithonia, seu Thracia. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 6.* Nec vehit Actæas Sithonis unda rates. *Id. de remed. amor. v. 605.* Sithoni tunc certe vellem non sola fuisses. *h. e.* Phyllis filia Lycurgi regis Thraciæ.

SITHONIUS, a, um, Σιθώνιος, ad Sithoniam pertinens, quæ est Thraciæ pars Macedoniam spectans: & sumitur pro ipsa Thracia: unde *Sithonius*, Thracius: item Septemtrionalis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 7. v. 25.* Sithonio regi ferus interceperat illam. *Id. Met. 13. v. 571.* Sithonii agri. *& lib. 6. v. 588.* Sithoniæ nurus. *Virg. Ecl. 10. v. 66.* Sithoniæ nives. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 13.* Sithonius Aquilo. ¶ *Sithonii*, Thraces. *Horat. l. 1. od. 18. v. 9.*

SITICINES, um, m. qui apud sitos, idest mortuos & sepultos canere soliti erant honoris causa cantus lamentabiles: a *situs*, & *cano*, ut *liticines* a *lituus*, *tubicines* a *tuba*. *Gell. l. 20. c. 2. ex Attejo Capitone.* Usus est hac voce *Cato* apud *eund. ibid.* & apud *Non. c. 1. n. 068.*

SITICULOSUS, a, um, *secco*, *arido*, *asciutto*, δίψιος, sitiens, humore carens, siccus, aridus. *Vitruv. l. 7. c. 2.* Cum siccum & purum ferrum ex calce educetur, indicabit eam evanidam & siticulosam. *Horat. Epod. 3. v. 15.* Nec tantus unquam siderum insedit vapor Siticu-

siculosæ Apuliæ. *Colum. l. 3. s. 11. ad fin.* Siticulosum solum, & peraedum. *Id. de arborib. c. 16.* Aspera & siticulosa loca. *Auct. Priapeor. carm. 63. v. 2.* Agente terræ per Caniculam rimas, Siticulosam sustinens diu æstatem. ¶ De sitienta, simpliciter, *sitibonda. Sidon. l. 2. ep. 2. a med.* Tum respondentes poculis pationes, quarum rigentes cyathi siticulosa cuique metiemntur. ¶ Sitim inducens, διψητικός. *Plin. l. 23. c. 6.* Melimela & reliqua dulcia stomachum & ventrem solvunt, siticulose, æstuosa.

SITIENS, entis, *sitibondo*, ὁ διψῶν, qui sitit. *Phædr. l. 4. fab. 8. v. 3.* Cum decidisset vulpis in puteum inscia, Devenit hircus sitiens in eundem locum. *Ovid. 14. Met. v. 277.* pocula arenti sitientes hausimus ore. *Id. 3. Amor. el. 6. v. 97.* sitiens viator. ¶ Translata est vehementer cupiens, avidus, *desiderosa*. *Cic. Tuscul. 5. c. 6. a med.* Quo affluentius voluptates undique haurit, eo gravius ardentiusque sitiens. *Petron. in Satyr. c. 121.* Sitientia regna. *h. e.* Inferi, quo omnes exspectat avarus Portitor, ut *Albinovan. ad Liv. v. 357.* ait. *Cic. pro Planc. c. 5. a med.* Sitientem me virtutis tuæ deseruisti, ac dereliquisti. *Ovid. de remed. amor. v. 247.* ut absuaris, avidus sitiensque redibis. *Cic. 2. Attic. ep. 14.* Quantam tu mihi moves exspectationem de sermone Bibuli! proinde ite fac venies ad sitientes aures. *Plin. l. 14. c. ult. ad fin.* Ebrius jam sanguine civium, & tanto magis eum sitiens. *Sil. l. 3. v. 577.* haud unquam parcus pro laude cruoris, Et semper famæ sitiens. *Val. Max. l. 7. c. 3. n. 6. extern.* Sitiens ultionem. *Gell. l. 12. c. 2. ad fin.* Homo avarus, & avidus, & pecuniæ sitiens. ¶ De locis humore carentibus, siccis, aridis, *secco, arido, arsiccio*. *Virg. Ecl. 1. v. 65.* Sitientes Afri. *Plin. l. 10. ep. 91.* Valde sitiens Colonia. *h. e.* quæ aqua deficitur. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 8. v. 60.* Et dare, quas sitiens combibat hortus, aquas. *Id. de ar. am. l. 2. v. 231.* sitiens Canicula. *Eumen. in grattar. act. c. 9. sub fin.* Agri diuturno ardore sitientes. *Plin. l. 15. c. 3.* Cum sitienti oleæ imbres copiosi accessere, vitiatur oleum in amurcam. *Id. l. 13. s. 4. de palma.* Gaudet & riguis, totoque anno bibere cum amet, anno sitienti. *fecco*. *Calpurn. ecl. 5. v. 49.* cum longa dies sitientes adferet æstus. *h. e.* sitim facientes. Al. leg. *sitientibus*. Rustice *Plin. l. 17. s. 9. sub fin.* Fimum miscere terræ, plurimum refert Favonio flante, ac Luna sitiente. *h. e.* serena, non imbrifera. *& cap. 14. ad fin.* Oleas & ficos inseri per ver tantum, Luna sitiente, hoc est sicca. Hæc *Plin.* Sunt qui putent *sitientem Lunam* eandem esse ac *silentem*, h. e. cum circa interlunium est, & exigua, aut nulla luce: propterea quod *Cato de R. R. c. 29. & 40.* eadem, quæ *Plin.* tractans, *Luna silenti* dixit. *sitientem* vero tunc appellari, quia cum humore vel maris, vel fluminum ali quidam Philosophi docuerint, tunc sitiat, cum expers luminis & silens est. *Harduin.* mallet *Catonis* verba corrigi, & *sitiente* reponi. ¶ Absoluta *Plin. l. 20. c. 73. a med. & lib. 31. c. 7.* Orygem parturiunt sitientia Africæ generant. *Id. l. 25. c. 21. a med.* Lonchitis nascitur in sitientibus. ¶ *Sitiens*, & *siccus* differunt. Ille humorem caret, & habere quærit, & aliquando habet: hic nunquam habet. *Plin. l. 26. c. ult.* Bryon optima circa Gnidum, in sitientibus, aut siccis, asparisque.

SITIENTER, adverb. διψωδῶς, cum siti, cupide, ardenter. *Cic. 4. Tuscul. c. 17.* Nec sitienter quid appetens ardeat desiderio. *Lactant. l. 2. c. 1.* fruendis voluptatibus sitienter incumbere.

SITIO, is, ivi, itum, a. 4. *aver sete, esser assetato*, διψάω, humorem appeto, bibere cupio, siti laboro. *Plaut. Cas. 3. 6. 5.* Tu amas, ego esurio, & sitio. *Id. Curc. 1. 2. 14. Pha.* Sitit hæc anus. *Pa.* quantillum sitit? *Pha.* modice est: capit quadrantal. *Martial. l. 10. epigr. 96.* Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem. *Ovid. 1. Fast. v. 215.* Sic quibus intumuit suffusa venter ab unda, Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. ¶ Proverbii species est illud *ejusd. Metam. 2. v. 670.* mediis sitiemus in undis. *h. e.* bona quidem habebimus, sed frui non dabitur. Itali dicunt, *morir di fame in un forno di schiacciate*. Quo trahi potest illud, quamquam alio fine dictum a *Petron. in frag. pag. 683. Burman.* Flumine vicino stultus sitit. ¶ *Sitire* transfertur ad plantas, agros, loca humoris carentia, siccitate laborantia, animia. *Plin. l. 17. c. 24. ante med.* Oleæ circa media succus: inde & surculi. cacumina sitiunt. *Ovid. 4. Fast. v. 939.* Est canis (Icarium dicunt) quo sidere moto, Tosta sitit tellus. *Virg. Ecl. 7. v. 57.* Aret ager: vitio moriens sitit aeris herba. *Plin. lib. 17. c. 26. ad fin.* Novellæ arbores minus sitiunt. *h. e.* minus desiderant pluvias. *Id. l. 17. c. 2.* Humor ex nivibus, non universus ingurgitans, sed, quo modo sitiur distillans, velut ex ubere alit omnia, quæ non inundat. *h. e.* quo modo a seminibus postulatur. *Frontin. de aquæduct. artic. 87.* In Cælium & Aventinum sola Claudia per arcus Neronianos ducebatur. Quo fiebat, ut quotiens refectio aliqua intervenisset, celeberrimi colles sitirent. Adde *Colum. l. 12. s. 9.* ¶ Item ad animum, & significat vehementer cupere. *Cic. Q. Fr. lib. 3. ep. 5. circa med.* Nec sitio honores, nec desidero gloriam. *Id. Phil. 5. c. 7. Justin. l. 1. s. 8. & Senec. in Thyest. v. 103.* Sitire sanguinem alicujus. Sic *Stat. 12. Theb. v. 595.* sitit miseros etiamnum hæc hasta cruores. V. alia in *Sitiens*. ¶ Cum genitivo *Symmach. l. 1. ep. 27. (al. 33.)* Ajunt, cochleas, cum sitiunt aeris, atque illis de cælo nihil liquitur, succo proprio victitare.

SITIS, is, f. *sete*, δίψα, δίψος, appetitus humoris, cupiditas bibendi. In plurali num. non habet usum. *Cic. 1. de Fin. c. 11.* Cum cibo & potione fames sitisque depulsa est. *Id. de Senect. c. 8. sub fin.* Diuturnam sitim explere cupiens. *Id. Tuscul. 1. c. 5. a med.* Siti enectus Tantalus. *Phædr. l. 3. fab. 16. v. 15.* Siti ardere. *Ovid. de nuce, v. 65.* sicca siti laborare. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 41. extr.* consumi. *& de B. Afric. c. 69. extr.* perire. *Plaut. Curc. 1. 2. 36.* Siti siccum esse. *Tacit. 2. Hist. c. 49. Plin. l. 11. s. 54. & Ovid. 3. Met. v. 415.* sitim haustu gelidæ aquæ sedare. *Claudian. de pomaria, v. 14.* prohibere. *Ovid. 4. Met. v. 103.* compescere. *& vers. 98.* deponere vicini fontis in unda. *& lib. 12. v. 156. & lib. 15. v. 325.* levare. *& lib. 6. v. 354.* relevare. *& lib. 7. v. 569.* exstinguere. *Virg. Ecl. 5. v. 47.* restinguere. *Horat. lib. 2. od. 2. v. 14.* pellere. *Sil. l. 8. v. 573.* avertere undis. *& lib. 7. v. 170.* fonte defendere. *Senec. in Herc. Oet. v. 1077.* sitim cubidam undis excutere. *Cato. l. 7. c. 5.* reprimere. *Plin. l. 20. c. 17. sub fin.* cohibere. *Id. l. 23. c. 7. a med.* stimulare. *& ibid. ante med.* afferre. *Id. l. 20. c. 6. extr.* Allium sitim gignit. *& cap. penult. sub fin.* Cardui radix potoribus sitim facit. *Id. c. 2. l. 12.* Sitim accendere. *Virg. 3. Georg. v. 482.* ubi ignea venis Omnibus acta sitis miseros adduxerat artus. *Propert. l. 4. el. 9. v. 21.* sicco torret sitis ora palato. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 114.* fauces urit sitis. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 78.* acris sitis. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 174.* arena. *Martial. l. 1. epigr. 50. & Plin. l. 31. s. 2.* avida. *Stat. 3. Theb. v. 329.* anhela. *& lib. 4. v. 724.* horrida torquet. *Senec. in Troadib. v. 583.* sæva. *Id. in Agam. v. 19.* fervida exustus siti. *& Curt. l. 4. c. ult.* Sitis præcipue fatigatos & saucios exurebat. *Sil. l. 1. v. 260.* Exercetque sitim, & spectato fonte recedit. *h. e.* fatigat & sustinet non indulgendo. *Tacit. de Germ. c. 4.* Sitim æstumque tolerare. *Virg. 3. Georg. v. 327. & Ovid. 5. Met. v. 446.* Sitim colligere. *h. e.* sitientem fieri. *Plin. l. 22. c. 24. circa med.* Apes in siti proniores esse ad iracundiam. ¶ Translata est nimius calor, & inde carentia humoris, ariditas, siccitas terræ & plantarum, *aridità, seccherezza, seccità*. *Plin. lib. 19. c. 2.* Spartum alitur etiam demersum, velut natalium sitim pensans. *scil.* quia in siticulosi solo nascitur. *Virg. 4. Æn. v. 42.* deserta siti regio. *Id. 2. Georg. v. 353.* hiulca siti findit Canis æstifer arva. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 36.* Et Canis arenti torreat arva siti. *Stat. 4. Theb. v. 699.* Inachios haurit sitis ignea campos. *Colum. l. 11. c. 3. ante med. de olerib.* Sitis æstatis restinguitur fontibus. ¶ Item vehemens cujuscumque rei cupiditas, *cupidigia, brama, sete, voglia*. *Cic. Parad. 6. c. 2.* Neque enim expletur unquam, nec satiatur cupiditatis sitis. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 23.* Quem tenet argenti sitis importuna, famesque. *Juvenal. sat. 10. v. 140.* tanto major famæ sitis est quam virtutis. *Quintil. l. 6. c. 3.* In dicendo habent quiddam, quod nobis faciat audiendi sitim. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 220.* Crescebat scelerata sitis, prædæque recentis Incestus flagrabat amor. ¶ *Site* in sexto casu, ut *igne*, perrarum est, nec imitabile: tametsi *Priscian. l. 7. pag. 762. Putsch.* concedere videtur. *Venant. Fortun. lib. 2. carm. 13. v. 3.* Carcere, cæde, fame, vinclis, site, frigore, flammis.

SITISTA OVA, σιτιστὰ ᾠά, ova tota lutea, cum triduo incubita tolluntur, inquit *Plin. l. 29. s. 3. ante med.* Vox est Græca. σιτιστός, saginatus, altilis, σιτίζω: a σῖτος, frumentum. Quidam leg. *sitista* contra MSS. & *Harduin.*

SITITOR, oris, m. διψητικός, διψῶν, qui sitit. Translate *Apul. sub init. l. 1. Metam.* Sititor novitatis. *Martian. Capella l. 1. pag. 21.* Sititor sanguinis.

SITIVE, *quanto al sito*, quoad situm, ratione situs aut loci. *Tertull. advers. Prax. c. 29. a med.* Licet aqua fontis sitive petiatur in fluvio, dum non in fonte petitur, sed in fluvio.

SITON, onis, m. σιτών. V. in voce sequenti.

SITONIA, æ, f. *presidenza a i viveri*, σιτωνία, cura rei frumentariæ, & annonæ: a σῖτος, frumentum, annona. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 5. leg. 2.* Sextumdecimum ætatis annum agentem ad munus sitoniæ vocari non oportet. Σιτῶναι Græce dicuntur ab *Arcad. ibid. tit. 4. leg. ult.* qui curatores rei frumentariæ sunt. Latine *Papyr. Just. ibid. tit. 8. leg. ult.* Sitonas indemnes esse oportere, qui non segniter officio suo functi essent.

SITTACE, es, f. *pappagallo*, idem ac psittacus, apud Indos. *Plin. l. 10. c. 42.* India hanc avem mittit, sittacen vocat, viridem toto corpore, &c.

SITTYBA, æ, f. σιττύβα, membrana, qua libri anteguntur, & a pulveris, tinearum, & temporis injuriis integri conservantur. *Cic. Attic. l. 4. ep. 5. extr.* Bibliothecam mihi tui pinxerunt constructione, & sittybis. *Id. ibid. ep. 8.* Postquam mihi sittybis libros illustrarunt. Utroque tamen loco magna est lectionum varietas.

SITUATUS, a, um, nom. ex particip. *situato, posto*, situs. *Flor. lib. 2. cap. 18.* Numantia in tumulo apud flumen Durium situata. Ita leg. quidam. sed apage barbariem verbi, & repone *sita* cum optim. libr.

SITULA, æ, f. *secchia, secchio*, ὑδρία, κάδος, vas ad aquam hauriendam, urna, hydria. *Plaut. Amph. 2. 2. 39.* Si situlam cepero illi puteo animam omnem intertraxero. *Paul. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 40. extr.* Rota, per quam aqua trahebatur, nihilominus ædificii est, quam situla. *Vetus epigr. apud Pithœum, p. m. 30.* quod quidam *Ciceroni* esse putant, alii *Laureæ Tullio*. Extractam puteo situlam cum ponis in horto. ¶ De urna, ex qua educuntur sortes, sitella. *Plaut. Cas. 2. 6. 6.* Adsunt quæ imperavisti omnia, sortes, situla, atque egomet. *mox vers. 11.* Appone hic sitellam: sortes cedo mihi.

SITULUS, li, m. idem quod situla, vas aquarium. *Cato R. R. cap. 10. & 11.* Trulleos tres, situlum aquarium unum, pelvim unam. *Vitruv. l. 10. c. 9. sub fin.* Ferrea catena habens situlos pendentes æreos congiales. *Paul. lib. 3. sententiar. tit. 7. ad fin.* Mundo muliebri legato, ea cedunt, per quæ mundior mulier, lautiorque efficitur, velut speculum, conchæ, situli: item pyxides, unguenta, &c. *secchielli*.

SITURUS. V. *Sino*.

SITUS, us, m. *situazione, positura, sito*, τοποθεσία, θέσις, qualitas & con-

& conditio loci, positio, natura. *Cic. 4. Acad. c. 19.* Cimmeriis aspectum solis sive deus aliquis, sive natura ademerat, sive ejus loci, quem incolebant, situs. *Id. Verr. 7. c. 10. a med.* Urbem Syracusas elegerat, cujus hic situs, atque hæc natura esse loci cælique dicitur, ut, &c. *Caes. l. 3. B. Gall. c. 12.* Erat hujusmodi fere situs oppidorum, ut posita in extremis linguis promontoriisque, neque pedibus aditum haberent, neque navibus, &c. *& lib. 5. cap. 1. pauulo.* Sub vesperum vagabatur, ut situm castrorum cognosceret. *Sallust. in Jug. c. 19. ad fin.* Res postulare videtur, Africæ situm paucis exponere. *Justin. l. 37. c. pauulo.* Omnium urbium situs ac regiones cognovit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 61. sub fin.* Figuræ situsque membrorum. *Id. 4. Acad. c. 39.* Corpora nostra non novimus: qui sit situs partium, quam vim quæque pars habeat, ignoramus. *Plin. l. 9. c. 20.* Passeres a rhombis situ tantum corporum differunt: dexter resupinatus est illis, passeri lævus. *Id. l. 16. c. 12.* Pix optima ubique ex apricis, Aquilonia situ. *h. e.* quam præbent loca Aquiloni obversa. *Virg. 3. Æn. v. 451. de Sibylla.* Nec revocare situs, aut jungere carmina curat. *h. e.* dispositiones, ordines foliorum responsis inscriptorum. ¶ Ponitur & pro regione, loco, *paese, sito.* *Plin. l. 2. c. 108. circa med.* Latitudo terræ a meridiano situ ad septemtrionem. *Id. l. 3. c. 20.* In hoc situ interiere Comini, Tadiatæ, Cædici. *Id. l. 2. c. 47.* Permutant & denaturam cum situ: Auster Africæ serenus, Aquilo nubilus. *Id. l. 27. cap. 2. sub fin.* Tangunt carnes aconito, necantque gustatu earum pantheras, nisi hoc fieret, repleturas illos situs. ¶ Metonymice est illuvies, squalor, mucor & sordida illa lanugo, qua obducuntur res diu neglectæ uno in loco, aut longo intervallo non usurpatæ, ex humore, pulvere, aliisve sordibus, ex carentia solis aut aeris non perflabilis: unde putredo, caries, pædor, putor, *squallore, muffa, sudiciume, tanfa, puzzo,* εὐρώς, ἄζος, ἀσιτία, αὐχμός. *Propert. l. 4. el. 5. v. 70.* immunda pallida mitra situ. *Plaut. Truc. 2. 5. v. 23.* Corrumpor situ, ita miser cubando in lecto hic exspectando obdurui. *Messal. l. 8. epigr. 3.* cum rupta situ Messalæ saxa jacebunt. *Tibull. lib. 1. el. 10. v. 50.* tristia duri Militis in tenebris occupat arma situs. *Valer. Flacc. l. 4. v. 183.* ossa tetra situ. *& lib. 3. vers. 400.* Cimmerium tellus cæruleo tenebrosa situ. *Auct. Priap. carm. 82. v. 28.* (& creditur esse *Tibull.*) Araneosus obsidet fores situs. *Senec. l. 3. de Benef. c. 2.* Quæ in usu sunt, & manum quotidie tactumque patiuntur, nunquam periculum situs adeunt. *Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 51.* Æra nitent usu: vestis bona quærit haberi: Canescunt turpi tecta relicta situ. *& in fin. el. 12. ad tabellas,* vos cariosa senectus Rodat, & immundo cera sit alba situ. *Gell. l. 9. c. 4.* Ipsa volumina ex diutino situ squalebant. *Sil. l. 7. v. 534.* detergent situm ferro. *la ruggine.* & *Stat. 3. Theb. v. 582.* Horrentesque situ gladii. *Colum. l. 12. c. 27.* Hoc nunquam situm aut mucorem contrahit, si non humido loco positum est. *& cap. 4.* Locum esse debere quam siccissimum, ne situ penora mucorem contrahant. *& cap. 3. ante med.* Ne aut supellex, vestisve condita situ dilabatur. *Id. l. 1. c. 2.* Longo ævi situ qualitatem cæli, statumque mutari. *lunga serie d'anni.* De annis & senecta est etiam illud *Ovid. Met. 7. v. 302.* refert inter meritorum maxima, demptus Æsonis esse situs. *Virg.* quoque huc trahendus *Æn. 7. v. 440.* victa situ, verique effœta senectus. ¶ De terra diu inculta, squalida, arente. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 70.* Cessat iners rigido terra relicta situ. *Colum. l. 2. c. 18.* Prata situ vetustatis obducta. *Virg. 6. Æn. vers. 462.* Per loca senta situ. ¶ Transfertur ad squalorem corporis ex neglecto cultu, aut morbo, aut inopia. *Lucan. l. 6. v. 515.* tenet ora profanæ Fœda situ macies. *Verus Poeta apud Cicer. Tuscul. 3. c. 12.* Situ nidoris barba pædore horrida. *Situm nidoris* alii intelligunt malum odorem, cujusmodi ex situ exspirare solet. *Plin. l. 21. c. 6. a med.* Pessimum esse crocum, quod situm redolet. ¶ Item ad animum, cum ex otio, inertia, aut desuetudine ruditatem quandam atque hebetudinem contrahit. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med.* Excitanda mens & attollenda semper est, quæ in hujusmodi secretis languescit, & quendam velut in opaco situm ducit. *Id. l. 12. c. 5.* Ut bona ingenii, studiique in lucem non prolata, situ quodam secreti consumerentur. *Ovid. 5. Trist. el. 12. init.* Scribis, ut oblectem studiis lacrymabile tempus, Ne pereant turpi pectora nostra situ. *Id. 1. ex Pont. ep. 5. v. 7.* Et mihi, siquis erat, ducendi carminis usus Deficit, estque minor factus inerte situ. Adde *lib. 3. Trist. el. ult. v. 34.* ¶ De oblivione posteritatis, *Senec. ep. 58.* Quantum apud Ennium & Attium verborum situs occupaverit. *h. e.* quot verba vetustas & oblivio deleverit. *Stat. 3. Theb. v. 99.* Te tamen egregium fati mentisque, nec unquam Indignum passum situm. *Propert. l. 1. el. 7. v. 18. de libr. & terminib.* Flebis in æterno surda jacere situ. ¶ De infrequentia & solitudine, *Stat. l. 2. silv. 1. vers. 67.* muta domus, desolatique penates, Et situs in thalamis, & mœsta silentia mensis. ¶ De iis, quæ in desuetudinem abierunt, *Vellej. l. 2. cap. 126.* Sepultæ ac situ obsitæ justitia, æquitas, industria, civitati redditæ. *Gell. l. 20. c. 1. ante med.* Passus est leges istas de tam immodico supplicio, situ atque senio emori.

SITUS, a, um, *posto, situato,* κείμενος, positus, jacens: & de iis fere dicitur, quæ stabilem sedem habent: a *sino:* quia unumquodque, inquit *Voss.* ibi situm est, ubi illud sivimus. *Nep. in Alcib. c. 5. ad fin.* Urbes Græcæ, quæ in ora sitæ sunt Asiæ. *Liv. l. 30. c. 24. a med.* Insula sinum claudit, in quo sita Carthago est. *Vellej. l. 2. cap. 120. circa med.* Gentes cis Rhenum sitæ. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. a med.* Quin socios, amicos, procul juxtaque sitos, inopes potentesque, trahunt, exciduntque. *Plin. l. 4. c. 12. ante med.* Icaros sita est ab exortu solstitiali Deli. *Id. l. 9. c. 59.* Insulæ ante promontorium sitæ. *Id. l. 6. c. 26.* Regio contra Parthiæ tractum sita. *Id. l. 5. c. 1.* Urbs ex adverso Carthaginis sita. *Id. l. 2. c. 107.* Ara sub dio sita. *Id. l. 36. c. 5. ad fin.* Statuæ ad ædem Felicitatis sitæ fuere. ¶ positus, simpliciter. *Cic. 2. de Div. c. 15.* Hæc sita sunt ante oculos. *Enn. apud Gell. l. 2. c. 29. extr.* Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm. *Plin. de fetu in utero, lib. 10. c. 64.* Homo in semet conglobatus, inter duo genua naribus sitis. ¶ ædificatus, positus. *Tacit. 3. Ann. c. 38.* Urbem Philippopolim a Macedone Philippo sitam. *& lib. 6. c. 41.* Urbes Macedonibus sitæ. *& lib. 2. cap. 7.* Vetus ara Druso sita. ¶ Specialiter *situs* dicitur mortuus & conditus, *sepolto.* Proprie autem *sitos* esse volunt, qui alicubi ad tempus conditi sunt, alio transferendi aliquando, & justo sepulcro condendi. Id tamen Scriptores non servant. *Cic. 2. de Leg. c. 22. a med.* Declarat Ennius de Africano: *Hic est ille situs.* Vere, nam *siti* dicuntur ii, qui conditi sunt. Nec tamen eorum ante sepulcrum est, quam justa facta, & corpus incensum est. *Liv. l. 26. cap. 25. ad fin.* Hic siti sunt Acarnanes, qui pro patria pugnantes mortem occubuere. *Plin. l. 13. c. 13.* Cn. Terentium repastinantem, offendisse arcam, in qua Numa situs fuisset. *Lucret. l. 3. v. 905.* Aut in melle situm suffocari atque rigere. *sommerso.* & *Gell. l. 20. c. 2.* Siticines appellatos, qui apud sitos canere soliti essent, hoc est vita functos, & sepultos. ¶ Hinc notæ illæ in lapidib. sepulcr. H. S. E. *Hic situs est*, apud *Gruter.* & al. ¶ *Situs est*, positus est, *sta, consiste.* *Cic. pro Mur. cap. 38. extr.* Hujusce rei potestas omnis in vobis sita est, judices. *Sallust. in Jug. c. 33. extr.* Id frustra, an ob rem faciam, in vestra manu situm est, Quirites. *Nep. in Epamin. c. 9.* In ejus unius persona patriæ sitam putabant salutem. *Cic. Acad. 4. c. 12.* Assensio, quæ est in nostra sita potestate. *Id. 7. Attic. ep. 9. sub fin.* Si pugnandum est, quo tempore, in casu; quo consilio, in temporibus situm est. *Id. 1. de Fin. cap. 17. sub fin.* Est autem situm in nobis, ut & adversa oblivione obruamus, & secunda suaviter meminerimus. *Id. pro Arch. c. 1. a med.* Huic profecto ipsi, quantum est situm in nobis, & opem, & salutem ferre debemus. ¶ *Situs est*, permissus est. *Cic. pro Scaur. c. 44. a med.* Accusare eum moderate, a quo ipse nefarie accusatur, per Senatus auctoritatem non est situs.

SIVE, *e se, o vero, o per dir meglio,* εἴτε, ἐάν τε, ἤ, ἤτοι, conjunctio disjunctiva & dubitativa. duarum enim, aut trium, aut plurium rerum aliquam affirmat, sed non determinat, quænam ea sit, & in dubio relinquit. Tum indicativum regit, tum conjunctivum. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1. num. 7.* Sive deo, sive deæ C. Ter. Dexter ex voto posuit. *Caes. l. 1. B. Gall. c. 12.* Ita sive casu, sive consilio deorum, quæ pars civitatis calamitatem intulerat, ea princeps pœnas persolvit. *& cap. 23.* Seu quod timore perterritos Romanos discedere existimarent, sive quod re frumentaria intercludi posse confiderent, commutato consilio, nostros insequi cœperunt. *Sallust. in fin. orat. 1. ad Caes.* Sive hac, seu meliore via perges, a me quidem pro virili parte adjutum fuerit. *Plin. l. 2. epist. 17. sub fin.* Tecta villarum præstant multarum urbium faciem, sive ipso mari, sive ipso litore utare. *Cic. 4. Acad. c. 19.* Cimmeriis quidem, quibus aspectum solis sive deus aliquis, sive natura ademerat, sive ejus loci, quem incolebant, situs, ignes tamen aderant. *Plaut. Amph. 4. 3. 14.* Ubi quemque hominem aspexero, sive ancillam, sive servum, sive uxorem, seu adulterum, seu patrem, sive avum videbo, obtruncabo in ædibus. *Id. ibid. prol. v. 69.* Sive qui ambissent palmam histrionibus, Seu cuiquam artifici, seu per scriptas literas, Sive qui ipsi ambissent, seu per internuntium, Sive adeo ædiles perfidiose cui duint; Sirempse legem jussit esse Juppiter, Quasi magistratum sibi alterive ambiverit. ¶ Interdum post *sive* ponitur *an*. *Tacit. 11. Ann. c. 26.* Abrumpi dissimulationem, etiam Silius, sive fatali vecordia, an imminentium periculorum remedia ipsa pericula ratus, urgebat. *Id. l. 14. c. 59.* Plautum ea non movere, sive nullam opem providebat; seu tædio ambiguæ spei; an amore conjugis & liberorum. ¶ Item *si*. *Cic. l. 2. de Divin. c. ult.* Superstitio instat & urget, & quo te cumque verteris, persequitur: sive tu vatem, sive tu omen audieris: sive immolaris, sive avem aspexeris: si Chaldæum, si haruspicem videris: si fulserit, si tonuerit: si tactum aliquid erit de cælo, si ostenti simile natum factumve quippiam. ¶ Interdum priore loco omittitur. *Horat. l. 1. od. 6. in fin.* Nos convivia, nos prælia virginum Cantamus, vacui, sive quid urimur. *h. e.* sive cum vacui sumus, sive cum amamus. *Senec. in Herc. Oet. v. 1260.* Quæcumque pestis, sive quæcumque es fera, Palam timeres. *Justin. l. 2. c. 9. sub fin.* Ducenta millia Persæ eo prælio, sive naufragio amisere. Adde *l. 38. c. 3. ad fin.* ¶ Non raro ponitur pro *vel si*, aut *& si*, (est enim ex *si* & *vel* conflatum) *o se, ovvero se, e se*: ut eτιε significat & ve. *Terent. Andr. 1. 2. 29.* Dehinc postulo, sive æquum est, te oro, Dave, ut, &c. *& 1. 5. 56.* te obtestor, ne hunc deseras, si te in germani fratris dilexi loco; sive te hæc solum semper fecit maximi, seu tibi morigera fuit in rebus omnibus. *Plaut. Merc. 5. 4. 33.* Si hercle scivissem, sive adeo joculo dixisset mihi, se illam amare, nunquam facerem, ut illam amanti abducerem. Adde *Pseud. 1. 3. 124.* & alibi. Ubi ait *Cic. 9 Fam. epist. 13. circa med.* Peto igitur a te, vel si pateris, oro. *sive pateris* potuit dicere. quod facit *l. 1. de Fin. c. 6. a med.* Si omnes atomi declinabunt, nullæ unquam cohærescent: sive aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte ferentur, erit hoc, &c. *Liv.* in formula veris sacri indicendi, *l. 22. c. 10.* Si nocte, sive luce, sive servus, sive liber faxit, probe factum esto. *h. e.* si nocte, vel si luce, seu servus, seu liber. ¶ Etiam *seu* pro *vel si* ponitur. *Valer. Flacc. lib. 1. v. 836.* siquando pectore ductor Vulnera nota gerens, &c. Seu venit in vittis castaque in veste sacerdos. ¶ *Sive* aliquando vim

habet

habet explanandi. *Quintil. l. 1. c. 4. a med.* (*al. c. 6.*) Aristarchus, & ætate nostra Palæmon vocabulum, sive appellationem, nomini subjecerunt, tanquam species ejus. ¶ *Sive etiam* auget sententiam, *e più tosto*, *e per meglio dire*. *Cic. Q. Fr. l. & epist. & cap. 1. a med.* Te rogo, ne contrahas aut demittas animum, neve obrui magnitudine negotii sinas: contraque erigas ac resistas, sive etiam ultro occurras negotiis. ¶ In sponsionibus *sive* est & si, e *se*. V. *Ni*.

SIUM. V. *Sion*.

S M

SMARAGDINEUS, a, um, &

SMARAGDINUS, a, um, *di smeraldo*, σμαράγδινος, ad smaragdum pertinens. *Cels. l. 5. cap. 19. sect. 4.* Emplastrum, quod perviride est, smaragdinum appellatur. *Martian. Capell. l. 1. pag. 17.* Smaragdinea viriditas. *Venant. Fortun. l. 8. carm. 6. v. 18.* Atque smaragdineo janua posta virent. ¶ Primam producit *Prudent.* non imitandus, in *Psychom. v. 862.* Has inter species smaragdina gramine verno Prata virent.

SMARAGDITES, æ, m. dictus est mons juxta Calchedonem, in quo smaragdi legebantur. *Plin. l. 37. c. 5.*

SMARAGDUS, *&* Zmaragdus, i, m. *smeraldo*, σμάραγδος, & σμάραγδος, gemma coloris viridis, & pellucida. *Plin. l. 37. c. 5.* Tertia auctoritas (*nam prima adamanti, altera margaritis*) smaragdis perhibetur, pluribus de causis. Nullius coloris aspectus jucundior est. nam herbas quoque virentes avide spectamus: smaragdos vero tanto libentius, quoniam nihil omnino viridius comparatum illis viret. Præterea soli gemmarum contuitu oculos implent, nec satiant. Præterea longinquo amplificantur visu, inficientes circa se repercussum aera, &c. Pergit deinde recensere eorum genera, item vitia. *Id. ibid.* Quorum corpus extensum est, eadem, qua specula, ratione supini imagines rerum reddunt. Nero Princeps gladiatorum pugnas spectabat smaragdo. *Lucret. l. 4. v. 1119.* grandes viridi cum luce smaragdi Auro includuntur. *Ovid. 2. Met. v. 24.* In solio Phœbus claris lucente smaragdis. *Stat. 2. Theb. v. 276.* arcano lucentes igne smaragdi. *h. e.* arcano splendore. *Martial. l. 4. epigr. 28.* Donasti tenero, Chloe, Luperco Indas sardonychas, Scytas smaragdos. (Adde *l. 14. epigr. 109.*) *Plin. loc. cit.* docet, nobilissimos smaragdorum esse Scythicos, ab ea gente, in qua reperiuntur, appellatos. ¶ Femin. genere *Lucan. lib. 10. v. 121.* crebra maculis distincta smaragdo. *Al. leg.* crebro. *Claudian. de VI. Consul. Honor. vers. 563.* Inter Erythræas surgentia colla smaragdos. Etiam *loc. cit. Ovid.* pro *claris smaragdis* al. ex MSS. leg. *clara smaragdo*. ¶ Secundam syllabam corripuit *Martial. lib. 5. epigr. 11.* Sardonichas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno Portat in articulo Stella, Severe, manu. *scil.* Græcos Poetas imitatus, quibus nihil est negatum, ut idem ait *lib. 9. epigr. 12.* quique interdum vocalem corripiunt ante σμ, μν, γν, ut ex *Homero*, *Hesiodo*, *Theocrito* ostendit *Gresser.* ¶ Metonymice est color viridis. *Auct. carm. de Phœnice*, *in collect. Pithœi*, *p. m. 385. vers. 135.* Albicat insignis mixto viridante smaragdo. ¶ *Broukus. ad Tibull. lib. 1. el. 1. v. 51.* & *ad Propert. l. 2. el. 13. v. 43. Pier. ad Virg. Æn. 7. v. 648. Dausqu.* & *Manut. in Orthogr.* & alii magni nominis Critici ex vet. lapidib. & Latina veteri consuetudine, *zmaragdus* scribi malunt: imo in omnibus vocibus ab *sm* incipientibus *s* in *z* mutari, ut *Zmyrna*, *Zmintheus*, &c. His nos quoque subscribimus: neque tamen alteram scriptionem non probamus, longo usu probatam, & defensam a *Priscian. sub fin. l. 1. pag. 564. Putsch.*

SMARIS, idis, f. σμαρίς, pisciculus marinus litoralis, qui a *Gesnero* Mæna candida vocatur. *Plin. l. 32. cap. 9. 10. & 11.* & *Ovid. in Halieut. v. 120.* ubi prima syllaba corripitur.

SMECTICUS, a, um, *astersivo*, σμηκτικός, habens vim abstergendi & purgandi. *Plin. l. 30. c. 4.* Omnium quidem cochlearum cinis spissat, calfacit smecticam vi.

SMEGMA, atis, n. *medicamento astersivo*, σμῆγμα, omne medicamentum, quod valet ad emaculandum, & abstergendum: a σμήχω, abstergo. *Plin. l. 22. c. 25. a med.* Si vero cælesti aqua discoquantur, succus ille smegma fit, quo fovere gangrænas utilissimum. *Id. l. 24. c. 7.* Mastiche lentisci replicandis palpebris, & ad extendendam cutem in facie, & smegmata adhibetur.

SMEGMATICUS, a, um, *astersivo*, σμηγματικός, qui habet vim detergendi. *Plin. l. 31. c. 7. sub fin.* Sudorem ciet, alvum solvit in vino, & aqua, acopicis, & smegmaticis utilis. Alii rectius leg. *acopis*, *& smegmatis*.

SMERDALEOS, a, um, σμερδαλέος, aspectu terribilis, horrendus. Vox Græca, qua utitur *Auct. Priapeor. carm. 68.* sed sensu turpiore, cui lucem quodammodo præbet locus *Juvenal. sat. 6. v. 336.* & *sat. 9. v. 43.*

SMILAX, acis, f. Σμίλαξ, nomen puellæ, de qua V. in *Crocum*. ¶ Herba hoc nomine, *smilace*, similis est hederæ, a Cilicia primum quidem profecta, sed in Græcia frequentior, densis geniculata caulibus, spinosis fruticosa ramis, folio hederaceo, parvo, non anguloso, a pediculo emittente pampinos, flore candido olente lilium. Fert racemos labruscæ modo, non hederæ, colore rubro, complexa acinis majoribus nucleos ternos, minoribus singulos, nigros durosque: infausta omnibus sacris, & coronis, quoniam sit lugubris, virgine ejus nominis, propter amorem juvenis Croci, mutata in hunc fruticem. Id vulgus ignorans, plerumque festa sua polluit, hederam existimando. E smilace fiunt codicilli: propriumque materiæ est, ut admota auribus lenem sonum reddat. Hæc *Plin. l. 16. c. 35.*

SMILION, ii, n. σμίλιον, nomen collyrii apud *Cels. l. 6. c. 6. sect. 18. & 19.* Græce σμίλιον est scalpellum: a σμίλη, scalprum. Fortasse inde collyrio nomen factum, quod scalpri vicem præbeat, supercrescentia & sordida in oculis exedendo, & purgando.

SMINTHEUS, i, m. *trisyllab.* Σμινθεύς, cognomentum Apollinis, quo in Mysia, & Phrygia colebatur, a σμίνθος, vel σμίνθιξ, quod Cretensium, aut Phrygum lingua murem significat: quia Scamander Creta profugus, & alibi sedes quærens, oraculo Apollinis monitus est ibi sistere & habitare, ubi a muribus infestaretur: cumque in Phrygia mures arcuum nervos, & loramenta armorum ei rosissent, ibi sedem posuit, & Apollini Sminthæo templum exstruxit. *Servius ad Æn. 3. v. 108.* Alii narrant, ipsum Apollinem sub specie humana mures sagittis confixisse. *Ovid. Met. 12. v. 585.* Talibus intonsum compellat Sminthea dictis. *Id. 6. Fast. v. 425.* Consulitur Smintheus. ¶ A *Macrob. l. 1. Saturn. cap. 17. a med.* dicitur Smintheus, ὅτι ζέων θεῖ, quia fervens currit. De hac notatione viderint Etymologi.

SMINTHEUS, a, um, Σμίνθειος, ad Smintheum pertinens. *Senec. in Thyest. v. 176.* Sminthea texuit spolia Phœbei senis. *h. e.* Astynomen filiam Chrysæ sacerdotis Apollinis. V. *Chryses*.

SMINTHIUS, a, um, Σμίνθιος, ad Smintheum pertinens. *Arnob. l. 3. pag. 119.* Apollo Sminthiorum pernicies murium. Adde *Dict. Cretens. de B. Trojano*, *c. 14. & 47.*

SMYRNA, *&* Zmyrna, æ, f. Σμύρνα, puella Cinyræ Cypriorum regis filia, de qua V. in *Myrrha*. ¶ De ea poema fuit Q. Cornelii Cinnæ, accurate elaboratum, quod temporis injuria interceptum est. *Catull. carm. 93. v. 1.* Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem, Quam cœpta est, nonamque edita post hyemem. *& vers. 6.* Smyrnam incanæ diu sæcula pervolvent. ¶ Dicitur & de arbore atque humore, in quem Smyrnam versam esse fabulantur, *mirra*. *Lucret. l. 2. v. 503.* Et contemptus odos smyrnæ, mellisque sapores. *Plaut. Asin. 5. 2. 78.* Anima fœtetne uxoris tuæ? *De.* smyrnam olet. *Martian. Dig. lib. 39. tit. 4. leg. ult. circa med.* Xylocassia, smyrna, amomum. Al. scrib. *smurna*, & apud *Lucret.* & *Plaut.* myrrha. ¶ Est etiam Smyrna urbs Ioniæ maritima ad Meletem fluvium, nomen ducens a Smyrna Amazone, quæ eam condidit, ut *Plin. l. 5. c. 29.* tradit, *le Smirne*. Habita est Homeri patria: unde *Stat. l. 4. silv. 2. v. 9.* Nectat adoratas & Smyrna, & Mantua lauros. *h. e.* & Homerus, & Virgilius. *& lib. 2. silv. 7. v. 34.* Grajo nobilior Melete Bætis. Adde *Claudian. de laudib. Seren. v. 147.* ¶ Smyrna cognomina Trachea est Ephesus, & ipsa opus Amazonum. *Plin. l. 5. c. 29. a med.* ¶ De scriptione V. in *Smaragdus*.

SMYRNÆUS, *&* Zmyrnæus, a, um, Σμυρναῖος, ad Smyrnam urbem pertinens. *Plin. l. 5. cap. 29. in fin.* Smyrnæum conventum magna pars Æolis frequentat. *Id. lib. 25. cap. 11.* Smyrnæum hyssopum. ¶ Item ad Homerum pertinens, Homericus. *Lucan. l. 9. v. 984.* Quantum Smyrnæi durabunt vatis honores. *Sil. l. 8. v. 595.* Mantua Smyrnæis æmula plectris. *Sidon. carm. 2. v. 184.* Mantua quae acies, pelagique pericula lusit, Smyrnæas imitata tubas. *& carm. 23. v. 131.* cum sesquipedem stilum polibat, Smyrnææ vice doctus officinæ.

SMYRNION, ii, n. *macerone*, σμύρνιον, herba caule apii, foliis latioribus, & maxime circa stolones multis, quorum e sinu assiliunt pinguia, ad terram infracta, odore medicato, & cum quadam acrimonia jucundo, colore in luteum languescente, capitibus caulium orbiculatis, ut anethi; semine rotundo, nigro, quod arescit incipiente æstate: radix quoque odorata gustu acri mordet, succosa, mollis: cortex foris niger, intus pallidus: odor myrrhæ habet qualitatem: unde & nomen. Nascitur & in saxosis collibus, & in terrenis. Latine dicitur olus atrum. *Plin. l. 27. c. 13. & lib. 19. c. 8.* ¶ Adjective smyrnium olus. *Plin. l. 19. c. ult.*

SMYRRHIZA, æ, f. σμύρριζα, herba, quæ & myrrhis. V. *Myrrhis* in fine.

SMYRUS, i, m. σμύρος, piscis genus, apud *Plin. l. 32. c. 11.*

S O

SOBOLES, *& rectius* Suboles, is, f. *schiatta*, *figliolanza*, *stirpe*, *progenie*, *discendenza*, *generazione*, γόνος, progenies, proles, propagatio, filius: a *sub*, & *alesco*, cresco, quia sub patribus crescit. *Cic. 3. de Orat. c. 38.* enumerat inter eas voces, quæ a Poetis liberius usurpentur, & habent tamen etiam in oratione aliquando locum, si loco ponantur. Ut *soboles* scribatur, consuetudini, inquit *Manut. in Orthogr.* largior auribus indulgenti; licet antiquiores libri habeant *suboles*, & iis lapides consentiant: ut omittam satis apertam compositionem ex *sub* & *olesco*. Confirmat *Manutii* sententiam *Festus* his verbis: Suboles ab olescendo, id est crescendo dictæ, ut adolescentes quoque, & adultæ, & indoles dicitur. Lucretius libro quarto (*vers. 1225.*) Sive virum suboles, sive est muliebris origo. Virgilius (*Ecl. 4. v. 49.*) Cara deum suboles, magnum Jovis incrementum. Hæc *Festus*. Confirmat *Pier. ad Virg. ibid.* item ad illud *4. Æn. v. 327.* Saltem siqua mihi de te suscepta fuisset Ante fugam suboles. *Propert. l. 4. el. 1. v. 79.* Me creat Archytæ soboles Babylonius Horos. *Plin. l. 6. c. 7.* Sarmatæ Medorum, ut ferunt, suboles. *Ovid. Met. 1. v. 251.* sobolemque priori Dissimilem populo promittit origine mira. *Horat. in carm. sæc. v. 17.* Sobolem producere. *Cic. pro Marcell. c. 8.* Constituenda judicia, revocanda fides, propaganda soboles. *Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 33.* Robur & sobolem militum interiit. *Colum. l. 7. c. 6. ad fin.* Anniculæ capellæ confestim depellenda soboles. *Horat. l. 3. od. 13. v. 8.* Soboles lascivi gregis. *h. e.* hædus. *Plin. l. 7. c. 2. sub fin.* Armentorum

totum

torum maribus interemptis, præterquam sobolis causa. ¶ Proprie est in arboribus & plantis stolo, h. e. nova stirps post aliam enata: metaphorice dicitur de animalium progenie: *pollone, germoglio, figliuolo, rimessiticcio, rampollo, rimesse, παραφυάς, παραβλάστη.* *Colum. de arborib. c. 5. a med.* Possunt etiam soboles (*vitium*) per brumam cædi, eo magis quod frigoribus exstirpatæ minus recreantur. *& cap. 26. sub fin.* Materia, quam inseveris, si sobolem, vel superiores ramos habebit, omnia præcidito. *Plin. l. 17. c. 10. ante med.* Multarum radicibus pullulante sobole densa. *Colum. l. 12. c. 10.* Cæpe, quæ non fruticavit, nec habuit soboles adhærentes. *Id. l. 5. c. 6.* Ulmum nemo jam serit ex samera, sed ex sobolibus. ¶ De crinibus succrescentibus, *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 43.* Ante aures modo ex subolibus parvuli intorti demittuntur sex cincinnuli. *Apul. l. 2. Metam.* Cum capillus frequenti sobole cumulat verticem, vel prolixa serie porrectus dorsa permanat.

SOBOLESCO, *& rectius* Subolesco, is, n. 3. *germogliare, rimettere,* ὑποφύομαι, subcresco, subnascor, ut soboles in plantis. *Liv. l. 29. c. 3. ad fin.* Juventutem majorem semper, frequentioremque pro tot cæsis exercitibus subolescentem. *Ammian. l. 14. c. 11. (al. 34.)* Subolescere imperio adultos ejus filios, mussitantes.

SOBRIE, adverb. *sobriamente,* νηφαλέως, σωφρόνως, temperanter. *Cic. 1. Offic. c. 30.* Intelligamus, quam sit turpe diffluere luxuria, & delicate ac molliter vivere, quamque honestum parce, continenter, severe, sobrie. ¶ Item caute, prudenter, cum cura, ut temperantes homines solent. *Plaut. Pers. 4. 1. 1.* Si quam rem accures sobrie atque frugaliter, solet illa recte sub manus succedere. *Id. Capt. 2. 1. 29.* Cauto est opus, ut hoc sobrie, sinaque arbitris, accurate agatur, docte, & diligenter. Adde *Mil. 3. 1. in fin.*

SOBRIEFACTUS, a, um, nom. particip. ad sobrietatem redactus. *Apul. l. 8. Metam.* Subriefactus sermone.

SOBRIETAS, atis, f. *sobrietà,* νῆψις, σωφροσύνη, temperantia in potu. *Senec. de tranquill. sub fin.* Tristis sobrietas removenda paulisper. *Val. Max. l. 6. c. 3. n. 9.* Uxorem, quod vinum bibisset, fustim interemit: existimante unoquoque, optimo illam exemplo violatæ sobrietatis pœnas pependisse. ¶ Item universim temperantia, frugalitas. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 7. leg. 17. in fin.* Interdum & ditiorem permittitur adoptare pauperiori, si vitæ ejus sobrietas clara sit. *Prudent. in Psychom. v. 450.* His ubi sobrietas, & totus sobrietatis Abstinet exsuvils miles. ¶ Apud *Apul. l. 5. Metam. sub fin.* Sobrietas est dea Veneris inimica.

SOBRINA, æ, f. *cugina,* ἀνεψιά. *Plaut. Pœn. 5. 2. 108.* Mihi sobrina tua mater fuit.

SOBRINUS, i, m. *cugino,* ἀνεψιός, ἀνεψιαδοῦς, quasi sororinus. *Festus:* Sobrinus est, ut ait Gallus Ælius, patris mei consobrini filius, & matris meæ consobrinæ filius. Femina eisdem de causis appellet fratrem, & fratrem patruelem, & consobrinum, & propius sobrino & sobrinæ. *Cajus Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 3.* Sexto gradu sunt tritavus, trinepos, *&c.* item qui ex fratribus patruelibus, aut consobrinis, aut amitinis undique propagantur: qui proprie sobrini vocantur. Eadem habet *Justinian. lib. 3. Institution. tit. 6.* *Terent. Andr. 4. 5. 6.* Estne hic Crito sobrinus Chrysidis? is est. *Cic. 1. Offic. c. 17.* Sequuntur fratrum conjunctiones, post consobrinorum, sobrinorumque. Adde *Terent. Phorm. 2. 3. 37.* ubi quidem putant, *sobrinum* late de quocumque cognato usurpari. Item *Tacit. 12. Ann. c. 6.* ubi sobrinæ pro consobrinis accipiuntur, ut monet *Lipsius.* Propius sobrino, inquit *Fest.* est consobrini mei filius, & consobrinæ meæ filia, & patris mei consobrinus, & matris meæ consobrina. *Cajus Dig. loc. cit. leg. 1. extr.* Propius sobrino propius sobrina, isti sunt patrui magni, amitæ magnæ, avunculi magni, materteræ magnæ filius filia. Hoc est (subdit *Ulpian. ibid. leg. 1.*) patris ejus, de cujus cognatione quæritur, consobrinus consobrina, sive frater patruelis. *Paul. cit. leg. 10.* Patrui magni filius ei, de cujus cognatione quæritur, propius sobrino vocatur. nam ut Masurius ait, cum quis appellat propius sobrino, qui est patris matrisve consobrinus aut consobrina. *& paulo post.* His omnibus, quos a patrui nepote proposuimus, is, de cujus cognatione quæritur, propius sobrino est. nam patris vel matris utrum consobrinus est. Eadem his habet *Justinian. loc. cit.* ¶ *Sobrina prior* apud *Tacit. Ann. 12. cap. 64.* est eadem, quæ *sobrina propior.*

SOBRIO, as, a. 1. sobrium facio. Est *Paulini Nol. carm. 21. v. 686. & 24. v. 206.* ipsique relinquendum.

SOBRIUS, a, um, *temperante, moderato nel bere, sobrio,* νηφάλιος, qui in potu temperans est, vini parcus: a *brio:* cui opponitur *ebrius.* *Plaut. Truc. 4. 4. 2.* Si alia membra vino madeant, cor sit saltem sobrium. *Senec. ep. 18.* Multo fortius est, ebrio ac vomitante populo, siccum ac sobrium esse. *Cic. 4. Acad. c. 17.* Ne vinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua sobrii. *Martial. l. 3. epigr. 16.* Ebrius es. nec enim faceres id sobrius unquam. *& lib. 11. epigr. 7.* Possum nil ego sobrius: bibenti Succurrent mihi quindecim poetæ. *Ovid. Fast. 6. v. 785.* & *Tibull. l. 2. el. 11. vers. 51.* suburbana rediens male sobrius æde. *h. e.* ebrius. *Tibull. l. 1. el. 7. v. 17.* ipse bibebam Sobria supposita pocula victor aqua. *& lib. 2. el. 1. v. 46.* Mixtaque securo sobria lympha mero. *Propert. l. 3. el. 15. v. 11.* non sobria. *h. e.* quæ sine vino transigitur. *Tacit. Ann. 13. c. 15.* Irrisum ex eo sperans puerl sobrios quoque convictus, nedum temulentos ignorantis. *Martial. l. 1. epigr. 28.* non sobria verba. *h. e.* quæ effutiuntur ab ebrio. ¶ *Sobria uva,* quæ ebrietatem non affert. *Plin. l. 14. c. 2. a med.* Inerticulam e nigris appellavere, justius sobriam dictori, inveterato præcipue commendabilem vino, sed viribus innoxiam: siquidem temulentiam sola non facit. ¶ *Sobrium vinum* dictum putant Cloatius & Ælius, quod in ea nullius tabernæ locus, neque cauponæ fuerit. Alii, quod in eo Mercurio non vino, sed lacte solitum sit supplicari. ¶ *Sobria rura,* vitibus non consita. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 36.* sic vitifero sub palmite nudos Umbravit colles, & sobria rura Lyæus. ¶ Translate est a luxu alienus, abstinens, frugi, parcus. *Cic. Verr. 5. c. 27.* Homines satis fortes, & satis plane frugi ac sobrii. *Terent. Adelph. 1. 2. 14.* Non fratrem videt rei dare operam, ruri esse parcum ac sobrium? *Horat. l. 2. od. 10. v. 7.* caret invidenda sobrius aula. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 411.* Sobria paupertas. *Id. l. 1. in Eutrop. v. 219.* sobria divitiis mens. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 78.* & digna evolvere tantas Sobria corda vices. *Apul. l. 5. Metam.* Lares pauperes nostros, sed plane sobrios, revisamus. *Senec. de vita beata, c. 12. sub fin.* Non æstimatur voluptas illa Epicuri (ita enim mehercules sentio) quam sobria & sicca sit. ¶ Item attentus, vigilans, diligens, cautus. *Cic. pro Cæl. c. 31.* Quæ nisi vigilantes homines, nisi sobrii, nisi industrii consequi non possunt, omnia labore & diligentia est consecutus. *Id. 2. de Orat. cap. 30. a med.* Omnes eas causas, diligentes & memores & sobrii oratores percursas animo, & prope decantatas habere debent. *Ovid. 1. Amor. el. 12. v. 5.* limen transire memento Cautius, atque alte sobria ferre pedes. ¶ Item sanus, mentis compos. *Terent. Eun. 4. 4. 35.* Jam satis credis sobriam esse me, & nihil mentitam tibi? *Id. Andr. 4. 4. 39.* Tu pol homo non es sobrius. *& Heaut. 4. 3. 29.* Satin' sanus es, aut sobrius? tu quidem illum plane perdis. ¶ Refertur & ad ingenium, & ad genus dicendi. *Senec. epist. 114.* Non potest alius esse ingenio, alius animo color. Si ille sanus est, si compositus, gravis, temperans, ingenium quoque siccum ac sobrium est: illo vitiato, hoc quoque afflatur. *Gell. l. 7. cap. 14. sub fin.* Violenta & rapida Carneades dicebat, scita & teretia Critolaus, modesta Diogenes & sobria. ¶ De gradibus hæc *Charis. lib. 1. pag. 64. Præfat.* *Sobrius* comparari non debet. neque enim *sobrior,* neque *sobrissimus* dici potest: quamvis Laberius *sobrior* dixerit.

SOCCATUS, a, um, soccis indutus. *Senec. 2. de Benef. c. 12. in f.* De capite consularis viri soccatus audiebat. V. *Soccus.*

SOCCIFER, i, m. qui soccos gestat. *Sidon. carm. 9. v. 215.* Socciferi jocos Menandri spectare. V. *Soccus.*

SOCCULUS, i, m. *zoccoletto,* ἐμβάδιον, parvus soccus, aut soccus simpliciter. *Senec. l. 2. de Benef. c. 12.* Socculum aureum, imo aureum, margaritis distinctum ostendere. *Sueton. in Vitell. c. 2. sub fin.* Detractumque socculum dextrum inter togam, tunicasque gestavit assidue. *Plin. l. 9. c. 35. circa med.* Cum & pedibus margaritas, nec crepidarum tantum obstragulis, sed totis socculis addunt. Adde *Plin. alter. lib. 9. ep. 7.*

SOCCUS, ci, m. *calzare, scarpa, zoccolo, sandali, socco,* κόθορνος, ὑπόδημα, ἐμβατῆρες, genus calceamenti tum virile, tum muliebre, apud Græcos. Itaque pallium & soccos iis tribuit *Cic. pro Rabir. Post. c. 10.* ubi narrat, P. Rutilium Rufum a Mithridate Mitylenis conquisitum ad necem, crudelitatem regis vestitus mutatione vitasse, soccosque & pallium sumpsisse. *Id. 3. de Orat. c. 32.* Hippias Eleus gloriatus est, pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse. *Terent. Heaut. 1. 1. 72.* accurrunt servi, soccos detrahunt. *Catull. carm. nupt. 60. vers. 9. ad Hymen.* Huc veni niveo gerens Luteum pede soccum. *Plaut. Bacch. 2. 3. 97.* Divesne est istic Theotimus? *Chrys.* etiam rogas? qui soccis habeat auro suppactum solum? *Id. Trinum. 3. 2. 94.* Fulmentas soccis suppingere. *Plin. l. 36. c. 5. ad fin.* Calceare aliquem soccis. ¶ Erant cothurnis humiliores: quare soccis Comœdi, cothurnis Tragœdi in Scena utebantur. Unde metonymice his Tragœdia, illis Comœdia, & levioris generis carmen significatur. *Horat. in ar. Poet. vers. 80.* Hunc (*iambum*) socci cepere pedem, grandesque cothurni. *Ovid. ex Ponto, lib. 4. eleg. ult. v. 29.* Musaque Turrani tragicis innixa cothurnis: Et tua cum socco Musa, Melisse, levis. *Id. de remed. Amor. v. 375.* Grande sonant Tragici: Tragicos decet ira cothurnos: Usibus e mediis soccus habendus erit. *Quintil. l. 10. c. 2. a med.* Nec comœdia in cothurnos assurgit, nec tragœdia ingreditur socco. *Martial. l. 8. epigr. 3.* An juvet ad tragicos soccum transferre cothurnos? *Horat. ibid. vers. 90.* Indignatur enim privatis, ac prope socco Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ. *Plin. l. 7. c. 30.* Magnum & Menandro in comico socco testimonium regum Ægypti & Macedoniæ contigit, classe, & per legatos petito. Adde *Horat. l. 2. ep. 1. v. 174.* & *Plin. l. 9. ep. 7.* ¶ Apud Romanos si quando viri principes soccis usi leguntur, ut Caligula apud *Sueton. c. 52. Senec. l. 2. de Benef. c. 12.* & *Plin. l. 37. c. 2.* mollitiei damnantur ab iisdem Scriptoribus. Simile est illud *Ciceron. Verr. 7. c. 33.* Stetit soleatus prætor populi R. cum pallio, &c.

SOCER, soceri, m. *padre di mia moglie,* πενθερός, uxoris meæ pater: cui respondet *gener.* *Cic. 1. Offic. c. 35. sub fin.* Nostro quidem more cum parentibus puberes filii, cum soceris generi non lavantur. *Martial. l. 9. epigr. 72.* Cum gener atque socer diris concurreret armis. *h. e.* Pompejus, & C. Cæsar: de quib. & *Virgil. 6. Æn. v. 831.* Aggeribus socer Alpinis, atque arce Monœci Descendens: gener adversis instructus Eois. *Flor. l. 4. cap. 2. ante med.* Morte Juliæ Cæsaris filiæ, quæ nupta Pompejo, generi socerique concordiam matrimonii fœdere tenebat. ¶ *Socer magnus,* qui & *prosocer,* est uxoris meæ avus: cui respondet *progener:* *Socer major* uxoris meæ proavus. *Modestin. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 4. ad fin.* & *Fest.* in *Magnum,* & *Major.* ¶ Etiam sine addito, soceri & socrus appellatione avus quoque, & avia uxoris vel mariti continetur, ut docet *Terent. Dig. lib. 50. tit. pænult. leg. 146.*

item

item Paul. lib. 23. tit. 2. leg. 14. ad fin. & Pompon. apud Ulpian. lib. 3. tit. 2. leg. 3. ¶ Socer est etiam mariti mei pater, padre di mio marito, ἑκυρὸς: cui respondet nurus. Socer magnus, mariti mei avus: cui respondet pronurus. Modestin. ibid. Hinc socer Thetidis est Æacus pater Pelei Thetidis mariti. Senec. in Herc. Fur. v. 734. ¶ Ab allata voce ἑκυρὸς factum esse socer per metathesim, quidam volunt. ¶ Socerus in recto casu. Plaut. Men. 5. 5. 54. Abiit socerus, abiit medicus. nunc solus sum. Id. Cas. 4. 2. in f. Meus socerus, compar, commaritus villicus. Lips. hic mallet sociennus, h. e. socius. nam socerus hoc loco locum non habet. In priore autem exemplo quidam suspicantur, socrus scriptum fuisse: quia Veteres hic & hæc socrus dicere. Sed & socrus, i, per syncop. dictum fuit pro socerus. Vetus lap. apud Murator. pag. 532. Silvina conjugi pientissimo ...... nurus socro dulcissimo ponendum curaverunt.

SOCERA, æ, f. eadem quæ socrus. Inscriptio lapidis in Anglia reperti apud Gruter. pag. 546. n. 5. Patri pientissimo, & socera tenacissimæ memoriæ P. Alia ibid. pag. 745. n. 9. L. Metilius Herm. socera incomp. Adde aliam apud Murator. pag. 1445. num. 4. ¶ Prior lapis optimæ notæ esse non videtur.

SOCERUS. V. in Socer.

SOCIA. V. in Socius.

SOCIABILIS, le, che facilmente si unisce, si accompagna, compagnevole, sociabile, συνδυαστικός, qui facile alteri jungitur, societatis amans, convictu & consuetudine gaudens. Plin. l. 16. cap. 42. in fin. Abies maxime sociabilis glutino, in tantum ut findatur ante, qua solida est. Liv. l. 40. c. 8. a med. Sociabilem consortionem inter binos Lacedæmoniorum reges, salutarem per multa sæcula ipsis patriæque. Senec. ep. 95. a med. Natura nobis amorem indidit mutuum, & sociabiles fecit.

SOCIALIS, le, da alleato, da confederato, συμμαχικός, ad socios pertinens, h. e. populos fœdere, societate, amicitia junctos. Cic. in Divin. Verr. c. 5. Hæc lex socialis est, hoc jus nationum exterarum est. Id. Verr. 4. c. 6. Lege judicioque sociali sociorum querimonias audire oportet. Liv. l. 34. c. 57. ad fin. Cum qui hostes nunquam fuerint, ad amicitiam sociali fœdere jungendam coeant. Id. l. 31. c. 21. Socialis exercitus. h. e. Sociorum. Sic Tacit. 4. Ann. c. 73. Sociales turmæ. & lib. 12. c. 31. Sociales copias sine robore legionum ducebat. h. e. auxilia. Flor. l. 3. c. 6. Sociales Rhodiorum classes. Tacit. Ann. l. 2. c. 57. Cuncta socialia prospere composita. h. e. res Sociorum. Flor. l. 3. c. 18. & Juvenal. sat. 5. v. 31. Bellum sociale. h. e. quod Socii populi R. adversus eum gesserunt ob negatum jus civitatis R. V. Florid. ibid. ¶ Item universim ad sodales, amicosque privatos pertinens, amichevole, da buon compagno, ἑταιρικός. Senec. l. 5. de Benef. c. 11. ad fin. Beneficium dare socialis res est: aliquem conciliat, aliquem obligat. & lib. 7. c. 1. ad fin. Homo sociale animal, & in commune genitus, mundum ut unam omnium domum spectat. Apul. l. 5. Metam. Sociales amicitiæ. ¶ Sæpe est conjugalis, conjugale. maxima enim omnium est societas mariti & uxoris. Ovid. 7. Met. v. 800. Mutua cura duos, & amor socialis habebat. Id. 3. ex Pont. ep. 2. v. 73. socialis amor, fœdusque maritum. Id. 2. Fast. vers. 719. Socialis torus. Id. Heroid. ep. 4. v. 17. & Met. 14. v. 380. socialia fœdera. Id. 3. Amor. eleg. 11. vers. 45. lecti socialia jura. Id. Heroid. ep. 21. v. 155. faces. & ep. 12. v. 139. carmina. h. e. epithalamium.

SOCIALITAS, atis, f. affratellanza, affabilità. Plin. in Paneg. c. 49. Non remissionibus tuis eadem frequentia, eademque illa socialitas interesset?

SOCIALITER, adverb. amichevolmente, da buon compagno. Horat. de Ar. Poet. vers. 258. sede secunda Cederet, aut quarta socialiter.

SOCIATIO, onis, f. unione, conjunctio. Martian. Capell. lib. 2. post init. pag. 36. extr. Sic igitur esse inter eos sociatio copulam nuptialem constrinxit.

SOCIATRIX, icis, f. consorte, quæ sociat. Val. Flacc. lib. 5. v. 499. Sed me nuda fides, sanctique potentia justi Huc tulit, ac medii sociatrix gratia Phryxi.

SOCIATUS, a, um, unito, collegato, associato, accompagnato, συνηνωμένος, unitus, junctus, consociatus. Cic. 1. de Leg. c. 11. sub fin. Omne genus hominum sociatum inter se esse. Id. pro Flacc. cap. 9. Testium studium cum accusatore sociatum. Id. in somn. Scip. c. 3. Concilia cœtusque hominum jure sociati. Ovid. Met. 8. vers. 546. Theseus sociati parte laboris functus. h. e. quem aliis sociatus susceperat. Justin. l. 30. c. 2. Sociatus cum aliquo. Senec. in Oedip. v. 662. Merope sociata Polybo. maritata. & Ovid. in Ibin, v. 65. perpetuo mihi sociata fœdere lecti. Et rursus Senec. in Octav. vers. 284. Sociata toris Augusti.

SOCIENNUS, i, m. idem ac socius, apud Veteres. Plaut. Aulul. 4. 4. 31. Illi socienno tuo jam interstringam gulam. Id. Amph. 1. 1. 228. Amphitruonis sociennum me esse, volui dicere. Al. hic leg. socium ne me esse. Adde Cas. 4. 2. extr. ut in Socer dictum est.

SOCIETAS, atis, f. unione, compagnia, communanza, società, κοινωνία, ἑταιρεία, communio, conjunctio, consociatio. Cic. 1. de Legib. c. 10. Si hominum inter ipsos societatem conjunctionemque perspexeris. Id. 4. de Fin. c. 2. a med. Nati sumus ad congregationem hominum, & ad societatem communitatemque generis humani. & lib. 5. c. 23. Conjunctio inter homines hominum, & quasi quædam societas & communicatio utilitatum. Liv. l. 1. c. 14. Infida regni societas. Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. Pina cum parva squilla quasi societatem coit comparandi cibi. Id. 2. Phil. cap. 10. ad fin. Utinam, Pompei, cum C. Cæsare societatem aut nunquam coisses, aut nunquam diremisses. Id. pro Rosc. Amer. c. 34. Nullam societatem, neque sceleris neque præmii, cum homine ullo coieras. Id. 2. de Fin. c. 14. a med. Implicare se primum civium, deinde omnium mortalium societate. Id. in Bruto, c. 1. Vir conjunctissimus mecum consiliorum omnium societate. Petron. in Satyr. c. 83. Recipere aliquem in societatem. Cic. pro Quint. cap. 3. Facere cum aliquo societatem omnium rerum. Id. Phil. 13. c. 17. sub fin. Omnium facinorum sibi cum Dolabella societatem initam confitetur. Id. in fin. Catil. 1. Hostes patriæ, latrones Italiæ, scelerum fœdere inter se, ac nefaria societate conjuncti. Id. 1. Offic. c. 7. Artibus, opera, facultatibus devincire hominum inter homines societatem. Id. 5. de Fin. c. 23. Tueri societatem conjunctionis humanæ. Id. de Harusp. resp. c. 20. Conflare nefarias cum multis scelerum pactiones & societates. Id. de Amic. c. 5. extr. Ex infinita societate generis humani, quam conciliavit ipsa natura. Id. Fam. 10. ep. 6. a med. Se ab impiorum civium societate sejungere. Id. 1. de Orat. c. 10. post med. Missos facio mathematicos, musicum, quorum artibus dicendi vis ne minima quidem societate contingitur. Al. leg. conjungitur. Id. de Fato, c. 2. Cum hoc genere philosophiæ magnam habet orator societatem. Id. Fam. 9. epist. 14. circa med. A te peto, ut me in societatem tuarum laudum venire patiare. Id. 1. Offic. c. 17. a med. Omnium societatum nulla est gravior, nulla carior, quam ea, quæ cum republica est unicuique nostrum. Justin. l. 20. c. 1. Assumere aliquos in societatem facinoris. Plin. l. 17. c. 24. Societas nominum. h. e. cum idem nomen pluribus rebus est. ¶ De conjunctione & fœdere populorum, aut regum inter se, alleanza, confederazione, lega, συμμαχία. Nep. in Con. c. 2. Cum Lacedæmonii in societate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant. Id. in Alcib. c. 4. extr. Ioniam a societate averterunt Atheniensium. Id. in Regib. c. 3. Societate dissoluta, bellum inter se gesserunt. Id. in Themist. c. 8. Societatem cum rege Persarum ad Græciam opprimendam fecisset. Id. in Aristid. c. 2. in f. Ut civitates Græciæ ad Atheniensium societatem se applicarent. Id. in Chabr. cap. 2. Athenienses cum Artaxerxe societatem habebant. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 2. Treviri Ambiorigem sibi societate & fœdere adjungunt. Sallust. in Catil. c. 41. Impellere Allobroges ad societatem belli. Id. in Jug. c. 79. sub fin. Leptitani Romam miserant, amicitiam societatemque rogatum. & cap. 83. Societatem amicitiamque conjungere cum populo R. Tacit. 12. Ann. cap. 13. Regulares Meherdatis societatem palam induerat. Justin. in fin. c. 5. l. 6. Ut hostes nunc paterentur, cum quibus modo tunc arctissimis societatis vinculis fuerunt. ¶ De conjunctione eorum, qui simul negotiantur, società, compagnia, soccio: itemque metonymice de ipsis sociis. Cic. pro Quint. c. 3. Quintius fecit societatem earum rerum, quæ in Gallia comparabantur. & ibid. Magna fide societatem gerere. Paul. Dig. lib. 17. tit. 2. leg. 74. Societatem contrahere. Ulpian. & al. ibid. leg. 5. &c. coire. Cæs. lib. 3. B. Civ. c. 3. Magnam pecuniam societates earum provinciarum sibi numerare coegerat. h. e. publicanos. & mox. Milites ex familiis societatis deligere. Cic. pro Sext. c. 14. Nulla erat Romæ societas vectigalium, nullum collegium aut concilium, quod non honorificentissime decrevisset de mea salute. & pro Dom. c. 56. Omnes societates, omnes ordines. Paul. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 15. Magistri societatum. Tertullianus est lex 14. & habet societatium, ut civitatium, &c. Plin. l. 9. c. 8. a med. Cum homine delphini societate piscantur. a società, alla metà.

SOCIO, as, avi, atum, a. c. accompagnare, unire, κοινωνέω, συνεργάζομαι, jungo, conjungo, quasi socium socio appono. Cic. pro Flacc. c. 9. Quid si testium studium cum accusatore sociatum est? Id. 3. de Orat. c. 36. sub fin. Cum tu summi imperii gubernatione districtus tantam vim rerum cum dicendi exercitatione sociaris. Id. pro Planc. c. 30. a med. Cum periculum vitæ tuæ mecum sociare voluisses. Liv. l. 39. cap. 13. ad fin. Eos esse, qui aut conjurare, aut sociari facinoribus, aut stuprum pati noluerint. Sil. l. 1. v. 76. Et se participem casus sociavit in omnes. Virg. 4. Æn. v. 16. Sociare se alicui vinclo jugali. maritarsi. Id. 1. Æn. v. 604. Sociare aliquem domo. ricevere in casa. Stat. 6. Theb. v. 132. Sociare juvencas aratro imposito. metter sotto, &c. Sil. l. 11. v. 149. Sociare dextras. darsi la mano, e la fede. Ovid. 11. Met. v. 5. Sociare carmina nervis. accoppiare il suono al canto. Val. Flacc. l. 5. v. 282. Sociare curas. comunicare i pensieri. Sic, Sociare gaudia cum aliquo, apud Tibull. l. 3. el. 3. v. 7. Sociare se participem in casus omnes. farsi compagno in ogni evento di fortuna. Sil. lib. 1. v. 76. Sociare manus alicui. venir in ajuto. Val. Flacc. l. 5. v. 290. Sociare sanguinem. imparentarsi. Liv. l. 1. cap. 4. Sociare cum scientia diligentiam. unire, usare insieme. Colum. l. 3. c. 3. circa med. Tunc apii succus lento sociatur olivo. si unisce. Seren. Sammon. c. 48. v. 894. Sociare cubilia cum aliquo, Ovid. Heroid. ep. 3. v. 109. & Met. 10. vers. 635. h. e. nubere, socio toro jungi. ¶ Apud Justin. l. 10. c. 2. a med. Ostenti prorsus genus, ubi in tanto populo non solum sociari, verum etiam filii parricidium potuit. h. e. a pluribus sociis perpetrari.

SOCIOFRAUDUS, a, um, qui socium fraudat. Plaut. Pseud. 1. 3. 128. Bustirape, furcifer, sociofraude, parricida.

SOCIUS, a, um, unito, compagno, σύζυγος, κοινωνός, adjunctus, consors, particeps, comes. Videtur esse ab ἑσμὸς, vel ἕπεσθαι, domesticus, familiaris: Et non solum adjective, sed etiam absolute usurpatur. Cic. Attic. l. 9. ep. 10. circa med. Hujus belli ego particeps, & socius, & adjutor esse cogor. Ascon. in Verr. 3. cap. 55. Aliud socius, aliud particeps. nam particeps, qui certam habet partem, & non indivise agit, ut socius. Cic. pro Font. c. 17. Habere domi fortunarum omnium socium participemque possunt. Id. Fam. 1.

Fam. 1. *ep.* 9. *post med.* Me quidem certe tuarum actionum, sententiarum, voluntatum, rerum denique omnium socium comitemque habebis. *Id. in Brut.* c. 12. Eloquentia pacis est comes, otiique socia. *Id. pro Font.* c. *ult.* Vitæ socia virtus, mortis comes gloria fuisset. V. *Comes.* *Id. de clar. Orat.* c. 1. Socium & consortem gloriosi laboris amiserem. *Id. Attic.* l. 11. *ep.* 14. Præter Lælium neminem habeo culpæ socium. *Plaut. Asin.* 2. 2. 22. Illic homo socium ad malum rem quærit, quem adjungat sibi. *Phædr.* l. 1. *fab.* 5. v. 4. Socium esse cum aliquo. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 11. v. 7. Ecce fugit notumque torum, sociosque Penates. *Id. Heroid. ep.* 11. *vers.* 122. nati collige membra tui, Et refer ad matrem, socioque impone sepulcro. *h. e.* in eodem sepolcro cum matre. *Id.* 6. *Fast.* v. 73. Aurea possedit socia Capitolia templo Mater. *h. e.* Juno eodem templo cum Jove colitur. & *lib.* c. *vers.* 608. Hic socium summo cum Jove nomen habet. *h. e.* augusti cognomen habet, quod Jovi convenit. *Id.* 5. *Trist. el.* 10. v. 35. Exercent illi sociæ commercia linguæ. *h. e.* utrique genti communis. *Id.* 5. *Fast.* v. 496. Jupiter, & frater Carpebant socias, Mercuriusque, vias. *h. e.* simul ibant eadem via. *Id. l. c. de ar. am.* v. 492. moras socias jungere. *h. e.* simul morari. *Id.* 5. *Met.* v. 378. & *Stat. Theb.* 1. v. 130. socium regnum. *h. e.* in quo duo simul imperitant. & *lib.* 13. *Met.* v. 375. Spes sociæ. *h. e.* cum plures idem sperant. *Id.* 2. *Fast.* v. 618 & *Stat. l. c. silu. ult.* v. 48. Sociæ dapes. *convito.* Sic *Stat.* 8. *Theb.* v. 240. Sociæ fœdera mensæ. *Plin.* l. 12. c. 1. Platanus est clara in Lycia gelidi fontis socia amœnitate. *h. e.* adjunctum habens gelidum fontem. ¶ De iis, qui sanguine juncti sunt, *Ovid.* 4. *Trist. el.* 5. v. 29. Socius sanguinis. *h. e.* consanguineus, frater. *Id.* 3. *Met.* v. 160. Transferre odium in socios generis. ¶ De conjugali vinculo. *Id. in f. l.* 9. *Met.* socias Hymenæus ad ignes Convenit. & *lib.* 14. v. 678. Socium tori sibi deligere. *Id. Heroid. ep.* 2. *vers.* 33. socii anni. *Id.* 3. *de ar. am* v. 377. socius lectus. *Sallust. in Jug.* c. 82. *in fin.* Singuli quam plurimas uxores habent. ita animus multitudine distrahitur: nulla pro socia obtinet. ¶ De regibus & populis fœdere junctis, *alleato, confederato*, σύμμαχος. *Cic. pro Dom.* c. 20. Cyprius rex, cujus majores huic populo socii atque amici semper fuerunt. *Cæs.* l. 3. *B. Civ.* c. 80. Præter Thessaliæ cum se victoriæ Pompeji comitem esse mallet, quam socium Cæsaris in rebus adversis. *Id.* l. 1. *B. Gall.* c. 5. *extr.* Helvetii Bojos receptos ad se socios sibi adsciscunt. & *lib.* 3. c. 9. *extr.* Veneti socios sibi ad id bellum Osismios, Lexovios, Nannetes arcessunt. *Ovid.* 3. *Amor. el. ult.* v. 10. Cum timuit socias anxia Roma manus. *h. e.* bellum sociale. *Id. Met.* 13. v. 352. socia classis. *Tacit.* 13. *Ann.* c. *paenult.* Civitas Jubonum socia nobis. *Quintil.* l. 3. c. 8. Sociæ civitatis eversionem deflere. *Virg.* 2. *Æn.* v. 371. socia arma. ¶ Translate *Valer. Flacc.* l. 7. v. 625. iterum ad socias convertere Colchidos artes. *h. e.* tanquam auxiliatrices. *Id. l.* 3. v. 161. Nec pharetram, aut acres ultra Tirynthius arcus Exeret, socia sed disjicit agmina clava. *h. e.* quem semper secum habebat. *Cic.* 2. *Phil.* c. 18. Cum tamen iu, nocte socia, per tegulas demitterere. *col benefizio della notte.* ¶ Apud Romanos, cum de auxiliis sermo est, sæpe memorantur *socii*, & *nomen Latinum*: illi sunt quicumque in Italia populi cum R. populo societate juncti (V. *Flor.* l. 3. c. 18. & *Liv. in fin. lib.* 22.) hi oppida & populi Latium incolentes. *Sallust. in Jug.* c. 43. 44. & 47. *Cic. de Amic.* c. 3. *sub fin.* & *Liv.* sæpe. ¶ De sociis navalibus V. *Navalis.* ¶ In genit. plurali *socium* pro *sociorum* frequenter dicitur. *Plaut. Men.* c. 2. 25. *Liv.* l. 32. c. 8. & *lib.* 35. c. 20. *Sil.* l. 12. v. 630. &c. ¶ De his, qui pecuniam, & negotia simul curant, *compagno nel traffico*, *socio*. *Cic. Verr.* 5. c. 20. Nego quemquam esse, quia sæpe audierit, socios istius fuisse decumanos. Socii putandi sunt, quos inter res communicata est. ego rem totam fortunasque aratorum omnes istius fuisse dico. *Terent. Heaut.* 3. c. 9. Socium esse alicui in negotio. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 40. Rei pecuniariæ socium fallere. *Id. pro Quint.* c. 24. Socium sibi in bonis edere aliquem. & *cap.* 3. Socium sibi aliquem adjungere. *Plin.* l. 33. c. 7. *ad fin.* Hoc adulteratur minium in officinis Sociorum. *h. e.* eorum, qui societate coita minium Romam advehunt. ¶ *Pro socio*, formula juris, qua significatur actio persequendi in judicio illum, qui socium fraudaverit. Qua de re est *titulus* 2. *lib.* 17. *Digest.* *Cic. pro Quint.* c. 3. *sub fin.* Qua in re ita diligens erat, quasi ii, qui magna fide societatem gererent, arbitrium pro socio condemnari solerent. *Papinian. loc. cit. leg.* 81. Quæsitum est, an si pro socio ageret dotis, quantitatem percipere deberet. ¶ De garo Sociorum V. *Garum.* ¶ Quid socius a sodali differat, V. in *Sodalis.* ¶ *Socii* interdum appellatio est familiaris, & benevolentiæ significatio. Æneas apud *Virg. Æn.* 1. v. 202. O socii, (neque enim ignari sumus ante malorum) O passi graviora, &c. Adde 2. *Æn.* v. 387. &c.

SOCORDIA, æ, f. *stolezza, scempiaggine*, ἀσυνεσία, μωρία, ἄνοια, stultitia: a *se*, h. e. sine, & *cor*, ut *Fest.* docet. unde & *Secordia* scriptum est. *Festus*: Socordiam quidam pro ignavia posuerunt. Cato pro stultitia posuit, cum ait: Quod ostenderetis immensam timiditatem ac socordiam, causa erat, ne quid negotii publici vel privati gereretur. *Liv.* l. 7. c. 35. Cum eo hoste res est, qui hesterno die delendi omnis exercitus fortuna per socordiam usus non sit. *Tacit. Ann.* 4. c. 35. *sub fin.* Socordiam eorum irridere libet, qui præsenti potentia credunt exstingui posse etiam sequentis ævi memoriam. *Id.* l. 12. c. 67. Nec vis medicamenti statim intellecta, socordiane Claudii, an vinolentia. *Sueton. in Claudian. cap.* 3. Si quem socordiæ argueret, stultiorem ajebat filio suo Claudio. ¶ Item ignavia, desidia, & quæ inde oritur negligentia, *pigrizie, infingardaggine, trascuratezza*, βλακεία: & proprie est animi & cordis, seu sapientiæ, ut *segnitia* corporis. *Terent. Andr.* 1. 3. 1. Nihil loci est segnitiæ neque socordiæ. Ubi *Donat.* Segnitia ad agendum; socordiæ ad considerandum. *Plaut. Asin.* 2. c. 6. Abs te socordiam omnem reice, & segnitiem amove. *Id. Pseud.* c. 2. 11. Somnum socordiamque ex pectore amovem. *Auct. ad Herenn.* l. 2. c. 13. (& *Sallust. in Catil.* c. 4.) Philosophia vitanda est. affert enim socordiam atque desidiam. *Sallust. in Catil.* c. 60. Scitis, socordia atque ignavia Lentuli quantam cladem attulerit. *Id. in Jug. cap.* 2. Ingenium incultu atque socordia torpescere sinunt. *Tacit.* 2. *Ann.* c. 38. Languescet industria, intendetur socordia. *Id. in Agric.* c. 31. Felicitas in socordiam vertit. ¶ Primam syllabam corripuit *Prudent.* non imitandus *in Apotheos.* v. 194. Cæcorum cæcos loquor, ansa socordia quorum Corde tenebroso verum perpendere nescit. Sic primam in *socors*, *Cathemer.* 1. v. 33. Ne somnus usque ad terminos Vitæ socordis opprimat. ¶ *Diomed.* l. c. *pag.* 214. *Putsch.* recenset inter ea nomina, quæ carent plurali numero.

SOCORDITER, *pigramente, trascuratamente*, καταβλακευμένως, pigre, negligenter. *Sallust.* in *fragm.* apud *Non. cap.* 4. *num.* 3. Socordius ire milites occœpere. *Liv. lib.* 1. *cap.* 22. Ab Albanis socordius res acta.

SOCORS, ordis, adject. *sciocco, stolto, scempio, senza mente*, ἀνόητος, ἄνους, ἠλίθιος, ἀβέλτερος, stolidus, vecors, stultus, stupidus, sine mente, sine consilio: a *se*, h. e. sine, & *cor*, ut in *Secordia* dictum est. unde & *secors* scribitur. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 5. Si hera mea sciat, tam socordem esse, &c. Quam ne in manibus tenui atque accepi hic ante ædes cistellam? ubi ea sit, nescio. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* c. 2. *ad fin.* Carneades ita multa disseruit, ut excitaret homines non socordes ad veri investigandi cupiditatem. *Tacit.* 4. *Hist.* c. 37. Ut est vulgus sine rectore praeceps, pavidum, socors. & *lib.* 3. c. 36. *de Vitellio.* Plus apud socordem animum lætitia quam cura valuit. *Id.* 13. *Ann.* c. 47. Socors ingenium ejus in contrarium trahens, callidumque & simulatorem interpretando. & *lib.* 3. *Hist. cap.* 50. Is Silvanus socordem bello, & dies rerum verbis terentem specie obsequii regebat. *Id.* 4. *Ann.* c. 39. At Sejanus nimia fortuna socors. *obblio e accecato*: quasi extra se positus. *Apul. in Apolog.* Apud socordissimos Scythas Anacharsis sapiens natus est. *Sidon.* l. 5. *ep.* 7. *ad fin.* Tiberius callidior, Claudius socordior, Nero impurior. ¶ Item piger, remissus, ignavus: & quod inde sequitur, negligens, incuriosus, *pigro, poltrone, negligente, infingardo, trascurato*, ἀργός, ῥᾴθυμος. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb.* An dubium habetis, ne officere quid vobis uno animo pergentibus possit, quos languidos socordesque pertimuere? *Terent. Adelph.* 4. 5. 59. Quid? credebas, dormienti hæc tibi confecturos deos? & illam sine tua opera in cubiculum iri deductum domum! Nolim ceterorum rerum te socordem eodem modo. *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 31. Gregarius miles futuri socors, & ignobilitate tutior.

SOCRATES, is, m. Σωκράτης, Philosophus Atheniensis, filius Sophronisci sculptoris, & Phænaretæ obstetricis, quem teste Laertio, omnium mortalium sapientissimum, oraculi responsum judicavit; eique paulo ante Platonem, cujus etiam præceptor fuit. A *Quintil.* l. 1. c. 10. (*al.* 17.) appellatus omnium philosophorum fons; a *Cicer.* 2. *de Fin.* c. 2. Philosophiæ parens. Primus enim, ut *Id.* ait 5. *Tuscul.* c. 4. Philosophiam devocavit e cælo, & in urbibus collocavit, & in domos etiam introduxit, & coegit de vita & moribus, rebusque bonis & malis quærere. *h. e.* philosophiæ moralis inventor, & institutor fuit. Zeno tamen Epicureus, ut est apud *Cic.* 1. *de nat. Deor.* c. 34. *Lactant.* l. 3. c. 20. *sub fin.* & *Minuc. Fel. in Octav.* c. *paenult.* scurram Atticum appellavit. Cum ad provectam ætatem pervenisset, accusatus, tanquam communes deos contemneret, & novos introduceret, cum se dæmonem familiarem habere dixisset, cujus consilio in rebus gerendis uteretur, capitis damnatus est: itaque in carcere sumpta cicuta interiit. Plebs secundum ejus mortem facti pœnitens, accusatores exsilio multavit, eique statuam æneam dedicavit. Plura de eo *Plato*, *Cicero in Academ. de Fin.* & *Tuscul.* & *Valer. Max.* l. 3. c. 4. *num.* 1. *extern.* ¶ Fuit etiam hoc nomine quidam pictor, de quo *Plin.* l. 35. *cap.* 11. *a med.* Alius sculptor. *Id.* l. 36. *cap.* 5.

SOCRATICUS, a, um, ad Socratem pertinens, Σωκρατικός. *Cic.* 1. *Offic.* c. 29. Philosophi Socratici. *Horat. de ar. Poet.* v. 310. Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ. *Id.* l. 3. *od.* 21. *vers.* 9. Non ille, quamquam Socraticis madet Sermonibus, te (*amphoram*) negliget horridus. *h. e.* callet omnia præcepta moralis philosophiæ. *Id.* l. 1. *od.* 29. *vers.* 14. Libros Panæti, Socraticam & domum. *h. e.* scripta Philosophorum, qui a Socrate fluxerunt. *Ovid. in Ibin*, v. 496. Ut qui Socraticum de nece legit opus. *h. e.* scripta *Platonis*, in quibus Socrates inducitur de animæ immortalitate disserens. *Pers. sat.* 5. v. 36. teneros tu suscipis annos Socratico, Cornute, sinu. *h. e.* pectore pleno moralis philosophiæ.

SOCRUALIS, le, *di suocera*, ut Socrualis munificentia, *Sidon. lib.* 7. *ep.* 2. *a med.* Socrualis hereditas, *Id. lib.* 8. *epist.* 9. Adde *lib.* 6. *epist.* 2.

SOCRUS, us, f. *suocera, madre di mio marito, madonna*, ἑκυρά, viri mei mater: cui respondet *nurus*. item mater uxoris meæ, *madre di mia moglie*, πενθερά: cui respondet *gener*. Ita docet *Modestin. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 4. De matre mariti *Cic. pro Cluent.* c. 12. & *Ovid.* 2. *Fast.* v. 616. Quæ premit invisam socrus iniqua nurum. De matre uxoris *Cic.* 4. *Verr.* c. 8. *sub fin.* & *Juvenal. sat.* 6. *vers.* 230. Desperanda tibi salva concordia socru. ¶ Etiam avia uxoris, & mariti *socrus* dicitur. *Terent. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 146. vel *socrus magna*, vel *prosocrus*: cui respondet *progener*, & *pronurus*. *Modestin. loc. cit.* At *socrus major* est proavia uxoris & mariti, eo modo, quo in *Socer* dictum est. ¶ Olim *socrus* ma-

Tom. IV. V scul.

scul. gen. pro *socer* usurparunt. dicebant enim *socerus*, & per syncopen *socrus*. *Accius apud Priscian. lib. 6. pag. 698. Putsch.* Simul & Bisæa promia erepta a socru possedit suo.

SODALIS, is, m. *compagno, amico*, ἑταῖρος, ὁμιλήτης, is, quocum versari animi causa solemus: qui rerum leviorum lætiorumque particeps est, ut convivii, studiorum, venationis, atque exercitationum ludicrarum, socius, amicus. *Festus:* Sodales quidam dictos putant, quod una sederent essentque: alii, quod ex suo dapibus vesci soliti sint: alii quod inter se invicem suaderent quod utile esset. *Plaut. Mostell.* 5. 2. 35. Sodalem me esse scis gnato tuo. *Id. Cas.* 3. 3. 18. Hic sodalis tuus, amicus optimus. *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 14. *ad fin.* Qui sodalis & familiarissimus Dolabellæ eram. *Terent. Adelph.* 4. 5. 74. Si frater, aut sodalis esses, qui magis morem gereret? *Martial. l.* 12. *epigr.* 34. Nulli te facias nimis sodalem. Gaudebis minus, & minus dolebis. *Cic. de Senect. c.* 13. *a med.* Primum habui semper sodales. sodalitates autem, me quæstore, constitutæ sunt. Epulabar igitur cum sodalibus omnino modice. *Ovid. l.* 2. *ex Ponto, ep.* 4. *circ.* Constantique fide veterem tutare sodalem. *Plin. l.* 2. *ep.* 13. Cum hoc seria, cum hoc jocos miscui. quid enim illo aut fidelius amico, aut sodale jucundius? *Id. l.* 7. *ep.* 4. Elegos celeriter explicui: deinde in Urbem reversus sodalibus legi probaverunt. Adde *lib.* 8. *ep.* 21. ¶ Interdum male sonat, & eum significat, qui apud nos *compagnoni*, compotores, congerrones: qui aliquando coire solebant ad corrumpendas tribus in Comitiis, ad conjurationes in patriam, ut in bello Catilinario, &c. Unde hujusmodi sodalitia legibus vetabantur. *Cic. pro Planc. c.* 19. Ego Plancium, Laterensis, & ipsum gratiosum esse dico, & habuisse in petitione multos cupidos sui, gratiosos: quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso. *Id.* 3. *Verr. c.* 36. Nam ille quoque sodalis istius erat in hoc morbo & cupiditate. *Plaut. Pers.* 4. 4. 12. Tu in illis es decem sodalibus: te in exsilium ire hinc oportet. ¶ Translate, de rebus, quæ simul esse solent. *Horat. lib.* 3. *od.* 18. *v.* 6. Larga nec desunt Veneris sodali vina crateræ. *Id. in fi. od.* 25. *l.* 1. Aridas frondes hyemis sodali dedicet Euro. ¶ Adjective *Ovid. de remed. amor. v.* 586. Quæ relevet luctus, turba sodalis abest. ¶ Præterea sodales sunt, inquit *Caius Dig. lib.* 47. *tit. penult. leg. ult.* qui ejusdem collegii sunt, quam Græci ἑταιρίαν vocant. Hinc sodales Titii, Augustales, Alexandriani, Marciani, Helviani, &c. h. e. sacerdotes, a nominibus Imperatorum, quorum, post ἀποθέωσιν, memoriam sacris colebant, appellati. V. suis locis. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 442. *n.* 6. Sodales A. Novio A. L. Pleconti Seviro Augustali. & *pag.* 479. *n.* 6. C. Valerio C. F. Pap. Metieno Sodali Sacror. Tusculanor. &c. & *pag.* 63. *n.* 1. Silvano sacrum Sodal. ejus & Larum donum posuit Ti. Claudius Aug. Lib. Fortunatus, &c. ¶ Etiam artificum corpora Sodales habent. *Inscript.* apud *Gruter. pag* 648. *n.* 2. Lanarii Pectinarii Sodales posuere. ¶ Vult *Charis.* si de homine dicatur, in sexto casu in e desinere; in *e*, si de re: *lib.* 1. *pag.* 115. *Putsch.*

SODALITAS, atis, f. *conversazione, compagnia, amicizia*, ἑταιρεία, συνουσία, convictus, consuetudo, familiaritas sodalium una sæpe viventium. *Cic. Verr.* 3. *c.* 37. *a med.* Ab aliquo officia tutelæ, sodalitatis, familiaritatisque flagitare. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 68. Neronis odium adversus Vestinum ex intima sodalitate cœperat, dum hic ignaviam principis penitus cognitam despicit, ille ferociam amici metuit. *Gell. l.* 20. *c.* 4. Adolescentem a sodalitatibus convictuque scenicorum abducere. ¶ Item cœtus ipse hominum animi causa convenientium, & convivia inter se celebrantium, lætisque sermonibus ac lusibus lætas horas agentium. Narrat *Cato* apud *Cicer. de Senect. c.* 13. hujusmodi sodalitates se quæstore primum institui cœpisse, sacris Idæis magnæ Matris acceptis, inter honestos & graves homines: quæ paulatim, ut fit, in malum degeneravere, dum per occasionem sodalitatis illicitæ coitiones exsistere, & prava consilia vel in rempublicam, vel in privatos agitari cœpta sunt: corruptiones judiciorum, emptiones suffragiorum largitionibus per ambitum factis, conspirationes in patriam, molitiones rerum novarum. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 3. *a med.* Senatusconsultum factum est, ut sodalitates decuriatique discederent: lexque de iis ferretur, ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi tenerentur. V. *Sodalis*, & *Sodalitium*. ¶ Rerum sacrarum causa, *Cic. pro Cœl. c.* 11. Neque vero illud me commovet, quod sibi in Lupercis sodalem esse Cœlium dixit. Fera quædam sodalitas, & plane pastoritia atque agrestis germanorum Lupercorum: quorum coitio illa silvestris ante est instituta, quam humanitas atque leges.

SODALITIARIUS, & Sodaliciarius, ii, m. qui in aliquo sodalitio est. Legitur in quadam veteri Inscript. apud *Fabrett. pag.* 369. *n.* 481.

SODALITIUM, & Sodalicium, ii, n. *compagnia di amici, conversazione, amicizie*, συνουσία, ἑταιρεία, coitio & consuetudo sodalium, amicitia, sodalitas. *Catull. carm.* 98. *in Cœl. & Quint. v.* 4. Fraternum vere dulce sodalitium. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 7. *n.* 1. *extern.* Rogavit, ut se in societatem amicitiæ, tertium sodalitii gradum intima culturum benevolentia, reciperent. ¶ De cœna, quæ a sodalibus celebratur, *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 51. Venit in ædes quasdam, in quibus sodalitium erat eodem die futurum. Perspicit argentum, visit triclinium stratum, &c. ¶ De coitione, & conspiratione factiosa, *Plin. l.* 36. *c.* 24. *a med.* Unde illa Maticnis sodalitas rapinarum provincialium sinus? *Marcian. Dig. lib.* 47. *tit.* 22. *leg.* 1. Mandatis Principalibus præcipitur præsidibus provinciarum, ne patiantur esse sodalitia. Apud *Plin. l.* 10. *ep.* 97. & *Trajan. ad Plin. ibid. ep.* 43. *hetæria* appellatur. ¶ Præsertim vero de coitione, quæ fiebat ad emenda largitione suffragia: quod ultimis Reipublicæ temporibus factitatum est, ut Tribus decuriare, & conscribere per ambitum auderent, qui candidato cuipiam impense favebant, distributaque pecunia cogerent quodammodo ad dandum suffragium. *Cic. pro Planc. c.* 15. Nomina legis Liciniæ, quæ est de sodalitiis, omnes ambitus leges complexus es.

SODALITIUS, & Sodalicius, a, um, *di compagnia, di amicizia*, ἑταιρικός, ad sodales, & sodalitium pertinens. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 46. Jure sodalitio, qui mihi junctus erat. *Al. leg.* sodalitii. *Justin. l.* 20. *c.* 4. *ad fin.* Trecenti ex juvenibus sodalitii juris sacramento quodam nexi. *Al. leg.* sodalitii jure. *Marcian. Dig. lib.* 47. *tit.* 22. *leg.* 1. Præcipitur præsidibus provinciarum, ne patiantur esse collegia sodalitia, neve milites collegia in castris habeant. Ita *Torrentin. Gothofr.* & *Cujac. lib.* 7. *Observat. c.* 30. Alii *collegia* omittunt priora loco. *Ammian. l.* 15. *c.* 9. *in fin.* (*al. c.* 24.) Druidæ sodaliciis adstricti consortiis.

SODES, *di grazia, se puoi, se sai, se non t'è discaro, se ti piace*, amabo, quæso, oro: verbum familiare conflatum ex *si*, & *audes*, ut *Cic. in Orat. c.* 45. *Festus*, & *Non. c.* 2. *n.* 834. docent, ut *sis* ex *si vis*, *illico* in loco, *sultis* si vultis, *scilicet* scias licet. Habet autem vim blande rogandi & hortandi. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. *sub fin.* Tartessium istum tuum mihi exeunti jube, sodes, nummos curare. *Terent. Andr.* 1. 1. 57. Rogitabam: heus puer, dic sodes, quis heri Chrysidem habuit? Ubi *Donat.* Dic imperativum est: ideo temperavit injuriam blandimento. *Sodes* est, si audes, ut *sis*, si vis. nam delirat, qui σὺν ὅδε interpretatur sodes. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 279. Dic aliquem, sodes, dic, Quintiliane, colorem. *Terent. Heaut.* 3. 1. 50. Dicens: asperum, pater, hoc (*vinum*) est. aliud lenius, sodes, vide. & 3. 3. 19. Tace, sodes. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 15. vescere, sodes. *Id. in ar. Poet. v.* 438. Quintilio si quid recitares, corrige, sodes, Hoc, aiebat, & hoc. *Pers. sat.* 3. *v.* 89. inspice, sodes. *Catull. carm.* 101. *ad Silon.* Aut, sodes, mihi redde decem sestertia, Silo, &c. *Terent. Heaut.* 5. 4. 1. Vide, mi Parmeno, etiam, sodes, ut mihi hæc certa & clara attuleris. & 5. 1. 26. Scin' quid nolo potius, sodes, facias? & *Heaut.* 4. 4. 26. *Sy.* At scin' quid, sodes? *Bacch.* quid? *Sy.* Transeundum nunc tibi ad Menedemum est. h. e. scisne, quid volo, sodes, facias? *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 40. dubius sum, quid faciam, inquit, Tene relinquam, an rem. Me, sodes. non faciam, ille. *Apul. l.* 1. *Metam.* Sed jam cedo tu, sodes, qui occœperas, fabulam remetire. ¶ *Sodes*, amice, *o amico*. *Sidon. carm.* 23. *v.* 233. O sodes, quoties tibi loquenti Byzantina sophos dedere regna! ¶ Integrum *si audes* habet *Plaut. Trin.* 2. 1. 17. Da mihi hoc, mel meum, si me amas, si audes. Ita enim MSS. & Edit. primæ, teste *Taubm.* Alium loc. ex *eodem in fragm. Vidular.* affert *Priscian. l.* 13. *pag.* 960. *Putsch.* & *vet. Scholiast. Persii, ad sat.* 3. *v.* 89. Dic mihi, si audes, quis ea est, quam vis ducere uxorem? Simile est illud *ejusd. Plaut. Aulul.* 2. 1. 48. Dic mihi quæso, quis ea est, quam vis ducere uxorem?

SODOMA, æ, f. & Sodomum, i, n. & Sodoma, orum, n. plur. & Sodomi, orum, m. *Sodoma*, Σόδομα, urbs Palæstinæ, ad lac. Asphaltitem, quondam maxima, de cœlo cum aliis tacta, & a lacu absorpta, cujus adhuc vestigia apparent. Hic poma proveniunt aspectu quidem pulcherrima, sed levi tactu fumum exhalant, fuliginem favillaceam intrinsecus continentia. *Solin. c.* 35. (*al.* 48.) *de Judæa.* Duo oppida, unum Sodomum, alterum Gomorrum. *Sever. Sulpic. l.* 1. *Histor. Sacr. c.* 6. Sodoma divinis ignibus conflagravit. *Tertull. in Apolog. c.* 40. Sodoma, & Gomorrea igneus imber exussit. *Sedul. l.* 1. *v.* 105. Loth Sodoma fugiente chaos, dum respicit uxor. *Tertull. in carm. de Sodoma*, *c.* 4. Nusquam sunt Sodomi, nusquam illorum impia lucent Mœnia.

SODOMITÆ, arum, m. *Sodomite*, Σοδομῖται, Incolæ Sodomorum. *Prudent. in Apoth. v.* 384. A Domino Dominus flammas pluit in Sodomitas. ¶ Adjective *Prudent.* περὶ στεφ. 2. *de S. Vincent. v.* 195. Sodomita nec latet cinis Testis perennis funeris. *Id. in Psychom. v.* 42. Quam (*Pudicitiam*) patrias succincta faces Sodomita libido Aggreditur. ¶ Rectum esset *Sodomites, itidis*, Σοδομίτης, ιτοῦ. nam *Sodomita*, Σοδομίτης, a, masculina positio est.

SODOMITICUS, a, um, ad Sodomitas pertinens. *Hieronym. l.* 5. *in Ezech. c.* 16. *vers.* 49. Rerum omnium abundantia, otium, & deliciæ peccatum Sodomiticum est.

SOL, solis, m. *sole*, ἥλιος, planetarum princeps, qui exortu suo diem efficit, occasu noctem. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. *circa med.* Sol, vel quod ita Sabini, vel quod solus ita lucet, ut ex eo dies fit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Cum sol dictus sit, vel quia solus ex omnibus sideribus est tantus, vel quia cum est exortus, obscuratis omnibus solus apparet. *Id.* 3. *de Orat. c.* 45. *ad fin.* Sol ut circumferatur, ut accedat ad brumale signum, & inde sensim ascendat in diversam partem. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. Sol, qui astrorum obtinet principatum, ita movetur, ut cum terras larga luce compleverit, easdem modo his, modo illis partibus opacet. ipsa enim umbra terræ soli officiens noctem efficit, &c. *Id. in Somn. Scip. c.* 4. Mediam fere regionem sol obtinet, dux & princeps & moderator luminum reliquorum, mens mundi & temperatio, tanta magnitudine, ut cuncta sua luce illustret & compleat. *Id. Tusc.* 1. *c.* 28. Sol omnium temporum moderator & dux. (V. *Plin. l.* 2. *c.* 6. in laudes solis effusum: item *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 19. & 20.) *Id.* 4. *Acad. c.* 26. & 41. *ad fin.* Solem plusquam duodeviginti partibus majorem esse, quam terram. & *ext. cap.* 26. Sol, qui tanta incitatione fertur, ut celeritas ejus quanta sit, ne cogitari quidem possit, tamen nobis stare videtur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 8. Asoti, qui solem, ut ajunt, nec occidentem unquam viderunt, nec orientem. *Id. in fragm.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. Sol paululum a meridie jam devexus videtur. *Plin. l.* 8. *c.* 50. *ad fin.*

Sol

Sol declivis in occasum. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 29.* Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo Vespertina tepet regio. *Juvenal. sat. 2. v. 132.* officium cras Primo sole mihi peragendum in valle Quirini. *al levar del sole.* & *Virg. 1. Georg. v. 288.* Sole novo terras irroret Eous. *Senec. in Herc. Oet. v. 487. de specu.* Non ille primos accipit soles locus, Non ille seros. & *Propert. l. 3. el. 8. v. 2.* sole rubente. *Ovid. 15. Met. v. 31.* Candidus Oceano nitidum caput extulerat sol. *Stat. 5. Theb. v. 85.* Sol operum medius summo librabat Olympo Lucentes, ceu staret, equos. *Phaedr. l. 3. fab. 19. v. 8.* Sole medio. *a mezzo dì.* & *Horat. l. 1. ep. 5. v. 3.* supremo. *sulla sera.* & *Cic. 3. de Orat. c. 55.* Sol præcipitans. *Ovid. 1. Met. v. 63.* occiduus. & *vers. 338.* & *Claudian. de B. Gild. v. 48.* uterque. *h. e.* oriens, & occidens. *Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 55.* nitidus. *Id. 7. Met. v. 663.* & *Virg. 2. Georg. v. 321.* aureus. & *vers. 92.* tepidus. *Valer. Flacc. l. 4. v. 92.* auricomus. *Lucan. l. 2. v. 482.* coruscus. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 23.* gravis. *Id. l. 1. ep. 10. v. 17.* acutus. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 60.* igneus. *Virg. Ecl. 2. v. 13.* Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis. *Justin. l. 44. c. 1.* Africa violento sole torretur. *Cic. 2. de Orat. c. 14.* Ambulare in sole. *al sole.* & *Plin. l. 35. c. 17.* In sole curatio hæc fiet. & *lib. 37. c. 9. sub fin.* In sole aperto projectus. *Id. l. 12. c. 17. sub fin.* Proferre aliquid in solem. *Terent. Adelph. 4. 2. 46.* Lectulos in sole ilignis pedibus faciundos dedit. *h. e.* quibus in sole cœnaturi accumbant. *Cic. de clar. Orat. c. 9.* Procedere in solem & pulverem. *h. e.* in adspectum, in publicum. *Virg. 3. Georg. v. 439.* & *Æn. 2. v. 475.* serpens Lubrica convolvit sublato pectore terga Arduus ad solem. *Colum. l. 12. 1. 14.* Mala ponere in sole, donec arescant. *Plin. l. 14. c. 8.* Uvæ decerptæ siccantur sole acri. ¶ Metonymice, radii, lux, & calor solis. *Martial. l. 8. epigr. 14.* Hibernis objecta notis specularia puros Admittunt soles, & sine fæce diem. *Propert. l. 4. el. 9. v. 46.* Libyco sole perusta coma. *Horat. epod. 16. v. 13.* Quæque carent ventis & solibus ossa Quirini. (Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 287.*) *Ovid. 5. Trist. el. 8. v. 31.* Si numeres anno soles & nubila toto, Invenies nitidum sæpius isse diem. *h. e.* dies serenos, & nubilos. ¶ Item dies. *Virg. 3. Æn. v. 203.* Tres adeo incertus cæca caligine soles Erramus pelago, totidem sine sidere noctes. *Sil. l. 3. v. 554.* Bis senos soles, totidem per vulnera sæva Emensi noctes. ¶ Item annus, quia videtur quotannis Martio quodammodo renovari. *Nemesian. in Cyneg. v. 120. de tomb.* bis vicenis plenum jam mensibus acrem In Venerem permitte marem: sit femina, binos Quæ tulerit soles. ¶ Item locus soli expositus, & apricatio. *Cic. Attic. l. 7. ep. 11.* Unam mehercule tecum apricationem in illo Lucretino tuo sole malim, quam omnia istiusmodi regna. *Id. l. 12. ep. 6.* Pro isto asso sole, quo tu abusus es in nostro pratulo, a te nitidum solem unctumque repetemus. V. *Assus.* ¶ De pareliis. *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 11.* Quid eas vocem? imagines solis? Historici soles vocant, & binos ternosque apparuisse, memoriæ tradunt. ¶ Metaphorice res eximia atque unica. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 5.* Quo anno P. Africanus, sol alter, extinctus est. *Id. de Amic. c. 13.* Solem e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt. *Id. ad Attic.* de afflicta Pompeji fortuna *l. 9. ep. 10. ante med.* Sol, ut est in tua quadam epistola, excidisse mihi e mundo videtur. ¶ *Sole ipso est clarius*, proverb. de re aperta & manifesta. *Arnob. l. 1. pag. 18.* Simile est illud *Lactant. l. 7. c. 2. a med.* Nec si solem quidem ipsum gestemus in manibus, fidem commodabunt ei doctrinæ. ¶ *Nondum omnium dierum sol occidit*, aliud proverb. apud *Liv. l. 39. c. 26. non è per anco venuto la fin del mondo*: nondum omnium rerum finis adest. ¶ *Corporibus nihil est utilius sale & sole*, aliud apud *Plin. l. 31. c. 9. a med.* ¶ In Fabulis est Apollo & Phœbus, deus lucis, vitæ, medicinæ, sagittandi, & Musarum præses. V. *Apollo.* Fingunt Poetæ curru vehi, quem equi trahant duo, Xanthus & Æthon, quos nominet *Martial. l. 8. epigr. 21.* vel quatuor ut est apud *Ovid. Met. 2. v. 153.* Eum currum describit *Id. ibid. v. 107.* & solis jam jam mane ascensuri apparatum *vers. 118.* & *Valer. Flacc. l. 4. v. 90.* vesperi descendentis *Stat. l. 3. Theb. v. 407.* Regiam quoque solis domum descriptam habes ab *eod. Ovid.* initio ejusd. libri. ¶ Quamvis autem *Apollo* ad Fabulas referatur, *Sol* ad naturam, hoc tamen sæpe nomine pro illo utimur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 19.* Circe & Pasiphae e Perseide Oceani filia natæ, patre Sole. *Valer. Flacc. l. 2. v. 503.* Sed non & Scythici genitor discrimine nati Intrepidus, tales fundit Sol pectore voces.

SOLAGO, ginis, f. *girasole*, herba eadem ac heliotropium. Duplex est, major, & minor. De utraque *Apul. de herb. c. 49.* & *63.*

SOLAMEN, inis, n. *sollevamento, sollievo, consolazione*, παρηγόρημα, παραμύθιον, solatium. Vox fere poetica. *Lucan. l. 7. v. 180.* sed mentibus unum Hoc solamen erat, quod, &c. *Virg. 10. Æn. v. 858.* equum duci jubet. hoc decus illi, Hoc solamen erat. & *vers. 493.* Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est, Largior. *Id. 3. Æn. v. 661.* ea sola voluptas, solamenque mali. *Sabin. eleg. 1. v. 4.* Solamen longis illa fuere malis. *Val. Flacc. l. 3. v. 319.* tenui luctum solamine fallens. & *lib. 4. v. 443.* hoc animam solamine mulcens. *Senec. in Med. v. 539.* solamen petere. *Id. in Herc. Oet. v. 1090.* solamina cantibus quærere. ¶ Quidam tribuunt & *Ciceroni de Amic. in fin.* Magnum tamen afferret mihi ætas ipsa solamen. Sed plerique omn. leg. *solatium*.

SOLANUM, i, n. *solano*, στρύχνος, & στρύχνον, herba eadem quæ trychnos. *Plin. l. 27. c. 13.* & *Cels. l. 2. c. ult.* V. *Trychnos.*

SOLANUS VENTUS, *vento di Levante*, ἀφηλιώτης, ventus flans ab Oriente æquinoctiali, contra Zephyrum, interjectus Aquiloni & Euro, ut *Vitruv. l. 1. c. 6. ante med.* docet. Subsolanum vocat *Plin. l. 2. c. 47.* Græci apelioten: a sole ducto appellatione in utraque lingua.

SOLARIS, re, *di sole, solare*, ἡλιακός, ad solem pertinens, ut Solare lumen, *Ovid. in fin. eleg. 9. l. 5. Trist.* Solaris arcus, *Senec. l. 1. nat. quæst. c. 10.* Solaris circulus, *Plin. l. 2. c. 23.* Picnæ para solaris. *h. e.* quæ ad solem obversa est. *Id. l. 16. c. 22.* Solaris herba, *Cels. l. 5. c. 27. sect. 5. h. e.* heliotropium, *girasole*, quia se cum sole circumagit.

SOLARIUM, ii, n. & Solarium horologium, *orologio da sole*, ὡρολόγιον ἡλιακόν, instrumentum, quo horæ diei in lineis cognoscuntur ad solem, gnomone umbram faciente. Unde *Pers. sat. 3. v. 4.* quinta dum linea tangitur umbra. *Plin. l. 7. c. ult.* Princeps Romanis solarium horologium statuisse, ante undecim annos, quam cum Pyrrho bellatum est, ad ædem Quirini, L. Papirius Cursor, a Fabio Vestale proditur. M. Varro primum statutum in publico, secundum Rostra in columna, tradit, bello Punico primo, a M. Valerio Messala consule, &c. *Varr. l. 5. de L. L. c. 2.* Meridies ab eo, quod medius dies. D antiqui, non R in hoc loco dicebant, ut Præneste incisum in solario vidi, quod Cornelius in basilica Æmilia & Fulvia inumbravit. *Plaut. in fragm. apud Gell. l. 3. cap. 3.* Ut illum dii perdant, primus qui horas repperit, Quique adeo primus statuit hic solarium. ¶ Etiam quod postea ex aqua horarium factum est a P. Cornelio Nasica censore, *solarium* dictum est, non mutata appellatione, teste *Censorino de die nat. c. 23. ad fin.* Hinc *Cic. 2. de nat. Deor. c. 34. a med.* Cum solarium vel descriptum aut ex aqua contemplere, intelligis, declarari horas arte, non casu. ¶ *Ad solarium* dictus videtur fuisse Romæ ipse locus sub Rostris, in foro, ubi solarium horologium depictum erat, quo homines conveniebant negotiorum, aut otii causa. *Cic. pro Quint. c. 18. a med.* Vixit enim semper inculte atque horride: non ad solarium, non in campo, non in conviviis versatus est. *Auct. ad Herenn. l. 4. cap. 10.* Ita petulans es atque acer, ut ne ad solarium quidem idoneus, sed pone scenam, & in ejusmodi locis exercitatus sis. ¶ Est etiam *solarium* locus editus in domo, soli expositus, ubi apricari solebant, *terrazzo, terrazzino, solajo, altana, altanello*, ἡλιαστήριον. *Plaut. Mil. 2. 3. 69.* & *2. 4. 25.* Neque solarium est apud nos, neque hortus ullus, neque fenestra, nisi clatrata. *Macrob. l. 2. Saturn.* de jocis Augusti, *cap. 4.* Cum de Tyriæ purpuræ, quam emi jusserat, obscuritate quereretur, dicente venditore, Erige altius, & suspice; his usus est salibus: Quid? ego, ut me populus R. dicat bene cultum, in solario ambulaturus sum? *Sueton. in Ner. c. 16.* Formam ædificiorum Urbis novam excogitavit, & ut ante insulas ac domos porticus essent, de quarum solariis incendia arcerentur. *Pallad. in Majo, tit. 11.* Nunc circa extremum mensem pavimenta in solariis fiunt. Adde *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 16.* ¶ Etiam in sepulcris aliquando solaria fuisse, colligimus ex *Inscript.* una apud *Fabrett. c. 2. n. 238.* & altera apud *Donium class. 12. n. 4.*

SOLARIUM, ii, n. vectigal, quod pro solo penditur: a *solum*, quod terram notat. *Ulpian. Dig. l. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* Si tamen obstet ædificium id publico usui, utique is, qui operibus publicis procurat, debebit id deponere, aut si non obstet, solarium ei imponere. Sic enim vectigal hoc appellatur ex eo, quod pro solo pendatur. *Paul. lib. 30. leg. 39. a med.* Heres cogitur legati prædii solvere præteritum vectigal, vel tributum, vel solarium, vel cloacarium, vel pro aquæ forma.

SOLATIOLUM, li, n. *piccol sollievo*, exiguum solatium, ut Solatiolum doloris, *Catull. carm. 2. v. 6.*

SOLATIUM, ii, n. *sollievo, consolazione, conforto*, παραμυθία, levamen doloris, ægritudinis, calamitatis, solamen, consolatio, fomentum. *Cic. Verr. 6. c. 60.* Ut illi haberent hæc oblectamenta & solatia servitutis. *Id. 2. Tuscul. c. 24. extr.* Hæc sunt solatia, hæc fomenta summorum dolorum. *Id. pro Arch. c. 7. sub fin.* Hæc studia rebus adversis perfugium ac solatium præbent. *Id. Fam. 12. ep. 16.* Maximo meo dolore hoc solatio utor, quod, &c. *Id. de provinc. consul. c. 7.* Sed frustra sane hoc solatio. *Id. Fam. 7. ep. 3. a med.* Vacare culpa magnum est solatium. *Id. de Amic. c. 3.* Non egeo medicina: me ipse consolor, & maxime illo solatio, quod, &c. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 22. sub fin.* Hoc est mihi solatio. *Plin. in Paneg. c. 13.* Solatium fessis, ægris opem ferre. *Cic. de Amic. sub fin.* Ætas ipsa magnum affert mihi solatium. *Id. in Bruto, c. 3.* Et præsentem me cura levatis, & absenti magna solatia dedistis. *Id. Phil. 9. c. 5. extr.* Cujus luctus nullo solatio levari potest. *Ovid. 11. Met. v. 389.* & *lib. 4. ex Pont. ep. 11. v. 17.* dicere solatia cuipiam. *dir parole di consolazione.* & *9. Met. v. 653.* adhibere menti. & *lib. 4. Trist. el. 10. v. 117.* præbere. *Id. de remed. amor. v. 241.* centum solatia curæ Et rus, & comites, & via longa dabunt. ¶ De consolatione, quam ultio injuriæ affert. *Cic. 7. Verr. c. 49.* Ex tua calamitate cineri atque ossibus filii sui solatium vult aliquod reportare. *Ovid. 7. Metam. v. 482.* Arma juves oro pro gnato sumpta, piæque Pars sis militiæ. tumulo solatia posco. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Si facinus vindicandum detegitur, vos vero nos parentes justis solatiis afficite. *Lucan. l. 2. v. 91.* solatia fati Carthago, Mariusque tulit: pariterque jacentes Ignovere deis. *Stat. l. 2. Theb. v. 596.* mœstæ solatia morti, Phœbe, paras. *Justin. l. 1. c. 8.* Tomyris orbitatis dolorem non in lacrymas effudit, sed in ultionis solatia intendit. Adde *Phædr. l. 1. fab. 9. v. 8.* ¶ Translate *Lucan. l. 8. v. 469.* noctique rependit Lux minor hibernæ verni solatia damni. ¶ Eleganter pro subsidio ponitur, cum scilicet re ipsa indigentibus opem ferimus. *Cic. Agrar. 2. c. 29.* Vosne fundum pulcherrimum populi R. caput vestræ pecuniæ, subsidium belli, horreum legionum, solatium annonæ disperire patiemini? *Val. Max. sub fin. l. 4.* Alimenta ino-

pia laborantibus, dotes virginibus paupertate pressis, detrimentorum incursu quassatis solatia erogabantur. Adde *Spartian. in Adrian. c. 9. sub fin.* & *Tacit. 15. Ann. c. 39.* ¶ Pro pretio est in illo *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 4. leg. 13.* Ut si quis voluerit in lapidicinis cædere, non aliter hoc faciat, nisi prius solitum pro hoc solatium domino præbet. *h. e.* pretium in compensationem detrimenti. *Alciat.* mallet *salarium*, sed contra optim. libros.

SOLATOR, oris, m. *consolatore*, παραμυθητής, qui aliquem solatur. *Stat. l. 5. silv. ult. v. 40.* lugentum miris solator. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 15.* Ipse ego solator, &c.

SOLATUS, a, um, qui consolatus, vel hortatus est: particip. a *solor, aris. Horat. l. 2. sat. 3. v. 35.* tempore quo me Solatus, jussit sapientem pascere barbam. *Virg. 5. Æn. v. 708.* his Æneam solatus vocibus infit. *Id. l. 1. Georg. v. 293.* longum cantu solata laborem. ¶ Item a sole correptus, seu in sole exustus, ut *Cels. l. 1. cap. 3. ante med.* loquitur, nimio æstu, aut nimia apricatione male affectus, *cotto dal sole*, ἡλιόβλητος. a *sol. Plin. l. 29. c. ult. ante med.* Sic & solatis, id est sole correptis prosunt. ¶ Absolute *Festus*: Solatum, genus morbi, maxime a rusticantibus dictus: cujus meminit etiam Afranius, &c. ¶ Item solus relictus, desolatus, *desolato*: a *solus. Senec. in Oedip. v. 4.* Avida peste solatæ domus.

SOLDURII, orum, m. iidem ac devoti, idest arctissimum genus amicorum, apud Gallos. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 22.* Adcantuannus, qui summam imperii tenebat, cum sexcentis devotis, quos illi soldurios appellant: quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruantur, quorum se amicitiæ dediderint: siquid iis per vim accidat, aut eundem casum una ferant, aut sibi mortem consciscant. Neque adhuc hominum memoria repertus est quisquam, qui eo interfecto, cujus se amicitiæ devovisset, mori recusaret.

SOLDUS. V. *Solidus*.

SOLEA, æ, f. *sorta di scarpa aperta*, σανδάλιον, ὑπόδημα, βλαυτίον, κρηπίς, genus plani calceamenti, quo solum pedis tantummodo subtegitur, ansulis in superiore parte coeuntibus revinctum: & differt a calceo, quo & calx, & superior pes munitur: item a crepida. V. *Crepida*. *Gell. l. 13. c. 21.* Omnia ferme id genus, quibus plantarum calces tantum infimæ teguntur, cetera prope nuda, & teretibus habenis vincta sunt, soleas dixerunt: nonnunquam voce Græca crepidulas. *Lucil. apud eund. l. 3. c. 14.* Scruta quidem, ut vendat, scrutarius laudat, Præfractam strigilem, soleam improbus dimidiatam. ¶ Communes erant soleæ viris ac feminis: (earumque usum apud nos habent, quæ dicuntur *pianelle*, *pantofole*, *mule*) sed viri domi, foris calceis utebantur. Soleatum enim prodire aliquem, multo erat indecorum & turpe: ideoque crimini datum Verri & Pisoni a *Cicer. Verr. 7. c. 33.* & *in Pison. c. 6.* item Balbo Quæstori ab *Asin. Poll. 10. Fam. ep. 32.* Similiter *Castricius* apud *Gell. cit. lib. 13.* senatores reprehendit, quod per urbem cum soleis ingrederentur. *Cic. de Haruspic. resp. c. 21.* P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, a strophio, &c. est factus repente popularis. *Propert. l. 2. el. 28. v. 40.* Prosilit in laxa nixa pedem solea. *Pers. sat. 5. v. 169.* solea puer objurgabere rubra. *Juvenal. sat. 6. v. 610.* mentem vexare mariti, Et solea pulsare nates. *Ovid. 2. de ar. am. v. 212.* Et tenero soleam deme, vel adde pedi. *Martial. l. 14. epigr. 65.* cujus lemma *Soleæ lanatæ*. Defuerit si forte puer, soleasque libebit Sumere, pro puero pes erit ipse tibi. *Plin. l. 34. c. 6. sub fin.* Corneliæ Gracchorum matri statua sedens posita, soleisque sine amento insignis. ¶ Mensæ accubitui soleas deponebant, ne strata lectorum inquinarent. Unde *soleas poscere* est a cœna surgere volentis. *Plaut. Truc. 2. 4. 12.* Cedo soleas mihi: properate, auferte mensam. & *vers. 16* Jam redit animus: deme soleas: cedo bibam. *Martial. l. 3. epigr. 50.* Deposui soleas, affertur protinus ingens Inter lactucas oxygarumque liber. Adde *Horat. l. 2. sat. 8. v. 77.* A pedibus accumbentium dominorum stabant servi soleas custodientes, qua de re est *Martial. epigr. 89. l. 12.* ¶ Huc pertinet illud *Senecæ l. 4. controv. 25. post med.* Prætor ad occidendum hominem soleas poposcit. *h. e.* tantum non inter epulas, & jam jam a mensa surrecturus: quod magnæ crudelitatis signum est. ¶ Jumentis quoque soleæ suppingebantur, num autem ferreæ clavis fixæ, ut nunc, an alio modo, disquirunt Eruditi: negat *Matthias Gesner. in Lex. Auctor. R. R.* usum clavorum ante Vegetium fuisse. *Colum. l. 6. c. 12.* Solea spartea pes bovis induitur. *Sueton. in Ner. c. 30. in fin.* Nunquam carrucis minus mille fecisse iter traditur, soleis mularum argenteis, canusinatis mulionibus. *Plin. l. 33. c. 11.* Poppæa conjux Neronis Principis delicatioribus jumentis suis soleas ex auro quoque induit. ¶ Ipsa jumenti ungula *solea* dicitur. *Veget. de re veterin. l. 1. c. 56. post med.* Ferramento concisorio animalium soleas purgare. ¶ *Solea* dicitur etiam materia robustea, super quam paries craticius exstruitur, inquit *Verrius* apud *Fest.* quia pro solo est. ¶ Item genus piscis plani instar soleæ, *sogliola*, βούγλωσσος. *Ovid. in Halieut. v. 124.* Fulgentes soleæ candore, & concolor illis Passer. Adde *Plin. l. 9. c. 15. 16.* & *20.* & *lib. 32. c. 9.* & *11.* Ludit in utroque significatu calceamenti & piscis *Plaut. Cas. 2. 8. 59.* ¶ Item ligneæ compedes, *ceppi*. *Cic. 2. de Invent. c. 50.* Quidam judicatus est parentem occidisse. ei statim ligneæ soleæ in pedes inductæ sunt: os autem obvolutum est folliculo, & præligatum: deinde est in carcerem deductus. ¶ Denique *solea* est instrumentum olearium: de quo *Colum. l. 12. c. 50. ante med.* Oleo conficiendo molæ utiliores sunt, quam trapetum: trapetum, quam canalis, & solea. *Cæl. Rhodigin. l. 13. c. 4. ad fin.* mallet *solena*, h. e. canalis, fistula, σωλήν. Sed res adhuc obscura manet.

SOLEARIUS, ii, m. *calzolajo*, σανδαλοποιός, sutor solearum. *Plaut. Aulul. 3. 5. 40.* Solearii adstant, adstant molochinarii. Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag. 648. n. 13.*

SOLEATUS, a, um, *in pianelle*, σανδαλοφόρος, soleis indutus. *Castricius* apud *Gell. l. 13. c. 21.* Soleatos vos populi R. senatores per urbis vias ingredi, nequaquam decorum est. *Cic. Verr. 7. c. 33.* Stetit soleatus prætor populi R. cum pallio purpureo, tunicaque talari. V. *Solea*. *Martial. l. 12. epigr. 84.* Colligit & referet lapsum de pulvere follem, Etsi jam lotus, jam soleatus erit. *h. e.* post lavationem soleas resumpserit. Sic *Petron. in Satyr. c. 27.* Qui soleatus pila prasina exercebatur. *h. e.* postquam laverat. Insolens autem erat post lavationem pila ludere. illa enim lusio balneum præcedere solebat. *Senec. l. 3. de Ira, c. 18. in fin.* Ne senatores populi R. soleatus occideret. *h. e.* privatim domi, vel statim post epulas: atque adeo indicta causa: quod immanis crudelitatis est. V. *Solea*.

SOLEMNIS, Sollemnis, & Solennis, ne, *celebre*, *festivo*, *solenne*, ἐτήσιος, ἔννομος, qui certis temporibus quotannis fit, & cum celebritate, festus, celebris: & refertur præcipue ad sacra. *Festus* ducit a *sollo*, quod Osce totum, aut omnem significat, & *annus*: alii a *solus* Latino & *annus*: alii a Græco ὅλος, totus, & σεμνός, augustus. Magis est ex analogia secunda notatio, & scribi *solennis*, ut *perennis*: probaturque a *Donatio*, & *Augustino serm. 286. de temp. al. serm. 167.* Nihilominus plus antiquitati dandum censent *Manut.* & *Cellar.* quam analogiæ, & *sollemnis* aut *solemnis* scribendum, ex antiquissimis libr. & lapidib. quorum plures L geminatum habent, quidam & simplicem. Cum in vetustis lapidibus, inquit *Noris. dissertat. & cap. ult. in Cenotaph. Pis.* habeamus *sollemne*, *solemne*, & *solenne*, eamque diversam orthographiam doctissimi Scriptores secuti sint; non ausim certos ejus vocabuli characteres statuere. *Festus*: Solemnia sacra dicuntur, quæ certis temporibus, annisque fieri solent. *Cic. de Harusp. resp. c. 9.* Statas solemnesque cæremonias pontificatu contineri. *Id. Tuscul. 1. c. 47.* Cum illam ad solemne & statum sacrificium curru vehi jus esset. *Cic. in Pison. c. 22.* Quid dicam eos dies, qui, quasi deorum immortalium festi ac sollemnes, sunt adventu meo redituque celebrati? *Virg. Æn. 8. v. 102.* Forte die solemnem illo rex Arcas honorem Amphitryoniadæ magno, divisque ferebat. & *lib. 9. v. 626.* Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona. *Id. Ecl. 5. v. 74.* & cum sollemnia vota Reddemus Nymphis. *Apul. l. 11. Metam.* Solemnissimas preces de casto præfatus ore. *Cic. pro Mil. c. 27.* Supplicio alicujus sollemnes religiones expiare. *Id. 3. de Orat. c. 51.* Solemnes epulæ. *Id. 3. de Legib. c. 3.* ludi. & *Verr. 7. c. ult.* cœtus ludorum. *Id. pro Dom. c. 47.* & *Ovid. Met. 10. v. 4.* Solemnia verba. *h. e.* quæ in sacris solemnibus adhibentur. *Virg. 2. Æn. v. 202.* Solemnes aræ. *h. e.* in quibus solemnia sacra fiunt. *Tacit. 1. Hist. c. 55.* Legiones solenni calendarum Januar. sacramento adactæ. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 11.* præsonuit solemni tibia cantu. *scil.* in sacris. Sic *lib. 4. ex Pont. ep. 8. v. 29.* solemnia tura. & *lib. 3. Trist. eleg. 13. v. 16.* solemnis ignis. *h. e.* qui in ara accenditur. *Id. 5. Fast. v. 597.* Circus solemnis. *h. e.* in quo sacri solemnesque ludi celebrantur. ¶ *Solemne*, & *solemnia*, absolute, *solennità*, celebritas. *Liv. l. 38. c. 57.* Ita inter publicum solenne sponsalibus rite factis. *h. e.* inter epulas sacrorum causa celebratas. *Cic. de Harusp. resp. c. 10. extr.* Omnia sollemnia ac justa ludorum summa cum cæremonia esse servata. *Tacit. Ann. 11. c. 26. extr.* Cuncta nuptiarum solemnia celebrat. *Sueton. in Ner. c. 2.* Solemnia triumphi. ¶ De exsequiis *Tacit. sub fin. l. 12. Ann.* Claudio funeris solemne, perinde ac divo Augusto, celebratur. *Virg. 6. Æn. v. 380.* Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent. *Stat. 8. Theb. v. 208.* Talia fatidico peragunt solemnia regi. Adde *Virg. 3. Æn. v. 301.* & *lib. 5. v. 53.* & *Ovid. 1. Amor. el. 13. v. 4.* ¶ *Solemnis*, consuetus, usitatus, solitus, legitimus, *consueto*, *solito*, *legittimo*. *Virg. 12. Æn. v. 193.* socer arma Latinus habeto: Imperium sollemne socer. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 103.* Romæ dulce diu fuit, & sollemne, reclusa Mane domo vigilare. *Stat. 8. Theb. v. 274.* Heu, ubi laurigeri currus, solenniaque arma! *Val. Max. l. 4. c. 1. n. 2.* Non prius ad accipiendum exercitum ivit, quam de dictatura sua omnia solemnia jure acta comperisset. *colle solite formalità e solennità della legge*. Sic *Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 1. leg. 21.* Si plures fuerint testes adhibiti, sufficit solemnem numerum exaudire. *Cic. pro Mil. c. 10.* Cum sciret, iter sollemne, legitimum, necessarium Miloni esse Lanuvium ad flaminem tradendum. *Id. pro Quint. c. 6.* Nullum esse officium tam sanctum atque sollemne, quod non avaritia violare soleat. *Sueton. in Aug. c. 56.* Quoties comitiis interesset, Tribus cum candidatis suis circumibat, supplicabatque more solemni. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 48.* pulmenta laboribus empta, Romanis solemne viris opus. *Phædr. in fin. prol. l. 3.* Quoniam mihi solemnis debetur gloria. ¶ Absolute *Cic. Attic. l. 7. ep. 6.* Nostrum illud solemne servemus, ut nequam illuc euntem sine litteris dimittamus. *al nostro solito costume*. & *Sueton. in Aug. c. 44.* Feminis gladiatores promiscue spectare solemne erat. *Tacit. Ann. 3. c. 6. extr.* Proin repeterent solemnia. *h. e.* quæ quotidie, & ex more publico fiunt. *le solite faccende*. & *Gell. l. 15. c. 2.* Convivia agitare Athenis hebdomadibus lunæ, solemne nobis fuit. *Plin. l. 28. c. 9. ante med.* Novæ nuptæ intrantes, etiamnum solemne habent postes adipe attingere. *h. e.* in more & religione. *Papinian. Dig. lib. 28. tit. 3. leg. 1.* Testamentum non jure factum dicitur, ubi solennia juris defuerunt. ¶ *Insanire solemnia*, apud *Horat. l. 1. ep. 1. v. 101.* h. e. solemniter, publice, vehementer, *essere un pazzo solenne*.

SOLEMNITAS, Sollemnitas, & Solennitas, atis, f. *solennità*, ἑορτή, solemnis dies, solemne. *Gell. in f. cap. 24. l. 2.* Quo edicto per dierum varias solemnitates usque ad duo millia sumptus cœnarum propagatus est. *Salvi. c. 7. (al. 12.) circa med.* Hoc spectaculum

(In-

(*Ludorum Isthmiorum*) per Cypselum tyrannum intermissum, Coriarhii solemnitati pristinæ reddiderunt. *Auson. in gratiar. act. c. antepenult.* Ad solemnitatem condendi honoris occurreret. *h. e.* ineundi consulatus. ¶ JCtis *solemnitas* est, cum ea servantur, quæ jus & consuetudo exigit. *Paul. Dig. lib. 26. tit. 8. leg. 19.* Ad ea, quæ solemnitatem juris desiderant, explicanda, tutore auctore opus est. *Ulpian. lib. 1. tit. 7. leg. 25.* Neque adoptare quis absens, nec per alium ejusmodi solemnitatem peragere potest.

SOLEMNITER, Sollemniter, & Solenniter, *con solennità, solennemente*, τῷ ἔθει, ..., more solemni, ex instituto, ex annua & stata consuetudine, cum celebritate. *Liv. l. 5. c. 46.* In Quirinalem collem pervenit: ibique omnibus solenniter peractis, in Capitolium ad suos rediit. *Justin. l. 12. c. 13. a med.* Intermissum olim convivium solemniter instituit, totusque in lætitiam effusus, &c. *Plin. l. 8. c. 1.* Ad quendam amnem greges elephantorum descendere, ibique se purificantes solemniter aqua circumspergi. *Apul. l. 3. Metam.* Lusus quem publice gratissimo deo Risui per annua diverticula solemniter celebramus. *Pallad. l. 1. tit. 28. ad fin.* Ite pascendi sunt (*pulli gallinacei*) usque ad sextum mensem: deinde hordeum poteris præbere solemniter. *ordinariamente*. ¶ Apud JCtos *solemniter* fieri dicuntur, quæ ex præscripto juris & recepto forensi more fiunt. *Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 30.* Si quis scripserit, se fidejussisse, videntur omnia solenniter acta. *Marcell. lib. 26. tit. 7. leg. 27.* Tutor pro pupillo in judicium vocatus solenniter cavit. *Ulpian. lib. 12. tit. 2. leg. 3.* Solenniter jurare.

SOLEMNITUS, solenniter, adverb. *Liv.* vel *Lev.* apud *Non. c. 2. n. 821.* Solemnitusque adeo ditem laudet lubens.

SOLEN, enis, m. σωλήν, piscis quidam marinus, qui & ὄνυξ appellatur a Græcis, quia cavæ arundinis similitudinem habet: item αὐλὸς a similitudine tubæ: item ὄνυξ a colore unguis: σωλὴν a figura canalis, aut fistulæ. Sunt qui putant esse, quas nos dicimus *cappe lunghe*. *Plin. l. 32. c. ult.* Solen, sive aulos, sive donax, sive onyx, sive dactylus. *Id. l. 10. c. 69.* Ad sonum mergere se dicuntur solenes. *Id. l. 22. c. 37. sect. 52. Hard.* Solenes fugiunt admota ferramenta.

SOLENS, entis, *solito, assuefatto*, εἰωθώς, particip. a soleo. *Plaut. Amph. 1. 1. 43.* Si dixero mendacium, solens meo more fecero. *Id. Cas. 5. 1. 14.* Lubens fecero, & solens. *Id. Truc. 1. 2. 29.* Mala femina es. *Astaph.* solens sum. ea est disciplina. *Id. Epid. 2. 2. 53.* Duæ post me sic fabulari inter sese. ego abscessi solens paullum ab illis. *h. e.* sciens & prudens, non casu & fortuito. Est qui leg. *silens*.

SOLENSIS, se, Σολεύς, ad Solos pertinens Ciliciæ urbem, quæ postea Pompejopolis dicta est. *Plin. l. 11. c. 9.* Aristomachus Solensis. ¶ *Soleus* idem est. *Id. l. 35. c. 11. ad fin.* Mydon Soleus Pyromachi statuarii discipulus.

SOLEO, es, solitus sum, n. a. *costumare, usare, esser solito, solere*, εἴωθα, ἐθίζομαι, consuevi, mos meus est, est meæ consuetudinis. *Cic. pro Rosc. Com. c. 16.* Qui mentiri solet, pejerare consuevit. *Id. l. 1. de Orat. c. 30.* Ratio consuetudinis meæ, qua quondam solitus sum uti. *Id. 1. Offic. c. 39.* Si domus aliquando alio domino solita est frequentari. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 67.* Quibus rebus coerceri milites, & in officio contineri solent. *Phædr. l. 3. fab. 9. v. 5.* Ut fieri solet. *Cic. pro Cluent. c. 59.* Cum quædam in collibus, ut solet, controversia pastorum esset orta. *h. e.* ut fieri solet, ut fit. *Terent. Andr. 2. 5. 15.* Verum illud verbum est, vulgo quod dici solet. *Id. Hec. 2. 1. 28.* Ruri crebro esse soleo. *Id. Adelph. 1. 1. in f.* Nescio quid tristem video. credo jam, ut solet, jurgabit. *Plaut. Curcul. 5. 2. 6.* Nugas garris. *Curc.* soleo. nem propter eas vien facilius. *Id. Men. 1. 2. 30.* Non potuisti magis per tempus mihi advenire, quam advenis. *Pen.* ita ego soleo. commoditatis omnes articulos scio. *Terent. Eun. 2. 2. 48. Gna.* Ecquid beo te? *Par.* mene? papæ! *Gna.* sic soleo amicos. *Cic. Attic. l. 8. ep. 5.* Solet cum, cum aliquid furiose fecit, pœnitere. ¶ De consuetudine amatoria. *Plaut. Cistell. 1. 1. 38.* Viris cum suis prædicant nos solere: suas pellices esse ajunt. *Catull. carm. 113. ad Cinn.* Consule Pompejo primum duo, Cinna, solebant Mœchi: illo facto consule nunc iterum, Manserunt duo. ¶ *Solui* in præterito antiquum est. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l. 9. pag. 872. Putsch.* Neque subsidiis, uti soluerat, compositis. *Cæl. Antipater* apud *Non. c. 10. n. 35.* Duos & septuaginta lictores domum deportavisse fasces, qui ductoribus hostium ante soluerint ferri. *Cato* quoque, & *Ennius* ita locuti sunt, teste *Varr. l. 8. de L. L. c. 61. extr.* ¶ In futuro non soler adhiberi, quia habet vim præteriti. neque enim futuris potest aliquis consuescere. *Charis. l. 3. pag. 221.* & *Diomed. l. 1. pag. 352. Putsch.* ¶ *Solinunt* pro *soleant* dixerunt Antiqui. *Fest.* in *Nequinunt*.

SOLERS, & Sollers, ertis, *ingegnoso, industrioso, capace, valente, perito*, ἀγχίνους, εὐφυής, ingeniosus, perspicax, sagax, peritus, sciens: cui contrarium est *iners*. Est a *solus*, & *ars*, quasi solus in arte sit, inquit *Donat. ad Terent. Eun. 3. 2. 25.* vel a Græco ὅλος, aut ab Osco *sollus* (vel *solus*, quia Veteres ante *Ennium* non geminabant consonantes, ut *Fest.* docet in *Solitaurilia*) totus, quasi totus arte, ὅλος ἀρετή: vel in omni re prudens, ut ait *Fest.* in *Solla*: vel totam artem possidens. Hinc scribendi differentia. *Manutio* & *Cellario* placet *sollers*, quia sic est in vet. libr. & lapidib. *Dausquius* præfert *solers*: & multis defendit. *Terent. loc. cit.* Fac periculum in litteris, fac in palæstra, in musicis: quæ liberum scire æquum est adolescentem, solertem dabo. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 293.* Post hunc consequitur solerti corde Prometheus. *Ovid. 3. Fast. v. 840.* Ingenium sollers. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 29.* Primus aratra manu solerti fecit Osiris. *Liv. l. 7. c. 14.* Solerti animo rem novam excogitare. *Nep. in Catan. c. 3.* Et agricola solers, & reipublicæ peritus, & juris consultus. *Plin. l. 35. c. 11. a med.* Pictor ingeniosus & solers in arte. *Cic. de clar. Orat. c. 67.* Habuit a natura genus quoddam acuminis, quod erat in reprehendendis verbis versutum & sollers. *Id. 2. de nat. Deor. c. 32. ad fin.* Hæc omnia esse opera providæ sollertisque naturæ. & *cap. 47. a med.* Quam sit sollers subtilisque descriptio partium, quamque admirabilis fabrica membrorum. *Virg. 4. Georg. v. 327.* pecudum custodia solers. *h. e.* perita & diligens. *Cic. de Senect. c. 15. extr.* Institiones, quibus nihil invenit agricultura solertius. *Id. pro Rosc. Com. c. 11.* Quo quisque est solertior & ingeniosior, hoc docet iracundius & laboriosius. *Sallust. in Jug. c. 101.* Sulla rudis antea & ignarus belli, solertissimus omnium factus est. ¶ Cum infinito *Horat. l. 4. od. 8. v. 7.* Parrhasius aut Scopas Hic saxo, liquidis ille coloribus Sollers nunc hominem ponere, nunc deum. *Ovid. 2. Amor. eleg. 7. v. 17.* sollers ornare Cypassis. *Sil. l. 1. v. 79.* sollers nutrire furores. & *lib. 8. v. 260.* accendere sollers invidiam. ¶ Cum genit. *Horat. in ar. poet. v. 407.* Musa lyræ solers. *Sil. l. 7. v. 126.* Sollers cunctandi Fabius. ¶ Translate *Cato R. R. c. 8. extr.* Fundum urbanum ita paret, itaque conserat, uti quam solertissimum habeat. *h. e.* fertilissimum, & omne genus fruges ferentem: *podere, in cui viene di tutto*: ducta metaphora ex eo, quod solers ingenium nihil non excogitare & facere potest: ita fertilis ager & bene cultus nullos non fructus potest producere. ¶ Est etiam *solers* vafer, callidus, astutus, *furbo, tristo, malizioso*. *Ovid. 4. Met. v. 775.* Id se solerti furtim, dum traditur, astu Supposita cepisse manu. *Id. Heroid. ep. 20. v. 25.* Non ego natura, nec sum tam callidus usu: Sollertem tu me, crede, puella facis. ¶ In ablativo etiam in *e* desinit. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 35.* Quis patriam sollerte magis dilexit Ulysse?

SOLERTER, & Sollerter, *ingegnosamente, industriosamente, sottilmente*, ..., εὐφυῶς, ingeniose, perite, sagaciter. *Cic. 1. de Legib. c. 8. extr.* Naturam imitata ratio res ad vitam necessarias sollerter consecuta est. *Id. 2. de nat. Deor. c. 35.* Sollertius simulare aliquid. *Ovid. 14. Met. v. 624.* Pomona coluit sollertius hortos. *Cic. 6. Verr. c. 44. ad fin.* Tu operum lineamenta sollertissime perspicis. *Tacit. Ann. 6. c. 21.* Sollerter patefacere futura.

SOLERTIA, & Sollertia, æ, f. *ingegno, buon ingegno, capacità, perizia*, ἀγχίνοια, εὐμηχανία, εὐτεχνία, vis & acumen ingenii, celeritas animi in cogitando & efficiendo, perspicacitas, industria, prudentia. *Phædr. l. 1. fab. 28. v. 2.* Vindicta docili patet solertiæ. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 48.* Data est quibusdam bestiis etiam machinatio quædam atque sollertia, ut in araneolis, &c. *Tacit. de Germ. c. 30.* Cattis multum, ut inter Germanos, rationis ac solertiæ. *Cic. 1. de Divin. c. 41. a med.* Chaldæi sollertia ingeniorum antecellunt. *Id. ibid. c. 33.* Nulla ars imitari sollertiam naturæ potest. *Id. 1. de Offic. c. 44.* Adhibere agendi cogitandique sollertiam. *Id. de opt. gen. Orat. c. 4.* Judicandi sollertia. *Gell. l. 20. c. 1. a med.* Lepida sollertia verborum. *parole e sentimenti fatti e ingegnosi*. ¶ In plurali num. *Vitruv. circa med. præfat. l. 7.* Omnibus scriptoribus infinitas ago gratias, quod egregiis ingeniorum solertiis ex ævo collocatis, abundantes aliis alio genere copias præparaverunt. ¶ Item versutia, calliditas, vafritia, fraus, *furberia, malizia, frode*. *Cic. 1. Offic. c. 10. extr.* Decipere hoc quidem est, non judicare. quocirca in omni re fugienda est talis sollertia. *Lucan. l. 8. v. 283.* Hinc anceps dubii terret solertia Mauri. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 3.* Quæ tua formosos cepit solertia? Adde *Tacit. 14. Ann. c. 4.*

SOLEUS. V. *Solensis*.

SOLIAR, aris, n. id quo solium integitur. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 20.* Phrygio qui pulvinar poterat pingere, soliar levigabat. *Fest.* in *Solla*. Soliaria vocantur Babylonica, quibus sedilia sternuntur. Ita leg. *Scalig.* utroque loco. V. *Solla*.

SOLIARIS, re, ad solium balnei pertinens: ut Soliaris sella, *Spartian. in Caracall. c. 9.* h. e. ipsum solium. Al. rectius leg. *cella*, h. e. in qua solium positum est.

SOLIARIUS, ii, m. qui folia facit. *Vetus lapis* apud *Gruter. pag. 643. n. 8.* M. Cæcilio Sp. F. Suc. Rufo foliario ab luco Semeles, &c.

SOLICANUS, a, um, qui solus canit. *Martian. Capell. l. 2. pag. 33.* Musæ nunc solicanæ, nunc concinentes.

SOLIDAMEN, inis, n. solidamentum. *Venant. Fortun. l. 6. carm. 2. sub fin.* Unus amor vieo solidamine junctus alescat.

SOLIDAMENTUM, i, n. firmamentum, firmitas. *Lactant. de Opif. Dei, cap. 7.* Deus igitur solidamenta corporis, quæ ossa dicuntur, &c.

SOLIDATIO, onis, f. *assodamento, fermezza*, actus solidandi, στερέωσις. *Vitruv. l. 5. c. 3.* Solidationes ita erunt faciendæ. Loquitur *Vitruv.* de fundamentis ædificiorum, quæ palustri solo exstruuntur. Adde *lib. 7. cap. 1.*

SOLIDATRIX, icis, f. *assodatrice*, quæ solidat. *Arnob. l. 4. pag. 131.* Ossilago solidatrix ossium nomen proprium non haberet.

SOLIDATUS, a, um, *indurato, rassodato, assodato*, στερεωθείς, induratus, solidus factus, firmatus. *Vitruv. l. 2. c. 3. sub fin.* Terra cum est levis aere solidata non recipit in se, nec combibit humorem. *Tacit. Hist. 2. c. 19.* Solidati muri propugnacula addita, auctæ turres. *Lucan. l. 8. v. 691.* Infuso facies solidata veneno. *h. e.* medicamine firmata contra putrefactionem. *Plin. l. 35. c. 6. ante med.* Spuma maris solidata cum limo. *indurata*. & *Pallad. l. 1. tit. 17.* Solo in alto rudera solidatum. & *tit. 36.* Area ungulis pecorum, & aquæ admistione solidata. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 27.* terga Danubii solidata. *h. e.* gelu concreta. ¶ Translate *Pallad. in Mart. tit. 14. in f.* Annicula mula debet per montes aspe-

ros

ros pascl, ut itineria laborem in tenera ætate solidata contemnat. *Apul. de Dogm. Plat.* l. 2. Artus exercitatione solidati. *Aucl. Paneg. ad Constantin. c. 8.* Imperium Romanum ex diuturna convulsione solidatum.

SOLIDE, *saldamente*, *fermamente*, στερεῶς, firme, firmiter, valide. *Colum. l. 12. c. 54.* In cistam vimineam, quæ neque spisse, solide tamen, & crassis viminibus contexta sit, rapa componito. *Gell. l. 19. c. 5.* Aqua solidius concreta. ¶ Item compacta ratione, integra, plena. *Petron. in fragm. Tragur. s. 47. Batm.* Si quis vestrum voluerit sua re facere, non est quod illum pudeatur. nemo nostrum solide natus est. *h. e.* ita ut nihil vacui in ventre habeat, aut nihil ventosum, quod subinde exire quærat. De peditu loquitur. *Sic cap.* 102. Ita vero tanquam solidos alligaturus, quibus non soleat venter injuriam facere? ¶ Translate est vehementer, valde, plane, integre, vere. *Terent. Andr. 5. 5. in f.* Hunc scio mea solide solum gavisurum gaudia. *Plaut. Truc.* 4. 2. 47. Hic homo solide sycophanta est. *& vers.* 8. Neque, natus, necne es fuerit, id solide scio. *Apul. l. 3. Metam.* Solide formidare.

SOLIDESCO, is, n. 3. *assodarsi*, *saldarsi*, στερεοῦσθαι, solidus fio, duresco, firmor, coeo. *Vitruv. l. 2. c. 6.* Moles, quæ construuntur in mari, sub aqua solidescunt. *Plin. l. 11. c. 37. sect.* 87. Cartilago rupta non solidescit.

SOLIDIPES, edis, ἀσχιδόπους, qui solidos habet pedes, ut equus, non bifidos, ut bos. *Plin. l. 10. c. 65.* Contra naturam solidipedum, aut bisulcorum. *& cap.* 73. Solidipedes, & e bisulcis sues aluntur omni atbatu.

SOLIDITAS, atis, *f. solidità*, στερεότης, qualitas corporis solidi, in quo nihil est vanum & vacuum, sed omnes ejus partes ejusdem generis, atque unum sunt. *Cic. 1. de Fin. c. 6.* Democritus atomos quas appellat, idest corpora individua, propter soliditatem censet in infinito inani ita ferri, ut, &c. *Id. 1. de nat. Deor. c. 38.* Si tantummodo ad cogitationem valent, nec ullam habent soliditatem, nec eminentiam. *Id. de Univers. c. 5.* Cum soliditas mundo quæreretur: solida autem omnia uno medio, nunquam duobus, semper copulentur. ¶ Item *fermezza*, *saldezza*, *solidezza*, *durezza*, firmitas, duritiès. *Vitruv. l. 2. c. 6. a med. de topho.* Calidi humoris jejunitas aqua repente satiata confervescit, & vehementer efficit ea coire, celeriterque una soliditatis percipere virtutem. *& cap. 8. ante med.* Qui maxime religando confirmat parietum soliditatem. ¶ *Soliditates* apud *eund. l. 7. c. 3.* sunt tectoria ipsa calce, arena & marmore solidata. ¶ Tota res quæpiam, ὁλότης. *Imp. Gordian. lib.* 11. *Cod. tit.* 35. *leg.* 2. Quoties duobus non separatim, sed pro indiviso munus injungitur, & ita ut unusquisque eorum periculo soliditatis videatur obstrictus. *Imp. Antonin. ibid. lib. 4. tit.* 52. *leg.* 2. Soliditatem possessionis vendsis. ¶ Soliditas in arboribus ex crassitie materiæ noscitur, & una pro altera ponitur. *Pallad. l.* 1. *tit. 6. circa med.* Pro macie, vel soliditate vitium nutrienda sarmenta potator injungat. *Id. in Februar. tit.* 17. Surculum convenientem soliditati arboris inserendæ sic deponere, ut, &c.

SOLIDO, as, avi, atum, a. 1. *assodare*, *rassodare*, *saldare*, *indurare*, *unire*, στερεόω, solidum & firmum reddo, consolido, roboro, induro. *Vitruv. l. 7. c.* 1. Si congestitius locus fuerit, fistucationibus cum magna cura solidetur. *Virg. 1. Georg. v.* 179. Area cum primis ingenti æquanda cylindro, Et vertenda manu & creta solidanda tenaci. *Plin. l. 8. epist.* 20. & *Plin. senior l.* 28. *c. 16. ad fin.* Solidare ossa fracta. *Id. l.* 24. *c.* 16. *ad fin.* nervos abscissos. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 88. Nervi non solidantur incisi. *Cels. l. 8. c. 6.* Cartilaginem non glutinari, circa tamen eamdem increscere, solidarique eum locum. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Solidare stanno fistulas. *Pallad. in Majo, tit.* 9. Ubi caseus cœperit solidari. *h. e.* indurari. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 25. ad fin.* Ubi purgamenta aquarum coaluerunt, ex spuma solidantur. *h. e.* concrescunt in saxa. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v.* 242. Atria vestit ebur: trabibus solidatur ahenis Culmen. *Tacit. Ann.* 15. Ædificia ipsa certa sui parte, sine trabibus, saxo Gabino solidarentur. *Pallad. in Februar. tit.* 31. Vinum myrtite stomachum solidare titubantem solet. ¶ *Solidare rationes*, æquare, ut neque plus quidquam, neque minus inveniatur in summa, *saldar le partite*: ut ait *Ascon. in Verrin. 3. cap. 36. sub fin.* ¶ *Solidare aliquid*, ratum & firmum reddere. *Impp. Valent. Theodos. & Arcad. lib.* 15. *Cod. Theod. tit. 9. leg.* 1. Illud etiam constitutione solidamus, ut, &c.

SOLIDUS, a, um, *massiccio*, *solido*, στερεός, plenus, integer, verus, nihil habens inanitatis, nulla parte laxatus, & cavus, neque ex dissimilibus compositus, sed totus sui generis. *Festo placet*, in *Solitaurilia*, esse ab Osco *solos* (quod post Ennium *sollus* scripsere) idem fere significante: hoc autem ab ὅλος, totus, natum videtur. *Cic. 1. de Divin. c.* 24. Cum Annibal columnam auferre vellet, dubitaretque, utrum ea solida esset, an extrinsecus inaurata, perterebravit: eamque solidam invenisset, &c. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Mensa solida quatuor pedum. *tutta d'un pezzo*: cui opponitur commissa. *Id. l. 2. c.* 63. Terra solida atque conferta. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 45. Omnibus cornua cava: cervis tota solida. *Cic. in Top. c.* 4. Paries solidus, vel fornicatus. *Virg. 2. Georg. v.* 231. in solido puteum demittere. *h. e.* ubi terra concava non est. *& vers. 79. de insitione*. Finditur in solidum cuneis via. *h. e.* ubi truncus integro & sincero ligno est. Sic apud *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 25. circa med.* solidi lapides opponuntur pumicosis, qui multas habent cavitates. *Virg. 2. Æn. v.* 765. Crateres auro solidi. *Id. 3. Georg. v.* 26. In foribus pugnam ex auro solidoque elephanto Gangaridum faciam. *Id. 6. Æn. v.* 69. solido de marmore templum. *& vers.* 552. solidoque adamante columnæ. *Petron. in Sat. c.* 102. Ita tanquam solidos alligaturus? *h. e.* concretum corpus habentes. V. *Solide*. ¶ Et quia quæ solida sunt, dura, firma, valida, fortia esse solent, hæc eadem sæpissime *solidus* significat, *duro*, *saldo*, *sodo*, *fermo*, *stabile*. *Horat. l. 2. sat. 1. v.* 77. fragili quærens illidere dentem, Offendet solido. *Virg. 3. Georg. v.* 88. solido graviter sonat ungula cornu. *Id. 9. Æn. v.* 809. fracta solida æra fatiscunt. *& lib.* 11. *v.* 553. telum solidum nodis & robore cocto. *Ovid. Heroid. ep. 9. v.* 60. & *Met.* 15. *v.* 230. solidi tori Herculis. *braccia nerboruti*. & *Metam.* 14. *v.* 49. solida ponit vestigia ripa. *& lib. 2. v.* 147. solidæ sedes. *& lib. 3. v.* 696. abstractus solidis Tyrrhenus Acœtes Clauditur in tectis. *in forte prigioni*. & *lib.* 15. *v.* 262. Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus, Esse fretum. *terreno ben sodo*. & *Stat. 8. Theb. v.* 408. Aeriam Rhodopen solida nive verberat Arctos. *neve soda*, *consistente*. ¶ Translate *Horat. l. 3. od. 3. v.* 1. Justum & tenacem propositi virum Non vultus instantis tyranni Mente quatit solida. *h. e.* constanti. *Virg. 2. Æn. v.* 638. quibus integer ævi Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires. ¶ *Solidum corpus* est quod tribus dimensionibus constat, cui opponitur *planum*. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 18. Cum duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis circulus, aut orbis. *Gell.* hæc definit *l. 1. c.* 20. ¶ *Solidum*, locus solidus, stabilis, tutus. *Flor. l. 2. c. 2.* Coacti hostes (*in navibus*), quasi in solido decernere. *Tacit. Ann. 4. c.* 62. Fundamenta theatri per solidum subdere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 426. multos alterna revisens Lusit, & in solido rursus Fortuna locavit. *Senec. l. 3. de Benef. c.* 4. Præsentia bona nondum tota in solido sunt. *in fermo*. & *Ovid. 4. Fast. v.* 821. Fossa fit ad solidum. *h. e.* fodiendo usque ad terram solidam. Adde *Valer. Max. l. 2. c. 4. n.* 5. Sic *Colum. l. 4. c.* 30. Perticæ cacuminibus panguntur eousque, dum ad solidum demittantur. ¶ Est etiam *solidus* verus, certus, constans, stabilis, *vero*, *sincero*, *perfetto*, *saldo*. *Cic. 3. Offic. c.* 17. Sed nos veri juris, germanæque justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus. *Id. pro Planc. c.* 12. Hæc sunt indicia solida & expressa, hæc signa probitatis, non fucata forensi specie, sed domesticis inusta notis veritatis. *Id. 3. Tuscul. c.* 2. Est enim gloria solida quædam res & expressa, non adumbrata. *Id. 5. Phil. c.* 18. Quid enim stultius, quam inutilem potentiam, invidiosis opes, cupiditatem dominandi præcipitem & lubricam anteferre veræ, gravi, solidæ gloriæ? *Id. in Vatin. c. 3. a med.* Homo impatientissime solidæ laudis veræque gloriæ. *Id. l. 1. de Fin. c.* 18. Negant bonum quidquam esse, nisi nescio quam illam umbram, quod appellant honestum, non tam solido, quam splendido nomine. *Id. 3. de Orat. cap. 26. a med.* Ita sit nobis ornatus & suavis orator, ut suavitatem habeat austeram & solidam, non dulcem atque decoctam. *Id. l. 1. de Fin. sub fin.* In poetis evolvendis nulla solida utilitas, omnisque puerilis est delectatio. *Id. pro Planc. c. 8. circ.* Hi tot equites R. quid roboris, quid dignitatis hujus petitioni attulerunt? solidam, & robustam, & assiduam frequentiam præbuerunt. *Tacit. 1. Hist. c.* 7. Victores, victosque nunquam solida fide coalescere. *sincera*. ¶ *Solidum* adverbii ritu, solide, valde. *Apul. l. 5. Metam.* At Venus irata solidum exclamat repente. ¶ *Solidum*, ratum, firmum, certum. *Cic. in Divin. Verr. c.* 7. At enim solidum id est, ut me Siculi maxime velint: alterum illud, credo, obscurum est, a quo Verres minime se accusari velit. *h. e.* ratum, firmum, certum est. Al. leg. *solum*. ¶ Est etiam *solidus* integer, totus, perfectus, *intero*, *tutto*, ὅλος. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. ante med.* Cnæus noster clementer id fert: sorte caret: usura, nec ea solida, contentus est. *Justin. l. 30. c.* 4. Terræ motus solidas civitates absorbuit. *Juvenal. sat. 11. sub fin.* quamquam solida hora supersit ad sextam. *Horat. l. 1. od. 1. v.* 20. partem solido demere de die. *Id. l. 2. sat. 3. v.* 239. Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ (Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto Diluit insignem baccam. *h. e.* integram summam HS. 10000. *Plin. l. 8. c.* 14. In India serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut solidos hauriant cervos taurosque. *Virg. 6. Æn. v.* 253. Et solida imponit taurorum viscera flammis. *Varr. apud Non. c. 4. n.* 452. Navibus duodecim domo profectum decem annos solidos errasse. *dieci anni continui*. totos decem annos. *Liv. in fin. cap. 8. l. 4.* Ut in eo magistratu parum solidum consulatum explerent. *h. e.* non integrum, quia novem tantum menses duraverat. ¶ Translate vel ex hac, vel ex priori notione. *Terent. Andr. 4. 1. 23.* Nonne tibi satis esse hoc visum solidum est gaudium, nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? *compita*, *intiera*: vel *sincera*, *vera*. & *Eun. 5. 2. 32.* Ut solidum parerem hoc mihi beneficium. *Plaut. Curc. 2. 3. v.* 35. Inibit a me solidam & grandem gratiam. *Id. Merc. 2. 1. 20.* Quemque attigit, magno atque solido mactat infortunio. *Id. Epid. 3. 3. 10.* Malefacta solida. *Senec. l. 2. de Ira, c.* 16. Duriora remedia jam solida nequitia desiderat. *h. e.* vetus, & quæ altas in animo radices egit. ¶ *Solidæ rationes*, in quibus omnia quadrant, & neque plus quidquam, neque minus invenitur in summa, inquit *Ascon. in Verr. 3. c. 36. sub fin.* ¶ *Solidum*, absoluta, totum, res universa. *Cic. pro Rab. Post. c. ult.* Ita bona veneant, ut solidum suum cuique solvatur. *l'intiera sua credita*. & *Tacit. Ann. 6. c.* 17. Senatus præscripserat, duas quisque fenoris partes in agris per Italiam collocaret. Sed creditores in solidum appellabant. *h. e.* totam summam fenoris reposcebant. *Javolen. Dig. lib. 45. tit. 2. leg.* 2. Cum duo eandem pecuniam aut promiserunt, aut stipulati sunt, ipso jure & singulis in solidum debetur, & singuli debent. *Ulpian. ibid. leg.* 3. Ubi duo rei facti sunt, potest vel ab uno eorum solidum peti. hoc enim est duorum reorum, ut unusquisque eorum in solidum sit obligatus. ¶ *Soldum* syncope est. *Horat. l. 1. sat. 2. v.* 113. Nonne, cupidinibus statuat natura modum quem, Quærere plus prodest, & inane abscindere soldo? *Id. l. 2. sat. 5. v.* 65. Nasicæ metuentis reddere soldum.

h. e.

h. e. omne & solidum æs alienum quod habet, sed parte aliqua creditorem fraudantis. Martial. l. 4. epigr. 37. Ex insulis fundisque tricies soldum, Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi. h. e. integra summa tricies HS. sine diminutione. ¶ Solidus, absolute, posteriore ævo est nummus aureus justi ponderis, & integer, ad discrimen aurei dimidiati, & tertiarii. Prætor apud Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 3. leg. 5. circa med. multat pœna solidorum decem eum, qui in subgrunda protectove id positum habeat, cujus casus nocere cui possit. Hoc idem referens Justinian. l. 4. Institution. tit. 5. ait pœnam decem aureorum constitutam esse. ¶ Valuit aliquando denariis viginti quinque, seu HS. centum: sed aliis temporibus & valor ejus, & pondus immutatus est. Lamprid. in Alex. Sever. c. 39. Conflari quartarios jussit, & tremisses tantum, solidosque formari. V. ibi Salmas. Adde Ulpian. lib. 11. tit. 4. leg. 1. & in Edicto Ædilium apud eund. lib. 21. tit. 1. leg. 40. item Marcian. lib. 49. tit. 14. leg. 34. Sic Apul. l. 10. Metam. Venenum comparare sollicitus, centumque aureos solidos offerens pretium.

SOLIFER, a, um, ἡλιοφόρος, solem ferens, epitheton orientalis plagæ. Senec. in Herc. Oet. v. 159. Parthus soliferæ suppositus plagæ.

SOLIFERREUM, seu Solliferreum, i, n. ὁλοσίδηρον, genus teli: ob Osco sollus, idest totus, & a ferrum, quod totum sit ferreum. Fest. in Solliferreum: Quia sollum Osca totum, & solidum significat: Unde tela quædam solliferrea vocantur tota ferrea. Liv. l. 34. c. 14. sub fin. Ut emissis soliferreis, falaricisque gladios strinxerunt.

SOLIFUGA. V. Solipuga.

SOLIGENA, æ, com. gen. ἡλιογενής, qui ex Sole genitus est. Val. Flacc. l. 5. v. 317. nec fama fefellit, Soligenam Æetem media regnare sub Arcto.

SOLILOQUIUM, ii, n. soliloquio, μονολογία, sermo solius secum. Augustin. l. 2. Soliloq. c. 7. ad fin. Hujusmodi sermocinationes, quoniam cum solis nobis loquimur, soliloquia vocari & inscribi volo, novo quidem, & fortasse duro nomine, sed ad rem demonstrandam satis idoneo.

SOLINO, Verrius ait esse, consulo. Festus.

SOLINUS, i, m. C. Julius Solinus, patria Ægyptius, ut Eruditis quibusdam videtur (peregrinum certe fuisse, non Romanum, satis indicat affectatus ejus stylus, incomptaque locutio) scripsit librum de variis rebus memorabilibus, qui Polyhistor inscribitur, in quo multa ab aliis Scriptoribus excerpsit, præsertim a Plinio. Exstat etiam fragmentum carminis de variis maris piscibus. Quo tempore vixerit non satis constat. Posteriorem Alexandro Mammeæ fuisse contendit Salmasius, qui luculenta in eum commentaria edidit.

SOLIPUGA, Solipunga, Solpuga, & Salpuga, æ, f. genus muscæ, aut formicæ venenatæ. Vet. Gloss. Solipuga, [illegible]. Festus: Solipunga, genus bestiolæ maleficæ, quod acrius concitatiusque in fervore solis, a quo nomen traxit. Plin. l. 29. c. 4. ad fin. Est & formicarum genus venenatum, non fere in Italia. solipugas Cicero appellat, salpugas Bætica. Id. l. 8. c. 29. Citra Cynamolgos Æthiopas late deserta regio est, a scorpionibus & solipugis gente sublata. Id. sub fin. l. 22. Et leguminibus innascuntur bestiolæ venenatæ, quæ manus pungunt, & periculum vitæ afferunt, solipugarum generis. Lucan. l. 9. v. 837. Quis calcare tuas metuat, salpuga, latebras? Al. hic leg. solpuga, salpuga, solipuga. Est etiam qui ubique malit solifuga: quod MSS. & editis melioribus in Plinio ab Harduino refutatur: in Lucano vero locum habere non potest. Vet. Gloss. Solifuga, [illegible]. Solin. c. 4. (al. 10.) Sardinia est quidem absque serpentibus: sed quod aliis locis serpens, hoc solifuga Sardis agris: animal perexiguum, aranei forma, solifuga dicta, quod solem fugiat. In metallis argentariis plurima est. occultim reptat, & per imprudentiam superse dentibus pestem facit. Adde Arnob. l. 2. pag. 59 & lib. 7. pag. 223. Sed Vet. Gloss. non animal describit, sed quemcumque radios & lucem solis fugientem. Solin. vero, qui sua fere omnia descripsit ab aliis, vel in vitiosos Codices incidit, vel de suo male prompsit. Certe levissimus auctor ab Scalig. in Euseb. appellatur.

SOLISTERNIUM, & Sollisternium, ii, n. idem videtur esse, quod lectisternium. Festus in Solla. Solla sternere dicuntur, qui sollisternium habent. V. Sellisternium.

SOLISTIMUM tripudium, dicebatur, cum in auspicando esca ex ore pulli decidebat: quod prosperum auspicium erat. Cic. 1. de Divin. c. 15. sub fin. Nam nostri quidem Magistratus auspiciis utuntur coactis. Necesse est enim, offa objecta cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur. Quod autem scriptum habetis, aut tripudium fieri, si ex ea quid in solum ceciderit: hoc quoque, quod dixi coactum, tripudium solistimum dicitis. Id. l. 2. c. 34. extr. Cum igitur offa jam cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nunciant. Liv. l. 10. c. 40. Nam cum pulli non pascerentur, pullarius auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum Consuli nuntiavit. Plin. l. 10. c. 21. de gallis gallinaceis. Horum sunt tripudia solistima. ¶ Est hæc vox a solum, h. e. terra, ut ex verbis Ciceronis allatis colligitur: quidam tamen malunt deducere ab Osco sollus, h. e. totus: atque hac ratione duplici ll scribunt. Festus: Sollistimum Appius Pulcher in Auguralis disciplinæ libro primo ait esse tripudium, quod avi excidit ex eo, quod illa fert. ¶ Solistimum etiam dicitur, cum saxum solidum, aut arbos viviradix sponte, nullo impellente, aut jaciente, aut cædente ruit, ut docet Festus ibid. Hoc idem tripudium sonivium dicitur a Servio ad illud Æn. 3. v. 90. tremere omnia visa repente. V. Sonivius.

SOLITANÆ cochleæ, genus cochlearum amplæ magnitudinis in Africa: quarum meminere Varr. l. 3. R. R. c. 14. a med. & Plin. l. 9. c. 56. & lib. 30. c. 6. ubi Harduin. putat, nomen traxisse a promontorio Solis itidem in Africa. Apud Varron. quidam leg. Solitannæ. Verba ejus sunt loc. cit. Valde amplæ sunt, quamquam ex Africa, quæ vocantur solitannæ, ita ut in eas octoginta quadrantes conjici possint.

SOLITANEUS, a, um, solitario, separatus, sejunctus. Theodor. Priscian. in præfat. l. 3. Solitaneum libellum confeci de mulierum curis: solitaneum, inquam, & remotum a publico spectaculo. ¶ Videtur etiam idem esse, quod solitus, consuetus. Marcell. Empir. c. 20. ante med. Ad solitaneos stomachi dolores malagma sic compones, &c.

SOLITARIUS, a, um, solo, solingo, eremitico, solitario, ermo, ἔρημος, solus, solivagus, sine consortio. Cic. l. 1. de Invent. c. 44. sub fin. Oportet animadvertere, ne cum aliter multa sint judicata, solitarium aliquod aut rarum judicatum afferatur. Id. de Amic. c. 23. in fin. Natura solitarium nihil amat, semperque ad aliquod tamquam adminiculum annititur. Id. 2. de nat. Deor. c. 11. Omnem naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, sed cum alio juncta atque connexa, habere aliquem in se principatum, ut in homine mentem, in bellua quiddam simile menti. Plin. in Paneg. c. 49. a med. Distentus solitaria cœna. h. e. cum solus quis cœnavit. Gell. l. 2. c. 12. Qui non alterutræ parti sese adjunxerit, sed solitarius separatusque a communi malo civitatis secesserit. Id. l. 7. c. 3. post med. Sed enim Cato non nudam, neque solitariam, nec improtectam hanc epagogen facit, sed multis eam modis præfulcit. Id. l. 13. c. 3. Necessitudo dicitur jus quoddam & vinculum religiosæ conjunctionis: idque unum solitarium significat. h. e. id unum tantum. Nazar. in Paneg. Constantini, c. 33. a med. Solitario modo id egit, ut, &c. h. e. solummodo. Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 13. Multi imperium universæ reipublicæ solitarium cupiverunt. h. e. ut ipsi soli in republica imperarent: regnum in republica affectarunt. ¶ Solitarius, qui solus degit, frequentiam consortiumque vitat, secessu & solitudine delectatur. Cic. 2. Offic. c. 11. Etiam solitario homini, atque in agro vitam agenti, opinio justitiæ necessaria est. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) circa med. Solitaria & velut umbratili vita pallescere. Varr. l. 3. R. R. c. 16. Apes non sunt solitaria natura, ut aquilæ, sed ut homines.

SOLITAS, atis, f. solitudo, hoc est cum aliquis solus est. Vox antiqua. Accius apud Non. c. 2. Tuam solitatem memoras, formidas tibi. h. e. te solum esse, sine ullo socio & adjutore. Apul. l. 9. Metam. Opportune nactus Myrmecidis solitatem, ei amorem suum aperit. Id. in Apolog. Crates, multis servis a se remotis, solitatem delegit. Adde Tertull. advers. Valentinian. c. 37. ubi solitas est μονότης, vox.

SOLITAURILIA, um, n. plur. hostiarum trium diversi generis immolationem significat, tauri, arietis, verris: quod omnes eæ solidi integrique sint corporis: a sollus, vel solus, quod Osca totum & solidum significat: vel a solus & taurus qua virilia significat, quia harum hostiarum inviolati sunt tauri, quæ pars scilicet ceditur in castratione. nam vervecibus & hircis mos erat abscindi, cum immolarentur, ut colligitur ex Martial. l. 3. epigr. 24. Tetet ut immundæ carnis abiret odor. Sunt qui putent, ex tribus hostiis præcipue nomen inclusum cum solido tauri, quod amplissima sit earum. Quidam dicerunt, omnium trium vocabula confusa, suis, ovis, tauri, effecisse, ut uno modo appellarentur universæ. Hactenus ex Festo, cujus postrema verba occasionem dederunt suspicandi, ipsam vocem solitaurilia corruptam esse, & suovitaurilia, vel (quod sæpius legitur) suovetaurilia rectum esse, ut habetur apud Caton. R. R. c. 141. Varron. l. 2. R. R. c. 1. Liv. l. 1. c. 44. & lib. 8. c. 10. extr. & Tacit. 6. Ann. c. 37. & lib. 4. Hist. c. 53. in plurimis, & optimis libris. Non desunt tamen, qui contra sentiunt, nempe solitaurilia veram esse appellationem: quæ quia vulgo inerudito minus nota esset, mutatam esse in suovetaurilia, quod viderent tres mactari hostias, suem, ovem, taurum in eo sacrificio mactari. Quibus ego me libentius adjunxerim. Charis. l. 1. pag. 84. Putsch. Suovetaurilia quidam putant dicenda, a victimis sue, ove, & tauro: sed Valgius de rebus per epistolam quæsitis, solitaurilia dicta ait esse: tauri autem nomen pro omnibus maribus sumptum esse. Quintil. quoque lib. 1. c. 5. (al. 9.) ad fin. ita dixisse credendus est, ubi quarundam vocum obscuriorem notationem explicans, ut capsis, lupercalia; si suovetaurilia dixisset, promptum erat cuique suem, ovem, taurum intelligere: at in solitaurilia magis abdita notatio erat, & merito explicanda. ¶ Hoc sacrificium usurpabatur in lustrationibus agrorum, populi, exercitus, & hujusmodi. Cato loc. cit. Agrum lustrare sic oportet. Impera suovitaurilia circumagi, &c. Varr. loc. cit. Populus R. cum lustratur suovitaurilibus, circumaguntur verres, aries, taurus. Liv. cit. l. 1. Instructum exercitum omnem suovetaurilibus lustravit. Tacit. cit. l. 4. Hist. Lustrata suovetaurilibus area. Liv. cit. l. 8. Telo, super quod stans consul precatus est, hostem potiri fas non est: si potiatur, Marti suovetaurilibus piaculum fieri. Ascon. in Divin. Verr. c. 3. Censores completo quinquennio urbem lustrabant, & solitaurilia sacrificia de sue, ove, tauro faciebant.

SOLITE, sine alio, remotis arbitris. Plaut. Amph. 1. 1. 131. Scortatores, qui solite inviti cubant. Plerique eruere leg. soli. Id. Mil. 2. 3. 11. Tute scis solite tibi. mihi ne dixis: scire nolo. h. e. tu solus scias. Alii capiunt ut vocativum a solitus.

SOLITO, as, n. 1. [illegible], frequentare solere. Gell. l. 7. c. 1. Scipionem Africanum solitavisse noctis extremo, priusquam dilucularet, in Capitolium ventitare.

SOLITUDO, inis, f. deserto, ermo, luogo solingo, e solitario, solitudine, ἐρημία, locus, ubi nemo, vel unus habitet, recessus, secessus, regio deserta. Cic. de Amic. c. 23. a med. Si aliquis nos deus

ea

ex hac hominum frequentia tolleret, & in solitudine uspiam collocaret. *Id. l. 1. de Invent. c. 26. a med.* Loci solitudo, aut celebritas. *Id. 6. Verr. c. 52.* Audistis, quæ solitudo esset in agris, quæ vastitas, quæ fuga aratorum, quam deserta, quam inculta, quam relicta omnia. *Id. Attic. lib. 12. ep. 26.* Mihi solitudo & recessus provincia est. *Id. 7. Verr. c. 67.* Si in aliqua desertissima solitudine, ad saxa, & ad scopulos hæc conqueri vellem. *Cæs. lib. 6. B. Gall. c. 22.* Civitatibus (*Germanorum*) maxima laus est, quam latissimas circum se, vastatis finibus, habere solitudines. *Sallust. in Jug. c. 98.* Ad summum montis egressus est. ubi postquam solitudinem intellexit, &c. *h. e.* neminem alium adesse præter se. *Cic. in Bruto, c. 63.* Erat ab oratoribus quædam in foro solitudo. *Martial. l. 3. epigr. 44.* quacumque venis, fuga est, & ingens circa te, Ligurine, solitudo. *Cic. Fam. 2. ep. 16.* Discedere in aliquas solitudines. *Id. in Pison. c. 22. a med.* Quos tum mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ diverticula flexionesque quæsisti! ¶ De eo, qui est derelictus ab omnibus, qui neminem habet, a quo præsidium exspectet. *Cic. pro Quint. cap. 1. ad fin.* Si nullo præsidio fuisse videbere contra vim & gratiam solitudini atque inopiæ. *Id. pro Cæcin. c. 5.* Iste, qui jamdiu Cæsenniæ viduitate ac solitudine alitur. *Id. Verr. 3. c. 58. ad fin.* Ut liberorum solitudo & pueritia quam firmissimo præsidio munita sit. *h. e.* cum patrem amiserint. *Id. ad Q. Fr. l. 1. sub fin.* Si tuam solitudinem, communemque calamitatem nemo despexerit. *h. e.* quod sine me fratre in exsilium pulso misellus es. *Nep. in Thrasyb. c. 2.* Neque vero hic non contemptus est primo a tyrannis, sed ejus solitudo. *h. e.* quod non plus habebat secum, quam triginta de suis. *Tacit. 11. Ann. c. 32.* Messalina interim, tribus omnino comitantibus (id repente solitudinis erat) spatium urbis pedibus emensa, &c.

SOLITUS, a, um, *che è, e è stato solito*, εἰωθώς, qui consuevit: particip. a *soleo*. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 245.* Luscinias soliti impenso prandere coemptas. *Sallust. in Jug. c. 4.* Sæpe audivi præclaros viros solitos ita dicere. *Propert. l. 1. el. 2. v. 8.* Nec solitus ponto vivere torvus aper. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 4. v. 42.* Ipsa potest solitum nosse corona caput. *h. e.* quod solitum fuit coronari. *Virg. 2. Æn. v. 461.* turris, unde omnis Troja videri, Et Danaum solitæ naves, & Achaica castra. ¶ Est etiam adject. *usato, costumato, consueto, ordinario, solito*, ἔθιμος, ἠθάς, consuetus: a *soleo*. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 218* Præter solita vitiosis magistratibus. *Tacit. 3. Ann. c. 5.* Germanico ne solitos quidem, & cuicumque nobili debitos honores contigisse. *Propert. l. 1. el. penult. v. 45.* Dryades miratæ, solitos destituere choros. *Tibull. l. 1. el. 2. v. 38.* solito membra levare toro. *Virg. 11. Æn. v. 415.* o si solitæ quidquam virtutis adesset! *Ovid. Met. 12. v. 241.* Quod nisi venisses, variis sæpe figuris, Ad solitas artes, auro fomite ille potitus. *Id. 4. Fast. v. 148* ad solitum rusticus ibit opus. *Id. Heroid. ep. ult. v. 125.* at melius fuerat Mors bonis solito spem non corrumpere fraude. ¶ *Solitum*, absolute, *il solito, il consueto, l' ordinario*. *Virg. 11. Æn. v. 383.* Proinde tona eloquio, solitum tibi. *Id. 3. Georg. v. 413.* & *Horat. l. 1. od. 6. extr.* præter solitum. *Val. Flacc. l. 7. v. 66.* solito superbior. *Ovid. 2. de art. am. v. 411.* solito nec blandior esto. *Id. Heroid. ep. 15. v. 47.* plus solito. *Id. Fast. 5. v. 547.* solito citius. *Liv. l. 25. c. 7. a med.* Visus sol rubere solito magis. *Senec. l. 6. de Benef. c. 36.* Ætna immensa ignium vi supra solitum ardens. *Velle. l. 2. c. 41. in fin.* Siquando aliquid ex solito variarat.

SOLIVAGUS, a, um, *che vaga solo*, μονόπλανος, qui solus vagatur. *Cic. 5. Tuscul. c. 13. de bestiis.* Alias voluces cælo frui libero; serpentes quasdam, quasdam esse gradientes, earum ipsarum partim solivagas, partim congregatas. *Id. de Univ. c. 6. ad fin.* Cæloque solivago, & volubili, & in orbem incitato complexus est. *idest* quod per se movetur. *Id. 1. Offic. c. 44.* Solivaga cognitio, & jejuna videatur. *h. e.* quæ in se ipsa solum vertitur, nec aliorum utilitati consulit.

SOLIUM, ii, n. *trono, soglio, seggio reale*, θρόνος, sella regalis, thronus. *Fest. ex lectione Scalig. & Voss.* Solia appellantur sedilia, in quibus non plures singulis possunt sedere. *Cic. 2. de Fin. c. 21. a med.* Picta in tabula voluptas, pulcherrimo vestitu & ornatu regali, in solio sedens. *Virg. 10. Æn. v. 116.* solio tum Jupiter aureo Surgit. & *lib. 11. v. 301.* solio rex infit ab alto. & *lib. 8 v. 178.* Accipit Ænean, solioque invitat acerno. & *lib. 7. v. 169.* solio medius consedit avito. *Ovid. 6. Fast. vers. 353.* solium regale. ¶ Metonymice est regnum. *Ovid. Heroid. ep. 14 v. 113.* Ille ferox solus solio sceptrisque potitur. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 213.* Si tibi Parthorum solium Fortuna dedisset. *Val. Flacc. lib. 2. v. 309.* donat solio sceptrisque paternis. *Id. l. 6. v. 742.* Quem genitor Colchis solioque reponere fratris Jam statuit. *Lucan. l. 4. v. 690.* solio avorum aliquem depellem. *Lucret. l. 5. v. 1135.* regibus occisis subversa jacebat Pristina majestas soliorum, & sceptra superba. ¶ Solium eburnum *Claudiano de laud. Stilich. v. 199.* est sella curulis. Adde *de IV. Consul. Honor. v. 588.* ¶ Et cadavera defunctorum, præsertim regum, solio ponebantur, vel in exsequiis, vel in sepulcro, sarcophagi vice. *Curt. l. 10. c. 18.* Septimus dies erat, ex quo corpus regis jacebat in solio. *Sueton. de Ner. c. 50* In eo monumento solium porphyretici marmoris superstante Lunensi ara, &c. *Flor. l. 4. c. 11. extr.* Cleopatra in Mausoleum se recipit. Ibi maximos induta cultus, in differto odoribus solio juxta suum se collocavit Antonium: admotisque ad venas serpentibus, sic morte, quasi somno, soluta est. *Plin. l. 35. c. 12. circa med.* Quin & defunctos se se multi fictilibus soliis condi maluere. Al. leg. *doliis*. *Paulin. Nolan.* non semel usurpat de loculo in altari, in quo conduntur SS. Martyrum corpora, ut *carm. 31. fragm. Natal. S. Fel. v. 6.* Et magni solium brava Confessoris adorat. Adde *carm. 24. v. 371.* ¶ Sella, qua sedentes JCti jus domi respondent. *Cic. l. 1. de Legib. c. 3.* Cum non recusarem, quo minus more patrio sedens in solio consulentibus responderem. *Id. 2. de Orat. c. 33.* Ista tum a Crasso discemus, cum se de turba, & a subselliis in otium, ut cogitat, soliumque contulerit. Al. leg. *solitudinemque*. ¶ Est etiam sella concava, labrum, alveus in balneis, in quem se demittebant lavaturi, λουτήρ, πύελος. *Festus*: Alvei quoque lavandi causa instituti, quo singuli descendunt, solia dicuntur. *Vitruv. l. 9. c. 3.* & *Cels. l. 1. c. 3. & 4.* Casu venit in balneum, ibique cum in solium descenderes, &c. *Sueton. in Aug. c. 82. extr.* Insidens ligneo solio, quod ipse Hispanico verbo duretam vocabat. *Plin. l. 33. c. 12.* Feminæ laventur, &, nisi argentea, solia fastidiant. *Cels. l. 7. c. 26. sect. 5.* In solium aquæ calidæ resupinus demittendus est. *Pallad. l. 1. tit. 41.* Scire convenit, quoniam de balneis loquimur, quæ sunt maliliæ calidariæ, vel frigidariæ, ut siquando in soliis fusilis sint opere, possit impune succurri. Meminit & *Cato R. R. c. 18.* ¶ Ad alios usus. *Plin. l. 19. c. 2.* Spartum perfusum aqua calida in solio, ac siccatum stans, compendium operæ fatetur. ¶ Notationem alii aliam tradidere. *Fest.* videtur a *solus* ducere, Osco vocabulo, quo totus, integer, solidus significetur: quia olim solia ex uno ligno fiebant. Idem tamen subdit, a sedendo potius dictum esse videri: nempe quasi *sodium*, ut *sella* quasi *seda*. Adde *Serv. ad Æn. 1. v. 510.* & *lib. 7. v. 169.* & *Voss. in Etymol.* ¶ Ex allatis Scriptorum locis fuere solia tum lignea, tum argentea, & in balneis etiam structilia.

SOLLA, inquit *Fest.* appellantur sedilia, in quibus non plures singulis possint sedere. *Scalig. Voss. Grav.* & al. leg. *solia*.

SOLLENNIS, &c. V. *Solemnis*.

SOLLERS, &c. V. *Solers*.

SOLLICITATIO, & Solicitatio, onis, f. *instigazione, tentazione, sollecitamento*, ἐρεθισμός, πείρασις, instigatio, concitatio, quæ fit spe aut metu incusso, ut inducatur aliquis ad quippiam prave agendum. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24.* Milites ornari volui a Senatu, ut ab omni omnium sollicitatione aversus eos, tales vobis præstare possem, quales adhuc fuerunt. *Cic. pro Cluent. c. 29. a med.* De infinitis, quæ fiunt Avito, & de sollicitatione Diogenis, &c. *Id. Catil. 3. c. 9. a med.* Sollicitatio Allobrogum. *Senec. l. 2. controv. 15. a med.* Tot sollicitationibus expugnari non potuit, tam fideliter pudicitiam custodivit. *Terent. Andr. 1. 5. 25.* Nuptiarum sollicitatio. *h. e.* quæ mihi a patre fit, ut uxorem ducam. Ita legit *Donat.* atque addit: Sollicitudo est, quæ inhæret mentibus: sollicitatio, quæ ab alio fit. Plerique al. leg. ea plerisque MSS. *sollicitudo*.

SOLLICITATOR, & Solicitator, oris, m. *instigatore, tentatore, sollecitatore*, ἐρεθιστής, qui ad pravum quid inducere conatur, impulsor, instigator. *Senec. l. 2. controv. 15. ante med.* Testamentum sollicitatoris. *h. e.* qui alienam uxorem de stupro appellavit. *Paul. Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 1.* Sollicitatores alienarum nuptiarum. Adde *eund. lib. 12. tit. 3. leg. 14. sub fin.* & *Ulpian. ibid. leg. 11.* ubi *sollicitator* dicitur alieni servi corruptor.

SOLLICITATUS, & Solicitatus, a, um, *mosso, smosso*, loco motus, labefactatus, commotus, quassatus. *Lucret. l. 2. v. 961.* dolor est, ubi materiai Corpora vi quadam per viscera viva, per artus Sollicitata, suis trepidant in sedibus intus: Inque locum quando remigrant, fit blanda voluptas. Adde *Martial. lib. 11. epigr. 47.* ¶ Translate *Justin. l. 2. c. 13. extr.* Ut vix cadaveribus implerentur, alitesque & bestiæ, illecebris sollicitatæ, exercitum sequerentur. *h. e.* illectæ, invitatæ, *allettate, invitate*. & *lib. 23. cap. 6.* Sollicitati prædæ, infestas regiones reddebant. *Id. l. 38. c. 1. ad fin.* Sollicitatus ad colloquium. *Plin. l. 6. c. 22.* Sollicitatus ad amicitiam. *mosso, invogliato*. & *lib. 25. c. 2.* Asclepiades sollicitatus ex urbe Roma, præcepta pro se misit. *h. e.* a Mithridate enixe invitatus, ut Roma ad eum veniret. *Justin. lib. 12. c. 2.* Alexander in Italiam a Tarentinis sollicitatus. ¶ Est etiam tentatus, incitatus, instigatus, impulsus ad prave agendum, *tentato, instigato, sollecitato*. *Cic. de Harusp. resp. c. 20.* Exercitus Luculli sollicitatus. *Liv. l. 2. c. 41.* Sollicitati dulcedine agrariæ legis animi plebis. *Sallust. in Jug. c. 22.* Imperii cupidine sollicitata plebe. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 37.* Sollicitatus pecunia. *Liv. l. 31. c. 5. sub fin.* Ut sociis gratiæ agerentur, quod diu sollicitati, ne obsidionis quidem metu fide decessissent. *Ovid. 14. Met. v. 669.* Helene non pluribus esset Sollicitata procis. *Justin. l. 2. c. 7. sub fin.* Amicum, in adulterium uxoris sollicitatum, hostem sibi fecit.

SOLLICITE, & Solicite, *diligentemente, con premura, sollecitamente*, ἐπιμελῶς, cum sollicitudine, diligenter, accurate. *Senec. epist. 116. circa med.* Solicite custodire se. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 43.* vestri non immemor unquam, Qui male sollicite nostra levatis, eram. *Al. leg.* sollicitis. *Gell. l. 2. c. 3. ad fin.* Hæc Theophrastus caute, & sollicite, & religiose disseruit. *Id. lib. 3. c. 16. ad fin.* Accurate atque sollicite quærere aliquid. *Sil. l. 6. v. 572.* Sollicite lætus. *h. e.* lætus quidem, sed cum aliqua sollicitudine. ut apud *Ovid. 10. Met. v. 287.* timide gaudere. *Ulpian. Digest. lib. 26. tit. 7. leg. 3.* Sollicite curare aliquid. *Plin. l. 3. ep. 8.* Sollicite aliquid petere. *Id. in fin. ep. 15. lib. 6.* Tam sollicite recitaturis providendum est, non solum ut sint ipsi sani, verum etiam ut sanos adhibeant. *Id. l. 1. ep. 19. extr.* Solicitius custodiendus est honor. & *epist. 4.* Solicitius & intentius tui me, quam mei, excipiunt. *Senec. in fin. ep. 93.* Minimum est, de quo sollicitissime agitur. *Sueton. in Claud. c. 18* Annonæ curam sollicitissime semper egit.

SOLLICITO, & Solicito, as, avi, atum, *muovere, smuovere*, loco moveo, agito, labefacto: a *solum*, locus, & *cito*, as, moveo, ut *Fest.*

Fest. ex quorundam sententia docet. Unde patet, cur unico l scribatur. Alii ducunt ab Osco sollus, totus, quasi totum moveo: & liquidam scribendo geminant. quod ex antiqu. lapidib. Manut. probat. Idem dic de sollicitus, & derivatis. Sunt qui putant, in soluta oratione utroque modo scribi posse: in metro duplici ll tantum, ut prima syllaba producatur. Lucret. l. 5. v. 163. mundum sollicitare suis de sedibus. Tibull. l. 1. el. 8. v. 28. Primus aratra manu solerti fecit Osiris, Et teneram ferro sollicitavit humum. Virg. 1. Georg. v. 418. Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus. Ovid. Fast. 4. v. 396. herbas tellus, nullo sollicitante, dabat. h. e. excolente. Virg. 2. Georg. vers. 503. Sollicitant alii remis freta cæca. Id. 12. Æn. v. 403. nequidquam spicula dextra Sollicitat, prensatque tenaci forcipe ferrum. h. e. trectando extrahere conatur. Cels. in præfat. l. 1. ad fin. Vomitu stomachum, aut purgatione alvum sollicitare. h. e. ciere. Ovid. 3 Amor. el. 1. v. 5. Liminis adstricti sollicitare forem. h. e. movere, aperire. Al. leg. fidem pro forem. & lib. 1. el. 7. v. 14. arcu sollicitare feras. h. e. agitare, venari. Id. Met. 11. v. 169. tum stamina docto Pollice sollicitat. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 505. quid Martia signa Sollicitas? non est jaculis hastisve petendus. h. e. quid moves signa & arma? Colum. l. 9. c. 8. Solebise solicitari. h. e. concuti, jactari, succuti. ¶ Obsceno sensu Petron. in Satyr. c. 10. & Martial. l. 11. epigr. 23. & 47. item lib. 3. epigr. 75. lib. 6. epigr. 71. & lib. 8. epigr. 56. ¶ Translate est allicere, invitare, movere, excitare, allettare, invitare, eccitare. Senec. l. 3. de Benef. c. 11. Parentum conditionem fecerimus, quia expediebat liberos tolli. sollicitandi ad hunc laborem erant, incertam adituri fortunam. Plin. l. 8. c. 23. Cerastis eminere cornicula, quorum motu sollicitent ad se aves. Ovid. 1. Fast. v. 303. Nec levis ambitio, perfusaque gloria fuco, Magnarumve fames sollicitavit opum. Val. Flacc. l. 1. v. 260. Illum nec valido spumantia pocula Baccho Sollicitant, veteri nec conspicienda metallo Signa tenent. Martial. l. 12. epigr. 75. Nullum sollicitant hæc, Flacca, toreumata furem. Val. Max. lib. 4. cap. 5. n. 1. extern. Cum Spurina mira specie feminarum sollicitaret oculos. Claudian. in præfat. de VI. consul. Honor. v. 12. Me quoque Musarum studium sub nocte silenti Artibus assuetis sollicitare solet. fuegliarmi. ¶ Item tentare, invitare ad aliquid prave agendum, tentare, instigare, παρακινεῖν. Cic. pro Cluent. c. 16. a med. Cujus servum Fabricius ad venenum Avito dandum, spe & pretio sollicitare cœpit. Id. Fam. 15. ep. 1. a med. Dixit, se sollicitatum esse, ut regnare vellet. Sallust. in Catil. c. 40. a med. Liberti Lentuli opifices atque servitia ad eum eripiendum sollicitabant. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 22. Quos ex ære alieno laborare arbitrabatur, sollicitabat. Justin. l. 2. 1. 12. Themistocles sollicitam Ionas in partes suas statuit. Hirt. lib. 8. B. Gall. c. 23. Sollicitare civitates, & conjurationem contra Cæsarem facere. Nep. in Pausan. c. 3. ad fin. Servos sollicitare spe libertatis. Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 30. Non me legitimos sollicitasse toros. Id. Heroid. ep. 20. v. 80. judicium alicujus sollicitare donis. & lib. 7. Met. v. 720. donisque pudicam Sollicitare fidem. Id. 3. Amor. el. 9. v. 36. Sollicitor nullos esse putare deos. mi sento tentare a credere. ¶ In bonam partem Plin. l. 4. ep. 13. sub fin. Rogo, ut circumspicias præceptores, quos sollicitare possimus. h. e. tentare & allicere, ut docendi munus suscipiant. ¶ Est enim universim urgere, instare. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 8. a med. Reliquasque civitates sollicitant, ut in ea libertate, quam a majoribus acceperant, permanere, quam Romanorum servitutem perferre mallent. Ovid. 9. Met. v. 681. & Sil. l. 6. v. 562. usque suum nanie Telethusa maritum Sollicitet precibus, ne spem sibi ponat in arcto. Tibull. l. 3. el. 4. v. 53. Pro qua sollicitas cælestia numina votis. ¶ Cum infinito Lucan. l. 5. v. 68. finemque exprimere rerum Sollicitat Superos. Lucret. l. 4. v. 1189. sollicitat spatium decurrere amoris. ¶ Item inducere, hortari, persuadere. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 51. Potest nos sollicitare lacus iste, ut committere illum mari velimus. Plin. l. 3. ep. 19. In his me multa sollicitant, alia, nec minora, deterrent. ¶ Item irritare, provocare. Lucan. lib. 4. vers. 665. Sollicitatque ferox non æquis viribus hostes. ¶ Item vexare, agitare, turbare, anxium & sollicitum reddere, dar travaglio, inquietare, angustiare, affliggere, vessare, τίλλω. Cic. Attic. l. 1. ep. 18. ante med. Multa sunt, quæ me sollicitant anguntque. Id. 1. de Fin. c. 16. Temeritas, & libido, & ignavia semper animum excruciant, & semper sollicitant, turbulentæque sunt. Terent. Andr. 5. 3. 25. Cur me excrucio? cur me macero? cur meam senectutem hujus sollicito amentia? Martial. l. 7. epigr. 51. somnia, Quæ moveant animum sollicitentque meum. Cic. 2. Fam. ep. 16. a med. Ea me cura vehementissime sollicitat. Ovid. 4. Trist. el. 8. v. 6. me nullo sollicitante metu. Id. 5. Fast. v. 40. Sollicitare aliquem bello. Tibull. l. 3. el. 5. v. 12. Nec cor sollicitent facta nefanda meum. Virg. 4. Æn. v. 380. Scilicet is superis labor est, ea cura quietos Sollicitat. Senec. in Med. v. 271. Sollicitare deos. h. e. carminibus & veneficiis vexare. Id. in Octav. v. 270. Renovare luctus parce cum fletu, pios Manes parentis neve sollicita tuæ. h. e. ne turbes. Juvenal. sat. ult. v. 28. sa Excusatores non sollicitemus amicos. h. e. molestie non petamus ab amicis, non importuniamo. ¶ Sollicitare pacem, turbare, rompere. Liv. l. 2. c. 21. Qui castra, non urbem, posita in medio ad sollicitandam omnium pacem crediderant. Id. l. 34. c. 26. extr. Sub corona veniere omnes, ne sæpius pacem sollicitarent. ¶ Horat. lib. 2. sat. 2. v. 40. mala copia ægrum sollicitat stomachum. aggrava.

SOLLICITUDO, & Solicitudo, inis, f. travaglio, affanno, angustia, sollecitudine, inquietezza, ἀδημονία, ἐπιμέλεια, angor animi, cura, negotium, molestia. Cic. 4. Tuscul. c. 8. Sollicitudo est ægritudo cum cogitatione. Id. pro Cluent. 1. 61. Quidquid hoc tempore habet sollicitudinis ac negotii, id omne a matre est conflatum. Id. 3. Offic. c. 21. a med. Angores, sollicitudines, diurni & nocturni metus. Id. pro Cluent. c. 18. Ad respondendum surrexi, qua cura, dii immortales? qua sollicitudine animi! quo timore! Id. 2. de Divin. c. 41. a med. Utinam deus sapientes Stoicos effecisset, ne omnia superstitiosa sollicitudine & miseria crederent. Q. Cic. ad Tiron. Fam. 16. ep. 8. & Terent. Phorm. 4. 1. 22. Istæc mihi res sollicitudini est. Terent. ibid. 2. 4. 1. Quanta me cura & sollicitudine afficit gnatus! Auct. dial. de Orator. c. 13. a med. Remotus e sollicitudinibus & curis. Terent. Andr. 4. 1. 26. Nescis, quantas hic suis consiliis mihi confecit sollicitudines. Cic. Fam. 9. ep. 17. sub fin. Sollicitudinem alicui afferre. Pompei. ad Coss. post epist. 12. lib. 8. ad Attic. Nunc scitote, me esse in summa sollicitudine. Id. l. 1. de Fin. c. 16. Eas ipsas sollicitudines, quibus eorum animi noctes atque dies exeduntur, a diis immortalibus supplicii causa importari putant. Horat. l. 1. od. 18. v. 4. vino mordaces diffugiunt sollicitudines. Id. Epod. 13. v. 10. Levare diris pectora sollicitudinibus. Id. l. 2. sat. ult. v. 67. torquerier omni districtum sollicitudine. Cic. Attic. lib. 5. ep. ult. Sed dices, me ipsum mihi sollicitudinem struere cogor. Plin. lib. 2. cap. 12. Liberare aliquem sollicitudine. Id. l. 33. 1. 1. ad fin. Gemmarum sollicitudo. h. e. anxia cura, ne gemmæ in anulis casu aliquo frangantur. ¶ Inter curam & sollicitudinem hoc esse discrimen ajunt, quod cura est in spe bonorum, sollicitudo in metu malorum. Donat. ad Terent. Andr. 1. 5. 34. att, sollicitudinem magis esse rerum incertarum. Illud certius videtur, sollicitudinem semper esse cum ægritudine & dolore animi, curam non item. Quare magis afficit illa, quam ista. Unde Quintil. in proœm. l. 8. a med. Illa translucida & versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur. Curam ergo verborum, rerum volo esse sollicitudinem.

SOLLICITUS, & Solicitus, a, um, angustiato, affannato, pensoso, inquieto, sollecito, πολυμέριμνος, curis affectus, cogitabundus cum ægritudine timoris, trepidus, inquietus, anxius, perturbatus: cui opponitur securus. V. Martial. lib. 4. epigr. 84. & lib. 5. epigr. 32. De ratione scribendi V. in Sollicito. Cic. 2. de Fin. c. 17. circa med. Anxio animo, aut sollicito esse. Id. 2. ad Attic. ep. 18. Suspenso animo & sollicito esse. & epist. 24. Amor omnis sollicitus atque anxius est. & lib. 9. epist. 6. ante med. Antea sollicitus eram, & angebar, cum, &c. Id. de Senect. c. 19. Quarta restat causa, quæ maxime angere, atque sollicitam habere senectutem videtur, appropinquatio mortis. Virg. 9. Æn. v. 89. nunc sollicitam timor anxius angit. Cic. Agr. 2. cap. 8. Civitas sollicita suspicione, suspensa metu, perturbata seditionibus. Id. 7. Fam. ep. 3. Sollicitum te habebat cogitatio tum officii, tum etiam periculi mei. Id. Attic. l. 8. ep. 6. Quam sum sollicitus, quidnam futurum sit! & lib. 11. ep. 6. Sollicitum esse te cum de tuis fortunis, tum de me ac de dolore meo sentio. Lamprid. in Heliogab. c. 14. Mater sollicita filio. h. e. de, vel pro filio. Terent. Andr. 1. 5. 33. Ea hoc misera sollicita est, quia, &c. Id. Hecyr. 1. 2. 76. Tot mea solius sollicitis sunt causa, ut me unum expleant. Quintil. l. 9. c. 4. circa med. Nec sum in hoc sollicitus, dum res ipsa volentibus discere appareat. Justin. l. 2. c. 7. a med. Sollicitus, ne tacendo parum reipublicæ consuleret. Planc. ad Cicer. Fam. 10. epist. 18. circa med. Sollicitiorem certo hominem neminem puto fuisse. Senec. lib. 3. de Benef. c. 13. Innocentiam sollicitiore habituri loco. Tacit. 4. Hist. c. 58. Numquam apud vos verba feci, aut pro vobis sollicitior, aut pro me securior. Quintil. l. 7. c. 1. Nos circa lites raras sollicitiores. Senec. de brevit. vitæ, c. 15. sub fin. Illorum brevissima ac sollicitissima ætas est, qui, &c. Quintil. declam. 280. a med. Hoc est, quod sollicitissimum facit. ¶ Illa Poetica sunt Ovid. 2. ex Pont. ep. 3. v. 18. & sibi quid sit Utile, sollicitis supputat articulis. Id. 5. Trist. el. 2. v. 2. sollicita manu solvere epistolam. tremante. & lib. 4. ex Pont. ep. 9. sub fin. sollicito quas damus ore preces. Id. 15. Met. v. 786. Phœbus Lurida sollicitis præbebat lumina terris. Martial. l. 11. epigr. 46. solicitus pudor. Id. l. 9. epigr. 59. Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos. h. e. de quibus ego solicitus sum, judicium tuum veritus. Id. l. 12. epigr. 62. Turbida solicito transmittis Cæcuba sacco. h. e. ipse solicitus. ¶ Sollicitum habere aliquem, sollicitudinem afferre, laborem, molestiam, dar da fare, da pensare. Plaut. Men. 4. 2. 12. Clientes sollicitos habent patronos. & vers. 20. Me hodie nimis sollicitum cliens quidam habuit: neque quod volui agere quidquam licitum est. ita me attinuit, ita me detinuit. Terent. Heaut. 3. 1. 51. Relevi omnia dolia, omnes serias. omnes sollicitos habui. ¶ De his, quæ solicitum habent. Cic. de Amic. c. 15. In tyrannorum vita omnia semper suspecta, atque sollicita. Horat. l. 2. sat. 6. v. 79. Sollicitæ opes. Ovid. 1. ex Pont. ep. 5. v. 61. Cura sollicita. Id. Met. 6. v. 500. senecta. Id. 1. Trist. el. 11. v. 2. via. & lib. 4. el. 10. v. 116. lux. & el. 1. v. 50. fuga. & vers. 85. Hic ego sollicitæ jaceo novus incola sedis. & lib. 3. el. 11. v. 10. & Heroid. ep. 1. v. 12. metus sollicitus. & ep. 18. v. 196. amor. Id. l. 3. de ar. am. v. 374. dolor. Id. l. 2. Amor. el. 6. v. 64. career. h. e. quem nequis rumpat, sollicitis famve. tenuta chiusa con gelosia. & lib. 1. de ar. am. v. 101. Primus sollicitos fecisti, Romule, ludos, Cum juvit viduos rapta Sabina viros. ¶ Tribuitur & bestiis. Ovid. 6. Fast. v. 741. Sollicit terrentur equi, frustraque retenti Per scopulos dominum, duraque saxa trahunt. spaventati. & lib. 5. v. 372. Imbelles capræ, sollicitusque lepus. Id. 11. Met. v. 599. (& Liv. l. 5. c. 47.) Sollicitive canes, canibusve sagacior anser. h. e. vigilaces, attentique. ¶ Proprie est commotus, jactatus, agitatus, smosso, agitato, ut in Sollicito dictum est. Quo referri potest illud Virg. 4. Georg. v. 262. Ut mare sollicitum stridet refluentibus undis.

andis, & Ovid. 5. Fast. v. 720. Utile sollicitæ sidus uterque rati. Lucr. l. 1. v. 343. sollicitus motus.

SOLLICURIO, in omni re curiosus. Liv. Andron. apud Fest. in Sollo.

SOLLIFERREUM. V. Sol ferreum.

SOLLISTERNIUM. V. Sulisternium.

SOLLUS, Osce est totus, & solidus: & videtur esse ab ὅλος. Prisci scripsere sulus: Ennius consuetudinem mutavisse fertur. Fest. in Sa-lientia, & alibi.

SOLO, as, a. 1. deserere, desolare, dar il guasto, ἐρημόω, solitarium reddo, desolo, vasto: a solus. Stat. 4. Theb. v. 36. quantas popu-lis solaverit urbes. (Est qui leg. spoliaverit. atque ita habetur in nostro MS.) & lib. 5. v. 149. solare domos, juvenumque fenum-que Præcipitare colos.

SOLŒCISMUS, i, m. solecismo, σολοικισμός, vitium Grammaticale, turpis & inconveniens compositio partium orationis, ut Sinnius Capito apud Gell. l. 5. c. 20 definit. Vel, (ut Auct. ad Herenn. l. 4. c. 12.) est, cum verbis pluribus consequens verbum superius non accommodatur. Juvenal. sat. 6. v. 455. solœcismum liceat fe-cisse marito. Gell. l. 15. c. 9. Tam immanem solœcismum nihil verius est. Martial. l. 5. epigr. 39. Unus cum sitis, duo, Calli-dore, sedetis. Surge: solœcismum, Callidore, facis. Adde Sosipat. de Grammat. c. ei. ¶ Fit quatuor præcipue modis, ut Quintil. docet l. 1. c. 5. (al. 9.) a med. adjectione, ut Venio de Susis in Alexandriam: detractione, ut Ambulo viam, Ægypto venio, Ne hoc fecit: transmutatione, qua ordo turbatur, ut Quoque ego, Enim hoc voluit, Autem non habuit: immutatione, cum aliud pro alio ponitur. hoc per omnes partes orationis deprehenditur, frequentis-sime in verbo. V. plura ibid. & apud Charis. sub tit. l. 4. Diomed. l. c. pag. 448. Putsch. &c. ¶ Ipsa appellatio Græca est, ducta a Solis Ciliciæ urbe, a Solone condita, ubi paucos Athenienses cum reliquisset, paulatim cœperunt patrium sermonem corrumpere: unde σολοικίζειν dicti sunt. Negat tamen Gell. cit. l. 5. Atticos vo-cabulum usos esse, sed ἀκυρίαν: Latine autem a Sinnio Capito-ne, & aliis ejusdem ætatis appellari imparilitatem, a vetustioribus stribligenem. Nostri quoque antiquiores, inquit, solœcum facile, so-lœcismum haud scio an unquam dixerint. ¶ Solœcismos Poeta-rum, si qui in iis reperiantur, schemata appellari docent Quinti-lian. l. 1. c. 8 (al. 14.) ad fin. Charis. loc. cit. Diomed. l. c. pag. 445. & 449 Putsch. Servius tamen ad Æn. 5. v 120. medium quid interesse ait inter hæc duo, quod figuram appellat. V. Schema. ¶ Translate solœcismum facere, quasi in re peccare. Martial. l. 12. epigr. 20. Quo pertinet illud Cicer. l. 14. ad Attic. ep. 6. Nihil e-nim tam σόλοικον, quam τυραννοκτόνους in cælo esse, tyranni facta de-fendi. & lib. 2. ep. 10. Est enim ὑποσόλοικον, cum velim vitare omnium deliciarum suspicionem, repente [illegible] non solum delicate, sed etiam inepte peregrinantem. ¶ Abjecta præpositi-va diphthongi, quod in Græcis sæpe Poetæ fecerunt, fit σολοικ[illegible], solœcismus secunda correpta. Auson. epigr. 138. Da rectum casum, jam solicismus erit. Hic Auson. solœcismum pro barbarismo posuit. V integr. epigr.

SOLŒCISTA, æ, m. σολοικιστής, qui solœcismos loquitur. Hieronym. l. 3. in Rufin. c. 3. Et te in omnibus nequaquam solœcistam ac bar-barum, sed mendacem, subdolum, impudentem esse convincam.

SOLŒCUM, i, n. solecismo, σόλοικον, idem quod solœcismus. Gell. l. 5. c. 20. Nostri quoque antiquiores solœcum facile, solœcismum haud scio an unquam dixerint. Id. l. 17. c. 2. ante med. Si dicas in medium ponere, id esse solœcum putant.

SOLON, onis, m. Σόλων, vir Atheniensis, vel ut alii tradunt, Sala-minius, unus ex Sapientibus Græciæ, peritus Politicæ & Legum fe-rendarum, qui Atheniensibus leges dedit post Codri mortem, an-numque ordinavit ac menses. Pisistrato per tyrannidem Athenas oc-cupanti sponte cessit, variasque urbes peragravit, tandemque in Cypro insula mortuus est. Laudatur passim a Scriptoribus tanquam justissimus. Juvenal. sat. 10. v. 274. Et Crœsus, quem vox justi facunda Solonis, &c. Cic. 1. Offic. c. 30. a med. Versutum & calli-dum factum Solonis, qui quo & tutior vita ejus esset, & plus ali-quanto reipublicæ prodesset, furere se simulavit.

SOLOR, aris, atus sum, dep. 1. consolare, confortare, alleviare, sollevare, ricreare, παραμυθέομαι, consolari, spem facere, dicta alioqui, leva-re, recreare. Est vox plerumque Poetica: & refertur tum ad perso-nas, tum ad res ipsas, propter quas solamen adhibetur. Plaut. Epid. 1. 1. 9. Nihil agit, qui diffidentem verbis solatur suis. Horat. l. 1. ep. 1. v. 131. inopem solatur & ægrum. Virg. 4. Æn. v. 393. lenire dolentem Solando cupit, & dictis avertere curas. & lib. 9. v. 290. solare inopem, & succurre relictæ. Ovid. Fast. 5. v. 637. solari aliquem verbis amicis. Stat. Theb. 2. v. 353. do-lorem amplexu. Virg. 4. Georg. v. 464. de Orpheo. cava solans æ-grum testudine amorem. Stat. l. 4. silv. 4. v. 40. mira vitæ Sola-mur cantu. Virg. Æn. 1. v. 293. longum cantu solata laborem. Id. 9. Æn. v. 489. tela curis solabar aniles. Ovid. 4. Fast. v. 822. solari lacrymas alicujus. Virg. 11. Æn. v. 110. metum. Tacit. 2. Ann. cap. 36. repulsam. Senec. in Octav. v. 184. mala. Plin. l. 8. ep. 11. Desiderium fratris amissi aut nepote, aut nepte solari. Tacit. 16. Ann. c. 13. Cladem Lugdunensem quadragies sestertio so-latus est, ut amissa urbi reponerent. Plaut. Asin. 3. 1. 37. solari spem suam. Ovid. 4. Trist. el. 6. extr. Una tamen spes est, quæ me soletur in istis, Hæc fore morte mea non diuturna mala. Val. Flacc. l. 4. v. 578. nec spe dubios solabor inani. Horat. l. 2. od. 5. v. 6. juvenca solans æstum gravem fluviis. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 295. Æthiopum pluviis solabitur æstus. Ovid. Met. 11. v. 685. solantia tollita verba. & vers. 448. Multaque respon-dit timidum solantia pectus. ¶ Solari famem, sugare, ucchetare:

solari aliquem cibo, ristorare, refiziare. Virg. 1. Georg. v. 159. Con-cussaque famem in silvis solabere quercu. Id. 5. Æn. vers. 41. fessos opibus solatur amicis. Horat. in fin. sat. 6. l. 1. me silva ca-vusque Tumis ab insidiis tenui solabitur ervo. ¶ Sunt qui & Ciceroni tribuunt in Vatin. c. 11. in fin. sed ibi plerique omnes leg. consolatur. ¶ Priscian. l. 8. pag. 791. & 791. Putsch. enu-merat inter ea, quæ etiam passionem significant. Hinc particip. solandus passive. Ovid. 5. Trist. el. 4. v. 42. solandus cum simul ipse foret. V. Consolor.

SOLOX, ocis, adject. Solox lana est lana crassa, ἔριον παχύ. Titinius apud Fest. Eam ab lana solociad purpuram data. Tertull. de Pall. c. 4. circa med. Endromidis solocem aliqua multicia synthesi extru-xit. ¶ Translate Symmach. l. 1. ep. 2. ante med. Quare elabo-ratam filo soloci accipe cantilenam. Cic. dixit crassa filo, quod. fen-su, l. 9. Fam. ep. 12. ¶ Etiam pecus crassa lana vestitum, solox dicitur. Tales sunt oves, quæ sub dio pascuntur in montibus, plu-viis, ventis, solibus expositæ, quarum lana crassior est, quam ea-rum, quæ tecta pascuntur. Festus: Solox pecus, quod passim pa-scitur non tectum. Lucilius: Pascali pecore & montano, hircoque at-que soloce.

SOLPUGA. V. Solipuga.

SOLSEQUIUM, ii, n. girasole, ἡλιοτρόπιον, herba solem sequens, quæ & heliotropium. Apul. de herb. c. 49.

SOLSTITIALIS, le, solstiziale, τροπικός, ad solstitium pertinens, quod mense Junio in Tropico Cancri fit. nam alterum quod Decembri in Capricorno, bruma dicitur. Cic. 1. Tuscul. c. 30. sub fin. Solstitia-lis dies. i. e. longissimus omnium, quo solstitium fit. Id. 3. de nat. Deor. c. 14. sub fin. Cur sol se referat, nec longius progrediatur solstitiali orbe, itemque brumali. nel tropico del Cancro. qui solsti-tialis circulus dicitur a Varr. l. 8 de L. L. c. 18. & Plin. lib. 2. c. 11. & 70. Apud eund. l. 18. c. 34. exortus solstitialis est ea pars cæli, in qua sol exoritur solstitio, oriente estivo: quem l. 12. c. 14. ortum solis æstivum appellat. Eodem modo Solin. cap. 15. (al. 38.) Tingitana, qua solstitiali plagæ obvia est, exsurgit montibus se-ptem. Ovid. 1. ex Pont. ep. 4 v 15. Longa dies citius brumali fi-dere, noxque Tardior hiberna solstitialis erit. Id. 6. Fast. v. 790. & Frontin. l. 9. c. 5. Solstitiale tempus. ¶ Herba solstitialis, quæ solstitii die nascitur, eodemque exarescit nimio solis calore. Plaut. Pseud. 1. 1. 36. Quasi solstitialis herba paulisper fui: repente ex-ortus sui, repentino occidi. Plin. l. 16. c. 5. vocat herbam solsti-tialem condurdum, flore rubro, quæ suspensa in collo strumas com-primat. Sed Herbariis ad hunc diem incognita est, inquit Harduin. ¶ Acini solstitiales apud eund. l. 14. c. 16. sunt, qui in uvis la-bruscæ æstu & solstitio pereunt. nam alii in eisdem durant, licet nunquam maturescant. ¶ Spina solstitialis apud Columell. lib. 1. c. 18. est, quæ solstitio & æstate provenit, vel floret. ¶ Mor-bus solstitialis apud Plaut. Trin. 2. 4. 143. quis sit, non exploratum. Alii intelligunt comitialem; alii subitaneum; alii die confitentem; alii vehementissimæ & ardentis febres, quibus in magnis fervoribus incidere solent, alii denique quemcumque mor-bum æstivum. ¶ Interdum solstitialis simpliciter æstivum, æ-statem, & calores. Liv. l. 35. c. 49. Cum micaremus, unde illi solstitiali tempore tam multa venatio. Lucan. l. 6. v. 337. medios ignes cæli, rabidique Leonis Solstitiale caput. ¶ Item ad cursum solis annuum: ejusque idem ac solaris. Liv. l. 1. c. 19. Tricenos dies singulis mensibus lunæ non explet: desuntque dies solido anno, qui solstitialis circumagitur orbe. Serv. (siqua est ejus auctoritas) ad Æn. 4. v. 653. Cui ultra centum & viginti solstitiales annos con-cessum non est.

SOLSTITIUM, ii, n. solstizio, ἡλίου τροπή, tempus illud, quo sol stare videtur aliquantisper, tum quando signum Cancri ingredi-tur Junio mense, tum quando Capricorni Decembri: illud est sol-stitium æstivum, quo sol incipit a nobis recedere: hoc hibernum, quo ad nos accedere. Stare, inquam, videtur, quia in Cancro in-ter finem progressus, & initium descensus mora aliqua quietis in-tercedit: similiter in Capricorno inter finem descensus, & initium regressus. Colum. l. 11. c. 2. ad fin. XVI. Cal. Jan. sol in Capri-cornum transitum facit: brumale solstitium, ut Hipparcho placet. Id. l. 7. c. 3. ante med. Ut ante æstivum, quam hibernum solsti-tium convalescat. Plin. l. 2 c. 103. Fons tertia noctis hora ab æ-stivo solstitio exundat. ¶ Optimi quique Scriptores hoc nomine æstivum significant. nam hibernum brumam vocant. Varr. l. 5. de L. L. c. 2. Alter motus solis est, alter cæli, quod movetur a bru-ma ad solstitium. Solstitium, quod sol eo die sistere videatur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 7. Solis accessus discessusque solstitiis brumisque cognosci. Adde Varron. l. 1. R. R. c. 28. & Plin. multis in locis, qui lib. 18. c. 68. solstitium peragi docet in octava parte Cancri, VIII. cal. Jul. & verti eo die folia arborum, ut alia parte cælum respiciant, quam qua spectavere pridie. quod & Varr. l. 1. R. R. c. 46. & Gell. l. 9. c. 7. in olea, populo alba, salice, ulmo & ti-lia fieri scribunt. Adde Plin. l. 16. c. 23. ¶ Per synecdochen, ponitur pro æstate, state. Horat. l. 1. ep. 11. v. 18. Penula solsti-tio, campestre nivalibus auris. Virg. 1. Georg. v. 100. Humida sol-stitia, atque hiemes orate serenas. Ovid. 5. Trist. el. 10. v 7. Nec mihi solstitium quidquam de noctibus aufert: Efficit angustos nec mihi bruma dies. Senec. l. 2. de benef. c. 12. Mittere alicui vesti-menta æstiva bruma, hiberna solstitio. Adde Senec. alter. in Hippol. v 766. ¶ Olim & solistitium scriptum fuit.

SOLUBILIS, le, atto a sciorsi, solubile, λύσιμος, qui solvi facile pot-est, solutilis. Ammian. l. 26. c. 8. a med. (al. c 13.) Fossam ponte solubili superstravit. Minuc. Fel. in Octav. c. 34. Nudus Deo soli solubilibus, & mortalibus. Prudent. in Romano, v. 506. cor-ruptela

ruptela Contaminatæ carnis ac solubilis. *h. e.* morte solvendæ. ¶ Activa solvens, relaxans. *Cæl. Aurel. Acutar. l.* 2. *c.* 37. Solubilis plurimus aer esse perspicitur.

SOLUM, li, n. *fondo, suolo, pavimento*, οὖδας, ἔδαφος, fundus, fundamentum, ima pars. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 72. Fossam pedum viginti directis lateribus duxit, ut ejus solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant. *Cic. Parad.* 6. *c.* 3. Aurata tecta in villis, & sola marmorea facere. *Senec. in Agam. v.* 475. Venti rapiunt pelagus infimo eversum solo. *fin dal basso fondo*. Vetus Lapis apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 47. Sacraria Numinum vetustate dilapsa a solo restituit. *Liv. l.* 30. *c.* 26. Incendium, quo clivus Publicius ad solum exustus est. *fino a terra*. & *lib.* 24. *cap.* 47. *sub fin.* Fœdum incendium, quo solo æquata omnia inter Salinas, ac portam Carmentalem. *Vellej. l.* 2. *c.* 4. Numantiam excisam æquavit solo. *smantellò*. Et translate *Cic. in Bruto, c.* 74. & *lib.* 3. *de Orat. cap.* 37. *sub fin.* Solum, & quasi fundamentum oratoris vides, locutionem emendatam & Latinam. ¶ Area, cui ædificium superponitur. *Paul. Dig. lib.* 13. *tit.* 7. *leg.* 21. Domo pignori data, & area ejus tenebitur. est enim pars ejus. Et contra jus soli sequitur ædificium. ¶ Universim quidquid sustinendo aptum est, *solum* dicitur. Unde *Virg.* Cereale solum vocat *Æn.* 7. *v.* 111. paniceas quadras, seu adorea liba, quibus usi Troes epulis imponendis. *Idem Æn.* 5. *v.* 199. vastis tremit ictibus (*rimbombante*) ærea puppis, Subtrahiturque solum. *h. e.* mare naves sustinens. Sic *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 712. Pontique jacentis omne solum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 289. Flamma petit altum: propior locus aere cepit: Sederunt medio terræ fretumque solo. *Id.* 1. *Met. v.* 73. Astra tenent cæleste solum. *Stat.* 1. *Theb. v.* 55. *de Oedipo cæco*. manibusque cruentis Pulsat inane solum. *h. e.* cavum, quo sedent & sustinentur oculi. ¶ *Varr. lib.* 1. *R. R. cap.* 47. Solum hominis exitium herbæ, & semitæ fundamentum. *h. e.* vestigium pedum, *la pianta del piede*. Sic *Lucret. l.* 1. *v.* 925. Avia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo. *h. e.* nullius pedibus calcata. & *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Canes debent esse pedibus magnis, unguibus duris, ac curvis, solo nec ut corneo, nec nimium duro, sed ut fermentato ac molli. *Prudent.* περὶ στεφ. 8. *de S. Agnete, v.* 116. draco virginali perdomitus solo. *h. e.* pede, calce pressus. (Adde *Cathemer.* 3. *v.* 128. & περὶ στεφ. 11. *de S. Quir. v.* 65.) *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 32. Mihi amictui est Scythicum tegmen; calceamentum, solorum callum; cubile, terra. *Cato R. R. c.* 76. Placentam sic facito. Farinæ siligineæ libras duas, unde solum facias in tracta, &c. *la crosta di sotto*. & *Martial. l.* 9. *epigr.* 75. Et mordere luto putre vetusque solum. *suolo*. Sic *Plaut. Bacch.* 2. 3. 98. Qui soccis habeat auro subpactum solum. *Prudent. in Apotheos. v.* 734. triverit udum Non submersus iter, sola pendulus, & pede sicco. *h. e.* pendens in soleis. hellenismus. ¶ Sæpe de terra, & agro dicitur, *terreno, terra, campo*. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 25. *ad fin.* Quod solum tam exile & macrum est, quod aratro perstringi non possit? *Id. in Bruto, c.* 4. *a med.* Serere aliquid in inculto & derelicto solo. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Solum pingue, putre, densum, &c. & *init. præfat.* defatigatum & effetum. *Ovid.* 6. *Met. v.* 246. ponere membra solo. *coricarsi*. & *Tacit. l.* 1. *Hist. c.* 41. Solo quippiam affligere. *gettar a terra*. & *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 47. Sed mihi quid prodest vestris disjecta lacertis Ilios, &, murus quod fuit ante, solum? ¶ *Res soli* dicuntur a JCtis, quæ terra nituntur, ut ædes, agri, plantæ, & ceteræ res immobiles, quæ solo conjunguntur. *stabili*. *Plin. l.* 6. *ep.* 19. Candidatos tertiam patrimonii partem conferre jussit in ea, quæ solo continerentur. *investire in stabili*. & *Sueton. in Tiber. c.* 48. Ut feneratores duas patrimonii partes in solo collocarent. *Senec. sub init. l.* 2. *quæst. nat.* Tertia pars de agris, terris, arbustis, satis quærit, &, ut Jurisconsultorum verbo utar, de omnibus, quæ solo continentur. *Ulpian. Dig. lib.* 13. *tit.* 3. *leg.* 1. Omnes res per hanc condictionem peti, sive mobiles sint, sive soli. *Id. lib.* 43. *tit.* 15. *leg.* 1. *a med.* De possessione rei soli experiri. ¶ *Solum terræ*, ipsa terra. *Lucret. l.* 5. *v.* 1288. Ære solum terræ tractare. *h. e.* arva colere. *Catull. carm.* 62. *de Aty, v.* 7. recente terræ sola sanguine maculans. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 11. Sibi præter agri solum nihil esse reliqui. *la nuda campagna*. agri superficiem nudatam satis omnibus vastatione hostili. ¶ *Solum*, quicumque locus, regio, sedes, *luogo, paese*. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 2. Sum illi villæ amicior modo factus, atque huic omni solo, in quo tu ortus & procreatus es. *Id. Catil.* 4. *c.* 7. *extr.* Hoc commune patriæ solum, carum, dulce, atque jucundum. *Ovid. Met.* 8. *v.* 184. tactusque soli natalis amore. *Id. in fin. l.* 2. *ex Pont.* Maxima Fundani gloria, Rufe, soli. *h. e.* oppidi Fundorum. *Id.* 3. *Fast. v.* 291. Picus, Faunusque, Romani numen utrumque soli. *Cic. pro Balb. c.* 5. *a med.* Vos, mutæ regiones, imploro, & sola terrarum ultimarum. ¶ Hinc solum vertere, *mutar paese*, alio migrare. *Cic. pro Balb. c.* 11. *a med.* Hanc ante civitatem amittere non potuissent, quam hujus solum civitatis mutatione vertissent. *Id. pro Cæcin. c.* 34. *a med.* Qui volunt pœnam aliquam subterfugere, eo solum vertunt, hoc est sedem ac locum mutant. *Id. pro Quint. c.* 28. *a med.* Exsilii causa solum vertere. *Id. Parad.* 4. *ad fin.* Omnes scelerati exsules sunt, etiam si solum non mutarunt. ¶ *Quodcumque in solum venit*, proverbium ignotæ originis, quo significatur, quidlibet, quidquid occurrit, quidquid casus fert, quod in buccam venit, temere. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 23. *sub fin.* Quodcumque in solum venit, ut dicitur, effutire atque efficis. *Id. epist. ult. l.* 9. *Fam.* Convivio delector. ibi loquor quod in solum, ut dicitur. *Varr.* apud *Non. c.* 9. *n.* 8. Liber me epigrammata facere: & quoniam nomina non memini, quod in solum mihi venerit, ponam. *Ma*-

nut. huc pertinere ait alia duo loca *Afranii*, quæ in *Indicem* retulimus.

SOLUM, adverb. *solamente, solo*, μόνον, dumtaxat, solummodo, tantum, tantummodo. *Cic.* 1. *de Legib. c.* 20. *a med.* De re una solum dissident: de ceteris mirifice congruunt. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 5. *a med.* Quasi vero atra bili solum mens, ac non sæpe vel iracundia, vel timore, vel dolore moveatur. *Id. Phil.* 2. *c.* 32. Nos nuntiationem solum habemus, consules etiam inspectionem. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 20. *sub fin.* Non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est. *Nep. in Thrasyb. c.* 1. *extr.* Non solum princeps, sed & solus initio bellum his indixit. *Id. in Attic. c.* 20. *extr.* Cum se uterque principem non solum urbis Romæ, sed orbis terrarum esse cuperet. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 84. pudicum servavit ab omni Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 20. Quibus opibus non solum ad minuendam gratiam, sed pæne ad perniciem suam uteretur. *Sallust. in Catil. c.* 40. Neque solum cives, sed cujuscumque modi genus hominum sollicitabat.

SOLUMMŎDO, *solamente*, μόνον, solum, tantummodo. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *ad fin.* Unam solummodo Zenonis statuam Cypria in expeditione non vendidit Cato. *Quintil. sub fin. ferm. declam.* 247. Ita illud quoque, *nuptiis collocare*, efficit uxorem: sed non hoc solummodo erit. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 23. Pretii solummodo fieri æstimationem. & *lib.* 22. *tit.* 5. *leg.* 1. *ad fin.* Solummodo pœnalem actionem negatam. Adde *Tertull. de resurr. carn. c.* 26. *a med.* *Minuc. Felic. in Octav. c.* 35. *ad fin.* & *Hieronym. epist.* 13. *ad Paulin.* quæ loca *Cellar.* in *Cur. poster.* jam congesserat.

SOLVO, is, vi, lutum, a. 3. *slegare, sciorre, scioglierε*, λύω, διαλύω, quod ligatum est, a vinculis libero. *Terent. Andr.* 5. 4. *in fin.* Davus non recte vinctus est. jube solvi, obsecro. *Virg. Ecl.* 6. *v.* 23. quo vincula nectitis? inquit. Solvite me pueri. *Horat. l.* 3. *od.* 21. *v.* 22. solvere nodum. *Id. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 8. equum senescentem. *lasciar andar libero*. & *Plin. l.* 2. *ep.* 8. Laqueos si solvere negatur, abrumpam. *Phædr. l.* 1. *fab.* 2. *v.* 3. solvere frenum. *Propert. l.* 1. *eleg.* 3. *v.* 21. corollas de fronte. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 7. vincla jugis boum. *Senec. in Thyest. v.* 797. solvere currus. *h. e.* solvere equos a curru. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 333. funem e stipite. *Id.* 9. *Met. v.* 58. nexus a corpore. *Id.* 3. *Fast. v.* 2. comas casside. & *lib.* 4. *v.* 135. redimicula collo. *Id. Met.* 11. *v.* 682. nec crinem solvere curat, Scindit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 574. vela. *h. e.* expandere. *Id.* 7. *Æn. v.* 403. crinales vittas. *Brutus ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. ergastula. *h. e.* servos catenatos in ergastulis. *Nep. in Annib. c.* 11. & *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. *ad fin.* epistolam. *h. e.* linum incidendo aperire, quod *Id. Nep.* dixit *in Pausan. c.* 4. vincula epistolæ laxare. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 2. ratis quassatæ membra. *sfasciare, scompaginare*. & *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 44. texta. *stessere*. & *Tacit.* 1. *Ann. c.* 69. pontem. *disfare*. & *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 433. collectas jam solvit fibula vestes. *slaccia*. ¶ Solvere navem, apud *Plaut. Mil.* 4. 7. 17. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 36. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 28. & *Nepot. in Annib. c.* 8. 28, soluto fune discedere a litore, & in altum provehi, *sarpare, far vela*. Sic *Cic. l.* 1. *ad Attic. ep.* 13. solvere ancoram. *levar l'ancora*. & *Lucan. l.* 4. *v.* 583. rates Lilybæo litore solvit Curio. & *lib.* 2. *v.* 649. solvitque cavas a litore puppes. *Propert. l.* 1. *eleg.* 8. *v.* 12. Nec tibi Tyrrhena solvatur funis arena. *Id. l.* 3. *eleg.* 5. *v.* 53. solvere classem. ¶ Sæpe hoc sensu *solvere* absolute ponitur. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 9. Nos eo die cœnati solvimus. *Id.* 3. *Offic. c.* 12. Complures mercatores Alexandria solvisse. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 101. Solvere a terra. *Id. l.* 4. *B. Gall. c.* 28. Naves ex parte leni vento solverent. ¶ Translate est laxare, relaxare. *Colum. l.* 9. *c.* 13. Tithymalus ventrem solvit. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Thasia uva solvit alvum. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *a med.* Alvum adstringit labor, sedile, &c. contra solvit aucta ambulatio atque esca. ¶ Item aperire incidendo. *Colum. l.* 6. *c.* 14. Cum vena intumuit, cultello solvitur. ¶ Solvere os, *aprir la bocca*. *Ovid.* 7. *Met. v.* 190. ternis ululatibus ora Solvit. *Tibull. l.* 4. *eleg.* 5. *v.* 14. Impia in adversos solvimus ora deos. Sic *Ovid.* 3. *Met. v.* 261. tum linguam ad jurgia solvit. *Lucan. l.* 2. *v.* 472. *de Fama*. Innumeras solvit falsa in præconia linguas. *Senec. in Thyest. v.* 682. solvere vocem. *parlare*. ¶ Pro discutere. *Plin. l.* 6. *ep.* 16. Nox omnibus noctibus nigrior densiorque, quam tamen faces multæ variaque lumina solvebant. *Cels. l.* 2. *c.* 6. *circa med.* Eo tempore, quo ebrietas solvi debet. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Lassitudinem solvere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 55. Spemque dedit dubiæ menti, solvitque pudorem. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Risus tristes affectus solvit. ¶ Item languidum reddere, vires adimere, resolvere, *infiacchire, indebolire, spossare*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 199. nec corpora segnes In Venerem solvunt. & *lib.* 3. *v.* 523. ima solvuntur latera, atque oculos stupor urget inertes. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Solvere vires. *Id. l.* 1. *c.* 2. (*al.* 3.) Infantium statim deliciis solvimus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 96. & *in fin. l.* 12. ast illi solvuntur frigore membra. *Ovid. Met.* 7. *v.* 185. homines, volucresque, ferasque Solverat alta quies. ¶ Pro putrefacere, *putrefare*. *Virg.* 4. *Georg. v.* 302. Tunsa per integram solvuntur viscera pellem. *Lucan. l.* 6. *v.* 87. & *lib.* 7. *v.* 809. tabes solvit corpora. ¶ conficere, finire. *Curt. l.* 8. *c.* 9. *ad fin.* Nec ullus corporibus, quos senectus solvit, honos redditur. ¶ Solvere alicui vitam, *ammazzare*, solvere animum e corpore. *Propert. l.* 2. *eleg.* 7. *v.* 77. Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam. *Senec. in Troadib. v.* 600. me fata maturo exitu, facilique solvant. ¶ Solvi, *morire*. *Petron. in Satyr. c.* 111. Solvi inedia. *Flor. l.* 4. *c.* 10. Massiliæ morbo solvitur. & *cap.* 11. *extr.* Admotis ad venas serpentibus, sic morte, quasi somno, soluta est. Adde *Ovid.* 2. *Amor. el.* 10. *v.* 36. Sic *Plin. l.* 2. *c.* 25. *extr.* Cometas nasci humore fortui-

to & ignea ei, ideoque folvi. *disfarsi, fvenire.* ¶ Solvere universim, quæ folida ac dura funt, comminuere, diffolvere liquefacere. Lucan. l. 3. v. 506. de igne. Nec folum filvas, fed faxa ingentia folvit: Et crudæ putri fluxerunt pulvere cautes. Lucret. l. 5. v. 471. Conlabefactatus rigor auri folvitur æstu. Senec. in Agam. v. 553. Tridente rupem fubruit pulfam pater Neptunus, folvitque montem. *h. e.* difcidit, fregit. Id. de Herc. Fur. v. 237. Utrumque montes folvit, abrupto obice. *fpezzò*, & in Herc. Oet. v. 719. Nives ut Eurus folvit, aut tepidus Notus. *strugge, fonder.* & Lucan. l. 4. v. 83. Jamque Pyrenææ, quas nunquam folvere Titan Evaluit, fluxere nives. ¶ Solvere in aliquid. Lucan. l. 8. v. 106. Solvere lumina in lacrymas. Id. l. 2. v. 408. nullum tellure fe folvit in amnem. Id. l. 9. v. 451. nullæ liquido fe turbine folvit in auras. Id. l. 8. v. 830. tellus Ægypti, in Æthiopum putrem folvere arenas. Propert. l. & eleg. 4. v. 77. Romanus excubias decrevit in otia folvi. *h. e.* milites in excubiis intermittere vigilias & otio fe dare. ¶ Pro violare, rumpere. Senec. in Oedip. v. 527. Imperia folvit, qui tacet juffus loqui. Liv. l. 2. c. 49. a med. Solvere morem traditum a patribus. Quintil. l. 11. c. 3. ante med. Fori feveritatem ludorum talarium licentia folvere. Lucan. l. 6. v. 768. tre verba, nec herbæ Audebunt longæ fomnum tibi folvere Lethes. Id. l. 2. v. 445. donec conftrata pontus Solveret incumbens, terrasque impelleret æquor. ¶ Pro dirimere, diffociare, feparare. Propert. l. 4. el. 4. v. 57. Solvere commiffas acies. & lib. 2. el. 25. v. 5. amicos. Tibull. l. 1. el. 2. v. 60. amores cantibus aut herbis. ¶ Solvere jejunium, famem, *romper il digiuno, mangiare.* Ovid. 5. Met. v. 534. Non ita fata finunt, quoniam jejunia virgo Solverat. Lucan. l. 3. v. 282. Longaque Sarmatica folvens jejunia belli Maffagetes, quo fugit, equo. Senec. in Thyest. v. 64. Tuamque ad iftas folvimus menfas famem. ¶ Solvere, explicare, explanare, enodare. Cic. 2. de Fin. c. 7. Solvere captiofa, ambigua diftinguere. Senec. in Oedip. v. 101. Nodofa fortis verba, & implexos dolos, Ac trifte carmen alitis folvi feræ. *h. e.* Sphingis. Quintil. l. 2. c. 17. a med. argumentum. Id. l. 7. c. 2. ad fin. ambiguitatem. Gell. l. 18. c. 2. quæftionem. ¶ Solvere carmen, *disfare*, verba aliter collocando ligatam metri rationem tollere. Horat. l. 1. fat. 4. v. 60. Quintil. l. 1. c. 9. (al. 15.) & lib. 9. c. 4. ante med. ¶ Et quoniam qui pecuniam, vel aliud alicui debent, quodammodo ligati funt & obnoxii creditori, *folvere* eft debitum reddere, ære alieno liberare, *pagare, foddisfare*, pecuniam numerare. Cic. Attic. l. 1. ep. 3. Mifimus, qui pro vectura folveret. Id. Verr. 5. c. 72. fub fin. Permultis civitatibus pro frumento nihil folvit omnino. Id. pro Cluent. c. 12. Eam pecuniam præfentem Oppianicus non debitam mulieri folvit. Id. 3. Offic. c. 23. a med. Si fapiens adulterinos nummos acceperit pro bonis, cum id refcierit, foluturusne fit eos, ficui debeat, pro bonis? Id. ad Plaer. poft ep. 16. l. 16. ad Attic. Ut pecuniam Buthrotii ad diem folverent. *h. e.* die ftatuto. Senec. l. 6. de benef. c. 17. extr. folvere præceptori pretium operæ. Cic. Attic. l. 5. ep. ult. a med. Solvere alicui a fe. *h. e.* de fuo, non per alium, non accipiendo pecuniam ab alio. Id. Attic. l. 5. ep. ult. a med. Homines non modo non recufare, fed etiam hoc dicere, fe a me folvere, quod enim prætori dare confueffent, quoniam ego non acceperam, fe a me quodammodo dare. Sic Plin. l. 2. ep. 4. Summa erat folvenda de meo. Contra Cic. Attic. l. 7. ep. 18. Quintus frater laborat, ut tibi quod debet, ab Egnatio folvat. Salluft. in Catil. c. 36. Æs alienum meis nominibus ex poffeffionibus folvere poffum. Nep. in Cim. c. 1. Solvere populo litem æftimatam. *pagar la condanna.* & Quintil. declam. 9. c. 9. a med. Solvere mercedem. Senec. ep. 7. ad fin. Unum hæc epiftola in debitum folvet: duo in antecesfum accipe. *pel diritto mercato.* & Ulpian. Digest. lib. 19. tit. 2. leg. 19. ante med. Penfionis portionem in frumento potius, quam in pecunia folvere. Paul. ibid. tit. 1. leg. 45. Impenfam ædificiorum folvere. Javolen. lib. 40. tit. 7. leg. 39. a med. Dama fervus, cum heredi meo annorum feptem operas folverit, liber efto. *h. e.* præftiterit. Papinian. lib. 23. tit. 4. leg. 26. a med. Filia cum pro fe dotem promififfet, pepigit, ut fi in matrimonio fine liberis deceffiffet, matri fuæ dos folveretur. *h. e.* redderetur, refunderetur. Plaut. Bacch. 4. 9. 137. Ego ad forum ibo, ut folvam militem. *h. e.* abfolvam, folutione facta dimittam. ¶ Solvendo non effe, *non effere in iftato di pagare*, non habere in bonis, unde æs alienum diffolvatur. Liv. l. 31. c. 13. Cum folvendo ære alieno refpublica non effet. Cic. Fam. 3. ep. 8. Sumptus decerni legatis nimis magnos, cum folvendo civitates non effent. Id. Phil. 2. c. 2. Quo tempore me augurem nominaverunt, tu nec folvendo eras, nec te ullo modo, nifi everfa republ. incolumem fore putabas. *ere in fallito, non fpiantare.* Adde lib. 13. ad Attic. ep. 10. extr. & lib. 2. Offic. c. 23. ad fin. Et addito dativo perfonæ, Quintil. declam. 9. c. 9. extr. Placeamus licet nobis fortuna noftra, pater, pauperes folvendo non fumus. & declam. 2. c. 3. Conftabat, patrem filio fuaem folvendo non effe. ¶ Non effe ad folvendum, eodem fenfu Vitruv. dixit in fin. cap. 6. lib. 10. ¶ Solvere pœnas, *pagar la pena, il fio*, pœnas dare. Salluft. in Jug. c. 72. Condemnatus verberatufque, capitis pœnas folvit. Senec. in Oedip. v. 936. ita ne tam magnis breves Sceleribus pœnas folveris? Id. in Hippol. v. 1176. Hac manu pœnas tibi folvam. Ovid. 5. Fast. v. 303. At fi negligimur, magnis injuria pœnis Solvitur: & juftum præterit ira modum. ¶ Solvere injuriam, *liberarsi dall' oppreffione*, liberare fe ab injuria, injuftæ dominationis jugum repellendo. Salluft. in orat. Lepidi contra Sull. Eft ne viris reliqui aliud, quam folvere injuriam, aut mori per virtutem? ¶ Pro fatisfacere, par pari rependere, *riconofcere, rimeritare, ricompenfare.* Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 12. Magna mihi debebat beneficia: & cum homo avarus, ut fe folveret, fibi imperare non poffet, occultum bellum mihi indixit. Terent. Adelph. 5. 7. 80. Neque tu verbis folves unquam, quod mihi re male feceris. Huc pertinent duo loca ex declam. Quintil. modo allata. ¶ Solvi dicuntur & quæ pietati, officio, fidei debentur. Senec. in Hippol. v. 1198. Solvere inferias tibi. Cic. pro Rosc. Amer. c. 8. a med. Qui nondum etiam omnia paterno funeri jufta folviffet. Tacit. 1. Ann. c. 61. Solvere fuprema militibus. Cic. pro Marcell. c. 9. Cum patriæ, quod debes, folveris. Id. in Bruto, c. 4. fub fin. Exfpectabo ea, quæ polliceris, neque exigam, nifi tuo commodo: & erunt mihi pergrata, fi folveris. Id. Phil. 3. c. 4. fub fin. Vota ea, quæ nunquam folveret, nuncupavit. Nep. in Iphicr. c. 3. & Propert. l. 4. eleg. 2. v. 17. Solvere vota Jovi. Ovid. 5. Fast. v. 642. Voverat, & voti folverat ante fidem. Plin. l. 10. ep. 44. Solemnia vota pro incolumitate tua & fufcipimus, domine, pariter & folvimus. Afran. apud Non. c. 12. n. 21. Solvo operam Dianæ. *h. e.* facra facio. (Hinc illa in vet. votivis lapidib. V. S. L. M. *Votum folvit libens merito.* fcil. is qui voti compos factus eft. Et expreffe in plurali apud Gruter. pag. 36. n. 1. Votum folverunt libens merito. V. Libens.) Velley. l. 2. c. 25. fub fin. Poft victoriam Sulla grates Dianæ folvit. Terent. Andr. 4. 1. 19. Tandem inventa eft caufa, folvifti fidem: *h. e.* exfolvifti, liberafti, promiffis ftetifti (*ironice.*) adftringitur enim fides, cum pollicemur: folvitur, cum præftamus. Planc. ad Cic. Fam. 10. ep. 21. Suam fidem folutam effe. Adde Flor. l. 1. c. 1. a med. & Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 5. ¶ Sæpiffime eft liberare, & refertur ad animum. Cic. pro Cæcin. c. 34. & Liv. l. 7. c. 3. Ut religione civitas folvatur. Justin. l. 21. c. 3. Solvere civitatem voto. Horat. l. 4. od. 2. v. 54. me folvet vitulus, relicta Matre qui largis juvenefcit herbis in mea vota. Auct. ad Herenn. c. 2. l. 3. & Liv. l. 31. c. ult. Solvere aliquem legibus, *difpenfare.* & Propert. l. 4. eleg. 6. v. 41. metu. Id. l. 3. el. 20. v. 2. amore. Senec. in Hippol. v. 501. curis. & in Agam. v. 75. non curarum Somnus domitor pectora folvit. Virg. 1. Æn. v. 566. Solvite corde metus, Teucri, fecludite curas. & lib. 2. v. 26. omnis longo folvit fe Teucria luctu. Horat. Epod. ult. v. 45. Solvere aliquem dementia. *h. e.* liberare a veneficio dementiæ. Ovid. 2. Fast. v. 39. Actoriden Peleus, ipfum quoque Pelea Phoci Cæde per Æmonias folvit Acaftus aquas. *h. e.* purgavit, fædis criminis abfolvit. ¶ Abfolute Martial. l. 9. epigr. 29. Dulce decus fcenæ, ludorum fama, Latinus Ille ego fum, plaufus deliciæque tuæ: Qui fpectatorem potui fecisse Catonem, Solvere qui Curios Fabriciofque graves. *h. e.* a gravitate & triftitia removere, hilarare, recreare. Horat. l. 2. fat. 6. v. 83. ut arctum Solveret hofpitiis animum. *fvilluppare.* & Virg. 10. Æn. v. 111. Nec Rutulos folvo. *h. e.* facio liberos, eximo, excipio. ¶ Præterit. *folui* Poetis aliquando eft trifyllabum. Tibull. l. 4. carm. 5. v. 16. Nulla queat pofthac nos foluiffe dies. Catull. in fin. carm. 2. Quod zonam folvit diu ligatam.

SOLUS, a, um, gen. folius, dat. foli, *folo, fenza compagno, privo*, incomitatus, folitarius, unus. Cic. 3. Offic. c. 10. Cui cum vifum effet utilius, folum, quam cum altero regnare, fratrem interemit. Terent. Heaut. 1. 1. 76. Hem, tot mea folius follicitis funt caufa, ut, &c. Varr. l. 3. R. R. c. 2. ante med. Cum hæc fit communis univerfi populi, illa folius tua. Cic. pro Mur. c. 21. Ea dicam vobis audientibus, quæ ipfi foli, re integra, fæpe dixi. Id. l. 5. ad Attic. ep. 17. a med. Scævola folos novem menfes Afiæ præfuit. Terent. Phorm. 3. 3. 24. Quantum opus eft tibi argenti? Phædr. folæ triginta minæ. Justin. l. 20. c. 3. Locrenfes fola quindecim millia militum habebant. Cic. 3. de Orat. c. 18. Stoici foli ex omnibus eloquentiam virtutem effe dixerunt. Id. de Harufp. refp. c. 7. Qui locus folus ex privatis locis omnibus hoc juris habet, ut, &c. Salluft. in orat. Lepidi contra Sull. Solus omnium, poft memoriam hominum, fupplicia in poft futuros compofuit. Terent. Phorm. 4. 5. 21. Nam ego meorum folus fum meus. Plin. l. 10. c. 23. Coturnices morbum comitialem folæ animalium fentiunt, præter hominem. Martial. l. 4. epigr. 2. Spectabat modo folus inter omnes Nigris munus Horatius lacernis. ¶ De fola e folo. Terent. Phorm. 4. 3. 15. Prendo hominem folum: cur non, inquam, &c. Plaut. Afin. 2. 2. 95. Me fenex feduxit folum forfum ab ædibus. Cæf. l. 1. B. Gall. c. 18. Lifcum retinet: quærit ex folo ea, quæ in conventu dixerat. ¶ Et repetitur per varios cafus. Terent. Hec. 3. 2. 15. Omnem rem narrabit continuo fola foli. & 4. 1. 48. Sola folum conveni. Id. Eun. 3. 5. 31. Imperat, ut maneam folus cum fola. ¶ Jungitur cum unus. Terent. Adelph. 5. 3. 47. Solum unum hoc vitium affert fenectus hominibus. Cic. in Pifon. c. paullo. Te unum folum fuum depeculatorem, vexatorem venisse fenferunt. Id. de Harufp. refp. c. 7. a med. Uno illo folo extitiffe facrorum diffenfionem. ¶ Solitarius, defertus, infrequens, *difabitato, folingo, deferto, folitario.* Cic. 1. de Divin. c. 28. a med. & in fragment. pro Varena, apud Quintil. l. 5. c. 13. ante med. Cum in locis folis mœftus errares. Nep. in Eumen. c. 8. ad fin. Si per loca fola contenderet, fperabat, fe imprudentem hoftem oppreffurum. Salluft. in Jug. c. 110. Cum parte equitatus proficifcitur in loca fola, obfeffum turrim regiam. Quintil. l. 7. c. 2. poft med. Locus claufus, vel reclufus; frequens, vel folus. Terent. Andr. 2. 4. 3. Venit meditatus alicunde ex folo loco. Virg. 3. Georg. v. 249. male tum Libyæ folis erratur in agris. Id. Ecl. 10. v. 14. fola fub rupe. Tibull. l. 1. el. 1. v. 60. in folo pafcere monte pecus. Terent. Phorm. 5. 7. 85. Hoc fcelus hunc deportaries in folas terras. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 57. Defertam in fola miferam fe cernit arena. ¶ Soli in genit. pro folius, & in dat. femin. *folæ* pro *foli* auctores habent. Cato apud Prifcian. l. 6. pag. 694. Parifh. De omne

Tu-

Tusculana civitam soli Lucilii Manilii beneficium gratum fuit. *Plaut. Mil.* 4. 2. 28. Ceda te mihi sola solum. *Terent. Eun.* 5. 7. 3. Mihi solæ ridiculo fuit, quæ, &c. ¶ *Sole* in vocativo. *Ausend.* apud *Priscian.* l. 5. *pag.* 673. Felix lectule talibus sole amoribus.

SOLUTE, adverb. *scioltamente*, *liberamente*, λελυμένως, libere. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 48. Si aut furore divino incitatus animus, aut somno relaxatus solute moveatur ac libere. *Tacit. Ann.* 13. c. 47. Quo solutius lasciviret. ¶ Translate est sine cura, remisse, lente, *da spensierato*, *freddamente*, *negligentemente*. *Cic.* in *Bruto*, c. 80. a med. Solute, leniter, oscitanter dicere. *Liv.* l. 23. c. 37. Milites in stationibus solute ac negligenter agentes. *Id.* l. 30. c. 1. Exercitus sub imperio Cn. Manlii solute ac negligenter habiti. *Senec.* l. 6. *quæst. nat.* c. 3. Quædam a fabris negligentius solutiusque composita. *Albinov. eleg.* 2. v. 103. Cæsar amicus erat: poterat vixisse solute. ¶ Item libere, clare, facile. *Cic.* in *Bruto*, c. 90. Propriis verbis comprehendens solute & facile sententiam. & *cap.* 40. Neque enim refert videre, quid dicendum sit, nisi id queas solute & suaviter dicere. *Tacit. Ann.* 4. c. 31. Ipsa compositus alias, & velut eluctantium verborum, solutius promptiusque eloquebatur, quotiens subveniret. *h. e.* quoties pro aliquo diceret. *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 7. *leg.* 14. *ad fin.* Judex non meram negotiorum gestorum actionem imitatur, sed solutius æquitatem sequitur.

SOLUTILIS, le, *mal unito*, *solubile*, λύσιμος, qui facile solvi potest. *Suet.* in *Ner.* c. 34. Solutilem navem, cujus vel naufragio, vel cameræ ruina periret, commentus est.

SOLUTIM, solute, laxe. *Tertull. de Pall.* c. 5. Tota molitio pallii operire est solutim, idest uno circumjectu.

SOLUTIO, onis, f. *scioglimento*, *slegamento*, λύσις, actus solvendi, explicatio, dissolutio. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 25. Linguæ solutio, vocis sonus, latera, vires. *Id.* 3. *Tuscul.* c. 25. *a med.* Ipsam ægritudinem, λύπην Chrysippus, quasi solutionem totius hominis, appellatam putat. ¶ Dissolutio argumenti, quæstionis. *Senec.* l. 5. *de benef.* c. 12. Quædam in oblectamentum ac jocum sic illigantur, ut eorum solutio imperito difficilis sit: quæ ille, qui implicuit, sine ullo negotio separat, quia commissuras eorum & moras novit: & nihilominus illa habent aliquam voluptatem. tentant enim acumen animorum, & intentionem excitant. *Gell.* l. 18. c. 2. Solutio captionis sophisticæ. ¶ languor, imbecillitas. *Plin.* l. 23. c. 6. *sub fin.* Sanare ventris & stomachi solutiones. *scorrenza*, *e debolezza*. ¶ dissolutio pecuniæ, *pagamento*. *Cic.* 2. *Offic.* c. 24. Fides nulla esse potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum. *Id. pro leg. Manil.* c. 7. *a med.* Solutione impedita, fides concidit. *Ulpian. Dig. lib.* 46. *tit.* 8. *leg.* 12. Solutionem facere.

SOLUTOR, oris, m. *pagatore*. *Tertull.* l. 4. *adversus Marcion.* c. 57. Solutori utique pignus restituendum esse. ¶ *scioglitore*, qui aperit. *Augustin.* l. 2. *de morib. Manich.* c. 13. *ad fin.* Solutor signaculi.

SOLUTUS, a, um, *slegato*, *sciolto*, *disciolto*, λελυμένος, λυθείς, a vinculo expeditus. *Cic.* l. 1. *Attic.* ep. 13. Epistola, quam, anchora soluta de phaselo dedisti. *Plaut. Truncul.* 4. 3. 63. Reus solutus, testes vincti. *Phædr.* l. 3. *fab.* 7. v. 20. Canis solutus catena. *Horat. Epod.* 10. Navis soluta. *sciolta dal lido*. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 11. v. 23. Funis solutus. *Id. Heroid.* ep. 11. v. 4. Charta soluta. *h. e.* explicata, evoluta. *Nep.* in *Annib.* c. 11. Soluta epistola. *h. e.* aperta. *Plin.* l. 10. c. 36. Solutus volatus. *volo spedito e libero*. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 2. Motus solutus ac liber. *Propert.* l. 4. *el.* 6. v. 31. Crines in colla soluti. *Horat.* l. 1. *od.* 30. Gratiæ zonis solutis. *Ovid.* l. 1. *de art. am.* v. 41. Iotis solutis ire. *a briglia sciolta*. & *lib.* 2. v. 47. Ceræ solutæ igne. *disfatte*, *liquefatte*. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. v. 93. Nives solutæ. *Horat.* l. 1. *od.* 4. v. 10. Flos, terræ quem ferunt solutæ. *h. e.* ab hieme & glacie liberæ. *Ovid.* 2. *de ar. am.* v. 237. Imber cælesti nube solutus. *Claudian.* l. 2. *in Rufin.* v. 258. galeasque solutis Humectat lacrymis. *Quintil. decl.* 9. c. 7. Solutus lacrymis. *sciolto in lagrime*. *Valer. Max.* l. 8. c. 7. n. 2. *extern.* Os promptius, & solutius. *più franco nel pronunziare*. *Scribon. Larg. compos.* 27. Cicatrices solutæ. *h. e.* resolutæ, diductæ, rursus apertæ, ἀνακεκαλυμμέναι. ¶ *Soluta terra* dicitur, quæ rarior est, & versari facile potest, cui opponitur densa, spissa, & gravis. *Colum.* l. 3. c. 14. Soluta & facilis terra. *Plin.* l. 17. c. 22. Tenerum & solutum solum. *Frontin. de aquæduct. artic.* 15. Solutiores ripæ. *h. e.* quas facile fluens amnis abradit. Sic *Plin.* l. 25. c. 9. Agaricon mas spissior, femina solutior. ¶ *Soluta alvus* est cita, fusa, *ventre rilassato*. *Plin.* l. 14. c. 18. Solutam alvum firmare. ¶ Translate est dissolutus. *Tacit.* 4. *Ann.* c. 73. Solutum obsidium. *Juvenal. sat.* 9. v. 79. Solutum conjugium. *Sallust.* in *Jug.* c. 45. Plebis vis soluta, atque in multitudinem dispersa. *Id. ibid.* c. 43. *in fin.* Milites, quos soluto imperio, licentia corruperat. *Gell.* l. 18. c. 2. Soluta quæstio. & *cap.* 13. Soluta captio. ¶ Item liber, expeditus. *Cic.* 4. *Verr.* c. 75. Animo soluto & libero esse. *Id. pro Rabir. Post.* c. 5. *in fin.* Solutus ac liber lege. *Id.* 2. *de Orat.* c. 6. Solutus opere. *Id.* Agrar. 2. c. *ult.* Solutus a cupiditatibus, liber a delictis. *Horat. Epod.* 2. v. 4. Solutus omni fœnore. *Id.* l. 1. *sat.* 6. v. 129. Solutus mala ambitione. *In Ædil. edicto* apud *Gell.* l. 4. c. 2. Solutus noxa. *Plin.* l. 22. c. 4. Senatus cura belli solutus. *Justin.* l. 14. c. 2. Solutus metu mortis. *Id.* l. 3. c. 3. Solutus religione jurisjurandi. *Quintil.* l. 5. c. 14. Anima soluta corpore. *Cic. Fam.* 3. ep. 5. Quo mea ratio facilior & solutior esse posset. *h. e.* expeditior. *Id.* l. 1. *Fam.* ep. 9. *ad fin.* Si essent omnia mihi solutissima, tamen in republica non alius essem. *Id.* 1. *de Fin.* c. 10. Cum solu-

ta nobis est eligendi optio. *Tacit. Ann.* 4. c. 35. Maxime solutum & sine obtrectatore fuit prodere, &c. *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion.* v. 7. O quid solutis est beatius curis! ¶ Cum genitivo *Horat.* l. 3. *od.* 17. v. *ult.* Famuli soluti operum. ¶ *Risus solutus* est effusus, liberior, cachinnus. *Virg.* 2. *Georg.* v. 386. Versibus incomptis ludunt, risuque soluto. ¶ *Solutus homo*, hoc est a curis liber, atque adeo mente hilaris, serenus, lætus. *Horat.* l. 1. *ep.* 5. v. 19. Fecundi calices quem non fecere disertum? Contracta quem non in paupertate solutum? ¶ *Solutus gaudio* univos apud *Petron.* in *Satyr.* c. 91. est gaudio carens, tristis. V. integrum locum. ¶ *Soluta oratio* est, quæ metro caret, *prosa*, πεζὸς λόγος: cui opponitur *carmen*. *Varr.* in *fin.* l. 6. *de L. L.* Libri duo de oratione soluta, de poetica unus. & *initio* l. 6. Ut in soluta oratione, sic in poematis. Adde *Cicer.* 3. *de Orat.* c. 48. *Varron.* l. 9. *L. L.* c. 3. *sub fin.* & *Gell.* l. 7. c. 14. ¶ Huc pertinent illa *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. v. 23. totoque Helicone relicto, Scribere conabar verba soluta modis. *Tibull.* l. 4. *el.* 1. v. 36. Carmina vincto pede, aut soluto. *Stat.* l. 5. *silv.* 3. v. 101. Sive orsa libebat Aonia vincire modis, seu voce soluta Spargere. *Quintil.* l. 10. c. 1. Historia est quodammodo carmen solutum. ¶ Porro *soluta* dicitur oratio; non quod numeris & pedibus careat: (debet enim, ut bene fluat, & apta cadat, suos numeros habere, qui plane iidem sunt cum iis, quos Poetæ in carminibus adhibent: qua de re multa Cicero l. 3 *de Orat.* c. 44. & *sequent.* & in *Orat.* c. 56. & *sequentib.* & *Quintil.* l. 9. c. 4. &c.) sed quia ab adstricta illa metrica lege soluta est, & liberius incedit. Est enim elaboratæ verborum compositionis præcipua laus, *ut quamvis oratoris numeris vincta sit, tamen soluta videri possit*, ut *Quintil. ibid.* loquitur. Quare idem *Quintil.* non longe ab initio ejusdem capitis prosam orationem in duo genera dividit, *ut alia vincta sit, atque contexta* (qualis est in orationibus) *alia soluta, qualis in sermone, & epistolis. Quod non eo*, inquit, *dico, quin non illud quoque solutum habeat suos quosdam, & forsitan difficiliores etiam pedes: neque enim aut hiare semper vocalibus, aut destitui temporibus volunt sermo, & epistola: sed non fluunt, nec cohærent, nec verba de verbis trahunt: ut potius laxiora in his vincula, quam nulla sint*, &c. ¶ Apud *Horat.* l. 4. *od.* 2. v. 11. *numeris lege soluti* sunt versus ad libitum Poetæ effecti, non quidem sine metro, sed modo hac, modo illa metri lege compositi, modo breviores, modo longiores, modo lyrici, modo heroici, &c. ut fit in dithyrambis. ¶ *Solutus in dicendo* est idem, qui expeditus, facilis, copiosus, & verbis ad voluntatem fluentibus, quidquid libuerit, clare explicans. *Cic.* in *Bruto*, c. 47. Philippus satis creber in inveniendis, solutus in explicandis sententiis. *Id. ibid.* c. 48. Omnium oratorum solutissimus in dicendo. & *cap.* 70. Torquatus a natura ad dicendum satis solutus atque expeditus. ¶ *Soluti agri* dicuntur a *Siculo Flacc. de condit. agror. pag.* 3. *Goesii*, quorum fines deprehendi non possunt. ¶ Ponitur etiam *solutus* pro languenti, debilitato, lasso. *Justin.* l. 9. c. 6. Solutus mero. *Virg.* 9. *Æn.* v. 236. somno vinoque soluti. *Ovid.* 8. *Met.* v. 712. annis ævoque soluti. & *lib.* 11. v. 612. membra languore soluta. *Petron. cap.* 138. Aniculæ solutæ mero ac libidine. *Stat.* l. 3. *Theb.* v. 255. Æquor longa ventorum pace solutum. *h. e.* tranquillum, quietum. ¶ Et absolute *Petron.* c. 140. Lumborum solutorum esse. *Lucan.* l. 2. v. 559. solutus & defectus. ¶ Hinc *solutus stomachus* est, qui cibum non retinet, vel non concoquit, *stomaco debole*: quem morbum *Cels.* l. 4. c. 5. resolutionem stomachi appellat. *Petron.* c. 117. Solutioris stomachi esse. *Scribon. Larg. compos.* 90. Solutum stomachum habere. ¶ Hinc etiam *solutus* dicitur de mortuis. *Ovid.* in *Ibin*, v. 146. Sive mihi facta morte solutus ero. *Petron.* c. 111. Solutus media. *morto di fame*. *Flor.* l. 4. c. 11. *in fin.* Sic morte, quasi somno, soluta est. *Senec.* in *epigr. super exsilio ad Corsicam*. Parce relegatis, hoc est jam parce solutis. Al. plerique leg. *sepultis*. ¶ Sumitur item pro effeminatu, molli, delicato. *Cic. de clar. Orat.* c. 62. *in fin.* Solutus & mollis in gestu. *Quintil.* l. 11. c. 3. Sinum togæ in dexterum humerum ab imo rejicere, solutum ac delicatum est. *Id.* l. 1. c. 2. (*al.* 3.) Pueri soluti ac fluentes. ¶ Item pro remisso, negligenti. *Cic. Catil.* 2. c. 15. Mea lenitas si cui solutior visa est. *Liv.* l. 3. c. 8. Solutiore cura esse. *Tacit. Ann.* 16. c. 18. Dicta factaque ejus solutiora, & quamdam sui negligentiam præferentia. *Aurel. Vict. de Cæsarib.* c. 33. Secundis rebus solutior. *Justin.* l. 34. c. 2. Apud eos neglecta omnia & soluta fuere. *Plin.* l. 5. *ep.* 11. Sententia solutior. *h. e.* minus severa. ¶ Item pro immoderato, effreni, & qui nulla re coerceri & astringi potest, qui modum non servat. *Liv.* l. 27. c. 31. Quo minus conspectus, eo solutior erat. *Id.* l. 2. c. 3. Libido solutior. *Senec. de constant. Sap.* c. 11. Solutissimæ linguæ esse. *linguacciuto*. *Sueton.* in *Aug.* c. 44. Spectandi solutissimum morem corrigere. *Tacit.* 2. *Histor.* c. 99. Nimia fortunæ indulgentia soluti in luxum. *Apul.* in *Apolog.* Soluta audacia præditus. *Eumen.* in *Panig. ad Constantin.* c. 2. Solutam perditamque disciplinam reformare. *Val. Max.* l. 6. c. 9. n. 2. Vita solutior. *Justin.* l. 3. c. 3. Soluti mores. *sfoggiosi*. ¶ Denique *solutus* est dissolutus, persolutus, *pagato*. *Cic. Attic.* l. 16. c. 6. Hoc, quod satisdato debeo, peto a te, ut plane expedias, & solutum relinquas. *Ulpian. Dig. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 1. Solutum debitum. *Scævola lib.* 33. *tit.* 1. *leg.* 1. *circa med.* Soluta summa pecuniæ. *sborsata*. ¶ Translata *Virg.* 7. *Æn.* v. 5. exsequiis rite solutis. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 452. justa soluta Remo. & *lib.* 6. v. 248. vota soluta deæ. ¶ *In solutum accipere*, accipere ad satisfactionem, aut certe ad deductionem debiti, *ricevere a conto di debito*. Et *dare in solutum*, vel *pro soluto*, transferre aliquid in creditorem, in liberationem debiti, *dare a conto*. *Senec.* l. 2. *de benef.* c. 26 & Ul-

Ulpian. Dig. lib. 42. *tit.* 15. *leg. ult.* & *lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 45. Sic *Hermogenian. lib.* 41. *tit.* 4. *qui inscribitur* pro soluto, *leg.* 1. Pro soluto usucapit, qui rem debiti causa recepit. *& Marcell. lib.* 46. *tit.* 3. *leg.* 48. Pro soluto habere aliquid. *& Senec. in fin. epist.* 8. Hoc non imputo in solutum. *nel mezzo a conto.* ¶ *Solutus*, ipse creditor, cui debitum solutum est. *Paul. Dig. lib.* 12. *tit.* 6. *leg.* 31. Omne quod habiturus esset actor, si litis contestandæ tempore solutus fuisset, restituendum est. Ita *Torrentin. Holoand. Cothofred.* & al.

SOLYMA, orum, n. urbs Lyciæ medit. in colle, qui Solymus a *Strabone* dicitur, apud Termessum urb. ¶ Item *Palæstinæ*, quæ postea Hierosolyma appellari cœpit. *Martial. l.* 11. *epigr.* 95. Solymis quod natus in ipsis.

SOLYMI, m. pop. Asiæ, qui postea Milyes appellati sunt, Lyciis & Pisidiæ proximi. *Strabo l.* 1. & 14. *Plin. l.* 5. *c.* 27. eosdem cum Pisidis facit. ¶ Item pop. Palæstinæ, quorum urbs Solyma, postea Hierosolyma. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 2. *extr.* Solymos, carminibus Homeri celebratam gentem, conditæ urbi Hierosolymam nomen e suo fecisse. Adde *Juvenc. Prœb. l.* 4. *v.* 80

SOLYMUS, a, um, ad Solymos pertinens. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 543. Interpres legum Solymorum. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 138. An Solymum cinerem, palmetaque capta subibis Non sibi felices silvas ponentis Idumes? *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 13. Solymo nigrantem pulvere fratrem.

SOMNIALIS, le, *di sogno*, ad somnium pertinens. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. sub init.* Ordior fabulam somniali figmento delusam. *Inscript. apud Reines. class.* 10. *n.* 4. Cultores Herculis Somnialis. *h. e.* qui somnia divina immittere credebatur de rebus futuris faciendis, vel fugiendis.

SOMNIATOR, oris, m. *sognante*, *sognatore*, qui somniat, vel somniis fidem adhibet. *Senec. l.* 3. *controv.* 21. *a med.* Erat autem ex somniatoribus totus; ubicumque illum defecerat color, somnium narrabat. *Tertull. advers. Gnost. c.* 2. *circa med.* Ne credatis sermonibus somniatoris illius.

SOMNICULOSE, adverb. *sonnacchiosamente*, *trascuratamente*, ὑπνωτικῶς, dormitando, negligenter. *Plaut. Capt.* 2. 1. 31. Haud somniculose hoc agendum est. *Id. Amph.* 2. 1. 75. Non soleo ego somniculose heri imperia persequi.

SOMNICULOSUS, a, um, *sonnolento*, *sonnacchioso*, ὑπνώδης, ὑπνωτικός, plenus somno & ignavia. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *circa med.* Somniculoso villico plurima effugiunt. *Id. l.* 1. *c.* 8. Socors & somniculosum genus mancipiorum. *Cic. de Senect. c.* 11. Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavæ, somniculosæ senectutis. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 36. Somniculosi glires. ¶ Item qui somnum ac torporem inducit, ναρκωτικός. Hoc sensu dixit *Laber.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 12. & *Non. c.* 2. *n.* 795. Æcastor multum somniculosum, ut *Gell.* ipse testatur. Sic *Cicero ibid.* Somniculosam ut Poenus aspidem Psyllus. *Plin.* enim *lib.* 29. *c.* 4. tradit, ab aspidibus percussos torpore & somno mori. V. vocem sequent.

SOMNIFER, ra, rum, *sonnifero*, ὑπνοφόρος, qui affert somnum. *Plin. l.* 18. *c.* 15. *extr.* Visque somnifera etiam sativo papaveri. *Ovid.* 1. *Met. v.* 671. *de Mercurio*. virgamque potenti Somniferam sumpsisse manu. *& lib.* 9. *v.* 693. *de aspide*. Plenaque somniferi serpens peregrina veneni. *Lucan. l.* 9. *v.* 701. Aspida somniferam tumida cervice levavit. V. *vers.* 815. & dicta in voce præced.

SOMNIFICUS, a, um, *sonnifero*, *narcotico*, ὑπνωτικός, ναρκωτικός, somnum faciens, somnifer. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Cimicibus vincitur aspidum somnifica vis. *Id. l.* 37. *c.* 10. *ante med.* Somnifica medicamenta.

SOMNIO, as, avi, atum, *sognare*, *sognarsi*, ὀνειρώττω, in somno aliquid, quasi vigilans, video, per quietem videre videor. *Cic. lib.* 2. *de Divin. c.* 59. Totas noctes dormimus, neque ulla fere est, qua non somniemus: & miramur aliquando id, quod somniavimus, evadere? *Enn.* apud *Cicer. l.* 4. *Acad. c.* 16. Nam videbar somniare, me esse mortuum. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 65. Nemone unquam alius ovum somniavit? *& ibid.* Defert ad conjectorem quidam, somniasse se, ovum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. *& cap.* 67. *extr.* Somniare de aliquo. *Colum. l.* 1. *c.* 8. Somniare ineptias. *Terent. Eun.* 1. 2. 113. Dies noctesque me ames, me desideres, me somnies, me exspectes, de me cogites. *Plaut. Rud.* 3. 1. 5. & *Mil.* 2. 4. 47. Hac nocte mirum atque inscitum somniavi somnium. *Id. Rud.* 3. 4. 68. Quod ego in somnis somniavi. ¶ Passive impersonaliter *Plin. l.* 28. *c.* 4. *sub fin.* Aristoteles & Fabianus, plurimum somniari circa ver & autumnum, tradunt. ¶ *Somniare* dicuntur, qui aliquid inepte, & sine ratione dicunt, faciunt, volunt. *Plaut. Pers.* 2. 3. 5. Quod ego non magis somniabam, neque opinabar, neque censebam, eam fore mihi occasionem, ea nunc quasi decidit de cælo. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 8. Portenta & miracula non disserentium philosophorum, sed somniantium. *Id. l.* 9. *ad Attic. ep.* 13. *a med.* De Lanuvino Phameæ erravi: Troianum somniabam. *Plaut. Curc.* 4. 3. 14. Quas tu mihi tabulas, quos tu mihi Luscos libertos, quos Summanos somnias? *Id. Merc.* 5. 2. 109. Eho! quæ tu somnias? hic homo non sanus est. *Id. Amph.* 2. 2. 65. & *Capt.* 4. 2. 68. Hic vigilans somniat. *resta i sogno vegliando*. V. *Vigilans*. ¶ Deponentis forma *Petron. in fragm. Tragur. c.* 74. Hic, qui in pergula natus est, aedes non somniatur.

SOMNIOSUS, a, um. *Plin. l.* 28. *c. penult. sub fin.* Somniosos fieri lepore sumpto in cibis, Cato arbitratur. *h. e.* somniculosos, *sonnolenti*. nam ipse *Cato* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 358. *Putsch.* Lepus multum somni adfert, qui illum edit. Al. tamen leg. rectius apud *Plin.* Somnos fieri.

SOMNIUM, ii, n. *sogno*, ὄναρ, ὄνειρος, ἐνύπνιον, visum in somno, species nobis dormientibus apparens. Multa de somniis *Cic. l.* 1. *de Divin. a cap.* 20. & *l.* 2. *a cap.* 58. *Plin. in fin. l.* 10. *Lactant. de opif. Dei*, *c.* 18. item *Macrob. c.* 3. *l.* 1. *in somn. Scip.* ubi eorum naturam & genera persequitur. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 20. Ne si jucundissimis quidem nos somniis usuros putemus, Endymionis somnum nobis velimus dari. *Pers. sat.* 2. *v.* 57. Somnia pituita qui purgatissima mittunt. *Plin. l.* 1. *ep.* 18. Somnium triste. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 318. somnia læta videre. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 196. vera cernere. *Id. Met.* 11. *v.* 614. vana. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1081. fusus humi sæva feroci corde volutat somnia. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* tumultuosa. *Petron. in Satyr. c.* 100. *a med.* Somnium turbulentum. *& cap.* 104. Somnia, quæ mentes ludunt volitantibus umbris. *& ibid.* Expiare somnium. *Plin. l.* 20. *c.* 13. *sub fin.* Imaginari aliquid per somnium. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 3. Somnium alicui conjicere. ¶ *Somnium* pro *somniorum*. *Vet. Poeta* apud *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 21. Quo sese vertant tantæ sortes somnium. *Enn. ibid. c.* 58. Interpretes somnium. ¶ *Somnium*, res vana, spes inanis, nugæ. *Terent. Adelph.* 2. 1. 50. De argento, somnium: mox, cras redi. *Id. Phorm.* 3. 2. 9. Verum hercle hoc est. *Do.* Somnia. *Id. Adelph.* 3. 4. 30. Tu, quantus quantus, nihil nisi sapientia es: ille, somnium. *Lucret. l.* 1. *v.* 104. multa tibi jam fingere possunt Somnia, quæ vitæ rationes vertere possint. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. *post med.* Otia animorum, & spes inanes, & velut somnia quædam vigilantium. ¶ *Somnium* pro somno & sopore, *sonno*. *Virg. Æn.* 5. *v.* 838. ætheriis delapsus Somnus ab astris, Te, Palinure, petens, tibi somnia tristia portans.

SOMNOLENTIA, æ, f. *sonnolenza*. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *a med.* Ubi somnolentiæ cubiculariorum dormiendi locus est.

SOMNOLENTUS, a, um, *sonnolento*, somno plenus. *Apul. l.* 1. *Met. circ.* In media verba somnolentum desinere. *Id. l.* 10. Gravedine somnolenta jam demersus. *Solin. c.* 20. (*al.* 33.) *de alce*. Cum dormiendum est, somnolentam arbor sustinet. ¶ Legitur & *somnulentus*.

SOMNORINUS. V. *Somnurnus*.

SOMNURNUS, a, um, ὀνειρωτικός, qui in somno videtur: a *somnus*, ut a *corpus corporinus* pro *corporeus*. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 790. Levis mens nunquam somnurnas imagines Affatur, non umbrantur somno pupulæ. Al. leg. *somnosinas imagines*, h. e. per somnium visas. Alii *somnorinas*, h. e. quæ sonum in somnis edere videntur, ut accidit iis, qui aurium tinnitu laborant.

SOMNUS, i, m. *sonno*, ὕπνος, dormiendi actus, sopor, quies: a voce Græca allata. *Gell. l.* 13. *c.* 9. Quod Græci ὑπὲρ, nos *super* dicimus: quod illi ὕπτιος, nos *supinus*: quod ὑφορβὸς, nos *subulcus*: quod item illi ὕπνος, nos primo *sypnus*, deinde per *y* Græcæ Latinæque litteræ cognationem *somnus*. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 38. *circa med.* Mortem somni simillimam volunt esse. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1069. Somne frater duræ languide mortis. *Plin. sub fin. l.* 10. Est autem somnus nihil aliud, quam animi in medium sese recessus. *Terent. Heaut.* 3. 1. 82. Somnum hac nocte oculis non vidi meis. *Cic. Fam.* 7 *ep.* 30. Toto suo consulatu somnum non vidit. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 19. *a med.* Noctu ambulabat in publico Themistocles, quod somnum capere non posset: quærentibusque respondebat, Miltiadis tropæis se e somno suscitari. *Id. in Brut. c.* 80. *ad fin.* Somnum isto loco vix tenebamus. *Id. Attic. ep.* 10. *l.* 9. Cum me ægritudo somno privaret. *Justin. l.* 11. *c.* 13. Confectum curis Alexandrum somnus arripuit. *Cic. de somn. Scip. c.* 1. *a med.* Me arctior, quam solebat, somnus complexus est. *& cap.* 2. *extr.* E somno excitare aliquem. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 47. *a med.* Dare se somno. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Palpebræ somno conniventes. *Virg.* 6. *Æn. v.* 520. confectus curis somnoque gravatus. *&* 2. *Æn. v.* 302. excuti somno. *Senec. in Octav. v.* 123. ingens excutit somnum pavor. *Virg.* 3. *Georg. v.* 530 nec somnos abrumpit cura salubres. *Horat. epod.* 5. *v.* 96. pavore somnos auferam. *Id. l.* 2. *od.* 25. *v.* 3. Nec tibi somnos adimunt. *Id. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 15. mali culices ranæque palustres Avertunt somnos. *& vers.* 83. somnus me aufert. *mi trasporta*. & *Virg.* 4. *Georg. v.* 496. conditque natantia lumina somnus. *Ovid.* 11. *Met. v.* 631. labitur somnus in artus. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 46. & *Senec. in Troadib. v.* 441. Brevisque fessis somnus obrepsit genis. *Plin. l.* 7. *c.* 24. Somnus serpit. *Petron. in Satyr. c.* 21. & 22. Cum gravatus tot malis in somnum laberetur. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Plantago datur & in somnum euntibus. *a chi parla de letargo*. & *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *Ovid. Met.* 13. *v.* 676. & *Virg. Æn.* 7. *v.* 88. petere somnum. *porsi a dormire*. & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 65. lumina somno mergere. *& lib.* 2. *v.* 71. somno cedere. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1044. Vultus in somnum cadit. *Id. in Octav. v.* 717. somno resolvi. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Somno graviore premi. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 38. *a med.* Somno oppressos Numidas adorti. *Petron. in Satyr. c.* 86. Altiore somno indormire. *Virg.* 4. *Æn. v.* 560. ducere somnos. *dormire*. & *Ovid. Met.* 2. *v.* 735. *de Mercurio*. virga, qua somnos ducit, & arcet. *h. e.* inducit, & prohibet. *ducere somnos* hoc eod. sensu *Horat. epod.* 14. *v.* 3. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 645. dicere. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Duo genera vini: unum, quo somnus conciliatur, alterum, quo fugatur. *Id. l.* 20. *c.* 15. & *lib.* 26. *c.* 3. Allicere somnos. *Id. l.* 21. *c.* 2. *sub fin.* Surculi ex vino poti somnum afferunt. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Anisum potum somnum concitat. *Id. l.* 21. *c.* 19. *ad fin.* Olor baccharis somnum gignit. *Id. l.* 19 *c.* 8 Lactucæ somnum parere creduntur. *Id. l.* 23. *c.* 8. & *Ovid.* 7 *Met. v.* 153. Nuces somnum faciunt. *Horat. epod.* 2. *v.* 27. Fontesque lymphis obstrepunt manantibus, Somnos quod invitet leves. *Cels. l.* 3. *c.* 18. Somnum medicamentis arcessere. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 88 somno fessus. *Liv. l.* 7. *c.* 36 torpidus. *Plin. in Paneg.* 1. 63. iners. *Ovid.* 1. *Amor.*

2. Amor. el. 2. v. 3. victus. Sueton. in Aug. c. 16. arcto devinctus. Enn. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 2. Lucret. l. 1. v. 133. & Virg. 2. Æn. v. 265. sepultus. Quintil. l. 4. c. 2. post med. languidus. Senec. in Herc. Fur. v. 1075. somnus lenis & placidus. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 29. facilis. Sil. l. 7. v. 300. levis. Plin. l. 8. c. 36. & Senec. in Herc. Fur. v. 1051. gravis. Ovid. 1. Amor. el. 13. v. 7. & Lucan. l. 10. v. 354. pinguis. V. Pinguis. Cels. l. 1. c. 3. ante med. & Ovid. Met. 7. v. 523. plenus. profondo. quo sensu altus ab Horat. l. 2. sat. 1. v. 8. dicitur. Val. Flacc. l. 4. v. 16. alta quies, liquidique potentia somni. V. Liquidus. Ovid. 11. Met. v. 593. ignavus. Martial. l. 11. epigr. 18. Ingenti fruor improboque somno, Quem nec tertia sæpe rumpit hora. Id. l. 9. epigr. 94. somnus securus. ¶ In somnis, dum dormitur, & somniatur, in sogno. Cic. 1. de nat. Deor. c. 29. sub fin. Illa nostra Sospita, quam tu nunquam ne in somnis quidem vides, nisi, &c. Id. l. 1. de Divin. 1. 53. in fin. Qui se tradit quieti præparato animo, cum bonis cogitationibus, certa & vera cernit in somnis. & lib. 2. c. 70. Cursor ad Olympia proficisci cogitans, visus est in somnis curru quadrigarum vehi. ¶ Per somnum, per somnos, in somno, dormendo. Cic. 2. de Divin. 1. 11. Illud videbatur animo, per somnum sensibus & curis vacuo, providere. Plin. l. 23. c. 1. Nec si per somnos genitura effundatur. ¶ Laudes somni persequitur Senec. in Herc. Fur. a vers. 1065. item Ovid. Met. 11. a vers. 623. ¶ In Fabulis est deus filius Erebi & Noctis, ut est apud Hygin. in præfat. cujus regiam apud Cimmerios positam, item comites & potentiam describunt Ovid. loc. cit. a vers. 592. & Stat. l. 10. Theb. a vers. 84. Fingitur alatus, & rore Stygio perfusus, gerens virgam, & cornu papavere plenum, quo perfundit quos corripit. Stat. 2. Theb. v. 143. illos post verbera fessos, Exceptamque hiemem, cornu perfuderat omni Somnus. & lib. 5. v. 197. consanguinei mixtus caligine Lethi, Rore madens Stygio, moriturum amplectitur urbem Somnus, & implacidus fundit gravia otia cornu. & lib. 6. v. 27. & cornu fugiebat Somnus inani. Sil. l. 10. v. 352. curvoque volucris Per tenebras portat medicata papavera cornu. & mox. quatit inde soporas Devexo capiti pennas, oculisque quietem Irrorat, tangens Lethæa tempora virga. Tibull. l. 2. el. 1. v. 89. venit tacitus fuscis circumdatus alis Somnus. Adde Stat. 10. Theb. v. 148. & lib. 1. Achill. v. 620. & Valer. Flacc. l. 8. v. 72. ¶ Senec. in Herc. Fur. v. 1068. Somnum facit Astrææ filium. V. Astræa. ¶ Ad Somnum deum pertinent & illa apud Poetas, Claudian. de B. Gild. v. 213. Humentes jam noctis equos, Lethæaque Somnus Frena regens, tacito volvebat sidera curru. Ovid. 11. Met. v. 623. Somne, quies rerum, placidissime Somne, deorum. Adde Inscript. apud Gruter. pag. 67. n. 8. & pag. 99. n. 5. & apud Murator. pag. 993. n. 1. ¶ Metonymice somnus est inertia, desidia, ignavum otium poltroneria, ozio. Sallust. in Catil. c. 2. ad fin. Multi mortales dediti ventri atque somno. Cic. pro Sext. c. 66. Qui se patriæ, qui laudi, qui gloriæ, non qui somno & conviviis, & delectationi natos arbitrantur. Vellej. l. 2. c. 1. In somnum a vigiliis, ab armis ad voluptates, a negotiis in otium conversa civitas. Plin. sub init. l. 14. Requirenda sunt etiam ea, quæ invenerant prisci, desidia rerum internecione memoriæ inducta. Cujus somni causas, &c. Tacit. de Vitellio, l. 2. Histor. c. 90. Somno & luxu pudendus. ¶ Item somnium, sogno. Enn. apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 20. Talia commemorat lacrumans, exterrita somno. ¶ Metaphorice est tranquillitas. Stat. 3. Theb. v. 255. longa ventorum pace solutum Æquor, & imbelli recubans ubi littora somno. Id. l. 3. Silv. 2. v. 73. pigro torpebant æquora somno. ¶ Pro nocte, notte. Virg. 1. Georg. v. 208. Libra die somnique pares ubi fecerit horas. Sil. l. 3. v. 200. Miscuerat lucem somno deus. Virg. Æn. 1. v. 474. tentoria Rhesi primo prodita somno. h. e. prima parte noctis, sul primo sonno. ¶ De morte, morte. Horat. l. 3. od. 11. v. 38. Surge, ne longus tibi somnus, unde Non times, detur. Sil. l. 5. v. 528. manantem in viscera mortem Accipit, & longo componit lumina somno. Id. l. 7. v. 633. errat que niger per lumina somnus. Val. Flacc. l. 3. v. 278. frigidus orbes Purpureos jam somnus obit. ¶ Servus ad somnum, qui ad cubiculum heri excubans, silentium facit, ne dormientem quis interpellet. Curt. l. 6. c. ult.

SOMPHOS. V. Spongos.

SONABILIS, le, risonante, sonoro, ἠχώδης, qui sonum facile reddit, sonans, resonans. Ovid. Metam. 9. v. 783. crepuitque sonabile sistrum.

SONANS, antis, sonora, sonante, risonante, strepitosa, ἠχώδης, ἠχῶν, sonum edens, sonorus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 8. sub fin. Si ex oliva modulate canentes tibiæ nascerentur: si platani fidiculas ferrent numerose sonantes. Ovid. Met. 10. v. 89. & fila sonantia movit. & lib. 12. v. 375. Excipit ille ictus galea clypeoque sonantes. Virg. 9. Æn. v. 660. pharetramque fuga sensere sonantem. scil. ex conflictu sagittarum. Id. 3. Æn. v. 233. de harpyis. Turba sonans prædam pedibus circumvolat uncis. stridente. & Plin. l. 6. ep. 16. a med. Meatus animæ gravior & sonantior. russante. & Virg. Æn. 11. v. 863. teli stridorem, aurasque sonantes Audiit. l'aere fischiante. & lib. 12. v. 521. immissi ignes Arentem in silvam, & virgulta sonantia lauro. h. e. crepitantia; scoppiettanti. & Georg. l. 3. v. 149. asilum acerba sonans. ronzante. & l. 9. Æn. v. 125. Amnis rauca sonans. h. e. cum strepitu inter saxa decurrens. Sic lib. 6. v. 551. Phlegethon sonantia saxa torquet. Id. Ecl. 10. v. 58. per rupes videor, lucosque sonantes Ire. scil. propter murmur fontium, vel fluminum inter fluentium, vel ventorum inter arbores flantium. Sic Æn. 7. v. 82. lucosque sub alta Consulit Albunea, nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat. Id. 6. Æn. v. 704. Seclusum nemus, & virgulta sonantia silvis. frascheggianti. Adde lib. 3. v. 441. & 3. Georg. v. 363. ¶ De verbis & voce hominum. Virg. 6. Æn. v. 50. majorque videri, Nec mortale sonans. Ovid. 12. Met. v. 46. de Fama. tota est ex ore sonanti. Al. leg. ære. Virg. 6. Æn. v. 752. natumque, unaque Sibyllam Conventus trahit in medios turbamque sonantem. Plin. l. 1. ep. 16. Sonantia verba & antiqua. di buon suono. & lib. 2. ep. 19. a med. Auditorem potius dulcia hæc & sonantia, quam austera & pressa delectant. Cic. pro Arch. c. 10. in fin. Cordubæ natis poetis, pingue quiddam sonantibus. Martial. l. 7. epigr. 45. Divitibus poteris Musas elegosque sonantes Mittere. versi sonori.

SONAX, acis, sonora, risonante, ἠχώδης, valde sonorus, personans. Ovid. l. 1. Met. v. 333. Tritona vocat, conchæque sonaci Inspirare jubet. Al. leg. sonanti. Apul. l. 4. Metam. Passim maria persultantes Tritonum catervæ: hic concha sonaci leniter buccinat, ille, &c. Id. l. 8. Aper dentibus attritu sonaci spumeus.

SONCHUS, i, m. cicerbita, grespignola, σόγχος, herba, de qua Plin. l. 22. c. 22. a med. Sunt & sonchos uterque, albus, & niger: lactucæ similes ambo, nisi spinosi essent: caule cubitali, anguloso, intus cavo, sed qui fractus copioso lacte manat. Albus, qui e lacte nitet, utilis orthopnoicis lactucarum modo, &c.

SONIPES, edis, che suona col piede, qui pede sonat. In sacris Isidis sistra manu quatiebant, & solida pede, saltitantes. V. Scabellum. Grat. in Cyneg. v. 42. Vix operata suo sacra ad Bubastia lino Velatur sonipes æstivi turba Canopi. ¶ Apud Poetas de equo fere dicitur, qui saltitante ungula solo insultans, numerosum quendam sonitum edit. Unde Virg. 3. Georg. de pullo equino, v. 191. Carpere mox gyrum incipiat, pedibusque sonare Compositis. & vers. 83. & solido graviter sonat ungula cornu. Id. l. 11. Æn. v. 600. fremit æquore toto Insultans sonipes, & pressis pugnat habenis. Val. Flacc. l. 3. v. 334. vadit sonipes cervice remissa. Catull. carm. 62. de Arg. v. 41. Sol pepulit noctis umbras vegetis sonipedibus. Senec. in Hippol. v. 1082. pavida sonipedes mente exciti imperia solvunt. Adde Stat. Theb. 5. v. 3. Sil. l. 1. v. 222. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 35. &c.

SONITO, as, n. 1. sonicchiare, frequenter sono. Solin. c. 2. (al. 8.) a med. Locrensium cicadæ ultra ceteras sonitant. Al. leg. sonant.

SONITUS, us, m. suono, strepito, ἦχος, sonus, strepitus. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 15. In prœlio præ ignavia tubæ sonitum perferre non potes. Stat. l. 1. Silv. 1. v. 68. Innumeros æris sonitus. Vitruv. l. 1. c. 1. circa med. Sonituum discrimina, quæ Græci ἤχους vocant. Id. l. 6. c. 1. circa med. Nationum spiritus sonitibus graviorisbus exprimuntur. Cic. Tuscul. c. 1. 40. a med. Reliquum vinum sic e poculo ejecit, ut id resonaret. quo sonitu reddito arridens, &c. Nep. in Alcib. c. 10. Sonitu flammæ excitatus. Virg. 8. Æn. v. 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Ovid. in Ibin, v. 161. Verbera torta dabunt sonitum. Id. 5. Met. v. 616. terrent sonitu pedum. calpestio. & Tibull. l. & el. 1. v. 66. soporem Nec sonitus placidæ ducere possit aquæ. il mormorio. & Virg. 6. Æn. v. 586. sonitus imitatur Olympi. i tuoni. & Plaut. Trin. sc. ult. v. 52. Quis homo tam tumultuoso sonitu me excivit subito foras? voci, grida, schiamazzo. & Plin. l. 9. 1. 10. Sonitus stertentium. il russare. & lib. 20. c. 5. ad fin. & cap. 15. aurium. sufolamento, bucinamenta, susurramenta. & lib. 28. c. ult. a med. maris. muggito. & Propert. l. 1. eleg. penult. sub fin. & Lucret. l. 6. v. 132. Venti faciunt sonitum. Petron. in Satyr. 1. 89. Dare sonitum. Ovid. Met. 3. v. 498. reddere. echeggiare. & Plin l. 36. c. 13. sub fin. Tintinnabula vento agitata, longe sonitus referunt. Cic. 1. de Orat. c. 12. Quid tam furiosum, quam verborum sonitus inanis, nulla subjecta sententia. Id. in Orat. cap. 28. Eloquentia, quæ cursu magno sonituque fertur, quam suspicerent omnes, quam admirarentur. Id. Attic. l. 1. ep. 14. circa med. Nosti jam hac materia sonitus nostros. tanti fuerunt, ut eos usque istinc exauditos putem. h. e. clamores & strepitus me dicente, & tonante. ¶ Olim sonitus, is, declinavere. Pacuv. apud Non. cap. 8. num. 67. Quidnam autem hoc soniti est, quod stridunt fores? Adde Carib. ibid.

SONIVIUS, a, um, adject. a sono ductum. Sonivium tripudium dictum est a sono, sicut solistimum a sola. Festus: Sonivio, significat in carmine Saliari & Augurali, sonanti. Sonivium tripudium, ut ait Appius Pulcher, quod sonet, cum pullo excidit puls, quadrupedive ex are. Cic. Fam. l. & ep. 6. Non igitur ex alitis involatu, nec ex tripudiis solistimis, aut soniviis tibi auguror, sed, &c. Plin. l. 15. 1. 21. Nuces cadendo tripudium sonivium faciunt. Ita leg. Harduin. ex MSS.

SONO, as, nui, sana avi, atum, n. 1. dar suono, sonare, fare strepito, ἠχεῖν, sonum, aut strepitum edo. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 105. Tympana sonuerunt. Propert. l. 4. el. 7. v. 61. Qua numerosa fides, quaque æra rotunda Cybebes, Mitratisque sonant Lydia plectra choris. & eleg. 8. v. 49. rauci sonuerunt cardine postes. Virg. 7. Æn. v. 637. classica jamque sonant. Martial. lib. 5. epigr. 79. Parvi tibia condyli sonabit. Id. l. 1. epigr. 77. æra sonant. h. e. nummi, dum tractantur, & numerantur. Id. l. & epigr. ult. Cristatæque sonant undique lucis aves. h. e. canunt. Virg. 6. Æn. v. 557. verbera sæva sonant. Horat. l. 1. sat. 8. v. 46. Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi. Id. epod. 13. v. 2. nunc mare, nunc siluæ Threicio Aquilone sonant. Petron. in fragm. Tragur. c. 60. Burm. Repente lacunaria sonare cœperunt, totumque triclinium intremuit. Propert. l. 4. el. 7. v. 52. de Cerbero. sic mihi molle sonet. h. e. miti latratu me apud Inferos excipiat. Tibull. lib. 2. el. 4. v. 37. Hinc fletus, rixæque sonant. Id. l. 3. eleg. 6. v. 35. Nec bene mendaci risus componitur ore: Nec bene sollicitis ebria verba sonant. h. e. clare expediteque exprimuntur. Plaut. Pseud. 1. 3.

2. 3. 74. Inanis cedis: dicta non sonant. *h. e.* verba carent sono pecuniæ numeratæ. ¶ Passive *Albinovan. ad Liv. eleg.* e. v. 107. Alcyonum tales ventosa per æquora questus Ad surdas scopuli voce sonantur aquas. ¶ Impersonaliter *Apul. l.* 5. *Metam.* Jubet citharam loqui, psallitur. tibias agi, sonatur: choros canere, cantatur. ¶ Habet sæpe ablativum instrumenti, quo sonum edimus. *Horat. lib.* 2. *od.* 13. *v.* 26. Et te sonantem plenius aureo, Alcæe, plectro. *Phædr. l.* 3. *fab.* 16. *v.* 11. Dormire me non sinunt cantus tui, Sonare cithara quos putes Apollinis. Al. aliter leg. *Lucan. l.* 6. *v.* 426. Nec quæsisse libet, primis quid frugibus altrix Ære Jovis Dodona sonet. ¶ Pro resonare, *risonare, rimbombare*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 554. Balatu pecorum, & crebris mugitibus amnes, Arentesque sonant ripæ, collesque supini. *Ovid.* 12. *Met. v.* 216. Feminea clamore sonat domus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 18. Sonantque turres plausibus columbarum. ¶ Cum accusativo est referre, significare. *Virg. Æn.* 1. *v.* 332. nec vox hominem sonat. *Cic.* 3. *Offic. c.* 21. *a med.* Hæc duo verba inter se discrepare, re unum sonare videntur. *Id.* 2. *de Fin. c.* 2. *circ.* Nunc intelligit, quid sonet hæc vox voluptatis. *Pers. sat.* 3. *v.* 21. sonat vitium percussa, maligne Respondet viridi non cocta fidelia limo. ¶ Sæpe refertur ad vocem, & sermonem. *Cic. in Bruto, cap.* 74. Suavitate vocis, & lenis appellatio litterarum, Catulo bene loquendi famam confecerat: Cotta sonabat contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Plaut. Rud.* 1. 4. 10. Quænam vox mihi prope hic sonat? *Juvenal. sat.* 3. *v.* 90. Miratur vocem angustam, qua deterius nec illa sonat, quo mordetur gallina marito. *Martial. lib.* 7. *epigr.* 50. Ille legat, bibe tu: nolis licet, ille sonabit. *h. e.* leget, recitabit, cantabit. *Virg. Æn.* 12. *v.* 529. Murrhanum hic atavos, & avorum antiqua sonantem Excutit, effunditque solo. ¶ Poetice est dicere, canere, verbis celebrare, prædicare. *Ovid.* 10. *Met. v.* 205. Te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt. *Id.* 1. *de ar. am. v.* 205. vinces: votivaque carmina reddam: Et magno nobis ore sonandus eris. *Horat. epod. ult. v.* 38. Paratus expiare, seu poposceris Centum juvencis, sive mendaci lyra Voles sonari. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 389. mercas mihi gloria detur: Nominaque extremo carmine nostra sonent. *Virg.* 3. *Georg. v.* 294. Nunc, veneranda Pales, magno nunc ore sonandum. *Stat. in fin. silvæ* 2. *l.* 4. modo Germanas acies, modo Daca sonantem Prœlia. *Nemesian. Ecl.* 1. *v.* 26. Linus & Orpheus acta viri laudesque sonarent. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 16. Pythius in longa carmina veste sonat. *scil.* voce, & lyra. Sic *Horat. Epod.* 9. *v.* 5. Sonante mistum tibiis carmen lyra. ¶ In illo *Silii l.* 12. *v.* 271. sonat inde, citans Agmina disponens passu: in limina dextræ Servabis portæ, Nero: tu converte cohortes, &c. *sonat* est clara elataque voce loquitur. Simile est apud *eund. l.* 2. *v.* 491. prisonque sonant te voce minores. *h. e.* loquuntur & vocant. Simile est etiam illud *Propert. lib.* 4. *eleg.* 9. *v.* 13. *de Caco.* furem sonuere juvenci. *h. e.* mugitu prodidere. ¶ Reperitur etiam præteritum *sonavi*: unde *sonaturus* particip. *Tertull. ad Scapul. c.* 3. Pristina tonitrua quid sonaverint, sciunt qui obduruerant. *Horat. lib.* 1. *sat.* 4. *v.* 43. Ingenium cui sit, cui mens divinior, & os Magna sonaturum. ¶ *Bene*, aut *male sonat*, sententia recte, aut perperam se habet. *Augustin. l.* 1. *Retract. c.* 4. Quod dixi, ad sapientiæ cognitionem non una via perveniri, non bene sonat. ¶ In quibusdam personis ac temporibus est tertiæ conjugationis. Unde *sonit* pro *sonat* dixere. *Accius* apud *Non. c.* 10. *n.* 4. Curvo litore unda laborda sonit. Adde *Enn. ibid.* Et *sonunt* pro *sonant*. *Accius ibid.* Ibo ad eam, ut sciscam, quid velint. valvæ sonunt. *Enn. ibid.* Neque irati, neque blandi quidquam sincere sonunt. & apud *Priscian. lib.* 9. *pag.* 863. Litore lata sonunt. Et *sonere* pro *sonare*. *Accius ibid.* Valvas sonere sensi regias. *Lucret. lib.* 3. *vers.* 157. Caligare oculos, sonere aures, succidere artus. Adde *vers.* 887. ¶ *Non. ibid.* etiam præterit. *sonui* videtur agnoscere.

SONOR, oris, *m. suono, strepito*, ἦχος, ῥοῖβδος, sonus, strepitus. *Lucret. l.* 4. *v.* 571. Pars (vocum) solidis allisa locis, rejecta sonorem Reddit. & *lib.* 5. *v.* 335. organici melicos peperere sonores. *Virg.* 3. *Georg. v.* 199. summæque sonorem Dant silvæ. *Id.* 7. *Æn. v.* 462. magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis spumantis aheni. & *lib.* 9. *v.* 651. & sæva sonoribus arma. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 65. Barbari læto cantu, aut truci sonore subjecta vallium complebant. & *lib.* 4. *c.* 48. Ut suo quisque periculo intentus, sonorem alterius prœlii non acciperet. *Val. Flacc. lib.* 5. *v.* 306. mixtumque sonoribus imbrem. *de tono*. & *Cic. in Orat. c.* 18. Omnes sonorum gradus persequi.

SONORE, *sonoramente, con istrepito*, λιγυρῶς, cum sono, aut strepitu. *Gell. lib.* 4. *cap. ult.* Et in jure stans, clare nimis ac sonore oscitavit.

SONORINUS. V. *Semnonius*.

SONORUS, a, um, *sonante, risonante, sonora, strepitosa*, ἠχώδης, sonum edens, aut strepitum, sonans, resonans. *Tibull. lib.* 3. *el.* 4. *v.* 69. Tunc ego nec citharæ poteram gaudere sonoræ. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 149. æs sonorum. *Id.* 1. *in Eutrop. v.* 105. sonorus axis currus. *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 26. sonorum tonitru. *Id.* 2. *in Rufin. v.* 80. sonori arcus. *Stat.* 4. *Theb. v.* 34. Calliope regina sonori nemoris. *h. e.* in quo Musæ cantus exercent suos. *Virg.* 12. *Æn. v.* 139. diva, stagnis quæ fluminibusque sonoris Præsidet. V. *Sanans*. *Id.* 1. *Æn. v.* 57. Luctantes ventos, tempestatesque sonoras. *Stat. l.* 12. *Theb. v.* 181. ubi Phocidos arma sonoræ? *scil.* propter oraculum Apollinis Delphici. *Claudian. de B. Gild. v.* 512. insula sonora fluctibus. ¶ Sonori versus sunt, qui crepitant pronuntiatione fragosa, & exsultantem informant dictionem: ut (*Virg. Æn.* 9. *v.* 503.) At tuba terribili sonitu procul ære canoro Increpuit. & (*Æn.* 8. *v.* 596.) Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Diomed. lib.* 3. *pag.* 498. *Putsch.* ¶ *Sonorus*, & *sonans* differunt. *sonorum* est quidquid sine intermissione sonum servat: *sonans*, quod ad tempus auditur. *Servius ad Æn.* 1. *v.* 57.

SONS, sontis, *nocevole, nocivo*, βλαβερός, nocens, noxius: a σίντης, quod idem significat, a σίνω, noceo. Rectus casus videtur olim fuisse *sontes*, inde *sons*, ut a *plebes plebs*, a *mentis* (quod dixit Ennius) *mens*, &c. *Festus*: Sons, nocens: ut ex contrario insons, innocens. *Stat.* 5. *Theb. v.* 610. qui te, mea gaudia, sontes Exstinxere dei? *Plaut. Capt.* 3. 5. 15. Sontes condemnant reos. *Stat.* 4. *Theb. v.* 640. & ab igne supremo Sontes lege mocæ. *h. e.* quæ egent sepultura carentibus. ¶ Hinc cujuscumque maleficii reus *sons* est. fures enim *v. gr.* homicidæ, proditores, adulteri, &c. maxime nocent reipublicæ: *reo, colpevole*, ὑπαίτιος. *Cic.* 1. *Offic. c.* 24. Idque est viri magni, rebus agitatis, punire sontes, servare multitudinem. *Id.* 2. *Phil. c.* 8. Comprehensio sontium mea, animadversio Senatus fuit. *Id.* 3. *de Legib. c.* 3. Minores Magistratus vincula sontium servanto, capitalia vindicanto. *Stat.* 4. *Theb. v.* 475 *de Plutone*. Cui servire dati manes, æternaque sontum Supplicia. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 13. Sontibus opitulari. *h. e.* reos eloquentia defendere. *Virg.* 10. *Æn. v.* 854. Omnes per mortes animam sontem ipse dedissem. *Ovid. Met.* 11. *vers.* 268. fraterno sanguine sontem, Expulsumque domo patria Trachinia tellus Accipit. *h. e.* reum cædis fratris. *Id.* 13. *Met. v.* 563. Immergitque manus, fœdataque sanguine sontis, &c. *h. e.* viri homicidæ. & *lib.* 7. *v.* 847. corpusque meo mihi carius ulcis Sontibus attallo. *h. e.* manibus meis, quibus ipsum occideram. *Stat.* 5. *Theb. v.* 488. fremit impia plebes Sontibus accensæ stimulis. *da i rimorsi della sua coscienza*.

SONTICUS, a, um, *nocevole, grave*, βλαβερός, sons, noxius, gravis, vehemens. *Morbus sonticus*, ita gravis, ut forinsecus functiones impediat, & justam excusationem præbeat, quo minus in judicium vocatus se sistere quis cogatur, aut quippiam aliud agere: cujusmodi est *v. gr.* morbus comitialis. *Festus*: Sonticum morbum in XII significare ait Ælius Stilo certum cum justa causa: quem nonnulli putant esse, qui noceat, quod sontes significet nocentes. *Id.* in *sons*. Morbus dici existimatur sonticus, quia perpetuo noceat. Cnæus apud *Gell. l.* 16. *c.* 4. recenset inter ea, quibus excusabantur milites, si præfinita die non adfuissent. *Id. Gell. l.* 20. *c.* 1. *circa med.* Morbum vehementiorem, vim graviter nocendi habentem non per se morbum, sed morbum sonticum appellant. *Venulej. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg. ult.* Quoties morbus sonticus nominatur, eum significari Cassius ait, qui noceat. nocere autem intelligi, qui perpetuus sit, non qui tempore finiatur. Sed & morbum sonticum eum videri, qui inciderit in hominem, postquam is natus sit. *h. e.* quem in ventre matris non contraxerit, & secum extulerit, sed post nativitatem supervenerit. Al. tamen leg. *postquam sanatus sit*. Mallet *Gothofred.* legi *datus erat*, vel *arrosatus sit*. *Marcell. Dig. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 60. Morbus sonticus, etiam invitis litigatoribus ac judice, diem differt. Sonticus autem existimandus est, qui cuique rei agendæ impedimento est litiganti. Porro quid magis impedimento est, quam motus corporis contra naturam, quam febrem appellant? *Paul. l.* 5. *tit.* 1. *leg.* 46 sonticum morbum dicit, quo judex fieri cœpit. Adde *Ulpian. lib.* 2. *tit.* 11. *leg.* 2. ¶ *Sontica causa*, justa, vera, legitima, ex morbo sontico. *Festus*: Sontica causa dicitur a morbo sontico, propter quam, quod est gerendum, agere desistimus. Cato: Quid dicam causæ exstitisse, timidus ne sie? an impedimento sibi causam sonticam fuisse? *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 51. Parce precor tenero. non illi sontica causa est, Sed, &c. Nævius apud *Fest.* Sonticam oportet esse causam, quamobrem perdas mulierem.

SONUS, i, *m. suono, strepito*, ἦχος, φθόγγος, κτύπος, quidquid aurium sensu percipitur, strepitus, vox. *Cic. in somn. Scip. c.* 5. Hic quis est, qui complet aures meas, tantus & tam dulcis sonus? & *lib.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Ad nervorum eliciendos sonos, ac tibiarum apta manus est admotione digitorum. & *cap.* 58. *ad fin.* Varietas sonorum in tibiarum nervorumque cantibus. & *cap.* 59. *sub fin.* Lingua sonos vocis distinctos & pressos efficit, cum ad dentes & ad alias partes pellit oris. *Id.* 1. *de Orat. c.* 59. Vocem ab acutissimo sono usque ad gravissimum sonum recipere. *Phædr. l.* 1. *fab.* 2. *vers.* 14. missum tigillum subito vadi Motu sonoque terruit pavidum genus. *Id. l.* 3. *fab.* 18. *v.* 9. Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono? *canto* & *Virg.* 3. *Georg. v.* 83. *de equo*. si qua sonum procul arma dedere, Stare loco nescit. *Id.* 12. *Æn. v.* 618. arrectasque impulit aures Confusæ sonus urbis, & illætabile murmur. *Horat. in ar. Poet. v.* 348. Nam neque chorda sonum reddit, quem vult manus & mens: Poscentique gravem persæpe remittit acutum. *Ovid.* 4. *Met. v.* 391 tympana reucis Obstrepuere sonis. *Id.* 1. *Fast. v.* 434. asellus intempestivos edidit ore sonos. *Lucan. l.* 6. *v.* 691 Silvarumque sonum, fractæque tonitrua nubis. *Id. l.* 3. *v.* 541. remorum sonus. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1002. verberum crepuit sonus. ¶ Sæpe refertur ad verba, & vocem, *parola*. *Cic.* 5 *Tuscul. c.* 16. Nos in vocibus occupatos, inanes sonos fundere. *Ovid.* 3. *Met. v.* 377. *de Echo*. illa parata est Exspectare sonos, ad quos sua verba remittat. *Id.* 6. *Fast. v.* 114. Reddebat tales protinus illa sonos. & *lib.* 5. *v.* 100. *de Jano*. Edidit hos nobis ore priore sonos. & *lib.* 3. *v.* 16 Et peragis tales arbore nixa sonos. & *lib.* 3. *ex Ponto, ep.* 3 *v.* 22. Talibus affata est libera lingua sonis. *Id* 6. *Fast. v.* 507. Latiæ Saturnia Bacchas Instimulat fictis insidiosa sonis. *Stat.* 12. *Theb. v.* 317. fugere animus,

mus, visusque, sonasque, Inclusitque doloe lacrymas. *Tecit. de Germ. c. 3.* Affectatur præcipue asperitas soni, & fractum mormur. *asprezze della voce.* Et *Senec. in Herc. Oet. v. 1128.* Sed quis non modicus fragor Aures uttonitas movet? Est est Herculeus sonus. *Virg. 2. Æn. v. 423.* oes sono discordia signant. *differenti di linguaggio.* ¶ Item ad prosodiam, sive accentum, quo verba exprimuntur. *Cic. in Orat. c. 17. extr.* Mira est quædam oatura vocis: cujus quidem, e tribus omoino sonis, inflexo, acuto, gravi, tanta sit & tam suavis varietas perfecta in cantibus. ¶ Olim fuit & quarto declinationis. *Sisenna* apud *Non. cap. 8. num. 67.* Postquare sono signorum prœlium magno cum clamore virorum commissum est.

SOPHENE, es, f. Σωφηνή, pars Syriæ, qua Taurum transit, ut *Plin. l. 5. c. 66.* docet. *Lucan. l. 2. v. 592.* Cappadoces mea signa timent, mollisque Sophene.

SOPHIA, æ, f. *sapienza*, σοφία, sapientia. Hac voce *Cicero* si quando utitur, Græcis literis scribit. At *Senec. ep. 89.* Sapientia est, inquit, quam Græci σοφίαν vocant. Hoc verbo quoque Romani otebantur, sicut *philosophia* nunc quoque utuntur: quod & togatæ tibi antiquæ probabunt, & inscriptus Dosseuni monumento titulus: Hospes resiste, & sophiam Dosseni lege. Hæc *Senec.* Sic *Mersnl. l. 1. epigr. 112.* Cum tibi sit sophiæ par fama, & cura deorum. *Afran.* apud *Gell. l. 13. c. 8.* Usus me genuit, mater peperit Memoria: Sophiam vocant me Graii, vos Sapientiam. *Enn.* apud *Fest.* in *Sas*, ex lectione *Scalig.* Nec quisquam Sophiam, sapientia quæ perhibetur, In somnis vidit prius, quam sam discere cœpit. Adde *Lactant. l. 3. c. 16. a med.* ¶ Penultimam producit *Theocrit. Edyll. 30.* Σύριγξ, v. 1. Σύριγξ ὄνομ' ἔχω. ἀδω δὲ τὰ μέτρα σοφίας. & *Prudent. l. 2. in Symmach. v. 34.* ætheriæ coluerunt dogma Sophiæ.

SOPHIANUS, a, um, adject. *Coripp. l. 4. v. 286.* venerabile templum, Et Sophianarum splendentia tecta novarum. *h. e.* templum S. Sophiæ, seu Jesu Christi, qui Sapientia est Dei Patris, a Justiniano Imp. Constantinopoli excitatum.

SOPHISMA, atis, n. *sofisma*, σόφισμα, genus fallacis argomentationis, conclusio fallax, commotum & falsa oratio ita composita, ut vera esse videatur. *Cic. 4. Acad. c. 24.* Quorum sunt contacta & aculeata quædam sophismata: sic enim appellantur fallaces conclusiunculæ. *Senec. epist. 45. circa med.* Idem de istis captionibus dico. quo enim nomine potius sophismata appellem? *Id. epist. 111.* Quid vocentur Latine sophismata, quæsisti a me. Multi tentaverunt illis nomen imponere: nullum hæsit: videlicet quia res ipsa non recipiebatur a nobis, nec in usu erat, nomini quoque repugnatum est. Aptissimum tamen videtur mihi, quo Cicero usus est: cavillationes vocat. *Gell. l. 18. c. 13.* Sophismata diluere ac refellere.

SOPHISMATICUS. V. dictino. sequent.

SOPHISMATIUM, ii, n. parvum, vel breve sophisma, σοφισμάτιον. Legitur in titulo *capitis 13. l. 18. Gellii*, ubi al. leg. *sophismatico* pro *sophismatio*.

SOPHISTA, æ, & Sophistes, æ, m. *Sofista*, *lettevatone*, σοφιστής, imitator Philosophorum, Philosophus apparens, qui fictam quandam & inanem sapientiæ speciem jactitat, qui eloquentiam & sapientiam omnium artium, ostentationis, & quæstus gratia profitetur. Olim enim eloquentia & sapientia conjunctæ erant. Differt ab Oratore, quia Sophista est artifex callidus & ingeniosus, qui artificiosæ orationis delicias affectat. Deinde Orator versatur circa eloquentiam forensem, sed Sophista circa Epidicticam, seu demonstrativam. *Cic. 4. Acad. c. 23.* At quis est hic? num Sophistes? sic enim appellantur ii, qui ostentationis, aut quæstus sui causa philosophantur. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 23.* Nam Abderites quidem Protagoras, Sophistes temporibus illis vel maximus, &c. ¶ Sophistarum mos fuit paratos esse subito & improviso de quacumque re dicere, & in conventu quæstionem poscere. *Cic. 2. de Fin. cap. 1.* Eorum erat iste mos, qui tunc Sophistæ nominabantur: quorum e numero primus est ausus Leontinus Gorgias in conventu poscere quæstionem, idest jubere dicere, qua de re quis vellet audire. *Lucil.* apud *Donat.* ad *Terent. Eun. 2. 3. 10.* At quidem te, senium atque insulse Sophista, &c. ¶ Cum Sophistis Socrates bellum perpetuum gessit, ut patet ex Hippia majore *Platonis*, ex Protagora, & aliis Dialogis. *Cic. 2. Fin. cap. 1. in Bruto, cap. 8. &c.* ¶ Interdum tamen hoc nomine appellati sunt sani eloquentiæ doctores, & dicendi periti. *Cic. in Orat. c. 19. ad fin. Juvenal. sat. 7. v. 167. & Gell. l. 17. c. 5.*

SOPHISTICE, es, f. *sofistica*, σοφιστική, sophistica ars, cavillatrix, fallax. *Apul. l. 2. de dogm. Plat.* Sophistice imitata juridicialem statum, dat opinionem stultis, quasi justitiæ studeat, quum iniquitati favere constat. ¶ *Sophistice*, adverb. σοφιστικῶς, *sofisticamente*, *furbescamente*, dolose. *Imp. Zeno lib. 8. Cod. tit. 10. leg. 12. §. 3.* Sophistice legem interpretari, & cavillari.

SOPHISTICUS, a, um, *sofistico*, σοφιστικός, ad sophistas pertinens, captiosus, fallax, dolosus. *Tiro Tullius* apud *Gell. l. 7. cap. 3. a med.* Res admodum insidiosa & sophistica. *Gell. l. 18. c. 1.* Captionis sophisticæ solutio. *Arnob. l. 1. pag. 36.* Sophistica se ostentatione jactare. *Prudent. in præfat. 2. Apotheos. v. 41.* Idcirco mundi stulta delegit Deus, Ut concidant sophistica. Respicit *Prudent.* illud *Pauli 1. Cor. 1. 27.* Quæ stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes.

SOPHOCLES, is, m. Σοφοκλῆς, filius Sophili, Athaniensis, Tragicorum poetarum princeps, æqualis Euripidis & Periclis: a σοφός, sapiens, & κλέος, gloria. In republica honores tum civiles attigit, tum militares: sed præcipuam gloriam consecutus est Tragœdiis, quas ultra centum ac viginti conscripsit, & vicies ac ter victoriam reportavit. Propter hoc studium cum rem familiarem videretur administrare negligentius, a filiis in judicium vocatus, ut quasi desipiens a dominio removeretur, Œdipodis Colonæi fabulam, quam proxime scripserat, judicibus legit, quæsivitque, num desipientis illud opus esset: eorumque sententiis liberatus est. Obiit ex gaudio ob insperatam victoriam ea Tragœdia eadem, centum prope annos natus. *Cic. 1. Offic. c. 40. & de Senect. c. 7. Plin. l. 7. c. 29. & 53. & lib. 37. c. 2. sub fin. Justin. l. 3. c. 6. extr. Vellej. l. 1. c. 16. Val. Max. l. 4. c. 3. n. 1. extern. & lib. 8. cap. 7. n. 12. extern. & lib. 9. c. 12. n. 5. extern. & Gell. l. 17. c. ult. ante med. &c. Horat. l. 2. ep. 1. v. 163.* Quid Sophocles, & Thespis, & Æschylus utile ferrent. ¶ In genitivo etiam *Sophoclis* dicitur. V. adnotata in *Achilles*. *Gell. l. 13. c. 18.* Versus Sophocle prudentissimi poetarum. Adde *lib. 13. c. 18.* ¶ In vocativo *Sophocle*. *Cic. 1. Offic. cap. 40. a med.* Prætorem, Sophocle, decet non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere.

SOPHOCLEUS, a, um, Σοφόκλειος, ad Sophoclem pertinens. *Cic. sub fin. ep. 18. l. ult. Fam.* An pangis aliquid Sophocleum? fac, opus appareat. *Virg. Ecl. 8. v. 10. & Ovid. l. 2. Amor. eleg. 18. vers. 15.* Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

SOPHORTIÆ VITES inter Græculas enumerantur a *Colum. l. 3. c. 2. a med.* probabiles quidem gustum habentes, sed quæ in nostris, inquit, regionibus & raritate uvarum, & acinorum exiguitate minus fluunt.

SOPHOS, σοφῶς, *benissimo*, *ottimamente*, vox Græca sapienter significans, cujus usus in acclamationibus, præsertim cum recitantes, aut causas in foro agentes prece aut pretio corrogati laudabant. qua de re multa *Plin. epist. 14. l. 2.* Hinc *Martial. l. 1. epigr. 50. v. 37.* Mercetur alius grande & insanum sophos. *& epigr. 77.* Præter aquas Helicon, & serta lyrasque dearum, Nil habet, & magnum semper inane sophos. *& lib. 3. epigr. 46.* Quidlibet in causis narraveris, ipse tacebo: At tibi tergeminum mugiet ille sophos. *Id. l. 6. epigr. 67.* Non sex paratur aut decem sophos nummis. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 40. Burm.* Clamant sophos. ¶ *Sophos* rectus casus adjective, σοφός, & Latina positione *sophus*, sapiens, *saggio*, *sapiente*, & fere de philosophis dicitur. *Martial. lib. 7. epigr. 31.* Te secreta quies, te sophos omnis amat. *Vetus Poeta* apud *Cicer. l. 2. de Fin. c. 8.* In quo Lælio' clamores sophos illa solebat Edere. *& mox.* Læliu' præclare & recte sophos, illeque vere. *Al. leg.* sophus. *Phædr. l. 3. fab. 14. v. 9.* tum victor sophus. *h. e.* Æsopus. *Id. l. 4. fab. 16. v. 8.* Factus periculo tum gubernator sophus, &c. *ammaestrato*, *fatto cauto*. (Sic *Propert. l. 2. el. 26. v. 30.* Credet & illa suo docta puella malo.) *Pompon. Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. a med.* Fuit post eos maximæ scientiæ Sempronius, quem populus R. sophum (al. leg. σοφόν) appellavit: nec quisquam ante hunc hoc nomine cognominatus est. *Liv. lib. 9. cap. 45.* P. Sulpicio Saverrione, P. Sempronio Sopho consulibus.

SOPHUS. V. vocem præced.

SOPIO, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *addormentare*, *assonnare*, κοιμίζω, somnum alicui indeco, dormire facio, sopore, consopio. *Liv. lib. 9. c. 30.* Alii alios epularum causa invitant, & vino oneratos sopiunt. *Id. l. 24. c. 46. ad fin.* Sonitus imbris lentior æqualiorque accidens auribus, magnam partem hominum sopivit. *Tibull. l. 3. el. 4. vers. 19.* Nec me sopierat menti deus utilis ægræ Somnus. *Ovid. 7. Met. v. 149.* pervigilem herbis sopite draconem. *& vers. 213.* Custodemque rudem somni sopistis. Al. leg. *somno*. ¶ Transfl. are morti dare, *ammazzare*: quia consanguineus est lethi sopor. *Sil. l. 10. v. 151.* quem funda procul per inane volota Sopierat. ¶ *Sopiri*, mente linqui, sensu omni ad tempus privari, *andar in deliquio*, *a svenimento*, *svenire*, κωματοῦσθαι. & hoc enim est morti simile. *Liv. l. 8. c. 6.* Lapsus per gradus, capite graviter offenso, impactus imo ita est saxo, ut sopiretur: exanimatum auctores non omnes sunt. *Id. l. 1. c. 41.* Jubet bono animo esse. sopitum fuisse regem subito ictu. *Plin. l. 9. c. 16. sub fin.* Fluviatilium silurus semper fulgure sopitur. ¶ Est etiam cessare, aut quiescere facio, sedo, *acchetare*, *quietare*, *ammorzare*, *attutare*. *Vellej. l. 2. c. 125.* Sed hæc omnia veteris imperatoris maturitas brevi sopiit ac sustulit. *Claudian. initio l. 2. de laudib. Stilich.* Connubii necdum festivos regia cantus Sopierat. *Id. l. 2. in Rufin. v. 324.* Cœperat humanos alto sopire labores Nox gremio. *Plin. l. 2. c. 47. sub fin.* Venti medio diei aut noctis plerumque sopiuntur.

SOPITUS, a, um, *addormentato*, *assonnato*, *sopito*, κεκοιμισμένος, somno oppressus, dormiens. *Petron. in Satyr. cap. 87.* Sopitum me excitavit. *Cic. 1. de Divin. c. 51.* Animus, sopito corpore, vigilat. *Liv. l. 25. c. 9. a med.* Ex improviso adortus sopitos vigiles, in cubilibus suis obtruncat. *Virg. 10. Æn. v. 642.* Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 31.* uxor, Sopita primo quæ nil somno senserat. *Lucret. l. 3. v. 431.* Sopiti in somnis cernimus, &c. *Liv. l. 8. c. 16. a med.* Vino & epulis sopitos hostes aggredi. *Senec. in Med. v. 704. & Colum. l. 10. v. 367.* magicis sopitus cantibus anguis. *Ovid. 3. Fast. v. 305.* Vina quies sequitur. gelido Numa prodit ab antro, Vinclaque sopitas addit in arcta manus. *Liv. l. 9. c. 37. a med.* Paulo ante lucem, quod æstivis noctibus sopitæ maxime quietis tempus est. ¶ De mortuo *Lucret. l. 3. v. 918.* Tu quidem, ut es leto sopitus, sic eris ævi Quod superest, cunctis privatu' doloribus ægris. *& vers. 1052.* Homerus Sceptra potitus, eadem aliis sopitu' quiete est. ¶ De eo, qui sensu ad tempus privatur ex ictu, aut morbo, *tramortito*, *sbalordito*, *svenuto*, *stordito*, ἔκπληκτος, καταπληκτος. *Lucret. l. 6. v. 794.* Castoreoque gravi mulier sopita recumbit. *Liv. l. 1. c. ep. 35.*[sic] Saxa duo ingentia devolvunt, quorum altero caput ictum est regi,

regi, altero humerus sopitus. *& cap.* 66. Tullentes sopitum vulnere, ac nihil sentientem. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Delphinus sopitus odoris novitate, fluctuansque similis exanimi. *Petron. in Satyr. cap.* 138. *sub fin.* Resipiscerent partes veneficio, credo, sopitæ. V. *Sopio.* ¶ *Sopitus ignis*, cessante flamma, celatus, sub cinere abditus, *fuoco coperto*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 743. & *lib.* 8. *v.* 410. cinerem & sopitos suscitat ignes. *& vers.* 542. Herculeis sopitas ignibus aras Excitat. ¶ Translate est sedatus, lenitus, mitigatus, compressus, repressus, *sedato, represso, sopito*. *Lucret. l.* 1. *v.* 30. Effice, ut interea fera mœnera militiai Per maria ac terras omnes sopita quiescant. *Velles. l.* 2. *c.* 89. Sopitus ubique armorum furor. *Plin. l.* 2. *c.* 79. Sopitum mare. *Colum. l.* 6. *c.* 37. Sopitum pecudis ingenium modica exercitatione concuti, atque excitari. *Cic. pro Cæl. c.* 17. *ad fin.* Multa nobis blandimenta natura ipsa genuit, quibus sopita virtus conniveret. *Val. Max. l.* 9. *cap.* 1. *n.* 1. *extern.* His vitiis sopita gloria in infamiam convertitur. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 264. Surgite sopitæ, quas obruit ambitus, artes. *Id. initio præfat. l.* 2. *de rapt. Pros.* Otia sopitis ageret cum cantibus Orpheus.

SOPOR, oris, m. *sonno grave, letargo*, κῶμα, somnus cum gravedine. *Plin. l.* 20. *c.* 18. E nigro papavere sopor gignitur. *Id. l.* 21. *c.* 18 Junci semina somnum allici: sed modum servandum, ne sopor fiat. ¶ Metonymice est medicamen soporiferum, *sonnifero*, φάρμακον ὑπνωτικόν. *Nep. in Dione, c.* 2. *in f.* Tatei soporem medicos dare coegit. *Senec. sub fin. ep.* 83. Licet colligas, nec veneno poto moriturum, nec sopore sumpto dormiturum. *Id.* 5. *de benef. c.* 13. *extr.* Veneficus qui soporem, cum venenum crederet, miscuit. Adde *Quintil decl.* 256. ¶ Poetæ simpliciter pro somno accipiunt, *sonno*. *Lucret. l.* 4. *v.* 455. suavi devinxit membra sopore Somnus. *Tibull. l.* 4. *carm.* 4. *v.* 9. Phœbe, veni, tecumque feras, quæcumque sopores, Quæcumque & cantus corpora fessa levant. *Plaut. Rud.* 4. 2. 11. Lucrum præposivi sopori & quieti. *Attius* apud *Cicer.* 1. *de Divin. c.* 22. Cum jam quieti corpus nocturno impetu Dedi, sopore placans artus languidos. *Petron. in Satyr. c.* 100. In soporem labens. *& cap.* 104. prostrata sopore Urget membra quies. *Lucret. l.* 4. *v.* 766. jacere & languere sopore. *& vers.* 996. levem ex oculis volucremque soporem discutere. *Ovid.* 11. *Met. v.* 677. soporem excutere. *Tibull. initio eleg.* 2. *lib.* 1. Adde merum, vinoque novos compesce dolores, Occupet ut fessi lumina victa sopor. *Propert. l.* 3. *el.* 15. *extr. ad Bacchum*. Atque hoc sollicitum vince sopore caput. *Lucan. l.* 5. *v.* 689. corpore segnis Nostra sopor tenuit. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 48. cum ferus fessos sopor alligat artus. *Virg.* 2 *Æn. v.* 253. complectitur. *& lib.* 3. *v.* 511. irrigat. *Senec in Octav. v.* 117. Et fessa fletu lumina oppressit sopor. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 37. Piger labantes languore oculos sopor operit. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 100. Lumina cum placido victa sopore jacent. *& epist.* 19. *v.* 56. subit furtim lumina fessa sopor. *Virg. Æn.* 4. *v.* 522. placidum carpebant fessa soporem Corpora. *& lib.* 8. *v.* 405. placidumque petivit Conjugis infusus gremio per membra soporem. ¶ Quæcumque de Somno fabulantur, Sopori tribuunt, *Virg.* 6. *Æn. v.* 278. Tum consanguineus Leti Sopor. *Propert. l.* 1. *el.* 3. *in fin.* Dum me jucundis lapsam sopor impulit alis. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 325. pigrasque sopor diffuderat alas. Adde *Stat.* 2. *Theb. v.* 59. ¶ Translata est segnities, otium. *Tacit.* 2. *Histor. c.* 76. Torpere ultro, & polluendam perdendamque rempubl. relinquere, sopor & ignavia videretur. *Martial. l* 7. *epigr.* 41. Inde sopor nobis & placet alta quies. ¶ De morte *Lucret. l.* 3. *v.* 466. Interdumque gravi lethargo fertur in altum Æternumque soporem. *Plaut. Amph.* 1. 1. 137. Homines quatuor in soporem collocastis nudos. *& vers.* 150. sopori aliquem dare. *Plaut.* potest intelligi etiam de defectu animi, & amissione sensus, *tramortimento, sbordigione*. ¶ Ut *somnus*, ita & *sopor* pro somnio ponitur, *sogno*. *Claudian. de VI. consul. Honor. in præfat. v.* 9. & 15. Blandaque largitur frustra sitientibus ægris Irriguus gelido pocula fonte sopor. ¶ In Fabulis Sopor est Auriga currus Lunaris. *Stat.* 12. *Theb. vers.* 307. ¶ Denique *sopor* est tempus capreis, *tempia*: fortasse quia circa tempora præcipue videtur somnus in opinione vulgi dominari. Unde apud *Virg. Æn.* 5. *v.* 854. Somnus volens Palinurum in mare projicere, ramum Lethæo rore madentem super utraque quassat tempora. *Stat. l.* 2. *silv.* 3 *v.* 29. lævumque soporem Naides aversa fertur tetigisse sagitta. Nostri dicunt *dar un pugno nel sonno*, cum quis pugno tempus alicui ferit.

SOPORATUS, a, um, *addormentato*, κεκαρωμένος, somno correptus, sopitus. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 9. *v.* 21. Sæpe soporatas invadere profuit hostes. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 334. soporatos arcis premit alta quies. *Plin. l.* 10. *c.* 75. Aquatilia ipsa quieta cernuntur placida, ceu soporata, neque aliud quam caudas moventia. *Val. Flacc l.* 5. *v.* 138. Rapta soporato fuerint cum vellera luco, *h. e.* soporato dracone, qui lucum servat. ¶ Translate *Curt. l.* 7. *c.* 1. Recruduit soporatus dolor. *sopito*. ¶ Est etiam soporifero medicamento (qui *sopor* dicitur) imbutus, soporifer. *Virg.* 5. *Æn. v.* 854. ramum Lethæo rore madentem, Vique soporatum Stygia. *Id.* 6. *Æn. vers.* 420. Melle soporatam, & medicatis frugibus offam Objicit. *Claudian. lib.* 3. *de rapt. Pros. v.* 480. *de equis Plutonis*. Stagnaque tranquillæ potantes marcida Lethes, Ægra soporatis spumant oblivia linguis.

SOPORIFER, ra, rum, *sonnifero*, ὑπνωτικός, soporem inducens, somnifer. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Atra lactuca, quæ meconis appellatur, a copia lactis soporiferi. *Id. l.* 9. *c.* 13. Dextræ pinnæ vim soporiferam inesse *Virg.* 4. *Æn. v.* 486. Spargens humida mella, soporiferumque papaver. *Spartian. in Adrian. c.* 26. *extr.* Soporifera potio. *Lucan. l.* 3. *v.* 8. Inde soporiferæ cesserunt languida somno Membra ducis. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 47. soporiferæ biberem si pocula Lethes. *Id.* 11. *Met. v.* 586. soporiferæ Somni aula. *Petron. in Satyr. c.* 128. & *Sil. l.* 7. *v.* 287. soporifera nox. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 404. soporiferas nocturna silentia terris Explicuere vices.

SOPORO, as, avi, atum, a. 1. *addormentare, assonnare, sopire*, κοιμίζω, soporem induco, sopio. *Cels. l.* 2. *c.* 2. *circa med.* Si sæpius expergiscitur aliquis, quam assuevit, deinde iterum soporatur. ¶ Item sensum ac vires ad tempus adimo, hebescere facio. *Scribon. Larg. compos.* 180. Opium mentem soporat, sensusque abalienat. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *ad fin.* Aquarum impetus sisti, serpentes soporari. *Id. l.* 21. *cap.* 31. *extr.* Aspidum naturæ halicacabum in tantum adversam, ut radice ejus propius admota soporetur illa sopore enecans vis earum. *Stat.* 11. *Theb. v.* 93. hebet ipsum cælo Taurus, & infractos angues nimia astra soporant. ¶ Soporare ignem, *ammorzare*. *Stat. Theb.* 6. *v.* 235. instant flammis, multoque soporant Imbre rogum.

SOPORUS, a, um, *sonnolento, sonnacchioso, sonnifero*, ὑπνωτικός, sopore plenus, somnolentus, somnifer. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 222. invadunt dapibus vinoque soporos. *Virg.* 6. *Æn. v.* 390. Umbrarum hic locus est, Somni, Noctisque soporæ. *Lucan. l.* 2. *v.* 236. sed nocte sopora, Parrhasis obliquos Helice cum verteret axes, Atria cognati pulsat non ampla Catonis. Adde *Stat.* 1. *Theb. v.* 403.

SORA. V. *Soranus*.

SORACTE, & Sauracte, is, n. & Soractes, is, m. mons Faliscorum in Etruria prope Tiberim: ubi templum Apollinis fuit. *Virg. Æn.* 11. *v.* 785. sancti custos Soractis Apollo. *& lib.* 7. *v.* 695. Hi Fescenninas acies, æquosque Faliscos: Hi Soractis habent arces, Flaviniaque arva. *Servius* hic male in Hirpinis collocat, qui sunt ultra Samnites, & Campaniam: nisi intelligat quasdam familias in Faliscorum agro: de quibus *Plin. l.* 7. *c.* 2. *ante med.* Haud procul urbe Roma, in Faliscorum agro familiæ sunt paucæ, quæ vocantur Hirpi: hæ sacrificio annuo, quod fit ad montem Soractem Apollini, super ambustam ligni struem ambulantes, non aduruntur. *Sil. l.* 8. *v.* 493. & sacrum Phœbo Soracte frequentant. *Id. l.* 7. *v.* 662. Phœbei Soractis honor. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 3. In Sauracti, Fiscellia capræ feræ sunt, quæ, &c. Hinc

SORACTINUS, a, um, ad Soracte pertinens, ut Soractinæ lapicidinæ. *Vitr. l.* 2. *c.* 7.

SORACUM, ci, n. σώρακος, vas quoddam, puta corbis, cista, qua ornamenta portantur Scenicorum. Plautus in Persa (3. 1. 64.) Librorum eccillum habeo plenum soracum. Hæc *Festus*. Enumeratur a *Polluce* inter vasa rustica: etsi inter τοῖς κωμῳδικοῖς, inquit *l.* 10. *c.* 39. ἅτινα ὠνομάσθαι τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν. Quidam putant *soracum*, & *saracum* seu *serracum* idem esse. sed hoc certe genus vehiculi est: *soracum* vasis: nisi dicas, *soracum* esse cistam ampliorem, quæ vehiculo imponitur, ut benna. Differunt etiam quantitate penultimæ, quæ in *serracum* a *Juvenale* producitur, in *soracum* a *Plauto* corripitur.

SORANUS, a, um, ad Soram pertinens oppidum & Coloniam Latii prope Arpinum, ad Lirim amnem. *Liv. l.* 9. *c.* 24. Soranus transfuga. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 409. *num.* 9. Legio III. Sorana. ¶ Dis pater cognomento *Soranus* dictus est, teste *Servio ad Æn.* 11. *vers.* 785. cujus appellationis originem alii a σορός, sepulcrum deducunt: alii a Soranis, id numen præcipue colentibus.

SORBEO, bes, bui, a. 2. *sorbire*; ῥοφέω, aliquid liquidum, aut quod mandi opus non est, spiritum retrahendo haurio: a sono, qui tunc fieri solet, ut *Varro* sentit *l.* 5. *de L. L. c.* 8. *sub fin.* vel a Græca voce allata, per metathesim, & aspero spiritu in *s* verso. *Plaut. Mil.* 3. 2. 8. Consimile est quod siertas, quasi sorbeas. *Plin. l.* 23. *c.* 3 Crudum ovum sorbere. *Lucan. lib.* 4. *v.* 314. & lacte negato, Sordidus exhaustis sorbetur ab ubere sanguis. *& lib.* 7. *v.* 843. totas avida sorbere medullas. *Plin. c.* 1. *l.* 28. Ex homine ipso sorbere calidum sanguinem. *Id. l.* 30. *c.* 14. Quæ fimum auferunt cum aqua sorbuerint. ¶ *Simul flare, sorbereque haud facile est*, proverb. apud *Plaut. Mostell.* 3. 2. 104. quo significatur, duas res uno eodemque tempore peragi, perdifficile esse. *non si può bere, e ensolare: piangere, e guardar i buoi: sonare, e ballare.* ¶ Universim accipitur pro haurire, in se trahere. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 29. Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem. *Lucret. l.* 6. *v.* 1127. Et cum spirantes mixtas hinc ducimus auras, Illa quoque (h. e. particulas pestilitate imbutas) in corpus pariter sorbere necesse est. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 305. sorbere ostrea. *Virg.* 3. *Æn. v.* 421. Charybdis imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus. *Senec. in Hippol. v.* 1049. Pistris citatas sorbet, aut reddit naves. *assorbe*. & *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 637. alnus Solvitur, & vasto puppis mare sorbet hiatu. *Ovid. Met* 9. *v.* 172. sorbent avidæ præcordia flammæ. *& lib.* 2. *v.* 40. flumina sorbentur a terra. *Plin. l.* 2. *c.* 80. Hiatus terræ alias remanet, ostendens quæ sorbuit, alias occultat ore compresso. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 29. Sorbebatque rotas maligna tellus. *h. e.* non sustinebat, sed subsidendo mergebat. *affondava.* de lutosa via loquitur. Sic *Sil. l* 4 *v.* 577. Hausit subsidens fugientum corpora tellus, Infidaque soli frustrata voragine sorbet. *Auct. Paneg. ad Constantin. c.* 18. Tibris violentus & turbidus hostem reipubl. sorbuit. *assorbì*. & *Plin. l.* 13. *c.* 12. *a med.* Minus sorbet politura charta, magis splendet. *Id. lib.* 34. *c.* 2. Cordubense æs cadmiam maxime sorbet. *Stat.* 3. *Theb. v.* 328. Insomnes oculos rubor excitat, oraque retro Sorbet anhela sitis. *h. e.* reducit, adducit, retrahit. *Sil. l.* 4. *v.* 162. Arva natant, altusque virum cruor, altus equorum Lubrica belligeræ sorbet vestigia turmæ. *h. e.* ita replet, ut quasi sorbeat, & abscondat. *Id. l.* 10.

l. 10. v. 267. & torum tunc primum ante ora fuere Sorbentes Latium campi. h. e. campi, in quibus Cannarum pugna commissa est, haurientes totius Latii sanguinem. ¶ Translate Cic. Q. Fr. l. 3. ep. ult. a med. Me ab eo ita observari scio, ut ejus illa odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam. h. e. non solum facile subeam, sed etiam æquo animo feram. Id. Phil. 11. c. 5. Quem gurgitem? quam voraginem? quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cujus sanguinem non bibere censetis? ¶ In præterito etiam *sorpsi* apud Auctores legimus, inquit Diomed. l. 1. pag. 363. Putsch. Confirmat Charis. sub init. lib. 3. Certe in compositis quibusdam usitatum est. V. Absorbeo. ¶ A *sorbeo* supinum debet esse *sorbitum*, ut ab *habeo habitum*, a *præbeo præbitum*: a *sorpsi* vero *sorptum*. Priscian. sub fin. lib. 9. ¶ Probus apud Priscian. ibid. etiam *sorbo, is*, agnoscit. Unde Tibull. lib. 4. carm. 1. v. 72. de Scylla. Cum canibus rapidas inter freta sorberet undas. Fulgeo, ferveo, strideo, &c. idem patiuntur. Sunt qui leg. *serberet*.

SORBILIS, le, *da sorbire*, ῥοφητός, qui facile sorbetur. Petron. in Satyr. c. 33. Pavonis ova gallinæ jussi supponi. & mehercules timeo, ne jam concepta sint: tentemus tamen, si adhuc sorbilia sunt. Cels. l. 2. c. 18. a med. Ovum molle, vel sorbile imbecillissimæ materiæ est. Colum. l. 8. c. ult. a med. Quique sunt cibi sorbilibus proximi, ut recens caseus.

SORBILLO, as, a. 1. *sorsare, centellare, bere a centelli*, ἀναῤῥοφέω, minutim ac paulatim sorbeo. Terent. Adelph. 4. 2. in fin. Cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem. Apul. lib. 2. Metam. Vinum paulatim labellis minuens, sorbillat dulciter. ¶ Translate sorbillantia suavia dixit Id. l. 3. quæ parva quidem, sed frequentia, tastas sorbillantis impinguntur. ¶ Quidam malunt *sorbilo* simplici liquida scribere.

SORBILUM, li. Plaut. Pœn. 1. 2. 185. Nam mihi jam video propter te victitandum sorbilo. h. e. misero sorborum cibo, quorum genus unum *torminale* appellant, teste Plin. l. 15. cap. 21. Vel in gemitu & suspiriis, quæ gementes similem sorbentium sonum edunt. Vel præparco victu, & ægrorum proprio, quibus vis morbi vix paululum sorbere permittit.

SORBITIO, onis, f. *il sorbire*, ῥόφησις, actus sorbendi: item id ipsum, quod sorbendo sumimus, *sorbitio*, ῥόφημα, jusculum. h. e. cibi sorbitionis portio, multa aqua macerata. Pers. sat. 4. v. 2. sorbitio tollit quem dira cicutæ. Plin. in fin. l. 24. Sumitur & sorbitio e farina ad pectus exulceratum. Phædr. l. 1. fab. 26. v. 4. Liquidam sorbitionem in patena ponere. Plin. l. 22. cap. ult. ante med. Sorbitionem tamen dari tutam vetuit. Cato R. R. c. 157. post med. Sorbitione liquida hoc per dies septem dato. Colum. l. 6. cap. 20. Lentis unius molitæ misceantur aquæ calidæ sextarii duo, factaque sorbitio per cornu infunditur. Cels. l. 2. c. 30. Sorbitio ex alica, vel ex panico, vel ex milio. Plin. l. 20. c. 16. Cunila cum farina, oleo & aceto in sorbitionem temperata. & cap. 21. Malva in lacte cocta, & sorbitionis modo sumpta. ¶ Absolute de sorbitione cicutæ intelligunt eruditi illud Cæcilii apud Fest. in Senium. Sine, suam senectutem ducat: utique ad senium sorbitio. h. e. sine, eum diu vivere, & ad ultimam senectutem pervenire: utique cum in senio fuerit, eum manet mors cicutæ veneno inferenda. ¶ Absolute de oryza, vel ptisana in sorbitionem diluta, Cels. l. 2. c. 25. Aliena stomacho sunt omnia prædulcia, omnia pinguia, sorbitio, panis fermentatus, &c. Senec. epist. 78. ad fin. Omnia ista (ægri) perferemus, sorbitionem, aquam calidam, &c. ¶ Siquando Celsus sorbitionem ab oryza, aut ptisana distinguit, ut l. 2. c. 22. oryzave, aut ptisanam pro generibus frumenti accipit, ex quibus sorbitio fit.

SORBITIUM, ii, n. pro *sorbitio* quidam leg. apud Seren. Sammon. c. 21. vers. 375.

SORBITIUNCULA, æ, f. *sorbetto*, parva sorbitio, jusculum. Hieronym. in vita Hilarion. ante med. Fiebant ei de farina & comminuto olere sorbitiunculæ. Adde Marcell. Empir. cap. 10. ante med.

SORBUM, i, n. *sorbo*, ὄον, fructus sorbi arboris. Plin. l. 15. c. 21. Sorbis quadruplex differentia. Aliis eorum rotunditas mali, aliis turbinatio piri, aliis ovata species. hæc obnoxia acori. Odore & suavitate rotunda præcellunt: ceteris vini sapor. generosissima, quibus circa pediculos folia. Quartum genus torminale appellant, remedio tantum probabile, assiduum proventu, minimumque pomo, arbore dissimili, foliis pæne platani. Id. ibid. & Cato R. R. c. 7. extr. Sorba sapa condire. Varr. l. 1. R. R. c. 59. a med. Sorba dissecta, & in sole macerata, ubicumque sint posita, in arido facile durant. (de conditura var. V. & Colum. lib. 12. cap. 16. ad fin.) Martial. l. 13. epigr. 26. Sorba sumus molles nimium durantia ventres. ¶ De satione eor. Colum. l. 5. c. 10. ad fin. & Pallad. in Januar. c. 15. ¶ Vinum ex his fieri, docet Plin. l. 14. cap. 16. Hinc Virg. 3. Georg. v. 379. & pocula læti Fermento atque acidis imitantur vitea sorbis.

SORBUS, i, f. *sorbo*, ὄα, ὄη, & οἴη, & ὄα, arbor sorba ferens. Colum. l. 5. c. 10. ad fin. Sorbi quoque, & Armeniaci, atque Persici non minima est gratia. Plin. l. 16. c. 18. Aquosis montibus gaudent acer, fraxinus, sorbus, tilia, cerasus.

SORCTUS. V. *Surrigo*.

SORDEO, es, dui, n. 2. *esser sordido, sucido, sporco, sozzo*, ῥυπάω, sordidus sum, sordibus turpor, squalidus sum. Attius apud Non. c. 2. n. 773. Cum manus materno sordet sparsa sanguine. Plaut. Truncul. 2. 4. 28. Jam lavisti? Phron. jam pol mihi quidem, atque oculis meis. num tibi sordere videor? Senec. ep. 5. Non splendeat toga: ne sordeat quidem. Pallad. in Novembr. c. 19. Si sordet oleum, calentes sales injici jubent: ita mundum reddi. Id. in Mart. c. 6. Cicera distat a cicercula solo colore, quo sordet, & nigrior est. Gell. l. 9. c. 2. Incola sordentium ganearum. Stat. l. 4. Silv. 8. v. 39. Albanoque cadum sordentem promere fumo. *affumicato*. & Martial. l. 1. epigr. 35. Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. ¶ Translate Gell. l. 2. c. 23. Si conferas Græca ipsa, oppido quam jacere atque sordere incipiunt, quæ Latina sunt. Id. lib. 19. c. 13. Ignobilia nimis & sordentia verba. h. e. quæ ab infimis hominibus usurpantur. ¶ *Sordere* dicuntur ea, in quibus nimia parsimonia apparet, aut avaritia. Plaut. Pœn. 5. 4. 6. Arabius, murrhinusque omnis odor complebat. haud sordere visus est festus dies, Venus, nec tuum fanum. Favorin. apud Gell. l. 15. c. 8. Avium atque altilium nisi tantum apponatur, ut a cluniculis inferiori parte saturi fiant, convivium putant inopia sordere. Manil. l. 4. v. 570. Mite genus, docilesque fluunt ab sidere (Aquarii) partus. Pectore nec sordent. h. e. animi non sunt illiberales. ¶ Hinc pro contemni, vilem æstimari, nihili pendi. Virg. Ecl. 2. v. 44. sordent tibi munera nostra. Horat. l. 1. ep. 11. v. 4. Cunctane præ Campo, & Tiberino flumine sordent? Liv. lib. 4. c. 25. a med. Adeo se suis etiam sordere, nec a plebe minus, quam a patribus contemni. Curt. l. 10. c. ult. Sordent prima quæque, cum majora sperantur. grime. Cum infinito Auct. Panegyr. Constantini, c. 24. in fin. Nec vero tantummodo vetera illa dictatorum & consulum, ac deinceps magnorum principum, sed etiam pulcherrima patris tui facta superasti. sordet enim alios ex proximo tempore comparare. ¶ Præteritum *sordui*. Alcim. Avit. l. 3. v. 393. Sorduerit nimium lacero circumdata peplo.

SORDES, is, f. *bruttura, immondezza, sozzura, sporchezza*, ῥύπος, ῥύπασμα, spurcitia, immunditia, lutum, fæx. Sæpius in plur. num. adhibetur, quam in singulari. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. a med. Ut si qua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in visco, inhæresceret. Horat. l. 1. ep. 2. v. 53. juvant Auriculas citharæ collecta sorde dolentes. Plaut. Pœn. 1. 2. 101. Plenei oculi sordium qui erant, jam splendent mihi! An. Imo etiam in imo oculo parum sordis est. Ovid. 1. de ar. am. v. 519. & sint sine sordibus ungues. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 383. Non alius lanam purgatis sordibus æque Præbuerit calathis. Plin. l. 35. c. 26. Arenæ fluctibus volutatæ nitescunt, detritis sordibus. Id. lib. 35. c. 10. a med. Custodire aliquid a pulvere & sordibus. Cic. Phil. 2. c. 8. extr. Sordes eluere. Juvenal. sat. 5. v. 11. sordes farris mordere canini. h. e. sordidum panem. Lucret. l. 6. v. 1268. pellis super ossibus una, Ulceribus tetris prope jam, sordique sepulta. *sordi* pro *sorde*, ut *colli, igni, orbi, parti*, pro *colle, igne*, &c. ¶ Translate dicitur de infima plebe, de pauperibus, servis, humili loco natis. Cic. Attic. l. 1. ep. 16. a med. Apud bonos iidem sumus, quos reliquisti: apud sordem urbis & fæcem multo melius nunc, quam reliquisti. Plin. l. 7. ep. 29. Quam essent mimica & inepta, quæ in hoc cœnum, in has sordes abjicerentur. Petron. in Satyr. c. 126. Quædam feminæ sordibus calent. Tacit. 2. Histor. c. 84. a med. Cujus splendore & gloria sordes & obscuritatem Vitellianarum partium perstringimus. Calpurn. ecl. ult. sub fin. sed mihi sordes, Pullaque paupertas, & adunco fibula morsu Obstiterunt. ¶ Item de luctu, mœrore, squalore et calamitate. Cic. Fam. 14. ep. 2. circa med. Te nunc, mea Terentia, sic vexari, sic jacere in lacrymis & sordibus. Id. in Pison. c. 36. a med. Diffidens ac desperans rebus tuis, in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti. Id. pro Cluent. c. 6. sub fin. Mater squalore hujus & sordibus lætatur. & cap. 67. extr. Ne optatissimum spectaculum hujus sordium, atque luctus, & tanti squaloris amittant. Id. pro Dom. c. 23. & post redit. ad Quirit. c. 3. a med. Filiæ meæ fletus assiduus, sordesque lugubres vobis erant jucundæ. ¶ Item de habitu reorum, qui data opera sordidati, pauperes, & squalidi apparebant, quo facilius misericordiam moverent. Val. Max. lib. 7. c. ult. n. 7. Tacit. 4. Ann. c. 52. & Auct. dial. de Orat. c. 12. Sic Petron. in Satyr. c. 122. quia pœne tropæis Imminet, & sordes meruit victoria nostra. Sueton. in Vitell. c. 8. Ignominiosis notas, reis sordes, damnatis supplicia dempsit. V. Sordidatus. ¶ Item de probro, dedecore, nota, flagitio. Cic. pro Sext. c. 28. Virtus splendet per se semper, neque alienis unquam sordibus obsolescit. Id. Attic. l. 2. ep. 16. Satius est illum in infamiæ relinqui sordibus, quam infirmo judicio committi. Al. leg. in infamia relinqui, ac sordibus. Horat. l. 1. sat. 6. v. 68. Si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra Objiciet vere quisquam mihi. ¶ Item sæpe de nimia parcimonia, & avaritia, *spilorceria, avarizia, sordidezza*. Cic. pro Mur. c. 36. Populus R. non amat profusas epulas, sordes & inhumanitatem multo minus. Id. pro Flacc. c. 3. a med. Nullum hujus in privatis rebus factum avarum, nullam in re familiari sordem posse proferri. Tacit. 1. Hist. c. 52. Sordem & avaritiam Fonteji Capitonis integra mutaverat. Horat. l. 2. sat. 5. v. 105. sepulcrum Sine sordibus extruere. Quintil. l. 6. c. 3. Incusans ejus sordes dicebat, calceos eum veteres vendere, solere. Plin. l. 2. ep. 6. extr. Nihil magis esse vitandum, quam istam luxuriæ & sordium novam societatem. & ep. 12. Damnatus sordium. Juvenal. sat. 14. v. 124. cogit minimas ediscere sordes. h. e. rationem quæstus faciendi etiam in rebus minimis. Apul. l. 1. Metam. Extremæ avaritiæ & sordis infimæ infamis homo. ¶ Est convicium. Cic. in Pison. c. 26. O tenebræ, o lutum, o sordes! O paterni generis oblite, materni vix memor! ¶ *Sordes verborum*, verba ab infima plebe usurpata, jacentia, ignobilia. Auct. dialog. de Oratorib. c. 21. Sordes verborum, & hians compositio, & inconditi sensus redolent antiquitatem. ¶ De recto singulari nihil constat: nisi quod *sordis* dixisse fertur Ambrosius apud Bedam de Orthogr. pag. 2345. Putsch.

SORDESCO, is, n. 3. *divenire sordido*, [illegible], sordidus fio. *Horat. l. 1. ep. ult. v. 11. ad libr. suum.* Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi Cœperis. *Plin. l. 11. c. 16. de melle:* Nunc vero e tante cadens altitudine, multumque, dum venit, sordescens. *Id. l. 33. c. 3. a med.* Manus sordescunt decidua materia. *Gell. lib. 4. c. 12.* Si quis agrum suum passus fuerat sordescere. *h. e.* silvescere, in inutiles herbas ire, incultum fieri.

SORDICULA, æ, f. parva sordes. *Marcell. Empir. c. 8. sect. ult.* Si oculum sordicula aliqua fuerit ingressa.

SORDIDATUS, a, um, *mal vestito*, *mal in ordine*, [illegible], pannis obsitus, incultus, neglectus. *Cic. in Pison. c. 27. ad fin.* Servi sordidati ministrant. *Plaut. Asin. 2. 4. 90.* Quamquam ego sum sordidatus, frugi tamen sum. *Terent. Heaut. 2. 3. 56.* Scin' tu hanc, quam dicit sordidatam ac sordidam? *sordidatam* refertur ad illud, quod supra dixerat *vers.* 54. pannis obsita: *sordidam* ad illud, neglecta, immunda illuvie. nam sordidus a natura dicitur, sordidatus fit urgente necessitate. *Donat.* ¶ Translate *Sidon. in fin. epist. penult. l. 3.* Sordidatissima conscientiæ. ¶ *Sordidati* sunt rei dicti, qui eo tempore una cum propinquis & affinibus obsolete veste utebantur, barba intonsa & capillo, ad misericordiam aucupandam: quod dicebatur *mutare vestem*, ut est apud *Liv. lib. 6. c. 20.* Hinc *Cic. in Pison. in fin.* Nec minus lætabor, cum te semper sordidam, quam si paulisper sordidatum viderem. *Id. Verr. 4. c. 25. ad fin.* Romam venerunt sordidati, maxima barba & capillo. *Id. 2. de Orat. c. 47.* Sensi magnopere moveri judices, cum excitavi mœstum & sordidatum senem. ¶ Idem faciebant in periculo constituti, gravique aliqua calamitate. Unde Vitellius, in rebellione provinciarum, & post victorias Vespasiani apud *Sueton. c. 15.* primo diluculo sordidatus descendit ad Rostra, multisque cum lacrymis, &c.

SORDIDE, *sporcamente*, *sordidamente*, [illegible], cum sordibus, immunde, spurce. *Val. Max. l. 9. c. 13. n. 2.* Donec caput ejus sordide in loco sedentis absciderelur. *h. e.* alvi levandæ causa. *Lamprid. in Heliogab. c. 33. a med.* Per plateas tractus est sordidissime, per cloacas ductus. ¶ Translate *sordide nasci*, humillimis natalibus *bassamente*: ex parentibus scilicet, qui sordidis artibus vitam tolerant. *Auct. dial. de Orator. c. 8.* Quo sordidius & abjectius nati sunt, eo clariore, &c. *Gell. l. 15. c. 4.* Victum sordide invenisse comparandis mulis & vehiculis. ¶ *Sordide loqui*, verbis translatitiis, & ex infima plebe petitis. *Sueton. de rhetorib. c. ult.* Declamabat genere vario, modo splendide atque adornate; tum ne usquequaque scholasticus videretur, circumcise ac sordide, & tantummodo trivialibus verbis. *Plaut. Mil. 4. 2. 11.* Loquitur laute, & minime sordide. *h. e.* non loquitur de rebus nihili, & sordidis. ¶ *Sordide concionari*, minus humiliter, abjecte, demisse, oblitum dignitatis, gravitatis, decori, *bassamente*, *vilmente*. *Cic. Attic. lib. 15. ep. 1.* L. Antonium concionatum esse, cognovi tuis litteris, & aliis, sordide: sed id quale fuerit, nescio. *Id. 2. de Orat. c. 83.* Acclamatio adversa populi aut oratoris peccato aliquo excitatur, si aspere, si arroganter, si turpiter, si sordide, si quoquo animi vitio dictum esse aliquid videatur; aut hominum offensione, &c. ¶ Sæpe avare, illiberaliter, [illegible], *con spilorceria*, *avaramente*. *Cic. 2. de Orat. c. 86.* Nimis illum sordide Simonidi dixisse, se dimidium ejus, quod pactus esset, pro illo carmine daturum. *Plin. l. 3. ep. 9.* Proconsulatum non minus violenter, quam sordide gesserat. *Suet. in Domit. c. 9.* Omnes circa se largissime prosecutus, nihil prius aut acrius monuit, quam ne quid sordide facerent.

SORDIDO, as, a. 1. *sporcare*, *imbrattare*, [illegible], sordidum facio, fœdo. *Lactant. de ira Dei, in fin.* Templum cordis non fumo, non pulvere, sed malis cogitationibus sordidatur. *Sedul. carm. 23. v. 347.* Cedit terra rotis, & orbitarum Moto pulvere sordidatur aer.

SORDIDULUS, a, um, *alquanto sozzo*, *sporchetto*, diminut. a sordidus. *Juvenal. sat. 3. v. 149.* Si toga sordidula est, si rupta calceus alter Pelle patet. ¶ Item vilis, infimus, de fæce hominum. *Plaut. Pœn. 1. 2. 58.* Servulorum sordidulorum scorta diobolaria.

SORDIDUS, a, um, *sporco*, *imbrattato*, *lordo*, *sozzo*, *sordido*, [illegible], sordibus infectus, immundus, spurcus, inquinatus, & inquinans. *Horat. l. 2. od. 1. v. 21.* Videre magnos jam videor duces Non indecoro pulvere sordidos. *Stat. 5. Theb. v. 635.* terraque & sanguine vultum Sordidus. *Horat. l. 4. od. 11. v. 11.* Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. *Ovid. 3. de ar. am. v. 221.* Quas geritis vestes, sordida lana fuit. *Martial. l. 7. epigr. 19.* Dulci placenta sordidam linit mappam. *Id. l. 10. epigr. 8.* Lintea si fumaa, sive candidiora loquetur, Sint licet infantis sordidiora sinu. *Id. l. 11. epigr. 99.* triste mentum, sordidique lichenes. *Ovid. 2. Met. v. 29.* & *Colum. l. 10. v. 44.* Autumnus calcatis sordidus uvis. *Ovid. 8. Met. v. 647.* furca levat ille bicorni Sordida terga suis. *h. e.* fumosa. *Senec. in Thyest. v. 566.* ensis sordidus. *arrugginito*. *Stat. l. 4. silv. 5. v. 13.* Nos parca tellus, pervigil & focus, Culmenque multo lumine sordidum Solantur. *h. e.* multa fuligine infectum ex assiduo igne & lucernis. ¶ *Sordida* dicuntur rura a Poetis, quia nullum ibi munditiarum cultus, ut in urbe; agricolæ & bestiæ in sordibus degunt. *Virg. Ecl. 2. v. 28.* sordida rura, Atque humiles habitare casas. Sic sordida aratra, *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 414.* Hinc *sordida otia*, quæ ruri aguntur, ubi nullus togæ usus, & qualicumque cultu victuque libere & sine ullius offensione vivitur. *Martial. l. 2. epigr. 56.* Hoc petit: esse sui, nec magni ruris arator, Sordidaque in parvis otia rebus amat. ¶ *Sordida vestis* dicitur tum squalida & inquinata, tum detrita & lacera. *Virg.* de Charonte *Æn. 6. v. 301.* Sordidus ex humeris nodo dependet amictus. *Martial. l. 1. epigr. 104.* Sordidior multo post hoc toga, pænula pejor: Calceus est sarta terque quaterque cute. ¶ Hinc refertur ad paupertatem, quia munditiæ & cultus ab ea longe absunt: item ad humilitatem, abjectionem, vile genus, infimam sortem. *Martial. l. 8. epigr. 33.* Quam fert cum parvo sordidus ære cliens. *Cic. pro Flacc. c. 22.* Causam committere homini egenti, sordido, sine honore, sine existimatione, sine censu. *Id. 3. de Legib. c. 16.* Lex Gabinia lata ab homine ignoto & sordido. *Id. Attic. l. 8. ep. 4. a med.* Nunquam reo cuiquam tam humili, tam sordido, tam nocenti, tam alieno, tam præcise negavi. *Petron. in Satyr. c. 132.* Convocat omnes quasillarias, familiæque sordidissimam partem, ac me conspui jubet. *Martial. l. 5. epigr. 17.* Dum tibi noster eques sordida conditio est. Adde *Justin. l. 21. c. 9. extr.* ¶ *Sordida tecta* sunt casæ pauperorum, mapalia, *casuccie*, *capanne*. *Lucan. l. 4. v. 396.* Sic *Senec. in Herc. Oet. v. 144.* lapsaque sordidæ fient templa casæ. & *Cic. 11. Attic. ep. 27.* Sordida villula, & valde pusilla. *Martial. l. 12. epigr. 57.* Laremque villæ sordidum petam. Adde *Lucan. l. 5. v. 9.* ¶ *Sordidus panis*, cibarius, plebejus. *Senec. epist. 18.* Panis durus ac sordidus. Adde *Plaut. Asin. 1. 2. 16.* Sic apud *Colum. l. 3. c. 2.* gustus sordidus aut vilis est sapor vini, quo pauperes uti solent: cui opponitur nobilis & pretiosus. ¶ *Res sordidæ*, viles, contemnendæ, abjectæ. *Plaut. Epid. 3. 4. 20.* Strenuiores deterior si prædicat suas pugnas, de illius illæ fiunt sordidæ. ¶ De his quæ fusci coloris sunt. *Val. Flacc. l. 1. v. 775.* Sordidus & multa pilleus ferrugine taurus. ¶ delibutus, infectus. *Martial. l. 8. epigr. 3.* nona sororum, Cui coma & unguento sordida vestis erat. ¶ Sæpe est turpis, infamis, fœdus, flagitiosus. *Cic. 2. Offic. c. 14.* Tum periculosum est, tum etiam sordidum ad famam, committere, ut accusator nominere. *Id. Attic. l. 9. ep. 9. circa med.* Ille omnium turpissimus & sordidissimus, qui consularia comitia a prætore ait haberi posse, est ille quidem, qui semper in republ. fuit. *Senec. l. 2. de Ira, c. 34.* Cum inferiore contendere, sordidum. *h. e.* ingloriam. ¶ Item præparcus, tenax, avarus, *spilorcio*, *avaro*: item ad illiberalem ac vilem quæstum pertinens. *Cic. 2. Offic. c. 6. a med.* Aut pretio ac mercede ducuntur: quæ sordidissima est illa quidem ratio, & inquinatissima, & iis, qui ea tenentur, & illis, qui ad eam confugere conantur. & *lib. 1. c. 42.* Illiberales & sordidi quæstus mercenariorum, omniumque, quorum operæ, non quorum artes emuntur. est enim illis ipsa merces auctoramentum servitutis. Sordidi etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus, quod statim vendant. nihil enim proficiunt, nisi admodum mentiantur. *Phædr. l. 4. fab. 19. v. 23.* Qui dum quadrantes aggeras patrimonio, Cælum fatigas sordido perjurio. *Horat. lib. 2. od. 16. v. 15.* cupido sordidus. *avarizia*. *Liv. l. 22. c. 25. in fin.* Loco non humili solum, sed etiam sordido ortus. patrem lanium fuisse ferunt. ¶ Sordidatus, rei habitu mœstitiam & luctum præferente squalens. *Cic. pro Mur. c. 40.* Nunc idem squalore sordidus, confectus morbo, lacrymis ac mœrore perditus, vester est supplex, judices. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 177.* Tum lacerat effusa comas, & pulvere canos Sordidat. ¶ *Sordida verba*, ex trivio petita, ex sordidiore vulgi usu, translatitia: cujusmodi multa ex *Laberio Gell. l. 16. c. 7.* commemorat. *Id. l. 19. c. 13.* *Nanum* sordidum esse verbum & barbarum. *Id. l. 17. c. 2. ad fin.* *Arrabo* in sordidis verbis haberi cœptus: ac multo videtur rectius *arra*. & *Quintil. l. 10. c. 1.* Humilibus interim verbis & vulgaribus est opus: & quæ cultiore in parte videntur sordida, ubi res poscit, proprie dicuntur. *Id. l. 8. c. 3. ante med.* notat, *ferracum* sordidum nomen esse, sed Ciceronem ideo usurpasse, ut contemptum hominis augeret, quem destructum volebat. ¶ Sordida oratio. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Proinde quædam hebes, sordida, jejuna, tristia, ingrata, vilis oratio est. ¶ *Sordida vox*, rauca, aspera, rudis, rudice, fusca. *Senec. in præfat. l. 1. controvers. a med.* Vox erat illi robusta, sed sordida lucubrationibus, & negligentia, non natura infuscata.

SORDITUDO, inis, f. [illegible], idem ac sordes. *Plaut. Pœn. 5. 2. 20.* Ut mihi abstergerunt omnem sorditudinem.

SORDULENTUS, a, um, sordidatus. *Tertull. de Pænit. c. pænult.* Horrent incommoda corporis reformidant, quod illotos, quod sordulentos, quod extra lætitiam oportet deversari.

SOREX, icis, m. *sorcio di campagna*, [illegible], mus agrestis, & rusticus, qui quid a mure differat, in *Mus* dictum est. Est a Græco [illegible], quod muris genus est rostro suillo. *Colum. de arborib. c. 15.* Vitex, quæ secundum ædificia fuge, a soricibus, aut muribus infestantur. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. circa med.* Scio me esse spectatum suem, quæ præ pinguitudine carnis non modo surgere non posset, sed etiam ut in ejus corpore sorex, exesa carne, nidum fecisset, & peperisset mures. *Plin. l. 8. c. 57.* Soricum occentu dirimi auspicia, Annales refertos habemus. *Id. l. 2. c. 41.* Soricum fibras respondere numero Lunæ, exquisivere diligentiores. *Id.* eandem rem narrans *l. 11. c. 37. sect. 76.* & *lib. 29. c. 4.* non *sorices*, sed mures dicit: ut intelliges, unum pro altero promiscue usurpari: quod & ex allato *Varronis* loco apparet. ¶ Primam producit *Seren. Sammon. c. 4. extr. v. 57.* Si prægnans artus capiti soricis edit. *Auct. carm. de Philom.* licujus est auctoritatis, eandem corripit, *vers.* 61. Et gryllos gryllet, desticat inde sorex. ¶ *Sorex suo indicio perit*, proverb. de eo, qui se ipse prodit, suique exitii causa est. *Terent. Eun. 5. 7. in fin.* Egomet meo indicio, miser, quasi sorex, hodie perii. Ubi *Donat.* Proprium soricum est vel stridere clarius, quam mures, vel strepere magis, cum obrodunt frivola: ad quam vocem multi se intendentes, quamvis per tenebras noctis, transfigunt eos. Plautus (*Bacch. 4. 8. 46.*) Si tibi est machæra, & nobis veruina est domi, qua quidem te faciam, si tu me irritaveris, confossiorem soricina nænia. V. *Nænia*.

SORICINUS, a, um, *di sorcio*, [illegible], ad soricem pertinens, ut soricina

ricina nesia, Plaut. V. in fine vocis praeced. & in Naenia.

SORICULATUS. V. Sororiculatus.

SORITES, æ, & tis, m. σωρείτης, argumentatio, quæ multas ratiocinationes acervatim convolvit atque complectitur: a σωρὸς, acervus, quia pronuntiata multa accumulat. Acervum similiter Persius appellat sat. ult. in fin. & Martian. Capell. initio l. 4. Fuit propria argumentatio Stoicorum, & originem habuit a Chrysippo Philosopho Stoico. Cic. 2. de Divin. c. 4. Aut quomodo soriti resistas? quem, si necesse sit, Latino verbo liceat acervalem appellare. Sed nihil opus est. Ut enim ipsa Philosophia, & multa verba Græcorum, sic sorites satis Latino sermone tritus est. Id. 4. Acad. c. 16. Et primum quidem hoc reprehendendum, quod captiosissimo genere interrogationis utuntur: quod genus minime in Philosophia probari solet, cum aliquid minutatim, & gradatim additur, aut demitur. Soritas hos vocant, &c. Id. ibid. c. 33. ad fin. An tu in soritis poteris hoc, cum voles; ille in reliquis rebus non poterit? Senec. l. 5. de benef. c. 19. sub fin. Sorites inexplicabilis subit, cui difficile est modum imponere, quia paulatim surrepit, & non desinit serpere. ¶ Mala primam corripere videtur Martian. Capell. in carm. sub fin. lib. 4. Fallax soritæ cumque sensim congeris.

SORIX, aut Saurix, icis, m. avis tributa Saturno ab auguribus, quia tarditati, & vetustati, & senectuti convenit. nam & in veteranis maxime versatur locis, & noctium est, & noctis maxime prima, & quia tempestatis nuntius, atque index parvi laris. Hæc Mar. Victorin. l. 2. de Grammat. in fin. cap. de Orthogr. pag. 2470. Putsch. quem penes sit fides. Nam quod scribit Plin. l. 10. c. penult. sorices, & ardeolas dissidere inter se, invicem fetibus insidiantes; non avem cum avi committit, sed cum avi terrestre animal.

SOROR, oris, f. sorella, sirocchia, suora, ἀδελφή, patris mei filia. Quidam ducunt a sero, is, quod eodem mecum semine sata ac genita sit. Antist. Labeo apud Gell. lib. 13. cap. 10. ee eo dictam scribit, quod quasi seorsum nascitur, separaturque ab ea domo, in qua nata est, & in aliam familiam transgreditur. Plaut. Curcul. 5. 2. 57. Salve, mea soror. Ple. salve mi frater. Enn. apud Cicer. 1. de Divin. cap. 20. ita sola Post illa, germana soror, errare videbar. Virg. 4. Georg. v. 494. Panaque, Silvanumque senem, Nymphasque sorores. ¶ Soror Phœbi est Luna. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 45. Jam novies erat orta soror pulcherrima Phœbi. Id. absolute l. 3. Fast. v. 109. Signaque, quæ longo Frater percenset anno, Ire per hæc uno mense Sorore equus. ¶ Soror Jovis, Juno. Virg. 1. Æn. v. 51. Ovid. 6. Fast. v. 27. & Heroid. ep. 16. v. 264. & Senec. in Herc. fur. v. 1. ¶ De Parcis Horat. l. 2. od. 3. v. 15. Dum res, & ætas, & sororum Fila trium patiuntur atra. Propert. l. 2. eleg. 20. v. 44. Jussisset quævis de tribus una soror. Adde Tibull. l. & el. 3. v. 35. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 3. & Martial. l. 4. epigr. 54. & 73. &c. ¶ De Furiis. Ovid. Met. 6. v. 661. Vipereasque ciet Stygia de valle sorores. & lib. 10. v. 349. atro crinitas angue sorores. ¶ De Musis. Tibull. l. 3. el. 4. v. 45. Sed proles Semelæ Bacchus, doctæque Sorores Dicere non norunt, quid ferat hora sequens. Adde Propert. l. 3. eleg. 1. v. 17. & eleg. 2. v. 37. Ovid. 5. Trist. eleg. 12. v. 45. & Martial. l. 5. epigr. 77. &c. ¶ De quinquaginta Danaidibus. Propert. l. 4. eleg. 11. v. 27. si fallo, pœna Sororum, Infelix humeros urgeat urna meos. Adde eleg. 7. v. 67. & Ovid. Heroid. epist. 14. v. 53. ¶ Est etiam (ut frater) blanda appellatio amicæ honestæ & familiaris: interdum & amasiæ. Virg. 11. Æn. vers. 823. Hactenus Acca soror, potui. & lib. 1. v. 325. monstrate, mearum Vidistis siquam hic errantem forte sororum. Adde Ovid. 1. Met. v. 351. Martial. lib. 2. epigr. 4. & l. 12. ep. 20. & Senec. in Hippol. v. 651. ¶ Translate dicitur de rebus simillimis, & quasi gemellis. Plaut. Pan. 5. 3. 8. Obsecro te hanc per dexteram, perque hanc sororem lævam. Auct. Moreti, v. 28. Interdum fessæ succedit læva sorori, Alternatque vices. Catull. carm. 65. de coma Berenic. v. 51. Abjunctæ paulo ante comæ mea fata sorores Lugebant. h. e. reliqui capilli pone verticem in capite Berenices relicti, & a cetera coma disjuncti, quam illa sibi in vertice detotonderat. Martial. l. 14. epigr. 148. cujus lemma Lodices. Nudo stragula ne toro paterent Junctæ nos tibi venimus sorores. Plin. l. 13. c. 4. a med. Minus speciosæ, sed sapore caryotarum sorores, ob hoc adelphides dictæ, proximam suavitatem habent. ¶ Tritum est illud Petron. in Satyr. c. 84. Nescio quomodo bonæ mentis soror est paupertas.

SORORCULA, læ, f. sorellina, ἀδελφίδιον, parva soror: & est vox blandientis. Plaut. in fragm. apud Priscian. l. 3. pag. 612. Putsch. Germana mea sororcula.

SORORICIDA, æ, m. & f. sororem occidens. Cic. pro Dom. c. 10. a med. De me quod tulisse te dicis patricida, fratricida, sororicida, nonne extra ordinem tulisti?

SORORICULATUS, a, um, adject. Plin. l. 8. c. 48. a med. Undulata vestis prima e laudatissimis fuit: inde sororiculata defluxit. Ita Harduin. ex omnib. suis MSS. nam editi habent soriculata. Addit autem, utriusque vocis incertam esse originationem, & inexploratam adhuc significationem ac vim. In Notis Tiron. & Senec. apud Gruter. pag. 159. (nunc 17. col. 5.) sororiculatum inter pannorum genera censeri. Quidam putant dici soriculatam a soricibus, quod in ea lineæ intextæ soricum figuram quodammodo referrent: alii a σωρὸς, vel σώρευμα, acervus, copia alicujus rei, a copia colorum & plicarum. Alii sororiculatam a sorus, h. e. fuste seu virga, quod lateribus regulis virgata esset, quasi soro regulata. Alii denique a sero deducunt, quasi sericulata.

SORORIO, as, n. 1. pariter cresco, duarum sororum geminatum instar. Fest. Sororiare, mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum. Plaut. in Frivolaria: Tum papillæ primulum sororiabant: illud volui dicere, fraterculabant. Plin. l. 31. c. 6. a med. Mammas sororiantes, præcordia, maciemque corporis piscinæ magis corrigunt. h. e. nimis pariter surgentes vel noxia lactis copia, vel alio quopiam vitio.

SORORIUS, a, um, di sorella, da sorella, ἀδελφικός, ad sororem pertinens. Cic. pro Sext. c. 7. a med. Homo fraternis flagitiis, sororiis stupris infamis. Ovid. 3. Fast. v. 550. Pellitur Anna domo, lacrymansque sororia linquit Mœnia. h. e. Didus. Plaut. Curc. 5. 2. 60. Tu ut hodie adveniens cœnam des sororiam: hic nuptialem cras dabit. h. e. ob repertam sororem. Ovid. 4. Met. v. 334. & lib. 9. v. 538. Sororia oscula. h. e. casta, pudica, cujusmodi & dare & accipere sororem decet. ¶ Sororium tigillum, locus Romæ Junoni sacer, in quarta regione Urbis, in angiportu, ferens a Carinis deorsum ad Cyprium vicum. Festus: Sororium tigillum appellatur hac de causa. Ex conventione Tulli Hostilii regis, & Metii Suffetii ducis Albanorum, trigemini Horatii & Curiatii cum dimicassent, ut victores sequeretur imperium, & Horatius noster exsuperasset, victorque domum reverteretur, obvia soror cognita morte sponsi, sui fratris manu occisi, aversata est ejus osculum. quo nomine Horatius interfecit eam. Quamquam a parente absolutus sceleris erat, accusatus tamen parricidii apud Duumviros damnatusque, provocavit ad populum: cujus judicio victor, duo tigilla tertio superjecta, quæ pater ejus constituerat, velut sub jugum missus, subiit, consecratisque ibi aris Junoni Sororiæ, & Jano Curiatio, liberatus omni noxa sceleris est auguriis approbantibus. Ex quo sororium id tigillum est appellatum. Hæc Festus. Adde Liv. l. 1. c. 26. & Aurel. Victor. de vir. illustr. cap. 4. ¶ Sequiori ævo Latinitatis sororius dictus est maritus sororis meæ, sicut sequutus uxoris meæ frater. Inscript. apud Gruter. inter Christianas, pag. 1052. n. 11. Cognatus dulcissimus Sororio amantissimo. Adde aliam apud Reines. class. 16. n. 6. illa fortasse antiquiorem.

SORS, sortis, f. sorte, ventura, κλῆρος, fortuitus rei eventus, id quod cuique accidit sortiendo. Cic. 2. de Divin. c. 41. Quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras: quibus in rebus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. tota res est inventa fallaciis aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. Id. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 3. Quæstorem habes non tuo judicio delectum, sed eum, quem sors dedit. Id. 4. Verr. c. 51. Cum suffragiis tres creati sunt, res revocatur ad sortem. Propert. l. 3. el. 8. v. 27. Sit sors & nobis talorum interprete jactu. ¶ Sortes sunt sortis instrumenta, idest tesselæ seu tabellæ inscriptæ. Cic. 2. de Divin. c. 32. ad fin. Cum oraculum ab Jove Dodonæo petivissent, legatique illud, in quo inerant sortes, collocavissent, simia & sortes ipsas, & cetera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit, & aliud alio dissipavit. & lib. 2. c. 41. Perfracto saxo sortes erupisse, in robore insculptas priscarum litterarum notis. & ibid. Sortes, quæ Fortunæ monitu, pueri manu miscentur atque ducuntur. Disserit ibi plura Cic. de sortibus, & de origine Prænestinarum. Liv. l. 22. c. 1. Falerüs sortes sua sponte attenuatas: unamque excidisse ita scriptam, Mavors telum suum concutit. Cic. 4. Verr. c. 51. Conjicere sortes in hydriam. Plaut. Cas. 2. 5. 34. in sitellam. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 6. Dejicere sortes. scil. in urnam. ¶ Sortes convivales, ut appellat Lamprid. in Heliogab. c. 22. erant tabellæ inæqualissimarum rerum, obsignatæ & clausæ, quæ in mensa lusus causa proponebantur offerentibus pretium: eo quo fiebat, ut alius rem pretiosam parvo admodum emeret, alius aliquo pretio rem nihili reportaret. Id. ibid. Sortes sane convivales scriptas in cochlearibus habuit tales, ut alius exhiberet decem camelos, alius decem muscas, alius decem libras auri, alius decem plumbi, &c. Sueton. in Aug. c. 75. in fin. Solebat & inæqualissimarum rerum sortes, & aversas tabularum picturas in convivio venditare, incertoque casu spem mercantium vel frustrari, vel explere: ita ut per singulos lectos licitatio fieret, & seu jactura, seu lucrum communicaretur. ¶ In singulari num. Cic. pro Ligar. c. 7. Tuberonis sors conjecta est ex senatusconsulto, cum ipse non adesset. h. e. tabella Tuberonis nomine inscripta, in urnam cum aliis missa est. Id. Attic. l. 1. ep. penult. Cum de consularibus mea prima sors exisset. scil. ut Legatus in Gallias mitterer. Virg. 5. Æn. v. 490. Convenere viri, dejectamque ærea sortem Accepit galea: & primus clamore secundo Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis. Sueton. in Ner. c. 21. Sortes demittere in urnam. Liv. l. 41. c. 18. Ponere in sitellam. Id. l. 25. c. 42. Cum ad unum omnes ferrum pugnamque poscerent, & dejecta in id sors esset, se quisque eum optabat, quem fortuna in id certamen legeret: ut cujusque sors exciderat, alacer, &c. Al. leg. excideret, al. exierat. Vellej. l. 1. c. 1. Sortiti sunt, uter patria decederet: sors Tyrrhenum contigit. ¶ Sorte ducere, trarre a sorte. Sallust. in fragm. apud Serv. ad Æn. 2. v. 201. Sorte ductos fusti necat. Tacit. 1. Ann. c. 54. & lib. 13. c. 29. Sorte ducebantur, ex numero prætorum, qui præessent. ¶ Ducere sortem, vel sortes, cavar la sorte. Cic. 6. Verr. c. 64. Cum surgeret nemo, neque sententiam diceret, sors ducitur. Virg. 9. Æn. v. 268. prædæ ducere sortem. & lib. 6. v. 22. stat ductis sortibus urna. ¶ Conjicere in sortem, metter alla sorte. Liv. l. 30. c. 1. a med. Tum prætorum provinciæ in sortem conjectæ. Jurisdictionem urbanam Pætus Ælius, Sardiniam Cn. Lentulus est sortitus. ¶ Sorte saepius casus adverbii ritu, a sorte, cavando la sorte, κλήρῳ. Cic. Verr. 4. c. 6. Simulatque ei sorte provincia Sicilia obvenit. Brut. ad Cicer. 11. Fam. ep. 10. a med. Æqualiter, aut sorte agros legionibus assignari puto oportere. Virg. 1. Æn. v. 511. operumque laborem Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat. In S. C. apud Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 8. a med. Sorte in provincias pro-

proficisci. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 581.* Huic, si forte bibes, sortem concede priorem. ¶ Meæ sortis hoc est, *è toccato in sorte a me, a me tocca, appartiene.* *Liv. l. 35. c. 6.* Litteræ allatæ Q. Minutii a Pisis, Comitia suæ sortis esse. ceterum adeo suspensa omnia in Liguribus se habere, ut abscedi inde sine damno reipubl. non posset. ¶ *Sorti* dicunt interdum Poetæ pro *sorte*, sicuti casu, ut *igni, navi, colli*, &c. quidquid alii contra sentiant. *Virg. 4. Georg. v. 165. de apib.* Sunt quibus ad portas cecidit custodia sorti. *toccò in sorte.* Eadem ratione locutus est *Sil. l. 7. v. 368.* Sic apud *Liv.* legit *Gronov.* ex MSS. *lib. 29. c. 20.* Cui provinciæ Sicilia sorti evenisset. *Plaut. Cas. 2. 7. 6.* Equidem tamen sorti sum victus. ¶ Extra sortem, *senza cavar la sorte*, sine sortitione. *Cic. Verr. 4. c. 51.* Jubet extra sortem Theomnastum renuntiari. Quod *Virg.* dixit *Æn. 9. v. 270.* ipsum illum clypeum cristasque rubentes Excipiam sorti. *Sueton. in Cæs. c. 20.* Agrum Campanum divisit extra sortem ad XX. civibus civium. ¶ Dicitur etiam *sors* de oraculis, & somniis, per quæ credebant res futuras divinitus significari: item de carminibus illustrium Poetarum, quæ tessellis inscripta habebant pro sortibus. *Cic. 2. de Divin. c. 56.* Cum sors illa edita est opulentissimo regi Asiæ: Crœsus Halym penetrans magnam pervertet opum vim. *Val. Max. l. 1. c. 6. n. 3.* Legati ad Delphicum oraculum missi retulerunt, præcipi sortibus, ut, &c. *Virg. Æn. 4. v. 346. & 377.* Lyciæ sortes. *h. e.* responsa Apollinis Lycii. *Enn. apud Cicer. de Divin. l. 1. c. 21.* Ut se edoceret obsecrans Apollinem, Quo sese vertant tantæ sortes somnium. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 14.* Cum vatem consuleret de futuris hos accepisse dicitur versus adhuc parvulus, & primis quidem sortibus: Te manet imperium cœli, terræque, marisque. *& mox.* Cum parentis hortatu eorumque a philosophia & musica ad alias artes traduceretur, Virgilii sortibus hujusmodi illustratus est (*Æn. 6. v. 848.*) Excudent alii spirantia mollius æra, &c. ¶ Item de fato, seu fatali necessitate. *Virg. 10. Æn. v. 501.* Nescia mens hominum fati, sortisque futuræ. *Ovid. 5. Trist. eleg. 3. vers. 27.* Me quoque si fas est exemplis ire deorum, Ferrea sors vitæ difficilisque premit. ¶ Item de Fortuna, & casu, *Fortuna, sorte, τύχη.* *Virg. Ecl. 9. vers. 5.* quoniam Sors omnia versat. *Al. leg.* fors. *Tacit. 4. Histor. c. 1.* Passim trucidatis, ut quemque sors obtulerat. *Lucan. l. 9. v. 126.* O felix, quem Sors alias dispersit in oras! Plurima sunt loca in quibus *sors*, & *fors* commutantur: quæ indicavit *Drakemborch. ad Sil. l. 15. v. 105.* ¶ De statu & conditione cujusque. *Horat. l. 1. sat. 1. vers. 1.* Qui fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem Seu ratio dederit, seu sors objecerit, illa Contentus vivat, laudet diversa sequentes! *Id. l. 4. od. 11. v. 21.* Telephum, quem tu petis, occupavit. Non tuæ sortis juvenem, puella dives. *Sueton. in Aug. c. 19.* Ne ultimæ quidem sortis hominum conspiratione, & periculo caruit. *Tacit. 12. Ann. c. 41.* Sortem alicujus miserati. ¶ *Sors*, inquit *Festus*, & patrimonium significat: unde *desortiones* pro *dissortiones*, divisiones patrimoniorum: *consortes*, qui eodem simul patrimonio gaudent, *patrimonio, eredità.* *Liv. l. 1. c. 34.* Puero in nullam sortem bonorum nato, ab inopia Egerio inditum nomen. ¶ Item summam, sive caput, & primam pecuniam, quæ confertur, ut inde lucrum fiat, *capitale*, ut *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* docet. *Plaut. Mostell. 3. 1. 34.* Qui mihi neque fenus, neque sortem argenti dederunt. *Terent. Adelph. 2. 2. 35.* Hei mihi! etiam de sorte venio in dubium miser. *Martial. l. 5. epigr. 43.* Debitor usuram pariter, sortemque negabit. *Papinian. Dig. lib. 33. tit. 2. leg. 24.* Fenus quoque sortium, quas defunctus collocaverit, præstabitur. *Plin. in præfat. Hist. nat. a med.* Sors fit ex usura. *i frutti passano in capitale.* ¶ Denique progeniem, prolem. *Ovid. 6. Fast. v. 29.* Si genus aspicitur, Saturnum prima parentem Feci: Saturni sors ego prima fui. ¶ *Sortis* in recto casu est *Plaut. Cas. 2. 6. 28.* Vide, ne qua illic insit alia sortis sub aqua. Vidit hoc etiam *Priscian. lib. 7. pag. 751. Putsch.*

SORSUM. V. *Seorsum*.

SORTICULA, æ, f. *κληρίδιον*, diminut. a *sors*. *Sueton. in Ner. c. 21.* Sorticulaque in urnam cum ceteris demissa, intravit ordine suo. In vet. tab. apud *Gruter. pag. 509. lin. 7.* Sorticulam unam buxeam longam digitos IIII. *& pag. 510. sub f.* Quo Judices sorticulas conjiciant.

SORTIFER. V. in voce sequenti.

SORTIGER, sortes gerens, oracula fundens. *Lucan. l. 9. v. 512.* stat sortiger illic Juppiter. Al. leg. *sortifer*, al. *corniger*.

SORTILEGUS, a, um, *sortiere, sortilego, ἀνεμαντις, χρησμῳδός*, minister inserviens iis, qui per sortes oraculorum futura quærebant. Tollebat is vel per se, vel per manus pueri, sortes ex urna, & consulentibus legebat, ostendebatque: quem describere videtur *Tibull. l. 1. el. 3. v. 10.* Dicitur ante omnes consuluisse deos. Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi Rettulit e triviis omina certa puer. Alii aliter leg. *Vetus Lapis* apud *Fabrett. c. 9. n. 415.* C. Stiminius Heracla Sortilegus ab Venere Erycina. Alius *ibid. n. 519.* Sex. Mafio Sex. F. Rom. Celso Sortilego Fortunæ Primigeniæ, &c. *Lucan. l. 9. v. 581.* Sortilegis egeant dubii, semperque futuris Casibus ancipites: me non oracula certum, Sed mors certa facit. Huc pertinet alius Lapis apud *Gruter. pag. 132. n. 6.* Sacro suscepto, sortibus sublatis, C. Gallin Atticus Mediolanens. ¶ Erant ex his, qui quæstus causa per sortes futura se prædicere profitebantur, & superstitiosis conjecturis incautos fallebant. *Cic. 1. de Divin. c. ult.* Nunc illud testabor, non me sortilegos, neque eos, qui quæstus causa hariolentur, ne psychomantia quidem, quibus Appius uti solebat, agnoscere. ¶ Adjective *Horat. de ar. Poet. v. 218.* Utiliumque sagax rerum, & divina futuri, Sortilegis non discrepuit sententia Delphis. *h. e.* Delphico oraculo, ubi responsa per sortes reddebantur.

SORTIO, is, 4. idem ac sortior. *Varr.* apud *Non. c. 7. n. 22.* Cum venerint Censores, inter se sortiant. *Plaut. Cas. 2. 6. 43.* Tibi permitto, tute sorti. Adde *Enn.* apud *Non. c. 7. n. 84.*

SORTIOR, iris, itus sum, dep. 4. *tirare a sorte, eleggere a sorte, cavar la sorte, sorteggiare, λαγχάνειν, κληρόω*, sortes duco, sortitionem facio, in sortem conjicio. *Plaut. Cas. 2. 5. 34.* Conjiciam sortes in sitellam, & sortiar tibi, & Chalino. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 35. a med.* Hoc est non considerare, sed quasi sortiri, quid loquare. *Id. de Fin. c. ult.* Num sortiuntur inter se, quæ declinet, quæ non? *Tacit. 2. Histor. c. 41.* & *Sueton. in Claud. cap. 7.* Sortiri de aliqua re. *Vellej. l. 2. c. 1. ad fin.* Sortiti sunt uter patria decederet. *Liv. l. 2. c. 8.* Consules sortiti, uter dedicaret. Horatio sorte evenit. ¶ Cum accusativo *Cic. 2. Agrar. cap. 8.* Sortietur tribus idem Rullus. homo felix educat, quas volet tribus. *Id. Fam. 1. ep. 9. sub fin.* Dixit, sese sortiturum esse cum collega provinciam. *Id. pro Cluent. cap. 46.* Hoc tu facies censor, ut non animadvertas in omnes, sed carpas, ut velis, & paucos ex multis ad ignominiam sortiare? *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 1.* Sortiri judices per prætorem urbanum. *Id. 4. Verr. c. 17.* Sortiri dicas. *h. e.* sortiri judices. V. *Diva. Senec. in Herc. Fur. vers. 738.* Minos judicia trepidis sera sortitur reis. *Horat. l. 1. od. 4. v. 18.* Nec regna vini sortiere talis. ¶ Est etiam per sortes aliquid recipere, sorte obtinere, sortito consequi, *ottenere in sorte.* *Sueton. in Cæs. c. 18.* & *in Aug. c. 3.* Ex præetura ulteriorem sortitus Hispaniam. *Juvenal. sat. 13. v. 40.* nondum aliquis sortitus triste profundi Imperium. Adde *Plin. l. 4. ep. 9.* & *lib. 6. ep. 22. sub fin.* ¶ Translate est partiri, dividere, velut sorte ducta quid cuique obtingat. *Virg. 8. Æn. v. 444.* Olli incubuere omnes, pariterque laborem Sortiti. *& l. 9. v. 174.* Omnis per muros legio, sortita periclum, Excubat, exercetque vices. *& lib. 3. v. 634.* sortitique vices, una undique circum Fundimur. ¶ Item nancisci, & tanquam sorte datum, aut frui, aut pati. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 52.* felicem dicere non hoc Me possum, casu quod te sortitus amicum. *Ovid. 1. Trist. el. 6. v. 21.* Tu si Mæonium vatem sortita fuisses, Penelopes esset fama secunda tuæ. *Je ti fosse toccato*, &c. *Sueton. in Aug. c. 99.* Sortitus exitum facilem & qualem semper optaverat. *Juvenal. sat. 14. v. 96.* Quidam sortiti metuentem sabbata patrem, Nil præter nubes, & cœli numen adorant. *& sat. 15. v. 143.* homines venerabile soli Sortiti ingenium. *Senec. in Phœniss. v. 244.* fata quis tam tristia Sortitus unquam? *Plin. l. 1. ep. 3.* Reliqua rerum tuarum post te alium dominum sortientur: hoc nunquam tuum desinet esse. *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 4. leg. 3. ante med.* Si emancipatus, uxore ducta, filium fuerit sortitus. ¶ Locum etiam habet, cum quippiam aliquo delectu adhibito, facimus. *Just. n. in fin. l. 26.* In matrimonio sortiendo judicium patris secuta. *Virg. Georg. 3. v. 70.* & *Nemesian. in Cyneg. v. 105.* ac ne post amissa requiras, Anteveni, & subolem armentis sortire quotannis. *h. e.* substitue. *Virg. 12. Æn. v. 919.* Cunctanti telum Æneas fatale coruscat, Sortitus fortunam oculis. Ubi *Servius*: Hunc locum ad feriendum oculis elegit Æneas, fortuna destinaverat vulneri.

SORTIS. V. *Sors* in fine.

SORTITIO, onis, f. *il cavar, a mettere, a elegger a sorte, κλήρωσις, λῆξις*, actus sortiendi, distributio, aut electio quæ ductis sortibus fit. *Cic. pro Planc. c. 22.* Neque enim majores nostri sortitionem constituissent ædilitiam, nisi viderent accidere posse, ut competitores pares suffragiis essent. *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 1. a med.* Ut judicum sortitione facta, comitia haberentur. *Id. pro Cluent. c. 46.* Sortitione in aliquos animadvertere. *Plaut. Cas. 2. 6. 38.* Deos quæso, mihi ut sortitio eveniat.

SORTITO, *cavando a sorte, mettendo a sorte, per via di sorte, κληρωτί*, sortiendo, ductis sortibus, sortitione. *Cic. Verr. 4. c. 51.* Lex, qua in annos singulos Jovis sacerdotem sortito capi jubebat. In S. C. apud *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 8. a med.* Eos, qui prætores fuerunt, sortito in provincias mitti placere. ¶ Translate est fato quodam, aut necessitate naturæ, inevitabiliter. nam *sors* & fatum significat: & quæ sorte obtingunt, certa nostra sunt. *Plaut. Merc. 1. 2. 24.* *Char.* Quid est negotii? *Acanth.* periimus. *Char.* Principium inimicis dato. *Acanth.* at tibi sortito id obtigit. *Horat. epod. 4. v. 1.* Lupis & agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia est.

SORTITOR, oris, m. *chi cava a sorte, κληρωτής*, qui sortitur. *Senec. in Troadib. v. 981.* Quis tam impotens, ac dirus, & iniquæ ferus Sortitor urnæ regibus reges dedit?

SORTITUS, us, m. idem ac sortitio. *Cic. pro Dom. c. 19. a med.* Quid si etiam pluribus de rebus uno sortitu retulisti. *h. e.* una rogatione contra legem Cæciliam Didiam. *Manut.* mallet *sortitu, & tulisti*, quia Trib. pleb. ferebat legem, & quidem sine sortitione. *Virg. 3. Æn. v. 323.* quæ sortitus non pertulit ullos, Nec victoris heri tetigit captiva cubile. *h. e.* de qua captiva sortitio nulla facta est, cui victori addiceretur. *Stat. 6. Theb. v. 389.* Et jam sortitus Prothous versabat ahena Casside. *h. e.* sortes ipsas ad sortitionem. *Plaut. Cas. 2. 4. 26.* Si id factum est, ecce me nullum senem: si non impetravit, etiam specula in sortitu est mihi. *h. e.* spes aliqua est in sortitione & eventu. *Stat. 12. Theb. v. 555.* hominum, inclyte Theseu, Sanguis erant homines, eademque in fide-ta, eosdem Sortitus animarum, alimentaque vestra creati. *h. e.* ut sortirentur haberentque easdem animas, quas ceteri homines.

SORTITUS, a, um, particip. V. in *Sortior*. ¶ Passive. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. ante med.* Ab iis consiliis, quæ erant omnibus sortitia in singulos candidatos, magnus timor candidatorum. *h. e.* consilia judicum, qui sorte ducti erant in singulos candidatos. *Propert. l. 4. el. ult. v. 19.* Aut si quis posita judex sedet Æacus urna, In mea sortita

fortita vindicet ossa pila. V. *Pile*. *Stat. l. 5. silu. 2. v. 57.* Mille Asiæ urbes fortito reverit anno. *Ammian. l. 18. c. 6. e med.* (*al. c. 14.*) Miles morum probitate spectata fortita conjuge, liberisque susceptis, &c.

SORY, yos, n. σῶρυ, τό, genus chalcitidis (qui est lapis, ex quo æs coquitur) de quo *Plin. lib. 34. c. 12. ante med.* Sory Ægyptium maxime laudatur, multum superato Cyprio, Hispaniensi, & Africo: quamquam oculorum quoque curationi quidam utilius Cyprium putant: sed in quacumque natione optimum, cui maximum virus in olfactu, tritumque pinguiter nigrescens. Stomacho res contraria in tantum, ut quibusdam olfactu modo vomitiones moveat. Et Ægyptium quidem tale. Alterius nationis contritum splendescit, ut misy, & est lapidosius. Prodest & dentium dolori, & oris ulceribus gravibus, quæque serpunt. Uritur carbonibus, ut chalcitis. *Id. ibid. paulo sup.* Chalcitis tria genera continet, æris, & misyos, & soryos. Adde *Cels. lib. 6. cap. 9. e med.* ubi al. scrib. *forcas* pro *forpa*.

SOS pro Eos antiqui dicebant, ut Ennius libro primo: Constitit inde loci propter sos dia dearum. Et libro tertio: Circum sos quæ sunt magnæ gentes opulentæ. Libro septimo: Dum censent terrere minis, hortantur ei sos. Libro undecimo: Contendunt Græcos. Græcos memorare solent sos. Interdum pro suos ponebant, ut cum per dativum casum idem Ennius effert: Postquam lumine sis oculis bonus Ancu' reliquit. Hactenus *Festus*. Adde alium *Ennii* locum apud *eund.* in *Puelli*, & *Non. c. 2. n. 688* ex lectione *Decerii*, & *Hieron. Columnæ*. ¶ Sam quoque dixere pro eam: & *sas* pro eas. V. *Sas*.

SOSIA, æ, m. Σωσίας, nomen servilis personæ, apud *Plaut. in Amph.* & *Terent. in Andr.* ductum ἀπὸ τοῦ σώζεσθαι, quasi in bello servatus.

SOSIANUS, a, um, ad Sosium aliquem pertinens. Est autem *Sosius* nomen propr. civis R. apud *Cicer. l. 8. ad Attic. ep. 6.* & alibi, *Velle. l. 2. c. 85. Nepot. in fin. vitæ Attici* & in multis Lapidib. apud *Gruter*. Hinc Sosianus Apollo apud *Plin. l. 13. c. 5.* & *lib. 36. c. 4.* ita dictus, quod ejus signum a cedro Seleucia Romam advectum est a C. Sosio quæstore M. Lepidi. Ita *Harduin*. Alii dictum putarunt a σώζω, servo.

SOSII, orum, fuere Romæ Horatii tempore celebres librarii Scriptorum opera exscribentes, compingentes, venditantes. *Horat. lib. 1. ep. 20. v. 2.* & *in ar. Poet. v. 345.*

SOSPES, itis, omn. gen. *sano*, *salvo*, σῶος, salvus, incolumis: a σώζω, servo. & dicitur tum de personis, tum de rebus. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim supera attolle limen, nova nupta: sospes iter incipe hoc. *Id. Asin. 1. 1. 1.* Sicut tuum vis unicum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem & superstitem. *Id. Capt. 4. 2. 93.* Tuum in portu Philopolemum vivum, salvum, & sospitem vidi. *Plin. in Paneg. c. 67. circa med.* Ut dii te sospitem incolumemque præstarent. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 147.* per me tutus sospesque fuisses. *Horat. l. 3. od. 14. v. 9.* Virginum matres, juvenumque nuper sospitum. *h. e.* qui nuper salvi ab expeditione bellica redierunt. *Id. l. 1. od. 28. v. 25.* sic, quodcumque minabitur Eurus, Plectantur silvæ, te sospite. ¶ De rebus. *Id. l. 1. od. 37. v. 13.* Vix una sospes navis ab ignibus. *Augustus* apud *Sueton. c. 28.* Ita mihi salvam & sospitem rempubl. sistere in sua sede liceat. *Plaut. Rud. 3. 2. 17.* Si speras eam aventuram exagogem Capuam salvam & sospitem. ¶ Est etiam prosper, felix. *Horat. in carm. secul. v. 39.* Jussa pars mutare lares & urbem sospite cursu. *Plaut. Pœn. 5. 4. 15.* Jupiter, quem penes spes vitæ sunt hominum, da diem hunc sospitem, quæso. *Juvenal. sat. 13. v. 177.* manet ille tamen jactura, nec unquam Depositum tibi sospes erit. ¶ *Sospitem* pro eo qui servat, dixisse videtur *Ennius*, teste *Festo*. Sic *sospita* est servatrix.

SOSPITA, æ, f. σώτειρα, servatrix. Hinc Juno Sospita apud Lanuvinos. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 29.* Tam hercle, quam tibi illam vestram Sospitam, quem tu nunquam, ne in somniis quidem vides, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis. At non est talis Argiva, nec Romana Juno. *Id. lib. 1. de Divin. c. 2.* Quin etiam memoria nostra templum Junonis Sospitæ L. Julius refecit. *Ovid. 2. Fast. v. 55.* Phrygiæ contermina Matri Sospitæ delubra dicitur aucta novis. V. *Sospes*.

SOSPITALIS, le, σωτήριος, qui sospitem facit, salutaris. *Plaut. Pseud. 2. 3. 18.* Quis est, qui moram occupato molestam obtulit? P. Qui sibi sospitalis fuit. *Macrob. l. 1. Satur. c. 17.* Sol sospitalis & medicus deus.

SOSPITALITAS, atis, f. salus, incolumitas. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 17.* Victores Romani ad spectacula dei sospitalitatis reduxit. Al. leg. *sospitalis* rectius.

SOSPITAS, atis, f. felicitas, incolumitas, prosperitas. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17. ante med.* Apollinem modo sospitatem, modo pestem significantibus cognominibus adoramus.

SOSPITATOR, oris, m. σωτήρ, servator: a *sospes*. *Apul. l. 9. Metam.* Unus ex his, de cælo scilicet missus mihi sospitator. & *lib. 4.* Fortissimi fidelissimique mei sospitatores juvenes. *In numo Caracallæ* apud *Mediobarb.* Jovi Sospitatori. Adde alium Sept. Getæ, *ibid.* & apud *Vaillant. pag. 122. & 128. edit. 1696.* ¶ De JESU CHRISTO *Arnob. l. 2. pag. 96.* Ratio, cur non nuper, sed hodie sospitator nostri generis advenerit.

SOSPITATRIX, icis, f. servatrix, ut Dea sospitatrix, *Apul. l. 11. Metam.*

SOSPITO, as, a. 1. *salvare*, *conservare*, *preservare*, *mantener sano e salvo*, σώζω, sospitem reddo, servo, tueor. *Verrius* apud *Fest.* ait esse bona spe afficere, aut bonam spem non fallere. *Enn.* apud *Non. c. 2. n. 776. & 819.* Regnumque nostrum ut sospitent superstitentque. *Pacuv. ibid.* Populoque ut faustum sempiterne sospitent. *Al. leg.* populumque. *Catull. carm. 34. ad Dian. in fin.* Romulique, ut solita es, bona Sospites ope gentem. *Plaut. Aulul. 3. 6. 10.* Dii plus plusque istuc sospitent, quod nunc habes. *Liv. l. 1. c. 16.* Uti volens propitius suam semper sospitet progeniem. *Plaut. Asin. 3. 3. 93.* Sic, herum tuis factis sospitari, da mihi istas viginti minas. Adde *Lucil.* apud *Non. c. 7. n. 34.*

SOTADEUS, a, um, Σωτάδειος, ad Sotadem pertinens, qui fuit Cretensis, poeta lascivus, & obscene multa scripsit: unde *cinædus* dictus est a *Martial. l. 2. epigr. 86.* Hinc Sotadeum carmen. *Quintil. l. 1. c. 8.* (*al. 14.*) de lectione pueri. Elegia vero, utique quæ amat, & hendecasyllaba, quibus sunt commata Sotadeorum (nam de Sotadeis ne præcipiendum quidem est) amoveantur, si fieri potest. ¶ Delectatus est versibus recurrentibus, seu reciprocis, aut retrogradis, de quib. in *Recurro* dictum est. Unde *Martial. loc. cit.* nec carmine glorior supino, Nec retro lego Sotaden cinædum. ¶ Sed sunt tamen varii generis Sotadei versus, quorum exempla habes apud *Quintil. l. 9. c. 4. a med. Servium in centimetro, pag. 1819. & 1824. Putsch. Terentian. Maur. ibid. pag. 2415. & 2446.* & *Mar. Victorin. l. 3. art. Grammat. pag. 2561. & 2584.* & *lib. 4. pag. 2601.* item *Auson. epist. 14. v. 29.*

SOTADICUS, a, um, Σωταδικός, Sotadeus, ut Sotadici versus, *Plin. l. 5. ep. 3.* V. in voce præced. Sic *Gell. l. 7. c. 9. ad fin.* L. Attius in Sotadicorum libro primo *sesciderat* dixit. *h. e.* in iis, quæ Sotadis more, aut metro scripsit.

SOTER, ēris, m. *salvatore*, vox Græca, quæ idem est ac servator, σωτήρ. *Cic. 4. Verr. c. 63.* Eum non solum patronum istius insulæ, sed etiam Sotera inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est? ita magnum ut Latino uno verbo exprimi non possit. is est nimirum sotar, qui salutem dedit. V. *Salvator*. *Servius ad Æn. 8. v. 652.* Hodieque ara in Capitolio est Jovis Soteris, in qua libertati obsidionis Gallorum, coria & sola vetera concremaverunt.

SOTERÍA, orum, n. pl. munera, quæ convalescentibus, & a morbo, aut aliquo servatis periculo ab amicis mittebantur: a σώζω, servo. *Martial. l. 12. epigr. 56.* Nam quoties surgis, soteria poscis amicos. ¶ Soteria etiam dicuntur vota, vel sacrificia pro salute amici persoluta. Unde *Stat. l. 1. silu. 4.* carmen gratulatorium, quod pro restituta Rutilio Gallico salute cecinit, inscripsit *Soteria*.

SOTERICUS, i, m. *artifex* lignarius valde rudis, unde Soterici lectus ponitur pro impolito, & nulla arte facto. *Senec. in epist.* apud *Gell. l. 12. c. 2. ad fin.* Qui hujusmodi versus amant, liquet tibi, eosdem admirari & Soterici lectos.

SOTIGENA. V. *Opigenam*.

SOZOSA, æ, m. σώζουσα, herba artemisia, seu serpyllum majus. *Apul. de herb. c. 10.*

S P

SPADICARIUS, ii, m. qui spadiceo colore inficit. *Jul. Firmic. l. 3. c. 7. sect. 1. circiter.*

SPADICUM, i, n. idem quod spadix. *Ammian. l. 24. c. 3. a med.* (*al. c. 10.*) Termites, & spadica cernit assidua, quorum ex fructu mellis & vini conficitur abundantia.

SPADIX, icis, m. *ramo di palma col suo frutto*, *spàdicola*, σπάδιξ avulsus termes a palma cum fructu, ut *Gell. l. 2. c. 26.* & *in fin. cap. 9. l. 3.* diserte docet, & nos in *Phœniceus*. Hinc ponitur pro colore fructum ejus arboris referente, ut *ibid.* diximus. Ital. *color bajo*. V. *Badius*. *Virg. 3. Georg. de colorib. equor. vers. 82.* honesti Spadices, glaucique: color deterrimus albis, Et gilvo. Ubi *Servius*: quos phœniciatus vocant, pressos, myrteos. ipsi sunt badii. ¶ Est etiam instrumentum quoddam musicum, cujus meminit *Pollux, l. 4. c. 9.* inter ea, quæ pulsantur: sed non describit. *Quintil. l. 1. c. 10.* (*al. 17.*) *a med.* Non psalteria, & spadicas etiam virginibus probis recusanda.

SPADO, onis, m. *castrato*, *scogliato*, *eunuco*, σπάδων, eunuchus, castratus, qui virilitate caret, sive manu id damnum passus sit, sive morbo, sive natura. Esse videtur a σπάω, traho, vello, evello: ne propria sit iis, cui evulsi sunt οἱ ὄρχεις, aut οἱ κρεμαστῆρες. *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 128.* Spadonum generalis appellatio est, quo nomine tam hi, qui natura spadones sunt: item thlibiæ, thlasiæ, sed & siquod aliud genus spadonum est, continetur. *Id. lib. 23. tit. 3. leg. 39.* Si spadoni nupserit mulier, distinguendum arbitror, castratus fuerit, necne. *Juvenal. sat. 14. v. 91.* Ut spado vincebat Capitolia nostra Posides. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 296.* nusquam spado consul in urbe, Nec judex, dux turva fuit. quodcumque virorum Est decus, eunuchis scelus est. ¶ Specialiter spadones sunt, qui valetudine aliqua præpediti, aut vitio corporali, liberos creare non possunt, quamvis τὰ γεννητικὰ μόρια habeant: differuntque a castratis, quibus manu & ferro abscissa sunt. *Cajus Dig. lib. 1. tit. 7. leg. 2.* Et hi, qui generare non possunt, quales sunt spadones, adoptare possunt: castrati autem non possunt. *Ulpian. lib. 28. tit. 2. leg. 6.* Spadonem quoque posse postumum heredem scribere, & Labeo, & Cassius scribunt: quoniam nec ætas, nec sterilitas ei rei impedimento est. sed si castratus sit, Julianus non putat. *Marcian. lib. 40. tit. 2. leg. 14.* Si spado velit matrimonii causa manumittere, potest: non item castratus. ¶ Spadones equi, apud *Veget. l. 4. de re Veterin. c. 7.* opponuntur testiculatis. ¶ Translate *spadones* dicuntur a rusticis surculi vitium steriles, & nullam spem fructus ostendentes, ut docet *Colum. l. 3. c. 10. a med.* Sic palmarum quoddam genus, nullo intus pomi ligno, quamdiu sunt novellæ, spadonum nomine appellantur, teste *Plin. l. 13. c. 4. circa*

ac med. Item arundinum nullam lanuginem ferentium. *Id. l. 16. c. 36. ad fin.* Hinc etiam dicta Belgis *spadonia mala*, a conditione castrati seminis, ut *Id.* ait *l. 15. c. 14.* h. e. nullum intus semen habentia: & *spadonia laurus* ibid. *cap. 30.*

SPADONATUS, us, m. *eunuchismo*, conditio castratorum. *Tertull. de cultu femin. c. 9.* Se spadonatui assignant propter regnum Dei.

SPADONIUS, a, um, ad spadonem pertinens: & translate sterilis, ut spadonia laurus, *Plin. l. 15. c. 30.* & Spadonia mala, *Id. ibid. c. 14.* V. in fine vocis *Spado*.

SPÆRITA. V. *Sphærita*.

SPAGAS vocatur in Asia resina, quæ fit e picea. *Plin. l. 14. c. 20.*

SPANUS, Σπάνος, Hispanus, legitur a multis apud *Veget. l. 4. mulomedic. c. 6. Scribon. Larg. compos. 156. Cæl. Aurelian. var. in locis, & Plin. Valerian. l. 1. c. 50.* Cave, usurpes.

SPARAGUS. V. *Asparagus*.

SPARGANION, ii, n. σπαργάνιον, herba quæ ab aliis platanaria, ab aliis butomos appellatur: cujus radix ex vino albo adversus serpentes bibitur. *Plin. l. 25. c. 9. circa med.*

SPARGO, ginis, f. asperginem significat. *Venant. Fortun. l. 3. carm. in epist. ad Felicem Episc. Nemmetensem.* Elisa salis spargine ora contigit irrorari.

SPARGO, is, ersi, ersum, a. 3. *gettare qua e là, spargere, seminare*, σπείρω, σποράζω, passim aliquid jacio, in omnes partes diffundo, dissemino: a σπείρω, aut ejus aorist. ἔσπαρον, ut primo & proprie dicatur de seminibus. *Enn. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 1. e med.* Hastati spargunt hastas: fit ferreus imber. *Virg. 10. Æn. v. 51.* Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextra Spargimus. *Propert. l. 4. el. 3. v. 65.* Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ. *Claud. Quadrigar. apud Gell. l. 9. c. 1.* Sagittarius cum funditore utrinque summo studio spargunt fortissime. *Lucret. l. 2. v. 194.* missus corpore sanguis Emicat exsultans alte, spargitque cruorem. *Phædr. l. 3. fab. 1. v. 3.* amphora, Odorem quæ jucundum late spargeret. *Virg. Ecl. 8. v. 30.* Spargere nuces. *Id. 6. Æn. v. 885.* flores. *Cic. Phil. 3. c. 6. ad fin.* nummos populo de Rostris. *Ovid. Met. 5. v. 646.* redi humo semina. *& lib. 3. v. 105.* humi jussos, mortalia semina, dentes. *& lib. 7. v. 122.* vipereos dentes in agros aratos. *Valer. Flacc. l. 1. v. 14.* faces. *Virg. Æn. 7. v. 551.* arma per agros. *& lib. 9. v. 629. & Ecl. 3. v. 87.* juvencus pedibus spargit arenam. *Id. 3. Æn. v. 605.* Spargite me in fluctus. *h. e.* dilacerate, & immergite. *Pleonas 4. Æn. v. 600.* abreptum divellere corpus & undis spargere. *Plin. l. 4. c. 15.* Rhenus ab Septentrione in lacus, ab occidente in amnem Mosam se spargit. *h. e.* late se diffundit. *Petron. in Satyr. c. 22.* Lucernæ humore defectæ tenue lumen spargebant. *Senec. in Med. v. 73. de stella Veneris*, te cupiunt nurus Quamprimum radios spargere lucidos. *Plin. l. 37. c. 10. ad fin.* Solis gemma ad speciem sideris in orbem fulgentes spargit radios. *Sil. l. 5. v. 55.* flammiferum tollentes æquora currum Solis equi sparsere diem. *Senec. in Agam. v. 94.* densam ramos spargens umbram. *Id. in Oedip. v. 416.* Spargere effusos sine lege crines: Rursus adductos revocare nodo. ¶ De arboribus & herbis, ramos & radices late fundentibus, *Plin. l. 16. c. 33.* Cupressus spargit extra se ramos. *Id. l. 15. c. 12.* Cacumina in aestas se spargunt. *Id. l. 11. c. 37. sub init.* Natura cervorum cornua sparsit in ramos. *Id. l. 24. c. ult.* Gramen ac cacumina aeque radices spargit. ¶ Translate *Cic. de Senect. c. 21.* Deos immortales sparsisse animos in corpora humana, ut, &c. *Id. pro Arch. c. 12.* Omnia, quæ gerebam, jam tum in gerendo spargere me ac disseminare arbitrabar in orbis terræ memoriam sempiternam. *Martial. l. 6. epigr. 60.* spargere nomen suum in toto orbe. *Virg. 2. Æn. v. 98.* spargere voces in vulgum ambiguas. ¶ Pro dividere, in multas partes ferre, dissipare, distrahere, dispergere. *Tacit. 3. Ann. c. 21.* Tacfarinas spargit bellum, ubi instaretur, cedens, ac rursus in terga remeans. *Id. 2. Hist. c. 76. a med.* Spargere legiones. *Lucan. l. 2. v. 468.* Cæsar per omnem spargitur Italiam. *h. e.* cohortes suas spargit. *Tacit. Hist. 3. c. 46.* Spargere exercitum per provincias. *Ovid. Met. 8. v. 343.* aper ruit, & spargit canes. *Curt. l. 5. c. ult. a med.* Ut vestigia fugæ spargerent, Nabarzanes Hircaniam, Bessus Bactra petebant. *Virg. 4. Georg. v. 58. de apib.* si forte morantes Sparserit, aut præceps Neptuno immerserit Eurus. *cioè sbaragliate, e sconfitte.* & *Senec. in Troad. v. 1042.* Solvet hunc cœtum, lacrymasque nostras Sparget huc illuc agitata classis. *Liv. l. 33. c. 15. in f.* Ita se in fugam passim sparserant, ut, &c. *Val. Flacc. l. 4. v. 315.* Bebrycas extemplo spargit fuga. *Ovid. 14. Met. v. 470.* Spargimur, & ventis inimica per æquora rapti, &c. *h. e.* alius alio tempestate compellimur. *Liv. l. 37. c. 20.* Dilapsi ceteri sparserant se toto campo. *Val. Flacc. l. 6. v. 613.* stabulis qualis leo sævit opimis Luxurians, spargitque famem, mutatque cruores. *h. e.* aviditatem edendi rabiem in totum pecus exercet, dentes infigendo modo in hoc, modo in illud. ¶ Spargere flumen in sulcos *Lucano l. 4. v. 142.* est in varios rivos dividere, ut transiri possit. ¶ Spargere metus *Valerio Flacco l. 2. v. 378. & lib. 3. v. 55.* est usquequaque multis incutere. ¶ De rumore & fama, *Ovid. 8. Met. v. 267.* Sparserat Argolicas nomen vaga fama per urbes Theseos. *Stat. 9. Theb. v. 35.* Fama per Aonium cupido vage murmure campum Spargitur in turmas. *si sparge la fama.* Absolute *Tacit. 1. Hist. c. 58 in f.* Spargebatur insuper Albinum insigne regis usurpare. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 105.* unde mihi tam fortem, tamque fidelem? sparge subinde. *cioè dicendo a questo e quello.* Rursus *Tacit. 2. Hist. c. 86. in fin.* Sparguntur per Gallias litteræ. ¶ prodigere. *Horat. l. & ep. 2. v. 195.* Distat enim, spargas tua prodigus, an, &c. *scialacqui.* ¶ jactare, versare, *Val. Flacc. l. 1. v. 452.* Taurea vulnifico portat cælataque plumbo Terga Lacon, saltem in vacuos ut brachia ventos Spargat. *Stat. 2. Achill. v. 440.* spargere cæstus. *Pers. sat. 5. v. 35.* totaque impune Subura Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. *Val. Flacc. l. 5. v. 248. & lib. 6. v. 584.* tua nunc terris, tua lumina toto Sparge mari. *Martial. l. 3. epigr. 82.* Manumque doctam spargit omnibus membris. ¶ dividere, diducere. *Plin. l. 21. c. 8.* Colorum genere tractemus, in species multas sese spargentia. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 7. leg. 3. post med.* Ne per multos tutela spargatur. *h. e.* a multis administratur. *Ovid. 7. Met. v. 445. de Sini.* & agebat ab alto Ad terram late sparsuras corpora pinus. *h. e.* divulsuras, discerpturas. ¶ Spargere aliquem, in varia loca mittere, in diversas oras ablegare. *Val. Flacc. l. 5. v. 488.* suus et magnum rex spargit ab Argis Alciden. *Justin. l. 27. c. ult.* Eumenes, sparsis consumptisque fratribus bello intestinæ discordiæ, quasi vacantem Asiæ possessionem invasurus, &c. ¶ Spargere aliquid, subinde commemorare. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.* Sed de hac parte & in alio a nobis opere plenius dictum est, & in hoc sæpe tractabitur, & adhuc spargetur omnibus locis. *Juvenal. sat. 9. v. 84.* Tollis enim, & libris Actorum spargere gaudes Argumenta viri. *h. e.* tollis liberos, & gaudes subinde inserere libris Actorum (in quibus cujusque pueri nativitas perscribebatur) indicia certa, te esse virum. ¶ Sæpe est conspergere, perfundere, tingere, madefacere, *aspergere, bagnare, spruzzare, spargere di qualche cosa*, ῥαίνειν, καταρραίνειν. *Tibull. l. 1. el. 1. v. 14.* Et placidam soleo spargere lacte Palem. *Virg. 6. Æn. v. 229.* ter socios pura circumtulit unda, Spargens rore levi. *& lib. 11. v. 191.* Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma. *Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 41.* Sparsissent lacrymæ pectora nostra piæ. *Martial. l. 10. epigr. 26.* Sparsus fletibus ore alicujus. *Id. lib. 3. epigr. 65.* gleba spargitur imbre. *Virg. Æn. l. 4. v. 635.* corpus fluviali spargere lympha. *Ovid. 5. Fast. v. 677.* lauro sparguntur ab uda Omnia, quæ, &c. *Horat. l. 2. od. 13. v. 6.* penetralia spargere nocturno cruore hospitis. *Virg. 2. Georg. v. 347.* virgulta sparge fimo pingui. *Id. Ecl. 5. v. 40.* Spargite humum foliis. *h. e.* consternite. *Id. 7. Æn. v. 754.* spargere somnos vipereo generi. *h. e.* infundere, immittere soporem. ¶ Absolute *Cic. 5. Parad. c. 2.* Ut in familia qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt, &c. *h. e.* qui, quod ait *Phædr. l. 2. fab. 5. v. 15.* alveolo conspergunt humum æstuantem, sedantes pulverem; aut pavimenta tergendi causa. Adde *Plaut. in fragm. apud Gell. l. 18. c. 15.* ¶ Pro irrigare, *adacquare, annaffiare*, *Plin. c. penult. l. 13.* Cytisum seritur aut vere semine, vel caule autumno: si semine, madidum; & si desint imbres, satum spargitur. ¶ Illa translata sunt, & Poetica, *Virg. l. 4. Æn. v. 584.* Aurora novo spargebat lumine terras. *& lib. 12. v. 113.* summos spargebat lumine montes Orta dies. *Propert. l. & eleg. 3. v. 46.* Sparserit & nigras alba senecta comas. *Ovid. l. c. de ar. am. v. 236.* spargitur amore pectus. *h. e.* perfunditur, imbuitur. *Virg. Ecl. 5. v. 7.* antrum Silvestris raris sparsit labrusca racemis. *h. e.* circumvestivit, & distinxit. Sic *Eclog. 9. v. 19.* humum florentibus herbis Spargere. *& Æn. 7. v. 191.* Picum fecit avem Circe, sparsitque coloribus alas. *Ovid. 11. Metam. v. 607.* nox spargit soporem per opacas humida terras. *& ibid. v. 309.* nox cælum sparserat astris. *avea seminato di stelle.* & *Tacit. de Germ. c. 17.* Detracta ferarum velamina spargunt maculis. *h. e.* distinguunt, ornant. Al. aliter leg. *Senec. in Herc. Oet. v. 1618.* Sparsit peremptus aureum serpens nemus. *h. e.* occupavit, & mole sua quasi contexit.

SPARSILIS, le, qui spargi potest. *Tertull. de Pudic. c. 2.* Tentatio sparsilia eorum, qui Deo adulantur. *Scioppius* legit *fusilia*.

SPARSIM, *sparsamente, qua e là*, σποράδην, hic & illic, multis variisque in locis. *Apul. l. 10. Metam.* In excelsum prorumpit vino crocus diluta, sparsimque defluens, pascentes circa capellas odoro perpluit imbre. *Gell. l. 11. c. 2.* Præterea ex eodem libro Catonis hæc etiam sparsim, & intercise commeminimus. Adducit & *Plinii* locum *l. 36. c. 7.* sed ibi *Harduin.* ex MSS. leg. *sparsa*.

SPARSIO, onis, f. *spargimento*, ἔκχυσις, actus spargendi. *Senec. in præfat. l. 5. controvers. circa med.* Quis ferret hominem de sparsionibus dicentem, odoratos imbres? *h. e.* de croco, quod spargebatur in theatro. V. *Martial. de Spectac. epigr. 3. & lib. 5. epigr. 26. & Senec. ep. 90. ante med.* & V. *Crocum.* Reprehendit autem *Seneca* Musam rhetorem, qui id dixerat: post quem dixit & *Apul.* ut est in dictione præced. *Senec. alter l. 2. quæst. nat. c. 9.* Numquid dubitas, quin sparsio illa, quæ ex fundamentis mediæ arenæ crescens, in summam altitudinem amphitheatri pervenit, cum intensione aquæ fiat? *Stat.* aliud significat, *l. 1. silv. 6. v. 65.* Jam noctis propioribus sub umbris Dives sparsio quos agit tumultus. *h. e.* sparsa in populum ludis missilia omne genus a Domitiano, ut ab eo diriperentur. de quib. *Sueton. in Domit. c. 4. extr.* Dein proximo omne genus rerum missilia sparsit: & quia pars major intra Popularia deciderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorii ordinis pronuntiavit. V. *Missilis*.

SPARSIVUS, a, um, qui spargitur. *Petron. in Satyr. c. 27.* Pila sparsiva exerceri. Al. leg. *prasina*.

SPARSUS, a, um, *gettato qua e là, sparso, seminato*, σπαρθείς, huc illuc jactus, in omnes partes diffusus, disseminatus. *Ovid. 4. Fast. v. 790.* sparsa tangere corpus aqua. *Id. l. de ar. am. v. 164.* Sparsaque sollicito tristis arena foro. *Plin. l. 2. c. 10.* Tribuli semen tritum, & in aquam sparsum pulices necat. *Ovid. 5. Met. v. 655.* Dona fero Cereris, latos quæ sparsa per agros Frugiferas messes alimentaque mitia reddunt. *Id. in Ibin, v. 305.* Nec tua, quam Pyrrhi, felicius ossa quiescant, Sparsa per Ambracias quæ jacuere vias. *Id. 10. Met. v. 151.* Sparsaque Phlegræis victricia fulmina cam-

campis. ¶ Translate Sallust. in fragm. apud Non. c. 2. n. 367. Alii fiducia gnaritatis locorum in occultam fugam sparsi. Virg. 3. Æn. v. 126. & Ovid. 2. Met. v. 264. sparsasque per æquor Cycladas, & crebris legimus freta consita terris. Ovid. 1. Fast. v. 502. & sparsas per loca sola casas. Virg. 1. Æn. v. 606. gens Dardania, magnum quæ sparsa per orbem. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 73. jacent collo sparsi sine lege capilli. rabbuffati, scarmigliati. V. Passus, a, um. Horat. l. 3. od. 20. v. 13. leni recreare vento Sparsum odoratis humeram capillis. Ovid. 3. Met. v. 169. sparsos per colla capillos colligere in nodum. Propert. l. 2. eleg. 1. v. 7. vidi ad frontem sparsos errare capillos. Ovid. l. 1. de ar. am. v. 541. sparsi in terga capilli. Virg. 5. Æn. v. 416. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Senec. in Hippol. v. 961. sparsa cito sidera mundo. Plin. l. 16. c. 34. Selenitium (genus hederæ) cujus est minor acinus, sparsior racemus. Venant. Fortun. l. 1. de vita S. Mart. v. 129. Uberior Nilo, generoso sparsior Istro. Martial. l. 8. epigr. 44. Foro triplici sparsus. h. e. per tria fora vagabundus. ¶ disjectus, dissipatus. Val. Flacc. l. 5. v. 432. At juga vix Thethys, sparsumque recolligit axem. scil. Phaethontis: de quo Ovid. 2. Met. v. 318. Sparsaque sunt late laceri vestigia currus. Lucan. l. 1. v. 501. sparsa compage carinæ. Liv. l. 37. c. 13. Sparsa tempestate classis. Lucan. l. 8. v. 203. Sparsus ab Emathia fugit quicumque procella. ¶ divisus, diductus. Lucan. l. 3. v. 259. sparsus in agros Fertilis Euphrates Phariæ vice fungitur undæ. ¶ discerptus, Senec. in Herc. Oet. v. 1391. hinc illinc fremens, Artusque nostros dirus immittat Sinis: Sparsus silebo. ¶ afflictus, prostratus, fusus. Senec. in Herc. Oet. v. 25. cecidit ante aras suas Busiris: una est Geryon sparsus manu. ¶ Sæpe est perfusus, aspersus, conspersus, asperso, tinto, bagnato, intriso, macchiato, sparso, tavvis. Acc. apud Non. c. 2. n. 773. & Stat. 1. Achill. v. 412. Manus materno sordet sparsa sanguine. Virg. 4. Æn. v. 21. sparsos fraterna cæde Penates. Phædr. l. 4. fab. 24. v. 22. Duo juvenes sparsi pulvere. Ovid. 1. Fast. v. 312. Sparsaque cælesti rore madebit humus. In Epit. Livii l. 50. Cum unus ex iis multis cicatricibus sparsum caput haberet. Est qui leg. farsum. Liv. l. 41. c. 21. in fi. Anguis aureis maculis sparsus. Virg. Ecl. 2. v. 41. Capreoli sparsis etiam nunc pellibus albo. Lamprid. in Alex. Sever. c. 41. Pallium auro sparsum. h. e. distinctum, χρυσόπαστον. Senec. 4. de benef. c. 6. Tectum nitidius, auro, aut coloribus sparsum. Ovid. 1. de ar. am. v. 71. Porticus Livia priscis sparsa tabellis. Id. 8. Met. v. 567. raris jam sparsus tempora canis. Cic. Attic. l. 1. ep. 13. Litteræ cum humanitatis sparsæ sale, tum insignes amoris notis. ¶ Absolute Terent. Heaut. sc. ult. v. 17. Rufam illam virginem cæsiam, sparso ore, adunco naso. h. e. vultu lentiginibus obducto, lentigginoso: vel ut alii volunt, ore nimis diducto: quod minus placet. ¶ In illo Virg. 4. Georg. v. 229. prius haustus sparsus aquarum Ore fove: Servius illud sparsus pro spargens esse putat, participium pro participio. Sed hoc nimis durum est. Al. leg. haustu sparsus aquarum Ora fove, sed adhuc involuta locutio est, & sententia.

SPARTA, æ, & Græca positione Sparte, es, f. Sparta, Σπάρτη, urbs Peloponnesi in Laconia, ad Eurotam fluvium, condita a Sparto Inachi nepote, olim Spartanæ reipublicæ caput, nunc vicus, aut oppidum, Misitrà, vel Misistrà ab incolis dictum. Plin. l. 4. c. 5. V. Lacedæmon. Virg. 2. Æn. v. 577. Scilicet hæc Spartam incolumis, patriasque Mycenas Aspiciet. Propert. l. 3. el. 14. v. 1. Multa tuæ, Sparte, miramur jura palæstræ. Ovid. Heroid. ep. 1. v. 67. Misimus & Sparten. Sparte quoque nescia veri. Stat. 7. Theb. v. 412. & templis Sparte præsaga reclusis. ¶ Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει, Spartam sortitus es, hanc orna: proverb. Græcum, & Græce usurpatum a Cicer. l. 4. ad Attic. ep. 6. quo significatur, in eam rem strenue esse incumbendum, quæ nobis obtigit, & officio suo diligenter cuique esse fungendum. Id. ibid. l. 1. ep. ult. Eam, quam mihi dicis obtigisse, Σπάρταν, non modo nunquam deseram, sed etiam, si ego ab illa deserar, tamen in mea pristina sententia permanebo.

SPARTANUS, a, um, Spartano, ad Spartam pertinens, Laconicus. Virg. 1. Æn. v. 320. Spartana virgo. Liv. l. 38. c. 17. Spartana disciplina, dura & horrida. Petron. in Satyr. c. 105. Ego quidem tres plagas Spartana nobilitate concoxi. h. e. summa patientia. nam Spartanis solemne fuit quotannis ad aram Dianæ pueros suos loris cædere, usque contra dolorem firmare, ut vocem continere discerent, & gemitus abstinere: unde plagipatidas eos Plaut. Capt. 3. 1. 12. appellat. Martial. l. 8. epigr. 28 Spartanus tibi cedet olor. h. e. cycnus candidissimus. & respicit ad fabulam Jovis, qui sub cycni figura Ledam Spartanam compressit. Id. l. 1. epigr. 56. Spartanum saxum. h. e. marmor Laconicum, quod magno in pretio fuit. Id. l. 14. epigr. 164. Spartanus discus. h. e. quo se multum exercebant Spartani: & Hyacinthus puer a Phœbo invito occisus est. Lucan. l. 10. v. 60. quantum impulit Argos, Iliacasque domos facie Spartana nocenti. h. e. Helenæ Lacænæ. Id. l. 4. v. 441. & Senec. in Hippol. v. 35. Spartani canes. h. e. venatici, quos etiam Virg. 3. Georg. v. 405. & Ovid. Met. 3. v. 208. memorant. V. Laco. Juvenal. sat. 8. v. 101. Spartana chlamys. h. e. purpurea: quia prope Spartam Tænarum est optimo murice abundans. & vers. 218. Spartanum conjugium. h. e. Hermiones filiæ Menelai Spartanorum regis cum Oreste. Sil. l. 2. v. 8. Poplicola ingentis Volusi Spartana propago. h. e. Sabina, quia Spartanorum coloni multi Lycurgi tempore in Sabinos transmigraverant, ut Dionys. Halicarn. lib. 2. sect. 83. & Justin. l. 20. c. 1. tradunt. ¶ Spartani, orum, Lacedæmonii. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 253. Justin. l. 2. c. 11. &c.

SPARTARIUS, a, um, ad spartum pertinens. Spartaria dicta est Carthago in Hispania, quia sparti feracissimus ejus ager. Plin. l. 31. c. 8. Garum e scombro pisce laudatissimum in Carthaginis spartariæ cetariis. ¶ Spartaria, orum, loca sparti feracia. Id. l. 21. c. 8. In Hispania multa in spartariis mella spartum sapiunt.

SPARTEOLI, orum, m. per contemptum vocabantur cohortes Vigilum ab Augusto institutæ, in tutelam urbis Romæ, quæ arcendis incendiis noctu continuas vigilias agebant; vel quia calceis sparteis utebantur; vel a sparteis funibus, quorum multus est usus in restinguendis incendiis. Vetus Juvenal. Scholiast. ad sat. 14. v. 305. ¶ Apud Tertullian. in Apolog. c. 39. a med. sparteoli sunt sportulæ sparteæ.

SPARTEUS, a, um, σπάρτινος, e sparto factus. Cato R. R. c. 3. in fin. & Colum. l. 12. c. 52. ante med. Funes cannabini & spartei. Apul. l. 9. Metam. Helcium sparteum. & paulo post. Copula spartea. Cato, c. 11. Urnas sparteas sex, amphoras sparteas quatuor. Colum. l. 6. c. 12. Solea spartea pes bovis induitur. ¶ Spartea absolute, solea spartea. Colum. ibid. Linamentis pes involutus spartea munitur. & cap. 15. Bos spartea calceata per triduum suffuso aceto curatur. Pallad. in Novembr. tit. 6. ante med. Spartea suspensa de ramis. Plin. l. 19. c. 2. ex sparto calceamina & pastorum vestes fieri, tradit.

SPARTI, aut Spartoi, Σπαρτοί, sati, seminati: a σπείρω, sero. Ita dicti sunt a Græcis homines armati, quos repente e terra extitisse fabulantur ex dentibus anguis Cadmi manu satis: statimque mutuis vulneribus inter se necatos, paucis exceptis, qui in condita Thebarum Cadmo fuerunt adjumento, ut Censorin. c. 4. sub fin. loquitur. Hygin. fab. 178. Meminit & Varro apud Gell. l. 17. c. 3. Hinc Lactant. l. 3. c. 4. Pereunt igitur universi hoc modo, & tanquam Sparti illi Poetarum, sic se invicem jugulant. Al. perperam leg. Spartiatæ. Ammian. l. 19. c. 8. sub fin. (al. c. 18.) Quo exempla terrigenas illos, non finibus terræ emersos, sed exuberanti pernicitate credimus ortos: qui quoniam inopini per varia visebantur, Sparti vocitati, humo existimasse, vetustate, ut cetera, fabulosius extollente, sunt existimati. In Chronic. Euseb. apud Hieronym. ab Abraham 695. habetur, adversus Cadmum Bœotiæ fines vi ingressum ita subito insurrexisse regionum finitimarum populos, ut e terra extitisse viderentur, tanquam sata ex agris. Inde orta Fabula dentium satorum, & Spartorum appellatio.

SPARTIACUS, a, um, Spartanus. Apul. l. 1. Metam. Hymettos Attica, Isthmos Ephyræa, Tænarus Spartiaca.

SPARTIANUS. V. Capitolinus.

SPARTIATES, æ, m. Spartanus. Cic. ep. 12. l. 5. Fam. Agesilaus Spartiates. Plaut. Pœn. 3. 5. 35. Quem tibi nos Spartiatem esse diximus. Cic. 5. Tuscul. c. 27. Pueri Spartiatæ non ingemiscunt verberum dolore laniati. Id. 1. de Divin. c. 34. ad fin. Maximum illud portentum iisdem Spartiatis fuit.

SPARTIATICUS, a, um, Spartanus. Plaut. Pœn. 3. 4. 9. Narrabo tibi res Spartiaticas.

SPARTICUS, a, um, Σπαρτικός, Spartanus. Virg. in Cul. v. 399. hic est & Spartica myrtus, atque hyacinthus. Scalig. mallet Parthica.

SPARTOPOLIOS, gemma sic dicta a colore sparti. Plin. l. 37. c. 11. ad fin.

SPARTOR, oris, m. inter ministeria Circensia fuisse creditur, is nimirum, qui spargebat vestes certantium aurigarum. In Tabula marmorea, ubi recensetur familia quadrigaria cujusdam T. At. Capitonis, apud Gruter. pag. 339. n. 5. cum moratore, tentore, agitatore, &c. spartor quoque ponitur: sed sunt qui putant strator esse legendum.

SPARTUM, ti, n. sparto, σπάρτον, herba sponte nascens, & quæ seri nequit, juncusque proprie aridi soli. uni terræ dato vitio. namque id malum telluris est: nec aliud ibi seri, aut nasci potest. Plurimum gignitur circa Carthaginem Hispaniæ: fiuntque ex eo strata rusticis eorum, ignes facesque, calceamina, & pastorum vestis. Utile est navium armamentis, machinis ædificationum, aliisque desideriis vitæ. In aquis invictum est: in sicco præferunt e cannabi funes. Hæc Plin. l. 19. c. 2. Recte monet Harduin. esse a σπείρω, non quo serere significat, quia spartum non seritur; sed quo conserere, innectere, quia nectendis funibus maxime inservit. Liv. l. 22. c. 20. Magna vis sparti ad rem nauticam congesta. ¶ De fune sparteo, Plin. l. 28. c. 4. a med. Fragmentum clavi collo subnectunt, aut spartum e cruce.

SPARULUS, li, m. diminut. atque idem quod sparus. Ovid. in Halieut. v. 106. Et super auram sparulus cervice refulgens. Adde Martial. l. 3. epigr. 60.

SPARUM, i, n. & sæpius Sparus, i, m. genus teli. Spara, inquit Fest. parvissimi generis jacula, ab eo quod spargantur, dicta. Lucilius: Tum spara, tum rumices portantur, tragula porro. Nonius cap. 18. n. 12. Spari tela sunt non bellica. Sallust. Catilinæ bello (cap. 59.) Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa: ceteri, ut quemque casus armaverat, sparos, aut lanceas, alii præacutas sudes portabant. Varr. apud Non. ibid. & n. 21. Aut ille, cervum qui volabilem currens Sparo secutus, tragulave trajicit. Virg. 11. Æn. v. 682. Agrestisque manus armat sparus. Ubi Servius: Bene agrestis. nam est rusticum telum in modum pedi recurvum. Varro ait esse telum missile, a piscibus ducta similitudine, qui spari vocantur. Sil. l. 3. v. 388. Rhyndacus his ductor: telum sparus. & lib. 8. v. 523. Omnibus in pugna fertur sparus. Sisenn. apud Non. c. 18. n. 21. Sparis ac lanceis eminus peterent hostes. Liv. l. 34. c. 15. Cato, si quis extra ordinem avidius procurrit, & ipse interequitans sparo percutit, & tribunos casti-

ga-

figare jubet. *Nep. in Epamin. c. 9.* Ipsum Epaminondam pugnantem, sparo eminus percussum concidere viderunt. *Id. ibid. paulo post.* Si ferrum, quod ex hastili in corpore remansisset, extraxisset. *Valer. Max.* de eodem Epamin. *l. 3. c. 2. n. 5. extern.* Trajectus hasta, sanguine & spiritu deficiens, &c. & *Cic. 2. de Fin. c. 30.* Evelli jussit eam, qua erat transfixus, hastam. & *lib. 5. Fam. ep. 12.* Tum denique sibi evelli jubet spiculum, posteaquam, &c. Non stat sententia *Servii*, & *Nonii*, quod non sit telum bellicum, cum tot locis videas in bellis & prœliis adhiberi: nisi dicamus, a rusticis primo usurpatum, inde ad militares usus fuisse traductum. ¶ Est etiam *sparus* piscis marini genus, collo aureo colore (V. *Sparulus*) adeo ut aurata primo intuentibus esse videatur. *Plin. l. 32. c. ult.* & *Cels. l. 2. c. 18. circa med.*

SPASMA, atis, n. idem quod spasmus, σπάσμα. *Plin. l. 25. c. 8.* Herba utilissima ad ea, quæ spasmata vocant. *Id. l. 28. c. 17. ad fin.* Spasmata & percussa vitiata fimo aprugno curant.

SPASMUS, i, m. *spasimo*, σπασμός, convulsio nervorum, & rigor: a σπάω, traho. *Cels. l. 2. c. 1. ante med.* nervorum distentionem vocat. *Plin. l. 20. c. 7.* Ad aurium dolores, spasmos, tremores, opisthotonos, &c. & *lib. 22. c. 8.* Renibus, stranguriæ, opisthotonicis, spasmis, lumbis, hydropicis, &c. *Id. l. 30. c. 10. ad fin.* Serpentium senectus spasmos fieri prohibet. *Id. l. 31. c. 8. ad fin.* Spasmos stomachi sedare. *h. e.* vehementiores singultus stomachum torquentes. *Scribon. Larg. compos.* 171. Spasmo vexari.

SPASTICUS, a, um, *che patisce spasimo*, σπαστικός, cui aliquid intus convulsum est. *Plin. l. 21. c. 19. sub fin.* Radicem decoctam bibere, spasticis, eversis, convulsis, suspiriosis salutare. *Id. l. 20. c. 20. ante med.* Spastici nervi. *Id. l. 25. c. 5. sub fin.* Spastici cynici. V. *Cynicus*.

SPATALE, es, f. nomen Nymphæ: a *spatalium*, quod est ornamentum muliebre circa manus. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 167.* Et gravibus Spatale baccis diadema ferebat Intentum, rubro quas legerat ipsa profundo.

SPATALIUM. V. *Spathalium*.

SPATALOCINÆDUS, i, m. cinædus delicatus: a σπάταλος, delicatus, ut est in Glossis. unde σπατάλη, delicatus cibus, & σπαταλᾶν apud *Hesych.* τρυφᾶν. *Petron. in Satyr. c. 23.* Huc huc convenite nunc spatalocinædi.

SPATHA, æ, f. *spatola*, σπάθη, rudicula, latiusculum & oblongum instrumentum, quo miscentur pharmaca, & alia. *Colum. l. 12. c. 41.* Sit puer, qui spatha lignea, vel arundine permisceat poma, ne possint aduri. & *cap. 22.* Picis nemeturæ adde in labrum, & in eodem infundito cineris lixiviæ congios duos, deinde permisceto spatha lignea. *Plin. l. 34. c. 11. circa med.* Delimatam æris scobem aceto irrigant, versantque spathis sæpius die, donec absumatur. *Scribon. Larg. compos. 45.* Movere spatha medicamentum, ne vetra funditur. *Cels. in fi. cap. 10. l. 7.* Si rimæ in labris altius descenderunt, necessarium est tenui ferramento adurere, quod spathæ simile quasi transcurrere, non imprimi debet. *Id. l. 8. c. 15.* Spatham ligneam describit crassitudine duorum digitorum, longitudine ab ala usque ad digitos manus, qua ad humerum luxatum reponendum medici utuntur. Quo loco est qui legit *spathula*. ¶ Item instrumentum textorum, quo vice pectinis fila densantur. *Senec. ep. 90.* Tela suspensis ponderibus rectum stamen extendit: subtemen insertum, quod duritiam utrimque comprimentis tramæ remolliat, spatha coire cogitur & jungi, &c. ¶ Item palmæ arboris ramulus, seu palmes, unde dactyli dependent, *spazzola* e qua & *spathe, es*, Græca positione dicitur. *Plin. l. 16. c. 26. ad fin.* Palma sola in spathe habet fructum racemis propendentem. ¶ Item genus arboris, cujus usus est in unguentis, quam alii elaten vocant, alii palmam. *Plin. l. 12. c. ult.* item *l. 23. c. 5.* ubi recenset ejus utilitates in medicina. Adde *Scribon. Larg. compos. 169.* ¶ Denique genus gladii latioris (unde Italis *spada*) sic dictum a spathæ, qua miscetur, similitudine. *Veget. l. 2. de re milit. c. 15.* In prima acie dimicantes, principes vocantur. Hæc erat gravis armatura, qui habebant cassides, ocreas, scuta, gladios majores, quos spathas vocant, & alios minores, quos semispathas nominant. *Tacit. Ann. 12. c. 35. de Britannis.* Si auxiliaribus resisterent, gladiis ac pilis legionariorum; si huc verterent, spathis & hastis auxiliarium sternebantur. *Apul. l. 1. Metam.* Circulatorem aspexi equestrem spatham præacutam mucrone infesto devorasse. & *lib. 9.* Militi spatham eripere. *Spartian. in Adrian. c. 10.* Cum sine gemmis fibulas stringeret, capulo vix eburneo spatham clauderet. *Capitolin. in Maximin. jun. c. 3.* Fecit & spathas argenteas, fecit etiam aureas, & omnino quidquid ejus pulcritudinem posset juvare. *Tertull. de cult. Fem. sub fin.* Timeo cervicem, ne margaritarum & smaragdorum laqueis occupata, locum spathæ non det. *alla spada del carnefice*.

SPATHALIUM, & Spathalion, ii, n. σπαθάλιον, ramulus palmæ cum dactylis dependentibus, ut in voce præced. dictum est. Legitur apud *Martial.* in lemmate *epigr. 27. lib. 13.* Spathalion caryotarum. ¶ Item ornamentum muliebre circa manus, *maniglia*. *Plin. in fi. l. 13.* Juba tradit, circa Troglodytarum insulas fruticem esse, qui vocetur charitoblepharos, efficacem in amatoriis: spathalia eo facere & monilia feminas. *Tertull. de cult. Femin. c. ult.* Nescio, an manus spathalio circumdari solita, in duritia catenæ stupescere sustineat. ¶ Legitur & *spatalium*.

SPATHE. V. *in Spatha*.

SPATHULA. V. *Spatha*, & infra *Spatula*.

SPATIATOREM, erratorem: Cato in M. Cœlium, si se appellavisset: In coloniam mehercules scribere nolim, si Triumvir sim, spatiatorem atque Fescenninum. Hæc *Festus*. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10. a med.* Cato senatorem non ignobilem M. Cœlium, spatiatorem & Fescenninum vocat, eumque staticulos dare ait.

SPATIOLUM, i, n. *spazietto*. *Pallad. l. 1. tit. 38.* Alvearia collocentur, spatiolis inter se patentibus, segregata. *Arnob. sub fin. l. 4.* Propter quædam spatiola desinata.

SPATIOR, aris, atus sum, dep. 1. *passeggiare, spasseggiare, andare a spasso*, περιπατέω, ambulo, deambulo, spatium pedibus conficio. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 21. sub fin.* Adeo negligens esse cœpit, ut cum in mentem venisset ei, resideret, deinde spatiaretur. *Id. de opt. gen. Orat. c. 3.* Spatiari in xysto. *Petron. in Satyr. c. 90.* Qui in porticibus spatiabantur. *Ovid. 2. Met. v. 572.* dum per litora lentis Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena. *Id. 1. de ar. am. v. 67.* Pompeja lentus spatiare sub umbra. *Virg. 1. Georg. v. 389.* cornix sola in sicca secum spatiatur arena. *Id. 4. Æn. v. 62.* Dido ante ora deum pingues spatiatur ad aras. *Propert. l. 1. el. 20. v. 9.* Sive Gigantea spatiabere litoris ora. *Ovid. 3. Fast. v. 469.* spatiataque litore curvo, Edidit incultis talia verba comis. *Id. 3. Amor. el. 11. v. 17.* saucius lateri spatiantis adhæsi. Adde *lib. 2. el. 2. v. 3.* & *lib. 1. de ar. am. v. 491.* & *Trist. l. 2. v. 286.* quib. locis de ambulatione in porticu loquitur. ¶ Translate *Propert. l. 2. el. 10. v. 19* Nec mea tunc longa spatiatur imagine pompa. *h. e.* prodeat, procedat, dum efferor. *Plin. l. 5. c. 9. a med.* Nilus certis diebus auctu magno per totam spatiatus Ægyptum. *Id. l. 17. c. 8.* Intus, ut in metallis, spatiantia vena. & *cap. 10.* Radices amore solis atque imbris in summa tellure spatiantur. *Ovid. 4. Met. v. 362.* implicat, ut serpens, quam regia sustinet ales, Sublimemque rapit: pendens caput illa pedesque Alligat, & cauda spatiantes implicat alas. *allargate e distese*. & *lib. 14. v. 629.* vitis luxuriem premit, & spatiantia passim Brachia compescit. *Senec. l. 3. de Ira, c. 10. a med.* Prodest morbum suum nosse & vires ejus, antequam spatientur, opprimere. *h. e.* se diffundant & crescant. *Stat. initio silv. 7. l. 4* Jam diu lato spatiata campo Fortis heroos, Erato, labores Differ, atque ingens opus in minores Contrahe gyros.

SPATIOSE, *ampiamente, largamente*, εὐρυχώρως, late, ample, magno spatio, aut tempore. *Propert. l. 3. el. 19. v. 3.* Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes, Phœbe, moraturæ contrahe lucis iter. *Plin. l. 9. c. 5. ad fin.* Inula seritur intervallis ne minus ternorum pedum, quoniam spatiose fruticat. *Id. l. 31. c. ult.* Spongias imponi oportet sic, ut sanas quoque partes spatiose operiant.

SPATIOSITAS, atis, f. *spaziosità*, *spazio*. *Sidon. l. 2. ep. 2. ante med.* Convenientibus mensuris [illegible] spatiositas quadratur.

SPATIOSUS, a, um, *ampio, largo, spazioso, grande*, εὐρύχωρος, multum spatii habens, amplus, vastus, capax, latus, magnus. *Lucan. l. 3. v. 505.* nigri spatiosa volumina fumi. *Id. l. 6. v. 106.* spatiosi colles. *Vitruv. l. 6. c. 8* Ædificia spatiosiora. *Sil. l. 8. v. 463.* portus, quo non spatiosior alter Innumeras cepisse rates. *Colum. l. 6. cap. 5.* Interordinia neque spatiosiora, quam decem pedum, neque contractiora, quam quatuor. *Id. l. 6. c. 2.* Spatiosum stabulum. *Plin. l. 4. c. 10. a med.* Amnis quatuor M. pass. ore spatiosus. & *cap. 12. a med.* Spatiosa insula. & *cap. 1.* Spatiosum æquor. & *lib. 2. c. 97. a med.* Spatiosior laxitas. *Claudian. epigr. 1. v. 19.* Tradita captivo spatiosior India Poro. *Plin. alter in Paneg. c. 63. sub fin.* Campus, spatiosissima sedes hominum deorumque. *Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 3. de capillis.* quid erat spatiosius illis? Contigerant imum, qua patet usque, latus. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 370.* spatiosa Quirinus frena regit. ¶ Sæpe notat magnitudinem corporis: quia magna corpora magnum loci spatium occupant. *Ovid. 2. de ar. am. v. 645.* Omnibus Andromache visa est spatiosior æquo: Unus, qui modicam diceret, Hector erat. *Id. de remed. amor. v. 421.* Sæpe necat morsu spatiosum vipera taurum. *Id. 3. Met. v. 56.* spatiosum corpus. *Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 338.* spatiosi artus. *Valer. Flacc. l. 4. v. 244.* Ingentes humeros, spatiosaque pectoris ossa Protulit. ¶ Translate *Senec. ep. 88. a med.* Magna & spatiosa res est, sapientia: vacuo illi loco opus est. *Quintil. l. 9. c. 4. ad fin.* spatiosas voces appellat, quæ ex multis syllabis constant. ¶ Refertur etiam ad tempus. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 9.* quærens spatiosam fallere noctem. *h. e.* longam. *Id. 1. Amor. el. 8. v. 81.* Sed nunquam dederis spatiosum tempus in iram. *Id. 8. Met. v. 528.* Pulvere canitiem genitor vultusque seniles Fœdat humi fusus, spatiosumque increpat ævum. & *lib. 12. v. 186.* spatiosa senectus. & *lib. 13. v. 206.* spatiosi tempore belli. *h. e.* diuturni.

SPATIUM, ii, n. *luogo, dove si corre al palio, corso, lizza, arringo*, locus, ubi cursu certatur, curriculum, stadium: a σπάδιον Æolice & Dorice pro στάδιον, ut volunt Etymologi. *Virg. 1. Georg. in fin.* Ut cum carceribus sese effudere quadrigæ, Addunt se in spatia. & *lib. 3. v. 202.* Hic (*equus*) vel ad Elei metas & maxima campi Sudabit spatia. *Cic. de Senect. c. ult.* Nec vero velim, quasi decurso spatio, ad carceres a calce revocari. ¶ De ipso cursu, qui in spatio fit, *Ovid. in Halieut. v. 68. de equo.* Seu septem spatiis Circo meruisse coronam. *Virg. 5. Æn. v. 584.* Inde alios ineunt cursus, aliosque recursus Adversis spatiis. *Id. 7. Æn. v. 380. de trocho.* illi actus habena Curvatis ferunt spatiis. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c. 90.* Hæc idcirco a me proferuntur, ut nostrum cursum perspicere possis, & videre, quemadmodum simus in spatio Q. Hortensium ipsius vestigiis persecuti. *Id. de Amic. c. 12.* Deflexit enim jam aliquantulum de spatio curriculoque consuetudo majorum. *Id. pro Rabir. perduell. c. 2. a med.* Me ex comparato & constituto spatio defensionis, in semihoræ curriculum coegisti. *Lucret. l. 6. v. 92.* Tu mihi supremæ præscripta ad candida calcis Currenti spa-

spatium præmonstrs, callida Musa. *Hor. l. 1. ep. 14. v. 8.* illuc mens animusque fert, & avet spatiis obstantia rumpere claustra. *Id. l. 2. sat. 6. v. 100.* jamque tenebat Nox medium cæli spatium. *Ovid. 15. Met. v. 874.* spatium ævi finire. *& vers. 225.* transita juventæ. *Id. Trist. l. 3. el. 4. v. 33.* & *Plaut. Stich. 1. 2. 14.* decurrere vitæ. *Senec. in Troadib. v. 398.* Mors est velocis spatii meta novissima. *Terent. Adelph. 5. 4. 5.* Nam ego vitam durem, quam vixi adhuc, prope jam decurso spatio, mitto. *Virg. 9. Æn. v. 275.* Te vero, mea quem spatiis propioribus ætas Insequitur venerande puer, &c. ¶ De loco, in quo ambulatur, *passeggio*. *Cic. 2. de Legib. cap. 4. a med.* Quin igitur ad illa spatia nostra, sedesque pergimus? ubi cum satis erit deambulatum, requiescemus. *& cap. 5.* In cupressetis Gnosiorum, & spatiis silvestribus crebro insistens. *Stat. l. 3. silv. ult. v. 90.* Templaque & innumeris spatia interstincta columnis. *h. e.* porticus, quæ sunt loca ambulationibus apta. *Ovid. 7. Met. v. 670.* Phocus in interius spatium, pulcrosque recessus Cecropidas ducit. *Senec. in Thyest. v. 649.* In multis dives spatia diffudit domus. ¶ De ipsa ambulatione, *passeggiata*. *Cic. pro Mur. 2. 34.* Si non basilicæ spatio honestamur. *Id. 1. de Orat. cap. 7.* Cum in ambulationem ventum esset, Scævolam duobus spatiis tribusve factis, dixisse, &c. *Id. in Orat. cap. 3.* Fateor, me oratorem, si modo sim, non ex rhetorum officinis, sed ex Academiæ spatiis exstitisse. Illa enim sunt curricula multiplicium variorumque sermonum, in quibus Platonis impressa sunt vestigia. ¶ Dicitur etiam de quocumque loco, *luogo*, *spazio*, *τόπος*, *χῶρος*. *Nep. in Eumen. c. 5.* Cum vereretur, ne uno loco manens equos militares perderet, quod spatium non esset agitandi. *Virg. Ecl. 3. v. 105.* Tres pateat cæli spatium non amplius, ulnas. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 38.* Flumen pæne totum oppidum cingit: reliquum spatium mons continet. *Id. l. 3. B. Civ. c. 92.* Inter duas acies tantum erat relictum spatii, ut satis esset ad concursum utriusque exercitus. *Nep. in Eumen. c. 9.* Dimidium fere spatium (*itineris*) confecerat, cum, &c. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 61. sub fin.* Tempora rerum & spatia locorum animadvertere. ¶ de intervallo loci, *διάστημα*. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 16.* Tormentorum usum spatio propinquitatis interire. *per la troppa vicinanza*. & *lib. 2. B. Gall. c. 30.* Quo tanta machinatio ab tanto spatio institueretur. *sì di lontano*. & *lib. 3. c. 17.* Cum hostis contra eum duum millium spatio consedisset. *in distanza di due miglia*. & *lib. 2. c. 17.* Cum legiones magnum spatium abessent. *Ovid. Met. 8. v. 794.* Neu viæ spatium te terreat, accipe currus. *la lunghezza del viaggio*. & *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 23.* Ne inter se contingant trabes, sed paribus intermissæ spatiis, &c. ¶ Præterea significat rei cujuspiam magnitudinem, *ampiezza*, *grandezza*. *Ovid. 3. Met. v. 95.* Dum spatium victi victor considerat hostis. *Lucan. l. 9. v. 732.* nec tutus spatio est elephas. *per la mole del corpo*. *Senec. in Hippol. v. 806.* Spatium vasti corporis. *Juvenal. sat. 4. v. 39.* spatium admirabile rhombi. *Id. sat. 6. v. 503.* si breve parvi Sortita est lateris spatium. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 290.* spatio flammas æquantia fagos cornua cervi. *in altezza*. & *Plin. l. 7. c. 17.* Quod sit hominis spatium a vestigio ad verticem, id esse passus manibus inter longissimos digitos, observatum est. *Gell. l. & cap. 1.* Spatium modusque plantæ Herculis. ¶ *In spatium*, in longum spatium: quia spatia curriculorum, vel ambulationum, ut porticus, xysti, & hujusmodi, fere in rectam longitudinem porrigi solent. *Ovid. 7. Met. v. 782. de fera currente.* nec limite callida recto, In spatiumve fugit, sed decipit ora sequentis, Et redit in gyrum. *& lib. 11. v. 174. de Mida.* nec Delius aures Humanam stolidas patitur retinere figuram, Sed trahit in spatium. *allunga*. & *Propert. l. 2. el. 23. v. 3. de portica.* Tota erat in spatium Pœnis digesta columnis. *per tutta la sua lunghezza*. Al. leg. *in speciem*. *Sil. l. 13. v. 565.* Tum jacet in spatium sine corpore pigra nrrego, Limosique lacus. ¶ Transfertur sæpe ad significandum tempus, seu intervallum & longitudinem temporis, *tempo*, *intervallo o estensione di tempo*. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 17.* Spatia omnis temporis non numero dierum, sed noctium finiunt. *Cic. pro Arch. c. 1.* Quoad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti temporis. *Id. pro Quint. 1. 2.* Diligentia quanta sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest. *tempo e agio*. & *Terent. Hecyr. 3. 3. 14.* Neque, ut celari posset, tempus spatium ullum dabat. *h. e.* moram, inquit *Donat.* Sic *Ovid. de remed. amor. v. 277.* Ne properes, oro: spatium pro munere posco. *Cic. 2. Verr. init.* Etsi spatium ad dicendum nostro commodo, vacuosque dies habuissemus. *Liv. l. 8. c. 32.* Orabant, ut iræ suæ spatium, & consilio tempus daret. *Terent. Phorm. 4. 4. 21.* Spatium apparandis nuptiis, vocandi, sacrificandi, dabitur paululum. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 3.* Sex dies ad eam rem conficiendam spatii postulant. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 31.* Aut spatia annorum lenibunt vulnera nostra. *Plin. l. 18. c. 22.* Fons certis horarum spatiis dispensatur inter incolas. *Cic. pro Cæcin. c. 2. a med.* & *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 17.* Ut quam minimum spatii ad se colligendos Romanis darent. *Propert. l. 2. eleg. 19. v. 29.* Parvo dilexit spatio Minoida Theseus. *poco tempo*. & *Ovid. in Ibin, v. 41. & 234.* prius hanc animam auferat illa dies, Quam dolor hic umquam spatio evanescere possit. *col tempo*. & *Cic. 2. de Orat. c. 86. a med.* Hoc interim spatio conclave illud concidit. *in questo frattempo*. & *lib. 2. Offic. c. 23.* Tam longo spatio multa hereditatibus, multa emptionibus tenebantur. *in sì lungo tempo*. & *initio l. 4. de Fin.* & *lib. 1. de Orat. c. 33.* Spatium sumere ad cogitandum. *Id. 5. Attic. ep. 14.* Antequam aliquo loco consedero, neque longas a me, neque semper mea manu litteras exspectabis: cum erit spatium, utrumque præstabo. *Valer. Flacc. l. 2. v. 356.* Et deus ipse moras spatiumque indulget amori. *Stat. 10. Theb. v. 704.* Da spatium tenuemque moram. male cuncta ministrat Impetus. ¶ De tempore, quo verba metimur in pedibus carminum. *Id. in Orat. c. 57.* Trochæus, qui est eodem spatio, quo choreus. ¶ De anno *Plin. l. 7. 1. 50. sub fin.* Quosdam morbos post sexagesimum vitæ spatium non accidere. *dopo l'anno sessantesimo*. ¶ Qui scribunt *spacium*, qua id ratione faciant, non facile dixerim.

SPATULA, læ, f. *Varr.* apud *Non. 2. 5. n. 223.* Spatula eviravit omnes Venerivaga pueros. Al. leg. *Spathula*. ¶ In sacris Bibl. Levit. 23. 40. spatulæ palmarum idem sunt ac spatha & spathalium. ¶ Apud *Apic.* auctorem culinarium *lib. 4. c. 3* spatula porcina est suilla costa latine, ita dicta, quod spatham referet. Seu rectius scribas *spathula*.

SPECA. V. *Spica*.

SPECIALIS, le, *particolare*, *singolare*, *speziale*, *ἰδικός*, peculiaris: cui opponitur *generalis*. *Senec. epist. 58 ante med.* Quod est, genus est primum & antiquissimum, & ut ita dicam, generale: cetera genera quidem sunt, sed specialia. *Quintil. l. 5. 1. 7. ad fin.* Divinorum testimoniorum duplex tractatus: generalis alter, ergaturum providentia mundus: specialis alter contra partes divinationis. *& cap. 10. ante med.* Generale tempus est nunc, olim sub Alexandro, cum apud Ilium pugnatum est: speciale habet & constituta discrimina, æstate, hyeme, noctu, interdiu; & fortuita, in pestilentia, in bello, in convivio. *Id. l. 12. c. 2. circa med.* Cum sit omnis generalis quæstio speciali potentior: quia universo pars continetur. ¶ Item peculiaris, singularis, cui *communis* opponitur, *particolare*, *proprio*, *ἴδιος*. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. de Quieto, 1. 14.* Non prætermittendum de Macrianorum familia id dicere, quod speciale semper habuerunt. Alexandrum M. viri in anulis, mulieres in reticulis exsculptum semper habuerunt. Adde *Paulin. Nolan. in Nat. XIII. S. Felicis edition. Muratori. v. 25.*

SPECIALITAS, atis, f. *specialità*. *Cornel. Fronto de differ. verbor. pag. 2197. Putsch.* Speciem, & specialitatem, & specietatem. Species divisio est generis: Specialitas ficta est ab Antonio grammatico: Specietas, qualitatis. *Tertull. advers. Marcion. l. 5. c. 8. a med.* Vides, Apostolum & in distributione facienda unius spiritus, & in specialitate interpretanda, Prophetæ conspirantem.

SPECIALITER, *spezialmente*, *in ispezialità*, *specificatamente*, *εἰδικῶς*, *ἰδίως*, per species, peculiariter: cui opponitur *generatim*. *Cels. l. 5. c. 24. sect. 4.* Et id, quod specialiter sil vocatur. *Colum. l. 12. 1. 2.* Oportebit suo quidque loco generatim, atque etiam specialiter nonnulla disponere. *Id. l. 3. c. 19. in f.* An plurium generum vites habendæ sint, eæque separatæ & distinctæ specialiter; an confusæ & mixtæ catervatim. *Quintil. l. 5. c. 10. ante med.* Temporis duplex significatio, generaliter enim, & specialiter accipitur. *& cap. 7. sub init.* Cum specialiter quidem, sed tamen multos partim invadere patroni solent. *Paul. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 58.* Si quis fructum, deinde usum stipulatus fuerit, nihil agit, nisi in omnibus novandi animo hoc facere specialiter expresserit. *Ulpian. lib. 44. tit. 4. leg. 2.* Specialiter exprimendum est, de cujus dolo quis queratur. *Apul. l. 11. Metam.* Veste mea districta, sufficientem corrasi summulam: & id ipsum præceptum fuerat specialiter. *Capitolin. in Antonin. Philos. c. 17.* Contra Germanos res feliciter gessit. Specialiter ipse bellum Marcomannicum.

SPECIARIUS, a, um, idem quod specialis. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 53.* Cohortem postea duplici stipendio, frumento, vel speciariis militaribusque donis amplissime donavit. Ita editi plerique habent. Cum tamen in MSS. aliter legatur, merito hæc vox suspecta Eruditis est. Itaque quidam legendum putant, *veste*, *pecuniaris*, *militaribusque donis*. ¶ Alio sensu *Inscript.* apud *Fabrett. cap. 10. n. 599.* Thalassiæ mimæ C. Pisonis Nothi Speciariæ contubern. benemerenti.

SPECIATIM, *in ispezialità*, specialiter. Quidam *Ciceroni* tribuunt *post redit. in Sen. c. 8. ad fin.* C. Messius legem speciatim initio de salute mea promulgavit. Al. leg. *separatim*.

SPECIATUS, a, um, in species divisus, in aliqua rerum specie positus. *Tertull. advers. Hermog. 1. 40.* Quid hodie informe in mundo? quid retro speciatum in materia?

SPECIES, ei, f. *immagine*, *faccia*, *apparenza*, *σχῆμα*, *εἶδος*, id quod in quaque re extrinsecus apparet, & oculis cernitur, imago, facies, forma, effigies: a *specio* video, cerno. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22. sub fin.* Esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, ut, &c. *Id. 6. Verr. c. 58.* Duo signa eadem specie atque forma. *Plaut. Mostell. 4. 2. 49.* Puere, præter speciem stultus es. *più di quello che mostri*. & *Liv. l. 36. c. 10. ad fin.* Plures, quam quot satis in usum erant, ignes cum accendisset, speciem quam maxime, hosti fecit, omnem ibi R. exercitum esse. *Plin. l. 11. 1. 25.* Scorpiones terrestres pariunt vermiculos ovorum specie. *Ovid. 15. Metam. v. 305.* tumor ille loco permansit, & alti Collis habet speciem. *& vers. 743.* specie cælesti resumpta. *Virg. 2. Æn. v. 407.* Non tulit hanc speciem furiata mente Corœbus. *questo spettacolo*, *questa vista*. ¶ Item quod mente videtur, *idea*. *Fest.* Speciem quam nos dicimus, *εἶδος* Græci dixerunt: Platon quidem ideam. *Cic. 1. Acad. c. 8.* Hanc illi ideam appellabant, jam a Platone nominatam: nos recte speciem possumus dicere. (Adde in *Top. c. 7.* quem locum infra recitabimus.) *Id. in Orat. c. 5.* Insidebat in ejus mente species eloquentiæ, quam cernebat animo, re ipsa non videbat. *& cap. 14.* Excellentis eloquentiæ speciem & formam adumbrare. *Id. 3. Offic. c. 20. ad fin.* Species, forma, & notio boni viri. ¶ Item spectrum, visum: qualia sunt, quæ in somnis apparent, *visione*, *fantasma*. *Cic. 4. Acad. 1. 17.* Eadem est in somnis species eorum, quæ vigilantes videmus. *Liv. l. 8. c. 6.* Consuli dicitur visa species viri majoris,

quam pro humano habitu, augustiorisque. *Id. l. 26. c. 19.* Nocturnæ species. Adde *Lucret. l. 1. v. 125. Ovid. Met. 11. v. 677.* & *Sil. l. 13. v. 394.* ¶ Item pulcritudo, *bellezza*. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 407.* Quæ casta ætas? quæ vestis adolescentium? quæ teneris species? *Plaut. Rud. 2. 4. 2.* Edepol specie lepida mulier. *Ovid. 5. Fast. v. 353.* Et monet, ætatis specie, dum floreat, uti. *Juvenal. sat. 10. v. 310.* I nunc, & juvenis specie lætare tui. *Vitruv. l. 3. c. 2.* Eustyli ratio & ad usum, & ad speciem, & ad firmitatem rationes habet explicatas. ¶ Item ornamentum, decus. *Liv. l. 34. c. 52. extr.* Præbuerunt speciem triumpho capitibus rasis secuti, qui servitute exempti fuerant. & *lib. 37. c. 40.* Ingentes ipsi erant. addebant speciem frontalia, & cristæ, &c. ¶ Item similitudo, *similitudine, simbianza*. *Cic. 3. Offic. c. 2. circa med.* Si id, quod speciem haberet honesti, pugnaret cum eo, quod utile videretur. & *cap. 4.* Similitudinem quandam gerere speciemque sapientis. & *lib. 2. c. 11.* Nisi præ te speciem boni viri feras. *Id. pro Cæl. c. 6.* Catilina multos fortes viros & bonos specie quadam virtutis assimulatæ tenebat. ¶ Item splendor, amplitudo, dignitas, majestas. *Cic. pro Dom. c. 33. a med.* O speciem dignitatemque populi R. quam reges, quam nationes exteræ pertimescunt! *Id. 3. Verr. c. 22.* Vidi forum adornatum ad speciem magnifico ornatu, ad sensum cogitationemque acerbo & lugubri. ¶ Item simulacrum, imago, signum, *immagine, statua, statue*. *Cic. in carm. de suo consul. l. 1. de Divin. c. 12.* Sancta Jovis species claros spectaret ad ortus. & *infra.* Hæc tardata diu species, &c. celsa est in sede locata. ¶ Universim quidquid primo aspectu apparet, *apparenza*. *Cic. de Senect. c. 16.* Agro bene culto nihil potest esse nec usu uberius, nec specie ornatius. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 1. ad fin.* Species ipsa tam gratiose liberti, aut servi dignitatem habere non potest. *Id. 2. Catil. c. 8.* Horum hominum species est honestissima, voluntas vero & causa impudentissima. *Id. 2. de nat. Deor. 2. 3. a med.* Veritas auspiciorum spreta est, species tantum retenta. *Liv. l. 40. c. 12.* Ultro mihi non insidiatoris modo, sed latronis manifesti, & percussoris speciem induit. *Sallust. in Jug. c. 31.* Cujus rei species erat acceptio frumenti, quod Calpurnius palam legatis imperaverat. *pretesto, colore, coperta.* ¶ *Specie, in specie, per speciem*, secundum id quod apparet. *Cic. de Amic. c. 13. a med.* Securitas specie quidem, blanda, sed reapse multis locis repudianda. *in apparenza.* & *Liv. l. 35. c. 31.* Specie liberam Demetriadem esse, revera omnia ad nutum Romanorum fieri. *Cic. Verr. 7. c. 33.* Præclara classis in speciem, sed inops & infirma. *Liv. l. 3. c. 9. extr.* Dilata in speciem actione, re ipsa sublata. *Id. l. 39. c. 35.* Per speciem auxilii Byzantiis ferendi, re ipsa ad terrorem regulis Thracum inferendum. *sotto colore, o pretesto.* & *lib. 1. c. 41.* Cum jam exspirasset Tarquinius, celata morte, per speciem alterius sustinendæ vicis suas opes firmavit. *Ovid. Met. 3. v. 683.* Inque chori ludunt speciem, lasciviaque jactant Corpora. *a guisa.* & *lib. 15. v. 508.* cumulusque immanis aquarum In montis speciem curvari & crescere visus. ¶ *Prima specie*, primo aspectu, *a prima vista*. *Cic. l. 4. de Fin. c. 28.* Ea, quæ prima specie admirationem; re explicata risum movent. *Id. 3. de Orat. c. 25.* Ea quæ sensus nostros specie prima acerrime commovent. ¶ Aliquando sumitur pro oculorum acie, *la vista*: nempe a *specio*, cerno, ut dictum est. *Lucret. l. 4. v. 242.* Propterea fit, uti speciem quo vertimus, omnes Res ibi eam contra feriant forma atque colore. *Id. l. 5. v. 722. de Luna* eam partem quæcumque est ignibus aucta, Ad speciem vertit nobis oculosque patentes. *Vitruv. l. 5. c. 9. circa med.* Aer ex viridibus perlimat speciem. & *lib. 3. c. 2. sub fin.* Contracturæ propter altitudinis intervallum scandentis oculi speciem fallunt. & *lib. 9. c. 4. circa med.* Si tantis intervallis nostra species potest id animadvertere. ¶ Quia eas, quæ videntur, & sub aspectum cadunt, singulares sint (neque enim universalia, & genera oculis cernimus) sumitur species pro re particulari: & primo quidem pro parte subjecta generi, quæ & *pars*, & *forma* dicitur, & habet sub se individua, *spezie*. *Cic. 1. de Orat. c. 42.* Genus est id, quod sui similes communione quadam, specie autem differentes, duas aut plures complectitur partes. *Senec. ep. 58. ante med.* Primum illud genus quærimus, ex quo ceteræ species suspensæ sunt, &c. Homo species est, ut Aristoteles ait, canis species: commune his vinculum animal. *Cic. 2. de Invent. c. 27.* Cum genere idem sit, fit *aliud*, quod parte quadam & specie differt. *Id. in Orat. c. 10.* Virtutes specie dispares, prudentia conjunguntur. Adde *Varr. l. 3. R. R. c. 3.* ¶ Videtur poni & pro individuo, in illo *Lucret. l. 2. v. 364.* Nec vitulorum aliæ species per pabula læta Derivare queunt animum. Aptius tamen intelliges imagines, aspectus, formas. ¶ Item pro quæstione rei particularis, quæ & *casus* appellatur, ὑπόθεσις. *Plin. l. 10. ep. 64.* Tu, domine, consulendus fuisti tam de iis, quam de illis, qui in perpetuum relegati, nec restituti, in provincia deprehenduntur. nam hæc quoque species incidit in cognitionem meam. *questo caso.* & *Ulpian. Digest. lib. 9. tit. 2. leg. 5. ad fin.* Proponitur autem apud eum species talis: Sutor puero discenti forma calcei cervicem percussit. *un caso o questo caso.* Adde *Paul. lib. 31. leg. 85.* Proxime ex facto incidit species talis: Libertus patronum heredem instituit, &c. ¶ Item pro materia seu re certa & singulari. *Scævola lib. 34. tit. 2. leg. 19.* Uxori legaverat bonorum suorum decimam, & mancipia, & species argenti, quas expresserat. *capi e pezze d'argenteria.* & *paulo post.* Codicillis multas species vestis, argenti specialiter reliquit. *Caius lib. 41. tit. 1. leg. 7. ante med.* Cum quis ex aliena materia speciem aliquam suo nomine fecerit. *qualche fattura, o manifattura.* *Impp. Theodos. & Valent. lib. 1. tit. 2.* Publicarum specierum transvectio. *merci.* & *Impp. Arcad. & Honor. lib. 11. tit. 73. leg. 3.* Annonariæ species. *Impp. Valent. Theodos. & Arcad. ibid. tit. 9. leg. 1.* Omnibus fabricis non pecunias pro speciebus, sed ipsas species inferri præcipimus. *Pallad. in Octobr. tit. 14.* Judicare, utrum vendenda sit species, an tenenda. *h. e.* vinum. ¶ Speciatim de aromatis, & condimentis, *spezie*: unde qui ea vendunt, *speziali* latine dicuntur. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 8. circa med. de sinapi & pipere.* Species & acres, & calidæ superficiem, cui apponuntur, exulcerant. *Marcian. Dig. lib. 39. tit. 4. leg. ult.* enumerat species pertinentes ad vectigal, cinnamomum, piper, costum, nardum, cassiam, amomum, zinziberi, aroma Indicum, &c. item alia diversi generis, ebur, ferrum, carbasum, gemmas, sericum, lanam, &c. De iis, ex quibus fiunt medicamenta, *ingredienti*. *Pallad. in Octobr. tit. 14. ad fin.* Diu agitare curabis, ut specierum vis omne musti corpus inficiat. *Marcell. in carm. de medicam. v. 10.* Descriptas species, & pondera mensurarum, &c. & *vers. 46.* Adde & aromaticas species, quas mittit Eous. ¶ Olim in patrio casu *specie* dixere. *Cn. Matius* apud *Gell. l. 9. c. 14. a med.* An maneat specii simulacrum in morte silentum. V. *Dies* sub fin. ¶ In genit. & dat. plur. apud optim. Scriptores non fuit in usu. *Cic. in Top. c. 7.* Formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant: nostri species appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. Nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, *specierum & speciebus* dicere: & sæpe his casibus utendum est: at *formis & formarum* velim. Cum autem utroque verbo idem significetur, commoditatem in dicendo non arbitror negligendam. Hæc *Cicero*. Quare multo minus audiendi *Charis. l. 1. pag. 18. Prisc.* & *Diomed. l. 1. pag. 281.* qui *specieum, materieum, luxurieum* dici docuerunt.

SPECIETAS. V. *Specialitas*.

SPECILLATUS, a, um. Patina argentea specillata, vel ut *Salmas.* mallet, *speculata*, apud *Vopisc. in Probo, c. 4.* referentem epistolam Valeriani Imp. est ita elaborata, ut crebra ceu parva specula habeat, ut vel uno intuente, populus totidem imaginum fiat, ut *Plin.* loquitur *l. 33. c. 9.*

SPECILLUM, i, n. *tenta, stiletto, spatoletta*, μήλη, ἐγχυματίστρα, instrumentum chirurgorum ad exploranda vulnera, ad inungendum, tergendum, &c. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 22. ad fin.* Æsculapiorum primus Apollinis, quem Arcades colunt: qui specillum invenisse, primusque vulnus dicitur obligavisse. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. a med.* Quo oculos inungimus, quibus specimus, specillum. *Cels. l. 7. c. 8.* Specillo tentandum est, alte ne id repletum, an in summo tantum glutinatum sit. *Plin. l. 7. c. 53. circa med.* C. Julius medicus, dum inungit, specillum per oculum trahens, &c. *Id. l. 31. c. 7. ante med.* Corporis humor specillis derasus. *Cels. l. 6. c. 9. ante med.* Specillum lana involutum in calidum oleum demittitur, eoque dens fovetur. & *cap. 7. sect. 5.* Ubi vermes *in auribus* orti sunt, protrahendi oriculario specillo sunt. *Id. l. 5. c. 28. sect. 12.* Demittere specillum in fistulam. & *sect. 3. ad fin.* Quidquid *ulceri* inspergitur, averso specillo infundi debet.

SPECIMEN, inis, n. *mostra, saggio, prova*, δεῖγμα, δεῖξις, indicium, significatio, exemplum, argumentum: quale est illud, quod in mercibus spectandum proponi solet, ut ex eo emptores rem totam æstiment: a *specio*. *Plaut. Mostell. 1. 2. 51.* Ubi unum emeritum est stipendium, igitur tum specimen cernitur, quo eveniat ædificatio. *Cic. 3. de Orat. c. 40.* Inanis specimen est quoddam, transilire ante pedes posita, & alia longe repetita sumere. *Virg. 2. Georg. v. 238.* Salsa autem tellus, & quæ perhibetur amara, Tale dabit specimen, &c. *Cic. in Divin. Verr. c. 8. ad fin.* Tu vero, Cæcili, quid potes? quo tempore, aut qua in re non modo specimen ceteris aliquod dedisti, sed tute tui periculum fecisti? *Id. 1. Tuscul. c. 14. a med.* Num dubitas, quin specimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura? *Plin. l. 7. c. 55. extr.* Specimen securitatis antegenitali sumere experimento. *h. e.* argumentum. *Cic. Tuscul. 5. c. 19.* C. Cæsar, in quo mihi videtur fuisse specimen humanitatis, salis, suavitatis, leporis. *h. e.* exemplum. Sic *lib. 3. de nat. Deor. c. 32. a med.* Temperantiæ prudentiæque specimen Q. Scævola. *Liv. l. 38. c. 17. extr.* Servantes antiquum specimen animorum. *Tacit. 3. Ann. c. 4.* Studia hominum accensa in Agrippinam: cum decus patriæ, solum Augusti sanguinem, unicum antiquitatis specimen appellarent. *Lucret. l. 4. v. 209.* Hoc etiam imprimis specimen verum esse videtur, Quam celeri motu rerum simulacra ferantur. *vera prova.* ¶ Imago, species, decus, insigne. *Virg. Æn. 12. v. 164.* cui tempora circum Aurati bis sex radii fulgentia cingunt, Solis avi specimen. *Val. Flacc. l. 6. v. 57.* Insuper auratos collegerat ipse dracones, Matris Horæ specimen. Adde *Senec. in Phœniss. v. 184.*

SPECIO, is, exi, a. 3. *vedere*, σκοπέω, video, apud Vet. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8.* Spectare dictum ab specio antiquo, quo etiam Ennius usus: Vos epulo postquam spexit. Et quod in auspiciis distributum est, qui habeant spectionem, qui non habeant. Et quod in auguriis augures dicunt, avem specere. *Id. ibid.* speculum, quod in eo specimus imaginem. *Plaut. Cas. 3. 1. 2.* Nunc specimen specitur, nunc certamen cernitur. *Enn.* apud *Fest.* in *Spicit.* Spexit de montibu' celsis. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 15. leg. 8. circa med.* Hæc erunt spicienda. *Al. leg.* spectanda.

SPECIOSE, *pomposamente, magnificamente*, ἀγλαῶς, ὡραίως, pulcre, magnifice, ornate, multa cum specie. *Plin. l. 35. c. 7.* Speciose vehi. *h. e.* navi picta & ornata. *Colum. l. 6. cap. 2. a med.* In opere boves arcte junctos habere convenit, quo speciosius ingrediantur sublimes & elatis capitibus. *Liv. l. 34. c. 7.* Equus tuus speciosius ornatus erit, quam uxor vestita. *Hirt. de B. Afric. c. 48. in fi.* Aciem quam speciosissime potuit, instruxit. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 52.* adde, virilia quod speciosius arma Non est qui tractet.

ron maggior garbo, a grazia. & *Quintil. l. 9. c. 4. post init.* Annon eam, quæ emissa optime est, hastam speciosissime contortam ferri videmus? *& paulo post.* Aliquid vehementer, dulciter, speciose dictum. *Valer. Max. l. 5. cap. 1. n. 6.* Africani humanitas speciosa lateque patuit. *Id. l. 2. c. 9. n. 4.* Dictatura speciosissime functus.

SPECIOSITAS, atis, f. species, pulcritudo. *Tertull. de cultu fem. c. 2. sub fin.* Naturalis speciositas.

SPECIOSUS, a, um, *vistoso, bello, appariscente, di bella apparenza, speziosa,* ὡραῖος, specie & aspectu jucundus, pulcher, formosus. *Ovid. 3. de ar. am. v. 421.* Se quoque det populo mulier speciosa videndam. *Petron. in Satyr. c. 140.* Filium speciosissimum cum fratre ephebo reliquit. *Cels. l. 8. cap. 2.* Si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est. *Senec. ep. 87.* Habet domum formosam: familiam nemo speciosiorem producit. *Quintil. l. 11. c. 3.* Assueta gymnasiis & oleo corpora, quamlibet sint in suis certaminibus speciosa atque robusta, si militare iter, fascesque & vigilias imperes, deficiant. *pieni di garbo e grazie*: cum decora & agilitate sua exercentur, atque adeo jucunda spectantibus. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 45.* Introrsus turpem, speciosum pelle decora. ¶ Refertur ad orationem. *Quintil. l. 10. c. 1. ad fin.* Candidum, & lene, & speciosum dicendi genus. *Id. l. 8. c. 5. (al. 9.)* Dicere aliquid proprium, speciosum, sublime. *Id. l. 5. c. ult. a med.* Locuples & speciosa vult esse eloquentia. *h. e.* quæ teneat aures, ut, quæ pulcra sunt, teneant oculos. ¶ Item ad splendorem, claritatem, opes, divitias. *Tacit. 3. Ann. c. 55.* Ut quisque opibus, domo, paratu speciosus, per nomen & clientelas illustrior habebatur. *Id. in Agric. c. 44.* Opibus nimiis non gaudebat: speciosæ contigerant. *Quintil. declam. 9. c. 16. a med.* Speciosa fortuna. *Petron. in Satyr. c. 83.* Senex, qui videbatur nescio quid magnum promittere: sed cultu non proinde speciosus. *non ben vestito.* Huc pertinet illud *Ulpiani Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 100.* Speciosas personas accipere debemus clarissimas personas utriusque sexus: item eorum, qui ornamentis senatoriis utuntur. ¶ De iis, quæ in speciem bona, aut vera apparent, re non sunt, *Ovid. de Mida,* cui datum fuerat, in aurum vertere quidquid contingeret, *Met. 11. v. 133.* Sed miserere, precor, speciosoque eripe damno. *& lib. 7. v. 69.* Conjugiumne vocas, speciosaque nomina culpæ Imponis, Medea, tuæ? *speziosi.* & *Liv. l. 2. c. 23. a med.* Si vera potius, quam dicto speciosa dicenda sint. *Tacit. in f. l. 1. Ann.* Dicta speciosa verbis, re inania aut subdola. *Id. 2. Hist. c. 20.* Postquam pax & concordia speciosis & irritis nominibus jactata sunt. ¶ Et universim de iis, quæ prima specie probantur. *Cic. Attic. l. 16. ep. 7. a med.* Reversionis has speciosas causas habes, justas illas quidem & magnas, sed nulla justior, quam, &c. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 116.* Proferet in lucem speciosa vocabula rerum. *Senec. l. 3. de benef. c. 7.* Hoc enim in beneficio speciosissimum est, quod dedimus vel perdituri.

SPECITO, as, a. 1. frequent. a *specio*. *Plaut. Cistell. 1. 1. 91.* Per Dionysia mater pompam me spectatum duxit. Plerique omnes leg. *spectatum*: sed ab hoc *specito* per syncop. factum est *specto*.

SPECIUM, idem quod specillum, si credis *Perotto in Cornucop.* ubi refert hæc *Pacuvii* verba: Ut medici faciunt, qui prius specio vulnera tentant. Sed hic *Pacuvii* locus suspicione laborat. Aut enim fictitius est, aut *specillo* legendum.

SPECLARIUS. V. *Specularius*.

SPECTABILIS, le, *che si può vedere,* θεατός, qui spectari undique potest, conspectabilis. *Cic. de Univers. c. 8.* Et corpus quidem cæli spectabile effectum est: animus autem oculorum effugit obtutum. *Ovid. 3. Met. v. 708.* Monte fere medio est, cingentibus ultima silvis, Purus ab arboribus, spectabilis undique campus. *Id. 3. Trist. el. 8. v. 35.* Hæret, & ante oculos, veluti spectabile corpus, Astat Fortunæ forma videnda meæ. ¶ Item spectari dignus, admirabilis, *riguardevole, ammirabile, degno da vedersi, spettabile, segnalato,* περίβλεπτος. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 81.* Ipse super currum placido spectabilis ore Tempora Phœbea virgine nexa tulit. *Id. 6. Met. v. 165.* Ecce venit comitum Niobe celeberrima turba, Vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro. *& lib. 7. v. 496.* spectabilis heros, Et veteris retinens etiamnum pignora formæ, Ingreditur. *& vers. 705.* dea roseo spectabilis ore. *Id. 1. de ar. am. v. 557.* cælo spectabile sidus. *Val. Flacc. l. 1. v. 427.* Illis Tænario pariter tramite gnatus fuco Purpura: quod gemina mater spectabile tela Duxit opus. *Plin. l. 4. c. 8.* Mons topiario naturæ opere spectabilis. *& lib. 5. c. 2. a med.* Flumen Asana portu spectabile. *& mox.* Spectabilis proceritas arborum. *Id. l. 16. c. 37.* Salices prætenues viminibus texendis spectabili subtilitate. *& cap. 31.* E capillamentis radicum montani spectabiles lagenas, & alia vasa nectunt. *di lavoro mirabile.* & *Tacit. in Agric. cap. 34.* Pulcra est spectabilis victoria. *insigne.* ¶ Sub Imperatoribus *spectabiles* fuit appellatio certarum dignitatum propria, ut *illustres, clarissimus,* &c. *Paul. Dig. lib. 1. tit. 15. leg. 3.* Spectabilis vir, qui præfectus vigilum appellatur. *Imp. Theodos. & Valent. lib. 7. Cod. tit. 62. leg. 32.* Appellationes spectabilium judicum. *Imp. Leo lib. 2. Cod. tit. 7. leg. 11. sub fin.* Apud virum spectabilem proconsulem, vel præfectum Augustalem.

SPECTABILITAS, appellatio ejus, qui *spectabilis* vocatur, ut in fine vocis præced. dictum est. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 9. tit. 27. leg. 5. & lib. 12. Cod. tit. 26. leg. 1.* Sed hic loquendi modus a L. L. puritate longe abest.

SPECTACULUM, li, n. *giuochi, festa, spettacolo,* θέαμα, quidquid spectatur: & præcipue ludi, certamina, venationes, Fabulæ, quæ in Circo, & theatris populi causa fiunt: de quibus est *Martialis* integer libellus. *Cic. Phil. 1. c. 15.* Brutus ludis ita caruit, ut in illa apparatissimo spectaculo studium populus R. tribuerit absenti. *Id. pro Mur. c. 34. ad fin.* Spectacula sunt tributim data, & ad prandium vulgo vocati. *Liv. l. 28. c. 21. & lib. 39. c. 42. a med.* Spectaculum gladiatorium. *Al. leg.* gladiatorum. *Ovid. 3. de ar. am. v. 351.* spectacula scenæ. *Plin. l. 2. c. 26.* Edere spectaculum gladiatorum. *Id. l. 33. c. 5. ante med.* Neronis spectaculis arenam Circi chrysocolla sterni. *Martial. l. 1. epigr. 105.* Quis spectacula non putet deorum? *h. e.* digna, quibus dii intersint. ¶ *Plaut. Curcul. 5. 2. 47.* Exoritur ventus turbo: spectacula ibi ruunt. *h. e.* aulæa, vela, & cetera instrumenta scenica. ¶ De ipso theatro, in quo spectacula eduntur. *Calpurn. Ecl. 7. v. 23.* Vidimus in cælum trabibus spectacula textis Surgere, Tarpejum prope despectantia culmen. ¶ Universim quidquid spectandum objicitur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Sunt homines quasi spectatores rerum cælestium: quarum spectaculum ad nullum aliud genus animantium pertinet. *Id. 11. Phil. c. 4.* O spectaculum illud non modo hominibus, sed undis ipsis & litoribus luctuosum! cedere a patria servatorem ejus, manere in patria perditores. *Plaut. Pers. 1. 1. in f.* Multa tibi dii dent bona, cum mihi hoc obtulisti tam lepidum spectaculum. *Liv. l. 10. c. 40. ad fin.* Insequitur acies ornata armataque, ut hostium quoque magnificum spectaculum esset. *Virg. 6. Æn. v. 37.* Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit. *h. e.* pictas sive sculptas tabulas contemplari. *Sil. l. 11. v. 324.* Si perferre nequit spectacula tanta senectus. *soffrire une tal vista.* & *Ovid. 3. Met. v. 246. & lib. 7. v. 780.* capere spectacula prædæ. *h. e.* usurpare oculis prædam venando partam. *Id. 2. de ar. am. v. 581.* præbere spectacula. *h. e.* dare da sè aliis spettacolo & delectationis causam. Sic *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 62.* Circuitus solis, & lunæ, reliquorumque siderum spectaculum hominibus præbent. *Id. Attic. l. 10. ep. 2. circ.* Homini non amico nostra incommoda spectaculo esse nollem. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. epist. 14. circ.* Magnum & jucundum tibi fortuna spectaculum parabat. ¶ Sumitur & pro loco, unde spectetur, *loggie, palco.* *Liv. l. 1. cap. 35. ad fin.* Circo designatus locus est: loca divisa patribus equitibusque, ubi spectacula sibi quisque facerent: fori appellati. Spectavere furcis duodenos ab terra spectacula alta sustinentibus pedes. *Cic. pro Sext. c. 58. ad fin.* Tantus est ab omnibus spectaculis plausus excitatus, ut, &c. *Ovid. 10. Met. v. 668.* resonant spectacula plausu. Adde *Liv. l. 45. c. 1. Vitruv. l. 5. c. 6. Tacit. 14. Ann. c. 13. Sueton. in Domit. c. 10. Calpurn. Ecl. 7. v. 49. & Fest. in Forum.* ¶ & pro ipsis spectatoribus. *Sil. l. 8. v. 556.* spectaculo tantæ Ambæ acies virtutis erant. Ita *Heins.* Alii: spectacula tantæ Ante acies virtutis erant. *Id. l. 2. v. 230.* spectacula tantum Esse, viri. *Al. leg. ferte pro esse.* ¶ *Spectaclum* syncope. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 21.* Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit. Adde *vers. 56.*

SPECTAMEN, inis, n. idem quod specimen, probatio, experimentum. *Plaut. Men. 5. 6. 1.* Spectamen bono servo id est, ut absente hero rem heri diligenter tutetur. ¶ Item spectaculum. *Apul. l. 4. Metam.* Miserum funestumque spectamen aspexi, Thrasyleonem nostrum catervis canum sævientium cinctum. *& lib. 7.* Novum & memorandum spectamen, virginem asino triumphantem.

SPECTAMENTUM, i, n. spectaculum. *Cornel. Fronto de differ. voc. pag. 2203. Putsch.* Spectacula, loca sunt, unde spectamus; spectamenta, quæ spectantur.

SPECTANDUS, a, um, *degno da vedersi,* θεατέος, spectari dignus, spectabilis. *Plin. l. 10. c. 42. de picis.* Nec vulgaris illis forma, quamvis non spectanda. *Id. l. 32. cap. 6.* Ostrea crassitudine potius spectanda, quam latitudine. *Horat. l. 4. od. 14. v. 17.* Spectandus in certamine Martio.

SPECTATE, adverb. *eccellentemente,* egregie, feliciter. *Plin. l. 21. c. 1.* Quæ spectatissime floreant, celerrime marcescere. *vistosissimamente.* & *Ammian. l. 28. c. 3. (al. 18.) sub fin.* Rebus spectatissime administratis.

SPECTATIO, onis, f. *il guardare,* θέα, actus spectandi. *Lactant. l. 7. c. 9. circa med.* Homo memor conditionis suæ, qua Deus illum fecit eximium ad artificem suum spectat. quam spectationem Trismegistus θεοπτίαν rectissime nominavit. ¶ De ludorum spectatione *Cic. Fam. 7. ep. 1. ante med.* Apparatus spectatio tollebat omnem hilaritatem. *Id. Attic. l. 13. ep. 44.* Animum levari cum spectatione, tum etiam religionis opinione & fama. *scil.* pompæ Circensis. *Vitruv. in præfat. l. 10. ad fin. & c. 1.* Ea omnia quæ scenicis moribus per machinationem ad spectationes populo comparantur. ¶ *Spectatio pecuniæ,* examen & probatio, δοκιμασία. *Cic. Verr. 5. c. 78.* Ex omni pecunia certis nominibus deductiones fieri solebant, primum pro spectatione, & collybo; deinde pro nescio quo cerario. V. *Spectator.* ¶ Translate *Flor. l. 2. c. 7.* Macedonicum bellum nomine amplius, quam spectatione gentis fuit. *h. e.* consideratione, respectu, æstimatione. Estque eadem sententia, quæ *Livii l. 31. c. 1.* Pacem Punicam bellum Macedonicum excepit, periculo haudquaquam comparandum, aut virtute ducis, aut militum robore: claritate tamen regum antiquorum, vetustaque fama gentis, & magnitudine imperii prope nobilius.

SPECTATIVUS, a, um, *speculativo,* θεωρητικός, ad spectandum seu contemplandum pertinens. *Quintil. l. 3. c. 5. a med.* Thesim a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativæ partis, hæc activæ. Illic enim veritatis tantum gratia disputari, hic negotium agi.

SPECTATOR, oris, m. *spettatore,* θεατής, qui aliquid spectat. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Sunt enim a terra homines non ut incolæ, atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum, atque cælestium. *Id. 1. de Orat. c. 24. ad fin.* Quem nunc mearum inepti-

priarum testem & spectatorem fortunæ constituit. *Liv. l.* 14. *c.* 34. Archimedes unicus spectator cæli siderumque. *contemplatore, speculator. Martial. l.* 10. *epigr.* 51. Et non unius spectator lectulus undæ, Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris. ¶ Spectator dicitur de iis, qui ad ludos spectandi causa conveniunt. *Cic. de Harusp. resp. c.* 11. Quorum ludorum ipsi dii te spectatorem esse voluerunt. *Plaut. Amph. in fin.* Nunc spectatores clare plaudite. ¶ Sumitur etiam pro judice, probatore. *Terent. Eun.* 3. 5. 18. Cum me ipsum noris, quam elegans formarum spectator siem. Ubi *Donat.* Spectator, probator, ut pecuniæ spectatores dicuntur. V. *Spectator. Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. vers.* 147. Obstupuit proprii spectator ponderis Atlas. *h. e.* considerans & inspiciens.

SPECTATRIX, icis, f. *spettatrice*, Θεάτρια, quæ spectat. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 18. *in med.* Videbis nihil humanæ audaciæ intentatum: erisque & spectatrix, & ipsa pars magna conantium. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 12. *in fin.* Vidi ego pro nivea pugnantes conjuge tauros: Spectatrix animos ipsa juvenca dabat. *Plaut. Merc.* 3. 4. 12. & 5. 2. 1. Divum atque hominum quæ spectatrix atque hera eadem es hominibus. *h. e.* Fortuna. *Lucan. l.* 3. *v.* 229. turba spectatrix scelerum. *h. e.* quæ assueta est videre scelera. *Ammian. l.* 30. *c.* 8. (*al. c.* 26. *extr.*) Nec metu, nec adulandi fœditate constricta posteritas, incorrupta prætéritorum solet esse spectatrix. *h. e.* solet perpendere, & judicare.

SPECTATUS, a, um, *veduto*, visus. *Horat. in ar. Poet. v.* 190. Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi. *Ovid.* 4. *Met. v.* 311. deducit pectine crines, Et quid se deceat, spectatas consulit undas. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *vers.* 27. Spectatum vates alii scripsere triumphum. Est aliquid, memori visa notare manu. Nos ea vix avidam vulgo capiata per aurem Scripsimus. *Adde lib.* 2. *epist.* 1. *v.* 19. ¶ Sæpe est cognitus, exploratus, probatus, *conosciuto, provato, sperimentato*, δεδοκιμασμένος. *Cic. in Divin. Verr. cap.* 4. & *Verr.* 2. *c.* 20. Homo in rebus judicandis spectatus & cognitus. *Id. pro Flacc. cap.* 26. Lacedæmoniorum spectata ac nobilitata virtus. *Lucil. apud Non. c.* 5. *n.* 60. Tuam probatam mihi & spectatam maxime adolescentiam. *Liv. l.* 1. *cap.* 57. *extr.* Spectatæ castitas. *Plaut. Pers.* 2. 1. 4. Me quidem jam satis tibi spectatam censueram esse, & mores meos. *Cic. pro Cluent. c.* 16. Utebatur medico ignobili, sed spectato homine, Cleophanto. *Id.* 2. *Offic. c.* 11. Qui pecunia non movetur, hunc igni spectatum arbitrantur. *proverb. al fuoco*: quia fulvum spectatur in ignibus aurum, ut *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 25. ait. *Virg.* 6. *Æn. v.* 687. tuaque spectata parenti Vicit iter durum pietas. & *lib.* 8. *v.* 151. bello spectata juventus. *Cic.* 3. *Phil. c.* 10. *in med.* L. Cinnæ spectata multis magnisque rebus singularis integritas. *Ovid.* 14. *Met. v.* 108. *de Ænea.* vir factis maxime, cujus Dextera per ferrum, pietas spectata per ignes. *Gell. l.* 13. *c.* 21 Summa vir auctoritate, & a divo Hadriano in mores atque litteras spectatus. *Liv. l.* 1. *c.* 57. *a med.* Id cuique spectatissimum sit, quod necopinato viri adventu occurrerit oculis. *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. ad fin.* Mihi satis spectatum est, Pompejum malle principem volentibus vobis esse, quam, &c. ¶ Item probus, excellens, egregius, illustris. *Plaut. Merc.* 2. 2. 45. Nihil est, quod tu mihi succenseas: fecere tale ante spectati viri. *Cic. de Amic. cap.* 2. *sub fin.* Perfectus & spectatus vir. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. *post med.* Auctoritas clarissimi & spectatissimi viri, & in reipubl. maximis gravissimisque causis cogniti, atque in primis probati. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 50. *sub fin.* Cæcilia, spectatissima femina. *Sil. l.* 2. *v.* 440. grata quo non spectatior altera Voce movere fora, atque orando flectere mentes. ¶ Item spectabilis, insignis, nobilis, pulcher. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Spectatissimum insigne gallinaceis, corporeum, serratum. *Id. l.* 15. *c. ult.* Spectatissima laurus in monte Parnasso. *Id. l.* 4. *c.* 18. Peninsula spectatior. *Id. c.* 2. *l.* 11. Nusquam alibi spectatior Naturæ artificum, quam in insectis. & *lib.* 36. *c.* 9. *de obeliscis.* Accessit difficultas mari Romam devehendi, spectatis admodum navibus. ¶ *Spectatus sum* deponentis forma, spectavi, *ho veduto. Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *circa med.* In Arcadia scio me esse spectatum suem, quæ præ pinguitudine, &c. Est qui leg. *esse* alii *scio esse spectatam*.

SPECTILE. V. *Speclle*.

SPECTIO, onis, f. *actus speciendi*, seu aspiciendi. Speciatim usurpatur in rebus Auguralibus, in quibus Augures habebant duntaxat spectionem; Magistratus, quippe qui omne jus auspiciorum possidebant, & spectionem, & obnuntiationem. Sed tamen spectio duplex est: spectio avium, fulgurum, &c. & spectio, seu consideratio, & judicium de iis, quæ apparuissent, sinerent ne, an impedirent res agendas. Igitur Augures habebant quidem primum genus spectionis, sed alterum ad Magistratus pertinebat. Nuntiatis enim ab Augure, quæ visa essent, pertinebat ad Magistratum, ut videret, an iis auspiciis rem gerere vellet. Similiter nuntiatio duplex est: nuntiatio augurii, & nuntiatio avocandæ concionis, quæ fere *obnuntiatio* vocatur. Augures habebant spectionem, & solum augurii nuntiationem, Magistratus & spectionem, & nuntiationem avocandæ concionis, seu obnuntiationem. *Fest.* (ut *Scaliger* corrigit) Spectio in auguralibus ponitur pro aspectione. Spectio, & nuntiatio data erat iis Magistratibus, qui omne jus auspiciorum habeat, Auguribus spectio duntaxat, quorum consilio rem gererent Magistratus, non ut possent impedire nuntiando, quæcumque vidissent. At iis spectio sine nuntiatione data est, ut ipsi auspicio rem gererent, non ut alios impedirent nuntiando. *Varr. l.* 5. *de L. L. cap.* 8. *a med.* Et quod in auspiciis distributum est, qui habeant spectionem, qui non habeant. *Cic. Phil.* 2. *c.* 32. Quod te sacerdotii jure facere posse dixisti, si augur non esses, & consul esses, minus facere potuisses? Vide, ne etiam facilius. Nos enim nuntiationem solum habemus, Consules, & reliqui Magistratus etiam spectionem. Alii leg. *inspectionem*. Hæc Cicerone verba verbis *Festi* non repugnant. Sententia enim est. Nos augures habemus tantum jus nuntiandi Magistratui de eo, quod viderimus, Consules & reliqui Magistratus habent etiam jus considerandi auguria, & judicandi, utrum iis res gerendæ impediantur, necne. Igitur secundum *Festum* augures habebant duntaxat spectionem, non etiam nuntiationem, idest solum spectionem avium, & fulgurum, & nuntiationem augurii, non etiam nuntiationem avocandæ concionis; Magistratus vero habebant & spectionem, idest judicium de auguriis, & nuntiationem, idest obnuntiationem ad dissolvenda Comitia. Secundum *Ciceronem* augures habebant solum nuntiationem, non etiam spectionem, idest simpliciter jus nuntiandi sua auguria, non vero de iis statuendi; Magistratus autem habebant & spectionem, idest considerationem, & judicium de auspiciis, & nuntiationem, idest obnuntiationem, qua declarabant Comitia diebus iis prohiberi.

SPECTO, as, avi, atum, a. 1. *guardare, mirare*, ὁράω, aspicio, intueor: frequentativum a *specio*, ut *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 8. *in med.* docet. Nam ab hoc factum est *specto*, & per syncopen *spectle*. *Cic. in Somn. Scip. c.* 7. *ad fin.* Alte spectare si voles, atque hanc sedem & æternam domum contueri. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 106. Vise, specta tuo arbitratu. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 19. *a med.* Cum laxati curis sumus, spectare aliquid volumus, & visere. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 513. Spectantem specta, ridenti mollia ride. *Plaut. Mostell.* 4. 2. 27. Illi homines quid volunt? quid intro spectant? & 3. 2. 151. Quæso, huc ad me specta, cornicem ut conspicere possis. & *vers.* 131. Age, specta, postes cujusmodi? quanta firmitate facti! *Senec. in Herc. Oet. v.* 1238. partem in omnem specta poli. *Terent. Eun.* 3. 5. 53. Ego limis specto sic per flabellum clanculum. *Justin. lib.* 2. *c.* 2. *in f.* Siderum motus diligentissime spectare. *contemplar le stelle.* ¶ Passive impersonaliter *Plin. l.* 10. *c.* 70. Cum, plausu congregari feras (*pisces*) ad cibum assuetudine, in quibusdam vivariis spectetur. ¶ Cum infinito *Senec. in Herc. Oet. vers.* 629. Intraque suos currere fines Spectet toto flumine Gangem. & *vers.* 325. minaces ire per cælum faces specta. ¶ De iis qui ludis intersunt: unde *spectator*, *spectaculum*. *Cic. de Harusp. respon. cap.* 11. Ni tu Megalesia illo die spectare voluisses. *Ovid.* 1. *de ar. am. vers.* 99. Spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsæ. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *in med.* Stulte interrogaverat exeuntem de theatro Carpathium Titius Maximus, an spectasset: fecit Carpathius dubitationem ejus stultiorem, dicendo: non, sed in orchestra pila lusi. *Plaut. Rud.* 4. 7. 23. Spectavi ego pridem Comicos ad istum modum sapienter dicta dicere, atque iis plaudier. ¶ Translate est vergere, versum esse, e regione esse, *esser rivolto, o dirimpetto*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 66. Quid attinuit, crucem in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret? *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* 1. 2. Belgæ spectant in septentriones, & orientem solem. *Varr. lib.* 1. *R. R. cap.* 24. Ager, qui in ventum Favonium spectat. & *cap.* 4. *ad fin.* Permagni interest, ubi sint positæ villæ, quo spectent porticibus, ostiis, ac fenestris. *Colum. l.* 12. *c.* 16. *in med.* Urceolos ita collocato, ut ora eorum deorsum spectent. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 74. me vestigia terrent Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum. *Liv. l.* 33. *c.* 17. Acarnania solem occidentem & mare Siculum spectat. *Plin. l.* 4. *c. penult. ad fin.* Ab eo latere, quo Gadis Hispaniam spectat. ¶ Item videre, animadvertere, *considerare, vedere, osservare*. *Terent. Andr.* 2. 4. 4. Importunitatem spectate aniculæ. *Id. Eun.* 5. 6. 24. Audaciam meretricum specta. *Id. Heaut.* 5. 2. 38 Nunc aliud specta: matres omnes filiis in peccato adjutrices, auxilio in paterna injuria solent esse. *Cic. Phil.* 1. *c.* 8. *a med.* In judice spectari & fortuna debet, & dignitas. *Plaut. Asin.* 4. 1. 33. Spectandum, ne cui annulum det, neque roget. ¶ Item æstimare, judicare. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 10. *extr.* Non igitur ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex perpetuitate atque constantia. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. *Terent. Andr.* 4. 1. 22. Heu me miserum, qui tuum animum ex animo spectavi meo! ¶ Item probare, examinare, explorare, *dar la prova*. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 5. *v.* 25. fulvum spectatur in ignibus aurum. *Plaut. Pers.* 3. 3. 35. Non hercle, cui nunc hoc (*argentum*) dem spectandum, scio. V. *Spectatio*, & *Spectator*. & *Lucret. l.* 3. *v.* 55. in dubiis hominem spectare periclis Convenit. ¶ Item tendere, inchoare. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 2. Omnia utriusque consilia ad concordiam spectaverunt. *Liv. l.* 25. *c.* 3. *extr.* Res ad seditionem spectat. *Id. l.* 1. *c.* 9. Haud dubie ad vim spectare res cœpit. *Nep. in Themist. c.* 6. Hoc longe alio spectabat, atque videri volebant. *M. Anton. apud Cicer. Phil.* 13. *c.* 20. Summa judicii mei spectat huc, ut meorum injurias ferre possim. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 20. *in med.* Ars continetur rebus cognitis, penitusque perspectis, & in unum exitum spectantibus. *Id. c. ult. Phil.* 7. Quorsum hæc omnia spectat oratio? ¶ Item cogitare, aliquid, tanquam finem agendi, sibi proponere. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 7. Incredibiliter pertimuit. nihil spectat, nisi fugam. *Id. Fam.* 5. *ep.* 8. *ante med.* Ut primum forum attigi, spectavi semper, ut tibi possem quam maxime esse conjunctus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 6. Pavones pauciores esse debent mares, quam feminæ, si ad fructum spectes; si ad delectationem, contra. formosior enim mas. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 48. Si ad vitulam spectas, nihil est quod pocula laudes. *Cic. in Bruto c.* 10. Ipse ad imperatorias laudes a puero videlicet spectaras. *h. e.* aspiraveras. ¶ Item pertinere. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 26. *a med.* Ad hanc emptionem duo genera agrorum spectant. *Id.* 2. *de Legib. c.* 23. Ea non tam ad religionem spectant, quam ad

ad jus sepulcrorum. *Papinian. Dig. lib. 2. tit. 14. leg. 42.* Necessitas solvendi debitorem spectaret. Al. leg. *ad debitorem.* ¶ Item suspicere, admirari. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 57.* Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tribunal. ¶ Item rationem habere. *Cic. 2. Offic. c. 20.* At vero ille tenuis, cum quidquid factum sit, se spectatum, non fortunam putet, &c. ¶ Pro exspectare, *Cic. in somn. Scip. c. 6.* A quibus spectare gloriam certe nullam potestis. *Id. Attic. l. 2. ep. 3.* Quod a me ajunt Cæsarem sic spectare, ut non dubitet. Utroque loco al. leg. *exspectare.* Etiam *Plaut.* sic usurpare videtur *Cas. 2. 2. 1.* Jamdudum, Pistoclere, tacitus te sequor, spectans, quas tute res hoc ornatu geras.

SPECTRUM, i, n. *immagine, fantasma, visione,* εἴδωλον, φάσμα, φάντασμα, simulacrum, idolum, phantasma, imago rei alicujus, quæ oculis sa se offert, vel phantasiæ occurrit: a *specio. Cic. l. 15. Fam. ep. 16.* Qui putant etiam ἀνειδωλοφανῶν spectris Catianis excitari. nam ne te fugiat, Catius Insuber Epicureus, qui nuper est mortuus, quæ Democritus εἴδωλα, hic spectra nominet. V. reliqua ejus epistolæ, & *C. Cass. ibid. ep. 19.*

SPECTUS, us, m. idem ac aspectus, apud Vet. a *specio. Pacuv.* apud *Fest.* Amplus, rubicundo colore, & spectu protervo ferox. *Apul. l. 3. Metam.* Obliquum tamen spectu rem admirationis maxime conspicio.

SPECULA, æ, f. *piccola speranza,* ἐλπίδιον, parva spes, ut *recula* exigua res. *Cic. l. 2. Fam. ep. 16. a med.* Et eo magis, quod in communibus miseriis hac tamen oblectabar specula. *Plaut. Pers. 2. 5. 9.* Est ne quid in te speculæ? *Id. Cas. 2. 4. 27.* Si non impetravit, etiam specula in sortitu est mihi. *Cic. pro Cluent. c. 26. a med.* Qui aliquid ex ejus sermone speculæ degustarat.

SPECULA, læ, f. *vedetta, veletta, specola,* σκοπή, locus editus, unde aliquid eminus prospici potest: cujusmodi est summus malus in navi, & summa turris, aliusve eminens locus, ubi vigilias milites agunt. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. a med.* Speculum, quod in eo specimus imaginem: specula, de qua prospicimus. *Cic. 7. Verr. c. 35. in fi.* Prædonum adventum significabat ignis e specula. *Lucan. l. 6. v. 278.* vix prœlia Cæsar Senserat, altam specula quæ prodidit ignis. *Virg. 3. Æn. v. 239.* dat signum specula Misenus ab alta Ære cavo. *Cic. 4. Fam. ep. 3.* Multo ante, tanquam ex aliqua specula, prospexi tempestatem futuram. *Stat. 6. Theb. v. 546.* sedet anxia turre suprema Sestias in speculis. *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Specularum significationem Trojano bello Sinon invenit. ¶ Translate *Cic. 7. Phil. c. 7.* Idcirco in hac custodia, tanquam in specula, collocati sumus, ut vacuum metu populum R. nostra vigilia & prospicientia redderemus. *Colum. l. 7. c. 3. sub fin.* Gregis custodis officium, sublimem celsissimamque oculorum veluti speculam desiderat. ¶ *Esse in speculis,* vigilare, & prospicere, *star in guardia, in attenzione. Cic. 2. Verr. cap. 16.* Nunc homines in speculis sunt: observant, quemadmodum sese unusquisque vestrum gerat in retinenda religione. *Id. pro Deiot. c. 8.* Regem semper in speculis fuisse, cum a te animo esset alieno. *Id. pro Mur. c. 37.* Ab illo in speculis atque insidiis relicti, in capite atque in cervicibus nostris restiterunt. *Claudian. de B. Gild. vers. 149.* Restitit in speculis fati. *& de B. Get. v. 569.* omnes gentes pendere paratae in speculis. Adde *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 12.* ¶ De rupe, & edito cacumine, *Virg. Æn. 10. v. 454.* utque leo, specula cum vidit ab alta Stare procul campis meditantem prœlia taurum. *Id. 8. Ecl. v. 59.* Præceps aerii specula de montis in undas Deferar.

SPECULABILIS, le, qui videri, & conspici potest. *Stat. l. 12. Theb. v. 614.* Linquitur Eois longe speculabile proris Sunion.

SPECULABUNDUS, a, um, speculans. *Sueton. in Tib. c. 65. a med.* Aptatis etiam navibus ad quascumque legiones meditabatur fugam, speculabundus ex altissima rupe identidem signa, quæ nulli procul mandaverat. (*Sisenna* quoque eadem ratione dixit *populabundus agros.*) *Tacit. 4. Hist. c. 50.* Festus Adrumeto, ubi speculabundus substiterat, ad legionem tendit.

SPECULAMEN, inis, n. speculatio, cogitatio, inspectio. *Prudent. in Apotheos. v. 88.* Quod quemvis hebes intuitus speculamine glauco, Humentisque acie, potuit nebulosus adire.

SPECULARIS, re, *trasparente,* διαφανής, adject. a *speculum,* vel a *speculor. Senec. l. 1. quæst. nat. c. 5. a med.* Qui speculari ratione effici judicant visum. *h. e.* speculi modo. ¶ *Specularis lapis* est vitri modo translucidus, quo in tenues laminas diffecto utebantur admittendo lumini, & ventis excludendis, vitri vice, *talco. Plin. l. 36. c. 22.* Specularis vero (quoniam & hic lapis nomen obtinet) finditur in quamlibet tenues crustas. Hispania hunc olim citerior tantum dabat: jam & Cyprus, & Cappadocia, & Sicilia, & nuper inventum Africa, *&c.* Invenitur & niger aliquando. Sed candido natura mira, cum sit mollitia nota, perpetiendi soles rigoresque: nec senescit, si modo injuria non absit. *Lactant. de Opif. Dei, c. 8. a med.* Mens est, quæ per oculos ea, quæ sunt opposita, transpicit, quasi per fenestras lucente vitro aut speculari lapide obductas. *Plin. l. 9. c. 35. ante med.* Indicos uniones specularium lapidum squama assimulat. *Petron. in frag. Tragur. cap. 68. Burm.* Sustulerunt servi omnes mensas, & alias attulerunt, scobemque croco & minio tinctam sparserunt, & quod unquam ante viderum, ex lapide speculari pulverem tritum. ¶ *Specularia,* rium, & *rorum,* absolute, *invetriata, vetriera.* His obducuntur fenestræ, lecticæ, & alia ad defendendum frigus, & ventos. *Senec. ep. 90. a med.* Quædam nostra demum prodiisse memoria scimus, ut speculariorum usum, perlucente testa clarum admittentium lumen. *Id. de prov. c. 4. a med.* Quem specularia semper ab afflatu vindicarunt. *Id. epist. 86. circa med.* In balneum latis specularibus diem admittere. *Id. l. 4. quæst. nat. c. ult.* Cœnationem velis ac specularibus munire. *Plin. l. 2. ep. 17. ad fin.* Zotheca, specularibus & velis obductis, reductisve, modo adjicitur cubiculo, modo aufertur. *Juvenal. sat. 4. v. 21.* Quæ vehitur clauso latis specularibus antro. *Colum. l. 11. c. 3. post med.* Possunt etiam vasis majoribus (*in quib. sati sunt cucumeres*) rotulæ subjici, quo minore labore producantur, & rursus intra tecta recipiantur. sed nihilo minus specularibus integi debebunt, ut etiam frigoribus, serenis diebus tuto producantur ad solem. *Plin. l. 19. c. 5.* Pensiles cucumerum hortos promoventibus in solem rotis olitoribus, rursusque hibernis diebus intra specularium munimenta revocantibus. Adde *Martial. l. 8. epigr. 14.* ¶ *Specularis a specula. Plin. l. 7. c. 56. a med.* Specularem significationem Trojano bello Sinon invenit. *Harduin.* ex MSS. leg. *specularum.*

SPECULARIUS, ii, m. *vetraje,* qui specularia facit. *Aurel. Arcad. Dig. lib. 50. tit. 6. leg. ult.* ubi est qui mallet *spicularius,* h. e. spiculorum artifex. Enumerat *Arcad.* opifices militares. Quis autem locus specularibus in exercitu? Sunt tamen speculari in *Cod. lib. 10. tit. 64. leg. 1.* ubi *Constantin. Imp.* artifices non militares recenset. *In vet. Lap.* apud *Donium class. 9. n. 36.* habetur *collegium spetlariorum.* syncope.

SPECULATIO, onis, f. *lo spiare,* actus speculandi, & explorandi. *Ammian. lib. 26. c. 10. (al. 28.)* Speculationibus fidis Æquitius doctus, conversum molem belli totius in Asiam.

SPECULATOR, oris, m. *spia, esploratore,* κατάσκοπος, σκοπός, προσκόπος, qui tacite, & a longe speculatur explorator: cujusmodi sunt, quos in bello præmittunt ad res hostium explorandas. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. a med.* Speculator, quem mittimus ante, ut respiciat quæ volumus. V. *Explorator. Cic. Verr. 7. cap. 63. a med.* Gavius iste, quem repentinum speculatorem fuisse dicis. *Liv. l. 22. c. 33.* Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. *Id. l. 32. c. 24.* Speculator contemplatus regium agmen e specula quadam, &c. *Nep. in Alcib. c. 8. in fin.* Cum per speculatores comperisset, vulgum in terram prædatum exisse. *Sallust. in Jug. c. 114.* Dicit, sibi ex speculatoribus cognitum; Jugurtham haud procul abesse. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 11.* Hac re statim per speculatores cognita, &c. *Lapis* apud *Gruter. pag. 169. n. 7.* Schola speculatorum legionum I. & II. Adjutricum. *Alius ibid. pag. 520. n. 5.* Q. Annio Apro speculatori Leg. VII. Gem. Fel. &c. *Alius ibid. 540. n. 10.* C. Fabius. C. F. Ser. Crispus Cameg. Specul. Coh. VI. Pr. &c. *Tacit. 2. Hist. c. 25.* Barbius Proculus tesserarius speculatorum. ¶ Ex his eligebantur, qui litteras & mandata Imperatorum perferrent. *Sueton. in Calig. c. 44.* Magnificas Romam litteras misit, monitis speculatoribus, ut vehiculo ad Forum usque pertenderent. *Tacit. 2. Hist. c. 73.* Vix credibile memoratu est, quantum superbiæ socordiæque Vitellio adoleverit, postquam speculatores e Syria, adactum in verba ejus Orientem nuntiavere. ¶ Aliquando adsumpti sunt ad custodiam corporis Principis, ut satellites, *guardacorpo, guardie,* σωματοφύλακες. nam speculatores strenuissimi militum esse solebant. Adhibiti sunt etiam, ut carnificis munus obirent sumendo de reis supplicio. *Tacit. 2. Hist. c. 11. ad fin.* Ipsum Othonem comitabantur speculatorum lecta corpora, cum ceteris prætoriis cohortibus. *& cap. 33.* Cum Othone prætoriarum cohortium, & speculatorum, equitumque valida manus discessit. Adde *lib. 1. cap. 31.* His locis sunt qui leg. *spiculatores:* ut & in illo *Senecæ l. 1. de Ira, cap. ult. ante med.* Centurio supplicio præpositus, condere gladium speculatorem jubet. V. *Spiculator.* ¶ Translate, & extra militiam. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 30.* Physicus, id est speculator venatorque naturæ. *Propert. l. 2. eleg. 22. v. 31.* Quo tu matutinus, ait, speculator amicæ? *Sil. l. 1. v. 679.* Fabius cauta speculator mente futuri. *Liv. l. 40. c. 7.* Ad has excipiendas voces speculator a convivis Persei missus. *Senec. l. 4. quæst. nat. c. 6.* Cleonis fuisse publice præpositos χαλαζοφύλακας, speculatores futuræ grandinis. *Plin. l. 11. c. 8. de apib.* Et subinde consumptis in proximo floribus, speculatores ad pabula ulteriora mittunt.

SPECULATORIUS, a, um, ad speculandum, vel ad speculatores pertinens: ut Speculatoria caliga, *Sueton. in Calig. c. 52.* qua utebantur milites speculabundi consilia hostium. *Cæs. l. 4. B. Gall. cap. 26.* Scaphas longarum navium, item speculatoria navigia militibus compleri jussit. *fregate, feluche,* naves leviores ad excurrendum & speculandum: de quib. *Veget.* hæc habet *l. 4. de re milit. cap. 37.* Ne candore prodantur, colore Veneto, qui marinis est fluctibus similis, vela tinguntur & funes: cera etiam qua ungere solent naves, inficitur: nautæ quoque vel milites Venetam vestem induunt, ut non solum per noctem, sed etiam per diem facilius lateant explorantes. *Liv. l. 35. c. 26. sub fin.* Ipse Philopœmen in levi speculatoria nave fugit. *Id. l. 36. c. 42. in fin.* Una & octoginta rostratis navibus. multis præterea minoribus, quæ aut apertæ rostratæ, aut sine rostris speculatoriæ erant, Delum trajecit. ¶ *Speculatorium,* absolute, locus, unde speculamur, specula. *Apul. de Mund.* Nuntii speculatoriorum incensores assidui. Al. rectius aliter leg.

SPECULATRIX, cis, f. *osservatrice, spia, spiatrice,* quæ speculatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 18. a med.* Furiæ deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices facinorum & sceleris. *Senec. l. 1. controv. 6. a med.* Dixit, timere se, ne hæc speculatrix esset, & piratis omnes occasiones indicaret. *Val. Flacc. l. 7. v. 190.* Caucasiis speculatrix Juno resedit Rupibus. *Apul. l. 2. de doctr. Plat.* Virtus, cum fores spectat, & est fida speculatrix utilitatis alienæ, justitia nominatur. ¶ Translate *Stat. l. 2. silv. 2. vers. 3.* Celsa Dicarchæi speculatrix villa profundi. *h. e.* quæ mare prospicit.

SPECULATUS, us, m. speculatio. In sexto casu sing. *Plin. lib. 10. c. 73.*

c. 73. in fin. Felex quam occulto ſpeculatu in muſculos caſiliunt. Al. leg. arculte ſpeculata.

SPECULATUS, a, um, particip. V. in voce ſequ. ¶ Speculatum cubiculum, ſpeculis circum ornatum. Auct. vitæ Horat. qui a nonnullis Sueton. creditur, ad fin.

SPECULOR, aris, atus ſum, dep. 1. ſpiare, oſſervare, ſar la ſcoperta, ſpecolare, contemplare, κατασκοπεύω, in ſpeculis ſum, proſpicio, exploro, contemplor. Cic. Verr. 7. c. 62. a med. Iſta ſe comperiſſe ait, eum ſpeculandi cauſa in Siciliam ab ducibus fugitivorum eſſe miſſum. Ovid. 1. Met. v. 666. montis ſublime cacumen Occupat, unde ſedens partes ſpeculetur in omnes. Plaut. Trin. 4. 2. 52. Credo edepol, quo mox furtum veniat, ſpeculatur loca. Id. Moſtell. 2. 1. 82. Concedam a foribus hoc, hinc ſpeculabor procul, unde advenienti ſarcinam imponam ſeni. Id. Mil. 3. 1. 13. Speculabor, ne quis noſtro conſilio venator adſit. & Truc. 4. 1. 10. Nunc ſpeculabor, quid ibi agatur. Tacit. Ann. 2. c. 40. Speculati noctem incuſtoditam, vinctum in palatium traxere. Cic. 5. Tuſcul. c. 20. a med. Sic noctu ad uxores ventitabat, ut omnia ſpecularetur & perſcrutaretur ante. Id. pro Flacc. c. 24. Cum ſpeculatur atque obſidet roſtra vindex temeritatis, & moderatrix officii curia. Id. 1. Catil. c. 2. extr. Multorum te oculi & aures non ſentientem ſpeculabuntur atque cuſtodient. ti avranno gli occhi addoſſo, e ti faranno la guardia. & Salluſt. in Jug. c. 116. Præmiſſus ab Jugurtha ſubdole ſpeculatum ejus conſilia. Juſtin. l. 25. cap. 3. ad fin. Amiſſi regni ſpeculaturus eventum Theſſalonicam ſe recepit. Id. l. 31. c. 2. Senatus ad ſpeculandos actus Annibalis legatum in Africam mittit. Tacit. 3. Hiſt. c. 38. Principum offenſas acriter ſpeculari. oſſervare quando i Principi ſi tengono offeſi. & Velle. lib. 2. c. 120. a med. Speculari opportunitatem. ¶ Intueri, contemplari, guardare, mirare, contemplare. Juſtin. l. 22. c. 6. a med. Caſtra deinde quinto lapide a Carthagine ſtatuit, ut damna cariſſimarum rerum, vaſtitatemque agrorum, & incendia villarum de muris ipſius urbis ſpecularentur. Virg. l. 1. Georg. v. 257. ſignorum obitus ſpeculamur & ortus. & lib. 4. v. 166. de apib. Inque vicem ſpeculantur aquas & nubila cæli.

SPECULUM, li, n. ſpecchio, κάτοπτρον, inſtrumentum ex vitro, chalybe, argento, ſtanno, & ſimilibus, in quo imaginem noſtram videmus: a ſpecio: a quo ſpeciculum, & per ſyncop. ſpeculum, ut Priſcian. docet l. 4. pag. 616. Speculum argenteum memorat Plin. l. 33. c. 9. primum feciſſe Praxitelem, Pompeji M. ætate: cum apud majores fuerint Brundiſina, ex ſtanno & ære mixtis. Brundiſina, inquam, quia Brundiſii in hanc rem laudatiſſimum ſtannum temperabatur, ut Id. ait l. 34. c. 17. Speculo e ſmaragdo utebatur Nero ſpectandis gladiatoribus, ut Id. l. 37. c. 5. narrat. Item a carbunculis nigrioribus ſpecula fieri, ibid. c. 7. tradit. Id. l. 28. c. 7. Hebetata aſpectu ſpecula recipere nitorem. Id. l. 7. cap. 15. Speculorum fulgor. Cic. de Univerſ. c. 13. ſub fin. Imagines, quæ hærentes & redduntur in ſpeculis. & cap. ult. Speculorum lævitas. Ovid. 3. de ar. am. verſ. 135. quod quamque decebit, Eligat, & ſpeculum conſulat ipſa ſuum. Id. 15. Met. v. 231. Flet quoque ut in ſpeculo rugas aſpexit aniles Tyndaris. Horat. l. 4. od. 10. v. 6. quoties in ſpeculo te videris alterum. Martial. l. 6. epigr. 64. tonderi ad ſpeculum. Plin. l. 35. c. 11. ſub fin. Suam imaginem pinxit ad ſpeculum. Martial. l. 9. epigr. 17. conſilium formæ ſpeculum. ¶ De ipſa imagine Plaut. Men. 5. 9. 4. Men. Soſ. Quid vides? Meſ. ſpeculum tuum. Men. Soſ. quid negotii eſt? Meſ. tua eſt imago, tam conſimilis, quam poteſt. ¶ Speculo placere apud Ovid. 3. de ar. am. v. 681. eſt placere propter cultum & ornatum corporis: quia mulieres ad ſpeculum fingi & ornari ſolent. ¶ Lymphatum ſpeculum apud Phædr. l. 1. fab. 4. v. 3. eſt aqua pellucida, quæ imagines reddit. ¶ Tranſlate Cic. 5. de Fin. cap. 22. Pueri, in quibus, ut in ſpeculis, natura cernitur. Terent. Adelph. 3. 4. 51. Inſpicere, tanquam in ſpeculum, in vitas omnium jubeo, atque ex aliis ſumere exemplum ſibi. Macrob. lib. 5. Saturn. c. 2. a med. Omne opus Virgilianum de quodam Homerici operis ſpeculo formatum eſt. h. e. in Homeri opus, tanquam in ſpeculum, inſpiciendo. ¶ Speculum m. gen. h. e. parvum ſpecum, uſurpavit quidam Paulin. Aquilejenſ. apud Barth. in Adverſar. non imitandus, niſi antiquiorem inveneris.

SPECUS, us, m. olim f. aliquando & n. ſpelonca, antro, caverna, grotta, ſpeco, σπέος, ἄντρον, cavitas montis, rupes cavata, antrum, ſpelunca: a voce Græca allata. Virg. 4. Georg. v. 418. eſt ſpecus ingens Exeſi latere in montis. Horat. l. 3. od. 25. v. 2. quæ in nemora, aut quos agor in ſpecus? Ovid. 3. Met. v. 29. Eſt ſpecus in medio (ſilvæ) virgis ac vimine denſus, Efficiens humilem lapidum compagibus arcum, Uberibus fecundus aquis. hoc conditus antro, &c. Id. l. 4. v. 459. ſpecus eſt tenebroſo cæcus hiatu. Id. 4. Faſt. v. 495. Eſt ſpecus exeſi ſtructura pumicis aſper. Sueton. in Ner. c. 31. extr. Theſauri vaſtiſſimis ſpecubus abditi. Claudian. in Feſcenn. v. 18. Cura poſt labores ſub platani velis Virentis umbra, vel gelido ſpecu Torrentiorem fallere Sirium. Liv. l. 1. c. 21. Fons perenni ex opaco ſpecu. Gell. l. 5. c. 14. a med. Specum quandam nactus remotam latebroſamque, in eam me penetro & recondo. Varr. apud Non. c. 3. n. 194. Specus tenebricoſa. Accius ibid. (Priſcian. l. 6. pag. 713. Putſch. citat Pacuv.) ſcrupoſa. Pacuv. apud Feſt. Strata arena ingens ſpecus. Enn. ibid. Sub monte alto ſpecus ipſe patebant. (Aliter hunc locum referunt Feſt. & Priſcian. loc. cit.) Senec. in Troadib. verſ. 178. Sciſſa vallis aperit immanſos ſpecus. ¶ De Inferis. Virg. 7. Æn. v. 568. Hic ſpecus horrendum, ſævi ſpiracula Ditis Monſtrantur. (Servius notat, antiquos codices habere horrendus: quod ſane minus apte ſonaret hoc loco. Quare horrendum retinere ſatius eſt, & genus neutrum: quod imitatus eſt Silius l. 13. v. 425. qua ſe primum rupta tellure recludit Inviſum cælo ſpecus.) Senec. in Agam. v. 2. Adſum profundo Tartari emiſſus ſpecu. Id. in Thyeſt. v. 105. Gradere ad infernos ſpecus. Id. in Hippol. v. 1201. Tænarei ſpecus. Id. in Med. v. 741. Tartari ripis ligatos ſqualidæ Mortis ſpecus. ¶ De caverna manu excavata, Virg. 3. Georg. v. 376. de Scythis. Ipſi in defoſſis ſpecubus ſecura ſub alta Otia agunt terra. Sueton. in Ner. c. 48. Hortante Phaonte, ut in ſpecum egeſtæ arenæ concederet. Varr. ſub fin. l. 3. de R. R. Perducere ſpecus a piſcinis in mare. ¶ De canali tecto in aquæd. per quem defluit aqua, condotto, acquidotto. Frontin. de aquæd. artic. 17. 91. 124. & alibi, Vitruv. lib. 8. cap. 7. ¶ Tranſlate Virg. 9. Æn. v. 700. reddit ſpecus atri vulneris undam ſpumantem. Ubi Servius: Poetica exaggeratio. ſpecum enim pro cavatione poſuit. De alvo Phædr. l. 4. fab. 5. v. 9. de muſtela. Quos immolatos victor avidis dentibus Capacis alvi merſit tartareo ſpecu. Sil. l. 6. v. 276. ſpecus ultima jamque Ingenti cauda . . . . hæret humi. h. e. imus venter. Petron. in Satyr. c. 89. de equo Trojano. Aperitur ingens clauſtrum, & obducti ſpecus, Qui caſtra caperent. ¶ In ſecunda declin. Cato apud Priſcian. l. 6. pag. 713. Putſch. Speca appoſita, quo aqua devia abiret. Acc. apud Non. c. 8. n. 31. Quod dii depreſſum altis clauſere ſpecia.

SPEGMA, atis, n. Plin. l. 34. c. 13. a med. In ærariis officinis & ſpegma fit, jam liquato ære, atque percocto, additis etiamnum carbonibus ſtatuque accenſis: ac repente vehementiori flatu exſpuitur æris palea quædam. Solum, quo excipiatur, aſſe ſtratum debet. Harduin. fatetur, ſic eſſe etiam in MSS. Mallet tamen pſigma, ψῆγμα, quæ vox Græce ramenta & raſuras ſignificat, a ψάω radendo detergeo: aptiorque huic æris paleæ eſſe videtur.

SPELÆUM, & Spelæum, i, n. ſpelonca, σπήλαιον, ſpelunca: a σπέος, ſpecus. Virg. Ecl. 10. v. 52. Certum eſt in ſilvis inter ſpelæa ferarum Malle pati. Claudian. de B. Get. v. 354. ſpelæa ſubit metuenda ferarum. Prudent. tetraſtich. 5. vet. Teſtam. hoc illud millibus emptum Spelæum, ſanctæ requies ubi parta favillæ. h. e. ſpelunca, in qua ſepelivit Abraham uxorem ſuam Saram, ut habetur Geneſ. 23. 17. ¶ In ſacris Mithræ qui initiabantur, in ſpelunca arcanis cæremoniis operam dabant. quare ubicumque id ſacrum fiebat, ſpelunca effodiebatur. V. Mithra. Tertull. de cor. milit. ſub fin. Qui cum initiatur in ſpelæo, in caſtris vere tenebrarum, coronam interpoſito gladio ſibi oblatam, dehinc capiti ſuo accommodatam monetur obvia manu depellere, &c. Vetus Inſcript. apud Gruter. pag. 34. n. 5. Deo Soli Invicto Mithræ Fl. Septimius Zoſimus hoc Spelæum conſtituit. Adde num. 7. & 9. quæ habentur etiam apud Monum. in Orthogr. cui propterea magis placet ſine diphthongo ſcribi. Contra Dauſq. diphthongum retinet ex Græca origine.

SPELTA, æ, f. genus frumenti, quod idem putatur cum zea. Rhemn. Fann. de ponderib. v. 10. Semina ſeu ulit ſiliquis latitantia curvis Attribuunt ſcripulo, lentes veraciter octo, Aut totidem ſpeltas numerant triſteſve lupinos.

SPELUNCA, æ, f. caverna, grotta, ſpelonca, ἄντρον, σπέος, ſpecus, antrum. Cic. Verr. 6. c. 48. Spelunca quædam infinita altitudine, qua Ditem patrem ferunt repente cum curru exſtitiſſe. Virg. 1. Æn. v. 64. ventos pater omnipotens ſpeluncis abdidit atris. & lib. 6. v. 237. Spelunca alta fuit, vaſtoque immanis hiatu. & lib. 8. v. 193. Hic ſpelunca fuit vaſto ſummota receſſu Semihominis Caci. Ovid. 3. Amor. eleg. 1. v. 3. Fons ſacer in medio, ſpeluncaque pumice pendens. Val. Flacc. l. 4. v. 177. ſpelunca apparuit ingens, Arboribus ſuper & dorſo contecta minanti. Propert. l. 3. eleg. 2. v. 27. affixis viridis ſpelunca lapillis.

SPELUNCOSUS, a, um, cavatus in modum ſpeluncæ. Eſt Cælii Aurelian. ſub init. c. 37. l. 2. Acutor.

SPERA. V. Sphæra.

SPERABILIS, le, ſperabile, ἐλπιστός, qui ſperari poteſt. Plaut. Capt. 3. 3. 3. Hic ille eſt dies, cum nulla vitæ meæ ſalus ſperabilis eſt.

SPERATUS, a, um, ſperato, ἐλπισθείς. Cic. Q. Fr. lib. 1. epiſt. 1. n. 15. Cogita, nos non de reliqua & ſperata gloria jam laborare, ſed de parta dimicare. Liv. l. 28. c. 41. Magis partam, quam ſperatam gloriam amplecti. Cæſ. l. 6. B. Gall. c. 7. Ne ſperatam prædam ex manibus dimitterent. Horat. l. 2. ep. 1. v. 9. Ploravere ſuis non reſpondere favorem Speratum meritis. Plaut. Stich. 4. 2. 5. (paraſitus loquitur) Sperate Pamphilippe, o ſpes mea! ſalve. ſalvum gaudeo peregre te in patriam rediiſſe. Id. Merc. 3. 4. 33. & 5. 1. 2. Spem ſperatam cum obtuliſti hanc mihi, gratæ ego. ¶ Speratus, is, quem ſibi maritum fore aliqua ſperat: ſperata, quam quis ſibi ſperat uxorem. V. Pactus. Afran. apud Non. c. 2. n. 810. Curre, & nuntia venire me, & meum ſperatum adduce. Id. ibid. Speratam non odi tuam. Plaut. Pœn. 5. 4. 97. Sperate, ſalve. Arnob. l. 4. pag. 140. Uxores dii habent? habent ſperatas, habent pactas, habent interpoſitis ſtipulationibus ſponſas? Adde Plaut. apud Varron. l. 5. de L. L. c. 7. ad fin. Hygin. fab. 31. & 33. & Non. cap. 5. n. 69. ¶ Blandiendi gratia etiam uxor ſperata dicitur. Plaut. Amph. 1. 2. 44. Amphitruo uxorem ſalutat lætus ſperatam ſuam.

SPERCHEIS, idis, f. Σπερχηΐς, patronym. a Spercheos, Σπερχειός. Ovid. 2. Met. v. 250. Æſtuat Alpheos, ripæ Spercheides ardent. & lib. 7. v. 230. Necnon Peneæ, necnon Spercheides undæ. Eſt qui leg. Sperchiades eod. ſenſu. V. vocem ſequent.

SPERCHEOS, & Sperchius, i, m. Σπερχειός, & Σπερχιός, fluvius Theſſaliæ, qui ex Pindo oriens in ſinum Maliacum defluit: in cujus faucibus Echinus, oppidum, ſitus eſt. ut Plin. l. 4. c. 7. ſub fin. docet. Huic Achilles voverat comas, ſi Troja incolumis rediiſſet.

fet. Per s rectius scribi videtur, quam per e, ut ab Ἀλφειὸς, Alpheus, a Πηνειὸς, Peneus, &c. quamquem & altera scriptio proba est. Virg. 2. Georg. v. 487. Spercheosque, & virginibus bacchata Lacaenis Taygeta. Ovid. 1. Met. v. 579. Populifer Spercheos, & irrequietus Enipeus. Stat. sub fin. l. 4. Theb. Sperchiusque minax. Id. 1. Achill. v. 239. Et tenuis Sperchios aquis. & ibid. v. 628. quaerisne meos, Sperchie, natatus, Promissasque comas? ¶ Est etiam hoc nomine oppidum apud eundem fluvium. Plin. loc. cit. ¶ Item Grammaticus quidam apud Auson. in Professorib. n. 8. v. e.

SPERCHIONIDES, ae, patronym. mascul. Ovid. 5. Met. v. 86. Caucasiumque Abarin, Sperchionideque Lycetum. h. e. habitantem juxta ripas Sperchii amnis. Al. leg. Sperchiadenque.

SPERCHIUS. V. Sperchios.

SPERES, Antiqui pluraliter dicebant, ut Ennius lib. secundo: Et semel effugit speres ita funditu' nostras. Et lib. sextodecimo: Spero, si speres quidquam prodesse potis sunt. Haec Festus. Varr. apud Non. c. 2. n. 788. Sublimis speribus ditato mania. Id. ibid. & cap. e. n. 54. Aviditatem speribus lactet suis. Eumen. in Paneg. Constantino, cap. 15. Plenus sperum, vacui commodorum. ¶ Nonius ibid. etiam sperem in singulari usurpatam dicit, sed nullo exemplo confirmat.

SPERMA, atis, n. seme, σπέρμα, semen: a σπείρω, sero. Sulpic. Sever. l. 1. Hist. Sacr. c. 11. Onan, quia spermata in terram effunderet, extinctus a Domino refertur.

SPERMATICUS, a, um, σπερματικός, ad sperma pertinens. Cal. Aurelian. Acut. l. 3. c. 18. sect. 180. Seminales vias Graeci spermaticos poros appellant.

SPERNAX, acis, sprezzatore, sprezzatrice, καταφρονητής, qui, & quae spernit, & contemnit. Sil. l. 8. v. 465. Ductor Piso viros spernaces mortis agebat. Sidon. l. 4. ep. 9 a med. Nec in proferendo alloquio minax, nec in admittendo consilio spernax.

SPERNO, is, sprevi, spretum, n. 3. separare, allontanare, ἀφορίζω, separo, segrego. Enn. apud Non. c. 4. n. 435. Melius est virtute jus. nam saepe virtutem mali nanciscuntur: jus atque aequum se a malis spernit procul. Plaut. Capt. 3. 3. 1. Nunc spes, opes, auxiliaque a me segregant spernuntque se. Id. Mil. 4. 6. 17. Ille illas spernit segregatque ab se omnes, extra te unam. ¶ Et rejicere, aspellere, fastidire, contemnere, rifiutare, sprezzare, dispregiare, ἀτιμάζω. Virg. 4. Æn. v. 678 comitemne sororem Sprevisti moriens? Id. 7. Æn. v. 261. Munera nec sperno. Plaut. Mil. 4. 4. 34 Ta ita volo assimulare, prae illius forma quasi spernas tuam. Cic. Phil. 13. c. 9. ad fin. Neque eos solum praesentes, sed multo magis nos, a quibus illi erant missi, sprevit & pro nihilo putavit. Horat. l. 2. sat. 2. v. 14. siccus, inanis sperne cibum vilem. Plin. l. 8. ep. 6. circa med. Spernere sestertium centies quinquagies. h. e. recusare. Horat. l. 1. ep. 2. v. 55. Sperne voluptates. nocet empta dolore voluptas. Id. l. 3. od. 3. v. 49. Spernere aurum. Ovid. 8. Met. v. 740. numina divum. Phaedr. l. 3. fab. 10. v. 51. Nil spernat auris, nec tamen credat statim. ¶ Plus est quam contemno. importat enim insuper rejectionem & fastidium. Habet autem locum saepe in amoribus. Plaut. Mil. 4. 2. 50. Ut quae te cupit, eam ne spernas. Ovid. 14. Met. v. 35. spernentem sperne: sequenti Redde vices. Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 77. me, qui spernentur amantes, Consultent. Terent. Eun. 1. 2. 91. Ob haec facta abs te spernor. Cic. pro Cael. c. 15. extr. Cur huic, qui te spernit, molesta es? Senec. in Herc. Fur. v. 348. non equidem reor Fore ut recuset, ac meos spernat toros. ¶ Particip. spernendus. Liv. l. 30. sub fin. Polybius haudquaquam spernendus auctor. Colum. l. 1. c. 1. Non spernendus auctor rei rusticae Saserna. Tacit. 14. Annal. c. 40. Marcellus Asinio Pollione proavo clarus, neque morum spernendus habebatur. ¶ Spreront syncope pro spreverunt est Prudentii in Enchir. N. T. n. 7.

SPERO, as, avi, atum, a. 1. avere speranza, confidare, sperare, ἐλπίζω, spem habeo, in spe sum, confido, exspecto, fiduciam habeo quippiam ex voto successurum: cui contrarium est timeo. Cic. pro Cluent. c. 7. Ut neque accusator timere, neque reus sperare debuerit. Id. Attic. l. 6. ep. ult. Spero enim, &, ut me jubet Acastus, confido, te jam, ut volumus, valere. Id. 12. Fam. ep. 18. Id ego & speraram, prudentia tua fretus. & ut confiderem, fecerunt tuae gratissimae mihi litterae. Nep. in Milt. c. 1 Ut non solum de eo bene sperare, sed etiam confidere cives possent. Cic. Attic. l. 13. ep. 17. Tua littera recte sperare jubent. Id. pro Dejot. c. 14 Jubes enim eum bene sperare, & bono animo esse. Id. l. 1. ad Attic. ep. 13. ante med. A quo nihil speres boni reipublicae, quia non vult: nihil metuas mali, quia non audet. Caes. l. 5. B. Gall. c. 40. extr. Legatos ad Caesarem mittunt: sperare se, pro ejus justitia, quae petierint, impetraturos. Id. l. 3. B. Civ. c. 7. Omnia in victoria, & ex sua liberalitate sperarent. & cap. 96. extr. Ut e quo genere hominum victoriam sperasset, ab eo initio fugae facto, paene proditus videretur. Cic. l. 9. ad Attic. ep. 7. Ita neque de otio nostro spero jam. Id. Tuscul. 1. c. 34. Spero fore, ut contingat id nobis. Q. Cic. de petit. consul. c. 5. circa med. Qui abs te aliquod beneficium aut habent, aut, ut habeant, sperant. Propert. l. 2. eleg. 7. v. 45. de Penelope. Visura & quamvis nunquam speraret Ulyssem; Illum exspectando facta remansit anus. Ἐλπιζομένη. quamvis nunquam se visuram speraret. ¶ Interseritur sermoni, ut credo, opinor, &c. Terent. Andr. 2. 1. 14. Interea fiet aliquid, spero. Id. Adelph. 3. 4. 47. Salvus sit, spero: est similis majorum suorum. Cic. de Fato, c. 2. Oratorias exercitationes non tu quidem, ut spero, reliquisti. Id. pro Arch. c. 2. Quaeso, ut mihi detis hanc veniam, accommodatam huic reo, vobis, quemadmodum spero, non molestam. ¶ Saepe jungitur cum infinitis praesentis temporis: in quibus tamen quaedam semper vis futuri intelligitur. Cic. Attic. l. 1. ep. 1. Ita quiddam spero nobis profici, cum percrebrescit, plurimos nostros amicos inveniri. & ibid. Cetera spero prolixa esse. Terent. Eun. 3. 3. 14. Credo, ei placere hoc: speras a me avellere. Cic. Fam. 1. ep. 6. a med. Spero, te mihi ignoscere, si ea non timuerim. Id. Attic. l. 12. ep. 6. extr. Spero esse, ut volumus. Id. de Fato, c. 8. Chrysippus aestuans falli sperat Chaldaeos, ceterosque divinos, neque eos usuros esse conjunctionibus, ut, &c. Terent. Eun. 5. 3. 11. Spero me habere, qui hunc meo excruciem modo. ¶ Item praeteriti, & simile est τῷ opinor, credo. Cic. Attic. l. 1. ep. 1. sub fin. Spero me tibi causam probasse: cupio quidem certe. Terent. Adelph. 1. 2. 71. Sperabam jam defervisse adolescentiam. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 4. in fin. De nostra Tullia spero cum Crassipede nos confecisse. Senec. l. 1. de benef. c. 14. Habeat aliquam familiarem notam, per quam speret, se propius admissum. Catull. carm. 83. de Arrio, v. 3. Et tum mirifice sperabat se esse locutum, si, &c. ¶ Metonymice est suscipere, conari, aut cogitare. Colum. in praefat. l. 1. a med. Nec si illa praedentis ingenii vis defecerit, confestim debemus ad otium & inertiam devolvi; sed quod sapienter speravimus, perseveranter consectari. ¶ Hactenus de iis, quae bona sunt, & exspectamus: sed & de malis dicitur, quae nolumus, & posse accidere cogitamus; atque adeo metuimus. Itaque catachresim in exemplis, quae subjiciam agnoscunt Charis. Donatus, & alii permulti: negat Voss. Instit. orator. l. 4. c. 11. § 3 sed sperare poni pro opinari, putare, credere, futurum id, quod nolumus. Effertur autem saepissime per negationem aut expressam, aut tacitam. Cic. pro Rosc. Amer. c. 4. Sin a vobis (id quod non spero) deserar, tamen animo non deficiam. Plaut. Mostell. 1. 3. 39. Sca. Moneo ego te: te deseret ille aetate & satietate. Phil. non spero. Sca. Insperata accidunt magis saepe, quam quae speres. Q. Metell. ad Cicer. 5. Fam. epist. 1. Te tam mobili in me meosque esse animo, non sperabam. Virg. 4. Æn. v. 419. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem, Et perferre, soror, potero. (Quintil. l. 8. c. 2. Proprietati contrarium est vitium id, quod apud nos improprium, ἄκυρον apud Graecos vocatur: quale est, tantum sperare dolorem.) Val. Flacc. l. 3. v. 294. Exstinguimne (satis hoc defuit unum) Speravi te posse manu? Stat. Theb. 6. v. 138. Non hoc Argolidum coetu circumdata matrum Speravi te, nata, sequi. Flor. initio l. 3. Quis speraret post Carthaginem aliquod in Africa bellum? Adde Virg. Æn. 11. v. 275. Propert. l. 2. eleg. 4. v. 3. Stat. 2. Theb. v. 607. Terent. Andr. 1. 3. 22. & Trebell. Pollion. in Gallien. c. 14. ¶ Huc & illa pertinent. Virg. Æn. 1. v. 546. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma, At sperate deos memores fandi atque nefandi. Ubi Servius: Abusiva, timete, ut alibi (4. Æn. v. 419.) Hunc ego si potui, &c. Veteres tamen sperare dicebant, deorum auxilia rogare. Plautus in Milite (4. 5. 10.) Deos sperabo, teque postremo. In Casina (2. 5. 38.) Diis sum fretus: deos sperabimus. Haec Serv. Sed loca Plauti per ellipsin rectius intelligi videntur: deos propitios fore sperabo. Sic Castell. 2. 3. 51. Perfectum ego hoc dabo negotium. Phan. deos teque spero. ¶ Hujus generis esse ajunt & illud Juvenal. sat. 4. v. 57. jam quartanam sperantibus aegris. Alii, quod Cels. dixit l. 3. c. 15. in fin. quartanam neminem jugulare, aegros intelligunt in eam optare verti quotidianam febrem, quia extra periculum erunt.

SPES, spei, f. speranza, fidanza, speme, ἐλπίς, fiducia, exspectatio boni. (V. Tibull. l. 2. initio eleg. 7.) Cic. 4. Tuscul. c. penult. circa med. Si spes est exspectatio boni, mali exspectationem esse necesse est metum. Id. in Orat. c. 30. ad fin. Sunt omnia, sicut adolescentiae, non tam re & maturitate, quam spe & exspectatione laudati. Id. 3. de nat. Deor. c. 6. Miserum est, nihil proficientem angi, nec habere ne spei quidem extremum, & tamen commune solatium. Id. 2. Catil. c. 11. sub fin. Bona spes cum omnium rerum desperatione confligit. Id. 12. Attic. ep. 11. Ne spes quidem ullo ostenditur, fore melius. Id. 12. Fam. ep. 2. Reipubl. omnis spes in vobis est. Id. Attic. l. 9. ep. 10. circa med. Ægroto, dum anima est, spes esse dicitur. Terent. Heaut. 5. 2. 28. Sy. Modo liceat vivere, est spes. Clit. quae? Sy. nos esurituros satis. Id. Adelph. 3. 5. 9. In te spes omnis, Hegio, nobis sita est. Id. Eun. 3. 2.9. Itan' parasti te, ut spes nulla reliqua in te sit? Cic. Tuscul. 2. c. 41. Spes me tenet, bene mihi evenire. Id. pro Cluent. c. 3. Spes me tenet, hunc locum futurum, &c. Liv. l. 27. c. 28. a med. Spes effulget. Terent. Andr. prol. v. 25. Quid spei sit reliquum. Caes. l. 2. B. Civ. c. 5. Plenus spei bonae atque animi adversus eos proficiscitur. Tacit. Ann. 14. c. 53. Quartusdecimus annus est, ex quo spei tuae admotus sum. h. e. sum tibi magister datus. Cic. 5. Tuscul. c. 12. in carm. In se ipso omnem spem sui reponere. Id. 1. de Orat. c. 7. omnem dignitatis suae in aliquo collocare. Id. 7. Verr. c. 16. extr. sibi aliquam in aliqua re ponere. Id. Attic. l. 6. ep. 2. Spem omnem nisi ponere in aliquem. Id. Verr. 2. c. 24. ad fin. bonam de se habere. Petron. in Satyr. c. 97. Hic spem pleniorem concepit, quo diligentius oppessulatas invenit fores. Cic. 9. Fam. ep. 1. In spem venio, appropinquare tuum adventum. & lib. 12. ep. 25. In spem libertatis ingressus sum. Id. Attic. l. 3. ep. 16. Spem alicui facere. Id. pro Sext. c. 43. & pro Ligar. c. 10. ad fin. dare. Id. 1. Agrar. c. 8. ostendere improbis, timorem bonis injicere. Id. Fam. 3. ep. 6. & lib. 6. ep. 9. & Attic. l. 7. ep. 16. afferre. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 11. abjicere. Cic. pro Mur. c. 13. perdere. Horat. l. 2. sat. 5. v. 26. deponere. Cic. 3. Verr. c. 7. a med. corrumpendi judicii alicui praecidere. Id. 4. Catil. c. 4. a med. eripere. & cap. 10. alicujus fallere, aut superare. Quintil. l. 1. c. 1. de aliquo quam optimam capere. Cic. pro Planc. c. 23. Excitare aliquem ad spem. Id. pro Dom. c. 10.

Erigere ad spem libertatis. *& cap. 26. ad fin.* In spem maximam & verissimam adduci. *Id. Phil. 10. c. 10.* Magna spe & prope explorata libertatis causam suscepimus. *Id. ad Pompej. 2. post ep. 11. l. 8. ad Attic.* Eram in magna spe, fore, ut, &c. *& ibid. ad fin.* Dum in spe pax fuit. *Id. Attic. 6. ep. 1. ad fin.* De Egnatii nomine nec nulla, nec magna spe sumus. *& lib. 11. ep. 19.* Quod nulla equidem habeo in spe. *& lib. 13. ep. 23. in fin.* Id quidem in optima spe pono. *Id. ad Pompej. 2. post epist. 11. l. 8. ad Attic.* Nunc auctoritate & consilio tuo in spe firmiora sumus. *& lib. 6. ep. 2. circa med.* Magna in spe sum, nihil mihi temporis prorogatum iri. *Terent. Heaut. 2. 3. 9.* Quanta de spe decidi! *Id. Eun. 5. 8. 1.* Qua spe, aut quo consilio huc imus? *Cic. sub fin. Agrar. 2.* Spe duci. *Id. pro Mur. c. 15. sub fin.* Hostiam classis Italiam, spe atque animis inflata, peteret. *Id. Attic. l. 3. ep. 9. a med.* Spe niti. *Id. Fam. 5. ep 13. circa med.* teneri. *Senec. ep. 8.* decipi. *Terent. Andr. 4. 1. 24.* falsa producere aliquem. *Petron. in Satyr. c. 140. extr.* capi. *Justin. l. 11. c. 1. a med.* Spe aliquem implere. *Cic. 2. Phil. c. 18. ad fin.* Adolescens summa spe & animi & ingenii praeditus. *Liv. l. 9. c. 23. extr.* Contra spem. *h. e.* contra quam sperabamus. *Cic. Fam. l. & ep. 4.* Praeter spem. *Justin. l. 2. c. 6.* Ultra spem. *Scribon. Larg. compos. 121.* Supra hominis spem. ¶ *Spem pretio emere*, rem incertam certa jactura quaerere, *mettere il certo per l' incerto*. proverb. apud *Terent. Adelph. 2. 2. 11.* ¶ *Tacit. Ann. 1. c. 8.* Augusti testamentum Tiberium & Liviam heredes habuit: in spem secundam nepotes pronepotesque. *in mancanza de' primi*. Primam spem hereditatis habebant Tiberius & Livia: secundam, si hi defecissent, nepotes pronepotesque. ¶ In plur. num. rectus casus in usu est, & quartus. *Cic. Catil. 3. c. 7.* Omnes Catilinae copiae, omnes spes atque opes concidisse. *Sallust. in Jug. c. 87.* Mihi spes omnes in memet sitae. Adde *Plaut. Curc. 2. 3. 28.* & *Terent. Adelph. 3. 2. 33. Liv. l. 6. c. 28. Horat. l. 4. od. 11. v. 25. & Sil. l. 13. v. 287.* Dixit tamen *Paulin. Nolan. carm. 18. Natal. 6. S. Felic. v. 243.* spebus fruticata indage peremptis. Cui adde *Sulpic. Sever. dial. 3. c. 10.* & *Sidon. l. 1. epist. 9.* ¶ Metonymice *spes* est id ipsum, in quo spem habemus. *Virg. Ecl. 1. v. 14.* capella modo gemellos, Spem gregis, ah! silice in nuda connixa reliquit. *Id. 4. Georg. v. 162.* aliae (*apes*) spem gentis adultos Educunt fetus. *Id. 2. Aen. v. 281.* O lux Dardaniae, spes o fidissima Teucrum. ¶ Spes dea habita est: aedemque habuit Romae non uno in loco. *Ovid. 1. de ar. am. v. 445.* Spes tenet in tempus, semel est si credita, longum: Illa quidem fallax, sed tamen apta dea est. *Liv. l. 2. c. 51.* Pugnatum est ad Spei aequo Marte. Adde *lib. 24. c. 47. extr. l. 25. c. 7. & l. 40. c. 51. Plaut. Cistell. 4. 1. 18. Tibull. l. 2. eleg. 7. v. 10.* & *Inscript. vet. 1. 2. 3. 4. apud Gruter. pag. 102.* ¶ Ut *sperare* de malis dicitur, ita & *spes*: & est metus, *timore*. *Lucan. l. 5. v. 454.* caelo languente fretoque, Naufragii spes omnis abit. *Stat. 9. Theb. v. 109.* dum spes nulla necis. *Liv. l. 2. c. 3.* Cum haud cuiquam in dubio esset, bellum ab Tarquiniis imminere, id quidem spe omnium serius fuit. ¶ *Speres, rum*, in plur. num. V. supra suo loco.

SPETILE vocatur infra umbilicum suis quod est carnis, proprii cujusdam habitus: qua etiam Antiqui per se utebantur. Plautus enumerandis vilibus obsoniis, in Carbonaria sic meminit: Ego pernam, sumen sueris, spetila, callum, glandia. Haec *Festus*: ubi alii leg. *spectile*.

SPEUSTICUS, a, um, σπευστικός, festinatus: a σπεύδω, festino. *Plin. l. 18. c. 11.* Panis varia genera, alias ab opsoniis appellati, ut ostrearii: alias a deliciis, ut artolagani: alias a festinatione, ut speustici: necnon a coquendi ratione, ut furnacei. *h. e.* ut interpretatur *Harduin.* cui nec fermentum apponitur, nec calefit aqua; sed statim subacta farina igni committitur.

SPHACOS, i, m. σφάκος, salviam herbam notam Graece significat. *Plinio l. 24. c. 6.* est idem quod *sphagnos*. ¶ Item elelisphacos. *Id. l. 22. c. ult. a med.*

SPHAERA, ae, f. *globo, sfera*, σφαῖρα, globus, corpus solidum rotundum, unica superficie contentum, in cujus medio punctum est, a quo omnes lineae rectae ductae ad circumferentiam, vel ad ambientem superficiem sunt aequales. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 18.* Cum duae formae praestantes sint, ex solidis globus (sic enim σφαῖραν interpretari placet) ex planis autem circulus, aut orbis. *Id. ibid. c. 21.* Habent suam sphaeram stellae inerrantes, ab aetheria conjunctione secretam & liberam. *Id. 3. de Orat. c. 40.* Quamvis sphaeram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius, tamen in sphaera fornicis similitudo non potest inesse. *Id. Tuscul. 1. c. 25. ad fin.* Archimedes lunae, solis, quinque errantium motus in sphaeram illigavit. *Cato R. R. c. 82.* Sphaeras pugnum altas facito. V. *Sphaerita*. ¶ *Sphaera* etiam dicitur descriptio motus siderum. Ejus plura sunt genera. alia enim est Graecanica, alia Barbarica, alia Persica, alia Indica. Graecanica est, in qua describuntur ortus & occasus siderum, prout a Graecis in suo hemisphaerio visuntur: Barbarica, quae accommodata est ad clima Aegyptiorum: & sic de reliquis. P. Nigidius σφαιρικά ad inclinationem caeli Aegyptiaci, & Graecanici scripsit: alterum librum vocavit *sphaeram Barbaricam*, alterum *Graecanicam*. Ea utroque testimonia afferuntur a *Varr.* apud *Serv.* ad *lib. 1. Georg. v. 19.* & *lib. 2. v. 190.* item ab ipso *Serv.* ad *lib. 1. Georg. v. 43. & 218.* Haec ex *Jos. Scalig. ad Manil.* ubi plura hac de re. *Jul.* quoque *Firmic.* Barbaricae sphaerae meminit *l. 8. c. 18. & 31.* & toto fere eo libro de ea differit: sed videtur eo nomine Graecanicam intelligere. Persequitur enim vires & apotelesmata astrorum iis vocabulis, quibus Graece nominantur. Porro quemadmodum Graeci omnes eos Βαρβάρους vocarunt, qui exteras regiones habitabant; eadem ratione Latinis licere potuit vel ipsos Graecos vocare *barbaros*, qui ab suis moribus non parum abhorrebant. Quamquam plerumque solent ab ea appellatione excludi. ¶ *Sphaera* apud *Cael. Aurelian. Tard. l. 3. c. 6. ad fin.* & *lib. 5. c. ult. ante med.* est pila lusoria. ¶ Abjecta aspiratione, & vocali priore diphthongi *spera* dicitur, & prima corripitur a *Prudent. in Apotheosi vers. 278.*

SPHAERALIS, le, *sferico*, σφαιρικός, ad sphaeram pertinens, sphaericus. *Macrob. l. & cap. ult. Saturn.* Ovi forma teres, ac paene sphaeralis. *& cap. 9.* Motus sphaeralis, quo movetur caelum, quo sidera. *Id. l. 1. in somn. Scip. c. ult.* Sphaeralis extremitas.

SPHAERICUS, a, um, *rotondo, sferico*, sphaeralis. *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 14. ad fin.* Sphaerico motu in orbem rotari.

SPHAERION, σφαιρίον, nomen collyrii apud *Cels. l. 6. c. 6. sect. 21.*

SPHAERISTA, ae, m. σφαιριστής, qui pila, vel globis ludit. *Sidon. l. 2. ep. 9. ante med.* Ecce huc sphaeristarum contrastantium paria inter rotatiles catastropharum gyros duplicabantur.

SPHAERISTERIUM, ii, n. σφαιριστήριον, locus pilae lusui destinatus: a σφαιρίζω, pila ludo. Erant sphaeristeria cubicula in balneis, in quibus se tum aliis rebus, tum pilae ludo exercebant. *Plin. l. 5. ep. 6.* Apodyterio superpositum est sphaeristerium, quod plura genera exercitationis, pluresque circulos capit. *Sueton. in Vespas. c. 20.* Valetudine prosperrima usus est, quamvis ad tuendam eam nihil amplius quam fauces ceteraque membra sibimet ad numerum in sphaeristerio defricaret. Adde *Plin. l. 2. ep. 17.*

SPHAERITA, ae, f. σφαιρίτης, supple πλακοῦς, placentae genus, in cujus solo sphaerae, seu globuli multi positi sunt: a *sphaera*. *Cato cap. 82. R. R.* Sphaeritam sic facito, ita uti spiram; nisi sic fingito, de tractis caseo, melle, sphaeras pugnum altas facito, eas in solo componito: deorsas eodem modo componito, atque spiram, itemque coquito. Al. leg. *spiritam*.

SPHAEROIDES, is, omn. gen. *simile alla sferica, globosa*, σφαιροειδής, sphaerae similis, sphaericus. *Vitruv. l. 8. c. 6. a med.* Archimedi placet aquam non esse libratam, sed sphaeroides habere schema.

SPHAEROMACHIA, ae, f. σφαιρομαχία, pugna pilaris, & praecipue certamen illud, quod certabant pugiles pilis plumbeis loro bubulo involutis: Graeca vox, a σφαῖρα, globus, & μάχη, pugna. *Stat. in praefat. l. 4. silvar. ad fin.* Sed & sphaeromachias spectamus, & pilaris lusio admittitur.

SPHAGNOS, i, σφάγνος, & σφάκος, alio nomine bryon, βρύον. Hac voce significantur cani arborum villi, quales in quercu maxime videmus, sed odore praestantes. *Plin. l. 12. c. 23. & lib. 24. c. 6.*

SPHINGIUM, ii, n. V. in voce sequenti.

SPHINX, ngis, f. *Sfinge*, Σφίγξ, monstrum apud Thebas, cujus caput & manus puellae, corpus canis, alae avis, vox hominis, ungues leonis, cauda draconis: a σφίγγω, stringo, quod in scopulo insidens viae imminenti, ad portam Thebarum, aenigmata proponere soleret praetereuntibus ita difficilia, ut se expedire non possent; quod si illa aenigmata non dissolverent, ad eos advolabat, inosque ad se in rupem tractos unguibus lacerabat. *Senec. in Phoeniss. v. 119.* Ubi sedit alta rupe, semifero dolos Sphinx ore nectens. *Id. in Oedip. v. 92.* Nec Sphinga caecis verba nectentem modis fugi. *Auson. Edyll. 11. v. 40.* Terruit Aoniam volucris, leo, virgo, triformis Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella. Haec in fabulis. Re vera autem Sphinx erat, quemadmodum ex Socrate tradit Scholiastes Euripidis, ἐγχώριος γυνή [illegible], vates ejus regionis, quae responsa daret intellectu difficilia. Indeque a *Sophocle in Oedip. tyranno* vocatur ἡ ῥαψῳδός, idest contexens carmina. Vide, sis, quae de Sphinge notavit *Jos. Scaliger, Animadvers. Euseb. ad ann. 757. Stat. l. 1. Theb. v. 66.* si Sphingos iniquae Callidus ambages te praemonstrante resolvi. ¶ Cum Oedipus Thebas ingressurus esset, Sphinx aenigma ejusmodi ei proposuit: Quodnam animal mane quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes esset. Oedipus aenigmatis nodum dissolvit, & dixit hominem esse, qui in infantia manibus, & pedibus repens verius, quam incedens, quadrupes est: factus vir, ut qui nullo alio, quam pedum, adminiculo nititur, bipes: ingravescentibus autem annis, assumpto scipione, tripes. Hanc solutionem Sphinx tam aegre tulit, ut statim se de saxo praecipitaverit. *Plaut. Poen. 1. 3. 34.* Isti orationi Oedipo opus conjectore est, qui Sphingi interpres fuit. *Plin. l. 34. c. 8. & Quintil. l. 6. c. 3. post med.* Ex historia etiam ducere urbanitatem, eruditum: ut Cicero facit, cum ei dixisset Hortensius: *non intelligo haec aenigmata*; atqui debes, inquit, cum Sphingem domi habeas. Acceperat autem illa a Verre Sphingem aeneam magnae pecuniae. ¶ Sphinge in anulo insculpta, inter initia Augustus signavit epistolas, & diplomata, teste *Plin. l. 37. c. 1. & Sueton. in Aug. c. 50.* ¶ Sphinx item animal est ex genere simiarum, reliquo corpore hirsuta, pectore glabro, mammis ut mulierum, facie rotundiore, & ad muliebrem formam accedente. *Plin. l. 8. c. 21.* Lyncas vulgo frequentes, & sphingas fusco pilo, mammis in pectore geminis, Aethiopia generat. *Solin. c. 27. (al. 40.) sub fin.* Inter simias habentur & sphinges, villosae comis, mammis prominulis ac profundis, dociles ad feritatis oblivionem. Adde *Pomp. Mel. l. 3. c. 9.* ¶ Haec & *sphingion* dicitur a *Plin. l. 6. c. 29. ante med. & sub fin. & lib. 10. c. 72.*

SPHONDYLI, orum, m. σφόνδυλοι, concharum marinarum genus, apud *Colum. l. 8. c. 16. a med.* V. *Spondylus*.

SPHRAGIS, idis, f. *sigillo*, σφραγίς, Graeca signum, sigillum, notam significat, quae anulo alicui rei imprimitur. *Plin. l. 37. c. 8. in fin.* sphragidas vocari tradit gemmas quasdam, quoniam optime signent. *Id. l. 35. c. 6.* rubricam Lemniam, quia non nisi signata venundabatur, sphragidem appellari. *Cels. l. 5. c. 20. sect. 2.*

σφραγὶς nominatur paſtillus glutinandis vulneribus aptus. *& cap.* 26. *ſect.* 23. *a med.* Imponatur vulneri Polybi ſphragidem.

SPHRAGITIS, idis, f. nota, ſtigma, ſignum impreſſum. Vox Græca ducta a præced. *Prudent. periſteph.* 10. *de S. Rom.* de his, qui Matris deum ſacris initiabantur, *verſ.* 1076. Quid, cum ſacrandus accipit ſphragitidas? Acus minutas ingerunt fornacibus: His membra pergunt urere, ut igniverint. Quamcumque partem corporis fervens nota Stigmarit, hanc ſic conſecratam prædicant.

SPHYRÆNA. V. *Sudis*.

SPICA, æ, f. & Spicum, ci, n. & Spicus, ci, m. *ſpiga*, *ſpica*, στάχυς, collectio plurium granorum in ſummo culmo frumenti, hordei, & hujuſmodi. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 48. Spica ea, quæ mutilata non eſt, in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, ariſtam: & etiam primitus ſpica cum oritur, vaginam. *& paulo poſt.* Spica autem, quam ruſtici, ut acceperunt antiquitus, vocant ſpecam, a ſpe videtur nominata. eam enim quod ſperant fore, ſerunt. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 14. *circa med.* Fruges ab herba ad ſpicam perducere. *& lib.* 5. *c.* 30. Seges ſpicis uberibus & crebris. *Catull. carm.* 19. *Priap. v.* 11. & tenera virens ſpica mollis ariſta. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 3. Flava Ceres tenues ſpicis redimita capillos. *Id. de apro Calydonio*, 8. *Met. v.* 291. Nunc matura metit fleturi vota coloni, Et Cererem in ſpicis intercipit. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Frumenta quædam in tertio genu ſpicam incipiunt concipere, quædam in quarto. *& cap.* 24. Macies ſoli ſpicam minutam facit, & inanem. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 84. Diſtendet ſpicis horrea plena Ceres. ¶ Proverb. ſunt illa *Ovid.* 5. *Triſt. el.* 6. *v.* 43. His qui contentus non eſt, in litus arenas, In ſegetem ſpicas, in mare fundat aquas. ¶ A frumentis ad alias plantas transfertur, ſpicæ ſimile quippiam ferentes. *Plin. l.* 21. *c.* 8. Amaranto ſpica purpurea verius, quam flos. *Id. ſub fin. l.* 20. Bromos ſemen eſt ſpicam ferentis herbæ. *Id. l.* 12. *c.* 12. Nardi cacumina in ariſtas ſe ſpargunt: ideo gemina dote ſpicas ac folia celebrant. *Ovid.* 1. *Faſt. v.* 76. & *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 74. Et fonet accenſis ſpica Cilissa focis. *h. e.* crocus, cujus cacumen in capillamenta & fila ariſtarum ſimilia deſinit. *Cato R. R. c.* 70. & *Colum. l.* 8. *c.* 5. *ad fin.* & *lib.* 10. *v.* 112. Spica allii. *ſpiga d'aglio*. nucleus, ex quo quadruplici aut majore numero caput allii conſtat. V. *Spica*. Apud *Veget. de re veterin. l.* 4. *c.* 13. ſpica nardi, ſpica Celtica, ſpica Syriaca, Indica, herbarum nomina ſunt. ¶ In ſidere Virginis ſtella eſt, quæ *ſpica* dicitur. V. *Virgo*. *Cic. in Arat. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 42. *extr.* Spicum illuſtre tenens ſplendenti corpore Virgo. Adde *Plin. l.* 18. *c.* 31. *Manil. l.* 5. *v.* 271. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* & *Germanic. in Arat. v.* 96. ¶ Neutro gen. uſurpavit etiam *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 230. Neque in bona ſegete nullum eſt ſpicum nequam, neque in mala non aliquod bonum. *& Cic. de Senect. c.* 15. Fundit frugem ſpici, ordine ſtructam, &c. Ita enim leg. *Non. ibid.* & *multi* Critici ex optim. libris. *Feſtus* in *Reſtibili*: Farreo ſpico agrum ſerere. V. *Ariſtarum*. Idem *Feſtus*, etiam *ſpicum* maſculine dictum, tradit: afferens antiquum hunc verſum: Quasi meſſor per meſſim unumquemque ſpicum colligit. *Serv. ad Georg. l.* 1. *v.* 111. in uſu eſſe ait in maſculino utrumque numerum, in neutro ſingularem tantum. *Mamertin.* tamen in *gratiar. act. ad Julian. c.* 23. Non ſpica triticea, non viles uvarum racemi, ſed opes atque divitiæ nihil laborantibus ingeruntur. Addit *Serv. ibid. v.* 314. abuſive *ſpicas* de maturis frugibus dici: proprie ſpicas eſſe, cum per culmi folliculum, id eſt extremum tumorem, ariſtæ adhuc tenues in modum ſpiculi eminent. ¶ *Spicus crinalis* apud *Marcian. Capell.* eſt vel haſta celibaris, qua nuptæ caput comebatur: vel acus diſcriminalis, diſcerniculum dividendis a fronte capillis. *Marcian. Capell. l.* 9. *pag.* 306. Crinalem ſpicum pharetris deprome, Cupido, Libens capillum ſolvere. Al. leg. *crinale ſpicum*, ut *le* producatur propter *ſp* ſequentes: alii *crinale ſpiclum*, ſyncope pro *ſpiculum*. ¶ *Spica teſtacea*, laterculus minor oblongus acuminatus, cujus uſus eſt in pavimentis ſpicatis. *Vitruv. in fin. cap.* 1. *l.* 7. Supra autem ſive ex teſſera grandi, ſive ex ſpica teſtacea pavimenta ſtruantur. V. vocem ſequent.

SPICATUS, a, um, *che ha ſpiga*, *ſpigoſo*, σταχυώδης, ſpicam ferens. *Plin. l.* 24. *c.* 15. *ante med.* Chamæciſſos ſpicata eſt tritici modo. *Id. l.* 21. *c.* 17. Herbarum ſpicatarum genus. ¶ *Spicatæ faces*, ligna multifida, h. e. in uſum facum in tenues particulas ariſtarum modo diſſecta. *Grat. in Cyneg. v.* 484. Spicataſque faces ſacrum ad nemora alta Dianæ Siſtimus. V. *Inſpico*. ¶ *Spicatus*, in modum ſpicæ ariſtis inſtructus. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 17. *ſub fin.* Animantes alias armatas cornibus, alias dentibus ſeptas, & fundatas ungulis, & ſpicatas aculeis, &c. ¶ *Spicata teſtacea*, pavimenta ex laterculis ſeu teſtis in modum ſpicæ diſpoſitis, *a ſpina di peſce*. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. *circa med.* Item teſtacea ſpicata Tiburtina ſunt diligenter exigenda. *Plin. l.* 36. *c.* 25. *ad fin.* Similiter fiunt ſpicata teſtacea. V. *Spica*.

SPICEUS, a, um, *di ſpiga*, στάχυινος, qui eſt ex ſpicis. *Virg.* 1. *Georg. v.* 314. ſpicea meſſis. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 36. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 20. & *Claudian. de B. Gild. v.* 136. ſpicea ſerta. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 24. Et coma lactenti ſpicea fingo tumet. *h. e.* ipſa ſpica. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Arvorum ſacerdotes Romulus inſtituit, ſpicea corona, quæ vitta alba colligaretur, in ſacerdotio eis pro religioſiſſimo inſigni data: quæ prima apud Romanos fuit corona.

SPICIFER, a, um, σταχυοφόρος, ſpicas ferens. *Senec. in Herc. Oet. v.* 598. Spicifera dea. *h. e.* Ceres. *Martial. l.* 10. *epigr.* 74. Spicifer Nilus. *h. e.* agros fecundans. Adde *Manil. l.* 2. *v.* 442.

SPICILEGIUM, ii, n. *ſpigolamento*, *ſpigolazione*, σταχυολογία, collectio ſpicarum, in agro a meſſoribus præteritarum. *Varr. l.* 1. *R. R.*

c. 53. Meſſe facta, ſpicilegium venire oportet. *Id. l.* 6. *de L. L. c. ult.* Nemo reprehenſus, qui e ſegete ad ſpicilegium reliquit ſtipulam.

SPICIO, is, ſpexi, a. 3. *mirare*, aſpicio, ſpecio. *Feſtus*: Spicit quoque ſine præpoſitione dixerunt antiqui. Plautus (*Mil.* 3. 1. 200.) Flagitium eſt, ſi nihil mittetur: quo ſupercilio ſpicit? Et Ennius libro ſextodecimo: Quos ubi rex paulo ſpexit de collibu' celſis. *Cato ibid.* Nec ſpiciunt, neque eatos eſſe volunt. Hæc *Feſtus*.

SPICLUM. V. *Spiculum*.

SPICO, as, a. 1. ſpicam emitto. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Grana in ſtipula crinito textu ſpicantur. *h. e.* ſpicæ ordine diſponuntur. ¶ Translate *Grat. in Cyneg. v.* 117. Quid, Macetum immenſos libeat ſi dicere contos, Quam longa exigui ſpicant haſtilia dentes? *h. e.* dentes in ariſtarum modum cuſpidant ſariſſas, quæ ſunt prælongæ haſtæ Macedonum.

SPICULA, æ, f. herba chamæpitys. *Apul. de herb. c.* 26.

SPICULATOR, oris, m. *ſoldato di guardia*, *alabardiere*, ſatelles ſpiculo armatus, & circa Principem cuſtodiæ cauſa poſitus: qui carnificis munus aliquando exercet. *Sueton. in Calig. c.* 35. Neque convivia inire auſus eſt, niſi ut ſpiculatores cum lanceis circumſtarent. *Id. in Galb. c.* 18. Deſcendentem ſpiculator impulſu turbæ lancea prope vulneravit. *Tacit.* 2. *Hiſt. c.* 31. Dilapſis ſpiculatoribus, &c. Saniores Critici ex opt. libris, vet. lapidib. & nummo Antonii Triumviri apud *Patin. de Fam. R. pag.* 19. *ſpeculator* leg. in his, & al. locis, ut in ea voce jam monuimus. Sic in *Evangel. D. Marci*, ubi Vulgata habet, *c.* 6. 27. *miſſo ſpeculatore*, in Græco textu eſt ἀποστείλας σπεκουλάτωρα. ¶ Si per e ſcribas, prima ſyllaba corripitur: ſi per *i*, producitur.

SPICULATUS, a, um, *aguzzo*, in modum ſpiculi acuminatus. *Solin. c.* 52. (*al.* 65.) *a med.* Mantichoræ cauda veluti ſcorpionis aculeo ſpiculata.

SPICULO, as, a. 1. *aguzzare la punta*, ἀκονάω, cuſpidem acuo. *Plin. l.* 11. *c.* 3. *de inſectorum aculeo*. Telum vero perfodiendo tergori quo ſpiculavit ingenio?

SPICULUM, li, n. *ſorta d'arme in aſta*, *dardo*, λόγχη, ἄκων, ἀκόντιον, ἀγκύλη, propria eſt parvum ſpicum, h. e. ſpica exigua. Sumitur autem pro ferro in modum ſpicæ acuminato, quod haſtæ, aut lanceæ, aut pilo præfigitur. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 12. *ante med.* Epaminondas tum denique ſibi avelli jubet ſpiculum, poſteaquam, &c. V. dicta in *Sparus*. *Id. in Piſon. c.* 26. L. Craſſus ſpiculis prope ſcrutatus eſt Alpes, ut ubi hoſtis non erat, ibi triumphi cauſam aliquam quæreret. *Ovid.* 8. *Met. v.* 374. vibrata per auras Haſtarum tremulo quatiebant ſpicula motu. ¶ Per ſynecdochen eſt ipſa haſta. *Virg.* 7. *Æn. v.* 164. Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula contorquent. *& verſ.* 687. pars ſpicula geſtat bina manu. ¶ Poſteriori ævo idem fuit quod pilum. *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 15. Miſſile majus ferro triangulo unciarum novem, haſtili pedum quinque ſemis, quod pilum vocabant, nunc ſpiculum dicitur. ¶ Sæpe de ſagittæ cuſpide dicitur, *punta*, *o ferro della ſaetta*. *Horat. l.* 1. *od.* 15. *v.* 17. Haſtas & calami ſpicula Gnoſſii. ¶ De minutis hamatiſque acuminibus, quibus ipſa cuſpis inſtruitur. *Celſ. l.* 7. *c.* 5. *n.* 2. Sagitta ſæpius ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda eſt: præcipueque quia fere ſpiculis cingitur, quæ magis laniant, ſi retro, quam ſi contra trahuntur. ¶ Et συνεκδοχικῶς de ipſa ſagitta, *ſtrale*, *freccia*, *ſaetta*. *Virg.* 7. *Æn. v.* 497. Aſcanius curvo direxit ſpicula cornu. *Id. Ecl.* 10. *v.* 60. Partho torquere Cydonia cornu Spicula. *Lucan. l.* 7. *v.* 148. Spiculaque extenſo Pæan pythone recoxit. *Ovid.* 12. *Met. v.* 605. arcus obvertit in illum, Certaque letifera direxit ſpicula dextra. ¶ Metaphorice eſt quivis aculeus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 236. *de apib.* læſæque venenum Morſibus inſpirant, & ſpicula cæca relinquunt. (Adde *verſ.* 74.) *Ovid.* 5. *Faſt. v.* 541. Scorpion immiſit Tellus. fuit impetus illi Curva gemelliparæ ſpicula ferre deæ. *Id. l.* 11. *Met. v.* 334. ſimiliſque juvenco Spicula crabronum preſſa cervice gerenti. ¶ De telis Cupidinis. *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 1. Non tot Achæmeniis armantur Suſa ſagittis, Spicula quot noſtro pectore figit Amor. Adde *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 28. & *lib.* 1. *de ar. am. v.* 708. & *lib.* 3. *v.* 516. & *Senec. in Hippol. v.* 334. ¶ De malis, quæ animum pungunt. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 519. Litore quot conchæ, tot ſunt in amore dolores: Quæ patimur, multo ſpicula felle madent. ¶ *Spiculum ſolis* apud *Prudent. cathemer.* 2. *v.* 6. eſt ſolis radius. ¶ *Spiclum* ſyncope. *Lucret. l.* 3. *v.* 199. At contra lapidum conjectum, ſpiclorumque Nenu poteſt.

SPICULUS, a, um, in modum ſpiculi factus. *Tertull. de Pudic. c.* 7. *ſub fin.* Non lucernæ ſpiculo lumine, ſed totius ſolis lancea opus eſt. *Scioppius in notis ad Tertullian.* leg. ſpiculi.

SPICUM, &

SPICUS. V. in *Spica*.

SPINA, æ, f. *ſpina*, ἄκανθα, aculeus ſentis, rubi, & ſimilium, quo pungimur. *Horat. ſub fin. epiſt.* 2. *l.* 2. Quid te exempta levat ſpinis de pluribus una? *Ovid.* 2. *ex Pont. epiſt.* 2. *v.* 34. Sæpe creat molles aſpera ſpina roſas. *Propert. l.* 4. *eleg.* 5. *v.* 1. Terra tuum ſpinis obducat, lena, ſepulcrum. *Virg. Eclog.* 5. *v.* 39. ſpinis ſurgit paliurus acutis. *Id. Æn.* 3. *v.* 594. & *Ovid.* 14. *Met. v.* 166. Conſertum tegumen ſpinis. *h. e.* illigatum ſpinis pro fibulis. Sic *Tacit. de Germ. c.* 17. Tegumen omnibus ſagum, fibula, aut, ſi deſit, ſpina conſertum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 69. *Burm.* Cydonea mala ſpinis confixa, ut echinos efficerent. *Id. in Satyr. c.* 33. *extr.* Spina argentea dentes perfodere. *ſtuzzicadenti*. ¶ Spinam facere dicitur aſparagus, cum percrevit, & ſpinoſus fit. *Plin. l.* 21. *c.* 15. *a med.* In totum ſpina eſt aſparagus, ſcorpio. nullum enim folium habet. *Martial. l.* 13. *epigr.* 21. Mollis in æquorea quæ crevit

vit spina Ravenna, Non erit inculta gratior asparagis. *Colum. l. 11. c. 3. a med.* Asparagus cum spinam fecerit, collectis frondibus ipsis, &c. ¶ *Spina solstitialis*, & *spina alba*. apud *Colum. l. 1. c. 18. & lib. 7. c. 9.* species plantarum sunt spinas ferentium. Similiter *spina fullonia*, *Indica*, *nigra*, *regia*, *fœtens* apud *Plin. var. in locis.* ¶ Dicitur etiam de aculeis animantium, ut hystricis, piscium, &c. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Animantes aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ. *Plin. l. 8. c. 35.* Hystrices spina contectæ. *Id. l. 9. c. 59. & Ovid. in Halieut. v. 46.* Anthiæ (*pesces*) cum unum hamo teneri vident, spinis, quas in dorso serratas habent, linsam secare traduntur. *Ovid. ibid. v. 118.* Lubricus & spina nocuus non gobius ulla. *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l. 8. c. 3. post med.* Humus lutulenta vino, spinis cooperta piscium. ¶ *Spina*, vertebrarum series in dorso animalium, *il fil della schiena*, a collo ad extremum usque os: quia ipsæ vertebræ processus habent utrinque spinarum similes. *Cels. l. 8 c. 1.* Caput spina excipit: ea constat ex vertebris quatuor & viginti, &c. *Varr. l. 2. R. R. c. 7. & Colum. l. 6. c. 29* Equus sicco capite, lato pectore, spina duplici, ventre substricto, &c. Sic *Virg. 3. Georg. v. 87.* At duplex agitur per lumbos spina. *h. e.* lata. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 68.* Cervix spinæ adnectitur, spina lumbis, ossea, sed teriti structura, per medio foramine a cerebro medulla descendente. *Ovid. 8. Met. v. 805.* pendere putares Pectus, & a spinæ tantummodo crate teneri. Adde *Sil. l. 6. v. 271.* de angue. ¶ Translate *Horat. l. 1. epist. 14. v. 4.* Certemus, spinas animone ego fortius, an tu evellas agro. *h. e.* cupiditates, curas. ¶ De subtili pressaque loquendi ratione. *Cic. 4. de Fin. c. ult.* Stoici horridiores evadunt, asperiores, duriores & oratione, & moribus. Quam illorum tristitiam atque asperitatem fugiens Panætius, nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probavit: fuitque in altero genere mitior, in altero illustrior. *Id. 4 Tuscul. c. 5.* Stoici cum de animi perturbationibus disputant, magnam partem in his partiendis & definiendis occupati sunt: illa eorum perexigua oratio est, quæ medeatur animis, nec eos turbulentos esse patiatur. Peripatetici autem ad placandos animos multa afferunt, spinas partiendi & definiendi prætermittunt.

SPINALIS, le, ad spinam pertinens, ut Spinalis medulla, *Macrob. l. ult. Saturn. c. 9. a med.* h. e. quæ per spinam dorsi descendit: quæ longum cerebrum a medicis est vocata, quia ab eo derivatur, & usu ac dignitate præcipua est.

SPINEA. V. *Spinus*.

SPINEOLA, genus rosæ vilissimum, plurimis, sed minutissimis foliis. *Plin. l. 21. c. 4.*

SPINESCO, is, n. 3. spinosus fio. *Martian. Capell. l. 6. pag. 217.* Sentis spinescere membris, Neque hirta crura velitis.

SPINETUM, ti, n. *luogo piantato di spine*, *spineto*, ἀκανθών, locus spinis abundans. *Virg. 2. Eclog. v. 9.* Nunc virides etiam occultant spineta lacertos. *Plin. l. 10. c. 74.* Asinus spinetis se scabendi causa atterens.

SPINEUS, a, um, *di spine*, ἀκάνθινος, e spinis factus. *Ovid. 2. Metam. v. 789. de Invidia.* baculumque capit, quod spinea totum Vincula cingebant. *Solin. c. 7. (al. 11.) ad fin.* Perdices spineis fruticibus ac surculis receptus suos vestiunt.

SPINIENSIS, is, deus spinas ex agris exstirpare creditus, aut provenire prohibens. *Augustin. l. 4. de civ. Dei, c. 21. sub fin.*

SPINIFER, a, um, *spinoso*, ἀκανθοφόρος, spinas ferens. *Cic. in Arat. v. 178.* Spiniferam subter caudam Pistricis adhæsit. *Al. leg.* spinigeram. *Pallad. de insit. v. 81.* spinifera pruna. *Prudent. cathemer. 5. v. 31.* spinifere rubus.

SPINIGER, a, um, spinifer. *Prudent. περὶ στεφ. 4. de S. Hippol. v. 110.* Scissa minutatim labefacta corpore frusta Carpit spinigeris stirpibus hirtus ager.

SPINOSULUS, a, um, aliquantum spinosus. Translate *Hieronym. ep. l. 83. ad Ocean.* Primum spinosulus noster obmutuit, postea verum, &c.

SPINOSUS, a, um, *spinoso*, ἀκανθώδης, spinis abundans. *Varr. l. 1. R. R. c. 3. a med.* Capræ in spinosis locis pascuntur. *Ovid. 2. Met. v. 810.* cum spinosis ignis supponitur herbis. *Plin. l. 30. c. 11. a med.* Spinosa frutecta. *Id. l. 20. c. 23. sub fin.* folia. *Id. l. 19. c. 3 ad fin.* Spinosus caulis. *Id. l. 12. c. 15.* Cortice scaber & spinosus. *Id. l. 24. c. 12.* Spinosior arbor. *Cels. l. 8. c. 9. sub fin.* Si quid ex vertebra fractum est, punctiones in ea sentiuntur, quia necesse est, ea fragmenta spinosa esse. ¶ Translate *Catull. carm 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 72.* Ah misera, assiduis quam luctibus externavit Spinosas Erycina serens in pectore curas! *h. e.* quæ animum pungant & lacerant. ¶ De subtili ac presso loquendi genere: atque adeo duro, difficili, aspero, injucundo: cui opponitur copiosum, fusum, uber. *Cic. 1. de Orat. c. 18. ad fin.* Hæc erat spinosa quædam & exilis oratio, longeque a nostris sensibus abhorrebat. *Id. 3. de Fin. c. 1. a med.* Stoicorum non ignoras quam sit subtile, vel spinosum potius disserendi genus. *Id. 1. Tuscul. c. 8. a med.* Uberius ista, quæso. hæc enim spinosiora prius, ut confitear, me cogunt, quam ut assentiar. *Id. in Orat. c. 32. a med.* Aristoteles tradidit præcepta plurima disserendi: & postea qui dialectici dicuntur, spinosiora multa pepererunt. *Varr. l. 7. de L. L. c. 38. extr.* De hoc genere parcius tetigi, quod librarios hæc spinosiora indulgentius lecturos putavi. *Augustin. l. 2. de Doctr. Christ. c. 37.* Præceptorum nodosissimæ & spinosissimæ disciplinæ.

SPINTHER, theris, n. *braccialetto*, ἀμφιχέριον. *Festus:* Spinther vocabatur armillæ genus, quod mulieres antiquæ gerere solebant brachio summo sinistro. Plautus (*Menaech. 3. 3. 4.*) Jubeasque spinther novum reconcinnarier. *Id. ibid. v. 7.* Scin' quid hoc sit spinther? *Men.* nescio, nisi aureum. Adde *Priscian. l. 5. pag. 646. Putsch.* ¶ Fuit Spinther nomen histrionis secundarum, qui ob similitudinem cognomen dedit P. Cornelio Lentulo, qui cum Q. Cæcilio Metello Nepote circa A. U. DCLXXXXVI. consul fuit. *Plin. l. 7. c. 12. a med. & Quintil. l. 6. c. 3. ante med.*

SPINTHRIA, & Spintria, æ, com. gen. repertor monstrosæ libidinis, novique concubitus: a σπινθήρ, scintilla, igniculus, nempe a monstroso eorum libidinum ardore. *Sueton. in Tiber. c. 43.* Monstrosique concubitus repertores, quos spintrias appellabat. *Tacit. 6 Ann. c. 1.* Tuncque primum ignota ante vocabula reperta sunt sellariorum, & spintriarum, ex fœditate loci, & multiplici patientia. *Sueton. in Calig. c. 16.* Spintrias monstruosarum libidinum ægre, ne profundo mergeret, exoratus, Urbe submovit. Adde *in Vitell. c. 3. extr.*

SPINTURNICIUM, ii, n. genus avis deformis, & inauspicatæ: diminut. a *spinturnix*. *Plaut. Mil. 4. 1. 42.* Pithecium hæc est præ illa, & spinturnicium.

SPINTURNIX, & Spintyrnix, icis, f. est avis genus turpis figuræ (occursatrix artificum, perdite spinturnix.) Ea Græce dicitur, ut ait Santra, σπινθαρίς. Hæc *Festus*: verba autem uncis inclusa sunt veteris Poetæ, cujus nomen intercidit. *Plin. l. 10.* de incendiaria avi, *cap. 13.* Alii spinturnicem eam vocant: sed hæc ipsa quæ esset inter aves, qui se scire diceret, non inveni.

SPINULA, æ, f. *piccola spina*, *spinola*, ἀκάνθιον, exigua spina. *Arnob. l. 2. pag. 49.* Inhærentem spinulam callo sanare.

SPINUS, i, f. *spino*, *prugnolo*, arbor silvestris spinosa, non unius generis. est enim sterilis: est & baccas ferens gustu asperas etiam cum maturuere: item pruna. *Pallad. de insit. v. 63.* Et steriles spinos, & inertem fetibus ornum. *Virg. 4. Georg. v. 145.* Eduramque pirum, & spinos jam pruna ferentes. Servius hic ait, esse, qui pruna fert generis masculini. quem penes sit fides. Certe *Charis. l. 1. pag. 117. Putsch.* femininum agnoscit, *ab hac spina*. idemque docet, si sit quartæ declinationis, *ab hac spinu*. affertque hæc *Varronis* verba: In Ara fax ex spinu alba præfertur: quod purgationis causa adhibetur.

SPIO, us, f. Σπειώ, Nympha maris, una ex quinquaginta filiis Nerei & Doridis, ut *Hygin. in præfat.* docet. *Virg. 4. Georg. v. 338. & 5. Æn. v. 826.* Nesæe, Spioque, Thalia, Cymodoceque.

SPIONIA, æ, f. genus vitis & uvæ. *Plin. l. 14. c. 2. sub fin.* Æstum fert spionia, quam quidam spineam vocant, autumnisque & imbribus pinguescit. quin immo nebulis una alitur: ob id Ravennati agro peculiaris. *Colum. l. 3. c. 2. a med.* Spionia dapsilis musto, & amplitudine magis uvarum, quam numero fertilis. Adde *cap. 7. & 21.*

SPIONICUS, a, um, ad spioniam pertinens, ut Spionicus gustus, *Colum. l. 3. c. ult.* h. e. ipsum vinum spionium.

SPIRA, æ, f. *spira*, *rivoluzione*, *rivolgimento*, σπεῖρα, linea sinuosa faciens orbes non redeuntes in se: revolutio, sive circulus, qui in se ipsum non recurrit. De variis rebus usurpatur. *Fest.* Spira dicitur & basis columnæ unius tori: aut duorum, & genus operis pistorii: & funis nauticus in orbem convolutus: ab eadem omnes similitudine. Pacuvius, Quid cessatis socii ejicere spiras sparteas? Ennius quidem hominum multitudinem ita appellat, cum ait, Spiras legionibus nexunt. Hæc *Festus*. Igitur spira sumitur pro basi, seu potius parte basis columnæ, inter plinthum & imum scapum, constans uno, aut duobus toris (ut ait *Festus*) qui Ital. *tondini*, *bastoncini*, *bastoncine* appellantur. Item pro ima parte stylobatæ. *Plin. l. 36. c. 23. sub fin.* In Ephesiæ Dianæ æde primum columnis spiræ subditæ, & capitula addita. placuitque altitudinis octava pars in crassitudine, & ut spiræ haberent crassitudinis dimidium, septimæque partes detraherentur summarum crassitudini. Adde *Vitruv. l. 3. c. 3. l. 4. c. 1. & 7. & l. 5. c. 9.* ¶ Item pro genere operis pistorii. *Cato de R. R. c. 77.* Spiram sic facito, quantum voles, pro ratione, ita uti placenta fit, eadem omnino facito, &c. *ciambella*. ¶ Dicitur & de fasciis galeri sub mento stringi solitis. *Juvenal. sat. 8. v. 208.* de faucibus aurea cum se Porrigat, & longo jactetur spira galero. ¶ Item de muliebri capilli ornamento. *Plin. l. 9. c. 35. a med.* Lolliam Paulinam, quæ fuit Caji Principis matrona, nec serio quidem, aut solemni cærimoniarum aliquo apparatu, sed mediocrium etiam sponsalium cœna, vidi smaragdis margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus, toto capite, crinibus, spiris, auribus, collo, manibus, digitisque. *Val. Flacc. l. 6. v. 396.* Egida tum primum virgo, spiramque Medusæ Tercentum sævis squalentem sustulit hydris. ¶ Item de sinuosis anguium flexibus. *Virg. 2. Georg. v. 154.* Nec rapit immensos orbes per humum, neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis. *Id. l. 2. Æn. v. 217. de angu'b.* spirisque ligant ingentibus. Simile est illud *Lactant. de opif. Dei, c. 11. a med.* Intestinorum multiplices spiræ, ac longitudo in se convoluta. ¶ Dicitur etiam de arborum venis & nodis in orbem convolutis. *Plin. l. 16. c. 39. sub fin.* Publicum omnium vitium vocant spiras, ubi convolvere se venæ atque nodi. *rebussi* dicuntur a nostris fabris lignariis, molestiores difficilioresque tractatu, quam nodi.

SPIRABILIS, le, *che si respira*, *spirabile*, ἀναπνευστός, qui spiret aut spirari potest, flabilis, animalis. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 36.* Terra circumfusa undique hac animali spirabilique natura, cui nomen est aer. *Id. 1. Tuscul. c. 17. ad fin.* Animos, cum e corpore excesserint, sive illi sint animales, idest spirabiles, sive ignei, sublime ferri. & *cap. 29.* Natura mentis ignea aut spirabilis. *Virg. 3. Æn. v. 600.* per sidera testor, Per superos, atque hoc cæli spirabile lumen. ¶ Item ad spiritum reddendum, & recipiendum idoneus. *Plin. l. 9. c. 7.* Quoniam & pulmonum vice aliis possint alia spirabilia inesse viscera.

SPI-

SPIRACULUM, li, n. *spiraglio*, *spiracolo*, [Greek], [Greek], spiramentum, locus, per quem aer, aut odor exspiratur, aut exhalat. *Virg. 7. Æn. v.* 568. Hic specus horrendum, et sævi spiracula Ditis. *Plin. l. 2. c.* 93. Spiracula vocant, alii Charoneas scrobes, mortiferum spiritum exhalantes. *Solin. c. 7. (al.* 12.) In Laconica spiraculum est Tænaron. *Val. Flacc. l. 3. v.* 553. nitidi spiracula fontis. *sorgente*, *sorgiva*: locus, ex quo fons erumpit. *Pallad. in Jan. tit. 7. ad fin.* Apes inclusas per triduum tenebimus, & exigua tantum spiracula relinquemus in cella. *Id. in Octobr. tit. 14. ad fin.* Relicto brevi foramine in dolio, quo assuetotie eine saspirent, sed exemptis quadraginta diebus, & hoc spiraculum claudis.

SPIRÆA, æ, f. [Greek], herba cujus folia coronamentis apta sunt; quidam eandem esse putant cum illa, quam viburnum vocat Matthiolus. *Plin. l. 21. c.* 9.

SPIRAMEN, inis, n. *spiraglio*, spiraculum, spiramentum. *Enn.* apud *Priscian. l. 6. pag.* 692. *Paesch.* Sulphureas posuit spiramine Naris ad undas. *Al. leg.* spiracula. *Lucan. l. 2. v.* 183. Hic aures, alius spiramina naris aduncæ Amputat. *Id. l. 6. v.* 90. tali spiramine Nesis Emittit Stygiam nebulosis aera saxis. *& lib. 10. v.* 247. sunt qui spiramina terris Esse putent, magnosque caeo compagis hiatus. ¶ Item spiratio, spiritus. *Ammian. l. 17. c. 7. a med. (al.* 15.) Plerumque observatur, terra tremente, ventorum apud nos spiramina nulla sentiri. *Claudian. de Magnete*, *v.* 36. Ille lacessitus longo spiraminis actu Arcanis trahitur gemma de conjuge nodis. *Stat. 12. Theb. v.* 268. reficere spiramina fessi ignis. *h. e.* instaurare ignem paene exstinctum insufflando.

SPIRAMENTUM, i, n. *spiraglio*, *spiracolo*, idem quod spiraculum, spiramen. *Virg. 1. Georg. v.* 90. Seu plures calor ille vias, & cæca relaxat Spiramenta, novas veniat qua succus in herbas. *& lib. 4. v. 38. de apib.* in tectis certatim tenuia cera Spiramenta linunt. *fessure*, *pertugi*. *& Justin. l. 4. c. 1. de Ætna.* Ubi acrior per spiramenta cavernarum ventus incubuit, arenarum moles egeruntur. *Pallad. l. 1. tit. 35. a med.* Omnes paeculos aditus, & reliqua spiramenta talparum diligenter obstruere. *Virg. 9. Æn. v.* 579. abditaque intus Spiramenta animæ letali vulnere rumpit. *h. e.* pulmones. Simile est illud *Ovid. 15. Met. v.* 342. Nam sive est animal tellus, & vivit, habetque Spiramenta locis flammam exhalantia multis, &c. *h. e.* pulmones, os, nares. *Plin. l. 31. c. 10. & lib. 34. c.* 17. Laxare spiramenta. *Id. l. 22. c.* 3. Dure per cavernas radicibus spiramentum. *Id. l. 15. c.* 17. Catinoris in conclusa spiramentum omnis adimendum. *levare agni uces*, *a respiro*. ¶ Translate *Tacit. in Agric. c. 44. extr.* Evasit illud tempus, quo Domitianus non jam per intervalla ac spiramenta temporum, sed continuo & velut uno ictu rempublicam exhausit. *h. e.* quædam veluti spatia. *Ammian. l. 29. c. 1. a med. (al. c. 9. in fin.*) Sumptumque est de quibusdam sine spiramento ullo more supplicium, dum quæritur, an sumi deberet. *senza respiro*, *e ritardo*. ¶ Spiramentum etiam, *Vitruv. l. 4. c.* 7. spiratio.

SPIRANS, antis, *che spira*, [Greek], particip. qui spirat. *Plin. l. 12. c.* 19. Tot generum auræ spirantia concentu. *Id. l. 21. c.* 18. Cyprius Phœnicius exiguum spirans. *di pochissimo odore*. & *lib.* 20. *c. 13. extr.* Rara in maximo usu est difficile spirantibus. *per chi ha difficoltà di respiro*. *Virg. 8. Æn. v.* 304. Cacus spirans ignibus *& lib. 7. v.* 281. & *Georg. 2. v.* 140. equi spirantes naribus ignem. *Id. 3. Georg. v.* 356. spirantes frigora Cauri. ¶ Metonymice est vivens, *vivente*, *vivo*. *Plin. l. 11. c. 37. sect.* 85. Sues spirantes a muribus tradunt arrosas. *Cic. pro Mil. c. 33. a med.* Et sunt qui ab eo spirante forum putent potuisse defendi, cujus non restiterit cadaveri curia? *Tacit. in Agric. c. 12. extr.* Margarita viva ac spirantia avelli saxis. *Id. 12. Ann. c.* 51. Zenobiam spirantem ac vitæ manifestam advertere pastores. Adde *Sil. l. 15. v.* 448. ¶ De pictis sculptisve imaginibus, quibus ad vivum quispiam repræsentatur. *Virg. 6. Æn. v.* 848. Excudent alii spirantia mollius æra: Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus. *Id. 3. Georg. v.* 34. Parii lapides spirantia signa. *Plin. l. 3. ep.* 6. Corinthium signum affingit senem stantem: ossa, musculi, nervi, venæ, rugæ etiam, ut spirantis, apparent. *Gell. l. 7. c.* 5. Opplevit omnia non simulacris neque imitamentis, sed luctu & lamentis veris & spirantibus. ¶ De vivente, sed morti proximo, *spirante*. *Sallust. in Catil. c. ult.* Catilina longe a suis, inter hostium cadavera repertus est, paululum etiam spirans. *Cic. pro Sext. c. 24. ad fin.* Et spirante etiam republica, ad ejus spolia detrahenda advolaverunt. *Id. Q. Fr. l. 1. ep.* 3. Non vidisses fratrem tuum, sed quandam effigiem spirantis mortui. *Id. pro Dom. c. 52. a med.* Ut in vivi & jam spirantis caput bustum suis manibus imponeret. *Plin. l. 28. c.* 1. Gladiatorum sorbere sanguinem calidum spirantemque. *Virg. 4. Æn. v.* 64. spirantia consulit exta. *palpitanti*.

SPIRATIO, onis, f. *respiro*, actus spirandi. *Scribon. Larg. compos.* 47. Nec spiratio interpelletur. *Id. compos.* 180. Opium spirationem impedit. *Id. compos. 185. & 197.* Odor spirationis. *l'odore del fiato*.

SPIRATUS, us, m. facultas spirandi. *Plin. l. 11. c.* 3. Arcente spiratum densitate & altitudine humoris.

SPIRILLUM vocari ait Opilius Aurelius capræ barbam. *Festus*.

SPIRITABILIS, le. *Servius* ad illud *Æn. 3. v.* 600. cæli spirabile lumen: vult nos credere, *Ciceronem* in libris de deorum natura dixisse *spiritabilis* pro *spirabilis*.

SPIRITALIS, le, *da fiato*, [Greek], ad spiritum, h. e. flatum, aerem, ventum pertinens. *Vitruv. l. 10. c.* 1. Machinarum est unum genus scansorium, quod Græce [Greek] dicitur: alterum spiritale, quod apud eos [Greek] appellatur: tertium tractorium: id autem Græci [Greek] vocant. *& mox*. Spiritale est, cum spiritus expressionibus impulsus & plagæ vocesque organicos exprimuntur. *Veget. de re veterin. l. 3. c.* 76. Spiritales partes pulmonis. *Lactant. de opific. Dei*, *c.* 11. Spiritalis fistula. *h. e.* aspera arteria, per quam spiritus meat. *Arnob. l. 3. pag.* 108. arteriæ spiritales. ¶ Item corpori seu materiæ oppositus, *spirituale*. *Solin. cap. 23. (al. 36.) sub fin.* In corporibus nostris commercia sunt spiritalia. *Tertull. in Apolog. c.* 22. Dicimus, esse substantias quasdam spiritales. *& paulo post*. Malitia spiritalis. *h. e.* dæmonum. *& mox*. Spiritales vires. *Id. de monogam. c.* 1. Quos spiritales merito dici facit agnitio spiritalium charismatum. *Prudent. περὶ στεφ.* 14. *de S. Romana*, *v.* 13. si superno rore respergas jecur, Et spiritali lacte pectus irriges. ¶ Legitur & *spiritualis*, quod quidem Grammaticis magis placet, cum sit a *spiritus*: verum antiquis monumentis non satis confirmatur.

SPIRITALITAS, atis, f. natura spiritalis. Legitur a quibusdem in *Tertull. l. 5. advers. Marcion. cap. 8. a med.* ubi al. leg. *spiritalitas*.

SPIRITALITER, *spiritualmente*, secundum spiritum. *Tertull. de Baptism. c. 4. extr.* Caro spiritaliter mundetur.

SPIRITUALIS. V. *Spiritalis*.

SPIRITUS, us, m. *aria mossa*, *aretta*, *venticello*, aer leniter fluens, aura, ventulus. *Plin. l. 5. epist.* 6. Æstatis mira clementia. semper aer spiritu aliquo movetur: frequentius tamen auras, quam ventos habet. ¶ Item *fiato*, *respiro*, *alito*, [Greek], aer quem spiramus, halitus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53. extr.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. *Crass.* apud *Cicer. 1. de Orat. c. 1. extr.* Vel evulsa lingua, spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. *Colum. l. 6. c.* 9. Longior, & cum quodam impedimento tractus spiritus. *Virg. 3. Georg. v.* 505. attractus ab alto Spiritus: interdum gemitu gravis. *Tibull. l. 1 el. 9. v.* 57. lenem spiritum agere. *respirare leggiermente*. & *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Spiritum crebro recipere. *& ibid.* trahere. *& ibid.* colligere. *& ibid.* cum stridore per raritatem dentium non recipere, sed resorbere. *Cic. 3. de Orat. c.* 47. Longissima est complexio verborum, quæ volvi uno spiritu potest. *in un fiato*. & *in Partit. c. 6. a med.* Oratio fit circumscripta non longo anfractu, sed ad spiritum vocis apto. *Propert. l. 1. eleg. 16. v.* 32. Surgat & invitis spiritus in lacrymis. *h. e.* suspiritus, *sospiro*. quo sensu *Gell. l. 12. c.* 5. Spiritus & anhelitus e pectore ejus evadere, non dolorem magis indicantes, quam pugnam adversum dolorem. *Virg. in Cul. v.* 180. *de angue*. Spiritibus rumpit fauces. *h. e.* sibilis. ¶ Item facultas ipsa respirandi. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 54. Aspera arteria ad pulmones usque pertinet, excipitque animam eam, quæ ducta est spiritu. *& cap. 55. a med.* Spiritu in pulmones anima ducitur: ea calescit ab eo spiritu. *Id. 1. de Orat. c. penult. ad fin. de Demosth.* Cum spiritus ejus esset angustior, tantum continenda anima in dicendo est assecutus, ut, &c. *strettezza di petto*. & *Ovid. 12. Met. v.* 516. sapet ora caputque Crevit onus, neque habet, quas ducat spiritus auras. ¶ Item universim quivis aer, ventus, *aria*, *vento*. *Plin. l. 2. c.* 5. Spiritus, quem Græci, nostrique eodem vocabulo aera appellant. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 13. extr.* Vehementior spiritus, ventus est; leviter fluens, aer. *Quintil. l. & cap. alt. ante med.* Aqua piscibus, circumfusus nobis spiritus volucribus convenit. *Cic. Cael. 1. c.* 6. Potestne tibi hujus vitæ hæc lux, aut hujus coeli spiritus esse jucundus? *Virg. Æn. 12. v.* 465. velut Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Ægæo. *Colum. l. 3. c. 19. ad fin.* Præstat eligam sectioni silentis, vel certe placidi spiritus diem. *Varr. l. 1. R. R. c.* 57. Quo spiritus non pervenit, ibi non oritur curculio. *Pallad. in Aug. tit.* 9. Plerumque terra sulfur, alumen, bitumen educit, quorum spiritus miati cohabitum pestis exhalant. *Id. l. 1. tit.* 3. Noxius cæli spiritus. *aria cattiva*. *Cels. l. 2. c. 7. ante med.* Alvus cum multo spiritu redditur. *h. e.* pedita. ¶ Translate est animus, *anima*, *spirito*. *Ovid. l. & eleg. 3. Trist. v.* 61. Nam si morte carens vacuam volat altus in auram Spiritus, & Samii sunt rata dicta senis; Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras. *Id. 15. Met. v.* 165. errat, & illinc Huc venit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus Spiritus, eque feris humana in corpora transit. *Virg. 4. Æn. v.* 336. dum spiritus hos regit artus. Adde *Propert. l. 3. eleg. 16. v.* 10. & *Tacit. 16. Ann. c. ult.* ¶ Spiritus mundi, anima mundi. *Virg. 6. Æn. v.* 724. cælum, ac terras, camposque liquentes, *&c.* Spiritus intus alit. ¶ Ut *anima*, sic & *spiritus* pro persona ponitur. *Vellej. l. 2. c. 123. ad fin.* Subrefectus conspectu alloquioque carissimi sibi spiritus. *h. e.* Tiberii. ¶ Sæpe est elatus animus, *spirito*, *alterigia*, *coraggio*, *animo*. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c.* 2. L. Cæcilium nonne omni ratione placavi? quem hominem? qua ira? quo spiritu? *Id. Verr. 3. c.* 30. Quid ego nunc in alteram actionem Cn. Dolabellæ spiritus, quid hujus lacrymas & concursiones proferam? Ubi *Ascon.* Plus significavit dicendo *spiritus*, quam si animositatem, contentionemve diceret. *Id. pro Sull. c. 9. circa med.* Res enim gestæ, credo, meæ me nimis extulerunt, ac mihi nescio quos spiritus attulerunt. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 33. extr.* Ariovistus tantos sibi spiritus, tantam arrogantiam sumpserat, ut ferendus non videretur. *Id. l. 3. B. Civ. c.* 72. His rebus tantum fiduciæ ac spiritus Pompejanis accessit, ut vicisse jam sibi viderentur. *Liv. l. 2. c.* 35. Minitans patriæ, hostilesque jam tum spiritus gerens. *& paulo post*. Multis sæpe bellis, pestilentia postremo amissa juventute, fractos spiritus esse. *Cic. 2. Agrar. c. 34. ad fin.* Hunc Capuæ Campano supercilio, regio spiritu cum videremus, &c. *Id. pro Cluent. c.* 39. Jam insolentiam noratis hominis: noratis animos ejus ac spiritus tribunitios. *Albinovan. eleg. 1. v.* 277. Spiritus ille minax, & Drusi morte superbus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 384. spiritus altos gerere. *Id. in Troadib. v.* 252. spiritus tu-

truces, & minas alicujus ferre. *Id. in Agam. v.* 248. tumidos Fortuna alicui dat. *Id. in Troadib. v.* 743. alicui facere. *& vers.* 668. frangere. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 26. cohibere. *& lib.* 15. *c.* 21. mitigare. ¶ In bonam partem *Curt. l.* 5. *c.* 8. *in f.* Oro, & obtestor, ut nobilitate vestra gentisque dignos spiritus capiatis. *Plin. l.* 8. *c.* 40. *a med. de Alexandro.* Generosi spiritus imperator. *Liv. l.* 21. *c.* 1 *sub fin.* Ingentis spiritus vir. *Phaedr. l.* 4. *fab. ult. v.* 29. Sed difficulter continetur spiritus, Integritatis qui sincerae conscius, &c. *Propert. l. & eleg. & vers.* 2. Haesisti: cecidit spiritus ille tuus. Adde *Virg.* 5. *Æn. v.* 648. ¶ De oestro & facultate vaticinandi, & poetica, *Liv. l.* 5. *c.* 20. Spiritu divino tactus. *Propert. l.* 3. *eleg.* 15. *in fin.* Qualis Pindarico spiritus ore sonat. *Velles. l.* 2. *c.* 16. Per divini spiritus viros Æschylum, Sophoclem, Euripidem illustravit tragoedias. *Cic. pro Arch. c.* 8. Poetas quasi divino quodam spiritu inflari. ¶ Item vita, quae in respirando videtur consistere, *vita*. *Cic. Phil.* 10. *c.* 10. Non est viri, dubitare eum spiritum, quem naturae quia debeat, patriae reddere. *Cic. Verr.* 7. *c.* 45. Ne cum sensu doloris aliquo, aut cruciatu spiritus auferatur. *Id. de Senect. c.* 9. Quorum usque ad extremum spiritum est provecta prudentia. *Velles. l.* 2. *c.* 20. *&* 87. Cleopatra illata aspide, morsu ejus spiritum reddidit. *Id. ibid.* Privare aliquem spiritu. *uccidere.* & *Senec. in Troadib. v.* 388. Spiritum alicui eripere. ¶ Aliquando est odor, qui aere diffunditur, *odore*. *Lucret. l.* 3. *v.* 223. Spiritus unguenti suavis diffugit in auras. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 31. *sub fin.* Spiritus foedi odoris. *Gell. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Gent. spiritu florum naribus hausto victitans. ¶ *Spiritus Sanctus*, tertia Sanctissimae Trinitatis Persona. *Auson. in Ephemer.* 2. *v.* 15. Deus precandus est mihi, Ac Filius summi Dei, Majestas uniusmodi Sociata Sancto Spiritu. *Veget. de re milit. l.* 2. *c.* 5. Jurant per Deum, & per Christum, & per Spiritum Sanctum. Adde *Cod. lib. & tit. & leg.* 2. &c. ¶ Primam corripuit contra leges metricas *Sedul. hymn.* 1. *in fin.* Cum Sancto Spiritu gloria magna Patri. *Beda de Metr. pag.* 2374. *Putsch.* ita eum excusat. Ut gloriam, inquit, Sanctae & Individuae Trinitatis clara voce decantaret, neglexit regulam grammaticae dispositionis. *Alii leg.* Spiritu. ¶ Apud Grammaticos spiritus est H, nota vehementioris flatus in loquendo: quae & *adspiratio* dicitur. Est autem duplex, asper, & lenis, ut *Priscian. l.* 2. *pag.* 570. *Putsch.* docet. *Auson. in Technopaegn. Edyll.* 12. *de monosyll. Graec. & Lat. v.* 19. Spiritus hic, flatu tenuissima vivificans H. ¶ In tertio casu singulari, & secundo plur. qui usurpaverit, eix forsasse invenies.

SPIRO, as, avi, atum, a. 1. *soffiare*, *spirare*, πνέω, flam: & dicitur de aere & ventis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 562. nec Zephyros audis spirare secundos? *Ovid. Met.* 7. *v.* 532. Letiferis calidi spirarunt flatibus Austri. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 43. At Notus, adverso tepidum qui spirat ab axe. *Lucan. l.* 8. *v.* 246. spirat de litore Coo Aura fluens. *Gell. l.* 2. *c.* 22. *a med.* Etesiae ex alia atque alia parte caeli spirant. *Senec. in Agam. v.* 532. Caelo novae spirant procellae. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 67. bruma spirante. ¶ Translate a ventis secundis, *Propert. l.* 2. *eleg.* 8. *v.* 85. Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis, Non ego nequitiae dicerer esse caput. *h. e.* mihi obsequeretur. ¶ Saepe de odoribus dicitur, qui aura diffunduntur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 407. Ambrosiaeque comae divinum vertice odorem Spiravere. *Pers. sat.* 6. *v.* 35. spirant cinnama surdum. *Virg.* 4. *Georg. v.* 31. graviter spirantis copia thymbrae. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 211. Semper odoratis spirabunt floribus arae. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 589. & multa spirans comis flexilis aura. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 461. facies pinguia Poppaeana spirat. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 81. Quidquid turiferis spirat Panchaia silvis. ¶ Item de respiratione animantium, *respirare*, *spirare*, *fiatare*, *alitare*. *Cic. sub fin. l.* 3. *de nat. Deor.* Quae deferri a me, dum quidem spirare potero, nefas judico. *Cels. l.* 2. *c.* 4. Mali morbi testimonium est, vehementer & crebro spirare. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 436. spirare animam tenuem. *fiatare fiocamente*. *Martial. l.* 2. *epigr.* 26. spirare querulum. ¶ Pro vivere, *vivere*, *esser vivo*. V. *Spirans*. *Senec. in Thyest. v.* 756. Spirant venae, corque adhuc pavidum salit. *palpitano*. Et translate *Cic. in Bruto, c.* 24. *extr.* Videtur Laelii mens spirare etiam in scriptis, Galbae autem vis occidisse. *Horat. l.* 4. *od.* 9. *v.* 10. spirat adhuc amor, Vivuntque commissi calores Æoliae fidibus puellae. ¶ De his, quae ad vivum expressa sunt in signis aut tabulis. *Martial. l.* 11. *epigr.* 10. Spirat Apellea redditus arte Memor. *Id. l.* 7. *epigr.* 83. Spirat & arguta picta tabella manu. *Sil. l.* 2. *v.* 429. At senior Siculis exsultat in arvis. Spirantem credas certamina anhela movere. *Id. l.* 14. *v.* 657. spirantes referens subtemine vultus. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 591. Et variis spirat Nereia bacca figuris. ¶ Est etiam spirando emittere, exhalare, exspirare. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 154. Enceladus Spirat inexhaustum flagranti pectore sulphur. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 111. immensa cavi spirant mendacia folles. *Lucan. l.* 9. *v.* 678. Quos habuit vultus hausti vulnere ferri Caesum caput Gorgonis! quanto spirasse veneno Ora reor! *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 157. paribus spirans Medea venenis. *Lucan. l.* 5. *v.* 82. vastos telluris hiatus Divinam spirare fidem. *h. e.* responsa & oracula. ¶ Item spirando exire. *Ovid.* 8. *Met. v.* 356. *de apro.* Lux micat ex oculis, spiratque e pectore flamma. *Lucret. l.* 6. *v.* 890. Quod genus endo mari spirat fons, dulcis aquai Qui scatit. ¶ *Spirare aliquid* est prae se ferre, ostentare, plenum esse, & sibi polliceri. *Liv. l.* 3. *c.* 46. Inquietum hominem, & tribunatum etiam nunc spirantem, locum seditionis quaerere. *Horat. l.* 4. *od.* 13. *v.* 19. Spirabat amores. *Propert. in fin. eleg.* 12. *lib.* 2, & *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 185. magnum aliquid. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 10. Certe ego magnanimum qui facta attollere regum Ibam, altum spirans, Martemque aequare canendo. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 166. Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet. *Flor. l.* 1. *c.* 22. Feritas quiddam spirabat indomitum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 510. rapta spirans immane securi. *Sil. l.* 3. *v.* 240. Mago quatit currus, & fratrem spirat in armis. *h. e.* fratris Annibalis virtutem militarem refert. Sic *lib.* 15. *v.* 414. fratris spirans ingentia facta. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 6. totum spirant praecordia Phoebum. *Senec. in Thyest. v.* 503. Dum spirat ira sanguinem, nescit regi. *Est qui leg.* sperat. *Petron. in Satyr. cap.* 122. *de Sole.* namque ora cruenta Deformis, titubans, vultus caligine texit. Civiles acies jam tum spirare putares. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 340. insigne Minervam spirat opus. *h. e.* ostendit factum se esse a Minerva.

SPIRULA, ae, f. parva spira. *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Spirulas & botulos facere. *h. e.* placentas parvas in modum spirae confectas. *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 217. Bases columnarum spirulas dicunt. V. *Spira*.

SPISSAMENTUM, ti, n. *spessezza*, *spesso*, στῖμμα, πῶμα, quaevis res spissata & densa, ne aliquid hiscat, aut fluitet. *Senec. ep.* 31. Sapiens eris, si clauseris aures: quibus ceram parum est obdere: firmiori spissamento opus est, quam usum in sociis Ulyssem ferunt. *Colum. l.* 12. *c.* 47. *ante med.* Olivae in amphoram conjicito, & cum ad fauces vas repleveris, adjicito marinam duram: tum spissamento facto de arundinum foliis olivam premito, ut infra jus mersa sit. *& ibid. a med.* Cum jam paene amphoram impleverunt, foeniculi spissamenta deprimunt baccam. *& cap.* 7. Foeniculi aridi spissamentum imponere. *& in fin. c.* 16. Adjecto spissamento aridi foeniculi, quo deprimantur ita sorba, ut semper jus supernatet.

SPISSATIO, onis, f. spissamentum, spissitudo. *Senec. ep.* 86. *ad fin.* Terram non aggessit tantum, sed calcavit, & pressit. negat quicquam esse hac, ut ait, spissatione efficacius. Alii aliter leg.

SPISSATUS, a, um, *condensato*, *rispessito*, πυκνωθείς. *Ovid.* 15. *Met. v.* 250. Igne enim densum spissatus in aera transit. *Lucan. l.* 4. *v.* 76. *de nubibus.* Jamque polo pressae largos densantur in imbres, Spissataeque fluunt. *& lib.* 9. *v.* 943. humus spissata. *cui opponitur* resoluta in pulverem. *Plin. l.* 20. *c.* 7. Spissatum lac. *Id. sub fin. l.* 32. Dentes pectinum spissati. *Id. l.* 21. *c.* 32. Ros spissatus sole.

SPISSE, adverb. πυκνῶς, dense, sive ad multam spissitudinem. *Colum. l.* 2. *c.* 9. Prima sementis rarius serere permittit, novissima spissius postulat. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Dein spisse calcatis carbonibus inducitur, sabulo, calce, ac favilla mistis. *Id. l.* 29. *c.* 2. Lana indita auribus obturatis spissius. *Petron. in Satyr. c.* 18. Spissius basiare aliquem. *h. e.* crebrius. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Non translucet molochites, spissius virens, & crassius, quam smaragdus: *di un verde più carico, e più oscuro.* ¶ Metaleptice ponitur pro tarde, aegre, difficulter. *Pacuvius* apud *Non. c.* 4. *n.* 420. Habet hoc senectus in se, cum pigra est ipsa, ut spisse omnia videantur confieri. *Cic. in Bruto, c.* 36. Cum tamen spisse, atque vix, ut dudum ad Demosthenem & Hyperidem, sic nunc ad Antonium Crassumque pervenimus. *Naevius* apud *Non. loc. cit.* At enim tu nimis spisse atque tarde incedis. *Varr. ibid.* Nascimur enim spissius, quam emorimur.

SPISSESCO, is, n. 3. *inspessirsi*, πυκνοῦμαι, spissus fio. *Lucret. l.* 6. *v.* 175. cavam spissescere nubem. *Cels. l.* 5. *c.* 27. *n.* 4. Humor spissescens.

SPISSIGRADUS, a, um, βραδύπους, qui tarde incedit, qui tardo passuum motu in ambulando utitur. *Plaut. Poen.* 3. 1. 3. Homines spissigradissimos, tardiores, quam corbitae sunt in tranquillo mari.

SPISSITAS, atis, f. *spessezza*, πυκνότης, spissitudo. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Propter spissitatem non potest recipere liquorem. *Plin. l.* 18. *c.* 30. In tritico maxime crescunt animalia, quoniam spissitate sua concalescit.

SPISSITUDO, udinis, fem. idem quod spissitas. *Senec. quaest. nat. l.* 2. *c.* 30. *extrem.* Est autem nubes spissitudo aeris crassi. *Scribon. Larg. compos.* 4. *&* 5. Haec diluuntur aceto & rosa in mellis spissitudinem. Cato hoc sensu *crassitudinem* dixit.

SPISSO, as, a. 1. *inspessire*, πυκνόω, spissum facio. *Plin. l.* 11. *c.* 41. Omne lac igne spissatur. *Id. l.* 13. *c.* 4 *ad fin.* Et farinae modo spissatur in panem. *Id. l.* 26. *c.* 13. Vis ejus (*herbae*) spissare corpora. *h. e.* adstringere, στύφειν. Sic *Cels. l.* 2. *c.* 1. *ante med.* Aquilo sanum corpus spissat, & mobilius atque expeditius reddit. *Plin. l.* 28. *c.* 15. *ad fin.* Calculum dicitur cogere, cum interficiatur, reddere urina, liquidiorum motio, sed in terra spissantem se. *Lucan. l.* 4. *v.* 777. Ergo acies tantae parvum spissantur in orbem. *si restringano.*

SPISSUS, a, um, *densa*, *spessa*, *folta*, *pieno*, *gremito*, πυκνός, παχύς, densus, creber, plenus: cui opponitur *rarus*, *solutus*, & in liquidis *liquidus*. *Lucret. l.* 2. *v.* 444. quae nobis durata ac spissa videntur. *Senec. ep.* 76. *ante med.* Navis firma, & juncturis aquam excludentibus spissa. *ben connessa.* *Horat. l.* 3. *od.* 19. *sub fin.* & *lib.* 4. *od.* 3. *v.* 11. Spissa coma. *Id. in ar. Poet. v.* 205. spissa sedilia. *Virg.* 9. *Æn. v.* 508. Qua rara est acies, interlucetque corona Non tam spissa viris. *Horat. l.* 1. *epist.* 19. *v.* 41. spissis indigna theatris Scripta pudet recitare. *Id. l.* 2. *od.* 15. *v.* 9. Tum spissa ramis laurea fervidos Excludet ictus. *Ovid. Met.* 9. *v.* 222. spissa grando. *& lib.* 5. *v.* 621. spissae nubes. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Spississima ex omni materie, ideo & gravissima, judicatur ebenus & buxus. *Colum. l.* 4. *c. ult.* Spissius autem semen propter varios casus deponitur. *Virg.* 5. *Æn. v.* 336. spissa arena. *Id.* 2. *Georg. v.* 236. si scrobibus superabit terra repletis, Spissus ager. *& vers.* 241. spisso vimine quali. *Id.* 2. *Æn. v.* 621. spissae noctis umbrae. *Petron. in Satyr. c.* 114. Spissae tenebrae. *Senec. in Herc. Fur. v.* 710. spissa caligo. *Ovid.* 11. *Met. v.* 367. spissus sanguis. *& lib.* 2. *v.* 23.

Et

Et liquidum spisso secrevit ab aere cælum. *Et lib.* 12. *v.* 437. utque liquor rari sub pondere cribri Manat, & exprimitur per densa foramina spissus. *Id. Heroid. ep. ult. v.* 166. spissa amoma. *Plaut. Epid.* 2. 2. 46. spissa tunica. *h. e.* densæ texturæ. *Petron. in Satyr.* c. 30. Spississima basia alicui impingere. *h. e.* creberrime. *Lucan. l.* 9. *v.* 804. spissior ignis. *h. e.* intensior calor. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 53. In utroque genere dicendi & principia tarda sunt, & exitus tamen spissi & producti esse debent. *h. e.* sententiis & verbis copiosi. *Senec. ep.* 81. *a med.* Minimum ex nequitia, levissimumque ad alios redundat: quod pessimum ex illa est, &, ut ita dicam, spississimum, domi remanet, & premit habentem. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *epist.* 14. Scribebam illa, quæ dixeram, ..., spissum sane opus, & operosum. *h. e.* difficile & multi laboris. *Id.* 3. *de Orat. c.* 36. Me quidem in Academiam totum compulisti: in qua velim sit illud, quod sæpe posuisti, ut non necesse sit consumere ætatem: sed etiam si est aliquanto spissius, aut si ego sum tardior, profecto nunquam conquiescam, ante quam, &c. Adde *lib.* 2. *Fam. ep.* 10. *sub fin.* & *Attic. l.* 10. *ep. ult.* quæ duo loca pertinere possunt etiam ad notionem sequentem. nam ¶ Metonymice est tardus: quia res spissa cum difficultate & tarde conficitur. *Cic. Attic. l.* 10. *ep. ult.* Hoc quoque timide scribo. ita omnia adhuc tarda & spissa. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 77. Spissum istud amanti est verbum, Veniet, nisi venit. *Cæcil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 425. Nihil ego Spei credo. omnes res spissas facit. Adde *Titin. Turpil. Pacuv. ibid.* ¶ *Pro spisse*, tarde, sero. *Plaut. Pæn.* 3. 5. 46. Haruspices si quid boni promittunt, pro spisso evenit: id quod mali promittunt, præsentarium est.

SPITHAMA, æ, f. *palmo*, ..., palmus, constans a duodecim digitis. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Supra hos extrema in parte montium Trispithami, Pygmæique narrantur, ternas spithamas longitudine non excedentes.

SPLANCHNOPTES, æ, m. ..., Græce vox assantem exta significans. ... enim exta sunt, ... asso, torreo. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Stipax Cyprius uno celebratur signo, Splanchnoptes. Periclis Olympii vernula hic fuit exta torrens, ignem oris pleni spiritu accendens. Adde *lib.* 22. *c.* 17. *extr.*

SPLEN, splenis, m. *milza*, ..., Græce est viscus illud in sinistra parte animalis ventriculo appositum, quod Latine *lienem* dicimus. Creditur esse sedes risus. *Pers. sat.* 1. *v.* 12. Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno. *Vitruv. l.* 1. *c.* 4. *a med.* Pecora quæ pascuntur proxime Gnoson, splenem habent: quæ autem ex altera parte, non habent apparentem splenem. *Colum. l.* 7. *c.* 10. *ad fin.* Vitiosi splenis dolor sues infestat. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ante med.* Sues, qui radicem Teucrii ederint, sine splene inveniri. *Id. sub fin. l.* 24. Fœnum Græcum spleni medetur. *Et cap.* 15. Trixago ad splenem ex aceto sumitur. *Id. l.* 23. *c.* 1. Vitis alba splenem, ternis obolis pota, triginta diebus consumit.

SPLENDENS, entis, *risplendente*, ..., splendidus, fulgens. *Plaut. Rud. prol. v.* 3. Splendens stella candida. *Ovid.* 3. *Met. v.* 53. splendenti lancea ferro. *Virg.* 12. *Æn. v.* 417. hoc fusum labris splendentibus amnem Inficit. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 11. succo splendente genas onerare. *bellerum.* & *Claudian. epigr.* 9. *v.* 1. porrectam splendenti fragmine venam. *h. e.* crystallo. *Id in Gigantomach. v.* 77. Splendentior igni Aureus ardescit clypeus. *Horat. l.* 1. *od.* 19. *v.* 5. Urit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius. ¶ Translate *Plin. l.* 9. *cap.* 5. Auctores habeo in equestri ordine splendentes, visum ab his in Gaditano oceano marinum hominem. *h. e.* claros, illustres, nobiles.

SPLENDEO, es, dui, n. 2. *risplendere*, ..., splendorem emitto, luceo, fulgeo, niteo. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 101. Pleni oculi sordium qui erant, jam splendent mihi. *Lucret. l.* 5. *v.* 1257. claro splendere colore. *Virg.* 7. *Æn. v.* 9. nec candida cursus Luna negat. splendet tremulo sub lumine pontus. *Enn.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. Sparsis hastis longis campus splendet, & horret. *Senec. in Agam. v.* 434. Splendetque classe pelagus, & pariter latet. *Lucan. l.* 9. *v.* 516. Eois splendent donaria gemmis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 44. Sedes fulgenti splendent auro atque argento. *Martial. l.* 4. *epigr.* 79. Condita cum tibi sit jam sexagesima messis, Et facies multo splendeat alba pilo. *Et lib.* 2. *epigr.* 29. Et splendent vulso brachia trita pilo. *Id. l.* 8. *epigr.* 77. Splendent Assyrio semper tibi crinis amomo. *Id. l.* 9. *epigr.* 3. Splendet Erythræis perlucida mœcha lapillis. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *a med.* Cubiculum marmore splendet. *Juventius* apud *Gell. l.* 18. *c.* 12. Pallium face ut splendeat. *h. e.* nitidum sit, & sine maculis. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 28. Virtus splendet per se semper, neque alienis unquam sordibus obsolescit. *Senec. in Troadib. v.* 1138. fulgent genæ, Magisque solito splendet extremus decor. *Liv. l.* 38. *c.* 53. Petilii vexati sunt probris, quod splendere aliena invidia voluissent. *h. e.* clari fieri accusatione Scipionis Africani. *Horat. l.* 4. *od.* 3. *v.* 25. Jam nec Lacænæ splendet adulteræ Famosus hospes. *h. e.* floret, viget. *Phædr. l.* 4. *fab.* 24. Splendebat hilare poculis convivium. *h. e.* abundabat, large & liberaliter hero præbente. ¶ Præterit. *splendui* agnoscitur a Grammaticis, *Charis. l.* 3. *pag.* 216. *Putsch. Diomed. l.* 1. *pag.* 363. *Priscian. l.* 9. *pag.* 868. & habet *Augustin. lib.* 10. *Confession. cap.* 27. ¶ Inter *fulgeo* & *splendeo* hoc statuit discrimen *Cornel. Fronto*, ut *fulgere* dicantur, quæ natura lucem habent, ut sol, ignis: *splendere*, quæ arte, ut aurum, argentum.

SPLENDESCO, is, n. 3. *farsi lucente*, *risplendere*, ..., splendidus fio, luceo, splendeo. *Virg.* 1. *Georg. v.* 46. Incipiat sulco attritus splendescere vomer. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 23. Vidimus Ætnæa cælum splendescere flamma. *Id.* 11. *Met. v.* 177. splendescunt succo pinguis olivi. *Senec. in Herc. Oet. v.* 791. largo sacer splendescat ignis ture. ¶ Translate *Cic. in præfat. Paradox.* Nihil est tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. *Plin. l.* 5. *ep.* 11. Perfectum opus absolutumque est: nec jam splendescit lima, sed atteritur.

SPLENDICO, as, n. 1. *risplendere*, splendeo. *Apul. l.* 5. *Metam.* Prænitent vestes, splendicant gemmæ. *Al. leg.* splendidant. *Et lib.* 7. Cum mihi etiam tunc depiles genæ levi pueritia splendicarent.

SPLENDIDE, adverb. *splendidamente*, ..., cum splendore, lucide: & translate nobiliter, præclare, magnifice. *Cic.* 3. *Tuscul.* c. 25. *sub fin.* Et acta ætas honeste ac splendide tantam affert consolationem, &c. *Id. pro Quint. c.* 30. Magnifice & splendide ornare convivium. *Petron. in Satyr. c.* 21. In cella tres lecti strati erant, & reliquus lautitiarum apparatus splendidissime expositus. *Nep. in Attic. c.* 14. Parum splendide se gerere in HS. vicies. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 1. *in fi.* Ornate & splendide dicere. *Hirt. de B. Alex. c.* 24. Splendidius atque honestius contra regem, quam contra fugitivorum manum bellum gerere. *Sueton. in Vespas. c.* 14. Hostis sui filiam splendidissime maritavit. *con nobilissimo partito.* & *Cic.* 1. *de Fin. c.* 2. *a med.* Quid habent, cur Græca anteponant iis, quæ & splendide dicta sint, neque sint conversa de Græcis? *h. e.* nitide & eleganter. *Gell. l.* 14. *c.* 1. *post med.* Latius ea, & amœnius, & splendidius, & profluentius exsequebatur. *Senec. ep.* 47. *ante med.* Splendidissime natus. *h. e.* illustri genere. *Horat. l.* 3. *od.* 11. *v.* 35. perjurum fuit in parentem Splendide mendax, & in omne virgo Nobilis ævum. *h. e.* decore, cum virtute. loquitur de Hypermnestra, Danai filia, quæ 49. sororibus jussu patris maritos suos occidentibus, una Lyncea suo pepercit.

SPLENDIDO, das, a. 1. splendidum reddo, polio. *Apul. in Apolog. sub fin.* Splendidare dentes. ¶ Item splendidus sum. V. *Splendico*.

SPLENDIDUS, a, um, *risplendente*, *lustro*, ..., qui splendet, lucidus, clarus, nitidus: a *splendeo*. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. *ad fin.* Splendidissimo candore inter flammas elucens circulus. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 123. Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis. *Plin. l.* 18. *c. ult. ante med.* Splendidum cælum. *sereno*, *chiaro*. & *Lucret. l.* 6. *v.* 207. flammeus & splendidus color. *Martial. l.* 2. *epigr.* 36. Splendida sit nolo, sordida nolo cutis. *Id. l.* 9. *epigr.* 50. *de toga.* Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 162. multo splendida palla croco. *Martial. de spect. epigr.* 11. splendida venabula. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 336. splendida mensa. *Senec. in Thyest. v.* 457. splendidum ebur. *Id. in Hippol. v.* 246. comæ splendidæ. *canute.* & *vers.* 800. colla splendida. *bianco collo.* & *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 1. fons splendidior vitro. *più liquido.* & *Frontin. de aquæductib. artic.* 93. Fluvius frigidissimus ac splendidissimus. *Lucret. l.* 6. *v.* 1185. Sudorisque madens per collum splendidus humor. Sic *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 140. maledicit utrique, vocando Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis. *h. e.* ..., flava, ex qua ira nascitur. V. *Bilis*. vitream bilem dixit *Pers. sat.* 3. *v.* 8. ¶ Translate est speciosus, *specioso*, *bello in apparenza*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 18. *sub fin.* Quod appellant honestum, non tam solido, quam splendido nomine. *Ovid. de remed. amor. v.* 240. Prætendens culpæ splendida verba suæ. *Horat. l.* 4. *od.* 7. *v.* 21. Cum semel occideris, & de te splendida Minos Fecerit arbitria. *h. e.* præclaram & æquam sententiam, & probatam omnibus tulerit. ¶ Item perspicuus, clarus, apertus. *Cic. in Bruto, c.* 73. Splendidam quandam, minimeque veteratoriam rationem dicendi tenens. *Et cap.* 79. Splendida & grandis oratio. *Et cap.* 58. Splendidioribus verbis uti. *Id. ibid. c.* 55. Vox cum magna, tum suavis & splendida. *Id. in Orat. c.* 49. Splendidis nominibus illuminatus est versus. ¶ Item illustris, nobilis, clarus. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 236. & *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 118. splendida facta. *Propert. l.* 3. *eleg.* 18. *v.* 8. Splendidaque a docto fama refulget avo. *Cels. in præfat. post med.* Nemo in splendida persona periclitari conjecturam suam voluit, ne occidisse, nisi servasset, videretur. *in persona di conto.* & *Cic. pro Flacc. c.* 20. *a med.* Vir splendidissimus atque ornatissimus civitatis suæ. *Hirt. de B. Alex. c.* 40. *sub fin.* Splendidi ac illustres viri, equites R. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 18. C. Plotius eques R. splendidus. *Vellej. l.* 2. *c.* 88. Equestri sed splendido genere natus. (V. *Splendor*.) *Et cap.* 126. *a med.* Sejanus splendidissimis functus ministeriis. *Plin. l.* 4. *ep.* 4. Hunc rogo semestri Tribunatu splendidiorem & sibi, & avunculo suo facias. ¶ Universim splendida dicuntur, quæ magna & præstantia sunt, quia facile incurrunt in oculos, & quadam luce perstringunt, & admirationem pariunt. *Cic.* 1. *Offic. c.* 18. *a med.* Splendidissimum videri, quod animo magno elatoque, humanasque res despiciente factum sit. *Et cap.* 8. *a med.* In maximis animis, splendidissimisque ingeniis plerumque existunt honoris, imperii, gloriæ cupiditates. *Id. Verr.* 6. *c.* 18. Homo & domi nobilis, & apud eos, quo se contulit, propter virtutem splendidus & gratiosus. ¶ Præcipue vero ad divitias refertur, lautitiam, liberalitatem, magnificentiam, *splendido*, *magnifico*. *Cic. Parad.* 5. *c.* 2. *a med.* Reviviscat M'. Curius, aut eorum aliquis, quorum in villa nihil splendidum, nihil ornatum fuit, præter ipsos. *Nep. in Attic. c.* 13. *a med.* Elegans, non magnificus; splendidus, non sumptuosus, omni diligentia munditiam non affluentiam affectabat. *Vellej. l.* 2. *c.* 105. Liberaliter lauteque otio abutens: ita tamen, ut eum splendidum ac hilarem potius, quam luxuriosum aut desidem diceres. *Nep. in Alcib. c. ult.* Cum Athenis splendidissima civitate natus esset, &c. *Virg.* 1. *Æn. v.* 641. At domus interea regali splendida luxu Instruitur. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 46. Tota domus gaudet regali splendida gaza. *Petron. in Satyr. c.* 22. Splendida vestis. (*cap.* 24. *in fin.* vocat pretio-

tioſiſſimam. Fortaſſe reſpicit ad fulgorem purpuræ.) *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Cultus oratoris ſit, ut in omnibus honeſtis debet eſſe, ſplendidus & virilis. *un bel veſtire. Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 25. Contemptæ dominus ſplendidior rei, quam ſi, &c.

SPLENDIFICE, ſplendide. *Fulgent. l.* 1. *Mythol. p. m.* 25. Admodum ſplendifice intermicanti coruſcamine.

SPLENDIFICO, as, a. t. ſplendidum, & lucidum facio. *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 309. Lumina amœroſium ſplendificent diem.

SPLENDIFICUS, a, um, ſplendorem faciens, ſplendidus. In Theſauro *Baſil. Fabri* affertur antiquus hic verſus, ex *Fabretto*: Splendificumque jubar radianti caeperet hauſtu.

SPLENDOR, oris, m. *ſplendore, lucentezza, lucidezza*, αὐγή, λαμπρότης, lux, fulgor, claritas, nitor. *Plaut. Merc.* 5. *c.* 39. Cælum ſplendore plenum. *Ovid.* 5. *Faſt. v.* 366. ſplendor flammæ. *Gell. l.* 2. *c.* 6. Nitores & ſplendores auri. *Auct. ad Herenn. lib.* 4. *c.* 50. Exiſtimat, ſe gemmæ nitore, & auri ſplendore aſpectus omnium præſtringere. *Plaut. initio Milit.* Curate ut ſplendor ſit meo clypeo clarior, quam ſolis radii eſſe olim, cum ſudum eſt, ſolent. *Id. Aſin.* 2. 4. 20 Juſſin' in ſplendorem dari bullas has foribus noſtris? & *Aulul.* 4. 1. 16. redigere compedes in ſplendorem. *Sueton. in Domit. c.* 14. Porticuum parietes phengite lapide diſtinxit, e cujus ſplendore per imagines, quidquid a tergo fieret, provideret. *Plin. l.* 33. *c.* 7. *ad fin.* Splendor minii. *Id. l.* 37. *c.* 4. Gemma ſplendoris ferrei. & *lib.* 12. *c.* 4. *extr.* Ebenus trunco enodi, materie ſplendoris nigri. *Lucret. l.* 4. *v.* 211. ſplendor aquai. *limpidezza.* (ſic Splendor aquarum. *h. e.* puritas. *Frontin. de aquæduct. artic.* 89.) *Ovid.* 5. *Faſt. v.* 366. ſplendor floris. *bel colore.* Sic *Claudian. l. c. de rapt. Proſ. v.* 92. Sanguineo ſplendore roſas, vaccinia nigro Induit. *Lucret. l.* 4. *v.* 1043. Cum Babylonica magnifico ſplendore rigantur. *h. e.* pretioſis coloribus. *v. gr.* purpureo tincti. ¶ Tranſlate *Auct. dial. de Oratorib. c.* 37. His accedebat ſplendor rerum, & magnitudo cauſarum, quæ & ipſa plurimum eloquentiæ præſtant. *h. e.* res magnæ, notabiles, illuſtres, magna negotia. *Juſtin. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Ne a rebus geſtis ejus, & gloriæ ſplendore decederet. *Plin. l.* 10. *ep.* 3. *ad fin.* Et natalium, & paternarum facultatum ſplendor. *nobiltà, e luſtro.* ¶ Sæpe eſt magnificentia, liberalitas, largus divitiarum uſus, *ſplendidezza.* hæc enim maxime, ſplendoris ſeſtar, feriuot oculos, & admirationem pariunt. *Cic. pro Flacc. c.* 12. Majores noſtri in privatis rebus ſuiſque ſumptibus minimo contenti, tenuiſſimo victu vivebant: in imperio atque in publica dignitate omnia ad gloriam ſplendoremque revocabant. *Id. pro Cæl. c. penult. in fin.* Si quem horum aliquid offendit, ſi purpuræ genus, ſi amicorum catervæ, ſi ſplendor, ſi nitor, &c. *Gell. l.* 1. *c.* 14. Splendor domus atque victus. *fornimento, e lautezza.* ¶ Item claritas, nobilitas, dignitas, gloria, honor, *eccellenza, dignità, gloria, nobiltà, luſtro. Cic. pro Sull. init.* Dignitatis ſuæ ſplendorem obtinere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 45. *extr.* Q. Mucii janua & veſtibulum maxima quotidie frequentia civium ac ſummorum hominum ſplendore celebrantur. *Id. pro Cluent. c.* 69. *in fin.* Honeſti homines & ſummo ſplendore præditi. *Sueton. in Veſpaſ. c.* 1. *ad fin.* Splendor & vetuſtas familiæ. *Plin. in Paneg. c.* 84. *in fin.* Verum honorem non in titulorum ſplendore, ſed in judiciis hominum reponere. *Tacit. Hiſt.* 1. *c.* 84. Senatus ſplendore & gloria ſordes & obſcuritatem Vitellianarum partium præſtringere. *Sueton. in Aug. c.* 35. Senatorum affluentem numerum deformi & incondita turba, ad modum priſtinum & ſplendorem redegit. ¶ Speciatim dicitur de dignitate equeſtris ordinis, qui erat in civitate honeſtiſſimus. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 27. Sex. Aufidius ſplendore equiti Romano nemini cedit. *Id. pro Roſc. Amer. c.* 48. *a med.* Qui equeſtrem ſplendorem pati non potuerunt. Adde *Fam.* 1. *ep.* 3. & V. *Splendidus.* ¶ Item decus, ornamentum. *Cic. pro Cæcin. c.* 10. Dixit Senator populi R. ſplendor ordinis, decus atque ornamentum judiciorum, Fidiculanius Falcula. ¶ *Splendor verborum* eſt nitor, vis, & ſignificantia, qua res in bono lumine collocantur. *Plin. l.* 7. *epiſt.* 9. Proprietas ſplendorque verborum. *Horat. l.* 2. *epiſt.* 2. *v.* 111. Audebit, quæcumque parum ſplendoris habebunt, Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur, Verba movere loco, quamvis invita recedant. Adde *Cicer. in Orat. c.* 31. & 49. ¶ *Splendor vocis* eſt claritas, & canora ſuavitas. *Cic. in Bruto, c.* 68. & 71. Actio ejus habebat & in voce magnum ſplendorem, & in motu ſummam dignitatem. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Porrum ſectivum voci ſplendorem affert. λαμπρύνει τὴν φωνήν, inquit *Dioſcor. l.* 2. *c.* 179.

SPLENDORIFER, ra, rum, ſplendorem ferens. *Tertull. de Judic. Dom. c.* 4. Sol ſplendorifero qui lumine clarus.

SPLENETICUS, a, um, σπληνικός, lienoſus, qui ex ſplene laborat. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Item ſpleneticis in vino albo per dies quadraginta. *Al. leg.* ſplenicis. *Pallad. in Jul. tit.* 6. Hoc vini genus ſpleneticis proderit. *Al. leg.* ſplenicis. *Apul. de herb. c.* 34. Centauria major ad ſpleneticos. V. *Splenicus.*

SPLENIATUS, a, um, σπληνωτός, ſplenio obvolutus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 22. Cur ſpleniato ſæpe prodeam mento.

SPLENICUS, a, um, *chi patiſce di milza,* σπληνικός, ſplene laborans, lienoſus. *Plin. l.* 24. *c.* 10. *a med.* Hederæ vaſe ſplenicos bibentes ſanari invenio. & *cap. præced. poſt med.* Homini ſplenico cibum potumque dant in vaſis ex myrice factis. *Id. l.* 31. *c.* 11. Splenicis ſpongiæ impoſitæ proſunt. His & al. *Plinii* locis multis veteres Editiones 1469. 1470. & 1472. fere habent *ſpleneticus.* In ſua *Harduin.* ſemper edidit *ſplenicus,* quod magis accedit ad Græcum analogiam σπλήν, σπληνικός, & probabilius eſt.

SPLENIUM, ii, n. σπλήνιον, herba, quæ ſpleni medetur, quæ uſitatius dicitur *aſplenum. Plin. l.* 25. *c.* 5. Invenit & Teucer eadem ætate Teucrion, quem quidam Hemion vocant, ſpargentem juncos tenues, folia parva, aſperis locis naſcentem, auſtero ſapore, nunquam florentem. Neque ſemen gignit. Medetur lienibus. Conſtatque ſic inventam. Cum exta ſuper eam projecta eſſent, adhæſiſſe lieni, eumque exinaniſſe. Ob id a quibuſdam ſplenion vocatur. Hæc *Plin.* ¶ Eſt etiam panniculus, vel faſcia medicamento aut emplaſtro illita, quæ fronti, aut oculis aliquo morbo laborantibus imponitur. *Martial.* de ſervo ſtigmatis in fronte notato & ad equeſtrem dignitatem evecto, *lib.* 2. *epigr.* 29. Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem. Ignoras, quis ſit? ſplenia tolle, leges. Adde *Plin. l.* 6. *ep.* 2. ¶ Eſt etiam emplaſtrum ipſum, quod illinitur. *Plin. l.* 29. *c.* 6. *a med.* Superimponi oportet ſplenium e melle decoctum, lanamque ſuccidam ex oleo aut vino. *Id. lib.* 30. *cap.* 11. *ad fin.* Aranei tela in ſplenio reſinæ ceræque impoſita fronti.

SPODIUM, ii, n. σπόδιον, diminutivum a *ſpodos,* σποδός, Græce eſt parva, aut minutior cinis. Sumitur autem pro quodam excremento ſeu ſcoria metallorum, poſtquam in fornacibus cocta & fuſa ſunt. de quo multa *Plin. l.* 34. *c.* 13. ubi & *ſpodon* vocat, & varias ejus utilitates recenſet. *Id. ibid.* Fit & ſpodium ex plumbo, eodem modo, quo ex Cyprio ære diximus. V. *Pompholyx.* ¶ Item pro cinere aliarum rerum combuſtarum. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Spodium a cauliculis vehementius inhibet rheumatiſmos.

SPODOS, i, f. σποδός, idem quod ſpodium. *Plin. lib.* 34. *c.* 13. V. *Pompholyx.*

SPOLETANUS. V. in voce ſequenti.

SPOLETINUS, a, um, adject. a Spoletio urbe, ut Spoletinus populus, *Cic. pro Balb. c.* 21. ¶ Vina Spoletina ſetes optima habita fuet. Unde *Martial. l.* 13. *epigr.* 120. De Spoletinis quæ ſunt carioſa lagenis Malueris, quam ſi muſta Falerna bibas. Adde *lib.* 14. *epigr.* 116. ¶ *Spoletini, orum,* ejus urbis cives. *Plin. l.* 3. *c.* 14. & *Liv. l.* 45. *c.* 43. ¶ Dicitur & *Spoletanus. Liv. lib.* 27. *c.* 10. Æſernini, & Spoletani, & Placentini. *Al. leg.* Spoletini. *Priſcian. l. c. pag.* 590. *Putſch.* probat *Spoletanus*, ut a *Spoletum*, ea ratione, qua a *Paſtum* fit *Pæſtanus*, a *Toletum Toletanus*, a *Beneventum Beneventanus.*

SPOLETIUM, ii, & Spoletum, ti, n. *Spoleti,* urbs Umbriæ, olim R. colonia, ad Teſſinum fluvium. *Liv. lib.* 45. *c.* 43. Rex Gentius Spoletium in cuſtodiam ductus. *Id. lib.* 22. *c.* 9. Annibal uſque ad Spoletium venit. *Spoletium* habent etiam *Velle. l.* 2. *c.* 14. *in fin.* & *Flor. l.* 3. *c.* 21 *ſub fin. Epitom. Liv. l.* 20. *Aurel. Vict. in epit. c.* 31. & *Sueton. in Veſpaſ. cap.* 1. ubi al. leg. *Spoletum*: quod habetur etiam apud *Plin. l.* 11. *c.* 37. *ſect.* 73. *Sueton. de Grammat. c.* 21. & *Jul. Obſequ. de prodig. cap.* 102. Sed *Spoletium* videtur antiquius.

SPOLIARIUM, ii, n. *ſpogliatojo,* ἀποδυτήριον, locus in quo veſtes exſuuntur. Et ſpeciatim locus arenæ proximus, quo recipiebantur, & exſuebantur gladiatores in arena jugulati: vel occidebantur qui graviter vulnerati ſine ſpe vitæ erant. *Senec. epiſt.* 93. *ſub fin.* Numquid aliquem eſſe tam ſtulte cupidum vitæ putes, ut jugulari in ſpoliario, quam in arena malit? Hæc apud *Lamprid* illæ acclamationes in Commodum Imp. *c.* 18. & 19. Hoſtis patriæ, parricida, gladiator in ſpoliario lanietur. Qui ſenatum occidit, in ſpoliario ponatur. Adde *Inſcrip. vet.* apud *Gruter. pag.* 489 *n.* 12. ¶ Item quivis locus, in quo quis vita, aliave re privatur. *Senec. de Provid. c.* 3. *a med.* Videant largum in foro ſanguinem, & ſupra Servilium lacum (id enim proſcriptionis Sullanæ ſpoliarium eſt) ſenatorum capita. *Senec. alter l.* 5. *de debilitante expoſitos, controv.* 33. Volo noſſe illum ſpecum tuum, illam humanarum calamitatum officinam, illud infantium ſpoliarium. *Plin. in Paneg. c.* 36. Quam juvat cernere Ærarium ſilens & quietum, & quale ante delatores erat! Nunc templum illud, nunc vere deus, non ſpoliarium civium, cruentarumque prædarum ſævum receptaculum.

SPOLIATIO, onis, f. *ſpogliamento, ſpoglio, ſaccheggio, ruberia,* σύλησις, ſpoliorum detractio: & univerſim privatio cujuſcumque rei. *Cic. Agrar.* 1. *c.* 3. *ſub fin.* Hinc vos quas ſpoliationes, quam nundinationem juris ac fortunarum fore putatis! *Liv. lib.* 29. *c.* 8. *a med.* Avaritia ne ſacrorum quidem ſpoliatione abſtinuit. *Cic. Verr.* 6. *c.* 59. Spoliationes fanorum atque oppidorum. *Id. pro Mur. cap.* 40. *a med.* Spoliatio conſulatus. *Id.* 2. *Phil. c.* 11. *a med.* dignitatis.

SPOLIATOR, oris, m. *ſpogliatore,* συλήτης, λωποδύτης, qui alterum ſpoliat. *Cic.* 6 *Verr. c.* 36. Neque ſolum ſpoliata illa patiere, ſed etiam ſpoliatorem vexatoremque eorum defendes? *Juvenal. ſat.* 1. *v.* 46. Cum populum gregibus comitum premat hic ſpoliator Pupilli proſtituti.

SPOLIATRIX, icis, f. συλήτρια, quæ ſpoliat. *Cic. pro Cæl. c.* 21. Tu ne Venerem illam tuam ſpoliatricem ſpoliam ornamentis? *Martial. l.* 4. *epigr.* 29. Sic ſpoliatricem commendat faſtus amicam.

SPOLIATUS, a, um, *ſpogliato,* συληθείς, privatus quacumque re. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. Cum illum ſpoliatum ſtipatumque lictoribus videres. *nudo.* & *in Bruto, cap.* 2. Cum forum P. R. quod fuiſſet quaſi theatrum illius ingenii, voce erudita, & Romanis Græciſque auribus digna ſpoliatum atque orbatum videret. *Id. in Piſon. c.* 16. *a med.* Nunc meam ſpoliatam fortunam cum tua florente conferam. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Nihil illo regno ſpoliatius, nihil rege egentius. *Vellej. lib.* 2. *cap.* 80. *extr.* Vita, rerumque ſuarum dominium conceſſa ei ſunt; ſpoliata, quam tueri non poterat, dignitas. *Virg.* 12. *Æn. v.* 935. corpus ſpoliatum lumine. *privato di vita.* & *Petron. in Satyr. cap.* 108. ſpoliati capitis dedecus. *toſato, raſo.* & *Senec. in Phœniſſ. v.* 29. hoc omni duce ſpoliatus ibo. *ſenza alcuna guida.* & *Petron. in fragm. pag.* 668. *Burm.* Guttura nunc aliæ magnis monilibus, Aut gemmas aptent capiti, tu ſola placere Vel ſpo-

spoliata potes. *h. e.* vel inornata & incompta. *Ovid. Met.* 15. *v.* 213. Hiems spoliata capillos, ἀθριξ. ¶ Cum genitivo. *Lucret.* apud *Serv. ad* 4. *Æn. v.* 654. spoliatus luminis aer. Al. leg. *lumine*. In libris *Lucretii* hoc hemistichium non apparet.

SPOLIO, as, avi, atum, a. 1. *spogliare, rubare, saccheggiare, privare*, συλάω, vestes detrahere, exsuere. *Liv. l.* 2. *c.* 55. Consules spoliari hominem, & virgas expediri jubent. *& mox.* Quo ferocius clamitabat, eo infestius circumscindere & spoliare lictor. *Lucan. l.* 7. *v.* 627. Spoliare cadaver. *Nep. in Thrasyb. c.* 2. *extr.* Jacentem veste spoliare. (Adde *lib.* 8. *c.* 30.) *Petron. in Satyr. c.* 135. Dentibus folliculos leguminum perite spoliat, atque in terram, veluti muscarum imagines, despuit. *h. e.* detrahit: leguminum spoliat tunicis, seu involucris. ¶ Item universim privare, deprædari, expilare, auferre. *Terent. Hecyr.* 1. 1. 7. *de meretrice*. Hortor, ne cujusquam misereat, quin spolies, mutiles, laceres quemque nacta sis. *Cic.* 6. *Verr. c.* 17. Apollonium omni argento spoliasti ac depeculatus es. *& Verr.* 2. *cap.* 5. Monumenta antiquissima spoliavit nudavitque omnia. *Id.* 4. *Acad. c.* 19. Tuus eam philosophiam sequere, quæ spoliat nos judicio, privat approbatione, orbat sensibus? *Id.* 1. *de Orat. c.* 55. Vide ne dum novo & alieno ornatu velis ornare juris civilis scientiam, suo quoque eam spolies atque denudes. *Id. pro Sull. c.* 25. *a med.* Spoliare fana sociorum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 168. *Ovid. in Ibin, v.* 613. & *Justin. l.* 16. *c.* 4. *extr.* Spoliare aliquem vita. *Virg.* 11. *Æn. v.* 8. hostem telis. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 11. *v.* 8. conjuge. *Id.* 4. *Fast. v.* 753. Seu mea falx ramo lucum spoliavit opaco. *Id. Heroid. epist.* 16. *v.* 107. Ardua proceris spoliantur Gargara silvis. *Senec. in Med. v.* 609. Spoliare Pelion umbra. *Justin. l.* 8. *c.* 3. *extr.* aliquem regno. *Cic.* 3. *Offic. c.* 19. probatum hominem fama. *Id. pro Dom. c.* 21. *sub fin.* aliquem præsidio. *Id. pro Planc. c.* 9. fortunis. *Id. pro Mur. c. ult.* dignitate. *Id. pro Cæl. c.* 1. Quæ accusatores deformandi hujus causa, detrahendæ spoliandæque dignitatis gratia dixerunt. *& cap.* 18. Parcat juventus pudicitiæ suæ, ne spoliet alienam.

SPOLIUM, ii, n. *pelle staccata dall' animale, spoglia*, σκῦλον, pellis a corpore animalis detracta, exuviæ. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 100. Illa feræ (*apri*) spolium pignus amoris habet. *& epist.* 6. *v.* 13. Pervigilem spolium pecudis servasse draconem. *h. e.* arietis Phrixei. *Id. Met.* 9. *v.* 113. Alcides pharetraque gravis, spolioque leonis. *Lucret. l.* 5. *v.* 951. Necdum res igni scibant tractare, neque uti Pellibus, & spoliis corpus vestire ferarum. *Id. l.* 4. *v.* 58. lubrica serpens Exuit in spinis vestem. nam sæpe videmus Illarum spoliis vepres volitantibus auctas. *spoglie*. ¶ Transfertur ad omne id, quod hosti detrahitur, aut quocumque modo alicui ereptum aufertur, *spoglie, preda, bottino, ruberia*. De *spoliis opimis* V. in *Opimus*. *Cic. pro leg. Manil. cap.* 18. *extr.* Forum exuviis nauticis, & classium spoliis ornatum reliquerunt. *h. e.* rostris navium. Sic *Flor. l.* 1. *c.* 11. *a med.* Parta de Antio spolia C. Mænius in suggestu fori, capta hostium classe, suffixit. Sic *Sueton. in Aug. c.* 18. *extr.* Locum castrorum exornatum navalibus spoliis Neptuno & Marti consecravit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 50. Si spoliorum causa vis hominem occidere, spoliasti. *& paulo post.* Quis pirata fuit tam barbarus, ut cum integram prædam sine sanguine habere posset, cruenta spolia detrahere mallet? *Liv. l.* 5. *c.* 36. *&* 39. Cæsorum spolia legere. *Justin. l.* 24. *c.* 6. Opima præda, & Orientis spoliis onusta. *Tacit.* 12. *Ann. cap.* 54. Prœliis congredi, spolia & prædas ad procuratores referre. (*spolia*, quæ adhærent hosti, ut vestes, arma, pecunia: *præda* quæcumque alia hostium fuere.) *& cap.* 39. Spolia & captivos legisti. *Virg.* 4. *Æn. v.* 93. spolia ampla referre. *Cic.* 3. *Offic. c.* 5. Illud natura non patitur, ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 44. Eum uno mendacio devici: uno ictu extempolo cepi spolia. *Justin. l.* 6. *c.* 5. *sub fin.* Ut Athenæ a Lacedæmoniis dirutæ ex spoliis Lacedæmoniorum restituerentur. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 52. Invisa & spoliis civium exstructa domus. *Id.* 4. *Histor. c.* 42. Ex funere reipubl. raptis consularibus spoliis, septuagies sestertio saginatus. *& cap.* 14. Explere se spoliis & sanguine. *Id. l.* 1. *Histor. c.* 2. *de delatorib.* Alii sacerdotia & consulatus, ut spolia, adepti; procurationes alii, & interiorem potentiam. ¶ In singulari num. *Petron. in Satyr. c.* 13. Tuniculam tanquam mendici spolium fastidiose venditare. *Sueton. in Cæs. c.* 64. Paludamentum mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis. *Justin. l.* 19. *c. ult.* Prædam non esse talem, quam veteri spolium victi hostis ostenderet. *Virg.* 10. *Æn. v.* 500. Quo nunc Turnus ovat spolio. *& Æn.* 12. *vers.* 94. validam vi corripit hastam, Actoris Aurunci spolium. *Ovid.* 8. *Met. vers.* 87. nefandi Fert secum spolium sceleris.

SPONDA, æ, f. *sponda del letto*, in *Gloss. Græcolat.* dicitur ἐνήλατον. Est autem exterior lecti aut grabati tabula, aut tigillum, cui adnectuntur restes, quibus culcita sustinetur. *Ovid.* 8. *Met. v.* 655. textus erat de mollibus ulvis Impositus lecto, sponda pedibusque salignis. *Petron. in Satyr. c.* 97. Imperavi Gitoni, ut raptim grabatum subiret, annecteretque pedes ac manus institis, quibus sponda culcitam ferebat. ¶ Item alterutrum lecti latus: & proprie exterius, qua ascenditur. nam interius *pluteus* dicitur. *Martial. lib.* 3. *epigr.* 91. Excidunt que senem, spondæ qui parte jacebat. Namque puer pluteo vindice tutus erat. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 345. Ascendit, spondaque sibi propiore recumbit. *Horat. in fin. epod.* 3. Cubare in extrema sponda. Adde *Sueton. in Cæs. c.* 49. ubi Cæsar per convicium sponda interior regiæ lecticæ vocatur. ¶ Per synecdochen est ipse lectus, κλίνη. *Virg.* 1. *Æn. v.* 701. aulæis cum se regina superbis Aurea composuit sponda, mediamque locavit. *Martial. l.* 10. *epigr.* 5. Orciniana sponda. *h. e.* lectus funebris, sandapila, feretrum.

SPONDEUS, i, & Spondæus, i, m. σπονδεῖος, & σπονδαῖος, pes duabus syllabis longis constans, ut *omnes, Troja, possunt*: a σπονδὴ libatio, quod eo ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐχρῶντο, idest in libationibus uterentur, ut scribit Hephæstionis Scholiastes, & *Diomed. l.* 3. *pag.* 472. *Putsch. Cic. in Orat. c.* 64. Ne spondæus quidem funditus est repudiandus. Etsi quod est e duabus longis, hebetior videtur & tardior, habet stabilem quendam, & non expertem dignitatis gradum: in incisionibus vero multo magis, & in membris. paucitatem enim pedum gravitatis suæ tarditate compensat. V. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. ¶ Olim *Pontificius pes* dictus est a Numa Pompilio, qui Salios induxit æquis gressibus spondeo melo deos placantes: quasi tarditas illa vocum & altius insideret eorum auribus, & prosperam voluntatem jugibus votis firmaret. *Diomed. loc. cit.* ¶ Adjective *spondæum* est carmen spondaicum. *Cic.* apud *Boeth. l.* 1. *de Mus.* Admonuisse tibicinem, ut spondæum caneret, Pythagoras dicitur: quod cum illa fecisset, tarditate modorum & gravitate cantus illorum furentem petulantiam resedisse.

SPONDAICUS, a, um, ad spondæum pertinens. *Terentian. Maur.* apud *Priscian. de versib. Com. pag.* 1322. *Putsch.* Vitiant iambum tractibus spondaicis. ¶ *Spondaicus versus* in heroicis est, qui ex solis spondæis constat: quem quidam Molossicum dixerunt, at Romani victores Germanis devictis. Tale est & apud Homerum ψυχὴ ... Πατροκλῆος δειλοῖο. *Diomed. l.* 3. *pag.* 494. & 513. *Putsch.* ¶ Sic nominari potest etiam qui omnes spondæos habet præter penultimum, ut illud *Virg. Æn.* 2. *v.* 265. Invadunt urbem somno vinoque sepultam. Item qui spondæum habet loco dactyli, ut *Id. Eclog.* 4. *vers.* 49. Cara deum soboles, magnum Jovis incrementum.

SPONDALIA, orum, n. genus quoddam carminis trochaici in sacris adhibiti, quo etiam tibicines cum modos facerent, utebantur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 46. Cum ardere oculi hominis viderentur spondalia illa dicentis, &c. Ita leg. *Gruter.* At *Turneb. l.* 20. *c.* 27. mavult *spondaulia*. *Salmasius* vero *spondaulia*, ab αὐλὸς, tibia. V. *Voss. in Etymol. verbi* Spondeo.

SPONDEO, es, spopondi, sponsum, a. 2. *dar la parola, promettere, impegnarsi*, ἀναδέχομαι, promitto, polliceor. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 7. *a med.* & *Verrius* apud *Fest.* a *sponte* dictum putant, quod *spondere* dicatur, qui sponte, id est voluntate promittit. Alii a σπονδὴ, libamen, item fœdus, quod a σπένδω, libo: quod in fœderibus & pactionibus libamina diis offerebant. Hanc notationem agnoscit idem *Verrius ibid.* Quare primo & proprie usum habet in contractibus, pactis, sponsionibus, stipulationibus, fidejussionibus, cum quis se daturum quippiam, aut facturum pollicetur, vel pro altero se obligat. *Colum. rustic. l.* 10. Fenoris tui, quod stipulanti spoponderam tibi, reliquam pensiunculam percipe. *Cic. pro Planc. c.* 19. Gratiosum esse tribulibus Plancium, quod multis benigne fecerit, pro multis spoponderit. *ho fatto picggeria, o sicurtà*. & *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 67. Hic sponsum vocat, hic auditum scripta. *a far sicurtà*. & *Liv. l.* 9. *c.* 5. Spoponderunt consules, legati, quæstores, tribuni militum, &c. De pace Caudina loquitur. *& cap.* 8. *sub fin.* Quod spondendo pacem servasset exercitus populi R. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 39. *a med.* Sponsum descendam, quia promisi. *h. e.* ibo ad forum, ut pro aliquo spondeam. *P. African.* apud *Gell. lib.* 7. *c.* 11. Ni hoc ita est, qui spondet mille nummum? *chi scommette?* ¶ Præcipue in sponsalibus. nam *spondere* dicitur pater, qui filiam alteri in matrimonium promittit (unde *sponsus* & *sponsa*.) *promettere in isposa*. *Plaut. Trin.* 5. 2. 33. Spondes' ergo tuam gnatam uxorem mihi? *Charm.* spondeo, & mille auri Philippum dotis. *&* 2. 4. 170. Tuam sororem filio posco meo. *Le.* Quando ita vis, dii bene vortant. spondeo. Adde *Aulul.* 2. 2. 78. & *Curcul.* 5. 2. 74. & alibi. V. *Despondeo*. ¶ Et universim polliceri, promittere, in quacumque re: & majorem se obligandi vim significat, quam *promitto*. *Senec. epist.* 19. Jam non promittunt de te, sed spondent. *Virg.* 5. *Æn. v.* 17. non, si mihi Juppiter auctor Spondeat, hoc sperem Italiam contingere cælo. *Cic. pro Mur. in fin.* Inimicissimum huic conjurationi futurum esse promitto & spondeo. *Id. Phil.* 5. *c.* 18. *extr.* Promitto, recipio, spondeo. *Id. Fam.* 13. *epist.* 17. *ad fin.* Spondebo tibi, vel potius spondeo, in meque recipio, eos esse Curii mores, ut, &c. *Id. pro Cæcinn. c.* 3. Qui quod spopondit, qua in re verbo se uno obligavit, id non facit, condemnatur. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 6. Ea spondent, confirmant, quæ, &c. *Id. Phil.* 5. *c.* 12. Legiones, quibus honores & præmia spopondistis. *Ovid. Met.* 10. *v.* 395. Spondere fidem alicui. *Plin. l.* 1. *epist.* 14. *sub fin.* At ego mea fide spondeo, futurum, ut, &c. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 12. *a med.* Spondere pro judicato. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 21. Quod ego non modo de me tibi spondere possum, sed etiam mihi de te. *Id. Attic. lib.* 12. *ep.* 14. Scire velim quando dicar spopondisse, & pro patre, anne pro filio. ¶ Illa quodammodo translata sunt. *Ovid. in Ibin, v.* 217. Te fera, nec quidquam placidum spondentia Martis Sidera presseruat. *Justin. l.* 7. *c.* 6. Magna de illo spes fuit, propter ipsius ingenium, quod magnum spondebat virum. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Vitiatura præcipua est, si nec nimis celeriter spondet, & primo quoque tempore deflorescit. *h. e.* florescendo uvam promittit. ¶ *Spondere sibi*, sibi polliceri. *Senec. in Octav. v.* 924. Regitur fatis mortale genus, nec sibi quidquam spondere potest firmum & stabile. *Justin. l.* 3. *c.* 4. Tantum sibi vel de viribus suis, vel de fortuna spondentes. ¶ De vaticinantibus, & oraculis. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 117. Illum & dites multis spondentibus Indi, &c. *Id. l.* 3. *v.* 504. sponde, affore reges. *Sueton. in Tiber. c.* 12. De infante Scribonius Mathematicus præclara spopondit. V. *Sponsor*. ¶ *Spondere animus*, vel *animo*, ut *pendere*. *Liv. l.* 28. *c.* 38. *a med.* Spon-

debantque animis, bellum id, quod instaret, P. Cornelium fiuturum. Al. aliter leg. ¶ Olim spondere ponebatur pro dicere: unde & respondere adhuc manet. *Festus*. ¶ *Spepondi* antiquum præteritum, ut *pepugi*, *peposci*, *memordi*, & alia, quæ *Gell. l. 7. c. 9.* collegit. *Valer. Antias ibid.* Et ceteri qui pacem spepondera nt. Addit *Gell.* Tullium quoque, & C. Cæsarem *memordi*, *pepugi*, *spepondi* dixisse. ¶ Sponsis bene, beneque volueris, in precatione augurali Messala augur ait significare spoponderis, volueris. *Festus*. Pro *volueris* priore loco *Scalig.* legit *voleris*. recitatque *in Conjectan. Varron. p. m. 92.* Augurum formulam antiquæ precationis his verbis: Jovis pater, si mihi es auctor, urbi populoque Rom. Quiritium, hæc sacre sartaque esse, uti tu nunc mihi bene sponsis, beneque voleris. ¶ *Sponderat* pro *spoponderat*. *Tertull. in carm. advers. Marcion. lib. 4. c. 5.* Fixa fides Domini, quæ sponderat, omnia fecit.

SPONDEUM, i, n. σπονδεῖον, poculum libatorium in sacrificiis adhibitum, a σπονδὴ, libatio. *Apul. l. 11. Metam.* De penetrali fonte petitum (*liquorem*) spondeo libat. Alio sensu V. *Spondæus*.

SPONDEUS. V. *Spondæus*.

SPONDIALIA. V. *Spondelem*.

SPONDYLE, es, f. σφονδύλη, genus serpentis, seu insecti tetri odoris, quod omnes arborum radices rodendo persequitur, ut *Plin.* tradit *sub fin. l. 27.*

SPONDYLIUM, ii, n. σφονδύλιον, genus plantæ ne ferularum genere, a panace differens foliis tantum, quia sunt minora, platam divisura: non nisi in opacis nascens: semine, quod eodem nomine est, silis speciem habente, & medicinæ tantum utili. Ita *Plin. l. 12. c. 26.* qui *lib. 24. c. 6.* recenset ejus utilitates in medicina. Adde *Scribon Larg. compos. 2. & 5.* ubi & *sphondylium* legitur.

SPONDYLUS, li, m. *vertebra*, *spondilo*, *giuntura*, σφόνδυλος, & σπόνδυλος, vertebra, articulus, nodus spinæ dorsi in animalibus. *Plin. l. 29. c. 4. ante med.* Primum spondylum draconis aditus potestatum mulcere. *Id. l. 32. c. 10.* Testiamis mederi dicitur & spondylus percæ adalligatus. *Veget. de re veterin. l. 4. c. 1.* In cervice jumenti sunt spondyli septem. ¶ Item callus ostreorum, & similium concharum, quo & utraque testa continetur, & sua caro testæ adhærescit: Græce τράχηλος, quia colli quodammodo vice fungitur. *Plin. l. 32. c. 6.* Præcipua habentur (*ostrea*) spissa, neque in luto capta, neque in arenosis, spondyli brevi atque non carnoso, nec fibris laciniosa. *Id. in f. ejusd. lib.* Intus pro spondylo grandis caro est. ¶ Item genus piscis marini e concharum genere. *Metell.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* Ante cœnam echinos, ostreas, peloridas, spondylos (al. *sphondylos*, quod idem est,) turdum, asparagus. *Macrob. l. 7. epigr. 19.* Rosos tepenti spondylos sinu condit. Adde *Senec. epist. 95. ante med. Plin. c. ult. l. 32.* & *Colum. l. 8. c. 16. a med.* ubi quoque al. leg. *sphondylus*.

SPONGIA, æ, f. *spugna*, σπόγγος, σπογγιά, molle corpus, cæcum & fistulosum, medium inter animal & plantam, & utriusque naturæ particeps: cujusmodi a Græcis ζωόφυτα appellantur, ab Italis *piantanimali*. Est enim sensu præditum, & avulsoris manum refugit, contrahens se: quod idem fluctu pulsante facit: avulsum relinquit in petra, cui adhærescit, veluti cruoris vestigium: idem tamen immobile instar fruticis, & progrediendi virtute omnino carens. Nascitur in marinis petris, aliturque conchis, pisce, limo. V. *Plin. l. 9. c. 45. & lib. 31. cap. 11.* ubi de his plura. *Id. lib. 11. c. 37. sect. 46.* Capita ostrearum generi nulla, nec spongiis, nec aliis fere, quibus solus ex sensibus tactus est. *Cicer. 2. de nat. Deor. c. 55.* In pulmonibus inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo. *Lucret. l. 4. v. 619.* Ceu plenam spongiam aquai Si quis forte manu premere exsiccareque cœpit. ¶ Varius earum usus, ad distringendum & mundandum, strigilum & linteorum vica: tergendis mensis & pavimentis; exhauriendis siccandisque liquoribus. imbibunt enim facile, nec reddunt, nisi comprimantur. V. *Peniculus*. *Martial. l. 13. epigr. 47.* Ut levis accepta spongia turget aqua. *Id. lib. 14. epigr. 144.* Hæc tibi sorte datur tergendis spongia mensis Utilis, expresso cum levis imbre tumet. *Plin. l. 34. c. 28.* Supernatans aqua tollitur spongiis. *Ulpian. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 12. circa med.* Spongiæ, quibus columnæ, pavimenta, podia extergunter. *Martial. l. 12. epigr. 48.* infelix damnatæ spongia virgæ. *h. e.* lignum in latrinis ad emundanda obscena, adhærente spongia: quod militem quendam Germanum, damnatum ad bestias, in gulam farsisse narrat *Senec. epist. 70. post med.* & præclusisse spiritum vitandi supplicii causa. ¶ *Spongia aliquid effingere*, extergere. V. *Effingo*. ¶ Et pictores eluendis coloribus spongia utuntur. *Plin. l. 35. c. 10. a med.* narrat de Protogene, cum spumam in ore anhelantis canis exprimere vellet, nec ex sententia res illi succederet, iratum arti spongiam impegisse tabulæ, & reponente illa ablatos colores, casu veræ spumæ speciem exstitisse: idem Nealci avenisse in spuma equi. ¶ Et qui scribunt, delendis quæ non placuere: quæ a *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 212.* spongia deletilis dicitur. *Sueton. de Aug. c. 85.* & *Macrob. 2. Saturn. c. 4.* Tragœdiam exorsus, non succedente stylo, abolevit: quærentibus amicis, quidnam Ajax ageret? respondit, Ajacem suum in spongiam incubuisse. Adde *Sueton. in Calig. c. 20. Martial. l. 4. epigr. 10.* & *Auson. epist. 7. v. 54.* V. *Lacticolor*. Ex quibus fit, frustra eos laborare, qui dictum *Augusti* aliter intelligi volunt, ut est apud *Leon. Allat. in antiquit. Etrusc. §. 60.* ¶ Aliæ sunt præterea spongiarum utilitates. *Plin. l. 23. c. 1. sub fin.* Acetum calidum in spongia medetur sedis vitiis. *& supra ibid.* Cardiacis in mamma læva merum in spongia imponi potest. Adde *lib. 31. c. 11.* ubi multiplices earum usus in medicina enumerat: præcipue vero in extergendis vulneribus, ac fovendis, & in comprimendo sanguine. Unde a retiariis in ipso certamine adhiberi solebant, ut ex *Tertull.* colligimus *de Spectac. c. 25.* ¶ Milites quoque spongis pectori appositis tectos armatosque legimus apud *Liv. l. 9. c. 40.* scilicet ad hebetandos ictus, qui in molli & cedente materia vim amittunt. Sic apud *Virgil. Æn. 7. v. 742.* suberis cortex pro galea est & thoracem linteum a Galba gestitatum, *Sueton.* narrat *cap. 19.* Præterea *Plin. l. 8. c. 48.* lanam coactam, si addatur acetum, etiam ferro resistere, tradit. & quod propius ad rem nostram facit, quidam apud *Aristoph. in Ran. v. 485.* in magno metu applicari sibi ad pectus spongiam jubet: quod adnotavit *Lindebruch. ad Terent. Eun. 4. 7. 7.* & προστηθίδια appellari. Itali dicerent *giustacore*. Trahit huc *Lips. l. 3. de milit. Rom dial. 6.* etiam locum *Tertull.* supra allatum, ut retiarii non abstergendis vulneribus, sed muniendo pectori spongias adhibuerint. ¶ A similitudine *spongiæ* dicuntur asparagorum radices. *Colum. l. 11. c. 3. a med. Plin. l. 19. c. 8. a med. & Pallad. in Mart. tit. 9. circa med.* Sativi asparagi semina cum sic obrueris, ut quantum tres digiti seminis comprehendere queunt, singulis scrobiculis deponas, fere post quadragesimum diem inter se implicantur, & quasi unitatem faciunt: quas radiculas sic illigatas atque connexas olitores spongias appellant. *Plin. loc. cit.* Hortensium asparagorum genus seritur spongiis. ¶ Item mentæ. *Id. lib. 19. c. 8. a med.* Seritur menta, vel si nondum germinat, spongia. ¶ Item conservæ. *Plin. l. 19. c. 4. extr.* Carnosa aliqua appellabimus, ut spongias in humore pratorum enascentes. V. *Conserva*. ¶ Item pilula, quæ in mediis spinis cynorrhodi nascitur. *Plin. l. 29. c. 4. sub fin. & lib. 25. c. 2. sub fin.* ¶ Item ferri massa facta, postquam liquatum est. *Plin. l. 34. c. 14. ad fin.* Mirum, cum excoquitur vena, aquæ modo liquari ferrum, postea in spongias frangi. ¶ Spongiæ lapides inveniuntur in spongiis, & sunt nativi. *Id. l. 36. c. 19. in fin.* ¶ Est & lapis fistulosus hoc nomine: de quo *Pallad. l. 1. tit. 10. a med.* Calcem quoque ex albo saxo duro, vel Tiburtino coquemus, aut rubro, aut spongia, aut marmore. Adde *Vitruv. l. 2. c. 6.*

SPONGIO, as, a. 1. σπογγίζω, spongia abstergeo. Est *Apicii l. 2. c. 16.* eique, ut coquo & culina digno, relinquendum.

SPONGIOLA, æ, f. *spugnetta*, σπόγγιον, parva spongia. De pilula, quæ in cynorrhodo nascitur, ut in *Spongia* diximus, usurpat *Plin. l. 25. c. 2. sub fin.* De radicibus implexis asparagi, ut *ibid.* dictum est, *Colum. l. 11. c. 3. a med.*

SPONGIOLUS, li, m. genus fungi pratensis. *Apic. l. 2. c. 1. lib. 3. c. 20* & alibi.

SPONGIOSUS, a, um, *spugnoso*, σπογγιώδης, spongiæ similis, fistulosus, rarus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 72.* Pulmo spongiosus. *Id. l. 18. c. 11.* Panis tenuis & spongiosa inanitate. *Id. l. 36. c. 21.* Pumices spongiosi & aridi.

SPONGITIS, is, f. gemma spongiam referens. *Plin. l. 37. c. 10.*

SPONGIZO, as, a. 1. σπογγίζω, spongia extergo. *Apic. l. 7. c. 16. & lib. 8. c. 7.*

SPONGOS, i, m. σπόγγος Græce spongia significat: item genus cucurbitæ silvestris, instar spongiæ manis, ut *Plin. l. 20. c. 3.* docet: ubi al. aliter leg.

SPONSA, æ, f. *sposa*, *novizza*, μνηστή, νύμφη, mulier alicui promissa in matrimonium, pacta, sperata, & nondum uxor. V. *Spondeo*. *Terent. Andr. 2. 1. 24.* Sponsa: hic tuam amat. *Horat. l. 1. epist. 19. v. 12.* Flebili sponsæ juvenemve raptum plorat.

SPONSALIS, le, di *sposalizio*, νυμφικός, ad sponsum, sponsamve, aut nuptias pertinens. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Quo die sponsum erat, dicebatur sponsalis. *Impp. Honor. & Theod. & Constant. lib. 3. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 2.* Sponsalem largitatem obtinere. *Hieronym. epist. 10. ad Fur. de virg. serv. post med.* Sponsales tabulas scribere. ¶ *Sponsalis* absolute de thalamo nuptiali. *Tertull. advers. Valentinian. c. 31.* ¶ Sponsalia, um, & orum, *sponsali*, *sposalizio*, *marriaggio*, μνηστεία, stipulatio, seu promissio futurarum nuptiarum. *Ulpian. lib. 23. Dig. tit. 1. leg. 2.* Sponsalia dicta sunt a spondendo. Nam moris fuit veteribus stipulari & spondere sibi uxores futuras. *Juvenal. sat. 6. v. 25.* Conventum tamen, & pactum, & sponsalia nostra tempestate paras. ¶ *Sponsalia* apud Latinos per stipulationem contrahebantur, idest per interrogationem, & promissionem factas inter eum, qui daturus erat aliquam mulierem in uxorem, & inter eum, qui accepturus. *Gell. lib. 4. cap. 4.* Sponsalia in ea parte Italiæ, quæ Latium appellatur, hoc more atque jure solita fieri scripsit Serv. Sulpitius in libro, quem scripsit de dotibus. Qui uxorem, inquit, ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, stipulabatur, eam in matrimonium ductum iri: qui daturus erat, itidem spondebat. Is contractus stipulationum, sponsionumque dicebatur sponsalia. Tunc quæ promissa erat, sponsa appellabatur. qui spoponderat ducturum, sponsus. Sed si post eas stipulationes uxor non dabatur, aut non ducebatur, qui stipulabatur, ex sponsu agebat. Judices cognoscebant. *& paulo post.* Hoc jus sponsaliorum observatum dicit Servius ad id tempus, quo civitas universa Latio lege Julia data est. *Plin. lib. 9. c. 35. a med.* Mediocrium sponsalium cœna. *Senec. l. 1. de Benef. c. 9. a med.* Decentissimum sponsaliorum genus. *Liv. l. 38. c. 57.* Sponsalibus rite factis. *Ovid. Heroid. epist. 19. v. 19.* Dictatis ab eo feci sponsalia verbis. *Sueton. in Aug. c. 53.* Dies sponsaliorum. ¶ Sponsalia interdum sumuntur pro convivio sponso præberi solito. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* A. d. VIII. id. Apr. sponsalia Crassipedi præbui. Huic convivio Quintus tuus defuit. *Id. epist. praeced.* scripserat, Tulliam suam Crassipedi esse desponsatam. ¶ Item pro arrhis & muneribus sponsorum. *Imp. Alex. lib. 5. Cod. tit. 3. leg. 3.* Pollicitatione a fratre quondam tuo sponsalium gratia facta, &c. Adde *Impp. Diocles. & Maxim. ibid. tit. 71. leg. 8.*

SPONSALITIUS, a, um, ad sponsos, vel sponsalia pertinens, ut

Spon-

sponsalitiæ arrhæ, de quibus titulus est in *Cod. Justin. lib. 5. tit. 1.* & sponsalitia donatio, apud *Sidon. l. 7. ep. 2. post med.*

SPONSIO, onis, f. *promessa*, ἐπάγγελμα, promissio, stipulatio, obligatio: a *spondeo*. Plus est, quam promissio. Fert enim insuper obligationem præstandi quod spopondimus, ut ex *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 19.* colligitur. *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 7.* Sponsio appellatur non solum, quæ per sponsi interrogationem fit, sed omnis stipulatio promissioque. *Cic. 2. de Leg. c. 16. a med.* Diligentia votorum satis in lege dicta est, ut voti sponsio, qua obligamur deo. ¶ Speciatim est contentio, & altercatio, quæ fit deposito pignore, quod ejus sit, qui vicerit, *scommessa*, ἐγγύη. Fere autem post se habet particulas *si*, & *ni*: hoc sensu; *spondes ne centum*, inquit petitor, *si servus hic meus sit?* h. e. si probavero meum esse. respondet reus, *spondeo, si tuus sit*. Contra reus: *spondes ne centum, ni tuus sit?* h. e. si vincam, non esse tuum. respondet petitor, *spondeo, ni meus sit*. *Cic. pro Quint. c. 27.* Sponsio quæ in verba facta est? Si ex edicto prætoris bona possessa non sint. *Id. Fam. 7. ep. 21* Cum dicerem, tibi videri, sponsionem illam nos sine periculo facere posse, Si bonorum Turpiliæ possessionem prætor mihi dedit. *Al. leg.* ni. *Petron. in fragm. Tragur. c. 70. Burm. extr.* Cœpit dominum suum sponsione provocare, Si Prasinus proximis Circensibus, &c. *Cic. Verr. 5. c. 57. sub fin.* Rubrius Apronium sponsione lacessivit, ni Apronius dictitaret, te sibi in decumis esse socium. *& cap. 59.* Sponsio est, ni te Apronius in decumis socium esse dicat. *Id. Verr. 7. c. 54.* Cogere eum cœpit, HS. duobus millibus sponsionem facere cum lictore suo, ni furtis quæstum faceret. *Valer. Max. l. 2. c. 8. n. 2. Mamb. l. 2. Satyr. c. 13. a med. & Petron. in fragm. Tragur. c. 70. Burm.* Sponsione aliquem provocare. *& mox.* contendere. *Cic. pro Quint. c. 27.* vincere. *Id. pro Cæcin. c. 31.* Vincere sponsionem. *Al. leg.* sponsione. *& ibid.* Condemnari sponsionis. *Liv. l. 40. c. 46. sub fin.* Fulvius queri, se ab eo semper lacessitum, & in probrum suum sponsionem factam. *Id. l. 39. c. 43. ad fin.* Conditio Quintio fertur, ut si id factum negaret, sponsione se defenderet. *Plin. l. 35. c. 10. ad fin.* Picti nobiles, palustri accessu villæ, succollatis sponsione mulierculis, labantes trepidique feruntur. *Id. l. 33. c. 1. ad fin.* Celebratior quidem anulorum usus cum fenore cœpisse debet. argumento est consuetudo vulgi, ad sponsiones etiamnum anulo exsiliente. *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 5. leg. 18. sub fin.* Si quis sponsionis causa anulum accepit, nec reddidit victori. ¶ Sequente *quod pro ni*. *Valer. Max. l. 6. c. 2. n. 10.* Cum sponsionem se facere paratum diceret, quod adolescens ille, &c. *Id. l. 7. c. 2. n. 4.* A M. Lutatio judex aditus de sponsione, quam is cum adversario, quod vir bonus esset, fecerat. ¶ Cum infinito *Macrob. l. 2. Saturnal. c. 13. a med.* Cleopatra sponsione provocavit, insumere se posse in una cœna sestertium centies. ¶ *Sponsio* dicta est etiam ipsa pecunia, quæ in sponsionibus deponebatur, auctore *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* ¶ *Sponsio*, genus promissionis publicæ, sponsoribus adhibitis, & jurejurando interposito: cum imperator cum hoste paciscitur, & pacem promittit. V. in *Pactio*. *Liv. l. 9. c. 5.* Itaque non fœdere pax Caudina, sed per sponsionem facta est. quid enim aut sponsoribus in fœdere opus esset, aut obsidibus, ubi precatione res transigitur? *& mox.* Nomina omnium, qui spoponderunt, exstant: ubi si ex fœdere acta res esset, præterquam duorum fecialium, non exstarent. *Id. ibid.* Facere pacem per sponsionem. *& c. 41. extr.* Otriculani sponsione in amicitiam accepti. *& cap. 11.* Sponsione commissa civitas obligata. *& cap. 8.* Sponsione se obstringere. *& cap. 9. a med.* Sponsionem interponere. *Sallust. in Jug. c. 81.* Per indutias sponsionem faciunt, uti certo die legati proficiscerentur, &c. ¶ *Papinian. Dig. lib. 1. tit. 3. leg. 1.* legem vocat, communem reipublicæ sponsionem. *h. e.* vinculum & conjunctionem: quia sponsio contrahentes obligat. Similiter *Demosthenes ibid. leg. 2.* Νόμος ἐστὶ πόλεως συνθήκη κοινή.

SPONSIS, spoponderis. V. in fin. verbi *Spondeo*.

SPONSIUNCULA, æ, f. *piccola scommessa*, parva sponsio. *Petron. in fragm. Tragur. c. 58. Burm. a med.*

SPONSO, as, a. 1. *fare gli sponsali*, μνηστεύω, sponsalia facere. *Paul. Dig. l. 23. tit. 1. leg. 38.* Inde uxorem quidam ducere non potest, quamvis sponsare non prohibeatur. Adde *Tertull. de virgin. veland. ad fin.*

SPONSOR, oris, m. *promettitore, mallevadore, sicurtà*, ἐγγυητὴς, qui spondet, & pro altero se obligat: tum proprie, tum translate. *Cic. Fam. 6. epist. 19.* De negotio tuo, quod sponsor es pro Pompejo, si Galba consponsor tuus redierit, non desinam cum illo communicare. *Id. l. 1. ad Attic. epist. 8. & 10. extr.* Tulliola tuum munusculum flagitat, & me ut sponsorem appellat. mi autem abjurare certius est, quam dependere. *Id. de provinc. consul. c. 18.* Pompejus idem mihi testis de voluntate Cæsaris, & sponsor est illi de mea. *Manil. l. 2. v. 606. de Pylade & Oreste*. Optavitque reum sponsor non posse reverti: Sponsoremque reus timuit, ne solveret ipsum. ¶ *Sponsores* dicuntur dii ejus rei, quam ex oraculo, vel auspicio portendere visi sunt. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 33.* Promissus socios ubi nunc Hymenæus in annos? Qui mihi conjugii sponsor & obses erat. *Senec. ep. 81.* Desii jam de te esse sollicitus. Quem, inquis, deorum sponsorem accepisti? ¶ Cum vocibus feminini generis, ut *auctor*, *successor*, &c. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 124.* Sponsor conjugii stat dea picta sui. ¶ Sponsorum in Baptismo meminit *Tertull. de Baptism. c. 18. a med.*

SPONSUS, us, m. *promessa*, sponsio. In sexto casu sing. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Qui spoponderet filiam, despondisse dicebatur, quod de sponte ejus, id est voluntate exierat. non enim si volebat, dabat, quod sponsu erat alligatus. *Phædr. l. 1. fab. 16.* Fraudator nomen cum locat sponsu improbo, Non rem expedire, sed mala videre expetit. Al. aliter leg. *Cic. Attic. l. 12. ep. 19.* De sponsu si quid perspexeris, &c. ¶ *Ex sponsu agere* dicitur, qui rem promissam in judicio persequitur; &, ut loquitur *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 19.* ex stipulatu agit. *Sulpic. apud Gell. l. 4. c. 4.* Si post eas stipulationes (*sponsalium*) uxor non dabatur, aut non ducebatur, qui stipulabatur ex sponsu agebat. *Idem loc. cit.* Non spondet ille, qui dicit, spondeo, si jocandi causa dixit: neque agi potest cum eo ex sponsu.

SPONSUS, a, um, *promesso*, promissus. *Terent. Eun. 5. 9. 6.* Scis, Pamphilam meam inventam civem? scis, sponsam mihi? *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Pecunia sponsa. *Horat. lib. 1. sat. 3. v. 94.* quid faciam, si Prodiderit commissa fide, sponsumve negarit? ¶ *Sponsum, i*, absoluta, sponsio. *Varro ibid. & lib. 6. de L. L. c. 6.* Sponsus contra sponsum rogatus. *Cic. pro Quint. cap. 9.* Sponsionem facere maluit: fecit. te judicem sumpsit: ex sponso egit. *Al. leg.* sponsu. ¶ *Sponsus, i*, qui desponsus est, nondum maritus, *sposo*, νυμφίος. *Cic. 2. de Invent. c. 16. a med.* Sponsi nomen appellans identidem. *Horat. l. 3. od. 2. v. 10.* Sponsus regius. ¶ Item procus, seu qui sponsus esse vult, *innamorato*, μνηστήρ. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 28.* Sponsi Penelopæ, nebulones. ¶ *Sponsa, æ*, V. suo loco.

SPONTALIS, le, idem quod spontaneus, ultroneus. *Apul. l. 4. Metam.* Cumque nulli nostrum spontale parricidium suadere persuadere posset. *& sub fin. l. 11.* Spontalis sobrietas.

SPONTALITER, adverb. *spontaneamente*. *Sidon. l. 8. epist. 9.* Id non modo non coactus, verum etiam spontaliter facio.

SPONTANEUS, a, um, *spontaneo, volontario*, αὐτόματος, ἐθελούσιος, voluntarius, naturalis. *Senec. epist. 121. ante med.* Agilitas spontaneus motus est. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 13.* Appetitus spontaneæ mortis. *Arnob. l. 3. pag. 114.* Spontaneas esse numinum benignitates. *Impp. Sever. & Antonin. lib. 2. Cod. tit. 3. leg. 1.* Æstimare contra emptores spontanea voluntate suscipere. ¶ Addunt quidam locum *Plinii l. 18. c. 7. a med.* Si purgatio illa post virginitatem prima fit, aut in virginea ætate spontanea. Sed *Harduin.* ex MSS. edidit aut in virgine ætatis sponte.

SPONTIS, genit. & in ablat. Sponte, f. nomen ceteris casibus deficiens (a recto inusitato *spons*) significat voluntatem, libentiam. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Spondeo a sponte. nam id valet, a voluntate. Ideo Lucilius scribit de Cretea, cum ad se cubitum venerit sua voluntate: Sponte ipsam suapte adductam, ut tunicam & cetera rejiceret. Eandem voluntatem Terentius significat cum ait (*Adelph. 1. 1. 50.*) Satius esse sua sponte recte facere, quam alieno metu. Hæc *Varro*. Rursus *Terent. Andr. 4. 2. 9.* Age, si hic non insanit satis sua sponte, instiga. *di sua spontanea volontà, spontaneamente, di moto proprio*. & C. Cotta apud *Charis. l. 2. pag. 195. Putsch.* Tu de tua sponte hic cum religione. Itaque *sponte*, & *sua sponte* facere dicitur, qui libens, & ultro, & nullo cogente, aut hortante, aut submonente facit. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44.* Ariovistus respondit, transisse Rhenum sese non sua sponte, sed rogatum & accessitum a Gallis. *& lib. 6. c. 13.* Et sua sponte multi in disciplinam conveniunt, & a propinquis parentibusque mittuntur. *Stat. 10. Theb. v. 809.* Sponte ultroque peremptus. *Cic. in Pison. c. 37. sub fin.* Qui sua sponte & voluntate fecissent. *Id. Fam. 9. ep. 14.* Verissime possum respondere, te, quæ facias, tuo judicio & tua sponte facere, nec cujusquam egere consilio. *Id. l. 4. ep. 3.* Neque id solum mea sponte, sed multo etiam magis monente & denuntiante te. *Id. Phil. 4. c. 3.* Galliam totam hortatur ad bellum, ipsam sua sponte suoque judicio excitatam. *Id. Att. l. 15. ep. 27.* Gaudeo id te mihi suadere quod ego mea sponte pridie feceram. *Plin. l. 6. ep. 19. extr.* Opto, ut ea potissimum jubeas, quæ me deceat vel sponte fecisse. *Lucan. l. 5. v. 500.* Sponte per incautas audet tentare tenebras, Quod jussi timuere, fretum. *Virg. Æn. 4. v. 340.* Me si fata meis paterentur ducere vitam Auspiciis, & sponte mea componere curas, &c. *a mio modo*. *Id. Æn. 11. v. 827.* simul his dictis linquebat habenas Ad terram non sponte fluens. *mal volentieri, per forza*. & *Æn. 4. v. 361.* Italiam non sponte sequor. *non di mio capriccio*. *Sil. l. 13. v. 156.* Prævetitum namque, & capital committere Martem Sponte viris. *di suo capriccio*, sine venia ducis. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, aut ratione carentibus. *Petron. in Satyr. c. 16.* Sera sua sponte delapsa cecidit. *Cic. de Senect. c. 19. sub fin.* Sicut sua sponte, nulla adhibita vi, consumptus ignis exstinguitur. *Id. 1. de Leg. c. 17.* Vera & falsa, consequentia & contraria sua sponte, non aliena, judicantur. *Id. in Orat. c. 32. extr.* Hæc quia sua sponte squalidiora sunt, adhibendus erit in his explicandis, quidam orationis nitor. *di sua natura*. & *Liv. lib. 5. cap. 43.* Inde ex loco superiore, qui prope sua sponte in hostem inferebat, impetu facto, fudere Gallos. *Virg. 2. Georg. v. 10.* aliæ (*arbores*) nullis hominum cogentibus, ipsæ Sponte sua veniunt. ¶ Quia qui sponte facit, solus facit, idcirco *sponte* pro *solus* ponitur, h. e. nullo socio, aut adjutore. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 9.* Iis cum sua sponte persuadere non possent, legatos ad Dumnorigem Æduum mittunt, ut eo deprecatore a Sequanis hoc impetrarent. *Id. l. 5. c. 28.* Civitatem ignobilem atque humilem Eburonum sua sponte populo R. bellum facere ausam, vix erat credendum. *Cic. Fam. 7. ep. 1. a med.* Magnum quiddam spectavit: nec sua sponte, sed eorum auxilio, qui, &c. Adde *Verr. 4. c. 10.* ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann. 2. c. 59.* Acerrime increpuit, quod, contra instituta Augusti, non sponte Principis Alexandriam introisset. *senza il beneplacito*: (inconsulto Tiberio, inquit *Sueton. in Tiber. c. 52.* de eadem re loquens.) *Id. Ann. 13. c. 42.* Gnarus, cujus sponte præficeretur. *per volere di chi*. & *lib. 13. c. 42.*

c. 41. Sponte litigatorie præmium honestæ operæ assequi. *a piacere, ad arbitrio*. & *Ann.* 4. c. 7. Exstructa sponte Præfecti castra. & *cap.* 51. *sub fin.* Sponte incolarum. *per consenso*. & *Lucan.* l. 2. v. 99. Paxque fuit non sponte ducum. *Valer. Flacc.* l. 4. v. 357. Cum trepide Inachiæ pellex subiit ora juvencæ Sponte dei. *h. e.* jussu & voluntate Jovis. *Lucan.* l. 5. v. 136. sponte deorum Cirrha silet. *Albinus apud Prisciom.* l. 7. *pag.* 741. *Putsch.* Ille cui ternis Capitolio cellis triumphis Sponte deum petiere. *h. e.* diis faventibus. ¶ *Sua sponte esse*, sui arbitrii, dominum sui esse. *Cels.* l. 1. c. 1. Sanus homo, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet. *e può fare a suo modo*. Apud *Colum.* l. 9. c. 4. cytylus suæ spontis. *h. e.* suæ satu proveniens: cui opponitur sativa. & *lib.* 11. c. 3. *ante med.* Aqua suæ spontis. *h. e.* quæ sponte fluit: cui opponitur manu illata. *Varr.* l. 5. *de L. L.* c. 7. *e med.* Despondisse animum dicitur, ut despondisse filiam, quod suæ spontis statueret finem. *h. e.* suæ voluntatis. ¶ De recto casu, *Auson.* in *Technopægn. edyll.* 12. *per interr. & respons.* v. 11. Sponte ablativi casus quis rectus erit? spons.

SPONTIVUS, a, um, spontaneus. *Solin.* c. 2. (*al.* 8.) *a med.* Caudæ villus, quem spontivo damno amiserit. Ita *Salmas.* ex MSS. Alii *spontaneo*.

SPORADES, dum, f. plur. Σποράδες νῆσοι, insulæ XIX in Ægæo mari inter Cyclades, & Cretam: ita dictæ a σπείρω, spargo, quia dispersæ sunt, non ordine positæ, ut Cyclades. *Pomp. Mela* l. 2. c. *ult. ante med.* & *Plin.* l. 4. c. 12. *ante med.* *Priscian.* in *Periog.* v. 550. Continuo Sporadas ceu stellas aspicie almas.

SPORTA, æ, f. *sporta*, σπυρίς, vas quali, aut fiscinæ, aut corbis simile, e vimine, aut junco, aut sparto, aliave leviore materia, ad varios usus, qui in subjectis exemplis apparent. Dicta est vel a *sparto*, vel ab *asportando*, ut vult *Non.* c. 2. n. 833. vel, quod magis placet, a voce Græca allata. *Varr.* apud *Non. ibid.* Opsonium conjectum in unam sportam. *Martial.* l. 10. *epigr.* 37. Dum loquor ecce redit sporta piscator inani. *Ulpian. Dig. lib.* 33. *tit.* 9. *leg.* 3. *in fin.* Nec frumenti, nec leguminum thecæ, vel arculæ forte, vel sportæ, vel si qua alia sunt, quæ heredes penuarii instruendi gratia habentur, &c. *Cato R. R.* c. 11. Sportæ fæcariæ. *Colum.* l. 12. c. 6. Dolium aqua cælesti repleto. in eam indito sportam junceam, vel sparteam, quæ replenda est sale candido, quo candidior muria fiat. *Id.* l. 8. c. 7. Singulæ caveis angustioribus, vel sportis inclusæ pendeant, &c. *Plin.* l. 18. c. 7. *ad fin.* Amylum emollitum, linteo aut sportis saccatum. *Id.* l. 21. c. 14. Cera fit expressis favis, liquatis igni, tunc sporta colatis. *Ascon. in Verr.* 2. c. 8. Sporta, sportulæ, sportellæ nummorum sunt receptacula. *Sallust. in frag.* apud *Non. loc. cit.* E muris canes sportis demittebant. ¶ Proverb. de re parvi pretii. *Petron. in Satyr.* c. 113. *sub fin.* Si quid ingenui sanguinis habes, non pluris illam facies, quam sportam. ¶ *Sporta* pro *sportula*, h. e. quæ loco cœnæ rectæ dabatur, legitur in *vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 440. n. 8.

SPORTELLA, æ, f. *sportellina*, σπυρίδιον, diminut. a sportula. *Ascon. in Verr.* 2. c. 8. Sportæ, sportulæ, sportellæ nummorum sunt receptacula. *Sueton. in Domit.* c. 4. Senatui, equitique panariis, plebi sportellis cum opsonio distributis. *Petron. in fragm. Tragur.* c. 40. *Burm.* Ex apri dentibus sportellæ dependebant duæ palmulis textæ, altera caryotis, altera Thebaicis repleta. ¶ Metonymice genus est quoddam edulii, vel a figura sic dictum, vel quod in sportella inferebatur. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 20. Dediscendæ tibi sunt sportellæ & artolagani tui.

SPORTULA, læ, f. *sportella*, σπυρίδιον, parva sporta. *Plaut. Men.* 1. 4. 1. Sportulam cape, atque argentum: eccos tres nummos habes. *Ascon. in Verr.* 2. c. 8. Sportæ, sportulæ, sportellæ nummorum sunt receptacula. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 10. Qui incedunt suffarcinati cum libris, cum sportulis. *Id. Stich.* 2. 1. 27. Arundinem fert, sportulamque, & hamulum piscarium. *Apul.* l. 1. *Metam. sub fin.* Sportula cum piscibus. ¶ Quia sportæ tum opsoniis, tum nummis reponendis aptæ erant, factum est, ut *sportulæ* nomine primum ciborum portio, cœnæ quæ satis esset, significaretur: deinde certa pecuniæ summa ad cœnam coemendam: idque loco cœnæ rectæ, quæ a ditioribus olim præberi solebat clientibus, & salutatoribus, & sectatoribus suis: quo de re in *Recta* dictum est. Eaque summa fere erant centum quadrantes, h. e. asses viginti quinque, ut diximus in *Quadrans*, seu HS. X. Aliquando liberaliores plura dabant. *Juvenal. sat.* 3. v. 249. Nonne vides, quanto celebretur sportula fumo? Centum convivæ: sequitur sua quemque culina. *Sueton. in Ner.* c. 16. Adhibitus sumptibus modus: publicæ cœnæ ad sportulas redactæ. *Martial.* l. 3. *epigr.* 14. Romam petebat esuritor Tuccius: Occurrit illi sportularum fabula: A ponte rediit Mulvio. *Id.* l. 14. *epigr.* 125. Si matutinam facile est tibi rumpere somnum, Attrita veniet sportula sæpe toga. *Id.* l. 10. *epigr.* 27. Et tua tricenos largitur sportula nummos. ¶ Cum Claudius imperator munus populo editurus esset extraordinarium & breve, dierumque paucorum; edixitque, velut ad subitam condictamque cœnulam invitare se populum; id munus a similitudine *sportulam* appellavit. *Sueton. in Claud.* c. 21. ¶ *Sportulam furunculus captat*, proverb. de his, qui falso quippiam sibi vindicant: ductumque ab iis, qui cum neque clientes sint, neque sectatores, sportulam tamen affectant. *Tertull.* l. 3. *contra Marcion.* c. 16. ¶ Dicitur etiam *sportula* quævis largitio, aut munusculum. *Plin.* l. 2. de agentibus causas centumviralis, *epist.* 14. Convocantur in media basilica, ubi tam palam sportulæ, quam in triclinio dantur. *Trajan. ad Plin.* l. 10. *epist.* 118. Merito vereris, ne in speciem dianomes incidat invitatio: quæ & in numero modum excedit, & quasi per corpora, ex sportitia ad solemnes sportulae contrahit. Respondet *Trajan.* ad ea quæ scripserat *Plin. epist. praced.* solere qui virilem togam sumunt, vel nuptias faciunt, vel ineunt magistratum, vel opus publicum dedicant, solere bulen, atque etiam e plebe non exiguum numerum vocare, binosque denarios vel singulos dare. *Marcian. Dig. lib.* 30. *leg.* 117. Nihil proponi, cur prohibeatur heres ædificia distrahere, e quorum reditu sportulæ sint relictæ. *Papinian. lib. ult. tit.* 2. *leg.* 6. Minores XXV annorum decuriones facti, sportulas decurionum accipiunt.

SPRETIO, onis, f. *sprezza*, contemptus. *Liv.* l. 40. c. 5. Ea composita sermones ad spretionem Romanorum trahebant. Alii leg. *ad spem* aut *speciem*.

SPRETOR, oris, m. *sprezzatore*, ἐξουθενητής, qui spernit, contemptor. *Ovid.* 8. *Met.* v. 613. utque deorum Spretor erat, mentisque ferox Ixione natus. *Nemesian. in Cyneg.* v. 79. Spretor murarum, *impaziente*.

SPRETUS, a, um, *rebuttato*, *disprezzato*, neglectus, rejectus, contemptus. *Virg. Æn.* 1. v. 31. manet (*Junoni*) alta mente repostum Judicium Paridis, spretæque injuria formæ. *Id.* 4. *Georg.* v. 232. simul os terris ostendit honestum Plias, & Oceani spretos pede repulit amnes. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 3. *e med.* Veritas auspiciorum spreta est, species tantum retenta. *Id. in Orat.* c. 13. *ad fin.* Dulce orationis genus, & solutum, & effluens, spretum & pulsum foro. & *cap.* 3. *ad fin.* Eloquentia forensis spreta a philosophis & repudiata. *Horat. epod.* 6. v. 13. Lycambæ spretus infido gener. *Liv.* l. 21. c. *ult.* Spretorum deorum conscientia. *Ovid.* 15. *Met.* v. 36. spretarumque agitur precum reus. & *lib.* 7. v. 375. spretus amor. *Plin.* l. 8. c. 22. Euanthes inter auctores Græcos non spretus. ¶ Sequente genitivo *Sil.* l. 12. v. 28. Parthenope non dives opum, non spreta vigoris.

SPRETUS, us, m. *sprezzo*, contemptus. *Apul. de Deo Socrat. post princip.* Insolentissimo spretu deos negligit. *Sidon.* l. 3. *epist. ult. extr.* Spretui maximo est judicio otiosorum Latinæ linguæ proprietas.

SPUMA, æ, f. *schiuma*, *spuma*, ἀφρός, rara quædam fæx, quæ per ebullitionem, aut vehementem agitationem rebus liquidis supernatat: a *spuo*, is. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 23. Venus spuma procreata. *Virg.* 4. *Æn.* v. 39 spumis salis ære ruebant. *Plin.* l. 20. c. 63. *sub fin.* Spumas ore fundere. *Senec. in Agam.* v. 441. Dirimunt canæ cærulum spumæ mare. *Ovid.* 7. *Met.* v. 415. *de Cerbero*. Et sparsit virides spumis albentibus agros. *Id.* l. 3. v. 73. *de angue*. plenis tumuerunt guttura venis, Spumaque pestiferos circumfluit albida rictus. *Id.* l. 7. v. 263. posito medicamen aheno Fervet, & exsultat, spumisque tumentibus albet. *Val. Flacc.* l. 1. v. 687. volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum, & spumas vomit ære tridenti. *Cic.* 6. *Verr.* c. *penult. a med.* Cum spumas ageret in ore, arderent oculi, voce maxima, vim me sibi afferre, clamitabat. *Plin.* l. 33. c. 6. Spuma argenti. λιθάργυρος. de qua *Id. ibid.* plura. & *sub fin.* l. 34. Spumæ argenti potus letalis. *Id.* l. 11. c. 41. *in fin.* Butyrum, spuma id est lactis. *Id.* l. 29. c. *ult. ante med.* Spuma cochlearum. *Id.* l. 28. c. 11. equi. & *lib.* 31. c. 9. *sub fin.* salis. *Martial.* l. 14. *epigr.* 26. Caustica Teutonicos accendit spuma capillos. *h. e.* sapo.

SPUMABUNDUS, a, um, spumis abundans, spumosus, spumeus. *Apul. in Apolog.* Faciem tuam spumabundus conspuisset.

SPUMANS, antis, *schiumoso*, *spumante*, ἀφρίζων, spumas emittens, spumeus, spumosus. *Lucret.* l. 3. v. 493. spumans ut in æquore salsi Ventorum validis fervescit viribus unda. *Virg.* 1. *Æn.* v. 742. ille impiger hausit Spumantem pateram. *Id. Ecl.* 5. v. 67. Pocula bina novo spumantia lacte. *Id. Æn.* 9. v. 456. plenos spumanti sanguine rivos. *Cels.* l. 7. c. 23. Spumans bilis. *Virg.* 4. *Georg.* v. 140. spumantia cogere pressis Mella favis. *Colum.* l. 10. v. 44. musto spumantes uvæ. *Virg. Æn.* 6. v. 882. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. & *Æn.* 4. v. 158. aper spumans. & *lib.* 2. v. 209. spumans salum. *Lucan.* l. 9. v. 927. spumans lingua. & *lib.* 6. v. 719. spumantia ora. & *lib.* 1. v. 371. spumans Rhenus. *Senec. in Thyest.* v. 59. ignibus subditis spumans ahenum. ¶ Item spumis aspersus. *Quintil. declam.* 9. c. 5. Spumantes scopuli. *Virg. Æn.* 4. v. 135. Stat sonipes, & frena ferox spumantia mandit. & *lib.* 5. v. 124. spumantia litore. & *lib.* 10. v. 300. spumantes rates. *Lucan.* l. 7. v. 639. spumantes cæde catervæ. *Virg.* 4. *Æn.* v. 664. ensis spumans cruore. ¶ Translate *Auct. ad Herenn.* l. 4. c. 55. Spumans ex ore scelus, anhelans ex intimo pectore crudelitatem. *Juvenal. sat.* 13. v. 14. spumantibus ardens visceribus. *h. e.* iratus.

SPUMATUS, a, um, spuma aspersus. *Cic. in Prognost.* l. 1. *de Divin.* c. 7. Saxaque cana, salis niveo spumata liquore.

SPUMATUS, us, m. spumæ ebullitio, vel ipsa spuma, ἀφρισμός. *Stat.* l. 2. *silv.* 4. v. 100. anguis abundat spumatu.

SPUMESCO, is, n. 3. ἀφρίζω, spumosus fio. *Ovid. Heroid. ep.* 2. v. 87. At si nostra tuo spumescent æquora remo.

SPUMEUS, a, um, *schiumoso*, *spumante*, ἀφρώδης, spumans, spumosus. *Virg.* 2. *Æn.* v. 419. Spumeus Nereus imo ciet æquora fundo. & *vers.* 496. aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exit. *Ovid. Met.* 3. v. 571. torrens spumeus & fervens. *Martial.* l. 14. *epigr.* 220. spumeus aper. *Prudent. Cathemer.* 3. v. 66. Spumea mulctra gerunt niveos Ubere de gemino latices. *Id.* περὶ στεφ. c. v. 101. furens humo spumeas efflans salivas. *Lucan.* l. 9. v. 798. Spumeus accenso non sic exundat aheno Undarum cumulus. *Id.* l. 5. v. 190. Spumea tunc primum rabies vesana per ora Effluit. ¶ Spumam referens. *Plin.* l. 15. c. 28. Succus albis uvis candidus, lacteus in capite ficis, spumeus malis, nullus persicis. *Id.* l. 20. c. 19. Heraclion, alii aphron, foliis speciem passerum præbentibus. radice

in

in summa terræ cute, semine spumeo. *Pallad. in Mart. tit.* 13. Colores (*in equo*) hi præcipui: badius, albineus, russeus, *&c.* sequentis meriti spumans, maculosus, murinus.

SPUMIDUS, a, um, *spumoso. Apul. in Apolog.* Humor crassus, & spumidus. *& mox.* Tabes albida & spumida.

SPUMIFER, a, um, spumam ferens, spumiger, spumans. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 6. *v.* 45. amnis spumifer. *Al. hic leg.* spumiger. *Id.* 11. *Met. v.* 140. fons. *Stat.* 1. *Achill. v.* 59. *de equis Nept.* Illi spumiferos glomerant a pectore fluctus.

SPUMIGENA, æ, m. & f. ex spuma genitus: epithet. Veneris. *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 310. Ipsum spumigenæ salum Cytheres.

SPUMIGER, a, um, spumifer. *Lucret. l.* 5. *v.* 983. Spumigeri suis adventu, validique leonis. *Manil. l.* 5. *v.* 74. spumigeri lupi. V. *Spumifer.*

SPUMO, as, avi, atum, *fare schiuma, spumare*, ἀφρίζω, spumam emitto, spumas ago. *Plin. l.* 22. *c.* 7. *e med.* Aceti cyathum decoquens, & postquam desierit spumare, tepidum infundens. *Virg.* 2. *Georg. v.* 6. spumat plenis vindemia labris. *& lib.* 3. *v.* 309. Quam magis exhausto spumaverit ubere mulctra, Læta magis pressis manabunt flumina mammis. *Id. l.* 8. *Æn. v.* 672. fluctu spumabant cærula cano. *& lib.* 11. *v.* 548. summis Amasenus abundans Spumabat ripis. *Lucan. l.* 6. *v.* 399. equus spumat habenis. *& lib.* 3 *v.* 572. cruor altus in undis spumat. *Petron. in Satyr. c.* 133. *sub fin.* Spumabit pateris hornus liquor. *Senec. in Oedip. v.* 358. Et felle nigro tabidum spumat jecur. *Claudian. in præfat. ad lib.* 1. *in Rufin. v.* 9. amnis viperam spumavit sæpe venena. *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 151. infesto spumavit remige Tethys. *Id. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 243. spumat aper. ¶ Cum accus. *Id. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 281. *de equis Plutan.* Stagnaque tranquillæ potantes marcida Lethes, Æra soporatis spumant oblivia linguis. ¶ Pro fervere, & fermentari. *Cels. l.* 5. *c.* 27. *sect.* 4. Terra respersa aceto spumat ζυμοῦται.

SPUMOSUS, a, um, *schiumoso, spumoso*, ἀφρώδης, spumans, spumeus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 121. Spumosa litora. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect. Hesd.* 72. Spumosus pulmo. *Ovid.* 1. *Met. v.* 570. fluvius spumosis volvitur undis. *Lucan. l.* 2. *v.* 617. spumosum æquor. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 548. spumosis morsibus (*equi*) aurum fumat. *& de VI. v.* 458. Addua quo scissis spumosior incitat undas. ¶ Translate *Pers.* de carmine inflato, & quasi turgenti, *sat.* 1. *v.* 96. nonne hoc spumosum, & cortice pingui?

SPUO, is, spui, sputum, a. 3. *sputare*, πτύω, salivam ejicio: a verbo Græco allatum. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Veniam quoque a deis spei alicujus audacioris petimus, spuendo in sinum. *Sueton. c.* 1. (*al.* 4.) *a med.* Antoniam Drusi non spuisse, percelebre est. ¶ conspuo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 97. & terram sicco spuit ore viator Aridus.

SPURCAMEN, inis, n. spurcities. *Prudent. Cathemer.* 9. *v.* 56. Gregis suilli sordida spurcamina.

SPURCATUS, a, um, *imbrattato, sporcato*, fœdatus. *Catull. carm.* 106. senectus spurcata impuris moribus.

SPURCE, *sordidamente, sporcamente*, ῥυπαρῶς, immunde, fœde, impure, turpiter. *Colum. in fin. c.* 9. *l.* 7. Quamvis sus in pabulationem spurcet versetur, mundissimum tamen cubile desideret. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 5. Si quod eorum spurce, superbe, perfidiose, crudeliter, flagitiose factum proferemus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 39. *extr.* Qui in illam miseram tam spurce, tam impie dixeris. *scil.* probri insimulaveris pudicissimam feminam. *Cato* apud *Plin. l.* 29. *c.* 1. *circa med.* Græci nos quoque dictitant barbaros, & spurcius nos, quam alios opicos, appellatione fœdant. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 13. Deinde perscribit spurcissime, quas ob causas fecerit.

SPURCIDICUS, a, um, αἰσχρολόγος, qui spurca loquitur. *Plaut. Capt. prol. v.* 56. Neque spurcidici insunt versus.

SPURCIFICUS, a, um, ἀκαθαρτοποιός, qui spurca & fœda facit. *Plaut. Trin.* 4. 1. 7. Spurcificum, immanem, intolerandum, vesanum.

SPURCILOQUIUM, ii, n. sermo de rebus turpibus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 4. *extr.* Spurciloquio experiri in congressibus.

SPURCITIA, æ, *&* Spurcities, ei, f. *immondezza, sporcizia*, ἀκαθαρσία, ῥυπαρία, sordes, immunditia. *Colum. l.* 1. *c.* 5. *post med.* Quodcumque rubiginis aut spurcitiæ resedit, siccare atque detergere. *Lucret. l.* 6. *v.* 976. At contra nobis omnium teterrima cum sit Spurcities, eadem subus hæc jucunda videtur. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Sudoris, qui a camino jactatur, spurcitia in omni metallo scoria appellatur. *Id. l.* 17. *c.* 9. Spurcitiæ suum. *h. e.* fimum suillum. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *ante med.* A spurcitia purgare alvum eorum. *Colum. l.* 11. *c.* 27. *in fin.* Spumam & omnem spurcitiam animere. *Apul. l.* 8. *Metam.* Spurcitie sanguinis effeminati madescens.

SPURCO, as, avi, atum, a. 1. *imbrattare, sporcare*, ῥυπαίνω, fœdo, maculo, inquino, vitio. *Paul. Dig. lib.* 47. *tit.* 11. *leg.* 1. Si quis fimo aliquem perfuderit, luto oblinierit, aqua spurcaverit. *Ulpian. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. *circa med.* Qui vinum spurcavit, vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo vitiavit. *Plaut. Men.* 1. 2. 57. Ex istoc loco spurcatur nasum odore illutibili. V. *Nasus* in fin. *Prudent. l.* 1. *contra Symmach. v.* 60. Juppiter incesta spurcavit labe Lacænam.

SPURCUS, a, um, *laido, sozzo, immondo, sporco*, ῥυπαρός, μιαρός, sordidus, immundus, fœdus: a *spuo*, ut quibusdam placet. *Lucret. l.* 6. *v.* 781. multæ homini res Acriter infestant sensus spurcæque gravesque. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 425. quæque aspectu sunt spurca, & odore. *Senec. ep.* 70. *a med.* Præferendam esse spurcissimam mortem servituti mundissimæ. *Gell. l.* 17. *c.* 19. *a med.* Vas spurcum atque pollutum. *& mox.* Aut si quid ad ueina spurcius. *Catull. carm.* 77. *&* 97. Spurca saliva. *Cic. in fragm.* apud *Non. ibid.* Cum iter facerem Claternam tempestate spurcissima. *h. e.* die nubilo, pluvio, ventoso, tempestate fœda, ut ait *Virg.* 1. *Georg. v.* 313. Sic *Plin. l.* 17. *c.* 1. Nubilum spurcum. ¶ *Spurcus ager*, squalidus, sine herbis. *Colum. in præfat. a med.* Quid silvester ager, quid humidus & graminosus, quid siccus & spurcus, &c. ¶ Spurcum vinum, inquit *Festus*, est, quod sacris adhiberi non licet, ut ait Labeo, cui aqua admista est, defrutumve, aut igne tactum est, mustumve antequam defervescat. ¶ Est etiam *spurcus*, obscenus, impurus, incestus. *Plaut. Asin.* 4. 1. 60. Tot noctes reddat spurcas, quot putas habuerit. *Martial. l.* 1. *epigr.* 35. Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas. *h. e.* meretrices. ¶ Translate est impudens, impurus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 56. Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno, Qui potes insidias dona vocare tuas. ¶ Item vilis, abjectus, ignobilis, sordidus. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. *ad fin.* Ergo hoc poterit Samnis, spurcus homo, vita illa dignus, locoque: (*ex Lucil. l.* 4. *satyr.*) vir natus ad gloriam, ullam partem animi tam mollem habebit, quam non meditatione & ratione corroborat? *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Ne quis lictorum spurcum, hominem liberum prehendere, jussisse valet. ¶ Refertur ad animum & mores. *Cic. pro Dom. c.* 10. Helluo spurcissimus. *Id. Phil.* 11. *c.* 1. Duo hæc capita nata sunt post homines natos teterrima & spurcissima. *Id. Verr.* 3. *c.* 37. *e med.* Homo avarissime & spurcissime, redde bona sodalis filio. *Gell. l.* 14. *c.* 2. *ante med.* Homo probri plenus, spurcissimæque vitæ, ac deformatissimæ.

SPURIUS, a, um, *bastardo, illegittimo, spurio*, νόθος. *Auct. lib. de nominib. R. in fin. Valer. Max. sub fin.* Spurii, patre incerto geniti, quasi σποράδην. *Modestin. Dig. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 23. Vulgo concepti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt: vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet: qui & spurii appellantur παρὰ τὴν σποράν. *Impp. Diocliet. & Maxim. lib.* 6. *Cod. tit.* 55. *leg.* 6. Ex libera conceptus & servo, velut spurius habetur. *Marcian. Dig. lib.* 49. *tit.* 15. *leg.* 16. Divi Severus & Antoninus rescripserunt: Si uxor cum marito ab hostibus capta fuerit, & ibidem ex marito enixa sit: si reversi fuerint, justos esse & parentes & liberos, & filium in potestate patris. quod si cum matre sola revertetur, quasi sine marito natus, spurius habebitur. ¶ *Spurii* dicti sunt (teste *Justino l.* 20. *c.* 1.) Lacedæmonii conditores Tarenti, ob eam causam, quæ ea voce *Partheniæ* dicta est. ¶ Translate *Auson. epist.* 18. *sub fin.* Quique notas spuriis versibus apposuit. *h. e.* Aristarchus, qui quos non probavit in Homero versus, obelo notavit. *Id.* in VII. *Sap. proœm. v.* 13. Pone obelos igitur, spuriorum stigmata vatum. *h. e.* malorum poetarum. ¶ Fuit *Spurius* prænomen Romanum in gente Ælia, Carvilia, Furia, Veturia, Nautia, &c. ut Sp. Ælius Capitolinus, Sp. Nautius Sp. F. Sp. N. Rutilus. Id autem non ex eo ductum videtur, quod qui primus usus est, illegitimo patre natus sit, sed quod utcumque sine patre fuerit. nam primæ duæ litteræ SP. quibus *Spurius* scribitur, *sine patre* significant, ut docet *Plutarch. in quæstionib. Romanis.* ¶ *Spurium* inquit *Isid. l.* 9. *Orig. c.* 5. *a med.* muliebrem naturam Veteres vocabant, ἀπὸ τῆς σπορᾶς, hoc est semine. *Plutarch. loc. cit.* a Sabinis dicit sic appellatam: Τὸ ἐκβάλλειν οἱ Σαβῖνοι τὸ τῆς γυναικὸς αἰδοῖον ὠνόμαζον σπόριον. Hinc *Apul. in Apolog.* Possedicitie, ad res Venereas sumpta de mari spuria & fuscina, propter nominum similitudinem, &c.

SPUTAMEN, inis, n. sputum. *Prudent. in Apotheos. v.* 744. humectam sacro sputamine terram Contrectans. Adde *Tertull. advers. Gnost. cap.* 10.

SPUTAMENTUM, ti, n. sputamen. *Tertull. de Spectac. c. ult.* Sputamentis dedecoratus.

SPUTATILICUS, a, um, καταπτυστός, consputatione dignus, levis. *Cic. in Brut. c.* 74. *extr. de C. Rufio.* Fuit accusator, inquit, vetus: qui accusante Chritilium, Sisenna defendens dixit, quædam ejus sputatilica esse crimina. Tunc C. Rufius, Circumvenior, inquit, Judices, nisi subvenitis. Sisenna, quid dicat, nescio: metuo insidias. Sputatilica, quid est hoc? sputa quid sit, scio, tilica, nescio. Maximi risus. Sed ille tamen familiaris meus recte loqui putabat esse, inusitate loqui.

SPUTATOR, oris, m. πτυστής, qui frequenter spuit. *Plaut. Mil.* 3. 1. 51. Minime sputator, screator sum.

SPUTISMA, atis, n. sputus, sputamen. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. *in fin.* (*si sana est lectio:*) Quod poculis, & sputismatis effunditur, simul atque cadit, siccescit.

SPUTO, as, a. 1. *sputare*, ἀποπτύω, frequentaer spuo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 18. Nam illic isti, qui sputatur, interdum morbus venit. *idest* morbus comitialis, quem nominantes solemus despuere, ut *Plin. l.* 10. *c.* 23. *extr.* & *lib.* 28. *c.* 4. docet. *Id. Merc.* 1. 2. 27. Tua causa rupi ramices, jamdudum sputo sanguinem.

SPUTUM, ti, n. *sputo*, πτύσμα, purgamentum oris, saliva quæ ex ore ejicitur. *Senec. de Constant. c.* 1. *sub fin.* Cato voces improbas, & sputa pertulit. *Propert. l.* 4. *eleg.* 5. *v.* 66. Sputaque per dentes ire cruenta cavos. *Martial. l.* 2. *epigr.* 26. Inque suos mittit sputa subinde sinus. *Cels. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Sincerum sputum edere, sive rufum est, sive cruentum, sive album, sive glutinosum, sive spumans. *Lucret. l.* 6. *v.* 1186. Tenuia sputa, minuta. ¶ Translate *Martial. l.* 8. *epigr.* 33. Hoc linitur sputo Jani caryota calendis. *h. e.* hac lamina, seu crusta adeo tenui ac levi, ut instar sputi vix hæreat, atque extergeri facile possit.

SPUTUS, i, *vel* Sputus, us, m. idem ac sputum. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 4. Cum plurimo sputu. *& lib.* 3. *c.* 2. Jugis sputus. Quidam Lexicographi addunt etiam locum *Lactantii l.* 4. *c.* 18. Dabant autem Deo alapas manibus incestis, & impurato ore exspuebant venenatos sputos. Al. leg. *sputus.* Sed hæc non sunt verba *Lactantii*,

en, sed alterius, qui interpretatus est Sibyllinos versus a *Lactantio* sibi recitatos.

S Q

SQUALDUS. V. *Squalus*.

SQUALENS, entis, *sordido*, *irsuto*, *aspro*, *orrido*, asper, incultus, horridus, sordidus, oblitus. *Festus*: Squalidum, incultum & sordidum ait Verrius significare: sic dictum, quod proxime ad similitudinem squamæ piscium accedit, atque eorum qui in profunditatibus abditi paludum squaleant maxime. Unde Ennius: squalida septus stola. Hæc *Festus*. *Ovid.* 4. *Met.* v. 655. squalentia ora Medusæ. *Senec. in Oedip.* v. 554. Squalenta cultu mœstus ingreditur senex. *Juvenal. sat.* 8. v. 16. Si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum Squalentes traducit avos. *Sil. l.* 3. v. 655. & *lib.* 4. v. 376. Squalentes campi. *h. e.* arenosi, & inculti. Sic *Tacit. Ann.* 15. c. 42. Squalens litus. *Lucan. l.* 1. v. 205. & *lib.* 5. v. 39. squalentibus arvis æstiferæ Libyes. *Id. l.* 8. v. 57. atro squalentes pulvere vestes. *Petron. in Satyr.* c. 120. nigro squalentia pumice saxa. *Claudian. de B. Gild.* v. 24. squalens clypeus. *h. e.* situ & rubigine obsitus. *Id. de nupt. Honor. & Mar.* v. 150. de Tritone. squalentia murice terga Purpureis mollita rosis. *h. e.* aspera, hirta, aculeata. *Id. de B. Get.* v. 293. Colla catenati vidit squalentia Cimbri. *h. e.* catenis detrita, asperata, & quasi squamis obducta. *Virg.* 2. *Georg.* v. 348. Aut lapidem bibulum, aut squalentes infode conchas. *h. e.* asperas. *Manil. l.* 5. v. 271. squalens arista. *h. e.* aculeata & pungens. *Stat. l.* 1. *Theb.* v. 646. nubibus atris & squalente die. *h. e.* horrido ob pestilentiam. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 397. squalentia tela veneni. *h. e.* multo veneno imbuta, & horrida. ¶ Usurpatur & in bonam partem. Culpaverant olim nonnulli *Virgil.* quod dixisset *Æn.* 10. v. 314. tunicam squalentem auro. Cui simile est illud *Æn.* 12. v. 87. auro squalentem, alboque orichalco Circumdat loricam humeris. Defendit *Gell. l.* 2. c. 6. *ad fin.* his verbis, quæ more suo descripsit *Macrob. l.* 6. *Saturn.* c. 7. *ad fin.* Tertium restat ex iis, quæ reprehensa sunt, quod *tunicam squalentem auro* dixit. Id autem significat copiam densitatemque auri in squamarum speciem intexti. *Squalere* enim dictum est a squamarum crebritate asperitateque, quæ in serpentium piscriumque coriis visuntur. Quam rem & alii, & hic quidem poeta locis aliquot demonstrat (*Æn.* 11. v. 770.) quem pellis aheis In plumam squamis auro conserta tegebat. Et alio loco (*ibid.* v. 487.) Jamque adeo rutilum thoraca indutus aheuis Horrebat squamis. Accius in Pelopidis ita scribit: Ejus serpentis squamæ squalido auro & purpura prætextæ. Quidquid igitur nimis inculcatum obsitumque aliqua re erat, ut incuteret visentibus facie nova horrorem, id *squalere* dicebatur. Sic in corporibus incultis squamosisque alta congeries sordium *squalor* appellatur: cujus significationis multo assiduoque usu totum id verbum ita contaminatum est, ut jam *squalor* de re alia nulla, quam de solis inquinamentis dici cœperit. Hæc *Gell.* quæ totum hoc verborum genus, *squalens*, *squalere*, *squalor*, *squalidus* luculenter illustrant. *Servius ad cit. Æn.* 10. v. 314. tunicam squalentem auro, interpretatur, splendentem auro, scilicet quia ex densitate & copia auri splendor augetur. *Nonius* quoque *Gellii*, & *Servii* interpretationem firmat: cujus verba sunt *cap.* 6. *n.* 26. *Squalere* non sordium plenum esse tantummodo, ut nunc consuetudine persuasum est; sed honesta re abundare & refertum esse, Veteres honesta auctoritate posuerunt, &c. Hæc *Non.* Huc referri possunt illa *Virg.* 4. *Georg.* v. 91. Alter (rex apum) erit maculis auro squalentibus ardens. & *ibid.* v. 13. picti squalentia terga lacerti. *Sil. l.* 2. v. 585. Cæruleus maculis auro squalentibus anguis. ¶ Sunt qui duplici liquida *squallens*, *squallor*, *squallidus*, &c. scribunt, adversantibus *Manut. Dausqu. Cellar.* a quibus stant vet. lib. & Lapides.

SQUALENTIA, æ, f. squalor, sordes. *Tertull. in exhort. ad cast.* c. 10. Ingredi non secundum carnem squalentiæ concupiscentiam. Al. aliter leg.

SQUALEO, les, lui, n. 2. *esser sordido*, *sporco*, *arsido*, *intolto*, *squvido*, αὐχμάω, sordidus, oblitus, asper, incultus, horridus sum. V. dicta in *Squalens*. *Quintil. l.* 10. c. 1. *ante med.* Neque ego arma squalere situ ac rubigine velim, sed fulgorem his inesse, qui terreat. *Virg.* 1. *Georg.* v. 508. squalent abductis arva colonis. *Plaut. Pers.* 4. 8. 2. Ita mihi supellex squalet atque ædes meæ. *Ovid.* 1. *Met.* v. 373. Ad delubra deæ, quorum fastigia turpi Squalebant musco. & *lib.* 15. v. 627. Pallidaque exsangui squalebant corpora tabo. & *lib.* 14. v. 411. humus squalet serpentibus atris. *Albinoven. ad Liv. eleg.* 1. v. 295. squalent immissis ora capillis. *Sil. l.* 10. v. 511. Pulvere canities atro, arentique cruore Squalebat barba. *Senec. in Troad.* v. 20. nube ceu densa obsitus, Ater favilla squalet Iliaca dies. *Stat.* 1. *Theb.* v. 221. Et Phœbeatæ terrendum squalere favilla. *Martial. l.* 9. *epigr.* 48. Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas, Quidquid & hirsutis squalet imaginibus. *Gell. l.* 9. c. 4. Ipsa volumina ex diutino situ squalebant, habituque tetro erant. ¶ Pro arere, siccum esse, *Lucan. l.* 4. v. 755. Oraque projecta squalent arentia lingua. & *lib.* 9. v. 503. squalebant pulvere fauces. *Sil. l.* 14. v. 591. Squalebat tellus vitiato turvida dorso. Adde *Lucan. l.* 9. v. 616. ¶ Translate de his, qui in luctu & mœrore sunt, quia tunc cultus corporis negligitur. *Cic. pro Sext.* c. 14. Erat in luctu Senatus, squalebat civitas, publico consilio mutata veste. *Id. pro Mil.* c. 8. Luget Senatus, squalent municipia, afflictantur coloniæ. *Paulin. Nolan. carm.* 25. v. 97. Squaluit in vacua captivus imagine reundi. ¶ In bonam partem pro fulgere, nitere, ut in *Squalens* dictum est, *Claudian. in consul. Prob. & Olybr.* v. 181. Filaque concreto cogit squalere metallo. ¶ Sunt qui scrib. *squalleo*. V. *Squalens* in fi.

SQUALES, f. squalor apud Veteres: ut Squalæ petire. *Varr.* apud *Non.* c. 2. n. 437. & *cap.* 3. *n.* 231. Ager derelinqueretur, ac periret squale, scabieque, illuvie, & vastitudine.

SQUALESCO, is, n. 3. squalidus fio. Agnoscitur a *Fl. Capro de Orthogr. pag.* 2240. *Putsch.*

SQUALIDE, *sordide*, horride, inculte. Translate *Cic.* 4. *de Fin.* c. 3. Peripatetici ipsa illa, quæ subtiliter differenda erant, polite apteque dicebant, cum definientes, tum partientes, ut Stoici etiam: sed hi squalidius: illorum vides quam niteat oratio. *h. e.* incultius, inornatius, horridius.

SQUALIDITAS, atis, f. squalor. Translate *Ammian. l.* 26. c. 5. (*al.* 12.) *extr.* Ne omnia confundentes, squalíditate maxima rerum ordines implicemus. *h. e.* obscuritate.

SQUALIDUS, a, um, *incolto*, *sordido*, *aspro*, *orrido*, αὐχμηρός, ῥυπαρός, incultus, sordidus, asper, horridus. V. dicta in *Squalens*. *Enn.* apud *Fest.* & *Non.* c. 24. *n.* 6. Cedo ac caveo vestitus, squalida septus stola. *Justin. l.* 21. c. 5. Pannosus & squalidus. *Senec. in Troadib.* v. 883. Depone cultus squalidos, festos cape. *Juvenal. sat.* 9. v. 15. Sed fruticante pilo neglecta & squalida crura. *Plaut. Truc.* 2. 5. v. 42. Homo horridus & squalidus. *Terent. Eun.* 2. 2. 5. Video sentum, squalidum, ægrum, pannis annisque obsitum. Ubi *Donat.* Sentum ad horrorem retulit; squalidum ad sordes; ægrum ad maciem; pannis annisque obsitum ad vestitum & ad tristitiam. *Ovid. Met.* 15. v. 38. squalidus reus. *Plin. l.* 4. *ep.* 9. *sub fin.* Mœsta & squalida senectus. *Lucret. l.* 2. v. 468. Scilicet esse globosa, tamen cum squalida constent. *h. e.* aspera. *Senec. in Hippol.* v. 471. Orbis jacebit squalido turpis situ. *Id. in Oedip.* v. 2. Et nube mœstum squalida exoritur jubar. *Id. ibid.* v. 625. Pædore fœdo squalidam obtentus comam. *Id. in Herc. Oet.* v. 1756. reliquias magni Herculis, Cineremque jactans squalidum, Alcmene gemit. *Plin. l.* 15. c. 29. Myrtus patricia uberem ac læta, plebeja retorrida ac squalida. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel.* v. 42. Squalida desertis robigo infertur aratris. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 558. Squalidaque humanis ossibus albet humus. & *lib.* 2. v. 181. Ursa per incultos errabat squalida campos. *Id.* 2. *Amor. eleg.* 2. v. 42. squalidus carcer. ¶ Translate *Cic. in Orat.* c. 32. *extr.* Hæc tenenda sunt oratori. sed quia sua sponte squalidiora sunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. ¶ In illo *Tacit.* 2. *Histor.* c. 60. Suetonium ac Licinium tristi reorum squalidos tenuit: donec auditi, necessariis magis defensionibus, quam honestis uterentur. *squalidos tenere* est reorum numero habere, & in vinculis. quia *squalor* reorum est, & carceris. ¶ In bonam partem *Accius* apud *Gell. l.* 2. c. 6. *ad fin.* & *Non.* c. 6. *n.* 26. Ejus serpentis squamæ squalido auro & purpura prætextæ. *h. e.* multo auro atque aspero, instar squamæ, atque adeo rutilo & nitenti. V. *Squalens*. ubi & de his, qui *Squallidus* scribunt.

SQUALITAS, atis, f. &

SQUALITUDO, inis, f. idem quod squalor. *Accius* apud *Non.* c. 3. n. 231. Etsi opertà squalitate est, luctuque horrifìcali. *Lucil. ibid.* & *cap.* 4. n. 440. Squalitate summa, scabie summa, ærumna obrutam. *Accius cit. cap.* 3. Speciem humanam inuitatam, egregiam, indignare clade & squalitudine.

SQUALOR, oris, m. *lordura*, *sordidezza*, *sudiciume*, *incoltezza*, αὐχμός, ῥύπος, sordium congeries, illuvies, sordes. *Gell. l.* 2. c. 6. cujus verba V. in *Squalens*. Sæpa autem refertur ad cultum corporis neglectum atque horridum. Unde *Tacit. de Germ.* c. 31. vocat *squalorem* crinem barbamque summissam. & *Ovid. Heroid. ep.* 13. v. 37. omittere novas & pretiosas vestes, comam negligere. *Plaut. Cist.* 1. 1. 116. Imeundas fortunas æquum est squalorem sequi. *Cic. Verr.* 5. 1. 12. *ad fin.* Surrexisset Apronius, non squaloris plenus ac pulveris, sed unguentis oblitus, vino vigiliisque languidus. *Plin. l.* 7. *ep.* 27. Senex macie & squalore confectus. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros.* v. 330. Erebi se sponte relaxat Squalor, & æternam patitur rerescere noctem. *Liv. l.* 2. c. 23. Obsita erat squalore vestis, fœdior corporis habitus pallore ac macie perempti. *Id. l.* 21. c. 40. *ad fin.* Umbræ hominum, fame, frigore, illuvie, squalore enecti. *Calpurn. ecl.* 2. v. 43. Et redit ad terras tandem, squalore situque, Alma Themis, posito. *Plin. l.* 34. c. 14. Ferro vites squalore denso annis omnibus cogimus juvenescere. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. cap.* 8. *a med.* Aquarum ductibus pessumdatis, plena cuncta squaloris & pulveris. *h. e.* siccitatis. nam & *squalere* arere est. V. ¶ De luctu & mœstitia dolentis aliqua calamitate, aut rei. *Cic. pro Cluent.* c. 6. *ad fin.* Mater instituit accusatores, instigat testes: squalore hujus & sordibus lætatur, exitium exoptat. *Id. ibid.* & *cap.* 67. *extr.* Spectaculum hujus sordium atque luctus, & tanti squaloris. *Id. Verr.* 7. c. 48. *extr.* Hoc ornatu ad vos confugiunt, aspicite, judices, squalorem sordesque sociorum. *Id. pro Mur.* c. 40. Squalore sordidus, confectus morbo, lacrymis ac mœrore perditus. *Metell. ad Cicer.* 5. *Fam. ep.* 1. In luctu & squalore esse. *Tacit. Hist.* 2. c. 54. Legati in squalorem mœstitiamque compositi. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop.* v. 177. procerum squalore repletus carcer. ¶ In plur. numero *Quintil. l.* 6. c. 1. *a med.* At sordes & squalores, & propinquorum quoque similem habitum scio profuisse. ¶ De asperitate, *asprezza*: cui *levor* opponitur. *Lucret. l.* 2. v. 424. quæcumque (*corpora*) molesta atque aspera constant, Non aliquo sine materiæ squalore reperta est. V. *Squalens*, & *Squalidus*. ¶ Sunt qui scrib. *squallor*. V. *Squalens* in fine.

SQUALUS, a, um, squalidus. *Enn.* apud *Non.* c. 2. n. 792. & *cap.* 10. n. 2. Lavere lacrymis vestem squalam & sordidam. Al. leg. *squalidam*:

dem: al. squaldam per syncop. ¶ Squalus, li, piscis: cui nomen ab asperitate squamarum inditum videtur. nam squalos & squalidus etiam asperum significant. Memorant Varro l. 3. R. R. c. 3. ad fin. Plin. l. 9. c. 24. & 51. item Ovid. in Halieut. v. 94. & 103. sed ubique dubia lectione. Prima certe syllaba, utcumque legas, producenda est.

SQUAMA, æ, f. scaglia, squama, λεπίς, φολίς, dura cartilago, quæ piscibus & anguibus pro cute est. Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. Animantium aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ: pluma alias, alias squama videmus obductas. Virg. 11. Æn. v. 753. serpens sinuosa volumina versat, Arrectisque horret squamis. Ovid. 4. Met. v. 576. Duratæque cuti squamas increscere sentit. Id. Heroid. ep. 12. v. 101. Pervigil ecce draco squamis crepitantibus horrens. Virg. 5. Æn. v. 88. de angue. maculosus & auro Squameam incendebat fulgor. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 295. Elevat hunc pluma, squamis hunc Fabula vestit. h. e. versum in piscem narrat. ¶ Per synecdoch. est piscis. Juvenal. sat. 4. v. 25. Hoc pretium squamæ? potuit fortasse minoris Piscator, quam piscis, emi. ¶ Per metaph. Virg. 9. Æn. v. 707. duplici squama lorica fidelis, & auro. h. e. anulis, & catenulis squamas referentibus, maglia. Sic Æn. 11. v. 487. Turnus thoraca indutus, ahenis Horrebat squamis. & vers. 770. quem pellis ahenis In plumam squamis auro conserta tegebat. (Adde Ovid. Met. 3. v. 63.) Plin. l. 29. c. 1. a med. Squamam in oculis emovendam potius, quam extrahendam. la cataratta, la suffusione. & lib. 34. c. 15. ad fin. Squama ferri. scaglietta, scaglia. & lib. 32. c. 4. tegumenti testudinis. Id. l. 9. c. 35. ante med. specularium lapidum. Id. l. 34. c. 11. milii. h. e. cortex tenuis, quo involvitur. Cels. l. 2. c. 10. Squama æris. λεπίς χαλκοῦ. ¶ Squamam sermonis dixit Sidon. l. 3. ep. 3. incultæ orationis rubiginem, asperitatemque loquendi. ¶ Qui scribunt squammo, adversos habent Manut. Dousqu. Cellar. & al.

SQUAMANS, tis, squamas habens, squamosus. Manil. l. 5. v. 420. cum se Delphinus in astra Erigit, & squamam stellis imitantibus edit. Alii leg. squamans, ut edere squamam locutio Græca sit, & valeat, squamam emittere, exserere, exhibere.

SQUAMATIM, adverb. ad similitudinem squamarum. Plin. l. 36. c. 20. post med. Nucamenta squamatim compacta dependent.

SQUAMATUS, a, um, squamis obductus. Tertull. in Apolog. c. 21. Squamatus, aut cornutus, aut plumatus amator.

SQUAMEUS, a, um, scaglioso, φολιδωτός, plenus squamis. Virg. 2. Georg. v. 154. neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis. Id. 2. Æn. v. 218. squamea terga. Ovid. Met. 7. v. 272. squamea membrana. ¶ Translate Claudian. de IV. consul. Honor. v. 522. Quis decor, incedis quoties clypeatus, & auro Squameus, & rutilus cristis, & casside major! h. e. aurea lorica indutus. V. Squama.

SQUAMIFER, a, um, λεπιδοφόρος, squamas ferens, squamosus, squamiger. Senec. in Med. v. 685. Squamifera latebris turba desertis adest. h. e. angues. Lucan. l. 9. v. 709. Squamiferos ingens hæmorrhois explicat orbes.

SQUAMIGER, a, um, squamas gerens, squamosus, squamifer. Plin. l. 11. c. 37. sect. 50. Pennatorum animalium buboni tantum, & oto plumæ velut aures: ceteris cavernæ ad auditum. simili modo squamigeris atque serpentibus. Ovid. 4. Met. v. 716. squamigera cervix. h. e. collum anguis. Lucret. l. 1. v. 378. Nam quo squamigeri poterunt procedere tandem, Ni spatium dederint latices? h. e. piscibus. Id. l. 2. v. 340. & 1081. mutæque natantes Squamigerum pecudes.

SQUAMOSUS, a, um, scaglioso, squamoso, φολιδωτός, squamiger, squamatus. De anguibus Propert. l. 3. eleg. 21. v. 27. squamoso labuntur ventre cerastæ. Virg. 4. Georg. v. 408. squamosus draco. Id. in Cul. v. 165. & Ovid. 3. Met. v. 41. Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 263. Splendent viperez squamosa pelle pharetræ. Prudent. in Hamartig. v. 403. Squamosum thoraca gerens de pelle colubræ. ¶ De piscibus Plaut. Rud. 4. 3. 5. Squamosum pecus. Prudent. περὶ στεφ. 2. de S. Vincent. v. 444. Squamosa agmina. Colum. l. 8. c. 17. Squamosi greges. Senec. in Hippol. v. 1048. squamosa belua. ¶ Translate Lucan. l. 4. v. 324. torrentur viscera flamma, Oraque sicca rigent squamosis aspera linguis. aride e ruvide: siccis, & asperis instar squamarum. Plin. l. 37. c. 5. a med. Smaragdi venosi & squamosi.

SQUAMULA, æ, f. scaglietta, λεπίδιον, parva squama. Cels. l. 7. c. 26. sect. 3. Urina secum trahens quasdam quasi squamulas. Id. l. 6. c. 2. Porrigo est, ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt. Id. l. 5. c. ult. sect. 17. de impetig. Videntur esse in ea quasi bullulæ quædam, ex quibus interposito tempore quasi squamulæ solvuntur.

SQUARROSUS. V. Scarrosus.

SQUATINA, æ, f. squadra, ῥίνη, ῥίνη, piscis ex genere planorum, quo propter squalorem, hoc est asperitatem cutis, ligna & ebora poliuntur. Græce dicitur ῥίνη, vel ῥίνη, quia ea eam limantur. Nam ῥίνη lima est. Plin. l. 9. c. 12. Aspera cute, ut squatina, qua lignum & ebora poliuntur. Id. cap. 50. Ex planis squatina bis sola Autumno, Vergiliarum occasu parit. Id. l. 32. c. 11. Rhina, quem squatinam vocamus. Harduin. habet squatum, quod idem est.

SQUILLA, læ, f. scilla, squilla, herba bulbum ferens edulem: de quo V. Scilla. Horat. l. 2. sat. 8. v. 42. Affertur squillas inter murena natantes. & sat. 4. v. 58. Tostis marcentem squillis recreabis, & Afra Potorem cochlea. Pallad. in Februar. tit. 29. Sarmentum intra squillæ bulbum demergunt: cujus beneficio asserunt fata omnia comprehendere facilius. ¶ Item pisciculus, qui cum pinna concha comparandi cibi init societatem. Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. Plin. l. 9. c. 42. & Martial. l. 13. epigr. 83. ¶ In Libya majores multo squillas quam alibi, cum dictum esset Apicio guloso principi; cupiditate illo navigavit, teste Suida in Ἀπίκιος: cumque falsum reperisset, intacta Africa rediit. Juvenal. sat. 5. v. 80. Aspice, quam longo distendat pectore lancem, Quæ fertur domino squilla, & quibus undique septa Asparagis, qua despiciat convivia cauda.

SQUINU ANTHOS, n. σχοίνου ἄνθος, h. e. flos junci odorati: voces Græcæ, quarum prima juncum, altera florem significat: & leguntur apud Pallad. in Octobr. tit. 14. a med. & corrupta apud Veget. scinoanthos l. 2. de re veterin. c. 59.

S T

ST, zitto, σῖγα, sibilus, quo utimur silentium indicentes, digito ori admoto, in sermone familiari: cui interdum tace adjicitur. Vetus Poeta apud Varr. l. 4. de L. L. c. 10. ex lectione Scalig. Isis, & Harpocrates, digito qui significat st! Cic. Fam. 16. ep. 24. Sed st! litteras tuas exspecto. Nævius apud Charis. l. 2. pag. 214. Putsch. St! tale verbum cave sexis. Terent. Andr. 4. 1. 59. Hem st! mane: concrepuit a Glycerio ostium. Id. Heaut. 3. 3. 36. De fallacia dicis? st! inveni quandam nuper. Plaut. Cas. 2. 2. 5. St! tace, atque abi. Id. Epid. 2. 2. 2. St! st! tacete. habete animum bonum. Id. Pseud. 2. 2. 5. St! tace, tace. meus hic est homo.

STABIANUS, a, um, ad Stabias pertinens, ut Stabianus ager, Plin. l. 31. c. 2. & lib. 30. c. 2. & Stabianum litus, Senec. initio l. 6. quæst. nat. Fuere Stabiæ oppidum Campaniæ, ultra Pompejos, in ora, inter ostia Sarni amnis, & Surrentum: fuere, inquam, usque ad Cn. Pompejum & L. Catonem Coss. anno U. C. DCLXIV. pridie cal. Maji, quo die L. Sulla legatus bello sociali id delevit: quod nunc in villam abiit, ut Plin. l. 3. c. 5. a med. narrat. Colum. l. 10. v. 133. Fontibus & Stabiæ celebres, & Vesvia rura. Plin. l. 31. c. 2. fontem Stabiani agri calculosis mederi, prodit.

STABILIMEN, inis, n. fermezza, sostegno, assodamento, βεβαίωμα, id quo aliquid stabilitur, firmamentum. Vetus Poeta apud Cicer. 3. de nat. Deor. c. 27. Mihi portento cælestum pater prodigium misit, regni stabilimen mei.

STABILIMENTUM, i, n. idem ac stabilimen. Plaut. Curc. 2. 3. 88. Hæc sunt ventri stabilimenta, panis, & assa bubula, poculum grande. V. Panis in fine. Plin. l. 11. c. 7. Propolis nondum cera, sed favorum stabilimentum. Val. Max. l. 7. c. 6. n. 1. Sicilia & Sardinia, gradus & stabilimenta bellorum.

STABILIO, is, ivi, itum, a. 4. assodare, fermare, stabilire, βεβαιόω, stabilem reddo, firmo, fulcio. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. a med. Confirmandi & stabiliendi causa singuli ab infimo solo pedes terra exculcabantur. Enn. apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 20. Strata nulla pedem stabilibat. Colum. 2. arb. l. 4. Castanea stabiliendis cratis habilis. Senec. in Thyest. v. 567. Ille labentes renovare muros, Hic situ quassas stabilire turres. Plin. l. & cap. 20. Portulaca mobiles dentes stabilit commanducata. Id. l. 10. c. 23. Grues Pontum transvolaturas saburra stabiliri. Id. l. 9. c. 31. sub fin. Tradunt echinos sævitiam maris præsagire, correptisque operiri lapillis, mobilitatem pondere stabilientes. & cap. 28. Loligini pedes duo, quibus se velut ancoris stabiliunt. ¶ Translate Cic. 4. de Fin. c. 24. Cum alter stabilire rempubl. studuerit, alter evertere. Auctor apud eund. pro Sext. c. 58. Tullius, qui libertatem civibus stabiliverat. Plaut. Amph. 1. 1. 39. Regi Thebano regnum stabilisit suum. Cic. 1. de Legib. c. 24. Stabilire leges. Sallust. orat. 2. ad Cæs. de republ. ordin. ad fin. pacem & concordiam. Plin. l. 33. c. 2. Cicero stabilivit nomen equestre in consulatu suo. Gell. l. 10. c. 5. Cum eum ad retinendam patientiam, testimonio tolerantiæ, quam videbat, perhibito, stabilisset.

STABILIS, le, sodo, fermo, saldo, stabile, βέβαιος, ad standum aptus, firmus, fixus, fundatus, optime constitutus: tum proprie, tum translate. Senec. in Octav. v. 924. Regitur fatis mortale genus, nec sibi quidquam spondere potest firmum & stabile. Cic. 4. Acad. c. 9. Decretum stabile, fixum, ratum esse debet. Id. de Amic. c. 17. Firmi, & stabiles, & constantes amici. & cap. 15. in f. Amicitiarum stabilis & certa possessio. Id. pro Flacc. c. ult. Via plana & stabilis. cui opponitur præceps & lubrica. Lucret. l. 5. v. 1120. Fundamentum stabile. Terent. Adelph. 1. 1. 40. Errat longe, qui imperium credit gravius esse, aut stabilius, vi quod fit, quam illud, quod amicitia adjungitur. Horat. in carm. secul. v. 26. Quod semel dictum stabilis per ævum Terminus servet. Ovid. 4. Fast. v. 303. Illa (navis) velut medio stabilis sedet insula ponto. Tacit. 2. Ann. c. 21. Stabile prœlium. a piè fermo. Sic Id. 2. Hist. c. 35. Stabili gradu excipe vulnera dirigere. & cato R. R. c. 7. Lotium suillum ad radicem addere oportet, ut mala stabilia fiant. h. e. non decidua ante maturitatem: vel quæ diu durent incorrupta. Ovid. 5. Trist. eleg. 14. v. 29. Raro quidem virtus, quam non Fortuna gubernet: Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede. Plin. l. 31. c. 3. Sabulum masculum promittit aquas certas, stabilesque, & salubres. h. e. perennes. Sic Cato de R. R. in præfat. Ex agricolis stabilissimus quæstus consequitur. Tacit. 1. Ann. c. 43. extr. Discedite a contactu ac dividite turbidos. id stabile ad pœnitentiam, id fidei vinculum erit. Cic. 2. de Invent. c. 30. Animus sine fide stabilis amicis esse non potest. Ovid. 3. de ar. am. v. 557. Stabiles annis animi. h. e. homines confirmatæ & constantis ætatis. ¶ Stabilis patria, domus, ubi quis perpetuo habitat. Plaut. Merc. 3. 4. 68. Qui finis fugæ? quæ patria aut domus tibi stabilis esse poterit? Cic. pro Marcell.

cell. c. 9. Vagabitur modo nomen tuum longe atque late: sedem quidem stabilem, & domicilium certum non habebis. Adde *Plaut. Aulul.* 2. 2. 56. ¶ In pedibus & numeris orationis *stabiles* dicuntur syllabæ longiores, quia stant quodammodo & morantur: contra breves celeriter decurrunt. *Quintil. l. 9. c. 4.* Horum pedum nullus non in orationem venit: sed quo quique sunt temporibus pleniores, longisque syllabis magis stabiles, hoc graviorem faciunt orationem; breves celerem ac mobilem. *& ibid.* Omnes ii, qui in breves excidunt, minus erunt stabiles. ¶ *Stabile est*, certum est, statutum, decretum est. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 25. Profecto stabile est, me patri aurum reddere.

STABILITAS, atis, f. *fermezza, saldezza, stabilità, costenza, Beständigkeit*, firmitas, constantia. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Eorum quæ gignuntur e terra, stirpes stabilitatem dant iis, quæ sustineat. *Plin. l. 23. c. 3. e med.* Amurca dentium stabilitati efficacissime subvenit. *Caes. l. 4. B. Gall. c. 33.* Ita mobilitatem equitum, stabilitatem peditum in prœliis præstant. *Cic. 5. Tuscul. c. 14.* Aut corporis firmitate, aut fortunæ stabilitate confidere. *Id. 1. Offic. c. 15.* Benevolentiam non adolescentulorum more, ardore quodam amoris, sed stabilitate potius & constantia judicemus. *Id. 1. de Fin. c. 20.* Videtur stabilitas amicitiæ vacillare. *Id. de Amic. c. 12.* Stabilitatem amicitiæ confirmare. *Id. 5. Tuscul. c. 30.* Hæ sunt sententiæ, quæ stabilitatis aliquid habeant. nam Aristonis, Pyrrhonis, Herilli evanuerunt.

STABILITER, adv. *stabilmente*, firme. *Vitruv. l. 10. c. 14.* Tympanum stabiliter includatur. *Sueton. in Claud. c. 20.* Molem stabilius fundare.

STABILITOR, oris, m. qui firmat & stabilit aliquid. *Senec. l. 4. de Benef. c. 7.* Deus, quod stant beneficio ejus omnia, stator stabilitorque est. Sunt qui aliter leg.

STABILITUS, a, um, *assodato, fermato, saldato, stabilito, befestigt*, firmatus, constitutus. *Enn. apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 48. extr.* Auspicio regni stabilita scamna solumque. *Lucret. l. 3. v. 202.* quo quæque magis cum pondere magno, Asperaque inveniuntur, eo stabilita magis sunt. *Plin. l. 10. c. 23. sub fin.* Ponduseulis lapidum apprehensis, aut gutture arena repleto, stabilitæ volant. ¶ Metaphorice *Cic. pro Marcell. c. 9. a med.* Nisi hæc urbs stabilita tuis consiliis & institutis erit, &c. *Liv. l. 9. c. 20. sub fin.* Res Capuæ stabilitas Romana disciplina fama vulgaret.

STABOLANS, antis. V. *Stabulor*.

STABULARIUS, a, um, ad stabulum pertinens. *Stabularius* absolute, *stallaro*, qui stabulum exercet, ut ait *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. ult. leg. 1. b.* qui permittit jumenta apud se stabulari, ut *Cujac. ibid. leg. 5.* definit. Item universim qui in stabulo jumenta curat. *Colum. l. 6. c. 23. sub fin.* Si pecora, velut ex militari disciplina, intra stabularii castra manserint. ¶ Item qui mercede homines eorumque jumenta hospitio excipit, *oste*, πανδοχεύς. nam *stabulum* tum ad jumenta pertinet, tum ad homines. Videtur a caupone differre in eo, quod *caupo* viatoribus necessaria ad victum præbet: *stabularius* etiam tectum & lectum. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 5. leg. 1. sub fin.* Viatorem sibi eligere caupo, vel stabularius non videtur. *Senec. l. 1. de benef. c. 14.* Nemo se stabularii aut cauponis hospitem judicat. *Apul. l. 1. Metam.* Sumo sarcinulam, & pretio mansionis stabulario persoluto, capessimus viam. *Augustin. l. & cap. 18. de Civ. Dei.* Stabularias mulieres in caseo dare solere viatoribus, unde in jumenta illico verterentur.

STABULATIO, onis, f. *stallaggia, ἐπαύλισμα*, mansio in stabulo, seu locus ubi animalia stabulantur. *Colum. l. 6. c. 3.* Itaque hybernæ stabulationi boum præparanda sunt stramenta.

STABULO, as, n. 1. *alloggiare alla stalla, σηκάζω*, in stabulum recipio. *Varr. l. 2. de R. R. c. 11.* Danda opera, ut pabulum vendito alienum pecus in suo fundo pascat, & stabulet. ¶ Est etiam verbum neutrum idem significans quod *stabulor*, idest in stabulo degere, seu stationem habere. *Virg. 6. Æn. v. 286.* Centauri in foribus stabulant. *Stat. l. 1. Theb. v. 275.* Geticoque pecus stabulare sub Hemo. Adde *vers.* 457. & *Virg. 3. Georg. v. 224.* & *lib. 6. Æn. v. 180.*

STABULOR, aris, atus sum, dep. 1. *alloggiare, stare, abitare, αὐλίζομαι*, in stabulo sum, dego, habito. *Ovid. Met. 13. v. 822.* pecudes multæ stabulantur in antris. *Varr. l. 3. R. R. c. 3. a med.* Aviaria, in quibus stabulentur turdi ac pavones. *Colum. l. 6. c. 12.* Detur opera, ut bos sicce stabuletur. *Id. l. 8. c. 16. e med.* Pisces, qui, quod in petris stabulentur, saxatiles dicti sunt. *Sil. l. 3. v. 399.* Tartessos stabulantis conscia Phœbo. *h. e.* occiduo, & equos ad stabulum disjunctos ducenti. *Gell. l. 6. c. 3.* in Serpens illis locis stabulans.

STABULUM, li, n. *alloggio da bestie, stalle, αὔλιον, ἔπαυλις*, locus in quo jumenta & pecora, aliæque bestiæ degunt. *Virg. 4. Georg. v. 433.* stabuli custos e pastu vitulos ad tecta reducit. *& lib. 3. v. 184. de equo.* & stabulo frenos audire sonantes. *& vers. 295.* stabulis in mollibus herbam carpere oves. *& vers. 302. de capris.* Et stabula a ventis hiberno opponere soli. *Id. 10. Æn. v. 723.* Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans. *Id. l. 6. v. 179.* Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum. *Id. 4. Georg. v. 14 & 191 & Colum. l. 9. c. 6. sub fin. de apib.* Nec vero a stabulis pluvia impendente recedunt. *Colum. l. 8. c. 1.* Stabula avium cohortalium. *& cap. 11.* Stabulum pavonum. *Id. ibid. c. ult. circa med.* stabula vocat etiam vivaria piscium. ¶ Metonymice sunt ipsa armenta & greges. *Val. Flacc. l. 1. v. 682.* cum stabulis & messibus ingeat ita deum, & Calabri populator Sirius arvi Incubuit. *& lib. 6. v. 613.* stabulis qualis leo sævit omnis. *Martial. l. 8. epigr. 28.* Tartessiacus stabuli nutritor Iberi Bætis. *h. e.* ovium Hispanarum. *Gratius in Cyneg. v. 154.* mansueta stabula. ¶ Dicitur etiam de diversorio, ubi mercede excipiuntur viatores, *osteria, locanda, πανδοχεῖον*. Quid a caupona differat, V. in *Stabularius*. *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 9. leg. 1. e med.* Caupones & stabularios eos æque accipimus, qui cauponam vel stabulum exercent. *Petron. in Satyr. c. 6. & 8.* Cum nec invenirem, quo loco stabulum reliquissem. *Martial. epigr. ult. l. 6.* Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro. *Plin. l. 6. epist. 19. a med.* Deforme arbitratus, honorem petituros urbem Italiamque non pro patria, sed pro hospitio aut stabulo, quasi peregrinantes, habere. *Apul. l. 9. Metam.* Hospitio proximi stabuli recepti, cognoscimus lepidam fabulam. *Spartian. in Severo, c. 1. ad fin.* Dormienti in stabulo serpens caput cinxit. ¶ Et speciatim de lupanari, fornice, prostibulo, *lupanare, πορνεῖον*. *Plaut. Pœn. 1. 2. 53.* An te ibi vis inter istas versarier prosedas, pistorum amicas, quæ tibi olant stabulum statumque. *Cic. 2. Phil. c. 28.* Hujus in sedibus pro cubiculis stabula, pro tricliniis popinæ sunt. ¶ Apud *Sueton. in Caes. c. 49.* stabulum Nicomedis per convicium dictus est C. Cæsar, qui credebatur Nicomedi Bithyniæ regi turpiter obsequutus. Similiter convicio sunt illa apud *Plaut. Cas. 2. 1. 14.* stabulum nequitiæ. *& Truculent. 2. 7. 31.* stabulum flagitii. *& Pers. 3. 3. 13.* stabulum servitricium. ¶ De pastoritia casa, tugurio, mapali, *Justin. l. 1. c. 4. e med.* Motus misericordia, puerum defert ad stabula. ¶ De quacumque statione, sede, habitatione, loco. *Sallust. in Jug. c. 21.* Queis cibus erat caro ferina, atque humi stabulum, uti pecoribus. *Al. leg.* pabulum. *Plaut. Mostell. 2. 1. 3.* Occidit spes nostra: nusquam stabulum est confidentiæ. *Id. Aulul. 2. 2. 55.* Et te utar iniquiom, & meus me ordo irrideat: neutrubi habeam stabile stabulum, si quid divortii fuat.

STACHYS, yos, f. στάχυς, herba porri similitudinem habens, longioribus foliis, pluribusque, & odoris jucundi, colorisque in luteum inclinati. *Plin. l. 24. c. 15. a med.*

STACTA, æ, & Stacte, es, f. στακτή, oleum ex myrrha sudans. *Plin. l. 12. c. 15.* Sudant sponte prius quam incidantur, stactea dictam. *Lucret. l. 2. v. 846.* Sicut amaracini blandum, stactæque liquorem. *Plaut. Mostell. 1. 3. 151.* Vin' unguenta? *Ph.* Quid opus est? cum stacta accubo. *Colum. l. 10. v. 173.* Sed melius stacte ponatur Achaica myrrha. Al. leg. *stactis*, ut sit rectus casus, *stactis*, is, a Græco στακτίς. *Plin. l. 13. c. 1. sub fin.* Myrrha & per se unguentum facit sine oleo, stacte duntaxat. *Myrrham stacten*, & *stactam* conjungit etiam *Scribon. Larg. compos.* 115. & 144.

STACULA, æ, f. genus vitis. *Plin. l. 14. c. 2.* V. *Stacula*.

STADIALIS, le, stadium continens. *Vetus auctor Gromaticus apud Rigalt. pag. 298 & Goes. pag. 321.* Stadialis ager habet passus centum viginti quinque.

STADIATUS, a, um. Stadiatæ porticus, apud *Vitruv. l. 5. c. 11. e med.* sunt, in quibus, ceu tectis stadiis, per hyemem cœlo non sereno athletæ exercebantur.

STADIODROMUS, i, m. σταδιοδρόμος, qui in stadio cursu certat, qui stadium percurrit. *Firmic. l. 8. c. 8.* Si Mars inspexerit leporem cœlestem in horoscopo, faciet stadiodromos. *Plin. l. 34. c. 8.* Qui fecit stadiodromon Astylon, qui Olympiæ ostenditur.

STADIUM, ii, n. *stadio*, στάδιον, curriculum, locus, in quo cursu & lucta certabant athletæ, quod erat spatium sexcentorum viginti quinque pedum, sive centum & viginti quinque passuum, teste *Plin. l. 2. c. 23.* & *Colum. l. 5. c. 1.* quæ octava pars est milliarii, quippe quod mille constat passibus. *Cic. 3. Offic. c. 10.* Qui stadium currit, eniti & contendere debet, quam maxime possit, ut vincat: supplantare eum, quicum certet, aut manu depellere, nullo modo debet. *Id. 2. Tuscul. c. 23. a med.* Ut in stadio cursores exclamant quam maxime possunt. ¶ Stadium ab Hercule institutum tradunt, eumque pedibus suis metatum esse id stadium, quod erat Pisis apud Jovem Olympium, idque fecisse longum pedes sexcentos, ut *Gell. l. 1. c. 1.* tradit. Inde postea alia stadia in terris Græciæ ab aliis instituta sunt, quæ similiter fuere pedum DCXXV. sed tamen aliquanto breviora, propter differentiam magnitudinis pedis Herculani, & ceterorum hominum. Duo igitur fuere stadiorum genera, Italicum DCXXV pedum, & Græcum seu Olympicum DC. quæ tamen nihil inter se discrepare, quidam putant, quia pes Græcus semunciam Romanum excedit: & sexcentæ semunciæ constituunt pedes illos XXV, quibus Romanum Græco stadio majus esse dicitur. His adde tertium ex *Censorin. de die nat. c. 13.* mille pedes continens, h. e. passus CC. Pythicum dictum. ¶ Est etiam mensura cujuscumque spatii CXXV pedes continentis. *Cic. 5. de Fin. c. 1.* Inde vario sermone sex illa a Dipylo stadia confecimus. *Id. 4. Acad. c. 31. a med.* Si ex hoc loco proficiscatur Puteolos stadia triginta. *Plin. l. 2. c. 21.* Pythagoras a terra ad lunam CXXVI. millia stadiorum esse collegit. *& cap. penult. sub fin.* Universum hunc circuitum CCLII. millium stadium prodidit. *& lib. 19. c. 3.* Per quatuor millia stadium. pro *stadiorum*. (Adde *Sallust. in fragm. apud Non. c. 9. n. 1.*) *Manil. l. 3. v. 445.* Sidera ut in stadiis oriantur quæque, cadantque. ¶ Masculino genere *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 15. post med.* Ultra trecentos & sexaginta stadios longitudinem in se continere non poterit. ¶ Translate est quivis locus contentionis, studii, certaminis. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3.* Ut in stadium artis rhetoricæ prodire non audeant. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 25.* Illic vel stadiis animum emendare Platonis Incipiam aut hortis, docte Epicure, tuis. *Al. leg.* studiis. *Cic. Attic. 1. ep. 16. a med.* Cetera non possunt habere neque vim, neque venustatem, remoto illo stadio contentionis, quam ἀγῶνα vos appellatis. Plerique al. leg. *studio*.

STAGIRITES, æ, Σταγειρίτης, qui est ex Stagira, Στάγειρα, urbe Macedoniæ, prope sinum Strymonicum, ut Aristoteles Stagirites, *Cic. 1. Acad. c. 4. a med. Ammian. l. 27. c. 4.* (al. c. 7. extr.) *Plin. l. 4. c. 10.* & *Valer. Max. 10. fin. c. 6. l. 5.*

STA-

STAGMA, & Stamma, atis, n. στάγμα, stilla, gutta: & ipse humor stillans: vox Græca a στάζω, stillo. *Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Rom. v. 907.* Dum sanguis aetra defluit scaturiens, Perfusa pulcher menta succo stagmata fert. Ita *Salmas. ad Lamprid. in Heliogab. c. 25.* ex veterib. libr. Alii omnes leg. *stemmata*.

STAGNANS, antis. V. *Stagno*.

STAGNATILIS, le, *di stagno*, ut Stagnatiles pisces, *Plin. Valer. l. 1. c. 42.*

STAGNATUS, a, um, *pieno d' acqua stagnante*, λιμνωδης, aqua stagnante oppletus, paludosus. *Colum. l. 10. v. 11.* Nam neque sicca placet, nec quæ stagnata palude. *Ovid. 15. Met. v. 269.* Stagnata paludibus hument. ¶ *Stagnatus*, stanno obductus, *stagnato*: ut Stagnatum vas. *Plin. Valerian. l. 1. c. 31. a med.* Mittes in stagnatum. ¶ Firmatus, munitus. *Stat. l. 3. Silv. 2. v. 109.* Cur vada desidant, & ripa coerceat undas Cecropio stagnata luto. V. *Stagno* in fine.

STAGNENSIS, se, *di stagno*, ad stagnum aquæ pertinens, stagnatilis. *Augustin. enarrat. 2. in Psalm. 103. ad fin.* Fulicas aves esse marinas, vel stagnenses novimus.

STAGNEUS, a, um, *di stagno*, *o peltro*, idem quod Stanneus. *Plaut. in fragm. apud Fest. in Narria*. Muriaticam autem video in vasis stagneis, naritam bonam, &c. *Colum. l. 12. c. 41.* In cacabo figuli novo, vel in stagneo coquitur. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 9.* Nummos stagneos, plumbeos emere. Ita *Torrentin.* alii *stanneos* legunt. *Pallad. in Maja, tit. 7.* Duabus angustis regulis stagneis, sicut forcipibus, ipsos naevos apprehendunt, qui Græcis γαγγλιοι. (*Colum. l. 6. c. 25.* unde hausit *Pallad.* habet *ligneis*.) *Scribon. Larg. compos. 30. extr.* Reponitur pyxide stagnea.

STAGNINUS, a, um, ad stagnum aquæ pertinens, ut Stagninus color perviridis, *Frontin. de aquæduct. artic. 7.* sed locus est lacunis interruptus, & dubia admodum lectio.

STAGNO, as, avi, atum, n. 1. *inondare*, *fare stagno*, *stagnare*, λιμνάζω, stagnum, seu paludem facio: & dicitur de aquis, cum littora, aut ripas prætergressæ, alicubi immotæ considunt. *Plin. l. 13. c. 11. a med.* Papyrum nascitur in palustribus Ægypti, aut quiescentibus Nili aquis, ubi evagatæ stagnant. *Id. l. 5. c. 9.* Nilus originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, lacu protinus stagnante, quem vocant Nilidem. *Curt. l. 8. c. 9.* Ganges ubi mollius solum reperit, stagnat, insulasque molitur. & *lib. 9. c. 2. ante med.* Flumen quo latius fusum est, hoc placidius stagnat. *Plin. l. 31. c. 3.* Medici stagnantes pigrasque aquas merito damnant. *Sil. lib. 5. v. 95.* nec læva, stagnantibus undis, Effugium patet. *Virg. 4. Georg. v. 288.* effuso stagnantem flumine Nilum. *Lucan. lib. 4. v. 134.* Sic Venetus stagnante Pado, fusoque Britannus Navigat oceano. *Claudian. de Nilo, vers. 38.* Effluit Ægæo stagnantior, amarior alto Ionio. *h. e.* latior, effusior. ¶ Item de locis, quæ stagnantibus aquis opplentur. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 2. n. 534.* Nam mœnia oppidi stagnabant, redundantibus cloacis adverso æstu maris. *Ovid. 1. Met. v. 324.* stagnat paludibus Orbis. *Sil. l. 10. v. 89.* stagnantes ripæ. *Plin. l. 17. c. 26. a med.* Stagnante solo uvas demetit. *Id. l. 2. c. 80.* Terræ motus fervens in humidis, fluctuans in stagnantibus. ¶ Hyperbola est in illo *Silii l. 6. v. 36.* stagnantem cæde, & facilem discedere terram Ense fodit. & *lib. 14. v. 43.* Dauni stagnantia regna sanguine. ¶ Active pro inundare aquis stagnantibus, *inondare*. *Tacit. 1. Ann. c. 76.* Continuis imbribus auctus Tiberis plana urbis stagnaverat. ¶ Significat etiam indurare, solidare, adstringere, firmare, *assodare*, *indurare*: fortasse a Græco στέγειν. *Justin. l. 36. c. 3. a med.* Mare mortuum neque ventis movetur, resistente turbinibus bitumine, quo aqua omnis stagnatur. ¶ Et translate *Id. l. 37. c. 2. a med.* Mithridates ita se adversus insidias exquisitioribus remediis stagnavit, ut ne volens quidem senex veneno mori potuerit. *h. e.* firmavit, munivit: *si premunì*. & *Veget. l. 3. vet veterin. c. 2.* Boves stagnata adversus omnes ægritudines. & *lib. 1. c. 18. extr.* Trinis potionibus stagnata animalia, integro anno a morbo intacta servari.

STAGNOSUS, a, um, aquis stagnantibus abundans. *Sil. l. 6. v. 653.* dum stagnosi spectat templumque domosque Literni. (*Id. l. 8. v. 538.* stagnisque palustre Liternum.) *Ammian. l. 17. c. 13.* (*al. 18.*) Pleraque incrementis fluminum redundantia, stagnosa & referta salicibus. *Apul. de herb. c. 8.* Nascitur in stagnosis, vel umbrosis locis.

STAGNUM, gni, n. *laguna*, *stagno*, *acqua morta*, λίμνη, aqua a mari aut flumine abundans & quiescens. *Festus*: Stagnum dici quidam putant, quod in eo aqua perpetuo stet. Alii, quod is locus a Græcis στεγνὸς dicitur, quia bene contineat aquam. *Varr. l. 4. de L. L. c. 5.* Stagnum, quod Græce στεγνὸν, quod nomen habet primum. Hinc ad villas rotunda stagna, quod rotundum facillime continet: anguli maxime laborant. A lacu quomodo differat, V. in *Lacus*. tametsi Poetæ facile aliud ponunt pro alio. *Ovid. 1. Met. v. 38.* Addidit & fontes, immensaque stagna, lacusque. *Cic. in Prognost. l. 1. de Divin. c. 9. de venit.* Absonaque sono fontes, & stagna cietis. *Horat. l. 2. od. 15. v. 3.* undique latius Extenta visentur Lucrino Stagna lacu. *Hirt. de B. Afric. c. 80.* Stagnum salinarum. *Virg. 6. Æn. v. 323.* Cocyti stagna alta vides, Stygiamque paludem. *Id. 1. Georg. v. 383.* volucres Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. & *lib. 4. v. 18.* stagna virentia musco. *Id. Æn. 11. v. 458.* Dant sonitum rauci per stagna loquacia cycni. *Sil. l. 4. v. 82.* stagna vadosa turbari nescia fundo. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 28.* nulloque tumultu Stagna modesta jacent. *Id. l. 4. silv. 4. v. 6.* stagnum navale. *h. e.* lacus ad naumachiam. ¶ Poetæ passim de mari usurpant. *Virg. Æn. 1. v. 129.* emissam hyemem sensit Neptunus & imis Stagna refusa vadis. Ubi *Servius*. Stagnum dicitur aqua stans: sed nunc profunda maris significat, ab eo quod non nisi nimia tempestate turbantur. *Id. Æn. 10. v. 765.* medii per maxima Nerei stagna. *Lucan. l. 8. v. 853.* rubri stagna profundi. *Ovid. 4. Fast. v. 278.* Phrixeæ stagna sororis. *h. e.* Hellespontum. *Sil. l. 7. v. 281.* Cuncta per & terras, & lati stagna profundi Condiderat somnus. ¶ *Stagnum* pro *stannum* quidam dixere: unde *stagneus*, & *stagnatus*.

STAGONIAS, æ, m. σταγονίας, dicitur a Græcis genus turis mammosum, cum hæmuta lacryma priore consecuta alia miscuit se: a στάζω, stillo. *Plin. l. 12. c. 14. a med.*

STAGONITIS, itis, f. σταγονῖτις, succus stillans resinæ modo ex quadam ferula, qui & galbanum dicitur. *Plin. l. 12. c. 25. sub fin.*

STALAGMIA, orum, n. *orecchini in figura di goccia*, σταλάγμια, inaures ex bacca pendula, oblongæ: ita dictæ quia guttæ aquæ pendentis (quæ Græce σταλαγμὸς) similitudinem referunt. *Plaut. Men. 3. 3. 18.* Inaures da mihi faciundas pondo duum nummum stalagmia. *Festus*: Stalagmium genus inaurium videtur significare. Cæcilius: Jam ex aum ejus stalagmium domi habeo.

STALAGMIAS, æ, m. σταλαγμίας, stiria, seu gutta cujusdam succi stillantis, ex quo atramentum sutorium fit. *Plin. l. 34. c. 12. a med.*

STAMEN, inis, n. *ordito*, *stame*, *filo*, στήμων, Dorice στάμων, lanæ pars longior, & nervosior, quæ pectendo separata a breviore, netur in filum, quod validum & bene tortum, ordiendæ telæ principium est: cui subtemine transversim intertexto, tela fit: a voce Græca allata: vel, si malis Latinæ originis esse, a *stando*, quod eo stat omne in tela velamentum, ut ait *Varr. l. 4. de L. L. c. 23.* vel potius quod qui stantes texebant, stamen suspensis ponderibus ad perpendiculum extendebant, aut ait *Senec. ep. 90. ante med.* & in *Recta*, *æ*, dictum est. *Tibull. l. 2. eleg. 3. v. 85.* postaque lucerna Deducat plena stamina longa colo. & *eleg. 7. v. 84.* Ducit inops tremula stamina torta manu. *Propert. l. 2. el. 3. v. 41.* stamine fallere somnum. *h. e.* nendo. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 695.* Rejice succinctæ operoso stamine fusos. *Id. Heroid. ep. 3. v. 75.* data pensa trahemus: Et minuent plenas stamina nostra colos. & *ep. 9. v. 79.* & *Met. 12. v. 475.* stamina torquere digitis, aut pollice. *Senec. in Herc. Oet. v. 373.* udum stamen manu intorquere. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 274.* nere. *Ovid. Met. 4. v. 178.* tenuissima. & *lib. 4. v. 221.* Levia versato ducentem stamina fuso. & *lib. 6. v. 54.* Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo: Inseritur medium radiis subtemen acutis. & *vers. 576.* Stamina barbarica suspendit callida tela. & *lib. 4. v. 275.* radio stantis percurrens stamina telæ. ¶ Poetæ sæpe referunt ad Parcas, & vitam significant, aut sortem vitæ. *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 51.* Juro ego fatorum nulli revocabile stamen. *Tibull. l. 1. eleg. 8. v. 1.* Hunc cecinere diem Parcæ fatalia nentes Stamina, non ulli dissoluenda deo. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 63.* Hic quoque cognosco natalis stamina nostri: Stamina de nigro vellere facta mihi. & *lib. 5. el. 13. v. 24.* Non ita sunt fati stamina nigra mei. *Id. in Ibin, v. 245.* at Clotho jussit promissa valere, Nevit & infecta stamina pulla manu. *Lucan. l. 6. v. 777.* tristis Parcarum stamina. & *lib. 3. v. 19.* rumpunt stamina Parcæ. *h. e.* vitam adimunt. *Juvenal. sat. 10. v. 252.* nimio de stamina queri. *h. e.* de vita nimia diuturna. Adde *Tibull. l. & eleg. 3. v. 35. Sil. l. 1. v. 282. Senec. in Oedip. v. 981. Juvenal. sat. 12. v. 65.* & *sat. 14. v. 249. Claudian. de B. Gild. v. 203.* &c. ¶ De quocumque filo *Propert. l. & eleg. 4. v. 39.* Prodita quid mirum fraterni cornua monstri, Cum patuit lecto stamina torta via? *Plin. l. 19. c. 1.* Singula autem stamina centena quinquagena fila constabant. ¶ De filo araneæ. *Ovid. 6. Met. v. 144.* Cetera venter habet, de quo tamen illa remittit Stamina, & antiquas exercet aranea telas. Adde *Plin. l. 11. c. 24.* ¶ De fidibus. *Ovid. 11. Met. v. 170.* tum stamina docto Pollice sollicitat. *Vetus Poeta apud Pithœum l. 4. p. m. 132.* Musica contingens subtili stamina pulsu. ¶ Per synecdochen est vestis. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 304.* & *lib. 2. de laudib. Stilich. v. 346.* & *lib. 2. de rapt. Pros. v. 34.* ¶ Apud *Propert. l. 4. eleg. 9. v. 51.* est infula aut vitta in capite sacerdotis. Adde *Sil. l. 3. v. 25.* ¶ Per metaphoram fibræ in ligno, fila in herbis, & floribus recto ordine in longum protensa. *Plin. l. 16. c. 38. sub fin.* Quibusdam pulpa sine venis, mera stamina & tenui constat. hæc maxime fissilia. *Id. l. 21. c. 5. de lilio.* Ita odor, colorque duplex, & alius calycis, alius staminis. *tenue filum* ante dixerat.

STAMINARIUS, a, um, adject. a stamine. *Staminariæ* titulus est Comœdiæ a Laberio compositæ, quæ intercidit. *Gell. l. 16. c. 7.* Laberius in Staminariis.

STAMINATUS, a, um, stamina contextus, ut Staminatæ vestes, apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 41. extr. Burman.* sed locus est valde dubius, aliis alia legentibus.

STAMINEUS, a, um, ad stamen pertinens. *Propert. lib. 3. eleg. 4. v. 26.* Staminea rhombi ducitur illa rota. *h. e.* licio a filis varii coloris quadam religione & artificio circa rhombum contortis, quod habere credebatur in veneficiis vim maximam. *Id. l. 2. eleg. 21. v. 35.* Deficiunt magico torti sub carmine rhombi. *Lucan. l. 6. v. 460.* Traxerunt torti magica vertigine fili. *Ovid. 2. Fast. v. 575.* Tum cantata ligat cum fusco licia rhombo. Adde *lib. 1. Amor. eleg. 8. v. 7.* & *Petron. in Satyr. c. 131.* quæ omnia jam viderunt viri docti. Itaque *rota rhombi staminea* est rhombus licio implicitus, & rotatus. Quo pertinere videtur illud *Virg. Ecl. 8. v. 73.* Terna tibi hæc primum triplici diversa colore Licia circumdo. ¶ In lignis *staminea venæ* sunt fibræ rectæ, & in longum ductæ instar extensi staminis. *Plin. l. 16. c. 43.* Magna & glutini ratio propter ea, quæ sectilibus laminis, ac in alio genere operiuntur. Stamineam in hoc usu probant venam, & vocant feruleam.

STANNEUS, a, um, *di stagno o peltro*, qui est a stanno. *Plin. l. 29. c. 2. a med.* & *lib. 30. c. 5.* Stannea pyxis. & *cap. 7.* In stanneo vase decoquitur.

STANNUM, i, n. *stagno*, metalli genus, quod in fodinis invenitur cum argento, & in fornace primum liquescit. *Plin. l. 34. c. 16.* Plumbi nigri origo duplex est. Aut enim sua provenit vena, nec quidquam aliud ex se parit: aut cum argento nascitur, mixtisque venis conflatur. Ejus, qui primus fluit in fornacibus liquor, stannum appellatur; qui secundus, argentum; quod remansit in fornacibus, galena, quæ portio est tertiæ additæ venæ. Hæc rursus conflata dat nigrum plumbum, deductis partibus duabus. *Id. ibid. c. 17.* Stannum illitum æneis vasis saporem gratiorem facit, & compescit æruginis virus: mirumque, pondus non auget. Specula quoque ex eo laudatissima Brundisii temperabantur: donec argenteis uti cœpere. *Id. l. 33. c. 9.* Optima specula apud majores fuerunt Brundisina, stanno & ære mixtis. Ex his *Plinii* locis recte notant Eruditi, prave eos sentire, qui putant, stannum idem esse cum Græcorum κασσίτερον, seu plumbo albo: nam plumbi albi nomine significatur genus quoddam metalli, quod nobis ignotum est. V. *Plin. loc. cit.* De stanno loquitur etiam *Hieronym. in Zachar. l. 1. c. 4.* & *Isid. l. 16. Orig. c. 22.* docentes, mixta & adulterata metalla stanno per ignem dissociari; plumbum ab auro & argento secerni; ferrum & æs ab igne defendi; cerussamque ex eo, sicut ex plumbo, fieri.

STANS, antis, *chi sta in piedi*, *ritto*, *stante*, ἑστώς, qui stat, rectus, erectus. *Cic. in Bruto, c. 77. in fin.* Qui ausi aliquando sunt stantes loqui. *Sueton. in Vespas. c. penult.* Imperatorem ait stantem mori oportere. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 10.* sæpe ducentos versus dictabat stans pede in uno. *h. e.* perbrevi tempore. *Id. l. 1. od. 35. v. 14.* proruere stantem columnam. *Liv. l. 32. c. 24.* Romani & ruinas muri supervadebant, & scalas ad stantia mœnia inferebant. *Ovid. 3. Fast. v. 819.* stantes radio percurrere telas. V. *Recta*, *a.* *Plin. l. 32. c. 14. a med.* Ovorum perdicis putaminum cinis stantes mammas servat. *h. e.* ne flaccidæ & deciduæ fiant. ¶ Translate *Cic. Coril. 4. c. 1. a med.* Quod incolumes cives, quod stantem urbem relinquit, quanto illum mœrore afflictum putatis? ¶ Item qui stat, & non movetur, *che sta fermo*. *Propert. l. 4. eleg. 6. v. 27.* Phœbus linquens stantem se vindice Delon. *Horat. l. 3. od. 27. v. 9.* Stantes paludes. *Ovid. 4. Met. v. 732.* & *lib. 7. v. 200.* concussique sista, Stantia concutio cantu freta. *h. e.* tranquilla. *Id. 4. ex Pont. ep. 7. v. 8.* rigida stantia vina gelu. *congelate.* & *Senec. eod. sensu in Hippol. v. 58.* Stans Ister. ¶ Exstans, prominens. *Ovid. 6. Fast. v. 133.* Grande caput, stantes oculi. *Propert. l. 4. eleg. 5. v. 18.* Stantia currenti diluerentur aqua. *h. e.* quæcumque exstant e terra, & erecta sunt, aquis obruerentur.

STAPES, edis, m. & Stapia, æ, & Stapeda, æ, f. *staffa*, ἀναβολεύς, instrumentum ab ephippiis dependens, quo pedes ascensuri infirimus, & equitantes insistimus. Voces sunt incertæ admodum, vel potius nullius in Latina lingua auctoritatis. Nam quod *Salmas. ad Spartian. in Caracall. c. 7.* scribit, *stapedes* usurpari a *D. Hieron.* cum locum non indicaverit, suspectus est: & quæ pro *stapia* affertur ab aliis Inscriptio Romæ, satis ostendit novitiæ scriptionis esse.

STAPIS, idis, f. *stafisagria*, σταφὶς, genus vitis, quæ etiam astaphisagria, & Latinis pituitaria, & pedicularis dicitur. *Plin. l. 23. c. 1.* Astaphisagria, sive staphis, quam uvam taminiam aliqui vocant falso; suum enim genus habet: cauliculis nigris rectis, foliis labruscæ, fert folliculos verius, quam acinos, virides, similes ciceri, in his nucleum triangulum. Maturescit cum vindemia, nigrescitque: cum taminiæ rubentes noverimus acinos, sciamusque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis. A *Palladio lib. 1. tit. 27.* dicitur staphis agria, & Græce a *Celso l. 3. c. 21. ante med.* σταφὶς ἀγρία. V. *Taminia*.

STAPHYLINOS, m. σταφυλῖνος, genus pastinacæ agreste, & erraticum, sponte proveniens. *Plin. l. 19. c. 5. a med.* & *lib. 25. cap. 9. a med.* ¶ Est & species ejus sativa: de qua *Colum. l. 9. c. 4. e med.* Tum agrestis pastinaca, & ejusdem nominis edomita, quam Græci σταφυλῖνον vocant. & *lib. 10. v. 168.* mollemque siseum staphylinus inumbret.

STAPHYLODENDRON, i, n. σταφυλοδένδρον, genus arboris, de quo ita *Plin. l. 16. cap. 16.* Est & trans Alpes arbor simillima aceri albo materia, quæ vocatur staphylodendron, fert siliquas, & in iis nucleos sapore nucis avellanæ.

STAPHYLOMA, atis, n. σταφύλωμα, vitium oculi acino uvæ simile. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 19.*

STAPIA. V. *Stapes*.

STASIASTES, æ, m. nomen Fabulæ *Accii*, ex qua fragmenta servavit *Non. c. 1. num. 73.* & *cap. 4. num. 275.* & 280. & *cap. 12. num. 26.* Græce significat seditiosum: a στασιάζω, dissideo, factiosus sum.

STATA MATER, Dea apud Romanos: fortassis eadem cum Vesta. utramque enim a *stando* ducunt. *Fest.* Statæ Matris simulacrum in foro colebatur. Postquam id collustravit (*Scaliger legit* Cælius stravit) ne lapides igne corrumperentur, qui plurimus ibi fiebat nocturno tempore, magna pars populi in suos quisque vicos retulerunt ejus deæ cultum. ¶ In vet. Inscript. apud *Murator.* legitur *pag. 207. n. 6.* Statiæ Matri Sac. Q. Cælius Q. L. Apollonides, &c. Fortassis hæc *Statia* eadem est cum *Stata*, & ex hoc marmore *Festus* corrigendus.

STATANUM vinum inter generosiora enumeratur a *Plin. l. 14. c. 6.* proveniitque in Campania non longe a Falerno agro. Adde *lib. 23. cap. 1.*

STATANUS, & Statulinus, *seu* Statilinus, dii præsides pueritiatis: a *stando*. his enim sacra fiebant, cum primum pueri stare, & ingredi inciperent. *Varr. apud Non. c. 12. n. ult.* & *Augustin. l. 4. de Civ. Dei c. 21.*

STATARIUS, a, um, *fermo*, *immobile*, στάσιμος, qui stat, fixus, immotus. *Statarius labor* apud *Sidon. l. 5. ep. 17. a med.* est, qui a stantibus, aut sedentibus fit. *Statarius miles* apud *Liv. l. 9. c. 19.* & *lib. 22. c. 18.* est, qui in acie & pugna ordines servat, & pede immoto pugnat, neque loco pelli se patitur. *Stataria pugna*, & *congressio* apud *Ammian. lib. 4. cap. 2.* (*al. 6.*) & *lib. 20. c. 8.* (*al. 19.*) qua pede collato pugnatur, & immobili, σταδία μάχη. Describitur a *Plauto Amph. 1. 1. 83.* In fugam se tamen nemo convortitur, nec recedit loco, quin statim rem gerat. Animam omittunt, priusquam loco demigrent. Quisque uti steterat, jacet, obtinetque ordinem. ¶ *Statarium prandium* apud *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 11. extr.* quod a stantibus, & in procinctu capitur. ¶ *Statarius leno* dicitur a *Pacato in Paneg. Theodos. c. 31.* per convicium Maximus tyrannus, qui tempore Theodosii feminis imperium affectaverat: quasi non statarius & fortis miles, sed quasi lixa aut vilis calo semper in acie fuerit. *Armigerum lixam* eum vocat *Auson. de clar. urbib. n. 7. v. 7.* Etiam apud *Liv. l. 30. c. 28.* statarius semilixa, ut quidem nonnulli legunt, dicitur per contemptum Syphax Numidarum rex: quem locum videtur in mente habuisse *Pacatus*. Verum *Gronov. l. 4. Observation. c. 7.* lectionem mutat, & ex eod. *Liv. l. 24. cap. 48.* Statorius reponit. ¶ *Stataria comœdia* dicitur, quæ lenis est & tranquilla, neque affectibus æstuans: contra *motoria*, laboriosa, turbulenta, & e discursantibus personis ac tumultuantibus acta. ex quibus tertium genus exsistit, mixtum ex utroque actu. Ita docent *Calphurn. in prologum Heautontim.* & ad ejusdem *prol. v. 35.* & *Donat. in prol. Adelph. v. 24.* & alibi. Qualis *stataria* sit, & *motoria* præclare significat *Terent. Heaut. prol. v. 35.* Date potestatem, mihi Statariam agere ut liceat per silentium: Ne semper servus currens, iratus senex, Edax parasitus, sycophanta autem impudens, Avarus leno assidue agendi sint mihi Clamore summo, cum labore maximo. ¶ Hinc translate *Cic. in Bruto, c. 30. extr.* Volo enim, ut in scena, sic etiam in foro, non eos modo laudari, qui celeri motu & difficili utantur, sed eos etiam, quos statarios appellant, quorum sit illa simplex in agendo veritas, non molesta. & *cap. 68.* C. deinde Piso, statarius, & sermonis plenus orator, &c.

STATER, eris, m. *statè*, pondus: ab ἵστημι, appendo, pondero. Item peculiariter pondus quatuor drachmarum. Item moneta quatuor drachmas valens. Varii fuere stateres, variique valoris apud Hebræos, Græcos, &c. De Hebræorum argenteo *Hieronym. lib. 3. in Matth. c. 10.* Stater dicitur, qui duo habet didrachmata.

STATERA, æ, f. *stadera*, σταθμός, ζυγός, instrumentum, quo res sine lancibus ponderantur: ab ἱστάναι, appendo, libro, pondero. Proprie differt a trutina, ut species a genere. Duæ enim species trutinæ, libra, quæ binas habet lances; statera, quæ scapo constat punctis distincto, quæ pondere discriminant. *Vitruv. l. 10. cap. 8.* Id autem ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet considerare. Cum enim ansa propius caput unde lancula pendet, ubi ut centrum est collocata, & æquipondium in alteram partem scapi, per puncta vagando, quo longius, aut etiam ad extremum perducitur paulo, etiam pari pondere amplissimam pensionem parem perficit, per scapi librationem & examinationem longius a centro recedentem. *Stat. l. 4. silv. 9. v. 46.* Sed certa velut æquus in statera, Nil mutas, sed idem mihi rependis. *Plin. l. 31. c. 3. ante med.* Statera judicare de salubritate aquarum. *Cic. in fragm. pro Scaur. apud Ascon.* Obsignare stateras. *Varr. apud Non. c. 6. n. 41.* Statera aurata. *fagginolo.* ¶ Sumitur & pro libra, *bilancia*. *Petron. in Satyr. c. 35.* Super Libram (*segnum celeste*) imposuerat stateram, in cujus altera parte scriblita erat, in altera placenta. *Sueton. in Vespas. c. ult.* Dicitur vidisse quondam per quietem stateram positam examine æquo, cum in altera lance Claudius & Nero starent, in altera ipse ac filii. ¶ Translate *Cic. a. Orat. c. 38.* Hæc nostra oratio multitudinis est auribus accommodanda, ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. ¶ A similitudine stateræ vel libræ, dictum est jugum, unde vincto fune, & alligata mula, currus trahebatur. In *Gloss.* dicitur ζυγός, quod & jugum, & stateram significat. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 33.* impeditum Tardabant iter orbitæ tacentes, Dum pondus nimium querens, sub alta Repit languida quadrupes statera. ¶ Item vasa quædam escaria, rotunda & concava, instar lancium libræ. *Plin. l. 33. c. 11. a med. ex Corn. Nepote.* Tympana si juvene appellare stateras & lances, quas antiqui magidas appellaverant. ¶ Metonymice est rei pretium. *Plin. l. 12. de fusco pennatis, cap. 26.* Laudatur candor ejus coacti: sequens pallido statera.

STATIA. V. *Stata*.

STATICE, es, f. στατική, herba septem caulibus veluti rosæ capita sustinens. *Plin. l. 26. c. 8. extr. med.*

STATICULUM, li, n. *statuetta*, ἀγαλμάτιον, parva statua, sigillum: a *stando*. *Plin. l. 34. c. 17.* Ad aurea quoque, non modo argentea staticula inanis luxuria pervenit. *h. e.* emblemata & sigilla in essedis & vehiculis infixa ad ornatum. *Id. l. 37. cap. 10. de Achate.* Reddunt enim species fluminum, nemorum, & jumentorum, etiam esseda, & staticula, & equorum ornamenta. ¶ Et statua quævis. *Tertull. adverf. Gnost. c. 2.* ex *Deuteron. 12. 3.* Evertetis & comminuetis staticula earum. *gl' idoli.* Vulgata habet, *confringite statuas*. Rursus *Id. ibid. ad fin.* ex *Levit. 26. 1.* Non facietis vobis manufacta, nec sculptilia, nec staticulum statuetis vobis. Vulgata habet, *nec titulos erigetis*. *h. e.* lapides stantes, vel columnas, vel

vel quippiam simile. ¶ Dicitur etiam *Hieronym.* non semel usurpasse.

STATICULUS, i, m. *balletto*, *danzetta*, ὄρχημα, genus saltationis staturiæ, ὄρχημα στατικόν, h. e. quod non discurrendo, sed exiguo corporis motu peragebatur. *Staticulos dare*, est hujusmodi saltationem edere. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 10.* M. Cato senatorem non ignobilem Cæcilium, spatiatorem & Fescenninum vocat, eumque staticulos dare his verbis ait: Descendit de cantherio: inde staticulos dare, ridicularia fundere. Et alibi in eundem: Præterea cantat, ubi collibuit: interdum Græcos versus agit, iocos dicit, voces demutat, staticulos dat. *Plaut. Pers.* 5. 1. 43. Nequeo, leno, quin tibi saltem staticulum dem, olim quem Hegea faciebat.

STATILINUS. V. *Statanus*.

STATIM, adverb. *a piè fermo*, *costantemente*, *perseverantemente*, ἑστηκότως, ἐμμόνως, stando, firmiter, stabili pede, constanter, perseveranter: a *sto*. *Plaut. Amph.* 1. 1. 80. Fugam in se nemo convertitur, Nec recedit loco, quin statim rem gerat. *& vers.* 110. Ita statim stant signa. *Enn.* apud *Non. c. 4. n. 413.* Qui res cum Achivis gesserunt statim. (Adde *Afran. ibid.*) *Terent. Phorm.* 5. 3. 6. Ex his prædiis talenta argenti bina statim capiebat. *h. e.* perpetuo, æqualiter singulis annis. *Arrius* apud *Charis. l. 2. pag.* 195. *Putsch.* Vectigalia legeram vestra, & servantur statim. *h. e.* statute, ordinate, inquit *Charisius*. ¶ Sæpius est illico, protinus, e vestigio, nulla mora interposita, confestim, *subito*, *tosto*, *di botto*, *immantinente*, εὐθέως, αὐτίκα, παραχρῆμα. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult. extr.* De se ter sortibus consultum dicebat, utrum igni statim necaretur, an in aliud tempus reservaretur. *Sallust. in Jug. c. 59. in fin.* Postremos in agmine tentare, ac statim in colles regredi. *Cic. de Harusp. resp. c. 1. ad fin.* Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam est statim a P. Servilio confectus ac trucidatus. *Flor. l. 2. c. 6.* Statim, ac sine mora. *& lib. 2. c. 8.* Statim, & e vestigio. *Martial. l. 6. epigr. 3.* Sex sestertia si statim dedisses. *Liv. l. 3. c. 11.* Principio anni statim res turbulentæ. *Id. l. 4. c. 53.* Impigre primo statim adventu arcem accipit. *Tacit. 6. Ann. c. 3.* Hoc pretium adulationis tulit, statim curia, deinde Italia exactus. *Senec. de tranquill. c. 11. ante med.* Qui scit, hoc sibi, cum conciperetur, statim condictum, &c. *h. e.* jam inde a principio. ¶ Cum particulis *ut*, *ac*, *atque*, *cum*, *a* vel *ab*, *post*, *quam*. *Cic. 2. Fam. epist. 13.* Meque ab eo diligi statim cœptum esse, ut simultatem deposuimus, sensi. *Id. Attic. l. 2. ep. 12.* Litteras scripsi hora decima, statim ut tuas legeram. *Id. l. 10. ep. 8.* Ut heri me salutavit, statim Romam profectus est. *Id. Attic. l. 15. ep. 12.* Dicebat, se statim iturum, simul ac ludorum apparatum iis tradidisset. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 16. leg. 1.* Proconsul ubique proconsularia insignia habet statim atque urbem egressus est. *Pallad. in April. tit. 3.* Semen statim cum spargitur, obruendum est. *& mox.* Ocimum cito nasci dicitur, si statim cum severis, aqua calida perfundas. *Colum. l. 11. c. 1. ante med.* Statim a prima luce. *Plin. l. 18. c. 7. sub fin.* A prima statim maturitate. *Id. l. 16. c. 10.* Piceæ rami pæne statim ab radice modici. *Sueton. in Aug. cap. 83.* Exercitationes campestres statim post civilia bella omisit. *Pallad. in Februar. tit. 15. in fin.* Statim post putationem. *Marcian. Dig. lib. 1. tit. 16. leg. 2.* Proconsules statim quam urbem egressi fuerint, habent jurisdictionem. *Ulpian. lib. 7. tit. 9. leg. 1. a med.* Quarum prior statim committitur, quam aliter fuerit usus. ¶ Pro recenter, modo, *di fresco*. *Pallad. lib. 1. tit. 35. ad fin.* Ventriculus vervecis statim occisi. ¶ *Statim* pro firmiter primam producit: pro illico corripit, ut docet *Donat. ad Terent. Phorm.* 5. 3. 6. & alii. Sunt tamen, qui producunt etiam pro illico: quos imitari non est opus. *Avien. in Arat. v. 397.* Tum succisa Ceres statim cum mergite culmi. *Alcim. Avit. l. 2. v. 180.* Quadam nos statim lituros morte reatum.

STATINA, æ, f. dea, quæ infantibus stare incipientibus præerat. *Tertull. de Anim. cap. 39.* Prima constitutio infantiæ super terram Statinæ deæ sacrum est. ¶ *Statinæ*, *arum*, aquæ in Campania, in Pithecusa ins. quæ subito terræmotu natæ sunt. *Stat. l. 3. Sil. ult. v. 104.* Ænariæque lacus medicos, Statinasque renatas. Similia habet *Plin. l. 2. c. 88.*

STATIO, onis, f. *lo star fermo*, στάσις, actus standi seu consistendi: cui opponitur itio, motus. Unde apud *Lucret. l. 4. vers. 389. & 396. & lib. 5. v. 479. & 519.* *manere in statione* est quiescere, non ire, non moveri. Et *statio terræ* apud *Manil. l. 2. v. 70.* est ejus immobilitas. *Valer. Max. l. 3. c. 2. sect. 23.* Solus immobilem stationis gradum retinens. *h. e.* statum locumque servans, quem occupaverat. ¶ *Stationem facere* apud *Vitruv. l. 9. c. 4. ante med. & Plin. l. 2. c. 17. a med.* dicitur sidus, cum stare videtur, nec progredi. Nam stellæ, inquit *Plin. l. 2. c. 16. a med.* percussæ in qua diximus parte (*h. e. cum distant a sole CXX. partibus*) & triangulo solis radio inhibentur rectum agere cursum, & ignea vi levantur in sublime. Hoc non protinus intelligi potest visu nostro, ideoque existimantur stare: unde & nomen accepit statio. *Id. cap. praced.* alias esse ait stationes matutinas, alias vespertinas: de quib. consulantur Astrologi. ¶ Commoratio, habitatio, *dimora*, *soggiorno*. *Cic. in fin. l. 6. ad Attic.* Athenis statio mea nunc placet. *Ovid. 5. Fast. v. 719. de Cast. & Poll.* alterna fratrem statione redemit. *Pallad. l. 1. tit. ult.* Aratro aurita, quibus possint contra stationes humoris hiberni, sata celsiore sulco attolli. *h. e.* ubi humor diu moratur, nec defluit. ¶ Item positus, situs, *positura*, *sito*, θεματισμός. *Vitruv. l. 2. cap. 2.* ¶ Sæpissime sumitur pro loco, ubi milites stant præsidii causa: & pro ipsis militibus: item pro ipsa custodia & præsidio, *quartiere de guardia*, φυλακτήριον, φυλακτήριον. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 42.* Quod cohortes ex statione & præsidio essent emissæ. *Sallust. in fragm.* apud *Charis. lib. 2. pag. 185. Putsch.* Noctu diuque stationes & vigilias tentare. *Liv. l. 10. c. 32. ad fin.* Ad stationem Romanam, in porta segniter agentem vigilias pervenient. *Id. l. 5. c. 44. ad fin.* Ubi nox appetit, sine munimento, sine stationibus ac custodiis, passim ferarum ritu sternuntur. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 59.* Longiore circuitu custodias stationesque equitum vitabant. *Id. B. Gall. l. 5. c. 15.* Impetu in eos facto, qui erant in statione pro castris collocati. *& lib. 4. cap. 32.* Duas cohortes in stationem succedere jussit. *& lib. 7. c. 69.* Ibi castella viginti tria facta, in quibus interdiu stationes disponebantur, ne qua subito irruptio fieret. *Liv. l. 3. c. 5.* Vigiliæ in urbe, stationes ante portas, præsidiaque in muris disposita. *Tacit. Ann. 14. c. 8.* Anicetus villam statione circumdat. *con guardie*. *& lib. 13. c. 24.* Statio cohortis adsidere ludis solita, demovetur. *la stazion ne di guardia*. *& Sueton. in Tiber. c. 37.* Stationes militum per Italiam solito frequentiores disposuit. *Tacit. l. 1. Hist. c. 28. & 29.* Stationem agere. *esser di guardia*. *& lib. 13. Ann. c. 35.* Stationem, & vigilias inire: *Virg. Æn. 9. v. 183.* portam statione tenere. *Claudian. lib. 2. in Rufin. v. 59.* vigili muros statione tueri. *Virg. Æn. 9. v. 222.* *Sueton. in Aug. c. 24. & Stat. 11. Theb. vers. 240.* stationem deserere, relinquere. ¶ De ipsa vigilia, quæ a militibus in statione agitur. *Petron. in Satyr. c. 102.* Unus nauta statione perpetua interdiu noctuque jacet in scapha. ¶ Translate *Cic. de Senect. c. 20.* Vetat Pythagoras, injussu imperatoris, id est Dei, de præsidio & statione vitæ decedere. *Vellej. l. 2. cap. 124.* Pugnans cum Cæsare Senatus, ut stationi paternæ succederet. *h. e.* imperio. *Ovid. 2. Trist. v. 219.* imperii statione relicta. *Auct. dial. de Orator. c. 17.* Adjice sextam jam felicis hujus principatus stationem, qua Vespasianus rempubl. fovet. *h. e.* sextum annum imperii. *Velle. in fin. l. 2.* Eique functo longissima statione mortali destinate successores quam serissimos. (Adde *August. in epist.* apud *Gell. l. 15. c. 7. extr.*) *Juvenal. sat. 6. v. 272.* uberibus semper lacrymis, semperque paratis In statione sua. *Ovid. Met. 1. v. 616. de oculis Argi.* suis vicibus capiebant bina quietem: Cætera servabant, atque in statione manebant. *vegliavano in guardia*. *& lib. 9. v. 33.* Brachiaque opposui, tenuique a pectore varas In statione manus. *lesto e pronto*, *all' erta*. ¶ Est etiam locus ubi otiosi in urbe degunt, & variis sermonibus tempus terunt, *la panchetta*. *Plin. l. 1. ep. 13.* Plerique in stationibus sedent, tempusque audiendis fabulis conterunt. *Juvenal. sat. 11. v. 4.* omnis Convictus, thermæ, stationes, omne theatrum. Adde *Plin. l. 2. ep. 9. & Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15.* ¶ De locis, ubi conveniebant de jure consulentes. *Gell. l. & cap. 13.* Quæsitum esse memini in plerisque Romæ stationibus jus publice docentium aut respondentium, an, &c. ¶ Stationes municipiorum, apud *Plin. lib. 16. cap. 44.* (quas P. Victor fuisse dicit in regione Urbis octava, in foro) erant loca, ubi legati municipiorum & civitatum de suis negotiis agentes conveniebant: quæ loca eis publice aliquando assignata sunt. Adde *Sueton. in Ner. cap. 37.* ¶ Stationes fiscales, de quib. *Imp. Antonin. lib. 4. Cod. tit. 31. leg. 1. & Imp. Alex. lib. 10. tit. 5. leg. 1. & lib. 8. tit. 43. leg. 2. & Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 6. leg. 19.* loca erant in provinciis, ubi degebant homines rebus fisci curandis præpositi: qui & ipsi *stationarii* nomine appellantur. Simile quiddam est in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 451. n. 3.* in qua L. Petronius Sabinus dicitur Procurator Augg. Stationis hereditatium. Et similis ac fortasse idem est cum eo, qui *ibid. pag. 590. n. 7.* dicitur Aug. Lib. ab auctoritate ration. hereditat. Præerant enim hujusmodi homines rationibus hereditatum, & legatorum, quæ a privatis Principi relinquebantur. ¶ Præterea in mari, & fluminibus statio est locus, ubi naves tuto possunt consistere, *cala*, *porto*, *tonnaro*, ναύσταθμος, ὕφορμος. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 12. leg. 1. a med.* Stationem a statuendo dicimus. Is igitur locus demonstratur, ubicumque naves tuto stare possunt. *Servius ad Æn. 2. v. 23. & ad Æn. 10. v. 297.* docet, *stationem* esse portum temporalem, *portum* stationem perpetuam. Vel dic, *portum* esse arte paratum navibus locum, *stationem* natura. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 6.* Cerauniorum saxa inter, & alia loca periculosa quietam nactus stationem, & portus omnes timens, quos teneri ab adversariis arbitrabatur. *& cap. 8.* A Salonis ad Orici portum stationes litoraque omnia classibus occupavit. *Velles. lib. 2. c. 72. in f.* Tempestatem fugientibus statio pro portu est. *Virg. 4. Georg. v. 421.* Deprensis olim statio tutissima nautis. *Id. 2. Æn. v. 23.* malefida carinis. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 89.* Fluctibus ejectum tuta statione recepi. ¶ De stabulo jumentorum, *stalla*. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 13. in f.* Domum ad stationem jumentorum locare. *Pallad. l. 1. tit. 21.* Planca roboreæ supponantur stationibus equorum. ¶ De loco, ubi morantur homines, jumenta, & vehicula cursui publico destinata, *la posta*: unde *stationarii*. Lamina ærea apud *Murator. pag. 1015. n. 1.* ¶ De quocumque loco apto ad manendum. *Ovid. 2. Fast. v. 673.* Termine, post illud levitas tibi libera non est. Qua positus fueris in statione, mane. *Virgil. 4. Georg. v. 8.* Principio sedes apibus statioque petenda. *Id. Æn. 5. v. 128.* apricis statio gratissima mergis. *Ovid. 1. Amor. eleg. 7. extr. & lib. 3. de ar. am. vers. 434.* Pone recompositas in statione comas. *h. e.* capillos suo quemque loco apte comp. *Petron. in Satyr. c. 120. a med.* Expelluntur aquæ saxis, mare nascitur arvis, Et permutata rerum statione rebellant. *h. e.* loco & statu, quem cuique rei natura assignavit. ¶ Denique apud Christianos veteres *stationes* fuere conventus, in quibus stantes, non genu flexo, orabant, quod diebus Dominicis, & Paschali tempore servatur adhuc. *Tertull. de Orat. sub f. & advers. Psych. c. 10. & l. 2. ad Uxor. c. 4. &c.*

STATIONALIS, le, ad stationem pertinens. *Stationale sidus*, quod in statione est, ut diximus in voce præced. *Plin. l. c. c.* 15. Martis stella stationalis senis mensibus commutatur in Signis. V. Altrologos.

STATIONARIUS, a, um, stationalis. *Stationarii milites*, qui in stationibus sunt custodiæ & præsidii causa, ut in *Statio* dictum est. *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 4. *leg.* 1. *circa med.* Præsides, & magistratus, & milites stationarios dominum adjuvare debere in inquirendis fugitivis. *Paul. ibid. leg.* 4. Limenarchæ, & stationarii fugitivos deprehensos recte in custodiam retinent. *Ulpian. lib.* 1. *tit.* 12. *leg.* 1. *ad fin.* Præfectus Urbi debet dispositos milites stationarios habere, ad tuendam popularium quietem. ¶ Item qui cursui publico inserviunt per intervalla dispositi, ut evectione utentibus equos, aut vehicula expediant, *postieri*. *Imp. Constantin. lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *l.* 1.

STATIUS, ii, m. *Gell. in fi. l.* 4. Statius servile nomen fuit: (*nomen* *standa*) Plerique apud Veteres servi eo nomine fuerunt. Cæcilius quoque ille comœdiarum poeta inclytus, servus fuit, & propterea nomen habuit Statius. Sed postea versum est quasi in cognomentum; appellatusque Cæcilius Statius. Hæc *Gell.* V. *Cæcilius*. ¶ Fuit etiam nomen propr. hominis ingenui, ut Q. Statius Q. F. Gallus, L. Statius L. F. Quir. Valens, &c. apud *Gruter.* ¶ Item cognomen. P. Papinius Statius, Poeta Lyricus magni spiritus, patria Neapolitanus, Juvenalis & Martialis æqualis, floruit Domitiani temporibus: cujus postremo vitæ anno mortem obiit: scripsit Silvas, in quibus creditum se ostendit; Thebaidem, in qua sublimem; Achilleidos libros duos, opus imperfectum, in quo blandum. Extemporali pangendi carminis facultate, cujus non unum exemplum in Silvis reliquit, Domitiano carus fuit: a sublimitate vero carminis *Aquilinus* est dictus: tametsi alicubi ardentior videtur, & inflatior. Pauperem fuisse, notat *Juvenal. sat.* 7. & tragœdiam quoque scripsisse, *vers.* 82. Curritur ad vocem jucundam, & carmen amicæ Thebaidos, lætam fecit cum Statius urbem, Promisitque diem: tanta dulcedine captos Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi Auditur. sed cum fregit subsellia versu, Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven. Laudat etiam *Sidon. carm.* 9. *v.* 227. Non quod Papinius tuus meusque Inter Labdaicos sonat furores, Aut cum forte pedum minore rhythmo Pingit gemmea prata silvularum. Adde *in prosa post fin. carm.* 22. & V. *Fabric. Biblioth. Lat. l.* 2. *c.* 16.

STATIVUS, a, um, *che sta fermo*, *στάσιμος*, qui stat: ut *stativa aqua*, quæ non decurrit, *cheta*, *stagnante*, *ferma*, *[illegible]*. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 155. De stativis aquis, ut sunt lacus, & stagna, & putea, & maria. *Jul. Firmic. l.* 2. *c.* 2. *ad fin.* Nunc directo cursu, nunc retrogrado, nunc stativa tarditate subsistunt. ¶ *Stativæ feriæ*, ut *Macrob.* docet *l. Saturn.* 1. *c.* 16. erant universi populi communes, certis & constitutis diebus ac mensibus, & in Fastis statis observationibus annotatæ. in quibus præcipue servabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Eædem & *statæ* dictæ. *Festus*: Feriæ statæ appellabantur, quod certo statutoque die observarentur. ¶ *Præsidium stativum* apud *Cicer. Phil.* 12. *c.* 10. & *Liv. lib.* 41. *c.* 4. & *lib.* 44. *c.* 40 milites in statione positi præsidii causa. ¶ *Stativa castra*, castra diutius uno loco fixa, in quibus moratur exercitus quietis causa, aut donec rei gerendæ occasio se offerat, *quartiere*, *campo*, *[Greek]*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 12. Pulcherrimo Syracusarum loco stativa sibi castra faciebat. *Sallust. in Jug. c.* 48. Quantum temporis æstivorum in imperio fuit, plerumque milites in stativis castris habuit. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. c.* 30. Uterque eorum ex castris stativis exercitum educunt. *Tacit.* 3. *Ann. cap.* 21. *sub fin.* Illigatus præda stativis castris adhærebat. ¶ Ita sæpe absolute *stativa* dicta, præsertim a *Livio*, apud quem *stativa habere* est militem stativis castris tenere, *lib.* 2. *c.* 52. *lib.* 37. *c.* 33. *lib.* 38. *c.* 15. *extr.* & *cap.* 40. & alibi. *Id. l.* 39. *c.* 30. Paucos dies quietis stativis manserunt. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 66. Lento agmine ductus exercitus, ipsa itinerum spatia, & stativorum mutationes venditante duce. ¶ De mora iter facientium, extra rem militarem. *Plin. l.* 6. *cap.* 23. *a med.* Sed quia major pars itineris conficitur noctibus propter æstus, & stativis dies absumuntur, &c. ¶ In illo *Cicer.* 2. *Agrar. c.* 15. *extr.* Numquid causæ est, quin omnes agros, urbes, stativa, portus, totam denique Bithyniam decemviri vendituri sint? *stativa* alii intelligunt stationes navium: alii stagna, aut lacus, aut paludes piscosas aquarum stativarum. ¶ *Stativæ*, arum, f. stativa. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 45. Deinde per ordinem mansiones, deinde stativæ, deinde ubi annona esset accipienda. Sic in omnib. libr. teste *Casaub.* ¶ *Stativa lux* est, quam sterigmon (*στήριγμον*) Græci vocant, sine cursu jugi, sed prolixa lux, stellæque fluor & ignitus liquor: qui cum latius quatitur, cometes vocatur. *Apul. de Mundo*, *ante med.*

STATONENSIS, & Statoniensis, se, ad Statoniam (*Στατωνία*) pertinens, oppidum Etruriæ inter Saturniam & Rosetum, cujus ager vino generoso nobilis. *Varr. l.* 3. *R. R. cap.* 12. Statonensis ager. *Plin. l.* 2. *c.* 95. & *lib.* 36. *c.* 22. *ad fin.* Ager Statoniensis. *Id. l.* 14. *c.* 6. *a med.* Statoniensia vina. *Senec. l.* 3. *quæstion. nat. c.* 25. *a med.* Ipse ad Cutilias natantem insulam vidi: alia in Vadimonis lacu vehitur, alia in lacu Statoniensi. ¶ Populi *Statones* sunt *Plinio l.* 3. *c.* 5. *ante med.*

STATOR, oris, m. *che ferma*, *ἐπιστάτης*, qui stat opem laturus, adest, favet: vel qui sistit, & firmat. *Liv. l.* 1. *c.* 12. Tu pater deum hominumque, deme terrorem Romanis, fœdam fugam siste. Hic ego tibi templum Statori Jovi voveo. (Adde *Augustin. lib.* 3. *de Civ. Dei*, *c.* 13.) *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 7. Et Jovem illum optimum ac maximum rite dices, & tonantem, & statorem: qui non ut historici tradiderunt, ex eo quod, post votum susceptum, acies Romanorum fugientium stetit, sed quod stant beneficio ejus omnia, stator stabilitorque est. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 23. *num.* 3. 4. & 5. J. O. M. Statori. *Ovid.* 6. *Fast. vers.* 793. Tempus idem Stator ædis habet, quam Romulus olim Ante Palatini condidit ora jugi. *Plin. lib.* 2. *cap.* 53. Inter Statores, ac Tonantes, & Feretrios, Elicium quoque accepimus Jovem. *Velle. c. ult. l.* 2. Auctor ac stator Romani nominis, Mars Gradive. *Al. leg. sator*. ¶ Fuere hoc nomine in provinciis ministri publici Magistratuum, similes lictorum, viatorum, apparitorum, qui in postico prætorii stabant, præsto futuri jubenti Magistratui, præcipue litteris & nuntiis perferendis. *Cic. Imp. ad Cæl. l.* 2. *Fam. ep.* 19. Existimavi esse faciendum, ut ad te statores meos & lictores cum litteris mitterem. & *ep.* 17. *ad Caur. proquæst.* Litteras ad te mihi stator tuus reddidit Tarsi. Adde *Planc. ad Cicer. l.* 10. *ep.* 21. & *Ulpian. Dig. lib.* 4. *tit.* 6. *leg.* 10. In veterib. Lapidib. apud *Gruter. pag.* 1021. *n.* 3. & *Reines. class.* 8. *num.* 4. habetur *stator Prætoris*. In alio apud *Gruter. pag.* 258 *n.* 8. memorantur *Statorum evocati*, & *centurio statorum*. & *pag.* 600. *n.* 6. *stator Augustorum*. ¶ Apud *eund. pag.* 631. *n.* 3. legitur *Stator civitatis Viennen.* nempe servus publicus, accensus, seu viator, ut *Reines. class.* 1. *n.* 19. docet. *Petron. in Satyr. c.* 126. Nisi aut servos viderint, aut statores altius cinctos. ¶ Hujusmodi ministros Alexander Severus (ut est apud *Lamprid. in ejus vita c.* 52.) sustulit: ex quo *Ulpian. Dig. l.* 1. *tit.* 16. *leg.* 4. Nemo proconsulum statores suos habere potest: sed vice eorum milites ministerio in provinciis funguntur. ¶ In *Priapeis carm.* 52. custos horti *stator* dicitur.

STATUA, æ, f. *statua*, *ἄγαλμα*, *ἀνδριάς*, signum, simulacrum ex ære, aliove metallo, lapide, aut ligno, imaginem referens cujuspiam, honoris & memoriæ causa. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 69. Statuam vult dare auream solidam faciendam ex auro Philippeo, quæ stet septempedalis, factis monumentum suis. *Id. Bacch.* 4. 4. 2. Hunc hominem decet auro expendi: huic decet statuam statui ex auro. *Cic. in Pison. cap.* 38. *a med.* Illi statuam istius persimilem, quam stare celeberrimo in loco voluerat, ne suavissimi hominis memoria moreretur, deturbant, affligunt, comminuunt. *Eum.* apud *Trebell. Pollion. in Claud. cap.* 7. *de Scipione*. Quantam statuam faciet populus R. quantam columnam, quæ res suas gestas loquatur! *Cic.* 5. *Phil. cap.* 15. Eique statuam equestrem inauratam in Rostris statui placere. *Id. pro Dom. c.* 30. *sub fin.* & *Nep. in Timoth. c.* 2. *in f.* Statuam alicui ponere. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 105. *in f.* In templo Victoriæ, ubi Cæsaris statuam consecraverant. *Plin. l.* 34. *c.* 6. *sub fin.* Statua donare aliquem. *Phædr. in epilog. l.* 2. Æsopo ingentem statuam posuere Attici, Servumque collocarunt æterna in basi. *Nep. in Chabr. c.* 1. Illo statu Chabrias sibi statuam fieri voluit, quæ publice ei ab Atheniensibus in foro constituta est. *Plin. l.* 33. *c.* 9. *sub fin.* & *lib.* 34. *cap.* 5. *a med.* dicare alicui. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 39. seu rubra Canicula findet infantes statuas. *Sallust. orat.* 2. *de republ. ordin. c.* 9. *sub fin.* Inertissimi nobiles, in quibus, sicut in statua, præter nomen nihil est additamenti. ¶ De statuis multa, quod ad earum historiam pertinet, *Plin. l.* 34. *c.* 4. 5. 6. Scribit *Liv. l.* 40. *c.* 34. & *Valer. Max.* statuam auratam primam omnium in Italia positam fuisse patri suo a M'. Acilio Glabrione. ¶ *Statua verberea*, convicium in hominem elinguem, insulsum, fatuum, & verberonem. *Plaut. Capt.* 5. 1. 31. & *Pseud.* 4. 1. 7. ¶ *Statua taciturnior*, proverb. de infacundo, elingui, infante. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 83. ¶ Proverbii speciem habet & illud *Catulli carm.* 80. *ad Juvent.* inaurata pallidior statua. Item illud *Petron. in Satyr. cap.* 105. *a med.* Juvenes adhuc laboris expertes, statuarum ritu patiemur pannos & vincula? *h. e.* immoto corpore statuarum modo diu manebimus pellibus involuti, vinculisque constricti? ¶ Statua M. Ludii fuit in regione Urbis octava in columna, teste *P. Victor*. De ea *Festus*: Statua est Ludii, ejus qui quondam fulmine ictus in Circo, sepultus est in Janiculo. cujus ossa postea, ex prodigiis oraculorumque responsis, senatus decreto intra Urbem relata, in Vulcanali, quod est supra Comitium, obruta sunt: superque ea columna cum ipsius effigie posita est. ¶ *Statuas* pro *statuis* dicit more suo *Lucret. l.* 3. *v.* 78. ubi al. leg. *statuarum*.

STATUARIUS, a, um, *ἀνδριαντοποιητικός*, ad statuas pertinens. *Plin. l.* 34. *c.* 7. Fuisse statuariam artem familiarem Italiæ quoque, & vetustam, &c. & *cap.* 9. Æris temperatura statuaria. ¶ *Statuarius* absolute, statuarum artifex, *statuario*, *scultore*, *ἀγαλματοποιός*. Differt a sculptore. hic enim est, qui scalpro opus quodcumque facit sive statuam, sive anaglyphum quodcumque: *statuarius* vero, qui statuas solummodo: easque sive scalpro e marmore, aut ligno, sive fusiles ex metallo. Nobilissimos statuariorum apud Veteres *Quintil. l.* 12. *c.* 10. & *Plin. l.* 34. *c.* 7. & 8. recitant. *Id. l.* 35. *cap.* 8. Græcorum diligentia celebrans pictores, statuarios, ac toreutas. *Senec. ep.* 88. *ante med.* Statuarii, marmorarii, & ceteri luxuriæ ministri. ¶ *Statuaria*, absolute, ars statuaria, *statuaria*, *scultura*, *ἀνδριαντοποιητική*. *Plin. lib.* 35. *cap.* 12. *circa med.* Prasiteles plasticen matrem statuariæ, scalpturæque, & cælaturæ esse dixit. *Id. l.* 36. *c.* 5. Hanc artem (*sculpturam*) tanto vetustiorem fuisse, quam picturam, aut statuariam, quarum utraque cum Phidia cœpit octogesimatertia Olympiade.

STATULIBER, i, m. & Statulibera, æ, f. est, inquit *Fest.* qui testamento certa conditione proposita, jubetur esse liber: & si per heredem stet, quo minus statuliber præstare possit, quod præstare debet, nihilominus liber esse videtur. *Paul. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *qui est de statuliberis*, *leg.* 1. Statuliber est, qui statutam & destinatam in tem-

tempus, vel in conditionem habet libertatem. *Ulpian. in lib. Regular. tit.* 3. Qui sub conditione testamento liber esse jussus est, statuliber appellatur. *Id. Dig. lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 6. Si statulibera pœnæ serva facta sit, &c.

STATULINUS. V. *Statinus*.

STATUMARIA, æ, f. herba olim nomine proserpinaca. *Apul. de herb. cap.* 18.

STATUMEN, inis, n. *ἔρεισμα*, quicquid ad rem statuendam & muniendam additur, quo ea stare possit. Hinc dicitur de palo, sive pedamento vitis, *χάραξ*. *Colum. l.* 4. *c.* 16. Vehementioribus statuminibus statim impedanda est. Adde *cap.* 2. ¶ Item de stata stipitibus cujusdam machinæ, qua jumenta clausa curantur. *Colum. l.* 6. *c.* 19. Primis autem duobus statuminibus imponitur firmum jugum, ad quod jumenta capistrantur. ¶ *Cæsari* quoque statumina sunt, quæ *Plinio* costæ, hoc est arrectaria ligna, quæ latera navis suppingunt. Inquit enim *l.* 1. *B. Civ. c.* 54. Carinæ primum & statumina ex levi materia fiebant, reliquum corpus navium viminibus contextum, coriis integebatur. ¶ Usurpatur etiam pro strato, pro eo quod alicui rei substernitur. *Vitruv. l.* 7. 1. 1. Tunc insuper statuminetur, ne minore saxo, quam quod possit manum implere: statuminibus inductis ruderetur. *Plin. l.* 13. *c.* 11. de charta facienda, *circa med.* Igitur e secundo corio statumina facta sunt; e primo subtegmina. *h. e.* primæ philyræ, quæ substernuntur, instar staminis in tela.

STATUMINATIO, onis, f. munitio ea in pavimentis, quæ fit lapidibus & cæmentis libralibus & manualibus, sine calce & arena, cui deinde ruderatio superinducitur, quæ calce, arena, & rudere efficitur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. *a med.* Statuminatione facta, rudus inducatur.

STATUMINO, as, a. 1. *sostentare*, *fortificare*, *stabilire*, *ἐρείδω*, *στηρίζω*, *χαρακόω*, statuminibus quibusdam sustineo, fulcio, firmo. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Eodem modo vineam statuminato. *Id. l.* 18. *c.* 6. *sub fin.* Ora autem earum (*fossarum*) binis utrinque lapidibus statuminare & alio superintegi. *Vitruv. lib.* 7. *cap.* 1. Tum insuper statuminetur, ne minore saxo, quam quod possit manum implere.

STATUNCULA, æ, f. *statuetta*. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 50. *Burm.* Ex hac massa fabri sustulerunt, & fecerunt catilla, paropsides, statunculas. Sunt qui leg. *statunculos*: quod agnoscitur etiam a *Dous a edit.* 2. *pag.* 1747. *Putsch.*

STATUO, is, tui, tutum, a. 3. *metter in piedi*, *piantare*, *ergere*, *ἵστημι*, erigo, stare facio, constituo: & fere de his dicitur, quæ ubi posueris, erecta stant. *Cic.* 2. *de Legib. c. penult. extr.* Super terræ tumulum noluit quid statui, nisi columellam tribus cubitis ne altiorem, aut mensam, aut labellum. *Id. Verr.* 4. *c.* 20. Itaque illi Syracusani statuam postea statuerunt. *Id.* 2. *de Invent. cap.* 23. Ut ii, qui vicissent, tropæum aliquod in finibus statuerent. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Pedamenta jacentia statuenda, declinata corrigenda. *Liv. l.* 22. *c.* 58. Nec explicare quidquam, nec statuere poterant; nec quod statutum esset manebat, omnia perscindente vento & rapiente. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 529. pro rigidis calamos statuere columnis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 728. & *lib.* 7. *v.* 147. Crateras magnos statuunt, & vina coronant. *Id.* 6. *Æn. v.* 380. Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent. & *lib.* 9. *v.* 627. Et statuam ante aras aurata fronte juvencum. *Id.* 2. *Æn. v.* 294. statuere mœnia. *innalzare*, *fabbricare*. Sic *Æn.* 1. *v.* 557. & *lib.* 4. *v.* 655. urbem. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. & *Nep. in Eumen. c.* 7. tabernaculum. *Plin. l.* 17. *c.* 11. *a med.* & *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 10. arborem. *Plin. l.* 36. *c.* 9. obeliscum. *Id. l.* 17. *c.* 22. *ad fin.* pedamentum inter duas vites. *Valer. Flacc. lib.* 1. *v.* 188. & *Ovid. Met.* 7. *v.* 240. aras e cæspite. *Nep. in Milt. c.* 7. *a med.* Incensis operibus, quæ statuerat, Athenas rediit. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 137. Disturba quas statuisti machinas. *Id. Pers.* 5. 1. 7. Statuite hic lectulos: ponite hic quæ assolent. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 30. Quæ regio orave terrarum erat latior, in qua non regnum aliquod statueretur. *Auct. ad Herenn. lib.* 3. *c.* 3. *ante med.* In omnibus jus æquabile statui convenit. *Justin. l.* 18. *c.* 5. *a med.* Statuere sedes alicubi. *porsi ad abitare*, *piantar casa*. & *lib.* 9. *c.* 5. Pacis legem universæ Græciæ statuit. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 129. Nam propriæ telluris herum natura, neque illum, Nec me, nec quemquam statuit. *h. e.* perpetuum fecit. ¶ Est etiam universim pono, colloco, sisto, *mettere*, *porre*, *τίθημι*. *Plin. l.* 7. *c.* 60. Princeps Romanis solarium horologium statuit ad ædem Quirini L. Papirius Cursor. *Liv. l.* 2. *c.* 13. *a med.* Ubi primum ex profundo emersus palude equus Curtium in vado statuit. Al. aliter leg. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 653. Jamque ratam Scythicis auctor statuisset in oris. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 1. *num.* 2. *in fin.* Ipsum Marium si quis eo loci statuisset, &c. *Liv. l.* 21. *c.* 42. Captivos montanos vinctos in medio statuit. *Id. l.* 23. 1. 16. Media porta robora legionum, duabus circa portis novos milites levemque armaturam statuit. *possib.* & *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. *ad fin.* Statuere aliquem ante oculos. *Pallad. in Octobri*, *in fin.* Statuere vas in loco frigido sicco, quem nullus fumus infestet. *Terent. Adelph.* 3. 2. 18. Sublimem medium arriperem & capite primum in terram statuerem, ut cerebro dispergat viam. ¶ *Statuere exemplum*, edere, *dar un esempio*. *Terent. Heaut. prol. v.* 51. Exemplum statuite in me, ut adolescentuli vobis placere studeant potius, quam sibi. *Plaut. Rud.* 3. 2. 6. Statuite exemplum impudenti, date pudori præmium. ¶ Aliquando est destituere *Martial. l.* 4. *epigr.* 28. Nudum te statuet tuus Lupercus. ¶ Et sistere, h. e. immotum facere, *arrestare*, *fermare*. *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 4. Et statuit fessos fessus & ipse boves. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 57. Navem extemplo statuimus, cum jam videat nos stare, occeperunt ratem turbare in portu. *Arnob. lib.* 1. *pag.* 30. Famuli ejus hoc modo statuerunt errantes aquas, & a pernicie corporum suos labi jussere per transitus. ¶ Translate est sententia in animo habere, sentire, putare, pro certo habere, censere, judicare, prorsus existimare, *tener per fermo*, *giudicare*, *stimare*, *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 28. Sine ulla dubitatione sic statuo & judico, neminem tot & tanta, quanta sunt in Crasso, habuisse ornamenta dicendi. *Id. pro Mur. c.* 24. *ad fin.* Cum esset, ut ego mihi statuo, talis, qualem te esse video. *Id. pro Quint. c.* 24. Quid, si tu ipse, Sex. Nævi, statuisti, bona P. Quintii ex edicto possessa non esse? *Id.* 5. *Fam. ep.* 13. Quem quidem laudem sapientiæ statuo esse maximam, non aliunde pendere. & *Attic. l.* 1. *ep.* 5. Qui in te satis consilii statuerim esse. *Sallust. in orat.* 2. *ad Cæs. c.* 6. Sic apud animum meum statuo, malum facinus in se committere, qui incommodo reipubl. gratiam sibi conciliet. *Liv. l.* 6. *cap.* 39. *sub fin.* Proinde ipsi primum statuerent apud animos, quid vellent, deinde comitiis tribunitiis declararent voluntatem. *Id. l.* 34. *c.* 2. & *Cic.* 3. *de Orat. c.* 22. Vix statuere apud animum meum possum, utrum pejor ipsa res, an pejore exemplo agatur. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 37. Nolim statuas, me mente maligna id facere. *h. e.* credas, persuasum habeas. ¶ Item decerno, sancio, constituo, delibero, *risolvere*, *determinare*, *stabilire*, *decretare*. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. c.* 86. Pompejus suorum omnium hortatu statuerat prœlio decertare. *Cic. ad Planc.* 2. *post ep.* 16. *l.* 16. *ad Attic.* Ut consules de Cæsaris actis cognoscerent, statuerent, judicarent. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 2. *ante med.* Pontifices de religione statuisse: in senatu de lege statuturos. *Nep. in Amilc. c.* 1. Carthaginienses statuerunt belli finem facere. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 18. In Pompejam Sabinam exsilium statuitur. & *lib.* 16. *c.* 4. Pro magnitudine delicti pœnam statui par esse. *Id. l.* 13. *c.* 28. Statutumque quantum æediles curules pœnæ irrogarent. *Nep. in Eumen. c.* 11. Nondum enim statuerat, servaret eum, nec ne. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 11. Non exspectandum sibi statuit, dum, &c. & *lib.* 7. *c.* 21. Statuunt, ut decem millia hominum in oppidum submittantur. *Ovid. Met.* 4. *v.* 84. statuunt, ut custodes fallere tentent. *Cic. Phil.* 2. *c.* 38. Statuitur, ne post M. Brutum proconsulem sit Creta provincia. *Val. Flacc. l.* 2. *vers.* 566. Statuere alicui munera. *h. e.* dare, decernere. ¶ *Statuere de aliquo*, sæpe refertur ad judicem, aut magistratum pœnam decernentem, *decretar la condanna*. *Sallust. in Catil. c.* 56. Cum de P. Lentulo ceterisque statuetis, pro certo habetote, vos simul de exercitu Catilinæ decernere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 19. *extr.* Petit, ut vel ipse de eo, causa cognita, statuat; vel civitatem statuere jubeat. & *cap.* 20. Obsecrare cœpit, ne quid gravius in fratrem statueret. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 85. Satis visum de Vistilia statuere: usque in insulam Seriphum abdita est. *Cic. in Orat. c.* 10. Consequeris tamen, ut eos ipsos, quos contra statuas, æquos placatosque dimittas. *Justin. l.* 2. *c.* 25. Crudeliter statuere in aliquem. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 229. *de Augusto*. Qui cum triste aliquid statuit, fit tristis & ipse: Cuique fere pœnam sumere pœna sua est. ¶ *Statuere de se*, in se pœnas sumere, sibi ipsi vim & mortem inferre, non exspectata judicum, aut Principis damnatione. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 29. Damnati, publicatis bonis, sepultura prohibebantur: eorum qui de se statuebant, humabantur corpora, manebant testamenta. ¶ Statuere res privatas *Ovid.* dixit 2. *Trist. v.* 95. h. e. judicare, disceptare: ferendis sententiis privatas lites judicis munere cognoscere & componere. ¶ Est etiam præfinire, præscribere, constituere, assignare, *prescrivere*, *assegnare*, *statuire*. *Cic. Fam.* 6. *ep. ult.* Cum consilii tui eum tibi finem statueris, quem, &c. *Terent. Hec.* 1. 2. 21. Haud opinor commode finem statuisse orationi militem. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 111. Natura statuit modum cupidinibus. *Sallust. in Catil. c.* 37. Senatus ceteræ multitudini diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 13. Statuitur biduum criminibus objiciendis. *Liv. l.* 28. *c.* 35. Tempus locumque colloquio statuere. *Id. l.* 21. *c.* 44. Neque eos, quos statuit, terminos observat. *Terent. Hec. prol.* 2. *vers.* 41. Nunquam avare pretium statui arti meæ. *Plin. l.* 14. *c.* 4. *ad fin.* In singulas amphoras centenos nummos statuere. *Brut. ad Cicer. epist.* 16. *a med.* Nimium magnam mercedem statuis. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 25. Cinyphiæ segetis citius numerabis aristas, &c. Quam tibi nostrorum statuatur summa malorum. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 8. *a med.* Quantum tuo judicio tribuendum esse nobis putes, statuas ipse.

STATURA, æ, f. *statura*, *μέγεθος*, status, seu modus, seu quantitas corporis stantis. *Cic.* 2. *Phil. cap.* 16. *ad fin.* Velim, mihi dicas, L. Turselius qua facie fuerit, qua statura. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 47. Forma, & specie, & statura esse apposita ad dignitatem. & *cap.* 33. *sub fin.* Parva statura. *Colum. l.* 3. *c.* 8. Natura Germaniam decoravit altissimorum hominum exercitibus: sed & alias gentes non in totum fraudavit præcipuæ staturæ viris. *Id. l.* 6. *c.* 24. *ad fin.* Altinæ vaccæ sunt humilis staturæ. *Plin. lib.* 34. *c.* 8. *ante med.* Quadratæ veterum staturæ. V. *Quadratus*. *Plaut. Asin.* 2. 3. 21. Statura commoda. *Id. Pan.* 5. 2. 152. haud magna. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Corpore fuit amplo, statura, quæ justam excederet. *più che ordinaria*. & *Cæs. l.* 6. *B. Gall. cap.* 20. Hoc ali staturam, ali vires, nervosque confirmari putant. Adde *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 236. ¶ Translate *Colum. l.* 5. *c.* 5. *de arborib.* Producat in tantam staturam, quantam permittit agricola. *h. e.* crassitudinem, & altitudinem.

STATUS, us, m. *le star fermo*, *στάσις*, actus standi; cui opponitur motus. *Lucret. l.* 3. *v.* 293. Est etiam quoque pacati status aeris ille. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 53. An te ibi vis inter istas versarier sterculinas sordidas, quæ tibi olant stabulum statumque, sellam & sessibu-

sibulum merum? *Cic. 3. de Fin. c. 17.* Habitus oris & vultus, status, motus. *Id. 1. Offic. c. 35. a med.* Status, incessus, sessio, accubatio teneant illud decorum. ¶ Item *lo star in piedi*, actus standi, cui opponitur sessio, aut jacendi actus. *Cic. in Orat. c. 18. a med.* Statue erectus & celsus. *Gell. l. 2. c. 1.* Stare solitus Socrates dicitur pertinaci statu, perdius atque pernox, inconnivens, immobilis, iisdem in vestigiis. ¶ Item statura, magnitudo corporis, *statura*. *Colum. l. 1. c. 9.* Longissimum quemque, aratorem faciemus: mediastinus qualiscumque status potest esse. *Id. l. 8. c. 2. a med.* In gallinaceis maribus status altior quæritur. *Id. l. 7. c. 9.* Scrofæ probantur longissimi status. *& cap. 12. a med.* Pecuarii canis status longior productiorque ad hos casus magis habilis est. *Pallad. in Februar. tit. 25. a med.* Plantæ cydoniorum majoris status. ¶ Item habitus quicumque & positio corporis, *positura, atteggiamento, figura*. *Nep. in Chabr. c. 1. ad fin.* Illo statu Chabrias sibi statuam fieri voluit. Ex quo factum est, ut postea athletæ his statibus in statuis ponendis uterentur. *Plaut. Amph. 1. 1. 110.* Quoniam formam cepi hujus in me & statum, decet & facta & mores hujus habere me similes. *Terent. Eun. 3. 5. 49.* Tum equidem istuc os tuum impudens videre nimium vellem, qui esset status, flabellum tenere te asinum tantum. Ubi *Donatus*: Statura corpori adscribitur, status ad habitum refertur. Ergo status est σχῆμα, statura longitudo corporis. In plur. num. *Plaut. Mil. 2. 2. 51.* Concrepuit digitis, laborat, crebro commutat status. ¶ De statu pugnantium. *Petron. in Satyr. c. 95. ad fin.* Alius, furca de carnario rapta, statum prœliantis componit. *si pone in atto di combattere*. Sic *Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13.* Manlius scutum scuto percussit, atque statum Galli conturbavit. *& Liv. l. 30. c. 18.* Turbare ac statu movere hostem. *h. e.* gradu movere. *Horat. l. 3. od. 4. v. 54.* quid minaci Porphyrion statu Contra sonantem Palladis ægida possit? *Plaut. Mil. 4. 9. 12.* In statu stat senex ut adoriatur mœchum. *h. e.* se composuit ad adoriendum, instar gladiatoris pugnaturi. Unde translate ad pugnas forenses, *Cic. in Orat. c. 37.* Quo genere non mediocres, aut multo etiam minus; sed magno semper usi impetu, sæpe adversarios de statu omni dejecimus. ¶ A Rhetoribus *status* dicitur quæstio, quæ ex prima causarum conflictione nascitur: v. gr. *Occidisti hominem: non occidi*. Ex hac conflictione nascitur status, *occideritne hominem*, quia in eo tota causa stat & consistit. V. *Quintil. l. 3. toto cap. 6. Cic. in Top. c. 25. in Partit. c. 29.* item *l. 1. de Invent. c. 8.* ubi *constitutionem* appellat, ut etiam *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 11.* V. *Constitutio*. ¶ Frequentissime per metaphoram ponitur pro modo, quo quæque res stat, conditione, qualitate fortunæ, loco, ordine, *stato, condizione*. *Cic. Attic. l. 4. epist. 2.* Tibi declaravi, adventus noster qualis fuisset, & quis esset status, atque omnes res nostræ quemadmodum essent, ut in secundis fluxæ, ut in adversis, bonæ. *Id. de Harusp. resp. c. 28.* Hunc statum, qui nunc est, qualiscumque est, nulla alia re, nisi concordia, retinere possumus. *Senec. in Agam. v. 308.* Secede mecum, ut certum statum dubium ac minacem juncta consilia explicent. *Ovid. 5. Trist. eleg. 1. v. 5.* Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen. *Liv. l. 24. cap. 28.* Nullius civitatis statum fortunatiorem beatioremve fore. *Cic. pro Sull. c. 11. ad fin.* Ego vitam omnium civium, statum orbis terræ, *&c.* quinque hominum perditorum pœna redemi. *& cap. 22.* Status reipublicæ maxime judicatis rebus continetur. *la sussistenza*. *& Fam. 6. ep. 1.* Suum statum tenere. *Id. l. 4. ep. 1.* aliquid de pristino statu retinere. *Id. pro Balb. c. 7.* Quo quisque loco natus est, hunc vitæ statum usque ad senectutem obtinere debet. *Id. Verr. 2. c. 4. ad fin.* restituere aliquid in pristinum statum. *Id. in Pison. c. 28.* Ut meliore simus loco, ne optandum quidem est: deteriore statu ut simus, unus est inferior gradus, aut interitus, aut servitutis. *Liv. l. 26. c. 5. & lib. 32. c. 11.* Cum in hoc statu res esset. *Id. l. 3. c. 68.* Privatæ res vestræ in quo statu sunt? *Al. omitt. in. Id. lib. & cap. 12.* Hoc statu rerum in Hispania, P. Scipio in provinciam venit. *& ibid.* Eum in secretum abductum monet, quo statu sit res. *Cic. Parad. 2. a med.* Consecutus sum, ut eo statu essem, quem, &c. *Brut. ad Brut. & Cass. l. 11. Fam. ep. 3.* Quo in statu simus, cognoscite. *Cic. l. 2. de nat. Deor. cap. 15.* Nihil semper suo statu manet. *Id. de Univers. c. 13.* Constanter in suo statu manere. *& l. 2. Offic. c. 1. a med.* Utinam respublica stetisset, quo cœperat statu. *& lib. 5. c. 20. circa med.* Acerba ita ferre, ut nihil a statu naturæ discedas. *Id. pro Cluent. c. 38.* Declinare de suo statu. *Id. Attic. l. 8. ep. 15.* Convellere aliquem de pristino statu. *Id. Verr. 4. c. 4.* Fecerunt, ut me prope de vitæ meæ statu, dolore ac lacrymis deducerent. *& lib. 1. ad Att. ep. ult.* Neque de statu nobis nostræ dignitatis est recedendum. *Id. in Pison. c. 2.* Convellere statum reipublicæ. *Id. Attic. lib. 3. ep. 10.* Ex amplo statu concidere. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 16.* Collocare aliquem in amplissimo statu. *Cic. ad Brut. ep. 15. sub fin.* Si vicerimus, tua nobis auctoritate opus est ad collocandum aliquem civitatis statum. *Terent.* in plur. num. *Andr. 3. c. ult. ad fin.* Multorum excisi status: & tercor omnibus intentabatur. ¶ Status mentis, sanitas, constitutio, ratio. *Cic. parad. 1. extr.* Voluptas mentem e sua sede & statu dimovet. *Senec. in Troadib. v. 1047.* Qui status mentis miseris, ubi omnis terra decrescet, pelagusque crescet. *Senec. alter epist. 81. a med.* Res magna, & ex beatissimo animi statu profecta. ¶ *Status hominum* apud JCtos duplex est, vel enim liberi sunt, vel servi, ut ait *Cajus Dig. l. 1. tit. 5.* (*qui de statu hominum inscribitur*) *leg. 3.* ¶ *Status ætatis* apud eosd. est ætas XXV. annorum. *Papinian. l. 31. leg. 79. ante med.* Quamquam testamento cautum esset, ut cum ad statum suum frater pervenisset, ei demum solveretur. Adde *Imp. Alexandr. lib. 6. Cod. tit. 53. leg. penult.* ¶ *Status mundi, cœli, aeris, ec.* ratio, qualitas. *Cic. 3. de Orat. c. 45. a med.* Incolumitatis ac salutis omnium causa videmus, hunc statum esse hujus totius mundi atque naturæ, rotundum ut cælum, terraque ut media sit, sol ut circum feratur, &c. *Id. 2. de Divin. c. 44.* Eadem omnibus, qui eodem statu cæli & stellarum nati sunt, accidere necesse est. *Liv. l. 37. c. 12. extr.* Non conspectum solis ortu, ex quo statum cæli notare gubernatores possent. *Colum. l. 11. c. 2. sub fin.* Prid. Id. Januar. incertus status cæli. *Id. l. 2. c. 10. ad fin.* Pluvius cæli status. *Senec. in Oedip. v. 1054.* mitior cæli status. ¶ *Fulmen status* dicitur a *Senec. lib. 2. quæst. nat. c. 39.* ubi quietis, nec agentibus quidquam, nec cogitantibus quidem fulmen intervenit. Hoc aut minatur, aut promittit, aut monet.

STATUS, a, um, *presentato*, exhibitus: particip. passiv. a *sisto*. *Nerat. Dig. lib. 2. tit. 11. leg. penult.* Si procurator ita stipulatus, ut sistat dumtaxat eum, quem stipularetur, non etiam pœnam, si status non esset, &c. *& infra.* Tantum ex ea stipulatione, non stato reo, procuratori debetur. *Ulpian. ibid. tit. 9. leg. 1.* Si desinat servus esse promissoris, non videri in eadem causa statum. ¶ Item constitutus, condictus, *accordato, stabilito*, προθεσμίας. *Festus*: Status dies vocatur, qui judicii causa est constitutus cum peregrino. ejus enim generis ab antiquis hostes appellabantur, quod erant pari jure cum populo R. atque hostire ponebatur pro æquare. Plautus in Curculione (1. 1. 5.) Si status condictus cum hoste intercedit dies, tamen est eundum, quo imperant (Venus, Cupidoque) ingratiis. *Cic. 1. Offic. c. 12.* Indicant duodecim Tabulæ: Aut status dies cum hoste. ¶ Item certo & definito tempore aut die recurrens, fixus, stabilis, *fisso, determinato*: ut *stata feria* (de quib. V. *Stativus*,) *stata sacra*, quæ certo anni tempore fiunt, neque transferuntur: quibus opponuntur conceptivæ & imperativæ, quæ incertam sedem habent. *Cic. de Harusp. respons. c. 9.* Statas solemnesque cæremonias pontificatu continent. *Id. Tuscul. 1. c. 47.* Solemne & statum sacrificium. *Liv. l. 27. c. 23.* Ut hi ludi in perpetuum in statam diem voverentur. *Ovid. 2. Fast. v. 557.* Curio legitimis nunc Fornacalia verbis Maximus indicit, nec stata sacra facit. *Plin. l. 9. c. 23.* Muræna quocumque mense parit, cum ceteri pisces stato pariant. *Id. l. 9. c. 8. a med. & lib. 11. c. 37. sect. 65.* Stato tempore id eveniet. *Id. l. 28. c. 8. a med.* Statas febres arcere. *Id. l. 18. c. 29. a med.* Stati siderum cursus. *Ovid. 1. Fast. v. 310.* Ponemusque suos ad stata signa dies. *Senec. l. 4. de benef. c. 58. & Lucan. l. 10. v. 240* Stata ventorum flatus. *Tacit. 4. Hist. c. 81.* Statos æstivis flatibus dies, & certa maris opperiebatur. *Plin. l. 7. c. 49.* Stata vitæ spatia a stellis accipi. *Plin. alter l. 4. ep. ult.* Fons ter in die statis auctibus ac diminutionibus crescit, decrescitque. *Id. l. 3. epist. 19.* Ager redditum sicut modicum, ita statum præstent. *Tacit. 3. Hist. c. 30.* Magna pars Italiæ stato in eosdem dies mercatu congregata. *Censorin. de die nat. c. 8.* Stellæ tum vagæ, quam statæ. *fissæ*. ¶ *Status* & *statutus* differunt. *status* est, qui certo & definito tempore recurrit, ut dictum est; *statutus*, qui tempore certo quidem, sed indicto. Quare melius *statutus*, quam *status* legitur in illo *Livii l. 44. c. 27.* Statutus est comitiis dies, quo, &c. Item in illo *l. 39. c. 13.* Tres in anno statutos dies habuisse, quibus interdiu Bacchis initiarentur. Sed in MSS. hæ duæ voces sæpe commutantur, ut viri docti in *Livio loc. cit.* observarunt. Immo *Varr. l. 5. de L. L. c. 3. sub fin.* *statutos* dies dixit pro *status*. & *Val. Flacc. l. 2. v. 488.* nostræ stata dona salutis adsunt. *h. e.* statuta, pacta, promissa. ¶ *Stata forma*, media inter pulcherrimam & deformissimam. *Gell. l. 5. c. 11. ad fin.* Inter pulcherrimam feminam & deformissimam media quædam forma est, quæ & a nimiæ pulcritudinis periculo, & a summæ deformitatis odio vacat: Qualis a Q. Ennio in Menalippa perquam eleganti vocabulo stata dicitur: quæ neque καλή futura sit, neque αἰσχρά. Quam formam modicam & modestam Favorinus non mehercle inscite appellabat uxoriam. Ennius autem in ista, quam dixi, tragœdia eas fere feminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent.

STATUTIO, onis, f. *piantamento, erezione, unione*, actus statuendi, erigendi, erectum collocandi. *Vitruv. l. 10. c. 5. a med.* Una statutio ligni hanc habet utilitatem, quod, &c.

STATUTUS, a, um, *piantato, eretto, messo in piedi, establie*, erectus, defixus. *Varr. l. 1. R. R. c. 14.* Sepes fit palis statutis crebris, & virgultis implicatis. *Plin. l. 3. c. 5. a med.* Milliarium statutum in capite Romani fori. *Id. l. 16. c. 4.* Obeliscus in Vaticano Circo statutus. ¶ Item positus, impositus. *Plin. l. 36. c. 9.* Egestis laterculis allevatas naves excepisse onus statutum. ¶ *Statutus homo*, celsus, erectus, procerus, *di alta statura*. *Plaut. Rud. 2. 2. 11.* Recalvum ac silonem senem, statutum, ventriosum, &c. ¶ Translate est decretus, constitutus, deliberatus, *decretato, statuito, stabilito*. *Cic. Verr. 5. c. 41.* Sic habuisti statutum cum animo ac deliberatum, omnes judices rejicere. *Id. 4. Fam. ep. 2. sub fin.* Si habes jam statutum, quid tibi agendum putes. *Gell. l. 2. c. 24.* Fuerant Fannia lege perpetuos centenos æris statutos. *Justin. l. 6. c. 2.* In colloquium vocatur, & statutis conditionibus ab armis dimittitur. *Id. l. 1. c. 10.* Cum ad statutam horam omnes convenissent. *Id. l. 16. c. 4.* Statuto tempore, quo urbem Mithridati traderet. *Cic. de Harusp. resp. c. 15.* Sacrificia in sacello, statuto loco, factitare. *Liv. l. 31. c. 29.* Concilium Ætolorum statuta die futurum erat. *Sueton. in Claud. c. 41. extr.* Institutumque, ut quotannis diebus statutis historiæ recitarentur. ¶ *Status*, & *statutus* quid differant, V. in *Status, a, um*.

STEATITIS, is, f. στεατῖτις, gemma similis sevi, quod Græce στέαρ dicitur. *Plin. l. 37. c. 11.*

STEATOMA, atis, n. στεάτωμα, tumor in corpore apparens, cui subest

est pingue quiddam sevi simile: a στέαρ, sevum. Ejus naturam & curationem Cels. l. 7. c. 6. tradit. Id. ibid. Steatomatis tunica secanda est, quia, &c. Plin. l. 26. c. 14. circa med. Cyclamini radix contra steatomata efficax. Adde Veget. l. 1. de re Veterin. c. 30.

STEGA, æ, f. *coperta*, στέγη, locus in navi contectus, tabularum navis, in quo nautæ ambulant: a στέγω, tego. Petron. in Satyr. c. 100. appellat constratum puppis. Qua ratione & Cicero Verr. 7. c. 34. & 40. navem constratam dicit, quæ Cæsari l. 1. B. Civ. c. 56. tecta. Plaut. Bacch. 2. 3. 44. Forte aspexi in stega. Id. Stich. 3. 1. 12. Sine advocatis ibidem in cerebro, in stega, in amicitiam atque gratiam convortimus.

STEGNÆ febres dicuntur, quæ cutem adstringunt, ejusque spiracula præcludunt, impediuntque humorum transpirationem: a στεγνός, constrictus. Plin. l. 23. c. 7. Fici maturæ calorem refrigerant: ob id non negandæ in febribus constrictis, quas stegnas vocant.

STELA, æ, & Stele, es, f. *pilastra, colonna*, στήλη, pila, columna, cippus notis inscriptus. Vox Græca. Plin. l. 6. c. 28. ante med. & cap. 29. ante med. Insula, in qua sunt stelæ lapideæ litteris ignotis. Martian. Capella l. 2. pag. 35. Notas eminentibus saxis jussit adscribi, atque intra specum per Ægyptiorum adyta collocari. eademque saxa stelas appellans, deorum stemmata præcepit contineri.

STELEPHUROS, i, f. στελέφουρος, herba e genere spicatarum, alopecuro similis, tota spica florens. Plin. l. 21. c. 17.

STELIS, idis, f. στελίς, genus visci ex arbore larice & abiete desudans. Plin. l. 16. c. ult. a med.

STELLA, æ, f. *stella, astro*, ἀστήρ, corpus cæleste lucidum fere radiatum, astrum, sidus. Volunt esse ab ἀστέρι per aphæresim. sæpe enim ab obliquis Græcarum vocum recti casus Latinarum fluunt. Fuit qui putaret, stellam dici, quasi luminis stillam. quod ridet atque improbat Quintil. l. 1. c. 6. a med. (al. cap. 10. ad fin.) Differunt stellæ a sideribus, quod illæ singulæ sunt, & dicuntur etiam de planetis: hæc ex pluribus stellis componuntur, ut in Sidus dictum est. Plin. l. 27. c. 5. de astere herba. Cauliculus foliis oblongis: in cacumine capitula stellæ modo radiata. Cic. in somn. Scip. c. 4. Orbis cælestis extimus: infixi sunt illi, qui volvuntur, stellarum cursus sempiterni. & cap. 3. a med. Illi sempiterni ignes, quæ sidera & stellas vocatis. Id. 2. de nat. Deor. c. 46. Sunt stellæ natura flammeæ. quocirca terræ, maris, aquarum vaporibus aluntur iis, qui a sole excitantur: quibus altæ renovatæque stellæ refundunt, &c. & lib. 1. c. 13. ad fin. Ponticus Heraclides erraticis stellis divinitatem tribuit. Virg. 1. Georg. v. 336. & Plin. l. 18. c. 25. Frigida Saturni stella. h. e. sidus. Sic Virg. ibid. v. 222. Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ. (Adde Cicer. 3. de Orat. c. 45. ad fin. ut enim sidera pro stellis ponuntur, sic e contrario.) Id. 2. Æn. v. 694. Stella facem ducens multa cum luce cucurrit. Id. 1. Georg. v. 365. Sæpe etiam stellas, vento impendente, videbis Præcipites cælo labi. Ovid. 2. Met. v. 320. longoque per aera tractu Fertur, ut interdum de cælo stella sereno, Etsi non cecidit, potuit cecidisse videri. Senec. in Troadib. v. 356. Et stella longa semitam flamma trahens. Enn. apud Varr. l. 6. de L. L. c. 2. O magna templa cælitum commixta stellis splendidis. Virg. 9. Æn. v. 21. palantesque polo stellas. & lib. 4. v. 482. & Enn. apud Macrob. 6. Saturn. c. 1. ardentes. & lib. 11. v. 202. & Enn. ibid. fulgentes. Ovid. 7. Met. v. 100. micantes. Horat. l. 3. od. 15. v. 6. candidæ. Lucan l. 9. v. 12. vagæ, & astra fixa polis. Ovid. 15. Met. v. 749. stella comans. cometa. & Senec. in Med. v. 310. stellis pingitur æther. Id. in Agam. v. 465. Nox prima cælum sparserat stellis. ¶ De stellis multa Senec. l. 1. & 3. quæst. natur. Plin. l. 2. c. 8. &c. & Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 14. 15. 16. &c. ¶ Terra feret stellas, proverb. de re, quæ nunquam fiet. Ovid. l. 1. Trist. eleg. 8. v. 3. ¶ Dum cælum stellas, dum vehet amnis aquas. Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 6. h. e. æternum, semper, in perpetuum. ¶ Stellam significare ait Atejus Capito lætum & prosperum, auctoritatem secutus P. Servilii auguris, quæ ex lamella ærea, adsimilis stellæ, locis inauguratis infigatur. Al. leg. quia & lamella, &c ¶ Stella diurna. V. Diurnus. ¶ Lucret. fulmina stellas fulgentes vocat lib. 6. v. 356. ¶ Translate de iis, quæ stellæ radiatæ figuram referunt. Colum. l. 4. c. 17. circa med. Vitis in stellam dividatur. & infra. Nihil refert jugum in stellam decussari atque diduci, nisi & palmites adjungantur. & cap. 26 Brachia sub stella quadripartito locabimus. Id. l. 3. c. 13. ad fin. stellam vocat duas regulas in speciem Græcæ litteræ X decussatas. Plin. l. 18. c. 10. a med. Pisere spicam farris tosti pilo præferrato, fistula serrata, & stella intus denticulata. & cap. 31. post med. Inventa Græcanica torcula, mali rugis per cochleas bullantibus, palis affixa arbori stella, &c. ¶ De cicindelis, Plin. ibid. c. 17. Tibi inter herbas tuas spargo peculiares stellas, easque vespere ostendo, &c. ¶ De punctis lucidis in gemmis. Plin. l. 37. c. 7. In carbunculis stellas intus ardere. Id. ibid. c. 9. a med. Ceraunia habet intus stellam concursantem. & cap. 10. ad fin. Syrtides intus stellas continent languidas. Sic Suet. in Ner. c. 25. Veste purpurea, distinctaque aureis stellis. ¶ De oculis Claudian. de phœnice, v. 36. Jam breve decrescit lumen, languetque senili Segnis stella gelu. ¶ Est etiam nomen piscis marini, stellæ figura, cui parva admodum caro intus, extra durius callum. Huic tam igneum fervorem esse tradunt, ut omnia in mari contacta adurat, omnem cibum statim peragat. Plin. l. 9. c. 60. & lib. 32. c. ult. a med.

STELLANS, antis, *stellata, risplendente per le stelle*, ἀστερόεις, stellis distinctus, ornatus, stellis micans, sidereus. Vox fere Poetica. Cic. de sua consul. l. 1. de Divin. c. 11. Stellans nox. & ibid. c. 12. Stellans olympus. Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 363. stellantes nox picta sinus. Lucret. l. 4. v. 212. cælo stellante. h. e. nocte serena. Virg. 7. Æn. v. 210. stellantis regia cæli. Val. Flacc. l. 5. v. 623. summi stellantis Patris tecta. Ovid. 5. Fast. v. 603. Tauri ora stellantia. h. e. sideris Tauri ¶ Translate Ovid. 1. Metam. v. 723. gemmis caudam (pavonis) stellantibus implet. Plin. l. 18. c. 26. extr. Signum maturitatis lucentes vespere per arva cicindelæ. ita appellant rustici stellantes volatus: Græci vero lampyridas. Valer. Flacc. l. 3. v. 98. stellantia tegmina. h. e. vestis nitens, & auro, quasi stellis, distincta. Sic Plin. l. 31. c. 2. ante med. Tungri civitas Galliæ fontem habet insignem, plurimis bullis stellantem. Val. Flacc. l. 1. v. 499. stellantia glauca Lumina nube tremunt. h. e. oculi stellarum modo micantes.

STELLARIS, re, adject. *di stella*. Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 14. a med. Heraclitus dixit, animam esse scintillam stellaris essentiæ.

STELLAS, atis, & Stellatis, is, m. & f. Stellas campus seu ager, in Campania prope Cales. Cic. 2. Agrar. c. 31. a med. Quasi vero paulum differat ager Campanus ac Stellatis. Adde Agrar. 1. c. 7. Suet. in Cæs. c. 20. Liv. l. 9. c. 44. lib. 10. c. 31. & lib. 22. c. 13. & in plurali Stellates campi, Sil. l. 11. v. 268. ¶ Item in Etruria prope Capenam oppidum: ex quo Stellatina Tribus nomen habuit. V. vocem sequent. ¶ Rectus casus Stellas analogia defenditur. nam sic Arpinas, Capenas, Privernas, Suffenas, &c.

STELLATINUS, a, um, ad Stellatem agrum pertinens. Festus: Stellatina Tribus dicta, non a campo eo, qui in Campania est, sed eo, qui parum abest ab urbe Capena: ex quo Tusci profecti Stellatinum eum campum appellaverunt. Liv. in fin. cap. 5. l. 6. Tribus quatuor ex novis civibus additæ, Stellatina, Tromentina, Sabatina, Arniensis. Vetus lapis apud Gruter. pag. 35. n. 3. T. Aurelius T. F. Stellatina Severianus. Alius pag. 410. n. 7. T. Flavio L. F. Ste. Crustro. Alius pag. 483. n. 3. T. Vennonio T. F. Stell. Æbutiano.

STELLATIS. V. Stellas.

STELLATURA, æ, f. lucellum & compendium tribunorum militarium, & aliorum ducum, ex subtractione partis annonæ, quæ militi ab imperatoribus assignata erat. Spartian. in Pescenn. c. 3. Tribunos duos, quos constitit stellaturas accepisse, lapidibus obrui jussit. Lamprid. in Alex. Sever. c. 15. a med. Annonas militum diligenter inspexit: tribunos, qui per stellaturas militibus aliquid tulissent, capitali pœna affecit. Salmas. ad loc. Spartiani cit. docet stellaturam dictam esse pro stellionaturam: hanc autem esse calliditatem, versutiam, fraudem: quia stellio dicitur homo versutus, fraudulentus, improbus: (unde in Gloss. stellionator, ἀπατεών, impostor est) hujusmodi habitus, qui annonam militibus subtrahebant. Casaubon. ibid. putat dici a στέλλειν, mittere: fortasse quia primo loco daretur, ut milites a signis dimitterentur. ¶ Ex lib. 12. Cod. tit. 38. leg. 12. & lib. 7. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 28. colligi videtur, posterioribus temporibus permissum fuisse Tribunis hujusmodi emolumenta percipere.

STELLATUS, a, um, *seminato di stelle, stellante, stellato*, ἀστερωτός, ἀστερόεις, stellis conspersus, stellans, sidereus. Cic. 5. Tuscul. c. 3. Nec vero Atlas sustinere cælum, nec Prometheus affixus Caucaso, nec stellatus Cepheus traderetur, nisi, &c. h. e. factus sidus, & stellis instructus. Val. Flacc. l. 2. v. 42. Astraque, & effusis stellatus crinibus æther. Claudian. l. 3. de rapt. v. 8. Ut patuit stellata domus. h. e. sedes deorum, olympus. Id. de IV. consul. Honor. v. 208. de Cast. & Poll. stellati pariter crines. ¶ Translate Virg. 4. Æn. v. 261. atque illi stellatus iaspide fulva Ensis erat. h. e. capulus ensis multis iaspidibus, quasi stellis, distinctus. Plin. l. 37. c. 9. inter varias iaspidum species esse ait & stellatam rutilis punctis. C. Memmius apud Serv. ibid. Syriaci calceoli gemmarum stellati coloribus. Plin. l. 10. c. 67. Salamandra, animal lacerti figura, stellatum. Ovid. 5. Met. v. 461. variis stellatus corpora guttis. & Plin. l. 37. c. 10. a med. Gemma stellata nunc sanguineis, nunc auratis guttis. Id. l. 19. c. 1. sub fin. Vela colore cæli, stellata, per rudentes iere in amphitheatro Neronis. Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 130. Hæc graditur stellata rosis. h. e. rosis, ceu stellis ornata. Ovid. Met. 1. v. 664. Stellatus Argus. h. e. oculis plurimis instructus: de quo Nemesian. in Cyneget. v. 31. Stellatumque oculis custodem virginis Ius. & Stat. 6. Theb. v. 277. inocciduis stellatum visibus Argum. Lucan. l. 3. v. 455. & Sil. l. 13. v. 109. Hic latera intextus stellatis axibus agger. h. e. lignis cancellatim decussatis, & in modum stellæ radiatæ prominentibus. Sunt qui stellatos axes intelligunt axes rotarum radiatas: sed hoc in Lucano, & Silio locis citat. locum non habet.

STELLIFER, a, um, *stellato, stellante*, ἀστεροφόρος, stellas ferens, stelliger, stellatus, stellans. Cic. in somn. Scip. c. 5. Summus ille cæli stelliferi cursus. Senec. in Hippol. v. 785. te stellifero despiciens polo.

STELLIGER, a, um, stellifer. Senec. in Herc. Oet. v. 1907. Atlas stelligeri vector Olympi. & vers. 1343. ubi illa, quæ mundum tulit, stelligera cervix? Stat. l. 12. v. 565. Stelligeri jubar omne poli. Sil. l. 13. v. 863. illa deum gens Stelligerum attollens apicem, Trojanus Iulo Cæsar avo. h. e. C. Julius, in cujus nece cometes apparuit, creditus anima ejus in deos relati, uti narrat Augustus apud Plin. l. 2. c. 25. & Sueton. in Cæs. c. 88. qua de causa simulacro capitis ejus stella adjecta est. Varr. apud Non. c. 4. n. 174. Viæ stelligeræ ætheris.

STELLIMICANS, antis, *stellato*, stellis micans. Varro apud Prob. ad Eclog. 6. Virg. v. 31. Limbus pictus bisseni signis stellimicantibus.

STELLIO, onis, m. *tarantola*, ἀσκαλαβώτης, γαλεώτης, animal non dissimile lacertæ, multo tamen minus, tergum habens lucentibus

qui-

quibusdam guttis depictum ad modum stellarum. Duplex Latinæ vocis etymon ponit *Festus*: Stellionem genus ajunt laceriæ: quod Verrius dictum ait, quia virus stillet cibo, potius, quam quod alii, a stellarum similitudine, quia varium est. Hinc *Ovidius l. 5. Met. v. 461.* aptumque colori Nomen habet, variis stellatus corpora guttis. Glossæ Latino-Græcæ *Stelionem* interpretantur ἀσκαλαβώτης. Quam vocem *Perottus* ait esse a Græco ἄσκαλος, circulus, quia, ut ait, circulis quibusdam hoc animal sit depictum. *Donat. ad Eun. Terent. 4. 4. 22.* etiam γαλεώτην vocari scribit: ubi refert, *Terentium* a quibusdam erroris argui, quod pro Menandrico illo γαλεώτης γέρων, dicat colore mustelino, cum γαλῆ quidem mustela sit, sed γαλεώτης, stellio. Est & tertia appellatio, ἀσκαλώτης, ut indicat *Suidas*. *Plin. l. 29. c. 4. post med.* Hunc (*stellionem*) Græci coloten vocant, & ascalaboten, & galeoten. Rore & araneis vescitur, teste *eod. lib. 11. c. 26.* Morsus ejus raro interimit hominem, tamen semistupidum facit, & varie afficit. *Virg. 4. Georg. v. 243.* Nam sæpe favos ignotus adedit stellio. Negat *Plin. l. 29. c. 4. post med.* verum stellionem in Italia nasci, nam esse plenum lentigine, stridoris acerbi, & vesci: quæ omnia a nostris stellionibus (de quib. *Virgil.* loquitur) aliena esse. ¶ In Fabulis fuit puer quidam, qui cum Cererem potantem vidisset, avidamque vocasset, ab ea potionis parte aspersus, in hoc animal versus est. *Ovid. 5. Met. a vers. 451.* ¶ Translate dicitur de homine malo, doloso, fraudulento, invido, quia hoc animal exutam quotannis cutem, exutamque devorat, invidens homini comitialis morbi remedium. *Plin. l. 30. c. 10. circa med.* Operæ pretium est scire, quomodo præripiatur, cum exuitur membrana hyberna, alias devorantis eam, quoniam nullum animal fraudulentius invidere homini tradunt. Inde stellionem nomen ajunt in maledictum translatum. Hæc *Plinius*, quibus confirmatur interpretatio veteris Glossarii, in quo stellio exponitur πανοῦργος, πανέτρωνος. *Apul. l. 5. Metam. sub fin.* Sed nunc irrisui habita quid agam? quo me conferam? quibus modis stellionem istum cohibeam? &c. Ubi Venus nata filium Cupidinem stellionem vocat. ¶ Fuit cognomen Romani civis in gente Afrania, ut C. Afranius Stellio. *Liv. l. 39. c. 23. & 55. extr.*

STELLIONATUS, us, m. criminis genus, cum dolo quid factum est, & titulus criminis deficit, ut siquis rem alienam sciens obliget, vel cuipiam pigneratam alii denuo oppigneret, vel in pignore dando pro auro æs subjecerit, vel sciens statu liberum dissimulata ejus conditione vendiderit, vel creditor numeratam jam sibi pecuniam iterum acceperit, &c. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 20. qui inscribitur* Stellionatus, *leg. 3. & lib 13. tit. ult. leg. 36. & lib. 17. tit. 1. leg. 29. ad fin. & lib. 40. tit. 7. leg. 9.*

STELLO, as, a. 1. punctis lucidis stellarum modo distinguo, orno. *Plin. l. 37. c. 7. circa med. de quibusd. gemm.* Commendatio summa, quoniam fere stellarum Hyadum & numero, & dispositione stellantur: ob id Chaldæis in cærimoniis habitæ. ¶ Translate *Symmach. l. 3. ep. 11. ad fin.* Ipsa vero pars materiæ digna laudari quanto atrborum stellatur auro! Al. leg. *stillat*: sed *Juret.* priorem lectionem defendit.

STEMMA, atis, n. *corona*, ἄμμα, στέμμα, sertum, corona: a στέφω, corono. Vox Græca. *Jul. Firmic. l. 3. c. 8. sub init.* Magnos viros facient, qui sacris & gloriosis stemmatibus coronentur. *Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Romano, v. 928.* Perfusa pulcher menta russo stemmate Fert, & cruentis pectoris spectat decus. ¶ Speciatim de coronis dicitur, seu sertis foliorum implicatis, quibus cingebantur & nectebantur invicem imagines, in quibus e cera expressi erant vultus majorum: de quib. *Plin. l. 35. c. 2.* Apud majores in atriis expressi cera vultus singulis disponebantur armariis, ut essent imagines, quæ comitarentur gentilitia funera. Stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas. *Senec. l. 3. de benef. c. 28.* Qui imagines in atrio exponunt, & nomina familiæ suæ longo ordine, ac multis stemmatum illigata flexuris, in parte prima ædium collocant, &c. ¶ Hinc ponitur pro serie cognationis, ac nobilitate familiæ, *l'albero della famiglia, genealogia*. *Senec. epist. 44.* Hoc est in philosophia boni, quod stemma non inspicit. Omnes si ad primam originem revocentur, a diis sunt. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 43.* Non tibi clara quidem, senior placidissime, gentis Linea, nec proavis demissum stemma, sed, &c. *Pers. sat. 3. v. 28.* an deceat pulmonem rumpere ventis, Stemmate quod Tusco ramum millesime ducis? *Juvenal. sat. 8. v. 1.* Stemmata quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo Sanguine censeri? *Sueton. in Ner. c. 37.* Cassio Longino objectum est, quod in vetere gentili stemmate C. Cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset. *Id. in Galb. c. 2.* Imperator stemma in atrio proposuit, quo paternam originem ad Jovem, maternam ad Pasiphaen Minois uxorem referret. *Martial. l. 5. epigr. 36.* Longumque pulcra stemma repetit a Leda. ¶ Translate *Martial. l. 8. epigr. 6.* Argenti fumosa (al. *furiosa*) sui cum stemmata narrat. *h. e.* nobilitatem & pretium. Sic *Prudent. Cathemer. 7. v. 82.* stemma jejunii.

STENA, neutr. plur. τὰ στενά, loca angusta, fauces, *passi stretti*. Vox Græca. *Liv. l. 32. c. 5.* Quod levis armaturæ erat, ad occupandas, quæ ad Antigoneam fauces sunt (Stene vocant Græci) misit.

STENEBŒIUS, *&* Stenobœius, a, um, Σθενοβοιος, & Στενόβοιος, ad Stenebœam, seu Stenobœam pertinens, quæ ut est apud *Hygin. fab. 57. & 243.* filia fuit Iobatæ, uxor Prœti Argivorum regis, & amore capta Bellerophontis, cum ab eo esset rejecta, se ipsa amoris impotentia interfecit. V. *Bellerophon*. Hinc Stenobœius heros apud *Sidon. carm. 11. v. 74.* est ipsa Bellerophon. ¶ Scribitur & *Sthenebœus*, Σθενέβοιος.

STENOCORIASIS, is, f. στενοχωρίασις, morbus equorum, cum amissis viribus visus eorum constringitur & debilitatur: a στενός, angustus, & κόρη, pupilla. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 16.*

STENTOREUS, a, um, ad Stentora pertinens, qui fuit in exercitu Græcorum apud *Homer. Iliad. 5. v. 785.* voce adeo immani, ut quinquaginta simul vociferantium clamores vinceret. *Juvenal. sat. 13. v. 112.* Tu miser exclamas, ut Stentora vincere possis. *Arnob. sub fin. l. 2. pag. 97.* Heroas infantes sub uberibus matrum Stentoreos edidisse vagitus.

STEPHANEPLOCOS, στεφανηπλόκος, coronas e variis floribus nectens: a στέφανος, corona, sertum, & πλέκω, necto. Nomen fuit tabulæ a Pausia pictæ, qua pinxit Glyceram ingeniosam artificem jungendorum in sertis florum mistura admirabili. *Plin. l. 21. c. 2. & lib. 35. c. 11.* Alii scrib. *stephanoplocos* eod. sensu: a στέφανος pro στεφάνη.

STEPHANEPOLIS, is, f. στεφανόπωλις, coronarum venditrix: a στέφανος, corona, & πωλέω, vendo. Ita dicta est Glycera (de qua in voce præced.) quoniam vendirando coronas sustentavit paupertatem. eodemque nomine vocata est tabula Pausiæ, in qua depicta erat cum corona sedens: quæ tabula e nobilissimis illius pictoris fuit. *Plin. l. 35. cap. 11.* ubi al. leg. *stephanopolis*, a στέφανος pro στεφάνη.

STEPHANITIS, is, f. στεφανῖτις, genus vitis & uvæ coronariæ, h. e. natura sua, non cultorum artificio, coronas imitantis. *Plin. l. 14. c. 3. sub fin.* Item picina omnium nigerrima: & coronario Natura lusu stephanitis, acinos foliis intercursantibus. Adde *Macrob. in fin. l. 2. Saturnal.* Laudantur & a *Colum.* stephanitæ, *l. 3. c. 2.* Neque solum quæ jucunditate saporis, verum etiam quæ specie commendari possint, conseri debent, ut stephanitæ, ut tripedaneo, ut unciariæ, &c. A recto singulari *stephanites* rectus pluralis est *stephanitæ*, vel *stephanitides*. Mutavit *Colum.* eumque secutus *Isid. l. 17. Orig. c. 5.*

STEPHANOMELIS, f. herba efficax ad sanguinem per nares fluentem, ut *Plin. l. 26. c. 13.* docet. Sunt qui putant, ita dici, quod in coronis melino colore placeat.

STEPHANOPLOCOS. V *Stephaneplocos*.

STEPHANOS ALEXANDRI, herba, species chamædaphnes, frutice ramoso, folio crassiore, ac molliore, quam lauri. *Plin. l. 15. c. 30.* ¶ Latine dicitur pervinca, & solium victoriæ. *Apul. de herb. c. 58.* ¶ Stephanos aphrodites, alia herba est, quæ & sisymbrium. *Apul. de herb. c. 105.*

STERCORARIUS, a, um, κοπριακός, ad stercora pertinens. *Varr. l. 1. R. R. c. 22.* Aratra cum vomeribus sex, crates stercorarias quatuor. ¶ De stercoraria porta V. in *Stercus*.

STERCORATIO, onis, f. *il concimare, letaminatura*, κοπρισμός, actus stercorandi, lætaminis sparsio per agros. *Colum. l. 2. c. 16.* Tempestivam stercorationem facere. *Plin. l. 18. c. 23.* Stercorationis ratio.

STERCORATUS, a, um, *concimato, letamato*, κεκοπρισμένος, stercore aspersus & fecundatus. *Plin. l. 18. c. 23. extr.* Ager si nimium stercoratus est, aduritur. *& ibid.* Milium, panicum, rapa nisi in stercorato non ferantur. *Colum. l. 11. c. 2. post med. fol. 85.* Fabam ante Idus Novembr. occatam habeas quam pinguissimo loco: si minus, quam stercoratissimo. ¶ Stercorata colluvies *Colum. in f. cap. 6. l. 1.* est colluvies stercoris.

STERCOREUS, a, um, *di sterco*, κοπριώδης, stercore plenus, fœdus, spurcus. *Plaut. Mil. 2. 5. 15.* Miles impudens, stercoreus, plenus perjurii atque adulterii.

STERCORO, as, avi, atum, a. 1. *concimare, letamare*, κοπρίζω, stercus per agros spargo, lætifico. *Cato R. R. c. 36.* Stercorare segetem. *Varr. l. 1. R. R. c. 38.* Quæ loca in agro stercoranda, attendendum. *Cic. de Senect. c. 15. ad fin.* Homerus Laertem colentem agrum & eum stercorantem facit. *Colum. l. 2. c. 16. & Plin. l. 18. c. 23. extr.* Refrigescere agrum, qui non stercoretur: peruri, si nimium stercoretur. *Plin. l. 17. c. 9. a med.* Ubi non sit pecus, culmo ipso, vel etiam filice stercorare arbitrantur. ¶ Stercorare latrinas *Ulpian. Digest. lib. 7. tit. 1. leg. 15.* est stercus agitando egerare, & latrinas exhaurire: quemadmodum *stercorare agrum* est stercus agitando spargere. *Haloand.* addidit *extergere* quæ est interpretatio τοῦ *stercorare*, quod habetur in edit. *Taurelliana*, & agnoscitur a *Cujac. lib. 11. Observation. c. 36.*

STERCOROSUS, a, um, κοπρώδης, stercore abundans. *Cato R. R. c. 46.* Locus quam optimus, apertissimus, & stercorosissimus. *Al. leg.* stercoratissimus. *Colum. l. 11. c. 3. a med. fol. 43.* Pingue & stercorosum solum. *Id. in f. cap. 4. l. 9.* Stercorosæ herbæ. *grasse.* & *lib. 8. c. 3. ad fin.* Stercorosa aqua. *h. e.* fæculenta, immunda. *Senec. 3. quæst. nat. c. 26. a med.* Mari hæc est natura, ut omne immundum stercorosumque litoribus impingat.

STERCULINIUM. V. *Sterquilinium*.

STERCULIUS, Sterculus, *&* Stercutius, dictus est Picumnus Fauni filius, qui primus stercorandi rationem invenisse dicitur, ob id eo nomine a Romanis cultus. *Lactam. l. 1. c. 20. ad fin.* Colitur & Sterculius, qui stercorandi agri rationem primus induxit. *Plin. l. 17. c. 9.* Italia regi suo Stercutio ob hoc inventum immortalitatem tribuit. *Prudent. peristeph. 3. de S. Laurent. v. 449.* Janum bifrontem & Sterculum colit Senatus. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7.* scribit, hoc nomine Saturnum appellatum esse. Apud *Plin. loc. cit. Harduinus* ex MSS. legit *Stercutus*. Apud *Tertullian. in apolog. c. 25.* alii leg. *Sterculius*, alii *Sterculus*, ut in *Prudent.* Apud *Macrob. loc. cit.* habetur *Stercutus*: apud *Augustin. l. 18. de Civ. Dei, c. 15. Stercutius*: item *Stercus*, ut dicemus in voce sequenti.

STERCUS, coris, n. *sterco, concime, letame*, σκύβαλον, ὄνθος, κόπρος, excrementum, lætamen, fimus, & quidquid fecundandis agris usui est.

est. In Fabulis apud *Augustin. l. 18. de Civ. Dei, c. 15.* Sterces fuit Pici pater, a quo peritissimo agricola inventum ferunt, ut fimo animalium agri fecundarentur: quod ab ejus nomine stercus est dictum. Hunc Stercen alii Stercutium appellarunt. De variis generibus stercoris. *Varr. l. 1. R. R. c. 38. Colum. l. 2. c. 14. & 15. Plin. l. 17. c. 9. & Pallad. l. 1. tit. 33.* verba faciunt. *Horat. epod. 12. v. 10.* Jam manet humida creta, colorque Stercore fucatus crocodili. *Lucil. apud Non. 1. c. v. 813.* Hic in stercore humi, stabulique fimo atque sucerdie. *Colum. l. 2. c. 9. a med.* Novalia stercore saturare. *& cap. 16. a med.* Ingerere stercus vitibus. *Plin. l. 17. c. 18. ex Catone R. R. c. 29.* Circum oleas ablaqueare, & stercus addere. *Colum. l. 2. c. 16.* Pulverem stercoris per segetem spargere. *& ibid.* caprinum manu jacere. *& ibid.* spargere, & inamra. *& cap. ult.* æquare. *h. e.* per agrum æqualiter dissipare. *Cato R. R. c. 29.* terra operire. *& cap. 10.* vectare. ¶ *Festus:* Stercus ex æde Vestæ XVII. cal. Jul. defertur in angiportum medium fere clivi Capitolini: qui locus clauditur porta stercoraria. tantæ sanctitatis majores nostri esse judicaverunt. *In Fastis* apud *eund.* in *Quando.* Quando stercus delatum, fas. eodem modo in Fastis enotatur dies, quo stercus purgatur ab æde Vestæ. *Ovid. 6. Fast. v. 227. & 713.* in Tiberim sordes illas jaci consuevisse, tradit. ¶ Pro fæce & scoria metallorum. *Scribon. Larg. compos.* 188. Acetum melle mixtum, in quo ferri stercus, quod *σκωρίαν* Græci vocant, ustum, prius infervescat sæpius. ¶ Si quis lædum hominem, & veluti fæcem populi per metaphoram *stercus* dicere velit, turpitudinem non effugiet. *Cic. 3. de Orat. c. 41.* Nolo, morte dici Africani castratam esse rempubl. nolo, stercus Curiæ dici Glauciam. Quamvis sit simile, tamen est in utroque deformis cogitatio similitudinis. Hæc Cic.

STERCUTIUS. V. *Stercutius.*

STERELYTIS, itidis, f. spumæ argenti durata, & soluta instar pulveris. *Plin. l. 33. c. 6. ad fin.*

STEREOBATA, æ, f. fulcimentum e muro exstructum, in quo columna cum sua basi, seu stylobata nititur: a *στερεός*, firmus, solidus. A nonnullis architectis Italis vocatur *zocco*. *Vitruv. l. 3. c. 3.* Uti firmiora sint inferiora superioribus, quæ stereobatæ appellantur. nam excipiunt onera.

STERGETHRON, i, n. *στέργηθρον*, ita nominatur ab aliquibus sempervivi herba, quia, ut ait *Plin. l. 25. c. 13.* amatoriis convenit: a *στέργω*, amo. Adde *Apul. de herb. c. 123.*

STERIGMUS, i, m. *στηριγμός*. a *στηρίζω*, firmiter statuo, figo. V. *Statuvar* in fine.

STERILEFIO, is, sterilesco. *Solin. c. 27. (al. 40.) ante med.* Leænæ fetu primo catulos quinque edunt: deinde per singulos partus numerum decoquunt annis insequentibus: postremo cum ad unum materna fecunditas recidit, sterilefiunt in æternum. Al. leg. *steriles fiunt:* alii *sterilescunt.*

STERILESCO, is, n. 3. *sterilire*, *ἀγονέω*, *χερσόομαι*, sterilis fio. *Plin. l. 8. c. 16.* Leænam primo fetu parere quinque catulos, ac per annos singulos uno minus: ab uno sterilescere. *& cap. 50.* Capræ pinguitudine sterilescunt. *Id. l. 17. c. 10. ante med.* Amygdalas in pingui terra mori ac sterilescere. *In Diris Valer. Caton. v. 9.* Impia Trinacriæ sterilescant gaudia vobis.

STERILICULA, læ, f. vulva porcæ virginis. *Petron. in fragm. Tragur. c. 35.* ubi al. leg. *stericula* eod. sensu: alii alias voces substituunt.

STERILIS, le, *olim* Sterilus, a, um, *brenta*, *sterile*, *infecondo*, *infruttuoso*, *ἄκαρπος*, *ἄγονος*, nihil ex se gignens, prolem, aut fructum non ferens: a *στερέω*, privo. *Festus:* Sterilam mulierem appellabant, quam Græci *στεῖραν* dicunt, quæ non capit semen genitale. *Horat. in ar. Poet. v. 65.* sterilisve palus prius aptaque remis Vicinas urbes alit, & grave sentit aratrum. *Juvenal. sat. 7. v. 49.* litus sterili versamus aratro. *Virg. 1. Georg. v. 70.* sterilis arena. *& vers. 84.* steriles incendere profuit agros. *& lib. 2. v. 70.* Et steriles platani malos gessere valentes. *Id. 6. Æn. v. 251.* sterilemque tibi Proserpina vaccam. *Colum. l. 2. c. 1. ante med.* Hominis tum demum declaratur sterile semen, cum nullum conceptum edere valet. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 69. & Martial. l. 9. epigr. 9.* steriles viri. *h. e.* eunuchi. *Catull. carm. 66. ad Januam, v. 26.* sterile semen. *Varr. R. R. l. 3. c. 9 ante med.* Galli Tanagrici ad partum sunt steriliores. *Plin. l. 10. c. 60.* Sterilia ova. *h. e.* irrita. *Ovid. 1. de ar. am. v. 553.* Horruit, ut steriles, agitat quas ventus, aristæ. *h. e.* inanes. *Virg. Ecl. 5. v. 37.* Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 31.* Ceres sterilem vanescit in herbam. ¶ Cum genit. *Plin. l. 33. c. 7. a med.* Steriles plumbi lapides. Adde *lib. 15. c. 30.* ¶ Metonymice *Id. l. 17. c. 22.* Serere e pampinariis sterile est. *h. e.* sterilitatem inducit. *Horat. l. 3. od. 23. v. 6.* nec sterilem seges robiginem sentiet. *h. e.* quæ sterilem facit. *Lucan. l. 4. v. 108.* sterile frigus. *Martial. l. 8. epigr. 68.* sterilis hyems. ¶ Metaphorice *Senec. in Thyest. v. 173.* sterile vadum. *h. e.* sine aqua. *Apul. l. 1. Metam.* Civitas summo vertice montis sita, & ob id ab aquis sterilis. *Senec. in Herc. Oet. v. 133.* steriles foci. *Plaut. Mil. 3. 1. 15.* Sterilis hinc prospectus usque ad ultimam plateam est probe. *h. e.* nemo unus hinc prospicitur. *Lucret. l. 2. v. 844.* Et sonitu sterila, & succo jejuna feruntur. *h. e.* carentia sonitu. (ut *sublima* apud *eund. l. 1. v. 340.*) Est qui leg. *sterilia*, ut fit synæresis. *Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 12.* Videt enim, hoc genere dicendi si utar in ceteris, Februarium sterilem futurum. *Plaut. Truncul. 2. 2. 3.* Nequi manus attulerit steriles intro ad nos, gravidas foras exportet. *h. e.* vacuas. De fure loquitur. *Plin. in Paneg. cap. 56.* Quod momentum, quod imo temporis punctum aut beneficio steri-

le, aut vacuum laude? *Id. l. 5. ep. 2.* Epistolæ steriles. *h. e.* quæ sine munusculis mittuntur. *& ep. 17. sub fin.* Sæculum sterile & effetum. *Stat. Theb. l. 6. v. 70.* cassa & sterilis fama. *Martial. l. 10. epigr. 58.* in sterili vita labor perit. *& epigr. 18. & Juvenal. sat. 12. v. 97.* sterilis amicus. *h. e.* qui nihil donat: aut a quo nihil speratur. *Plaut. Truncul. 2. 1. 30.* Sterilis amator a datis. *Martial. l. 1. epigr. 77. & Juvenal. sat. 7. v. 203.* sterilis cathedra. *h. e.* professio docendi, aut recitandi nullum ferens emolumentum. *Ovid. 1. Met. v. 496.* sterilem sperando nutrit amorem. *h. e.* quem nullus successus manet. *Tacit. Ann. 1. c. 17.* Sterilis pax. *h. e.* quæ nulla militibus præmia parit. *Propert. l. 4. el. ult. v. 62.* sterilis domus. *h. e.* in qua nulli liberi. *Papinian. Dig. lib. 22. tit. 1. leg. 7.* Nummi steriles. *h. e.* qui nullas usuras pariunt. ¶ Cum genit. *Tacit. 1. Hist. c. 3.* Non tamen adeo virtutum sterile sæculum, ut non & bona exempla prodiderit. *Pers. sat. 5. v. 75.* heu steriles veri! quibus una Quiritem Vertigo facit. *h. e.* nescii, a vero alieni.

STERILITAS, atis, f. *sterilità*, *στείρωσις*, infecunditas. *Cic. 1. de Divin. c. 57. a med.* Nonnunquam etiam quæ sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura. *Plin. l. 10. ep. 24.* Agrorum continuæ sterilitates. *Colum. l. 3. c. 15. a med.* Malleoli vitium sterilitate affecti. *Velle. l. 1. c. 1. ad fin.* Sterilitas frugum. *scarsezza*, *carestia*. Sic *Colum. l. 2. c. 10* Sterilitas annonæ. *Plin. l. 36. c. 4.* Sicyonem fames invasit ac sterilitas. *Id. l. 25. c. 7.* Clymeno pota sterilitatem etiam viris fieri. *Id. l. 18. c. 14. in fin. de lupino.* In humido vermiculi umbilicum ejus in sterilitatem castrant. *Id. l. 16. c. 26. ad fin.* Arborum densitas sterilitatem facit. *Id. l. 28. c. 8. ante med.* Sterilitatem mulierum emendare. *& lib. 31. c. 2.* abolere. ¶ Translate *Id. l. 18. c. 29. a med.* Sterilitas cælestis. *mali influssi*. *& lib. 14. in proœm.* Sterilitas fortunæ. *Id. l. 15. c. 29.* Languida auctoritas Patrum facta est, ac paulatim in sterilitatem emarcuit majestas.

STERILUS. V. *Sterilis.*

STERNAX, acis, qui sternit, ut Sternax equus, qui sessorem excutit, ac in terram dejicit, *ἀναβάτην*, *ἀναβατήν*. *Virg. 12. Æn. v. 364.* Et sternacis equi lapsum cervice Thymœten. *Sil. l. 2. v. 161.* correptis sternacem ad prœlia frenis Frangere equum. *Avien. in descript. Orbis, v. 203.* pecoris dorso sternacis in æquo Inachis illata est. ¶ Sternaces cives, *Sidonio l. 5. epist. 14. in fin.* qui supplices humi se sternunt. Sic *l. 4. ep. 12. ad fin.* Respondit ipse, quamquam esset trepidus & sternax, & præ metu balbutiens, &c.

STERNO, is, stravi, stratum, a. 3. *spargere*, *stendere per terra*, *στορέω*, *στρώννυμι*, humi spargo, aut expando, substerno. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 59.* Namque opibus congesta tuis hic glarea dura Sternitur, hic apta jungitur arte silex. *Ovid. 4. Met. v. 741.* Mollit humum foliis, natasque sub æquore virgas Sternit. *Id. l. 8. v. 657.* Vestibus hunc (*lectum*) velant, quas non nisi tempore festo Sternere consuerant. *Id. 4. Fast. v. 654.* Sternitur in duro vellus utrumque toro. *Id. 2. Amor. el. 14. v. 8* Sternatur pugnæ tristis arena tuæ. *Plin. l. 6. c. 29. circa med.* Bubulos utres binos sternentes ponte, piraticam exercent. *Id. l. 31. c. 11.* Spongiæ ad lunam & pruinas sternuntur inversæ, ut candorem bibant. *Grat. in Cyneg. v. 487.* sternere arma per flores. ¶ Metonymice est tegere, operire, *coprire spargendo*, *o stendendo*: quia sternendo fit, ut id, supra quod aliquid sternimus, tegamus. *Horat. l. 3. od. 17. v. 9.* cras foliis nemus Multis, & alga litus inutili Demissa tempestas ab Euro Sternet. *Virg. 3. Georg. v. 297.* Et multa duram stipula filicumque maniplis Sternere subter humum. *Val. Flacc. l. 5. v. 275.* Litora sternuntur nive. *Plin. l. 33. c. 5.* Arenam Circi chrysocolla sternere. *Id. l. 28. c. 6. in fin.* Fossas silice, vel glarea sternere. *Virg. 8. Æn. v. 719.* Ante aras cæsi terram stravere juvenci. *h. e.* significat enim ingentem hostiarum numerum. Sic *Æn. 9. v. 666.* Sternitur omne solum telis. *& Sil. l. 6. v. 602.* Tyrrhenas sternere valles cædibus. ¶ *Sternere viam*, tegere & munire lapidibus, *lastricare*, *fare un selciato*, *inselciare*, *λιθοστρωτεῖν*. *Liv. l. 10. c. 23. in fin.* Semitam saxo quadrato a Capena porta ad Martis straverunt. *Id. l. 41. c. 27.* Censores vias sternendas silice in Urbe locaverunt. *Lucret. l. 3. v. 1043. de Xerxe.* viam qui quondam per mare magnum Stravit, iterque dedit legionibus ire per altum. *fè strada*, jactis pontibus. ¶ Translate *Stat. 12. Theb. sub fin.* præsens tibi fama benignum Stravit iter. *Sil. l. 12. v. 513.* hoc iter Alpes, Hoc Cannæ stravere tibi. ¶ *Sternere lectum*, apparare, instruere, stragulis & pulvillis, aliisve rebus ornare dormiendi, aut cœnandi causa, *preparare*. *Cic. pro Cluent. c. 5. sub fin.* Lectum illum genialem, quem biennio ante filiæ suæ nubenti straverat, in eadem domo sibi ornari & sterni jubet. *Id. pro Mur. c. 36.* Rogatus est, ut triclinium sterneret: atque ille stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos. *Juvenal. sat. 6. v. 5.* Silvestrem montana torum cum sterneret uxor Frondibus, & culmo, vicinarumque ferarum Pellibus. *Plin. l. 24. c. 9.* Foliis viticis cubitus sibi sternunt. Adde *Terent. Heaut. 1. 1. 73. & Adelph. 2. 4. 21. Plaut. Stich. 2. 2. 33. & Men. 2. 3. 3. & Martial. l. 8. epigr. 67.* Sic arceram sternere. *Lex XII. Tab.* apud *Gell. l. 20. c. 1.* Absolute *Plin. l. 7. epist. 27. circa med.* Jubet sterni sibi prima domus parte: poscit pugillares, stilum, lumen. ¶ *Sternere equum*, ephippio tegere & instruere, *sellare*, *bardare*. *Liv. l. 37. c. 20. ad fin.* Equos non sternere, non infrenare, aut ascendere facile poterant. Adde *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 78.* ¶ Est etiam dejicere, prosternere, *gettar a terra*, *cortare*, *abbattere*, *atterrare*, *καταβάλλω*. *Virg. Æn. 2. v. 305.* rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata læta boumque labores. *Liv. l. 27. c. 47. ad fin.* Fessi somno ac vigiliis sternunt corpora passim. *Colum. de arborib. c. 6.* Vitis, si flecti potest,

test, sactia sulcie optime sternitur, atque ita convellatur. *Plin. l. 8. c. 9.* Elephanti stabula Indorum dentibus sternunt. *Virg. 2. Æn. v. 602.* inclementia divum Has evertit opes, sternitque a culmine Trojam. *Sil. l. 10. v. 459.* sonipes arrectis auribus acrem Hinnitum effundens, sternit tellure Vagesum, Quem tum captivo portabat in agmina dorsu. ¶ Translate *Virg. 1. Georg. v. 331.* mortalia corda Per gentes humiles stravit pavor. ¶ Sæpissime refertur ad stragem & cædem. *Liv. l. 31. c. 21.* Cum omni parte cæde ingenti sternerentur. *Stat. 7. Theb. v. 755.* Sternuntur terræ Menelas pedes, Antiphus, &c. *Virg. 2. Æn. v. 364.* Plurima perque vias sternuntur inertia passim Corpora. *Lucan. l. 4. v. 320.* quos barbarus hostis Fontibus immixto stravit per rura veneno. *Virg. 10. Æn. v. 119.* Sternere cæde viros. *Liv. l. 24. c. 38. a med.* Turbam invadite, ac sternite omnia ferro. *Virg. 11. Æn. v. 485.* ipsum pronum sterne solo. *& lib. 8. v. 566.* sternere aliquem leto. *& lib. 10. v. 697.* humi. *& lib. 10. v. 464.* morti. *& lib. 11. v. 796.* Sterneret ut subita turbatam morte Camillam. *Id. l. 6. v. 859.* sternet Pœnos Gallumque rebellem. *h. e.* fundet, bello superabit. Sic *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 29.* alius sit fortis in armis, Sternat & adversos Marte favente duces. ¶ *Sternere se*, & *sterni*, humi se prosternere, *coricarsi*, *prostrarsi*. *Virg. 4. Georg. v. 432.* Sternunt se somno diversæ in littore phocæ. *Id. 3. Æn. v. 509.* Sternimus optatæ gremio telluris. *Val. Flacc. l. 8. v. 258.* inque sui sternuntur velleris auro. *Id. l. 7. v. 143.* supplex hinc sternitur hospes, Hinc pater. *Sil. l. 12. v. 339.* In Capitolinas ascensum scanditur arces, Sternunturque Jovi. ¶ *Strata* dicuntur loca, quæ porriguntur in longum, & late extenduntur, *stendersi*. *Plin. l. 4. c. 15.* Insulæ Frisiorum, Chaucorum, Sturiorum, quæ sternuntur inter Helium ac Flevum. *Id. l. 3. c. 5. a med.* Ibi Laborini campi sternuntur. ¶ Denique *sternere* est in planum extendere, æquare, componere, *appianare*, *calmare*: cum de mari sermo est, quod agitatum intumescit fluctibus, cessante vento planum fit & tranquillum. *Manil. l. 1. v. 155.* Tertia sors undas stravit, fluctusque natantes. *Virg. 8. Æn. v. 88.* Mitis ut in morem stagni placidæque paludis Sterneret æquor aquis. *Id. Æn. 5. v. 763.* placidi straverunt æquora venti. *Plin. l. 2. c. 47. a med.* Ante brumam septem diebus, totidemque postea sternitur mare halcyonum fetu æ. Adde *Senec. in Troadib. v. 177.* ¶ Translate *Tacit. 1. Hist. c. 58. ad fin.* Ita in custodia habitus: & post victoriam demum, stratis militum odiis, dimissus est. *h. e.* placatis. Sic *Stat. l. 2. silv. 5. v. 1.* Quid tibi constrata mansuescere profuit ira? ¶ *Sternere crines* apud *Stat. 6. Theb. v. 173.* est solutis nodis demittere, protendere, spargere, passis crinibus esse: quod in luctu fieri solebat, & in precando. ¶ *Strarat*, *strasset*, syncope pro *straverat*, *stravisset*. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 131.* Duabus culcitis ac duabus tres plagulas cum strasset. *Manil. l. 1. v. 774.* & victor strarat qui classibus æquor.

STERNUMENTUM, ti, n. *sternuto*, πταρμός, sternutatio: a *sternuo*, ut *sternutamentum* a *sternuto*. *Plin. l. 2. c. 7. a med.* Parva dictu, in augurus sternumenta, & offensiones pedum. *Id. l. 28. c. 2. ad fin.* Sternumento revocari ferculum, mensamve. *Id. l. 25. c. 5. a med.* Farina eorum sternumentum facit. *Id. l. 32. c. 3.* Sternumenta olfactu movent castorea. *Id. l. 28. c. 6.* Sternumenta pinna gravedinem emendant. *& mox.* Emendare sternumenta & singultum. *Gell. l. 10. c. 5. ad fin.* Sternumentis quati. *Al. leg. sternutamentis* & hic, & apud *Plin.* ¶ Metonymica est res, quæ sternumentum movet, *sternutatorio*. *Plin. l. 25. c. 11.* Fit & ex callitriche sternumentum. *& cap. ult. sub fin.* Radix ranunculi sicca concisa sternumentum est. *Al. leg.* sternutamentum.

STERNUO, is, ui, n. 3. *starnutire*, *sternutare*, πταίρω, πταρνύμαι, flatum e pectore impetu emitto, septo transverso impellente, cum concussione capitis. *Plin. l. 2. c. 40.* Adorare aliquem, cum sternuerit. *Id. l. 28. c. 6.* Senes laboriosius sternuere. *Id. l. 29. c. 3.* Sternuente capra. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 151.* Sternuit & lumen (posito nam scribimus illo) Sternuit, & nobis prospera signa dedit. *scintillando fa strepito.* ¶ *Sternuere omen*, sternuendo omen dare. *Propert. l. 2. eleg. 2. v. 33.* Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus Aureus argutum sternuit omen Amor? (*Macrob. lib. de differ. & societ. Græci & Lat. verb. cap. de frequentat.* legit: Candidus argutum, &c. Est etiam qui *sternuit* tempore.) *Catull. carm. 45. de Acme v. 17.* Hoc ut dixit, Amor sinistra, ut ante, Dextram sternuit approbationem.

STERNUTAMENTUM, ti, n. *starnuto*, πταρμός, sternutatio: a *sternuto*. *Cic. 2. de Divin. c. 39. ad fin.* Pedis offensio nobis & abruptio corrigiæ, & sternutamenta erunt observanda. *Plin. l. 28. c. 2. a med.* Cur sternutamentis salutamus? quod etiam Tiberium Cæsarem, tristissimum (ut constat) hominem, in vehiculo exegisse tradunt. *Id. l. 21. c. 22.* & *Cels. l. 8. c. 9.* Amaracum aridum sternutamenta movet. *Id. l. 23. c. 1. ad fin.* Acetum olfactu sternutamenta cohibet. *Cels. l. 8. c. 4. ad fin.* Sternutamentum excitare. *& lib. 3. c. 20.* evocare. *Scribon. Larg. compos. 10.* concitare. *& ibid.* provitare. ¶ De ea, quæ sternutamentum facit, V. *Sternumentum*.

STERNUTATIO, onis, f. *sternuto*, πταρμός, actus sternutandi. *Apul. l. 9. Metam.* Ut est ingenium metalli, crebras ei sternutationes commovebat. *Scribon. Larg. compos. 10. extr.* Sternutationem invitare.

STERNUTO, as, avi, atum, n. 1. *starnutire*, *sternutare*, πταρνύμαι, frequentativum a *sternuo*. *Petron. in Satyr. c. 98.* Giton collectione spiritus plenus, ter continuo ita sternutavit, ut grabatum concuteret. Ad quem motum Eumolpus conversus, salvere Gitona jubet. (Adde cap. 102.) *Colum. l. 7. c. 5. ad fin.* Nepetæ surculi lana involuti naribus inferuntur, donec sternutet ovis. Al. leg. *sternuat*, quæ varia lectio est etiam apud *Plin. l. 28. c. 8.*

STEROPE, es, f. Στερόπη, filia Atlantis, una Pleiadum, quam nonnulli Asteropen vocant. A Marte amata fuit, ex quo Parthaonem peperit, qui fuit rex Calydoniæ. *Ovid. 4. Fast. v. 172.* Nam Steropen Marti concubuisse ferunt. ¶ Relata est inter astra. *Ovid. l. 1. Trist. eleg. ult. v. 14.* Sæpe minax Steropes sidere pontus erat.

STEROPES, is, m. filius Neptuni & Amphitrites, frater Brontis & Pyracmonis, unus ex Vulcani ministris: a στεροπή, fulgor, per Aphæresin, pro ἀστεροπή. *Virg. 8. Æn. v. 425.* Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon. *Ovid. 4. Fast. v. 288.* ubi tingere ferrum Brontesque, & Steropes, Acmonidesque solent. Adde *Stat. l. 1. silv. 1. v. 4.* & *Claudian. de III. Consul. Honor. v. 195.* & *lib. 1. de rapt. Pros. v. 239.* V. *Brontes*.

STERQUILINIUM, ii, n. *letamajo*, *cloaca*, κοπρών, receptaculum fimi & stercoris. *Cato R. R. c. 5.* Stercus foras efferri, sterquilinium fieri. *Varr. l. 1. R. R. c. 13.* Secundum villam duo habere oportet sterquilinia, aut unum bifariam divisum. alteram enim partem ferri oportet e villa novam, alteram veterem tolli in agrum. Adde *cap. 38. extr. Colum. l. 1. c. 21. ad fin.* & *Phædr. l. 3. fab. 12.* ¶ Est convicium in hominem vilem, ut lutum, cœnum. *Plaut. Cas. 2. 1. v. 26.* Ex sterquilinio effosse, tua illæc præda sit? *Id. Pers. 3. 3. 2.* Eho! lutum lenonium, commixtum cœnum, sterquilinium publicum, impure, inhoneste. Adde *Terent. Phorm. 3. 2. 41.* ¶ Legitur & *sterculinum* (est enim a *stercus*) tum in *Vet. Gloss.* tum apud *Marcell. Empir. c. 34. ante med.* & *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 17.*

STERTEIA, &

STERTERA, æ, qui stertit, ignavus, desidiæ plenus. *Petron. in fragment. Tragur. cap. 75.* Tu autem stertem, etiamnum ploras? Al. leg. *stertria* eadem sententia & origine. Alii utramque vocem suspectam habeant.

STERTINIUS, a, um, ad Stertinium pertinens. *Horat. l. 1. epist. 12. v. 20.* Empedocles, an Stertinium deliret acumen. *h. e.* L. Stertinii, cujus R. philosophi Stoici, cujus meminit *Id. l. 2. sat. 3. v. 33. & 296.* ¶ Fuit etiam Stertinia familia Romana, ut videre est in Indicibus *Taciti*, & vet. Inscriptionum *Gruteri*.

STERTO, tis, tui, n. 3. *russare*, ῥέγχω, dormiendo strepitum edo. Sæpe autem dicitur de arte dormientibus: item de pigris & inertibus. *Plaut. Mil. 3. 2. 6.* *Lu.* sorbet dormiens. *Pa.* quid, sorbet? *Lu.* illud, stertit, volui dicere. sed quia consimile est, quod stertat, quasi sorbeat. *Id. Asin. 5. 2. 22.* Labore delassatus noctem totam stertit. *Cic. Attic. l. 4. ep. 3. ad fin.* Marcellus candidatus ita stertebat, ut ego vicinus audirem. *Id. 4. Acad. c. 29.* Placet Chrysippo, cum gradatim interrogetur, *&c.* quiescere, id est quod ab iis dicitur, ἡσυχάζειν. Per me vel stertas licet, inquit Carneades, non modo quiescas. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 27.* noctes vigilabat ad ipsum Mane: diem totum stertebat. *Juvenal. sat. 1. v. 57.* ad calicem vigilanti stertere naso. *h. e.* simulare dormientem, cum maxime vigilet. *Pers. sat. 3. v. 3.* Stertimus, indomitum quod despumare Falernum Sufficiat. *& sat. 5. v. 132.* Mane piger stertis: surge, inquit avaritia. *Terent. Eun. sc. ult. v. 49.* Fatuus est, insulsus, tardus: stertit noctesque & dies. *Lucret. l. 3. v. 1061.* Vigilans stertis. proverb. in hominem tardum, hebetem: item inertem, desidiosum, otio vitæ tempus male terentem. Simile est illud *Plaut. Amph. 2. 2. 65.* & *Capt. 4. 2. 68.* Vigilans somniat. & *Pseud. 1. 3. 151.* Ad eam rem usus est hominem astutum, doctum, scitum, & callidum, qui imperata effecta reddat, non qui vigilans dormiat. ¶ Præteritum *stertui* agnoscitur a *Prisciano. l. 10. pag. 903. Putsch.* & confirmatur præterito *destertui*.

STESICHORIUS, a, um, ad Stesichorum pertinens. Stesichorium metrum constat pentametro acatalecto, ut est hoc: Marsya cede deo tua carmina Phœbo. *Servius in Centimetro, pag. 1820. Putsch.* ¶ Stesichorium est & illud, quod constat heptametro catalecto, ut Æacides juvenis trahit Hectora: plangite Pergama Troes. *Id. ibid. pag. 1822.* ¶ Item illud inter anapæstica, quod constat trimetro acatalecto, ut Latet in thalamo tibi virgo decens Veneris specie. *Id. ibid. pag. 1822.*

STESICHORUS, i, m. Στησίχορος, Poeta Lyricus Græcus, ex Himera Siciliæ urbe. in cujus infantis ore lusciniam fecerit aliquando consedisse canentem. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Stesichorum, quam sit ingenio validus, materiæ quoque ostendunt, maxima bella & clarissimos canentem duces, & epici carminis onera lyra sustinentem. Reddit enim personis, in agendo simul loquendoque debitam dignitatem: ac, si tenuisset modum, videtur æmulari proximus Homerum potuisse: sed redundat atque effunditur. quod ut est reprehendendum, ita copiæ vitium est. *Horat. l. 4. od. 9. v. 8.* Stesichorique graves Camœnæ. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 154.* Stesichorusque ferox.

STHENEBŒA, & Sthenobœa, æ, f. Σθενέβοια, & Σθενόβοια, filia Jobatis regis Lyciæ, uxor Prœti Argivorum regis. V. *Bellerophon*. *Hygin. fab. 57.*

STHENEBŒIUS, & Sthenobœius, a, um, ad Sthenebœam pertinens. *Sthenebœius heros* apud *Sidon.* est Bellerophon, *carm. 11. v. 74.* Quem si spectasset quondam Sthenebœius heros, Non pro contemptu domuisset monstra Chimæræ. V. *Bellerophon*.

STHENELEIUS, a, um, Σθενελήιος, ad Sthenelum pertinens: qui fuit filius Capanei, pater Eurysthei, & ad Trojam cum Græcis reliquis cum laude militavit: unde *Horat. l. 1. od. 15. v. 23.* Urgeat impavidi te Salaminius Teucerque, & Sthenelus sciens pugnæ. Adde *lib. 4. od. 9. v. 20.* & *Stat. 1. Achill. v. 469.* Fuit amicus Diome-

medis, procus Helenæ, atque unus ex iis, qui in equum Trojanum se condiderant, ut *Hygin. fab.* 81. 108. & 257. tradit. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 25. *de Hercule*. Quem non mille feræ, quem non Sthenelejus hostis, Non potuit Juno vincere, vincit Amor. *h. e.* Eurystheus, qui *Sthenelejus* dicitur ab eod. *Met.* 9. *v.* 273. Sic *lib.* 2. *v.* 368. proles Stheneleia Cycnus.

STIBADIUM, ii, n. στιβάδιον, sella, seu lectus semicircularis mensis rotundis accommodatus, quo usi Romæ pro tribus lectis, postquam mensæ citreæ, quæ rotundæ erant, in honore magno apud omnes esse cœperunt. *Servius ad* 1. *Æn. v.* 708. Antiqui stibadia non habebant, sed stratis tribus lectis epulabantur; unde & triclinium sterni dicitur. ¶ Græce στιβάδιον est diminutivum a στιβάς, quod est stratum, culcita cubandi causa: a στείβω, calco. Nempe voce hac στιβὰς signatur torus ex herbis, aut frondibus factus, quali olim veteres usi sunt. Postea ex alia materia fieri consuevit. *Plin. l.* 5. *epist.* 6. *a med.* Stibadium candido marmore, vite protegitur: vitem quatuor columellæ Carystiæ subeunt: e stibadio aqua, velut expressa cubantium pondere, siphunculis effluit. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *circa med.* In cœnatiuncula stibadium, & eireus abacus. *Id. l.* 2. *ep. ult. a med.* Tantum remoratus, quantum stibadii circulum ocleruula ministeria percurrunt. ¶ Idem est ac sigma. Nam apud *Martial. l.* 14. titulus *epigram.* 87. est *Stibadia*; ipsum vero epigramma sic habet: Accipe lunata scriptum testudine sigma: Octo capit; veniet quisquis amicus erit.

STIBI. V. in voce sequenti.

STIBIUM, ii, n. *quod & Stibi, & Stimmi dicitur*, *antimonio*, *stibio*, metalli genus, quod vulgo antimonium dicitur. Græce dicitur στίβι, στίμι, στίμμι, στίμμις: a στίβω, seu στείβω, adstringo, quod eam vim habet. Usus ejus est mulieribus in fucanda facie. Peculiariter vero ad exornandos oculos olim stibio utebantur. *Plin. l.* 33. *s.* 6. In iisdem argenti metallis invenitur, ut proprie dicamus, spumæ lapis candidæ nitentisque, non tamen translucentis: stimmi appellant, alii stibium, alii alabastrum, alii larbason. Duo ejus genera, mas, & femina, *&c.* Vis ejus adstringere & refrigerare: principalis autem circa oculos. namque ideo etiam plerique platyophthalmon id appellavere, quoniam in calliblepharis mulierum dilatet oculos. Et fluxiones inhibet oculorum exulcerationesque, &c. Hæc *Plin.* Apud *Cels. l.* 6. *c.* 6. sæpe in compositionibus collyriorum stibium memoratur, ut *sect.* 6. 8. 12. 13. &c. ¶ Dicitur etiam *stibi*, *is*. *Plin. l.* 29. *c.* 6. *ante med.* Additis duabus sextis denarii a stibi, &c. *Scribon. Larg. compos.* 27. Recipit collyrium hæc: Croci P. IV. cadmiæ P. IV. stibis P. IV. &c. Adde *compos.* 34.

STICA, æ, f. tunica involvens singulos allii nucleos. *Cato R. R.* 1. 70. & *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* & *lib.* 10. *v.* 112. Ita legunt & interpretantur *Salmas. Grav.* & *Voss.* quos contra *spicam*, veterem lectionem, acriter & merito tuetur *Pontedera ad loc. citat. Caton.*

STICHA, & Stica, æ, f. στίχα, Græcis est uvæ genus, quam Latini apianare dicunt: a στίξ, στιχὸς, ordo: nempe ab acinorum ordine. *Plin. l.* 14. *c.* 9.

STICHUS, i, m. nomen servi, apud *Plautum*, quo Comœdiam suam inscripsit: a στίζω, pungo, quia servi, præsertim fugitivi, punctis quibusdam in facie, aliave parte notabantur.

STICULA, æ, f. genus vitis apud *Colum. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* fortasse eadem cum sticha: nomen habens ex eo, quod acinos lineis, ennulis, stetisque distincta & ordinata producit.

STIGMA, atis, n. *puntura*, *bollo*, *marca*, στίγμα, punctum, nota, signum, quod servorum, præcipue fugitivorum, aliorumque, quos infamia notare placeret, frontibus inurebatur: a στίζω, pungo. Hæc interdum erant simplices notæ, interdum litteræ, & verba. *Petron. in Satyr. c.* 103. Sequar ego, frontes notans inscriptione solerti, ut videamini stigmate esse puniti. (*al. leg.* puncti.) & *mox.* Implevit Eumolpus frontes utriusque ingentibus litteris, & notum fugitivorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit. & *cap.* 105. *sub fin.* Stigmate captivorum frontibus impressa. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Stigmata alicui imponere. *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 37. *sub fin.* Stigmata alicui inscribere. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *ante med.* Fugitivo stigmata scribere. *Sueton. in Calig. c.* 27. Deformatum quempiam stigmatum notis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 56. Tristia servorum stigmata delet Heros. *Plin. l.* 30. *c.* 4. Stigmata delentur columbino fimo. ¶ Metaphorice de quavis nota infamiæ, v. gr. de famosis versibus, *Martial. l.* 6. *epigr.* 64. At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor, Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe: Stigmata nec vafre delebit Cinnamus arte. & *lib.* 12. *epig.* 61. Frons hæc stigmate non meo notanda. *Sueton. in Cæs. c.* 73. A quo sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita non dissimulaverat. ¶ De notis in facie ab imperito tonsore novacula factis, *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. Hæc quæcumque tena numerestis stigmata mento, Antiochi factum est, & scelerata manus. ¶ Fuerunt stigmata etiam notæ inustæ in manu aut brachio tyronibus militiam ingressis, per quas inter milites scribebantur, postquam experimento compertum fuerat, eos militaribus muneribus pares futuros. Quod & in aliis servis publicis factitatum est. *Veget. l.* 1. *de re milit. c.* 8. Sed non statim punctis signorum inscribendus est tyro dilectus, verum ante exercitio prætentandus, &c. *Id. l.* 2. *c.* 5. Puncturis in cute punctis milites scripti, & matriculis inserti. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 11. *Cod. tit.* 9. *leg.* 3. Stigmata, h. e. notæ publicæ fabricensium brachiis ad imitationem tyronum infliguntur. Idem statuit *Imp. Zeno ibid. tit.* 42. *leg.* 10. de aquæductuum custodibus, ut manifesti sint omnibus, nec ad alios usus abducantur. ¶ *Stigma*, æ, f. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 45. *Burm.* Quamdiu

vixerit, habebit stigmam, nec illam nisi Orcus delebit. Adde *cap.* 69. quod non facile imitandum.

STIGMATIAS, æ, m. στιγματίας, servus notis compunctus. *Cic. Offic. l.* 2. *c.* 7. O miserum, qui fideliorem & barbarum, & stigmatiam putaret, quam conjugem. Ita leg. passim, & *Non. c.* 1. *n.* 194. Est tamen qui malit *stigmaticum*.

STIGMATICUS, a, um, στιγματικὸς, stigmate notatus. *Petron. in Satyr. c.* 109. Dicta in calvos stigmaticosque jaculari. Alii leg. *stigmosos*. V. etiam dictionem præced.

STIGMO, as, a. 1. *stimmatizare*, uro, seu stigmatis noto, στιγματίζω. *Prudent. in Roman. v.* 1080. *de Gallis Cybeles*. Quamcunque partem corporis fervens nota Stigmarit, hanc sic consecratam prædicant.

STIGMOSUS, a, um, στιγματίας, idem ac stigmaticus. *Petron. in Satyr. c.* 109. dicta in calvos, stigmososque jaculari. *Arulenus Rustic.* apud *Plin. l.* 1. *ep.* 5. Vitelliana cicatrice stigmosum. V. etiam *Stigmaticus*.

STILBON, ontis, στίλβων, Græce est stella Mercurii: a στίλβω, corusco. Græce habet *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Latine *Auson. Edyll.* 18. *v.* 11. & *Martian. Capell. l.* 8. *pag.* 287. qui ejus lumen *vibrabile*, & *vibrabundum* appellat.

STILICHONIUS, a, um, ad Stilichonem pertinens. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v.* 177. Agnoscat famulum virgo Stilichonia pontum. *h. e.* Maria filia Stilichonis, quæ Honorio Imperatori R. nupsit. Fuit enim Stilicho, natione Vandalus, vir fortissimus, & dux inclytus, qui a Theodosio (cujus filiam adoptivam Serenam duxit uxorem) tutor datus Arcadio & Honorio filiis, multa feliciter bella gessit, insignesque victorias reportavit: quas ob res impense a *Claudiano* poeta laudatur. Inde socer Honorii factus, cupiditate imperii, quod Eucherio filio parare conatus est, tanta in rem Romanam merita corrupit: ac demum tanquam rebellis & proditor, ab Honorio ipso interfici jussus est. *Oros. l.* 7. *c.* 37. & 38. ¶ Rectus casus est etiam Stilichon, ut videre est in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 120. *n.* 9. ubi & aspiratio omittitur: item *pag.* 1054. *n.* 5. & *pag.* 1056. *n.* 4.

STILLA, æ, f. *gocciola*, *goccia*, *stilla*, σταλαγμὸς, gutta: diminut. a *stiria*, ut *Festus in Stiricidium*, & *Serv. ad* 3. *Georg. v.* 366. docent. *Cornel. Fronto de differ. verb. pag.* 2199. *Putsch.* statuit discrimen inter guttam & stillam, quod illa manet, hæc cadit. Sed & *gutta* dicitur quæ cadit. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 14. Ut interit magnitudine maris Ægæi stilla muriæ. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Ex eo adipe, cum opus sit, ternis stillis additis in oleum, perunguntur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Incidatur arboris crassitudo ad mediam medullam, & relinquatur, uti per eam exsiccescat stillando succus. Tum autem, cum sicca & sine stillis erit arbor, dejiciatur. ¶ De quacumque modica quantitate, *Martial. l.* 12. *epigr.* 71. Atque unici Stillam donaret Opelicus unctor. *Augustin. epist.* 140. Pauculæ temporum stillæ.

STILLATIM, *a stilla a stilla*, κατασταλακτὸν, per stillas. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Stillicidium, eo quod stillatim cadat; flumen, quod fluit continue.

STILLATITIUS, & Stillaticius, a, um, stillatim cadens, σταγονίας. *Plin. l.* 16. *c.* 11. Eadem resina si cum aqua levius decoquatur, coleturque, rufo colore lentescit ac stillatitia vocatur.

STILLATIVUS, a, um, stillatitius, ut Stillativum mel, *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 18.

STILLATUS, a, um, *cadute a goccie a goccie*, ἀποσταλαγμένος, stillando effusus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 364. stillataque sole rigescunt De ramis electra novis. & *lib.* 10. *v.* 501. stillataque cortice Myrrha Nomen herile tenet.

STILLICIDIUM, ii, n. *acqua che cade a stilla*, σταλαγμὸς, humor stillatim cadens: & ipse casus humoris stillatim defluentis: a *stilla*, & *cado*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 5. Stillicidium, eo quod stillatim cadit: flumen, quod fluit continue. *Lucret. l.* 1. *v.* 313. Stillicidii casus lapidem cavat. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 3. Quare rotunda sit grando, etiam sine magistro scire poteris, cum adnotaveris, stillicidium omne conglomerari. *Plin. l.* 17. *c.* 12. Stillicidia pinus, quercus, ilicis, ponderosissima: nullum cupressi. & *paulo post*. Stillicidii brevis definitio est. omnium, quæ projectu frondis ita defenduntur, ut per ipsas non defluant imbres, stilla sæva est. *Id. l.* 30. *c.* 8. Herinacei caro stillicidia in vesica emendat. στραγγουρίας. & *ibid.* Stillicidium urinæ. *Id. l.* 28. *c.* 8. *sub fin.* Urina lyncum stillicidia vesicæ inhiberi. *Tertull. de Spectac. c.* 27. *extr.* Stillicidia mellis. ¶ Translate *Senec. epist.* 101. *ad fin.* Invenitur qui malit perire membratim, & toties per stillicidia emittere animam, quam semel exhalare. ¶ Sæpe dicitur de aqua ex projecturis tectorum cadente, *grondaja*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 38. Jura parietum, luminum, stillicidiorum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 1. Fastigia faciebant, proclinatis tectis stillicidia deducebant. *Paul. Dig. lib.* 8. *tit.* 6. *leg.* 8. Si stillicidii immittendi jus habeam in aream tuam. *Id. ibid. tit.* 2. *leg.* 19. Si ex tegula cecitaverit stillicidium. & *ibid.* Servitutem stillicidii alicui imponere. & *ibid. in fin.* Si in ædificio cadit stillicidium, supra ædificare ei conceditur, dum tamen stillicidium recte recipiatur. *Ulpian. ibid. leg.* 16. Imponere vicinis necessitatem stillicidiorum excipiendorum.

STILLO, as, avi, atum, a. 1. *mandar fuori a stille*, *stillare*, *gocciolare*, στάζω, stillatim humorem emitto, aut infundo. *Plin. l.* 12. *c.* 21. Africa hammoniaci lacrymam stillat in arenis suis. *Id. l.* 20. *c.* 5. *ad fin.* Cæpam coctam, in auriculis sonitum aut gravitatem emendantes, cum adipe anserino stillavere. *Horat. in ar. Poet. v.* 429. rorem ex oculis stillare. *h. e.* lacrymulas fundere. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 3. *v.* 122. cum facilem stillavit in aurem Exiguum de natu-

naturæ patriæque veneno. *instillò*. ¶ Sæpius neutrorum more adhibetur, sine casu, vel cum ablativo, *gocciolare*, *grondare*, *stillare*. *Varr. l. 1. R. R. c. 41.* Vas, unde stillet lente aqua. *Lucret. l. 6. v. 943.* in speluncis saxa sudant humore, & guttis manantibus stillant. *Senec. in Thyest. v. 1061.* fusa artuum lentis ignibus stillare jussi. *Cic. 2. Phil. c. 12.* Qui stillantem præ se pugionem tulit. & *Juvenal. sat. 6. v. 109.* acre malum semper stillantis ocelli. *cispeso*. & *sat. 5. v. 79.* & multo stilleret pænula nimbo. *Tibull. l. 3. eleg. 4. v. 28.* Stillabat Syrio myrtea rore coma. & *lib. 1. eleg. 8. v. 52.* Illius e nitido stillent unguenta capillo. *Propert. l. 2. eleg. 7. v. 88.* ferro stillat cruor. *Ovid. 1. Met. v. 112.* Flavaque de viridi stillabant ilice mella. *Id. 1. Amor. el. 8. v. 21.* Sanguine (si qua fides) stillantia sidera vidi. *Lucan. l. 7. v. 837.* sanguineis stillavit roribus arbor. *Senec. in Octav. v. 513.* Stillans sanies per putres vultus. *Lucan. l. 6. v. 547.* nigra per artos stillans tabi sanies. *Martial. l. 10. epigr. 56.* Non secat & tollit stillantem Fannius uvam. *l'ugola*, unde multa pituita decurrit, ut *Cels. l. 6. c. 14.* scribit, cum medicamento illita est. *Lucret. l. 4. v. 1053.* dulcedinis in cor stillavit gutta. ¶ Catachresis est in illo *Stat. 3. Theb. v. 536.* Certis inexperto rorantes sanguine ventos, Et plumis stillare diem. & *Calpurn. Ecl. 6. v. 22.* vel re certamine quisquam Dignetur, qui vix stillantes, aride, voces Rumpis, & exspellis male singultantia verba? *h. e.* ægre, & per intervalla, & quasi stillatim evacuates. Sic *Senec. ep. 40. de oratione*. Æque stillare illam nolo, quam currere: nec extendat aures, nec obruat.

STILO, as, n. 1. stilum, seu virgam simplicem emitto. *Colum. l. 4. c. ult.* Simulatque semina castrorum stilaverint, etiam bime transferri queunt. Ita conjicit *Gesner.* cum in libris *stillaverint* habeatur, nulla apta sententia.

STILUS, i, m. στῦλος. Græce columnam significat: a voce allata: cujus ratione sunt qui *stylus* scribunt: quamquam cum in Latinam linguam vox translata sit, consuetudo obtinuit, ut Latinis etiam litteris scriberetur. Itaque primo significat instrumentum ligneum, vel ferreum, vel alterius materiæ, quod in modum columnæ teres, erectum, acuminatumque fit. *Colum. l. 11. c. ult.* Et ligneo stilo levatis vel rudi, vel ferulæ medullis, stercus immittere. *Pallad. in Mart. tit. 10. circa med.* Si vermibus occupentur, stilo æreo purgendi sunt. ¶ Item teres virgultum. *Colum. l. 11. c. 3. a med.* Stilus asparagi. *Id. l. 5. c. 10. sub fin.* Danda est opera, ut dum teneros ramulos habent, veluti pampinentur, & ad unum stilum primo anno semine redigantur. *Id. ibid. circa med.* Omnis autem rus unam radicem mittit, & simplici stilo prorepit: cum ad scrobis solum radix pervenerit, &c. ¶ Sæpissime ponitur pro instrumento scriptorio ferreo, vel æneo, quo in ceratis tabulis veteres scribebant, quod ab una parte acuminatum erat ad litteras efformandas, ab altera obtusum & planum ad delendum, si opus esset, quod scriptum fuerat, & ceram rursus complanandam; alio nomine *graphium* dictum est. *Cæl. Symphosius in ænigm. de stilo*, apud *Pithœum*, *pag. m. 534.* De summo planus, sed non ego planus in imo: Versor utrinque manu, diverso & munere fungor: Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit. *Plaut. Bacch. 4. 4. 63.* Effer cito stilum, ceram, tabellas, & linum. ¶ Metonymice ponitur pro forma scriptionis, seu structura verborum, charactere, phrasi, genere dicendi. *Terent. in prol. Andr. v. 12.* Dissimili oratione sunt factæ, ac stilo. *Cic. in Bruto, c. 45.* Orationes Attico stilo scriptæ. *Plin. l. 1. ep. 8.* Stilus pressus & demissus. *Quintil. l. 2. c. 1. ad fin.* Tardior stilus cogitationem moratur, rudis & confusus intellectu caret. *Id. l. 2. c. 4.* Stilus negligens. *Sueton. in Aug. c. 85.* Tragœdiam magno impetu exorsus, non succedente stilo, abolevit. ¶ Item pro ipso scribendi exercitio. *Cic. 1. de Orat. c. 33.* Stilus optimus & præstantissimus dicendi effector & magister. *Id. 3. de Orat. c. 49.* Cum exercitatione, tum stilo, qui & alia, & hoc maxime ornat & limat, formanda nobis oratio est. ¶ Stilum vertere est ejus partem planam scriptis impingere, delere, inducere, mutare. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 72.* Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint, Scripturus. *Cic. 4. Verr. c. 41.* Vertit stilum in tabulis suis, quo facto causam omnem evertit suam. Huc pertinet & illud ejusdem *Cicer. 2. de Orat. c. 23.* Ubertas orationis stilo depascenda est. *h. e.* resecanda sunt superflua. ¶ Denique *stili* dictæ sunt ferreæ cuspides, sudes acutæ, stimuli, acumina latenter humi infixa, in quæ hostes incauti incidentes, & præcipue equitatus, se se misere induebant. *Stimuli* a *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73.* dicuntur. *Hist. de B. Afric. c. 31. a med.* Extra vallum stili cæci, mirabilem in modum consiti, vel sine defensoribus aditum adversariis prohibebant. *Sil. l. 10. v. 413.* Quaqua patet campus planis ingressibus hosti, Cervorum ambustis imitantur cornua ramis, Et stilus occulitur, cæcum in vestigia telum.

STIMMI, n. στίμμι. V. *Stibium*.

STIMULA, æ, f. dea apud Veteres nominata a stimulis, quibus ad nimium actum homo impellitur, ut interpretatur *Augustin. l. 4. de Civit. Dei, c. 11. & 16.* ¶ *Vetus Scholiast. Juvenal. ad sat. 2. v. 3.* scribit Bacchanalia Romæ condemnata fuisse, cum probatum esset Senatui, honestissimas feminas ad Stimulæ deæ lucum fœde adulterari. Quare quod ait *Liv. l. 39. c. 12.* Expromeret sibi, quæ in luco Similæ (al. *Semelæ*) Bacchanalibus in sacro nocturno solerent fieri: *Stimulæ* alii reponunt. Dubia res erat etiam *Ovidii* tempore, *Fast. 6. v. 503.* Lucus erat: dubium, Semelæ, Stimulæne vocetur. *Stimulam* quidam dicit putant, quod Venerem stimulet.

STIMULATIO, onis, f. *stimolazione*, *instigazione*, κέντρωσις, actus stimulandi. *Plin. l. 35. c. 2.* Erat hæc stimulatio ingens. *Tacit. in fin. l. 1. Hist.* Nec metu aut amore, sed ex libidine servitii privata cuique stimulatio.

STIMULATOR, oris, m. *stimolatore*, *spronatore*, *instigatore*, κέντρων, qui stimulat. *Cic. pro Dom. c. 5.* Seditionis quidem stimulator & concitator tu fuisti. *Alii leg.* instimulator. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 501.* Auctor stimulator perfide Martis. Adde *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 5.*

STIMULATRIX, icis, f. *instigatrice*, *stimolatrice*, quæ stimulat. *Plaut. Mostell. 1. 3. 46.* Vix comprimor, quin involem illi in oculos stimulatrici. Adde *vers. 62.*

STIMULATUS, a, um, *punto*, stimulo, cuspide punctus, κεντρισθείς. *Colum. l. 7. c. 3.* Ea res ferum prohibet a rixa, cum stimulatum suo ictu ipse se sauciat. *Val. Max. l. 3. c. 2. n. 9.* Equos vehementer calcaribus stimulatos in adversos Samnites egit. ¶ Translate est instigatus, impulsus, *instigato*, *stimolato*. *Cic. pro Dom. c. 55.* Si aram aliquam in litore deserto, somniis stimulatus, aut religione aliqua, consecraret. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 4.* Atys stimulatus furenti rabie. *Stat. Theb. 8. v. 93.* ora, minas, stimulataque corda tremulca. *Ovid. 4. Met. v. 235.* stimulatus ire. *Martial. de Spectac. epigr. 19.* taurus stimulatus flammis. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 591* Jurgia præcipue vino stimulata caveto. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 341.* stimulata fames. *Id. l. 2. in Eutrop. v. 269.* Rhodano stimulatus Arar. *h. e.* impulsus ad cursum. Est enim Arar lenis fluminis, Rhodanus præcipitis, cum misceantur, hic illum secum trahit.

STIMULEUS, a, um, κέντρινος, ad stimulum spectans, ut Supplicium stimuleum, quod stimulis infligitur. *Plaut. Mil. 2. 6. 32.* Nisi tibi supplicium stimuleum deditur.

STIMULO, as, avi, atum, a. 1. *pungere*, *spronare*, κεντέω, stimolo fodio, pungo. *Lucan. l. 7. v. 570.* (& *Sil. l. 16. v. 367.*) Nobilis hunc Darius stimulabat in æquore currum. *h. e.* hos equos ad currum junctos. *Id. l. 4. v. 431.* Quadrijugos atro stimulet Bellona flagello. ¶ Translate est cruciare, sollicitum habere, curam afferre. *Plaut. Cistell. 2. 1. 4.* Jactor, crucior, agitor, stimulor, versor in amoris rota miser. *Id. Capt. 3. 4. 67.* Deliramenta loquitur: larvæ stimulant virum. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 2. sub fin.* Hunc sibi ex animo scrupulum ut evellatis, postulat, qui se dies noctesque stimulat ac pungit. *Id. Parad. 2. sub fin.* Te conscientiæ stimulant maleficiorum tuorum, te metus exanimant judiciorum. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 306.* curis animum stimulantibus ægrum. ¶ Item impellere, commovere, concitare. *Cic. l. 3. Fam. ep. 10. in fin.* Ut vetus nostra simultas antea stimulabat me, ut caverem, ne, *&c.* sic affinitas novam curam affert cavendi, ne, *&c.* *Auct. dial. de Oratorib. c. 37.* Non minus rubore, quam præmiis stimulabantur, ne, *&c.* *Plin. l. 6. ep. 5. a med.* Qui modo ad Celsum, modo ad Nepotem cursitabant, nunc quasi stimularent & accenderent, nunc quasi reconciliarent componerentque. *Liv. l. 3. c. 68.* Incitare & stimulare aliquem. *Id. l. 1. c. 23. a med.* Cupido imperii populus ad arma stimulat. *Sallust. in Catil. c. 18.* Inopia & mali mores stimulant ad vexandam rempublicam. *Liv. l. 1. c. 22.* Tum ætas viresque, tum avita quoque gloria animum stimulabat. *Lucan. l. 1. v. 208. de leone.* ubi se sævæ stimulavit verbere caudæ, Erexitque jubam. *Claudian. l. 2. de rapt. v. 207.* stimulata in arma. *Tacit. 1. Hist. 2. 44.* Extrema desperatione ad iram sæpius, quam in formidinem stimulabantur. *Ovid. 1. Trist. eleg. 6. v. 9.* lupus rapax, stimulante fame, captat ovile. *Plin. l. 9. c. 8. ad fin.* Stimulare fugam hostium. *h. e.* præbere hostibus fugiendi causam. ¶ Cum infinitivo *Sil. l. 12. v. 503.* sparsosque per arva juvencos Jactare accensis stimulavi cornibus ignes. *Lucan. l. 6. v. 423.* stimulante metu fati prænoscere cursus. ¶ Pro orexim facere, cupidinem excitare, *svegliare*, *far venir voglia*. *Plin. l. 23. c. 7. post med.* Persicorum succus sitim stimulat. *Id. l. 20. c. 5.* Stimulari Venerem hoc cibo, certum est. *Id. l. 8. c. 8.* Veneris sibi animalium omnium conceptus stimulet. *h. e.* excitet animalia ad concipiendum. Absolute *Id. l. 9. c. 35.* Conchas, ubi genitalis anni stimulaverit hora, pandentes sese quadam oscitatione, impleri roscido conceptu tradunt.

STIMULOSUS, a, um, stimulis plenus. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 5. c. 9.* & *Acuter. l. 3. c. 18.* Stimulosum desiderium Venereæ voluptatis.

STIMULUS, i, m. & Stimulum, i, n. *stimolo*, *pungolo*, *sprone*, κέντρον, aculeus, fustis acutæ cuspidis, quo rustici boves suppungunt: a στίζω, pungo. *Tibull. lib. 1. eleg. 1. v. 30.* Aut stimulo tardos increpuisse boves. *Plaut. Men. 5. 2. 110.* Jam astiti in currum, jam lora teneo, jam stimulum in manu est. *Colum. lib. 2. c. 2. ad fin.* Stimulo lacessare juvencum. ¶ *Si stimulos pugnis cædis, manibus plus doles*, proverb. apud *Plaut. Truncul. 4. 2. 55.* quo significatur, suo damno quempiam adversari, quem vincere nunquam possit. Huic simile est illud apud *Terent. Phorm. 1. 2. 28.* Nam quæ inscitia est, adversum stimulum calces? ¶ Stimulis puniebant servos nocentes. Hinc stimulorum seges, *Plauto Aulul. 1. 1. 6.* stimulorum locuples, *Cas. 2. 8. 11.* stimulorum tritor, *Pers. 5. 2. 17.* convicia sunt in malum servum. *Id. Mostell. 1. 1. 53.* Ita te forabunt patibulatum per vias stimulis. *Id. Asin. 2. 4. 22.* Utinam nunc stimulus in manu mihi sit, qui latera conteram tua, quæ occaluere plagis. *Id. Curcul. 1. 2. 40* Stimulo fodere aliquem. *Cic. 2. Phil. c. 34. a med.* Quid hoc turpius? quid fœdius? quid suppliciis omnibus dignius? num exspectas, dum te stimulis fodiam? hæc te si ullam partem habes sensus, lacerat, hæc cruentat oratio. ¶ Stimulus cuspidatus, *callo*, apud *Plin. l. 18. c. 19. sub fin.* est cuspis ferrea, qua purgatur vomer. ¶ In bellicis munitionibus *stimuli* erant sudes acutæ humi latenter defixæ ad hostium incursionem sistendam. *Cæs.*

Cæs. l. 7. B. Gall. c. 73. Taleæ pedem longæ ferreis hamis infixis totæ in terram defodiebantur, mediocribusque intermissis spatiis, omnibus locis disserebantur, quos stimulos nominabant. *& cap. 82.* Postea quam propius successerunt, se ipsi stimulis inopinantes induebant. ¶ Per translationem ponitur pro cruciatu, & omni eo, a quo urgemur. *Cic. 2. Tusc. c. ult.* Non modo stimulos doloris, sed etiam fulmina fortunæ contemnamus, licebit. *Senec. in Phœniss. v. 206.* Novos stimulos dolori suffigere. *Id. in Agam. v. 133.* Mixtus dolori subdidit stimulos timor. ¶ Item pro incitamento, *Cic. pro Arch. c. 11. in fin.* Quæ noctes & dies animum gloriæ stimulis concitat. *Id. pro Sext. c. 5.* Quot stimulos admoverit homini fortassis studioso victoriæ. *Lucan. l. 1. v. 262.* dubiæque in prœlia menti Urgentes addunt stimulos. *Quintil. lib. 10. c. ult. circa med.* Addit ad dicendum etiam pudor stimulos. *Lucan. l. 2. v. 324.* acres irarum movit stimulos. *Liv. l. 30. c. 14.* Non hostili modo odio, sed amoris etiam stimulis. *Ovid. 5. Trist. eleg. 1. v. 76.* Ingenio stimulos subdere Fama solet. *Id. 2. Met. v. 244.* stimulos adjicere furenti. *& vers. 726.* cæcos stimulos condere alicui in pectore. *Virg. 9. Æn. v. 718.* stimulos acres sub pectore vertit. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 94.* acres Subjectat lasso stimulos, versatque negantem. *Virg. 11. Æn. v. 452.* arrectæ stimulis haud mollibus iræ. *Id. Æn. 4. v. 405.* stimulis agere aliquem. *Sil. l. 1. v. 113.* acuere. *Ovid. 2. ex Pont. ep. ult. v. 19.* quod fuerat stimulis factura sine ullis, Plenius, auctorem te quoque nacta, facit.

STINGUO, is, nxi, nctum, a. 3. *estinguere*, deleo, tollo, exstinguo. *Cic. in Arat. apud Priscian. l. 10. pag. 882. Putsch.* neque longa vetustas Interimet stinguens præclara insignia cæli. *Lucret. l. 2. v. 827.* Evanescere paulatim, stinguique colorem. *Id. l. 1. v. 666.* stinguere ignes. *& lib. 4. v. 1091.* ardorem. *Cic. in Prognost. apud Priscian. loc. cit.* Stinguuntur radii (*soles*) cæca caligine tecti.

STIPA, æ, f. si *Servio* credimus ad *Æn. 1. v. 437.* est stipula, quæ in navibus interponitur vasis, ne concutiantur, collidanturque. *Id. ad Æn. 3. v. 465.* stipatores dici ait, qui in navibus componunt (*scil. vasa & sarcinas*) e stipa. *Fest.* quoque in *Stipatores* docet, stipam esse, qua amphoræ, cum extruuntur (*h. e.* simul componuntur, ut transferri possint) firmari solent. Rursus *Servius ad Æn. 5. vers. 682.* veteres ait *stipam* pro stupa dixisse. ¶ Quidam scribunt *stypa*, a Græco στύπη, quod & stupam significat, & stipitem.

STIPATIO, onis, f. actus stipandi. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 3. extr.* Tunc surgit aura, cum datum est laxamentum corporibus, & stipatio illorum ut turba resoluta est. *densezza*. & *Plin. lib. 10. c. 22. de anserib.* Fessi proferuntur ad primos. ita ceteri stipatione naturali propellunt eos. *collo stanchi addosso e mette l' una all' altra le spingono*. De caterva hominum densa, comitatu, turba, *folla*, *calca*. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3.* Latrones dicti ab latere, *&c.* quos postea a stipatione stipatores appellarunt. *Plin. lib. 4. epist. 16.* Adeundi mihi locus, nisi a tribunali, non fuit. tanta stipatione cetera tenebantur. *folla*, *calca*. & *Auct. Paneg. ad Maxim. & Constant. c. 8. ad fin.* Te primo ingressu tanta frequentia populus excepit, ut cum te ad Capitolium vel oculis ferre gestiret, stipatione sui vix ad portas urbis admitteret. *Cic. pro Syll. c. 23. ad fin.* Autronii aspectus, concursatio, stipatio, greges hominum perditorum, metum nobis seditionesque afferebant. *comitiva*, *corteggio*. & *Mamertin. in Paneg. Maxim. c. 5. in med.* Cum neque milites, non dico stipatione atque comitatu, sed saltem oculis sequi possent. *colla starti unito e vicini al fianco*. ¶ Translate *Quintil. lib. 5. cap. ult. in med.* Orationem constare totam, aut certe confertam esse aggressionum & enthymematum stipatione, minime velim. *folla di argomenti*.

STIPATOR, oris, m. qui stipat, & componit in navibus: ut in *Stipa* dictum est. *Servius*. ¶ Item qui alterum comitatur, ejusque lateri adhæret, tutelæ, honoris, aut amicitiæ causa. *Cic. Agrar. 2. c. 13.* Janitores ex equestri loco ducentos in annos singulos, stipatores corporis constituit. eosdem ministros & satellites potestatis. *h. e.* qui comitentur Decemvirum in provincia: similes iis, qui cohors prætoria dicebantur. Vocat autem *stipatores* odioso vocabulo, quia sic dicebantur custodes corporis regum: de quibus mox. *Sallust. in Catil. c. 14.* Catilina omnium flagitiosorum atque facinorosorum, circum se, tanquam stipatorum, catervas habebat. *Cic. 5. Verr. c. 26.* Apronius stipatores Venerios secum habebat: ducebat eos circum civitates, &c. *Id. pro Dom. c. 5. a med.* Quis est Sergius? armiger Catilinæ, stipator tui corporis, signifer seditionis. ¶ Qui regis latus stipant custodiæ causa, protectores, corporis custodes, *guardie*, σωματοφύλακες. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3.* Latrones dicti ab latere, qui circum latera erant regi: quos postea a stipatione stipatores appellarunt. *Cic. Offic. 2. c. 7. a med.* Alexander Pheræus præmittebat de stipatoribus suis, qui scrutarentur arculas muliebres. *Justin. l. 13. c. 4. a med.* Stipatoribus regis satellitibusque Cassander præficitur. *Horat. l. 1. sat. 3. sub fin.* dum tu quadrante lavatum Rex ibis, neque te quisquam stipator, ineptum Præter Crispinum, sectabitur. *Senec. de Clement. l. 1. c. 12. extr.* At illum acerbum & sanguinarium necesse est graventur stipatores sui. Adde *Tacit. Ann. 2. c. 25. extr. & lib. 11. c. 16.*

STIPATUS, a, um, *empito*, presse impletus. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 143.* Curia cum patribus fuerit stipata verendis. *Gell. l. 16. c. 3.* Loco, in quem cibus capitur, vel stipato, vel adducto, voluntas capiendi ejus desideriumque restinguitur. ¶ Item arcte pressus, densus, contractus, *stretto*, *ristretto*, *compressa*, *stivato*, *calcato*. *Lucret. l. 1. v. 304.* Nec tamen undique corporea stipata tenentur Omnia natura. namque est in rebus inane. *& vers. 603.* Quæ nimis stipata cohærent partibus arcte. *Virg. 10. Æn. v. 328.* Ni fratrum stipata cohors foret obvia. *Lucan. l. 7. v. 492.* densis acies stipata catervis. *Liv. l. 33. c. 18.* Macedones, usque dum ordine, & velut stipata phalanx constiterant, moveri nequiverunt. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 60.* Hos ediscit, & hos arcto stipata theatro Spectat Roma. *Lucan l. 4. v. 782.* non arma movendi Jam locus est pressis; stipataque membra teruntur. *Cic. in Pison. c. 27. sub fin.* Græci stipati, quini in lectulis, sæpe plures. *Martial. l. 8. epigr. 75.* stipataque tollitur alte Grandis in angusta sarcina sandapila. ¶ Item circumdatus, circumfusus, septus multitudine comitum, aut custodum, *cinto*, *accompagnato*, *corteggiato*, *guardato*. *Cic. pro Mur. c. 24.* Catilina stipatus choro juventutis, vallatus indicibus atque sicariis. *Id. 1. Attic. ep. 18.* Cum ad forum stipati gregibus amicorum descendimus. *Id. Verr. 6. c. 40.* Cum illum spoliatum, stipatumque lictoribus videmus. *Plin. in Paneg. c. 23.* Neque enim stipatus satellitum manu, sed circumfusus undique nunc Senatus, nunc equestris ordinis flore, &c. *Varr apud Gell. l. 13. c. 13.* Stipati servis publicis non modo prendi non possunt, sed etiam ultro summovent populum. *Plin. l. 6. ep. 33.* Stipatum tribunal. *attorniato da folla*, *a calca*. & *Sidon. l. 3. epist. 2.* Ab omni ordine, sexu, ætate stipatissimus ambiebare.

STIPENDIALIS, le, ad stipendium pertinens. *Sidon. l. 8. ep. 9. in carm. in med.* Ipse hic Parthicus Arsaces precatur, Aulæ Susidis ut tenere culmen Possit sub fœdere stipendiali. *h. e.* quo se ad stipendium ut tributum pendendum obstringeret.

STIPENDIARIUS, a, um, *tributario*, ὑποτελής, qui stipendio, h. e. tributo (quod fere imponitur, ut ex eo stipendium militi detur) pendendo obnoxius est, tributarius. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 30.* Ut reliquas civitates stipendiarias haberent. *& cap. 36.* Æduos sibi stipendiarios esse factos. *Flor. l. 3. c. 20. a med.* Ille de stipendiario Thrace miles, de milite desertor, inde latro. ¶ *Stipendiarium vectigal* est tributum certum, quod, nulla habita ratione fertilitatis, aut sterilitatis anni, penditur. *Cic. 5. Verr. c. 6.* Inter Siciliam ceterasque provincias in agrorum vectigalium ratione hoc interest, quod ceteris aut impositum vectigal est certum, quod stipendiarium dicitur, quasi victoriæ præmium ac pœna belli, aut censoria locatio constituta est. Siciliæ civitates sic in amicitiam fidemque recepimus, ut, &c. ¶ *Stipendiarius* absolute, qui stipendium seu tributum solvit. *Cic. in Divin. Verr. c. 3.* Socii, stipendiariique populi R. afflicti, miseri, jam non salutis spem, sed exitii solatium quærunt. *Cæs. lib. 7. B. Gall. c. 10.* Ne stipendiariis Æduorum expugnatis, cuncta Gallia deficeret. ¶ *Stipendiarii*, & *vectigales* differunt, ut *stipendium*, & *vectigal*. Illud enim totum in pecunia solvitur: hoc in pecore, decumis frugum, portorio. Itaque aliæ civitates vectigales erant, aliæ stipendiariæ: atque hæ deteriore conditione, quam illæ. *Cic. de provinc. consul. c. 5.* Vectigales multos, ac stipendiarios liberavit. *Id. 6. Verr. c. 60.* Majores nostri facile patiebantur hæc (*signa, tabulas pictas, vasa, & hujusmodi artificia*) esse quamplurima apud socios, ut imperio nostro quam ornatissimi florentissimique essent: apud eos autem, quos vectigales, aut stipendiarios fecerant, tamen hæc relinquebant, ut haberent hæc oblectamenta & solatia servitutis. *Plin. l. 3. c. 3. & lib. 4. c. 21.* multa oppida in Hispania Romanorum stipendiaria recenset. *Liv. l. 24. c. 47.* Quem ob noxam Romanorum vectigalem ac stipendiariam Italiam Africæ fuisserent? ¶ Promiscue ponuntur in illo *Liv. l. 37. c. 55. ad fin.* Ceteræ civitates Asiæ, quæ Attali stipendiariæ fuissent, eædem Eumeni vectigal penderent: quæ vectigales Antiochi fuissent, eæ liberæ atque immunes essent. ¶ *Stipendiarius miles*, qui stipendium accipit. *Hirt. de B. Afric. c. 43.* Qui Acillam & octo cohortes stipendiarias Numidis Getulisque obsidebat. Adde *Liv. l. 8. c. 8.* ut multi volunt. Apud *Varron.* quoque *sub fin. l. 4. de L. L. stipendiarii milites* leguntur: sed dubia itidem lectione. Apud *Veget. l. 2. de re mil. c. 18.* stipendiarii milites sunt, qui aliquot stipendia fecerant, & opponuntur tyronibus. Al. tamen leg. *stipendiosi*, h. e. qui multa stipendia fecerunt, veterani.

STIPENDIATUS, a, um, *stipendiato*, is cui stipendium alendi causa solvitur. *Tertull. l. 3. advers. Marcion. c. 13. de infantibus Persicis.* Pannis armati, & butyro stipendiati.

STIPENDIOR, aris, dep. *servire a stipendio*, μισθοφορέω, stipendia facio, vel mereo. *Plin. l. 6. c. 19.* Regi eorum peditum sexcenta millia, equitum triginta millia, elephantorum novem millia per omnes dies stipendiantur.

STIPENDIOSUS. V. *Stipendiarius* in fin.

STIPENDIUM, ii, n. *paga*, *stipendio*, μισθός, æs militare, merces militaris: a *stipe pendenda*. quia quondam signato argento, militibus initio Quæstores æs grave appensum distribuere. *Plin. l. 33. c. 3.* Quin & militum stipendia, hoc est stipis pondera, dispensatores, libripendes, &c. Primis temporibus Romani de suo quisque munus militiæ obibant. Post Anxur captum, initio belli Vejentis, sub Tribunis mil. consul. potest. circa A. U. CCCXLVII. decretum a Senatu est, ut stipendium miles de publico acciperet, ut *Liv. l. 4. c. 59. extr. & cap. 60.* tradit: item *Fest.* in *Pervora*. Et tunc quidem pediti, post annos vero circiter tres, eodem Vejenti bello, etiam equiti adsignatum est, teste *eod. l. 5. c. 7.* Stipendium pedites fere denarius fuit, centurionis duplex, equitis triplex, ut ex *Tacit. 1. Ann. c. 17. & Liv. l. 5. c. 12. sub fin. & lib. 7. c. 41. extr.* intelligimus. *Plin. l. 33. c. 3.* In militari stipendio semper denarius pro decem assibus datus. *Cæs. in fin. l. 1. B. Civ.* Cum stipendium ab legionibus, pæne seditione facta, flagitaretur, cujus illi diem nondum venisse dicerent. *Cic. Attic. l. 5. ep. 14.* Stipendium militibus usque ad Id. Quint. persolutum. *Id. 2. de Orat. c. 64.* Cum Asellus omnes provincias stipendia merentem se peragrasse gloriaretur. *h. e.* militantem. *Id. pro Balb. c. 27.* Victorem exercitum

tum stipendio afficere. *Id. in Pison. c.* 36 Stipendium militibus numeratum. ¶ *Stipendia facere, merere*, militare. *Sallust. in Jugurth. c.* 67. Ubi primum ætas militiæ patiens fuit, stipendiis faciundis sese exercuit. *Nep. in Caton. c.* 1. Primum stipendium meruit annorum decem septemque. *Liv. l.* 3. *c.* 27. Cum stipendia pedibus propter paupertatem fecisset. *Id. l.* 5. *c.* 7. Equis se stipendia facturos promittunt. *Id. l.* 21. *c.* 43. Tempus est jam, opulenta vos ac ditia stipendia facere. *h. e.* militiam militare, ex qua multum prædæ faciatis. ¶ Metonymice significat unius anni militiam. *Plaut. Epid.* 2. 2. 36. Si in singulis stipendiis ad hostes transfugiat dabit. *Sallust. sub fin. orat.* 2. *ad Cæs.* Providendum ne militia injusta, aut inæqualis sit; cum alii triginta, pars nullum stipendium faciet. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 17. Quod tricena, aut quadragena stipendia senes tolerent. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 8. Legio octava jam stipendiis functa. *Plin. l.* 7. *c.* 28. *a med.* Secundo stipendio dextram manum perdidit. *Liv. l.* 31. *c.* 8. *ad fin.* Stipendia multa habere. *aver il merito di molte campagne.* ¶ Homo confectis, aut emeritis stipendiis, apud *Cicer. pro leg. Manil. c.* 9. *sub fin. Liv. l.* 3. *c.* 57. *ad fin.* & *Sallust. in Jug. c.* 88. est, qui legitimum militiæ tempus explevit. Nam lege cautum erat, ut cives R. viginta annorum spatio, inter decimum septimum, & quadragesimum septimum, militiæ operam darent, equites quidem decem annos, pedites vero viginti, ut *Lips.* docet *l.* 1. *de milit. R. dial.* 1. & *l.* 5. *dial.* 19. Eam militiam cum explessent, *emeriti stipendiis*, & *veterani* esse dicebantur. Sed non semel contigit, ut aut ita publica re postulante, aut præmiorum spe, aut imperatorum artibus ultra id tempus sub vexillis detinerentur, aut, si dimissi essent, revocarentur. V. *Evocatus*. Initio principatus Tiberii, seditionis militaris compescendæ causa, sancitum esse scribit *Tacit. Ann.* 1. *c.* 36. ut missio daretur vicena stipendia meritis, exauctorarentur qui sena dena fecissent, ac retinerentur sub vexillo, ceterorum immunes, nisi propulsandi hostis. *Liv. l.* 39. *c.* 18. *ad fin.* Ut P. Æbutio emerita stipendia essent, *h. e.* ut haberetur, tanquam si legitimum militandi tempus implevisset, licet nullum stipendium fecisset. ¶ Nullius stipendii, *Sallust. in Jug. c.* 87. & *Tacit.* 2. *Hist. c.* 76. qui nunquam militavit. ¶ Metaphorice *Cic. de Senect. c.* 14. At illa quanti sunt! animum tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium, secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. *Senec. ep.* 93. *ante med.* Functus omnibus humanæ vitæ stipendiis. *h. e.* officiis. *Colum. l.* 3. *c.* 6. *ad fin.* Sed ubi plurimis velut emeritis annorum stipendiis fides surculo enituit, nihil dubitandum est de fecunditate. ¶ Interdum *stipendium* est tributum quodque, *gravezza, tributo*: quia principio tributum impositum est, ut ex eo stipendia militantibus solverentur, ut ex *Liv. l.* 4. *c.* 60. & *Tacit.* 4. *Hist. c.* 74. constat. *Enn.* apud *Varron. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Pœni stipendia pendunt. *Vellej. l.* 2. *c.* 39. Stipendium conferre. *Liv. l.* 38. *c.* 16. exigere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 44. Capere jure belli, quod victores victis imponere consueverunt. *Cic. pro Balb. cap.* 18. Afros, Sardos agris stipendioque multare. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 27. Liberari stipendio. ¶ Translata est quævis multa, aut pœna. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 173. Indomito nec dira ferens stipendia tauro. *h. e.* tributum septem adolescentulorum, ac totidem puellarum, quod ab Atheniensibus Minotauro quotannis pendebatur. *Horat. epod. ult. v.* 36. Quæ finis, aut quod me manet stipendium? Effare: jussas cum fide pœnas luam. ¶ Item subsidium, suppetiæ. *Colum. lib.* 2. *c.* *circa med.* Et alii tamen (*scriptores*) obscuriores aliquod stipendium nostro studio contulerunt. ¶ Item impendium, sumptus. *Id. lib.* 2. *c.* 2. *post med.* Ignoraos plus esse reditus in ubertate frugum, quam stipendii, si majore mercemur armenta. Est qui legit *impendii*.

STIPES, pitis, m. *palo piantato in terra*, στύπος, κορμός: a voce Græca allata: unde fuere qui *stypes* scriberent. Proprie significat fustem terræ defixum, ut *Fest.* definit: qui in *Stipatores* a *stipa* (unde *stipare* firmare) deducere videtur. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 641. Termine, sive lapis, sive es defossus in agro Stipes ab antiquis, sic quoque numen habes. *Tibull. de eod. lib.* 1. *eleg.* 1. *v.* 15. Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu vetus in trivio florea serta lapis. *Propert. lib.* 4. *el.* 2. *v.* 59. Stipes acernus eram properanti falce dolatus. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. Truncis arborum, aut admodum firmis ramis abscissis, perpetuæ fossæ ducebantur. Huc illi stipites demissi, ab ramis eminebant. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 27. Fossas transversas viis præducit, atque ibi sudes stipitesque præacutos defigit. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 331. quernn religent a stipite funem. *Martial. l.* 7. *epigr.* 31. nudi stipitis ictus hebes. *h. e.* pali erecti, ad quem se exercebant tyrones. *Sueton. in Ner. c.* 29. & *Plin. lib.* 8. *c.* 5. *in fin.* Vivi ad stipitem deligati. *Senec. ep.* 14. Adigere per medium hominem, qui per os emergat, stipitem. *impalare*. ¶ Dicitur & de quocumque trunco arboris, fuste, sude, *tronco, stipite, palo, ramo*. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Amygdalæ ex amaris dulces fiunt, si circumfosso stipite, & ab ima parte circumforato defluens pituita abstergeatur. *Tibull. lib.* 1. *el.* 15. *v.* 17. Neu pudeat prisco vos (*Lares*) esse e stipite factos. *Ovid. in Ibin, v.* 239. viridi de stipite sectos Admorunt oculis usque sub ora faces. *Virg. Æn.* 4. *v.* 444. Consternunt terram concusso stipite frondes. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 18. Cum pirus invito stipite mala tulit. *scil.* per insitionem. *Pallad. in April. tit.* 4. Ziziphus seritur ossibus, & stipite, & planta. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 288. tulit radicitus altas Fagos, ac recto proceras stipite lauros. *Virg. Æn.* 7. *v.* 524. non jam certamine agresti, Stipitibus duris agitur, sudibusve præustis, Sed ferro ancipiti decernunt. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1030. stipitem huc vastum date. *h. e.* clavam. *Ovid.* 3. *Fast. vers.* 751. Constitit ipse super ramoso stipite nixus. & *de remed. amor. v.* 446. Cassaque seducto stipite flamma perit. *Id. Fast. l.* 5. *v.* 506. Ignis in hesterno stipite parvus erat. *tizzone*. ¶ Per synecdochen est ipsa arbor. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 37. Martia, picus, avis gemino pro stipite pugnant, Et lupa. tuta per hos utraque palma fuit. *Id. de nuce, v.* 32. Audiet hoc cerasus, stipes inermis erit. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v.* 179. Stamine, quod molli tondent de stipite Seres, Frondea lanigeræ carpentes vellera silvæ. ¶ De virga tenui, aut calamo. *Lucan. l.* 9. *v.* 820. Stipite quæ diro virgas mentita Sabææ Toxice. *Martial. l.* 13. *distich.* 19. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. In niveo virides stipite cerne comas. ¶ Est convicium in hominem stupidum, stultum, stolidum, fatuum. *Terent. Heaut.* 5. 1. 3. In me quidvis harum rerum convenit, quæ sunt dicta in stultum: caudex, stipes, asinus, plumbeus. *Cic. in Pison. c.* 9. Qui tanquam truncus atque stipes, si stetisset modo, posset sustinere tamen titulum consulatus. *Id. de Harusp. resp. c.* 3. *a med.* Non plus quam stipitem illum, qui quorum hominum esset, nesciremus, nisi se Ligurem ipse esse diceret. Adde *post redit. in Sen. c.* 6. & *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 126.

STIPIDOSUS, a, um, durus, ligneus, stipitem referens, ut Stipidosa radix, *Apul. de herb. cap.* 67. Stipidosi fruticis ramti, *Id. ibid. cap.* 74.

STIPO, as, avi, atum, a. 1. *empir bene, riempire calcando, empire fermamente, stivare*, στίβω, πιλῶ, calcando ac densando impleo, in unum cogo, arcte compono, & firmo: a *stipa*, vel a voce Græca allata. *Virg.* 4. *Georg. v.* 164. & *lib.* 1. *Æn. v.* 436. apes liquentia mella Stipant, & dulci distendunt nectare cellas. *Petron. in Satyr. c.* 89. Stipant graves equi recessus Danai. *Flor. l.* 3. *c.* 19. *ante med.* In ore abdita nuce, quam sulphure & igne stipaverat, leniter inspirans, flammam inter verba fundebat. *Colum. l.* 10. *v.* 404. Armeniisque, & cereolis, prunisque Damasci Stipantur calathi. *Plin. l.* 15. *c.* 17. *sub fin.* Uvas foliis involutas (*servandi causa*) vinaceis stipare. *Varr. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Quod asses libræ pondo erant, qui acceperant majorem numerum, non in arca ponebant, sed in aliqua cella stipabant, id est componebant, quo minus loci occuparent: a stipando stipem dicere cœperunt. *Virg. Æn.* 3. *v.* 465. stipatque carinis Ingens argentum, Dodonæosque lebetas, &c. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 397. Quæ tunc Flaminiam stipabant millia vulgi! *Apul. l.* 3. *Metam.* Populus caveæ conseptum mira celeritate complevit: aditum etiam & tectum omne fartim stipaverant. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 11. Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro, Eupolin Archilocho? comites educere tantos? *h. e.* sarcinam componere ex voluminibus Platonis, Menandri, &c. arcte colligere, quos tecum rus efferres. *Tertull. de virg. veland. c.* 12. *extr.* Stipare calceum. *h. e.* adstrictum induere, & quem pes totum impleat, nulla laxitate deformante. ¶ *Stipare se*, latere alicubi hærere, immiscere se. *Propert. l.* 3. *el.* 6. *v.* 13. Custodum gregibus seu cum se stipat euntem. ¶ *Stipare aliquem*, circumsequi & comitari, honoris, aut custodiæ causa, *accompagnare, corteggiare*: & dicitur de frequentia, & turba. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 556. At sua magnanimum contra Pagases juvantur Prosequitur, stipatque ducem. *Claudian. l.* 2. *de rapt. v.* 55. comitantur euntem Naides, & socia stipant utrinque corona. *Cic.* 3. *Phil. c.* 12. Senatum stipavit armatis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 136. Tandem progreditur magna stipante caterva. ¶ *Stipari*, frequentia circumdari. *Cic. pro Mil. c.* 1. Non enim corona consessus vester cinctus est ut solebat: non usitata frequentia stipati sumus. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 76. Stipator socius. V. *Stipator*. ¶ *Stipari*, denso agmine coire, *affollarsi*. *Claudian. l.* 2. *de rapt. v.* 311. Cunctaque præcipiti stipantur sæcula cursu, Insignem visura nurum.

STIPS, stipis, f. *moneta minuta, soldi, danaro*, κέρμα, ærea pecunia minuta, æra, asses: a *stipando*: quia cum olim asses librales essent, non in arca, sed in cella componebant stipabantque, qui magnam eorum summam habebant. Ita *Varro*, cujus verba in voce præced. retulimus. Sic *Festus*: Stipem dicebant pecuniam signatam, quod stiparetur. & *Ulpian. Dig. l. ult. tit. pœnis. leg.* 27. Stipendium a stipe appellatum est, quod per stipes, id est modica æra colligatur. ¶ Fere dicitur de pecunia, quæ a pluribus parva quantitate confertur, vel in opus aliquod publice faciendum, vel in honorem deorum, vel pauperibus alendis, ἔρανος. *Varr. sub fin. l.* 4. *de L. L.* Diis cum thesauris asses dant, stipem dicunt. *Sueton. Aug. cap.* 57. Omnes ordines in lacum Curtii quotannis ex voto pro salute ejus stipem jaciebant. *Plin. l.* 33. *c.* 10. *in fin.* Populus R. stipem spargere cœpit Sp. Postumio, Q. Martio coss. (tanta abundantia pecuniæ erat) ut eam conferret L. Scipioni: ex qua is ludos fecit. *h. e.* sponte & ultro conferre. *Id. l.* 18. *c.* 3. *circa med.* Statuæ ei a populo stipe collata, statutæ est. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 9. Præter Idææ matris famulos, eosque justis diebus, nequis stipem cogito. & *ibid. c.* 16. Stipem sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. implet enim superstitione animos, & exhaurit domos. *Liv. l.* 25. *c.* 12. *sub fin.* Edixit, ut populus per eos dies stipem Apollini, quantam commodum esset, conferret. *Ovid.* 1. *ex Pont. epist.* 1. *v.* 39. Ante deum matrem cornu tibicen adunco Cum canit, exiguæ quis stipis æra neget? *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 2. *ante med. de Nili fontib.* In hæc ora stipem sacerdotes, & aurea dona præfecti, cum solemne venit sacrum, jaciunt. *Plin. lib.* 8. *ep.* 8. Fons purus & vitreus, ut numerare jactas stipes & relucentes calculos possis. *Tacit. l.* 5. *Hist. c.* 5. Stipes congerere. & *lib.* 4. *c.* 53. Passimque injectæ fundamentis (*Capitolii*) argenti aurique stipes. *Quintil. declam.* 9. *c.* 15. *extr.* Stipem ponere Fortunæ. *h. e.* offerre. *Sueton. in Aug. c.* 91. *in fin.* Ex nocturno visu stipem quotannis die certo emendicabat a populo, cavam manum asses porri-

gen-

gentibus præbens. Senec. de vita beata, c. 25. In Sublicium pontem me transfer, non ideo tamen me despiciam, quod in illorum numero me consideo, qui manum ad stipem porrigunt. Id. l. 4. de benef. c. 29. Quis beneficium dicat quadram panis, aut stipem æris objecti? Marcian. Dig. lib. 47. tit. 22. leg. 1. Stipem menstruam conferre. Liv. l. 38. c. 45. a med. colligere a tyrannis. h. e. exiguum tributum. Ammian. sub fin. l. 26. Stipe precaria victitare. limosinando. & Plin. l. 10. c. 63. Ancilla mercenariæ stipis. h. e. corpore quæstum faciens. ¶ De lucro, & emolumento. Quintil. sub fin. l. 1. Fructum eloquentiæ non ex stipe advocationum petere, sed, &c. Colum. l. 8. c. 1. Villaticæ pastiones non minimam colono stipem conferunt. Curt. l. 4. c. 1. circa med. Ob inopiam suburbanum hortum exigua stipe colens. ¶ De strenis. Suet. in Calig. c. 42. Edixit, & strenas ineunte anno se recepturum: stetitque in vestibulo ædium ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus ac sinu omnis generis turba fundebat. Ovid. 1. Fast. v. 191. O quam te fallunt tua sæcula, dixit, Qui stipe mel sumpta dulcius esse putes! ¶ De multa pecuniaria. Val. Max. lib. 2. c. 9. n. 1. extr. Stipem persolvere. ¶ Rectus casus stips agnoscitur a Charis. l. 1. pag. 27. & 85. Putsch. ubi etiam negat, dici in significatione trunci, sed stipes. Petron. tamen in fragm. Tragur. c. 43. Burm. Et illa stips, dum fratri suo irascitur, nescio cui terræ filio patrimonium elegavit. ¶ Stiper pro stips videtur dixisse Tertullian. de Spectac. c. 17. Locus, stipes, elogium, etiam quibus opus non est, prædicetur. Prudent. vero stipis dixit ultima brevi, lib. 2. in Symmach. v. 910.

STIPULA, læ, f. gambo, stelo, paglia, stoppia, καλάμη, calamus frumentorum, & tenuia in eo folia, quæ facile arescunt: diminut. a stips. V. dicta in Culmus. Plin. l. & cap. 18. Peragitur messis stipula nunquam cubitali. & cap. 10. circa med. de tritico. Tercentæ frangitur stipulæ ex uno grano. Virg. 1. Georg. v. 315. Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. Plin. l. 17. c. 27. sub fin. Stipulæ hordeacea. Id. l. 14. c. 16. milii. Ovid. 4. Fast. v. 725. stipulæ fabales. & lib. 1. v. 205. Nec pudor, in stipula placidam cepisse quietem, Nec fœnum capiti supposuisse, fuit. Id. 8. Met. v. 630. domus stipulis & canna tecta palustri. ¶ Stipula illecta sunt spicæ in messem dejectæ, necdum lectæ, quas rustici, cum vacaverint, colligunt. Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 30. spigolare. De his Varr. l. 6. de L. L. c. ult. Nemo reprehensus, qui e segete ad spicilegium reliquit stipulam. Id. l. 1. R. R. c. 53. Stipulam legere. Terent. Adelph. 5. 3. 62. Meridie ipso faciam, ut stipulam colligat. Ovid. 1. Amor. el. 8. v. 89. multi si pauca rogabunt, Postmodo de stipula magnus acervus erit. ¶ In pratis stipula est, quæ post fœnisiciam remanet. Varr. l. 1. R. R. c. 49. Tum de pratis stipulam rastellis eradi, atque addere fœnisiciæ cumulum. ¶ Flamma de stipula, ignis parum durans, fuoco di paglia. Ovid. 5. Trist. el. 8. v. 19. Nos quoque floruimus: sed flos erat ille caducus: Flammaque de stipula nostra, brevisque fuit. ¶ Est etiam canna, calamus, arundo, avena, quia ad modum calami fistulata est, & nodis instructa. Plin. l. 37. c. 10. ad fin. Syringites (gemma) stipulæ internodio similis, perpetuo fistula cavetur. Virg. Ecl. 3. v. 26. non tu in triviis, indocte, solebas, Stridenti miserum stipula disperdere carmen?

STIPULATIO, onis, f. l'obbligarsi per contratto a far qualche cosa, promessa, contratto, stipulazione, ἐπερώτησις, contractus, qui fit per interrogationem unius, v. gr. decem dare spondes? & alterius responsionem, spondeo, vel dabo: ex quibus paritur obligatio. Ejus formulas V. in Stipulor. Dicta est, inquit Isidor. l. 5. Orig. c. 24. sub fin. a stipula. veteres enim quando sibi aliquid promittebant, stipulam tenentes frangebant: quam iterum jungentes, sponsiones suas agnoscebant. Vel quia in contractibus agrariis stipulam manu tenebant, quæ agrum integrum repræsentaret. Varr. sub fin. l. 4. de L. L. & Fest. in Stipem ducunt a stipe, idest ære seu pecunia: & stipulari proprie esse, cum aliquis interrogatus spondet stipem. Alii a stipa, & stipando, h. e. firmando: quia per stipulationem contractus firmantur. Paul. lib. 5. recept. sentent. tit. 7. & Justinian. lib. 3. Institution. tit. 15. ex eo, quod stipulum Veteres firmum appellaverunt: forte a stipite descendens. Pompon. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 5. circa med. Stipulatio est verborum conceptio, quibus is, qui interrogatur, daturum, facturumve se, quod interrogatus est, respondet. Cic. 2. de Legib. c. 21. a med. Ut ea pecunia ex stipulatione debeatur. Id. pro Rosc. Com. c. 12. ad fin. Aliquem stipulatione alligare. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 1. Stipulationem conficere. & ibid. contrahere. Paul. ibid. leg. 2. extinguere. & ibid. Ex stipulatione liberari. & leg. 4. a med. Stipulatione teneri. Ulpian. lib. 35. tit. 3. leg. 1. & leg. 3. sub fin. Stipulationem interponere. ¶ Acceptam stipulationem facere alicui, est eum, qui per stipulationem promisit, obligatione liberare. Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 4. leg. 7. ¶ Stipulationem committi dicitur est contrahi, ita ut qui spopondit, reus fiat & obnoxius. Paul. lib. 45. tit. 1. leg. 2. in fin. & Ulpian. ibid. leg. 38. ¶ Sumitur autem stipulatio fere pro verbis interrogantis, cui respondet in respondente sponsio. Sever. Sulpic. apud Gell. l. & cap. 4. Contractus stipulationum sponsionumque dicebatur sponsalia. Paul. loc. cit. leg. 8. In illa stipulatione: Si calendis Stichum non dederis, decem dare spondes? quæritur, &c. Ulpian. ibid. leg. 38. Stipulatio ista: habere licere spondes? hoc continet, &c. Adde leg. 47. & Julian. ibid. leg. 56. &c.

STIPULATIUNCULA, æ, f. ἐπερωτημάτιον, parva stipulatio. Cic. 1. de Orat. cap. 38. Cum in circulo decipiare adversarii stipulatiuncula.

STIPULATOR, oris, m. ἐπερωτητὴς, συγγραφεύς, qui stipulatur, & fere eum significat, qui contractum initurus interrogat: cui respondet promissor, & reus. Neque probat Isidor. quod ait lib. 4. Orig. c. 24. sub fin. promissores stipulatores vocari. Julian. Dig. lib. 4. tit. 10. leg. 3. Si stipulator dolo Titii, & promissor dolo Mævii impeditus fuerit, quo minus, &c. Ulpian. lib. 45. tit. 1. leg. 41. in fin. Ex quo apparet, diei adjectionem pro reo esse, non pro stipulatore. Adde eund. ibid. leg. 43. &c. Sueton. in Vitell. c. 14. Feneratorum & stipulatorum, publicanorumque, qui unquam se aut Romæ debitum, aut in via portorium flagitassent, vix ulli pepercit. h. e. qui stipulandi periti erant, & in usuris exercendis (quæ cuique ex stipulatione debebantur) morem stipulationum formulas callebant. Ideo Sueton. eos cum feneratoribus conjungit. Hujusmodi stipulatores in basilicis fori Romani stare solebant, ut colligitur ex Plaut. Curcul. 4. 1. 12.

STIPULATUS, a, um, stipulando contractus, stipulatione promissus. Cic. pro Rosc. Com. c. 5. Hæc pecunia necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit. Stipulatam non esse, taciturnitas testium concedit.

STIPULATUS, us, m. stipulationis contractus. Paul. lib. 5. recept. sentent. tit. 7. Cum facto promissoris res in stipulatum deducta intercidit, agi ex stipulatu potest. Quintil. decl. 12. c. 20. Ex stipulatu legati nostri perimus. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 1. Adquiret ei ex stipulatu actionem.

STIPULOR, aris, atus sum, dep. 1. proporre a far un contratto, stipulare, ἐπερωτάω, est certis verbis interrogare, vel rogare aliquem, an velit quippiam facere aut dare: quo edicente, legitime obligatio oritur. Cui respondet promittere, spondere. De notatione diximus in Stipulatio. Stipulandi formula est apud Plaut. Pseud. 4. 6. 14. Nullum periclum est, quod sciam, stipularier. Ut concepisti verba, viginti minas dabin'? Ball. dabuntur. (Adde 1. 1. 115.) & Varr. l. 2. R. R. c. 3. Itaque stipulantur sic: Illas capras hodie recte esse, & bibere posse, habereque recte licere; hæc spondesne? (Adde c. 5. a med.) Servius Sulpic. apud Gell. l. & c. 4. Qui uxorem ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, stipulabatur, eam in matrimonium ductum iri: qui daturus erat, itidem spondebat daturum. Is contractus stipulationum sponsionumque dicebatur sponsalia. Sed si post eas stipulationes uxor non dabatur; qui stipulabatur, ex sponsu agebat. & mox. Judex eum, qui spoponderat, aut qui stipulatus erat, condemnabat. Ulpian. Dig. lib. 45. tit. 1. leg. 1. a med. Si stipulanti mihi decem, tu viginti respondeas. Id. ibid. leg. 34. Multum interest, utrum ego stipuler rem, cujus commercium habere non possum; an quis promittat. Modestin. ibid. tit. 1. leg. 1. Qui stipulatur, reus stipulandi dicitur: qui promittit, reus promittendi habetur. Cic. pro Rosc. Com. c. 4. extr. Stipulatus es? ubi? quo die? quis spopondisse me dicit? nemo. Julian. lib. 45. tit. 1. leg. 56. ad fin. Si a te stipulatus fuero fundum Sempronianum, deinde eumdem fundum, detracto usufructu, ab alio stipuler, prior stipulatio non novabitur. Paul. ibid. leg. 35. Si stipuler, ut id fiat, quod natura fieri non concedit; non magis obligatio consistit, quam cum stipulor, ut id detur, quod dari non potest. Id. lib. 19. tit. 2. leg. 54. a med. Quod locator & conductor invicem de se stipulati sunt. Id. lib. 12. tit. 1. leg. 40. & lib. 45. tit. 1. leg. 46. Centesimis calendis dari, utiliter stipulamur: quia præsens obligatio est, in diem autem dilata solutio. Julian. ibid. tit. 3. leg. 1. Cum servus stipulatur, nihil interest, sibi, an domino, an vero sine alterutra eorum adjectione dari stipuletur. Juvenal. sat. 7. v. 165. Quantumvis stipulare, & protinus accipe quod do. h. e. pete, postula. Ulpian. Dig. lib. 46. tit. 7. leg. 3. Stipulari stipulationem. ¶ Interdum stipulari dicitur etiam qui promittit. Paul. lib. 13. tit. 4. leg. 7. Si certo loco condicturum se quis stipulatus sit. Ulpian. lib. 12. tit. 6. leg. 26. ad fin. Si decem, aut Stichum stipulatus solvam quinque, quæritur, an possim, &c. Id. lib. 46. tit. 3. leg. 5. a med. Si quis usuras solverit, quas non erat stipulatus. Adde Julian. lib. 18. tit. 1. leg. 39. &c. ¶ Priscian. lib. 8. pag. 794. Putsch. putat adhiberi etiam passiva significatione pro rogari, seu interrogari: vel contractu teneri: ut in illo Sueton. in fragment. Lætoria, quæ vetat minorem annis XXV. stipulari. ἐπερωτᾶσθαι. ¶ Stipulo, as, positione activa. Symmach. l. 1. epist. 11. Sponsionem stipulat affectio. h. e. firmat. Juret. apud quem est epist. 5. legit stipulatur.

STIPULUM Veteres dixere firmum, ut in Stipulatio dictum est. ¶ In Gloss. stipulum est καλάμη.

STIRIA, æ, f. goccio, stilla gelata, ghiacciuolo, κρύσταλλος, gutta liquoris concreta & pendens cadenti similis. Virg. 3. Georg. v. 365. Et totæ solidam in glaciem vertere lacunæ: Stiriaque impexis induruit horrida barbis. Claudian. de B. Get. v. 326. stant colle pruinis Aspera: stiriaque adstringit stiria setas. Tertull. de pall. cap. 4. vocat stiriam leoninam setas & pilos in pelle leonis humore aut glacie induratos. Plin. l. 34. cap. 12. a med. E scrobium lateribus distillantes hiberno gelu stiriae, stalagmiam vocant. Martial. lib. 7. epigr. 36. Turpis ab inviso pendebat stiria naso.

STIRIACUS, a, um, stillans, stillatitius: a stiria, gutta. Solin. c. 27. (al. 40.) a med. Pingue roscidum cum arefactum inolevit, guttis stiriacis legitur.

STIRICIDIUM, ii, n. idem ac stillicidium: a stiria. Fest. Stiricidium, quasi stillicidium, cum stillæ concretæ frigore cadunt. Cato ibid. Nihilominus voluit semper de stiricidio in re præsenti cognoscere.

STIRPESCO, is, ῥιζοφυτέω, in stirpem convertor. Plin. l. 9. c. 8. a med. de asparago. Nam si detringatur, stirpescere, & intermori.

STIRPITUS, adverb. fino dalle radici, ῥιζόθεν, usque ab ima stirpe, radicitus, funditus. Cic. 4. Tuscul. cap. ult. Hunc errorem,

quasi

quasi radicem omnium malorum, stirpitus Philosophiæ se extracturem pollicetur.

STIRPS, stirpis, m. & f. *radice*, *sterpo*, ῥίζα, *ſεζόζωμα*, radix, & imus truncus arboris, qua hæret radicibus: item totus ipse truncus, ex quo rami exeunt. *Cic. in Orat. c.* 43. Arborum altitudo nos delectat: radices stirpesque non item: sed esse illa sine his non potest. *Virg. Æn.* 12. *v.* 781. Namque diu luctans, lentoque in stirpe moratus, &c. Supra dixerat *vers.* 773. lenta in radice. & *vers.* 208. & *Colum. l.* 5. *c.* 9. *a med.* sceptrum in silvis imo de stirpe recisum. *Id.* 2. *Georg. v.* 209. Antiquasque domos avium cum stirpibus imis Eruit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 81. Arbores tantummodo per stirpes aluntur suas. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *ante med.* Arundo nionis ex una stirpe numerosa. *Cic. Verr.* 7. *c.* 38. & 50. Siculi milites palmarum stirpibus alebantur. (*Paulo supra* item *cap.* 33. vocat radices palmarum agrestium. Sic *Tacit.* 4. *Hist. c.* 60. Virgulta, & stirpes, & internatas saxis herbas vellentes, miseriarum patientiæque exemplum fuere.) *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 45. & *Propert. sub fin. l.* 3. vellere albos a stirpe capillos. *fin dalle radici.* Et metaphorice *Sallust. in Catil. c.* 10. Carthago a stirpe interiit. *h. e.* funditus. ¶ Per synecdochen ponitur pro tota arbore, aut parte ejus quacumque, *albero*, *legno*. *Lucret. l.* 5. *v.* 1098. Emicat interdum flammai fervidus ardor, Mutua dum inter se rami stirpesque teruntur. & *v.* 1364. stirpes committere ramis. *h. e.* inserere, *innestare*. & *Virg.* 2. *Georg. v.* 23. Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum, Deposuit sulcis: hic stirpes obruit arvo. *h. e.* integras arbores cum radicibus. & *vers.* 367. *de vitib.* ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos Exierint. *h. e.* ramis, materia. *Cato R. R. c.* 40. Caput tibi scissam salicem: ea stirpem præcisum (*al. præcisam*) circumligato, ne liber frangatur. Ubi id feceris, surculum præacutum inter librum & stirpem artito primores digitos duos. *tra scorza e legno.* & *Colum. l.* 3. *c.* 5. *extr. de malleolis.* Probatissimum genus stirpis deponere. *Id. l.* 5. *c.* 6. *ante med.* Arbor decacuminanda usque juxta ramulum, qui videbitur esse nitidissimus: ita tamen, uti supra eum trunci stirpem dodrantalem relinquas, ad quam ramus alligetur. & *paulo post*. At si robusti rami erunt, ita ferro amputantur, ut exiguam stirpem prominentem trunco relinquas. *fusto*, *tronconcello*. & *Plin. l.* 8. *c.* 26. Hippopotamus satietate obesus exit in litus, recentes arundinum caesuras speculatum: atque ubi acutissimum videt stirpem, imprimens corpus venam vulnerat, &c. Ita *Harduin.* ex MSS. alii *acutissimam*. ¶ De quacumque plante, virgulto, *pianta*. *Cic.* 5. *de Fin. cap.* 11. *a med.* cum arborum & stirpium eadem pæne natura sit. *Id.* 2. *de nat. Deor. c* 64. *a med.* Stirpium & herbarum utilitates longo usu percepimus. *Lucan. l.* 4. *v.* 41. Dum scopulos stirpesque tenent, atque, hoste relicto, Caedunt ense viam. ¶ Translate est origo, causa, principium, fons, radix, *origine*, *radice*, *fonte*, *cagione*, *sorgente*. *Plaut. Trin.* 1. 2. 180. Quod si exquiratur usque ab stirpe auctoritas, unde quidquid auditum dicant; nisi id appareat, famigeratori res sit cum damno & malo. *Cic.* 1. *Catil. c.* 12. *extr.* Exstinguetur atque delebitur non modo hæc tam adulta reipublicæ pestis, verum etiam stirps ac semen malorum omnium. *Id.* 3. *Tuscul. c. ult.* Stirpes ægritudinis omnes elidendæ sunt. *Id.* 2. *de Divin. c.* 72. Ut religio propaganda est, sic superstitionis stirpes omnes ejiciendæ sunt. *Id.* 4. *de Fin. c.* 2. *sub fin.* Differo eam partem, quæ quasi stirps est hujus quæstionis. *Id. pro Cal. sub fin.* Firmata jam stirpe virtutis. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 6. Audeamus non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras evellere. tamen aliquid relinquetur fortasse. Ita sunt altæ stirpes stultitiæ. ¶ Item origo generis in familiis, *stirpe*, *schiatta*, *legnaggio*, *progenie*. *Cic. de Amic. c.* 19. *ad fin.* Qui aliquandiu propter ignorationem stirpis & generis in famulatu fuerint. *Nep. in Attic. c.* 18. Juniam familiam a stirpe ad hanc ætatem ordine enumeravit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 39. Cum Marcelli ab liberti filio stirpe, Claudii patricii ejusdem nominis hereditatem gente ad se rediisse dicerent. *Pacuv.* apud *Non. c.* 3. *n.* 237. Dubito, quod primordium capessam ad stirpem inquirendum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 630. Seque ortum antiqua Teucrorum ab stirpe volebat. *Enn.* apud *Non. loc. cit.* & *Fest.* in *Stirps*. Nomine Pyrrhus, uti memorant, e stirpe suprema. *Virg.* 5. *Æn. v.* 711. Dardanius divinæ stirpis Acestes. *Sallust. in Jug. c.* 14. Me jam ab stirpe socium & amicum populo R. regno expulit. *fino da miei maggiori*. & *Ovid. Fast.* 1. *v.* 363. Flebat Aristæus, quod apes ab stirpe necatas Viderat. *con tutta la razza.* ¶ Item propago, nepotes, posteri, *discendenza*: quia *stirps* non solum truncum, sed etiam ramum significat. *Enn.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *a med.* Ut tibi Titanis Trivia dederit stirpem liberum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 864. Quis, pater, ille virum qui sic comitatur euntem? Filius, anne aliquis magna de stirpe nepotum? *Id. Æn.* 4. *v.* 622. vos, o Tyrii, stirpem & genus omne futurum Exercete odiis. & *Æn.* 12. *v.* 166. Æneas Romanæ stirpis origo. *Justin. l.* 16. *c.* 1. *a med.* Nec cessasse, quoad omnem stirpem regiæ sobolis deleret. *Tacit. Ann.* 2. *cap.* 37. *sub fin.* En stirps & progenies tot consulum, tot dictatorum. & *lib.* 2. *c.* 58. *in fin.* Arminii uxor virilis sexus stirpem edidit. *prole*. Sic *Liv. in fin. cap.* 2. *l.* 1. Brevi stirps quoque virilis ex novo matrimonio fuit. ¶ Item conditio, genus, ordo. *Velles. l.* 2. *c.* 4. Mentitus regiæ stirpis originem. & *cap.* 29. Pompejus genitus matre Lucilia, stirpis senatoriæ. *Nep. in Eumen. c.* 1. Neque aliud huic defuit, quam generosa stirps.

STITI. V. in *Sisto*, cujus est præteritum.

STIVA, æ, f. *manica dell' aratro*, *stiva*, ἐχέτλη, aratri ea pars, quam arator manu tenet, & premit, sulci dirigendi gratia. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. Vomer, quod vomit eo plus terram: dens, quod eo mordetur terra: supra id regula quæ stat, stiva, a stando: & in ea transversa regula, manicula, quod manu bubulci tenetur, qui quasi est temo inter boves. Vult *Varro* esse a *stando*, quasi *stativa*: & distinguit stivam a manicula: Auctores non distinguunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 174. Stivaque, quæ currus a tergo torqueat imos. *Ovid.* 8. *Met. vers.* 218. & *Colum. lib.* 1. *c. ult.* Aut pastor baculo, stivæque innixus arator. *Id.* 4. *Fast. v.* 825. Inde premens stivam designat mœnia sulco.

STLATA, æ, f. *sorta di nave*, genus navigii, inquit *Fest.* latum magis, quam altum, sic appellatum a latitudine: sed consuetudine, qua, stlocum pro locum, & stlitem antiqui pro litem dicebant. *Gell.* quoque *l.* 10. *c.* 25. *stlatas* inter varias navium appellationes enumerat. *Caper de Orthogr. in fin. pag.* 2246. *Putsch.* dicit esse navem piraticam: & inde fieri adjectivum *Stlataria*. In *Gloss.* quoque legitur: Stlata, πειρατικοῦ πλοίου εἶδος.

STLATARIUS, a, um, ad stlatam pertinens. *Petron. in Satyr. cap.* 108. Stante ergo utraque acie, cum appareret futurum non stlatarium bellum, ægre expugnavit gubernator, ut Triphæna induciae faceret. *guerra da burla*, ludicrum, fictum: fortasse quia stlata non erat navis bello idonea. *Gloss. vet.* Stlatarius, ἀγώγιμον. Interpretum variæ sunt sententiæ, aliis interpretationem, lectionem aliis sollicitantibus. V. *Burmanni* editionem. *Juvenal. sat.* 7. *vers.* 134. Spondet enim Tyrio stlataria purpura filo. *h. e.* peregrina & pretiosa, longe navi advecta. Sunt qui latum clavum intelligunt: a *stlatus* latus. Alii alia comminiscuntur. ¶ *Vetus Scholiast. Juvenal.* affert hunc versum ex *Ennio*: Et melior natus, quam quæ stlataria portat. Sed in *Ennii* fragmentis non apparet.

STLEMBUS, gravis, tardus: sicut *Lucilius* pedibus stlembum dixit, cum refert equum pigrum & tardum. *Festus*.

STLITES, lites, apud Veteres. *Festus* in *Stlata*, & *Quintil. lib.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) Hinc *Vet. Lapis* apud *Gruter. pag.* 350. *n.* 7. P. Albio P. F. Gal. Maximo X. Viro stlitibus judicand. &c. Adde *pag.* 381. *n.* 3. & *pag.* 407. *n.* 2. & alibi sæpe: item *Spartian.* in *Adrian. cap.* 2. eadem ubique formula, *X. Vir. stlitibus judicandis*. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *circa med.* Deinde (*post creationem prætoris peregrini*) cum esset necessarius magistratus, qui hastæ præesset, decem viri litibus judicandis constituti sunt. (*Haloand.* habet *centum viri*.) Meminit etiam *Cic. in Orat. c.* 46. Porro decemviri isti videntur fuisse ex corpore illorum centum, qui causas centumvirales cognoscebant. *Dio lib.* 54. Οἱ δέκα οἱ ἄνδρες οἱ ἐπὶ τῶν δικαστηρίων τῶν ἐς τοὺς ἑκατὸν ἄνδρας κληρουμένων ἀποδεικνύμενοι. *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 41. Seu trepidos ad jura decem citat hasta virorum, Et firmare jubet centeno judice causas. *Sueton. in Aug. c.* 36. Ut centumviralem hastam, quam quæstura functi consueverant cogere, decemviri cogerent. Adde *Plin. l.* 5. *ep.* 21. ¶ Apud *Cicer. Pompon.* & *Spartian.* legitur *litibus*.

STLOCUS, locus. V. in *Stlata*.

STLOPPUS, *vel* Stlopus, i, m. *rimbombo delle guancie gonfie percosse*, vox per onomatopœiam ficta ad exprimendum sonum buccarum inflatarum, si percutiantur. *Pers. sat.* 5. *v.* 13. Nec stloppo tumidas intendis rumpere buccas. Agnoscit etiam *Priscian. sub fin. l.* 1. Al. tamen leg. *scloppo*.

STO, stas, steti, statum, n. 1. *stare ritto*, *e in piedi*, ἵσταμαι, rectus insisto, pedibus nixus maneo, erectus sum: cui opponitur *sedeo*, *jaceo*: a στάω, στῶ, unde ἵστημι idem significans. *Plaut. Capt. prol. v.* 1. Hos quos videtis stare hic captivos duos, hi stant ambo, non sedent. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 46. Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. *Terent. Eun.* 4. 2. 40. & *Plaut. Pseud.* 1. 5. 41. Quid agitur? *Pseud.* statur hic ad hunc modum. *Liv. l.* 38. *c.* 5. Consul arietibus muros quatiebat, &c. Oppidanos primo pavor ac trepidatio cepit: deinde ut præter spem stare muros vident, &c. *Cic.* 3. *Verr. c.* 23. Duo signa, quæ nunc ad impluvium tuum stant, quæ multos annos ad valvas Junonis Samiæ steterunt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 48. Obstupui, steteruntque comæ. *s' arricciarono*. & *Stat. l.* 3. *v.* 316. stant fulti pulvere crines. ¶ De ædificiis, postquam perfecta sunt. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 96. Juno Argolicas, Mactumque per urbes Spargit, inexpertos tentare parentibus austros Æsonidum: jam stare ratem, remisque superbam Poscere quos revehat. ¶ Est etiam consistere, manere, quiescere, *star fermo*, *fermarsi*. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 26. Cum placidum ventis staret mare. *Terent. Heaut.* 4. 7. 3. Ii: quid stas, lapis? *Id. Phorm.* 1. 4. 28. & *Plaut. Mercat.* 5. 2. 31. Sta illico. *Chas.* Male facis, properantem qui me commorare. *fermati*. & *Sil. l.* 12. de militib. fugientib. *vers.* 205. State, o miseri, quem gloria summo Dedecori est. *Horat. l.* 3. *od.* 28. *v.* 5. Inclinare meridiem Sentis, ac veluti stet volucris dies, Parcis deripere horreo cessantem amphoram. *Plin. l.* 5. *ep.* 12. *extr.* Nescit semel incitata liberalitas stare. *Senec. in Oedip. v.* 585. gelidus in venis stetit Hæsitque sanguis. *Virg.* 3. *Georg. v.* 84. *de equo generoso*. Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 100. Ita statim stant signa, neque nos quoquam concedit dies. *Lucan. l.* 2. *v.* 718. Vanaque percussit pontum Symplegas inanem, Et statura redit. *h. e.* non amplius se movens. Adde *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 195. ¶ Item morari, manere, esse, *trovarsi*, *essere*, *stare*. *Cic. in Pison. c.* 6. *a med.* Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore atque fumo. *Id. Catil.* 2. *c.* 3. Hos, quos video volitare in foro, quos stare ad curiam, quos etiam in senatum venire. *Id. pro Flacc. c.* 6. Qui domi stare non poterant. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 289. Cum steterit Jovis æde. *Id. Heroid. ep.* 18. *v.* 208. Et melius nulla stat mea puppis aqua. *Id. Met.* 11. *v.* 692. stetit hoc miserabilis ipso Ecce loco. *Senec. in f. Troad.* Quam prope a Priamo steti! *Cic.* 7. *Verr. c.* 33. Stetit soleatus prætor populi R. cum pallio purpureo tunicaque talari, muliercula nixus in litore. *Id.* 3. *de Orat. c. penult.* Servum habuit, qui staret occulte post ipsum, &c. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 631.

v. 631. Me Pangæa super rursus juga, meque paterna Stare Tyro, ducesque iterum mihi fugere soles, Nunc reor. Cic. 2. *Phil.* c. 4. Qui hoc ipso tempore stant cum gladiis in conspectu Senatus. ¶ De servis, qui præsto sunt ad obsequia. *Terent. Eun.* 3. 5. 46. Sto exspectans, si quid mihi imperent. *C. Gracchus apud Gell. l.* 15. c. 12. Nulla apud me fuit popina; neque pueri eximia facie stabant. *Sueton. in Cæs.* c. 49. Stare aliquem ad cyathum & vinum. *servir di coppiere.* ¶ De meretricibus prostantib. *Juvenal. sat.* 10. v. 239. Quod steterat multis in carcere fornicis annis. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. v. 30. alius nullam, nisi olenti in fornice stantem. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 10. v. 21. Stat meretrix certo cuivis mercabilis ære. ¶ Pro morari, cessare, otiosum esse. *Sil. l.* 12. v. 104. numerabat inertes Atque actos sine Marte dies, ac stare pudebat. *& vers.* 68. quis terminus, inquit, Ante urbes standi Grajas, oblite tuorum Factorum miles? *Terent. And.* 5. 6. 15. Propere, arcesse, quid stas? quid cessas? ¶ Pro hærere, versari. *Virg.* 1. *Æn.* v. 650. Omnis in Ascanio cari stat cura parentis. *Sil. l.* 2. v. 638. dulcisque labor sua nomina natis Reddere, & in vultu genetrici stare suorum. ¶ durare. *Sil. l.* 3. v. 91. te longa stare senecta, Ævumque extendisse velim. ¶ De militibus, qui in acie, & contra hostem constanter permanent, pugnare pareti. *Liv. l.* 22. c. 60. *ad fin.* Cum in acie stare, ac pugnare decuerat, tum in castra refugerant. *Cic.* 2. *Tusc.* c. 23. Ut fit in prœlio, ut ignavus miles, simul ac viderit hostem, fugiat, ob eamque causam pereat nonnunquam; cum ei, qui steterit, nihil tale evenerit. *Nep. in Epamin.* c. 10. Postquam pugnari cum Lacedæmoniis cœpit, in primis stetit. *Liv. l.* 37. c. 59. *in f.* Quanta parte virium suarum ibi dimicavit Antiochus? in Asia totius Asiæ steterunt vires. *Id. l.* 26. c. 44. Et primo haud impari stetere acie: subsidia deinde, &c. *Stat.* 8. *Theb.* v. 322. stetit audaces effusus in iras, Conseruitque manus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 86. Quisque uti steterat, jacet, obtinetque ordinem. *Juvenal. sat.* 3. v. 290. Stat contra, starique jubet. ¶ Metaphorice *Cic. Fam.* 1. *ep.* 4. Ad XVI. cal. Febr. cum in Senatu pulcherrime staremus, quod jam illam sententiam Bibuli fregeramus, unumque certamen esset relictum, sententia Volcatii. ¶ Hinc ponitur pro favere, alicujus causam tueri, ejus partes sequi. *Nep. in Datam.* c. 6. *a med.* Coacti sunt cum eis pugnare, ad quos transierant; ab hisque stare, quos reliquerant. *Id. in Agesil.* c. 5. *ad fin.* Si eos exstinguere voluerimus, qui nobiscum adversus barbaros steterunt. *Liv. l.* 26. c. 41. Cum dii prope ipsi cum Annibale starent. *Id. l.* 2. c. 12. *ad fin.* & *lib.* 38. c. 25. & *Ovid. l.* 1. *de ar. am.* v. 200. Pro jure gentium stetit fortuna. *Cic. in Bruto*, c. 79. Talis tribunus plebis fuit, ut nemo, contra civium perditorum dementiam, a Senatu & a bonorum causa steterit constantius. *Id. l.* 1. *de Invent.* c. 3. Stare a mendacio contra veritatem. *Justin. l.* 5. c. 4. Tantum fuit in uno viro momenti, ut unde stetisset, eo se victoria transferret. ¶ Contra *stare in aliquem* est adversari. *Ovid. Heroid. ep.* 7. v. 166. Nec steterunt in te virque paterque meus. ¶ Est etiam exstare, prominere. *Lucil.* apud *Non.* c. 4. n. 421. Hic corpus solidum invenies, hic stare papillas Pectore marmoreo. *Ovid. Met.* 12. v. 402. sic tergum sessile, sic stant Pectora celsa toris. ¶ Item hærere, fixum esse. *Ovid.* 8. *Met.* v. 414. missisque duabus, Hasta prior terra, medio stetit altera tergo. *Sil. l.* 2. v. 527. Et stant loricæ squamis horrentia tela. *Id. l.* 4. v. 142. Cornua & oblatæ stetit inter tempora frontis. *Ovid. Met.* 5. v. 132. Hujus in obliquo missum stetit inguine ferrum. ¶ *Stare* vultus dicitur, qui non mutatur, & constantiam firmitatemque animi, aut etiam stuporem præ se fert. *Sil. l.* 15. v. 29. stans vultus, & ore Incessuque viro propior. (Contra *Genes.* 4. 6. Quare iratus? & cur concidit facies tua?) *Stat.* 10. *Theb.* v. 693. cur ad patrios non stant tua lumina vultus? *h. e.* aspectum patris non sustinent. *Lucan. l.* 5. v. 214. nunc vultu pavido, nunc torva minaci: Stat nunquam facies. *Val. Flacc. l.* 4. v. 639. stant ora metu, nec fassa recedunt Lumina. ¶ *Stat*, præstitutum, præfinitum, fixum est. *Virg.* 10. *Æn.* v. 467. Stat sua cuique dies: breve & irreparabile tempus Omnibus est vitæ. ¶ *Stat*, certum est, deliberatum est, *son risoluto, ho fissato*. *Nep. in Attic.* c. 21. Mihi stat alere morbum desinere. *Virg.* 2. *Æn.* v. 750. Stat casus renovare omnes, omnemque reverti Per Trojam. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 14. *extr.* Nos in Asiam convertemus: neque adhuc stabat, quo potissimum: sed scies. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 2. *ad fin.* Modo nobis stet illud, una vivere in studiis nostris. *Terent. Eun.* 2. 1. 18. & *Liv. l.* 21. c. 30. Annibali sententia stetit, pergere ire, atque Italiam petere. *Sil. l.* 3. v. 68. Quos ut seponi stetit, & secernere ab armis, &c. *Val. Flacc. l.* 5. v. 289. stat pectore fixum, Æetæ sociare manus. ¶ *Per me stat*, sum in causa. *Terent. Andr.* 4. 2. 16. Si poterit fieri, ut ne pater per me stetisse credat, quominus hæ fierent nuptiæ, volo: sed si id non poterit, id faciam in proclivi quod est, per me stetisse, ut credat. *Quintil. l.* 3. c. 6. *a med.* Defecerunt, tempestatibus, fluminibus, valetudine impeditus: id est, non per me stetit, sed per illa. Adde *Liv. l.* 6. c. 33. Cum infinito *Scævola Dig. lib.* 32. *leg.* 36. Si per eum non steterit, parere defuncti voluntati. *Cicero* eod. sensu dixit, *Fam.* 1. *ep.* 4. Nemo est qui nesciat, quo minus discessio fieret, per adversarios tuos esse factum. ¶ Præterea *stare* dicuntur, quæ operta & oppleta sunt: quasi constent & sustineantur eo, quo opplentur. *Sisenn.* apud *Non. loc. cit.* Cælum caligine stat. *Cæcil. ibid.* Ager stat sentibus. *Lucil.* apud *Donat. ad Terent. Andr.* 4. 2. 16. stat sentibus fundus. *Virg.* 12. *Æn.* v. 407. jam pulvere cælum Stare vident. *Stat.* 7. *Theb.* v. 124. pulvereo stant astra globo. *Claudian l.* 1. *de laudib. Stilich.* v. 257. stant pulvere Syrtes Getulæ. *Enn.* apud *Porphyr.* (ad illud *Horat. l.* 1. *od.* 9. v. 1. Vides, ut alta stet nive candidum Soracte?) stant pulvere campi. *Boeth. de consol. Philos. l.* 1. *metr.* 3. v. 4. Nimbosisque polus stetit imbribus. *Virg.* 6. *Æn.* v. 300. *de Charonte.* stant lumina flamma. (*Dantes Infern.* 3. 109. *Caron dimonio con occhi di bragia.*) In *Codice Mediceo* habetur *flammæ*, ita tamen ut postrema vocalis e transversa lineola secta sit. *Pierius* in antiquis aliquot exemplaribus invenit *flammeo*, quod illi magis placet, ut sit versus dactylicus: sic *vers.* 33. quin protinus omnia Perlegerent oculis. ubi ne adversatur, qui *omnem* scripsere. Verum *stant lumina flamma* lectio est ceteris præferenda. ¶ Item quæ aliquo pretio constant, *costare*. *Liv. l.* 34. c. 50. Polybius scribit, centum talenta eam rem Achæis stetisse. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. v. 122. quæ neque magno Stet pretio, nec cunctetur, cum est jussa venire. *Liv. l.* 3. c. 60. Si aatemplo rem fortunæ commisisset, haud scio an magno detrimento certamen staturum fuerit. *gli sarebbe costato caro.* & *lib.* 23. c. 30. Multo sanguine ac vulneribus ea Pœnis victoria stetit. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 812. Heu quanto regnis nox stetit una tuis! *Virg.* 10. *Æn.* v. 494. haud illi stabunt Æneia parvo Hospitia. *Senec. l.* 1. *de Ira*, c. 2. Nulla pestis humano generi pluris stetit. *Val. Max. l.* 5. c. 6. n. 1. Populo R. libertatem suam magno stetisse. Adde *Propert. l.* 2. *el.* 7. v. 8. *Sil. l.* 17. v. 81. *Martial. l.* 3. *epigr.* 75. *extr. Velley. l.* 2. c. 64. *ad fin.* & *Quintil. sub init. declam.* 13. ¶ Item qui vigent, in suo statu manent, incolumes sunt, dignitatem suam retinent. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 2. *a med.* Eorum auxilio, qui, me stante, stare non poterant. *Id.* 2. *Phil.* c. 10. *extr.* Quæ si valuissent, respublica staret, tu concidisses. *Id. Catil.* 2. c. 10. Qui homines si stare non possunt, corruant, sed ita, ut, &c. *Id.* 2. *Offic.* c. 1. *circa med.* Utinam respublica stetisset quo cœperat statu. *Id. Famil.* 13. *ep.* 29. *ad fin.* Per quos homines ordinesque steterim, quibusque munitus fuerim, non ignoras. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 9. v. 17. & *lib.* 5. *el.* 14. v. 21. Dum stetimus, turbæ quantum satis esset, habebat Nota quidem, sed non ambitiosa, domus. ¶ Pro viti, consistere, contineri. *Liv. l.* 45. c. 19. *circa med.* Regnum eorum novum, nullis vetustis fundatum opibus, fraterna stare concordia. *Id. l.* 8. c. 7. Disciplinam militarem, qua stetit ad hanc diem Romana res, solvisti. *Val. Flacc. l.* 3. v. 673. Scilicet in solis profugi stetit Herculis armis Nostra salus? ¶ *Stare* dicitur aut Comœdia, aut ejus actor, cum placet. *Terent. prol.* 2. *Hecyr.* v. 6. In his, quas primum Cæcilii didici novas, partim sum earum exactus, partim vix steti. *Id. Phorm. prol.* v. 9. Si intelligeret, cum stetit olim nova, actoris opera magis stetisse, quam sua. Sic *Horat. l.* 2. *epist.* 1. v. 176. Securus, cadat, an recto stet Fabula talo. & *lib.* 1. *sat. ult.* v. 16. Illi, scripta quibus Comœdia prisca viris est, Hoc stabant, hoc sunt imitandi. *Petron. in Satyr.* c. 2. Corruptæ eloquentiæ regula stetit & obtinuit. ¶ Sæpe est etiam constantem esse, permanere, perseverare. *Cic. pro Rabir. perduell.* c. 10. Fidem non Rabirius, sed Marius dedit: idemque violavit, si in fide non stetit. *Sil. l.* 11. v. 3. stat nulla diu mortalibus usquam, Fortuna titubante, fides. *Cic. ad Brut. epist.* 10. *a med.* Qui si steterit idem, mihique paruerit, satis videmur habituri præsidii. *Martial. l.* 8. *epigr.* 71. nam stare, aut crescere debent munera. *Virg. Æn.* 4. v. 539. Aut bene apud memores veteris stat gratia facti. *Cic. l.* 5. *Attic. ep.* 18. Stamus animis, & quia consiliis bonis utimur, speramus etiam manu. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 212. Tu prudens scelus ob titulos cum admittis inanes, Stas animo? *hai il tuo buon giudizio?* ac mentis compos? *Senec. in Thyest.* v. 634. Si steterit animus: si metu corpus rigens remittet artus. *h. e.* si se collegerit & firmarit. ¶ Item acquiescere, consentire contentum esse: cum ablativo. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 28. Omnia ad suum arbitrium referre, suis stare judiciis. *Id. pro Cluent.* c. 47. *sub fin.* Si uterque censor censoris opinione standum non putavit. *Id. l.* 7. *Attic. ep.* 15. Omnes cupiebant, Cæsarem stare conditionibus iis, quas tulisset. *Id.* 3. *Offic.* c. 25. *a med.* Facere promissa, stare conventis. *Liv. l.* 7. c. 35. & *lib.* 34. c. 22. *extr.* Quæ pars major erit, eo stabitur consilio. *Id. l.* 21. c. 19. Etsi priore fœdere staretur, satis cautum erat Saguntinis. *Id. in f. l.* 8. Nec quisquam æqualis temporibus illis scriptor exstat, quo satis certo auctore stetur. *Ovid.* 2. *Met.* v. 818. Stemus, ait, pacto, velox Cyllenius, isto. *Quintil. l.* 7. c. 6. *extr.* & *cap. ult.* Verbis legis standum sit, an voluntate. *Id. l.* 5. c. 6. Stare jurejurando. ¶ Et addita præpositione. *Cic.* 1. *de Fin.* c. 14. Stare oportet in eo, quod sit judicatum. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 4. Cura, ut cum Titinio transigas. si in eo, quod ostenderat, non stat, mihi maxime placet, ea quæ male empta sunt, reddi. ¶ Cum dativo. *Liv. l.* 7. c. 6. Nunc famæ rerum standum est. *Al. leg.* famæ. *Callistrat. Dig. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 32. Alioquin rei judicatæ stabitur. *Ulpian. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 3. Meritoque patris statur voluntati. *Id. lib.* 36. *tit.* 3. *leg.* 6. Repromissio exigenda est, voluntati defuncti statum iri. *Id. lib.* 4. *tit.* 7. *leg.* 23. *ad fin.* Nihil aliud est, arbitri sententiæ stare, quam id agere, ut arbitri sententiæ pareatur. *African. lib.* 2. *tit.* 1. *leg.* 18. conventioni. *Ulpian. lib.* 4. *tit.* 3. *leg.* 21. religioni. *Id. lib.* 19. *tit.* 1. *leg.* 13. *sub fin.* Ut aut stetur emptioni, aut discedatur. ¶ *Stare*, loco verbi Sum, cum aliqua significatione diuturnitatis. *Varr.* apud *Non.* c. 4. n. 79. & 421. denique avarus Quis sanus? cui si stat terra & traditus nobis, Furendo tamen, & morbo stimulatus eodem, Ex sese ipse aliquid quærat cogatque peculi. *Ovid. l.* 1. *de ar. am.* v. 520. Inque cava nullus stet tibi nare pilus. *Propert. l.* 3. *el.* 17. v. 20. Infamis stupro stat Pelopea domus. & *eleg.* 21. v. 21. Nam quamrem ferro, tantum pietate potentes Stamus. *Val. Flacc. l.* 7. v. 354. nec notis stabat contenta venenis. *Senec. in Hippol.* v. 472. Vacuum sine ullis classibus stabit mare. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 383. saxo stant antea vetusto, Quæ justum memorant incoluisse senem. ¶ *Steti-*

num pænult. brevi dixere Virg. 2. Æn. v. 774. & Ovid. Heroid. ep. 7. v. 166. ad quem locum similia multa congessit Heinsius.

STŒBE. V. Phleos.

STŒCHAS, adis, f. στοιχὰς, & στιχάς, herba nascens in insulis ejusdem nominis, odorata, coma hyssopi, amara gustu, ut Plin. l. 27. c. 12. in fin. tradit. ubi etiam recenset ejus utilitates in medicina. Sunt autem Stœchades insulæ tres Galliæ Narbonensis, nunc d'Hyeres, contra ostia Olbii amnis: de quibus Plin. sub fin. c. 5. l. 3. Tres Stœchades a vicinis Massiliensibus dictæ, propter ordinem: quas item nominant singulis vocabulis, Proten, & Mesen, quæ & Pomponiana vocatur: tertia Hypæa. Hæc Plin. Porro στοῖχοι ordinem significat, πρώτη primam, μέση mediam: ὑπαία postrema est.

STOÏCE, adverb. stoicamente, Στωϊκῶς, Stoicorum more. Cic. in præf. Parad. Stoice solet, nullis oratoriis ornamentis adhibitis, dicere. Id. pro Mur. c. 35. Agit mecum severe, & Stoice Cato.

STOÏCI, orum, m. Stoici, Στωϊκοί, genus Philosophorum, qui a Zenone Cittieo originem habuere: ita dicti a στοά, porticus, quod Zeno Athenis in porticu Philosophiam docuit, nempe in porticu illa, quæ Pœcile dicta est a varietate picturæ, idest a ποικίλος, varius, quam Polygnotus gratuito pinxit. Deum dicebant esse rationem quandam per omnem naturam rerum pertinentem, item legem naturalem recta imperantem, prohibentemque contraria: eidem divinitatem tribuebant ætheri, astris, annis, mensibus, annorumque mutationibus. Nihil bonum existimabant, nisi honestum. Felicitatem in sola virtute constituebant. Itaque eorum axiomata fuerunt, solum honestum bonum esse: in quo virtus sit, ei nihil deesse ad beate vivendum: solum sapientem esse divitem, formosum, regem, omnes stultos servos esse: peccata esse æqualia, & hujusmodi. Funditus perturbationes animi sustulerunt, hoc est, voluerunt sapientem omnino esse sine perturbationibus. Hæc & alia multa eorum placita passim leges apud Ciceron. præsertim in libris philosophicis & in Paradoxis. V. etiam orationem ejus pro Murena, ubi falsa eos ridet in persona M. Catonis, cap. 29. & 30.

STOICIDA, æ, m. idem ac Stoicus, sed per contumeliam, quasi sit is, qui Stoicus videri velit, & tamen moribus sit omnino contrariis stoicæ disciplinæ & severitati. Juvenal. sat. 2. v. 64. Fugerunt trepidi vera ac manifesta canentem Stoicidæ. Quidam volunt significari virum mollem, & Stoicidam nomen esse femininum de viro dictum, ea ratione, qua apud Virg. Æn. 9. v. 617. quidam Rutulorum Trojanus per convicium sic ridet: O vere Phrygiæ. neque enim Phryges, &c.

STOICUS, a, um, Stoico, Στωϊκός, ad Stoicos pertinens. Cic. Fam. 9. ep. 22. ad fin. Schola Stoica. Horat. epod. 8. v. 15. Stoici libelli. Martial. l. 7. epigr. 68. Stoica turba. Id. l. 11. epigr. 85. Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoica menta. Senec. epist. 123. ad fin. Stoica secta. & epist. 13. Stoica lingua loqui. & epist. 21. sententia. & epist. 59. significatio. Gell. l. 19. c. 1. disciplina. Juvenal. sat. 13. v. 121. dogmata. Senec. in Apocol. ante med. Stoicus deus, h. e. rotundus. Cicer. 2. de nat. Deor. c. 17.

STOLA, æ, f. veste talare da donna, στολή, vestis muliebris ad talos usque demissa, sinuosa, rugis plicisque abundans, & zona ad corpus adstricta: cui pallium, aut palla superinduitur: a στέλλω, quæ amicire, induere significat. Enn. apud Non. c. 3. n. 49. Et quis illæc est, quæ lugubri succincta est stola? Cic. 2. Phil. c. 18. Sumpsisti virilem togam, quam statim muliebrem stolam reddidisti. (Similis hujus est locus in Petron. Satyr. c. 81.) Senec. de vita beata, c. 13. Hoc tale est, quale vir fortis stolam indutus. Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 24. a med. Vestimenta muliebria sunt, quæ matrisfamilias causa comparata sunt: quibus vir non facile uti potest sine vituperatione: veluti stolæ, pallia, tunicæ, &c. Horat. l. 1. sat. 2. v. 99. Ad talos stola demissa, & circumdata palla. Martial. l. 3. epigr. 93. Rugosiorem cum geras stola frontem. ¶ Fuit propria matronarum honestarum. nam meretrices toga utebantur. Ovid. l. 3. ex Pont. ep. 3. v. 51. Scripsimus hæc istis, quarum nec vitta pudicos Contingit crines, nec stola longa pedes. Martial. l. 10. epigr. 5. Quisquis stolæve, purpuræve contemptor, Quos colere debet, læsit impio versu. Adde Ovid. l. 2. Trist. v. 251. ¶ Metonymice ponitur pro ipsa matrona. Stat. l. 1. silv. 2. v. 235. Hic eques, hic juvenum cœtu stola mixta laborat. Plin. l. 33. c. 3. Atque inter stolam plebemque hunc medium feminarum equestrem ordinem fecit. Adde Valer. Max. l. 2. c. 1. n. 5. ¶ Apud Græcos communis omnium vestium appellatio est: quos & Latini veteres imitati sunt, ut Non. c. 14. n. 6. observavit. Enn. ibid. Regnum reliqui, saptus mendici stola. Id. ibid. & apud Fest. in Squalidum. Cedo, & caveo vestitus, squalida septus stola. ¶ Hinc Apul. de veste sacerdotali usurpavit, lib. 11. Metam. Perfectis solemnibus, processi duodecim sacratus stolis, habitu quidem religioso satis, sed effari de eo nullo vinculo prohibeor. & mox. Hanc olympiacam stolam sacrati nuncupant.

STOLATUS, a, um, stola indutus, ἐστολισμένος. Vitruv. l. 1. c. 1. ante med. Stolatæ mulieres. Caligula imperator apud Sueton. c. 23. Liviam Augustam proaviam, propter vafritiam, Ulyssem stolatum appellabat, Ulisse vestito da donna. ¶ Et quia stola matronarum propria est, stolatus matronalem, & honestum significat. Martial. l. 1. epigr. 36. Quis Floralia vestit, & stolatum Permittit meretricibus pudorem? Petron. in fragm. Tragur. c. 44. Burm. sub fin. Antea stolatæ ibant nudis pedibus, passis capillis, mentibus puris, & Jovem aquam exorabant. le dame, le matrone.

STOLIDE, senza ragione, pazzamente, a sproposito, stolidamente, ἀνοήτως, ἠλιθίως, sine ratione, stulte, inepte, dementer. Plaut. Aulul. 3. 2. 1. Quid stolide clamas? Liv. l. 7. c. 5. Prævalidum juvenem, & stolide ferocem viribus suis cernebat. & cap. 10. Gallus stolide lætus, & linguam etiam ab irrisu exserens. Id. l. 25. c. 19. in med. Id non promissum magis stolide, quam stolide creditum. Justin. l. 2. c. 3. Opulenti populi ducem stolide adversus inopes occupasse bellum. Ammian. l. 19. c. 5. (al. 8.) Stolidius erumpentes, dimicantesque fortissime. ¶ Translata Plin. l. 15. c. 24. ad fin. Mala pulmonea stolide tument. fuor di misura.

STOLIDITAS, atis, f. stragionevolezza, pazzia, stolidezza, ἀβελτηρία, ἠλιθιότης, dementia, stultitia, fatuitas. Flor. l. 3. c. 3. de Cimbris. Athesim flumen non ponte, nec navibus, sed quadam stoliditate barbarica corporibus aggressi. Arnob. l. 2. pag. 80. Nam stoliditas inveniri quæ major potest, quam mala esse nulla contendere, & tanquam malos perdere & condemnare peccantes? Adde Gell. l. 18. c. 4. a med. & Apul. in Florid. n. 3. (al. l. 1.)

STOLIDUS, a, um, stragionevole, pazzo, stolido, ἠλίθιος, ἀνόητος, rationis expers, brutus, excors, fatuus, stultus: impetu magis, quam ratione utens. Plaut. Bacch. 5. 1. 2. Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. Enn. apud Cicer. 2. de Divin. c. 56. Stolidum genus Æacidarum Bellipotentes sunt magi' quam sapientipotentes. Caecil. apud Fest. Sed ego stolidus. gratulatum me oportuit prius. Terent. Andr. 3. 2. 12. Jam scio, ah! vix tandem sensi stolidus. Plaut. Amph. 4. 2. 8. Quid me adspectas, stolide? Id. Bacch. 3. 6. 19. Ii se cum frustrantur, frustrari alios stolidi existimant. Id. Capt. 3. 4. sub fin. Ita mihi stolide sursum vorsum os sublevere officiis. Id. Mil. 4. 2. 33. Nullum est hoc stolidius saxum. Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 41. sub fin. Vir litterarum prorsus expers & ingenio stolidior. Sallust. in fragm. apud Gell. l. 18. c. 4. Lentulus, perincertum, stolidior, an vanior. Plaut. Trin. 2. 2. 162. Nihil est profecto stultius neque stolidius, neque mendaciloquius. Ovid. 13. Met. v. 775. Risit, &, o vatum stolidissime, falleris, inquit. & lib. 6. v. 50. Perstat in incepto stolidæque cupidine palmæ In sua fata ruit. h. e. victoriæ, quam contra deam ferre nequaquam poterat. & lib. 11. v. 176. nec Delius aures Humanam stolidas patitur retinere figuram. h. e. asininas. Liv. l. 34. c. 46. in med. Consul armatos paulisper continuit, ut stolidam fiduciam hosti augeret. Auct. Paneg. ad Constantin. c. 22. Stolidæ atque ferinæ mentes. Auson. in Mosell. v. 165. Coloni certantes stolidis clamoribus. & vers. 275. puer pisces stolido captat prensare natatu. h. e. vano, irrito. Catull. carm. 17. ad Colon. v. 24. stolidum excitare veternum. Martial. l. 1. epigr. 42. Stolida procacitate ludere. h. e. inepta petulantia jocari. Tacit. 4. Hist. c. 15. Vir stolidæ audaciæ. Pers. sat. 2. v. 28. Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam Jupiter. h. e. ipse Jupiter stolidus. ¶ Metaphorice Cic. in Top. c. 15. Hujus generis causarum, sine quo non efficitur, alia sunt quieta, nihil agentia, stolida quodammodo, ut locus, tempus, materiæ, ferramenta. ¶ Addit Gell. l. 18. c. 4. sub fin. ex Apollinari Sulpicio, stolidos dici etiam tetros, & molestos, & illepidos, quos Græci μοχθηρούς, & φορτικούς dicunt. Quæ significatio metonymia est. solent enim molestiam afferre, qui stolidi & stulti sunt. ¶ Stolidum, & stultum esse pro eodem habet Valer. Max. l. 6. c. 9. fell. 3. extern. Si quod est discrimen, stultus est, qui eum possit ratione uti, non utitur tamen: stolidus, qui ne potest quidem.

STOLO, onis, m. pollancella, rampollo, germoglio, che nasce a piè dell' albero, παραφυάς, ὄζος, παραβλάστημα, id quod e radice circum arbores enascitur, germen inutile, & trunco succum subtrahens. Plin. l. 17. c. 20. ad fin. Castanea ipsa se colit umbra stolones supervacuos enecante. & c. 13. Omnia celerius adolescunt stolonibus ablatis, unamque in stirpem redactis alimentis. & cap. 26. Amygdalæ reciduntur veteres totæ, ac rursus a stolone aliquo resurgunt. Id. l. 27. c. 13. Smyrnion caulem habet apii, folia latiora, & maxime circa stolones multos. ¶ Cognomen fuit Romanum in gente Licinia, ut P. Licinius Stolo. Plin. l. 17. c. 1. ad fin. Stolonum cognomen Liciniæ genti. ita appellatur in ipsis arboribus fruticatio inutilis: unde & pampinatio inventa primo Stoloni dedit nomen. Varr. l. 1. R. R. c. 2. ante med. Stolonis illa lex, quæ vetat plus D jugera habere civem R. & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmavit cognomen, quod nullus in ejus fundo reperiri poterat stolo, quod effodiebat circum arbores, e radicibus, quæ nascerentur e solo, quos stolones appellabant. V. Licinianus. ¶ Quidam putant convicium esse in bardum atque hebetem (ut frutex apud Plaut. & inde stolidus derivari) ex illo Auson. epist. 4. v. 94 Sed jam non potes, o stolo, doceri. Al. tamen leg. non potis, o Theon, doceri.

STOMACACE, es, f. στομακάκη, vitium gingivæ, cum dentes decidunt: a στόμα, & κακόν, quod oris vitium est. Plin. l. 25. c. 3. cujus herba V. in Scelerybe.

STOMACHABUNDUS, a, um, pieno di sdegno, valde stomachans, indignabundus. Gell. l. 17. c. 8. Aspicit puer guttum atrocibus oculis stomachabundus, & concussum vehementius iterum in aulam vertit.

STOMACHANS, antis, sdegnoso, sdegnato, ἀγανακτῶν, indignans, moleste ferens. Cic. in Bruto, c. 95. Non probantur hæc senibus. sæpe videbam cum irridentem, tum etiam irascentem & stomachantem Philippum. Id. l. 2. de Orat. c. 36. Quos multas horas exspectavit, cum in campum properaret, ridens & stomachans Scævola. Senec. epist. 4. Alius se præcipitavit e tecto, ne dominum stomachantem diutius audiret.

STOMACHANTER, cum stomacho & indignatione. Augustin. de vita beata, circa med. Quasi stomachanter arridens.

STOMACHICUS, a, um, che è di stomaco debole, στομαχικός, qui stomachi dissolutione laborat. Senec. ep. 24. circa med. Dolorem stomachicus in ipsis deliciis perfert. Plin. l. 25. c. 5. ad fin. Medetur stomachicis, spasticis cynicis, ischiadicis, &c. Id. l. 20. c. 9. post med.

med. Usus scyllæ ad splenicos & stomachicos (si non sentiant ulcus) quibus innetet cibus. Adde *lib.* 24. *c.* 14.

STOMACHOR, aris, atus sum, dep. 1. *sdegnarsi*, *stomacarsi*, *infastidirsi*, *adirarsi*, ἀγανακτέω, ægre fero, indigne patior, aversor, indignor, irascor: more stomachi cibos eversantis, & rejicientis: vel quia stomachus sedes bilis est. *Cic. ad Capitan. in fin. l. ult. ad Attic.* Non dubito, quin mirere, atque etiam stomachere, quod tecum de eadem re agam sæpius. *Senec. ep.* 12. Occasionem stomachandi arripere. *Augustus apud Sueton. in Tiber. c.* 21. *ad fin.* Sive quid incidit, de quo sit cogitandum diligentius, sive quid stomachor valde, Tiberium meum desidero. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 16. Stomachari & moleste ferre. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 21. *a med.* Amariorem me senectus facit. stomachor omnia. *Id. Fam.* 10. *ep.* 26. Itaque jucundissimis tuis litteris stomachatus sum in extremo. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. *ad fin.* Stomachabatur, si quid asperius dixerem. *Terent. Eun.* 2. 3. 30. Id adveniens mecum stomachabar modo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 66. *a med.* Cum Scipio stomacharetur cum C. Metello. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 104. cum pravo sectum stomacharis ad unguem.

STOMACHOSE, *con isdegno*, cum stomacho, indignanter. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 5. (si sana est lectio:) Rescripsi ei stomachosius, cum joco tamen familiari.

STOMACHOSUS, a, um, *collerico*, *sdegnoso*, *fastidioso*, ὀργίλος, qui facile stomachatur, indignabundus, iracundus. *Horat. l.* 1. *epist.* 15. *v.* 11. quo tendis? non mihi Cumas Est iter, aut Bajas, læva stomachosus habena Dicet eques. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 10. *ad fin.* Homines animo malo, & stomachoso. ¶ Item cum stomacho & indignatione conjunctus, iræ & querelarum plenus. *Cic. in Bruto, c.* 67. Genus acuminis sæpe stomachosum, nonnunquam frigidum, interdum etiam facetum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 69. Me quidem valde illa movent stomachosa & quasi submorosa ridicula. *Id. Fam.* 3. *ep.* 11. *ad fin.* Stomachosiores meas litteras quas dicas esse, non intelligo. *Senec. l.* 1. *de Ira, c.* 4. *ad fin.* recenset irarum genera, amarum, acerbum, stomachosum, clamosum, difficile, asperum.

STOMACHUS, chi, m. *gola*, *esofago*, *canale del cibo della bocca al ventricolo*, στόμαχος, canalis, seu fistula (quæ & gula dicitur a *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 66. & 68. *Hard.*) qua cibus ab ore in ventriculum defertur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Linguam, ad radices ejus hærens excipit stomachus, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt ore. is utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo atque intimo terminatur. Atque is agitatione & motibus linguæ, cum depulsum, & quasi detrusum cibum accepit, depellit. *Cels. l.* 4. *c.* 1. Deinde duo itinera incipiunt: alterum asperam arteriam nominant, alterum, stomachum. & *infra*. Stomachus vero, qui intestinorum principium est, nervosus a septima spinæ vertebra incipit, ac circa præcordia cum ventriculo committitur. ¶ Per synecdochen sumitur, ut quidam volunt, pro infima parte ejus canalis, quæ ventriculo inseritur. *Plin. loc. cit. sect.* 68. Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus. ¶ Verius tamen *Plin.* hoc loco ipsum ventriculum intelligit, in quo cibi conficiuntur: qui sæpissime *stomachi* appellatione significatur, *ventricolo*, *stomaco*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Hæc avis scribitur conchis se solere implere, easque cum stomachi calore concoxerit, evomere. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* Stomachus dissolutus, aut cibos non perficiens. *Id. ibid. a med.* Vinum dulce minus inebriat, sed stomacho innatat: austerum facilius concoquitur. *Cels. l.* 4. *c.* 5. *a med.* Vulgatissimum pessimumque stomachi vitium est resolutio, id est, cum cibi non tenax est. *Lucret. l.* 4. *v.* 632. Dummodo quod capias, concoctum didere possis Artubus, & stomachi humectum servare tenorem. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 18. cum sale panis Latrantem stomachum bene leniet. & *vers.* 38. Jejunus raro stomachus vulgaria temnit. *Petron. in Satyr. c.* 103. Acclinatus lateri navis exonerabat stomachum nausea gravem. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 13. Stomacho est ita languenti, ut via id, quod sibi placeat, reperiat. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 49. Si stomachus domini fervet vinoque ciboque. *Id. sat.* 4. *v.* 67. stomachum laxare saginis. *Sueton. in Calig. c.* 58. Marcens stomachus pridiani cibi onere. *Cels. l.* 2. *c.* 3. *ante med.* Æstuantem stomachum potione refrigerare. *Plin. l.* 27. *c.* 7. *circa med.* Malaciam stomachi & inflationes discutere. *Id. l.* 20. *c.* 21. *a med.* dissolutiones sanare. *Id. l.* 23. *c.* 6. infirmitatem sanare. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* inflationibus mederi. *Id. l.* 31. *c.* 8. *ad fin.* spasmos sedare. *Id. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* & *cap.* 7. Stomachum adjuvare. & *lib.* 27. *c.* 4. confirmare. *Cels. l.* 4. *c.* 5. fovere. *Plin. l.* 26. *c.* 7. corroborare. *Id. l.* 30. *c.* 6. recreare. & *lib.* 32. *c.* 6. *a med.* reficere. *Id. l.* 23. *c.* 9. sistere. *Id. l.* 20. *c.* 5. *ante med.* excitare, & fastidium abstergere. *Id. l.* 23. *c.* 1. & *Cels. l.* 4. *c.* 5. infestare. & *lib.* 25. *c.* 5. lædere. & *lib.* 26. *c.* 8. *ante med.* offendere. *Id. l.* 13. *c.* 23. movere. *Cels. l.* 4. *c.* 5. *ad fin.* comprimere. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Stomachus in vomitiones effunditur. *Cels. l.* 4. *c.* 5. exæstuat. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 78. magna fastidia movere stomacho. & *sat.* 8. *v.* 9. stomachum lassum penacuere. & *sat.* 2. *v.* 43. lassum sollicitare. *Cels. l.* 1. *c.* 8. Stomacho laborare. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 100. valere. *Plin. l.* 6. *ep.* 16. *sub fin.* Stomachus illi natura invalidus, angustus, & frequenter interæstuans erat. *Plin. alter l.* 20. *c.* 17. acida ructans. *Id. l.* 32. *c.* 7. *a med.* Fortiores stomachi, *h. e.* qui facile concoquunt. *Id. l.* 23. *c.* 8. Stomachi acrimonia & rosiones. *Id. l.* 32. *c.* 1. *a med.* Nausea & redundatio stomachi. *Senec. epist.* 2. *a med.* Fastidientis stomachi est, multa degustare. ¶ *Celsus*, quæ stomacho apta sunt, quæque aliena in cibis *lib.* 2. *c.* 24. 25. 26. & 27. accurate recenset. ¶ Metaphorice transfertur ad animum, & significat appetitum, desiderium, cupiditatem, *desiderio*, *voglia*. *Plin. l.* 1. *ep. ult.* In hoc agello (*emendo*) Tranquilli mei stomachum multa sollicitant, vicinitas urbis, opportunitas viæ, modus turis, &c. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 1. Ludi apparatissimi, sed non tui stomachi. conjecturam enim facio de meo. *non di tuo genio, e gusto*. ¶ Item fastidium, indignationem, iram, *nausea*, *sdegno*, *bile*: quia stomachus sedes est bilis. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *a med.* Locus ille animi nostri, stomachus ubi habitat, olim concalluit. *Id. Tuscul.* 4. *c.* 24. Tracta definitionem fortitudinis. intelliges, eam stomacho non egere. *Id.* 3. *ad Q. Fr. ep.* [illegible] *ante med.* Puto, te existimaturum, a me libros illos non sine aliquo meo stomacho esse relictos. *Id.* 2. *Fam. ep.* 16. *sub fin.* Hoc adspersi ut scires, me tamen in stomacho solere ridere. *Id. l.* 5. *ad Attic. ep.* 1. *a med.* Quæ tota mihi majori stomacho, quam ipsi Quinto, fuerunt. *Id.* 4. *Verr. c.* 20. Homo exarsit iracundia ac stomacho. *Id.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 8. Epistola plena stomachi & querelarum. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *a med.* Plus stomacho, quam consilio dare. *Sueton. in Tiber. c.* 59. *extr.* Bile & stomacho aliquid fingere. ¶ *Facere*, aut *movere stomachum*. iram, indignationem excitare. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 9. *ante med.* Non illi quidem ut mihi stomachum facerent, quem ego funditus perdidi, sed certe ut facere se arbitrarentur. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 11. Ita mihi videtur non minus stomachi nostro, quam Cæsari, fecisse. & *lib.* 6. *ep.* 3. *ad fin.* In quo tamen ille mihi risum magis, quam stomachum movere solet. ¶ *Cic. in fragm.* apud *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *in fin.* Hæc aut animo Catonis ferenda sunt, aut Ciceronis stomacho. *h. e.* patientia. Dicit enim *Cic. l.* 4. *ad Attic.* & *lib.* 1. *Fam.* locis modo allatis, se stomachum perdidisse, *h. e.* multa indignari desiisse, & dissimulare didicisse. ¶ *Bonus stomachus*, qui facile quocumque cibo contentus est, & facile concoquit. Translate *Quintil. l.* 2. *c.* 3. Interim sufficere illos minores existimant, & bono sane stomacho, contenti sunt. *Id. l.* 6. *c.* 3. *post med. de risum moventib.* Jucundissima sunt ex his omnibus lenia, &, ut sic dixerim, boni stomachi. *h. e.* quæ sunt velut cibi, qui facile concoquuntur, & bonum stomachum faciunt.

STOMATICE, es. V. in voce sequenti.

STOMATICUS, a, um, στοματικός, ad os pertinens: a στόμα, os, oris. *Stomaticus* qui oris aliquo vitio laborat. *Plin. l.* 24. *c.* 14. Idæus rubus stomaticis ex aqua bibendus datur. *Harduin.* legit stomachicis, tum ex MSS. tum ex ipso *Plin.* qui *l.* 16. *c.* 38. scribit, contra stomachi vitia Idæum rubum ex aqua bibi: & ex *Dioscor.* qui *lib.* 4. *c.* 38. de eadem re loquens, στομαχικοῖς habet. ¶ *Stomatice*, es, f. στοματική, compositio medicamenti ad oris morbos. *Plin. l.* 22. *c.* 9. Glycyrrhiza commanducata stomatice est. *Id. l.* 23. *c.* 7. *a med.* Fit ex pomo panchrestos stomatice. *Id. l.* 24. *c.* 13. *ad fin.* Mora, quæ ex his nascuntur, vel efficaciorem stomatice præbuerunt, quam sativa mora. *Scribon. Larg. compos.* 64. Ad faucium uvæque tumorem stomatica hac fere utuntur.

STORAX. V. *Styrax*.

STOREA, & Storia, æ, f. *stuoja*, *stoja*, *stuora*, ψίαθος, stragulum e tegete junceæ, aut cannis, aut funibus, aut vitilibus, aut stramentis intexta: a στορέω, sterno. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 9. *circa med.* Storeas ex funibus anchorariis tres in longitudinem parietum turris latas quatuor pedes fecerunt. *Liv. l.* 30. *c.* 3. *sub fin.* Harundinibus storea pars maxima tecta. *Plin. l.* 15. *c.* 26. Cadiva poma separari, stramentis, storeis, paleisve substerni. ¶ *Storia* legitur in nonnull. MSS. *Cæsar.* & *Plin.*

STRABO, onis, m. *stralunato*, *guercio*, στραβός, & στραβών. διεστραμμένος, qui oculis est distortis, & transversa tuetur: a voce Græca allata. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 29. Ecquos deos si non tam strabones, at pætulos esse arbitramur? *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 44. strabonem Appellat pætum pater, & pullum, male parvus Si cui filius est. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 12. Trebatius ait non esse morbosum, os alicui olere, veluti hircosum, strabonem. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 39. *Burm.* In Sagittario (*nascuntur*) strabones, qui olera spectant, lardum tollunt. *proverb.* de his, qui Curios simulant, & Bacchanalia vivunt, ut ait *Juvenal. sat.* 2. *v.* 3. ¶ De his, qui invident. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 109. Nulli me invidere, neque strabonem fieri sæpius deliciis me istorum. *Varr. ibid.* Multi enim qui limina intrarunt integris oculis, strabones sunt facti. habet quiddam enim ἐλκυστικόν provincialis formosula uxor. ¶ Fuit cognomen Romanum in gente Fannia, Pompeja, &c. quod ortum a primo eorum, qui perversos habuit oculos. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 55. Oculi uni animalium homini depravantur. unde cognomina Strabonum, & Pætorum.

STRABONUS, &

STRABUS, a, um, idem qui strabo. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 68. *Burm. sub fin.* Duo vitia habet: recutitus est, & stertit. nam quod strabonus est, non curo. *Varr.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 684. *Putsch.* De Venere pæta strabam facit. Adde *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 659. ut quidem legit *Heinsius*.

STRAGES, is, f. *spargimento qua e là di cose cadute e infrante*, *strage*, στρῶσις, ὄλεθρος, ruina, casus, clades rerum fractarum, & huc illuc stratarum: item ipsæ res ruina stratæ & dispersæ: a *sterno*, *stravi*: unde & stragulum. *Liv. l.* 4. *c.* 33. *a med.* Ruinæ igitur similem stragem eques, quacumque pervaserat, dedit. *Id. l.* 5. *c.* 43. Impetu facto, strage ac ruina fudere Gallos. *Id. l.* 42. *c.* 63. Pro diruto muro novum, raptim ex ipsa ruinæ strage congestis saxis, exstruebant. *Id. l.* 35. *c.* 30. Pro se quisque, armis abjectis, in circumjectas itineri silvas diffugiunt: momentoque temporis strage armorum septa via est. *Id. l.* 10. *c.* 34. *a med.* Recentibus vestigiis fugæ, ac strage rerum in trepidatione nocturna passim relictarum. *Id. l.* 40. *c.* 2. Atrox vento tempestas coorta multis sacris profanisque locis stragem fecit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 453. dabis

ille (*nimbus*) ruinas Arboribus, stragemque satis, ruet omnia late. *Sil. l. 3. v.* 105. strages nemorum. *Tacit. 1. Ann. c.* 76. ædificiorum & hominum. *Id. 1. Hist. c.* 86. Tiberis strage ondantium moles refusus. ¶ Sæpe dicitur de his, qui in prœlio cadunt, aut alia quapiam ratione magno numero occiduntur. *Liv. l. 7. c. 23. in fin.* Impulsi tetro ruere alii super alios, stragemque inter se cæde ipsa fœdiorem dedere. *Justin. l. 10. c. ult.* Regiam cognatorum cæde, & strage principum replet. *Virg. 9. Æn. v.* 526. *Cic. 3. de Legib. c. 9. ad fin.* & *Justin. l. 33. c.* 2. Magnas strages edere. *Cic. in carm. de suo consul. l. 1. de Divin. c.* 12. Stragem horribilem cædemque vereri. *Tacit. 14. Ann. c.* 36. Umbonibus & gladiis stragem cædemque continuare. *Virg. 6. Æn. v.* 830. quantas acies stragemque ciebunt! *Cic. Phil. 3. c. 12. ad fin.* Ille as gladiatore imperatore, quas fecit strages, ubicumque posuit vestigia! *Val. Flacc. l. 6. v.* 507. jamque omnis Hiber, Drancæque densa Strage cadit legio. *Liv. l. 7. c.* 24. Complere strage campos. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v.* 231. Vos Ætnæ gelidæ valles, quas sæpe cruentis Stragibus æquavit Stilicho. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 1. ep.* 16. Cum in concionibus meo nomine ad invidiam uterentur, dii immortales! quas ego pugnas, & quantas strages edidi!

STRAGULUM, li, n. *coperta da letto*, στρῶμα, ἐπίβλημα, omnis vestis, quæ sternitur, præsertim lecto vel triclinari, vel cubiculari: a *sternendo*: unde est *stratum*, & *strages*. Non est adjectiva. *Varr. l. 4. de L. L. c.* 35. Quidquid insternebant (*super culcitam*) a sternendo stragulum appellabant. *Senec. ep. 87. sub init.* Culcita in terra jacet, ego in culcita. ex duabus pænulis altera stragulum, altera opertorium facta est. *Cic. Tuscul. 5. c.* 21. Collocari jussit hominem in aureo lecto, strato pulcherrimo, textili stragulo, magnificis operibus picto. *Plin. l. 8. c. penult.* Talpæ, quarum e pellibus cubicularia vidimus stragula. *Martial. l. 2. epigr.* 16. Zoilus ægrotat. faciunt hanc stragula febrem. Adde *Tibull. l. 1. eleg. 2. v. 63. Martial. l. 14. epigr. 147. & 148. Val. Max. l. 4. c. 3. n. 11. Plin. l. 7. c. 51. & lib. 10. c. 14.* quibus locis semper de lecto sermo est. Eodemque sensu adhibetur procul dubio *stragula vestis* ab *Horat. l. 2. sat. 3. v.* 118. & a *Liv. l. 39. c. 6. a med.* & a *Cicer. Verr. 6. c. 16. a med.* & verisimilius, etiam *Verr. 3. c. 10.* & *Verr. 4. c. 7. ad fin. & cap.* 72. Confirmat hæc *Ulpian.* cujus verba sunt *Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 45. ex optima Edit. *Taurellii*. In stratum omne vestimentum contineri, quod injiciatur, Labeo ait. neque enim dubium est, quin stragula vestis sit omne pallium περίστρωμα. In victum ergo vestem accipiemus, non stragula. in strato omnem stragulam vestem. Hæc *Ulpian.* Est autem περίστρωμα tum Græcis, tum *Ciceroni*, id quo lectus sternitur. V. *Peristroma*. Apud JCtos *victus* non modo cibum, sed omne quod induimus, continet. Dicit itaque *Ulpian.* in victu stragulum non contineri, bene tamen in strato. ¶ Videtur tamen *stragulum* significare etiam vestimentum hominis, *veste*. *Sueton. in Ner. c.* 50. Funeratus est impensa ducentorum millium, stragulis albis auro intextis, quibus usus calend. Januar. fuerat. *Petron. in fragm. Tragur. c. 42. Burm.* Tamen bene elatus est vitali lecto, stragulis bonis. *& cap. 77. in fin.* Stiche, profer vitalia, in quibus me volo efferri. *& cap.* 78. Non est moratus Stichus, sed & stragulam albam, & prætextam in triclinium attulit. Videntur inquam *Sueton.* & *Petron.* significare vestem, qua homo induitur: sed commodius de operimento lecti funebris intelliguntur, cum ceteri Scriptores modo allata ea significatione adhibuerint: prorsus ut vere dixerit *Valla elegantiar. l. 6. c.* 46. stragulam vestem non pro vestimento hominis, sed pro lecti operimento tantum apud Auctores inveniri. Reprehendit quidem *Vallam Alexander ab Alex. l. 3. genial. dier. c.* 20. objicitque præter locum *Sueton.* etiam verba *Festi* in *Vestis*: Vestis generaliter dicitur, ut stragula, forensis, muliebris. *& Livii l. 34. c.* 7. Cum tibi viro liceat purpura in veste stragula uti, matrem familiæ tuam purpureum amiculum habere non sines? *& Pauli Dig. lib. 34. tit. 2. leg.* 25. Vestis etiam ex pellibus constabit, cum & tunicam, & stragula pellicea nonnulli habeant. Verum nemo non facile intelliget, nihil hæc contra *Vallam* necessario conficere. Decepit, opinor, *Alexandrum ab Alex.* nomen vestis, quo credidit significari id quod induimus, cum latius pateat ad ea quoque, quæ sternimus. ¶ Pro veste stragula *vestimentorum stragulum* dixit *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg.* 14. ¶ Stragula veredi *Martiali* sunt ephippia, *l. 14. epigr.* 86 ¶ De his, quæ substernuntur ab avibus in nido enstruendo. *Plin. l. 10. c. 33. a med.* Perdices ova stragulum molle pulvere contumulant. *Solin. c. 7. ad fin.* Ovis stragulum pulvis est.

STRAGULUS, a, um, ut Stragula vestis. V. in dictione præced.

STRAMEN, inis, n. *strame*, *paglia*, φρύγανον, κάρφος, stipula, culmus, palea, frondes, vel quidvis aliud, quod loco quiescendi gratia sternitur, ut sunt culmi, qui pecori substernuntur. *Virg. 11. Æn. v.* 67. Hic juvenem agresti sublimem in stramine ponunt. *Ovid. Met. 5. v.* 447. tectam stramine vidit Forte casam. *Sil. l. 10. v.* 561. mollesque virenti Stramine composuere toros. *Id. l. 13. v.* 814. culmique e stramine fultum Præbet læta torum. *Stat. 6. Theb. v. 56. de rogo.* ima virent agresti stramina cultu. *Ovid. Heroid. ep. 5. v.* 15. super stramen fœnoque jacentes. *Id. 3. Fast. v.* 183. Aspice de canna straminibusque domum. *Valer. Flacc. l. 4. v. 497. de harpyiis.* atque illis stramina mensis fœda tegant. *h. e.* toros e stramine. *Plin. l. 10. c.* 54. Remedium contra tonitrua, clavus ferreus sub stramine ovorum positus. *h. e.* sub fœno, quod substernunt ovis, gallina incubante.

STRAMENTARIUS, a, um, adject. ut Falces stramentariæ, quibus stramen cæditur. *Cato R. R. c.* 10. Falces fœnarias tres, stramentarias sex.

STRAMENTATUM ire, hoc est, ad stramenta colligenda, ea ratione, qua dicimus *frumentatum ire*, &c. *Hygin. fab. 14. ad fin.* Idmon apud Lycum cum stramentatum iisset, ab apro percussus decidit. Al. aliter leg.

STRAMENTITIUS, & Stramenticius, a, um, *di strame*, *di paglia*, ἀχύρινος, qui est e stramine, stramineus. *Petron. in fragm. Tragur. c. 63. Burm. ad fin.* Strigæ puerum involaverant, & supposuerant stramentitium. *Auct. B. Hispan. c.* 16. Casæ stramentitiæ hibernorum causa ædificatæ.

STRAMENTUM, ti, n. *strame*, *paglia*, φρύγανα, idem quod stramen, culmus, palea, stipula: a *sterno*, quia substernitur pecori. *Liv. l. 25. c.* 39. Ignes ex his stramentis arido tactis injiciunt. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 15. ad fin.* Fasces stramentorum ac virgultorum incendere. *Nep. in Agesil. c. ult.* Cum in acta cum suis accubuisset stratumque haberet tale, ut terra tecta esset stramentis. *Horat. l. 2. sat. 3. v.* 117 incubare stramentis. *Plin. l. 15. c.* 16. Poma stramentis, storeis, paleisve substerni. *Id. l. 8. c. 48. ante med.* Antiquis torus a stramento erat, qualiter etiam nunc in castris. *pagliericcio*, *pagliane*. & *l. l. 37. c. 3. sub fin.* Lyncurium folia & stramenta ad se rapit. *festuche*, *bruscoli*. ¶ De lecto pecudum in stabulis. *Phædr. l. 2. fab. ult. v.* 21. cur frondis parum est? stramenta desunt? *Cato R. R. c. 5. a med.* Stramenta si deerunt, frondem iligneam legito: eam substernito ovibus bubusque. *Colum. l. 6. c.* 3. Hibernæ stabulationi boum præparanda sunt stramenta. *Plin. l. 18. c.* 7. Hordei palea ex optimis: stramento vero nullum comparatur. Adde *Pallad. de Plant. Transl. a. a.* 13. ¶ De culmo, seu palea frumentorum *Varr. l. 1. R. R. c.* 50. Tertio modo metitur, ut frumentum medium subsecent, quod manu sinistra summum prehendunt. infra manum stramentum, quod terræ hæret, postea subsecatur. ¶ Differt tamen a palea: hæc enim de frumentis dicitur; *stramentum* quamcunque stipulam significat sternendo aptam. *Plin. l. 10. c.* 33. Insulam muniunt opere, palea & stramento rostrum ejus firmantes. ¶ Videtur etiam significare centonem stramentis fartum, quo sternuntur muli & asini ad vehendas sarcinas, *basle*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c.* 45. Magnum numerum impedimentorum ex castris, mulorumque produci, eque iis stramenta detrahi, mulionesque cum cassidibus, equitum specie, circumvehi jubet. ¶ Pro veste stragula. *Cajus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 234. Verbum vivere quidam putant ad cibum pertinere. sed Ofilius ad Atticum ait, his verbis & vestimenta, & stramenta contineri. sine his neminem vivere posse.

STRAMINEUS, a, um, *di strame*, *di paglia*, ἐκ φρυγάνων, ἀχύρινος, qui est e stramine, stramentitius. *Ovid. 5. Fast. v.* 631. Illum stramineos in aquam misisse Quirites. *Id. 2. Amor. el. 9. v.* 18. Roma Stramineis esset nunc quoque densa casis. *h. e.* stramine tectis.

STRANGIA, æ, f. στραγγίας, genus tritici in Græcia. *Plin. l. 18. c. 7. circa med.*

STRANGULABILIS, le, qui strangulari potest. *Tertull. de anim. c.* 32. Anima ascensu scalarum fatigabilis, submersu piscinarum strangulabilis.

STRANGULATIO, onis, f. *strangolamento*, *soffocazione*, πνιγμός, ἀγχόνη, actus strangulandi, suffocatio. *Plin. l. 20. c.* 15. Cuminum silvestre strangulationes vulvæ potum in vino aperit. *h. e.* compressionem & angustiam. *Id. l. 23. c.* 1. His nucleis ad purgationem uti non censuerim, propter ancipitem strangulationem.

STRANGULATOR, oris, m. qui strangulat. *Spartian. in Severo, c.* 14. Narcissum Commodi strangulatorem leonibus objecit.

STRANGULATRIX, icis, f. quæ strangulat. *Prudent. in Rom. v.* 1103. Manus strangulatrix faucium.

STRANGULATUS, us, m. idem ac strangulatio. *Plin. l. 20. c.* 18. Datur & olfactandum ex aceto in strangulatu vulvæ. *Id. l. 26. c.* 15. Peucedanum strangulatus vulvæ nidore ustum recreat. V. *Strangulatio*.

STRANGULATUS, a, um, *soffocato*, *strangolato*, *strozzato*, πνιγείς, intercluso spiritu necatus. *Tacit. Ann. 6. c.* 25. Strangulatus laqueo, & in Gemonias projectus. *Suet. in Claud. c.* 27. Pyro per lusum in sublime jactato, & hiatu oris excepto strangulatus. *Plin. l. 7. c.* 7. Fabius Senator in lactis haustu uno pilo strangulatus. *Id. l. 8. c. 16. a med.* A Lysimacho strangulatus leo. *Id. l. 10. c. 12. a med.* Pessima corvorum significatio, cum glutiunt vocem, velut strangulati. *Id. l. 32. c.* 10. Strangulatæ in oleo ranæ. *Id. l. 28. c.* 7. Capillorum odore vulvæ morbo strangulatas respirare.

STRANGULO, as, avi, atum, *soffocare*, *strozzare*, *strangolare*, στραγγαλάω, gulam comprimo, & spiritum intercludo: a voce Græca allata. *Cels. l. 2. c. 1. in fin.* Obesi plerumque acutis morbis, & difficultate spirandi strangulantur. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 15. ad fin.* Dominum Cæsaris hospitem, a contraria factione nummis acceptis, comprehendit, & strangulavit. *Cels. l. 4. c.* 4. Cucurbitula circa fauces admovetur, ut id, quod strangulat, evocet. *Plin. l. 10. c. 7. circa med.* Venena, quæ strangulando necant. *Id. l. 33. c.* 4. In cuniculis vapor & fumus strangulat. *Ovid. in Ibin, v.* 593. Comicus ut periit medius, dum nabat, in undis, Et tua sic Stygius strangulet ora liquor. *Plin. l. 24. c.* 12. Strangulari pullos avidius devorantes. *Id. l. 22. c.* 13. Semen urticæ vulvas strangulantes aperit. *Quintil. l. 11. c. 3. a med. de toga.* Sinus, qui sub humero dextro ad sinistrum oblique ducitur, velut balteus, nec strangulet, nec fluat. *h. e.* nimis constringat. ¶ Translate *Plin. l. 31. c.* 1. Aquæ nubium ubertim vitalem spiritum strangulant. *h. e.* aerem comprimunt. *Id. l. 16. c. 34. sub fin.* Hedera arbores fugit & strangulat. *Id. l. 17. c.* 8. Glissomarga (*genus terræ pinguis*) signini modo solum strangulat. *h. e.* occludit, ne fusa prosarat. *Quintil. in proœm. l. 8. a med.* Læto gramine sata strangulat. *Colum. l. 4. c.* 26. Vinculum (*vitem*) incidit, & truncum strangulat. *Plin. l. 2. c.* 43.

n. 1. 43. Strangulare sonitum. *h. e.* cohibere, supprimere. *Quinctil. l.* 11. *c.* 3. Fauces tumentes strangulant vocem, obtusæ obscurant, rasæ exasperant. *Stat. sub fin. silv.* 2. *l.* 2. Non tibi sepositas infelix strangulat arca Divitias. *h. e.* comprimit, nec quidquam in usum extra patitur. ¶ Refertur ad animum. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 1. *v.* 63. Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 12. Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat. *Quinctil. initio decl.* 12. Quamvis, judices, innumerabiles me indignandi causæ initio statim actionis strangulent, quia nec dicere universas semel possum, nec gregatim erumpentes differre gemitus; primum tamen, &c. *Impp. Valent. Theodos. & Arcad. lib.* 11. *Cod. tit.* 33. *leg.* 2. & *in Cod. Theodos. lib.* 12. *tit.* 3. *leg.* 2. Si quis Decurionum prædia venditor necessitate coactus addicit, interpellet judicem competentem, omnesque causas singillatim, quibus strangulatus, exponat. *h. e.* quibus cogitur ad venditionem. ¶ Obscena sententia *Cic. Fam.* 9. *ep.* 22.

STRANGURIA, æ, f. *difficoltà d' urina*, στραγγουρία, urinæ stillicidium, cum per intervalla, & guttatim defluit: e στράγξ, στραγγός, gutta, & οὖρον, urina. Hunc morbum periphrasi exprimit *Cato de R. R. c.* 156. Nunc de illis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est. Differt a dysuria, δυσουρία, qua difficulter urina redditur, nec sine dolore excernitur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 19. *ad fin.* Quamvis idem forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat. *Plin. l.* 27. *c.* 11. *a med.* Calculos frangi, stranguriam discuti. *Cels. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Urinæ difficultas, στραγγουρίαν quam appellant. *Cato R. R. c.* 127. Ad dyspepsiam, & stranguriam.

STRANGURIOSUS, a, um, stranguria laborans. *Marcell. Empir. c.* 26. *circa med.*

STRATA, æ, V. *Stratus, a, um.*

STRATAGEMA. V. *Strategema.*

STRATE. V. in *Stratus, a, um*, sub fin.

STRATEÆ. V. *Strantiæ.*

STRATEGEMA, atis, n. *astuzia militare, stratagemma*, στρατήγημα, callidum militare consilium, solers inventum, & astutia ad hostem circumveniendum. Vox Græca, a στρατηγέω, exercitum duco, bellum administro. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 6. *ad fin.* Consilium illud imperatorium fuit, quod Græci στρατήγημα appellant. De his est *cap.* 4. *l.* 7. *Valer. Max.* Item libri quatuor *Sex. Jul. Frontini.* ¶ De quocumque callido consilio. *Cic.* 5. *Attic. ep.* 2. *ante med.* Interim Rufio noster, quod se a Vestorio observari videbat, strategemate hominem percussit. nam ad me non accessit. ¶ Sunt qui scrib. *stratagema*: item qui secundam syllabam corripiunt. Neutri imitandi.

STRATEGEMATICUS, a, um, στρατηγηματικός, strategema continens, solers, callidus, astutus. Græce habet *Frontin. in præfat. l.* 2. *Strategem.*

STRATEGEUM, i, & Strategium, ii, n. στρατηγεῖον, & στρατήγιον, locus ubi conveniebant milites, tentorium imperatoris, prætorium. Sic dicta est Smyrnæ porticus quædam, apud *Vitruv. l.* 5. *c.* 9.

STRATEGIA, æ, f. στρατηγία, præfectura, seu locus, ubi præfectus jurisdictionem habet. *Plin. l.* 6. *c.* 9. *de Armenia.* Dividitur in præfecturas, quas ipsi στρατηγίας vocant. *Id. l.* 4. *c.* 11. Thracia in strategias quinquaginta divisa.

STRATEGUS, i, m. *capitano*, dux exercitus, στρατηγός: ἀπὸ τοῦ ἄγειν τὸν στρατόν, e ducendo exercitu. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 6. Nec strategus, nec tyrannus quisquam. ¶ Pro magistro convivii. *Id. Stich.* 5. 4. 20. Strategum te facio huic convivio. *soprastante.*

STRATIOTES, æ, m. στρατιώτης, Græce appellatio herbæ millefolii. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Celebratur & a Græcis stratiotes: sed ea in Ægypto tantum, & inundatione Nili nascitur, aizoo similis, ni majora haberet folia. Refrigerat mire, & vulnera sanat, &c.

STRATIOTICE, es, f. στρατιωτική, herba millefolium: quæ & stratiotes. *Apul. de herb. c.* 88.

STRATIOTICUS, a, um, *militare*, στρατιωτικός, militaris: a στρατιώτης, miles. *Plaut. Mil.* 4. 8. 49. Muliebres mores discendi, obliviscendi stratiotici. *Id. Pseud.* 2. 2. 9. Stratioticum nuntium advenientem percontiam probe. & 4. 2. 12. Quippe ego te ni contemnam, stratioticus homo qui cluear?

STRATIVOLÆ. V. *Strantiæ.*

STRATONICENSIS, se, ad Stratoniceam, Στρατονίκειαν, vel Stratonicen, Στρατονίκην, pertinens: quæ est urbs Cariæ mediterranea, teste *Plin. l.* 5. *c.* 29. *ante med.* & *Liv. l.* 33. *c.* 18. Hinc Stratonicensis ager, *Livius ibid.* & Menippus Stratonicensis, *Cic. in Bruto, c.* 91.

STRATOPEDUM, i, n. στρατόπεδον, Græce castra significat. Latine usurpavit *Jul. Obsequ. de prodig. c.* 116. *de Mithridate* loquens: & ædificium aliquod significare videtur.

STRATOR, oris, m. *insellatore*, ἀναβολεύς, qui equum domini sternit, ipsumque in equum sustollit. *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 4. Nemo proconsulum stratores suos habere potest, sed vice eorum milites ministeriis in provinciis funguntur. ¶ Stratores Imperatorum erant sub dispositione Tribuni Stabuli: equos Imperatoris diligenter probabant, ephippiis ornabant, & inscensuro educebant, manu tollentes in equum, nondum usu stapedarum invento, ut *Salmas.* dicit ad illud *Spartiani in Caracal. c.* 7. Cum illum in equum strator ejus levaret, pugione latus ejus confodit. *Ammian. lib.* 30 *c.* 5. (*al.* 21.) *sub fin.* Cum eum (*Valentinianum Imper.*) oblatus non susciperet equus, anteriores pedes præter stratorem erigens in sublime; innata feritate concitus, dexteram stratoris militis jussit abscidi. *Id. l.* 29. *c.* 3. *ante med.* (*al.* 18 *a med.*) Constantianus strator paucos militares equos ex his ausus mutare, ad quos probandos missus est in Sardiniam. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 631. *n.* 8. A. Maternius Nemausus strator Cos. & Lucius Lucinus mensor frumenti. Adde *lib.* 1. *Cod. tit.* 27. *leg.* 2. *in med.* ubi *Schola Stratorum* nominatur: item *lib.* 12. *tit.* 25. qui *de Stratoribus* inscribitur, & habetur etiam *lib.* 6. *Cod. Theodos. tit.* 31.

STRATORIUS, a, um, ad sternendum pertinens. *Jul. Paul. lib.* 3. *sententiar. tit.* 7. *in med.* Supellectile legata, vitrea vasa, & vestes stratoriæ legato cedunt. *h. e.* vestis stragula.

STRATUM. V. *Stratus, a, um.*

STRATURA, æ, f. *lastrico*, στρῶσις, stratum, sternendi opus. *Sueton. in Claudio. c.* 24. Collegio Quæstorum pro stratura viarum gladiatorum munus injunxit. *Pallad. l.* 1. *tit.* 4. Aream bipedis sternis: inclinata sit tamen stratura ad fornacem. *Lapis* apud *Maffei. Ver. illustr. par.* 4. *c.* 14. & apud *Reines. class.* 2. *n.* 87. In porticu columnarum IIII. cum superficie, stratura, pictura, volente populo dedit. ¶ In illo *Pallad. in Novembr. tit.* 7. *ante med.* Terræ tamen equæ stercus admiscent, facientes straturam alterno ordine subinde crescentem. *stratura* est, quod alii dicunt *tabulatum*, cum sternitur primo terra toto fundo scrobis, deinde stercus equæ: tum rursus terra, postea stercus usque ad summum. *una mano di terra, un' altra di letame*, &c.

STRATUS, us, m. stratum, stragulum, h. e. quidquid sternendo seu operiendo aptum est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 50. *sub fin.* Stramentum ab strato, quod id substernatur pecori. *strato* hoc loco est supinum. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 45. In stratum omne vestimentum contineri, quod injiciatur, Labeo ait. In victu ergo vestem accipiemus, non stragula: in stratu omnem stragulam vestem. Ita *Torrentin.* nam *Haloand.* aliter leg. *Solin. cap.* 45. (*al.* 57.) *ante med. de bucephalo.* Accepto regio stratu, neminem unquam alium, præter dominum, vehere dignatus est. *Plin.* hoc idem ita eloquitur *lib.* 8. *c.* 42. Neminem hic alium, quam Alexandrum, regio instratus ornatu, recepit in sedem.

STRATUS, a, um, *sparso, o disteso per terra*, στρωτός, humi dejectus, dissipatus, extensus per humum. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 54. Strata jacent passim sua quæque sub arbore poma. *Id. Æn.* 1. *v.* 704. stratoque super discumbitur ostro. *Sueton. in Ner. c.* 48. Strata sub pedibus vestis. *Plin. l.* 36. *c.* 10. Strato lapide ad magnitudinem obelisci. *fatto un lastrico.* & *Ovid. Met.* 7. *v.* 254. Exanimi similem stratis porrexit in herbis. *Id. l.* 3. *Fast. v.* 813. stratæ arenæ. & *lib.* 6. *v.* 316. Strataque erat tepido tegula quassa solo. ¶ Item prostratus, jacens, *prostrato, prostesa.* *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 6. & *Liv. l.* 25. *c.* 37. Stratus humi. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 21. viridi membra sub arbuto stratus. *Quinctil. l.* 6. *c.* 1. *a med.* Stratum jacere, & genua complecti. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 4. Qui eos sibi quondam ad pedes stratos ne sublevabat quidem. *Albinovan. eleg.* 1. *v.* 280. Strata per obscenas corpora nuda vias. *Liv. l.* 7. *c.* 36. & *lib.* 37. *c.* 20. Strata somno corpora. *Id. l.* 4. *c.* 29. Strati cæde hostes. *Id. l.* 23. *c.* 42. Acies fusæ stratæque. *Lucret. l.* 6. *v.* 1194. rigida strati morte jacebant. *Lucan. l.* 2. *v.* 135. Collina tulit stratas quot porta catervas! *h. e.* cæsas. & *Justin. l.* 2. *cap.* 11. *extr.* Inter ingentes stratorum hostium catervas. *Ovid. Heroid. epist.* 10. *v.* 106. Strataque Cretæam bellua tinxit humum. *Sil. l.* 12. *v.* 153. strataque ruina mons. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Usu humanitus strati. *mettere:* decumbentes more hominum. *Id. l.* 23. *c.* 4. *ante med.* Arbor strata in solo humido tota radicatur. *Id. l.* 27. *c.* 8. Herba foliis oleæ in terra strata. ¶ Translate *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 29. Existimant se facilius diis satisfacturos, si earum plaga perculsi, afflictos se & stratos esse fateantur. *Liv. l.* 26. *cap.* 41. *circa med.* Virtus populi R. hæc omnia strata humi erexit ac sustulit. *Lucan. l.* 3. *v.* 390. Urbs strata metu. *Senec. in Herc. Oet. v.* 101. Stratum regnum. *h. e.* eversum. ¶ *Stratum mare* apud Poetas est tranquillum, æquatis & complanatis fluctibus. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 57. Et nunc omne tibi stratum silet æquor, & omnes (Aspice) ventosi ceciderunt murmuris auræ. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 49. Jam venti ponent, strataque æqualiter unda, Cæruleis Triton per mare curret equis. Adde *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 605. & V. *Sterno.* Hinc translate *Tacit.* 1. *Hist. c.* 58. Post victoriam demum, stratis jam militum odiis, dimissus est. ¶ *Stratæ vites* apud *Colum. l.* 5. *c.* 4. sunt, quæ ab enata stirpe confestim velut projectæ, per humum porriguntur. ¶ Sæpe *stratus* est opertus, contectus, *coperto sparganda a stendendo, pieno, seminato.* *Virg. Georg.* 2. *v.* 183. strati baccis silvestribus agri. *Lucret. l.* 5. *v.* 1416. cubilia strata herbis. *Plin. l.* 34. *c.* 13. *in med.* Solum, quo excipietur spegma, esse stratum debet. *Id. l.* 33. *c.* 12. Stratæ argento balineæ, ita ut vestigio locus non sit. *Justin. l.* 4. *cap.* 1. Solum stratum sulphure & bitumine. *Sil. l.* 9. *v.* 39. strati deleto milite campi. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 175. Stratum classibus mare. ¶ *Stratus equus*, ephippiis ornatus, instratus, *insellato, bardato*, ἐφιππειωμένος. *Liv. lib.* 37. *c.* 20. Non stratos, non infrenatos magna pars habebant equos. ¶ Hinc *stratum* absolute, ephippia, aut clitellæ, aut sagma, centunculus: quibus equi, & jumenta sternuntur, *sella, basto, bardella.* *Liv. l.* 7. *c.* 14. *a med.* Mulis strata detrahi jubet. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *a med.* Frenos & strata equorum invenit Pelethronius. *Ovid.* 8. *Met. v.* 33. Purpureusque albi stratis insignia pictis Terga premebat equi. *Senec. ep.* 80. *sub fin.* Equum empturus solvi jubet stratum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 45. *Burm.* Qui asinum non potest, stratum cædit. *chi non può batter il cavallo, batte la sella.* Proverbium. ¶ *Stratus lectus*, stragula veste instructus, super qua jacemus, *letto fornito.* *Plaut. Pœn.* 3. 3. 84. In lectu lapide strato. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 52. Strata cathedra. *h. e.* pulvinis, cervicalibus, tapetibus fulta. *Sueton. in Cæs. c.* 84. Lectus (*funebris*) eburneus, auro & purpura stratus. ¶ Hinc *stratum* absolute, & *stra-*

& *strata*, *orum*, lectus, culcita, *materasso*, *coltrice*. *Virg.* 3. *Æn.* v. 713. haud segnie strato surgit Palinurus. *Valer. Flacc.* l. 7. v. 141. stratoque graves projecerat artus. *Liv.* l. 21. c. 4. *a med.* Quies neque molli stratu, neque silentio arcessita. *Lucret.* lib. 4. v. 847. lecti mollia strata. *Ovid.* 1. *Amor.* el. 2. v. 1. Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur Strata, nec in lecto pallia nostra sedeat? *Id. Heroid.* ep. 14. v. 32. Strata premere corpore. *Virg.* 4. *Æn.* v. 391. collapsaque membra Marmoreo referunt thalamo, stratisque reponunt. *Ovid.* 10. *Met.* v. 267. collocare aliquem stratis conchа Sidonide tinctis. & *lib.* 5. v. 34. Exsilire stratis. *balzar di letto*. & *Valer. Flacc.* l. 1. v. 310. prosilire. & *Claudian.* l. 2. *in Rufin.* v. 339. desilire. & *in epithal. Pallad.* & *Celer.* vers. 29. exsurgere. & *Lucan.* l. 1. v. 239. stratis excita juventus. & *Virg.* *Æn.* 3. v. 176. corripere e stratis corpus. & *lib.* 8. v. 415. Mollibus e stratis opem ad fabrilia surgit. ¶ Proprie lucotus est Sueton. *in Calig.* c. 51. Ad majora tonitrua proripere se a strato, sub lectumque condere solebas. *stratum* enim est, quo lectus insternitur. *Plin.* l. 16. c. 36. Strata cauponarum. *i materassi dell' osterie*. & *lib.* 19. c. 2. Carthaginiensis Hispaniæ portio montes quoque sparto operit. hinc strata rustica eorum, &c. ¶ *Strator*, *e*, m. *Gell. in fin. cap.* 8. l. 15. Stratus, auro, argento, purpura amplior aliquot hominibus, quam diis immortalibus adornatur. ¶ *Via strata*, silice munita, *selciata*. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 10. *leg.* 1. *sub fin.* Sternere viam lapide, quæ terrena sit: vel contra lapide stratam terrenam facere. *Lucret.* l. 4. *vers.* 416. & *Virg.* 1. *Æn.* v. 416. Strata viarum. *la strada*. Hinc *strata*, absoluta, via, *strada*: apud sequioris ævi scriptores. *Eutrop.* l. 9. c. 15. In itinere medio, quod inter Constantinopolin & Heracleam est stratæ veteris. *Juvenc. Presb.* l. 1. v. 316. Sternite jam stratas, omnis sit recta viarum Semita. *Id.* l. 3. v. 655. rediensque in margine cerais Stratæ tendentem diffusa umbracula ficum. Al. leg. *strate*, adverb. h. e. diffuse, late. Adde *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 3. *leg. ult.* ¶ Apud *Vitruv.* l. 10. c. 19. *a med.* *stratum* est tabulatum in turri militari.

STREBULA, æ, f. & Strebula, orum, n. pl. caro circum coxendices. *Varr. lib.* 6. *de L. L.* c. 3. *ad fin.* Caro strebula, Opilius scribit, circum coxendices sunt nobis. Id Græcum est ab hujus loci versum. *Fest.* Strebula Umbrico nomine Plautus appellat coxandices hostiarum, quas Græci μηρία dicunt, quæ in altaria imponi solebant, ut Plautus ait in Fabulosa, Strebula agnina. *Arnob.* l. 7. *pag.* 230. Non enim placet carnem strebulam appellare, quæ taurorum a coxendicibus demitur. V. *Carnstrebula*.

STRENA, æ, f. *mancia*, ξένιον, munus, quod dabatur die festo, & fere anni initio, boni ominis gratia. *Festus*: Strenam vocamus, quæ datur die religioso, ominis boni gratia, a numero, quo significetur, alterum, tertiumque venturum similis commodi, veluti trenam, præposita S littera, ut in loco, & lite solebant antiqui. *Symmach.* l. 10. ep 28. (*al.* 35.) Ab exortu pæne urbis Martiæ strenarum usus adolevit, auctoritate Tatii regis, qui verbenas felicis arboris ex luco Strenuæ anni novi auspices primus accepit. ¶ Hujusmodi strenas solebant donare clientes patronis, civesque Principibus; quod ultimum quidem sub Augusto cœpit, Tiberius vero prohibuit, ne ultra calendas Januar. exerceretur. *Sueton. in Calig.* c. 42. Edixit & strenas ineunte anno se recepturum, statitque in vestibulo ædium Cal. Januar. ad captandas stipes, quas plebs ante eum manibus ac sinu omnis generis turba fundebat. V. *eund. in Aug.* c. 57. & *in Tiber.* c. 34. & adde *Pompon.* apud *Non.* c. 2. *n.* 56. ¶ Etiam a Principibus datæ sunt aliquando alientibus, & subjectis. De his enim loquitur *Auson.* ep. 18. v. 3. Quæstorie amici Caium pro strenis accubuisse tuis. ¶ Dabantur boni ominis gratia, ut ex *Festo* diximus. Hinc *strena bona*, bonum omen ait. *Plaut. Stich.* 5. 2. 24. Dorsum redeundi principium placet. bona scæva, strenaque obviam occessit mihi. Adde 3. 2. 8.

STRENIA, æ, f. eadem ac Strenua. *Varr. de L. L.* l. 4. c. 8. Hinc oritur caput Sacræ viæ, ab Streniæ sacello. Al. leg. *Strenuæ*.

STRENDA, æ, f. dea, quæ strenuum facere credebatur, quæ & *Strenia*. Ex hujus deæ luco viris strennis Cal. Januar. mittebantur verbenæ felicis arboris, quæ exinde strenæ vocatæ videntur, ut in *Strena* diximus. *Augustin.* l. 4. *de Civ. Dei*, c. 16.

STRENUE, *bravamente*, *gagliardamente*, *con forza*, *diligentemente*, *prontamente*, naviter, fortiter, prompte, δραστικῶς. *Gell.* l. 15. c. 4. Mandata sibi plereque impigre & strenua facere. *Plaut. in fragm.* apud *Charis.* l. 2. *pag.* 195. *Parasit.* Convertite scapha, agite strenue. *Id. Aulul.* 2. 2. 86. Sequere propere me ad macellum strenue. *Id. Bacch.* 3. 3. 41. & *Men.* 5. 6. 26. Strenue facere. *portarsi da valorosa*. & *Val. Max.* l. 1. c. 6. *n.* 2. Strenue hostem invadere. *Cic. pro Rabir. perduell.* c. 10. *sub fin.* Strenue arma capere pro aliquo. *Id.* l. 2. *ad Q. Fr. ep.* 4. *ad fin.* Domus utriusque nostrum ædificatur strenue. *Plaut. in fragm.* apud *Charis. loc. cit.* Strenue facere. *Veget.* l. 2. *de re milit.* c. 17. Per hos strenuissima omnia bella confecta. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 94. *Pseud.* Abs te argentum sumam. *Si.* tu a me sumis? *Pseud.* strenue. ¶ Celeriter, *con prestezza*. *Plaut. Rud.* 2. 6. 8. Quo, malum, properas? non equidem te nequeo consequi tam strenue. *Id. Trin.* 4. 4. 10. Strenue curre in Piræum. *Cic. Attic.* l. 16. ep. 6. Ego adhuc magis commode, quam strenue navigavi. remis enim magnam partem: prodromi nulli. Adde *Plaut. Poen.* c. 2. 193. & *Men.* 5. 7. 48.

STRENUITAS, atis, f. *agilità*, *prontezza*, *vigore*, *diligenza*, τὸ ἐρρωμένον, ἀδιαφορία, agilitas, vigor, promptitudo, diligentia, sedulitas. Erat Galanthis una ex ancillis Alcmenes, faciendis strenua jussis, ut ait *Ovid.* 9. *Met.* v. 307. & officiis dilecta suis. Hanc Juno cum in mustelam vertisset, subdit *Ovid. vers.* 310. Strenuitas antiqua manet. *Varro* quoque hanc vocem agnoscit *lib.* 7. *de L. L.* c. 5. *a med.*

STRENUO, as, n. 1. strenuum hominem ago, strenuitatem præ me fero. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 34. Dum tu strenuas, res eris soluta. Al. aliter leg.

STRENUUS, a, um, *gagliardo a pronto*, *diligente*, *valente*, *bravo*, ἀδιαφορητικός, δραστικός, acer, agilis, non cessans, invus, ad res gerendas impiger, alacer, promptus: cui opponitur *iners*, *ignavus*. Volunt esse a στρηνὸς, quod *Hesychio* est etiam ἰσχυρός. *Cic.* 2. *Phil.* c. 32. Cæsari obviam longissime processisti: celeriter isti, redisti, ut cognosceret te si minus fortem, attamen strenuum. *Hirt.* ad *Cicer. post epist.* 6. l. 15. *ad Attic.* Noli me tam strenuum putare, ut ad Nonas recurram. *Gell.* l. 14. c. 3. Cyrus vir gnavus, & strenuus. *Quintil.* l. 12. c. 3. In prœliis strenuus & fortis. *Ovid. Met.* 9. v. 307. Una ministrarum faciendis strenua jussis. *Terent. Phorm.* 3. 1. 11. Strenuum hominem se præbere in re aliqua. *Horat.* l. 1. *ep.* 7. v. 71. nunc hic vero strenuus surge. *Cato de R. R. in præfat.* Mercator strenuus, studiosusque rei quærendæ. & *ibid.* Viri fortissimi, & milites strenuissimi. *Plaut. Epid.* 3. 4. 10. Strenuiorem deterius si prædicat suas pugnas, de illius ore fiunt sordidæ. *Lucil.* apud *Priscian.* l. 3. *pag.* 601. *Putsch.* Villicus paulo strenuius evasit. *Tacit.* 4. *Histor.* c. 69. Sumi bellum etiam ab ignavissimis, strenuissimi cujusque periculo geri. & *lib.* 1. c. 46. Inops pro locuplete, & iners pro strenuo. *Id.* l. 2. c. 14. *sub fin.* Strenui, ignavique in victoria idem audent. & *cap.* 86. Vir strenuus manu, sermone promptus. & *lib.* 3. c. 57. Neque fidei constans, neque strenuus in perfidia. *Cato* apud *Gell.* l. 3. c. 7. Operam reipublicæ fortem atque strenuam perhibere. *Nep. in Datam.* c. 1. Vir manu fortis, & bello strenuus. & *cap.* 6. Animo strenuo facere aliquid. *Plaut. in fragm.* apud *Gell.* l. 7. c. 7. Potin' es tu homo facinus facere strenuum? *Curt.* l. 9. c. 1. *ante med.* Strenuo saltu vehicula transilire. *Plaut. Rud.* 2. 2. 8. Adolescens strenua facie, rubicundus, fortis. *con ciera vegeta e da gagliarda*. & *Gell.* l. 3. c. 1. *ad fin.* Corpore esse bene habito & strenuo. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 781. per ardentes stipulæ crepitantis acervos Trajicias celeri strenua membra pede. *snello*. *Calum.* l. 10. v. 18. strenue toxica. *h. e.* quæ celeriter perimunt. *Cels. in præfat.* l. 7. *a med.* Chirurgus esse debet manu strenua, stabili, nec unquam intremiscente. *leggiera e presta*. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 10. *vers.* 34. navis Treasciat infidas strenua Cyaneas. *h. e.* cita. *Horat.* l. 1. *ep.* 11. *sub fin.* Strenua nos exercet inertia. *h. e.* strenui quidem sumus, sed prave, quia operam nostram male collocamus, & inertium similes nihil agimus. εὐπραγία. ¶ Cum genitivo *Tacit.* 3. *Hist.* c. 42. *extr.* Valerius Paulinus strenuus militiæ.

STREPITO, as, n. 1. *strepitare*, κτυπέω, strepitum facio: frequent. a *strepo*. *Virg.* 1. *Georg.* v. 413. Inter se foliis strepitant. *Tibull.* l. 2. *eleg.* 2. v. 17. strepitantibus advolat alis. *Al. leg.* trepidantibus. *Id. ibid. el.* 5. v. 73. arma ferunt strepitantia cælo. *Al. leg.* crepitantia. *Val. Flacc.* l. 4. v. 288. pulsa strepitent incudibus urbes. *Ovid.* 11. *Met.* v. 363. frigora gravi strepitans loca palmina terret Bellua vasta, lupus. *Albinovan. ad Liv.* v. 183. *de luctu funebri*. Incerti clauduntque domos, strepitantque per urbem.

STREPITUS, us, m. *strepito*, *romore*, *fracasso*, ψόφος, ingratus sonitus, crepitus, fragor: a *strepo*. *Pacuv.* apud *Cal. ad Cicer. lib.* 8. *Fam. ep.* 2. Strepitus, fremitus, clamor tonitruum, & rudentum sibilus. *Cæs.* l. 6. *B. Gall.* c. 6. *sub fin.* Majore strepitu & tumultu, quam populi R. fert consuetudo, castra moveri jubet. & *lib.* 4. c. 33. Ipso terrore equorum, & strepitu rotarum ordines perturbant. *Tibull.* l. 1. *eleg.* 2. v. 35. & *eleg.* 7. v. 68. strepitus pedum. *calpestio*. & *Ovid. Trist.* l. 3. *eleg.* 7. v. 36. senectus strepitum passu non faciente venit. *Id. Met.* 11. v. 650. nullos strepitus facientibus alis. *Quintil. decl.* 12. c. 19. Pecuniæ strepitus. *suono della moneta*. *Horat.* l. 2. *ep.* 1. v. 201. Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum. Tanto cum strepitu ludi spectantur. *Ovid. Met.* 14. v. 782. verso cardine strepitum facere. & *lib.* 7. v. 840. frondes levem strepitum facientes caduca. *Cic.* 2. *Verr.* c. 15. *extr.* Non strepitu, sed maximo clamore suam populus R. significavit voluntatem. *Liv.* l. 2. c. 17. Neque decretum exaudiri consulis præ strepitu & clamore poterat. & *cap.* 19. Decernente ferocissimo quoqua, non sententia magis, quam clamore & strepitu. *Vall. Flacc.* l. 5. v. 650. Pallas irridens strepitumque, minasque Gradivi. *le grida e bravate*. & *Liv.* l. 39. c. 15. *a med.* Vino, strepitibus, clamoribusque nocturnis attoniti. *Cic. Attic.* l. 13. *ep.* 48. Heri nescio quid in strepitu videor audisse, cum diceres, te in Tusculanum venturum. *h. e.* confuse, incerte, quod *Plaut.* dixit *Capt.* 5. 4. 27. audivi quasi per nebulam. *Virg.* 2. *Georg.* v. 490. felix, qui metus omnes, strepitumque Acherontis avari Subjecit pedibus. *h. e.* terrorem, formidinem ex opinione vulgari, de Acheronte omnes ad se trahente. ¶ De grato sono, *suono*. *Horat.* l. 1. *epist.* 2. v. 31. Ad strepitum citharæ. *Id.* l. 4. *od.* 3. v. 17. Temperare dulcem strepitum testudinis aureæ. ¶ Translate dicitur de comitatu, turba, fastu. *Quintil. decl.* 13. c. 4. Cum evocasset me subito trepidum, totoque fortunæ suæ strepitu circumstetisset. *Virg.* 6. *Æn.* v. 865. Qui strepitus circa comitum? ¶ De vano apparatu eloquentiæ. *Petron. in Satyr.* c. 1. Nunc & rerum tumore, & sententiarum vanissimo strepitu hoc tantum proficiunt, ut cum in forum venerint, putent se in alium terrarum orbem delatos. ¶ Olim fuit 2. declinationis. *Enn.* apud *Non. cap.* 8. n. 52. Quid in castris strepiti est. ¶ Observatum est has voces *strepitus* & *crepitus* sæpe in libris commutari. *Drakenborch. ad Liv.* l. 5. c. 47. & *ad lib.* 30. c. 15. &c. Hinc *strepitus ventris* apud *Petron. in Satyr.* c. 117. Tollebat subinde altius podem, & strepitu obsceno simul atque

atque odore viam implebat. & cap. 17. Manibus inter se usque ad articulorum strepitum contritis.

STREPO, is, pui, n. 3. fare strepito, strepitare, far romore, ψοφέω, strepitum edo. Verbum est per onomatopœjam factum, ut stridco, vagitus, sibilus. Cic. 2. de Divin. c. 26. Cum Achivi cœpissent inter se strepere. Tacit. 1. Ann. 1. c. 25. Vocibus truculentis strepere. Horat. l. 4. od. 12. v. 3. fluvii strepunt hiberna nive turgidi. Id. l. 2. od. 1. v. 18. Litui strepunt. Virg. Æn. 8. v. 2. rauco strepuerunt cornua cantu. Sil. l. 15. v. 145. motu strepuere tonitrua mundo. Plin. lib. 11. c. 10. sub fin. Apes in alveo strepunt. & cap. 17. Murmur apum intus strepit. Virg. 9. Æn. vers. 808. strepit assiduo cavu tempora circum Tinnitu galea. Val. Flacc. l. 6. v. 302. Lancea cæruleas circum strepit incita vittas. fischia. Tacit. in Agric. c. 45. Intra Albanam villam sententia Messalini strepebat. si facea sentire. & Liv. l. 2. c. 45. Hæc cum sub ipso vallo portisque streperent, haud ægre consules pati. h. e. strependo clamitarent, & jacerent se Romanos. Nisi malis τὸ hæc ad pati referri. ¶ Dicuntur etiam strepere loca, in quibus strepitus fit, resonare, rimbombare. Liv. l. 22. cap. 14. ante med. Strepunt aures clamoribus plorantium. & lib. 21. c. 11. circa med. Cum omnia variis clamoribus streperent. Virg. 6. Æn. v. 709. strepit omnis murmure campus. Tacit. 2. Ann. cap. 23. Placidum æquor mille navium remis strepere. Plin. l. 5. c. 1. ante med. Mons tibiarum cantu, tympanorumque sonitu strepere. Tacit. 2. Histor. c. 84. Armorum paratu strepere provinciæ. & cap. 61. Ex urbe atque Italia irritamenta gulæ gestabantur, strepentibus ab utroque mari itineribus. scil. multitudine commeantium. ¶ Metonymice Plin. l. 8. cap. 42. Scythici equitatus equorum gloria strepunt. h. e. cluent, celebrantur sermonibus.

STREPSICEROS, otis, m. στρεψίκερως, animal quoddam transmarinum, cornua habens erecta, & in leve fastigium exacuta, rugarumque ambitu contorta, quemadmodum Plin. l. 11. c. 37. parum a princip. describit. Est ἀπὸ τοῦ στρέφειν τὰ κέρατα, a contortione cornuum. Capitolin. in Pio, c. 10. Edidit munera, in quibus elephantos, & strepsicerotas, & crocodilos etiam exhibuit. Adde Plin. l. 8. c. 53.

STREPTUS, i, στρεπτὸς, uvæ genus, ita dicta, quod cum sole circumagitur: a στρέφω, verto. Plin. l. 14. c. 3.

STRIA, æ, f. orlo rilevato, o rifalto nelle scanalature della colonna, pianuzzo, ῥάβδος, ῥάβδωσις, eminens linea inter canaliculos, sive sulcus columnæ striatæ. Stria enim dicitur pars cava & depressior: stria, quæ inter duos canaliculos exstat: quemadmodum in arato agro sulcus est terra vomere cavata; porca, quod inter duos sulcos exstat. Vitruv. sub fin. l. 3. Columnarum striges faciendæ sunt vigintiquatuor, ita excavatæ, uti norma in cavo strigis cum fuerit conjecta, circumacta, ita auconibus striarum dextra ac sinistra angulos tangat, ut acumen normæ circum retundatione tangendo pervagari possit. Crassitudine striarum faciendæ sunt, quantum adjectio in media columna ex descriptione invenietur. Id. l. 4. cap. 1. circa med. Trunco toto (columnæ) strias, uti stolarum rugas, matronali more demiserunt. Id. ibid. c. 4. a med. Si circa strigium cava, & angulos striarum linus corpora tangat. Nonius cap. 1. n. 305. affert Varron. locum l. 1. R. R. c. 29. sub fin. ex quo videtur stria significare partem depressam, non exstantem. Verba Varronis sunt: Qua aratrum vomere lacunam striam facit, sulcus vocatur. Al. leg. in striam: alii striam delent, alii lacunam. Quod ait Colum. l. 2. c. 19. Fœnum siccatum coarctabimus in striam. lege strigem. ¶ Ubicumque striges apud Vitruv. legitur, monet Budæus haberi in antiquis libris strigiles, alii strigles per syncopen. Porro canaliculos columnarum ideo strigiles, aut strigles appellari, quia referunt canaliculos strigilium, per quos sudor effluit: unde & specillum oricularium strigilis est Celso & Plinio, ut in ea voce dicemus. ¶ Translate Plin. l. & cap. 22. ad fin. de boletis. Quorundam ex his facile noscuntur venena, diluto rubore, rancido aspectu, livido intus colore, rimosa stria, pallido per ambitum labro.

STRIATURA, æ, f. scanalatura, ῥάβδωσις, ipsa forma striata. Vitruv. lib. 4. cap. 3. ad fin. Ita Dorica columna sui generis striaturæ habebit perfectionem. Sidon. lib. 4. epist. 8. Concha senis cavatur striaturis.

STRIATUS, a, um, scanalato, ῥαβδωτός, efformatus in strias. Vitruv. l. 7. c. 5. ante med. Pro columnis statuuntur calami, pro fastigiis harpaginetuli striati. Plin. l. 9. c. 33. & lib. 32. c. ult. & lib. 37. c. 10. Striata concha. (cui opponitur levis.) Id. lib. 21. c. 5. de lilio. Candor ejus eximius, foris striati, & ab angustiis in latitudinem paulatim sese laxantis effigie calati. Id. lib. 27. c. 4. Aloe ex obliquo striata. Apul. l. 10. Metam. sub init. Adolescens senili tristitie striatam gerens frontem. h. e. rugis contractam, exasperatam.

STRIBLIGO, inis, f. solecismo, σολοικισμός, barbaræ orationis vitium, alias solœcismus: a στρεβλὸς, curvus, pravus. Gell. lib. 5. c. 20. Solœcismus Latino vocabulo a Sinnio Capitone, ejusdemque ætatis aliis imparilitas appellatus, vetustioribus Latinis stribligo dicebatur, a versura scilicet, & pravitate tortuosæ orationis, quasi strobligo quædam. Arnob. l. 1. pag. 36. Stribligines & vos istas libris aliis in maximis, atque admirabilibus non habetis?

STRIBLITA. V. Scriblita.

STRICTE. strettamente, στενῶς, arcte, presse. Gell. l. 16. c. 3. ante med. Fasciis ventrem strictissime circumligare. Pallad. in Mart. tit. 8. Oleam terebra perforabis, tum duos ramos tolles, & stricte in foramen utrumque conjicies. Id. l. 1. tit. 6. Post bonam vindemiam strictius, post exiguam latius puta. ¶ Translate Cic. de Amic. c. 16. ante med. Nec observare stricte, ne plus reddat, quam acceperit. Al. leg. restricte. Paul. Dig. lib. 8. tit. 2. leg. 19. ante med. Si quis strictius interpretetur. rigorosamente.

STRICTIM, adverb. strettamente, λιγδην, stricte. Pallad. l. 1. tit. 13. Facta, & strictim juncta crates. Plaut. Capt. 2. 2. 18. Utrum strictim ne attonsurum dicam esse, an per pectinem; nescio. fin sulla pelle. ¶ Sæpe accipitur pro compresse, breviter, singula stringendo, quæ sparsa ac diffusa sunt, breviter & quasi summatim colligendo. Cic. pro Cluent. c. 10. Cum ea, quæ copiosissime dici possunt, breviter a me strictimque dicuntur. Sallust. in Catil. c. 4. ad fin. Res gestas populi R. strictim perscribere. Varr. l. 8. de L. L. c. 28. extr. Hæc nunc strictim dicta, apertiora fient infra. Cic. Attic. l. 2. ep. 1. Librum strictim attigisti. Gell. l. 1. c. 3. ante med. Hunc locum, omnium rerum aliarum difficillimum, strictim atque cursim transgressus est.

STRICTIPELLÆ. } V. in Scrantiæ.
STRICTIVELLÆ. }

STRICTIVUS, a, um, δρεπτικὸς, qui stringitur, ut Strictivæ olivæ, quæ manu colliguntur, ad differentiam caducarum. Cato cap. 146. Oleæ caducæ modii quinquaginta, strictivæ modii decem.

STRICTOR, oris, m. qui oleas manu stringit. Cato de R. R. cap. 144.

STRICTURA, æ, f. massa di ferro da lavorare, massa ferri rudis (præsertim candens) quæ malleo stringi ac densari potest. Nonius cap. 1. n. 77. & cap. 12. n. 23. dicit esse propriæ scintillam, quæ de ferro candente erumpit, cum malleis cuditur: quod aut stricte emittatur, idest celeriter; aut oculos sui fulgore perstringat. Plin. l. 34. c. 14. Differentia ferri numerosa: aliud brevitate sola placet; aliud rubiginem celerius sentit. Stricturæ vocantur hæ omnes, quod non in aliis metallis, a stringenda acie vocabulo imposito. Gloss. vet. Strictura, λοπισμὸς, ὃ τὸ ἀπὸ τοῦ σιδήρου πίπτον, ἄνευ ... Varr. apud Serv. ad Æn. 10. v. 173. de Ilva insula. Nascitur quidem illic ferrum, sed in stricturam non potest cogi, nisi transvectum in Populoniam Tusciæ civitatem, ipsi insulæ vicinam. Lucil. apud Non. cit. cap. 1. Crebræ ut scintillæ, in stricturis, quod genus olim Ferventi ferro. Virg. 8. Æn. v. 420. striduntque cavernis Stricturæ chalybum, & fornacibus ignis anhelat. Addi solet Cæs. lib. 3. B. Gall. cap. 21. sub fin. sed dubia est ibi lectio. ¶ De ipsa massæ candentis tunsione & densatione, quæ malleo fit, Prudent. lib. 2. contra Symmach. v. 285. Decoquat in massam fervens strictura secures Rursus, & ad proprium restillet vena metallum. ¶ De lectione oleæ, quæ manu fit, Colum. l. 12. c. 48. Maturam olivam in strictura factam colymbadem, de muria tollito. h. e. cum stringeretur, seu manu legeretur. ¶ constrictio, compressio: cui solutio opponitur. Plin. Valerian. lib. 4. cap. 1. Stricturam stomachi, vel præclusa præcordia relaxant. Adde Cæl. Aurelian. Acutor. l. 1. c. 7. 9. & 10. & Chronicor. l. 4. c. 8. ante med. & lib. 5. c. 4.

STRICTUS, a, um, stretto, angusto, στενὸς, angustus, arctus. Ovid. de remed. Amor. v. 233. Sed tamen est artis strictissima janua nostræ. Contra Id. 1. Amor. eleg. 8. v. 77. & lib. 2. Fast. v. 456. janua laxa. ¶ Item adstrictus, constrictus, compressus, contractus, ristretto, stretto, σφιγκτὸς. Gell. l. 15. c. 17. Quercus in duas partes diducta, stricta denuo & cohæsa dilacerandum hominem sese præbuit. Stat. l. 4. silv. 3. v. 79. Qui terras rapere, & rotarum silvas assuerem (pudet!) amnis esse cœpi. Sed grates ago strictus. h. e. ripis coercitus. Lucan. l. 2. v. 697. stricta carbasa deducere. h. e. contracta & involuta vela naturalie demittere & explicare. Stat. l. 3. Theb. v. 534. de aquilis. Invasere globum nivei gregis: uncaque pandunt Cædibus ora novis, & strictis unguibus instant. Auson. Edyl. 14. v. 3. Strictior Eoos præcesserat aura jugales. h. e. magis adstringens, utpote frigidior. Liv. l. 22. c. 51. a med. Stricta matutino frigore vulnera. Val. Flacc. l. 1. v. 513. strictosque insedimus amnes. agghiacciati. & metaphorice Lucan. l. 4. v. 652. pectora pigro stricta gelu. Scribon. Larg. compos. 45 extr. Habere emplastri stricti spissitudinem. h. e. densi. Sic Pallad. in Jun. tit. 1. Mundatis areis aquam spargunt, & minuta ibi pecora diu spatiari, ac proculcare compellunt: & cum terra ungulis stricta fuerit, spectant solidam siccitatem. Id. in Majo, tit. 7. a med. Testiculi (juvenci) stricta pelle clauduntur & deciduntur. h. e. contracta & intenta. Vegiat. de re veterin. l. 3. c. 16. Strictum ventrem solvere. In veteri lap. apud Gruter. pag. 950. n. 7. Tu, pede qui stricto vadis per senta, viator. h. e. brevi passu. ¶ Stricta manus, in pugnum compressa: quod fit, cum quippiam corripimus & tenemus. Hinc strictus ensis, stricta manu prehensus, imbrandito, impugnato. Virg. 10. Æn. v. 577. strictum rotat acer Lucagus ensem. & vers. 650. strictumque coruscat mucronem. & vers. 715. stricto concurrere ferro. Lucan. l. 5. v. 12. & Manil. l. 6. v. 616. & Flor. l. 2. c. 5. extr. In principum colla strictæ secures. Senec. in Oedip. v. 89. stricta tela. Sic stricta manus, telo armatæ. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 100. & lib. 1. Amor. el. 6. v. 14. & lib. 5. Trist. el. 2. v. 30. Non timeo strictas in mea fata manus. ¶ Stricta poma, frondes, manu decerptæ, colte, staccate, spiccate. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 58. Foliis ex arboribus strictis equos alere. Horat. l. 1. ep. 14. v. 28. bovemque Disjunctam curas, & strictis frondibus exples. Liv. l. 23. c. 30. Herbis, & radicibus, strictisque rubis vixere. Varr. l. 1. R. R. c. 55. Olea manu stricta. ¶ Strictus, leviter vulneratus; perstrictus, ferito leggermente. Stat. 8. Theb. v. 533. Qualis setigerum Lucana cuspide frontem Strictus aper, penitus cui non infossa cerebro Vulnera. ¶ Strictus, contentus, adductus, teso, tirato. Stat. 12. Theb. v. 513. It præceps sonipes, strictæ contemptor habenæ. ¶ Item erectus, in-

proceleusmaticus, æquivalens *dactylo*. Alii omitt. *&*, & primam producunt: alii leg. *strigilibus* per syncop.) *Pers. sat. 5. v. 126.* I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer. *Cic. 4. de Fin. c. 12. a med.* Si ad illam vitam, quæ cum virtute degatur, ampulla aut strigilis accedat. *h. e.* unctio & balineum. metonymia. ¶ Est etiam specillum, quo in aures medicamentum infunditur. V. dicta in *Stria*. *Cels. l. 6. c. 7.* In aurem medicamentum commodissime per strigilem instillatur. *Plin. l. 25. c. ult. a med.* Aurium dolori succus strigili calefactus infunditur. ¶ Hispanis *strigiles* vocant auri parvulas massas, quod aurum super omnia solum in massa, aut ramento capitur. cætera enim in metallis reperta igni perficiuntur: hoc statim aurum est. Ita *Plin. l. 33. c. 3. ad fin.* ¶ *Strigiles* pro *striges*, h. e. partes cavæ in columnis striatis, leguntur a nonnullis apud *Vitruv. l. 4. c. 4. a med.* ab aliis *strigles* per syncopen. Sed *striges* præferendum. V. *Stria*.

STRIGLES. V. *in fin.* vocis præced.

STRIGMENTUM, ti, n. *succidume, lordura, sporcizia*, ξύσμα, ῥύπος, sordes, quæ destringuntur & absterguntur de corporibus: a *stringendo*. *Cels. l. 2. c. 6. a med.* Alvus quoque varie pestifera est, quæ strigmentum, sanguinem, bilem viridem repræsentat. *Plin. l. 9. c. 51.* Anguillæ atterunt se scopulis, ea strigmenta vivescunt. *Id. l. 28. c. 4. a med.* Sordes hominis in magnis fecere remediis gymnasia Græcorum: quippe ea strigmenta molliunt, calfaciunt, discutiunt, sudore & oleo medicinam facientibus. *Val. Max. l. 9. c. 14. n. 2. extern.* Gymnicorum servus strigmenta gymnasii colligens. *Plin. l. 15. cap. 4.* Usum olei ad luxuriam vertere Græci, in gymnasiis publicando. Notum est magistratus honoris ejus octogenis sestertiis strigmenta olei vendidisse. *Pallad. l. 1. tit. 17. a med.* Picem & axungiam in olla miscebis: calcem superadjicies: cumque velut strigmentum feceris, inferes locis piscinæ corruptis ac manantibus. *poltiglia, malta*. & *Cels. l. 5. c. 22. sect. 4.* Quæ urinæ pueri coquatur, donec strigmenti crassitudo sit. ¶ Ponitur etiam pro quocumque ramento. *Plin. l. 20. c. 3. a med. de cucurbita silvestri:* Succus ex strigmentis illitus cum rosaceo, & aceto febrium ardores refrigerat. *raschiature*.

STRIGO, as, n. 1. idem quod stringo, & dicitur de equis, & jumentis, cum interquiescunt, & destringuntur ad arationem mittendam, aut vires recuperandas. Apud *Phædr. l. 3. fab. 6. v. 9.* ita loquitur mula ad muscam se increpantem: Aufer frivolam insolentiam. nam ubi strigandum, & ubi currendum est, scio. *Plin. l. 18. c. 19.* In arando versum peragi, nec strigare in actu spiritus. *h. e.* non interquiescere, usque dum totus versus agri conficiatur. Ita ex Codicib. & MSS. legit *Harduin.* Hoc idem præceptum ita eloquitur *Colum. l. 2. c. 2. sub fin.* Sed nec in media parte versuræ consistat, at spe cessandi totum spatium boves agilius enitantur. ¶ Translate *Senec. ep. 31.* Rursus ad honesta nitentes, quanto magis incubuerint, minusque sibi vinci, ac strigare permiserint, admirabor, & clamabo: tanto melior; surge, & respira, &c.

STRIGO, onis, *vel* Strigor, oris, *stregone*, homo maleficus. *Plaut. Bacch. 2. 3. 46.* Longum est strigonem maleficum exornarier. Ita legit *Muretus l. 12. var. lect. c. 19.* Alii aliter. *Possunt* strigones, vel strigores dici sic homines densarum virium.

STRIGOSUS, a, um, *marcileuto*, ἰσχνός, στριφνός, macilentus, & dicitur proprie de bestiis, quorum corpora fames, aut nimius labor stringit, & exsucta reddit. *Colum. l. 7. c. 6. extr. de capellis.* Ut largi sit uberis, & non strigosissimi corporis. *Liv. l. 27. c. 47.* Equi strigosiores. *Massur. Sabin.* apud *Gell. l. 4. c. ult.* & *Non. c. 2. n. 762.* Equum nimis strigosum, & male habitum, sed equitem ejus uberrimum & habitissimum viderunt. *Colum. l. 7. c. 12. circa med.* Canis neque tam strigosus aut pernix esse debet, nec tam obesus aut gravis. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c. 16. ad fin.* In Lysia sæpe sunt etiam lacerti, sic ut fieri nihil possit valentius. verum est certe genere toto strigosior. *h. e.* tenuior, jejunior in dicendo, & in verbis parcior. ¶ Primæ syllabæ quantitas brevis videtur. *Mecænas* apud *Sueton. in vita Horat.* Hinnu me videas strigosiorem. *Lucil.* apud *Gell. in fin. cap. 7. l. 11.* & *Non. c. 2. n. 84.* Hicce strigosu', bovinatorque, ore improbu' duro. Ita leg. *Scalig.* alii *Hic strigosu'*, vel *Est strigosu'*: alii *tricosu'*. Porro *Lucil.* strigosum accipit pro tergiversatore: a *strigando*, cum jumenta in actu interquiescunt, & progredi recusant. Hac ratione cum *bovinatore* aptius jungitur. Videtur autem sermo esse de malo debitore, qui æs alienum aut cunctatur solvere, aut improbe inficiatur. Si *tricosu* legas, eadem erit sententia.

STRINGO, ingis, inxi, ictum, a. 3. *strignere, stringere, legare*, σφίγγω, arcte premo, comprimo, ut fit intenso fune nectendo, vel contractis manuum digitis tenendo: a voce Græca allata. *Quintil. declam. 10. c. 8. a med.* Magnæ sunt umbrarum catenæ, & quamquam volatilem vagamque imaginem, morti stringunt atque alligant, tamquam reum corpus, animam. *Plaut. Pseud. 1. 2. 65.* Te, quasi Dircam olim gnati Jovis devinxere ad taurum, item hodie stringam ad carnarium. *Ovid. 2. Fast. v. 324.* Stringebant magnos vincula parva pedes. *Lucan. l. 5. v. 143.* Stringit vitta comas. *& lib. 9. v. 773.* Dissiluit stringens uterum membrana, fluuntque Viscera. *Juvenal. sat. 8. v. 148.* ipse rotam stringit multo sufflamine consul. *fermo*. *Claudian. in carm. Fescen. vers. 19.* frondens hedera stringitur æsculus. *Id. de laudib. Serenæ, v. 175.* stringere vulnera. *fasciare*. & *de consul. Prob. & Olybr. vers. 85.* cæsariem crinali stringere cultu. *Pallad. in Febr. tit. 17.* Vimine stringere surculum insitum. *Quintil. declam. 10. c. 4.* Gelidi piger corporis sanguis omnes in mortem strinxerat venas. *Gell. in fin. c. 8. l. 17.* Mare gelu stringi & consistere. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 244.* Non talis niveos strinxit Lavinia vultus, Cum Turno spectante rubet.

h. e. contraxit præ verecundia. ¶ Translate *Cic. 3. Offic. c. 31.* Nullum vinculum ad stringendam fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. *Al. leg.* astringendam. *Claudian. de B. Gil. v. 371.* quæcumque meo gens barbara nutu Stringitur, adveniat. *h. e.* imperio & ditione mea coercetur ac regitur. *Sil. lib. 8. v. 48.* Sed pressius stringam revocatam ab origine famam Narrandi metis, breviterque antiqua revolvam. *h. e.* strictim persequar, breviter dicam. Sic *Quintil. sub fin. cap. 2. l. 4.* Narrationis rem loco stringere. ¶ *Stringere gladium*, manu compressa tenere feriendi causa, *impugnare, sbrandire*: passim apud Poetas, *Virg. Ovid. Phædr. Petron. Lucan. Valer. Flacc. Martial. Senec. Tragic.* &c. Etiam, manibus gladios stringere, dixit *Virg. 12. Æn. v. 278.* Neque solum Poetæ, sed & *Liv. l. 7. cap. 40.* Vos prius in me strinxeritis ferrum, quam ego in vos. *Justin. l. 38. c. 4.* Adversus latronem pro salute ferrum stringere. Adde *Liv. l. 7. c. 5.* & *lib. 9. cap. 5.* & *Plin. l. 3. ep. 16.* Sic stringere arcum, *Valer. Flacc. l. 5. v. 580.* h. e. arripere & intendere. Et stringere bellum, *Flor. l. 3. c. 21.* h. e. strictis gladiis pugnare. Translate *Ovid. de remed. Amor. v. 377.* Liber in adversos hostes stringatur iambus. ¶ Sæpe est manu decerpere, evellere, *spiccare, staccare, cogliere*: quia fit stringendo manum. *Cato R. R. c. 65.* Oleam, ubi nigra erit, stringito. *Varr. l. 1. R. R. c. 55.* Digitalium durities non solum stringit baccam, sed etiam ramos glubit. *Virg. 1. Georg. v. 305.* quernas glandes nunc stringere tempus. ¶ Item cædere, putare, amputare, decutere, *potare, tagliare, troncare*: præsertim cum de iis sermo est, quæ facile & uno ictu cæduntur. *Colum. l. 6. c. 3. ad fin.* Possunt etiam folia ficulnea probe dari, si sit eorum copia, aut stringere arbores expediat. *Virg. 2. Georg. v. 367.* ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos Exierint, tunc stringe comas, tunc brachia tonde. *Id. Ecl. 9. v. 60.* hic ubi densas agricolæ stringunt frondes. *Id. 1. Æn. v. 556.* & *Sil. l. 6. v. 352.* stringere remos. *h. e.* frondibus & ramusculis decisis remos facere. *Virg. 1. Georg. v. 314.* cum flavis messorem induceret arvis Agricola, & fragili jam stringeret hordea culmo. *h. e.* secaret. ¶ Item detrahere, abradere, deminuere, destringere. *Virg. 8. Æn. v. 62.* ego sum, pleno quem gurgite cernis Stringentem ripas, & pinguia culta secantem, Cæruleus Tibris. *Lucret. l. 2. v. 485.* Sed quæ sunt rerum primordia, nulla potest vis Stringere. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 7.* avi cur, atque parentis Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem. *h. e.* paulatim absumat. ¶ Item leviter vulnerare, *ferire leggermente*, perstringere. *Virg. 10. Æn. v. 478.* hasta Tandem aliquid magni strinxit de corpore Turni. *& vers. 331.* tela stringentia corpus. *Senec. l. 2. de benef. cap. 6.* Gladius idem & stringit, & transforat. *Ovid. 11. Met. v. 776.* coluber dente pedem strinxit. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 80.* illam summa leviter lampade parcentes, & inermi strinximus arcu. ¶ Huc & illa pertinent, a Poetis usurpata: *Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 56.* summa tepido stringitur unda Noto. *h. e.* leviter movetur, crispatur. Sic *Martial. l. 10. epigr. 30.* Hic summa levi stringitur Thetis vento. *Claudian. l. 2. in Rufin. vers. 336.* Jam summum radiis stringebat Lucifer Æsum. *h. e.* tenui luce illustrabat: via prima aurore apparebat. ¶ Metaphorice lædere, *offendere*. *Senec. de provid. c. 4. a med.* Hunc levis aura non sine periculo stringet. *Quintil. declam. 2. cap. penult.* En membra contactu stringuntur ignium. *Ovid. 2. Trist. v. 349.* Sic ego delicias, & mollia carmina feci, Strinxerit ut nomen fabula nulla meum. *& lib. 5. eleg. 6. v. 21.* tuo delicto stringuntur pectora nostro. *Virg. 10. Æn. v. 824.* & *lib. 9. v. 294.* Et mentem patriæ strinxit pietatis imago. *h. e.* tetigit, commovit. ¶ Est etiam radere, h. e. adeo prope decurrere, ut tangas, *andar rasente, rasentare, radere*. *Virg. 5. Æn. v. 163.* Litus ama, & lævas stringat sine palmula cautes. *Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 12.* Nunc stringam metas interiore rota. *Propert. l. 3. eleg. 9. v. 23.* Et duo in adversum immissi per mœnia currus Ne possent tacto stringere ab axe latus. *Ovid. Met. 11. vers. 733.* Stringebat summas ales miserabilis undas. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 273.* Transvehitur Tuscos, Apenninusque volatu Stringitur. *Ovid. Met. 2. v. 535.* canis leporem jam jamque tenere Sperat, & extento stringit vestigia rostro.

STRINGOR, oris, m. actus stringendi. *Lucret. l. 3. v. 694.* Morbus ut indicat, & gelidai stringor aquai. *h. e.* frigus aquæ, quo dentes perstringuntur. de dentibus enim ibi est sermo.

STRINGOTOMIUM. V. *Syringotomum*.

STRIO, as, a. 1. *scanalare*, ῥαβδόω, strias facio, in strias excavo. *Vitruv. l. 4. c. 3. ad fin.* Columnas autem striari viginti striis oportet. *Plin. l. 19. c. 8. ante med.* Asparagus caulem educens, tempore ipso fastigatus in toros striatur.

STRITABILLÆ. V. *Strantiæ*.

STRITARE ab eo, qui sistit ægre. *Varr. lib. 6. de L. L. cap. 3. ad fin.*

STRITAVUM antiqui dicebant pro tritavum, qui est pater atavi & ataviæ: ut stlitem pro lite. *Festus.* Sic etiam dixere *stlocum*, *stlocum*, pro *locum*, *locum*.

STRIX, strigis, f. *scanalatura*, στρίξ, pars cava & depressa in columnis striatis, ut in *Stria* dictum est. *Vitruv. l. 10. c. 25.* Canaliculi, qui Græce στρὶξ dicitur, longitudo, &c. (*Turneb.* corrigit σύριγξ.) V. *Stria*. ¶ Item avis nocturna, Græce στρίγξ, *strige*. Hæc nomen dedit maleficis mulieribus, quæ infantibus insidiari creduntur, *streghe*. De utrisque *Plin. l. 11. c. 39. in f.* Fabulosum arbitror de strigibus, ubera eas infantium labris immulgere. Esse in maledictis jam antiquis strigem, convenit: sed quæ sit avium, constare non arbitror. *Festus:* Strigas, ut ait Verrius, Græci στρίγγας appellant, quod maleficis mulieribus nomen inditum est: quas

colaticas etiam vocant. Itaque solent his verbis eas veluti averte-re Græci: Στρίγγ' ἀπόπεμπε, νυκτιβόαν, τὴν στρίγγ' ἀπὸ λαῶν Ὄρνιν ἀνωνύμιον ὠκυπόρους ἐπὶ νῆας ἐλαύνε. Ita Scalig. legit. Tibull. l. 1. eleg. 6 v. 36. e tectis strix violenta canat. Petron. in Satyr. cap. 134. Quæ striges comederunt nervos tuos? Propert. l. 4. eleg. 5. v. 17. Consuluitque striges nostro de sanguine. Seren. Sammon. c. 59. v. 1044. Præterea si forte premit stria atra puellos, Virosa immulgent exsertis ubera labris. Ovid. notationem vocis a Latino deducit: atque ita poetice aves describit Fast. l. 6. v. 143. Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ: Canities pennis, unguibus hamus inest. Nocte volant, puerosque petunt nutricis egentes, Et vitiant cunis corpora rapta suis. Carpere dicuntur lactentia viscera rostris: Et plenum poto sanguine guttur habent. Est illis strigibus nomen. sed nominis hujus Causa, quod horrenda stridere nocte solent. Al. leg. horrendum stridere nocte: alii horrenda voce. Propert. l. 3. eleg. 4. v. 29. Et strigis inventæ per busta jacentia plumæ. Plaut. Pseud. 3. 2. 30. Cum coquunt, non condimentis condiunt, sed strigibus, vivis convivis intestina quæ exedint. ¶ Strigem, mulierem monstrosam & maleficam alia ratione describit Stat. 1. Theb. a vers. 597. ¶ Dicuntur etiam strigæ, arum, hujusmodi mulieres maleficæ. V. Striga.

STROBILUS, li, m. pinocchio, στρόβιλος, nux pinea: a στρέφειν, torqueo, quia tortuosa est, & in verticem fastigiata. Ulpian. Dig. lib. 30. leg. 53. extr. De pinu etiam integri strobili ligni appellatione continebuntur.

STROBUS, i, f. στρόβος, arbor in Carmania proveniens, quam petunt ad suffitus, perfusam vino palmeo accendentes: cujus odor e cælo a cameris ad solum recedit jucundus, sed aggravans capita, citra dolorem tamen. Hoc somnum ægris quærunt. His commerciis Carrhas oppidum aperuerunt, quod est illic nundinarium. Hæc Plin. l. 12. c. 17. a med. ¶ Est etiam nomen ladani. Id. ibid. ante med.

STROMA, atis, n. materasso, στρῶμα, stratum, stragulum, culcita: Vox Græca, a στρώννυμι, sterno. Capitolin. in Vero, cap. 4. sub fin. In toro convivali condormiens, ita ut levatus cum stromatibus in cubiculum perferretur.

STROMBUS, i, m. strombo, concha tortilis in mari: a στρόμβος, turbo, trochus, quod idem est ac στρόβιλος. Plin. l. 32. cap. 10. Strombi in aceto putrefacti lethargicos excitant odore. Id. ibid. c. 11. Scepini, strombus, solea, sive aulos.

STRONGYLOS, i, & Strongyle, es, f. Stromboli, Στρογγύλη, insula Siciliæ, inquit Plin. l. 3. c. 9. in mari Tyrrheno, una Æoliarum. Id. l. 3. c. 9. Tertia Strongyle, a Lipara millia passuum ad exortum solis vergens: in qua regnavit Æolus: quæ a Lipara liquidiore flamma tantum differt: e cujus fumo, quinam flaturi sint venti, in triduum prædicere incolæ traduntur: unde ventos Æolo paruisse, existimatum. Sil. l. 14. v. 259. perflataque Strongylos austris. Al. hic aliter leg. ¶ Est etiam strongyle genus aluminis, de quo Plin. l. 35. c. 15. post med.

STROPHA, æ, & Strophe, es, f. στροφή, Græce est versio, versura, flexus, revolutio: a στρέφω, verto. Vitruv. l. 10. c. 8. a med. Remi circa scalmos strophis religati, cum manibus impelluntur & reducuntur, &c. navem protrudunt. h. e. vinculis, legami: unde apud nostrates stroppo. ¶ In hymnis deorum strophe erat pars carminis, quæ canebatur in primo ambitu circum aras, ut in Antistrophe dictum est. Macrob. l. 2. in somn. Scip. cap. 3. ante med. In ipsis quoque hymnis deorum per stropham & antistropham metra canoris versibus adhibebantur, ut per stropham rectus orbis stelliferi motus, per antistropham diversus vagarum regressus prædicaretur. ¶ Translate est tergiversatio fraudulenta, excusatio dolosa, fallacia per verba subdola, quibus quis fallere aggressus, huc illuc se convertit, ut elabendi viam inveniat, parole furbesche, pretesto, cavillo, coperta, frode. Phædr. l. 1. fab. 14. v. 4. Verbosis acquisivit sibi famam strophis. Senec. ep. 26. circa med. Non timide compono ad illum diem, quo remotis strophis ac fucis, de me judicaturus sum. Martial. l. 11. epigr. 8. Jam certe stupido non dices, Paula, marito, &c. Cæsar in Albanum jussit me mane venire, Cæsar Circejos. jam stropha talis abit. Plin. l. 1. ep. 18. ad fin. Ego aliquam stropham inveniam, agamque causam tuam. Prudent. in proœm. Apotheos. v. 37. Væ captiosis sycophantarum strophis! væ versipelli astutiæ! Hieronym. l. 3. advers. Rufin. cap. 4. extr. Hoc est, quod destruit strophas ingenioli tui.

STROPHADES, um, f. Strivoli, Στροφάδες duæ insulæ parvæ maris Ionii, ante Cyparissium prom. ita dictæ a στροφή, conversio, nempe a conversione Calais & Zethæ, qui Harpyias a regno Phinei ejecerunt, & ad has usque insulas persecuti sunt: ubi admoniti, ut Jovis canes ulterius persequi desisterent, reversi sunt. Virg. 3. Æn. v. 209. Strophades Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno, &c. Adde Valer. Flacc. l. 4. a vers. 500.

STROPHIARIUS, ii, m. στροφιοποιός, qui strophia facit. Plaut. Aulul. 3. 5. 42. Strophiarii adstant, adstant semizonarii.

STROPHIOLUM, i, n. diminut. a strophium. Plin. l. 21. c. 2. Tenuioribus (coronis) utebantur antiqui, stroppos appellantes: unde nata strophiola. Tertull. de cor. milit. c. ult. Quid caput strophiolo, aut dracontario damnas, diademati destinatum?

STROPHIUM, ii, n. fascia donnesca da seno, στρόφιον, fascia pectoralis mollibus, ut Non. c. 14. n. 8. definit. Turpil. ibid. Me miseram! quid agam? inter vias epistola cecidit mihi, infelix! inter tuniculam ac strophium quam collocaveram. Cic. in Clodium, ibid. Cum strophio accurate præcingeretur. Varr. ibid. Suspendit Laribus marinis molles pilas, reticula, ac strophia. Adde Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 65. & Plaut. in fragm. apud Non. ibid. ¶ Item fasciola, qua flores in serta nectuntur. Festus in Stroppus. ¶ Translate Prudent. Cathemer. 3. v. 26. Sperne, camena, leves hederas, Cingere tempora queis solita es: Sertaque mystica dactylico, Texere docta, liga strophio, Laude Dei redimita comas. h. e. carmine dactylico. ¶ Item corona. Auctor Copæ, v. 31. Eja age, pampinea fessus requiesce sub umbra, Et gravidum roseo necte caput strophio. ¶ Item vinculum. Apul. l. 11. Metam. Navis absoluta strophiis ancoralibus pelago redditur.

STROPHOSUS, a, um, stropha laborans. Veget. de re Veterin. l. 3. cap. 5.

STROPHUS, i, m. στρόφος, & στρόφοι, morbus ventris, cum circa umbilicum intestina torquentur, ut ait Cels. l. 4. c. 7. ubi Græce usurpat, ut & Scribon. Larg. compos. 121. & Fest. in Vermina, & Plin. Valerian. l. 2. c. 22. extr. Latine autem Veget. l. 1. de re Veterin. c. 43. & 57. & Apul. de herb. c. 66.

STROPPUS, i, m. priscis Latinis fuit fascia, tænia, corona: corrupta voce a στρόφιον, strophium. Festus: Stroppus est, ut Atejus Philologus existimat, quod Græce στρόφιον vocatur, & quod sacerdotes pro insigni habent in capite. Quidam coronam esse dicunt, aut quod pro corona insigne in caput imponatur: quale sit strophium. Itaque apud Faliscos diem festum esse, qui vocatur Struppearia, quia coronati ambulent: & a Tusculanis, quod in pulvinari imponatur Castoris, struppum vocari. (V. Struppus) Plin. l. 21. c. 2. Tenuioribus (coronis) utebantur antiqui, stroppos appellantes: unde nata strophiola.

STRUCTE, adverb. cum apparatu, ornate. Tertull. de cultu fem. c. 11. Quæ vobis causa est structius prodeundi?

STRUCTILIS, le, fatto di più pezzi, composto, συνθετός, qui struendo, seu componendo fit: ut columna structilis, quæ ex pluribus lapidibus structa est: cui opponitur solida. & canalis structilis, ex variis saxis, aut lateribus, & calce constructus. Ascon. in Verr. 3. c. 51. Hoc autem cum in columnis omnibus, tum maxime in structilibus vetustis, ubi turbinis est aliquid, evenit. Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 5. leg. 8. Super eum parietem columnas structiles imponere, quæ tectum porticus ambulatoriæ sustinerent. Vitruv. lib. 8. cap. 7. Ductus aquæ fiunt rivis per canales structiles, aut fistulis plumbeis, aut tubulis fictilibus. Id. l. 5. c. 9. post med. Structiles cloacæ. Colum. l. 12. c. 50. circa med. Structile gemellar. Id. l. 11. c. 3. sub init. Vetustissimi auctores vivam sæpem structili prætulerunt. h. e. maceriæ. Pompon. Dig. lib. ult. tit. & leg. penult. Statuæ adfixæ basibus structilibus. Q. Mucius ibid. leg. 241. Quæ opere structili, tectoriove non continentur. Prudent. in Hamartig. v. 190. Viderat argillam, simulacrum & structile flatu Concaluisse Dei. h. e. manu factum. ¶ Est etiam ad struendum aptus, buono a fabbricare. Martial. l. 9. epigr. 77. Non silice duro, structilive cæmento, Nec latere cocto Tucca balneum fecit, sed, &c.

STRUCTIO, onis, f. struttura, κατασκευή, actus struendi, & rem alteram super aliam ordine componendi. Inscript. apud Reines. class. 7. n. 16. Scalaris structio. Jul. Firmic. l. 8. c. 9. Arma venatoribus parabunt, ut retia, venabula, sagittas, & quidquid ad structionem ejus studii pertinet. Pallad. in Novembr. tit. penult. a med. Lectas baccas condies, rutam & petroselinum sternes inter spatia structionis. h. e. inter strata olivarum: tra uno mano e l'altro. Paulo ante dixerat: Substrato lauro alternas crates baccarum sæpius ordinabis. ¶ Translate Tertull. de Patient. c. 3. sub fin. Ratio & structio fidei.

STRUCTOR, oris, m. κατασκευαστής, qui struit & ordine componit. De eo, qui convivium curat, fercula docte disponit, & mensam exstruit, cibos carpit, scalco, sinescalco, trinciante, Ital-Zeronich Serv. ad illud Virg. Æn. 1. v. 707. quibus ordine longo Cura penum struere, &c. ordinare, componere: unde & structores dicuntur ferculorum compositores. Petron. in Satyr. c. 35. Repositorium rotundum duodecim habebat Signa in orbe disposita, super quæ proprium convenientemque materiæ structor imposuerat cibum: super Arietem cicer arietinum, super Taurum bubulæ frustum, &c. Martial. l. 10. epigr. 48. Et, quæ non egeant ferro structoris, ofellæ. Juvenal. sat. 5. v. 120. Structorem interea, ne qua indignatio desit, Saltantem spectes, & chironomonta volanti Cultello. Adde sat. 11. v. 136. ¶ De fabro murali, muratore, τειχοδόμος. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. ep. 6. In arcam tuam veni. res agebatur multis structoribus. Longilium redemptorem cohortatus sum. Adde lib. 14. ad Attic. ep. 3. Capitolin. in Vero, c. 5. Lamprid. in Heliogab. cap. 27. Aurel. Arcad. Digest. lib. 50. tit. 6. leg. ult. Imp. Constantin. lib. 10. Cod. tit. 64. leg. 1. & Inscript. apud Gruter. pag. 106. n. 8. ubi Structorum collegium memoratur. ¶ Translate Apul. in Florid. n. 23. (al. l. 4. ad fin.) Quippe structor orationis hujus agnmet, non e meo monte lapidem directim cæsum afferam, sed, &c.

STRUCTORIUS, a, um, ad structorem pertinens. Tertull. in Apolog. cap. 14. Neptuni structorias operas Laomedonti locat. da muratore.

STRUCTURA, æ, f. fabbrica, costruzione, tessitura, struttura, κατασκευή, ordinata multarum rerum compositio, constructio, ordo. Cels. l. 8. c. 1. a med. Ossa in manu oblonga omnia, & triangula, structura quadam inter se connectuntur, cum invicem superior alterius planities sit. Plin. l. 13. c. 19. Structura membranarum (mali Punici) quædam, ut in favis, communis. Lucan. l. 6. v. 64. Prima quidem surgens operum structura fefellit Pompejum. h. e. fossæ & valli, quo circumvallabatur. Macrob. l. 2. Saturn. c. 9. Hortensius cum incederet elaboratus ad speciem, collegæ de injuriis diem dixit, quod sibi in angustiis obvius offensu fortuito structuram togæ de-

destruxerat. *h. e.* aptam togæ dispositionem corpori applicite, rugis de industria compositis, & sinu apte fluente. ¶ Sæpe dicitur de ratione ædificandi, *fabbrica*, *οἰκοδομία*. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* In structura saxorum rudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, & in quo possit insistere. *Plin. l. 36. c. 22. ad fin.* Silex globosus contra injurias fortis, sed ad structuram infidelis. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9.* Ut capita tignorum extrema parietum structura tegerentur. *Plin. l. 36. c. 22. in fin.* Reticulata structura, qua frequentissime Romæ struunt, rimis opportuna est. *Liv. l. 21. c. 11. a med.* Cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto, structuræ antiquæ genere. Adde *Vitruv. l. 2. c. 8.* ¶ Ponitur & pro ipsa mole structa. *Vitruv. l. 5. c. ult.* Erit ex una parte statim: tunc ex altera parte structuris, sive aggeribus expedianrur progressus. Eæ autem structuræ, quæ in aqua sunt futuræ, videntur sic esse faciendæ, &c. *Plin. l. 36. c. 22. ad fin.* Quæ læsa fuerint, in subterranea structura aptantur utilius. *Frontin. de aquæduct. artic. 123.* Ut ex humore structura combibat, & in unitate corroboretur. ¶ Translate est apta compositio verborum in dicendo. *Cic. de clar. Orat. c. 8.* Ante Isocratem verborum quasi structura, & quædam ad numerum conclusio nulla erat. *Id. in Orat. c. 44.* Ut fiat quasi structura quædam, nec tamen fiat operose. *Id. de opt. gen. Orat. c. 2.* Sed & verborum est structura quædam, duas res efficiens, numerum & lenitatem. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 13. v. 3.* Unde salutaris, color hic tibi protinus index, Et structura mei carminis esse potest: Non quia mirifica est, sed quod nec publica certe, &c. Adde *Quintil. l. 8. c. 5. a med. & cap. 6. ad fin.* ¶ Etiam in sententiis disponendis sua structura est. nam ut ait *Cic. de opt. gen. Orat. c. 2.* & sententiæ suam compositionem habent, & ad probandam rem accommodatum ordinem. *Auct. dial. de Oratorib. c. 22. sub fin.* Nullum sit verbum velut rubigine infectum: nulli sensus tarda & inerti structura, in morem Annalium, componantur.

STRUCTUS, a, um, *disposto ordinatamente*, *costrutto*, *fabbricato*, *κατεσκευασμένος*, apte compositus, exstructus, ædificatus, constructus, cum res plures alia super aliam ordine collocantur. *Cic. de Senect. c. 15.* Fundit frugem spici, ordine structam, & contra avium minorum morsus munitur vallo aristarum. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10.* Fastigiatus, atque ordinatim structus. *Enn.* apud *Cicer. l. 1. Tuscul. c. 16.* Speluncæ saxis structæ asperis, pendentibus. *Plin. l. 31. c. 3. a med.* Aqua fornicibus structis perducta. *Propert. l. 3. eleg. 16. v. 4.* Herculeo structa labore via. *h. e.* silice munita. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 211.* herbis Pallentes thalamos, & structa cubilia musco. *h. e.* strata, fulta, farta. *Virg. 3. Æn. v. 84.* templa saxo structa vetusto. *& lib. 5. v. 811.* Structa meis manibus perjuræ mœnia Trojæ. *Vitruv. l. 2. c. 8. ante med.* Domos regias e latere structas licet videre. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 99.* structam de cornibus aram. *Id. Met. 9. v. 230.* arboribus cæsis, inque pyram structis. *& lib. 1. v. 677.* pastor structis cantat avenis. *h. e.* ordine compactis. *Id. 3. ex Pont. ep. 2. v. 32.* & *Sil. l. 2. v. 599.* structi rogi. *Senec. in Herc. Fur. v. 1216.* structum acervans nemore congestu aggerem. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 133.* additus aris Lætior eluxit structos super ignis acervos. *h. e.* tus & odores cumulatos. *Sil. l. 4. v. 746. de Apennino.* Canus apex structa surgebat ad astra pruina. *ammontata.* Est qui leg. *stricta.* Absolute *Lucret. l. 4. v. 361.* Structa saxorum. *h. e.* saxa structa, parietes, muri. ¶ Transfertur ad compositionem verborum. *Cic. in Orat. c. 41.* Sed hæc, nisi collocata, & quasi structa & nexa verbis, ad eam laudem, quam volumus, adspirare non possunt. *& cap. 70.* Si compositi oratoris bene structam collocationem dissolvas permutatione verborum. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 5. v. 19.* structos inter fera prælia versus. *& lib. 4. ep. 13. v. 20.* Structaque sunt nostris barbara verba modis. ¶ Et ad alia. *Tacit. 2. Ann. c. 65. in fin.* Structæ insidiæ, *tramate*, *disposte*. & *Liv. l. & cap. 8.* Acies manipulatim structa. *ordinata*, instructa. *Auct. Paneg. ad Constantin. c. 6.* Acies in cunei modum structa. *Sueton. in Cæs. c. 56. a med.* Siqua occultius perferenda essent, per notas scripsit, id est sic structo litterarum ordine, ut nullum verbum effici posset.

STRUES, is, f. *catasta*, *mucchio*, *stipa*, *monte*, *θημών*, *θῖνες*, *σωρός*, acervus, congeries rerum alia super aliam cumulatarum. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 1. v. 40.* Armaque cum telis in strue mixta suis. *Petron. in Satyr. c. 123.* passim turmæque, virique Armaque congesta strue deplorata jacebant. *Tacit. 2. Hist. c. 70. & lib. 3. c. 83.* Strues corporum. *monti di cadaveri.* Sic *Senec. in Oedip. v. 33.* Inter deflenda lacrymis funera & populi struem, incolumis adsto. *Plin. l. 14. c. 4.* Strues uvarum in vineis. ¶ Sæpe dicitur de congerie lignorum. *Liv. l. 21. c. 37.* Arboribus circa immanibus dejectis, struem ingentem lignorum faciunt. *Plin. l. 16. c. 11.* Resina cocta struis congerie, velut in carbonis usu. *Arnob. l. 7. pag. 222.* Lignorum struibus incensis. *Al. leg.* struicibus. ¶ De rogo *Senec. in Phœniss. v. 116.* Erectam ad ignes funebrem ascendam struem. *Lucan. l. 8. v. 757.* nulla strue membra recumbunt. *Tacit. de Germ. c. 27.* Struem rogi vestibus & odoribus cumulare. ¶ Pertinet etiam ad sacra. *Festus:* Strues genera liborum sunt, digitorum conjunctorum non dissimilia, qui superjecta panicula in transversum continentur. *Id. in Ferctum:* Ferctum genus libi dictum, quod crebrius ad sacra ferebatur, nec sine strue, altero genere libi. quæ qui afferebant, strufertarii appellabantur. *Ovid. 1. Fast. v. 276.* Hæc adolet flammis cum strue farra suis. *Cato R. R. c. 134.* Priusquam porcum feminam immolabis, Jano struem commoveto sic: Jane pater, te hac strue commovenda bonas preces precor. *& infra.* Ob struem obmovendam, & ferctum libandum. *& cap. 141.* Item cultro facito struem, & ferctum uti adsiet. *Vetus Lapis apud Gruter. pag. 121. lin. 23.* Immolavit porcam & agnam struibus effertis, &c. Est qui leg. *struibus & fertis*, ex illo *Festi* (in voce sequenti) Sacrificia quædam strue & ferto solemnibus verbis faciunt. ¶ Quod *strues* collectivum nomen est, jungitur verbis pluralis numeri in *Cenotaph. Pisano L. Cæs. a med.* Uti locus ante eam aram, quo ea strues congerantur, componantur, pateat quoquo versus pedes XL. *Strues* hic non libum, sed lignorum congeriem significat.

STRUFERTARIOS appellabant antiqui homines conductos mercede, qui ad arbores fulguritas, aut piacularium commissarum causa, sacrificia quædam strue & ferto solemnibus verbis faciunt: Precor te, Jupiter, ut mihi volens propitius sies. quod & nullo etiam fiebat adhibitu strufertario. *Festus.*

STRUIX, icis, f. strues, cumulus, exstructio, *κατασκευή*. *Festus:* Struices antiqui dicebant exstructiones omnium rerum. Plaut. (*Men. 1. 1. 25.*) Cereales cœnas dat: ita mensas exstruit: tantas struices concinnat patinarias. Et Livius: Per struices saxeas lapsu accidit. Hæc *Festus*. Verborum autem *Plauti* sententia est, cœnas illum opiparas dare, mensas cumulando ferculis plurimis, & quasi altæ patinis exstruendo. subdit enim *vers. 27.* Standum est in lecto, si quid de summo petas. *Solin. cap. 18.* (*al. 41.*) Salibus domos exstruunt, quos in modum cautium e montibus excitatos, ad usum ædium cæmentitiis nectunt struicibus. *Arnob. l. 7. pag. 222.* lignorum struicibus incensis. ¶ Translate *Nævius* apud *Servium* ad *Æn. 4. v. 267.* Struix malorum.

STRUMA, æ, f. *scrofola*, *χοιράς*, tumor morbosus, de quo *Cels. l. 5. c. 28. sect. 7.* Struma quoque est tumor, in quo subter concretæ quædam ex pure & sanguine quasi glandulæ oriuntur, quæ febres movent, nec unquam facile maturescunt: quibus id quoque accedit, quod longo spatio detinent. Nascuntur maxime in cervice: sed & in alis, & inguinibus, & in lateribus. *Id. l. 1. c. 9. in fin.* Frigida aqua strumas excitat. *Plin. l. 8. c. 51.* Sues, obnoxium genus morbis, anginæ maxime, & strumæ. *Id. l. 22. c. 14. circ.* Foliis urticæ strumas discuti: vel si suppuraverint, erodi, complerique. *Id. l. 26. c. 5.* Strumas comprimere. *Id. l. 24. c. 15. sub fin.* ad suppurationem perducere. *Id. l. 32. c. 8.* sanare. *Vitruv. l. 8. c. 3.* Strumarum tumores minuere. ¶ Allegorice *Cic. Attic. l. 2. ep. 9. a med.* Vatinii strumam sacerdotii διβάφῳ vestiant. *h. e.* turpitudinem vitæ ejus operiant & honestent honore Augurali. *Id. pro Sext. c. 65.* Hi medentur reipublicæ, qui exsecant pestem aliquam, tanquam strumam civitatis. ¶ Fuit cognomen R. in gente Nonia. *Catull. carm. 52. in Non. & Vatin. v. 2.*

STRUMATICUS, a, um, idem ac strumosus. *Firmic. l. 8. c. 19. ad fin.* Vicesima tertia pars Arietis si in horoscopo fuerit inventa, strumaticum faciet.

STRUMEA, æ, f. *βατράχιον*, ranunculus, herba ita dicta ab herbariis nostris, inquit *Plin. sub fin. l. 25.* quoniam medetur strumis, & panis, parte in fumo suspensa. *Apul. de herb. c. 8.* vocari ait Latinis herbam sceleratam: quia comesa maligni est effectus, noxia & mortifera, inquit *Humelbergius*.

STRUMELLA, æ, f. *scrofoletta*, parva struma. *Marcell. Empir. c. 15.*

STRUMENTUM, i, n. idem quod instrumentum: a *struo*. *Tertull. l. 1. ad uxor. c. 7.* Continentia ad strumentum æternitatis demonstrata. *Scioppi.* legit *instrumentum*.

STRUMOSUS, a, um, *chi patisce di scrofole*, *χοιραδώδης*, qui strumis laborat. *Colum. l. 7. c. 10.* Subus strumosis sub lingua sanguis mittendus est. *Juvenal. sat. 10. v. 308.* Nec prætextatum rapuit Nero loripedem, vel Strumosum, atque utero pariter gibboque tumentem.

STRUMUS, i, m. herba, alio nomine strychnos, & cuculus, acinos habens nigros: utilis ad strumas: unde nomen. *Plin. l. 27. c. 8. ad fin.* & *Apul. de herb. c. 74.*

STRUO, is, xi, ctum, a. 3. *ammassare*, *accatastare*, *ammontare*, *fabbricare*, *κατασκευάζω*, rem aliam super aliam collocando compono, exstruo, construo, ædifico, molior. *Voss.* putat esse syncopen a *στερεόω*, stabilem reddo. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 41.* Vineas agere, & aggeres struere cœpit. *Ovid. Met. 1. v. 153.* Altaque congestos struxisse ad sidera montes. *Senec. in Agam. v. 335.* cum montes montibus altis superimpositi, struxere gradus trucibus monstris. *Tacit. 5. Hist. c. 13. extr.* Struere cuncta expugnandis urbibus reperta apud veteres, aut novis ingeniis. *Val. Flacc. l. 5. v. 295.* struere navem. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 35.* acervum. *Id. l. 2. od. 18. v. 19.* domos. *Plin. l. 36. c. 22. in f.* Reticulata structura, qua frequentissime Romæ struunt, rimis opportuna est. *Martial. l. 8. epigr. 6.* muros struxit Apollo lyra. *Capitolin. in Macrino, c. 12. ad fin.* Vivos homines parietibus inclusit, & struxit. *h. e.* inædificavit. *Martial. l. 10. epigr. 97.* Dum levis arsura struitur Libitina papyro. *h. e.* rogus. *Lucan. l. 3. v. 240.* & *Virg. Æn. 11. v. 204.* innumeras struxere pyras. *Tacit. Ann. 2. c. 22.* Cæsar congeriem armorum struxit, superbo cum titulo. *h. e.* tropæum. *Propert. l. 4. eleg. 3. v. 20.* Et struxit querulas rauca per ossa tubas. *h. e.* compactis ossibus tubas composuit. *Plin. l. 11. c. 10. de apib.* Aliæ struunt, aliæ poliunt, aliæ suggerunt. *scil.* favos, aut ceras. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 185.* Inque orbem tereti mitra redimente capillum Struxerat. *h. e.* in tutulum composuerat: quod *Juvenal.* dixit *sat. 6. v. 502.* altum ædificare caput. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 216.* & *in Gigantomach. v. 123.* struere torum. *h. e.* culcitis, & pulvillis, & multa stragula veste alte componere. Sic *Lucan. l. 9. v. 842.* congestæ struxere cubilia frondes, Et culmis crevere tori. *Virg. 1. Æn. v. 708.* & *Sil. l. 11. v. 279.* Struere penum. *h. e.* magnam ciborum copiam parare in cœnam. *Senec. in Thyest. v. 148.* mensam struere hospitibus. *h. e.* ferculis instruere, cumulare. (Eodem sensu dixit *Virg. 5. Æn. v. 54.* struere altaria donis.) *Tacit.*

Ann. 15. c. 37. convivia. ¶ Rem struere, *far roba*, *accumular ricchezze*, augere rem familiarem. *Pers. Sat.* 1. v. 44. Rem struere exoptas cæso bove, Mercuriumque Arcessis fibra. (Huc pertinet, quod ait *Festus*, antiquos *struere* dixisse pro adjicere, augere.) *Petron. in Satyr.* c. 120. e *med.* Ipsa suas vires odit Romana juventus, Et quas struxit opes, male sustinet. ¶ parare, comparare. *Apul. sub fin. l.* 4. *Metam.* Feralium nuptiarum miserrimæ virgini choragium struitur. *Id. sub fin. l.* 11. Siquam rem voluptati struendæ molireris. ¶ Struere telam, *Id. l.* 6. *Metam.* h. e. texere. Et translate, struere orationem, *Quintil. l.* 7. *c. ult. ante med.* & *Apul. in Apolog.* Pro intexere est etiam illud *Valer. Flacc. l.* 1. v. 418. gemina mater spectabile tela Duxit opus: bis Taygeton, silvasque comantes Struxerat. *h. e.* ita intexuerat, ut & montis & nemorum altitudinem exprimeret. ¶ *Struere viam*, munire, aperire, facere. *Senec. in Thyest.* v. 810. Numquid struitur via Phlegræos alta per hostes? *Tacit.* 3. *Hist.* c. 49. Viam sibi ad potentiam struere. *Al. leg.* vim. ¶ Significat etiam ordine disponere, ordinare, instruere. *Virg. Æn.* 9. v. 42. Struere aciem. *Liv. l.* 41. *cap.* 51. Castra ante urbem ponit, omnesque armatos in campo struxit. *Id. l.* 9. c. 31. *a med.* Jam sine præcepto ullius sua sponte struebatur acies. ¶ Transfertur ad orationem. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 43. Collocationis est componere & struere verba sic, ut neve asper eorum concursus, neve hiulcus sit, sed quodammodo coagmentatus & lævis. *Prob. Veler.* apud *Gell. l.* 13. c. 20. Si aut versum pangis, aut orationem solutam struis. ¶ *Struere verbum*, componere ex duobus aut pluribus vocabulis. *Quintil. l.* 1. c. 5. (*al.* 9.) *ad fin.* Ex præpositione & duobus vocabulis dure videtur struxisse Pacuvius: Nerei repandirostrum, incurvicervicum pecus. ¶ Sæpe est machinari, moliri, parare, *macchinare*, *apprestare*: & fere in malam partem: quod *Terent.* fabricam fingere, *Heaut.* 3. 2. 34. dixit. *Id. ibid. vers.* 3. Num me fefellit, hosce id struere? *Virg.* 4. *Æn.* v. 235. & 271. Quid struit? aut qua spe inimica in gente moratur? *Id.* 2. *Æn.* v. 59. qui se ignotum venientibus ultro, Hoc ipsum ut strueret, Trojamque aperiret Achivis, Obtulerat. *Cic. pro Cluent.* c. 64. Struere & moliri cuipiam aliquid calamitatis. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 21. *circa med.* Struere alicui sollicitudinem. *Id.* 2. *de Orat.* c. 51. *a med.* odium in alios, & a nobis demovere. *Senec. ep.* 10. pericula alicui. *Liv. l.* 23. c. 17. *a med.* & *Ovid. Met.* 1. v. 198. insidias. *Plaut. Asin.* 1. 1. 57. sycophantias. *Liv. l.* 23. c. 34. mendacium. *Id. l.* 2. c. 3. *ad fin.* clam consilia recuperandi regni. *Senec. in Hippol.* v. 502. fraudes feris. *Id. in Herc. Oet.* v. 1488. dolos. *Martial. l.* 9. *epigr.* 72. Sodalegum strueret cum Catilina nefas. *Tacit. Ann.* 11. c. 12. crimina & accusatores. & *lib.* 1. c. 13. Omnesque variis mox criminibus, struente Tiberio, circumventi sunt. & *lib.* 4. c. 10. *extr.* mortem alicui. *Id. l.* 2. c. 42. Amoliri juvenem specie honoris statuit: struxitque causas, aut forte oblatas arripuit. *finse*, *trovò e pretesti*. & *lib.* 4. c. 67. *ad fin.* Ultro struebantur qui monerent perfugere ad Germaniæ exercitus, vel, &c. *h. e.* subornabantur. ¶ condere, decernere, animo suo proponere, parare, disponere. *Val. Flacc. l.* 5. v. 535. cum varios struerem per sæcula reges. (verba sunt Jovis.) *Id. l.* 3. v. 617. Scythicis struerem cum funera terris. *Id. l.* 6. v. 728. struere pugnas. ¶ *Struere pedem* in XII. Tab. est movere. *Festus*: Pedem struere alii putant significare retrorsum ire; alii in aliam partem; alii fugere; alii gradum augere; alii minuere, ac vix pedem pedi præferre, otiose ire, remorari. *Id.* in *Pedem*: Pedem struit, in duodecim significat, fugit, ut ait Ser. Sulpicius. *Id. ibid.* addit, Antiquos struere dixisse pro adjicere, augere.

STRUPEARIA. V. in *Struppus*.

STRUPPUS, i, m. *Festus*: Struppi vocantur in pulvinaribus fasciculi de verbenis facti, qui pro deorum capitibus ponuntur. *Id.* in *Capreæ*: Capita deorum appellabantur fasciculi facti de verbenis. ¶ *Isidor. l.* 19. *Orig.* c. 4. struppos esse dicit vincula ex loro vel lino facta, quibus remi ad scalmos alligantur. *Livius ibid.* Tuncque remos jussit religare struppis. *Gracchus* apud *Gell. l.* 10. c. 3. *ante med.* Struppis, quibus lectica deligata erat, usque adeo verberari jussit, dum animam efflavit. *Al. leg.* stuppis, *aut* stupis, *h. e.* stuppeis funibus: *al.* strophiis, *al.* stroppis.

STRUTHEA, & Struthia mala, στρούθια μῆλα, & στρουθόμηλα, cotoneorum malorum genus, sed odoratius vibrans, & serotino proventu, ut *Plin. l.* 15. c. 11. docet. *Cato R. R.* c. 7. Poma, mala struthea, cotonea scantiana. *Plaut. Pers.* 1. 3. 7. Commisce mulsum, struthea, coluthea que appara. *Colum. l.* 5. c. 10. *ad fin.* Cydonia, quorum genera sunt tria, struthia, chrysomeliana, mustea.

STRUTHEUS, i, m. *Festus*: Strutheum in mimis præcipue vocant obscenam partem virilem, a salacitate videlicet passeris, qui Græce στρουθός dicitur. Unde & *passer* Latine eod. sensu aliquando positum est.

STRUTHIO, onis, m. *struzzo*, στρουθίων, avis peregrina, passer marinus Latina appellatione dicta, omnium grandissima, & pæne bestiarum generis, in Africa & Æthiopia altitudinem equitis equo insidentis excedens, & celeritatem vincens, ad hoc datis pennis, ut currentem adjuvent: cetero non est volucris, nec a terra tollitur. Ungulæ ei cervinis similes, quibus dimicat, bisulcæ, & comprehendendis lapidibus utiles, quos in fuga contra sequentes ingerit pedibus. Concoquendi sine delectu devorata mira natura: sed non minus stoliditas, in tanta reliqui corporis altitudine, cum colla frutice occultaverit, latere se existimans. Plurima ova parit, eaque amplitudine, ut eorum putamine poculorum vicem præbeant. Sola animalium, ut homo, utrinque palpebras habet: & in senecta calvet. Hæc ex *Claudiano l.* 2. *in Eutrop.* v. 310. & *Plinio* locis mox designandis. *Capitolin. in Gordian.* c. 3. *in fin.* In qua pictura continentur cervi CC, equi feri XXX, struthiones Mauri miniati CCC, &c. *Vopisc. in Firmo*, c. 6. Firmum & elephantum sedisse, & hippopotamo sedisse, & sedentem ingentibus struthionibus vectum esse, & quasi volitasse. *Lamprid. in Heliogab.* c. 30. Sexcentorum struthionum capita una cœna multis exhibuit ad edenda cerebella. ¶ *Plin. l.* 10. c. 1. 3. & 22. & *lib.* 11. c. 37. *sect.* 47. & 56. & *lib.* est. c. 6. semper *struthiocamelum* vocat, στρουθοκάμηλος: prima vocabuli parte a στρουθός, passer; altera a cameli magnitudine sumpta. Sic *Petron. in Satyr.* c. 137. Rogo, inquam, noli clamare: ego tibi pro ansere struthiocamelum reddam.

STRUTHIOCAMELINUS, a, um, στρουθοκαμήλειος, ad struthiocamelum pertinens. *Plin. l.* 29. c. 5. Et sevum struthiocamelinum venisse sestertiis XXX.

STRUTHIOCAMELUS, li, m. *struzzo*, στρουθοκάμηλος. V. *Struthio*.

STRUTHION, ii, n. στρούθιον, Græcum nomen herbæ, de qua in *Radicula* dictum est. *Cels. l.* 5. c. 18. *sect.* 5. & *cap.* 25. *sect.* 8. *Plin. l.* 19. c. 3. *in f.* & *lib.* 24. c. 11. & *lib.* 16. c. 12.

STRUTHOPODES, um, m. & f. στρουθόποδες, qui pedes habent similes passeris (qui Græce στρουθός) vel struthionis. *Plin. l.* 7. c. 2. *a med.* In meridianis Indiæ viris plantas esse cubitales, feminis adeo parvas, ut struthopodes appellentur.

STRYCHNOS, i, m. & Strychnum, i, n. στρύχνος, & στρύχνον, herba, quæ & strumus, & cuculus dicitur. *Plin. l.* 27. c. 8. *ad fin.* ¶ Item quæ usitatius trychnos. *Id. l.* 21. c. 31.

STRYMON, & Strymo, onis, m. Στρυμών, όνος, fluvius Macedoniæ, seu Thraciæ, qui ex Hæmo monte ortus, in Ægæi sinum (qui inde *Strymonicus* dicitur) influit, & Macedoniam a Thracia dividit. *Plin. l.* 4. c. 10. *ad fin.* Macedoniæ terminus amnis Strymon, ortus in Hæmo. Memorandum, in septem lacus eum fundi priusquam dirigat cursum. *Senec. l.* 1. *quæst. nat. in præfat. circa med.* Ultra Istrum Dacus non exeat: Strymo Thracas includat. *Virg.* 4. *Georg.* v. 508. Rupe sub aeria deserti ad Strymonis undam. *Plin. l.* 22. c. 10. Thracas, qui ad Strymona habitant, foliis tribuli equos saginant. ¶ Ad ejus ripas magni gruum greges habitare dicuntur. *Claudian. de B. Gild.* v. 475. Ingenti clangore grues æstiva relinquunt Thracia, cum tepido permutant Strymona Nilo. *Lucan. l.* 3. v. 199. Strymon tepido committere Nilo Bistonias consuetus aves. & *lib.* 5. v. 711. Strymona sic gelidum, bruma pellente, relinquunt, Poturæ te, Nile, grues. Adde *Senec. in Oedip.* v. 604. ¶ A Poetis pro Thracia ponitur. *Stat.* 5. *Theb.* v. 188.

STRYMONIS, idis, *adject.* f. Στρυμονίς, quæ ad Strymona pertinet: & pro muliere Thracia ponitur. *Propert. lib.* & *eleg.* 4. v. 69. qualis calerem prope Thermodoonta Strymonis abscissos fertur aperta sinus. *h. e.* Amazon. nam Amazones e Scythia, Sarmatia, & Thracia oriundæ. ¶ Etiam Bithynia Strymonis dicta est, teste *Plin. l.* 5. c. 32. fortasse quia, inquit *Harduin.* Thessali, qui in ea aliquando impertitarunt, alicui ejus amni Strymonis nomen dederunt. *Hesych.* Στρυμόνες, οἱ Βιθυνοὶ τὸ πάλαιον.

STRYMONIUS, a, um, Στρυμόνιος, ad Strymonem, & Thraciam pertinens. *Virg.* 1. *Georg.* v. 120. & 10. *Æn.* v. 265. Strymoniæ grues. *Martial.* eod. sensu *l.* 9. *epigr.* 30. Strymonius grus. *Senec. in Agam.* v. 470. Strymonius altas aquilo contorquet nives. *Ovid. in Ibin*, v. 602. Diripiantque tuos insanis unguibus artus Strymoniæ matres, Orpheos esse ratæ. *Stat.* 3. *Theb.* v. 526. Strymonia Arctos. *h. e.* Septemtrio.

STUDENS, entis, *studente*, μαθητής, qui studet, præsertim litteris, studiosus. *Plin. l.* 5. *ep.* 5. *a med.* In lectulo suo compositus in habitu studentis. & *lib.* 7. *ep.* 13. Epistola negat te studem: sed est tam polita, quæ, nisi a studente, non potest scribi. *Quintil. l.* 1. c. 2. (*al.* 3.) Utiliusne sit domi studentem continere, an frequentia scholarum tradere. *Sidon. l.* 9. *ep.* 14. *a med.* Studentum copiosissimus. *Aurel. Vict. in epit.* c. 16. *circa med.* Philosophiæ studens, litterarumque Græcarum peritissimus.

STUDEO, es, dui, n. a. *attendere*, *applicare*, *procurare*, *aver cura*, *studiarsi*, *dilettarsi*, σπουδάζω, σπουδάζω, ἐπιτηδεύω, φροντίζω, curam, diligentiam, conatum in aliqua re pono, operam do, animum adjungo, de re quapiam habenda laboro, curo, enitor: a σπεύδω. *Terent. Andr.* 1. 1. 28. Quod faciunt adolescentuli, ut animum ad aliquod studium adjungant, aut equos alere, aut canes ad venandum, aut ad philosophos; horum ille nihil egregie præter cetera studebat: & tamen omnia hæc mediocriter. *Id. Hec.* 2. 1. 2. Omnes mulieres eadem æque student, noluntque omnia. Ubi *Donat.* Majoris operis est studere, quam velle. *Nep. in Datam.* c. 4. & *in Pelop.* c. 2. Taurum transiit, eoque, quo studuerat, venit. *Phædr. lib.* 1. *fab.* 27. v. 8. Qui humiles nati, dici locupletes student. *Sallust. init. Catil.* Qui sese student præstare ceteris animalibus. *Plaut. Asin.* 1. 1. 52. Atque ego me id facere studeo: volo amari a meis. *Cic.* 2. *Offic.* c. 20. At vero ille tenuis non modo illi, qui est meritus, sed etiam illis, a quibus exspectat, gratum se videri studet. *Nep. in Dione*, c. 6. *sub fin.* Invidiam non lenire obsequio, sed acerbitate opprimere studuit. *Cic.* 6. *Phil.* c. *ult.* Unum sentitis omnes, unum studetis, Antonii conatum avertere a republica. *Met. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 28. Dissensionem nascentem exstinguí, summe studui. *Terent. Heaut.* 2. 4. 1. Edepol te laudo, id cum studuisti, isti formæ ut mores consimiles forent. *Hirt. de B. Alex.* c. 1. Cæsar studebat maxime, ut partem oppidi a reliqua parte urbis excluderet. *Quintil. l.* 10. c. 2. pictores in id solum student, ut describere tabulas mensuris ac lineis sciant. *Geta* apud *Gell. l.* 11. c. 11. Si qui in ea re studebat, &c. *Crassus* apud *Cicer.* 2. *de Orat.* c. 55. Cui rei, cui gloriæ, cui virtuti studes? patrimonio ne augendo? &c. *Plaut. Asin.* 5. 2. 17. Is apud scortum corruptelæ

puelæ & liberis lascive studet. *Cic. 2. de Fin. c. 18. e med.* Sero sentiunt, frustra se aut pecuniæ studuisse, aut imperiis, aut opibus, aut gloriæ. *Id. pro Cael. c. 12.* Studere præturæ. *Id. 4. de Fin. c. 24.* virtuti, laudi, dignitati. *Id. Consol. 2. c. 1. ad fin.* & *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 10.* & *lib. 4. c. 5.* rebus novis. *Id. l. 6. c. 20.* labori & duritiei. & *cap. 20.* & *28.* agriculturæ. & *lib. 7. c. 28.* prædæ. & *cap. 4. ad fin.* equitatui. & *lib. 3. c. 10.* libertati. & *lib. 6. c. 23.* memoriæ. & *cap. 20.* sacrificiis. & *lib. 3. B. Civ. c. 79.* celeritati. *Plaut. Pers. 3. 1. 9.* escis alienis. *h. e.* captare. *Id. Trucul. 2. 5. 7.* vitæ alicujus. *h. e.* dare operam ut vivat. *Pallad. in Februar. tit. 23.* Si calidæ & siccæ provinciæ studemus. *h. e.* si agrum colimus regionis siccæ & calidæ. *Hirt. de B. Alex. c. 12.* Alicui rei studere atque inservire. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 14.* Omnibus modis huic rei studendum, ut pabulatione Romani prohibeantur. ¶ Cum accusativo *Plaut. in fin. Milit.* Magis metuant, minus has res studeant. ¶ Cum genitivo *Accius* apud *Cicer. l. 3. de nat. Deor. c. 29.* Qui te nec amet, nec studeat tui. ¶ De opera, quæ datur litteris, *studiare*, *applicare*. *Quintil. l. &* *cap. ult. circa med.* Computamus annos, non quibus studuimus, sed quibus viximus. *Suet. in Tiber. c. 61.* Quibusdam custodiæ traditis non modo studendi solatium ademptum, sed etiam sermonis & colloquii usus. *Plin. l. 5. ep. 18.* Ego in Tuscis & venor, & studeo. *Cic. 1. de Orat. c. 3.* Studere alicui scientiæ. *Id. Fam. l. 4. ep. 3. ad fin.* Postquam illi arti, cui studebam, nihil esse loci viderem. *h. e.* eloquentiæ. *Id. in Bruto, c. 93.* litteris. *Auson. in professoribus 2. v. 23.* & *Quintil. l. 7. c. 2.* medicinæ. *Cic. 5. de Fin. c. 2. sub fin.* Ut illud ipsum, quod studet, facere possit ornatius. ¶ Cum accusativo *Cic. post redit. in Sen. c. 6. a med.* Cum vero etiam litteras studere incipit, & helluo immanis cum Græculis philosophari. *Al. leg.* litteris. *Titinn.* apud *Priscian. l. 4. pag. 619. Putsch.* Ferentinatis populus Græca studet. ¶ Pro festinare, *affrettarsi*, *σπεύδω*. *Nep. in Chabr. c. 4.* Dum primus studet portum intrare. ¶ Sæpe est favere, alicujus partes sequi, *favorire*. *Ovid. 3. Amor. eleg. 2. v. 67.* Cui studeas, video. vincet, cuicumque favebis. *Hirt. de B. Alex. c. 62.* Nonnullæ civitates rebus Cassii studebant, plures Marcello favebant. *Sallust. in Catil. c. 51. a med.* Neque studere, neque odisse, sed minume irasci decet. *Cic. pro Mur. c. 36.* Cur quemquam, ut studeat tibi, ut te adjuvet, rogas? *Nep. in Lysand. c. 1. a med.* Qui Atheniensium rebus studuissent. ¶ Item optare, cupere, *desiderare*. *Cic. init. Partit.* Studeo, mi pater, Latine ex te audire ea, quæ, &c. *Id. Attic. l. 13. ep. 20.* Scire igitur studeo, quid egeris. *Sallust. in Catil. c. 38.* Vetera odere, nova exoptant: odio suarum rerum mutari omnia student. *Liv. l. 1. c. 57.* Rex Romanus tum ipse ditari, tum præda delenire popularium animos studebat. ¶ Passive impersonaliter *Plin. l. 35. c. 12.* Ante eum quam pulcherrimas facere studebatur. *Harduin. leg.* studebant.

STUDIOSE, *vogliosamente*, *con diligenza*, *con del diletto*, *e applicazione*, *σπουδαίως*, cum cura & studio, diligenter, cupide, lubenti animo. *Cic. ad Planc. 2. post epist. ult. l. ult. ad Attic. in fin.* Ego quæ te velle, quæque ad te pertinere arbitrabor, studiose diligenterque curabo. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 3.* Valent pueri, studiose discunt, diligenter docentur. *Id. in Divin. Verr. c. 22. a med.* Ut homines te libenter studioseque audiant. *Terent. Heaut. 2. 3. 44.* Texentem telam studiose ipsam offendimus. *Sueton. in Grammat. c. 20.* Studiose & avide imitari aliquem. *Cic. in Bruto, c. 40.* Hic causas studiose recipiebat. *Id. 2. de Orat. c. 62. a med.* Studiose pila ludere. *Plaut. Cas. prol. v. 12.* Studiose expetere Plautinas Fabulas. *Ovid. 5. Met. v. 578.* nec me studiosius altera saltus Legit, nec posuit studiosius altera casses. *Cic. Fam. 13. ep. 54.* Ego eam antea studiose commendabam Marcilium, tum multo nunc studiosius, quod, &c. *Colum. l. 8. c. 11.* Studiosius pallus enutrita. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 27.* Uros studiose foveis captos interficiunt. *Justin. l. 43. c. 3. ante med.* Phocenses studiosius mare, quam terras exercuere. *Nep. in Agesil. c. 3.* Quo studiosius armarentur, insigniusque ornarentur. *Plin. l. 4. ep. 26.* Libellos, quos studiosissime comparasti. *Sueton. in Calig. c. 54.* Artem aliquam studiosissime exercere. *Id. in Aug. c. 45.* Spectare studiosissime pugiles.

STUDIOSUS, a, um, *diligente*, *dilettante*, *sollecito*, *σπουδαῖος*, diligens, cupidus, amans, accuratus, sollicitus, qui alique re delectatur. *Varr. l. 1. R. R. c. 27. sub fin.* Operarios studiosiores ad opus fieri, liberalius tractando. *Plin. l. 6. ep. 26. ante med.* Et quod studiosa animo inchoaverat, obit maximo. *Tibull. l. 4. carm. 6. v. 15.* Præcipit en natæ mater studiosa, quid optet. *Justin. l. 9. c. 8.* Fuit rex armorum, quam conviviorum apparatibus studiosior. *Petron. in fragm Tragur. cap. 52. Burm.* In argento plane studiosus sum. habeo scyphos urnales, &c. *Sueton. in Cæs. c. 46.* Munditiarum lautitiarumque studiosissimus. *Ovid. Met. 14. v. 321.* Rex fuit utilium bello studiosus equorum. & *lib. 7. v. 675.* nemorum, cædisque ferinæ. *Id. 3. de ar. am. v. 403.* placendi. *Cic. de Amic. c. 20. circa med.* venandi, aut pilæ. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 80.* culinæ, aut Veneris. *Id. l. 3. od. 27. v. 29.* Europe studiosa florum. *Aurel. Vict. in Epitom. cap. 1. a med.* Studiosissimus aleæ lusor. ¶ Cum dativo, ut videtur, *Plaut. Mil. 3. 1. 204.* Qui, nisi adulterio, studiosus rei nullæ aliæ est. ¶ De cupido litterarum, & præcipue eloquentiæ, *studioso*, *φιλόλογος*, *φιλολόγος*, *φιλομαθής*. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 5.* Cum in eo magnus error esset, quale esset id dicendi genus; putavi mihi suscipiendum laborem utilem studiosis, &c. *Horat. l. 1. epist. 3. v. 6.* Quid studiosa cohors operum struit? *Cic. l. 1. de Orat. c. 59.* Adolescentes dicendi studiosi. *Plin. l. 6. ep. 26.* Ipse studiosus, litteratus, etiam disertus. *Id. l. 3. ep. 5. sub fin.* Soleo ridere, cum me quidam studiosum vocant, qui si comparer illi, sum desidiosissimus. *Suet. in Ner. c. 32.* Studiosi juvis. *Nep. in Attic. cap. 1.* litterarum. *Cic. Fam. 4. epist. 3. a med.* doctrinarum. *Id. 4. Acad. c. 31.* Clitomachus, homo & acutus, ut Pœnus, & valde studiosus ac diligens. *Quintil. l. 1. c. 1. e med.* Ut inter eos non forensem contentionem, sed studiosam disputationem crederes inaudisse. *h. e.* de studio & secta philosophiæ. *Plin. l. 1. ep. 22. sub fin.* Libellos, & pugillares, studiosumque otium repetere. *Senec. de tranquill. c. 9. a med. de bibliotheca Alexandrina.* Non fuit elegantia illud, aut cura, sed studiosa luxuria: imo ne studiosa quidem, quoniam non in studium, sed in spectaculum comparaverant. ¶ De eo, qui favet, *affezionato*, *fautore*, *parziale*, *εὐνοητικός*, *εὐνοῦς*. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. circa med.* Omnem omnibus studiosis ac fautoribus illius victoriæ παῤῥησίαν eripui. & *lib. 3. ep. 22. ad fin.* Mei studiosos habeo Dyrrhachinos. *Id. 4. Acad. c. 40.* Semper enim, ut scitis, studiosus nobilitatis fui. *Sueton. in Tiber. c. 11. circa med.* Studiosior alterius partis. *Cic. Fam. 5. ep. 19.* Te studiosiorem in me colendo fore. *Id. 4. Verr. c. 47. a med.* Quem in provincia existimationis meæ studiosissimum cupidissimumque cognossem. *Ovid. 4. Trist. eleg. ult. v. 91.* ad vos studiosa revertor Pectora, qui vitæ quæritis acta meæ.

STUDIUM, ii, n. *diligenza*, *propensione*, *applicazione*, *voglia*, *diletto*, *genio*, *σπουδή*, cura, voluntas, animus, ardor, cupiditas. *Cic. 1. de Invent. c. 25. a med.* Studium est animi assidua & vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiæ, poetices, geometriæ, litterarum. *Lucret. l. 4. v. 980.* Usque adeo magni refert studium atque voluntas. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 24. in f.* Non omnes eadem alacritate ac studio, quo in pedestribus uti prœliis consueverant, utebantur. *Cic. Fam. 4. ep. 3. a med.* Summo studio curaque discere aliquid. *Id. ad Brut. epist. 15.* Cura & studium reipublicæ. & *epist. 8.* Tibi omnes fortes viri navare operam & studium volunt. *Id. 2. Fam. ep. 6.* Omnia studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem figere in re aliqua. & *lib. 10. ep. 1.* Omne consilium, studium, officium, operam, laborem, diligentiam ad aliquid conferre. *Id. Attic. 12. ep. 26.* De voluntate tua, ut simul simus, vel studio potius & cupiditate, non dubito. *Id. pro Rosc. Amer. c. 17.* Qui & ipsi incensi sunt studio, quod ad agrum colendum attinet. *Id. initio Verr. 6.* Venio nunc ad istius, quemadmodum ipse appellat, studium; ut amici ejus, morbum & insaniam; ut Siculi, latrocinium. *h. e.* conquirendorum signorum. *diletto*. & *de Senect. c. 16.* Studio rerum rusticarum provectus sum. *Id. 4. Acad. c. 20. ante med.* Ardere studio veri reperiendi. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 105.* Studio citharæ deditus. *Nep. in Epamin. c. 2. extr.* In armis plurimum studii consumebat. *Tacit. 4. Hist. c. 12.* Studium nandi præcipuum. *Cic. 1. Offic. c. 29. extr.* Studia venandi. *Id. Agrar. 2. c. 35.* Carthaginienses ad studium fallendi studio quæstus vocabantur. *Terent. Andr. 1. 1. 29.* Animum ad aliquod studium adjungere, aut equos alere, aut canes ad venandum, aut ad philosophos. *Id. Heaut. prol. v. 23.* Applicare se ad studium musicum. *Cic. de Senect. c. ult.* Efferor studio patres vestros, quos colui & dilexi, videndi. *Id. 5. de Fin. c. 2.* Suo quisque studio maxime ducitur. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 27.* quot capitum vivunt, totidem studiorum millia. *Cic. de Senect. c. 20. ad fin.* Sunt pueritiæ certa studia: sunt & ineuntis adolescentiæ: sunt extrema quædam studia senectutis. *h. e.* ludi, oblectamenta, exercitationes. ¶ Sæpe dicitur de amore & opera, quæ in litteras & disciplinas impenditur, *studio*. *Cic. 5. Tuscul. c. 3.* In rerum contemplatione studium ponere. *Id. pro Balb. c. 1.* Litteris ac studiis doctrinæ deditus. *Id. Attic. l. 8. ep. 10.* Ne, nihil cum proficiam, dedecori sim studiis ac litteris nostris. *Id. pro Mur. c. 23. ad fin.* Nonnullos videmus, qui oratores evadere non potuerunt, eos ad juris studium devenire. *Id. 1. de Orat. c. 60. a med.* In omni recto studio atque humanitate versari. *Id. de Senect. c. 14.* Si habet aliquod tanquam pabulum studii atque doctrinæ, nihil est otiosa senectute jucundius. *Id. pro Arch. c. 3.* Conferre se ad studium scribendi. *Id. Fam. 9. ep. 8. a med.* Utinam quietis temporibus hæc inter nos studia exercere possemus. *Horat. l. 2. sat. 10. v. 21.* O seri studiorum! ὀψιμαθεῖς. *Quintil. in proœm. l. 2.* Studia alicujus ab infantia formare. *Petron. in Satyr. c. 85.* alicujus ordinare. *Sueton. de Grammat. c. 9.* leviter attingere. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 80.* septem annos dare studiis. *Vellej. l. 2. c. 59.* Apolloniam eum in studia miserat. *Petron. in Satyr. c. 116.* In hac urbe litterarum studia non celebrantur. *Sueton. in Aug. c. 8.* Præmissus Apolloniam studiis vacavit. *Inscript. in Antiquitatib. Beneventan. class. 8. n. 5.* Titus Claudius Lemnus Divi Claudii Augusti Lib. a studiis. *ajutante di studio*. ¶ Item de amore, benevolentia, favore, *favore*, *parzialità*. *Cic. 3. Verr. c. 13.* Quasi vero id cupiditate defendendæ nobilitatis, aut studio partium fecerint. *Liv. l. 24. c. 28. ad fin.* Quo minus cupiditatis ac studii visa est pretio habere, eo plus auctoritatis habuit. *Sueton. in Vitell. c. 15.* Ad retinendum ceterorum hominum studium ac favorem, nihil non publice privatimque largitus est. *Id. in Cæs. c. 71.* Studium & fides erga clientes. *Id. in Calig. c. 15.* Incendere studia hominum omni genere popularitatis. *Cic. 5. Fam. ep. 8. a med.* Tibi profiteor atque polliceor eximium & singulare meum studium in omni genere officii. *Tacit. 4. Ann. c. 55.* Studium urbium Asiæ in populum Romanum. *Id. l. 14. c. 42.* Senatu in ipso erant studia. *fazioni*. Sic *lib. 4. Hist. c. 6.* Senatum in studia diducere. *Lucan. l. 2. v. 377.* Studiis, odiisque carens. ¶ *Studia*, mores, consuetudines, voluntates, *inclinazioni*, *costumi*, *affetti*. *Nep. in Alcib. c. 11.* Postquam Thebas venerit, adeo studiis eorum inservisse, ut nemo eum labore corporisque viribus posset æquiparare. *Id. in Attic. c. 16.* Omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus reipubl. perscripta sunt. ¶ Ablativus *studio* significat data opera, de

indu-

industria, cupide, libenter, *a bello studio*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 32. extr.* Sed animo est leviter transire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem, ut omnes intelligant, me non studio accusare, sed officio defendere. ¶ Multi sunt praeterea in hac voce loquendi modi. *Vetus Poeta apud Cicer. 2. Tuscul. c. 15.* Lacaenis virginibus magis palaestra, Eurotas, sol, pulvis, labos, militia in studio est, quam &c. *Id. 2. de Fin. c. 19. circa med.* Ardentiore studio mortem petere, quam, &c. *Caes. l. 4. B. Gall. c. 32.* Summo studio quippiam administrare. *Cic. in fi. l. 3. de Orat.* Ingenio peracri, & studio flagranti aliquid facere. *Id. 16. Attic. ep. 13. sub fin.* Ardere studio alicujus rei. *Id. 1. Acad. c. 2.* Teneri studio philosophiae. *Id. 2. de Orat. c. 1.* Incensus studio dicendi. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 15.* Omnia sua studia conferre in aliquid. *Id. 15. Attic. ep. 4. ad fin.* Navare cuipiam studium suum. *Id. 4. Fam. ep. 3. ad fin.* Dare suum studium bonis artibus. *Id. in Orat. c. 2.* Dare se studio eloquentiae. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 10.* Omne suum studium in doctrina & sapientia collocare. *Id. in Bruto, c. 41.* Multum studii ad dicendum, & ad bonarum rerum disciplinas adhibere. *Id. 1. de Fin. c. 1.* Multum studium multamque operam ponere in philosophando. *& lib. 1. de Orat. c. 8. in fi.* In id studium, in quo estis, incumbite. *Id. in Orat. c. 1.* Tardare, & restinguere studia hominum. *Id. ad Brut. ep. 14. circa med.* Omni studio a te contendo, ut, &c. ¶ *Studium*, locus, ubi studiis datur opera, *studio*, μουσεῖον. *Capitolin. in M. Antonin. Philos. c. 26.* Egit se philosophum in omnibus studiis, templis, locis. (*Salmas.* vult legi *stadiis*.) *Impp. Theodos. & Valentinian. lib. 14. Cod. Theodos. tit. 8. leg. 3.* Hi omnibus modis privatarum aedium studia sibi interdicta esse cognoscant. Adde tres Lapides, non admodum antiquos, apud *Joann. de Vita in antiquitat. Benevent. pag. 212. 213. & 219.* ¶ opera. *Modestin. Dig. lib. 40. tit. 5. leg. 13.* Si praegnans ancilla moram, non studio manumissoris, sed fortuitu patiatur, ne manumittatur.

STULTE, *pazzamente, stoltamente, scioccamente, follemente*, μωρῶς, ἀνοήτως, insipienter, dementer, fatue. *Varr. l. 8. de L. L. c. 32.* Dupliciter stulte dicunt. *Plaut. Trin. 2. 4. 14.* Sero atque stulte prius quod cautum oportuit, postquam comedit rem, post rationem putat. *Cic. Attic. l. 7. ep. 10.* Stulte omnia & incaute. *Id. pro Rabir. Post. c. 8. sub fin.* Potestati se regis commisit. verum si quaerimus, stulte. quid enim stultius, quam, &c? *Id. l. 2. de nat. Deor. c. 28.* Haec & dicuntur, & creduntur stultissime. *Liv. l. 30. c. 13.* Stultius atque intemperantius. *Senec. l. 5. controvers. 34. ad fin.* Nec minus stulte Aemilianus dixit, &c. Gargius multo stultius. *Plaut. Trin. 2. 4. 60.* Stulte facere, & stulte fabularier. *Terent. Heaut. 2. 3. 81.* Vis amare, vis potiri, tuum esse in potiundo periculum non vis. haud stulte sapis: siquidem id sapere est, velle te id quod non possit contingere. *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 593.* Occidit Eurytion stulte data vina bibendo. *h. e.* nullo adhibito modo, *smoderatamente*. & *lib. 3. v. 357.* stulte ludere praelia latronum. *h. e.* imperite. *ignorantemente*.

STULTESCO, is, n. 3. *diventare stolto*. *Plaut. Mostell. 4. 2. 49.* Puere, praeter speciem stultescis. Alii rectius leg. *stultus es*.

STULTILOQUENTIA, ae, f. idem ac stultiloquium. *Plaut. Trin. 1. 2. in fi.* Occlusioremque habeant stultiloquentiam.

STULTILOQUIUM, ii, n. μωρολογία, stultus sermo. *Plaut. Mil. 2. 3. 25.* Nisi supprimis tuum stultiloquium.

STULTILOQUUS, a, um, qui stulte loquitur. *Plaut. Pers. 4. 3. 45.* Tace stultiloque; nescis quid insit boni.

STULTITIA, ae, f. *pazzia, sciocchezza, stoltezza*, μωρία, ἄνοια, amentia, dementia, fatuitas. *Cic. 2. de Divin. c. 43.* O delirationem incredibilem! Non enim omnis error stultitia dicenda est. *Id. 3. Tuscul. c. 30.* Est enim proprium stultitiae aliorum vitia cernere, oblivisci suorum. *Plin. l. 11. c. 50. extr.* Auricularum magnitudo loquacitatis & stultitiae nota est. *Terent. Phorm. 4. 3. 54.* Utrum stultitia facere ego hunc, an malitia dicam; scientem, an imprudentem, incertus sum. *Plaut. Stich. 1. 2. 82.* Stultitia est venatum ducere invitas canes. *Caes. l. 7. B. Gall. c. 77. circa med.* Stultitia ac temeritas. *Ovid. 3. Trist. eleg. 6. v. 35.* Stultitiamque meum crimen debere vocari. ¶ Pro imperitia *Plin. l. 2. epist. 24.* Mala emptio semper ingrata, eo maxime, quod exprobrare stultitiam domino videtur. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 2. leg. 51.* Quid refert, sordibus judicis, an stultitia res perierit? ¶ Interdum gravia quaedam crimina stultitiae nomine appellantur, elevandi & extenuandi causa. *Plaut. Aulul. 4. 10. 21.* Tibi ultro supplicatum venio ob stultitiam meam. *h. e.* ob stuprum filiae tuae illatum. Adde *Mostell. 5. 2. 35.* & *Terent. Heaut. 5. 1. 8.*

STULTIVIDUS, a, um, qui stulte & prave videt. *Plaut. Mil. 2. 3. 64.* Vin' jam faciam, ut stultividum te fatearis? neque te quidquam sapere corde, neque oculis uti?

STULTULUS, a, um, dimin. a *stultus*. *Apul. l. 9. Metam.* Tu stultule asine intra terminos pistrini contentus.

STULTUS, a, um, *sciocco, pazzo, stolto*, ἀνόητος, μωρὸς, nullius consilii, improvidus, insipiens. Putant esse a *stolidus*, unde per syncop. *stoldus*: inde *stultus*. Est proprie is, qui ea non videt, quae homines fere sciunt & intelligunt: ita tamen, ut videre ac scire possit, ac debeat, si mentem adhibere velit. Quare minus est, quam *demens, insanus, fatuus*. *Terent. Eun. 2. 2. 1.* Dii immortales! homo homini quid praestat, stulto intelligens! *Cic. initio Parad. 4.* Ego vero te non stultum, ut saepe; non improbum, ut semper; sed dementem & insanum, rebus vincam necessariis. *Terent. Eun. 2. 2. 23.* Hic homines prorsus ex stultis insanos facit. *Cic. 3. Phil. 1. 9.* Ut hominem stultum etiam magis infatuet. (*V. Fatuus.*) *Terent. Heaut. 5. 1. 4.* In me quidvis harum rerum convenit, quae dicta sunt in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. *Plaut. Men. 2. 3. 85.* Mulier haec stulta atque insulsa est. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid.* Quae pessumi atque stultissumi decrevere, ea bonis & sapientibus facienda sunt. *Cic. pro Font. c. 6. ad fin.* Quid est, ubi discerni possit stultus auditor & credulus ab religioso & sapienti judice? *Id. de Amic. c. 26. ad fin.* Haec in fabulis stultissima persona est improvidorum & credulorum senum. *Plaut. Amph. 3. 2. 26.* Nisi sis stultior stultissimo. *Id. Curcul. 4. 3. 19.* Stultior stulto fuisti, qui his tabellis crederes. *Terent. Adelph. 4. 7. 6.* Ah stulte! tu de psaltria me somnias agere. *Id. Eun. 5. 1. 21.* Comprehendi jube, quantum potest. *Tho.* quid illo faciemus, stulta? *& 4. 6. 23.* Quod cavere possis, stultum admittere est. *Cic. 3. de Orat. c. 35. a med.* Malim equidem indisertam prudentiam, quam stultam loquacitatem. *Caes. l. 3. B. Civ. v. 59.* Stulta & barbara arrogantia elati. *Propert. l. 2. eleg. 25. v. 21.* Stultus, quod stulto saepe timore tremo. *Sallust. in Catil. c. 51.* Stultae laetitiae poenas dedit. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 10. ad fin.* Stultae cogitationes. *Phaedr. l. 5. fab. 7. v. 30.* Stultus error. *Id. l. 3. fa. 17. v. 12.* Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria. *Liv. l. 45. c. 23. a med.* Insolitum consilium furiosus orator stultissimum fecit. *Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 30.* stulti dies. *h. e.* in adolescentia stulte acti, non bonis, quae offerebantur. *Senec. ep. 15. ad fin.* Quam tu vitam dici existimas stultam? Babae, & Isionis? non ita est: nostra dicitur, quos caeca cupiditas in nocitura praecipitat: qui non cogitamus, &c. *Martial. l. 2. epigr. 86.* Ostendit stultas quid, nisi morbus, opes? *h. e.* jactantiae causa prolatas. *Id. l. 14. epigr. 49.* Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti? Exercet melius vinea fossa viros. *h. e.* cujus jactandi labor vanus est & inutilis. *Sic lib. 2. epigr. 86.* Et stultus labor est ineptiarum. ¶ *Stultus*, imperitus. *Paul. Dig. lib. 22. tit. 6. leg. 9. ad fin.* Sciant ignorantiam facti, non juris prodesse, nec stultis solere succurri, sed errantibus. *Venulei. lib. 43. tit. 23. leg. 4.* Ne melioris conditionis sint stulti, quam periti. ¶ De stultorum feriis V. in *Quirinalia*.

STUPA. V. *Stuppa*.

STUPEFACIO, cis, eci, actum, a. 3. *stordire, rendere stupido, stupefare*, ἐκπλήσσω, stupidum reddo. *Liv. l. 5. c. 39. ante med.* Privatos deinde luctus stupefecerat publicus pavor. *Sil. l. 9. v. 222.* membra & sensus gelidus stupefecerat horror.

STUPEFACTUS, a, um, *stordito, fuor di sè, stupefatto*, ἐκπλαγεὶς, stupidus factus, attonitus. *Cic. 3. de Orat. c. 14. ante med.* Quo igitur homines exhorrescunt? quem stupefacti dicentem intuentur? *Virg. 4. Georg. v. 365.* ingenti motu stupefactus aquarum. *Senec. in Thyest. v. 547.* truculentus Atreus fratris aspectu stupefactus haesit. *Lucan. l. 4. v. 633.* Constitit Alcides stupefactus robore tanto. Adde *Valer. Flacc. l. 6. v. 228.* & *Ovid. Heroid. ep. 14. v. 97.*

STUPEFIO, is, n. stupens fio, stupeo, admiror. *Propert. l. 2. el. 10. v. 7.* Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu. Al. volunt *stupefiat*. contra stat *Broukusius*.

STUPENDUS, a, um, *stupendo, ammirabile*, θαυμαστός. *Valer. Max. l. 5. c. 7. n. 2.* Virtutibus & vitae meritis stupendus. *Nazar. in Paneg. Constant. c. 6.* Venire ad ingentium virtutum stupenda penetralia.

STUPENS, entis, *stordito, fuor di sè, stupido*, ἀναίσθητος, ἔκθαμβος, qui stupet, exterritus, amens: & refertur ad animum, cum extra se quodammodo est. *Cic. in somn. Scip. c. 5.* Quae cum intuerer stupens, ut me recepi, quid hic, inquam, &c? *Flor. l. 2. c. 6. a med.* Stupens occasione tanta duum hostium. *Horat. l. 2. od. 13. v. 33.* illis carminibus stupens Demittit atras bellua centiceps Aures. *Quintil. declam. 7. c. 3.* Stupentes & attoniti. *Liv. l. 6. c. 36. a med.* Tribuni capti & stupentes animis. *Al. leg.* animi: *alii* stupentibus animis. *Gell. l. 10. c. 8.* Milites stupentis animi, a naturali habitu declinantis. ¶ Item ad corpus, *istupidito, tramortito*. *Flor. l. 2. c. 12. ad fin.* Rex attonitus adhuc, tanquam subito malo stupens. *Curt. l. 8. c. 4. ante med.* Calor stupentia membra commovit. *intirizzito*. Et metaphorice *Plin. l. 14. c. 21.* Vini natura non gelascit: alias ad singus stupens tantum. *h. e.* vim ac spiritum amittens.

STUPEO, es, pui, n. 2. *stupidire, stordire, intermentire*, ἐκπλήττομαι, sensum membrorum amitto, torpesco, obstupesco. In multis MSS. *stipeo* habent, jam in *Obstipeo*, & *Obstupesco* adnotavimus, quod firmat opinionem eorum, qui a *stipes* deducunt, quantitate mutata: quasi qui stupet, stipitis instar, aut trunci fit. Alii trahunt a στύφω, adstringo. *Cic. 7. Verr. c. 36. ad fin.* Cum in eisdem tum semisomnis stuperet. *Senec. in Herc. Fur. v. 6??.* Membra laetitia stupent. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 5.* Cum stupet insanis acies fulgoribus. *s' abbaglia*, & est allegoria. *Senec. in Agam. v. 238.* Jacensque vultus languido obtutu stupet. *Plin. l. 27. c. 2.* Torpescunt scorpiones aconiti tactu, stupentque pallentes. ¶ De rebus inanimis. *Martial. l. 9. epigr. 102.* Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur Quae fluit, an pigro quae stupet unda lacu. *acqua che stagna, acqua morta*. Sic *Valer. Flacc. l. 5. v. 602.* Riphaea stupuerunt flumina bruma. *h. e.* prae glacie desierunt fluere. *& Senec. in Herc. Fur. v. 763.* Stupent ubi undae, segne torpescit fretum. *Sever. in Aetna, v. 341.* Si nihil irritet flammas, stupeatque profundum. *h. e.* quiescant ima montis viscera, & nullo igneo aestu agitentur. *Ovid. 10. Met. v. 42.* stupuitque Ixionis orbis. *h. e.* devolvi desiit, stetit. *Senec. in Thyest. v. 990.* Vix lucet ignis: ipse quin aether gravis Inter diem noctemque desertus stupet. *h. e.* hebeti ac maligna luce est. ¶ Saepe transfertur ad animum. *Stupere* enim dicitur, qui torpore quodam animi captus languet, aut inopia consilii, aut rei novitate aut magnitudine tarditatem injiciente. *Senec. in Agam. v. 508.* Tenet horror artus: omnis officio ste-

stupet Navita retictu. *è attonito, è fuor di sè*. & *Perf. sat. 3. v. 32.* Sed stupet hic vitio, & fibris increvit opimum Pingue. *è divenuto stolido*. & *Ovid. de remed. amor. v. 806.* Et stupeant multo corda sepulta mero. *Quintil. l. 11. c. 6. circa med.* Nonnulli senes in schola facti, stupent novitate, cum in judicia venerunt. *Liv. l. 8. c. 13. sub fin.* Illorum animos, dum exspectatione stupent, præoccupari oportet. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 111.* Sæpe malis stupeo: rerumque oblita locique, &c. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 47.* Nec tamen ignavo stupuerunt verba palato. Clamavit moriens lingua, Corinna vale. ¶ Frequenter ponitur pro valde mirari: quasi ex se rapi præ admiratione, admirando defixum esse, *fare le maraviglie, restar attonito per lo stupore, stupefarsi, stupire, strabiliare, stupirsi*, θαμβέω, θαυμάζω. *Cic. 2. de Fin. c. 23. ad fin.* Hæc cum loqueris, nos barones stupemus. *Quintil. declam. 2. c. 15.* Juvenis adhuc in silentio suo stupet. & *decl. 4. c. 2.* Stupere gaudio. *Virg. 1. Æn. v. 499.* Dum stupet, obtutuque hæret defixus in uno. *Martial. l. 5. epigr. 64.* Admiror, stupeo: nihil est perfectius illis. *Senec. in Hippol. v. 607.* Curæ leves loquuntur, ingentes stupent. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 28.* Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære. *Id. l. 2. od. 13. v. 33.* illis carminibus stupens Demittit atras bellua centiceps aures. *Id. l. 1. sat. 6. v. 17.* Qui stupet in titulis & imaginibus. *Virg. 10. Æn. v. 446.* stupet in Turno, corpusque per ingens lumina volvit. *Ovid. 5. Met. v. 509.* Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces. *Valer. Flacc. l. 4. v. 711.* Tum freta ad subitam stupuere ratem. *Justin. l. 26. c. 1. a med.* Ad tam sævare dominationem stupentibus omnibus. *Martial. l. 12. epigr. 52.* Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos. *Virg. 6. Eclog. v. 37.* Jamque novum terræ stupeant lucescere solem. ¶ Hoc sensu regit & accusativum, per ἀνάστροφήν, apud Poetas. *Virg. 2. Æn. v. 31.* Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ. *Petron. in Sat. c. 29.* Dum omnia stupeo, pæne resupinatus crura mea fregi. *Val. Flacc. l. 5. v. 96.* omina Mopsus dum stupet. & *lib. 2. v. 620.* stupuitque fragorem. *Stat. l. 4. v. 448.* Et nova clamosæ stupuere silentia valles. *Martial. l. 12. epigr. 15.* & stupet superbas regis delicias, gravesque lusus. *Juvenal. sat. 13. v. 16.* stupet hæc, qui, &c. Adde *Stat. 8. Theb. v. 150. Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 23.* & *in proœm. l. 2. de rapt. v. 45.* & *Calpurn. Ecl. 7. v. 24.*

STUPESCO, is, n. 3. *stupefarsi*, ἐκπλήττομαι, stupeo, stupidus fio. *Cic. 3. de Orat. c. 26.* Incidat, aspiciat, admiretur, stupescat.

STUPEUS. V. *Stuppeus*.

STUPIDITAS, atis, f. *melensaggine, stolidità, stupidezza*, ἀναλγησία, tarditas, stupor. *Cic. Phil. 2. c. 32.* In quo incredibilem stupiditatem hominis cognoscite. *Accius* apud *Non. c. 3. n. 235.* Ita imperitus stupiditate erumpit se, inops consilii.

STUPIDO, ac, a. 1. stupidum reddo. *Martian. Capell. sub init. l. 6.* Pectore saxificam dicunt horrere Medusam Quod pavidum stupidet sapiens solertia vulgus. & *sub init. l. 7.* Seria marcentem stupident commenta maritum.

STUPIDUS, a, um, *fuor di sè, stupido, sbalordito, stordito, strabiliato, stolido*, ἀναίσθητος, ἀνάλγητος, extra se positus, torpore captus, hebes, tardus, stultus, rei novitate perculsus, admiratione defixus. *Plaut. Pœn. 5. 4. 79.* Misera timeo, quid hoc sit negotii: ita stupida sine animo adsto. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 52.* Hic alii omnes stupidi timore obmutuerunt. *Plaut. Epid. 4. 2. 13.* Quid stas stupida? quid taces? *Cic. de Fato, c. 5. ad fin.* Zopyrus physiognomon stupidum esse Socratem dixit, & bardum: quod jugula concava non haberet. *Id. 5. Parad. c. 2.* Echionis tabula te stupidum detinet, aut signum aliquod Polycleti. *Terent. Hecyr. prol. 1. v. 4.* Ita populus studio stupidus in funambulo animum occuparat. *Martial. l. 11. epigr. 8.* stupidus maritus. *h. e.* qui non sentit, se ab uxore ludi. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 437.* Andromeda vincta & proposita ceto, non debuit patri suo, homini stupidissimo, in os exspuere vitam. ¶ *Stupidus* in Mimis est persona tarditatem quidem ac stultitiam simulans, sed acutis dictis risum movens, *arlecchino, zanni, buffone*. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 29.* Tertullum etiam prandentem cum uxore deprehendit. de quo Mimus in scena, præsente Antonino dixit, cum Stupidus nomen adulteri uxoris a servo quæreret, & ille diceret ter, *Tullus*; & adhuc stupidus quæreret; respondit ille, *jam dixi ter, Tullus* dicitur. & *Arnob. l. 7. pag. 239.* Delectantur dii Stupidorum capitibus rasis, salapittarum sonitu atque plausu, factis & dictis turpibus, &c. *In Vet. Lap. in Mus. Veron. pag. 127. n. 3.* habetur Stupidus gregis Urbani, ut *Maffejus* docet. De his *Juvenal. in fin. sat. 5.* pulsandum vertice raso Præbebis quandoque caput. Talis erat Panniculus ille apud *Martial. l. 2. epigr. 72.* & *lib. 5. epigr. 61.* & Morio, de quo *Id. l. 14. epigr. 210.* Non mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa. Quisquis plus justo non sapit, ille sapit. *Juvenal.* quoque idem significare videtur *sat. 8. v. 196.* mortem sic quisquam exhorruit, ut sit Zelotypus Thymeles, stupidi collega Corinthi? ¶ *Stupidas volles* dixit *Venant. Fortun. l. 3. carm. 12. ad fin.* qui sulturare non sentiunt.

STUPOR, oris, m. *stupidità, stordimento, insensataggine*, ἀναισθησία, alienatio quædam sensuum, torpor, tarditas, stupiditas. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 29.* Fine carent lacrymæ, nisi cum stupor obstitit illis, Et similis morti pectora torpor habet. *Cic. 3. Tuscul. c. 6.* Istuc nihil dolere non sine magna mercede contingit, immanitatis in animo, stuporis in corpore. *Id. Phil. 2. c. 45.* Quidam morbo aliquo & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. & *Phil. 3. c. 6. a med.* Qui propter hæsitantiam linguæ stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxit. *Virg. 3. Georg. v. 523.* oculos stupor urget inertes. ¶ Transfertur ad animum, *stolidezza, melensaggine*. *Cic. 2. Phil. c. 26. a med.* Tantus te stupor oppressit, ut non scias, &c. & *cap. 12. a med.* Sed stuporem hominis, vel dicam pecudis, attendite. sic enim dixit, &c. & *mox.* Sit in verbis tuis hic stupor. quanto in rebus sententiisque major? *Ovid. 2. de ar. am. v. 361.* Qui stupor hic, Menelae, tuus? tu solus abibas: Isdem sub tectis hospes & uxor erant. Adde *Phædr. l. 1. fab. 13. v. 12.* & *fab. 14. v. 12.* & *Martial. l. 14. epigr. 210.* ¶ De homine stupido, ut *scelus* de scelerato. *Catull. carm. 17. ad Colon. v. 21.* Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit. ¶ Est etiam ingens admiratio, quæ hominem quasi extra se rapit, *maraviglia, strabiliamento, stupore*, θάμβος. *Justin. l. 12. c. 7.* Exercitus in sacros dei ululatus instinctus, cum stupore regis, sine noxa discurrit. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 344.* stupor omnibus Indis. *Justin. l. 22. c. 6. ad fin.* Stupor omnes, & admiratio incessit, unde tam subitum bellum. *Arnob. l. 1. pag. 28.* Res magna, & admiratione stupore condigne.

STUPORATUS, a, um. *Tertull. de cul. fem. c. 3.* Omnis gloria vana, & stuporata. *h. e.* quam stupore & insana admiratione homines prosequuntur.

STUPPA, & Stupa, æ, f. *stoppa*, στύππη, & στύπη. *Festus* docet, linum impolitum a Græcis Doribus stuppam appellari. *Plin. l. 19. c. 1. a med.* a Latinis dici quod in lino proximum cortici fuit, deterius, & lucernarum fere luminibus aptius. Est a *stipa*, *as*, vel a στύφω, adstringo, denso, spisso: quia stuppa rimæ & foramina, præsertim navium, obstruuntur. *Varr.* apud *Gell. l. 17. c. 3.* Liburni plerasque naves loris suebant: Græci magis cannabo & stuppa. *Liv. l. 21. c. 8. ad fin. de falarica.* Id telum stuppa circumligabant, linebantque pice. *Virg. 5. Æn. v. 682.* udo sub robore (*navium ustarum*) vivit Stuppa vomens tardum fumum. Adde *Lucret. l. 6. v. 880. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 101.* & *Perf. sat. 5. v. 135.* ¶ In MSS. modo uno, modo duplici *p* scribitur. *Dausquius* duplicem præfert: cui adstipulatur *Festus*. Si originem a στύφω admittimus, simplici scribemus. ¶ Secundum antiquam orthographiam, inquit *Serv. ad loc. cit. Virg. stipam* dicendum esset, a *stipanda*.

STUPPARIUS, & Stuparius, a, um, ad stuppam pertinens. *Plin. l. 19. c. 1. a med.* Virgæ lini arefactæ tunduntur stuppario malleo. *con la maciulla*.

STUPPEUS, & Stupeus, a, um, *di stoppa*, ex stuppa factus. *Virg. 2. Æn. v. 235.* pedibusque (*equi lignei*) rotarum Subjiciunt lapsus, & stuppea vincula collo Intendunt. *funi*. & *Ovid. 14. Met. v. 547.* Stuppea prærumpit Phrygiæ retinacula classis. *Virg. 1. Georg. v. 309.* Stuppeæ torquentem Balearis verbera fundæ. *Id. 8. Æn. v. 694.* Stuppea flamma manu, telisque volatile ferrum Spargitur. *h. e.* malleolus stuppa compactus, & pice illitus. *Liv. l. 38. c. 6.* Stuppam, picemque, & malleolos ferentes, &c.

STUPRATIO, onis, f. violatio. *Arnob. l. 2. pag. 73.* Ad oris sacri comparatæ stuprationem.

STUPRATOR, oris, m. *stupratore, violatore*, διακορευτής, qui stuprat. *Senec. in Hippol. v. 896.* Hic dicet ensis, quem tumultu territus Liquit stuprator. *Quintil. l. 7. c. 5. ad fin.* Stuprator an decem millia dare debeat, quæ pœna huic crimini constituta est. Adde *Sueton. in Domit. c. 8.*

STUPRATUS, a, um, *violata, stuprata*, διακορευθείς, stupro violatus. *Cic. 2. de Fin. c. 20. ad fin.* Stuprata per vim Lucretia a regis filio. Adde *Liv. l. 8. c. 22.* ¶ Translate *Cic. Attic. l. 1. ep. 18. circa med.* Afflicta respublica est, empto stuprato que judicio. *h. e.* corrupto tum pecunia, tum pactione turpi noctium insectarum. V. *Val. Max. l. 9. c. 1. n. 7.* Al. leg. *constuprata*.

STUPRE, adverb. *vergognosamente*, αἰσχρῶς, turpiter. *Nelous* apud *Fest.* in *Stuprum*. Fœde stupreque castigor cotidie.

STUPRO, as, avi, atum, a. 1. *violare, stuprare*, διακορεύω, stuprum inferre, vitio. *Cic. 5. de Fin. c. 23.* Inventus est, qui interficeret filiam, ne stupraretur. Adde *Plaut. Aulul. prol. v. 36.* & *Truncul. 4. 3. 47.* ¶ Translate est fœdare, contaminare, corrumpere. *Cic. de Harusp. resp. c. 15.* Tu meam domum religiosam facere potuisti? qua mente? quam amiseras. qua manu? qua disturbaras. qua pulvinari? quod stupraras. *Tertull. in Apolog. c. 6.* Stuprandis moribus theatra orientia.

STUPROSUS, a, um, in stupra propensus. *Val. Max. l. 6. c. 1. n. 8.* Stuprosæ mentis acer punitor.

STUPRUM, pri, n. *violazione, stupro*, διακόρευσις, φθορά, proprie est turpis concubitus cum virgine, vel vidua, ut docet *Papinian. Dig. lib. 48. tit. 5. leg. 6.* sicut adulterium in nuptam committitur. Quo sensu *Cic. Tuscul. 4. c. 35.* Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. ¶ Sed accipitur etiam pro quavis turpi corruptione alterius. *Sallust. in Catil. c. 25.* Mulieres, quæ ingentes sumptus stupro corporis toleraverant. *Liv. l. 10. c. 31.* Matronæ stupri damnatæ. *Cic. post redit. in Sen. c. 6.* Vini, somni, stupri plenum. *Id. 5. de Fin. c. 22. sub fin.* Quæ per vim oblatum stuprum voluntaria morte lueret, inventa est. *Id. pro Dom. c. 40.* Incesto flagitio & stupro polluit cæremonias. *Id. 3. Offic. c. 9.* Stuprum alicui inferre. *Id. pro Mil. c. 27.* facere cum aliqua. *Sueton. in Calig. c. 24.* Stupri consuetudinem facere cum sororibus. *Tacit. 14. Ann. c. 2.* admittere. *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 27.* Conjugem illicere in stuprum. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 6. n. 44.* Rapere ad stuprum virgines matronasque. *Justin. l. 8. sub fin.* Omni sollicitatum spe regni, simulato amore ad stupri consuetudinem perpulit. *Id. l. 9. c. 6.* Stuprum per injuriam passus. *Column. l. 7. c. 6.* Caper immodicus libidinis, stupro matrem supervenit. *Tacit. 6. Ann. c. 1.* Pubem ingenuam stupris polluere. *Id. l. 14. c. 31.* Stupro violare. *Quintil. l. 4. c. 2.* Aliquem appellare de stupro. *Val. Max. l. 6. c. 1. n. 12.* compellare. & *ibid. n. 6.* Se stupri crimine coin-

coinquinare. *& v.* 10. Stupri commercium habere. *Tacit.* 4. *Hist.* c. 44. Stuprum aliquam cognoscere. *Valer. Max. l.* 6. 1. 8. *n.* 6. Ire ad stuprum. *Propert. l.* 4. *eleg.* 7. *v.* 57. Clytemnestræ stuprum. *h. e.* Clytemnestra ipsa stupro & adulterio infamis. Sic *stuper* homo stupidus, *scelus* scelestus. ¶ Stuprum pro turpitudine, probro, dedecore antiqui dixerunt. Appius: Nequid fraudis stuprique ferocia pariat. Nævius: Sesque ii perire mavolunt ibidem, quam cum stupro redire ad suos populares. Idem: Sin illos deserant fortissimos viros, magnum stuprum populo fieri pergetis. Hæc *Festus*.

STURNUS, ni, m. avis quædam, de qua *Plin. l.* 10. *c.* 24. *a med.* Sturnorum generi proprium catervatim volare, & quadam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. *& lib.* 18 *c.* 17. Petem a milio atque panico, sturnorum passerumve agmina abigere. *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 2. *leg.* 15. Omnem vim, cui resisti non potest, dominus colono præstare debet, ut puta fluminis, graculorum, sturnorum. *Plin. l.* 10. *c.* 42. *sub fin.* Habebant Cæsares juvenes sturnum, item luscinias, Græco atque Latino sermone dociles. *Stat. l.* 2. *silv.* 4. *v.* 18. Auditasque memor penitus demittere voces Sturnus. *Martial. l.* 9. *epigr.* 55. Sturni inopes. *h. e.* qui parvo aluntur, atque inopum cibus sunt.

STYGIALIS, le, *de Stige*, idem ac Stygius. *Virg. in Ciri*, *v.* 374. Hinc magico venerata Jovi Stygialia sacra. Ita legit *Scalig.*

STYGIUS, a, um, Στύγιος, ad Stygem, & Inferos pertinens. *Virg.* 6. *Æn. v.* 323. Cocyti stagna alta vides, Stygiamque paludem. *& vers.* 374 Stygias aquas. *Id.* 4. *Georg. v.* 506. Stygia cymba. *h. e.* Charontis. *Id.* 5. *Æn. v.* 855. ramum Lethæo rore madentem, Vique soporatum Stygia. *h. e.* mortifera. *Id.* 4. *Æn. v.* 638. & *Inscript. vet.* apud *Ramef. class.* 1. *n.* 157. Jupiter Stygius. *h. e.* Pluto: quem cælestis vocat *Æn.* 9. *v.* 104. Stygium fratrem. *Id.* 6. *Æn. v.* 252. Stygius rex. *Stat. l.* 4. *Theb. v.* 526. Stygia Juno. *h. e.* Proserpina. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 730. Stygii manes. *& vers.* 781. Stygiæ domus. *& lib.* 3. *v.* 398. Stygia nox. *Lucan. l.* 6. *v.* 733. Stygiæ canes. *h. e.* Harpyiæ, & Furiæ, quæ sunt canes Jovis, ut *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 209. & *lib.* 6. *v.* 257. docet. *Virg.* 7. *Æn. v.* 476. Alecto in Teucros Stygiis se concitat alis. *Id.* 3. *Georg. v.* 501. Stygiæ tenebræ. *Horat. l.* 4. *od.* 8. *v.* 25. Ereptum Stygiis fluctibus Æacum. *h. e.* morti. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 173. Stygiæ tædæ. *h. e.* faces Furiarum. *& vers.* 206. Virgines Stygiæ. *h. e.* Furiæ. *Ovid.* quoque 10. *Met. v.* 313. stipitem Stygium pro face Furiali dixit. *Lucan. l.* 6. *v.* 766. Stygium carmen. *h. e.* magicum. Sic *Senec. in Oedip. v.* 620. Stygiæ preces. *& Val. Flacc. l.* 6. *v.* 155. Stygia ars. *Ovid.* 15. *Met. v.* 791. Tristia mille locis Stygius dedit omina bubo. *h. e.* qui cantu mortem significare videtur: unde ab *eod.* funereus dicitur *Met.* 10. *v.* 453. & ferale carmen *Virg.* 4. *Æn. v.* 462. ei tribuit. *Ovid. Met.* 3. *de angue venenifero*, *vers.* 75. quique halitus exit Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras. *h. e.* exitiali, mortifero. *Lucan. l.* 9. *v.* 838. Stygiæ sorores. *h. e.* Parcæ. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1245. Stygius custos. *& vers.* 1257. canis. *h. e.* Cerberus. *Propert. l.* 2. *eleg.* 20. *v.* 71. Stygia sedeat sub arundine remex. *h. e.* quæ plurima in ripa Stygis provenit: quam deformem arundinem *Virg.* 4. *Georg. v.* 478. vocat. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 304. Corruptos Stygiam pestem defudat in amnes. *h. e.* venenum mortiferum. *Id. ibid. l.* 2. *v.* 167. Stygiæ umbræ. *h. e.* manes. (Ovidio Stygiæ umbræ sunt tenebræ Infernales, 1. *Metam. v.* 139.) *Id. de III. consul. Honor. v.* 183. Luget avaritiae Stygiis innexa catenis. *h. e.* Infernis, insolubilibus.

STYLOBATA, & Stylobates, æ, & is, m. *piedestallo*, στυλοβάτης, basis, sive pes columnæ, quia eo στῦλος βαίνει, columna stat. Differt a *stereobata*, quia stereobatæ sunt parietes, qui subjiciuntur columnis, & onera excipiunt, stylobatæ sunt ea, quæ stereobatis superimponuntur, & super quæ demum disponuntur columnæ. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Extructis fundamentis, ad libramentum stylobatæ sunt collocandi: supra stylobatas columnæ disponendæ. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. Subter columnarum stylobaten est lapis, &c. *& paulo supra*. Secundum stylobatis interiorem partem dextra & sinistra, &c.

STYLUS. V. *Stilus*.

STYMMA. V. *Hedysma*.

STYMPHALICUS, a, um, ad Stymphalum locum pertinens. *Plaut. Pers.* 2. 1. 4. Cum avibus Stymphalicis, cum Antæo deluctari mavelim, quam cum amore. V. *Stymphalis*.

STYMPHALIDES. V. in voce sequenti.

STYMPHALIS, is, & idis, f. Στυμφαλίς, quæ ad Stymphalum pertinet. *Plin. l.* 2. *c.* 103. In eo fluvio, ut in Arcadiæ Stymphali (*supple* palude) enascuntur aquatiles musculi. *Ovid.* 9 *Met. v.* 187. & *lib.* 2. *Fast. v.* 273. Stymphalides undæ ¶ *Stymphalides aves* Martis alumnæ, in Stymphalo monte, & lacu tanta multitudine fuisse fabulantur, ut solem obumbrarent, & Arcadiam omnem pervolitantes, popularentur agros, vexarent incolas: emissis pennis suis, tanquam sagittis, configentes: seu potius tantum plumarum stercorumque de se emittentes, ut homines & animalia necarent, agros & semina operirent. Cum prope ea loca Argonautæ venissent, iisque resistere non possent, ex Phinei monitu clypeos & hastas sumpserunt, & more Curetum sonitu eas abegerunt. Tandem Hercules creberrimo sagittarum jactu insecutus, confecit ac delevit: vel ut alii volunt, crepitaculorum assiduo terriculamento eas migrare coegit. *Hygin. fab.* 20. *&* 30. & *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 300. Hinc *Claudian. initio carm. de hystrice.* Audieram memorande tuas, Stymphale, volucres Spicula vulnifico quondam sparsisse volatu: Nec mihi credibilis ferratæ fabula pinnæ Visa diu. *Id. in proœm. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 37. *de Hercule*. Solvis Amazonios cinctus, Stymphalidas arcu Appetis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 104. Æripedem silvis cervam, Stymphalidas undis Abstulit. *Senec. in Phœniss. v.* 422. arcus nube subtexens diem Stymphalis. *Id. in Agam. v.* 849. sagittis Nube percussa Stymphalis alto Decidit cælo. Adde *in Med. v.* 783. & *in Herc. Fur. v.* 243. & *in Oet. v.* 17. *&* 1390. ¶ Scribit *Plin. initio cap.* 37. *l.* 11. paucis animalium in capite, nec nisi volucribus, apices esse, ut Phœnici plumarum serie, pavonibus crinitis arbusculis, stymphalidi cirro, phasianæ corniculis. ¶ Secundam syllabam corripit *Auson. Edyll.* 19. *v.* 5. Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.

STYMPHALIUS, a, um, Stymphalicus. *Catull. carm.* 67. *ad Mall. v.* 113. *de Hercule*. Tempore, quo certa Stymphalia monstra sagitta Perculit imperio deterioris heri.

STYMPHALUS, i, m. & Stymphalum, i, n. Στύμφαλος, & Στύμφαλον, mons Peloponnesi, in Arcadia, altissimus: item lacus, & fluvius, qui ex eodem monte per agrum Argivorum fluit: item urbs ad radices ejusdem montis posita. *Lucret. l.* 5. *v.* 31. uncisque timendæ Unguibus Arcadiæ volucres Stymphala colentes. *Stat. lib.* 4. *silv.* 6. *ad fin. de Hercule*. quantusque nivalem Stymphalum, quantusque jugis Erymanthon aquosis Terruerit. *Id. l.* 4. *Theb. v.* 298. Monstriferumque Erymanthon, & æripedum Stymphalon. V. *Stymphalis*. De urbe *Plin. l.* 4. *c.* 6. Oppida Arcadiæ Psophis, Mantinea, Stymphalum, Tegea, &c.

STYPA. V. *Stipa*.

STYPTERIA, æ, f. στυπτηρία, *allume*, alumen: a στύφω, astringo, quia adstringendi vim habet. *Ulpian. l. Dig.* 27. *tit.* 9. *leg.* 3. *extr.* Si lapidicinas, vel quæ alia metalla pupillus habuerit stypteriæ, vel alterius materiæ.

STYPTICUS, a, um, *astringente*, *stitico*, στυπτικός, adstringendi & obstruendi stipsadisque vim habens: a στύφω, adstringo, denso. *Plin. l.* 24. *c.* 13. *sub fin.* Inter medicamenta, quæ styptica vocant, nihil efficacius turi more ferentis radice. *Id. l.* 30. *c.* 9. *ad fin.* Herbæ ei natura est styptica. *Macrob. l. ult. Saturnal. sub fin.* Est in aere vis acrior, quam medici stypticam vocant. *Pallad. in Februar. tit.* 31. Quod vinum medicinæ quoque proderit, ubi stypticis est utendum. ¶ Dicitur & de saporibus, qui austera sunt, & gustatu linguam adstringunt, *lazza*, *aspro*. *Pallad. in Januar. tit.* 27. Vini veteris styptici hemina. *& in Octobr. tit.* 14. Vinum album & stypticum prodest stomacho laxiori. *Firmic. l.* 2. *c.* 12. *circa med.* Stypticus sapor.

STYRAX, acis, m. *storace*, στύραξ, arbor est in Syria nascens, cotoneo malo similis, lacrymæ ex austero jucundioris: intus similitudo arundinis, succo prægnans. Placet maxime pinguis, purus, albicantibus fragmentis. Color præfertur rufus, & pinguiter lentus: deterior furfurosus, & cano situ obductus. Post Syriacum laudatur ex Pisidia, Sidone, Cypro, Cilicia, Creta minime. Hæc *Plin. l.* 12. *c.* 25. *ad fin.* & *lib.* 24 *c.* 6. ubi docet varios ejus usus in medicina. *Id. l.* 12. *c.* 17. *ad fin.* Ex Syria revehunt (*Arabes*) styracem, acri odore ejus abigentes suorum (*alarum*) fastidium. *Id. l.* eo. *c.* 70. & *Seren. Samonic. c.* 46. *v.* 864. Styracis odora serpentes fugantur. *Virg. in Ciri*, *v.* 168. Non styrace Idæo fragrantes picta capillos. *h. e.* ex Ida Cretæ. Al. hic leg. *flore*. Sicut apud *Solin. c.* 33. (*al.* 46.) *ante med.* Arabes myrrhæ sarmentis ignes fovent: quorum fumo situs nosin, nisi odore cremati styracis occurrant, plerumque insanabiles morbos contrahunt. Adde *Paulin. Nolan. carm.* 24. *Nat.* 9. *S. Fel. v.* 276. 277. *&* 280. ¶ Hinc fictum servo nomen *Storax* apud *Terent. initio Adelph.* ubi *Donatus*: Puer ab odore Storax.

STYX, Stygis, f. *Stige*, Στύξ, fons Arcadiæ ex Phineo lacu, & ex Nonacri monte manans ex saxo, & in fluvium evadens, tam frigidus, ut ejus aqua pota statim enecet, ferrum & æs erodit, solaque mulæ ungula posse contineri, cetera vasa frigoris vehementia statim dirumpantur. *Plin. l.* 2. *c.* 103. & *lib.* 32. *c.* 5. *Senec. l.* 3. *Quæst. nat. c.* 25. & *Vitruv. l.* 8 *c.* 3. ubi tradit hoc veneno necatum Alexandrum ob Antipatro, in mulina ungula per Iollam filium perlatum. quod & *Justin. l.* 12. *c.* 14. *Curt. l.* 10. *c.* 10. & *Plin. in fin. l.* 30. narrant. *Theophrastus* tradit, in Styge pisces parvos esse: qui & ipsi lethales sunt, auctore *Plin. l.* 31. *c.* 2. ¶ *Homerus* finxit, Stygem Inferni esse paludem, cujus fabulæ occasionem cepit ex Styge fonte Nonacridis regionis. *Virg.* 4. *Georg. v.* 478. limus niger, & deformis arundo Cocyti, tardaque palus inamabilis unda Alligat, & novies Styx circumfusa coercet. *Serv. ad* 6. *Æn. v.* 295. Acheronta vult quasi de imo nasci Tartaro, hujus æstuaria Stygem creare: de Styge autem nasci Cocyton. ¶ Hanc Inferni paludem Superi tanta in religione habuerunt, ut per Stygem jurare soliti essent, & nefas ducerent quidquam eorum, quæ per Stygem jurassent, non observare: siquis autem deorum hoc jusjurandum violasset, centum annis a nectare abstineret, & numinis majestate esset privatus. Hæc de re *Servius* sic scribit, enarrans illum locum *Virg.* 6. *Æn. v.* 133. Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est, Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre Tartara. Dicitur, inquit, Victoria Stygis filia bello Gigantum Jovi favisse: pro cujus remuneratione Jupiter tribuit, ut jurantes dii per ejus matrem, non audeant fallere. Ratio autem hæc est. Styx mœrorem significat: unde ἀπὸ τοῦ στυγεῖν, idest a tristitia, Styx dicta est. Dii autem læti sunt semper: unde & immortales. Ergo quia mœrorem non sentiunt, jurant per rem suæ naturæ contrariam, idest tristitiam, quæ est æternitati contraria. Ideo jusjurandum per exsecrationem habent. Hæc *Serv.* Hinc *Virg.* 6. *Æn. v.* 323. Stygiamque paludem, Dii cujus jurare timent, & fallere numen. *Ovid.* 3. *Met. v.* 290. Stygii quoque conscia sunto Numina torrentis, timor, & deus ille deorum. *& in Ibin*, *v.* 78. Imperjuratæ laberis amnis aquæ. *Stat.* 8. *Theb. v.* 30. & Styx perjuria divum Arguit. *Sil. l.* 13. *v.* 568. At magnis semper divis regique deorum Jurari dignata palus, pere-

hor-

horrida riun, Fumiferum volvit Stya inter sulphura limum. *Stat. l. 1. Achill. v. 269.* si progenitum Stygos amne severo armavi. ¶ Ponitur pro ipsis Inferis: & pro morte, qua ad Inferos itur. *Virg. 1. Georg. v. 243.* Stya atra, manesque profundi. *Martial. l. 4. epigr. 60.* Inter laudatas ad Styga missus aquas. ¶ Et pro veneno. *Seren. in Ordip. v. 163.* Miscuit undis Styga Sidoniis.

SU

SUAD TED, idem ait esse, sic te. *Festus.* quæ verba *Scalig.* sic legenda conjicit: Sed ted, idem ait esse, sine te. Se enim, & *sed pro sine* olim dictum est. V. Si. Τὸ *idem* videtur Verrium Flaccum designare.

SUADA, æ, f. Πειθὼ, persuasionis dea, a *suadeo*. Ac Græce eodem modo vocatur Pitho, πειθὼ, ἀπὸ τοῦ πείθειν, persuadere. *Cic. de clar. Orat. c. 15.* Suadæque medulla. Πειθὼ, quam vocant Græci, cujus effector est Orator, hanc Suadam appellavit *Ennius*. Ejus autem Cethegum medullam fuisse vult, ut quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitavisse, hujus hic medullam nostrum Oratorem fuisse dixerit. *Id. de Senect. cap. 14.* M. Cethegum, quem recte Suadæ medullam dixit Ennius, &c. *Gell. l. 12. c. 2.* hunc locum *Ennii* referens, habet: Flos delibatus populi, & suada medulla: ut *suada medulla* per appositionem dictum sit. Alii suspicantur *Suadai* legendum esse. *Quintiliano* minus placet hæc vox, tanquam dura declinatione a *suadeo* formata, *lib. 2. c. 15.* V. *Suadus*.

SUADELA, æ, f. idem ac Suada, Πειθὼ. Aliqui dicunt, ut *Plutarcho*, Suadelam nuptiis una cum Venere præfuisse. *Phurnutus* etiam scribit assidere Veneri Gratias, Suadelam, Mercurium, quod Suadela oratione & gratia amatores pelliciat. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 38.* Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque. ¶ Est etiam idem ac suasio. *Plaut. Cistell. 2. 3. 24.* Jam perducebam illam ad me suadela mea. *Apul. sub fin. lib. 2. de doctr. Plat.* Si consilio & suadela depravata consuetudo deflecti non poterit. *Id. lib. 9. Metam.* His & hujuscemodi suadelis, &c.

SUADENTER, adverb. *con persuasiva*. *Arnob. l. 2. pag. 56.* Suadenter loqui in litibus.

SUADEO, ades, asi, asum, a. 2. *esortare, consigliare, persuadere*, πείθω, suavibus & accommodatis verbis aliquem in opinionem meam inducere conor, hortor, moneo, auctor sum. Differt a *persuadeo*: quia *suadet* qui hortatur incerto eventu: qui *persuadet*, id obtinuit, ad quod hortabatur. *Cic. 2. Phil. cap. 11. a med.* An C. Trebonio persuasi? cui ne suadere quidem ausus essem. Adde *cap. 10.* Hoc tamen discrimen non est fortasse perpetuum. V. *Persuadeo* in fine. *Cic. 13. ad Attic. ep. 38. ad fin.* Tu quod ipse tibi suaseris, idem mihi persuasum putato. *Id. 13. Fam. epist. 4. circa med.* Hæc in spectant, ut te horter & suadeam. reliqua sunt, quæ pertinent ad rogandum. *Terent. Andr. 4. 1. 36.* Nunquam destitit instare, suadere, orare: usque adeo donec perpulit. *Cic. Attic. 11. ep. 16.* De obviam itione ita faciam, ut suades. *Id. Fam. 7. ep. 3.* Cœpi suadere pacem. *Liv. l. 45. c. 21.* Privatis suadendi dissuadendique legem potestatem facere. *Quintil. l. 3. c. 8. a med.* C. Cæsari suadentes regnum. *Justin. lib. 3. cap. 2. ad fin.* Parcimoniam omnibus suasit. *Ovid. 9. Met. v. 691.* digitoque silentia suadet. *Cic. de Senect. c. 5. a med.* Legem Voconiam magna voce suasi. *Quintil. l. 3. c. 8. ante med.* Suasuris de pace, bello, copiis, hæc duo nota esse voluit. *Trajan. ad Plin. l. 10. epist. 49.* Quid Claudiopolitanis circa balineum faciendum sit. *Cic. 9. Fam. ep. 6. ante med.* Suades, ut ab iis petam. *Nep. in Lysandr. 1. 3. sub fin.* Suadet Lacedæmoniis, ut dux deligatur. *Petron. in Satyr. cap. 35. circ.* Suadeo, inquit, cœnemus. *Nep. in Con. c. 4.* Se suadere, dixit, Pharnabazo id negotii daret. *Phædr. l. 1. fab. 15. v. 6.* Suadebat asino fugere. *Virg. 4. Georg. v. 264.* galbaneos suadebo incendere odores. *Vellej. l. 2. c. 63.* Cum acerrime suasisset Lepido, ne se cum Antonio jungeret. *Plin. l. 5. ep. 6.* Suasisti, ne facerem. *Tacit. 4. Hist. c. 8. ad fin.* Suadere Prisco, ne supra principem scanderet. *Plin. lib. 7. ep. 9. in fin.* Dum tibi quemadmodum studere debeas, suadeo. *Plin. lib. 14. cap. 7. in fin.* Apollodorus medicus in volumine, quo suasit Ptolemæo regi, quæ vina biberet, laudavit Oreticum, Leucadium, &c. ¶ Pro persuadere. *Cic. pro Arch. 1. 6.* Nisi mihi ab adolescentia suasissem, nihil esse in vita, &c. ¶ Passive *Plaut. Trin. 3. 2. 44.* Minus placet, magis quod suadetur: quod dissuadetur, placet. ¶ Cum accusativo personæ, si sequitur infinitivus. *Terent. Hecyr. 3. 5. 31.* Me pietas matris potius commodum suadet sequi. *Virg. 12. Æn. v. 813.* Juturnam misero, fateor, succurrere fratri Suasi. cum solitum sit, inquit *Macrob. 6. Saturn. c. 6.* dici, Juturnæ suadeo. ¶ Cum solo accus. personæ rarum est. *Tertull. de habit. mul. c. 1.* Tu es, quæ eum suasisti, quem diabolus aggredi non valuit. *Apul. l. 9. Metam.* Uxorem ejus tacite suasi, ac denique persuasi, secederet paululum. ¶ *Verba suadentia* apud *Stat. 11. Theb. v. 435.* sunt mollia, placida, sermo ad pacem hortantis. ¶ Commode tribuitur rebus inanimis. *Virg. 2. Æn. v. 9.* suadentque cadentia sidera somnos. *Id. Ecl. 1. v. 56.* Sæpe levi somnum suadebit inire susurro. *Ovid. 1. Amor. eleg. 6. v. 59.* Nox, & Amor, vinumque nihil moderabile suadent. *Id. Heroid. epist. 7. v. 55.* Ut pelago suadente etiam retinacula solves. *Trajan. ad Plin. lib. 10. ep. 27.* Interim navibus, interim vehiculis uti, prout loca suaserint. *Plin. l. 3. ep. 7.* Novissime, ita suadentibus annis, ab Urbe secessit. *Lucan. l. 1. v. 162.* hostiles luxum suasere rapinæ. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 179.* crimina suadet egestas. ¶ Primam syllabam in duas per diæresim qui diduxerit, inveni adhuc neminem.

SUADILUDIUS. V. *Suaviludius*.

SUADUS, a, um, *persuasivo*, πειθανός, persuadendi vim habens, flexanimus. *Stat. 4. Theb. v. 452.* Inclinat Bacchi latices, & munera verni Lactis, & Actæos imbres, suadumque cruorem Manibus. *Apul. sub fin. l. 11. Metam.* Divini somnii suada majestas. *Symmach. l. 3. ep. 6.* Delenifica & suada facundia. *Martian. Capell. l. 1. pag. 2.* Delinitus suade conjugis amplexibus. *Servius ad l. 1. Æn. v. 724.* Sana Veneri multa nomina dicantur imposita. nam alii suadam appellant, quod ipsa conciliatio suada sit. dicitur etiam obsequens, &c.

SUARIUS, a, um, *da porci*, ὕειος, συϊκός, ad sues pertinens. *Plin. l. 21. c. 3. circa med.* Suarius negotiator. *Ulpian. lib. 1. Dig. tit. 12. leg. 1. a med.* Forum suarium sub ipsius cura est: sed & ceterorum sive pecorum, sive armentorum. ¶ Absolute *porcaro*, συβώτης, subulcus. *Plin. l. 8. c. 51. circa med.* Agnitam vocem suarii furto abactis. ¶ Et qui suillæ carnis negotiator est. Hujusmodi plures erant, & corpus constituebant: unde *corpus suariorum & confectuariorum* legitur in vet. Lap. apud *Gruter. pag. 361. n. 1.* Adde *pag. 647. n. 7.* & *Symmach. l. 10. ep. 27. (al. 34.)* ¶ Suaria, æ, negotiatio, aut annona suaria. *Tabula edicti* apud *Gruter. pag. 647. n. 7.* Cum suarios videremus damnum affectos, & eos etiam ordines, qui suariam faciunt. *& mox.* Ut duæ partes suariæ, tertia vero his ordinibus sufficiat, qui suariam recognoscunt.

SUASIO, onis, f. *esortazione, persuasione*, παραίνεσις, actus suadendi, adhortatio. *Senec. ep. 95.* Non tantum præceptionem, sed etiam suasionem, & consolationem, & exhortationem necessariam judicat. *Gell. in fin. cap. 19. l. 10.* Omni suasionum admonitionumque genere atens, sectatores suos ad rationes bonæ indolis ducebat. ¶ Apud Rhetores est oratio deliberativi generis, quippiam suadens, aut dissuadens, quæ & *suasoria* dicitur. *Cic. in Orat. 1. 11. a med.* Pluta sunt orationum genera, eaque diversa, laudationum, scriptionum, & historiarum, & talium suasionum, qualem Isocrates fecit Panegyricum. *Id. pro Cluent. c. 51.* M. Brutus in suasione legis Serviliæ summis ornat Senatum laudibus. Adde *lib. 2. de Orat. cap. 81.* & *Quintil. l. 3. c. 8.*

SUASOR, oris, m. *consigliatore, esortatore, persuaditore*, ἀνεγνωτής, qui suadet, impulsor, hortator. Minus est, quam auctor. hic enim perficit, quod suaserat: *suasor* aliquando repellitur. *Sueton. in Tiber. c. 27. in fin.* Alium dicentem *sacras ejus occupationes*; & rursum alium, *auctore eo senatum se adiisse*; verba mutare, & pro auctore *suasorem*, pro *sacris laboriosas* dicere coegit. *Cic. 3. Officior. c. 30.* Atque hujus deditionis ipse Postumius, qui dedebatur, suasor & auctor fuit. *Plaut. Mostell. 3. 3. 13.* Me suasore & impulsore id factum, audacter dicito. *Cic. ad Planc. a. post epist. 16. l. 16. ad Attic.* Hæc epistola non suasoria est, sed rogatoria. *Id. 2. Phil. c. 12.* Quid enim interest inter suasorem facti, & probatorem? *&* Phil. *1. c. 3. in fin.* Repudiatis malis suasoribus. *Enn.* apud *Gell. l. 7. c. 2.* Hannibal audaci cum pectore dehortatur, Ne bellum faciam: quem credidit esse meum cor Suasorem summum, & studiosum robore belli. *Ovid. 4. Fast. v. 75.* Trojanæ suasorem Antenora pacis.

SUASORIUS, a, um, *esortatorio*, παραινετικός, ad suadendum pertinens. *Quintil. l. 3. c. 8.* Pars deliberativa, quæ eadem suasoria dicitur, de tempore futuro consultans, quærit etiam de præterito: officiis constat duobus, suadendi ac dissuadendi. ¶ Absolute dicitur de oratione, qua deliberantibus suademus aliquid, aut dissuademus: cujusmodi sunt octo illæ M. Senecæ Rhetoris. V. *Controversia*. *Quintil. l. 2. c. 1. circa med.* Si Grammatices munus usque ad suasorias (quæ sunt apud rhetorem materiæ inter rudimenta dicendi) prorogatur, tardius rhetore opus est. *Id. l. 2. c. 4. a med.* Sunt & illæ pæne totæ ad deliberativum pertinentes genus: ducendane uxor, petendine sint magistratus. namque hæ, personis modo adjectis, suasoriæ erunt. *Petron. in Satyr. c. 6.* Qui Agamemnonis suasoriam exceperat. *Quintil. l. 3. c. 8. post med.* Declamare suasorias.

SUASUM, color appellatur, qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento albo. Plautus (*Truncul. 2. 2. 16.*) Quia tibi suaso infecisti, propudiosa, pallulum. Quidam autem legunt, insuaso: nec desunt qui dicant, omnem colorem, qui fiat inficiendo, suasum vocari: quod quasi persuadetur in alium ex albo transire. Hæc *Festus*. ad quæ *Salmasius* adnotavit, proprie *suasa* & *insuasa* dici, quæ colorem aliquem penitus imbiberunt, & saturata sunt: ducta loquendi ratione a Græcis, qui ea πεπεισμένα dicunt. Maxime autem imbibi colorem fumi in tigno, quod diutino stillicidio subjectum fuerit: unde in Glossis: Insuasum, ἄλλος ὠχρὸς καπνιστής. Quod autem de fumido colore dicitur, de aliis quoque introsioribus dici posse.

SUASUS, a, um, particip. *persuaso, esortato*. *In argumento 1. Aulul. Plauti, v. 6.* Megadorus a sorore suasus ducere uxorem.

SUASUS, us, m. idem ac suasio. *Terent. Phorm. 5. 1. 3.* Nam vereor, hera ne ob meum suasum indigne injuria afficiatur. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 9.* Siquis per vim, vel per suasum medicamentum alicui infundit.

SUATIM, adverb. *da porco*, ὑϊκῶς, ad similitudinem suis. *Nigid.* apud *Non. c. 1. n. 190.* Sunt etiam adsimulanter dicta hæc, canatim, suatim, bovatim, quæ ab animalibus sumuntur.

SUAVE. V. *Suavis*.

SUAVEOLENS, *&* Suave olens, entis, *di odor grato*, εὐώδης, suavem odorem habens. Vox quadrisyllaba. *Catull. carm. 19. Priap. v. 13.* Pallentesque cucurbitæ, & suaveolentia mala. *Id. carm. 60. nupt. v. 6.* Cinge tempora floribus Suaveolentis amaraci.

SUAVEOLENTIA, æ, f. *odor soave*. Translate *Sidon. lib. 8. ep. 14.* Ad suaveolentiam pudicitiæ impellere. Adde *Augustin. lib. 8. Confession. c. 6.*

SUAVIATIO, *&* Saviatio, onis, f. *baciamento*, φίλημα, osculatio.

Plaut. *Bacch.* 1. 2. 8. & 12. & *Pseud.* 1. 1. 63. Suavis suaviatio. *Gell. l.* 18. *c.* 2. Saviationes puerorum.

SUAVIDICUS, a, um, suavis, vel suavia dicens, ut Suavidici versus, apud *Lucret. l.* 4. *v.* 180.

SUAVILLUM, & Savillum, i, n. genus placentæ ex farina, caseo, ovo, & melle, apud *Caton. de* R. R. *c.* 84.

SUAVILOQUENS, entis, *ἡδυεπής*, *ἡδύλογος*, qui suaviter loquitur. *Cic. in Bruto, c.* 15. ex *Ennio*. Additur Orator Cornelius suaviloquenti Ore Cethegus. *Cic. in fragm.* apud *Gell. l.* 12. *c.* 2. Suaviloquens jucunditas. (*Senec. ibid.* hanc vocem & in *Enn.* & in *Cic.* reprehendit, defendit *Gell.*) *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *inter init. & med.* Vox vitio carebit, si fuerit ut facile, explanatum, jucundum, urbanum. Ita fiet illud, quod Ennius probat, cum dicit, suaviloquenti ore Cethegum fuisse, non quod Cicero in iis reprehendit, quos ait latrare, non agere. *Lucret. lib.* 1. *vers.* 943. Suaviloquum carmen.

SUAVILOQUENTIA, æ, f. *ἡδυέπεια*, loquendi suavitas, facultas suaviter loquendi. *Cic. in Brut. c.* 15. Ex Oratorem appellat, & suaviloquentiam tribuit.

SUAVILOQUUS, a, um, idem ac suaviloquens. *Lucret. l.* 2. *v.* 528. nunc suaviloquis, age, paucis Versibus ostendam, &c.

SUAVILUDIUS, ii, m. qui ludis alios oblectat. *Tertull. de Spectac. c.* 20. & *de cor. mil. c.* 6. Al. leg. *suadiludius*, & exponunt de eo, qui ludum suadet.

SUAVIO, as, a. 1. idem ac suavior. *Pompon.* apud *Non. c.* 7. *n.* 49. Ego illam non amplectar, non suaviem? *Novius ibid.* Suavies, cum gemit.

SUAVIOLUM, & Saviolum, i, n. *bacinechio*, *φιλημάτιον*, diminut. a *suavium*. *Catull. carm.* 97. *ad Juvent. v.* 14. Saviolum tristi tristius helleboro.

SUAVIOR, & Savior, aris, atus sum, dep. 1. *baciare*, *φιλέω*, suavium do, cum voluptate, aut præ gaudio osculor. *Cic. Attic. l.* 16 *ep.* 3. *in fin.* Atticam nostram cupio suaviari: ita mihi dulcis salus visa est per te missa ab illa. *Id. in Bruto*, *c.* 14. Brutus, qui de matre suavianda tam acute conjecit. *Gell. l.* 3. *c.* 15. Quum ibi eum tres adolescentes amplexi, cornuis suis in caput patris positis, suaviarentur. *Alii leg.* saviarentur. *Catull. ad Veranium carm.* & *vers.* 9. Jucundum os oculosque suaviabor.

SUAVIS, ve, *dolce*, *giocondo*, *grato*, *amabile*, *soave*, *ἡδύς*, dulcis, conditus, gratus, jucundus. Vox disyllaba, quæ dicitur primum de iis, quæ sensus afficiunt, & delectant. *Plaut. Mostell.* 5. 1. 66. Elixus esse, quam assus, soleo suavior. *Horat. sub fin. sat. alt. l.* 2. Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes, Suaves res, si, &c. *Lucret. l.* 4. *v.* 639. quod suave est aliis, aliis fit amarum. *Plin. l.* 20. *c.* 11. Apium suaviores aquas potui incoctum præstat. *Id. l.* 25. *c.* 9. *a med.* Radix suavissimi gustus & odoris. *Cic.* 5. *Verr. c.* 9. *sub fin.* Ut odor Apronii teterrimus oris & corporis nos isti suavis & jucundus videretur. *Phædr. l.* 3. *fab.* 1. *v.* 4. Hanc postquam totis avida traxit naribus, O suavis anima, *inquit*, &c. *Lucret. l.* 3 *v.* 223. spiritus unguenti suavis. *Id. l.* 1. *v.* 7. tibi suaves dædala tellus Submittit flores. *Plin. l.* 9. *c.* 41. Suavior & lenior color. *Nemesian. in Cyneg. v.* 319. suavique rubescere luto. *Enn.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *circa med.* Olli respondet suavi' sonus Egeriai. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *inter init. & med.* Laudatur in Catullo suavis appellatio literarum. *Id. l.* 12. *c.* 10. *ante med.* Suaves accentus. *Gell. l.* 19. *c.* 9. *a med.* Voce admodum quam suavi versus cecinit Valerii Æditui. *Lucret. l.* 4. *v.* 454. cum suavi devinxit membra sopore Somnus. ¶ Inde transfertur ad ea, quæ animo jucunda sunt. *Cic. pro Balb. c.* 16. Comes, benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur, qui erranti comiter monstrant viam, benigne, non gravate. *Enn.* apud *Gell. l.* 12. *c.* 4. doctu', fidelis, Suavis homo. *Cic. Fam.* 13. *epist.* 26. Audierat, quam suavis esset inter nos, & quanta conjunctio. *Cal. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 1. Mihi suavissimum est, tuæ memoriæ dare operam. *Lucret. l.* 1. *v.* 141. sperata voluptas suavis amicitiæ. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 23. at sermo lingua concinnus utraque Suavior. *Phædr. l.* 4 *fab.* 5. *v.* 41. Temperatæ suaves sunt argutiæ. *piacevoli*. & *Plaut. Cistell.* 1. 3. 43. Is amore illam deperit, & illa hunc contra: qui est amor suavissimus. & 2. 1. 17. Ita hodie hic acceptæ sumus suavibus modis. *Id. Stich.* 5. 4. 54. Mea suavis, amabilis, amœna Stephanium. ¶ *Suave est*, jucundum, dulce est. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 51. suave est ex magno tollere acervo. *Lucret. initio l.* 2. Suave, mari magno, turbantibus æquora ventis, E terra magnum alterius spectare periclum. ¶ *Suave* ritu adverbii, suaviter. *Horat. lib.* 1. *sat.* 4. *v.* 76. Suave locus voci resonat conclusus. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 43. suave rubenti murice. & *Ecl.* 3. *vers.* 63. suave rubens hyacinthus. ¶ Primam syllabam diduxit *Sedul. l.* 1. *v.* 274. Est leve cujus onus, cujus juga ferre, suave est.

SUAVITAS, atis, f. *dolcezza*, *soavità*, *ἡδος*, *γλυκύτης*, dulcedo, jucunditas, suavitudo, qua sensus afficiuntur. *Cic.* 2. *Phil. c.* 45 Quidam morbo aliquo & sensus stupore, suavitatem cibi non sentiunt. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. Multitudo & suavitas piscium. *Plin. l.* 19. *c.* 3. Misy præcipuum suavitate odoris ac saporis. *Id. l.* 23. *c.* 7. *ante med.* Lac caprifici suavitatem carnibus affert. *Id. l.* 31. *c.* 8. Garum transiit ad colorem mulsi veteris, adeoque dilutam suavitatem, ut bibi possit. *Cic. de Senect. c.* 17. Suavitas odorum, qui afflantur e floribus. *Plin. l.* 22. *c.* 25. *ante med.* Hordeum candorem dentibus, & suavitatem oris facit. *buon fiato*. & *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 3. Non sunt contenti bona valetudine, sed vires, lacertos, sanguinem quærunt, quandam etiam suavitatem coloris. *bel sangue*. & *Plin. l.* 5. *ep.* 16. Suavitas puellaris cum virginali verecundia. *bellezza*, *vaghezza*, *belle fattezze*. Sic *l.* 2. *ep.* 13. *circa med.* Mira in sermone, mira etiam in ore ipso vultuque suavitas. *Quintil. in proœm. l.* 6. *a med.* & *l.* 11. *c.* 3. & *Nep. in Attic. c.* 1. Erat in puero summa suavitas oris & vocis. *bello pronunzo*. & *Cic.* 3. *Offic. c.* 33. Conquirere undique suavitates. *piacere*. & *lib.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 2. Equidem hoc affirmo, mirifica suavitate te villam habiturum, piscina & salientibus additis, & silva vindicata. *amenità*. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Orat. c.* 43. Mira in cognoscendo suavitas & delectatio. *Id. pro Cal. c.* 11. Qui in reliqua vita mitis esset, & in hac suavitate humanitatis, qua prope jam delectantur homines, versari perjucunde soleret. *Id. Fam.* 3. *ep.* 1. Tibi persuade, carissimum te mihi esse propter multas suavitates ingenii, officii, humanitatis tuæ. *amabilità*, *belle qualità*. & *de Amic. c.* 18. *sub fin.* Suavitas quædam sermonum atque morum, haudquaquam mediocre condimentum amicitiæ. *Plin. in Paneg. cap.* 49. *ad fin.* Non aurum, nec argentum, nec exquisita ingenia cœnarum, sed suavitatem tuam jucunditatemque miramur. *h. e.* comitatem, benignitatem, facilitatem. & *l.* 6. *ep.* 31. *a med.* Suavitas, simplicitasque convictus. & *epist.* 7. Cujus literæ tantum habent suavitatis, hujus sermonibus quantum dulcedinis inest? *Id. lib.* 3. *ep.* 1. *circa med.* Mira carminibus dulcedo, mira suavitas. *Nep. in Attic. c.* 4. Tanta suavitas erat sermonis Latini, ut appareret, in eo nativum quendam leporem esse, non adscitum.

SUAVITER, *dolcemente*, *soavemente*, *ἡδέως*, jucunde, dulciter. *Cic. Acad. l.* 4. *c.* 4. *a med.* Viden, quam suaviter voluptas sensibus blandiatur. *Plin. l.* 25. *c.* 9. Peucedanum odore suaviter gravi. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 11. *sub fin.* Eruditissimos homines Asiaticos quivis Atheniensis indoctus, non verbis, sed sono vocis, nec tam bene, quam suaviter loquendo facile superabit. Sic *Plin. lib.* 3. *ep.* 15. Suavissime & peritissime legere. *con bello pronunzo, e bel suono di voce*. quæ a *Corn. Nep.* & *Quintil.* suavitas oris dicitur. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* Vivere sibi suaviter. *darsi bel tempo*. & *cap.* 75. Ut nobis suaviter sit. *Horat. in fin. sat.* 6. *l.* 1. His me consolor victurum suavius, ac si Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuisset. & *sat.* 9. *v.* 4. quid agis dulcissime rerum? Suaviter, ut nunc est, inquam. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Fin. c.* 17. *sub fin.* Secunda jucunde ac suaviter meminisse. *Id. Fam.* 3. *ep.* 12. Sicut tu amicissime & suavissime optas. & *lib.* 13. *ep.* 18. Literæ suavissime & humanissime scriptæ. *Id. in Bruto*, *c.* 29. Neque refert videre, quid dicendum sit, nisi id queas solute & suaviter dicere.

SUAVITUDO, inis, f. idem ac suavitas. *Plaut. Stich.* 5. 5. 14. Age mulsa mea, suavitudo, salta. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 12. *in fin.* Res eædem vocis firmitudini, & pronuntiationis suavitudini prosunt. Adde *Turpil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 797.

SUAVIUM, & Savium, ii, n. *bacio*, *φίλημα*, osculum. Falluntur, qui *Donatum* sequuti ad *Eun. Terent.* 3. 2. 3. suavium tantum libidinum esse autumant. Nam *Cic. l.* 16. *ad Attic. ep.* 11. *extr.* Atticæ, inquit, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. ¶ Est a *suavio*, ut *Varr.* apud *Non. c.* 5. *n.* 11. docet, neque aliter videtur ab osculo differre, quam quod osculum ab ore dicitur, suavium a *suavitate*, ut *Non. ibid.* notat. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 38. Savia super savia dare alicui. *Id. Cas.* 5. 2. 14. Savium poscere. *Id. Asin.* 4. 1. 53. Savium alicui facere. *Id. Curcul.* 1. 1. 60. oppingere. & 1. 3. 54. Tene, priusquam hinc abeo, savium. ¶ Est etiam vox blandientis. *Terent. Eun.* 3. 2. 3. Meum suavium quid agitur? Adde *Plaut. Pœn.* 1. 2. 153. ¶ Videtur interdum usurpari pro ipso ore, vel pro ipsis labiis ad suaviandum compositis, *bocchina*. *Vetus Poeta* apud *Gell. l.* 19. *c.* 11. Dum semihulco savio meum puellum savior. *Plaut. Mil.* 2. 1. 16. Itaque meretrices dum labiis ductant eum, majorem partem videas valgis saviis. Multa in hanc rem *Taubman. in* 3. *Edit. pag.* 791. ¶ *Suavium pro savium* legitur etiam apud ipsum *Plaut. Asin.* 5. 2. 41. *Stich.* 5. 6. 3. & alibi.

SUB, *sotto*, *ὑπό*, subter: a voce Græca allata, ut *ab* ex *ἐκ*. Præpositio est tum ablativum, tum accusativum regens. Cum verbis motus fere accusativum habet. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 16a. Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 7. & 12. Exercitum ejus sub jugum missum. & *cap.* 24. *extr.* Helvetii sub primam nostram aciem successerunt. ¶ Aliquando ablativum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 38. & 74. *Burm.* Vinum sub mensa effundere. *Liv. l.* 22. *c.* 57. *circa med.* Gallus & Galla in foro boario sub terra vivi demissi sunt in locum saxo consaeptum. *Id. l.* 3. *c.* 28. *extr.* Sub hoc jugo dictator hostes misit. ¶ Cum verbis quietis fere ablativum regit. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 16. Gallia sub Septentrionibus posita est. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 25. manet sub Jove frigido Venator. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. Sub terra habitare, nec unquam exire supra terram. ¶ Aliquando accusativum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 21. Hostes sub montem consedisse. *Cic.* 4. *Acad. c.* 23. *a med.* Ea, quæ sub sensus subjecta sunt. *Ovid.* 12. *Met. v.* 389. hostem medium ferit ense sub alvum. *Lucan. l.* 7. *v.* 363. quidquid sub Noton & Borean hominum sumus. ¶ Translate *Cic pro Arch. c.* 10. Jussit præmium ei tribui sub ea conditione, nequid postea scriberet. *con condizione*. & *Nepos in Eumen. cap.* 7. Cujus sub imperio phalanx erat Macedonum. *Liv. l.* 25. *c.* 40. Sub Annibale magistro omnes belli artes edoctus. *Sueton. in Calig. c.* 48. *in fin.* Sub pœna mortis denuntiavit, nequid ageretur. *Justin. l.* 18. *c.* 6. Elissæ nuptias sub belli denuntiatione petit. & *lib.* 1. *c.* 5. *extr.* Ut sub specie venationis dolus lateret. *Id. l.* 5. *c.* 8. *sub fin.* Ne rempublicam sub obtentu liberationis invaderet. *Sueton. in Tito*, *c.* 8. *circa med.* Quædam sub eo fortuita ac tristia acciderunt. *fatta di lui impresa*. & *Nemesian. ecl.* 1. *v.* 13 Nunc album caput, & veneres tepuere sub annis. *sotto 'l peso degli anni*. ¶ Servii etiam

iam verbis motus de loco. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 1. Foras, lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. *Id. Capt.* 3. 5. 72. Interdius sub terra lapides eximet. ¶ Hoc sensu interdum præposit. *de* præmittitur. *Colum. l.* 11. *c.* 34. Sed mustum de sub massa, & limpidum fit. V. *Massa*. *Pallad. in Octobr. tit.* 11. Ea musto de sub pedibus septo cannabis infundere. *Bassus Julius* apud *Senec. l.* 1. *controverf.* 3. *sub fin.* Virgo de sub saxo. *Flor. l.* 2. *c.* 3. De sub Alpibus, id est de sub ipsis faucibus Italiæ. *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 19. De sub oculo sanguinem detrahere. *& cap.* 53. De sub ipsis dolorum locis. *& cap.* 54. item *lib.* 1. *c.* 25. *sub fin.* De sub cirro sanguis subtrahi debet. Y'o'ı in his esse, & *desub* junctis vocibus scribendum quidam putant. ¶ Sæpe refertur ad tempus, & cum ablativo *in* significat. *Flor. l.* 2. *c.* 17. *a med.* Cum sub nocte castra consulis adiisset, pilo vigilis acceptus est. *in tempo di notte*. & *Plin. l.* 8. *c.* 32. *circa med.* Cervi soli animalium omnibus annis, stato veris tempore, cornua amittunt: ideo sub ipsa die quam maxime invia petunt. *Aristotel.* ex quo *Plin.* sumpsit *l.* 9. *hist. animal. c.* 5. *Ὅταν ἀποβάλωσι, κρύπτουσι ἑαυτοὺς τὰς ἡμέρας*. *Senec. ep.* 71. Consilium sub die nasci debet. & hoc quoque tardum est nimis: sub manu, quod ajunt, nascatur. *h. e.* in ipso die, vel tempore, quo consilio opus est. *Lucan. l.* 10. *v.* 510. sub tempore vatis Proteos. *al tempo*. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 17. Ne sub ipsa profectione milites oppidum irrumperent, portas obstruit. *in tempo della partenza*. & *Ovid.* 12. *Metam. v.* 183. Multaque nα fugiunt primis spectata sub annis. *Cels. l.* 3. *c.* 18. *circa med.* Sub somno plerique sanescunt. *dormendo*. Cum accus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 666. sub noctem cura recursat. *h. e.* per noctem, noctis tempore. ¶ Item paulo ante, aut statim post, circiter, cum accus. aut ablat. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 28. Pompejus sub noctem naves solvit. *sul far della notte*, nocte incipiente. *Id. l.* 2. *B. Gall. c.* 33. Sub vesperum Cæsar portas claudi jussit. *Liv. l.* 27. *c.* 15. *in fin.* Sub ortum ferme lucis. *Ovid. Met.* 2. *v.* 494. saeps viatur sub luce reliquit. *Liv. lib.* 25. *c.* 24. Sub luca urbem ingressus. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 445. Aut ubi sub lucem densa inter nubila sese Diversi rumpent radii. *Liv. l.* 1. *c.* 22. Sub idem tempus legati ad res repetendas missi. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 491. sub eodem tempore. *Liv. l.* 45. *c.* 10. *sub fin.* Excesserunt urbe sub adventu Romanorum. *Id. l.* 22. *c.* 47. Sub equestris finem certaminis coorta est peditum pugna. *Cels. l.* 2. *c.* 3. *sub fin.* Sub finis morbi. *Sueton. in Aug. c.* 16. Sub horam pugnæ tam arcto repente somno devinctus, ut ad dandum signum ab amicis excitaretur. *poco prima*. Sic *Id. in Claud. c.* 43. Sub exitu vitæ signa quædam pœnitentiæ dederat. ¶ Similia sunt illa, quæ ordinem, aut vicinitatem loci significant. *Cic.* 10. *Fam. ep.* 16. Sub eas litteras statim recitatæ sunt tuæ. *tosto dopo*. & *ad Q. Fratr. l.* 2. *ep.* 1. Senatus fuit frequentior sub dies festus. *& Liv. l.* 35. *c.* 31. *post med.* Sub hanc vocem fremitus variantis multitudinis fuit. *& lib.* 7. *c.* 31. Sub hæc dicta omnes in vestibulo curiæ procubuerunt. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 642. Sub verbum querulae impulit aura fores. *Id.* 4. *Met. v.* 522. Euoe Bacche, sonat. Bacchi sub nomine Juno Risit. *h. e.* statim ut Bacchi nomen audiit. *Virg.* 5. *Æn. v.* 323. Euryalumque Helymus sequitur: quo deinde sub ipso Ecce volat, calcemque terit jam calce Diores. *h. e.* statim post ipsum. *Varr. lib.* 1. *R. R. c.* 50. Tertio modo metitur, ut sub urbe Roma, & locis plerisque. *Tacit. l.* 5. *Hist. c.* 11. Judæi sub ipsos muros struxere aciem. *Flor. l.* 3. *c.* 5. *post med.* Sub Orientem sequutus Armenius. *versa, a vicino*. sequitur enim: *in septentrionem*, &c. *in meridiem*, &c. ¶ Pro *ante*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 57. *extr.* Sub oculis domini suam probare operam studebant. *Liv. l.* 4. *c.* 28. Et jam lucescebat, omniaque sub oculis erant. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 5. *extr.* Non est beneficium id, quod sub oculos venit. *Quintil. declam.* 16. *c.* 9. Ponite sub oculis alligatos. *Flor. l.* 2. *c.* 15. Classem sub ipso ore urbis incendit. ¶ Pro *in*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 457. sub ingenti lustrat dum singula templo. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 13. *v.* 19. Illius indicio silvis inventa sub altis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 179. Vitisator curvam servans sub imagine falcem. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 14. *v.* 7. Quis furor est, quæ nocte latent, sub luce fateri? *di giorno*. & *lib.* 1. *de ar. am. v.* 67. Pompeja lentus spatiare sub umbra. *Virg.* 9. *Æn. v.* 244. Vidimus obscuris primam sub vallibus urbem. *Propert. l.* 3. *eleg.* 7. *v.* 36. Tuta sub exiguo flumine nostra ratis. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 3. *v.* 19. Nata procul Libycis aberat diversa sub oris. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 85. Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 31. *extr.* Plurimique sub frigido sudore moriuntur. ¶ Alii præterea sunt in hac voce loquendi modi. *Liv. l.* 9. *c.* 37. (& *Virg.* 5. *Æn. v.* 440.) Mansuros se sub armis, & aut nocte, aut certe luce prima castra hostium invasuros. *h. e.* armatos. *Id. lib.* 43. *cap.* 10. *a med.* Sub ictu esse. *a tiro*. & *lib.* 27. *c.* 18. *circa med.* Venire sub ictum. *Colum. in fin. cap.* 1. *l.* 1. Coloni sub exspectatione successorum sapiunt magis, quam culturæ student. *h. e.* dum exspectant alios, qui sibi mox succedent. *& initio cap.* 8. Sub hoc mane cum familia villicus erit in officio. *con questo timore*. Sub manu, sub corona, sub hasta. V. *Manus*, &c. *Sub dio*. V. *Dium*. *Nemesian. eclog.* 1. *v.* 3. compositum gracili sub arundine carmen. *h. e.* ad modos fistulæ: *da cantare sulla sampogna*. & *Auct. Copa, v.* 2. Crispum sub crotalo docta movere latus. *h. e.* ad strepitum crotali. *Vet. Lap.* non optimæ notæ, apud *Gruter. pag.* 438. *n.* 1. Statuam sub ære constituit. *h. e.* ex ære. Sic *pag.* 406. *n.* 1. & *pag.* 465. *n.* 8. *sub Impp. Valentinian. & Valente*, Statuam sub auro constitui locarique jusserunt. *h. e.* auratam. ¶ *Sub ascia*. V. *Ascia*. ¶ Aliquando redundare videtur. *Propert. in fin. eleg.* 7. *l.* 4. Hæc postquam querula mecum sub lite peregit. ¶ *Sub vos placo*, in precibus fere cum dicitur, significat id quod supplico, ut in Legibus: Transque dato, endoque prolato. *Festus*. Similis transpositio est in illo *Terent. Andr.* 5. 1. 15. Per ego te deos oro. ¶ In compositione, sequente vocali, remanet: ut etiam si sequatur *b*, *d*, *l*, *n*, *s*, *t*, *u*. Ante *c*, *f*, *g*, *m*, *p*, *r*, modo remanet, modo in eas transit. Significat autem interim diminutionem, ut *subdulcis*, *subirascor*: interim occultationem, ut *subsumo*: interim subtus, ut *subbarra*, interim motum ex imo in altum, ut *subrigo*: interim vicem, & subjectionem sub alio, ut *submagister*, &c.

SUBABSURDE, adverb. *ὑπατόπως*, aliquantum inconvenienter. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 68. Quæ a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde salseque dicuntur.

SUBABSURDUS, a, um, *un poco inconveniente*, *ὑπάτοπος*, aliquantulum absurdus. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 67. Sunt enim illa subabsurda, sed eo ipso nomine sæpe ridicula, non solum mimis perapposita, sed etiam quodammodo nobis. *Id. Attic. l.* 16. *ep.* 3. *a med.* Tempus discessus subabsurdum. ¶ Videtur *Cicero* primus, & fortasse etiam solus hanc vocem usurpasse. Nam *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ad fin.* Incompositus, reconditus, &, quo Cicero utitur, subabsurdus. *& lib.* 6. *c.* 3. Et ne verbo Ciceronis utar, dicimus aliqua subabsurda.

SUBACCUSO, as, a. 1. *accusare in parte, o leggiermente*, *ὑποκατηγορῶ*, nonnihil, & leviter accuso. *Cic. pro Planc. cap.* 35. Quod meum discessum quasi reprehendere & subaccusare voluisti. *Id.* 16. *Attic. epist.* 7. Addebant etiam, me desiderari, subaccusari. Adde *lib.* 13. *epist.* 46.

SUBACIDUS, a, um, *acidetto*, *ὑπόξυς*, aliquantum acidus. *Cato R. R. c.* 108. Si vinum subacidum erit, non durabit. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *a med.* Esse debet lenis non subacidus.

SUBACTARIUS. V. *Coctarius*.

SUBACTIO, onis, f. *l' intridere*, *lo stemperare*, *ὄργασις*, actus subigendi, maceratio. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. *extr.* Arena fluviatica bacillorum subactionibus in tectorio recipit soliditatem. *Arnob. l.* 3. *pag.* 107. Subactionibus ciborum dentes trini generis, atque in officia trina compositi. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Orat. c.* 30. *a med.* Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato & iterato, quo meliores fetus possit & grandiores edere. subactio autem est usus, auditio, lectio, litteræ. *esercizio*, *cultura*.

SUBACTOR, oris, m. qui subigit. Turpi sensu *Lamprid. in Commodo, c.* 3. & *in Heliogab. c.* 5. *ad fin.* *πυγιστής*, *τριβάς*.

SUBACTUS, us, m. subactio. In sexto casu singulari *Plin. lib.* 18. *c.* 7. *a med.* Optimum frumentum esse, quod in subactu congium aquæ capiat.

SUBACTUS, a, um, *intriso*, *stemperato*, *ammollito*, *impastato*, *ὀργασθείς*, *χειρωθείς*, mollitus, maceratus. *Festus*: Subactus modo significat mollitus: modo victus: modo compulsus, ut cum dicimus, pecus sub arbore subactum: modo coactus. *Cic. de Senect. cap.* 15. Terra gremio mollito ac subacto semen sparsum excipit. *Plin. l.* 17. *c.* 18. Locus bipalio subactus. *& lib.* 33. *c.* 6. Pelles subactæ. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *ante med.* Fissuram luto subacto linire. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *sub fin.* Ichthyocolla in aqua decocta, dein contusa & subacta ad liquorem usque mellis. *Cels. lib.* 6. *cap.* 3. Emplastrum ex aceto subactum. *Plin. l.* 32. *c.* 9. *sub fin.* Cancri triti, sicque cinere & oleo subacti. *Id. l.* 34. *c.* 11. *extr.* Ærugo cum resinæ terebinthinæ tertia parte subacta. *Marcell. Empir. c.* 36. Tamdiu batues, donec fit subactissimum. ¶ Translate excultus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 30. *a med.* Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato & iterato. *Liv. l.* 41. *c.* 52. Ipsi a pueris eruditi artibus militiæ, tot subacti atque durati bellis. ¶ Subtiliter ac diligenter elaboratus. *Vitruv. l.* 10. *c.* 13. Fonduli ambulatiles ex torno subtiliter subacti. ¶ Victus, domitus, *soggiogato*, *sottomesso*, *domato*, *vinto*. *Cic. pro Font. c.* 1. Galli partim modo ab nostris imperatoribus subacti, modo bello domiti, modo triumphis ac monumentis notati. *& cap.* 12. Ut velint isti quiescere: id quod victi ac subacti solent. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 47. *sub fin.* In isto bello non recreatus, neque restitutus, sed subactus oppressusque populus R. est. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 23. Cuncta terrarum subacta, præter atrocem animum Catonis. *& od.* 5. *v.* 1. bos nondum subacta ferre jugum valet cervice. *Colum. l.* 6. *c.* 2. *circa med.* Subactus bos. ¶ Coactus, impulsus, *sforzato*, *costretto*, *spinto*. *Plaut. Amph.* 5. 2. 13. Haud promeruit, quamobrem vitio verteres. meа vi subacta est facere. *Liv. l.* 2. *c.* 5. Metu subactus. *Id. l.* 45. *c.* 8. Prima percontatio fuit, qua subactus injuria contra populum R. bellum suscepisset. *Tacit.* 6. *Ann. cap.* 26. Multitudine periclitantium subactus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 494. insidiisque subactus. *Tacit. l. & cap.* 13. *Annal.* Vi omnis subactus. *& lib.* 15. *c.* 13. Desperatione exercitus dux subactus. *Id.* 4. *Hist. c.* 70. Metu subacti legionarii. ¶ De subactis, h. e. mollibus, *μαλθακοῖς*, & pathicis, multa *Cæl. Aurelian. Tardor. l.* 4. *c. ult.*

SUBADJUVA, æ, m. *ajutante*, *o sottoajutante*, qui sub aliquo auxilium, seu ministerium præbet. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib.* 6. *Cod. Theodos. tit.* 27. *leg.* 3. *in fin.* Ut periculum se & adjutor, & subadjuvæ subituros esse cognoscant. *Imp. Leo lib.* 12. *Cod. Justin. tit.* 20. *leg. ult.* Hujus beneficii prærogativam subadjuvis etiam, qui singulis inveniuntur temporibus, deferri jubemus.

SUBADMOVEO, es, a. 2. *avvicinare*, sensim aut occulte admoveo. *Colum. l.* 6. *c.* 36. *ad fin.* Hujuscemodi mari sensim magistri subadmovere debeat generis ejusdem feminam.

SUBÆRATUS, a, um, *ὑπόχαλκος*, subter se æs habens, ut *Aurum subæratum*, quod foris quidem aurum ostendit, intus autem æs occultat. *Pers. sat.* 5. *v.* 106. Neque subærato mendosum tinniat auro.

SUBAGITATIO, *&* Subigitatio, onis, f. actus subagitandi, seu clam ob-

obſcene attrectandi. *Plaut. in fin. Capt.* Ad pudicos mores facta hæc Fabula eſt: neque in hac ſubigitationes fiunt, neque ulla amatio.

SUBAGITATRIX, & Subigitatria, icis, f. quæ ſubigitat. *Plaut. Perſ.* 2. 2. 45. Ne me attrecta, ſubigitatria.

SUBAGITO, & Subigito, as, avi, atum, a. 1. *unio*, *uesio*, clam agito, attrecto, ſubigo, concutio, in re obſcena: frequentativum a *ſubigo*. *Terent. Heaut.* 3. 3. 6. & *Plaut. Caſ.* 5. 4. 2. *Mil.* 3. 1. 57. & 4. 5. v. 9. & *Merc.* 1. 2. 90. & 91. ¶ ſollicitare. *Apul. in Apolog.* Cur autem tam abſurdis, tamque tabernariis blanditiis mulierem ſubigitarem? ¶ Apud *Plaut. Caſ.* 5. 4. 2. quidam leg. *ſubagitare*, al. *ſublectare*.

SUBAGRESTIS, e, *alquanto ſelvatica*, ὑπαγροῖκος, aliquantum agreſtis. *Cic. in Bruto, c.* 74. Sonabatque contrarium Catulo, ſubagreſte quiddam, planeque ſubruſticum. *Ammian. l.* 14. *c.* 11. *ante med.* (*al. c.* 36.) Subagreſte ingenium.

SUBALARIS, re, ὑπομασχάλιος, qui ſub alis eſt. Unde ſcribit *Lamprid. in Heliogab. c.* 19. *in fin.* Nec cubuit in accubitis facile, niſi iis, quæ pilum leporinum haberent, aut plumas perdicum ſubalares, ſæpe culcitas mutans. *h. e.* plumas ſub alis perdicum. Al. leg. *plumas perdicum, ſubalares culcitas ſæpe mutans*. h. e. pulvinos, quibus humeri & brachia cubando fulciuntur. *Nep. in Alcib. c.* 10. *a med.* Familiaris ſui ſubalare telum eripuit. *h. e.* quod ſub alis, ſeu brachiis geſtatur.

SUBALBENS, entis, ſubalbus. *Caſſiodor. l.* 5. *ep.* 34. Membris ſubalbentis praſini colore diſtinguitur.

SUBALBICANS, tis, nom. ex particip. idem ac ſubalbidus. *Varr. lib.* 3. *R. R. c.* 9. *de gallin.* Oculis ravis, ac nigris, palea rubra ſubalbicanti.

SUBALBIDUS, a, um, *biancheттo*, *biancheтta*, ὑπόλευκος, aliquantulum albidus. *Plin. l.* 22. *c.* 15. Ramulos habet candidos, folia ſubalbida, abrotono ſimilia. *Celſ. lib.* 5. *cap.* 28. *ſect.* 8. Pars corrupta ſubalbida.

SUBALBUS, a, um, *biancheтta*, *bianchiccio*, ὑπόλευκος, aliquantum albus. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 9. *a med.* Sabulo ſubalbus ad ſerendos ſurculos alienus.

SUBALPINUS, a, um, *poſto ſotto l' Alpi*, ſub Alpibus ſitus, ut Subalpina Italia, *Plin. l.* 16. *c.* 11. Subalpini montes, *Id. lib.* 25. *cap.* 7.

SUBALTERNICUM, genus electri fulvi. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *a med.*

SUBAMARUS, a, um, *amaretto*, ὑπόπικρος, aliquantulum amarus. *Cic. de Fato, c.* 4. *ad fin.* Ut alios dulcia, alios ſubamara delectent. ¶ *Subamarum* adverbii more. *Ammian. l.* 27. *c.* 11. (*al.* 2.) *a med.* Subamarum arridens.

SUBAPERIO, is, a. 4. *aprire occultamente*, ὑπανοίγω, ſubtus aut occulta aperio. *Arnob. l.* 2. *pag.* 84. Poteſtis monſtrare, quid eirum in plumeas ſubaperiat cruſtulas. *Apic. l.* 8. *c.* 7. Subaperies auriculam ſub cutem.

SUBAQUANEUS, a, um, *chi ſta ſott' acqua*, ἔνυδρος. *Tertull. de anim. c.* 32. Subterraneum, & ſubaquaneum viventia carent hauſtu aeris.

SUBAQUILUS, a, um, *alquanto bruno*, *o foſco*, colorem habens ad aquilum accedentem. *Trebel. Poll. in XXX. Tyrann. de Zenob. c.* 30. Fuit vultu ſubaquilo, fuſci coloris. *Plaut. Rud.* 2. 4. 9. Eia, corpus cujuſmodi! ſubvolturium? illud quidem, ſubaquilum volui dicere.

SUBARATOR, oris, m. qui ſubarat. *Plin. l.* 17. *c.* 24. *circa med.* Vel etiam ſubarator imprudens luxavit radices.

SUBARATUS, a, um, particip. a ſubaro. *Plin. l.* 16. *c.* 28. Et ſubarata ocyus ſeneſcunt.

SUBARESCENS, tis, nom. particip. aliquantum areſcens. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Trulliſſatione ſubareſcente.

SUBARGUTULUS, a, um, aliquantulum argutus. *Gell. l.* 15. *c.* 30. Si forte iidem garruli natura, & ſubargutuli ſunt.

SUBARMALIS, le, adject. Subarmalis veſtis, & Subarmale, is, abſolute, eſt genus veſtimenti, quod ſub armum rejicitur, & complicatur. *Valerian. in epiſt.* apud *Trebel. Poll. in Claud. c.* 14. Subarmale unum cum purpura Maura. *Spartian. in Sever. c.* 6. *extr.* Prætorianos cum ſubarmalibus inermes ſibi juſſit occurrere. Adde *Vopiſc. in Aurelian. c.* 13. Sunt vero qui putant, eſſe veſtem, quæ ſub armis geſtatur, ut *Turneb.* & *Philip. Buonarroti in explicat. Diptych.* &c.

SUBARO, as, a. 1. ὑπαρόω, ſubtus arando terram moveo. *Plin. l.* 16. *c.* 27. Item quæ ſubarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis.

SUBARROGANTER, adverb. ὑπαλαζόνως, aliquantum arroganter. *Cic.* 4. *Acad. cap.* 36. Verere, ne ſubarroganter facias, ſi dixeris tuam.

SUBASPER, a, um, aliquantum aſper, *aſpretto*. *Celſ. l.* 5. *c.* 28. *de verrucis, ſect.* 19. Ἀκροχορδών fere ſubaſper & non continuus.

SUBASSENTIENS, entis, nom. particip. *accordanteſi alquanto*. *Quintil. lib.* 11. *cap.* 3. *a med.* Sunt & illi breves geſtus cum manus leviter pandata, parvis intervallis, & ſubaſſentientibus humeris movetur.

SUBASSO, as, a. 1. verbum culinarium, lente, aut modico aſſare, ut Subaſſare tubera, *Apic. l.* 7. *c.* 14. piſces, *l.* 4. *c.* 2. *a med.* laporem lento igne, *l.* 8. *c.* 8. *a med.* ſumen in craticula, *l.* 7. *c.* 2. Carnem elixam ſale ſubaſſatam perfundere, *ibid. c.* 5.

SUBATIO, onis, f. appetitus in Venerem. V. *Subo*. *Plin. l.* 8. *c.* 51. *de ſuibus*. Remedium, ne prima ſubatione, neque ante flaccidas aures coitus incipiat.

SUBAUDIO, is, a. 4. *ſottintendere*. *Aſcon. in action.* 1. *in Verr. c.* 2. *Senatoria* enim bis ſubauditur; & ſenatorio ordini, & nomini ſenatorio. & *ad cap.* 9. ad illa verba: *ſed etiam Q. Metellum*. ſubaudi conſulem. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 5. *leg.* 1. *extr.* Non putavit valere, quoniam deeſt aliquid: ſed & ipſa valebit, ſubaudito *Jubeo*. ¶ Item paulum audio. *Apul. lib.* 5. *Metam.* Nec unquam viri mei vidi faciem, ſed tantum nocturnis ſubaudiens vocibus, &c.

SUBAUDITIO, onis, f. *il ſottintendere*, actus ſubaudiendi. *Serv. ad Æn.* 10. *v.* 89. In ſubauditione ponuntur ea, quæ non poſſumus dicere aperte. *Auctor quæſtion. Hebraicar. in* 2. *Reg.* 3. 13. inter opera *Hieronymi*. Eſt enim hic defectus, & neceſſaria ſubauditio.

SUBAUDITUS. V. *Subaudio*.

SUBAURATUS, a, um, auro leviter illitus. *Petron. in Satyr. c.* 32. Habebat in minimo digito ſiniſtræ manus annulum grandem ſubauratum; extremo vero articulo digiti ſequentis minorem, ut mihi videbatur, totum aureum, ſed plane ferreis veluti ſtellis ferruminatum.

SUBAUSCULTO, as, a. 1. *aſcoltare di naſcoſto*, ὑπακροάομαι, leviter & quaſi prætereundo auſculto. *Plaut. Mil.* 4. 2. 3. Tace, ſubauſcultemus, ecqua de me fiat mentio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 36. *in fin.* Subauſcultando tamen excipere voces earum, & procul, quid narrent, attendere. *Id. Attic. lib.* 10. *ep.* 18 Omnes enim Κωρυκαῖοι videntur ſubauſcultare, quæ loquor. Adde *in Top. c.* 20.

SUBAUSTERUS, a, um, aliquantum auſterus. *Celſ. l.* 3. *c.* 6. *in fin.* Vinum auſterum, vel certe ſubauſterum. Adde *lib.* 6. *cap.* 6. *ſect.* 8.

SUBBALBE, adverb. aliquantum balbe. *Spartian. in Geta, c.* 5. Subbalbe canorus.

SUBBALLIO, onis, m. Ballionis (quod eſt ſervi nomen) vicarius. *Plautus Pſeud.* 2. 2. 13.

SUBBALTEATUS. V. *Balteatus*.

SUBBASILICANUS, a, um, qui ſub baſilicis verſatur, ut *ſubroſtranus*, qui plurimum obambulat ſub roſtris. *Plaut. Capt.* 4. 2. 35. Quorum odos ſubbaſilicanos omnes abigit ex foro.

SUBBIBO, is, a. 3. ὑποπίνω, aliquantum bibo, aliquanto liberalius bibo. *Plaut. Truculent.* 4. 3. 58. Qui improbus eſt, ſive ſubbibit, ſive adeo caret temeto, tamen ab ingenio eſt improbus. *Sueton. in Ner. c.* 20. *a med.* Si paulum ſubbibiſſet.

SUBBINI, æ, a, idem quod bini. *Manil. l.* 4. *v.* 846. Ipſa (docet titulus cauſæ) quæ Ecliptica ſigna Dixere antiqui, pariter ſubbina laborant, Nec vicina loco, ſed quæ contraria fulgent. *duo per verſum*.

SUBBLANDIOR, iris, dep. 4. clam blandior. *Plaut. Caſ.* 3. 3. 22. Non matronarum officium eſt, ſed meretricium, viris alienis ſubblandirier. ¶ Item ſimpliciter, blandior. *Id. Aſin.* 1. 3. 32. Et quoque catulo meo ſubblanditur novus amator. *Lucil.* apud *Non. c.* 7. *n.* 30. Hic me ubi videt, ſubblanditur, palpatur, caput ſcabit, pedes legit. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 35. Ut ſubblanditur carnufex? & 3. 4. 19. Mihi inani atque inopi ſubblandibitur. pro *ſubblandietur*: quod in verbis quartæ conjugat. non eſt inſolens.

SUBBREVIS, ve, aliquantum brevis. *Plin. l.* 21. *c.* 7. *a med.* Saliunca folio quidem ſubbrevi, & quod necti non poſſit.

SUBCŒLESTIS, te, qui eſt ſub cælo. *Tertull. adverſ. Valentin. c.* 31.

SUBCÆRULEUS, a, um, aliquantum cæruleus. *Celſ. l.* 6. *c.* 5. *ſub fin.* Creta ſubcærulea.

SUBCANDIDUS, a, um, ὑπόλευκος, aliquantulum candidus, ad colorem candidum omnibus accedens. *Plin. l.* 27. *c.* 8. *ante med.* Folia bovis linguæ ſimilia, minora, ſubcandida. Adde *cap.* 12. *a med.*

SUBCAVUS, a, um, *concavo*, ſubter cavus. *Lucret. l.* 6. *v.* 556. Ventus per loca ſubcava terræ collectus. *Cato R. R. c.* 151. Areas ſubcavas facito, uti aquam continere poſſint. Adde *Var. Auct. de limitib. pag* 251. & 260. & 303. *Goeſii*.

SUBCENTURIO, onis, m. ὑποκεντυρίων, qui centurioni ſubjicitur, ſeu centurionis vices gerit. *Liv. l.* 8. *c.* 8. *ſub fin.* Ut ſubcenturionem ſibi, quem vellet, legeret, qui tutaretur eum ab uno deſtinato hoſte.

SUBCENTURIO, as. V. *Succenturio*.

SUBCERNO, & Succerno, is, crevi, cretum, a. 3. *ſeparare col vaglio*, *paſſare per lo ſtaccio*, *crivellare*, *ſtacciare*, ὑποσήθω, ſubcribro ſecerno. *Plin. l.* 18. *c.* 11. *ſub fin.* Poſtea farinario cribro ſubcernunt. *Cato R. R. c.* 25. Vinaceos quotidie recentes ſuccernito, &c. cribrum illius rei parato. & *cap.* 37. Palearn de nucleis ſuccernito. ¶ Metonymica eſt agitare, ſuccutere. *Sever. in Ætna, v.* 402. *de more alii aerata*. Ac primum tenuis ſinus exigit ulteriores: Progrediens late diffunditur, & ſubcernens.

SUBCINGO, &c. V. *Succingo*.

SUBCISIVUS. V. *Subſecivus*.

SUBCOACTUS. V. *Coactilis*.

SUBCŒNO, as, a. 1. *cenar di ſotto*, *o di naſcoſto*, ὑποδειπνέω. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Et Galba de piſcibus, qui cum pridie ex parte adeſi, & verſati poſtero die appoſiti eſſent, Feſtinemus, alii ſubcœnant, inquit.

SUBCONSUL, lis, miniſter conſulis. *Joſ. Scalig. l.* 1. *ep.* 66. legi putat in *vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 53. *n.* 10. Sed incerta res eſt, & aliis aliter videtur.

SUBCONTUMELIOSE, adverb. ὑποϋβριστικῶς, aliquantum contumelioſe. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 7. Hercule, verum ut loquamur, ſubcontumelioſe tractatur noſter Publius.

SUBCOQUO, is, a. 3. leniter coquo. *Marcell. Empir. c.* 36. *a med.* Mixta omnia ſubcoquantur igni.

SUBCORNICULARIUS, ii, m. opt10, aut minister cornicularii. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1108. *n.* 4. *Donium class.* 6. *n.* 105. & *Murator. pag.* 787. *n.* 1. T. Flavius Proculus Scrib. Subcornicularius.

SUBCORTEX, icis, m. & f. interior cortex. *Veget. l.* 4. *mulomed. c.* 28. Cortices mali granati, subcorticem de ipsa arbore.

SUBCRASSULUS, a, um, aliquantum crassus. *Capitolin. in Gordian. c.* 6. Corporis qualitate subcrassulus.

SUBCRESCO, is, n. 3. subtus cresco, soccresco. *Cels. l.* 6. *cap.* 7. *sect.* 8. Sub ordine naturali pilorum (*in palpebris*) alius ordo subcrescit, qui intus ad oculum tendit.

SUBCRETUS, *vel* Succretus, a, um, nom. particip. *crivellato*, ut Calx cribro succreta, *Cato* R. R. *c.* 18. *ad fin.* Testa tusa, & subcreta, *Vitruv. l.* 2. *c.* 5. Joculariter *Plaut. Pam.* 3. 1. 9. Siccine oportet ire amicos homini amanti operam datum? nam alte quidem gradus succretus est cribro pollinario.

SUBCRISPUS, a, um, *alquanto crespo, e ricciò*, qui crines habet aliquantulum crispos. *Cic.* 4. *Verr. c.* 44 Videtis illum subcrispo capillo nigrum? *Varr. l.* 2. R. R. *c.* 5. Caudæ inferior pars frequentibus pilis subcrispa. *& cap.* 7. Juba equi subcrispa.

SUBCRUDUS, a, um, *mezzo crudo, non cotto in tutto*, ὕπωμος, non omnino coctus. *Cato c.* 156. Coquito paulisper, uti subcruda fiet. *Cels. l.* 6. *c.* 13. Subcrudum incidendum, ne, si diutius ibi pus permanserit, os ladat. Adde *lib.* 7. *c.* 8.

SUBCRUENTUS, a, um, ὕφαιμος, aliquantulum cruentus. *Cels. l.* 4. *c.* 18. Descendunt autem pituita, mucisque similia, interdum etiam leviter subcruenta. *Id. l.* 5. *c.* 18. *sect.* 24. Si facie contusa livor subcruentus est.

SUBCUBO, &c. V. *Succubo*.

SUBCULTRATUS, a, um, cultro concisus. *Apic. l.* 8. *c.* 8. *a med.* Thymum subcultratum.

SUBCULTRO, as, a. 1. cultro subter incido, seco. *Apic. l.* 4. *c.* 1. Subcultrais pulpas.

SUBCUMBUS, *aut* Succumbus, terminus in agris, dictus videtur, quia basis, aut Stylobata, quæ columnæ succumbit, similis est. *Vet. Auctor. de limitib. pag.* 265. *&* 302. *Goesii*.

SUBCUNEATUS, a, um, cuneis subter firmatus, & fultus. *Vitruv. l.* 6. *c. ult.* Subjecti, & subcuneati postes.

SUBCURATOR, oris, m. ὑποκουράτωρ, qui curatoris locum tenet. *Julian. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 29. Eidemque alium subcuratorem constitutum.

SUBCURSOR. V. *Succussor*.

SUBCURVUS, a, um, *alquanto curvo*. *Ammian. l.* 26. *c.* 9. (*al.* 27.) *extr.* Corpore non indecoro, nec mediocris staturæ, subcurvus.

SUBCUSTOS, odis, com. gen. ὑποφύλαξ, ἀντιφύλαξ, qui pro alio custode substitutus est. *Plaut. Mil.* 3. 2. 54. Hunc subcustodem suum forie ablegavit.

SUBDEALBO, as, a. 1. Legitur in loco *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 18. cujus verba, quia obscura sunt admodum, & commoda carent sententia, aliter omnino leguntur a *Scalig.* & aliis ex conjectura.

SUBDEBILIS, le, *alquanto difettoso*, aliquantum debilis. *Sueton. in Vitell. c. penult.* Venter obesus, alterum femur subdebile.

SUBDEBILITATUS, a, um, ὑπεκλυθείς, aliquantulum debilitatus. *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 5. Te subdebilitatum novas rationes tuendi mei quærere. Al. aliter leg.

SUBDEFICIENS, tis, nom. partic. *mancante a poco a poco*. *Curt. l.* 7. *c.* 7. *circa med.* Hæc quassa adhuc voce subdeficiens, vix proximis exaudientibus dixerat.

SUBDEFICIO, is, n. 3. *andar mancando*, sensim deficio. *Augustin. serm.* 343. *edition. recentior. sub fin.* Si in labore subdeficimus, adjutorium imploremus.

SUBDIALIS, le, *posto allo scoperto*, ὑπαίθριος, sub dio positus. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Una vitis in Liviæ porticibus subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacat. *Id. l.* 34. *c.* 12. Cadmia super terram ex subdialibus petris cæditur. *Id. l.* 36. *c.* 25. Subdialia Græci invenere, talibus domos contegentes tractu repente. *terrazzi, altane, solarie*, ὑπαίθρια, ὕπαιθρα.

SUBDIFFICILIS, le, *alquanto difficile*, ὑποχαλεπός, aliquantum difficilis. *Cic. de Amic. c.* 19. Existit hoc loco quædam quæstio subdifficilis.

SUBDIFFIDO, dis, n. 3. *diffidare alquanto*. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 20. F… q… o die audivi, subdiffidere cœpi

SUBDISJUNCTIVUS, a, um, *adject.* *Proculus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 124 Hæc verba, ille, aut ille, non solum disjunctiva sunt, sed etiam subdisjunctiva: disjunctivum est, veluti cum dicimus, Aut dies, aut nox est, quorum posito altero, necesse est tolli alterum: Subdisjunctivi autem genera sunt duo; unum cum ex propositis finibus ita non potest utrumque esse, ut possit neutrum esse, ut, Aut sedet, aut ambulat: alterius generis est, cum ex propositis finibus ita non potest neutrum esse, ut possit esse utrumque, veluti cum dicimus, Omne animal aut facit, aut patitur.

SUBDISTINCTIO, onis, f. ὑποστιγμή, est nota interruptionis in legendo, qua pronuntiationis terminus ita suspenditur, ut statim id, quod sequitur, succedere debeat. *Diomed. Grammat. l.* 2. *pag.* 432. *Putsch.*

SUBDISTINGUO, is, a. 3. subdistinctionis notam appono, & sermonis cursum suspendo. *Ascon. ad Verrin.* 4. *de jurisdict. Sicil. ad illud:* Si quid perperam judicarit Senatus, *cap.* 13. *ad fin.* Multi subdistinguunt, & separatim addunt, *Senatus*, ut quasi per interrogationem ostendat, &c.

SUBDITITIUS, *&* Subditicius, a, um, *finto, supposto*, ὑποβολιμαῖος, ὑπόβλητος, suppositius. *Cic.* 7. *Verr. c.* 27. Si hunc subdititium archipiratam in eandem custodiam dedisset. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 5.) Ee libros, qui falso viderentur inscripti, tanquam subditititos summovere familia. Adde *Plaut. Pseud.* 2. 4. 62.

SUBDITIVUS, a, um, ὑποβολιμαῖος, idem quod subdititius, & alterius loco positus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 198. Nanque de illo subditivo Sosia mirum nimis est. *Arnob. l.* 5. *pag.* 179 Sed allegoricis sensibus, & subditivis intelliguntur omnia illa secretis. Adde *Sueton. in Ner. c.* 7. & *Senec. in Oedip. v.* 803. ¶ *Subditivus* inscribitur una ex *Cæcilii* Comœdiis. *Gell. l.* 15. *c.* 9.

SUBDITO, as, a. 1. frequentat. a *subdo*. *Lucret. l.* 6. *v.* 603. vis ipsa perieli Subditat hunc stimulum quadam de parte timoris. *h. e.* addit, subdit.

SUBDITUS, a, um, *messo sotto*, ὑποτεθείς, suppositus, subtus immissus, subjectus: a *subdo*. *Ovid.* 8. *Met. v.* 661. erat mensæ pes tertius impar: Testa parem fecit. quæ postquam subdita clivum Sustulit, &c. *Sueton. in Domit. c.* 17. Pugio pulvino subditus. *Liv. l.* 8. *c.* 30. *a med.* Congesta in ingentem acervum hostilia arma subdito igne concremavit. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 856. subdita flamma rogo. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 57. Pasiphae decepta subdita tauro. *Id.* 14. *Metam. v.* 553. carina subdita navigiis. *& lib.* 12. *v* 241. Vincla gulæ subdita mento. *Plin. l.* 4. *c.* 11. Cœlete (*populi*) majores Hæmo, minores Rhodopæ subditi. *abitanti alle radici*. & *Ovid.* 4. *ex Ponto, ep.* 9. *v.* 128. est oculis subdita terra tuis. *Hirt. de B. Afric. c.* 84. Cum elephantus in lixam inermem impetum fecisset, eumque sub pede subditum, pondere suo premeret. *Lucret. l.* 4. *v.* 438. At si forte oculo manus uni subdita subter Pressit cum quodam sensu fit uti videantur Omnia, quæ tuimur, fieri tum bina tuendo. *Virg.* 3. *Georg. v.* 271. avidis ubi subdita flamma medullis. *Id. in Cul. v.* 90. hæc cura est subdita cordi. ¶ *Subdita* dicuntur medicamenta, quæ in naturalia immittuntur, *supposte*. *Plin. l.* 20. *c.* 5. *in fin.* Cepæ hæmorrhoidas pellunt, subditæ pro balanis. *Id. l.* 22. *c.* 9. Glycyrrhizæ usus in subditis, decoctæ ad tertias. ¶ Item alterius loco positus, *posto in vece, o in luogo, sostituito*. *Propert. l.* 3. *eleg.* 21. *v.* 34. Nec fulsit Danaas subdita cerva rates. *Cic. Verr.* 3. *c.* 5. Quid de illis respondeat, quos in eorum locum subditos domi suæ reservavit. *Festus*, & *Paul. Dig. lib.* 5. *tit.* 1. *leg.* 60. Subditus dicitur is, qui in demortui judicis locum judex datur hic, qui cum haburrant judicem in eandem rem. ¶ Item subdititius, *supposto*. *Terent. Heaut.* 5. 3. 18. Subditum se suspicatur. *Liv. l.* 40. *c.* 9. Me subditum, & pellice genitum appellant. ¶ Item subjectus imperio, aut dominio alterius, *soggetto, suddito*, ὑπήκοος. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 67. inferno Plutonis subdita regno Magna deum proles. *Pers. sat.* 5. *v.* 124. Liber ego. Unde datum hoc sumis tot subdite rebus? An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?

SUBDIU, adverb. *fra il giorno*, καθ' ἡμέραν, idem quod die, sive interdiu. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 77. Audivit hic esse æstatem perbonam: subdiu coli absque sole perpetuum diem. Est qui leg. *sub dio*.

SUBDIVAL, lis, n. pars domus superior, quæ sub dio est. *Tertull. advers. Jud. c.* 11. Subdival domus. V. *Subdialis*.

SUBDIVALIS, le, idem quod subdialis. *Ammian. l.* 19. *c.* 11. (*al.* 23.) Nostri pruinis subdivales moras difficile tolerabant. Alii leg. *subnivales*.

SUBDIVIDO, is, a. 3. post primam divisionem rursus divido. *Augustin. l.* 6. *de civ. Dei, c.* 3. *a med.* Tres libros ita subdivisit, ut primus sit, &c. Adde in *proœm. l.* 3. *de Trin.*

SUBDIVISIO, onis, f. alia divisio post primam divisionem. *Hieronym. ep.* 23. *ad Paulin. sub fin.* Præcipue in eo libro mihi subdivisio placuit. Adde *Justinian. leg. ult.* tum *lib.* 3. *Cod. tit.* 28. cum *lib.* 6. *tit.* 2.

SUBDIVISUS, a, um, rursus divisus. *Tertull. advers. Jud. c.* 11. *ad fin.* Hebdomadas, quæ sunt subdivisa in abscisionem, &c.

SUBDO, is, didi, ditum, a. 3. *metter sotto, sottoporre*, ὑποτίθημι, subjicio, suppono: quasi subtus do. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 62. Cœpto amphitheatro, neque fundamenta per solidum subdidit, neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit. *Cato* R. R. *c.* 105. Mustum in ahenum infundito, ignem subdito: ubi bullabit vinum, ignem subducito. *& cap.* 84. Sub tectum subde paulisper, postea eximito. *Ovid.* 4. *Met. v.* 632. ultima tellus Rege sub hoc, & pontus erat, ubi Solis anhelis Æquora subdit equis, & fessos excipit axes. *Sueton. in Oth. c.* 11. Cum pugionem pulvino subdidisset. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *ad fin.* Subdere furcas vitibus. *Id. l.* 8. *c.* 16. *a med.* leones jugo. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 24. tauros aratro. *Ovid.* 4. *Met. v.* 711. se aquis. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 732. & *in fin. epist.* 6. *l.* 1. *ex Pont.* calcar equo. *Senec. in Her. Fur. v.* 366. facem tectis. *appiccar fuoco*. & *Plaut. Curcul.* 2. 3. 18. aliquem sub solum. *h. e.* humi sternere: *buttar a terra*. & *Apul. l.* 5. *Metam.* Lucernam subdere alicui tegmini. *h. e.* tegere, abscondere. ¶ Alia translata sunt *Liv. l.* 8. *c.* 32. *ad fin.* Subdere ignem ac materiam seditioni. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 1. *v.* 76. Ingenio stimulos subdere Fama solet. *Senec. in Agam. v.* 133. Metus subdit stimulos dolori. *Liv. l.* 7. *c.* 40. Subdere alicui spiritus. ¶ Significat etiam objicere, *esporre*. *Plin. l.* 3 *epist.* 19. Vereor ne sit incautum, rem tam magnam iisdem tempestatibus, iisdem casibus subdere. *Lucret. l.* 5. *v.* 102. rem aliquam oculorum subdere visu. *h. e.* subjicere oculis. *visu pro visus*. ¶ Item sufficere, substituere in locum alterius, *sostituire*. *Cic. pro Dom. c.* 85. Quis in meum locum judicem subdidit? *Gell. l.* 1. *c.* 4. *sub fin.* Immutavit ergo, & subdidit verbum ei verbo, quod omiserat, finitimum. ¶ Præsertim cum dolus & fraus subest. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 40. Subdere testamentum. *h. e.* fictum pro vero subjicere & ostendere. *falsificare*. & *Paul. Dig. lib.* 4. *tit.* 10. *leg.* 19. partum. *h. e.* unum pro altero

matri

matis appouere, vel ai, quæ non peperit, alienum infantem subjicere. *Tacit. Ann. 1. c. 6. ad fin.* & *lib. 15. c. 44.* Abolendo rumori Nero subdidit reos, & quæsitissimis pœnis affecit. *h. e.* falso reos egit. & *lib. 3. c. 67.* Et nequis necessariorum juvaret periclitantem, majestatis crimina subdebantur. *si fingevano.* & *lib. 6. c. 36.* Subdito rumore, tanquam Mesopotamiam invasurus. *sparso una falsa voce.* & *Apul. l. 10. Metam.* In ejus potionis vicem subditur alia. *scil.* venenata. ¶ Item submittere, summittere, *subornare*. *Tacit. 4. Ann. c. 59.* Adsimulabat judicis partes, subditis qui accusatorum nomina sustinerent. *In argum. 2. Mercator. Plautini, v. 9.* Hic filium subdiderat vicini. pater vicinum. ¶ *Subdere*, subscribere, adscribere, subjicere. *Gell. l. 22. c. 15.* & *lib. 19. c. 11.* Versus ipsos ex poematis Furianis, in quibus hæc verba sunt, subdidi. *Auson. epist. 19.* His litteris jucundissimum poema subdideras. ¶ loquendo verba addere, *soggiungere*. *Auson. in gratiar. act. c. 23.* Hic tu paulisper hæsisti. deinde illico subdidisti: Quid de duobus consulibus, &c. ¶ subjicere, domare, *soggiogare*, *sottomettere*. *Prudent. περὶ στεφ. 1. v. 34.* Cæsaris vexilla linquunt, eligunt signum Crucis: Proque ventosis draconum, quos gerebant, palliis, Præferunt insigne lignum, quod Draconem subdidit. *Claudian. in præfat. carm. de II. consul. Stilich. v. 8.* Subderet Hispanum legibus Oceanum. *Id. de IV. consul. Honor. v. 42.* Subdidit Oceanum sceptris.

SUBDOCEO, es, a. 2. ὑποδιδάσκω, essere præceptoris occupo, vel horis subsecivis doceo. *Cic. Attic. l. 8. ep. 4.* Ciceronemque nostros meo potius labore subdoceri, quam me alium vis magistrum quærere. *Augustin. l. 8. Confession. c. 6.* Subdocere Grammaticen.

SUBDOCTOR, oris, m. qui post alium docet, *sotto maestro*. *Auson. in Professorib. 22.* Victorio subdoctori, sive proscholo.

SUBDOLE, *con furberia*, ὑπούλως, versute, callide. *Plaut. Trin. 2. 1. 12.* Subdole blandiri. *Cic. in Bruto, c. 9.* Acute, subdole, versute.

SUBDOLUS, a, um, *ingannatore*, *astuto*, ὑπουλος, fraudulentus, astutus, dolosus, occulte decipiens. *Plaut. Epid. 2. 3. 23.* Quo pacto fiet subdola adversus senem. *Ovid. 2. de ar. am. v. 598.* Fuc, timebet blanda subdola lingua sono. *Sallust. in Jug. c. 42.* At Jugurtha, cognita vanitate legati, subdolus ejus augere amentiam. *Id. in Catil. c. 5.* Animus audax, subdolus, varius. *Tacit. in fin. l. 6. Ann.* Occultus ac subdolus fingendis virtutibus. & *cap. 6.* Immanem animum subdola modestia tegens. *Plaut. Capt. 3. 3. 5.* Subdola mendacia. ¶ Transfertur ad inanima, quibus falli quis potest. *Tacit. 5. Hist. c. 14.* Ea loci forma, incertis vadis subdola, & nobis adversa. *Martial. l. 3. epigr. 58. v. 26.* Sed tendit avidis rete subdolum turdis.

SUBDOMO, as, ui, itum, a. 1. domo, subigo. *Plaut. Asin. 3. 3. 112.* Sic isti solent superbi subdomari.

SUBDUBITO, as, n. 1. *dubitare alquanto*, ὑποδιστάζω, nonnihil addubito, parumper dubito. *Cic. l. 2. Fam. ep. 13. circa med.* Significabas te subdubitare, qua essem erga illum voluntate. *Id. Attic. l. 14. ep. 15.* Jam enim dico meum: antea, crede mihi, subdubitabam

SUBDUCO, is, xi, ctum, a. 3. *tirar da sotto in su*, ὑπάγω, sursum duco, tollo. *Liv. l. 27. c. 28. a med.* Cataractam funibus subducunt in tantum altitudinis, ut subire recti possent. *Plaut. Aulul. 2. 7. 3.* In puteo cœnam coquent: inde coctam sursum subducemus corbulis. *Cato R. R. c. 157. sub fin.* Brassicam ad nasum admoveto: ita subducito susum animam, quam plurimum poteris. *Plin. l. 2. c. 26.* Hæc ratio mortales animos subducit in cælum. *Ovid. 2. Fast. v. 347.* tunicas ora subducere ab ima. & *lib. 5. v. 611. de Europa.* Sæpe puellares subducit ab æquore plantas. *alza e estira.* & *Senec. ep. 48. circa med.* Subducere supercilia. *innalzare*, quod est severi hominis, aut tristis. V. *Subductus*. *Virg. 1. Æn. v. 555.* & *577. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 23. in fin.* & *Liv. l. 29 c. 2. a med.* Subducere naves. *h. e.* ex aqua in terram, & sub navalia trahere reficiendas. cui contrarium est *deducere*. *Plaut. Mostell. 3. 2. 50.* Navis subducta stat tuto in terra. ¶ Item clam auferre, surripere, *togliere di nascosto*, *sotto via*, *sotto mano*, *rubare*. *Plaut. Curcul. 2. 3. 81.* Condormiscit. ego ei subduco anulum. *Id. Merc. prol. v. 65.* Fluvius rapidus raptori pueri subduxit pedes. *Virg. 6. Æn. v. 524.* fidum capiti subduxerat ensem. *di sotto il capezzale.* & *Liv. l. 9. c. 11.* Furto aliquid subducere. *Martial. l. 12. epigr. 29.* Subduxit mappas quatuor Hermogenes. *Id. l. 8. epigr. 59.* Subducere alicui pallia a cubito. *di sotto il gomito.* *Cic. 4. de Fin. c. 25. extr.* & *lib. 2. de Invent. c. 48. ad fin.* Subducere fundamenta. *Varr. l. 2. R. R. c. 2.* Atreus pecudem auream sibi Thyestem subduxe queritur. *συγκοπὴ pro subduxisse.* (V. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 27.*) In illo *Ulpiani Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 7.* Saccularii, qui vetitas in sacculis artes exercentes, partem subducunt, partem subtrahunt, &c. *subducere* est allicere pecuniam ad se carminibus, vel qua alia ratione illicita: *subtrahere* est manu auferre. *Subducimus arte*, *fare sparire*: *subtrahimus manu*, *rubare*. Ita *Cujac. lib. 10. Observat. c. 27.* ¶ Item demere, auferre, *togliere*, *levare*. *Cic. 2. Tuscul. c. 17. circa med.* Subduc cibum unum diem athletæ. *Virg. Eclog. 3. v. 5.* alienus oves custos bis mulget in hora: Et succus pecori, & lac subducitur agnis. *Juvenal. sat. 11. v. 142.* Nec frustum capreæ subducere, nec latus Afræ Novit avis noster tirunculus. *levare trinciando.* & *Sueton. in Tiber. c. 22.* Subducere materiam tumultus. *Ovid. 3. Fast. v. 587.* torto subducere carbasa lino. *h. e.* funibus deducere, & vento subtrahere, *ammainare*. Sic *Lucan. l. 6 v. 287.* subducere vela procellæ. *Ovid. 3. de ar. am. v. 123.* terræ subducitur aurum. *si cava di sotto la terra.* & *Lucan. l. 6. v. 519.* nubes subducunt sidera. *cuoprono.* ¶ Sæpe est eripere ac liberare a molestia aut periculo, *sottrarre*. *Virg. 10. Æn. v. 50.* & *615.* Subducere aliquem pugnæ. & *vers. 80.* Æneam manibus Graium. *Juvenal. sat. 1. v. 15.* manum ferulæ. *Ovid. 1. Trist. eleg. 4. extr.* animam sævæ morti. *Id. 1. ex Pont. ep. 5. v. 24.* colla oneri. *Vellej. l. 2. c. 72.* aliquem periculo. ¶ Subducere se, *sottrarsi*, *ritirarsi*, clanculum & sensim se removere. *Plaut. Asin. 5. 2. 61.* Tempus est subducere hinc me. *Nep. in Alcib. c. 4.* Clam se a custodibus subduxit. *Ovid. 7. Met. v. 781.* Subducere se a vulnere. *Id. Trist. l. & eleg. ult. v. 27.* se nimbo. *Terent. Eun. 4. 7. 24.* Mihi ante oculos coram amatorem adduxti tuum, & cum eo clam te subduxti mihi. *συγκοπὴ pro subduxisti.* & *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 4.* De circulo se subduxit. *Ulpian. Dig. lib. 10 tit. 2. leg. 14.* Rem de judicio subducere. ¶ In re militari *Sallust. in Jug. c. 103.* Milites dispersos in unum contrahit, dein cunctos pleno gradu in collem subducit. *ritira*, *setrahit*. Sic *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 24.* Copias in proximum collem subducit. *Liv. l. 7. c. 34.* Spatium consuli dedit ad subducendum agmen in æquiorem locum. *Id. l. 36. cap. 18.* Hostes pulsi loco intra munimenta, subductis ordinibus, concesserunt. ¶ In illo *Sallust. in Catil. c. 62.* Reliqua signa in subsidiis arctius collocat. ab his centuriones omnes lectos, præterea ex gregariis optumum quemque armatum in primam aciem subducit. *subducere* est abductos ex subsidiis in primam aciem adducere. ¶ Metaphorica *Virg. Eclog. 9. v. 7.* qua se subducere colles Incipiunt, mollique jugum demittere clivo. *h. e.* demittere se, & desinere. *Plin. l. 5. ep. 6. post med.* Hic quoque fons nascitur, simulque subducitur. ¶ *Subducere alvum*, ducere, ciere, *lubricare*, *muovere*. Proprie videtur esse, per inferna ciere, ut clysteribus. *Cels. l. 3 c. 4.* Asclepiades medicamenta sustulit, alvum non toties, sed fere tamen in omni morbo subduxit. ¶ Sed etiam de ea ductione dicitur, quæ per superna fit. *Gell. l. 4. c. 11.* Is cibus & subducit sensim alvum, & lævigat. ¶ *Subducere rationem*, ducere, inire, putare, *far i conti*, *sottrarre*, quod fere fit subducendo ab altera summa, ut quid in altera reliquum sit, appareat. *Plaut. Capt. 1. 2. in fin.* Ibo intro, atque intus subducam ratiunculam quantillum argenti mihi apud trapezitam siet. *Cic in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 436.* Iocundis subducendisque rationibus. & *2. de Fin. c. 19.* Quid fortes viri? voluptatumne calculis subductis prœlium ineunt? ¶ Ad illud *Terent. Adelph. 5. 4. 1.* Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, &c. *ducere*, inquit *Donat.* est digitis computare apud alium, & palam: *subducere*, apud seipsum, & secreto. Sed hoc discrimen non est perpetuum. *Cic. l. 5. ad Attic. ep. ult. a med.* Assident, subducunt: ad nummum convenit.

SUBDUCTARIUS, a, um, quo quid subducitur, seu levatur. *Cato R. R. c. 12. 68.* & *135.* Funes loreos quinque, subductarios quinque, medipontos quinque.

SUBDUCTIO, onis, f. *ἀνωγωγὴ*, *ὑπεξαγωγὴ*, *ἀφαίρεσις*, actus subducendi, idest subtrahendi. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 1.* Ad celeritatem onerandi, subductionesque, paulo facit humiliores (*naves*) quam quibus in nostro mari uti consuevimus. *a per tirarle in secco.* *Vitruv. in fin. cap. 5. l. 10.* Funibus, & trochleis subductiones navium efficiuntur. ¶ Item ratio, computus. Translate *Cic. de Orat. c. 30.* Statim occurrit naturalis quædam prudentia, non his subductionibus, quas isti docent.

SUBDUCTUS, a, um, *tirato su*, ὑπαχθεὶς, sublatus, sursum ductus. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 26.* tunicæ usque ad inguen subductæ. *Plin. de caniculis marinis, l. 9. c. 46. ad fin.* Ac sæpe jam subducti, e manibus auferuntur. *h. e.* ex aqua in navem sublati. *Id. l. 20. c. 14. ante med.* Mentæ recentis succus narium vitia spiritu subductus emendat. & *lib. 30. c. 13.* Sanguinem sistit in naribus coagulum agninum subductum, vel infusum. *Virg. 3. Æn. v. 135.* sicco subductæ litore puppes. *Ovid. 2. Amer. eleg. 9. v. 21.* Longaque subductam celant navalia pinum. V. *Subduco*. ¶ *Subductum supercilium*, adductum, elatum: quod tristitiæ, aut gravitatis, aut severitatis indicium est. *Turpilius* apud *Non. c. 4. n. 436.* Cum antehac videbam stare tristes, turbido vultu, subductis cum superciliis senes. *Varr. ibid.* Ego, unus scilicet antiquorum hominum, subductis superciliis dicam. Adde *Senec. l. 1. de benef. c. 1.* & *Lævium* apud *Gell. l. 19. c. 7.* (ubi quidam putant ipsum *subductisuperciliicarptores* vituperones suos appellasse.) Sic *Propert. l. 5. el. 8. v. 23.* Nunc volo subducto gravior procedere vultu. ¶ Item raptus, *serrato*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 23.* Naves ex prædonum bello subductas reficiendas curaverat. *Lucan. l. 2. v. 717.* Raptæ puppe minor subducta est montibus Argo. *Tryphonin. Dig. lib. 28. tit. 2. leg. 28.* Subductus de potestate. ¶ Item furto ablatus, *rubato*. *Martial. l. 14. epigr. 42.* Subducta est puero usmque lacerna tuo. *Horat. l. 2. od. 3. v. 27.* ignis ætheria domo subductus. *Id. l. 1. ep. 17. v. 54.* Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat. ¶ Item amotus, ablatus, *tolto*, *levato*. *Virg. 3. Æn. v. 565.* Subducta ad manes imos desedimus unda. *Vellej. l. 2. c. 100. extr.* Julia relegata in insulam, patriæque & parentum subducta oculis. ¶ Item remotus, *rimoto*, *ritirato*. *Plin. l. 2. epist. 27. ante med.* Cubiculum subductum omnibus ventis. *Martian. Capell. l. 6. pag. 192.* Concavis subductioris terræ latebris abderetur. ¶ *Subducta ratio*, putata, *conti fatti*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 29.* Medea & Atreus, initia subductaque ratione, scelera meditantes. V. *Subduco*.

SUBDULCIS, ce, *un poco dolce*, ὑπόγλυκυς, nonnihil habens dulcedinis. *Plin. l. 26. c. 8. ante med.* Radix subdulcis, in petris nascens, aut sub arboribus vetustis. *Id. l. 26. c. 10.* Intus album includi, sapore subdulce.

SUBDURUS, a, um, aliquantum durus, subdifficilis. *Cels. l. 5. c. 28. sect. 24.* Subdurum, & in summo perasperum. *Q. Cicero de petit. consul. c. 12.* Hoc probabile est; illud alterum subdurum tibi homini Platonico suadere.

SUBE-

SUBEDO, is, edi, esum, a. 3. *mangiar sotto*, ὑποτρώγω, subtus edo. Ovid. 11. Met. v. 783. e scopulo, quem rauca subederat unda, Decidit in pontum.

SUBELLO. V. *Subvello*.

SUBEO, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *andar sotto*, *entrare*, ὑπεισειμι, ὑπέρχομαι, subtus eo, succedo, ingredior. Regit sæpe accusativum vi præpositionis. est enim ab *eo*, & *sub*. Ovid. 2. Fast. v. 313. Oedipodie frustra quæruntur brachia Cancri: Præceps occiduas ille subivit aquas. Horat. l. 1. sat. 9. v. 21. asellus cum gravius dorso subiit onus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 36. extr. Qui intra annos quatuordecim tectum non subiissent. Plin. l. 8. c. 16. a med. & Virg. 3. Æn. v. 113. Leones subiere jugum. Virg. 2. Æn. v. 707. care pater, cervici imponere nostræ: Ipse subibo humeris. Ovid. Met. 4. v. 600. angues in appositi nemoris subiere latebras. Liv. l. 37. c. 4. ante med. Cælo sereno interdiu obscurata lux est, cum luna sub orbem solis subisset. Cels. l. 3. c. 6. ante med. Venæ, incipiente febre, subeunt & quiescunt. h. e. subsidunt. ¶ Cum ablativo Stat. l. 1. Theb. v. 406. subit uno tegmina, cujus Fusus humo gelida partem prior hospite habebis. Virg. Æn. 6. v. 222. pars ingenti subiere feretro. *feretro* potest esse etiam tertius casus, ut in illo Varron. l. 4. de L. L. c. 23. Stamen a stando: subtemen, quod subit stamini. V. infra sub fin. hujus verbi. ¶ Sæpe est accedere, *accostarsi*, *farsi sotto*. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 85. a med. Alii tela conjiciunt, alii testudine facta subeunt. Liv. l. 34. c. 16. Legionem subire ad portam castrorum jussit. Virg. 8. Æn. v. 359. ad tecta subibant. Liv. l. 31. c. 45. Diversis partibus rex, & legatus R. ad urbem subeunt. Id. l. 2. c. 31. Loco iniquo subeundum erat ad hostes. Id. l. 36. c. 18. ad fin. Multi temere subeuntes vallum transfixi sunt. Val. Flacc. l. 4. v. 299. hos inter Pollux subit, & trucis ultro Advolat ora viri. Ovid. 4. ex Pont. ep. 7. v. 33. Ingentique gradu contra ferrumque, locumque, Saxaque brumali grandine plura subis. Virg. 9. Æn. v. 371. Jamque propinquabant castris, murosque subibant. Al. leg. muro. Id. 7. Æn. v. 160. tecta Ardua cernebant juvenes, muroque subibant. Al. leg. murosque. Servius ait *muros* secundum naturam esse, *muro* per dativum, figuratum. Quid, si *muro* sit ablativus? Virg. Æn. 3. v. 292. Litoraque Epiri legimus, portuque subimus Chaonio, & celsam Buthroti ascendimus urbem. *portu* ne sit dativus, erit pro *portui*, ut *aspectu*, *concubitu*, *victu*, &c. (de quibus V. in *Aspectus*.) V. Pier. in hunc loc. Porro *subimus* hic est potius *ingredimur*, quam *accedimus*, ut apud Sil. l. 5. v. 283. Aut dumis subit, albenti si sensit in æthra Librantem nisus aquilam, lepus ore citato. Al. *dumos* legunt. Senec. in Hippol. v. 209. Subire in penates. Horat. l. 1. ep. 7. v. 33. Macra cavum repetes arctum, quem macra subisti. Lucan. quoque pro intrare posuit l. 1. v. 211. latum subeant venabula pectus. & Val. Flacc. l. 3. v. 105. subit ilia cuspis. & Juvenal. sat. 16. v. 2. si subeantur prospera castra. & Horat. l. 1. sat. 5. v. 25. Millia tum pransi tria repimus atque subimus Impositum saxis late candentibus Anxur. ¶ Item ascendere, *salire*. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 15. Si forte Romani subire collem conarentur. Liv. l. 27. c. 18. a med. Quanquam ascensus difficilis erat, assuetudine tamen succedendi muros subierunt primi. Plin. l. 31. c. 3. Levissima est imbrium aqua, ut quæ subire potest, ac pendere in aere. & paulo post. Nec levitatis in pluvia aqua argumentum est, subisse eam in cælum. & cap. 6. Aqua subit altitudinem exortus sui. Id. l. 4. c. 11. Hæmi excelsitas sex mill. passuum subitur. ¶ Item succrescere, existere, enasci, *venir su*. Virg. 1. Georg. v. 179. area creta solidanda tenaci, Ne subeant herbæ. ¶ Item succedere, sequi, *sottentrare*, *succedere*, *venir dietro*. Liv. l. 27. c. 2. Primæ legioni tertia, dexteræ alæ sinistra subiit. Ovid. 1. Met. v. 129. & Varr. apud Non. c. 4. n. 444. fugere pudor, verumque, fidesque: In quorum subiere locum fraudesque, dolique. Valer. Flacc. l. 4. v. 197. amnem taurus Primum init: mox omne pecus, formidine pulsa, Pone subit. (Adde Virg. 2. Æn. v. 725.) Ovid. 4. Fast. v. 43. Isque, Latine, tibi pater est: subit Albe Latinum. *succede nel regno*. & lib. 8. Met. v. 699. casa parva Vertitur in templum: furcas subiere columnæ. & lib. 1. v. 114. subiit argentea proles Auro deterior. ¶ Item ire in aliquem aggrediendi causa, *andar addosso*. Valer. Flacc. l. 6. v. 322. congressu subiit Gesander iniquo. Virg. 9. Æn. v. 342. incensus & ipse Perfurit, ac multam in medio sine nomine plebem, Fadumque, Hebrumque subit, Rhoetumque, Abarimque. Quintil. l. 4. c. 5. Interim fallendus est judex, & variis artibus subeundus, ut, &c. ¶ Et *subire* translate dicitur, qui adit loquendi gratia, qui dictis aggreditur, qui respondet. Valer. Flacc. l. 2. v. 555. Illum torva tuens, atque acri lubricus astu Rex subit, & patrio fatur male lætus amore. Stat. 9. Theb. v. 510. tandem precibus commota Tonantem Juno subit: Quonam miseros, sator inclyte divum, &c.? Id. l. 8. v. 84. At tibi quos, inquit, manes, qui limite præceps Non licito per inane ruis? subit ille minantem, &c. Claudian. in consul. Mall. Theod. v. 173. Nobiscum, Theodore, redi. subit ille loquentem Talibus. ¶ *Subire*, clam irrepere, furtim ingredi. Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 5. Nam, puto, sentirem, si quo tentarer amore. An subit, & tacita callidus arte nocet? Id. Heroid. ep. 19. v. 56. subit furtim lumina fessa sopor. Id. l. 2. de ar. am. v. 741. non tutum est, quod ames laudare sodali. Cum tibi laudanti credidit, ipse subit. Adde Propert. l. 1. eleg. 9. v. 26. & lib. 2. eleg. 20. v. 68. ¶ Sæpe etiam significat in mentem venire, succurrere, redire in memoriam, *sovvenire*, *venir in mente*. Liv. l. 36. c. 20. Deinde cogitatio animum subiit, indignum esse, &c. Ovid. 12. Met. v. 472. nec mentem subiit, quo præmia facto, Quaque viri falsam speciem mercede parares? Id. 2. Trist. v. 291. Proxima adoranti Junonia templa subibit, Pellicibus multis hanc doluisse deam. Id. Heroid. ep. 18. v. 61. de Luna. favens, dea candida, dixi, Et subeant animo Latmia saxa tuo. Senec. in Med. v. 555. Melioris tibi memoria nostri subeat. Virg. 2. Æn. v. 562. subiit deserta Creusa, Et direpta domus. Ovid. 3. Trist. el. 8. sub fin. & quid sim, quid fuerimque, subit. & eleg. 13. v. 24. In tantis subeunt nec bona verba malis. Plin. in proœm. l. 12. & lib. 35. c. 7. Subit antiquitatem mirari. Id. l. 25. c. 3. Qua in reputatione misereri sortis humanæ subit. Quintil. declam. 6. c. 21. circa med. Miseratio, quæ cogitationi nostræ subit. ¶ Item post venire, advenire, *venire*. Virg. Georg. 3. v. 66. Optima quæque dies miseris mortalibus ævi Prima fugit: subeunt morbi, tristisque senectus. Ovid. 4. ex Pont. ep. 15. v. 29. Et pudet, & metuo semperque, eademque precari, Ne subeant animo tædia justa tuo. Curt. in f. cap. 2. l. 3. Sera deinde pœnitentia subiit regem. Cic. 1. de Orat. c. 33 a med. Omnes sententiæ verbaque omnia sub acumen stili subeant & succedant necesse est. ¶ Sæpissime vero est adire, suscipere rem molestam, difficilem, asperam, laboriosam, *incontrare*, *soggiacere*, *incorrere*, *sottoporsi*, *esporsi*. Cic. 3. Attic. ep. 15. sub fin. Quod si fuisset, istos labores, quos nunc in naufragiis nostris suscipis non subisses. Id. pro Rosc. Amer. c. 11. a med. Licet omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia, succurram atque subibo. Id. pro Dom. c. 38. circa med. Pœnam subire, ac sustinere. Id. de provinc. consul. c. 17. Quamvis excipere fortunam, subire vim atque injuriam malui, quam, &c. & cap. 9. sub fin. Tela intenta in patriam subire atque excipere. Id. Verr. 7. c. 71. Inimicitiæ sunt? subeantur: labores? suscipiantur. Id. 2. Tuscul. c. 5. ad fin. Ultro appetendus, subeundus, excipiendus dolor. Id. pro Mur. c. 2. ad fin. Cui video maximas reipubl. tempestates esse subeundas. Id. in Pison. c. 18. Subire sempiternæ fœdissimæ turpitudinis notas. Id. Verr. 3. c. 55. periculum. Id. pro Dom. c. 32. a med. vim & iracundiam populi incitati. Id. pro Cluent. c. 46. pœnam capitis. Id. 3. Offic. c. 29. voluntarium cruciatum retinendi officii causa. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 81. necessariam deditionem. & lib. 3. c. 77. subitum casum. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3. circa med. dimicationem. Id. in Pison. c. 28. a med. judicium. Id. pro Quint. c. 31. inimici vultum superbissimum. Id. pro Dom. c. 27. ad fin. nomen exsulis. Id. Attic. l. 11. ep. 6. ante med. In oppido aliquo mallem resedisse: minus sermonis subiissem, minus accepissem doloris. *avrei meno udite le cose spiacevoli*. Huc & illa pertinent Valer. Flacc. l. 7. v. 428. Subire jussa. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 23. amores. Id. 4. Trist. eleg. 6 v. 8. servitium. Id. 1. Amor. eleg. 7. v. 28. Debita sacrilegæ vincla subitura manus. Valer. Flacc. l. 3. v. 708. Ipse ducis curas, meritosque subiret honores. h. e. susciperet, assumeret. ¶ Cum dativo Cic. in Divin. Verr. c. 14. a med. Poterisne ejus orationis subire invidiæ? Ita legit Asconius, & adscribit: Quasi Latine dicat, ut Magno ponderi subire. Al. omn. leg. *invidiam*. Sed & illud *quasi* suspectum est. Præterea hoc est contra morem Ciceronis, ut ex nullatis exemplis apparet. Addunt quidam ex Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 41. duro subiisse labori. Sed *duros labores* habent plerique omnes: quos defendit Broukhus. Illa vero dubia sunt Virg. 6. Æn. v. 222. ingenti subiere feretro. & Æn. 7. v. 161. muroque subibant. & Propert. l. 3. eleg. 17. v. 14. Quæ voluit liquido tota subire deo. Attamen nullam, quod sciam, habet varietatem lectionis illud Virg. Æn. 8. v. 125. Progressi subeunt luco, fluviumque relinquunt. Nisi velis contendere *muro* & *luco* esse ablativos casus, ut in loco Statii supra allato, *subit uno tegmine*. ¶ Cum infinito Stat. l. 5. silv. 2. v. 105. adversaque tela subisti Pellere inermis adhuc. Claudian. in consul. Mall. Theod. v. 46. Jam clavum, totumque subit torquere carinam. *intraprende*, *imprende*. ¶ In ludo talorum *subire* dicebatur, qui jactum aliquem nominabat, quo veniente vinceretur: & *vocare*, qui aliquem, quo existente vinceret. Ovid. 3. de ar. am. v. 355. Et modo tres jactet numeros: modo cogitet, apte Quam subeat partem callida, quamque vocet. Ita Mozzon. in defens. Dantis l. 1. c. 11. ¶ Habet obscœnam sententiam apud Juvenal. sat. 2. v. 50. & Propert. l. 3. eleg. 17. v. 14.

SUBER, eris, n. *sovero*, *sughera*, *sughero*, φελλός, φελλόδρυς, arbuscula glandifera, corticem habens præcrassum, cui inniti solent, qui natare discunt. Plin. l. 16. c. 8. Suberi minima arbor, glans pessima, rara, cortex tantum in fructu, præcrassus ac renascens, atque etiam in denos pedes undique explanatus. Usus ejus ancoralibus maxime navium, piscantiumque tragulis, & cadorum obturamentis: præterea in hiberno feminarum calceatu. Id. ibid. c. 25. Serotino autem germine malus, tardissimo suber. Ubi perperam aliqui legebant *tardissimus*, ut probarent etiam masculini generis esse posse. Colum. l. 4. c. 26. Nam est præcipua cuneis fissa olea, quercus, & suber, & siqua sunt similia robora. Id. l. 9. c. 6. Si regio feraa est suberis, haud dubitanter utilissimas alvos (apibus) faciemus ex corticibus: quia nec hieme rigent, nec candent æstate. Plin. l. 17. c. 24. a med. Cortice in orbem detracto necantur arbores, excepto subere, quod sic etiam juvatur. Id. l. 16. c. 40. In aquis non fluitat suber, si demitur cortex. & cap. 21. Folia non decidunt ilici, suberi, taxo. Virg. 7. Æn. v. 742. Tegmina quorum capitum raptus de subere cortex.

SUBERECTUS, a, um, *aizzato*, *ritto*, *sollevato*, erectus, subrectus. Apul. l. 2. Metam. Effultus in cubitum, suberectusque in torum porrigit dexteram. Marcell. Empir. c. 20. Artus suberecti, recubantesque. *sollevati*, *e appoggiati*.

SUBEREUS, a, um, *di sovero*. Seren. Sammon. c. 34. v. 649. Subereus cortex.

SUBERIES, ei, f. idem quod suber, ut constat ex Festo post Struferctarios, & Scaia. Suberies, inquit, arboris genus, ex qua cortex natatorius detrahitur. Idem habet Isidor. l. 17. Orig. c. 7. a med. Adde-

diderat *Fest.* auctoritatem *Lucilii*, quæ temporis injuria intercidit.

SUBERIGO, is, exi, ectum, a. 3. *alzare*, *sollevare*, surrigo, sustollo. *Sil. l.* 15. *v.* 154. Ut cum sæva fretis immisit prœlia Corus, Isthmon curvata sublime suberigit unda.

SUBERINUS, a, um, idem quod subereus. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. *a med.* Piscator retia suberinis corticibus extendit.

SUBERRO, as, n. 1. ὑποπλανάομαι, sub aliqua re erro, ut Suberrare montibus, hoc est errare sub montibus. *Claudian. de consul. Prob. & Olybr. v.* 254. Indigenas fluvios, Italis quicumque suberrant Montibus.

SUBEX. V. *Subices*.

SUBEXHIBEO, es, a. 2. idem quod exhibeo, vel aliqua ratione exhibeo. *Arnob. l.* 6. *pag.* 195. Præsentiam vobis quandam his numinum subexhiberi simulacris.

SUBEXPLICANS, antis, subtus explicans, expandens. *Arnob. l.* 7. *pag.* 251. *de Æsculapio*. Repsit ut coluber, non pedibus se ferens, neque suas subexplicans itiones, sed ventre nixus ac pectore.

SUBFERMENTATUS, a, um, aliquatum fermentatus. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 17.

SUBFERVEO, &c. V. *Suffervеo*.

SUBFIO. V. *Suffio*.

SUBFLAVUS, & Sufflavus, a, um, *biondetto*, aliquantum flavus. *Sueton. in Aug. c.* 79. Capillum leniter inflexum & subflavum.

SUBFRIGIDE, adverb. *alquanto freddamente*, ὑποψυχρῶς, aliquantum frigide. *Gell. l.* 2. *c.* 9. Nimis minute, ac prope etiam subfrigide Plutarchus in Epicuro accusando λεξιθηρεῖ.

SUBFRIGIDUS, a, um, *un poco freddo*, *soffreddo*, ὑπόψυχρος, nonnihil frigidus. *Ammian. l.* 17. *c.* 11. (*al.* 12.) *sub fin.* Oblatrantes argumento subfrigido.

SUBFUSCULUS, & Suffusculus, a, um, subfuscus. *Ammian. sub fin. l.* 22. Homines Ægyptii plerique subfusculi sunt, & atrati. *Apul. l.* 2. *Metam.* Procerus, & subfusculus.

SUBFUSCUS, & Suffuscus, a, um, aliquantum fuscus. *Tacit. in Agric. c.* 12. *sub fin.* Gignit & Oceanus margarita, sed subfusca & liventia. *nericcie*.

SUBGERO, &c. V. *Suggero*.

SUBGLUTIO, is, singultus edo. *Veget. l.* 3. *rei Veterin. c.* 60. Intestini vexatio his agnoscitur signis: prioribus pedibus transvaricat, & dolore subglutit.

SUBGRANDIS, de, *alquanto*, *o più tosto grande*, aliquantum grandis. *Cic. sub fin. cap.* 1. *epist.* 1. *l.* 3. *ad Q. Fr.* Subgrande cubiculum autem, & hibernum altum valde probavi.

SUBGRAVIS, ve, ὑπόβαρυς, aliquantulum gravis. *Plin. l.* 27. *c.* 9. Radice tenui, nigra, subgravi odore. Al. cum *Harduino* leg. *gravi odore*.

SUBGREDIOR. V. *Suggredior*.

SUBGRUNDA, & Suggrunda, æ, f. *grondo*, *grondaia*, γεῖσον, projectura tecti, qua stillicidium a pariete arcetur: a *sub*, & *grunda*: quæ vox habetur in *Gloss. vet. Varr. l.* 3. *R. R. c.* 3. *circa med.* Apes enim subter subgrundas ab initio villatico usæ sunt tecto. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. Testudo habet subgrundas proclinatas. Adde *Ulpian. lib.* 9. *Dig. tit.* 3. *leg.* 5. & *Javolen. lib. ult. tit. penult. leg.* 242.

SUBGRUNDARIUM, ii, n. *Fulgent. Planc. de prisco serm. post init.* Subgrundaria antiqui dicebant sepulcra infantium, qui necdum quadraginta dies implessent: quia nec busta dici poterant, quia ossa, quæ comburerentur, non erant: nec tanta cadaveris immanitas, quæ locum tumesceret. Unde Rutilius Geminus in Astyanacte ait: Melius subgrundarium misero quæreres, quam sepulcrum. Hæc *Fulgent.*

SUBGRUNDATIO, onis, f. γεισίποδες, idem quod subgrunda. *Vitruv. l.* 4. *c.* 2. Cantherii prominentes ad extremam subgrundationem.

SUBGRUNDIUM, ii, n. subgrunda. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *sub fin.* Tabulæ in subgrundiis collocatæ. *Plin. l.* 25. *c. ult. a med.* Aizoum alii vocant hypogeson (ὑπόγεισον) quoniam in subgrundiis fere nascitur.

SUBGRUNNIO, is, n. 4. submissim grunnio. De sue *Paulin. Nolan. in Nat. S. Fel. edit. Murator v.* 345.

SUBGULARIS, re, qui est sub gula, in bestiis. *Vet. tab. marmor. apud Gruter. pag.* 647. *n.* 6. capite, pedibus, & sevo lactanti, & subgulari, lenio cedentibus.

SUBHÆREO, es, n. 2. subtus, aut aliquantum hæreo. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 10. Ulterior rei conspectus in suspicione & crimine subhæreat, necesse est. Addunt *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 12. *ante med.* At cartilago ubi subhæsit, ipsa fæces docet. Sed al. rectius leg. *subsit*.

SUBHASTARIUS, a, um, hastæ & auctioni subjectus. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 13. *Cod. Theodos. tit.* 6. *leg.* 9. Quæcumque possessiones subhastariæ sorte distractæ sunt.

SUBHASTATIO, onis, f. auctio, venditio, quæ hasta posita fit. *Impp. Valentin. Theodos. & Arcad. lib.* 4. *Cod. tit.* 44. *leg.* 16. Nec sub nomine subhastationis publicæ locus fraudibus relinquatur.

SUBHASTATUS, a, um, sub hasta venditioni expositus. V. *Hasta*. *Impp. Sever. & Antonin. lib.* 7. *Cod. tit.* 53. *leg.* 3. Res, quæ pignori datæ sunt, diu subhastatas emptorem invenire non potuisse.

SUBHASTO, as, a. 1. *esporre*, *e vendere all' incanto*, δημοπρατέω, hastæ & auctioni subjicio, in auctione vendo. V. *Hasta*. *Solin. c.* 10. (*al.* 15) Nupturæ non parentum arbitrio transeunt ad maritos, sed quæ præ aliis specie valent, subhastari volunt, & licentia nundinationis admissæ, non moribus nubunt, sed præmiis.

SUBHORRESCO, scis, n. 3. nonnihil, aut subtus horresco. *Sisenn. apud Non. c.* 5. *n.* 7. Subito mare subhorrescere, cæcosque fluctus in se provolvere.

SUBHORRIDUS, a, um, ὑποτραχύς, aliquantulum horridus. *Cic. pro Sext. c.* 9. Quia eum tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum atque incultum videbant. *ruvido*, *selvatico*, *aspro*.

SUBHUMIDUS, a, um, aliquantum humidus. *Cels. l.* 3. *c.* 6. *ante med.* Subhumidi oculi.

SUBJACEO, es, cui, n. 2. *esser posto sotto*, ὑπόκειμαι, subtus jaceo, seu situs sum, subjectus sum. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Hæc fenestra subjacens mare longius quidem, sed securius intuetur. *& ibid. a med.* Fenestris subjacet vestibulum villæ. *Plin. alter l.* 18. *c.* 30. *circa med.* Frumentum si tegulis subjaceat, confervescere. *Colum. l.* 1. *c.* 2. Campus in prata & arva digestus ædificio subjaceat. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Feles coeunt mare stante, femina subjacente. ¶ Translate *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Subjacet utilitati etiam illa defensio, si, &c. *Id. l.* 3. *c.* 6. Causa, cui plurimæ subjacent lites. *& ibid. prope fin.* Quæstionum, quæ velut subjacentes ad illud, quo judicium continetur, referuntur, sæpe in unam cadere plures posse. *Prudent. in præfat. Cathemer. v.* 14. & male pertinax Vincendi studium subjacuit casibus asperis. *soggiacque*. & *lib.* 2. *contra Symmach. v.* 965. his vitiis subjacuit. *Apul. l.* 11. *Metam.* Vita, quæ multis casibus subjacet. *Lactant. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Deum credunt nihil efficere posse, nisi ex materia subjacente ac parata. *Apul. in fi. l.* 2. *de doctr. Plat.* Inopes divitum impotentiæ subjacentes. *Impp. Honor. & Theodos. lib.* 4. *Cod. tit.* 40. *leg. ult.* Viliores personæ capitali supplicio subjaceant.

SUBJACTO, as, a. 1. jacto, præ me fero. *Coripp. in fragm. v.* 30. Illo etiam, Solis qui se subjectat amicum. ¶ Alio sensu V. in *Subjecto*.

SUBICES, cum, m. *Gell. sub fin. cap.* 17. *lib.* 4. Ennius in tragœdia, quæ Achilles inscribitur, subices pro aere alto ponit, qui cælo subjectus est, in his versibus: Per ego deum sublimas subices, humidas Unde oritur imber, sonitu sævo & spiritus. *Festus* ita refert verba *Ennii*: Nubes per ego deum subices humidas, Unde oritur, &c. Ergo *nubes deum subices* dicit, quia subjectæ sunt deorum pedibus: vel ut alii volunt, quia sub cælum subeunt. *Nonius cap.* 2. *n.* 764. Subices, nomen positum, non a subjiciendo, sed ab altitudine. Ennius Achille: Per ego deum sublimas, &c.

SUBICULUM, i, n. quod subjicitur. Hinc a *Plauto* subiculum flagri dicitur ἀνεχέτης, qui flagris subjicitur: in *Pers.* 3. 3. 13. Vir summe, populi stabulum servitricium, Scortorum liberator, subiculum flagri, Compedum contritor, pistrinorum civitas.

SUBIDUS, a, um, adject. *Æditum* antiquus poeta apud *Gell. l.* 19. *c.* 9. Dicere cum conor curam tibi, Pamphila, cordis, Quid mi abs te quæram? verba labris abeunt. Per pectus miserum manat subido mihi sudor: Sic tacitus, subidus; duplo ideo pereo. *Subidus* videtur esse a *subando*, & significare libidine æstuantem, mollem, delicatis amorum deditum, minime durum, aut rusticum. ut sit sensus: amore quidem æstuo, & tamen tacere cogor: ideo duplici de causa pereo. Alii interpretantur scientem, videntem, peritum rei amatoriæ. unde *insubidus* ponitur pro rudi, rustico, ignaro.

SUBJECTE, adverb. demisse, humiliter, more hominis subjecti. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. *ante.* Hæc quam potest demississime, atque subjectissime exponit.

SUBJECTIO, onis, f. *il mettere sotto*, *sottoponimento*, ὑπόθεσις, actus subjiciendi & supponendi. *Subjectio testamentorum* apud *Liv. l.* 39. *c.* 18. est falsi testamenti suppositio pro vero. *Subjectio sub aspectum* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 53. & *sub oculos* apud *Gell. l.* 10. *c.* 3. *ante med.* est ὑποτύπωσις, forma rerum verbis expressa, evidentia. ¶ Est etiam adjectio, additio, *soggiungimento*. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 17. Illud quoque probandum est genus sententiæ, quod confirmatur subjectione rationis. Apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. *ad fin.* subjectiones sunt, quæ post aliquod inventum adduntur. *Id. ibid. c.* 9. Ex quorum libris siquis velit subjectiones invenire, poterit, dummodo sciat analemmatos descriptiones. ¶ Item figura verborum apud Rhetores, qua orator alium interrogat, ac statim ipse responsionem subjicit, ἀνθυποφορά. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 23. Subjectio est, cum interrogamus adversarios, aut quærimus ipsi, quid ab illis, aut quid contra nos dici possit: deinde subjicimus id, quod dici oportet, aut quod non oportet, aut nobis adjumento futurum sit, aut obfuturum ipsis. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. Cum alium rogaveris, non exspectare responsum, & statim subjicere: quod schema quidam per subjectionem vocant.

SUBJECTIVE, adverb. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 110. Cum dicimus, Cicero disputat, si accedat huic sententiæ, in Tusculano, declarative accessit; si accedat, Romanus, subjective.

SUBJECTIVUS, a, um, qui subjicitur, seu postponitur. *Tertull. de virgin. veland. c.* 4. *ad fin.* & *Apul. l.* 3. *de dog. Plat. ubi partem* propositionis *subjectivam* vocat, quod Scholæ *subjectum*.

SUBJECTO, as, avi, atum, a. 1. *gettare da sotto in su*, ἀναρριπτέω, ex imo in altum jacto: a *sub*, & *jacto*. *Lucret. l.* 6. *v.* 700. Saxaque subjectare, & arenæ tollere nimbos. *Virg.* 3. *Georg. v.* 240. imis exæstuat unda Verticibus, nigramque alte subjectat arenam. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 52. E spica exteruntur grana. ea tritis, oportet e terra subjectari vallis, cum ventus spirat lenis. *Multi leg.* subjactari. ¶ Item subjicio, suppono, *metter sotto*, ὑποτίθημι. *Ovid.* 4. *Met. v.* 359. Subjectatque manus, invitaque pectora tangit. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 93. Urget enim dominus mentem non lenis, & acres Subjectat lasso stimulos.

SUBJECTOR, oris, m. ὑποβολεύς, qui subjicit: & fere in malam partem accipitur. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Quis tota Italia veneficus, quis gladiator, quis latro, quis sicarius, quis parricida, quis testamentorum subjector, &c. *h. e.* qui falsa testamenta pro veris subjicit.

SUBJECTUS, us, m. subjectio, suppositio. In sexto casu *Plin. l.* 26. *c.* 15.

c. 15. Aristolochia enixos procideates inhibet fotu, vel subjectu.

SUBJECTUS, a, um, *posto sotto*, ὑποτεθείς, subtus positus. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. sub fin.* Sublicæ pro pariete subjectæ vim fluminis exciperent. *Plin. l. 14. c. 10.* Vinacea prelo subjecta. *Id. l. 30. c. 14. a med.* Penna vulturina subjecto pedibus adjuvat parturientes. *Cic. in somn. Scip. c. 6.* Cingulus terræ subjectus aquiloni. *Hirt. de B. Alex. c. 18. ad fin.* Locus excelsior, planitia ex omnibus partibus subjecta. *Ovid. 6. Fast. v. 269.* Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa, Aere subjecto tam grave pendet onus. *Id. 2. Met. v. 229.* artus subjecto torruit igni. *& lib. 13. v. 438.* Exanimem a scopulo subjectas misit in undas. *& vers. 913.* admireturque colorem, Cæsariemque humeros, subjectaque terga tegentem. *Sueton. in Vitell. c. 17.* Mento mucro gladii subjectus, ut visendam præberet faciem. *Ovid. Met. l. 15. v. 618.* depresso subjectis bubus aratro. *h. e.* sub jugum junctis. *Plin. l. 2. c. 67. extr.* Ut totum hoc, ceu subjectum oculis, quantum sit, ostendam. *Liv. l. 7. c. 34.* Habere hostem suis telis subjectum. *& paulo sup.* Subjectus ad omnes ictus. *Ovid. 7. Met. v. 598.* victima collapsa sine ictibus ullis, Exiguo tinxit subjectos sanguine cultros. *cacciati sotto la gola.* (Sic *Virg. 3. Georg. v. 492.* Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri.) Rursus *Ovid. 2. Amor. el. 14. v. 17.* Vestra quid effoditis subjectis viscera telis? *Servius ad Virg. loc. cit.* Dicendo *suppositi* feriendi genus ostendit. Nam interdum sub inferiori parte, interdum desuper feriebantur. *Curt. l. 9. c. 5.* Nullum hostis latus subjecto mucrone hausit. *Liv. l. 7. c. 10.* Romanus mucrone subjecto, uno alteroque ictu ventrem hausit. *di sotto in su.* Utroque loco al. leg. *subrecto.* ¶ Est etiam *subjectus* in altum jactus, elatus. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 255.* Tandem ubi complexa est (*flamma*) silvas, alimentaque sumpsit, Æthera subjectis lambit & astra comis. *Virg. 4. Georg. v. 385.* Ter flamma ad summum tecti subjecta refulsit. *Liv. l. 6. c. 24.* Camillus subjectus a circumstantibus in equum. ¶ Absolute *Tacit. 1. Ann. c. 65.* Cum barbari truci sonore subjecta vallium ac resultantes saltus complerent. *h. e.* subjectas valles. ¶ *Subjectum* apud Logicos est id, de quo sermo instituitur. *Martian. Capell. l. 4. pag. 105. & Apul. l. 3. de doctr. Plat.* ubi de Syllogismo. ¶ *Subjectus*, adjectus, assumptus. *Ovid. 13. Met. v. 718.* Irrita subjectis fugere incendia pennis. ¶ Vicinus, conterminus. *Hirt. de B. Alex. c. 35.* Facilius Armeniam defendere posset, subjectam suo regno, quam Cappadociam longius remotam. ¶ Translate est imperio & ditioni subditus, *soggettato, soggiogato, sottomesso, suddito.* *Cic. 2. de nat. Deor. c. 30.* Nulli est naturæ obediens aut subjectus deus. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 77.* Gallia securibus subjecta, perpetua premitur servitute. *& cap. 2.* Qui jure ante se populi R. imperio subjectos dolerent. *Liv. l. 26. c. 49.* Tristi servitio subjectus. *Virg. 6. Æn. v. 854.* Parcere subjectis, & debellare superbos. ¶ Item obnoxius, *soggetto.* *Cic. 5. de Fin. c. 12. extr.* Res, quæ subjectæ sunt sensibus. *Id. 4. Acad. c. 23. a med.* Ea, quæ sub sensum subjecta sunt. *Id. 5. Tuscul. c. 1. circa med.* Si virtus subjecta sub varios incertosque casus famula fortunæ est. *& lib. 4. c. 26. a med.* Mare est subjectum ventis. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 47.* subjectior in diem & horam invidiæ. *Cic. pro Quint. c. 15. a med.* Cujus non modo fortunæ, sed etiam victus vestitusque necessarius sub præcone subjectus est. *Id. in fragm. apud Lactant. l. 5. c. 8. sub fin.* Homines non intelligunt, se esse consanguineos & subjectos omnes sub unam eandemque tutelam. *Id. l. 1. de Orat. c. 46.* Ut in rerum privatarum caussis oratori juris civilis scientia necessaria est; sic in caussis publicis concionum, Senatus, & antiquitatis memoria, & publici juris auctoritas, & regendæ reipubl. ratio, tanquam aliqua materies, iis oratoribus, qui in republ. versantur, subjecta esse debet. *h. e.* exposita, in promptu, & sub manu posita, parata & nota. ¶ Illa quoque translata sunt. *Cic. 1. de Orat. c. 12.* Verborum sonitus inanis, nulla subjecta sententia, nec scientia. *Id. 2. de Fin. c. 2. in fi.* Diligenter oportet exprimi, quæ vis subjecta sit vocibus. *Id. 2. Offic. c. 27. in fi.* Quæ pars subjecta generi est, eam sic definiunt, &c. *Id. 4. Tuscul. c. 7. ad fin.* Sub metum subjecta sunt pigritia, pudor, terror, &c. ¶ Item additus, *soggiunto.* *Cic. 3. de Orat. c. 54. a med. & Quintil. l. 9. c. 3. ad fin.* Ad propositum subjecta ratio. αἰτιολογία. *Phædr. l. 1. fab. 19.* Habent insidias hominis blanditiæ mali, Quas ut vitemus, versus subjecti monent. *Gell. l. 7. c. 2.* Verba Cæsellii subjecta sunt. ¶ Subjectum testamentum, *falsificato.* *Ovid. l. 2. ex Ponto, ep. 9. v. 69.* Nec mea subjecta convicta est gemmea tabella Mendacem linis imposuisse notam. ¶ *Subjectus partus*, suppositus, falso pro filio habitus, *supposto.* *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 10. leg. 1. ad fin.* item *leg. 3. & Papinian. leg. 12. & lib. 48. tit. 18. leg. 1.* ¶ *Subjectus petitor*, subornatus, dolo malo petens, sycophanta. *Quintil. l. 4. c. 2. a med.* Suspicione subjecti petitoris non carebit. ¶ Quadrisyllabum. *Senec. in Hippol. v. 287.* Siqua (*ora*) ferventi subjecta Cancro, Si qua Parrhasiæ glacialis Ursæ.

SUBIGITO. V. *Subagito.*

SUBIGO, is, egi, actum, a. 3. *condurre, cacciare, menar sotto,* ὑπάγω, subtus ago, duco, subjicio. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Sues pastum exigunt æstate mane: & antequam æstus incipiat, subigunt in umbrosum locum. *Sil. l. 15. v. 218.* Subigere classem ad mœnia. *appressare.* ¶ Item *cacciare di sotto in su*, in altum ago. *Virg. 2. Georg. v. 201.* qui adverso flumine lembum Remigiis subigit. *& lib. 6. Æn. v. 302.* Ipse ratem conto subigit. *Liv. l. 26. c. 7. ad fin.* Naves in flumine Vulturno comprehensas subigi ad id castellum jussit. *Sil. l. 13. v. 610.* Ast alius subigit saxum contra ardua montis. *& lib. 17. v. 641.* Subigere ad sidera. ¶ Item *mettere sotto il giogo*, jungere. *Senec. in Hippol. v. 1001.* Celsos sonipedes ocius subigit jugo. ¶ Item domare, ad jugum, aut onus assuefacere, *domare, ammaestrare.* *Colum. l. 6. c. 2.* Vitulos, qui de grege feri comprehenduntur, sic subigi convenit. ¶ Item *intridere, stemperare, impastare, mescolare, cimentare,* ἀναδεύω, ὀργάζω, φυράω, subtus, aut iatus agito, misceo, macero. *Cato R. R. c. 74.* Farinam in mortarium indito, aquæ paulatim addito, subigitoque pulcre: ubi bene subegeris, defingito. *Id. ibid. c. 18. a med.* De glarea & calce arenatu primum corium facito: id pilis subigito. *Plin. l. 17. c. 14. a med.* Cato argillæ arenam fimumque bubulum admisceri, atque ita usque ad lentorem subigi jubet. *Id. l. 32. c. 10. ante med.* Subigere aliquid oleo. *Id. l. 18. c. 11.* panem ex ovis aut lacte. *Id. l. 11. c. 37. sect. 61.* Multis piscium dentes in lingua & toto ore, ut turba vulnerum mollient, quæ attritu subigere non queunt. *masticare.* & *Plin. l. 15. c. 8.* Amurca subigere areas. *h. e.* conspergere, & arescere sinere, ne rimas faciant. *Macrob. l. & cap. 2. Saturnal.* Subigere gallam. V. integr. loc. ubi turpis in joco latet sententia, ut & in illo apud *Sueton. in Cæs. c. 49. ad fin.* Gallias Cæsar subegit, Nicomedes Cæsarem, &c. ¶ Subigere manus labore agresti, *Quintil. declam. 3. c. 4.* domare, fatigare. ¶ Subigere terram, *zappare, arare, lavorare*, bipalio fodere, aratro versare. *Cato R. R. c. 161.* Locum subigere oportet bene. ubi erit subactum, areas facito. *Colum. l. 3. c. 5. a med.* Bipalio subigere. *Virg. 1. Georg. v. 125.* Ante Jovem nulli subigebant arva coloni. *Cic. 2. Agrar. c. 31.* Homines glebis subigendis exercitati. *Id. in fragm. apud Non. c. 4. n. 439.* Segetes agricolæ subigunt aratris multo ante, quam serant. ¶ Est etiam tractare. *Ovid. 6. Met. v. 19.* Sive rudem primos lanam glomerabat in usus, Seu digitis subigebat opus. *filare.* ¶ Item fricare, defricare, *stropicciare.* *Colum. l. 6. c. 3.* Nec minus quotidie corpora pecudum, quam hominum defricanda sunt: ac sæpe plus prodest pressa manu subegisse terga, quam si largissime cibos præbeas. ¶ Item acuere, *aguzzare, affilare, arrotare.* *Virg. Æn. 7. v. 626.* spicula lucida tergent Arvina pingui, subiguntque in cote secures. ¶ Item cogere, compellere, quasi mollire, macerare, & frangere duritiam quippiam facere recusantis, *sforzare, costringere, piegare a forza.* *Plaut. Pœn. 1. 2. 77.* Illa mulier lapidem silicem subigere, ut se amet, potest. *Id. Mostell. 5. 2. 52.* Ego illum verberibus, ut sit quietus, subegero. *Tacit. 2. Ann. c. 40.* Ut ederet socios, subigi non potuit. *Liv. l. 9. c. 41.* Hostes oppugnando ad deditionem subegit. *& mox.* Tarquinienses metu subegerat frumentum exercitui præbere. *& sup. 1.* Subigi ad necessitatem dedendi res. *Sallust. in Catil. c. 10.* Ambitio multos mortales falsos fieri subegit. *Id. in Jug. c. 33.* Obviam ire factionis potentiæ animus subigit. *Virg. 3. Æn. v. 257.* Dira fames subigat malis absumere mensas. ¶ Item mollire, frangere. *Senec. in Thyest. v. 302.* Illinc egestas tristis, hinc durus labor, Quamvis rigentem tot malis subigent virum. *Varr. l. 8. de L. L. c. 11.* Subigere aures populi consuetudine. *assuefare* cum verbum aliquod novum respuunt. ¶ Item cruciare, macerare. *Attius apud Non. c. 1. n. 2.* Mors amici subigit. quod mihi est senium multo acerbissimum. ¶ Item in potestatem ditionemque redigere, *soggiogare, sottomettere.* *Cic. Catil. 3. c. 12.* Mihi vivendum est cum illis, quos vici & subegi. *Id. pro Balb. c. 10.* Quos armis subegimus, atque in ditionem nostram redegimus. *Lucil. apud Non. c. 4. n. 439.* Subigere & domare bellando. *Sallust. in Catil. c. 2.* Urbes capere, nationes subigere. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 36.* Africanus, qui suo cognomine declarat, tertiam partem orbis terrarum se subegisse. *Justin. l. 30. c. 3. ad fin.* Græcos sub jugum Macedonici imperii subigere. ¶ Subigere pontum remis, *Valer. Flacc. l. 1. v. 471.* remos agitando versare, miscere, ut qui farinam aqua subigunt. ¶ *Subigit* prima producta. *Cic. in Mario, l. 1. de Divin. c. 47.* Subigit ipsa feris transfigens unguibus anguem. Al. leg. *ipsa ferit subigit*: alii *subjicit*. Sunt qui scribi mallent *subbigit*.

SUBJICIO, is, jeci, jectum, a. 3. *metter sotto*, ὑποτίθημι, suppono: *a sub*, & *jacio*. *Cic. 3. Verr. c. 27.* Ligna & sarmenta circumdare, ignemque subjicere cœperunt. *Ovid. 3. Met. v. 167.* Altera depositæ subjecit brachia pallæ. *Id. 4. Trist. eleg. 1. v. 73.* gladioque latus, scutoque sinistram, Canitiem galeæ subjicioque meam. *Colum. l. 12. c. 39.* Subactam brisare prelo subjicere. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. a med.* Si parum habet lactis mater, subjiciat agnum sub alterius mammam. *Colum. l. 6. c. 2. ante med.* Bovis ventri & sub feminibus manum subjicere. *Id. ibid. c. 30. ad fin.* Subjicere collyria, quæ ventrem movent. *metter delle supposte.* & *Nep. in Pelop. c. 3.* Epistolam in pulvinum subjiciens. *Al. leg.* sub pulvinum. *Plin. l. 26. c. 11. ante med.* Si aizoum ignorantis pulvino subjicietur. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26.* Nonnulli inter carros rotasque mataras ac tragulas subjiciebant, nostrosque vulnerabant. *Liv. l. 3. c. 69.* Subjicere aliquid oculis. *Quintil. l. 8. c. 6.* sub oculos. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47. extr.* sub aspectum. *Plin. l. 18. c. 26.* Subjicere ova gallinis. *mettere a covare.* & *lib. 10. c. 59.* Incubanda ova subjici utilissimum novem aut undecim. Adde *cap. 54.* ¶ Metaphorice *Cic. 2. de Fin. c. 4. a med.* Huic verbo (*voluptas*) omnes qui ubique sunt duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. *Quintil. l. 7. c. 3. sub init.* Certum est de nomine: sed quæritur, quæ res ei subjicienda sit. *qual significato dar segli debba.* ¶ Item sursum jacere, *gettare di sotto in su, alzare.* *Ovid. Met. 10. v. 183.* Tollere Tænarides orbem properabat: at illum Dura repercusso subjecit ab aere tellus In vultus, Hyacinthe, tuos. *Virg. Æn. 12. v. 288.* & corpora saltu Subjiciunt in equos. *Liv. l. 31. c. 37. ad fin.* Pavidum regem in equum subjecit. *Virg. Ecl. 10. v. 74.* Quantum vere novo viridis se subjicit alnus. ¶ Item subdere, *sottomettere, soggettare.* *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 117.* Libera Romanæ subjecit colla securi. *Tacit. 13. Ann. c. 55.* Gentem suam ditioni nostræ subjiciebat. *Flor. l. 2. c. 17.* Scipio

Hispaniam omnem citra ultraque Iberum subjecit imperio. *Cic. 2. Offic. c. 6. ad fin.* Subjiciunt se homines imperio alterius & potestati de causis pluribus. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. ult.* Nos sub eorum potestatem subjiciemus. *Plin. in Paneg. c. 65.* Subjicere se legibus. *Cic. 2. Offic. c. 23. ad fin.* Hastam in foro ponere, & bona civium voci subjicere præconis. *porre all' incanto.* & *pro Quint. c. 15.* & *pro Dom. c. 40.* Subjicere sub præcone. *Sueton. in Calig. c. 38. a med.* Auctione proposita, reliquias omnium spectaculorum subjecit, & venditavit. Sic *Id. in Tito, c. 8. sub fin.* Delatores subjici in servos, ac venire imperavit. *h. e.* hastæ subjici tanquam servos. *Cic. 1. de Invent. c. 5.* Infinitam & immensam huic artificio (*oratorio*) materiam subjicere videtur. ¶ Item subigere, agere sub. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. circa med.* Oves sub umbriferas rupes & arbores patulas subjiciunt. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 37. & 56.* Omnibus deinceps diebus Cæsar exercitum in aciem produxit, ut prope castra Pompeii legiones subjiceret. ¶ Item objicere, exponere. *Cic. 1. de Orat. c. 46. a med.* Scelus fraudemque nocentis subjicere odio civium. *Id. pro Planc. c. 23. a med.* Ne fictis auditionibus, ne disseminato dispersoque sermoni fortunas innocentium subjiciendas putetis. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 36.* Infirmis navibus hiemi navigationem subjiciendam non existimabat. *Liv. l. 38. c. 48. ad fin.* Subjicere calumniæ ea, quæ dii comprobaverunt. *Quintil. l. 7. c. 1. a med.* universam domum periculo. ¶ Item substituere, sufficere, *sostituire*. *Hirt. de B. Alex. c. 26.* Copiis integras vulneratis defessisque subjiciebat. *Festus:* Subjici aries dicitur, qui agitur, ut cædatur: quod fit, ut ait Cincius, exemplo Atheniensium, apud quos expiandi gratia aries inigitur ab eo, qui scelus admisit, pœnæ pendendæ loco. Hanc ipsam rem *Servius* aliis verbis confirmat ex veteri lege Numæ (*ad Eclog. 4. v. 43. & ad 3. Georg. v. 387.*) qua reus homicidii jubebatur arietem pro se offerre. ¶ Et pro vero falsa supponere, dolo mutare. *Nep. in Lysand. sub fin.* Librum gravem conscripsit, in quo summis eum effert laudibus: quem cum legisset, dum obsignatur, alterum pari magnitudine signatum subjecit, in quo ejus avaritiam accusaret. *Cic. Phil. 14. c. 3.* Subjicere testamenta. *Quintil. l. 9. c. 2. a med.* Subjicere testamentum marito. *Ulpian. Dig. lib. 25. tit. 4. leg. 1. ad fin.* Subjicere partum. *Id. lib. 13. tit. 7. leg. 36* In pignore dando pro auro æs subjicere creditori. *Justin. l. 1. c. 9.* Prostrato Mergide, cui regnum debebatur, fratrem suum subjecit Oropastem. *Plin. l. 10. c. 9.* narrat coccygem avem *pullos subjicere*, quia in alienis nidis semper parit. ¶ Item ministrare, præbere. *Lucan. l. 7. v. 574.* Ipse manu subjicit gladios, ac tela ministrat. ¶ Item subornare, submittere, *subornare*. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 33.* Subjicitur etiam L. Metellus ab inimicis Cæsaris, qui hanc rem distrahat. *Quintil. l. 5. c. 7. ante med.* Testes frequenter subjici ab adversario solent, & omnia profutura polliciti, diversa respondent. ¶ Item addere, efferre, subdere loquendo, aut scribendo, *soggiungere*. *Cic. pro Sull. c. 21.* Jam vero quod subjicit, Pompejanos esse a Sulla impulsos, id cujusmodi sit, intelligere non possum. *Id. 2. de Divin. c. 50. sub fin.* Et quidem cur sic opinetur, rationem subjicit. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 2.* Ut unumquodque genus exemplorum sub singulos artis locos subjicere possis. *Sil. l. 1. v. 113.* Hic acuit stimulis subjicitque haud mollia dictu. *Plin. in Paneg. c. 20. a med.* Edicto subjecisti, quid in utrumque vestrum esset impensum. *Varr. l. 1. R. R. c. 7.* Subjicit Scrofa: de forma culturæ hoc dico, &c. *Gell. l. 2. c. 20.* Verba Varronis subjeci: Vivariorum piscinis genera sunt tria, &c. *Virg. 3. Æn. v. 313.* vix pauca furenti Subjicio. *h. e.* respondeo. ¶ Item suggerere, submonere, in memoriam revocare, *suggerire*. *Terent. Phorm. 2. 3. 40.* Si meministi id, quod olim dictum est, subjice. *Cic. 7. Verr. c. 10.* Cupio, mihi ab illo subjici, si quid forte prætereo. *Id. pro Flacc. c. 22. a med.* Hic nube Mæandrius, quasi ministrator, aderat, subjiciens, quid in suos creet, si vellem, dicerem. *Liv. l. 3. c. 48. in fin.* Ceteraque, quæ in tali re muliebris dolor querentibus subjicit. *Id. l. 45. c. 18. extr.* Præsens tractatio rerum certiora subjectura erat consilia. *Propert. l. 1. eleg. 7. v. 19.* Et frustra cupies mollem componere versum: Nec tibi subjiciet carmina serus amor. *Ovid. 7. Met. v. 304.* Spes est virginibus Peliæ subjecta creatis, Arte suum parili revirescere posse parentem. *h. e.* injecta. Sic *Quintil. declam. 3. extrem.* Hæc furenti tribuno mens subjecta est, ut juberet, &c. ¶ *Subjici* dicuntur, quæ sub alia quapiam re comprehenduntur, continentur. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 4.* Hæ quatuor partes, quæ subjiciuntur sub vocabulo recti. *Cic. in Top. c. 8.* Formarum certus est numerus, quæ cuique generi subjiciantur. ¶ Refertur hinc ad ordinem, & significat postponere. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Minus peccabit, qui longis breves subjiciet: & adhuc qui præponet longæ brevem. *Id. l. 1. c. 4. a med.* (*al. c. 6. ad fin.*) Vocabulum, sive appellationem nomini subjecerunt, tanquam species ejus. & *cap. 5.* (*al. 9.*) Dicere apte, quod est præcipuum, plerique ornatui subjiciunt. ¶ *Cic. 2. de Legib. c. 18. a med.* Terræ cultum segniorem suspicor fore, si ad eam tuendam, ferroque subjiciendam superstitionis aliquid accesserit. Est qui mallet *subigendam*. Illud vero hic observandum, in MSS. sæpissime tum hoc loco *subiciendam*, tum in aliis etiam aliorum Scriptorum *subicio*, *subicit*, *subiciunt*, &c. uno *i* scriptum esse: licet primam corripere non sit opus, quod & in aliis a *jacio* compositis factitatum est. *Serv.* ad illud *Æn. 5. v. 103.* Subjiciunt verubus prunas. In antiquis, inquit, *subiciunt*, duobus *ii* in unum, idque figure oblonga, coeuntibus, Sic apud *Fest. loco supra allato*. Subici aries dicitur, &c. Plura hac de re habes apud *Noris. in Cenotaph. Pis. dissertat. 4. c. 4.*

SUBJICITO. V. *Subagito*.

SUBIMPUDENS, entis, *alquanto sfacciato*, ὑποαναίσχυντος, nonnihil impudens. *Cic. l. 7. Fam. ep. 17.* Interdum timidus in labore militari, sæpe autem etiam subimpudens videbare.

SUBINANIS, ne, ὑπόκενος, nonnihil vacui habens, aut inanitatis. *Cic. ad Attic. l. 2. ep. 17.* Quin etiam, quod est subinane in nobis, & non ἀφιλόδοξον, &c.

SUBINDE, *dopo*, *poscia*, εἶτα, deinde, postea. *Petron. in Satyr. c. 7.* At subinde, ut in locum secretiorem venimus, centonem anus urbana rejecit. *Horat. l. 1. ep. 8. in fin.* primum gaudere, subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. *Colum. l. 2. c. 4. sub fin.* Ager aretur ultima parte mensis Augusti, subinde Septembri sit iteratus. *Tacit. in Agric. c. 14.* Consularium primus A. Plautius præpositus, subinde Ostorius Scapula. *Velle. l. 1. c. 7. a med.* Capuam ab eisdem Tuscis conditam, ac subinde Nolam. *Tacit. 6. Ann. c. 2. a med.* Quos omitti posse? quos deligi? semperne eosdem, an subinde alios? *di mano in mano.* ¶ Item mox, paulo post, protinus. *Liv. l. 7. c. 10. a med.* Uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina hausit. *con due colpi un dopo l' altro.* & *lib. 30. c. 7.* Duæ subinde urbes captæ direptæque. & *lib. 39. c. 39.* Hac sedata contentione, alia subinde C. Decimii prætoris morte exorta est. *subito dopo.* Sic *lib. 23. c. 27. a med.* Universa gens postero die in deditionem venit. Nec diu in pacato mansit. nam subinde ab Carthagine allatum est, ut, &c. ¶ Item crebro per intervalla, identidem, *di quando in quando*, θαμινὰ, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. *Petron. in Satyr. c. 117.* Nec contentus maledictis, tollebat subinde altius pedem, & obsceno strepitu simul atque odore viam implebat. *Liv. l. 10. c. 17.* Vendita ista, & allicite lucro mercatorem, ut sequatur agmen. Ego subinde suggeram quæ vendatis. *Colum. l. 6. c. 30.* Si diligenter subinde emundata fuerit humus. *Sueton. in Calig. c. 30.* Tragicum illud subinde jactabat: Oderint, dum metuant. *Plin. l. 2. ep. 7. sub fin.* Erit pergratum mihi hanc effigiem ejus subinde respicere. *Martial. l. 5. epigr. 40.* semel fac illud, Mentitur esse quod subinde tussis. *Sueton. in Calig. c. 50. circa med.* Mentis valetudinem & ipse senserat: ac subinde de secessu, deque purgando cerebro cogitavit. *più d' una volta*, *spesso*. & *Liv. l. 35. c. 21. sub fin.* Prædæ minus inventum est, quod subinde spolia agrorum capta domus mittebant. *di volta in volta.*

SUBINDO, is, *n. 3.* *soggiungere*, *aggiungere*. *Aurel. Vict. de orig. Rom. c. 3.* Secundum quod noster (*Virg. 8. Æn. v. 357.*) cognomento sic intulit *Hanc Janus Pater*, &c. ac subindit *Janiculum huic*, &c. Al. leg. *subinde*.

SUBINFLATUS, a, um, inflatus, superbiens. *Arnob. l. 2. pag. 46.* In opinionem scientiæ subinflati pectoris tumore tolli. *Cæl. Aurel. Acut. l. 1. c. 2. & 3.* Vultus subinflatus.

SUBINFLUO, is, *n. 3.* subtus fluo. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. ult.* Aliæ aquæ subinfluunt terras, aliæ circumfluunt.

SUBINJECTUS, a, um, particip. a *sub*, & *injicio*. *Senec. controvers. 13.* Subinjecta manu satelles, quid moraris? inquit; jam exposita tormenta sunt. *posto la mano addosso.*

SUBINSULSUS, a, um, ὑπόψυχρος, aliquantulum insulsus. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 3.* Est enim vitiosum in sententia, si quid absurdum, aut alienum, aut non acutum, aut subinsulsum est.

SUBINTELLIGO, is, *a. 3.* subaudio. *Hieronym. ep. 35.* (*al. 145.*) *a med.* Hoc dico, non quod te avarum dixerim, sed quod subintelligam, idcirco adhuc militiæ operam dare, ut impleas sacculum. *ho un certo sentore*, *ho subodorato*.

SUBINTRO, as, *a. 1.* *subentrare*, ὑπεισέρχομαι, subeo, subintroeo, succedo. *Augustin. l. 2. de Civ. Dei, c. 32.* Populo bellicoso, & solito antea ludis Circensibus assuere, ludorum scenicorum delicata subintravit infamia. Adde *Tertull. l. 5. contra Marcion. c. 3. ex epist. ad Galat. 2. 4.*

SUBINTRODUCO, is, *a. 3.* *Augustin. epist. 137.* (*al. 78.*) *ante med.* Cum nullo modo adducerer, ut per commendationem meam eum alicui fratri subintroducerem.

SUBINTROEO, is, subintro. *Arnob. l. 6. pag. 198.* Cum qui Jupiter fuerat, idem posset existimari Mars esse; & qui Mavors fuerat, subintroire speciem possit Hammonis.

SUBINVIDEO, es, *n. 2.* ὑποφθονῶ, aliquantulum invideo. *Cic. l. 7. Fam. ep. 10.* Subinvideo tibi ultro te etiam arcessitum ab eo.

SUBINVISUS, a, um, ὑπεχθής, aliquantulum invisus. *Cic. pro Rabir. Post. c. 14. in fin.* Subinvisum apud malevolos Postumi nomen propter opinionem pecuniæ nescio quam.

SUBINVITO, as, *a. 1.* ὑποκαλέω, aliquantulum invito, & provoco. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1. sub fin.* Quod me quadam epistola subinvitaras, ut ad te scriberem.

SUBIRASCOR, eris, dep. 3. *adirarsi alquanto*, ὑποργίζομαι, nonnihil irascor. *Cic. 2. de Fin. c. 4.* Etsi satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci. *Id. Fam. 11. ep. 24.* Antea subirascebar brevitati tuarum litterarum. *Id. Attic. l. 9. ep. 7. in fin.* In Epiro — quod me non invitas, subirascor.

SUBIRATUS, a, um, aliquantum iratus. *Cic. 2. de Orat. c. 66. ad fin.* C. Lucilius homo tibi subiratus, mihi propter eam ipsam causam minus, quam volebat, familiaris. *Id. Fam. 3. ep. 9.* Rescripsi tibi subiratus. *Apul. l. 4. Metam.* Ad hæc anus subiratior jubebat, &c.

SUBIS, bis, *f.* avis, quæ aquilarum nidos infestat, & earum ova frangit. *Plin. l. 10. c. 14.* *ex Nigidio*.

SUBITANEUS, a, um, idem quod subitus. *Colum. l. 1. c. 6. sub fin.* Si subitaneus imber incesserit. *subitano e improvviso pioggia*.

SUBITARIUS, a, um, idem ac subitus. *Subitarii milites*, qui subito colliguntur. *Liv. l. 3. c. 4. extr.* & *lib. 40. c. 26.* Ad eum expellendum Latini, Hernicique, & Colonia Antium dare Quintio subitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) jussi. & *cit. lib. 3. c. 30.* Exercitum subitarium scribere. *Plaut. Mil. 2. 2. 70.* Hanc

70. Hinc rem age. res subitaria est. h. e. quæ celerem operam postulat. Tacit. Ann. 15. c. 39. Nero subitaria ædificia exstruxit, quæ multitudinem acciperent. h. e. subito ac temere facta, provvisionali. Sic Ann. 14. c. 20. Pompejum incusatum a senioribus, quod mansuram theatri sedem posuisset. nam antea subitariis gradibus, & scena in tempus structa, ludos edi solitos. Gell. l. 9. c. 15. Subitaria dictione periculum sui facere. col dire all' improvviso.

SUBITO, all' improvviso, in un subito, ἐξαίφνης, repente, repentino, eo tempore. Cic. de Orat. c. 33. l. 1. Etsi utile est etiam subito sæpe dicere, tamen illud utilius, sumpto spatio ad cogitandum, paratius atque cogitatius dicere. Id. pro Planc. c. 20. Consul comitia habere cœpit subito, præter opinionem omnium. Id. pro Font. c. 15. Cum tot bella aut a nobis necessario suscipiantur, aut subito atque improvisa nascantur. Plaut. Amph. 2. 3. 4. Quid istud est, mi vir, negotii, quod tu tam subito domo abeas? Terent. Phorm. 1. 4. 2. Ita nunc imparatum subito tanta te impendent mala. Plaut. Mil. 2. 2. 21. Ita abripuit repente sese subito. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 40. circa med. Desperantes jam de pugna & dispersos subito adortus, magis ratione ac consilio, quam virtute vicit. Virg. 4. Georg. v. 499. Dixit, & ex oculis subito, ceu fumus in auras Commistus tenues, fugit diversa. Phædr. l. 4. fab. 16. v. 5. Faciem ad serenam subito mutatur dies. ¶ Item celeriter, cito, propere, presto, in fretta, subito, αὐτίκα. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 33. Scutis ex cortice factis, aut viminibus intextis, quæ subito, ut temporis exiguitas postulabat, pellibus induxerant. Lucret. l. 2. v. 391. subito per colum vina videmus Perfluere: at contra tardum cunctetur olivum. Plaut. Pseud. 1. 1. 47. Ex tabellis jam faxo scies, quam subito argento mihi usus invento siet. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. epist. 7. Breviores has litteras tabellario properanti subito dedi. Nep. in Datam. c. 7. Sed tam subito copias contrahere non potuit. Phædr. fab. 4. ex iis, quas Gudius reperit, v. 13. Mus subito accurrens, non est quod timeas, ait. Quintil. declam. 17. c. 11. Virus præstantaneum paro, quod statim, quod subito corripiat. ¶ Desubito. V. in littera D.

SUBITUS, a, um, subitano, improvviso, repentino, αἰφνίδιος, repentinus, improvisus: a subeo. Cic. Fam. 10. ep. 16. a med. Ne in rebus tam subitis, tamque angustis a Senatu consilium petendum putares. Id. 1. de Orat. c. 33. Subitam & fortuitam orationem commentatio & cogitatio facile vincit. Id. 3. Tuscul. c. 22. Maris subita tempestas, quam ante provisa, terret navigantes vehementius. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 8. Ut sunt Gallorum subita & repentina consilia. Plin. l. 1. ep. 16. Causas agens polite & ornate, sive meditata, sive subita proferret. Nep. in Dione, c. 6. Has tam inopinatas res consequuta est subita commutatio. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 11. extr. Subitas hostium incursiones sustinere. Tacit. 2. Hist. c. 96. Neque Apponius cuncta, ut trepidans re subita, perscripserat. & lib. 4. c. 76. Advocare ex Italia non subitum militem, sed veterem expertumque belli. novizio, tiro. & lib. 3. c. 47. Haud temnendæ manus dux Trapezuntem subitus irrupit. Plin. l. 1. epist. 13. Cum dictum esset, recitare Nonianum, subitus recitanti, inopinatusque venit. Plin. alter l. 21. c. 24. ante med. Aquæ mulsæ duo genera: subitæ ac recentis, alterum inveteratæ. Plin. alter l. 8. ep. 10. in fin. Relinquere liberis imagines non subitas. h. e. non recentes, aut novas. ¶ Absolute Plaut. Pers. 4. 4. 35. Si tibi venisse est opus, mihi quoque empta est: si tibi subiti nihil est, tantundem est mihi. h. e. si nulla te subita urget causa, cur vendas cito, neque me urget. Id. Trin. 5. 2. 50. Aperite propere, & Lesbonicum foras evocate. ita subitum est, propere quod eum conventum volo. h. e. ita res subitaria est, repentina atque urgens, propter quam cito eum volo alloqui. Sic Cic. Fam. 13. ep. 2. Nam propter operis instituta multorum, subitum est ei remigrare. gli sopravviene un improvviso urgente motivo di, &c. Tacit. 15. Ann. c. 59. Etiam fortes viri subitis terrentur. Liv. l. 25. c. 15. ad fin. Ut ad subita belli, si Hannibal venisset, equitum vim sustinere possent. Id. l. 9. c. 43. Ut ad subita rerum duo justi scriberentur exercitus. ¶ Per subitum, subito. Sil. l. 10. v. 504. Talia dum pandit, vicinas parte sinistra Per subitum erumpit clamor. & lib. 15. v. 145. Per subitum moto strepuere tonitrua mundo. Adde vers. 404. lib. 14. v. 330. lib. 12. v. 653. lib. 8. v. 628. & lib. 7. v. 594. ¶ In subitum, in rem subitam. Id. lib. 7. v. 525. Quem postquam rapidum vidit procedere castris Hinc Libys, hinc Fabius, simul accendere sagaces In subitum cuneas. ¶ In subito, in re subita. Plin. l. 7. c. 44. Convolante quidem numerosa illa cohorte, sed (ut accesse erat in subito) tarda. ¶ Subitum, subito, per subitum. Sil. l. 15. v. 461. cum subitum campo perstrinxeret aures Murmur triste tubæ. ¶ Clivus subitus, minime clemens, abruptus, qui non paulatim, sed statim, & in ipso initio arduus assurgit. Stat. 6. Theb. v. 258. Campum exire vetat, longo quem tramite planum Gramineæ frondes, sinuataque cæspite vivo Mollia non subitis augent fastigia clivis.

SUBJUGALIS, le, ὑποζύγιος, sub jugo assuetus, domitus. Prudent. in R... v. 333 Jumenta, pecua, subjugales beluas.

SUBJUGATOR, oris, m. soggiogatore. Apul. l. 2. de dogm. Plat. Suffragator bonorum, malorum subjugator.

SUBJUGATUS, a, um, soggiogato, ut Subjugata provincia, Ascon. in Verrin. 3. de præt. Urb. c. 21. Quod quisque de subjugata provincia per triumphum apportavisset. Arnob. l. 4. pag. 169. Cum apud Furculas Caudinas decus publicum subjugatum est. In edicto Maximini Imp. apud Lactant. de mortib. persecutor. c. 34. Multi periculo subjugati. h. e. territi & domiti. Adde Prudent. περὶ στεφ. 14. de S. Romano, v. 419. & 777.

SUBJUGIS, ge, ὑποζύγιος, ... qui sub jugo est, qui jugo assuevit. Plin. l. 11. c. 49. Nero ostentabat hermaphroditas subjuges carpento suo equas. Al. plerique leg. subjunctas. ¶ Subjugia lora, quibus jugum collis boum, vel equorum aptatur. Cato c. 63. & 135. Subjugia in lustrum, lora pedum XIX.

SUBJUGIUM, ii, n. retinaculum, quo jumenta sub jugo junguntur. Vitruv. l. 10. c. 8. a med. Eadem ratione jumenta, cum juga eorum subjugiorum loris per medium temperentur, æqualiter trahunt onera.

SUBJUGO, as, a. 1. soggiogare, ὑποτάσσω, debello, & imperio subjicio, quasi sub jugo pono. Claudian. de VI. consul. Honor. v. 249. nulla est victoria major, Quam quæ confessos animo quoque subjugat hostes. Lactant. l. 4. c. 10. a med. Ingratum populum legi subjugavit. Arcad. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. ult. ante med. Curatores, qui ad colligendos publicos reditus eligi solent, personali muneri subjugantur. h. e. adstringuntur. Scævola lib. 4. tit. 8. leg. 43. Si maligne hoc fecerit, pœnæ subjugabitur. V. alia in Subjugatus.

SUBJUGUS, a, um, qui sub jugo est, ὑποζύγιος. Apul. l. 7. Metam. Protinus uxor ejus avara molæ machinariæ subjugum me dedit. ¶ Plin. in fin. cap. 15. l. 30. tradit animal esse subjugum nomine; quod nec quale esset, nec ubi nasceretur, auctores tradiderunt.

SUBJUNCTIVUS MODUS, qui etiam conjunctivus, & adjunctivus dicitur, ὑποτακτικός, est unus ex modis verborum, ita dictus, quia subjungitur alteri verbo, vel potius alterum verbum ei subjungitur. Nam eget aliqua re, ut sententia locutionis plena sit, ut Cum clamem, quare me tacere dicis? Diomed. Priscian. Apul. ¶ Subjunctivæ conjunctiones, quæ duo verba postulant, ut sententia sit completa, ut si, cum, antequam, quamvis, &c. Charis. l. 2. pag. 200. Putsch.

SUBJUNCTORIUM, ii, n. quodvis vehiculum, quod subjunctis jumentis trahitur. Imp. Constantius lib. 8. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 10. Nulli de cetero subjunctoria privato animalia publica præbeantur.

SUBJUNCTUS, a, um, adjunctus, conjunctus. Cic. de Haresp. respon. c. 17. Video in haruspicum responsis hæc esse subjuncta. Al. leg. subjecta. Plin. l. 11. c. 49. Ostentabat Nero hermaphroditas subjunctas carpento suo equas. Al. leg. subjuges. Virg. 10. Æn. v. 157. puppis rostro subjuncta leones. h. e. subjunctos seu appositos habens leones. Vitruv. l. 10. c. 6. Boves subjuncti. Quintil. l. 7. c. 9. Sæpe, utri duorum antecedentium sermo subjunctus sit, in dubio est. unde est controversia: Heres meus uxori meæ dare damnas esto argenti, quod elegerit, pondo centum. Uter eligat, quæritur. Manil. l. 2. v. 325. sin summa prioris, Et pars confertur subjuncti prima, &c. h. e. sequentis, subsequentis.

SUBJUNGO, is, unxi, unctum, a. 3. attaccare al giogo, mettere sotto al giogo, ὑποζεύγνυμι, sub jugum mittere, ad currum jungere. Virg. Eclog. 5. v. 29. curru subjungere tigres. Colum. l. 6. c. 2. ante med. Juvenci vacuo plostro subjungendi. Manil. l. 4. v. 231. libet subjungere currus, Ardentes & equos ad mollia ducere frena. ¶ Translate Virg. 8. Æn. v. 502. Nulli fas Italo tantam subjungere gentem. Externos optate duces. h. e. imperio continere, & ducis munere cum ea fungi. ¶ Et simpliciter, jungere sub. Lucret. l. 3. v. 421. Tu fac, utramque uno subjungas nomen eorum. h. e. jungas sub una re. Al. leg. uni, h. e. adjungas, attribuas uni eidemque rei. ¶ Est etiam subigere, subjugare, sottomettere, soggiogare. Cic. 3. Verr. c. 21. Urbes multas sub imperium populi R. ditionemque subjunxit. Vellej. l. 2. c. 39. in fin. Noves provincias imperio nostro subjunxit. Cic. 2. Agrar. c. 36. Ut sub vestrum jus, jurisdictionem, potestatem urbes, nationes, provinciae, reges subjungeretis. ¶ Translate Claudian. de phœnice, v. 30. Tum multis gravior tandem subjungitur annis. h. e. subigitur, superatur, vincitur. Est qui malit subducitur. Horat. l. 1. ep. 1. v. 19. Et mihi res, non me rebus subjungere conor. h. e. subdere, subjicere. Est qui leg. submittere. ¶ Item addere, adjungere, subjicere, Cic. 1. de Orat. c. 50. a med. Omnes artes oratori subjungere. Id. in Orat. c. 27. ante med. Aristoteles translationi hæc ipsa subjunxit. h. e. subjecit tanquam species ejus. Colum. sub fin. cap. 12. l. 2. Subjungenda est sartitioni runcatio. Ovid. 5. Met. v. 339. Calliope querulas prætentat pollice chordas, Atque hæc percussis subjungit carmina nervis. Quintil. l. 9. c. 4. Cavendum ne decrescat oratio, & fortiori subjungatur aliquid infirmius, ut sacrilego fur, aut latroni petulans. Id. l. 10. c. ult. ante med. Tum iis, quæ dicit, quæ subjuncturus est, quæ ultra spectanda sunt, &c. Plin. l. 7. ep. ult. a med. Dicit Senecio quæ res ferebat: aliqua subjungo. soggiunge. & lib. 5. ep. 14. Subjunxit preces, multumque lacrymarum. Frontin. de Aquæd. artic. 102. Non est alienum subjungere, qui post Messalam huic officio præfuerint. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 94. Amisenos, quorum libellum epistolæ tuæ subjunxeras, &c. hai annesso. ¶ Substituere, sostituire. Gell. l. 1. c. 15. Exempta una littera sonitus vastioris, & subjuncta lenioris. ¶ Subjungier paragoge. Prudent. 2. in Symmach. v. 586. pro subjungi.

SUBLABIUM, ii, n. herba, quæ & cynoglosson, & lingua canis appellatur. Apul. de herb. c. 96.

SUBLABOR, eris, lapsus sum, dep. 3. cader all' indietro, e a poco a poco, e occultamente, decadere, ὑπορρέω, ὑπολισθαίνω, retro aut paulatim, aut occulte labor, dilabor, decido. Senec. ep. 71. ad fin. Imperfecta necesse est, labent, & modo prodeant, modo sublabantur aut succidant. Sublabentur autem, nisi ire & niti perseveraverint. Plin. l. 10. ep. 75. Ædificia vetustate sublapsa reparare in melius. Virg. 7. Æn. v. 354. prima lues udo sublapsa veneno Pertentat sensus, atque ossibus implicat ignem. Id. Æn. 12. v. 684. montis saxum de vertice præceps Cum ruit avulsum vento, seu turbidus imber Proluit, aut annis solvit sublapsa vetustas. Valer. Flacc. l. 6. v. 556. & casse frendens sublabitur ira. cade e manca. ¶ Trans-

¶ Translata *Virg. 2. Æn. v. 169.* Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum. *Senec. in Oedip. v. 817.* prima languescit senum Memoria, longo lassa sublabens situ.

SUBLABRO, *as, a. 1.* ὑπαναβάζω, cibum intra labra mitto, ut interpretatur *Nonius c. 2. n. 774. Naevius ibid.* Jam ego illis fabiens sublabrabo esui illud lancipat.

SUBLACRYMANS, antis, aliquantum lacrymans, ut Sublacrymantes oculi, apud *Veget. l. 1. c. 30. rei veterin.*

SUBLAMINA, æ, f. lamina, quæ alicui rei supponitur. *Cato de R. R. c. 21.* Sublaminas pollulas armatas supponito. Al. leg. divisim *sub laminas.*

SUBLAPSUS, *a*, um. V. *Sublabor.*

SUBLAQUEO, as, a. 1. *far la volta a consavo del solajo, soffittare*, lacunar facio. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 172. n. 14.* Cn. Sulpicius Cn. F. Ruf. IIII Vir Jur. Dic. sublaqueavit, trabes tecti ferro suffixit, lapide stravit, podia circumclusit sua pec.

SUBLATE, adverb. *altamente*, ἀνωμαλῶς, elate, sublimiter, magnifice, splendide. *Cic. de clar. Orat. c. 55.* Quoniam ergo bonorum Oratorum duo genera sunt, unum attenuate presseque, alterum sublate ampleque dicentium. *h. e.* sublimi dicendi genere. *Id. pro Dom. c. 36.* Nihil enim unquam de me nisi sublatius, asciscendæ laudis causa potius, quam criminis depellendi. *h. e.* arrogantius. Sic *Ammian. l. 15. c. 21.* (*al.* 29.) Avidi jurgiorum, & sublatius insolescentes. ¶ Proprie *Ammian. l. 22. c. 15. ante med.* (*al. c. 36. a med.*) Nilus diebus centum sublatius fluens, minuitur postea.

SUBLATEO, es, n. 2. subtus lateo, ὑπολανθάνω. *Varr. R. R. l. 1. c. 48.* Aristæ quasi cornua sunt spicarum, quæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent, quia sublatent, herba ea vocetur vagina. Al. leg. *qua sub latent herba, ea vocatur*, &c.

SUBLATIO, onis, f. *innalzamento*, ἆρσις, actus sustollendi, elatio. *Quintil. l. 9. c. 4. ante med.* Tempus solum metitur, ut a sublatione ad positionem iisdem sit spatiis pedum. & *paulo post.* Rhythmi qua cœperunt sublatione ac positione, ad finem usque decurrunt. ¶ Transfertur ad animum. *Cic. 2. de Fin. c. 4. ad fin.* Stoici voluptatem sic definiunt: Sublationem animi sine ratione, opinantis se magno bono frui. ¶ Est etiam ablatio, vel destructio. *Quintil. l. 7. c. 1. prope fin.* An restitutio pro sublatione judicii sit, & perinde valeat, ac si judicium non fuisset.

SUBLATORIUS. V. in *Sustolla.*

SUBLATUS, *a*, um, *innalzato, sollevato*, ἀρθείς, elatus, elevatus, a *sub*, & *latus* particip. anom. verbi *fero*, aut *tollo*. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 23. in fin.* Datum signum, sublatæ anchoræ. *Cic. Verr. 7. c. 35. in fin.* Prædonum adventum significabat ignis e specula sublatus. *Ovid. 7. Met. v. 354.* sublatus in aere pennis. *Cic. 3. Verr. c. 5. a med.* Civis R. sublatus in crucem. & *Verr. 6. c. 3.* Quæ manibus sublatis sacra quædam reposita in capitibus sustinebant. *Id. Agrar. 2. c. 35.* Roma in montibus posita, & convallibus, cœnaculis sublata atque suspensa. *Horat. epod. 6. v. 7.* Agam per altas aure sublata nives. *h. e.* subrecta. *Plin. l. 18. c. 19.* Ut boves capitibus sublatis arent. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 404.* Scorpius cauda sublata. *Virg. 9. Æn. v. 749.* & *lib. 12. v. 729.* sublatum alte consurgit in ensem. *Id. 2. Æn. v. 474.* colubes Lubrica convolvit sublato pectore terga. & *in fin.* sublato montem genitore petivi. *sostenuto sulle spalle.* & *Lucret. l. 1. v. 95.* Iphianassa sublata virum manibus, tremebundaque ad aram deducta. *portata sulle braccia.* & *Phædr. l. 5. fab. 7. v. 10.* Inter manus sublatus, & multum gemens domum refertur. *Ovid. 3. Fast. v. 831.* Nunc potes ad solem sublato dicere vultu, &c. *Virg. 2. Æn. v. 338.* & *Liv. l. 10. c. 14.* sublatus ad æthera clamor. *Gell. l. 16. c. ult. circa med.* Carmen, quod Orthium dicitur, voce sublatissima cantavit. ¶ susceptus, educatus, *allevato.* quo sensu *tollere* dicebant. *Virg. 9. Æn. v. 205.* Non ita me genitor bellis assuetus Opheltes Sublatum erudiit. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 45.* Si cui præterea validus male filius in re Præclara sublatus aletur. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 72.* Qui liberi nati expositi, deinde sublati a quibusdam, & in servitute educati sunt. ¶ Translate *Tacit. Ann. 15. c. 52.* Ne L. Silanus eximia nobilitate, disciplinaque C. Cassii, apud quem educatus erat, ad omnem claritudinem sublatus, imperium invaderet. *Id. l. 11. c. 21.* Tali omine in spem sublatus. ¶ Interdum est superbiam, inflatus, elatus, *superbo, orgoglioso, gonfio.* *Terent. Hecyr. 3. 5. 56.* Quia paululum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 15.* Quo prœlio sublati Helvetii audacius subsistere cœperunt. *Tacit. Ann. 13. c. 21.* Juvenilis animus levium quoque rerum gloria sublatus. *Virg. 10. Æn. v. 501.* Nescia mens hominum servare modum rebus sublata secundis. *Ovid. in Halieut. v. 54. de leone.* Quoque venit, fidens magis & sublatior ardet, Concussitque toros, & viribus addidit iram. ¶ Significat etiam ablatum, remotum, *tolto via, levato.* *Virg. 8. Æn. v. 175.* dapes jubet & sublata reponi pocula. *Propert. l. 2. eleg. 12. v. 9.* Quam multa apposita narramus verba lucerna! Quantaque sublato lumine rixa fuit! *Tacit. 15. Ann. c. 29. sub fin.* Sublatum capite diadema imagini subjecit. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 404.* Sublatus pudor omnis. *Virg. 12. Æn. v. 26.* sine, me hæc haud mollia fatu Sublatis aperire dolis. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 1. ad fin.* Non modo ignoscendi ratio, sed etiam cognoscendi consuetudo jam de civitate sublata est. *Id. ad Brut. epist. 6.* Jampridem hoc ex nostra consuetudine sublatum esse debet. *Horat. l. 3. od. 24. v. 31.* Virtutem incolumem odimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi. *Cic. pro leg. Manil. c. 11. a med.* Bellum adventu Pompeji sublatum atque sepultum. *Id. 1. de Orat. c. 58.* Veteres leges novis legibus esse sublatas. *Justin. l. 13. c. 5. sub fin.* Morte Leonati levatus est: quippe & æmulum sublatum, & vires ejus accessisse sibi gratulabatur.

SUBLAVO, as, a. 1. subtus lavo, subluo. *Cels. l. 6. c. 18. sect. 10.* Si anus, vel os vulvæ procidit, considerari debet, purumne sit, quod provolutum est, an humore mucoso circumdatum. Si humidum est, vino austero sublavandum est. *Ed. quæ leg.* subluendum. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 19.* Ut occiso gladiatore, sanguine illius sese Faustina sublavaret. *h. e.* ὑπὸ γύην sublueret. *Apul. de herb. c. 74.* Si mulier laboret inferius, herbæ solatæ succo se sublavet.

SUBLECTIO, onis, f. collectio post primam lectionem facta, substitutio in locum alterius. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 31. circa med.* Mandat de plateis & vicis civitatis facere sublectionem.

SUBLECTO, as, a. 1. oblectando clam decipio. *Plaut. Mil. 4. 2. 74.* Ut ludo! *Mi.* Quid ego? ut sublecto os!

SUBLECTUS, a, um, *eletto in luogo d'altri.* *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Hinc legimus: & collegæ, qui una lecti: & qui in eorum locum suppositi, sublecti: additi, adlecti, &c. ¶ Item sub aliqua re lectus, *raccolto di sotto.* *Colum. l. 12. c. 17.* Ficus viridis cum sublecta est, in amphoras conditur. ¶ Item surreptus. *Plaut. Rud. 3. 4. 43.* Liberos parentibus sublectos habebis.

SUBLEGO, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere di sotto*, ὑπολέγω, subtus lego, sub aliqua re colligo. *Colum. l. 12. c. 50.* Si bacca tempestatibus in terram decidit, necesse est eam sublegere. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 10.* puer alte cinctus acernam Gausape purpureo mensam pertersit, & alter Sublegit quodcumque jaceret inutile. ¶ Translata est etiam excipere, aucupari, intercipere, *ascoltare di nascosto.* *Plaut. Mil. 4. 2. 98.* Clam nostrum hunc sermonem sublegerunt. Adde *Turpil.* apud *Non. c. 4. n. 271.* Sic *Virg. Eclog. 9. v. 21.* Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. *h. e.* te non sentiente percepi. ¶ Item sufficere, substituere, *sostituire.* *Liv. l. & cap. 23.* Et ita in demortuorum locum sublecturum. *Cic. in toga cand.* apud *Ascon. sub fin.* Nescis, me prætorem primum esse factum, te concessione competitorum, & meo beneficio in tertium locum esse sublectum? *Justin. l. & cap. 3.* Populo sublegendi senatum potestatem permisit. *Valer. Max. l. 6. c. 4. n. 1.* Majori parti senatus principes Latinorum in ordinem suum sublegi placebat.

SUBLESTUS, a, um, *debole, tenue*, infirmus, tenuis. *Festus:* Sublesta antiqui dicebant infirma & tenuia. Plautus in Persa (3. 1. 20.) Ad paupertatem si immigrant infamiæ, gravior paupertas fit, fides sublestior. Idem in Nervolaria vinum ait sublestissimum, quia infirmos faciat vel corpore, vel animo. Hæc *Festus.* Eodem fere modo *Non. c. 2. n. 830.* Sublestum est leve, frivolum. Plautus: Nam ubi ad paupertatem, &c. *Plaut. Bacch. 3. 6. 13.* Lingua factiosi, inertes opera, sublesta fide. ¶ Quod *Festus* de vino dicit, nonnullis minus placet. Potius enim *sublestissimum vinum* esse aqua multa dilutum, tenue, sine viribus.

SUBLEVATUS, a, um, *alzato, sostenuto, sollevato*, sublatus, erectus. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 34. a med.* Ut re ascensa, non nisi sublevati a suis, primi non facile eniterentur. Adde *lib. 7. B. Gall. c. 47. in fin.* ¶ Translate *Cic. 4. Tuscul. c. 37. a med.* Zopyrus derisus est a ceteris, ab ipso autem Socrate sublevatus. *difeso, aiutato.*

SUBLEVO, as, avi, atum, a. 1. *alzare, sollevar da terra*, ὑψόω, sursum levo, erigo. *Cic. Attic. l. 10. ep. 4.* Qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne sublevabat quidem. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 50.* Sinistra mentum sublevat. *h. e.* sustollit, & sustinet. *Liv. l. 28. c. 20.* Primi sequentes extrahentes manu, postremi sublevantes eos, qui præirent, in summum evadunt. *Plin. l. 11. c. 17.* Apes regem fessum humeris sublevant: validius fatigatum ex toto portant. *Id. l. 9. c. 8. ad fin.* Piscatores retia furcis sublevant. *Virg. 10. Æn. v. 831.* & terra sublevat ipsum Sanguine turpantem comptos de more capillos. *Claudian. in consul. Probi, & Olybr. v. 89.* nodus, qui sublevat ensem. *h. e.* sustinet. *Id. in nupt. Honor. & Mar. v. 160.* hanc pisce volutam Sublevat Oceani monstrum Tartessia tigris. *h. e.* vehit. Sic *Id. in II. consul. Stilich. v. 358.* vix sublevat unum Tarda ratis. ¶ Sublevare se, se erigere, *alzarsi, sollevarsi, rizzarsi.* *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 26.* Alces crura sine nodis articulisque habent, neque, si quo afflictæ casu conciderunt, erigere se, aut sublevare possunt. ¶ Translate est favere, juvare, erigere, tueri, *sollevare, aiutare, difendere.* *Cic. in Divin. Verr. c. 2. a med.* Videor non omnino a defendendis hominibus sublevandisque discedere. & *Verr. 5. c. 92. a med.* Eadem ista æstimatione alter sublevarat aratores, alter everterat. *Plin. l. 5. ep. 14.* Reum non modo non presserunt, verum etiam sublevaverunt. *Sueton. in Calig. c. 53. ad fin.* Vel onerare sententia sua aliquem, vel sublevare. *Cic. pro Cæcin. c. 9.* Non minus nos stultitia illius sublevat, quam lædit improbitas. *Id. Phil. 7. c. ult.* Sublevent vicinos suis facultatibus. *Nep. in Attic. c. 2.* fugam alicujus pecunia. *Tacit. 3. Ann. c. 12. a med.* innocentiam. *Ovid. in fin. eleg. 3. l. 1. Trist.* absentem auxilio. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 34.* oppidanos re frumentaria. *Plin. l. 3. ep. 9. a med.* Sublevare testes. *h. e.* titubare videantur, si opportunis interrogationibus confirmare, & velut in gradum reponere. ¶ Item minuere, levare, mitigare, lenire: et scilicet, quæ gravia sunt & molesta, levia & lenia reddere. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 80. a med.* Docuit, quantum usum haberet ad sublevandam omnium rerum inopiam, potiri oppido pleno atque opulento. *Cic. Tuscul. 4. c. 20.* Sublevare calamitates hominum indignorum. *Id. pro Mur. c. 4.* pericula. *Id. pro Sull. c. 27.* res adversas amicorum. *Id. de Amic. c. 14.* offensionem. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 3 a med.* odia. *Tacit. 14. Ann. c. 4.* metum. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 31. ad fin.* laborem militum. *Id. l. 3. B. Civ. c. 73. a med.* Si non omnia caderent secunda, fortunam esse industria sublevandam. *Q. Cic. de petit. consul. c. 1.* Nominis novitatem dicendi gloria maxima sublevabis. *h. e.* minues invidiam, qua, homo novus cum sis, non laborare non potes.

tes. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 14. Tuas partes, inquit, sublevavit Appiue, o Merula noster. *ha supplito a ciò, che io tocrava: io ho levata la forca.*

SUBLICA, cæ, f. trabs prælonga, humi statute, & erecta ad quippiam sustinendum, pertica, palus. *Festus* in *Sublicium* ait esse vocabulum Volscorum. *Liv. l.* 23. *c.* 37. Turrem ex ipso muro excitavit consul aliquanto eltiorem, quia muro satis per se alto, subjectis validis sublicis, pro solo usus erat. *Al. leg.* subliciis, ut *sit a recto* sublicium. *Vitruv.* l. 3. *cap.* 3. Si solidum non invenietur, tunc ie locos fodiatur, & palis configatur, sublicæque machinis adigantur quam creberrimæ. Adde *Cæs.* l. 3. *B. Civ. c.* 49. ¶ De trabibus, quæ in alveo fluminis defixæ pontem sustinent, *piede o sostegno del ponte,* ..., ... *Cæs.* l. 4. *B. Gall. c.* 17. Tigna bina sesquipedalia in flumen defixerat, non sublicæ modo directa ad perpendiculum, sed, &c. *& lib.* 7. *c.* 35. *ad fin.* Iisdem sublicis, quarum pars inferior integra remanebat, pontem reficere cœpit. Adde *Liv. l.* 1. *c.* 37. ¶ *Sublices* in plur. pro *sublica* dicuntur a *Festo* loc. cit.

SUBLICES. } V. in dict. præced.
SUBLICIUM. }

SUBLICIUS PONS, qui & Æmilius, unus ex Romæ pontibus, cujus adhuc durant vestigia, sub monte Aventino, ad eam partem Tiberis, qua Janiculum ab urbe dirimit, sine clavis ferreis ea arte constructus, ut trabes sine fulturis eximi possent, ac reponi. Id enim religiosum esse cœpit, ex quo, defendente Coclite, ægre revulsus est. Dictus est autem *Sublicius*, quod ligneus esset, & sublicis fulciretur. *Plin.* l. 36. *cap.* 15. ¶ Exstructus fuit ab Anco rege, cui placuit Janiculum Urbi conjungere. *Liv. l.* 1. *c.* 33. ¶ Ab hoc ponte Sæpius a Pontificibus refectu, ut cis & ulz Tiberim sacra fierent, Pontifices dictos esse *Varro* existimat *l.* 4. *de L. L. c.* 15. *Id. l.* 6. *cap.* 3. *circa med.* ait, ab hoc ponte Argeorum simulacra quotannis a sacerdotibus jaci solere.

SUBLIDO, dis, lisi, lisum, a. 3. aliquantum oblido. *Prudent. in Apotheos. vers.* 915. *de tibiæ sono.* Aut calle trahens sonitus producit acutos, Aut murmur tenerum sublidit voce minuta.

SUBLIGACULUM, li, n. *brachetta, mutande, sottocalzoni,* ..., vestis qua pudenda teguntur. Cum femoralia olim non haberent Romani velamen subligabant verecundiæ causa. *Cic.* 1. *Offic. c.* 35. *ad fin.* Scenicorum quidem mos tantam habet veteri disciplina verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo. Verentur enim, ne, si quo casu evenerit, ut corporis partes quædam aperiantur, aspiciantur non decoræ. ¶ Idem dicitur etiam *subligar.* *Martial.* l. 3. *epigr.* 87. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 70. In plur. num. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *circa med.* Subligaria signantur artifici. *scil.* ne in tractando ture aliquam partem artifex in ea recondat.

SUBLIGAR. V. in voce præced.

SUBLIGATIO, onis, f. actus subligandi. *Pallad. l.* 1. *tit.* 6. *a med.* Subligatio acerbis uvis facienda est, quando excutiendi aut rumpendi nervi nulla formido est.

SUBLIGATŪRA, æ, f. *brachiere,* subligaculum, ... *Theodor. Priscian. lib.* 2. *cap.* 26. Herniarum perseverantiam subligatura percurare.

SUBLIGĀTUS, a, um, subtus ligatus. *Martial. l.* 7. *epigr.* 66. Harpasto quoque subligata ludit. *h. e.* subligaculo velata.

SUBLĪGO, as, avi, atum, a. 1. *legare sotto,* ..., subtus ligo. *Cato R. R. c.* 33. & *Plin. l.* 17. *c.* 22. *sub fin.* Ubi uva varia fieri cœperit, vites subligato. *Virg.* 8. *Æn. v.* 459. Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *&* lib. 11. *v.* 10. clypeumque ex ære sinistræ Subligat, atque ensem collo suspendit eburno. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 444. truncas nemorum effigiesque virorum Rite locat quercus, simulatque subliget arma. *Id. l.* 6. *v.* 700. Subligat extrema patrium cervice tiaram. *Id.* l. 5. *v.* 579. Quis procul ille virum nobis, quem balteus asper Subliget? *Stat.* 6. *Theb. v.* 360. chelyn lauro textumque illustri coronæ Subliget.

SUBLIMĀTUS, a, um, *posto in alto,* in sublimi positus. *Vitruv.* l. 6. *c.* 9. *a med.* Granaria sublimata, & ad septentrionem spectantia disponantur. ¶ Translate *Aurel. Vict. in epitom. c.* 4. *a med.* Pallus prætoriis ornamentis sublimatus.

SUBLĪME, adverb. V. in *Sublimis.*

SUBLĪMEN, inis, n. *soglia, sogliare,* limen superum ostii, ut vult *Scalig. ad Varron.* R. R. l. 3. *c.* 5. *p. m.* 255. Aliis inferius: quod magis placet. *Propert. l.* 4. *eleg.* 19. *v.* 57. At nullo dominæ teritur sublimine amor. *Al. leg. dimisim sub limine vestiar.*

SUBLĪMIS, e, *alto, elevato, sublime,* ..., ..., altus, excelsus, elevatus, supra nos positus, ut limen superum ostii: ut ait *Festus* in Sub... *Idem:* Sublime est in altitudinem elatum, ut Ennius in ...: aspice hoc sublime candens, quem vocant omnes *Jovem.* (refertur hic versus etiam a *Cicer. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 25. & *lib.* 3. *c.* 4.) Virgil. in Georgicis l. 1. (*vers.* 242.) Hic vertex nobis semper sublimis. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. cap.* 1. Omnis de universo quæstio in cælestia, sublimia, & terrena dividitur. Prima pars naturam siderum scrutatur. Secunda tractat inter cælum terramque versantia. hæc sunt nubila, imbres, nives, tonitrua, quæcumque aer facit, patiturque. Hæc sublimia dicimus, quia editiora sunt imis. *Virg.* 1. *Georg. v.* 404. Apparet liquido sublimis in aere Nisus. *Tibull. lib.* 1. *eleg.* 7. *sub fin.* Hinc Venus ex alto flentem sublimis Olympo Spectet. *Ovid.* 1. *Met. vers.* 666. montis sublime cacumen. *Virg.* 12. *Æn. v.* 133. alii portis sublimibus adstant. *Id.* 9. *Æn. v.* 680. quercus sublimi vertice nutant. *Horat.* l. 3. *od.* 1. *sub fin.* sublime atrium moliri. *Ovid. initio l.* 2. *Met.* Regia solis erat sublimibus alta columnis. *Plin. l.* 2. *c.* 59. Arcus (*videt*) sublimes sunt humili sole, humilesque sublimi. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 24. quanto sublimior Atlas Omnibus in Libya sit montibus. *Lucan. l.* 3. *v.* 86. sublime nemus. *Id.* l. 7. *v.* 342. sublimis equus. *Colum. l.* 3. *c.* 8. Armenta sublimibus insignis Mevania est, Liguria parva. *alti di statura.* & *Horat. l.* 1. *od.* 15. *sub fin.* Sublimi fugies mollis anhelitu. *h. e.* elato vultu anhelans ex cursu & ascensu in fuga. facilius enim sublata facie spiritus ducitur. *Id. in fi. od.* 26. *l.* 3. sublimi flagello Tange Chloen. *h. e.* alte sublato, ut sit gravior ictus. *Senec. in Troadib. v.* 1088. sublimi gradu incedit Ithacus. *grave e sostenuto.* ¶ Sæpe *sublimis* dicitur, qui in altum per aera fertur. *Liv.* l. 1. *c.* 16. *sub fin.* & *cap.* 34. & *Virg.* 1. *Æn. v.* 419. Hæc locutus sublimis abiit. *Ovid.* 5. *Met. v.* 648. Jam super Europen sublimis & Asida terras Vectus erat juvenis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 721. accipiter Consequitur pennis sublimem in nube columbam. *Id. Æn.* 5. *v.* 255. quem præpes ab Ida Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis. ¶ Item qui sublimi loco sedet. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 49. tenuem texens sublimis aranea telam. *Ovid. Met.* 6. *v.* 650. sedens solio Tereus sublimis avito. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 179. Tyrio jaceat sublimis in ostro. *Virg.* 7. *Æn. v.* 285. Æneadæ sublimes in equis redeunt. ¶ Sublimem rapere, arripere, aut ferre aliquem apud *Plaut. Asin.* 5. 2. 18. *Men.* 5. 7. 6. *&* 5. 8. 3. & *Mil.* 2. 5. *v.* 1. & *Terent. Andr.* 5. 2. 20. & *Adelph.* 3. 2. 18. est invitum aliquem ei abripere inter manus, ita ut terram non contingat: *portar di peso e per forza.* Fiebat id fere servis, qui rapiebantur ad pœnam. ¶ *Sublime* absolute est altitudo, sublimitas, *altezza.* *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Sonus natura in sublime fertur. *Sueton. in Claud. cap.* 27 & *in Oth. c.* 2. Jactare aliquid in sublime. *Plin.* l. 10. *c.* 38. Aves ejaculantur sese in sublime. *Id. l.* 31. *c.* 6. Aqua surgens in sublime. *Id. sub fin.* l. 18. Grues per sublime volantes. *Id.* l. 27. *c.* 12. *ad fin.* Datur decoctum ejus contusis, ex sublimi devolutis. *Id.* l. 36. *c.* 4. Dianæ facies in sublimi posita. ¶ Ponitur & adverbii ritu pro sublimiter. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 43. Theodori nihil interest, humine, an sublime putrescat. *in terra, e in aria.* & *l.* 1. *de Divin. c.* 31. *in fin.* Scuta, quæ fuerant sublime fixa, sunt humi inventa. *in alto.* & *lib.* 2. *de nat. Deor. cap.* 39. *sub fin.* Aer fusus & extenuatus sublime fertur. *all' insù.* & *Liv. l.* 21. *c.* 30. *a med.* Eos ipsos, quos cernant, legatos, non pennis sublime elatos Alpes transgressos. *per aria.* & *Lucret.* l. 6. *v.* 96. sublime volantes ætheriæ nubes. *Virg.* 1. *Georg. v.* 318. ventorum concurrere prœlia vidi, Quæ gravidam late segetem ab radicibus imis Sublime expulsam eruerent. *Sil.* l. 11. *v.* 275. multoque procul splendentibus ostro Accipitur sublime toris. *& vers.* 130. sublime sedens. *Ovid. in Halieut. vers.* 69. sublimius altum attollit caput. ¶ Translate *sublimis* est excellens, præstans, egregius, *eccellente, sublime.* *Horat. in ar. Poet. v.* 457. sublimes versus ructatur. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 28. Qui facis in parva sublimia carmina cella. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 164. natura sublimis & acer. *Martial.* l. 9. *epigr.* 1. *&* 79. sublimi pectore vates. ¶ Item magnus, grandis. *Horat. l.* 1. *ep.* 12. *v.* 15. Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures. ¶ Item illustris, nobilis. *Varr.* l. 2. *R. R. c.* 4. *ante med.* Antiqui reges, ac sublimes viri. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 231. Quis, Catilina, tuis natalibus, atque Cethegi Inveniet quidquam sublimius? *Virg.* 12. *Æn. v.* 143. quem pulsi pristina Turni Aggere murorum sublimem gloria tollit. *Id.* 1. *Æn. v.* 263. sublimemque feres ad sidera cœli Magnanimum Ænean. *Ovid. sub fin. l.* 4. *Trist.* Tu mihi (quod rarum) vivo sublime dedisti Nomen, ab exsequiis quod dare Fama solet. *Lucan.* l. 10. *v.* 377. communis gloria nobis: Nos quoque sublimes Magnus facit. *Plin.* l. 22. *c.* 5. Qua claritate nihil in rebus humanis sublimius duco. ¶ Item qui altiore animo est, magnanimus, fortis. *Ovid.* l. 1. *Fast. v.* 301. Non Venus & vinum sublimia pectora fregit, Officiumve fori, militiæve labor. *Id.* l. 3. *ex Ponto, ep.* 3. *vers.* 103. Mens tua sublimis supra genus eminet ipsum, Grandius ingenio nec tibi nomen inest. *Horat. in ar. Poet. v.* 165. *de juven. morib.* Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix. *h. e.* elatus, audens, ... ¶ Stilus sublimis dicendi est eorum, qui grandiloqui sunt cum sententiarum gravitate & majestate verborum, vehementes, varii, copiosi, graves, ut *Cic. in Orat. c.* 5. *sub fin.* loquitur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 39. Non ego contulerim sublimia carmina nostris. *h. e.* Tragica elegiacis. *Plin. l.* 9. *ep.* 26. Visus es mihi in scriptis meis adnotasse quædam, ut tumida, quæ ego sublimia; ut improba, quæ ego audentia; ut nimia, quæ ego plena arbitrabar. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. Quid prodest, si genus sublime dicendi parvis in causis, parvum limatumque grandibus adhibeamus? *Id.* l. 9. *c.* 4. *ad fin.* Quis dubitat, alia lenius, alia concitatius, alia sublimius, alia pugnacius, alia gravius esse dicenda? Adde l. 8. *c.* 3. ¶ Superlativum *sublimissimus* est apud *Tertull. in Apolog. c.* 31. *Symmach. l.* 6. *ep.* 57. (*al.* 56.) & *Imp. Justinian. lib.* 7 *Cod. tit.* 62. *leg. ult.* ¶ Olim *sublimus, a, um,* dictum est. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 8 *n.* 45. Sublima nebula cælum obscurabat. *Accius ibid.* Sæpe ex humili sede sublima evolat. *Lucret. l.* 1. *v.* 340. per maria ac terras, sublimaque cæli.

SUBLIMITAS, atis, f. *altezza, sublimità,* ..., altitudo, elevatio. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Sublimitas corporis. *Colum. l.* 8. *c.* 3 Cellarum sublimitas dividatur tabulatis. *Plin.* l. 19. *c.* 5. Cucurbitarum natura sublimitatis avida. *vogliosa d'andar in alto.* & *lib.* 2. *c.* 16. *a med.* Sublimitates Lunæ. ¶ Translate *Plin.* l. 7. *c.* 25. *sub fin.* Illa fuit vera & incomparabilis invicti animi sublimitas, captis Pompeji scriniis epistolarum, concremasse ea optima fide, atque non legisse. *Id. l.* 35. *c.* 10. Hæc est in pictura summa sublimitas. *perfezione, eccellenza.* ¶ De sublimi dicendi stilo. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. Platonicam illam sublimitatem & latitudinem

nem effingit. *& ep. 26.* Splendor & fublimitas narrandi. *Quintil. lib.* 8. c. 3. Sublimitas, & magnificentia, & nitor. *& cap. 6.* Præcipueque ex his oritur mira fublimitas, quæ audaci & proxime periculum translatione tolluntur. *Id. l.* 8. *c.* 8. (*al.* 14.) Sublimitas heroici carminis.

SUBLIMITER, *altamente*, *ὑψηλῶς*, alte, fublime. *Cato R. R. c.* 70. Bos ipfus, & qui dabit (*medicamentum*) fecito, ut uterque fublimiter ftent. *h. e.* celfo & erecto corpore. *Colum. l.* 8. *c.* 11. Pavo nec fublimiter poteft, nec per longa fpatia volitare. *& cap.* 15. Locum munitur fublimiter pedum quindecim maceria.

SUBLIMO, as, avi, atum, a. 1. *innalzare*, *follevare*, *μετεωρίζω*, in altum fublevo, tollo, exalto. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 775. Sol, qui candentem in cælo fublimat facem. *Feftus:* Sublimavit, dixit (*Cato*) in altum extulit, Originum libro fecundo: In maximum decus, atque in excellentiffimam claritudinem fublimavit. Id autem dicitur a limine fuperiore, quia fupra nos eft. *Apul. in Florid. n.* 2. (*al. l.* 1.) Aquila cum fe nubium tenus altiffime fublimavit. *Prudent. in Apot. v.* 913. *de fono tibiæ.* Aut tumidum largo fublimat flamine bombum, Aut teneros frangit modulos, &c. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c. ult. a med.* Si aliarum difciplinarum doctrina deftitueretur, hæc illum vel fola profeffio fublimaret. *Mamert. in gratiar. act. ad Julian. cap.* 29. *a med.* Quem fublimat & illuftrat confulatus.

SUBLIMUS, a, um. V. *Sublimis* in fine.

SUBLINGIO, onis, m. fervus culinarius, quafi coci difcipulus, lingendis magis patinis, quam coquendis obfoniis idoneus. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 103. Jam hic quoque fceleftus eft, coqui fublingio. *Camerarius* edidit *coquis fub lingua.*

SUBLINIO, is, a. 4. idem quod fublino. *Plaut. Mil.* 2. 1. 75. fublinitum eft os cuftodi mulieris. V. dictionem fequ.

SUBLINO, is, levi, litum, a. 3. *ungere*, *a ungere fotto*, *dar la prima mano*, *ὑπαλείφω*, fubtus lino, primum colorem induco. *Plin. l.* 33. *c.* 5. *circa med.* Sublinunt chryfocollam arenofam, priufquam inducant, atramento & Parætonio. *Id. l.* 35. *c.* 6. *ad fin.* Si purpuram facere malunt, cæruleum fublinunt, mox purpurifium ex ovo inducunt. ¶ Item fubfternere, fupponere, *mettere fotto.* *Id. l.* 36. *c.* 23. Uliginofa (*loca*) & ubi falfugo vitiat, teftaceo fublini utilius. *Id. l.* 37. *c.* 7 *fub fin.* Sardonyche argenteis bracteis fublinitur. *h. e.* fubftrato fuppofitis bracteis. *Sic mox.* Inveniuntur & circa Leucade, quæ bractea aurea fublinuntur. ¶ Translate *fublinere os alicui* eft illudere & pro ridiculo habere: tractum a genere ludi, quo dormientibus ora pinguntur, ut *Nonius cap.* 1. *n.* 219 docet. Cujus ludi exempla habes apud *Virgil. Ecl.* 6. *v.* 20. & *Petron. in Satyr. c.* 22. Hinc de iis dicitur, qui fimulatione officii, aut ficte blandiendo, fallunt, decipiunt, fraudant, *fchernire*, *gabbare*, *ὑπαλείφειν*. *Plaut. Mil.* 2. 5. 57. Ut fublinitur os cuftodi cauto, confervo meo! *& Merc.* 2. 4. 17. Vin' patri fublinere pulcre me os tuo? *Cha.* fane volo. *Id. Capt.* 3. 4. 123. Ita mihi ftolido furfum verfum os fublevere offuciis. *Id. Aulul.* 4. 6. 2. Fidei cenfebam maximam multo fidem effe. ea fublevit os mihi pænitiffime.

SUBLITUS, a, um, fubtus illitus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *fect.* 45. Urorum cornua in laminas fecta tranflucent, multæque ubique ad delicias conferuntur, nunc tincta, nunc fublita. *h. e.* nunc in fuperiori parte picta, nunc fubtus aliquo colore fuppofito ornata. *Id. l.* 33. *c.* 6. *ante med.* Argentum vivum, cum æra inaurantur, fublitum bracteis pertinaciffime retinet. *Id. l.* 30. *c.* 9. *ad fin.* Lacertæ viridis fanguis, jumentorum pedes fublitus fanat. ¶ Translate *fublitum os alicui* dicitur, cum is deceptus eft, & fraudatus, ut dictum eft in voce præced. *Plaut. Capt.* 4. 2. 3. Ad illum modum fublitum os effe hodie mihi! *Id. Epid.* 3. 4. 55. Senex tibi os eft fublitum plane & probe.

SUBLIVIDUS, a, um, *alquanto livido*, *ὑποπέλιδνος*, aliquantulum lividus. *Celfus l.* 5. *c.* 28. *fect.* 1. Puftulæ eminent fublividæ, aut pallidæ. Adde *fect.* 11. *a med.*

SUBLUCANUS, a, um, *dell' alba*, *del far del dì*, *ὑπαυγικός*, qui fub lucem fit, fubluftris. *Plin. l.* 11. *c.* 22. Sublucanis temporibus.

SUBLUCEO, es, xi, n. 2. *rifplendere fotto*, *o alquanto*, *ὑποφαίνω*, fubtus vel aliquantum luceo. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 5. *v.* 5. Qualia fublucent fugiente crepufcula Phœbo. *Cic. in Arat. v.* 289. Aries fublucet corpore toto. *Plin. l.* 14. *c.* 20. *a med.* Experimentum picis, fi fragmenta fubluceant. *Id. l.* 9. *c.* 36. Nigrantis rofæ colore fublucens. *Ovid. Herod. ep. ult. v.* 215. Concidimus macie: color eft fine fanguine, &c. Candida nec mixto fublucent ora rubore. *Virg.* 4. *Georg. v.* 275. violæ fublucet purpura nigræ. *h. e.* apparet nitor purpuræ fub nigrore violæ.

SUBLUCIDUS, a, um, *alquanto lucido*, aliquantum lucidus, *ὑπολαμπής*. *Apul. fub init. l.* 6. *Metam.* Sublucidus lucus.

SUBLUCO, as, a. 1. *ὑπαι-θρίζω.* *Feftus:* Sublucare arbores eft ramos earum fupputare, & veluti fubtus lucem mittere. V. *Colluco.*

SUBLUGEO, es, n. 2. idem quod lugeo. *In cenotaph. Pifano C. Cæfar.* Matronas, quæ in Colonia noftra funt, fublugere, &c. Ubi *Norifius differt.* 3. *c.* 2. Non aliquantulum, fed plane jufte lugere matronæ juffæ funt, quia paulo fupra dicitur: *pro magnitudine tanta ac tam improvifæ calamitatis.*

SUBLUO, is, lui, lutum, a. 3. *lavare di fotto*, *ὑποκλύζω*, fubtus lavo, expurgo. *Celf. l.* 4. *c.* 25. Quoties defedit, fubluere aqua calida. *Martial. l.* 6. *epigr.* 81. Inguina fic toto fubluis in folio. *Colum. l.* 6. *c.* 32. Intertrigo bis in die fubluitur aqua calida. *Cæf. l.* 7. *B. Gall. cap.* 69. Cujus collis radices duo duabus ex partibus flumina fubluebant. *h. e.* fubter fluendo alluebant.

SUBLURIDUS, a, um, *ὑποπέλιδνος*, aliquantulum luridus. *In fuppofiti Amphitr. Plauti, fcena quæ incipit*, Quis tam vafto, *in fine.* Ut primum rnvit cicatrix cufula, fubluridu.

SUBLUSTRIS, ftre, *alquanto chiaro*, *ὑπόλαμπρος*, luminis aliquo illuftratus, ut Subluftris nox, & Subluftris umbra, quæ habet aliquid luminis. *Virg.* 9. *Æn. v.* 373. Et galea Euryalum fubluftri noctis in umbra Prodidit immemorem. *Liv. l.* 5. *c.* 47. & *Horat. lib.* 3. *od.* 27. *v.* 31. Nocte fubluftri nihil aftra præter Vidit, & undas. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 141. fimul afpera victor Cingula fubluftri vibrantia detrahit umbra. ¶ Transfertur ad ea, quæ habent aliquid ornamenti. *Gell. l.* 13. *c.* 24. *circa med.* Quæ quoniam fuat eloquentiæ Latinæ tunc primum exorientis lumina quædam fubluftria, libitum eft ea mihi *ἀπομνημονεῦσαι*.

SUBLUTEUS, a, um, adject. aliquantum luteus. *Arnob. l.* 5. *pag.* 164. Colore purpurei luminis offectione fubluteus. *Apul. in Florid. n.* 12. (*al. l.* 2.) Non color lacteus ille, vel lividus, vel utrimque fubluteus.

SUBLUTUS, a, um, particip. a fubluor. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 42. Zoile, quid folium fubluto podice perdis?

SUBLUVIES, ei, f. *bruttura*, *fordidezza*, *ῥύπος*, fordes & immunditia, quas & illuviem, & proluviem vocamus. *Apul. l.* 9. *Metam.* Via fubluvie cœnofa lubrica. ¶ Eft etiam genus morbi in difcrimine ungulæ ovium nafcens ex collectione faniei. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *circa med.* Clavi quoque dupliciter infeftant ovem, five cum fubluvies atque intertrigo in ipfo difcrimine ungulæ nafcitur, feu cum idem locus tuberculum habet. Adde *Plin. l.* 29. *c.* 9. *a med.* Videtur autem effe a *luo*, *λύω*, folvo, quia circa ungulas cutis refolvitur, ut fit in reduvia, quæ & ipfa fubluviei fpecies dici poteft.

SUBMAGISTER, tri, m. *fottomaeftro*, *ὑποδιδάσκαλος*, promagifter. Habetur in Infcriptione optimæ notæ, *in Mufeo Veronenf. pag.* 82. *n.* 2. ubi *Summagifter* fcriptum eft.

SUBMANANS, tis, nom. particip. fubtus manans. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. *ante med.* Aquæ ex montibus fub terra fubmanantes.

SUBMANUS. V. *Summanus.*

SUBMASSA. V. *Maffa.*

SUBMEJO, is, n. 3. fubtus mejo. *Marcell. Empir. c.* 8.

SUBMEJULUS, li, m. qui in lectulo mingit. *Marcell. Empir. c.* 26. *ad fin.*

SUBMEMORATIO, *ὑπόμνησις*, tribuitur *Modeftino Digeftor. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 13. *ad fin.* fed is locus e Græco *Modeftini* eft converfus.

SUBMERGO, & Summergo, ergis, erfi, erfum, a. 3. *affondare*, *annegare*, *fommergere*, *καταδύω*, fub aquas mergo. *Virg.* 1. *Æn. v.* 41. Pallafne exurere claffem Argivum, atque ipfos potuit fubmergere ponto? *Tacit.* 14. *Ann. c.* 5. Navem fubmergere. ¶ Translate *Arnob. l.* 3. *pag.* 104. Intercipere fcripta, & publicatam fubmergere lectionem. *fopprimere*, *nafcondere.*

SUBMERSIO, onis, f. *affondamento*, *fommerfione*, *ὑποβρύχιον*, actus fubmergendi. *Arnob. l.* 5. *pag.* 182. Jovem pro pluvia, Cererem pro terra vultis audire, & pro Libero ac patre Dite fubmerfionem leminis æque jactatam. *Jul. Firmic. l.* 2. *c.* 2. *fub fin.* Quem videas natantem ex crebra fubmerfionis trepidatione deficere.

SUBMERSUS, us, m. fubmerfio. *Tertull. de anim. c.* 32. *circa med.* Animæ fubmerfu pifcinarum ftrangulabilis.

SUBMERSUS, & Summerfus, a, um, *affondato*, *annegato*, *fommerfo*, *βυθισθείς*, *καταδύς*, demerfus. *Cic.* 1. *de Divin. cap.* 33. *ad fin.* Cum equum demififfet in flumen, fummerfus equus voraginibus non extitit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 39. *a med.* Quanta maris eft pulcritudo! quot genera partim fubmerfarum, partim fluitantium, & innantium belluarum, partim ad faxa nativis teftis inhærentium! *che ftanno fempre fott' acqua.* & *Colum. l.* 12. *cap.* 4. *fub fin.* Salgama non innatent, fed femper fint jure fubmerfa. *Virg. Æn.* 6. *v.* 583. Unus abeft, medio in fluctu quem vidimus ipfi Submerfum. & *verf.* 73 fubmerfafque obrue puppes. *Cæf. lib.* 3. *B. Civ. cap.* 39. Faucibus portus navem onerariam fubmerfam objecit. *Virg. Æn. l.* 5. *v.* 125. Saxum quod tumidis fubmerfum tunditur olim Fluctibus. *Juftin. l.* 2. *c.* 1. *a med.* Si omnes quondam terræ fubmerfæ profundo fuerunt. *Ovid.* 2. *Met. verf.* 277. fretum igne rubens Cum faber eduxit, lacubus demittit, ut illud Stridet, & in trepida fubmerfum fibilat unda. *Claudian. de B. Gild. v.* 42. Urbs fubmerfa. *allagata.* ¶ Translate *Claudian. de IV. conful. Honor. v.* 226. Vile latens virtus. quid enim fubmerfa tenebris Proderit obfcurum?

SUBMERUM VINUM apud *Plaut. Stich.* 1. 3. *in fi.* videtur effe parum aqua dilutum, & pæne merum.

SUBMINIA, æ, f. apud *Plaut. Epid.* 2. 2. 48. nomen eft veftis femineæ, fortaffe a minii colore fic dictæ, quia miniaci ruboris nonnihil habeat.

SUBMINISTRATIO, onis, f. *χορηγία*, actus fubminiftrandi, præbitio. *Tertull. in Apolog. c.* 48. *fub fin.* Ignis jugis habens divinam fubminiftrationem incorruptibilitatis.

SUBMINISTRATOR, oris, m. *fomminiftratore*, *χορηγός*, qui fubminiftrat, præbitor. *Senec. ep.* 114. *fub fin.* Subminiftrator libidinum, teftifque.

SUBMINISTRATUS, us, m. fubminiftratio. In fexto cafu fingulari *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 12. *ante med.* Potionis totius hauftus in omne corpus fimul penetrat, cibus autem exiguo fubminiftratu paulatim penuriam confolatur.

SUBMINISTRATUS, a, um, *fomminiftrato*, fuppeditatus, præbitus. *Cæf. l.* 4. *B. Gall. c.* 20. In Britanniam proficifci contendit, quod hoftibus noftris inde fubminiftrata auxilia intelligebat.

SUBMINISTRO, as, avi, atum, a. 1. *porgere*, *dare di mano in mano*, *fomminiftrare*, *ἐπιχορηγέω*, fuggero, fuppedito, præbeo. Locum au-

autem præcipue habet in his, quæ non una simul, sed per partes præbentur. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Sese exspoliare maluit, quam tibi pecuniam non subministrare. *Id. pro Cæl. c. 9.* Palam in eum tela jaciuntur, clam subministrantur. *Quintil. l. 5. c. 7.* Subministrare sale ad menum. *Colum. l. 5. c. 10. ante med.* Subministrare aquam radicibus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 40. a med.* Frumentum Sequanos, Lingones subministrare. *Plin. l. 36. c. 6.* Puteus qui CCC pondo argenti Hannibali subministravit in dies. *Id. l. 34. cap. 14. circa med.* Terræ aliæ ferrum molle tantum, plumboque vicinius subministrant, aliæ fragile & ærosum. *Cic. 2. ad Q. Fr. epist. 13. in fi.* Quoniam tabellarios subministras, hodierni diei res gestas habebis. *Id. 1. de Invent. c. 5. a med.* Aristoteles huic arti plurima adjumenta atque ornamenta subministravit. *Sueton. in Tiber. c. 61.* Subministrare alicui occasionem sæviendi. *Justin. l. 6. c. 7.* Tantum animorum viriumque patriæ & penatium conspectus subministret. *Senec. epist. 104. ante med.* Ipsa pax timores subministrabit.

SUBMISSE, & Summisse, *basso, piano*, ..., remisse, leniter, submissa voce. *Petron. in Satyr. c. 105. sub fin.* Sciscitari submissius cœpit, quod ergastulum intercepisset errantes. *Cic. in Orat. cap. 8.* Demosthenes in illa pro Ctesiphonte oratione summissius a primo; deinde cum de legibus disputat, pressius; post sensim incedens, judices ut vidit ardentes, in reliquis exsultavit audacius. *Claudian. de B. Gild. v. 247.* si fugua paruisset Obviu, defecto submissius hoste dolerem. *h. e.* minus. ¶ Item demisse, modeste, *modestamente, umilmente*, ... *Cic. pro Planc. cap. 5.* Qui mihi non nimis submisse supplicarat. *Id. 1. Offic. c. 26.* Ut quanto superiores sumus, tanto submissius nos geramus. *Quintil. l. 6. c. ult.* Asperе, an leniter, an etiam submisse loqui expediat. *Tacit. 3. Hist. c. 9. in f.* Submisse scribere alicui. *Ovid. 3. de ar. am. vers. 582.* Multaque submisse, multa minantis agat. ¶ *Submisse dicere*, stilo dicendi subtili, tenui, & sine ornatu uti. *Cic. 2. de Orat. c. 53. a med.* Qui aut breviter, aut submisse dicunt, docere judicem possunt, commovere non possunt.

SUBMISSIM, adverb. *con basso voce. Sueton. in Aug. c. 74.* Nam & ad communionem sermonis tacentes, etiam submissim fabulantes provocabat. *Gell. l. 17. c. 8.* Sensim atque submissim ridere.

SUBMISSIO, onis, f. *sommissione, abbassamento*, ..., *χάλασμα*, actus submittendi, depressio. *Cic. 1. Offic. c. 41.* Ex locutione, ex reticentia, ex contentione vocis, ex submissione, ex ceteris similibus facile judicabimus, quid eorum apte fiat. *Id. in Top. cap. 18.* Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem: est enim æqualis. ¶ Submissio orationis apud *Cicer. in Orat. c. 25. a med.* est, cum stilo ac genere dicendi utimur tenui, subtili, humili, & consuetudinem imitante, ut *Id.* ait *ibid. c. 23.*

SUBMISSUS, us, m. immissio, inductio. *Tertull. lib. 5. contra Marcion. c. 16. a med.* Ex submissu errore ulciscitur.

SUBMISSUS, & Summissus, a, um, *mandato di nascosto*, clam missus. *Juvenal. sat. 1. v. 35.* quem Massa timet, quem munere palpat Carus, & a trepido Thymele submissa Latino. ¶ Item post missus, aut substitutus. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 85. circa med.* Legiones missas in Hispaniam, classes paratas, submissos duces rei militaris peritos. ¶ Item *abbassato*, ὑποτεθειμένος, demissus. *Liv. l. 1. c. 4. a med.* Lupam submissas infantibus adeo mitem præbuisse mammas, ut, &c. *Ovid. Met. 7. v. 191.* in dura submisso poplite terra, Nox, ait, &c. *Id. 3. ex Pont. ep. 1. vers. 149.* submissaque terræ Ad non mortales brachia tende pedes. *Colum. l. 6. c. 30. ante med.* Cervix jumenti cum capite aggravata, & in terram summissa. *Ovid. 8. Met. v. 637.* Cælicolæ parvos tetigere penates, Submissoque humiles intrarunt vertice postes. *abbassato il capo.* & *Plin. l. 11. c. 37. sect. 54.* Summissi oculi. *Curt. l. 6. c. 6. a med.* Prærupta rupes qua spectat occidentem: eadem, qua vergit ad orientem, leniore submissa fastigio. *Liv. l. 44. c. 9.* Quadrato agmine facto, scutis super capita densatis, stantibus primis, secundis submissioribus, tertiis magis & quartis, postremis etiam genu nixis, fastigatam testudinem faciebant. *Cic. in Orat. c. 17. ad fin.* Et contenta voce atrocitas dicere, & submissa lenitas. *con voce bassa.* & *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 183.* Sæpe Nero illacrymans submissa voce loquetur, Cur adeo fratres heu! sine fratre deos? *sotto voce, di soppiato.* Sic *Quintil. l. 10. c. 3. ante med.* Summissa murmure loqui. ¶ Metaphorica refertur ad animum demissum, abjectum, non elatum, suppressum, *dimesso, modesto, sommesso, umile*: tum in malam partem, tum in bonam. *Cic. 4. Tuscul. c. 30.* Ne quid humile, summissum, molle, effeminatum, fractum abjectumque faciamus. *Id. 1. Offic. cap. 34. a med.* Privatum oportet æquo & pari cum civibus jure vivere, neque submissum & abjectum, neque se efferentem. *Quintil. l. 11. c. 1. ante med.* Summissa adulatio. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 31.* Non dubitabat, quin eæ civitates recenti calamitate submissiores essent futuræ. *Lucan. l. 8. vers. 594.* Submissis precibus adorare. *Val. Flacc. l. 7. v. 476.* Arripit Æsoniden dextra, ac submissa precatur. ¶ Illa poetica sunt. *Petron. in Satyr. c. 123. sub fin.* quem fracto gurgite Pontus, Et veneratus erat submissa Bosphorus unda. *Sil. l. 12. v. 640.* Summissas tendunt alte ad Capitolia dextras. *h. e.* elatas ritu precantium. V. Submitto. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 77.* Utque solent famuli, cum verbera sæva verentur, Tendere submissas ad tua crura manus. *Senec. in Herc. Fur. v. 810.* Cerberos patiens trahi, Herumque fassus, ore submisso obsequens. *Sil. l. 6. v. 414.* nunquam submissus ulla dolori. ¶ *Submissa vox*, non elata, non erecta, non contenta, qualis esse rogantium solet. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 41.* Quid fuerat Magno majus? tamen ille rogavit Submisse fugiens voce clientis opem. Adde *lib. 7. Met. v. 90.* & *Martial. l. 8. epigr. 75.* Sic *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Vox in blandiendo, fatendo, satisfaciendo, rogando, lenis & submissa. *& ibid. ad fin.* An non hæc, *misellus et pauperculus* summissa atque contracta, *fortis*, & *vehementer*, & *latro* erecta & concitata voce dicenda sunt? ¶ Huc & illa pertinent *ejusd. ibid. a med.* In laudationibus (nisi si funebres erunt) gratiarum actione, exhortatione, similibus, læta & magnifica & sublimis est actio. Funebres conciones, consolationes, plerumque causæ reorum, tristes atque summissæ. *& lib. 9. cap. 4. ad fin.* In procemiis plerumque submissi, in narratione pleni atque expressi, in argumentis citati, atque ipso etiam motu celeres simus. ¶ *Submissus*, flexus ad misericordiam, placatus. quasi victus precibus & subactus. *Stat. 1. Theb. v. 662.* ardentem, tamen reverentia, cædis Latoidæ, tristemque viro summissus honorem Largitur vitæ. ¶ *Submissus orator*, qui utitur dicendi genere tenui, subtili, humili. *Cic. in Orat. c. 23.* Summissus est, & humilis, consuetudinem imitans, ab indisertis re plus, quam opinione, differens. *& cap. 26. a med.* Hanc ego judico formam summissi oratoris, sed magni tamen, & germani Attici.

SUBMITTO, & Summitto, is, isi, issum, *mandar di nascosto*, ὑποβάλλω, ..., clam mitto. *Cic. Verr. 3. c. 41. ante med.* Iste temeritate singulari est audacia, tamen ad pupillæ matrem summittebat. *& Verr. 5. cap. 28.* Summittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, si saperent, ut transigerent. Adde *Liv. l. 6. cap. 6.* ¶ Item post mitto, aut in locum alterius. *Cæs. l. 4. B. Gall. cap. 26.* Quos laborantes conspexerat, iis subsidia submittebat. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 21. a med.* Ut provinciam tuear, dabo operam, quoad exercitus huc submittatis. *Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 85. in fin.* Qua ex parte premi nostros intellexerant, iis auxilia ex ulterioribus castellis deductos submittebant. Et absolute *ibid. c. 85.* Laborantibus submittit. *Cic. de provinc. consul. c. 4. a med.* Huic vos non submittetis? *non manderete il successore?* ¶ Item subjicio, suppono, *sottoporre*. *Colum. l. 4. cap. 14.* Cantherius vitibus submittendus est. *Id. l. 7. c. 3. a med.* Servare debebit, ne minori quadrimæ, neve ei, quæ excessit annos decem, prolem submittat. neutra enim ætas ad educandum est idonea. *& cap. 4.* Singuli agni binis nutricibus submittuntur: nec quicquam subtrahi submissis expedit, quo saturior lactis agnus celeriter confirmetur. *Pallad. in Jul. tit. 4.* Tauris vaccas submittere. *scil.* ut impleantur. *Id. in Mart. tit. 13. a med.* Generosas equas alternis annis submittere debebimus. *Nemesian.* de maribus usurpavit, pro *admittere*, *in Cyneg. v. 124.* Huic parilem submitte marem. ¶ Item demitto, *abbassare*. *Liv. l. 45. cap. 7.* Consul introeunti regi dextram porrexit, submittentemque se ad pedes sustulit. *Id. l. 2. c. 7.* & *Plin. l. 7. c. 30.* Submittere fasces. *h. e.* reclinare ac deprimere, non subrectos gestare. V. *Fascis*. *Plin. l. 10. c. 48.* Phasianæ geminas ex pluma aures submittunt, subriguntque. *Id. l. 8. c. 1. extr.* Elephanti regem adorant, genua submittunt. *Ovid. 3. Fast. v. 372.* Submittere oculos. *Id. 3. Met. v. 502.* Illa caput viridi fessum submisit in herba. *posò.* & *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Tiberis navium patiens hieme dumtaxat, & vere: æstate submittitur, immensique fluminis nomen arenti alveo deserit. ¶ Est etiam ab inferiori parte emittere, fundere, producere. *Lucret. l. 6. v. 818.* Sic & averna loca alitibus summittere debent Mortiferam vim, de terra quæ surgit in auras. *Id. l. 1. v. 193.* ut sine certis imbribus anni Lætificos nequeat fetus submittere tellus. *Propert. l. 1. eleg. 2. vers. 9.* Aspice, quot submittat humus formosa colores. *Lucan. l. 4. v. 410.* non pabula tellus Pascendis submittit equis. ¶ Item subministrare, suppeditare. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 41.* Vinea submittit capreas non semper edules. *Id. l. 4. od. 4. v. 63.* non monstrum submisere Colchi majus. ¶ Item sursum mittere, tollere, *alzare*. Unde *summittere manus*, supinas cœlo ferre, ut ait *Horat. l. 3. od. 23. v. 1.* quod est adorantium deos. *Senec. in Oedip. v. 216.* Et pias, numen precatus, rite summissi manus. *Sil. l. 4. v. 411.* Credita summissas Romane nunc tendere palmas. *& lib. 1. v. 673.* Submissi palmas, lacerato tegmine vestis, Affigunt proni squalentia corpore terræ. ... Adde *lib. 12. v. 640.* ¶ Item, cum de pecudibus sermo est, educare, & servare ad gregem supplendum, *allevare*. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. ad fin.* Quos arietes submittere volunt, potissimum eligunt ex matribus, quæ geminos parere solent. *& cap. 3.* In nutricatu hædi, trimestres cum sunt facti, tum submittuntur, & in grege incipiunt esse. *Virg. Eclog. 1. v. 46.* Pascite, ut ante, boves, pueri, submittite tauros. *Colum. l. 7. c. 9.* Hoc fit longinquis regionibus, ubi nihil nisi submittere expedit. *Varr. l. 2. R. R. cap. 3.* Mares submittere ad admissuram. *allevare da razza.* quod *Virg.* dixit *3. Georg. v. 73.* submittere pullos equorum in spem gentis. *& vers. 159.* submittere vitulos pecori habendo. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 70.* Quamdiu submittantur & suppleantur capita (gregis) quæ demortua sunt. ¶ Similiter in plantis *submittere* est relinquere in putando, & crescere sinere in spem fructus. *Colum. de arborib. c. 5.* Duas materias relinquito, alteram, quam vitis constituendæ causa submittas, alteram subsidio habeas. *Id. l. 4. cap. 30.* Salix cum germinavit, ad unam perticam submittitur. *& cap. 14.* Nec vitis plus quam in unum flagellum est submittenda. *Id. l. 3. c. 10. a med.* Submittere pampinarium in resecem. *Id. l. 11. c. 3. circa med.* Alternos frutices atri oleris in semen submittere. *lasciar da semenza.* Eadem ratione *submittere prata* apud *Caton. R. R. c. 8.* est missa aratione sinere, ut herba in fœnum crescat. *Colum. lib. 11. c. 2. ante med.* Prata, vel arva purgantur, & in fœnum submittuntur. *Varr. l. 1. R. R. c. 49.* Prata submissa. ¶ Submittere capillum, barbam, *lasciar crescere*, promittere: quod fere in luctu fiebat, & a reis. Illud *Plinii* est *lib. 7. epist. 27. sub fin.* utrumque *Seneca de consol. ad Polyb. c. 36.* *Tacit. de Germ. c. 31.*

Sue-

Sueton. in Cæs. c. 67. & alibi. ¶ Translate Cic. de Amic. c. 20. Ut ii qui superiores sunt, summittere se debent in amicitia; sic quodam modo inferiores extollere. abbassarsi. & pro Planc. cap. 10. Appellavi populum, tribubus submisi me, & supplicavi. Liv. l. 27. c. 31. de rege Maced. Submittendo in privatum, fastigium, quo minus conspectus, eo solutior erat. Id. l. 38. cap. 52. de Scip. Afric. Major animus erat, quam ut submitteret se in humilitatem causam dicentium. Id. l. 6. c. 6. ante med. Submittere imperium alteri. cedere il posto nel comando. & Justin. l. 13. cap. 2. Nemine tantum ceteros excedente, ut ei aliquis se submitteret. si soggettasse. & Plin. l. 3. ep. 13. Ut in picture lumen non alia res magis, quam umbra commendat, ita orationem tam submittere, quam attollere decet. Cic. in Divin. Verr. c. 15. Ut in actoribus Græcis fieri videmus, sæpe illum, qui est secundarum aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excellat. h. e. de actione remittere. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 152. Submittere se culpæ. h. e. culpam admittere. Virg. 4. Æn. v. 414. animos submittere amori. & Æn. 12. v. 832. inceptum frustra submitte furorem. h. e. remitte, depone. Plin. l. 29. cap. 1. a med. Æmuli pretia submittunt. abbassano, sminuiscono. ¶ Submittere animum, perder il coraggio, avvilirsi, animum despondere, demittere. Brut. & Cass. ad Anton. l. 11. Fam. ep. 3. circa med. Neque enim decet periculo ulli submittere animum nostrum. Liv. l. 23. c. 25. Ne qui Cannensi ruinæ non succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. Adde lib. 6. c. 34. ¶ Pro subornare, subornare. Sueton. in Ner. c. 28. Acten libertam paulum afuit, quin justo sibi matrimonio conjungeret, submissis consularibus viris, qui regio genere ortam dejerarent.

SUBMIXTUS. V. in Succutius.

SUBMŒNIANUS, &c. V. in Summœnianus.

SUBMŒSTUS, a, um, alquanto mesto, subtristis. Ammian. l. 30. c. 1 Demisse ambulans, semperque submœstus.

SUBMOLESTE, adverb. ὑπὸ ἀχθεινῶς, aliquantum moleste. Cic. Attic. l. 5. ep. 21. Te non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero.

SUBMOLESTUS, a, um, ὑπαχθής, nonnihil molestus. Cic. ad Attic. l. 16. ep. 4. sub fin. Illud est mihi submolestum, quod parum properare Brutus videtur.

SUBMONEO, es, a. 2. ὑπομιμνήσκω, latenter, leviter, paucis moneo. Terent. Eun. 2. 5. 22. Submonuit me Parmeno, quod ego arripui. Sueton. in Aug. c. 53. a med. Patres salutavit nominatim singulos, nullo submonente.

SUBMOROSUS, a, um, ὑπόδυσκολος, nonnihil morosus. Cic. 2. de Orat. c. 69. Me quidem hercule valde illa movent stomachosa, & quasi submorosa ridicula, non cum a moroso dicuntur, tum enim non sal, sed natura ridetur.

SUBMOTOR, & Summotor, oris, m. qui submovet. Liv. lib. 45. c. 29. Submotor aditus, præco, accensus, insueta omnia oculis auribusque.

SUBMOTUS, & Summotus, a, um, fatto dar luogo, o andar in disparte, allontanato, rimosso, ἀπωσθείς, dimotus, semotus, repulsus. Cic. pro Flacc. c. 7. Quæ scisceret plebes, aut quæ populus juberet; summota concione, re multos dies promulgata & cognita, juberi vetarique voluerunt. Liv. l. 26. c. 38 circa med. Cum starent submoto populo accusator & reus. Horat. epod. 11. v. 18. Desinet imparibus certare submotus pudor. Ovid. 3. Trist. eleg. 4. v. 41. Nunc quoque submotum studio defendis amicum. h. e. quod Id. dicit sub fin. l. 4. ex Ponto. submotum patria proscindere livor, Desine. Sic l. 3. ep. 4. v. 91. Nec mea verba legis, qui sum submotus ad Istrum. & l. 4. Trist. eleg. 9. v. 17. Ut Scythicis habitem longe submotus in oris. Plin. l. 3. ep. 11. Philosophi ab urbe submoti. Id. l. 1. ep. 12. Submotus a proconsulatu. Velle . l. 2. cap. 68 a republica. & cap. 126. Summota e foro seditio. Tacit. in Agric. c. 23. Submoti velut in aliam insulam hostes. Lucan. l. 8. v. 689. submota est capitis tabes. Virg. 8. Æn. v. 193. Hic spelunca fuit vasto submota recessu Semihominis Caci. appartata, remota. ¶ Submota incedere (subaudi populo) dicitur magistratus, cum procedit præeunte lictore, qui viam inter turbam aperiat. Liv. l. 28. c. 27. ad fin. Sederunt in tribunali, lictor apparuit, submoto incesserunt, fasces cum securibus prælati sunt. Vet. Lap. apud Gruter. pag. 214. in f. Lucum deæ diæ summoto ascenderunt. Plin. l. 8. c. 46. de Api. Cum se prospuit in cœtus, incedit summoto, grexque puerorum comitatur. Harduin. legit summoto lictorum.

SUBMOTUS, us. V. in f. vocis præced.

SUBMOVEO, & Summoveo, es, ovi, otum, a. 2. rimuovere, allontanare, respingere, far ritirare, o dar luogo, far largo, ὑπωθέω, μεθίστημι, amoveo, dimoveo, removeo, repello, arceo. Cic. pro Quint. c. 8. ante Jubet recusantes nostros advocatos acerrime submoveri. Plin. in Paneg. c. 55. circa med. Arcere & submovere aliquid. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 50. ad fin. Irrupit in medios hostes, duobusque interfectis, reliquos a porta paulum submovit. Hirt. de B. Gall. lib. 8. c. 10. Hostes paludem transgressi nostros longius submovebant. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 21. a med. Hostes ex muro ac turribus submoventur. Liv. l. 4. c. 27. ad fin. Submovere hostes ex agro Romano trans Anienem. Sallust. in epist. Pomp. ad Senat. hostes ab Alpibus in Hispaniam. Liv. l. 45. c. 10. hostium lembos statione. Flor. l. 3. c. 6. piratas mari. Sueton. in Cæs. c. 16. aliquem administratione reipublicæ. Senec. 2. de Ira, cap. 34. & Cicer. in fragm. apud Quintil. l. 11. c. 1. ad fin. a republica. h. e. arcere ab honoribus. Sueton. in Aug. c. 45. in fin. aliquem urbe atque Italia. bandire. & Lucan. l. 2. v. 385. hiemem tecto. tenerne il freddo. & Liv. l. 45. c. 23. a med. aliquem a bello. distorre. & Cic. pro Rosc. Amer. c. 25. corr. improbos maleficio magnitudine pœnæ. Plin. l. 3. c. 19. sub fin. Ubi Alpes Germaniam ab Italia submovent. separano. & Horat. l. 2. od. 10. v. 15. informes hiemes reducit Jupiter, idem submovet. caccia. & od. 18. v. 21. submovere litora maris. portare innanzi, allungare. ¶ Est verbum lictorum, qui incedenti magistratui, aut comprehendi aliquem jubenti, inter turbam viam faciunt. Liv. l. 2. c. 56. Submoveri Lætorius jubet, præterquam qui suffragium ineant. Id. l. 4. c. 50. Cum submoventes passim lictores crudeliterque vexerent turbam. Id. l. 45. c. 7. a med. Donec consul lictores misisset, qui submovendo iter ad prætorium facerent. Id. l. 3. c. 48. I, lictor, submove turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. Senec. ep. 94. ad fin. Non est, quod feliciorem eum judices, cui submovetur, quam quem lictor semita dejicit. Si vis exercere tibi utile, nulli autem grave imperium, submove vitia. Plin. in præfat. Histor. nat. Alia via occurras ingens, & submoves ingenii fascibus. Horat. lib. 2. od. 16. v. 9. Non enim gazæ, neque consularis Submovet lictor miseros tumultus Mentis, & curas. ¶ In re pastoritia submovere est vendere, in illa Colum. l. 7. c. 3. circa med. Hiemis sævitie pastorem decipit, & eas oves interimit, quas ille, tempore autumni ratus adhuc esse tolerabiles non submoverat. & cap. 4. Qui agni submoveri debent, paucissimis post dies quam editi sunt, immaturi fere mactantur. ¶ Submosset syncope pro submovisset est Horat. l. 1. sat. 9. v. 48.

SUBMURMURO, as, n. 1. submisse murmuro. Augustin. l. 6. Confession. c. 9. Submurmuraverunt argentarii, qui subter erant. Adde lib. 8. c. 11.

SUBMUSSI. V. Summussi.

SUBMUTO, & Summuto, as, a. 1. mutare, aliquid pro alio muto, ὑπαλλάττω: quod Græcum verbum ab ὑπό, sub, & ἀλλάττω, muto, ipsam Latinæ vocis vim exprimit. Cic. in Orat. cap. 27. Hanc Hypallagen Rhetores, quia quasi submutantur verba pro verbis; Metonymiam Grammatici vocant, quod nomina transferuntur.

SUBNASCOR, eris, atus sum, dep. 3. nascer sotto, pullulare, ὑποφύομαι, subter, seu ab inferiori parte nascor, post nascor, pullulo, succresco. Ovid. in Halieut. v. 90. Num vada subnata imo atteruntur ab herbis. Plin. l. 17. c. 24. a med. Tilia & vitis corticem mittunt, sed non vitalem, nec proximum corpori; verum eum, qui, subnascente alio, expellitur. Id. l. 16. cap. 52. in f. Neque eadem folia durant, sed subnascentibus aliis, tum arescunt vetera. Id. l. 12. c. 3. Arbor omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis subnascentibus. Id. l. 17. cap. 20. a med. Castaneæ solutæ sponte cadunt ex arbore, atque subnascuntur. Id. l. 11. cap. 39. a med. Quadrupedibus pilum cadere atque subnasci, annuum est. & cap. 23. Subnasci plumas. ¶ Translate Senec. l. 3. de Ira, c. 10. sub fin. Numquid illa, cujus navigium multam aquam traxit, ipsi navigio irascitur? occurrit potius: nec ideo intermittit, quia quantum exhaustum est, subnascitur. Id. de brevit. vitæ, c. 5. a med. Hæc ulcera cum ipsis membris absciderat: alia subnascebantur. Adde Sil. l. 14. v. 65.

SUBNATO, as, n. 2. nuotar sotto, sub aquis nato, mergor. Silius l. 14. v. 483. pars subnatat unda Membrorum, pars extat aquis. Apul. l. 4. Metam. de curru Veneris in mari. Currus bijuges alii subnatant.

SUBNECTO, is, xui, xum, a. 3. attaccare, legare, ὑποδέω, sub aliqua re necto, subligo, adnecto. Plin. l. 28. c. 2. sub fin. & cap. 4 a med. & cap. 7. extrem. Subnectere collo quippiam. Ovid. Met. 11. vers. 480. demittite cornua, rector Clamat, & antennis totum subnectite velum. ammainate. & Virg. 3. Georg. v. 166. Ipsos tenui de vimine circlos cervici (vituli) subnectere. Id. 1. Æn. v. 496. Aurea subnectens exsertæ cingula mammæ. & lib. 4. v. 139. Aurea purpuream subnectit fibula vestem. ubi Servius: subnectit quid aliud est, quam sursum nectit, ac per hoc succinctum facit? Valer. Flacc. l. 2. v. 103. tereti crinem subnectitur auro. ὑπαλλάττω. Arat. in Act. Apost. vers. 1032. lateri subnexuit arcæ, &c. ¶ Translate est subjungere, subjicere, soggiungere, aggiungere, scribendo aut loquendo. Justin. l. 14. c. 2. ad fin. Primo gratias agit: deinde callide subnectit, confictas a se epistolas esse. & lib. 43. c. 4. Subnectit & hanc fabulam. Quintil. l. 7. cap. ult. ante med. Deinde proxima subnectens, struxerit orationem. Val. Max. lib. 2. c. 6. n. 15. Cui gloriæ Punicarum feminarum, ut ex comparatione turpius appareat, dedecus subnectam.

SUBNEGO, as, a. 1. ὑπαρνέομαι, fere, vel quodammodo nego. Cic. l. 7. Fam. ep. 19. Quod præsenti tibi prope subnegarem, non tribuerem certe, absenti debere non potui.

SUBNERVO, as, a. 1. snervare, νευροκοπέω, nervos incido, enervo, debilem facio. Tertull. advers. Jud. c. 10. ante med. In concupiscentia sua subnervaverunt taurum, id est Christum, quem interfecerunt, & nervos ejus suffigendo clavis deservierunt. Apul. in Apolog. Calumnias præcipitasti, & subnervasti.

SUBNEXUS, a, um, particip. a subnecto. Stat. l. 5. silv. 3. v. 113. Cum Bata laudato caneret Quinquennia versu, Ora supergressus Pylii senis, oraque regis Dulichii, speciemque comam subnexus utraque. h. e. coronatus.

SUBNIGER, gra, grum, nereitto, nericcio, brunetto, fosco, ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis, nigricans, fuscus. Plaut. Merc. 3. 4. 55. Subnigri oculi. Id. Pseud. 4. 7. 120. Ventriosus, crassis suris, subniger, magno capite. Varr. l. 2. R. R. c. 9. Canes labris subnigris, aut rubicundis. Cels. l. 5. c. 28. sect. 4. Cutis colorem habet ex rubro subnigrum.

SUB-

SUBNIVALIS. V. *Sublevalis*.

SUBNIXUS, a, um, *appoggiato*, ὑπερειδόμενος, aliqua re supposita nixus. *Virg. 1. Æn. v.* 510. folioque alte subnixa resedit. *Cic. in somn. Scip. c.* 6. Duos circulos cæli verticibus ipsis ex utraque parte subnixos, obriguisse pruina vides. *Manil. l. 1. v.* 375. Quæque intra gelidum Capricorni sidus, & axe Ima subnixum vertuntur sidera Mundum. *h. e.* axe Australi, qui nobis depressus est. *Claudian. de VI. consul. Honor. vers.* 49. subnixasque jugis immanibus ædes. *Id. l. 2. in Eutrop. v.* 442. cunctantia pronus Per vada reptabat cœno subnixa tenaci. *h. e.* quorum fundus cœnosus. *Virg. 4. Æn. v.* 217. Mæonia mentum mitra, crinemque madentem Subnixus. *h. e.* subligatus, & circumdatus. mitra enim & caput cingit, & ansulis sub mento subnectitur. *Id. 3. Æn. v.* 402. Parva Philoctetæ subnixa Petilia muro. Ubi *Servius*: civitas cincta muro modico, ut: *crinemque madentem subnixus*. ¶ Translate est munitus, firmatus, atque adeo fidens. *Martial. lib. 1. epigr.* 40. Siquis erit magnæ subnixus robore mentis. *Ascon. in Milonian. c. 8. extr.* Subnixus libertinorum & servorum manu. *spalleggiato*. & *Tacit. Ann.* 5. *c.* 12. Civitas tot illustribus viris subnixa. & *lib.* 11. *c.* 1. Multis & validis propinquitatibus subnixus. *Liv. l. 4. c.* 42. Ubi illi patricii spiritus, ubi subnixus & fidens innocentiæ animus? *Quintil. decl. 3. c. 3. a med.* Cum toto subnixum Numidia fregimus Jugurtham. ¶ Item elatus, inflatus, superbiens. *Cæl.* apud *Non. c. 4. n.* 452. Et Latini subnixo animo ex invicti victoria, consilium ineunt. (Alii pro *Cæl.* leg. *C. Claud.* (intellige *Quadrigar.*) ex quo hæc citat verba *Gell. l. 17. c.* 2. Ea dum fiunt, Latini subnixo animo. *Subnixo*, inquit *Gell.* quasi sublimi, & supra nixo: verbum bene significans, & non fortuitum: demonstratque animi altitudinem. (Verisimile est, eundem locum & a *Nonio*, & a *Gellio* designari.) *Liv. l. 26. c. 13. a med.* & *lib. 25. c.* 41. Non eludabo Ap. Claudium & Q. Fulvium, victoria insolenti subnixos. *Cic. l. 1. de Orat. c.* 58. Qui ejus artis arrogantia, quasi difficillima sit, ita subnixi ambulant. *Plaut. Pers.* 2. 5. 6. Subnixis alis me inferam, atque amicibor gloriose. *h. e.* elatis cubitis & lacertis, ut qui utrinque aliorum brachiis inniti incedunt. ¶ Scribitur & *subnisus*. V. in fi. particip. *Nixus*.

SUBNOTATIO, onis, f. *sottoscrizione*, ὑπογραφή, subscriptio. *Impp. Valentinian.* & *Valens lib. 8. Cod. Theodos. tit. 5. leg.* 22. Minime quosque transire patiantur, antequam seriem evectionis aspexerint, & congrua subnotatione dimiserint.

SUBNOTO, as, a. 1. *notare*, *osservare di nascosto*, ὑποσημαίνω, clam noto, observo, animadverto. *Martial. l. 1. epigr.* 28. Et non sobria verba subnotasti. *Id. l. 6. epigr.* 82. Quidam me modo, Rufe, diligenter Inspectum, velut emptor aut lanista, Cum vultu digitoque subnotasset. ¶ Ponitur etiam pro subscribere, *sottoscrivere*. ὑπογράφω. *Plin. l. 1. ep. 10. a med.* Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas. (V. *Subscribo* in fine.) *Apul. de doctr. Plat. l.* 3. In inferiori linea Particulares subnotentur. *si scrivano sotto*. & *Sueton. in Calig. c.* 41. Præbita advenientibus pecunia fenebris: appositique, qui nomina palam subnotarent, quasi adjuvantium Cæsaris reditus. *di mano in mano notassero*.

SUBNUBA, æ, f. quæ uxoris loco in domo est, pellex. *Ovid. Heroid. ep. 6. v.* 153. Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque subnuba nostri. Alii leg. *succuba*.

SUBNUBILUS, a, um, *oscuretto*, ὑπονέφελος, aliquantum nubilus, subobscurus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 54. Alteram noctem subnubilam nactus, tertia inita vigilia, silentio exercitum eduxit. *Ovid. de rem. amor. v.* 599. Limes erat tenuis longa subnubilus umbra.

SUBO, as, n. 1. *esser in caldo*, σκαρίζω, θύω, Venerea libidine prurio, coitum appeto. Dicitur proprie de suibus feminis, ut *furere* de maribus. *Plin. l. 10. c. 63. sub fin.* Verres subantis audita voce, nisi admittatur, cibum non capit. ¶ Translate dicitur etiam de aliis animalibus. *Apul. in Apolog.* Memento de solis piscibus hæc volumina a me conscripta: qui eorum coitu progignantur, qui ex limo coalescant, quoties, & quid anni cujusque eorum generis feminæ subent, mares suriant. *Lucret. l. 4. v.* 1190. Nec ratione alia volucres, armenta, feræque, Et pecudes, & equæ maribus subsidere possent, Si non, ipsa quod illorum subat, ardet abunde Natura, &c. ¶ Item de hominibus. *Horat. epod. 12. v.* 11. jamque subando Tenta cubilia tectaque rumpit.

SUBOBSCENUS, a, um, ὑπαισχρος, non omnino vacans obscenitate. *Cic. in Orat. c.* 26. Ridiculo sic usurum oratorem, ut nec nimis frequenti, ne scurrile sit: nec subobsceno, ne mimicum: nec petulanti, ne improbum.

SUBOBSCURE, adverb. *alquanto oscuramente*. *Gell. l. 3. c.* 14. Subtiliter quidem, sed subobscure explicat. & *lib. 10. c.* 1. Varro breviter & subobscure dixit.

SUBOBSCURUS, a, um, *scuretto*, ὑποσκοτεινός, aliquantum obscurus, intellectu difficilis. *Cic. de clar. Orat. c. 7. extr.* Grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, & ob eam ipsam caussam interdum subobscuri. Adde *in Orat. c.* 3.

SUBOCULARIS, re, qui est sub oculo, ut Suboculares venæ, *Veget. de re Veterin. l.* 1. *cap.* 4.

SUBODIOSUS, a, um, ὑπομίσητος, aliquantulum odiosus. *Cic. Attic. l. 2. ep.* 5. Cum eas audire (quod erat subodiosum) leve putassem.

SUBODOROR, aris, dep. 1. *subodorare*, *presentire*, *penetrare qualche cosa occulta*. *Ammian. l. 6. c. 1.* (*al.* 2.) Implendi negotii præsagus, ut subodorari dabatur. Al. leg. *opinari*.

SUBOFFENDO, is, a. 3. ὑποσφάλλω, aliquantulum offendo. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Nam apud illam perditissimam, atque infimam fæcem populi Pompejus propter Milonem suboffendit.

SUBOLEO, les, lui, a. 2. ὑπόζω, proprie est aliquantum olere, paulum odoris emittere: metaphorice aliquid indicii dare: unde *subolet mihi*, sentio, præsentio, *accorgersi*, *presentire*, *aver qualche sentore*, *o indizio*. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 7. Id jamptidem sensi, & subolet mihi. *Id. Trin.* 3. 2. 72. Scio equidem te animatus ut sis: eidem, subolet, sentio. *Id. Cas.* 2. 3. 59. Subolet hoc jam uxori, quod ego machinor. & 3. 2. 24. Mirum, ni subolet jam hoc huic vicinæ meæ. *Terent. Heaut.* 5. 1. 26. Ut ne paululum quidem suboleat esse amicam hanc Cliniæ.

SUBOLES. V. *Soboles*.

SUBOLESCO. V. *Sobolesco*.

SUBOLFACIO, is, a. 3. *subodorare*, *aver qualche sentore*, subolet mihi, subodoror. *Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Burm. a med.* Sed subolfacio, quod nobis epulum daturus est Mammæa.

SUBOPTIO, onis, m. V. *Optio* in fine.

SUBORIOR, eris, ortus sum, dep. 3. ὑποφύομαι, subnascor, exsurgo, in locum alterius abeuntis orior. *Lucret. l. 1. v.* 1034. Ex infinito suboriri copia posset. *Plin. l. 2. c.* 93. Metallorum opulentia tam varia, tam fecunda, tot seculis suboriens.

SUBORNATOR, oris, m. qui subornat, instruit, & submittit fallendi, & nocendi caussa. *Paul. l. 5. sententiar. tit.* 23. Perinde subornatores, ac delatores puniuntur. *Ammian. l. 15. c.* 5. (*al.* 8.) Subornatore & conscio præfecto prætorii. *Lamprid. in Commod. c. 19. ad fin.* Subornatores servorum.

SUBORNATUS, a, um, *assettato*, *abbellito*, *vestito*, *acconciato*, κατασκευασθείς, indutus, vestitus, ornatus. *Senec. l. 3. de benef. c. 28. a med.* Pænulati isti, in militem, & quidem non vulgarem, cultum subornati. *Valer. Maxim. l. 7. c. 3. n.* 10. Præturæ insignia invasit, præcedentibus in modum lictorum, & apparitorum, publicorumque servorum subornatis. *Petron. in Satyr. c.* 21. Cinædus myrtea subornatus gausapa, cinguloque succinctus. & *cap.* 36. Videmus leporem pinnis subornatum, ut pegasus videretur. ¶ Translate est instructus, paratus. *Justin. l. 39. c.* 2. Occupato Syriæ regno, spernere cœpit ipsum Ptolemæum, a quo fuerat subornatus in regnum. *provvisto*, *fornito*, *allestito*. & *Petron. in fragm. Tragur. c. 26. Burm. sub fin.* Horologium in triclinio, & buccinatorem habet subornatum, ut subinde sciat, quantum de vita perdiderit. ¶ Refertur ad animum. *Cic. 1. de Legib. c. 22. ad fin.* Qui se ipse norit, intelliget, quemadmodum a natura subornatus in vitam venerit, quantaque instrumenta habeat ad obtinendam sapientiam. *Senec. epist.* 24. Homo non eruditus, nec ullis præceptis contra mortem aut dolorem subornatus. ¶ In malam partem, ad nocendum aut fallendum clam instructus, *sodotto*, *subornato*, κατασκευαστός. *Cic. in Vatin. c. 1. sub fin.* Accusatores instructi & subornati. *Liv. l. 38. c.* 43. Ad invidiam ei faciendam, legatos Ambracienses subornatus criminibus in senatum introduxit. *Sueton. in Ner. c. 34. circa med.* Libertum ejus, ut percussorem sibi subornatum arripi constringique jussit.

SUBORNO, as, avi, atum, a. 1. *fornire*, *provvedere*, *assettare*, κατασκευάζω, instruo, orno. *Planc. ad Cicer. Fam. l. 10. ep. 23. post med.* Tu, mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem præsta, ut vigilanter nervoseque nos, qui stamus in acie, subornes. *h. e.* subinde, cum opus erit, instruas. *M. Anton.* apud *Cicer. Phil. 13. c.* 16. Apulejana pecunia Brutum subornastis. Subdit *Cic.* Quid, si omnibus suis copiis excellentem virum respublica armasset? *Justin. l. 38. c.* 8. Subornare aliquem in regnum. *Id. l. 9. c.* 7. Subornare aliquem in bellum. *h. e.* instigare. V. *Subornatus*. ¶ Sæpe est clam instruere contra aliquem, submittere, *soddurre*, *subornare*. *In argum.* 2. *Milit. Plaut. v.* 13. Suam clientam solicitandum ad militem subornat. capitur ille, sperat nuptias. *Justin. l. 11. c.* 11. Per præmissos subornat antistites, quid sibi responderi velit. *Cic. pro Cluent. c. 59. ad fin.* Hominem subornatis, qui sibi manus allatas esse dicat. *Id. pro Dejot. c.* 6. Medicum indicem subornabit, finget videlicet aliquod crimen veneni. *Id. pro Rosc. Com. c. penult.* Fessum subornavit testem. *Liv. l. 24. c. 31. sub fin.* Militem subornant, ut Syracusas perferret nuntium convenientem eis, quæ ad Mylam falso nuntiata erant.

SUBORTUS, us, m. idem quod ortus, exortus. *Lucret. l. 5. v.* 303. Sic igitur solem, lunam, stellasque putandum Ex alio atque alio lucem jactare subortu. ¶ Est etiam idem quod occasus. nam quemadmodum *ortus* dicitur, cum sidus aliquod supra terras apparet, ita *subortus*, cum sub terris oritur. *Manil. l. 3. v.* 326. Stent veri stellarum ortus, verique subortus.

SUBOSTENDO, is, a. 3. idem fere quod ostendo. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 38. ante med.* & *advers. Valentinian. c.* 1.

SUBOSTENSUS, a, um, ostensus, promissus. *Tertull. de Baptismo, c. penult.* Spes adventus Domini subostensa.

SUBPÆTULUS, & Suppætulus, a, um, *guercietto*, aliquantum pætulus. *Varr.* apud *Non. c. 6. n.* 41. Oculi subpætuli nigellis pupillis.

SUBPALLIDUS, & Suppallidus, a, um, *pallidiccio*, *pallidetto*, ὑπώχρος, aliquantum pallidus. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 20. a med.* Ichor, crassus, sublividus, aut subpallidus. *Id. sub fin. cap. 4. l.* 2. Si id, quod excernitur, est exiguum, album, idemque subpallidum.

SUBPALPOR. V. *Suppalpor*.

SUBPATEO, & Suppateo, es, ui, n. 2. subtus pateo. *Apul. l. 8. Metam.* Delapsus in proximam foveam, quæ fruticibus imis subpatet. *Id. l.* 7. Immitto me campis subpatentibus.

SUBPERTURBO. V. *Supperturbo*.

SUBPINGO. V. *Suppingo*.

SUBPINGUIS, & Suppinguis, e, *grassetto*, ὑποπίμελος, aliquantum pinguis.

guis. *Cels. l. 6. c. 4.* Densam cutem, & subpinguem, & ex tota glabram facit.

SUBPRÆFECTUS, & Suppræfectus, i, m. *sottoprefetto, tenente*, qui alteri præfecti præest. *Vetus Lap.* apud *Gruter. pag. 493. n. 6.* Sub-præf. class. & *pag.* 523. *n.* 4. Suppræf. Vigil. Adde alium apud *Muratori. pag. 54. n. 6.*

SUBPRÆTOR, oris, m. *vicepodestà*, agens vice prætoris. Ita leg. Eruditi in vet. lapide apud *Gruter. pag.* 128. *n.* 5. C. Tatio Maximo Pr. Tito Flavio Anterotiano S. Pr.

SUBPRINCEPS, ipis, secundus a principe seu primo. Ita enim quidam leg. in vet. lap. apud *Gruter. pag. 417. n. 5.* X Viro Stl. jud. Puteolano Sub. Veteranorum, &c.

SUBPROCURATOR, oris, m. *viceprocuratore*, procuratoris vice agens. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 4. n. 4.* Avianus Aug. Lib. Subproc. Aurariar. *Alia ibid. pag. 591. n. 1.* Hypaticus Augg. Lib. Subproc. XX.

SUBPUDET. V. *Suppudet.*

SUBRADIO, as, a. 1. irradio, illustro. *Tertull. de resurrect. carn. c. 20.*

SUBRADO, is, f. subtus rado. *Cato R. R. c. 50.* In vinea ficos subradito alte, ne eas vitis scandat. ¶ Item præstringo. *Ammian. l. 28. c. 2.* (*al.* 14.) Ultra flumen ædificiis positis, subradens barbaros fines.

SUBRANCIDUS, a, um, ὑπόσαπρος, aliquantulum rancidus. *Cic. in Pison. c. 27. ad fin.* Exstructa mensa non conchyliis, aut piscibus, sed multa carne subrancida.

SUBRASUS, a, um, aliquantum vel subtus rasus. *Pallad. in April. tit. 4.* Arbor ferrea strigili subrasa hilarior fiet.

SUBRAUCUS, a, um, *alquanto roco*, ὑποβραγχώδης, aliquantulum raucus. *Cic. de clar. Orat. c. 38.* Omnisque motus cum verbis sententiisque consentiens, vox permanens, verum subrauca natura.

SUBRECTIO, onis, f. actus erigendi. *Arnob. l. 5. pag. 184.* Phallorum illa, fascinorumque subrectio, quos ritibus annuis adorat & concelebrat Græcia.

SUBRECTUS, & Surrectus, a, um, *ritto, alzato dritto*, ὑψωθείς, in rectum elatus, erectus, arrectus. *Liv. l. & cap. 8. a med.* Triarii sub vexillis considebant, hastas subrecta cuspide in terra fixas, haud secus quam vallo septa inhorreret acies, tenentes. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 11.* Novos montes subrectos extollere. *Sil. l. 2. v. 500.* surrecta moles. *Senec. l. 5. de benef. c. 15. sub fin.* Urbem subrectis intrate vexillis. *Id. ep. 86.* Turres in propugnaculum villæ utrinque subrectæ. *Liv. l. 7. c. 10. a med.* Romanus mucrone subrecto, cum insinuasset se inter corpus armaque, uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina hausit. *Lucan. l. 9. v. 634.* Surgunt adversa subrectæ fronte colubræ. *Colum. l. 7. c. 3.* Minime nocent intorta potius, quam surrecta & patula cornua. *Id. de arborib. c. 4.* Vinearum fere genera in usu tria sunt, jugata, humi projecta, & deinde tertia, quæ est a terra subrecta, more arborum in se consistens. *Senec. in Herc. Fur. v. 790.* Aure subrecta canis captat sonum. *colle orecchie levate, e tese.* & *Plin. l. 11. c. 37. sect. 50.* Aures in equis indicia animi præferunt, fessis marcidæ, micantes pavidis, subrectæ furentibus. *Id. l. 10. c. 38. extr.* Aves subrectæ, pronæ, obliquæ, in latera, in ora feruntur. *Vopisc. in Aurel. c. 37.* Surrectus ad stipitem bestiis objectus est. ¶ Absolute *Plin. l. 10. c. 18.* Pici arborum cavatores, scandentes in subrectum felium modo. *diritto all' insù.* ¶ Est etiam *subrectus* aliquantum seu modice arrectus. Unde *subrectus locus*, & *subrectiore valles* apud *Auctor. rei agrar. pag. 240. 252. & 260. Goesii.*

SUBREFECTUS, a, um, *ristorato alquanto*, aliquantum refectus. *Vellej. l. 2. c. 123.* Subrefectus aspectu alloquioque carissimi.

SUBREGULUS, i, m. *picciolo re, e ad altri soggetto*. *Ammian. l. 17. c. 12. sub fin.* (*al. c.* 27.) Agilimundus subregulus, aliquos optimates. Adde *Sulpic. Sever. l. 2. sacra hist. c. 10.*

SUBREMANEO, es, n. 2. idem quod remaneo. *Tertull. de anim. c. 18. a med.* A qua nec in fine subremanet.

SUBREMIGO, as, n. 1. ὑπερέσσω, subtus remigo. *Plin. l. 9. c. 19.* Brachiis subremigans, media cauda, ut gubernaculo, se regit. *Virg. 10. Æn. v. 227.* læva tacitis subremigat undis. ¶ Translate *Calpurn. Flacc. declam. 20.* Duce luxuria, & subremigante, seu potius velificante nequitia, in illos impudicitiæ scopulos, & ipsa famæ suæ naufragia delatus.

SUBRENALIS, e, qui est sub renibus, ut Subrenalis morbus, *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 8. & 15.*

SUBREPO, & Surrepo, is, psi, ptum, n. 3. *campicarsi, accostarsi, venire di nascosto, a a poco a poco, o insensibilmente, insinuarsi di soppiatto*, ἕρπω, ὑποδύομαι, subtus aut clam repo, latenter subeo, obrepo. *Cic. pro Sext. c. 59.* Emergebat subito, cum sub tabulas subrepserat. *Colum. in fin. cap. 1. l. 9.* Hæc animalia propter exiguitatem corporis facile clatris subrepunt. *Plin. l. 34. c. 8. ante med.* Subrepenti lacertæ cominus sagitta insidians. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 251.* Solvitur in laticem: subrepit crinibus humor. *h. e.* subtus & sensim fluit. *Lucan. l. 2. v. 505.* moturas ingentia pondera turres Erigit, & mediis subrepit vinea muris. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 176.* ductusque maligno Stamine fatorum clarem subrepsit in aulam. *s' entrodusse, si cacciò.* ¶ Translate *Ovid. 7. Met. v. 155.* Somnus in oculos subrepit. *Id. 3. Fast. v. 19.* Blanda quies victis furtim subrepit ocellis. *Stat. 11. Theb. v. 476.* tacitus subrepsit fratribus horror. *Plin. l. 8. c. 22. ante.* Huic oblivionem cibi subrepere aiunt. *Lucan. l. 2. v. 390.* nullasque Catonis in actus Subrepsit partemque tulit sibi nata voluptas. *Tibull. l. & eleg. 1. v. 85.* Jam subrepet iners ætas, nec amare decebit. *Catull. carm. 76. ad Ruf. v. 3.* Siccine subrepsti mi, atque intestina perurens Mi misero, eripuisti omnia nostra bona? *cugnosci pro* subrepsisti. *Quintil. l. 4. c. 1. circa med.* Insinuatio surrepat animis, maxime ubi frons causæ non satis honesta est. *Senec. de consol. ad Marc. c. 1. circa med.* Vide, quam non subrepam tibi, nec furtum facere affectibus tuis cogitem. *Plin. l. 11. c. 2. in f.* Paulatim & Romæ subrepsit appellatio. *s' introdusse tacitamente.* & *Senec. ep. 90. post init.* Surrepentibus vitiis, in tyrannidem regna versa sunt. ¶ Passive impersonaliter *Quintil. l. 4. c. ult. a med.* Ita subrepetur animo judicis. ¶ *Subrepere*, subnasci, succrescere. *Calpurn. Ecl. 2. v. 41.* Ars mea nunc malo pira temperat, & meda cogit Insita præcoquibus subrepere persica prunis.

SUBREPTIO, & Surreptio, onis, f. *furto occulto*, ὑφαρπαγή, actus subripiendi, occultum furtum: a *subripio*. *Apul. l. 10. Metam.* Dejerant uterque, nullam se prorsus fraudem, nullam denique subreptionem factitasse. ¶ Item actus subrependi, obreptio: a *subrepo*. Hinc *per subreptionem quippiam elicere*, aut *impetrare*, apud *Impp. Theod. & Val. lib. 1. Cod. tit. 14. leg. 2.* est obtinere aliquid per falsam rei narrationem, vel simulatæ causæ subreptionem.

SUBREPTITIUS, & Surreptitius, & cius, a, um, *furtivo, rubato*, κλοπαῖος, clam, aut furto ablatus: a *subripio*. *Plaut. Men. prol. v. 60.* Adoptat illum puerum surreptitium. Adde *Pœn. 5. 2. 2.* ¶ Item furtivus, clancularius, celatus. a *subrepo*. *Id. Curc. 1. 3. 48.* Quousque, quæso, ad hunc modum inter nos amore utimur semper surreptitio?

SUBREPTITO, as, n. 1. ὑφαρπάζω, frequent. a *subrepo*. *Cato apud Gell. l. 10. c. 13.* In cubiculum subreptitavit e convivio. Al. leg. *surrectitavit*, h. e. crebro surrexit.

SUBREPTIVUS, a, um, *surrettizio, finto, falso*, ut Subreptiva defensione muniri, *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 1.*

SUBREPTUS, a *subrepo*. Scandere in subreptum *Plinio l. 10. c. 18.* est subrependo scandere. ¶ Alio sensu. V. *Surreptus.*

SUBRESIDEO, es, n. 2. subsisto, pausam facio, cesso. *Tertull. l. 2. ad uxor. c. 1.*

SUBRIDEO, es, isi, a. 2. *sogghignare, sorridere*, ὑπομειδιάω, leviter, aut latenter rideo. *Cic. pro Rosc. Com. c. 8.* Roscius fraudavit Fannium. qua de causa? Subridet Saturio, veterator, ut sibi videtur: ait, &c. *Virg. 10. Æn. v. 742.* subridens mixta Mezentius ira. *Ovid. 3. Amor. eleg. 1. v. 33.* limis subrisit ocellis. *Martial. l. 6. epigr. 82.* Subrisi modice. *Pers. sat. 3. v. 110.* Candida vicini subrisit molle puella.

SUBRIDICULE, adverb. ὑπογελοίως, aliquantulum ridicule. *Cic. 2. de Orat. c. 61.* At in male olet: cum, video me a te circumveniri, subridicule Philippus.

SUBRIGO, & Surrigo, is, exi, ectum, a. 3. *alzar diritto, dirizzare*, ὀρθόω, αἴρω, recta in altum tollo, erigo, arrigo, sustollo: a *sub*, & *rego*. *Virg. 4. Æn. v. 183.* Subrigere aures. *Senec. in Herc. Fur. v. 398.* caput. & *Stat.* de Cerbero, *2. Theb. v. 27.* omnes capitum subrexit hiatus. *Senec. de Ira, l. 1. c. 2. circa med.* Horrent & subriguntur capilli. *Plin. sub fin. cap. 29. l. 10.* Upupa crista visenda plicatili, contrahens eam subrigensque per longitudinem capitis. *Id. l. 9. c. 29. sub fin.* Paulatim subrigens se. *Senec. l. 6. quæst. natur. c. 4.* Terræ motus defert montes, subrigit plana, valles extuberat. *Plin. in f. l. 18.* Trifolium folia contra tempestatem subrigere certum est. *Id. c. 9. l. 36.* Cum subrecturus esset obeliscum. *Arnob. l. 5. pag. 176. & 177.* Subrigere phallos. ¶ Translate *Stat. l. & silv. 3. v. 76.* præcipuos merito subrexit in actus. *promosse a' principali impieghi.* ¶ Surrigo. *Hieronym. de vita Hilarion. sub fin.* Et jam membra solidata ad standum hominem surrigebant. ¶ Surgite, *syncope* pro *surrigite* est *Plaut.* in fine *Epidici*. Lumbos surgite atque extollite.

SUBRIGUUS, a, um, *alquanto annaffiato*, ὑπόβρεχος, aliquantum irriguus. *Plin. l. 17. c. 18. ante med.* In agro crasso aut humido, aut subriguo oleam seri jussit a messe ad brumam.

SUBRINGOR, eris, dep. 3. aliquantulum ringor, stomachor, irascor. *Cic. 4. Attic. ep. 5.* Erimus uberiores, si & ille libenter accipiat, & hi subringentur, qui villam me moleste ferunt habere.

SUBRIPIO. V. *Surripio.*

SUBROGATUS, vel Surrogatus, a, um, nom. particip. *sostituito*, suffectus. *Valer. Max. l. 6. c. 3. n. 2.* Magistratibus non subrogatis.

SUBROGO, vel Surrogo, as, a. 1. *sostituire*, ἀντικαθίστημι, substituo, alterum in demortui locum sufficio. *Cic. ad Brut. ep. 5. ad fin.* Statim enim collegam sibi subrogasset. *Liv. l. 2. c. 7.* Quia nec collegam subrogaverat in locum Bruti. ¶ Lex subrogari dicitur, cum ei aliquid adjicitur. *Ulpian. in lib. regular. tit. 1.*

SUBROSTRANI, orum, m. qui plurimum obambulant sub Rostris, quod faciebant homines otiosi, omniumque rumorum aucupes. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 1. ad fin.* Te ad IX Cal. Jun. subrostrani (quod illorum capiti sit) dissiparant perisse. Alii leg. *subrostrarii.*

SUBROTATUS, a, um, adject. Subrotatus aries dicitur a *Vitruv. l. 10. c. 19. ante med.* militaris machina, quæ rotis suppositis agitur.

SUBROTUNDUS, a, um, *ritondetto*, ὑποστρόγγυλος, aliquantum rotundus, ut Subrotunda radicula, apud *Cels. l. 5. c. 28. n. 14.*

SUBRUBEO, es, n. 2. ὑπερυθραίνομαι, aliquantum rubeo, nonnihil rubeo. *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 316.* Plenaque purpurea subrubet uva mero. *Pallad. in Mart. tit. 10. a med.* Grossi incipiunt subrubere.

SUBRUBER, a, um, *alquanto rosso*. *Cels. l. 5. c. 28. sect. 8.* Subrubra caro.

SUBRUBEUS, pro *subruber* usurpatur a *Nonio* Grammatico *cap.* 16. *n.* 8. Ostrina, inquit, ab ostri colore, qui est subrubeus.

SUBRUBICUNDUS, a, um, *rossetto*, ἐν ῥόδοις, rubicundulus, aliquantum rubicundus. *Plin. l.* 25. 2. *ult. a med.* Herba est trixaginis specie, & mollitia, cauliculis subrubicundis. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 4. Subrubicundus vultus. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 4. Ulcus subrubicundum. Adde *cap.* 16. *sect.* 20.

SUBRUFUS, a, um, ὑπόπυρρος, aliquantolum rufus. *Plaut. Capt.* 3. 4. 115. Subrufus aliquantum, crispus, cincinnatus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Indica gentium suarum habet nomen, subrufo colore, in attritu sudorem purpureum emanat.

SUBRUMO, as, a. 1. sub mammam submitto: a *ruma*. *Festus*: Subrumari dicuntur hædi, cum ad mammam admoventur, quia ea rumis vocabatur: vel quia rumine trahunt lac sugentes. *Colum. l.* 7. *c.* 4. Ut & suis quotidie matribus & alienis non amantibus agni subrumentur. *Id. l.* 12. *c.* 3. *ad fin.* Pastores fetus ovium subrumantes.

SUBRUMPO, is, upi, uptum, a. 3. *rompere*, idem ac rumpo. *Arnob. l.* 2. *pag.* 81. Aliorum subrumpant, & labefaciant scita.

SUBRUMUS, a, um, ὑπομάστιος, qui adhuc sub mamma est: a *rumo*, qua mammam notat. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 1. *a med. & cap.* 11. Si parum habet lactis mater, subiiciat sub alterius mammam, qui appellantur subrumi, idest sub mamma. Antiquo enim vocabulo mamma rumis, ut opinor. *Festus* in *Rumealis*: Mamma autem rumis dicitur. Unde rustici hædos lactentes subrumos vocabant, qui adhuc sub mammis habentur.

SUBRUNCATOR, vel

SUBRUNCINATOR. V. *Imporcitor*.

SUBRUNCIVI, vel Surruncivi limites, *strade consortive*, in agris dicuntur, ubi terra runcatur, & a vepribus, sentibusque purgatur, ut iter facientibus expeditus transitus fit. Differunt ab actuariis, quia hi omnium iter facientium commodo inserviunt; subruncivi vero finitimorum, & mensuræ tantum disseminandæ causa sunt constituti. *Hygen. de limitib. pag.* 152. 177. *&* 209. *Goesii*.

SUBRUO, is, ui, utum, a. 3. *scavar sotto*, ὑπορύττω, subtus fodio, suffodio. *Lucret. l.* 6. *v.* 544. Terra superne tremit magnis concussa ruinis Subter, ubi ingentes speluncas subruit ætas. *Liv. l.* 34. *c.* 29. Jam testudinibus admotis murus subruebatur: jam arietibus quatiebatur. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 26. Arbores a radicibus subruere. *Liv. l.* 21. *c.* 11. Subruere murum ab imo. *Colum. l.* 5. *c.* 5. *circa med.* Tum subruta parte ima, leviter pilam commovere. *Plin. l.* 8. *cap.* 17. Amnis subruit montes. ¶ Metonymice est diruere, destruere, evertere, funditus proruere, *diroccare*, *abbattere*, *rovinare dalle fondamenta*, κατασκάπτω. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 53. Si ventura dies, mundi quæ subruat arces. *Ovid. Metam.* 15. *v.* 228. Subruit hæc ævi demoliturque prioris Robora. *Tacit.* 3. *Histor. c.* 20. Perfringere ac subruere muros. *& cap.* 28. Subruere vallum. ¶ Metaphorice *Lucret. l.* 4. *v.* 863. rarescit corpus, & omnis Subruitur natura: dolor quam consequitur rem. *h. e.* labefactatur, & infirmior fit natura animalis. *Liv. l.* 41. *c.* 23. Nostram ipsorum libertatem subrui & tentari patimur. *h. e.* libertatis fundamenta labefactari. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 13. diffidit urbium Portas vir Macedo, & subruit Reges muneribus. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 179. Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum Subruit, ac reficit. *Tacit. in fi. l.* 2. *Hist.* Militum animos obstinatos pro Vitellio, variis artibus subruebat. *h. e.* tentabat, ut fidem mutarent. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 112. Ne multorum securitas subruatur. *Senec. in Hippol. v.* 773. Res est forma fugax. dum licet, utere. Tempus te tacitum subruit.

SUBRUSTICE, *rozzamente*, *grossolanamente*, ὑπαγροίκως, aliquantum rustice. *Gell. in præfat. ante med.* Nos vero, ut captus noster est, incuriose, & immeditate, ac prope etiam subrustice, ex ipso loco ac tempore hibernarum vigiliarum *Atticas noctes* inscripsimus.

SUBRUSTICUS, a, um, *rustichetto*, ὑπάγροικος, aliquantum rusticus. *Cic. de clar. Orat. c.* 74. *a med.* Sonabatque contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Id.* 5. *Fam. ep.* 12. Pudor quidam pæne subrusticus.

SUBRUTILUS, a, um, *rossetto*, ὑπόπυρρος, in rutilum vergens colorem. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Genus aquilarum media magnitudinis, colore subrutilo, rarum conspectu. *Id. l.* 36. *c.* 21. Aetites gallæ similis, aut subrutilus. *Id. l.* 24. *c.* 11. *ante med.* Frutex subrutilus.

SUBRUTUS, a, um, *scavato sotto*, ὑπορυχθείς, subtus cavatus, suffossus. *Vitruv. l.* 5. *c. ult. circa med.* Arena fluctibus subruta efficiet in mare pilæ præcipitationem. *Hirt. de B. Afric. c.* 50. Erat convallis satis magna latitudine, altitudine prærupta, crebris locis speluncæ in modum subrutis. *Liv. l.* 5. *c.* 21. Subrutis cuniculo mœnibus, arcem jam plenam hostium esse. *Id. l.* 33. *c.* 17. *a med.* Multis simul locis aut subruti, aut ariete decussi ruebant muri. ¶ Item suffodiendo, aut diruendo eversus, afflictus, *diroccato*, *abbattuto*. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 12. Captam suam urbem vident, opera perfecta, turrem subrutam. *Liv. l.* 31. *c.* 46. *ad fin.* Muri pars, ariete incusso subruta, multis jam locis prociderat. *Propert. l.* 3. *eleg.* 7. *v.* 55. Castraque Palusi Romano subruta ferro. *Stat.* 9. *Theb. v.* 474. genibusque obniam & hærens Subruta fallaci servat vestigia limo. *h. e.* pedes eversos, & consistere in vestigio nequeuntes propter limum lubricum & fallentem. *Hirt. de B. Afric. c.* 47. *ad fin.* Subito imbre grandineque consecuta, aqua omnes subruti disjectique, per castra passim vagabantur. *h. e.* pæne obruti, *mezzo affogati*.

SUBSALSUS, a, um, *salmastro*, ὑφαλμυρός, salis saporem nonnihil referens. *Plin. l.* 21. *c.* 29. Subsalsa gustanti herba. *Cels. l.* 5. *c.* 12. Dare potui tepidam aquam subsalsam.

SUBSANNO, as, a. 1. *beffeggiare*, *dileggiare*, χλευάζω, ἀπομυκτηρίζω, sanna irrideo. *Tertull. advers. Jud. c.* 13. *ante med.* Ecce ipsi quasi subsannantes. *Hieronym. ep.* 100. (*al.* 40.) *ad Marcell. de Onaso*, *a med.* Quadrante indignam eloquentiam nare subsanno. quid ad te, qui disertus es? V. *Sanna*. In *fragm.* de Aucupio *Nemesiani*, *v.* 8. & rauca subsannat voce magistri Consilium.

SUBSAXANUS, a, um. Bonæ deæ Subsaxanæ Ædes ponitur a *P. Vict.* in Reg. XII. urbis Romæ: nomenque habuit ab eo, quod sub saxo extructa fuit, ut *Ovid.* significat *l.* 5. *Fast. v.* 149.

SUBSCRIBENDARIUS, ii, m. qui subscribit. Est nomen officii, de quo aliquoties mentio fit in *Cod. Theodos.* ut *lib.* 7. *tit.* 4. *leg.* 1. & *lib.* 8. *tit.* 4. *leg.* 8. Erat autem minister Comitis seu ducis rei militaris, similis Actuario, sed majoris tamen dignitatis. Sed hæc ad cadentem Latinitatem pertinent. V. *Gothofred. ad cit. lib.* 7.

SUBSCRIBO, is, psi, ptum, a. 3. *scriver sotto*, ὑπογράφω, sub aliqua re scribo, adscribo. *Cic. pro Cluent. c.* 36. *a med.* Statuis inauratis, quas posuit ad Juturnæ, subscripsit, reges ab se in gratiam esse reductos. *Balb. ad Cicer. post epist.* 13. *l.* 9. *ad Attic.* Cæsar nobis litteras perbreves misit, quarum exemplum subscripsi. *Trebon. ad Cicer. Fam.* 12. *ep.* 16. *a med.* Concinnavi tibi munusculum ex instituto meo, & tibi infra subscripsi. *Colum. l.* 5. *c.* 6. Seminaria ulmorum parentur ea ratione, quam deinceps subscripsimus. *Martian. Dig. lib.* 20. *tit.* 6. *leg.* 8. *ad fin.* Si subscripserit in tabulis emptionis, concessisse videtur. *Ulpian. lib.* 2. *tit.* 13. *leg.* 6. Si plures tutores tutelam simul administraverint, aut omnes edere debent, aut certe unius editioni subscribere. *Scævola lib.* 40. *tit.* 7. *leg.* 40. *circa med.* Cum testator non potuerit rationibus subscribere, testamento tamen subscripserit. *Callistrat. lib.* 35. *tit.* 1. *leg.* 80. *sub fin.* & *Julian. lib.* 34. *tit.* 3. *leg.* 12. Subscribere rationes. ¶ Frequens est ejus usus in judiciis. Nam qui reum aliquem deferebat, & accusare parabat, non ante admittebatur, quam ejus, cui litem intendebat, nomen in libello perscripsisset, & præterea adscripsisset suum: qua re subjiciebat se eidem pœnæ, si crimen non probasset. V. *Subscriptio*. Similiter advocati & patroni, paratos se ad eandem accusationem professi, operamque suam primario accusatori polliciti, nomina sua eidem libello subjiciebant: unde & *subscriptores* dicti. *Cic. pro Cluent. c.* 47. *circa med.* In L. Popillium, qui Oppianicum condemnarat, subscripsit L. Gellius, quod is pecuniam accepisset, quo innocentem condemnaret. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 3. *circa med.* Gabinium de ambitu reum fecit P. Sulla, subscribente privigno Memmio, fratre Cæcilio, Sullæ filio. *Nep. in Attic. c.* 6. Neminem neque suo nomine, neque subscribens accusavit. *Vellej. l.* 2. *c.* 69. *ad fin.* Capito Agrippæ subscripsit in C. Cassium. *Plin. l.* 5. *ep.* 1. *circa med.* Post hoc illa cum ceteris subscripsit centumvirale judicium, mecum non subscripsit. *h. e.* litem intendit ceteris, mihi non intendit. *Plaut. Pœn.* 3. 6. 5. Cras subscribam homini dicam. *h. e.* scribam, intendam. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg. ult.* & *tit.* 1. *leg. ult.* Subscribere in crimen. *Scævola lib.* 48. *tit.* 10. *leg.* 24. in crimine. *Tacit. in Agric. c.* 45. Præcipua sub Domitiano miseriarum pars erat, videre & aspici, cum suspiria nostra subscriberentur. *h. e.* accusarentur. Delatores enim libello dato, subscriptoque suo nomine, etiam suspiria deferebant. V. *Senec.* 3. *de benef. c.* 26. ¶ Translate est adstipulari, assentiri, favere, ratum habere, confirmare, *approvare*, *favorire*, *confermare*. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 2. *v.* 3. Neve, precor, magni subscribite Cæsaris iræ. *Cels. l.* 3. *c.* 4. Ulterioribus diebus cubantis etiam luxuriæ subscripsit: primis vero tortoris vicem exhibuit. *Colum. l.* 2. *c.* 3. Si fortuna voto subscripserit. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 96. Tuo desiderio subscripsi. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. *sub fin.* Subscribere gratiæ, aut odio. *Manil. l.* 2. *v.* 551. sed totidem bellum subscribitur astris. *h. e.* firmatur astrorum influxu. *& vers.* 834. Utcumque admixtis subscribant viribus astra. *Val. Max. l.* 4. *c.* 7. *n.* 4. Subscribere amicitiæ alicujus. ¶ Est etiam *subscribere* simpliciter adnotare, perscribere. *Cic.* 5. *Verr. c.* 51. Lege Hieronica numerus aratorum quotannis apud magistratus subscribitur. *si fa nota del numero degli aratori*. & *Quintil. l.* 12. *c.* 8. *circa med.* Nec tanta sit acturo memoriæ fiducia, ut subscribere audita pigeat. ¶ Censores subscribere dicebantur, cum aliquem propter delictum nota inurebant: quia ejus notæ causam in tabulis perscribebant. *Cic. pro Cluent. c.* 42. Video, animadvertisse censores in judices quosdam illius consilii Juniani, cum istam ipsam causam subscriberent. *& cap.* 44. Ac primum illud statuamus, utrum quia censores subscripserint, ita sit; an quia ita fuerit, illi subscripserint. *& cap.* 45. Nam hæc, quæ de judicio corrupto subscripserint, quis est, qui ab illis satis cognita arbitretur? ¶ Sub Imperatoribus *subscribere* in fine epistolarum & rescriptorum erat, non nudum nomen adscribere Imperatoris, aut Officialis (hoc enim potius *subnotare* dicitur) sed verba aliquot chirographo Principis aut Officialis subjicere, quibus vel exprimeretur illud ipsum, quod libello petebatur, ut in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 607. *n.* 2. vel vota, & bona verba ad eos, ad quos litteræ mittebantur. *Lamprid. in Commodo*, *c.* 13. Ipse Commodus in subscribendo tardus & negligens, ita ut libellis una forma multis subscriberet, in epistolis autem plurimis, Vale, tantum scriberet. *Suetonii* quoque illud huc pertinet, *in Tiber. c.* 32. Cum Rhodiorum magistratus, quod litteras publicas sine subscriptione ad se dederant, ne verbo quidem insectatus, ac tantummodo jussos subscribere remisit. V. vocem sequent. ¶ *Subscribere* pro clam & occulte scribere, videtur usurpari a *Sueton. in Aug. c.* 27. Pinarium equitem R. cum, concionante se apud milites, subscribere quædam animadvertisset, curiosum ac specula-

forum ratus, eorum confodi imperavit. ¶ Subscribere aliquid alicui, *Tertull. de virg. veland. c. 10.* est permittere, concedere, assignare. Adde *de Idolol. c. 13.* & *de Anim. c. 40.*

SUBSCRIPTIO, onis, f. *scrittura posta sotto qual che cosa, sottoscrizione*, ὑπογραφή, ὑπογραφὴ, actus subscribendi, & illud ipsum, quod subscribitur. *Cic. Attic. l. 6. ep. 1. a med.* Cum in turma inauratarum equestrium animadvertissem in Serapionis subscriptione Africani imaginem, erratum fabrile putavi. *Paul. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 24.* & *Callistrat. ibid. leg. 15.* Si testator specialiter subscriptione sua declaraverit, dictasse, &c. ¶ In re forensi est adscriptio nominis sui facta ab eo, qui alterum est accusaturus (quæ & *inscriptio* dicitur): item ab iis, qui accusaturo se adjutores præbent, ut in *Subscribo* dictum est. unde & pro accusatione ponitur. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 2. leg. 7.* Si cui crimen objiciatur, præcedere debet in crimen subscriptio, quæ res ad id inventa est, ne facile quis prosiliat ad accusationem, cum sciat inultam sibi non futuram. *Cic. in Divin. Verr. c. 15. ad fin.* Ex illo grege moratorum, qui subscriptionem sibi postularunt. *Senec. l. 3. de benef. c. 26. in fin.* Cum Maro convivas testaretur, & jam subscriptionem componeret. *Quintil. declam. 15. c. 6.* Numquid inique, judices, in tanti sceleris subscriptione deposco, ne, &c.? *Gell. l. 2. c. 4.* Cum de constituendo accusatore quæritur, cuinam potissimum ex duobus pluribusve accusatio subscriptioque in reum permittatur, &c. *Quintil. declam. 319.* Ut sequatur adulteri pœnam alia subscriptio, alii judices, & alia sortitionis fortuna. *Senec. in Apocolot. ad fin.* Postulat nomen ejus recipi: edit subscriptionem: Occisos Senatores XXX. Equites R. CCCXV. &c. Ex hoc loco colligimus, in hujusmodi subscriptionibus non solum nomen rei, qui accusandus esset, sed etiam causas, propter quas accusari deberet, perscriptas fuisse. ¶ Item quod a Principe, aut ab ejus Officiali litteris, aut libello oblato subjicitur, ut diximus in voce præced. *Ulpian. Dig. lib. 1. tit. 4. leg. 1.* Quodcumque imperator per epistolam & subscriptionem statuit, legem esse constat. ¶ *Subscriptio censoria* est adscripta subjectæ causæ, propter quam Censores in aliquem animadverterunt, ut similiter in voce præced. exposuimus. *Cic. pro Cluent. c. 42. 43. & 44.* ¶ Est etiam simplex adnotatio, perscriptio. *Cic. Verr. 3. c. 47. ante.* In agro Leontino jugerum subscriptio ac professio non est plus XXX millium. *la nota, il rescritto.*

SUBSCRIPTOR, oris, m. qui subscribit: & præcipue qui alteri quempiam accusare parato socium se atque adjutorem profitetur, ut in *Subscribo* dictum est. *Cic. in Divin. Verr. c. 15.* Venit paratus cum subscriptoribus exercitatis & disertis. Ubi *Ascon.* Subscriptores dicuntur, qui adjuvare accusatorem custodirique solent. *Id. pro Dom. c. 19.* Ille novitius Ligur, venalis adscriptor & subscriptor tuus. *Id. 3. ad Q. Fr. ep. 4.* Gabinius absolutus est. Omnino nihil accusatore Lentulo subscriptoribusque ejus infantius. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 8.* Sine ulla subscriptore descendit, & Tuccium reum fecit. ¶ Translate est fautor, approbator. *Gell. l. 5. c. 21.* Velim doceat eos, cur *pluria* non Latine, sed barbare dixerint M. Cato, Q. Claudius, Valer. Antias, L. Ælius, P. Nigidius, M. Varro, quos subscriptores approbatoresque hujus verbi habemus. *Id. l. 19. c. 8. a med.* Non ut hujus sententiæ legisque fundus subscriptorque fierem, sed, &c.

SUBSCRIPTUS, a, um, *scritto sotto, sottoscritto*, ὑπογραφείς, scripto subnotatus. *Modestin. Dig. lib. 29. tit. 2. leg. 50.* Post subscriptam epistolam. *Marcian. ibid. tit. 7. leg. 6.* Codicillos non alias valere, quam sua manu signatos & subscriptos. *Macer lib. 48. tit. 2. leg. 8.* Qui duo judicia adversus duos reos subscripta habet. V. *Subscribo.*

SUBSCUS, udis, f. *spranga, coda di rondine*, tabella lignea, vel alius materiæ, utrimque in modum caudæ hirundinis succisa, quæ immittitur, ut trabes, aliave committat. *Festus*: Subscudes appellantur cuneatæ tabellæ, quibus tabulæ inter se configuntur, quia quo immittuntur, succuditur. Pacuvius in Nyptris: Nec ulla subscus cohibet compagem alvei. Plautus in Astraba: Terebratus multum sit, & subscudes addite. ¶ Differt a securicula; quia hæc ex una tantum parte in modum parvæ securis seu hirundininæ caudæ formatur, & immittitur: subscus vero ex utraque parte eam figuram habet, & utrinque compingitur; hujusmodi est ferrum illud, quod in molendini superiorem molam immissum, eam sustinet & versat, quod proinde a *Vitruv. l. 10. c. 10.* subscus ferrea appellatur. *Id. ibid. l. 4. c. 7.* Eæ trabes ita sint compactæ subscudibus, & securiculis, ut compactura duorum cubitorum habeat laxationem. *Cato R. R. c. 18. sub fin.* Orbem olearium facito: subscudes iligneas adindito: eas ubi confeceris, clavis corneis occludito. ¶ In plur. numero *subscudines* pro *subscudes* dixit *Augustin. l. 15. de Civ. Dei, cap. ult.* cujus verba V. in *Epigrus.*

SUBSECIVUS, vel Subsicivus, (a *sub*, & *seco*,) vel Subcisivus, vel Succisivus, (a *sub*, & *cædo*,) a, um, qui succiditur, seu subsecatur. Hinc subsecivum tempus est, quod veluti subsecatur & detrahitur a gravioribus & ordinariis negotiis, & occupationibus, & in alias res obiter & quasi furtim impenditur: & subseciva opera, quæ tali tempore impenditur. *Gell. l. 18. c. 10. a med.* Quantum temporis habui subsicivi, medicinæ quoque libros attigi. *Plin. in præfat. Hist. nat. circa med.* Succisivis temporibus ista curamus, id est nocturnis, ne quid vestris putetis cessatum horis. *Cic. 2. de Orat. c. 89. a med.* Quæ ego sero, quæ cursim arripui, quæ subsecivis operis, ut aiunt; iste a puero, summo studio, summis doctoribus. *Gruter.* legit *subcisivis* ex MSS. *Senec. ep. 53. a med.* Exercet philosophia regnum suum; dat tempus, non accipit: non est res subseciva, ordinaria est. *h. e.* non est obiter, & quasi aliud agendo tractanda, sed primis & ordinariis curis, & serio. *Plin. l. 3. ep. 15.* Rogas, ut aliquid subsecivi temporis studiis meis subtraham, impertiam tuis. *ritagli di tempo.* & *Cic. 1. de Legib. c. 3. a med.* Subseciva quædam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior, ut si qui dies ad rusticandum dati sint, ad eorum numerum accommodentur, quæ scribimus. ¶ Translate *Arnob. l. 5. pag. 179.* Qui deus generis asseverat fuisse terreni, quamvis eos privet sublimitate cælitum, subsicivis tamen accumulat laudibus. *h. e.* similibus laudum divinarum, ejusdemque generis, ac veluti inde sumptis, & quasi resectis. ¶ In re agraria Subsecivum, inquit *vetus auctor de limitib.* apud *Rigalt. pag. 299.* sunt proprie quæ sutor de materia præcidens, quasi supervacua abjicit: inde *subsecivi agri*, quos in pertica divisos recusant, quasi steriles aut palustres. Præterea ut *Idem* docet, subseciva in agris dicuntur partes, quæ in divisum agri non efficiunt centuriam, idest jugera ducenta. Quare generatim subseciva dicuntur portiunculæ agrorum, quæ velut reliquiæ in dividendo supersuerunt. *Varr. l. 1. R. R. c. 10.* Ab hoc principio mensores dicunt in subsicivum esse unciam agri, aut sextantem, aut quid aliud. cum ad jugerum pervenerunt. *Sueton. in Domitian. c. 9. sub fin.* Subseciva, quæ divisis per veteranos agris carptim superfuerunt, veteribus possessoribus ut usucapta concessit. Adde *Rei agrar. Scriptor.* apud *Goes. pag. 17. 23. 39. 49. 59. 68. &c.* & *Tabulam aeream* apud *Gruter. pag. 1088. n. 2.* tempore Domitiani scriptam, ubi *subseciva* examinatum est. ¶ Ponitur interdum *subcisivus* pro interrupto, & mutationi obnoxio. *Apul. de deo Socrat.* Cum vivacitas illic æterna & indefecta sit, hic caduca & subcisiva. ¶ Item pro eo, quod reliquum est, quod superest, *avanzato, residuo.* *Apul. l. 11. Metam.* Quod subcisivum, quamvis iteratæ jam traditioni remansisset. *Id. lib. 3.* Sed una tantum subcisiva sollicitudo nobis relicta est. Adde *lib. 8.* ¶ Ad scriptionem quod attinet, quemadmodum veri similior est notatio a *seco* pro *secto*; ita probabilius videtur scriptio *subsecivus*, aut *subsecivus.*

SUBSECO, as, cui, sectum, a. 1. *tagliare, recidere*, ὑποτέμνω, subtus, seu in ima parte seco, abscindo, deseco. *Varr. l. 1. R. R. c. 50.* Falce secundum terram succidunt stramentum, & manipulum, ut quemque subsecuerunt, ponunt in terra. & *cap. 49.* Herba subsecari falcibus debet. *Ovid. in Ibin, v. 275.* Sic aliquis tua membra secet, Saturnus ut illas Subsecuit partes, unde creatus erat. *Id. Fast. v. 438.* Illa papavereas subsecat ungue comas. *Id. Fast. 6. v. 230.* Non ungues ferro subsecuisse licet.

SUBSECTUS, a, um, *recisa sotto, tagliata*, subtus resectus, abscissus. *Colum. l. 2. c. 9.* Quædam subterraneæ pestes adultas segetes radicibus subsectis necant. Adde *Pallad. in Septemb. tit. 3*

SUBSECUNDARIUS, a, um, ὑποδευτερεῖος. *Gell. in præfat. sub fin.* Quantum vitæ mihi deinceps siet, quantumque a tuenda re familiari dabitur otium; ea omnia subsiciva & subsecundaria tempora ad colligendas hujuscemodi memoriarum disceptatiunculas conferam. Ubi *Gronovius*: Suspicari possis posterius *sub* imprudenter a librarii repetitum, cum scripsisset Auctor *subsiciva & secundaria.*

SUBSELLIUM, ii, n. *sedia, sedile, panca, banco, seggio*, βάθρον, ἕδρα, sedes, scamnum: a *sella*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 28.* Ut subsipere, quod non plane sapit, sic quod non plane erat sella, subsellium dictum: ubi in ejusmodi duo, bisellium dictum. ¶ Differt a sella, quia non habebat integræ sellæ formam, ut ex *Varrone* paret. Alii discrimen afferunt, quod subsellium erat inferius & humilius sella. Unde *Ascon.* scribit in *Divin. Verr. c. 15.* subsellia esse Tribunorum, Triumvirorum, Quæstorum, & hujusmodi minora judicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec in tribunalibus, sed in subselliis considebant. *Plaut. Stich. 3. 2. 33.* Scis tu me dudum esse imi subsellii virum. *idest* qui soleam sedem in infimo loco. *Cels. l. 7. c. 26. sect. 1.* Homo resupinus super subsellium, aut lectum est collocandus. ¶ Speciatim dicitur de sedibus, seu pulpitis in theatro, in quibus spectatores sedem conferebant. *Sueton. in Aug. c. 44.* Ut quoties quid spectandi usquam publice ederetur, primus subselliorum ordo vacaret Senatoribus. Adde *Plaut. Amph. prol. v. 65.* & *Pan. prol. v. 5.* & *Cic. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon. pag. m. 132.* ¶ Item de sedibus in Curia, ubi Senatores sedebant. *Cic. 1. Catil. c. 7.* Quid quod adventu tuo ista subsellia vacua facta sunt? quid quod omnes Consulares, qui tibi persæpe ad cædem constituti fuerunt, simul atque assedisti, partem istam subselliorum nudam atque inanem reliquerunt? ¶ Item de sedibus judicum, ac præsertim eorum judicum, qui publicis judiciis disceptandis operam dabant. *Cic. in Vatin. c. 14. a med.* Quæro ex te, num quis reus post Urbem conditam in tribunal sui quæsitoris ascenderit, eumque vi deturbarit, subsellia dissiparit, &c. Ubi *Bud.* Hoc in loco tribunal Cicero Prætori assignavit, qui judiciis publicis præerat, & quæsitor vocabatur, subsellia vero judicibus, qui reos sententiis suis tabellaribus judicabant. *Id. pro Cluent. c. 34.* Accesserat Tribunus Plebis idem in concionibus, idem ad subsellia. & *cap. 40.* Rem ab subselliis in Rostra detulit. ¶ Item de sedibus, in quibus sedebant rei, accusatores, & testes. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6. a med.* Quorum alterum sedere in accusatorum subselliis video. ¶ Metonymice subsellia ponuntur pro publicis judiciis. *Cic. 1. de Or. c. 8. a med.* Age vero, ne semper forum, subsellia, rostra, curiamque meditere. *Id. in Rent. c. 89.* Grandiorem & pleniorem vocem desiderant subsellia. *Id. Fam. 3. ep. 9. circa med.* Longi subselli judicatio, *h. e.* quæ longa inquisitione, & a multis sententiis in curia transfigitur. ¶ *Homo a subselliis*, est peritus in causis negotiisque forensibus. *Cic. in Divinat. Verr. c. 15.* ¶ Versatus in utrisque subselliis, *Id. Fam. 13. epist. 10.* h. e. in publicis & privatis causis agendis. ¶ Denique subsellia interdum ponuntur pro ipsis homi-

hominibus, qui in subselliis sedent. *Martial. l. 3. epigr.* 27. Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque.

SUBSENTIO, is, a. 4. *presentire, aver qualche sentore*, subolet mihi. *Terent. Heaut.* 3. 1. 62. Etsi subsensi id quoque, illos ibi esse, & id agere inter se clanculum.

SUBSEQUENS, tis, particip. *susseguente, che vien dietro*, ὁ ἑπόμενος. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. *in fi.* Stellæ solem tum antecedens, tum subsequens. *Plin. l.* 21. *c.* 29. Subsequenti anno, exitu veris amittunt, &c.

SUBSEQUENTER, adverb. *susseguentemente*. *Messala Corvinus, seu quicunque alius auctor est lib. de progen. August. c.* 23. Nunc ad reges Romanos, consules, dictatores, tribunos militares, ac plebejos subsequenter calamum deducam.

SUBSEQUOR, eris, cutus, & quutus sum, dep. 3. *seguire, o venir dietro, o dopo*, ἐπακολουθέω, statim aut post sequor, insequor. *Plaut. Amph.* 2. 1. 2. Age, i tu secundum. So. sequor, subsequor te. *Id. Bacch.* 4. 4. 72. Cedo manum, ac subsequere propius me ad fores. *Ovid.* 3. *Met. v.* 17. Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 11. & *lib.* 5. *c.* 18. Equitatum præmisit, Labienum cum legionibus subsequi jussit. & *lib.* 4. *c.* 26. Nostri neque ordines servare, neque signa subsequi poterant. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 131. subsequi aliquem furtim. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 59. Omnes autem hos motus subsequi debet gestus. & *mox*. Manus minus arguta, digitis subsequens verba, non exsequens. *Justin. l.* 38. *c.* 1. Egregium prorsus facinus, ni subsequuta fraus esset. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 7. *v.* 1. Esse salutatum vult te mea littera primum: Proxima subsequitur, quid agas, audire voluptas. ¶ Translate *Cic. Fam.* 3. *ep.* 1. *a med.* Libertus tuus ut mihi reddidit a te litteras plenas & amoris & officii, mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatem litterarum tuarum. *ha secondato e confermato*. & *in Partit. c.* 7. *a med.* Quæ plurimum valebant, si cum orationis genere consentient, ejusque vim ac varietatem subsequentur. ¶ Pro simplici *sequi*. *Paul. Dig. lib.* 42. *tit.* 2. *leg.* 6. In his omnibus subsequi prætorem voluntatem orationis divi Marci debere. Adde *Papinian. lib.* 49. *tit.* 15. *leg.* 10. *extr.*

SUBSERICUS, a, um, *di mezza seta*. Vestis subserica vel solam tramam, vel solum stamen sericum habens. *Lamprid. in Heliogab. c.* 26. Primus Romanorum holoserica veste usus fertur, cum jam subserica in usu essent. Adde *Gallien. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17.

SUBSERO, is, a. 3. *seminare, piantare*, ὑποφυτεύω, ἐμφυτεύω, in locum demortuæ plantæ aliam substituo, post, vel subinde sero, planto. *Colum. l.* 4. *c.* 15. Nam plurimum interest, adhuc nova consitione, pedamen omne vestiri, nec mox vineam jam subseri, cum fructus capiendus est. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 1 *leg.* 13. Qui agrum non proscindit, qui vites non subserit. ¶ Translate *Ammian. l.* 26. *c.* 7. (*al.* 10.) Res monuit super Eutherio pauca subserere. *soggiungere*, subnectere, subjicere, subjungere. ¶ De præterito V. in *Sero*, *is*.

SUBSERTUS, a, um, nom. particip. subter insertus. *Apul. l.* 7. *Metam. sub fin.* Subsertis manibus exsolvit sibi fasciam.

SUBSERVIO, is, a. 4. *servire*, ὑπηρετέω, sub aliquo servio, inservio. *Plaut. Men.* 5. 2. 16. Ita istæ solent, quæ viros subservire sibi postulant, dote fretæ, feroces. ¶ Translate *Terent.* 4. 3. 19. Ego hinc ab dextera venire me adsimulabo: tu ut subservias orationi, utcumque opus sit, verbis, vide. *h. e.* sermoni meo tuas accommodes responsiones, & interrogata subjicias ea, quæ in rem nostram erunt.

SUBSESSA, æ, f. *insidie, aguati*, ἐνέδρα, insidiæ, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicans opprimi solet: a *subsideo*, quod interdum significat delitescere. *Veget. l.* 3. *rei milit. c.* 6. *a med.* Adversarii in iis locis, quæ sibi opportuna intelligunt, subsessas occultius collocant. & *cap.* 22. Si ab his, qui in subsessa fuerint, observentur. *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 268. Hostium dolos subsessas vocamus.

SUBSESSOR, oris, m. *insidiatore*, ἐνεδρευτής, qui delitescens insidiatur. *Senec. in Hippol. v.* 51. Tu præcipiti clamore feras subsessor ages. *Petron. in frag. Tragur. c.* 40. *Burm.* Retia erant picta, subsessoresque cum venabulis. *Servius ad Æn.* 11. *v.* 268. Subsessores dicuntur, qui in insidiis tauros interimunt. *Id. ad* 5. *Æn. v.* 498. Subsessores vocantur, qui occisuri aliquem delitescunt. ¶ Translate *Valer. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 5. & *lib.* 7. *c.* 2. *extern. n.* 1. Subsessores oculi alieni matrimonii. *Arnob. l.* 4. *pag.* 142. Subsessoris & adulteri persona.

SUBSICCO, as, a. 1. aliquantum sicco. *Colum. l.* 6. *c.* 14. *ad fin.* Tumor cervicis aqua madefactus subsiccatur.

SUBSICIVUS. V. *Subsecivus*.

SUBSIDENS, entis, particip. a subsido. *Colum. l.* 6. *c.* 1. Dorso recto plan que, vel etiam subsidente. *h. e.* aliquantum infimo, seu curvo. & *cap.* 29. Lati lumbi & subsidentes.

SUBSIDENTIA, æ, f. *deposizione*, quidquid ex aquæ stagnante sordium in fundo subsidit. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *post med.* Dissipant quæ ex aquarum subsidentia in corporibus offenderunt.

SUBSIDEO, es, edi, essum, n. 2. *appiattarsi, porsi in aguato*, ἐνεδρεύω, occulte sedeo, latenter subsisto insidiandi causa. Usum habet in præteritis: in reliquis *subsido* fere adhibetur. *Cic. pro Mil. c.* 19. Cur neque ante occurrit, ne illa in villa resideret; nec in eo loco subsedit, quo ille noctu venturus esset? *Virg. Æn.* 11. *v.* 268. devicta Asia subsedit adulter. Al. leg. *devictam Asiam*. V. *Subsido*. ¶ Item subsisto, consisto, *fermarsi*. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 16. Itaque subsedi in ipsa via, dum hæc summatim tibi perscriberem, *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 35. *extr.* Multitudo calonum, quæ in castris subsederat, facta potestate sequitur. *Sueton. in Vitell. c.* 2. *sub fin.* & in *Vespas. c.* 1. Quosdam ex Vitellius subsedisse Nuceriæ. *essersi fermati ad abitare*. & *Quintil. l.* 2. *c.* 1. Ut ætas altioribus disciplinis debita, in schola minore subsideat. *resti, si fermi*. Al. leg. *subsidat*. ¶ Item descendo, pessum eo, *andar abbasso, o a fondo*. *Lucret. l.* 6 *v.* 588. per mare pessum Subsedere suis pariter cum civibus orbes. *Petron. in Satyr. c.* 137. *ad fin.* Nuces mersit in vinum: & sive in summum redierant, sive subsederant ex hoc conjecturam capiebat. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *a med.* Siquæ fæces aut amurcæ in fundis vasorum subsederint, statim emundentur. *Epit. Livii lib.* 112. Ptolemæus dum fugit, in Nilo navicula subsedit. *è affondò*. ¶ Cum accusativo significat insidiari, quasi occulte sedere nocendi occasionem exspectando. *Ammian. l.* 28. *c.* 4. *a med.* (*al. c.* 23.) Subsident aliqui copiosos homines, senes aut juvenes, orbos vel cælibes, ad voluntates condendas allicientes. *h. e.* captant. Al. leg. *subsidunt*. (V. *Subsessa*, *Subsessor*.) *Virg.* 11. *Æn. v.* 268. devictam Asiam subsedit adulter. *h. e.* dolo captavit, possedique. *Al. leg.* devicta Asia. V. *Subsido* in fin.

SUBSIDIALIS, le, subsidiarius. *Ammian. l.* 14. *c.* 6. *a med.* (*al. c.* 17.) Subsidiales acies. *squadrone di riserva*. & *lib.* 27. *c.* 10. (*al. c.* 24.) *sub fin.* Subsidialis manus. *eod. sensu*.

SUBSIDIARIUS, a, um, *di riserva*, in subsidium positus. *Subsidiarii milites*, ἐπίτακτοι, sunt, qui, instante pugna, post aciem locantur, ut laborantibus aut fessis subsidio sint. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. cap.* 83. & *Liv. l.* 9. *c.* 27. Subsidiarias cohortes, quæ integræ ad longioris pugnæ casus reservabantur, in primam aciem extemplo emisit. *Id. l.* 6. *c.* 8. Terror non in primam tantum aciem, sed etiam ad subsidiarios perlatus. *Hirt. de B. Alex. c.* 14. Subsidiariæ naves. Adde *Liv. l.* 5. *c.* 38. & *lib.* 9. *c.* 32. *in fin.* & *Tacit.* 1. *Ann. c.* 63. ¶ Metaphorice dicitur a rusticis *subsidiarius palmes* (qui & *præsidiarius*, & *custos*, & *resex*) qui relinquitur in vite in subsidium reliquorum, si forte fructum non ferant. *Colum. l.* 4 *c.* 24. ¶ *Subsidiaria actio*, quæ datur in subsidium pupilli adversus magistratus, qui tutores minus idoneos dederunt. *Ulpian. Dig. lib.* 27. *tit.* 8. *leg.* 1. V. *lib.* 5. *Cod. tit. ult. leg.* 1. & 5.

SUBSIDIOR, aris, dep. 1. subsidio sum. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 13. Perterriti non solum ii, qui aut cominus opprimebantur, aut eminus vulnerabantur, sed etiam qui longius subsidiari consueverant.

SUBSIDIUM, ii, n. *corpo, o squadrone di riserva*, ἐπίταγμα, militum numerus extra aciem locatus, qui laborantibus in prœlio, aut fessis opem ferat. *Festus*: Subsidium dicebatur, quando milites subsidebant in extrema acie, labentique succurrebant. quod genus militum constabat ex iis, qui emeruerant stipendia, locum tamen retinebant in exercitu: quæ erat tertia acies Triariorum, ut Plautus in Frivolaria: Agite nunc, subsidite omnes, quasi solent triarii. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 16. Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. quod hi subsidebant, ab eo Subsidium dictum. a quo Plautus: Agite nunc, &c. Ex *Festo*, & *Varr.* discimus, prima & propria *subsidium* dici de Triariis. *Liv. l.* 4. *c.* 28. Subsidia, & secundam aciem adortus. & *lib.* 6. *c.* 13. Impulsa frons prima, & trepidatio subsidiis illata. ¶ Sed & quæcumque cohortes, aut turmæ seponuntur ab acie, ut ubi opus sit, insurgant, *subsidia* sunt, *rinforzo, ajuto, soccorso*, ἐπικουρία, βοήθεια. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 25. Rem esse in angusto vidit, neque ullum esse subsidium, quod submitti posset. & *cap.* 26. Cum aliis alii subsidium ferrent. & *cap.* 7. Funditores Baleares subsidio oppidanis mittit. & *cap.* 8. *in fin.* Duabus legionibus in castris relictis, ut, si quid opus esset, subsidio duci possent. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 38. *extr.* Turmæ missæ ad subsidium. & *cap.* 55. Missi in subsidium equites. *Id. l.* 15. *c.* 3. Legiones duas subsidium Tigrani mittit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 22. *sub fin.* Certa subsidia collocare. & *lib.* 4. *c.* 31. Ad omnes casus subsidia comparare. *Liv. l.* 9. *c.* 32. Quia nullis recentibus subsidiis fulta prima acies fuit. *Sallust. in Catil. c.* 62. Cohortes veteranas in fronte, post eas ceterum exercitum in subsidiis locat. *Alii* (*ut Non. c.* 8. *n.* 50.) *leg.* in subsidio. *Liv. l.* 34. *c.* 15. Ad secundam legionem, quæ in subsidio posita erat, equo revehitur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 78. Ut per Illyricum Italiæ subsidio proficisceretur. *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 87. Cum vehementius pugnaretur, integros subsidio adducit. *Liv. l.* 2. *c.* 53. Pars Sabinis eunt subsidio, pars Romanos adoriuntur. *Nep. in Agesil. c. ult.* Cum subsidio Thaco in Ægyptum isset. *Id. in Chabr. c.* 1. & *Liv. l.* 2. *c.* 48. & *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 7. subsidio venire alicui. ¶ Est etiam præsidium, *guarnigione*, h. e. copiæ aliquo in loco custodiæ & munimenti causa positæ. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 5. Sed præcipuum robur Rhenum juxta, commune in Germanos Gallosque subsidium, octo legiones erant. *Sisenn.* apud *Non. c.* 4. *n.* 349. Duæ cohortes de subsidio procedunt, atque equites protelant. ¶ Translate quodcumque auxilium opemque significat, *ajuto, sussidio*. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 4. *a med.* His ego subsidiis ea sum consequutus, quæ nullis legionibus consequi potuissem. *Id. pro Quint. c.* 1. *a med.* Quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam comparavi. *Id. l.* 2. *ad Attic. ep.* 8. *a med.* Bibliothecam, subsidium senectuti parare. *Id.* 1. *de Orat. c.* 60. *a med.* Subsidium bellissimum existimo esse senectuti otium. *Ovid. in Ibin, v.* 285. Nec tibi subsidio sit præsens numen. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 29. *sub fin.* Omnes in fuga sibi subsidium posuerunt. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 26. Subsidium ab audacia petere. & *lib.* 15. *c.* 53. Subsidium rei familiari orare. *sovvenzione*. & *Cic.* 2. *Catil. c.* 5. Cum industriæ subsidia, atque instrumenta virtutis in libidine audaciaque consumerentur. *Id. pro leg. Manil. c.* 12. *a med.* Siciliam, Africam, Sardiniam, tria frumentaria subsidia reipubl. firmissimis præsidiis munivit. *Plin. l.* 35. *c.* 20. *a med.* Huic picturæ quater colorem induxit, subsidio injuriæ.

riæ & vetustatis . *h. e.* munimentum ac remedium contra injurias, & vetustatem. *Gell. in præfat.* Adnotere multe indistincte atque promisce, eaque ad subsidium memoriæ, quasi quoddam litterarum penus recondere. ¶ Perfugium, portus, suffugium, *rifugio, ricorso*. *Tacit. 2. Ann. c. 63.* Maroboduo undique deserto non aliud subsidium, quam misericordia Cæsaris fuit. *& lib. 3. c. 60.* Eodem subsidia (*asylorum*) obærati adversus creditores, suspectique capitalium criminum receptabantur. *& lib. 4. c. 67.* Mare circa Capreas importuosum, & vix modicis navigiis pauca subsidia. *h. e.* stationes, quibus subsideret.

SUBSIDO, is, idi, n. 3. *calare, abbassarsi, andar a fondo*, ὑφιζάνω, deorsum sido, descendo, pessum eo. *Lucret. l. 5. v. 493.* Sidebant campi, crescebant montibus altis Ascensus. neque enim poterant subsidere saxa. *Ovid. 1. Met. v. 43.* Jussit & extendi campos, subsidere valles. *Lucanus l. 2. v. 645.* terræ dehiscent, subsident urbes? *si sprofonderanno*. & *Ovid. 1. Fast. 2. 457.* Jam levis obliqua subsidit Aquarius urna. *tramonta*. & *Lucan. l. 3. v. 695.* implicitis gaudent subsidere membris, Mergentesque mori. *sommergersi*. & *Virg. 12. Æn. v. 492.* Subsidit Æneas, & se collegit in armis, Poplite subsidens. *Senec. epist. 108. e med.* In amphora gravissimum quodque turbidumque subsidit. Sic *Plin. l. 28. c. 6. ad fin.* In urina quod subsidit, si album est, significat dolorem imminere. In præterito *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 344.* hic tabescente solutus Subsedit galea, liquefactaque fulgure cuspis Canduit, & subitis fluxere vaporibus enses. *Colum. lib. 12. c. 41. a med.* Quæ in colo subsiderunt, diligenter contrita levigantur. *Subsedi a subsideo* hoc sensu frequentius est. ¶ *Subsidere*, manere, remanere, restare, *fermarsi*. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. sub fin.* Si apes in alvo minus frequentes evadunt, ac subsidit pars aliqua. ¶ *Subsidere* de pecude femina marem admittente. *Lucret. l. 4. v. 1190.* Nec ratione alia volucres, armenta, feræque, Et pecudes, & equæ maribus subsidere possent. *Horat. epod. 16. v. 31.* juvet ut tigres subsidere cervis. ¶ Translate *Senec. in Thyest. vers. 283.* Anime, quid rursus times, & ante rem subsidis? *h. e.* labascis, concidis, deficis. *Alter Senec. ep. 94. ad fin.* Ubi testis ac spectator abscessit, vitia subsidunt, quorum monstrari & conspici fructus est. *Id. ep. 13.* Formidata subsidunt, & sperata decipiunt. *Virg. Æn. 12. v. 835.* commixti corpore tantum Subsident Teucri. *h. e.* latebunt. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Exercitatio vocis talis sit, qualis usus: nec silentio subsidat, sed firmetur consuetudine. *h. e.* minuatur, deficiat. ¶ Aliquando est clam sedere insidiandi causa, latenter invadere, dolo occupare: videturque esse proprium venatorum feras insidiis excipientium. V. *Subsessor*. *Auson. epist. 4. v. 30.* Aut spumantis apri cursum clamoribus urgeas, Subsidisque fero. *Cic. pro Mil. c. 19.* Si illum ad urbem noctu accessurum sciebat, subsidendum atque exspectandum fuit. *Propert. l. 1. eleg. 8. v. 15.* Atque ego non eadem tales subsidere ventos, Cum tibi provectas auferet unda rates. *h. e.* exspectare ex insidiis, cum navis in altum provecta fuerit. ¶ Cum accusativo *Sil. l. 13. v. 221.* subsidere sæpe leonem, Nodus inire caput pugnas, certare juvenco Assuerat. (*subjicere fores* dixit *Liv.* eod. sensu.) Translate *Lucan. l. 5. v. 227.* subsidere regnum Chalcidos Euboicæ, vana spe rapte, parabas. V. *Subsideo in fine*.

SUBSIDUUS, a, um, in imo subsidens. *Gratius in Cyneget. v. 474.* Subsiduasque fæces, diffusaque Massica prisco Sparge cado.

SUBSIGNANUS, a, um, qui sub signis, seu vexillis est; unde subsignanus miles nihil differre videtur a vexillario. Erat autem subsignanus neque legionarius, neque auxiliarius; ita dictus, quod non sub aquila, quæ ad legiones pertinebat, sed sub proprio vexillo, seu signo militaret. Erat e Romanis copiis, & eadem disciplina merebat, qua legiones: immo e legionibus sumptus existimatur, & veterani loco habitus, donec assignatis agris & præmiis militia protinus solveretur. *Tacit. Hist. 1. c. 70. ante.* Subsignanum militem, & grave legionum agmen hibernis adhuc Alpibus traduxit. *Id. 4. Hist. c. 33.* Id solum, ut in tumultu, monuit subsignano milite media firmare: auxilia passim circumfusa sunt. Adde *Ammian. l. 29. cap. 5. ante med.* (*al. cap. 27.*) ubi *subsignanos* videtur significare quoscumque scriptos milites, & sub signis suis ordinatos. *soldati arruolati*.

SUBSIGNATIO, onis, f. *sottoscrizione*, ὑποσφράγισμα, ὑπογραφή, actus subsignandi, subscriptio. *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 39.* Subsignatum dicitur, quod ab aliquo subscriptum est. nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant. ¶ Translate *Tertull. de Pœnit. c. 2. ante med.* Pœnitentiæ subsignatio.

SUBSIGNATUS, a, um, *sottoscritto*, V. vocem præced. *Callistrat. Dig. lib. 50. tit. 6. leg. 5. e med.* Ne extenuentur facultates conductorum, quæ subsignatæ sunt fisco. *h. e.* subscriptione obligatæ.

SUBSIGNO, as, avi, atum, a. 1. *scrivere sotto, soggiungere scrivendo*, ὑπογράφω, subtus scribo, subnoto. *Plin. l. 18. c. 6.* Traditas notas subsignabimus, Catonis maxime verbis. *& cap. 25. sub fin.* Mirabilior Naturæ providentia, in qua Ciceronis sententiam ipsius verbis subsignabimus. ¶ notare, perscribere. *Cic. pro Flacc. c. 32. a med.* Quæro, sintne ista prædia censui censendo: habeant jus civile: sint necne sint mancipi: subsignari apud ærarium, apud censorem possint. *dersi in nota*. ¶ Subscribo, confirmo, approbo. *Fest. in Resignare*. Resignare antiqui pro rescribere ponebant, ut adhuc subsignare dicimus pro subscribere. V. *Subsignatio*. *Plin. in fin. epist. 1. l. 3.* Eundem mihi cursum, eundem terminum statuo: idque jam nunc apud te subsigno. ¶ Item obligare, obnoxium reddere, *impegnare, obbligare*. *Id. l. 10. epist. 3.* Non sine magna fiducia subsigno apud te fidem pro moribus Romani mei. *Justinian. lib. 5. Cod. tit. 37. leg. ult. a med.* Res, quarum gubernationem gerunt, pro cautela litis subsignare. V. *Subsignatur*.

SUBSILIO, & Sussilio, is, livi, & lui, sultum, n. 4. *saltare in su*, ὑφάλλομαι, sursum salio, subsulto, exsulto. *Varr. apud Non. c. 2. n. 515. & cap. 4. n. 377.* Non subsilis, ac plaudis? *Plaut. Curcul. 1. 2. 64.* Pessuli, heus pessuli, subsilite, obsecro, & mittite istam foras. *Lucret. l. 2. v. 191.* subsiliunt ignes ad tecta domorum. *Apul. l. 8. Metam.* Pegasus in altum, & adusque cælum subsilit ac resultat. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 45.* Me quoque per talos Venerem quærente secundos, Semper damnosi subsiluere canes. *saltavan fuori*. ¶ Translate *Senec. epist. 13.* Sæpe Fortuna supra te fuit, nec tamen tradidisti te, sed subsiluisti, & acrior constitisti.

SUBSILLES. V. *Ipsulices*.

SUBSIMILIS, le, *alquanto simile*, ὑπόμοιος, παρόμοιος, ad alicujus rei similitudinem accedens. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 20.* Mediocris subalbida, mellique albo subsimilis. *Ulpian. Dig. lib. 35. tit. 3. leg. 1. ante med.* Hodie tamen subsimile aliquid fit in fideicommissis.

SUBSIMUS, a, um, ὑπόσιμος, aliquantulum simus. *Varr. l. 2. de R. R. cap. 5.* Pilosis auribus, compressis malis, sublimisve, gibberibus demissis, &c.

SUBSIPERE, inquit *Varr. lib. 4. de L. L. c. 28.* dicitur id, quod non plane sapit.

SUBSISTO, is, stiti, a. 3. *fermare, arrestare, trattenere*, ἀφίστημι, sisto, stare facio, retineo. *Liv. l. 1. c. 4. in fin.* Hinc, robore corporibus animisque sumpto, jam non feras tantum subsistere, sed in latrones præda onustos impetus facere. *Id. l. 9. c. 31.* Præpotentem armis Romanum, nec acies subsistere ullæ, nec castra, nec urbes poterant. Al. hic leg. *sustinere*, sed prior locus dubiæ lectionis non est. ¶ Item obsistere, sustinere, durare ad ferendum aliquid, parem esse, *resistere, sostenere, star salde*. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 105.* Pro te ausim vel solus densis subsistere turmis. *Liv. l. 27. c. 7.* Maxime movit patres Hasdrubalis transitus in Italiam, vix Hannibali atque ejus armis subsistentem. *Virg. 9. Æn. v. 806.* Ergo nec clypeo juvenis subsistere tantum, Nec dextra valet. *Plaut. Epid. 1. 1. 77.* Tantæ in te impudenti ruinæ. nisi suffulcis firmiter, non potes subsistere. *Brut. ad Cicer. l. 11. Fam. ep. 10. sub fin.* Non, si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptui possem. *Claudian. 2. in Eutrop. v. 368.* Nec tantis unum subsistere posse periclis. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 10.* Maxima coorta tempestate, prope omnes naves afflictas, atque in littore ejectas esse, quod neque ancoræ funesque subsisterent, neque nautæ gubernatoresque vim tempestatis pati possent. ¶ Translate *Ovid. 3. ex Ponto, ep. 4. v. 83.* Res quoque tanta fuit, quantæ subsistere summo Æacidos vati grande fuisset onus. *Cels. Dig. lib. 21. tit. 2. leg. 62.* Subsistere liti. *h. e.* litem sustinere, *portar il peso della lite*. quod *subsistere* absolute dixerunt *Paul. lib. 45. tit. 1. leg. 85. a med.* & *Venulej. ibid. leg. 139.* & in *Cod. lib. 8. tit. 45. leg. 23.* adsistere negotio. *Haloand. in eit. lib. 21. tit. 2. leg. 62.* edidit *litem sustinere*, quæ videtur esse interpretatio τοῦ *litem subsistere*. ¶ Item gradum, vel cursum sistere, *fermar il passo, fermarsi, arrestarsi*. *Petron. in Sat. c. 121.* Visa pulcherrima muliere, primo, quasi quodam monstro turbatus, subsistit, deinde, &c. *Plin. l. 8. c. 4.* Traditur elephas, vestigio hominis animadverso, priusquam homine, intremiscere insidiarum metu, subsistere ab olfactu, circumspectare, &c. *h. e.* postquam olfecit, pedem sistere. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 41.* Reliqui in itinere substiterant. *Virg. 11. Æn. v. 506.* Tu pedes ad muros subsiste, & mœnia serva. *& vers. 608.* Jamque intra jactum teli progressus uterque Substiterat. *& lib. 12. v. 622.* adductisque amens subsistit habenis. *Id. 10. Æn. v. 86.* Tibris tacita refluens ita substitit unda, Mitis ut in morem stagni, &c. *Plin. l. 27. c. 9.* Concavus alarum sinus, in quo subsistit ros salsus. *Cels. l. 8. c. 16.* Si cubitus excidit, radius interdum distrahitur, interdum subsistit. *h. e.* in sua sede remanet, ut *Id.* loquitur *lib. eod. c. 20.* ¶ Item morari, manere, *stare*. *Varr. l. 4. de L. L. c. 32. a med.* Locus substructus, ubi nationum subsisterent legati, qui ad senatum essent missi. *Plin. l. 4. ep. 1.* Erimus ibi dedicationis die: subsistemus fortasse & sequenti. *Id. l. 6. ep. 16. e med.* In commune consultant, intra tecta subsistant, an in aperto vagentur. ¶ De his, qui insidiandi causa subsidunt, *Liv. l. 22. c. 12.* In aliquo flexu viæ, si excipere degressum in æquum posset, occultus subsistebat. Adde *lib. 9. c. 23.* ¶ Translate *Tacit. 12. Ann. c. 53. sub fin.* Contentum honore Pallantem, intra priorem paupertatem subsistere. *Plin. l. 12. c. 25.* Proceritas fruticis intra bina cubita subsistit. *si ferma, non eccede*. *Ovid. 1. Met. v. 207.* Substitit ut clamor. *s' acchetò, cessò*. & *lib. 1. Fast. v. 538.* Substitit in medios præscia lingua sonos. *& lib. 4. v. 349.* Substitit hic Erato. *qui finì di parlare*. & *Plin. l. 6. c. 28. sub fin.* Gentes ditissimæ, ut apud quas maximæ opes Romanorum Parthorumque subsistant. *venne a fermarsi, a calare*. & *lib. 3. c. 1. sub fin.* Equitum nomen subsistebat in turmis equorum publicorum. *h. e.* ii tantum dicebantur Equites, qui equo publico merebant. *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* Si nihil refert, brevis an longa sit ultima, idem pes erit: verum, nescio quomodo, sedebit hoc, illud subsistet. *h. e.* hoc apte claudetur, illud utcumque desinet. ¶ Pro subsidere, deficere. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 195.* dolor artibus obstat: Ingeniumque meis substitit omne malis. ¶ Pro hærere, sustinere assensum. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 3. leg. 33.* Servum quoque, & filiumfamilias procuratorem posse habere ajunt: & quantum ad filium familias, verum est: in servo subsistimus. Adde *Cels. l. 12. tit. 1. leg. 32.* ¶ Pro adsistere, adesse, opem ferre. *Apul. l. 6. Metam.* Per ego te frugiferam tuam dexteram istam deprecor, miserandæ Psyches animæ supplicis tuæ subsiste. *& lib. 11.* Tu meis jam nunc extremis ærumnis subsiste. Adde *lib. 2. 5. & 8.* ¶ Denique pro valere, consistere, *sussistere*. *Imp. Gordian. lib. 2. Cod.*

Cod. tit. 13. *leg.* 14. Non eo minus sententia adversus te lata juris ratione subsistit. *Id. l.* 3. *tit.* 3. *leg.* 1. Sententia ab eis prolata nullo jure subsistit. Adde *Impp. Diocl. & Maxim. l.* 7. *tit.* 2. *leg.* 11. ¶ *Subsistere sententia* dicitur, quæ per se stat sine adminiculo, & seorsum ab aliis. *Quintil. l.* 8. *c.* 5. *a med.* Facit res eadem concisam quoque orationem, subsistit enim omnis sententia: ideoque post eam utique aliud est initium.

SUBSITUS, a, um, *situata sotto*, subter situs. *Apul. lib.* 6. *Metam. post princip.* Inter subsitæ convallis lacum.

SUBSOLANEÆ, quæ sub solo res appellantur. Subsolanei, qui infimum solum colunt: et qui in terram, supersolanei. *Festus*: cujus verba corrupta esse videntur.

SUBSOLANUS, a, um, sub sole positus. *Subsolanus ventus*, & *Subsolanus* absolute, *vento di Levante*, est qui ab ortu æquinoctiali spirat: ita dictus, quia sub sole nasci videtur, qua ratione a Græcis quoque ἀπηλιώτης appellatur. *Plin. l.* 2. *c.* 47. Ab oriente æquinoctiali subsolanus, ab oriente brumali vulturnus: illum apeliotem, hunc Eurum Græci appellant. Eadem omnino scribit *Seneca lib.* 5. *quæst. natur. cap.* 16. Quare falsus videtur Phavorinus philosophus apud *Gell. l.* 2. *c.* 22. qui dicebat subsolanum, Græce apeliotem, eundem esse ac Eurum. ¶ *Subsolani montes* in Oriente ad æquinoctialem ortum obversi. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Suor & Satyri, subsolanis Indorum montibus perniciosissimum animal.

SUBSONO, as, n. 1. subtus sono. Translate *Sisenna apud Charis. l.* 2. *pag.* 175. *Putsch.* Quanti dantur? tanti, inquit Olympias. simul hæc dicens suevium dedit, ut scilicet subsonaret quanti pretii. *h. e.* clam indicaret.

SUBSORTIOR, iris, dep. 4. *sostituire cavando a sorte*, ἀποκληροῦν, ὑποκληροῦσθαι, est sorte aliquem in rejectorum judicum loco substituere. Electis enim sorte judicibus, qui judicaturi erant, liberum erat accusatori, ac reo ex eo numero eos rejicere, qui iniqui sibi futuri putabantur. qua rejectione facta, iterum sortiebantur alios judices, ad legitimum numerum complendum: quod *subsortiri* dicebatur. *Cic.* 3. *Verr. c.* 19. *ad fin.* Cum iis judicibus, quos in horum locum subsortitus es. *Id. pro Cluent. c.* 35. Sive quod ea lege subsortitus judicem non esset. *Ascon. in cit. Verr.* 3. Quos in horum locum subsortiturum se Verres esse credebat.

SUBSORTITIO, onis, f. ὑποκλήρωσις, suffectio, quæ sorte fieri solebat a Prætore ad supplendum numerum judicum. *Cic.* 3. *Verr. c. ult.* Nam de subsortitione illa Juniana judicum nihil dico. *Id. pro Cluent. c.* 33. Et quod C. Verres Prætor urbanus, homo sanctus & diligens, subsortitionem ejus in eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur. *Sueton. in Cæs. c.* 41. *extr.* Quoteannis in demortuorum locum ex his, qui recensiti non essent, subsortitio a Prætore fieret. V. *Subsortior*.

SUBSPARGO, gis, *a.* 3. clam, seu subtus spargo. *Tertull. de resurr. carn. sub fin.* Hæreticorum versutiis semina subspargere.

SUBSTAMEN, inis, n. *trama*, subtemen, filum, quod sub staminae texitur. *Scholiast. Juvenal. ad sat.* 2. *v.* 66. Vestes molli intextæ substamina.

SUBSTANTIA, æ, f. *essenza, sussistenza, esistenza, natura, sostanza*, ὑπόστασις, οὐσία, essentia, natura, qua quæque res est. *Senec. ep.* 58. *ante med.* Et hæc quæ non sunt, rerum natura complectitur, quæ animo succurrunt, tanquam centauri, gigantes, & quidquid aliud falsa cogitatione formatum habere aliquam imaginem cœpit, quamvis non habeat substantiam. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. Sed & illud potest videri extra hoc propositum conjecturæ genus, cum de aliquo homine quæritur, quis sit. nam & substantia ejus sub oculos venit, ut non possit quæri, an sit. *Id. lib.* 3. *cap.* 6. *ante med.* Aut de substantia quæstio est, aut de qualitate. *Id. in proœm. l.* 1. *a med. & lib.* 2. *c.* 15. *a med.* Substantia rhetoricæ. Adde *Nazar. in Paneg. Constantini, cap.* 14. *Venulej. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 50. ubi *substantia rei* est ipsa res: & *Apul. l.* 2. *de Doctr. Platon.* Hinc *Paul. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 14. Earum rerum pretium non in substantia, sed in arte positum est. *non nella materia, ma nel lavoro.* & *lib.* 41. *tit.* 5. *leg.* 2. Qui potius substantiam intuetur, quam opinionem. *la cosa stessa.* ¶ Dicitur & de re familiari, patrimonio, facultatibus, censu, fortunis, *sostanze, beni, avere.* *Auct. dial. de Orator. c.* 8. Sine commendatione natalium, sine substantia facultatum, neuter moribus egregius, potentissimi sunt civitatis. *Aurel. Vict. de orig. gent. R. c.* 19. In una parte regnum, in altera totius patrimonii summam, atque omnem paternorum bonorum substantiam posuit. *Paul. l. c. fratrum. tit.* 29. Potior esse debet non solum gradu generis, sed & substantia rei familiaris. *Quintil. decl.* 15. *c.* 9. Cujus census ex manibus, ex laboribus substantia. Adde *Papinian. Dig. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 51. & *Ulpian. lib.* 36. *tit.* 1. *leg.* 16. & *lib.* 47. *tit.* 8. *leg.* 2. *ad fin.* & *tit.* 10. *leg.* 5. *extr.* ¶ De cibo, quo corpus alitur, & sustentatur. *Prudent. Cathemer.* 7. *v.* 39. decem recursibus Quater volutis sol peregrinos sidera Omni carentem cerneret substantia. ¶ De materia seu argumento alicujus tractatus, *materia, argomento*. *Frontin. in præfat. l.* 4. *Strategem.* Quæ idcirco separavi, quia, quamvis clara, diversæ tamen erant substantiæ. ¶ Substantia emptionis apud *Papinian. Dig. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 72. est id quo emptio consistit. Cetera sunt adminicula.

SUBSTANTIALIS, le, *sostanziale*, ut Substantialis differentia, *Tertull. de resurr. carn. c.* 45. *sub fin.* ¶ Apud *Ammian. lib.* 21. *c.* 1. (*al.* 2.) Substantiales potestates dicuntur dæmones, sive spiritus incorporei.

SUBSTANTIALITER, adverb. *sostanzialmente*. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 7. & *lib.* 4. *advers. Marcion. c.* 35. *ad fin.*

SUBSTANTIOLA, æ, f. diminutivum. *Hieronym. epist.* 27. *ad Eustoch. c.* 22. Paterna & materna substantiola. *h. e.* facultatula. *Id. epist.* 4. *ad Rustic.* (*al.* 125.) *sect.* 16. Qui pauperes sunt, & tenui substantiola.

SUBSTANTIVALIS, le, *sostanziale*. *Tertull. advers. Valentinian. c.* 27. *sub fin.* Substantivalis, non agnitionalis forma.

SUBSTANTIVUS, a, um, *sostantivo*, ὑπαρκτικός, substantialis, qui per se stare potest, ut Substantiva res, apud *Tertull. advers. Prax. c.* 26. & *advers. Hermog. c.* 36. ¶ Substantivum nomen a Grammaticis dicitur, quod in oratione per se stare potest, ut *orator, sermo, prudentia*; cui opponitur adjectivum. V. *Voss. l.* 3. *de Grammat. c.* 6. ¶ Verbum substantivum dicitur a Grammaticis *Sum, es, est*. *Priscian. l.* 8. *pag.* 812. *Putsch.*

SUBSTERNO, is, stravi, stratum, a. 3. *spargere, o stender sotto, sottoporre*, ὑποστρώννυμι, subtus sterno, humi spargo, subjicio. *Terent. Andr.* 4. 3. 11. Ex ara hinc sume verbenas tibi, atque eas substerne. *Cato R. R. c.* 5. & 37. Ex segete vellito ebulum, cicutam, & circum salicta herbam altam, ulvamque: eam substernito ovibus. *Justin. l.* 3. *c.* 3. Nihil esse somni causa substernere. *Plin. l.* 20. *c.* 14. *a med.* Nepetam substernere in metu obdormituris, utile est. *Id. l.* 36. *c.* 25. *de pavimen. subdialib.* Necessarium binas per diversum coaxationes substerni. Adde *Ovid.* 15. *Met. v.* 309. ¶ Absoluta *Plin. l.* 18. *c.* 23. Justum est, singulas vehes fimi denario ære: nisi contingat hoc, male substravisse pecori colonum apparet. *Cato R. R. c.* 5. Pecori & bubus diligenter substernatur. ¶ Substernere semina ordei, *h. e.* subserere, subterjacere. *Colum. lib.* 5. *cap.* 9. *circa med.* ¶ Substernere colorem, *h. e.* primum colorem inducere, ut qui superinducetur, magis hæreat ac niteat. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *sub fin.* Fucus marinus, lactucæ similis, qui conchyliis substernitur. ¶ Substernere delicias, *h. e.* subministrare. *Lucret. lib.* 2. *v.* 22. ¶ Item substernendo tegere, *coprire, far letto*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 52. Gallinæ avesque reliquæ cubilia sibi nidosque construunt, eosque quam possunt mollissime substernunt. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 57. Solum paleis substernunt. *Plin. lib.* 36. *c.* 14. Fundamenta calcatis substravere carbonibus, dein vellaribus lanæ. *Apul. l.* 10. *Metam.* Lectum stragula veste substernere. ¶ *Substernere pullos*, sub pullis quippiam sternere. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Confingunt nidos, & occultandis habiles pullis, & substernendis molles. ¶ Translate *Propert. l.* 3. *eleg.* 5. *v.* 47. Fortunæ insidiae pontum substravit avaris. *h. e.* struxit in læto mari insidias avaris. ¶ Pro subjicere, supponere, *sottoporre, soggettare*. *Cic. de univers. c.* 8. Omne quod erat concretum atque corporeum, substernebat animo. *Valer. Max. lib.* 2. *cap.* 7. *n.* 14. Ejusdem culpæ homines elephantis proterendos substravit. *Catull. carm.* 61. *v.* 331. Languidulosque paret tecum conjungere somnos, Levis substernens robusto brachia collo. & *vers.* 403. Ignaro mater substernens se impia nato. *h. e.* prostituens, succumbens. *Sic Sueton. in Aug. c.* 68. Quasi pudicitiam A. Hirtio substraverit.

SUBSTILLUM, i, n. tempus humidum, sive ante pluviam, quia jam stillet, sive post eam, quia stillare nondum desinit. *Fest.* Substillum antiqui appellabant tempus ante pluviam jam pene uvidum, & post pluviam non persiccum, quod jam stillaret, aut nondum desisset. *Tertull. de pall. c.* 2. Aut imbres ruunt, & siqua missilia cum imbribus, dehinc substillum, & deinde sudum. ¶ Ponitur etiam pro morbo, quo stillatim urina emittitur, quam Græci vocant στραγγουρία. *Cato de R. R. c.* 156. *sub fin.* Nunc de iis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est.

SUBSTITUO, is, tui, tutum, a. 3. *mettere, o piantare sotto*, ὑφίστημι, subtus sterno, subjicio, suppono. *Pallad. in Martio, tit.* 10. *a med.* Plantæ in scrobe depositæ lapides substituendi sunt. ¶ Translate est subdere, obnoxium reddere, subjicere. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. *ante med.* substituere aliquem crimini. *h. e.* reum facere, & accusare. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Fortuna sæpe substituitur culpæ. *sì fa rea.* & *declam.* 1. *c.* 10. Substituere aliquem reum. *Cels. Dig. lib.* 38. *tit.* 1. *leg.* 30. Substituere aliquem arbitrio. *obbligarlo a stare all' arbitrio altrui.* ¶ Item pono ante, objicio. *Liv. l.* 28. *c.* 35. Ceperat jam ante Numidam admiratio viri: substitueratque animo speciem quoque corporis amplam ac magnificam. *Ovid. de remed. amor. v.* 573. Ut posses odisse tuam, Pari, funera fratrum Debueras oculis substituisse tuis. ¶ Item post aliquid pono. *Hirt. de B. Afric. c.* 59. Post elephantos armatæ levis Numidasque substituerat. ¶ Item sufficio, in locum alterius pono, *sostituire, surrogare*. *Cic. Verr.* 7. *c.* 28. *ante med.* In eorum locum substituere & supponere cœpit cives Romanos. *Nep. in Alcib. c.* 7. *a med.* Ut absenti magistratum abrogarent, & alium in ejus locum substituerent. *Sueton. in Cæs. c.* 76. Utroque anno binos consules substituit sibi in ternos novissimos menses. *Cajus Dig. lib.* 4. *tit.* 7. *leg.* 1. Si quis alienando rem, alium nobis adversarium suo loco substituerit. *Colum. arbor. c.* 6. *l.* 5. Primum quamque arborem senio afflictam submoveat, & in vicem novellam sobolem substituat. *Id. l.* 4. *c.* 17. Æternitati eorum sic consulimus, ut demortuis seminibus alia substituamus. *Cic. Verr.* 5. *cap.* 69. Nunc pro te Verrem substituisti alterum civitati. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *a med.* Consenuit hæc tabula carie: aliamque pro ea Nero substituit. *Vellej. l.* 2. *c.* 58. Quem substituere sibi Cæsar designaverat consulem. ¶ De substituendis in testamento heredibus V. *JCtos lib.* 28. *Dig. tit.* 6. Sic *Sueton. in Tiber. cap. ult.* Eo testamento heredes æquis partibus reliquit Cajum & Tiberium nepotes, substituitque invicem. *sostituì l' uno all' altro.*

SUBSTITUTIO, onis, f. *sostituzione*, ὑποκατάστασις, actus substituendi, ut Substitutio heredis, de qua integer titulus est *lib.* 28. *Dig. tit.* 6. Unde *Papinian. ibid. leg.* 7. Substitutionem facere. *Ulpian. leg.* 8. Ex substitutione heredem esse. & *ibid.* aliquam ad substitutionem admittere. ¶ Extra rem testamentariam, *Arnob. lib.* 3. *pag.*

pag. 104. Ut nova quaque suboriente setura, quidquid prior ætas abstulisset, recidiva substitutio subrogaret.

SUBSTITUTIVUS. V. *Prædicativus*.

SUBSTITUTUS, a, um, *sostituito*, sufflectee. *Cic. lib.* 2. *de Divin. c.* 2. *sub fin.* Philosophiam nobis pro reipubl. procuratione substitutam putabamus. *Liv. l.* 38. *c.* 42. *a med.* Consules alterum in Europa, alterum in Asia, velut pro Philippo atque Antiocho substitutos regnare. *Sueton. in Tiber. c.* 4. Pontifex in locum Scipionis substitutus. *Quintil. l.* 7. *c.* 6. *ad fin.* & *Ulpian. lib. Regul. tit.* 23. *a med.* Substitutus heres.

SUBSTO, as, n. 1. *stare, e esser sotto*, ὑφίσταμαι, subtus sum, subsum, lateo. *Cels. l.* 6. *c.* 10. *a med.* Si, pure substante, non rumpuntur hi temores, incidendi sunt. (Adde *lib.* 2. *cap.* 7. *a med.*) *Cic. in Top. c.* 5. Esse ea dico, quæ cerni tangive possunt: non esse quæ tangi demonstrarive non possunt, cerni tamen animo atque intelligi possunt, ut si usucapionem, tutelam, agnationem definias, quarum rerum nullum subest quasi corpus. *Pleriq. omnes leg.* subest. ¶ Item subsisto, resisto, cedo, *star salda, resistere*. *Terent. Andr.* 5. 4. 12. Perii! metuo, ut substet hospes.

SUBSTOMACHANS, antis, *alquanto sdegnato*, aliquantum stomachans, subiratus. *Augustin. in fin. l.* 3. *Confession.* Substomachans tædio.

SUBSTRAMEN, inis, n. *strame*, ὑπόστρωμα, quod animalibus, vel alii cuipiam rei substernitur. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 10. Sed habeant molle substramen e palea, aliave aliqua re. *Sil. l.* 11. *v.* 444. Lubrica arboreis aderant substramina plaustris. Adde *Varron. lib.* 3. *R. R. cap* 6. & 9.

SUBSTRAMENTUM, ti, n. idem quod substramen. *Cato de R. R. c.* 161. *de asparago*. Quum anno severis, substramentis per hiemem operito, ne peruratur. Al. leg. divisim *sub stramentis*.

SUBSTRATUS, us, m. ὑπόστρωσις, actus substernendi. In sexto casu singulari. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Culmum, cum inaruit, baculis frangunt, substratu animalium. *Id. l.* 14. *c.* 9. *ante med.* Vitices suffitu atque substratu fugant venenata.

SUBSTRATUS, a, um, *sparso, a distesa sotto, e per terra*, ὑποστρωθείς, subtus per solum stratus, humi sparsus, extensus. *Plin. l.* 17. *c.* 11. *a med.* Substrata glarea. *Id. l.* 20. *c.* 21. Substrato folia. *Id. l.* 28. *c.* 9. Pellea cervorum substratæ. *Id. l.* 37. *c.* 6. *a med.* Sardonyches Arabicæ excellunt candore, substrato nigerrimo colore. *Liv. l.* 21. *c.* 51. *in fin.* Substratus Numida mortuo superincubanti Romano vivus. *giacente sotto*. ¶ Item sternendo opertus, *coperto*. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ante med.* Substratus arena locus.

SUBSTREPENS, entis, aliquantum strepens. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tertiata verba semianimi voce substrepens.

SUBSTRICTUS, a, um, *stretto*, σφιγχθείς, constrictus. *Colum. lib.* 2. *c.* 3. Boves cum ab opere disjunxerit, substrictos confricet. *Senec. in Hippol. vers.* 1002. Celsos sonipedes ocius subigit jugo, Et ora frenis domita substrictis ligat. ¶ Item arctus, astrictus, adductus, contractus, *ristretto, stretto, scarno*: cui opponitur laxus, prominens, effusus. *Plin. l.* 32. *c.* 3. Testes castorum parvos esse, substrictosque & adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. *Colum. l.* 6. *c.* 10. Taurus ventre paulo substrictiore. *Sil. l.* 15. *v.* 608. sonipesque, vitisque substricti corpus. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 216. canis substricta gerens ilia. *Id. l.* 11. *v.* 752. substricta crura gerens mergus. *h. e.* gracilia. *Gell. l.* 7. *c.* 12. Romani primo sine tunicis, sola toga amicti fuerunt: postea substrictas & breves tunicas citra humerum desinentes habebant.

SUBSTRIDENS, tis, particip. aliquantum stridens. *Ammian. l.* 16. *c.* 4. Ira exundante substridens.

SUBSTRINGO, is, inxi, ictum, a. 3. *stringere*, ὑποσφίγγω, idem quod ab inferiore parte stringo, constringo, adstringo, contraho, succingo, complico. *Nep. in Eumen. c.* 5. *a med.* Substringere caput equi loro. *Senec. in Troadib. v.* 88. Substringere sinus. *h. e.* vestes succingere. *Sil. sub fin. l.* 1. substringere lintea malo. *ammainar le vele*. & *Sueton. in Galb. c.* 21. Excreverat in dexteriore latere ejus caro, propendebatque adeo, ut ægre fascia substringeretur. *Tacit. de Germ. c.* 38. Insigne gentis obliquare crinem, nodoque substringere. *Lucan. l.* 3. *v.* 280. auroque ligatas Substringens, Arimaspe, comas. ¶ Translate *Quintil. l.* 10. *c.* 5. Ipsis sententiis adjicere licet oratorium robur, & omissa supplere, & effusa substringere. *restringere*. & *decl.* 18. *c.* 7. *in fin.* Abstinebunt coram patre complexibus: omnis familiaritas substringetur in publico. *si raglierà*. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 432. maritus Nauseat, atque oculis bilem substringit opertis. *reprime, raffrena, soffoca*. & *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 95. aurem substringe loquaci. *h. e.* subjice, obnoxiam præbe, accommoda: quasi stringe, & alliga loquaci seni: ut habeat te obstrictum & obaudientem, quandocumque loqui voluerit.

SUBSTRUCTIO, onis, f. *fondamenti, fabbrica sotterranea*, ὑποτείχισμα, quidquid sub terra struitur ad firmamentum ædificii, ut fundamenta, arcus, fornices, cameræ, pilæ, &c. & fere de magnis ædificiis dicitur. *Vitruv. l.* 6. *c.* 11. Maxima autem esse debet cura substructionum, quod in his infinita vitia solet facere terræ congestio. *Id. l.* 1. *c.* 5. Itaque non solum in muro, sed etiam in substructionibus parietes hac ratione religati, non cito vitiabuntur. *Plin. l.* 10. *ep.* 48. *de theatro*. Fulturæ ac substructiones, quibus subinde suscipitur, non tam firmæ mihi, quam sumptuosæ videntur. Adde *Colum. l.* 1. *c.* 5. *ad fin.* ¶ Etiam quæ supra terram fiunt, in ima ædificii parte, *substructiones* dicuntur: præsertim si crassiora sint, & robora ac firmitatem ostentantia. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 25. Castra Vari admodum munita natura loci, una ea parte ipso oppido Utica, altera theatro, quod est ante oppidum, substructionibus ejus operis maximis. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Saxosum agrum facile est expedire lectione lapidum: quorum si magna est abundantia, velut quibusdam substructionibus partes agri sunt occupandæ, ut reliquæ emundentur. ¶ Item quæcumque ædificia, & fabricæ, præsertim amplæ, & magni operis. *Liv. lib.* 38. *c.* 28. Substructionem super Æquimelium in Capitolio, & viam silice sternendam a porta Capena ad Martis locaverunt. *Cic. pro Mil. c.* 20. Quo in fundo propter insanas illas substructiones, facile mille hominum versabatur valentium. & *cap.* 31. *a med.* Substructionum insanæ moles. ¶ Apud *Frontin. de aquæduct. artic.* 3. 5. 6. & alibi *substructio* est paries & quodcumque aliud solidum opus, etiam supra terram structum ad sustinendos aquæductus: & distinguitur a rivo subterraneo, & opere arcuato.

SUBSTRUCTUS, a, um, ab imo exstructus. *Varr. lib.* 4. *de L. L. c.* 32. *a med.* Locus substructus, ubi nationem subsisterent legati. *Liv. l.* 6. *c.* 4. *in fin.* Capitolium saxo quadrato substructum. *h. e.* firmatum muro ab radicibus montis excitato, ne terra Capitolium sustinens dilaberetur. de quo *Plin. l.* 36. *c.* 15. Tunc senes aggeris vastum spatium, & substructiones insanas Capitolii mirabantur. *Id. l.* 33. *c.* 4. *ante med.* Convallis & intervalla substructa canalibus junguntur. ¶ *Substructum*, absolute, substructio. *Vitruv. l.* 8. *c. ult. ante med.* Substructum ad libram factum.

SUBSTRUO, is, uxi, uctum, a. 3. *fabbricar sotto, a da' fondamenti*, ὑποτειχίζω, subtus struo, ab imo exstruo, a fundamentis ædifico. *Vitruv. l.* 8. *c. ult. ante med.* Intervalla montium substruere ad libramenta. & *mox*. Cum venerit ad imum, non alte substruitur, ut sit libramentum quam longissimum. *Cels. Dig. lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 10. Si iter legatum sit, qua, nisi opere facto, iri non possit; licet fodiendo, substruendo iter facere. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 39. Parentes fabri liberum sunt, & fundamentum substruunt liberorum, extollunt, parant sedulo in firmitatem. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 41. *n.* 5. Templum Dianæ matri D. D. Apulejus architectus substruxit. *h. e.* extruxit.

SUBSULTIM, adverb. *saltellando*, subsiliendo, per saltus. *Sueton. in Aug. c.* 83. Ita ut in extremis spatiis subsultim decurreret.

SUBSULTO, & Sussulto, as, n. 1. *saltellare*, ὑφάλλομαι, frequenter subsilio. *Plaut. Cas.* 2. 7. 10. Ut subsultabat, posquam vicit vilicus! *Id. Capt.* 3. 4. 104. Tu subsultas, ego miser vix asto præ formidine. ¶ Translate *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Monosyllaba si plura sunt, male continuabuntur, quia necesse est, compositio multis clausulis concisa subsultet. *Id. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Prima est observatio recte pronuntiandi, æqualitas, ne sermo subsultet imparibus spatiis ac sonis.

SUBSUM, subes, n. anom. *essere, o star sotto, e nascosto*, ὕπειμι, subtus sum, sub aliqua re sum, insum, lateo. *Lucret. l.* 3. *v.* 274. Nam penitus prorsus latet hæc natura, subestque. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 18. *a med.* Subest intra cutem vulnus. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 27. Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ. *Virg. Georg.* 3. *v.* 388. Nigra subest udo lingua palato. *Horat. in fin. od.* 5. *l.* 4. Cum sol Oceano subest. *Id. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 95. si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 78. Præcordiis subest venter stomachum habentibus. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 7. *v.* 9. Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo, Omnibus unca cibis æra subesse putat. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 18. Sæpe solent auro multa subesse mala. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 10. *ad fin.* Intelligatur aliquam subesse causam, ut, &c. *Nep. in Alcib. c.* 1. Nec causa suberat, quare, &c. *Cic. Phil.* 9. *c.* 2. In qua periculi suspicio non subesset. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 25. Subest spes. *Justin. l.* 1. *c.* 9. dolus. & *lib.* 24. *c.* 2. *extr.* fraus. *Val. Flacc. lib.* 7. *v.* 386. culpa. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 8. Non temere famam nasci solere, quin subsit aliquid. *non vi sia qualche fondamento*. & *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 297. bene si celabitur index Notitiæ suberit semper amica tuæ. *h. e.* res, dicta, facta domus tuæ semper erunt nota tibi. ¶ Significat etiam vicinum esse, imminere, instare, *esser vicino, o imminente*, tum loco, tum tempore. *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. a med.* Illi suberat regnum Aristonici. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 21. Petebam, posse me subesse propinquis locis, ut si durius aliquid esset, succurrere celeriter possem. *Horat. l.* 1. *epist.* 14. *v.* 24. Nec vicina subest, vinum præbere taberna Quæ possit tibi. *Ovid. Met.* 11. *v.* 359. Templa mari subsunt. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. Pedem referre, & quod mons suberat circiter M. passuum, eo se recipere cœperunt. & *lib.* 3. *c.* 27. Paucæ nationes anni tempore confisæ, quod hiems suberat, id facere neglexerunt. *Cic. pro Mil. c.* 16. Cum dies comitiorum subesset. *Plaut. in fragm.* apud *Fest. in Fiber.* Sic me subes quotidie, quasi fiber salicem. *mi sei addosso*. ¶ Præteritum *subfui* non est in usu.

SUBSURDUS, a, um, aliquantum surdus. Translate *Quintil. lib.* 11. *c.* 3. Sit ipsa vox non subsurda, rudis, immanis, &c.

SUBSUTUS, a, um. Subsuta vestis *Horatio l.* 1. *sat.* 2. *v.* 29. est quæ in imo institam seu fasciam adsutam habet: cujusmodi fuit stola, & toga prætexta.

SUBTABIDUS, a, um, aliquantum tabidus. *Ammian. l.* 26. *c.* 6. *a med.* (*al. cap.* 17.) Stetit itaque subtabidus: excitum putares ab inferis.

SUBTACITUS, a, um, aliquantum tacitus. *Prudent. Hamartig. v.* 274. Hinc schola subtacitam meditatur gignere sectam.

SUBTECTUS, a, um, *coperto*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. *de siderib.* Sub Avis cauda pedes Equi sunt subtecti.

SUBTEGMEN. V. *Subtemen*.

SUBTEGO, is, a. 3. subtus tego. *Ammian lib.* 19. *c.* 7. (*al.* 14.) Ferrea munimenta cælum omne subtexerunt. Al. leg. *subtexunt*.

SUBTEGULANEA, orum, n. plur. *pavimenti al coperto*, ὑπόστεγα, ὑπαίθρια, στεγαστά, pavimenta sub tecto, quæ alias barbarica dicuntur,

tur, ex testis tusis, rudere, & calce constantia. Differunt a subdialibus, quæ Græci vocant ὑπαίθρια, posita sub dio, sive aere aperto. *Plin. l. 36. c. 25.* Pavimenta credo primum facta, quæ nunc vocamus barbarica, atque subtegulanea.

SUBTEL, elis, n. cavum pedis. Idem enim est in pede, quod vola in manu. *Priscian.* ut Latinum agnoscit, & exponit τὸ κοῖλον τοῦ ποδός, *l. 5. pag. 644. Putsch.* At *Perottus* mavult *subtal*, & sic dici, quod sub talo sit.

SUBTEMEN, & Subtegmen, inis, n. *ripieno*, *trama*, κρόκη, filum molle, & parum tortum, quod transversum in tela sub stamine texitur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 23.* Stamen a stando, quod eo stat omne in tela velamentum: subtemen, quod subit stamini. *Plaut. Merc. 3. 1. 20.* Subtemen tenue nere. *Vitruv. l. 10. c. 1. a med.* Connexus staminis ad subtegmen. *Ovid. Met. 6. v. 55.* Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo: Inseritur medium radiis subtemen acutis: Quod digiti expediunt, atque inter stamina ductum Percussu feriunt insecti pectine dentes. *Virg. 3. Æn. v. 483.* Fert picturatas auri subtemine vestes. Al. leg. *subtegmine*, alii distinctim *sub tegmine*. Notat hic *Servius*, male quosdam *subtemen* stamen accipere, cum stamen de auro esse non possit. *Plin. l. 11. c. 24. de aranea.* Tam tereti filo & tam æquali deducit stamina, &c. circinato orbe subtegmina adnectens. *Id. l. 13. c. 12. a med. de charta.* E secundo corio statumina facta sunt, e primo subtegmina. ¶ Poetæ per synecdochen utrumque filum, & totam telam intelligunt. *Tibull. l. 4. carm. 2. v. 16.* fulgentem Tyrio subtemine vestem induere. *Val. Flacc. l. 6. v. 227.* picto subtemine bracæ. *& lib. 8. v. 234.* croceo subtemine vestes. *Stat. 7. Theb. v. 656.* rubet Tyrio subtemine thorax. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 600.* tribuere colorem Phœnices, Seres subtemina, pondus Hydaspes. Adde *lib. 1. de rapt. Pros. v. 257.* & *Nemesian. in Cyneg. v. 91.* ¶ Pro ipso stamine ponitur in illo *Capitolini in Pertin. c. 8.* Vestis subtegmine serico, aureis filis insignior. Neque enim, ut ait *Servius loc. cit.* stamen ex auro esse potest. Multis hoc idem explicat *Salmas. ad Capitolin.* ¶ De filo Parcarum, *Horat. epod. 13. v. 15.* Unde tibi reditum certo subtemine Parcæ rupere. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 327.* Currite ducentes subtemina, currite fusi. ¶ De quocumque filo, *Nemesian. in Cyneg. v. 311.* Alternosque metus subtemine tendere longo. *h. e.* linea, formidine. ¶ Ad scriptionem. *Varro*, ut dictum est, a *stamine* ducit: alii a *subteximen* (a *subtexo*) per syncop. Utrumlibet postulat, ut *subtemen* scribatur: quod firmat & concordia MSS. & Criticorum consensus. Alii a *subtego* derivant, & *subtegmen* malunt. Sunt etiam qui ita distinguunt, ut *subtemen* sit, quod explicatum est: *subtegmen* vero pannus, qui subsuitur vestibus, *soppanno*, *fodera*. Sed hoc hactenus, quod sciam, probatum est nemini.

SUBTENDO, is, a. 3. sursum tendo, extollo. *Virg. in Ciri, v. 7.* Altius ad magni subtendit sidera mundi. Alii leg. *suspendit*. ¶ Item subtus tendo, ὑποτείνω, *Frontin. in expos. formar. pag. 32. Goes.* Hinc *lineæ subtendentes*, ὑποτείνουσαι γραμμαί, quæ sub alia linea subtenduntur. *Id. ibid.*

SUBTENTO, as, a. 1. ὑποπειράζομαι, idem quod tento. *Plaut. Trucul. 2. 2. 25.* Adeunisti huc subtentatum exornatis ossibus. Alii aliter leg.

SUBTENTUS, a, um, subtus extensus. *Cato de R. R. c. 10. sub fin.* Lectum in cubiculo unum, lectos loris subtentos quatuor. *h. e.* de tabulatu, seu solario loris propendentes, qui mos erat antiquorum. *Id. cap. 25.* Lectus restibus subtentus.

SUBTENUIS, non, ὑπόλεπτος, aliquantulum tenuis. *Varr. l. 2. de R. R. c. 7.* Non angusta juba, crebra, fusca, subcrispa, subtenuibus setis, implicata in dexteriorem partem cervicis.

SUBTER, *sotto*, ὑπό, præpositio locum denotans inferiorem, sicut *super* superiorem signat: a *sub*, ut *inter* ab *in*, *præter* a *præ*. Ferme accusandi casum poscit, sive quietis, sive motus verbis adjungatur. *Cic. 1. Tuscul. c. 10.* Item in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Virg. 8. Æn. v. 366.* angusti subter fastigia tecti Ingentem Ænean duxit. *Petron. in Satyr. c. 98.* arundinem subter lectum mittere. *Ovid. 5. Met. v. 502.* subterque imæ ablata cavernæ Hic caput attollo. *Propert. l. 2. eleg. 25. v. 67.* umbrosi subter pineta Galesi. ¶ Cum ablativo *Virg. 9. Æn. v. 514.* subter densa testudine. *Catull. carm. 64. ad Hortal. v. 7.* Rhœteo subter litore. ¶ Absolute adverbii more. *Cic. 3. de Orat. cap. 5. sub fin.* Omnia hæc, quæ supra & subter, unum esse. (Adde *Lucret. l. 6. v. 535.*) *Id. in somn. Scip. c. 4. a med.* Deinde subter medium fere regionem Sol obtinet. Qui *subtermedium* unam esse vocem putant, valde errant. ¶ Componitur, vel potius apponitur variis verbis, quæ infra κατὰ στοιχεῖον recensemus: ita ut magnam partem & conjunctim scribi possint, & divisim. Habet autem eandem vim, quam *sub*.

SUBTERACTUS, a, um, nom. particip. a *subter*, & *ago*. *Cels. lib. 5. cap. 18. sect. 1.* Idque vitium subteractis quasi quibusdam radicibus serpit.

SUBTERANHELO, as, n. 1. subter anhelo. *Stat. l. 1. silv. 1. v. 56.* infessaque pondere tanto Subteranhelat humus.

SUBTERCAVATUS, a, um, *scavato di sotto*. *Solin. c. 2. (al. c. 8.) ad fin. de avib. Diomedeis.* Cum fetificum adest tempus, rostro scrobes excavant, deinde surculis superpositis texta cratium imitantur, & sic contegunt subtercavata.

SUBTERCURRENS, entis, subtus currens. *Vitruv. lib. 9. c. 6.* Perseus dexterioribus subtercurrens basim Vergiliarum, sinisterioribus caput Arietis.

SUBTERCUTANEUS, a, um, qui subter cutem est, ut Subtercutaneus morbus, h. e. intercus, *hydropisia*. *Aurel. Vict. in epit. cap. 14. ad fin.* & Subtercutaneus humor, *Veget. de re Veterin. l. 3. cap. 2. a med.*

SUBTERDUCO, is, uxi, uctum, a. 3. ὑπεξάγω, ὑφέλκω, subduco, subtraho. *Subterducere se*, *se subducere*, clam abire, *sottrarsi*, *scappare di nascosto*. *Plaut. Mil. 2. 3. 71.* Serva istas fores, ne tibi clam se subterducat istinc, atque huc transeat. *Id. Asin. 2. 2. 11.* Si huic occasioni tempus sese subterduxerit, nunquam indipiscar postea.

SUBTERFLUO, is, n. 3. *scorrer sotto*, ὑπορρέω, subtus fluo. *Vitruv. l. 8. c. 2. a med.* Amnis ex lacu sub montes defertur subterfluens. *Plin. l. 8. c. 50.* Torrente rapido minaciter subterfluente. ¶ Translate *Eumen. in Paneg. Constantini, c. 15.* Ita eos felicitas ingrata subterfluit, ut semper pleni sperum, præsentibus careant, dum futura prospectant.

SUBTERFUNDO, as, a. 1. *stabilire*, *e formar sotto*. *Lactant. l. 2. c. 8. post med.* Cum fabricaretur cælum, terraque subterfundaretur.

SUBTERFUGIO, gis, gi, a. 3. *fuggire di nascosto*, *scappare*, ὑποφεύγω, clam fugio, me subduco. *Plaut. Bacch. 4. 6. 2.* Nimio illæc res est magnæ dividiæ mihi, subterfugisse sic mihi hodie Chrysalum. *Ulpian. Dig. lib. 42. tit. 6. leg. 20.* Nam & eum, qui recedit, hoc est qui subterfugit, ut ne secum aliqua actio moveatur, latitare placet. ¶ Item devitare, detrectare, *schivare*, *scansare*. *Plaut. Merc. 2. 2. 83.* Nequicquam mare subterfugi sævis tempestatibus. *Cic. Verr. 2. c. 3.* Ut quoniam criminum vim subterfugere nullo modo poterat, procellam temporis devitaret. *Id. pro Cæcina, c. 34. a med.* Pœnam subterfugere, aut calamitatem. *Id. Fam. 15. ep. 2. a med.* periculum. *Id. 3. Offic. c. 26.* Ulyssem insimulant simulatione insaniæ militiam subterfugere voluisse. *Quintil. declam. 6. c. 12.* Quid sit postea consecutum, subterfugit dicere.

SUBTERHABITUS, a, um, posthabitus. *Apul. lib. 1. Metam.* Qui meis amoribus subterhabitis, &c. Al. leg. *insuper habitis*.

SUBTERJACEO, es, n. 2. *esser posto sotto*. *Alcim. Avit. l. 2. v. 196.* Hic pens ardentem cæli subterjacet axem.

SUBTERJACIO, is, a. 3. *gettar sotto*. *Pallad. l. 3. tit. 18.* Hordei grana subterjiciuntur.

SUBTERIOR, oris, adject. comparativ. a subter, idem quod inferior. *Æmil. Macer, lib. 2. v. 23.* Noxius sanguis per subteriora dicitur expelli. *Innocent. de casis litter. pag. 232. Goes.* Subteriores termini.

SUBTERLABOR, eris, lapsus sum, dep. 3. *scorrere sotto*, ὑπολισθαίνω, labor sub aliqua re. *Virg. 10. Eclog. vers. 4. de Arethusa*, Cum fluctus subterlabere Sicanos. *Auson in Mosell. v. 21.* Et virides Baccho colles, & amœna fluenta Subterlabentis tacito rumore Mosellæ. ¶ Ponitur etiam pro clam elabi, & effugere. *Liv. l. 30. c. 25.* Sed neque rostro ferire celeritate subterlabentem poterant.

SUBTERLINO, is, lini, *vel* levi, litum, a. 3. ὑπαλείφω, subtus lino, imam rei alicujus partem perlino. *Plin. l. 28. c. 7. post med.* Sotira obstetrix tertianis quartanisque efficacissimum dixit, plantas ægris subterlini.

SUBTERLUO, is, a. 3. subtus lavo, subluo. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 177.* Gurgite sidereum subterluit Oriona.

SUBTERLUVIO, onis, f. subluvies, proluvies. *Claud. Mamert. l. 1. de statu anim. c. 2.* Loca humoris assidua subterluvione cadentia.

SUBTERMEDIUS. V. in *Subter*.

SUBTERMEO, as, n. 1. *passare di sotto*, ὑποπορεύομαι, subtus transeo. *Claudian. de bello. Apon. v. 61.* Et junctos rapido pontes subtermeat æstu.

SUBTERNATANS, antis, *notante sotto*, subnatans. *Solin. c. 32. (al. 45.) a med.* Delphines crocodilos eliciunt ad natandum, demersique astu tenera ventrium subternatantes secant.

SUBTERNUS, a, um, idem quod infernus: a *subter*. *Prudent. in Hamartig. v. 930.* rapidos subterna nocte caminos. *Al. leg.* sub terra. *Id. l. 2. advers. Symmach. v. 392.* Relligionis opem subternis poscere ab antris.

SUBTERO, is, trivi, tritum, a. 3. *pestare*, ὑποτρίβω, comminuo. *Colum. l. 12. c. 5.* Salis sextarium subterito, & subtritum cum quartario mellis aceto diluito. ¶ Ponitur etiam pro attritu subtus consumere. *Cato c. 72.* Boves ne pedes subterant, prius, quam in viam quoquam agas, pice liquida cornua infima unguito. *Senec. epist. 51. a med.* Quamlibet viam patiuntur jumenta, quorum durata in aspero ungula est: in molli palustrique pascuo saginata, cito subteruntur.

SUBTERPENDENS, entis, subtus pendens. *Pallad. in Martio, tit. 10.* Mala sine terræ tactu subterpendentia.

SUBTERRANEUS, a, um, *sotterraneo*, *che è sotto terra*, ὑπόγειος, qui est sub terra. *Cic. Attic. l. 15. ep. 26. a med.* Subterranei specus. *Colum. l. 1. c. 6.* Vinctis quam saluberrimum subterraneum ergastulum, angustis illustratum fenestris. *Pallad. in Septembr. tit. 8.* Subterranea animalia. *Juvenal. sat. 2. v. 149.* Manes & subterranea regna. *Plin. l. 36. c. 20. sub fin.* Subterranea structura. *& cap. 13. a med.* Subterraneæ domus. *Senec. l. 3. quæst. nat. cap. 16. in fin.* Subterranei mores. *Flor. l. 1. c. 12. ad fin.* Non scalis nec eruptione, sed cuniculo & subterraneis dolis peractum urbis excidium.

SUBTERRENUS, a, um, &

SUBTERREUS, a, um, idem quod subterraneus. *Arnob. l. 7. pag. 226.* Opinionem necesse est frustrari, quam super atris pecudibus habetis, divisque subterreis. *Apul. l. 9. Metam.* Subterrenæ orbis plagas illuminabat.

SUBTERSECO, as, a. 1. subtus seco. *Cic. in Arat. v. 273.* medium subtersecat hic Capricornum.

SUBTERTENDO, as, a. 1. *legare di sotto*. *Lucret. lib. 2. vers. 312.* Ana-

Anulus in digito subtertenuatus habendo. Scribi tamen potest divisim *subter tenuatus*.

SUBTERVACANS, antis, *vacuo di sotto*, particip. a *subter*, & *vaco*. *Senec. lib. 6. quæst. nat. cap.* 15. Decidant in illum subtervacantem locum. Nisi melius divisim scribere *subter vacantem*.

SUBTERVOLO, as, n. 1. *volar sotto*. *Stat. 3. Theb. v. 669.* fragor immittat ingens Hortantum, & vasto subtervolat astra tumulto.

SUBTERVOLVO, is, a. 3. subtus volvo. *Ammian. l. 22. cap. 8. (al. 20.) sub fin.* Ita Pontus perstringitur gelu ut nec amnium cursus subtervolvi credantur.

SUBTEXO, is, xui, xtum, a. 3. *tessere sotto, attaccare tessendo, cucire*, subtus texo, pertexo, contexo, subnecto. *Juvenal. sat. 7. v.* 191. Appositam nigræ lunam subtexit alutæ. ¶ Translate est operire, *coprire*. *Virg. 3 Æn. v.* 583. cælum subtexere fumo. *Senec. in Phæniss. v.* 421. atra nube subtexens diem Stymphalis. *Id. in Hippol. v.* 955. Nunc ceu venti nubila impellentibus subtexe noctem. *Val. Flacc. l. 5. v.* 414. Sol diem subtexit Olympo. *h. e.* lucem & diem cælo spargit. *Stat. l. 3. silv. 1. v.* 127. Cum grave nocturna cælum subtexitur umbra. *Lucan. l. 7. v.* 519. ferro subtexitur æther. *h. e.* multitudine telorum. Adde *Lucret. l. 5. v.* 467. & *lib. 6. v.* 481. Alia constructione *Ovid. Metam. 14. v.* 367. subtexere nubes Soli. *h. e.* prætexere, inducere. ¶ Sæpe est historiam, carmenve conscribere: quod commoda metaphora *texere*, & *pertexere* dicitur. *Nep. in Attic. c.* 18. Sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. *Tibull. in fin. carm. 1. l.* 4. Inceptis de te subtexam carmina chartis. ¶ Scribendo addere, subjicere, subjungere, *soggiungere, aggiungere*. *Liv. lib. 37. c. 48. ad fin.* Subtexit deinde fabulæ huic, legatos in senetu interrogatos esse, &c. *Colum. initio l.* 11. Ut olitoris curam subtexerem villici officiis. *Vellei. l. 1. c.* 14. Huic rei civitates propagatas haud intempestive subtexturi videmur.

SUBTEXTUS, a, um, pertextus, opertus. *Lucan. l. 4. v.* 103. nec Phœbum surgere sentit Nox subtexta polo. ¶ Subjectus, subjunctus. *Auson. in Professorib. n. 5. v.* 3. Subtextus esto flebili threno patris, Laudi ut subibas æmulus. ¶ Intextus, immixtus. *Manil. l. 3. v.* 521. Et subtexta malis bona sunt.

SUBTILILOQUENTIA, æ, f. subtilis oratio. *Tertull. l. 5. contra Marcion. cap. 19. a med.*

SUBTILILOQUUS, a, um, subtiliter loquens. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. cap. 19. a med.*

SUBTILIS, le, *sottile, tenue, minuto*, λεπτός, tenuis, minutus, acutus, exilis, gracilis: cui *crassus, plenus* opponitur. Ducunt a *tela*, quæ tenuibus filis constat. *Lucret. l. 4. v.* 86. Quæ vulgo volitant subtili prædita filo. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v.* 63. Subtilis mitra. *Lucret. l. 4. v.* 899. ventus subtili corpore tenuis. *Id. l. 6. v.* 224. ignis subtilis. *Id. l. 4. v. 113. & 120.* primordia subtilia atque minuta. *Manil. l. 4. v.* 718. Perque coloratas subtilis Græcia gentes Gymnasium præfert vultu, fortesque palæstras. *h. e.* gracilis & aliqua. *Plin. l. 11. c.* 5. Mel succus dulcissimus atque subtilissimus. & *lib. 18. c. 7. post med.* Subtilis farinæ. *Id. l. 16. c. 36. a med.* Subtilior arundo. *Id. l. 18. c.* 13. Raporum semen præstantium, quo subtilius. *Catull. carm. 54. in Cæs. v.* 3. Subtile & leve peditum Libonis. *Senec. epist. 76. ante med.* Gladium bonum dices, cui ad secandam subtilis acies. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 8. v.* 38. Fervida subtile exsurdant vina palatum. *delicato, fino*: quod de saporibus acriter acuteque judicat. Unde palatum doctum & eruditum dixit *Colum. l. 8. c. 16. ante med.* & *ibid.* Subtilior gula. *Horat. l. 2. sat. 7. v.* 101. Subtilis & callidus judex. *acuto, perspicace*. & *lib. 2. epist. 1. v.* 292. Judicium subtile videndis artibus. *fino, acuto*. & *Cic. Fam. 15. ep.* 6. Sincerum & subtile judicium. *schietto, semplice, e che tocca il punto*. Sic *Plin. l. 18. c. 17. sub fin.* Subtilis & illa sententia: serenda ea in tenuiore terra, quæ non multo indigent succo. *Plin. alter l. 4. ep. 14. a med.* Sapiens subtilisque lector. *attento e diligente*. Sic *Quintil. l. 1. c. 4. a med.* (*al. c.* 7.) Scrutabitur mille præceptor acer & subtilis origines nominum. *Senec. l. 7. quæst. nat. c.* 3. Democritus subtilissimus antiquorum omnium. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 47. Quæ sit in figuris animantium, & quam solers subtilisque descriptio partium, quamque admirabilis fabrica membrorum. *fina, delicata disposizione*. & *lib. 1. de Orat. c.* 23. Non intelligo, quamobrem, non, si minus illa subtili definitione, at hac vulgari opinione, ars esse videatur. *stretta e rigorosa*. & *Cels. l. 7. c. 7. sect.* 13. Ubi suffusio vetustior facta est, minus curationem desiderat: quæ inter subtilissimas haberi potest. *Plin. l. 31. c. 3. circa med.* Subtilissimum inventum. *ingegnoso invenzione*. Sic *Plin. alter l. 6. ep. 33. ad fin.* Sunt multa (non auderem nisi tibi dicere) clara, multa pugnantia, multa subtilia. *acute e ingegnose*. Rursus *Plin. l. 18. c. 13. sub fin.* Subtilis observatio. *Id. l. 2. c. 108. in f.* & *Quintil. l. 1. c. 5.* Improbum ausum: verum ita subtili argumentatione comprehensum, ut pudeat non credere. *h. e.* accurata. *Id. l. 11. c. 16. circa med. de apib.* Fetus quonam modo progenerarent, magna inter eruditos & subtilis quæstio est. *Plin. l. 4. ep.* 17. Ille vir, quo neminem ætas nostra graviorem, sanctiorem, subtiliorem denique tulit. *h. e.* in omni officio attentum, sedulum, efficacem, *puntuale, esatto, scrupoloso*: q. d. vel minutissima quæque subtiliter confectantem, ne videatur officio defuisse. *Sever. in Ætna, v.* 143. Tu modo subtiles, animo duce, percipe curas. *h. e.* intentas, acres, solertes. Sic *Manil. l. 3. v.* 43. subtili rem summam perspice cura. ¶ Sæpe refertur ad locutionem. *Cic. Attic. l. 5. ep. 14. extr.* Habes epistolam plenam festinationis & pulveris: reliquæ subtiliores erunt. *h. e.* diligentiores, & singula accuratius persequentes. *Id. 3. de Fin. c.* 8. ad fin. Stoicorum non ignoramus, quam sit subtile, vel spinosum potius dicendi genus. *h. e.* simplex, purum, inornatum, & ad docendum solummodo aptum. *Id. 1. de Orat. c. 39. & lib. 3. c.* 8. Scævola oratione maxime limatus atque subtilis, rem explicans propriis, aptisque verbis. *Id. 1. Offic. c. 1. ad fin.* Demetrius Phalereus disputator subtilis, orator parum vehemens. ¶ Porro *subtile dicendi genus* est tertia illa species orationis, quæ & tenuis & acuta, & pressa, & submissa, & humilis, & incompta, & modica, & temperata a Cicerone dicitur, *in Orat. c. 5. ad fin. & cap. 21. & 23. & sequentib.* & *lib. 2. de Orat. c. 29. a med.* ab aliis *stilus infimus* appellatur. Habet autem locum in rebus parvis, in epistola, & cum docendus est judex. V. *Acutus*, & *Acumen* in fine. *Cic. cit. cap.* 21. Quot officia oratoris, tot sunt genera dicendi: subtile in probando, modicum in delectando, vehemens in flectendo. ¶ *Ad subtile*, subtiliter, exacte. *Censorin. de die natal. c.* 17. Sæculum quid sit, usque adhuc arbitror ad subtile examinatum non esse.

SUBTILITAS, atis, f. *sottigliezza*, λεπτότης, κομψότης, gracilitas, exilitas, tenuitas. *Vitruv. l. 4. c. 1. circa med.* Muliebris subtilitas. Paulo ante *gracilitatem* dixerat. *scarnezza*. & *Plin. in f. l.* 10. Insecta, immensæ subtilitatis animalia. *piccolezza, minutezza*. & *lib. 18. c. 9. ad fin.* Subtilitas ferramentorum. *h. e.* acies. *Id. l. 35. c. 10. ante med.* Subtilitas lineæ. *Id. l. 33. c. 12. a med.* Fecit idem & coquos, magiriscia appellatos, parvulis potoriis: sed e quibus ne exempla quidem liceret exprimere. tam opportuna injuriæ subtilitas erat. *minutezza, finezza, delicatezza di lavoro*. & *item lib.* 35. Morosa cælandi, fingendique, ac tingendi subtilitas. *Petron. in Sat. c.* 31. Aliis sequentibus ad pedes, & paronychia cum ingenti subtilitate tollentibus. *h. e.* valde leniter purgantibus, ut ait *Horat. l. 1. ep. 7. v.* 51. Rursus *Plin. l. 21. c. 1.* In hortis seri coronamenta jussit Cato, inenarrabili florum maxime subtilitate. *Id. l. 2. c. 65. circa med.* Subtilitas humoris. ¶ Translate est acumen, perspicacia, solertia, *acutezza, o sottigliezza, o finezza d'ingegno, penetrazione*. *Senec. epist.* 113. Dicam, si mihi accommodaveris subtilitatem & intentionem tuam. *Tacit. in Agric. c.* 9. Militaribus ingeniis subtilitatem deesse, quia castrensis jurisdictio secura & obtusior castrorum fori non exerceat. *Plin. l. 18. c.* 34. Aristoteles, vir immensæ subtilitatis. *Id. l. 11. c. 37. sect.* 77. Subtilitas mentis. *Id. l. 2. c. 65. a med.* Magna sua gloria inventores Græci subtilitate Geometricæ docent, &c. & *cap. 108. ad fin.* Eratosthenes in omni literarum subtilitate solers. *Id. l. 35. c. 3.* Perversa Grammaticorum subtilitas. *sofisticheria*. & *lib. 17. c. 22. ante med.* Subtilitas parcimoniæ compendia invenit. *la spilorceria*. ¶ In oratione est puritas, venustas, & naturalis quasi color, nullo adhibito artis pigmento. *Cic. Fam. l. 15. ep.* 4. Facile cedo tuorum scriptorum subtilitati & elegantiæ. *Id. 3. de Orat. c. 7. ad fin.* Suavitatem Isocrates, subtilitatem Lysias, acumen Hyperides, vim Demosthenes habuit. & *in Bruto, c.* 17. Qui in Græcis antiquitate delectantur, eaque subtilitate, quam Atticam appellant. *Id. 2. de nat. Deor. c.* 1. Flumen inanium verborum, & subtilitas sententiarum. *acume*. ¶ Hinc ponitur ad significandum stilum infimum, de quo in voce præced. & dicitur etiam *tenuitas, exilitas, siccitas, exilitas, acumen*. *Cic. de clar. Orat. c. 81. & in Orat. c.* 23. ¶ *Subtilitas*, res inventa & excogitata subtiliter. *Petron. in Sat. c. 17. a med.* Impetum morbi monstrata subtilitate lenirs.

SUBTILITER, *sottilmente*, λεπτῶς, minute, tenuiter, graciliter. *Lucret. l. 6. v.* 1019. aer per crebra foramina ferri Pervas ad partes subtiliter insinuatus. *Id. l. 3. v.* 740. res subtiliter connexæ. *Plin. l. 5. c.* 11. Subtilius dividere aliquid. *Pallad. in Februar. tit. 21. extr.* subtiliter fovere. *leggermente*. ¶ Translate est acute, ingeniose, *acutamente, ingegnosamente*. *Plin. l. 1. ep. 20.* Disputat subtiliter, graviter, ornate. *Cic. 6. Verr. c. 57. a med.* Iste eruditus homo, & Græculus, qui hæc subtiliter judicat, qui solus intelligit. ¶ Item minute, singillatim, diligenter, *minutamente, per minuto, con accuratezza*. *Cic. Attic. l. 2. ep.* 21. De republica quid ego tibi subtiliter? tota periit. *Id. pro Balb. c.* 22. A quo hæc, quæ ego nunc percurro, subtilissime sunt omnia perpolita. *Id. pro Flacc. c. 17. extr.* Sed de hoc teste, totoque testimonio Mithridatico disseruit subtiliter & copiose Q. Hortensius. *Id. l. 1. ad Attic. ep. 13. ad fin.* Sed hæc ad te scribam alias subtilius. *Liv. l. 3. c. 5. ad fin.* Interfecta inde quatuor millia, &, exsequendo subtiliter numerum, ducentos ait & triginta. *Cels. in præfat. sub init.* Æsculapius quoniam adhuc rudem & vulgarem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est. Adde *lib. 4. c.* 3. ¶ Refertur ad orationem puram, nativam, & inornatam, & ad stilum infimum dicendi, ut in *Subtilis* dictum est. *Cic. Fam. 9. ep.* 21. Privatas causas, & eas tenues agimus subtilius: capitis aut famæ scilicet ornatius. *Ibid.* paulo post *submisse* dicit. *Id. in Orat. c.* 29. Is est eloquens, qui & humilia subtiliter, & magna graviter, & mediocria temperate potest dicere.

SUBTIMEO, es, a. 2. ὑποφοβοῦμαι, aliquantulum timeo, subvereor. *Cic. 2. Phil. c. 14. ad fin.* Nunquid subtimes, ne ad te hoc crimen pertinere videatur?

SUBTINNIO, is, aliquantum tinnio. *Tertull. de pall. c. 4. a med.* Ut bacchantibus subtonitet, cymbalo incessit.

SUBTITUBANS, antis, *alquanto titubante*. *Prudent. in Apotheos. v.* 651. dubitabile pectus Subtitubante fide.

SUBTRACTUS, a, um, *levato via, tolto, sottratto*, ablatus, subductus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1142. Arma flagito propere mihi subtracta reddi. *Lucret. l. 6. v.* 604. Ne pedibus raptim tellus subtracta feratur In barathrum. *Tacit. 3. Hist. c.* 7. Subtractus militum iræ, ad Vespasianum missus est. *Plin. l. 8. c.* 37. Si herinaceus vivat subtractus fuga.

SUB-

SUBTRAHO, is, axi, actum, a. 3. *levar via, togliere di sotto mano, rubare, sottrarre*, ὑφέλκω, ὑφαιρέω, subter traho, clam aufero, adimo, subduco. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 22.* Aggerem cuniculis subtrahebant. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 33.* Si oppidani impedimenta clandestina fuga subtrahere conarentur. *Plaut. Cas. 2. 2. 28.* peculium subtrahere alicui. *h. e.* surripere. *Ovid. 5. Trist. eleg. 2. v. 40.* Subtrahere colla jugo. *Id. in Ibin, v. 424.* Subtrahitur presso mollis arena pedi. *sfuggir di sotto il piede.* & *Cic. pro Dom. c. 5.* Ut materiem subtraheremus furori tuo. *Id. pro Mur. c. 37. extr.* Nolite mihi subtrahere vicarium meæ diligentiæ. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 284.* Subtrahere alicui cibum. *Cels. l. 3. c. 4.* Eam materiam, quæ lædere videtur, ducendo sæpius alvum, subtrahere. *h. e.* detrahere. *Liv. l. 6. c. 1.* & *lib. 8. c. 29.* L. Furium morbo gravi implicitum fortuna bello subtraxit. *Id. l. 9. c. 26.* Calavios mors, haud dubie ab ipsis conscita, judicio subtraxit. *Colum. l. 11. c. 1. ante med.* Ebrioso cura officii pariter cum memoria subtrahitur. *sfugge.* & *Ovid. in Ibin, v. 131.* Finiet illa dies, quæ te mihi subtrahet olim. *mi ti torrà dinanzi.* & *Heroid. ep. 14. in f.* vires subtrahit ipse timor. *leva le forze.* ¶ *Subtrahere se*, se subducere, *sottrarsi*. *Virg. Æn. 6. v. 465.* Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro. *Liv. l. 44. c. 16.* Subtrahere sese per alias atque alias causas, ne interesset iis, quæ non probabat, cœpit. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6. a med.* Quo ego me libentius a curia, & ab omni parte reipubl. subtraho. *Colum. l. 1. c. 9. a med.* Subtrahere se labori. *Id. l. 7. c. 9. ante med.* Mater non educando, labori subtrahitur. *si solleva dalla fatica.* & *Flor. l. 4. c. ult. a med.* Cum Armeniam ad Parthos se subtrahentem recipit. *h. e.* subtrahentem se ab R. imperio, & ad Parthos transeuntem. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 17. a med.* Pignori datus servus domino se subtraxit.

SUBTRISTIS, ste, *alquanto malinconico*, ὑπολύπηρος, aliquantulum tristis. *Terent. Andr. 2. 6. 16.* Subtristis visus est esse aliquantulum mihi. *Hieronym. epist. 3. ad Heliodor. sub init.* Stylus ipse quasi sentiens, & cera subtristior. Adde *epist. 7. ad Lætam* (*al.* 107.) *a med.*

SUBTRITUS, a, um, *logorato di sotto*, ὑποτετριμμένος, subtus tritus. *Plaut. Asin. 2. 2. 73.* Asini vetuli, claudi, quibus subtritæ ad femina erant ungulæ. *Colum. l. 6. c. 15.* Subtriti pedes boum eluuntur calefacta bubula orina. Adde *Plin. l. 28. c. 16.* ¶ Item tritus, contritus, *pesto, tritato*. *Colum. l. 2. c. 11. sub fin.* Cicera mixta paleis subtritia pecori præbetur. *Plin. l. 20. c. 20. a med.* M. Varro coriandro subtrito cum aceto carnem incorruptam æstate servari putat. *Id. l. 30. c. 9. ad fin.* Lacertæ viridis sanguis subtritus, & hominum & jumentorum pedes sublitus sanat.

SUBTURPICULUS, a, um, diminut. a *subturpis*. *Cic. Attic. l. 4. ep. 5.* Etiam subturpicula mihi videbatur esse παλινῳδία.

SUBTURPIS, pe, ὑπαισχρος, turpitudinis nonnihil habens conjunctum. *Cic. 2. de Orat. c. 66.* Et quæ fiunt, quod ridiculi proprium est, subturpia.

SUBTUS, *sotto, di sotto*, ὑποκάτωθεν, subter, infra: a *sub*, ut *intus* ab *in*. Quidam veteres Grammatici ita distinguunt, ut *subter* sit, quod ab aliqua re superiori premitur; *subtus*, quod demissum altius non contingitur. Verius dices differre in usu. *subter* enim casus regit, *subtus* non item. *Cato R. R. c. 48.* Uti subtus homo ambulare possit, facito. *Varr. l. 2. R. R. c. 9.* Labris neque resimis superioribus, neque pendulis subtus. *Lucret. l. 1. v. 1059.* animalia subtu' vagari contendunt. Adde *lib. 6. v. 855.* *Varr. l. 4. de L. L. c. 30.* & *Plaut. Cas. 5. 2. 26.* itam *Tacit. 4. Hist. c. 23. a med.* ubi al. leg. *intus*.

SUBTUSUS, a, um, *alquanto ammaccato*, aliquantum tusus, seu percussus. *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 55.* flet teneras subtusa genas. Al. leg. *suffusa*.

SUBVAS, adis, m. qui subsistit in locum prioris vadis, seu qui pro ipso vade spondet. *Gell. l. 16. c. 10.* recitat varia priscarum legum vocabula, in his *vades* & *subvades*.

SUBUCULA, læ, f. *camiscia*, ὑποδύτης, ἐνδύτης, ὑποκάμισον, interula, tunica interior, vestis intima, sub tunica: a *sub*, quasi *subducula*, quod subtus inducatur. Virorum propria fuisse videtur, ut in *Indusium* diximus. *Varr.* apud *Non. c. 14. n. 36.* Postea quam binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam & indusium. *Id. l. 4. de L. L. c. 30.* Capitium ab eo, quod capit pectus: alterum, quod subtus, a quo subucula: alterum, quod supra, a quo supparus. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 95.* rides, si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Sueton. de Aug. c. 82.* Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo muniebatur. ¶ Est etiam hoc nomine genus libi in sacris. *Festus:* Subuculam Ælius Stilo, & Cloatius iisdem fere verbis demonstrant vocari, quod diis detur ex alica, & oleo, & melle. Nam de tunicæ genere notum est omnibus.

SUBUCULATUS, a, um, ὑποχιτωνωτὸς, subucula indutus. *Quintil. l. 8. c. 3. ante med.* Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quædam, ut a Cicerone subuculatum, & ab Asinio fimbriatum, & figulatum. Alii pro *subuculatum* leg. *sullaturit*.

SUBUDUS, a, um, aliquantum udus. V. *Sudus*.

SUBVECTIO, onis, f. *condotta, trasporto, vettura*, συγκομιδή, actus subvehendi, comportatio. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 10.* Ne ab re frumentaria, duris subvectionibus, laboraret. *Liv. l. 44. c. 8.* Frumenti tarda subvectio erat. *Vitruv. l. 1. c. 5.* Cum opportunitates fluminum, seu per portus marinæ subvectiones, habuerint ad mœnia comportationes expeditas. Adde in *præfat. l. 2.* & *Tacit. 13. Ann. c. 51. extr.*

SUBVECTO, as, avi, atum, a. 1. *portare, condurre*, adveho, comporto, vecto: frequentativum a *subveho*. *Virg. 6. Æn. v. 303.* Et ferruginea subvectat corpora cymba. *Id. Æn. 11. v. 131.* saxa subvectare humeris. *Plaut. Asin. 2. 2. 74.* Asini, qui tibi subvectabant rure virgas ulmeas. Adde *Stat. l. 1. silv. 6. v. 32.* *Sil. l. 4. v. 21.* & *Colum. in præfat. l. 6.*

SUBVECTOR, oris, m. qui subvehit. *Avien. in descript. Orbis, v. 199.* Bosphorus Inachiæ subvector virginis olim.

SUBVECTUS, us, m. idem ac subvectio. In sexto casu sing. *Tacit. l. 15. Annal. c. 4.* Et provisi ante commeatus, quorum subvectu, &c.

SUBVECTUS, a, um, *portato in su, condotto*, vectus, comportatus. *Virg. 5. Æn. v. 721.* Et nox atra polum bigis subvecta tenebat. *Ovid. Met. 8. v. 796.* illa dato subvecta per aera curru Devenit in Scythiam. & *lib. 6. v. 422.* subvectaque ponto Barbara Mopsopios terrebant agmina muros. *Tacit. 15. Ann. c. 39.* Subvecta utensilia ab Ostia. *Sueton. in Calig. c. 15.* Matris fratrisque cineres Romam Tiberi subvectos mausoleo intulit. *Tacit. 15. Ann. c. 18.* Naves Tiberi subvectas ignis absumpsit. *h. e.* adverso flumine tractas. Adde *Liv. l. 24. c. 40.* V. *Subveho*.

SUBVEHO, is, exi, ectum, a. 3. *portare in su, innalzare*, ὑποκομίζω, proprie est ex inferiore loco in altiorem vehere. Hinc *Rutilius l. 2. v. 153. de Tiberi.* placidis commercia ripis Devehat hinc ruris, subvehat inde maris. *h. e.* secundo flumine Romam vehat opes agrorum ex Sabinis, Etruria, &c. adverso merces peregrinas, appellentibus Ostiam navibus. *Lucret. l. 5. v. 516.* Ast alium (*aerem fluere*) subter, contra qui subvehat orbem. *Plin. l. 36. c. 12.* Quanam ratione in tantam altitudinem subvecta sint cæmenta. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 16.* Frumentum, quod flumine Arari navibus subvexerat. *Virg. 8. Æn. v. 58.* Adversum superes remis subvectus ut amnem. *Tacit. 2. Ann. c. 60.* Germanicus Nilo subvehebatur. *navigava su pel Nilo.* & *Virg. 11. Æn. v. 477.* ad templum summasque ad Palladia arces Subvehitur magna matrum regina caterva. Ubi *Servius*. Proprie. matronæ enim pilentis vehebantur ad templa pergentes. ¶ *Subvehere navare* apud *Plin. l. 21. c. 12. a med.* & *Tacit. Ann. 2. c. 8.* & *lib. 15. c. 8. ad fin.* est contrario flumine agere. ¶ Item universim advehere, convehere, comportare, *portare, condurre, trasportare*. *Liv. l. 9. c. 15. 23.* & 43. Infestis omnibus viis, per quas commeatus ex Samnio subvehebantur. *Id. l. 22. cap. 16.* Cum tantum ab tergo divisum sociorum Romanis commeatus subveheret. *Stat. l. 3. silv. 2. v. 88.* quali te subvehat arte Doris Agenorei furtis blandita juvenci. Adde *Juvenal. sat. 5. v. 89.* & *Apul. prope fin. l. 9. Metam.*

SUBVELLO, is, a. 3. subtus vello. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 202.* Rador, subvellor, desquamor, pumicor, ornor. *h. e.* pilos corporis mihi vello. Est qui leg. *subellor*, h. e. quasi subere defricor.

SUBVENIO, is, eni, entum, n. 4. *sopraggiungere, sopravvenire*, ἐπέρχομαι, ἐπεισέρχομαι, post venio, intervenio, supervenio. *Tacit. 2. Hist. c. 26.* Protrita hostium acie, versi in fugam etiam qui subveniebant. & *cap. 36.* Nec multo post Vestricius cum cohortibus, subvenit. *Id. 2. Ann. c. 11. in fin.* Ceteros vis sua, aut equites cum Stertinio subvenientes periculo exemere. & *lib. 1. c. 75.* Pius Aurelius questus labefactas ædes suas, auxilium patrum invocabat. Resistentibus ærarii prætoribus, subvenit Cæsar, pretiumque ædium Aurelio tribuit. ¶ Metonymica est subsidio venire, suppetias advenire, opem ferre, auxiliari, succurrere, *venir in ajuto, soccorrere, ajutare, sovvenire*, βοηθέω. *Cic. 1. Offic. c. 43. ad fin.* Patriæ subvenire & opitulari. *Plaut. Men. 5. 7. 20.* Et operam dabo, & defendam, & subvenibo sedulo. (ἀρχαϊσμὸς pro *subveniam*, ut *audibo* pro *audiam*, &c.) *Id. Aulul. 2. 8. 24.* Apollo quæso, subveni mihi, atque adjuva. *Id. Merc. 5. 4. 35.* Serva, & subveni. *Gell. l. 11. c. 7. sub fin.* Rogo, prætor, subveni, succurre. *Plaut. Pseud. 4. 7. 47.* Nisi quid leno hic subvenit mihi. *Cic. 1. de Divin. c. 27.* Visum est ei illum alterum orare, ut subveniret, quod sibi a caupone interitus pararetur. *Id. pro Cluent. c. 1. extr.* Vestri auxilii est, judices, hujus innocentiæ in hac calamitosa fama subvenire. *Sallust. in Jug. c. 28.* Pauci subveniendum Atherbali censebant. *Ovid. 2. Amor. eleg. 16. v. 28.* Et subventuros auferet unda deos. *Plin. l. 2. c. 7.* Vespasianus augustus fessis rebus subveniens. ¶ Sæpe ad morbos refertur, & significat mederi, prodesse, *curare, medicare, giovare*. *Cic. sub fin. ep. 24. l. 16. ad Attic.* Gravedini, quæso, omni ratione subveni. *Id. pro Cluent. c. 24. sub fin.* Actiaribus soluti suæ remediis subveniendum putavit. *Plin. l. 22. c. ult. ante med.* Alica longo morbo ad tabitudinem redactis subvenit. *Id. l. 23. c. 3. a med.* Amurca dentium stabilitati subvenit efficacissime. *Id. l. 32. c. 9. in f.* Castoreum comitiali morbo correptis olfactu subvenit. ¶ Lex quoque & prætor *subvenire* dicitur, cum favet, consulit, actionem dat. *Ulpian. Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 1.* Quamquam autem senatusconsultum subventum voluit heredibus, subvenit tamen & fideicommissario. *Id. lib. 47. tit. 10. leg. 7. a med.* Si verberibus vulneravit non mediocriter (*libertum patronus*) æquissimum erit prætorem ei subvenire. Adde *lib. 39. tit. 2. leg. 15. a med.* ¶ Passive impersonaliter *Sallust. in Jug. c. 58. in f.* Priusquam ex castris subveniretur. *Cic. Attic. l. 1. ep. 17. post med.* Huic quoque rei subventum est maxime a nobis. Adde *Liv. l. 23. c. 14. a med.* & *lib. 34. c. 18.* ¶ De his, quæ memoriæ occurrunt, *venir in mente, sovvenire*. *Gell. l. 19. c. 7.* Ut quæque non digna animadversione subvenerat, memoriæ mandabamus.

SUBVENTO, as, n. 1. frequentativ. a *subvenio*. *Plaut. Rud. 1. 4. 11.* Spes bona, obsecro, subvente mihi.

SUBVENTOR, oris, m. *chi ajuta, sovvenitore*. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 459. n. 1.* Populi subventori. & *pag. 1095. n. 7.* Subventori civium necessitatis.

SUBVERBUSTUS, a, um, στιγματίας, servus, verbero: a *verber*, ut a *jus justus*, ab *arbor arbustum*, ab *onus onustus*. Secundum *Festum*

Kk 2 dicitur

dicitur quasi *sub verbere ustus*, *b* pro *u* posito. Scribit enim: Subverbustam, verbibus ustam significat Plautus, cum ait, Ulcerosam, compeditam, subverbustam, sordidam. Sed pro *verbibus* Critici monent legendum *verberibus*. Hinc opponitur libero & liberali. *Tertull. de Pallio c. 4. a med.* Libertinos in equestribus, subverbustos in liberalibus, dedititios in ingenuis, supices in urbanis, scurras in forensibus, paganos in militaribus.

SUBVEREOR, eris, itus sum, dep. 2. *Ἀλαβέομαι*, aliquantulum vereor. *Cic. l. 4. Fam. ep.* 10. Venit enim mihi in mentem subvereri interdum, ne te delectet tarda decessio.

SUBVERSIO, onis, f. *sovversione*, actus subvertendi. *Arnob. l. 1. pag.* 7. Subversio humani generis. *& lib.* 5. *pag.* 165. Animorum subversiones.

SUBVERSO, as, a. 1. frequentativ. a *subverto*. *Plaut. Curcul.* 4. 1. 23. Vel qui ipsi vortant, vel qui alios subversandos præbeant. Alii leg. *ne versentur*.

SUBVERSOR, oris, m. eversor. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 28. Suarum legum auctor idem, ac subversor. *violatore*.

SUBVERSUS, a, um, *rovesciato*, *abbattuto*, *ἀνατετραμμένος*, eversus, subrutus. *Sallust. in Catil. c.* 13. Subversi montes, constrata maria. *Plin. l.* 5. *c.* 31. *ad fin.* Aristhe terrarum motu subversa. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 39. *a med.* Obices portarum subversi. *Id.* 3. *Hist. c.* 7. Galbæ imagines subversas recoli jussit. *Senec. in Troad. v.* 220. clade subversa est pari Imposita celso parva Lyrnessos jugo. ¶ Translate *Plin. l.* 17. *c.* 25. *sub fin.* Pudicitia subversa. *Justin. l.* 5. *c.* 4. *a med.* Maximi imperii subversi, & rursum recepti auctor. *Lucret. l.* 5. *v.* 1135. Ergo regibus occisis subversa jacebat Pristina majestas soliorum, & sceptra superba. *Tacit.* 4. *Histor. c.* 42. Regulum subversa Crassorum & Orphiti domus in summum odium extulerat.

SUBVERTO, ertis, ersi, ersum, a. 3. *rivoltare*, *rovesciare*, *abbattere*, *ἀνατρέπω*, subtus movendo vertere, ut fit in arando, evertere, pervertere, deturbare, dejicere. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Qui lupinum stercorandi causa serit, nunc demum aratro subvertit. *Horat. l.* 1. *epist.* 10. *v.* 43. calceus olim Si pede major erit, subvertet; si minor, uret. *Claud. Quadriger.* apud *Gell. l.* 9. *c.* 13. *ad fin.* Neque recessit usquam, donec subvertit. *lo gettò a terra*. & *Ovid.* 6. *Fast. v.* 645. tantas operum subvertere moles. *atterrare*, *distruggere*. & *Lucan. l.* 3. *v.* 436. subvertere silvam. *Plin. l.* 15. *c.* 18. *sub fin.* simulacrum. *Sueton. in Calig. c.* 34. Statuas ita subvertit atque disjecit, ut restitui salvis titulis non valuerint. *Id. in Ner. c.* 47. Litteras prandenti sibi redditas concerpsit, mensam subvertit. ¶ Translate *Terent. Adelph.* 5. 3. 42. Ne nimium modo bonæ tuæ istæ nos rationes, Micio, & tuus iste animus æquus subvertat. *h. e.* re familiari avertat: fortunis nos exturbet: *non rovini la nostra casa*. & *Justin. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Ne tot bellis quæsitum imperium brevis momenti culpa subverteret. *& Lucan. l.* 8. *v.* 273. sparsit potius Pharsalia nostras, Quam subvertit, opes. *& Justin. l.* 12. *c.* 5. Patriæ mores subvertere. *mutare e guastare*. & *Sallust. in Jug. c.* 32. Decretum consulis subvertere. *annullare*, abrogare. *Id. in Catil. c.* 10. Avaritia fidem, probitatem, ceterasque bonas artes subvertit. *Id. in orat. Philip. contra Lepid. ante med.* Subvertere leges ac libertatem. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 71. *extr.* Florentes privignos cum per occultum subvertisset, misericordiam erga afflictos palam ostentabat. *Valer. Max. l.* 7. *c.* 8. *n.* 1. Subvertere testamentum. *togliere*. & *Tacit.* 3. *Ann. c.* 7. subdola mora probationes scelerum. *Quintil. l.* 7. *c.* 6. interpretationem adversarii. *Id. l.* 9. *c.* 4. Si id demum naturale esse dicunt, quod a natura primum ortum est, tota hæc ars orandi subvertetur. *Plin. l.* 3. *ep.* 4. *a med.* Est ita comparatum, ut antiquiora beneficia subvertas nisi illa posterioribus cumules. *Plaut.* aliis verbis hoc idem dicit *Trin.* 2. 2. 41. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

SUBVESPERUS, ventus est occidentalis apud *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. cujus verba sunt: Dextra & sinistra circa Austrum Euronotus & Altanus flare solent: circa Africum Libonotus & Subvesperus: circa Favonium Argestes, & certis temporibus Etesiæ, &c. Videtur autem significare vel *Ponente verso maestro*, vel *Ponente verso Garbino*: qui duo venti apud Latinos alios Scriptores proprio nomine carent.

SUBVEXUS, a, um, *di dolce salita*, aliquantum ab imo in altum flexus, leniter acclinis, atque adeo faciliem ascensum præbens. *Liv. l.* 25. *c.* 36. Nec natura quidquam satis arduum, aut abscissum erat, quod hosti aditum ascensumque difficilem præberet: omnia fastigio leni subvexa. Al. leg. *subnixa*.

SUBVILLICUS, ei, m. *sottocastaldo*, qui sub villico est, ejusque vice agit. *Inscript.* apud *Grut. pag.* 1112. *n.* 2. Hermerati vicario suo Lupercus subvillicus hortorum Annianor. benemeranti fecit.

SUBVIRIDIS, de, *verdiccio*, *verdegnolo*, *ὑπόχλωρος*, aliquantum viridis. *Plin. l.* 25. *c.* 9. *a med.* Herba foliis subviridibus. *Id. l.* 37. *c.* 10. Balanitæ subvirides. *Scribon. Larg. compos.* 201. *&* 202. Emplastrum subviride.

SUBULA, læ, f. *lesina*, *subbia*, *punteruolo*, *ὀπέας*, ferramentum subtile oblongum, peracuta acie instructum: quale est, quo cerdones corium perforant, suendi causa. *Colum. l.* 6. *c.* 5. *a med.* Ænea subula pars auriculæ latissima circumscribitur. *& mox.* Media pars descripti orbiculi eadem subula transuitur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 16. Das gladiatores, sutorum regule, cerdo; Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. *Pallad. in Jun. tit.* 14. Caprini stercoris baccam subula subtiliter excavare. ¶ *Subula leonem excipere*, proverb. ad grave periculum leviter se munire, *andar incontro alle saette colla testa di vetro*. *Senec. in f. ep.* 82. Et adversus mortem tu tam minuta jaculatis? subula leonem excipis? *Id.* non absimili sententia, *epist.* 85. Pedet in aciem descendere pro diis hominibusque susceptam, subula armatum.

SUBULCUS, ci, m. *guardiano de porci*, *porcajo*, *συβώτης*, *ὑφορβός*, suum custos, porcarius, suarius. V. *Porculator*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *a med.* Ut subulcus facile circumspicere possit, nequi porcellus a matre opprimatur. *& ad fin.* Subulcus debet consuefacere, omnia ut faciant ad buccinam.

SUBULO, onis, m. *αὐλητής*, tibicen. *Fest.* Subulo Tusce tibicen dicitur. Itaque Ennius: Subulo quondam marinas propter adstabat plagas. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *ante med.* Apud Ennium, Subulo finitimas propter adstabat aquas. Subulo dictus, quod ita dicunt tibicinem Tusci. Quocirca radices ejus in Etruria, non Latio, quærendum est. ¶ *Subulones* etiam dicuntur cervorum quoddam genus rectis cornibus, & in modum subulæ acuminatis, simplicibus, & non ramosis: vel potius in modum tibiæ rectis & simplicibus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Aliis simplicia tribuit (*cornua*) ut in eodem genere (*cervorum*) subulonibus ex argumento dictis. *Id. l.* 28. *c.* 17. Sunt & qui suum fimi cinerem profusisse scripserint in passo, & cervi pulmonem, maxime subulonis. ¶ Denique *subulo* dicitur pædico, quasi subula perforans. Ita exponit *Turneb.* locum illum *Ausonii epigr.* 70. Perversæ veneris postico vulnere fossor, Lucilj vatis subulo, pullipremo. Al. aliter.

SUBVOLO, as, n. 1. *volare in su*, *ὑποπέτομαι*, sursum volo. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 17. Sic hæ sursum rectis lineis in cælestem locum subvolent. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 506. numerusque ex ordine major Subvolat, & remos plausis circumsonat alis. Adde *vers.* 577. & *lib.* 11. *v.* 700.

SUBVOLVO, is, a. 3. *ἀνακυλίω*, sursum volvo. *Virg.* 1. *Æn. v.* 429. Molirique arcem, & manibus subvolvere saxa.

SUBURA, *rectius quam* Suburra, æ, f. vicus & Tribus urbana Romæ, in regione secunda, ubi forum rerum venalium, præsertim quæ edules, & habitatio meretricum. Fuit olim prima e quatuor regionibus urbis, ut docet *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. cum secunda esset Esquilina, tertia Collina, quarta Palatina. Aucta urbe, & in quatuordecim divisa, remansit in secunda, quæ & Cælimontana appellatur. Unde dicta sit, habes a *Varr. loc. cit.* Subura: Junius scribit ab eo, quod fuerit sub antiqua urbe. Cui testimonium potest esse, quod subest ei loco, qui terreus murus vocatur. Sed ego a pago potius Sucusanam dictam puto Sucusam. Nunc scribitur tertia littera B, non C. Pagus Sucusanus, quod succurrit Carinis. *Festus*: Suburam Verrius a pago Sucusano dictam ait. hoc vero maxime probat eorum auctoritate, qui ajunt ita appellatam & regionem urbis, & tribum a stativo præsidio, quod solitum sit succurrere Esquiliis, infestantibus eam partem urbis Gabinis: indicioque esse, quod adhuc ea Tribus per C litteram non B scribatur. *Quintil. l.* 1. *c.* 7. (*al.* 13.) *ad fin.* Subura cum tribus litteris notatur, C tertiam ostendit. *Martial. l.* 7. *epigr.* 30. & *lib.* 10. *epigr.* 94. Quidquid villicus Umber, aut colonus, Aut Tusci mihi, Tusculive mittunt, Aut rus marmore tertio notatum, Id tota mihi nascitur Subura. *Id. l.* 12. *epigr.* 18. Subura clamosa. *Id. l.* 6. *epigr.* 66. Famæ non nimium bonæ puellam, Quales in media sedent Subura, &c. *Pers. sat.* 5. *v.* 32. totaque impune Subura Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. ¶ Ibi fuisse Structorum scholam, colliges ex illo *Juvenal. sat.* 11. *v.* 140. hebeti lautissima ferro Cæditur, & tota sonat ulmea cœna Subura. ¶ De Tribu. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 525. *n.* 5. L. Aufesti L. F. Subura Rufini Can. cohor. VII. Vigil. &c. *& pag.* 524. *n.* 5. C. Attio T. F. Sub. Vitaliano, &c. *&* 536. *n.* 3. C. Cassius C. F. Sub. Hermes, &c. In fragm. tab. marmoreæ apud *eund. pag.* 201. *n.* 10. aliquot Tribuum nomina per compendium scripta sunt hoc modo: *Pal. Suc. Esq. Col. Rom. Vel.* Adde *pag.* 104. *n.* 6. & *pag.* 239. *n.* 3. Curatores Trib. Suc. junior. *h. e.* Tribus Suburanæ juniorum.

SUBURANENSIS, se, ad Suburam pertinens, Suburanus. *Fest.* in *October*: Non levis contentio inter Suburanenses, & Sacravienses. *h. e.* habitantes in Subura.

SUBURANUS, *rectius quam* Suburranus, a, um, ad Suburam pertinens, ut Suburana regio, *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. Suburana Tribus, *Id. ibid. c.* 9. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 29. & *Plin. l.* 18. *c.* 3. de qua *Festus*: Suburanam Tribum antea Sucusanam per C appellabant ea nomine regionis. nam partem imam illam quoque tradunt Sucusanam dictam. Verrius autem ait, se mirari esse, cur non a nomine pagi Sucusani, in quo milites nascerentur. *Martial. l.* 5. *epigr.* 23. Alta Suburani vincenda est semita clivi. *h. e.* collis Esquiliai, ad quem e Subura adibatur. ¶ *Suburanæ canes* quibusdam videntur esse meretrices (quæ maxime in Subura habitabant) apud *Horat. epod.* 5. *v.* 57. Senem, quod omnes rideant, adulterum Latrent Suburanæ canes. Sed *Horat.* notat quidem senem itantem in Suburam meretricum causa, sed canes simpliciter intelligit in eo vico nocte vigilantes. *Martial.* quoque ad meretrices respicit *l.* 11. *epigr.* 79. Ergo Suburanæ tironem trade magistræ. *& ibid. epigr.* 62. Quem cum fenestra vidit a Suburana Obscena nudam lena, fornicem clausit.

SUBURBANITAS, atis, f. *τὸ προαστεῖον*, locorum suburbanorum situs, urbis vicinitas. *Cic.* 4. *Verr. de Sicilia*, *c.* 3. Sic populo Romano jucunda suburbanitas est hujusce provinciæ.

SUBURBANUS, a, um, *vicino*, *a sotto la città*, *προάστειος*, sub urbe positus, urbi vicinus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Rus amœnum & suburbanum. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Fundus suburbanus. *Id.* 2. *de Divin. c.* 32. Suburbanus ager. *Ulpian. Dig. lib.* 49. *tit.* 4. *leg.* 1. *a med.* Suburbana villa. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 11. *extr.* Suburbanum gymnasium. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Suburbana Italiæ regio. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 15. Caulis suburbanus. *h. e.* qui in suburbano horto nascitur. Sic *Martial. l.* 13. *epigr.* 43. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis. *Plin. l.* 26. *c.* 4. Suburbana Italia. *h. e.* ea pars Italiæ,

biæ, quæ vicina est Romæ. *Martial. l. 9. epigr.* 1. Plana suburbani qua cubat unda freti. *h. e.* maris urbem Antium alluentis. *Plin.* suburbana litora *lib. 9. c.* 18. appellat maris Romæ vicini pro mari Rubro. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 47. Suburbana peregrinatio. *h. e.* per loca Urbi proxima. *& lib.* 13. *c.* 43. crimina. *h. e.* quæ prope Romam quis admisit. ¶ *Suburbanum* absolute (subaudi *rus*, *prædium*) fundus, aut villa urbi vicina. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *a med.* Avaritia in villas ac suburbana publicam salutem detorquens. *Id. l.* 8. *c.* 40. Volcatium assurcone e suburbano redeuntem canis a grassatore defendit. *Martial. l. 5. epigr.* 36. Cum sibi radita de patruelibus fundis Ducenta clamat coccinatus Euclides, Cosiothisque plura de suburbano. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 10. Senatores summo loco natos in hortis aut suburbanis suis cum mitella sæpe vidimus. Adde *Att. l.* 16. *ep.* 13. & *Verr.* 3. *c.* 20. *extr.*

SUBURBICARIUS, a, um, idem ac suburbanus, et Suburbicariæ regiones, Suburbicariæ partes *Impp. Valentinian. & Valens lib.* 11. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 9. & *Impp. Honor. & Theodos. ibid. tit.* 28. *leg.* 12. Picenum & Tuscia, suburbicariæ regiones. Adde *tit.* 16. *leg.* 12.

SUBURBIUM, ii, *n.* προάστειον, *sobborgo*, frequentes extra urbem domus instar vici urbani ædificatæ. *Cic.* 12. *Phil. c.* 10. Qui Terminalibus nuper in suburbium, ut eodem die reverterer, ire non ausus sim?

SUBURGEO, es, *a.* 2. *spinger sotto*, subtus aut prope urgeo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 202. furens animi dum proram ad saxa suburget Interior, spatioque subit Sergestus iniquo, Infelix! saxis in procurrentibus hæsit.

SUBURO, is, ussi, ustum, *a.* 3. leviter uro. *Sueton. in Aug. c.* 68. Solitusque sit crura suburere nuce ardenti, quo mollior pilus surgeret.

SUBURRA. V. *Subura*.

SUBUSTIO, onis, *f.* Apud *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 15. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 32. subustio Thermarum vocatur, quæ ab *Ammiano l.* 31. *c.* 1. succensio lavacri dicitur, hoc est calefactio, quia lavacra ea inferiore loco calefiebant.

SUBUSTUS, a, um, semiustulatus. *Paulin. Nolan. carm.* 7. *v.* 37. Tamen subusti corporis signis miser Vitam tenebit, non tenebit gloriam.

SUBVULSUS, *vel* Subvolsus, a, um, nom. ex particip. *pelato*, *netto da pelo*. *Scipio Afric.* apud *Gell. l.* 7. *c.* 12. Qui barba vulsa, feminibusque subvulsis ambulet.

SUBVULTURIUS, a, um, qui fusco colore est instar vulturis. *Plaut. Rud.* 2. 4. 9. Eja corpus cujusmodi! subvulturium! illud quidem, subaquilum volui dicere.

SUC. V. *Subuc*.

SUCCEDANEUS, & Succidaneus, a, um, *che succede in luogo altrui*, *sostituito*, διάδοχος, ἀντικείμενος, qui alteri succedit, qui pro altero subjicitur. *Justin. l.* 38. *c.* 6. Avum suum Pharnacem per cognationum arbitria succedaneum regi Pergameno Eumeni datum. *Plaut. Epid.* 1. 2. 36. Men' piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam? Ut meum tergum stultitiæ tuæ subdas succedaneum? *Ulpian. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 3. *sub fin.* Nec patiuntur, ut succedanei sint alieni periculi. *Id. lib.* 27. *tit.* 8. *leg.* 4. Magistratus quidem in omne periculum succedit: heres ipsius dolo proximæ culpæ succedaneus est. *Impp. Valent. & Valens lib.* 10. *Cod. tit.* 31. *leg.* 27. Si militari evo, & patre centurione nascetur, pater erit succedaneus functionis. *Impp. Gratian. & Valent. lib.* 11. *tit.* 65. *leg.* 3. Is pro eo, quem succedaneum subrogavit, perpetuæ solutioni statuatur obnoxius. ¶ *Succedanea*, & *succidanea hostia* est, quæ in locum alterius succedit, & mactatur, si forte priore illa litatum non sit. *Festus*: Succidanea hostia appellatur, quæ secundo loco cædebatur: quod quasi succideretur, dicta. Quidam e succedendo, non a succidendo dictam putant. Hæc *Festus*. In vet. S. C. apud *Gell. l.* 4. *c.* 6. Si quid succidaneis opus esset, Robigus accederet. *Al. leg.* robus accederet. *h. e.* bos rufus. *Apul. l.* 8. *Metam.* Postquam non cervam pro virgine, sed asinum pro homine succidaneum videre. *Servius ad Æn.* 2. *v.* 140. Hostia, quæ ad aras adducta est immolanda, si casu effugeret, effugia vocari veteri more solet: in cujus locum quæ supposita fuerat, succidanea. (Adde *ad lib.* 8. *v.* 641.) *Gell. loc. cit.* Succidaneæ hostiæ dicuntur, *e* littera per morem compositi vocabuli in *i* litteram commutata. Nam quasi succidaneæ appellatæ: quoniam si primis hostiis litatum non erat, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur: quæ quasi prioribus jam cæsis, luendi piaculi gratia subdebantur, & succidebantur: ob id succidaneæ nominatæ, littera *i* scilicet tractim pronuntiata. Audio enim, quosdam eam litteram in hac voce barbare corripere. Eadem autem ratione verbi præcidaneæ quoque hostiæ dicuntur, &c. Hæc *Gell.* Eadem lis est de notatione in voce *Præcidaneus*.

SUCCEDO, & Subcedo, is, essi, essum, *n.* 3. *andare*, *e entrar sotto*, *o dentro*, ὑποδύομαι, subeo, ingredior: a *sub*, & *cedo*, quæ *ire* significat. *Cic. pro Dom. c.* 44. *ad fin.* Qui tectum, quo imbris vitandi caussa succederet, nullum haberet. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 6. & 19. Sive antro potius succedimus. *Id.* 1. *Æn. v.* 631. tectis, juvenes, succedite nostris. *Id.* 3. *Georg. v.* 418. tecto assuetus coluber succedere, & umbræ. *& lib.* 4. *v.* 227. alto succedere cælo. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 505. Quales instanti nimborum frigore mustæ Succedunt ramis volucres. *si caccian sotto*. & *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 24. *ad fin.* Hoc itinere est fons, quo mare succedit. *entra*. & *Virg.* 3. *Æn. v.* 541. curru succedere sueti quadrupedes. (pro *currui*.) *Id.* 2. *Æn. v.* 723. Succedere oneri. *& lib.* 8. *v.* 214. Astra subegit hiems vestris succedere terris. *entrar nel vostro paese*. & *lib.* 7. *v.* 36. & lætus fluvio succedit opaco. *entra con la flotta nel fiume*. & *lib.* 9. *v.* 663. ipsi in certamina rursus Succedunt, animasque in aperta pericula mittunt. *entrano in battaglia*. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Calpurn. Flacc. decl.* 29. Ne pecora quidem jugum, nisi pæna, succedunt. ¶ Item prope accedere, subire, *andar sotto*, *accostarsi*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 6. Portis succedunt, murumque subruunt. *Hirt. de B. Alex. c.* 10. *extr.* Naves quas potuit, ad terram detrahit: quem in locum illos successuros non existimabat. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 24. *extr.* Sub primam nostram aciem successerunt. *Hirt. de B. Alex. c.* 30. Lassos milites ad oppugnanda castra succedere noluit. *Sisen.* apud *Non. c.* 2. *n.* 175. Supra hostium munitionem succedunt. *Liv. l.* 10. *c.* 14. Fabius quadrato agmine ad prædictas hostium latebras succedit. *Id. l.* 7. *c.* 37. Infestis signis ad castra hostium succedit. *Hirt. de B. Alex. c.* 30. *a med.* Milites munitionibus successerunt. *Virgil.* 2. *Æn. v.* 478. Succedunt tecto, flammasque ad culmina jactant. ¶ Cum accusativo. *Liv. l.* 38. *c.* 9. Id cum per colloquia principum, succedens murum, parum proficeret. *Sil. l.* 10. *v.* 597. ne hostis Nequidquam armatos ausit succedere muros. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 20. Si murum succederent, gravibus superne ictibus conflictabantur. Adde *Liv. l.* 27. *c.* 18. Absolute *Id. l.* 31. *c.* 36. Ubi latentem intra vallum sensit, exprobrans metum successit. ¶ Pro subjicere se, ultro subire, *sottomettersi*. *Justin. l.* 8. *c.* 1. Externæ dominationi, quam in suis timuerant, sponte succedunt. ¶ Item post venire, subsequi, *venir dietro*, *e dopo*, *sottentrare*, *succedere*. *Cic. sub fin. Phil.* 11. Nihil semper floret. ætas succedit ætati. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 16. *extr.* Ut integri & recentes defatigatis succederent. *Cic.* 6. *Verr. c.* 37. *circa med.* Succedam ego vicarius tuo muneri. *Nep. in Catone*, *c.* 2. Voluit eum de provincia depellere, & ipse ei succedere. *Id. in Epam. c.* 7. & *Cic. Phil.* 2. *c.* 25. In alterius locum succedere. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 32. Cohortes, quæ in stationibus erant, secum proficisci, duas in stationem succedere jussit. *Liv. l.* 9. *c.* 27. *a med.* Succedere in pugnam. *Id. l.* 6. *c.* 4. *a med.* prœlio. *Virg. Æn.* 10. *v.* 690. pugnæ. *Justin. l.* 2. *c.* 4. *ante med.* & *Plin. in fi. l.* 36. regno. *Id. Justin. l.* 7. *c.* 3. *extr.* in jura affinitatis. *Liv. l.* 21. *c.* 3. in paternas opes. *Id. l.* 4. *c.* 21. Consules, quo majori gloriæ rerum domi forisque gestarum succedere se cernebant, eo impensius, &c. *Justin. l.* 19. *c.* 1. Filii sicut generi, ita & magnitudini patris successerunt. *Cic. pro Balb. c.* 1. *sub fin.* Etenim ei succedo orationi, quæ in animis omnium penitus insedit. *Plin. l.* 21. *c.* 12. *ad fin.* In Italia violis succedit rosa. *h. e.* nascitur post violas. *Id. l.* 24. *c. ult. circa med.* Graminis succus dulcis est. in vicem ejus succedit decoctum. *Id. l.* 9. *c.* 39. Purpuræ Tarentinæ successit dibapha Tyria. ¶ Passive impersonaliter. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 6. Te antea, quam tibi successum esset, decessurum fuisse. *scil.* in provincia. Sic *in Pisonem*, *c.* 36. Cum tu, non solum, quod tibi succederetur, sed quod Gabinio non succederetur, exsanguis & mortuus concidisti. ¶ De his, quæ proxima sita sunt, *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 3. Ad alteram partem succedunt Ubii, quorum civitas, &c. ¶ Sæpe est prospere cedere, feliciter evenire, ex sententia, ex voto procedere, *andare*, *e riuscir bene*, *aver buon successo*, εὐτυχεῖν, προχωρεῖ. *Plaut. Mil.* 3. 2. *in fi.* & 4. 4. 7. & *Pers.* 4. 1. 2. Lepide hoc succedit sub manus negotium. *Liv. l.* 32. *c.* 18. & *Terent. Andr.* 4. 1. 56. Parum succedit quod ago: at facio sedulo. & *vers.* 47. Hac non successit, alia aggrediemur via. *Nep. in Datam. c.* 6. Hæc propter hiemale tempus minus prospere succedebant. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 14. Si ex sententia successerit, bene erit opera posita. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 4. *extr.* Si perinde ut mereor, mihi successerit. *Liv. l.* 42. *c.* 58. Postquam inceptum non succedebat, castra propius hostem movit. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 26. Omnia experti Galli, postquam res nulla successerat, consilium ceperunt, &c. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 49. *extr.* Quibus quotidie melius succedere tempus videbant. *Petron. in Satyr. c.* 24. Ne contubernali meo melius succederet. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ad fin.* Sed res tota magis Græcos decet: nobis minus succedit. *Liv. l.* 24. *c.* 19. Cum multa Romani acciperent vulnera, neque satis inceptis (*obsidio*) succederet. *Id. l.* 25. *c.* 37. *sub fin.* Si successisset cœptis, recepturum se afflictas res. *Id. l.* 33. *c.* 5. Postquam nihil conceptæ temere spei succedebat. *Id. l.* 38. *c.* 25. *ante med.* Et successisset fraudi, ni pro jure gentium stetisset fortuna. & *lib.* 40. *c.* 11. *extr.* Si facinori eorum successerit, mortem meam persequi non poteris. *Virg. Æn.* 11. *v.* 794. Audiit, & voti Phœbus succedere partem Mente dedit; partem volucres dispersit in auras. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *de hyæna*. Cum fugiant venantem (*tradunt*) declinare ad dexteram, ut prætergressi hominis vestigia occupent. quod si successerit, alienari mente hominem. *se loro venga fatto*. & *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *a med.* Incubare oportet incipere secundum novam lunam, quod fere quæ ante, pleraque non succedunt. ¶ Passive impersonaliter *Liv. l.* 2. *c.* 45. Nolle inultos hostes, nolle successum non patribus, non consulibus.

SUCCENDO, endis, endi, ensum, *a.* 3. *accendere*, *dar fuoco*, *abbruciare*, ὑφάπτω, igne subjecto accendo, incendo, concremo. *Ovid.* 5. *Met. v.* 442. flammifera pinus succendit ab Ætna. *Senec. in Herc. Oet. v.* 790. Succendere aras. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 1. *extr.* turrim ligneam. *Ovid. de remed. amor. v.* 721. Thestias absentem succendit stipite natum. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 24. Fumare aggerem, quem cuniculo hostes succenderant. *Lucan. l.* 2. *v.* 413. Succendit Phaethon flagrantibus æthera loris. & *vers.* 269. fulminibus succenditur aer. *Calpurn. Ecl.* 5. *v.* 89. Lurida conveniet succendere galbana septis. ¶ Metaphorice *Lucan. l.* 9. *v.* 792. Nasidium percussit prester. illi rubor igneus ora Succendit. & *lib.* 6. *v.* 165. movit tantum vox illa furorem, Quantum non primo succendunt classica cantu. *accendono*, *ispirano*. & *Propert. l.* 2. *el.* 2. *v.* 15.

v. 15. Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe. *innamorò*.

SUCCENSEO, es, sui, n. 2. *adirarsi*, *corucciarsi*, ἀγανακτέω, irascor: quasi ira succensus sum: vel a *sub*, & *censeo*. *Cic. pro Rosc. Com.* s. 16. Ea perfidia & malitia dii hominibus irasci & succensere consuerunt. *Id. pro Dejot.* c. 13. Non jam metuo, ne tu illi succenseas: illud vereor, ne tibi illum succensere aliquid suspicere. *Id. 1. Tuscul.* c. 41. *sub fin.* Nec vero iis, a quibus condemnatus sum, habeo quod succenseam, nisi quod mihi nocere se crediderunt. *Plaut. Pers.* 3. 3. 26. Id tibi succensui, quia te negabas credere argentum mihi. *Id. Trin.* 5. 2. 42. Si id mea voluntate factum est, est quod mihi succenseas. *Liv. l.* 25. c. 6. Quod ob meritum nostrum succensuistis, P. C. nobis, aut succensetis. *Terent. Phorm.* 2. 3. 14. Adolescenti nihil est quod succenseam. *Cæs. l.* 1. *B. Civ.* c. 84. Non esse aut ipsi, aut militibus succensendum, quod, &c. ¶ In nonnullis MSS. teste *Gronov.* & *Drakenborch.* ad *loc. Liv. cit.* scriptum est *suscensuistis*, & *suscensetis*, eo modo, quo *suscipio* scribimus, olim *succipio* scribebatur, ut *Servius* docet *ad Æn.* 1. v. 148.

SUCCENSIO, onis, f. *riscaldamento*, calefactio, ut Succensio lavacri, *Ammian. l.* 31. c. 1. V. *Subustio*. ¶ Item accensio, illustratio. *Tertull. de resurrect. carn.* c. 12. Redaccenduntur enim & stellarum radii, quos matutina succensio extinxerat. ¶ Item indignatio, ira: a *succenseo*. *Symmach. l.* 5. *ep.* 35. (*al.* 37.) Litteræ tuæ officii plenitudine memoriam succensionis oblitterant.

SUCCENSUS, a, um, *acceso*, *ardente*, accensus, incensus, ὑποπεπυρωμένος. *Cic. in Pison.* c. 18. *a med.* Si sapiens in Phalaridis tauro inclusus succensis ignibus torreatur. *Liv. l.* 28. c. 23. In succensum rogum injicere corpora. *Ovid.* 13. *Met.* v. 413. succensa templa. *Lucan. l.* 1. v. 657. Succensus Phœbi flagrasset curribus æther. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 5. v. 81. Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis. ¶ Metaphorice *Ovid. Heroid. ep.* 15. v. 167. Deucalion Pyrrhæ succensus amore. *Propert.* absolute eod. sensu, *lib.* 3. *eleg.* 17. v. 15. *de Myrrha*. Crimen & illa fuit patria succensa senecta. *Senec. in Herc. Fur.* v. 779. Lapithæque multo in bella succensi mero. *Id. in Hippol.* v. 541. succensas agit libido mentes. *Sil. l.* 2. v. 169. succensus ira. *Val. Flacc. l.* 3. v. 585. Tum entmontes, luctu succensus acerbo Quid struat Alcides, tantaque quid apparet ira. *Claudian. de IV. consul. Honor.* v. 241. ira rabie succensa tumescit, Contrahitur tepefacta metu: *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich.* v. 221. mens facibus succensa pudoris. *Id. l.* 1. *de rap. Pros.* v. 270. niveos infecit purpura vultus Per liquidas succensa genas. *Juvenal. sat.* 7. v. 30. succensus dulcedine famæ.

SUCCENTIVUS, & Subcentivus, a, um, qui post alium, & cum eo canit. *Varr. l.* 1. *R. R.* c. 2. Aliud pastio, & aliud agricultura, sed affinis. & ut dextera tibia alia, quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. *che segue e accompagna*.

SUCCENTOR, & Subcentor, oris, m. qui succinit, & cantum suum cum alio, sed submissius, accommodat. hanc enim eandem significationem habet *succino*, cujus est verbale. Translate *Ammian. l.* 19. c. 12. *a med.* (*al.* c. 28.) Paulo succentore fabularum crudelium. *h. e.* impulsore. ¶ *Isidor. l.* 6. *Orig.* c. 19. aliter succentorem definit: ait enim tres esse in cantando gradus, primum succentoris, (h. e. ejus, qui cantum incipit) secundum incentoris, tertium accentoris. Sed hæc ad Ecclesiam & psallentes in Choro pertinent.

SUCCENTURIATUS, & Subcenturiatus, a, um, ὑπεγκεχώρημένος, qui additus est in supplementum centuriæ. *Terent. Phorm.* 1. 4. *sc.* 4. *in f.* Nunc prior adito tu, ego in insidiis hic ero succenturiatus, siquid deficies. Ubi *Donatus*: Tota Metaphora de re militari est. Succenturiati dicuntur, qui explendæ centuriæ gratia subjiciunt se ad supplementum ordinum.

SUCCENTURIO, & Subcenturio, as, a. 1. *reclutare*, ὑπολοχαγέω, est in locum occisorum militum alios substituere: a *centuria*. *Festus*: Succenturiare est explendæ centuriæ gratia supplere, subjicere. Plautus in Saturione: Succenturia centum, requita, qui te delectet domi. Et Cæcilius in Triumpho: Nunc meæ malitiæ astutia opus est: succenturia. ¶ Translate *Gell. l.* 15. c. 8. Et alia esca melior, atque amplior succenturiatur.

SUCCENTUS, & Subcentus, us, cantus, qui post alium incipit, & cum eo consonat. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 6.

SUCCERDA. V. *Sucerda*.

SUCCERNO. V. *Subcerno*.

SUCCESSIO, onis, f. *sottentramento*, *il venir dietro*, ὑπέλευσις, actus succedendi & subeundi. *Cic.* 1. *de Fin.* c. 11. In omni re doloris amotio successionem efficit voluptatis. ¶ Item substitutio in locum alterius in hæreditate, in administratione, in imperio, &c. *successione*, διαδοχή. *Brut. ad Attic. epist.* 17. Quid hoc mihi prodest, si merces Antonii oppressi poscitur, in Antonii locum successio? *Plin. l.* 7. c. 13. Cum Asiam obtineret post consulatum, Neronis principis successione, veneno ejus interemptus est. *quando Nerone successe nell' impero*. & *Tacit.* 4. *Ann.* c. 12. Pervertere Germanici liberos, quorum non dubia successio. *scil.* ad principatum. *Sueton. in Oth.* c. 4. *extr.* Ut jam vix ullus esset, qui non & sentiret & prædicaret solum successione imperii dignum. *Id. in Calig.* c. 12. Ad spem successionis admoveri. *Justin. l.* 9. c. 2. Adoptare aliquem in successionem regni. *Id. l.* 3. c. 3. Magistratibus judicia per annuas successiones permisit. *Plin. l.* 1. *ep.* 12. & *lib.* 10. *ep.* 14. Plerumque morbi quoque per successiones quasdam, ut alia, traduntur. *Tacit. de Germ.* c. 32. Jura successionum. *Flor. l.* 4. c. 2. *ante med.* Senatus de successione Cæsaris agitabat. *h. e.* de mittendo successore Cæsari Gallias administranti. *Plin. l.* 30. c. 1. *de Magia*. Mirum, durasse artem tam longo ævo, commentariis non intercidentibus, præterea nec claris, nec continuis successionibus custoditam. *h. e.* professoribus ejus ordine succedentibus. ¶ De filiis, & nepotibus. *Plin. l.* 12. s. 14. Familiæ, quæ per successiones jus sibi vindicant. *Incerti Paneg. ad Maximian.* &c. *cap.* 2. Substituere successiones. *h. e.* liberos, qui succedant patribus. *Apul. l.* 8. *Metam.* Vobis facile est puerum illum novissimum successionis meæ, atque unicam stirpem, sospitem mihi facere. *Lactant. l.* 6. c. 23. Duorum sexuum conjunctionem generandi causa datam esse viventibus, ut successionem pariant. ¶ Est etiam successus, eventus, *riuscita*, *successo*. *Augustin. de vita beata*, c. 26. referens sententiam, & fortasse etiam ipsa verba *Cicer. in Hortens.* Omne institutum, voluntatemque omnem successio prospera consecuta est.

SUCCESSIVUS, a, um, *che succede*, qui post alium succedit. *Lactant. de opific. Dei*, c. 12. *ad fin.* Duobus sexibus maris ac feminæ copulatis, successiva proles paritur.

SUCCESSOR, oris, m. *successore*, διάδοχος, qui in alterius locum succedit. *Cic. pro Flacc.* c. 14. *extr.* Cum successor aliquid immutat de institutis priorum. *Id. Fam. l.* 3. *epist.* 3. Quæ successori conjunctissimo & amicissimo commodare potest is, qui provinciam tradit. *Ovid.* 3. *Met.* v. 589. studii successor & heres. *Id.* 4. *Trist. eleg. ult.* v. 53. Successor fuit hic (*Tibullus*) tibi, Galle, Propertius illi (*Virgilio.*) h. e. floruit post. *Id. Met.* 13. v. 51. *de Philoctete*, quo successore sagittæ Herculis utuntur. *h. e.* herede. *Callistrat. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 26. Unusquisque ex suo admisso sorti subjicitur, nec alieni criminis successor constituitur. *h. e.* filius non portabit iniquitatem patris, ut dicitur *Ezech.* 18. 20. ¶ Translate *Ovid. de remed. amor.* v. 462. Successore novo tollitur omnis amor. *h. e.* novo amore subeunte. *Id. Metam.* 14. v. 117. iste tuus tamtaro præ.a passus, Integer est clypeus: nostus qui tela ferendo Millis patet plagis, novus est successor habendus. *Id.* 5. *Fast.* v. 77. Junius mensis successor Maji. ¶ *Successorem alicui dare* dicitur, cum imperium alicui ante tempus abrogatur, aut magistratu submovetur. *Spartian. in Adrian.* c. 9. & 11. *Lamprid. in Alex. Sever.* c. 32. & *Capitolin. in Pio*, c. 5. Quo pertinent illa *Plin. l.* 9. *ep.* 13. *ad fin.* Collega Certi consulatum, successorem Certus accepit. *h. e.* Præfecturam ærarii amisit. & *Sueton. in Aug.* c. 88. Legato consulari successorem dedit, ut rudi & indocto. & *in Domit.* c. 1. *extr.* Mirati si, Vespasiano dictitante, quod successorem non & sibi mitteret. ¶ Cum feminino genere, *Cornel. Sever.* apud *Charis. lib.* 1. *pag.* 66. *Putsch.* Ignea nam cælo ducebat sidera Phœbe, Fraternis successor equis. V. *Auctor*.

SUCCESSORIUS, a, um, ad successionem pertinens. *Ammian. l.* 14. c. 8. (*al.* 26.) Seleucus cum post Alexandrum successorio jure teneret jura Persidis. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 9. (*qui de successorio edicto inscribitur*) *leg.* 1. & *Papinian. leg.* 2. Successorium edictum idcirco propositum est, ne bona hereditaria vacua sine domino diutius jacerent. *Ulpian lib.* 22. *tit.* 6. *leg.* 1. *sub fin.* Ex successorio capite bonorum possessio alicui competit.

SUCCESSUS, us, m. *avvicinamento*, ὑπέλευσις, actus succedendi, accessus. *Cæs. l.* 2. *B. Gall.* c. 20. Quarum rerum magnam partem temporis brevitas, & successus, & incursus hostium impediebant. ¶ Item locus, in quem succedi & intrari potest, cavum, spelunca, antrum. *Arnob. l.* 5. *pag.* 173. Per profundæ altitudinis specum rex profiliens Manium, raptam virginem secum vehit, & terrarum absconditur successibus cursus. & *lib.* 7. *pag.* 252. Ex molibus inæqualiter aggeratis successus quidam & fornices, in quos serpens se intulit ineptius. ¶ Item cursus, decursus, spatium. *Justin. l.* 1. c. 8. *extr.* Cyrus regnavit annos triginta, non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu admirabiliter insignis. ¶ Sæpe est prosperus eventus, *buon successo*, *succedimento*, *riuscita felice*, εὐτυχία. *Phædr. l.* 2. *fab.* 3. *in f.* Successus improborum plures allicit. *Virg.* 2. *Æn.* v. 386. successu exsultans animisque Corœbus. & *lib.* 12. v. 914. Successum dea dira negat. *Tacit.* 4. *Hist.* c. 28. *a med.* Successu rerum ferocior. *Plin. l.* 7. c. 7. Successu aliquo tumens. *Id. l.* 2. c. 23. *a med.* Mirum, quo procedat improbitas cordis humani, parvulo aliquo invitata successu. *Id. l.* 35. c. 10. Uvæ pictæ tanto successu, ut in scenam aves advolarent. *Id. l.* 29. c. 4. *ante med.* Successus petitionum a potestatibus, & a diis etiam precum. *Liv. l.* 2. c. 50. Multo successu Fabiis audaciam crescere. *Ovid. de remed. amor.* v. 614. Successumque artes non habuere meæ. *Id. Heroid. ep.* 2. v. 85. careat successibus opto, Quisquis ab eventu facta notanda putat. *Id.* 8. *Met.* v. 273. pleni successibus anni Primitias, frugem Cereri, sua vina Lyæo, Palladios flavæ latices libare Minervæ. *d'un anno di buon raccolto*. Et cum addito *Liv. in f. proœm.* Ut orsis tanti operis successus prosperos darent.

SUCCESSUS, a, um, qui prospere successit, feliciter evenit, *andato*, *e passato bene*, *riuscito felicemente*, προκεχωρηκώς. *Auct. prol. Pseud. Plaut.* v. 8. Hos fugitastis Quirites, successis bonis. *Cic. fil. ad Tironem, Fam.* 16. *ep.* 21. *ante med.* Cum omnia mea causa velles mihi successa. Al. aliter leg. *Ovid.* 2. *Met.* v. 788. successuque Minervæ indoluit. Al. rectius leg. *successuumque*: alii etiam aliter.

SUCCIDANEUS. V. *Succedaneus*.

SUCCIDIA, æ, f. *carne porcina salata*, ταριχεία, tergum suis, sive massa carnis porcinæ sale durata, & in quotidianos usus servata. *Varr. l.* 4. *L. L.* c. 22. *a med.* Succidia ab suibus concidendis. Nam id pecus primum occidere cœperunt domini, &, ut servarent, salire. *Id. l.* 2. *R. R.* c. 4. Ignavum & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario potius ab laniario, quam ex domestico fundo. *Cic. de Senect.* c. 16. *a med.* Jam hortum ipsi agricolæ suc-

succidiem alterem appellant. ¶ Translata *Cato* apud *Gell. l.* 13. *c.* 24. Succidias humanas facere. *h. e.* homines occidere.

SUCCIDO, *&* Subcido, is, succidi, succisum, *a.* 3. *tagliare, deorimare*, ὑποτέμνω, idem ac cædo, vel subtus cædo, subseco: a *sub*, & *cædo*. *Enn.* apud *Fest.* in *Supparatus*. Hrs pernas succidit iniqua superbia Pœni. *Virg.* 1. *Georg. v.* 297. At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. *Plin. l.* 16. *c.* 22. Postea inta arbor succiditur, & medulla ejus utitur. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* Nec minus in ædificia succidere arborem convenit. *Sil. l.* 14. *v.* 134. Ire, gregem metite imbellem, ac succidere ferro. *Id. l.* 15. *v.* 536. Immatum leges rapido succiditur ense. *Ovid.* 7. *Met. v.* 227. Succidere herbas curvamine falcis aenæ.

SUCCIDO, *&* Subcido, is, idi, *n.* 3. *cadere sotto*, ὑποπίπτω, subtus cado, concido. *Plaut. Curc. a.* 3. 30. Tenebræ oboriuntur, genua inedia succidunt. *mi mancano sotto le gambe.* & *Lucret. l.* 5. *v.* 110. Succidere horrisono posse omnia victa fragore. *& lib.* 3. *v.* 157. Caligare oculos, tremere aures, succidere artus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 910. & in mediis conatibus ægri Succidimus. *Senec. in Agam. v.* 862. ta duce succidit Mendax Dardaniæ domus. Adde *Manil. l.* 2. *v.* 259. ¶ Translata *Senec. epist.* 71. *a med.* Succidere mentem, & incurvari, & succumbere: quorum nihil sapienti viro peteā ascoire. stat rectus sub quolibet pondere.

SUCCIDUS. V. *Sucidus*.

SUCCIDUUS, a, um, *cadente, a caduta*, ὑποπίπτων, σφαλερός, cadens, aut pronus ad cadendum. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 23. teneris exsanguis abortis Succiduo dicor procubuisse genu. *Id. Met.* 10. *v.* 458. at illi Poplita succiduo genua intremuere. *Stat.* 7. *Theb. v.* 307. succiduasque adportat matribus agnas. *h. e.* tenellas, & subinde succidentes. *Id. l.* 4. *v.* 661. *de simulato Bacchi*. sunt illic Ira, Furorque, & numquam sobrius Ardor, Succiduique gradus. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 153. Succidui titubant gressus. *Stat.* 10. *Theb. v.* 116. primusque hortantia somnos Languida succiduis adspirant lumina flammis. *fiamme moribonde*. ¶ Succiduus pro successivus, a *succedo* videtur esse *Sidonii l.* 7. *ep.* 6. *ad fin.* Succidua benedictio.

SUCCINCTE, &

SUCCINCTIM, adverb. *succintamente*, breviter. *Claud. Mamert. in præfat.* Succinctim, atque uti digito denotare. *Ammian. l.* 28. *c.* 1. Nec pigebit docere succincte. *Id. l.* 15. *c.* 8. (*al.* 10.) Succinctius edocebo. *Sidon. l.* 1. *ep.* 9. Libet super his aliqua succinctius.

SUCCINCTORIUM, ii, *n.* subligar, campestre, præcinctorium, περίζωμα. *Augustin. de Gen. contra Manich. l.* 2. *c.* 15. *ad fin.* item *serm.* 10. *de verb. Dom. sub fin.* & *l.* 2. *contr. Julian. Pelagian. c.* 6. & *lib.* 14. *de civ. Dei, c.* 17. ex *Genes.* 3. 7.

SUCCINCTULUS, a, um, diminut. a succinctus. *Apul. l.* 2. *Metam.* Ipsa linea tunica mundule amicta, & russea fasciola altiuscule sub ipsas papillas succinctula.

SUCCINCTUS, *&* Subcinctus, a, um, *cinta, succinta*, ὑπεζωσμένος, ἀνεζωσμένος, zona adstrictas corpori, & alte collectas vestes habens, accinctus, præcinctus. Dicitur de his, qui paupere vestitu utuntur. *Virg. Æn.* 7. *v.* 187. Ipse Quirinali lituo, parvaque sedebat Succinctus trabea. *Martial. l.* 2. *epigr.* 46. Tu spectas hyemem succincti lentus amici. ¶ Item de his, qui quippiam administrant: quia succincti expeditiores sunt. *Petron. in Satyr. c.* 26. Myrtea subornatus gausapila, cinguloque succinctus. *& mox*. Quartilla alte succincta. *& cap.* 28. *sub fin.* Ostiarius prasinatus, cerasino succinctus cingulo. *Virg. Æn.* 6. *v.* 555. Tisiphone palla succincta cruenta. *& lib.* 12. *v.* 400. ille retorto Pæonium in morem senior succinctus amictu. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 31. Talia succinctæ pinguntur crura Dianæ. *Id. l.* 10. *Met. v.* 536. Nuda genu vestem ritu succincta Dianæ. *Propert. l.* 4. *eleg.* 3. *v.* 60. Succinctique calent ad nova lucra popæ. *Martial l.* 12. *epigr.* 24. Succinctus cursor. *Lucan. l.* 1. *v.* 612. Succincti ministri. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 24. Succinctus patria quondam, Crispine, papyro. *h. e.* servus ex Ægypto. *Id. sat.* 8. *v.* 162. & cum venali Cyane succincta lagena. *Ovid.* 1. *Trist. el. ult. v.* 31. Barbara pars læva est avidæ succincta rapinæ. *h. e.* expedita, parata, intenta. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 299. confertum rapere succinctior agmen. *h. e.* promptior, expeditior. ¶ Dii Lares formabantur Gabino habitu cinctuque obvoluti toga super humerum sinistrum, dextro nudo. *Pers. sat.* 5. *v.* 31. Bullaque succinctis Laribus donata pependit. ὑπεζωσμένοις. ¶ *Succinctus aliqua re*, qui ad cincturam aliquid gerit. *Enn.* apud *Fest.* in *Cracentes*, & *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 52. Gladio succinctus, tenens jaculum. *Liv. l.* 7. *c.* 5. & *lib.* 40. *c.* 7. *ad fin.* Quatuor juvenes ferro subcincti. *coll' arme sotto*. & *M. Anton.* apud *Cicer. Phil.* 13. *c.* 16. Ser. Galbam eodem pugione succinctum in castris videtis. ¶ Illa Poetica sunt: *Virg. Ecl* 6. *v.* 75. & *in Ciri, v* 59. *de Scylla*. Candida succinctam latrantibus inguina monstris. *& in Cul. v.* 330. Scylla rapax canibus succincta Molossis. (Adde *Lucret. l.* 5. *v.* 890. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 89. ubi al. leg. *submixta*: & *Senec. in Med. v.* 350.) Rursus *Virg.* 10. *Æn. v.* 634. Juno agens hyemem nimbo succincta per auras. *Senec. in Octav. v.* 262. Erinnys soluta crine, succincta anguibus. *Claudian. de B. Get. v.* 201. Famaque nigrantes succincta pavoribus alas. *Stat. l.* 5. *silv.* 1. *v.* 77. succinctaque pectora curis, Et vigiles sensus, & digna evolvere tantas Sobria corda vices. *h. e.* instructa seriis gravibusque cogitationibus. ¶ *Succincta arbor*, brevibus & trunco adstrictis instructa ramis, ut pinus. *Ovid. Met.* 10. *v.* 103. Et succincta comas, hirsutaque vertice pinus. *& lib.* 15. *v.* 603. Qualia succinctis, ubi trux insibilat Eurus, Murmura pinetis fiunt. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *ante med.* Arbores graciles, succinctioresque, & enodes. ¶ Translate *Martial. l.* 2. *epigr.* 1. succincti quæ sunt boni, disce, libelli. *h. e.* breves. *Augustin. epist.* 157. *ante med.* Succinctior brevitas. *succinta*. ¶ Succinctus, circumdatus, cinctus, *circondato, attorniato*. *Plin. l.* 4. *c.* 1. Ita succincta Rhodopes, mox & Hæmi vallatur excelsitas. *& lib.* 20. *c.* 17. *a med.* Nervi quibus succinctum est corpus. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 174. succincta Ceraunia nimbis. *coperte*. & *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 695. Rejice succinctos operoso stamine fusos. *avvolti*. & *Cic. Agrar.* 2. *c.* 32. Carthago cum hominum copiis, tum ipsa natura ac loco, succincta portubus, armata muris, &c. *cinta da porte*: duplici portu instructa. *Liv. l.* 21. *c.* 10. Subcinctus armis legionibusque. *Justin. l.* 6. *c.* 1. Duo præfecti regis, maximarum gentium viribus succincti. *& lib.* 35. *c.* 1. *ad fin.* Totius ferme Orientis viribus succinctus. *Quintil. l.* 12. *c.* 5. Hæc arma habere ad manum, horum scientia debet esse succinctus. *h. e.* instructus, munitus, paratus. *Enn.* apud *Serv. ad Æn.* 9. *v.* 678. succincti corda machæris. *h. e.* ferrea corda habentes, id est dura & cruenta cogitantes, ut ipse *Serv.* exponit.

SUCCINEUS, a, um, *di elettro*, ἠλέκτρινος, qui est ex succino. *Plin. l.* 22. *c.* 23. Quando ipsæ suis manibus deliciæ præparant hunc cibum (*fungos*) solum, & cogitatione ante pascuntur, succineis novaculis, aut argenteo apparatu comitante. *Harduin.* intelligit novaculas, quibus manubria e succino sunt.

SUCCINGO, is, inxi, inctum, *a.* 3. *cingere, succingere*, ὑποζώννυμι, subtus cingo. *Vitruv. l.* 9. *c.* 7. Anguis porrigens agmen stellarum intortus, subcingit reginam Cancri. *Gratius in Cyneg. v.* 271. adstricti succingant ilia ventres. ¶ Item vestes cingulo adstringo & colligo, ut solemus, cum expeditiores esse volumus ad opus aliquod faciendum, præcingo, accingo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 445. Crura tenus medio tunicas succingere. V. *Succinctus*. *Ovid. Met.* 13. *v.* 732. Scylla feris atram canibus succingitur alvum. *Cic. Verr.* 7. *c.* 56. Hic etiam iste infestior; quod multo se pluribus & majoribus canibus succinxerat. *h. e.* instruxerat, muniverat, vallaverat. Sic *Petron. in Sat. c.* 5. *extr.* His animum succinge bonis: sic flumine largo Plenus, Pierio defundes pectore verba. *Plin. in Paneg. c.* 49. Frustra se terrore succinxerit, qui septus charitate non fuerit. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c.* 1. *extr.* Non mihi solum, quam tanta potestate succinxeris, &c.

SUCCINGULUM, *&* Subcingulum, i, *n.* balteus: a succingo. *Festus*: Succingulum appellabant antiqui balteum. Plautus (*Men.* 1. 3. 17.) Ab Hippolyta succingulum Hercules æque magno neutiquam abstulit periculo.

SUCCINO, *&* Subcino, is, inui, entum, *a.* 3. *cantar dopo*, ὑπᾴδω, post cano, canendo subsequor: a *sub*, & *cano*. cui opponitur *præcino*. *Calpurn. Ecl.* 4. *v.* 79. Cantibus iste tuis alterno succinet ore. ¶ Translata *Horat. l.* 1. *epist.* 17. *v.* 48. clamat: victum date. succinit alter: Et mihi dividuo findatur munere quadra.

SUCCINUM, i, *n.* *elettro*, ἤλεκτρον, idem quod electrum, tum quod ex quibusdam arboribus fluit, tum quod inter metalla numeratur. De utroque multa *Plin. l.* 37. *c.* 2. & 3. V. *Electrum*. De gummi arborum *Martial. l.* 3. *epigr.* 65. Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita, Pallidus Eoo ture quod ignis olet. *Id. l.* 5. *epigr.* 38. Quod succinorum rapta de manu gleba. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 572. pinguia succina. *Plin. l.* 37. *c.* 3. Arboris succum prisci nostri credidere, ob id succinum appellantes. ¶ De metallo *Apul. l.* 2. *Metam.* Hic vitrum fabre sigillatum, ibi crystallum impunctum, argentum alibi clarum, & aurum fulgurans, & succinum mire cavatum in capides, ut bibas. ¶ Adjective *Martial. l.* 4. *epigr.* 59. Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit, Fluxit in obstantem succina gemma feram. Al. leg. *succina gutta*, ut *lib.* 6. *epigr.* 15. Dum Phaethontea formica vagatur in umbra, Implicuit tenuem succina gutta feram. ¶ Sunt qui mallent *sucinum* scribi, a *sucus*: quod rectius per c simplex scribitur.

SUCCIPIO, is, pro *suscipio* quidam putant legi apud *Lucret. l.* 5. *v.* 403. sed non est a consueta & optima scribendi ratione recedendum. Quamvis *Vel. Long. de Orthogr. pag.* 2226. *Putsch.* discrimen statuit inter *suscipere amicum*, & *succipere aquam*. quod exploditur etiam a *Dausqu. in Orthograph.*

SUCCISIO, onis, *f.* actus succidendi. *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. Pilis infra narium antra fruticantibus quotidiana succisio.

SUCCISIVUS. V. *Subsecivus*.

SUCCISUS, a, um, *tagliato*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c. ult.* Omnibus eorum agris vastatis, frumentis succisis. *Id. l.* 5. *c.* 9. Crebris succisis arboribus omnes introitus erant præclusi. *Virg.* 9. *Æn. v.* 435. flos succisus aratro. *& lib.* 11. *v.* 699. poplite Palmum Succiso volvi segnem sinit. *Senec. in Med. v.* 702. sedeat Herculea manu succisa serpens, cæde se reparans sua. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 190. pejus in aurum Æstuat. hoc uno fruitur succisa libido. *h. e.* exsecti.

SUCCLAMATIO, *&* Subclamatio, onis, *f.* *acclamazione*, actus succlamandi, vociferatio. *Liv. l.* 40. *c.* 36. Si ex eo, quod aut inter se loquantur, aut subclamationibus apud concionantem imperatorem significent, quid sentiant, conjectandum sit, &c. *colle grida*. & *lib.* 28. *c.* 26. *a med.* Ferociter ad tribunal imperatoris, ut altio territuri subclamationibus concurrunt. *Sueton. in Ner. c.* 24. Adjurante hypocrita, non animadversum id inter exsultationes succlamationesque populi. *acclamazioni, applausi*.

SUCCLAMATUS, *&* Subclamatus, a, um, clamoribus exceptus, exagitatus. *Quintil. declam.* 28. *c.* 9. Publica subclamatus invidia. *& declam.* 19. *c.* 3. Omnium maledictis succlamatus.

SUCCLAMO, *&* Subclamo, as, *a.* 1. *gridare*, ἐπιβοάω, post alterius orationem clamo, acclamo: tum in bonam, tum in malam partem. *Liv. l.* 3. *c.* 50. Hæc Virginio vociferanti subclamabat multitudo,

tudo, nec illius dolori, nec suæ libertati se defuturos. *Id. l. 26. c. 25.* Post hæc cum centuria subclamasset, nihil se mutare sententiæ. *& cap. 3.* Tanta ira incensa est, ut capite anquirendum contio subclamaret. *Id. l. 44. c. penult. a med.* Quidam ausi sunt ex media concione subclamare: abite hinc, ne, &c. Adde *lib. 6. c. 40. Flor. l. 2. c. 6. Vellej. l. 2. c. 31. sub fin.* & *Valer. Max. l. 6. c. 2. n. 3.* & *lib. 9. c. 1. n. 6. extrem.* ¶ Passive impersonaliter. *Liv. l. 41. c. 53.* Cum par omnem orationem satis frequenti assensu subclamatum esset. *Id. l. 21. c. 18. sub fin.* Sub hanc vocem haud minus ferociter, daret utram vellet, subclamatum est. Adde *lib. 10. c. 25.*

SUCCO, onis, m. Legitur a nonnullis in *Cicer. l. 7. ad Attic. ep. 13. a med.* Oppios enim de Velia succones dicis. *h. e.* succum trahentes: & metaphorice argentarios lucri avidos, quos Oppios Atticus dixerat. Sed mire variant libri, & Critici, *saccones*, *salacones*, *sonnones*, &c.

SUCCOLLATUS, *&* Subcollatus, a, um, *portata sul collo*, *sulle spalle*, humeris & collo sublatus. *Sueton. in Oth. c. 6. a med.* Succollatus, & a præsente comitatu imperator consalutatus. *Plin. l. 35. c. 10. sub fin. de pictoris Ludii.* Nobiles, palustri accessu villæ, succollatis sponsione mulieribus, labantes trepidique feruntur. *Al. leg.* succollantium specie mulieres, labentes trepidæque.

SUCCOLLO, *&* Subcollo, as, a. 1. *portare sulle spalle*, *e sul collo*, collo humerisque suppositis portare. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. ante med.* Apes regem suum sequuntur, quocumque it, & fessum sublevant, & si nequit volare, succollant. (*Virg. 4. Georg. v. 217.* attollunt humeris, dixit.) *Sueton. in Claud. c. 10. circa med.* Ab his lecticæ impositus, &, quia servi diffugerant, vicissim succollantibus, in castra delatus est.

SUCCONDITOR, *&* Subconditor, oris, m. qui sub conditore operam suam dat. Conditorem autem intellige, qui inter ministros Circenses numeratur: de quo in *Conditor* dictum est. *Tabula marm. apud Gruter. pag. 339. n. 5.* Chresto conditori, Epaphro sellario, Menandro agitatori, Helleti succonditori, &c. Adde *pag. 340. n. 3.*

SUCCOSUS. V. *Succosus*.

SUCCRESCO, *&* Subcresco, is, evi, n. 3. *crescere*, *ὑπαυξάνω*, ab imo cresco: & proprie de plantis dicitur. *Colum. l. 4. c. 14. a med.* Utique frequenter solum exercendum est, dum id incremento suo vitas inumbrent, nec patiantur herbam subcrescere. *Ovid. 9 Met. v. 352.* succrescit ab imo, Totaque paulatim lentus premit inguina cortex. *Plaut. Trin. 2. 1. 9.* Mores mali, quasi herba irrigua, succreverunt uberrime. ¶ Item post cresco, & universim augeor, incrementum sumo. *Ovid. 8. Met. v. 679.* quoties haustum cratera repleri Sponte sua, per seque vident succrescere vina, Attoniti novitate pavent. *Cic. 3. de Orat. in fin.* Non enim ille mediocris orator vestræ quasi succrescit ætati, sed & ingenio acri, & studio flagranti, &c. *vien crescendo dietro a voi*. Sic *Liv. l. 10. c. 13.* Et se gloriæ seniorum subcrevisse, & ad suam gloriam consurgentes alios lætum aspicere.

SUCCRETUS. V. *Subcretus*.

SUCCROTILLUS, *&* Succrotillus, a, um, tenuis, exilis, gracilis. *Festus*: Succrotilla tenuis dicebatur & alta vox. Titinius: Femina fabulare succrotilla vocula. Afranius in Epistola: Loquebatur succrotilla voce serio. Plautus in describendis mulierum cruribus, in Syro: Cum extortis talis, cum succrotillis crusculis. Hæc *Fest.* qui alibi aliter refert hunc Plauti versum. V. *Crocotillum*, & *Todi*.

SUCCUBA, *&* Subcuba, æ, m. & f. qui, vel quæ sub aliquo cubat: & speciatim qui in re Venerea se alteri subjicit, *ὑπόκοιτος*. Igitur *succuba* est mulier adultera, quæ in locum legitimæ uxoris se alteri viro subjicit. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 153.* lecti quoque succuba nostri Medeæ, & leges sentiat ipsa suas. *Heinsius* legit *subnuba*. *Apul. l. 5. Metam.* Tunc indignata Venus exclamavit: vel maxime Psycham illam meæ formæ succubam, mei nominis æmulam. *h. e.* quæ debitum meæ pulcritudini cultum intercipit. Adde *lib. 10.* In mascul. gen. *foetulentum succubam* dixit *Prudent. in Rom. v. 192.* scortum masculum intelligens.

SUCCUBO, *&* Subcubo, as, bui, bitum, n. 1. *ὑποκοιμάω*, cubo sub aliqua re. *Apul. l. 1. Metam. post princ.* Humi prostratus lectulo succubans jacet. *& lib. 9.* Illum, qui instar testudinis alveum succubabat, depulso tegmine cunctis palam facere.

SUCCUBONEUS, *&* Subcuboneus, i, m. succuba, subjectus. *Titin. apud Non. c. 3. n. 204.* Contemplari nocillas, quem arbiter illarum subcuboneum esse.

SUCCUDO, *&* Subcudo, is, udi, usum, a. 3. idem quod cudo, seu cudendo fabricor. *Varr. l. 4. de L. L. c. 24.* Lorica a loris, quod de corio crudo pectoralia faciebant: postea succuderunt Galli e ferro sub id vocabulum ex anulis ferream tunicam.

SUCCULENTUS. V. *Suculentus*.

SUCCUMBO, *&* Subcumbo, is, cubui, cubitum, n. 3. *cader sotto*, *sottogiacere*, *mancare sotto 'l peso*, *cedere*, *non reggere*, *soccombere*, *ὑποπίπτω*, subtus cado, cedo, vincor, inferior sum. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 369.* ancipiti succumbens victima ferro. *Plin. l. 36. c. 15. ante med.* Trahuntur moles internæ tantæ, non succumbentibus causis operis. *Nep. in Eumen. c. 11. sub fin.* Non enim cum quoquam arma contuli, quin mihi succubuerit. *Liv. l. 25. c. 54. extr.* Pugna adversa, cui hic ipse Annibal succubuit. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 49.* & *lib. 1. Met. v. 714.* succumbere somno. *lasciarsi vincere*. ¶ Submittere se, adorandi causa, *Arnob. l. 6. pag. 201.* Rationale homines animal, costilibus testis succumbitis, æris laminas adoratis. ¶ Subjicere se ditioni, *soggettarsi*. *Claudian l. 1. in Rufin. v. 195.* Plenaque privato succumbunt oppida regno. *& lib. 2. v. 153.* succumbere poscit cuncta sibi. ¶ *Succumbere oneri*, onus subire & ferre, *portar il peso*. *Liv. l. 6. c. 31.* Cui succumbere oneri coacta plebes, quia quem delectum impedirent, non habebant tribuni plebis. ¶ Sæpe refertur ad animum. *Cic. 3. Tuscul. c. 17.* Cui succumbis, cedisque fortunæ? *& lib. 2. c. 13. extr.* Dolere animove succumbere. *Id. de Senect. c. 11.* Nec languescens succumbebat senectuti. *Id. l. 1. de Fin. c. 15.* Succumbere doloribus, eosque humili animo imbecilloque ferre. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 86.* Cohortatur ne labori succumbant. *Senec. in Agam. v. 993.* & *Ovid. 4. Trist. eleg. 10. v. 103.* Succumbere malis. *Cic. pro Plane. c. 33. a med.* Jam succumbam isti tuæ orationi: in eo ipso, in quo nihil potest esse nimium, nimium me gratum esse concedam. *Liv. l. 22. c. 54. a med.* Nunquam, salva urbe, tantum pavoris tumultusque intra mœnia Romana fuit. itaque succumbam oneri, neque aggrediar narrare, quæ edissertando minora vero fecero. *Ovid. Heroid. ep. 3. v. 91.* Succumbere precibus alicujus. *Id. 7. Met. v. 749.* & *Virg. Æn. 4. v. 19.* culpæ. *h. e.* culpam admittere. ¶ Absolute *Cic. 2. de Fin. c. 29. sub fin.* Turpe est viri debilitari, dolore frangi, succumbere. *Nep. in Eumen. c. 5.* Hac ille perculsus plaga non succubuit, neque eo secius bellum administravit. *Senec. in Herc. Fur. v. 1315.* Succumbe virtus, perfer imperium patris. *& in Troad. v. 950.* Labefacta mens succubuit. ¶ Cum infinito *Arnob. l. 1. pag. 38.* Quam (*mortem*) nec ipsam perpeti succubuisset, tanta si non agenda res esset. ¶ In re obscena *Varr. l. 2. R. R. c. 10. a med. Catull. carm. 109. in Aufilen. Ovid. 2. Fast. v. 810. Petron. in Sat. c. 126.* & *Martial. l. 13. epigr. 64.*

SUCCURRO, *&* Subcurro, is, urri, ursum, n. 3. *correr sotto*, *ὑποτρέχω*, subtus curro, subeo, succedo. *Lucret. l. 5. v. 764.* Tempore eodem aliud nequeat succurrere Lunæ corpus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 11. a med.* Licet undique omnes in me terrores periculaque impendeant omnia, succurram atque subibo. ¶ Item sæpe accurrere auxilii ferendi gratia, opem ferre, subvenire, *accorrere in ajuto*, *sovvenire*, *porger aiuto*, *soccorrere*, *βοηθέω*. *Cic. 1. de Orat. c. 37.* Laborantibus succurrere, ægris mederi. *Id. pro Rabir. perduell. c. 1. ad fin.* Ferre opem patriæ, succurrere saluti fortunisque communibus. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. a med.* Succurrit illi Varenus, & laboranti subvenit. *Nep. in Attic. c. 11. circa med.* Non florentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrit. *Sallust. in Catil. c. 63.* Catilina cum expeditis in prima acie versari, laborantibus succurrere. *Colum. l. 11. c. 1. a med.* Deficienti succursurus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 70.* His tantis malis hæc subsidia succurrebant, quo minus omnis deleretur exercitus. *Id. l. 7. B. Gall. c. 80.* Expeditos levis armaturæ interjecerant, qui suis cedentibus auxilio succurrerent. ¶ Passive impersonaliter *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 52.* Plura castella pariter, distinendæ manus causa tentaverat, ne ex proximis præsidiis succurri posset. *& cap. 80.* Nuntios mittit, ut sibi subsidio veniant: se confidere munitionibus oppidi, si celeriter succurratur. *Cels. l. 8. c. 4.* Os fractum, nisi succursum est, gravibus inflammationibus afficit. *Liv. l. 3. c. 58.* Cujus adversæ fortunæ velit succursum. ¶ Dicitur sæpe de his, quæ prosunt in medicina. *Plin. l. 31. c. 10. ad fin.* Nitrum succurrit & venenis fungorum ex posca potum. *Id. l. 26. c. 15.* Crethmos succurrit strangulationibus. *Id. l. 20. c. penult. a med.* Cannabis succurrit alvo jumentorum. *Id. l. 23. c. 1. sub fin.* Intellectum ibi remedium est, patuque succursum. ¶ Est etiam occurrere, in mentem venire, subire, *sovvenire*, *venir in mente*. *Cic. Attic. l. 13. ep. 1. a med.* Ut quidque succurrit, libet scribere. *Cic. Fil. ad Tiron. Fam. 16. ep. 21. a med.* Illud etiam mihi succurrebat, grave esse, me de judicio patris judicare. *Liv. l. 6. c. 12.* Non dubito, tot bella gesta legentibus illud quoque subcursurum, unde toties victis Volscis subfecerint milites. *August. apud Sueton. in Tiber. c. 21. ad fin.* Succurritque versus ille Homericus, Τούτου δ' ἑσπομένοιο, &c. *Plin. l. 7. c. 48. circa med.* Et illud adnotare succurrit, unum omnino quinquennium fuisse, quo senator nullus moreretur. *Id. l. 17. c. 1.* & *lib. 34. c. 18.* Mirari succurrit. *Petron. in Satyr. c. 102.* Illud miror, tibi non succurrisse, unum nautam stationis perpetuæ interdiu noctuque jacere in scapha.

SUCCUS. V. *Sucus*.

SUCCUSSATOR, oris, m. *cavallo che trotta*, *e sbatte la vita*, *ὑποτινάκτης*, equus, qui duriore gressu sessorem concutit. *Lucil. apud Non. c. 1. n. 55.* Succussatoris tetri tardique caballi.

SUCCUSSATURA, æ, f. *sbattimento*, succussus equi prave ingredientis. Est *Nonii c. 1. n. 60.* Gradarius equus est, molli gradu, & sine succussatura nitens.

SUCCUSSIO, onis, f. *sbattimento*. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 21.* Succussio est, cum terra quatitur, & sursum ac deorsum movetur.

SUCCUSSO, as, a. 1. *sbattere*, *ὑποτινάσσω*, frequent. a succutio, proprieque dicitur de equis, qui duriore gradu incedentes, sessorem succutiunt, ut notat *Non. c. 1. n. 55.* *Accius ibid.* Agite, ac vulnus ne succusset gressus, caute ingredimini.

SUCCUSSOR, oris, m. idem ac succussator. *Lucil. apud Non. c. 1. n. 55.* Campanus sonipes succussor nullu' sequetur. Est qui leg. *subcursor*.

SUCCUSSUS, us, m. *sbattimento di cavallo*, *che trotta*, *ὑποσεισμός*, actus succutiendi, seu succussandi. *Pacuv. apud Cicer. 2. Tuscul. c. 21.* Pedetentim, inquit, ita, & sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor.

SUCCUSSUS, a, um, nom. ex particip. *sbattuto*, agitatus, sursum deorsum motus. *Senec. in Thyest. v. 696.* Tota succusso solo nutavit aula. *Apul. l. 1. Met.* Grabatulus succussus & inquietus. ¶ Translate *Valer. Max. l. 6. c. 9. exter. n. 5.* Semel duntaxat vultum mutavit, perquam brevi tristitiæ salebra succussum.

SUC-

SUCCUTIO, & Subcutio, is, ussi, ussum, a. 3. *sbattere, agitare, scuotere*, ὑποσείω, subtus quatio, sursum ac deorsum movendo agito. *Lucret. l. 6. v. 549.* ubi fortis equum vis Ferratos utrimque rotarum succutit orbes. *Senec. l. 6. quaest. nat. c. 21. a med.* Nec succutiuntur tunc omnia, nec inclinantur, nec vibrantur. *Id. l. 5. c. 1.* Si legeris (*Virg. Eclog. 2. v. 26.*) Cum placidum ventis staret mare: scito, illud non stare, sed succuti leviter: & dici tranquillum, quia nec hoc, nec illo impetum capiat. *Ovid. 2. Met. v. 166.* Succutiturque alte, similisque est currus inani. *Apul. l. 2. Metam.* Illud cibarium vasculum crebra succutiens. *Id. in Apolog.* Manus contraxisset, caput succussisset.

SUCERDA, æ, f. *sterco di porco*, χοίρου κόπρος, stercus suillum. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 813.* Hic in stercore humo, stabulique fimo atque sucerdis. *Titin.* apud *Fest.* Quid habes, nisi unam arcam sine clavi? eo condis sucerdas. ¶ Apud *Fest.* eo stat vocabulorum ordine, ut duplici cc scribi oporteat: atque ita a multis scribitur.

SUCIDUS, & Succidus, a, um, *sucido, sudicio*, suci plenus. *Sucida lana*, recens detonsa, & nondum purgata: a *sucus*. *Varr. l. 2. R. R. c. 11. circa med.* Tonsuræ tempus inter æquinoctium vernum & solstitium, cum sudare inceperunt oves: a quo sudore recens lana tonsa sucida appellata est. *Martial. l. 12. epigr. 28.* Succida palliolo vellera quinque petit. *Juvenal. sat. 5. v. 24.* vinum, quod sucida nolit Lana pati. *Cels. l. 8. c. 3. ad fin.* Imponenda vulneri lana succida. *Plin. l. 29. c. 2.* varios refert lanæ sucidæ usus in medicina. *Id. ibid. a med.* appellat *sucidas sordes*, quæ pecudum lanæ adhærent. ¶ *Solum sucidum*, sucosum. *Apul. in Apolog.* Regio secunda, & cælum pluvium, & ventus clemens, & sol apricus, & solum succidum. V. *Sucosus*. ¶ *Ancilla sucida*, bene habita, suci plena. *Plaut. Mil. 3. 1. 189.* ¶ De ratione scribendi V. in *Sucus*.

SUCOSUS, & Succosus, a, um, *pien di sugo, sugoso, umido*, ἰκμώδης, suco plenus, suculentus, humidus. *Colum. l. 2. c. 17.* Melius habetur fœnum, quod sua sponte natura sucoso gignitur solo, quam quod irrigatum aquis elicitur. *Plin. l. 17. c. 10. a med. de solo bonitate idoneo.* Sit ergo siccum succosumque, bipalio subactum, &c. *siccum* opponitur palustri, *succosum* arido & gracili. *Colum. l. 4. c. 29.* Stirpium genera, quæ firmioris & succosioris libri sunt. *Plin. l. 25. c. 9. ad fin.* Radix crassa succosa. *Id. l. 25. c. ult.* Succosa folia. *Id. l. 24. c. 6. a med.* Picea plurimum & turæ modo succosam resinam fundit. *Id. l. 12. c. 25. sub fin.* Styrax minus succosus. *Id. l. 14. c. 6. a med.* Massilia vinum geminum sapore, quando & condiendis aliis pinguius gignit, quod vocant succosum. ¶ Sucosa lana *Seren. Samm. c. 60. v. 1054.* est sucida. ¶ Translate *Petron. in fragm. Tragur. c. 38. Burm.* Reliquos collibertos ejus cave contemnas: valde succosi sunt. *h. e.* pecunia abundantes, opulenti.

SUCRONENSIS, se, ad Sucronem pertinens, fluvium, atque olim etiam oppidum Hispaniæ Tarraconensis. *Cic. pro Balb. c. 2.* Prælium Sucronense. *h. e.* quo Pompejus apud Sucronem cum Sertorio pugnavit: de quo *Sallust. in fragm. l. 3. Histor. in epist. Pomp. ad Senat.* & *Flor. l. 3. c. 22.*

SUCTUS, a, um, *succiato*, emunctus. *Pallad. in Februar. tit. 26. sub fin.* Porca sex nutrire debet, quia frequentiore numero sucta deficiet.

SUCTUS, us, m. *succiamento, succio*, ἀμέλξις, ἐκθήλασις, actus sugendi. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 767.* Ut cremento corpora fierent majora parva suctu candida lactis. *Plin. sub fin. l. 10.* Somniat infans, & suctum imitatur. *Id. ibid. c. 46.* Bibunt aves suctu. & *lib. 8. c. 36.* Ursi priorum pedum suctu vivunt. & *lib. 9. c. 30.* Polypus luctatur complexu, & sorbet acetabulis ac numeroso suctu.

SUCULA, æ, f. *porchetta*, ὕαινα, χοιρίδιον, parva porca: dimin. a *sus*, quasi *suicula*, ut *bucula* a *bos*. *Plaut. Rud. 4. 4. 125.* Post est sesquiuncula argenteola, & duo connexa maniculæ, & sucula. *Gr.* Quin tu i directa cum sucula & cum porculis. Ubi *Plaut.* alludit ad machinam tractoriam, de qua statim dicemus. ¶ *Suculæ* etiam Latinis dicuntur stellæ in capite Tauri, quæ Græcis Ὑάδες, Hyades appellantur: quod sidus vehemens est, & terra marique turbidum, tamque in ortu suo, quam occasu, pluvias, tempestates, largosque imbres concitat. Nomen id ex veterum imperitia originem cepit. Putarunt enim, quia ὗς, Græce suculam, sive parvam suem notat, sidus hoc ita appellatum, quia suculæ similitudinem referat. Sed errorem hunc refellit *Tullius l. 2. de nat. Deor. c. 43.* Tauri, inquit, caput stellis conspersum est frequentibus. Has Græci stellas ὑάδας vocitare suerunt: a pluendo. ὕειν enim est pluere. Nostri imperite suculas, quasi a suibus essent, non ab imbribus nominatæ. Adde *Plin. l. 2. c. 39.* & *lib. 18. c. 26. ad fin.* & *Tiron. Tull.* apud *Gell. l. 13. c. 9.* Ipse autem *Gell. ibid.* Veteres Romanos conatur ab imperitia defendere. ¶ Est etiam *sucula* machina tractoria, *fusello dell'argano, naverna, molinello, naspo.* Eam ita describit *Budæus*: Sucula est machina tractorii generis: constat autem tereti ligno, duobus aut pluribus vectibus trajecto utrinque, æqua extantibus longitudine. Hæc dum versatur, funis, qui ductarius dicitur, circa eam obvolvitur. Sic vocata est a scrophæ similitudine. Nempe quod etiam hæc machina suum porculum haberet. Nam in media circiter sucula baxillus, aut uncus, qui figebatur, ut teneret funem, qui dum versabatur, suculæ circumplicabatur, porculus vocabatur. *Cat. de R. R. c. 19.* Porculum in media sucula facito. *Vitruv. l. 10. c. 2.* Cum autem funis habet caput ad suculam religatum, & vectes ducentes eam versant, funis se involvendo circa suculam extenditur; & ita sublevat onera ad altitudinem, & operum collocationes. ¶ Habet usum etiam in torculari & prelo, ut videre est apud *Caton. R. R. c. 12. & 18.* & *Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 2. leg. 19.*

SUCULENTUS, a, um, *da porco, bestiale, brutale*. *Prudent. in proœm. Hamartig. v. 57.* Caro in sororem tela mentem dirigit: Mens in cerebro ventilatur ebrio, Ex quo furores suculentos colligit. ¶ *Succulentus*, vel *Suculentus*, suci plenus, sucosus, pinguis, obesus, *sucosa*: a *sucus*, vel *succus*. *Apul. post init. l. 2. Metam.* Inenormis proceritas, succulenta gracilitas, rubor temperatus. & *lib. 10.* Corpus obesa pinguitie compleveram, corium arvina succulenta molliveram. *Paulin. Nolan. poem. 22. ad Cyther. v. 631.* Quia suculenti corporis licentia Retunditur jejuniis.

SUCULUS, i, m. *porcelletto, porcellino*, ὕδιον, parvus sus, porcellus. *Justinian. lib. 2. Institution. tit. 1. a med. §. 37.* Agni, hædi, & vituli, equuli, & suculi.

SUCUS, & Succus, i, m. *sugo, suco, umore*, χυμός, humor tam in animalium, quam in plantarum corporibus, quo illa aluntur. Intelligitur autem humor aliquid habens crassitiei, aut lentitudinis. nam purus liquor, qualis est aquæ, sucus non est. Hinc *Plin.* (cujus verba in *Sapor* retulimus) negat in aqua sucum esse. Est a *sugo*, quod singula membra quantum eo eis opus est, exsugant attrahantque. Si duplici cc scribatur, erit a supino *suctum*, c in c converso. Verum in antiqu. codicib. MSS. fere unico scribitur, teste *Pier. ad Virg. Drakenbork. ad Sil. & Lucan. Delrio ad Claudian. Heinsio, Dousqu. &c.* Quare *sucus* scriptio est certior, quamvis *succus* videatur receptior. *Lucret. l. 4. v. 618.* sucum sentimus in ore, cibum cum Mandendo exprimimus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Stirpes ex terra sucum trahunt, quo alantur ea, quæ radicibus continentur. *Plin. l. 24. c. 1. circa med.* Vites succum terræ uvis bibunt. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Ex intestinis & alvo secretus a reliquo cibo succus is, quo alimur, permanat ad jecur. *chilo*. & *Terent. Eun. 2. 3. 26.* Color verus, corpus solidum & succi plenum. *ben nutrita, ben in carne*: bene habitum. Plenum & forte, inquit *Donat.* non flaccidum. nam succus est humor in corpore, quo abundant bene valentes: interior pinguedo membrorum. Sic *Apul. in Apolog.* Facies decora, & succi palæstrici plena. Contra *Auct. Priap. carm. 32.* puella, Quæ suco caret, atque petra pumex. *Virg. Eclog. 3. v. 5.* Hic alienus oves custos bis mulget in hora: Et succus pecori, & lac subducitur agnis. *Plaut. Capt. 1. 1. 12.* Cochleæ in occulto latent: suo sibi suco vivunt, si ros non cadit. *Tibull. l. 1. eleg. 7. v. 13.* Tum succos herbasque dedi, queis livor abiret. *h. e.* succos herbarum, ut *pateris & auro* apud *Virg. V. Endiadys*. *Ovid.* eadem sententia, *l. 2. Trist. v. 455.* Et quibus e succis abeat de corpore livor. *Petron. in Sat. c. 88.* Herbarum succos exprimere. *Senec. in Med. v. 722.* succos legunt Lucis Suevi nobiles Hercyniis. *h. e.* herbas succis plenas. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 109.* Tu levior foliis, tum cum sine pondere succi Mobilibus ventis, arida facta, volant. *Plin. l. 28. c. 14. ad fin.* Succus caprini capitis decocti. *Id. in fin. lib. 12.* Succus nuci expressus. *Id. l. 22. c. ult. ante med.* Succus ptisanæ. *Id. l. 13. c. 1.* unguenti. ¶ Dicitur & de aliis liquoribus. *Virg. 12. Æn. v. 419.* & *Ovid. 2. Met. v. 120.* equi Solis ambrosiæ succo saturi. & *lib. 10. v. 176.* succus pinguis olivi. *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 47.* Pax aluit vites, & succos condidit uvæ. *Sil. l. 7. v. 169.* pocula succis mulcere Lyæi. *Plin. l. 8. c. 14. & 32.* Succus lactis. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 233.* sparsosque bibunt violaria succos. *la rugiada*. & *Lucan. l. 3. v. 237.* bibunt tenera dulces ab arundine succos. *zucchero*. & *Horat. l. 1. sat. 4. v. 100.* nigræ succus loliginis. *Id. l. 2. sat. 8. v. 46.* garum de succis piscis Hiberi. *h. e.* liquamine. *Seren. Sammon. c. 60. v. 1052.* qui candidus ovi Sucus inest. *Pallad. in Februar. tit. 23.* Suco villarum subdita loca. *h. e.* sterquiliniis. ¶ Sucus, alimentum, τροφή. *Varr. l. 1. R. R. c. 23.* & *Plin. l. 18. c. 17. sub fin.* Rectius in tenuiore terra seruntur ea, quæ non multo indigent suco. ¶ De medicamentis. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 183.* & *lib. 2. de ar. am. v. 335.* amari pocula succi. & *vers. 491.* Illa Machaoniος superant medicamina succos. *Id. 4. ex Ponto, ep. 3. v. 53.* I, bibe, dixissem, purgantes pectora succos. *Id. Heroid. ep. 12. v. 181.* & *14. Met. v. 403.* succus veneni. *Lucan. l. 6. v. 581.* diris sucis conspergere aliquem. ¶ Metonymice est sapor, *gusto, sapore*. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 70.* Picenis cedunt pomis Tiburtia succo. & *sat. 8. v. 27.* cœnamus aves, conchylia, pisces, Longe dissimilem noto celantia succum. *Ovid. in Halieut. v. 103.* piscis succo ingratus. *d'ingrato sapore*. & *Horat. l. 2. sat. 4. v. 13.* Ova succi melioris. ¶ Metaphorice est vis, vigor, robur, copia, nervi, pondus: ducta translatione a corpore succi pleno, & bene habito. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16. a med.* Amisimus, mi Pomponi, omnem non modo succum ac sanguinem, sed etiam colorem & speciem pristinam civitatis. *Quintil. in proœm. l. 1. ad fin.* His omnibus admiscebitur dicendi ratio, quæ non modo studiosos instruat, sed alere facundiam, vires augere eloquentiæ possit. nam nudæ illæ artes nimia subtilitatis affectatione omnem succum ingenii bibunt, & ossa detegunt. ¶ Commode ad orationem refertur. *Cic. 3. de Orat. c. 25.* Ornatur oratio genere primum, & quasi colore quodam & succo suo. *Id. l. 2. c. 22. sub fin.* Omnes etiam tum retinebant illum Periclis succum, sed erant paulo uberiore filo. *Id. in Brut. c. 9.* Hæc enim ætas effudit hanc copiam: &, ut opinio mea fert, succus ille & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem oratorum fuit, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. *Id. in Orat. c. 23.* Orationis subtilitas etsi non plurimi sanguinis est, habeat tamen succum aliquem oportet, ut etiam, si illis maximis viribus careat, sit, ut ita dicam integra valetudine. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Historia quoque alere orationem quodam molli jucundoque succo potest. ¶ *Succuum* pro *succorum* habet *Apul. l. 10. Metam.* Sapidissimis intrimentis succuum pulmenta condita.

SUDABUNDUS, a, um, *pieno di sudore*, sudans. *Auf. Paneg. ad Pisen. v. 176.* totaque ludos Turba repente suos jam sudabunda reliquit.

SUDARIOLUM, i, n. diminut. a sudarium, linteolum. *Apul. in Apolog.* Si hodie illud sudariolum tu intercepisses.

SUDARIUM, ii, n. *fazzoletto, sciugatore, moccichino, ἀκρόλινον, ἱδρώτιον*, linteum, quo sudor faciei detergetur, & nares purgantur. *Catull. carm. 12. in Asin. v. 14. & carm. 25. in Thall. v. 7.* Sudarium Setabum. *Martial. l. 11. epigr. 40.* Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba. *Sueton. in Neron. c. 48.* Adoperto capite, & ante faciem obtento sudario, equum ascendit, quatuor solis comitantibus. *Quintil. l. 6. c. 3.* Cum reus, agente in eum Calvo, candido frontem sudario tergeret. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 67. Burm.* Sudario manus tergens, quod in collo habebat. *Val. Max. l. 9. c. 12. n. 7.* Sudario coarctatis ore & faucibus, incluso spiritu pœnam morte præcurrit.

SUDATIO, onis, f. *il sudare, ἵδρωσις*, actus sudandi. *Senec. ep. 86. ante med.* Piscinæ, in quas multa sudatione corpora exinanites demittimus. *Cels. l. 3. c. 2. a med.* Se primo die protinus sublatuos languorem aut dejectione, aut vomitu, aut sudationibus specimt. ¶ Item locus ipse, in quo sudor elicitur, sudatorium, *stufa. Vitruv. l. 5. c. 11. ante med.* E regione frigidarii collocetur concamerata sudatio.

SUDATOR, oris, m. *ἱδρωτής*, qui sudat. *Plin. l. 23. cap. 1. a med.* Dysentericis, sudatoribus, in longa tussi, in epiphoris, medicum.

SUDATORIUM, ii, n. *stufa, luogo da sudare, ἱδρωτήριον*, caldarium, vaporarium, Laconicum, locus in balneis testudinis instar constructus, ab igne sine fumo accensus ad eliciendum sudorem. *Senec. de vita beata, c. 7.* Circa balnea, & sudatoria, ac loca ædilem metuentia. *Id. epist. 51. ante med.* Quid mihi cum istis calentibus stagnis? quid cum sudatoriis? in quæ siccus vapor corpora exhausturus includitur.

SUDATORIUS, a, um, *ἱδρωτικός*, pertinens ad sudationem. *Plaut. Stich. 1. 3. 73.* Vel unctiones Græcas sudatorias, vel alias malacas.

SUDATRIX, icis, f. *Martial. lib. 12. epigr. 18.* Dum per limina te potentiorum Sudatrix toga ventilat. *h. e.* quæ sudorem elicit.

SUDATUS, a, um, *molle di sudore, ἱδρωμένος*, sudore madefactus. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Vigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda, & in sudata veste durandum. ¶ Item per sudorem emissus, in modum sudoris fluens. *Ovid. 10. Met. v. 308.* Cinnamaque, costumque suum, sudataque ligno Tura ferat. ¶ Poetice est multo labore, & sudando confectus. *Sil. l. 4. v. 435.* multoque labore Cyclopum Sudatum thoraca capit. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 94.* Lingonicum sudatas vomere messes. *Id. 2. de rapt. Pros. v. 16.* sudata marito fibula. *h. e.* a marito. *Id. epigr. 23. v. 12.* zona castæ manibus sudata Serenæ. *Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 550.* sudata bella. ¶ *Sudatus labor*, sudando exantlatus. *Stat. 5. Theb. v. 187.* gelidoque labor sudatus in Hæmo. Adde *Sil. l. 3. v. 91.* Sic *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 8.* Actæ sub pellibus hiemes, æstates inter bella sudatæ.

SUDES, vel Sudis, is, f. *pertica, palo, bastone, asta, σκόλοψ*, pertica, contus, vallus. Usum habet præcipue in bellis. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 27.* Fossas transversas viis præducit, atque ibi sudes, stipitesque præacutos defigit. *Id. l. 5. B. Gall. c. 18.* Ripa acutis sudibus præfixis munita. *& cap. 39. & Virg. Æn. 7. v. 524.* Sudes præustæ. *Sil. l. 6. v. 559.* jaciuntque sudes, & inania tela. *Lucan. l. 6. v. 174.* Nunc sude, nunc duro contraria pectora conto Detrudit muris. *Ovid. Met. 12. vers. 299.* Qua juncta est humero cervix, sude figit obusta. Ingemuit, duroque sudem vix osse revellit Rhœtus. *Liv. l. 40. c. 6. ad fin.* Multa vulnera sudibus facta. *& lib. 26. c. 51.* Sudibus inter se in modum justæ pugnæ concucurrerunt. Utroque loc. al. leg. *rudibus*. ¶ Et in re rustica. *Virg. 2. Georg. v. 25.* Quadrifidasque sudes, & acuto robore vallos. *& vers. 359.* Fraxineasque aptare sudes, furcasque bicornes. Adde *Plin. l. 17. c. 14. & 22. & lib. 14. c. 1.* quibus locis & sepi muniendæ, & viti pedandæ sudes adhibentur. ¶ Translate *Juvenal. sat. 4. v. 127. de rhombo pisce.* peregrina est bellua. cernis erectas in terga sudes? *h. e.* spinas præacutas. (Hoc sensu usurpat etiam *Prudent. in Apotheos. v. 127.*) *Apul. l. 7. Metam.* Saxeas sudes incursando contererbam. *h. e.* acutas cautes. ¶ De positione recti casus nihil adhuc vidi. Si *sudiculum* diminutivum est a *sude*, videtur *sudes* in recto præferendum. Sic enim & a *fides* est *fidicula*, & e *molles* *molliculus*, &c. contra *trabecula* e *trabes*, & *plebecula* e *plebes*. Adde, quod *sudis*, nomen piscis, satis confirmat, *sudes* de conto rectius dici, quam *sudes*. De quo pisce *Plin. sub fin. lib. 32.* Sunt præterea a nullo auctore nominati sudis Latine appellatus, Græce sphyræna, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos, rarus, sed non degener.

SUDICULUM, genus flagelli dictum, quod vapulantes sudantes facit. *Paul. ex Festo.* Al. volunt esse diminutivum a *sudes*.

SUDIFICUS, a, um, *che fa sereno*, serenum, seu sudum inducens. Adlecta hæc vox in Thesaurum L. L. confirmaturque duobus carminibus ea *Gell. l. 2. c. 22. & ult.* quæ quidem carmina in *Gellio* non inveniuntur nisi Græca, quæ aliquis forte in Latinum vertens, Græcum αἰθρηγενέτης transtulit *sudificus*.

SUDIS. V. *Sudes*.

SUDO, as, avi, atum, a. 1. *sudare, ἱδρόω*, sudorem emitto. *Cic. 2. de Orat. cap. 55.* Cum ille diceret, se sine causa sudare; minime mirum, inquit, modo enim exiisti de balneis. *Id. 2. de Divin. c. 27.* Deorum sudasse simulacra, nuntiatum est. *Horat. in ar. Poet. v. 413.* Multa tulit, fecitque puer, sudavit, & alsit. *Petron. in Satyr. c. 116.* In montem sudantes conscendimus. *Liv. l. 27. c. 4. ad fin.* Quatuor signa sanguine multa diem ac noctem sudasse. *Lucret. l. 6. v. 942.* in speluncis saxa superna sudant humore. ¶ Translate est humorem quemlibet emittere. *Justin. l. 36. cap. 3.* Arbores certo anni tempore balsamum sudant. *Virg. Eclog. 4. v. 30.* Et duræ quercus sudabunt roscida mella. *& Eclog. 8. v. 54.* Pinguia corticibus sudent electra myricæ. *Nemesian. Eclog. 1. v. 76.* dulcia mella Sudabunt taxi. *Martial. l. 13. epigr. 98.* Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri. ¶ Et quocumque humore madere. *Ennius apud Non. cap. 10. num. 4. & Virg. 2. Æn. v. 582.* Franguntur hastæ, terra sudat sanguine. *Virg. 1. Georg. vers. 117.* cavæ tepido sudant humore lacunæ. *Sil. l. 2. v. 455.* Heu, quantum Ausonio sudabitis arma, cruore! *Virg. 2. Georg. v. 118.* odorato sudantia ligno balsama. *Martial. l. 14. epigr. 221.* Parva tibi curva craticula sudet ofella. ¶ Passive *Tacit. de Germ. c. 45. a med.* Nemora Orientis, ubi tura & balsama sudantur. ¶ Item vehementer laborare: quia magnum laborem sudor consequitur. *Cic. pro Sext. c. 66. circa med.* Sudandum est his pro communibus commodis, adeundæ inimicitiæ, &c. *Id. Fam. 3. ep. 12. a med.* Vides sudare me, jamdudum laborantem, quomodo ea tuear, & te non offendam. *Terent. Phorm. 4. 3. 23.* Sudabis satis, si cum illo inceptas homine. *Lucret. l. 5. v. 1128.* incassum defessi sanguine sudant, Angustum per iter luctantes ambitionis. *Stat. 5. Theb. vers. 443. de Hyla.* Lernæaque tollens Arma, sub ingenti gaudet sudare pharetra. *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 70.* Has meus ad metas sudet oportet equus. ¶ Passive impersonaliter *Sil. lib. 13. v. 72.* Quidquid ad Idæos Xanthum, Simoentaque nobis Sanguine sudatum est. *Senec. in fi. ep. 4.* Parabile est, quod natura desiderat: ad supervacua sudatur. ¶ Cum infinito *Stat. 10. Theb. v. 526.* & ferrea sudant Claustra removiri. ¶ Cum accusativo *Prudent. Cathemer. 2. v. 76.* Jacob luctator Angelis Sudavit impar prœlium. *Vet. lap.* inscriptus Druso Neroni, apud *Gruter. pag. 336. n. 5.* ad divortia Rheni Pervasit hostiles depopulatus agros, Dum tibi, Roma, decus æternaque sudo tropæa. *Pers. sat. 5. vers. 149.* ut nummi, quos hic quincunce modesto Nutrieras, pergant avidos sudare deunces. *h. e.* parere, laborando & sudando quasi emittere.

SUDOR, oris, m. *sudore, ἱδρώς*, humor ad cutem animalis erumpens aut labore, aut metu, aut morbo. *Cic. 3. de Orat. 1. 2.* Tum latus ei dicenti condoluisse, sudoremque multum consecutum esse audiebamus, ex quo cum cohorruisset, cum febri domum rediit. *Id. 1. de Divin. c. 34.* Herculis simulacrum multo sudore manavit. *Petron. in Satyr. c. 6. extr.* In cursu fatigatus, & sudore jam madens. *Virg. 12. Æn. v. 338.* equi sudore fumantes. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 10.* cum sudor ad imos Manaret talos. *Phædr. l. 4. fab. 24.* Juvenes sudore multo diffluentes corpora. *Senec. epist. 11.* Quibusdam etiam constantissimis sudor erumpit. *Senec. alter in Troad. v. 487.* Sudor per artus frigidus totos cadit. *& in Oedip. v. 923.* gelidus fluit sudor per artus. *Ovid. Met. 5. v. 632.* Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus. *Virg. 2. Æn. v. 174.* salsusque per artus sudor iit. *& lib. 3. v. 175.* gelidus toto manabat corpore sudor. *Lucret. l. 6. v. 944.* manat nobis e toto corpore sudor. *Virg. 5. Æn. v. 200.* sudor fluit undique rivis. *Ovid. 9. Met. v. 57.* sudore fluentia multo brachia. *Flor. l. 2. c. 4.* Alpina corpora mox ut caluere pugna, statim in sudorem eunt. *Suet. in Ner. cap. 24.* Sudorem frontis brachio detergere. *Martial. l. 5. epigr. 80.* Sudor inhæreret madida ne veste retentus. *Plin. l. 21. c. 13.* Sudore diffluere. *Plin. l. 7. c. 18.* Sudorem emittere. *Id. l. 27. c. 9.* Sudores evocare. *Id. l. 31. c. 10. a med.* ciere. *Cels. l. 2. c. 17. & Plin. l. 24. c. 11. a med.* movere. *Cels. ibid.* elicere. *Plin. lib. 14. c. 6. & 9.* Sudores, & sudorem facere. *far sudare.* & eodem sensu *Nepos in Eumen. cap. 5. a med.* excutere. *& Scribon. Larg. compos. 217.* ducere. *h. e.* ciere, elicere. *Plin. l. 35. c. 17.* immodicos sistere. *Id. l. 23. c. 1. a med.* coercere. *& cap. 9.* cohibere. *& cap. 4.* discutere. *Id. l. 28. cap. 19. ad fin.* inhibere. *Id. l. 10. c. 13. ad fin.* reprimere. *Id. l. 35. cap. 25. a med.* sedare. ¶ Metonymice est labor, *fatica*. *Virg. Æn. 9. vers. 458.* phaleras multo sudore receptas. *Quintil. l. 5. c. 7.* Maximus tamen patronis circa testimonia sudor est. *Cic. 1. de Orat. c. 60. ad fin.* Stilus ille multi sudoris est. *Id. pro Font. c. 1. a med.* Multo ejus sudore ac labore sub populi R. ditionem ceciderunt. *Stat. 5. Theb. v. 513.* Plena mihi domus, atque ingens, en cernite, sudor. *h. e.* labor in pariendo. *Capitolin. in Maximin. c. 2. extr.* Sexdecim lixas uno sudore dejicit. *& cap. 3.* Septem fortissimos uno sudore vicit. *h. e.* uno labore, & non interquiescendo. ¶ Metaphorice est quivis humor sudoris modo erumpens. *Ovid. 2. Met. v. 198.* Scorpios nigri madidus sudore veneni. *Varr. l. 4. de L. L. c. 5.* Hinc sudor quivis deorsum in terra, imber. Al. aliter leg. *Plin. l. 16. c. 11.* Primus sudor picis aquæ modo fluit canali, *&c.* Sequens liquor crassior jam, &c. *Id. l. 23. c. 8. a med.* Sudor virgæ corni arboris, lamina ferrea candente exceptus. *Id. l. 35. c. 15.* Alumen est sudor quidam ejus lapidis in spumam coagulatus. *Id. l. 11. c. 12. de melle.* Sive ille est cæli sudor, sive quædam siderum saliva. ¶ Sudor maris *Lucretio l. 2. v. 464.* est ipsa aqua marina, Al. leg. *udor*, h. e. humor. ¶ Sæpe inquit *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 15. sub fin.* colligitur aeris modo tenuis & dispersus liquor, qui ex multis in unum locis confluit. Sudorem aquileges vocant: quia guttæ quædam aut pressura loci elidantur, vel æstu evocantur. *Vitruv. l. 8. c. 1. ante med.* In terra autem nigra sudores & stillæ exi-

cuiles inveniuntur, quæ ex hibernis tempestatibus collectæ, in spissis & solidis locis subsiduat. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 19. leg. 1. ante med.* Si aqua sudoribus manando, in aliquem primum locum effluere, atque ibi apparere incipit, ejus hoc esse caput dicemus. *a goccia a goccia.*

SUDORUS, a, um, *sudato*, sudore madens. *Apul. in Florid. num. 16. ante med.* (*al. lib. 3.*) Sudoro affatim corpore, diutine obrigui.

SUDUS, a, um, *sereno e asciutto*, αἴθριος, serenus & siccus. *Festus*: Sudum Verrius ait significare subudum. sed auctorum omnium fere exempla volunt, ut sudus siccum significet. Sudum enim, quasi seudum, idest sine udo, ut securus sine cura dictum est. *Virg. 4. Georg. v. 77. de apib.* Ergo ubi ver nactæ sudum, camposque patentes, Erumpunt portis. (*Philargyr.* ad hunc loc. *Non. c. 1. v. 131.* & *Serv. ad Æn. 8. v. 529.* cum *Verrio* sentiunt, & exponunt subhumidum, & semihumidum: sed standum est a *Festo*.) *Lucil.* apud *Non. ibid.* & *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 2.* ventorum suda flamina. *Apul. l. 11. Metam.* Cælum autem, nubilosa caligine disjecta, nudo sudoque luminis proprii splendore candebat. *Id. de deo Socrat.* Sudæ nubes. *secche*: quod multi legunt etiam apud *Senec. in fi. cap. 26. l. 2. quæst. nat.* ¶ *Sudum* absolute (subaudi *cælum*) cælum serenum, *ciel sereno*, αἴθρα: præsertim post pluviam. *Plaut. initio Militis.* Curate, ut splendor meo sit clypeo clarior, quam solis radii esse, cum sudum est, solent. *Id. Rud. 1. 2. 34.* Exsiccare arundines, qui pertegamus villam, dum sudum est. *Cic. 16. Fam. ep. 18. a med.* Horologium mittam, & libros, si erit sudum. *Virg. 8. Æn. v. 528.* Arma inter nubes, cæli in regione serena, Per sudum rutilare vident. Adde *Valer. Flacc. l. 2. v. 115.* ¶ *Sudum*, adverbii modo. *Prudent. Cathemer. 7. vers. 80.* metallius argentei Sudum polito prænitens purgamine. ¶ *Sudus*, subudus, subhumidus, ut *Verrius*, *Philargyr.* & *Nonius* volunt. *Arnob. sub init. l. 7. pag. 212.* Nisi forte hostiarum deus animas devorat, pasciturque de cnissis, quas evomunt ardentia viscera, adhuc suda de sanguine, & pruinibus humecta de succis.

SUEO, es, evi, etum, n. 2. *esser solito*, εἴωθα, ἐθίζομαι, soleo. *Lucret. lib. 1. v. 54.* Appellare suemus, & hæc eadem usurpare. *& vers. 301.* Usurpare oculis, nec voce cernere suemus. *synæresis.* & *lib. 6. v. 953.* & *Propert. l. 4. eleg. 10. v. 17.* Urbis virtutisque parens sic vincere suevit. *Cic. in Arat. l. 2. de nat. cap. 43.* Has Græci stellas Hyadas vocitare suerunt. *syncope* pro *sueverunt*. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 488.* arcanaque suevit prodere. *Id. l. 1. in Eutrop. v. 194.* neglectaque sueverat areæ Claustra remoliri. *Sil. l. 15. v. 766.* Romanæ vulnera suerint Quanta afferre manus, *pro* sueverint. *Cic. Fam. 15. ep. 18. extr.* A te id, quod suesti, peto. *syncope* pro *suevisti*. Al. leg. *consuesti*.

SUERA, æ, f. caro suilla. Affertur a *Turnebo l. 22. c. 6.* ex *Varr. l. 4. de L. L. c. 22. a med.* ubi alii aliter leg.

SUESCO, scis, n. 3. *assuefarsi*, ἐθίζομαι, consuesco, assuesco. *Tacit. 2. Ann. c. 44.* Drusus in Illyricum missus est, ut suesceret militiæ. *& cap. 52.* Ut Tacfarinas lectos viros, & Romanum in modum armatos castris attineret, disciplina & imperiis suesceret. *h. e.* assuefaceret milites: active. Al. referunt ad ipf. Tacfarinat. *Auson. ep. 16. v. 92.* natus tuus Suescat peritis fabulis Simul jocari, & discere. Quidam tribuunt & *Ciceroni Fam. 6. ep. 8.* sed ibi pro cum *suescerent* al. rectius leg. *consuessent*. ¶ Præteritum *suevi* est a *sueo*.

SUESSANUS, a, um, ad Suessam pertinens, quod fuit oppidum Latii adjecti, seu Campaniæ, inter Lirim & Teanum, colonia Romana, cognomine Aurunca, patria *Lucilii*: unde *Auson. epist. 15. v. 9.* Rudes Camenas qui Suessæ prævenis. Alia fuit Suessa Pometia in Latio antiquo, prope Norbam & Satricum. *Cic. ad Brut. ep. 8.* C. Nasennium municipem Suessanum tibi commendo. *Cato R. R. c. 22.* Suessanum roa. ¶ *Suessani*, orum, cives & incolæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 151. num. 3. & pag. 262. num. 7.* &c.

SUETONIUS TRANQUILLUS, Grammaticus & Rhetor Romanus, scriptor, Vopisci judicio, emendatissimus & candidissimus, Plinii junioris amicus, ut patet ex hujus *epist. 95. l. 10.* Scripsit stilo eleganti & erudito duodecim priorum Imperatorum Vitas, librum de illustribus Grammaticis, alterum de claris Rhetoribus; quæ omnia exstant. Vitæ quorundam Poetarum, ut Horatii, Lucani, Juvenalis; libellus item de Viris illustribus, ejusdem ne Suetonii sint, nec ne, disputant Critici, aliis affirmantibus, aliis negantibus.

SUETUS, a, um, *assuefatto*, *avvezzo*, *solito*, εἰωθώς, ἐθισθείς, assuetus, a *sueo*. *Sallust. in fragm.* apud *Augustin. l. 2. de Civ. Dei, c. 18.* Discordia, & avaritia, atque ambitio, secundis rebus oriri sueta mala. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 17.* furesque, feræque suetæ Hunc vexare locum. *Lucret. l. 2. v. 902.* porro ex aliis sentire suetis. *Liv. l. 5. c. 43. extr.* Abstinere suetos ante talibus conciliis. *Virg. 3. Æn. v. 541.* equi curru succedere sueti. *Tacit. 5. Hist. cap. 6.* Lacus suetas aquis volucres non patitur. *Id. 2. Ann. cap. 52.* Sueti latrociniis. *Lucan. l. 1. v. 325.* Bella nefanda parat, suetus civilibus armis.

SUEVI, orum, Σουῆβοι, & Σοῦηβοι, populi Germaniæ, inter Albim & Vistulam siti, de quib. *Cellar. l. 2. Geogr. c. 5.* consule. *Cæs. l. 4. B. Gall. cap. 1.* Suevorum gens est longe maxima & bellicosissima Germanorum omnium. Ii centum pagos habere dicuntur, &c. *Tacit. de Germ. c. 38.* Suevorum non una, ut Cattorum Tencterorumque gens: majorem enim Germaniæ partem obtinent, propriis adhuc nationibus nominibusque discreti, quamquam in commune Suevi vocentur. Insigne gentis obliquare crinem, nodoque substringere. Sic Suevi a ceteris Germanis: sic Suevorum ingenui a servis separantur, &c. *Lucan. l. 2. v. 51.* Fundat ab extremo flavos Aquilone Suevos. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 17. & 311.* Illa genus Suevos acre, indomitosque Sicambros Contudit. *Claudian. de IV. Consul. Honor. in fi.* Crinitusque tuo sudabit fasce Suevus. ¶ Adjective *Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult.* Duæ fuere Ariovisti uxores: una Sueva natione, altera Norica. *Sil. l. 5. v. 133.* cui vertice surgens Triplex crista jubas effundit crine Suevo. *h. e.* in morem Suevorum obliquato.

SUEVIA, æ, f. Suevorum regio. *Tacit. de Germ. cap. 43. & 45. extr.*

SUEVICUS, a, um, ad Sueviam & Suevos pertinens, ut Suevicum mare, *Tacit. de German. c. 45.*

SUEVUS, a, um, Suevicus. V. in *Suevi*.

SUFES, etis, m. supremus apud Carthaginienses magistratus, ad instar consulum Romæ, ut *Liv. l. 28. c. 37.* & *lib. 30. c. 7.* docet. *Festus*: Sufes dictus Pœnorum magistratus, ut Oscorum Meddixtuticus. Calidius in oratione in Q. Cæcilium: Nonne vobis, judices, ignem & fumus prosequi, & flamma videtur? Senatus censuit, referentibus Sufetis. (pro *Sufetibus*: fortasse ad evitandam repetitionem τῆς *ibus*.) *Tab. an.* apud *Gruter. pag. 470. n. 2.* agente Celere Milchonis Gulalsæ filio, Sufete. Adde *ibid. num. 1.* & *Senec. de tranquill. anim. c. 3 a med.* ¶ Al. scrib. *Suffes* invito *Sigon.* & *Lapidib.*

SUFFARCINATUS, & Subfarcinatus, a, um, *chi porta involti sotto la veste*, *affagottato*, ὑποσεσαγμένος, subtus farcinas, vel involucra habens. *Plaut. Curcul. 2. 3. 10.* Qui incedunt suffarcinati cum libris, cum sportulis. *Terentius Andr. 4. 4. 30.* Verum. vidi Cantharam suffarcinatam. *Apul. l. 9. Metam.* Munificentia publica saginati, vaticinationisque crebris mercedibus suffarcinati purissimi illi sacerdotes. *carichi di regali.* ¶ Metaphorice *Id. l. 10.* At ego, quamquam jam bellule suffarcinatus, esurienter exhibitas escas appetebam. *h. e.* affatim cibis saginatus, & obesus factus.

SUFFARCINO, as, a. 1. *caricare*, *empire*, onero, impleo: a *sub*, & *farcio*: quasi sarcinis & involucris onero. *Apul. lib. 9. Metam.* Veteratricem feminam multis exorat precibus, multisque suffarcinat muneribus.

SUFFARRANEUS, a, um, qui far in castra convehit. *Plin. l. 7. c. 34.* Mulionem castrensem suffarraneum fuisse, &c. Notat tamen *Harduin.* variare MSS.

SUFFECTIO, onis, f. *sostituzione*, substitutio. *Arnob. l. 5. pag. 166.* Putorem temperare suffectione unguentorum. *Id. lib. 7. pag. 212.* Numquid forte dii aluntur his sacris, & ad eorum compagium retinendam nonnullius opus est suffectione materiæ? *Tertull. de Anim. cap. 28.* Animarum alterna mortuorum atque viventium suffectio. ¶ Item tinctura. *Arnob. l. 7. pag. 251.* Obsita squamis terga, macularum suffectionibus varia.

SUFFECTURA, æ, f. supplementum. *Tertull. l. 1. adversus Marcion. c. 28. a med.* Suffectura est quodammodo spiritus animæ.

SUFFECTUS, & Subfectus, a, um, *sostituito*, *messo in luogo altrui*, ἐπικατασταθείς, subrogatus, substitutus. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10. ante med.* Si Appii os haberem, in cujus locum suffectus sum. *Tacit. 4. Ann. c. 16.* Filius patri suffectus. *Liv. l. 2. c. 8.* Suffectus in Lucretii locum M. Horatius Pulvillus. *scil.* in consulatu. V. *Consul.* De Caninio Rebilo in paucas horas consule suffecto in locum Q. Fabii Maximi, verba faciunt *Cic. Fam. 7. epist. 30.* *Sueton. in Cæs. c. 76.* *Plin. l. 7. c. 53.* *Tacit. 3. Hist. c. 37. extr.* & *Macrob. l. 2. Saturnal. c. 3.* ¶ Item additus, *aggiunto*. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 16.* Quatuor cæli partes in ternas dividunt, & singulis ventos binos suffectos dant. ¶ Item infectus, coloratus. *Virg. 2. Æn. v. 210. de anguib.* Ardentesque oculos suffecti sanguine & igni. *tinti*, *macchiati*. & *Valer. Flacc. l. 2. vers. 105.* Et maculis suffecta genas. & *lib. 1. v. 821.* suffecta lumina leto. *occhi smorti*. & *Senec. l. 1. quæst. nat. c. 5. a med.* Nubes sole suffecta. *colorita*, *accesa*. Al. leg. *sufferta*, h. e. solis luce repleta.

SUFFERENTIA, æ, f. *sofferenza*, *tolleranza*. *Tertull. de Orat. c. 4. a med.* & *lib. 4. advers. Marcion. c. 15.*

SUFFERO, & Subfero, ers, tuli, act. anom. *sostenere*, *portare*, *resistere*, *reggere*, *star saldo*, *non cedere*, ὑφίσταμαι, perfero, sustineo, subsisto, par sum, non cedo. *Arnob. lib. 2. pag. 83.* an axis eum (*mundum*) sustineat, an ipse se potius vi propria sufferat. *Terent. Heaut. 3. 1. 43.* Satrapes si siet amator, numquam sufferre ejus sumptus queat, nedum tu possis. (*Brutus ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. sub fin.* Non si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptui possem.) *Plaut. Merc. 1. 2. 4.* Vix suffero hercle anhelitum. *appena posso respirare*: vix recipio spiritum: & ut *Id. ibid.* ait *vers. 15.* animam nequeo vertere. *Virg. 2. Æn. v. 491.* Instat vi patria Pyrrhus: nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre valent. ¶ Sufferre laborem, vulnera, &c. *soffrire*, *sopportare*, *tollerare*, sustinere, tolerare, ferre. *Propert. l. 3. eleg. 20. v. 21.* Quod superest sufferte pedes, properate laborem. *h. e.* iter quod terra faciendum restat, tolerate. *Varr. l. 2. R. R. 1. 8. a med.* In mulis spectanda ætas, ut vecturis sufferre labores possint. *Colum. l. 3. c. 2. ante med.* Vites valenter sufferunt ventos & imbres. *Lucret. l. 5. v. 1301.* boves Lucas anguimanos belli docuerunt vulnera Pœni sufferre. *Plaut. Asin. 3. 2. 11.* Qui me vir fortior est ad sufferendas plagas? *Id. Merc. 5. 2. 20.* Imbrem perpetiar, laborem sufferam, solem, sitim. ¶ Absolute *Plaut. Curcul. 2. 3. v. 6.* Si magis me instabant, ad Prætorem sufferam. *h. e.* petiar me rapi ad Prætorem. ¶ Pro perpeti, *patire*, *patere*, *provare*, ὑπομένω. *Sulpic. ad Cicer. 4. Fam. ep. 5. ante med.* Nisi hoc pejus sit, hæc sufferre & perpeti. *Terent. Andr. 5. 3. 17.* An ut pro hujus peccatis ego suppli-

cium sufferam? *Cic. 2. Catil. c. ult.* Ut ne improbus quidem pœnam sui sceleris sufferat. *Id. pro Cæcin. c. 33. in fin.* Quam multam si sufferre voluissent, tam manere in civitate potuissent. ¶ Sufferre pœnas, *pagar il fio, la pena*, pendere, dare pœnas. *Attius* apud *Non. c. 4. n. 419.* Ego me non peccasse plane ostendam, aut pœnas sufferam. *Plaut. Amph. 3. 4. 19.* Deinde illi actutum sufferet suus servus pœnas Sosia. *Id. Cistell. 1. 3. in fin.* Ut vobis victi Pœni pœnas sufferant. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 33.* At Phalaris, et Apollodorus pœnas sustulit. ¶ Est etiam subjicere, dedere, offerre, *sottoporre*. *Plaut. Pæn. 4. 2. 33.* Ut ubi mihi vapulandum est, tute corium sufferas. *Id. in fragm.* apud *Non. loc. cit.* Intro ad uxorem: sufferamque meum tergum ob injuriam. ¶ Apud JCtos *sufferre æstimationem* est offerre, vel præstare, vel persolvere. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 2. leg. 21.* Si venditor victus litis æstimationem sustulerit. *Cajus lib. 30. leg. 69. extr.* Ut ob hoc delictum quasi litis æstimatio a legatario sufferatur heredi. ¶ Est etiam suppeditare, sufficere, *somministrare*. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. a med.* Nutricare octonis porcos parvulos primo possunt: incremento facto, a peritis dimidia pars removeri solet, quod mater neque potest sufferre lac, neque congenerare alescendo roborem. ¶ Præsentium *sustuli* etiam ad *collo* refertur.

SUFFERTUS, a, um, [illegible], particip. a *suffercio*, sicut *refertus* a *refercio*. Significat plenum, densum, spissum. *Sueton. in Ner. c. 20.* Mediaque in orchestra frequenti populo epulatus, si paulum subbibisset, aliquid se sufferte tinniturum, Græco sermone promisit. *h. e.* cantaturum se aliquid, quod Græci dicunt [illegible], idest magnum quiddam, & succi plenum, quod auditoris aures impleat: vel voce plena, & sonora. Al. leg. *suffertum*. Aliud exemplum ex *Seneca in quæst. nat.* V. in *Suffultus*. & adde *Lucil.* apud *Gell. l. 4. cap. 17.* ubi & *suffectus* scribitur.

SUFFERVEFACIO, & Subfervefacio, is, a. 3. *scaldare alquanto*, [illegible], aliquantum fervidum reddo. *Plin. l. 18. c. 11.* Vulgo ne suffervefaciunt. ¶ Hinc passivum *suffervefio*, [illegible]. *Id. lib. 27. cap. 9. ante med.* Affirmant, lapillos, qui suffervefiant, rumpi.

SUFFERVEFACTUS, & Subfervefactus, a, um, *riscaldato alquanto*, [illegible], aliquantum fervefactus. *Plin. l. 14. c. 17.* Mellis decem libris, aceti heminis quinque suffervefactis decies. *Id. l. 22. c. 25. ante med.* Semunciæ amyli cum ovo suffervefacta.

SUFFERVEFIO. V. *Suffervefacio*.

SUFFERVEO, & Subferveo, es, bui, n. 2. *bollire alquanto*, [illegible], aliquantum ferveo. *Apul. de herb. c. 115.* Rutæ cauliculos conterito, additis aquæ cyathis tribus, & aceti heminis, & suffervcat.

SUFFES. V. *Sufes*.

SUFFIBULUM, i, n. *Fest.* Suffibulum est vestimentum album, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Virgines Vestales, cum sacrificent, semper habere solent: idque fibula comprehenditur. Adde *Varron. lib. 5. de L. L.* cujus verba V. in Ope-*causivo*.

SUFFICIENS, & Subficiens, entis, *bastante*, *sufficiente*, [illegible], idoneus, satis aptus, satis subministrans. *Liv. lib. 2. c. 8.* Consul magno natu, non sufficientibus jam viribus ad consularia munera obeunda, intra paucos dies moritur. *Sueton. in Vitell. c. 13.* Epulas interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, & prandia, & cœnas, comissationesque, facile omnibus sufficiens vomitandi consuetudine. *Curt. l. 3. c. 6. sub fin.* Ætas vix tantis matura rebus, sed abunde sufficiens. *Id. l. 8. c. 4. ante med.* Regem multiplicato labore sufficientem malis, quibus ipsi cesserant, deserere erubescebant. *che stava saldo alle disgrazie*. & *Aul. vitæ Persii a med.* Fuit pietatis erga matrem & sororem exemplo sufficientis. *bastante a servir d'esempio*. & *Paul. Dig. lib. 29. tit. 7. leg. 8.* Quid enim, si sufficientium testium facultatem non habuit? *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 2. ante med.* Unica & sufficientissima definitio. ¶ Cum infinito *Lucan. l. 5. v. 153.* nec vos antra complere capacis Sufficiens spatium.

SUFFICIENTER, *bastantemente*, *sufficientemente*, [illegible], [illegible], quantum satis est. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 29.* Mensores vix iis operibus, quæ Romæ fiunt, sufficientes habeo. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 15.* Sufficienter autem alere & vestire debet, secundum ordinem & dignitatem mancipiorum. *Aurel. Vict. in Epit. c. 20. a med.* Latinis litteris sufficienter instructus. *Pallad. lib. 1. tit. 35. a med.* Nucem perforari jubent: ibi paleas & ceram cum sulfure sufficienter includi.

SUFFICIENTIA, æ, f. *sufficienza*, quod sufficit. *Tertull. lib. 1. ad Uxor. c. 4. sub fin.* Sufficientia, quæ modestiæ & pudicitiæ apta est. *l'aver quanto basta per vivere*. & *Sidon. l. 6. epist. ult. ad fin.* Quibus obtigit per panis sui abundantiam ad sui sufficientiam pervenire. *ad aver il bisogno da vivere*.

SUFFICIO, & Subficio, is, eci, ectum, a. 3. *sostituire*, *surrogare*, [illegible], in locum alterius pono, substituo. *Cic. pro Mur. c. 39. a med.* Nam ne sufficiatur consul, non timent. *Liv. l. 5. cap. 31. a med.* Nec unquam in demortui locum censor sufficitur. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 12.* Sperans heredem suffici se proximum. *Plin. lib. 7. c. 16.* Septimo mense gigni dantes: septimo eosdem decidere anno, aliosque suffici. *Virg. 3. Georg. v. 65.* Atque aliam ex alia generando suffice prolem. & *lib. 4. v. 202. de apib.* ipsæ regem parvosque Quirites sufficiunt. ¶ Item subinde præbeo, suppedito, subministro, *somministrare*, *porgere*. *Virg. 2. Æn. v. 618.* & *Æn. 9. v. 802.* Ipse pater Danais animos viresque secundas Sufficit. *Sil. l. 1. v. 36.* duo nomina sufficit unus Turbanti terras. *Virg. 2. Georg. v. 424.* Ipsa satis tellus, cum dente recluditur unco, Sufficit humorem. & *vers. 435.* salices pecori frondem, aut pastoribus umbras sufficiunt. *Ovid. in Ibin, v. 243.* Tempus in immensum lacrymas tibi movimus istas, Quæ semper causa sufficiente cadent. *Liv. l. 3. cap. 61. ad fin.* Milites excursionibus sufficere. *h. e.* subinde mittere ad excursiones faciendas. ¶ Item primum colorem inducere, inficere. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 405.* & *cap. 12. num. 13.* Ut qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam. V. *Suffectus*. ¶ Neutrorum etiam more usurpatur, & significat satis posse, aut esse, *bastare*, *potere*, *esser sufficiente*, [illegible]. *Cic. 2. Phil. c. 7. circa med.* Nec scribæ sufficere, nec tabulæ nomina illorum capere potuerunt. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20. ad fin.* Nec jam vires sufficere, nec ferre operis laborem posse. *Virg. 9. Æn. v. 810.* nec sufficit umbo ictibus. *Liv. l. 36. c. 45.* Romani, quoad sufficere remiges potuerunt, satis pertinaciter secuti sunt. *Curt. l. 9. c. 5. ante med.* Adeo resolutus, ut ne ad vellendum quidem telum sufficeret dextra. *Petron. in Satyr. c. 88.* Sufficere ad inventionem. *Liv. l. 21. c. 8.* Et non sufficiebant (jam enim feriebantur arietibus) muri. *non reggevano*. & *Virg. 12. Æn. v. 738.* Idque (*ferrum*) diu, dum terga dabant palantia Teucri, Sufficit. postquam arma dei ad Vulcania ventum, Mortalis mucro, glacies ceu futilis, ictu Dissiluit. *stette saldo*. & *Liv. l. 29. c. 31. a med.* Mons quia pecori bonus alendo erat, hominum quoque lacte ac carne vescentium abunde sufficiebat alimentis. *Plin. l. 17. c. 22. ante med.* Vitis vires capit suffecturas oneri. *Ovid. 2. Amor. el. 7. v. 1.* Ergo ego sufficiam reus in nova crimina semper? *h. e.* satis ero ad præbendam materiam criminum. *Id. 2. ex Ponto, epist. 1. sub fin.* Hunc quoque carminibus referam fortasse triumphum, Sufficiet nostris si modo vita malis. *h. e.* si superetit, & subsistet. ¶ Cum infinito *Virg. 5. Æn. vers. 21.* Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. ¶ Pro suppetere, occurrere. *Ovid. Met. 4. v. 585.* sed lingua repente In partes est fissa duas: nec verba volenti Sufficiunt. ¶ *Sufficit*, satis est, *basta*. *Senec. in Herc. Oet. v. 612.* Cupit hic gazis implere famem: Nec tamen omnis plaga gemmiferi Sufficit Istri. *Martial. l. 9. epigr. 1.* mihi parva locuto Sufficit in vestras sæpe venire manus. *Plin. l. 9. epist. 21.* Interim sufficit, ut exorari te sinas. & *epist. 33. extr.* Sufficit, ne ea, quæ sunt vera, minuantur. *Ovid. 5. Trist. eleg. 2. v. 3.* valeo: corpusque, quod ante laborum impatiens erat, sufficit, atque ipso vexatum induruit usu. *h. e.* satis est, satis valet ferendis laboribus.

SUFFIGO, & Subfigo, igis, ixi, ixum, a. 3. *ficcare*, *attaccar sotto*, [illegible], [illegible], subtus figo, suppingo. *Lucan. l. 9. v. 358.* Pioridus antennæ subfixit lintea summæ. *Plin. l. 33. c. 3.* Summæ licentiæ fuerat, Agnonem Teium, Alexandri M. præfectum, aureis clavis suffigere crepidas. *Senec. in Hippol. v. 497.* trabes multo auro suffigere. *h. e.* aureum lacunar facere. ¶ Item affigo, configo, *conficcare*. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 82.* & *Hist. de B. Afric. c. 66. extr.* aliquem in cruce suffigere. *Justin. sub fin. l. 18.* In altissimam crucem suffigi jussit. & *lib. 22. c. 7. a med.* Patibulo suffixus est. *Id. l. 30. c. 2. a med.* Mulieres patibulis suffiguntur. *Suet. in Cæs. c. 74.* Piratas suffixurum se cruci ante juraverat. *Flor. lib. 1. cap. 11. a med.* Spolia, quæ Mænius in suggestu fori, capta hostium classe, suffixit. ¶ infigo. *Senec. in Phœniss. vers. 206.* Quid est, quod te efferavit? quod novos suffixerit stimulos dolori?

SUFFIMEN, inis, n. *profumo*, [illegible], id quod suffitur. V. *Suffimentum*. *Ovid. 4. Fast. v. 731.* I, pete virginea, populus, suffimen ab ara: Vesta dabit: Vestæ munere purus eris. Sanguis equi suffimen erit, vitulique favilla: Tertia res duræ culmen inane fabæ.

SUFFIMENTO, as, a. 1. *profumare*, suffumigare. *Veget. l. 3. rei veterin. c. 2 sub fin.* Sed & totum bovem suffimentare.

SUFFIMENTUM, i, n. idem ac suffimen. *Fest.* Suffimenta sunt, quæ faciebant ex fabe, milioque molito, mulso sparso: Ea diis dabantur eo tempore, quo uvæ calcatæ prelo premebantur. *Cic. 2. de Leg. cap. 14.* Nam & nos sine illius suffimentis expiati sumus. *Plin. l. 15. cap. ult. a med.* Laurus suffimentum cædis hostium, & purgatio.

SUFFIO, & Subfio, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *profumare*, [illegible], significat adolendo suffumigare, ut docent *Serv. in 4. Georg. v. 241.* & *Gloss.* veteres tum *Cyrilli*, ubi [illegible] exponitur *suffio*: tum *Philoxeni*, in quibus est, Suffitio, [illegible]. *Virg. loc. cit.* At suffire thymo, cerasque recidere inanes Quis dubitet? *Colum. l. 12. c. 18.* Cella quoque vinaria omni stercore liberanda, & bonis odoribus suffienda. *Cato R. R. c. 113.* Sumito testam picatam: eo prunam lenem indito: suffito serta, & schœno, & palma. *Plin. l. 25. c. 5. ante med.* Melampodio domos suffiunt, purgantque. *Id. l. 12. c. 17.* Urunt styracem in pellibus hircinis, suffiuntque tecta. *Lucret. l. 4. v. 1168.* Suffire se tetris odoribus. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 83.* quemcumque locum externæ tetigere puellæ, Suffit, & pura limina tergit aqua. Al. aliter leg. *Plin. l. 28. c. 4. circa med.* Sunt qui præcipiant dentem suffiri dente hominis sui sexus. & *cap. 11. ante med.* Volunt & oculos suffiri jecinore decocto. *Id. lib. 35. cap. 17. a med.* Primum abluitur vestis sorda, dein sulphure suffitur. ¶ Item adolere, urere suffumigandi causa, *abbruciare*. *Plin. l. 20. c. 13. a med.* Vulvarum causa rutam suffire. & *lib. 28. c. 10.* Carnem recentem hædorum pilo suffiunt. eoque nidore fugant serpentes. ¶ Pro calefacere, fovere. *Lucret. l. 2. v. 1096.* Ignibus ætheriis terras suffire feraces.

SUFFISCUS, ei, m. saccus, marsupium. *Fest.* Suffiscus dicebatur folliculus testium arietinorum, qui celebris usui erat pro marsupio: & forsitan dictus suffiscus a fisci similitudine.

SUFFITIO, onis, f. *profumo*, [illegible], actus suffiendi, suffitus, suffimentum. *Plin. l. 25. c. 2. circa med.* Orpheus & Hesiodus suffitiones commen-

emodayere. Colum. l. 1. c. 6. a med. Ne turfus nimie suffitione medicata sint. Id. l. 12. c. 50. a med. Suffitionem doliorum facere. Festus in Aqua. Funus profecuti, redeuntes ignem supergrediebantur aqua asperfi: quod purgationis genus vocabant suffitionem.

SUFFITOR, oris, m. ὑποθυμιατής, qui suffit, seu suffumigat. Plin. l. 34. c. 8. a med. Lycoe & ipsa puerum suffitorem pinxit.

SUFFITUS, us, m. profumo, θυμίασις, suffumigatio: a suffio. Plin. l. 24. c. 11. a med. A multis in suffitus pro tura assumitur. Id. l. 21. c. 18. Suffitum hujus herbæ excipientes ore. Id. l. 32. c. 10. Suffitu necare cimicas.

SUFFITUS, a, um, profumato, ὑποθυμιαθείς, suffumigatus. Plin. l. 20. c. 17. a med. Anisum dolores capitis levat suffitum naribus. Colum. l. 9. c. 14. Suffitas deinde, & æstivantes apes refrigerare oportet. Ovid. Fast. 5. v. 676. urna Purus suffita, quam feret, haurit aquam. Arnob. lib. 6. pag. 201. Signa fumo suffita, ac decolorata nigrescunt.

SUFFIXUS, & Subfixus, a, um, conficcato, attaccato, κατεπηγμένος, confixus, affixus. Catull. carm. 66. ad Jan. v. 39. Janua suffixa tigello. Cic. in Pison. c. 18. Si te, & Gabinium cruci suffixos viderem. Catull. carm. 97. ad Juvent. v. 4. Suffixus in cruce. Sil. l. 1. v. 153. erecto suffixus robore. h. e. cruci suffixus. Sueton. in Galb. c. 20. Caput Galbæ hasta suffixum. Et absolute Tacit. 1. Hist. c. 49. Caput Galbæ per lixas calonesque suffixum, laceratumque. Apul. l. 6. Metam. Dona pretiosa postibus suffixa.

SUFFLABILIS, le, spirabile. Prudent. in Apotheos. v. 906. Spiramus quotiens animæ sufflabilis auras.

SUFFLAMEN, inis, n. lignum illud, quo currus in declivibus locis nimio impetu ruentes cohibentur. Juvenal. sat. 8. v. 148. Ipse rotam stringit multo sufflamine consul. ¶ Translate pro quocumque retinaculo, impedimento, retardatione. Juvenal. sat. 16. v. 50. Nec res atteritur longo sufflamine litis. Inscript. apud Gruter. pag. 180. n. 3. fontium, aquarumque cælestium ex montib. delabentium torrenti sufflamen his muris fossaque opposuit.

SUFFLAMINO, as, a. 1. ruentem currum sufflamine sistere. Senec. in Apocolocynthosi, sub fin. Aliquando lamnis ostieri rotam sufflaminandam. ¶ Per translationem accipitur pro comprimere, retinere, refrenare in universum. Senec. in præfat. l. 4. excerpt. controvers. a med. Tanta illi erat velocitas orationis, ut vitium fieret. Itaque D. Augustus optime dicit, Aterius noster sufflaminandus est. Adeo nedum currere, sed decurrere videbatur, nec verborum tantum illi copia, sed etiam rerum erat.

SUFFLAMMO, & Subflammo, as, a. 1. inflammo, accendo. Sidon. l. 4. ep. 6. ad fin. Calumniam plectibili sufflamat invidia.

SUFFLATIO, onis, f. ὀνοφύσησις, enfiatura, gonfiamento. Plin. l. 9. c. 7. Præterea bullantium aquarum sufflatio, Lunæque effectu concharum quoque corpora augescentia. Adde cap. 29.

SUFFLATUS, a, um, vento inflatus, enfiato, gonfio. Plin. l. 8. c. 38. Sufflatæ cutis distentu ictus hominum, & morsus canum arcent. Varr. apud Non. cap. 4. n. 416. Persæ propter exercitationes pueriles modicas, eam sunt consequuti corporis siccitatem, ut neque exspuerent, neque emungerentur, sufflatove corpore essent. Cato R. R. c. 157. Verum ubi sufflatæ sunt ex cibo, non possunt perspirare. ¶ Hinc sumitur pro tumido, superbo. Varr. apud Non. c. 1. n. 217. Neque auro, aut genere, aut multiplici scientia sufflatus quærit Socratis vestigia. Auctor ad Herenn. l. 4. c. 10. Nam gravi figuræ, quæ laudanda est, propinqua est ea, quæ fugienda est: quæ recte videbitur appellari, si sufflata nominabitur. Gell. l. 7. c. 14. Plerumque sufflati atque tumidi (in dicendo) falluntur pro uberibus. Plaut. Bacch. 4. 2. 21. Sufflatam illa huc veniet. Pist. diruptum velim. h. e. iracundia tumens.

SUFFLAVUS. V. Subflavus.

SUFFLO, & Subflo, as, avi, atum, a. 1. soffiare, gonfiare, φυσάω, ἐμφυσάω, flare in rem aliquam, inflare. Martial. lib. 3. epigr. 17. Sufflavit buccis terque quaterque suis. Plin. l. 11. c. 18. a med. Rubetæ veniunt ultro, adrepentesque foribus (alveorum) per eas sufflant. Id. l. 34. cap. 8. a med. Puer sufflans languidos ignes. Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Bonum. Dedit gladiatores decrepitos, quos si sufflasses, cecidissent. ¶ Sufflare buccas, gonfiar le gote, sufflando inflare. Plaut. Stich. 5. 4. 41. Age tibicen, refer ad labias tibias, suffla celeriter tibi buccas, quasi proserpens bestia. ¶ Translate Id. Cas. 3. 3. 19. Hic sodalis tuus nescio quid se sufflavit uxori suæ. h. e. ira intumuit. Pers. sat. 4. v. 20. suffla: sum candidus. h. e. jacta, gloriare, infla te.

SUFFOCABILIS, le, che soffoca. Cæl. Aurel. l. 1. Acut. c. 9. Parvus locus suffocabilis erit aeris paupertate.

SUFFOCATIO, onis, f. πνίξ, ἀγχόνη, actus suffocandi. Plin. l. 20. c. 5. Ejus semen contritum, & in vino potum sumentem alvum, & suffocationes mulierum, doloresque lenit. Ubi suffocationes appellat, cum vulvæ conversione mulieres animo deficiunt, & pæne exanimantur. Quæ hujusmodi morbo laborant, ὑστερικαί vocantur. Rursus Id. lib. 26. cap. ult. a med. Hyssopum suffocationes levat.

SUFFOCATUS, a, um, soffocato. Auctor in Act. Apost. cap. 15. l. 2. v. 278. ne suffocata, cruore Quæ maculantur, edant. Quintil. l. 11. c. 3. circa med. Vox ultra vires urgenda non est. nam & suffocata sæpe, & majore nisu nimis clara est. Plin. l. 20. c. 22. Sinapi vulvarum conversione suffocatas (mulieres) excitat odore. donne isteriche. V. Suffocatio. Justin. l. 4. c. 1. a med. Aquarum ille concursus raptum secum spiritum in imum fundum trahit, atque ibi suffocatum teredis tenet, donec, &c.

SUFFOCO, & Subfoco, as, a. 1. soffocare, strangolare, πνίγω, ἄγχω, spiritum præcludo obstrictis faucibus: a sub, & fauc. Ut in u abit, quomodo ab aulla est olla, a plaudo explodo. Lucret. l. 3. v. 905. Aut in melle situm suffocari, atque rigere. Cic. pro Mur. c. 29. in fin. Non minus delinquere eum, qui gallum gallinaceum, cum opus non fuerit, quam eum, qui patrem suffocaverit. Senec. l. 6. quæst. nat. c. 2. circa med. Ego timeam terras trementes, quem crassior saliva suffocet. ¶ Translate Plin. l. 17. cap. 23. Est quorundam imperitia sub ræreo vitem vinculo suspendendi, suffocanta injuria. h. e. vinculo illo strangulante truncum, ut Colum. l. 4. c. 26. loquitur. Cic. Attic. l. 9. ep. 7. circa med. Consilium primum est suffocare Urbem & Italiam fame.

SUFFOCO, & Subfoco, as, a. 1. a sub, & focus, significat igni subjicere, igne purgare, & quasi sub focum mittere. Propert. l. 4. el. 8. v. 83. Dein quemcumque locum externæ tetigere puellæ, Suffocat, & pura limina tergit aqua. Ita cum Scaligero leguot nonnulli: alii suffit: quod recta & merito defendit Broukus.

SUFFODIO, & Subfodio, is, odi, ossum, cavar sotto, scavare, ὑπορύττω, subtus fodio. Colum. l. 2. c. 18. Neque sues volumus impasci, quoniam rostro suffodiat, & cæspites excitet. Plin. lib. 18. c. 21. Qui sarrit, caveat, ne frumenti radices suffodiat. Id. l. 36. c. 15. Suffodere montes. Tacit. 2. Histor. c. 21. Vineas expediunt suffodiendis muris. ¶ Item ab inferiore parte confodere, ferire. Sueton. in Domit. c. 17. Legenti traditum a se libellum suffodit inguina. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 12. Suffodere equos. ammazzar altrui il cavallo sotto.

SUFFOSSIO, onis, f. scavamento, ὑπόνομος, actus suffodiendi. Senec. epist. 49. a med. Et ipsum solum suffossionibus tremere, & cuniculis. Vitruv. l. 1. c. 5. a med. Munitionibus neque arietes, neque suffossiones, neque machinæ valent nocere.

SUFFOSSUS, a, um, scavato sotto, ὑπορυχθείς, subtus fossus. Hirt. de B. Alex. c. 5. Alexandria est fere tota suffossa, specusque habet ad Nilum pertinentes. Plin. l. 16. c. 1. ad fin. Quercus suffossæ fluctibus, aut propulsæ flatibus. Cic. de Harusp. resp. c. 15. Sacella suffossa, incensa, inædificata. h. e. suffodiendo diruta. Plin. lib. 8. c. 29. A cuniculis suffossum in Hispania oppidum, a talpis in Thessalia. ¶ Item confossus. Virg. 11. Æn. v. 671. Suffosso revolutus equo. Al. leg. suffuso. Tacit. 1. Ann. c. 65. & lib. 2. c. 11. Cæcina suffosso equo delapsus.

SUFFRÆNATIO. V. Suffrenatio.

SUFFRAGANS. V. in Suffragor.

SUFFRAGATIO, onis, f. raccomandazione, broglio, ψηφοφορία, actus suffragandi, commendatio. Cic. pro Mur. c. 18. Tum vero in consule declarando multum etiam apud universum P. R. auctoritatis habet suffragatio militaris. & cap. 19. Suffragatio urbana. Sallust. in Jug. c. 69. in f. Sic illi a multis honestissimis suffragatione consulatus petebatur. Cic. pro Planc. c. 6. Sublata sunt studia, extinctæ suffragationes, nullæ contentiones, nulla exspectatio suffragiorum. Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 9. Nihil ad tuam dignitatem accedere volo suffragatione vestra. Sueton. in Claud. c. 11. De quæstore quodam candidato inter causas suffragationis suæ posuit, quod patre ejus frigidam ægro sibi tempestiva dedisset. Liv. l. 4. cap. 44. Nec potestas, nec suffragatio horum valuit, quin, &c. & lib. 10. c. 13. sub fin. Justa suffragatio visa. Vet. lap. apud Gruter. pag. 142. lin. 11. Suffragationem suam alicui dare.

SUFFRAGATOR, oris, m. ψηφιστής, qui suffragatur, qui suffragium fert. Cic. pro Mur. c. 7. Tua vero nobilitas, Servi Sulpiti, tametsi summa est, tamen hominibus litteratis & historicis est notior, populo vero & suffragatoribus obscurior. Plin. ep. 10. l. 3. Addebat quosdam ex suffragatoribus: illi graviter, & paucis loquebantur. Plaut. Cas. 2. 4. 10. Ibi ego te, & suffragatores tuos ulciscar. Sueton. in Vespas. cap. 23. Exacta pecunia, quantum is cum suffragatore suo pepigerat. con chi lo portava. & Varr. l. 3. R. R. c. 5 in f. Propter studia suffragatorum.

SUFFRAGATORIUS, a, um, ψηφιστικός, pertinens ad suffragatores, vel ad suffragia. Q. Cic. de petit. consul. c. 7. Fore ea eo non brevem & suffragatoriam, sed firmam & perpetuam amicitiam. h. e. similem favoris & benevolentiæ suffragatorum.

SUFFRAGATRIX, icis, f. quæ suffragatur. Augustin. l. 18. de Civ. Dei, c. 9. sub fin. Nec adfuit Minerva suffragatricibus suis. & cap. 10. ad fin. Pœna suarum suffragatricium.

SUFFRAGINOSUS, a, um, cujus suffragines morbo vitiatæ sunt. Colum. lib. 6. cap. ult. de mulo: Suffraginosæ hordacea farina imponitur.

SUFFRAGIUM, ii, n. voto, voce, favo, pallottola, partito, suffragio, ψῆφος, χειροτονία, significatio voluntatis judiciique nostri in creandis magistratibus, legibus jubendis, reis judicandis, &c. quæ fit vel voce, vel tabella: quæ tabella & ipsa suffragium dicitur. Populus R. initio suffragia voce tulit: deinde variis latis hac de re legibus, per tabellas, quæ cistis deferebantur, & a diribitoribus populo distribuebantur. V. Tabella, & Tabellarius. De notatione. V. Etymologos. Cic. 3. de Legib. c. 16. Si hæc suffragiis aut scitis multitudinis probarentur. Id 2. Agrar. c. 7. ante med. Ut unusquisque studio & suffragio suo viam sibi ad beneficium impetrandum munire possit. Horat. l. 1. ep. 19. v. 37. Non ego ventosæ plebis suffragia venor Impensis cœnarum, & tritæ munere vestis. Juvenal. sat. 8. v. 211. Libera si dentur populo suffragia, quis iam Perditus, ut Senecam dubitat præferre Neroni? Nep. in Themist. c. 8. Testularum suffragiis e civitate ejectus. Plin. l. 8. ep. 23. Suffragio suo adjuvare aliquem in petendis honoribus. Id. l. 2. ep. 1. a med. Candidatum suffragio ornare. Plin. alter l. 35. cap. 10. Magnis suffragiis superari ab aliquo. Sallust. in orat. Licin. ad pleb. Destinare aliquem præsidem per suffragia. Cic. pro Dom. c. 18. Ferre suffragium de capite alicujus. squittinare, mandar a partito, ballottare. & Fam.

15. ep.

15. *ep.* 12. Facere aliquem consulem cunctis suffragiis. *a pieni voti*. & *Justin. l.* 1. *extr.* Constituitur dux omnium suffragio. & *Cic. Verr.* 4. *c.* 52. Suffragiis creare aliquem. *per ballottazione*. & *Liv. l.* 3. *c.* 17. Inire suffragium, *mettersi a squittinare*. & *lib.* 31. *c.* 7. Centurias in suffragium mittere. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Cum in suffragium Tribus oporteret ire. *Vellej. l.* 2. *c.* 49. *sub fin.* Committere se suffragiis populi. *andar a partito*, *sottomettersi alla squittinio*. & *Varr. lib.* 3. R. R. *cap.* 2. Suffragia dirimere. V. *Diribeo*. *Plin. l.* 3. *ep.* 20. & *lib.* 4. *ep.* 25. Tacita suffragia. *h. e.* quæ tabellis feruntur. ¶ *Suffragium*, centuria quæ suffragium fert. *Festus in Sex*. Sex suffragia appellantur in equitum centuriis, quæ sunt adjectæ ei numero centuriarum, quas Priscus Tarquinius rex constituit. ¶ Jus ferendi suffragii. *Liv. l.* 38. *c.* 36. *a med.* Populi est, non Senatus, suffragium, quibus velit, impartiri. ¶ *Translate* est existimatio, voluntas, favor, *opinione*, *sentimento*, *raccomandazione*, *favore*. *Cic.* 2. *Phil. c.* 17. Et vero adhibes joci causa magistrum, suffragio tuo & compotorum tuorum rhetorem. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 102. Multa fero, ut placem genus irritabile vatum, Cum scribo, & supplex populi suffragia capto. *Plin. l.* 10. *ep.* 18. Gabium Bassum integrum, probum, industrium, voto pariter & suffragio prosequor. *Id. l.* 4. *ep.* 16. *extr.* Cujus & suffragio Senatus libentissime indulget, & testimonio plurimum credit. *Plin. alter l.* 7. *c.* 28. L. Siccius Dentatus vel numerosissima suffragia habet. *h. e.* plurimos habet auctores, qui dant ei palmam fortitudinis. Id. *l.* 11. *c.* 16. *sub fin. de apum regib.* Concordi suffragio deterrimos necant, ne distrahant agmina. *di comun consenso Paul. Dig. lib.* 24. *tit.* 1. *leg.* 24. Suffragium temporis procedit. *Impp. Sever. & Antonin. l.* 2. *Cod. tit.* 35. *leg.* 1. Ætatis suffragio juvari. ¶ Qui secundam syllabam corripuerunt, ut *Paulin. Nolan. carm.* 32. *de obitu Celsi*, *sub fin.* imitandi non sunt.

SUFFRAGO, inis, f. *piegatura*, *giuntura*, *garetto*, *κάμψις*, *ἰγνὺς*, flexum in posterioribus quadrupedum cruribus retrorsum incurvata, quæ in prioribus contrario modo inflexa *genu* dicitur, sic appellata, quod ibi cruris continuitas divisa, ac quodammodo fracta appareat. *Plin. l.* 8. *c.* 45. *sub fin.* Victimarum probatio in vitulo, ut cauda articulum suffraginis contingat. *Id. l.* 11. *c.* 45. Quæ animal generant, genua ante se flectunt, & suffraginum artus inaversum. & *paulo post*. Aves, ut quadrupedes, alas in priora curvant, suffragines in posteriora. Adde *Colum. l.* 6. *cap.* 15. ¶ Dicitur etiam per Catachresin de quadam vitium sobole: fortasse quia suffringi solet. *Colum. l.* 4. *c.* 24. Et, si soboles, quam rustici suffraginem vocant, radicibus adhæret, diligenter explananda, ferroque allevanda est.

SUFFRAGOR, aris, atus sum, dep. 1. *dar il voto in favore*, *portare*, *favorire*, *ψηφίζομαι*, suffragium ferendo faveo. *Cic. pro Mur. c.* 34. Si nihil erit, præter ipsorum suffragium, tenue est, si, ut suffragantur, nihil valent gratia. ¶ Et universim auxilio sum, commendo, juvo, obsequor, *aiutare*, *raccomandare*, *suffragare*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 39. Domus cum vulgo viseretur, suffragata domino novo homini ad consulatum putabatur. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 7. *sub fin.* A te peto, ut dignitati meæ suffrageris. *Lentul. ad eund. l.* 12. *ep.* 14. *ante med.* Velim, ut in Senatu, & in ceteris rebus laudi nostræ suffragere. *Cic. initio l.* 1. *de legib.* Mihi videris fratrem laudando suffragari tibi. *Id. ad Brut. ep.* 10. *ante med.* Suffragari cupiditati alicujus. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 61. Huic consilio suffragabatur etiam illa res, quod, &c. *Q. Cic. de petit. consul. c.* 7. *ad fin.* Eximiam quandam gloriam & dignitatem esse oportet in eo, quem homines ignoti, nullis suffragantibus meritis, honore afficiant. In quodam MS. *Vverburg.* deest *meritis*. & *Cic. Fam.* 10. *ep.* 5. *a med.* Fortuna suffragante videris res maximas consecutus. *Modestin. Dig. lib.* 32. *leg.* 93. Voluntas defuncti ei sententiæ suffragatur. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ornata est pronuntiatio, cui suffragatur vox facilis, magna, &c. & *circa med.* Si memoria fefellerit, aut cogitatio non suffragetur.

SUFFRENATIO, onis, f. colligatio, & arcta structura, quæ lapides veluti freno retinet. *Plin. l.* 36. *c.* 22. *ad fin.* Lapis globosus contra injurias fortis, sed ad structuram infidelis, nisi multa suffrenatione devinctus.

SUFFRENDENS, & Subfrendens, entis, infrendens, infremens. *Ammian. lib.* 15. *cap.* 12 (*al.* 29.) Uxor inflata cervice suffrendens.

SUFFRICO, & Subfrico, as, a. 1. *fregare*, *ὑποτρίβω*, idem quod frico, aut leviter frico. *Colum. l.* 12. *c.* 23. Si quid fæcis aut labris vasorum, aut lateribus inhæsit, eradi ac suffricari. & *cap.* 25. *sub fin.* & *cap.* 30. Vasa nucibus pineis suffricato. & *cap.* 38. *ante med.* Scopulis aridæ myrti ferio suffricatur. Al. leg. *suffitatur*, a *suffio*, *as*. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *sect.* 26. Palpebras versas medicamentis suffricant.

SUFFRINGO, & Substingo, is, egi, actum, a. 3. *rompere*, *ὑπαγνύναι*, idem quod frango. *Plaut. Rud.* 4. 4. 15. & *Truccul.* 2. 8. 8. Ut ego hisce suffringam talos. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. Opinor, iis crura suffringantur.

SUFFRIO. V. *Suffrico*.

SUFFUERAT, sub eodem tecto fuerat. *Festus*.

SUFFUGIO, & Subfugio, is, a. 3. *rifuggire*, *ὑποφεύγω*, subtus, vel clam fugio, confugio. *Liv. l.* 24. *c.* 46. *a med.* Imber coortus custodes vigilesque dilapsos a stationibus subfugere in tecta coegit. *Sueton. in Tiber. c.* 27. Per genua orara conantem ita suffugit, ut caderet supinus. *h. e.* recedendo vitavit. *Lucret. l.* 4. *v.* 360. ubi suffugit sensum simul angulus omnis. & *lib.* 5. *v.* 151. natura deum manuum tactum suffugit, & ictum.

SUFFUGIUM, ii, n. *rifugio*, *καταφυγὴ*, quo quis suffugit, hoc est securitatis causa se se recipit. *Ovid. de nuce*, *v.* 119. Quid, nisi suffugium nimbos vitantibus essem? *Tacit. de Germ. c.* 16. Subterraneos specus suffugium hyemi, & receptaculum frugibus. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. *post med.* Hæc deverticula & anfractus suffugia sunt infirmitatis. *Plin. l.* 9. *ep.* 39. Nullum in proximo suffugium aut imbris, aut solis.

SUFFULCIO, ulcis, ulsi, ultum, a. 4. *sostentare*, *puntellare*, *ὑπερείδω*, subtus fulcio, sustento. *Lucret. l.* 4. *v.* 865. Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus. *Plaut. Epid.* 1. 1. 77. Tantæ in te impendent ruinæ: nisi suffulcis firmiter, non potes subsistere. *Apul. l.* 10. *Metam.* Pulvilli, queis maxillas & cervices delicatæ mulieres suffulcire consueront. ¶ *Suffulcire columnam*, supponere ad fulciendum. *Plaut. Mil.* 2. 2. 54. Ecce autem ædificat: columnam mento suffulsit suo.

SUFFULTUS, a, um, *sostentato*, *sostenuto*, *portato*, *ὑπερειδόμενος*, fulciendo suspensus & firmatus. *Lucret. lib.* 4. *v.* 428. Porticus stans in perpetuum paribus suffulta columnis. *Martial. lib.* 9. *epigr.* 2. Octo Syris suffulta lectica. *Senec. in Troadib. vers.* 105. cadat ex humeris vestis apertis, imumque tegat suffulta latus. *h. e.* fascia substricta.

SUFFUMIGATIO, onis, f. suffitio. *Veget. l.* 3. *de re veterin. c.* 23. *sub fin.* Frequentissimis suffumigationibus curare.

SUFFUMIGO, & Subfumigo, as, a. 1. *profumare*, *fumicare*, *ὑποκαπνίζω*, subtus fumum excito, suffio. *Varr. l.* 3. R. R. *c.* 16. *sub fin.* Si ex alvo apes minus frequentes evadunt, suffumigandum. *Cels. l.* 5. *c.* 27. *sect.* 5. Quidam super prunas scorpione imposito, vulnus suffumigant. *Id. l.* 4. *c.* 20. *a med.* Dolens volva sulphure suffumigari debet. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *a med.* Dolia siccata suffumigare alba cera. & *cap.* 25. *ad fin.* Vasa ture marino, vel lauro, vel myrto suffumigato. Adde *cap.* 12. *extr.* & *Cels. lib.* 6. *cap.* 6. *sect.* 35.

SUFFUNDATUS, & Subfundatus, a, um, subtus fundatus, *posta sotto per fondamento*. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 236. In domibus lateritiis, paululum modo lapidibus suffundatis, ut humorem effugerent, habitabant.

SUFFUNDO, & Subfundo, is, udi, usum, a. 3. *spargere sotto*, *a di nascosto*, *versare*, *spandere*, *ἐγχέω*, *ὑποχέω*, proprie est clam & subtus fundere. *Senec. l.* 3. *c.* 21. Imbrium aqua per secretos cuniculos reddita tacite suffunditur. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 35. Nostro ordini palam blandiuntur: clam si occasio usquam est, aquam frigidam subdole suffundunt. ¶ Item sparsim fundo, effundo, superfundo, perfundo, infundo, aspergo. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 3. Mane: suffundam aqualam. *Id. Rud.* 2. 7. 30. Quasi vinis Græcis Neptunus nobis suffudit mare. *Colum. l.* 12. *c.* 9. *a med.* Sæpe suffundere jus debebit, nec pati sitire salgama. *Vitruv. l.* 7. *c.* 12. In doliis sarmenta componentes, acetum suffundunt, & supra sarmenta plumbeas massas collocant. *Ovid. Met.* 10. *vers.* 360. & tepido suffundit lumina rore. *h. e.* oculos lacrymis spargit. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 219. rabidas suffundit sanguine venas. *h. e.* implet, distendit. *Petron. in fragm. pag.* 678. *Burm.* capiti suffundere cestum. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Si cruore suffunduntur oculi. *Id. l.* 30. *c.* 13. *a med.* Ossibus fractis caninum cerebrum linteolo illito, superpositis lanis, quæ subinde suffundantur. *h. e.* aspergantur, madefiant. ¶ Pro infundere *Colum. in fin. lib.* 6. Lassæ & æstuanti mulæ merum in os suffunditur. Et translate *Varr. l.* 2. R. R. *c.* 8. *a med.* Id ante admissuram largius facimus, ut cibo suffundamus vires ad feturam. ¶ Commode refertur ad ruborem vultus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 430. *de Luna*. si virgineum suffuderit ore ruborem, Ventus erit. *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 44. Et dejeceras oculos, & vultum rubore suffuderas. *Ovid.* 1. *Met. v.* 483. tædas exosa jugales, Pulcra verecundo suffunditur ora rubore. *Plin. in Paneg. c.* 2. *extr.* Ad quas ille voces lacrymis etiam ac multo pudore suffunditur. *Hieronym. l.* 1. *advers. Jovinian. sect.* 48. *edit. Veronens.* Hæc Theophrastus disserens quem non suffundat Christianorum? *non farà arrossire*. & *Tertull. de virg. veland. c.* 2. *extr.* Tam sancti viri est, subfundi, si virginem viderit, quam sanctæ virginis, si a viro visa sit. Adde *de Pall. c. ult.* & *in Apolog. c.* 37. *a med.* ¶ Dicitur & de aliis rebus, quæ liquoris instar sparguntur. *Lucret. l.* 3. *v.* 38. *de metu*. humanam qui vitam turbat ab imo, Omnia suffundens mortis nigrore. *Id. l.* 6. *v.* 478. *de nubibus*. Suffunduntque sua cælum caligine. *Stat.* 12. *Theb. v.* 120. trepidumque Hyperionis orbem suffundi maculis. ¶ *Suffundi* dicuntur oculi, qui concreto humore cæcantur: unde *suffusio*. *Senec. l.* 1. *de Clement. c.* 6. *a med.* Imbecilles oculos esse scias, qui ad alienam lippitudinem & ipsi suffunduntur.

SUFFUROR, & Subfuror, aris, dep. 1. *rubbare occultamente*, *κλέπτω*, clam furor. *Plaut. Truccul.* 2. 7. 15. Hæc cum video fieri, suffuror, suppilo, de præda prædam capio.

SUFFUSCUS, &c. V. *Subfuscus*.

SUFFUSIO, & Subfusio, onis, f. *spargimento*, *ὑπόχυσις*, actus suffundendi, sparsio sub aliqua re, ut Suffusio fellis, *itterizia*, apud *Plin. l.* 21. *c.* 23. *a med.* Suffusio agrestis cucumeris, & colocynthidis, *h. e.* infusio, effusio. *Pallad. l.* 1. *tit.* 35. *a med.* Suffusio vini, *Apic. l.* 1. *c.* 1. h. e. infusio. ¶ Speciatim est morbus oculorum ex humore sub tunicis concreto, & visum impediente, *cateratta*, *suffusione*, quam describit *Celsus* & quomodo curari possit, *lib.* 7. *c.* 7. *sect.* 14. & *lib.* 6. *c.* 6. *sect.* 35. docet. *Plin. l.* 34. *cap.* 11. *sub fin.* Contra initia glaucomatum & suffusionum. *Id. l.* 31. *c.* 4. Sanguis testudinum suffusiones oculorum tollit. *Id. l.* 28. *cap.* 1. *a med.* Felle hominis suffusiones oculorum sanari. ¶ Est etiam morbus pedum in jumentis ex labore: de qua *Veget. l.* 1. *Rei Veterin. c.* 38. *a med.*

SUF-

SUFFUSUS, & Subfusus, a, um, *sparso, asperso*, ὑποχυθείς, subter fusus, sparsim fusus, diffusus, aspersus, inspersus: & dicitur tum de liquoribus, tum de iis, quæ liquorum more diffunduntur. *Cic. 1. Tuscul. c. 9. a med.* Cordi suffusus sanguis. *Ovid. 1. Fast. v. 215.* quibus intumuit suffusa venter ab unda. *h. e.* aqua intercute. *idropico.* *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 13.* Ulcere possessis alte suffusa medullis. *h. e.* intus & sub cute dilatata & profunda. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 22.* Tenuis ac perlucens, & æquabili calore suffusus æther. *Plin. l. 29. c. 6. a med.* Suffusi cruore oculi. *Id. l. 20. c. 13. sub fin.* Sanguis oculis suffusus. *Id. l. 25. c. 11. ante med.* Suffusa bilis. & *ibid. sub fin.* Prodest felle suffusis & hydropicis. *agl' itterici.* & *cap. 20.* Anchusæ radix datur bile suffusis. *Ovid. 11. Met. v. 368.* lupus rubes suffusus lumina flamma. *Senec. in Herc. Oet. v. 1405.* Igne suffusæ genæ scelus minantur. *Virg. 2. Æn. v. 232.* lacrymis oculos suffusa nitentes. *Ovid. 2. Met. v. 777. de Invidia.* Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. *piena.* & *Tibull. l. 2. eleg. 1. v. 55.* Agricola minio suffusus. *tinto.* & *Plin. l. 29. c. 2.* Lanæ succidæ dolentibus nervis impositæ, & crebro suffusæ. *bagnate.* & *Ovid. Trist. l. 3. el. 1. v. 15.* Littera suffusas quod habet maculosa lituras, &c. *Id. 2. Fast. v. 637.* Et bene nos, Patriæ, bene te, pater optime, Cæsar, Dicite suffuso per sacra verba mero. ¶ De erubescentibus *Ovid. 3. Amor. el. 3. v. 5.* Candida candorem roseo suffusa rubore Ante fuit. *Manil. l. 5. v. 711.* Femineum rubro vultum suffusa pyropo. *Liv. l. 30. c. 15.* Masinissæ hæc audienti non rubor solum suffusus, sed lacrymæ etiam obortæ. *Tertull. de Anim. c. 38. ante med.* Suffusior sexus. *h. e.* pudori magis obnoxius. ¶ Translate *Cic. 1. Fam. ep. 9. post med.* Novi animum tum mihi amicissimum, tum nulla in ceteros malevolentia suffusum. *Ovid. sub fin. l. 5. Trist.* Candidus a salibus suffusis felle refugi. ¶ Suffusi equi, inquit *Serv. ad Æn. 11. v. 671.* dicuntur, quos vulgo cæpitatores vocant. Adde *Veget. l. 1. de re veterin. c. 53.*

SUGAMBRI, orum, m. iidem qui Sicambri populi Germaniæ, Rheni amnis accolæ, ubi nunc Westphaliæ ducatus. *Tacit. Ann. 2. c. 26.* Sic Sugambros in deditionem acceptos. ¶ Adjective *Id. Ann. 4. c. 47.* Recepti subsidio Sugambræ cohortis. ¶ Canes Sugambri, vel Sicambri laudantur a *Grat. in Cyneg. v. 202.*

SUGGERO, & Subgero, is, gessi, gestum, a. 3 *somministrare, dare, porgere*, ἐπάγειν, ὑποβάλλω, subministro, suppedito, sufficio, subinde præbeo. *Plin. l. 11. c. 10. de apib.* Aliæ struunt, aliæ poliunt, aliæ suggerunt. *Virg. 10. Æn. v. 333.* Tum Æneas affatur Achatem: Suggere tela mihi steterunt quæ in corpore Grajum. *Terent. Adelph. 1. 1. 36.* Cur amat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? *Martial. l. 3. epigr. 85. v. 8.* suggeritque ructanti Pinnas rubentes, cuspidesque lentisci. *Tacit. 3. Hist. c. 36.* Cibum suggerere alicui. *Ovid. 15. Met. v. 81.* Prodiga divitias alimentaque mitia tellus Suggerit, atque epulas sine cæde & sanguine præbet. *Hirt. de B. Alex. c. 3.* Urbs fertilissima & copiosissima omnium rerum apparatus suggerebat. *Plin. l. 5. ep. 8.* Lacus piscem, feras silvæ, studia altissimus iste secessus affatim suggerit. *Liv. l. 3. c. 11.* Invidiæ flammam ac materiam criminibus suggerere. *Flor. l. 2. c. 8.* Ut ab Europa in Asiam, ultro se suggerentibus causis, imperium procederet. *h. e.* ultro se subinde offerentibus causis imperii amplificandi. ¶ Est etiam memoriæ subjicere, submonere, *suggerire*, ὑπομιμνήσκω. *Cic. 2. de Fin. c. 14.* Si me memoria forte defecerit, tuum est ut suggeras. Al. leg. cum *Gruter.* ex MSS. *nisi memoria forte defecerit*, ceteris omissis. *Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 26. sub fin.* Quoties æquitas restitutionem suggerit, ad hanc clausulam erit descendendum. *Id. lib. 58. tit. 5. leg. 35. ad fin.* Quæ in proposito quoque suggerit, ut Italicarum rerum esse credantur eæ res, quas in Italia esse testator voluit. *h. e.* admonet, suadet, postulat. Adde *Mamertin. in genethliac. c. 15.* & *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 28.* ¶ Item substituere, subrogare, *sostituire*. *Liv. l. 2. c. 8.* Apud quosdam auctores non invenio Lucretium consulem: Bruto statim Horatium suggerunt. Adde *lib. 9. c. 44.* ¶ Item supponere, subjicere, *sottoporre*. *Virg. 7. Æn. v. 462.* magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis ahenei. *Pallad. l. 1. tit. 20.* Subjectis hinc inde cuniculis pavimenta suspendat, & ignem suggerat fornace succensa. ¶ Item subjicere, sublere, *soggiungere*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 29.* Atque huic incredibili sententiæ ratiunculas suggerit. *Id. 2. de Orat. c. 27.* Cum causas in plura genera secuerant, singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. ¶ Suggeri, adjici, accedere. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Alia mimi rapiebant, alia mimæ: totos dies potabatur: suggerebantur etiam sæpe damna aleatoria. *s' aggiungevano.* ¶ Pro afferre. *Plaut. Men. 2. 3. 29.* Madida quæ mihi apposita in mensam, miluinam suggerant. *h. e.* orexim rabidam faciant, ut ait *Juvenal. sat. 6. v. 427.* ¶ Item etiam inferre, adhibere. *Cic. Attic. l. 15. ep. 44.* Si nihil fiet, aut Druso ludus est suggerendus, aut utendum Tusculano. *h. e.* Drusus aliqua techna est captandus. *Menut.*

SUGGESTIO, & Subgestio, onis, f. *suggestione, suggerimento*, actus aliquid consulendi, vel monendi, seu proponendi. *Vopisc. in Aurelian. c. 14.* Hoc igitur quod Nerva in Trajano adoptando, quod Trajanus in Adriano, & ceteri deinceps proposita suggestione fecerunt, &c. *Id. ibid. c. 19.* Referimus ad vos P. C. Pontificum suggestionem. *Symmach. l. 9. ep. 20. (al. 25.)* Sed plura tribues vel tuo providentia studio, vel illorum suggestione comperta. Additur a quibusdam locus *Quintil. l. 9. c. 2.* ubi agens de figura Responsionis, inquit: Quod schema quidam per suggestionem vocant. Sed leg. alii *subjectionem*. ¶ Proprie significat aggestionem, additionem unius rei ad aliam: quo sensu *Cœl. Aurel. Tard. l. 2. c. 13. post med.* Potus suggestione auctus. *h. e.* subinde addendo largius datus.

SUGGESTUS, & Subgestus, a, um, aggestus, cumulatus. *Propert. l. 4. el. 4. v. 7.* Hunc Tatius fontem vallo præcingit acerno, Fidaque suggesta castra coronat humo. ¶ Item adjectus, suppletus. *Cic. 2. de Orat. c. 66.* Ambiguum tum explicatur, cum ea verba, quæ desunt, suggesta sunt. ¶ Item sustentatus, sublatus. *Sil. l. 14. v. 644.* celsis suggesta theatra columnis. *sostentato.*

SUGGESTUS, us, m. & Suggestum, ti, n. *luogo elevato, eminenza, rialto*, locus eminens ex terra aliave materia suggesta, seu aggesta. *Varr. l. 3. R. R. c. 5. a med.* Ex suggesto lateris, ubi solent esse περιστερεῶνες, prodeunt anates in stagnum. *Cato R. R. c. 154.* Labrum in suggestu inter dolia positum habeto, uti in culleum de eo vinum salire possit. *Colum. l. 9. c. 7.* Qualiacumque vasa placuerint collocari, debebit suggestus lapideus extendi per totum apiarium in tres pedes altitudinis. *Plin. l. 12. c. 10.* Ejusdem insulæ excelsiore suggestu lanigeræ arbores, &c. *nel sito piu rilevato*. & *Stat. l. 1. Silv. 2. v. 113.* celsæ procul aspice frontis honores, Suggestumque comæ. *h. e.* comam in tutulum collectam in vertice, qua feminæ solebant caput alte ædificare, ut ait *Juvenal. sat. 6. v. 502.* πυργοῦν κεφαλήν. ¶ Præcipue est pegma, pulpitum, ex quo in concione verba fiunt ad populum, & in castris ad milites, *pulpito, bigoncia, pergamo*, ἀναβαθμός. *Plin. l. 34. c. 5.* C. Mænius in suggestu rostra, devictis Antiatibus, fixerat. (Adde *Liv. l. 8. c. 14. in fin.*) *Cic. 1. de Divin. c. 54. in fin.* Illud suggestum, in quo causam dixerat, ascendens. *Id. 5. Tuscul. c. 20. a med.* Cum in communibus suggestis consistere non auderet, concionari ex turri alta solebat. Adde *Tacit. 1. Histor. c. 36. & 55.* ubi de suggestu militari sermo est: item *Liv. l. 31. c. 29. circa med.* ubi de tribunali, ex quo prætor jus dicit. ¶ Hujusmodi fuit suggestus ceteris gradibus altior, quem sibi in orchestra decerni passus est C. Cæsar spectandi causa, *palchetto, coretto*: uti narrant *Flor. l. 4. c. 2. extr.* & *Sueton. in Cæs. c. 76.* item *in Ner. c. 26.* ubi *cubiculum* dicitur, quia septum undique parietibus, quo Princeps videns omnes a nemine videretur. Laudat Trajanum *Plin. in Paneg. c. 51.* quod & suggestum & cubiculum sustulit, & una cum populo spectare & spectari voluit. ¶ Apud *Tertull. de Spectac. c. 7. & 10.* est congestio & apparatus variarum rerum in Circensibus celebrandis. ¶ Pro suggestione, *suggerimento*. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 8. leg. 1. ante med.* Si curatores fuerint minus idonei dati, dicendum est, teneri magistratus oportere, si ex suggestu eorum præses dederit.

SUGGILLO, &c. V. *Sugillo*.

SUGGREDIOR, & Subgredior, eris, dep. 3. *andar occultamente, accostarsi*, ὑποβαίνω, latenter gredior, accedo. *Tacit. Ann. 15. c. 11.* Cæsis qui barbarorum propius suggrediebantur. *Id. 2. Ann. c. 12.* Suggressi propius speculatores. Adde *lib. 4. c. 47.*

SUGGRUNDA, cum derivatis, V. *Subgrunda*.

SUGILLATIO, & Suggillatio, onis, f. *lividura, contusione*, ὑπωπιασμός, actus sugillandi. *Plin. l. 35. c. 7.* Reliquæ carnes impositæ suggillationem rapiunt. ¶ Translate sumitur pro contumelia, ignominia. *Plin. l. 7. c. 45.* Juxta hæc Variana clades, & majestatis ejus fœda suggillatio. *Liv. l. 43. c. 14.* Non sine sugillatione consulum. *Val. Max. l. 2. c. 3. n. 1.* Ne talis notæ contagio ad ipsius gloriæ sugillationem penetraret. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15. a med.* Si quis sic fecit injuriam servo, ut domino faceret, video, dominum injuriarum agere posse suo nomine: si vero non ad sugillationem domini id fecit, &c.

SUGILLATIUNCULA, læ, f. parva sugillatio. *Claud. Mamert. l. 1. c. 9.*

SUGILLATUS, & Suggillatus, a, um, *livido, contuso*, ὑπωπιασθείς, percussus, lividis maculis deformatus. *Plin. l. 20. c. 6. sub fin.* Allium suggillata, aut liventia ad colorem reducit. *Id. l. 28. c. 9. ante med.* Caseus recens cum melle suggillata emendat. *Id. l. 31. c. 9.* Oculi ex ictu suffusi cruore, & sugillati. *Senec. ep. 13.* Non potest athleta magnos spiritus ad certamen afferre, qui numquam sugillatus est. *non rimasto ammaccature sul viso*. ¶ Translate est infamia notatus, contumelia affectus. *Liv. l. 4. c. 35. sub fin.* Viros spectatos, primis annis suggillatos, repulsos, jussui patribus fuisse; desiisse postremo præbere ad contumeliam os.

SUGILLO, & Suggillo, as, avi, atum, a. 1. *ammaccare, e far livido*, ὑπωπιάζω, contundo & lividum facio, ictu livorem induco. V. *Sugillatio*, & *Sugillatus*. ¶ Translate est existimationem lædere, infamare, contumelia afficere, notare, *far arrossire, insultare, affrontare, tassare, infamare, offendere*. *Petron. in Sat. c. 138.* Quæso, inquam, regina, noli sugillare miserias. veneficio contactus sum. *Valer. Max. l. 3. c. 2. n. 1. extern. in fin.* Sugillare crudelitatem alicujus. *Id. l. 7. c. 5. n. 5.* Sulla repulsa præturæ sugillatus est. *Id. in fin. ejusd. lib.* Sanctissima jura familiaritatis scurrili lusu sugillanda sibi desumere. *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 4. leg. 10. ad fin.* Prætor ait: in jus sine permissu meo ne quis vocet. Permissurus enim est, si famosa actio non sit, vel pudorem non sugillet, qua patronus convenitur, vel parentes. Adde *lib. 44. tit. 4. leg. 4. ante med.* ¶ Significat etiam occludere. Sic enim interpretatur *Non. c. 2. n. 785.* illud *Varron.* Contra lex Mænia est in pietate, ne filii patribus luci claro sugillent oculos. *Anton. Augustin. de legib. & S. C. p. m. 155.* Hoc fortasse per translationem dictum est, videlicet ne mortem eorum maturarent. neque enim vetus mos ignoratur, quo parentibus liberi cum morerentur, oculos claudebant. ¶ Pro suggerere, *suggerire*. *Prudent. in Rom. περὶ στεφ. 14.* Sciet hic, quis illi verba suggillet deus. ¶ Incerta est hujus vocis origo & notatio, atque adeo etiam scriptio. V. Etymologos, *Scalig. ad Fest.* & *Dausqu. in Orthogr.*

SUGO, is, xi, ctum, a. 3. *succhiare, suggere, succiare*, μύζω, ἐκμυζάω, pressis labris succum attraho, aliave ratione liquorem elicio.

Cic.

Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. ad fin. Animalium alia sugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med.* Quot diebus agni matris sugant mammam. *Martial. l. 3. epigr. 60.* Sugitur inciso mytilus ore mihi. *Varr. l. 1. R. R. c. 44.* Agrum alternis annis relinqui oportet, aut paulo levioribus sationibus serere, id est quæ minus sugunt terram. *Cic. Tuscul. 3. c. 1. ad fin.* Ut pæne cum lacte nutricis errorem suxisse videamur.

SUI, sibi, se, *di se, a se, se, ἑαυτοῦ*, pronomen reciprocum omnis generis, & utriusque numeri. *Cæsar ad Cicer. post epist. 16. l. 9. ad Attic.* Nihil enim malo, quam & me mei similem esse, & illos sui. *Cic. Attic. l. 13. ep. 1. a med.* Nicias te amat, vehementerque tua sui memoria delectatus. *Id. de Univ. c. 6.* Ita mundus se ipse consumptione & senio alebat sui: cum ipse per se, & a se & pateretur, & faceret omnia. *Id. Tuscul. 5. c. 20. circa med.* Dionysius instituit, ut filiæ candentibus juglandium putaminibus barbam sibi & capillum adurerent. *& sub fin.* Dionysius alterum jussit interfici, quia viam demonstravisset interimendi sui. *h. e.* Dionysii. *Liv. l. 3. c. 68. ad fin.* Malæ rei se, quam nullius, duces esse volunt. *Cic. in Orat. c. 28. circ.* Manu se prehendissem, ne ipse quidem sua tanta eloquentia persuasisset, ut se dimitterem. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. ult.* Cum ad illum scribas, nihil te recordari de se. ¶ Interdum *se* repetitur. *Terent. Heaut. 4. 1. 24.* Aperte, ita ut res sese habet, narrato. *Id. Andr. 5. 4. 51.* Habet aliud magis ex sese, & majus. *Virg. Ecl. 3. v. 66.* At mihi sese offert ultro meus ignis, Amyntas. ¶ Quando ablativo *se* jungitur *cum*, semper postponitur. *Cic. de Senect. c. 14. a med.* Animum secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. *viver a se stesso.* & *Attic. l. 5. ep. 6.* A me petiit, ut secum, & apud se essem quotidie. ¶ Additur sæpe syllabica particula *met*. *Sil. l. 13. v. 663.* Ipsa quidem virtus sibimet pulcherrima merces. *Liv. l. 2. c. 12.* Ne semet ipsa aperiret, quis esset. *& cap. 44.* Nisi inter semet ipsi seditionibus sæviant. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 77.* Artes, quas deceat quivis atque senator Semet prognatos. ¶ *Sibi* abundat interdum, eleganter tamen. *Terent. Andr. 2. 3. 1.* Quid sibi vult pater? cur simulat? *Id. Eun. 3. 5. 10.* Quid sibi hic vestitus quærit? *Liv. l. 44. c. 12.* Hostes admiratio cepit, quidnam sibi repentinus clamor vellet. ¶ Cum *suus*. *Cic. de Amic. c. 3.* Factus est consul bis: primum ante tempus, iterum sibi suo tempore. *a suo tempo proprio.* & *Plaut. Capt. prol. v. 50.* Ita nunc ignorans suo sibi servit patri. *Terent. Adelph. 5. 8. in fin.* Suo sibi hunc gladio jugulo. *col suo propio coltello.* & *Plaut. Amph. 1. 1. 113.* Me malum esse oportet, atque hunc telo suo sibi, malitia, a foribus pellere. *Id. Capt. 1. 1. 12.* Cochleæ in occulto latent: suo sibi suco vivunt. *Colum. l. 12. c. 54.* Singula suo sibi jure alito. *Vitruv. l. 8. c. 7.* Si tophus erit, aut saxum, in suo sibi canalis excidatur. *in quello stesso.* & *Inscript. apud Gruter. pag. 465. n. 7. & pag. 705. n. 3.* In sua sibi posita. *sepolcri nel proprio monumento.* ¶ *Ad se*, domum suam: *apud se*, domi suæ. *Cic. Attic. l. 15. ep. 4. sub fin.* L. Cæsar, ut veniam ad se, rogat. *& lib. 5. ep. 6.* A me petiit, ut secum, & apud se essem quotidie. Adde *Phædr. l. 4. fab. 21. v. 23.* ¶ *Sui, sibi, se*, aliquando usurpatur extra reciprocum, quemadmodum & *suus*. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 49.* Grande malum Turius, si quis se judice certet. *pro eo.* *Martial. l. 6. epigr. 52.* Sis licet inde sibi tellus placata, levisque. *pro ei.* *Colum. l. 12. c. 44. ad fin.* Poma ita disponere, ut scobs inter se calcari possit. *pro inter ea.*

SUILE, is, n. *porcile, porcaria, συφεός, συφεῖον*, stabulum suum, septum, in quo nutriuntur porci. Differt ab hara, quod eo nomine significentur scropharum subila, sui singulæ scrophæ separatim cum suis suculis includantur. *Colum. l. 7. c. 9. in fin.* Diligens autem porculator frequenter suila converrat, & sæpius haras.

SUILLUS, a, um, *di porco, porcino, ὕειος*, diminut. est a *suinus*, ejusdem tamen cum illo significationis. *Liv. l. 22. c. 10.* Ex suillo, ovillo, caprino grege. *Plin. l. 8. c. 52.* At in Arabia suillum genus non vivit. *Colum. l. 7. c. 9. initio.* Suillum pecus. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Suillum cognomen habere. *h. e.* Scrofam. *Plin. l. 8. c. 33.* Suillum rostrum. *Id. l. 28. c. 8. post med.* lac. ¶ *Suilla*, absolute, *carne porcina*. *Plin. l. 30. c. 5.* Vulva suilla tunc aetant. ¶ *Fungi suilli*, genus fungorum deterius, vilius, & periculosius, *funghi porcini*. *Martial. l. 3. epigr. 60.* Sunt tibi boleti: fungos ego sumo suillos. Adde *Plin. l. 22. c. 23.* ¶ Suillum genus, inquit *Festus*, invisum Veneri prodiderunt poetæ, ob interfectum ab apro Adonim, quem diligebat dea. Quidam autem, quod immundissimi sint sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis: ita ut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare, & surire dicuntur.

SUINUS, a, um, suillus. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. ante med.* Lanius conciliator suinæ carnis datus populo. Ita leg. in edit. princip. pleræque aliæ hab. *suillæ*.

SULCÆ FICUS memoratur a *Colum. l. 5. c. 10.* sed vox depravata videtur.

SULCAMEN, inis, n. idem quod sulcus. *Apul. l. 6. Metam.* Glebæ Siculæ sulcamina.

SULCATOR, oris, m. *aratore, αὐλακητόμος*, qui sulcat, arator. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 939.* Lentitiei sulcator campi. *Avien. in perieg. v. 587.* & patuli sulcator Thessalus agri. ¶ Translate *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 340.* lateriisque piger sulcator opaci Invitus trahitur lasso de pectore vultur. *h. e.* rostro lancinans & abrodens. *Lucan. l. 4. v. 587.* qua se Bagrada lentus agit, siccæ sulcator arenæ. *h. e.* fluvius per arenas defluens, easque incidens. ¶ De navigante *Stat. l. 8. Theb. v. 18. & lib. 11. v. 587.* qualis si puppe relicta, Exosus manes pigri sulcator Averni, Exeat ad superos. *h. e.* Charon. *Sil. l. 7. v. 363.* Fluctibus e mediis sulcator navita ponti Astra videt.

SULCATUS, a, um, *arato, solcato, αὐλακωθείς*, sulcis proscissus. *Lucan. l. 1. v. 168.* rura quondam sulcata Camilli Vomere, & antiquos Curiorum passa ligones. ¶ Translate *Senec. in Agam. v. 440.* sulcata vibrant æquora. *Lucan. l. 3. v. 550.* ubi puppes Sulcato varios duxerunt gurgite tractus. *Stat. 8. Theb. v. 230.* ingenti sulcatum Nerea tauro. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 488.* celer Adduit nostro Sulcatus sucero. *Sil. l. 1. v. 357.* falarica sulcatum secat aera.

SULCO, as, avi, atum, *far solchi, solcare, arare, αὐλακίζω*, sulcos facio, proscindo, aro. *Tibull. l. 2. el. 3. in fin.* ad imperium dominæ sulcabimus agros. *Colum. l. 2. c. 2. post med.* Bubulcum per proscissum ingredi oportet, alternisque versibus obliquum tenere aratrum, & alternis recto plenoque sulcare. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 68.* Nec quisquam presso vomere sulcat humum. Adde *Sil. l. 9. v. 503.* ¶ Translate est *incavare, affossare*. *Varr. l. 1. R. R. c. 29.* Satum frumentum operiunt in porcis, & sulcant fossas, quo pluvia aqua delabatur. *Plin. l. 9. c. 6. a med.* Orca alveum in vado sulcaverat. *Ovid. Met. 15. v. 725.* anguis tractu squamæ crepitantis arenam sulcat. *Lucan. l. 9. v. 721.* Et contentus iter cauda sulcare parias. *Arricciare la sopmare.* Sic *Ovid. 3. Met. v. 276.* Sulcavitque cutem rugis *increspò*, asperam & inæqualem fecit. ¶ Pro navigare, *navigare, solcare*, quia prora navis aquas findit, ut vomer humum. *Plin. l. 22. c. 1.* Arbore sulcamus maria, terrasque admovemus. *Virg. 5. Æn. v. 158.* & longa sulcant vada salsa carina. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 10. v. 33.* Seu rate cæruleas picta sulcavimus undas. *& lib. 1. ep. 4. v. 35.* Nos fragili vastum ligno sulcavimus æquor. ¶ Et rotæ curruum *sulcare* dicuntur. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 300.* Nec juga sulcabit noster Berecynthia currus. *Id. de III. consul. Honor. v. 150.* stantemque rota sulcavimus Istrum. *Marrhid apud Senec. in fin. controvers. 34. l. 5.* Triptolemus junctis draconibus sulcavit auras. ¶ *Sulcare iter*, iter facere. *Senec. in Herc. Oet. v. 683.* Medium cæli dum sulcat iter, tenuit placitas Dædalus oras.

SULCULUS, li, m. *solchetto, αὐλάκιον*, parvus sulcus. *Colum. de arborib. c. ult.* Rosam fruticibus ac surculis disponi per sulculos pedales convenit. Al. leg. *sulcos*.

SULCUS, ci, m. *solco, αὖλαξ, ὦλαξ*, vestigium aratri, fossula in longum vomere impresso ducta. *Festus:* Sulci appellantur, qua aratrum ducitur, vel sationis faciendæ causa, vel urbis condendæ: vel fossura rectis lateribus, ubi arbores serantur: a voce Græca posteriore allata, spiritu in *s* converso. *Varr. l. 1. R. R. c. 29. sub fin.* Qua aratrum vomere lacunam fecit, sulcus vocatur. quod est inter duos sulcos, elata terra, dicitur porca. *Cic. 2. de Divin. c. 23.* Cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus. *Colum. l. 2. c. 2. sub fin.* & *Juvenal. sat. 7. v. 48.* Sulcum ducere. *Virg. Eclog. 4. v. 33.* telluri infindere sulcos. *Plin. l. 18. c. 19. a med.* Proscindere sulco jugerum. *& mox.* Omne arvum rectis sulcis, mox & obliquis subigi debet. *& cap. 33.* Sulcum ducere sarculo. *& lib. 17. c. 22.* In collis sulcos agere transversos. *Id. l. 18. c. 18.* Sulco tenui arare. *Ovid. 3. Met. v. 104.* presso sulcum patefecit aratro. *Claudian. in consul. Mall. Theod. v. 177.* duras sulcis mollire novales. *Virg. 1. Georg. v. 223.* committere semina sulcis. *Id. Ecleg. 5. v. 36.* mandare hordea sulcis. *Ovid. 1. Metam. v. 123.* Semina Cerealia longis sulcis obruere. *& lib. 3. Trist. eleg. 12. v. 11.* herba latuit Cerealibus obruta sulcis. ¶ Per synecdochen est ipsa aratio, *aratura*. *Colum. l. 2. c. 9. a med.* Hordeum altero sulco seminari debet. *h. e.* postquam bis araveris. *& cap. 13. ad fin.* Semina, quæ quarto sulco seruntur. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Tantis glebis tenacissimum solum, cum primum proscinditur, assurgit, ut nono demum sulco perdometur. *Plin. alter l. 18. c. 20.* Spissius solum quinto sulco seri rectius est, in Tuscis vero nono. ¶ Dicitur etiam de minoribus fossis, quibus aquæ ducuntur, aut deponuntur arborum semina, aut designantur urbis mœnia, &c. *Colum. l. 2. c. 8. circa med.* Ut patentes liras, crebrosque sulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant, faciamus, & omnem humorem in colliquias, atque inde extra segetes derivemus. *Plin. l. 19. c. 4. ad fin.* Areas hortorum ambiri singulas tramitum sulcis, qua detur accessus homini, scatebrisque decursus. *viale, vialetto.* & *Virg. 2. Georg. v. 24.* plantas tenero abscindens de corpore matrum, Deposuit sulcis. *& vers. 289.* tenui vitem committere sulco. *Ovid. 4. Fast. v. 825.* premens stivam designat mœnia sulco. *Virg. 1. Æn. v. 429.* optare locum tecto, & concludere sulco. *& lib. 10. Æn. v. 295.* inimicam findite rostris Hanc terram, sulcumque sibi premat ipsa carina. *Plin. l. 2. c. 108.* Baculo sulcum trahere. *una striscia.* ¶ Translate dicitur de aqua remigando diffissa, de undis crispantibus, de rugis cutis, de longo tractu alicujus rei, de orbita, &c. *Virg. 5. Æn. v. 142.* adductis spumant freta versa lacertis: Infindunt pariter sulcos. *Val. Flacc. l. 3. v. 32.* Nox erat. & leni canebant æquora sulco. *Martial. l. 3. epigr. 72.* Aut sulcos uteri prodere times. *crespe, caraghe, grinze.* & *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 110.* sulcisque genarum Corruerat passa facies rugosior uva. *Lucan. l. 5. v. 562.* dispersos traxere cadentia sulcos sidera. *Virg. 2. Æn. v. 697.* tum longo limite sulcus dat lucem. *Val. Flacc. l. 2. v. 568.* ingenti flammantem nubila sulco Direxit per inane facem. *Stat. 6. Theb. v. 415.* delet sulcos iterata priores orbita. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 201.* cursuque rotarum Saucia dividuis clarescunt nubila sulcis. *Id. l. 3. de rapt. Pros. v. 425.* en ora fatiscunt Vulneribus, grandesque rubent in pectore sulci. *Lucan. l. 4. v. 141.* Ac ne quid Sicoris repetitis audeat undis, Spargitur in sulcos. *in rivi, in rigagnoli,*

guli. *Prudent. in Apoth. v.* 664. calamique revolvere sulcos. *h. e.* scripta. ¶ *Vomer*, & *sulcus* per allegoriam ponuntur a *Lucret.* ἀντὶ τῶ αἰδοίου, *lib.* 4. *v.* 1265.

SULFUR. V. *Sulphur*.

SULLA, & Sylla, æ, m. Σύλλας, cognomen familiæ R. in gente Cornelia, ut L. Cornelius Sulla. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. *ante med.* scribit, ludos Apollinares institutos bello Punico secundo, ex libris Sibyllinis, suadente Cornelio Rufo decemviro, qui propterea *Sibylla* cognominatus est, & postea, corrupto nomine, primus Sylla cœpit vocitari. Idem tradit *Charis. l.* 1. *pag.* 85. *Putsch.* additque, quod flavo & compto capillo fuerit, consimiles *Syllas* fuisse appellatos. *Gronov. ad Quintil. l.* 1. *c.* 4. & *Voss. in Etymol.* in *Sura* censent, Sullam esse diminutivum a *Sura*: quod & ipsum fuit cognomen Corneliæ gentis. a *sura* enim esse *surula*, & contracte *Sulla*. itaque eum, qui primus ita cognominatus sit, a surarum gracilitate id accepisse. Alii aliunde derivant. Celebris fuit ex cognomine L. Cornelius Sulla, de cujus moribus, vita, & rebus gestis *Sallust. in Jug. c.* 100. *Flor. l.* 3. *c.* 21. *Vellej. l.* 2. *c.* 17. & *sequent. Epitom. Livii l.* 66. 75. 77. 88. &c. ¶ *Manutio*, & *Dousqu. in Orthogr.* placet *Sylla* scribi: uti tamen *Sulla* improbant. *Cellar.* pro *Sulla* stat, cui major Lapidum inscriptorum pars favet, & Latinorum consuetudo vertendi Græcam υ in *u*. In *Museo Theupol. to.* 1. *pag.* 31. sex nummi sunt in quib. *Sula* simplici *l* scriptum est.

SULLANUS, & Syllanus, a, um, ad Sullam pertinens, ut Sullanum bellum, *Plin. l.* 33. *c.* 11. Sullana tempora, *Id. l.* 9. *c.* 35. *sub fin.* Syllana crudelitas, *Senec.* 2. *de Ira*, *c.* 34. Sullana proscriptio, *Id. de provid. c.* 3. V. *Proscribo*.

SULLATURIO, & Syllaturio, is, n. 4. Sullam ejusque mores, crudelitatem, proscriptiones imitor, aut meditor. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 10. Ita Sullaturit animus ejus, & proscripturit diu. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quædam, ut a Cicerone Sullaturit. & *cap.* 6. *ante med.* Vix illa, quæ πεποιημένα vocant, quæ ex vocibus in usum receptis quocunque modo declinantur, nobis permittimus, qualia sunt Sullaturit, proscripturit.

SULMO, onis, m. *Sulmona*, *Solmona*, urbs parva Pelignorum, in Aprutio apud Saturum fl. inter Aquilam & Venafrum, patria Ovidii Poetæ. Hinc ille 4. *Trist. el.* 10. *v.* 3. Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis, Millia qui novies distat ab urbe decem. ¶ Condita est, & nominata a Solymo Phrygio, ut *Idem* docet 4. *Fast. v.* 79. & *Sil. l.* 9. *v.* 75.

SULMONENSIS, se, *di Sulmona*, ad Sulmonem pertinens. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 186. De Sulmonensi mera Cecropis. *Plin. l.* 17. *c.* 26. Sulmonensis ager.

SULPHUR, & Sulfur, uris, n. *solfo*, *zolfo*, Θεῖον, terræ genus, facile ignem concipiens, nidore gravi. *Plin. l.* 35. *c.* 15. In terræ reliquis generibus vel maxime mira natura est sulphuris, quo plurima domantur. Nascitur in insulis Æoliis: sed nobilissimum in Melo insula: in Italia quoque, in Neapolitano Campanoque agro, collibus, qui vocantur Leucogæi. ibi a cuniculis effossum, perficitur igni. Genera quatuor: vivum, quod Græci apyron, nascitur solidum, hoc est gleba. Alterum genus appellant glebam, fullonum tantum officinis familiare. Tertio quoque generi unus tantum est usus ad suffiendas lanas, quoniam candorem tantum mollitiemque confert. Egula vocatur. Quarto autem ad ellychnia maxime conficienda. Persequitur inde *Plin.* ejus usum in medicina: additque habere & in religionibus locum ad expiandas suffitu domos: adde & ipsos homines, & pecudes, & res alias. *Virg.* 3. *Georg. v.* 449. Et spumas miscent argenti, vivaque sulphura. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 5. *v.* 11. Ipseque ter circum lustravi sulfure puro. *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. *v.* 86. Terque meum tetigit sulfuris igne caput. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 739. Cærulei fiant vivo de sulphure fumi: Tactaque fumanti sulphure balet ovis. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *ante med.* Paleas, quas substraturi sunt (*gallinis incubantibus*) sulphure & bitumine, atque ardente tæda perlustrant. *Ovid.* 14. *Met. v.* 791. lurida sulphura. & *lib.* 15. *v.* 351. lutea. & *lib.* 3. *v.* 373. summis circumlita tædis Admotam rapiunt vivacia sulphura flammam. *Claudian. in consul. Prob.* & *Olybr. v.* 257. sulfur odorum. ¶ De fulmine: quia, ut ait *Plin. l.* 35. *c.* 15. fulmina & fulgura sulphuris odorem habent: ac lux ipsa eorum sulphurea est. *Lucan. l.* 7. *v.* 160. Ætherioque nocens fumavit sulphure ferrum. *Pers. sat.* 2. *v.* 24. ocyus ilex Sulphure discutitur sacro. ¶ Masculino gen. *Tertull. advers. Prax. c.* 16. ex *Genes.* 19. 24. Pluens super Sodomam & Gomorrham ignem & sulphurem. *Veget. de re veterin. l.* 1. *c.* 38. *a med.* Sulphurem & resinam calentem ungulis imponere. ¶ *Sulphur* scribi placet *Manutio in Orthogr.* quia in opt. MSS. habetur *sulpur* quod & *Pier.* adscripsit ad *Virg.* 3. *Georg. v.* 449. Veteres enim Græcam esse dictionem arbitrati sunt: & in similibus non solebant adspirationem apponere: unde scribebant *triumpus*, *Pilippus*, *Hypsipyle*. Contra *Voss. in Etymol.* quia vox est Latina, *sulfur* præfert. *Dousqu.* *Manutium* sequitur.

SULPHURANS, antis, nom. ex particip. idem ac sulphureus, ut Aquæ sulphurantes, *Tertull. advers. Valentinian. c.* 15.

SULPHURARIA, æ, f. *solfonaria*, *solfatara*, sulphuris fodina, vel locus ubi sulphur præparatur. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 19. *leg.* 8. In calcariam, vel sulphurariam damnari. Adde *lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 53.

SULPHURATIO, onis, f. mistura sulphuris subterranea, sulphuris locus sub terra. *Senec. lib.* 3. *nat. quæst. c.* 15. *circa med.* Aut sulphuratio contraxit humorem.

SULPHURATUS, & Sulforatus, a, um, *di solfo*, *solforato*, *solfare*, Θειώδης, sulphure imbutus, aspersus. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Sulphurati fontes. *Cels. l.* 4. *c.* 5. Sulphurata lana. *Plin. l.* 31. *c.* 6. Est utilis aqua sulphurata nervis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 57. *v.* 14. Mercis sulphuratæ institor. *negoziante di solfanelli*. & *l.* 10. *epigr.* 3. Sulphuratum ramentum. *solfanello*. & *Tertull. l.* 1. *advers. Marcion. c.* 28. Credo, sulphuratiorem eis gehennam præparabit. ¶ Absolute *Plin. l.* 31. *c.* 3. *sub fin.* Depressis puteis sulphurata, vel aluminosa occurrentia putearios necant. *h. e.* loca, aut venæ sulphuris. ¶ *Sulphuratum*, *i*, filum, aut festuca, aut ramentum sulphure illitum ad ignem excitandum, *solfanello*, *zolfanello*, *solforato*. *Plin. l.* 36. *c.* 19. Scintillæ exceptæ sulphuratis, aut fungis aridis, vel foliis. *Harduin.* leg. *sulphure* ex MSS. *Martial. l.* 1. *epigr.* 42. Qui pallentia sulphurata fractis permutat vitreis.

SULPHUREUS, & Sulfureus, a, um, *sulfureo*, Θειώδης, qui est ex sulphure, sulphuris naturam, odorem, aut colorem habens. *Virg.* 7. *Æn. v.* 517. amnis sulphurea Nar albus aqua. *Ovid. Met.* 15. *v.* 340. sulfureis ardet fornacibus Ætne. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 175. mare sulphurei ductum per viscera montis. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Fulminum lux sulphurea est. & *cap.* 6. *a med.* Terra sulphurei coloris. *Id. l.* 36. *c.* 19. Sulphureus odor.

SULPHUROSUS, a, um, idem ac sulphureus, ut Sulphurosi fontes, *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *ante med.*

SULPICIA, æ, f. poetria Romana nobilis, cujus ingenium, castitatem, fidemque erga maritum laudat *Martial. l.* 10. *epigr.* 35. & 38. Exstat ejus carmen, seu satyra, qua in Domitiani tempora invehitur. Duos præterea senarios iambicos ex ejus carminibus allegat vetus Juvenalis *Scholiastes ad Sat.* 6. *v.* 535. Sunt etiam, qui putant carmina libri 4. *Tibulli*, excepto primo, esse aut Sulpiciæ, aut Caleni ejus viri: inter quos *Broukus.* quem contra stat *Vulpius in commentar. Tibull. pag.* 309.

SULPICIANUS, a, um, ad Sulpicium pertinens, ut Sulpiciana seditio, *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* h. e. quam excitavit P. Sulpicius trib. pleb. temporibus Marii & Sullæ, ut est in *Epit. Livii l.* 77. V. adnotation. *Turnebi ad loc. citat. Quintil.*

SULPICIUS, a, um, ad Sulpicium pertinens, ut Sulpicia lex, apud *Flor. l.* 3. *c.* 21. quam tulit P. Sulpicius trib. pleb. ut Sullæ imperium abrogaretur, & Mario mandaretur, ut *Vellej.* narrat *l.* 2. *c.* 18. Et Sulpicia horrea, *Horat. l.* 4. *od.* 11. *v.* 18.

SULPICIUS, ii, m. (rectius quam *Sulpitius*, ut ex vet. monum. ostendit *Manut. in Orthogr.*) nomen Romanum multorum illustrium virorum. C. Sulpicius Gallus, P. Sulpicius, & Serv. Sulpicius nobiles eloquentia fuere, quos laudat *Cicero in Brut. c.* 20. & 55. & *de Haruspic. resp. c.* 19. ¶ Sulpicius Apollinaris Grammaticus, Pertinacis Imperatoris præceptor, laudatur a *Gell. l.* 2. *c.* 16. & *lib.* 4. *c.* 17. ut vir præstanti litterarum scientia. Hic Terentii fabularum periochas iambicis versibus scripsit. ¶ Severus Sulpicius Nobria Gallus, æqualis D. Hieronymi, scripsit eleganti & terso stilo, ut illis temporibus, vitam B. Martini, & duos præterea sacræ historiæ libros. Hunc *Josephus Scalig. in prolegom. de emendat. temp.* Ecclesiasticorum scriptorum purissimum merito appellat.

SULTIS, *si voletis*, si vultis, composito vocabulo, ut *sodes*, *sis*, *scilicet*. *Cato*, *Enn. Plaut.* apud *Fest.* V. *Sis* in fine.

SUM, es, est, fui, esse, n. anom. *essere*, εἰμί, ὑπάρχω, τυγχάνω, essentiam habeo, existo, consto. Verbum quod ὑπαρκτικὸν Græci vocant, nos, ut ait *Priscian. l.* 8. *pag.* 812. *Putsch.* possumus substantivum nominare: ab εἰμί per abscissionem *i* finalis, & additione *s* in principio loco spiritus, ac mutatione *e* in *u*, ut *Id. l.* 9. *pag.* 847. docet. Sane in quibusdam personis cum eo convenit, ut εἶς es, ἐστὶ est, ἐστὲ estis, ἔμμεναι esse. Alii Latinam originem ei tribuunt. *Sum*, quod nunc dicitur, inquit *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 57. olim dicebatur *esum*: unde *es* pro *esis*, *est* pro *esit*: *sumus*, *estis*, *sunt*, pro *esumus*, *esitis*, *esunt*. Etiam futurum *ero* olim fuit *eso*, mutato *s* in *r*, ut in *Fusii*, *Valesii*. V. initium litteræ R. Lex XII. *Tab.* apud *Fest.* in *Nec*. Ast ei custos nec escit. & *ibid.* Fortum, quod nec manifestum escit. Pro *esse* quidam leg. *escit*. V. *Escit*. Præteritum *fui* est a *fuo*: unde & *futurus*. Ab eo sunt etiam *forem*, *fore*, pro *fuerem fuere*: quod innuit *Diomed. l.* 1. *pag.* 375. *Putsch.* V. *Fuam*. *Plaut. Amph. prol. v.* 30. Ego, qui Jovis sum filius. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 6. Non sum ita hebes, ut, &c. *Plaut. Rud. prol. v.* 3. Ita sum. quid id attinet ad te? *sou fatto mio*. & *Amph.* 2. 1. 57. Satin' tu sanus es? *Sos.* sic sum, ut vides. *Id. Stich.* 5. 4. 49. Ego tu sum, tu es ego: unanimi sumus. *Terent. Eun.* 1. 2. 4. & *Cic. Attic.* 5. *ep.* 18. Bono animo es. *imperativum*. (Adde *Lucil.* & *Pompon.* apud *Non. c.* 10. *n.* 13.) *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 27. Nos numerus sumus, & fruges consumere nati. *Nep. in Agesil. c.* 6. Omnibus apparuit, nisi ille fuisset, Spartam futuram non fuisse. *Plaut. Pers.* 2. 4. 15. Ego me confido liberum fore. *Liv. l.* 45. *c.* 39. *a med.* Pars non minima triumphi est victimæ præcedentes. *Lucan. l.* 9. *v.* 811. Sanguis erant lacrymæ. *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 20. Nobile erit Romæ pascua vestra forum. Est qui leg. *erunt*. ¶ Aliquando omittitur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 621. Tune ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus genuit? & *lib.* 3. *v.* 45. Nam Polydorus ego. ¶ Ponitur pro commorari, manere, versari, *stare*. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 3. Ne vivam, si mihi non modo Tusculanum, ubi ceteroqui sum libenter, sed μακάρων νῆσοι tanti sunt, ut sine te sim totos dies. *Id. Verr.* 7. *c.* 35. *a med.* Cleomenes in publico esse non audet: includit se domi. *Id. de Harusp. resp. c.* 12. Si essetis, versaremini que nobiscum. *Id.* 4. *Fam. ep.* 7. *a med.* Nonne mavis sine periculo domi tuæ esse, quam cum periculo alienæ? *Id.* 2. *de Orat. c.* 7. Ipse obmutescam, nisi prius a vobis impetraro, ut hic sitis hodie. *state qui meco a pranso*. & *Tibull. l.* 2. *eleg.* 3. *v.* 28. Amor in parva te jubet esse casa. *abitare*, *stare*. ¶ Hinc *esse cum aliquo* in re matrimonii, & amatoria.

Cic. pro Quint. c. 14. a med. Dicebam huic Q. Roscio, cujus soror est cum P. Quintio. *Ovid. 3. de art. am. v. 664.* tecum non semel illa fuit. Adde *in fin. eleg. 8. l. 2. Amor. Cic. pro Cal. c. 20. a med.* & *Plaut. Merc. 1. 2. 105.* ¶ *Illa* quoque commode dicuntur *Cic. 2. ad Attic. ep. 9.* Si erit nebulo iste cum his dynastis in gratia. *& 6. Verr. c. 2. ad fin.* Ea civitas, quæ tibi in amore atque in deliciis fuit. ¶ Notabile est illud *Varron. apud Non. c. 2. n. 499.* Tum ad me fuerunt, qui libellionem esse sciebant. *h. e.* ad me venerunt, mecum fuerunt. Sic *Cic. Attic. l. 10. ep. 4. a med.* Curio fuit ad me sane diu. *fu de me. & epist. 16.* Comœdum ad te dederam litteras, cum ad me bene mane Dionysius fuit. Adde *Liv. l. 28. c. 18.* ubi al. aliter leg. ¶ Videtur etiam usurpari pro solere, *esse solito. Cic. Fam. 12. ep. 20.* Quod si, ut es, cessabis, lacessam. ¶ Pro vivere. *Cic. Fam. 6. ep. 3. ad fin.* Nec enim dum ero, angar ulla re: &, si non ero, sensu omni carebo. *& Prudent. in suo præfm. Cathemer.* Per quinquennia jam decem, Ni fallor, fuimus. ¶ Et pro durare. *Propert. l. 2. eleg. 19. v. 74.* Invidiam quod habet, non solet esse diu. ¶ Sæpe significat æstimari, *valere. Terent. Adelph. 5. 9. 20.* Postremo a me argentum, quanti (*fervus*) est, sumito. *quanti vale. & Cic. Verr. 5. c. 81. a med.* Cum in Sicilia HS. II tritici modius esset, summum HS. ternis. *valeret. & cap. 84.* Si ullo in loco frumentum tanti fuit, quanti iste æstimavit. *Id. l. 3. Offic. c. 23. sub fin.* Emere denario, quod sit mille denarium. *Id. pro Rosc. Com. c. 12.* Ager nunc multo pluris est, quam tunc fuit. ¶ Et translate *Id. sub fin. ep. 15. l. 15. Fam.* Magni erunt mihi tuæ litteræ. *Id. in fin. ep. 15. l. 2. ad Q. Fr.* Plus uno Cato fuerit, quam omnes leges. Al. leg. *pluris:* alii aliter. ¶ *Esse ab aliquo*, esse ex alicujus familia, vel domo. *Terent. Andr. 3. 1. 3. & 4. 4. 17.* Ab Andria est ancilla hæc. *Plaut. Pseud. 2. 2. 21.* Esne tu ab illo Milite Macedonio? *Cic. Attic. l. 4. ep. 16.* Pleraque epistolæ mihi nuntiabant, ubi esses, quod erant abs te. ¶ *Item ab aliquo stare*, alicui favere, cum eo sentire. *Cic. 2. de Orat. c. 38. a med.* Critolaus erat ab Aristotele. Sic *pro Cluent. c. 32. ad fin.* Judicia partim nihil contra Avitum valere, partim etiam pro hoc esse. ¶ *Esse ad aliquid*, prodesse. *Cato R. R. cap. 115.* Vinum murteum est ad alvum crudam. ¶ *Est mihi*, habeo, possideo. *Terent. Adelph. 1. 2. 40.* Fores effregit? restituentur. discidit vestem? resarcietur. Est, dis gratia, unde hæc fiant. *Id. Heaut. 3. 2. 22.* Aliquid reperiret, unde esset adolescenti, amicæ quod daret. *Plaut. Amph. prol. v. 19.* Nomen Mercurii est mihi. ¶ Esse alicujus refertur ad dominium. *Cic. 2. Fam. ep. 13.* Jam me Pompeii totum esse scis: Brutum a me amari, intelligis. ¶ Possessionem significant etiam hæc. *Lucan. l. 8. v. 659.* & jam Cornelia non est Julia, Magne, fui. *Liv. l. 42. c. 29.* Ptolemæus propter ætatem alieni arbitrii erat. *Id. l. 31. c. 45.* Præsidio regio arcem teneri, nec se potestatis suæ esse, responderunt. ¶ *Esse in veste*, vestem habere, indutum esse. *Tibull. l. 1. eleg. 9. v. 70.* in lana quid juvat esse toga? *Cic. Phil. 8. c. ult.* Cum est in sagis civitas. *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 297.* Sive erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus: Sive erit in Cois, Coa decere puta. ¶ *Bene, aut male, vel melius esse*, bene aut male habere, recte aut contra procedere, quam volumus. *Terent. Adelph. 1. 1. 9.* Et tibi bene esse soli, cum sibi sit male. *Cic. Attic. l. 6. ep. 7.* Tironem graviter ægrum reliqui. sed nuntiant, melius esse. *& lib. 1. ep. 7.* Apud matrem recte est. ¶ Habet vim habendi etiam cum statum, conditionem, aut affectum corporis aut animi adsignificat, cum, & sine *in* præpositione, aut cum genitivo. *Cic. Verr. 6. c. 6.* Hominem non modo in ære alieno nullo, sed in suis nummis multis esse, ac semper fuisse. *Id. Fam. 13. ep. 30.* Nullam arbitramur de ea hereditate controversiam eum habiturum: & est hodie in bonis. *Id. pro Cluent. c. 7. a med.* Esse in servitute. *Metell. ad Cicer. 5. Fam. ep. 2.* in luctu & squalore. *Cic. 2. Attic. ep. 21.* in odio. *h. e.* odio haberi. *& mox.* in summa perfidiæ & sceleris infamia. *Id. 1. de Divin. c. 17.* in magno nomine & gloria. *Id. Phil. 2. c. 15.* Fateor, me in tanta mœstitia fuisse, quanta ceteri cives fuissent. *Id. l. 14. Fam. ep. 3. ante med.* Esse in spe. *h. e.* spem habere. *Terent. Phorm. 2. 1. 36.* in noxa. *h. e.* reum esse. *Id. Andr. 2. 5. 23. & 3. 1. 9. & Plaut. Trin. 2. 2. 2.* Esse alicui in mora. *h. e.* moram afferre. *Cic. 2. de Orat. c. 58.* Ejus nomen magna erat apud omnes gloria. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 54.* quare, quo sit patre, quove patrono. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Capite & superciliis semper est rasis. *Id. 2. ad Attic. ep. 7.* Mira sum alacritate ad litigandum. *Id. Fam. 6. ep. 18.* Bono animo sint & tui, & mei familiares. *& lib. 16. ep. 25.* Incredibili sum sollicitudine de tua valetudine. *& lib. 6. ep. 4. a med.* Quanto fuerim dolore, meministi. *Id. de Amic. c. 23.* Si quis ea asperitate est, & immanitate naturæ, congressus ut hominum fugiat. *Id. pro Sext. c. 16.* Nimium me timidum, nullius animi, nullius consilii fuisse, confiteor. ¶ Pro afferre, cum duobus dativis. *Cic. Verr. 7. c. 8.* Hanc rem sic agemus, ut crimini, aut invidiæ reo putemus esse oportere. *& Verr. 5. c. 40.* Hæ pecuniæ tibi fraudi & damnationi esse deberent. *& cap. 62. a med.* Quæ detrimento, maculæ, invidiæ, infamiæ nobis omnibus esse possint. *& cap. 37. a med.* Hæc tam parva civitas prædæ tibi & quæstui fuit. *Id. pro Rosc. Amer. c. 5.* Quibus, occidi Sext. Roscium bono fuit. *Id. de clar. Orat. c. 10.* Erat tum honos eloquentiæ. *Id. pro Rosc. Amer. c. 4.* Impedimento esse alicui. ¶ *Esse alimi rei*, aptum, idoneum esse. *Liv. l. 31. c. 13.* Cum solvendo æri alieno respublica non esset. *Al. leg. ære. Modestin. Dig. lib. 50. tit. 12. leg. 9.* Si bona liberalitati solvendæ non fuerint. *Ulpian. lib. 33. tit. 9. leg. 3. & Gell. l. 4. c. 1. sub fin.* Etiam quæ esui potuique non sunt, contineri legato. *Cels. l. 4. c. 10. extr.* Injiciuntur ea, quæ humori extrahendo sunt. ¶ Cum genit. significat proprium esse. *Cic. 2. de Orat. c. 20. ad fin.* Alterum divinitatis mihi cujusdam videtur, alterum humanitatis. *& mox.* Clamare contra quam deceat, hominis est stultitiæ suæ quamplurimos testes colligentis. *Id. de Senect. c. 6. extr.* Temeritas est florentis ætatis, prudentia senescentis. ¶ Item addictum esse, operam dare, favere. *Liv. l. 3. c. 38. a med.* Patres indignitate rerum cesserant in agros: suarumque rerum erant, amissa publica. (Ubi perperam a nonnullis *fuissent* intrusum esse, monent Critici meliores.) *Id. l. 23. c. 14.* Plebs novarum, ut solet, rerum, atque Annibalis tota esse. *Id. l. 35. c. ult.* Qui Romanæ partis erant, urbe excesserunt. *Plin. l. 5. ep. 16. a med.* Expulsis virtutibus aliis, pietatis est totus. *Senec. l. 7. de benef. c. 26.* Alius abdomini servit, alius lucri totus est. *Liv. l. 3. c. 36. a med.* Hominum, non caussarum toti erant. ¶ Significat etiam officium, munus, partes. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 19.* Est ejus, qui præsit, eorum quibus præsit, utilitati servire. *Id. 1. Offic. c. 34.* Est adolescentis majores natu vereri. *Id. Fam. 5. ep. 16. a med.* Non est gravitatis ac sapientiæ tuæ, ferre immoderatius casum incommodorum tuorum. *Id. 12. Attic. ep. 28.* Fuit meum jampridem rempublicam lugere. *& pro Mur. c. 38. ad fin.* Est tuum M. Cato videre, quid agatur. ¶ Item proprietatem, qualitatem. *Plaut. Capt. 3. 4. 52.* Est miserorum, ut malivolentes sint, atque invideant bonis. ¶ Item convenientiam, congruentiam. *Cic. 1. de Orat. c. 18.* Nitidum quoddam verborum genus est, sed palæstræ magis & olei, quam hujus civilis turbæ ac fori. ¶ *Est mihi cum illo*, intercedit. *Cic. pro Quint. c. 4.* Jussit bona proscribi ejus, quicum familiaritas fuerat, societas erat. *Id. Phil. 2. c. 31.* Sibi cum illa mima posthac nihil futurum. *Terent. Phorm. 2. 3. 74.* Tecum nihil rei nobis, Demipho, est. *Cic. Fam. 15. ep. 10.* Si mihi tecum minus esset, quam est cum tuis omnibus. ¶ *Est*, pertinet, spectat. *Cic. ad Capiton. 1. post epist. ult. l. 16. ad Attic.* Consules, quorum & lege, & S. C. cognitio & judicium fuit. ¶ *Est*, licet, datur, ἔξεστι. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 32.* Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. *Terent. Adelph. 5. 3. 42.* Scire est liberum ingenium atque animum. *Ovid. 5. Trist. eleg. 11. v. 19.* alii, quorum numerum comprendere non est. *Virg. 6. Æn. v. 595.* Necnon & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. *Tacit. Ann. 16. c. penult.* Ut conjectare erat intentione vultus. *Gell. sub fin. cap. 24. l. 13.* Est tamen non usquam invenias, ita scripsisse quosdam. *Ovid. 2. de ar. am. v. 27.* Et quoniam in patria, fatis agitatus iniquis, Vivere non potui, sit mihi posse mori. Al. leg. *da.* sed *Heinsius* invito, qui plurima ibi congessit ad *vi sit* firmandum, ex *Ovid. Virgil. Tibull. Propert. Martial.* & aliis. Sic *Liv. l. 42. c. 41.* Quo verbo objecta, verbo negare sit. *Sil. l. 12. v. 695.* fuerit delere Saguntum, Exæquare Alpes, &c. *& lib. 14. v. 581.* Signaque ferre deum templis jam jamque fuisset, Ni, &c. Ἔστι, & ἦν eadem significatione etiam Græci usurpant. Simile est illud *Sallust. in Jug. c. 118.* Fuerit mihi egisse aliquando amicitiæ tuæ. Ad quem locum plura Cortius. Vim τοῦ *licere* animadvertere est etiam in his. *Tibull. l. 4. eleg. 3. v. 3.* Nec tibi sit duros acuisse in prœlia dentes. *Propert. l. 1. eleg. 20. v. 13.* Ne tibi sit duros montes, & frigida saxa adire. *h. e.* ne liceat, ne velis, ne adeas, μὴ γένοιτο, μὴ ἔστω. *Virgil. Eclog. 10. v. 46.* Tu procul a patria (nec sit mihi credere) tantum. *Passerat.* ¶ *Est*, evenit, accidit. *Horat. l. 3. od. 1. v. 9.* Est, ut viro vir latius ordinet Arbusta sulcis. *Cic. Attic. l. 5. ep. 11. circa med.* Quintilis, si erit, ut volumus, in itinere est consumendus. ¶ Hinc illæ circumlocutiones *Terent. Phorm. 5. 7. 32.* Sin est, ut velis manere illam apud te, dos hic maneat. *& Hecyr. 4. 1. 43.* Si est, ut dicat, velle se, redde. *h. e.* si vis, manere illam apud te: si dicit, se velle. Sic *Horat. l. 1. epist. 12. v. 2.* non est, ut copia major Ab Jove donari possit tibi. *h. e.* non potest. Affinia sunt illa *Caton. de R. R. c. 2.* Est interdum præstare, mercaturis rem quærere. *h. e.* interdum præstat: vel, fit interdum ut præstet. *Lucret. l. 5. v. 977.* Non erat, ut fieri posset, mirarier unquam. *h. e.* fieri non poterat, ut mirarentur. *Cic. Tuscul. 5. c. 8. a med.* Est ubi id isto modo valeat. *& Auct. ad Herenn. l. 4. c. 26. sub fin.* Est, cum non est satius, &c. ¶ *Est* concedentis, confirmantis. *Cic. in fragm.* apud *Lactant. l. 1. c. 18.* Est vero, inquit, Africane. nam & Herculi eadem ipsa porta patuit. *Id. 2. de Orat. c. 36.* Est, ut dicis, Antoni, ut philosophi nulla tradant præcepta dicendi. *Virg. 10. Æn. v. 67.* Italiam fatis petiit auctoribus. esto. Cassandræ impulsus furiis. *& Æn. 7. v. 313.* Non dabitur regnis, esto, prohibere Latinis: At trahere atque moras tantis licet addere rebus. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 81.* Esto, aliis alios rebus studiisque teneri. *Cic. in Divin. Verr. c. 15.* Esto: ipse nihil est, nihil potest. at venit paratus. *Id. 4. de Fin. c. 45.* Sit ita sane. *Column. l. 3. c. 3. ad fin.* Sit quidem, ut cultoris negligentia sua millia hominum intereant. *Cic. de Amic. c. 2.* Sunt ista, Læli. nec enim melior vir fuit Africano quisquam, nec clarior. ¶ *Est*, *quod*, est causa, cur. *Plaut. Aulul. 2. 2. 26.* Jam ad te revortar. namque est quod visam domum. *Liv. l. 30. c. 31. sub fin.* Si quid ad ea adjicitur, est quod referam ad consilium: sin, &c. ¶ *Est* pro *sunt* in illo *Propert. l. 3. el. 7. v. 17.* Est, quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ: Est, quibus in celeres gloria nata pedes. Al. leg. *sunt*: sed *est* in quinque suis MSS. vidit *Broukus.* & valde probat. Vidit etiam *Vulpius* in edit. princ. 1472. Est enim hellenismus Atticus, laudatus etiam a *Marcilio* in *Horat. l. 1. od. 1. v. 3.* confirmatusque illo *Xenoph. l. 1. Memorabil. c. 4.* Ἔστιν οἵτινες ἀνθρώπων τεθαυμάκασι ἐπὶ σοφίᾳ. & *Dionis lib. 64. sub init. de Galba.* Ἔστι μὲν ἃ ἐθαύμαζε αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγκαλεῖ, χαρίζεσθαι. *Propertius* autem Græca amat. ¶ *Fuit*, euphoniæ causa, vixit, mortem obiit, periit. *Tibull. l. 3. eleg. 5. sub fin.* Sive erimus, seu

nos fata fuisse enlent. Plaut. Truc. 1. 1. 92. Horresco misera, mentio quoties fit partitionis: ita pæne tibi fuit Phronesium. Id. Capt. 3. 3. 1. Nunc illud est, cum me fuisse, quam esse, nimio mavelim. Albinovan. eleg. 3. in obitu Mæcen. v. 157. Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor, Cum dicet subita voce, fuisse, tibi. Sic Virg. Æn. 2. v. 325. fuimus Troes, fuit Ilium. & Ovid. Heroid. ep. 17. v. 191. Certus in hospitibus non est amor: errat, ut ipsi: Cumque nihil speres firmius esse, fuit. Al. leg. fugit. ¶ Fuvi pro fui, priore producta. Enn. apud Gell. l. 12. c. 4. magnam cum lassu' diei Partem fuvisset, de summis rebu' gerundis, &c. Al. aliter leg. Id. apud Cicer. l. 3. de Orat. c. 42. Nos sumu' Romani, qui fuvimus ante Rudini. Al. aliter leg. Plaut. Pœn. prol. v. 110. Quo genere gnata, qui parentes fuverint. Ennii quoque videtur esse illud apud Oros. l. 4. c. 1. qui antehac invicti fuvere viri, pater optime Olympi. V. Luo in fine. ¶ Es, secunda persona præsentis tum Indicativi, tum Imperativi, corripitur, ablata ab Es subjunctiva. Virg. Æn. 1. v. 391. Quisquis es, haud, credo, invisus cælestibus. Adde Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 54. Propert. l. 1. eleg. 9. v. 30. Martial. &c. Aliquando producitur. Propert. l. 2. el. 53. in fin. Quod si ro Graius, fiet ea imitata Latine. Al. aliter leg. Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 379. Nata quod es alte, quod fetibus aucta duobus. Al. leg. in clar es, minus recte. V. Voss. de Gramm. l. 2. c. 31. ¶ Simus pro sumus dicere solebat Augustus, teste Sueton. in ejus vita, c. 87. ¶ Esto imperativum formula est testamentorum, ut heres, aut coheres esto, dare damnas esto, liber esto, quæ passim in Pandectis occurrunt. Senec. controvers. 15. Sola mihi heres esto. ¶ Siem, sies, siet, pro sim, sis, sit. De eo sic Cic. in Orat. c. 47. Siet, plenum est, sit, imminutum. licet utare utroque. Ergo ibidem (Videtur Cic. afferre hoc ex Terentii Phormione, quia & supra allata duo loca ibidem leguntur 1. 3. 37. & 43. sed hoc ibi nunc non apparet.) Quam cara sintque, post carendo intelligunt, Quamque attinendi magni dominatus sient. Hæc Cicero. Lucret. l. 1. v. 1077. Qui cujusque sient sæcli, &c. Plaut. Pseud. 2. 4. 50. Quod si opus siet, ut dulce promat indidem. Ita legit Plin. l. 14. c. 13. sub fin. alii sit. Sed innumera prope sunt loca, in quibus Plautus, & Terent. dixere siem. ¶ Sito pro esto quidam leg. apud Plaut. Curcul. 1. 1. 89. ubi plerique omnes sito. ¶ Essuare pro suare alii leg. apud Cicer. 3. de Legib. c. 3. a med. ¶ Fore, & Forem, Ens, Futurus, V. suis locis.

SUM pro eum, usus est Ennius apud Fest. V. Sas.

SUMEN, inis, n. ἦθαρ, οὖθαρ, extimus venter suillus infra umbilicum cum ipsis uberibus, summis olim in deliciis habitus, præcipue si ex primipara excisus esset sue, uno die post fetum editum. Gloss. Cyr. ὑπογάστριον, submen, sabeuntrale. Item ὑπογάστριον, sumen. Dictum est a sue. Nam suis est abdomen. Vel potius est a sugendo, quasi sugimen: quæ Nonii sententia est, qui & Lucillium pro mulieris uberibus usum docet cap. 6. n. 54. Lucillii autem verba sunt: Quod si nulla potest mulier tam corpore duro Esse, tamen tenero moveat succussa lacerto, Et manus uberior lactanti in sumine sidat. ¶ Proprie tamen est sumen ea pars suilli ventris, qua ubera continentur, ut dictum est. Plin. l. 11. c. 37. sect. 84. de vulva suis. Proxime ejectitiæ est occisæ uno die post partum. Hujus & sumen optimum, si modo fetus non hauserit: ejectitiæ deterrimum. Martial. l. 13. dist. 44. Esse putes nondum sumen: sic ubere largo Effluit, & viva lacte papilla tumet. Alii leg. esse potes nondum sumen. Adde Plaut. Curcul. 2. 3. 44. ¶ Translate usurpatur pro pinguedine, ubertate. Varr. l. 1. R. R. c. 7. & Plin. l. 17. c. 4. in f. Campos Roseæ Italiæ dicit esse sumen, in quo relicta pertica postridie non appareret propter herbam.

SUMINATUS, a, um, adject. ut Suminata caro, apud Arnob. l. 1. pag. 73. h. e. caro suminis. ¶ Suminata etiam dicitur scrofa, quæ lactat suculos. Lamprid. in Alex. Sever. c. 22. Jussit, ne quis suminatam occideret, ne quis lactentem. h. e. neque scrofam, neque suculum, seu porcellum.

SUMMA, æ, f. somma, κεφάλαιον, collectio, seu quantitas rerum, quæ numerantur: a summus, quia vere summus est is numerus, quo colligitur totum. Cic. in Hort. apud Non. c. 3. n. 18. Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare? Id. 1. Offic. c. 18. Addendo deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat. Id. Attic. 5. ep. 21. a med. Summam subducere. sommare. Sic Summam conficere, Id. ex fama. Scip. c. 2. & Summam facere, Id. Verr. 4. c. 53. & Fam. 2. ep. 9. ante med. Apud Sueton. in Domit. c. 11. actor summarum dicitur, qui rationibus dispungendis præest. Plin. l. 9. c. 35. a med. Quæ summa quadringenties sestertium colligebat. ascendeva, montava, faceva, &c. ¶ De summa pecuniæ Phædr. l. & fab. 4. v. 43. Illa gaudens pecore, & lanæ dedita, Quacumque summa tradet luxuriæ domum. a qualunque prezzo. & Terent. Adelph. 5. 3. 30. de summa nihil decedet. Liv. l. 32. c. 17. Macedonibus trecenti nummi in capita statutum est pretium, hac summa redempti. ¶ Translate Quintil. l. 1. c. 1. Majora tamen aliqua discet puer eo ipso anno, quo minora didicisset. Hoc per singulos annos prorogatum in summam proficit. h. e. in cumulum accrescit. Liv. l. 40. c. 29. Lectis rerum summis. i sommarii, gl' indici, summis rerum capitibus. ¶ Dicitur etiam de capite cujuscumque rei. Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 37. Summa ducum Atrides. h. e. princeps & caput ceterorum ducum. Cic. l. 13. Fam. ep. 75. Summa est, in quo mihi gratissimum facere possis, si curaveris, &c. questa è la conclusione. Id. pro Rosc. Amer. c. 51. Summa reipublicæ in hujus periculo tentatur. Cic. pro Quint. c. 9. In hoc summa judicii, causaque tota consistit. il punto principale. & Liv. l. 32. c. 17. Eam ignominiam ad summam universi belli pertinere ratus. ¶ Summam habere, est primum locum obtinere. Plaut. Truc. 4. 2. 15. Solus summam habet hic apud nos. ¶ Summa rerum, tutte le cose. Liv. l. 10. c. 14. Discrimen summæ rerum augebat animos. & cap. 27. Ad discrimen summa rerum adducta. ¶ Summa summarum est, cum in rationibus conficiendis multa nomina & capita in unam summam redigamus, la somma delle somme: & apte significatur summa & universitas rerum. Lucret. l. 3. v. 818. & l. 5. v. 362. Sicuti summarum summa est æterna, neque extra Quis locus est. Plaut. Truc. 1. 1. 4. Venus, quam penes amantum summa summarum redit. Senec. epist. 40. extr. Summa ergo summarum hæc erit: tardiloquum te esse jubeo. ¶ Ponitur etiam pro complemento. Quintil. l. 3. c. 2. Huic studium & incrementum dederit utilitas, summam ratio & exercitatio. ¶ Ad summam, in somma, ut summatim comprehendam, ne plura, breviter. Cic. l. 14. ad Attic. ep. 1. Ad summam non posse isthæc sic abire. Juvenal. sat. 3. v. 79. Ad summam non Maurus erat, nec Sarmata, nec Thrax, Qui sumpsit pennas. Adde Cicer. 7. ad Attic. ep. 7. sub fin. & 14. Fam. ep. 14. ad fin. & Horat. sub fin. ep. 1. l. 1. ¶ In summa, ad summam. Cic. 2. ad Q. Fr. ep. ult. Drusus erat de prævaricatione a tribunis ærariis absolutus, in summa quatuor sententiis, cum Senatores & Equites damnassent. & lib. 3. ep. 5. ad fin. Et in omni summa, ut mones, valde me ad otium pacemque converto. Justin. l. 37. c. 1. ad fin. Cum cum summi imperatores Sulla, Lucullus, ceterique, in summa Cn. Pompejus, ita vicerint, ut, &c. in somma. & lib. 13. sub fin. Diu mutuis vulneribus acceptis colluctatus est: in summa victus occumbit. finalmente. ¶ Summus pro summa est Lucretii l. 1. v. 984. & l. 6. v. 679.

SUMMALIS, le, qui summam continet, completus. Tertullian. advers. Hermog. c. 31. Novum non est, ut id solum, quod continet, nominetur, quasi summale; in isto autem intelligatur & quod continetur, quasi portionale.

SUMMANALIA, ium, n. liba farinacea in modum rotæ efficta, ut ait Festus: a Summanus, quia eorum in sacris Summani usus erat.

SUMMANO, as, a. 1. omnia rapio, ac devoro, Plutonis sive Orci instar: a Summanus. Verbum joculariter fictum a Plauto. Quidam deducunt a manus, ut sit idem ac involare, seu manu vola arripere. Verum obstat, quod secunda sit porrecta, ut versus tertius, & quintus ex his, quos infra afferimus, ostendunt. Sunt enim jambici senarii, qui trochæum respuunt. Plaut. Curcul. 2. 3. v. 43. Ly. Quis tu homo es? Cu. Libertus illius, quem omnes Summanum vocant. Ly. Summane, salve. Qui Summanus? fac, sciam. Cu. Quia vestimenta, ubi obdormivi ebrius, Summano: Ob eam rem me omnes Summanum vocant.

SUMMANUS, i, m. ᾅδης, Plutonis cognomentum: a Manibus, quasi summus Manium, ut scribit Capella l. 2. pag. 40. quamquam Ovid. 6. Fastor. v. 731. tanquam incerti alicujus dei meminit, & de quo non constet, cum inquit: Reddita, quisquis is est, Summano templa feruntur. ¶ Huic deo nocturna fulgura attribuebantur, sicut Jovi diurna, ut Plin. l. 2. c. 52. docet. Templum habuit Romæ, eodem Plin. teste l. 29. c. 4. non longe ab æde Juventutis. Mentionem ejus fecit & Cic. l. 1. de Divin. c. 10. & Plaut. Bacch. 4. 8. 54. ubi & Submanus legitur. Adde Arnob. l. 6. pag. 191. & August. l. 4. de Civ. Dei, c. 23.

SUMMARIUM, ii, n. sommario, ἐπιτομή, idem quod breviarium, summa capita rerum continens. Senec. ep. 39. Vide, ne plus profectura sit ordinaria oratio, quam quæ nunc vulgo breviarium dicitur, olim cum Latine loqueremur, summarium dicebatur.

SUMMARIUS, ii, m. primario, princeps, primarius. Cic. Attic. l. 10. ep. 1. Nisi forte iste summarius ei potest persuadere, ut, &c. Ita legit Lambinus. Videtur autem Cicero perstringere aliquem ex factione Cæsaris, qui ceteris antecellere vellet: vel etiam ipsi Cæsari, qui summæ rerum imperium affectabat. Verum Critici fere omnes eam lectionem suspectam habent: itaque alii Summanus, alii numerarius, alii Numerius, alii denique aliud substituunt.

SUMMAS, atis, com. gen. primate, principe, primario, ἄριστος, optimas, primas, princeps civitatis: a summus. Plaut. Pseud. 1. 2. 90. Nunc tibi hæc ego loquor, deliciæ summatum virum. Apul. l. 11. Metam. Benevolis præceptis summatis deæ recreatus. h. e. Isidis deæ præpotentis. Sidon. l. 9. ep. 6. Puella moribus natalibusque summas.

SUMMATIM, adverb. sommariamente, brevemente, κεφαλαιωδῶς, συνελόντι, ἐν ἐπιτομῇ, in summa, breviter, & per summa capita. Cic. Attic. l. 5. ep. 16. Dum hæc, quæ longiorem desiderant orationem, summatim tibi perscriberem. Id. l. 10. Fam. ep. 18. Sed illa cognosces ex aliis, a me pauca, & ea summatim. Lucil. apud Non. c. 4. n. 163. Summatim tamen experiar rescribere paucis. Varr. in præfat. l. 1. de R. R. in f. De re pecuaria breviter ac summatim percurram. Id. l. 7. de L. L. c. 3. Generatim ac summatim. Colum. l. 9. c. 2. Istud quamvis non dedeceat poetam, summatim tamen, & uno tantummodo versiculo leviter attigit Virgilius, cum sic ait (Georg. 4. v. 152.) Dictæo regem cæli pavere sub antro. Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 3. leg. 7. a med. Summatim existimandum judici, si bona fide imploretur judicium. ¶ Summatim, leviter, & quasi in summo. Colum. de arborib. c. 6. & cap. 10. extr. Primo anno summatim, ita ne radices erues, aut lædas, ablaqueato. Id. l. 12. c. 46. Inulæ radicem acutissimo cultello summatim eradito. Senec. epist. 121. a med. Animal constitutionem suam crasse intelligit, & summatim, & obscure.

SUMMATUS, us, m. signoria, κυρεία, ἀρχή, Imperium & rerum summa, principatus. Lucret. l. 5. v. 1141. Imperium sibi cum, ac summatum quisque petebat.

SUMME, adverb. sommamente, estremamente, εἰς τὰ μάλιστα, maxime, excellenterque, vehementer, summopere. Cic. l. 13. Fam. ep. 18.

Talis enim tuum judicium de homine eo, quem ego unice diligo, non potest mihi non summe esse jucundum. *Plin. ep.* 11. *l.* 10. Habui illum Quæstorem in consulatu, mei summe observantissimum. *Matius ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 28. *ante med.* Causam dissensionis nascentem restingui, summo studui. *Cic. pro Quint.* c. 21. *a med.* Sicut tu semper summis concupisti. *& cap.* 24. *a med.* Cum a me peteres, & summe contenderes, ut, &c. *Id. Fam.* 4. *ep.* 7. Summe diffidere. Adde *Cæsar. l.* 3. *B. Civ. c.* 15. *extr.* & *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 31.

SUMMERGO. V. *Submergo*.

SUMMITAS, atis, f. *sommità, altezza, cima*, ἄκρα, vertex, fastigium, summa altitudo. *Plin. initio cap.* 9. *l.* 37. Onychipunta & nubem sumpisse, & nives in summitate. *Pallad. l.* 1. *tit.* 6. Ut quatuor pedibus a terra summitas ejus (*vitis*) insurgat. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 6. *ante med.* Cum duæ summitates duabus interjectionibus vinciuntur. *Censorin. de die nat. c.* 13. Ad terræ summitatem. *Arnob. l.* 1. *pag.* 13. Deus summitatem omnium summorum obtinens.

SUMMITTO. V. *Submitto*.

SUMMŒNIANUS, & Submœnianus, a, um, ad Summœnium pertinens. *Summœnianæ* dicebantur meretrices, quæ sub ipsis urbis mœnibus in fornicibus habitabant. *Martial. l.* 11. *epigr.* 61. Summœnianis inquinatior buccis. *& lib.* 3. *epigr.* 82. Summœnianas cœnet inter uxores.

SUMMŒNIUM, & Submœnium, ii, n. locus Romæ sub mœnibus, ubi meretrices prostabant. *Martial. l.* 1. *epigr.* 35. At meretrix abigit testem veloque, seraque: Nullaque Summœni fornice rima patet. Alii leg. *si mœnium*.

SUMMOPERE, adverb. *sommamente*, μάλιστα, maxime, vehementissime. *Cic. de Invent. l.* 1. *c.* 18. Vitia vero hæc sunt certissima exordiorum, quæ summopere vitare oportebit. *Lucret. l.* 4. *v.* 1179. Omnia summopere hos vitæ postscenia celant. ¶ Dicitur & *summo opere*, ut *magno opere, tanto opere*, &c. ex pluribus MSS. quæ collegit *Drakenborch. ad Liv. l.* 28. *c.* 18. §. 4.

SUMMOTENUS, adverb. *fino alla sommità*. *Apul. de herb. c.* 75. Floribus celeriter scissis, ac flavescentibus summotenus.

SUMMOVEO. V. *Submoveo*.

SUMMULA, æ, f. parva summa. *Senec. epist.* 77 *ante med.* Summulas minutas distribuit flentibus servis. *Apul. l.* 11. *Metam. sub fin.* Veste ipsa mea distracta, sufficientem corrasi summulam.

SUMMUS, a, um, *sommo, il più alto*, ὕψιστος, ὑπέρτατος, altissimo loco positus: per syncopen a *supremus*. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 21. Labienum summum jugum montis ascendere jubet. *& lib.* 2. *c.* 23. *extr.* Summum locum castrorum petere cœpit. *Cic. pro Planc. c.* 7. Non illum accuso, qui est in summa sacra via. *Nep. in Annib. c.* 9. Amphoras complures complet plumbo, summas operit auro & argento. *h. e.* summam amphorarum partem. *Cic.* 6 *Verr. c.* 53. *ad fin.* Summa urbs. *la parte più alta della città*. & *Plaut. Mil.* 4. 4. 16. Res apud summum puteum geritur. *alla cima del pozzo*. & *Cic.* 4. *de Fin. c.* 23. *ad fin.* Qui ad summam jam aquam appropinquant, & qui sunt in profundo. *a fior d' acqua*. *Virg. Æn.* 12. *v.* 434. Summa oscula. *a fior delle labbra*. Huc pertinet illud *Senec. l.* 1. *de Ira, c. ult. a med.* Non ex alto venire nequitiam, sed summo, quod ajunt, animo inhærere. *h. e.* non infidere, non penetrare. ¶ Extremus, ultimus, *ultimo*, ἔσχατος. *Quintil. in fi. cap.* 4. *l.* 6. Eadem in argumentis ratio est, ut potentissima prima, & summa ponantur. *Lucan. l.* 2. *v.* 111. In fluvium primi cecidere, in corpora summi. *Cic. in fragm.* apud *Non.* 1. 4. *n.* 440. Vixit ad summam senectutem valetudine optima. *Virg.* 2. *Æn. v.* 324. Venit summa dies, & ineluctabile tempus. ¶ Translate est maximus, amplissimus, singularis, perfectus: in utramque partem. *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. Quod honestum sit, id esse aut solum, aut summum bonum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 31. Summam in cruciatum se venturos videbant. *Nep. in Attic. c.* 10. Ut modo hi, modo illi in summo essent aut fastigio, aut periculo. *Id. in Phoc. c.* 1. *ad fin.* Summa paupertas. *Sallust. in Catil. c.* 12. Summum scelus. *Cic. pro Quint. c.* 17. Naviter videt nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officii desideremus. *& mox*. Summa sanctimonia ac diligentia. *Id.* 2. *de Orat. c.* 1. Summa prudentia. *Id. ad Pompej. post epist.* 11. *l.* 8. *ad Attic. a med.* Existimo, te nihil, nisi summa ratione, fecisse. *Phædr. l.* 4. *fab.* 2. Vulpes alta in vinea uvam appetebat, summis saliens viribus. *h. e.* maximis, totis. *Plautus Merc.* 1. 1. 49. Summo clamore dicere. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. Summa hiems. *il colmo, il cuor dell' inverno*. & *Fam.* 1. *ep.* 9. *circa med.* Qui & summa voluntate cessetis, & egregia animi alacritate abfuerit. *h. e.* omnino liberali. *Id.* 7. *Verr. c.* 2. Non agam summo jam tecum. *con tutto il rigore*. & *pro Leg. Manil.* 1. 17. *a med.* Concedunt in uno Cn. Pompejo summa esse omnia. *tutte le doti in sommo grado*. & *Attic. l.* 15. *ep.* 13. *a med.* Se de attribatione omnia summa fecisse. *aver fatto il possibile*. & *Lucil.* apud *Non.* 1. 1. *n.* 149. Cum me superim, summa omnia fecerim. ¶ *Summus vir*, præstantissimus, amplissimus, excellens, egregius, eximius. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 2. *ante med.* Summi homines, ac summis ingeniis præditi. *Id. in Bruto, c.* 85. Magnus homo, vel potius summus & singularis vir. *Id. pro Leg. Manil. c.* 13. Summus atque perfectus imperator. *Nep. in Chabr. c.* 1. Summus dux Agesilaus. ¶ *Summus amicus*, carissimus, familiarissimus. *Terent. Phorm. c.* 1. 2. Amicus summus meus, & popularis Geta. Absolute *Id. Eun.* 2. 2. 39. Plurima salute Parmenonem summum suum impertit Gnatho. *& Adelph.* 3. 2. 54. Nam is nostro Simulo fuit summus, & nos coluit maxime. ¶ *Summa res*, summa rei, illud, in quo potissimum status & firmamentum totius rei nititur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 322. Quo res summa loco, Panthu? *Justin. l.* 6. *c.* 2. Summæ rei aliquem præponere. *dargli il supremo comando*. & *Nep. in Eumen. c.* 10. *a med.* De summis rebus dimicare. ¶ *Summum tempus*, cum agitur de summa re, cum summa res in discrimen venit. *Cic. Phil.* 5. *c.* 17. Summo reipublicæ tempore veteranos ad libertatem populi R. cohortatus est. ¶ *Summus*, gloriosus, laudabilis. *Virg.* 9. *Æn. v.* 199. Mene igitur socium summis adjungere rebus, Nise, fugis? ¶ nobilis, illustris. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 18. Tres fratres summo loco nati. *Plaut. Mostell.* 5. 2. 20. Quod faciunt summis nati generibus. ¶ *Summus*, qui primo & digniore loco mensæ accumbit. *Cic. de Senect. c.* 14. Is sermo qui more majorum a summo adhibetur in poculis. V. *Accumbo*. Hinc *bibere ab summo* dicuntur convivæ, cum omnes incipiendo ab eo, qui summus accumbit, circumlatis poculis bibunt: *bere in cerchio*, ἐν κύκλῳ πίνειν. *Plautus Asin.* 5. 2. 41. Da, puere, ab summo age tu, interibi ab infimo da suavium. *Id. Pers.* 5. 1. 19. Age puere, a summo septenis cyathis committe hos ludos. ¶ *Summum*, summa altitudo, summitas, *sommità, cima*. *Cic. de Divin. l.* 1. 1. 17. Incurvum, & leviter a summo inflexum bacillum. *Id.* 3. *de Fin. c.* 14. *ad fin.* Qui demersi sunt in aqua, nihilo magis respirare possunt, si non longe absunt a summo. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *ad fin.* Puteos, ac potius fontes habet. sunt enim in summo. *Petron. in Satyr. c.* 137. *ad fin.* Nuces mersit in vinum, & sive in summum redierant, sive subsederant, ex hoc conjecturam ducebat. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. *a med.* Scrobes paulo angustiore ad summum fastigio. ¶ Item finis, terminus, ut Summum diei, *la sera*, apud *Varron. l.* 5. *de L. L. c.* 2. ¶ *Summum*, & *ad summum*, adverbii modo, *al più al più*. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 21. Exspectabam hodie, aut summum cras, ab eo tabellarios. *Id. Fam.* 2. *ep.* 1. A te vero litteras bis, terve summum, & eas perbreves accepi. *Id. pro Mil. c.* 9. *extr.* Respondit, illum biduo, ad summum quatriduo periturum. Adde *Liv.* multis in loc. quorum magnam partem collegerunt Critici, & *Drakenborch. ad lib.* 21. *c.* 35. §. 7. & *ad lib.* 31. *c.* 41. §. 4. ubi & illud adscribitur, frequentius in multis MSS. *summum*, quam *ad summum* reperiri. illudque magis quam hoc probari. ¶ Summum, adverb. postremum, *per l' ultima volta*. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. *v.* 137. Nunc ego te infelix summum teneoque tuorque. ¶ *Summo*, adverb. postremo loco, *in fine*. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *ante med.* Celsus putat, primo firmum aliquod (*argumentum*) esse ponendum, summo firmissimum, imbecilliora medio: quia & initio movendus sit judex, & summo impellendus.

SUMMUSSI, & Submussi dicebantur murmuratores. Nævius: Odi, inquit, summussos. proinde aperte dice, quid sit, quod times. Hæc *Festus*.

SUMMOTO. V. *Submoto*.

SUMO, is, sumsi, & sumpsi, sumtum, & sumptum, *pigliare, prendere, togliere*, λαμβάνω, capio, prehendo, accipio. suscipio: a *sub*, & *emo*, quod antiquis idem significabat, ut *Festus* docet. *Plaut. Amph.* 2. 1. 201. Auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. *Id. Merc.* 1. 2. 16. Sume laciniam, atque absterge sudorem tibi. *Id. Bacch.* 4. 4. 24. Sic hoc digitulis duobus sumebas primoribus? *Liv. l.* 40. *c.* 11. *in fin.* Qui ad me interficiendum ferrum, sumserunt. *Nep. in Attic. c. penult.* Sumere cibum. *Id. in Themist. in fin.* venenum. *Liv. l.* 8. *c.* 9. togam prætextam. *Nepos in Eumen. sub fin.* regium ornatum & nomen. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 20. pomum de lance. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 6. Hoc animo legem sumpsi in manus, ut, &c. *Sallust. in Catil. c.* 25. Pecuniam mutuam sumere. *Terent. Adelph.* 5. 9. 20. A me argentum sumito. *Liv. l.* 8. *c.* 28. *a med.* Sumere spatium ad colloquendum. *prender tempo*. & *Cic. Fam.* 13. *ep.* 26. *a med.* Litteras ad te a M. Lepido consule quasi commendatitias sumpsimus. *Tacit. in Agric. c.* 31. *a med.* & *Ovid.* 1. *Fast. v.* 147. Sumere animum. *darsi animo*. & *Plaut. Bacch.* 4. 10. 8. Animo obsequium sumere. *h. e.* animo obsequi, *darsi piacere*. ¶ accipere, *accettare*. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 117. Vel tua me Sestos, vel te mea sumat Abydos. Tam tua terra mihi, quam tibi nostra placet. ¶ Cum delectu comparare, eligere, *eleggere*. *Nep. in Milt. c.* 1. Ut Miltiadem sibi imperatorem sumerent. *Sallust. in Jug. c.* 87. *in fin.* Sumat aliquem ex populo monitorem officii sui. *& cap.* 10 *extr.* Ne ego meliores liberos sumpsisse videar, quam genuisse. *Brut. ad Cicer. ep.* 6. *a med.* Flavius de controversia, quam habet cum Dyrrhachinis, sumpsit te judicem. *Horat. in art. Poet. v.* 38. Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam Viribus. *Cic.* 26. *Fam. ep.* 11. Italiæ regiones descriptæ sunt, quas quisque partes tueretur. nos Capuam sumpsimus. *Id.* 1. *Acad. c.* 2. *a med.* Sumere sibi studium philosophiæ. ¶ Cum infinito. *Horat. l.* 1. *od.* 12. Quem virum aut heroa lyra, vel acri Tibia sumis celebrare, Clio? ¶ suscipere, inire, assumere. *Sallust. in Jug. c.* 85. Omne bellum sumi facile, ceterum ægerrume desinere. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 110. Cum tabulis animum censoris sumet honesti. *Cic. in Verr. c.* 10. *a med.* Sumere inimicitias. *Sueton. in Cæs. c.* 60. Prœlia non tantum destinato, sed ex occasione sumebat. *h. e.* inibat. (Adde *Macrob.* 1. *Saturnal. c.* 16.) *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 33. *extr.* Ariovistus tantos sibi spiritus tantam arrogantiam sumpserat, ut ferendus non videretur. ¶ attribuere, arrogare. *Cic. pro Planc. c.* 1. *a med.* Mihi non sumo tantum, judices, neque arrogo, ut, &c. *Id. ad Pompej.* 2. *post epist.* 11. *l.* 8. *ad Attic. a med.* Sed mihi non summo, ut meum consilium valere debuerit. *non pretendo tanto, che*, &c. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 51. Ne imperatorias sibi partes sumsisse videretur. *Cic. Fam.* 13. *epist.* 29. *ad fin.* Tantum tibi sumo pro Capitone apud Cæsarem, quantum ipsum meminisse senties. *impegnarsi*, &c. & *epist.* 50. Sumpsi hoc mihi pro tua in me observantia, ut ad te familiariter, & quasi pro meo jure scriberem. *mi son presa la libertà di*, &c. ¶ insumere, impen-

pendere, *spendere*: unde *sumptus*. Plaut. Mil. 3. 1. 78. In mala uxore atque inimico si quid sumas, sumptus est: in bono hospite atque amico quæstus est, quod sumitur. Id. Trin. 2. 4. 9. Minus hercle in hisce rebus sumptum est sex minis. & vers. 12. Non tibi illud apparere, si sumas, potest: nisi tu immortale rere esse argentum tibi. ¶ emere, *comperare*. Cic. Fam. 7. ep. 23. Quanti ego genus omnino signorum omnium non æstimo, tanti ista quatuor aut quinque sumpsisti. Horat. l. 2. sat. 4. v. 106. Quæ parvo sumi nequeunt, obsonia captas? ¶ consumere, transigere. Terent. Adelph. 5. 3. in fin. I ergo intro, & cui rei opus est, ei hilarem hunc sumamus diem. Ubi Donat. Non accipiamus, sed impendamus & consumamus. Unde & sumptum dicimus pecuniam, quæ insumenda est. Id. Heaut. 4. 3. 15. Frustra operam, opinor, sumo. *perdo la fatica: getto l' opere.* ¶ Sumere dicuntur disputantes, cum ponunt aliquid tanquam certum, ex quo alia colligant, *supporre, presupporre*. Cic. 1. de nat. Deor. cap. 31. Beatos esse deos sumpsisti. concedimus. Id. 2. de Divin. c. 50. Non solum ea non sumitis ad concludendum, quæ ab omnibus conceduntur; sed ea sumitis, quibus concessis, nihilo magis efficiatur quod velitis. & in fin. Id sumere illos pro certo, quod dubium controversumque sit. Liv. l. 39 c. 28. Pro non dubio legati Eumenis sumebant, quæ Antiochi fuerunt, Eumenem æquius esse, quam me, habere. Pers. sat. 5. v. 124. Liber ego. unde datum hoc sumis tot subdite rebus? Lucret. l. 1. v. 972. Alterutrum fatearis enim, sumasque necesse est. ¶ Sumere supplicium de aliquo, exigere. Cic. pro Rosc. Amer. c. 24. Quos poetæ tradiderunt patris ulciscendi causa supplicium de matre sumpsisse. Plaut. Merc. 5. 4. 31. Supplicii sibi sumat, quod vult ipse, ob hanc injuriam. Virg. 12. Æn. in fin. pœnam scelerato ex sanguine sumit. ¶ Sumere aliquam, in re turpi. Martial. lib. 10. epigr. 81. Sic, sumere gaudia, Nemesian. ecl. 4. v. 59. sumere aliquid, Petron. in Sat. c. 100. Adde Ovid. lib. 3. de ar. am. v. 90. & Auctor. Priapeor. carm. 4. ¶ Sumpse pro sumpsisse, syncope. Nævius apud Gell. c. 19. l. 2. Unquam si quicquam filium rescivero Argentum amoris causa sumpse mutuum. ¶ Flavius Caper de Orthograph. pag. 2243. Putsch. hoc dicit esse discrimen inter sumere & accipere. Sumimus, inquit, ipsi: accipimus ab alio. Sic, cum dabimus, dicendum est, accipe: cum permittimus ipsi tollere, dicendum, sume.

SUMPTIFACIO, is, a. 3. *fare spese, spendere, consumare*, δαπανάω, facio sumptum. Plaut. Cas. 2. 7. 1. Si nunc me suspendam, meam operam luserim, & præter operam restim sumptifecerim.

SUMPTIO, & Sumtio, onis, f. *il pigliare*, λῆψις, actus sumendi. Cato R. R. c. 145. Oleum ne tangito utendi causa, neque furandi, nisi quod custos dederit, aut dominus. si sumpserit, in singulas sumptiones, &c. Al. leg. *sumpsiones*. Vitruv. l. 1. c. 2. Quantitas est modulorum ex ipsius operis sumptione conveniens effectus. ¶ Item assumptio, h. e. minor propositio syllogismi. Cic. 2. de Divin. c. 53. Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea quæ λήμματα appellant dialectici: sed nos Latine loqui malumus.

SUMPTITO, & Sumtito, as, a. 1. *pigliare spesso*, sæpe sumo. Plin. de elleboro, l. 25. c. 5. circa med. Ut plerique studiorum gratia, ad pervidenda acrius, quæ commentabantur, sæpius sumptitaverint.

SUMPTUARIUS, & Sumtuarius, a, um, *attenente a spese*, δαπανηματικός, ad sumptus & impensas pertinens. Cic. Attic. l. 13. ep. 47. Velim, cognoscas rationes nostras sumptuarias. *i conti delle mie spese*. & epist. 7. Ne se absente leges suæ negligerentur, sicut esset neglecta sumptuaria. h. e. quæ moderabatur sumptus, præsertim in cœnis: unde Cato apud Macrob. 2. Saturn. c. 13. vocat *ciboriam*. Meminit etiam Cic. Fam. 7. ep. 26. & Sueton. in Aug. c. 34. Porro septem fuere leges sumptuariæ, variis latæ temporibus, quas describit Gell. l. 2. c. 24. ¶ Sumptuarius, absolute, *spenditore, maestro di sese*, qui sumptus erogat, vel domi, vel in scena, ἐπιμελητής. Lapis apud Gruter. pag. 333. n. 5. Philomusa fulloni, &c. Curatoribus Daphno sumptuario, & Hedylalo a manu. Adde pag. 331. n. 2. & apud Murator. pag. 978. n. 6.

SUMPTUOSE, & Sumtuose, *dispendiosamente*, δαπανηρῶς, magno sumptu. Cic. Catil. 2. c. 9. a med. Qui se insperatis repentinisque pecuniis sumptuosius insolentiusque jactarunt. Catull. carm. 47. in Porc. & Socrat. v. 5. Vos convivia lauta sumptuose de die facitis. Sueton. in Claud. c. 16. sub fin. Essedum argenteum sumtuose fabricatum. Varr. l. 3. R. R. c. ult. Piscibus victum ministrare sumptuosius. Plin. l. 9. ep. 12. Sumptuosius equos & canes emere.

SUMPTUOSITAS, atis, f. *spesa grande*, magnus sumptus. Salon. l. 9. ep. 6. Quantum de bonusculis avitis paternisque sumptuositas domesticæ charybdis abligurisset.

SUMPTUOSUS, & Sumtuosus, a, um, *dispendioso, di grande spesa, splendido, sontuoso*, δαπανηρός, qui magno sumptu, & multa pecunia fit. Cic. Fam. 9 epist. 13. Exspecta hospitem cum minime edacem, tum inimicum cœnis sumptuosis. Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 8. sub fin. Ludos apparat magnificentissimos, sic inquam, ut nemo sumptuosiores. Horat. l. 3. od. 23. v. 16 Sumptuosa hostia. Sueton. in Ner. c. 9. extr. Portum operis sumptuosissimi fecit. Cato R. R. c. 1. a med. Sumptuosus ager. h. e. qui multo sumptu colendus est. Colum. lib. 7. c. 3. post med. Cicercula sumptuosior est, quam ut exiguo pretio possit præberi. Plin. lib. 2. ep. 17. Villa usibus capax, non sumptuosa tutela. Id. l. 10. ep. 48. Substructiones non tam firmæ, quam sumptuosæ. Id. lib. 2. ep. 4. Dignitas sumptuosa. h. e. quæ multo sumptu servanda est. ¶ Homo sumptuosus, qui sumptus præter rationem facit. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Ignavum & sumptuosum esse, qui succidiam in carnario suspenderit potius ab laniario, quam ex domestico fundo. Terent. Heaut. 2. 1. 15. Mulier potens, procax, magnifica, sumptuosa. Plin. lib. 2. ep. 6. Quidam sordidus simul, & sumptuosus. Sueton. in Cæs. c. 50. Sumptuosus in libidines. Adde Cicer. 2. de Orat. c. 31. a med. & Parad. 6 c. 3.

SUMPTUS, & Sumtus, us, m. *spese, costo, dispendio*, δαπάνη, quod impenditur & insumitur: a *sumo*, quod emere aliquando est. Cic. 1. Offic. cap. 39. a med. Cavendum, si ædifices, ne extra modum sumptu & magnificentia prodeas. Id. 5. Tuscul. c. 33. vers. Externam magnificentiam & sumptum epularum. Id. Verr. 5. c. ult. Ad incertum casum & eventum certus labor & certus sumptus impenditur. Id. 2. de Invent. c. 38. Quid sumptus in eam rem, aut laboris insumpserit. Id. Offic. 2. c. 16. In his immanibus jacturis, infinitisque sumptibus. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8. sub fin. Homines sumptu exhausti. & lib. 3. ep. 1 c. 2. Sumptum nusquam melius posse poni. Id. 6. Verr. c. 10. Sumptum facere in prandium. Id. 2. de Invent. c. 29. Legatis quæstores sumptum, quem oportebat dari, non dederunt. Id. 9. Fam ep. 16. sub fin. Ego tibi unum sumptum afferam, quod balneum calfacies oportebit. Id. pro Placo. c. 19. ad fin. Pro frumento cum pecuniam accepisset, celerit suos cives, utroque iis sumptum intulit. Id. Fam. l. 3. ep. 8. circa med. Sumptum minuere, aut remittere. Id. Attic. l. 11. ep. 13. a med. Sumptus necessarios suppeditare. Terent. Heaut. 1. 2. 33. Præbere alicui sumptum. & 5. 1. 57. Suppeditare alicui sumptibus. scil. pecuniam. *dinari da spendere e spandere*. & Adelph 3. 4. 6 Dare pecuniam in sumptum. & 1. 1. 37. Cur tu his rebus sumptum suggeris? h. e. pecuniam insumendam. Cic. Fam. 16. ep. 4. Sumptui ne parcas ulla in re, quod ad valetudinem opus sit. Al. leg. sumptu. Plaut. Mil. 3. 1. 77. Tibi tanto sumptui esse, mihi molestum est. *esserti di tante spesa*. ¶ Terent. Heaut. 1. 1. 91. Servi, qui opere rustica faciundo facile sumptum exercent suum. h. e. quem sumptum dominus iis alendis facit, æqualunt, & opere pensant. ¶ Reperitur etiam *sumptus, ti*. Cato R. R. c. 22. a med. Eo sumpti opus est HS. LX. Plaut. Trin. 2. 1. 20. Quod ebibit, quod comest, quod facit sumpti. Turpil. apud Non. c. 2. n. 488. Sumpti largitas. Adde eund. & Caecil. Lucil. & Varron. ibid. & cap. 8. n. 12. ¶ De scriptione V. in Emptus.

SUMPTUS, & Sumtus, a, um, *pigliato, preso*, εἰλημμένος, λη**τός**, captus, acceptus: a *sumo*. Cic. pro Rabir. Post. c. 16. a med. Videtis hunc quasi sumptos dies ad labefactandam illius dignitatem. Ovid. 5. Trist. el. 1. v. 69. quis te mala sumere cogit? Aut quis deceptum ponere sumta vetat? Id. 2. de ar. am. v. 300. Gausape si sumpsit, gausapa sumpta proba. ¶ Sumptum, absolute, sumptio, assumptio. Martian. Capell. l. 4. pag. 105. Plenam sententiam cum proposuerimus, cum concessa fuerit, sumptum dicitur. ¶ Sumptus, consumptus, maceratus. Vetus poeta apud Cicer. l. 1. de Divin. c. 21. Metu perculsus, curis sumptus suspirantibus. ¶ De ratione scribendi V. in Emptus.

SUO, is, sui, sutum, *cucire*, ῥάπτω, acu & filo, vel sane, aut nervis duarum rerum oras connecto, consuo: ab antiquo σύω, unde κασσύω, quod idem sonat. Celsus l. 7. c. 4. sect. 3. Fistula exciso necesse est latius foramen relinquet, quod nisi permagna vi sui non potest. Flor. l. 4. c. ult. circa med. Unius os sutum, recisa prius lingua. Varr. apud Gell. l. 17. c. 3. Hi plerasque naves loris suebant: Græci magis cannabo & stuppa, ceterisque sativis rebus. ¶ Translate Terent. Phorm. 3. 2. 6. Metuo lenonem, ne quid suo suat capiti. h. e. sibi malum struat. Hinc *consuere dolos*, & *fabula*. V. Consuo. ¶ Præteritum *sui* agnoscitur a Prisciano l. 10. pag. 881. Putsch.

SUOPTE, suo ipsius, ut *meopte*, meo ipsius, *tuopte*, tuo ipsius. Festus.

SUOVETAURILIA. V. Solitaurilia.

SUPAT, jacit. V. Supo.

SUPELLECTICARIUS, a, um, ad supellectilem pertinens: ut *supellectilarius servus*, apud Ulpian. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 12. a med. h. e. quibus cura supellectilis mandata est. Adde Petron. in Satyr. c. 34. ubi al. leg. lecticarius.

SUPELLEX, ectilis, f. *masserizie, arnesi di casa, mobili, suppellettile*, τὰ σκεύη, τὰ ἔπιπλα, domesticum instrumentum familiæ, quod neque argento auro ve facto, vel vesti adnumeratur, ut Pompon. definit Digestor. lib. 33. tit. 10. qui inscribitur de supellectile legata, leg. 1. Supellectile autem legata, inquit Paul. ibid. leg. 3. continentur mensæ, trapezophora, delphicæ, subsellia, scamna, lecti etiam inargentati, culcitæ, toralia, mappæ villosæ, vasa aquaria, pelves, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ: item vasa ahenea, vitrea, & fictilia escaria & potoria. Labeo apud Cels. ibid. leg. 7. originem nominis inde ducit, quod olim his, qui in legationem proficiscerentur, locari solerent, quæ sub pellibus, h. e. sub tentoriis, usui forent. Varr. l. 1. R. R. c. 22. ad fin. Instrumentum & supellectilem rusticam omnem oportet habere scriptam, in urbe & rure, dominum. Propert. l. 4. eleg. 8. v. 37. vitrique æstiva supellex. Horat. l. 1. sat. 6. v. 117. adstat echinus Vilis, cum patera guttus, Campana supellex. Virg. 1. Georg. v. 165. Virgea præterea Celei, vilisque supellex Arbuteæ crates, & mystica vannus Iacchi. Juvenal. sat. 3. v. 14. Judæi, quorum cophinus supellex. Cic. 2. Agrar. c. 15. Multa in mancipiis, in pecore, auro, argento, ebore, veste, supellectile. Id. Phil. 2. c. 27. Maximus vini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa & lauta supellex & magnifica multis locis, non illa quidem luxuriosi hominis, sed tamen abundantis. ¶ Etiam argentum aurumve factum aliquando hoc nomine comprehenditur. Plin. l 33. c. 6. a med. Qui triumphali denas argenti libras in supellectile crimini dabant. Paul. loc. cit. Et pelves argenteas & aquiminaria argentea, & lectos inargentatos, vel inauratos, atque gemmatos in supellectili esse,

non

non dubitatur: usque adeo ut idem jure sit, etsi tota argentea, vel aurea sint. Adde lib. 3. recept. sententiar. tit. 7. a med. ¶ Translate Cic. de Amic. c. 15. Amicos parare, optimam & pulcherrimam vitæ, ut ita dicam, supellectilem. Id. in Orat. cap. 24. Verecundus erit usus oratoriæ quasi supellectilis. Supellex est enim quodammodo nostra, quæ est in ornamentis, alia rerum, alia verborum. Senec. ep. 88 a med. Qui occupatus est in supervacua litterarum supellectile. Pers. in fin. sat. 4. Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex. h. e. virtus, sapientia, eruditio. Plaut. Pœn. 5. 3. 47. Muliebris supellex est clarus clamor sine modo. ¶ Festus, & Charis. l. 1. pag. 67. & 117. Putsch. docent, olim in recto dictum fuisse supellectilis. & Priscian. l. 6. pag. 724. affert in eam rem locum Caecilii: sed ibi supellectilis non rectus, sed patrius casus est. ¶ Recte monet Diomed. l. 1. pag. 314. carere plurali numero.

SUPER, sopra, di sopra, su, sur, ὑπέρ, ὑπὸ, præpositio tum quartum, tum sextum casum regans: ob ὑπέρ spiritu in s converso, & υ in u, fere fit: & significat superiorem locum. Cels. l. 4. c. 1. ante med. Renes tunicis super conteguntur. Id. l. 6. c. ult. Imponendum supra medicamentum. Cic. 2. de Fin. c. 18. a med. Aspidem occulte latere, & velle aliquem super eam assidere. Sallust. in Jug. c. 62. sub fin. Cum alii super vallum præcipitarentur. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10. Latares, qui super musculos struantur. & lib. 3. c. 39. Navem, super quo turrim effectam ad introitum portus opposuit. Phædr. lib. 2. fab. 6. v. 11. suadet, ut scopulum super Altis ab astris duram illidat corticem. Colum. l. 8. c. ult. a med. Clatri super aquam emineant. Ovid. 13. Met. v. 477. Illa super terram defecta poplite labens. Liv. l. 24. c. 39. Pars maxima super theatrum circaque consistunt. & paulo post. Cum alii super aliorum capita ruerent. Horat. l. 3. od. 1. v. 17. Ensis super cervice pendet. Virg. Eclog. 1. v. 81. fronde super viridi. ¶ De accumbentibus mensæ. Horat. l. 2. sat. 8. v. 23. Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra. Curt. l. 8. c. 5. ad fin. Polypercon qui cubabat super regem. ¶ Inter super & supra quidam ita distinguunt apud Putsch. pag. 2273. & 2346. ut super sit, quod eminet, licet non contingat; supra, quod substratum aliquid habet, eique contiguum est. Sed hujus discriminis nulla est ratio: præsertim cum hæ duæ voces passim confundantur, quia in MSS. secunda syllaba fere per notam scribitur. ¶ Super pro ultra. Virg. 6. Æn. v. 795. super & Garamantas & Indos Proferet imperium. Sallust. in Jug. c. 25. Proxumi Hispaniam Mauri sunt: super Numidiam Gætulos accepimus, &c. ¶ Pro in. Plin. l. 4. ep. 22. e med. De hujus nequitia omnes super cœnam loquebantur. Virg. 9. Æn. v. 59. pleno lupus insidiatus ovili Nocte super media. Servius interpret. ultra medium noctem. Curt. in fin. cap. 4. l. 8. Pudebat super vinum & epulas socerum esse electum. Stat. l. 1. Theb. v. 676. Non super hos divum tibi sum quærendus honores. h. e. inter sacra, ut mox subjicit. ¶ Pro desuper, absolute Lucan. l. 6. v. 291. Cum super e totis emisit collibus agmen Magnus. Virg. 9. Æn. v. 168. Hæc super e vallo prospectant Troes. ¶ Pro præterea, insuper. Virg. 2. Æn. v. 70. quid jam misero mihi denique restat? Cui neque apud Danaos usquam locus: & super ipsi Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscunt. e di più. Est qui leg. insuper pro & super, minus recte. Horat. lib. 2. sat. 7. v. 78. Adde super, dictis quod non levius valeat. Est qui leg. supra dictis quod, &c. male. & lib. 2. ep. 1. v. 32 Clatus ob id factum donis ornatur honestis, Accipit & bis dena super sestertia centum. Phædr. l. 4. fab. 23. v. 17. Super etiam jactas, tegere quod debet pudor. Al. leg. superbe jactas. & Ovid. 12. Met. v. 505. voto deus æquoris alti Annuerat, desperatque super, ne saucius ullis Vulneribus fieri posset. Sueton. in Vespas. in fin. Annum agens ætatis sexagesimum ac nonum, superque mensem ac diem septimum. ¶ Pro præter, & accessionem significat. Liv. l. 1. c. 50 Alii super alios trucidantur, exsulatum eunt, bona amittunt. Id. in fin. l. 28. Punicum exercitum super morbum etiam fames affecit. Id. l. 2. c. 31. Super ceteros honores locus in Circo ipsi ad spectaculum datus. Phædr. l. 3. fab. 21. v. 2. Qui super obscœna dicta & petulans jurgium, Damnum insectatus est amissi corporis. Colum. l. 7. c. 6. a med. Super lactis abundantiam samera, vel cytisus, aut hedera præbenda. ¶ Super quam, plus quam. Horat. l. 1. sat. 5. v. 65. pœnas dedit usque superque, Quam satis est. ¶ Super quam quod, præter quam quod. Liv. l. 25. c. 3. sub fin. Primoribus, super quam quod dissenserant a consilio, territis etiam duplici prodigio. alvecchè. Adde lib. 27. c. 20. ¶ Super, supra, plusquam, magis quam. Sueton. in Vitell. c. 13. Famosissima super ceteras fuit cœna ei data adventitia a fratre. Tacit. de Germ. c. 33. Super LX. millia. Sallust. in Jug. c. 39. ad fin. Non prius omisit contra verum niti, quam animadvertit, super gratiam atque pecuniam suam invidiam facti esse. h. e. plus posse. Huc pertinent illa Cic. 2. de nat. Deor. c. 1. Nam contra Epicurum satis superque dictum est. Id. pro Rosc. Com. c. 4. Satis superque habere dicit, quod, &c. Adde Horat. l. 1. sat. 2. v. 65. ¶ Super omnia, più di tutto, sopra tutto, præcipue, præsertim, in primis. Virg. Æn. 8. v. 303. Talia carminibus celebrant: super omnia Caci Speluncam adjiciunt. Ovid. 6. Met. v. 555. frustra clamato sæpe parente, Sæpe sorore sua, magnis super omnia divis. Adde lib. 8. v. 677. & Liv. l. 31. c. 28. ¶ Est super, superest, reliquum est, remanet. Nep. in Alcib. c. 8. Atheniensibus exhaustis præter arma & naves nihil erat super. Val. Flacc. l. 8. v. 435. nec spes ulla super. ¶ Cum ablativo significat de, di, intorno, circa, περί. Cic. in fin. l. 14. ad Attic. Velim cogites, quid agendum nobis sit super legatione votiva. Nepos in Pausan. c. 4. Qui super tali causa eodem missi erant. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 13. Paterfamilias uti super familia pecuniave sua legaverit, jus esto. Sil. l. 2. v. 270.

Consultant bella super. Virg. Æn. 1. v. 754. Multa super Priamo rogitans. Plaut. Aulul. 4. 7. 2. Juxta eam mecum tenes super Euclionis filia. Cic. Attic. l. 10. ep. 8. sub fin. Sed hac super re nimis. supple diei. Tacit. Ann. 11. c. 23. Multus ea super re rumor. Virg. Æn. 4. v. 233. Nec super ipse sua molitur laude laborem. h. e. pro sua laude. ¶ Cum accus. Sil. l. 5. v. 60. mentisque deorum Explorant super eventus. Al. leg. eventu. Adde Fest. in Superescit. ¶ Aliquando officium, curam, & munus significat ἐπὶ. Scribon. Larg. compos. 162. ante. Anteros Tiberii libertus supra hereditates. Al. leg. supra. ¶ Super adjective superior, superus, ut exter, exfer. Cato R. R. c. 149. Ubi super inferque vicinus permittet. Lucret. l. 1. v. 649. Naturam, quam totus habat super ignis, haberent.

SUPERA, idem quod supra apud Veteres. Priscian. l. 14. pag. 980. & 1002. Putsch. Supra & supra a supera: illud per apocopen, hoc per syncopam facta sunt. Sic enim antiqui frequenter protulerunt, & maxime Cicero in poematibus suis, ut in Arato: (h. e. in Phænom. Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42.) Torva' draco serpit subter superaque revolvens sese. Idem in eodem: Huic supera duplices humeros adfixa videtur Stella micans. Hæc Priscianus. Sunt tamen codices, qui supra habent in Cicer. non supera. Quæ varietas lectionis esse potest etiam in illa Lucret. l. 1. v. 429. Id quod jam supera tibi paulo ostendimus ante. & lib. 5. v. 367. Cur supera bellum Thebanum, &c. & vers. 765. vel supera solis perlabier orbem. & alibi non semel.

SUPERABILIS, le, superabile, vincibile, qui superari potest. Ovid. 5. Trist. el. 8. v. 27. per vim non est superabilis ulli. Tacit. 4. Hist. c. 81. Cæcitas ac debilitas ope humana superabiles. Liv. l. 25. cap. 23. a med. Humilior murus, & vel mediocribus scalis superabilis. sormontevole.

SUPERABLUO, is, a. 3. in superiori parte abluo, ὑπερκλύζω. Avien. in Perieg. v. 881. Caspinam late terram superabluit unda.

SUPERABUNDANS, antis, soprabbondante, superfluus, redundans. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 14. Deus superabundanti majestatis fecunditate de se mentem creavit. Lactant. in Epit. c. 6. a med. Munera superabundantia non recipies a tenuioribus.

SUPERABUNDO, as, n. 1. soprabbondare, περισσεύω, redundo, superfluo, abundo. Tertull. de resurr. carn. c. 34. & 47. Apud. ad Rom. 5. 20. Ubi delictum abundaverit, illic gratiam superabundasse. Addunt nonnulli locum Ulpian Dig. lib. & tit. ult. leg. 94. ubi plerique omnes leg. abundo: item Modestin. lib. 27. tit. 1. leg. 6. ubi eadem lectionis varietas est: & præterea lex illa est e Græco translata.

SUPERACCOMMODO, as, a. 1. eggiustare sopra. Celsus lib. 8. cap. 10. sect. 2. ad fin. Ferulæ superaccommodandæ sunt, quæ ossa contineant.

SUPERACERVO, as, a. 1. coacervo, acervum super acervum impono. Tertull. l. 1. ad Nation. c. 15.

SUPERADDITUS, a, um, aggiunta sopra. Virg. 3. Eclog. v. 38. Lenta quibus torno facili superaddita vitis. Propert. l. 2, eleg. 10. v. 31. Et sit in exigua laurus superaddita busto.

SUPERADDO, is, a. 3. aggiungere sopra, ἐπιπροστίθημι. Virg. Eclog. 5. v. 42. Et tumulum facite, & tumulo superaddite carmen.

SUPERADDUCO, is, a. 3. condurre di più. Plaut. Truculent. 2. 6. 53. Quot ancillæ sunt jam? Quin etiam superadducas, quæ mihi comedint cibum?

SUPERADJICIO, is, jeci, jectum, aggiungere di più, insuper adjicio. Pallad. in Octobr. tit. 14. ad fin. Quartam partem, quam alibi diffuderas, superadjicies. Macrob. l. 1. Saturn. c. 14. Decem dies observationi veteri superadjecit.

SUPERADORNATUS, a, um, ornato di sopra. Senec. l. 4. quæst. nat. c. 2. a med. Signorum coagmenta solvuntur, nullum materiæ superadornatæ manet operimentum.

SUPERADSTO, & Superasto, as, stiti, n. 1. star sopra, ὑπερίσταμαι, supra sto, immineo. Manil. lib. 1. v. 909. Ossa virum lacrymosa prius superastitit aetas. & vers. 637. orbem Verticibus superastantem, mediumque secantem Cælum. Virg. 6. Æn. v. 17. Calcidicaque levis tandem superastitit arce. Al. divisim scribunt super adstitit.

SUPERÆDIFICATIO, onis, f. Tertull. advers. Marcion. lib. 5. cap. 6. ad fin.

SUPERAGGERO, as, a. 1. aggere impleo. Colum. l. 11. c. 44. Scrobs ea humo, quæ fuerat egesta superaggeratur.

SUPERAGO, is, supra aliquid ago, seu duco. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 157. Sed durata riget densam in glaciemque nivemque; Quippe ubi non unquam Titan superegerit ortus. Possis & divisim legere super egerit. Al. leg. super ingerit.

SUPERALLIGO. V. Superilligo.

SUPERAMBULO, as, a. 1. camminar sopra. Sedul. l. 3. v. 226. calcatas Dominus superambulat undas.

SUPERAMENTUM, i, n. avanzo, quod superat, & superfluum est. Ulpian. Digest. lib. 35. leg. 53. Etiam virgulæ, & cremia, & sarmenta, superamenta materiarum, & vitium stirpes, atque radices continebuntur.

SUPERANS, antis, νικῶν, che supera. Virg. 5. Æn. v. 473. Hic victor superans animis, tauroque superbus. Lucret. lib. 5. v. 395. Cum semel in terra fuerit superantior ignis. Solin. c. 2. (al. 8.) circa med. de Italia. Mons Vesulus superantissimus inter Alpium.

SUPERANTEACTUS, a, um, ut Superanteacta ætas, h. e. acta, età passata, anni trascorsi. Lucret. lib 3. vers. 673. Cur superanteactam ætatem meminisse nequimus? Al. leg. divisim super anteactam.

SU-

SUPERARGUMENTANS, tis, particip. insuper argumentans. *Tertullian. advers. Hermogen. c. 37.*

SUPERASPERGO, is, *sparger sopra*, super spargo. *Veget. de re Veterin. l. 3. c. 3. a med.* Resinæ ferventi superaspergis hordeaceam farinam. *Apic. l. 4. c. 2.* Piperis pulverem superasperges.

SUPERATIO, onis, *f. il superare*, actus superandi. *Vitruv. l. 3. in præfat. a med.* In ambitione certationis contrariorum superatio.

SUPERATOR, oris, m. *vincitore*. *Ovid. 1. Fast. v. 641.* populi superator Hetrusci. Adde *Metam. 4. v. 698.*

SUPERATRIX, icis, f. *superatrice*. *Inscript.* non probæ notæ apud *Fabrett. pag. 383.* Aureliæ omnium retro temporum castarum superatrici:

SUPERATTOLLO, lis, a. 3. *alzar sopra*. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim superattolle limen pedes, nova nupta. *h. e.* tolle pedes super limen.

SUPERATTRAHO, is, a. 3. extollo, sursum traho. *Avien. in Arat. v. 1140.* Atque quod puppim curvis superattrahit oris.

SUPERATUS, a, um, *superato, vinto*, victus. *Nep. in Themist. c. 5.* Se a Themistocle non superatum, sed conservatum judicavit. *Ovid. 12. Met. v. 364.* bello superatus Amyntor. *Sever. in Oetav. v. 128.* superatum mare. *Gell. sub fin. cap. 18. l. 7.* Ea sententia numero plurium superata. Ἐλλειπτικὸς est in illo *Silii de Morsya, l. 8. v. 506.* Mygdoniam Phœbi superatus pectine loton.

SUPERBE, *con alterigia, superbamente*, ὑπερηφάνως, elate, cum fastu. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 31. a med.* & *Nep. in Pausan. c. 3.* Superbe respondebat, & crudeliter imperabat. *Cic. pro leg. Manil. cap. 5.* Legati appellati superbius. *Id. in Pison. c. 27.* alicujus preces superbissime repudiare. *Plaut. Merc. 5. 4. 38.* Superbe invehi. *Terent. Phorm. 5. 7. 22.* Superbe illudere aliquem. *Liv. l. 2. c. 45.* Superbe insolenterque aludere. *Lucret. lib. 5. vers. 1203.* Superbe dictum.

SUPERBIA, æ, f. *alterigia, barbanza, orgoglio, superbia*, ὑπερηφανία, nimia animi elatio, arrogantia, fastus, insolentia. *Sallust. in Catil. c. 2.* Pro labore desidia, pro continentia & æquitate lubido atque superbia invasere. *Cic. in Partition. c. 23. a med.* Magnitudinem animi superbia imitatur in animis extollendis. *Id. 1. Offic. c. 26.* In rebus prosperis, & ad voluntatem nostram fluentibus superbiam, fastidium, arrogantiamque magnopere fugiamus. *Id. Verr. 6. c. 41.* Illa tua singularis insolentia, superbia, contumacia. *Id. l. de Invent. c. 54. ad fin.* In superbiam & arrogantiam odium concitare. *Cæs. in fragm.* apud *Gell. l. 4. c. 16. extr.* Unius arrogantiæ, superbiæque, dominatuque. *Valer. Flacc. lib. 3. v. 699.* Non hi tum flatus, non ista superbia dictis, eum, &c. *Phædr. l. 1. fab. 3. v. 4.* Inani superbia tumens. *Quintil. l. 3. c. 6.* Dicitis superbiam patrum. *Ovid. 1. Fast. v. 419.* Fastus inest pulcris, sequiturque superbia formam. *Plin. l. 8. epist. ult.* Absit superbia, asperitas. *Petron. in Satyr. c. 126.* Mirari cœpi, quod ancilla haberet matronæ superbiam, & matrona ancillæ humilitatem. *Plaut. Merc. 5. 2. 10.* Superbiam abjicere. *Horat. l. 3. od. 10. v. 9.* ponere. *Phædr. l. 4. fab. 23. v. 21.* alienjus retundere. *Titin.* apud *Non. c. 4. n. 219.* confringere. *Tacit. 6. Ann. c. 13.* Silentium ipsius non civile, sed in superbiam accipiebatur. *Cic. 1. de Orat. c. 22.* Quod ego non superbia, neque inhumanitate faciebam. ¶ In plur. num. *Plaut. Stich. 2. 1. 28.* Secundas fortunas decent superbiæ. ¶ In bonam partem pro magnitudine animi, *Horat. l. 3. od. ult. extr.* Sume superbiam quæsitam meritis. ¶ Translate *Vitruv. l. 7. c. 3. ante med.* Semper enim album opus, propter superbiam candoris, non modo ex propriis, sed etiam ex alienis ædificiis concipit fumum. *h. e.* propterea quod candor nullum alium colorem admittere potest, quin corrumpatur.

SUPERBIBO, is, n. 3. *bevo*, ἐπιπίνω, est post cibum, potumque assumptum alium potum superingerere. *Plin. l. 22. c. 1. a med.* Aquæ potum interponere utilissimum, itemque jugi superbibere ebrietati.

SUPERBIFICUS, a, um, γαυριωτικός, superbum faciens. *Senec. in Herc. Fur. v. 58.* Et superbifica manu Atrum per urbes ducit Argolicas canem. *h. e.* quæ superbum eum facit ob tam multas victorias.

SUPERBILOQUENTIA, æ, f. *parlar superbo*, μεγαληγορία, elatus, atque arrogans sermo. *Cic. 4. Tuscul. c. 16. ex Poeta.* Impendere apud Inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera, animique impotentiam, & superbiloquentiam. *Non. cap. 2. n. 817.* hunc locum, tanquam Ciceronis ipsius verba recitat.

SUPERBIO, is, n. 4. *far il superbo, gonfiarsi, invanirsi, insuperbire*, ὑπερηφανεύομαι, fastu extollor, arrogans sum, insolesco, me jacto, tumeo. *Cic. 4. Acad. c. 29. a med.* Si habes quod liqueat, neque respondes, superbis. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 43.* Ille licet patriis sine fine superbiat actis. *Id. 3. de ar. am. v. 103.* superbire forma. *Phædr. l. 5. fab. 7. extr.* honore. *Plin. l. 9. c. 35.* Ne transvectatu suo nimis superbiat Antonius. *Claudian. de B. Gild. v. 73.* vulgique superbit fletibus. *Id. de Phœnice, v. 87.* tumidusque regendo Celsa per famulas acies ditione superbit. *Tacit. 1. Ann. c. 19. extr.* Superbire miles, quod filius Legati orator publicæ causæ, &c. Adde *Stat. 7. Theb. v. 704.* & *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 63.* ¶ contemnere, non dignari, *sdegnare*. *Stat. 8. Theb. v. 588.* Præterit haud dubium fati, & spoliam superbit Œnides. ¶ Poetice dicitur de re illustri, pretiosa, nobili. *Propert. l. 4. eleg. 5. v. 22.* Et quæ sub Tyria concha superbit aqua. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 79.* radiis auri, Tyriaque superbit Majestate torus. *Id. l. 3. de rapt. Pros. v. 337.* Phlegræis silva superbit Exuviis, totumque nemus victoria cosit. *Plin. lib. 37. cap. 7. extr. de Sarda, gemma.* Hac certe apud Menandrum & Philemonem fabulæ superbiunt.

SUPERBITER, superbe. *Afran.* apud *Non. cap. 11. n. 48.* Illa superbiter imperat. *Nævius ibid. & n. 53.* Superbiter, contemptim conterit legiones.

SUPERBUS, a, um, *altiero, orgoglioso, invanito, gonfio, superbo*, ὑπερήφανος, nimis elatus, arrogans, insolens, inflatus, fastosus: ab ὑπερβαίνω, vel ὑπέρβιος, vel ὑπερφίαλος, vel simpliciter, quia super alios se effert: vel a *super* & *eo*. *Senec. in Med. v. 1007.* I nunc, superbe, virginum thalamum pete. *Cic. Attic. l. 8. ep. 4.* Superbum se præbuit in fortuna, quam putavit nostram fore. *Id. Fam. 7. ep. 13.* Utrum superbiorem te pecunia facit, an quod te imperator consulit? *Sallust. in Jug. c. 34. a med.* Homines sceleratissimi, nocentissimi, iidemque superbissimi. *Horat. epod. 15. v. 17.* quicumque es felicior, atque meo superbus incedis malo. *Juvenal. sat. 5. v. 66.* Maxima quæque domus servis est plena superbis. *Id. sat. 6. v. 179.* superbus animus. *Plaut. Amph. 1. 1. 201. Mercur.* Faciam ego hodie te superbum, nisi hinc abis. *So.* quonam modo? *Mercur.* Auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. *h. e.* faciam eorum, qui pedibus ire dedignantes, equo, aut curru sublimes feruntur, te fuste adeo contundam, ut ingredi nequiens inter aliorum manus feraris. *Cic. Verr. 6. cap. 10. a med.* Superbum est, & non ferendum, dicere prætorem, &c. *Horat. epod. 2. v. 7.* vitare superba civium potentiorum limina. *Id. l. 1. ep. 1. v. 68.* liberum & erectum superbæ Fortunæ responsare. *Propert. l. 3. eleg. 9. v. 48.* vita superba. *h. e.* superbi mores. *& eleg. ult. sub fin.* superbos fastus pati. *Senec. in Herc. Fur. v. 741.* superbus vultus. *Id. in Med. vers. 205.* Sceptris superbas quisquis admovit manus. *Id. in Agam. v. 10.* superba sceptra gestare manu. *Propert. l. 1. eleg. 10. v. 22.* superba loqui. *Tibull. l. 1. eleg. 5. v. 48.* victoriam vocat divam superbam: quia ut ait *Cic. pro Marcell. c. 3.* Victoria natura insolens & superba est. ¶ *Rex superbus*, & *Superbus* absolute est Tarquinius Romanorum rex ultimus. *Cic. 1. Tuscul. c. 16. ad fin. Ovid. 2. Fast. v. 718. Liv. l. 1. c. 49.* ¶ Cum infinito *Sil. l. 3. v. 374.* Sætabis & telas Arabum sprevisse superba, Et Pelusiaco filum componere lino. *Id. lib. 12. vers. 431.* Fumabat cersis incensa Petilia tectis, Infelix fidei, miseræque secunda Sagunto, At quondam Herculeam servare superba pharetram. *Id. lib. 14. vers. 645.* adde ordine longo Innumeras spatioque domos, æquare superbas Rura. ¶ Aliquando in bonam partem accipitur pro insigni, præstanti, illustri, nobili, & qui in re honesta jure se jactat. *Tibull. lib. 4. eleg. 2. v. 22.* Et testudinea Phœbe superbe lyra. *& eleg. 4. v. 2.* intonsa Phœbe superbe coma. *Virg. Æn. 3. v. 475.* Conjugio, Anchisa, Veneris dignate superbo. *Id. 1. Æn. v. 25.* populum late regem belloque superbum. *Horat. l. 1. od. 35. v. 3.* superbos vertere funeribus triumphos. *Sil. l. 10. v. 573.* I, decus Ausoniæ, quo fas est ire superbis Virtute & factis animas. Adde *l. 12. v. 433.* ¶ Transfertur ad inanima & bestias, in quibus superbum aliquid esse videtur. *Valer. Flacc. l. 7. v. 66.* solitoque superbior ignis Ore fremit. *Virg. 3. Georg. v. 116.* equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. *Val. Flacc. lib. 3. v. 634.* reboatque superbis Cominus ursa lupis. *Id. l. 1. v. 98.* jam stare ratem, remisque superbam Poscere quos revehat. *Martial. l. 3. epigr. 58.* superbi galli. *Id. l. 6. epigr. 55.* & *lib. 9. epigr. 12.* superbæ alitis nidus. *h. e.* phœnicis. *Propert. l. 2. eleg. 18. v. 59.* superbus pavo. ¶ *Pyra superba* apud *Colum. l. 5. c. 10. ad fin.* genus pyrorum ita dictum, quia, ut ait *Plin. l. 15. c. 14. extr.* & *cap. 15.* parva quidem sunt, sed prima adventu, & decerpi properantia. ¶ *Herba superba* apud *Apul. de herb. c. 23.* est chamæmeli. ¶ *Superbæ olivæ* apud *Plin. lib. 15. cap. 3. sub fin.* sunt crassiores & carnosiores ceteris. ¶ Superba etiam dicuntur, quæ sunt pretiosa, ornata, magnifica. *Virg. 2. Æn. v. 504.* Barbarico postes auro spoliisque superbi. *Val. Flacc. l. 3. v. 9.* oneratque superbis muneribus. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 26.* Et tegit auratos palla superba pedes. *Senec. in Agam. v. 880.* superbæ exuviæ. *Martial. l. 3. epigr. 45.* mensa lauta, dapibusque instructa superbis. *Id. l. 8. epigr. 44.* Superba densis arca palleat numis. *Senec. in Herc. Oet. v. 569.* superbæ domus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 85.* Magnanimum ad Minoa venit, sedesque superbas. ¶ Superbum Tibur apud *Virg. 7. Æn. v. 630.* intelligit *Non. c. 4. n. 480.* alto loco situm. *Servius*, aut nobile, inquit; aut tangit illud, quod olim Tiburtes cum postularent a Romanis auxilia sub commemoratione beneficiorum, retulerunt hoc a Senatu responsum: Superbi estis.

SUPERCÆLESTIS, e, qui supra cælum est. *Tertullian. de anim. c. 23.* De supercælestibus sedibus. Adde *de resurr. carn. c. 49.*

SUPERCALCO, as, a. 1. *calcare sopra*, ἐπιτρίβω. *Colum. l. 12. c. 39. a med.* Ubi unum tabulatum feceris, vinum vetus conspergito, postea alterum supercalcato, & item vinum conspergito.

SUPERCERNO, is, crevi, cretum, a. 3. ἐπικρίνω, est terram cribro purgatam injicere. *Plin. l. 17. c. 10.* Terraque cribris supercernitur pollicis crassitudine.

SUPERCIDENS. V. *Superincidens*.

SUPERCILIOSUS, a, um, *chi ha sopracciglio, cipiglioso, severo*, ὀφρυόεις, supercilia adducens, severus, austerus. *Senec. ep. 123. a med.* Istos tristes & superciliosos alienæ vitæ censores, fac hostes, publicos pedagogos, assis ne feceris. *Martian. Capell. l. 8. pag. 273.* Me sensurio clangore superciliosior increpabit. *Arnob. l. 1. pag. 8.* Superciliosa nimium res est, cum ipse sis non tuus, potentioribus dare conditionem velle. *h. e.* superbum est.

SUPERCILIUM, lii, n. *ciglio, sopracciglio*, ὀφρύς, pars inferior frontis eminens, & pilosa, supra cilia, h. e. palpebras sita, & ad oculi protectionem adversus ea, quæ superne incidere possunt, velut vallum a natura facta. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 51.* Supercilia homini & pariter, & alterne mobilia, & in iis pars animi. Negamus,

mus, an anguimus? Hæc maxime indicant fastum. Superbia alibi conceptaculum, sed hic sedem habet. In corde nascitur, huc subit, hic pendet. *Quintil. l. 11. c. 3. ante med.* Vitium in superciliis, si aut immota sunt omnino, aut nimium mobilia, aut inæqualitate dissilent, aut contra id, quod dicimus finguntur. ita enim contractis, tristitia deductis, hilaritas remissis ostenditur. annuendi quoque, & renuendi ratione demittuntur, aut allevantur. *& paulo supra.* Multum & superciliis agitur. nam & oculos formant: aliquatenus & fronti imperant. his contrahitur, attollitur, demittitur. *& paulo sup.* Altero erecto, altero composito est supercilio. *Id. l. 1. c. 11. (al. 19.)* Vidi multos, quorum supercilia ad singulos vocis conatus allevarentur: aliorum constricta: aliorum etiam dissidentia, cum altero in verticem tenderent, altero pæne oculus ipse premeretur. *Cic. in Pison. c. 6. ante.* Altero ad frontem sublato, altero ad mentum depresso supercilio. *Id. 1. Off. c. 41.* Ex oculorum obtutu, ex superciliorum aut remissione, aut contractione facile judicabimus, &c. *Virg. Eclog. 8. v. 34.* hirsutum supercilium. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Caput & supercilia penitus abrasa. ¶ Pars formæ est supercilia habere minimo discrimine distincta. *Petron. in Satyr. c. 126. a med.* Nulla vox est, quæ formam ejus possit comprehendere. Crines ingenio suo flexi: frons minima: supercilia usque ad malarum scripturam currentia, & rursus confinio luminum pæne permixta. *Ovid. 3. de ar. amand. v. 201.* Arte, supercilii confinia nuda repletis. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 267.* Quam juncto leviter sese discrimine confert Umbra supercilii! *Juvenal. sat. 2. v. 93.* Ille supercilium madida fuligine tinctum Obliqua producit acu. V. *Pyxis*, ubi & de fuco diximus, quo supercilia tingebant. ¶ *Festus*, & *Varr. l. 4. de L. L. c. 10. a med.* docent supercilia in Junonis tutela a mulieribus putata fuisse, quod iis protegatur oculi, per quos luce fruimur, quam tribuit Juno: unde ipsa dea Lucina quoque dicta videatur. ¶ *Supercilium salit*, proverbio dicitur, quoties bona quædam spes est, quippiam processurum, quod optamus: sumptum a superstitione vulgi, boni augurii loco habentis, si membrum aliquod sine evidenti causa moveatur, si dexter oculus subsiliat, si dextra auris tinniat. *Plaut. Pseud. 1. c. 105.* Spero, alicunde me hodie inventurum esse auxilium argentarium. atque id futurum unde dicam, nescio, nisi quia futurum est: ita supercilium salit. V. *Salisator.* ¶ Per metonymiam ponitur pro fastu & superbia, gravitate, severitate, *sostenutezza, superbia, gravità, severità, sopracciglio. Cic. Agrar. 2. c. 34.* Hinc Capuæ Campano supercilio ac regio spiritu cum videremus, Magios, Blusios mihi videbar videre. *Id. post redit. in Sen. c. 7.* Vos populumque R. non consilio neque eloquentia, sed regis supercilioque decepit. *Id. pro Sext. c. 8. a med.* Nam quid ego de supercilio dicam? quod tum hominibus non supercilium, sed pignus reipublicæ videbatur. tanta erat gravitas in oculo, tanta contractio frontis, ut illo supercilio respublica tanquam Atlante cœlum, niti videretur. *Id. de provinc. consul. c. 4. a med.* Latebant libidines ejus illæ tenebricosæ, quas fronte & supercilio, non pudore & temperantia contegebat. *Martial. l. 1. epigr. 5.* Contigeris nostros, Cæsar, si forte libellos, Terrarum dominum pone supercilium. *& epigram. 2. l. 11.* Triste supercilium, durique severa Catonis Frons. *Senec. l. 2. de benefic. c. 4.* Beneficia asperitate verborum & supercilio in odium adducunt. *Juvenal. sat. 6. v. 166.* Malo Venusinam, quam te, Cornelia mater Gracchorum, si cum magnis virtutibus affers Grande supercilium, & numeras in dote triumphos. *& sat. 5. v. 61.* sed forma, sed ætas Digna supercilio. *h. e.* merito superbit. quæ interpretatio ex sequentibus apparet. ¶ Item pro nutu. *Horat. l. 3. od. 1. v. 7.* imperium Jovis Cuncta supercilio moventis. *Claudian. ep. 2. v. 37.* Saltem absens, regina, fave, reditusque secundos Aonio sidereo læta supercilio. ¶ Tollere supercilium, apud *Catull. carm. 65. ad Januam, v. 46.* est hominis irascentis. *far cipiglio.* ¶ Per metaphoram est crepido, pars eminens & propendens cujuscumque rei, *cigliare, altezza, sommità. Virg. 1. Georg. v. 108.* supercilium clivosi tramitis. *Liv. l. 34. c. 29. ad fin.* Supercilium tumuli. *Id. l. 27. c. 18. circa med.* Ad levem armatorum infimo stantem supercilio ducit. *Hirt. de B. Afric. c. 58.* Supercilium quoddam excelsum nacti, ibi consistunt. *Ammian. l. 14. c. 10. ante med. (al. cap. 32.)* Ventum est ad supercilia fluminis Rheni. *h. e.* ripas, & margines altiores aggerum, inter quos Rhenus fluit. Adde *lib. 17. c. 9. (al. 28.)* ¶ Simili sensu supercilium usurpant rei Agrariæ Scriptores, *Siculus Flacc. pag. 4. & 7. Frontin. de limitib. pag. 40. Coss.* nempe de loco editiore, sive collis sit, sive tumulus, sive agger, qui pro agri termino sit. ¶ Ab architectis sic dicitur parvum membrum coronæ, nota quadra, sive regula aliquantum eminens & propendens. *Vitruv. l. 3. c. 3. ante med.* Una pars fiat, cum suis astragalis & supercilio, superior trochilus. *listella sopra 'l cavetto della cornice.* & *lib. 4. c. 6.* Supercilii altitudo, quanta antepagmentorum in summa parte erit crassitudo. *& infra.* Ancones, sive prothyrides vocentur, exsculptæ dextra ac sinistra præpendeant ad imi supercilii libramentum, præter folium.

SUPERCLAUDO, is, a. 3. *Liv. l. 37. c. 27. ad fin.* A mari rupes excelsæ fluctibus superclaudunt. Critici locum corruptum ajunt, & legendum: *A mari excelsa fluctibus rupes claudunt.*

SUPERCOMPONO, is, a. 3. super aliquid compono, colloco. *Apic. l. 4. c. 2. a med.* Cæpas concides in patinam, & pisces supercompones.

SUPERCONCIDO, is, a. 3. *tagliar sopra. Apic. l. 5. c. 5. extr.* Coliculorum minutias superconcidito.

SUPERCONTEGO, is, a. 3. a superiori parte contego. *Celf. lib. 4. c. 1. ante med.* Renes tunicis supercontegunt.

SUPERCORRUO, is, n. 3. *cadere sopra*, ἐπιπίπτω, cado super aliquid, *Val. Max. l. 5. cap. 6. n. 5.* Factaque ingenti strage telis obrutus supercorruit.

SUPERCREATUS, a, um, ἐπιγενόμενος, adnatus, adventitius. *Col. Aurel. Tard. l. 3. c. 8. sect. 125*

SUPERCRESCO, is, ei, tum, n. 3. *crescere di sopra*, ἐπιφύομαι, super aliquam rem cresco, seu innascor. *Celf. l. 5. c. 28. sect. 2. sub fin. de carcinomate:* Si id nimium supercrevit, tentanda squama æris est. *& cap. 22.* Carnem supercrescentem excidere. *Quintil. declam. 5. cap. 14. in fin.* Excogitasti, fortuna quod supercresceret caritati.

SUPERCUBO, as, avi, atum, n. 1. *giacere, a star sopra*, ἐπίκειμαι, superjaceo, super dormio. *Colum. lib. 7. cap. 4.* Perforatis tabulis, quibus ovilia consternuntur, ut grex supercubet. *Apul. l. 6. Metam.* Europam taura supercubasse.

SUPERCURRO, is, n. 3. Metaphorice *Plin. l. 7. ep. 28.* Ager ipse propter id, quod vectigal large supercurrit, semper dominum, a quo exerceatur, inveniet. *di gran lunga sopravanza.*

SUPERDICO, is, n. 3. dicendo adjicio. *Ulpian. Dig. lib. 12. tit. 2. leg. 13. in fin.* Si quis juraverit per genium Principis, & pejeraverit, Imperator rescripsit, fustibus eum castigatum dimitti, & ita ei superdici, [illegible]. Al. leg. *superindici.* Afferunt quidam etiam locum *Cicer. 2. de Legib. c. 21.* in quo ita legatur in quibusdam MSS. sed alii vel dividunt vel aliter legunt.

SUPERDO, as, a. 1. *por sopra*, ἐπιδίδωμι, super addo, super impono. *Celf. l. 5. c. 28. sect. 3. ad fin.* Superdanda cum melle vel linamenta, vel oleæ folia, vel marrubium. *Id. l. 8. c. 7. a med.* Fovereque debere per spongiam, eademque, quæ primo fovemnt, superdari.

SUPERDUCO, is, a. 3. ἐπεισάγω, induco. Superducere novercam pater tum dicitur, cum priore uxore mortua filiis prioris matrimonii novercam inducit. *Quintil. in argum. declam. 358.* Quidam filio superduxit novercam, & ex ea aliam filiam suscepit. *Capitolin. in Anton. Philos. in fin.* Concubinam sibi adscivit, ne tot liberis superduceret novercam.

SUPERDUCTIO, onis, f. *Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 4. leg. 1.* Si novissime fuerit adscriptum (*in testamento*,) Lituras, inductiones, superductiones ipse feci. *Torrentius*, & *Gothofred.* habent *superinductiones.*

SUPERDUCTUS, a, um, nom. ex particip. inductus. *Donat. in prol. Eun. v. 9.* Noverca superducta adolescenti. *Sidon. l. 5. ep. 17. ante med.* Pampinum superducta texuerat.

SUPEREDITUS, a, um, *alto*, plus quam editus. *Lucret. lib. 5. vers. 707. de Luna.* Atque oriens obitus ejus (*Solis*) superedita vidit.

SUPEREDO, is, edi, esum, a. 3. *mangiare dopo*, ἐπεσθίω, post cibum assumptum aliud superingero, rursus edo. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Menander e Græcis auctor est, allium edentibus, betæ radicem in pruna tostam si superederint, odorem exstingui.

SUPEREFFLUO, is, n. 3. *soprabbondare, esser superfluo. Paulin. carm. 32. de obitu Celsi, v. 511.* Quidquid, usque, tibi nullo superfluit usu. *Inscript. apud Murator. pag. 1772. n. 8.* supereffluens pecunia. ¶ Item supra fluo. *Val. Flacc. l. 4. v. 668.* fluctuque coacto Angitur, & clausum scopulis supereffluit æquor. *Al. veteres leg.* scopulos super effluit humor.

SUPEREMICO, cas, n. 1. ex superiori parte emico. *Sidon. carm. 25. v. 75.* Hinc fieri ut terram levior superemicet unda.

SUPEREMINENS, entis, *soprastante*, supra eminens. *Senec. lib. 5. quæst. nat. c. 15.* Conceptus aquarum non compressos terra superEminente, sed liberæ laxitatis. *Plin. l. 26. c. 8. ante med.* Herba paullum superemineas extra aquam.

SUPEREMINENTIA, æ, f. *Augustin. serm. 40. de Temp. circa med.* Supereminentiæ Dei non competere intelligat.

SUPEREMINEO, es, a. 2. *soprastare*, ὑπερέχω, supra alios emineo. *Virg. 6. Æn. v. 857.* victorque viros supereminet omnes. *Colum. lib. 12. cap. 47.* Ut olivæ premantur, & ejus supereminet. *Virg. 10. Æn. v. 765.* humero supereminet undas. Adde *Ovid. 1. Trist. eleg. 2. v. 49.*

SUPEREMORIOR, eris, dep. 3. *morir sopra. Plin. lib. 10. cap. 2. de phœnice.* Senescentem casiæ turisque surculis construere nidum, replere odoribus, & superemori.

SUPERENASCOR, eris, dep. 3. *nascer sopra. Plin. l. 19. c. 3. a med.* Superenato caule. Alii leg. *supernato.*

SUPERENATO, as, n. 1. supra nato. *Lucan. l. 4. v. 133.* tumidum superenatat amnem.

SUPEREO, is, n. anom. supra gradior. *Lucret. l. 3. v. 1045.* Ac pedibus salsas docuit superire lacunas. Al. leg. *superare*: alii rectius *super ire.*

SUPERERECTUS, a, um, supra erectus. *Ammian. l. 20. c. 3. (al. 4.)* Cum luna velut e perpendiculo supererectum gerit solem. *Al. leg.* superjectum.

SUPEREROGO, as, a. 1. aliquid supra id quod debeo, erogo, seu largior, aut condono. *Imp. Alexand. lib. 2. Cod. tit. 19. leg. 14.* Si quid forte supererogasti.

SUPERESCIT, significat supererit. Ennius: Dum quidem unus homo Romæ toga superescit. Et Attius in Chrysippo: Quam hinc superescit, Spartam atque Amyclas trado. Hæc *Festus.*

SUPEREVOLO, as, n. 1. supra volo. *Lucan. lib. 3. v. 299.* Agmine nubiferam rapto supervolat Alpem. *h. e.* celeriter ac raptim transcendit.

SUPEREXACTIO, onis, f. exactio ultra debitum. V. titulum *Codicis lib. 10. tit. 20. de superexactionibus.*

SUPEREXALTATUS, a, um, *sovrinnalzato. Augustin. Confession. l. 3. c. 2. a med.* Deo superexaltato in omnia sæcula.

SU-

SUPEREXCURRO, is, n. 3. scorrere, e stendersi sopra; supra aliquid excurro. Ulpian. Dig. tit. 26. leg. 1. lib. 43. Si arbor alienis ædibus impendeat, utrum totam arborem jubeat prætor adimi, an vero id solum, quod superexcurrit.

SUPEREXEO, is, n. Auson. Edyll. 18. in princip. de ætatib. animal. Ter binos deciesque novem superexit in annos. h. e. procedit ad annos nonaginta sex.

SUPEREXIGO, is, a. 3. insuper exigo. Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib. 1. Cod. tit. 55. leg. 4. Superexigendi damni, vel spolia plus petendi, &c.

SUPEREXTOLLO, is, a. 3. alzare sopra gli altri. Tertull. de resurr. carn. c. 24. ex 2. Thessalon. 2. 3.

SUPEREXULTO, as, n. 1. vehementer exulto. Symmach. l. 5. ep. 90. (al. 94.) ubi tamen alii Codices habent exulto.

SUPERFERO, ers, tuli, latum, a. anom. portare sopra, ὑπερφέρω, supra aliquid fero. Plin. l. 32. c. 10. a med. Et periclitari partus, si superferatur. Id. l. 9. c. 16. extr. Pisces superferuntur. h. e. supernatant. Adde Tertull. de Baptism. c. 4. & Apul. in fin. lib. de Mundo.

SUPERFETO, & Superfœto, as, n. 1. concepire sopra, ἐπικυΐσκω, super concipio, post fetum conceptum in utero alium concipio. Plin. l. 10. c. 63. a med. Dasypodes omni mense pariunt, & superfetant, sicut lepores. Adde lib. 7. c. 11.

SUPERFICIALIS, le, adject. superficiale. Tertull. l. 4. advers. Marcion. cap. 28. Incredulitatis secreta superficialibus officiis obumbrans.

SUPERFICIARIUS, a, um, ἐπιπολαῖος, qui ad superficiem refertur, ut Superficiariæ ædes, quæ in conducto solo positæ sunt, quarum proprietas & civili, & naturali jure ejus est, cujus est solum: Superficiaria prædia, quæ in conducto solo certa pensione annua habentur. Senec. ep. 88. a med. Non est eras sui juris, cui precarium fundamentum est. Philosophia nil ab alio petit: totum opus a solo excitat. Mathematica, ut ita dicam, superficiaria est: in alieno ædificat, aliena accipit principia. Ulpian. Dig. lib. 10. tit. 2. leg. 10. Item prædia, quæ nostri patrimonii sunt: sed & vectigalia, vel superficiaria, &c. Paul. lib. 6. tit. 1. leg. 74. Superficiarius, id est, qui in alieno solo superficiem ita habet, ut certam pensionem præstet. Id. lib. 39. tit. 2. leg. 18. Superficiarius, qui in conducto solo superficiem imposuit. Ulpian. ibid. tit. 1. leg. 3. Si ego superficiarius sim, & opus novum fiat vicino. Adde lib. 43. tit. 17. leg. 1. a med.

SUPERFICIES, ei, f. ἐπιφάνεια, τὸ ἐπὶ πολὺς, τὸ ἐπίπεδον, quidquid super faciem terræ est, & a solo exstat. Plin. l. 6. c. 22. in f. & cap. 24. & lib. 9. c. 10. Testudinum superficie familias habitantium contegi: tanta reperiri magnitudine. h. e. testa superiore. Id. l. 37. c. 6. a med. Superficies sardonychum locustarum maris crustis rubentior. ¶ In arboribus & plantis est id, quod supra terram crescit atque exstat: & opponitur radici atque imo trunco. Colum. l. 4. c. 22. Omnem superficiem amputabant solo tenus juxta ipsum articulum, ut e duro pullularet. Plin. l. 16. c. 31. Quarundam radix vivacior superficie ut lauri. Itaque cum trunco inaruit, recisa lætius fruticat. Id. l. 19. c. 4. circa med. de horto. Ie in solo sponsor est, & sub dio reditus, superficiesque cælo quocumque gaudens. Adde Colum. l. 11. c. 3. inter princip. & med. ubi de allio agit. Simile est illud Plin. l. 34. c. 3. Ægina candelabrorum superficiem dumtaxat elaboravit, sicut Tarentum scapos. h. e. summam partem, ubi candelæ infiguntur. ¶ Item cacumen, cima. Plin. l. 17. c. 14. de insitione. Aufertur serra æqualiter superficies, lævigatur falce truncus. & cap. 19. Fico adepta vires, detruncata superficie, &c. (Columellæ locus est ad fin. cap. penult. l. 5. quo hæc verba Plinii illustrantur.) Id. l. 13. c. 8. Ficus plantigera imis partibus: & ideo superficie flavescens, succum auferente sobole. ¶ Superficies ædis, superior facies, h. e. tectum. Plin. l. 34. c. 3. Vestæ quoque ædem ipsam Syracusana superficie tegi placuisse. h. e. columnis & tecto ad rationem Syracusanam (instasse Archimedis) constructa. Gloss. Gr. L. Ὑπερῷον, superficies, cœnaculum, pergula. ¶ Superficies aquæ est aqua super solum fusa. Colum. l. 8. c. 15. ante med. Solum stagni lapidibus inculcatis ac tectorio muniendum est, ne possit herbas evomere, præbeatque nantibus æquæ puram superficiem. ¶ A JCtis superficies dicitur, quidquid solo impositum est, & super terram exstat, ut ædificium, arbor, planta, vinea, &c. sed præsertim ædificium. Horum possessor superficiarius, & ipsa res superficiaria ab iisdem vocatur. Est in Digest. titulus 17. lib. 48. qui de superficiebus inscribitur. Cic. Attic. l. 4. ep. 1. ad fin. De domo nostra nihil adhuc pontifices responderant. qui si sustulerint religionem, aream præclaram habebimus: superficiem consules ex senatusconsulto æstimabunt: sin aliter, demolientur. Javolen. Dig. lib. 41. tit. 3. leg. 23. Cum ædes ex duabus rebus constent, ex solo & superficie. Paul. lib. 39. tit. 2. leg. 18. Qui in conducto solo superficiem imposuit. Cajus in epit. Institution. tit. 9. circa med. Si quis in solo nostro domum ædificaverit, ad eum, cujus terra est, domus ædificata pertinet. Vel si aliquis in agro nostro arbores, aut vineam, vel plantas quascumque posuerit, similiter superficies solo cedit. Adde Colum. l. 1. c. 5. ad fin. ¶ A mathematicis superficies dicitur, quæ extremitas a Cicerone, magnitudo longa, & lata, superficie, soprafaccia, ut Macrob. docet: cujus verba sunt l. 1. in somn. Scip. c. 5. Punctum corpus est individuum, & c. hoc protractum efficit lineam, &c. hanc si geminaveris, alterum mathematicum corpus efficies, quod duabus dimensionibus æstimatur, longo latoque, sed alto caret: & hoc est, quod apud illos superficies vocatur. Plin. l. 11. c. 48. Solidipedum crura statim justa nascuntur mensura. itaque in infantia scabunt aures posterioribus: quod addita ætate non queunt: quia longitudo superficiem corporum solam ampliat. h. e. extimam, & superiorem partem corporis. Rhem. Fann. de ponderib. v. 107. Lineaque a summa, tenuis descendit ad ima Ducta superficie. h. e. a summa atque extima parte aquæ.

SUPERFICIENS, entis, superfluens, redundans. Ulpian. Dig. lib. 39. tit. 3. leg. 1. ante med. Aquam pluviam in suo retinere, vel superficientem ex vicini in suum derivare. Ita Torrentin. & Gothofred. at Haloand. superfluentem.

SUPERFICIUM, ii, n. superficies. qua ædificium solo impositum significat. In veteri Calendario apud Gruter. pag. 137. col. 2. Segetes sarriuntur, vinearum superficium colitur. Adde vet. lapidem ibid. pag. 608. n. 8. & alium apud Donium class. 12. n. 4. & Muratori. pag. 1337. n. 8. & præterea Pompon. Dig. lib. 43. tit. 3. leg. 32. & Papinian. lib. 31. leg. 40. ut quidem leg. apud Torrentin. & Gothofred. Sic Vet. Gloss. Ὑπερῷον, superficium.

SUPERFIO, is, anom. 3. avanzare, restare, supersum, resto. Plaut. Stich. 4. 2. 18. Edepol te vocem (ad cœnam) libenter, si superfiat locus. Id. Trin. 2. 4. 108. Is ager de stultitia mea solus superfit præter vitam reliquus. Colum. l. 12. c. 1. sub fin. Villica debebit, quæ domum inferuntur, recipere: tum separare quæ consumenda sunt, & quæ superfieri possunt, custodire, ne sumptus annuus menstruus fiat. h. e. condi, & servari.

SUPERFIXUS, a, um, fitto sopra, super aliquid fixus. Liv. l. 42. c. 6. Cum cantu superfixa capita hostium portantes redierunt. h. e. infixa hastis. Trebell. in Claud. c. 3. In Rostris posita est columna cum palmata statua superfixa.

SUPERFLEXUS, a, um, supra aliquid flexus. Sidon. l. 8. ep. 12. a med. Superflexa crate paradaram sereni hiemalis infida vitabis.

SUPERFLORESCENS, entis, insuper florescens. Plin. l. 19. c. 5. ante med. Particulatim cucumis fluere, sibi ipsi superflorescens.

SUPERFLUE, superfluamente, περιττῶς, supervacue. Augustin. l. 2. de Gen. contra Manich. c. 7. Superflue quæritur, unde hominis corpus Deus fecerit. Martian. Capell. l. 3. pag. 83. Sed hos superflue adjectos artis non admittit. Imp. Honorius ad Symmach. ep. 72. l. 10. circa med. Superflue exspectatam sententiam nostram esse fecimus. Adde Hieronym. epist. 102. ad Marcellam.

SUPERFLUENS, entis, ridondante, ὑπερρέων, supra fluens, redundans. Tacit. 2. Ann. c. 61. Superfluentis Nili receptacula. ¶ Translate Catull. carm. 29. in Mamurr. v. 7. Et ille nunc superbus & superfluens Perambulabit omnium cubilia? h. e. divitiis satis superque abundans. Petron. in Satyr. c. 125. Quotidie magis magisque superfluentibus bonis saginatum corpus impleveram. Senec. l. 2. de benef. c. 11. a med. Pecuniæ non superfluens, sed ad sanum modum habendi parata. Cic. de clar. Orator. c. 91. ad fin. Is dedit operam, ut nimis redundantes nos & superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate & licentia, reprimeret, & quasi extra ripas diffluentes coerceret. Auct. dial. de Oratorib. c. 18. Orator supra modum exsultans & superfluens.

SUPERFLUITAS, atis, f. ridondanza, περιττεία, nimia abundantia, redundantia. Plin. l. 14. c. 1. circa med. Vites improbo reptatu, pampinorumque superfluitate, peritia domini amplo discursu atria media complentes.

SUPERFLUO, adverb. superflue. Augustin. ep. 28. Ne verbi controversiam superfluo faciam. Impp. Dioclet. & Maxim. lib. 5. Cod. tit. 51. leg. 6. Quod autem petitis, pretium vobis exsolvi, superfluo a nobis desideratis. Adde eosdem ibid. lib. 7. tit. 34. leg. 2.

SUPERFLUO, is, uxi, n. 3. scorrer sopra, ridondare, soprabbondare, ὑπερρέω, super aliquid fluo, exundo, redundo, abundo. Plin. l. 31. c. 4. Apolloniæ in Ponto fons æstate tantum superfluit, parcius, si frigidior sit æstas. ¶ Translate Id. l. 36. c. 15. a med. Apparatus tantus fuit, ut reportatis quæ superfluebant quotidiani usus deliciis, &c. sopravanzavano. & Quintil. l. 8. c. 2. Nihil neque desit, neque superfluat. Id. l. 10. c. ult. ante med. Nec fortuiti sermonis contextum mirabor unquam, quem jurgantibus etiam mulierculis superfluere video. Plin. l. 4. c. 7. de Athenis. Libera hæc civitas, nec indiga ullius præconii amplius. tanta claritas superfluit. V. alia in Superfluens.

SUPERFLUUS, a, um, ridondante, inondante, ὑπέρρευς, superfluens, exundans. Plin. in Paneg. c. 82. Nunc rigentia gelu flumina, aut campis superflua, nunc liquida ac deferentia lustrare navigiis. ¶ Translate est supervacaneus, superfluo. Senec. ep. 45. ante med. Invenissent forsitan necessaria, nisi & superflua quæsissent. Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 30. Superfluum forte videatur, quæ vosmetipsi vidistis, iterare. ¶ Item qui superest, che sopravanza. Papinian. Dig. lib. 36. tit. 1. leg. 58. sub fin. Quod ex hereditate superfuisset, restituere rogatus, fructus superfluos restituere, non videtur rogatus. & mox. Bonorum superfluum restituere.

SUPERFŒTO. V. Superfeto.

SUPERFORANEUS, a, um, qui super seu circa forum fit, ubi otiosi homines desidere solent. Symmach. l. 3. ep. 48. Superforanei laboris est commendare conspicuos. h. e. superflui & inutilis. Al. leg. supervacanei, quod videtur esse interpretatio alterius verbi. Sidon. l. 4. ep. 11. circa med. Super his plura replicare, superforaneum puto.

SUPERFORATUS, a, um, in superiori parte foratus. Scribon. Larg. compos. 84. Si uteris superforatus casu fuerit. Al. divisim scrib. super foratus.

SUPERFORE. V. Supersum.

SUPERFRUTICO, as, n. 1. denuo pullulo. Tertull. advers. Valentin. in fin. Talia ingenia superfruticant apud illos ex materni seminis redundantia.

SUPERFUGIO, is, n. 3. super aliquam rem fugio. *Valer. Flacc. l. 3. v. 554.* intactas levis ipsa superfugit undas.

SUPERFULGEO, es, n. 2. ἐπιλάμπω, desuper affulgeo. *Stat. l. 1. silv. 1. v. 33.* Templa superfulges, & prospectare videris. Rectius fortasse divides *templa super fulges.*

SUPERFUNDO, undis, udi, usum, a. 3. *spargere sopra*, ἐπιχέω, supra aliquid fundo, superinjicio. *Colum. l. 12. c. ult.* Hanc mixturam cum in catillo compositeris, oleum superfundito. *Id. l. 4. c. 8. ad fin.* Veteris urinæ senos sextarios radicibus superfundito. *Plin. l. 9. epist. 33. ad fin.* Delphino in litus educto superfudisse unguentum. *Id. l. 8. ep. 17.* Tiberis alveum excessit, & demissioribus ripis alte superfunditur. *Tacit. 13. Ann. c. 55.* Potius mare superfunderent adversus terrarum ereptores. *Id. in Agric. c. 36.* Britanni magnam vim telorum superfundere. *Pallad. l. 1. tit. 40.* Super has pilas bipedæ constituantur, atque his superfundantur testacea pavimenta. ¶ Translate *Liv. l. 5. c. 7.* Tum vero jam superfundenti se lætitiæ vix temperatum est. *traboccante.* & *lib. 45. c. 9.* Macedonum fama Europæ se finibus continuit: superfudit deinde se in Asiam. *Plin. l. 12. c. 1.* Gallias hanc primum habuisse causam superfundendi se Italiæ. *Tacit. 3. Hist. c. 2. ad fin.* Sedecim alarum conjuncta signa pulsu, sonituque, & nube ipsa operient ac superfundent ubi tum præliorum equites equosque. *h. e.* obruent, *soprafaranno.* & *Senec. de tranquill. c. 8. sub fin.* Habiliora sunt corpora in bello, quæ in arma sua contrahi possunt, quam quæ superfunduntur. *h. e.* quæ vasta sunt, & veluti extra arma spargantur.

SUPERFUSIO, onis, f. actus superfundendi, ἐπίχυσις. *Pallad. l. 1. tit. 17.* Solum altum rudere solidatum testacei pavimenti superfusione solidetur. *Ammian. l. 17. c. 7. a med.* (*al. c. 13.*) Aquarum cælestium superfusio.

SUPERFUSUS, a, um, *sparso sopra*, ἐπικεχυμένος, supra fusus. *Ovid. 2. Met. v. 459.* Nuda superfusis tingamus corpora lymphis. *Liv. l. 7. c. 3.* Cum medios forte ludos circus Tiberi superfuso irrigatus impedisset. *Senec. in Thyest. v. 584.* Ne superfusis violetur undis ignis. *Flor. l. 2. c. 8. in fin.* Imber subito superfusus Persicos arcus corruperat. *Colum. l. 2. c. 4.* Superfusa terra latentibus scamnis. ¶ Translate *Plin. l. 6. c. 13. circa med.* Albani gens superfusa montibus Caucasiis. *Lucan. l. 7. v. 365.* Nonne, superfusis collectum cornibus, hostem in medium dabimus? *Liv. l. 30. c. 49.* Jacentem hostes superfusi oppresserunt.

SUPERFUTURUS. V. in *Supersum.*

SUPERGESTUS, a, um, super aggestus, superingestus. *Colum. l. 11. c. 3. post init.* Funes per sulcum porrecti obruuntur, sed ita ut non nimium supergesta terra, semina spinarum enasci possint.

SUPERGREDIOR, ederis, essus sum, dep. 3. *camminar sopra*, ἐπιβαίνω, supra gradior. *Plin. l. 32. c. 10. a med.* Si castoreum supergrediatur gravida, abortum facere dicitur. *Id. l. 8. c. 50.* Capram alteram procubuisse atque ita alteram proculcatæ supergressam. ¶ Item transgredior, transeo, *oltrepassare.* *Colum. l. 7. c. 9 ad fin.* Limen in tantam altitudinem consurgat, quantum possit matrix evadere, lactens autem supergredi non possit. *Senec. in fin. ep. 32.* Ille demum necessitates supergressus est, & exauctoratus ac liber. ¶ Item excellere, superare. *Justin. l. 41. c. 1.* Filius claritatem parentum animi magnitudine supergreditur. & *sub fin. l. ult.* Annibal utriusque res gestas supergressus. *Tacit. Ann. 13. c. 45.* Mulier ætatis suæ feminas pulcritudine supergressa. *Quintil. in proœm. l. 6. circa med.* Mater optima, atque laudem omnem supergressa. ¶ Activa positione *Apul. sub init. l. 10. Metam.* Duodecimum ætatis annum supergressus erat. ¶ Legitur & *supergradior* apud *Plin. l. 27. c. 12, sect. 80. Harduini.*

SUPERGRESSUS, a, um, particip. V. in voce præced. ¶ Passiva significatione *Pallad. in Novembr. tit. 4. in fin.* Ut altitudine [illegible] supergressa, modus transcendatur injuriæ.

SUPERGRESSUS, us, m. sublevatio, ὑπερβολή. *Tertull. de resurrect. carn. c. 40. ex 2. Corinth. 4. 17.* Quod ad præsens est temporale & leve pressuræ nostræ per supergressum æternum gloriæ pondus perficiet in nobis. *Per supergressum* Vulgata editio habet *supra modum.*

SUPERHABEO, es, n. 2. *avere, o tener sopra*, supra aliquid habeo, aut teneo. *Cels. l. 7. c. 20. ante med.* Eodem tempore superhabendum cataplasma. ¶ Etiam disjunctim scribi potest.

SUPERI, orum. V. in *Superus.*

SUPERJACEO, es, n. 2. *giacer sopra*: *Celsus l. 8. c. 9. circa med.* Cataplasma interdiu superjacebit. *cioè starà sopra.*

SUPERJACIO, is, jeci, jactum, a. 3. *gettare sopra, sopraporre*, ἐπιβάλλω, superpono, vel superextendo. *Colum. l. 2. c. 1. ad fin.* Quæque temporibus autumni frutetis & arboribus delapsa folia superjaciebantur. *Virg. 11. Æn. v. 625.* Scopulosque superjacit undam Pontus. *Val. Max. l. 3. cap. 2. n. 7. extern.* Ut victus amentibus tectis superjiceretur. & *lib. 6. c. 6. n. 1. extern.* Communi rogo semet ipsi superjecere. *Plin. l. 7. c. 2. ante med.* Arbores tantæ proceritatis, ut sagittis superjaci nequeant. ¶ Translate sumitur pro addere. *Liv. l. 10. c. 30.* Sed superjecere quidam augendo fidem.

SUPERJACTO, as, a. 1. *gettare sopra.* *Valer. Max. l. 9. c. 2. n. 4.* Infantes alios in conspectu parentum humi infligi, alios superjectatos pilis excipi jussit. *Plin. l. 9. c. 15. extr.* Mugiles tam præcipuæ velocitatis, ut transversa navigia superjactent. *h. e.* jaciant se super navigia, & transcendant.

SUPERJACTUS, a, um, nom. particip. a superjacio, *gettato sopra.* *Tacit. 5. Histor. c. 6. de lacu Asphaltite:* Superjacta velut solido feruntur. *Sallust. in fragm. apud Non. c. 10. n. 1.* Insulam superjactis fluctibus circumlavit.

SUPERJECTIO, onis, f. *il gettar sopra*, actus superjaciendi, ἐπιβολή. *Arnob. l. 3. pag. 108.* Ne frigus immoderatius, fluidarum vestium superjectione perfusos. ¶ Hyperbole, figura Rhetorica definitur a *Quintil. l. 8. c. ult. a med.* ementiens superjectio.

SUPERJECTUS, a, um, *gettato sopra*, idem quod *superjactus*, quin & frequentius. *Colum. l. 2. c. 18.* Prata situ vetustatis obducta, quibus mederi solent seminibus de tabulato superjectis. *Sueton. in Calig. c. 10.* Superjecto aggere terreno. *Horat. l. 1. od. 2. v. 11.* Et superjecto pavidæ natarunt Æquore damæ. *h. e.* superfuso. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 222.* Membra superjecta cum tua veste fovet. *Plin. l. 5. c. ult.* Phrygia Troadi superjecta. *h. e.* supra Troadem sita.

SUPERJECTUS, us, m. ὑπερπήδησις, saltus supra rem aliquam. *Colum. l. 6. c. 36. in fin.* Cum mas etiam superjectu eblanditus est.

SUPERILLIGO, as, a. 1. *legare sopra*, ἐπιδέω, idem quod superligo. *Plin. l. 29. c. 3.* Eadem cum oleo trita ignes sacros leniunt, betæ foliis superilligatis. *Id. l. 30. c. 6. a med.* Quidam recentem superilligant. Alii leg. *superalligant.*

SUPERILLINO, is, a. 3. *ungere sopra*, ἐπιχρίω, supra ungo. *Cels. l. 3. c. 19. a med.* Totum corpus bulbis contritis superillinendum est. *Id. l. 6. c. 18. sect. 9.* Idque super illitum panniculo imponendum est.

SUPERIMMINEO, es, n. 2. *star sopra*, supra immineo. *Virg. Æn. 12. v. 306.* Podalirius Alsum Pastorem ense sequens nudo superimminet. *Avien. in Arat. v. 962.* Virgineusque pudens zonæ superimminet artus.

SUPERIMMITTO, tis, a. 3. supra immitto, superinjicio. *Apic. l. 8. c. 1.* Teres piper, rutam, liquamen, & sic superimmittis jecur, & teres, & misces.

SUPERIMPENDENS, entis, *pendente sopra*, superimminens. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 286.* Tempe, quæ silvæ cingunt superimpendentes.

SUPERIMPLEO, es, n. 2. abunde impleo. *Virg.* inverso ordine, *Æn. 5. v. 697.* Implenturque super puppes.

SUPERIMPONO, is, a. 3. *sopraporre*, ἐπιτίθημι, superpono. *Cels. l. 5. c. 27. sect. 6.* Allium cum ruta ex oleo contritum superimponitur. *Colum. l. 8. c. 3. circa med.* Ut palis in parietes vehementer actis, viminens qualos superimponant. *Al. leg.* superponant. *Liv. l. 39. c. 50.* Saxum ingens, quo operitur (*thesaurus*) machina superimpositum est. ¶ Scribitur & divisim.

SUPERIMPOSITUS, a, um, *soprapposto*, super positus. *Stat. l. silv. & vers. 1.* Quæ superimposito moles geminata colosso Stat Latium complexa forum? *Ovid. 9. Met. v. 200.* Aut superimposita celatur arundine damnum. *Cels. l. 5. c. 26. sect. 35. a med.* Superimposita arundinis radix. *Quintil. l. 2. c. 1.* (*al. c. 2.*) *a med.* Puer non erebit adjutrice manum suam manu superimposita regentis. *Plin. l. 31. c. 9. a med.* Superimposito linteolo madente vino. ¶ Etiam disjuncte scribi potest.

SUPERINCENDO, is, a. 3. insuper, & magis incendo. *Valer. Flacc. l. 2. v. 124. de Fama.* videt illa prior, jamque advolat ultro. Hanc super incendit Venus.

SUPERINCIDENS, entis, qui desuper incidit. *Liv. l. 2. c. 10. ad fin.* Multis superincidentibus telis, incolumis ad suos tranavit. *Al. leg.* desuper incidentibus. *Id. l. 23. c. 15. ad fin.* Ruina superincidentium virorum oppressus. *Colum. l. 4. c. 9.* Ne cælestem superincidentem aquam contineat. Est qui leg. *superstantem.*

SUPERINCIDO, is, n. 3. supra incido. *Cels. l. 7. c. 31.* Cutis superinciditur.

SUPERINCRESCO, is, n. 3. super aliquam rem cresco. *Cels. l. 8. c. 10. sub fin.* Superincrevit nimius callus.

SUPERINCUBANS, antis, particip. a *super*, & *incubo*, sopra giacente, superincumbens. *Liv. l. 22. c. 51.* Substratus Numida mortuo superincubanti Romano vivus.

SUPERINCUMBO, is, bui, n. 3. supra incumbo. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 57.* Cum superincumbens, scissa tunicaque comisque, Pressu [illegible] pectora nostra tuis. & *vers. 117.* Non superincubui, non oscula frigida carpsi. ¶ Scribitur etiam disjuncte.

SUPERINCURVATUS, a, um, *curvato super aliquid.* *Apul. l. 9. Metam.* Inclinatam arborem superincurvatus securi dedolabat.

SUPERINDICO. V. *Superdico.*

SUPERINDICTIO, onis, f. &

SUPERINDICTUM, ti, n. Voces sunt Jurisconsultorum, quibus significatur extraordinarium munus impositum ultra solitam collationem: augmentum indictionis, seu vectigalis, quod solvendum indicitur pro aliqua necessitate, *gravezza straordinaria.* *Impp. Honor. & Theodos. lib. 10. Cod. tit. 17. leg. 1. & Impp. Gratian. Valent. & Theodos. ibid. tit. 18. qui de* superindicto *inscribuntur.* item *Imp. Constantin. lib. 11. tit. 74. leg. 1.*

SUPERINDUCO, is, a. 3. insuper induco, superadjicio, ἐπεισάγω. *Tertull. advers. Hermog. c. 26.* Scriptura cælum primo factum professa, dehinc dispositionem ejus superinducit. V. *Superinductus.*

SUPERINDUCTIO. V. *Superductio.*

SUPERINDUCTITIUS, a, um, subdititius, fictitius. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 3.* Quos propterea falsos, & superinductitios fratres appellat.

SUPERINDUCTUS, a, um, superjectus. *Plin. l. 15. c. 17.* Sorba scrobibus, gypsato operculo, duum pedum terra superinducta, &c. Al. leg. *superinstructa*, ut non ad *terra*, sed ad *sorba* referatur. *Quintil. l. 5. c. 8.* Nervisque illis, quibus causa continetur, adjiciunt superinducti corporis speciem.

SUPERINDUMENTUM, ti, n. *sopravveste.* *Tertullian. de resurr. carn. c. 41. & lib. 3. advers. Marcion. c. ult.*

SUPERINDUO, is, dui, dutum, a. 3. ἐπενδύω, ſuper cetera veſtimenta induo. Sueton. in Ner. c. 48. Pænulam obſoleti coloris ſuperinduit.

SUPERINDUTUS, a, um, ſupra indutus. Tertull. in Apolog. c. 48. ſub fin. Dei cultores ſuperinduti ſubſtantia propria æternitatis.

SUPERINFUNDO, is, a. 3. ſparger ſopra. Celſ. l. 8. c. 4. ad fin. Mel ſuperinfundendum. Id. l. 5. c. 25. ſect. 4. Papaveris manipulus in vas demittitur, & ſuperinfunditur aqua. ¶ Scribitur & diviſim ſuper infundo.

SUPERINFUSUS, a, um, ſupra infuſus. Celſ. l. 3. c. 20. Excitat validiſſime repente aqua frigida ſuperinfuſa.

SUPERINGERO, is, geſſi, geſtum, a. 3. ἐπιφορέω, aggregatim ſuperimpono. Plin. l. 18. c. 30. ſub fin. Sunt, qui leguminum acervos ſuperingerant. Auct. Moreti, v. 98. Caſeus adjicitur: dictas ſuperingerit herbas. Sunt qui leg. ſuperinſerit, minus recte. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 157. Quippe ubi non unquam Titan ſuperingerit ortus. h. e. oriendo radios caloremque ſuperinfundit.

SUPERINGESTUS, a, um, ſupra ingeſtus. Stat. l. & ſilv. 1. v. 59. Quæ ſuperingeſti portarent culmina montis.

SUPERINJECTUS, a, um, particip. a ſuperinjicior. Ovid. 5. Faſt. v. 533. Tum ſuperinjecta texere madentia terra. & lib. 6. v. 570. Sed ſuperinjectis quis latet æde jugis?

SUPERINJICIO, is, jeci, jectum, a. 3. gettare ſopra, ἐπιβάλλω, deſuper injicio. Virg. 4. Georg. v. 46. Raras ſuperinjice frondes. Ovid. 8. Met. v. 640. Quo ſuperinjecit textum rude ſedula Baucis. Plin. l. 17. c. 9. circa med. Farinæ vice fimum ſuperinjici cribris. Adde Celſ. l. 5. c. 26. ſect. 33.

SUPERINSERO. V. Superingero.

SUPERINSIDEO, es, n. 2. idem quod inſideo, immoror. Lucret. l. 3. v. 915. Jam deſiderium rerum ſuperinſidet una.

SUPERINSPICIO, is, a. 3. curam habeo, inſpicio. Sidon. l. 9. ep. 3. circa med. Eccleſiæ ſacræ ſuperinſpicere. Adde lib. 6. ep. 1.

SUPERINSTERNO, is, a. 3. ſuper ſterno. Liv. l. 30. c. 10. Tabulas ſuperinſtravit. Al. leg. ſuperſtravit.

SUPERINSTILLO, as, a. 1. ſuperſtillo. Apic. l. 4. c. 2. ad fin. Olei modicum ſuperinſtillabis.

SUPERINSTRATUS, a, um, ſuperiore parte ſtratus. Sil. l. 7. v. 288. Superinſtrati tori pelle leonis.

SUPERINSTREPO, is, n. 3. Sil. l. 2. v. 186. ſuperinſtrepit acer, Et ſervat curſum perſtrictis oſſibus axis.

SUPERINSTRUCTUS, a, um, nom. ex particip. a ſuper, & inſtruo. Colum. l. 9. c. 7. Ordines vaſorum ſuperinſtructos in altitudinem tres eſſe, abunde eſt. diſpoſti uno ſopra l'altro.

SUPERINSTRUO, is, a. 3. ſupra aliquid ſtruo, ſuper ædifico. Impp. Sever. & Antonin. lib. 8. Cod. tit. 10. leg. 2. Ut concameratis ſuperinſtruas, & ipſum concameres.

SUPERINSULTANS, antis, ſupra inſiliens. Claudian. in Gigantomach. v. 83. Tum ſuperinſultans avidus languentia curru Membra terit.

SUPERINTECTUS. V. Superinductus.

SUPERINTEGO, is, texi, tectum, a. 3. coprire ſopra, ἐπισκεπάζω, ſuperne intego. Plin. l. 18. c. 6. in f. Ora utrinque lapidibus ſtatuminari, & alio ſuperintegi.

SUPERINTENDO, is, a. 3. ſopraintendere, ſuper aliquid animum intendo, ἐπισκοπῶ. Auguſtin. in Pſalm. 126. ſect. 3. Ut ipſi ſuperintendant, & quaſi cuſtodiant populum. nam & Græce quod dicitur Epiſcopus, hoc Latine ſuper intentor interpretatur, quia ſuperintendit, quia de ſuper videt. Adde lib. 19. de civ. Dei, c. 19. & Hieronym. epiſt. 85. ad Evangel.

SUPERINTENTOR. V. in voce præced.

SUPERINTONO, as, n. 1. ἐπιβροντάω, deſuper tono. Virg. 9. Æn. v. 709. Dat tellus gemitum, & clypeum ſuperintonat ingens. ¶ Scribitur & diviſim.

SUPERINVEHO, is, a. 3. portar ſopra. Avien. in Arat. v. 1157. Fluctigenæ ſpeciem monſtri ſuperinvehit Auſter.

SUPERINVERGO, is, a. 3. verſar ſopra. Ovid. 7. Met. v. 246. Superinvergens liquidi carcheſia vini. ¶ Legitur & diviſum.

SUPERINUNDO, as, n. 1. inondare. Translate Tertull. de reſurr. carn. ſub fin. Ejuſmodi eloquiis ſuperinundare.

SUPERINUNGO, is, a. 3. ἐπαλείφω. ſupra inungo. Celſ. l. 7. c. 7. ſect. 1. Dein ſuperinungi collyria debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi ſuperinunguntur. Adde ſect. 2. item 8. extrem. & lib. 6. c. 6. ſect. 1. a med. & lib. 7. c. 7. ſect. 2. & 8. extr.

SUPERIOR, ius, più alto, ſuperiore, ἀνώτερος, qui magis ſupra eſt, altior: comparativum a ſuperus: cui inferior opponitur. Cic. 12. Attic. ep. 10. Tota domus ſuperior vacat, ut ſcis. Cæſ. l. 7. B. Gall. c. 46. Inferiore omni ſpatio vacuo relicto, ſuperiorem partem collis caſtris compleverant. Cic. 2. de Invent. c. 40. Ex ſuperiore, & ex inferiore ſcriptura docendum id, quod quæritur, fieri perſpicuum. Id. Verr. 4. c. 41. Dicere de loco ſuperiore. Plaut. Moſtell. 1. 1. 42. Superior accumbere non poſſum. V. Accumbo. ¶ Item qui tempore anterior eſt, paſſato. Cic. Coel. 1. c. 2. Quid proxima, quid ſuperiore nocte egeris. Id. 5. Fam. ep. 17. Superioribus temporibus ad te nullas litteras miſi. Id. de Haruſp. reſp. c. 8. Anno ſuperiore. Id. pro Dom. c. 37. Utriuſque temporis fructum tuli maximum: ſuperioris, quod, &c. poſterioris, quod, &c. Nep. in Thraſyb. c. 3. Superior crudelitas. Id. in Dione, c. 1. Superior Dionyſius. h. e. ſenior, prior. Sic Cic. Verr. 7. c. 10. Superior Africanus. Id. de Senect. c. 8. a med. In ſuperiore vita. Varr. l. 2. R. R. c. 10. Ad majores pecudes ætate ſuperiores, ad minores etiam pueros paſtores habendos. & Cæſ. l. 2. B. Civ. c. 5. Omnis juventus, omneſque ſuperioris ætatis, &c. ¶ Item qui plus poteſt, excellentior, potior, dignior. Cæſ. l. 5. B. Gall. c. 25. Equites hoſtium cum equitatu noſtro conflixerunt, ita tamen ut noſtri omnibus partibus ſuperiores fuerint. Nep. in Alcib. c. 4. extr. Quo facto multo ſuperiores bello eſſe cœperunt. Id. in Phoc. c. 3. Populus ſuperior factus duces adverſariæ factionis patria pepulit. Cic. poſt redit. ad Quir. c. 9. Superiorem eſſe contra improbos, minus eſt negotii, quam bonis exæquari. Id. 1. Offic. c. 26. Philippum Macedonum regem rebus geſtis ſuperatum a filio, facilitate & humanitate video ſuperiorem fuiſſe. & mox. Ut quanto ſuperiores ſumus, tanto nos geramus ſummiſſius. Id. Fam. 2. ep. 18. Habes enim neminem honoris gradu ſuperiorem. Id. 2. de Orat. c. 52. Invident homines maxime paribus aut inferioribus, &c. ſed etiam ſuperioribus invidetur, &c. ¶ Superlativum ſuperrimus agnoſcitur a Varr. l. 6. de L. L. c. 3. a med. & a Chariſ. l. 2. pag. 130. Putſch.

SUPERJUMENTARIUS, ii, m. qui jumentariis præeſt. Sueton. in Claud. c. 2. Quem barbarum, & olim ſuperjumentarium ea induſtria ſibi oppoſitum, &c.

SUPERIUS, adverb. Superiori parte, ſupra, ἄνω. Senec. l. 5. quæſt. natur. c. 8. a med. Cum ſol proceſſit, alia ſuperius rapiuntur, alia diffunduntur tepore. in alto. & Pallad. l. 1. tit. 34. Si fons deſit, aut imprimendus eſt puteus, aut piſcina ſuperius conſtruenda, ut illinc aquas pluvias conferente, hortus rigetur. ſopra verſo. & Phædr. l. 4. fab. 24. Quantum valerent inter homines litteræ, dixi ſuperius: nunc, &c. di ſopra. Sic Auct. de B. Hiſpan. c. 28. & 34. in f. Ut ſuperius demonſtravimus.

SUPERLABOR, eris, dep. 3. ſcorrere ſopra, ſupra labor. Senec. ep. 90. ad fin. Non impendebant cælata laquearia, ſed in aperto jacentes ſidera ſuperlabebantur.

SUPERLACRYMO, as, a. 1. ſuper aliquid lacrymo. Colum. l. 4. c. 24. a med. Devexam reſectionem facere poſt gemmam, ne ſuperlacrymet, & gemmantem cæcet oculum.

SUPERLATIO, onis, f. iperbole, ὑπέρθεσις, ὑπερβολή, oratio ſuperans veritatem, augendi, minuendive cauſa, ut Auct. ad Herenn. l. 4. c. 33. definit. Cic. 3. de Orat. c. 53. Tum augendi, minuendive cauſa, veritatis ſuperlatio, atque trajectio. ¶ A Grammaticis ponitur etiam pro gradu nominum ſuperlativo. Chariſ. l. 1. pag. 88. 89. & 90. Putſch. Ipſa ſuperlatio per ſe prælationem omnium ſignificat. Etiam Quintil. ſic uſurpavit l. 1. c. 5. (al. 9.) a med. ¶ Interdum ponitur pro inſigni cognomine a re aliqua ſumpto, ut cum aliquis per excellentiam ſapiens vocatur. Valer. Max. l. 6. c. 9. n. 12. Craſſo nomen pecuniæ magnitudo locupletis nomen dedit? ſed eidem poſtea inopia turpem decoctoris ſuperlationem injunxit. Eſt qui leg. ſugillationem: quod certe clarius eſt.

SUPERLATIVUS, a, um, ſuperlativo, ὑπερθετικός, ſuperans, vel eminentiam denotans. Nomen ſuperlativum illud eſt, quod rem ad ſummum gradum extollit, vel deprimit ad infimum, ut doctiſſimus, indoctiſſimus, fortiſſimus. Chariſius lib. 1. pag. 87. Priſcian. l. 3. pag. 605. Putſch.

SUPERLATUS, a, um, ὑπερτεθείς, ſurſum elatus, elevatus: particip. a ſuperferor. Val. Max. l. 8. c. 6. n. 2. Ad auxilium ſervorum pileo ſuperlato confugit. Al. leg. ſublato. Plin. l. 28. c. 8. ante med. Siniſtrum pedem hyænæ ſuperlatum parturienti, letalem eſſe. ¶ Superlata nomina, aut verba dicuntur, quæ augendi cauſa in oratione proferuntur. Cic. in Partit. c. 15. Illuſtris autem oratio eſt, ſi & verba gravitate delecta ponuntur, ac translata, & ſuperlata, & ad nomen adjuncta, & duplicata. Intelligere videtur Cic. voces hyperbolicas. Adde Quintil. l. 8. c. 3. circa med.

SUPERLIMINARE, is, n. ſoglia di ſopra, ὑπέρθυρον, limen oſtii ſuperius, hoc eſt lignum, ſive lapis, qui poſtibus ſuperincumbens, jugi formam efficit. Plin. l. 29. c. 4. a med. Privatimque ovilibus circumlatum toties, & pedibus ſuſpenſum ſurſum in ſuperliminari. Harduin. legit in ſupero limine. quod eſt magis Latinum, & ab eod. Plin. alibi, ac Plauto uſurpatum. Vitruv. l. 4. c. 6. hyperthyrum vocat.

SUPERLINO, is, a. 3. unger ſopra, ἐπιχρίω, ſuperillino. Plin. l. 27. c. 6. Bibitur radix in vino decocta, & aliquando ſuperlinitur. Pallad. in Jun. tit. 5. ad fin. Luto ſuperlinis, & liberam gemmam relinques. Id. in Octobr. tit. 14. ante med. Superlines dolium, & ſexta die aperies.

SUPERLITIO, onis, f. ἐπίχρισις, actus ſuperlinendi, & ipſa res, quæ ſuperlinitur. Marcell. Empir. c. 8. a med. Cum ſiccata fuerit ſuperlitio ipſa.

SUPERLITUS, a, um, ſupra illitus. Plin. l. 22. c. 23. a med. Lacer viſco ſuperlitum, ut hæreat.

SUPERMANDO, is, a. 3. rimaſticare, ἐπιμασάομαι, poſt rem aliquam manſam aliam mandendo ſuperingero. Plin. l. 31. c. 6. a med. Raphanos ſupermandi ex mulſo aceto jubent.

SUPERMEO, as, n. 1. ὑπερρέω, ſuperfluo, ſive ſuperlabor. Plin. l. 2. c. 103. Quædam vero (aquæ) etiam dulces inter ſe ſupermeant alias, ut in Fucino lacu. Solin. c. 37. (al. 50.) circa med. Supermeantes naves.

SUPERMETIOR, iris, menſus ſum, dep. 4. Tertull. de anim. c. 38. Secundæ poſt diluvium genituræ ſupermenſus eſt. h. e. magis contulit, majore liberalitate menſus eſt alimenta hominibus.

SUPERMICO, as, n. 1. ſupra mico. Translate Senec. de benef. c. 35. ſub fin. Etiamſi quæ retuli exempla, nondum ſatis faciunt, nec beneficia parentum ſupermicant. h. e. ſuperant, magis illuſtria & inſignia ſunt. Lipſius ex Veter. Codicib. legit ſupermajiciunt. Proprie Avien. in Phænom. Arat. v. 845. tepidumque ſupermicat auſtrum.

SUPERMITTO, is, a. 3. mettere ſopra, aggiungere, ſuperaddo, ſuperinfundo. Juſtin. l. 12. c. 14. in fin. In aqua frigida venenum habuerunt, quam prægustatæ jam potioni ſupermiſerunt. Apic. l. 5. c. 3.

c. 3. Componis porros, lucanicas concisas: iterum pisa supermittis.

SUPERMUNDIALIS, le, qui supra mundum est, cælestis, ut Supermundiales substantiæ, Tertull. de anim. c. 18.

SUPERMUNIO, is, a. 4. a superiori parte munio. Colum. l. 9. c. 7. circa med. Convenit alvearia porticibus supermuniri.

SUPERNANS, antis, galleggiante, supernatans. Gell. l. 9. c. 9. Gaudia levia, & quasi in summo pectore supernantia. Macrob. l. 7. Saturn. c. 12. ante med. Mellis pars, quæ in imo est, supernante pretiosior est. Al. leg. supernatante.

SUPERNAS, atis, ὁ ἄνωθεν, qui est supra, ut Abies supernas, quæ ad mare superum, hoc est Adriaticum, nata est: & contra infernas, quæ nata est ad mare inferum, sive Tyrrhenum. Plin. l. 16. c. 39. a med. Idem Romæ infernas abies supernati præfertur. (Adde Vitruv. l. 2. c. ult.) Id. l. 15. c. 12. Supernatia Persica e Sabinis veniunt. Vet. Inscript. sub Decio, apud Reines. class. 3. n. 88. Argentarii & Exceptores, itemque Negotiantes vini Supernat. & Arimin. h. e. vini quod a regionibus ad superum mare sitis Romam importabatur. Vitruv. l. 1. c. 6. a med. de ventis. Circa Septentrionem Thrascias & Gallicus: dextra ac sinistra circa Aquilonem Supernas & Boreas. h. e. qui a superi maris regionibus, si Romæ sis, spirat. Ab Augusto in epist. ad Mæcen. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 4. vocatur per jocum Mæcenas adamas supernas, Tiberinum margaritum, &c. cum aut adamantes supernates, aut margarita in Tiberi nulla sint.

SUPERNATO, as, n. 1. sopranuotare, galleggiare, ἐπινήχομαι, in aquæ, alteriusve liquoris superficie fluito. Colum. l. 12. c. 9. Deinde arido spissamento fœniculi sic comprimi, ut jus supernatet. Plin. l. 28. c. 9. Quod supernatet, butyrum est. Id. l. 7. c. 15. Supernatans bitumen.

SUPERNATUS, a, um, ἐπιφυής, post vel supra alios natus, præter alios natus. Plin. l. 19. cap. 3. Supernata caule, quem magydarim vocarunt. Alii leg. superenata. Cels. l. 8. c. 1. Supernatis gravibus ulceribus, aut fistulis.

SUPERNE, adverb. di sopra, ἄνωθεν, desuper, de parte superiore. Virg. 6. Æn. v. 658. unde superne Plurimus Eridani per silvam labitur amnis. Liv. l. 1. c. 25. Male sustinenti arma gladium superne jugulo defigit. ¶ Ponitur etiam pro supra. Plin. l. 33. c. 6. Argentum superne innatat, ut oleum aquis. ¶ Item pro sursum. Plin. l. 19 c. 5. ante med. Solum enim hoc genus superne rendit, non ut cetera in radicem. ¶ Vectare superne, apud Horat. l. 2. sat. 7. v. 64. quid sit, V. Interpretes. ¶ Postrema syllaba longa est: sed corripitur ut inferne, a Lucret. & Horat. ut in Apprime dictum est.

SUPERNITAS, atis, f. altezza. Tertull. advers. Valentinian. c. 7. superioritates supernitatum dicit.

SUPERNO. V. Supernans.

SUPERNOMINO, as, a. 1. dar il soprannome. Tertull. in Apologet. c. 18. Ptolemæorum eruditissimus, quem Philadelphum supernominant.

SUPERNUMERARIUS, a, um, soprannumerario. Veget. l. 2. c. 19. de re milit. sub fin. Accensi, hoc est postea additi, quam fuisset legio completa, quos nunc supernumerarios vocant. Adde Augustin. in Psal. 146. sect. 9.

SUPERNUS, a, um, posto di sopra, superiore, superno, ὑπέρτερος, qui supra est, superior. Plin. l. 7. c. 16. Vice dentium continuum os superne parte oris. Id. l. 2. c. 56. Superna vulnera. Gell. l. 9. c. 1. Fecilior jactus est ex supernis in infima, quam ex infimis in superna. Id. l. 10. c. 2. circa med. Luc, adventante partus tempore, in supernas se partes profert. Id. sub fin. l. 2. Aquilones, qui alti supernique sunt. Lucan. l. 6. v. 733. Stygiasque canes in luce superna Destituam. h. e. solis, respectu Inferorum. ¶ In illo Horat. epod. 1. v. 29. Neque ut superni villa candens Tusculi: Bentlej. multis argumentis contendit supini legendum esse. ¶ Superus, cælestis. Lucan. l. 6. v. 430. supernis Detestenda deis favorum arcana magorum Noverat. & lib. 9. v. 556. vita tibi semper directa supernas Ad leges; sequerisque deos. Ovid. 15. Met. v. 128. numenque supernum Cæde laboriferi credunt gaudere juvenci.

SUPERO, as, avi, atum, a. 1. superare, vincere, νικάω, superior sum, vinco, excello, præsto, excedo. Cic. 5. Fam. ep. 8. a med. In quo, etiamsi multi mecum contendent, omnes facile superabo. Id. initio ep. 1. l. 1. ad Q. Fr. Non dubitabam, quin hanc epistolam fama esset ipsa sua celeritate superatura. Id. 1. Tuscul. c. 1. a med. Superare aliquem doctrina & omni litterarum genere. Id. de Orat. c. 15. arte dicendi. Nep. in Alcib. c. 11. splendore & dignitate vitæ. Id. in Dione, c. 4. ingenio, auctoritate, amore populi. Liv. l. 29. c. 8. omnes scelere atque avaritia. Virg. Eclog. 5. v. 9. Phœbum canendo. Vellej. l. 2. c. 120. a med. Superare difficultates omnes. Virg. Æn. 11. v. 244. casus superavimus omnes. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 24. Milites cum frigore & assiduis imbribus tardarentur, tamen continenti labore omnia hæc superaverunt. Id. 2. B. Civ. c. 5. Suos cohortatus, quos integros superavissent, ut victos contemnerent. & cap. 22. Equestri prœlio superare hostem. Virg. 1. Æn. v. 354. clam ferro incautum superat. Nep. in Agesil. c. 4. Bello superare Asiam. soggiogare, occupare. & Flor. l. 2. c. 6. a med. Tota insula in una urbe superata est. Nep. in Con. c. 4. Quem neque consilio, neque copiis superare possent. Id. in Epamin. c. 2. Doctrinis tanto antecessit condiscipulos, ut facile intelligi posset, pari modo superaturum omnes in ceteris artibus. ¶ Interdum est transcendere, supergredi, prætetire, evadere, passare, formontare, ὑπερβαίνω. Virg. 2. Æn. v. 302. summi fastigia tecti Ascensu supero. Id. 3. Georg. v. 270. superant montes, & flumina tranant. & vers. 317. capræ gravido superant vix ubere limen. Lucan. l. 1. v. 183. Jam gelidas Cæsar cursu superaverat arces. Cic. 1. Tuscul. c. 19. Quam regionem cum superarit animus, finem altius se se efferendi facit. Ovid. 7. Met. v. 767. de vulpe. Illa levi velox superabat retia saltu. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 48. Tempestas ex omnibus montibus nives proluit, ac summas ripas fluminis superavit. Lucan. l. 4. v. 149. nec quærere pontem, Nec vada, sed duris fluvium superare lacertis. Tacit. in Agric. c. 33. Superasse tantum itineris, silvas evasisse, transisse æstuaria, pulcrum ac decorum. ¶ Est verbum nauticum, & significat locum aliquem navigando prætervehi, præsertim si singulari contentione id fiat, ut fretum, promontorium, adversum amnem, contrarium ventum. Virg. Æn. 1. v. 247. intima regna Liburnorum, & fontem superare Timavi. Lucil. apud Serv. in hunc loc. Promontorium remis superamus Minervæ. Ovid. in Ibin, v. 595. ubi ventosum superaris naufragus æquor. Id. l. 1. Trist. el. 11. v. 5. bimarem cursu superavimus Isthmon. Adde Tacit. Ann. 15. c. 46. ¶ Item excedere, eccedere. Varr. l. 1. R. R. c. 53. Summa enim spectanda, ne in ea re sumptus fructum superet. Inscript. apud Gruter. pag. 1094. n. 2. Liberalitates in patriam civesque a majoribus suis tributas exemplis suis superavit. ¶ Absolute neutrorum more. Plin. l. 7. ep. 1. Si tamen superaverit morbus, denuntio, ne quid mihi detur. Propert. l. 3. eleg. 3. v. 51. Unde salo superent venti, quid flamine captet Eurus. Stat. 4. Theb. v. 458. Quamquam infusus humo, superat tamen agger in aures. Plaut. Stich. 2. 2. 41. Radiosus ecce sol superabat e mari. Al. leg. sese sol superabat. ¶ Pro superesse, abundare, superfluere, abbondare, sopravanzare, esser più del bisogno. Cic. 2. de Orat. c. 19. sub fin. In quo & deesse aliquam partem, & superare mendosum est. Sallust. in Catil. c. 20. Quis tolerare potest, illis divitias superare, nobis rem familiarem deesse? Cic. 5. de Fin. c. 15. circa med. De eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. Id. Attic. l. 13. ep. 46. sub fin. Siquid ori meo alieno superabit, & emptoribus. Sallust. in Jug. c. 68. Cui virtus, gloria, atque alia optanda bonis superabant. Liv. l. 3. c. 5. Superante multitudine, hostes carpere multifariam vires Romanas, ut non suffecturas ad omnia, aggressi sunt. Virg. 3. Georg. v. 63. superet gregibus dum læta inventus, Solve mares. h. e. suppetit, abunde sufficit vires. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 28. quamquam antiquæ gentis superant tibi laudes, Non tua majorum contenta est gloria fama. Virg. 1. Georg. v. 189. Si superant fetus (nuces) pariter frumenta sequentur. Liv. l. 3. c. 27. Comitia interim in foro sunt, velut eum otium superat. ¶ Item restare, reliquum esse, restare. Propert. l. 4. el. 2. v. 57. Sex superant versus: te non moror. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 16. Quæ superaverint animalia capta, immolant. Sallust. in Jug. c. 73. Omnes res exsequi solitus erat, quæ fugitiva fessis, aut manibus adstricto superaverant. Liv. l. 22. c. 40. a med. Nihil ea raptis in diem commeatibus superabat. Horat. in ar. Poet. v. 317. dicat si de quincunce remota est Uncia, quid superat? Tibull. l. 3. el. 2. v. 17. Pars quæ sola mei superabit, ossa. Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 5. extr. Quam hoc Cæsari superet, non te fallit. Liv. l. 29. c. 7. a med. Classis R. a Messana Locros, aliquot horis die superante, accessit. restando qualche ora del dì. & Virg. Ecl. 9. v. 27. superet modo Mantua nobis. h. e. non auferatur, sed nostra remaneat. Liv. l. 45. c. 23. Quid igitur superat, quod purgemus? ¶ Item superstitem esse, supervivere, sopravvivere, ἐπιζάω. Virg. 3. Æn. v. 339. Quid puer Ascanius? superetne, & vescitur aura? & lib. 2. v. 641. satis una superque Vidimus excidia, & captæ superavimus urbi. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18. Uter eorum vita superarit, ad eum pars utriusque pervenit.

SUPEROBRUO, is, rui, rutum, a. 3. ὑπερχώννυμι, te aliqua injecta operio. Propert. l. 4. eleg. 4. v. 89. Dicit, & ingestis comitum superobruit armis.

SUPEROBRUTUS, a, um, nom. ex particip. obrutus, coopertus. Auson. epitaph. 25. Hic Hecuba injectis perit superobruta saxis.

SUPEROCCIDENS, entis, supra aliquem occidens. Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 18. circa med. Luna soli antecedenti superoccidens.

SUPERPENDENS, entis, supra pendens, ut Superpendentia saxa. Liv. l. 37. c. 27. ad fin.

SUPERPICTUS, a, um, dipinto di sopra, in superiori parte pictus. Solin. c. 17. (al. 27.) Pantheræ micantis orbiculis superpictæ.

SUPERPINGO, is, a. 3 dipingere sopra, ἐπιγράφω, supra pingo. Avien. in Arat. v. 906. Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

SUPERPLAUDO, is, n. 3. super aliquid plaudo. Solin. c. n. (al. 8.) ad fin. de avibus Diomed. Aquis imbuunt plumas: ita ædem excussa humore nutrificant: tunc pinnulis superplaudunt.

SUPERPONDIUM, ii, n. soprappeso, sovraccarico, ἐπίμετρον, pondus auctarium, quod legitimæ sarcinæ adjicitur. Apul. l. 7. Metam. Exigimus scilicet & illud tantæ molis superpondium.

SUPERPONO, is, a. 3. mettere sopra, sopraporre, ὑπερτίθημι, supra pono, impono. Senec. ep. 58. ante med. Stoici volunt superponere huic etiam aliud genus magis principale. Colum. l. 1. c. 5. ante med. Superponere villam profluenti. Sueton. in Claud. c. 20. in fin. Congestis pilæ superposuit altissimam turrim. Plin. l. 5. c. 8. Defectio Africæ duas Æthiopias superponunt. h. e. sitas esse ajunt. ¶ De medicamentis Cels. l. 5. c. 26. sect. 35. Malicorium cerato miscere, idque superponere. Plin. l. 32. c. 7. ante med. Ranæ carnes doloribus oculorum superponunt. Id. l. 29. c. 6. circa med. Superponi oportet splenium e melle decoctum. & cap. 2. in f. Vellere medicamentis superponimus. ¶ Insuper habeo, negligo. Colum. l. 3. c. 10. ante med. Siquam scientiam eligendi malleoli habet, eam propter inhumanitatem dissimulet, aut superponit. Al. leg. sepenit.

SUPERPOSITIO, onis, f. *Coel. Aurel. Tard. l. 2. c. 13.* & *lib. 3. c. 2.* & *lib. 4. c. 3.* est παροξυσμός, summa morbi accessio, tempus morbi vehementius, & exacerbatio per intervalla rediens: quam *Id. in praefat. Tard.* suprapositionem vocat.

SUPERPOSITUS, a, um, *posto sopra, sovrapposto*, ἐπίθετος, impositus. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 100.* Aegra superposita membra fovere manu. *Colum. l. 4. c. 24.* Brachia vitis jugo superposita praecipitatum. *Plin. l. 5. ep. 6. circa med.* Apodyterio superpositum est sphaeristerium. *Plin. alter l. 5. c. ult.* Galatia superposita. *h. e.* supra sita. *Scribon. Larg. compos. 106.* Superpositum loco dolenti emplastrum. ¶ Praepositus, praefectus. *Inscript. apud Gruter. pag. 581. n. 7.* T. Flavio Aug. Lib. superposito medicorum. *protomedico*.

SUPERQUAM. V. in *Super*.

SUPERQUATIO, is, a. 3. super concutio. *Avien. in Phaenom. Arat. v. 1105.* superquatit ira furorque.

SUPERRASUS, a, um, *raso di sopra*, particip. a *super*, & *rado*. *Plin. l. 12. c. 23. a med.* Clavis pedum superrasis.

SUPERRIGO, as, a. 1. supra rigo, inundo. *Sil. l. 15. v. 155.* Corus Isthmon curvata sublime superrigat unda. Ita leg. *Heins.* alii *subrigit*.

SUPERRIMUS, a, um, superlat. a *supra*, & *superior*: unde *supremus* per syncop. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* Supremum a superrimo dictum.

SUPERRUO, is, n. 3. *cader sopra qualche cosa*. *Apul. l. 1. Metam.* Atque ego de alto decidens, Socratem superruo. *Id. l. 2.* Ecce uxor flens introrupit, & statim corpori superruens, &c.

SUPERSAPIO, is, n. 3. valde sapio. *Tertull. de anim. c. 18.* Platonem ait supersapere, qui mente maxime sapiat.

SUPERSCANDO, is, a. 3. *salire, andare sopra*, ἐπιβαίνω, sursum ascendo. *Colum. l. 11. c. 3.* Quam superscandant sentes utriusque sulci. *Liv. l. 7. c. 36.* Superscandens vigilum strata somno corpora miles. In *Colum.* al. leg. *superscendant*, ut & apud *Tertull. de Paenitent. c. 10.*

SUPERSCENDO. V. vocem praeced.

SUPERSCRIBO, is, a. 3. *scrivere sopra*, ἐπιγράφω, supra scribo. *Gell. l. 20. c. 6. sub fin.* Cum ita in Catilina (*Sallustii cap. 34.*) scriptum esset: Saepe majores vestrum miseriti plebis Romanae: *vestrum* obleverunt, & *vestri* superscripserunt. *Ulpian. Dig. lib. 28. tit. 4. leg. 1.* Si inconsulto superscripsit, induxisse se, &c. *Modestin. lib. 50. tit. 10. leg. 4.* Praesidis nomen superscribere. *h. e.* inscribere operi novo.

SUPERSCRIPTUS, a, um, *scritto sopra*, ἐπιγραφθείς. *Sueton. in Ner. c. 52. extr.* Ita multa & deleta, & inducta, & superscripta inerant.

SUPERSEDEO, es, a. 2. *seder sopra*, ἐπικαθίζομαι, super aliquid sedeo. *Suet. in Ner. c. 11.* Eques R. elephanto supersedens. *Id. in Aug. c. 96.* Aquila tentorio ejus supersedens. *Apul. l. 11. Metam.* Ansitro supersedebat aspis. *Ammian. l. 23. c. 6. ad fin.* (*al. c. 31.*) Supersedere corio damnati ob iniquitatem judicis, judex alius cogebatur. Al. leg. *superfidere*. quod habetur etiam apud *Liv. l. 38. c. 51.* in quibusd. MSS. Rursus *Ammian. l. 25. c. 8.* (*al. 15.*) Supersedentes utribus. Al. leg. *superfidentes*. ¶ Translata est cessare ab aliqua re, abstinere, rem institutam omittere: quasi super aliqua re cunctari, & sedendo nihil agere, *lasciare, cessare, soprassedere*. *Cic. 4. Fam. ep. 2. sub fin.* Ut supersedeas hoc labore itineris. *Caes. l. 2. B. Gall. c. 8.* Caesar proelio supersedere statuit. *Hirt. de B. Afric. c. 75.* Adversarios supersedere pugnae animadvertit. *Plaut. Epid. 1. 1. 37.* Supersede istis rebus jam. & *Poen. 3. 5.* Supersede istis verbis. *Turpil. apud Non. c. 1. n. 187.* Supersedere nuptiis. *Sisenn. ibid.* De virtute eorum accusanda proloqui supersedeo. *Liv. l. 21. c. 40.* Supersedissem loqui apud vos. *Sueton. in Tit. c. 7. a med.* Artifices non modo fovere, sed spectare omnino supersedit. *Valer. Max. l. 2. c. 6. n. 6.* Supersedeo te habere civem. & *cap. 8. n. 6.* Moris erat, consules invitari ad coenam, deinde rogari, ut venire supersedeant. *Gell. l. 2. c. 29. a med.* Cognati & affines operam, quam dare rogati sunt, supersederunt. *supple*, dare super eo sunt: vel figurate per ἀσύνδετον locutus est, ut *Virg. 1. Aen. v. 577.* Urbem quam statuo, vestra est. ¶ Passive impersonaliter. *Liv. l. 7. c. 27.* Tributo, ac delectu supersessum est. *Id. l. 38. c. 51.* Cum hodie litibus & jurgiis supersederi aequum sit. *Cic. 1. de Invent. c. 20. a med.* Verborum multitudine supersedendum est. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 19. ad fin.* Complexione supersedendum est, si res brevis est. ¶ Passive *Id. ibid. c. 17.* Haec causa non visa est supersedenda.

SUPERSEMINATOR, oris, m. *soprasseminatore*, qui superseminat. *Tertull. de anim. c. 16. extr.*

SUPERSEMINATUS, a, um, *soprasseminato*. *Tertull. advers. Prax. c. 1. a med.* Avenae Praxeanae superseminatae.

SUPERSEMINO, as, a. 1. *soprasseminare*, ἐπισπείρω, supra semino. *Hieronym. epist. 155.* (*al. 30.*) *ad Paulam sub fin.* ex *Matth. 13. 25.* Zizania superseminet.

SUPERSESSUS, a, um, cui supersessum est, omissus. *Apul. in Florid. n. 18.* (*al. l. 4.*) Sed istis omnibus supersessis, nihil amplius spectari debet, quam, &c.

SUPERSIDEO, aut Supersido. V. in *Supersedeo*.

SUPERSILIENS, entis, particip. a *super*, & *salio*. *Colum. l. 8. c. 3. a med.* Perticae dolantur in quadrum, ne teres laevitas earum supersilientem volucrem non recipiat.

SUPERSOLANEUS. V. *Subsolaneus*.

SUPERSPARGO, is, si, sum, a. 3. *spargere sopra*, ἐπιπάσσω, inspergo, aspergo. *Cato cap. 54. R. R.* Quae herbosissima erunt, in tecto condito, & sale superspargito. *Al. leg.* spergito.

SUPERSPERSUS, a, um, nom. ex particip. *asperso*. *Solin. c. 27.* (*al. 40.*) *a med.* Gemma viridi colore, stellis puniceis superspersa. & *cap. 30.* (*al. 43.*) *a med. de camelopardalis:* Candidis maculis superspersis.

SUPERSTAGNO, as, n. 1. *allagare di sopra*, ὑπερπλημμυρέω, restagno, redundo. *Tacit. l. 1. Ann. c. 79.* Si amnis Nar in rivos deductus superstagnavisset.

SUPERSTANS, antis, *che sta sopra*. *Virg. 10. Aen. v. 540.* Quem congressus agit campo, lapsumque superstans Immolat. *Liv. l. 10. c. 28.* Essedis, carrisque superstans hostia armatus, ingenti sonitu equorum, rotarumque advenit. *Sueton. in Galb. c. ult.* Statuam ei decreverat rostratae columnae superstantem. *Liv. l. 38. c. 7.* Armati ruinis superstantes, instar munimenti erant. *Stat. 2. Theb. v. 713.* Corpora tunc atque arma simul cumulata superstans.

SUPERSTATUMINO, as, a. 1. statumine supra firmo. *Pallad. l. 1. tit. 9.* Superstatuminare rudus.

SUPERSTERNO, is, stravi, stratum, a. 3. *distendere sopra*, ὑποστρώννυμι, superextendo. *Colum. l. 1. c. 6. ante med.* Simili modo pavimenta testacea supersternuntur. *Liv. l. 10. c. 29. sub fin.* Obrutum (*corpus Consulis*) superstratis Gallorum cumulis erat.

SUPERSTES, stitis, omn. gen. *presente*, qui super stet, & praesens adest, ἐφεστώς, παρών. *Festus:* Superstites, testes praesentes significat. cujus rei testimonium est, quod superstitibus praesentibus, ii, inter quos controversia est, vindicias sumere jubentur. Plautus in Artemone: Nunc mihi licet quidvis loqui: nemo hic adest superstes. Haec *Festus*. Apud *Cicer.* formula antiqua est JCtorum, *pro Mur. c. 12.* Utrisque superstitibus, praesentibus istam viam dico. *Serv. ad Aen. 3. v. 339.* Superstes praesentem significat, ut Cicero in Muraeniana: Suis utrisque superstitibus. Monent Critici, ubicumque post *superstites* additur *praesentes*, hoc videri interpretamentum vocis prioris. *Utrisque superstitibus* significat actore & reo praesentibus. Quod autem apud *Cicer.* praemittitur *suis*, ita legunt totum illum locum: Carmen tum ceteris rebus absurdum, tum vero nullo usu: Utrisque superstitib. &c. ¶ Item *chi sopravvive, superstite*, περίλοιπος, ἐπιγενόμενος, qui post mortem alterius superest, & supervivit. *Terent. Heaut. 5. 4. 7.* Ita mihi atque huic sis superstes. *Plaut. Asin. 1. 1. 1.* Sicut tuum vis unicum gnatum tuae superesse vitae sospitem & superstitem. & *vers. 6.* Ut tibi superstes uxor aetatem siet. *Id. Truc. 2. 2. 19.* Deos oro, ut vitae tuae superstes suppetat. *Horat. in carm. saecul. v. 41.* Aeneas patriae superstes. *Id. l. 2. od. 2. v. 7.* Illum aget penna metuente solvi Fama superstes. *Ovid. 3. de art. am. v. 127.* nec nostros mansit in annos Rusticitas, priscis illa superstes avis. *Id. in fin. l. 3. Amor.* Post mea mansurum fata superstes opus. *Stat. 6. Theb. de silva perantiqua, v. 94.* nec solae hominum transgressa veterno Fertur avos, Nymphas etiam mutasse superstes. *Martial. l. 10. epigr. 48. a med.* coenisque tribus jam perna superstes. *che è avanzata*. ¶ Cum genitivo *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Utinam te non solum vitae, sed etiam dignitatis meae superstitem reliquissem. *Sueton. in Tiber. c. 62. extr.* Felicem Priamum putabat, quod superstes omnium suorum extitisset. *Plin. l. 7. c. 48.* Omnium, quos in consulatu sententiam rogaverant, superstites fuere. *Tacit. 3. Ann. c. 4. extr.* Integram illi subolem, ac superstitem iniquorum precarentur. ¶ Item qui salvus & incolumis vivit. *Terent. Andr. 3. 2. 6.* Per ecastor scitus puer est natus Pamphilo. deos quaeso, ut sit superstes. *Lucan. l. 7. v. 660.* Stante potest mundo, Romaque superstite, Magnus Esse miser. ¶ *Superstes sibi* dicitur, qui magnum vitae discrimen vix evasit, & quodammodo revixit. *Senec. ep. 30. ante med.* & *Tacit. in Agric. c. 3. a med.*

SUPERSTILLO, as, a. 1. *gettar sopra a goccia, a goccia*. *Apic. l. 8. c. 7. ad fin.* Superstillabis oleum, piper aspergis. Adde *lib. 9. c. 13.*

SUPERSTITIO, onis, f. *superstizione*, δεισιδαιμονία, ἐθελοθρησκεία, religio quaecumque delira & anilis, in qua inest timor inanis deorum, ut ait *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 42.* Unde manarit nominis ratio, docet *Id. ibid. l. 2. c. 28. a med.* his verbis. Non enim philosophi solum, verum etiam majores nostri superstitionem a religione separaverunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, ut sibi liberi sibi superstites essent, superstitiosi sunt appellati: quod nomen postea latius patuit: Contra *Lactant. l. 4. c. 28. sub fin.* Superstitiosi vocantur, non qui filios suos superstites optant (omnes enim optamus) sed aut ii, qui superstitem memoriam defunctorum colunt, aut qui parentibus suis superstites, colebant imagines eorum domi, tanquam deos penates. *Cic. 2. de Divin. c. 72.* Superstitio hominum imbecillitatem occupavit. *Id. 2. de Legib. c. 12.* Superstitione confictari. *Id. 1. de Fin. c. 18.* Superstitione imbutus. *Id. 1. de Divin. c. 4.* Anili superstitione obligari. *Liv. l. 26. c. 19.* Superstitione captus. *Quintil. l. 4. c. 4.* Superstitiones novas inducere. *Senec. epist. 123. sub fin.* Superstitio error insanus est: amandos timet, quos colit, violat. *Tacit. 12. Ann. c. 59.* Magicas superstitiones objectare alicui. *Id. 1. Ann. c. 85.* Superstitione infectus. ¶ Interdum in bonam partem sumitur, pro religione. *Justin. l. 39. c. 3.* His tot necessitatibus sanguinis adjecit superstitionem templi, quo abdita profugerat. & *lib. 41. c. 3.* In superstitionibus, atque cura deorum, praecipua omnibus veneratio est. *Virg. Aen. 12. v. 817. de Styge.* Una superstitio superis quae reddita divis. Ubi *Servius*: religio, metus: eo quod superstet capiti omnis religio. *Senec. epist. 95. circa med.* Virtutis quaedam superstitione tenentur: hanc amant, cum hac vivere volunt.

SUPERSTITIOSE, adverb. *superstiziosamente*, cum superstitione. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 30.* Neque id dicitur superstitiose, & aniliter, sed physica constantique ratione. *Id. 1. de Divin. c. 55. ad fin.* Fatum non id, quod superstitiose, sed id, quod physice dicitur, causa

sa æterna, &c. ¶ Item nimis sollicite, & diligenter. *Quintil. l. 1. c. 1.* Non tamen hoc adeo superstitiose velim fieri, ut diu tantum loquatur Græce, aut discat, sicut plerisque more est. *Id. l. 10. c. 6. a med.* Cogitatis superstitiose inhærere. *scrupolosamente*.

SUPERSTITIOSUS, a, um, *superstiziosa*, δεισιδαίμων, superstitione imbutus. *Cic. 2. de Divin. c. 39.* Imbecilli animi facile superstitiosa ista concipiunt. *Nigid.* apud *Gell. l. 4. c. 9.* Superstitiosa religione se alligare. *Tertull. in Scorp. c. 1.* Superstitiosissimum sæculum. ¶ Superstitiosi proprie qui dicantur V. in *Superstitio*. ¶ Interdum superstitiosus homo dicitur, qui aliquid divinat. *Plaut. Curcul. a. 3. v. 27.* Superstitiosus hic quidem est; vera prædicat. *Id. Rud. 4. 4. 95.* Quid si ista aut superstitiosa, aut hariola est, atque omnia, quidquid insit, vera dicet? *Cic. 1. de Divinat. c. 31.* ex Poeta. Missa sum superstitiosis hariolationibus. Adde *Plaut. Amph. 1. 1. 167.*

SUPERSTITO, as, n. 1. *essere sano e salvo*, περιγίνομαι, superstes & incolumis sum, supersum: frequent. a *superste*. *Plaut. Perf. 3. 1. 3.* Ut mihi supersit, superet, ac superstitet. ¶ Pro servare, sive incolumem præstare. *Ennius* apud *Non. c. 2. n. 776.* Regnumque vestrum ut sospitent superstitentque.

SUPERSTO, as, stiti, statum, n. 1. *star sopra*, ἐφίσταμαι, supra aliquid sto. *Liv. l. 40. c. 2.* Atrox cum vento tempestas signa in circo maximo cum columnis, quibus superstabant, evertit. V. *Superstans*.

SUPERSTRATUS. V. in *Supersterno*.

SUPERSTRICTUS, a, um, particip. a superstringo. *Apul. l. 11. Metam.* Nam compressis in arctum feminibus, & superstrictis accurate manibus, velamento me naturali probe muniveram.

SUPERSTRINGO, is, a. 3. supra stringo, constringo. *Sidon. l. 4. ep. 20.* Baltais superstrinxerant clausa latera. Alii aliter leg.

SUPERSTRUO, is, xi, ctum, a. 3. *sopra fabbricare*, ἐποικοδομέω, superædifico. *Tacit. 4. Ann. c. 62.* Neque fundamenta per solidum subdidit, neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit. *Senec. in proœm. l. 2. controverſ. ad fin.* Hoc fundamentum tot & tantis superstructis molibus obruebatur.

SUPERSUM, es, fui, n. anom. proprie est, sum supra aliquid, exsto, emineo. *Val. Flacc. in fi. l. 6.* Armaque, quique cava superest de casside vultus. *apparire dalla visiera*. ¶ Fere est *sopravanzare*, *restare*, περίειμι, περιγίνομαι, reliquus sum, resto. *Terent. Heaut. 4. 5. 23.* Sed porro ausculta quod superest fallaciæ. *Enn.* apud *Gell. l. 1. c. 22.* Inde sibi memorat unum superesse laborem. *Virg. 5. Æn. v. 615.* heu tot vada fessis, Et tantum superesse maris! *Cic. 3. Catil. c. 10. extr.* hostes vestri tantum civium superfuturum putassent, quantum infinitæ cædi restitisset. *Poll. ad Cicer. 10. Fam. ep. 33. ad fin.* Qui superfuat de Hirtii exercitu, confluant ad eum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26.* Ex eo prœlio circiter millia hominum CXXX superfuerunt. *& cap. 23.* Quod omnino biduum supererat, cum exercitui frumentum metiri oporteret. *& lib. 5. c. 22. ad fin.* Cum non multum æstatis superesset. *Scævola Dig. lib. 27. tit. 1. leg. 60. a med.* Nullam actionem superfore ad recipiendum. ¶ *Quod superest*, quod restat, quod reliquum est, ceterum. *Cic. Attic. l. 9. ep. ult. antr.* Quod superest, scribe, quæso, quam accuratissime, quid placeat. *del rimanente*, *del resto*. & *Phædr. in epil. l. 2. v. 5.* Quoniam occuparat alter, ne primus forem, Ne solus esset, studui: quod superfuit. ¶ Est etiam superstitem esse, *sopravvivere*. *Liv. l. 27. c. 49.* Ne superesset tanto exercitui suum nomen secuto. *Id. l. 1. c. 34.* Lucumo superfuit patri, bonorum omnium heres. *Plaut. Asin. 1. 1. 1.* Sicut tuum vis unicum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem & superstitem. ¶ Item abundare, affluere, *abbondare*, *ridondare*, in utramque partem. *Terent. Phorm. 1. 2. 19.* Cui tanta res erat, & supererat. *& 1. 3. 10.* Aliis, quia defit quod amant, ægre est: tibi quia superest, dolet. *Cic. 2. de Orat. c. 25. a med.* Ut vis eius rei, quam definias, sic exprimatur, ut neque absit quidquam, neque supersit. *Id. Fam. 13. ep. 63.* Vereor, ne mihi jam superasse verba putes, quæ dixeram defutura. Adde *Varron.* apud *Gell. l. 1. c. 22.* Huc pertinet illud *Cicer. in fragm.* apud *Gell. ibid.* Nec vero scientia juris majoribus suis Q. Ælius Tubero defuit, doctrina etiam superfuit. In quo loco, inquit *Gellius* superfuit significare videtur, supra fuit, & præstitit, superavitque eum doctrina sua superfluenti. ¶ Item suppetere. *Virg. 3. Georg. v. 10.* Primus ego in patriam mecum, modo vita supersit, Aonio rediens deducam vertice Musas. Hoc in loco, inquit *Gell. ibid.* Virgilius ἀκυρότερον verbo usus videtur, quod, supersit, dixit pro longinquius diutiusque adsit. ¶ Item superiorem esse. *Gell. ibid.* Illud contra ejusdem Virgilii est aliquanto probabilius (*3. Georg. v. 126.*) Pubentesque secant herbas, fluviosque ministrant, Farraque, ne blando nequeant superesse labori. Significat enim, inquit *Gell.* esse supra laborem, neque opprimi ab eo. ¶ Denique aliquando positum est pro adesse, favere, advocatum esse cuipiam, causamque ejus defendere: neque in compitis solum usurpatum est, ut ait *Gell. loc. cit.* atque tantum in plebe vulgaria, sed in foro, in comitio, apud tribunalia. *Augustus* apud *Sueton. c. 56.* Cunctari enim se, ne si superesset, eriperet legibus reum; sin deesset, destituere ac prædamnare amicum existimaretur. *Gell. loc. cit.* hunc usum vehementer improbat. ¶ Interdum per tmesim dividitur, aut invertitur. *Virg. Æn. 2. v. 567.* Jamque adeo super unus eram. *Nep. in Alcib. c. 8.* Atheniensibus præter arma & naves nihil erat super.

SUPERTECTUS, a, um, idem quod tectus. *Justin. l. 43. c. 4.* Plures frondibus supertectos induci vehiculis jubet.

SUPERTEGO, is, a. 3. *coprire di nuovo*, ἐπικαλύπτω, insuper tego. *Colum. l. 9. c. 14 a med.* Et quamvis porticu protecta vasa, nihilo minus congestu culmorum & frondium supertegemus. Adde *Serv. in Æneid. v. 419.* ¶ Pro simplici tego, intego, *coprire*. *Pallad. in Mart. tit. 9.* Libentes omnibus pullis testa supertegere debebis, aut cortice. *Apul. l. 11. Metam.* Superiorem exutus tunicam supertexit me celerrime.

SUPERTERRENUS, a, um, qui supra terram est. *Tertull. de resurr. carn. c. 49.*

SUPERTRAHO, is, a. 3. *tirare, e strascinar sopra*, supra aliquid traho. *Plin. l. 18. c. 18. sub fin.* Semen protinus injiciunt, cratesque dentatas supertrahunt.

SUPERVACANEUS, a, um, *di sopra più*, περιττός, ultra usum qui est, non necessarius. *Cato R. R. c. 12.* In torcularium quæ opus sunt vasis quinis: prela temperata quinque, supervacanea tria: suculæ quinque, supervacaneam unam. *Cic. de Senect. c. 16. a med.* Tum conditiora facit hæc supervacanei etiam operis aucupium atque venatio. *h. e.* subsecivi, non necessarii, sed animi causa præter agricultionem suscepti. ¶ Item superfluus, inutilis, supervacuus, *soverchio*, *superfluo*. *Liv. l. 10. c. 24. a med.* Quin alter consul pro supervacaneo atque inutili habeatur. *Cic. Attic. l. 16. ep. 2. ad fin.* Vereor, ne meæ litteras supervacaneas arbitrentur. *Id. 2. de nat. Deor. c. 47.* Omnia ita nata atque ita locata sunt, ut nihil eorum supervacaneum sit. *Justin. l. 11. c. 12. ad fin.* Alexander, gratiarum æstimationem ab hoste supervacaneam esse, respondit. *Liv. l. 22. c. 39.* Si collegæ tui similis esses, supervacanea esset oratio mea. *Sueton. de clar. rhetorib. c. 1. a med.* Vitæ instituere tum utilia & necessaria, tum perniciosa & supervacanea. *Sallust. in Catil. c. 50.* De timore supervacaneum est disserere. *Al. leg.* supervacuum. Eadem lectionis varietas est etiam *cap. 61.*

SUPERVACO, as, n. 1. supervacaneus, aut superfluus sum. *Gell. l. 1. c. 22.* Superesse ita dixerunt, ut eo verbo significarent superfluere, & supervacare, atque esse supra necessarium modum.

SUPERVACUE, &

SUPERVACUO, adverb. *superfluamente*, *in vano*, *senza necessità*. *Plin. l. 11. c. 25.* In navem genera descripsit scarpionibus: supervacue, quoniam, &c. *Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 7. leg. 14. circa med.* Quod si supervacuo fuerit factum. *Paul. lib. 3. recept. sentent. tit. 5. sent. 20.* Libertas supervacue data videtur. *Quintil. declam. 16. c. 11.* Supervacuo hoc vos in matris causa movet, quæ cæca est. *Javolen. Dig. lib. 28. tit. 2. leg. 64.* Personam Titii supervacuo accipiendam.

SUPERVACUUS, a, um, *superfluo*, *inutile*, *vano*, *soverchio*, περιττὸς, ἄχρηστος, supervacaneus, inutilis, vanus, inanis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 33.* Descriptio omnium corporis partium, in qua nihil inane, nihil sine causa, nihil supervacuum est. *Al. leg.* supervacaneum. *Plin. l. 25. c. 9.* Daucum radice lignosa, & cum inaruit, supervacua. *buona da nulla*. & *lib. 16. c. 36.* Arundo crassiore paniculæ coma, neque hac supervacua. *non inutile*. & *lib. 32. c. 7.* Carnes oculorum supervacuas consumit. *l'escrescenze carnose*. & *Horat. l. 2. od. ult. extr.* sepulcri Mitte supervacuos honores. *Ovid. l. 3. Trist. el. 13. v. 1.* Ecce supervacuus (quid enim fuit utile nasci?) Ad sua natalis tempora noster adest. *Id. 2. ex Ponto, ep. 7. v. 6.* Supervacui metus. *Colum. l. 2. c. 12. circa med.* Lupini cultus supervacuus. *Id. l. 5. c. 5. in fi.* Ut vitis non in totum supervacuis frondibus oneretur. *Justin. l. 3. c. ult.* Supervacuam pugnam existimantes, cum ulcisci hostem sine periculo possent. *Quintil. l. 7. c. 3. a med.* Finitio supervacua, & nihil ad causam pertinens. *Id. l. 1. c. 4. a med.* (*al. c. 7.*) Quod monere supervacuum fuerat. *Colum. de arborib. c. 26. antr.* Supervacuum est hoc loco repetere jam traditam rationem. *Plin. l. 25. c. 10.* Distingui genera hæc, prius supervacuum est. *Quintil. l. 7. c. 2. ante med.* Qui dicit, ut occidisti, supervacuum habet postea dicere, ego non occidi. *Plin. l. 27. c. 11. a med.* Phyteuma quale sit, describere supervacuum habeo. *h. e. per superfluo*. & *sub fin. cap. 1. l. 17.* Affectare diligentiam in supervacuis. *Javolen. Dig. lib. 8. tit. 4. leg. 5.* Adjectio vicini pro supervacuo habenda est. ¶ *In supervacuum*, sine utilitate, incassum, nequidquam. *senza pro*, *senza effetto*. *Senec. 2. de Ira, c. 11.* Quid enim est iracundia in supervacuum tumultuante frigidius! *Id. de consol. ad Marc. c. 1. a med.* Omnia in supervacuum tentata sunt. Adde *epist. 70. a med.* ¶ *Supervacaneum* a *supervacuo* ita distinguunt quidam Grammatici, ut illud sit, quod non est necessarium; hoc quod abundat & superfluit. Scriptores id discriminis nihili pendunt. *Varro* non putabat dici oportere *supervacuum*, sed *supervacaneum*, si *Nonio* credimus *cap. 12. n. 28.* si locus ille sanus est.

SUPERVADO, is, n. 3. *ascendere*, *superare*, ὑπερβαίνω, super aliquid ascendo, supero, supergredior. *Sallust. in Jug. c. 78.* Omnes asperitates supervadere, ac naturam loci etiam vincere aggreditur. *Liv. l. 32. c. 24.* Ruinas muri supervadebant. *& lib. 32. c. 38.* Hostis supervadens munimenta.

SUPERVAGANEUS, a, um, adject. *Festus*: Supervaganea avis vocatur ab auguribus, quæ ex summo cacumine vocem emisit: quia quasi in altissimis, superque omnia vagatur, appellata.

SUPERVAGOR, aris, f. *esser troppo vagante*, ὑπερπλανάομαι, est præter justum & æquum vagari, superfluere. *Colum. l. 4. c. 21.* Vineæ non est alia putatio, quam ut figuretur, quemadmodum supra instituimus, nave supervagetur. *h. e.* superfluos ramos habeat. *Id. ibid. c. 22.* Supervagatam partem recidere.

SUPERVECTO, as, a. 1. *portare sopra*. *Tertull. de Baptism. c. 4.* Dei spiritus ab initio supervectabatur.

SUPERVECTUS, a, um, *portato sopra*. *Gell. l. 16. c. 11. in fin.* Eosque universos, cumulis montibusque arenarum supervectis operuisse.

SUPERVEHO, is, xi, ctum, a. 3. ὑπεροχέω, super aliquid veho. *Catull.*

tull. epigr. 65. *de coma Beren. v.* 44. Quem maximum in oris Progenies Phthiæ claræ supervehitur. *Liv. l.* 42. *c.* 48. Prætervecti Italiæ supervectus Calabriæ promontorium.

SUPERVENIO, is, eni, entum, *n.* 4. *venir sopra*, *montare*, ἐπέρχομαι, supra venio, superscando, ascendo. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Quibusdam pennacium intelæ crassa supervenit, ut scarabæis. *Ovid. Met.* 10. *v.* 489. nam crura loquentis Terra supervenit. *Colum. l.* 2. *c.* 17. *sub fin.* Planitiem supervenit humor. *Id. l.* 12. *c.* 42. Caseum in picato vase componito, tum muria adimpleto, ita ut superveniat. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 175. & heres Heredem alternis, velut unda supervenit undam. *Colum l.* 4. *c.* 22. Vineæ superveniunt jugum. *Id. l.* 8 *c.* 7 *sub fin.* Ne tempus opimandi quintam & vigesimam lunam superveniat. *h. e.* transcendat. *Virg.* 12. *Æn. v.* 355. curru desilit, atque Semianimi lapsoque supervenit, & pede collo impresso, &c. *sal a addosso*. ¶ De mare inscendente, *Colum. l.* 6. *c.* 24. & *lib.* 7. *c.* 6. Caper, dum adhuc uberibus alitur, matrem stupro supervenit. *Plin. l.* 10. *c.* 63. Super dictorum plerique feminæ priores superveniunt, vel quis mares. ¶ Sæpe est ex improviso advenire, *sopravvenire*, *sopraggiungere*, *venir all'improvviso*. *Virg.* 6. *Ecl. v.* 20. Addit se sociam, timidisque supervenit Ægle. *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *sub fin.* Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora. *Liv. l.* 34. *c.* 40. *in fin.* Huic lætitiæ Quintius supervenit, pace data tyranno, &c. *Plin. l.* 24. *c. ult. e med.* Ire ad domum absentis, cui medeatur, supervenientique ter dicere, jejuno jejunum medicamentum dare. ¶ De his, qui subito adsunt nocendi causa, ut in bello sæpe fit. *Liv. l.* 24. *c.* 35. *a med.* Munientibus supervenit Marcellus. *Justin. l.* 2. *c.* 11. *a med.* Nec exspectandum, ut ab hoste circumvenirentur, sed securis & læti superveniendum. *Id. l.* 8. *c.* 3. *in fin.* Sed Philippus ad judicium, veluti ad bellum, inopinantibus fratribus, instructo exercitu supervenit. *Grat. in Cyneg. v.* 185. Sic omnis illa suos tacitarna supe venit hostes. ¶ Pro accedere, succedere, adjungi. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *sect.* 5. Ulcus, quod ἀνθώνα Græci vocant, & per se nascitur, & interdum ulceri ex alia causa facto supervenit. *& cap.* 26. *sect.* 26. Illa febris perniciosa est, quæ vel levi vulneri supervenit. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 25. Eosdem proditione cæsos, nullis supervenientibus eus-?us. *Frontin. de aquæd. artic.* 15. Quotiens imbres superveniunt, turbida pervenit in urbem. *Stat.* 1. *Achill. v.* 147. nescio quid magnum Vis festina parat, tenerosque supervenit annos. *h. e.* virtus prematura venit in annis teneris. ¶ superare, præstare. *Stat.* 2. *Theb. v.* 297. Tum donis Argia nitet, vilesque sororis Ornatus sacro præcellens supervenit auro.

SUPERVENTOR. V. *Praeventor.*

SUPERVENTUS, us, *m. sopravvenimento*, ἐπέλευσις, actus superveniendi. In sexto casu singulari *Plin. l.* 7. *c.* 15. *de profluvio mulier.* Acescunt superventu musta, sterilescunt tactæ fruges. *Tacit. c. Hist. c.* 54. Superventu quartadecimæ legionis cæsos victores.

SUPERVESTIO, is, *a.* 4. *vestire sopra*, *coprire*, ἐπενδύω. *Plin. l.* 16. *c.* 33. Imagines rerum tenui folio, brevique, & virente supervestiens. *Harduin.* legit *semper vestiens*.

SUPERVINCO, is, *n.* 3. vinco, supero. *Tertull. advers. Gnost. c.* 13. ex *Paulo Apostolo*, *Rom.* 8. 37.

SUPERVIVO, is, xi, ctum, *n.* 3. *sopravvivere*, ἐπιζάω, superstes sum. *Plin. l.* 2. *ep.* 1. Triginta annos gloriæ suæ supervixit. *Flor. l.* 2. *c.* 2. *ante med.* Expeditioni superfuit, & supervixit. *Justin. l.* 18. *cap.* 3. Olympias non diu filiis supervixit.

SUPERUNCTIO, onis, *f.* actus superungendi. *Cæl. Aurelian. Acutor. l.* 3. *c.* 4. Synanchisin convenit sanguinis detractio, oris collutio, & superunctiones tenuabiles.

SUPERUNCTUS, a, um, particip. a superungor. *Scribon. Larg. compos.* 29. Hoc etiam superunctam ad puerorum epiphoras fecit.

SUPERUNDO, as, *a.* 1. *sopreabbondare*, superinundo. *Paulin. Nolan. carm.* 18. *Nat.* 6. *S. Fel. v.* 283. crescente Fide superundat gratia Christi.

SUPERUNGO, is, xi, ctum, *n.* 3. *ungere di sopra*, ἐπαλείφω, supra ungo, superillino. *Cels. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 1. Deinde superungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi superunguntur. Alii legunt *superinungi*, & *superinunguntur*.

SUPERVOLITO, as, *n.* 1. ὑπερπέτομαι, frequent. a supervolo. *Virg.* 6. *Ecl. v.* 80. & quibus ante Infelix sua tecta supervolitaverit alis. *Lucan. l.* 5. *v.* 195. fragilemque supervolitantia malum Vela tulit turbo.

SUPERVOLO, as, *n.* 1. *volare sopra*, ὑπερίπταμαι, supra aliquid volatu feror. *Ovid.* 4. *Met. v.* 623. Despectat terras, totumque supervolat orbem. *Plin. l.* 8. *c.* 24. Supervolantes alite aliter. *Virg.* 10. *Æn. v.* 522. Ille astu subit: at tremebunda supervolat hasta.

SUPERVOLVO, is, olvi, volutum, *a.* 3. *volgere di sopra*, ἐπανακυλινδέω, supra volvo. *Auson. in Amt. v.* 970 Quinque supervolvit se partibus.

SUPERVOLUTUS, a, um, *voltato sopra*. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *circa med.* Humum ejus supervoluto cylindro coerceat.

SUPERVOMO, is, *a.* 3. *vomitare sopra*. *Sil. l.* 10. *v.* 183. Conjecto fodit ense: supervomit ille calentem Sanguinis effundens per hiantia viscera rivum. *Al. ita distinguunt*: Conjecto fodit ense super: vomit ille, &c. *multo rectius*.

SUPERURGENS, entis, desuper urgens. *Tacit. Ann. c. c.* 23. *extr.* Quo levabantur alvei (*navium*) manantes per latera, & fluctu superurgente.

SUPERUS, a, um, *superno*, *superiore*, *alto*, ἄνω, qui in superiori parte positus est, altus, cui ut inferus opponitur. *Laurus in Odyssea apud Priscian. l.* 3. *pag.* 606. *Putsch* Inferus, an superus tibi fert deu' funera Ulysses. *Plaut. Merc.* 5. 1. 1. Limen superum inferumque salve. *Id. Cist.* 2. 1. 36. Dii, deæque superi atque inferi, & medioxumi. *Id. Aulul.* 2. 7. 3. Faciam, ut in puteo cœnam coquant. Inde coctam sursum subducemus corbulis. Si autem deorsum comedent, superi incœnati sunt, & cœnati inferi. *Virg.* 6. *Æn. v.* 240. talis sese halitus atris Faucibus effundens supera ad convexa ferebat. *Catull. carm* 55. *ad Camer. v.* 4. templo superi Jovis. *h. e.* Capitolini: & dictum est ad distinctionem *inferni*, h. e. Plutonis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Sunt enim e terra homines non ut incolæ atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum atque cælestium. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 26. Ut omnia supera, infera, prima, ultima, media videremus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 788. Omnes cælicolas, omnes supera alta tenentes. ¶ *Superum mare* est Adriaticum & Ionium. V. *Inferus*. ¶ *De supera*, de superiori parte, *d'alto*. *Plaut. Amph.* 3. 4. 17. Illuc sursum escendero: inde optime aspellam virum de supero, cum huc accesserit, faciam ut sit madidus sobrius. ¶ *Dii superi*, cælestes, qui sæpissime superi absolute dicuntur. *Virg. Horat. Ovid. Tibull. Propert. Lucan.* & alii passim. & in genit. *superum* pro *superorum*. *Lucret. Virg. Lucan. Ovid. Martial.* &c. (*Superorum* tamen dixit *Ovid.* 4. *Trist. el.* 4. *v.* 19 & *lib.* 1. *ex Ponto*, *ep.* 1. *v.* 41.) Hinc illæ appellationes, *o Superi! pro Superi!* apud *Ovid.* 14. *Met. v.* 729. & *lib.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 59. Hi distinguuntur e diis manibus, ut loc. nunc cit. & a Manibus, seu inferis diis, ut *Virg.* 7. *Æn. v.* 312. Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo. ¶ De his, quæ in terra, atque inter homines fiunt, cum de Inferis sermo est. *Virg.* 7. *Æn. v.* 561. *de Alecto*. Cocytique petit sedem, supera ardua linquens. *& lib.* 6. *v.* 680. Inclusas animas superumque ad lumen ituras. *Id.* 2. *Æn. v.* 90. pater superis concessit ab oris. *h. e.* vita functus abiit ad plures. *Ovid. Met.* 5. *v.* 641. quæ me superas eduxit prima sub auras. *Lucan. l.* 7. *v.* 769. infectamque ære intuta Manibus, & superam Stygia formidine noctem. *Velle. l.* 2. *c.* 48. *de Pompeio*. Quam apud superos habuit magnitudinem, illibatam detulisset ad Inferos. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 791. Tunc exite, parens, umbræ, ut nostra videres Funera, & oblitus superum paterere dolores! *de vivente*. Adde *Virg.* 6. *Æn. v.* 228. & *Senec. in Hippol. v.* 145. & *in Herc. Fur. v.* 48.

SUPINALIS dictus est Jupiter, quod vim haberet omnia tum stabiliendi, tum resupinandi, h. e. evertendi. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei*, *c.* 11.

SUPINATIO, onis, *f.* Apud *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 3. *sect.* 64. Supinatio stomachi est, cum cibos recusat ac rejicit.

SUPINATUS, a, um, *volto all' insù*, ὑπτιωθείς. *Virg.* 2. *Georg. v.* 261. Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas. *Quintil. l.* 11. *c. ult. circa med.* Aut eadem manus supinata in superiora jactetur. *Manil. l.* 2. *v.* 852. supinatus arcus. *h. e.* inversus, cornibus in altum versis. *Senec. ep.* 121. *ante med.* Supinata testudo inquieta est desiderio naturalis status, nec ante desinit niti, quatere se, quam in pedes constituit. *Auct. de laudib. Hercul.* inter opera *Claudiani*, *v.* 116. aper supinato lumine. *h. e.* oculis in cælum versis. *Apul. ad fin. l.* 9. *Metam.* Miles supinatus humi. *gettato a terra col ventre in su*. & *lib.* 8 Equus toto tergo supinatus, dominum suum devolvit ad terram. *h. e.* in posteriores pedes lapsus, & tergum supinans.

SUPINE, ὑπτίως, adverb. Translate *Senec. l.* 2. *de Benef. c.* 24. *a med.* Alius beneficium accepit supine, ut dubium præstanti relinquat, an senserit. *h. e.* aliud agens, & alio spectans, velut qui in altum supinata facie respicit.

SUPINITAS, atis, *f. postura supina*, status supinus, ὑπτιότης. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Pectus ac venter ne projiciatur observandum. pandant enim posteriora: & est odiosa omnis supinitas. ¶ De situ locorum plano, quasi facie terræ tota ad cælum obversa. *Solin. c.* 3. (*al.* 9.) Planasia (*insula*) de supinitate sic vocata.

SUPINO, as, avi, atum, *voltare a rovescio all' insù*, ὑπτιόω, supinum colloco, facie sursum versum statuo, resupino. *Stat.* 11. *Theb. v.* 289. visuque sagaci Rimatur positos, & corpore prona supinat. *& lib.* 6 *v.* 789. Præcipitatque retro juvenem, atque in terga supinat. *Id. l.* 8. *v.* 394. *de equis*. tolluntque armos, equitemque supinant. *h. e.* cælum suspicere cogunt, tergum astro inclinantes. *Id. l.* 3. *v.* 413. meritus certant ad molle jugales Gramen, & erecto currum temone supinant. *Id. l.* 7. *v.* 346. qui Parnasson utrumque, Aut Cirrham tauris, Anemoriamque supinant. *h. e.* inversis aratro glebis, & ad solem supinatis. (*Virg.* 2. *Georg. v.* 261. supinatas aquiloni ostendere glebas.) *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 38. Etenim me Davi ventre levem. nasum nidore supinat. *h. e.* naso erigor in sublime, quod facere solent ii, qui jucundo cibi odore capti sunt. ἰσοπαχ., pro *nasus mihi supinatur*. ¶ *Supinari*, planum fieri, inclinari, extendi, ut videmus in iis, qui supini jacent. *Stat.* 11. *Theb. v.* 143. Jamque supinantur fessis, lateque fatiscunt Penthei devexa jugi. ¶ Translate *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 13. Libet interrogare, quid tantopere te supinet. *h. e.* extollat, inflet, superbum faciat. Solent enim qui superbiunt, caput attollere, pectus projicere, quod est quodammodo supinari.

SUPINUS, a, um, *voltato colla faccia a ventre in su*, *rovesciato all' insù*, *supino*, ὕπτιος, resupinus: dicitur de animali in tergum jacente, & ventre in cælum verso: cui opponitur *pronus*: ab antiquo *suppus*, quod & *supus* scripsere. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 53. Omne animal, ut vult, ita utitur motu sui corporis, prono, obliquo, supino. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 280. cubat in faciem, mox deinde supinus. *Plaut. Cist.* 2. 3. 78. Quid nunc supina sursum in cælum conspicis? *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 19. stertitque supinus. *& vers.* 85. supinum ventrem. *Stat.* 8. *Theb. v.* 640. dependet languida cervice Exterior clypeo, crines a fronte supini. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *sub fin.* Supina

pinæ teſtudines. *Id. l.* 11. *c.* 8. *extr.* Apes noctu deprehenſæ in expeditione, excubant ſupinæ, ut alas a rore protegant. *Id. l.* 28. *c.* 4. *ad fin.* Supini cubitus oculis conducunt, ut proni tuſſibus, in latera adverſum deſtillationes. ¶ Item de rebus, quæ cælum ſpectant, *volto all' insù. Virg.* 3. *Æn. v.* 176. tendoque ſupinas Ad cælum cum voce manus. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *ſub init.* Cornua aliis adunca, aliis redunca, ſupina, convexa, converſa. *Id. l.* 10. *c.* 33. Hirundines ruſticæ conſingunt nidos totos ſupinos, faucibus porrectis in anguſtum. *Juvenal. ſat.* 8. *v.* 201. & *Plin. l.* 17. *c.* 22. *ante med.* Supina falce palmitis oculos auferre. & *cap.* 24. *ante med.* In ſupinum exciſæ vites. (*Colum. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Ne reſupina cælum, ſed prona potius plaga terram ſpectet.) *Id. ibid. c.* 23. *extr.* In arborum tonſura ſupinitate. *Frontin. de aquæduct. artic.* 36. Calix ſupinus, nec ad hauſtum pronus. *Liv. l.* 30. *c.* 10. *a med.* Vana pleraque (utpote ſupino jactu) tela in ſuperiorem locum mittebant. ¶ *Supina tellus, ſupinum mare*, extima terræ, aut maris facies cælo & ſoli obverſa. *Plin. initio l.* 23. Omnia, quæ ciborum, aut florum, odorumve gratia proveniunt ſupina tellure. *Id. l.* 9. *c.* 2. In mari tam late ſupino, &c. *Id. l.* 17. de attrib. quæ ſparguntur in terram, *cap.* 22. *a med.* Major pars terrarum ita ſupinam in tellure vindemiam metit. ¶ Qui retro convertitur, & ſurſum redit. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 5. *ſub fin.* Fluminaque in fontes curſu reditura ſupino. *Id. de medic. fac. v.* 40 Nec redit in fontes unda ſupina ſuos. Adde *Lucret. l.* 4. *v.* 442. Hinc *ſupinum carmen* apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 86. eſt recurrens, reciprocus. V. Recurro. ¶ *Supinus* etiam dicitur aliquantum inclinatus, clementer aſcendens, leniter acclivis, quaſi homo in tergum inclinatus, & vultu ac pectore in cælum converſus, *di dolce ſalita*, *a pendio. Virg.* 2. *Georg. v.* 276. tumulis acclive ſolum, colleſque ſupinos. *Liv. l.* 4. *c.* 46. & *lib.* 6. *c.* 24. Supina vallis. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Supina tabula ſcheda adlinitur longitudine papyri. *Id. l.* 16. *c.* 37. Cathedra ſupina. *una poltrona*. Adde *Quintil. ſub fin. c.* 10. *l.* 12. ¶ Item ſupino & leni clivo ſitus, *poſto in pendio. Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 23. Tibur ſupinum. *Juvenal. ſat.* 3. *v.* 192. eodem ſenſu, *pronum Tibur*, dixit. Adde *Horat. Epod.* 1. *v.* 29. ut quidem *Bentlej.* legit. ¶ Tranſlate eſt ſolutus, otioſus, ignavus, oſcitans, negligens, delicatus. hujuſmodi enim ſupini jacere diu, aut ſedere ſolent. *Quintil. l.* 10. *c.* 2. Otioſi & ſupini, ſi quid modo longius circumduxerunt, jurant, ita Ciceronem locuturum fuiſſe. *Juvenal. ſat.* 1. *v.* 190. Et multum referens de Mæcenate ſupino. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. in f.* Et ſupinum animum in gravi derelinquere cœno. *Martial. l.* 2. *epigr.* 6. deliciæ ſupinitates. *Id. l.* 6. *epigr.* 42. *ſub fin.* Non attendis, & aure me ſupina Jamdudum quaſi negligenter audis. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ſub init.* Nedum judicem ſupini ſecurique moveamus, ac non & ipſe noſtra oſcitatione ſolvetur. *Ulpian. Dig. lib.* 22. *tit.* 6. *leg.* 6. Nec ſupina ignorantia ferenda eſt factum ignorantis. *Paul. lib.* 18. *tit.* 1. *leg.* 15. Ignorantia emptori prodeſt, quæ non in ſupinum hominem cadit. ¶ Item tumens, inflatus, ſuperbus. *Perſ. ſat.* 1. *v.* 129. Seſe aliquem credens, Italo quod honore ſupinus Fregerit heminas Arreti Ædilis iniquas. *Martial. l.* 5. *epigr.* 8. Hæc & talia dum refert ſupinus, &c. ¶ Grammatici *ſupinum* vocant modum verbi in *um* activæ, & in *u* paſſiva ſignificatione deſinentis, ut (*Horat. l.* 1. *od.* 2. *v.* 15.) vidimus Tiberim ire dejectum monumenta regis. & (*lib.* 1. *ſat.* 4. *v.* 124.) inhoneſtum, & inutile factu. *Quintil. in fin. c.* 4. (*al.* 8.) *l.* 1. verba participialia vocat. Cur autem *ſupina* dicantur, cauſam reddit *Priſcian. l.* 8. *pag.* 811. *Putſch.* quia a participiis paſſivis, quæ quidam ſupina nominaverunt, naſcuntur. *Voſſ. de Grammat. l.* 5. *c.* 11. dicit, ideo appellari, quia participia ſignificant rem præteritam: re autem geſta, licere nobis eſſe ſupinis atque otioſis. *Priſcian. loc. cit. pag.* 823. & *Chariſ. l.* 2. *pag.* 153. etiam gerundia hac appellatione comprehendunt. V. plura apud *Voſſ. loc. cit.*

SUPO, as. V. *Sipo*.

SUPPACTUS, & Subpactus, a, um, a *ſuppingo*. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 97. Dives ne eſt iſtic Theotimus? *Chryſ.* etiam rogas? qui ſoccis habeat auro ſubpactum ſolum. *h. e.* clavis aureis ſoleas, ſeu crepidas ſuffixas. *Plin. l.* 33. *c.* 3 *circa med.* ſcribit Agnonem Tejum aureis clavis ſuffigere crepidas ſolitum. & *Valer. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 4. *exter.* Antiochi exercitum magna ex parte aureos clavos crepidis ſubjectos habuiſſe.

SUPPALPO, & Subpalpo, as, a. 1. clam palpo, adulor, blandior. *Symmach. l.* 1. *epiſt.* 84. (*al.* 90.) *a med.* Non dicam dolo, utpote ſuppalpandi neſcius.

SUPPALPOR, & Subpalpor, aris, dep. 1. ſuppalpo. *Plaut. Mil.* 2. 1. 28. Occœpit ejus metri ſuppalparier.

SUPPAR, & Subpar, aris, *quaſi eguale*, *ἰσόμετρος*, prope æqualis, pæne par: a *ſub*, & *par*. *Cic. de clar. Orat. c.* 7. *ad fin* Huic ætati ſuppares Alcibiades, Critias. *Velles. l.* 2. *c.* 17. Dulces Latini leporis facetiæ per Cæcilium Terentiumque ſuppari ætate nituerunt. *Auſon. epiſt.* 1. *v.* 13. nam ſupparis ævi Sum tibi ego, & poſſum fratris habere vicem.

SUPPARASITOR, & Subparaſitor, aris, *compiacere*, *ſecondare*, *ὑποπαρασιτέω*, ſubſervio, obſequor, tanquam paraſitus. *Plaut. Amph.* 3. 4. 10. Accedam, atque hanc appellabo, & ſupparaſitabor patri. *Id. Mil.* 2. 3. 77. Sed hic illi ſupparaſitatur ſemper.

SUPPARO, & Subparo, a. 1. apparo, accommodo, adjungo. *Tertull. de cultu fem.* 2. 7. Ne exuvias alieni capitis ſancto & Chriſtiano capiti ſupparea. *Id. de Anim. c.* 25. *ſub fin.* Labem corpori & animæ ſupparantes. ¶ Eſt item ſimilem reddere. a *par*. *Tertull. adverſ. Valentin. c.* 4. Lupæ feminæ formam quotidie ſupparare, ſolemne eſt.

SUPPARUM, i, n. & Supparus, i, m. *velo*, lineum velum. *Feſtus*: Velum omne, quod ex lino eſt, dicitur ſupparum. ¶ Speciatim dicitur de velo navium, *vela*. non tamen quovis, ſed eo, quod minus eſt, & ſummo malo appenſum, quod favente vento pandi ſolet, *σίφαρος*. *Feſtus* poſt Sic. Suparum appellant dolonem, quod eſt velum minus in navi, ut acatium majus. *Lucan. l.* 5. *v.* 428. Obliquat lævo pede carbaſa, ſummaque pandens Suppara velorum, perituras colligit auras. *Stat. l.* 3. *ſilv.* 2. *v.* 27. vos ſtuppea tendite mali Vincula, vos ſummis adnectite ſuppara velis. *Senec. ep.* 77. Ex ipſo genere velorum Alexandrinas, quamvis in magna turba navium, intelligit. ſolis enim licet ſupparum intendere, quod in alto omnes habent naves. nulla enim res æque adjuvat curſum, quam ſumma pars veli: illinc maxime navis urgetur. *Alter Senec. in Herc. Oet. v.* 698. medio rates in altu, quarum feriunt ſuppara nubes. ¶ De quovis velo *Manil. l.* 5. *v.* 48. non invehet nodis Suppara, nec pelagus Xerſes facietque, tegetque. Al. leg. *ſipara* ex Græco *σίφαρος*. ¶ Item de velo in ſignis militaribus. *Feſtus*: Nunc ſupparos appellamus vela linea in crucem expanſa. Adde *Tertull. in Apolog. c.* 16. ubi de labaro loquitur. Legunt autem plerique omnes *ſiparo*. ¶ Item de veſte puellari linea, quam eandem eſſe putat *Feſtus* cum ſubucula: ſed *Varro l.* 4. *de L. L.* diſtinguit: cujus verba ſunt *cap.* 30. Alterum, quod ſubtus, a quo ſubucula: alterum quod ſupra, a quo ſupparus: niſi quod id dicunt Oſce. *Afran.* apud *Non. c.* 14. *n.* 20. Tace: puella non ſum, ſuppara ſi induta ſum. ¶ Item matronali. *Lucan. l.* 2. *v.* 365. *de Marcia Catonis uxore*. Suppara nudatos cingunt anguſta lacertos. *Plaut. Epid.* 2. 2. 45. Quid iſtæ, quæ veſti quotannis nomina inveniunt nova? induſiatam, patagiatam, ſupparum, aut ſubminiam. *Nævius* apud *Non. ibid.* Supparum purum Velienſem, interim Oſcum meram. ¶ Item virili. *Nonius loc. cit.* definit linteum femorale uſque ad talos pendens: dictum, quod ſubtus appareat. *Varr. ibid.* Hic indutus ſupparum, coronam ex auro & gemmis fulgentem gerit. ¶ Denique *Nævius* apud *Feſt.* ita vocat puniceum (al. *Punicum*) veſtimentum: item veſtem Neptuno conſecratam. In *Gloſſ. Gr. Lat.* dicitur *ἐπωμίς*, h. e. veſtis humeris circumdata.

SUPPEDANEUM, i, n. *ὑποπόδιον*, ſcamnum ſub pedibus. *Lactant. l.* 4. *c.* 12. *a med.* ex *Pſalm.* 109. 2. quoadusque ponam inimicos tuos ſuppedaneum pedum tuorum.

SUPPEDITATIO, onis, f. abundantia, affluentia. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 40. Quæ ergo vita? Suppeditatio, inquis, bonorum, nulla malorum interventu.

SUPPEDITATUS, a, um, particip. *ſomministrato*. *Cic.* 4. *Verr. c.* 2. *in fin.* Suppeditato frumento exercitus maximos alere. *Id. Verr.* 7. *c.* 51. *ad fin.* Remigi rem frumentariam eſſe ſuppeditatam.

SUPPEDITO, & Subpedito, as, avi, atum, a. 1. *ſomministrare*, *dare*, *χορηγεῖν*, *ἐπαρκεῖν*, præbeo quod ſatis ſit, abunde ſubminiſtro, largior: quaſi ſub pedibus pono. *Cic.* 2. *de Leg. c. ult.* Terra fruges ferre, & ut mater, cibos ſuppeditare poſſit. *Id.* 2. *de Fin. c.* 21. Suppeditabit nobis Atticus de theſauris ſuis. *Terent. Heaut.* 5. 1. 57. Si illi pergo ſuppeditare ſumptibus, mihi res ad raſtros redit. *Plaut. Aſin.* 4. 1. 20. Luxuriæ ſumptus ſuppeditare. *Liv. l.* 23. *c.* 48. *a med.* Tributo ſumptus ſuppeditari. *Nep. in Alcib. c.* 8. Ipſis pecunia a rege ſuppeditabatur. *Sil. l.* 10. *v.* 137. armiger, ſuppedita mihi tela. *Cic. pro Rabir. perduell. in fin.* Fiſtulas, quibus aqua ſuppeditabatur templis, præcidi imperaret. *Id. de Amic. c.* 23. Omnium rerum, quas natura deſiderat, abundantiam & copiam cuipiam ſuppeditare. *Id. in Top. c.* 18. Hic locus ſuppeditare ſolet oratoribus & poetis mirabilem copiam dicendi. *Lucret. l.* 3. *v.* 10. Suppeditare alicui præcepta. *Cic. pro Arch. c.* 6. Suppeditat nobis, ubi animus ex hoc forenſi ſtrepitu reficiatur, & aures convicio defeſſæ conquieſcant. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 4. *ad fin.* De hortis quod me admones, nec fui unquam valde cupidus, & nunc domus ſuppeditat mihi hortorum amœnitatem. *mi ſerve di giardino*. ¶ Abſolute *Cic. ad Attic. ep.* 20. Quod Ciceroni ſuppeditas, gratum. ¶ Deponentis forma. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 18. De Patulciano nomine quod mihi ſuppeditatus es, gratiſſimum eſt. (Sunt qui aliter legi volunt.) ¶ Neutrorum more ſignificat ſatis eſſe, ſufficere, parem eſſe, *baſtare*. *ἐπαρκεῖν*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 4. Parare ea, quæ ſuppeditent & ad cultum & ad victum. *Plaut. Aſin.* 2. 4. 17 Clamore ac ſtomacho non queo labori ſuppeditare. ¶ Item abundare, *abbondare*, *aver in copia*. *Cic. Catil.* 2. *c.* 11. Omiſſis his rebus omnibus, quibus nos ſuppeditamus, illa aget. ¶ Item ſupereſſe, ſuppetere, *eſſer in copia*, *o abbaſtanza*. *Lucret. l.* 1. *v.* 230. Unde mare, ingenui fontes, externæque longe Flumina ſuppeditant. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 18. An hoc ſignificas, ne chartam quidem tibi ſuppeditare? *Id.* 3. *de Orat. c.* 31. In hoc campo facile ſuppeditat omnis apparatus ornatuſque dicendi. *Liv. l.* 30. *c.* 25. Navis defendebatur egregie, quoad tela ſuppeditarunt. *Id. l.* 6. *c.* 24. Quod multitudo ſuppeditabat, aliquot cohortes in caſtris reliquerant. *Id. l.* 28. *c.* 27. Ad vos quemadmodum loquar, nec conſilium, nec oratio ſuppeditat. *Plaut. Trin.* 5. 1. 3. Ita gaudiis gaudium ſuppeditat. *h. e.* abundat & cumulatur aliis gaudiis. *Lucret. l.* 3. *v.* 732. At neque, cur faciant ipſæ, quareve laborent, Dicere ſuppeditat. *h. e.* promptum, facile eſt, ſuppetit, licet. *Liv. l.* 1. *c.* 55. *ad fin.* Pometinæ manubiæ, quæ perducendo ad culmen operi deſtinatæ erant, vix in fundamenta ſuppeditavere. *baſtarono*. ¶ *Vita ſuppeditat*, ſuppetit, durat. *Cic. in Bruto, c.* 70. Cui ſi vita ſuppeditaviſſet, conſul factus eſſet. *ſe aveſſe vivuto*. & *ibid. c.* 27. Carbo, cui vita ſuppeditavit, eſt in multis judiciis cauſiſque cognitus. *finchè viſſe*. & *cap.* 32. *extr.* Miror, cum & vita ſuppeditaviſſet, & ſplendor ei non deeſſet, conſulem non fuiſſe. *avendo vivuto*

a *ſuf-*

a sufficienza. ¶ Proprie esset sub pedibus ponere, prosternere, *atterrare, prostrare*. Vetus lapis apud *Reines. l. 3. var. lect. c. 10. ad fin.* ex *Marmo de Puteol. & Cum. sub fin.* Mors cuncta calcat, suppeditat, rapit. Addit *Reines.* illud *Guilielm Brit. l. 3.* fastu, Quo noe, quo cunctos sibi suppeditare laborant. *& lib. 10.* virtus Omnia suppeditat, supereminet omnibus una.

SUPPEDO, & Subpedo, is, n. 3. idem quod pedo. *Cic. 9. Fam. ep. 22. sub fin.* Suppedit, flagitium est. jam erit nudus in balneo: non reprehendes.

SUPPENDEO, & Subpendeo, es, n. 2. subter pendeo. *Colum. in fin. cap. 26. l. 4.* Saepe notavi, per imprudentiam rusticos subjicere jugo palmam, & ita colligare, ut solo vimine suppendeat. Al. leg. *suspendeat*.

SUPPERNATUS, & Subpernatus, a, um, in modum pernae succisus. *Festus*: Suppernati dicuntur, quibus femina sunt succisa in modum suillarum pernarum. Ennius in Annalibus: His pernas succidit iniqua superbia Poeni. Catullus ad Coloniam (*carm. 17. v. 18.*) velut alnus In fossa Liguri jacet suppernata securi. Haec *Festus*. Locus *Ennii* videtur esse de pugna Cannensi, in qua ut *Livius* narret *l. 22. c. 51.* in strage caesorum quidam jacentes vivi succisis feminibus poplitibusque inventi sunt. In verbis *Catulli* est metaphora. tribuit enim ligno, quod animalibus convenit. Sunt qui perperam *separata* legendum putent: alii *expernata*.

SUPPERTURBO, & Subperturbo, es, a. 1. aliquantum perturbo. *Senec. in Apocoloc. ad fin.* Pusillum subperturbatur, ut illum vidit canem nigrum, villosum. Est qui leg. *superturbatur*.

SUPPES, & Subpes, qui sub pedibus est: vel ut alii divinant, qui supinis est pedibus. Habetur in fragm. *Petron. pag. 674. Burm.*

SUPPETIAE, & Subpetiae, arum, f. *aiuto, soccorso*, βοήθεια, ἐπικουρία, subsidium, auxilium, quod fertur laboranti, quod datur ad rem sustentandam, ne labatur, aut pereat: ita dictae, quia suppetunt & adsunt in discrimine. Usum habent in recto & quarto plurali tantum. *Plaut. Epid. 5. 2. 12.* Quidquid ego male feci, auxilia mihi & suppetiae sunt domi. *Apul. in Apolog.* Piscibus non ad quaestum, sed ad suppetias uti. *Plaut. Amph. 5. 1. 54.* Non metuo, quin meae uxori latae suppetiae sint. *Id. Epid. 5. 1. 52.* Memento suppetias mihi cum sorore ferre. ¶ Accusativus *suppetias* absolute, ut *exsequias*. *Plaut. Men. 5. 7. 32.* Ne tibi suppetias tempore adveni modo. *Hirt. de B. Afric. c. 5.* Et nuntiabantur auxilia magna equitatus oppidanis suppetias venire. *& cap. 25. circ.* Suis finibus oppidisque suppetias profectus est. *& cap. 39.* Suis fugientibus suppetias ire contendit. *& cap. 75. ad fin.* Milites turmis suorum suppetias mittit. *& cap. 66. & 68.* Occurrere suppetias legionibus. *Apul. lib. 9. Metam.* Accurrere alicui suppetias. Adde *Sueton. in Vespas. cap. 4.*

SUPPETIATUS, us, m. suppetiae, auxilium. *Nonius cap. 2. n. 47.* ut Latinum agnoscit. Auxiliatum, inquit, ut suppetiatum. V. vocem sequent. ¶

SUPPETIOR, aris, atus sum, dep. 1. *recar ajuto, soccorrere*, aiuvio, suppetias fero. *Apul. l. 8. Metam.* Vobis facile est suppetiari miserrimo seni. *& lib. 2.* Proclamares saltem suppetiatum, si resistere nequibas. *& lib. 4.* Suppetiatum decurrunt omnes. *& lib. 7.* Omnem viciniam suppetiatum convocant. *& lib. 8.* Maritum suum suppetiatum ciet.

SUPPETO, & Subpeto, tis, n. 3. Usurpatur in tertiis personis, aut in infinito: & significat in promptu esse, occurrere, in mentem venire. *Cic. Verr. 3. c. 11. a med.* Vereret, ne mihi crimina non suppeterent, ne oratio deesset. *Nep. in Dione, c. 7.* Pecunia deesse coepit, neque quo manus porrigeret, suppetebat. *Liv. l. 4. c. 48. a med.* Ut pro se quisque, nec consilium sibi suppetere diceret, nec se ullam opem cernere, nisi, &c. *Ammian. l. 24. c. 4 ad fin.* (*al. c. 17.*) Architectus, cujus nomen non suppetit. ¶ Item superesse, adesse. *Caes. l. 1. B. Gall. c. 16.* Ne pabuli quidem satis magna copia suppetebat. *Liv. l. 4. c. 22.* Quibuscumque vires suppetebant ad arma ferenda, praesto fuere. *Cic. Fam. 15. ep. 13.* Mihi ad remunerandum nihil suppetit, praeter voluntatem. *Liv. l. 5. c. 26. sub fin.* Cum frumentum copiaeque aliae largius obsessis, quam obsidentibus suppeterent. *Hirt. de B. Afric. c. 31. circa med.* Nunquam tantu suppeteret victoriae fiducia, ut ex castra sua adoriri auderent. *h. e.* non esset eis tanta fiducia. *Plin. l. 9. ep. 2.* Tullio & copiosissimum ingenium, & ingenio qua varietas rerum, qua magnitudo largissime suppetebat. *Plin. l. 2. c. 9. sub fin.* Non suppetente ad hauriendum justa vi. ¶ *Vita suppetit*, datur, ducat. *Cic. 1. de Fin. cap. 4.* Scribentem fortasse plura, si vita suppetet. *Liv. l. 40. c. 56.* Si vita longior suppetisset, haud dubium fuit, quin, &c. *Hirt. de B. Afric. c. 92.* Quoad vita suppetet. *Plin. l. 5. ep. 5. extr.* Dum vita suppetit, enitamur, ut, &c. *Plaut. Truc. 1. 2. 19.* Deos oro, ut vitae tuae superstes suppetat. ¶ Item sufficere, satis esse. *Cic. 5. Tuscul. c. 32.* Ut amori, ut ambitioni, ut quotidianis sumptibus copiae suppetant. *Horat. l. 1. ep. 12. v. 4.* Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus. *Liv. l. 2. cap. 56.* Rudis in militari homine lingua non subpetebat libertati animoque. *Plaut. Pseud. 1. 1. 106.* Utinam quae dicis, dictis facta suppetant. *h. e.* paria sint, respondeant. ¶ Personaliter *Horat. epod. ult. v. 63.* Ingrata misero vita ducenda est, in hoc, Novis ut usque suppetas doloribus. *Lucret. l. 1. v. 1048.* Et tamen ut plagae quoque possint suppetere ipsae, Infinita opus est vis undique materiai. ¶ Pro clam, aut alterius nomine petere. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 53. ante med.* Furti actionem adversus eum, qui suppetet, siliginario competere, non mihi. Ita *Taurellus* et *Haloand.* edidit, *qui sic petet*.

SUPPILATOR, & Subpilator, oris, qui pilos evellit. *Laber.* apud *Non. cap. 8. n. 56.* Quaenam mens, quae delirias vos suppilatores facit eum cano eugio velitari? Est qui leg. *suppolitores*.

SUPPILATUS, a, um, *spogliato, rubato*, furto spoliatus. *Caecil.* apud *Non. c. 1. num. 41.* Suppilatum esse eum, atque ornamenta omnia.

SUPPILO, & Subpilo, as, a. 1. *rubare*, ὑφαρπάζω, clam compilo, expilo, suffuror, spolio. *Plaut. Truc. 2. 7. 15.* Suffuror, suppilo, de praeda praedam capio. *Id. Men. 5. 1. 39.* Cum pallam atque aurum meum domo suppilas uxori tuae, & tuae deferis amicae. *& 5. 2. 52.* Suppilat mihi aurum & pallam ex arcis. ¶ Item suffurando spolio, *spogliare, rispilare*. *Id. Asin. 4. 2. 6.* Suppilas clam domi uxorem tuam? *& 5. 2. 38.* Ille castor suppilabat me, quod ancillas meas suspicabar. *Pompon.* apud *Non. c. 2. num. 41.* Alter amat, potat, patrem suppilat semper.

SUPPINGO, is, n. 3. a *sub*, & *pango*, subter compingo, *attaccar sotto*. *Plaut. Trin. 3. 2. 94.* Fulmenta jubeam suppingi soccis. ¶ Suppingo a pingo, suffundo. *Avien. in Arat. v. 1454.* tenui surrexerit autem Si face, & ignito suppinxerit ora rubore.

SUPPINGUIS. V. *Subpinguis*.

SUPPLANTATUS, a, um, *fatto cadere*, supplantando eversus. *Senec. ep. 13.* Athleta, qui supplantatus adversarium toto tulit corpore, nec projecit animum projectus.

SUPPLANTO, & Subplanto, as, a. 1. *gettar a terra*, prosterno, & quasi sub plantis dejicio, everto. *Colum. de arborib. c. 7.* Si vitem sternere voles, juxta radicem ita, ne ipsam laedas, curiose fodito, & vitem ita supplantato. *Plin. l. 17. c. 23. ad fin.* Totas supplantare in terram vites. *Id. ibid. c. 22.* In pampinatione non hoc detrahere pampinos, qui cum uva sint. id etenim uvas supplantat, praeterquam in novella vinea. ¶ Item pede supposito dejicio, everto, *far cadere, far il gambetto, soppiantare*, ὑποσκελίζω. *Cic. 3. Offic. c. 10. ante med.* Qui stadium currit, eniti & contendere debet, ut vincat: supplantare eum, quicum certet, aut manu depellere, nullo modo debet. Adde *Lucil.* apud *Non. cap. 2. num. 157.* ¶ Translate *Vitruv. sub fin. lib. 10.* Vehemens aquae vis immissa supplantavit structures. *Pers. sat. 1. v. 35.* & tenero supplantat verba palato. *h. e.* supprimit, ac veluti strangulet, pressa voce, nec expresse pronuntians. *Auct. declam. quae inscribit.* Trib. Marian. *inter declam. Quintil. c. 7.* Supplantare judicium. *h. e.* evertere, labefactare, corrumpere.

SUPPLAUDO, & Subplaudo, is, n. 3. idem quod plaudo, vel tacite plaudo. *Tertull. de Idolol. cap. 12.* Male nobis supplaudimus. *Id. de Pudic. cap. 19.* Nescio quid diversae parti supplaudere videtur.

SUPPLAUSIO, onis, f. supplosio. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 15.* Pedis dextri rara supplausione uti oportebit.

SUPPLEMENTUM, ti, n. *supplimento*, πλήρωμα, quod ad supplendum rei cujuspiam numerum adjicitur: quod submittitur in locum eorum, qui desunt. In re militari militum supplementa, *reclute*, justum legionis numerum implentia. *Caes. l. 7. B. Gall. c. 7.* Partem copiarum, & supplementi, quod ex Italia adduxerat, in Helvios convenire jubet. *& cap. 9.* Per causam supplementi equitatusque cogendi ab exercitu discedit. *Id. l. 3. B. Civ. c. 4.* Magnum numerum ex Thessalia, Boeotia, Achaja supplementi nomine in legiones distribuerat. *Cic. Fam. l. & epist. 3.* Scribere supplementum legionibus. *Curt. sub fin. sup. 1. l. 5.* Legere milites in supplementum. *Liv. l. 28. c. 37.* In supplementum classis juventus, armaque data. *Id. l. 38. c. 36.* Terna millia peditum in supplementum sociis imperata. *Id. l. 26. c. 47.* Servos in classem ad supplementum remigum dedit. *Id. l. 45. c. 10. a med.* Ut novos exercitus scribere, aut supplementum veteribus liceret. *Id. l. 1. c. 30.* Legiones veteres supplemento explere. *Justin. l. 3. c. 4.* Milites, qui in supplementum venerant. *& cap. 5.* Ut ad supplementum exercitus servos manumitterent. ¶ De aliis rebus. *Justin. l. 8. c. 6.* Quosdam bello captos in supplementis urbium dividit. ¶ Extra rem militarem. *Colum. l. 7. c. 6. a med.* Ex geminis singula capita in supplementum gregis reservare. *Id. l. 9. c. 13. sub fin.* Apes nimia fatigatae opere plurimae pereunt, nec ullis juventutis supplementis frequentatae, novissime reliquae intereunt. *Vellej. l. 2. c. 81.* Speciosum adjectum supplementum Campanae coloniae. Ejus reditus erant publici: pro his longe uberiores reditus, duodecies sestertium, in Creta redditi. *Sueton. in Aug. c. 80.* Digitum salutarem tam imbecillum sentiebat, ut torpentem frigore vix cornei circuli supplemento scripturae admoveret. *Impp. Diocles. & Maximian. lib. 3. Cod. tit. 36. leg. 14.* Compensata, quod a coheredibus percepit, &, si quid deest, in supplementum deducto. *Apul. l. 2. Metam.* Sagae ora mortuorum demorsicant: eaque sunt illis artis Magicae supplementa. *h. e.* adjumenta, subsidia. *& lib. 4.* Tenuato ventri sordentia supplementa, & dapes gratuitas conquirere. *& lib. 9.* Cum esset confectum omne frumentum, supplementum operi opifices postulabant.

SUPPLEO, & Subpleo, es, evi, etum, a. 2. *empire, riempire*, ἀναπληρόω, quod plenum erat, rursus impleo, quod deerat addendo. *Cato R. R. c. 88.* Fiscellam cum sale populari suspendito, & quassato, suppletoque identidem. *Ovid. Met. 7. v. 291.* Adjectoque cavae supplentur sanguine venae. *& l. 4. v. 140.* Vulnera supplevit lacrymis, fletumque cruori Miscuit. *Tacit. 2. Ann. c. 38.* Aerarium si ambitione exhauserimus, per scelera supplendum erit. *Colum. l. 12. c. 50. ad fin.* Ex alio acervo, quantum cuique mensurae defuit, supplet. *& cap. 10.* Cepam componito in fidelia, & infuso jure, &c. quae cum jus combiberit, simili mistura vas suppleatur. *Lucret. l. 1. v. 1043.* supplere summam. *Senec. in Herc. Oet. vers. 1084.* colos consumptas. *Cic. 6. Verr. c. 5.* Sanxerunt, ne quis emeret

ret mancipium, nisi in demortui locum. non enim te instruere domum tuam voluerunt in provincia, sed illum usum provinciæ supplere. Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 4. post med. De bibliotheca Græca supplenda, libris commutandis, Latinis comparandis, valde velim, &c. Suet. in Cæs. c. 56 Hirtius, qui Gallici belli novissimum imperfectumque librum supplevit. suppli, compie. & in Aug. cap. 41. Senatorum censum duodecies sestertium taxavit, supplevitque non habentibus. Id. in Calig. c. 16. & Tacit. 3. Annal. c. 71. Multis incendiorum damna supplevit. ristorò. & Cic. 2. de Orat. c. 26. de ambiguo. Ut referendis præteritis verbis id scriptum, quodcumque defendimus, suppleatur. si supplisca, e si spieghi. & Plin. lib. 2. ep. 4. a med. Quod cessat ex reditu, frugalitate suppletur. si supplisce colla parsimonia. ¶ Supplere locum, vicem, esse loco, vice, far le veci. Senec. in Hippol. v. 633. Tibi parentis ipse supplebo locum. Plin. l. 5. ep. 6. ante med. Hypocauston, si dies nubilus, solis vicem supplet. ¶ In re militari est deminutum legionum numerum, novis militibus adjectis, iterum complere, reclutare, compire. Liv. in fi. c. 24. l. 24. Supplevitque ita eas legiones, ut singulæ sena millia, &c. haberent. Justin. l. 12. c. 12. dimissis veteranis, exercitum junioribus supplet. Liv. lib. 26. c. 39. Supplere remigio naves. Virg. 3. Æn. v. 472. Remigium supplet, socios simul instruit armis. Sueton. in Tiber. c. 41. Decurias equitum supplere. ¶ De aliis rebus. Virg. Ecl. 7. v. 36. Si fetura gregem suppleverit, aureus esto. Ubi Servius: Si tot agnos habuero, quot oves. hoc est enim gregem suppleri per feturam. Sueton. in Cæs. c.41. Senatum supplevit, patricios allegit. ¶ Pro adjicere, adjungere, aggiungere. Cic. Phil. 10. cap. 6. a med. Ponite ante oculos M. Antonium consularem: sperorem consulatum Lucium adjungite: supplete ceteros, &c.

SUPPLETUS, a, um, riempito, compiuto, supplito, cursus impletus, completus. M. Anton. apud Cicer. Phil. 8. c. 9. Legiones suppletæ ex Bruti exercitu. Tacit. 4. Hist. c. 19. Subito delectu suppletæ legiones. Propert. l. 4. eleg. 8. v. 43. Sed neque suppletis constabat flamma lucernis.

SUPPLEX, icis, supplichevole, supplice, ἱκέτης, qui plicato, & curvato corpore, aut flexis genibus submisse aliquid petit, orat, precatur. Virg. 1. Æn. v. 670. Ad te confugio, & supplex tua numina posco. & lib. 3. v. 592. supplexque manus ad litora tendit. & lib. 10. v. 523. Et genua amplectens effatur talia supplex. & lib. 12. v. 930. Ille humilis supplexque oculos dextramque precantem Protendens, &c. Cic. pro Font. c. 11. Qui ad opem judicum supplices inferioresque confugiunt. Hirt. de B. Alex. c. 67. Rex depositis regiis insignibus, supplex ad Cæsarem venit oratum, ut sibi ignosceret. Cic. Phil. 2. c. 34. Misericordiam captabas: supplex te ad pedes abjiciebas. Id. pro Font. cap. 17. a med. Tendit ad vos Vestalis manus supplices. Horat. l. 3. od. 14. v. 8. Matres decoræ supplice vitta. Val. Flacc. l. 3. v. 414. Tempora tum vittis, & supplice castus oliva Implicat. Id. l. 4. v. 12. Tum precibus, tum me lacrymis, & supplice dextra Attentare vetat. Martial. l. 8. epigr. 31. supplicibus dominum lassare libellis. memoriali. & Virg. 3. Æn. v. 438. dominamque potentem Supplicibus supera donis. & lib. 8. v. 60. iramque minasque Supplicibus supera votis. Sallust. in Catil. c. 31. Demisso vultu, voce supplici postulare. Cic. Attic. l. 11. ep. 32. Orat multis & supplicibus verbis, ut, &c. ¶ Supplicem esse alicui, supplicare. Cic. 1. Tuscul. c. 29. ad fin. Socrates nec patronum quæsivit ad judicium capitis, nec judicibus supplex fuit. Id. l. 3. c. 32. Cum se Alcibiades afflictaret, lacrymansque Socrati supplex esset, ut, &c. Adde Ovid. Heroid. ep. 12. v. 185. ¶ More substantivi. Cic. pro Mur. c. paenult. Vester est supplex, judices; vestram fidem obtestatur. Horat. l. 3. od. 10. v. 16. Supplicibus tuis parcas. Val. Flacc. lib. 7. v. 200. tu laude serva, tu supplice digno Dignior. ¶ Et cum genitivo, Nep. in Pausan. c. 4. Quem cum supplicem dei videret in ara sedentem, &c. Id. in Agesil. c. 4. extr. Sacrilegorum numero haberi, qui supplicibus deorum nocuissent. Cic. pro Cul. sub fin. Supplicem vestræ misericordiæ, servum potestatis, abjectum ad pedes vestros sustentate. Adde Senec. in Agam. v. 543. & in Troadib. v. 313. & Quintil. declam. 9. c. 1.

SUPPLICAMENTUM, ti, n. idem quod supplicatio. Apul. lib. 11. Metam. Supplicamenta solemnia. & infra. Quantoque sumptu deberem procurare supplicamentis. Arnob. l. 7. pag. 227. Supplicamenta diis præstare. V. Suppliciamentum.

SUPPLICATIO, onis, f. supplica, pubblica preghiera, ἱκεσία, supplicandi actus, precatio. Frequentissime ponitur pro dei adoratione, & gratiarum actione pro re aliqua, quæ reipublicæ prospere evenit. Sic apud Romanos supplicationes dicebantur, quando re feliciter gesta, ex Senatusconsulto, templa aperiebantur, deorumque simulacra in lectulis collocabantur, sacra faciente pontifice, & populo catervatim ad pulvinaria confluente, diisque suis pro eorum in rempubl. meritis supplicante, gratiasque agente. Cic. Catil. 3. c. 6. Atque etiam supplicatio diis immortalibus, pro singulari eorum merito, meo nomine decreta est. Id. Phil. 14. c. ult. Prætor urbanus supplicationes per dies quinquaginta ad omnia pulvinaria constituat. Cæs. l. 7. B. Gall. c. ult. Supplicationem indicere. ¶ Hic honor supplicationis dabatur imperatoribus tanquam prærogativa quædam triumphi. Nam supplicatione decernenda declarabatur, adeo insignem fuisse victoriam, ut pro ea diis gratulari, gratiasque agere dignum esset. Cic. pro Sull. c. 30. Cui uni togato supplicationem Senatus decreverit. Id. de provinc. consul. c. 11. Decem dierum supplicatio decreta Cn. Pompeio. Sueton. de Cæs. c. 24. ad fin. Prospere decedentibus rebus, & sæpius, & plurium, quam quisquam unquam, dierum supplicationes impetravit. ¶ Fuit aliud genus supplicationum, quod averruncandæ iræ deum habebatur, vel eorum favori captando. Liv. l. 10. c. 33. Eo anno prodigia multa fuerunt: quorum averruncandorum causa supplicationes in biduum Senatus decrevit. & in fin. ejus lib. Unum diem Æsculapio supplicatio habita est. scil. ob pestilentiam urentem urbem atque agros. Id. l. 31. c. 9. Supplicationibus habitis jam, & obsecratione circa omnia pulvinaria facta. scil. ut bellum Philippo indictum prospere eveniret. Id. l. 37. c. 3. Supplicatio quoque earum religionum causa fuit.

SUPPLICATOR, oris, m. supplice. Prudent. in passione martyr. Calaguritan. hymni cap. 1. vers. 14. Lætus hunc terfie revertit supplicator fletibus.

SUPPLICE, adverb. suppliciter. In carm. Saliari apud Varron. lib. 6. de L. L. cap. 3. Divum eata cante: divum deo supplica cante.

SUPPLICIAMENTUM, i, n. supplicium. Tertull. de fuga in persecut. cap. 9. ad fin. in 1. Joann. 4. 18. Perfecta dilectio foras mittit timorem: quia timor suppliciamentum habet, utique ignem Bagni. Al. leg. supplicamentum eod. sensu. Vulgata editio pœnam habet.

SUPPLICITER, adverb. supplichevolmente, ἱκετικῶς, cum supplicatione, humiliter, demisse, abjecte. Cic. pro Flacc. c. 10. Cumque defensor suppliciter demisseque responderet. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 27. Suppliciterque locuti, flentes pacem petissent. Justin. l. 14. c. 2. a med. Suppliciter alloqui singulos. Cic. 1. de Orat. c. 20. Blandiri, & suppliciter insinuare iis, a quibus est petendum. Virg. 11. Æn. v. 220. aram suppliciter venerans. & lib. 1. v. 485. Iliades suppliciter tristes & tunsæ pectora palmis. Ovid. 2. Fast. v. 438. Suppliciter posito procubuere genu. Id. in fin. l. 1. ex Ponto. Suppliciter rogare deos. Horat. l. 1. sat. 8. v. 32. effigies cerea suppliciter stabat. in atto di supplichevole. & Plin. lib. 8. cap. 16. ad fin. Mentor, leone obvio suppliciter volutante, attonitus pavore, &c.

SUPPLICIUM, ii, n. supplizio, preghiera, ἱκεσία, in plurali num. significat preces, supplicationes diis habitas, sive publicas, sive privatas: a supplex, icis. Sallust. in Catil. c. 56. Non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur. Liv. l. 27. c. paenult. Matronæ per omnia delubra suppliciis votisque fatigare deos. Afran. apud Non. cap. 4. n. 433. Nullam accessi ad aram, quin deos suppliciis, sumptu, votis, donis, precibus defatigarem. Acc. ibid. Suppliciis placans cælitum aras expleam. Sallust. in Catil. c. 9. In suppliciis deorum magnifici, domi parci. Id. in Jug. c. 70. Vaccenses fatigati regis suppliciis. ¶ Metonymice sunt dona, quæ in suppliciis offeruntur. Apul. l. 11. Metam. Venustas onustas aromatis, & hujuscemodi suppliciis certatim congerunt. (Huc pertinet etiam non unum ex allatis exemplis: ut & illud Liv. l. 22. c. 57. Quibus precibus suppliciisque deos poteros placare.) In singulari num. Plaut. Rud. prol. vers. 20. Hic scelesti in animum inducunt suum, Jovem se placare posse donis, hostiis: & operam & sumptum perdunt. id eo fit, quia nihil est acceptum a perjuris supplicii. & Epid. 5. 2. 59. Nunquam hodie, nisi supplicium mihi das, me solvi sinam. Pe. Optimum atque æquissimum oras. soccos, tunicam, pallium tibi dabo. ¶ Item rami, & velamenta, quæ præferebantur a caduceatoribus, veniam & pacem poscentibus, ἱκετηρίαι. Festus: Supplicia sunt, quæ caduceatores portant. ea sumebantur ex verbena felicis arboris. nec enim ex alio supplicia fas erat, quam de verbenis sumi. Sallust. in Jug. c. 30. Jugurtha diffidere rebus suis, ac tum demum veram deditionem facere conatus est. Igitur legatos ad consulem cum suppliciis mittit, qui tantummodo ipsi liberisque vitam peterent. ¶ Item sacrificium, quod in supplicationibus fit. Varr. l. 2. de R. R. c. 5. circa med. Quos boves propter amplitudinem præstare dicunt, ad victimas farciunt, atque ad deorum servant supplicia. Sempronius Capito apud Fest. ait, cum civis necaretur, institutum fuisse, ut Semoniæ res sacra fieret vervece bidente, ut eo sacrificio pœnæ solutis civibus, caput ipsum damnati, patrimoniumque cui delibatum esset, id fieret sacrum deo: indeque fuisse solitum, ut quæ tunc in foro supplicandi causa prodiret res sacrorum, id vocaretur supplicium. ¶ Hinc supplicium dici cœptum pœna capitalis, aut quæcumque gravior animadversio, & cruciatus, pena de morte, supplizio, castigo, tormento, strazio, τιμωρία. Supplicium, inquit Fest. a suppliciis differt, ut usus arguit. deorum sunt supplicia, h. e. supplicationes: supplicium est hominum, ut cum dicimus, sumere supplicium de aliquo. Sed & in plurali hoc sensu usurpatur, ut dictum est. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 4. ad fin. Magnitudine supplicii dubitantes cogit. nam majore commisso delicto, igni atque omnibus tormentis necat: leviore de causa, auribus desectis, aut singulis effossis oculis, domum remittit. & cap. 5. His suppliciis celeriter coacto exercitu, &c. & lib. 1. cap. 31. sub fin. De obsidibus gravissimum supplicium sumere. & lib. 7. c. 26. Ne se, & communes liberos hostibus ad supplicium dederent. Nep. in Pausan. in fi. Dare aliquem ad supplicium, condannare a morte. & in Agesil. c. 5. Illa multitudine supplicium Persas dare potuisse. pagar il fio, dare pœnas. (Sic Plaut. Asin. 2. 4. 75. Dabitur supplicium mihi de tergo vestro. Adde Mil. 2. 6. 21. & Terent. Eun. 2. 1. 14. quo sensu M. Anton. dixit apud Cicer. 13. Phil. c. 20. Solvere supplicium. & Tacit. Ann. 6. c. 26. persolvere. & Plin. l. 29. c. 4. pendere. & Justin. l. 8. c. 1. & lib. 17. cap. 2. & Tacit. lib. 15. Ann. c. 60. circ. luere.) Cic. 2. de Orat. c. 59. Rapi ad supplicium ob facinus. Id. Verr. 7. cap. 26. a med. Ducere aliquem ad supplicium. Justin. in fi. cap. 3. l. 28. Seditionis auctores supplicio tradere. Tacit. Ann. 12. c. 35. ad fin. Ad supplicium trahere.

& Ann.

in *Ann.* 14. *c.* 42. agere. *Senec. l.* 2. *de Ira, c. ult.* mittere. *Caſ. l.* 1. *B. Gall. c.* 27. Supplicio affici. *Cic. pro Roſc. Amer. cap.* 25. Conſtituere ſingulare ſupplicium in aliquem. *& cap.* 26. alicui maleficium. *Id. pro leg. Manil.* 1. 5. Aliquem vinculis ac verberibus, atque omni ſupplicio excruciatum necare. *Id. ad Pompej.* 2. *a med. poſt epiſt.* 11. *lib.* 8. *ad Attic.* Supplicia miſerrima & crudeliſſima perferre. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Summo cruciatu ſuppliciſque perire. *Id. ad Brut. ep.* 12. Summa ſupplicia ſubire. *Ovid.* 2. *Triſt. v* 540. peti. *Caſ. l.* 1. *B. Civ. c.* 84. Satis ſupplicii tuliſſe perpeſſos omnium rerum inopiam. *Cic. Catil.* 1. *c.* 1. *ſub fin.* Acrioribus ſuppliciis civem perniciosum, quam acerbiſſimum hoſtem coercere. *Ovid.* 5. *Met. v.* 666. & *Traian. ad Plin. l.* 10. *ep.* 39. Capitale ſupplicium merere. *Sueton. in Galb.* 1. 12. Supplicio capitis afficere. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 49. *in fin.* Ultimum ſupplicium alicui indicere. *& lib.* 6. *c.* 3. *in fin.* Summum ſupplicium alicui decernere. *& cap.* 38. *in f.* Extremum ad ſupplicium damnari. *Horat. lib.* 1. *ſat.* 3. *v.* 79. ſuppliciis delicta coercere. *Plin. l.* 21. *cap.* 25. Graviore ſupplicio, lenta poſt triduum morte, conficiunt. *con più grave dolore e pena.* Junxit ſupplicium & pœnam *Lucan. l.* 2. *v.* 538. jam jam me præſide Roma Supplicium pœnamque petat. *h. e.* cruciatum & animadverſionem. ¶ Active eſt animadverſio, punitio. *Vatin. ad Cicer.* 5. *Fam. epiſt.* 10. Meam animadverſionem & ſupplicium, quo uſurus eram in eum, remitto tibi & condono. *Plaut. Moſt.* 5. 2. 43. Si hoc pudet, feciſſe ſumptum, ſupplicii habeo ſatis. *Terent. And.* 5. 3. *in fin.* Pro peccato magno paululum ſupplicii ſatis eſt patri. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *ante med.* Concha (*unionum*) manum ſi præveniat, acie ſua abſcindit: & aliis muniſſe ſuppliciis: quippe inter ſcopulos major pars invenitur. *Id. l.* 7. *de Sulla* φθειριάσει *exſtincto, cap.* 43. Erodente ſe ipſo corpore, & ſupplicia ſibi gignente. *h. e.* vermiculos, quibus cruciaretur.

SUPPLICO, & Subplico, as, avi, atum, *umiliarſi per orare, ſupplicare, pregare, far orazione,* ἱκετεύω, ἱκετεύω, plicato, ſeu flexo corpore, aut genu adoro, veneror, ſupplicem me abjicio, oro, deprecor. & refertur ad deos. *Plaut. Curcul.* 4. 4. 41. Quando bene geſſi rem, volo hic in fano ſupplicare. *Id. Rud. prol. verſ.* 26. Facilius, ſiqui pius eſt, a diis ſupplicans, inveniet veniam ſibi. *Id. Aulul. prol. v.* 24. Ea mihi (*Lari*) quotidie aut ture, aut vino, aut aliqui ſemper ſupplicat. *Cato R. R. c.* 143. Villica Lari familiari pro copia ſupplicet. *h. e.* rem divinam faciat. *Salluſt. in Jug. c.* 57. Marin per hoſtias diis ſupplicanti mirabilia portendi. ¶ Paſſive impersonaliter. *Id. in fragm.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Metello venienti ture quaſi deo ſupplicabatur. *Plin. item l.* 13. Iliacis temporibus ture non ſupplicabatur. ¶ Item ad homines cum demiſſe quippiam petimus. *Plaut. Aſin.* 1. 3. 93. Supplicabo, exobſecrabo, ut quemque amicum videro. *Id. Aulul.* 4. 10. 62. Tibi ultro ſupplicatum venio ob ſtultitiam meam. *Terent. Hecyr.* 3. 5. 50. Is ſibi me ſupplicaturum putat. *Salluſt. in Jug. c.* 42. Mittitare ſupplicantes legatos. *Cic. Parad.* 5. 1. 3. Venire domum ad eum, precari, denique ſupplicare. *Plaut. Merc.* 1. 2. 59. Quandoquidem mihi ſupplicandum ſervulo video meo. *Cic. in fin. epiſt.* 14. *l.* 6. *Fam.* Neque Cæſari ſolum, ſed etiam amicis ejus omnibus pro te libentiſſime ſupplicabo. *Id. pro Planc. c.* 29. *a med.* Proſternere ſe, & fracto animo atque humili ſupplicare alicui. *& cap.* 5. Qui mihi non nimis ſubmiſſe ſupplicarat. *Id. pro Font.* 1. 24. Cum tot res ſint, quæ veſtris animis pro hujus innocentis ſalute ſupplicent. *Ovid. Met.* 6. *v.* 366. neque enim jam filia Cœi Supplicat indignis, nec dicere ſuſtinet ultra Verba minora dea. *Plin. l.* 8. *c.* 7. Elephanti Pompejani, amiſſa fugæ ſpe, miſericordiam vulgi inenarrabili habitu quærentes ſupplicavere. ¶ *Neminem ſupplico* eſt aliqua re, aut ope non egentis. *Plaut. Bacch.* 2. 2. 47. Domi eſt (*argentum*) non metuo, nec cuiquam ſupplico. *Id. Rud.* 5. 2. 48. Præt verbis, quod vis. id quod domi eſt, nunquam ulli ſupplicabo. Adde *Capt.* 4. *c.* 5. *Epid.* 5. 2. 17. & *Pſeud.* 1. 5. 91. ¶ *Supplicaſſis*, ἀρχαϊσμὸς pro *ſupplicaveris* eſt ejuſd. *Aſin.* 2. 4. 61. ¶ *Supplicare* cum accuſativo perſonæ, *Priſcian.* recte dici ait, *lib.* 18. *pag.* 1184. *Putſch.* ut Græci ἱκετεύω σε, & δέομαι τῶν θεῶν. *Paul. Dig. lib.* 28. *tit.* 5. *leg. ult.* Poſtumeja magna ſupplicavit Imperatores noſtros. ¶ In antiquis precationum formulis dicebant *ſub vos placo* pro *vos ſupplico*. *Feſtus* in *Sub*, & in *Ob*.

SUPPLICUE, adverb. idem quod ſuppliciter. *Apul. l.* 11. *Metam. ſub fin.* Pro meo modulo ſupplicue gratiis perſolutis. *& lib.* 9. Hortulanus ſupplicue reſpondit.

SUPPLODO, & Subplodo, is, ſi, ſum, a. 3. *battere con li piedi*, ὑποκροτέω, ὑποκροτέω, pedibus terræ illiſis ſonitum facio, ut fit in dolore, indignatione, contemptu. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 53. *extr.* Pedem nemo in illo judicio ſupploſit; credo, ne Stoicis renuntiaretur. *Senec. epiſt.* 75. Etiam ſi diſputarem, nec ſupploderem pedem, nec manum jactarem, nec attollerem vocem, ſed iſta oratoribus reliquiſſem. ¶ Supplodere calumniam *Macrob. l.* 1. *in ſomn. Scip. c.* 2. eſt evertere, deſtruere, & quaſi pedibus calcare.

SUPPLOSIO, onis, f. actus ſupplodendi, ὑποκρότησις. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 22. *ad fin.* Vereor, ne nihil ſim tui, niſi ſupploſionem pedis imitatus. *& cap.* 59. Supploſio pedis in contentionibus aut incipiendis, aut finiendis. Adde *in Brut. c.* 38. & 80. & *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 15. *in med.* ubi *ſupplauſio* legitur.

SUPPŒNITET, & Subpœnitet, ebat, imp. a. ὑπομεταμέλει, eſt aliquantulum, vel propemodum pœnitet. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 14. Nam & illum furoris, & hunc noſtrum copiarum ſuppœnitet.

SUPPOLITTOR, oris, m. qui alienam mulierem ſubagitat. V. *Suppilator*.

SUPPONO, & Subpono, is, ſui, & ſivi, ſitum, a. 3. *metter ſotto*, *ſottoporre*, ὑποτίθημι, ſubtus pono, ſubjicio, ſubdo, ſubmitto. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. *ad fin. Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. & *Colum. l.* 8. *c.* 5. Anatum ova gallinis ſæpe ſupponimus. *Horat. l.* 1. *epiſt.* 15. *v.* 8. Qui caput & ſtomachum ſupponere fontibus audent. *Colum. l.* 12. *c.* 47. *ad fin.* Olivam prelo ſupponere. *Plaut. Pœnul.* 5. 2. 65. Sub cratim ſupponere aliquem. *Ovid. Faſt.* 5. *v.* 180 Cervicemque polo ſuppoſiturus Atlas. *& lib.* 4. *v.* 803. ſupponere tectis agreſtibus ignem. *Id.* 3. *Triſt. el.* 12. *v.* 48. caput pedibus ducis. *Id. de remed. Amor. v.* 171. Colla jube domitos oneri ſupponere tauros. *Id.* 3. *Triſt. el.* 3. *v.* 68. ſupponere aliquem tumulo. *ſotterrare, ſeppellire*. Sic *in Ibin, v.* 153. ſupponere terræ. *& lib.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 47. Sed tamen hoc melius, quam ſi Phæacia tellus Ignotum vili ſuppoſuiſſet humo. (Ubi *vili humo* ablativus eſſe poteſt: h. e. *poſuiſſet ſub humo*.) *Virg.* 6. *Æn. v.* 248. Supponunt alii cultros, tepidumque cruorem Suſcipiunt pateris. *h. e.* ſub jugulum victimarum infigunt. *Id.* 1. *Georg. v.* 348. Falcem maturis ſupponere ariſtis. *Ovid. Faſt.* 4. *v.* 755. nec, dum degrandinat, obſit Agreſti fano ſuppoſuiſſe pecus. *l'aver poſto al coperto*. & *Horat. l.* 2. *ſat.* 4. *v.* 51. Maſſica ſi cælo ſuppones vina ſereno. *eſporrai a ciel ſereno*. ¶ Eſt etiam ſubſtituere, alterum pro altero ponere, *ſoſtituire*. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 6. Meliorem, quam ego ſum, ſuppono tibi. *Cic. pro Roſc. Amer. c.* 38. *a med.* Quibus in rebus ipſi intereſſe non poſſumus, in his operæ noſtræ vicaria fides amicorum supponitur. *Id.* 7. *Verr. c.* 28. Subſtituere & ſupponere aliquem. *& cap.* 30. & *Juſtin. l.* 7. *c.* 3. *a med.* In locum mulierum ſupponit muliebri habitu exornatos juvenes. *Sueton. in Vitell. c.* 5. *extr.* Pro auro & argento ſtannum & aurichalcum ſupponere. *Id. pro Dejot. c. ult.* Criminibus illis pro rege ſe ſupponit reum. *ſi ſottomette in iſcambio del re*. ¶ *Supponere puerum*, alienum filium pro ſuo alere, & tanquam ſuum oſtentare. *Plaut. Truncul.* 4. 3. 30. Puerum ſuppoſivit ſibi pro filiolo. *&* 2. 5. 8. Alienos dolores mihi ſuppoſivi. Adde 2. 4. 50. & *Ciſtell.* 2. 3. 11. & *Terent. Eun. prol. v.* 39. Quo pertinet illud ejuſd. *ibid.* 5. 3. 2. Referam illi ſacrilego gratiam, qui hunc ſuppoſuit nobis. *h. e.* hunc adoleſcentulum pro Eunucho ad nos adduxit. ¶ *Supponere teſtamentum*, falſum, fictitium pro vero & legitimo ſubjicere, *falſificare*. *Cic. Parad.* 6. *c.* 2. Si teſtamenta amicorum exſpectas, aut ne exſpectas quidem, at ipſe ſupponis. *Id.* 1. *de Legib. c.* 16. Falſa teſtamenta ſupponere. ¶ Ponitur & pro ſubjungere, ſubjicere. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 9. Huic generi Hermagoras partes quatuor ſuppoſuit, deliberativam, demonſtrativam, juridicialem, negotialem. *& lib.* 2. *c.* 21. *a med. & cap.* 23. Supponere rationem. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 6. Deinde ſuppoſuit exemplum epiſtolæ Domitii. ¶ Subjicere, ſubjectum reddere, *ſoggettare*. *Ovid.* 1. *Faſt. v.* 306. Æthera que ingenio ſuppoſuere ſuo. *Perſ. ſat.* 5. *v.* 36. Me tibi ſuppoſui. teneros tu ſuſcipis annos. *mi ſon poſto ſotto la tua diſciplina*. ¶ Rem ſupponere, h. e. pignori ſubjicere, legitur apud *Torrentin. Gothofred.* & *Cujac.* in lemmate tituli unius *lib.* 27. *Dig.* ubi *Haloander* edidit *pignori obligandis*. ¶ poſthabere, *poſporre*. *Ovid.* 6. *Faſt. v.* 47. Pœniteat Sparten, Argoſque, meaſque Mycenas, Et veterem Latio ſuppoſuiſſe Samon. ¶ tanquam certum ponere, *ſupporre*, ut videtur. *Lucret. lib.* 6. *v.* 541. His igitur rebus ſubjunctis ſuppoſitiſque, Terra ſuperne tremit, &c.

SUPPORTO, & Subporto, as, avi, atum, a. 1. *portare, condurre di volta in volta*, ὑπάγω, ſubinde porto, ſubveho, importo, comporto. *Caſ. l.* 2. *B. Civ. c.* 15. Miles muro tectus, operi quæcumque uſui ſunt ſine periculo ſupportat. *Nep. in Attic. c.* 11. Ceteros pari fortuna perculſos inſtitit tueri, atque ex Epiro iis omnia Samothraciam ſupportari juſſit. *Liv. l.* 41. *c.* 1. In portu emporium brevi perfrequens factum eſt: omniaque hinc in caſtra ſupportabantur. *Caſſ. ad Cicer.* 12. *Fam. ep.* 13. *ad fin.* Niſi quid navibus Laodicenorum ſupportarit, cito fame pereat, neceſſe eſt. *Caſ. lib.* 3. *B. Civ. c.* 44. Frumentum exercitui navibus ſupportabat. *& cap.* 15. Ligna atque aquam Corcyra navibus onerariis ſupportare. *& cap. ult.* Uti tuto frumentum auxiliaque navibus ad eum ſupportari poſſent. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. cap.* 35. Paulatim frumentum in oppidum ſupportare.

SUPPOSITIO, onis, f. *il metter ſotto*, ὑπόθεσις, actus ſupponendi *Colum. l.* 8. *cap.* 5. *ante med.* Ipſa ſuppoſitio (*ovorum incubandorum*) per hos fere dies eſt commodiſſima. ¶ Suppoſitio pueri apud *Plaut. Capt. in fin. Ciſtell.* 1. 2. 25. & *Truncul.* 2. 4. 83. eſt, cum alienum puerum quis pro ſuo ſupponit atque educat.

SUPPOSITITIUS, & Suppoſiticius, a, um, ὑποβολιμαῖος, alteri ſuppoſitus, alterius loco pro vero & nativo poſitus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 8. Matri ſuppoſititiæ quoque inſerviunt. *h. e.* equæ pullum aſininum lacte nutrienti. ¶ *Gladiator ſuppoſititius*, qui alteri interfecto, vel feſſo ſubſtituitur, eique in certamine ſuccedit. Hinc de Hermete præſtantiſſimo gladiatore, qui nunquam pugnando defatigabatur, nec ſucceſſore indigebat, *Martial. l.* 5. *epigr.* 25. Hermes vincere, nec ferire doctus: Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi.

SUPPOSITORIUS, a, um, adject. Cella ſuppoſitoria in balneis eadem eſt, quæ tepidaria, ita dicta quia frigidariæ ſuppoſita erat. tres enim erant balneorum cellæ, frigidaria, tepidaria, & caldaria: aqua per frigidariam primum, deinde per tepidariam influebat in caldariam, ut *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. docet. *Vopiſc. in Carin. cap.* 17. Balneis ita frigidis uſus eſt, ut ſolent eſſe cellæ ſuppoſitoriæ. V. ibi *Caſaubon.* & *Salmaſ.*

SUPPOSITUS, & Subpoſitus, a, um, *poſto ſotto*, ὑποτεθείς, ſub aliqua re poſitus. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 7. incedis per ignes Suppoſitos cineri doloſo. *Propert. l.* 2. *eleg.* 10. *v.* 31. ubi ſuppoſitus cinerem me fecerit ardor. *Virg.* 3. *Georgic. v.* 492. vix ſuppoſiti tinguntur ſanguine cultri. *h. e.* ſub victimarum jugulo teſias. *Senec.* in

in Herc. Oet. vers. 159. Parthus suppositus plagæ soliferæ. *Ovid. Met. 7. vers.* 118. Suppositi jugo tauri. *Id. 4. Trist. eleg.* 8. *vers.* 47. Nil ita sublime est, supraque pericula tendit, Non sit ut inferius suppositumque deo. *soggetto*. & *Senec. in Herc. Oet. vers.* 1333. Orbis suppositus malis. *esposto, sottoposto*. ¶ Item pro alio positus, substitutus, subditicius, fictus, suppositicius, *surrogato, sostituito, posto in iscambio, finto, supposto*: præsertim si dolo, & fallendi causa. *Cic. 7. Verr. c. 27. sub fin.* Ut ille suppositus facile & libenter se illum, qui non erat, esse simularet. *Id. pro Cluent. c. 44. a med.* Qui supposita persona, falsum testamentum obsignandum curarit. *Tibul. l. 1. el. 6. v.* 27. ipse bibebam Sobria supposita pocula victor aqua. *posta acqua in vece di vino*. & *Paul. Dig. lib. 29. tit. 2. leg.* 90. Si is, qui bonis paternis se abstinuit, per suppositam personam emptoris bona patris mercatus probetur. *per via di terza persona, aut di un finto compratore*. & *Virg. 7. Æn. v.* 282. jugales semine ab æthereo, quos Circe Supposita de matre nothos furata creavit. *h. e.* equa terrestri & degeneri. *Plaut. Cistell.* 4. 2. 49. Puella heræ revo supposita. *h. e.* tanquam vera filia tradita, cum alia matre nata esset. & *Terent.* 1. 1. 71. Suppositus puer. ¶ *Suppostus*, syncope, ut *repostus*, *repostus*, Poetarum est. *Virg. 6. Æn. v.* 24. suppostaque furto Pasiphae. *Sil. l. 3. v.* 90. suppostaque cælo saxa. *h. e.* Alpes tam editæ, ut cælum contingere videantur.

SUPPOSTOR, oris, m. qui supponit. Inter opifices pecuniæ cudendæ fuere & suppostores. V. *Malleator*.

SUPPOSTRIX, icis, f. quæ supponit: speciatim quæ alienos pueros aliis tanquam suos nutriendos clam præbet. *Plaut. Truc.* 4. 2. 50. Venefica! Suppostrix puerum.

SUPPOSTUS. V. *Suppositus*.

SUPPRÆFECTUS. V. *Subpræfectus*.

SUPPRESSE. V. *Represse*.

SUPPRESSIO, onis, f. *soppressione*, ἀποστερησις, actus supprimendi. *Cic. pro Cluent. c.* 25. Statuit ad easdem sibi prædas, ac suppressiones judiciales revertendum. *h. e.* injustas detentiones pecuniæ sibi ad corrumpendos judices oblatæ, & in usus proprios conversæ. V. integrum Ciceronis locum. ¶ Suppressiones nocturnæ dicuntur, quoties per somnum spiritus supprimitur, aut etiam ipsa vox, ut incerta indiscretaque edatur, quemadmodum in eo morbo accidere solet, qui Græcis *Ephialtes*, Latinis *Incubus* dicitur. *Plin. l.* 27. *c.* 10. Grana nigra auxiliantur & suppressionibus nocturnis, in vino pota, quo dictum est, numero.

SUPPRESSOR, & Subpressor, oris, m. qui supprimit, hoc est occultat alienum servum. *Callistrat. Dig. lib. 48. tit. 15. leg.* 6. Apud quem unus aut alter fuerit fugitivus inventus, qui operas suas locaverit, ut pasceretur; & utique si idem antea apud alios fecerit, hunc non jure quis suppressorem dixerit.

SUPPRESSUS, & Subpressus, a, um, *abbassato premendo, depresso*, καταβληθεὶς, premendo demissus, depressus. *Liv. l. 22. c. 19. extr.* Duæ captæ naves, quatuor suppressæ. *affondate*. Adde *Justin. l.* 2. *c. 9. a med.* ¶ Item premendo applicitus, *attaccato*. *Ovid.* 3. *Trist. el. 3. v.* 21. Si jam deficiam, suppressaque lingua palato. *Al. leg.* Si jam deficiat, suppresso lingua palato. *Varr. l. 2. R. R. c.* 9. Canes facie debent esse formosi, oculis nigris, labris subnigris, mento suppresso, & ex eo enatis duobus dentibus eminulis, &c. *h. e.* contracto, & maxillæ superiori adhærente. ¶ Item retentus, a cursu repressus, *fermato, arrestato*. *Hirt. l. 8. B. Gall. c.* 42. Quæcumque per locum præcipitem missa erant, ea vineis & aggere suppressa comprehendebant idipsum, quod morabatur. *Ovid.* 11. *Met. v.* 777. Cum vita suppressa fuga est. ¶ Item obstructus, clausus, *chiuso, soppresso*. *Cels. l. 2. c. 12. sect.* 2. Si is, qui sæpe purgatus est, subito habet alvum suppressam. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v.* 18. Lassaque suppresso fonte resistit aqua. *Id. 5. Met. v.* 291. pars ultima vocis In medio suppressa sono est. ¶ Item occultatus, *nascosto, soppresso*, ἀποκεκρυμμένος. *Cic. pro Cluent. c.* 27. *ad fin.* Qui accipere in campo consuerunt, iis candidatis, quorum nummos suppressos esse putant, inimicissimi solent esse. *Sueton. de Grammat. c. 8. in fin.* Quos libros Orbilius suppressos redemisse se dicit, vulgandosque curasse. ¶ *Vox suppressa*, non explicata, submissa. *Cic. pro Sull. c.* 10. Qui cum suppressa voce de scelere P. Lentuli diæsset, tantummodo ut vos exaudire possetis; de supplicio P. Lentuli magna & queribunda voce dicebas. *Id. in Orat. cap. 25. a med.* Valentiorum hoc laterum sunt, nec ab hoc, quem informamus, aut exspectanda, aut postulanda. erit enim, ut voce, sic etiam oratione suppressior. *Val. Flacc. l. 5. v.* 470. suppressumque cidet jam murmur Iason. *cessato il bisbiglio*.

SUPPRIMO, & Subprimo, is, pressi, essum, a. 3. *abbassare premendo, deprimere*, καταβάλλω, premendo dejicio, deprimo. *Liv. l. 28. c. 30. sub fin.* Quinqueremis Romana duas triremes suppressit. *mandò a fondo*. Sic *lib. 37. c. 11. a med.* Navis rostro icta supprimitur. ¶ Item retineo, cohibeo, compesco, reprimo, *fermare, ritenere, arrestare, raffrenare*, ἀνέχω. *Ovid. Met. 6. v.* 709. Nec prius aerii cursus suppressit habenas, quam, &c. *Id. 1. Amor. el. 13. v.* 10. Roscida purpurea supprime lora manu. *Nep. in Timoth. c.* 3. Tempestatem evitare utile rati, classem suppresserunt. *Cæs. l. 1. B. Civ. c.* 45. Hostem insolenter atque acriter nostros insequentem supprimit. & *cap.* 66. Iter supprimunt, copiasque in castris continent. *Cic. 3. Tuscul. c.* 31. Tollere ægritudinem funditus, aut sedare, aut detrahere quam plurimum, aut supprimere, nec pati manare latius. *Plaut. Mil.* 2. 3. 24. Supprimere Multiloquium. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 71. *Burm.* Canis avocatus cibo furorem suppresserat. *Id. in Satyr. c.* 91. & *Ovid. 4. Fast. v.* 83. Supprimere querelas. *Id. l. 1. ex Ponto, ep. 8. v.* 69. iram. *Id. 1. Met. v.* 715. vocem. *Albinovan. ad Liv. v.* 417. lacrymas. *Plin. l. 27. c. 12. ante med.* & *Cels. l. 2. c. 10. sub fin.* sanguinem. *stagnare, fermare*. & *Cels. l. 4. c.* 19. ventrem. *Colum. l. 6. c. 17. a med.* Epiphoram supprimit poleata conspersa mulsa aqua. *Senec. in Troad. v.* 261. Hoc se magis supprimere felicem decet, variosque casus tremere. ¶ Item occulto, celo, *occultare, nascondere, sopprimere*. *Plin. junior lib.* 15. At nos elaborata iis abscondere atque supprimere cupimus. *Cic. pro Cluent. c.* 36. Pecuniam cum accepisset nomine judicii Safiniani, retinuit atque suppressit. *Liv. l. 5. c.* 1. Ejus decreti suppressa fama est. *Tacit. 1. Hist. c. 17. extr.* Mala coercitam famam supprimentes, augebant. & *lib. 2. c.* 96. Suppresso Vespasiani nomine. *Sueton. in Calig. c.* 16. Supprimere testamentum. *Id. in Tiber. c.* 8. Ergastulorum domini in invidiam venerant, quasi exceptos supprimerent non solum viatores, sed & quos sacramenti metus ad hujusmodi latebras compulisset. *Paul. Dig. lib. 47. tit. 2. leg.* 84. Alienam ancillam supprimere.

SUPPROMO. V. in voce sequenti.

SUPPROMUS, & Subpromus, i, m. *sotto dispensiere*, ὑποταμίας, secundus promus, sive qui promo substituitur. *Plaut. Mil.* 3. 2. 24. Bono suppromo, & promo cellam creditam. *Id. ibid. vers.* 12. Eho tu scelestæ, qui illi suppromus es. Est qui leg. *qui illi suppromo*.

SUPPUDET, & Subpudet, ebat, duit, imp. a. aliquantulum pudet. *Cic. l. 9. Fam. ep.* 1. Sed quod eorum me suppudebat. *Id. l. 15. ep.* 16. Puto, te jam suppudere, cum hæc tertia jam epistola ante te oppressit, quam tu schedam, aut litteram.

SUPPURATIO, onis, f. *postema*, ἐμπύημα, ὑπόπυον, collectio puris, vomica, abscessus. *Plin. l. 20. c.* 3. Suppurationes, quas Græci vocant apostemata. *Cels. l. 2. c.* 8. Ex suppurationibus hæ tolerabiles sunt, quæ in exteriorem partem feruntur, & acuuntur. & *cap. 7. a med.* Omnis tumor ad suppurationem fere spectat. *Senec. ep. 14. ante med.* Præcordiorum suppurationes. ὑπόπυα. *Colum. l. 6. c. ult.* Suppuratio ferro rescissa linamentis curatur. & *cap. 12. ad fin.* Cum maturuerit suppuratio, rescinditur ferro. & *cap. 17. a med.* Si ante quam tumor discutiatur, in suppurationem convertitur. *Cels. l. 3. c. ult. sub fin.* Suppurationem dissipare, & evocare. & *ibid.* Suppuratio ut rumpatur. *Id. in fin. cap. 2. lib.* 7. Suppurationem incidere. *Plin. l. 23. c. 1. ante med.* discutere. *Id. l. 22. c.* 25. extrahere. *h. e.* evocare. *Id. l. 24. c. 4. ad fin.* siccare. *Id. l. 21. c.* 14. & *lib. 30. c.* 14. concoquere. *h. e.* ad maturitatem perducere, *far venire a capo*. *Id. l. 24. c.* 3. Suppurationibus resistere.

SUPPURATORIUS, a, um, ad suppurandum pertinens, ut Suppuratoria medicamenta, *Plin. l. 28. c. 4. post med.* h. e. quæ ad suppurationem tumores perducunt.

SUPPURATUS, a, um, *che ha fatta capo, marcito*, ἔμπυος, ὑπόπυος, collecto pure plenus. *Plin. l. 29. c.* 2. Lanæ cinis additur in fistulas, auresque suppuratas. *Id. l. 21. c. 19. a med.* Flos albæ violæ suppurata aperit, ipsa discutit. *Id. l. 23. c.* 3. Oleæ eosdem medentur sanguinem rejectantibus & suppurata extussientibus. ¶ Translate *Senec. ep. 80. a med.* Horum qui felices vocantur, hilaritas ficta est, aut gravis & suppurata tristitia. *h. e.* intus, & in imo pectore, quasi collectum pus, insidens.

SUPPURO, & Subpuro, as, n. 1. *far capo, marcire*, ἐμπυΐσκω, in pus vertor, ad suppurationem venio. *Cato R. R. c.* 157. Cancer fistulosus subtus suppurat sub carne. *Colum. l. 6. c.* 12. Sanguis nisi emissus fuerit, saniem creabit: qui si suppuraverit, tarde percurabitur. *Plin. l. 12. c.* 14. Si strumæ suppuraverint. & *cap. ult. a med.* Ervum panis suppurare prohibet. & *ibid. circa med.* Lens contra suppurantia cum polenta imponitur. ¶ Translate *Senec. de brevit. vitæ, c. 11. ad fin.* Quos hasta prætoris infami lucro, & quandoque suppuraturo exercet. *h. e.* vertendo in damnum. *Id. ep. 59. sub fin.* Cum voluptates angusto corpori, ultra quam capiebat, ingestæ suppurare cœperunt. ¶ Active *Tertull. advers. Gnost. in princ.* Magnum de modico malum, scorpium terra suppurat. *h. e.* tanquam pus quoddam emittit. *Paulin. Nolan. carm. 20. (al. 22.) v.* 161. Evomuit lacrymis, quem suppuraverat æstum. *h. e.* tanquam pus conceperat.

SUPPUS, & Supus, a, um, supinus. *Festus*: Suppum antiqui dicebant, quem nunc supinum dicimus: ex Græco, videlicet pro adspiratione ponentes litteram s, ut cum ὕλας dicunt, & nos silvas; item ἕξ sex, & ἑπτὰ septem. Ejus vocabuli meminit etiam Lucilius: Si vero das quod rogat, & si suggeris suppus. Hæc *Festus*, qui satis indicat esse ab ὕπτιος, & extrito τ ὕπιος, ὑπός, supinus. *Isidor. lib. 18. Orig. c.* 65. tradit in jactu talorum ternionem *suppum* dictum, quaternionem *planum*, unionem *canem*. *Scalig. ad Fest.* docet, partem tali inferiorem, ὕπτιον dictam, h. e. supinam, cum talus ita caderet, ut esset illa superior, *suppum* vocatam fuisse.

SUPPUTARIUS, a, um, adject. *che serve a computare*. *Tertull. in Apolog. c.* 19. Supputarii digitorum gesticuli. Alii leg. *supputatorii* eod. sensu.

SUPPUTATIO, onis, f. *computo*. *Vitruv. lib. 3. cap. 1. circa med.* Cum ad supputationem crescat. *Arnob. l. 2. pag.* 93. Quibus istud rationibus colligi, aut quibus supputationibus potest?

SUPPUTATOR, oris, m. *computista*. *Firmic. l. 5. cap. 8. circa med.* Boni erunt supputatores, arithmetici, geometræ. *Id. l. 6. c. 26. ad fin.* Acutissimi supputatores.

SUPPUTATORIUS. V. *Supputarius*.

SUPPUTATUS, a, um, supputando collectus. *Pallad. in Januar. tit.* 12. Decem & octo decempedæ decies & octies supputatæ trecentas viginti quatuor explebunt.

SUP-

SUPPUTO, & Subputo, as, avi, atum, a. 1. *potere e tagliare di volta in volta*, identidem puto, cædo. *Cato R. R. c. 27.* Oleas teneras supputato. *Colum. sub fin. l. 4.* Castaneæ supputari debet bime, quin etiam trime. *Plin. l. 17. c. 20. a med.* Semina fruticantia supputare, & falcem pati consuescere. ¶ Item computare, *far conti, calcolare. Ovid. 2. ex Pont. ep. 3 v. 17.* & sibi quid sit Utile, sollicitis supputat articulis. Ita enim meliores libri, teste *Heinsio*. Al. leg. *computat*.

SUPRA, *su, sopra, ὑπέρ*, idem quod *super*, præpositio accusativum regens: a *supera* per syncopen. *Phædr. l. 1. fab. 2. v. 20.* Tignumque supra turbæ petulans insilit. *Plaut. Pers. 5. 2. 38.* Ille qui supra nos habitat. *Plin. l. 36. c. 5. circa med.* Nereides supra delphinos & cete sedentes. *Virg. 9. Æn. v. 553.* fera saltu supra venabula fertur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. a med.* Si essent, qui sub terra semper habitavissent, nec exissent unquam supra terram. *Plin. l. 34. c. 6.* Attalli supra ceteros mortales. *Cic. 9. Fam. ep. 26.* Accubueram hora nona: & quidem supra me Atticus, infra Verrius, familiares tui. V. *Accumbo*. ¶ Ad significandum situm locorum. *Liv. l. 23. c. 31.* Exercitum, qui supra Suessulam Nolæ præsideret. *Plin. l. 2. c. 72.* Syene oppidum, quod est supra Alexandriam quinque millibus stadiorum. ¶ Ponitur sæpe pro ultra, plus quam, *più di*. *Cic. 2. de Legib. c. 16.* Hæc commemoratio vereor ne supra hominis fortunam sit. *Liv. l. 30. c. 35.* Carthaginiensium cæsa eo die supra millia viginti. *Colum. l. 4. c. 27. circa med.* & *Liv. l. 21. c. 7. a med.* Supra modum. *Horat. l. 2. ep. 18. v. 22.* Supra vires. *Virg. 2. Georg. vers. 227.* Supra morem. *Plin. l. 11. c. 40.* Quibus solida ungula, nec supra geminos fetus. *Phædr. lib. 4. fab. & v. 24.* Duo juvenes humanam supra formam. *Plin. l. 34. c. 7.* Supra humanam fidem. *Brut. ad Attic. ep. 17. ad fin.* Bellum gerere cum dominatione & potentia, quæ supra leges se esse velit. *h. e.* plus posse, quam leges. *Virg. 11. Æn. v. 509.* est omnia quando Iste animus supra. *è superiore*, supra omnes grates, & supra omne præmium. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 353.* Alta mane, supraque tuos exsurge dolores. *h. e.* animo & virtute dolores supera. *Horat. lib. 3. od. 19. v. 15.* tres prohibet supra Rixarum metuens tangere Gratia. *più di tre*. & *Colum. l. 11. c. 49.* Supra duos menses. ¶ Item pro præter, *oltre*. *Liv. l. 2. cap. 18.* Supra belli Latini (al. *Sabini*) metum id quoque accesserat, quod, &c. *Plin. l. 21. c. 3. sub fin.* De floribus, supra dictos, scripsit Theophrastus. ¶ *Supra caput esse* dicitur res, quæ valde urget, impendet, & gravis est. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2.* Ecce supra caput homo levis ac sordidus, sed tamen equestri censu, Catienus. etiam is lenietur. *Sallust. in Catil. c. 56.* Dux hostium cum exercitu supra caput est. Adde *Liv. l. 3. c. 17.* ¶ Supra, ante, de tempore. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18.* Paulo supra hanc memoriam. *Liv. in præfat.* Supra septingentesimum annum. ¶ Significat etiam curam & munus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 599. n. 8.* L. Flavi. Aug. Lib. supra Velerios da domu Aug. *Alib. pag. 1111. n. 1.* M. Livius Augustæ L. Amaranthus supra cubicularios. *Auct. declam. 353. inter ep. Quintil.* Dicet, sibi placuisse servum, & ideo supra rationes esse positum. ¶ Adverbii more, sine casu, *di sopra*. *Cato R. R. c. 119.* In orculam condito, oleum supra fiet. *Cic. 3. de Orat. c. 6.* Omnia hæc, quæ supra & subter, unum esse. *Virg. Æn. 8. v. 149.* Et mare, quod supra, teneant, quodque alluit infra. *Horat. l. 1. ep. 2. vers. 164.* uger fortasse trecentis, Aut etiam supra nummorum millibus emptus. *e anche più*. & *Cic. Verr. 5. c. 33. ad fin.* Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrabantur: supra adjecit Æschrio. *h. e.* majus pretium obtulit. *Virg. 7. Æn. v. 381. de troche.* stupet inscia supra Impubesque manus, mirata volubile buxum. *h. e.* turba circumstans atque imminens trocho currenti. *Id. Æn. 11. v. 683.* ipse catervis Vertitur in mediis, & toto vertice supra est. *h. e.* supereminet. *Cic. Attic. l. 13. ep. 19.* Dialogos confeci & absolvi, nescio quam bene, sed ita accurate, ut nihil possit supra. *h. e.* magis, *con più diligenza*. & *Terent. Adelph. 2. 3. 21.* Meum amorem & peccatum in se transtulit. nihil pote supra. *Id. Eun. 3. 1. 37.* Facete, lepide, laute: nihil supra. ¶ *Supra quam*, plus quam, *più di quello che*. *Sallust. in Catil. cap. 5.* Patiens inediæ, algoris, supra quam cuiquam credibile est. *Cic. in Orat. c. 40. extr.* Sæpe rem dicendo subjiciet oculis: sæpe supra feret, quam fieri possit. *Aurel. Vict. in epitom. c. 1. a med.* Dominandi supra quam æstimari potest, avidissimus. ¶ *Supra quod*, idem. *Paul. Dig. lib. 30. leg. 28.* Supra quod capere possum. ¶ Supra, ultra, ulterius. *Horat. lib. 2. od. 18. v. 11.* nihil supra deos lacesso, nec potentem amicum largiora flagito. ¶ superius, antea, superioribus verbis. *Cæs. initio l. 2. B. Gall.* Uti supra demonstravimus. *& cap. 29.* De quibus supra scripsimus. *Cato R. R. cap. 157.* Validior est orthica, quæ supra scripta est. *Nep. in Dione, cap. 6.* De quo commemoravi supra. *Cic. pro Cæcin. c. 5. circa med.* Ille, quem supra deformavi. *Id. 3. de Orat. c. 55.* Ille, quæ supra dixi. *Lucret. l. 1. v. 429.* Id quod jam supra tibi paulo ostendimus ante. Plerique omn. leg. *supere*, quod idem est. ¶ retro, altius, ratione temporis. *Sallust. in Catil. c. 5. sub fin.* Res ipsa hortari videtur, quoniam de moribus civitatis tempus admonuit, supra repetere. *Id. in Jug. c. 5.* Priusquam hujuscemodi rei initium expedio, pauca supra repetam. *Tacit. Ann. 16. c. 18.* De C. Petronio pauca supra repetenda sunt.

SUPRADICTUS, a, um, particip. *detto di sopra*. *Pallad. in Januar. tit. 14. a med.* Præter raphanum semina supradicta deponunt. *Id. in Febr. tit. 32* Supradictis potionibus mersa serventur. *Valerian. Imp.* apud *Vopisc. in Aureliano, c. 9.* Supradicto viro efficiet, &c. Habet etiam *Quintil. initio cap 5. (al. 9.) lib. 1.* & *initio cap. 2. l. 6. & cap. 2. ante med.* sed ubique disjunctim scribi potest.

SUPRAFATUS, a, um, *prefato*, supradictus. *Sidon. l. 5. epist. 24. ad fin.* Suprafatus summus sacerdos.

SUPRAJACIO, is, n. 3. superjacio. *Colum. l. 11. c. 3. ad fin.* Virgis stramenta suprajaciuntur.

SUPRANATANS, tis, particip. *galleggiante*, ut Supranatans bitumen in lacu Asphaltite, *Vitruv. l. 8. c. 3. ante med.*

SUPRAPOSITIO. V. *Superpositio*.

SUPRAPOSITUS, a, um, *sopraletto*, superpositus, supradictus. *Cels. l. 6. c. 18. sect. 2. ante med.* Quale suprapositum est, cataplasma superdare. ¶ Rectius divisim scribes *supra positum*.

SUPRASCANDO, is, a. 3. *salir sopra*. *Liv. l. 1. c. 32. circa med.* Cum fines suprascandit.

SUPRASCRIBO, is. Apud *Cicer. 6. Fam. ep. 10. Plin. l. 6. epist. 27.* &c. divisim scribendum est. ¶ Invenitur tamen *suprascriptus* junctim exaratum *in Cenotaph. Pis. C. Cæs. sub fin.* Ea omnia, quæ suprascripta sunt. & *Vitruv. lib. 2. cap. 8. a med.* In dextra parte fanum est Veneris, & fons suprascriptus. *h. e.* de quo supra scripsi.

SUPRAVIVO, is, n. 3. *sopravvivere*, supervivo, ἐπιβιόω. Vetus lapis *in antiquit. Benevent. class. 9. n. 80.* Quæ vixit ann. cum eo XII. men. . . . . quæ supravixit dieb. &c.

SUPREME adverb. supremum. Agnoscitur a *Priscian. l. 15. pag. 1016. Putsch.* nullo tamen Auctore adjecto.

SUPREMITAS, atis, f. supremum tempus, mors. *Ammian. lib. 31. c. 13. ad fin. (al. cap. 39.)* Nec Valenti sepulturam, qui supremitatis honor est, contigisse. ¶ Item summa dignitas. *Claud. Mamert. l. 2. c. 13.* Supremitates & præminentias adire.

SUPREMO, &

SUPREMUM, adverbia. V. in voce sequenti.

SUPREMUS, a, um, *sommo, più alto, supremo*, summus, altissimus: ab obsoleto *superrimus* per syncop. *Festus*: Supremus modo significat summum: alias extremum: alias maximum. *Virg. 4. Georg. v. 460.* At chorus æqualis Dryadum clamore supremos Implerunt montes. *Lucret. l. 2. v. 274.* montesque supremos Silvifragis vexare flabris. *Senec. in Oedip. v. 95.* Suprema rupes. *Al. leg.* superna. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 167.* Stetit arce suprema Algenti qua zona riget Saturnia tractu. *h. e.* altissima cæli parte. ¶ Summus dignitate. *Plaut. Curc. 4. 1. 1.* Jupiter supreme serva me. *Vetus Poeta* apud *Plin. l. 35. c. 10. ad fin.* Regina Juno suprema conjux. *Plaut. Pseud. 1. 1. 14.* Nam in mea antidhac supremum habuisti comitem consiliis tuis. *h. e.* primum, præcipuum. ¶ Item maximus, μέγιστος. Veteres, teste *Festo*, & *Gell. l. 11. c. 1.* duas oves & triginta boves *supremam multam* dixerunt. *Virg. 3. Æn. v. 590.* macie confecta suprema Ignoti nova forma viri. ¶ Item sæpius extremus, ultimus, novissimus, *ultimo, estremo*, ἔσχατος. *Ovid. de remed. amor. v. 114.* Supremam bellis imposuisse manum. *Martial. de Spectac. epigr. 3.* Et quem supremæ Tethyos unda ferit. *h. e.* maris Britanniam alluentis. *Colum. l. 10. v. 194.* jubare exorto jam nocte suprema. *h. e.* ultima parte noctis. *Claudian. de B. Get. v. 554.* Ligurum regione suprema. *Id. l. 1. de rapt. Pros. v. 100.* suprema sors. *h. e.* ultima, quæ Plutoni obtigit post Jovem & Neptunum. & *vers. 261.* fila supremo. *h. e.* extrema telæ parte. *Virg. 12. Æn. v. 803.* Ventum ad supremum est. ¶ *Suprema tempestas*, & *suprema* absolute, olim erat occasus solis: postea sic dicta est pars diei inter eam, quæ *de meridie* dicitur, & vesperam, ut docet *Censorin.* mox afferendus. Nomen habuit ex eo, quod erat ultimum diei tempus, quo agi in foro licebat. In legib. XII. Tab. apud *Fest.* Sol occasus suprema tempestas esto. *Varr. lib. 5. de L. L. c. 2.* Suprema summum diei. hoc tempus duodecim Tabulæ dicunt occasum esse solis: sed postea lex Prætoria id quoque tempus jubet esse supremum, quo prætor in comitio supremam pronuntiavit populo. *Gell.* pleniorem refert XII Tabular. locum *lib. 17. c. 2.* Ante meridiem caussam conjicito, quom perorant ambo præsentes: post meridiem præsenti litem addicito. sol occasus suprema tempestas esto. *Censorin. de die nat. c. ult.* Meridies, quod est medii diei nomen: inde de meridie; hinc suprema. quamvis plurimi supremam post occasum solis esse existiment, quia est in XII. Tabulis scriptum sic: Sol occasus suprema tempestas esto. Sed postea M. Plætorius trib. pleb. scitum tulit, in quo scriptum est: Prætor urbanus, qui nunc est, quique posthac fuat, duos lictores apud se habeto: isque usque ad supremam jus inter cives dicito. Post supremam sequitur vespera, &c. *Plin. l. 7. c. 60. de horolog.* Accensus consulum, a columna Mænia ad carcerem inclinato sidere, supremam pronuntiabat. *Plaut. Asin. 3. 3. 4.* Mater supremam mihi tua dixit, domum ire jussit. Ita *Turneb.* Al. leg. *supremum*. Priore lectione alluditur ad morem indicendi supremam, post quam dimittebantur in judiciis actores & rei. Altera ad morem dicendi novissima verba (ut est apud *Virg. 6. Æn. v. 231.*) in funeribus: qua de re infra dicetur. ¶ Sæpissime *supremus* refertur ad ultimum vitæ tempus, mortem, funus, exsequias. *Cic. Phil. 1. c. 14.* Acerbissimum ejus diem supremum malim, quam L. Cinnæ dominatum. *Id. 2. de Legib. c. 9.* Incestum pontifices supremo supplicio sanciunto. *Tibull. l. 1. eleg. 1. v. 73.* supremo mihi cum venerit hora. *Ovid. 6. Fast. v. 668.* supremi tori. *h. e.* lecti funebres. *Id. in fin. l. 1. Amor.* ignes. *h. e.* rogi. *Virg. 11. Æn. v. 61.* Mille viros, qui supremum comitentur honorem. *h. e.* exequias. *Petron. in Satyr. c. 112.* Corpus supremo officio mandare. *h. e.* sepulturæ. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 151.* supremo in tempore deesse alicui. *h. e.* cum in extremo discrimine versatur. *Sil. l. 7. v. 708.* supremo ac fœde precari. *h. e.* ut aliquis te occidat. *Virg. 8. Æn. v. 583.* hæc genitor digressu dicta supremo Fundebat. *h. e.* post quem non erat amplius filium visurus. *Ovid. 8. Metam. v. 521.* & *lib. 3. Trist. el. 3.*

el. 3. carr. sociamque tori vocat nec supremo. *h. e.* moribundo, nec amplius locuturo. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 66. Claudius admotus supremis. *vicino a morte.* & *lib.* 6. *c.* 50. Appropinquare supremis. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* & *Plin. l.* 7. *epist.* 20. & 31. Suprema hominum judicia. *h. e.* testamenta. *Id. l.* 9. *epist.* 19. Supremi titulis. *h. e.* inscriptiones sepulcrorum. *Plin. alter lib.* 37. *c.* 2. *a med.* Nero in suprema ira duos calices crystallinos fregit. *h. e.* mox occidendus. *Id. l.* 7. *c.* 45. Augusti suprema cura. *Id. ibid. c.* 37. Suprema in senecta lapsu scalarum exanimatus est. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 289. Phrygiæ rasus venisse supremos. *h. e.* excidium. Sic *Virg.* 5. *Æn. v.* 190. Trojæ sors suprema. *Martial. l.* 5. *epigr.* 33. & 40. Supremæ tabulæ. *testamento.* ¶ Suprema, orum, mors, funus. *Quintil. in proœm. l.* 6. *a med.* Quo illa animo mensium octo valetudinem tulit! ut me in supremis consolatus est! *Plin. l.* 34. *c.* 8. *sub fin.* Hercules torva facie, sentienteque suprema. *Id. l.* 16. *c.* 44. Circa suprema Neronis. *Id. l.* 7. *c.* 3. Suprema divi Augusti. *Tacit.* 1. *Ann.* 61. Solvere suprema militibus. & *lib.* 3. *c.* 49. Carmine suprema alicujus desiere. *Id.* 4. *Hist. c.* 59. Agitare suprema. *pensar di ammazzarsi.* & *cap.* 44. Planctus, & lamenta, & supremorum imago præsenti circumdata. *Quintil. decl.* 8. *c.* 10. Longe ventura suprema prospicere. & *ibid.* Vidimus frequenter ad vitam post conclamata suprema redeuntes. ¶ Interdum *suprema* sunt τὰ λείψανα, reliquiæ & cineres cadaveris in rogo combusti. *Solin. cap.* 1. (*al.* 5.) *a med.* Priscorum testantur molem Orestis suprema. *Ammian. l.* 25. *c.* 9. (*al.* 31.) *in fin.* Cum Juliani suprema Procopius mittitur, ea humaturus in suburbano Tarsensi. ¶ Item ultima voluntas, *testamento.* *Quintil. declam.* 3. *c.* 2. Neque gravissimum parrem suprema sua juveni jactasse crediderim. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 8. Nihil primo senatus die agi passus, nisi de supremis Augusti. *Papinian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 36. Miles in supremis ordinandis, ignarus uxorem esse prægnantem, &c. ¶ Supremo, & supremum *adverb.* mom. *Plin. l.* 11. *c.* 53. Animo extrema supremo. *sul fin della vita.* & *cap.* 37. *sect.* 55. Ut neque ab homine supremum eos (*oculos*) spectare fas sit. *sul punto della morte.* & *Ovid.* 12. *Met. v.* 526. Quæ mihi tunc primum, tunc conspecta supremum. *per l'ultima volta.* Sic *Tacit.* 4. *Hist. c.* 14. Liberi a parentibus supremum dividuntur. *per non vedersi mai più.* & *Quintil. decl.* 6. *c.* 6. *ad fin.* Supremum, & in æternum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 67. animamque sepulcro Condimus, & magna supremum voce ciemus. V. *Conclamo.* ¶ Apud *Festum*, & in vet. Lap. apud *Manut. in Orthogr.* & in alio apud *Mazzoch. de Æsto*, *pag.* 130. duplici pp *suppremus* scribitur: sed contra est frequentior usus, & Poetarum auctoritas primam sæpe corripientium.

SUPUS. V. *Suppar.*

SURA, æ, *f. polpa della gamba, polpetta,* γαστροκνημία, pars posterior humani cruris crassior & carnosior. *Plin. l.* 11. *c.* 45. *a med.* Suræ homini tantum, & crura carnosa. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 120. Rufus quidam, ventriosus, crassis suris. *Turpil. apud Non. c.* 4. *n.* 5. Apertæ suræ, brachia autem procera horrorem mihi ex corde exsuscitabant. *Ovid.* 3. *de art. am. vers.* 623. Sura chartas relare ligatas. *Lactant. de opif. Dei c.* 13. *circa med.* Crura non æqualit modo ducta, ne indecens habitudo deformaret pedes: sed teretibus suris clementer exstantibus, sensimque tenuatis, & firma sunt, & ornata. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 342. pars compede suras Cruraque signati nigro livenda ferro. *Juvenal. sat.* 16. *v.* 14. grandes magna ad subsellia suræ. ¶ Synecdoche ponitur esse in his, h. e. ut sura pro crure ponatur. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 32. & *Æn.* 1. *v.* 341. alte suras vincire cothurno. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 80. Ubi suram aspiciasse, scias, posse eum gerere crassas compedes. *Horat. l.* 2. *ed.* 4. *v.* 21. Brachia, & vultum, teretesque suras Integer laudo. *Virg.* 12. *Æn. v.* 430. suras incluserat auro. *Grat. in Cyneg. v.* 338. argat imæ fascia suras. ¶ Item os minus ipsius cruris, quod Anatomici *fibulam* vocant. *Cels. sua fin. cap.* 1. *l.* 8. Alterum os ab exteriore parte suræ positum est: quod ipsum quoque sura recte nominatur. id brevius, superque tenuius, ad ipsos talos sursum fit. Adde *caput* 11. ¶ Sura cognomen fuit apud Romanos. Mamilium Suram memorat *Plin. l.* 18. *c.* 16. Suram proconsulem *lib.* 7. *c.* 12. *ad fin.* Accium Suram *Plin. alter l.* 10. *ep.* 7. L. Licin. Suram *Lapides apud Gruter. pag.* 419. *n.* 3. 4. 5. 6. &c. Aurelium Suram, *ibid. pag.* 762. *n.* 3. Duos alios Suras *Martial. l.* 1. *epigr.* 5. & *lib.* 6. *epigr.* 64. P. Cornelium Lentulum Suram, Catilinæ socium, & ob id ex carcere necatum, fama est, inquit *Plutarch. in Cicer.* inde cognomen accepisse, quod cum Sullæ quæstor fuisset, & magnam vim pecuniæ prodegisset, postulatus rationem reddere dixit, se non posse, sed præbiturum suram verberandam: quod facere solent pueri, cum in pilæ ludo peccarunt. ¶ Sura pro *Syra* nomen est ancillæ apud *Plaut. Trucul. c.* 4. 51. & *c.* 6. 60. & *Terent. Hecyr.* 2. 1. 3. & 2. Sic *Surus* pro *Syrus*, apud *Plaut. Trucul. c.* 6. 49. & apud *Tacit. Ann.* 2. *c.* 77. & alibi. Adde *veter. Lap. apud Gruter. pag.* 32. *n.* 5. Sic *Donat.* ad *Terent. Hecyr.* 1. 2. 8. Sura veteres legerunt, n pro c ponentes, ut Musia, Suria.

SURCLO, as, *a.* 1. *per syncop.* pro *surculo*, *ar*, est surculis connectere, ligare. *Apic. l.* 4. *c.* 5. & *lib.* 7. *c.* 2. &c.

SURCULACEUS, a, um, ξυλώδης, surculo similis. *Plin. l.* 19. *c.* 7. Semina duritie surculacea.

SURCULARIS, e, ξυλώδης, ad surculos pertinens. *Colum. l.* 3. *c.* 11. *circa med.* Considerandum est, surcularie, necne, sit terra. idque facillime explorature per stirpes, quæ sua sponte proveniunt. *h. e.* surculos & virgulta progignere.

SURCULARIUS, a, um, surcularis, καλυδικός. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med.* Leges colonicæ tollis, in quibus scribimus: Colonus in agro surculario ne capra natum pascat. *h. e.* surculis consito.

¶ Surcularia cicada, quæ in surculis arborum vivit. *Plin. l.* 11. *c.* 26. *in fin.* Quidam duo alia genera cicadarum faciunt: surculariam, quæ sit grandior: frumentariam, quam alii avenariam vocant. apparet enim simul cum frumentis arescentibus.

SURCULO, as, *a.* 1. surculos, stolones, ramulos amputo: ut *pompino, rusto.* *Colum. l.* 5. *c.* 9. *a med.* Plantæ non nisi post biennium ferro tangendæ: ne primo surculari debent, ita ut simplex stilus altitudinem maximi scrobis excedat.

SURCULOSE, adverb. *Plin. l.* 18. *c.* 16. *sub fin. de herba Medica.* Arescit surculose, ac postremo in pulverem inutilem extenuatur. *h. e.* postquam viridis crevit, ac tener, demum lignosa fit, & surculis durioribus arescit.

SURCULOSUS, a, um, surculi naturam habens, lignosus, duriusculus, ξυλώδης. *Plin. l.* 12. *c.* 19. quatuor digitis surculosus, arido similis. *Id. l.* 24. *c.* 15. Surculosa herba. *Id. l.* 19. *c.* 6. Surculosæ radices. *Id. l.* 27. *c.* 11. Surculosi ramuli.

SURCULUS, li, m. *ramuscello, pollone, gemmoglio, forcola,* ἀκρεμών, κλάδος, ramulus, sarmentum in arbore nascens, vel ab eo resectum: diminut. a *surus.* *Virg.* 2. *Georg. v.* 85. Nec pingues unam in faciem nascuntur olivæ, nec surculus idem Crustumiis, Syriisque pyris. *Plin. l.* 19. *c.* 6. *ante med.* Surculus ex nido malvi pulvino subjectus. *Colum. l.* 6. *c.* 15. Si forte bos surculum calcaverit, aut acuta testa, vel lapide ungulam pertuderit. *troncocello, stecco.* & *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 35. Ubi surculus corpori infixus est. *Id. l.* 8. *c.* 10. *sect.* 6. Digitum fractum satis est ad unum surculum deligari. *stecca, stecchetto, fuscello.* ¶ In illo *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 28. Ut ex jure civili, surculo defringendo, usurpare videantur. Turneb. l. 21. *Adversar. c.* 14. docet significari morem inductum a juresconsultis, ut qui possessionem agri arboribus consiti caperet, inde surculum defringeret, secumque auferret. Similiter si ager plantis careret, glebam sumebant. V. *Conserere.* ¶ Præcipue surculus dicitur, qui ex arbore reciditur, inserendi aut deponendi gratia, *marza, magliuolo, nesto,* qui & *semen*, & *malleolus*, & *talea* dicitur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 69. Da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. Multa de his *Varro l.* 1. *R. R. c.* 40. & 41. & *Plin. l.* 17. *c.* 14. & *c.* &c. *Id. ibid. c.* 10. *a med.* Salix vel inversa surculo seritur. ¶ Item planta minor, virgultum, stirps, frutex, *virgulto, pianta.* *Colum. l.* 7. *c.* 4. *ante med.* Campi liberi, & omni surculo rubisque vacantes. & *cap.* 10. *a med.* Surculo consitus ager. *Id. l.* 4. *c.* 28. Tres esse motus in omni surculo naturales: unum, quo germinet; alterum, quo floreat; tertium, quo maturescat. Adde *lib.* 2. *c.* 15. *a med. lib.* 3. *c.* 1. & *lib.* 9. *c.* 4.

SURDASTER, stri, *mezzo, o alquanto sordo,* ὑπόκωφος, aliquantum surdus. diminutivum, or *Priscian. l.* 3. *pag.* 610. & 618. & *lib.* 4. *pag.* 618. *Putsch.* docet. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 40. Erat surdaster M. Crassus: sed aliud molestius, quod male audiebat.

SURDE, *sordamente,* κωφῶς. *Afran. apud Charis. l.* 2. *pag.* 194. *Putsch.* Auentes, quibus animi non sunt integri, surde audiunt. *h. e.* nudiunt quidem, sed vel non intelligunt, vel non attendunt.

SURDESCO, is, n. 3. *divenir sordo,* κωφόομαι, surdus fio, obsurdesco. *Augustin. epist.* 157. *c.* 4. *edit. Parisiens.* In parte aures sopiant, in parte surdescant.

SURDIGO, ignis, f. surditas. *Marcell. Empir. c.* 9. *a med.* Auriculæ, quæ molestiam surdiginis patitur. & *mox.* Apri lotium remediat surdiginem.

SURDITAS, atis, f. *sordità,* κωφότης, privatio sensus audiendi. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 40. In surditate vero quidnam est mali? *Cels. l.* 6. *c.* 7. *sect.* 7. *extr.* Immaturæ uvæ succus adversus surditatem satis proficit.

SURDUS, a, um, *sordo,* κωφός, qui aurium sensu caret. De notatione V. Etymologos. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 3. Surdus varietates vocum, aut modos noscere non potest. *Id. Tuscul.* 5. *c.* 40. Epicurei nostri Græce fere nesciunt, nec Græci Latine. Ergo hi in illorum, & illi in horum sermone surdi. *Tibull. in fin. l.* 4. Surdis auribus esse. *Plaut. Cas.* 3. 3. *c.* Meteo, ne non sit surda, atque hæc audierit. *Id. Mil.* 3. 2. 100. Audio. ne me surdum verbera. *h. e.* ne me, ut surdum, obtundas, eadem sæpius iterando. ¶ Sæpe *surdus* est, qui audire non potest, aut non vult, & qui nulla re movetur, aut flectitur. *Ovid.* 5. *Amor. el.* 6. *v.* 61. nec te præstabis ministre Muvimus, o surdus foribus surdior ipsa tuus. *Id.* 14. *Met. v.* 711. Surdior illa freto surgente. *Horat. epod. ult. v.* 54. Non saxa nudis surdiora navitis Neptuno. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 24. & *Pers.* 4. 9. 13. Ballio, audi. Bal. Surdus sum. profecto inanilogus es. *Ovid. Heroid. ep.* 7. *v.* 27. Ille quidem male gratus, & ad mea munera surdus. *Propert. l.* 2. *el.* 16. *v.* 13. De te quodcumque ad surdas mihi dicitur aures. & *eleg.* 13. *v.* 48. Jupiter & surda negligit aure preces. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 48. Per nunquam surdos in tua vota deos. *Lucan. l.* 8. *v.* 581. sed surda vetanti Tendebat gemmas amens Cornelia palmas. *Sil. l.* 11. *v.* 354. surdus timori. *h. e.* qui timore non deterretur. ¶ Cum genitivo *Sil. l.* 10. *v.* 554. Mars genitor, votorum haud surde meorum. *Id. l.* 1. *v.* 691. surdus pactorum. *Colum. l.* 3. *c.* 10. *a med.* Idque nobis Poeta, velut surdis veritatis, indulget. ¶ Translate *Ovid.* 9. *Met. v.* 653. surdæque adhibent solatia menti. *Martial. l.* 10. *epigr.* 13. Et madet, heu! lacrymis janua surda tuis. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. *v.* 54. surdæ fores. *Id.* 1. *de ar. am. v.* 531. Thesea crudelem surdas clamabat ad undas. *Stat.* 12. *Theb. v.* 200. ore surda feræ pulsabimus urbis Limina. *Propert. l.* 4. *el.* 11. *v.* 4. tuas lacrymas littora surda bibent. *Liv. l.* 2. *c.* 3. Leges rem surdam, inexorabilem esse. *Plin. l.* 18. *c.* 3. *ad fin.* Surda tellus. *h. e.* qua cultura non respondet. *Stat.* 9. *Theb. v.* 864. & surdos expedit arcus. *h. e.* qui non parebant tendenti, neque ictum perferent. ¶ *Surdo canere*, proverb. præcepta dare negligenti, aut recusanti, pre-

predicare a' porri. *Propert. l. 4. el. 8. v. 47.* Cantabant surdo, nudabant pectora cæco. *Virg. Ecl. 10. v. 8.* Non canimus surdis: respondent omnia silvæ. *Liv. l. 40. c. 8.* Quæ præcepta vereor ne vana surdis auribus cecinerim. Sic *Terent. Heaut. 2. 1. 10.* Næ ille haud scit, quam mihi nunc surdo narret fabulam. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 199.* narrare asello fabellam surdo. ¶ Præterea *surdus* est etiam qui non auditur, mutus, tacitus, de quo nulli loquuntur. *Juvenal. sat. 7. v. 71.* Surda nihil gemeret grave buccina. *Propert. l. 4. el. 5. v. 56.* Illius tibi sit surda sine ære lyra. *Stat. l. 1. Silv. 4. v. 19.* mihi surda sine illo plectra. *Sil. l. 8. v. 248.* Atque illi sine luce genus, surdumque parentum nomen. *h. e.* ignobile, obscurum. *Id. l. 6. v. 75.* & haud surda tractstat prœlia fama. *Stat. 4. Theb. v. 359.* opus surdum atque ignobile. *Plin. l. 22. c. 2. a med.* Auctoritas quanta debeatur etiam surdis, hoc est ignobilibus herbis, perhibebitur. *Juvenal. sat. 13. v. 193.* quos diri conscia facti Mens habet attonitos, & surdo verbere cædit. *h. e.* occulto, tacito. Sic *Plin. l. 19. c. 1. a med.* Surdi ictus. *Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 6. v. 31.* & quoniam laudem pietate mereris, Non erit officii gratia surda tui. *h. e.* a me non tacebitur. ¶ *Surda vota* apud *Pers. sat. 6. v. 28.* sunt, quibus dii surdi fuerunt. ¶ *Surdus locus*, ubi sonus & vox supprimitur, *muto*. *Varr. l. 8. de L. L. c. 38. circa med.* Surdum theatrum. *Vitruv. l. 5. c. 3. de theatris.* Diligenter est animadvertendum, ne sit locus surdus, sed ut in eo vox quam clarissime vagari possit. *Senec. in Herc. Fur. v. 576. de Orpheo.* Mulcet non solitis vocibus inferos, E surdis resonat clarius in locis. *scilicet* ubi degant umbræ silentes, ea est sedes silentum, &c. V. *Silens*. ¶ *Surdus sonus* est durus, mutus, insuavis. *Quintil. l. 12. c. 10. ante med.* Zephyri, & Zopyri si nostris literis scribantur, surdum quiddam & barbarum efficient. ¶ Quandoque refertur ad visum. nam *surdus color* est fulgore carens, languidus, hebes, obtusus, *smorto*. *Plin. l. 37. c. 5. de smaragdis.* Quibusdam intercurrit umbra, surdusque fit color. & *ibid. a med.* Poliuntur sexangula figura, quoniam hebescunt, ni calor surdus repercussu angulorum excitetur. ¶ Et ad odoratum. *surdus* enim *odor* est remissus, languidus, & qui vix sentitur. *Pers. sat. 6. v. 36.* spirant cinnama surdum. ¶ Refertur ad alia quoque. *Plin. c. 2. l. 35.* Argenteæ facies surdo figurarum discrimine. *h. e.* obscuro, & vix internoscendo, cum colorum ac picturæ lumine nullo illustretur. *Id. l. 13. c. 15. a med.* Mensæ vitia, lignum: ita vocatur materia surda, & indigesta simplicitas. *h. e.* in qua nulla venarum varietas, nullus splendor. ¶ *Res surdæ*, inanimæ, sensus expertes. *Plin. initio l. 20.* Res surdæ, ac sensu carentes. *Id. l. 24. c. 1.* Surdis etiam rerum sua cuique sunt venena, ac minimis quoque. Adde *in fin. l. 27.* ¶ Superlat. *surdissimus* est *Augustini epist. 39.* (*al. 41.*)

SURENA, æ, f. nomen piscis est apud *Varron. 4. de L. L. c. 12.* ¶ Apud Parthos nomen erat summi magistratus post regem, cui ex officio obtingebat novum regem diademate coronare. *Tacit. Ann. 6. c. 42.* *Ammian. l. 24. c. 3.* (*al. 4.*)

SURGITE pro surrigite V. vocem sequentem.

SURGO, is, rexi, ectum, a. 3. *alzar diritto, levare*, extollo, erigo: idem quod *subrigo*, seu *surrigo* per syncopen. *Plaut. in fin. Epid.* Plaudite, valete, lumbos surgite atque extollite. *Sil. l. 3. v. 659.* pontum surgens super æthera Corus. *Al. leg.* spargens. *Avien. in descript. Orb. v. 484.* qua Boreali vertice ad æthram Conerescunt Alpes, surgit caput Apenninus. *Al. leg.* Apennino. *Arnob. l. 5. pag. 169.* Scribit Flaccus surrexisse se deos, &c. ¶ *Surgere se* est erigi, *alzarsi, rizzarsi, levarsi*, ἀνίστασθαι, ἐγείρεσθαι, cum sedentes, aut jacentes erigimur: sed accusativus *se* usu ita omittitur, ut *surgo* neutrius naturam induisse videatur. *Cic. 3. Offic. c. 31. a med.* Surrexit e lectulo, & ad se adolescentem jussit venire. *Id. 6. Verr. c. 65. in fin.* Prætor de sella surrexit & abiit. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 430.* Sella surgere, caput aperire solitum. Al. aliter leg. *Plin. l. 3. ep. 5. a med.* surgere a cœna. *Ovid. 2. Met. v. 771.* & *6. Fast. v. 735.* Surgere humo. *Id. 3. Met. v. 273.* solio. & *lib. 9. v. 702.* & *lib. 11. v. 579.* toro. *Virg. 7. Æn. v. 771.* ab umbris Mortalem infernis ad lumina surgere vitæ. ¶ *Surgere* absolute, e lecto, & a somno surgere, *levarsi de letto*. *Cic. 2. de Invent. c. 4. ad fin.* Ille multo ante lucem surrexit. *Ovid. Met. 13. v. 676.* mensa somnum petiere remota, Cumque die surgunt. *Id. 1. Amor. el. 13. v. 21. ad Auroram.* Non tu causidico, non tu jucunda diserto. Cogitur ad lites surgere uterque novas. & *vers. 38.* Surgis ad invisas a sene mane rotas. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 81.* vegetus præscripta ad munia surgit. ¶ De his, qui surgunt dicendi causa. *Cic. pro Rosc. Amer. initio.* Credo, vos mirari, quid sit, quod, cum tot summi oratores sedeant, ego potissimum surrexerim. *Id. 2. de Orat. c. 78.* Surgere ad dicendum. Adde *Ovid. 13 Met. v. 2.* ¶ Ponitur pro existere, oriri, nasci, erumpere, *sorgere, nascere, spuntare*. *Senec. in Thyeste, v. 842.* Sol occiduus tenebras jubet surgere. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 73.* huncine solem tam nigrum surrexe mihi? *syncope pro* surrexisse. *Ovid. 4. Met. v. 92.* lux Præcipitatur aquis, & aquis nox surgit ab iisdem. *Id. 4. ex Pont. ep. 9. v. 53.* Surgat plus ignis ab ara. *Martial. l. 14. epigr. 86.* saliet a nudo surgere ficus equo. & *epigr. 167.* trita pollice pusula surgit. *Quintil. l. 8. c. 3. sub init.* Amœni fontes surgentes. *sorgenti*. *Virg. 3. Georg. v. 400.* surgente die. *Id. 3. Æn. v. 481.* surgentes austri. *Id. 1. Georg. v. 161.* nec potuere seri, nec surgere messes. *Id. Ecl. 4. v. 8.* ferrea primum Desinet, ac toto surget gens aurea mundo. ¶ Item pro crescere ab imo in altum attolli, *innalzarsi da fondamenti, crescere*. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 124.* venerata Ceres culmo surgeret alto. *Ovid. 3. Met. v. 891.* Vivaque per rimas, proceraque surgit arundo. *Virg. 1. Æn. v. 369.* ingentis cernes Mœnia, surgentemque novæ Carthaginis arcem. *Ovid. Met. 8. v. 191.* Fistula disparibus paulatim surgit avenis. *Colum. l. 6. 1. 23.* Fruticem surrecturum in altitudinem compescere. *Virg. 3. Æn. v. 196.* & *Ovid. 14. Met. v. 711.* & *lib. 15. v. 508.* intre surgit. *si gonfia*. & *Pers. sat. 3. v. 95.* surgit tibi lutea pellis. *h. e.* intumescit. *Ovid. Met. 1. v. 43.* Jussit extendi campos, subsidere valles, lapidosos surgere montes. *Lucan. l. 2. v. 678.* tunc aggere multo Surgit opus. *Plin. l. 6. ep. 16. a med.* Area cinere mistisque pumicibus surrexerat. ¶ *Surgere* etiam dicuntur, quæ alta & erecta stant *Juvenal. sat. 6. v. 528.* in æde Isidis, antiquo quæ proxima surgit ovili. & *sat. 11. v. 43.* enlucris, sceptra quæ surgit eburno. *Virg. 10. Æn. v. 476.* humeri surgunt qua tegmina summa. & *vers. 725.* surgentem in cornua cervum. ¶ Translate *Virg. 1. Æn. v. 582.* quæ nunc animo sententia surgit? & *lib. 9. v. 667.* pugna aspera surgit. & *lib. 10. v. 28.* in Teucros Ætolis surgit ab Arpis Tydides. *h. e.* insurgit. & *lib. 12. v. 313.* discordia surgit. *Senec. in Thyest. v. 943.* dolor ex aliqua causa surgens. *Tacit. 2. Histor. 1. 42.* Rumor surgit. *Virg. Æn. 6 v. 103.* non ulla laborum, O virgo, nova mi facies, inopinave surgit. *mi si presenta*. & *lib. 10. v. 813.* sævæ altius iræ Dardanio surgunt ductori. *si rilevano*. & *lib. 4. Æn. v. 274.* *lib. 6. v. 364.* & *lib. 10. v. 524.* Ascanium surgentem, & spes heredis Iuli Respice. *h. e.* ad majora procedentem. & *lib. 4. v. 47.* Quam tu urbem, soror, hanc cernes! quæ surgere regna Conjugio tali! *Ovid. 5. Fast. v. 228.* surgit honor. *h. e.* venit. *Id. 2. de ar. am. v. 186.* surgit ingenium sub velocius annis. *Id. 1. Amor. el. 1. v. 27.* Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat. *h. e.* incipiat. *Virg. 6. Æn. v. 761.* surgere ad auras æthereas. *venir alla luce, nascere*. ¶ Passive impersonaliter. *Juvenal. sat. 4. v. 144.* Surgitur, & magno proceres exire jubentur Concilio. *Jul. Obsequ. de prodig. c. 130.* Nocte lux ita fulsit, ut, tanquam die orto, ad opus surgeretur. ¶ *Surrexe*, syncope pro *surrexisse*. *Martial. l. 5. epigr. 80.*

SURIA. V. *Sura* in fin.

SURIO, is, n. 4. *verrizzo*, libidine prurio: a *sus*. Proprie enim de suibus dicitur: translate de aliis brutis, & homine. *Fest. in Sublimo:* Immundissimi sunt sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis: ita ut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare, & surire dicuntur. ¶ Sunt, qui ita distinguunt, ut *subare* de feminis dicatur, *surire* de maribus. *Arnob. l. 5. pag. 177.* Eorum lascivia surientis assumpta, &c. Adde *Apul.* cujus verba V. in *Subo*.

SURIUS. V. in *Surus*.

SURPICULA. V. *Sirpicula*.

SURPTUS. V. *Surreptus*.

SURPUI. V. in *Surripio*.

SURRECTIO, onis, f. *risorgimento*, ἀνάστασις, resurrectio. *Arator in Act. Apost. c. 4. lib. 1. v. 314.* surrectio Christi Ut certo celetur, enim. V. *Subrectio*.

SURRECTITO. V. *Subreptito*.

SURRECTUS. V. *Subrectus*.

SURREGIT, & Sorctum antiqui ponebant pro *surrexit* & ejus participio: quasi sit surrectus. quibus L. Livius frequenter usus est. *Festus*.

SURREMIT, sumpsit. Inque manum surremit hastam. & *mox*. Idem surrempsit usurpavit pro, puerum sustulerit. Hæc *Festus*: quæ mutila esse videntur, neque excidisse nomen Scriptoris.

SURRENTINUS, a, um, Συρρεντῖνος, ad Surrentum pertinens, quod est oppidum maritimum extremæ Campaniæ non procul a promontorio Minervæ. *Plin. l. 3. c. 5.* Surrentini montes. *Id. l. 14. c. 6.* & *lib. 23. c. 1. circa med.* laudat Surrentina vina, convalescentibus maxime probata propter tenuitatem salubritatemque: eisque tertiam dat palmam post Setina, & Falerna. *Ovid. 15. Met. v. 710.* Et Surrentino generosos palmite colles. V. *Stat. l. 2. Silv. 2.* præterea *Plin. eod. lib. 14. 1. 2. sub fin.* & *lib. 35. c. 12. a med.* Surrentinas testas, hoc est calices fictiles commendat, bibendis vinis aptissimos. *Martial. l. 14. distich. 110.* Surrentina bibis, nec murrhina picta, nec aurum Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos. *Id. l. 14. distich. 102.* Accipe non vili calices de pulvere natos, Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ.

SURREPO, &c. V. *Subrepo*.

SURREPTUS, & Subreptus, a, um, *tolto di nascosto, rubato, rapito*, ὑφαιρεθείς, clam & dolo raptus, furto ablatus, subductus. *Lex vetus Atinia* apud *Gell. l. 17. c. 7.* Quod subreptum erit, ejus rei æterna auctoritas esto. *Plaut. Pœn. 5. 4. 76.* Hujusce filias apud vos habetis servas, quas vos ex patria liberas surreptas esse scitis. *Id. Pœn. prol. v. 104.* Rogitat, unde sit, cujatis, captane, an surrepta sit. *Lucan. l. 10. v. 519.* subrepta paratis a famulo Ganymede dolis Arsinoe. *Sueton. de Grammat. c. 25. ad fin.* Puer adhuc catenis subreptus, refugit in patriam. *Cic. 14. Phil. c. 4.* Qua enim in urbe tam immanis Annibal capta, quam in Parma surrepta Antonius? *h. e.* per dolum occupata. ¶ *Surptus* syncope est, habeturque apud *Plaut. Pœn. 4. 2. 80.* & *5. 2. 98.* ut quidem in multis MSS. legitur. Item *surruptus* in quibusdam codicib. citata lege *Atinia*, & apud *Plaut. Pœn. prol. v. 109.* &c.

SURRIGO. V. *Subrigo*.

SURRIPIO, & Subripio, is, ipui, reptum, a. 3. *togliere di nascosto, rubare, trafugare*, ὑφαιρεῖν, clam & dolo auferre, suffurari, subduco: a *sub*, & *rapio*. *Cic. in Verr. c. 19. a med.* Qui a Nævio vel sumpsisti multa, si fateris; vel si negas, surripuisti. *Id. pro Dejot. c. 25. a med.* Qui ex ejus custodia, per insidias, regis filium captivum surripuisset. *Id. Fam. 13. epist. 77. a med.* Servus meus cum multos libros surripuisset, aufugit. *Horat. l. 2. epist. 16. v. 9?.*

Nam

Nam de mille fabæ modiis cum surripis unum. *Martial. l.* 12. *epigr.* 29. Prætori mappam surripit Hermogenes. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 16. Etsi in ipso itinere & via discedebant tabellarii & eramus in cursu, tamen surripiendum aliquid putavi spatii, ne, &c. *rubar un po' di tempo.* & *Plaut. Men.* 3. 2. 26. Surripuisti te mihi dudum de foro. *mi ti sei sottratto*: e meo conspectu te subduxisti. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 11. *v.* 8. Cum me surripuit Principis ira tibi. *Id. Heroid. ep.* 11. *v.* 66. Crimina sunt multa subripienda patria. *h. e.* subtrahenda. *Senec. ep.* 1. Tempus, quod adhuc aut auferebatur, aut surripiebatur, aut excidebat, collige, & serva. *auferebatur* a potentioribus per officia & cultum: *surripiebatur* ab amicis per blanditias & sermones: *excidebat* tua negligentia. Ita *Lipsius*. *Cic. Parad.* 6. *sub fin.* Virtus nec eripi, nec surripi potest unquam. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 39. Sed quid solus agam? quaque infelicia perdam Otia materia, surripiamque diem? *h. e.* animo meo tristi subtraham, consumam, transigam. *Petron. in Satyr. c.* 119. Persarum ritu male pubescentibus annis Surripuere viros. *h. e.* virilitatem exsecando ademerunt. ¶ Syncope est in his *Horatii l.* 2. *sat.* 3. *v.* 283. unum me surpite morti. *h. e.* subducite, surripite. & *lib.* 4. *od.* 13. *v.* 20. Quæ me surpuerat mihi. & *Lucret. l.* 2. *v.* 314. Cernere jam nequeas, motus quoque surpere debent. & *Plaut. Capt. prol. v.* 8. Puerum servus surpuit. Adde 3. 5. 102. & 5. 4. 14.

SURROGO. V. *Subrogo*.

SURRUPTUS. V. *Surreptus*.

SURSUM, & Sursus *adverb. su, insù, in alto,* ἄνω, in supera parte & versus superam partem: & inservit verbis tum quietis, tum motus. Contrarium est *deorsum*. & videtur conflari ex *super* & *versum*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. Qui colunt deorsum, magis æstate laborant; qui sursum magis hieme. *h. e.* campestres agros aut colles. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 56. Nares, eo quod omnis odor ad supera fertur, recte sursum sunt. & *cap.* 33. *a med.* Natura hæc, ex quibus omnia constant, sursum deorsum, ultro citroque commeantibus. *Terent. Eun.* 2. 2. 47. Te totos hos menses quietum reddam, ne sursum deorsum cursites. *Id. Adelph.* 4. 2. 35. Præterito hac recta platea sursum. *Plaut. Amph.* 3. 4. *in fin.* Dein sursum ascendam in tectum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 97. Aspicit nihil sursum. *Gell. sub fin. lib.* 2. Propellere aliquid sursum. *Tubero apud eund. l.* 6. *c.* 4. Palpebras quoque ejus ne connivere posset, sursum ac deorsum insuebant. ¶ Jungitur cum *versum*, aut *versus*. *Lucret. l.* 2. *v.* 188. Sursus enim versus gignuntur, & augmina sumunt. *Cato R. R. c.* 33. Vineam sursum versum semper ducito. *Cic. in Orat. c.* 39. *a med.* Cum gradatim sursum versus reditur. ¶ Proverbii speciem habet illud *Senec. epist.* 44. Omnia ista longa varietas miscuit, & sursum deorsum fortuna versavit. *Petron. in fragment. Tragur. cap.* 65. *sub fin.* Sunt mulieres plus sciæ, sunt nocturnæ, & quod sursum est, deorsum faciunt.

SURUS, i, m. palus, fustis, ut *Festus* docet & suo loco, & in *Rigido*, & ex *Ennium* usum esse ait. Inde est diminutivum surculus. Hinc *crebrisurum* teste *eodem* apud *Ennium* significat vallum crebris suris, id est palis munitum. ¶ Præterea *Surus* est Syrus, ex consuetudine Latinorum vertendi in *u* Græcam *υ*: & *Suria* est Syria. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 5. *n.* 1. Jovi O. M. & Deæ Suriæ. *h. e.* Cybele. Adde *alias pag.* 86. *n.* 4. 5. 6. Sic pro Sylle *Sulla*, Phryges *Bruges*, & alia multa. V. *Sura* in fine.

SUS, (*vero* Suis,) suis, m. & f. *porco, e porca,* ὗς, σῦς, porcus, vel porca, & dicitur tam de feris, quam domesticis. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 4. *ante med.* Sus Græce dicitur ὗς, olim θῦσ ab illo verbo, quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suillo enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur: cujus vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur, & quod initiis pacis, fœdus cum feritur, porcus occiditur. & quod nuptiarum initio antiqui reges, ac sublimes viri in Hetruria in conjunctione nuptiali, nova nupta & novus maritus primum porcum immolant. *Ovid. l.* 4. *Fast. v.* 414. A bove succincti cultros removete ministri, Bos aret, ignavam sacrificate suem. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. Sus vero quid habet præter escam? cui quidem, ne putresceret, animam ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus? *Varr. lib.* 2. *R. R. c.* 1. *ante med.* De suibus nemini ignotum, nisi qui aptus non putat suem vocari. & *cap.* 4. Qui suum gregem vult habere idoneum. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 75. lutulenta ruit sus. *Prudent. lib.* 2. *contra Symmach. v.* 813. Spurca suis nostro ammo untet. *Plin. lib.* 28. *c.* 17. Macræ suis feminæ herbis pastæ lardum. *Martial. de spectac. epigr.* 14. Sus fera, jam gravior, maturi pignora ventris Emisit fetum. ¶ Sues Veneri invisi fuerunt. *Fest.* in *Suillum*: Suillum genus invisum Veneri prodiderunt Poetæ, ob interfectum ab apro Adonim, quem diligebat dea: quidam autem, quod immundissimi fiat sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis, ita ut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare & surire dicuntur. ¶ *Sus Minervam docet*, est, indoctus docet sapientem. *Fest.* Sus Minervam in proverbio est, ubi quis id docet alterum, cujus ipse inscius est. *Cic.* 1. *Acad. c.* 4. *extr.* Nam etsi non sus Minervam, ut ajunt, tamen inepte quisque Minervam docet. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 57. *ad fin.* Docebo sus (ut ajunt) oratorem eum, quem, &c. Itali dicunt, *i paperi menano a ber l' oche*. *Sidon. in carm. epist.* 17. *l.* 7. *ad Volusian.* Rura paludicolæ temnis populosa Ravennæ, Et quæ lanigero de sue nomen habet. *h. e.* Mediolani agrum. Cum enim Gallis consilium esset eam urbem condendi, solum effodientibus ferunt inventam suem dimidia lanatam, a quo portento ductum Mediolani nomen. V. *Isidor. lib.* 15. *Orig. cap.* 1. *post med.* ¶ Pro genitivo *suis* olim *sueris* dixere, ut *boveris* pro *bovis*. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Spectile*. Pernam, sumen sueris, spectile, callum, glandia. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 21. *a med.* Perna a pede sueris. *Al.* aliter *leg.* ¶ In dativo plur. habet etiam *subus*, ut *bubus*. *Lucret. l.* 6. *v.* 974. nam setigeris subus acre venenum est. & *vers.* 977. eadem subus hæc jucunda videtur. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* A quibusdam animalium, ut subus, manditur.

SUSQUE DEQUE, *su e giù*, ἄνω κάτω, sursum & deorsum. *Sus* enim est *susum* pro *sursum*: *de* deorsum valet, præsertim in compositis ut *demitto, descendo*, &c. *Susque deque ferre*, aut *habere* significat, inquit *Gell. l.* 16. *c.* 9. æquo animo esse, & quod accidit non magni pendere, atque interdum negligere & contemnere: & propemodum id valet, quod dicitur Græce ἀδιαφορεῖν, *non curarsi punto, non tener conto, vilipendere, passarsela con indifferenza*. *Laberius ibid.* Nunc tu lentus es: nunc tu susque deque fers. *Plaut. Amph.* 3. 2. 5. Atque id me susque deque esse habituram putat. *Cic. Attic. lib.* 14. *ep.* 6. Odiose illa fuerant, legiones venire. nam de Octavio susque deque. ¶ *Susque deque esse*, rem nihili esse, & de qua non sit laborandum, *esser cosa da non farne conto, da nulla*. *Varr.* apud *Gell. ibid.* Quod si non horum omnium similia essent principia ac postprincipia, susque deque esset. *Lucil. ibid.* Verum hæc ludus ibi, susque omnia deque fuerunt: Susque & deque fuere, inquam omnia ludus jocusque: Illud opus durum, ut Setinum accessimus finem. *Al. leg.* susque hæc deque fuere, inquam, &c. ut tollatur illud &, quod videtur superfluum. ¶ *Festus* interpretatur *susque deque*, plus minusve, quæ interpretatio non potest aptari locis allatis, neque placet Criticis.

SUSA, orum. V. *Susianus*.

SUSCEPTIO, onis, f. *intraprendimento*, ὑποδοχή, actus suscipiendi. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 9. *extr.* Quæ proficiscuntur a virtute, susceptione prima, non perfectione, recta sunt judicanda. *Id.* 1. *Acad. c.* 6. *ante med.* Laborum dolorumque susceptio. *Id. pro Mur. cap.* 1. *ad fin.* Studium meæ defensionis ab accusatoribus, atque etiam ipsa susceptio causæ reprehensa est. Adde *Gell. l.* 9. *c.* 3. *extr.*

SUSCEPTO, as, a. 1. frequentativum a *suscipio*, sed ejusdem fere significationis. *Apul. l.* 2. *Metam. sub fin.* Vicariam pro me lanienam susceptavit.

SUSCEPTOR, oris, m. *intraprenditore*, ὑπολήπτης, qui aliquid suscipit. *Justin. l.* 8. *c.* 3. *circa med.* Mittit, qui opinionem sererent, regem magna pecunia locare & muros, & templa facienda: & ut per præcones susceptores sollicitarent. *h. e.* conductores, redemptores, *capi maestri, imprenditori*, ἐργολάβοι. ¶ Patronus, qui causam suscipit alicujus. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 2. *Cod. Theodos. tit.* 12. *leg.* 6. Nemo militantium fiat susceptor, defensorve causarum. ¶ De eo, qui domi suæ aleatores, furta & fures, item servos fugitivos suscipit & receptat, *ricettatore*, [illegible]. *Ulpian. Dig. lib.* 11. *tit.* 5. *qui est de aleatorib. leg.* 1. Susceptorem verberatum prætor non vindicat. *Paul. lib.* 5. *sententiar. tit.* 3. *a med.* Sublatis susceptoribus grassantium cupido conquiescit. *Ascon. in Verr.* 3. *cap.* 30. Hic extraordinariarum Verris pecuniarum susceptor esse ostenditur. *hoc est* receptator pecuniarum ex sordidis lucris & furtis collectarum. ¶ *Susceptores* etiam dicti, qui per provincias pecunias tributorum, & species nomine civitatium, aut Principis excipiebant, in ærarium mox inferenda, *esattore, cassiere*, [illegible]: eaque in codice describebant, & apochas solventibus dabant. habebantque aliquam similitudinem cum Quæstoribus Romanis. De his est integer titulus 70. *lib.* 10. *Cod. Justin* & 6. *lib.* 12. *Cod. Theodos.* ubi multa de his. Adde *Ammian. lib.* 17. *c.* 10. (*al.* 20.)

SUSCEPTUS, a, um, *preso, intrapreso, ricevuto*, δεδεγμένος, initus, acceptus, non recusatus, assumptus. *Ovid.* 3. *de ar. am. vers.* 198. Oraque suscepta mane laventur aqua. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 43. graminea suscepta crepidine fumant Balnea. *h. e.* fundata, imposita, suffulta. V. *Suscipio*. *Cic. post redit. ad Quirit. c.* 1. Ut si meas rationes vestræ saluti anteposuissem, sempiternam pœnam sustinerem mea voluntate susceptam. *Id. pro Quint. c.* 24. Susceptum negotium transigere. *Id. in fragm.* apud *Lactant. l.* 2. *c.* 3. Ne susceptas publice religiones disputatio talis exstinguat. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *sub fin.* Sementinæ feriæ fatuorum causa susceptæ. *Cic. pro Sull. c.* 9. *extr.* Bellum susceptum cum omnibus improbis. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 7. *v.* 63. Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem. *Cic. Verr.* 6. *c.* 35. *a med.* Scelus susceptum. *h. e.* admissum. *Justin. l.* 22. *c.* 10. A captiva susceptum puerum Herculem vocavit. *generato*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 327. si qua mihi de te suscepta fuisset Ante fugam soboles. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 3. modo suscepti causam dimittis amici. *poco fa tolto a proteggere*: in fidem & clientelam suscepti. Hinc *suscepti* absolute, clientes. *Symmach. l.* 5. *epist.* 39. (*al.* 41.) Epictetus causidicorum more prolapsus, dum vult impensius placere suscepto, sanctum Sabinum incauto sermone perstrinxit. *Impp. Gratian. & Valent. & Theodos. lib.* 12. *Cod. tit.* 12. *leg.* 1. Ne causarum patroni sub unius persona suscepti aliena negotia inferenda esse pertentent. *Augustin. ep.* 153. (*al.* 54.) *post.* 16. Antistites, ecclesiæ advocati, susceptos suos misericordissimæ offerunt potestati. Adde *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 609. & *Ammian. lib.* 30. *c.* 4. *a med.* (*al. c.* 15.) ¶ *Susceptum* absolute, res suscepta, inceptum facinus, *impresa*. *Ovid.* 11. *Met. v.* 200. susceptaque magno labore Crescere difficili.

SUSCIRI pro sciri, apud *Plaut. Men.* 2. 3. 78. corruptum est.

SUSCIPIO, is, scepi, sceptum, a. 3. *prendere, ricevere, accettare*, ὑποδέχομαι, ἀναδέχομαι, sumo, capio, excipio, recipio, concipio: a *sus* pro sursum, & *capio*, ut vult *Priscian. l.* 1. *pag.* 559. *Putsch.* vel potius a *sub* & *capio*, quasi *succipio*. ita enim scriptum se invenisse in aliquot MSS ad *Æn.* 1. *v.* 179. *Pierius* testatur: & ita Veteres dixisse, *Servius ibid.* & *ad vers.* 148. confirmat. Est igitur pro-

proprie *suscipere* subtus accipere aut prehendere, subjecta manu aliisve re excipere. *Virg. 4. Æn. v. 391. & lib. 11. v. 805.* Concurrunt trepidæ comites, dominamque ruentem Suscipiunt. *Lucret. l. 5. v. 402. de Phaethonte.* solque cadenti Obvius, æternam suscepit lampada mundi. *Virg. 6. Æn. v. 248.* tepidumque cruorem suscipiunt pateris. *Plin. l. 20. c. 1.* Succus suscipitur aqua cælesti, atque subsidit. *Propert. l. 4. el. 9. v. 36.* Et cava suscepto flumine palma sat est. (similis est locus *Ovid. 3. de ar. am. v. 198.*) *Senec. in Troadib. v. 726.* Suscipe, dixit, rector habenas. *Id. in Herc. Oet. v. 1483.* Œteum nemus suscipiat ignis. *Al. leg.* ignem. *Virg. 1. Æn. v. 179.* silici scintillam excudit Achates, Suscepitque ignem foliis. ¶ Pro suffulcire, sustinere, subtus firmando suspendere, *sostentare, sorreggere, fortificare per di sotto.* *Senec. ep. 90. a med.* Quid loquar lapideas moles, in rotundum ac læva formatas, quibus porticus & capacia populorum tecta suscipimus? *Id. l. 6. de benef. c. 15. sub fin.* Labentem domum suscipere. *Plin. l. 10. ep. 48.* Falluntur ne substructiones, quibus theatrum subinde suscipitur, non tam firmæ mihi, quam sumptuosæ videntur. *Pallad. in Aug. tit. 9.* Quo facto, latera puteorum structura suscipiat. ¶ Translate *Plin. l. 2. ep. 4.* Facilitatis meæ fiducia debes famam defuncti pudoremque suscipere. *Quintil. l. 9. c. 4. circa med.* Quædam clausulæ sunt claudæ atque pendentes, sed sequentibus suscipi ac sustineri solent. *h. e.* insistere ac fulciri. ¶ Est etiam subire, contrahere, admittere, concipere, percipere, haurire. *Lucret. l. 3. v. 461.* corpus Suscipit immanes morbos, durumque laborem. *contrae, patisce.* & *Cic. 2. Tuscul. c. 46. sub fin.* & *pro Dom. c. 37.* Suscipere dolorem. *concepire.* & *in Vatin. c. 8.* gemitum. ¶ Translate *Cic. Verr. 4. c. 55.* Suscipere invidiam atque offensionem apud populum. *incorrere.* & *Attic. l. 6. ep. 1. ad fin.* odium alicujus. (alio sensu V. infra) *Id. pro Cluent. c. 56. pro Mur. c. 4.* & *pro Planc. c. 22. a med.* culpam. *Id. Phil. 11. c. 4.* (& *Catull. carm. 86. ad Gell. v. 4.*) scelus in se. & *Verr. 7. c. 40. a med.* crimen, & vituperationem inconstantiæ. *Id. 2. Phil. c. 3. sub fin.* omnes impuritates. *Id. pro Cluent. cap. 11. in fin.* multa parricidia. *Id. pro leg. Manil. cap. 3.* & *pro Font. cap. 12.* maculam & ignominiam. & *pro Sull. cap. 24. a med.* Neque enim istorum facinorum tam atrocium crimen P. Sullæ persona suscipit. *non è capace.* ¶ Item adire, inire, recipere. *Cic. 1. Offic. c. 9.* Aut inimicitias, aut laborem, aut sumptus suscipere nolunt. *incontrare.* & *de Harusp. resp. c. 4.* Cujus ille inimicitias non solum suscepit propter meam salutem, verum etiam appetivit. *Brut. ad Attic. ep. 17.* Valentissimum Antonium suscipere pro republica non dubitavit inimicum. *farsi nemico.* & *Cic. pro Dom. c. 11.* Suscipere laborem, simultatem, contentionem pro dignitate alicujus. *Id. 1. de Fin. c. 7. a med.* pericula. *Id. pro Cæcin. c. 6. in fin.* molestiam. *Id. pro leg. Manil. c. 3.* pœnam dignam suo scelere. *riportare, ricevere.* & *lib. 2. Offic. c. 16.* æs alienum amicorum. *torsi a pagare i debiti.* ¶ Item assumere, recipere, aggredi. *pigliare, assumere, imprendere, intraprendere,* ἀναλαμβάνω, *Cic. 1. de Orat. c. 22. a med.* Permagnum quiddam suscipere ac profiteri. *Id. pro Quint. c. 24.* Quod turpissime susceperas, perseverare & transigere non potuisti. *Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4. extr.* Cetera ejus suscipio, ut me putem præstare debere. *Brut. ad Anton. l. 11. Fam. ep. 3. ad fin.* Etiam atque etiam vide, quid suscipias, quid sustinere possis. *Id. 2. de Legib. c. 14.* Suscipere, gerere, deponere bellum. *Id. 3. Catil. c. 2. a med.* Suscipere aliquod negotium. *Id. Attic. l. 4. ep. 15.* iter Asiaticum. *Ovid. de remed. amor. v. 153.* Suscipe sanguinei juvenilia munera Martis. *h. e.* militiam sequere. *Justin. l. 7. c. 4. sub fin.* Quæ occidendum virum, regnumque adultero tradendum susceperat. *Balb. ad Cicer. post epist. 15. l. 8. ad Attic.* Suscipere curam & cogitationem, ut aliquid fiat. *Id. pro Mil. c. 25. a med.* fortissime gravissimam partem reipublicæ. *Id. pro Sext. c. 2.* partes pietatis potius, quam defensionis; querelæ, quam eloquentiæ; doloris, quam ingenii. *Id. 5. Fam. ep. 8.* sibi perpetuam propugnationem pro ornamentis alicujus. *Id. 3. de Orat. c. 17.* patrocinium voluptatis. *Id. pro Sext. c. 20.* salutem reipublicæ contra improbos cives. *Id. pro Rosc. Amer. c. 38. in fin.* onus officii, quod te putas posse sustinere. *Id. Fam. 3. ep. 7. extr.* Suscipere benevolentiam. *imprendere, sottetersi ad amare.* & *Nepot. in Datam. c. 9.* odium in aliquem. & *cap. 10. extr.* erga aliquem. *concepire.* *Cic. 6. Fam. ep. ult.* bene ac fortiter aliquod consilium. *prender un partito, una risoluzione.* & *pro Planc. c. 21. sub fin.* Cursum illum tenere, quem a prima ætate susceperis. *Id. de Harusp. respons. c. ult.* Hanc orationem tam tristem, tam gravem non suscepissem, nisi hanc personam & has partes deberem & possem sustinere. *non avrei preso a parlar così.* & *Verr. 7. c. 58. ad fin.* Tantum sibi auctoritatis in republica suscepit, ut, &c. *si usurpò, si arrogò.* & *pro Cal. c. 16.* Mihi auctoritatem patriam, severitatemque suscipio. *mi vesto,* &c. *Id. pro Cluent. c. 36. a med.* Suscipere personam viri boni. *h. e.* simulare, *voler comparire.* & *Liv. l. 7. c. 30.* Suscipere aliquem in amicitiam. *ricevere.* Pleriq. al. leg. *accipere.* & *Cic. 2. de Legib. c. 2. a med.* Suscipere aliquem in civitatem. ¶ Pertinet etiam ad sacra. *Cic. in Vatin. c. 6.* Cum inaudita ac nefaria sacra susceperis, cum inferorum animas elicere, cum puerorum extis deos mactare soleas, &c. *Id. pro Dom. c. 41.* In religionibus suscipiendis caput est interpretari, quæ voluntas deorum immortalium esse videatur. *Varr. apud Non. c. 2. n. 724.* Quod humatus non sit; heredi porca præcidanea suscipienda Telluri ac Cereri. *Liv. l. 5. c. 52.* In Jovis epulo num alibi, quam in Capitolio, pulvinar suscipi potest? *h. e.* institui, poni ad lectisternium faciendum. ¶ *Suscipere votum*, concipere, facere, nuncupare, voto se obstringere, *fare un voto.* cui respondet *solvere*, cum voti compotes facti, diis præstamus quæ vovimus. *Martial. l. 8. epigr. 4.* Suscipit & solvit pro duce vota suo. *Plaut. Amph. 1. 1. 75.* & *Ovid. 6. Fast. v. 245.* Suscipere vota Jovi. *Liv. l. 27. c. 45. a med.* Ut damnarentur ipsi votorum, quæ pro iis suscepissent. ¶ *Suscipere filium*, est tollere, h. e. agnoscere & educare, ut in *Tollo* diximus. *Terent. Andr. 2. 3. 26.* Puerum ne resciscat mihi esse ex illa, cautio est. nam pollicitus sum suscepturum. *Cic. Attic. l. 11. ep. 9. in fin.* Hæc ad te die natali meo scripsi, quo utinam susceptus non essem. *Id. de Harusp. resp. c. 27.* Eodem enim tempore & suscipimur in lucem, & hoc cælesti spiritu augemur. ¶ Hinc *suscipere liberos*, generare, habere, educare, *avere, allevar figliuoli.* *Plaut. Epid. 4. 1. 34.* & *Cic. 3. Phil. c. 6.* Filiam, quam ex ea suscepi. *Cic. Verr. 5. c. 69.* Susceperas enim liberos non solum tibi, sed etiam patriæ. ¶ *Suscipere aliquem*, tuendum, fovendum suscipere, *torre a difendere, a proteggere:* quod patroni faciunt in clientes. *Varr. ad Cicer. Fam. 5. ep. 9.* Si me, sicut soles, amas, suscipe me totum. *Plin. l. 6. ep. 6. extr.* Suscepi candidatum, & suscepisse me notum est: ego ambio, ego periclitor. ¶ In dialogismis *suscipere* dicitur, qui post intervallum rursus loqui incipit, & institutum sermonem continuat, *ripigliare, prender la parola, rispondere.* *Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med.* Suscipit Stolo: Tu, inquit, invides, &c. ὑπολαβὼν ἔφη, *Virg. 6. Æn. vers. 722.* Dicam equidem, nec te suspensum, nate, tenebo; Suscipit Anchises. *Apul. lib. 4. Metam.* Suscipit unus: tunc solus ignoras, &c. ¶ In disserendo est assentiri, admittere, *concedere, accordare.* *Cic. 1. Tuscul. c. 32.* Qui, quod tota in hac causa difficillimum est, suscipiunt, posse animum manere corpore vacantem: illud autem, quod facile ad credendum est, id certe non docent, ut, cum diu permanserit, ne intereat. *Id. 2. de nat. Deor. c. 24.* Suscepit autem vita hominum, consuetudoque communis, ut beneficiis excellentes viros in cælum fama ac voluntate tollerent.

SUSCITABULUM, i, n. *incitamento*, ἐρεθιστήριον, incitamentum. *Varr. apud Non. c. 2. n. 816.* Phonascus adsum vocis suscitabulum.

SUSCITATIO, onis, f. ad vitam revocatio. *Tertull. de carn. Christ. c. 23.* ex *Luca c. 34.* ubi Vulgata habet *resurrectio.*

SUSCITATOR, oris, m. *chi resuscita altrui.* *Tertull. adverf. Prax. c. 28. in fin.* & translate *Sidon. l. 8. ep. 2.* Litterarum quodammodo jam sepultarum suscitator, fautor, assertor.

SUSCITATUS, a, um, excitatus, expergefactus, ad vitam revocatus. *l. 9. c. 3. n. 3. extern.* *Apul. in fin. l. 2. Metam.* *Augustin. serm. 44. de verb. Dom.* &c.

SUSCITO, as, avi, atum, a. 1. *muover insù, alzare, far levar su,* ἐγείρω, sursum cito seu cieo, excito, exsuscito. *Virg. 1. Georg. v. 97.* Et qui proscisso quæ suscitat æquore terga, Rursus in obliquum verso perrumpit aratro. *Lucan. l. 10. vers. 225.* Nilus neque suscitat undas Ante Canis radios. *Valer. Max. l. 9. c. 3. n. 3. extern.* Inflicto in terram pede suscitare pulverem. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 54.* Aura levis rigido pendentia lintea malo Suscitat. *Valer. Flacc. lib. 2. v. 125.* Fama suscitat aures. *h. e.* erigit, subrigit. *Lucret. lib. 5. v. 1165.* Suscitare delubra deum. *ergere*, & *Eumen. in Paneg. ad Constant. c. 22. a med.* Basilicas & forum in tantam altitudinem suscitari, ut, &c. ¶ *Suscitare ignem*, sopitum rursus accendere. *riaccendere.* *Virg. Æn. 5. v. 743.* cinerem & sopitos suscitat ignes. *Ovid. 8. Met. v. 641.* hesternos suscitat ignes. ¶ *Suscitare crepitum*, ciere, movere, edere, *fare strepito.* *Propert. lib. 2. eleg. 3. v. 4.* Sic *Phædr. l. 5. fab. 5. v. 28.* Movetur plausus, suscitatque clamores. ¶ dormientem, aut sedentem surgere facio. *Plaut. Mostell. 2. 1. 35.* Hic deposuit caput, & dormit. suscita. *destalo.* & *Mil. 3. 1. 95.* Quæ te somnos suscitet. *Cic. 4. Tuscul. c. 19. ad fin.* Miltiadis tropæis se e somno suscitari. *Catull. carm. 79 in Gell.* & cum te octava quiete E molli longo suscitat hora die. *Plaut. Rud. 4. 2. 17.* Non illum exspectare oportet, dum herus se ad suum officium suscitet. *Val. Flacc. l. 3. v. 545.* celerem frondosa per avia cervum Suscitat. *h. e.* e cubili excitat, & ad cursum impellit. *Cic. pro Rosc. Com. c. 13.* Te ab tuis subselliis contra te testem suscitabo. *Martial. l. 5. epigr. 36.* Et suscitanti Lectio reluctatur. *Id.* ambigue de lecto & subselliis, seu gradibus, *lib. 3. epigr. 95.* & *lib. 6. epigr. 9.* In Pompejano dormis, Lævine, theatro, Et quereris, si te suscitat Oceanus. ¶ pro abigere, *caccior via.* *Catull. carm. 67. ad Mall. v. 124.* Suscitat a cano vulturium capite. ¶ Translate *Brut. & Cass. ad Anton. l. 11. Fam. ep. 3. a med.* Suscitare bellum civile. *suscitare.* & *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 181.* Curetumque alacres ad tympana suscitat enses. *Nazar. in Paneg. ad Constantin. c. 8.* Ne sopitam memoriam malorum oratio mea suscitet. *Senec. in Agam. vers. 789.* Suscita sensus tuos. *svegliati.* & *Ovid. 3. de ar. am. v. 597.* Quamlibet extinctos injuria suscitat ignes. *risveglia gli affetti sopiti.* & *Virg. Æn. 5. v. 454.* Acrior ad pugnam redit, & vim suscitat ira. & *lib. 2. vers. 618.* ipse deos in Dardana suscitat arma. *incita, aizza.* & *Æn. 9. v. 462.* Turnus in arma viros suscitat. *Horat. l. 2. od. 10. v. 18.* quondam citharæ tacentem Apollo suscitat musam. *Id. l. 3. od. 27. v. 11.* Oscinem corvum prece suscitabo Solis ab ortu. *h. e.* excitabo, aliciam. *Val. Flacc. l. 8. v. 233.* Suscitat affixam mœstis Æetida curis. *h. e.* erigit ac recreat. *Id. l. 3. v. 209.* Vesvius attonitas acer cum suscitat urbes. *h. e.* turbat, terret, ac fugam parare cogit.

SUSIANUS, a, um, ad Susa pertinens. Nam *Susa, orum*, τὰ Σοῦσα, nomen est amplæ urbis Asiæ, in regno Persarum, cujus conditorem *Plin. l. 6. c. 27.* scribit fuisse Darium Hystaspis filium: ibique veterem fuisse Persarum regiam. *Propert. initio eleg. 10. lib. 2.* Non tot Achæmeniis armantur Susa sagittis. ¶ Hinc *Susiane, es*, regio circa Susa: & *Susiani, orum*, ejus regionis incolæ. *Plin. ibid.*

SUSINATUS, a, um, susinus, ut Susinatum oleum, *Marcell. Empir. c. 7. ad fin.* h. e. ex liliis.

SUSINUS, a, um, σούσινος, ex liliis confectus: a σοῦσον, quod Persice ac Phrygia lingua lilium significat. *Plin. lib. 13. cap. 1. a med.* Susinum unguentum tenuissimum omnium est. constat ex liliis, balanino, calamo, melle, &c. Adde *Cels. l. 5. c. 21.*

SUSIS, idis, f. Σουσίς, adject. quae ad Susa, & Susianem, & ad Persis pertinet. *Sidon. l. 7. epist. 17. in carm.* Elapsus regi truculento Susidis orae. *& lib. 8. ep. 9. in carm. ad fin.* Aulae Susidis tenere fulmen.

SUSPECTATIO. V. *Suspicio.*

SUSPECTIO, onis, f. idem ac suspicio. *Enn. apud Non. c. 12. n. 16.* Severiter suspectionem ferre falsam, futilium est. *Terent. Andr. 3. 2. 22.* Nam qui istaec tibi incidit suspectio. *Paulin. ad Auson. carm. 12. v. 16.* Duceret in sanctum suspectio falsa parentem. *Auson. ad Paulin. epist. 24. n. 8.* Concinnat verisimilis suspectio culpam. Quidam his quoque locis leg. *suspicio.* V. *Suspicio, onis*, in fin. *Cels. l. 1. c. 10. circa med.* Nulla cruditatis suspectione remanente. *Phaedr. l. 3. fab. 10. v. 36.* Maligna insontem deprimit suspectio. *Quintil. decl. 1. c. 1. in fin.* Vel aliquo judicio, vel suspectione muliebri. *Frontin. l. 1. strategem. c. 8. ante med.* Ne suspectione proelii deducerent vires. Omnib. his loc. excepto illo Ennii el. *suspicio* reponunt. V. *Suspicio, onis*, in fin. ¶ Est etiam actus suspiciendi, h. e. admirandi, magni aestimandi. *Arnob. l. 7. pag. 231.* Efficitur, ut videatur magnus, quem suspectio minoris extulerit.

SUSPECTO, as, a. 1. *guardar in su*, ἀναβλέπω, sursum specto, frequent. a *suspicio*. *Terent. Eun. 3. 5. 35.* Virgo in conclavi sedet suspectans tabulam quandam pictam. *Plin. l. 8. c. 16. ad fin.* Leo suspectans. *Id. l. 11. c. 29.* Solicite suspectantibus populis (*locustas volantes*) ne suam operiant terram. ¶ Est etiam suspicari, suspectum habere, *sospettare, aver in sospetto.* *Tacit. 3. Hist. c. 82.* Omnem prolationem, ut inimicam victoriae, suspectabant. *Id. 4. Ann. c. 3.* Pellit domo Sejanus uxorem, ne pellici suspectaretur, *per non rendersi sospetto alla concubina.* & *lib. 12. c. 65.* Agrippinam magis magisque suspectans. *Id. Ann. 15. c. 51. extr.* Suspectare Nerone, haud falsa esse, quae vera non probarentur. *Id. 1. Hist. c. 27. extr.* Suspectare perfidiam. *Apul. l. 4. Metam.* Miserrimus pater, suspectatis caelestibus oraculis, & irae superum metuens, &c. ¶ Deponentis forma, *Ammian. l. 28. c. 1.* (al. 3.) Impetrarunt, ut hi, quos suspectati sunt, illico rapti compingerentur in vincula.

SUSPECTO, adverb. *con sospetto*, suspiciose. *Paul. Dig. lib. 34. tit. ult. leg. 21.* Qui mortem liberorum suspecto decedentium non defenderunt.

SUSPECTOR, oris, m. *ammiratore*, qui suspicit, admirator. *Sidon. l. 3. epist. 5.* Morum vestrorum suspector admiratorque.

SUSPECTOR, aris. V. in *Suspecto, as.*

SUSPECTUS, us, m. *il guardar in alto*, ἀνάβλεψις, actus suspiciendi, h. e. sursum aspiciendi. *Plin. l. 9. c. 38. extr.* Color nigricans aspectu, idemque suspectu refulgens. *Id. l. 37. c. 9. ante med.* Colore praecellens debet esse in suspectu. Adde *lib. 21. c. 8.* ¶ Metonymice est altitudo, *altezza.* *Virg. 6. Aen. v. 578.* Tartarus bis patet in praeceps tantum, tenditque sub umbras, Quantus ad aethereum caeli suspectus Olympum. *Id. l. 9. v. 530.* Turris erat vasto suspectu, & pontibus alta. ¶ Item admiratio, cultus. *Ovid. 5. Fast. v. 31.* Protinus intravit mentes suspectus honorum. *Senec. l. 4. de benef. c. 16.* Nimius sui suspectus, & insitum mortalitati vitium se suaque mirandi. *Id. de consol. ad Marc. c. 5.* Facta ejus dictaque quanto meruit suspectu celebramus. *Vitruv. in praefat. l. 7. ad fin.* Quorum excellentiae, prudentiaeque cogitationum apparatus, suspectus habent in deorum testimonio.

SUSPECTUS, a, um, *sospetto*, ὕποπτος, is de quo suspicionem habemus: a *suspicio*, vel a *suspicor*. *Sallust. in Jug. c. 73.* Bomilcar suspectus regi, & ipse eum suspiciens. *Caes. l. 5. B. Gall. c. 52. ad fin.* Nulla fere fuit civitas non suspecta nobis. *Cic. de Amic. c. 15.* In tyrannorum vita omnia suspecta atque sollicita. *Id. Catil. 1. c. 7.* Si me meis civibus suspectum tam graviter, atque offensum viderem. *Id. 3. Tuscul. 1. 3.* Medicina animi pluribus suspecta & invisa. *Id. Offic. l. 2. c. 9. sub fin.* Quo quis versutior & callidior est, hoc invisior & suspectior, detracta opinione probitatis. *Sueton. in Tit. c. 6.* Suspectissimum quemque sibi haud cunctanter oppressit. *Cic. 3. Offic. c. 25.* Cum filius patri suspectus esset de noverca. *Sueton. de Grammat. c. 16 & Tacit. 1. Hist. c. 13.* Cum filiam patroni doceret, suspectus in ea, & ob hoc remotus. *Sallust. in Jug. c. 74. extr.* Ne super tali scelere suspectum se haberet. *Tacit. 1. Histor. c. 46.* Adjungitur Licinius Proculus, intima familiaritate Othonis suspectus consilia ejus fovisse. *Id. 3. Ann. c. 29. extr.* Suspectus jam nimiae spei Sejanus. *& cap. 60.* Suspecti capitalium criminum. *Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 7. leg. 6. sub fin.* Suspectum aliquem facere. ¶ De rebus inanimis. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 50.* Accipiter metuit suspectos laqueos. *Plin. l. 20. ep. 91.* Locus suspectus & mollis. *Frontin.* ad aquam perducendam. *Pallad. l. 1. tit. 16.* Si provincia de morbis aestate suspecta est. *Plin. l. 27. c. 9. ad fin.* Folia filicis serpentem non recipiunt. ideo substerni utile est in locis suspectis. *Ovid. 15. Met. v. 332.* Est locus Arcadiae ambiguis suspectus aquis. *Senec. in Agam. v. 464.* Suspecta varius occidens fecit freta. *Seren. Sammon. c. 50. v. 909.* suspectum tempus. h. e. quo accedere solet febris. Sic *Senec. l. 6. de benef. c. 8.* suspecta horae quartanae. *Plin. l. 20. c. 6. ad fin.* Suspectos tumores sanare. *Id. l. 31. c. 6. sub fin.* Aquam frigidam suspectam haurire. *Ovid. 1. Met. v. 616.* crudele, suos addicere amores: Non dare, suspectum. ¶ suspicans, suspicax, *sospettoso*. In distich. moral. quae falso tribuuntur Catoni. Suspectus cave sis, ne sis miser omnibus horis. Nam timidis & suspectis aptissima mors est. *Apul. l. 9. Metam.* Suspectus e re nata, quae gesta sunt, &c. ¶ de eo, quem admiramur, & laudamus. *Vitruv. l. 9. c. 3.* Grati in ejus rei concertationibus sane suspecti.

SUSPENDEO. V. *Suppendeo*.

SUSPENDIOSUS, a, um, *chi s' è appiccato*, qui suspendio sibi mortem conscivit. *Varr. apud Serv. ad Aen. 12. v. 603.* Suspendiosis, quibus justa fieri jus non sit, suspensis oscillis, veluti per imitationem mortis, parentari. *Plin. l. 28. c. 4. a med.* Laqueus suspendiosi circumdatus temporibus, capitis dolorem sedat. Adde *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 11.*

SUSPENDIUM, ii, n. *appiccamento*, ἀγχόνη, ἀρτάνη, suspensio per laqueum collo injectum. *Cic. Verr. 5. c. 56. a med.* Ut homines injuriae tuae remedium morte ac suspendio quaererent. *Ovid. 1. Amor. eleg. 12. v. 17.* Praebuit illa arbor misero suspendia collo. *Plaut. Aulul. 1. 1. 11.* Utinam me divi adaxint ad suspendium. *Id. Cas. 1. 1. v. 13.* Hercle me suspendio satius est mortuum. *Petron. in Satyr. c. 94. & Sueton. in Aug. c. 65.* Suspendio vitam finire. *Plin. l. 28. c. 1. a med.* Suspendio interemptus. *Id. l. 8. c. 37. ad fin.* Herinaceus apprehensus pede altero e posterioribus, suspendio ac fame necatur.

SUSPENDO, endis, endi, ensum, a. 3. *attaccare in alto, appendere, appiccare, sospendere*, ἐκκρεμάω, ἀνακρεμάννυμι, sursum appendo, in alto ligo, ut pendeat. *Plin. lib. 9. cap. 6. sub fin.* Allium super prunas suspendere. *Id. l. 23. c. 7. a med.* Aliquid illigatum licio a collo suspendere. *& lib. 17. c. 23.* Vitem sub ramo vinculo suspendere. *Id. l. 30. c. 4. a med. & cap. 15.* Suspendere aliquid in fumo. *Id. l. 37. c. 9. ante med.* Suspendere aliquid collo. *Virg. 2. Georg. v. 389.* Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu. *& lib. 4. v. 307.* tignis nidum suspendit hirundo. *Id. 1. Aen. v. 320.* humeris habilem suspenderat arcum. *Id. 5. Aen. v. 488.* trajecto in fune columbam malo suspendit ab alto. ¶ appendere obstricta gula occidendi causa. *Plaut. Poen. 1. 2. 34.* Restim tute tibi cape, ac suspende te. *Id. Rud. 5. 3. 59.* Perii hercle: nisi me suspendo, occidi. *Cic. Verr. 5. c. 23. a med.* Hominem corripi, ac suspendi jussit in oleastro. *Vetus Lex apud Liv. l. 1. c. 26. & Cic. pro Rabir. Perduell. c. 4.* Caput obnubito: infelici arbori reste suspendito. *Cic. 2. de Orat. c. 69.* Uxorem suam suspendisse se de ficu. *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 13. leg. 6.* Sacrilegos in furcas suspendere. *Ovid. 15. Met. v. 101.* suspendere pisces hamo. ¶ Suspendere in trutina aliquid, *Juvenal. sat. 6. v. 436. pesare.* Sic *Pers. sat. 4. v. 10.* Scis etenim justum gemina suspendere lance. ¶ De rebus votivis, quae appenduntur in templis. *Virg. Aen. 6. v. 860.* Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino. *& lib. 9. v. 408.* siqua ipse meis venatibus auxi, Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi. *Horat. in fin. od. 5. l. 1.* suspendisse potenti Vestimenta maris deo. Adde *Virg. 12. Aen. v. 767.* ¶ Est etiam fulcire, sustinere, firmare, suscipere, *tener sollevato, sostenere.* *Senec. l. 6. de benef. c. 15. sub fin.* Agentem ex imo cimas insulam incredibili arte suspendere. *puntellare.* & *Plin. l. 33. c. 4.* Tellus ligneis columnis suspenditur. *Martial. l. 2. epigr. 43.* Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes: Fulcitur testa fagina mensa mihi. h. e. mensas citreas eboreis pedibus fultas habes. *Lucan. l. 3. v. 396.* terra levis mediam virgulta per molem Suspendunt. *Colum. l. 12. c. 28. a med.* Dolia subjectis parvis lapidibus suspendere. *tener sollevato da terra.* Sic *lib. 3. c. 13. a med.* Praestat vinum non conserere, quam in summa terra suspendere. h. e. leviter demersam deponere. *Id. in fin. cap. 16. l. 11.* Lupinum tabulatis glebas solidiores diutius sustinet & suspendit. *sollevo.* ¶ Suspendere aedificium, est in altum super arcus, aut fornices extruere. *Cic. in fragm. apud Non. c. 3. n. 24.* Primus balneolas suspendit, inclusit pisces. *Id. in Top. c. 4. circa med.* Dominum factum est opus operis ratio, quod ita aedificatum est, ut suspendi non posset. *Pallad. l. 1. tit. 40.* Subjectis inde cuniculis pavimentum suspendet, & ignem suggeret. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 9.* Tignis suspendere contignationem. *& ibid. a med.* Turris tectum ex contignatione prima suspendere ac tollere. *Plin. l. 16. c. 36.* Arundinibus cameras levissime suspendere. *Id. l. 34. c. 8. a med.* Canachus cervum (*statuam*) ita vestigiis suspendit, ut linum subter pedes trahatur. h. e. suspensis pedibus, & vix solum tangentibus fecit. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Pedem summis digitis suspendere. h. e. ita levare, ut solis digitis insistat. *stare, o andare in punta di piedi.* ¶ *Pallad. in Majo, tit. 10.* Pavimenta in frigidis regionibus, & ubi pruinae sunt, glacie suspenduntur, & pereunt. *si gonfiano, si sollevano*, intumescunt, & sustolluntur. ¶ Aliquando est arare, quia vomere terra sustollitur. *Virg. 1. Georg. v. 68.* si non fuerit tellus fecunda, tenui sat erit suspendere sulco. *Stat. 4. Theb. v. 117.* Qui ripas, Lyrice, tuas, tua litora multo Vomere suspendunt. ¶ in alto locare. *Val. Flacc. l. 1. v. 85.* Junonem (*Jupiter*) volucri primam suspendit Olympo, Horrendum chaos ostendens, poenamque barathri. h. e. in summo Olympo ligavit. *Sil. l. 3. v. 556.* Castraque praeruptis suspendunt ardua saxis. ¶ Metaphorice est interrumpere, differre, aliquantisper sistere, *sospendere, differire, interrompere.* *Liv. l. 39. c. 29.* Movit aliquantum oratio regis legatos. itaque medio responso rem suspenderunt. *Ovid. Fast. 4. v. 849.* Dat tamen exsequias: nec jam suspendere fletum Sustinet: & pietas dissimulata patet. *Quintil. l. 1. c. 8.* (al. 14.) *de lettione pueri.* Sciat ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere. *pigliar fiato, far pausa.* *Id. l. 11. c. 3. ante med.* Observandum, quo loco sustinendus, & quasi suspendendus sermo sit, quo deponendus. ¶ De morbis. *Plin. l. 25. c. 10. extrem.* Psyllion illitum fronti epiphoras suspendit. *firmat.* & *lib. 28. c. 7.*

Lac madida lana frontibus impositum, fluxiones oculorum suspendit. ¶ Item incertum reddere, suspensum habere, *tener sospeso*. *Ovid. Met.* 7. v. 307. Illa brevi spatio silet, & dubitare videtur, Suspenditque animos ficta gravitate. *Plin. l.* 2. *ep.* 20. Ut diu miseram exspectatione suspendat. *per tenerla in croce*. & *Quintil. l.* 9. c. 2. *ante med.* Cum diu suspendisset judicum animos, subjecit quod multo esset improbius. *Sueton. in Tiber. c.* 24. Precantem senatum, & procumbentem sibi ad genua, ambiguis responsis, & callida cunctatione suspendens. Adde *Quintil. decl.* 8. c. 4. ¶ admiratione detinere, stupore defigere. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. v. 97. Suspendit picta vultum mentemque tabella. ¶ *Suspendere naso*. V. *Nasus*.

SUSPENSE, adverb. suspenso animo. *Augustin. in fin. c.* 34. *l.* 10. *Confession.* Evellis aliquando non sentientem, quia suspensius incideram.

SUSPENSIO, onis, f. κρέμασις, actus suspendendi. Translate *Hirt. de B. Afric. c.* 48. *a med.* Exercitus ejus magis suspensione animi ante adventum Jubæ commovebatur. *Al. leg.* magis suspensiore animo. ¶ Est etiam locus suspensus, h. e. arcuato, aut fornicato opere factus. *Vitruv. l.* 5. c. 10. Flamma facilius pervagabitur sub suspensione. *Id. ibid. paulo supra* suspensuram vocat.

SUSPENSURA, æ, f. opus a terra elevatum, & suspensum. *Vitruv. l.* 5. c. 10. *de balneis*. Suspensuræ caldariorum ita sunt faciendæ, &c. *Senec. ep.* 90. *a med.* Quædam nostra prodiisse memoria scimus, ut suspensuras balneorum, & impressos parietibus tubos, per quos circumfunderetur calor. *h. e.* balnea a terra substructionibus, & pilis elevata, ut selciora sint, & facilius calorem concipiant. *Pallad. l.* 1. *tit.* 40. Suspensuras cellarum sic facies: aream primo bipedis sternis, &c. *Plin. l.* 9. c. 54. & *lib.* 26. c. 3. *sub fin.* balneas hujusmodi *pensiles* vocat.

SUSPENSUS, a, um, *appeso, sospeso, pendente*, κρεμαστός, κρεμασθείς, αἰωρηθείς, appensus, pendens. *Lucret. l.* 1. v. 305. fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt: eædem dispansæ in sole serescunt. *Id. l.* 6. v. 1126. Suspensa manet vis aere in ipso. *Ovid.* 8. *Met.* v. 652. erat alveus illic Fagineus, curva clavo suspensus ab ansa. *Liv. l.* 8. c. 16. *a med.* Cum vinculis ruptis, religata ad pinnam muri veste suspensus, manibus se demisisset. *Cels. l.* 10. c. 8. *sect.* 3. *sub fin.* Brachium commode ex cervice suspensum. *Plin. l.* 28. c. 8. *ante med.* Caro hyænæ suspensa collo continet partus. *Id. l.* 29. c. 5. Herba suspensa in collo comprimere dicitur strumas. *Id. l.* 20. c. 20. *ante med.* Radicem ejus filo suspensam e collo gerere. *Id. l.* 32. c. 8. *sub fin.* Suspensæ pedibus ranæ. ¶ Ἑλληνικῶς est in illo *Horat. l.* 1. *sat.* 6. v. 74. & *lib.* 1. *epist.* 1. v. 56. pueri Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto. *h. e.* habentes loculos & tabulam e lævo brachio suspensam. ¶ *Senec. l.* 4. *de benef. c.* 12. *a med.* Suspensum amici bonis libellum dejicio, creditoribus ejus me obligaturus. *h. e.* pendentem conspicuo loco, & amici bona venalia continentem. *Al. leg.* *suspensis amici bonis*, &c. ¶ De his, quæ diis dicantur, & in templis appenduntur. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. v. 23. Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis. *Plin. l.* 18. c. 3. Frugem furtim pavisse, puberi capitale erat: suspensumque Cereri necari jubebant. ¶ De his, qui obstricta gula suspensi necantur. *Ovid. in Ibin*, v. 302. More vel intereas capti suspensus Achæi. *impiccato*. & *Gell. l.* 15. c. 10. Virgines corporibus suspensis demortuæ. ¶ *Suspensus* etiam dicitur, qui leviter imprimitur, nec toto pondere gravat. *Colum. l.* 12. c. 40. & 52. Oliva injicitur quam mundissimis molis suspensis, ut nucleus frangatur. *Lucret. l.* 5. v. 1068. morsuque Suspensis teneros imitantur dentibus haustus. *Phædr. l.* 2. *fab.* 4. v. 18. suspenso pede evagari. *Terent. Phorm.* 5. 6. 28. Suspenso gradu ire. *camminar in punta di piedi*. Sic *Ovid.* 6. *Fast.* v. 338. Et fert suspensos, corde micante, gradus. & *lib.* 1. v. 425. ecce vestigia furtim Suspenso digitis fert taciturna gradu. *Sil. l.* 15. v. 617. Erepit, suspensa ferens vestigia, castris. *Virg. in Ciri*, v. 211. suspensa levans digitis vestigia primis. *Senec. in præfat. l.* 1. *controvers. ad fin.* Per spinosum locum ambulantem suspensos pedes ponere. *Quintil. decl.* 2. c. 13. *ad fin.* Suspensa manu sonantem blande cardinem flectere. Et translate *Plin. l.* 6. *ep.* 22. Suspensa manu commendare aliquem. *h. e.* leviter, perfunctorie, dubitanter. ¶ Item levatus, sublatus, elatus, *sollevato, alzato, sospeso*. *Cic. sub fin.* 2. *Tuscul.* Equi illi Neptunii, qui per undas currus suspensos rapuisse dicuntur. *Plin. l.* 8. *ep.* 20. Radix suspensa pariter, & mersa. *sopra a fior' d'acqua*. & *Virg. Æn.* 7. v. 810. Vel mare per medium fluctu suspensa tumenti Ferret iter. *Sil. l.* 2. v. 470. Corus suspensum in terras portat mare. *Colum. l.* 3. c. 13. *ante med.* Neque parum refert, suspensissimum esse pastinatum, & si fieri possit, vestigio quoque inviolatum. *Propert. l.* 3. *eleg.* 4. v. 8. Nunc mihi siqua tenes, ab origine dicere prima Incipe: suspensis auribus ista bibam. *h. e.* arrectis, *coll' orecchie tese*. ¶ Item in alto fultus, sustentatus, pendens. *Petron. in Satyr. c.* 135. Humilis casa fumoso suspensa tigillo. *Horat. lib.* 2. *sat.* 8. v. 54. Suspensa graves aulæa ruinas In patinam fecere. *Claudian. de nupt. Honor.* v. 163. hæc cærulea suspensa leæna Innatat. *h. e.* innitens, sedens. ¶ in alto situs, elatus, *alto, elevato*. *Virg.* 8. *Æn.* v. 190. saxis suspensam hanc aspice rupem. *Sil. l.* 12. v. 531. Anagnia dorso suspensa tumenti. *Cic. Agrar.* 2. c. 35. Roma cœnaculis sublata atque suspensa. *Virg. in Ciri*, v. 53. Hæc suspensa rapit carpente cacumina morsu Vel salicis lentæ, &c. *Plin. l.* 15. c. 10. Grandissimus pineis nucibus fructus altissimeque suspensus. *Pallad. l.* 1. *tit.* 40. Balneum constituere loco ab humore suspenso. ¶ De volantibus. *Sil. l.* 12. v. 94. Suspensum librans media inter nubila corpus Enavit, Superosque novus conterruit ales. *Stat.* 3. *Theb.* v. 463. Nubila suspenso celerem temerasse volatu Persea. *Claudian. de Phœnice*, v. 76. stipatque volantem Alituum suspensa cohors. *Id. de IV. Consul. Honor.* v. 543. Vix te suspensæ sequuntur Agmina. *le schiere volanti*. ¶ Metaphorice est animi pendens, incertus, dubius, anceps, sollicitus, *incerto, dubbioso, ambiguo, sospeso*. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 18. Intellexi, quam suspenso animo & sollicito scire averes, quid esset novi. *Id.* 2. *Agrar. c.* 25. Nolo, suspensam & incertam plebem R. obscura spe & cæca exspectatione pendere. & *Agrar.* 1. c. 8. Sollicitam mihi civitatem suspicione, suspensam metu, perturbatam vestris legibus tradidistis. *Id.* 1. *de Orat. c.* 56. *a med.* Suspenso animo & occupato Crassum tibi respondisse video. *Id. Phil.* 7. c. 1. Animus aberat a sententia, suspensus curis majoribus. *Id. pro Cluent. c.* 3. *a med.* Ne diutius oratione mea suspensa exspectatio vestra teneatur. & *cap.* 19. *in fin.* Timor ejus, perturbatio, suspensus incertusque vultus, crebra coloris mutatio. *Planc. ad Cic.* &c. *Fam.* 10. *ep.* 8. Si cui forte diutius & hominum exspectationem, & spem reipubl. de mea voluntate tenuisse suspensam. *Liv. l.* 8. c. 13. *ad fin.* Tot populos inter spem metumque suspensos animi habetis. *Plin. l.* 6. *ep.* 20. *ad fin.* Suspensam dubiamque noctem spe ac metu exegimus. *Ovid. Heroid. epist.* 16. v. 84. suspensus timor. *h. e.* suspensos faciens. *Claudian. de R. Cer.* v. 457. mentem suspensa silentia librant. *h. e.* quæ fieri solent, cum quis animi suspensus est. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 11. Tiberio, etiam in rebus, quas non occuleret, suspensa semper & obscura verba. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 13. Laus sapientiæ maxima, non aliunde pendere, nec extrinsecus aut bene aut male vivendi suspensas habere rationes. *h. e.* extra nos petitas, atque adeo incertas. *Hirt. de B. Afric. c.* 48. Suspensiore animo commoveri. V. *Suspensio*. ¶ Absolute *Plin. l.* 10. *ep.* 40. *a med.* Rem totam, dum te consulerem, in suspenso reliqui. *indecisa*. *Caius Dig. lib.* 9. *tit.* 4. *leg.* 15. Si adhuc in suspenso sit statuta libertas. *h. e.* in pendenti. *Plin. l.* 6. *ep.* 4. Est enim suspensum & anxium, de eo, quem ardentissime diligas, interdum nihil scire. ¶ Item cohibitus, compressus. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 7. v. 57. Suspensæque diu lacrymæ fluxere per ora. *trattenute*. (Adde *Albinovan. ad Liv. el.* 1. v. 114.) *Quintil. declam.* 19. *cap.* 14. *extr.* Non diviso dolore, non per partes, non per intervalla suspenso. *interrotto*. ¶ Aura suspensa levisque *Lucretio l.* 3. v. 197. est placida, quieta, silens, quasi a cursu cohibita.

SUSPICABILIS, le, adject. *pieno di sospetto, e dubbio*. *Arnob. lib.* 1. *pag.* 28. medicinam vocat artem suspicabilem.

SUSPICATRIX, icis, f. *sospettosa*. *Varr. lib.* 6. *de L. L. c.* 3. *ad fin.* ex *veteri Scriptore*.

SUSPICAX, acis, *sospettoso*, ὑποπτευτικός, suspiciosus. *Liv. l.* 40. c. 14. Minime malus ac suspicax frater. *Quintil. decl.* 18. c. 2. In rumore tam suspicax, post tormenta patiens. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 13. Suspicacem alicujus animum perstringere. & *lib.* 3. c. 11. Suspicax silentium. *ivi dà sospetto*. Adde *Senec.* 2. *de Ira*, c. 29. quamquam ibi dubitat *Lipsius*.

SUSPICIO, onis, f. *sospetto, sospizione, diffidenza*, ὑποψία, ὑπόληψις, actus suspicandi, metus, conjectura, incerta opinio de malo: a *suspicor*. *Cic. l.* 1. *de Fin. c.* 16. Improborum facta primo suspicio insequitur, deinde sermo atque fama, tum accusator, tum judex. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. *extr.* Neque abest suspicio, quin ipse sibi mortem consciverit. *Hirt. de B. Afric. c.* 45. Quod & tempestas erat turbulenta, & nulla suspicio hostis. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 19. Cum ad has suspiciones certissimæ res accederent. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 900. Multis suspicionibus volentia plebi facturus videbatur. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 149. Suspicio est mihi, nunc vos suspicarier, me idcirco hæc promittere, &c. *Id. Merc.* 1. 2. 100. Suspicio me prehendit. *Terent. Andr.* 2. 2. 22. Mihi insidit suspicio. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 24. Ut omnem offensionem suspicionis, quam habebas de Lysone, deponeres. & *lib.* 3. *ep.* 12. *extr.* Dare alicui suspicionem fictæ reconciliatæ gratiæ. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 62. Acerrime reliqui resistebant, nec dabat suspicionem fugæ quisquam. & *lib.* 1. c. 39. Timoris suspicionem vitare. & *lib.* 2. c. 33. infidelitatis sustinere. *Nep. in Datam. c.* 10. præbere alicui insidiarum. *Id. in Eumen. c.* 4. injicere hostibus, hic hujus esse castra. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 38. inferre. *Nep. in Datam. cap. ult.* parere. *Cic.* 7. *Attic. ep.* 8. afferre. *Auct. ad Herenn. lib.* 4. c. 27. occultare facere. *Cic. pro Cluent. c.* 64. commovere in aliquem. *Id. Fam.* 2. *ep.* 16. moveo nonnullis, velle me navigare. *fo sospettare più d'uno di*, &c. *Nep. in Annib. c.* 2. Ut Annibalem in suspicionem regi adducerent. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 18. Res venit in suspicionem. *Cic. pro Flacc. c.* 33. Decianus, qui tibi in suspicionem nullo suo delicto venit. *Idem ad Brut. ep.* 6. Venire alicui in suspicionem de aliqua re. *Id. de Harusp. resp. cap.* 17. Multi sunt, in quos hujus maleficii suspicio cadat. *Id. Phil.* 11. c. 10. In eundem cadere suspicionem collega non potest. & *Verr.* 7. c. 4. *in fin.* Leonidæ cujusdam familia in suspicionem vocata est conjurationis. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 10. In hac re nulla subest suspicio. *Terent. Hec.* 4. 2. 23. Exsolvere se suspicione. *Id. Eun.* 3. 1. 46. Suspicionem augere. *Cic. Verr.* 5. c. 59. *in fin.* levare atque ab se removere. & *cap.* 60. *extr.* omnem ab sese propulsare. *Id. in fragm. pro C. Cornel.* apud *Ascon.* tollere. *Plaut. Asin.* 4. 1. 29. Suspiciones omnes ebs se segreget. *Id. Trin.* 3. 3. 54. Suspicionem amovere ab aliquo. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 16. Si aliquas minus honestas suspiciones injectas diluemus. Est qui leg. *suspectationes*. ¶ *Suspicionem habere* tum active sumitur, pro suspicari, *sospettare*. *Cic. ad Pompei.* a. *post epist.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Suspicionem nullam habebam, te mare transiturum. ¶ tum passive, pro in suspicione esse, esse suspectum, *esser sospetto*. *Nep. in Epamin. cap.* 5. *sub fin.* Habebat enim Meneclides suspicionem adulterii. *Cic. pro Cluent. c.* 62. Ea res satis firmam veneni suspicionem non habet. *Id.* 16. *Attic. ep.* 4. *a med.* Hæc na-

vigatio habet quasdam suspiciones periculi. ¶ Passive accipitur suspicio & in his. *Plaut. Mil.* 2. 4. 35. Suspicionem meamman visa sustinere. *Terent. Hecyr.* 4. 2. 23. Et me hac suspicione exsolvam. *Caes. l.* 5. *B. Gall. c.* 44. *in fin.* Gallus inter Gallos sine ulla suspicione versatus. *senza dar sospetto*. Adde *Hirt. de B. Afric. c.* 87. ¶ Interdum suspicio est opinio, cogitatio, conjectura, levis cognitio: *fantasia, notizia, opinione*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 23. Multas esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eas nulla suspicio deorum sit. *& lib.* 3. *c.* 25. Illam intelligentiam non modo comprehendere animo, sed ne suspicione quidem possum attingere. ¶ Item levis sensus, leve indicium. *Pallad. in Januar. tit.* 25. *ante med.* Mulsa, quae suspicionem tantum possit habere dulcedinis. *Petron. in Satyr. c.* 94. *sub fin.* Nulla suspicione vulneris laesus. ¶ Secunda syllaba longa est, quasi sit contracte a *suspicatio*, vel potius a *suspicio* ab antiquo *suspicerum* pro *suspectum*. *Martial. l.* 11. *epigr.* 46. Oblivitur, minimae siqua est suspicio rimae. *Auson. ep.* 24. *v.* 8. Concinnat verisimilis suspicio culpas. *Est qui leg.* suspectio. *Paulin. ad Auson carm.* 11. *v.* 16. Duceret in sanctum suspicio falsa parentem. *Hic quoque al.* suspectio. *Plaut.* quoque semper produxisse dicitur ab Eruditis, qui ejus metrorum rationem accurate inspexerunt. Ego Latinum Poetam, qui corripuerit, inveni adhuc neminem.

SUSPICIO, is, exi, ectum, a. 3. *guardar in su, mirare in alto*, ἀναβλέπω, sursum aspicio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Cum caelum suspeximus, caelestiaque contemplati sumus. *Id. de Harusp. resp. cap.* 9. *a med.* Qui cum in caelum suspexerit, deos esse non sentiat. *Plin. l.* 35. *c.* 8. *ad fin.* Varie formare vultus, respicientes, suspicientesque, & despicientes. *Lucan. l.* 6. *v.* 476. submisso vertice montes Explicuere jugum: nubes suspexit Olympus. V. integr. loc. ¶ Translate est admirari, *ammirare*: quasi supra nos aspiciamus illum esse collocatum, quem admiramur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 10. Itaque eos viros suspiciunt, maximisque efferunt laudibus. *Id. in Orat. c.* 28. *de eloquentia*. Quam suspicerent omnes, quam admirarentur, quam se assequi posse diffiderent. *Horat. l.* 1. *ep.* 8. *v.* 18. I nunc, argentum, & marmor vetus, aeraque, & artes Suspice. *Plaut. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 9. Sic honores praemiaque vestra suspicio, ut, &c. *Plin. lib.* 6. *c.* 22. Mirum in modum justitiam ille suspexit. ¶ Item suspectare, suspectum habere, *aver in sospetto*. *Sallust. in Jug. c.* 73. Bomilcar suspectus regi, & ipse eum suspiciens.

SUSPICIOSE, *sospettosamente, dando sospetto*, ὑπόπτως, suspicionem injiciendo. *Cic. pro Deiot. c.* 6. Non modo non credibiliter, sed ne suspiciose quidem. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 30. Cum aliquid habeat, quod possit criminose ac suspiciose dicere. *Id. in Bruto, c.* 34. *extr.* Qui suspiciosius aut criminosius diceret, audivi neminem. *Senec. in proœm. l.* 3. *controvers.* Affectus efficaciter movit: figurabat egregie, praeponebat suspiciose.

SUSPICIOSUS, a, um, *pien di sospetto, sospettoso*, ὑποπτευτικός, pronus ad suspicandum, suspicionum plenus. *Terent. Adelph.* 4. 3. 14. Omnes, quibus sunt res minus secundae, magis sunt suspiciosi. *Cic. Verr.* 7. *c.* 29. An te, id quod fieri solet, conscientia timidum suspiciosumque faciebat? *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Durum in fisco esse nimium, aut suspiciosum. *Id. pro Flacc. c.* 28. In tam suspiciosa ac maledica civitate. *Senec. de vita beata c.* 15. Vita anxia, suspiciosa, trepida, casuum paviens. ¶ Item de quo suspicio haberi, suspectus. *Cic. pro Flacc. c.* 3. Suspiciosissimum negotium. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 7. *ante med.* Suspiciosissimum tempus. *Id. in Partit. c.* 33. Haec sunt, quae suspiciosum crimen efficiunt. *Id. pro Cluent. c.* 19. *extr.* Quae erant nata suspiciosa, aperta & manifesta facere. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 7. Id quod adhuc est suspiciosum, perspicuum facere. *Cato apud Gell. l.* 9. *c.* 12. & *Non. c.* 2. *n.* 763. Homo famosus & suspiciosus. *Sueton. in Domit. c.* 10. *ante med.* Suspiciosi joci.

SUSPICO, as, V. in voce sequenti.

SUSPICOR, aris, atus sum, dep. 1. *sospettare, temere*, ὑποπτεύω, ὑπονοέω, suspicionem habeo alicujus mali, vereor. *Caes. l.* 1. *B. Gall. c.* 44. *ad fin.* Debere se suspicari, simulata Caesarem amicitia, &c. *& lib.* 4. *c.* 6. Eo cum venisset, ea quae fore suspicatus erat, facta cognovit. *Cic. pro Cluent. c.* 9. Mater nihil mali miserae suspicans, filium mittit. *Brut. ad Cicer. ep.* 13. Temere atque injuriose suspicari de aliquo. *Id. pro Mil. c.* 23. *in fin.* Cives optime de republica meriti, in quibus homines non modo res praeclarissimas obliviscuntur, sed etiam nefarias suspicantur. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 83. venturos aut hac aut suspicor illac, Qui lanient avido viscera dente, lupos. ¶ Item universim opinor, puto, conjicio, cogito, reputo, *aver opinione, stimare, pensare*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 11. *ad fin.* In quo neque figuram divinam, neque sensum quisquam suspicari potest. *Id.* 3. *de Orat. c.* 4. *a med.* Postulamus, ut majus quiddam de L. Crasso, quam quantum a nobis exprimitur, suspicentur. *Id. in Brut. c.* 14. *a med.* Licet aliquid etiam de M. Popilii ingenio suspicari. *h. e.* existimare, eum fuisse magno ingenio. *Ovid.* 3. *Met. v.* 461. *de Narcisso*. Et, quantum motu formosi suspicor oris, Verba refers aures non pervenientia nostras. *h. e.* ex motu oris conjicio. *Id. Heroid. ep.* 20. *v.* 6. Suspicor, ingenuas erubuisse genas. ¶ Pro spero, *sperare*. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 155. Suspicor, hoc damno tibi non fore. *& lib.* 2. *ep.* 10. *v.* 19. Quorum te memorem (quamquam procul absumus) esse Suspicor & casus velle levare meos. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 6. Me consolatur spes, quod valde suspicor fore, ut infringatur hominum improbitas. *ho qualche sentore o speranza*. Similem *Plauti* locum mox habes. Adde *Cicer.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 9. ¶ Activa positione *Plaut. Cas.* 2. 8. 42. Ne o me memoras malitiose de hac re factum, aut suspices. *Al. leg.* suspicere. *Id. Men.* 5. 9. 22. Spem dete mihi, quam suspico. *Al. leg.* suspicor. *Id. in fragm.* apud *Donat.* ad *Terent. Hecyr.* 3. 1. 33. Fortasse te amare suspicavere. *Al. leg.* te amare suspicabere. *alii* suspicari, *aut* suspicarier.

SUSPIRATIO, onis, f. *sospiro*, στεναγμός, actus suspirandi, suspirium. *Quinctil. l.* 11. *c.* 3. *post med.* Suspiratione sollicitudinem fateri. *Plin. in praefat. Hist. nat. ante med.* Inde illa nobilis M. Ciceronis suspiratio: O te felicem, M. Porci, a quo rem improbam petere nemo audet! *h. e.* exclamatio, quae fere suspirando fit.

SUSPIRATUS, us, idem quod suspirium, h. e. actus ipse suspirandi. *Ovid.* 14. *Met. v.* 129. Respicit hunc vates, & suspiratibus haustis, Nec dea sum, dixit.

SUSPIRATUS, a, um, adject. *invocato con sospiri*. *Sil. l.* 15. *v.* 81. Quid suspiratos magno in discrimine nautis Ledaeos referam fratres?

SUSPIRIOSE, adverb. *con asma*. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *ad fin. de ovib.* Suspiriose laborantibus auriculae ferro rescindendae.

SUSPIRIOSUS, a, um, *asmatico*, ἀσθματικός, qui spirandi difficultatem patitur. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Siccae fici utiles anhelatoribus & suspiriosis. *Colum. l.* 8. *c. ult.* Mulae suspiriosae sanguis detrahitur, *bolsa*.

SUSPIRITUS, us, m. idem quod suspirium. *Plaut. Merc.* 1. 2. 3. Abige abs te lassitudinem: simul enicato suspiritus. *Liv. l.* 30. *c.* 15. Cum crebro suspiritu & gemitu aliquantum temporis consumpsisset.

SUSPIRIUM, ii, n. *sospiro*, ἀναστεναγμός, suspiratio, h. e. ab imo pectore respiratio: quae plerumque doloris aut curarum signum est. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 34. sine sollicitudine, sine desiderio, sine cura, sine suspirio. *Propert. l.* 3. *el.* 8. *v.* 27. Odi ego, quos pungunt nunquam suspiria, somnos. *Plaut. Cistell.* 1. 1. 58. Hoc, sis, vide, ut petivit suspirium alte! *Id. Trucul.* 2. 7. 41. Traxit ex intimo ventre suspirium. *Tibull. l.* 3. *el.* 8. *v.* 61. Sollicitus repetam tota suspiria nocte. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 402. suspiria duxit ab imo pectore. *& lib.* 2. *v.* 656. alto suspiria pectore prodis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 13. Urere nec miserum cessant suspiria pectus. *Id. l.* 2. *epigr.* 110. *de catella*. Collo nixa cubat, capitque somnos, Ut suspiria nulla sentiantur. *Colum. l.* 6 *c.* 14. Crebrum suspirium facere. ¶ Pro simplici respiratione, *respiro*. *Lucan. l.* 4. *v.* 318. Rescissoque nocent suspiria dura palato. *& lib.* 9. *v.* 928. nec dat suspiria cursus Vulneris. *h. e.* non sinit respirare, & verba incantantia intermittere celeritas vulneris se diffundentis. *Sil. l.* 11. *v.* 280. anhelis faucibus acta suspiria. ¶ Est etiam morbus respirationem infestans, suffocatio, *difficoltà di respiro, asma*, ἄσθμα. *Senec. epist.* 54. Uni morbo quasi assignatus sum: quem quare Graeco nomine appellem, nescio. satis enim apte dici suspirium potest. *Lege ibi cetera*.

SUSPIRO, as, avi, atum, n. 1. *spirare, e soffiare in alto, a fuori*, ἀναπνέω, sursum spiro, in altum exhalo, spirando emitto. *Lucan. l.* 6. *v.* 369. Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem Aera, nec tenues ventos suspirat, Anauros. *Sil. l.* 12. *v.* 135. tellus atro exundante vapore Suspirans. *& lib.* 13. *v.* 425. eructat acerbam Cocyti lacu suspirans ore paludem. *Id. l.* 4. *v.* 779. Edonis inclusum suspirat pectore Bacchum. *Pallad. in Octobr. tit.* 14. *ad fin.* Relicto brevi foramine, quo aestuantia vina suspirent. *sfiatino, svaporino*. & *tit.* 17. Mundo linteo tegas, per quod facile confectio aestuabunda suspiret. Adde *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 343. ¶ Item spiritum ab imo pectore traho, suspirium duco, *sospirare*, ἀναστενάζω: quod fere sollicitudinis, aut doloris signum est. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Reperire neminem possumus, quocum jocari libere, aut suspirare familiariter possimus. *Enn. apud Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 21. Curae suspirantes. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 572. Liniger imposito suspirat vertice sacerdos, Testatus sudore deum. *h. e.* anhelat, laborat sub onere. *Id. l.* 1. *in Eutrop. v.* 268. atque inter singula dicta Flebile suspirat. *Id. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 58. defixaque hospite puncto Persides arcanum suspiravere calorem. *Lucret. sub fin. l.* 2. pastor suspirat, in cassum cecidisse laborem. *Ovid. Met.* 2. *v.* 655. suspirat ab imis Pectoribus. *Id. Heroid. ep. ult. v.* 201. Ingemuit & tacito suspirat pectore. ¶ Translate *Claudian.* in *Epithal. Pallad. & Celer. v.* 11. fluitant arcus, exmisque propinquis Pendentes placido suspirant igne pharetrae. *h. e.* quasi amore incensae suspirant. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 97. Qualibus incensam jactastis mente puellam Fluctibus, in flavo saepe hospite suspirantem! *Ovid.* 1. *Fast. v.* 417. Hanc cupit, hanc optat: sola suspirat in illa. *Tibull. l.* 4. *el.* 5. *v.* 11. si forte alios jam nunc suspirat amores. *h. e.* cogitet, & cupit. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 151. Suspirat longo non visam tempore matrem, Et casulam, & notos tristis desiderat haedos. *Prudent. Cathem.* 2. *v.* 44. suspirare lucra. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 133. Nec Jove majorem nasci suspirat Achillem. *h. e.* nec optat. *Stat. Theb.* 4. *v.* 19. & cunctis dependet ab armis Suspiranda domus. *h. e.* familia desiderabilis, & militum procul agitantibus suspiriorum causa futura. *Vetus Poeta apud Cicer.* 1. *de Divinat. c.* 21. mentis metu perculsus, curis sumptus suspirantibus.

SUSQUE. V. supra post *Sus*.

SUSSILIO. V. *Subsilio*.

SUSSULTO. V. *Subsulto*.

SUSTENTACULUM, li, n. *sostentacolo, sostegno*, fulcimentum, quod aliquid sustinet. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 28. Sin victoriae sanitas, sustentaculum, columen in Italia verteretur, &c.

SUSTENTATIO, onis, f. *dilazione*, dilatio. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 49. *a med.* Utrum statim fieri necesse sit; utrum habeat aliquam moram & sustentationem. ¶ Est etiam Rhetoricum schema, Graece παράδοξον, & ἄδοξον. *Quinctil. l.* 9. *c.* 2. Sed nonnunquam communicantes aliquid inexspectatum subjungimus, quod & per se schema est, ut in Verrem Cicero (*Verr.* 7. *c.* 5.) quid deinde? quid censetis? furtum fortasse, aut praedam aliquam? deinde cum diu suspendisset judi-

judicum animos, subjecit quod multo esset improbius. hoc Celsus sustentationem vocat. Est autem duplex, &c. V. ibi cetera. ¶ Item cohibitio. *Lactant. l. 6. c. 18. sub fin.* Quæ sustentatio sui recte patientia nominatur. *raffrenamento.* ¶ Item alimentum, nutritio, *sostentamento.* *Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 3. leg. 22. a med.* Necessitas imponatur marito omnem talem mulieris sustentationem sufferre.

SUSTENTATUS, us, m. actus sustentandi. *Apul. in Apolog.* Levia sustentatu, gravia demersui. *Auson. in perioch. 5. Odyss. Homeri.* Dea calanticam natanti accommodat, cujus ille sustentatu ad usque Phæacum litus evadit.

SUSTENTATUS, a, um, *sostentato.* particip. a sustentor. *Cic. pro Mur. c. 2.* Cum respublica a me uno traditur sustinenda, magnis meis laboribus sustentata. *Lucret. l. 5. v. 96.* multosque per annos Sustentata, ruet moles & machina mundi. *Cic. 1. de Orat. c. 56. circa med.* Jurisconsultus non suo artificio, sed alieno, hoc est non juris scientia, sed eloquentia sustentatus. *Liv. l. 2. c. 34.* Ex Tuscis frumentum Tiberi venit: eo sustentata est plebs. *Sallust. in Jug. c. 60. extr.* Milites Jugurthini paulisper ab rege sustentati, postquam majore vi hostes urgent, profugi discedunt. *Tacit. 2. Hist. 1. 15.* Cohortium præfecti, sustentata diu acie, telis obruuntur. ¶ Item cunctatus, suspensus. *Ovid. de remed. Amor. v. 405.* V. in fin. vocis sequent.

SUSTENTO, as, avi, atum, a. t. *sostentare, reggere, sostenere, ἀντιστηρίζω*, fulcio, conservo, tueor: frequentativum a *sustineo*. *Virg. Æn. 10. v. 338.* Huic frater subit Alcanor, fratremque ruentem Sustentat dextra. *Plin. l. 8. c. 40. ante med.* Canis cadaver in Tiberim abjecti (*domini*) sustentare conatus. *Claudian. de B. Gild. v. 221.* cæca sub nocte vocati Naufraga Ledæi sustentant vela Lacones. *h. e.* navim sustinent, ne mergatur. *Id. l. 2. de laudib. Stilich. v. 143.* sic Hercule quondam Sustentante polum, melius librata pependit Machina. ¶ Translate est confirmare, defendere, tueri. *Cic. 7. Fam. ep. 1. ad fin.* Tu mihi istam imbecillitatem valetudinis tuæ sustenta & tuere. *Id. Attic. l. 4. ep. 10.* A ceteris oblectationibus deseror: litteris sustentor & recreor. *& lib. 3. ep. 23. sub fin.* Terentiam, omnium ærumnosissimam, sustentes tuis officiis. *& lib. 10. ep. 4. ante med.* Præclara conscientia sustentor, cum cogito, me de republica meruisse optime. *& 6. Fam. ep. 4. sub fin.* Tu velim sic, ut debes & soles, tua virtute sustentes. *Id. l. 14. ep. 4. ad fin.* Sustenta te, mea Terentia, ut potes. *Id. pro Flacc. c. 2.* Spes siqua reliqua est, quæ fortium civium mentes cogitationesque sustentet. *Id. pro Mil. c. 36.* Nunc me una consolatio sustentat, quod, &c. *Id. pro Rabir. Post. c. 2.* Fide sustentare amicos. *Id. 2. ad Q. Fr. ep. 3. a med.* C. Cato a Crasso sustentatur. *è spalleggiato.* & *lib. 2. Offic. c. 24. a med.* Valetudo sustentatur notitia sui corporis, &c. *si conserva.* & *Virg. 10. Æn. v. 609.* Venus Trojanas sustentat opes. *Id. l. 11. v. 224.* Multa virum meritis sustentat fama tropæis. *Tacit. 1. Ann. c. 65. ad fin.* Cæcina dum sustentat aciem, suffosso equo delapsus, &c. *h. e.* hortatur, & a fuga retinet. *& lib. 2. c. 17.* Arminius manu, voce, vulnere sustentabat pugnam. ¶ Sæpe refertur ad rem familiarem & tolerare significat, ut juvare, opitulari. *Plin. l. 9. ep. 30. ad fin.* Quos præcipue indigere scias, sustentare & fovere. *Terent. Adelph. 3. 5. 3.* Hic alit illas: solus omnem familiam sustentat. *Cic. de provinc. consul. c. 5. a med.* Qui se nunc subsidiis patrimonii, aut amicorum liberalitate sustentant. *si mantengono.* & *Tacit. Ann. 4. c. 13.* Mutando sordidas merces sustentabatur. *si sosteneva, viveva.* & *Cic. post redit. in Sen. c. 5.* Cum suam rem confecisset, egestatem & luxuriam domestico lenocinio sustentavit. *Cic. fil. l. 16. Fam. ep. 21. circa med.* Huic locum in proximo conduxi, & , ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 14 extr.* Auxiliis atque opibus aliorum sustentare bella. *Plin. l. 35. c. 11. ante med.* Venditando coronas sustentaverat paupertatem. *Cic. pro Cæl. c. 16* Alere adolescentes, & parsimoniam patrui suis sumptibus sustentare. *supplire alla scarsezza.* & *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 17.* Pecore e longinquioribus vicis adacto extremam famem sustentabant. *Tacit. 4. Ann. c. 63. extr.* Magni post prœlia saucios largitione & cura sustentabant. ¶ Translate *Cic. 1. Tuscul. c. 29.* Animus nulla re egens, aletur & sustentabitur iisdem rebus, quibus astra sustentantur & aluntur. ¶ Absolute *Plaut. Stich. 4. 2. 8.* Valuistin' bene? *Pam.* sustentavi sedulo. *& 3. 2. 14.* Valuistin' usque? *Epign.* sustentatum est sedulo. ¶ Est etiam ferre, pati, perferre, non demittere animum in adversis, *tollerare, e star saldo.* *Plaut. Capt. 5. 1. 3.* Miserias plurimas sustentavi. *Cic. in Pison. c. 36. a med.* Cum sustentare vix posses mœrorem tuum, doloremque decessionis. *Sueton. in Tiber. c. 72. a med.* Sustentare morbum. *h. e.* ferre, & vim ejus dissimulare. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 265.* Sustentare procellas invidiæ. ¶ resistere, obniti. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 6.* Oppidum magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt. ægre eo die sustentatum est. *& lib. 5. c. 38.* Nervii legionem oppugnare incipiunt. nostri celeriter ad arma concurrunt. ægre is dies sustentatur. *Tacit. 15. Ann. c. 10. ad fin.* Sustentare hostem. *Auct. de B. Hisp. c. 17.* Legionum tot impetus sustentantes. ¶ cohibere, sistere, *fermare, trattenere, εἴργω.* *Hirt. de B. Afric. c. 81.* Dubitante Cæsare, atque eorum studio cupiditatique resistente, & etiam atque etiam aciem sustentante. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 229. de Tiberi.* Sustentabat aquas, cursusque inhibebat equorum. ¶ differre, *differire, portar innanzi:* quasi in medio cursu rem sistere, ne procedat. *Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 7.* Ædificationem Arcani ad tuum adventum sustentari placebat. *Id. 4. Catil. c. 3. extr.* Malum id opprimi sustentando ac prolatando nullo pacto potest. quacumque ratione placet, celeriter vobis vindicandum est. *Id. Fam. 13. ep. 64.* De Pausania Alabandensi, sustentes rem, dum Nero veniat.

SUSTINEO, es, tinui, tentum, a. 2. *sostentare, reggere, sostenere, portare, ὑφίστημι, ἀνέχω,* fulcio, subeo, fero, cadere non sino: quasi sursum teneo. *Hirt. de B. Afric. c. 19. a med.* Fornice extructo, quo pons sustinebatur. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 116* lapis albus Pocula cum cyatho duo sustinet. *Liv. l. 21. c. 35. sub fin.* Sustinere se a lapsu. *Plaut. Asin. 3. 3. 67.* Hic istam colloca crumenam in collo plane. *Lib.* Nolo ego te, qui herus sis mihi, onus istuc sustinere. *Cic. de Senect. c. 10. a med.* Cum Milo humeris sustineret bovem vivum. *& Ovid. 1. Fast. v. 36.* a funere conjugis uxor Sustinet in vidua tristia signa domo. *porta bruno.* *Plaut. Pœn. prol. v. 90.* Homo, quantum hominum terra sustinet, sceleratissimus. *Liv. l. 23. c. 45.* Vix arma membraque sustinentes pugnabant. *Sallust. in fragm. l. 3. Hist. apud Arusian. Mess.* Sustinere corpora plerique nequeuntes. *reggersi in piè.* & *Ovid. Met. 6. v. 27.* infirmos baculo quoque sustinet artus. *Id. Met. 4. v. 411.* avis sustinet se alis. *Id. Heroid. ep. 3. v. 119.* manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam, Et galeam pressa sustinuisse coma. *Plin. l. 6. c. 27.* Lacus omnia illata pondere sustinens. *che porta a galla.* & *lib. 36. c. 15. a med.* Populus R. universus binis cardinibus sustinetur. *è tenuto sospeso su due cardini.* de theatris versatilibus loquitur. *Virg. 11. Æn. v. 750.* Sustinet a jugulo dextram. *tien sospese e lontano dalle gola il braccio nemico.* (Eodem modo locutus est *Stat. 2. Theb. v. 684.*) *Plin. l. 33. c. 11.* Vas ad sustinenda obsonia. *per tenervi sopra.* *Modestin. Dig. lib. 31. leg. 35. ad fin.* Quem scis magno onere sustentum. ¶ Valet etiam sistere, cohibere, continere, *trattenere, fermare.* *Cic. Attic. l. 13. ep. 21.* Arbitrabar sustineri remos, cum inhibere essent remiges jussi. id non esse ejusmodi, didici heri, cum ad villam nostram navis appelleretur. non enim sustinent, sed alio modo remigant. *Lucil. ibid.* Sustinet currum, ut bonus sæpe agitator, equosque. *Ovid. Fast. 5. v. 301.* Sæpe Jovem vidi, cum jam sua mittere vellet Fulmina, ture dato sustinuisse manum. *& lib. 6. v. 398.* Sustinet gradum. *Propert. l. 3. el. 1. v. 41.* Orphea, te dicunt feras, & concita dicunt Flumina Threicia sustinuisse lyra. *Al. leg.* detinuisse. ¶ *Sustinere se,* in medio cursu se sistere, *fermarsi.* *Val. Flacc. l. 3. v. 100.* Restitit ille gradu, seseque a limine ferri Sustinuit præceps. *s' arrestò di botto.* & *Senec. in Hippol. v. 793.* te dea noctium dum spectat, celeres sustinuit vias. *Liv. l. 25. c. 36.* Nunc agendo, nunc sustinendo agmen. *& lib. 5. c. 39* Aliud priori simile retinaculum eos sustinuit. ¶ Item habere, tenere. *Ovid. 2. de ar. am. v. 47.* qui sustinet hamos, Novit quæ multo pisce natentur aquæ. *& lib. 2. v. 216.* Ingenua speculum sustinuisse manu. *Plaut. Men. 1. 3. 13.* Sustine hoc, Penicule. *prendi e tieni.* Sic *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 333.* Accipe hoc tegmen tu, & sustine. *Ovid. l. 3. de ar. am. v. 148.* Sustineat similes fluctibus illa sinus. *h. e.* habeat, gestet in capite comam in modum sinus dispositam. V. *Sinus.* Pro habere, tenere est & illud *Plaut. Truc. 2. 2. 99.* Multa ego possum docta dicta loqui: historiam veterem atque antiquam hæc mea senectus sustinet. ¶ Similiter per translationem est tueri, ferre, defendere, in suo statu rem conservare, *sostentare, difendere, conservare, mantenere.* *Cic. pro Rabir. Post. c. 16.* Veterem amicum suum labentem excepit, conservare non sivit, fulsit & sustinuit re, fortuna, fide, hodieque sustinet. *Id. Fam. 9. ep. 8. a med.* Sed superiorum temporum fortuna reipublicæ causam sustineat. *difende, rende ragione.* & *in Divin. Verr. c. 8. ad fin.* Non tibi venit in mentem, quid negotii sit, causam publicam sustinere? *portar il peso, aver l' impegno d' una causa pubblica.* & *lib. 3. Offic. c. 2.* Sustinere magnam exspectationem imitandæ industriæ nostræ. *far un non picciolo impegno.* & *lib. 1. c. 34. ad fin.* Magistratus debet civitatis dignitatem & decus sustinere, servare leges, jura describere. ¶ Item gerere. *Cic. 2. de Orat. c. 24. a med.* Tres personas unus sustineo summa animi æquitate, meam, adversarii, judicis. *fo le parti di tre.* & *Sueton. de Gramm. c. ult.* Nunquam ita docuit, ut magistri personam sustineret. *Cic. Verr. 5. c. 86.* Fungi ac sustinere aliquid muneris in republ. ¶ Item ferre, pati. *Cic. pro Dom. c. 38.* Pœnam subire, ac sustinere. *Ovid. 8. Met. v. 500.* Et quos sustinui bis mensium quinque labores. *Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 24. ad fin.* Maximam hic sollicitudinem curamque sustineo. *Cic. 5. Tuscul. c. 6.* Qui non modo mala futura timet, verum etiam fert sustinetque præsentia. *& Ulpian. Dig. lib. 18. tit. 6. leg. 1.* Si venditor se periculo subjecit, periculum sustinebit, quoad, &c. *h. e.* præstabit. ¶ Item resistere, obniti, parem esse, non cedere, durare, subsistere, *tollerare, star saldo, sopportare, resistere, reggere.* *Cic. 7. Phil. c. 6.* O dii! quis hujus potentiam poterit sustinere? *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. sub fin.* Non, si Varronis thesauros haberem, sustinere sumptum possem. *Al. leg.* subsistere sumptui. *Plin. l. 1. ep. 12.* Cur me putas hos tantos dolores tamdiu sustinere? ut scilicet isti latroni vel uno die superstes. *Ovid. 13. Met. v. 384.* Hectora qui solus, qui ferrum, ignemque, Jovemque Sustinuit toties, unam non sustinet iram. *Cic. 4. Acad. c. 6. a med.* Philo ea sustinere vix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur. *Id. Verr. 7. c. 39.* Videbat, illis navarchis testibus, tantum hoc crimen sustinere se nullo modo posse. *Vatin. ad Cicer. 5. Fam. ep. 10.* Si mehercule Appii os haberem, tamen hoc sustinere non possem. *Cic. 6. Fam. ep. 6.* Non putat se sustinere causas posse multorum, si tibi concesserit. *resistere alle istanze.* ¶ Et cum infinit. *Ovid. Met. 1. v. 530.* non sustinet ultra Perdere blanditias juvenis deus. *non ha più pazienza, non soffre.* (Adde *Heroid. epist. 5. v. 32.*) & *Phædr. l. 4. fab. 15.* Monet, ut sustineas tibi habitu esse similes, qui sunt virtute impares. *soffre, pazienza, lascia di buona voglia, ec.* &c.

&c. ¶ In re militari. *Nep. in Annib. c.* 11. Hostium vim cum sua sustinere non posset, fuga salutem petiit. *Caes. l.* 7. *B. Gall. c.* 10. *sub fin.* Magno animo hostium impetum sustinere. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 45. *ad fin.* Virtute & patientia nitebantur, atque omnia vulnera sustinebant. *Id.* 2. *B. Gall. c.* 6. *extr.* Nisi subsidium sibi mittatur, se diutius sustinere non posse. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 6. *sub fin.* Brutus Mutinae vix jam sustinebat. *Liv. l.* 33. *c.* 36. *a med.* Nec ultra sustinuerunt certamen Galli, quin terga verterent. ¶ *Non sustinere aliquem*, roganti non resistere, repellere non audere. *Ovid.* 14. *Met. v.* 787. Has rogat auxilium: nec Nymphae justa petentem Sustinuere deam. *Liv. l.* 31. *c.* 15. Senatus querentes eos non sustinuit. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 75. Et Numitor dixisse potest: da, Romule, mensem Hunc senibus: nec avum sustinuisse nepos. Al. leg. *avo*, ut *negare* vel *resistere* subintelligatur. Adde *Colum. l.* 11. *c.* 1. Nam eum infinito est audere posse, in animum inducere, persistere. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 850. nec jam suspendere fletum Sustinet. *non ha forza.* & *Plin. l.* 30. *c.* 7. *extr.* Si quis aquam per pedes fluentem haurire sustineat. *abbia coraggio di bere.* & *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 135. Tene ego sustineo positam scelerate videre? *mi basta il cuore? posso io?* & *Sueton. in Calig. c.* 30. *extr.* Eos, qui (*eadem*) spectare sustinuissent, exsecratus est. *Ovid. Met.* 11. *v.* 321. quae se praeferre Dianae Sustinuit. *ebbe tanto ardire di*, &c. & *lib.* 4. *v.* 446. Sustinet ire illuc, caelesti sede relicta (Tantum odiis iraeque dabat) Saturnia Juno. *Auct. Priap. carm.* 47. Quicumque vestrum, qui venitis ad coenam, Libare nullos sustinet mihi versus, &c. *Petron. in Satyr. c.* 116. Si urbanioris notae homines sustineris semper mentiri. *se potete fingere*, &c. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *a med.* Sed non sustineo esse conscius mihi dissimulanti. *h. e.* non audeo, non possum dissimulare. Adde *Cicer. Verr.* 3. *c.* 4. ¶ Ponitur & pro differre, *differire*, *portar innanzi*: quasi moram injicere, & rem sistere, ne ad finem perveniat. *Albinovan. ad Liv. eleg.* 1. *v.* 371. Fortuna arbitriis tempus dispensat iniquis: Illa rapit juvenes, sustinet illa senes. *Liv. l.* 5. *c.* 45. *a med.* Vix temperavere animis, quin extemplo impetum facerent: compressique a Caedicio rem in noctem sustinuere. *Id. l.* 3. *c.* 60. Sustinere consilio bellum. *Martial. l.* 9. *epigr.* 3. Exspectes & sustineas, Auguste, necesse est. Nam tibi quod solvat, non habet arca Jovis. ¶ Item suspendere, cohibere, *sospendere*. *Cic. Acad.* 4. *c.* 34. Obsistere opinionibus, assensus lubricos sustinere. & *cap.* 25. *in fin.* Sustinere se ab omni assensu. ¶ Pertinet etiam ad rem familiarem, & significat alere, sustentare, *mantenere*, *nudrire*, *sostentare*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 5. *sub fin.* Re frumentaria alimur & sustinemur. *Liv. l.* 39. *c.* 9. *sub fin.* Adolescens, maligne omnia praebentibus suis, meretriculae munificentia sustinebatur. *Id. l.* 6. *c.* 15. *a med.* Ex eo, quod affluit opibus vestris, sustinendo necessitates aliorum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 514. Hinc anni labor: hinc patriam parvosque nepotes Sustinet. *Colum. l.* 9. *c.* 14. *ad fin.* Sustinere penuriam temporum. ¶ *Sustinere alicui vitam*, servare, tueri. *Maecenas apud Senec. epist.* 101. Vita dum superest, bene est. Hanc mihi, vel acuta Si sedeam cruce, sustine.

SUSTOLLO, is, tuli, sublatum, a. 3. *alzare*, *sollevare*, αἴρω, ἀναίρω, sursum tollo, attollo, elevo, erigo. *Plaut. Cist.* 1. 1. 117. & *Poen.* 1. 2. 136. Amiculum hoc sustolle saltem. *Syl.* Sine trahi, cum egomet trahor. *Id. Poen.* 5. 3. 49. Graecae sunt hae columnae: sustolli solent. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 210. Dulcia nec moesto sustollens vela parenti. & *vers.* 235. Candidaque intorti sustollant vela rudentes. *Plaut. Mil.* 2. 3. 38. Hoccine si resciat? credo hercle, has sustollat aedes totas: atque hinc in crucem. *h. e.* aedes evertat, & nos in crucem tollat. *Seren. Sammon. c.* 38. *v.* 716. Sanguine papulas alte sustollit acutas. ¶ Item aufero. *Plaut. Cistell.* 2. 3. 7. Dico ei, quo pacto eam ab hippodromo viderim herilem filiam nostram sustollere. ¶ Frequentissimum habet usum in praeteritis: ab obsoleto *sustulo*, quod ab antiquis usurpatum fuisse, *Charis. l.* 3. *pag.* 220. *Prisc. Diomed. l.* 1. *pag.* 369. & *Persium l.* 8. *pag.* 827. testantur. In aliis temporibus simplici *tollo* Latini libentius usi sunt. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 5. Sustulimus manus & ego, & Balbus. *alzammo le mani al cielo*. & *pro Dejot. c.* 10. Dejotarum cum plures in equum sustulissent. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 31. Sol in currum filium sustulit. *Id. Verr.* 3. *c.* 3. Cives R. in crucem sustulit. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 22. *ad fin.* Herculem in caelum sustulit fortitudo. *Horat. l.* 2. *od.* 7. *v.* 13. Sed me per hostes Mercurius celer Denso paventem sustulit aere. *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 10. *circa med.* Tunc, ut dico certe sustulissem, ut, &c. *h. e.* in lecticam, & in villam meam portassem. *Caes. l.* 4. *B. Gall. c.* 28. Naves, quae equites sustulerant, ex portu solverunt. *avevano portato*. Sic *Hirt. de B. Afric. c.* 54. Quod C. Avienus navem commeatu, familia sua, atque jumentis occupavisset, neque militem unum ab Sicilia sustulisset. *Caes. l.* 2. *B. Civ. c.* 20. Legio signa sustulit, seseque Hispalim recepit. *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 37. Audistis aliquem, tergo qui sustulit orbem? ¶ Et translate *Cic. Attic. l.* 2. *ep. ult.* Nostras laudes in astra sustulit. & *lib.* 6. *ep.* 2. *a med.* Salaminii nos in caelum decretis suis sustulerunt. *Id.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 1. *ad fin.* & *lib.* 1. *de Divin. c.* 36. Clamorem satis magnum sustulerunt. *Plaut. Truculent.* 2. 8. 10. Postquam filiolum peperit, animos sustulit. *ha alzato le creste*. Adde *Liv. l.* 28. *c.* 5. ¶ Pro subire, suscipere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 4. Fide vestra fretus plus oneris sustuli, quam ferre me posse intelligo. *Id. Phil.* 13. *c.* 10. *extr.* Qui ex Fadia sustulerit liberos. V. *Tollo*. ¶ Sumere, accipere, *pigliare*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 45. Cum verba jacentia sustulimus e medio, sicut mollissimam ceram, ad nostrum arbitrium formamus & fingimus. ¶ Pro auferre, amovere, detrahere, *levare*, *tor via*, *togliere*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 19. *ante med.* Sublata assensione, omnem & motum animorum, & actionem rerum sustulerunt. *Id.* 1. *Phil. c.* 2. Dictaturae nomen funditus ex republica sustulisset. *Id.* 2. *Attic. ep.* 24. *e med.* Caepionem de oratione sua sustulit, quem in Senatu acerrime nominarat. *Caes. l.* 6. *B. Gallic. c.* 40. *extr.* Quem timorem Caesaris adventus sustulit. *Sallust. in Jug. c.* 49. Metellus edicto adjumenta ignaviae sustulisse. *Id. ad Caes. orat.* 2. *de republ. ordin. c.* 7. Si studium pecuniae aut sustuleris, aut minueris. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 11. Eam rem Servilia sublaturam ex S. C. se esse dicebat. *Justin. l.* 6. *c. paenult.* Telo si primam aciem praefregeris, reliquo ferro vim nocendi sustuleris. ¶ evertere, perdere. *Cic.* 1. *Offic. c.* 11. Majores nostri Carthaginem & Numantiam funditus sustulerunt. *distrussero*. ¶ necare, *tor di vita*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Q. Varius Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *Horat. l.* 2. *od.* 17. *v.* 27. Me truncus illapsus cerebro Sustulerat, nisi Faunus ictum dextra levasset. *Poeta apud Sueton. in Ner. c.* 39. Quis neget Aeneae magna de stirpe Neronem? Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem. *h. e.* hic occidit, ille sublatum humeris portavit. ¶ pro simplici *tollo*. *Phaedr. l.* 3. *fab.* 23. *v.* 13. Tunc illa talem sustulit sententiam.

SUSTULO. V. in voce praeced.

SUSUM, *su*, idem quod sursum, apud Veteres. *Cato sub fin. cap.* 157. R. R. Ad nasum admoveto: ita subducito susum animam, quam plurimum poteris. *Plaut. Cist.* 2. 3. 78. Quid nunc supina susum in caelum conspicis? *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. Qui volunt deorsum, magis aestate laborant: qui susum, magis hieme. Ita in MSS. suis *Petr. Victor.* alii *sursum*. ¶ Contrarium est *jusum*, deorsum, *giuso*, *giù*, quo utitur *Augustinus*, sed vox est duritiem Africanam redolens, nec facile usurpanda. Locus *Augustini* est *Tract. ult. in epist.* 1. *Joann. sect.* 8. *ad fin.* Susum me honoras, jusum me calcas. Adde *ibid. Tract.* 8. *sect.* 1.

SUSURRAMEN, inis, n. susurratio. *Apul. sub init. l.* 1. *Metam.* Magico susurramine amnes reverti, solem inhiberi. *Martian. Capell. sub init. l.* 7. *post carmen*. Atlantiades hilare susurramine sic respondit.

SUSURRATIM, adverb. susurrando. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 227. Alicui de proximis susurratim decenter arridere. *con voce bassa*.

SUSURRATIO, onis, f. *secreto*, *bisbiglio*, secreta inter paucos collocutio, sermones de aliqua re taciti, & susurratim habiti. *Cael. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 1. *a med.* Crebri, & non belli de Caesare rumores: sed susurrationes dumtaxat veniunt. Al. leg. *susurratores*.

SUSURRATOR, oris. V. vocem praeced.

SUSURRO, onis, m. *susurratore*, *mormoratore*, ψιθυρός, ψιθυριστής, qui occulte maledicendo odium in aliquem, aut dissensionem molitur, obtrectator, delator. Causam nominis praebuit, quod delatores, ne exaudiri possint, in aures soleant susurrare. *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. *ad fin.* Aures mariti susurronum faece completas opportunitatem falsi sermonis crederat.

SUSURRO, as, avi, atum, a. 1. *mormoreggiare*, *borbogliare*, *susurrare*, ψιθυρίζω, submissum & confusum strepitum edo, qualis est apum, aut aquae decurrentis, aut venti leniter spirantis. Vox est per onomatopoejam a sono facta. *Virg.* 4. *Georg. v.* 260. *de apib.* Tum sonus auditur gravior, tractimque susurrant. *Id. in Culice, v.* 103. compellente vagae pastore capellae Ima susurrantis repetebant ad vada lymphae. & *vers.* 153. quos leniter efflans Aura susurrantis possit confundere venti. Adde *Claudian. in Fescenn.* 2. *de nupt. Honor. v.* 13. ¶ Metaphorice est submissa voce, & in aure loqui, occultos sermones serere. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 19. Aut ego cum cara de te nutrice susurro. & *epist. ult. v.* 233. Is quoque nescio quam, nunc ut vaga fama susurrat, Neglectam queritur testis habere fidem. *Id.* 3. *Met. v.* 643. Pars mihi significat, pars, quod velit, aure susurrat. ¶ Passive impersonaliter *Terent. Andr.* 4. 4. 40. Jam susurrari audio, civem Atticam esse hanc. ¶ Cum accusativo *Martial. l.* 3. *epigr.* 63. Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat. *canta sotto voce*, *va canterellando*. & *Nemesian. Eclog.* 1. *v.* 72. Silvestris nunc te platanus, Meliboee susurrat, Te pinus. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 44. *extr.* Susurrans versum Persii.

SUSURRUM, ri, n. idem ac susurrus. V. in voce sequenti.

SUSURRUS, ri, m. *suono leggero e confuso*, *mormorio*, *susurro*, ψιθυρισμός, submissus & confusus sonus, murmur, strepitus: ut venti inter frondes, aquae decurrentis, apum murmurantium, & hujusmodi. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 54. vicino ab limite sepes Saepe levi somnum suadebit inire susurro. *Calpurn. Ecl.* 1. *v.* 3. Et spumant rauco ferventia musta susurro. ¶ De sono submisse, & in aure loquentium, occulto sermone, *bisbiglio*, *mormoramento*, *cicaleccio*. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 36. Demosthenes illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculae, insusurrantisque alteri. *Horat. l.* 2. *sat. ult. v.* 77. tum in lecto quoque videres Stridere secreta divisos aure susurros. *Propert. l.* 1. *eleg.* 11. *v.* 13. blandos audire susurros. *Horat. l.* 1. *od.* 9. *v.* 18. lenes susurri. *h. e.* verba, quae amans amanti in aurem dicit. ¶ Ab *Ovid. Met.* 12. inter comites Famae ponuntur *vers.* 61. dubio auctore susurri. *Plaut. Rud.* 3. 3. 48. Palam age: nolo murmur ullum, neque susurrum fieri. *Lucan. l.* 5. *v.* 104. tacito mala vota susurro concipere. *h. e.* occulta preces. Sic *Pers. sat.* 2. *v.* 6. murmur humilesque susurros Tollere de templis, & aperto vivere voto. ¶ De occulta delatione *Juvenal. sat.* 4. *v.* 110. tenui jugulos aperire susurro. *con poche parole dette all' orecchie di Domiziano*. ¶ In illo *Ovid. Met.* 7. *v.* 825. Procrin adit, linguaque refert audita susurra: alii *susurra* neutrum plurale: sic *Met.* 12. *modo citat.* dubioque auctore susurra, in aliquot codicib. haberi. Alii *susurra* adjectivum faciunt: & *lingua susurra* esse insusurrante. quod magis placet. Malebat *Gronovius*, linguique refert audita susurro. ¶ In quarta declin. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. sub fin. l.* 3.) Et fistula susurru jucundior, & buccina significatu longinquior.

SU-

SUTELA, æ, f. *accalappiu*, dolosa astutia, techna callide consuta: a *suo*, per metaphoram, ut *cautela* a *caveo*, *suadela* a *suadeo*, quemadmodum Græci dicunt ϰαττύειν, & ϰασσύειν δόλους, imo & *Plaut. Amph.* 1. 1. 211. consuere dolos. *Festus*: Sutelæ, dolosæ astutiæ, a similitudine suentium dictæ sunt. *Plaut. Capt.* 3. 5. 35. Atque ob sutelas tuas te morti misero. Adde *Cas.* 2. 3. v. 7.

SUTERNA. V. in *Sutrinus*.

SUTILIS, le, *unito insieme*, *cucita*, ῥαπτός, consutus. *Virg.* 12. *Æn.* v. 273. teritur qua sutilis alvo Balteus, & laterum juncturas fibula mordet. ¶ *Sutiles coronæ*, ex rosarum foliis consutis factæ. *Plin. l.* 21. *c.* 3. *a med.* Summa auctoritas pactili coronæ: sutiles Saliorum sacris invenimus, & solemnes cœnis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 92. Perfundam glaciem triente nigro, Frontem sutilibus ruber coronis. *& lib.* 5. *epigr.* 65. Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo: Lassenturque rosis tempora sutilibus. Adde *lib.* 9. *epigr.* 95. & *Ovid.* 5. *Fast.* v. 335. ¶ Sutiles dicuntur thyrsi ab *Aall. Priap. carm.* 29. quis mucro hastæ compactis hederis tegebatur. ¶ Naves *sutiles* lino, vel sparto sutæ. *Plin. l.* 24. *c.* 9. *a med.* & *Varr.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 3. V. *Suo*. *Virg.* 6. *Æn.* v. 414. gemuit sub pondere cymba Sutilis & multam accepit rimosa paludem. ¶ *Lapilli sutiles*, consuti in coronam, vel adsuti diademati, *Prudent.* περὶ στεφ. *vers.* 158. Sic hyacinthi sutiles, *Id. in Hamartig. v.* 269. ¶ Sutilis domus *Valerio Flacc. l.* 6. *v.* 81. est Scytharum Hamaxobiorum, qui ex crudo corio consutas casas & plaustris impositas habitasse dicuntur.

SUTOR, oris, m. *calzolajo*, *ciabattino*, σκυτεύς, qui calceos suit. *Sempron. Asell.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 21. *extr.* Crepidarium cultellum rogavit a crepidario sutore. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 649. *n.* 2. C. Atilius C. F. Justus sutor caligarius. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 34. Inserdius, quasi claudus sutor, domi sedet totos dies. *&* 3. 5. 39. Sedentarii sutores. *Martial. l.* 3. *epigr.* 16. Das gladiatores, sutorum regule, Cerdo: Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. *& lib.* 9. *epigr.* 75. Dentibus antiquas solitus producere pelles, Et mordere luto putre vetusque solum, &c. ¶ Habetur artificum vilissimus, & ponitur pro infima plebe. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 293. quis tecum sectile porrum Sutor, & elixi vervecis labra comedit? *Cic. pro Flacc. c.* 7. *a med.* Sa vella, dixit. id sutores, & zonarii conclamarunt. ¶ Sutorum collegium, *fraglia*, habetur in veteri Inscript. apud *Donium class.* 8. *n.* 231. ¶ *Sutor, ne supra crepidam*, proverb. quo monemur ne, quibus in rebus minus intelligimus, in his sententiam proferamus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Ferunt, Apellem a sutore reprehensum, quod in crepidis una intus pauciores fecisset ansas: eodem postero die, superbo emendatione pristinæ admonitionis, cavillante circa crus, indignatum prospexisse, denunciantem, ne supra crepidam judicaret. quod & ipsum in proverbium venit. Adde *Valer. Max. l.* 8. *c.* 12. *in fin.* ¶ Sutores fabularum *Sidonio l.* 3. *epist.* 13. sunt qui eas fingunt, & consuunt.

SUTORITIUS, a, um, idem ac sutorius, ut Sutoritium atramentum, *Marcell. Empir. c.* 8. *sect.* 2.

SUTORIUS, a, um, *da calzolajo*, σκυτικός, ad sutorem pertinens. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* Graves habent judices, Turpionem sutorium, & Vettium mancipem. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Sutoria fistula. *h. e.* scalprum, quo coria inciduntur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 649. *n.* 8. Comparator mercis sutoriæ. ¶ Atramentum sutorium, χάλκανθος, *vetriuolo*. *Cic.* & *Plin. loc. cit.* in *Atramentum*. V. ¶ Atrium sutorium *Varr.* memorat *l.* 5. *de L. L. c.* 3. ibique ait in Tubilustrio sacrorum tubas lustrari. Meminit etiam *Panvinius* in descript. Urb. R. sed quid fuerit, aut quo loco, nemo dicit.

SUTRINUS, a, um, *da calzolajo*, ad sutorem pertinens, sutorius. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 34. Vatinius sutrinæ tabernæ alumnus. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *ante med.* Fulloniam artem Nicias invenit, sutrinam Tychius. ¶ *Sutrina* absolute, officina sutoria, *bottega da calzolajo*, σκυτεῖον. *Plin. l.* 10. *c.* 43. Corvus in oppositam sutrinam evolavit. *& mox*. Sutrinæ manceps. *& lib.* 35. *c.* 10. *post med.* Tonstrinas sutrinasque pinxit. ¶ Item ipsa sutoria ars, *arte di calzolajo*, σκυτική. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 760. Qui sutrinas facere inscius, nihil homo agis. Al. leg. *suternas* eod. sensu. quod & *Apuleio* nonnulli tribuunt, *in Florid. n.* 9. (*al. sub init. l.* 2.) *Vitruv. in præfat. l.* 6. *sub fin.* Sutrinam, vel fullonicam facere. ¶ *Sutrinum*, ars sutrina. *Senec. epist.* 90. *circa med.* Non multum abfuit, quin sutrinum quoque inventum a sapientibus diceret. ¶ Est etiam *Sutrinus* adjectivum a Sutrio, ut Sutrinus ager, *Liv. l.* 26. *c.* 34. Sutrina colonia, *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Sutrini, orum, ejus oppidi cives, *Liv. ibid.*

SUTRIUM, ii, n. *Sutri*, oppidum Etruriæ, in Vejentibus, inter lacus Ciminium & Sabatinum, colonia Romanorum. *Liv. l.* 6. *c.* 3. *Vellej. l.* 1. *c.* 14. ¶ *Sutrium quasi eant*, proverb. de his, qui celeriter, & simul bene instructi rem quampiam aggrediuntur. Ortum est ex eo, quod cum Sutrium ab Etruscis captum esset, ad illud recipiendum missus M. Furius Camillus, ut est apud *Liv. l.* 6. *c.* 3. edixit (quo facilius hostes necopinantes opprimeret) ut miles trium dierum cibaria secum ferret: qua celeritate factum est, ut eodem die oppidum reciperetur. *Plaut. Cas.* 3. 1. 9. Sed facito dum merninieris versus, quos cantat Colax: Cibo cum suo quiqui facito uti veniant, quasi eant Sutrium. Adde *Festum*, & V. adnotata ad eum a *Dacerio*, & ab Eruditis ad *Plaut. Taubmanni*.

SUTRIUS, a, um, ad Sutrium urbem pertinens. *Sil. l.* 8. *v.* 493. Sabatia quique Stagna tenent, Ciminique lacum, qui Sutria tecta.

SUTRIX, icis, f. *calzolaja*, quæ calceos suit. *Inscript.* apud *Gud. pag.* 199. *n.* 5. Julia Tanabæ Aug. lib. Liviæ Aug. Sutric. an. XV. &c. *Alia ibid. pag.* 220. *n.* 2. Maronis M. L. Augæ sutric. & sarcinatr. a mundo muliebri, &c.

SUTURA, æ, f. *cucitura*, *commissura*, ῥαφή, actus suendi, & ipse locus, ubi duo quædam suta sunt. *Liv. l.* 38. *c.* 29. Triplex scutale crebris suturis duratum. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 3. Oras vulneris suturæ comprehendunt. *& mox*. Suturæ oras conjungere. *& cap.* 12. *extr.* Suturam illini spuma argenti. Adde *Petron. in Satyr. c.* 13. ¶ De commissuris calvariæ. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *&* 4.

SUTUS, a, um, *cucito*, ῥαπτός, suendo junctus, consutus, sutilis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Tegumenta corporum vel texta, vel suta. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 19. Pellibus, & sutis arcent mala frigora braccis. *Virg. Georg.* 4. *v.* 33. seu corticibus tibi suta cavatis, Seu lento fuerint alvearia vimine texta. *Martial. l.* 10. *epigr.* 93. Carmina suta toga purpurea. *h. e.* libellus carminum purpura velatus & ornatus. *Pacuv.* apud *Fest.* in *Sutilla*: Navis suta lino, & sparteis serilibus. V. *Sutilis*. ¶ *Sutum*, sutura. *Virg.* 10. *Æn. v.* 313. huic gladio perque ærea suta, Per tunicam squalentem auro, latus haurit apertum. Al. leg. *scuta*.

SUUS, a, um, *suo*, *particolare*, *proprio*, ἑαυτοῦ, ὅς, pronomen possessivum reciprocum: ab ὅς (quod idem aliquando significat) spiritu in *s* converso, ut ab ὗς sus, ab ἕξ sex, &c. Unde olim *sam* pro suam, *sos* pro suos, *sis* pro suis dixere. Dicitur de omnibus rebus, quæ ad nos quacumque ratione pertinent. *Plaut. Capt.* 2. 3. 39. Non tuum tu magis videre, quam ille suum gnatum cupit. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 20. *circa med.* Meum mihi placebat, illi suum. *Phædr. l.* 3. *fab.* 13. Apes in alta quercu fecerant favos. Hos fuci inertes esse dicebant suos. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 81. Suus cuique erat locus attributus. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 14. Illum ulciscentur mores sui. *Id. pro Sext. c.* 68. Hunc sui cives e civitate ejecerunt. *Nep. in Lysand. in fin.* Ita ille imprudens ipse suus fuit accusator. *di se stesso*. & *Cic. pro Quint. c.* 7. Alphenus utebatur populo sane suo. *h. e.* sibi favente. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 12. Octavius, quem quidem sui Cæsarem salutabant, Philippus non. *h. e.* affines, amici, clientes, fautores. *Stat.* 2. *Achill. v.* 377. Facere aliquem suum. *farsela amico*: *porlo tra' suoi*. & *Nep. in Alcib. c.* 3. *a med.* Multos liberalitate devinxerat: plures etiam opera forensi suos reddiderat. Sic *Terent. Adelph.* 5. 6. *extr.* Paulatim plebem facio meam. ¶ Mos præscribendi initiis epistolarum familiarium, *suo*, ad significandam necessitudinem, tempora Ciceronis cœpisse videtur, ut *Fam.* 12. *ep.* 22. Cassius Ciceroni suo. *lib.* 14. *ep.* 1. Tullius Ciceroni suo. *lib.* 16. *ep.* 1. Tullius Tironi suo. &c. Passim vero obtinuit sequenti ætate, ut videre est in *Plinii* epistolis. *Martial. l.* 14. *distich.* 11. *cujus lemma est*, Charta epistolares: Seu leviter noto, seu caro missa sodali, Omnes ista solet charta vocare suos. ¶ Ille quoque in Suus notanda: *Horat. epod.* 9. *v.* 30. Ventis iturus non suis. *h. e.* qui eum ferant, quo volebat. *Cic. de Amic. c.* 3. Factus est consul bis: primum ante tempus; iterum sibi, suo tempore, reipubl. pæne sero. *h. e.* legibus præfinito. Sic *Agrar. c. c.* 2. Petere consulatum anno suo. *Id. in Bruto*, *c.* 1. *a med.* Cessit e vita suo magis, quam civium suorum tempore. *quanto a sè*, *maturo*, *ma troppo presto per i suoi cittadini*. & *Verr.* 5. *c.* 60. Scandilius rem se totam relicturum dicit, & suo tempore esse rediturum. *a suo tempo*, *a tempo proprio*. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 8. Non venit ante suam nostra querela diem. *h. e.* ante tempus præfinitum & pactum. *innanzi tempo*. & *Virg. Æn.* 10. *v.* 467. Stat sua cuique dies. *il dì prefisso alla morte d' ognuno*. & *Modestin. Dig. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 26. Ex duobus fratribus, uno quidem suæ ætatis, alio vero minore annis, &c. *h. e.* ætatis legitimæ, scil. XXV. annor. *Plin. l.* 33. *c.* 4. *circa med.* Aurum arrugia quæsitum non coquitur, sed statim suum est. *h. e.* suæ naturæ: sine coctura aurum est. ¶ *Suus esse* dicitur, qui sui juris est, liber, sui compos, neque ab alio pendet. *Plaut. Pers.* 4. 3. 3. Antilla, mea quæ fuit hodie, sua nunc est. *Ulpian. Dig. lib.* 42. *tit.* 4. *leg.* 7. *ante med.* Furiosus venditionem pati non potest, quia non se occultat, qui suus non est. *Ovid.* 8. *Met. v.* 35. Vix sua, vix sanæ virgo Niseia compos Mentis erat. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 4. *sub fin.* Qui sciet, ubi quidquid positum sit, is etiamsi quid obrutum erit, poterit eruere, semperque esse in disputando suus. *Senec. in fin. ep.* 75. Non homines timere, non deos; nec turpia velle, nec nimia; in seipsum habere maximam potestatem. Inæstimabile bonum est, suum fieri. *Nep. in Attic. c.* 6. Esse in sua potestate. ¶ Item qui cuique proprius est, & ex natura rei sequitur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 82. Miraturque novas frondes, & non sua poma. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 133. justo desunt sua verba dolori. *& epist.* 14. *v.* 67. lacrymæ sua verba sequuntur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 15. *sub fin.* Qui profitetur esse suum, de omni re dicere. ¶ *Suum numerum habere* navis dicitur, quæ omnes habet, qui vehendi sunt. *Cic. Verr.* 7. *c.* 51. & *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 36. ¶ *Suum*, res sua cujusque, *il suo*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 26. *extr.* Illum Budeo quam facillime ad suum pervenire. *Plaut. Trin.* 2. 2. 34. Ne suum adimerem alteri. *Procul. Dig. lib.* 43. *tit.* 3. *leg.* 67. Si eam pecuniam pro suo possidendo usuceperit. *come roba sua*. Adde *Ulpian.* & *Pompon. lib.* 41. *tit.* 11. *qui inscribitur* pro suo, *leg.* 1. 2. *&* 4. ¶ Jungitur cum *sibi*. V. in *Sui*. ¶ Et cum particulis *met*, *pte*, majorem vim adjicientibus. *Sallust. in Jug. c.* 34. Suomet ipsi more præcipites eunt. *Id. in Catil. c.* 24. Neque suamet ipse scelera occultare. *Liv. l.* 8. *c.* 25. Capti a suismet ipsi præsidiis. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 3. Crassum suapte interfectum manu. *Plaut. Mil.* 2. 4. 38. Cum illa osculata esset suumpte amicum. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 27. Suopte nutu & suo pondere. *Auct. argumenti Rudentis Plautini*, *v.* 4. suopte patria. ¶ Cum *proprius*. *Liv. l.* 3. *c.* 70. Ni suo proprio eum prælio equites Volscorum tenuissent. *h. e.* opponendo equites equitibus. ¶ Non semper *suus* reciprocum est: sed pro *ejus*, aut *illius* non raro ponitur. Præter non nonnulla allatis locis sunt etiam

iam hæc. *Cic. 1. de Invent. c. 17.* (& *Nep. in Cimon. c. 3.*) C. Flaminius per seditionem ad populum legem agrariam ferebat. Hunc pater suus, concilium plebis habentem, de templo deduxit. *Id. Attic. l. 6. ep. 2. a med.* Non destiti rogare & petere mea causa, suadere & hortari sua. *Ovid. 5. Fast. v. 223.* Therapnæo feci de sanguine florem: Et manet in folio scripta querela suo. *Plaut. Amph. 3. 4. 19.* Sufferat suus servus pœnas Sosia. *Terent. Hecyr. 4. 4. 38.* Quamobrem reducam? *Lach.* mater quod suasit sua. Plurima Gottofred. præter ceteros congessit *par. 2. Latinit. restit. n. 260.* ¶ *Suus* pro *noster*. *Julian. Dig. lib. 46. tit. 2. leg. 20.* Novare autem possumus aut ipsi, si sui juris sumus, aut per alios. *Sui* dicit, quia *sui juris esse* quædam formula est. *Ulpian. lib. 5. tit. 3. leg. 2.* Sive suo nomine, sive per se, sive per alium effecti sumus. Ita Terentin. & Gothofred. ¶ *Suum* pro *suorum*. *Terent. Adelph. 3. 3. 57.* Est similis majorum suum. Adde *Sisen.* apud *Non. cap. 9. n. 2.*

S Y

SYAGRUS, i, f. σύαγρος, συάγρος, genus palmæ pomum grande ferens, durum, horridum, & a ceteris generibus distans, sapore ferino, quem ferme in apris novimus: evidentissimeque causa est nominis (a σῦς sus, & ἄγριος ferus.) *Plin. l. 13. c. 4. a med.*

SYBARITÆ, arum, Συβαρῖται, cives Sybaris, quod est oppidum magnæ Græciæ ad sinum Tarentinum, & Sybarim fluvium. Dicuntur fuisse olim valde potentes, & quatuor circa gentibus imperitasse: iidemque fuisse ingeniosissimi omnium voluptatum architecti, & deliciarum usque ad infamiam amatores. Denique a Crotoniatis uno prœlio deleti sunt: cujus prœlii famam eodem die, quo gestum est, auditam Olympiæ Peloponnesi oppido, *Plin. l. 7. c. 22.* narrat. *Quintil. l. 3. c. 7. a med.* Frugalitas apud Sybaritas forsitan odio foret. *Senec. l. 2. de Ira, c. 25.* Mindyridem ajunt fuisse ex Sybaritarum civitate: qui cum vidisset fodientem, & altius rastrum allevantem, lassum se fieri questus, vetuit illum opus in conspectu suo facere.

SYBARITANUS, a, um, ad Sybaritas pertinens, ut Sybaritanus exercitus, *Plin. l. 8. c. 42.*

SYBARITICUS, a, um, idem quod Sybaritanus. Sybaritici libelli dicuntur, qui lascivia rebus pleni sunt, & obsceni argumenti. *Martial. l. 12. epigr. 97.* Musæi pathicissimos libellos, Qui certant Sybariticis libellis. *Lamprid. in Heliogab. c. 30. ad fin.* Sybariticum missum semper exhibuit ex oleo & garo: quem quo anno Sybaritæ repererunt, perierunt.

SYBARITIS, idis, f. Συβαρῖτις, opus Hemitheonis cujusdam cinædi de generibus voluptatum, & obscenarum deliciarum: a Sybaritis populis. *Ovid. l. 2. Trist. v. 417.* Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit.

SYCAMINUS, i, f. συκάμινος, morus, arbor. *Cels. l. 3. c. 18. a med.* Alii ex amomum, vel sycamini lacrymam fronti inducunt. Hoc nomen apud Medicos reperio. Sed cur Græci morum συκάμινον appellant, cum mori nulla lacryma sit? Sic vero significatur lacryma arboris in Ægypto nascentis, quam ibi συκόμορον appellant. Hæc *Cels.* qui rursus *lib. 5. c. 18. sect. 7.* Sycamini, quam alias sycomorum vocant, lacryma. ¶ Hoc arboris genere utuntur Ægyptii in aggeribus Nili, per quos incrementa ejus dispensantur, & coercentur. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 11. leg. 7. ad fin.* Sed & metallo plectuntur secundum suam dignitatem, siquis arborem sycaminon exciderit. Nam & hæc res vindicatur extra ordinem non levi pœna, idcirco quod hæ arbores colligunt aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili dispensantur, & diminutiones æque coerceatur. In *Pandect. Turrentius* habetur: Si quis arborem sycaminonem exciderit. ut a recto *sycaminon* Græcæ positionis facta sit Latina positio *sycaminon*, *onis*.

SYCE, es, f. συκῆ, nomen herbæ, quæ & peplis. *Plin. l. 27. c. 12. a med.* V. *Peplis.* ¶ Item apud Græcos, succus e teda, quæ mas est, effluens, odore gravissimo: ita dictus, quia similis est succo arboris fici. nam συκῆ ficum significat. *Id. l. 16. c. 10. circa med.* Item ulcus in angulo oculi perpetuo humore manans. *Id. l. 20. c. 6.*

SYCITES, æ, m. συκίτης οἶνος, vinum e fico: a συκῆ, ficus. *Plin. l. 14. c. 16.* V. *Abrotanites.* ¶ Sycitis, is, f. συκῖτις, gemma fici colore. *Plin. sub fin. c. 11. l. 37.*

SYCOLATRONIDÆ, arum, m. vox ficta jlocaliter a *Plaut. Mil. 1. 1. 43.* ad quandam Gentem designandam.

SYCOMORUS, i, f. συκόμορος, lacryma cujusdam arboris, quæ & sycaminus dicitur. *Cels. l. 5. c. 18. sect. 7.* Sycamini, quam alii sycomorum vocant, P. 1. Adde *lib. 3. c. 18.* ubi Græce utitur. V. *Sycaminus.* ¶ De sycomoro arbore, V. Botanicos.

SYCOPHANTA, æ, m. *calunniatore*, συκοφάντης, delator, calumniator: a σῦκον, ficus, & φαίνω pro ἐγκαλῶ, accuso. Nominis causam affert *Festus* his verbis: Sycophantas quidam ex hoc dictos putant. Atticos quondam juvenes solitos ajunt in hortos quorundam irrumpere, ficosque diligere, quam ob causam legem factam, qui id fecisset, capital esset ei, quam pœnam qui persequerentur ob parvula detrimenta, sycophantas appellatos. Hæc *Festus*. Alii nominis hujus etymon ad hujusmodi referunt fabulam, quam & *Maximus Planudes* in vita Æsopi refert. Cum Xanthi Philosophi servus ficus domino ex agro allatas absumpsisset, ejus rei culpam in Æsopum conservum suum conjecit. Qui ut domino innocentiam suam probaret, aquam tepidam ebibit, eandemque puram, ut hauserat, evomuit. Quod cum jubente hero alter quoque fecisset, una cum aqua ficuum quoque frusta ejecit. Ea ratione prodito calumniatore factum est, ut sycophantam dicamus, qui insontem falso crimine calumniatur. Vide & *Aristophanis Scholiasten*, ac *Etymologici Magni Auctorem*. ¶ A Latinis Comicis hoc nomen fere usurpatur pro quovis fallaci homine, fraudulento, mendaci, doloso, improbo, *furbo*, *baggiardo*, *ingannatore*. *Plaut. Pœn. 5. 2. 72.* At hercle te hominem & sycophantam, & subdolum, qui venisti nos captatum, &c. *Terent. Andr. 4. 5. 20.* Clamitent, me sycophantam hereditates persequi. ¶ Interdum etiam pro adulatore, & callide blandiente. *Plaut. Amph. 1. 3. 8.* Nimis hic scitus est sycophanta, qui quidem meus sit pater. Observatote, quam blande mulieri palpabitur. *Id. Menæch. 2. 1. 35.* Sycophantæ, & palpatores plurimi in urbe hac habitant.

SYCOPHANTIA, æ, f. *fallacia*, *inganno*, συκοφαντία, mendacium, fallacia. *Plaut. Asin. 1. 1. 54.* Nanciaro ipse ornatu per fallaciam, quam amabat, abduxit a lenone mulierem: neque puduit id ætatis sycophantias struere. *Id. ibid. 3. 2. 1.* Perfidiæ laudes, gratiasque habemus merito magnas, Cum nostris sycophantiis, dolis, astutiisque, scapularum confidentia, &c.

SYCOPHANTIOSE, adverb. *con inganno*, συκοφαντικῶς, dolose, seu per calumniam. *Plaut. Pseud. 4. 7. 113.* Ego nec sycophantiose quicquam ago, nec malefice.

SYCOPHANTOR, aris, dep. 1. *ingannare*, *trattare furbescamente*, συκοφαντέω, sycophantias struo, fallo. *Plaut. Trin. 3. 3. 57.* Quamquam hoc me ætatis sycophantari pudet.

SYCOPHYLLON, συκόφυλλον, herba foliis fico similibus, alio nomine hibiscus. *Apul. de herb. c. 38.*

SYDUS. V. *Sidus*.

SYENE, es, f. Συήνη, oppidum Ægypti superioris, in confinio Æthiopiæ, sub ipso Cancri Tropico situm: quare in solstitio æstatis sol ibi meridie nullas jacit umbras. *Lucan. l. 2. v. 587.* umbras nusquam flectente Syene. & *lib. 10. v. 234.* Cancroque suam torrente Syenen. *Martial. l. 9. epigr. 36.* fusca Syene. ¶ Metonymice est marmor circa Syenen, *pietra nobile*. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 27.* æmula illic Mons Libys, Iliacusque nitens, & multa Syene.

SYENITES, æ, nom. gen. qui est ex Syene urbe. *Ovid. Met. 5. v. 74.* Ecce Syenites genitus Methione Phorbas. Sic Syenites lapis, qui circa Syenen nascitur: quem olim pyropœcilon vocabant. *Plin. l. 36. c. 8. a med.* ¶ *Syenitæ*, *arum*, ejus cives. *Id. l. 6. c. 29. a med.*

SYLA, æ, m. mons Lucaniæ, cum silva cognomine, & crebris latrociniis infami: unde & nomen traxisse creditur, nempe a σύλη spolia, præda. *Virg. 12. Æn. v. 715.* ingenti Syla, summove Taburno. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ibid.* In silva Syla fuerunt.

SYLLA, &c. V. *Sulla*.

SYLLABA, æ, f. *sillaba*, συλλαβή, comprehensio litterarum, vel unius vocalis enuntiatio temporum capax: a συλλαμβάνω, comprehendo, ut proprie hoc nomine vocatur id, quod ex pluribus litteris constat; quod autem una vocali perficitur, abusive syllaba vocatur. *Cic. Parad. 3. sub fin.* Si versus pronuntiatus est syllaba una brevior, aut longior. *Senec. epist. 48.* Tu mihi verba distorques, & syllabas digeris. *Martial. l. 9. epigr. 12.* Sed tu syllaba contumax repugnas. *h. e.* E breve. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 12. v. 12.* Fiat ut e longa syllaba prima brevis, Aut producatur quæ nunc correptius exit, Et sit porrecta longa secunda mora. ¶ Per synecdochen *Martial. l. 2. epigr. 62. de Catullo:* Versus docti syllabas amat vatis: Marone felix Mantua est. *h. e.* numeros & versus.

SYLLABATIM, adverb. *a sillaba per sillaba*, κατὰ συλλαβάς, per singulas syllabas. *Cic. Attic. l. 13. ep. 25.* Ego ne Tironi quidem dictavi, qui totas περιοχὰς persequi solet, sed Spintheri syllabatim. *Id. 4. Acad. c. 38.* Cum tuus iste Stoicus sapiens syllabatim tibi ista dixerit.

SYLLABUS, i, m. σύλλαβος, index paucis complectens, quæ pluribus disputantur. *Augustin. l. 13. Confession. c. 25.*

SYLLEPSIS, is, f. σύλληψις, figura est verborum, & constructionis, h. e. dissimilium clausularum per unum verbum conglutinata conceptio, cum singularis dictio plurali verbo, vel posteriori tantum, vel ultimo redditur: ut est (*Virg. 1. Æn. v. 20.*) hic illius arma, Hic currus fuit. *Nep. in Phoc. c. 2.* Demosthenes cum ceteris, qui bene de republ. mereri existimabantur, in exsilium erant expulsi. *Diomed. l. 1. pag. 440. Putsch. & Charis. l. 4. pag. 250.* Agnoscit *Donat.* syllepsim & in illo *Terent. Andr. prol. v. 3.* Populo ut placerent quas fecisset fabulas. *ad fecisset*, *inquit*, *retulit* fabulas, *non ad placerent*: & est *figura syllepsis*. Ipsa vox Græca est, a συλλαμβάνω, comprehendo.

SYLLOGISMATICUS, a, um, syllogismis constans, ut Syllogismaticum Aristotelis breviloquium, *Fulgent. l. 1. Mythol. pag. ut. 27.*

SYLLOGISMUS, i, m. *deduzione*, *razziocinio*, *sillogismo*, συλλογισμός, ratiocinatio, qua unum ex alio colligimus: v. gr. cum Arithmeticus subductis calculis multarum rerum summam colligit. id enim proprie hæc vox significat. Metaphorice autem, cum disputantes, ex eo quod manifestum, id quod non est, deducimus: a συλλογίζω, per ratiocinium colligo. Forma syllogismi in scholis Philosophorum est, ut tria habeat enuntiata, quarum prior propositio, altera assumptio, tertia complexio & conclusio dicitur. Sed ne ipsi quidem Philosophi, ut est apud *Gell. l. 2. c. 8.* nedum Oratores, aut numerum illum, aut ordinem servant. V. *Quintil. l. 7. c. 8.* ubi etiam species oratorii syllogismi enumerat. *Plin. l. 2. ep. 3.* Crebra νοήματα, crebri syllogismi, circumscripti, & effecti. *Senec. epist. 108. ante med.* Relictis ambiguitatibus, & syllogismis, & cavillationibus, & ceteris acuminis irriti ludicris.

SYLLOGISTICUS, a, um, ad syllogismum pertinens. *Quintil. l. 5. c. 10.* Cicero statum syllogisticum ratiocinativum appellat.

SYLVA cum derivatis V. *Silva*.

SYMETHEUS, a, um, Συμαίθιος, ad Symethum pertinens. *Ovid. 4. Fast. v. 472.* Quaque Symætheas accipit æquor aquas.

SY-

SYMÆTHIS, idis, Συμαιθίς, patronym. femininum a Symætho. *Ovid.* 13. *Met. v.* 750. Acie erat Fauno Nymphaque Symæthide cretum.

SYMÆTHIUS, a, um, Συμαίθιος, Symæthius. *Virg.* 9. *Æn. v.* 584. Symæthia circum flumina. *Plin. l.* 3. *c.* 8. *extr.* Symæthii. *h. e.* populi Symæthum accolentes. *Ovid.* 13. *Met. v.* 879. Terga fugæ dederat conversa Symæthius heros. *h. e.* Acis.

SYMÆTHUM, *&* Symethum, i, n. *&* Symæthus, i, m. Σύμαιθος, & Σύμαιθος, fluvius, & oppidum Siciliæ in ora orientali, in agro Leontino, non procul a Catina. *Plin. l.* 3. *c.* 8. Scopuli tres Cyclopum, portus Ulyssis, colonia Catina, flumina Symæthum, Therias. *Sil. l.* 14. *v.* 231. rapidique colunt vada flava Symæthi. ¶ Secundum Fabulas fuit pater ejus Nymphæ, ex qua Faunus Acin genuit. V. *Symæthis*. ¶ Mascul. gen. usurpant *Serv. ad Virg. Æn.* 9. *v.* 584. & Græci. ¶ Sunt qui scrib. *Simæthum*, sed non sequendi.

SYMBIOTES, æ, m. συμβιωτής, qui cum alio vivit, contubernalis: a σὺν, cum, & βιόω, vivo. *In vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 855. *n.* 7. videtur esse cognomen cujusdam Cornelii.

SYMBŎLA, læ, f. *bregna*, *rata*, *scotto*, συμβολή, Græcis proprie est collatio: a συμβάλλω, confero. Dicitur autem de pecunia, quam sodales pro se quisque conferunt, simul cœnaturi: quam *Cic.* 2. *de Orat. c.* 57. *a med. collectam* vocat. *Plaut. Curcul.* 4. 1. 13. Symbolarum collatores (*sunt*) apud forum piscarium. *Id. Stich.* 3. 1. 28. Eo condixi in symbolam ad cœnam, ad ejus conservum Sagarinum. *&* *vers.* 34. Symbolam dabo, & jubebo ad Sagarinum cœnam coqui.. *Terent. Eun.* 3. 4. 1. Aliquot adolescentuli coimus in Piræo in hunc diem, ut de symbolis essemus. ¶ Lepide servus *Plaut.* cui verbero herus minitatus fuerat, *Epid.* 1. 2. 22. Sine meo sumptu paratæ jam sunt scapulis symbolæ. ¶ De quæstiunculis in convivio agitatis, *Gell. l.* 6. *c.* 13.

SYMBOLICE, *sotto metafora*, συμβολικῶς, sub symbolo, per metaphoram, figurate. *Gell. l.* 4. *c.* 11. Κυάμους hoc in loco testiculos significare dicunt, eosque more Pythagoræ operte atque symbolice κυάμους appellatos, quia sint αἴτιοι τοῦ κυεῖν, καὶ αἴτιοι τοῦ κυεῖν.

SYMBŎLUM, li, n. *&* *fortasse etiam* Symbolus, li, m. *segno*, *contrassegno*, *segnale*, σύμβολον, signum, nota, indicium: & præsertim apud Latinos anulus, quia illo utebantur ad epistolas & vasa obsignanda, & in pignus atque argumentum cujuspiam rei promissæ. *Plin. l.* 33. *c.* 1. Anulum Græci a digitis appellavere: apud nos prisci ungulum vocabant: postea & Græci & nostri symbolum. ¶ Ipsa quoque imago anulo impressa symbolum est. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 53. Ea causa Miles hic reliquit symbolum, expressam in cera ex anulo suo imaginem, ut qui huc afferret ejus similem symbolum, cum eo simul me mitteret. *&* 1. 2. 50. Tu epistolam hanc a me accipe, atque illi dato. nam istic symbolum est inter herum meum & tuum de muliere. *&* 2. 4. 26. *Pseud.* Epistolam modo hanc intercepi, & symbolum. *Char.* quem symbolum? *Pseud.* qui a milite allatus est modo. Adde *Bacch.* 2. 3. 29. ¶ De quocunque signo, nota, indicio. *Justin. l.* 2. *c.* 12. Cum colloquendi copiam non haberet, quo appliciturі erant, symbolos proponi, & saxis proscribi curat: Quæ vos, Iones, dementia tenet? &c. Sunt qui hic leg. *symbola*: sunt etiam qui *symbolas*: sed hi male, *Symbolum* cum *symbola* confundentes: quod viri docti jampridem admonuere. *Apul. l.* 2. *de doctr. Plat. ante med.* Divisionum æqualitas, & eorum quæ pacta sunt, symbola. *h. e.* tabulæ, tesseræ, arrhæ, pignora, & alia quæ contractuum signa sunt. Al. leg. *symbola*.

SYMMACHIANUS, a, um, ad Symmachum pertinens. *Sidon. l.* 8. *epist.* 10. Symmachianum illud te cogitare par fuerat: Ut vero laus ornat, ita falsa castigat.

SYMMACHUS, Σύμμαχος. Q. Aurelius Symmachus Romanus, consularis, & præfectus Urbi, floruit temporibus Valentiniani II. Theodosii & filiorum, ingenio, doctrina, & eloquentia: laudaturque ab *Ambros.* & *Prudentio*, *Ammiano l.* 27. *c.* 3. (*al.* 4.) & ab *Auson. epist.* 17. qui suum ei Griphum (qui est *Edyll.* 11.) inscripsit. *Macrob. l.* 5. *Saturn. c.* 1. Quatuor sunt genera dicendi: copiosum, in quo Cicero dominatur: breve, in quo Sallustius regnat: siccum, quod Frontoni adscribitur: pingue & floridum, in quo Plinius Secundus quondam, & nunc nullo Veterum minor, noster Symmachus luxuriatur. *Sidon. l.* 2. *ep.* 1. tribuit ei rotunditatem. ¶ Exstant ejus epistolarum libri decem, in quorum ultimo epistola 54. (*al.* 61.) est oratio ad Imperatores, infenso in Christianos animo scripta, ut aram Victoriæ eversam restituant. quam copiose confutant D. *Ambrosius*, & *Prudentius*, ille prosa oratione, hic versibus. De *Symmachi* Latinitate *Erasm. in Ciceron.* Symmachum admirentur, quibus studio est moleste potius, quam bene dicere. *Olaus Borrich. de auctorib. L. L.* Stylus non raro offendit aures melioribus sæculis assuetas.

SYMMETRIA, æ, f. *proporzione*, *simmetria*, συμμετρία, commensus, convenientia mensuræ, apta proportio multarum partium inter se congruentium. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. Symmetria est ex ipsius operis membris conveniens consensus, ex partibusque separatis, ad universæ figuræ speciem, ratæ partis responsus: ut in hominis corpore, e cubito, pede, palmo, digito, ceterisque partibus symmetros est; sic est in operum perfectionibus. *&* *cap.* 3. *extr.* Membrorum commensus justas habeat symmetriarum rationes. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *de Myrone*. Numerosior in arte, quam Polycletus, & in symmetria diligentior. *&* *infra de Lysippo*. Non habet Latinum nomen symmetria, quam diligentissime custodivit, nova intactaque ratione quadratas veterum staturas permutando. *Id. l.* 35. *c.* 10. Parrhasius primus symmetriam picturæ dedit. ¶ Latino vocabulo *commensus* dicitur a *Vitruv. l.* 1. *c.* 3. *extr.* & *lib.* 3. *c.* 1. *congruentia* & *æqualitas* a *Plin. jun. l.* 2. *ep.* 5. *commoditas* a *Sueton. in Aug. c.* 79. *in fin.* *competentia* a *Gell. sub fin. cap.* 1. *l.* 1. Hæc non placuerunt scilicet *Plinio* seniori, cum dixit, *symmetriam* Latinum nomen non habere.

SYMMĔTROS, *proporzionato*, *fatto con simmetria*, σύμμετρος. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. cujus verba V. in dict. præced.

SYMMYSTA, æ, m. ejusdem dei, vel collegii sacerdos. *Apul. in Apolog.* Unius Liberi patris symmystæ, qui adestis.

SYMONIANUM trifolium, vel ut al. scrib. *Simonianum*, aut *Symoniacum*, quid sit apud *Colum. l.* 6. *c.* 17. incertum est. *Morgagnius epist.* 3. *in Colum.* §. 31. multa disserit, doctasque affert conjecturas, cur *siler*, vel *sil montanum* legi malit, nihil tamen ad extremum definiens.

SYMPASMA, atis, n. σύμπασμα, medicamentum pulvereum, quod corpori adspergitur: a πάσσω, conspergo. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 38. *&* *alibi*.

SYMPATHIA, æ, f. *simpatia*, *inclinazione naturale*, συμπάθεια, compassio, naturalis consensus, & convenientia, qualis est maris cum Lunæ natura, & heliotropii cum natura Solis. Græca vox est, & Græcis perpetuo litteris scribitur a *Cicerone*, quam quidam Lexicographi afferunt ad ejus usum confirmandum. Usus est tamen Latine *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. *ad fin.* ubi ait: Similiter cum Astrologis, & Musicis est disputatio de sympathia stellarum. Item *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 57. Quam sympathiam lumbi ad oculos haberent. Adde *Plin. l.* 28. *c.* 7. *&* 9. *ad fin.* & *lib.* 37. *c.* 4.

SYMPHONIA, æ, f. *sinfonia*, *concerto musicale*, συμφωνία, consonantia, & musicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod est consonare, sive concinere. *Horat. de ar. Poet. v.* 374. Ut gratas inter mensas symphonia discors Offendit. *Senec. ep.* 12. *ad fin.* Ad symphoniam canere. *Cic. Verr.* 5. *c.* 44. Cum in eis conviviis symphonia caneret, maximisque poculis ministraretur. *Id. pro Cæl. c.* 15. Bajas, acta convivia, comissationes, cantus, symphonias, &c. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Delphinus mulcetur symphoniæ cantu, & præcipue hydrauli sono. *&* *lib.* 10. *c.* 29. *ad fin.* Luscinias jussas canere cœpisse, & cum symphonia alternasse. *Cels. l.* 3. *c.* 18. Quorundam discutiendæ tristes cogitationes: ad quod symphoniæ, & cymbala strepitusque proficiunt. ¶ De classico militari *Prudent. l.* 2. contra *Symmach. v.* 527. signum symphonia belli Ægypto dederat. ¶ Sumitur etiam pro organo musico. *Isid. l.* 3. *c.* 21. *extr.* Symphonia vulgo appellatur lignum cavum ex utraque parte, pelle extensa, quam virgulis hinc & inde Musici feriunt, fitque in ea ex concordia gravis & acuti suavissimus cantus. Id vero *Isidorus* cum nullo exemplo confirmet, non facile usurpandum videtur. ¶ Quæ de symphonia herba (quam symphoniacam appellant alii) afferuntur a nonnullis, firmanturque verbis *Plinii l.* 26. *c.* 7. incerta omnino sunt. *Harduin.* eam ibi vocem omisit ex MSS. suis: item editio A. 1469. Aliæ annorum posteriorum 1470., & 1472. habent *symphona*.

SYMPHONIACUS, a, um, *sinfoniaco*, ad symphoniam pertinens. Symphoniaci homines servi, vel pueri, *sonatori*, *musici*, συμφωνιακοί, sunt qui ad modulationes musicas concentusque conficiendos comparantur. *Cic. pro Mil. c.* 21. Milo tum casu symphoniacos pueros uxoris ducebat. *Id. in Divin. Verr. c.* 17. Ab hoc præfectus Antonii quidam symphoniacos servos abducebat per injuriam, quibus se in classe uti velle dicebat. *Ascon. Pedian.* ad hunc locum notat, adhibitos fuisse etiam in navibus symphoniacos, qui remigantibus celeusma canerent, vel per ipsam vocem, hoc est ore prolatam, vel per citharam, ut in Argo navi. Sed quia hic *in classe* dicit, possumus intelligere, ad hoc symphoniacos capi solere, ut in classe pugnantibus classicum canant: unde ipsi tubæ classis nomen positum est *classicum*. Hæc *Ascon.* ¶ *Symphoniaca herba*, quæ & hyoscyamos, seu jusquiamus, & insana ab *Apulej.* dicitur, *de herb. c.* 4. memoratur etiam a *Pallad. in Octobr. tit.* 12. *sub fin.* & a *Veget. l.* 3. *de re Veterin. c.* 68.

SYMPHYTON, i, n. σύμφυτον, nomen herbæ. De symphyto petræo V. *Alum*. Aliud symphiti genus memorat *Plin. l.* 14. *c.* 16. *a med.* quod alii helenion, alii medicam vocant.

SYMPINIUM, ii, n. vas capax, ex quo plures bibere possunt: vel quo in compotationibus utebantur: a σὺν cum, & πίνω bibo. *Arnob. l.* 7. *pag.* 235. V. *Simpuvium*.

SYMPLECTOS, i, m. σύμπλεκτος, nomen pedis metrici, duabus syllabis longis, & tribus brevibus constantis, ut *symphoniacus*. *Diomed. l.* 3. *pag.* 478. *Putsch.*

SYMPLEGAS, ădis, f. συμπληγάς: a συμπλήττω, simul percutio, collido. Symplegades duæ insulæ sunt, vel potius scopuli in ponto Euxino apud os Bosphori Thracii, quæ & Cyaneæ dictæ sunt. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 7. *Plin. l.* 4. *c.* 13. & *lib.* 6. *c.* 12. ¶ Poetæ fabulati sunt, olim mobiles fuisse, & inter se concurrisse: donec navi Argo medias permeante, deorum imperio stetere. Rem luculenter describit *Valer. Flacc. l.* 4. *a vers.* 637. & *Ovid. Met.* 15. *v.* 337. timuit concursibus Argo Undarum sparsas Symplegadas elisarum: Quæ nunc immotæ perstant, ventisque resistunt. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 221. & ponto volitet Symplegas inani. *Lucan. l.* 2. *v.* 717. Rapta puppe minor subducta est montibus Argo, Vanaque percussit pontum Symplegas inanem. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 300. nil domitis obstum Symplegados undis. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 30. Vitent instabilem rursum Symplegada nautæ. ¶ Origo fabulæ inde est, quod parvo discretæ intervallo, ex adverso intrantibus geminæ cernebantur; paulumque deflexa acie, coeuntium speciem præbebant. *Plin. cit. l.* 4. *c.* 13. ¶ Translata de natibus usurpavit *Martial. l.* 11. *epigr.* 100.

SYMPLEGMA, atis, n. σύμπλεγμα, complexio, copulatio: a σὺν, & πλέκω necto. *Plin.* usurpat de signo, quo duo, aut plures invicem am-

amplexi vel osculantur, vel luctantur: *l. 36. c. 5. ante med.* Cephisodori laudatum est Pergami symplegma, signum nobile digitis corpori verius, quam marmori impressis. *un gruppo.* & *ibid. post med.* Pana & Olympum luctantes fecit Heliodorus: quod est alterum in terris symplegma nobile. *Martial.* usurpat *l. 12. epigr. 43.* in re obscena. *Arnob.* videtur symplegmata vocare mimorum & histrionum juvante, quibus Fabulas suas variis & necopinatis casibus atque eventibus miscent, quo mirabiliores reddant. Verba ejus sunt *l. 7. pag. 239.* Minus nimirum dii gaudent: & illa vis praestans, neque ullis hominum comprehensa naturis libentissime commodat audiendis his aures, quorum symplegmatibus plurimae intermisceantur in esse derisionis in materiam norunt. *intrecci.*

SYMPOSIACUS, a, um, *da convito*, συμποσιακός, convivalis, ad symposium, seu convivium pertinens. In titulo *cap. 13. l. 6. Gellii* ita legitur: De quaestiunculis apud Taurum philosophum in convivio agitatis, quae sympotiacae vocantur. ¶ Notatur etiam hoc adjectivo liber Platonis, & Plutarchi, quod Symposium inscribitur, quia scilicet hujusmodi quaestiones continet. *Gell. l. 4. c. 11. sub fin.* Plutarchus in Symposiacis dicit. *Id. l. 17. c. 11. a med.* Plutarchus in libro Symposiacorum.

SYMPOSIUM, ii, n. *convito*, συμπόσιον, compotatio, convivium: a σύν, simul, & πίνω, bibo. *Cic. l. 9. Fam. ep. 24.* Ut sapientius nostri, quam Graeci: illi συμπόσια, aut σύνδειπνα, idest compotationes, aut concoenationes, nos convivia, quod tum maxime simul vivitur. ¶ Hoc nomine inscriptus est Platonis liber περὶ ἔρωτος, h. e. de amore, in quo Alcibiadem cum aliis inducit in convivio disputantem. *Gell. l. 1. c. 9.* A Symposio Platonis incipere gestit, propter Alcibiadis comissationem. *Nepos in Alcib. c. 2.* De quo mentionem facit Plato in Symposio.

SYMPSALMA, atis, n. σύμψαλμα, vocum copulatio in cantando, seu psallendo. *Augustin. in Psalm. 4. sect. 4.* V. *Psalma*.

SYNÆRESIS, is, f. συναίρεσις, Latine complexio, figura est Grammaticorum, qua duae vocales in unam contrahuntur, servatis iisdem elementis: ut in illo *Virg. 7. Æn. v. 33.* fluminis alvum. & *lib. 6 v. 280.* Ferreique Eumenidum thalami. & *Varro Atacin.* apud *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.)* Cum te flagranti dejectum fulmine, Phaeton. ¶ Huic contraria est diaeresis ut in *Euruisi*, *aulai*, frequens apud *Lucret.* *Quintil. loc. cit.* & *Donat. de schematib. pag. 1771. Putsch.* Graece.

SYNAGOGA, æ, f. *sinagoga*, *congregazione*, συναγωγή, congregatio, coetus: a συνάγω, congrego. Hoc nomine praecipue Hebraeorum ecclesia, sive societas in rebus sacris appellata est. *Tertull. advers. Jud. c. 8. & 13.* & *lib. 3. advers. Marcion. c. 20.*

SYNALŒPHE, es, f. συναλοιφή, Figura Poetica, qua ultima vocalis, aut diphthongus praecedentis dictionis a prima vocali, vel diphthongo sequentis excipitur, & quodammodo absorbetur: a σύν, simul, & ἀλοιφή, pressio, vel ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc est e conglutinando, propterea quod per eam duae syllabae in unam coalescant. *Virg. 2.* Æn. Conticuere omnes, intentique ora tenebant. ¶ Differt a synaeresi, quod ea in eadem dictione duas vocales contrahit, haec in duarum fine & initio. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.) Charis. l. 4. pag. 249. Putsch. Diomed. l. 2. pag. 437.* omnes Graece. Latine quidem *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* Nam synaloephe facit, ut ultimae syllabae pro una sonent.

SYNANCHE, es, f. *squinanzia*, συνάγχη, angina: ab ἄγχω, ango, strangulo. *Gell. l. 11. c. 9. Cael. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 1.* Narrat *Gell. ibid.* lepidam de angina Demosthenis historiam. Cum legati Milesiorum Athenas venissent quippiam rogatum, Demosthenes contra eorum postulata acri oratione usus, eos dixit rejiciendos. Re in postmum prolata venerunt ad eum domum legati, & grandem pecuniam polliciti, obtinuerunt, ut ne contra eos amplius diceret. Postridie venit ille in forum, lana multa & fasciis collo circumvolutus: excusavitque synanchen, quod contra Milesios, ut promiserat, verba non faceret. Tum e populo unum exclamasse ferunt, non synanche Demosthenem, sed argyranche laborare.

SYNANCHICUS, a, um, συναγχικός, ad synanchen pertinens, ut Synanchice passio, *Cael. Aurelian. Acutor. l. 2. c. 25.*

SYNAPOTHNESCONTES, συναποθνήσκοντες, simul morientes, commorientes; titulus cujusdam Graecae Comoediae. *Terent. in prol. Adelph. v. 6.* Synapothnescontes Diphili est Comoedia: Eam Commorientes Plautus fecit fabulam.

SYNARISTOSÆ, Συναριστῶσαι, h. e. feminae simul prandentes: a σύν, simul, & ἀριστάω, prandeo. Nomen est Comoediae *Menandri*, & *Caecilii*, in quibus tales feminae inducuntur. Memoratus a *Plin. l. 23. c. 9 Gell. l. 15. c. 15.* & *Non. c. 4. n. 364.*

SYNATHRŒSMUS, i, m. συναθροισμός, Figura, qua multa simul coacervantur: ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod est congerere, seu congregare. Potest autem & singulis verbis, & plurium verborum conjunctione fieri. Singulis verbis, ut apud *Terent. Heaut. 2. 1. 15.* Mea est procax, potens, magnifica, sumptuosa, nobilis. Plurium verborum conjunctione, ut apud *Sallust. in Catil. c. 5.* Audax animus, cujuslibet rei simulator, alieni appetens, sui profusus, ardens in cupiditatibus, &c. ¶ Ipsa vox Graeca est, & Graece scribenda.

SYNCERASTUM, i, n. συγκεραστόν, Graece est rerum commixtio, quasi contemperatum: a συγκεράννυμι, commisceo, contempero. Per synecdochen ponitur pro omni edulio. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Pacuvius in Phagone, Hanc syncerasto perit. Syncerastum est omne edulium antiquo vocabulo Graeco.

SYNCERASTUS, i, m. nomen servi apud *Plautum in Poenulo*, a cibo sic dictum. *Beroaldo* ita dici videtur quasi medulla plenus, & pinguis.

SYNCERUS cum derivatis V. *Sincerus*.

SYNCHRISMA, atis, n. *unzione*, σύγχρισμα, inunctio: a χρίω, ungo. *Veget. l. 2. Rei Veterin. c. 45. ad fin.*

SYNCHRONUS, a, um, aequalis, contemporalis, *contemporaneo*, σύγχρονος. *Hieronym. praefat. in XII. Prophet.* Osee esse synchronon Isaiae.

SYNCHYSIS, f. σύγχυσις, Graece est confusio, turbatio ordinis: a συγχέω, seu συγχέειν, confundo. A Grammaticis accipitur pro Hyperbato obscuro, seu transgressione confusa & perturbata, idest pro vitio Grammaticali, quo verba inter se longius permiscentur, & confunduntur, quam aequum sit, ut apud *Horat. l. 1. sat. 5. v. 49.* Namque pila lippis inimicum & ludere crudis. *Rectus ordo erat*: Namque pila ludere inimicum est lippis, & crudis. *Charis. lib. 4. pag. 246. Putsch.* & *Donat. de Tropis pag. 1777.* V. *Hyperbaton*.

SYNCOPE, es, & Syncopa, æ, f. συγκοπή, concisio. Vox Graeca a συγκόπτω, concido. Grammaticis est figura, qua littera vel syllaba de media dictionis subtrahitur, ut *periclum*, *vinclum*, *extinxem*, & sexcenta hujusmodi apud Poetas, levis 'a mezzo. Quin & prosae scriptores, *nummum*, *liberum*, *triumvirum* pro *nummorum*, *liberorum*, &c. dicunt: quo de re *Cic. in Orat. c. 45. 46. & 47.* multa. *Charis. lib. 4. pag. 248. Putsch.* & *Diomed. lib. 2. pag. 436* ¶ Est etiam defectio virium, apud *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 35.* ubi & *syncopatus equus* dicitur, qui tali morbo laborat: & *syncopare*, viribus defici. Verum haec Barbariem olent.

SYNCOPO, as. V. in fi. vocis praeced.

SYNCRASIS, is, f. σύγκρασις, commixtio, temperatio. Unum est ex aeonibus Valentinianis, apud *Tertull. advers. Valentinian. c. 8.*

SYNDICUS, ci, m. *Sindaco*, *rappresentante di qualche università*, *collegio*, *o città*, σύνδικος, qui ab aliquo collegio vel civitate ad causam ipsius agendam ejusque jura tuenda electus est. *Hermogen. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. 1.* Munerum civilium quaedam sunt patrimonii, alia personarum: personalia sunt civilia munera, defensio civitatis, idest ut Syndicus fiat, &c. *Arcadius ibid. leg. ult. circa med.* Defensores quoque, quos Graeci συνδίκους appellant, qui ad certam causam agendam vel defendendam eliguntur. *Caius lib. 3. tit. 4. leg. 1.* Quibus autem permissum est corpus habere, collegii, societatis, sive cujuscumque alterius nomine, eorum proprium est, ad exemplum reip. habere res communes, arcam communem, & actorem, sive syndicum, per quem tanquam quod communiter agi, fieri oporteat, agatur, fiat.

SYNECDOCHE, es, f. συνεκδοχή, a σύν, cum, & ἐκδέχομαι, concipio, comprehendo: apud Grammaticos est figura verborum per detractionem, cum subtractum aliquod verbum satis ex ceteris intelligitur, ut Caelius in Aetonium: Stupete gaudio Graecus. simul enim auditur, coepit. *Cic. Fam. 16. ep. 17.* Ego hinc perendie mane cogito. *scil.* discedere. *Quintil. l. 9. c. 3. a med.* ¶ Apud Rhetores est tropus, quo totum ex parte, vel contra, vel antecedentia ex consequentibus intelliguntur: fitque octo modis, quos persequitur *Quintil. l. 8. c. 6.* Adde *Auct. ad Herenn. lib. 4. cap. 33.* qui intellectionem vocat, & *Charis. l. 4. pag. 245. Putsch. Diomed. lib. 2. pag. 453.*

SYNECDOCHICE, συνεκδοχικῶς, per synecdochen. *Hieronym. l. c. in Matth. c. 12.* Synecdochice totum intelligitur ex parte.

SYNECPHONESIS, f. συνεκφώνησις, figura metrica, eadem quae Synaeresis, Graecae originis, atque usus. *Mar. Victorin. Grammat. lib. 1. pag. 2510. Putsch.*

SYNEDRUS, i, m. σύνεδρος, consessor, adsessor, consiliarius: a σύν, simul, & ἕδρα, sella. *Liv. l. 45. c. 32. de Macedonib.* Senatores, quos Synedros vocant, legendos esse, quorum consilio respublica administraretur. ¶ De synedris *Lucani lib. 8. vers. 260.* monent Critici legendum *Syedras*, quod est Ciliciae oppidum maritimum.

SYNEMMENON, i, n. συνημμένον, adjunctum, connexum, uti explicat *Gell. l. 16. c. 8.* ubi ostendit quid sit συνημμένον ἀξίωμα apud Graecos. ¶ *Nete synemmenon*, *trite synemmenon*, *paranete synemmenon* nomina sunt chordarum musicarum apud *Vitruv. l. 5. c. 4.* quarum prior nete synemmenon, h. e. ultima conjunctarum, respondere videtur ei, quae a recentioribus Musicis dicitur D la *sol*. altera *paranete synemmenon*, h. e. paenultima conjunctarum, C *sol fa*. tertia *trite synemmenon*, h. e. tertia conjunctarum, *B fa b mi*.

SYNEPHEBI, orum, m. συνέφηβοι, adolescentes simul pubescentes: nomen est comoediae Statii Caecilii. *Cic. 1. de Fin. cap. 2.* Synephebos ego, inquit, potius Caecilii, aut Andriam Terentii, quam utramque Menandri legam? *Id. de Senect. c. 7.* At Statius in Synephebis.

SYNEPHITES. V. *Synophites*.

SYNESIS, is, f. σύνεσις, intelligentia, perspicax animi facultas: a συνίημι, audio, intelligo. Est unus ex aeonibus Valentinianorum, apud *Tertull. advers. Valentinian. c. 8.* ¶ Item figura syntaxeos. V. *Synthesis* in fi.

SYNGENICON. V. in *Polygeneon*.

SYNGRAPHA, æ, f. *scrittura d'obbligo*, *sanzione*, *obbligo in iscritto*, *scritto*, *cedola*, συγγραφή, scriptura, sive schedula, quae fit propria manu contrahentium ad pactorum fidem, & ab utroque subscribitur, ac ab utraque parte servatur: a συγγράφω, conscribo, simul scribo. Differt a chirographo, ut ostendunt haec *Asconii* verba in *3. Verr. c. 36* Inter syngraphas, & cetera chirographa hoc interest, quod in ceteris tantum, quae gesta sunt, scribi solent; in syngraphis etiam contra fidem veritatis pactio venit, &, non numerata quoque pecunia, aut non integre numerata, pro temporaria voluntate hominum scribi solent more instituque Graecorum: & ceterae

ceteræ tabulæ ab una parte servari solent, syngraphæ signatæ utrinsque manu utrique parti servandæ traduntur. Hæc *Asconius*. *Cic. lib. 7. Fam. ep. 17.* Tanquam enim syngrapham ad Imperatorem, non epistolam attulisses, sic pecunia ablata, domum redire properabas. *Id. de Harusp. resp. c. 13. ad fin.* Alterum putabo regem, si habuerit, unde tibi solvat, quod ei per syngrapham credidisti. *Id. pro Dom. c. 50.* Facere syngraphas cum aliquo. *Id. pro Mur. cap. 17.* Agere ex syngrapha. *far lite sopra una cauzione, o scrittura*. *Id. Attic. l. 5. epist. ult. a med.* Postulare aliquid ex syngrapha. *pretendere in vigor d'una scrittura d'obbligo*.

SYNGRAPHUS, i, m. idem ac syngrapha. *Plaut. Asin. 4. 1. 1.* Age, istum ostende quem conscripsi, syngraphum inter me, & amicam, & lenam. ¶ Idem *Plautus* syngraphum posuit etiam pro chirographo, quod belli tempore datur, ut liber transitus quoque sit, *passaporto, salvocondotto*. Sic enim ait *Capt. 2. 3. 90.* Eadem opera a Prætore sumam syngraphum, quem hic ferat secum ad legionem, hinc ire huic ut liceat domum.

SYNISTOR, ōris, *consapevole, conscio, συνίστωρ*, vox Græca conscium significans. Titulus fuit unius ex Satyris Menippeis *Varronis*, ex qua fragmentum recitat *Philargyr. ad Virgil. 2. Georg. v. 478.*

SYNIZESIS, is, f. *συνίζησις*, subsidentia: a *συνίζω*, consido, subsido. Est nomen figuræ Grammaticorum, quæ & *Synæresis*, qua vocales duæ in unum quasi subsidunt, & unam syllabam faciunt. Ad illud *Virg. Æn. 1. v. 702.* Aurea composuit sponda, &c. *Servius* hæc adscribit: Si Dido *aurea*, pulcrem significat, & est nominativus: si *sponda*, septimus quidem est, sed synizesis fit, & spondeus est.

SYNNADENSIS, se, adject. ad Synnade urbem pertinens, ut Synnadense forum, *Cic. Attic. l. 5. ep. ult. a med.* Est autem *Synnada*, *æ*, & *Synnas*, *adis*, & *Synnada*, *orum*, *τὰ Σύνναδα*, oppidum mediterraneum Phrygiæ. *Plin. l. 5. c. 29.* & *Cic. Fam. 3. ep. 8.* Celebre *marmor* circa illud effodiebatur. V. *Phrygius*. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 273.* pretiosaque picto Marmore, perpetuis cui cedit Synnada venis. *Martial. l. 9. epigr. 77.* De marmore omni, quod Caristos invenit, Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas mittit. Adde *Stat. l. 1. silv. 5. v. 37.* & *lib. 2. silv. 2. v. 87.* ubi *maculosam Synnada* vocat, ob perpetuos Atyos esse luctus & furores, & Corybantum vulnere jæ sacris Cybeles.

SYNNADICUS, a, um, *Συνναδικός*, Synnadensis, ut Synnadicus lapis, *Plin. l. 35. c. 1.*

SYNNAS, adis, f. *Συννάς*, oppidum Phrygiæ. V. *Synnadensis*. Adjective *Capitolin. in Gordian. III. c. 32.* Columnæ quinquaginta Carystiæ, quinquaginta Synnades, quinquaginta Numidicæ.

SYNOCHITIS, idis, f. *συνοχῖτις*, gemma, qua Magi umbras inferorum evocatas teneri afferunt: a *συνέχω*, contineo. *Plin. l. ult. c. 11. sub fin.* Anancitide in hydromantia dicunt evocari imagines deorum, synochitide umbras inferorum evocatas teneri.

SYNODICUS, a, um, adject. in itinere conjunctus: a *σὺν* cum, & *ὁδὸς* via. Synodica Luna dicitur a *Jul. Firmic. l. 3. c. 6. a med.* & *in præfat. l. 4. ad fin.* cum est in conjunctione cum sole, quo scilicet tempore lumine omnino caret.

SYNODITÆ, arum, m. *συνοδῖται*, qui simul, & communi societate vivunt: a *σύνοδος*, congressus, conventus. Monachi synoditæ iidem sunt, qui cœnobitæ. *Socrates l. 4. c. 23.* *Τῶν ἐν κοινοβίοις, ἢ συνοδίαις μοναχῶν*. *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. lib. 1. Cod. tit. 4. leg. 6.* & *in Cod. Theodos. lib. 11. tit. 30. leg. 57.* Nulli clericorum, vel monachorum, eorum etiam, quos synoditas vocant, &c. Repetitur hoc idem in eod. *Cod. Theodos. lib. 9. tit. 40. leg. 16.* ubi *cœnobitæ* legitur, ut intelligas, duabus his vocibus idem significari.

SYNODONTITIS, is, f. *συνοδοντῖτις*, gemma, quæ in cerebro synodontis piscis inveniri dicitur. *Plin. l. ult. c. 10.*

SYNODUS, ontis, m. *dentale*, *συνόδων*, *οντος*, piscis genus ita dicti a dentibus prominentibus: a *σὺν*, & *ὀδοὺς*, *ὀδόντος*, dens. *Ovidius in Halieut. v. 107.* Et rutilus pagur, & fulvi synodontes, & ex se Concipiens channe.

SYNODUS, i, f. *concilio, congresso, radunanza, sinodo, σύνοδος*, conventus, cœtus, concilium, consilium: a *σὺν*, & *ὁδὸς*, via. Et dicitur de conventu Ecclesiastico religionis causa inito. *Ammian. l. 15. c. 7. ad fin. (al. cap. 18.)* Cœtus in unum quæsitus ejusdem loci multorum (synodus, ut appellant) Athanasium removit. *Impp. Valent. & Marcian. lib. 1. Cod. tit. 3. leg. 23.* Venerabilis Synodus innumerabilium pæne Sacerdotum, qui Chalcedone convenerunt. ¶ Quidam ut servent spiritum Græcæ vocis, scribunt *synhodus*. Ita in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 330. n. 3.* M. Aur. Aug. Lib. Agilio Septentrioni Pantomimo sui temporis primo, Sacerdoti synhodi Apollinis.

SYNŒCIOSIS, is, f. *συνοικείωσις*, figura verborum per detractionem, per quam duæ res inter se diversæ in oratione conjunguntur, a *σὺν*, simul, & *οἶκος*, domus. Nam res diversas in unam sedem orationis congregat. Habet magnam vim, ut ait *Rutilius Lupus*, vel ex laude vitium, vel ex vitio laudem exprimendi. Hujusmodi est tritum illud: Tum *deest avaro quod habet, quam quod non habet*. *Quintil. l. 9. c. 3. a med.* ubi tamen Græcis litteris scribit.

SYNŒCIUM, ii, n. contubernium, cohabitatio: a *σὺν*, simul, & *οἶκος*, domus. *Petron. in Satyr. c. 93.* Aliquis ex his, qui in eodem synœcio potant. Alii leg. *gynæcio*, seu *gynæceo*.

SYNONETON, i, n. *συνώνητον* (a *συνωνέομαι*, coemo, comparo) est coemptio, seu comparatio specierum ad annonam pertinentium, quæ fiebat in caritate annonæ a Fisco ad avertendam famem Urbi imminentem. Adigebantur enim provinciales eadem species annonarias, puta frumentum, vinum, &c. justo pretio accepto. *Imp. Tom. IV.* *Constant. lib. 11. Cod. Theodos. tit. 15.* qui de publica comparatione inscribitur, *leg. 1.*

SYNONYMIA, æ, f. *συνωνυμία*, a *σὺν*, cum, & *ὄνομα*, nomen, Græca appellatio est figuræ Rhetoricæ, de qua V. *Interpretatio*. *Quintil. l. 8. c. 3.* Græce.

SYNOPE. V. *Sinopensis*.

SYNOPHITES, æ, f. gemma eadem quæ galactites, *συνοφίτης λίθος*. *Plin. l. ult. c. 10.*

SYNOPSIS, is, f. *ristretto, compendio, σύνοψις*, breviarium multarum rerum sub uno aspectu positarum: a *σὺν*, simul, & *ὄψις*, aspectus. *Ulpian. Dig. lib. 27. tit. 9. leg. 5. post med.* Prætor requirat, qui notitiam rerum pupillarium habeat: aut si nemo invenitur, jubere debet edi rationes; itemque synopsim pupillarium bonorum; advocatumque pupillo dare. *inventario*. Ita *Torrentio. Gothofred. & Cujac. l. 8. Observation. c. 1.* Alii, *itemque si opus est, pupillarium bonorum advocatum pupillo dare*. ¶ Synopsis operis construendi, *disegno, modello, pianta*, in quadam *epist. Imp. Valentiniani ad Sallust. præf. urb.* quæ refertur a *Baron. ad ann. 386. n. 40.*

SYNORIS, idis, f. *un pajo, συνωρίς*, par duarum rerum. nam *συνωρὶς* bigam significat. *Hieronym. ep. 7. ad Demetriad.* A sancta Christi synoride Virgini traditum. Al. aliter leg.

SYNTAGMA, atis, n. *trattato, libro, σύνταγμα*, opus ordine compositum, præsertim litterarium, tractatus, liber: a *συντάττω*, ordino, compono. Aliquoties a *Cicerone* usurpatur, ut *lib. 11. ad Attic. epist. 45.* & *lib. 16. epist. 3.* & *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 3.* sed Græce ubique.

SYNTAXIS, is, f. *σύνταξις*, ordo, dispositio, compositio, constructio: a *σὺν*, & *τάξις*, ordo. A *Cicerone* adhibetur pro compositione operis litterarii, confectione tractatus aut libri, eodem fere sensu, quo *σύνταγμα*, *ad Attic. l. 13. ep. 16.* & *lib. 15. ep. 14. extr.* sed Græce. ¶ Grammatici ita vocant constructionem & compositionem partium orationis, *costruzione, sintassi*. *Priscian. initio l. 17.*

SYNTECTICUS, a, um, *συντηκτικός*, qui syntexi laborat. *Plin. l. 22. c. 23. ad fin.* Præcordiorum vitiis syntecticis, comitialibus, &c. *Id. lib. 28. cap. 8.* Elephanti sanguis & syntecticis prodest, jecorque comitialibus morbis. & *cap. 9.* Phthisici, syntecticique, & cachetæ.

SYNTEXIS, is, f. *σύντηξις*, colliquatio, defectio, & consumptio solidæ substantiæ in corpore animalis, quæ ex tabe fit: a *συντήκω*, colliquefacio, liquefaciendo consumo. *Plin. l. 22. c. 25. ante med.* Tali sorbitionis genere emendantur syntexes.

SYNTHĒMA, & Synthēme, atis, n. *σύνθημα*, & *σύνθεμα*, tessera, signum, diploma, quo facultas datur publicæ evectionis usurpandæ. *Glossæ*: *Σύνθημα*, sigillum, evectio, tessera. Eædem: *Σύνθημα*, insigne, sigillum, evectio. Usurpatur a *Hieronym. epist. 118. (al. 34.) ad Julian.* Jam demisso synthemate equus publicus sternebatur.

SYNTHESINUS, a, um, ad synthesin pertinens: ut *synthesina vestis*, & *synthesina* absolute. *Sueton. in Ner. c. 51.* Plerumque synthesinam indutus. Al. leg. *synthesin*.

SYNTHESIS, is, f. *composizione, σύνθεσις*, plurium rerum congestio, & compositio, ut fit in medicamentis: a *συντίθημι*, compono. *Seren. Sammon. c. 30. vers. 578.* Synthesis hæc prodest unda mollita calvæ. & *cap. 61. v. 1069.* Antidotus vero multis Mithridatia fertur Consociata modis. sed Magnus scrinia regis Cum raperet victor, vilem deprehendit in illis Synthesin, & vulgata satis medicamina risit: Bis denum rutæ folium, salis & breve granum, Juglandesque duas, totidem cum corpore ficus. *ingredienti di poco valore*. Hanc eandem synthesin eodem modo describit *Plin. lib. 23. c. 8. ante med.* ¶ Item plurium vasorum series. *Stat. lib. 4. silv. 9. v. 44.* Aut unam dare synthesin (quid hæres?) Alborum calicum, atque caccaborum. *un fornimento di stoviglie*. & *Martial. l. 4. epigr. 46.* Et crasso figuli polita cælo Septenaria synthesis Sagunti, Hispanæ luteum rotæ toreuma. ¶ Et plurium vestium copia, quæ in arca ad usum servabatur, *provvisione di abiti*. *Scævola Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 39.* Quæro, an ex universa veste, idest synthesi, tunicas singulas, an & palliola eligere possit. (*Salmas. in Vopisc. de Bonoso, c. ult.* legit: *an ex synthesi*: & discrimen esse ait inter *universam vestem*, & *synthesin*. V.) *Martial. l. 2. epigr. 46.* Sic micat innumeris arcula synthesibus. ¶ Sæpissime accipitur pro veste quadam cœnatoria, cujus usus erat domi in cœna, foris vero Saturnalium tempore. Erat autem veluti linteum pallium, quo ceteris vestibus depositis involvebantur cœnaturi, itemque in Saturnalibus ea amicti prodibant, quia eo tempore crebrius convivia agitabant. Extra hæc tempora synthesi indutum prodire, mollitiei dabatur & probro: hinc reprehendit Neronem *Suetonius in ejus vita cap. 51.* quod tali cultu incederat. *Martial. l. 5. epigr. 80.* Undecies una surrexti, Zoile, cœna, Et mutata tibi est synthesis undecies. *Id. l. 14. epigr. 1. de Saturnalium celebratione*: Synthesibus dum gaudet eques, dominusque senatus: Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem. ¶ Denique *synthesis*, quæ & *synesis*, est figura syntaxeos, ubi constructio non ad verba, sed ad verborum sensum refertur: ut *Virg. 1. Æn. v. 216.* Pars in frusta secant. *Sil. l. 17. v. 515.* cæseque cadant exercitus omnis. & *Stat. 7. Theb. v. 605.* subeunt Tegeæa juventus Auxilio tardi. V. *Centaurus* in fi. ¶ Dicitur synthesis, qua compositionem seu constructionem significat: & *synesis*, qua intelligentiam: quia aliud dicitur, aliud intelligitur, quo constructio referri debet. Sed hæc Græca sunt.

SYNTONATOR, oris, m. videtur esse, inquit *Spon. in miscell. erud. antiqu. sec. 6. pag. 234.* organorum musicorum magister: a *σὺν*, cum,

cum, & *τόνος*, tonus, concentus. & affert vet. lapid. in quo est: C. . . . . Stactus funtonator Regis Tholomei. *funtonator* Latina consuetudine vertendi Græcam υ in u.

SYNTONUS, a, um, adject. *σύντονος*. *Quintil. l. 9. c. 4. prope fin.* Quotidie magis lascivimus, syntonorum modis saltitantes. Ubi syntona videntur esse musica quædam scabella, quæ pedibus pulsata symphoniacum quendam, ejusdemque semper tenoris sonum edebant moderandæ voci aptum. Alii leg. *syberitorum*.

SYNTROPHIUM, ii, n. *συντρόφιον*, herba quæ rubus, seu erufcus dicitur. *Apulej. de herb. c. 87.*

SYPHAX, acis, m. *Σύφαξ*, rex Numidiæ, de quo V. Historicos, & præsertim *Liv. l. 29. & 30.* & *Sil. l. 17.* ¶ Penultima obliquorum fere producitur. *Ovid. 6. Fast. v. 769.* superat Masinissa Syphacem. Adde *Propert. Silium, Juvenal.* Contra *Claudian. de B. Gild. vers. 90.* haurire venena Compulimus dirum Syphacem. Est qui leg. *Annibalem*, quem constat veneno periisse, de Syphace non constat.

SYRACOSIUS. V. *Syracusius*.

SYRACUSÆ, arum, f. *Siracusa*, *Συρακοῦσαι*, urbs Siciliæ nobilis, quatuor velut urbibus constans, Neapoli, Achradina, Tyche, & Insula, in ora orientali, cum portu, ubi fons Arethusa, inter Catinam & promontorium Pachinum. Patria fuit Archimedis, Theocriti Poetæ, Epicharmi, &c. Describitur a *Cicer. Verr. 6. cap. 52. & 53.* V. & *Liv. l. 24. & 25.* Condita est ab Archia Corinthio, ut est apud *Nepot. in Timol. c. 3.* & *Trebell. de Pell. c. 2. ad fin.* Unde *Sil. l. 14. v. 51.* quæ Sisyphio fundavit nomen ab Isthmo, Et multum ante alias Ephyræis fulget alumnis. *Ovid. 4. Fast. v. 873.* Utque Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius. ¶ Sunt qui putant adhiberi in singulari numero in illo *Silii ibid. v. 277.* Ipsa Syracusæ patulos urbs inclyta muros Milite collecto variisque impleverat armis.

SYRACUSANUS, a, um, *Συρακούσιος*, ad Syracusas pertinens, ut Siculus sum Syracusanus, *Plaut. Men. 5. 9. 10.* Syracusanam conventus, *Cic. Verr. 5. c. 13.* Syracusanæ mensæ, quæ a Platone graviter vituperantur, *Id. l. 2. de Fin. c. 28.* ¶ Syracusani, orum, erant urbis cives. *Cic. Liv. Justin. Plin.* &c.

SYRACUSIUS, & Syracosius, a, um, *Συρακούσιος*, & *Συρακόσιος*, Syracusanus. *Cic. Tuscul. 5. c. 35.* Vita plena Italicarum Syracusiarumque mensarum. *al. leg.* Syracusanarum. *Ovid. 6. Fast. v. 277.* Arx Syracosia. *h. e.* Achradina. *Id. 4. ex Ponto, ep. 3. v. 39.* Syracosia urbs. *Id. in Ibin, v. 551.* Syracosius poeta. (quem designaverit, non constat.) *Claudian. epigr. 18.* Syracosius senex. *h. e.* Archimedes. *Virg. Ecl. 6. v. 1.* Prima Syracosio dignata est ludere versu nostra Thalia. *h. e.* Theocriti, qui bucolica scripsit. ¶ *Syracosius*, dempta subjunctiva diphthongi, tertiam corripit: sed & *Syracusius* corripere potest, dempta præpositiva, & υ in u mutato, ut Latini solent. *Pier. in Virgil.* invenisse se ait in optim. codicib. *Syracusio*, idque jam ab omnibus acceptum esse.

SYREON, i, n. *Plin. l. 24. c. ult.* Tordylon alii semen silis esse dixerunt, alii herbam per se, quam & syreon vocaverunt, neque aliud de ea proditum invenio, quam in montibus nasci, combustam potu ciere menses, &c.

SYRIA, æ, f. *Soria*, *Συρία*, provincia Asiæ inter Ciliciam, Mesopotamiam, Arabiam, & Ægyptum, alluente mari Phœnicio. In ea est Palæstina, & Phœnicia. Alii hoc nomine etiam Mesopotamiam contineri docent: quin & totam Assyriam. Unde quem *Syrium nardum* vocant, *Horat.* dicit *Assyrium*. V. *Plin. l. 5. cap. 12.* & *Pompon. Mel. l. 1. c. 11.* & nostrorum temporum Geographos. *Manil. l. 4. v. 720.* At Syriam produnt torti per tempora crines. & *vers. 622.* & Cilicum populos, Syriamque perustam. Adde *Lucan. l. 8. v. 169.* & *Martial. l. 10. epigr. 76.*

SYRIACUS, a, um, *di Soria*, *Συριακός*, ad Syriam pertinens, Syrus. *Plin. l. 8. c. 45. ante med.* Syriacis bubus non sunt palearia, sed gibber in dorso. *Petron. in Satyr. c. 31. circ.* Syriaca pruna. *h. e.* Damascena, quia Damascus in Syria est. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2. sub fin.* Syriacus prætor. & *lib. 2. ep. 13.* Syriaci publicani. *h. e.* Romani in Syria agentes. *Sueton. in Tiber. c. 48.* Syriacæ legiones. *h. e.* Romanæ in Syria sedentes. *Id. in Calig. c. 10.* Syriaca expeditio. *h. e.* qua Germanicus ad componendum Orientis statum profectus est. *C. Memm.* apud *Serv. ad Æn. 4. v. 261.* Syriaci calceoli gemmarum stellati coloribus. *Plin. l. 14. c. 16.* & *lib. 23. cap. 8. circa med.* Syriacæ siliquæ, *carobe*. & *Colum. l. 11. c. 3.* Syriaca radix, *ravanello*. V. *Radicula*. *Id. l. 12. c. 41.* Ros Syriacus. V. *Rhus*.

SYRIARCHA, æ, m. *Συριάρχης*, nomen Sacerdotis deæ Syriæ. *Imp. Constantin. lib. 5. Cod. tit. 27. leg. 1.*

SYRIARCHIA, æ, f. *Συριαρχία*, dignitas, & munus Syriarchæ. *Impp. Valentinian. Valens, & Gratian. lib. 12. Cod. Theodos. tit. 1. leg. 103.*

SYRIATICUS, a, um, Syriacus. *Flor. l. 2. c. 9.* Syriaticum bellum. Al. leg. *Syriacum*.

SYRICUS, a, um, Syriacus. *Colum. l. 5. c. 10. a med.* & *Plin. l. 15. c. 14. a med.* Syrica mala. *Plin.* docet, ita dicta esse a colore, quia valde rubent, & colorem illum imitentur, qui ex sinopide & sandice mixtis fit, & *Syricum* appellatur ab *eod. l. 33. c. 7. a med.* & *lib. 35. c. 6. a med.* & *Isid. l. 19. Orig. c. 17.* item *Phœnicium* a Phœnicia Syriæ provincia. *Harduin.* eos reprehendit, qui contra MSS. legunt *Syricum* apud *Plin.* ¶ Est etiam Syricus ad Syron pertinens, quæ insula est in mari Ægæo prope Delum, una ex Cycladibus. *Plin. l. 33. c. 12. ad fin.* Tertium genus silis est pressum, quod alii Syricum vocant ex insula Syro.

SYRINGATUS, a, um, excavatus in modum fistulæ, intus inanis factus. Hædus syringatus dicitur ab *Apic. l. 8. c. 6.* cujus intestina probe expurgata, omni emissa fæce, & vacua facta sunt, ut condimentis farciri possint, quibus postea conlutis, integrum coquitur, & mensæ infertur.

SYRINGIAS, æ, m. *συριγγίας*, genus calami, qui totus concavus est, utilissimus fistulis, quoniam nihil est ei cartilaginis atque carnis. *Plin. l. 16. c. 36. ante med.*

SYRINGITIS, is, f. *συριγγῖτις*, gemmæ genus: a *σῦριγξ*, fistula. *Plin. l. 37. c. 10.* Syringites stipulæ internodio similis, perpetua fistula cavatur.

SYRINGOTOMOS, i, m. *συριγγοτόμος*, a *σῦριγξ*, fistula, & *τέμνω*, seco, est cultellus incidendis fistulis accommodatus. *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 27.* Al. leg. *syringotomium*.

SYRINX, ingis, f. *Σύριγξ*, Nympha Arcadiæ, quæ cum Panos vim effugere non posset, miseratione deorum, mutata est in palustres calamos. *Ovid. 1. Met. v. 689.* Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas Naias una fuit, Nymphæ Syringa vocabant. ¶ Ex iis calamis idem Pan concinnavit fistulam, quam sæpe inflabat ad Nymphæ desiderium levandum, eodemque nomine *σύριγγα* appellavit, quæ vox Græce calamum, seu fistulam pastoritiam significat: item canaliculum, seu cavitatem. *Ovid. ibid.* ¶ Sunt etiam *syringes* cavitates subterraneæ. *Ammian. l. 22. c. 15. ad fin.* (*al. c. 39.*) Sunt & syringes subterranei quidam, & flexuosi secessus. *Id. l. 17. c. 7. a med.* (*al. c. 25.*) Aut in cavernis minutis terrarum, quas syringas Græce appellamus.

SYRISCUS, a, um, *Συρίσκος*, Syrus: & videtur in contemptu esse: item in blanditiis tanquam diminutivum a *Syrus*. *Auson. epigr. 128.* Eunus Syriscus. *Auctor Copæ, v. 1.* Copa Syrisca. Al. hic leg. *Syrissa*, ut *Libyssa, Cilissa*. Apud *Terent. Adelph. 5. 2. 1.* Syrus servus se ipse *Syriscum* appellat, quasi sibi blandiens. In veteri Lap. apud *Donium class. 8. n. 40.* legitur *Surisca*. V. *Surus*.

SYRISSA. V. in voce præced.

SYRITES, æ, m. *συρίτης*, genus lapidis. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 83.* In vesica lupi lapillus, qui syrites appellatur.

SYRIUM. V. in voce sequenti.

SYRIUS, a, um, *di Soria*, *Σύριος*, ad Syriam pertinens, Syriacus, Syrus. *Plin. l. 23. c. 4. ad fin.* Syrium oleum. *h. e.* irinon, quod laudatissimum in Laodicea Syriæ, ut *Id. l. 21. c. 5.* docet. *Id. l. 18. c. 7.* Syrium triticum. *Virg. 2. Georg. vers. 87.* nec surculus idem Crustumiis, Syriisque piris, gravibusque volemis. Ubi *Servius*: Syriis, idest nigris. *Colum. l. 5. c. 10. a med.* Tarentina piro, quæ Syria dicuntur. *Tibull. l. 3. eleg. 4. v. 28.* Stillabat Syrio myrtea rore coma. *h. e.* nardo. *Id. ibid. in fin. eleg. 6.* Syrio madefactus tempora nardo. *Propert.* idem significat *lib. 2. el. 10. v. 30.* Cum dabitur Syrio munere plenus onyx. *Sueton. in Ner. c. 56.* & *Flor. l. 3. c. 19.* Syrus quidam, fanatico furore simulato, dum Syriæ deæ comas jactat, &c. *h. e.* Cybeles deum matris, quæ in Syria præcipue colebatur. Adde Lap. vet. apud *Gruter. pag. 86. n. 4. & 5.* ubi ejus deæ signum inter leones sedentis conspicitur. Hinc *Martial. l. 4. epigr. 43.* Juro per Syrios tibi tumores. *h. e.* quos excitabant se verberando & sauciando Sacerdotes Cybeles. Alii iisdem intelligunt, ex illo *Persii sat. 5. v. 186.* grandes Galli, & cum sistro lusca sacerdos Incussere deos inflantes corpora. Alii Venerem esse volunt, alii Junonem, alii aliam. V. *Dercetis*. Multa hac de re *Salmas. in cap. 34. Solini, pag. m. 574.* & *Seldon. de diis Syr. Casaubon. ad cit. loc. Persii* docet ex *Aretæo*, Syros obnoxios fuisse teteris quibusdam ulceribus, quos ab ira deæ Syriæ sibi venire credebant. Ægyptii idem patientes, ab Iside. ¶ *Syrii*, *orum*, Syriæ populi, qui sæpius *Syri* dicuntur. *Justin. l. 36. c. 2.* ¶ *Syrium* appellatur a quibusdam succus expressus flore lilii. *Plin. l. 21. c. 19. ante med.* ubi al. leg. *siræum*, quæ est sapa, contra *Harduin.* ¶ Est etiam *Syrius* ad Syron pertinens, insulam maris Ægæi, unam ex Cycladibus, prope Delum, & primam producit: ut Pherecydes Syrius, *Plin. l. 7. c. 51. & 56.* & *Ovid. Met. 13. v. 175.* ¶ De canicula V. *Sirius*.

SYRMA, atis, n. & Syrma, æ, f. *veste lunga con strascico*, *σύρμα*, vestis prælonga, fluxa, & pone terram trahens: mollium & delicatorum propria: a *σύρω*, traho. *Senec. in Oedip. de Baccho molliter induto, v. 423.* Et sinus laxi, fluidumque syrma. & *in Herc. Fur. v. 474* cum parum forti gradu Auro decorum syrma barbarico trahit. *Prudent. in Psychom. v. 362.* Ut tenet incessus vestigia syrmate verrat, Sericaque infractis fluitent ut pallia membris. ¶ Utebantur etiam tragœdi, quo proceriores viderentur, heroum deorumque personam agentes. *Juvenal. sat. 8. v. 229.* longum tu pone Thyestæ Syrma, vel Antigones, seu personam Menalippes. *Valerius in Phorm.* apud *Priscian. l. 6. pag. 679. Putsch.* Quid hic cum Tragicis versibus & syrma facis? V. *Sibenna*. *Sidon. in carm. epist. 12. l. 8.* Paulum depositis, alumna, plectris Sparsam stringe comam virente vitta, Et rugas tibi syrmatis profundi Succingant hederæ expeditiores. ¶ Metonymice est ipsa tragœdia, & tragicus stilus. *Martial. l. 12. epigr. 96.* Transtulit ad tragicos se nostra Thalia tumultus: Aptasti longum tu quoque syrma tibi. *Id. l. 4. v. 49.* Musa nec insano syrmate nostra tumet. *Juvenal. sat. 15. v. 30.* Nam scelus a Pyrrha, quamquam omnia syrmata volvas, Nullus apud Tragicos populus facit.

SYRMATICUS, a, um, adject. ut Syrmaticum jumentum, apud *Veget. l. 3. rei veterin. c. 22.* h. e. claudicans, & dolore aliquo coxam trahens: a *σύρω*, traho.

SYROPHŒNIX, icis, m. & f. qui est ex Phœnicia Syriæ provincia. *Juvenal. sat. 8. v. 159.* Obvius assiduo Syrophœnix udus amomo. Adde *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 431.*

SYRPE. V. *Sirpe*.

SYR-

SYRTICUS, a, um, ad Syrtim pertinens. *Senec. de vita beata, cap.* 14. Deprehensi in mari syrtico, modo in sicco relinquuntur, modo torrente unda fluctuantur. *Id. ep.* 90 Gentes syrticæ in defosso latent: quibus propter nimios solis calores, nullum tegumentum satis repellendis caloribus solidum est, nisi ipsa arens humus. *Plin. l.* 8. *c.* 21. Syrticæ solitudines. ¶ Ponitur & generatim pro arenoso, sterili. *Lucan. l.* 10. *v.* 38. Syrticus Ammon. *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. Syrticus ager & vagum solum.

SYRTIS, is, f. *secche, banchi*, σύρτις, locus arenosus in mari, navigantibus periculosus, quod mare ibi vadosum est, arenæ vehens cumulos, qui loci faciem subinde immutant, dorsaque & brevia modo hic, modo illic faciunt, in quæ tracta navis undarum cursu, dehiscere periclitatur: a σύρω, traho. *Sallust. in Jug. c.* 80. *de Lepti*. Oppidum situm inter duas Syrtes, quibus ex re nomen inditum. Nam duo sunt sinus in extrema Africa, impares magnitudine, pari natura: quorum proxuma terræ prealta sunt, cetera, uti fors tulit, alta, alia in tempestate vadosa. nam ubi mare magnum esse, & sævire ventis cœpit, limum arenamque & saxa ingentia fluctus trahunt. ita facies locorum cum ventis simul mutatur. Hæc *Sallust.* Itaque duæ sunt syrtes, major, & minor, *le secche di Barbaria*: illa nunc dicitur *golfo di Sidra*, & *di Zolote*: hæc *golfo di Capes*, de quib. V. Geographos. Describuntur a *Lucano l.* 9. *v.* 303. Syrtes vel primam mundo Natura figuram Cum daret, in dubio pelagi terræque reliquit. &c. *Avien. in Perieg. v.* 293. Major vasta sibi late trahit æquora syrtis, Insidumque rati pelagus furit. *Horat. l.* 1. *od.* 22. *v.* 5. Syrtes æstuosæ. *Id. epod.* 9. *v.* 3. exercitatæ Noto. *Id. l.* 2. *od.* 6. *v.* 3. barbaræ. *Lucan. l.* 9. *v.* 861. dubiæ. *& lib.* 5. *v.* 484. vadosæ. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 86. sævæ. *Virg.* 5. *Æn. v.* 51. Gætulæ. *& lib.* 4. *v.* 41. & *Ovid.* 8. *Met. v.* 120. Syrtis inhospita. *Sil. l.* 17. *v.* 635. naufraga. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 91. horrenda. *Lucan. l.* 9. *v.* 431. vaga. *& vers.* 713. ambigua. *Senec. in Hippol. v.* 570. incertæ. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 71. incerto mutentur flamine syrtes. ¶ De re impossibili *Propert. l.* 3. *eleg.* 17. *vers.* 7. Et placidum Syrtis portum, & bona litora nautis Præbent hospitio sæva Malea suo. *Senec. in Hippol. v.* 568 ignibus junget aquas, Et amica ratibus ante promittet vada incerta syrtis. ¶ De terris arenosis ac sterilibus, quæ vel ad syrtes Africæ, vel alibi sunt. *Lucan. l.* 3. *v.* 295. Usque Parætonias Eoa ad litora syrtes. *Id. l.* 9. *v.* 447. nam litore sicco, Quam pelago, syrtis violentius excipit Austrum. *Prudent. in Apoth. v.* 522. Nec responsa refert Libycis in syrtibus Ammon. *Prudent. Cathemer.* 11. *v.* 65. Ipsasque arenas syrtium Fragrasse nardo & nectare. *& lib.* 7. *v.* 30. *de Helia*. Casto fruentem syrtium silentio. *h. e.* solitudinis. ¶ Metaphora est *syrtis patrimonii* de eo, qui naufragium bonorum luxuria fecit, apud *Cicer.* 3. *de Orat. cap.* 41. qui tamen, ut nimis longe petitam, improbat, & *scopulum* libentius diceret.

SYRTIS, idis, adject. f. Syrtica. *Plin. lib.* 37. *cap.* 10. Syrtides gemmæ in litore Syrtium, jam quidem & in Lucania inveniuntur.

SYRUS, i, m. scrobs. V. *Sirus*. ¶ Item scopa: a σύρω, traho, quia trahit & verrit sordes. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 222. Ventique frigido se ab axe eruperant Phrenetici, septentrionum filii, Secum ferentes tegulas, ramos, syros. *Sunt qui scrib.* siros.

SYRUS, a, um, *di Siria*, Σύρος, qui est ex Syria, Syrius, Syriacus. *Horat. l.* 1. *od.* 31. *v.* 12. Vina Syra reparata merce. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et nigri Syra defruti lagena. *h. e.* vitrea, quia vitrum, teste *Plin. l.* 36. *c.* 26. in Phœnicia Syriæ originem habuit. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 76. Cultaque Judæo septima sacra Syro. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 62. Jampridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes. *h. e.* Syrorum multitudo omne genus Romam migravit. ¶ *Syri, orum*, Syriæ populi: a quibus litteras quidam repertas volunt, ut ait *Plin. l.* 7. *c.* 56. & *Plaut.* homines fuisse ait laborum patientissimos, *Trin.* 2. 4. 141. ¶ Hi hortorum cultores operosissimi fuere: indeque proverbium Græcis: Multa Syrorum olera: πολλὰ Σύρων λάχανα. *Id. Plin. l.* 20. *c.* 15. ¶ Pisce eos in cibis abstinuisse, propterea quod Venus, metu Gigantum fugiens comitata Cupidine parvo, piscibus duobus vecta Euphratem tranaverit, ut fabulatur *Ovid.* 2. *Fast.* a *vers.* 459. ¶ Plurimi Syrorum venales Romam portabantur, & servi erant. Unde apud *Plaut. in Pseud. & Truc. in Heaut. & Adelph. Syrus* est nomen servi: & *Syra* apud *Plaut. in Merc.* nomen ancillæ. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 66. Nostros homines similes esse Syrorum venalium: ut quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. *Id. de provinc. consul. cap.* 5. Judæi, & Syri, nationes natæ servituti. ¶ Præcipue in lecticis ferendis eorum opera multa erat. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 350. quæ longorum vehitur cervice Syrorum. *Martial. l.* 9. *epigr.* 3. Octo Syris suffulta datur lectica puellæ. *& epigr.* 23. Ut canusinatus nostro Syrum assere sudet.

SYSTEMA, atis, n. *sistema*, σύστημα, compages, constructio. Solet in scientiarum studiis adhiberi pro ingeniose excogitata rerum dispositione, quo sensu tamen deest nobis Latini scriptoris exemplum. ¶ Transfertur ad explicanda genera multorum sonorum musicalium, qua de re V. *Mart. Capellam l.* 9. *pag.* 322. *tit. Quid sit systema*.

SYSTOLE, es, f. συστολή, figura poetica, per quam syllaba natura longa corripitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 827. Illæ autem, paribus quas fulgere cernis in armis. ¶ Locum etiam habet, cum syllaba longa positione, altera consonante exempta, brevis fit. *Lucan. l.* 8. *v.* 796. Cur obicis Magno tumulum, Manesque vagantes? V. *Diomed. lib.* 2. *pag.* 437. *Putsch.* & *Charis. l.* 4. *pag.* 249. qui tamen Græce semper usurpant.

SYSTYLOS. V. *Diastylos*.

SYZYGIA, *vel* Syzugia, æ, f. συζυγία, conjugatio, connexio. Vox Græca, a σύν, & ζεύγνυμι, copulo, jungo. Figura est Poetica, quæ fit variorum pedum velut in unum pedem collecta conclusione, ut definit *Sergius Grammatic. in Donat. pag.* 1831. *Putschii*. at si v. gr. dictio aliqua quatuor syllabarum numerum excedens, in duas partes, aut tres dividatur, ut *ædificatio* nullum per se pedem efficit, at si dividatur hoc modo *ædifi-catio* duos dactylos facit; si hoc modo *ædifica-tio* choriambum, & pyrrhichium.

DE LITTERA T.

T Littera consonans, & muta (nam ejus appellatio *te* ab ipsa incipit, & in *e* desinit) cognationem aliquam habet cum *d*, ut in ea littera diximus. Tam præponitur vocalibus, quam subjungitur, & geminatur in mediis vocibus, ut *totus*, *attulit*. Præponitur etiam consonantibus *l*, *m*, & *r*, ut *Tlepolemus*, *tmesis*, quæ Græca sunt, & *trabs*, *tremo*, *triste*, *Troja*, *truncus*, quæ Latina. *Diomed. l.* 2. *pag.* 420. *Putsch.* ¶ In fine dictionis corripitur, ut *Virg.* 3. *Æn. v.* 194. Tum mihi cæruleus supra caput adstitit imber. Olim anceps erat. Sic enim multi legunt illud *Ennii* apud *Cicer. de Senect. initio*: Quæ nunc te coquit, & versat in pectore fixa. Ubi *al. leg.* sub pectore. *Liv. Andron.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 817. *Putsch.* Cum socios nostros mandisset impius Cyclops. ¶ In notis prænominum T. valet Titus: at Ti. *Tiberius*. ut T. *Pomponius Atticus*, *Ti. Claudius Nero*. ¶ Veteribus Senatus consultis T littera subscribi solebat: eaque nota significabatur, ita Tribunos quoque censuisse. *Valer. Max. l.* 2. *cap.* 2. *n.* 7. ¶ Tr. vel *tri. pl.* valet *tribunus plebis*, vel *plebei*: & Tr. *mil. tribunus militum*: & T. P. *Tribunicia potestate*: & T. F. J. *testamento fieri jussit*. & T. U. *totale usus*.

T A

TAAUTES, deus apud Phœnices, ut Saturnus apud Latinos. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Principes dei Cælum, & Terra, hi iidem qui in Ægypto Serapis & Isis, qui sunt Taautes & Astarte apud Phœnices.

TABANUS, i, m. *tafano*, μύωψ, vel οἶστρος, muscæ genus, quod & *asilum* Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maxime infestat. Unde Poetæ fingunt, Io puellam tabano a Junone immisso versam fuisse in insaniam. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 5. *a med.* Has æstate tabani concitare solent, & bestiolæ quædam minutæ sub cauda. *Plin. l.* 11. *c.* 28 *ad fin.* Reliquorum quibusdam aculeus in ore, ut asilo, sive tabanum dici placet, item culicibus, & quibusdam muscis. *& cap.* 33. Tabani ex ligno nascuntur. *& cap.* 36. excitate moriuntur. *Id. lib.* 30. *c.* 11. *a med.* fiunt ex vermiculis.

TABEFACTUS, a, um, *liquefatto*, *strutto*, τακείς, liquefactus. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) *circa med.* Padus intumescit tabefactis nivibus, & liquantibus brumæ pruinis. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 394. tabefactaque sanguine tellus. *Al. leg.* rubefacta.

TABELLA, æ, f. *tavoletta*, σανίδιον, πινάκιον, parva tabula. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 407. Sustinet impositos (*Romul. & Rem.*) summa cavus alveus unda. Heu quantum fati parva tabella vehit! *Martial. l.* 1. *epigr.* 2. Hos (*libellos*) eme, quos arctat brevibus membrana tabellis. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *a med.* Incidisque in tabella ærea eum ædem. *Catull.* tabellam liminis *carmine* 32. *ad Hypsithill. v.* 5. videtur vocare ipsas ligneas valvas januæ. ¶ Translate *Martial. l.* 11. *epigr.* 31. Pistor multiplices struit tabellas. *h. e.* quadras placentæ instar tabellarum. ¶ De flabello, *ventaglio*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 37. faciles arcessere ventos, Quos faciat nostra mota tabella manu. ¶ Ludus quidam significatur in illo *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 365. & 2. *Trist. v.* 481. Parva tabella capit ternos utrinque lapillos: In qua vicisse est, continuasse suos. ¶ Sæpe dicitur de tabula picta, *quadro*, *pittura*, γραφή, εἰκών. *Cic. Fam.* 7. *epist.* 23. *a med.* Exhedria volebam tabellis ornare. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 71. priscis sparsa tabellis porticus. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ad fin.* Tabellæ Comicæ. *h. e.* in quibus pictæ sunt personæ & actores Comœdiarum. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 95. Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella. Adde *lib.* 2. *ep.* 1. *v.* 180. ¶ Sæpissime de ea, in qua scribitur, *tavoletta da scrivere*: imo ipsa scriptura, syngrapha, *scrittura*, *scritte*, γραμματίδιον, γραμματεῖον. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 2. *v.* 27. via sumpta Musa tabellæ Imponit pigras pæne coacta manus. *Festus*: Tabellis pro chartis utebantur antiqui, quibus ultro citrove, sive privatim sive publice opus erat, certiores absentes faciebant: unde adhuc tabellarii dicuntur, & tabellæ missæ ab Imperatoribus. Hæc *Fest.* Fiebant tabellæ e fago, abiete, buxo, tilia, acere, citro, ebore in tenues laminas secto. His cera inducebatur: unde *cerata tabella*, & *ceræ* simpliciter pro tabellis. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 142. falsas signare tabellas. *h. e.* falsa testamenta. *Martial. l.* 9. *epigr.* 105. Quadringentorum reddit mihi, Phœbe, tabellas. *h. e.* syngrapham. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 199. Si tibi legitimis pactam junctamque tabellis Non es amaturus. *scritture*, *istrumento matrimoniale*. & *Sueton. in Claud. cap.* 29. *sub fin.* Tabellas dotis consignare. *Id. ibid. c.* 15. *a med.* Ex tabella pronuntiare sententiam. *h. e.* de scripto. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 36. *ad fin.* Testimonium per tabellam dare. *in iscritto*. & *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 11. Tu quidem tabellis obsignatis agis mecum, & testificaris, quid dixerim aliquando, aut scripserim. *con iscritture legittime*

e im-

e irrefragabili. ¶ De votivis, vel pictis, vel inscriptis, Ovid. 3. Fast. v. 268. Et posita est meritæ multa tabella deæ. Tiball. l. 1. el. 3. v. 27. Nunc, dea, nunc succurre mihi. nam posse mederi, Picta docet templis multa tabella tuis. Juvenal. sat. 12. v. 27. Et quam votiva testantur fana tabella Plurima. pictores quis nescit ab Iside pasci? Gruter. exemplum votivæ tabellæ inscriptæ affert pag. 84. n. 8. Isidi Serapidi votum susceptum pro salute Scapulæ filii sui P. Quinctius Patie S. L. M. Adde pag. 82. n. 6. ¶ De tabella litteraria, in qua pueri scribendi & supputandi artem discebant, tavoletta: quæ & tabula dicitur; Plin. l. 34. c. 8. ante med. Fecit & Libyn puerum tenentem tabellam. V. Tabula. ¶ Tabellas postquam scripserant, lino obligatas anulo obsignabant, mittebantque, quo opus erat, epistolæ vice, lettera, viglietto, pistola, ἐπιστολή. Erant duplices, triplices, &c. a numero foliorum; pugillares a tenuitate; citrea, eburnea a materie. Ovid. 3. de ar. am. v. 469. Verba vadum tentent abiegnis scripta tabellis. & lib. 1. v. 437. Cera vadum tentet rasis infusa tabellis. Id. 3. Amor. el. 14. v. 31. Cur totiens video mitti recipique tabellas? Cic. 3. Catil. c. 5. Tabellas proferri jussimus, quæ a quoque dicebantur datæ. Primum ostendimus Cethego signum: cognovit. nos linum incidimus, legimus. erat scriptum ipsius manu. ¶ Suffragia & sententiæ olim ore ferebantur, postea per tabellas ferri coeptæ sunt, voti, fave, ballotte, suffragii. In comitiis ferendarum legum binæ tabellæ dabantur, in quarum una U. R. h. e. uti rogas scriptum erat, in altera littera A, h. e. antiquo. In judiciis sive per populum, sive per judices haberentur, ternæ. prima A, idest absolvo habebat: secunda C, idest condemno: tertia N. L, idest non liquet. In comitiis magistratibus una dabatur tabella, in qua nomina candidatorum perscripta erant, sive expressa, sive per notam primæ tantum literæ, ut quidam autumat. Latorus suffragium puncto signabat nomen ejus, cui favebat, ut in Punctum dictum est. Cic. pro Flacc. c. 39. ad fin. Cum tabella vobis dabitur, judices, non de Flacco dabitur solum: dabitur de omnibus bonis civibus, &c. Id. pro Planc. c. 6. a med. Populo grata est tabella, quæ frontes aperit hominum, mentes tegit, datque eam libertatem, ut quod velint faciant. Id. in Pison. c. 1. extr. Me universa civitas non prius tabella, quam voce, priorem consulem declaravit. & cap. 40. An ego exspectem, dum de te quinque & septuaginta tabellæ diribeantur? Senec. lib. 3. de benef. c. 7. ad fin. De quibusdam etiam imperitus judex dimittere tabellam potest. h. e. sententiam ferre. Propert. l. 4. eleg. 11. v. 49. Quælibet austeras de me ferat urna tabellas. Suet. in Aug. c. 33. Cum de falso testamento ageretur, non tantum duas tabellas, damnatoriam & absolutoriam, simul cognoscentibus dedit, sed tertiam quoque, qua ignosceretur iis, quos fraude ad signandum, vel errore inductos, constitisset. Cæs. lib. 3. B. Civ. c. 83. Dixit placere sibi ternas tabellas dari ad judicandum. unam fore, qui liberandos omni periculo censerent: alteram, qui capitis damnarent: tertiam, qui pecunia multarent.

TABELLARIUS, a, um, ad tabellam pertinens. Lex tabellaria fuit, ne suffragia posthac voce, sed tabella, id est ne palam & aperte, sed clam & occulte ferrentur. qua lege constitutum fuit genus illud libertatis, quo nemo alterius gratiæ erat obnoxius, & cui palam refragari non audebat, occulta tabellæ voce, sine ulla offensione, poterat repugnare. Quatuor hujusmodi leges fuere, Gabinia, Cassia, Papiria, Cœlia. prima in creandis magistratibus, altera in judiciis, tertia in legibus ferendis, quarta in judiciis perduellionis, quod Cassia exceperat, tabellas induxit. Gabinia a Gabinio trib. pleb. lata est circa A. U. DCXIV. Cassia a L. Cassio, biennio post: Papiria a C. Papirio Carbone trib. pleb. A. U. DCXXI. Cœlia denique a Cœlio, itidem trib. pleb. A. U. DCXXX. De his, & de tabella ipsa verba facit Cic. 3. de Legib. a cap. 15. V. etiam Plin. l. 3. epist. 20. & lib. 4. epist. 25. & Sallust. orat. 2. ad Cæsar. c. 58. ¶ Tabellaria navis, quæ præmitti solet, & nuntiare secuturæ classis adventum, nave d'avviso. Senec. initio epist. 77. Subito hodie nobis Alexandrinæ naves apparuerunt, quæ præmitti solent & nuntiare secuturæ classis adventum. tabellarias vocant. ¶ Tabellarius absolute, portalettere, corriere, γραμματοφόρος, qui tabellas seu litteras perfert. Cic. Phil. 2. c. 31. Janitor, quis tu? a Marco tabellarius. Cassius ad Cicer. Fam. 12. ep. 12. Si litteræ perlatæ non sunt, non dubito, quin Dolabella tabellarios meos deprehenderit, litterasque interceperit. Cic. Fam. 15. ep. 17. Præposteros habes tabellarios: cum a me discedunt, flagitant litteras: cum ad me veniunt, nullas afferunt. Atque idipsum facerent commodius, si mihi aliquid spatii ad scribendum darent: sed petasati veniunt, comites ad portam exspectare dicunt. ¶ Pro tabellione, V. in Tabularius.

TABELLIO, onis, m. notaio, scriba publicus, & juris aliquantum peritus, qui contractuum, & testamentorum instrumenta publice conscribit, ut colligitur ex lib. 9. Cod. Theodos. tit. 19. leg. 1. & ex lib. 1. Cod. Justin. tit. 2. leg. 14. a med. In Glossis dicitur συγγραφεύς, & νοτάριος. Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 9. Solet & ita interdici vel juris studiosis, vel advocatis, vel tabellionibus, sive pragmaticis. Capitolin. in Macrino, c. 4. Ad Africam isse adnotatorem primo, post etiam tabellionem, deinceps advocatum fuisse fisci. Jul. Firmic. l. 4. c. 5. Tabelliones publicos facit, & qui ex litteris quærant vitæ subsidia.

TABEO, es, bui, n. a liquefarsi, consumarsi, languire, mancare, τήκομαι, ἀναλίσκομαι, ἀποτήκομαι, liquesco, tabesco. Ovid. 2. de ar. am. v. 89. de Icaro. Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos. Id. 15. Met. v. 362. Nonne vides, quæcumque mora fluidoque calore Corpora tabuerint, in parva animalia verti? si putrefanno. (Adde Lucan. l. 7. v. 823.) Stat. 4. Theb. v. 364. tabens sanies. Senec. in Med. v. 588. Aut ubi in rivos nivibus solutis Sole jam forti, medioque vere Tabuit Æmus. Adde Senec. alter. l. 3. quæst. nat. c. 27. ante med. ¶ Metaphorice, deficio, consumor, solvor, langueo. Lucret. l. 4. v. 1254. Namque aliis rebus concrescunt semina membris, Atque aliis extenuantur, tabentque vicissim. Ovid. 7. Met. pestilentiam describens, vers. 540. Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros, Sponte sua lanæque cadunt, & corpora tabent. Gell. l. 7. c. 8. extr. Delphinus amans desiderio tabuit, exanimatusque est. Virg. 1. Æn. v. 176. optata potiuntur Troes arena, Et sale tabentes artus in litore ponunt. Martial. l. 9. epigr. 84. Bisque tuum decies non toto tabuit anno. h. e. patrimonium absumptum est. Adde Ovid. Met. lib. 3. vers. 445. & lib. 4. vers. 259. ubi de his usurpat, qui ex amore contabescunt, & moriuntur. Sic Propert. l. 1. el. 15. v. 19. Hypsipyle nullos post illos sensit amores, Ut semel Æmonio tabuit hospitio. i' innamorò.

TABERNA, æ, f. abitazione, casa, trauca, significat omne utile ad habitandum ædificium: nempe ex eo, quod tabulis clauditur, inquit Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 183. quasi tabulerna: unde tabernaculo, & contabernales, ut Fest. in Adtubernalis, & in Contubernales, & in Tabernaculo, & Paul. loc. cit. leg. 184. docent. Donat. ad Terent. Adelph. 3. 3. 5. ault, dici per metathesim, quasi trabena, a trabibus validioribus, quibus superiora suspensa sunt. Hoc sensu dicitur de casa humili & paupere. Horat. l. 1. od. 4. v. 13. Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres. Fortasse & illud ejusd. huc pertinet, in ar. poet. v. 227. Ne quicumque deus, quicumque adhibebitur heros, Regali conspectus in auro nuper & ostro, Migret in obscuras humili sermone tabernas. ¶ Sæpe dicitur de loco, ubi merces venduntur, bottega: & ubi artifices artem suam profitentur, ἐργαστήριον, καπηλεῖον: quia olim ex tabulis compactis fiebant, & fronti ædium affigebantur, quo essent prætereuntibus conspectiores. Cic. pro Cluent. c. 63. extr. Instructam ei, & ornatam, medicinæ exercendæ causa, tabernam dedit. (Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 185. Instructam tabernam sic accipimus, quæ & rebus & hominibus ad negotiationem paratis constat.) Id. 2. Phil. c. 9. & Horat. l. 1. sat. 4. v. 71. & Martial. l. 1. epigr. 118. Taberna libraria. Tacit. 15. Ann. c. 34. sutrina. Varr. l. 7. de L. L. c. 30. & Horat. l. 1. ep. 14. v. 24. vinaria. taverna. & Varr. ibid. cretaria, unguentaria. Horat. l. 1. sat. 3. v. 131. tonsoris. Plaut. Men. 2. 3. 81. & Truculent. 3. 2. 29. diversoria. osteria, taverna: quæ diversoria a Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med. appellatur. & a Valer. Max. sub fin. cap. 7. l. 1. meritoria. & a Paulo Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 13. cauponia. Pompon. lib. 1. cit. 2. leg. 2. ante med. & Liv. l. 3. c. 48. lanionia. Ulpian. lib. 8. tit. 5. leg. 8. a med. casearia. Paul. lib. 32. leg. 88. purpuraria. Ulpian. lib. 18. tit. 1. leg. 32. & Liv. l. 26. c. 11. argentaria. V. Argentarius, ii. Sueton. in Aug. c. 4. unguentaria. Id. ibid. & Pompon. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 15. Tabernam exercere. Sueton. in Ner. c. 37. locare. Cic. 2. de Invent. 1. 4. circa med. Devertere in tabernam. Juvenal. sat. 3. v. 123. postquam omnia ubique Fixa catenatæ siluit compago tabernæ. ¶ Catullus carm. 36. de Volus. v. 15. Dyrrhachium vocat Hadriæ tabernam, quia ibi erat emporium, quo conveniebant populi mare Hadriaticum accolentes, omne genus merces coempturi. ¶ De fornice & lupanari Catull. carm. 37. ad Contubernal. Auct. Copa, v. 3. & Propert. l. 4. el. 8. v. 19. ¶ Quid taberna ab officina differat, in ea voce dictum est. Pro ea tamen aliquando ponitur. Nam Plin. l. 10. c. 43. postquam sutrinam, eandemque mox officinam appellavit, paulo post tabernam dixit. Id. lib. 33. cap. 11. Vasa ex argento Furniana, Clodiana, Gratiana. etenim tabernas mensis adoptavimus. Juvenal. sat. 13. v. 44. siccato nectare tergens Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna. ¶ De tabernis veteribus & novis in foro Romano, V. Vetus. In iis olim ludos litterarios fuisse, indicat Liv. l. 3. c. 44.

TABERNACLARIUS, ii, m. qui tabernas conficit. Inscript. apud Gruter. pag. 642. n. 8. Collegium tabernaclariorum. Al. leg. tabernacalariorum.

TABERNACULUM, li, n. trabacca, tenda, padiglione, σκήνωμα, subitarium tectum, frondibus aut stragulis opertum, adversus solis & aeris injurias: qualia sunt quæ in castris subinde excitantur, & modo huc, modo illuc transferuntur: a taberna, quæ habitationem significat. Festus: Tabernacula dicuntur a similitudine tabernarum: quæ ipsæ, quod ex tabulis olim fiebant, dictæ sunt: non, ut quidam putant, quod tabulis claudantur. Cic. in Pison. c. 25. a med. Mihi libertus domum biduo ante conduxerat: quæ vacua si non fuisset, in campo Martio mihi tabernaculum collocassem. Id. 7. Verr. c. 12. In ipso aditu portus tabernacula carbaseis intenta velis collocabat. & cap. 33. extr. Totos dies in litore tabernaculo posito, perpotabat. Id. in Bruto, c. 9. a med. Militare tabernaculum. Nep. in Eumen. c. 7. Statuere tabernaculum. Hirt. de B. Afric. cap. 2. constituere. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 85. Signo profectionis dato, tabernaculisque detensis. & c. 96. Recentibus cæspitibus tabernacula constrata. Tacit. 5. Hist. c. 22. Incisis tabernaculorum funibus, suismet coriis coopertos trucidabant. Plin. l. 6. c. 29. a med. Nomades in tabernaculis viventes. Sueton. in Aug. c. 36. Auctor fuit, ut proconsulibus ad mulos & tabernacula, quæ publice locari solebant, certa pecunia constitueretur. ¶ Capere tabernaculum est locum eligere tabernaculo constituendo. Comitiorum die exercitum imperari mos erat, qui præsidio esset, dum populus ferendis suffragiis occupabatur. Eum exercitum extra urbem, intra pomœrium tamen imperabat is, qui comitia habebat. Ei rei tabernaculum, aliquo pomœrii loco statutum, intrabat, quod ante cives armati sub signis conveniebant. Id tabernaculum auspicato constituebatur: si quid contra receptos ritus admissum esset, vitio captum dicebatur, & comitia dirimebat,

aut

aut vitio creatos fuisse magistratus declarabat. *Cicer.* 1. *de Divin.* c. 17. *ad fin.* Cum tabernaculum vitio cepisset imprudens. *Liv. l.* 4. c. 7. Quod C. Curtius qui comitiis præfuerat, parum recte tabernaculum cepisset. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 35. Quid scire haruspices de tabernaculo recte capto potuerunt? Adde 2. *de nat. Deor.* c. 4. *Valer. Max. l.* 1. c. 1. *sect.* 3. & *Lelium Felicem* apud *Gell. l.* 15. c. 27. *extr.* ¶ Translate *Cic.* 3. *de Orat.* c. 20. Qui in una philosophia quasi tabernaculum vitæ suæ collocarunt.

TABERNARIUS, a, um, ad tabernam pertinens. *Apul. in Apolog.* Cur tam absurdis, tamque tabernariis blanditiis subagitarim? *h. e.* plebejis, rusticis, ineptis, vulgaribus, quales in tabernis popellus adhibere solet: vel a cauponibus ad alliciendos hospites. ¶ *Tabernariæ Fabulæ*, (de quibus dictum est in *Fabula*, & in *Togatus*) apud *Donat.* in *fragm. de Comœd.* & *Tragœd. Diomed. l.* 3 *pag.* 487. *Putsch.* & *Fest.* in *Togatarum*, ita dictæ sunt ab humilitate personarum, & argumenti similitudine. ¶ *Tabernarius* absolute, *bottegajo, taverniere,* κάπηλος, qui tabernam qualiscumque mercium generis exercet. *Cic. pro Flacc.* c. 8. Opifices, & tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum, quid est negotii concitare? *Cæl.* ad *Cicer. Fam.* 8. *epist.* 6. *a med.* Nisi ego cum tabernariis, & aquariis pugnarem, veternus civitatem occupasset.

TABERNULA, æ, f. parva taberna. *Sueton. in Ner.* c. 26. Tabernulas effringere, & expilare. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg.* 27. *a med.* & *Apul. l.* 7. & 9. *Metam.* ¶ Fuit Romæ locus, tabernula dictus, in regione quinta. *Varr. l.* 4. de *L. L.* c. 8. ubi & *tabernola* scribitur.

TABES, is, f. *liquefazione, liquore,* τῆξις, liquatio, & ipsa res liquata, liquor, fluor. Volunt esse a τήκω Dorice pro τήκω, liquefacio. *Liv. l.* 21. c. 36. Per nudam glaciem, fluentemque tabem liquescentis nivis ingrediebantur. *Senec. l.* 4. *quæst. natur.* c. 2. *a med.* Ætate prima marinæ & integræ adhuc nives: ex mollissimoque tabes est. *Liv. l.* 30. c. 34. *a med.* Per cumulos corporum & tabem sanguinis sequentes hostem. *Al. leg.* labes. *Plin. l.* 9. c. 35. *a med.* Cujus aceti asperitas visque in tabem margaritas resolvit. *Lucan. l.* 8. *v.* 688. *de capite verso Pompeji.* tunc arte nefanda Submota est capiti tabes, raptoque cerebro Exsiccata cutis. *h. e.* exactum expressumque quidquid humidi & fluidi inerat, ne caput putresceret. ¶ Item humor corruptus, & corrumpens, sanies, tabum, *marcia, marciume,* ἰχώρ: cum corpora solida solvuntur in fluidam putredinem, quæ quidquid contigerit, solvit corrumpitque. *Plin. l.* 15. c. 19. Putris tabes arboris. *Id. l.* 33. c. 6. Argentum vivum erodit ac perrumpit vasa, permanans tabe dira. *Lucan. l.* 7. *v.* 791. sidentes in tabem spectat acervos *cadaverum.* & *vers.* 809. tabes cadavera solvit. & *lib.* 2. *v.* 166. cadavera tabe fluunt. *Liv. l.* 40. c. 29. Arca quæ titulum sepulti regis habuerat, inanis inventa, per tabem tot annorum omnibus absumptis. *Plin. l.* 34. c. 11. Tabes metallorum. *metallo che si guasta.* & *lib.* 2. c. 101. Luna ferarum occisa corpora in tabem visu suo resolvit. *h. e.* macerat & putrefacit. ¶ Sæpe dicitur de humore corrupto, viro, quo corpus animalis inficitur, & absumitur. *Ovid.* 3. *Met. v.* 49. *de angue.* Hos necat afflatos funesti tabe veneni. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 26. Tinctaque mortifera tabe sagitta madet. *Senec. in Herc. Oet. v.* 716. Missa est palla tabe Nessea illita. *Plin. l.* 7. c. 16. Dentes flammis indomiti, cavantur tabe pituitæ. ¶ Est etiam morbi genus, quo paulatim corpus absumitur, *cachessia, tisica, tisichezza.* Ejus tres describit species *Celsus l.* 3. c. 22. Una Græce ἀτροφία, qua corpus non alitur, summa macies oritur: altera καχεξία, ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta corrumpuntur: tertia, quam φθίσιν dicunt, oritur fere a capite: inde in pulmonem distillat: ex hoc exulceratio accidit, & febricula, tussis, sputum purulentum, &c. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 13. Habet ardorem libido, levitatem lætitia gestiens, humilitatem metus: sed ægritudo majora quædam, tabem, cruciatum, afflictationem. *Quintil. decl.* 5. c. 15. *ad fin.* Penitus visceribus immissa tabes quotidie aliquid ex homine præmittit in mortem. *Plin. lib.* 2. *cap.* 63. In tædio vitæ fames lenta nos consumit tabe. ¶ *Tabes oculorum* apud *Tacit.* 4. *Hist.* c. 81. est ex vitiato humore cæcitas. ¶ Eadem ratione *tabes* in arboribus dicitur, cum inarescunt, & paulatim deficiunt. *Plin. l.* 17. c. 24. *circa med.* Inarescunt arbores, *&c.* inde & macies earum partium fragilis, postremo tabes morsque, non intrante succo, aut non perveniente. ¶ *Tabes soli*, terræ squalor & sterilitas, ubi nullum gramen provenit. *Plin. l.* 8. c. 21. *extr.* Basilisco mustelarum virus exitio est. conjiciunt eas cavernis, facile cognitis soli tabe. ¶ Metonymice *Lucan. l.* 9. *v.* 700. Hic quæ prima caput movit de pulvere tabes, Aspida somniferam tumida cervice levavit. ¶ Metaphorice transfertur ad alia, ut corruptela, contagio, pestis, morbus. *Sallust.* in *Catil.* c. 37. *extr.* & *in Jug.* c. 37. Tanta vis morbi, uti tabes, plerosque civium animos invaserat. *Id.* in *fragm.* apud *Fest.* Qui quidem mos, uti tabes in urbem conjectus. & *Gavonius ibid.* Propter hanc tabem atque perniciem durans totius. *Liv. l.* 7. c. 38. *a med.* In urbe insidentem tabem crescentis in dies fenoris pati. *Tacit.* 1. *Hist.* c. 27. Infecit ea tabes legionum quoque motas jam mentes. *Id. Ann.* 11. c. 6. Ut quomodo vis morborum pretia medentibus, sic fori tabes pecuniam advocatis ferat. *Virg.* 6. *Æn. v.* 442. quos durus amor crudeli tabe peredit. *Ovid. Met.* 2. *v.* 806. anxia nocte Anxia luce gemit, lentaque miserrima tabe Liquitur. *scil.* invidiæ. *Plin. l.* 18. c. 2. *a med.* Tabes animi contrectata adurit. *h. e.* livor. Adde *Liv. l.* 2. c. 23. & *Petron. in Satyr.* c. 119. *ad fin.* ¶ In plur. numero *Sil. l.* 8. *v.* 21. His super internæ tabes, & cæca vulnus Invidia augebant. *Al. leg.* labes. ¶ Præter rectum, quartum, & sextum casum usum habere non videtur, *Charis. l.* 1. *pag.* 73. & 118. *Putsch.* quasi reprehendit Cinnam, quod in *Smyrna*, nulla ante se usus auctore, *tabi* dixerit. Sed & *Celsus* usurpavit *l.* 3. c. 22. Cum hæc genera tabis sint. ¶ In sexto casu *Lucret.* ut *labi* pro *labe* dixit *l.* 5. *v.* 918. sic etiam *tabi* pro *tabe*, *lib.* 1. *v.* 805. Imbribus & tabi nimborum tabefacta vacillant. *Prisc.* tamen *l.* 7. *pag.* 768. *Putsch.* eumque secuti non pauci, *tabe* legunt: & similiter produci ultimam, ut in *fame.* ¶ *Tabes* & *labes* sæpissime in libris commutantur. Sed *labes* habet locum, ubi ruina & pernicies significatur: *tabes* ubi corruptio & contagio.

TABESCO, is, n. 3. *liquefarsi, disfarsi,* τήκομαι, in tabem solvor, liquesco, liquefio: a *tabes.* *Cic. l.* 2. *de nat. Deor.* c. 10. Frigoribus durescit humor: & idem vicissim mollitur tepefactus, & tabescit calore. *Lucret. lib.* 6. *v.* 515. igni Cera super calido tabescens multa liquescit. & *vers.* 964. extructas ningues radiis tabescere. *Colum. l.* 12. c. 17. Ficus in jure tabescunt. *Cels. l.* 6. c. 15. & *Plin. l.* 31. c. 8. Sal tabescit. ¶ Item solvi, minui, interire, deficere: & refertur etiam ad animum, *mancare, smunursi, languire, consumarsi.* *Lucret. l.* 3. *v.* 582. cum corpus nequeat perferre animai Discidium, quin id tetro tabescat odore. *Id. in fin. lib.* 1. omnia paulatim tabescere, & ire Ad scopulum spatio ætatis defessa vetusto. *Id. l.* 3. *v.* 925. æterno tabescere luctu. *Id. l.* 5. *v.* 679. Crescere itemque dies licet, & tabescere noctes. *Plaut. Stich.* 5. 1. 8. Quasi senex tabescit dies. *Solin.* c. 22. (*al.* 35.) *ad fin.* Ubi ignis tabuit. *h. e.* defecit, extinctus est. ¶ Ad animum *Plaut. Capt.* 1. 2. 30. Ego qui tuo mærore maceror, macesco, consenesco, & tabesco miser, ossa atque pellis sum misera macritudine. *Catull. carm.* 67. *ad Mall. v.* 55. assidue tabescere lumina fletu. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 2. *sub fin.* assiduis animum tabescere curis. *Propert. l.* 1. *el.* 15. *v.* 20. Hypsipyle Æmonio tabuit hospitio. *h. e.* Iasonis hospitio excepti amore correpta contabuit. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 110. Quodque aliena capella gerat distentius uber, Tabescat. *h. e.* invidia maceretur. *Cic.* 2. *Catil.* c. 4. Ne patiantur desiderio sui Catilinam miserum tabescere. *Id.* 2. *Attic. ep.* 21. *a med.* & *Terent. Adelph.* 4. 3. 11. Tabescere dolore ac miseria. *Cic. Tuscul.* 4. c. 17. molestia. *Id.* 2. *Attic. ep.* 14. otio. & *lib.* 3. *epist.* 25. Nobis in hac calamitate tabescendum est. *h. e.* usque ad finem vitæ immorandum.

TABIDOSUS, a, um, tabidus. Est *Tertulliani in Apolog.* c. 23. *sub fin.* item *de Pudic.* c. 14. *a med.* ubi & *tabiosus* legitur.

TABIDULUS, a, um, adject. diminutivum a *tabidus.* *Virg. in Ciri, v.* 181. Tabidulamque videt labi per viscera mortem.

TABIDUS, a, um, *liquefatto,* τακτός, liquens, liquefactus, tabefactus. *Liv. lib.* 21. c. 36. *sub fin.* in levi tantum glacie tabidaque nive volutabantur. ¶ Item tabe infectus, resolutus, corruptus. *Senec. in Oedip. v.* 358. Et felle nigro tabidum spumat jecur. & *vers.* 147. Deficit pastor grege diminuto, Tabidos inter moriens juvencos. ¶ Metaphorice *Ovid.* 1. *ex Ponto, ep.* 1. *v.* 67. mens mihi tabida facta De nive manantis more liquescit aquæ. *Calpurn. ecl.* 3. *v.* 50. domina sine Phyllide tabidus erro. *h. e.* tabe & macie consumptus, ut qui lenta tabe laborant. ¶ Est etiam tabem afferens, tabificus. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 49. Tabida consumit ferrum, lapidemque vetustas. *Lucan. l.* 6. *v.* 737. Hecate pallenti tabida forma. *Tacit. Ann.* 16. c. 66. Lentum & tabidum venenum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 79. Indignas premeret pestis cum tabida fauces. *Virg.* 3. *Æn. v.* 137. tabida lues. *Senec. in Herc. Fur. v.* 691. Famesque mœsta tabido rictu jacens. *h. e.* tabe lenta consumens, ut *Plin.* ait *l.* 2. c. 63. *Al. leg.* tabido.

TABIFICABILIS, le, tabificus. *Accius* apud *Non.* c. 2. *v.* 852. Permici orbificor liberorum leto, & tabificabili.

TABIFICUS, a, um, *liquefattivo,* τηκτικός, liquefaciendi vim habens. *Lucret. l.* 6. *v.* 736. ubi in campos albas descendere ningues Tabificis subigit radiis sol. ¶ Item tabem seu corruptionem afferens, pestilens, *pestilente,* φθινώδης. *Senec. in Oedip. v.* 79. Tabifica cæli vitia. *Lucan. l.* 9. *v.* 723. Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps. *Id. l.* 5. *v.* 111. Tabificum aer. *Sil. l.* 6. *v.* 276. Tabifica sanies. *Sueton. in Tiber.* c. 73. Venenum lentum atque tabificum. *Plin. l.* 8. c. 10. Elephantis terram edisse tabificum est. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tuscul.* c. 16. Tabificæ perturbationes mentis. *scil.* ægritudo & metus.

TABIFLUUS, a, um, tabe fluens, tabidus. *Prudent. in Apoth. v.* 958. cum peccet & ipse Angelus, hospitium qui nescit adire caducum Ceatis tabiflux. *h. e.* corporis mortalis, & tabe pereuntis. *Venant. Fortun. l.* 4. de *vita S. Martini, v.* 430. Tabifluus morbus. *h. e.* tabificus.

TABIOSUS. V. in *Tabidosus.*

TABITUDO, inis, f. tabes, macies. *Plin. l.* 22. c. *ult. circa med.* Alica peculiariter longo morbo ad tabitudinem redactis subvenit.

TABLINUM, i, n. *archivio,* γραμματοφυλακεῖον, χαρτοφυλάκιον, tabularium, locus, in quo tabulæ, & instrumenta, monumentaque rerum gestarum asservabantur: per syncopen ex *tabulinum*, quod a *tabula*, quomodo & a *figulo* figlinum dicimus, pro figulinum. *Fest. ex Scaligeri restitutione:* Tablinum proxime atrium locus dicitur, publicarum rationum causa factus, quod antiqui Magistratus in suo imperio tabulas rationum ibi habebant. *Plin. l.* 35. c. 2. Tablina codicibus implebantur, & monumentis rerum in Magistratu gestarum. Adde *Vitruv. lib.* 6. c. 4. & 8. ¶ Accipitur etiam pro loco, in quo tabulæ pictæ, & signa disponuntur ornatus causa, *galleria,* πινακοθήκη. *Apul. in Florid.* n. 22. (*al. l.* 4. *ad fin.*) Medici cum intraverint ad ægrum, uti visant, nemo eorum quod perpulcra tablina in ædibus sitant, & lacunaria auro oblita, &c. ¶ Item locus sub dio, tabulis constratus, *altana:* de quo *Varr.* apud *Non.* c. 2. *n.* 112. Ad focum hieme cœnitabant, æstivo tempore in propatulo, rure in corte, in urbe in tablino, quod Mœnianum possumus

fumus intelligere, tabulis fabricatum. ¶ Legitur & *tabulinum* præsertim in adductis *Varronis*, & *Apuleii* locis.

TABLISSARE, ταβλίζειν, latrunculis, aut talis in tabula ludere. *Diomed. l. 2. pag. 417. & 421. Putsch.* & a Veteribus usurpatam fuisse docet, & deinde obsolevisse.

TABO. V. *Tabum*.

TABULA, æ, f. *asse, tavola, tavola*, σανίς, πίναξ, πλάξ, lamina arboris in longitudinem & latitudinem secta, crassitudinis tenui. De notatione V. Etimologos. *Cic. 3. Offic. c. 23.* Si tabulam de naufragio stultus arripuerit. *Juvenal. sat. 14. v. 288.* qui navem mercibus implet Ad summum latus, & tabula distinguitur unda. *Plin. l. 33. c. 4. circa med.* Latere (*fossarum*) cluduntur tabulis. *Id. l. 36. c. 15. circa med.* Summa pars scenæ e tabulis inauratis. *Colum. l. 7. c. 4. a med.* Perforatæ tabulæ, quibus ovilia consternuntur. *Plin. l. 21. c. ult. a med.* Spongiæ aqua perfusæ, expressæque inter duas tabulas. ¶ Pro vario tabulæ usu varius est ejus significatus. Sumitur enim pro tabula lusoria, *scacchiere*, qui & alveus dicitur. *Senec. de tranquill. c. 14. a med.* Lusisse tu Canium illa tabula putas? illusit. *Juvenal. sat. 1. v. 89.* neque enim loculis comitantibus itur Ad casum tabulæ, posita sed luditur arca. *Ovid. de nuce, v. 77.* Per tabulæ clivum labi jubet alter, & optat, Tangat ut e multis quamlibet una suam. ¶ Item pro pictura, *quadro*. in tabulis enim olim pingebant. *Cic. 5. de Fin. c. 1. extr.* Epicuri imaginem non modo in tabulis, sed etiam in poculis, & in anulis habere. *Id. Parad. 5. c. 2.* Echionis tabula te stupidum detinet, aut signum aliquod Polycleti. *Id. in Bruto, c. 75.* Tabulas bene pictas collocare in bono lumine. *Propert. l. 1. el. 2. v. 21.* Qualis Apelleis est color in tabulis. *& lib. 2. el. 2. v. 51.* fama tabulas anteire vetustas. *Ovid. 3. Fast. v. 831.* tabulam coloribus urere. *h. e.* encausto pingere. *Juvenal. sat. 8. v. 6.* Quis fructus generis, tabula jactare capaci Corvinum, &c.? *Plin. l. 35. c. 9. ad fin.* Zeuxis Agrigentinis facturus tabulam, quam in templo Junonis dicarent, &c. *Propert. l. 4. el. 3. v. 35.* e tabula pictos ediscere mundos. *tavola geografica*. Sic *Cic. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* Peloponnesi civitates omnes maritimas esse, Dicæarchi tabulis credidi. *Horat. l. 1. od. 5. in fin.* Me tabula sacer votiva paries indicat, &c. *h. e.* in qua pictum est naufragium. Sic *Pers. sat. 6. v. 32.* largire inopi, ne pictus oberret Cærulea in tabula. *Juvenal. sat. 14. v. 302.* mersa rate naufragus assem Dum rogat, & picta se tempestate tuetur. ¶ Item sæpe pro scriptura, quia in tabulis ceratis scribebant, quæ & *tabellæ* dicuntur, *tavolette da scrivere, scrittura, libro*. *Plaut. Asin. 4. 2. 17.* Ne epistolæ quidem ullæ sit in ædibus, nec cerata adeo tabula. *Varr. l. 3. R. R. c. 5. a med.* Ornithonis locus deformatus ad tabulæ litterariæ speciem. *della tavoletta*, in qua pueri scribere discunt, & ratiocinandi artem. Ejus forma est quadrata & oblonga. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 74. & lib. 1. ep. 1. v. 56.* pueri Lævo suspensi loculos, tabulamque lacerto. *Juvenal. sat. 9. v. 40.* ponatur calculus, adsint Cum tabula pueri. Adde *Justin. sub fin. l. 23.* Hinc de puero valde studioso *Petron. in fragm. Tragur. cap. 46. Burm.* Quidquid illi vacat, caput de tabula non tollit. Simile videtur illud *Cicer. 7. Fam. ep. 25.* Sed heus tu, manum de tabula. magister adest citius, quam putaramus. *Victorius* putat respici ad discipulos pictorum, qui absente magistro, penicillis aliquid furtim pingunt: eoque superveniente, manum de tabula tollere admonentur. *Erasmus ad* illud Apellis dictum *apud Plin. l. 35. c. 10. ante med.* omnia sibi cum Protogene paria esse: sed uno se præstare, quod manum ille de tabula non sciret tollere, memorabili præcepto: nocere sæpe nimiam diligentiam. Alii ad tabulam lusoriam, & desistendum esse a ludo. Alii ad litterariam, & cessandum a scribendo contra Cæsarem, ipso adventante. ¶ *Tabulæ*, syngraphæ, scripturæ contractuum, rationum, aliarumque rerum, *scritture*, *libri*. *Juvenal. sat. 2. v. 119.* Signatæ tabulæ: dictum feliciter. *l' instrumento dotale*. & *Plaut. Rud. prol. v. 21.* Jupiter bonos in aliis tabulis exscriptos habet. *in altro libro*, *o registro*. & *Truc. 2. 1. 53.* Tabulæ, ubi æra perscribuntur usuraria. *Cic. pro Rosc. Com. c. 2. & 3. & 2. de Orat. c. 23. a med.* Conficere tabulas. *h. e.* rationes accepti & expensi ex adversariis in codicem referre: *far un libro di conti, un quaderno*. *Id. in Top. c. 3. ad fin.* Multum differt, in arcane positum sit argentum, an in tabulis debeatur. *h. e.* in nominibus: *in i libri*. & *Verr. 4. c. 77. a med.* Literæ lituræque omnes assimulatæ, expressæ, de tabulis in libros transferuntur. *si trascrivono da i libri de' conti nel corpo del processo*. ¶ In auctionibus. *Cic. pro Cæcin. c. 6.* Adest ad tabulam: licetur Æbutius. *h. e.* ad auctionem. erat enim tabula, in qua perscriptæ erant res auctioni subjectæ. *Id. Attic. l. 12. ep. 40. ad fin.* Hortis præconi subjicientur. Id nisi fit, excludemur: sin ad tabulam venimus, vincemus facultates Othonis. V. *Sectius*. *Q. Cic. de petit. consul. c. 2.* Antonium in prætura competitorem habuimus, amico Sabidio & Panthera, quod ad tabulam quos poneret, non habebat. *h. e.* in qua suffragiorum, postquam lata & collecta fuerant, numerus inibatur & perscribebatur. *Varr. l. 3. de R. R. c. 5. sub fin.* Narrat, ad tabulam, cum diriberent, quendam deprehensum tesserulas conjicientem in loculum. Adde *cap. 17.* & *Cicer. in Pison. cap. 5. sub fin.* ¶ De legibus & edictis. *Cic. 2. Phil. c. 36. ad fin.* Toto Capitolio tabulæ figebantur. *h. e.* in quibus immunitates aliquibus dabantur ex actis Cæsaris, civitatis jus aliis, &c. *privilegi, diplomi, patenti*. Sic *Phil. 1. c. 1. a med.* Neque tabula ullius decreti Cæsaris, aut beneficii figeretur. *editto*, *proclama*. & *Plin. l. 34. c. 9. extr.* Tabulæ æreæ, in quibus publicæ constitutiones inciduntur. *Cic. lib. 2. de Orat. cap. 43. & 44.* Bibliothecas omnium philosophorum unus mihi videtur duodecim tabularum libellus & auctoritatis pondere, & utilitatis ubertate superare. V. *Duodecim*. ¶ De tabella, qua in judiciis ferebatur sententia, & in comitiis suffragium. *Cic. Phil. 11. c. 8. circa med.* Quod si comitia placet in senatu habere, petamus, ambiamus: tabula modo detur nobis, sicut populo data est. *Al. leg.* tabella. *Ascon.* ad illud *Cicer. Verr. 2. c. 13. extr.* Ut discoloribus signis juratorum hominum sententiæ notarentur. *Signa* alii ceratas diverso colore tabulas: alii ab judicibus appositas tabulis ceræ diversi coloris ajunt. Adde *in Divin. Verr. cap. 7. ad fin.* ubi *tabellam* primo, mox *tabulam* usurpat. ¶ Laudare per tabulas, *far una testimoniale*, *un attestato di buoni costumi*, *lodare in iscritto*. *Ascon. pro M. Scauro, sub fin.* Horum magna pars per tabulas laudaverunt, quia aberant. ¶ *Tabula* de proscriptione *Juvenal. sat. 2. v. 28.* In tabulam Sullæ si dicant discipuli tres. *Martial. lib. 5. epigr. 70.* Antoni, Phario nil objecture Pothino, Et levius tabula, quam Cicerone, nocens. ¶ *Tabula* de testamento, *testamento*, διαθήκη. *Ovid. 2. de ar. am. vers 331.* Omnibus his inerunt gratæ vestigia curæ: In tabulas multis hæc via fecit iter. *h. e.* ut heredes scriberentur. *Plin. l. 2. ep. ult.* Coegit mulierem aperire tabulas, ac sibi tunicas, quas erat induta, legare. *Juvenal. sat. 4. v. 18.* si munere tanto Præcipuam in tabulis ceram senis abstulit orbi. *& sat. 2. v. 58.* Notum est, cur solo tabulas impleverit Hister Liberto. *& sat. 12. v. 122.* si Libitinam evaserit æger, Delebit tabulas. *& sat. 14. vers. 55.* mutare tabulas. *Martial. l. 5. epigr. 40.* supremas tabulas signare. ¶ *Tabulæ novæ*, novus rationum codex, veteri deleto, ut æs alienum vetus debitoribus remitteretur. *Cic. Phil. 5. c. 4. a med.* Postquam ipsum Trebellium vidit sine tabulis novis salvum esse non posse. V. *Novus*. ¶ Præterea in rustica *tabula* est modus & mensura agrorum incertæ quantitatis, in quadrum conformata, *misura*, *quantità di campo*. *Pallad. in Januar. tit. 21.* Tabulas pro dominii voluntate, vel loci ratione faciemus, sive integrum jugerum continentes, seu medium, &c. *& tit. 10.* Fiunt sulci tanta longitudine, quantam destinaveris tabulæ. *Id. in Februar. tit. 20. & tit. 18. ad fin.* Seminarium dicimus æque fossam tabulam pedum duorum semis altitudine. *& tit. 9. a med.* Jugeralis tabula. *h. e.* jugerum. ¶ Aliquando est certæ quantitatis mensura. *Vet. auct. de limitib. pag. 311. Goes.* Habet itaque tabula una quadratas perticas septuaginta duas. *& pag. 312.* Remanent perticæ centum duodecim, quæ faciunt tabulam unam, semis, & perticas quatuor. ¶ Denique apud *Tertull. de Pall. c. 1. & 5.* dicuntur *tabulæ* rugæ & plicaturæ in vestibus, earumque congeries *tabulatum*: quæ instar tabularum alia super alias insidunt, & superpositæ sunt. *pienneggiamento*. V. *Contabulatio*.

TABULAMENTUM, ti, n. *tavolato*, tabularum, seu asserum colligatio. *Frontin. l. 1. strateg. c. 7.* Junxit dolia, constravitque tabulamentis. Adde vet. tabulam *Frontino* longe antiquiorem, apud *Murator. pag. 587.*

TABULARIA, æ, f. idem quod tabularium. *Claud. apud Non. c. 3. n. 210.* Quorum jacent muri, villa, horrea, cortaque, & tabularia publicæ. ¶ Item munus tabularii, h. e. ars conficiendi rationes. *Impp. Diocler. & Maxim. l. 7. Cod. tit. 9. leg. ult.* Post vero et libertus, tabulariam administrando libertatem non amisisti.

TABULARIS, re, πινακικός, ad tabulas pertinens. *Plin. l. 34. c. 9.* Æris temperatura statuaria, eademque tabularis. *h. e.* ad ducendas tenues laminas instar tabularum. ¶ Substantive *Senec. l. 3. de Ira, c. 19.* Torserat per omnia, quæ in rerum natura tristissima sunt, fidiculis, tabularibus, equuleo, igne, vultu suo. *h. e.* tabulis corpori admotis, & adstrictis, quibus homo comprimeretur, & pæne eliderentur. Ita *Lips. al. leg.* *tribularibus*, h. e. tabulis ferreo denso acumine asperatis in modum tribulæ. Alii *talaribus*, h. e. ποδοστράβαις, instrumento, quo pedes luxantur: vel ἀστραγαλωτοῖς μάστιξι, flagellis ossiculis instructo, ut gravius feriat. ¶ Absolute *tabulare palati* apud *Veget. l. 2. de re Veterin. c. 22. sub fin.* videtur esse palati convexitas: qua ratione *palatum cæli* dixit *Ennius*.

TABULARIUM, ii, n. *archivio*, *cancelleria*, γραμματοφυλάκιον, locus, in quo tabulæ, hoc est instrumenta, & litteræ, & acta publica reponuntur. *Virg. 2. Georg. v. 502.* Nec ferrea jura, Insanumque forum, aut populi tabularia vidit. *Cic. pro Arch. c. 4.* Hic tu tabulas desideras Heracliensium publicas, quas Italico bello, incenso tabulario, interisse scimus omnes. ¶ Etiam in privatorum ædibus tabularia sunt. *Paul. Dig. lib. 32. leg. 92.* In fundo uno ex his, qui prælegati sunt, tabularium est, in quo sunt complurium mancipiorum emptiones, fundorum, & variorum contractuum instrumenta, præterea & nomina debitorum.

TABULARIUS, ii, m. *computista*, *ragionato*, ἀριθμητής, qui rationum tabulas perscribit, acceptique & expensi rationes conficit. *Senec. ep. 88. inter init. & med.* Numerare me docet Arithmetica. potius doceat, non esse feliciorem, cujus patrimonium tabularios lassat. *Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 6. extr.* Et adversus tabularium puto actiones dandas, qui in computatione fefellit. Adde *lib. 50. tit. 13. leg. 1. ante med.* ¶ Item tabellio, qui magistratibus apparet, cautiones, acta, & rationes conscribendo, & conscripta custodiendo, *cancelliere*, *archivista*, γραμματοφύλαξ. Differt a tabellione, qui eorum, quæ scribit, custos non est. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 5. leg. 3.* Si custodiam tabularum æditaus, vel tabularius susceperit. *Arcad. lib. 50. tit. 4. leg. ult.* Custodes ædium, vel logographi, vel tabularii. *Vet. lap.* apud *Gud. pag. 160. n. 7.* L. Cusio L. F. Sabiniano Tabulario Class. Raven. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag. 1092. n. 3. & 1100. n. 7.* Tabularius XX. hereditatium. *Alius pag. 589. n. 11.* Januarius Aug. Lib. Tabularius a patrimonio. *Sidon. l. 4. ep. 11. circa med.* Habebat hunc procuratorem in negotiis, villicum in prædiis, tabularium in tributis. *Ammian. l. 28. c. 1. (al. c. 2.)* Obscurissime natus est patre tabulario Præsidialis officii. ¶ In alio Lapide apud *Murator. pag. 1024. n. 5.* est *tablarius* per syncop.

TA-

TABULATIM, adverb. per tabulas seu modos agri. *Pallad. in Februar. tit. 9. a med.* Maxime expediet genera vitium tabulatim disponi, decimanis dividi.

TABULATIO, onis, f. *palco, solaio, tavolato,* plurium tabularum compositio & junctura, contabulatio. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 9.* Centones insuper injecerunt, ne tela tormentis missa tabulationem perfringerent. *Vitruv. l. 5. c. 5. ad fin.* Omnia publica lignea theatra tabulationes habent complures.

TABULATUM, ti, n. *palco, solaio, tavolato,* superficies plana, tabulis junctis constrata. *Caes. l. 6. B. Gall. c. 28.* In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor constituit. *Cato R. R. c. 3.* Si in tabulato olea nimium diu erit, putescet. *& cap. 55.* Ligna domino in tabulato condito. *Colum. l. 2. c. ultim.* Fœnum in tabulata componere. *Id. l. 1. c. 6. ante med.* Siccas res tabulatis congerere. *Id. l. 8.* de gallinario faciendo, *cap. 3.* Tabulata supra sit quaternos, & infra septenos liberos pedes habeant. *Caes. l. 2. B. Civ. c. 9. sub fin.* Tabulatum extruere. *Stat. 10. Theb. v. 879.* destruere. *Virg. 2. Æn. v. 463. de turri.* qua summa labentes juncturas tabulata dabant. *Val. Flacc. l. 8. v. 305.* & pedibus pulsant tabulata frementes. Adde *lib. 3. v. 463. Martial. l. 9. epigr. 60.* tabulata catastæ. ¶ Metaphorice est series rerum ordine alia super aliam compositarum, *una mano*: quæ & *structura* dicitur. *Colum. l. 12. c. 39. a med.* Acina in dolium conjicito, pedibusque bene calcato: ubi unum tabulatum feceris, vinum vetus conspergito, postea alterum supercalcato. *& cap. 43.* Uvas superponunt: rum furfures infundunt, & alterum tabulatum uvarum eodem modo collocant. Adde *cap. 48. & lib. 7. c. 8. a med.* ubi de caseo condendo agit. ¶ In arboribus, & præcipue in ulmis, ad quas applicantur vites, *tabulata* sunt ramorum ordines effusiores, & in plana tendentes, non ad altiora crescentes, ut ait *Servius* ad illud *Virgil. 2. Georg. v. 360.* contemnere ventos Adsuescant, summasque sequi tabulata per ulmos. *Colum. l. 5. c. 6. ante med.* Ulmi cum adolescere incipient, falce formandæ, & tabulata instituenda sunt. hoc enim nomine usurpant agricolæ ramos truncosque prominentes, eosque vel propius ferro compescunt, vel longius promittunt, ut vites laxius diffundantur. *Id. ibid. a med.* Palmites cum primum tabulatum apprehenderint, materia proxima putationi disponatur omnibus annis: aliquin in superius tabulatum excitabitur. *Plin. l. 14. c. 1.* Populus, cujus tabulata in orbem patula, &c. *Id. l. 12. c. 1.* Platani tabulata, laxeque ramorum trabibus scamna patula. V. *Tabula* in fin.

TABULATUS, a, um, *coperto, a lastricato di tavole,* tabulis constratus, aut tectus. *Plin. l. 2. ep. 17. ante med.* Adhæret dormitorium membrum, transitu interjacente, qui suspensus & tabulatus, conceptum vaporem digerit. *Fest.* in *Adiabernalia.* Gentes, quæ tabulatis habitant ædificiis. *in case di legno.* ¶ In modum plurium tabularum dispositus. *Tertull. de Pall. c. 5. a med.* Pallii jam teretis redundantiam tabulata congregatione fulcitis. V. *Tabula* in fine.

TABULINUM. V. *Tablinum.*

TABUM, i, n. & Tabus, i, m. *sangue morto, e corrotto, marcia,* sanguis mortuus vel corruptus, ater cruor, sanies, pus. Vox fere Poetica. *Ennius* apud *Cicer. 1. Tuscul. c. 44.* & in *Pison. c. 19.* Naufragio impulsus, saxis fixus asperis, evisceratus, saxa spargens tabo, sanie, sanguine atro. *Virg. Æn. 3. v. 27.* Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur, huic atro liquuntur sanguine guttæ, Et terram tabo maculant. *& vers. 626.* vidi, atro cum membra fluentia tabo Manderet. *Id. 8. Æn. v. 485.* mortua jungebat corpora vivis, & sanie taboque fluentes Complexu in misero longa sic morte necabat. *Servius* hic *saniem* mortui, *tabum* vivi sanguinem esse ait. Sed hoc discrimen Auctores non servant. *Ovid. 2. Met. v. 760.* Invidiæ nigro squalentia tabo tecta petit. *Lucan. l. 6. v. 547.* nigramque per artus Stillantis tabi saniem, virusque coactum Sustulit. *Quintil. declam. 12. c. 9.* Effusa præcordia, & lividæ carnes, & expressum dentibus tabum. ¶ In masculi. gen. *Senec. in Herc. Oet. v. 520.* Tabum fluentem vulneris dextra excipit, Traditque nobis ungulæ insertum suæ. Al. leg. *tabem insertam.* Etiam *Charis.* hoc genus agnoscit *l. 1. pag. 19. Putsch.* ¶ *Tabum,* lues, venenum. *Virg. 3. Georg. v. 481.* Corrupitque lacus, infecit pabula tabo. V. *Lues. Horat. epod. 5. v. 65.* Cum palla, tabo munus imbutum, novam Incendio nuptam abstulit. *Virg. 3. Georg. v. 557.* turpi dilapsa cadavera tabo. ¶ Ut *sanies,* ita & *tabum* de sanguine purpurarum dicitur, quo inficiuntur lanæ. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 125.* Vellera Sidonio jam pauca rubescere tabo. ¶ Præter tres casus, quos vides in allatis exemplis, non habet alium Latinum usum, quod & Grammatici veteres monuere.

TABURNUS, ni, m. *Taburo,* mons Campaniæ, in conf. Samnii, apud Caudium, inter Capuam & Nolam, Casertæ urbi finitimus, olivis inter alios abundans. *Virg. 2. Georg. v. 38.*

TACAPENSIS, se, ad Tacapen pertinens, quod est oppidum Africæ ad Syrtim parvam, fertilissimo agro dives. *Plin. l. 5. c. 4. & lib. 18. c. 22.* Hinc Tacapensis ager, *Id. l. 16. c. 27.*

TACEO, es, cui, citum, n. 2. *tacere,* nihil dico, sileo, obmutesco. De notatione V. *Voss.* Quid a *sileo* differat, in ea voce dictum est. *Plaut. Pseud. 1. 2. 49. Agor.* Ne me obturba, ac tace. *Mil.* taceo. *Agor.* Si tacuisses, jam istuc Taceo non natum foret. *Terent. Eun. 4. 4. 53.* Taceamne, an prædicem? *& 1. 2. 23.* Quæ vera audivi, taceo & contineo omnia. *& 3. 2. 36.* Tace tu, quem ego esse infra infimos omnes puto homines. *& 5. 2. 60.* An, tace obsecro. *Cic. 1. de Orat. c. 26.* Enuntiabo apud homines familiarissimos, quod adhuc semper tacui, & tacendum putavi. *Id. 2. Verr. 5. 9. ad fin.* An me taciturum tantis de rebus existimastis? *Horat. l. 1. sat. 4. v. 84.* tacere commissa arcana. *Virg. 4. Georg. v. 122.* nec sera comantem Narcissum, aut flexi tacuissem vimen acanthi. *h. e.* omisissem dicere de narcisso, &c. *Senec. in Hippol. v. 558.* Taceo novercas. *h. e.* silentio prætereo: nihil dico de novercis. *Ovid. 13. Met. v. 177.* Utque alias taceam, qui sævum perdere posset Hectora, nempe dedi. *e per tacere di altre.* & *Plin. l. 28. c. 1.* Tacebimus, quid in ipso homine prosit homini? *Catull. carm. 61. nuptial. v. 126.* Ne diu taceat procax Fescennina locutio. *Tibull. l. 2. el. 4. v. 34.* Nec prohibent claves, & canis ipse tacet. *Ovid. 1. de ar. am. v. 271.* Vere prius volucres taceant, æstate cicadæ. ¶ Passive & impersonaliter, *Ovid. 2. Amor. el. 18. v. 36.* Aureus in medio Marte tacetur Amor. *Cic. Agrar. 3. c. 2.* Ut doceam Rullum posthac in his saltem tacere rebus, in quibus de se, & de suis factis taceri velit. *Terent. Eun. 2. 2. 26.* Taceri si vis, vera dicito. *Id. Adelph. 3. 5. ad.* Ignotum est, tacitum est, creditum est. *i. è taciuto, abbiam taciuto.* ¶ Translate est quiescere, nullo sono obstrepere. *Virg. 4. Æn. v. 525.* Cum tacet omnis ager. *Catull. carm. 7. v. 7.* cum tacet nox. *Martial. l. 4. epigr. 64. v. 18.* Illic Flaminiæ, Salariæque Gestator patet, essedo tacente. *h. e.* strepitum nullum edente. *Id. l. 7. epigr. 83.* I, liber, ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem. *h. e.* gelu constrictum. Al. leg. *tacentem.* & *Senec. in Med. v. 766.* tacens ventus. (Adde *Petron. in Satyr. c. 124. in carm.*) *Id. in Thyest. v. 574.* Jam silet murmur grave classicorum: Jam tacet stridor litui strepentis. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 198.* Plectra dolore tacent: muta dolore lyra est. *Tacit. 3. Histor. c. penult.* Solitudo & tacentes loci. *h. e.* in quibus nemo adest. ¶ Illa quoque Poetice valde commoda sunt, *Ovid. 2. Amor. el. 5. v. 17.* Non oculi tacuere tui, conscriptaque vino Mensa. *Paulo ante dixerat:* Multa supercilio vidi vibrante loquentes. *& 3. de ar. am. v. 510.* Sæpe tacens odii semina vultus habet. *Id. 1. Amor. el. 4. v. 66.* blanditiæ taceant. *h. e.* nullæ sint, absint. ¶ *Tacenda,* indigna laude: *non tacenda,* laudanda. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 72.* dicenda, tacenda locutus. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 604.* gravis est culpa tacenda loqui. *Martial. l. 1. epigr. 50.* Vir Celtiberis non tacende gentibus.

TACIBUNDUS, a, um, tacens. *Donat. in vita Virg. post med.* Sæpe tacibundus discedebat.

TACITE, *con silenzio, chetamente, tacitamente,* tacendo, silentio. *Plaut. Asin. 3. 2. 42.* Quidnam esse dicam? tacite auscultemus. *Cic. pro leg. Manil. c. 5. ad fin.* Hi vos, quoniam libere loqui non licet, tacite rogant. *Liv. l. 42. c. 16. sub fin.* Dissimulare, & tacite habere id, patique statuerunt. *non ne far parola, passar sotto silenzio*: tacitum pati, ut *Id. l. 7. c. 1.* loquitur. *Plin. in fin. ep. 17. l. 5.* Imagines (*majorum*) hos adolescentes tacite laudare, adhortari, & agnoscere videntur. *Cic. pro Mil. c. 4. a med.* Perspicienter, & quodammodo tacite, dat ipsa lex potestatem defendendi. *Liv. l. 2. c. 58.* Tacite ausculari prætereuntem. *in suo cuore,* & *Lucan. l. 5. v. 511.* vigilum somno cedentia membra Transiluit, questus tacite, quod fallere posset. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v. 54.* Et tacite peragens leve Melanthus iter. *h. e.* sine ullo aquarum defluentium strepitu. *Id. 1. Fast. v. 65.* Jane biceps anni tacite labentis origo. ¶ Clam, occulte, *di nascosto. Justin. l. 15. c. 2.* Occidi eum tacite cum matre jubet, corporaque eorum terra obrui. *Val. Max. l. 6. cap. 5. n. 2. extern.* Postulavit, ut aliquis sibi, cui illam rem tacite exponeret, daretur. *in secreto,* & *Cic. pro Quint. c. 15. ad fin.* De quo libelli in celeberrimis locis proponuntur, huic ne perire quidem tacite obscureque conceditur. Adde *Gell. lib. & cap. 22.* ¶ Apud JCtos ea *tacite fieri* dicuntur, quæ verbis non exprimuntur, sed tamen fieri æquum est, & ab omnibus admitti. Exempla passim in Digestis occurrunt. V. *Brisson. de verb. Jur. signif.*

TACITO, adverb. idem quod tacite. *Justin. l. 18. c. 4.* Elissa fugam tacito molitur.

TACITULUS, diminut. a *tacitus.* Afferuntur *Varronis* duo loca a *Nonio* servata: *cap. 1. n. 234. & cap. 17. n. 3.* sed utrobique alii rectius vel *tacitus,* vel *taciturnus* reponunt.

TACITURIO, is, n. 4. tacere cupio. *Sidon. l. 8. ep. ult.* Etsi tacere nondum cœpimus, certe taciturire jam deliberavimus.

TACITURNITAS, atis, f. *taciturnità,* habitus tacendi, silentium. *Cic. l. 1. Fam. ep. 5. ad fin.* Sed nosti hominis tarditatem, & taciturnitatem. *Id. Attic. l. 7. ep. 8.* Suspicionem mihi majorem tua taciturnitas attulerat. *Id. 1. Catil. c. 7.* Vocis exspectas contumeliam, cum sis gravissimo judicio taciturnitatis oppressus? *Horat. l. 4. od. 8. v. 22.* quid foret Iliæ Mavortisque puer, si taciturnitas Obstaret meritis invida Romuli? *h. e.* silentium Poetarum. ¶ Virtus servantis arcana commissa. *Terent. Andr. 1. 1. 4.* Nihil isthac opus est arte ad hanc rem, quam paro, sed iis quas semper in te intellexi sitas, fide, & taciturnitate. Ubi *Donatus:* Fides est commendatarum fida executio: taciturnitas vero observantiæ genus, in silentio constituta, & in celandis secretis. *Aurel. Vict. in Epitom. c. 1. ante med.* Amici præcipui erant ob taciturnitatem Mæcenas], ob patientiam laboris Agrippa.

TACITURNUS, a, um, *taciturno,* qui natura facile tacet, qui paucorum est verborum, & minime garrulus. *Cic. pro Sext. c. 9.* Quia tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum atque incultum videbant. *Nep. in Attic. sub fin.* Preces ejus taciturna sua obstinatione compressit. *Lucret. l. 4. v. 584.* & *Ovid. 2. de ar. am. v. 505.* taciturna silentia rumpere. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 83.* Ingenium statua taciturnius. ¶ Translate sumitur pro quieto, in quo nullus auditur strepitus. *Horat. l. 3. od. 29. v. 24.* caretque Ripa vagis taciturna ventis. *Plaut. Curcul. 1. 1. 20.* Valet ne ostium? *Ph.* Bel-

Bellissimum hercle vidi, & taciturnissimum. *Ovid. 1. Fast. v. 425.* animamque tenens vestigia furtim Suspenso digitis fert taciturna gradu. *Propert. l. 1. el. 18. v. 1.* loca deserta & taciturna. ¶ Is, de quo tacetur. *Horat.* ad librum suum, *l. 1. epist. ult. v. 12.* aut tineas pasces taciturnus inertes. *h. e.* a nemine laudatus aut lectus.

TACITUS, a, um, *tacente, tacito*, σιωπῶν, qui tacet. *Plaut. Pœn. 4. 1. 89.* Tacitus tecum modo. *Id. Rud. 4. 4. 70.* Tacita bona est mulier semper, quam loquens. *Cic. Catil. 1. c. 8. a med.* Quid exspectas auctoritatem loquentium, quorum voluntatem tacitorum perspicis. *Plaut. Pœn. prol. v. 32.* Matronæ tacitæ spectent, tacitæ rideant. *Cic. 4. Verr. c. 73.* Cum id quoque constabit, vos jam, me tacito intelligetis, &c. *h. e.* me tacente. *Id. pro Marcell. c. 1.* Hoc tacitus præterire nullo modo possem. *Id. Catil. 3. c. 11.* Nihil me mutum delectare potest, nihil tacitum. *h. e.* tabulæ aut signa, quæ sunt monumenta tacentia. *Id. Verr. 5. c. 16.* Os tacitum alicui præbere. *h. e.* nihil respondere. *Id. pro Rosc. Com. c. 7.* Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum (si quam conjecturam affert hominibus tacita corporis figura) ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? *Id. pro Cluent. c. 23.* Vocat me alio tacita vestra exspectatio. *Virg. in fin. Culicis.* His tumulus supra inferitur: tum fronte locatur Elogium, tacita format quod littera voce: Parce culex, &c. *Id. 4. Æn. v. 363.* totumque pererrat Luminibus tacitis. *h. e.* intentis oculis intuens, & interea nihil dicens. ἀνεπαγή. Sic *Æn. 7. v. 343.* Alecto tacitum obsedit limen Amatæ. *h. e.* tacita obsedit. ¶ De re, & loco, in quo silentium est, & strepitus nullus. *Virg. 6. Æn. v. 386.* per tacitum nemus ire. *h. e.* per silvas Elysiorum. *Senec. in Herc. Fur. v. 536.* Et mutis tacitum litoribus mare. *h. e.* tranquillum. *Martial. l. 8. epigr. 32.* Aera per tacitum. *h. e.* placidum. *Ovid. 3. Fast. v. 652.* tacitæ aquæ. *Senec. in Med. v. 158.* Tacita quies. *h. e.* nox & somnus. *Id. ibid. v. 114.* Tacitis tenebris ire. *Id. in Herc. Oet. v. 486.* Arcana tacitus nostra defendens specus. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 78.* & *Fast. 2. v. 551.* Tacita nox. *Martial. l. 9. epigr. 62. v. 12.* tacita domus. & *lib. 7. epigr. 46.* taciti regnator Averni. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 88.* tacitam Lunæ regnante per Arcton. ¶ Substantivi more *Lucan. l. 10. v. 252.* trahitur Gangesque, Padusque Per tacitum mundi. *h. e.* per loca subterranea, & cavernas latentes. *Virg. 9. Æn. v. 30.* septem surgens sedatis amnibus altus Per tacitum Ganges. *h. e.* sine strepitu aquarum. *Sil. l. 10. v. 354.* Somnus per tacitum allapsus. *Id. l. 15. v. 554.* erumpunt sub casside fusæ Per tacitum lacrymæ. Adde *lib. 17. v. 216.* ¶ De re, quæ tacetur. *Cic. Fam. 3. ep. 8.* Prima duo capita epistolæ tuæ tacita mihi relinquenda sunt. *Plaut. Asin. 4. 2. 7.* Suspendas potius me, quam tacita tu hæc auferas. *h. e.* hoc quæ aufers, a me taceantur. *Cic. l. 3. de Orat. c. 17. sub fin.* Tenere aliquid tacitum. *Id. Attic. l. 2. ep. 3.* Cetera si reprehenderis, non feres tacitum. *h. e.* non obtinebis, ut taceam, respondebo enim, & repugnabo. Sic *Liv. l. 1. c. 50. extr.* Ne id quidem ab Turno tulisse tacitum ferunt. dixisse enim, &c. *Id. l. 3. c. 45.* Ferro hinc tibi submovendus sum, ut tacitum feras, quod celari vis. *tacitum ferre* quis dicitur factum aut vocem suam, cui nemo adversatur, aut reprehendit. *Id. l. 7. c. 1.* Non patientibus tacitum tribunis, quod pro consule uno plebejo tres patricios magistratus nobilitas sibi sumpsisset. *Plaut. Cistell. 1. 3. 10.* Tacere nequeo misera, quod tacito usus est. *quel che va taciuto.* ¶ Tacita assensio, *Cic. pro Mil. c. 5.* h. e. quæ sine verbis aut voce datur. Tacitæ induciæ, *Liv. l. 2. c. 18. extr.* & *sup. 64.* & *lib. 23. c. 46.* h. e. in quas utrinque convenitur, nulla pactione præmissa. Sic *Justin. l. 6. c. 7.* Neutris quidquam hostile facientibus, cum quasi tacito consensu induciæ essent. ¶ *Tacitus sensus*, naturalis, insitus. *Cic. in Orat. c. 60. extr.* & *lib. 3. de Orat. c. 50. a med.* Omnes tacito quodam sensu, sine ulla arte aut ratione, quæ sint in artibus ac rationibus recta ac prava, dijudicant. ¶ Hinc *tacita* dicuntur præsertim a Jurisconsultis, quæ sequuntur ex natura rei, & facile intelliguntur & admittuntur ab omnibus, licet verbis aut pacto non exprimantur. *Cic. 2. de Invent. c. 47.* Non omnia scriptis, sed quædam, quæ perspicua sunt, tacitis exceptionibus caveri. *Ulpian. Dig. lib. 20. tit. 2. leg. 3.* Tacita conventio etiam in his locum habet. *Papinian. lib. 23. tit. 3. leg. 68.* Omnis dotis promissio futuri matrimonii tacitam conditionem accipit. *Ulpian. lib. 28. tit. 5. leg. 25.* Tacita substitutio inesse videtur institutioni. & *lib. 29. tit. 2. leg. 66.* Ceteris sociis non jubentibus, tacito jure partes ei adcrescunt. ¶ Est etiam occultus, arcanus, *secreto, occulto, nascosto.* *Virg. 4. Æn. v. 67.* tacitum vivit sub pectore vulnus. & *vers. 306.* sperasti tacitus meo discedere terra? *Ovid. 7. Met. v. 147.* affectu tacito lætari. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 280.* bellum civile pudoris Obtentu tacitum. *Capitolin. in Gord. c. 12.* Senatusconsultum tacitum. *h. e.* quod non vulgatur. Docet autem *Capitolin. ibid.* non solum sub Imperatoribus, sed etiam in libera republica, ita re postulante, tacita senatusconsulta fieri aliquando consuevisse: & modum tradit, quo fierent. Exemplum habes apud *Liv. l. 4. c. 11.* Sic *Cic. 4. Attic. ep. 16. ante med.* Senatus decrevit, ut tacitum judicium ante comitia fieret. *Id. Catil. 1. c. 2.* Habemus hujusmodi senatusconsultum, verumtamen inclusum in tabulis, tanquam in vagina reconditum. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 143.* tacito mando mea verba libello. *depongo i miei sensi secretamente in una lettera.* ¶ Substantivi more *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 51.* Sic aret mediis taciti vulgatus in undis. V. *Tantalus.* ¶ *Tacitus*, demissus, submissus. *Ovid. 9. Met. v. 300.* tacite quoque carmine voce Dixit.

TACITUS, i. C. Cornelius Tacitus; Orator clarissimus, æqualis ac familiaris Plinii junioris, sub Vespasianis, Domitiano, Nerva, Trajano, Hadriano. A Vespasianis, & aliis ad honores evectus est. Galliæ Belgicæ rationes procuravit. Historiam Principum conscripsit ab Augusto usque ad Hadrianum, quæ ad nos haud integra pervenit. Scripsit & de claris Oratoribus: præterea vitam Agricolæ soceri sui: item de moribus ac situ Germanorum: atque hæc omnia stilo sublimi, presso, arguto, & sententioso. *Vopiscus in Tacit. c. 10.* tradit, hunc auctorem tanquam e suis progenitoribus, Tacitum Imp. quotannis decies describi, ne liber periret, eumque in omnibus bibliothecis collocari jussisse.

TACTILIS, le, *tangibile*, ἁπτός, qui tangi potest, tangibilis. *Lucret. l. 5. v. 152.* Tactile nil nobis quod sit, contingere debet.

TACTIO, onis, f. *toccamento, tocco*, ἅψις, actus tangendi. *Cic. 4. Tuscul. c. 9.* Et qualis est hæc aurium, tales sunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum. *Plaut. Aulul. 4. 10. 14.* Quid tibi ergo meam me invito tactio est? *h. e.* quid meam rem tangis? *Id. Pœn. 5. 5. 29.* Quid tibi hanc digito tactio est? Adde *Cas. 2. 6. 54.* & *56.* & *Aulul. 3. 2. 9.*

TACTUS, us, m. *tocco, tatto*, ἁφή, ἅψις, θίξις, actus tangendi, tactio. *Lucret. l. 2. v. 434.* Tactus enim corporis est sensus. *Id. l. 1. v. 318.* Signa manus dextras ostendunt attenuari Sæpe salutantum tactu. *Cic. de Univers. c. 5.* Cælum sub aspectum & tactum cadit. *Plin. l. 11. c. 38.* Sanguis tactum non sentit. *Horat. l. 3. od. 2. v. 10.* lacessere asperum tactu leonem. *Ovid. 4. Met. v. 744.* virgæ recens Vim rapuit monstri, tactuque induruit hujus. *Id. 2. ex Pont. ep. 7. v. 13.* Membra reformidant mollem quoque saucia tactum. *Claudian. in consul. Mall. Theod. v. 316.* levis tactus. *Cic. 3. de Orat. c. 57.* Chordæ intentæ ad quemque tactum respondent. *Virg. 3. Georg. v. 502.* aret Pellis, & ad tactum tractanti dura resistit. *Id. 7. Æn. v. 618.* abstinere tactu. *Id. 2. Æn. v. 683.* flamma tactu innoxia. & *3. Georg. v. 416.* mala tactu vipera. ¶ Unus est ex quinque corporis sensibus, in toto corpore æquabiliter fusus, ut omnes ictus, omnesque nimios & frigoris & caloris appulsus sentire possimus, inquit *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56. ad fin.* *Plin. l. 11. c. 4.* Habere tactum, atque gustatum.

TACTUS, a, um, *toccato*, πεφυλαγμένος, particip. a *tangor*. *Propert. l. 3. el. 19. v. 15.* qui tactus in fœdere ruperit arma. *Ovid. 1. de art. am. v. 575.* rapias illius tacta labellis pocula. *Id. 3. Trist. el. 4. v. 18.* Sic cadit, ut tacta surgere possit humo. *Id. 4. Met. v. 386.* tactis subito mollescat in undis. *Id. 4. Fast. v. 740.* Tactaque fumanti sulfure balet ovis. *h. e.* fumo sulfuris afflata. Sic *Met. 7. v. 326.* neque erant tacti, nisi odore, dracones. *Id. l. 3. v. 729.* frondes autumno frigore tactæ. & *lib. 6. v. 140.* tristi medicamine tactæ Defluxere comæ. ¶ Item aditus: quia quem locum adimus, pede tangimus. *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 109.* Tacta mihi tandem longis erroribus acto Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis. & *lib. 3. el. 2. v. 18.* Et pœnæ tellus est mihi tacta meæ. ¶ Item illitus, obductus. *Varr. l. 3. R. R. c. 5.* & *12.* Paries tectorio tactus. *Est qui leg.* tectus. V. *Tango.* ¶ Item ictus, percussus. *Ovid. 2. Trist. v. 144.* ulmus fulmine tacta Jovis. Hinc *de cælo tactus*, fulmine ictus, *percosso dal fulmine*, κεραυνόβλητος. *Virg. Ecl. 1. v. 17.* de cælo tactas quercus. *Cic. 2. de Divin. c. 21.* Natta status, & æra legum de cælo tacta. *Liv. l. 25. c. 7.* Tacta de cælo multa: duæ in Capitolio ædes, vallum in castris, &c. Adde *lib. 29. c. 14.* & alibi sæpe. *Plin. l. 36. c. 4.* Simulacrum e cælo tactum. Et absolute *Id. l. 2. c. 54. a med.* Tacta ædes Junonis. Hic autem loquendi modus κατ' εὐφημισμὸν adhibebatur, ut abstinerent a verbis mali ominis, percussus, ictus, &c. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c. 10. ad fin.* Illud tertium, quod a Crasso tactum est. *h. e.* breviter commemoratum, *toccato, accennato.* & *Manil. l. 3. v. 21.* spatio majore canendo, Quam si tacta loquar, Romanæ gentis origo. *h. e.* tractata ab aliis, vulgata, & nota. *Plaut. Bacch. 5. 2. 39.* Tactus sum vehementer visco. *son forte invescato nell' amorosa pania.* & *Pseud. 5. 2. 13.* Probe tactus Ballio est. *h. e.* circumventus & fraudatus. & *vetus Poeta* apud *Cicer. 2. de Orat. c. 64.* Scatin', senem esse tactum triginta minis? V. *Belus.* ¶ Commotus, incitatus, *mosso, tocco.* *Propert. l. 3. el. 1. v. 39.* Carminis interea nostri redeamus ad orbem, Gaudeat ut solito tacta puella sono. & *el. 5. v. 34.* materno tacta dolore Thetis. *Ovid. Met. 10. v. 636.* rudis, primoque Cupidinis tacta. *ferita.*

TÆDA, & Teda, æ, f. δαΐς, δαΐδιον, & contracte δᾴς, δᾳδίς, genus arboris picem ferens, ut pinus, picea. & *Plin. l. 16. c. 10.* sex enumerat genera arborum, ex quibus pix defluit: & sextum, inquit, genus est tæda proprie dicta, abundantior succo, quam reliqua, parciore liquidioreque, quam in picea: flammis ac lumini sacrorum etiam grata. Has, mares duntaxat, ferunt, & eam quam Græci syceo vocant, odoris gravissimi. Laricis morbus est, ut tæda fiat. Hæc *Plinius.* Est a quarto casu δαΐδα, aut δᾷδα vocis Græcæ elisum: unde diphthongus in antiquis libris, ut ait *Dausqueius*, cui adsentiuntur *Cellarius*, & *Vossius* in *Etymolog.* Sunt tamen multi, qui *teda* scribunt: quos non damnaverim. *Plin. ibid. c. 11.* Pix liquida in Europa e tæda coquitur, navalibus muniendis, multosque alios ad usus. *Id. l. 37. c. 3.* Glessum pineæ arboris esse, indicio est pinus in attritu odor, & quod accensum tædæ modo ac odore flagrat. *Id. l. 35. c. 6. a med.* Atramentum laudatissimum fit e tædis. *Id. l. 19. c. 2.* Assulis tædæ subjectis lanam oleo sparsam accendere. *Calpurn. ecl. 2. v. 28.* Me Silvanus amat: docilis mihi donat avenas, Et mea frondenti circumdat tempora tæda. *h. e.* pinu. ¶ Etiam sappii arboris imas partes tædas vocant. *Plin. l. 16. c. 11. sub fin.* ¶ Per synecdochen dicitur de tabulis navium, ut *pinus.* *Juvenal. sat. 12. v. 57.* I nunc, & ventis animam committe, dolato Confisus ligno, digitis a morte remotus Quatuor aut septem, si sit latissima tæda. ¶ Item de assulis tædæ, aliusve arboris facile

cile ardentis, *facella*, *faccola*, *fiaccola*, *face*. *Vitruv. l. 7. c. 10.* Sarmenta, aut schidias tædæ comburere. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 11.* & *lib. 3. c. 101.* Complures onerarias naves tæda, pice, stuppa, reliquisque rebus, quæ sunt ad incendia, in Pompejanam classem immisit. *Ovid. 4. Fast. v. 741.* Ure mares oleas, tædamque, herbasque Sabinas. *Id. 8. Met. v. 480.* tædasque in fragmina poni Imperat, & positis inimicos admovet ignes. *& lib. 3. v. 373.* summis circumlita tædis Admotam rapiunt vivacia sulfura flammam. *Valer. Flacc. l. 2. v. 235.* Injicere tædas ad fastigia tectorum. *Juvenal. sat. 1. v. 155.* Pone Tigellinum: tæda lucebis in illa, Qua stantes ardent, qui fixo guttura fumant. *Plin. l. 2. c. 106.* In Lycia Hephæsti montes tæda flammante tacti, flagrant adeo, ut, &c. *Ovid. 3. de ar. am. v. 573.* Ignibus hic lentis uretur, ut humida tæda. ¶ Plurimus tædarum usus in sacris. *Ovid. Heroid. ep. 12. v. 34.* Ardet ut ad magnos pinea tæda deos. *Id. 4. Fast.* de Cerere, *v. 492.* accendit geminas pro lampade pinus: Hinc Cereris sacris nunc quoque tæda datur. *Juvenal. sat. 2. v. 91.* Talia secreta coluerunt Orgia tæda. *& vers. 157.* cuperent lustrari, siqua darentur Sulfura cum tædis. ¶ Item in exsequiis, in quibus inversæ præferebantur. *Sil. l. 2. v. 184.* & *lib. 13. v. 547.* ¶ Item in nuptiis, in quibus faces præferebantur: quia mos erat sponsam noctu deducere: & Hymenæus cum facibus pingitur. unde metonymice *tæda* ipsas nuptias significat. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 120.* ut nupta quidem, tædaque accepta jugali. *Id. 9. Met. v. 720.* Conjugii, pactæque exspectat tempora tædæ. *Id. Heroid. ep. 6. v. 134.* Me tibi, teque mihi tæda pudica dedit. *Propert. l. 3. el. 17. v. 25.* At vos, innuptæ, felicius urite tædas. *Senec. in Oedip. v. 500.* Concutit tædas geminas Cupido. *Virg. 4. Æn. v. 18.* Si non pertæsum thalami tædæque fuisset. *Stat. l. 3. silv. 4. v. 53.* tædas jungere. *Ovid. 4. Met. v. 326.* dignari aliquam tæda. *Senec. in Herc. Fur. v. 493.* copulari tædis. *Martial. l. 6. epigr. 2.* sacræ connubia fallere tædæ. *h. e.* adulterium admittere. *Propert. l. 2. el. 6. v. 21.* Nam me non ullæ poterunt corrumpere tædæ. *h. e.* alius amor. ¶ inter instrumenta torquentium. *Lucret. l. 3. v. 1031.* Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ. ¶ Est etiam *tæda* arvina in exiguas miculas catillaminum infecta de more, quæ in sacris adhibebatur. Ita *Arnob. l. 7. pag. 230.* ¶ *Tædas* pro *tæda* dixit fuo more *Lucret. l. 3. v. 897.*

TÆDESCIT, ebat, impers. 3. idem quod tædet. *Minuc. Fel. in Octav. c. 28. extr.* Quos prius tædescit impudicitiæ suæ, quam pudescit.

TÆDET, ebat, tæsum est, *rincrescere*, *dà noja*, *increscer*, ἄχθομαι, tædium capio. *Cic. 2. Attic. ep. 22. ad fin.* Tædet ipsum Pompejum, vehementerque pœnitet. *Id. Verr. 2. c. 32.* Sunt homines, quos libidinis infamiæque suæ neque pudeat, neque tædeat. *Id. Attic. l. 5. ep. 16.* Tædet nos vitæ. *Terent. Eun. 2. 3. 5.* Deleo omnes dehinc ex animo mulieres: tædet quotidianarum harum formarum. *Plaut. Cas. 2. 2. v. 54.* Abeo intro: tædet sermonis tui. *Id. Mostell. 1. 4. 4.* Ita me ibi male convivii sermonisque tæsum est. *Terent. Phorm. 3. 2. 2.* At enim tædet jam audire eadem millies. *Cæcil.* apud *Gell. l. 2. c. 23.* Uxor tædet mihi mentionis. *h. e.* tædet me uxoris meminisse. ¶ More personalium *Hieronym. in vita Malchi, sect. 7.* Cœpi tædere captivitatis, & monasterii cellulas quærere. Nam *tædeo*, *pudeo*, *pigeo*, &c. Antiqui dixere, ut *Priscian. l. 10. pag. 922.* *Putsch.* docet. *Gloss. vet.* Tædeo, ἀηδίζομαι, ἐξυπνίζομαι. Hinc præteritum *taduit*. *Sidon. l. 8. ep. 15.* Operis arrepti fasce perspecto, tæduit inchoasse. *Lactant. l. 4. c. 19.* ex *Hierem. 15. 9.* Exterrita est quæ parit & tæduit animam. *Vulgata* habet: Defecit anima ejus.

TÆDIFER, a, um, δᾳδοφόρος, qui tædam fert. *Tædifera dea* est Ceres, quæ dicitur tædas ad ignem Ætnæ inflammasse, eum investigaret vellet filiam Proserpinam a Plutone raptam: cujus etiam sacra noctu fiebant, in quibus sacerdotes deam imitati faces deferebant. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 42.* Et per tædiferæ mystica sacra deæ.

TÆDIO, as, n. 1. *tediarsi*, tædio afficior, fastidio. *Lamprid. in Alex. Severo, c. 29.* Si necessitas cogeret, ante lucem actis operam dabat, & in longam horam producebat: neque unquam tædiavit, aut morosus, aut iratus resedit. *Tertull. adverf. Jud. c. 11. a med.* ex *Deuteronom. 28. 65.* Dabit tibi Deus cor tædians, & tabescentem animam. *Vulgata* habet: Cor pavidum, & animam consumptum mærore. *animal tædians* apud *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 17. a med.* & *lib. 3. c. 2.* & *68.* est fastidio sibi laborans. ¶ *Casaubonus* ad *loc. Lamprid. cit.* videtur verbum hoc elegantissimum: mihi non item.

TÆDIOSE, adverb. Tribuitur *Apul. de deo Socrat.* sed varia ibi lectio. *Gloss. vet.* Tædiose, ἀηδῶς.

TÆDIOSUS, a, um, *tedioso*, tædii plenus. *Firmic. l. 1. c. 3. sub fin.* Illa invisus longam ac tædiosam lucis sustinet sarcinam.

TÆDIUM, ii, n. *noja*, *fastidio*, *increscimento*, *tedio*, ἄχθος, σίαχμα, fastidium, satietas. *Sallust. in Jug. c. 66. sub fin.* Cum tædio rerum adversarum omnia bello potiora duceret. *Liv. l. 5. cap. 34.* Oppugnatio urbium obsidentibus prius sæpe, quam obsessis, tædium affert. *Id. l. 6. c. 2.* Ipsos belli culpa sua contracti tædium cepit. *Gell. l. 9. c. 4. a med.* Tenet me tædium alicujus rei. *Ovid. 9. Met. v. 615.* & *Gell. l. 7. c. 18. extr.* Capere tædium alicujus rei. *Petron. in Satyr. c. 37.* Tædio fatigatus. *Tacit. l. 12. Ann. c. 39.* Tædio curarum fessus. *Justin. sub fin. cap. 1. l. 31.* Tædio quietis urbanæ novas belli causas circumspicere. *Hirt. de B. Alex. c. 23.* Multitudo confecta tædio puellæ Arsinoes. *Plin. l. 1. ep. 8.* Libenter educationis tædium laboremque suscipere. *Id. l. 6. ep. 24. a med.* Vir ita perditus morbo, ut esset tædio posset uxori. *Id. l. 3. ep. 9. circa med.* Satietate & tædio languescere. *Quintil. l. 2. c. 2.* pareTom. IV.

te tædium laboris. *Id. l. 8. c. 3. a med.* Aliqua variatatis gratia levare tædium. *Id. l. 4. c. 2.* Figuris variare expositionem ad effugiendum tædium. *& lib. 10. c. 1.* vitare. *Juvenal. sat. 7. v. 34.* tædia subeunt animos. *Ovid. 1. de ar. am. v. 718.* tollere. *Tacit. 6. Ann. c. 7. extr.* Tædio aliquem afficere. *& lib. 13. c. 2.* Movere tædium sui. *dar noja.* & *Ovid. 13. Metam. v. 213.* ut longi tædia belli Mente ferant placida. *Id. 3. ex Pont. ep. 7. v. 3.* tædium facere alicui. ¶ Dicitur de fastidio cujuscumque rei. *Plin. l. 30. c. 15. ad fin.* Ova noctua data in vini tædium ejus adducunt. *Id. l. 31. c. 2. circa med.* Vini in tædium venire his, qui ex Clitorio lacu biberint. *Id. l. 8. c. 43.* Tædium aquarum alias. *h. e.* ut aquas pedibus tangere reformident. *Id. l. 31. c. 3.* Animalia quæ tædium faciunt. *schifosi*, *o fastidiosi*, ut culices, muscæ, &c. ¶ Metonymice de his, quæ tædium faciunt. *Plin. l. 26. c. 13. extr.* tædium vocat morbum phthiriasin. *& cap. 1.* lichenas seu mentagram. *& lib. 34. c. 18.* muscas & culices. Non sunt, inquit, ea tædia in mamillis. *Id. l. 28. c. 11.* Cornus cervini cinis prodest, ut tædia animalium capillis non incessant. *non nascano pidocchi.* & *lib. 29. sub fin.* Blattarum genus odoris tædio insigne. *Id. l. 15. c. 2.* Vetustas oleo tædium affert. *rancidume*, *rancidezza*. & *lib. 19. c. 6. a med. de allio.* Tædium huic quoque alitu, ut cæpis.

TÆDULUM antiqui interdum pro fastidioso: interdum quod omnibus tædio esset, ponere soliti sunt. *Festus*.

TÆNARIDES, æ, m. Ταιναρίδης, qui est e Laconia, in qua est Tænarum. De Hyacintho puero, qui Lacon fuit, *Ovid. Met. 10. v. 183.* Tollere Tænarides orbem properabat: at illum, &c.

TÆNARIS, idis, f. Ταιναρίς, quæ ad Tænarum & Laconiam pertinet, Lacæna. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 6.* Excepit portu Tænaris ora suo. Adde *ep. 16. v. 3.* ¶ De Helena uxore Menelai Laconum regis. *Id. epist. 8. v. 72.* Reddita Mopsopia Tænaris urbe foret: Tænaris idæo trans æquor ab hospite rapta.

TÆNARIUS, a, um, Ταινάριος, ad Tænarum pertinens, Spartanus, Laconicus. *Plin. l. 9. c. 8. a med.* Tænarium litus. *Ovid. Heroid. epist. 16. v. 274.* Tænaria humus. *Id. 2. Met. v. 247.* Tænarius Eurotas. *Hygin. fab. 14. circa med.* Euphemus Neptuni filius, Tænarius. *h. e.* ex oppido Tænaro. *Virg. 4. Georg. v. 467.* Tænariæ fauces, alta ostia Ditis. *Propert. l. 3. el. 1. v. 49.* Tænariis fulta columnis domus. *h. e.* a marmore Lacedæmonio viridi, quod *Plin. l. 36. c. 7.* *Prudent. l. 2. contra Symmach. v. 247.* & *Sidon. carm. 5. v. 38.* laudant. *Propert. l. 1. el. 13. v. 22.* Tænarius deus. *h. e.* Neptunus, cujus templum fuit in Tænaro promontorio Laconiæ, ut *Pausan. in Laconic.* & *Auct. Priapeor. carm. 76.* docent. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 45.* Tænaria marita. *h. e.* Helena uxor Menelai Laconiæ regis. *Id. 4. Fast. v. 612.* Tænaria vallis. *h. e.* Inferi, ad quos est descensus in Tænaro. *Id. 10. Met. v. 13.* Ad Styga Tænaria est ausa descendere porta. *Lucan. l. 6. v. 648.* Tænariis faucibus ær Sedit iners. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 2.* Tænarius currus. *h. e.* Plutonis. ¶ De purpura, quæ teste *Plin. l. 9. c. 36.* laudatissima in mari circa Tænarum promontorium capiebatur, *Valer. Flacc. l. 1. v. 427.* Illis Tænariis pariter tremit ignea fuco Purpura. *Id. l. 5. v. 513.* Accipe Tænarii chlamydem de sanguine aheni. *Stat. 7. Theb. v. 659.* Tænaria palla. ¶ *Tænaria insula* apud *Hygin. fab. 79.* est ipsum Tænari promontorium, quod adeo excurrit in mare, ut insula, aut pæne insula videri possit. ¶ Scribunt aliqui *Tænareus*.

TÆNARUS, & os, i, m. & f. & Tænarum, & on, i, n. Ταίναρος, Ταίναρον, mons, & promontorium Peloponnesi in Laconia, valde procurrens in meridiem, & Messeniæ sinum a Laconico dividens, nunc *Capo Matapan*, cum oppido cognomine parum distanti. *Senec. in Herc. Fur. v. 662.* Spartana tellus nobile attollit jugum, Densis ubi æquor Tænarus silvis premit. *Plin. l. 4. c. 5.* ¶ Ibi fuit templum Neptuni: item specus hiatu profundissimo, quo Poetæ fabulantur patere descensum ad Inferos. *Lucan. l. 9. v. 36.* Dorida cum Malean & apertam Tænaron umbris. *Senec. in Herc. Fur. v. 587.* Spartanique aderit janua Tænari. Adde *ibid. a vers. 662.* & *Stat. 2. Theb. a vers. 32.* a quibus fuse describitur. De femin. genere V. quæ dicta in fine vocis *Isthmus*. ¶ De ipsis Inferis *Horat. l. 1. od. 34. v. 10.* Styx, & invisi horrida Tænari sedes. *Senec. in Troadib. v. 402.* Tænara, & aspero regnum sub domino, &c. ¶ Nobilis fuit marmore viridi, ut dictum est in voce præced. *Tibull. l. 3. eleg. 3. v. 13.* Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis, Tænare sive tuis, sive Caryste tuis? ¶ *Tænarus* fuisse dicitur filius Elati Icari nepos (ab aliis Neptuni filius) qui promontorio & oppido nomen dederit. *Scholiast. Apollon. l. 1.*

TÆNIA, æ, f. *fascetta*, *nastro*, *fettuccia*, *benda*, ταινία, limbus, fasciola, vitta lanea in modum coronæ: cujusmodi sunt, quibus Tereæ pilea sua circumdant: vel ex corona dependens: qualia sunt, quæ retro a mitra Episcoporum descendunt. *Festus*: Tænias, Græcam vocem, sic interpretatur Verrius, ut dicat, ornamentum esse laneum capitis honorati. *Enn. ibid.* Volans de cælo cum corona & tæniis. *Virg. 5. Æn. v. 269.* Puniceis ibant evincti tempora tæniis. Ubi *Servius*. Vittis roseis: & significat lemniscatas coronas, quæ sunt de frondibus & discoloribus fasciis: & sicut Varro dicit, magni honoris sunt. *Tæniis* autem modo vittis: alias vittarum extremitates dicit, ut (*Æn. 7. v. 352.*) fit tortile collo Aurum ingens coluber: fit longæ tænia vittæ, Innectitque comas. *Martial. l. 14. epigr. 24.* Tænia ne madidos violet bombycina crines. ¶ Item fascia, qua vulnera alligantur. *Cæcil.* apud *Fest.* Dum tæniam, qui vulnus vinciret, petit. ¶ Et qua apud Græcos involvebantur cadavera. *Id. ibid.* Sepulcrum plenum tæniarum, ita ut solet. ¶ Et lemniscus, h. e. lanea infita infertis floribus & frondibus, *festone*, ad ornatum postium in ædibus. *Attius ibid.* Sepulcrum, vel

deos decorare est fatius, quam urbem, tæniis. ¶ A similitudine sunt in chartis *tæniæ*, veluti fasciæ, & inanes ductus in rectum procurrentes, qui vel glutine carent, vel corrupte sunt. *Plin. l.* 13. c. 12. *ad fin.* Deprehenditur & lentigo oculis: sed inserta mediis glutinamentis tænia, fugo papyri bibula, vix, nisi littera (*h. e. scriptura*) fundente se. ¶ *Id. in proœm. l.* 3. *ad fin.* de freto Gaditano loquens, *tæniæ candicantes freti* vocat veluti fascias longo tractu candicantes, e cautibus in fundo maris apparentibus, ubi aqua minus alta est. Unde purpurarum genus, quæ in his inveniuntur, *tæniense* dicitur, ut est apud *eund. l.* 9. *c.* 37. ¶ In architectura *tænia* est membrum in stylobata, epistylio, aut capitulo, paululum projectum, & in modum regulæ procedens, simile plintho, sed exilius, *quadretta, lista, listella, corrente, fascia. Vitruv. l.* 4. *c.* 3. *ante med.* ¶ Sunt etiam *tæniæ* in ventre hominum lumbrici tenues, latiusculi, & mira longitudine, aliquando tricenum pedum, aliquando & plurium, ut *Plin. l.* 11. *c.* 33. & alii docent. *Id. l.* 20. *c.* 15. *ad fin.* Dant capparim ad tænias in aceto & melle. *Id. l.* 31. *c.* 9. Sal taniarum genera pellit in vino potum. *Seren. Samman. c.* 30. *v.* 563. Quid non adversum miseris mortalibus addit Natura, interne cum viscere tænia serpens, Et lumbricus edax etenim inimica creantur? Est qui leg. *tinea*: sed hæc primam corripit. ¶ Est hoc nomine & piscis gracilis & oblongus. *Plin. l.* 32. *c.* 7. *circa med.* Idem præstat tæniæ jecur siccatum cum oleo cedrino. ¶ Denique in sacris est porrectio intestini, per quam proluvies editur, succis perexsiccata vitalibus, inquit *Arnob. l.* 7. *pag.* 230.

TÆNIENSIS, se, ad tænias pertinens. Tæniense genus purpurarum apud *Plin.* quid sit, dictum est in voce præced.

TÆNIOLA, æ, f. *ταινίδιον*, parva tænia. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ita, ut radix ejus liquido fimo illita, & involuta tribus algæ tæniolis pangatur. *h. e.* quibusdam quasi fasciolis.

TÆPOCON, inquit *Fest.* appellarunt Græci genus scribendi deorsum versus, ut nunc dextrorsum scribimus. Ad quem loc. *Scalig.* Œdipode, inquit, opus est. Alii alias lectiones comminiscuntur. *V. Voss.* & *Martinium*.

TÆTER, &c. V. *Teter*.

TAGASTENSIS, se, ad Tagastem pertinens, quod est oppidum Africæ in Numidia, patria S. Augustini. *Augustin. l.* 2. *Confession. c.* 3. Municeps Tagastensis.

TAGAX, acis, *ladroncello*, furunculus: a *tago* pro *tango*, quæ circumvenire, & fraudare significat. Hinc *manus tagax a Lucilio* apud *Non. c.* 1. *n.* 8. & *Paul. Festi epitom.* est furax. *Cic.* 6. *Attic. ep.* 3. Quæstor levis, libidinosus, tagax. Est qui leg. *fagax*, quod hic locum habere non videtur.

TAGENIA, orum, n. *ταγήνια*, pisces, qui muria condiri solent. *Plaut. in frag.* apud *Fest.* in *Navita*, ubi al. aliter leg. Apud *Athenæum lib.* 14. *ταγηνίαι* sunt placentarum genus.

TAGES nomina, Genii filius, nepos Jovis, puer dicitur disciplinam haruspicii dedisse duodecim populis Etruriæ. *Festus*. Narrat *Ovid.* 15. *Metam. a vers.* 554. Tyrrheno aratori subito a gleba exstitisse, & futura aperuisse. Eadem fere habet *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 23. Adde *Lucan. l.* 1. *v.* 637. & *Censor. l.* 10. *v.* 345.

TAGETICUS, a, um, ad Tagem pertinens. *Carminius* apud *Macrob. l.* 5. *Saturn. c.* 19. *ante med.* Tagetica sacra.

TAGO, is, a. 3. *toccare*, *ἅπτεσθαι*, antiqua consuetudine dictum pro *tango*, ut ait *Festus*: a *θίγω*: unde præterit. *tetigi*, & composita *attigo*, *attigens*. Sic *pago* dicere pro *pango*. *Pacuv.* apud *Fest.* Ut ego, si quisquam me tagit. *Id. ibid.* Aut non cernam, nisi tagam. *Plaut. Asin.* 2. 4. 106. Cavabis, ne me attigas. si me tagis, ne hodie malo cum auspicio nomen commutaveris. Al. leg. *taxis* pro *tetigeris*, ut *faxis* pro *feceris*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 822. & 856. Sed o Petrulle, ne meum taxis librum.

TAGUS, gi, m. *Tago*, fluvius Hispaniæ celebris, in Oceanum influens ad Ulyssiponem urbem. Auriferis arenis celebratur, ut ait *Plin. l.* 4. *c.* 22. item *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 34. & *lib.* 2. *Met. v.* 251. *Senec. in Herc. Oet. v.* 625. *Lucan. l.* 7. *v.* 755. *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. & *lib.* 10. *epigr.* 96. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 127. *Sil. l.* 1. *v.* 155. *l.* 2. *v.* 404. & *lib.* 16. *v.* 552. *Claudian. in consul. Probi, & Olybr. v.* 51. & alibi. Ut revera olim aurum tulerit, hodie quidem certe desiit: sed hanc famam probabile est inde ortam, quod flavas arenas habeat.

TALAIONIDES, æ, m. *Ταλαϊονίδης*, Adrastus Talai & Eurynomes filius. *Stat. l.* 2. *v.* 140. & *lib.* 5. *Theb. v.* 18. Dux Talaionidas antique ut forte sub orno Stabat. ¶ Fuit autem *Talaus*, *Ταλαός*, filius Biantis (*al.* Jasi) qui & Eurydicem genuit, quæ Orpheo nupsit. *Ovid. in Ibin*, *v.* 356. ¶ Item Eriphyle, ejusdem Talai filia. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 13. Si scelere Oeclides Talaionidæ Eriphyles Vivus, & in vivis ad Styga venit equis. Ubi notandum genus feminin. nam patronymica Græca in *des* masculina sunt.

TALARIS, re, ad talos pertinens. *Cic. Verr.* 7. *c.* 13. & 33. & 2. *Catil. c.* 10. Cum iste cum pallio purpureo, talarique tunica versaretur in conviviis muliebribus. *talare*, *χιτὼν ποδήρης*, *ποδήρης*. Tunicas demissitias *Plaut. Pœn.* 5. 5. 24. appellat. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Ipsam fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere. *giuoco di dadi*. ¶ Absolute *talaria*, partes pedum circa talos. *Senec. ep.* 53. *circa med.* Morbum, qui talaria cœpit intendere, necesse est podagram fateri. ¶ Item calceamenta alata, qualia Mercurio tribuuntur, *πτερόεντα πέδιλα*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 239. pedibus talaria nectit Aurea, quæ sublimem alis, sive æquora supra, Seu terram portant. *Ovid.* 4. *Met. v.* 666. *de Perseo*. Et liquidum motis talaribus aera findit. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. *ad fin.* Minervam quinta, cui pinnarum talaria affingunt. Adde *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 57. ¶ *Talaria induere*, parare fugam. *Cic. Attic. l.* 14. *ep. penult. sub fin.* Nemo est istorum, qui otium non timeat. quare talaria induamus. Al. leg. *videamus*, nihil mutata sententia. *videamus* enim est paremus, nobis consulamus, *provvediamoci di scarpe alate*. ¶ De tunica veste, quæ talos contingit, *Ovid.* 10. *Met. de Atalanta currente v.* 591. Aura refert oblata citis talaria plantis. *h. e.* retro fert & reflat tunicam talarem. ¶ *Talaria* tormenti genus. V. *Tabularis*.

TALARIUS, a, um, talaris. *Cic.* 1. *Offic. c.* 42. Adde unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 16. Non enim unquam turpius in ludo talario consessum fuit. *h. e.* in loco ubi aleatores conveniunt. ¶ *Lex talaria*, de talorum ludo recte & sine fraude exercendo. Hinc ambigue & festive *Plaut. Mil.* 2. 2. 1. Ni hercle defregeritis talos, posthac quemque in tegulis videritis alienum; ego vestra faciam latera lorea. & *vers.* 9. Ne legi fraudem faciam talariæ, accuratote, ut sine talis domi agitent convivium.

TALASIO, *seu* Talassio, onis, *vel* Talasius, i, *seu* Talassius, ii, m. vox, quæ apud Romanos sponsa sponsi domum ingrediente, magna voce clamabatur, quemadmodum in itinere tres illi prætextati pueri, a quibus deducebatur, respondentibus vicissim pueris, puellisque, clara voce concinebant, *Hymen*, o *Hymenæe*. Quidam dicunt carmen nuptiale fuisse, & deum ipsum nuptiarum præsidem, quem Græci vocant Hymenæum. Ab aliis scriptum est, fuisse deum virginitatis. De nominis causa sic *Liv. l.* 1. *c.* 9. ubi de raptu Sabinarum: Unam longe ante alias specie, ac pulcritudine insignem a globo Talasii cujusdam raptam ferunt, multisque sciscitantibus, cuinam eam ferrent, identidem, neque eam ut violaret, Talasio ferri clamitatum: inde nuptialem hanc vocem factam. *Servius ad* 1. *Æn. v.* 655. Hinc etiam apud Romanos Talassio invocatur. Cum enim in raptu Sabinarum plebeius quidam raptam pulcherrimam duceret, ne ei auferretur ab aliis, Talassionis eam ducis nobilis esse simulavit: cujus nominis fuit puellæ tuta virginitas. Non absimilem historiam narrat *Plutarch. in Romulo*, & *Quæst. Rom.* Sed in his alteram quoque adducit nominis causam, ut nempe sit e lanificio, quia Græci *τὸν τάλαρον*, hoc est calathum, sive quasillos, quibus lana continebatur, *ταλάσιον* quoque appellarent: in nuptiis autem eam vocem usurpatam, ut novæ nuptæ ad opera, & labores, ac lanificio in primis excitarentur. Eadem *Varronis* sententia fuit apud *Festum*, qui addit, quemdam historiarum scriptorem dicere, virum Talassium nomine rapuisse virginem eximia pulcritudine: & quod ei id conjugium fuerit felix, boni ominis gratia nunc redintegrari. Sunt etiam, qui censent, quia salsedo stimulet Venerem; unde & Venus e mari orta fingitur; hinc Talasionem, seu Talassionem, vel potius Thalassionem, appellatum a *θαλάσσῃ*, hoc est mare. *Martial. l.* 1. *epigr.* 36. Quid si me jubeas Talassionem Verbis dicere non Talassionis? *Id. l.* 12. *epigr.* 42. Nec tua defuerunt verba, Talasse, tibi. *Catull. carm.* 60. *nuptiali*, *v.* 134. Lubet jam servire Talassio.

TALAUS. V. *Talaionides*.

TALEA, æ, f. *taglia*, *piantone*, *κλάδος*, *ταλέα*, *θάλλος*, id quod ab arbore reciditur, ut in solo depangatur, ac plantetur, surculus præcisus ex utraque parte, ut in terræ inseratur, quemadmodum illud, quod inseritur ramo, *calamus* vocatur. Præcisis enim lignis vel pedali vel cubitali magnitudine nonnullæ arbores feruntur. *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 40. Deinde in oleaginis seminibus eadem, ut sit de tenero ramo ex utraque parte æquabiliter præcisum, quas alii claveolas, alii taleas appellant. *Plin. l.* 17. *c.* 17. Myrtus & taleis seritur, morus talea tantum, quoniam in ulmo eam inseri religio fulgurum prohibet. Quapropter de talearum satu nunc dicendum est. Servandum in eo ante omnia, ut taleæ ex feracibus fiant arboribus, ne curvæ, neve scabræ, aut bifurcæ, neve tenuiores, quam ut manum impleant, ne minores pedalibus; ut illibato cortice; atque ut sectura inferior ponatur semper, & quod erit ab radice; accumuleturque germinatio terra, donec robur planta capiat. Hæc *Plin. Cato R. R. c.* 45. Taleas oleagineas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas decidito. Adde *Colum. l.* 4. *c.* 31. & *cap. ult. ad fin.* ¶ Inter clavam seu clavulam, & taleam (quas *Varr. loc. cit.* pro eodem habere videtur) discrimen esse significat *Pallad.* cum ait in *Mart. tit.* 10. *ante med.* Citri arbor quatuor modis seritur, semine, ramo, talea, clava. *Paulo post* tradit utriusque pangendæ rationem. Differentiam autem ponit tum in eo, quod talea brevior & gracilior esse potest, quam clava: tum in eo, quod talea ita mergi debet, ut aliqua parte exstet: clava tota obruenda. ¶ De quovis ramo, aut surculo. *Seren. Sammon. cap.* 12. *v.* 167. Fraxinea in flammis quem fundit talea succum. ¶ Quas *Cæsar* taleas ferreas memorat *l.* 5. *B. Gall. c.* 12. iisque pro nummo uti esse Britannos dicit, intelligit breves regulas, aut lamellas quadratas & oblongas ex ferro: ejusmodi hodieque apud Indos alicubi ex ære aut argento pro pecunia in usu esse accepimus. ¶ *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 73. *sub fin.* Taleæ pedem longæ ferreis hamis infixis in terram infodiebantur. *h. e.* breves paxilli præfixi ferro, quos stimulos vocabant. ¶ In architectura *taleæ* sunt trabeculæ, quibus murorum compages intus colligatur, *chiavi*. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Tum in crassitudine ejus (*muri oppidorum*) perpetuæ taleæ oleagineæ ustulatæ quam creberrime instruantur: uti utraque muri frontes inter se, quemadmodum fibulis, his taleis colligatæ æternam habeant firmitatem. ¶ In versu *Sammonici* allato sunt qui leg. *talea* eod. sensu.

TALENTARIUS, a, um. Talentariæ balistæ apud *Sisenn.* (referente *Non. c.* 18. *n.* 22.) sunt, quæ saxa jaciunt pondo talenti, h. e. librarum sexaginta, si talentum Atticum minus: vel octoginta, si ma-

majus accipias : sicut centenariæ apud *Lucil. ibid.* quæ pondo centum.

TALENTUM, ti, n. τάλαντον, pondus sexaginta minarum (Græce stateram, libram, lancem, trutinam significat.) item summa pecuniæ totidem minas efficiens. Mina centum drachmas habet : drachma est fere libræ pondo : libra Romanum denarium fere æquat : denarius libræ Venetæ monetam. Itaque talentum valet drachmis sex millibus : quæ sunt circiter quos dicimus *mille ducati mozzi*. Et Romanorum HS viginti quatuor millia. nam quatuor HS libram faciunt. Hoc est talentum Atticum commune, quod fere Scriptores Latini intelligunt, nisi aliud addatur. *Rhemn. Fann. de ponderib. v. 37.* Cecropium superest post hæc docuisse talentum, Sexaginta minas, seu vis sex millia drachmas Quod summum doctis perhibetur pondus Athenis. Nam nihil his obolove minus majusve talento. *Cic. 5. Tuscul. c. 32.* Cum legati ab Alexandro quinquaginta ei talenta attulissent, quæ erat pecunia temporibus illis, Athenis præsertim, maxima. *Id. pro Rabir. Post. c. 8.* Vociferabare, decem millia talentum Gabinio esse promissa. *Virg. 5. Æn. v. 112.* ostro Perfusæ vestes, argenti aurique talenta. *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* Docuit neminem minoris talento annis decem. *Id. l. 33. c. 3. circa med.* Argenti quingenta millia talentorum reportasse. ¶ Quæ diximus de pretio talenti, confirmantur a *Senec. l. 5. controvers. 34. a med.* a *Varron.* apud *Plin. l. 35. c. 11. circa med.* a *Plaut. Mostell. 3. 1. 115. & 3. 3. 16.* ubi duo talenta dicuntur efficere minas CXX. a *Gell. l. 3. c. 17.* ubi tria talenta fieri eis summum septuaginta duo mill. HS. a *Festo*, & a *Servio ad 5. Æn. v. 112. & ad lib. 9. v. 265.* nisi quod ubi *libras* dicit, minæ intelligendæ sunt : denique a *Priscian. de ponderib. pag. 1348. Putsch.* ¶ De pondere est illud *Virg. 11. Æn. v. 333.* oratores Munera portantes aurique eborisque talenta. Quia, inquit *Servius*, & ebur ad pondus venditur. *Plin. l. 9. c. 14.* Præcipua magnitudine thynni. inventa talenta quindecim pependisse. *Id. l. 12. c. 17. sub fin.* Herodotus tradit, singula millia talentum turis annua pensitasse Arabas regibus Persarum. ¶ Fuit alterum talenti Attici genus, quod *majus*, vel *magnum* vocant, habens ad illud, quod modo diximus, proportionem sesquitertiam : h. e. LXXX. minas continens, vel LXXXIII. unc. IV. ut ait *Priscian.* De hoc est illud *Livii l. 38. cap. 38.* Argenti probi duodecim millia Attica talenta dato. Talentum ne minus pondo octoginta Romanis ponderibus pendat. ¶ Interdum tamen Scriptores *talentum magnum* vocant, quod priore loco descripsimus. *Plaut. Mostell. 3. 1. 113.* Quanti ædes destinet ? Tra. talentis magnis totidem, quot ego & tu sumus. Eodem modo intelligendum est *Id. Cist. 2. 3. 19.* & *Gracch.* apud *Gell. l. 11. c. 10. sub fin.* Magnum enim dixere Latini talentum Atticum præ aliarum nationum talentis, quæ minoris æstimationis fuerunt, ut Rhodium, Alexandrinum, sive Ægyptium, Neapolitanum, Syracusanum, Rheginum : quæ enumerantur a *Festo*, suo cuique pretio attributo. Qui accuratiorem de tota talenti ratione disputationem cupit, adeat *Gronov. de pecun. Vet. Salmas. de modo usur. Budæum de Asse*, *Voss. in Etymol. Camerar.* & alios, qui ex professo hac de re tractarunt.

TALEOLA, æ, f. ξυλάριον parvum taleæ. *Colum. l. 3. c. 17.* Complures taleolis terræ mandaverunt. *Id. l. 12. c. 33.* Scillam secato quam tenuissime, sicut raphani radicem, taleolasque suspende in umbra, ut adsiccetur. *& cap. 46.* Inulæ taleolas facito.

TALIA, folliculus cæpæ. *Fest.* Al. leg. *talla* ex illo *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 67.* Flebilis sæpe simul, lacrymosæque ordine tallæ. *& Gloss. vet.* Talla, κρομμύου λέπυρον. Dicta est *talla* e θαλλός, ramus viridis : & *talia* etiam dici potest, ut ab ἄλλος, alius, inquit *Dacer. ad Fest.*

TALIO, onis, f. *taglione, pena equivalente*, ἀντίποινα, æqualis retributio, per vindicta ; sumitur in malam partem, & dicitur a *tale*, quod nempe aliquis tale quid patitur, quale fecit, ex. gr. si quis manum alicui amputavit, illi etiam manus amputetur ; sique alteri oculum eruit, ipsi quoque oculus eruitur. *Fest.* Talionis mentionem fieri in duodecim, ait Verrius, hoc modo : Si membrum rupserit (alii *ruperit*, *rupsit*, vel *rupit*) ni cum eo pacit, talio esto. Neque id quid significet, indicat. Puto, quia notum est. Permittit enim lex parem vindictam. *Cato* apud *Priscian. l. 6. pag. 710. Putsch.* Si quis membrum rupit, aut os fregit, talione proximus cognatus ulciscitur. *Plin. l. 7. c. 54.* Sicut in Cornelia familia nemo ante Syllam Dictatorem traditur crematus : idque voluisse, veritum talionem, eruto C. Marii cadavere. *Gell. l. 20. c. 1. a med.* Taliones illæ tuæ reciprocæ, argutiores profecto, quam veriores fuerunt. *Id. ibid.* Talionem imponere. *& ibid.* pacissimam facere. *& ibid.* redimere. Adde *Cicer. in fragm.* apud *Augustin. l. 21. de civit. Dei*, *c. 11.* ¶ *Sine talione*, impune. *Martial. l. 12. epigr. 64.* Corrumpit sine talione caldas : Cæcum perdere non potest, quod aufert. ¶ Masculini *Tertull. l. 4. contra Marcion. c. 16.* Ad injuriam coercendam, quam prohibuerat talione opposito.

TALIPEDO, as, n. 1. *scapucciare*, *sdrucciolare*, ποδαγρῶ, pedibus vacillo, & quasi supra talos insisto. *Fest.* Talipedare antiqui dicebant pro vacillare pedibus lassitudine, quasi trahat pedes, ut talis videatur insistere, aut identidem tollere pedes. *Lucret. l. 5. v. 505.* Tum quasi talipedans primum consurgit. Alii leg. *vacillans*.

TALIS, le, *così fatto*, *tale*, *cotale*, τοῖος, τοιοῦτος, hujusmodi, ejusmodi, ejus, aut hujus generis : cui respondet *qualis*. *Cic. 1. Offic. c. 23.* Ut facillime, quales simus, tales esse videamur. *Id. pro Marc. c. 14. ad fin.* Cum esset talis, qualem te esse video. *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 67.* tale nihil metuens. *Cic. Attic. l. 16. ep. 8. sub fin.* Non equidem hoc divinavi, sed aliquid tale putavi fore. *qualche cosa di simile*. & *Liv. l. 5. c. 2.* Qui, a quo tale quid dictu referretur, pro seditionis eum principe habebat. *Id. l. 26. c. 31.* Tantum abest, ut & ipsi tale quidquam facturi fueritis. *Cic. 2. de Legib. c. 5.* Omnem legem esse laudabilem, quibusdam talibus argumentis docent. *Id. de Univers. c. 7.* Idque molitum tali quodam est modo. ¶ Sæpe ponitur pro *tantus*, & quandam excellentiam notat, in utramque partem, sæpius in bonam. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 53.* Ut principes talem nuntium attulisse viderentur. *sì buona novella*. & *lib. 6. B. Gall. c. 33. ante.* Pro tali facinore. *per sì gran scelleraggine*. & *Nep. in Alcib. c. 6.* Quod talem virum e civitate expulissent. *sì degno, sì grande*. & *Sallust. in Jug. c. 67. sub fin.* Tamen is ad id locorum talis vir consulatum appetere non audebat. *essendo un personaggio sì degno*. & *Phædr. l. 3. fab. 9. v. 6.* Quæso tam angustam, talis vir, ponis domum ? *tu che sei un uomo sì grande ?* Sic *Plaut. Capt. 5. 2. 2.* Quid me oportet facere, ubi tu, talis sis, falsum autumas ? *Nep. in Pausan. c. 3.* Non putabant de tali tamque claro viro suspicionibus oportere judicari. *Cic. pro Quint. c. 13.* In quo ille tot & tales viros defatigat. *Id. 2. Phil. c. 29.* Quibus rebus tantis talibus gestis, quid fuit causæ, cur, &c.? *Id. Fam. 15. ep. 4. ad fin.* Si hoc quod ego gessi, tale atque tantum videbitur, ut, &c. *Id. pro Cluent. c. 53.* Judices tali dignitate præditi. *Virg. 1. Æn. v. 339.* haud equidem tali me dignor honore. *d' un tanto onore*. & *Plaut. Merc. 3. 1. 3.* Ne plora : nimis stulte facis : oculos corrumpis talis. *sì begli occhi*. & *Virg. Ecl. 5. v. 81.* Quæ tibi, quæ tali reddam pro carmine dona ? *per sì bei versi*. & *11. Æn. v. 303.* non tempore tali Cogere concilium, cum muros assidet hostis. *h. e.* tam tristi & calamitoso. Eadem ratione *tale tempus* usurparunt *Lucret. Val. Flacc. Silius, Balb. ad Cicer. post epist. 15. lib. 8. ad Attic.* & *Liv. l. 22. c. 35. extr.* & *lib. 30. c. 37.* quorum loca recitat *Drakenborch. ad Sil. l. 8. v. 212.* ¶ Habet post se particulas ac, *atque*, *ut*, *qui*. *Cic. in Vatin. c. 4.* Honos talis populi R. voluntate paucis est delatus, ac mihi. *Terent. Phorm. 5. 8. 30.* Faxo tali eum mactatum, atque hic est, infortunio. *Cic. 1. Offic. c. 16. a med.* Tales nos tunc esse putamus, ut jure laudemur. *Liv. l. & cap. 42. a med.* Hæc quæ purgata a me sunt, talia esse scio, ut aures, ut animi audientium sint. *Cic. Fam. 10. ep. 6. a med.* Talem te esse oportet, qui ab impiorum civium societate sejungas. *Propert. l. 2. el. 16. v. 34.* Ultima talis erit, quæ mea prima fides. *Stat. 2. Theb. v. 170.* Dii bene, quod tales stirpemque animosque venitis, Ut responsa juvent. Ubi notandus accusativus Græca ratione. ¶ Ponitur interdum loco pronominis *hic*, *hæc*, *hoc*. *Nep. in Cim. cap. 1.* Tali modo custodia liberatus Cimon, &c. *& cap. 2.* Cum talem conditionem aspernaretur. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 22.* Talibus affata est libere lingua sonis. *Virg. Æn. 5. v. 79.* Purpureosque jacit flores, ac talia fatur. *& lib. 1. v. 563.* Talibus Ilioneus : cuncti simul ore fremebant Dardanidæ.

TALISCUMQUE, lecumque, idem ac talis. *Auctor Priapeor. carm. 15.* Taliscumque puer dominus florentis agelli Imposuit mensæ, nude Priape, tuæ. V. integrum epigramma.

TALITER, *talmente*, *in tal maniera*, τοίως, tali modo. *Plin. l. 35. c. 11.* Lacunaria primus pingere instituit : nec cameras ante eum taliter adornari mos fuit. *Martial. l. 5. epigr. 7.* Qualiter Assyrios renovant incendia nidos, Taliter exuta est veterem nova Roma senectam. *Pallad. in Aug. tit. 8.* Aquam taliter poteris invenire. ¶ Quidam tribuunt & *Varroni l. 1. R. R. c. 18. sub fin.* item *Cicer. l. 10. ad Attic. ep. penult. sub fin.* sed omnino *aliter* utrobique legendum.

TALITRUM, i, n. *buffetto*, κονδυλισμός, ictus digiti alteri digito impositi, complicati, & vibrati : vel percussio, quæ, ut ait *Petron. in Satyr. c. 96.* stricto acutoque articulo fit. *Sueton. in Tiber. c. 68.* Fuit articulis ita firmis, ut caput pueri, vel etiam adolescentis talitro vulneraret.

TALLA. V. in Talia.

TALPA, æ, f. & m. *talpa*, ἀσπάλαξ, animal muri simile, nigri coloris, captum oculis, quod arva & hortos suffodit : a σκάλλω, fodio. *Virg. 1. Georg. v. 183. & lib. 3. v. 539.* Aut oculis capti fodere cubilia talpæ. Ubi *Servius* : mutavit genus. nam hæc talpa dicitur. *Cic. 4. Acad. c. 25. ad fin.* Quid ? talpam num desiderare lumen putas ? *Plin. l. 9. c. 7.* Animalia, quæ semper defossa vivunt, ceu talpæ. *Id. l. 10. c. 69.* Liquidius audiunt talpæ obrutæ terra. *Id. l. 30. c. 5.* Terra e talpis excitata. *Id. l. 8. c. 29.* Varro auctor est, a cuniculis suffossum in Hispania oppidum, a talpis in Thessalia.

TALPANUS, a, um, adject. Talpana vitis, apud *Plin. l. 14. c. 3.* fortassis dicta est, quia multum colore talpæ fert.

TALPINUS, a, um, ad talpam pertinens. *Cassiod. l. 9. ep. 3.* Talpinum animal imitantes itinera fodiunt.

TALUS, li, m. *aliosso*, *dado*, ἀστράγαλος, os quasi cubicæ figuræ in articulo pedis multorum animalium, quæ bifida seu bisulca sunt. nam quæ multifida sunt (ut nec homo) item quæ solida ungulæ, tale os fere non habent, ut *Aristot. l. 2. hist. anim. c. 1. a med. & de partib. animal. c. 10. sub fin.* docet. *Plin. l. 11. c. 46.* Talos asinus Indicus, unus solidipedum habet. Nam sues ex utroque genere existimantur : ideo fœdi eorum tali. Hominem qui existimarunt habere, facile convicti. Lynx tantum digitos habentium, simile quiddam talo habet : leo etiam tortuosum. Talus autem rectus est in articulo pedis ventre eminens concavo in vertebra ligatus. Hæc *Plin.* ¶ Hujusmodi ossa sex latera habent, sed quatuor tantum, quibus insistere possunt, quia duo reliqua ita incurva sunt, ut vix illis queat talus consistere. Horum lateribus seu figuras, seu puncta figurarum nomen habentia insculpebant, & in ludo utebantur, qui *talarius*, & *taleris* dicitur. Ditiores, spretis ossibus, ex ebore, crystallo, aliave nobiliore materia factos adhibebant. Figurarum

seu

seu jactuum nomina erant, Venus, canis seu canicula, ternio, qui & supinus casus, quaternio, qui & pranus; senio, Basilicus, vulturius, Chius: quæ V. suis loc. Venus erat jactus omnium felicissimus: canis damnosus. Conjiciebantur tali in pyrgum, seu turriculam, seu fritillum, ex quo cadebant in alveolum, seu tabulam lusoriam, ne si manu jacerentur, fraus aliqua in mittendo fieret. *Senec. sub fin. Apocol.* Nam quoties missurus erat resonante fritillo, Utraque subducto fugiebat tessera fundo: Cumque recollectos auderet mittere talos, Lusuro semper similis, semperque petenti, Decepere fidem. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 13. & *lib.* 2. *c.* 21. Quatuor tali jacti casu Venereum efficiunt. num etiam centum Venereos, si quadringentos talos jeceris, casu futuros putas? *Id.* 3. *de Fin. c.* 16. Ita jacere talum, ut rectus assistat. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 45. Me quoque per talos Venerem quærente secundos, Semper damnosi subsiluere canes. *Augustus apud Sueton. c.* 71. Talis jactatis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios in medium conferebat: quos tollebat universos qui Venerem jecerat. *Martial. l.* 14. *epigr.* 16. *cujus lemma*, Turricula. Quæris compositos manus improba mittere talos, Si per me misit, nil nisi vota facit. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 18. Nec regna vini sortiere talis. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Talis ludere. *Justin. l.* 38. *c.* 11. *ad fin.* Talis aureis ad exprobrationem puerilis levitatis, donatur. ¶ A similitudine *talos* dicimus etiam in homine. sic enim vocatur os in extrema tibia supra calcem, *tallone*. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *sub fin.* Excipitur ejus infra ossa ex transverso talorum: atque ipsum super os calcis situm est. *& cap.* 7. *ad fin.* Os tali, calx, manus, planta. *& cap.* 22. Talus in omnes partes prolabitur. *Ovid.* 8. *Met. v.* 807. Auxerat articulos macies, genuumque rigebat Orbis, & immodico prodibant tubere tali. (*Ita Ovid.* significat duos illos processus ossium cruris, qui utrinque supra pedem extant.) *Martial. l.* 8. *epigr.* 75. Expulit offenso vitiatum pollice talum. *Senec.* 5. *de benef. c.* 24. Meministi talum te torsisse? *di essersi slogata un tallone.* & *Apul.* eod. sensu in *Florid. n.* 16. (*al. l.* 3.) Talum invertere. *& Auct. de B. Hispaniensi, c.* 38. intorquere. ¶ Per synecdochen dicitur de imo crure, vel pedibus. *Cic. pro Cluent. c.* 40. Purpura usque ad talos demissa. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 4. Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos. *da capo a piedi.* & *Juvenal sat.* 7. *v.* 16. Altera quos nudo traducit Gallia talo. *co' piedi scalzi.* & *Ovid.* 4. *Met. v.* 342. in alludentibus undis Summa pedum, taloque tenus vestigia tingit. Adde *l.* 3. *Amor. el. & vers.* 6. ¶ Metaphorice *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 176 Securus, cadat, an recto stet fabula talo. *h. e.* placeat. V. Sto. *Pers. sat.* 5. *v.* 104. tibi recto vivere talo Ars dedit. *h. e.* bene agere in omnibus. ¶ Talus in Sabinorum nominibus prænominis loco videtur fuisse. *Festus*.

TAM, *tanto*, τοσοῦτον, adeo, tantum, ita. Jungitur adjectivis & adverbiis positivis: eique respondet *quam*: & sæpe *ut* sequitur. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 4. *a med.* Nunquam reo cuiquam tam humili, tam sordido, tam nocenti, tam alieno tam præcise negavi, quam huic mihi. *Id. in Orat. c.* 30. *in fin.* Nemo orator tam multa, ne in Græco quidem otio scripsit, quam multa sunt nostra. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 16. *sub fin.* Tam necessario tempore, tam propinquis hostibus. *& cap.* 44. *a med.* Non se tam barbarum, neque tam imperitum esse rerum, ut non sciret, &c. *Cic.* 2. *de Orat. c. ult.* Non essem tam inurbanus, uti eo gravarer, quod vos cupere sentirem. *Plin. l.* 11. *c.* 2. In corporibus tam parvis, atque tam nullis. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 14. Tam insolenter, & tam diu. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 30. & *Nep. in Eumen. c.* 11. Quasi vero quidquam sit tam valde, quam nihil sapere, vulgare. *h. e.* tantopere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 55. Jus civile tam vehementer amplexus es. *Plaut. Trin.* 3. 1. 7. Quam dudum istuc, aut ubi actum est? *Stas.* illico hic ante ostium, tam modo, inquit Prænestinus. *Festus*. Tam modo antiqui ponebant pro modo, ut Attius. Tam modo, inquit Prænestinus. *Attius est M. Attius Plautus.* ¶ Item superlativis. *Cic. Phil.* 12. *c.* 5. Nondum erat vestris tam gravissimis judiciis concisus. *Sallust. in Jug. c.* 34. *sub fin.* Quam quisque pessume fecit, tam maxime tutus est. *Varr.* 2. *R. R. c.* 9. *a med.* Quam paucissimos (*catulos*) reliqueris, tam optimi in alendo fient. *Cato R. R. c.* 64. Quam citissime conficies, tam maxime expedies. *& cap.* 157. *a med.* Quam plurimum ederit, tam citissime sanus fiet. *Id. apud Paul. in Vetermosus, ex Festo.* Quam plurimum bibit tam maxime sitit. *Id. apud Charis. l.* 2. *pag.* 184. *Putsch.* Tam maturrime comparavisse. ¶ Et comparativis. *Lucret. l.* 1. *v.* 536. Et quo quæque magis cohibet res intus inane, Tam magis his rebus penitus tentata labascit. *Virg. Æn.* 7. *v.* 787. Tam magis illa fremens, *&c.* Quam magis crudescunt pugnæ. *Cic. pro Dejot. c.* 3. Per dexteram te istam oro, non tam in bellis & prœliis (*firmam*) quam in promissis & fide firmiorem. ¶ Omisso *tam*. *Ulpian. Dig. lib.* 29. *tit.* 2. *leg.* 20. Pro herede gerere non esse facti, quam animi. *Haloand.* edidit *non tam*. ¶ Cum diminutivis. *Terent. Adelph.* 2. 4. 10. Tam ob parvulam rem. Adde *Plin. l.* 10. *c.* 29. ¶ Cum verbis. *Plaut. Mostell.* 4. 2. 9. Ferocem facis, quia te herus tam amat. *Vellej. l.* 2. *c.* 88. Nec minora consequi potuit: sed non tam concupivit. *Plaut. Cas.* 4. 4. 24. Quid tu ergo hanc, quæso, tam tractas? ¶ Cum substantivis. *Plaut. Pers.* 4. 3. 64. Nonquam ego te tam esse matulam credidi. ¶ Post se habet particulas *atque*, *quasi*; item *qui* pro *ut*. *Plaut. Amph.* 1. 1. 287. Tam consimile est, atque ego. *Id. Curcul.* 1. 1. 51. Tam a me pudica est, quasi soror mea sit. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 2. Qui est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? ¶ Veteres pro *tamen* usi sunt, ut *Fest.* docet: quia & *tamen* e *tam* descendit. Nævius *ibid.* Qui si taceat, dum videat, tam etiam sciat, quid scriptum sit. *Enn. ibid.* Ille meæ tam poti' paci' potiri. *Turp. ibid.* Bene cum facimus, tam male subimus, ut quidam perhibent viri. *Id. ibid.* Quamquam estis nihili, tam ecastor simul vobis consului. *Plaut. Men.* 2. 3. 36. Eamus intro, ut prandeamus. *Men.* bene vocas: tam gratia est. Adde *Pseud.* 5. 1. 24. ubi al. aliter leg. ¶ *Tamne?* adeone? *Festus*: Temne, eousque, ut Ælius Stilo, & Opilius Aurelius interpretantur. itaque Afranius: Tam ne arcula tua plena est aranearum?

TAMA, æ, f. genus tumoris. *Fest.* Tama dicitur, cum labore viæ sanguis in crura descendit, & tumorem facit. Lucilius: Inguen ne existat, papulæ, tama, ne boa noxit.

TAMARICE, es, f. μυρίκη, frutex idem qui myrice. *Plin. l.* 13. *c.* 21. & *lib.* 24. *c.* 9. *a med.*

TAMARISCUS, i, f. idem quod tamarix. *Pallad. in Novembr. tit.* 8. Apes ex tamarisci floribus mella conficiunt.

TAMARIX, icis, f. *tamarice*, myrice. *Lucan. l.* 9. *v.* 916. Hic ebulum stridet, peregrinaque galbana sudant, Et tamarix non læta comas. *Serv. ad Virg. Ecl.* 4. *v.* 2. ait, vulgo *tamariscum* dici: & fortasse ejus temporibus sic loquebantur. *Tamarices* meminit etiam *Colum. l.* 7. *c.* 9. *circa med.* ¶ In genit. plurali *Id. l.* 8. *c.* 15. In sileulis tamaricum, aut sirporum frutectis immorati.

TAMASEUS, a, um, Ταμάσιος, ad Tamasum Cypri oppidum pertinens, ut Tamaseus ager, *Ovid.* 10. *Met. v.* 644.

TAMDE, tam. *Lucil.* V. *Rhonde*.

TAMDIU, & Tandiu, *tanto a lungo*, *tanto tempo*, ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, tam diu, tanto tempore, eousque, cui respondet *quamdiu*. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 4. Tamdiu requiesco, quamdiu ad te scribo. ¶ Absolute *Id. Fam.* 2. *ep.* 1. Te abfuisse tamdiu a nobis, dolui. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 15. Haud quidquam est, magis quod cupiam tamdiu. *Nep. in Eumen. c.* 11. Quem tamdiu, tamque valde timuissent. *Tacit. de Germ. c.* 37. Ducenti ferme & decem anni colliguntur, tamdiu Germania vincitur. ἐπὶ τοσοῦτον. ¶ Regit particulas *quoad*, *dum*, *quam*, *donec*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 1. Disces quamdiu voles: tamdiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit. *& lib.* 2. *c.* 12. *in fin.* Tamdiu laudabitur, dum memoria rerum Romanarum manebit. *Id. in Bruto, c.* 1. *ad fin.* Vixit tamdiu, quam licuit in civitate bene beateque vivere. *Nep. in Attic. c.* 11. *ad fin.* Beneficia, quæ ipse tribuerat tamdiu meminerat, quoad ille gratus erat, qui acceperat. ¶ Item *ut*. *Pallad. l.* 1. *c.* 15. Quæ inducta area tamdiu subigenda est, ut rutrum, quo calx subigitur, mundum levemus. ¶ In scriptione *Donjquorum* sequuntur, cui per *m* scribi placet. Sed quia *m* ante *d* aliquantum minuitur, placet aliis per *n*, ut in *tandem*. Sic *eandem* in monumento Ancyr. apud *Gruter. pag.* 232. & *tantundem*, in fragmento *Agrar. ibid. pag.* 206. insculptum est. ¶ Scribitur & *tam diu* disjunctim.

TAME, in carmine positum est pro tam. *Festus*. h. e. in carmine Saliari, inquit *Scalig.* in quo & *cume* erat pro *cum*, ut refertur a *Scauro in Orthogr. pag.* 2261. *Putsch.*

TAMEN, *nondimeno*, *nulladimeno*, *nientemeno*, *tuttavia*, *pure*, ὅμως, ὅμως καὶ οὕτως, nihilominus: conjunctio adversativa, respondens particulis *quamquam*, *quamvis*, *licet*, *etsi*, *etiamsi*, & similibus, vel expressis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. Quamquam abest a culpa, suspicione tamen non caret. *Nep. in Milt. c.* 2. *ad fin.* Etsi præter opinionem res ceciderat, tamen, &c. *Sallust. in Catil. c.* 3. *sub fin.* Quæ tametsi animus aspernabatur, tamen, &c. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 12. Licet tibi significarim, ut ad me venires, tamen intelligo, &c. *Terent. Andr.* 5. 2. 23. *Simo*: Ego te commotum reddam. *Da.* tamen etsi hoc verum est? *Simo*: tamen. Hic pro *quamquam* poni videtur. *Cic.* 13. *Fam. ep.* 71. Sed tamen, etsi omnium causa velle debeo, tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. ¶ vel tacitis. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 2. *sub fin.* Cui cum Cato & Caninius intercessissent, tamen est perscripta. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 14. *a med.* Cum ea ita sint, tamen si obsides sibi dentur, se cum iis pacem facturum. *Nep. in Pausan. c.* 2. *extr.* Accusatus capitis absolvitur, multatur tamen pecunia. *Cic. de Harusp. resp. c.* 21. *extr.* Pro patria solus exarsi: sic tamen, ut vos, &c. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Hi non sunt permolesti: sed tamen insident, & urgent. *Plaut. Mil.* 2. 3. 35. Si indicium facio, interii: si taceo, interii tamen. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. *v.* 51. Nil spernat auris, nec tamen credat statim. *Sallust. in Catil. c.* 8. Atheniensium res gestæ satis amplæ fuere: verum aliquanto minores tamen. ¶ Jungitur cum nihilominus. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 25. *ad fin.* Et tamen nihilominus ἄλλο ἀντὶ ἄλλου, &c. *Id. pro Cluent. c.* 28. Tamen nihilo minus putabant oportere, &c. ¶ *Tamen ne* interrogantis est, & urgentis. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 28. *a med.* Si quinque hominum millibus, ad vim, facinus, cædemque delectis, locus quæritur, tamenne patiemini vestro nomine firmari opes, &c? *Id. pro Flacc. c.* 9. *extr.* Si testium studium cum accusatore sociatum est, tamenne isti testes habebuntur? Adde *pro Font. c.* 3. & *pro Dom. c.* 19. *ad fin.* ¶ Et omisso *ne*. *Cic. in Divin. Verr. c.* 6. Tamen hic invitissimis te offeres? tamen in aliena causa loquere? tamen eos defendes, qui, &c? tamen his operam tuam pollicebere, qui, &c? *e pur tuttavia?* ¶ *Si tamen*, servit correctioni, si modo, *se pure*. *Ovid. Met.* 4. *v.* 535. aliqua & mihi gratia ponto est: Si tamen in dio quondam concreta profundo Spuma fui. *se pur è vero, che*, &c. *Id.* 3. *Trist. el. ult. v.* 23. Nunc incorrectum populi pervenit in ora. In populi quidquam si tamen ore meum. ¶ Simile est *nisi tamen*. *Plin. in Panrg. c.* 93. Ullam ne tibi pro beneficiis referre gratiam parem possumus? nisi tamen illam, ut semper nos meminerimus, &c. *h. e.* nisi solum. *Id. l.* 6. *ep.* 21. *sub fin.* Circa ea tantum benignitate nimia modum excessit: nisi quod tamen poetis mentiri licet. ¶ *Tamen* in principio respondendi, cum ad-

adversamur iis, quæ ab alio ante dicta sunt. *Cic. 9. Fam. initio ep. 19.* Tamen a malitia non discedis. tenuissimo apparatu significas Balbum fuisse contentum. ¶ Pro certe videtur esse in illo *Cicer. pro Cæcin. c. 3.* Si quis mihi hoc judex dicat: potuisti leviore actione confligere, *&c.* tamen is aut timidius videatur, quam fortem, aut cupidius, quam sapientem judicem esse æquum est. ¶ Pro quamquam, *Terent. Eun. 1. 2. 90.* Tamen contemptus abs te, hæc habui in memoria. Al. aliter distinguunt & explicant. Adde *Andr. 5. 2. 23.* & *Plaut. Amph. 2. 3. 44.* & *Mil. 4. 8. 31.* & *Cas. prol. v. 63.* quæ tamen aliter accipi possunt. ¶ loco tandem. *Propert. l. 2. el. 1. v. 75.* Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus, Unde tamen veniant tot mala, cæca via est. *Ovid. 2. Met. v. 335.* totum percensuit orbem Exanimesque artus primo, mox ossa requirens, Repperit ossa tamen peregrina condita ripa. *Terent. Heaut. 4. 2. in fin.* Retraham hercle, opinor, ad me illud fugitivum argentum tamen. *Val. Flacc. l. 6. v. 383.* Tunc ruit, ut montis latus, aut ut machina muri, Quæ scopulis trabibusque diu, confectaque flammis, Procubuit tamen, atque ingentem propulit urbem. *Justin. l. 30. c. 2. a med.* Mors ejus diu occultata fuit. Re tamen cognita, &c. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 454.* Qui enim conati fuerant, icti sæpe ferramentis navium, aut vulnerati a suis, aut afflicti alveis undarum vi, mulcato fœda corpore postremo tamen parient. Adde *Pacuv. ibid.* & *Plaut. Pseud. 4. 7. 86.* Quod vero addit *Non.* sumi etiam pro statim, non probat.

TAMENETSI, *benchè*, idem quod etiamsi, quamvis, tametsi. *Poll. Asin. ad Cicer. l. 10. Fam. ep. 33.* Tamenetsi tantam calamitatem reip. quam tardissime audire optandum est. *Enn.* apud *Cicer. 3. de Orat. c. 42.* At Romanus homo tamenetsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. *Cic. 5. Attic. ep. 17.* Tamenetsi hoc te audire ex aliis malo. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 135.* Quæ tamenetsi uno non est contenta Catullo, Rara verecundæ furta feremus heræ. *Auct. Paneg. ad Pison.* (quem quidam *Lucanum* putant) *v. 26.* tamenetsi bella quierunt, Non periit virtus. ¶ Scribi potest etiam divisim.

TAMETSI, *se bene*, *quantunque*, *benchè*, *mal vo*, *ei eai*, quamquam, etsi: per syncop. a *tamenetsi*: & post se sæpe habet *tamen*: jungiturque in principiis fere indicativo, in medio etiam subjunctivo. *Cic. Verr. 5. c. 25.* Non mehercule, quæ loquor, credamni, tametsi vulgo audierem, nisi, &c. *Terent. Eun. 2. 1. 10.* Memini, tametsi nullus moneas. *Id. And. 2. 2. 12.* Obtundis, tametsi intelligo. *Plaut. Aulul. 4. 10. 38.* Tametsi fur mihi es, molestus non ero. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 34.* Tametsi a duce deserebantur, tamen omnem spem salutis in virtute ponebant. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 27.* Tametsi vicisse debeo, tamen de meo jure decedam. *Id. initio ep. 5. Fam.* Tametsi nihil mihi fuit optatius, quam, *&c.* tamen afficior summo dolore, &c. *Id. 6. Verr. c. 9.* Quantam putas auctoritatem laudationis eorum futuram? Tametsi quæ est ista laudatio, cum laudator interrogatus lædat necesse est?

TAMIACUS, a, um, *ταμιακός*, in Gloss. vet. exponitur fiscalis. Dicitur autem de his, quæ ad fiscum Principis pertinent, quod *tameion*, seu *ταμεῖον* appellatur, h. e. fiscus, ærarium, ut eædem Glossæ interpretantur. Est in *Cod. Justin.* titulus 68. *lib. 11.* qui *de prædiis tamiacis* inscribitur, h. e. de iis, quæ in variis provinciis, præsertim in Cappadocia, fisco Principali addicta erant. Ibi *Imp. Zeno leg. 2.* memorat *fundos tamiaci juris*: & *leg. 1. tamiacem*, vel *tamiacum* vocat servum, vel servum colendis instruendisque tamiacis prædiis adscriptos, & addictos.

TAMINIA UVA, genus uvæ silvestris, quæ *Verrio* apud *Fest.* dicta videtur, quod tam mire sit, quam minime: quæ notatio videtur ridicula. *Cels. l. 3. c. 21. ante med.* Uva taminia, quam *σταφυλὴν ἀγρίαν* Græci nominant. *Plin.* tamen *lib. 23. c. 1.* falso dicit eandem putari a nonnullis cum astaphi agria, cum hæc in apricis nascatur, taminia non nisi in opacis: hæc nigros acinos habeat, taminia rubentes.

TAM NE. V. *Tam in fine.*

TAMNUS, i, genus vitis silvestris, cujus fructus taminia uva. *Plin. l. 21. c. 15.* ut legit *Harduin.* ex MSS.

TANACÆ. V. *Tanacæ.*

TANAGRÆUS, a, um, *Ταναγραῖος*, ad Tanagram pertinens, oppidum Bœotiæ in ipsis faucibus Euripi contra Eubœam, teste *Plin. l. 4. c. 7. a med.* ubi galli gallinacei ad prœlia idonei nascuntur, ut *Varr. l. 3. R. R. c. 9. Colum. l. 8. c. 2.* & *Plin. l. 10. c. 21.* docent. *Cic. pro Dom. c. 43.* Tanagræa quædam meretrix. *Stat. 9. Theb. v. 745.* Prima Tanagræum turbavit arundo Charœbum.

TANAGRICUS, a, um, Tanagræus, ut Tanagrici galli, *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* & *Colum. l. 8. c. 2.* V. locum præced.

TANAIS, is, m. *la Tana*, *Τάναϊς*, fluvius Sarmatiæ Europææ, ex Riphæis montibus defluens, novissimus inter Europam Asiamque finis (unde *extremum* dicit *Horat. l. 3. od. 10.*) currit longo tractu Orientem versus, deinde flectens se in Occidentem, in paludem Mæotin influit. *Plin. in proœm. l. 3.* & *lib. 4. c. 12.* & *lib. 6. c. 7.* & *Pompon. Mela sub fin. l. 1.*

TANAITÆ, arum, m. Tanais fluvii accolæ. *Plin. l. 6. c. 7. ad fin.* & *Ammian. l. 31. c. 3.* (*al. c. 8.*)

TANAITICUS, a, um, ad Tanaitas pertinens. *Sidon. carm. 5. v. 479.* Scythicæ potor Tanaiticus undæ. *Id. carm. 11. v. 96.* Stringit hyperboreis Tanaitica crusta pruinis. Adde *carm. 23. v. 256.*

TANAQUIL, ilis, f. nomen uxoris Tarquinii Prisci Romanorum regis quinti, magni animi feminæ, & maritum regentis: cujus opera Servius Tullius in regnum successit. V. *Liv. l. 1. a cap. 34.* Hinc ponitur pro quacumque uxore imperiosa. *Auson. epist. 23. v. 31.* Tanaquil tua nesciat istud. *Juvenal. sat. 6. v. 564.* Consulit ictericæ lento de funere matris, Ante tamen de te Tanaquil tua. ¶ Genitivum *Tanaquilis* habemus a *Vulca. Probo in Cathol. pag. 1444. Putsch.*

TANDEM, *finalmente*, *alla fine*, *in fine*, *τελευταῖον*, *ὀψὲ ποτε*, post longam moram, ad extremum, denique, demum, aliquando. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 25.* & *lib. 3. c. 21.* Tandem vulneribus defessi pedem referre cœperunt. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 66.* tabulas socero dabit, atque, Ut legat, orabit. multum Nasica negatas Accipiet tandem. *Virg. 6. Æn. v. 61.* Jam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. *Cic. in 1. Agrar. 2.* Polliceor, me esse perfecturum, ut jam tandem illi fateantur, &c. *Plaut. Rud. 2. 5. 11.* Tandem vero serio. *Horat. l. 1. od. 23. in fin.* Tandem desine matrem Tempestiva sequi viro. *fastes una volte di*, &c. & *lib. 3. od. 15. v. 2.* Tandem nequitiæ fige modum tuæ. ¶ Jungitur cum *aliquando* ad majorem vim sententiæ. *Cic. pro Quint. c. 30. ad fin.* & *Terent. Hec. 4. 4. 61.* Spes est, hunc miserum aliquando tandem posse consistere. *Id. 11. Fam. ep. 28. circa med.* Tandem aliquando Romæ esse cœpimus. ¶ Cum *denique*. *Apul. l. 4. Metam.* Tandem denique asinali verecundia ductus. *πλεονασμός*. Adde *lib. 3. & 10.* ¶ Sæpe effertur interrogando, & urgendo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 40.* Quod si furore atque amentia impulsus bellum intulisset, quid tandem vererentur? *Sallust. in Catil. c. 20. in fin.* Quæ quousque tandem patiemini, fortissimi viri? *Cic. in Catil. 1. c. 1.* Quonam tandem modo? *Id. 1. de Legib. 1. 1. a med.* Quorsum tandem, aut cur ista quæris? *Id. 1. de nat. Deor. c. 38.* Hoc, per ipsos deos, quale tandem est? *Id. 2. de Orat. c. 3. circa med.* Quid vos tandem? Crassus: num quidnam, inquit, novi? *Plaut. Trucul. 2. 2. 27.* Numqui mala nos agimus tandem? *Terent. Andr. 5. 3. 4.* Ain' tandem? civis Glycerium est? *Terent. Phorm. 2. 1. 1.* Itane tandem uxorem duxit Antipho injussu meo? Ubi *Donatus*: Tandem hic expletiva conjunctio, ut (*Cic. Catil. 1. c. 1.*) Quousque tandem abutere, &c. *Festus*: Tandem cum significat aliquando, interdum tamen ex supervacuo ponitur, ut apud Terentium in Phormione, cum ait: Itane tandem uxorem, &c. At Cicero etiam duplicat significationem, cum ait (*initio Catil. 1.*) tandem aliquando. Non probabit *Donat.* quod ait de conjunctione expletiva: neque *Festus* quod de supervacua: aut *Servius*, qui utrumque sequitur, ad *Æn. 1. v. 335. & 373.* Habet enim *tandem* his & similibus locis elegantem vim, quæ & in *demum* simili usu apparet. Minime vero probabit *Non. c. 4. n. 453.* illud *tandem aliquando* exponens *vix*. Addit *Id. ibid.* poni *tandem* etiam pro tamen: afferens illud *Titinii*: Symphonia odiosum tandem, ut in moribus placeam viro. ¶ De scriptione V. in *Tamdiu*.

TANDIU. V. *Tamdiu*.

TANGIBILIS, le, *tangibile*, *ἁπτός*, qui tangi potest, tactilis. *Lactan. l. 7. c. 11. sub fin.* Ea, quæ visibilia sunt oculis, & tangibilia manu. Adde *cap. 12.*

TANGO, is, tetigi, tactum, a. 3. *toccare*, *θίγω*, *ἅπτομαι*, tactus sensu deprehendo, attingo, contingo: a *tago*, ut *pango* a *pago*. *Lucret. l. 1. v. 304.* Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res. *Plaut. Rud. 3. 4. 15.* Tange utramvis digitulo minimo modo. *Cic. Tuscul. 2. c. 24.* Genu terram tangere. *Horat. lib. 2. sat. 5. v. 42.* aliquis cubito prope tangens inquiet. *Ovid. 3. Fast. v. 745.* tangere saporem. *gustare*. ¶ Pro adire, ingredi, adire. *Senec. in Oedip. v. 666.* Tangere gressu loca. *Horat. l. 3. od. 3. v. 53.* Quicumque mundo terminus obstitit, Hunc tangat armis. *Ovid. 4. Met. v. 778.* Gorgoneas domos tangere. *Cic. Verr. 3. cap. 10.* Verres simul ac tetigit provinciam, statim, &c. *Horat. lib. 1. od. 3. v. 24.* Non tangenda rates transiliunt vada. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 41.* ausus es Thracia nocturno tangere castra dolo. *Virg. 4. Æn. v. 612.* tangere portus. *Juvenal. sat. 13. v. 44.* Nil dictu fœdum visuque hæc limina tangat, intra quæ puer est. ¶ Tingere, liquore aspergere, illinere. *Ovid. 5. Fast. v. 441.* Rursus aqua tangit. *asperge*, *bagna*. & *lib. 4. v. 790.* sparsa tangere corpus aqua. *Pers. sat. 3. v. 44.* oculos tangebam parvus olivo. *Tibull. l. 1. el. 9. v. 52.* luto corpora tangit Amor. *h. e.* pallore inficit. *Propert. l. 4. el. 8. v. 86.* Terque meum tetigit sulfuris igne caput. *Plin. l. 28. c. 4.* Si superior palpebra saliva tangatur. *Pallad. in Januar. tit. 15. a med.* Fimo bubulo ima plantæ tangenda est. *& in Febr. tit. 25. circa med.* Felle lacertæ viridis si tangantur cacumina. *Tingere* in plerisque allatis locis reponunt alii: sed saniores Critici *tangere* defendunt. Hinc *tangere aver visca*. *Petron. in Satyr. c. 109.* Per antennam pelagiæ consederant volucres, quas textis arundinibus peritus artifex tetigit. ¶ *Tangere aliquam*, *avitare*. *Plaut. Aulul. 4. 10. 25.* Ergo quia sum tangere ausus, haud causificor, quin eam habeam potissimum. *Horat. lib. 1. sat. 2. v. 54.* matronam nullam ego tango. ¶ sumere, capere, auferre, furari, *pigliare*, *torre*, *rubare*. *Cic. Fam. 2. epist. 17. ante med.* De præda mea teruncium nec attigit, nec tacturus est quisquam. *Id. Agr. 2. c. 25. sub fin.* Idcirco agros nominare non possum, quia tangam nullum ab invito. *Plaut. Aulul. 4. 10. 10.* Cur id ausus facere, ut id quod non tuum esset tangeres? *metter le mano su quel d'altrui*. & *Terent. Adelph. 2. 1. 24.* Tetigin' tui quidquam? ¶ contiguum esse. *Cæs. l. 5. B. Gall. cap 3.* Hæc civitas Rhenum tangit. *Cic. pro Mil. c. 19. a med.* Villa, quæ viam tangit. *Id. pro Rosc. Amer. cap. 7. a med.* Fundi decem & tres, qui Tiberim fere omnes tangunt. ¶ pulsare, percutere, ferire. *Ovid. de remed. Amor. v. 336* tangere chordas. *Horat. l. 3. od. 26. in fin.* sublimi flagello tange Chloen semel arrogantem. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 97.* signata cita loca tangere funda. V. *Tactus*. ¶ *Ἔλλειψις*, seu extenuatio est in illo *Plaut. Mil. 3. 2. 10.* Te-

Tetigit calicem clanculum. *h. e.* exhausit. ¶ gustare; *Ovid. 3. Fast. v.* 745. Ut Satyri, levisque senex tetigere saporem, Quærebant flavos per nemus omne favos. *Id. Met. 7. v.* 750. non illa canes, avidæque volucres, Non cani tetigere lupi. *Horat. l. 2. sat. 6. v.* 87. tangere ailos deorum. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 34. Nisi multa aqua macerantur, salsa sunt, tangere ut non velis. ¶ Translate est afficere, movere animum, perturbare. *Cic. 2. Attic. ep.* 19. Minæ Clodii, contentionesque, quæ mihi proponuntur, modice me tangunt. *Virg. 1. Æn. v.* 466. Sunt lacrymæ rerum: & mentem mortalia tangunt. *Ovid. 3. de ar. am. v.* 541. Nec nos ambitio, nec amor nos tangit habendi. *Id. Met. 10. v.* 614. Nec forma tangor, poteram tamen hac quoque tangi. *Id. l. 4. v.* 164. Vota tamen tetigere deos, tetigere parentes. *Id. 5. Fast. v.* 489. si te proverbia tangunt. *Liv. l. 3. c.* 17. Si vos urbis, si vestri nulla cura tangit; at veremini deos. *Valer. Flacc. l.* 8 *v.* 198. & te, fidissime rector, Haud veni tetigere metus. *Senec. in Phæniss. v.* 301. Non patris illos tangit afflicti pudor, non patria. *& in Hippol. v.* 47. Si quem tangit gloria silvæ. ¶ Cum infinito *Ovid. 5. Fast. v.* 73. Hinc sua majores posuisse vocabula Maio, Tangor, & ætati consuluisse suæ. *h. e.* inducor ut credam. ¶ Item decipere, circumvenire, fraudare: ductum a tangendo visco avibus: vel a *tango*, quod ferire significat. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 118. Si neminem alium potero, tuum tangam patrem. *Id. Epid.* 5. 2. 40. Istis te tetigi triginta minis. *Id. Pæn.* 5. 5. 7. Ære militari tetigero lenunculum. *Id. ibid. prol. v.* 101. Tangere hominem vult bolo. *Turpil.* apud *Non. c. 1. n.* 8. Mihi est iratus pater, quia se talento argenti tetigi. V. *Tactus*. In his quoque ἀνάτασις, seu ἀνοχή, est, h. e. extenuatio. ¶ Ponitur & pro suscipere, aggredi. *Ovid. 3. Amor. el.* 12. *v.* 17. Aversis utinam tetigissem carmina Musis. ¶ Et pro leviter, & paucis memorare, breviter dicendo tractare. *Lucil.* apud *Jul. Rufinian. de schemat. lex. in Ant phras.* Non tango, quod avarus homo, quodque improbu', mitto. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 30. Neque omnia dicam, & leviter unumquodque tangam. *Id. 4. Acad.* c 44. *e med.* Ubi Aristoteles ista tetigit? *Terent. Phorm.* 4. 4. 10. Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere, aut nominare uxorem? ¶ Et dicto pungere, mordere. *Terent. Eun.* 3. 1. 30 Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio. ¶ Tangere acu rem, *toccar il punto*. V. *Acus*. *Senec. in Oedip. v.* 795. Viduam reliquens? *Oedip.* tangis en ipsos metus.

TANGOMENAS facere, h. e. perpotare, congræcari, habetur *in fragm. Tragur. c.* 34. *&* 73. *extr. Burm.* ubi al. leg. *tengomenas*, a τέγγω, madefacio: alii *tingomenas* a tingendo tarram reliquiis meri e poculis: alii alia ratione interpretantur. V. *Busman*.

TANIACÆ, arum, f. partes suillæ longiores, ut costæ, & offa penita, *ταινίαι*, *Varr. l. 2. R. R. cap. 4. ante med.* ubi al. leg. *taniaca* eod. sensu.

TANOS, i, m. gemmæ genus. *Plin. l. 37. cap. 5. a med.* Infaritur smaragdis, & quæ vocatur tanos, e Persis veniens gemma, ingrate viridis, atque intus sordida.

TANQUAM, *&* Tamquam, adverb. *come*, *tanto quanto*, ὥσπερ, ὁμοίως, veluti, quemadmodum, sicut, ceu. *Cic. in Catil. c.* 2. Repente te tanquam serpens a latibulis, intulisti. ¶ Sub eodem verbo eundem casum regit. *Terent. Phorm.* 1. 2. 24. Nostin' ejus natum Phæd. am? *Da.* tanquam te. *Cic. Attic. l. 6. ep. fl. 1. ante med.* Quod video tibi etiam novum accidisse, tanquam mihi. *Id. in Bruto*, c. 74 Ætatis illius ista fuit laus, tanquam innocentiæ. ¶ nisi constructionis ratio aliam exigat. *Id. Fam.* 13. *epist.* 69. Apud eum sic fui, tanquam domi meæ. ¶ Admittit particulas *sic*, *item*. *ita*, & hujusmodi, vel ante, vel post. *Cic. in Bruto*, c. 18. Nam Odyssea Latina est, sic tanquam opus aliquod Dædali. *Terent. Eun.* 2. 2. 33. Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula, parasiti item ut Gnathonici vocentur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. epist. 1. c. 1. sub fin.* Nec te obrui tanquam fluctu, sic magnitudine negotii sinas. *Id. post redit. ad Quirit. cap. 2. sub fin.* Sed tanquam bona valetudo jucundior est eis, qui e gravi morbo recreati sunt; sic ea omnia desiderata magis, quam assidue percepta, delectent. ¶ Item *si* cum verbis. *Cic. Fam. 2. epist. 16. sub fin.* De Dolabella quod scripsi, suadeo, videas, tanquam si tua res agatur. *come se*. & *pro Rosc. Amer.* c. 32. *a med.* Qui tanquam si offusa reipubl. sempiterna nox esset, ita ruebant in tenebris. *Id. Q. Fr. l. 3. ep.* 2 Omnes, tanquam si tu esses, ita fuerunt. *Liv. l. 40. c.* 9. Ita me audias, tanquam si mihi quiritentem intervenisses. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 21. Tanquam si claudus sim, cum fusti est ambulandum. ¶ Interdum *si* omittitur. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 9. Tanquam enim clausa sit Asia, sic nihil perfertur ad nos. *Id. in Bruto, c. 1. extr.* Tanquam illi ipsi acerbitatis aliquid acciderit, angimur. *Liv. l. 42. c.* 24. Tanquam regum arcanis interesset, omnia scit. *Plin. l. 2. c.* 63. Tanquam nesciamus, hanc esse solam, quæ nunquam irascatur homini. ¶ Adjecto *met*, ad addendam emphasim. *Plaut. Curcul.* 5. 2. 29. Tanquammet genium meum. *Al. leg.* Tanquam me, & genium meum. ¶ *Pro* quasi vero. *Petron. in Satyr. c.* 106 O te feminam simplicem! tanquam vulnera ferro præparata litteras biberint. *Liv. l. 42. c. 3. ad fin.* Tanquam non iidem ubique dii immortales sint, sed spoliis aliorum alii colendi exornandique. ¶ Quod ad scriptionem attinet, idem dicito, quod supra de *tamdem*.

TANTALEUS, a, um, *Ταντάλειος*, ad Tantalum pertinens. *Propert. l. 2. el. 13. v.* 61. Vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte. *& el. 1. v.* 68. Tantaleæ poterit tradere poma manu. *Stat. 11. Theb. v.* 128. Tantalea mensa. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. vers.* 336. Non aqua Tantaleis subducitur invida labris. *Est qui leg.* Tantaleis. *Stat. 2. Theb. v.* 279. Tantalea tecta. *h. e.* Argi, quæ in urbe regnavit Tantalus. ¶ Tantaleus, i, *Ταντάλειος*, ipse Tantalus: ut *Tyndareus*, Tyndarus. *Propert. l. 4. el. 11. v.* 24. Fallax Tantaleo corripiare liquor.

TANTALICUS, a, um, Tantaleus. *Senec. in Thyest. v.* 224. Novi aurata reges sceptra Tantalici gerunt.

TANTALIDES, æ, m. *Ταντάλιδης*, filius aut nepos Tantali. *Ovid. in Ibin, v.* 436. & 2. *Trist. v.* 385. Tantalides tu sis, Tereidesque puer. *h. e.* Pelops Tantali filius. *Id. Heroid. ep. 8. v.* 45. & *in fl. l. 12. Met.* & *lib. 2. Amor. el. 8. v.* 13. & 5. *Fast. v.* 307. Tantalides omnes, ipsumque regebat Achillem. *h. e.* Agamemnon filius Atrei filii Pelopis. (Adde *Auct. Priap. carm.* 69.) *& ibid. in fl.* Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero. *h. e.* Orestæ filii Agamemnonis. *Id. 4. ex Pont. ep. ult. v.* 26. ductor Tantalidæ reducis. *h. e.* Menelai, filii Atrei. Alii intelligunt Thyestem filium Pelopis. *Id. 2. Fast. v.* 627. Tantalidæ fratres. *h. e.* Atreus & Thyestes filii Pelopis. *Vetus Poeta* apud *Cicer. 3. de nat. Deor. c.* 38. Quinam Tantalidarum internecioni modus paretur? *h. e.* nepotum Tantali.

TANTALIS, idis, f. *Ταντάλις*, filia, vel neptis Tantali. *Ovid. 6. Met. v.* 210. & *Senec. in Herc. Oet. v.* 197. & *in Oedip. v.* 613. & *in Med. v.* 954. & *Stat. 3. Theb. vers.* 193. dira convicia facta Tantalis abjecit. *h. e.* Niobe Tantali filia. Sic *Senec. in Agam. v.* 374 Tantalidos matris funera. *Ovid. Heroid. epist. 8. extr.* Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero. *h. e.* Hermione abneptis Tantali: quia Tantalus Pelopem genuit, hic Atreum, Atreus Menelaum patrem Hermionæ. *Id. ibid. v.* 66. Tantalides matres apta rapina sumus. *h. e.* ex genere Tantali.

TANTALUS, li, m. *Τάνταλος*, filius Jovis ex Pletone Nympha, pater Pelopis & Niobes, avus Atrei & Thyestæ, proavus Agamemnonis & Menelai, rex Phrygiæ primum, mox Argivorum. Huic pater concredere sua consilia solitus erat, & ad epulum deorum admittere: quæ cum ille hominibus renuntiasset, ob id dicitur apud Inferos in aqua mento tenus stare, semperque sitire: cumque haustum vult sumere, aqua recedente frustrari. item poma supra caput habere pendentia, quæ cum vult decerpere, ramis se tollentibus, aufugere. item saxum super caput ejus imminere, ruenti simile, & perpetuum timorem incutiens. Ita *Hygin. fab.* 82. *Ovid. 2. Amor. el. 2. v.* 43. Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat Tantalus. hoc illi garrula lingua dedit. *Stat. Theb. 8. v.* 51. cur non exspectant Tantalon undæ? Adde *Senec. in Herc. Fur. vers.* 752. & *in Thyest a vers.* 1. *Horat. lib. 1. sat. 1. v.* 68. & *epod.* 17. *v.* 65. *Cic. 1. Tuscul. c.* 5. & *Ovid. 2. de ar. am. v.* 605. & *lib. 3. Amor. el. 7. v* 51. *Tibull. l. 1. el. 3. v.* 77. & *Petron. in Satyr. c.* 82. Alii fabulantur, eum deos convivio excepisse, filium Pelopem membratim discerptum, eis mandendum apposuisse, ut eorum divinitatem exploraret: illos re cognita, membris ejus in unum reductis, animam per Mercurium revocasse, & humerum, quem Ceres imprudens voraverat, ex ebore supplevisse. Ita *Serv. ad 3. Georg. v.* 7. & *ad 6. Æn. v.* 603. *Stat. 1. Theb. vers.* 246. & *lib. 11. v.* 128. *Hygin. fab.* 83 & *Senec. in Thyest. a vers.* 144. Quod vero *Serv.* Corinthiorum regem facit, vel memoria lapsus est, vel confundit cum alio Tantalo, qui ibi regnavit, & fuisse dicitur justitia & pietate insignis, & ob id deorum mensis dignatus: orta fortasse fabula ex eo, quod excelsam Corinthi turrim habitabat, quæ altitudine videbatur cælum contingere. Noster enim Tantalus & scelestus fuit, & infelicissimus (unde videtur dictus esse per syncop. pro ταλάντατος, miserrimus.) itidemque filii & nepotes ejus. omnes enim & scelera admiserunt gravia, & misere perierunt. V. *Senec. in Thyest act.* 1. ubi *vers.* 53. odia, cædes, funera arcesse, & imple Tantalo totam domum. *h. e.* scelere, & ærumnis. *& vers.* 145. Animo fume Tantalum, & Pelopem aspice. *h. e.* crudelitatem. ¶ Tantali nomen habuit & filius Thyestæ, ab Atreo patruo occisus, & patri in cœna appositus. *Id. ibid v.* 718.

TANTI, *per tanto*, τοσούτου, genit. pretii, & jungitur cum verbis æstimandi. *Cic. Verr. 5. c.* 84. Frumentum tanti fuit, quanti iste æstimavit. *Terent. Adelph.* 2. 1. 49. Ubi me dixero dare tanti. *Plaut. Merc.* 2. 4. 11. Tanti quanti poscit, vin' tanti illam emi? *Cic. de Amic. c.* 16. Ut quanti quisque se ipse facit, tanti fiat ab amicis. *Plin. l. 17. c.* 1. Graviter increpuit, tanti habitare Censorem. *Id. ibid. ad fin.* Qui frugiferas arbores tanti taxaverant. ¶ *Aliquid esse tanti* est tanti æstimari, seu dignum esse, ob quod aliquid fiat. *Cæs. l. 1. B. Gall. c.* 20. *a med.* Tanti ejus apud se gratiam esse ostendit, uti, &c. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. epist.* 14. Tanti non fuit Arsacem capere, Seleuciam expugnare, ut earum rerum, quæ hic gestæ sunt, spectaculo careres. *non pegò la spesa*. *Cic. 2. Catil. c.* 7. Est mihi tanti, Quirites, hujus invidiæ tempestatem subire, dummodo a vobis belli periculum depellatur. *Id. pro Mil. c.* 22. Etsi id quidem non est tanti, quam quod propter eosdem, &c. *Id. Attic. l. 2. ep. 13. sub fin.* Juratus tibi possum dicere, nihil esse tanti. *Ovid. Met. 2. vers.* 423. Hoc certe conjux furtum mea nesciet, inquit: Aut si rescierit, sunt o, sunt jurgia tanti?

TANTIDEM, *altrettanto*, tanti etiam, æque magno pretio. *Cic. 5. Verr. c. 83. sub fin.* Tantidem frumentum emerunt, quanti, &c. *Id. ibid.* Coegit Segestanenses a Decimo tantidem publice accipere. *Enn.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c.* 3. Tantidem quasi feta canes sine dentibu' latrat. *tanto come*, &c. *Plaut. Merc.* 2. 2. 44. Decrepitus senex tantidem est, quasi sit signum pictum in pariete. *Id. Pers.* 2. 2. 18. Ubi quadruplator quempiam injexit manum, tantidem ille illi rursus injiciat manum. V. *Tantundem*. ¶ Corripitur pænultima in illo *Varron.* apud *Non. cap. 7. n.* 105. Hospes quid miser nummo curare Serapin? Quid? quasi non curat tantidem Aristoteles.

TANTILLUS, a, um, *tanto poco, o picciolo*, μικρὸς, ὅσος, diminut. a *tantulus*. *Terent. Adelph.* 4. 2. 24. Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestavi meis. δεικτικῶς, adhibendo gestum, quo res parva significetur. Sic *Catull. carm.* 97. *ad Juvent. v.* 5. nec possum fletibus ullis Tantillum vestræ demere sævitiæ. *un tantino*. Simili ratione adhibentur *hic*, & *hoc* a *Terent. Plauto, Tibull.* V. *Hic. Plaut. Mostell.* 2. 1. 47. Intus potate haud tantillo hac quidem causa minus. *Id. Pœn.* 1. 2. 61. Monstrum mulieris! tantilla tanta verba fundrtat. ¶ Sequente alia particula. *Cels. l.* 2. *c.* 8. Optimum est febrem omnino non esse: secundum est, tantillam esse, ut, &c. *Plaut. Stich.* 4. 2. 40. Tantillum loci, ubi catellus cubet, id mihi sat est loci. *Id. Rud.* 4. 4. 106. Si hercle tantillum peccassis, quod posterius postules te ad verum converti, nugas magnas egeris.

TANTISPER, adverb. *tanto tempo*, μέχρι τοῦ, μέχρις ὅτι, tamdiu: a *tantum*, & *per*, ubi *per* est parelcon, ut ab ὡς ἄνευ. Postulat post se *dum*, & *quoad*. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 50. Deinde est in carcerem deductus, ut ibi esset tantisper, dum culeus, in quem dejectus in profluentem deferretur, compararetur. *Terent. Heaut.* 1. 1. 54. Ego te meum esse dici tantisper volo, dum, quod te dignum est, facies. *Gell. l.* 6. *c.* 4. Viveret tantisper, quoad fieret permutatio. *Ulpian. Dig. lib.* 43. *tit.* 18. *leg.* 3. *ad fin.* Qui vult ire, agere tantisper, quoad de servitute constat. ¶ Usurpatur etiam sine prædictis particulis, pro aliquanto tempore. *Plaut. Aulul.* 4. 5. 6. Tantisper hic ego ad januam concessero. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 14. Totos dies scribo, non quo proficiam quid, sed tantisper impedior. ¶ Interdum notat interea. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 7. *ad fin.* Sed videro, quid efficiat: tantisper hoc ipsum magni æstimo, quod pollicetur. *Liv. lib.* 1. *cap.* 3. Tantisper tutela muliebri res Latina, & regnum avitum, paternumque puero stetit. Adde *cap.* 52. *a med.*

TANTO, *tanto*, τοσούτῳ, ablativus adverbii more usurpatus: & jungitur comparativis. *Cic. Verr.* 5. *cap. penult.* Reperietis quinquies tanto amplius istum, quam quantum licitum sit, civitatibus imperasse. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 44. Quanto erat gravior oppugnatio, tanto crebriores nuntii mittebantur. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 81. Quantum opere processerant, tanto aberant ab aqua longius. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Tanto major vis, quanto recentior. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 539. Vix illam subito posses cognoscere. tanto Sanctior, & tanto, quam modo, major erat. *quam* non refertur ad *tanto*, sed ad *sanctior* & *major*. Sic *Liv. l.* 2. *c.* 20. *a med.* Tanto vi majore, quam paulo ante magister equitum, prælium init. & *Cic. Verr.* 5. *c.* 45. Tanto ne minoris decumæ venierunt, quam fuerunt? *Justin. l.* 14. *c.* 4. *sub fin.* Tanto pulcrior hæc Antigono, quam Alexandro tot victoriæ fuerunt: ut cum ille Orientem vicerit, hic etiam eos, a quibus Oriens victus fuerat, superaverit. *Nep. in Pausan. c.* 4. *sub fi.* Huic ille, quid ex litteris comperisset, aperit. Tanto magis Pausanias perturbatus orare cœpit, ut, &c. *Sueton. in Tiber. cap.* 40. Transiit in continentem, potestatemque omnibus adeundi sui fecit: tanto magis quod ab urbe egrediens, ne quis se interpellaret, edixerat. ¶ *Tanto melior*, laudantis, probantis, acclamantis, plaudentis. *Plaut. Pers.* 2. 5. 24. Omnes sycophantias instruxi & comparavi, quo pacto ab lenone auferam hoc argentum. *Sag.* tanto melior! *Id. Truncul.* 2. 5. 60. Hem tibi talentum argenti. Philippicum est: tene tibi. *Phro.* tanto melior! noster esto. *Senec. epist.* 31. Ad honesta nitentes, quanto magis incubuerint, admirabor, & clamabo: tanto melior! surge, & respira, &c. *Phædr. l.* 3. *fab.* 5. *v.* 1. Æsopo quidam petulans lapidem impegerat. Tanto, inquit, melior! assem deinde illi dedit. *Terent. Heaut.* 3. 3. 37. Quo pacto id fieri soleat, calleo. *Chre.* tanto hercle melior! Contra *Id. Adelph.* 4. 1. 12. *Sy.* Nihil ne in mentem? *Ctes.* nunquam quidquam. *Sy.* tanto nequior! Adde *Plaut. Men.* 2. 3. 79. Similia sunt illa *Senec. de tranquill. c. ult. ante med.* Laudemus toties dignum laudibus, & dicamus: tanto fortior! tanto felicior! *Plin. in Paneg. c.* 75. Quod factum a cuncto senatu quam vera acclamatione celebratum est! tanto major! tanto augustior! ¶ Jungitur *tanto* etiam cum verbis comparationem significantibus. *Nepos in Annib. c.* 1. Tanto præstitit ceteros imperatores, quanto populus R. antecedit fortitudine cunctas nationes. *Id. in Epamin. c.* 5. Doctrinis tanto antecessit condiscipulos, ut, &c. ¶ Et cum *ante*, & *post*. *Cic. Verr.* 7. 1. 34 Si Cleomenes non tanto ante fugisset. *Curt. l.* 6. *c.* 7. *a med.* Existimans, haud incorrupta fide tanto post deferre, quæ audierat. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 476. Nunc quoque post tanto videat, &c. ¶ Cum aliis adverbiis. *Plaut. Amph.* 3. 2. 61. Bis tanto amici sunt inter se, quam prius. δὶς τόσον. *Id. Pers.* 1. 3. 73. Ter tanto pejor ipsa est, quam tu illam esse vis. *Id. Rud.* 2. 6. 37. Ego multo tanto miserior, quam tu. ¶ Cum superlativo. *Catull. carm.* 49. *ad M. Tull. vers.* 6. Tanto pessimus omnium poeta, Quanto tu optimus omnium patronus. In quibusd. libr. prior hic versus deest.

TANTOPERE, & Tanto opere, adverb. *tanto, sì grandemente*, τηλικοῦτον, τοσοῦτον, tantum, tam vehementer, usque adeo. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 92. Cur tantopere extimueras? *Id. Cas.* 3. 2. 2. Hoc erat ecastor, quod me vir tanto opere orabat meus. *Cic. pro Mur. c.* 10. Istud nescio quid, quod tantopere didicisti. *Id.* 1. *de Orat. c.* 35. *ad fin.* Neque enim tantopere hanc a Crasso disputationem desiderabam, quantopere ejus in causis oratione delector. *Quintil. in epist. ad Tryphon.* Si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas. *Nep. in Attic. c.* 7. Attici quies tantopere Cæsari fuit grata, ut, &c. *Terent. Heaut.* 4. 5. 38. Hoc, quod dudum tantopere jusseras, eo cœpi. *Id. Adelph.* 5. 8. 12. Si vos tantopere istuc vultis, fiat. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 52. Quantopere eorum animi magnitudinem admiraretur, tantopere licentiam arrogantiamque reprehendere: *Plaut.* invertit *Bacch.* 2. 2. 1. Mirum est, me, ut redeam, te opere tanto quæsere.

TANTULUM, adverb. *un tantino*, tam parum: dimin. a *tantum*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 68. *ad fin.* De omnibus nobis siquis tantulum de recta regione deflexerit. *Id. ibid. c.* 71. Si tantum oculos dejecerimus, præsto esse insidias.

TANTULUS, a, um, *sì picciolo, sì poco*, τυννοῦτος, tam parvus: diminut. a *tantus*. *Cic. de Senect. c.* 15. Quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex ceterarum frugum ac stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 8. *ad fin.* Dices, tantula ne causa? *Id. pro Rosc. Amer. c.* 45. Deinde cur tantulo venierint. *Subintelligitur* pretio. *Id.* 3. *Tuscul. c. ult.* Dolorem tantulum malum esse, ut a virtute obruatur. *Al. leg.* tantillum. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 30. Homines tantulæ staturæ tanti oneris turrim, &c. & *lib.* 4. *c.* 22. Neque has tantularum rerum occupationes sibi Britanniæ anteponendas judicabat. ¶ Usurpatur etiam substantive, ut cetera adjectiva. *Cic.* 4. *Verr. c.* 38. Et vendidisset, si tantulum moræ fuisset, quominus ei pecunia illa numeraretur. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 39. *a med.* Si ex eo negotio tantulum in rem suam convertisset. *Id. Attico l.* 15. *ep.* 27. *sub fin.* Nec quidquam posthac non modo tantum, sed ne tantulum quidem prætereris. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 59. qui tantuli eget, quantum est opus.

TANTUM, adverb. *tanto*, τοσοῦτον, tam vehementer, tantopere: cui respondet *quantum*. Jungitur fere cum verbis. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 94. Tu, ut occepisti, tantum quantum quis, fuge. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 18. De sano tantum, quantum me amas, velim cogites. *Id.* 1. *Offic. c.* 14. Id autem tantum abest ab officio, ut, &c. V. *Absum*. ¶ Cum adjectivis pro *tam*. *Virg.* 4. *Georg. vers.* 101. Nec tantum dulcia quantum & liquida. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 80. juventus Non tantum Veneris, quantum studiosa culinæ. & *sat.* 3. *v.* 313. tantum dissimilis. Ita leg. *Bentlej.* Alii *tanto*. *Velle*j. *l.* 2. *c.* 11. C. Marius quantum bello optimus, tantum pace pessimus. ¶ Pro *adeo*, sequente *ut*. *Nep. in Conone, c.* 4. Rex tantum auctoritate ejus motus est, ut Tissaphernem hostem judicaverit. ¶ Absolute *Cic. Verr.* 4. 1. 54. Ne miremini, qua ratione hic tantum apud illum libertus potuerit. *Plaut. Men. prol. v.* 16. Tantum ad narrandum argumentum adest benignitas. ¶ Significat etiam solum, tantummodo, *sol tanto, solamente*, μόνον. *Cic. pro Flacc. c.* 15. Dixit publice data. dixit tantum: nihil ostendit. *Id. Parad.* 2. Nomen tantum virtutis usurpas: quid ipsa valeat, ignoras. *Id. Verr.* 4. *c.* 54. Verrem tantum avaritia semper hianta fuisse, ingenio & cogitatione nulla. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 6. Lucilius hosce secutus, Mutatis tantum pedibus numerisque. & *sat.* 9. *v.* 3. notus mihi nomine tantum. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 101. Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto. *Sallust. in Jug. c.* 17. Tantum illud vereor, ne, &c. Παρακτικῶς est in illo *Cicer. l.* 9. *ad Attic. ep.* 9. *ad fin.* Cogitamus tantum dumtaxat nos defendere. Al. tamen leg. *tum dumtaxat*: alii aliter. ¶ *Tantum non*, solum non, pæne, propemodum, *quasi*, *ὅσον οὐ*, ὅσον οὐ: de re non quidem peracta, sed cui parum omnino deest. *Liv. l.* 5. *c.* 7. Cum agger promotus ad urbem, vineæque tantum non jam injunctæ mœnibus essent. *h. e.* solum deerat, ut injunctæ essent: ceterum erant proximæ. *Id. l.* 34. *c.* 40. Tantum non jam captam Lacedæmonem esse. *Id. lib.* 37. *cap.* 29. *sub fin.* Romanos tantum non jam circumveniri a dextro cornu. *Id. lib.* 4. *cap.* 2. *ad fin.* Cum hostes tantum non arcessierint. *Sueton. in Tiber. c.* 11. Tantum non adversis tempestatibus Rhodum enavigavit. ¶ *Tantum quod*, vix dum, commodum. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Tantum quod ex Arpinati veneram, cum mihi a te litteræ redditæ sunt. *appena era venuta*. & *Vellej. l.* 2. *c.* 117. Tantum quod ultimam imposuerat Pannonico bello Cæsar manum, cum, &c. *Cic. Attic. l.* 15. *epist.* 13. *sub fin.* Hæc cum scriberem, tantum quod existimabam ad te orationem esse perlatam. *Sueton. in Ner. c.* 6. Natus est XVII. cal. Januar. tantum quod oriente sole. *quasi sulla spuntar del sole*. & *in Aug. c.* 98. Alexandrina navis, quæ tantum quod appulerat. *allora allora*. Similia sunt illa *Cic. Verr.* 5. *c.* 53. *ad fin.* Tantum quod aratoribus Metellus obsides non dedit, se nulla in re Verri similem futurum. *sol non diede*. *mancò questo solo, che non diede*. Al. leg. *tantum non*. & *Verr.* 3. *c.* 45. Componit edictum iis verbis, ut quivis intelligere possit, unius hominis causa conscriptum esse. tantum quod hominem non nominat: causam quidem totam perscribit. ¶ Alia est ratio in illo *Livii l.* 22. *c.* 2. *a med.* Jumentorum itinere toto prostratorum passim acervi, tantum quod extaret aqua, quærentibus ad quietem parvi temporis necessarium cubile dabant. & *lib.* 33. *c.* 4. *extr.* Cum iis copiis rex hostem opperiebatur. Romanis ferme par numerus erat: equitum copiis tantum, quod Ætoli accesserant, superabant. *h. e.* solum iis superabant, quæ ab Ætolis accesserant.

TANTUMMODO, adverb. *solamente*, μόνον, μόνως, solum. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. Neque eum oratorem tantummodo, sed hominem non putant. *Id. pro Syll. c.* 10. Quæ omnia suppressa voce dixit, tantummodo ut vos, qui ea probabatis, possetis exaudire. ¶ Pro dummodo. *Sallust. in Jug. c.* 81. *sub fin.* Cum Pœni aliam conditionem, tantummodo æquam, peterent. *sol che, pur che fosse giusta*. & *Attic.* apud *Cicer. l.* 9. *ad Attic. ep.* 10. *ante med.* Tantummodo Cnæus noster ne, ut urbem ἀλογίστως reliquit, sic Italiam relinquat. Πλεοναστικῶς est in illo *Sueton. in Tiber. c.* 11. *ante med.* Unum hoc tantummodo, neque præterea quidquam, &c.

TANTUNDEM. V. *Tantusdem*.

TANTUS, a, um, *sì grande, cotanto, tanto*, τόσος, τηλικοῦτος, tam ma-

magnus: cui respondet *quantus* vel expresse, vel tacite. *Cic. 6. Phil. c. ult.* Multas magnasque habui consul conciones: nullam unquam vidi tantam, quanta nunc vestra est. *Cæs. lib. 2. B. Gall. c. 21. in fin.* Tantum eorum multitudinem interfecerunt, quantum fuit diei spatium. *Plaut. Pœn. 5. 4. 105.* Cum me hac lætitia tanta, & tantis affecisti gaudiis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 5. sub fin.* Tam multarum rerum atque tantarum ordines. *Id. 1. de Orat. cap. 10. ad fin.* Ista tanta tamque multa profitendi non censeo. *Id. 1. de Orat. c. 20.* Non idem sentio tanta hac in re, tamque immensa posse fieri. *Id. 2. Verr. cap. 16.* Tua tantaque vitia. *Id. pro Rosc. Com. c. 8. ad fin.* Qui tantas, & tam infinitas pecunias repudiarit. *Id. 3. de nat. Deor. c. 38. extr.* Conservare urbes tantas atque tales. *Id. Fam. 13. ep. 66.* Quæ tua sponte faceres in hominem tantum & talem. *Plaut. Bacch. 1. 2. 15.* Stultior es barbaro Potitio, qui tantus natu deorum nescis nomina. *tanto vecchio.* ¶ Sequente ut, aut *qui*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 43.* Non fuit tantus homo Sex. Roscius in civitate, ut de eo potissimum conquereremur. *Nep. in Agesil. c. 4.* Tanta modestia dictu audiens fuit jussis, ut si privatus in comitio esset Spartæ. *Cic. pro Marcell. c. 3.* Nulla est tanta vis, quæ non ferro ac viribus frangi possit. *Id. pro Sull. c. 2. extr.* Statuerant, tantum illud esse maleficium, quod non modo non occultari per se, sed etiam aperiri illustrarique deberet. *Senec. 3. de Ira, cap. 4.* Irascentem varie aggredieris blandeque: nisi forte tanta persona eris, ut possis iram comminuere. *così accreditata e potente.* ¶ Cum genitivo *Plin. l. 2. c. 47. ante med.* Jugi modici occursu tantus ille ventorum coercetur. *quel sì vento sì grande.* ¶ Tam parvus: vel certe non augens, sed simpliciter qualitatem rei exponens. *Cic. pro leg. Manil. c. 6.* Ceterarum provinciarum vectigalia tanta sunt, ut iis ad ipsas provincias tutandas vix contenti esse possimus. *sono tali e tanti: vel sì pochi.* & *Fam. l. 1. ep. 7. ante med.* Senatus auctoritas, cui scis intercessum esse, tantam vim habet, ut magis iratorum hominum studium, quam constantis senatus consilium esse videatur. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 10. a med.* Si bellum tantum erit, ut vos, aut successores sustinere possint. ¶ *Tantum* substantivi more. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. sub fin.* Præsidii tantum est, ut ne murus quidem cingi possit. *sì poca guarnigione.* & *Liv. l. 4. c. 57.* Cum tantum belli in manibus esset. *guerra sì premurosa.* & *Plaut. Bacch. 2. 3. 37.* Vi coactus reddidit ducentos & mille Philippum. *Nicob.* tantum debuit. *tanta somma.* & *Liv. l. 37. c. 12.* Tantum moratus, dum Eumenes cum classe assequeretur, Samum petere intendit. & *cap. 39.* Tantum progressus a castris, ut dimicaturum appareret. ¶ *In tantum*, adeo, tantopere, usque eo, *a tal segno, talmente, sì.* *Virg. Æn. 6. v. 876.* Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos. *Liv. l. 21. c. 27.* In tantum suam felicitatem virtutemque enituisse. *διαφέρειν.* *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 24.* Quædam aquæ fervent in tantum, ut non possint esse usui. *Id. l. 2. de benef. c. 23.* Danti in tantum producenda notitia est muneris sui, in quantum delectatura est eum, cui datur. *Colum. l. 11. c. 24.* Cum aqua in tantum refrixerit, quantum ne contacta corpus urat. *Id. l. 3. c. 13. a med.* Humum in tantum deprimere, donec mensuram datam ceperit. ¶ *Tantum est*, hoc, & nihil amplius, *tanto e non più.* *Terent. Eun. 5. 6. 24.* Numquid est aliud mali, quod non dixeris reliquum? *Par.* tantum est. *Id. Hec. 5. 3. 15.* Tantum ne est? *Bacch.* tantum. *Plaut. Merc. 2. 1. 31.* Numquid amplius? *Lys.* tantum est. *Id. Cas. prol. in fin.* Argentum si quis dederit, ultro ibit auctum: non manebis haruspices, tantum est. *così è, nè più nè meno: tant'è.* Adde *Trin. prol. extr.* ¶ *Tanti*, tot, *tanti.* *Plaut. Pseud. 2. 2. 37.* Quasi mihi non sexcenta tanta soli soleant credier. *Id. Amphitr. 5. 1. 5.* & *Cas. 3. 5. 4.* Ita tanta mira in ædibus sunt facta. *Lucan. l. 7. v. 834.* numquam se tanto vulture cælum Induit. *Valer. Flacc. l. 5. vers. 636.* quid tantæ coeunt in prœlia gentes? *Stat. 11. Theb. v. 160.* ut lamentabile tantis Urbibus inducrem capiti decus. *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 171.* Arebant tantis epoti millibus amnes. *Cajus Dig. l. 30. leg. 64.* Legatum valet in tantos, quanti inveniantur. *ὡς τοσοῦτος, ὅσοι.* ¶ Huc trahi videntur & hæc. *Cic. Verr. 5. c. 43.* Intelligetis sexies tantum, quam quantum satum sit, ablatum esse ab aratoribus. *sei volte tanto.* & *Hirt. de B. Afric. c. 19. ad fin.* Cum equitibus MC. peditum ac levis armaturæ quater tantis. *Liv. l. 3. c. 17.* Tantum hostium intra muros est.

TANTUSDEM, tantadem, tantumdem, *altrettanto, ταυτόν*, æque tantus, æque multus: unde genitivus *tantidem*. *Plaut. Pœn. 3. 3. 20.* Malo bene facere tantumdem est periculum, quantum bono male facere. *Labeo Dig. lib. 32. leg. 29.* Cum ita legatum esset, ut Titia uxor mea tantadem partem habeat, quantulam unus heres. Ita *Torrentin.* at *Haloand.* tantulam. *Ulpian. lib. 15. tit. 3. leg. 10. ad fin.* Si decem in rem domini verterit, & postea tantundem summam a domino mutuatus sit. *Cajus lib. 2. tit. 14. leg. 30.* Quia forte tantandem pecuniam Titio debuit. *Pompon. lib. 19. in.* & *leg. ult.* Si tibi scyphos dedi, ut eosdem mihi redderes, commodati actio est: si ut pondus argenti redderes, quantum in illis esset, tantidem ponderis petitio est. ¶ Fere usurpatur de pecunia, absolute, more substantivi. *Plaut. Pseud. 4. 7. 64.* & *109.* Tantundem argenti, quantum miles debuit, dedit huic. *Cic. Verr. 5. c. 87.* Magistratibus tantundem detur in cellam, quantum semper datum est. *tanto quanto.* & *Plaut. Pers. 4. 4. 36.* Si tibi subiti nihil est, tantundem est mihi. ¶ De aliis rebus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 63.* Erat vallus in altitudinem pedum decem: tantundem ejus valli agger in latitudinem patebat. *Cic. Tuscul. 1. c. 43. ad fin.* Undique enim ad inferos tantundem viæ est. *Plaut. Pœn. 4. 3. 48.* Ego tantundem scio, quantum tu. *Plin. in præfat.* Nec quicquam in te mutavit fortuna amplitudo, nisi ut prodesse tantundem posses, ut velles. *Senec. ep. 47.* Servi sunt? imo conservi, si cogitaveris, tantundem in utrosque licere fortunæ. *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. c. 9.*) Inter duo verba, quæ idem significant, ac tantundem valent. *Id. l. 6. c. 2. ante med.* Virium atque impetus non tantundem exigunt. *Tacit. 2. Hist. c. 50.* Tantundem apud posteros meruit bonæ famæ, quantum malæ. *Ulpian. Dig. lib. 16. tit. 7. leg. 3.* Tantundem prætor facit & de his, qui, &c. *fa, o pratica lo stesso.* ¶ Pro *tantum* simpliciter. *Plaut. Truncul. 2. 5. 7.* Quæ ausa sum tantundem dolum aggrediri. *sì grand' inganno.* Al. leg. *tantum item dolum.*

TAOS, i, m. gemmæ genus: a *ταώς*, pavo, quia pavoni similis est. *Plin. l. 37. c. 11.* Taos pavoni est similis, item aspidi, quam vocari chelidoniam invenio.

TAPANTA, *τὰ πάντα*, vox Græca Latinis litteris scripta. *Petron. in fragm. Tragur.* de uxore divitis, quæ viri animum sibi obnoxium reddidit, & sola domi imperat, c. 37. *Burm.* In cælum abiit, & Trimalchionis tapanta est. *ella è un fac totum.*

TAPES, etis, m. Tapete, tis, & Tapetum, ti, n. *tapete, τάπης, ητος, & τάπις, ιδος*, vestis stragula, fere villosa, & variis coloribus & figuris picta, qua parietes, mensæ, lecti, pavimenta, equi sternuntur. *Plin. l. 8. c. 48.* Est & hirtæ lanæ pilo crassa in tapetis antiquissima gratia. jam certe priscos iis usos, Homerus auctor est. Aliter hæc Galli pingunt, aliter Parthorum gentes. *Plaut. Pseud. 1. 2. 14.* Alexandrina belluata conchyliata tapetia. *Id. Stich. 2. 2. 54.* Babylonica peristromata, consutaque tapetia. *Martial. lib. 14. epigr. 147.* Stragula purpureis lucent villosa tapetis. *Virg. 9. Æn. v. 358.* craterasque simul, pulcrosque tapetas. & *vers. 325.* Rhamnetem adgreditur, qui forte tapetibus altis Exstructus toto proflabat pectore somnum. *Varr. apud Non. c. 14. n. 34.* Cubo in Sardinianis tapetibus. *Ovid. 13. Met. v. 638.* positique tapetibus altis Munere cum liquido capiunt Cerealia Baccho. *Virg. Æn. 7. v. 277.* Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis. *Sil. lib. 17. v. 64.* nullo decorare tapete Cornipedem Nomas assuetus. & *lib. 4. vers. 270.* Sidonio fulgentem ardore tapeta. *Turpil.* & *Cæcil. apud Non. c. 3. n. 251.* & *cap. 14. n. 34.* Glabrum tapete. ¶ Apud *Fest.* legitur *tappeta*. Rectus casus *tapes* caret exemplo: quod & *Charis.* adnotavit *lib. 1. pag. 45. Putsch.*

TAPHIUSIUS, a, um, *ταφιούσιος*, ad Taphium montem pertinens. *Plin. lib. 36. cap. 21.* Quarti generis aetites lapis Taphiusius appellatur, nascens juxta Leucadem, ubi est mons Taphius.

TAPINOMA, atis, n. *umiltà, bassezza di dire*, dictio humilis, *ταπείνωμα*: a *ταπεινός*, humilis. Vox Græca. *Sidon. lib. 4. epist. 3.* O eloquium non cailis, sed subtilis ingenii, quod nec per scaturigines hyperbolicas intumescit, nec per tapinomata depressa tenuatur.

TAPINOPHRONESIS, is, f. *ταπεινοφρόνησις*, vox Græca, quæ animi demissionem, seu abjectionem significat, *viltà, e bassezza d'animo*: a *ταπεινός*, humilis, & *φρονέω*, sapio, sentio. Usurpatur a *Tertull. advers. Psych. c. 12.* Græce.

TAPINOSIS, eos, f. *ταπείνωσις*, humilitas: a *ταπεινόω*. Hoc nomine appellatur vitium Grammaticale, cum rei magnitudo vel dignitas verbi humilitate deprimitur, seu minuitur, ut siquis parricidam vocet hominem nequam. *Virg. 1. Æn. v. 116.* Apparent rari nantes in gurgite vasto. Ubi *Servius*: In gurgite vasto, Tapinosis est, idest rei magnæ humilis expositio. Prudenter tamen Virgilius humilitatem sermonis epitheto plerumque sublevat, ut hoc loco *vasto* addidit. Adde *Charis. l. 4. pag. 241. Putsch.* qui tapinosim agnoscit & in illo *Horat. l. 1. od. 6. v. 6.* gravem Pelidæ stomachum cedere nescii. Humiliter enim *stomachum* pro ira dixisse. Item *Diomed. l. 2. pag. 445.*

TAPROBANE, es, f. *Ceilan, Ταπροβάνη*, insula magna in Oceano Eoo, Indiæ prætenta, in sinu Gangetico, de qua multa *Plin. l. 6. c. 22.* & *Pompon. Mela l. 3. c. 7. ad fin.* *Avien. in Perieges. v. 777.* Insula Taprobane gignit tetros elephantos, Et super æstiferi torretur sidere Cancri. Hæc immensa patet, vastisque extenditur oris, &c. *Ovid. 1. ex Pont. epist. 5. v. 80.* Quo tibi, si calida positus laudere Syene, Aut ubi Taprobanen Indica cingit aqua?

TAPULLAM legem convivalem ficto nomine conscripsit jocoso carmine Valerius Valentinus. cujus meminit Lucilius hoc modo: Tapullam rident legem congerræ opimi. Hæc *Festus*. V. *Congerræ*.

TARANDUS, i, m. *τάρανδος*, animal apud Scythas. *Plin. l. 8. c. 34.* Mutat colores Scytharum tarandus, nec aliud ex iis, quæ pilo vestiuntur, nisi in Indis lycaon, cui jubata traditur cervix. & *paucis interjectis*: Tarando magnitudo, quæ bovi, caput majus cervino, nec absimile, cornua ramosa, ungulæ bifidæ, villus magnitudine ursorum. Sed cum libuit sui coloris esse, asini similis est. Tergori tanta duritia, ut thoraces ex eo faciant. Colorem omnium arborum, fruticum, florum, locorumque reddit, in quibus latet metuens, ideoque raro capitur. Mirum esset, habitum tam multiplicem dari; mirabilius & villo. Eadem habet *Solin. cap. 30.* (*al. 43.*) *a med.*

TARANIS, is, m. dicebatur Jupiter a Gallis, cui humano sanguine litabant. *Lucan. l. 1. v. 446.* Et Taranis Scythicæ non mitior ara Dianæ.

TARAS, antis, m. *Τάρας*, filius Neptuni, qui primus Tarentum condidisse creditur, & a nomine suo appellasse. Græce enim Tarentum *Τάρας* dicitur. *Sier. l. 1. silv. 1. v. 103.* & *tuo mitia Oru Tares. b. e.* Tarantis colossus Tarenti, LX cubitor. altitudine. Adde *Lucan. lib. 5. vers. 376.* qui sic ipsam Tarentum appellat.

TARATALLA. *Martial. l. 1. epigr. 51.* Si tibi Mistyllus cocus, Em-

miliane, vocatur; D'cetut quare non Taratalla mihi? Horum versuum hæc est sententia. Æmilianus quidam anquum suum Mistyllum vocabat, ducto fortasse nomine ab illo *Homeri* versu *Iliad.* 1. 465. μίστυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα. h. e. secabant autem & alias res. cur non liceat, inquit *Martialis*, quemadmodum tibi a primo verbo illius carminis, ita mihi a sequentibus nomen coquo imponere, & *Taratalla* appellare?

TARATANTARA, vox tubæ, ab Ennio ficta. *Serv. in* 9. *Æn. vers.* 503. in eum versum, At tuba terribilem sonitum procul ære sonoro. Hemistichium, inquit, Ennii. Nam sequentia iste mutavit. Ille enim ad exprimendum tubæ sonum ait *taratantara dixit*. Et multa hujusmodi *Virgilius*, cum aspera invenerit, mutat.

TARBELLICUS, a, um, ad Tarbellos pertinens, Aquitaniæ populos, ut Tarbellicum æquor, *Lucan. l.* 1. *v.* 421. & Aturrus (*fluvius*) Tarbellicus. Tarbellorum meminit *Plin. l.* 4. *c.* 19. & *lib.* 31. *c.* 2. Hinc adjective Tarbella Pyrene, *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 9. nam Tarbelli Pyrenæis montibus vicini sunt.

TARDABILIS, le, tardus, torpescens, ut Tardabilis rigor, *Tertull. de anim. c.* 43.

TARDATUS, a, um, *ritardato, tardato*, βραδυνθείς, retardatus. *Cic. in carm. de suo consul. l.* 2. *de Divin. c.* 11. *ad fin.* Hæc tardata diu species, multumque morata. *Id. ad Brut. ep.* 1. *ex recentioreb.* Si hæc non essent tardata & procrastinata, bellum jam nullum haberemus. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 70. *extr.* Eadem res, celeritate insequentium tardata, nostris salutem attulit. *Virg.* 5. *Æn. v.* 453. At non tardatus casu, neque territus heros. *& Æn.* 12. *v.* 746. genua tardata sagitta. *Plin. l.* 8. *c.* 8. Præacuta bipenni crure tardato. *h. e.* debilitato.

TARDE, *lentamente, tardamente*, βραδέως, lente, pigre, cunctanter. *Plaut. Pers.* 5. 1. 19. Move manus, propera: tarde cyathos mihi das. *Virg.* 2. *Georg. v.* 3. prolem tarde crescentis olivæ. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Stellæ tum celerius moventur, tum tardius. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 31. Qui in compedibus corporis semper fuerunt, etiam cum soluti sunt, tardius ingrediuntur. *Id. Fam.* 14. *epist.* 5. Cum adversis ventis usi essemus, tardeque & incommode navigassemus. *Sallust. in Jug. c.* 11. *extr.* Hæc tardius procedunt, neque lenitur animus ferox. *vanno in lungo.* & *Cic. pro Cæcin. c.* 2. *in f.* Ut quæque res est turpissima, sic maturissime judicanda est: et in ea, in qua existimationis periculum est, tardissime judicatur. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 9. tarde, quæ credita lædunt, Credimus. ¶ Interim sero, *tardi*, ὀψέ: quia quæ tarda sunt, sero veniunt. *Cic. pro Mil. cap.* 20. *ad fin.* Cur vesperi? quid necesse est tarde? *Id. Acad.* 4. *c.* 1. *sub fin.* Triennio tardius, quam debuerat, triumphavit. *Id.* 2. *Fam. ep.* 9. In his sum locis, quo & propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur. ¶ Differunt tamen *tarde* & *sero*. Nam qui *tarde* facit, adhuc in tempore facere potest: qui *sero*, non amplius in tempore. *Petron. in Satyr. c.* 7. Tarde, imo jam sero intellexi, me in fornicem esse deductum.

TARDESCO, is, n. 3. *divenire tardo*, βραδύνομαι, tardus fio. *Lucret. l.* 3. *v.* 480. Tardescit lingua, madet mens.

TARDIGEMULUS, la, um, tarde & lente gemens. *Naevius* apud *Gell. l.* 19. *cap.* 7. Tardigemulo senio oppressus. Alii rectius leg. *tardigenulo*, ut sit a *tardus*, & *genu*, & idem significet quod *tardigradus*.

TARDI-GRADUS, a, um, *chi va tardo*, βραδύπους, qui tarde graditur. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 64. *ex Pacuvio*: Quadrupes tardigrada, agrestis, humilis, aspera, Capite brevi, cervice anguina, adspectu truci, Eviscerata, inanima, cum animali sono. *h. e.* testudo.

TARDILOQUUS, a, um, βραδύγλωσσος, qui tarde loquitur. *Senec. ep.* 40. *extr.* Summa summarum hæc erit, tardiloquum te esse jubeo.

TARDIPES, edis, βραδύπους, qui tarde incedit, aut claudicat, epithetum Vulcani, qui claudus esse dicitur. *Catull. in annales Volusii, carm.* 36. *v.* 6. Electissima pessimi Poetæ Scripta tardipedi deo daturam. *idest* igni. *Colum. l.* 10. *circa fin.* Quum & tardipedi secria jam sit solutio.

TARDITAS, atis, f. *tardezza, lentezza*, βραδύτης, lentitudo, cunctatio, mora: cui opponitur celeritas. *Cic. pro Rab. Perduell. c.* 7. Cum ingredi vix posset, non ad insequendum sibi tarditatem pedum, sed ad fugiendum impedimento fore putabat. *Id. de Univers. c.* 9. *circa med.* Ut esset mensura, quæ in istis octo cursibus celeritates tarditatesque declararet. *Id.* 1. *Offic. c.* 36. Cavendum ne tarditatibus utamur in gressu mollioribus, ut pomparum ferculis similes esse videamur. *Id. Fam.* 10. *ep.* 21. Propter tarditatem sententiarum, moramque rerum, cum ea quæ consulebantur, ad exitum non pervenirent. *Id. Phil.* 5. *c.* 9. *sub fin.* Ista legatio moram & tarditatem afferet bello. *& Phil.* 6. *c.* 3. *a med.* Plerisque in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est. *Id. pro Sext. c.* 47. Nonnunquam cunctatione & tarditate dum otium volunt etiam sine dignitate retinere, utrumque amittunt. *Id. Catil.* 3. *c.* 8. Tanta fuit operis tarditas, ut neque a superioribus consulibus, neque a nobis ante hodiernum diem (*simulacrum*) collocaretur. *Plin. l.* 8. *c.* 44. Gignitur mula ex equo & asina, sed effrenis, & tarditatis indomitæ. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 39. Tarditas onerariæ navis. *Id. Ann.* 16. *c.* 14. *extr.* veneni. *Plin. l.* 20. *c.* 9. *&* 13. *a med.* & *lib.* 23. *c.* 2. Tarditas aurium. *durezza di udire.* ¶ Translate *Cic. in Orat. c.* 68. Qui aut magistrorum inopia, aut ingenii tarditate, aut laboris fuga non sunt assecuti. *ottusità, ingegno non pronto*, hebetudo. *Id. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 5. *a med.* Quod non Academiæ vitio, sed tarditate hominum arbitror contigisse. Adde *in Tom. IV.*

Pison. c. 1. & *Quintil. l.* 1. *c.* 1. ¶ Significat etiam stultitium, aut quippiam stultitiæ proximum. *Cic. l.* 1. *de Orat. cap.* 27. *extr.* Cujus in dicendo aliquid reprehensum est, aut æterna in eo aut certe diuturna valet opinio tarditatis. Dixerat *paulo sup.* Oratoris peccatum, siquod est animadversum, stultitiæ peccatum videtur. *Id.* 1. *de Legib. c.* 19. Quid abjectius tarditate & stultitia dici potest? *Gell. l.* 16. *c.* 12. Tarditas quædam animi & stupor, qui alucinantibus plerumque usu venit.

TARDITIES, ei, f. idem ac tarditas. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 866. Multa emittuntur tarditie & socordia.

TARDITUDO, inis, f. idem ac tarditas. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 29. Podagrosi estis, ac vicistis cochleam tarditudine. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 866. Atque eccos segnes somno & tarditudine.

TARDIUSCULUS, a, um, ὑποβραδύς, aliquantum tardus: dimin. a *tardus*. *Terent. Heaut.* 3. 2. 4. Illa Cliniæ servus tardiusculus est. *tardetto, alquanto lento, o pigro.* & *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 3. *n.* 54. ad cursuram sum tardiuscula.

TARDO, as, avi, atum, a. 1. *intertenere, ritardare*, ἐπέχω, tardum facio, tarditatem & moram affero, moror, retardo. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 5. Mea dubitatio aut impedire profectionem videbatur, aut certe tardare. *Id.* 6. *Attic. ep.* 8. Nos Etesiæ vehementissime tardarunt. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 19. Nunc huc, nunc illuc, & utroque sine ordine curro: Alta puellares tardat arena pedes. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. cap.* 52. Eorum animi magnitudinem admirari, quos non castrorum munitiones, non altitudo montis, non murus oppidi tardare potuisset. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 14 *a med.* Transeundi difficultas celeritatem insequendi tardare posset. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 46. & *lib.* 1. *B. Civ. c.* 27. Tardare impetum hostium. *Horat. l.* 2. *od.* 17. *vers.* 24. volucrisque fati tardavit alas tutela Jovis. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 26. Palus, quæ perpetua intercedebat, Romanos ad insequendum tardabat. *Cic. pro Cæcin. c.* 27. Me ratio pudoris a præsentis laude tardaret. *Id. Phil.* 11. *c.* 10. Vereor, ne exercitus nostri tardentur animis. ¶ Cum infinito *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 43. *extr.* Ut reliqui ob timorem propius adire tardarentur. ¶ Absolute neutrorum more, cessare, procrastinare, differre, moram trahere, *porter in lungo, tardare, differire*, βραδύνω. *Cic. ad Brut. ep.* 18. Quæsivit, arcesseremus ne te, an tardare & commorari te, melius esset. *Id. ad Attic. l.* 6. *ep.* 7. *ad fin.* Numquid putas reipublicæ nomine tardandum esse nobis. *Plin. l.* 11. *cap.* 11. Apes fucis imperant, primosque in opera compellunt: tardantes sine clementia puniunt.

TARDOR, oris, m. tarditas, tarditudo. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 255. Versuum tardor.

TARDUS, a, um, *lento, tardo, pigro*, βραδύς, lentus, cunctabundus, piger, remissus: cui opponitur celer, velox, festinus. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 24. *ad fin.* Valens, an imbecillus; longus, an brevis; velox, an tardus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 68. Qualem existimas, qui in adulterio deprehenditur? tardum. *Id.* 2. *de Fin. c.* 13. Tarda & languida pecus. *Id. l.* 10. *Attic. ep. ult.* Omnia adhuc tarda & spissa. *Tibull. lib.* 4. *carm.* 1. *v.* 89. Quis tardamve sudem melius, celeremve sagittam Jecerit? *Cic.* 1. *de Orat. c.* 60. Tardiores tibicinis modos, & cantus remissiores facere. *Id.* 9. *Attic. ep.* 13. *ante med.* Eo tardior ad discedendum fui, quod, &c. *& lib.* 7. *ep.* 3. *circa med.* Bibulus in decedendo erit, ut audio, tardior. *Senec. in Oedip. v.* 293. Quod tarda fatu est lingua, haud te mirari addecet. *Virg. Georg.* 1. *v.* 273. tardus asellus. *& l.* 2. *v.* 206. tardi juvenci. *& lib.* 3. *v.* 14. tardis flexibus errat Mincius. *Id.* 5. *Æn. v.* 682. Stuppa vomens tardum fumum. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 16. Quærebam tardas anxius usque moras. *Ovid.* 10. *Met. v.* 49. incessit passu de vulnere tardo. *Virg.* 2. *Æn. v.* 436. Pelias vulnere tardus Ulyssi. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 3. Homines spissigradissimi, tardiores, quam corbitæ sunt in tranquillo mari. *Virg.* 1. *Georg. v.* 32. novum tardis sidus te mensibus addas. *h. e.* æstivis, qui longiores esse videntur, & revera horæ æstivæ sunt hibernis longiores: vel quia optat, ut diu vivat: vel quia in his Virgo & Libra tarde oriuntur. Ita *Servius*. Sic *lib.* 2. *vers.* 481. Quid tantum Oceano properent se condere soles Hiberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet. *h. e.* tarde venientibus, inquit *Servius*: & æstivis dixisse videtur, ne bis idem tempus significaret. *Ovid.* tamen *tardam noctem* longam dixit, *lib.* 2. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 26. ¶ Cum genitivo *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 547. tardusque fugæ, longumque resistens. *h. e.* tardus ad fugiendum. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 3. *v.* 233. docilis fallendi, & nectere tectos Nunquam tarda dolos. ¶ Metonymia est in his. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 32. tarda podagra. *Id. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 88. & *Tibull. l.* 2. *el.* 2. *v.* 19. senectus. *Senec. in Phæniss. v.* 568. Stridente tardum machina ducens onus. *Juvenal. sat.* 4. *vers.* 107. Montani quoque venter adest abdomine tardus. ¶ Transfertur ad animum & ingenium, hebetemque & obtusum significat, atque ægre aut vix percipientem ea, quæ ab aliis percipi solent. quare & stultus est, aut stulto similis: *ottuso, tardo, goffo, sciocco*. *Terent. Heaut.* 4. 5. 27. Prorsum nihil intelligo. *Syr.* vah! tardus es. *Cic.* 1. *Acad. c.* 8. Sensus omnes hebetes & tardos esse, nec percipere ullo modo res eas, quæ subjectæ sensibus videantur. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 5. *ad fin.* Nimis indociles quidam, tardique sunt. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 24. Primum ingenio eximio sit, necesse est. tardis enim mentibus virtus non facile comitatur. *Id. Agrar.* 3. *c.* 2. *circa med.* Quem vestrum tam tardo ingenio fore putavit, cui, Sullam dictatorem fuisse, in mentem venire non posset? ¶ *Tardus sapor* apud *Virg.* 2. *Georg. v.* 126. *Servio* est, qui vix intelligitur: *Nonio cap.* 4. *n.* 457. diuturnus & perseverans: *Philargyrio* gravis, & diu palato immorans. ¶ Refertur & ad orationem. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 53. In utroque genere

nere dicendi & principia tarda sunt, & exitus tamen spissi & producti esse debent. *Id. in Bruto, c. 59. extr.* Curio cum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. *& cap. 70. ad fin.* Lentulus non tardus sententiis, non inope verbis. *Plin. l. 4. ep. 7. circa med.* Os confusum, hæsitans lingua, tardissima inventio, memoria nulla. *Quintil. l. 10. c. 3.* Sit vel tardus, dum diligens stilus. *Cic. in Orat. cap. 64.* Spondeus quod est e longis duabus hebetior videtur & tardior. *Quintil. lib. 10. cap. ult. a med.* Tum & tardior pronuntiatio moras habet, & suspensa ac velut dubitans oratio.

TARENTINUS, a, um, *di Taranto, Tarentino*, ad Tarentum pertinens. *Varr. l. 1. R. R. c. 14. extr.* Tarentinus ager. *Plin. l. 3. c. 11.* Tarentinus sinus. *golfo di Taranto. & Flor. l. 1. c. 18.* Tarentinum bellum. *h. e.* quod cum Tarentinis & Pyrrho gesserunt Romani: de quo & in Epitom. *Livii lib. 12. 13. 14. & 15. &c.* Laudat *Plin. l. 15. c. 13.* Tarentinas castaneas, ut faciles, nec operosas cibo, planas figura. *cap. 22. ad fin.* nuces juglandes, duum generum, fragili putamine (quarum meminit & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 14. sub fin.* item *Pallad. in Januar. tit. 15. ad fin.*) & duas, quæ sunt amplissimæ, & minime jucundæ: *cap. 18.* ficus et prædulces: *lib. 29. c. 2.* item *Varr. l. 2. R. R. c. 18.* lanas. & *Colum. l. 7. c. 2. & 4.* oves, ut mollissimi velleris: quas & Græcas appellant. *Id. Colum. l. 5. c. 10. a med. & Plin. l. 15. c. 15. & Macrob. l. 2. Saturn. c. 15.* pira, ut serissima quidem, sed generosissima. ¶ *Favorin.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 14.* oves & nuces Tarentinas dici ait, quasi *Terentinas*, a *terens*, quod est lingua Sabinorum, molle: unde Terentios quoque dictos putat Varro. Hinc & Horatium fortasse dixisse (*lib. 2. sat. 4. v. 34.*) molle Tarentum. ¶ *Cato R. R. c. 151.* Tarentinam cupressum memorat, quam in Creta nasci, scribit *Plin. l. 16. c. 33* & in Italia advenam esse, quæstuosissimam omnium, & dotem filiarum olim dictam. ¶ Præterea Terentina myrtus, sativa, folio minuto, topiariis idonea, laudatur a *Plin. l. 15. cap. 29. a med.* Tarentinum porrum a *Colum. l. 11. c. 11. a med.* Unde *Martial. l. 13. epigr. 18.* cujus lemma, *Porri sectivi*: Fila Tarentini graviter redolentia porri Edisti quoties oscula clausa dato. ¶ Tarentinus sal, omnium suavissimus atque candidissimus ab *eod. Plin. l. 31. c. 7. circa med.* ¶ Tarentina purpura, ab *eod. l. 9. c. 39.* ubi recitat hæc verba *Corn. Nepot.* Me juvene violacea purpura vigebat, cujus libra denariis centum venibat: nec multo post rubra Tarentina. huic successit dibapha Tyria, &c. *Horat.* hanc violaceam fuisse significat, *l. 2. ep. 1. v. 207.* Lana Tarentino violas imitata veneno. ¶ Rursus *Plin. l. 14. c. 3.* uvam Tarentinam prædulcem commendat: & *cap. 6. a med.* Tarentina vina: quæ memorantur etiam a *Martial. in lemmate distichi antepenult. l. 13.* ¶ Tarentinas delicias dicit *Flor. in fi. cap. 18. l. 1.* pompa, aurum, purpuram, signa, tabulas, quorum magnam vim, ut ex urbe tunc opulentissima, in triumpho Romani asportarunt. ¶ Tarentini equitis genus fuit equitatus, quo Tarentini primum usi sunt, levi armatura instructus, & committendis prœliis aptus: cujus meminit *Cic. Attic. l. 5. ep. 19. a med. & Liv. l. 35. c. 28. & 29. & lib. 27. c. 40. sub fin.* Eos describit *Ælian. de instruend. acieb. & Lips. l. 3. de milit. Rom. in fi.*

TARENTUM, ti, n. & Tarentus, ti, f. *Taranta, Τάρας*, urbs ampla Magnæ Græciæ ad sinum, qui Tarentinus dicitur, in confinio Salentinorum, olim valde potens, ut quæ vel cum Romanis bellum gesserit: cujus conditor fuit Taras Neptuni filius. Auxit vero & amplificavit Phalantus Lacedæmonius cum Partheniis illuc appulsus, ut est apud *Flor. l. 1. c. 18. & Justin. l. 3. c. 4. sub fin. cap. 1. l. eo.* unde Lacedæmonium dicitur ab *Horat. in fin. od. 5. l. 3. & ab Ovid. Met. 15. v. 50.* molle, & imbelle ab *Horat. l. 2. sat. 4. v. 34. & lib. 1. epist. 7. v. 45.* quia ejus cives ob affluentia rerum omnium deliciis & luxui dediti fuerunt. *Sil. l. 11. v. 433.* superba Tarentus. *Sidon. carm. 5. v. 430.* Ipsaque, quæ petiit, trepidaverat uncta Tarentus. ¶ Alia ad Tarentum pertinentia V. in voce præced.

TARMES, itis, m. *tarmola, termo, tarlo, θρίψ*, teredo, vermiculus carnem exedens, ut docet *Paul.* ex *Festo*: item lignum. *Plaut. Mostell. 3. 2. 138.* Postes ambo ab infimo tarmes secat. *Vitruv. l. 2. c. 9. ante med.* Abies procreat, & alit tarmitem, ab eoque vitiatur. Al. leg. *termitem* eod. sensu. Adde *Serv. ad Virg. 1. Georg. v. 256.*

TARPEJANUS, a, um, ad Tarpejum montem pertinens, ut Tarpejanus hædus, *Apic. l. 8. c. 6. & 8. a med.*

TARPEJUS, a, um, trisyllab. ad Tarpejam pertinens, quæ fuit virgo Romana, filia Sp. Tarpeji, sub Romulo. Cum arcem Sabinis prodidisset, ab his pro armillis & auro, quæ pretium proditionis pacta erat, scutis injectis obruta est. *Ovid. Met. 14. v. 776.* arcisque via Tarpeja reclusa Digna animam pœna congestis exuit armis. V. *Liv. l. 1. c. 11. Propert. l. 4. el. 4. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 2. Flor. l. 1. c. 1. Valer. Max. l. 9. c. 6. n. 1.* Ejus effigiem in æde Jovis Metellina positam fuisse, docet *Fest.* in *Tarpejæ*. ¶ Ab hac Tarpeja, ut scribit *Varr. l. 4. de L. L. cap. 7.* dictus est *Tarpejus mons, Tarpeja rupes, Tarpejum saxum*, quod *Capitolium*, & *Capitolinus mons*, & *Saturnius* olim nomen habuit, in quo arx, & templum Jovis. *Fest.* in *Saxum*: Saxum Tarpejum appellatum ajunt partem montis, qui ob sepultam Tarpejam ibi virginem, quæ eum montem Sabinis prodere pacta erat, ita nominatus est: Vel ab eo, quod quidam nomine L. Tarpejus, Romulo regi cum propter raptas virgines adversaretur, in ea parte qua saxum est, de noxio pœna sumpta, Tarpejum dictum. noluerunt faedum locum cum altera parte Capitolii conjungi. *Propert. lib. 4. el. 4. extr.* videtur docere a Tarpejo patre, non a Tarpeja filia Tarpejæ rupi nomen esse factum. Sed *Passerat.* pro *duce Tarpeio* legi vult *duce Tarpeja*: alii aliter. *Tacit. 4. Hist. c. 7.* Qua Tarpeia rupes centum gradibus aditur. *Id. 6. Ann. c. 19.* Sex. Marius saxo Tarpejo dejicitur. *Propert. l. 4. el. 4. v. 27.* Tarpeja arx. *& ibid. v. 1.* Tarpejum nemus. *& eleg. 8. v. 31.* Tarpeji luci. *Liv. l. 1. c. 55.* Tarpejus mons. *Virg. 8. Æn. v. 347.* Hinc ad Tarpejam sedem, & Capitolia ducit, Aurea nunc, olim silvestribus horrida dumis. *Propert. l. 4. el. 1. v. 7.* Tarpejus pater. *h. e.* Jupiter Capitolinus. *Juvenal. sat. 13. v. 78.* Per solis radios, Tarpejaque fulmina jurat. *Lucan. lib. 8. v. 863.* Tarpeji dei. *h. e.* qui una cum Jove in Capitolio colebantur, Juno, Minerva, Apollo, Mars. *Martial. l. 7. epigr. 59.* Tarpeja aula. *h. e.* Capitolinum templum. *Id. l. 9. epigr. 4.* Tarpejæ frondis honos. *h. e.* corona, quæ dabatur victori in ludis Capitolinis. Sic *epigr. 41.* Tarpejæ coronæ. *& lib. 4. epigr. 54.* Tarpeja quercus. V. *Capitolinus*. ¶ De Tarpeja lege V. *Aternia*. ¶ In illo *Senecæ de Ira, l. 1. c. ult. ante med.* Cum Tarpejo proditorem hostemve publicum imponam, &c. intelligitur Tarpejum saxum, ex quo præcipites dabantur: cujus supplicii exempla habentur apud *Liv. l. 6. c. 20. Vellej. l. 2. c. 24. Tacit. 6. Ann. c. 19. &c.* V. *Saxum*. ¶ *Tarpeja pudicitia* apud *Propert. l. 1. el. 16. v. 2.* est Tarpeja pudica: sed de alia Tarpeja sermo est, & aliis temporibus nata, longe scilicet post Sp. Tarpeji filiam. *Vulpio* est Pudicitia Patricia: de qua V. *Liv. l. 10. c. 23.*

TARQUINIENSIS, se, ad Tarquinios pertinens, quod est oppidum Etruriæ colonia Romanorum, ultra lacum Sabatinum, qui & ipse Tarquiniensis dicitur: nunc *la Turchina*. Hinc *Tarquinienses* apud *Liv. l. 2. c. 6. extr. & in Epit. l. 7. & Plin. l. 3. c. 5.* ejus oppidi cives. *Id. Plin. l. 2. c. 95.* Tarquiniensis lacus. *& Cic. 2. de Divinat. c. 23.* ager. *Valer. Max. l. 5. c. 3. n. 3.* fundus.

TARQUINIUS, a, um, ad Tarquinios pertinens, familiam Tarquiniis oppido oriundam, ex qua duo Romæ regnarunt, Priscus, & Superbus. *Liv. l. 1. c. 47.* Tarquinium nomen. *Id. l. 2. cap. 18.* Tarquinia factio. *Al. leg.* Tarquiniena.

TARQUITIUS, pro Tarquinius per contemptum. *Festus*: Tarquitias scalas, quas rex Tarquinius Superbus fecerit, abominandi ejus nominis gratia ita appellatas esse, ait vulgo existimari Verrius.

TARRACINENSIS, se, ad Tarracinam pertinens, oppidum Latii in Volscis, prius Anxur dictum, ut Cepetius Tarracinensis, *Sallust. in Catil. c. 47.* Tarracinenses, *Tacit. 4. Hist. c. 3. h. e.* ejus oppidi cives. ¶ Scribitur etiam *Terracina*, & *Terracinensis*. In vet. lap. apud *Gud. pag. 103. n. 2.* Municip. Terracin. ¶ In alio apud *Gruter. pag. 152. n. 8.* est *Terracina*: sed parum auctoritatis habet, quia sub Theodorico inscriptus est.

TARRACONENSIS, se, ad Tarraconem pertinens, ut Tarraconensis colonia, *Tacit. 1. Ann. c. 78.* Tarraconense vinum, *Plin. lib. 14. c. 6. sub fin.* quod etiam a *Martiale l. 13. epigr. 118. & Sil. l. 3. v. 370.* laudatur, ut solis Campaniæ vinis secundum. Hispania Tarraconensis, *Plin. l. 3. c. 1. h. e.* citerior. Est enim Tarraco, onis, *Ταῤῥάκων*, *Tarragona*, urbs Hispaniæ ad Subin fluvium, colonia Romanorum, in confinio Cataloniæ, in ora maris mediterranei. *Plin. l. 3. c. 3. Martial. loc. cit.* Tarraco Campano tantum cessura Lyæo. Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis. *Sil. lib. 15. v. 177.* hospita Tarraco Baccho.

TARSENSIS, se adject. a Tarso oppido, quod est Ciliciæ metropolis, apud ostia Cydni fluvii. ut Tarsense pelagus, *Colum. lib. 8. c. 16. in fin.* ¶ Tarsenses, ejus urbis incolæ. *Cic. l. 5. ad Attic. ep. 21.*

TARTAREUS, a, um, *infernale, Tartareo, Ταρτάρειος*, ad Tartarum & Inferos pertinens. *Cic.* vertens *Sophoclis* versus *l. 2. Tuscul. c. 9.* Tartarea tenebrica plaga. *Virg. 6. Æn. v. 395.* Tartareus custos. *h. e.* Cerberus. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 215.* Tartareus rex. *h. e.* Pluto. *Virg. 7. Æn. v. 328. & Stat. 5. Theb. v. 66.* Tartareæ sorores. *h. e.* Furiæ. *Virg. 12. Æn. v. 846.* Tartarea Megæra. *Lucan. l. 6. v. 712.* Tartareum antrum. *h. e.* Inferi. *& vers. 651. l. 6.* Tartarei reges. *Ovid. 6. Met. v. 676.* Tartareæ umbræ. *Virg. Æn. 6. v. 295.* Tartareus Acheron. *& vers. 551.* Phlegethon. *Senec. in Hippol. v. 1179.* Tartarei lacus. *Id. in Herc. Fur. v. 436.* Tartareæ tenebræ. *Stat. 1. Theb. v. 85.* Tartarei regina barathri. *h. e.* Tisiphone. *Val. Flacc. l. 4. v. 579.* Tartareæ volucres. *h. e.* harpyiæ. ¶ Translate *Virg. Æn. 7. v. 513. de Alecto*. cornuque recurvo Tartaream intendit vocem. Ubi *Servius*: Aut terribilem, aut fortem secundum usum dixit. *Phædr. l. 4. fab. 1. v. 9.* Quos (mures) immolatos victor (*mustela*) avidis dentibus Capacis alvi mersit Tartareo specu. *Sepolcrale*. *Claudian. de B. Gild. v. 180.* Splendet Tartareo furialis mensa paratu. *h. e.* ferali, terribili, crudeli. *Val. Flacc. l. 6. v. 435.* tauri Tartaream proflantes pectore noctem.

TARTARINUS, a, um. *Festus*: Tartarino cum dixit Ennius, horrendo & terribili Verrius vult accipi: a Tartaro, qui locus apud Inferos. Ennii versum vide in *Palude*.

TARTARUS, & Tartaros, ri, m. & *in plur.* Tartara, orum, n. *Tartaro*, in Fabulis est filius Ætheris & Terræ, pater Gigantum, ut est apud *Hygin. in præfat. & fab. 152.* Sumitur etiam pro loco profundissimo Inferorum, ex quo manat Acheron fluvius, ut *Serv. ad Æn. 6. v. 135. & 295.* docet. Est enim carcer Inferorum triplici muro circumdatus, & Phlegethonta cinctus, ubi puniuntur sontes: itaque detinentur, ut ne numinum quidem favore inde extrahi possint. Est ἀπὸ τοῦ ταράττειν, quod cuncta illic turbata: vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν, a tremore frigoris. *Virg. 6. Æn. v. 578.* Tartarus ipse Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras, Quantum ad athe-

ætherium cæli suspectus Olympum. & vers. 542. at læva malorum Exercet pœnas, & ad impia Tartara mittit. Lucret. l. 3. v. 1025. lucis egenus Tartarus horrificos eructans faucibus æstus. Stat. l. 2. Sylv. 7. v. 216. de Lucano mortuo. Tu magna sacer & superbus umbra Nescis Tartaron, & procul nocentum Audis verbera. Virg. 6. Æn. v. 135. & Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 22. Tartara nigra. Ovid. 10. Met. v. 20. opaca. Id. l. 1. v. 113. tenebrosa. & lib. 11. v. 670. & lib. 12. v. 523. & 619. inania. scil. quia nulla ibi corpora. Id. in Ibin, v. 575. & Senec. in Oedip. v. 869. ima. Virg. 4. Æn. v. 243. tristia. Senec. in Hippol. v. 951. profunda. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 122. pigra. ¶ Pater Tartarus est Pluto. Valer. Flacc. l. 4. v. 258. Et patet ora ores cæsorum Tartarus umbras ad spectacula pugnæ amittit. Manil. l. 2. v. 46. tenebris immersum Tartaron atra in lucem de nocte vocant. Ita leg. Scalig. alii aliter. ¶ Est hoc nomine etiam fluvius agri Veronensis, cujus meminit Tacit. 3. Hist. c. 9. Item unum ex ostiis Padi, alio nomine Philistina fossa: quia prope eas illud flumen in Padum influit. Plin. l. 3. c. 16. ad fin. V. Geographos.

TARTESSIACUS, a, um. V. in Tartessius.

TARTESSIS, idis, f. Tartessis lactuca, crispissima vertice, & thyrso candida, quam generant Tartessi litore Gades, laudatur a Colum. l. 10. v. 185. 192. & 370. & lib. 11. c. 3. ante med. ¶ Scribitur & Tartesis.

TARTESSIUS, a, um, ad Tartessum pertinens, extremæ Hispaniæ Bæticæ urbem, in ora freti Herculei, contra Mauritaniam Tingitanam, alio nomine Carteja: nunc Tariffa. Plin. l. 3. c. 1. & Pompon. Mela l. 2. c. 6. sub fin. Quare Poetica eo mundi dicitur sol, cum occidit. Sil. l. 3. v. 399. Tartessos stabulanti conscia Phœbo. Ovid. 14. Met. v. 416. Presserat occiduus Tartessia litora Phœbus. Sil. l. 10. v. 538. anhelantes flagas in Tartessia Phœbus Merserat equos. & lib. 6. v. 1. Jam Tartessiaco quos solverat æquore Titan, In noctem diffusus, equos jungebat Eois Litoribus. Id. lib. 16. v. 637. Tartessia tellus. Colum. l. 10. v. 370. Et Tartessiacae, Paphiæque revellere thyrsos. h. e. lactucam. V. Tartessis. ¶ De re impossibili Claudian. in epist. ad Olybr. v. 13. lucem jam condet Hydaspes, Et Tartessiaco, Sol, oriere vado. ¶ Murænam Tartessiam, Varro apud Gell. l. 7. c. 16. docet magni pretii in cœnis fuisse. ¶ Sumitur & pro Hispano. Sil. l. 13. v. 673. nunquam subibat Germano devexa jugum Tartessia tellus. (alia lib. 15. v. 5.) Claudian. l. 1. in Rufin. v. 101. Non Tartessiacis illum satiaret arentis Tempestas pretiosa Tagi. Sidon. carm. 5. v. 286. Ad Tartessiacum venit Indus æquor Iberum. ¶ Etiam Gadium insulæ Tartessus dicta est. Plin. l. 4. c. penult. ¶ Scribitur etiam e simplici Tartesiacus, Tartesius, Tartesus.

TARTESSUS, & Tartessos, i, f. Sil. l. 5. v. 399. Audit Tartessus latis distermina terris. V. vocem præced.

TARVISANUS, & Tarvisinus, a, um, Trivigiano, ad Tarvisium, seu Tarvisinum pertinens: quæ est urbs Venetiæ ad Silim fluvium, Trivigi, Treviso. In veteri Laterculo militum apud Gruter. pag. 301. & Tarvisi habetur, & Tarvisio: sed Murator. pag. 318. utrobique edidit Tarvisio. In veteri Lap. insculpto A. C. CXLIV. & U. C. DCCCXCVI. apud eund. Murator. pag. 318. bis habetur Tarvisium. In Tom. 2. antiquit. med. ævi ejusd. Murator. pag. 741. nummus argenteus sub Carolo M. signatus habet Tarvisio in aversa parte. Venant. Fortun. l. 4. de vita S. Martini, v. 681. Qua mea Tarvisus residet, si molliter intras. Plin. l. 3. c. 18. Fluvius Silis ex montibus Tarvisanis. Al. leg. Taurisanis. Lapis apud Murator. pag. 2085. n. 1. T. Firmius Q. F. Tervisanus. Alius apud eund. pag. 849. n. 3. Laurentius miles de numero Tarvisiano. ¶ Tarvisinus pro Tarvisinus, et Tarvisinum horreum, legitur apud Cassiodor. lib. 10. ep. 27.

TARUM, lignum aloes, Plin. l. 12. c. 20.

TASCONIUM, ii, n. terra alba, similis argillæ, ex qua catini fiunt, in quibus coquitur aurum. Plin. l. 33. c. 4. Catini fiunt ex tasconio. Hæc est terra alba similis argillæ. Neque enim alia afflatum, ignemque, & ardentem materiam tolerat.

TASIS, f. [illegible], intensio, intentio, vehementia. Vox Græca a [illegible], intendo. Martian. Capell. l. 9. pag. 318. Est autem intensio, quam dicimus tasim, qua vox persistit ac perseverat.

TAT. V. Tata.

TATA, æ, m. pater, vox puerilis, qua illi utuntur, cum patrem vocant, ut mammam appellant matrem. Varro apud Non. c. 2. n. 97. Cum cibum ac potionem buas ac papas vocent, & matrem mammam, patrem tatam. ¶ Propria est nutritor, educator. Martial. lib. 1. epigr. 101. Mammas atque tatas habet Afra, sed ipsa tatarum Dici, & mammarum maxima mamma potest. Inscript. apud Fabrett. pag. 142. Saturnino pater, & Phœbus tata fecerunt. Alia apud Gruter. pag. 662. n. 6. Elpidius Pamphilus Platoni tatæ suo bene merenti fecit. Alia apud Reines. class. 11. n. 44. Pater piissimo filio fecit, & Anthus tata. Alia apud Murator. pag. 1470. n. 6. Primitivo ...... Herennius Fortunatus tata, & Herennia Rhodine mamma B. M. fecerunt. Adde aliam apud eund. pag. 983. n. 3. & 15. 13. n. 6. ¶ In alia, pag. 2157. n. 5. dubitat Murator. nutritorem ne, an avum significet.

TATÆ! interjectio exsultantis, & joculariter exclamantis. Plaut. Stich. 5. 7. 3. Sag. Fac tu hoc modo. Stich. at tu hoc modo. Sag. babæ! Stich. tatæ! Sag. papæ! Stich. pax. V. At at. ¶ Item admirantis. Plaut. Truc. 3. 1. 18. Tatæ! ecquis est? nulla est? ecquis aperit hoc ostium? Al. leg. tat.

TATIANUS, a, um, ad T. Tatium pertinens, Tatiensis: ut Tatiani latrones. Fest. in Tatium.

TATIENSES, ium, m. una ex tribus centuriis equitum populi Romani, regnante Romulo, idest Sabini illi, qui T. Tatii regis ductu bellum Romanis propter virginum raptum intulerant, deinde fœdere percusso domicilium Romam transtulerunt. Varro l. 4. de L. L. c. 9. Pedian. in 3. Verr. c. 5. Liv. l. 1. c. 13. extr. Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 2. Hinc Ovid. 3. Fast. v. 131. Quin etiam partes totidem Tatiensibus illa, Quasque vocant Ramnes, Luceribusque dedit. Al. ubique leg. Titienses a prænomine, non a nomine regis Sabini. ¶ Quod autem Ascon. Varr. & alii Tribus, non centurias appellant, ideo est, quia excerptæ sunt ex primis illis Tribubus, in quas Romulus universum populum diviserat: quas Tribus credi non potest ex solis equitibus constitisse. V. Tribus.

TATIES pro Tatienses quidam leg. apud Varron. l. 4. de L. L. c. 9. ut Ramnes pro Ramnenses.

TATIUS, a, um, adject. ad Tatium Sabinorum regem pertinens. Propert. lib. & eleg. 4. v. 29. Ignes castrorum, & Tatiæ prætoria turmæ.

TATTÆUS, a, um, [illegible], pertinens ad Tattam, ingentem lacum Phrygiæ magnæ, in confinio Pisidiæ & Lycaoniæ: unde Tattæus sal, oculis utilis, laudatur a Plin. l. 31. c. 7. circa med.

TATULA, æ, m. Vetus lapis apud Donium class. 4. n. 63. Aurelio Heraclidæ agitatori factionis Venetæ ..... fecit M. Ulpius Apolaustus tatulæ B. M. h. e. nutritori, educatori: & est vox blandientis.

TAU, apud Auson. quid sit, V. in Al.

TAULANTIUS, a, um. Taulantii populi Illyrici, quorum urbes Dyrrhachium & Apollonia. Lucan. lib. 6. v. 16. Quemque vocat collem Taulantius incola Petram. Sil. lib. 15. v. 293. Taulantius incola. Adde Plin. l. 3. c. 22. sub fin.

TAURA, æ, f. vacca sterile, [illegible], vacca sterilis. Varr. l. 2. R. R. c. 5. Quæ sterilis est vacca, taura appellatur. Fest. Tauras vaccas steriles appellabant, ait Verrius, quæ non magis pariant, quam tauri: Sed vero similius fit ex Græco dictas, quia Græci vaccas [illegible] appellant. Colum. l. 6. c. 22. Et utique tauræ, quæ locum occupant fecundarum, ablegandæ. ¶ Apud Serv. ad Æn. 2. v. 140. dicitur taurea.

TAUREUS, a, um, di bue, [illegible], taurinus, bubulus. Ovid. 4. Fast. v. 341. Et feriunt molles taurea terga manus. h. e. tympanum ex corio bubulo. Virg. 9. Æn. v. 706. taurea terga. h. e. scutum ex eod. corio. ¶ Taurea, æ, absolute est flagrum bubulum, lorum. Juvenal. sat. 6. v. 491. taurea punit Continuo flexi crimen facinusque capilli. Tertull. ad Martyr. c. penult. Alii inter venatorum taureas scapulis patientissimis inambulaverunt. ¶ Item vacca sterilis, taura. Serv. ad Æn. 2. v. 140. ¶ De Taureis ludis V. Taurii.

TAURI, orum, [illegible], populi Scythiæ. V. Tauricus.

TAURICORNIS, ne, adject. che ha le corna di toro. Prudent. in Rom. v. 222. Saltat Tonantem tauricornem ludius. h. e. Jovem in taurum versum ad rapiendam Europen.

TAURICUS, a, um, [illegible], ad Tauros pertinens, populos Scythiæ Europææ, a quibus dicta est Chersonesus Taurica, nunc la Crimea, ubi habitarunt, & Dianæ hospites omnes solebant immolare. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 2. v. 80. Cultaque Orestææ Taurica terra deæ. Id. 4. Trist. el. 4. v. 63. ubi Taurica diræ Cæde pharetratæ pascitur ara deæ. Id. in Ibin, v. 386. Thoanteæ Taurica sacra deæ. V. Iphigenia. ¶ De Taurica Chersoneso Plin. l. 4. c. 12. post med. ¶ De Tauricis ludis V. Taurii.

TAURIFER, ra, rum, [illegible], tauros ferens. Lucan. l. 1. v. 473. taurifera ubi se Mevania campis Explicat. h. e. in quibus multa pascua sunt alendo bubulo generi. V. Mevania.

TAURIFORMIS, me, tauri formam habens, ut Aufidus tauriformis, Horat. l. 4. od. 14. v. 25. V. Aufidus, & Cornu.

TAURIGENUS, a, um, tauro genitus. Accius apud Macrob. lib. 6. Saturn. c. 5. sub fin. Taurigeno semine ortum, an humano.

TAURII, orum, m. [illegible], ludi apud Romanos in Circo Flaminio, in honorem deorum inferorum. Fest. Taurii ludi instituti diis inferis ex hac causa videntur. Tarquinio (superbo) regnante cum magna incidisset pestilentia in mulieres gravidas, earum fetus infecti sunt ex carne divendita populo taurorum immolatorum. Ob hoc ludi Taurii appellati sunt, & fiunt in Circo Flaminio, ne intra muros evocentur dii inferi. Sed Taurios ludos Varro ait vocari, quod iis ludis discipulus pendens a doctore in crudo corio tauri solitus sit impelli, atque ejus eo imbi cogi doceri, quoad consisteret, & sola virtute talorum constaret pedum firmitas. Hæc Festus. Eadem fere habet Servius ad 2. Æn. v. 140. excepto quod pro tauri leg. taurea. Meminit etiam Varro l. 4. de L. L. c. 32. Ibi quoque (h. e. in Circo Flaminio) ludis Tauriis circum metas currunt. Al. leg. Taureis, alii Tauricis. ¶ Festus: Taurium æs, quod in ludos Tauricos consumitur.

TAURILIA, um, n. ludi Romani, iidem qui Taurii. Liv. l. 39. c. 22. Per eos dies ludi Taurilia per biduum facti religionis causa. Plerique al. leg. Taurei.

TAURINATES, um, Taurini, ut Taurinates campi, Auct. Paneg. ad Constantin. August. c. 6.

TAURINUS, a, um, di bue, [illegible], ad tauros seu boves pertinens, bubulus. Virg. Georg. 4. v. 371. taurino vultu Eridanus. Ovid. Fast. 6. v. 197. taurinæ cornua frontis. Virg. Æn. 1. v. 372. Taurinum tergum. h. e. corium bubulum. Id. 4. Georg. v. 171. taurinis follibus auras Accipiunt redduntque. Claudian. de 2. Consul. Stilich. v. 365. taurina tympana. Stat. l. 2. Theb. v. 78. Æraque taurinos sonitu vincentia pulsus. h. e. quibus pulsantur tympana ex corio bubulo facta. Claudian. de bello Gildonico, v. 38. intendunt taurino viscere nervos. Plin. l. 28. c. 9. a med. Taurinum fel. & cap. 17. fimum, La-

Lucret. l. 6. v. 1067. gluten. *Plin. l. 28. c. 16.* sevum. *Id. ibid. c. 9. ad fin.* Taurinus sanguis recens inter venena est. ¶ Est etiam ad Taurinos populos pertinens, qui sunt ad radices Alpium Cottiarum, ubi nunc *il Piemonte*, & *il Marchesato di Saluzzo:* quorum urbs Taurinum, seu Augusta Taurinorum, *Torino*, prope eum locum, ubi Duria in Padum influit. *Plin. lib. 18. c. 16. & lib. 3. c. 17.* Hinc *Sil. lib. 3. vers. 646.* Taurinis auctor statuit tentoria campis.

TAUROBOLIATUS, a, um, particip. deponentis formæ a *taurobolior, aris*, h. e. qui taurobolium fecit. *Lamprid. in Heliogab. c. 7.* Matris deum sacra accepit, & tauroboliatus est, ut typum eriperet, & alia sacra, quæ penitus habentur condita. *Inscript. apud Gruter. pag. 309. n. 2. & 3.* Fabiæ Aconiæ Tauroboliatæ Isiacæ. Al. aliter leg. *Ibid. n. 4.* eadem Fabia Aconia dicitur sacrata deæ Cereri.

TAUROBOLIUM, ii, n. ταυροβόλιον, sacrificium taurorum, qui in sacris Matris deum Cybeles immolabantur, quemadmodum Criobolium, sacrificium arietum. Hinc *taurobolium* (vel *tauropolium*: nam & hoc modo legitur in vet. *inscriptionib.*) *facere* apud *Gruter. in Inscript. pag. 30. & 31.* & *taurobolium accipere*, & *percipere*. h. e. in sacris Matris deum initiari. & *taurobolium movere* in alia apud *Donium class. 4. n. 10.* & apud *Murator. pag. 130. n. 5. & 6.* h. e. facere. ¶ Qui taurobolium accipiebat, & consecrandus erat, in scrobem profundam demittebatur. Deinde scrobs ipsa tabulis sternebatur, quæ multis foraminibus pertusæ erant: super has tabulas taurus auratis cornibus immolabatur, cujus sanguis per foramina defluens, oculis, naribus, capite, toto denique corpore a subjecto homine excipiebatur, qui expiari hac ratione dicebatur, lustrarique adeo, ut viginti totos annos purus mundusque esse diceretur. V. *Criobolium*, & *Salmas. in Lamprid. in Heliogab. cap. 7. Reines. ad class. 1. Inscript. 40.* & *Prudent. in Rom.* seu περὶ στεφ. 14 *a vers. 1011.*

TAUROMENITANUS, a, um, ad Tauromenium, Ταυρομένιον, pertinens, quod est oppidum Siciliæ in ora Orientali, cum portu: ubi Charybdis esse dicitur. *Sil. lib. 14. vers. 250.* Tauromenitana cernunt de sede Charybdim. *Lucan. l. 4. v. 460.* conorti verticis undæ Tauromenitanam vincunt fervore Charybdim. *Plin. l. 2. c. 97. ad fin.* Tauromenitanus euripus sæpius die ac nocte reciprocans. *Id. l. 14. c. 2.* Tauromenitani colles eugeniam (*uvam*) mittunt. & *cap. 6. circa med.* Tauromenitana vina. ¶ *Sidon. carm. 9.* secundam producit, *vers. 163.* Vel Tauromenitana quod Charybdis. ¶ Scribitur & *Tauromenium*, *Tauromenitanus*.

TAURULUS, li, m. parvus taurus. *Petron. in fragm. Tragur. c. 39 Burm.* Totus cœlus Taurulus fit.

TAURUS, i, m. *toro*, *bue*, ταῦρος, primo significat marem adultum non castratum in genere bubulo, & vaccarum admissarium. Quas notas habere debeat *Colum. l. 6. c. 20.* docet. *Varro* quoque de his *l. 2. R. R. c. 2. & 5.* item *Plin. l. 8. c. 45.* multa disserunt. *Virg. 3. Georg. v. 212.* tauros procul & in sola relegant Pabula. *Plin. l. 8. c. 45.* Tauris minora, quam bubus cornua. ¶ Immo quemcumque bovem. *Horat. l. 3. od. 13. v. 11.* Fessis vomere tauri. *Virg. Georg. 1. v. 64.* terræ pingue solum fortes invertant tauri. ¶ De tauro Perilli, quo usus Phalarides torquendis reis. *Ovid. l. 1. de art. am. v. 653.* & *lib. 3. Trist. el. 11. a vers. 41. Cic. 6. Verr. c. 33. ad fin.* & *Plin. l. 34. c. 8. ad fin.* ¶ Item aviculæ genus. *Plin. l. 10. c. 42.* Est quæ boum mugitus imitetur, in Arelatensi agro taurus appellata, alioqui parva. ¶ Item radicem arboris *Quintil. l. 8. c. 2. a med.* Taurus animal sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum, non intelligitur. ¶ Item genus scarabæi terrestris. *Plin. l. 30. c. 5.* Tauri vocantur scarabæi terrestres, ricino similes: nomen corniculi dedere. alii pediculos terræ vocant. Ab his, terram egestam illinunt strumis. ¶ Item partem eam in corpore animalis, quæ est inter podicem & scrotum, Græce ἰσθμός: vel ipsum αἰδοῖον τὰ ἄρρεν vel quadrupedis. *Festus in Solitaurilia.* Harum hostiarum omnium inviolati sunt tauri: quæ pars scilicet cæditur in castratione. *Diomed. l. 2. pag. 444. Putsch.* Cum dicimus taurum, nec scias, utrum de armento, an obscenam corporis partem, an montem, qui est in Cilicia, an qui est in sideribus, taurum dicamus. *Petron. in Satyr. c. 25.* Hinc puto proverbium natum illud, ut dicatur, Posse taurum tollere, qui vitulum tulerit. *Quintil. l. 1. c. 9.* (*al. 15.*) Milo quem vitulum assueverat ferre, taurum tulit. ¶ Item montem Asiæ maximum, quia Lycia usque ad extremos Seres perducitur, pater multorum montium in Boream & Austrum vergentium, quos veluti ramos emittit. Describitur a *Plin. l. 5. c. 27.* & a *Solin. c. 38.* (*al. 51.*) *a med.* ¶ Denique cæleste Signum inter Arietem & Geminos. In fabulis est ille, sub cujus specie Jupiter Europam rapuit, & ex Phœnice in Cretam transvexit: vel ille, in cujus formam Io fuit conversa. In ejus cauda sunt septem stellæ, quas appellant Vergilias, & Plejadas, ut *Plin. l. 2. c. 41. extr.* docet: in fronte totidem, quas Suculas Latine, Hyades Græce. *Hygin. Poet. Astron. l. 2. c. 21.* & *lib. 3. c. 20. Virg. 1. Georg. v. 217.* Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus, & averso cedens Canis occidit astro. V. quæ in hunc loc. scripsit *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 18. a med.* ¶ *Taurus draconem genuit, & taurum draco*, Tarentinus occultus senarius, Græce refertur a *Jul. Firmic. de err. prof. Relig. c. 27.* & *Clement. Alex. in* Προτρεπτ. *p. m. 11.* Ταῦρος πατὴρ δράκοντος, καὶ πατὴρ δράκων. V. *Sabazius*.

TAUTOLOGIA, æ, f. ταυτολογία, Græce est ejusdem rei eloquium, ejusdem sententiæ per alia atque alia verba repetitio: figura apud Poetas frequens, qua res eadem multis verbis idem significantibus explicatur. Hujusmodi est illa apud *Virg. 1. Æn. v. 550.* Quem si fata virum servant, si vescitur aura Ætheria, neque adhuc crudelibus occubat umbris. & *Silii l. 6. v. 208.* Utque erat in pugnas & Martem, & prœlia, & hostem Igneus, & magna audendi flagrabat amore. & *lib. 7. v. 249.* jam vos aciem, & *prœlia*, & hostem Poscitis. Adde *lib. 14. v. 613.* Vult *Charis. l. 4. pag. 242.* ταυτολογίαν esse, si quis dicat *egomet ipse*, cum sufficerit *ego*. Adde *Diomed. l. 2. pag. 445.* ¶ Vox Græca est a ταὐτό, idem, & λέγω, dico: & Græce adhibenda. *Quintil. l. 8. c. 3. a med.*

TAX, *inter.* vox fictitia, strepitum verberum exprimit. *Plaut. Pers. 2. 3. 12.* Tax, tax tergo meo erit. non curo.

TAXA, æ, f. lauri quædam species, topiario operi idonea, excrescente in medio folio parvulo veluti lacinia folii. *Plin. c. ult. l. 15.* ¶ Pro taxatione quidam afferunt duo loca *Digestorum*, *lib. 31. leg. 42. extr.* & *lib. 36. tit. 3. leg. 6.* sed ibi legitur *taxatim*.

TAXATIO, onis, f. *tassagione*, *tassa*, *stima*, *prezzo*, τίμημα, actus taxandi, æstimatio, pretium. *Senec. l. 3. de benef. c. 20.* Intra pecuniam versabitur taxatio. *Plin. l. 13. c. 15.* Mensa citrea HS. XIV. permutata, latifundii taxatione, si quis prædia tanti mercari malit. *Id. l. 9. c. 35. ad fin.* Illa, corollarium id esse, & consumpturam eam cœnam taxationem confirmans. *Id. l. 37. c. 3. circa med.* Taxatio (*succini*) in deliciis tanta, ut hominis quamvis parva effigies, vivorum hominum vigentiumque pretia superet. *Id. sub cap. 12. l. 7.* Hoc super omnem taxationem est. *non ha prezzo.* Adde *Quintil. declam. 5. c. 4.* ¶ In contractibus, testamentis, aliisque negotiis est clausula restringens & contrahens rem, de qua agitur: & perscribens ac determinans, quatenus vim habere debeat. *Modestin. Dig. lib. 31. leg. 41. in fin.* Hic enim taxationis loco habendum est, quidquid ad te pervenit. *Julian. lib. 33. tit. 6. leg. 5.* Quasi taxationis vicem obtinent hæc verba: *quod natum erit*.

TAXATOR, oris, m. qui aliquem maledictis tangit. *Fest. in Tax.* Scenici, taxatores dicuntur, quod alter alterum maledictis tangit.

TAXATUS, a, um, nom. particip. *tassato*, *stimato*. *Sueton. in Calig. c. 38.* Cognoscebat de talibus causis, taxato prius modo summæ. *Plin. l. 10. c. 51.* Æsopi tragici histrionis patina HS. centum taxata, in qua posuit aves cantu aliquo, aut humano sermone vocales. *Id. l. 6. c. 22.* Ad nostrarum navium cursus septem dierum rotera lum taxatum. *Flor. l. 1. c. 12. a med.* Tum primum hiematum sub pellibus: taxata stipendia hiberna.

TAXEA, æ, f. *lardo*, lardum apud Gallos. *Afran. apud Isidor. l. 20. c. 2.* In rosa Gallum saginatum, pingui pastum taxea.

TAXEOTA, æ, m. ταξεώτης, in ordine aliquo constitutus. *Imp. Justinian. lib. 1. Cod. tit. 3. leg. 53.* Sancimus, neminem omnino neque curialem, neque taxeotam, Episcopum aut Presbyterum de cetero fieri. Quidam intellig. apparitorem Præsidis.

TAXEUS, a, um, qui est e taxo arbore, ut Taxea silva, *Stat. l. 5. silv. ult. v. 29.*

TAXICUS, a, um, ad taxum arborem pertinens, ut *taxica* ornare, quæ quidam eadem fuisse putarunt, quæ nunc *toxica*, teste *Plin. l. 16. c. 10. in fin.*

TAXILLUS, li, m. idem ac talus, apud Vet. unde nomen *talus* per syncopen factum est. *Cic. in Orat. c. 45.* Axilla, ala factus est fuga litteræ vastioris. Quam litteram etiam e maxillis, & taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit. *Pompon. apud Prisc. lib. 3. pag. 615. Putsch.* Intereà, dum contemplor orcam, taxillos perdidi. Adde *Varro. l. 10. c. 23.*

TAXIM, adverb. *pian piano*, *bel bello*, *a poco a poco*, sensim, leviter, leniter, pedetentim: a *taxo*: quasi sensim tangendo. *Varr. apud Non. c. 1. n. 234.* Nonne maritus taciturnus taxim uxoris solacium emgulum. *Pompon. ibid. c. 2. n. 840.* Clandestino tacitus taxim perspectari periculum. *Lucil. ibid. n. 771.* Simaost taxim ad nares delphinos ut olim. *Varr. ibid. c. 27. n. 3.* Hanc eandem voluptatem tacitus taxim consequi lapatio & ptisana possum. ¶ *Taxim* verbum V. in *Taga*.

TAXO, as, avi, atum, a. e. frequentativ. *a tago*, pro *tango*, ut vexo a *veho*. *Gell. l. 2. c. 6.* & *Macrob. l. 6. Saturn. c. 7.* Taxare pressius crebriusque est, quam tangere, unde proculdubio id inclinatum est. *Festus:* Taxat, & taxatio a verbo tango dicuntur. ¶ Metaphorice est notare, reprehendere, *tassare*, *biasimare*: quasi verbis crebro ferire, dictis pungere. *Sueton. in Aug. c. 4.* Cassius Parmensis quadam epistola, non tantum ut pistoris, sed etiam ut nummularii nepotem, sic taxat Augustum: Materna tibi farina, &c. *Plin. l. 16. c. 15.* In piris taxatur superbia cognomine. *h. e.* quædam pira *superba* appellantur, ut est apud *Colum. l. 5. c. 10. a med.* quia parva fuit, sed ocyssima omnium, inquit *Plin. loc. cit.* ¶ Item pretium alicui rei constituere, æstimare, *tassare*, *stimare*, *assegnare o determinare il prezzo*: vel quia ad æstimandum ponderandumque crebro tacta ac tractata opus est: vel quia Græci quoque dicunt τάξιν τινός. *Plin. l. 33. c. 5. circa med.* Chrysocolla aspera taxatur in libras denariis septem; media denariis quinis; attrita denariis tribus. *Id. l. 35. cap. 11. ante med.* Talentum Atticum denar. sex millib. taxat Varro. *Sueton. in Aug. c. 41.* Senatorum censum ampliavit, ac pro octingentorum millium summa duodecies HS. taxavit. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Plin. l. 6. cap. 33.* Agrippa hoc intervallum XL. passuum mill. taxat. & *cap. 28.* Timosthenes totius sinum quatriduò navigatione in longitudinem taxavit, biduo in latitudinem. ¶ Translate *Senec. ep. 24.* Quodcumque illud est malum, tecum ipse metire, ac timorem tuum taxa. *Id. de consol. ad Marc. cap. 19.* Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus.

TAXUS, xi, f. σμῖλαξ, arbor abieti similis, baccasque ferens, quibus lethale venenum inest, præcipue in Hispania, Corsica, & Arcadia. *Virg. 9. Ecl. v. 30.* Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos. *Plin. l. 16. c. 10.* Similis his (*abieti sc. & piceæ*) etiamnum aspe-

ctu est, nequid prætereatur, taxus, minus virens, gracilisque, & tristis, ac dira, nullo succo, ex omnibus sola baccifera. Mas noxio fructu. Lethale quippe baccis, in Hispania præcipue, venenum inest. Vasa etiam viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. Hanc Sextius smilacem a Græcis vocari dicit, & esse in Arcadia tam præsentis veneni, ut qui obdormiant sub ea, cibumve capiant, moriantur. Sunt, qui & toxica hinc appellata dicant venena, quæ nunc toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. Repertum innoxiam fieri, si in ipsam arborem clavus æreus adigatur. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 30. extr.* Taxo, cujus magna in Gallia Germaniaque copia est, se exanimavit. Adde *Nemesian. Ecl. 4. v. 58.* ¶ Ob noxiam vim inter ferales habetur, ideoque Inferis tribuitur. *Sil. l. 13. v. 595.* Vasta comas, nemorosaque brachia fundit Taxus, Cocyti rigua frondosior umbra. *Lucan. l. 6. v. 645. de Dite.* Phœbo non pervia taxus opacat. Adde *lib. 3. v. 419.* & *Claudian. l. 3. de rap. Pros. v. 386.* ¶ Per synecdochen ponitur pro hasta. *Sil. l. 13. v. 210.* Letum triste ferens auras secat Itala taxus.

TAYGĔTA, æ, & Taygete, es, f. Ταϋγέτη, filia Atlantis & Pleiones, una ex Pleiadibus. *Virg. 4. Georg. v. 232.* Taygete simul os terris ostendit honestum Plias, & Oceani spretos pede reppulit amnes. Adde *Ovid. 3. Met. v. 595.* & *Fast. 4. v. 174.*

TAYGĔTUS, i, m. & Taygeta, orum, n. mons Laconicæ, apud Eurotam fl. & Spartam urbem, Amyclis imminens, unde *Amyclæus* dicitur: non ille quidem admodum magnus, sed tamen excelsus & erectus, sacer libero Patri, ut tradit *Servius in 2. Georg. v. 487.* item Castori & Polluci, qui in ejus radicibus nati dicuntur, quod & *Homerus* asserit in Hymnis. *Virg. loc. cit.* ubi campi, Sperchiusque, & virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *Claudian. de B. Get. v. 193.* Culmina Taygeti trepidæ vidistis Amyclæ. *Lucan. l. 5. v. 51.* Gelidique inculta juventus Taygeti. ¶ Hujus montis basa pars cum terræ motu corruisset, Spartam oppressit. *Cic. 1. de Divin. c. 50.* & *Plin. l. 2. c. 79.*

T E

TE, σὲ, quartus & sextus casus pronominis *Tu*. Item adjectio syllabica per se nihil significans, apposita vocibus *tu* & *te*, vim addens, ut *tute fecisti*, tu ipse per te, & non alius. *Enn.* apud *Isid. l. 1. Orig. c. 35.* O Tite, tute, Tati, tibi tanta tyranne, tulisti. *Id.* apud *Non. c. 7. n. 9.* Bene monus: tute ipse cunctato. *Cic. Fam. 2. ep. 8.* Ut tute mihi præcepisti. *Id. Attic. l. 11. ep. 18. sub fin.* Tute scis. *Plaut. Epid. 1. 1. 76.* Nisi quid tibi in rete ausilii est, obsumptus es. *Lucret.* addit *met l. 1. v. 105.* & *l. 4. v. 913.*

TEANENSES, ium, populi Teani, quod duplex hoc nomine, unum in Campania, cognomento Sidicinum; alterum in Apulia, cognomento Apulum. Teanenses memorantur in veterib. Lapidib. apud *Gruter. pag. 388. n. 1.* & *pag. 389. n. 2.*

TEATINUS, a, um, ad Teata pertinens, ut Teatini Marrucinorum apud *Plin. l. 3. c. 12.* Ibi Aternus amnis. *Sil. l. 17. v. 454.* cui nobile nomen, clarumque Teate ferebat. Adde *lib. 8. v. 520.* Sunt qui scrib. *Theate*, *Theatinus*.

TEBA, æ, f. *collina*, *colle*, collis. *Varr. l. 3. R. R. c. 1. a med.* Nam lingua prisca & in Græcia Æoles Bœotii sine afflatu vocant colles, tebas: & in Sabinis, quo e Græcia venerunt Pelasgi, etiam nunc ita dicunt. cujus vestigium in agro Sabino, via Salaria, non longe a Reate, milliarius clivus appellatur Thebæ. Hæc *Varro*, cui se hic in ea re minime credere profitetur *Jos. Scalig.*

TECHNA, æ, f. *arte*, *artifizio*, *furberia*, τέχνη, Græca vox est, quam Latine artem, seu artificium interpretari possumus. Utuntur hac voce & Latini, sed fere in deteriorem partem, pro dolo, astutia, impostura, fraude, sive fallacia. *Ter. Heaut. 3. 1. 62.* Falli te sinas technis per servulum. *Plaut. Mostell. 2. 1. 23.* Metuo, ne technæ meæ perpetuo perierint. *Id. Bacch. 3. 4. 8.* Technam de auro adversum meum facit patrem.

TECHNICUS, a, um, τεχνικὸς, artificiosus. *Quintil. l. 2. c. 13. sub fin.* Et velut decretis technicorum tutos putent. *h. e.* eorum, qui omnino artem sequuntur.

TECHNOPÆGNIUM, ii, n. τεχνοπαίγνιον, ludus artificiosus: a τέχνη, ars, & παίγνιον, ludus. *Ausonius* hoc nomine inscripsit carmen suum, quod est *Edyll. 12.* in cujus præfatione ad Pacatum Procons. Technopægnion, inquit, nomen dedi, ne aut ludum laboranti, aut artem credas defuisse ludenti. Continet autem illud carmen versus monosyllaba finitos, & interdum etiam inceptos, omnesque multa arte compositos.

TECOLĪTHOS, i, τηκόλιθος, lapis, qui & spongia dicitur, & invenitur in spongiis, vim habens medendi vesicæ, & rumpendi calculos, si in vino bibatur: unde ei nomen a λίθος, lapis, & τήκω, liquefacio, consumo. *Plin. l. 36. c. 19. sub fin.* ¶ Est alius hoc nomine nuclei olivæ similis, eandem contra calculus vim habens. *Id. l. 37. c. 10. sub fin.* & *Solin. cap. 37. (al. 50.) a med.*

TECTE, *copertamente*, *occultamente*, κρυφίως, occulte, latenter: cui contrarium est *aperte*. *Cic. Attic. l. 1. ep. 14. ante med.* Et tamen ab illo aperte, tecte quidquid est datum, libenter accepi. *Planc. ad Cass. l. 8. Fam. ep. 8.* Furnio plura verbo, quam scriptura enarrata dedimus, ut & tectius ad vos perferrentur, & nos essemus tutiores. *Cic. Fam. 9. ep. 22. ante med.* Quod tu appellas suo nomine, ille tectius penem. *Tibull. l. 4. carm. 5. v. 17.* & *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 276.* Optat idem juvenis, quod nos, sed tectius optat. ¶ Item caute, tute, *sicuramente*. *Cic. in Orat. c. 68. ad fin.* Oratio nec plagam gravem facit, nisi petitio fuit apta; nec satis tecte declinat impetum, nisi etiam in cedendo, quid deceat, intelligit.

TECTONICUS, a, um, ad ædificia, vel ad ædificandum pertinens: a Græco τέκτων, fabricans. *Auson. in Mosell. v. 298.* Quis potis innumeros cultus, habitusque locorum Pandere, tectonicas per singula prædia formas. *i disegni delle fabbriche*.

TECTOR, oris, m. qui tegit: & præcipue qui parietes opere tectorio perficit, *chi intonaca*, *o incrosta le pareti*, *stuccatore*. *Varr. l. 3. R. R. c. 2. circa med.* Villa tua, quam neque pictor, neque tector vidit unquam. *Vitruv. l. 7. c. 3. ad fin.* Græcorum vero tectores, mortario collocato, arena & calce ibi confusa, &c. *Frontin. de aquæduct. artic. 117.* recenset varios opifices aquæductibus inservientes, villicos, castellarios, circitores, silicarios, tectores, aliosque opifices. Adde Inscript. vet. apud *Gruter. pag. 642. n. 10.* ¶ Tres alias Inscriptiones habet *Gudius*, ex quarum 1. & 3. apparet, tectorum corpus fuisse, & in castris quoque locum habuisse. Prima est *pag. 17. n. 2.* M. Claudius M. L. Organius Sacerdos Bonæ deæ, & Sacerdos corp. Lutor. & Tector. Altera *pag. 149. n. 5.* A. Anicius Q. F. Felix V. C. Tector Prætorianor. D. D. Tertia *pag. 163. n. 4.* C. Domitius C. F. Bassus Coh. III. Leg. III. Italicæ Præfect. Mil. & Fabrot. Tector. (in impressis ubi Rector errore operarum.) *Grævius in not. ad Cicer. pro Planc. c. 25.* sibi ait non liquere, quem usum in castris tectores habuerint: fortasse in machinis bellicis operam posuisse.

TECTORIOLUM, li, n. parvum tectorium. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Bella tectoriola: dic ergo etiam pavimenta isto modo: non potes.

TECTORIUM, ii, n. *intonaco*, *incrostatura*, *intonacatura*, κονίαμα, quidquid parieti ubstructo, vel pavimento inducitur, tum firmitatis, tum ornatus causa, sive pura calce, aut gypso; sive arena calce mixta; sive marmore tuso & calce. hæc enim omnia *tectorii* nomine significantur. Primum vocatur *albarium opus*, secundum *arenatum*, tertium *marmoratum*. de quibus agit *Vitruv. l. 7. c. 2. & 3. &c. Cic. Verr. 3. c. 55. sub fin.* Columna, ex qua tantum tectorium vetus delitum sit, & novum inductum. (*Priscian. l. 18. pag. 1151. Putsch.* legit *destictum sit*: alii *deletum*.) *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* Totum in eo est (quod mihi erit curæ) tectorium ut concinnum sit. *Varr. l. 3. R. R. c. 8.* Parietes ac camitæ munitæ tectorio. *Senec. ep. 86. ante med.* Balnea obscura, & gregali tectorio inducta. *Colum. l. 8. c. 15. a med.* Cubilia lapide fabricata, & expolita tectoriis. *Vitruv. l. 5. c. 10. a med.* Inferior pars, quæ ad pavimentum spectat, primum testa cum calce trullissetur, deinde opere albario, sive tectorio polietur. *Id. l. 7. c. 3. ante med.* Quo fundatior erit ex arenato directura, eo firmior erit ad vetustatem soliditas tectorii. *Plin. l. 35. c. 16. a med.* Chia terra lacte diluta tectoriorum albaria interpolantur. *& lib. 36. c. 23. circa med.* Tectorium nisi ter arenato, & bis marmorato inductum est, non satis splendoris habet. *& paulo sup.* Tectoria rimæ fœdant. *Ulpian. Digest. lib. 15. tit. 3. leg. 3. ante med.* Domum exornare tectoriis. *& ibi.* & *Nerat. lib. 7. tit. 1. leg. 44.* Novum tectorium parietibus, qui rudes fuissent, imponere non potest. *Juvenal.* lepide tectorium appellat fucum, quo mulieres faciem illinunt, *sat. 6. v. 466.* Tandem aperit vultum, & tectoria prima reponit. *belletto*. ¶ Ipsa quoque materia, ex qua tectorium fit, *tectorium* dicitur. *Plin. l. 30. c. 6. a med.* Pecudis lienem tectorio includere in pariete. *h. e.* calce, vel gypso, vel denique luto, inquit *Harduin.* & *lib. 36. c. 23. a med.* Tectorium inducere lacte & croco subactum. ¶ Translate *Pers. sat. 5. v. 24.* dignoscere cautus, Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ. *h. e.* sermonem auditu blandum, & verba simulata, tegentia fraudem & animum subdolum. *Augustin. epist. 1. (al. 131.) ad Volusian.* Sanctarum litterarum studium solida res est, nec ullo linguæ tectorio inane aliquid ac pendulum crepitat. *h. e.* eloquentia inani & fucatis verbis sine rerum aut sententiarum pondere. ¶ Apud *Caton.* est operimentum, *coverchio*, *coperta*, puta stragulum, cento, quo quippiam tegitur: *cap. 11. R. R.* Operculia doliorum & tectoria priva.

TECTORIUS, a, um, ad tegendum pertinens. *Tectorium opus*, quo teguntur parietes, *intonacatura*, κονίαμα. V. vocem præced. *Cic. 2. de Legib. c. penult.* Sepulcrum tectorio opere exornare. *Varr. l. 1. R. R. c. 57.* Granarii parietes & solum opere tectorio loricandi. *Plaut. Mil. 1. 1. 18.* Peniculus tectorius. *pennello da imbiancare*. quem *Plin.* quoque appellat *l. 28. c. 17. a med.* penicillum tectorium. *Id. l. 35. c. 6. a med.* Atramentum tectorium, glutino admixto, sole perficitur. ¶ Apud *Plaut.* al. leg. *panicula tectoria*, h. e. comam lanosam arundinum, quibus rusti casæ integi solent.

TECTULUM, li, n. parvum tectum, parva domus. *Hieronym. epist. 47. ad matr. & fil. a med.* Ne maledici homines sub uno tectulo vos manentes, lectulum quoque criminentur habere communem.

TECTUM, ti, n. *coperta della casa*, *tetto*, ὄροφος, pars domus superior, qua cetera teguntur. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4. sub fin.* Absolutum offendi in ædibus tuis tectum. *Lucret. l. 2. v. 191.* cum subsiliunt ignes ad tecta domorum. *Plaut. Rud. prol. v. 78.* Deturbavit ventus villæ tectum ac tegulas. ¶ Per synecdochen ed ipsa domus, *casa*, *abitazione*, *albergo*. *Cic. Attic. l. 5. ep. 16. a med.* Multis locis ne tectum quidem accipio, & in tabernaculo maneo plerumque. *Id. pro Rosc. Com. c. 12.* Tum erat ager incultus sine tecto: nunc est cultissimus cum optima villa. *Id. Verr. 7. c. 10. a med.* Ita vivebat iste bonus imperator hibernis mensibus, ut eum non facile, non modo extra tectum, sed ne extra lectum quidem quisquam videret. *Id. in fin. Catil. 3.* Vos, Quirites, in vestra tecta discedite. *Id. Agrar. 2. c. 33. a med.* Recipere aliquem

tectis

tectis ac sedibus suis. *Liv. l. 1. c. 25.* de tectis mœnibusque dimicare. *& cap. 9.* Cum frequentem tectis urbem vidissent. *Virg. 4. Æn. v. 40c.* ingentem formicæ farris acervum populant, tectoque reponunt. *Id. 1. Æn. v. 631.* tectis juvenes succedite nostris. *Ovid. 5. Met. v. 287.* claudit sua tecta Pyreneus. *& lib. 12. v. 417.* intrare, *& lib. 14. v. 250.* subire. *& lib. 8. v. 549.* succede meis, ait, inclyte, tectis. *& lib. 9. v. 148.* excedere. *Id. Heroid. ep. 1. v. 109.* inimicos pellere. *Id. Met. 3. v. 697.* claudere aliquem in tectis solidis. *h. e.* in carcere. *Id. 2. de ar. am. v. 362.* Iisdem sub tectis hospes & uxor erant.

TECTURA, æ, f. tectorium, crusta calcis, marmoris contusi, aut alterius materiæ, quæ parietibus superinducitur. *Pallad. l. 1. tit. 15.* Parietum tectura sic fiet fortis, & nitida. *Id. ibid. tit. 17.* In quocumque loco pavimenti, vel parietis tectura succumbet.

TECTUS, a, um, *coperto*, κατακαλυμμένος, opertus, contectus, intectus: a *tego*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47.* Bestiæ aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ. *& cap. 60.* Ut tecti, ut vestiti esse possimus. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 40.* tectus vagine ensis. *Martial. l. 5. epigr. 14.* cucullo caput tectus Nanneius. *Ovid. Met. 12. v. 291.* prima tectus lanugine malas. *& vers. 312.* antrum tectum arboribus. *Id. 4. Trist. el. 2. v. 41.* Rhenus viridi male tectus ab ulva. *Id. 2. ex Pont. ep. 10. v. 28.* Nymphe tecta sub aqua æquorea. *Id. Fast. 2. v. 665.* congestis tectus in armis. *Lucan. l. 3. v. 6.* montis cacumen tectum nubibus. *Id. l. 7. v. 393.* urbium ruinæ tectæ pulvere. *Petron. in Satyr. c. 109.* Per antennam pelagiæ consederant volucres, quas textis arundinibus peritus artifex tetigit. *h. e.* occulte immissis. (*Val. Flacc. l. 6. v. 262.* tenui tacita cui plurima crevit arundo.) *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 25.* Miles dextera ac sinistra muri tectus, quæcumque usui sunt, sine periculo supportat. ¶ *Tectæ* dicuntur oves Tarentinæ (quæ & Græcæ) quia cum mollissimam lanam ferrent, pellibus contectæ pascebantur, ne vellera aut conspurcarentur, aut dumis adhærescerent. *Varr. l. 2. R. R. c. ult. circa med. Colum. l. 7. c. 2. & Plin. l. 8. c. 47. extr.* ¶ *Tectæ vice* quænam fuerit disquirunt Eruditi, neque adhuc comperti quicquam est. Multa hac de re *Burman. ad Ovid. 6. Fast. v. 192. Vide Recias.* ¶ *Tectæ naves*, constratæ: quibus opponuntur *apertæ*. *Liv. l. 36. c. 43.* Centum quinquaginta tectis navibus, apertis ferme quinquaginta profecti. Adde *lib. 31. c. 46.* Etiam *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 100.* tectas instratasque scaphas memorat. ¶ Translate est occultus, obscurus, secretus. *Cic. Fam. 9. ep. 22.* Totus est sermo verbis tectus; re impudentior. *& ibid. sub fin.* Tectis verbis ea ad te scripsi, quæ apertissimis agunt Stoici. *Id. pro Rosc. Amer. c. 36. sub fin.* Paulo occultior atque tectior vestra ista cupiditas esset. *Ovid. de remed. Amor. v. 619.* tectus amor. *Cic. 2. de Fin. c. 17.* Qui occultus & tectus dicitur, tantum abest ut se indicet, &c. ¶ Item cautus, *guardingo*, *cauto*. *Cic. 2. de Orat. c. 73.* Unum te in dicendo mihi eidem tectissimum: propriumque hoc esse laudis tuæ, nihil a te unquam esse dictum, quod obesset ei, pro quo diceres. *Al. aliter leg. Id. pro Dejot. c. 6.* Quis consideratior illo? quis tectior? quis prudentior? *Al. aliter leg. Id. pro Rosc. Amer. c. 40.* Tecti ad alienos esse possumus: intimi multa apertiora videant, necesse est. ¶ Item protectus, defensus, tutus. *Cic. 1. de Orat. c. 59. sub fin.* Nostri clarissimorum hominum auctoritate leges & jura tecta esse voluerunt. *Nep. in Pelop. c. ult.* Legationis jure satis tectum se arbitrabatur. *Cic. pro leg. Manil. sub fin.* Periculo facile innocentia tecti pellereus. ¶ Item celatus. *Tiron. Hexyn. 3. 3. 27.* Te obsecramus, uti adversa ejus per te tecta tacitaque apud omnes sint.

TECUM. V. *Tu*.

TEDA. V. *Tæda*.

TEDIGNILOQUIDES, vox ficta jOculariter a *Plaut. Pers. 4. 6. 2c.* h. e. te digna loquens.

TEGEA, æ, & Tegee, es, f. Τεγέα, oppidum Arcadiæ in Peloponneso. *Plin. l. 4. c. 6.* Apud *Serv. ad Æn. 5. v. 299.* est Tegeum a Tegeo Arcadiæ filio. ¶ Ponitur & pro ipsa Arcadia. *Stat. Theb. 12. v. 177.* me Tegee regem indefessa reposcit: Orbaque Parrhasiis ululat mihi mater in antris. *h. e.* Arcadia poscit a me Parthenopæum filium regis sui: cujus mater Atalenta. Adde *Claudian. de B. Get. v. 576.*

TEGEATICUS, a, um, Tegeeus. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 18.* Et de Mænelia volucer Tegeaticus umbra. *h. e.* Mercurius in Arcadia natus. Sic *l. 5. silv. 1. v. 102.* Nuntiet e cœlis ales Tegeaticus astris.

TEGEATIS, idis, f. Tegeatica. *Sil. l. 13. v. 329. de Pane deo Arcadiæ.* Deaeria lascivit cæsa Tegeatide capra. *Stat. 9. Theb. v. 571.* Torva sagittiferi mater Tegeatis ephebi. *h. e.* Atalanta mater Parthenopæi.

TEGEEUS, a, um, Τεγεαῖος, ad Tegean, vel Tegeum Arcadiæ oppidum pertinens: & ponitur pro Arcadico. *Virg. 1. Georg. v. 17.* (*& Propert. l. 3. el. 2. v. 30.*) Pan ovium custos, tua si tibi Mænala curæ, Adsis o Tegee favens. *Id. 5. Æn. v. 299.* Alter ab Arcadia Tegeeæ sanguine gentis. *Al. leg.* Tegeæ de sanguine. *Id. 8. Æn. v. 459. de Euandro.* Tum lateri atque humeris Tegeeum subligat ensem. *Ovid. 2. de ar. am. v. 55. & 2. Fast. v. 167.* Tegeea virgo. *h. e.* Callisto filia Lycaonis Arcadiæ regis, in ursam versa, & facta sidus, quod Ursam majorem, & Plaustrum vocant. *Id. 8. Met. v. 317. & 380.* nemorisque decus Tegeea Lycei. *h. e.* Atalanta in Scyto urbe Arcadiæ nata. *Id. Heroid. ep. 9. v. 87.* Tegeeus aper. *h. e.* qui fuit in Erymantho Arcadiæ monte. *Id. 1. Fast. v. 627.* Tegeea parens. *h. e.* Carmenta Euandri Arcadii mater: quæ dicitur *6. Fast. v. 531.* Tegeea sacerdos. *Id. l. 1. Fast. v. 545.* Tegeea domus. *h. e.* Euandri. *Stat. l. 1. silv. 5. v. 4.* volucer Tegeeus. *h. e.* Mercurius Arcas. Sic *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 89.* Atlantis Tegee nepos. *Val. Flacc. l. 1. v. 375.* Tegeeam limen. *h. e.* Arcadia. ¶ Sunt qui scrib. *Tegeæus*.

TEGES, ĕtis, f. *stuoja*, ψίαθος, ψιάθιον, stragali genus, quam & stoream appellant, ex ulva, sive scirpo, aut sparto, in lodicis similitudinem, quo viliores utuntur: a *tego*. *Varr. de R. R. l. 1. c. 22.* Quæ fiunt de cannabi, lino, junco, palma, scirpo, ut funes, restes, tegetes. *Martial. l. 11. epigr. 33.* Nec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus, Nec tibi de bibula sarta palude teges. *& epigr. 57.* Et teges, & cimex, & nudi sponda grabati. *Plin. l. 21. c. 18.* Similia præcipit & de junco, quem mariscon appellant, ad texendas tegetes. *Colum. l. 5. c. 5. a med.* Sub ortum Caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. *Id. l. 12. c. 50.* Canneæ tegetes, quibus oliva excipitur. *Juvenal. sat. 6. v. 117.* Ausa Palatino tegetem præferre cubili. *h. e.* vilem lodicem meretriciam. *Id. sat. 7. v. 221.* Institor hibernæ tegetis. *Martial. l. 6. epigr. 39.* Filii in grabatis tegetibusque concepti.

TEGETICULA, æ, f. ψιάθιον, parva teges. *Varr. l. 3. R. R. c. 8.* Sed pro columbariis in pariete murules, aut palos in ordinem, supra quos tegeticulæ cannabinæ sint impositæ. *Id. l. 2. c. ult. a med.* Diligentiores tegeticulis subjectis oves tondere solent, ne floci intereant. *Martial. l. 9. epigr. 94.* Dat tibi securos vilis tegeticula somnos. *Al. leg.* lecticula.

TEGEUS. V. *Tegeeus*.

TEGILE, is, n. tegmen, velamen. *Apul. l. 9. Metam.* Exiguo tegili tantummodo pubem injecit. Al. leg. *tegilla*.

TEGILLUM, i, n. καλυμμάτιον, parvum tegmen, & speciatim cucullus, vel petasus e scirpis factus, rusticis enim, & plebeja, ut e *Festo*, ac *Nonio* constat: diminut. a *tegulum*, quod a *tectum*, quæ vestem signat, ut a *tecta*, quod itidem vestis genus, *tegilla*. *Fest.* Tegillum, cucullionculum ex scirpo factum. *Plaut. Rud. 2. 7. 18.* Tegillum eccillud mihi unum arescit: id, si vis, dabo. *Varro apud Non. c. 2. n. 846.* In aere volitans miluus, aquam e nubibus tortim indicet fore, ut tegillum pastor sibi sumat.

TEGIMEN, & Tegumen, inis, n. tegumentum, tegmen. In MSS. multorum Auctorum, passim promiscue inveniuntur, ut apud *Liv. l. 4. c. 39. Virg. 3. Æn. v. 594. Ovid. de ar. am. v. 122. Senec. in Herc. Fur. v. 1151. Sil. l. 1. v. 402.* &c. Utrumque enim probe dicitur. Videtur tamen *tegimen* usitatius esse, & Criticis magis placere: *tegumen* magis antiquitatem sapere: quod admonuit *Pier. ad Virg. loc. cit.* Neque soli Poetæ his usi, sed & prosæ Scriptores. *Senec. l. 6. Quæst. nat. c. 25.* Parietes, quibus fertur omne tegimen cavi. *Colum. l. 7. c. 4. circa med.* Campis omni surculo ruboque vacantibus ovem Græcam pascere meminerimus, ne & lana carpatur, & tegumen. *Al. leg.* tegumento. *Id. l. 1. c. 8. a med.* Vestem manicas, tegumina recognoscat. *Al. leg.* tegmina. *Tacit. 2. Ann. c. 21.* Germanicus, quo magis adgnosceretur, detraxerat tegimen capiti.

TEGMEN, inis, n. *coperta*, *copritura*, *coprimento*, κάλυμμα, ἔνδυμα, operimentum, tegumentum: per syncop. a *tegimen*, vel *tegumen*, significat omne id, quod quocumque modo tegit & operit. *Cic. Tuscul. 5. c. 32.* Mihi amictui est Scythicum tegmen: calciamentum, solorum callum. *Ovid. 12. Met. v. 91.* removebitur omne Tegminis officium: tamen indestrictus abibo. *h. e.* loricæ, galeæ, clypei. *Lucan. l. 7. v. 499.* tutoque latet sub tegmine pectus. *h. e.* lorica. *Virg. Æn. 7. v. 74c.* tegmina capitum. *h. e.* galeæ. Eod. sensu *Sil. l. 1. v. 402.* Perque ipsum tegmen crepitantia dissipat ossa. *Valer. Flacc. l. 6. v. 340.* fæneno calidam circumfert tegmine molem. *h. e.* lutum. Sic *vers. 53.* tegmina cælata. (Adde *Lucret. l. 3. v. 651.*) *Liv. l. 5. c. 38. ad fin.* Multos imperitos nandi, graves loricis aliisque tegminibus hausere gurgites. *Virg. 7. Æn. v. 666.* tegmen torquens immane leonis. *h. e.* pellem, tergus leoni detractum. *Lucret. l. 3. v. 604.* tegmine dempto. *h. e.* corpore, quod est tegumentum animæ. *Valer. Flacc. l. 5. v. 361.* tegmina flammea murice. *h. e.* vestes. *& lib. 6. v. 70c.* tegmina plantæ. *h. e.* calcei. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 129.* suræ. *h. e.* tibialia. *Lucan. l. 9. v. 771.* sine ullo tegmine poples erat. *h. e.* sine pelle, aut carne. *Ovid. 2. Met. v. 672.* tegmen capillis. *h. e.* pileum, galerum. *Virg. Ecl. 1. v. 1.* patulæ recubans sub tegmine fagi. *Colum. l. 3. c. 20. circa med.* tegmina & umbracula estium. *Ovid. de medic. fac. v. 54.* hordea exsuere de palea & tegminibus suis. *h. e.* cortice & folliculis. *Colum. l. 10. v. 243.* arbos Punica, quæ rutilo mitescit tegmine grani. *Stat. 1. Theb. v. 406.* subit uno tegminis. *h. e.* tecto, domo. *Claudian. in præfat. ad III. consul. Honor. v. 3.* excusso saliit cum tegmine proles. *h. e.* ovi putamine. *Ovid. 11. Met. v. 514.* spoliataque tegmine ceræ Rima patet, præbetque viam letalibus undis. *h. e.* obturamento. *Lucret. l. 1. v. 986.* Nec res ulla geri cæli sub tegmine posset. *forse 'l cielo*, *forse la cappa del cielo*. Sic *Cic.* vertens *Arati* carmina, *l. 2. de nat. Deor. c. 44.* lato sub tegmine cæli. *Laevius* apud *Gell. l. 19. c. 7. sub fin.* nimis poetice flumina gelu concreta *tegmine* esse *onychino* dixit.

TEGMENTUM, ti, n. *coperta*, tegumentum, tegmen. *Afran. apud Non. c. 2. n. 333.* Accipe hoc tegmentum, & sustine. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Palpebræ quæ sunt tegmenta oculorum. *Al. leg.* tegumenta. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 21. ad fin.* Scutis tegmenta detrahere. *h. e.* vela, & sacculos, quibus contecta erant. *Id. l. 3. B. Civ. c. 44. in fi.* Ex centonibus aut coriis tunicas aut tegmenta facere. *& cap. 62.* Tegmenta galeis ex viminibus facere. Adde *cap. 63. ad fin.*

TEGO, is, xi, ctum, a. 3. *coprire*, καλύπτω, στέγω, σκεπάζω, operio, contego, obduco, velo, vestio, a στέγω, dempto σ. *Cic. 2. de Div. c. 69. sub fin.* Cum projectus esset tolumato, amica corpus ejus

ejus texit suo pallio. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 10.* Tigne musculi tegendi causa ponere. *Plin. l. 6. c. 24.* Chelonophagi testudinum superficie casas tegentes. *Tibull. l. 1. el. 9. v. 68.* Horrida villosa corpora veste tegam. *Propert. l. 4. el. 3. v. 44.* Hippolyte texit galea molle caput. *Martial. l. 14. epigr. 138.* Nobilius villosa tegant tibi lintea citrum. *Virg. 4. Georg. v. 414.* tegere lumine somno. *abindere.* ¶ Sæpe refertur ad sepulturam. *Propert. l. 2. el. 20. v. 44.* Me licet unda ferat, te modo terra tegat. *Ovid. Met. 15. v. 55.* Nec procul hinc tumulum, sub quo sacrata Crotonis Ossa tegebat humus. *Id. 2. Amor. el. 6. in f.* Ossa tegit tumulus. *Lucan. l. 2. v. 548.* Sicanio tegitur qui Carbo sepulcro. Adde *Propert. l. 3. el. 5. v. 38.* & *Martial. l. 9. epigr. 30.* & *lib. 5. epigr. 35.* ¶ *Latus tegere* quid sit V. *Latus, eris.* ¶ Translate est celare, occultare, abscondere, *coprire, nascondere, celare.* *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32.* Ut honesta præscriptione rem turpissimam tegerent. *Nep. in Dione, c. 1. extr.* Crudelissimum nomen tyranni sua humanitate tegebat. *Cic. in Pison. c. 24.* Triumphi nomine tegere atque velare cupiditatem suam. *Id. pro Quint. c. 26.* Mendacio tegere aliquid. *Sallust. in Jug. c. 89.* Turpia facta oratione tegere. *Phædr. l. 4. fab. 23. v. 17.* Superba jactas tegere quod debet pudor. *Senec. in Hippol. v. 153.* Astu doloque tegere nefas. *Ovid. 3. Trist. el. 6. v. 10.* Pectoribusque dabas multa tegenda meis. *Horat. l. 1. ep. 18. vers. 38.* & *in ar. Poet. v. 200.* Tegere commissa. *Lucan. in f. l. 9.* abscondunt gemitus, & pectore læta Fronte tegunt. *Id. l. 2. v. 360.* flammea nuptæ tectura pudorem. *Liv. l. 41. c. 2.* Nebula matutina texerat inceptum. *Lucan. l. 8. v. 202.* Ostendit terras Titan, & sidera texit. *Cic. pro Rabir. Post. c. 15. sub fin.* Feræ latibulis se tegunt. ¶ Item tueri, protegere, defendere, *difendere, proteggere.* *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 26. ad fin.* Qui portus ab Africo tegebatur, ab Austro non erat tutus. *& lib. 1. c. 85.* Quos in sua potestate habuit, conservavit & texit. *Cic. 13. Fam. ep. 66. extr.* Tegere ac tueri aliquem in aliqua re. *Id. pro Planc. c. 1.* Is meam salutem atque vitam sua benivolentia, præsidio, custodiaque texit. *Sallust. in Catil. c. 6.* Libertatem, patriam, parentesque armis tegere. *Liv. l. 8. c. 6.* Legatos ab ira impetuque hominum tegere. ¶ *Tegere aliquem*, cingere, circumstare, adesse salaminis aut auxilii causa. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 25.* licet omnis paries materna vatem, Omnis Apollineus tegeret Bacchique sacerdos.

TEGULA, æ, f. *tegola, coppo, κέραμος, πλίνθος*, testæ genus, quo domus teguntur: *a tego*, ut *regula a rego*. *Terent. Eun. 3. 5. 40.* Deum sese in hominem convertisse, atque per alienas tegulas Venisse clanculum per impluvium. *Plaut. Mil. 2. 6. 23.* Quod meas confregisti imbrices & tegulas. V. *Imbrex*. *Cic. 2. Phil. c. 18.* Cum tamen tu nocte socia, hortante libidine, cogente mercede, per tegulas demitterere. *Javolen. Dig. lib. 19. tit. 1. leg. 18.* Tegulas ædificiis imponere. *Pompon. lib. 41. tit. 3. leg. 30.* in ædificium conjicere. *Ulpian. lib. 43 tit. 23. leg. 7. extr.* si quis de ædificio sustulerit. *Id. lib. 39. tit. 2. leg. 24. ante med.* Tegulæ vento dejectæ. ¶ Abit a quantitate verbi sui. *Ovid. 6. Fast. v. 316.* Strataque erat tepido tegula quassa solo. *Id. in Ibin, v. 304.* Opprimat hostili tegula facta manu. Adde *2. de ar. am. v. 622.* *Martial. l. 7. epigr. 35.* & *Juvenal. sat. 3. v. 201.* ¶ *Extrema tegula stare*, proverb. lapsui vicinum esse. *Senec. epist. 12. ante med.* ubi *Lips.* mallet *regula*. ¶ *Tegula* fuit cognomen Romanum in gente Licinia, ut P. Licinius Tegula, apud *Liv. in f. cap. 12. lib. 31.*

TEGULARIUS, ii, m. qui tegulas facit. *Vet. monum.* apud *Murator. pag. 305.* Myro Aug. L. Pictor, Anteros Tegul. Euphemus Pistor, &c.

TEGULITIUS, a, um, tegulis contectus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 54. n. 11.* Deo Mercurio Attegiam tegulitiam ex voto posuit.

TEGULUM, li, n. idem quod tegumen tecti. *Plin. l. 16. c. 36.* Tegulo etiam aquaticarum arundinum domos suas Septentrionales populi operiunt. *& cap. 37.* Scirpi fragiles ad tegulum, tegetesque.

TEGUMEN, inis, n. idem ac tegmen. *Liv. l. 1. c. 20.* Et super tunicam æneam pectori tegumen, cælestiaque arma, quæ ancilia appellantur, ferre. *Id. lib. 36. c. 32.* Testudo collecta in suum tegumen. Al. hic leg. *tegimen*, al. *tegmen*: sed *tegumen* in MSS. est frequentius. *Tacit. de Germ. c. 17.* Tegumen omnibus sagulum fibula aut spina consertum.

TEGUMENTUM, ti, n. tegumen, tegmen, integumentum. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Tegumenta corporum vel texta, vel suta. *Attius apud eund. 5. de Fin. c. 11. a med.* Pinnarumque contextu corpori tegumenta faciebat. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9. a med.* Quod genus tegumenti erant experti nullo telo transjici posse. *Liv. l. 1. c. 43.* & *lib. 9. c. 19.* Scutum Romano, majus corpori tegumentum. *Senec. ep. 90. ante med.* Humus tegumentum repellendis caloribus. *Id. de consol. ad Helv. c. 8.* Tegumenta capitum. *Sueton. in Calig. c. 55. ad fin.* Equo purpurea tegumenta dedit. *gualdrappa.* ¶ Translate *Plaut. Trin. 2. 2. 32.* Istæc ego mihi semper habui ætati tegumentum meæ. *h. e.* *tutelam*. *Cic. pro Cæl. c. 20.* Quærere tegumenta vitiorum. Al. leg. *integumenta*.

TEIUS, a, um, *Τήιος*, ad Teon, *Τέως*, pertinens, oppidum Ioniæ in pæninsula, cum portu, inter Erythras & Colophonem: ubi Anacreon natus esse dicitur. *Horat. epod. 14. v. 10.* Anacreonta Teium. *Id. l. 1. od. 17. v. 18.* Vitabis æstus, & fide Teia Dicet, &c. *Ovid. 2. Trist. v. 364.* Præcepit lyrici Teia Musa senis. Adde *3. de ar. am. v. 330.* & *de remed. amor. v. 762.* ¶ *Teia* apud *Propert. l. 4. el. 8. v. 31.* & *58.* nomen est meretricis.

TELA, læ, f. *drappo, tela, ἱστός*, quidquid ex lino, lana, sericove texendo conficitur. A *texo* fit *texela* (ut a *tutor tutela*, *medeor medela*, &c.) & per syncop. *tela*, ut a *maxilla mala*, ab *ala*

xilla ala, &c. *Cic. 6. Verr. c. 26. a med.* Lamia per triennium isti, plena domo telarum, stragulam vestem confecit: nihil nisi conchylio tinctum. *Virg. 1. Georg. v. 294.* & *Æn. 7. v. 14.* Arguto tenues percurrens pectine telas. *Id. 4. Æn. v. 264.* & *lib. 11. v. 75.* tenui telas discreverat auro. *Ovid. Met. 6. v. 68.* Illic & lentum filis immittitur aurum, Et vetus in tela deducitur argumentum. *Id. 4. Fast. v. 699.* assiduis exercet brachia telis. *Val. Flacc. l. 4. v. 369.* Lyda nurus sparso telas maculaverit ostro. *Terent. Heaut. 2. 3. 44.* telam texere. *Cic. 4. Acad. c. 29. ad fin.* retexere. *Plaut. Pseud. 1. 4. 7.* detexere. *Apul. l. 6. Metam.* struere. *Terent. And. 1. 1. 48.* Lana ac tela victum quæritare. *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 68.* & *lib. 34. tit. 2. leg. 23.* Linum, quod in tela est. ¶ De opere araneæ. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 49.* tenuem texens sublimis aranea telam. *Plaut. Stich. 2. 2. 24.* Ut operam omnem aranearum perdam, dejiciamque earum omnes telas. Adde *Ovid. 6. Met. v. 145.* *Martial. l. 8. epigr. 33. v. 15.* & *Juvenal. sat. 14. v. 61.* ¶ Dicitur etiam de filo, seu stamine ipso ad texendum idoneo. *Virg. sub fin. l. 3. Georg.* Nec tondere quidem morbo illuvieque peresa Vellera, nec telas possunt attingere putres. *Ovid. 4. Met. v. 275.* & *lib. 3. Fast. v. 819.* stantes radio percurrere telas. *Id. 6. Met. v. 54.* Et gracili geminas intendunt stamine telas. Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo: Inseritur medium radiis subtemen acutis, &c. Huc fortasse commodius trahes locum *Cicer.* supra allatum. ¶ Item de jugo textorio cui adjungitur & circumvolvitur. *Ovid. Met. 6. v. 576.* Stamina barbarica suspendit callida tela. *Senec. epist. 90. ante med.* Quemadmodum tela suspensis ponderibus rectum stamen extendat. (V. dicta in *Recto, a*, & in *Stamen*.) *Virg. 1. Georg. v. 285.* licia telæ addere. *Tibull. l. 1. eleg. 7. v. 84.* Ducit inops tremula stamina torta manu, Firmaque conductis adnectit licia telis. Qui *licia* volunt esse vincula, quibus stamina adnectuntur, *σταθμοὺς*, per telam intelligunt stamina: qui vero licia stamina esse censent (utrumque enim significare possunt) telam pro jugo textorio accipiunt. *Cato R. R. c. 10. & 14.* appellat *telam jugalem* non solum jugum textorium, sed totum instrumentum texendo aptum, *il telajo*. ¶ Metaphoric *tela* est quodcumque opus. *Cic. 3. de Orat. c. pænult. ad fin.* Quamquam ea tela texitur, & ea incitatur in civitate ratio vivendi, ut, &c. *Plaut. Bacch. 2. 3. 116.* Eorsa hæc tela non male omnino mihi est. *Id. Pseud. 1. 4. 6.* Neque exordiri primum, unde occipias, habes, neque ad detexundam telam certos terminos. *Cic. Acad. 4. c. 29. ad fin.* Penelopes telam retexere. V. *Penelope*.

TELAMONES, um, m. plur. *statue di sostegno, Atlanti, ἄτλαντες*, hominum simulacra, gibbosa fere figura, quæ in ædificiis mutulos, vel coronas sustinent, Atlantis instar, quem suis humeris cælum fulcire propter Astrologiæ scientiam Poetæ fabulati sunt. Dicti sunt *παρὰ τὸ τλῆναι*, quod est sufferre, sustentare, & a Græcis *atlantes* etiam dicuntur eadem origine. *Vitruv. l. 6. c. 10. ad fin.* Item si qua virili figura signa mutulos, aut coronas sustinent, nostri telamones appellant, cujus rationes, quid ita, aut quare, ex historiis non inveniuntur: Græci vero eos *ἄτλαντας* vocitant. ¶ *Servius ad 1. Æn. v. 745.* & *4. v. 246.* docet ex *Ennio*, Atlantem, Latine *Telamonem* dici, sicut Nilus Latine est *Melo*.

TELAMONIADES, æ, m. Ajax Telamonis filius. *Ovid. Metam. 13. v. 231.* Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quidquam Ausit.

TELAMONIUS, a, um, ad Telamonem pertinens, qui fuit filius Æaci, & Endeidis, seu Deidia Chironis filiæ, frater Pelei, pater Ajacis & Teucri, ex Peribœa, seu Eribœa, & Hesiona, unus ex Argonautis, ut *Justin. l. 44. c. 3.* & *Valer. Flacc. l. 1. v. 353.* *Stat. 5. Theb. v. 379.* & *Hygin. fab. 14. 89. & 97.* docent. Hinc *Telamonius* dicitur Ajax. *Ovid. sub fin. l. 2. de ar. am.* Quantus erat Calchas extis, Telamonius armis. Adde *Metam. 13. v. 194.* & *lib. 2. Trist. v. 525.*

TELANÆ FICUS, atræ, pediculo longo, memorantur a *Plin. l. 15. c. 18.* *Colum. R. R. c. 8.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. ult.* unde autem dictæ sint, non comperior. Sunt qui leg. *Tellenæ*.

TELCHINES, um, m. pl. *τελχῖνες*, filii Solis & Minervæ, vel Saturni & Aliopes, ut alii volunt, assessores Matris Idææ, seu Cybeles in Creta, qui etiam Idæi, Curetes, Corybantes, Dactyli dicti sunt. Hi profecti in Rhodum insulam, Jalysum urbem incoluerunt. Tandem cum omnia aspectu suo in pejus commutarent, a Jove sunt submersi. *Ovid. 7. Met. v. 365.* Phœbeamque Rhodon, & Jalysios Telchinas, Quorum oculos, ipso mutantes omnia visu Jupiter exosus fraternis subdidit undis. ¶ Sunt qui memorent, Telchines in Rhodo novem fuisse Rheæ comites in Cretam, qui quoniam Jovis alendi curam gesserunt, Curetes nominari sunt.

TELEBOÆ, arum, m. *Τηλεβόαι*, populi Ætoliæ seu Acarnaniæ, latrocinio famosi, incolæ insularum inter Leucadiam, & Achajam, quæ inde Teleboides dictæ sunt. *Plin. l. 4. c. 12.* *Plaut. Amph. 1. 1. 56. 95.* &c. ¶ Horum pars migravit aliquando in mare inferum, & Capreas, insulam in sinu Neapolitano incoluit. *Virg. 7. Æn. v. 735.* *Tacit. Ann. 4. c. 67.* & *Sil. l. 7. v. 418.* ¶ Caprearum rex primus fuit Telo: ipsaque insula eodem nomine dicta est. *Sil. l. 14. v. 443.* Et Neptunicolæ transverberat ora Telonis. *Id. l. 8. v. 543.* antiqui saxosa Telonis insula. ¶ Sunt qui scrib. *Theleboæ*.

TELEGONUS, i, m. *Τηλέγονος*, filius Ulyssis ex Circe. Hic patrem, cum grandis jam natu esset, videre cupiens, eum incognitum in Ithaca interfecit, cum & ipse incognitus a patre hospitio prohiberetur. Inde in Italiam rediens Tusculum condidit. *Horat. l. 3. od. 29. v. 8.* *Ovid. Fast. 3. v. 92.* & *lib. 4. v. 72.* *Stat. l. 1. silv. 3. v. 83.* *Sil. l. 7. v. 692.* & *lib. 12. v. 535.* *Propert. l. 2. el. 23. v. 42.* & *Hygin. fab. 127.* ¶ *Telegonus* vult *Ovid. 1. Trist.*

el. 1. *v.* 114. vocari liberos suos amatorios, quia sibi exitium attulerunt.

TELEPHION, ii, n. τηλέφιον, herba portulacæ similis caule & foliis, cui rami a radice septeni octonive fruticant, foliis crassis, carnosis nascitur in cultis, & maxime inter vites. Illinitur lentigini, & vitiligini. *Plin. l.* 27. *c.* 13.

TELEPHUS, i, m. Τήλεφος, Herculis filius ex Auga Nympha, al. ex Augæa filia Alcæi Arcadiæ regis. Hic avi jussu expositus in silvis a cerva nutritus est, deinde dono datus Regi Mysiæ pro filio educatus ei successit in regno Mysiæ, seu Lyciæ. Cum Græcos ad expeditionem Trojanam proficiscentes prohibere vellet, ne per Mysiam transirent, ab Achille vulneratus est. Huic plagæ remedium nullum inveniebatur. Tandem Apollinis oraculum consuluit, qui respondit, vulnus sanari non posse, nisi ab eadem hasta, qua percussus fuerat. Igitur supplex medicinam ab Achille petiit. Achille assentiente Ulysses ex hastæ illius rubigine malagma effecit, & vulneri imposuit, quod sanatum est. *Ovid.* 12. *Met. v.* 112. opusque meæ bis sensit Telephus hastæ. *Id. l.* 5. *Trist. el.* 2. *v.* 15. Telephus æterna consumptus tabe perisset, Si non, quæ nocuit, dextra tulisset opem. Adde *de remed. amor. v.* 47. & *l.* 2. *ex Pont. epist.* 2. *v.* 26.

TELETA, æ, f. τελετή, initiatio, consecratio, expiatio: item sacrificium, & impensa, quæ initiando fit. nam τὰ τέλη mysteria quoque, & sacra significant. *Apul. l.* 11. *Metam.* Indidem mihi prædicat, quæ forent ad usum teletæ necessario præparanda. Ea protinus gnaviter, & aliquanto liberalius, partim ipse, partim per meos socios coemenda procuro. *& paulo post.* Jentaculum religiosum, & teletæ legitima consummatio. *& infra.* Rursus interpellor, & cogor tertiam quoque teletam suscipere. *Augustin. l.* 10. *de Civ. Dei, c.* 9. Per quasdam consecrationes theurgicas, quas teletas vocant. Adde *cap.* 23. & *lib.* 4. *c.* 31.

TELETUS, τελετός, perfectum significat. Apud *Tertull. advers. Valentinian. c.* 8. unus est ex æonibus Valentinianis. Al. leg. *theletus*, θελητός, cupitus.

TELICARDIOS, ii, m. gemma colore cordis. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Telicardius colore cordis Persas, apud quos gignitur, magnopere delectat, muchulam appellant.

TELIGER, ra, rum, qui tela fert, βελεφόρος. *Senec. in Herc. Oet. v.* 543. Timendo matri teliger sæve puer. *h. e.* Cupido.

TELINUM, ai, n. τήλινον, genus unguenti pretiosissimi: ita dictum, quia præcipuum eorum, ex quibus componitur, est fœnum Græcum, quod Græcis τῆλις. Unde similiter τήλινον ἄλειφαρ dicunt Græci farinam ex fœno Græco confectam. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Telinum fit ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, fœno Græco, melle, melino, mero, amaraco. *Tertull. de Pall. c.* 4. *circa med.* Quod apud Omphalen balsamo, aut telino spero factum.

TELIRRHIZOS, i, f. gemma cinerei coloris, aut rufi, candidis radicibus, τηλίῤῥιζος. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

TELIS, is, f. τῆλις, Græca fœni Græci appellatio: unde *telinum*. *Plin. sub fin. l.* 24.

TELLENÆ TRICÆ. *Arnob. l.* 5. *pag.* 176. Jamdudum me fateor hæsitare, circumlitscere, tergiversari, tricas, quemadmodum dicitur, conduplicare Tellenas. *Herald. in not. pag.* 210. Hausturo fortasse proverbium e Græcorum fontibus, apud quos τὰ τῆς Τελλῆνος ᾄδειν dicuntur, qui ineptam cantilenam identidem inculcant. *Varr.* apud *Non.* 1. 2. *n.* 56. Putas eos non citius tricas Tellenas, quam id extricaturum? Al. leg. *Atellenas*.

TELLIANÆ FICUS. V. *Telana*.

TELLUMO, onis, m. deus terræ. *Augustin. de Civ. Dei, l.* 7. *c.* 23. *sub fin. ex Varrone.* Unam eamdemque terram habere geminam vim, & masculinam, quod semina producat; & femineam, quod recipiat atque enutriat. Inde a vi feminina dictam esse Tellurem, a masculina Tellumonem.

TELLURUS, i, m. deus terræ, Tellumo. *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 16.

TELLUS, uris, f. Terra, dea terræ. De notatione V. *Voss. in Etym.* *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 20. *a med.* Si est Ceres a gerendo, terra ipsa dea est: quæ enim est alia Tellus? *Id. de Harusp. resp. c.* 10. Postulationes esse Jovi, Saturno, Neptuno, Telluri. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 4. Epistola, in qua de æde Telluris, & de porticu Catuli me admones. Fit utrumque diligenter. ad Telluris quidem etiam tuam statuam locavi. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 143. Tellurem porco, Silvanum lacte piabant. *Varr. l.* 1. *R. R.* 1. 1. Primum invocabo, qui omnes fructus agriculturæ cælo & terra continent, Jovem & Tellurem. itaque quod ii parentes magni dicuntur, Jupiter pater appellatur, Tellus terra mater. ¶ De Inferis & Manibus. *Propert. l.* 1. *el.* 19. *v.* 16. & Tellus hoc ita justa sinat. *Virg.* 6. *Æn. v.* 140. Telluris operta subire. ¶ Ut *Ceres* pro frugibus, *Bacchus* pro vino, *Vulcanus* pro igne, sic *Tellus* pro ipsa terra ponitur, *terra*, *terreno*. *Cic. in somn. Scip. c.* 4. *extr.* Nam ea, quæ est media & nona, tellus, neque movetur & infima est, & in eam feruntur omnia suo nutu pondera. *Lucret. l.* 6. *v.* 577. Ventus ubi atque animæ subito vis maxima quædam, Aut extrinsecus, aut ex ipsa tellure coorta, In loca se cava terrai conjecit, &c. *Horat. epod.* 16. *v.* 43. Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 161. presso tellus confringit aratro. *Virg.* 1. *Georg. v.* 99. Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis. *Id.* 1. *Æn. v.* 175. ac magno telluris amore Egressi optata potiuntur Troes arena. *Ovid.* 1. *Met. v.* 434. diluvio tellus lutulenta recenti. *Id.* 2. *Amor. el.* 16. *v.* 3. Sol licet admoto tellurem sidere findat. *Id.* 4. *Fast. v.* 299. Sicca diu fuerat tellus. sitis usserat herbas. *Id. in Ibin, v.* 237. nuda tellure jacere. *Id.* 4. *Trist. el.* 9. *v.* 23. Trans ego tellurem, trans latas audiar undas. ¶ Item pro solo, pavimento, *suolo*, *pavimento*. *Ovid.* 8. *Met. v.* 561. Pumice multicavo, nec levibus atria tophis Structa subit. molli tellus erat humida musco: Summa lacunabant alterno murice conchæ. *Id.* 6. *Fast. v.* 404. Nunc solida est tellus: sed lacus ante fuit. ¶ Interdum pro peculiari regione. *paese*. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 28. promisit Apollo, Ambiguam tellure nova Salamina futuram. *Virg.* 6. *Æn. v.* 23. Contra elata mari respondet Gnossia tellus. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 57. Tuscula. *& lib.* 3. *el.* 4. *v.* 91. barbara Scythiæ. *& lib.* 4. *carm.* 1. *v.* 78. Phæacia. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 33. Achiva. *& el.* 3. *v.* 82. Exulibus tellus ultima Tibur erat. *Propert. l.* 2. *el.* 8. *v.* 21. Et si qua extremis tellus se subtrahit oris.

TELLUSTRIS, e, tellurem incolens, terrestris. *Martian. Capell. l.* 7. *pag.* 237. Tellustres, silvicolæque divi. Al. leg. *telluristres*.

TELMESSICUS, & Telmissicus, & Telmessius, a, um, ad Telmessum, vel Telmissum pertinens, urbem maritimam in confinio Cariæ, & Lyciæ, unde Telmessicus sinus, *Liv. l.* 37. *c.* 16. *sub fin.* qui latere uno Cariam, altero Lyciam contingit. Et Ptolemæus Telmissius, *Id. ibid. c.* 56. Telmissicum vinum laudat *Plin. l.* 14. *c.* 7. Nomen oppidi Græce Τελμησσός est, & Τελμισσός. In eo excellit haruspicum disciplina, inquit *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 41. quare urbem religiosissimam vocat *Plin. l.* 30. *c.* 1.

TELMESSIS, idos, f. Τελμησσίς, Telmessica. *Lucan. l.* 8. *v.* 248. magnosque sinus Telmessidos undæ.

TELMESSIUS. }
TELMISSIUS. } V. *Telmessicus*.

TELONARIUS, ii, m. *gabelliere*, vectigalibus exigendis præpositus: a τελώνιον, telonium, quod significat locum, ubi publicani sedent, & vectigal exigunt. *Imp. Arcad. & Honor. lib.* 11. *Cod. Theodos. tit.* 28. *leg.* 3. *ad fin.* Publicani, & telonarii. Adde *Non. c.* 2. *n.* 65. ubi in quibusdam codicib. legitur *telonearius*: quod magis ad analogiam *telonei* accedit.

TELONIUM, ii, n. *banco de' gabellieri*, publicanorum mensa, τελώνιον. *Tertull. de Idolol.* 1. 12. & *de Baptism. c.* 16. ubi al. leg. *teloneum*.

TELUM, i, n. *arme da lanciare*, *saetta*, *freccia*, *dardo*, *lancia*, βέλος, τόξευμα, proprie de iis dicitur, quæ missilia sunt, & ad feriendum eminus comparata, sive manu, sive tormento emittantur: a τῆλε, procul, longe, ut *Fest.* & *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 249. & *ad Æn.* 9. *v.* 509. docent. *Cajus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 233. Telum vulgo quidem id appellatur, quod ab arcu mittitur: sed nunc omne significat, quod mittitur manu. ita sequitur, ut & lapis & lignum & ferrum hoc nomine contineatur. *Sallust. in Catil. c.* 43. & 52. & *in Jug. c.* 47. Arma, tela, equos, & cetera instrumenta militiæ parare. *Lucan. l.* 4. *v.* 776. nimbus telorum. *Liv. l.* 38. *c.* 26. *ad fin.* Telorum nubes. *Virg.* 10. *Æn. v.* 185. tempestas. *& lib.* 3. *v.* 46. seges. *Liv. l.* 44. *c.* 35. *ad fin.* Romani omni genere missilium telorum, ac saxis maxime vulnerabantur. *Sisenn.* apud *Non. c.* 6. *n.* 5. Manuales lapides dispartit, propterea quod is ager omnis ejusmodi telis indigebat. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 169. volatile telum. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 524. coluere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 294. trabale. *Ovid. Met.* 5. *v.* 67. penetrabile. *Virg.* 2. *Æn. v.* 544. imbelle sine ictu. *Stat.* 9. *Theb. v.* 802. immane. *Ovid.* 6. *Met. v.* 257. exitiabile. *Virg.* 5. *Æn. v.* 582. infesta tela. *& lib.* 9. *v.* 555. densissima. *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. *extr.* hebetiora atque leviora. *Stat. Theb.* 11. *v.* 630. noxia. *Ovid. Met.* 14. *v.* 401. leva. *Lucret. l.* 2. *v.* 48. fera. *Lucan. l.* 8. *v.* 304. stridula. *Id. l.* 3. *v.* 580. irrita. *Id. l.* 8. *v.* 381. Illita dolis. *h. e.* venenata. *Id. l.* 7. *v.* 562. languida, aut contenta. *Senec. in Thyest. v.* 381. inertia. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 39. Si telum manu fugit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 71. ferere telis agere. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 700. telis aliquem petere. *Cic. pro Quint.* 1. 16. Tela conjicere in aliquem. *Virg.* 5. *Æn. v.* 497. torquere in aliquem. *Cic. de provinc. consul. c.* 9. *sub fin.* intendere in aliquem. *Lucan. l.* 4. *v.* 40. vibrare. *Quintil. l.* 4. *c.* 5. & *Lucan. l.* 3. *v.* 327. spargere. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 4. mittere. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 9. *a med.* longius permittere. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 21. adjicere. *& cap.* 25. vitare. *& lib.* 1. *c.* 8. *extr.* Hostem telis repellere. *Virg.* 2. *Æn. v.* 410. obrui telis. *& lib.* 7. *v.* 520. rapiis concurrere telis. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 46. Inter hostium tela versari. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 316. arbitrium est in sua tela Jovi. *h. e.* fulmina. *Id.* 2. *Amor. el.* 5. *v.* 52. Excutere irato tela trisulca Jovi. ¶ Dicitur etiam de ense, gladio, sica, & hujusmodi, quibus feritur cominus, *spada*, *coltello*, *pugnale*, ξίφος, μάχαιρα, ἐγχειρίδιον. *Cajus Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 56. Teli appellatione & fustis, & ferrum, & lapis, & denique omne, quod nocendi causa habetur, significatur. *Cic.* 3. *Catil. c.* 3. *extr.* Misit, qui ex ædibus Cethegi, si quid telorum esset, efferret. ex quibus ille maximum sicarum numerum & gladiorum extulit. *Auct. ad Herenn. l.* 1. *c.* 11. & *Liv. l.* 1. *c.* 46. Ajax gladio incubuit: Ulysses intervenit: e corpore cruentum telum educit. *Liv. l.* 1. *c.* 40. *extr.* Elatam securim in caput dejecit: relictoque in vulnere telo, &c. *Sallust. in Catil. c.* 28. & *Cic. pro Mil. c.* 4. Catilinæ consuli insidias tendere, parare incendia: ipse esse cum telo, item alios jubere, hortari, uti, &c. *andare con l'armi sotto*; *portar armi*. & *Cic.* 1. *Catil. c.* 6. *a med.* Omnes sciunt te stetisse in comitio cum telo. *Hirt. de B. Afric. c.* 84. infesto telo venire ad aliquem. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 12. Totum telum corpore recipere. *Ovid. in f. l.* 8. *Metam.* fronte nunc pars caret altera telo. *h. e.* cornu. ¶ De cæstibus, & eorum ictu, *Virg.* 5. *Æn. v.* 438. Corpore tela modo, atque animo vigilantibus exit. *Stat.* 6. *Theb. v.* 772. manibus nunc obvia tela Discutiens. ¶ Metaphorice *Plaut. Amph.* 1. 1. 110. Itaque me

ms malum esse oportet: atque hunc telo suo sibi, malitia a foribus pellere. *Sallust. in orat. Macri Licin. ad pleb. ante med.* Vis tribunitia, telum a majoribus libertati paratum. *Cic. in Pison. c. 11. ad fin.* Pompejo de corpore reipubl. tuorum scelerum tela revellente. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 36.* tela linguæ subita. *Lucret. l. 3. v. 306.* Nec gelidis torpet telis perfixa pavoris. *& lib. 4. v. 1045.* Veneris qui telis accipit ictum. *Liv. l. 3. c. 55.* Qua lege tribunitiis rogationibus telum acerrimum datum est. *Cic. Fam. 7. ep. 16. ex vet. Poeta.* Usquequaque sapere oportet, id erit telum acerrimum. *Liv. l. 6. c. 35.* Quandoquidem tantum intercessionem pollere placeat, isto ipso telo tutabimur plebem. *Cic. 5. Fam. ep. 16.* Omnibus telis fortunæ proposita est vita nostra. *Sueton. in Calig. c. 53.* Peroraturus, stricturum se lucubrationis suæ telum minabatur. ¶ De pleuritide, *mal di punta*: quia dolore corpus, quasi telum transverberat, ut *Isidor. l. 4. Orig. c. 6.* ait. *Seren. Sammon. c. 22. v. 402.* Est & vis morbi, quod telum commemoretur, Cum subito dolor insanus furit incitus ictu. *Rutil. l. 1. v. 451.* tela dolorum. ¶ De radiis lucis, *Lucret. l. 1. v. 147. & lib. 2. v. 59. & lib. 3. v. 92.* Non radii solis, neu lucida tela diei. ¶ De re turpi *Justin. l. 38. c. 1. Martial. l. 11. epigr. 79. & Auct. Priap. carm. 8.* ¶ Commode ponitur pro stimulo, incitamento, *stimolo*. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 349.* Remotissimum ad discendum formido: contra delectatio pro telo ad discendum. *Cic. de Amic. c. 17.* Non mediocre telum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium. *Liv. l. 4. c. 28. a med.* Virtute pares, necessitate, quæ ultimum ac maximum telum est, superiores estis.

TEMENITES, æ, m. epithetum Apollinis cujus signum pulcherrimum & maximum in Sicilia fuit prope Syracusas, in loco, qui Temenus dicebatur. *Sueton. in Tiber. c. 74.*

TEMERARIE, adverb. *temerariamente*, temere. *Tertull. de virgin. veland. c. 3.* Virgines nuda plane fronte temerarie audaciam excitatæ. *Scripp. leg. in temerariam. Impp. Diocles. & Maxim. lib. 9. Cod. tit. 2. leg. 18.* Quo temerarie commisse congrua ultione plectantur.

TEMERARIUS, a, um, *imprudente, inconsiderato, temerario*, ἀπερίσκεπτος, ἄλογος, qui temere agit, inconsultus, præceps, nimis audax, sine consilio & ratione. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 19.* Homines temerarios atque imperitos falsis rumoribus terreri. *Martial. l. 4. epigr. 43.* Non sum tam temerarius, nec audax. *Cæs. B. Gall. l. 1. c. 31. ad fin.* Hominem esse barbarum, iracundum, temerarium: non posse ejus imperia diutius sustineri. *Terent. Andr. 1. 4. 2.* Sane pol illæc temulenta est mulier, & temeraria. *Quintil. declam. 17. c. 18.* Exclama: temerarie, quid facis? *Ovid. 10. Met. v. 545.* Parce meo, juvenis, temerarius esse periclo. *Nep. in Timoth. c. 3. a med.* At ille temeraria usus ratione, non cessit majorum natu auctoritati. *Cic. pro Cæcin. c. 12.* Fieri, quæ dicis, omnia. ea sunt & turbulenta, & temeraria, & periculosa. *Ovid. 8. Met. v. 407.* licet eminus esse Fortibus: Ancæo nocuit temeraria virtus. *Liv. l. 25. c. 37. sub fin.* Ad consilium prima species temerarium magis, quam audax, animum adjecit. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 189.* temerarius Amor. *Id. 12. Met. v. 59.* Illic Credulitas, illic temerarius Error, Vanaque Lætitia est. *Id. 5. Fast. v. 467.* Quem lupa servavit, manus hunc temeraria civis Perdidit. o quanto mitior ille fuit! *Id. Met. 2. v. 50.* temeraria voce. *Id. 5. Trist. el. 13. v. 17.* querela. *insussistente, senza fondamento, e motivo. & lib. 6. ex Ponto, ep. 6. v. 27.* Jupiter in multos temeraria fulmina torquet. *Martial. l. 12. epigr. 14.* frena temeraria. *h. e.* equus intractabilis & præceps. *Plin. l. 17. c. 22. ante med.* Temerarium est ante crassitudinem pollicarem vitis imperare. *Plin. alter l. 4. ep. 9. ante med.* Temerarium est, secundis non esse contentum. ¶ *Haud temerarium est*, non casu fit, non de nihilo est, non est sine ratione: aliquid portendit. *Plaut. Asin. 2. 2. 14.* Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit? haud temerarium est. *Id. Aulul. 2. 2. 7.* Non temerarium est, ubi dives blande appellat pauperem. ¶ *Temerarius*, incertus, non stabilis, fortuitus. *Festus in Navalis scriba.* Columbariorum quæstus temerarius incertusque. ¶ De Tributo temerario V. in *Tributum*.

TEMERATOR, oris, m. *violatore, corruttore*, βεβηλωτής, qui temerat, violator, corruptor. *Stat. Theb. 11. v. 12.* Quantus Apollineæ temerator matris Averno Tenditur. *h. e.* Tityus, qui Latonam temerare tentavit. *Id. 1. Achill. v. 600.* stat fine datæ metuenda facerdos, Exploratque aditus, ne quis temerator oberret Agmine femineo. *Impp. Valent. & Valens, lib. 12. Cod. tit. 53. leg. 2.* Si quis præsentis legis temerator exstiterit. ¶ De falsario *Modestin. Dig. lib. 48. tit. 10. leg. 29.* Pœnam temeratoris luit. perinde enim punitur, atque si falsum faceret.

TEMERATUS, a, um, *contaminato, violato*, βεβηλωθείς, contaminatus, violatus. *Liv. l. 26. c. 13. a med.* Aræ, foci, deum delubra, sepulcra majorum temerata ac violata. *Virg. 6. Æn. v. 841.* Ultus avos Trojæ, templa & temerata Minervæ. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 3.* sacra hospitii temerata. *& ep. 5. v. 101.* temerati fœdera lecti. *& epist. 9. v. 49.* temeratæ puellæ. *& ep. 14. v. 17.* non temerata sanguine. *Id. Met. 9. v. 626.* Et scripsi, & perii: temerata est nostra volentas. *Lucan. l. 1. v. 225. & Senec. in Med. v. 614.* temerata jura. *Tacit. 1. Ann. c. 30.* linquere castra infausta temerataque. *h. e.* seditionis scelere infecta. *Martial. l. 5. epigr. 72.* Rura Cleonæo nunquam temerata leone. *Stat. 1. Achill. v. 302.* Trux puer & nullo temeratus pectora motu. *h. e.* nullo amoris affectu tactus.

TEMERE, *senza ragione, a caso, inconsideratamente, all' impazzata, senza pensarci, e riflettere, ciecamente, alla balorda*, εἰκῆ, ἀβούλως, sine ratione, sine consilio, casu, inconsulte, imprudenter, stulte. *Cic. 1. de Invent. c. 34.* Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus instructior est rebus, quam ea, quæ temere & nullo consilio administratur. *Id. 1. Offic. c. 29.* Ne quid temere ac fortuito, inconsiderate, negligenterque agamus. *Id. 1. de nat. Deor. c. 16. a med.* Inconsulte ac temere dicere aliquid. *Cæs. ad Cicer. post epist. 8. l. 10. ad Attic.* Te nihil temere, nihil imprudenter facturum judicaram. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 2.* Id evenit non temere, nec casu. *Id. pro Flacc. c. 1.* Audacter hoc dico, non temere confirmo. *Terent. Phorm. 5. 3. 19.* Sic erit. non temere dicet. *Cic. Fam. 4. ep. 13. a med.* Non scribo hoc temere. *Id. Phil. 8. c. 5. a med.* Omnino irasci amicis non temere soleo, ne si merentur quidem. *Id. 2. de Divin. c. 55.* Oracula partim ficta aperte, partim effutita temere. *Liv. l. 10. c. 40. ad fin.* Priusquam concurreretur, emisso temere pilo ictus pullarius, ante signa cecidit. *Sallust. in Catil. c. 32. a med.* Catilina voce supplici postulare a patribus, ne quid de se temere crederent. *Ovid. 6. Fast. v. 327.* Hi temere errabant in opacæ vallibus Idæ. *Plaut. Trin. 4. 2. 162.* Nunquam edepol temere tinnit tintinnabulum: nisi qui illud tractat aut movet, mutum est, tacet. *h. e.* sponte, ex se solum. ¶ *Non temere est*, non de nihilo, est non est sine ratione, aliquid portendit, significat, οὐκ ἄλλως. *Terent. Heaut. 4. 1. 7.* Nescio quid tristis est. non temere est: metuo quid siet. *non è per fronda di porri. & Phorm. 5. 8. 9. & Plaut. Aulul. 4. 3. 1.* Non pol temere est quod tu tam times. *Virg. 9. Æn. v. 375.* Haud temere est visum, conclamat ab agmine Volscens. ¶ *Temere* pro facile, *di leggieri, facilmente*. *Plaut. Bacch. 1. 1. 52.* Rapidus fluvius est hic, non hac temere transiri potest. *Terent. Phorm. 4. 5. 2.* Hoc temere nunquam amittam ego a me, quin, &c. *Nep. in Attic. c. 20.* Nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 13.* non temere a me Quivis ferret idem. *Id. l. 2. sat. 2. v. 116.* non temere edi luce profesta Quicquam, præter olus fumosæ cum pede pernæ. *Liv. l. 30. c. 30.* Non temere incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.)* Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. *Suet. in Tito, c. 6. extr.* Non temere quis tam adverso rumore magisque invitis omnibus transiit ad principatum. *& cap. 8. a med.* Quædam sub eo tristia acciderunt: ut conflagratio Vesevi, incendium Romæ, item pestilentia, quanta non temere alias. *Julian. Dig. lib. & tit. ult. leg. 64.* Ea, quæ raro accidunt, non temere in agendis negotiis computantur. Adde *Caran.* apud *Charis. l. 2. pag. 196. Putsch.* ¶ incomposite, sine ordine, passim, hic illic. *Horat. l. 1. od. 12. v. 7.* vocalem temere insecutæ Orphea silvæ. *Liv. l. 22. c. 41.* Argentum quibusdam locis temere per vias, velut objectum prædæ, vidisse. *Apul. l. 4. Metam.* Parva casula cannulis temere contecta. *alla buona*. ¶ *Temere jacere*, toto corpore stratum porrectumque esse, sine cura aut decoro, *essere sdrajato*. *Horat. l. 2. od. 11. v. 13.* sub alta vel platano, vel pinu jacentes sic temere. *Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 21.* Tum quoque erat neglecta decens, ut Thracia Baccha Cum temere in viridi gramine lassa jacet. *Virg. 9. Æn. v. 329.* Tres juxta famulos temere inter tela jacentes. ¶ Comparat. *temerius* est *Accii* apud *Non. c. 2. n. 841.*

TEMERITAS, atis, f. *inconsiderazione, sconsideranza, imprudenza, temerità*, ἀβουλία, inconsiderantia, præceps deliberatio, incogitantia. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 42.* Temeritas, quæ maxime illi hominum generi est innata, ut levem auditionem habeat pro re comperta. *& cap. 52.* Temeritatem cupiditatemque militum reprehendit, quod sibi ipsi judicavissent, quo procedendum, aut quid agendum videretur. *Cic. pro Marcell. c. 2. extr.* Nunquam temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. *Id. de Senect. c. 6. extr.* Temeritas est florentis ætatis, prudentia senescentis. *Hirt. de B. Alex. c. 85.* Cæsar incredibili ejus vel temeritate vel fiducia motus, &c. *Cic. 1. Offic. c. 29.* Omnis actio vacare debet temeritate & negligentia. *Liv. l. 6. c. 30. & lib. 22. c. 25.* Temeritas atque inscitia. *Id. l. 42. c. 49.* Inscitia & temeritas. *Cic. de Divin. l. 1. c. 41.* Quibus in rebus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. *Id. de nat. Deor. l. 3. c. 24.* Fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget. *Id. 1. de Divin. c. 34.* Exercitus qui stultitia & temeritate alicujus administratur. *Id. pro Planc. c. 4.* Populus non delectu aliquo aut sapientia ducitur ad judicandum, sed impetu nonnunquam, & quadam etiam temeritate. *Id. l. 1. de Divin. c. 4.* Omnibus in rebus temeritas in assentiendo, errorque turpis est. *Id. de Harusp. resp. c. 16.* Plenus inconsideratissimæ ac dementissimæ temeritatis. *Id. 3. Catil. c. 7.* Furiosa temeritas. *Senec. in Agam. v. 145.* cæca. *Id. in Octav. v. 838.* Temeritate in præceps ferri. *Sallust. in Jug. c. 7. ad fin.* Et prœlio strenuus erat, & bonus consilio: quorum alterum ex providentia timorem, alterum ex audacia temeritatem afferre plerumque solet. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 403.* Ad hæc rumoribus adversa in pravitatem, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando corrumpebant. ¶ *Cic. 2. de nat. Deor. c. 32. extr.* Cum dicimus natura constare administrarique mundum, non ita dicimus, ut glebam, aut fragmentum lapidis, nulla cohærendi natura; sed ut arborem, ut animal, in quibus nulla temeritas, sed ordo apparet, & artis quædam similitudo. *h. e.* confusio, & qualitas contraria dispositioni atque ordini. ¶ In plurali num. *Quintil. decl. 7. c. 1.* Si temeritates quoque nostras conscientia reorum non potest pati.

TEMERITER, adverb. idem ac temere. *Accius* apud *Non. c. 11. n. 54.* Hoc in re est, quod in tam temeriter meam benevolentiam interisse es ratus. *Ennius* quoque usus est, teste *Priscian. l. 15. pag. 1012. Putsch.*

TEMERITUDO, inis, f. idem ac temeritas. *Pacuv.* apud *Non. cap. 2. n. 867.* Egon' tyrannum novi temeritudinem?

TEMERO, as, a. 1. *macchiare, contaminare, violare*, βεβηλόω, corrum-

rumpo, contamino, polluo. *Festus*: Temerare, violare sacra & contaminare; dictum videlicet a temeritate. *Tibull. l. 3. el. 5. v. 7.* Non ego tentavi nulli temeranda virorum Audax laudandæ sacra docere deæ. *Ovid. 15. Met. v. 75.* Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. *Id. 7. Met. v. 535.* temerare fluvios venena. *Tacit. l. 1. Ann. c. 53.* Eandem Juliam in matrimonio M. Agrippæ temeraverat. *Ovid. 2. Amor. el. 8. v. 19.* thalamos temerare pudicos. *Id. 4. ex Pont. ep. 10. extr.* possum non temerare fidem. *Id. Met. 8. v. 741.* Cereale nemus violasse securi Dicitur, & lucos ferro temerasse vetustos. *Id. 2. Trist. v. 503.* incestis temerare vocibus aures. *Stat. 3. Theb. v. 463.* Nubila suspenso celerem temerasse volatu Persea. *h. e.* primum penetrasse, & quodammodo violasse, quia volare per aera non hominibus, sed avibus datum est. Sic *Valer. Flacc. de Argo*, quæ prima dicitur navigasse *l. 1. v. 617.* illicitas temerare rudentibus undas. *& vers. seq.* & *Lucan. l. 3. v. 193.* temeratum litus. *& Sil. l. 15. v. 532.* temeratæ Alpes. *h. e.* ab Annibale primum transitæ, cum humanis gressibus negatæ viderentur, ut *Id. l. 17. v. 501.* loquitur. *Lucan. l. 1. v. 147.* temerare ferrum. *h. e.* cædibus & sanguine inficere. *Sil. l. 2. v. 472.* Nil temerare piget. rabidi jejunia ventris Insolitis adigunt vesci. *h. e.* morsu violare etiam ea, quæ esui hominibus non sunt. *Claudian. de B. Get. v. 102.* profanis oculis temerare delubra. *h. e.* inspicere quæ non licet.

TEMESÆUS, a, um, Τεμεσαῖος, ad Temesen Brutiorum urbem pertinens, *Temesæo*: quæ & Temsa, Τέμψα, dicitur. Meminere *Plin. l. 3. c. 5. post med. Ovid. 15. Metam. v. 52. & 707.* & *Pompon. Mela l. 2. c. 4. a med.* Celebris fuit ære fundo & perficiendo. *Stat. l. 1. silv. 1. v. 42.* & *silv. 5. v. 47.* Et cui se toties Temesa dedit hausta metallis. *Ovid. 5. Fast. v. 441.* Temesæaque concrepat æra. *Id. 7. Met. v. 207.* Te quoque Luna, traho, quamvis Temesæa laborem Æra tuos minuant. ¶ In illo *ejusd. de medic. fac. v. 41.* Et quamvis aliquis Temesæa removerit æra: est qui leg. *Temesæa moverit.* ¶ *Stat.* in illo *lib. 1. Achill. v. 413.* Æra domant Temesæ: Temesam ponit inter urbes Græciæ.

TEMETUM, ti, n. *vino*, vox prisca vinum significans, ut *Fest. Gell. l. 10. c. 23.* & *Plin. l. 14. c. 13.* docent. unde *abstemius* & *temulentus*. De notatione alii alia. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 163.* accipias avam, Pullos, ova, cadum temeti. nempe modo isto, &c. *Juvenal. sat. 15. v. 25.* De Corcyræa temetum duxerat urna. *Pompon.* apud *Fest.* Non multi temeti, sed plurimi. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 14.* temetum olfacere. *Plin. loc. cit.* olere. *Cic. in fragm.* apud *Non. ibid.* Careant temeto omnes mulieres. *Plaut. Aulul. 2. 6. 5.* Cereri ne has facturi nuptias? quia temeti nihil allatum intelligo. ¶ *Temeti timor* facete dicitur parasitus & helluo: quia hujusmodi homines edaces bibacesque esse solent. *Nævius* apud *Fest.* Sequimini: i præ, tu nate sequere temeti timor. ¶ Qui primam, aut secundam syllabam corripi posse putant, incerta omnia afferunt.

TEMNITES, æ, m. qui est ex Temno urbe Æolidis, cum monte cognomine, ut Heraclidea Temnites, *Cic. pro Flacc. c. 18.*

TEMNO, is, a. 3. *sprezzare, far poco conto*, καταφρονεῖν, parvi facio, sperno, contemno. Ducunt a τέμνω, quod interdum similem habet significationem. Verbum est fere Poeticum. *Lucret. l. 3. v. 971.* semper aves quod abest: præsentia temnis. *Horat. l. 1. ser. 1. v. 115.* instat equis auriga suos vincentibus, illum Præteritum temnens extremos inter euntem. *& lib. 2. sat. 2. v. 38.* Jejunus raro stomachus vulgaria temnit. *Virg. 6. Æn. v. 620.* Discite justitiam moniti, & non temnere divos. *& Æn. 7. v. 236.* ne temne, quod ultro Præferimus manibus vittas ac verba precantia. *Ovid. 3. de art. am. v. 299.* Est & in incessu pars non temnenda decoris. *Tacit. 3. Hist. c. 47.* Haud temnenda manus ductor. ¶ Præteritum est *tempsi*, ut videre est in *contemno*. Sed & *temsi* dictum esse putat *Scalig.* ita legens illud *Lucil.* apud *Non. c. 2. v. 855.* Quodque adeo fuerint, qui te temnere superbum. *Al. leg.* tempsere superbi. ¶ Sunt qui putant, etiam a *Cicer.* verbum ipsum usurpari *l. 13. ad Attic. ep. 10. a med.* Id ego scilicet, ut judicia videar temnere. Sed plerique omn. leg. *tenere*.

TEMO, onis, m. *timone*, ῥυμός, lignum longum & extantum in curru vel aratro, cui jugum in anteriore parte adnectitur. *Varr. l. 6. de L. L. c. 4.* Temo dictus a tenendo. is enim continet jugum. *Colum. l. 6. c. 2. circa med.* Juvenci jugum quarto die accipiunt, cui ramus illigatur, & temonis vice trahitur. *Virg. 3. Georg. v. 173.* junctos temo trahat æreus orbes. *Ovid. 2. Met. v. 107.* Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curvatura rotæ. *Juvenal. sat. 4. v. 126.* Regem aliquem capies: aut de temone Britanno Excidet Arviragus. *h. e.* ex essedo in quo pugnat. synecdoche. ¶ Poetæ non raro usurpant de plaustro Bootæ, seu Septentrionibus. *Stat. 1. Theb. v. 370.* hyberno deprensus navita ponto, Cui neque Temo piger, neque amico sidere monstrat Luna vias. *Cic.* vertens *Arati* carmina, *l. 2. de nat. Deor. c. 42. ad fin.* Arctophylax, vulgo qui dicitur esse Bootes, Quod quasi temone adjunctam præ se quatit Arcton. ¶ Ex eo cognoscebant, quantum nox processisset. *Enn.* apud *Varron. loc. cit.* & *Fest.* in *Septentriones.* Quid noctis videtur? in altissimo cæli clypeo temo superat stellas. *h. e.* multa nox est, ut *Varr. ibid.* dicit. *Senec. in Herc. Fur. v. 130.* Septem stellis Arcades ursæ lucem verso temone vocant. *Ovid. 10. Met. v. 447.* interque Triones Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. *Lucan. l. 4. v. 523.* flexoque Ursæ temone paverent. *h. e.* die adventante. *Stat. 1. Theb. v. 692.* sed jam temone supino Languet hyperboreæ glacialis portitor Ursæ. ¶ A similitudine temones vocat *Colum. l. 6. c. 19.* longas perticas, quasi macerias in machina, quo boves & equi colligantur curandi causa. ¶ *Temo* in *Codice Theodos. lib. 6. tit. 26. leg. 14. 15. & 18.* nomen est præstationis, seu functionis, quæ solvebatur ab his, qui tyrones præbere debebant supplendo exercitui, & pro his pecuniam solvebant, æstimatione facta, quanti tyro quisque valeret. Videtur autem dici a τιμή æstimo, & *temo* corrupte esse pro *timo*.

TEMONARIUS, a, um, ad temonem pertinens, genus præstationis, de quo in fi. vocis præced. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib. 11. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 14.* Omnium vilium munerum, ac totius Capitulariæ, sive (ut eam, quam volumus intelligi, communi denuntiatione signemus) Temonariæ functionis fieri jubemus exortes. *Impp. Constantin. & Constans, lib. 12. Cod. Justin. tit. 24. leg. 1.* Temonaria onera. ¶ *Temonarius* absolute, qui hujusmodi præstationem seu tributum exigit. *Imp. Constantin. ibid. tit. 29. leg. 1.*

TEMPE, n. plur. indeclin. τὰ Τέμπεα, ων, regiuncula Thessaliæ amœnissima, in valle, per quam Peneus amnis decurrit, cincta Olympo, Ossa, & Pelio montibus, inter Larissam & oram maritimam. In Fabulis est ab Hercule aperta fuisse, diductisque vi montibus, viam Peneo factam, ut est apud *Senec. in Herc. Fur. a vers. 283.* Describuntur hic verbis a *Plin. l. 4. c. 8.* Peneus inter Ossam & Olympum nemorosa convalle defluit quingentis stadiis, dimidio ejus spatii navigabilis. In eo cursu Tempe vocantur quinque mill. passuum longitudine, & ferme sesquijugeri latitudine. ultra visum hominis attollentibus se dextra lævaque leniter convexis jugis. Intus sua luce viridante allabitur Peneus, viridis calculo, amœnus circa ripas gramine, canorus avium concentu. *Id. l. 16. c. ult. a med.* Thessalica Tempe. *Horat. l. 1. od. 7. v. 4.* Thessala. *Virg. 4. Georg. v. 317.* Peneia. *Horat. l. 3. od. 1. v. 24.* agitata Zephyris. *Lucan. v. 1. l. 8.* nemorosa. *Pompon. Mela l. 2. c. 3.* sacro nemore nobilia. *Senec. in Troadib. v. 815.* opaca. *Stat. 6. Theb. v. 88.* umbrosa. *& lib. 10. v. 119.* tenebrosa. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 285.* viridantia. ¶ Nihil amœnitati loci officit difficilis aditus & angustiæ, quas ita describit *Liv. l. 44. c. 6.* Sunt Tempe saltus transitu difficilis. nam præter angustias per quinque millia, qua exiguum jumento onusto iter est, rupes utrinque ita abscissæ sunt, ut despici via sine vertigine quadam simul oculorum animique possit. terret & sonitus & altitudo per mediam vallem fluentis Penei amnis. ¶ Etiam alibi loca amœna *Tempe* dicuntur. *Virg. 2. Georg. v. 469.* Speluncæ, vivique lacus, & frigida Tempe, Mugitusque boum, mollesque sub arbore somni Non desunt. *Ovid. 4. Fast. v. 477.* Eloria Tempe. *Id. 1. Amor. el. 1. v. 15.* Heliconia. *Stat. 1. Theb. v. 485.* Teumesia. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 35.* Phthiotica. *nisi forte eadem sunt cum Thessalicis.* ¶ *Tempea* Græca ponitur, τὰ Τέμπεα. *In fragm. Satirae apud Pithœum, p. m. 268.* Vos quoque qui resono colitis cava Tempea cœtu.

TEMPERACULUM, li, n. temperatura. *Apul. in Florid. n. 6.* (*al. lib. 1.*) Et cinnami merces, & ferri temperacula, & argenti metalla.

TEMPERAMENTUM, ti, n. *temperamento, mescolanza*, temperatura, mistio rerum cum proportione, proportio diversarum qualitatum in corpore misto, μῖξις, κρᾶσις. *Plin. l. 9. c. 36. ad fin.* Concharum ad purpuras & conchylia (eadem enim est materia, sed distat temperamento) duo sunt genera, &c. *Id. l. 19. c. 8. a med.* Eruca præcipue frigorum contemptrix, diversæ est, quam lactuca, naturæ; ideirco jungitur illi fere in cibis, ut nimio frigori par fervor immistus temperamentum æquet. *Scribon. Larg. compos. 230.* Teruntur ex cinere lixiva, qua calvarii utuntur, donec habeat mellis liquidi temperamentum. *h. e.* spissitudinem. Hac eadem ratione sæpius usurpatum legas apud eundem *Scribon.* ¶ Ponitur & pro modo, mediocritate, moderatione. *Plin. l. 17. c. 24. ante med.* Omnia modo constent, certoque temperamento. *Id. l. 16. c. 25.* Incidentis manus libratur artifici temperamento, ne quid ultra corticem violet. *Cic. 3. de Legib. c. 10. a med.* Inventum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus æquari se putarent. *Liv. l. 28. c. 44. in fin.* Et si nulla alia re, modestia certe & temperamento linguæ adolescens senem vicero. *Alii leg.* temperando linguæ. *Plin. in Paneg. c. 3.* Servare, & tenere temperamentum in aliqua re. *Justin. l. 2. c. 7.* Tanto temperamento inter plebem Senatumque egit, ut ab utrisque parem gratiam traheret. ¶ Apud *eund. l. 2. c. 1.* temperamentum cœli. *h. e.* constitutio aeris quæcumque, *clima*. ¶ In corpore etiam animalis est certa qualitatum constitutio & modus, ex quo valetudo bona vel mala existit, *complessione, temperamento*. *Colum. l. 3. c. 12. ante med.* Opus est inter hastam diversas inæqualitates magno temperamento, quod in corporibus quoque nostris desideratur, quorum bona valetudo calidi & frigidi, humidi & aridi, densi & rari certo & quasi examinato modo continetur. Nec tamen hoc temperamentum in terra, quæ vineis destinetur, pari momento libratum esse debere, &c.

TEMPERANS, antis, *moderato, continente, ritenuto, temperante*, σώφρων, moderatus, continens, temperatus. *Cic. pro Font. c. 14.* Frugi hominem, judices, & in omnibus vitæ partibus moderatum ac temperantem, plenum pudoris, plenum officii, plenum religionis, videtis positum in vestra fide ac potestate. *Id. Parad. 3. c. 1. ad fin.* An temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua effuderit? *Id. Attic. l. 15. ep. 1.* Cum hominem temperantem, summum medicum, tantus improviso morbus oppresserit. *Liv. l. 26. c. 22.* Cives graviores temperantioresque a cupidine imperii. *Al. leg.* temperatiores. *Cic. pro Font. c. 13.* Homo sanctissimus ac temperantissimus. ¶ Cum genitivo *Terent. Phorm. 2. 1. 40.* Si est, ut culpam in se admiserit, ex qua re minus rei foret aut famæ temperans. *h. e.* minus parceret rei familiari, aut famæ suæ. *Tacit. Ann. 13. c. 46. extrem.* Integre sancteque egit procul otii, & potestatis temperantior. *h. e.* moderatior in potestate.

ftare. *Plin. in Paneg. c. 52. a med.* Temperans gaudii feræque lætitiæ.

TEMPERANTER, *moderatamente, temperatamente*, μετρίως, σωφρόνως, modice, moderate. *Cic. Attic. l. 9. ep. 2. a med.* Nam quod ais, si hic temperantius egerit, consideratius consilium te daturum; qui his potest se gerere non perditè? *Tacit. 15. Ann. c. 29.* Ille de nobilitate generis multum præfatus, cetera temperanter adjungit. & *lib. 4. c. 33.* Noscenda vulgi natura, & quibus modis temperanter habeatur.

TEMPERANTIA, æ, f. *moderazione, continenza, temperanza*, σωφροσύνη, moderatio, modestia. *Cic. 3. Tuscul. c. 8.* Temperans, quem Græci σώφρονα appellant, eamque virtutem σωφροσύνην vocant, quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modestiam: sed haud scio, an recte ea virtus frugalitas appellari possit. *Id. in Parad. c. 22.* Quæ vero moderanda cupiditatibus, regendisque animi motibus laudatur, ejus est munus in agendo: cui temperantiæ nomen est. & *lib. 1. de Fin. c. 14.* Temperantia est, quæ in rebus aut expetendis, aut fugiendis rationem ut sequamur monet. & *lib. 5. c. 23. a med.* & *lib. 3. de nat. Deor. c. 15.* Temperantia constat ex prætermittendis voluptatibus. *Id. 2. de Invent. c. 54.* Temperantia est rationis in libidinem, atque in alios non rectos animi impetus firma & moderata dominatio. Ejus partes sunt continentia, clementia, modestia. *Id. l. 2. de Orat. c. 60. a med.* Dicacitatis moderatio & temperantia distinguet oratorem a scurra. *Id. l. 2. Fam. ep. 9. a med.* Novi enim temperantiam & moderationem naturæ tuæ. *Id. 3. Offic. c. 25. extr.* Conformatio & moderatio continentiæ & temperantiæ. & *cap. penult.* Restat quarta pars, quæ decore, moderatione, modestia, continentia, temperantia continetur. *Id. 5. Tuscul. c. 20.* Summa fuit ejus in victu temperantia. *Tacit. de Germ. c. 23.* Sine apparatu expellunt famem: adversus sitim non eadem temperantia. *Plin. l. 1. ep. 12. a med.* Increverat valetudo, quam temperantia mitigare tentavit. *i. e. dieta.* & *Tacit. 1. Ann. c. 14.* Moderandos feminarum honores dictitans, eademque se temperantia usurum in his, quæ sibi tribuerentur. ¶ temperamentum. *Sallust. in Jug. c. 49* Metellum magnum & sapientem virum fuisse comperior, tanta temperantia inter ambitionem sævitiamque moderatum.

TEMPERATE, *moderatamente*, μετρίως, moderate, temperanter, modice. *Cato R. R. c. 69.* Lenibus lignis facito calefcat. ubi temperate tepebit, cuminum indito. *Vitruv. l. 2. c. 9. ante med.* Arbores humoris temperate, parum terreni habentes. *Cic. 12. Attic. ep. 32.* Agas, ut scribis, temperate. & *lib. 13. ep. 1.* Ita scripsisti, ut neque severius, neque temperatius scribi potuerit. *Al. leg.* temperantius. *Augustin. l. 6. de Musica, c. 15.* Temperatissime & castissime vivere.

TEMPERATIO, onis, f. *mescolanza, tempera, temperazione*, κρᾶσις, μῖξις, mixtio, temperatura. *Cic. 6. Verr. c. 44. ad fin.* Tu solus vasis Corinthiis delectaris? tu illius æris temperationem solertissime perspicis? *Vitruv. l. 7. c. 12.* Cærulei temperationes Alexandriæ primum sunt inventæ. *Id. 2. de nat. Deor. c. 5.* Magnitudo commodorum, quæ percipiuntur cæli temperatione, fecunditate terrarum, &c. & *cap. 10.* Omnia quæ terra concipiat, semina temperatione caloris & oriri & augescere. *Id. Tuscul. 4. c. 13. circa med.* Est enim corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus, sanitas: sic animi dicitur, cum ejus judicia opinionesque concordant: eaque animi est virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantem temperantiæ præceptis. ¶ Translate est moderatio, gubernatio, *regolamento, governo*. *Cic. in somn. Scip. c. 4. ad fin.* Sol dux & princeps, & moderator luminum reliquorum, mens mundi & temperatio. *Id. 4. Tuscul. c. 1.* De moribus institutisque majorum, & disciplina ac temperatione civitatis loqui. *Id. 3. de Leg. c. 5.* Hæc est quam maxime probat temperationem reipublicæ: quæ effici non potuisset, nisi tali descriptione magistratuum. ¶ Item temperamentum, *temperamento*. *Id. ibid. c. 12.* Sed præsto est hujus vitii temperatio, quod senatus lege nostra confirmatur auctoritas. & *paulo post.* Potest ex temperatione juris, cum potestas in populo, auctoritas in Senatu sit, teneri ille moderatus & concors civitatis status.

TEMPERATIVUS, a, um, qui temperat, ut Temperativa medicamina, *Cæl. Aurelian. Tardor. l. 4. c. 2. medicamenti mitiganti.*

TEMPERATOR, oris, m. *temperatore*, κεραστής, moderator, gubernator. *Cic. in Orat. c. 21.* Magni igitur judicii, summæ etiam facultatis esse debebit moderator ille, & quasi temperator hujus tripartitæ varietatis. *Martial. l. 4. epigr. 55.* Quam fluctu tenui, sed inquieto Armorum Salo temperator ambit. Ubi Salonem flu. vocat armorum temperatorem, quia ejus aquis temperantur enses. *Senec. de vita beata, c. 14.* Temperator voluptatis. *h. e.* qui voluptate temperate utitur.

TEMPERATURA, æ, f. *mescolanza, tempra, tempera*, κρᾶσις, μῖξις, mixtio, temperamentum, temperatio. *Vitruv. l. 7. c. 9.* Temperatura minii. *Plin. l. 34. c. 9.* Sequens temperatura statuaria est, eademque tabularis, hoc modo: Massa proflatur: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei, &c. & *sub fin. c. 2.* Insula æs non gignens, sed officinarum temperatura nobilitata. & *cap. 15.* Ferrum a rubigine vindicatur cerussa, & gypso, & liquida pice. hæc est temperatura, a Græcis antipathia dicta. ¶ Translate *Senec. ep. 1. circa med.* Quæcumque attribuit conditio nascendi, & corporis temperatura. *temperamento, complessione.* & *Varr. apud Non. c. 4. n. 848.* Quæro ex te, utrum hoc adduxerit cæli temperatura, an terræ bonitas. *clima*, temperies.

TEMPERATUS, a, um, *mescolato, temperato, temprato*, κεκραμένος, σύμμετρος, mixtus. *Cic. 2. Tuscul. c. 25. a med.* Auribus oblectatio magna parta est, inventa & temperata varietate & natura sonorum. *Plin. l. 20. c. 9. ad fin.* Vinum temperatum ex aqua cælesti. *Id. l. 19. c. 5. post med.* Amaritudo temperata mulso. *Id. l. 11. c. 42. extr.* Zoroastrem caseo vixisse annis viginti ita temperato, ut vetustatem non sentiret. *manipolato*. ¶ Translate est administratus. *Vellej. l. 2. c. 60. ad fin.* Omnia pretio temperata, vendente rempublicam consule. ¶ Sæpe est moderatus, modicus, temperans, modestus, *moderato*, μέτριος. *Cic. 12. Fam. ep. 27.* Est autem ita temperatis moderatisque moribus, ut summa severitas summa cum humanitate jungatur. *Id. Attic. l. 4. ep. 6.* Homo in summa magnitudine animi multa humanitate temperatus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 36.* Vir justus, temperatus, sapiens. *Horat. l. 2. od. 3.* rebus in arduis servare mentem ab insolenti temperatam lætitia. *Id. l. 3. od. 4. v. 66.* Vim temperatam dii quoque provehunt in majus: iidem odere vires omne nefas animo moventes. *Cal. ad Cicer. 8. Fam. ep. 15.* Ecquem Cæsare nostro acriorem in rebus gerendis, eodem in victoria temperatiorem audisti? *Senec. ep. 18.* Hoc multo fortius est, ebrio ac vomitante populo siccum ac sobrium esse. illud temperatius, non excerpere se, nec insignari, nec misceri omnibus. ¶ Commode transfertur ad orationem. *Cic. 2. de Orat. c. 53.* Neque est ulla temperatior oratio, quam illa, in qua asperitas contentionis oratoris ipsius humanitate conditur. *Id. in Orat. c. 57. extr.* Sit oratio permixta & temperata numeris, nec dissoluta, nec tota numerosa. & *cap. 27. a med.* Oratio modica ac temperata. ¶ *Temperata regio, temperatum tempus*, in quo calor & frigus ita temperata sunt, ut neutrum sæviat. *Plin. l. 14. c. 2. ante med.* Eugenia (*vites*) ferventibus locis, Rhætica temperatis, Allobrogica frigidis copiam præstant. *Vitruv. l. 2. c. 4.* Regiones cæli neque æstuosæ, neque frigidæ, sed temperatæ. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 12.* Loca sunt temperatiora, quam in Gallia, remissioribus frigoribus. *Varr. l. 2. R. R. c. 5. a med.* Temperatissimum esse tempus. *Colum. l. 3. c. 20.* Mitis ac temperatus annus. Adde *Martial. l. 10. epigr. 30.* ¶ *Prela temperata*, parata ad opus & instructa, ut iis quandocumque uti liceat, *pronti e preparati*. *Cato R. R. c. 12.* Prela temperata quinque, supervacanea tria. V. *Turneb. l. 8. c. 6.*

TEMPERI. V. *Tempori*.

TEMPERIES, ei, f. *mescolanza, mistura*, κρᾶσις, diversarum rerum mixtio æquata, ita ut nulla res aliam excedat. *Plin. l. 34. c. 2. a med.* Corinthii æris tria genera: candidum, argento quam proxime accedens, in quo illa mixtura prævaluit: alterum, in quo auri fulva natura: tertium, in quo æqualis omnium temperies fuit. *Id. l. 2. c. 78.* Magna & in colore temperies. *scil.* ut neque nimis fuscus sit, neque nimis candidus in cute hominum. Apud *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 268.* similem locum habes. Rursus *Plin. l. 16. c. 22.* Resina si cum aqua levius decoquitur, rufo colore lentescit. alia temperies ad crapulam. ¶ Sæpe dicitur de temperata cæli constitutione, cum neque frigus, neque æstus nimius est, *temperie, clima temperato*, εὐκρασία. *Plin. l. 5. ep. 6.* Accipe temperiem cæli, regionis situm, villæ amœnitatem. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 71.* Temperie cæli corpus animusque juvantur: Frigore perpetuo Sarmatis ora riget. *Id. Met. 15. v. 211.* æstatem excipit autumnus, mitis inter juvenemque senemque, temperie medius. & *lib. 1. v. 50.* Nix tegit alta duas (*cæli zonas*:) totidem inter utramque locavit, Temperiemque dedit, mixta cum frigore flamma. *Lucan. l. 10. v. 207.* Sub Jove temperies, & numquam turbidus annus. *Ovid. Met. 4. v. 344.* temperie blandarum captus aquarum. *h. e.* quæ neque frigidæ nimis sunt, neque calidæ. ¶ *Temperiem anni* vocat *Plin.* tempus anni hyeme adventante, cum sementis faciendæ tempus est, foliis arborum deciduis, *lib. 18. c. 25. ad fin.* ¶ Translate *Claudian. de consul. Mall. Theod. v. 217.* Servat inoffensam divina modestia vocem, Temperiem servant oculi. *h. e.* modum. *Id. in epithal. Pallad. & Celer. v. 64.* amor mentisque benignæ Temperies, doctique sales & grata senectus. *h. e.* moderatio animi. *Stat. l. 2. silv. 6. v. 48.* tranquilla morum temperies. *Claudian. de B. Get. v. 143.* Temperiem cælo pariter, belloque referre. *h. e.* æstati temperare hyemem, & victoria bellum finire. ¶ De virtute Temperantiæ *Id. l. 2. de laudib. Stilich. v. 103.* Justitia utilibus rectum præponere suadet, &c. durum Patientia corpus instruit, &c. Temperies, ut casta petas, Prudentia, ne quid Inconsultus agas.

TEMPERO, as, avi, atum, a. 1. *mescolare, temperare, temprare*, κεράννυμι, varias res proportione servata commisceo. *Cic. 3. Offic. c. ult.* Quod simplex esse debet, ex dissimilibus rebus misceri & temperari non potest. *Id. in somn. Scip. c. 5.* Acuta cum gravibus temperans, varios æquabiliter concentus efficit. *Id. de Univers. c. 7.* Ex cum tria sumpsisset, unam in speciem temperavit. *Ovid. 5. Fast. v. 401.* lectas Pagasæis collibus herbas Temperat, & varia vulnera mulcet ope. *Martial. l. 9. epigr. 12.* Temperare pocula Tonanti. *h. e.* miscere, propinare, præbere. *Vitruv. l. ult. sub fin.* Temperavit ahena aquæ ferventis, & picis, desuperne contra capita hostium, & stercoris humani, & arenæ coctæ candentis. *h. e.* mixtis aqua, pice, &c. implevit. *Plin. l. 7. c. 56.* Æs conflare, & temperare. *Id. l. 29. c. 3. a med.* vinum. *Id. l. 34. c. 14. a med.* ferrum. *Id. l. 14. c. 17.* acetum melle. *Id. l. 2. c. 18.* colores. *h. e.* colorum varietatem efficere. *Horat. epod. ult. in fin.* Desideris temperare poculum. *Sueton. in Ner. c. 2. sub fin.* venenum. *Plin. l. 13. c. 2.* unguentum. *Id. l. 17. c. 10.* & *lib. 34. c. 11. ad fin.* collyrium. *Id. l. 23. c. 2.* Oxymeli antiqui hoc modo temperabant: mellis minas decem, aceti quinque, salis pondo libram, &c. ¶ Quemadmodum temperando fit ferrum durius, & incidendo aptius, sic *temperare ungues* dixit *Stat. Theb. 2. v. 230.* de resecando.

gride. Bella cupit, laxatque genas, & temperat ungues. *aguzza*, *affila*. ¶ Item mitigare, lenire, *raddolcire*, *mitigare*, *contemperare*. *Martial. l.* 3. *epigr.* 25. Si temperari balneum cupis fervens. *Plin. l.* 20. *c.* 7. *a med.* Temperere asperitatem napporum addito dulci. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 53. Etesiarum flatu nimii temperantur calores. *Virg.* 1. *Georg. v.* 110. scatebrisque arentia temperat arva. Sic *Claudian. in consul. Probi*, &c. *v.* 260. Œbaliæ qui temperet arva Galæsus. *h. e.* sitientia irrigat. *Plin. l.* 17. *c.* 12. *a med.* Vitis solem umbra temperans. *Horat. l.* 4. *od.* 12. *v.* 1. veris comites, quæ mare temperant. *Cic. Phil.* 12. *c.* 11. Cujus acerbitas morum, immanitasque naturæ, ne vino quidem permista temperari solet. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 26. amara lento risu temperare. *Sueton. in Tiber. c.* 34. Temperare annonam macelli. *h. e.* pretium annonæ minuere. ¶ Item gubernare, moderari, regere, administrare, *regolare*, *moderare*, *governare*, quod fit non uno eodemque semper modo, sed varias rationes miscendo, & nunc hac, nunc illa utendo, pro temporum & rerum varietate. *Plin. l.* 2. *c.* 6. Sol vices temporum, annumque semper renascentem ex usu naturæ temperet. *Horat. l.* 1. *od.* 8. *v.* 6. Gallica nec lupatis temperat ora frenis. *Ovid.* 13. *Met. v.* 366. temperare ratem. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 14. & *lib.* 3. *od.* 4. *v.* 45. *de Jove*. qui res hominum ac deorum, Qui mare ac terras, variisque mundum Temperat horis. *Id. l.* 4. *od.* 3. *v.* 17. O testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 1. Mores & instituta vitæ, resque domesticas ac familiares nos profecto & melius tuemur, & lautius: rem vero publicam nostri majores certe melioribus temperaverunt & institutis, & legibus. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 70. mulier si forte dolosa, Libertusve senem delirum temperet. *Petron. in Sat. c.* 137. Fortunamque suo temperet arbitrio. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 3. *v.* 10. Temperat & sumptus parcus uterque parens. *h. e.* moderatur, ne modum excedant. ¶ Item modum ponere, continere, moderari, cohibere, *moderare*, *raffrenare*. *Cic. pro Marcell. c.* 3. Animum vincere, iracundiam cohibere, victoriam temperare. *Sallust. in Catil. c.* 11. *extr.* Secundæ res sapientum animos fatigant: ne illi corruptis moribus victoriæ temperarent. *Virg.* 1. *Æn. v.* 61. mollitque animos, & temperat iras. *Plaut. Epid.* 1. 2. 8. Temperare in amore. *Id. Rud.* 4. 7. 28. & *Liv. l.* 28. *c.* 44. Temperare linguæ. *Liv. l.* 2. *c.* 23. *a med.* & *lib.* 32. *c.* 20. manibus. & *lib.* 2. *c.* 22. oculis. *Id l.* 33. *c.* 20. iræ. *Id. l.* 5. *c.* 45. *a med.* animis. ¶ In illo *Stat. l.* 1. *v.* 304. *de Mercurio*. Summa pedum propere plantaribus alligat alis, Obnubitque comas, & temperat astra galero. *h. e.* coercet, pileo obvolvens, ne fulgore perstringant. ¶ *Temperare sibi*, se continere, *contenersi*. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 7. *a med.* Usque mihi temperavi, dum perducerem eo rem, ut, &c. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 18. Eum sibi credis a mendacio temperaturum? *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 33. Neque sibi homines feros temperaturos existimabat, quin, &c. *Liv. l.* 5. *c.* 45. *a med.* Vix temperavere animis, quin extemplo impetum facerent. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Nequeo mihi temperare, quo minus unum exemplum antiquitatis afferam. *Id. l.* 34. *c.* 8. *ante med.* Non quivit temperare sibi in eo (*signo*) quamquam imperiosus sui inter initia principatus, transtulitque in cubiculum, alio ibi signo substituto. ¶ Abstinere, parcere, *astenersi*, *risparmiare*. *Cic.* 3. *Verr. c.* 59. *sub fin.* Te putet quisquam sociis temperasse, qui ædem Castoris testem furtorum tuorum esse volueris? & *Verr.* 4. *c.* 6. Non recuso, quin ita me audiatis, ut si cuiquam ulla in re unquam temperaverit, vos quoque ei temperetis. *Cæs. lib.* 1. *B. Gall. c.* 7. *ad fin.* Neque homines inimico animo, temperaturos ab injuria & maleficio existimabat. *Claudian. in* II. *consul. Stilich. v.* 270. temperare a veneribus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 8. a lacrymis. *Liv. l.* 30. *c.* 20. & *Tacit. Ann.* 25. *c.* 16. lacrymis. *Liv. l.* 32. *c.* 34. risu. *Sueton. in vita Lucani*. Neque verbis neque factis adversus Principem temperavit. ¶ Cum infinito. Vetus Poeta apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 21. puerum Priamo qui foret postilla natus, temperaret tollere. *Plaut. Pæn. prol. v.* 34. Matronæ canora hic sua voce tinnire temperent. & *vers.* 22. dormire temperent. & 5. 2. 76. Maledicere huic tu temperabis, si sapis. *Gell. l.* 4. *c.* 9. Dies, in quibus rem quampiam novam exordiri temperandum est. ¶ Cum accus. communi *Plaut. Stich.* 1. 2. 59. Ubi facillime spectatur mulier, quæ ingenio est bono? *Pan.* cui malefaciundi est potestas, quæ ne faciat, id temperat. ¶ Passive impersonaliter *Liv. l.* 1. *c.* 29. *extr.* Templis deum temperatum est. *Id. l.* 5. *c.* 7. Tum vero jam superfundentis se lætitiæ vix temperatum est. *Id. l.* 31. *c.* 20. *a med.* Ægre temperatum est, quin, &c. & *lib.* 2. *c.* 23. *a med.* Nec manibus temperatum foret, ni propere consules intervenissent. ¶ *Temperint pro temperent* antique, ut *edint* pro *edent*, ast *Plauti Truculent.* 2. 2. 41.

TEMPESTAS, atis, *f.* *tempo*, χρόνος, idem quod tempus, in singulari num. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 6. *a med.* In duodecim tabulis: solis occasu diei suprema tempestas esto. Ubi Augurum pro tempore tempestatem dicunt, id est supremum augurii tempus. *Plaut. Cas. prol. v.* 18. Ea tempestate flos poetarum fuit: qui nunc abierunt hinc in communem locum. *Sallust. in Catil. c.* 17. *sub fin.* Fuere item ea tempestate, qui crederent, &c. *Liv. l.* 27. *c.* 37. *a med.* Carmen illa tempestate forsitan laudabile rudibus ingeniis. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 38. Raro habet etiam in oratione poeticum aliquod verbum dignitatem. neque enim illud fugerim dicere, ut Cœlius (*Antipater*) Qua tempestate Pœnus in Italiam venit. *Plautus Truculent.* 2. 4. 29. Tempestas, memini, quondam fuit, cum inter nos sorderemus unus alteri. Adde *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *v.* 6. & *Ovid. l.* 1. *Met. v.* 183. & *Propert. l.* 4. *el.* 9. *v.* 1. ¶ Item pars temporis, v. gr. annus, aut anni pars, *anno*, *stagione*. *Sallust. in Catil. c.* 57. Multis tempestatibus haud sane quisquam Romæ virtute magnus fuit. *Id. in Jug. c.* 101. Sulla rudis antea & ignarus belli, solertissumus omnium in paucis tempestatibus factus est. *Liv. l.* 1. *c.* 5. Evander, qui multis ante tempestatibus ea tenuerat loca. *Pacuv.* apud *Non. loc. cit.* Quam te post multis tueor tempestatibus. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 96. Postera tempestas melior, via pejor. *il giorno seguente*. Nisi malis diem intelligere, *il giorno seguente*, ut *Cic.* vertens *Homeri* versum; *l.* 1. *de Divin. c.* 25. Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit. *Homerus* habet *Iliad. l.* 9. *v.* 363. Ἤματί κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην. ¶ Item constitutio cæli & aeris, in utramque partem. De tempore tranquillo, sereno, & ventis ferentibus opportuno ad navigandum, *buon tempo*. *Cic.* 14. *Fam. ep.* 4. *a med.* Tuas litteras exspectassem Brundisii, si esset licitum per nautas, qui tempestatem prætermittere noluerunt. *Id. Fam.* 16. *ep.* 1. *a med.* Et comites & tempestates, & navem idoneam ut habeas, diligenter videbis. *Id.* 2. *Q. Fr. ep.* 2. *in fin.* Vasim, quam primum bona & certa tempestate conscendas. *Id. Attic.* 9. *ep* 13. Fuit pridie Quinquatrus egregia tempestas, qua ego illum usum puto. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 23. Nactus idoneam ad navigandum tempestatem, tertia vigilia solvit. *Tacit. in Agric. c.* 38 *in fin.* Classis secunda tempestate portum tenuit. ¶ Extra navigationem *Enn.* apud *Cicer. l.* 2. *de Divin. c.* 39. Cum tonuit lævum bene tempestate serena. *Virg.* 9. *Æn v.* 20. clara tempestas. *Lucret. l.* 4. *v.* 168. liquidissima cæli tempestas. *Id. l.* 1. *v.* 178. Dum tempestates adsunt, & vivida tellus Tuto res teneras effert in luminis oras. *h. e.* tum sereni dies, tum pluvii opportune advenientes. *Id. l.* 2. *v.* 32. cum tempestas arridet, & anni Tempora conspergunt viridantes floribus herbas. ¶ De cæli statu turbato ob nimium ventum, aut imbrem, procellam, fulgura, tonitrua, grandinem, &c. *tempo reo*, e *cattivo*, *tempesta*, *procella*, χειμών. *Plin. l.* 18. *c.* 28. *sub fin.* Cælestis injuriæ genus unum, quod tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, ceteraque similia intelliguntur: quæ cum acciderint, vis major appellatur. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Ex tempestatibus optimæ æquales sunt, sive frigidæ, sive calidæ: pessimæ quæ maxime variant. *Cic.* 6. *Verr. c.* 40. Erat hiems summa, tempestas perfrigida, imber maximus. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 48. Tanta tempestas cooritur, ut nunquam illis locis majores aquas fuisse constaret. *Cic.* 5. *Phil. c.* 6. Lex maximo imbri, tempestate, ventis, procellis, turbinibus, inter fulmina & tonitrua fertur. *Id.* 2. *Offic. c.* 6. Procellæ, tempestates, naufragia, ruinæ, incendia. *Id. sub fin. Parad. ult.* Virtus neque naufragio, neque incendio amittitur; nec tempestatum, nec temporum permutatione mutatur. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 45. Venti vehementiores, aut immoderatæ tempestates. *Id.* 2. *de nat. Deor. cap. penult. sub fin.* Si segetibus aut vinetis cujuspiam tempestas nocuerit. *Id.* 7. *Verr. c.* 10. Hic situs, atque hæc natura esse loci cælique dicitur, ut nullus unquam dies tam magna turbulentaque tempestate fuerit, quin aliquo tempore ejus diei solem homines videant. *Id.* 2. *de Invent. c.* 31. *a med.* Subito magnis commotis tempestatibus fluvius Eurotas ita magnus & vehemens factus est, ut, &c. *Virg.* 5. *Æn. v.* 694. effusis imbribus atra Tempestas sine more furit. *Id.* 1. *Georg. v.* 323. Et fœdam glomerant tempestatem, imbribus atris Collectæ ex alto nubes. & *lib.* 2. *v.* 310. tempestas a vertice silvis Incubuit. *Liv. l.* 2. *c.* 62. Fœda tempestas cum grandine & tonitribus cælo dejecta. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 27. Tempestas venit, confringit tegulas imbricesque. *gragnuola*. ¶ De mari jactato ventis, *tempesta*, *fortuna*, *burrasca*, *procella*. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 6. Ad lacertas captandas tempestates non sunt idoneæ. *Id.* 2. *de Invent. c.* 31. Cum nautæ adversa tempestate in alto jactarentur. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 28. Tanta tempestas subito coorta est, ut nulla earum navium cursum tenere posset. *Id. l.* 3. *B. Civ. c.* 27. Tempestas naves afflixit. ¶ Tempestatis descriptionem habes apud *Virg.* 1. *Æn. a vers.* 87. & *lib.* 3. *a vers.* 194. *Horat. epod.* 10. *Ovid.* 11. *Met. a vers.* 480. & *lib.* 1. *Trist. el.* 2. *Senec. in Agam. a vers.* 406. *Lucan. l.* 5. *a vers.* 594. *Valer. Flacc. l.* 8. *a vers.* 322. &c. ¶ Signa imminentis tempestatis collegit *Lucan. l.* 5. *a vers.* 541. ¶ Romani Tempestates pro diis coluere. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 20. Quod si nubes retuleris in deos, referendæ certe erunt Tempestates, quæ populi R. ritibus consecratæ sunt. *Horat. in fin. epodi* 10. Libidinosus immolabitur caper, & agna Tempestatibus. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 193. Te quoque, Tempestas, meritam delubra fatemur, Cum pæne est Corsis obruta classis aquis. V. *antiqu. Inscription.* apud *Reines. class.* 6. *n.* 34. ¶ Metaphorice est quævis perturbatio, periculum, calamitas, infortunium. *Cic.* 1. *Catil. c.* 9. Video quanta tempestas invidiæ nobis impendeat. & *de Harusp. resp. c.* 2. Multo ante prospexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella reipublicæ. *Nep. in Alcib. c.* 4. Utilissimum ratus impendentem evitare tempestatem, clam se a custodibus subduxit. *Cic. pro Sext. c.* 47. *extr.* Quem neque periculi tempestas, neque honoris aura potuit unquam de suo cursu demovere. & *cap.* 67. Repentina vi perculsi ac tempestate populari. & *cap.* 20. Navis reipublicæ, ereptis senatui gubernaculis, fluitans in alto tempestatibus seditionum ac discordiarum. *Id.* 1. *de Orat. c.* 1. Qui locus quietis & tranquillitatis plenissimus fore videbatur, in eo maximæ moles molestiarum, & turbulentissimæ tempestates exstiterunt. *Id. pro Domo*, *c.* 53. *a med.* Tu, procella patriæ, turbo ac tempestas pacis atque otii. *Id. pro Cluent. c.* 35. Vis illa fuit, & ruina quædam atque tempestas, & quidvis potius, quam judicium. *Id.* 4. *Verrin. c.* 37. *extr.* Hiemi sese fluctibusque committere maluit, quam non istam communem Siculorum tempestatem calamitatemque vitare. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 85. Fluctibus in mediis & tempestatibus urbis. *Senec. in Agam. v.* 62. Alia ex alia cura fatigat, Vexatque animos nova tempestas. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 8. *sect.* 2. *extr.* *tempestatem* vocat pestilentiam, quæ per triennium Romanos afflixit. ¶ Il-

la

in Poetica sunt: *Stat. l. 3. Theb. v.* 228. Martem ait tota perfusum pectora belli Tempestate. *h. e.* turbis, cædibus, calamitatibus, quæ bello comitantur. *Virg.* quoque *Æn.* 7. *v.* 223. & *Liv. l.* 31. *c.* 10. & *lib.* 43. *c.* 18. item *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 579. & *lib.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 246. & *de B. Get. vers.* 110. & 641. & alibi tempestatem de bello & prœlio dixere. *Id. in consul. Mall. Theod. v.* 220. Nullaque mutati tempestas proditur oris. *h. e.* turbatio. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 31. Pernicies & tempestas, barathrumque macelli. Simile est illud *Plauti Capt.* 4. 3. 3. Quanta pernis pestis veniet! quanta labes larido! ¶ De magna vi & copia alicujus rei *Cic. in Pison. c.* 36. *sub fin.* Qui eum concursum plaudentium ac tempestatem querelarum ferre non posses, in oppidum devium profugisti. *Virg.* 12. *Æn. v.* 284. it tota turbida cælo Tempestas telorum ac ferreus ingruit imber. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 101. Non Tartessiacis illum satiarit arenis Tempestas pretiosa Tagi. *Id. de Phœnice, v.* 98. Indus odora ... tempestate viros. ¶ In genit. plur. est *tempestatum*: sed & *tempestatium*, ut *civitatium*, reperitur. *Vet. Lap.* apud *Spon. in miscellan. pag.* 76. Jovi O. M. tempestatium divinarum potenti, &c.

TEMPESTIVE, *a tempo proprio, a suo tempo*, ὡραίως, εὐκαίρως, suo tempore, opportune, in tempore: neque maturius, neque serius. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 62. *in fin.* Serere, colere, tempestive demetere, & percipere fructus. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *a med.* Cædi solebant arundines tempestive sub Arcturo, &c. (*h. e.* mense Septembri.) postquam varietas accessit, cædi ante solstitia cœptæ. *Cato R. R. c.* 61. Bene & tempestive arare. *Colum. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Nec ignoro, quosdam præcepisse ne seminarentur agri, nisi cum terra pluviis permaduisset. quod ego, si tempestive competat, conducere non dubito: sed si seri sunt imbres, &c. *Id. sub fin. l.* 3. Uvæ, quæ maturescere incipiunt, tempestive legantur. *Plin. l.* 16. *c.* 4. Vinum ægris dare tempestive. *Horat. lib.* 4. *od.* 1. *v.* 9. Tempestivius in domo Pauli comissabere Maximi. *Suet. in Vespas. c.* 23. Utebatur & versibus Græcis tempestive satis. *a tempo e a proposito*. & *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. *v.* 81. Felices ambo, tempestiveque sepultos! Ante diem pœnæ quod periere meæ. *Plaut. Truc.* 2. 1. 41. Qui nostræ ætati tempestive temperint. *Al. leg.* tempestivo. *Justin. l.* 34. *c.* 1. Quærentibus causas belli tempestive fortuna querelas Spartanorum obtulit.

TEMPESTIVITAS, atis, f. *tempo proprio e per qualche cosa*, ὡραιότης, εὐκαιρία, tempus quippiam agendi opportunum. *Plin. l.* 10. *c.* 34. Columbæ pullis primo salsiorem terram collectam gutture in ora inspuunt, præparantes tempestivitatem cibo. *Id. l.* 18. *c.* 30. *a med.* Tempestivitas condendi frumenta. *Id. l.* 11. *c.* 14. *a med.* Alterum genus est mellis æstivi, quod ideo vocatur ὡραῖον a tempestivitate præcipua. *Cic. de Senect. c.* 10. *a med.* Sua cuique parti ætatis tempestivitas est data, ut & infirmitas puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas jam constantis ætatis, & senectutis maturitas naturale quiddam habeat, quod suo tempore percipi debeat. ¶ Pro temperie & temperamento, *Plin. lib.* 29. *cap. ult. ante med.* Claritatem oculorum consequi, & stomachi totiusque corporis tempestivitates.

TEMPESTIVO, adverb. V. in *Tempestive*.

TEMPESTIVUS, a, um, *che si fa a tempo proprio, opportuno, accomodato*, tempori aptus & conveniens, opportunus, idoneus, ὡραῖος, εὔκαιρος. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 53. Etesiæ tempestivi & salutares omnibus, quæ oriantur e terra. *Justin. l.* 44. *c.* 1. Hispaniæ felicibus & tempestivis imbribus in omnia frugum genera fecunda est. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Tempestiva cæsura arborum. *Cic. pro leg. Manil. c.* 12. Nondum tempestivo ad navigandum mari, Siciliam adiit. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 142. Et tempestivum pueris concedere ludum. *Liv. l.* 5. *c.* 22. *sub fin.* Orationem tempestivam de concordia ordinum, patribus plebique gratam habuit. *Id. l.* 45. *c.* 19. Aggredi aliquem tempestivis temporibus. *in ore proprio*. Sunt qui malint *sermonibus*. *Ovid.* 5. *Met. v.* 499. veniet narratibus hora Tempestiva meis. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 14. Num parum, inquit, tempestivus interveni secretum consilium tractantibus? *Stat.* 2. *Theb. v.* 354. oscula mœstia Tempestiva genis posuit. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Tempestivum diem eligere. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 45. Multa mihi ad mortem tempestiva fuere. *h. e.* multæ causæ ac tempora idonea, quibus mortem obirem. ¶ *Tempestivum est*, opportunum, idoneum tempus est. *Plin. l.* 16. *c.* 39. Cædi tempestivum quæ decorticentur, cum germinant, alias cortice inextricabili. *Colum. l.* 1. *c.* 8. *sub fin.* Si tempestivum erit, confestim; si minus postero die fines oculis perlustrare. *si sarà tempo buono*. ¶ *Tempestivus surgere* dicitur, qui tempore opportuno ad agendum surgit, quod est hominis operosi & recte valentis. *Plin. l.* 7. *c.* 53. Nullis evidentibus causis obiere, dum calciantur matutino, duo Cæsares, Q. Fabius Max. C. Vulcatius Gurges: omnes adeo sani atque tempestivi, ut de progrediendo cogitarent. *Id. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Refrigeratum sub dio dari tempestivis, antecedente vomitione. ¶ *Tempestiva convivia*, quæ nulla dilatione interposita, legitima cœnæ hora ineuntur: aut etiam aliquanto maturius, quod solent, qui negotiis carent, & otio laborant, & gulæ inserviunt. Eaque sæpe in reprehensione ponuntur. Olim Romani, duri homines, & operi rustico dediti, sub occasum solis ex Sabinorum disciplina, cibum sumebant: deinde hora diei decima cœnæ dari cœptæ, & crescentibus opibus ac luxu, etiam nona, aut octava, ut ex *Horat. l.* 1. *epist.* 7. *v.* 71. *Martial. l.* 4. *epigr.* 8. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 49. & aliis constat. Itaque tempestive accumbere dicebantur, qui temporius mensæ assidebant, largius & diutius cibo, & poculis, lætisque sermonibus operam daturi. *Cic. de Senect. c.* 14. Ego vero propter sermonis delectationem tempestivis quoque conviviis delector, nec cum æqualibus solum, sed cum vestra etiam ætate. (*Cato senex delectari se dicit tempestivis conviviis, non propter epulas, sed, ut ibid.* dicitur *cap.* 13. propter cœtum amicorum, & remissionem animi ex jucundis sermonibus.) *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 1. Multa in me, & severe in tempestivis conviviis disputantur. & *ep.* 13. *a med.* Quas tu cœnas obire, scripsit ad me Sextus! quam lautas! quam tempestivas! *Id. pro Arch. c.* 6. Quis me reprehendat, si quantum alii tribuunt tempestivis conviviis, quantum aleæ, quantum pilæ; tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumpsero? *Id. pro Mur. c.* 6. Nemo fere saltat sobrius, neque in convivio moderato atque honesto. tempestivi convivii, amœni loci, multarum deliciarum comes est extrema, saltatio. *Sueton. in Calig. c.* 45. *extr.* Senatum objurgavit edicto, quod Cæsare prœliante, & tantis discriminibus objecto, tempestiva convivia, circum, & theatra, & amœnos secessus celebrarent. *Tacit.* 11. *Ann. c.* 37. Tempestivis epulis delinitus, ubi vino incaluit, ire jubet, &c. Adde *lib.* 2. *Hist. c.* 68. *Cic. Verr.* 5. *c.* 15. *Senec.* 2. *de Ira, c.* 28. *a med. Quintil. declam.* 9. *c.* 10. & *decl.* 331. *a med. Impp. Valentinian. Valent. & Gratian. lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 9. *leg.* 1. *Apul. in Apolog.* & *Curt. l.* 6. *c.* 2. & *l.* 8. *c.* 1. ¶ Aliquot in locis, quæ partim recitata, partim indicata sunt, præsertim *Cic. pro Mur. Sueton.* & *Curt. al. leg. intempestivus*, ut est apud *Menut. de quæs. per epist. per. t.* 5. Sunt autem qui ita distinguunt, ut *tempestiva convivia* sint, quæ consuetudo cœnandi tempore inchoantur & finiuntur, *intempestiva*, quæ multo ante præveniuntur (ut *Vopisc. in Floriano, in fin.* loquitur) & in multam noctem producuntur: illa sæpe honesta sint, hæc semper turpia. Verum hæc discrimina, & ipsam variantem lectionem, tum ex optim. lib. tum ratione rejiciunt alii *Græv. Gronov. Cellar.* & præcipue *Salmas. ad loc. modo cit. Vopisci*, ubi disputat contra *Lips. in excursu A ad Annal.* 14. *Taciti*. ¶ Cum de frugibus, aliisque fructibus sermo est, *tempestivum* dicimus maturum, percipiendo & utendo aptum, *maturo, fatto, stagionato*, ὡραῖος. *Cic. de Senect. c.* 2. In percipiendis frugibus maturitas tempestiva. *Id.* 2. *Offic. c.* 4. *a med.* Tempestivos fructus ex bestiis capere. *Cato R. R. c.* 54. Ubi ocymum tempestivum erit, dato primum. *Colum. sub fin. l.* 3. Nec pariter cetus, atque tempestivus fructus præcipitat vindemiam. *Cato R. R. c.* 31. Materies tum erit tempestiva (*cæsura*) cum semen suum maturum erit. *Virg. Georg.* 1. *v.* 256. Aut tempestivam silvis evertere pinum. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Cassita in sementes forte concesserat tempestiviores. *h. e.* citius fœtu maturescentes. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Tempestivum gregem inire. *h. e.* cum est ad patiendum idoneus. *Horat. l.* 1. *od.* 23. *extr.* & *lib.* 3. *od.* 19. *extr.* puella tempestiva viro. *nubile*. & *Fest. in Romam*. Impulsas captivas auctoritate virginis cujusdam tempestivæ nomine Romæ, incendisse classem.

TEMPESTUOSUS, a, um, θυελλώδης, procellosus. *Sidon. l.* 4. *ep.* 6. Ad tempestuosos hostium incursus trepidare.

TEMPESTUS, a, um, idem quod tempestivus. *Festus*.

TEMPLATIM, adverb. per templa, ut Vicatim, per vicos. *Tertull. in Apolog. cap.* 42. *sub fin.* Plus nostra misericordia insumit vicatim, quam vestra religio templatim.

TEMPLUM, i, n. *luogo aperto, e di libera veduta*, locus, qui ab omni parte aspici, vel ex quo omnis pars videri potest. *Fest.* Contemplari dictum est a templo, idest loco, qui ab omni parte aspici, vel ex quo omnis pars videri potest, quem antiqui templum nominabant. *Varro* etiam *l.* 6. *de L. L. c.* 2. a tuendo sic dici ait, idest ab aspiciendo, quia qua tuemur, templum est. Templum trifariam dicitur, a natura in cælo, ab auspicio in terris, a similitudine sub terra. Igitur primum templum de cælo dicitur: cujus quatuor partes erant secundum augures, qui spectabant conversi a Sept. in Aust. sinistra ab Oriente, dextera ab Occasu, antica ad Meridiem, postica ad Septentrionem. *Ennius*: Contremuit templum magnum Jovis altitonantis. *Terent. Eun.* 3. 5. 42. Qui templa cæli summa sonitu concutit. *Cic. in somn. Scip. cap.* 3. Deus, cujus hoc templum est omne quod conspicis. *Enn.* apud *Varron. loc. cit.* cæli cærula templa. ¶ Præcipue vero *templum* accipi solet pro regione in terris, aut agro, qui certo carmine ab Augure liton finitus, & notatus consecratusque esset, unde in omnes cæli partes liber erat aspectus. Sane Augures interdum ea, quorum altitudo impediret, quo minus liber quaquaversus aspectus foret, demoliri jubebant: ac C. Marius Honoris ædem eo summissiorem fecit, ne, si forte publicis obesset auspiciis, Augures eam demoliri juberent. *Liv. l.* 1. *c.* 6. *extr.* Palatinum Romulus, Aventinum Remus ad inaugurandum templa capiunt. *Id. l.* 8. *c.* 14. *extr.* & *Cic. in Vatin. cap.* 10. *templum* vocant Rostra: quod is locus inauguratus erat. Hinc *templum facere*, & *concipere* apud *Varron. loc. cit.* dicebantur Augures, locum auspiciis captandis designantes: & *effari templa*, *lib.* 5. *c.* 7. Sic *Cic.* 2. *de Legib. c.* 8. *in fin.* Urbemque, agros & templa liberata & effata habento. ¶ Nec vero solum hæc vox de regionibus apertis, & sub dio usurpata est, sed etiam de locis septis, & tectis, cujusmodi erant loca, in quibus Senatus habebatur. Nam in loco per Augures consecrato Senatum haberi necesse erat, alioquin Senatusconsulta non erant justa. Porro Senatus habebatur vel in templo simpliciter per Augures consecrato, ut in Curia Hostilia, vel Pompeia, vel Julia, vel in æde alicui deo sacra, ut in æde Jovis, Apollinis, Martis, Bellonæ, Castoris, Concordiæ, Virtutis, Fidei, &c. *Cic. pro Dom. cap.* 51. Curia sedes ac templum publici consilii. Adde *Liv. l.* 1. *c.* 30. & *lib.* 26. *c.* 31. *in fin.* & *cap.* 33. quib. loc. templum de curia dicitur: & *lib.* 2. *cap.* 1. de asylo. ¶ Item *templa* vox de ædibus, quæ diis consecratæ fuerunt usurpatur, *tempio*, ναός. *Cic.* 6. *Verr. c.* 43. Herculis templum est apud Agrigentinos non longe a foro, sane sanctum apud illos & religiosum. ¶ Poni videtur etiam pro sepulcro. *Virg.* 4. *Æn. v.* 457.

Præ-

Praterea fuit in tectis de marmore templum Conjugis antiqui. Ita Non. c. 6. n. 92. ¶ Sub terra dicitur de Inferis. Enn. apud Varron. lo. cit. Acherusia templa alta Orci salvete infera. ¶ De mari, Plaut. Mil. 2. 5. 3. Qua me in locis Neptuniis, templisque turbulentis servavit. Adde Rud. 4. 2. 4. ¶ Transfertur quoque ad multas res, ut Templum mentis, pro interioris animi secretis, Templum linguæ, idest pars, seu locus. Lucret. l. 4. v. 625. Lingua sudantia templa. Id. l. 5. v. 104. Mentis templa. ¶ In architecture templa vocantur tigna minora transversim collocata super cantherios, quæ tectum domus sustinent; super hujusmodi templa asseres deinde compinguntur, qui tegulas superpositas habent, correnti, piane, tempiali, murali. Vitruv. l. 4. c. 2. Supra cantherios templa, deinde insuper sub tegulas asseres. Id. ibid. c. 7. Supra id fastigium columen, cantherii, templa ita sunt collocanda, &c. Festus etiam hujus notionis meminit, cum scripsit, templum dici etiam tignum, quod in ædificiis transversum ponitur.

TEMPORALIS, le, che dura sin a certo tempo, temporale, πρόσκαιρος, ἐγχρόνιος, qui ad tempus duret, temporarius. Senec. l. 7. quæst. nat. cap. 23. Omne, quod causa temporalis accendit, cito intercidit. Quintil. lib. 6. c. 2. Adjiciuntur quidam peritorum, πάθος temporale esse. Tacit. in Agric. cap. ult. Temporales laudes. Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 1. leg. 1. Militibus liberam testamenti factionem Julius Cæsar concessit: sed ea concessio temporalis fuit. Hermogenian. lib. 47. tit. 10. leg. ult. Temporali exsilio coerceri. ¶ Verbum temporale apud Varron. l. 7. de L. L. c. 4. & lib. 8. c. 62. est, quod tempus significat, & per tempora declinatur. & lib. 9. cap. 1. ad fin. declinatio temporalis. Sic temporale nomen apud Priscian. lib. 2. pag. 581. Putsch. est, quod tempus significet, ut mensis, annus. & temporalia adverbia, apud eund. lib. 15. pag. 117. ut pridem, nunc, modo. ¶ Ad tempora capitis pertinens, delle tempie. Veget. de re veterin. l. 2. c. 11. & 16. Temporales venæ.

TEMPORALITAS, atis, f. status temporis. Tertull. de Pall. cap. 1. a med. Et si quid praterea conditio, vel dignitas, vel temporalitas vestit. In medio.

TEMPORALITER, adverb. ad tempus. Tertull. advers. Jud. c. 2. a med. Lex temporaliter observata.

TEMPORARIUS, a, um, che dura sino a certo tempo, ἐγχρόνιος, idem quod temporalis, temporibus serviens, ad tempus durans: cui opponitur perpetuus. Nep. in Attic. cap. 11. Illius liberalitatem neque temporariam neque callidam fuisse. Senec. ep. 90. ante med. Hæ sunt amicitiæ, quas temporarias populus appellat. h. e. temporibus accomodatas, eisque mutatis desinentes. Plin. l. 36. c. 15. circa med. Fecit in ædilitate sua opus maximum non temporaria mora, verum etiam æternitatis destinatione. Id. l. 34. c. 7. Temporarium theatrum. Id. l. 18. c. 26. sub fin. Cuculus ales temporarius. scil. quæ æstate tantum apparet. Plin. alter sub fin. ep. 13. lib. 6. Nonnulli, quorum temporaria gravitas, vel potius gravitatis imitatio videbatur. Quintil. l. 5. c. 10. ante med. Ira temporarius animi motus. Plin. l. 11. c. 38. Sanguis solus in corpore temporarium sentit incrementum. da un'ora all'altra. & Curt. l. 4. c. 5. ante med. Ut sunt Græcorum temporaria ingenia. h. 1. pro temporum ratione mutabilia. Plin. in Paneg. c. 91. sub fin. Non ergo temporarium & subitum est, quod, &c.

TEMPORATIM, adverb. pro temporum ratione, per tempora. Tertull. de Pall. c. 2. Terra temporatim vestiri amans. Id. de anim. c. 28. Per nativitates nominatim, temporatimque digerere.

TEMPORI, & Tempori, a tempo, a suo tempo, in tempo, a buon'ora, ἐν καιρῷ, πρὸ καιροῦ, suo tempore, idoneo tempore, mature. Tempori est ab antiquo declinatu tempus, peris, ut pignus, eris. Titin. apud Non. c. 4. n. 352. Date pensam lanam. qui non reddet tempori putatam recte, facite ut multetur malo. Cato R. R. c. 2. Rogat, satisfus temperi opera fiunt confecta. & cap. 3. Ex quovis oleo, oleum bonum fieri potest, si tempori facies. Plaut. Men. 3. 1. in fin. Edepol venio advorsum temperi. Id. Rud. 4. 2. 16. Vigilare oportet hominem, qui vult sua tempori conficere officia. Id. Pseud. 1. 3. 153. Cedo mihi, quid es facturus? Pseud. tempori ego faxo scies. Colum. l. 8. c. 4. Ut propter cibi spem temporius ad officinam redeant. Ovid. Met. 4. v. 197. de sole. modo surgis Eoo Temperius cælo, modo serius incidis undis. Al. leg. temporius. Cic. 9. Fam. ep. 16. ad fin. Memini, te mihi Phamea cœnam narrare. temperius fiat: cetera eodem modo. Facata ironia est in illo Plauti Aulul. 3. 3. 5. Coquite, facite, festinate nunc jam, quantum lubet. Congr. Tamperi: postquam implevisti fustibus istorum caput. Adde Casin. 2. 6. 59. & Men. 5. 4. 30.

TEMPORO, as, a. t. Tertull. de resurr. carn. c. 61. Accepisti dentes ad pulsus linguæ temporandos. Alii leg. temperandos. nam hoc idem significare videtur.

TEMPSANUS, & Temsanus, a, um, ad Tempsam seu Temsam pertinens: quod est oppidum Bruttiorum, ut in Temesaus dictum est. Cic. Verr. ult. c. 15. Illud Temsanum incommodum proferes. Liv. l. 34. c. 45. Tempsanus ager de Bruttiis captus erat.

TEMPTOR, vel Temtor, oris, m. sprezzatore, qui temnit. Senec. in Agam. v. 605. perrumpet omne Servitium temptor levium deorum. Alii plerique leg. contemptor.

TEMPUS, oris, n. tempo, spazio, χρόνος, καιρός, ὥρα, intervallum, quo aliquod corpus movetur, vel aliquid fit. Cic. c. de Invent. c. 26. Tempus autem est, id quo nunc utimur (nam ipsum quidem generaliter definire difficile est) pars quædam æternitatis cum alicujus annui, menstrui, diurni, nocturnive spatii certa significatione. Id. de Univ. c. 9. ad fin. Hos siderum errores id ipsum esse, quod rite dicitur tempus, multitudine infinita, varietate admirabili præditos. Varr. lib. 5. de L. L. c. 2. Tempus esse dicunt intervallum mundi, & motus. id divisum in partes aliquot, maxime ab solis & lunæ cursu. itaque ab eorum tenore temperato tempus dictum. Cic. pro Mur. c. 34. ad fin. Quod enim fuit tempus aut nostra, aut patrum memoria, quo hæc ambitio non fuerit? Id. pro Mil. cap. 26. Erit illud profecto tempus, & illucescet aliquando ille dies, cum, &c. Ovid. in Ibin, v. 136. Leniat aut odium tempus & hora meum. Cic. post redit. ad Quirit. c. 9. ad fin. Neque æquum est tempore & die memoriam beneficii definire. Id. pro Quint. c. 1. Diligentia quanta sit, nisi tempus & spatium datum sit, intelligi non potest. Terent. Heaut. 3. 3. 14. Neque ut celari posset, tempus spatium ullum dabat. Cic. 3. Fam. ep. 10. ante med. Suspicio, de qua alienum tempus est mihi tecum expostulandi; purgandi autem mei necessarium. Id. 2. de Divin. c. 45. sub fin. Tempus nascendi. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 19. a med. committendi prælii. Id. lib. 1. c. 3. Qui eo tempore principatum in civitate sua obtinebat. Cic. Fam. 5. ep. 7. Si id egissemus, omne tempus non fuissemus. & lib. 1. Offic. c. 2. Cum statuissem aliquid hoc tempore ad te scribere. Id. Fam. 3. ep. 4. a med. Te ipsum, ex quo tempore tu me diligere cœpisti, quotidie pluris feci. & l. 5. ep. 17. Superioribus temporibus ad te nullas litteras misi. Id. in Bruto, c. 83. Duo fuerunt per idem tempus dissimiles inter se. Id. Catil. c. cap. 4. extr. Quos ad me id temporis venturos esse prædixeram. ¶ Cum ablat. & præposit. in. Ovid. Met. 12. v. 512. parvoque in tempore nudus Arboris Othrys erat. Plin. l. 8. c. 28. Cum ceteris congregari per annos novem. quo in tempore si, &c. Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 35. is aut in tempore longo Captam Asiam Ægypti finibus addiderat. ¶ Cum infinito. Cic. 2. de Orat. c. 42. sub fin. & in Top. c. 1. extr. Tempus esset jam de ordine argumentorum aliquid dicere. Nep. in Annib. in fin. Tempus est hujus libri facere finem. Virg. 5. Æn. v. 638. jam tempus agi res. Liv. lib. 6. cap. 18. a med. Tempus est etiam majora conari. ¶ Dicimus cum Cicer. tempus ponere, consumere, insumere in aliqua re, impiegare, consumar el tempo. Cum Eod. terere, conterere, perder el tempo. Et traducere, passare. Et cum Plin. jun. studiis impendere. Et cum Cæsar. tempus constituere alicui rei, determinare, fissare. Et cum Quintil. in epist. ad Tryphon. dare. h. e. impendere, insumere. Sic Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 50. dare tempora studiis. Et cum Cicer. conferre tempus ad aliquid. mettere, occupare. ¶ De parte anni aut diei, ora, stagione. Terent. Heaut. c. 2. in fin. Tu, ut tempus est diei, vide sis, ne quo hinc abeas longius. h. e. ut hora est diei. Nep. in Pelop. c. 2. extr. Domum Charonis devenerunt; a quo & tempus, & dies erat datus. l'ora, e 'l giorno. & Cic. Fam. 7. ep. 1. Matutina tempora lectiunculis consumere. Id. 1. de Orat. c. 7. Extremum tempus diei. Id. 1. de Legib. c. 3. Subsiciva quædam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior. Cæs. l. 1. B. Gall. in fin. Maturius, quam tempus anni postulabat, exercitum in hiberna deduxit. Hirt. de B. Alex. c. 43. Hiberno anni tempore. Cic. 6. Verr. c. 48. Circa Ennam sunt lectissimi flores omni anni tempore. in ogni stagione. ¶ Per metonymiam ponitur pro plaga cæli. Varr. l. 2. R. R. c. c. ante med. Stabula spectent magis ad orientem, quam ad meridianum tempus. ¶ Item pro opportunitate, occasione, opportunità. Nep. in Alcib. c. 8. extr. Tempus rei gerendæ non dimisit. & cap. 5. Tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. Brutus ad Cicer. in fin. Phil. 7. Tempus habes tale, quale nemo habuit unquam. Vellei. l. 2. c. 21. Insidiari temporibus. Sil. l. 11. v. 194. nunc hora, viri, nunc tempus. adeste. ¶ Res quoque ipsæ, & causæ, & negotia, calamitates, discrimina, eventus, temporis appellatione significantur. Cic. Verr. 7. c. 1. Provinciam Siciliam dubiis formidolosisque temporibus a belli periculis tutam esse servatam. Id. Fam. c. ep. 18. a med. Tempora reipubl. qualia futura sint, quis scit? mihi quidem turbulenta videntur fore. Id. pro leg. Manil. c. 1. Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. a' i bisogni. & pro Planc. c. 32. Non solum quid cuique debeam, sed etiam quid cujusque intersit, & quid a me cujusque tempus poscat. Id. pro Quint. c. 2. Quæ res in civitate duæ plurimum possunt, hæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore. in questa causa. & pro Cluent. c. 50. Quasi ego potuerim illud, quod tam populare esset, in illo tempore præterire. in quella congiuntura. & Nep. in Milt. c. 5. Hoc in tempore nulla civitas Atheniensibus auxilio fuit. Liv. l. 30. c. 37. Indignatus Annibal, dici ea in tali tempore, audirique. Lucret. l. 1. v. 93. Nec miseræ prodesse in tali tempore quibat. Cic. pro Cluent. c. 50. Omnes illæ orationes causarum & temporum sunt, non hominum ipsorum & patronorum. Id. Fam. 4. ep. 9. Tempori cedere, idest necessitati parere, semper sapientis est habitum. & lib. c. ep. 5. Ejusmodi tempora post tuam profectionem consecuta sunt, ut meam erga te fidem absens experirere. Id. 1. Offic. c. 10. Incidunt sæpe tempora, cum ea, quæ videntur digna justo homine, commutantur, fiuntque contraria. Adde Ovid. in Ibin, v. 84. ¶ Ad tempus, est commode, opportune, in tempore, ad constitutum tempus, a tempo. Cic. pro Cæl. c. 7. a med. Dum illi placere vultis, ad tempus ei mendacium vestrum accommodavistis. Id. Attic. l. 13. ep. 45. Ut Puteolos excurrere possem, & ad tempus redire. Liv. l. 38. c. 25. Quo cum consul ad tempus cum præsidio venisset, &c. ¶ Item e re nata. Planc. ad Cicer. 10. Fam. ep. 9. sub fin. Si itineri meo se opposuerit, ad tempus consilium capiam. Cic. c. Offic. c. 8. sub fin. Permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi, quæ plerumque brevis est, & ad tempus; an consulto & cogitata fiat injuria. a caso sul fatto. ¶ Item ad aliquod tempus. Liv. l. 28. cap. 45. Dux tumultuarius L. Marcius, & militari suffragio ad tempus lectus. Cic. de Amic. c. 20. Colantur simulationes (quos mutuimus) dumtaxat ad tempus. ¶ Ad hoc tempus, usque adhuc, fino ad ora, fino al presente. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 17. Nervii cum

equi-

equitatu nihil possent. neque enim ad hoc tempus ei rei student, &c. ¶ *In tempus*, ad aliquod tempus. *Tacit. Ann. 14. c. 20.* Pompejum incusatum a senioribus, quod mansuram theatri sedem posuisset. nam antea subitariis gradibus, & scena in tempus structa ludos edi solitos. ¶ *In omne tempus*, in perpetuum, *per sempre*, *in perpetuo*. *Cic. Fam. 5. ep. 15.* Amor tuus gratus & optatus. dicerem jucundus, nisi id verbum in omne tempus perdidissem. *Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 62.* Te dominam nobis tempus in omne peti. *per tutta la vita*. ¶ *Per tempus*, in tempore, *a tempo*. *Plaut. Men. 1. 2. 30.* Non potuisti magis per tempus mihi advenire, quam advenis. *Id. Trucul. 1. 2. 84.* Per tempus subvenisti mihi. ¶ Contrarium est *post tempus*. *Id. Capt. 4. 2. 90.* Abi stultus: post tempus venis. *tardi*. ¶ *Tempore & in tempore*, tempori, ad tempus, tempestive, opportune, *a tempo*, *a suo tempo*. *Phaedr. in fin. l. 4.* Qui fiet, requires. apparebunt tempore. *Cic. Fam. 7. ep. 18.* Multa, mihi crede, assequere. ego enim renovabo commendationem, sed tempore. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 109.* Tempore abest, aberitque diu Neptunius heros. *Id. de remed. amor. v. 131.* Temporis ars medicina fere est. data tempore prosunt, Et data non apto tempore vina nocent. *Plin. l. 18. c. 6. ad fin.* Suo quæque tempore facienda. *Terent. Heaut. 2. 3. 123.* In tempore ad eam veni. *Id. Andr. 3. 2. in fin.* Atque adeo in ipso tempore eccum ipsum obviam. *Liv. l. 33. c. 5.* Nisi pedites equitesque in tempore subvenissent. *Tacit. 1. Ann. c. 58.* Puer quo ludibrio conflictatus sit, in tempore memorabo. ¶ *Tempore* significat etiam longo aliquo tempore, *col tempo*. *Ovid. 4. Trist. el. 6. v. 1.* Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri: Tempore paret equus lentis animosus habenis: Tempore Pœnorum compescitur ira leonum. ¶ *Pro tempore*, ut tempus fert, aut permittit. *Sallust. in Jug. c. 53. in fin.* Pauca pro tempore milites hortatus, aciem in planum deducit. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 8.* Ut quæ in Gallia gererentur, cognosceret, & consilium pro tempore, & pro re caperet. Adde *Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 23.* ¶ *De tempore*, mature, tempori, *per tempo*. *Auct. de B. Hispan. c. 33. ad fin.* Ipse de tempore cœnavit, resinam & nardum identidem sibi infudit. ¶ *Omni tempore*, semper, *in ogni tempo*, *sempre*. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12.* Ita se omni tempore de populo R. meritos esse, ut, &c. *Cic. Phil. 14. c. 7. sub fin.* Qui omni tempore veræ pacis auctor fuissem. *Propert. in fin. eleg. 17. l. 2.* Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum, Sive ægre pariter, sive valere sumus. *Lucret.* addit præposit. *l. 1. v. 26.* quem tu, dea, tempore in omni Omnibus ornatum voluisti excellere rebus. ¶ *Ex tempore*, extemplo, statim, illico, *sul fatto*, *stando in due piedi*, *immediatamente*. *Cic. 3. de Orat. c. 50. & pro Arch. c. 8.* Versus hexametros, aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore. ¶ Item pro re nata, ut tempus exigit. *Cic. Fam. 12. ep. 19. ad fin.* Sed melius ex re, & ex tempore constitues. *Id. 2. Offic. c. 9. a med.* Expedire rem, & consilium ex tempore capere. ¶ In re Grammatica *tempus* est inflexio verborum, qua præteritum, præsens, & futurum significatur. *Varr. l. 7. de L. L. c. 8.* In verborum genere quæ tempora adsignificant, quod ea erant tria, præteritum, præsens, futurum, declinatio facienda fuit triplex, ut saluto, salutabam, salutabo. ¶ Item quantitas syllabæ longæ vel brevis. *Cic. in Orat. c. 57.* Trochæus temporibus & intervallis est par iambo. Adde *Horat. lib. 1. sat. 4. vers. 58.*

TEMPUS, oris, n. *tempia*, *κρόταφος*, pars capitis utrinque inter oculos & aures. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. penult. ad fin.* Contorquet brachium, & Graccho percutit tempus. *Vitruv. lib. 9. cap. 6. a med.* Pes ingeniculati ad id fulcitur capitis tempus Serpentis, qui est inter Arctos implicatus. *& paulo post.* Contra rostrum, & capitis tempus dexterum. *Flor. l. 4. c. ult. a med.* Recreatus ex vulnere in tempus. *Virg. 9. Æn. v. 418.* it hasta Tago per tempus utrumque. *Sil. l. 12. v. 414.* per geminum transcurrit tempus urando. *Stat. 10. Theb. v. 110.* fusos a tempore lævo Sustentat crines. ¶ Per synecdochen ipsum caput. *Catull. in carm. nuptial. 60. v. 161.* tremulum movens Cana tempus anilitas Omnia omnibus annuit. ¶ Sæpius adhibetur in plurali. *Cels. l. 8. c. 1.* Duæ suturæ super aures tempora a superiore capitis parte discernunt. *Plin. l. 20. c. 6. ad fin.* Allium medetur temporum doloribus illitum alixum. *Virg. 5. Æn. v. 416.* Temporibus geminis canebat sparsa senectus. *Lucan. l. 3. v. 721.* solido fregit cava tempora plumbo. *Martial. l. 10. epigr. 83.* Et latum nitidæ, Marine, calvæ Campum temporibus tegis comatis. *Horat. l. 1. od. 7. v. 23.* Tempora populea Fertur vinxisse corona. *Tibull. l. 2. el. 2. v. 7.* puro destillent tempora nardo. *Virg. 10. Æn. v. 890.* & inter Bellatoris equi cava tempora conjicit hastam. ¶ Synecdoche est in illo *Propert. l. 4. el. 9. v. 15.* jacuit pulsus tria tempora ramo Cacus. *h. e.* tria capita. triceps enim fuit. *Id. ibid. v. 10.* Per tria partitos qui dabat ora focos. ¶ De vultu & facie *Id. l. 2. el. 24. v. 47.* si cæruleo quædam sua tempora fuco Tinxerit. *& eleg. 18. v. 83.* Cui non his verbis aspergat tempora fucro Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor? ¶ In veterib. Gloss. legitur: Timpus, *κρόταφος*, teste *Dausqu. in Orthogr.* Sic *timpora* apud *Virgil.* in quodam MS. vidisse se testatur *Ciofanus*.

TEMULENTER, adverb. *da ubbriaco*, *μεθυστικῶς*, ebrie. *Colum. l. 8. c. 8. ad fin.* Jam nunc Gangeticas, & Ægyptias aves temulenter eructet.

TEMULENTIA, æ, f. *ubbriachezza*, *μέθυσμα*, ebrietas: a temetum. *Plin. l. 14. c. 13.* Cato scribit, ideo propinquos feminis osculum dare, ut scirent, an temetum olerent. Hoc tum nomen vino erat, unde & temulentia appellata. *Id. ibid. c. 2. a med.* Siquidem temulentiam sola non facit. *& cap. 22.* Quasi per se parum doceat libidines temulentia. *Nonius* apud *Fest.* in *Temetum*. Agite, exite; temulentiamque tollite.

TEMULENTUS, a, um, *ubbriaco*, *μέθυσος*, vinolentus, ebriosus. *Novius* apud *Fest.* in *Temetum*. Filias habeo temulentas; sed eccas viduæ. *M. Cæl.* apud *Quintil. l. 4. c. 2.* Ipsum offendunt temulento sopore profligatum, totis præcordiis stertentem. *Terent. Eun. 4. 3. 23.* Temulenta es. *Cic. pro Sext. c. 9.* Qui non modo tempestatem tueri impendentem temulentus, sed ne lucem quidem insolitam posset. *Id. post redit. in Sen. c. 6.* Vini, somni, stupri plenus, gravibus oculis, fluentibus buccis, pressa voce & temulenta. *Sidon. l. 3. ep. 13. ante med.* Putidior, temulentior. *Prudent. l. 1. adverf. Symmach. v. 135. de Baccho.* Hunc circumsultante choro, temulentus adulter, &c. *Tacit. 2. Histor. c. 68.* Apud Vitellium omnia indisposita, temulenta, pervigiliis ac Bacchanalibus, quam disciplinæ & castris propiora. ¶ Translate *Apul. l. 5. Metam.* Videt capitis aurei genialem cæsariem ambrosia temulentam. *molle e stillante*: saturam & madentem.

TEN', pro te ne? *Plaut. Asin. 3. 3. 79.* Ten' osculetur, verbero? *che egli ti baci, briccone?* *Id. ibid. v. 107.* Ten' complectatur, carnufex? Adde *Pers. sat. 1. v. 29.*

TENACIA, æ, f. perseverantia, aut duritia. *Ennius* apud *Non. cap. 1. num. 5. de equa*: Cujus tenacia infrenari minis nequit.

TENACITAS, atis, f. *tenacità*, *γλισχρότης*, firmitas, & perseverantia aliquid retinendi. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. ad fin.* Cibumque partim oris hiatu & dentibus ipsis capessunt, partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum. ¶ Sæpe ponitur pro parsimonia, avaritia, sordibus. *Liv. l. 34. c. 7.* Sed in purpura, quæ teritur, absumiturque, injustam quidem, sed aliquam tamen causam tenacitatis video.

TENACITER, *tenacemente*, *fortemente*, *strettamente*, *γλίσχρως*, cum tenacitate, arcte, firmiter. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 21. de Hercule.* Te ne ferunt geminos pressisse tenaciter angues? *Valer. Max. l. 7. c. 5. fed. 2.* Cum manum cujusdam tenacius apprehendisset. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 3.* Hami angelosi, quam directi, mucrones tenacius infiguntur. *Id. lib. 1. in somn. Scip. c. 6. ante med.* Quæ extima sunt, non tenaciter tantum, sed etiam insolubiliter vinciuntur. *August. epist. 6. extr.* Tenacius habitabit, & fruitur. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep. 3. v. 43.* miseros tristis fortuna tenaciter urget. *h. e.* pertinaciter & obstinate. *Apul. l. 5. Metam.* Tenacissime dissimulare. *Solin. c. 52. (al. 65.) a med.* Citius discit, & retinet tenacius.

TENACULUM, i, n. retinaculum, vinculum, quo aliquid tenetur. *Terentianus Maurus in præfat. v. 29. pag. 2383. Putsch.*

TENAX, acis, adject. *tegnente*, *tenace*, *γλίσχρος*, qui arcte tenet, firmiter hæret, facile & constanter retinet. *Catull. carm. nupt. 60. v. 34.* Tenax hedera huc & huc arborem implicat errans. *Virg. 12. Æn. v. 404.* prensatque tenaci forcipe ferrum. *Id. 3. Æn. v. 3.* dente tenaci Ancora fundabat naves. *Id. 4. Georg. v. 412. & Ovid. 11. Met. v. 252.* vincula tenacia. *& Met. l. 4. v. 377.* complexus tenax. *Id. 2. ex Pont. ep. 1. v. 14.* Mixta tenax segeti crescere lappa solet. *Horat. epod. 2. v. 24.* tenaci in gramine jacere. *Tacit. Ann. 1. c. 63. a med.* Loca limosa, tenacia gravi cœno. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Glebis tenacissimum solum. *Virg. 4. Georg. v. 161.* tenaces ceræ. *Plin. l. 16. c. 36.* Panicula arundinum contusa, & interjecta navium commissuris, ferruminat textus, glutino tenacior. *Id. l. 27. c. 5.* Herba asperitate etiam vestium tenaci. *h. e.* folio hirsuto, & vestibus adhærescente, ut *Id. l. 24. c. ult. ante med.* tradit. *Id. l. 22. c. 22. a med.* Cetis tenacior capilli. *h. e.* magis retinens, ne defluat. *Id. l. 36. c. 24.* Maltha cum adipe suillo & fico, res omnium tenacissima. *Ovid. l. 3. Amor. el. 4. v. 13.* *Plaut. Cas. 4. 3. 13. & Liv. l. 39. c. 25. ad fin.* Equus tenax. *duro di bocca*, dentibus frenum tenens, & sessori non parens. *Senec. in Herc. Oet. v. 1639.* Alta pinus, & robur tenax. *h. e.* solida, dura. ¶ *Tenaces*, & *Tenacia* absolute, res tenaces, ut gluten, vinculum, &c. *Pallad. in Februar. tit. 18.* Capita olearum ulmeis vinculis, vel tenacibus quibuscumque constricta. *& tit. 25. ante med.* Pira lecta cum tenacibus suis. *h. e.* ramulis & pediculis. *Id. in Mart. tit. 10.* Si dum pendent poma, tenacibus, sicut in arbore habentur, intorseris. *& paulo post.* mala cum tenacibus lecta. (*Colum.* hac eadem de re *pediculis* utitur *l. 12. c. 44.*) *Id. in Septembr. tit. 17.* Incisos botryonum tenaces calida pice amburere. ¶ Metaphorice *Plin. l. 10. ep. 7.* Memoria tenacissima beneficiendi. *Quintil. l. 1. c. 1. sub init.* Tenacissimi sumus eorum, quæ rudibus annis percipimus. *Horat. l. 3. od. 3. v. 1. Ovid. 10. Met. v. 405. & Quintil. l. 11. c. 2. sub fin.* Vir tenax propositi. *Juvenal. sat. 8. v. 25.* justitiæ. *Pers. sat. 5. v. 48.* Parca tenax veri. *Colum. l. 1. c. 7.* Nec dominus in unaquaque re, cui colonum obligaverit, tenax esse juris sui debet. *Plin. l. 10. epist. 17.* Probus, & industrius, & disciplinæ tenacissimus. *Manil. l. 4. vers. 165.* tenax animi. ¶ Constans, firmus, stabilis, *fermo*, *costante*, in bonam partem. *Ovid. 2. ex Ponto, ep. 6. v. 22.* Turpe referre pedem, nec passu stare tenaci. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 14.* Et stetit ad finem longa tenaxque fides. *Vellej. l. 2. c. 29. a med.* Tenax amicitiarum. *Virg. 4. Æn. de Fama, v. 188.* Tam ficti pravique tenax, quam nuntia veri. ¶ In malam partem, *ostinato*, *pertinace*, *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 63.* Cum video, quam sint mea fata tenacia, frangor. *& lib. 2. ep. 9. v. 18.* rogabit, Ne sit ad extremum Cæsaris ira tenax. *Sueton. in Claud. cap. 2.* Tenaces morbi. ¶ Parcus, avarus, sordidus, *avaro*, *spilorcio*, *tenace*. *Cic. pro Cæl. c. 15.* Filius familias patre parco ac tenaci. *Plaut. Capt. 2. 2. 39.* Tenax ne pater ejus est? *Phi.* imo edepol pertinax. *Terent. Adelph. 5. 4. 12.* Sævus, tristis, parcus, truculen-

Tom. IV. Vv

lentus, tenax. *Ovid. 7. Met. v. 656.* parcumque genus, patiensque laborum, Quæsitique tenax. *Sueton. in Cæs. c. 67.* Milites habebat tam cultos, ut argento & auro politis armis ornaret, quo tenaciores eorum in prœlio essent metu damni. ¶ De Inferis, quia quos semel acceperint, nunquam reddunt. *Senec. in Hippol. v. 625.* Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis. *Id. in Herc. Fur. v. 678.* Gradumque retro flectere haud unquam sinunt Umbræ tenaces. ¶ In quocumque re parcus, *riguardato*. *Cic. pro Planc. c. 22. e med.* Eosdem, cum jam essent experti, quid valerent, restrictos & tenaces fuisse.

TENDICULA, æ, f. *laccio*, *παγίδιον*, laqueus, quem avibus, sive feris tendimus. Hinc translate Tendiculæ litterarum sunt captiones ex litteris & syllabis, cum non rei æquitati, sed summo juri insistimus, ipsisque vocalis adversarium irretire conamur. *Cic. pro Cæcin. c. 23.* Tum aucupia verborum, & litterarum tendiculas in invidiam vocant. ¶ Sunt etiam *tendiculæ* longæ perticæ, quibus fullones vestimenta distendunt. *Senec. lib. 1. quæst. nat. cap. 3.* Idem videbis accidere, si quando volueris observare fullonem, cum os aqua impleverit, & vestimenta tendiculis diducta leviter aspergit. Alii tamen leg. *rudiculis a rudicula, æ*.

TENDO, is, tetendi, tensum, a. 3. *stendere*, *tirare*, *distendere*, *τείνω*, dilato, explico, extendo, porrigo, distendo. Volunt esse ab *τείνω*, Æol. pro *τείνω*. *Colum. l. 6. c. 14. circa med.* Intumescit collum, nervique tenduntur. *Virg. 3. Æn. v. 268.* Tendunt vela Noti. *Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 72.* Tende, precor, valida lora sinistra manu! *Virg. 7. Æn. v. 164. Ovid. 12. Met. v. 564. & Senec. in Herc. Oet. v. 1722.* tendere arcum. *Horat. l. 1. od. 29. vers. 9.* sagittas arcu. *Virg. 5. Æn. v. 508.* oculos pariter, telumque tetendit. *Horat. sub fin. od. 2. l. 1.* tendere barbiton. *accordar la cetra.* & *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 13.* Manus ad Cæsarem tendere. *& lib. 7. c. 48.* Romanis de muro manus tendere. *Id. l. 1. B. Civ. c. 5.* ad cælum. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 65.* brachia orantia ad aliquem. *Id. 2. Fast. v. 505.* brachia in ripam. *Id. Metam. 11. v. 397.* manus in litore. *Id. Heroid. ep. 10. v. 145.* Has tibi plangendo lugubria pectora lassas, Infelix tendo trans freta longa manus. *Id. Met. 8. v. 849.* tendens super æquora palmas. ¶ *Tendere retia, plagas*, extendere capiendis feris, avibus, piscibus, *tendere*, *spiegare*. *Cic. 3. Offic. c. 17. Horat. Virg. Ovid. Tibull. Propert.* &c. Hinc translate *Terent. Phorm. 2. 2. 16.* Non rete accipitri tenditur, neque miluo, qui male faciunt nobis: illis, qui nihil faciunt, tenditur. *Propert. l. 2. el. 23. v. 68.* insidias in me componis inanes: Tendis iners docto retia nota mihi. *Sallust. in Catil. c. 28.* Tendere insidias consuli. ¶ Translate *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 65.* non acuit mentem Spes agit, & longo tendit præcordia voto. ¶ *Tendere noctem*, extendere, ducere. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 10.* impune licebit Æstivam sermone benigno tendere noctem. Al. leg. *extendere*. Addit *Bentley.* illud *Hieronymi epist. 130. (al. 8.) ad Demetriad. sect. 15.* Nunquam dies tibi longi erunt, sed quamvis æstivis tendantur solibus, breves videbuntur. ¶ *Tendere tabernaculum*, explicare & ponere, *piantar il padiglione*: & fere ad rem militarem pertinet. *Propert. l. 3. el. 9. v. 45.* Tarpeio conopea tendere saxo. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 82.* Alterum ei jubet prætorium tendi. Hinc *tendere* absolute, tentoria, seu castra habere, *esser attendato*. *Virg. 2. Æn. v. 29.* Hic Dolopum manus, hic sævus tendebat Achilles. *Id. 8. Æn. v. 605.* legio latis tendebat in arvis. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 36.* Ut qui sub vallo tenderent mercatores, recipiendi sui non haberent facultatem. *Curt. l. 7. c. 2. sub fin.* Hanc seorsum cohortem a ceteris tendere ignominiæ causa jubet. *Id. l. 3. c. 8. a med.* Cum inconditta multitudo, maxime propter jumenta, laxius tenderet. *Vet. Inscript. apud Gruter. pag. 1096. n. 6.* Cn. Marcio Cn. F. Gal. Prætorio præposito numerorum tendentium in Ponto. ¶ Etiam in acie positus miles *tendere* dicitur. *Hirt. de B. Afric. c. 17.* Ut una cohors post alterum ante signa tenderet. ¶ Hinc ponitur pro resistere in pugna. *Sallust. in Catil. c. penult.* Ubi videt Catilinam, contra ac ratus erat, magna vi tendere. *Virg. 5. Æn. v. 21.* Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. ¶ Metonymice est porrigere, offerre, exhibere, *offerire*, *porgere*: quia porrigendo manus tendimus. *Virg. 2. Æn. v. 674.* complexa pedes in limine conjux Hærebat, parvumque patri tendebat Iulum. *Id. 4. Georg. v. 534.* tu munera supplex Tende petens pacem. *Cic. 1. de Orat. c. 40. sub fin.* Vagari magna cum caterva toto foro, præsidium clientibus, opem amicis, & prope cunctis civibus lucem ingenii & consilii sui porrigentem atque tendentem. *Id. pro Font. c. 12.* Populo R. non metum belli, sed spem triumphi tendere. *Pleriq. alii leg.* ostendere. ¶ Sæpe est ire, pergere, iter dirigere, contendere, *andare*, *avviarsi*, *tirar verso qualche luogo*: quod fit pedes gressusque extendendo. *Cic. Attic. l. 16. ep. 5. ad fin.* Dubito, an Venusium tendam, & ibi exspectem. *Plin. l. 31. c. 2.* Villa ab Averno lacu Puteolos tendentibus imposita litori. *Nep. in Milt. cap. 1. extr.* Cursum direxit (*navibus*) quo tendebat, pervenitque Chersonesum. *Plin. l. 1. ep. 5. circa med.* Coimus in porticum Liviæ, cum alter ad alterum tenderemus. *Hirt. de B. Afric. c. 95.* Iter in Hispaniam tendebant. *Virg. 1. Æn. v. 660.* iter ad naves tendebat Achates. *Ovid. 2. Met. v. 547.* ad dominum tendebat iter. *Liv. l. 23. c. 34.* Cum quæreret, qui, & unde, & quo (*navigando*) tenderent cursum. *Lucret. l. 5. v. 618. de Luna.* Tanto posse minus cum Signis tendere cursum. *Sil. l. 9. v. 216.* ex acie tende in Capitolia cursum. *& lib. 10. v. 73.* Ac retro cursum tendentem ad crebra suorum Agmina. *Virg. 2. Æn. v. 321.* cursuque amens ad litora tendit. Est qui leg. *cursumque*. ut *Servius & Burmann.* ad *Ovid. 2. Met. v. 547.* monent. *Plin. l. 2. c. 5.* Levia tendunt in sublime. ¶ Cum accus. sine præposit. *Lucan. l. 7. vers. 477.* Tunc ausæ dare signa tubæ: tunc æthera tendit, Extremique fragor convexa irrupit Olympi. *Id. l. 9. v. 729. de draconib. alatis.* tenditis ethera Arabum pennis. Al. plerique leg. *ducitis*. Illud autem *æthera tendit* alii interpretantur, intendit, impellit. ¶ Pro vergere, inclinatum esse. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 66.* Gula tendit ad stomachum, is ad ventrem. *Id. l. 5. c. 27.* Taurus mons ad occasum tendens. *& lib. 6. c. 13. a med.* Portæ Caspiæ, quæ per Iberiam in Sarmatas tendunt. ¶ Metaphorice *tendere ad aliquem*, studio in eum ferri, favere, partis alicujus esse. *Liv. l. 4. cap. 9.* Tutores in ea quoque re partium memores, ad suum tendere. *& lib. 24. c. 5.* Tendendo duo ad Carthaginienses, Thraso ad societatem Romanam, &c. *& cap. 28.* In concionem vocari placuit, ubi cum alii alio tenderent, non procul res seditione esset, &c. ¶ Pro spectare, respicere, aliquid tanquam scopum sibi præfigere, *aver la mira*. *Brut. ad Attic. inter epist. ad Brut. n. 17. a med.* Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat, ut sit illi Octavius propitius. *Liv. l. 4. c. 13.* Ipse, ut est humanus animus insatiabilis eo, quod fortuna spondet, ad altiora & non concessa tendere. *Ovid. 4. Trist. eleg. ult. v. 17.* Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo. *Cic. 2. de Divin. c. 2.* Ad reliqua alacri tendebamus animo, sic parati, &c. ¶ *Tendere animum*, intendere. *Stat. 1. Achill. v. 543.* Tende animum vigilem, fecundumque erige pectus. ¶ *Tendere*, contendere, niti, instare, urgere, *far da tutto*, *instare*, *procurare con isforzo*: & assiduitatem, aut pertinaciam significat. *Liv. l. 30. c. 32.* Necdum sciebat, an, quod summa vi ut tenderent, amicis & propinquis mandaverat, imperium prorogaretur. *Id. l. 4. c. 8. ad f.* Et tribuni magis necessariam, quam speciosi ministerii procurationem intuentes, ne in parvis quoque rebus incommode adversarentur, haud sane tetendere. *& cap. præced.* Comitia tribunorum militum ut habeantur, tendunt. *Id. l. 3. c. 15.* Eo acrius contra tribuni tendebant, ut plebi suspectos eos criminando facerent. *Id. l. 37. c. 53.* Ne videar nimis pertinaciter in obtinendo ea tetendisse. ¶ Cum infinito *Horat. l. 1. epist. 10. v. 20.* aqua tendit rumpere plumbum. *& lib. 2. ep. 2. v. 57.* Tendunt extorquere poemata. *Liv. l. 6. c. 38.* civitati leges imponere tendent. *Virg. 2. Æn. vers. 220.* manibus tendit divellere nodos. *Pers. sat. 5. v. 139.* si vivere cum Jove tendis. *Juvenal. sat. 10. v. 154.* Jam tenet Italiam: tamen ultra pergere tendit. ¶ Tendi pro *tetendi* dictum quidam putant a *Propert. l. 3. el. 6. v. 37.* qui nostra tendisti retia lecto. *Broukus.* testatur ita esse in omnib. MSS. sed standum esse a veterib. Grammaticis qui leg. *nexisti* ε V. *Necto*. ¶ Participia *tensus*, & *tentus*. V. suis loc.

TENDOR, oris, m. *tensione*, *τάσις*, tensio. *Apul. lib. 4. Metam.* Animi dolore, & saucium tendore, & corporis lassitudine fatigata.

TENEBELLÆ, arum, f. parvæ tenebræ. *Claudian. Mamert. lib. 2. de stat. anim. cap. 9. sub fin.* Eruentur ex abditis tenebellarum.

TENĔBRÆ, arum, f. *tenebre*, *oscurità*, *buio*, *σκότος*, privatio luminis: a *teneo*, ut a *verto* est *vertebra*, a *salio salebra*, quod homines in tenebris quasi tenentur, nec libere se commovere audeant, metuentes, ne vel impingant uspiam, vel e locis sublimioribus decidant. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 38.* Nos autem tenebras cogitemus tantas, quantæ quondam eruptione Ætnæorum ignium finitimas regiones obscuravisse dicuntur. *Id. 2. Agrar. c. 17.* Tetræ tenebræ & caligo. *Id. post redit. in Sen. c. 3.* Caligo, & tenebræ. *Id. 3. de Fin. c. 11. a med.* Homines tenebras & solitudinem nacti, nulla dedecore se abstineant. *Sallust. in Catil. c. 58. de Tulliano.* Incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus facies. *Senec. in Thyest. v. 993.* spissior densis coit caligo tenebris. *Virg. 1. Georg. v. 248.* obtenta densantur nocte tenebræ. *Id. 11. Æn. v. 824.* tenebris nigrescunt omnia circum. *Lucan. l. 1. v. 543.* involvere orbem tenebris. *Plin. l. 2. c. 12.* Luna solem subeunte, repentinas obduci tenebras. *Ovid. 2. Met. v. 305.* tenebras inducere rebus. *Lucret. l. 2. v. 60.* radii solis discutiunt tenebras. *Ovid. Met. 7. v. 703.* Aurora pellit. *& lib. 2. v. 144.* fugat. *Virg. 8. Æn. v. 591.* lucifer resolvit. *Stat. l. 12. v. 254.* migrantes astra laxant. *diradano*. & *Juvenal. sat. 12. v. 18.* densæ cælum abscondere tenebræ. *Virg. 2. Æn. v. 92.* Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. ¶ De nocte. *Nep. in Eumen. c. 9. ad fin.* Antigonus, tenebris obortis, ignes conspicatur. *sul far della notte*. & *Martial. l. 12. epigr. 47.* Somnus, qui facias breves tenebras. *Liv. l. 31. c. 23.* Classem in statione usque ad noctem tenuit: primis tenebris movit. *Cic. 2. Phil. c. 30. a med.* Redii luce, non tenebris. *di giorno, non di notte*. & *Plaut. Pseud. 1. 1. 88.* Certum est mihi ante tenebras tenebras persequi. *h. e.* ante noctem vitam finire. Sic de morte *Propert. l. 2. el. 16. v. 27.* jura, Me tibi ad extremas mansuram, vita, tenebras. *Quintil. declam. 10. c. 11.* Omnibus tenebris. *h. e.* omnibus noctibus. ¶ De eo, qui deliquium animi & virium patitur. *Plaut. Curcul. 2. 3. 30.* Tenebræ oboriuntur, genua Inedia succidunt. *Lucan. l. 3. v. 735.* oculos vastæ obduxere tenebræ. *Plin. l. 7. c. 6.* Dolores capitis, oculorum vertigines, tenebræque. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 23.* tenebris exsanguis obortis Succiduo dicor procubuisse genu. Adde *Metam. 2. v. 181.* & *lib. 2. Trist. eleg. 3. v. 91.* ¶ De cæcitate. *Id. Metam. 3. v. 515.* tenebrasque & cladem lucis ademptæ Objicit. *Lucret. l. 3. v. 416.* Occidit extemplo lumen, tenebræque sequuntur. *Stat. 4. Theb. v. 407.* Longævi tot vatis opem, tenebrasque sagaces Tiresiæ consulit. ¶ De Inferis. *Senec. in Oedip. v. 868.* Tuque tenebrarum potens, in Tartara ima, rector umbrarum, rape. *Horat. l. 4. od. 7. v. 25.* & *Virg. 7. Æn. v. 325.* Tenebræ infernæ. *Senec. in Herc.*

Fur.

Fur. v. 436. Tartareæ. Id. in Oedip. v. 591. æternæ. Id. in Hippol. v. 93. altæ. Id. in Herc. Fur. v. 861. turpes. Virg. 3. Georg. v. 551. Stygiæ. Catull. carm. 3. v. 13. malæ tenebræ Orci. Senec. in Herc. Oet. v. 179. Emerge, conjux, atque dispulsas manu abrumpe tenebras. Virg. 6. Æn. v. 545. Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris. Ovid. 15. Met. v. 154. Quid Styga, quid tenebras, quid nomina vana timetis? ¶ Tenebris, in tenebris, noctu, di notte. Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 10. Mirabar, tenebris si quis iturus erat. Tibull. l. 1. el. 7. v. 65. Hæc (anus) me deducit tenebris. Adde lib. 2. el. 1. vers. 76. ¶ Per tenebras, idem. Lucan. l. 1. v. 686. ¶ Metaphorice est obscuritas, ignoratio, oblivio. Cic. pro Arch. c. 6. ad fin. Quæ jacerent omnia in tenebris, nisi litterarum lumen accederet. Plin. l. 9. ep. 14. Pergamus itinere instituto, quod ut paucos in lucem famamque provexit, ita multos e tenebris & silentio protulit. Cic. pro Dejot. c. 11. Vestram familiam abjectam & obscuram e tenebris in lucem evocavit. Id. Attic. l. 7. ep. 11. Quæso, quid hoc est? aut quid agitur? mihi enim tenebræ sunt. Quintil. l. 8. c. 2. sub fin. Tenebris orationis lumen inferre. Cic. 4. Acad. c. 19. Offundere tenebras rebus. & cap. 6. Tenebras obducere rebus clarissimis. & cap. 39. Latent ista omnia, crassis occultata & circumfusa tenebris. Lucan. l. 9. v. 985. Pharsalia nostra Vivet, & a nullo tenebris damnabitur ævo. Lucret. l. 2. v. 15. Qualibus in tenebris vitæ, quantisque periclis Degitur hoc ævi quodcumque est! in quale ignoranza! & Phædr. l. 3. fab. 10. v. 41. tenebras dispulit calumniæ, Certumque fontem veritatis repperit. Plin. in Paneg. c. 44. Ætatem in tenebris agere. h. e. remotum a convictu, a foro, a republica. menar vita oscura, solitaria, privata. & cap. 69. extr. Sunt in ore hominum, & in ore famæ regna nomine ex tenebris oblivionis, indulgentia Cæsaris. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) ante med. Lumen illud conventus honestissimi tenebris ac solitudini prætulissem. ¶ Metonymice locus abditus, latebræ, nascondiglio. Catull. carm. 55. ad Camer. v. 1. Demonstres ubi sint tuæ tenebræ. Alii leg. tabernæ. Cic. pro Sext. c. 9. Homo emersus subito ex diuturnis tenebris lustrorum ac stuprorum. ¶ Item domus vilis & obscura. Juvenal. sat. 3. v. 222. optima Soræ, aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur, Quanti nunc tenebras unum conducis in annum. Martial. l. 2. epigr. 14. Grylli tenebræ. h. e. tenebrosa balnea Grylli, ut Id. ait lib. 1. epigr. 60. ¶ Item carcer, prigione oscura. Sallust. in Jug. cap. 16. Clausi in tenebris, cum mœrore & luctu morte graviorem vitam exigunt. Tubero apud Gell. l. 6. cap. 4. In atras & profundas tenebras eum claudebant, ac diu post repente educebant. ¶ Item turba, perturbatio, confusio: ducta translatione ab obscura tempestate & procellis. Cic. pro Dom. cap. 10. Quæ cum illis reipublicæ tenebris, cæcisque nubibus & procellis cum Senatum a gubernaculis dejecisses, populum e navi exturbasses, &c. Id. pro Rosc. Amer. c. 32. a med. Qui tanquam si offusa reipublicæ sempiterna nox esset, ita ruebant in tenebris, omniaque miscebant. Id. post redit. in Sen. c. 3. Ex superioris anni caligine & tenebris lucem in republica dispicere cœpistis. ¶ In singulari num. Lamprid. in Commodo, c. 16. Repentina caligo ac tenebra in Circo cal. Januariis oborta.

TENEBRARIUS, a, um, oscuro, ignoto, ut Tenebrarius homo, Vopisc. in Firmo, c. 2. ubi alii leg. tenebrorum.

TENEBRATIO, onis, f. ottenebrazione, offuscamento, σκότωσις, ut Tenebratio visus, Cæl. Aurelian. Tard. lib. 1. cap. 1. & 4. sect. 66.

TENEBRESCO, is, n. 3. tenebrosus fio. Augustin. de Genes. ad litt. l. 1. c. 10. sub fin. Pars illa, in qua sumus, tenebrescit in noctem. In MSS est tenebrascit.

TENEBRICO, as, n. 1. ottenebrarsi, tenebresco. Tertull. advers. Jud. c. ult. a med. ex Amos 8. 9. Sol media die tenebricavit. Vulgata habet tenebrescere.

TENEBRICOSITAS, atis, f. caligo, tenebræ. Cæl. Aurelian. Tard. lib. 1. cap. 4. sect. 73. Tenebricositate vexari. h. e. caligine oculorum.

TENEBRICOSUS, a, um, tenebroso, oscuro, σκοτώδης, oblitus tenebris, offusus tenebris, obscurus. Cic. 4. Acad. cap. 13. Ille sensus quidem nec obscuros dicit, nec tenebricosos. Id. in Pison. cap. 8. extr. Tu ex tenebricosa popina Consul extractus, cum illa saltatrice tonsa. Id. in Vatin. c. 5. Illud tenebricosissimum tempus ineuntis ætatis tuæ patiar latere. Id. de provinc. consul. c. 4. Lateant libidines ejus illæ tenebricosæ, quas fronte & supercilio, non pudore & temperantia contegebat. Catull. carm. 3. v. 11. Qui nunc it per iter tenebricosum Illuc, unde negant redire quemquam.

TENEBRICUS, a, um, idem ac tenebricosus, apud Poetas. Cic. 2. Tuscul. c. 9. vertens carm. Sophocl. Hæc a tartarea tenebrica abstractum plaga Tricipitem eduxit Hydra generatum canem. Tertull. de Pall. c. 4. sub fin. Tenebrica vestis. h. e. atra. Adde Pacuv. apud Non. ut in fine vocis Sepes dictum est.

TENEBRIO, onis, m. furbo, furfante, σκοτεινός, nebulo, lucifugus, qui tenebras sectatur, & in iis libenter delitescit flagitii causa: item qui fraudibus & mendaciis tenebras ob oculos hominum objicit, fallendi artifex. Varr. apud Non. c. 1. num. 67. M'. Curius cum delectum haberet, nec citatus in Tribu civis respondisset, vendidit tenebrionem. Afran. ibid. Huc venit fugiens tenebrionem Tyrium. Varr. ibid. Si & accusator & reus erunt tenebriones, uterque utrumque vituperato.

TENEBRO, as, act. 1. ottenebrare, tenebras induco. Apul. l. 8. Metam. Jam vespera semitam tenebrante. Lactant. lib. 4. cap. 19. ex Amos 8. 9. Et tenebrabitur dies lucis. Al. leg. obtenebrabitur. Vulgata habet tenebrescere faciam, &c. Ammian. l. 19. c. 8. (al. 17.) Itaque vespera tenebrante, postica parte evado. Donatus etiam Virgilio tribuit Æn. 3. v. 635. telo lumen tenebramus acuto. Sed terebramus alii.

TENEBROSUS, a, um, oscuro, tenebroso, σκοτεινός, tenebricosus, obscurus. Virg. 5. Æn. v. 839. Aëra dimovit tenebrosum, & dispulit umbras. & lib. 6. v. 107. tenebrosa palus Acheronte refuso. Ovid. 1. Met. v. 113. tenebrosa Tartara. & lib. 5. v. 359. sedes. h. e. Inferi. Lucan. l. 2. v. 79. tenebrosus carcer. Senec. in Agam. v. 999. specus. Martial. lib. 1. epigr. 60. tenebrosa balnea Grylli. Petron. in Satyr. c. 91. Per tenebrosum & sordidum egressum extraho Gitona. Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 319. tenebrosa silentia. h. e. quæ apud Inferos servantur. Val. Flacc. l. 3. v. 399. Cimmerium domus, & superis incognita tellus, Cæruleo tenebrosa situ. Tertull. de anim. c. 1. sub fin. Tenebrosior carcer. ¶ Translate Imp. Justinian. lib. 6. Cod. tit. 43. leg. 3. a med. tenebrosissimus error abolitus est. Prudent. in Apoth. v. 195. Corde tenebroso verum perpendere nescit.

TENEDIUS, a, um, Τενέδιος, ad Tenedon pertinens, quæ est insula parva maris Ægæi contra Sigeum promontorium Troadis, cum urbe cognomine, condita a Tene Cycni filio. Cic. 3. Verr. cap. 19. Tenedo Tenen ipsum abstulit, qui apud Tenedios sanctissimus deus habetur, qui urbem illam dicitur condidisse. Adde lib. 3. de natur. Deor. c. 15. sub fin. ¶ Tenedia securis, proverb. de severa, tetrica, & expedita justitia. nam Tenes legem tulerat, ut homo securim tenens a tergo judicis staret, ut illum qui mendacii convinceretur, aut insontem accusaret, convictum statim occideret. Ita Suidas in Τενέδιος ἄνθρωπος. Alii dicunt statuisse, ut in adulterio deprehensus securi statim a deprehendente feriretur: eamque ita servasse, ut etiam de filio suo deprehenso interrogatus, ipsum quoque sic puniri oportere responderit. Alia habes apud Erasm. in Adag. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 11. Tenediorum libertas securi Tenedia præcisa est, cum eos præter me, & Bibulum, & Calidium, & Favonium nemo defenderet. h. e. rigide, severe, ac statim negata & præcisa est.

TENELLULUS, a, um, tenerello, tenerino, diminut. a tenellus. Laevius apud Priscian. l. 10. pag. 903. Putsch. Manu lascivula & tenellula. Catull. carm. 17. ad Colon. v. 15. Et puella tenellulo delicatior hædo.

TENELLUS, a, um, tenerello, tenerucio, diminut. a tener, ἁπαλώτερος. Varr. l. 1. R. R. c. 41. Aqua recenti insito inimica. tenellum enim cito facit putre. Plaut. Cas. a. 1. v. 20. Bella & tenella Casina. Stat. in fin. Silvar. ludusque tenello, Risus, & e nostro veniebant gaudia vultu. h. e. puero tenello. Domit. Mars. apud Sueton. de illustr. Grammat. c. 16. Epirota tenellorum nutricula vatum.

TENEO, es, nui, tentum, a. 2. tenere, avere, κρατεῖν, κατέχειν, habeo, retineo: a τείνω, tendo, quia tenendo, inquit Voss. manus nervi tenduntur. Plaut. Merc. 5. 2. 42. Eut. Porrige brachium, prehende. jam tenes? Char. teneo. Eut. tene. Id. Pers. 3. 3. 8. Accipe sis argentum, impudens: tene sis argentum. etiam tu argentum tenes? Terent. Eun. 3. 5. 49. Os tuum impudens videre nimium vellem, qui esset status, flabellum te tenere asinum tantum. Cic. pro Cæl. cap. 16. ad fin. Cum pyxidem teneret in manu, conaretur tradere, nondum tradidisset. Ovid. 1. de ar. am. v. 310. Et tenuit læta pellicis exta manu. Id. Fast. 1. v. 99. Ille tenens dextra baculum, clavemque sinistra. & lib. 2. v. 102. Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis. Cic. 1. de Divin. c. 68. & Phædr. l. 1. fab. 4. v. 6. Et quem tenebat ore demisit cibum. Plin. l. 25. cap. ult. a med. Decoctum diu tenendum in ore. Ovid. Heroid. ep. 3. v. 114. tenere aliquem in sinu. & vers. 469. & epist. 13. v. 157. sinu. Claudian. de Torpedine, v. 19. Absentem tentare virum. ¶ Tenere dicuntur arbores, cum satæ comprehendunt. Senec. sub fin. epist. 86. Positæ vites etiam Martio exacto, tenent, & complexæ sunt non suas ulmos. Colum. l. 5. c. 6. ante med. Si radicibus ulmi juxta eris, male vitis comprehendet: & cum tenuerit, incremento arboris opprimetur. Id. in fi. cap. 11. l. 3. Rubrica alit vitem, cum tenuit. ¶ Tenere solo dicitur, quidquid terræ cohæret. Javolen. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 115. ¶ Tenere, imperio, ditione regere, regnare. Horat. l. 3. od. 14. v. 15. tenente Cæsare terras. Virg. 1. Æn. v. 626. Cyprum ditione tenebat. Val. Flacc. l. 3. v. 658. dulcem sceptris Calydona tenerem. ¶ Et utcumque possidere. Cic. 2. Offic. c. 13. Multa hereditatibus, multa emptionibus, multa dotibus tenebantur. ¶ obtinere, occupare. Liv. l. 1. c. 5. Evander multis ante tempestatibus ea tenuerat loca. Cic. pro leg. Manil. c. 11. ad fin. Quam provinciam tenuistis a prædonibus liberam per hosce annos? Cæs. l. 2. B. Gall. c. 20. Adcantuannus, qui summam imperii tenebat. Virg. Georg. 1. vers. 115. amnis abundans Exit, & obducto late tenet omnia limo. & lib. 4. v. 322. quæ gurgitis hujus ima tenes. h. e. possides, atque incolis. ¶ Huc pertinet formula teneo te, qua utuntur, qui, quod maxime optabant, sentiunt se consecutos: ti ho, sei mio. Cic. in l. 4. Acad. Teneo te, inquam. nam ista Academiæ est propria sententia. Terent. Heaut. 2. 4. 17. Teneone te, Antiphila, maxime animo exoptata meo? Adde Senec. l. 7. de benef. c. 4. ¶ Tenere est etiam amatorum & amicarum. Tibull. l. 1. el. 6. v. 3. & lib. 2. el. 7. v. 34. Ovid. 3. Amor. el. 7. vers. 3. &c. ¶ Est etiam detinere, morari, trattenere. Cic. Attic. l. 11. ep. 3. Eum, qui litteras attulit, diutius tenui, quia quotidie aliquid novi exspectabamus. Id. Fam. 16. ep. 7. Septimum jam diem Corcyræ tenebamur. & epist. 19. Si ob eam rem moraris, accipio causam: si id te non tenet, advola. & lib. 11. epist. 27. in fin. Non tenebo te pluribus. Id. 3. Verr. c. 13. Ne diutius teneare, pecunia attributa, numerata est. ¶ Item continere, includere, tener chiuso:

sa: tenere se aliquo loco, *stare, contineri, oittirato*. *Virg. 2. Georg. v.* 371. Tenendæ sepes etiam, & pecus omne tenendum. *Nep. in Dione, c.* 2. Cum a conventu remotum se Dion domi teneret. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 17. Sabinus idoneo omnibus rebus loco castris sese tenebat. & *lib.* 5. *c.* 52. Magnam partem Galliæ in officio tenuit. ¶ abstinere, *tener lontano*. *Ovid. 2. Amor. el. 4. v.* 10. Vix a te videor posse tenere manus. ¶ supprimere, compescere. *Cels. in præfat. post med.* Compressum corpus resolvere, solutum tenere. *Id. l. 4. cap.* 19. *a med.* Id assumptum leniter, sine ulla stomachi noxa ventrem tenet. *Virg. 4. Georg. v.* 483. tenuitque inhians tria Cerberus ora. *Cic. Parad. 5. c.* 1. tenere iracundiam, coercere avaritiam. *Id. Verr. 6. c.* 18. *sub fin.* Vociferari palam: lacrymas vix tenere. *Id. Attic.* 12. *ep.* 38. tenere dolorem. *Id. pro Dom. cap.* 6. tenere compressum frumentum. *Id. de clar. Orat. cap.* 80. *ad fin.* somnum. *Id. in Vatin. c.* 8. *a med.* risum. ¶ *Tenere se*, se continere, abstinere, parcere. *Cic. Q. Fr. lib.* 2. *ep.* 3. *circa med.* Ego teneo ab accusando vix me hercule: sed tamen teneo. *Id. 4. Acad. c.* 4. *a med.* Nec se tenuit, quin contra suum doctorem librum etiam ederet. *Id. ad Dolabell. post ep.* 14. *lib.* 15. *ad Attic.* Teneri non potui, quin tibi apertius illud idem his litteris declararem. ¶ Cum infinito *Plaut. Merc. prol. v.* 51. Conclamitare tota urbe, & prædicere, omnes tenerent mutuitanti credere. *h. e.* caverent, abstinerent, parcerent. ¶ *Tenere*, defendere, in re militari. *Virg. 8. Æn. vers.* 653. Stabat pro templo, & Capitolia celsa tenebat. *Cæs. l. 1. B. Civ. c.* 44. *extr.* Perturbatis antesignanis, legio, quæ in eo cornu constiterat, locum non tenuit, atque in proximum collem se recepit. ¶ servare, retinere, *ritenere, conservare*. *Pallad. in April. tit. 2. in fin.* Agri qui diu aquam tenent. *Cic. Phil. 1. c.* 12. Si consuetudinem meam, quam in republica semper habui, tenuero. & 5. *Phil. c.* 13. Qui ordo in sententiis rogandis servari solet, eundem tenebo in viris fortibus honorandis. *Id. 1. Offic. cap.* 30. tenere modum voluptatis sumendæ. ¶ dirigere, rectum servare, tendere. *Virg. 1. Æn. v.* 373. vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? Quove tenetis iter? *Cic. 3. de nat. Deor. c.* 34. Navigabat Syracusas: cumque secundissimo vento cursum teneret, &c. *Cæs. l. 5. B. Gall. c.* 8. Leni Africo profectus, media nocte vento intermisso, cursum non tenuit, & longius delatus æstu, &c. *Cic. pro Planc. c.* 21. *sub fin.* Ut te ad cursum istum tenendum, quem a prima ætate suscepisti, cohortentur. *Liv. l.* 32. *cap.* 45. *a med.* Cassandream petentes, primo ad Mendin tenuere. ¶ obtinere. *Cic. de clar. Orat. c.* 21. Tenuit cum hoc locum quandam etiam Ser. Fulvius. *Liv. in fin. cap.* 30. *l.* 4. Plebs tenuit, ne consules in proximum annum crearentur. *Id. lib.* 24. *c.* 19. Tenuit, ne incepto abiretur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c.* 42. Pompeius interclusus Dyrrachio, ubi propositum tenere non potuit, secundo usus consilio, edito loco castra communit. *Cic. de Senect. cap.* 11. Appius tenebat non modo auctoritatem, sed etiam imperium in suos. *Id. 2. Verr. c. 4. in fin.* Hoc prætore Siculi neque suas leges, neque nostra senatus consulta, neque communia jura tenuerunt. *Id. pro Cæcin. c.* 24. Scævola causam apud Centumviros non tenuit. *Plin. l. 6. ep.* 5. Tenuit Varenus, ut sibi evocare testes liceret. ¶ *Tenet consuetudo, fama*, invaluit, inducta est, obtinet. *Quintil. initio l.* 2. & *lib. 8. c.* 5. Tenuit consuetudo, quæ quotidie magis invalescit, ut, &c. *Liv. l. 1. cap.* 4. Tenet fama, lupam sitientem ex montibus, &c. ¶ *Tenere*, detinere, delectare, pascere, *trattenere, dilettare*. *Cic. 5. de Fin. cap.* 18. Pueri pompa, ludis, atque hujusmodi spectaculis tenentur. *Id. 4. Acad. cap.* 7. *ante med.* Ut oculi pictura teneantur, & aures cantibus. ¶ sustentare, tueri. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53. in fin.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. ¶ *Tenere* dicitur lex, decretum, cum suam vim habet, atque obligat. *Cic. Phil.* 11. *c.* 5. Vopiscus, qui ex ædilitate consulatum petit, solvatur legibus. quamquam leges eum non tenent. *Paul. Dig. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 31. Statim tenuit eum prius decretum. *Papinian. lib.* 39. *tit.* 1. *leg.* 18. Omnes nuntiatio tenebit. *Ulpian. Dig. lib.* 9. *tit.* 4. *leg.* 35. Tenet condemnatio. ¶ Hinc *teneri lege*, adstringi, obligari. *Cic. pro Cæcin. c.* 14. *a med.* Hoc interdicto Æbutius non tenetur. *Id. de Harusp. resp. c.* 8. Eos, qui id fecissent, lege de vi teneri. *Id. Attic. lib.* 12. *ep.* 18. Quasi voto quodam & promisso me teneri puto. *Id. Q. Fr. lib.* 2. *ep.* 3. *a med.* Qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi, tenerentur. ¶ durare. *Liv. l.* 23. *c.* 44. Imber continens per noctem totam usque ad horam tertiam diei insequentis tenuit. *Id. l. 2. cap.* 3. Per aliquot dies ea consultatio tenuit. *Id. l.* 24. *c.* 47. *sub fin.* Romæ fœdum incendium per duas noctes ac diem unum tenuit. ¶ gerere, sustinere. *Cic. 3. de Orat. c.* 14. *a med.* Neque adhuc, quam personam teneant, aut quid profiteantur, intelligere potuerunt. ¶ convincere, capere. *Cic. pro Quint. c.* 20. Tribuni igitur appellabantur. Hic te, inquit, teneo, non est istud judicium pati, &c. ¶ *teneri*, convictum esse, obnoxium esse. *Cic. pro Cæcin. c.* 2. Si negassent, facile honestissimis testibus in re perspicua tenerentur. *Id. Verr.* 4. *c.* 78. Nemo ita in manifesto peccato tenebatur, ut, &c. *Id. pro Cluent. c.* 44. *in fin.* Nec ullo argumento Cluentianæ pecuniæ crimen tenebitur. ¶ *teneri furti*, h. e. actione furti. *Paul. Dig. lib.* 6. *tit.* 1. *leg.* 4. Sed & furti, & ad exhibendum tenebitur, qui dolo malo, &c. ¶ *Teneor hoc facere*, h. e. debeo, *Vossius de Latin. mer. susp. c.* 27. usurpari ait a *Justinian. in Institut. Jur.* nullo tamen designato loco. ¶ Præterea *tenere* est animum occupare, afficere, movere, impellere. *Cic. in Vatin. c.* 6. Quæ te tanta pravitas mentis tenuit, qui tantus furor, ut, &c? *Id. ad Quirit. post redit. c.* 2. Ut aliquando vos memoria mei, misericordia, desideriumque teneret. *Id. Attic. l. 7. ep.* 2. *a med.* De triumpho nulla me cupiditas unquam tenuit. *Id. 1. Tuscul. c.* 41. Magna me spes tenet, bene mihi evenire. *Id. Attic. l. 1. ep.* 11. *in fin.* Summum me librorum studium tenet, sicut odium jam ceterarum rerum. *Sallust. in Jug. c.* 3. *extr.* Nisi forte quem inhonesta & perniciosa libido tenet. & *cap.* 35. Nondum vos dominationis eorum satietas tenet. ¶ Et passive *Cic. l. 1. de nat. Deor. cap.* 17. *a med.* Neque ira, neque gratia teneri. *Id. 2. Acad. c.* 2. Teneri studio philosophiæ. *Id. de Senect. c.* 10. *a med.* desiderio alicujus rei. *Virg. 1. Æn. v.* 679. amore magno alicujus. ¶ Ponitur sæpe pro intelligere, scire, videre, *intendere, sapere*. *Plaut. Capt. 3. 5.* 39. Nunc ego teneo, nunc scio, quid sit hoc negotii. *Terent. Andr. 1. 1.* 58. Nam Andriæ illi id erat nomen. *So.* teneo. *intendo*. & 3. 2. 28. Teneo quid erret. *vedo*. & *Heaut.* 4. 3. 55. tenes, quid dicam? *Cæcin. ad Ciær. Fam. 6. ep. 7. ad fin.* Tu pro tua prudentia, quibus rebus gaudeat, quibus capiatur Cæsar, tenes. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 81. Tenes, quorsum hæc tendant, quæ loquor? *Cic. 1. de Divin. c.* 15. Quæ a Romanis auguribus ignorantur, a Cilicibus, Lyciis tenentur. ¶ Cum infinito *Plaut. Bacch.* 4. 4. 10. Nullus frugi esse potest homo, nisi qui & bene & male facere tenet. *Lucan. lib. 3. v.* 650. Corpore cum reliquo pugnam cædesque petisset, Nec tenet, amissam lævam cum tegmine sæpe Inter equos abstraxe rotas. ¶ meminisse, *saper a memoria, ricordarsi*. *Virg. Ecl. 9. v.* 45. numeros memini, si verba tenerem. *Plaut. Pers.* 2. 2. 1. Satin' hæc meministi, & tenes? *Martial. l. 4. epigr.* 37. Et teneo melius ista, quam meum nomen. *Cic. Catil. 3. c.* 8. Tenetis memoria in Capitolio turres de cælo esse percussas. *Id. Fam. 6. ep.* 2. Velim statutum habeas, me tui memoriam cum summa benevolentia tenere. ¶ pro certo habere, affirmare, asserere. *Cic. Parad. 1. ad fin.* Illud arcte tenent, accurateque defendunt, voluptatem esse summum bonum. *Id. 3. de Fin. cap.* 13. *sub fin.* Quod idem Peripatetici non tenent. *Id. 4. Acad. c.* 22. *ad fin.* Illud, quod multos annos tenuisset, Zenonique magistro credidisset. ¶ Particip. *tenens, ente*. *Ovid.* 15. *Met. v.* 524. Excutior curru, lorisque tenentibus artus, Viscera viva trahi, &c. *Grat. in Cyneg. v.* 218. nec sibi turbam Contraxit comitem, nec vasa tenentis longe. ¶ *Tenivi* in præterito dixisse Veteres, testes sunt *Charis. l. 3. pag.* 220. *Putsch.* & *Diomed. l. 1. pag.* 363. & 369. item *tetini*. *Festus in Pastinæ*. item *tetinerim*, *it*, *it*. *Attius*, & *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n.* 838. item *tetinisse*. *Pacuv. ibid.* ¶ Particip. *tentus* V. suo loco.

TENER, ra, rum, *molle, tenero, morbido*, τέρην, ηνος, tactu cedens, mollis, tractabilis, flexibilis: cui opponitur durus: a Græca voce allata per metathesim. *Sabini* enim teste *Favorino* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 14. *sub fin.* dicebant *terenum* pro *tenerum*. *Cic. 3. de Orat. c.* 45. Nihil est tam tenerum, neque tam flexibile, neque quod tam facile sequatur, quocumque ducas, quam oratio. *Horat. l. 1. sat. 3. v.* 116. Qui teneros caules alieni infregerit horti. *Id. l. 4. od. 12. v.* 9. Dicunt in tenero gramine pinguium Custodes ovium carmina fistula. *Ovid. 1. de ar. am. v.* 299. prata tenerrima. *Prudent. Cathemer. 3. v.* 70. & fragili Lac tenerum premitur calatho. *h. e.* caseus mollis. *Virg. Ecl. 2. v.* 51. cana legam tenera lanugine mala. & *Eclog. 10. v.* 49. ne teneras glacies secet aspera plantas. *Cic. 1. de Legib. cap.* 1. Procera & tenera palma. *Ovid. de remed. Amor. v.* 83. teneræ uvæ. *Gell. l. 17. c.* 15. Sagittis ellebero tinctis istæ feræ, teneriores ad epulas fiunt. ¶ *Tener* dicitur aer a *Lucret. l. 2. v.* 145. *Virg. 9. Æn. v.* 698. *Ovid. Met.* 4. *v.* 615. & alibi, quia facile cedit. ¶ *Tenera vestis* est rara, levis, & facile flexilis. *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 33. ad fin.* Tenero perlucentes amictu, & vix leve carbasum vincendo soli tolerantes. ¶ *Tenera alvus* fluens. *Cels. lib. 3. cap.* 18. *post med.* Servanda alvus est quam tenerrima. ¶ Sæpe refertur ad ætatem primam animalis. *Phædr. l. 2. fab. 4. v.* 13. simul exieris pastum cum tenero grege, Aquila est parata rapere porcellos tibi. *Valer. Flacc. l. 1. v.* 491. teneros complexus pectore tigres. *Senec. in Troadib. v.* 794. tener Astyanax. *Propert. lib. 2. el. 5. v.* 9. me lumina lædunt, Me tener in conis & sine voce puer. *Lucil.* apud *Priscian. l. 6. pag.* 697. *Putsch.* Inde venit Romam tener ipse etiam, atque puellus. *Quintil. l. 2. c.* 2. Ut teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat. *Ovid. Met.* 15. *v.* 202. *de anno*. Nam tener, & lactens, puerique simillimus ævo Vere novo est. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 29. Horum fabulis & erroribus teneri statim & rudes animi imbuuntur. *Plin. in Paneg. cap.* 15. Disjunctissimas terras, teneris adhuc annis, viri firmitate lustrasti. ¶ *Teneri*, absolute, pueri. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. vers.* 59. tantumque reservat Depositum teneri. *h. e.* filiæ Theodosii. *Juvenal. sat. 14. v.* 215. Parcendum est teneris. ¶ *Tener mundus*, recens conditus. *Virg. Ecl. 6. v.* 34. & ipse tener mundi concreverit orbis. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 253. teneri primordia mundi. ¶ *Teneri manes*, pueri mortui. *Stat. 6. Theb. v.* 121. ¶ *A teneris unguiculis*, a tenero, a pueritia, ab infantia. *Cic. Fam. 1. ep.* 6. Præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus. ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. *Horat. l. 3. od. 6. v.* 23. puella incestos amores de tenero meditatur ungui. *sin da fanciulla*. Et absolute *Virg. 2. Georg. v.* 272. adeo a teneris consuescere multum est. *Al. leg.* in teneris. *Quintil. l. 2. c. 2. (al. 3.) a med.* Assuescat jam a tenero non reformidare homines. *Nazar. in Paneg. Constant. c.* 4. Ipsum a tenero intuentes, in ipsum oculis ac mente conversi. *Colum. l. 5. c. 6. circa med.* Plurimum refert, ut plantæ eam partem cæli spectent, cui ab tenero consueverant. ¶ Translate *Cic. Tuscul. 3. c.* 6. Non enim silice nati sumus, sed est naturale in animis tenerum quiddam atque molle. *Senec. epist.* 11. *ante med.* Rubor magis in juvenibus apparet, quibus & plus calo-

caloris est, & tenera frons. *h. e.* verecunda: cui opponitur *os durum*. Sic *Ovid. Heroid. ep.* 2. *sub fin.* tener pudor. *Cic. de Amic. c.* 13. *sub fin.* Neque audiendi, qui virtutem duram & quasi ferream esse volunt: quæ est cum multis in rebus, tum in amicitia, tenera atque tractabilis. *Id. l.* 5. *Fam. ep. ult. a med.* Teneriorem mihi animo videbare, sicut omnes fere, qui vita ingenua, in beata civitate, & liberi viximus. *h. e.* minus forti, & in calamitates minus confirmato. *Claudian. de laudib. Serenæ, v.* 100. in matrem teneris conversa querelis. *h. e.* dulcibus, minime acerbis. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 546. tener somnus. ¶ Sæpe refertur ad mores delicati hominis, luxu dediti, mollis. *Juvenal. sat.* 12. *v.* 39. vestem Purpuream, teneris quoque Mæcenatibus aptam. *Id. sat.* 1. *v.* 22. Cum tener uxorem ducat spado. ¶ *Tener poeta*, qui de amoribus tractat. *Ovid.* 3. *de ar. am. vers.* 333. Et teneri possis carmen legisse Propertj. *Id. de remed. Amor. v.* 757. teneros ne tange poetas. *Catull. carm.* 35. *ad Cæcil. v.* 1. Poetæ tenero, meo sodali. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 273. teneros versus mittere. *h. e.* amatorios. *& lib.* 2. *Amor. el.* 8. *vers.* 2. tenerum carmen. ¶ Mollis est etiam in his. *Ovid.* 11. *Met. v.* 153. Pan teneris jactat sua carmina Nymphis. *Id.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 53. tener Bacchus. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 65. Teneris labellis molles morsiunculæ. *Petron. in Sat. c.* 118. Ut quisque versum pedibus instruxit, sensumque teneriore verborum ambitu intexuit, putavit se continuo in Heliconem venisse. ¶ *Tener vocula* pro *tenera* est apud *Catull. carm.* 20. *v.* 14. de Priapo: ubi al. leg. *tenera*.

TENERASCO, is, *n.* 3. idem ac teneresco. *Lucret. l.* 3. *v.* 767. Scilicet in tenero tenerascere corpore mentem.

TENERE, adverb. *teneramente, delicatamente*, ἁβρῶς, molliter. *Pallad. l.* 2. *tit.* 6. *in fin.* Agri præsulem non ex delectis, & tenere educatis servulis ponas. *Auct. dial. de Orator. c.* 26. Oratores nostri tenere dicere, histriones diserte saltare dicuntur. *Plin. lib.* 4. *ep.* 27. Audivi recitantem Sentium multa tenuiter, multa venuste, multa tenere. *Petron. in Sat. c.* 24. Complosit illa tenerius manus. *Plin. l.* 23. *c.* 3. Cortex quam tenerrime derasus.

TENERESCO, is, n. 3. *ammollirsi*, ἀπαλύνομαι, tener fio, mitesco. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *a med.* In tantum tenerescere acinos, ut rumpantur. *Id. l.* 28. *c.* 12. Cutem in facie erugari, & tenerescere, & candorem custodiri lacte asinino putant. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *sect.* 4. Papaveris lacryma combusta, donec tenerescat.

TENERITAS, atis, f. *tenerezza*, ἁπαλότης, teneritudo, mollities. *Plin. l.* 9. *c.* 42. Torpedinis jecori teneritas nulla præfertur. *Id. l.* 15. *c.* 24. *a med.* Callum, teneritas, crassitudo uvarum. *Id. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Teneritas brassicæ. *Id. l.* 37. *c.* 7. *a med.* gemmæ. ¶ Metaphorice *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. *a med.* Ab severo more Doricorum, & a teneritate Corinthiorum temperabitur eorum institutio proprietatis. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 21. In primo ortu inest teneritas & mollities quædam, ut nec res videre optimas, nec agere possint. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. *a med.* teneritate ætatis.

TENERITER, *tenere*. *Charis. l.* 2. *pag.* 162. *Putsch.* Tenere an teneriter dici debeat, quæsitum est. nam quidam teneriter efferunt ut celeriter: alii vero tenere, ut libere.

TENERITUDO, inis, f. idem ac teneritas. *Varr. lib.* 1. *de R. R. cap.* 36. Sin siccitates sunt, & terra teneritudinem habet. *Pallad. in Majo, tit.* 9. Sit caseus loco clauso, ut teneritudinem servet, atque pinguedinem. *Id. in Januar. tit.* 15. *e med.* Teneritudo corticis. *Sueton. in Tiber. c.* 44. Pueri primæ teneritudinis.

TENESMUS, i, m. *pondi, tenesmo*, τεινεσμός, & τενεσμός, morbus extremi directique intestini, in quo frequens est desidendi cupiditas, & dolor, ubi aliquid excernitur. descendunt autem pituitæ mucisque similia, interdum etiam leviter subcruenta, sed his interponuntur nonnunquam ex cibo quoque recte cocta. Ita describit *Cels. l.* 4. *c.* 18. sed Græce scribit, ut & *Nep. in Attic.* 1. *penult.* in multis libr. Est enim a τείνω, tendo, quia intestinum extenditur, & vellicatur. Latine *Plin. l.* 28. *cap.* 14. *ad fin.* Tenesmos, idest crebra & inanis voluntas desurgendi, tollitur poto lacte asinino. *Id. l.* 20. *c.* 6. *a med.* Tenesmo allium in pulte medetur. *& cap.* 21. *ante med.* Malvæ semen tenesmo, & dysentericis utilissime infundi. Adde *Scribon. Larg. compos.* 142. *seu cap.* 37.

TENITÆ (*al. Tenitæ*) credebantur esse sortium deæ, dictæ quod tenendi haberent potestatem. *Paul. ex Festo.*

TENOR, oris, m. *accento*, τόνος, accentus: a τείνω, extendo: quia per eum vox tenditur. *Quintil. l.* 1. *cap.* 5. (*al.* 9.) *ante med.* Adhuc difficilior observatio est per tenores (quos quidem antiquis dictos tonores comperi, videlicet declinato a Græcis verbo, qui τόνους dicunt) vel accentus, quas Græci προσῳδίας vocant. *& infra.* Item Quantum, Quale interrogantes gravi, comparantes acuto tenore concludunt. ¶ Translate sumitur pro serie, continuatione æquabili, progressu, *tenore, continuazione*. *Cic. in Orat. c.* 6. *de Isto medioeri.* Isque uno tenore, ut aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter facilitatem, & æquabilitatem: aut addit aliquos, ut in corona, toros, omnemque orationem ornamentis modicis verborum sententiarumque distinguit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 336. Non alios prima crescentis origine mundi Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem Crediderim. *Liv. l.* 8. *cap.* 38. *a med.* Fremitus æqualis, tenorque idem pugnæ in defatigationum ultimam, ust noctem spectabat. *Id. l.* 22. *c.* 27. *a med.* Virum bonum egregiumque socium Hieronem esse, atque uno tenore, ex quo in amicitiam populi R. venerit, fidem coluisse. *Id. l.* 35. *cap.* 16. *a med.* Ab Rheginis & Neapolitanis, ex quo in nostram venerunt potestatem, uno & perpetuo tenore juris semper usurpato, nunquam intermisso, quæ ex fœdere debent, exigimus. *Id. lib* 41. *c.* 15. *a med.* Interrumpi tenorem rerum, in quibus peragendis continuatio ipsa efficacissima est, minime convenire. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 212. justique tenorem Flectere non odium cogit, non gratia suadet. *Liv. l.* 40. *c.* 12. & *Ovid. Heroid. ep.* 17. *v.* 14. Dumque tenor vitæ sit sine labe meæ. *Id.* 2. *de art. am. vers.* 729. Hic tibi servandus tenor est, cum libera dantur Otia. *Id.* 3. *Met. v.* 112. Sic ubi tolluntur festis aulæa theatris, Surgere signa solent, primumque ostendere vultum, Cetera paulatim: placidoque educta tenore Tota patent. *a poco a poco senza fermarsi*. & *Virg.* 10. *Æn. v.* 339. trajecto missa lacerto Protinus hasta fugit, servatque cruenta tenorem. *il suo impeto e corso*. & *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 361. Exploratque habiles truncos, rectique tenorem Stipitis. *h. e.* rectam proceritatem, rigorem. *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *vers.* 98. Et queis lasciva vires tenuare Thalia Dulce, vel heroos gressu truncare tenores. *h. e.* quibus placet elegiacum carmen, & interrumpere pentametris versibus tenorem carminis heroici. ¶ *Tenorem austerum* in smaragdis vocat *Plin. l.* 37. *c.* 5. perpetuum illorum colorem austerum & saturum, qui tota gemma in eorum aliquo genere, nullo vitio corruptus, probatur. ¶ Apud JCtos *tenor legis* est ejus sententia. *Paul. Dig. lib.* 9. *tit.* 2. *leg. penult.* Mulier si in rem viri damnum dederit, pro tenore legis Aquiliæ convenitur. *Id. lib.* 2. *sententiar. tit.* 21. *extr.* Filia si in servi contubernio perseveraverit, pro tenore S. C. Claudiani efficitur ancilla. *Hermogenian. Dig. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 46. Actorum verba emendare tenore sententiæ perseverante, non est prohibitum.

TENSA, *rectius quam* Thensa, æ, f. *carretta da processione*, θήκη, vehiculum, quo deorum signa, atque exuviæ in pompa transferuntur. *Festus*: Tensam ait vocari Sinnius Capito vehiculum, quo exuviæ deorum ludicris Circensibus ad pulvinar vehuntur. Fuit ex ebore, ut apud Titinium in Barbato: & ex argento. Hæc *Festus*. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 59. Tensas alii a divinitate dici putant: alii, quod ante ipsas lora tenduntur, quæ gaudent manu tenere & tangere qui eas deducunt. *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 21. Thensa cum aspiratione scribitur, ἀπὸ τῶν θεῶν, idest a re divina. Hæc *Servius*. Alii sic dictas putant, quia statuæ deorum in his velabantur linteis ad cubiculi speciem tensis. *Cic. loc. cit.* Quam tu viam thensarum atque pompæ ejusmodi exegisti, ut tu ipse illa ire non audeas. *Id. Verr.* 5. *cap.* 3. Qui ea tensarum nobilitis prædari sit ausus. *& Verr.* 7. *c. ult. circa med.* Omnes dii qui vehiculis tensarum solemnes cœtus ludorum initis. *Id. de Harusp. resp. c.* 11. *a med.* Si puer ille patrimus & matrimus terram non tenuit, aut tensam, aut lorum omisit. *Liv. l.* 5. *c.* 41. Quæ augustissima vestis est tensas ducentibus, triumphantibusque, ea vestiti medio ædium eburneis sellis sedere. *Sueton. in Aug. c.* 43. Accidit votivis Circensibus, ut correptus valetudine, lectica cubans, tensas deduceret. *Id. in Vespas. c.* 5. Neronem monitum per quietem, ut tensam Jovis e sacrario in domum Vespasiani, & inde in Circum deduceret. ¶ De quocumque curru, vehiculo. *Titin. apud Non. c.* 4. *n.* 419. Vende thensam atque mulos: sine eam pedibus grassari: constringe ejus superbiam. ¶ In vet. Lapide apud *Gruter. pag.* 35. *n.* 12. inscriptum est *tensa*: in alio apud *Gud. pag.* 8. *n.* 1. *thensa*: primam tamen scriptionem prætulerim, quia veri est similius, esse Latinæ originis a *tendo*, quam Græcæ a θέω. Confirmat *Diomed.* qui *lib.* 1. *pag.* 372. *Putsch.* *tensam* dictam esse docet, non *tentam* ad vitandum cacophaton, ne verbum turpe sonaret in sacris.

TENSIO, onis, f. *tensione*, τάσις, τόνος, actus tendendi, intensio. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. *circa med.* Brachia, quæ in eas tensiones includuntur, cum extenduntur æqualiter, &c. *h. e.* nervos extentos. ¶ Morbi genus est in illo *Scribon. Larg. compos.* 101. *&* 255. Tensio, & contractio nervorum. *& compos.* 260. præcordiorum. *Veget. l.* 2. *de re veterin. c.* 53. *extr.* Tensione laborare.

TENSURA, æ, f. tensio. *Veget. l.* 1. *de re veterin. c.* 21. *ad fin.* Quæ tensura, ut ita dixerim, corporis aliter laxari non potest. Adde *lib.* 2. *c.* 25.

TENSUS, a, um, *teso, tirato*, τεταμένος, extentus, tentus: cui opponitur *remissus*: a *tendo*. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *ad fin.* Via rectissima linea tensa. *Id. lib.* 11. *c.* 3. *circa med.* Tensi digiti. *Lucan. l.* 7. *v.* 469 lacerti. *Id. l.* 2. *v.* 683. rudentes. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 51. tensus arcus. *&* 9. *Theb. v.* 473. poples. *Auct. Priap. carm.* 5. *&* 69. tormento, citharaque tensior. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Vox quo remissior, hoc gravior: quo tensior, hoc tenuis & acuta magis est. *Sidon. carm.* 2. *v.* 407. Est locus Oceani, longinquis proximus Indis, Axe sub Eoo, Nabathæum tensus in Eurum. *h. e.* porrectus.

TENTABUNDUS, a, um, ψηλαφῶν, sæpius manu explorans. *Liv. l.* 22. *c.* 36. Ut ægre expeditus miles tentabundus, manibusque retinens virgulta, ac stirpes circa eminentes demittere sese posset. *brancolone, brancolando*.

TENTAMEN, inis, n. *sperimento, prova*, idem ac tentatio. *Ovid.* 3. *Met. v.* 341. Prima fide, vocisque ratæ tentamina sumpsit Cærula Lyriope. Ubi *fide* dixit pro *fidei*, more antiquo. *Id.* 7. *Met. v.* 734. Quid referam, quoties tentamina nostra pudici Repulerint mores?

TENTAMENTUM, ti, n. *prova, esperimento*, πειρασμός, experimentum, periculum. *Virg.* 8. *Æn. v.* 143. His fretus non legatos, neque prima per artem Tentamenta tui pepigi: me, me ipse, meumque Objeci caput. *Ovid.* 15. *Met. v.* 628. postquam mortalia cernunt Tentamenta nihil, nihil artes posse medentum, Auxilium cæleste petunt. *Id. l.* 7. *v.* 727. tentamenta fide. *h. e.* periculum fidei uxoris, ut in voce præced. *tentazione*. & *Gell. l.* 9. *c.* 15. Exponit igitur tentamenti gratia controversiam parem consistentem. Adde *Ascon. in Divin. Verr. c.* 8. *ad fin.*

TENTATIO, onis, f. *prova, esperienza, tentazione*, πεῖρα, πειρασμός,

μός, actus tentandi, periculum, experimentum. *Liv. l. 4. c. 42.* Ægre Hortensium pati, tentationem eam credens perseverantiæ suæ. Adde *lib. 41. c. 23. a med.* ¶ *Tentatio morbi*, accessus, *assalto.* *Cic. Attic. l. 10. ep. penult.* Valetudinem tuam jam confirmatam esse & a vetere morbo, & a novis tentationibus, gaudeo.

TENTATOR, oris, m. *tentatore*, πειραστής, qui tentat. *Horat. l. 3. od. 4. v. 70.* Notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

TENTATUS, a, um, *provato*, πειρασθείς, is de quo periculum factum est, exploratus. *Cic. in Orat. c. 18.* Nullo modo animus audientis aut incitari, aut leniri potest, qui modus a me non tentatus sit. *Id. Attic. l. 12. ep. 18. ante med.* Habeo nihil tentatis rebus omnibus, in quo acquiescam. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 26. extr.* Sæpius rem frustra tentatam Cæsar aliquando dimittendam sibi judicabat. *Sallust. in Jug. c. 83.* Prius omnia pati decrevit, quam bellum sumere, quia tentatum antea secus cesserat. *Ovid. Met. 10. v. 289.* saliunt tentatæ pollice venæ. *Suet. in Ner. c. 49.* Pugiones duos arripuit, tentataque utriusque acie, rursus condidit. *Ovid. 11. Met. v. 326.* Lingua tacet, nec vox tentataque verba sequuntur. *Id. 3. Trist. el. 9. v. 8.* ratis Per non tentatas prima cucurrit aquas. ¶ Invitatus, illectus ad fidem mutandam, sollicitatus ad facinus patrandum, *tentato, sollecitato*. *Sallust. in Jug. c. 52.* Tentati populariter animi. *Nep. in Epam. c. 4.* Tentata ejus est abstinentia a Diomedonte Cyziceno. *Ovid. Met. 11. v. 239.* precibus tentata repugnas. *Tacit. 2. Hist. c. 10. a med.* Tentata Othonianorum fides per colloquium & promissa. *Id. 2. Ann. c. 28.* Tentatus, ut infernas umbras carminibus eliceret. ¶ Item vexatus. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 80.* si condoluit tentatum frigore corpus. *Justin. l. 42. c. 1.* In ultionem tentati ab Antiocho Parthici regni. *Nep. in Cimon. c. 2. in fin.* A multis tentatus, non modo nullum detrimentum existimationis fecit, &c. *h. e.* accusationibus petitus. *Flor. l. 3. c. 5. a med.* Mithridates male tentatum veneno spiritum ferro expulit. *Cic. pro Cæl. c. 22. sub fin.* Domus illa, quæ tentata scelere isto nefario dicitur, plena est integritatis, officii, religionis.

TENTIGO, iginis, f. *tentazione*, turpis pruritus τῶν αἰδοίων. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 118.* *Auct. Priap. carm. 33.* *Martial. l. 7. epigr. 66.* *Juvenal. sat. 6. v. 128.*

TENTIPELLIUM, ii, n. *tentipellio*, medicamentum, quo cutis rugæ extenduntur, ut *Verrius* apud *Fest.* interpretatur. *Glossa*: Tentipellium, φάρμακον ῥυτίδων ἐκτατικόν. *Titin.* apud *Fest.* Tentipellium inducitur, rugæ in ore extenduntur. *Festus* putat *Titinium* ἀστεϊσμῷ uti esse locutum: & tentipellium ex *Afranii* sententia esse calceamentum ferratum, quo pelles extenduntur; idem *Afranium* dixisse in *Fratre*: Pro manibus credo habere ego illos tentipellium. Critici autem a *Verrio*: ajunt *Festum* falli, & *Afranium* eo sensu locutum esse, quo dicimus mulieres fuco illitas, pro cute in vultu habere tectorium.

TENTO, as, avi, atum, a. 1. *tastare e toccare*, tangendo exploro, manu tracto: a sup. *tentum* verbi *teneo*. Est enim diu & multum tenere ac tractare, ut solent quippiam exploraturi. *Virg. in fin. 3. Georg.* invisos sequi tentarat amictus. *Lucret. l. 4. v. 233.* si quadratum tentamus, & id nos Commovet in tenebris. *Phædr. l. 3. fab. 10. v. 26.* Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput. Ut sensit tonsum, gladio pectus transfigit. *Ovid. 10. Met. v. 282.* manibus quoque pectora tentat, Tentatum mollescit ebur. *Colum. l. 8. c. 5. a med.* Pulli singuli tentandi, nequid hesterni habeant in gutture. *& cap. 11. circa med.* Sæpiusque digitis loca feminarum tentanda sunt. nam in promptu gerunt ova, quibus jam partus appropinquat. *Ovid. 2. Fast. v. 254.* corvus tentat ficum rostro. *Cic. 2. de Legib. c. 3.* Nec enim ullum hoc frigidius flumen attigi, ut vix pede tentare id possim. *Plin. l. 5. c. 27. a med. de Tauro monte.* Ubi brachia emittit, tentanti maria similis. ¶ Translate *Cic. 1. de Legib. c. 22. ad fin.* Cum se ipse perspexerit, totumque tentaverit, intelliget, quanta instrumenta habeat ad obtinendam sapientiam. ¶ Item quærere, *cercare*. *Phædr. l. 4. fab. 7. v. 4. de vipera.* Hæc cum tentaret, siqua res esset cibi, limam momordit. *Juvenal. sat. 7. v. 3.* cum celebres notique poetæ Balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos Tentarent. *& vers. 175.* tenta, Chrysogonus quanti doceat, vel Pollio quanti. *Virg. 3. Æn. v. 145.* tentare auxilium laborum. *& lib. 11. v. 761.* & quæ sit fortuna facillima, tentat. *& lib. 9. v. 67.* tentare aditus. *Sueton. in Cæs. c. 11.* Tentavit per partem tribunorum, ut sibi Ægyptus provincia daretur. ¶ Item experiri, periculum facere, periclitari, *provare, far prova, tentare*, πειράζω. *Cic. Verr. 7. c. 50. a med.* Homines in prœliis, non in conviviis, belli fortunam tentare, periclitari solent. *Brut. ad Cicer. ep. 16.* Experiar, & tentabo omnia. *Cic. 1. Tuscul. c. 4.* Tentavi, quid in eo genere possem. *Virg. Ecl. 4. v. 31.* tentare Thetim ratibus. *Claudian. in consul. Probr. & Olybr. v. 135.* Solstitio Meroen, bruma tentabimus Istrum. *h. e.* adibimus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 8. v. 47.* tentare alicujus vires in arcu. *Phædr. l. 1. fab. 23. v. 3.* cum fur panem misisset cani, Objecto tentans an cibo posset capi. *Virg. 3. Georg. v. 8.* tentanda via est, qua me quoque possim Tollere humo. *Id. 4. Æn. v. 293.* Tentaturum aditus, & quæ mollissima fandi Tempora. *& lib. 5. v. 499.* Ausus & ipse manu juvenum tentare labores. *& lib. 11. in fin.* inire pugnas, & tentare prœlia. *Cic. 2. Agrar. c. 7. a med.* tentare patientiam alicujus. *& Tuscul. 3. c. 41.* prudentiam. *& 1. de Divin. c. 17. circa med.* scientiam. *far prova, se uno è paziente, prudente, dotto*. ¶ Item aggredi, conari. *Ovid. 2. Met. v. 171.* gelidi caluere Triones, Et vetito frustra tentarunt æquore tingi. *Nep. in Attic. c. 4.* Qui cum persuadere tentaret, noli, oro te inquit Pomponius, &c. *Lucret. l. 5. v. 658.* sol cælum radiis ascendere tentat. *Virg. 12. Æn. v. 103.* mugitus cum prima in prœlia taurus Terrificos ciet, atque irasci in prœlia tentat. *h. e.* petat, meditatur. *Id. 3. Georg.* de eadem re dixit *vers. 232.* Et tentat sese, atque irasci in cornua discit. *Pers. sat. 4. v. 23.* nemo in sese tentat descendere. ¶ *Tentare aliquem* est conari in suam sententiam pertrahere, & labefactare: & fere in malam partem. *Cic. pro Cluent. c. 63.* Cum essent animi servorum spe & metu tentati, ut aliquid in quæstione dicerent. *& cap. 30.* tentare judicium pecunia. *Sueton. in Tiber. c. 12. sub fin.* singulorum animos ad res novas. *Virg. 4. Æn. v. 113.* Tentare animum alicujus precando. *Tacit. 1. Histor. c. 74.* aliquem promissis & minis. *Juvenal. sat. 10. v. 304.* prodiga corruptoris Improbitas ipsos audet tentare parentes. ¶ de re turpi appellare. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 73.* *Ovid. l. c. de ar. am. v. 389.* & *Val. Max. l. 6. c. 1. n. 7.* ¶ Est etiam tangendo irritare, provocare. *Cic. pro leg. Manil. c. 9.* Erat metus injectus iis nationibus, quas populus R. neque lacessendas bello, neque tentandas putavit. *Lucan. l. 2. v. 519.* Tentandasque ratus moturi militis iras. *Martial. l. 6. epigr. 64. v. 27.* rabido nec perditus ore Fumantem nasum vivi tentaveris ursi. ¶ & invadere, infesto animo aggredi, vexare. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 1. a med.* In his rebus evertendis unius hominis senectus, infirmitas, solitudoque tentata est. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 40.* Simul ex terra scalis & classe mœnia oppidi tentans, &c. *Flor. l. 2. c. 14.* Populus R. virum Thraciæ auxiliis ingentibus validum temere tentavit. ¶ Hac ratione sæpe de morbis dicitur. *Cic. Tuscul. 4. c. 14.* Animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt. *Virg. 3. Georg. v. 441.* turpis oves tentat scabies. *Sueton. in Aug. c. 81.* Initio veris præcordiorum inflatione tentabatur. *Id. in Vespas. 1. penult.* Tentatus est in Campania motiunculis levibus. *Plin. l. 24. c. ult. ante med.* Nunquam tentari ab eo morbo. ¶ De vino, quod vires adimit, & vacillare facit. *Plin. l. 23. c. 1. circa med.* Vina tentant caput. *Virg. 2. Georg. v. 94.* tenuisque Lageos Tentatura pedes olim, vincturaque linguam. *Plin. l. 20. c. 7. extr.* Tentantes aquas non nocere lactucam edentibus. ¶ In multis libris legitur *tempto*: itaque scriptum est in vet. Lap. apud *Manut. in Orthogr.* placuitque *Farnio*: at displicet *Manutio*, *Danqu. Cellar.* cum contra rationem suæ originis sit.

TENTOR, oris, m. qui tenet. In lapidea lapideo familiæ Quadrigariæ T. At. Capitonis, apud *Gruter. pag. 339. n. 5.* & in alio *pag. 340. n. 3.* inter varia officia inservientium equis & quadrigis Circensibus, enumerantur tentores: quos alii fuisse putant, qui in Circo velles certantium & aurigarum tenebant: alii qui equos cursuve, aut repagula ipsa tenebant, antequam emittendi signum ederetur: alii denique, qui frena & lora equis aptabant, & eos quadrigis jungebant. Hæc postrema sententia veri videtur similior.

TENTORIOLUM, li, n. *tendetta*, *trabacchetta*, *padiglioncino*, parvum tentorium. *Auct. de B. Afric. c. 47. a med.* Pauci sub pellibus acquiescebant: reliqui ex vestimentis tentoriolis factis, &c.

TENTORIUM, ii, n. *tenda*, *padiglione*, *trabacca*, σκηνή, *tabernaculum*, papilio, extensis velis contra solem cælique injurias excitatum, quo milites præcipue in expeditionibus uti solent. V. *Papilio*. Est a *tentus* particip. verbi *tendo*. *Virg. 1. Æn. v. 473.* Rhesi niveis tentoria velis Agnoscit lacrymans. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 5.* Tecta, quæ contectis celeriter stramentis, tentoriorum gratia erant inædificata. *Lucan. l. 6. v. 269.* armaque late Spargit, & effuso laxat tentoria campo. *& lib. 9. v. 918.* simul jussit statui tentoria ductor. *& lib. 1. v. 396* cavo tentoria fixa Lemanno. *Sueton. in Tiber. c. 18. a med.* Sæpe sine tentorio pernoctabat. *Ovid. 3. Fast. v. 527.* Sub Jove pars durat: pauci tentoria ponunt.

TENTORIUS, a, um, ad tendendum, & ad tentoria pertinens, σκηνικός. *Valerian. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Huic dabis pellium tentoriarum decurias triginta.

TENTUS, a, um, *tesa*, *tirata*, *stesa*, τεταμένος, tensus, extentus, distentus: a *tendo*. Vox est fere poetica. *Lucret. l. 2. v. 618.* Tympana tenta tonant palmis. *Id. l. 6. v. 1193.* frons tenta. *h. e.* cutis circa frontem dura & intenta, ut *Cels. l. 2. c. 6.* loquitur. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 868.* Tres a Deucalione grabati restibu' tenti. *Id. ibid.* pellis in ordine tentæ. *h. e.* tentoria. *Horat. epod. 16. v. 50.* Refertque tenta grex amicus ubera. *Id. l. 2. sat. 5. v. 40.* pingui tentus omaso Furius. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 30.* carbasa tenta Noto. *Al. leg.* tensa. *Id. 6. Met. v. 243.* tento cornu concita sagitta. *h. e.* arcu cornea contento. *Valer. Flacc. l. 1. v. 185.* tento poplite proni decurrunt. ¶ *Tentum* absolute, tentorium. *Flor. l. 2. c. 12. a med.* Cum in conspectum venisset hostis, in tentum recepit. Ita *Salmas.* alii *templum*. ¶ *Tentus* obsceno sensu. *Martial. l. 11. epigr. 74.* & *Auct. Priapeor. carm. 19. 26. 33. 79. 80.* ¶ *Tentum*, absolute τὸ αἰδοῖον τεταμένον. *Catull. carm. 79. in Gell. v. 6.* ¶ *Tentus* a *teneo*, detentus, *tenuto*. *Ammian. l. 16. c. 12. ante med.* (*al. c. 27. a med.*) Pater ejus diu obsidatus pignore tentus in Galliis. *Id. l. 29. c. 5. a med.* (*al. c. 33. extr.*) Ut tentus ab Igmazene custodiretur. *Ulpian. Dig. lib. 24. tit. 3. leg. 22. circa med.* Tentus cupidine alicujus rei.

TENTYRITÆ, arum, m. incolæ Tentyræ insulæ atque oppidi Ægypti ad ripam sinistram Nili. *Plin. l. 5. c. 9. sub fin.* & *Senec. l. 4. quæst. natur. c. 2.*

TENTYRITICUS, a, um, ad Tentyram pertinens, de qua in voce præced. ut Tentyriticum linum, *Plin. l. 19. c. 2.*

TENUABILIS, le, adject. *assottigliante*, *sottigliante*. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 3. c. 4. ante med.* Unctiones tenuabiles, & apertibiles.

TENUATIM, adverb. *sottilmente*. *Apic. l. 2. c. 4.* Intestinum perquam tenuatim productum.

TENUATUS, a, um, *assottigliato*, *sottigliato*, λεπτυνθείς, particip. a tenuor. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 84.* Seu recreare volet tenuatum corpus,

pus, &c. Ovid. Met. 15. v. 246. tenuatus in auras, Aeraque humor abit. & lib. 14. v. 497. cui respondere paranti Vox pariter, vocisque via est tenuata, comæque In plumas abeunt. & lib. 7. v. 531. Luna quater plenum tenuata retexuit orbem. Plin. l. 13. c. 12. Charta curiosa interpolatione tenuata. Tacit. 15. Ann. c. 63. Senile corpus, & parco victu tenuatum. smunto, smagrito. Sic Propert. l. 2. el. 18. v. 21. exiles videor tenuatus in artus. ¶ Metaphorice Claudian. de VI. consul. Honor. v. 127. Pollentini tenuatus funere campi Hostis. indebolito per la rotta.

TENUESCENS, entis, qui tenuatur. In fragmento, quod Censorino tribuitur, circa med. capitis 3. Crescente luna pubescunt, tenuescente tenuantur.

TENUIARIUS, a, um. Vestiarius tenuiarius est, qui vestes tenuiores facit (h. e. leviores, rariores, tenuissimo filo textas. cujusmodi a ditioribus æstate gestantur, qui ut ait Juvenal. sat. 6. v. 258. tenui sudant in cyclade: quorum Delicias & panniculus bombycinus urit.) vel earum institor est. Inscript. apud Gruter. pag. 650. n. 8. M. Cincius M. L. Theophilus Vestiarius tenuiarius. Adde pag. 1067. n. 8. apud Reines. class. 11. n. 84. & apud Murator. pag. 939. n. 6. & pag. 944. n. 5. & pag. 984. n. 9. & apud Cud. pag. 300. n. 1.

TENUICULUS, a, um, assai tenue, τρόφιλος, ἰσχνός, dimin. a tenuis. Cic. l. 9. Fam. ep. 19. Tenuiculo apparatu significans Balbum fuisse contentum.

TENUIS, nue, sottile, tenue, λεπτός, subtilis, exilis, gracilis, cujus antitheton est crassus. Est a τείνω, quod est tendere. Ut proprie sit idem quod τεινός, extentus, porrectus. Nam quæ extenduntur, ea attenuantur, ut liquet in pannis, laminis, atque aliis. Virg. 4. Æn. v. 264. & tenui telas discreverat auro. Id. 3. Georg. v. 166. laxos tenui de vimine circlos. & lib. 1. v. 92. tenues pluviæ. & lib. 2. v. 217. tenuis nebula. & lib. 4. v. 311. tenuis aer. Sic Ovid. Heroid. ep. 1. v. 79. hoc crimen tenues vanescat in auras. Cels. in præfat. sub fin. & Cic. de Fato, c. 4. Athenis tenue cælum, ex quo acutiores etiam putantur Attici: crassum Thebis, itaque pingues Thebani, & valentes. aria sottile. Cic. l. 1. de Divin. c. 57. Cælum tenue purumque, & propterea salubre. Quintil. l. 11. c. 3. Tenuis aut præpinguis vox. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 57. Natura oculos membranis tenuissimis vestivit. Ovid. 3. de ar. am. v. 77. tenuis pellis. & lib. 1. el. 14. v. 5. & Tibull. l. 1. el. 10. v. 68. tenues capilli. Martial. l. 14. epigr. 3. in tenues secta ligna tabellas. Colum. l. 7. c. 2. a med. Tenuioris velleris arietes. Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 30. tenues ocreæ. Id. 3. de ar. am. v. 707. & lib. 4. Met. v. 204. & lib. 2. Fast. v. 319. tenues vestes. di droppo sottile e leggero. & Tibull. l. 2. el. 6. v. 35. vestes tenues, quas femina Coa texuit. Ovid. l. 3. de ar. am. v. 445. tenuissima filo toga. Liv. l. 25. c. 23. in fin. Ad mille fere armati tenui agmine per silentium eo deducti. in lunghe e stretta file. Sic Tacit. Ann. 1. c. 64. sub fin. Nam medio montium & paludum porrigebatur planities, quæ tenuem aciem pateretur. Ovid. 14. Met. v. 411. & l. 2. Fast. v. 565. Tenues animæ. h. e. vita functæ, & sine corpore. Sic Tibull. l. 3. el. 2. v. 9. cum tenuem fuero mutatus in umbram. Martial. l. 11. epigr. 102. Thaida tam tenuem potuisti, Flacce, videre? h. e. tam exilem, gracilem. magra, secca, scarma. & Nemesian. in Cyneg. v. 137. canes macie tenues. Sic Catull. carm. 87. Gellius est tenuis. ¶ Translate Cic. 4. Acad. c. 14. Tenuis & acuta distinctio. sottile e ingegnosa. & Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 37. tenui cura limare aliquid. h. e. acri. Lucret. l. 4. v. 910. tenues aures. h. e. purgatæ, acutæ, attentæ. Cic. in Orat. c. 5. & 24. Orator tenuis. h. e. subtili dicendi genere utens. V. Subtilis. & lib. 4. Acad. c. 20. post med. Rationes latiore specie, non ad tenue elimatæ. Martial. l. 6. epigr. 64. Tenues Athenæ. h. e. doctæ & ingeniosæ. ¶ Est etiam parvus, exiguus, paucus, piccolo, poco. Horat. l. 1. od. 33. v. 5. Insignem tenui fronte Lycorida Cyri Torret amor. (exiguam frontem inter dotes formæ ponunt Petron. c. 126. & Martial. l. 4. epigr. 42.) Phædr. l. 4. fab. 12. v. 7. Tenui contentus cibo. Cic. 3. Tuscul. c. 20. ad fin. Tenuem victum antefert copioso. Id. 4. Verr. c. 22. Oppidum tenue. Id. 2. de nat. Deor. c. 19. ad fin. Lunæ tenuissimum lumen facit proximus accessus ad solem, digressus autem longissimus quisque plenissimum. Ovid. Heroid. ep. 11. v. 75. Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura. da un venticello. & Martial. l. 3. epigr. 82. v. 10. Et æstuanti tenue ventilat frigus. freschetto. & Virg. l. 2. Georg. v. 68. & lib. 2. v. 289. terram tenui suspendere sulco. Plin. l. 16. c. 36. circa med. Tenue foramen. Id. l. 31. c. 1. tenui intervallo discernente. Id. l. 3. c. 5. sect. 9. tenuis amnis. Liv. l. 1. c. 4. tenuis aqua. bassa, poca. & Ovid. 1. de ar. am. v. 291. taurus signatus tenui media inter cornua nigro. di picciola macchia nera. & Plin. l. 3. c. 4. Magnæ quondam urbis tenue vestigium. Tibull. l. 1. el. 3. v. 60. Dulce sonant tenui gutture carmen aves. Martial. l. 7. epigr. 70. tenues vici. h. e. angusti. ¶ Item levis, leggero. Martial. l. 14. epigr. 71. Sordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis, Colligat hunc tenui verbere cauda levis. Propert. l. 3. el. 2. v. 8. tenuis pumex. ¶ Tenue vinum apud Plin. l. 14. c. 9. & lib. 15. c. 28. & lib. 23. c. 2. sect. 22. & 24. Harduini, est, quod liquorem seu succum habet subtilem, liquidum, & aquoso similem: cui opponitur oleosum, crassum, pingue. Eodem sensu dixit Virg. 2. Georg. v. 93. tenuisque Lageos Tentatura pedes olim vincturaque linguam. (Ubi Servius: penetrabilis, & quæ cito descendit in venas.) Ex quib. apparet, tenue vinum non esse dilutum, piccolo. Eodem sensu Plin. l. 11. c. 38. Pinguissimus tauris sanguis, tenuissimus homini. & lib. 31. c. 5. a med. Tenuissimus omnium aquarum Borysthenes, ideoque innatans Hypani. ¶ Metaphorice est levis, parvi momenti, aut pretii. Cic. de Harusp. resp. c. 18. sub fin. Corpus nostrum tenuissima sæpe de causa conficitur. Id. 1. de Orat. c. 37. In minimis tenuissimisque rebus labi. & cap. 28. a med. In artificio perquam tenui & levi plus adhibent diligentiæ, quam in hac re, quam constat esse maximam. Id. pro Cæcin. c. 25. Tenuis suspicio. Tacit. 12. Ann. c. 39. Tenue damnum. Virg. 1. Georg. v. 177. tenuesque piget cognoscere curas. Quintil. l. 1. c. 4. (al. 5.) Grammatica, ars tenuis ac jejuna. Virg. Georg. l. 4. v. 6. In tenui labor, at tenuis non gloria. ¶ Tenuis poeta, qui res tenues tractat, ut amores, jocos, bucolica, & hujusmodi. Martial. l. 10. epigr. 103. Nec sua plus debet tenui Verona Catullo. Virg. Ecl. 6. v. 8. Agrestem tenui meditabor arundine Musam. ¶ Tenuis, imbecillus. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 39. sub fin. Cum tenuissima valetudine esset. Id. l. 2. B. Civ. c. 32. in fin. Tenuis atque infirmus animus. Plin. l. 12. c. 16. Myrrha tenuis viribus. Quintil. l. 10. c. 1. a med. Nec, cui tenue ingenium erit, sola velit fortia & abrupta: cui forte quidem, sed indomitum, amore subtilitatis & vim suam perdat, & elegantiam, quam cupit, non assequetur. Id. l. 12. c. 8. Neque enim quisquam tam ingenio tenui reperitur, qui cum omnia, quæ sunt in causa, diligenter cognoverit, ad docendum certe judicem non sufficiat. ¶ Sæpe refertur ad humilitatem generis & gradus, di basse condizione. Cic. 3. de Leg. c. 10. a med. Inventum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus æquari se putarint. & cap. 13. a med. Respondit, duos se habere vicinos, superiorem equitem R. inferiorem libertinum: quorum cum essent magnificæ villæ, concedi sibi oportere, quod iis, qui tenuioris ordinis essent, liceret. Liv. l. 2. c. 3. Erant in Romana juventute adolescentes aliquot, nec ii tenui loco orti. ¶ Et ad paupertatem, povero. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 38. a med. Huic pater non tenuissimum patrimonium reliquit. Cic. 2. Offic. c. 20. Qui se locupletes, honoratos, beatos putant, hi ne obligari quidem beneficio volunt: at vero ille tenuis, cum, quidquid factum est, se spectatum, non fortunam putet, &c. Sueton. in Cæs. c. 46. Tenuis, & obæratus. Virg. 5. Æn. v. 690. tenues Teucrum res eripe leto. Nep. in Milt. c. 6. Populi nostri honores quondam fuerunt rari & tenues, nunc autem effusi, atque obsoleti. di poca spesa. & Senec. in Hippol. v. 209. tenues penates. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 34. ad fin. Misera & tenuis præda. Martial. l. 7. epigr. 41. Muneribus cupiat siquis contendere tecum, Audeat hic etiam, Castrice, carminibus. Nos tenues in utroque sumus. Sil. l. 6. v. 19. Tenuis opum, non parte nitrus, linguave. ¶ Poetæ, ut primam producant, u consonantem faciunt, ipsamque vocem syllaba breviorem: vel, ut aliis placet, proceleusmaticum pedem pro dactylo ponunt. Virg. Georg. 2. v. 180. Tenuis ubi argilla, & dumosis calculus arvis. & vers. 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. Lucret. l. 3. v. 244. Qua neque mobilius quidquam, nec tenuius exstat. Seren. Sammon. c. 18. v. 324. Ebibe, seu salibus piper adde, & tenue cuminum. ¶ Utuntur etiam synæresi. Stat. 5. Theb. v. 597. Rapta cutis: tenuia ossa patent, nexusque madentes Sanguinis imbre novi. & lib. 6. v. 196. Obnubit tenuia ora comis, ac talia fletu, &c. Id. l. 1. silv. 4. v. 36. Sperne coli tenuiore lyra. Id. 4. Theb. v. 697. Dixerat: est illis tenuior percurrere cursu Ora situs. Adde lib. 12. v. 2.

TENUITAS, atis, f. sottigliezza, tenuità, ψιλότης, λεπτότης, subtilitas, exilitas, gracilitas. Cic. 1. Tuscul. c. 22. Casurusne in conspectum videatur animus, an tanta sit ejus tenuitas, ut fugiat aciem. Senec. l. 2. quæst. nat. c. 10. Siccitas & tenuitas aeris. Phædr. l. 1. fab. 12. v. 6. tenuitas crurum. Plin. l. 13. c. 12. chartæ. Id. l. 16. c. 6. cutis. Id. l. 19. c. 1. lini. Id. l. 11. c. 37. sect. 65. capillamenti. Id. l. 35. c. 10. ante med. Tenuitatis summæ lineæ. Cic. in Bruto, c. 16. ad fin. Valitudo modo bona sit, tenuitas ipsa delectat. magrezza, scarnezza. & Plin. l. 18. c. 11. Summa laus siliginis bonitate, & cribri tenuitate constat. finezza dello staccio. & lib. 8. c. 33. Chamæleonis cauda prælonga in tenuitatem desinens. ¶ In liquoribus est qualitas minime crassa, aut pinguis, aut oleosa, per quam facile fluunt, & penetrant. Plin. l. 31. c. 3. ante med. Tenuitas aquæ, colante terra. Id. l. 11. c. 39. Subtilitatem animi non constare tenuitate sanguinis. ¶ Metaphorice Quintil. l. 12. c. 2. ante med. Dialectica si totum sibi vindicaverit in foro certamen, obstabit melioribus, & sectas ad tenuitatem suam vires ipsa subtilitate consumet. Cic. 3. de Fin. c. 12. Limata quædam & rerum, & verborum tenuitas. V. Subtilis. ¶ De angustia rei familiaris, & paupertate, povertà, scarsezza. Cic. fil. ad Tiron. l. ult. Fam. ep. 16. circa med. Et, ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenuitatem. Cic. pater l. 2. de Orat. c. 66. Cum innumerabilem Magio pecuniam dixisset datam, idque Scaurus tenuitate Magii redargueret. Id. 2. Offic. c. 21. circa med. Tenuitas ærarii. Id. 1. de Divin. c. 23. Rerum, quas terra procreat, vel ubertas, vel tenuitas.

TENUITER, sottilmente, λεπτῶς, subtiliter, graciliter. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13. Pelles pro velis, alutæque tenuiter confectæ. ¶ Item leviter, parum. Cic. Verr. 4. c. 65. Nimium tenuiter Siculorum erga te voluntatis argumenta colligere videor. Colum. de arborib. c. 8. Sarmentum tenuissime scalpello acuto, ita ne medullam lædas, adradito. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 8. Non necesse est omnes has partes in laudem aut vituperationem transferre, propterea quod sæpe ne incidunt quidem: sæpe ita tenuiter incidunt, ut non sint necessariæ dictu. & lib. 4. c. 36. Respondere criminibus tenuiter & nugatorie. Cic. 6. Verr. c. 16. Æstimare argentum eo modo, quo qui unquam tenuissime in donatione histrionum æstimavit. ¶ Tenui dicendi ratione, attenuate, presse, subtiliter, acute. Cic. in Orat. c. 24. sub fin. Non ad philosophorum morem tenuiter differe-

us, sed ad copiam rhetorum, &c. *Gell. l. 6. c. 2. ante med.* Contra ea Chrysippus tenuiter multa, & arguta differit. *Plin. l. 4. ep. 27.* Recitet multa tenuiter, multa sublimiter, multa venuste, multa tanere. *Id. l. 6. ep. 21.* Scripsit mimiambos tenuiter, argute, venuste. *Cic. 2. de Invent. 2. 16 sub fin.* Illæ argumentationes tenuius, & usatius, & subtilius tractantur: hi autem loci gravius & ornatius. V. *Subtilis*. ¶ *poveramente*, m fera. *Terent. Phorm.* 1. 2. 95. *Da.* Quid rei gerit? *Ge.* sic, tenuiter. *Da.* Non multum habet, quod det, fortasse. *Ge.* Imo nihil, nisi spem meram.

TENUO, as, avi, atum, a. 1. *assottigliare*, *sminuire*, λεπτύνω, tenuem facio, minuo. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 43.* assiduo vomer tenuatur ab usu. *si logora*. *Senec. l. 5. quæst. natur. c. 3. sub fin.* Sol matutinum aera spissum & humidum ortu suo tenuat. (Adde *Stat. 1. Theb. v. 337.*) *Ovid. de remed. amor. v. 445.* Grandia per multos tenuantur flumina rivos. *h. e.* multis rivis diducta minuuntur. *Virg. 3. Georg. v. 129.* Ipsa autem macie tenuant armenta volentes. *fanno smagrire*. & *Ovid. 1. de ar. am. v. 761.* & *lib. 15. Metam. v. 551.* leves Proteus se tenuabit in undas. *h. e.* in tenues aquas se convertet. *Id. l. 1. Trist. el. 5. v. 11.* Spiritus & vacuas prius hic tenuandus in auras Ibit. *Quintil. lib. 11. c. 3. ante med.* Tenso collo tenuatur vox, atque fatigatur. ¶ Metaphorice *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 65.* meæ famam tenuant oblivia culpæ. *sminuiscono*, *scemano sfumare*. & *Heroid. ep. 20. v. 73.* Idem, qui facimus, factam tenuabimus iram. *Id. 5. Met. v. 374.* vincuntur vires tenuantur amoris. *Prudent. Cathemer. 8. v. 54.* jejunio tenuare artus. ¶ Elevare dicendo. *Horat. l. 3. od. 3. extr.* Quo, Musa, tendis? desine pervicax Referre sermones deorum, & Magna modis tenuare parvis. *Pacat. in Paneg. ad Theodos. c. 5.* Tanti viri pugnas gesta in summam referre, quem enumerando tenuare. ¶ *Tenuare carmen*, tenui stilo deducere, & de rebus levioribus canere, ut fit in lyricis, in elegis, & cum amatoria aut bucolica tractantur, & hujusmodi. *Propert. l. 3. el. 1. v. 5.* Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro. *Stat. l. 4. Silv. 7. v. 2.* Fortis heroos, Erato, labores differ, &c. Maximo carmen tenuare tecum.

TENUS, *laccio*, laqueus ad captandas aves, ut *Non. 2. 1. n. 17.* interpretatur. *Plaut. Bacch. 4. 6. 22.* Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit. pendebit hodie pulcre: ita intendi tenum. *Servius* aliter exponit, ad *Æn. 6. v. 62.* Tenus, inquit, proprie est extrema pars arcus, ut Plautus ostendit in Bacchid. Ita tetendi tenus. Suspicari licet, inquit *Lambin.* Sarcium accipere *tenus* in plurali numero, ut significet duo extrema cornua arcus, quibus nervus sedet. Alii neutrius generis faciunt & vel laqueum, vel paxillum intelligunt, in quo laqueus tenditur.

TENUS, *fino a*, μέχρι, ἄχρι, usque ad: cum ablat. si nominibus singularibus jungetur: & genitivo, si pluralibus, non semper tamen, quia & cum pluralibus ablativum habet, & cum singularibus genitivum. Grammatici volunt esse adverbium, quia nulla præpositio cum genitivo effertur. Postponitur fere suo casui. *Cic. pro Dejot. c. 13.* Antiochus Tauro tenus regnare jussus. *Cæl. l. 8. Fam. ep. 1.* Illi rumores Cumarum tenus caluerunt. *Lucret. l. 4. v. 15.* labrorum tenus. *Virg. 1. Æn. v. 741.* summo tenus attigit ora. & *lib. 2. v. 553* lateri capulo tenus abdidit ensem. & *lib. 3. v. 427.* pube tenus. & *lib. 10. v. 210.* laterum tenus. *Id. 3. Georg. v. 53.* crurum tenus. *Ovid. 2. Fast. v. 145.* media tenus eminet alvo. *Id. Met. 15. v. 512.* & *673.* Pectoribusque tenus molles erectus in auras. & *lib. 6. v. 258.* pennis tenus acta sagitta. *Cels. l. 1. c. 3.* Demittere se inguinibus tenus in aquam calidam. *Tacit. 13. Ann. c. 41.* Cuncta tectis tenus sole illustri fuere. *Liv. l. 26. c. 24.* Corcyræ tenus. Al. leg. *Corcyra*, sed Gronovio invito. *Id. l. 44. c. 40.* Aqua ferme genus tenus alta. *genus* genitivus a *genu*, *us*. Al. *genu* leguot. *Ascon. in Milonian. c. 14.* Domus tenus obsessa est. *Horat. in fi. od. 15. l. 3.* cadi fæce tenus poti. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 34.* vestis poplite fusa tenus. *Justin. l. 12. c. 6.* Rerum suarum magnitudinem cælo tenus extollere. *Tacit. 15. Ann. cap. 40. in f.* Tres regiones solo tenus dejectæ. *Valer. Flacc. l. 7. v. 433.* Nec quibus (verum) incipiat, demens videt, ordine nec quo, Quonam tenus. ¶ Cum accusativo *Idem l. 1. v. 537.* regio, quæ virginis æquor ad Hellæ, Et Tanain tenus immensa descendit ab Euro. *Ovid. Heroid. ep. 27. v. 27.* Scythiam tenus ille nivosam, &c. Al. leg. *Tanai*, & *Scythia*. *Sueton. in Cæs. c. 52.* Eadem nave Æthiopiam tenus Ægyptum penetravit. *Plerique al. leg.* Æthiopia. ¶ Cum aliquot vocibus coalescit, ut *hactenus*, *quadamtenus*, *eatenus*, *quatenus*, &c. quæ V. suis loc. ¶ *Verbo*, *nomine tenus* opponuntur τῷ *re*, *revera*, *factis*, & hujusmodi. *Cic. 3. de legib. c. 6.* Veteres verbo tenus acute illi quidem, sed non ad hunc usum popularem atque civilem, de republica differebant. *h. e.* in disputando, *in speculatione*. & *Liv. l. 34. c. 5.* In quos jecit magis hoc consul verbo tenus, quam ut re insimularet. *Ulpian. Dig. lib.* & *tit. 2. leg. 1. a med.* Hæc verba cum affectu accipimus, non verbo tenus. *Tacit. 15. Ann. c. 6. extr.* Usurpatas nomine tenus urbium expugnationes. *Gell. l. 17. c. 19.* Philosophi, ἄνευ τοῦ πράττειν, μέχρι τοῦ λέγειν. id significat factis procul, verbis tenus. ¶ Minime placet, quod quidam conjunctim scribunt *pubetenus*, *verbotenus*, *oretenus*, & alia, tanquam adverbia sint. *Ammian. l. 26. c. 4. a med.* (*al. 2. 9. extr.*) Ne verbo quidem tenus insidiatum indicio ullo reperto. ¶ Veteres quidam Grammatici *Sergius pag. 1855. Putsch.* & *Cledon. pag. 1934.* concedunt præponi posse suo casui, *tenus pube*: raroque id fieri, etiam *Priscian.* docet *lib. 14. pag. 986.*

TEOS. V. *Teeus*.

TEPEFACIO, is, eci, actum, a. 3. *far tepido*, *riscaldare alquanto*, *intiepidare*, χλιαίνω, tepidum reddo. *Cic. 2. de nat. Deor. 2. 15. de Sole*: Is ejus tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiam sæpe comburat. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 136.* In matris jugulo ferrum tepefecit acutum. *Cels. l. 3. c. 6. circa med.* Si sudare corpus cœpit, linteum tepefacere oportet, paulatimque detergere. *Plin. l. 15. c. 4.* Oleo natura tepefacere corpus. *Id. l. 10. c. 33.* Halcyones nidum mollibus plumis consternunt tepefaciendis ovis. ¶ *Catull.* metrica necessitate secundam producit *carm. 63. de nupt. Pel. v. 360.* Alta tepefaciet permixta flumina cæde. V. *Liquefacio*.

TEPEFACTUS, a, um, *riscaldato alquanto*, *intiepidito*, χλιανθείς, tepidus factus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10.* Frigoribus derescit humor: & idem vicissim mollitur tepefactus, & tabescit calore. *Virg. 9. Æn. v. 418.* it hasta Tago per tempus utrumque Stridens, trajectoque hæsit tepefacta cerebro. *Plin. l. 19. c. 2. circa med.* Aqua solibus tepefacta.

TEPEFIO, is, factus sum, n. pass. anom. *farsi tepido*, χλιαίνομαι, tepidus fio. *Plin. l. 11. c. 6.* Insecta omnia, parietibus nostris occultata, mature tepefiunt. *Cels. l. 6. c. 7.* Medicamentum semper aium tepefieri convenit.

TEPENS, entis, *tepido*, χλιαινόμενος, particip. a tepeo. *Virg. Georg. 2. v. 330.* Zephyrique tepentibus auris Laxant arva sinus. *Id. Æn. 10. v. 555.* deturbat terræ, truncumque tepentem provolvens, &c. *Plin. l. 30. c. 7. a med.* Cor recens tepensque adhuc devorare. *Id. l. 36. c. 25.* Subdialibus pavimentis Græci domos contegentes, tractu tepente. *h. e.* eo cæli tractu ubi modica frigora sunt. *Petron. in Satyr. c. 132.* coliculi tepens thyrsus. *h. e.* elixus & calescens. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 26.* Nescio quem sensi corde tepente deum. *h. e.* calente ex amore.

TEPEO, es, pui, n. 2. *esser alquanto caldo*, χλιαίνομαι, tepidus sum. *Cato R. R. c. 69.* Dolium calfacito. minus, quam si picare velis, tepeat. lentibus lignis facito calescat. ubi temperate tepebit, tum commia indito. *Martial. l. 6. epigr. 59.* Orit & hibernos, si tepuere, dies. *Plin. l. 29. c. 4. circa med.* Carnibus gallinaceorum (ita ut tepebant, avulsæ) appositis, omnia serpentium domantur. *Cels. l. 3. c. 6. circa med.* Ubi quam maxime tepuit, & idoneus esse cibo æger videtur. ¶ Metaphorice est sentire amorem, *sentir el caldo d'amore*. *Horat. in fi. od. 4 lib. 1.* Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus Nunc omnis, & mox virgines tepebunt. ¶ Est etiam calorem remittere, defervere, *intiepidirsi*, *raffreddarsi*. *Martial. l. 2. epigr. 1.* Te conviva leget mixto quincunce, sed ante, Incipiat positus quam tepuisse calix. ¶ Metaphorice remissum esse in amore, amorem paulatim deponere. *Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 53.* Seu tepet, indicium securas perdis ad aures: Sive amat, officio fit miser ille tuo. *Id. de remed. amor. v. 7.* Sæpe tepent alii juvenes: ego semper amavi. *Nemesian. ecl. 1. v. 13.* Nunc album caput: & veneres tenuere sub annis. *Quintil. l. 6. c. 1. post med.* Ut est longa vehementissimus hic, cum invaluit, effectus, ita si nihil efficit, tepet.

TEPESCO, is, n. 3. *riscaldarsi alquanto*, χλιαίνομαι, tepere incipio, tepidus fio. *Cic. l. 2 de nat. Deor. c. 10.* Maria agitata ventis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus inclusum esse calorem. *Virg. 9. Æn. v. 701.* fixo ferrum in pulmone tepescit. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 4. v. 56.* Illa recens pota est, nostra tepescit aqua. *Id. Met. 3. v. 412* Silvaque sole locum passura tepescere nullo. ¶ Item calorem paulatim amittere, defervesco, *intiepidirsi*. Metaphorice *Lucan. l. 4. v. 284.* Paulatim cadit ira ferox, mentesque tepescunt. *Ammian. l. 18. c. 1. (al. 3.)* Negotio tepescente ob diuturnam morborum asperitatem.

TEPHRIAS, æ, m. marmoris genus coloris cinerei: a τέφρα, cinis. *Plin. l. 36. c. 7.* Contra serpentes autem a quibusdam laudatur præcipue ex his, quem tephriam appellant, a colore cineris.

TEPHRITIS, f. τεφρῖτις, gemma, quæ novæ lunæ speciem habet, in cornua curvatæ, cinerei tamen coloris: unde & nomen habet, nempe a τέφρα, cinis. *Plin. l. 37. c. 10. sub fin.* Tephritis novæ lunæ speciem habet curvatæ in cornua, quamvis cinerei coloris.

TEPIDARIUM, ii, n. χλιαρὸν λουτρόν, locus in balneis in quo tepida aqua lavabamur: quemadmodum *caldarium*, in quo calida lavabantur: & *frigidarium*, in quo frigida. *Vitruv. l. 5. c. 10.* Ipsa caldaria tepidariaque lumen habeant ab occidente hyberno. ¶ Ponitur etiam pro vase, in quo aqua tepida continetur. *Id. ibid.* Supra hypocaustum ahena tria sunt componenda, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium; & ita collocanda, uti ex tepidario in caldarium, quantum aquæ caldæ exierit, influat; de frigidario in tepidarium ad eundem modum.

TEPIDE, *tiepidamente*, *con qualche calore*, χλιαρῶς, cum tepore. *Colum. l. 8. c. 5.* Curandum erit, ut pulli tepide habeantur. nam nec calorem, nec frigus sustinent. *Plin. l. 5. ep. 6. circa med.* Si natare latius, aut tepidius velis, in area piscina est. ¶ Metaphorice est remisse, languide. *Augustin. l. 8. Confession. c. 11. a med.* Cum diceret mihi consuetudo violenta: Putasne, sine istis poteris? Sed jam tepidissime hoc dicebat.

TEPIDO, as, a. 1. *far tepido*, χλιαίνω, tepidum facio. *Plin. l. 17. c. 26. in f.* In eodem agro, bruma, tanta magis si nivas jaceant, gelentur, ne frigus vitus edurat, circumfendunt tiguia, quod ibi tepidare vocant, memorabili natura in anno solo.

TEPIDUS, a, um, *caldetto*, *tiepido*, χλιαρός, teporem habens. *Senec. ep. 92. a med.* Frigidum aliquid & calidum novimus: inter utrumque tepidum est. Si tepido illi plus frigidi ingessero, fiet frigidum: si plus calidi affudero, fiet novissime calidum. *Lucret. l. 2. v. 857.* Nec frigus, neque item calidum, tepidumque vaporem. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 81.* tepidum jus ligurire. *Id. l. 1. od. 6. v. 17.* Ver ubi longum, tepidasque præbet Jupiter brumas. *Plin. l. 10. c. 59. a med.* Incubant feminæ tricenis diebus: si vero tepidiores

res sunt, vigintiquinque. *Plin. elsev l. 5. ep. 6. a med.* Cubiculum hieme tepidissimum, quia multo sole perfunditur. *Lucan. l. 9. v.* 583. quidquid pulvere sicco Separet ardentem tepida Berenicida Lepti. ¶ *Tepidum*, adverbii more. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 10. v.* 43. Notus, adversa tepidum qui spirat ab ara. *Est qui leg.* tepidus. ¶ Est etiam *tepidus*, qui calorem remisit, qui languido calore est. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 90. & lib. 1. Trist. el. 5. v.* 12. Certaque de tepidis colligit ossa rogis. *Id. Fast. 2. v.* 645. huc ignem curto fert rustica testu, Sumptum de tepidis ipsa colona focis. ¶ Metaphorice est remissus, segnis, languidus. *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 445. & de remed. amor. v.* 629. Quid juvat admonitu tepidam recalescere mentem? *Id. de remed. amor. v.* 434. Adflarunt tepidæ pectore vestra faces. *h. e.* levis & parvus amor accenderat pectus. Sic *lib.* 11. *Met. v.* 225. Quamvis haud tepidos sub pectore senserat ignes. Adde *lib.* 2. *Amor. el.* 19. *v.* 15.

TEPOR, oris, m. *caldezza, tepidità, tepore*, χλιαρότης, *αλέα*, modicus calor, qualitas inter calorem & frigus, sed ad calorem magis accedens. *Lucret. l. 2. v.* 516. Finit enim calor, ac frigus: mediique tepores Inter utrumque jacent. *Cic. de Senect. c. 15. e med.* Uva vestita pampinis nec modico tepore caret, & nimios solis defendit ardores. *Id. 2. de nat. Deor. c.* 10. Maria agitata ventis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus inclusum esse calorem. Nec illa (*maris*) externus & adventitius habendus est tepor, sed, &c. *Lucan. l. 8. v.* 365. Quidquid ad Eoos tractus, mundique teporem labitur, emollit gentes clementia cæli. *Claudian. in præfat. ad III. Consul. Honor. v.* 4. Ovaque maternus rupit hiulca tepor. *Id. l. 1. in Rufin. v.* 95. alternum Zephyri jam brumu teporem Senserat. *Senec. in Herc. Oet. v.* 381. primus tepor. *h. e.* primum ver. *Catull. carm.* 46. *v.* 1. Jam ver egelidos refert tepores. *Plin. l. 11. c. 18. ad fin.* Apes ante fores in tepore solis promotæ. *Id. l. 2. c. 50. in f.* Pertus Italiæ, quæ a Septemtrione discedunt ad tepores. *Id. l. 16. c. 33. ad fin. de cupresso.* Alibi non nisi in tepore provenient. *h. e.* in tepidiori cæli tractu, ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς. *Id. ibid. c. 32. sub fin.* vocat *arbores teporis*, quæ in eo cæli tractu proveniunt. ¶ Est etiam defectus caloris, ubi esse solet, aut debet. *Tacit. 3. Histor. c. 32. in f.* Balineas petit. excepta vox est, cum teporem incusaret, statim futurum, ut incalescerent. ¶ Translate *Auct. dial. de Orator. c.* 21. *e med.* Nisi forte quisquam ceteros ejusdem lentitudinis ac teporis libros legit. *tepidezza*.

TEPORATUS, a, um, *riscaldato alquanto*, χλιανθείς, tepidus factus. *Plin. l. 36. c. 26. sub fin.* Fragmenta vitri teporata agglutinantur tantum.

TEPORUS, a, um, *caldetto, tiepido*, teporem habens, tepidus. *Auson. in Eclogar. de Solstit.* Sol profectus a teporo veris æquinoctio. *Sidon. l. 9. epist.* 16. Priusquam duodecimum mensem Favonius flatu teporo maritaret.

TEPULA aqua Romam in Capitolium ex agro Lucullano perducta, ut est apud *Frontin. de aquæduct. artic.* 8. dicta videtur a tepore, quod tepida esset, vel minus frigida, quam ceteræ, quæ in usum populi Romani adductæ sunt. Meminit etiam *Plin. l. 36. c. 15. ad fin.*

TER, *tre volte*, τρίς, τρισσάκις, tribus vicibus. *Cato R. R. c.* 104. Hæc rude misceto ter in die, dies quinque continuos. *tre volte al dì*. & *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Unde vix ter in anno audire nuntium possunt. *Horat. l. 1. od. 13. v.* 13. ter & quater anno revisens æquor Atlanticum. *Suet. in Aug. c.* 40. Ter in annum tesseras dixit. *Cels. l. 4. c.* 12. Ter aut quater die perfricari. *Varr. l. 2. R. R. c. 4. sub fin.* Ter quinquagenos fuere habere. *cencinquanta*. & *Enn.* apud *Cicer. 1. de Divin. c. 48. sub fin.* ter quatuor corpora sancta avium. *dodici*. & *Horat. epod. 4. v.* 8. bis ter ulnarum toga. (*Barth.* & *Bentlej.* ut barbariem damnant, & *trium* legi volunt.) *Plin. in Paneg. c.* 61. Cum, ter consule assidente, tertio consulem designatum rogari sententiam cernerem. ¶ *Terque quaterque*, sæpius. *Virg. 2. Georg. v.* 398. omne quotannis Terque quaterque solum scindendum. & *lib.* 12. *v.* 155. Terque quaterque manu pectus percussit honestum. ¶ Etiam *ter* absolute positum interdum pro sæpe, vel aliquoties ponitur. Sic enim *Servius* interpretatus illud *Æneid. 1. v.* 116. ast illam ter fluctus ibidem Torquet agens circum. & *lib. 3. v.* 421. atque imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus. & *lib.* 12. *v.* 873. Ænean magna ter voce vocavit. Adde *lib. 4. v.* 690. ¶ Junctum nominibus positivis superlativum significat. *Horat. l. 2. od. 14. v.* 7. ter amplum Geryonem. *Ovid. Met. 8. v.* 51. O ego ter felix, si, &c. Sic *Virg. 1. Æn. v.* 98. O terque quaterque beati!

TERAPNÆ. V. *Therapnæus*.

TERCENARIUS, a, um. In Inscript. optimæ notæ sub Antonino insculptæ, apud *Gruter. pag. 487. n. 8.* *tercenarius* nomen est gradus, aut ordinis in militia. V. *Tricenarius*.

TERCENTENI, } V. *Trecenteni*, &c.
TERCENTI, &c. }

TERCENTUM, & Ter centum, *trecento*, trecenti, τριακόσιοι. *Virg. 1. Æn. v.* 276. tercentum totos regnabitur annos Gente sub Hectorea. *Ovid. Met. 14. v.* 146. Tercentum messes, tercentum musta videre. ¶ pro quovis magno numero. *Virg. 1. Georg. v.* 15. Ter centum nivei tondent dumeta juvenci. & 4. *Æn. v.* 510. Tercentum tonat ore deos.

TERDECIES, adverb. *tredici volte*, ter & decies. *Vitruv. l. 9. c.* 4. Quam circulum luna terdecies in duodecim mensibus percurrit. *Juvenal. sat. 14. v.* 28. terdecies respirare. *Cic. Verr. 5. c.* 8. Sestertium terdecies. *Alii leg.* tredecies. *Auson. ep. 7. v.* 32. Binas terdecies, semel quaternas. *h. e.* triginta. ¶ Scribitur & *ter decies* separatis vocibus.

Tom. IV.

TERDENI, & Ter deni, æ, a, *trenta*, τριάκοντα, triginta: nomen distributivum, quod etiam pro cardinali ponitur. *Virg. 8. Æn. v.* 47. Ex quo terdenis urbem redeuntibus annis Ascanius clari condet cognominis Albam. *Ovid. 4. Fast. v.* 635. ter denæ vaccæ. *Sil. l. 15. v.* 259. terdena bove donatur.

TEREBINTHINUS, a, um, qui est ex terebintho, ut Resina terebinthina, *trementina*. *Plin. l. 24. c. 6.* In arborum differentia placet terebinthina, odoratissima, atque levissima. *Petron. in Satyr. c.* 33. Terebinthina tabula. Adde *Cels. l. 5. c. 26. sub fin.*

TEREBINTIZUSA, æ, nomen Græcum (τερεβινθίζουσα) gemmæ sic dictæ, quod terebinthi colorem refert. *Plin. l. 37. c. 8. sub fin.*

TEREBINTHUS, i, f. τερέβινθος, *terebinto*, arbor materia lenta, & nigra, radice valida, in profundum acta, lauri pæne folia, oleæ flore, sed puniceo, baccis primum herbaceis, mox rubris, & cum maturuerint, nigricantibus, magnitudine fabæ, resinosis, & sulphurosis. Circa Idam, Macedoniamque est brevis, fruticosa, & contorta, in Syria vero magna, & copiosa. Duo ejus sunt genera, sexu distincta, e quibus mas sterilis est. Hæc fere ex *Plin. l. 13. c. 6.* qui *lib. 24. c. 6.* enumerat aliquot ejus usus in medicina. *Virg. 10. Æn. v.* 136. Inclusum buxo, aut Oricia terebintho. *Plin. l. 13. c. 6.* Syria & terebinthum habet. Ex hic mascula est sine fructu. Fœminarum duo genera, alteri fructus rubet lentis magnitudine, alteri pallidus, &c.

TEREBRA, æ, f. *trivello, succhiello, succhio, trepano*, τρύπανον, τρίπανον, instrumentum, quo ligna perforantur: a *terendo*. *Colum. l. 4. c. 29. ad fin.* Nam antiqua terebra, quam solam veteres agricolæ noverant, scobem faciebat, perurebatque eam partem, quam perforaverat. & mox: item *Plin. l. 17. c. 15.* Gallica terebra sic excavat truncum, ne foramen inurat: quippe non scobem, sed ramenta facit. *Cato R. R. c.* 41. Terebra vitem pertundere. *Cels. l. 8. c. 3.* Terebrarum duo sunt genera: alterum simile ei, quo fabri utuntur: alterum capituli longioris, quod ab acuto mucrone incipit, deinde subito latius fit, &c. *Plin. l. & cap. ult.* Plurimum in his (*in scalptura gemmarum*) terebrarum proficit fervor. *Id. l. 7. c. 56. ante med.* ejus inventorem Dædalum facit. ¶ *Terebra aliquem pertundere* metaphorice est vi extorquere, aut scrutari, & curiosius quærere. *Plaut.* apud *Non. c. 1. n.* 315. ¶ De terebra chirurgica ossibus perforandis, *Cels. loc. cit.* ¶ De militari perfodiendis muris urbium, *Vitruv. l. 10. c. 19.* & *Lips. poliorcet. l. 3. dial.* 1.

TEREBRAMEN, inis, n. foramen terebra factum. *Fulgent. l. 2. Mythol. c.* 19. Furfuracea tinearum terebramina.

TEREBRATIO, onis, f. *succhiellamento*, τρύπησις, actus terebrandi. *Colum. l. 4. c. 29. e med.* In illa autem, quæ fit per terebrationem, &c. ¶ Item foramen ipsum terebra factum. *Vitruv. l. 9. c. ult. e med.* Translata ea terebratione in terebrationem.

TEREBRATUS, us, m. idem ac terebratio. *Scribon. Larg. compos.* 206. De industria a Medicis cum terebratu exciditur, quod lædit eam os.

TEREBRATUS, a, um, *forato, trapanato*, foratus. *Ovid. 6. Fast. v.* 697. Prima, terebrato per rara foramina buxo, Ut daret, effeci, tibia longa sonos. *Vitruv. l. 9. c. ult.* Terebrata gemma. *Plaut.* apud *Fest.* in *Subscudes*. Terebratus multum sit: & subscudes addite.

TEREBRO, as, avi, atum, *succhiellare, trivellare, forare, trapanare*, τρυπάω, terebra pertundo. *In Epitom. Liv. l. 58. e med.* Dum ossa capitis medici terebrare contendunt. *Cato R. R. c. 41.* & *Colum. l. 5. c. 9. ad fin.* Vitem terebrare Gallica terebra. *Plin. l. 17. c. 15.* Terebrare vitem in obliquum ad medullam. *Vitruv. l. & cap. ult. ante med.* Terebratur foramen digitale. *Sueton. in Tiber. c.* 68. Fuit articulis ita firmis, ut recens & integrum malum digito terebraret. *Virg. 3. Æn. v.* 635. telo lumen terebramus acuto. *Al.* terebramus. *Plin. l. 29. c. ult. ad fin.* Gryllus terram terebrat, stridit noctibus. ¶ Translata est blande se ingerere, expalpare, quærendo extundere, instando & blandiendo pertentare. *Plaut. Bacch. 5. 2. 85.* Hanc veniam illis sine te exorem. *Nicob.* ut terebrat! ¶ Allegorice *Pers. sat. 5. v.* 138. tegustatum digito terebrare salinum Contentus perages. *h. e.* tenui victu uti, quasi micas salis in vacuo salino nonnisi quærens, prementibus digitis, & pæne terebrantibus.

TEREDO, inis, f. *tarlo, tignuola*, τερηδών, vermis, qui in ligno nascitur illudque rodit: a *tero*. Quidam etiam deducunt a sono quem edit in rodendo. Proprie de iis vermibus dicitur, qui in mari ligna terebrant. *Plin. l. 16. c. 41.* Teredines tantum in mari sentiuntur: nec aliam putant teredinem proprie dici. Terrestres, tineas vocant: culicibus vero similes thripas. *Ovid. 1. ex Ponto, ep. 1. v.* 69. Estur ut occulta vitiata teredine navis. Adde *Vitruv. sub fin. l. 5.* & *Colum. l. 4. c.* 24. ¶ Interdum tamen generatim de terrestribus quoque usurpatur. *Plinius* ipse vestium vermes sic appellat *l. 8. c. 48.* ubi de prætexta Servii Tullii ait *sub fin.* Mirumque fuit, nec defluxisse eas, nec teredinum injurias sensisse annis quingentis sexaginta. *Id. l. 28. c. ult.* Carnes nullas teredinem sentire, luna decrescente induratas sale. *Id. l. 23. c. 7. a med.* Mororum succus celerrime teredinem sentit.

TEREIDES, æ, m. Τηρείδης, Itys filius Terei. *Ovid. in Ibin, v.* 436. Tantalides tu sis, Tereidesque puer. *Al. aliter leg.*

TERENSIS, is, f. dea frugibus terendis præsidens. *Arnob. l. 4. pag.* 131.

TERENTIANUS, a, um, ad Terentium pertinens. *Cic. de Amic. c. 24. a med.* Terentiano verbo libenter utimur. *Id. in fragm.* apud *Quintil. l. 6. c. 3. ante med.* Nec minus niger, nec minus confidens, quam ille Terentianus est Phormio. *h. e.* qui a Terentio induci-

ducitur in Comœdia eo nomine inscripta. Sic *Id. 1. de Fin. n. 1. sub fin.* Terentianus Chremes. & *3. Tuscul. c. 27.* Terentianus ipse se puniens. & *Quintil. l. 11. c. 1. circa med.* Terentianus pater. ¶ *Terentianus exercitus* apud *Liv. l. 23. n. 32. a med.* est, qui a M. Terentio Varrone ducitur.

TERENTIANUS MAURUS, Grammaticus, natione Afer, scripsit poema vario carminum genere, de litteris, syllabis, pedibus, metris. Hunc suavissimum Grammaticorum appellat *Muretus*. Est Scriptor ætatis incertæ, sed tamen paulo post *Martialis* tempora floruisse videtur. V. *Fabric. Biblioth. Lat. l. 4. c. 7.*

TERENTINUS, a, um, ad Terentum spectans, ut Ludi Terentini, qui alio nomine sæculares vocantur, qui centesimo quoque anno tribus diebus continuis, tribusque noctibus celebrabantur: tametsi postea ambitione Principum minore interjecto spatio aliquoties fuisse celebrati. *Auson. in Ternario, Edyll. 11. v. 34.* Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. Adde *Verron.* apud *Censorin. c. 17.* V. *Sæcularis*. ¶ Terentinæ nuces. V. *Tarentinus*. ¶ Terentina Tribus, una ex Tribubus populi R. Erat in Sabinis. Denominata est a Terento, loco in Campo Martio. Facta est anno U. C. CCCCLIV. M. Fulvio Pæto, T. Manlio Torquato Coss. a P. Sempronio Sopho, & P. Sulpitio Saverrione Censoribus, quo anno etiam Aniensis addita est. *Liv. l. 10. c. 9. in fi.* & *Cic. pro Planc. c. 22.*

TERENTIUS, ii, m. Τερέντιος, Poeta Comicus, natione Afer, patria Carthaginiensis, Libertus fuit Romæ Terentii Lucani: a quo ob liberale ingenium mature manumissus, & optimis litteris eruditus, in hominum nobilissimorum amicitiam pervenit, præcipue Scipionis & Lælii: quorum etiam opera adjutus creditur in scribendo, ob sermonis elegantiam, ut testatur *Cicero ad Attic. l. 7. ep. 3. ad fin.* Scripsit fabulas sex, quæ omnium manibus teruntur. Posthac visendarum Athenarum cupiditate ductus, ex quo navim conscendit, nusquam deinde conspectus est. Quo fit, ut naufragio credatur periisse. Latius exequitur ejus vitam *Donatus*, vel ut alii putant, *Suetonius*: apud quem C. *Cæsar* ut puri sermonis amatorem laudat. *Cicero* quoque *ibid.* lecti sermonis esse, & omnia dulcia dicere, sedatis vocibus Menandrum convertentem, affirmat. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 59.* Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte Dicitur. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 377.* In argumentis Cæcilius poscit palmam, in ethesin Terentius, in sermonibus Plautus. *Vulcatii Sedigiti* de eo judicium habes apud *Gell. l. 15. c. 24.*

TERENTIUS SCAURUS, Grammaticus, quem *Gellius lib. 11. c. 15.* dicit floruisse *Adriani* temporibus, librum de Cæselii Vindicis Grammatici erroribus scripsit: item de Orthographia: laudaturque etiam ab *Ausonio in Professorib. n. 15.* & *20.* & *epist. 18. v. 26.* & *in præfatiuncula ad Syagr. v. 20.* Docet *Capitolin. in Vero, cap. 2.* duos fuisse Scauros Grammaticos, patrem, & filium: illum Adriani præceptorem, hunc Veri. ubi *Salmasius* adscribit, filium dictum esse *Scaurinum*.

TERENTUS, ti, m. locus in extremo campo Martio, ad Tiberim, ubi ara fuit Ditis patris & Proserpinæ sub terra obruta, quæ ludis tantum sæcularibus effossa ostendebatur, iisque peractis rursus operiebatur. Ejus aræ inventionem *Valer. Max.* miraculo adscribit *l. 2. c. 4. n. 5.* quodam Valesio tribus filiis suis gravi pestilentia laborantibus, cælesti voce admonito, ut aquam calidam iis præberet: quod cum fecisset, hausta aqua ex Tiberi, & accenso igne calefacta, eos morbo liberatos fuisse, & indicasse patri, præceptum sibi esse in somnis, ut Diti patri & Proserpinæ furvæ hostiæ immolarentur. cumque ob id aram exstruere pararet, effossa terra eam reperisse jam olim extructam, iisque ipsis diis inscriptam: peractoque sacro rursus terra aggesta occuluisse. (Alii addunt, hunc Valesium ex eo Terentinum cognominatum fuisse.) Ejus exemplo Valerium Poplicolam, pestilentia rursus grassante, iisdem diis sacra fecisse, addito lectisternio, & ludis trinoctiis: inde sæcularium ludorum originem ductam. *Verrius* apud *Festum* putat, dictum esse *Terentum*, quod terra ibi ab equis quadrigariis ita inviter *teretur*, ut eorum levis mobilitas æquiparet motus rapidos velucis lunæ. Hæc, inquit *Festus*, quam anilitas relatum sit, cuivis manifestum est. Alii putant nomen habere a Tarento urbe, a in e mutato: quin & hunc ipsum locum *Tarentum* dici in quibusdam libris. *Ovid. 1. Fast. v. 501.* Fluminis illa latus, cui sunt vada juncta Terenti, Aspicit. *Martial. l. 4. epigr. 1.* Hic colat ingenti redeuntia sæcula lustro, Et quæ Romuleus sacra Terentus habet. *Id. l. 10. epigr. 63.* Bis mea Romano spectata est vita Terento. *h. e.* binos spectavi ludos sæculares, qui scilicet celebrati sunt a Claudio, & Domitiano intra annos XL. de quibus *Sueton. in Claud. c. 21.* & *in Domitian. c. 4.* verba facit. *Stat. l. 4. silv. 1. v. 37.* mecum altera sæcula condes, Et tibi longævi renovabitur ara Terenti. Adde *lib. 1. silv. 4. v. 17.* ¶ In femin. genere *Martial. l. 1. epigr. 70.* Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat, Nunc ostendere Canium, Terentos.

TERES, etis, adject. *longo, rotondo, e liscio*, στρογγύλος, κυλινδρικός, oblongus simul & rotundus, cum aliquo lævore, ut columnæ scapus, cylindrus, truncus arboris. *Fest.* Teres, in longitudine rotundatus, quales asseres natura ministrat. *Colum. sub fin. l. 4.* Fissis adminiculum manet diutius, quam teres palus. *Cels. l. 7. B. Gell. c. 73. a med.* Teretes sipites feminis crassitudine. *Vir. Ecl. 8. v. 16.* Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ. *Id. 6. Æn. v. 207.* teretes trunci arborum. *Ovid. 6. Met. v. 22.* levi teretem versabat pollice fusum. & *lib. 2. v. 735.* teres virga. *Virg. Æn. 7. v. 665.* Et tereti pugnant mucrone veruque Sabello. *Liv. l. 21. c. 8.* Missile telum hastili abiegno, & cetera tereti, præterquam ad extremum. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 261.* tereti æra tinnitu ciere. *h. e.* æreis bacillis crotalorum usum præbentibus. *Horat. l. 2. ol. 4. sub fin.* teretes suræ. *Lucret. l. 1. v. 35.* & *Virg. 8. Æn. v. 633.* teres cervix. *Ovid. 1. de ar. am. v. 621.* laudare capillos, Et teretes digitos, exiguumque pedem. *Catull. carm. 60. epithal. Jul. & Manl. v. 181.* Brachiolum teres. *Sueton. in Cæs. c. 45.* Teretibus membris esse. *Horat. epod. 11. extr.* teres puer. *di alta e ben formata statura*: procerus, & bene habitus. & *lib. 1. od. 1. v. 28.* rupit teretes Marsus aper plagas. *Senec. in Hippol. v. 45.* teretes laquei. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 65.* teres strophium. & *Ovid. 2. Fast. v. 320.* teres zona. *h. e.* ex funiculis complicatis & contortis. Sic *Virg. 11. Æn. v. 579.* teres habena fundæ. *Lucan. l. 3. v. 565.* teretes catenæ. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 185.* teres mitra. *Virg. 5. Æn. v. 313.* & *Val. Flacc. l. 6. v. 59.* teres gemma. & *Ovid. 10. Met. v. 260.* teretes lapilli. *Juvenal.* vocat *sat. 6. v. 61.* cylindros. Sic *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 40.* Collectæ tereti nodantur jaspide vestes. ¶ Teres bustum *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 363.* vocat, in quo superposita est columella: cujusmodi fuit sepulcrum Archimedis apud *Cicer. Tuscul. 5. c. 23.* ¶ Aliquando ita ponitur, ut solam rotunditatem cum lævore significet. *Auson. Edyll. 12. de cibis, v. 9.* teres ovum. & *Edyll. 14. v. 9.* teretes guttæ roris. & *de Sapientibus in Solone, v. 8.* teres orbis. *Id. epist. 4. v. 47.* teretes feminum gyri. ¶ Lævorem significare videtur etiam *Plautus*, cum ait de araneo telam faciente, *lib. 11. c. 24.* Tam tereti filo, & tam æquali deducit stamina, ipso se pondere usus. ¶ Et longitudinem. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 451.* semivisi teretem comam volantem jactamus tibi Galli. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 7. v. 85. de Sapiente.* Responsare cupidinibus, contemnere honores Fortis, & in se ipso totus: teres atque rotundus, Externi ne quid valeat per læve morari. *h. e.* minime scaber, aut angulosus, ita ut nulla labes, nullum vitium ejus animo adhærere possit. *Auson. Edyll. 16. de viro bono, v. 4.* vanique ferat quid opinio vulgi, Securus: mundi instar habens: teres atque rotundus, Externæ ne quid labis per læuia sidat. ¶ *Teretes aures*, purgatæ, læves, atque adeo acri sensu præditæ. *Cic. in Orat. c. 9.* Atticorum aures teretes & religiosæ. *Id. de opt. gen. Orat. c. 4.* Si teretes aures habent, intelligensque judicium. ¶ *Teres oratio*, æquabilis, & veluti rotunda ac volubilis, non salebrosa, non aspera, sed faciliter fluens. *Cic. 3. de Orat. c. 55.* Est & plena quædam oratio, sed tamen teres: & tenuis, non sine nervis ac viribus: & ea, quæ particeps utriusque generis quadam mediocritate laudatur. *Gell. lib. 13. c. 19. a med.* Ciceroni mollius teretiusque visum est, in quinta in Verrem (*Verr. 7. c. 66.*) freto scribere, quam freto. Perangusto, inquit, freto. erat enim crassius vetustiusque, perangusto frete, dicere.

TEREUS, i, m. dissyllab. Τηρεύς, rex Thracum, Martis ex Bistonide Nympha filius: de quo satis in *Philomela* dictum est. *Ovid. 2. Fast. v. 629.* Et furor, & Progne, Tereusque duabus iniquus. *Id. 6. Metam. v. 402.* Et volucre ambæ: voluisti tu quoque, Tereu. & *vers. 615.* Artificem mediis immittam Terea flammis: & *vers. 635.* scelus est pietas in conjuge Tereo. *Martial. l. 14. epigr. 3.* Flet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ, &c.

TERGEMINUS, & Trigeminus, a, um. *Tergemini* dicuntur tres uno partu editi, *tre nati ad un parto*, τρίδυμοι. *Plin. l. 7. c. 3.* Tergeminos nasci, certum est, Horatiorum Curiatiorumque exemplo. *Liv. l. 1. c. 24.* Trigemini fratres. *Colum. l. 3. c. 8.* Albanæ Curiatiæ familiæ trigeminorum mater. & *cap. 10. a med.* Caprarum submittere fetus earum pecudum, quæ trigemino partu commendantur. Adde *lib. 7. c. 6.* & *Plaut. Mil. 3. 1. 122.* ¶ Fuit comœdia *Plauti*, inscripta *Trigemini*, cujus meminit *Gell. l. 7. c. 9.* ¶ Est etiam triplex, triplicatus, *triplice, triplicato*. *Liv. l. 1. c. 26.* Horatius trigemina spolia præ se gerens. *Id. l. 6. c. 6.* Tergeminæ victoriæ triplicem triumphum agere. *Al. leg.* trigeminæ. *Plin. l. 15. c. 28. a med.* Quorundam pomorum tergemina natura est: corpus, deinde lignum, rursusque semen in ligno, ut persicis. *Ovid. 4. Trist. el. 7. v. 16.* Tergeminumque virum, tergeminumque canem. *h. e.* Geryonem tricorporem, & Cerberum tricipitem. Sic *Lucret. l. 5. v. 28.* tripectora tergemini vis Geryonæ. *Tibull. de Cerbero l. 3. el. 4. v. 88.* Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput. *Virg. 4. Æn. v. 511.* Tergeminamque Hecaten. *h. e.* quæ in cælo est Luna, in terris Diana, Proserpina apud Inferos: unde & *triformis* dicitur. *Stat. 6. Theb. v. 289.* tergemina luna. *h. e.* trinoctium. *Id. l. 3. silv. 4. v. 83.* Hunc nona tergemina pectebat gratum dextra. *h. e.* tribus deabus, quia Gratiæ tres sunt. *Id. l. 4. silv. 8. v. 21.* jus tergeminæ prolis. *h. e.* trium liberorum. *Id. l. 1. silv. 2. v. 91.* Jovis ignis tergeminus. *h. e.* fulmen trisulcum. *Gell. l. 13. c. 24.* Verba illa Ciceronis in Pisonem (*cap. 1.*) trigemina, decepit, fefellit, induxit. *Horat. l. 1. od. 1. v. 8.* tergeminis honoribus tollere aliquem. *h. e.* triplici magistratu curuli ædilitatis, præturæ, consulatus. Al. intelligunt sex, additis tribus non curulibus, vel duobus ex his, & Censura. Alii *tergeminos* interpretantur maximos, amplissimos: atque hoc sensu dixisse *Martial. l. 3. epigr. 46.* At tibi tergeminum mugiet ille sophos. *h. e.* maximo plausu te prosequetur. Nobis non placet a *triplicis* significatione discedere. ¶ Quidam tribuunt & *Ciceroni Phil. 11. c. 1.* Ecce tergeminum in scelere par, &c. sed plerique al. leg. *Ecce tibi geminum*. ¶ *Tergemina porta* Romæ eadem, quæ Ostiensis, nunc *de S. Paolo*: sed unde dicta sit, non constat. neque enim admittunt Critici, quod quidam putarunt tergeminos Horatios ea prodiisse in pugnam contra Curiatios: quia ea porta fuit ad radices Aventini, qui nondum fuerat urbi adjectus. V. *Liv. l. 1. c. 33.* Meminere Trigeminæ portæ *Plaut. Capt. 1. 1. 22.* *Liv. l. 4. c. 16.* & *lib. 35. c. 10.* & *Plin. l. 18. c. 3.* ¶ Nonnulli discrimen statuunt

statuunt inter *tergeminos*, & *trigeminos*, ut illud dicatur de tribus uno partu editis, hoc de quacumque alia re trifotmi, aut triplici. Illud certius, e Poetis *tergeminus* dici, a prosæ scriptoribus utrumque. ¶ In *Digest. lib. 5. tit. 4. leg. 3.* bis legitur apud *Torrentium*, tregemini.

TERGENUS, indeclin. trium generum, ut *omne genus* omnium generum. *Auson. in Grypho, Edyll. 11. v. 43.* Humanas efficiunt habitacula tergenus artes. *& vers. 49.* Tergenus omnigenum, genitor, genitrix, generatum.

TERGEO, es, & Tergo, is, tersi, tersum, act. c. & 3. *nettare*, *forbire*, *tergere*, ψάω, mundo, nitidum facio, abstergo, derado. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. extr.* Mantelium, ubi manus terguntur. *Cic. Parad. 5. c. 2.* Qui tractant ista, qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt. *Cato R. R. c. 2. & Colum. l. c. c. 21.* Per ferias potuisse fossas veteres tergeri. *Plaut. Pan. 1. 2. 9.* Nunquam concessavimus lavari, aut fricari, aut tergeri, aut ornari. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Tergere nares. *Id. l. 6. c. 3. circa med.* frontem sudario. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 166.* Spissaque de nitidis tergit amoma comis. *Id. Metam. 8. v. 663.* mensam æquatam meatæ tersere virentes. *& lib. 13. v. 13c.* manuque simul veluti lacrymantia tersit Lumina. *Plin. l. 11. c. 48.* Duros habentibus oculos, ut subinde pedibus eos tergeant. *Juvenal. sat. 14. v. 6c.* Hic lavet argentum, vasa aspera tergeat alter. *Virg. 7. Æn. v. 626.* Pars leves clipeos, & spicula lucida tergent. Ubi *Pierius*: Quamvis codices nonnulli *tergunt* legant, plures tamen & probatiores *tergent*. *Horat. l. 2. sat. c. v. 24.* gallina tergere palatum. *h. e.* gallinam comesse. ¶ Metaphorice *Senec. in Herc. Oet. v. 907.* furoris fonte Cinyphio scelus sub ane Libyco tersit. *h. e.* expiavit. *Martial. epigr. 1. l. 6.* Sextus mittitur hic tibi libellus, Quem si terseris aure diligenti, Audebit minus anxius tremensque Magnas Cæsaris in manus venire. *h. e.* emendaveris. ¶ *Tersti* syncop. pro *tersisti* nonnulli leg. apud *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 30.* alii *tristi* pro *trivisti*. Sic *intristi* pro *intrivisti* apud *Terent. Phorm. c. c. 4.*

TERGESTINUS, a, um, *Triestino*, ad Tergeste (Τέργεστον) pertinens, oppidum Istriæ in intimo recessu sinus cognominis (*golfo di Trieste*) colonia Romanorum in Tribu Pobilia, XXIII. mill. pass. ab Aquileja. *Plin. l. 3. c. 18.* Tergestinus sinus. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 24.* Ne quod simile incommodum accideret, ac Tergestinis accidisset.

TERGILLA, læ, f. cutis suis crassa, cum sua pulpa, seu adipe: diminut. a *tergus*, *oris*. *Apic. l. 4. c. 3.* Spatulam porcinam coctam tessellatim concides cum sua sibi tergilla.

TERGINUM, ni, n. *flaffile de cuoio*, lorum ex tergore, seu corio: revera adjectivum est, & subintelligitur *lorum*: eo cædebantur servi nocentes. *Plaut. Pseud. 1. c. 21.* Nunquam ædepol vestrum durius tergum erit, quam terginum hoc meum. Adde *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 469* ut quidam leg.

TERGINUS, a, um, *di pelle*, qui est ex tergore, scorteus, coriaceus. *Lucil.* apud *Non. c. c. n. 99.* Cuje opera tergino' calix per castra cluebat. Ita leg. *Scalig.* Alii aliter.

TERGIVERSANTER, adverb. *di mala voglia*, *recusando*, cum detrectatione. *Paterculus l. 1. c. 9.* Filium ejus Pauli, qui ad Cannas quam tergiversanter perniciosam reipubl. pugnam toleret, tam fortiter in ea mortem obierat.

TERGIVERSATIO, onis, f. *sutterfugio*, *il voltar le spalle*, subterfugium, detrectatio, recusatio, declinatio. *Cic. pro Mil. c. 20.* Quid ergo erat moræ, & tergiversationis? *Hirt. de B. Afric. c. 8. a med.* Hæc ita unicuique præcipiebat, ut, fieri posset, necne, locum nullum excusatio haberet, nec moram tergiversatio. *Frontin. de aquæduct. artic. 5.* Appius multis tergiversationibus extraxisse Censuram traditur, donec & Viam, & hujus Aquæ ductum consummaret. *h. e.* cunctationibus.

TERGIVERSATOR, oris, m. *tergiversatore*, *tergiversante*, qui tergiversatur, cunctator. *Gell. l. 11. c. 7.* Non enim Lucilium legisti, qui tergiversatorem *bovinatorem* dicit. *Arnob. l. 7. pag. 247.* Tergiversatorem in obsequio esse.

TERGIVERSOR, aris, dep. 1. *ricusare*, *schivare*, *fuggire*, στρέφω, στρέφομαι, ἀναστρέφομαι, proprie est tergum obvertere, & subterfugere. Unde in Glossis apte exponitur ἀναστρέφομαι. *Cic. 5. Tuscul. c. 28.* Itaque eam tergiversari non sinent, secumque rapient ad tormenta. *Id. Attic. l. 7. ep. 1.* Non est locus ad tergiversandum contra Cæsarem. *& epist. 1c. circa med.* An cuncter & tergiverser, & iis me dem, qui, &c? ¶ Refertur etiam ad judicia. *Marcian. Dig. lib. 48. tit. 16. leg. 1.* Tergiversari, in universum ab accusatione desistere. *Cic. pro Planc. c. 19.* Quid taces? quid dissimulas? quid tergiversaris? *Id. pro Flacc. c. 20.* Hunc æstuantem & tergiversantem judicio ille persequitur. ¶ Item ad disputationes, controversias, & cetera hujusmodi, quæ verborum contentionem habent, pro fallere, & dicta mutare, ut *Non. c. c. n. 197.* cit. *Cic. 3. Tuscul. c. 18.* Quid tergiversamur, Epicure, nec fatemur, eam nos dicere voluptatem, &c? *Id. 3. Offic. c. panult.* In his tribus generibus non incallide tergiversentur.

TERGO, is. V. *Tergeo*.

TERGORO, as, a. 1. tergus facio, tego. *Plin. l. 8. c. 52.* Indurentes attritu arborum costas, lutoque se tergorantes. *h. e.* quasi tergus novum e luto sibi inducentes.

TERGUM, gi, n. *schiena*, *dorso*, *dosso*, *tergo*, νῶτα, dorsum tum bestiarum, tum hominis. Falsum est enim, quod quidam Grammatici docuerunt, *tergum* esse hominum tantum, *tergus* bestiarum. *Phædr. l. 4. fab. 9.* Peras imposuit Juppiter nobis duas: Propriis repletam vitiis post tergum dedit: Alienis ante pectus suspendit gravem. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 32. circa med.* Cum manibus ad tergum rejectis inambularet. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 49. ad fin.* Grues in tergo prævolantium capite reponunt. *& cap. 63. a med.* Boum terga non sunt ad onus accipiendum figurata. *Liv. l. 3. c. 55. in fin.* Tergo, ac capite puniri. *h. e.* virgis cædi, & securi percuti. ¶ *Terga vertere*, *dare*, fugere, *fuggire*. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult.* Ita prœlium restitutum est, atque omnes hostes terga verterunt, nec prius fugere destiterunt, quam, &c. *Liv. l. 22. c. 29. & lib. 36. c. 38.* Qui plures simul terga dederant, conversi in hostem, &c. *Juvenal. sat. 15. v. 75. & Tacit. in Agric. c. 37.* Terga fugæ præstare. *Ovid. Met. 10. v. 706* præbere. Hinc terga absolute pro fuga. *Ovid. 1. de ar. am. v. 209.* Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam. ¶ *Dare terga*, oneri cedere, ut qui ferendo impares inclinantur. *Propert. l. 3. el. 7. v. 5.* Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus, Et pressum inflexo mox dare terga genu. ¶ Servorum terga plagis obnoxia. *Plaut. Bacch. 2. 3. 131.* Si illi sunt virgæ ruri, at mihi tergum domi est. *Id. Capt. 3. 4. 117.* Væ illis virgis miseris, quæ hodie in tergo morientur meo! *Id. Asin. 2. 4. 75.* Dabitur pol supplicium mihi de tergo vestro. *Id. Men. 1. 2. 3.* Væ tergo meo! *Sallust. in orat. Marci Licin. ad pleb. sub fin.* Abunde libertatem rati, quia tergis abstinetur. ¶ Sumitur pro parte postica & aversa cujuscumque rei, *le spalle*, *il di dietro*. Hinc illa *ab tergo*, *post tergum*, apud *Cicer. Cæsar. Liv. Justin.* & al. frequentissime. Sic *Juvenal. sat. 13. v. 16.* qui jam post terga reliquit Sexaginta annos. *Liv. l. 25. c. 15.* Ut ad terga collis hostem pertraheret. *Juvenal. sat. 1. v. 5.* summi plena jam margine libri, Scriptus & in tergo, necdum finitus Orestes. *Virg. 2. Georg. v. 271. de arbore.* quæ terga obverterit axi. ¶ *Terga*, extima pars, tegumentum. *Virg. 10. Æn. v. 784.* linea terga clipei. *& vers. 482* tot ferri terga, tot æris. ¶ *Terga aquæ*, superficies, quæ naves vehit, quemadmodum tergo jumenta ferunt onera: qua ratione & *dorsum maris* dicimus. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 81.* Dura meant celeri terga per amnis equo. *Claudian. de B. Get. v. 338. de Rheno, & Istro.* Ambo habiles remis, ambo glacialia secti Terga rotis. *Lucan. l. 9. v. 341.* eminet in tergo pelagi. *& lib. 5. v. 564.* niger inficit horror terga maris. ¶ *Terga arvorum*, itidem superficies. *Virg. 1. Georg. v. 97.* proscissa quæ suscitat æquore terga. *& lib. 2. v. 236.* glebas cunctantes, crassaque terga. ¶ *Terga serpentum* totum corpus interdum significant. *Virg. 3. Georg. v. 426.* Squamea convolvens sublato pectore terga. *& 2. Æn. v. 208.* sinuantque immensa volumine terga. Sic *Petron. in Satyr. c. 89.* Stabant geminæ nati pignore Laocoonte, quos repente tergoribus ligant angues corusci. *Virg. 6. Æn. v. 421. de Cerbero.* Ille fame rabida tria guttura pandens Corripit objectam, atque immania terga resolvit Fusus humi. ¶ *Tergum* pro tergore, seu corio, *cuojo*, *pelle*. *Virg. 1. Æn. v. 372.* taurino quantum possent circumdare tergo. ¶ Et pro aliqua re ex tergore facta. *Ovid. 15. Met. v. 304.* derepta bicorni terga capro. *h. e.* utres. Sic *14. Met. v. 225.* venti bovis tergo inclusi. *Id. 4. Fast. v. 342.* Et feriunt molles taurea terga manus. *h. e.* tympana. Sic *Stat. 2. Achill. v. 154.* Evia pulsant terga manu. *& Theb. 8. v. 221.* æra sonant, Idæaque terga. *Virg. 9. Æn. v. 411.* hasta venit in tergum Sulmonis, ibique frangitur. *h. e.* in scutum. Sic *lib. 10. v. 718.* & tergo decutit hastas. *& Ovid. Met. 12. v. 96.* telum Misit in Æacidem, quod & æs, & proxima rupit Terga novena boum. *Stat.* quoque scutum describens *4. Theb. v. 166.* Quatuor indomitis Capaneus erepta juvencis Terga, superque rigens injectu molis ahenæ Versat onus. *Lucan. l. 10. v. 12.* terga testudinis Indæ. ¶ In illo *Juvenal. sat. 11. v. 82. & Ovid. 8. Met. v. 648.* Sicci terga suis rara pendentia crate, &c. non solum corium intelligimus, sed cum sua carne & pingui, quod est lardum. *Virg. 1. Æn. v. 637.* Mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga suum. *h. e.* integros sues C. Adde *Æn. 8. v. 183.* ¶ Masculinum gen. *Plaut. Asin. 2. 2. 51.* Habeo familiarem tergum, ne quæram foris. Ita leg. etiam *Non. c. 3. n. 242.* ¶ *Tergibus* pro *tergis* a recto *tergu*, ut *genu*, quidam leg. apud *Lucret. l. 1. v. 87.* neque quidquam a tergibus obstet. Al. *tergis*, ut versus sit spondaicus.

TERGUS, oris, n. *cute*, *pelle*, *cuojo*, δέρμα, corium, pellis, cutis: a tego, ut vult *Varr. l. 4. de L. L. c. 22. a med.* Quare non defuere, qui *tegus* legendum putarent. Sunt etiam qui ita distinguunt, ut *tergus* significet pellem recens detractam, *corium*, postquam confecta est, quod est falsum omnino. *Cels. l. 7. c. 25.* Cutis circa glandem prehenditur & extenditur: deinde juxta pubem in orbem tergus inciditur, donec coles nudetur. *& ibid. post c.* Subter a summa ore cutis inciditur eaque ita superius tergus relaxatum cedere retro potest. *Id. l. 4. c. 1. circa med.* Ventriculus constat ex duobus tergoribus. *h. e.* tunicis, membranis, tegumentis. *Virg. 1. Æn. v. 215.* Tergora diripiunt costis, & viscera nudant. *Plin. l. 8. c. 10. de eleph.* Durissimum dorso tergus, ventri molle. *Sil. l. 3. v. 209.* squalenti tergore serpens. ¶ Pro scuto e tergore. *Ovid. Met. 13. v. 347.* Gestasset læva taurorum tergore septem. *Martial. l. 7. epigr. 1.* Martis tergus Geticum. *h. e.* lorica, thorax. ¶ Pro lardo. *Ovid. Metam. 8. v. 649.* Servatoque diu resecat de tergore partem Exiguam, sectamque domat ferventibus undis. V. *Tergum*. Apud *Phædr. fab. 1. l. c. v. 11.* diversum tergus juvenci est ipsum corpus sectum in partes. ¶ De corpore serpentis, V. in voce præced. ¶ Ponitur & pro tergo. *Colum. l. 6. c. penult. sub fin.* Ut equa facilem sui tergoris ascensum minori quadrupedi præbeat. *Propert. l. 2. el. 20. v. 6.* Helle, Aurea quam molli tergore vexit ovis. Est qui leg. *vellere*. *Virg. 9. Æn. v. 763.* raptas fugientibus ingerit hastas In tergus. Ita leg. etiam *Charis. l. 1. pag. 54. & 118. Putsch.* & habetur in Romano codice apud *Pierium*: alii *tergum*,

TERINÆUS, a, um, pertinens ad Terinam oppidum Brutiorum ad sinum cognominem, a Crotoniensibus conditum. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* Crotoniensium Terina, sinusque ingens Terinæus. *golfo di Sant' Eufemia.* & *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 48. Elisius Terinæus.

TERJUGA, tria, ut *quadrijuga* quatuor, *multijuga* multa. *Auson. ep.* 8. *v.* 11. Perfer in excursu vel terjuga millia epodon.

TERMEN, n. pro terminus, i, dixit *Actius* teste *Varron. l. 4. de L. L. c. 4.*

TERMENTARIUM, ii, n. linteum: a terendo, pro *terimentarium*. *Varro l. 4. de L. L. c. 4.* Hinc linteum, quod teritur corpore, termentarium.

TERMENTUM, pro eo quod nunc dicitur detrimentum, utitur Plautus in Bacchidibus, inquit *Festus*. Locus *Plauti* est *Bacch.* 4. 9. 5. Non Palides termento fuit, præut ego herum expugnabo meum. Al. leg. *tormento*.

TERMES, itis, m. ramus desectus ex arbore, nec foliis repletus, nec nimis glaber. Ita describit *Paul. ex Festo. Gell. l. 3. c. 9. extr.* Palmæ termes ex arbore cum fructu avulsus, spadix dicitur. *Grat. in Cyneg. v.* 20. & inculto Silvanus termite gaudens. Adde *vers.* 131. ¶ Præcipue ramus olivæ. *Horat. epod* 16. *v.* 45. Germinat & nunquam fallentis termes olivæ. ¶ De termite V. *Termes*.

TERMINALIS, le, ὅριος, ad terminum pertinens. *Tertull. de Jejun. c.* 11. *sub fin.* Palos terminales figere. *Paul. l. 5. sententiar. tit.* 22. Terminos effodere, arboresve terminales evertere. *Ammian. l.* 18. *c.* 2. (*al.* 4.) *a med.* Ubi terminales lapides Alamannorum & Burgundiorum confinia distinguebant. ¶ *Terminalis sententia*, quæ liti finem imponit, *definitiva*. *Imp. Justinian. lib. 4. Cod. tit.* 31. *leg. ult.* Litem sententia terminali componere. ¶ *Terminalis tuba*, quæ signum dat termini & finis ludorum. *Apul. l. 10. Metam.* Ubi discursus reciproci multimodas ambages tubæ terminalis cantus explicuit, aulæo subducto, Paridis scena disponitur. ¶ *Terminalia*, *ium*, & *iorum*, festa in honorem dei Termini, VII. cal. Mart. ut docet *Lactant. de mortib. persecut. c.* 12. quo nempe tempore annus terminabatur, die ante Regifugium. *Varr. l. 5. de L. L. c.* 3. *Cic. Phil.* 12. *c.* 10. *Liv. l.* 43. *c.* 11. & *lib.* 45. *c.* 44. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13. V. *Ovid.* 2. *Fast.* a *vers.* 639. De genitivo plurali V. dicta in *Saturnalia*. *Horat. epod.* 2. *v.* 59. Vel agna festis cæsa Terminalibus. *Cic. Attic. l. 6. ep.* 1. Accepi tuas litteras a. d. quintum Terminalia.

TERMINATE, cum termino. *Auct. de cas. litter. pag.* 243. *Goes.* Fundo terminate finem constituimus.

TERMINATIO, onis, f. ὁρισμός, actus terminandi. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 197. *n.* 5. & 198. *n.* 1. L. Messius Rusticus curator alvei & riparum Tiberis & cloacarum urbis R. R. restituit secundum præcedentem terminationem proxim. cipp. Pal. CX. ¶ Item definitio, distinctio, discretio. *Cic.* 5. *Fin. c.* 10. Exposita rerum expetendarum terminatione, cur ista se res ita habeat, deinceps demonstrandum est. *Id. in Orat. c.* 53. Ut igitur Poetica, & versus inventus est terminatione aurium, observatione prudentium. *Id. ibid. c.* 59. Ante circumscribitur mente sententia, confestimque verba concurrunt: quæ mens statim dimittit, ut suo quodque loco respondeat. quorum descriptus ordo alias alia terminatione concluditur. *h. e.* modo hunc, modo illum terminum ac positionem aliorum structuræ imponendo.

TERMINATUS, a, um, *finito*, *determinato*, ὡρισμένος, particip. a termino. *Plin. l. 6. c. 27. a med.* Regiones ab oriente Indo, ab occidente Tigri, a septentrione Tauro, a meridie rubro mari terminatæ. *Cic.* 1. *Fin. c.* 13. *in fin.* Propterea, quod ipsa natura divitias, quibus contenta sit, & parabiles, & terminatas habet. *Id. Fam.* 3. *ep.* 11. *ad fin.* Jam primo anno terminato. *Colum. in præfat. l.* 10. *ad fin.* Materia per se, & quasi suis finibus terminata. *ristretta ne' suoi confini.* & *Julian. Dig. lib.* 47. *tit.* 2. *leg.* 58. Si negotium terminatum est. *h. e.* transactum, peractum. *Paul. lib.* 42. *tit. penult. leg.* 230. Res judicio terminatæ. *Id. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 45. Lis terminata.

TERMINATUS, us, m. idem quod terminus. *Lex de aquæductib.* apud *Frontin. extr.* 129. Quique erunt circa fontes, & fornices, & muros, & rivos, & specus, terminatus, arbores, vites, vepres, sentes, ripæ, maceriæ, salicta, arundineta, tollantur, excidantur.

TERMINO, as, avi, atum, a. 1. *metter i termini*, *limitare*, *terminare*, ὁρίζω, terminum constituo, certis finibus circumscribo, definio, finio. *Lucret. l.* 1. *v.* 998. Terra mare, & contra mare terras terminat omnes. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. *sub fin.* Illorum fines, sicut ipsi dixerant, terminavit: in medio relictum quod erat, populo R. adjudicavit. *Id. pro Cæcin. c.* 8. Ingrediens intra finem ejus loci, quem oleæ terminabant. *Liv. l.* 31. *c.* 18. *sub fin.* Prætores terminare jussi, qua ulteriorem citerioremve provinciam servarent. *Id. l.* 41. *c.* 1. Senatui placuit, consulem ad agrum publicum a privato terminandum in Campaniam ire. *Id. l.* 5. *c.* 50. Fana omnia, quod ea hostis possedisset, restituerentur, terminarentur, expiarentur. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 196. *n.* 4. Ti. Claudius Drusi F. Cæsar Aug. Germanicus, auctis populi R. finibus, pomœrium ampliavit, terminavitque. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Stomachus palato extremo atque intimo terminatur. *Id.* 3. *Catil. c.* 11. Quorum alter fines vestri imperii non terræ, sed cœli regionibus terminaret. *Id. pro Mil. c.* 27. Qui Janiculo & Alpibus spem possessionum terminabat suarum. *Id. de Senect. c. ult.* An censes, me tantos labores suscepturum fuisse, si iisdem finibus gloriam meam, quibus vitam, essem terminaturus? *Id.* 1. *Tuscul. c.* 25. *a med.* Pythagoras sonos vocis, qui infiniti videbantur, paucis litterarum notis terminavit. & *lib.* 2. *c.* 19. *a med.* Terminare magnitudinis & diuturnitatis modum. *Liv. l.* 31. *c.* 4. Sic immensa panditur planities, ut subjectos campos terminare oculis haud facile queas. *h. e.* eorum fines oculis cernere. *Justin. l.* 21. *c.* 5. *ad fin.* Gloriam tam honestæ militiæ tantam in omne ævum futuram, ut terminari nullo tempore oblivione possit. *Cic.* 3. *Offic. n.* 33. Epicurus bona voluptate terminavit, mala dolore. ¶ *Terminare orationem*, concludere, absolvere, finire. *Cic. pro Marcell. c. ult.* Unde est orsa, eodem terminetur oratio. *Id. in Orat. c.* 59. Censent, cadere tantum numerose oportere terminarique sententiam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 47. *extr.* Vult clausulas longa plerumque syllaba terminari.

TERMINUS, i, m. *termine*, *confine*, *limite*, τέρμα, τέρμων, ὅρος, finis, limes. v. gr. lapis, aut stipes, qui ponitur ad denotandos fines agrorum, regionum, ditionum. *Cic.* 4. *Acad. c.* 43. Est enim inter eos non de terminis, sed de tota possessione contentio. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Feriæ religiosæ terminis agrorum. *h. e.* Terminalia. *Justin. l.* 7. *c.* 1. Macedoniæ termini perangusti fuere. & *lib.* 1. *c.* 1. Rudes ad resistendum populos, terminos usque Libyæ, perdomuit. *Id. l.* 11. *c. ult.* Alexandria in terminis Africæ & Ægypti condita. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 23. Terminos urbis propagare. & *cap.* 24. ponere. ¶ Apud Romanos deus fuit: de quo *Ovid. Fast.* 2. *v.* 639. solito celebretur honore, Separat indicio qui deus arva suo. Termine, sive lapis, sive es defossus in agro Stipes ab antiquis: sic quoque nomen habes. Te duo diversa domini pro parte coronant: Binaque serta tibi, binaque liba ferunt. & *vers.* 659. Tu populos, urbesque, & regna ingentia finis: Omnis erit sine te litigiosus ager. *Festus*: Termino sacrificabant, quod in ejus tutela fines agrorum esse putabant. Denique Numa Pompilius statuit, eum, qui terminum exarasset, & ipsum & boves sacros esse. Hæc *Festus*. *Lactant. l.* 1. *c.* 10. *ad fin.* Quid qui lapidem colunt informem, cui nomen est Terminus? hic est, quem pro Jove Saturnus dicitur devorasse. *Id. ibid. Ovid. loc. cit. Liv. l.* 1. *c.* 55. & *Serv.* ad illud *Æn.* 9. *v.* 448. Capitoli immobile saxum; narrant hujusmodi fabulam. Cum Tarquinius Superbus templum Jovi facere vellet in monte Tarpejo, ubi varia sacella erant multorum deorum, ausum est iis religionibus locum liberare, ut uni Jovi vacaret. Itaque auspicio facto, cum cæterorum exaugurationem admitterent aves in Termini (addit *Liv. l.* 5. *c.* 54. *extr.* & Juventutis) fano non addixere: quæ res, firmum fore ac stabile Romanorum imperium, portendere credita est. Extructo igitur templo, supra Terminum reliquere in tecto foramen, ut quia non cessent, libero cælo frueretur. atque ob id ei deo non nisi sub divo sacrificare mos fuit. *Festus*: Terminus quo loco colebatur, super eum foramen patebat in tecto, quod nefas esse putarent, terminum intra tectum consistere. ¶ Significat etiam finem cujuscumque rei. *Cic. de Amic. c.* 16. Constituendi sunt, qui sint in amicitia fines, & quasi termini diligendi. *Id. pro Quint. c.* 10. *circa med.* Certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim. *Id.* 1. *de Orat. c.* 49. Crassus mihi visus est oratoris facultatem, non illius artis terminis, sed ingenii sui finibus describere. *Id. Fam.* 6. *ep. ult.* Cum consilii tui eum tibi finem statueris, quem ipsa fortuna terminum nostrarum contentionum esse voluit. *Hirt. de B. Afric. c.* 54. Quoniam ipsi sibi neque modum neque terminum constituunt, &c. *Cic.* 4. *Catil. c.* 10. Pompeji res gestæ iisdem, quibus solis cursus, regionibus ac terminis continentur. *Id. pro Rabir. perduell. c.* 10. *circa med.* Nihil longius, quam vitæ termini postularent, cogitare. *Plin. l.* 6. *ep.* 29. Hos terminos dignitati ac verecundiæ tuæ statue. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 16. Nullis terminis circumscribere, aut definire jus tuum. *Vellej. l.* 2. *c.* 46. Neque in pecunia, neque in gloria concupiscenda aut modum norat, aut capiebat terminum. *Plaut. Asin.* 2. 2. 13. Ego pol te redigam ad egestatis terminos.

TERMITEUS, a, um, adject. a *termes*, *itis*. *Grat. in Cyneg. v.* 446. Emicat ipse manu ramum pallente Sacerdos Termiteum quatiens. *h. e.* ramum oleagineum.

TERMO, onis, m. idem ac terminus, apud Vet. *Ennius* apud *Fest.* Ingenti vadit cursu, qua redditu' termo est. & *idem*: Hortatore bono prius, quam finibu' termo est.

TERNARIUS, a, um, *ternario*, τριαδικός, qui tria continet. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *de frugibus*: Eorum quaternarii, hoc est quoque versum pedum quatuor, si est commodum ternarum, quatuordecim ab uno fiunt, ternarii autem duodeviginti.

TERNI, æ, a, *tre*, τρεῖς, τρία, tres, distributive. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. Ea partes habet novem, ter ternas. *tre per ciascuno*. & *Plin. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Ternis in die pilulis. *tre al dì*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 48. Ut in jugera singula ternis medimnis decidere liceret. *Virg.* 5. *Æn. v.* 247. Muneraque in naves ternos optare juvencos. *tre per nave*. ¶ Extra distributionem *Ovid. Met.* 10. *v.* 21. Terna Medusæi vincirem guttura monstri. *h. e.* tria guttura Cerberi. *Virg.* 5. *Æn. v.* 560. Tres equitum numero turmæ, ternique vagantur Ductores. Adde *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 111. ¶ In singulari numero est triplex. *Virg.* 5. *Æn. v.* 120. terno consurgunt ordine remi. *Claudian. de laudib. Serenæ*, *v.* 88. te Gratia terna Afflavit, docuitque loqui. ¶ In genitivo plur. sæpius *ternum*, quam *ternorum* dicimus. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *in fin.* Intervallo ternorum pedum. *Id. l.* 20. *c.* 17. *sub fin.* Mensura ternum digitorum. *Id. l.* 25. *c.* 6. Caules ternum cubitorum. *Id. l.* 11. *c.* 29. Ternum pedum longitudo.

TERNIDENI, æ, a, adjectivum distributivum, *tredici*, terni & deni. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Ternadena ova subjicito æstate tota, hieme pauciora, non tamen infra novena. *tredici per volta*. Sunt qui putant ternadena ova esse triginta, non tredecim. quorum sententia vel ex eo refellitur, quod ex ejusdem *Plinii* præcepto *lib.* 10. *c.* 54. ova impari semper numero supponenda sunt.

TER-

TERNIO, onis, m. *numero ternario*, numerus tria continens. *Gell. l. 1. c.* 20. Numerus ternio, qui Græce dicitur τριάς.

TERNOX, trina nox. V. *Herculeus* in fin.

TERNUS. V. *Terni*.

TERO, is, trivi, tritum, a. 3. *tritare*, *pestare*, *logorare*, *consumare*, τρίβω, comminuo, imminuo, contero, tenuo, consumo. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 74. *Burm.* Fortunata mola buxea piper trivit. *Plin. l.* 34. *c.* 10. *ad fin.* Terere aliquid in mortario. *& cap.* 18 Terere aliquid in farinare. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 45. Millia frumenti tua triverit area centum. *Plin. l.* 18. *c.* 10. *ad fin.* Spicam in area cum palea terere. *Id. l.* 16. *c.* 40. *ante med.* Teritur lignum ligno, ignemque concipit attritu. *Plaut. Asin.* 1. 1. 16. Illuc me ducis, ubi lapis lapidem terit. *h. e.* in pistrinum, ad molam. *Virg.* 2. *Georg. v.* 519. teritur Sicyonia bacca trapetis. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. *v.* 13. tempus tenuat dentes aratri: Hoc rigidas silices, hoc adamanta terit. *Martial. l.* 14. *epigr.* 51. Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. *h. e.* consumet, *logorerà*. purgando enim & poliendo atteruntur vestes. *Martial. l.* 9. *epigr.* 23. Nec labris, nisi magna, meis crystalla terantur. *Virg. Ecl.* 2. *v.* 34. Nec te pœniteat calamo trivisse labellum. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 506. Nec tua mordaci pumice crura teras. *h. e.* frices, & levigas. *Virg.* 5. *Æn. v.* 324. calcemque terit jam calce Diores. *h. e.* perstringit. *Calcem deterere* dixit *Plaut.* eodem sensu. ¶ *Terere*, tornare, torno polire: quod fit abradendo. *Plin. l.* 36. *c.* 26. Vitrum torno terere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 444. Hi radios trivere rotis. ¶ *Terere locum aliquem* dicuntur, qui frequenter adeunt: & *terere viam*, *iter*, qui sæpius eunt redeuntque. *Martial. l.* 2. *epigr.* 11. Quod ambulator porticum terit serus. *& lib.* 10. *epigr.* 10. Mane salutator limina mille teres. *Horat. epod.* 4. *v.* 14. Et Appiam mannis terit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 380. angustum formica terens iter. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 52. Nec tibi, ut inveniat, longa terenda via est. *Claudian. in consul. Probr. & Olybr. v.* 259. flavæque terens querceta Maricæ Liris. ¶ Translate *terere aliquid*, sæpius uti. *Cic.* 4. *Acad. c.* 6. *ad fin.* Jam enim hoc verbum satis hesterno sermone trivimus. *h. e.* usu mollivimus, si forte rude atque asperum videbatur. *Id.* 3. *de Fin. c.* 4. *a med.* In Græco sermone hæc ipsa quondam rerum nomina novarum nova videbantur, quæ nunc consuetudo diuturna trivit. *Martial. l.* 8. *epigr.* 3. jam plus nihil addere nobis Fama potest. teritur noster ubique liber. *h. e.* legitur ab omnibus. Adde *lib.* 11. *epigr.* 4. ¶ *Terere*, calcare, violare, proterere. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 218. jurata deorum majestas teritur. ¶ *Terere tempus*, *diem*, *ætatem*, *otium*, est traducere, agere: & fere in malam partem, *passare*, *consumare*. *Cic.* 5. *Phil. c.* 11. *a med.* Teretur interea tempus: belli apparatus refrigescet. *Id.* 3. *de Orat. c.* 31. Neque teramus in his discendis rebus ætatem. *Horat. init. epod.* 16. Altera jam teritur bellis civilibus ætas. *Virg. Æn.* 4. *v.* 271. qua spe Libycis teris otia terris? *Liv. l.* 1. *c.* 57. Regii juvenes otium, conviviis comissationibusque inter se terebant. *& paulo post*. In convivio lusuque cum æqualibus tempus terentes. *Id. l.* 37. *c.* 27. *sub fin.* Appropinquare non ausæ naves, diem trivere. *Plaut. Trin.* 3. 3. 66. In ejusmodi negotio diem sermone terere, segnities mera est. ¶ In bonam. *Liv. l.* 26. *c.* 19. Nullo die prius ullam rem egit, quam in Capitolium iret, ingressusque ædem consideret, & plerumque solus in secreto ibi tempus tereret. *Virg.* 9. *Æn. v.* 609. Omne ævum ferro teritur, versaque juvencum Terga fatigamus hasta. *tutta la vita si consuma nell' armi*. ¶ Ut illum dii terant, qui primus olitor cæpam protulit. *Naevius* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 681. *Putsch.* h. e. proterant, conterant, perdant. ¶ Obscena sententia est in illo *Plauti Capt.* 4. 2. 108. Bojus est, Bojam terit. V. *Tritor*, & *Attritus*. ¶ *Triste* syncope pro *trivisti* V. in fine verbi *Tergeo*. ¶ *Terui* in præterito pro *trivi* agnoscitur a *Charis. l.* 3. *pag.* 220. *Putsch.* & confirmatur a nonnullis illo *Plauti Pseud.* 3. 2. 29. Priusquam teruerunt, oculi ut exstillent, facit. Sed leg. al. *tesserunt*. V. dicta in *Attero*.

TERPSICHORE, es, f. Τερψιχόρη, una novem Musarum, quæ choris & cœtibus præest. Dicta est a τέρπω, delector, & χορός, chorus, tripudium, quod choreis & tripudiis delectetur, vel ut *Plutarchus* ait, quod maxima vitæ pars hisce rebus delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inventionem tribuunt. V. *Musa*. ¶ Ponitur translate pro omni poetico studio. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 35. tunc sequi suamque Terpsichoren odit facunda & nuda senectus.

TERRA, æ, f. *terra*, γῆ, γαῖα, χθών, elementum frigidum & siccum, quod quoniam reliqua omnia gravitate exsuperat, infimum sibi inter ea locum vendicavit. *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 4. dictam ait, juxta Ælium Stilonem, quod pedibus teratur: suamque sententiam eo confirmat, quod in Augurum libris tera scribatur unico *r*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Ac principio terra universa cernitur, locata in media mundi sede, solida, & globosa, & undique ipsa in se se nutibus suis conglobata, vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 17. Persuadent enim Mathematici, terram in medio mundo sitam ad universi cæli complexum quasi puncti instar obtinere, quod κέντρον illi vocant. ¶ Varie modis accipitur. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 9. Terra tribus modis dicitur, communi, proprio, & misto. Communi, ut cum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, aut quam aliam. in ea enim & lapis, & arena, & cetera ejus generis sunt in nominando comprehensa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo, neque cognomine adjecto appellatur. Tertio modo dicitur terra, quæ est mista, in qua seri quid potest, & nasci, ut argillosa, aut lapidosa, & sic aliæ. Hæc *Varro*, quæ quidem omnia confirmari etiam possunt exemplis ex *Cicer.* petitis *Lucret. Vitruv. Liv.* & aliis. ¶ Sunt qui velint hoc nomine in singulari numero totum elementum significari, in plurali aliquot ejus regiones. *Virg.* 1. *Æn. v.* 7. Multum ille & terris jactatus, & alto. *Cic.* 1. *Catil. c.* 8. Dubitas, si hic mori æquo animo non potes, abire in aliquas terras? ¶ Sed hæc differentia aut falsa est, aut certe non perpetua. Nam & *terram* frequentissime pro una qualibet regione legimus, & *terras* pro toto orbe. *Cic. de Amic. c.* 4. Eorum, qui in hac terra fuerunt, Magnamque Græciam, quæ tum florebat, &c. Dicimus etiam, *terra Italia*, *terra Græcia*, pro regione Italiæ, Græciæ, &c. *Plaut. Trin.* 4. 2. 88 Advecti ad Arabiam terram sumus. *Id. Men.* 2. 1. 4. Si adveniens terram videas, quæ fueras tua. *la tua patria*. & *Ovid.* 1. *Trist. el.* 1. *extr.* nobis habitabitur orbis Ultimus, a terra terra remota mea. ¶ *Terra iter facere* opponitur navigationi, *per terra*, *viaggio di terra*: sive pedibus, sive equo aut curru eatur. *Cic. pro Planc. c.* 40. *extr.* Iter Brundisium terra petere contendi. nam maritimos cursus præcludebat hiemis magnitudo. *Liv. l.* 31. *c.* 16. Classe tradita Heraclidi, ut Maroneam peteret, ipse terra eodem pergit. ¶ *A terra*, ab infimo solo, *da terra*. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 7. Ordines quamplurimi esse possunt a terra usque ad cameram. *& cap.* 8. Infimum ordinem oportet abesse a terra non minus tres pedes. ¶ *Ad terram*, *in terram*, humi, ad solum, *in terra*, *a terra*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 17. Tum genu ad quemque jecero, ad terram dabo. *Id. Pœn.* 4. 2. *v.* 38. Tam crebri ad terram accidebant, quam piræ. *Id. Pers.* 2. 4. 22. Te hodie si prehendero, defigam in terram colaphis. *&* 5. 2. 15. & *Rud.* 4. 3. 71. Affigere aliquem ad terram. *Terent. Adelph.* 3. 2. 18. Capite aliquem in terram statuere. ¶ *De terra*, ex humo, *da terra*. *Cic. pro Cæcin. c.* 21. Qui saxa jacerent, quæ de terra ipsi tollerent. ¶ *Terræ* dativus a Poetis dicitur pro *ad*, vel *in terram*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 290. penitus terræ defigitur arbos. *& vers.* 318. radicem affigere terræ. *Ovid.* 2. *Met. v.* 345. terræ procumbere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 87. Sternitur & toto projectus corpore terræ. ¶ In plur. numero, etiam ubi opus non est. *Plin. l.* 6. *ep.* 20. *a med.* Nec multo post illa nubes descendere in terras, operire maria. *Plaut. initio Rud.* Qui gentes omnes, mariaque, & terras movet. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 23. *ad fin.* Pecunia tanta, quanta sit in terris. *Virg.* 1. *Æn. v.* 228. Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes. ¶ *Terra*, terrarum orbis: item homines, & humana negotia. *Virg.* 2. *Georg. v.* 538. hanc vitam in terris Saturnus agebat. *& lib.* 1. *v.* 25. urbesne invisere, Cæsar, Terrarumque velis curam. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 61. Sic reget imperium, terrasque coerceat omnes Cæsar. *Stat.* 1. *Theb. v.* 179. summe deorum, terrarumque sator. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 131. Hoc tu per terras, quod in æthere Jupiter alto, Nomen habes: hominum tu pater, ille deum. *Id.* 15. *Met. v.* 831. Pace data terris. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 13. siqua manent sceleris vestigia nostri, Irrita perpetua solvent formidine terras. ¶ *Terra ortus*, *terræ filius* tam in bonam, quam in malam partem adhiberi potest: tum quia terra orti dicuntur, quorum antiquissimum genus est, & in ipsa vetustate sepultum; tum quia etiam ita appellantur ignobiles homines, qui patrem & avum ciere non possunt. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. *ad fin.* Multum auctoritatis affert vetustas, ut iis, qui terra dicuntur orti. *Cic. l.* 1. *Attic. ep.* 13. *a med.* Huic terræ filio, nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audeo. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 22. *sub fin.* Inopinato visos, cælo missos; ignobiles & ignotos, terræ filios nominamus. ¶ *Terram videre*, vel *in terra esse* dicuntur, qui ad molesti prolixique laboris finem prope modum pervenerunt. Sumptum a navigantibus. *Plaut. Merc.* 1. 2. 84. Equidem jam me censebam esse in terra, atque in tuo loco. *Cic. pro Mur. c.* 2. *ad fin.* Quo tandem animo me esse oportet prope jam ex magna jactatione terram videntem? ¶ *Terra*, *marique*, vel *aut terra*, *aut mari*, est in omnibus locis, vel quacunque ratione. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 83. Ego in hoc triduo aut terra, aut mari alicunde evolvam id argentum tibi. *Cic.* 5. *Fin. c.* 4. Ut nulla pars cælo, mari, terra, ut poetice loquar, prætermissa sit. *Vatin. ad Cicer. l.* 5. *Fam. ep.* 9. Ego tamen, terra marique ut conquireretur, præmandavi. ¶ *Percontari a terra ad cælum*, proverbialis locutio est, quæ significat minute requirere, & ab initio ad finem usque rem totam sciscitari. *Plaut. Pers.* 4. 4. 54. Volo hanc ego percontari. *Sa.* A terra ad cælum, quidlubet. ¶ Genitivus pluralis *terrarum* eleganter jungitur cum quibusdam adverbiis loci, & vim quandam addit orationi. *Cic. Verr.* 7. *c.* 55. Ubicumque terrarum & gentium. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 10. *a med.* Nesciebam ubi terrarum esses. *Terent. Phorm.* 3. 3. 18. Quoquo hinc asportabitur terrarum. ¶ A Veteribus terra dea habita est, variis nominibus appellata, Tellus, Vesta, Ceres, Mater, Cybele, &c. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 20. *Plin. l.* 2. *c.* 63. & *Ovid.* 6. *Fast. v.* 299. & 460. Fabulantur autem esse eam filiam Demogorgonis, quæ ex incertis patribus Noctem pepererit, Tartarum, Famam, Tagem, Antæum, Pythonem, Typhonem, Tityum, &c. V. *Hygin. in præfat.* & *fab.* 55. 140. & 152. quibus loc. plurimos ejus filios recenset, ut merito una rerum naturæ partium cognomine appelletur maternæ venerationis, ut ait *Plin. loc. cit.* ubi & laudes ejus fuse persequitur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 1. Jupiter pater appellatur, Tellus Terra mater. *Sueton. in Tiber. c. penult.* Terram matrem, deosque Manes orare, ne mortuo sedem ullam, nisi inter impios darent. Adde *Liv. Lucret. Ovid.* quos in *Mater* attulimus. ¶ *Sub terras*, aut *terris* Poetice refertur ad Inferos. *Virg.* 4. *Æn. v.* 654. Et nunc magna mei sub terras ibit imago. *Propert. l.* 3. *el.* 3. *v.* 61 Sub terris si jura deum, & tormenta gigantum. *Id. l.* 2. *eleg.* 14. *v.* 31. Illi sub terris fiant mala multa puellæ, Quæ, &c. *Humus* quoque hac ratione accipienda videtur in illo *Pseud. l. & el. ult. extr.* Dum pretium vitæ grata rependit humus. ¶ *Terrai* in genit. pro *terræ* dixit *Lucret. l.* 1. *v.* 212. & alibi

albi sæpe. Etiem terras diaere Veteres, ut moneres, familiei, &c. Nævim apud Priscien. l. 6. pag. 679. Putsch. Magni Atlentes filii terras.

TERRACINA. V. Tarracina.

TERRÆMOTUS, & Terræ motus, m. tremuota, σεισμός, terræ concussio, quæ a ventis inclusis, & exitum quærentibus fieri videtar: qua de re multa a Plin. l. 2. a cap. 79. & a Seneca l. 6. quæst. nat. item ab Ammian. l. 17. c. 7. ad fin. (al. c. 16.) disputantur. Cic. 1. de Divin. c. 35. Tantos terræ motus tote in Italia factos esse, ut multa oppida corruerint, multis locis labes factæ sint, terræque desederint, flumienque in contrarias partes fluxerint, atque in amnes mare influxerit. & cap. 18. a med. Cum terræ sæpe fremitus, sæpe mugitus, sæpe motus prædixerint. Id. de Harusp. resp. sub fin. Factus in Piceno nuntiatur terræmotus horribilis. Lucret. l. 6. v. 585. quas exitus hic animai Disturbat urbes, & terræmotus oborius. Plin. l. c. c. 84. Maximus terræ memoria mortalium exstitit motus, Tiberii Cæsaris principatu.

TERRENUS, a, um, di terra, γεώδης, qui est e terra, terreus. Cic. 1. Tuscul. c. 18. extr. Corpora nostra terreno principiorum genere confecta. Virg. 11. Æn. v. 850. terreno ex aggere bustum. Liv. l. 38. c. 20. terreni colles. Id. lib. 33. c. 17. a med. campos terrenus, operique facilis. Vitruv. in præfat. l. 8. ad fin. Terrenus fructus escarem nutrit animalia. Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 39. terrena horrea formicarum. Id. 7. Met. v. 107. terrena fornaa. h. e. e lateribus coctis exstructa. Plin. l. 35. c. 12. a med. terrena vasa. h. e. fictilia. Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 10. leg. 1. In viam terrenam glaream injicere. Ovid. 15. Metam. v. 273. ubi terreno Lycus est epotus hiatu. ¶ Terrenum absolute, terra, campo, ager. Liv. l. 23. c. 19. Cum hostes nbarassent quidquid herbide terreni extra murum erat. Colum. l. c. c. 2. Genera terreni tria, campestre, collinum, montanum. Id. l. 3. c. 11. a med. Est eineis amicus etiam silex, cui superpositum est modicum terrenum. Plin. l. 9. c. 51. ad fin. Sepia in terreno parit inter arundines. ¶ Est etiam qui in terra degit, aut fit terrestris, terrestre, terreno, χερσαῖος. Cic. 2. de nat. Deor. c. 37. Bestiarum terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles. Lucan. l. 6. v. 400. Terrenus homo. Plin. l. 9. c. 57. extr. terreni vermes. Colum. l. 11. c. 1. sub fin. Per hos dies abstinent terrenis operibus religiosiores agricolæ. Plin. l. 3. c. 8. & l. b. 6. c. 17. Terrenum iter. per terra, non flumine, aut mari. & ibid. ad fin. Terrena demonstratio. h. e. explicatio mensurarum itineris terrestris. Stat. c. Theb. v. 403. terrena frigora membris ducere. h. e. nuda humo cubando sentire. Ovid. 7. Met. v. 438. terrena numina.

TERREO, es, rui, ritum, a. c. spaventare, spaurare, φοβέω, ταράττω, terrorem incutio, metum injicio, perterrefacio, turbo. Cic. Fam. c. ep. 16. circa med. Nec me iste terrent, quæ mihi a te ad timorem proponuntur. Id. pro Rosc. Amer. c. 24. Sua quemque malæ cogitationes conscientiæque animi terreat. Id. pro Planc. c. 35. in fin. Equestrem ordinem consul prescriptionis denuntiatione terrebat. Id. Parad. c. Eum tu hominem terreas istis mortis aut exsilii minis. Id. de Harusp. resp. c. 4. Urbem cæde incendiisque terreret. Phædr. l. 1. fab. c. v. 15. tigillum missum subito cadi motu sonoque terruit ranas. & fab. 11. v. 5. insueta voce terrere feras. Ovid. 14. Met. v. 817. Omnipotens tonitruque & fulgure terruit urbem. Propert. l. 4. el. 6. v. 47. Nec te, quod classis centenis remiget alis, Terreat. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 49. Ut si nostros depulsos loco vidisset, quo minus libere hostes insequerentur, terreret. Auct. Paneg. ad Constantin. c. cc. Illico obvius adfuisti, & præsentia tua, ne auderent transitum, terruisti. Sallust. in orat. Lepidi contra Sull. Vos metu gravioris servitii a repetunda libertate terremini. Velley. l. c. c. 120. extr. alicujus animum quatere atque terrere.

TERRESTER, stris, stre, & Terrestris, stre, terreno, terrestre, χερσαῖος, qui in terra, est, ad terram pertinens, terrenus. Cic. de Univ. c. 10. Animantium genera quatuor: unum cæleste, alterum aerium, tertium aquatile, terrestre quartum. Id. 2. de nat. Deor. c. 30. Ex admiratione rerum cælestium atque terrestrium. Id. Verr. 7. c. 27. sub fin. Unum hortuissent Apronium, terrestrem archipiratam. & Verr. 6. c. 58. Ut in Capitolio, hoc est in terrestri domicilio Jovis poneret. Plaut. Capt. 1. c. 86. Terrestris cœna est, multis oleribus. Flor. l. c. c. c. Ille rudis, ille pastorios populus, vereque terrester. h. e. qui terra tantummodo hactenos res gesserat. Plin. l. 10. c. 23. Coturnices, parva avis, & terrestris potius, quam sublimis. Nep. in Themist. c. c. Exercitus terrestres. forze di terra: opponuntur classibus. Id. in Alcib. c. 5. a med. Victi erant quinque prœliis terrestribus, tribus navalibus. Hirt. de B. Alexandr. c. 55. & 32. Plin. l. 5. c. 6. Terrestre iter. viaggio per terra: & navigationi oppositus.

TERREUS, a, um, di terra, γεώδης, qui e terra est, terrenus. Varr. l. 4. de L. L. c. 8. Sub muro terreo Carinarum. Id. l. 1. R. R. c. 14. Fosse & terreus agger. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 43. Planities erat magna, & in ea tumulus terreus satis grandis.

TERRIBILIS, le, spaventoso, orrendo, terribile, φοβερός, terrorem incutiens, terrificus, horrendus, formidabilis. Cic. pro Sext. c. 8. Alter, dii boni! quam teter incedebat! quam truculentus, quam terribilis aspectu? Id. Parad. c. a med. Mors terribilis est iis, quorum cum vita omnia extinguuntur. Sallust. in Catil. c. 58. Incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus (carceris) facies. Liv. l. 4. c. 56. Cum alia aliis terribiliora afferentur. Enn. apud Priscian. l. 8. pag. 840. Putsch. terribilis sonitus. Id. apud Cicer. 3. de Orat. c. 42. tumultus. Ovid. 1. Met. v. 147. noverca. Id. Heroid. ep. 9. v. 34. fera. Virg. 6. Æn. v. 277. Terribiles visu formæ. & vers. 299. terribili squalore Charon. Id. 12. Æn. v. 946. furiis accensus & ira terribilis. Stat. l. 3. silv. 3. v. 72. affatu tyrannus. ¶ verendus, venerabilis. Imp. Justinian. lib. 3. Cod. tit. 1. leg. 13. circa med. Cum terribiles in medio proponuntur Scripturæ, &c.

TERRIBILITER, adverb. terribilmente. Arnob. l. 2. pag. 57. Sonus cæli terribiliter concrepantis. Augustin. l. 12. Confession. c. 25. Terribiliter admonere.

TERRICOLA, æ, m. & f. ἐπιχθόνιος, qui terram habitat. Apul. de deo Socrat. Inter terricolas, cælicolasque. Lucil. apud Lactant. l. 1. c. 22. Terricolas Lamias, Fauni quas, Pompiliique Instituere Numæ. Al. leg. terriculas.

TERRICULA, æ, f. terriculamentum, terriculum. Afran. apud Non. c. 4. n. 319. Pertimuistis cassam terriculam adversarii. Lactant. de mortib. persecut. c. 16. a med. Terriculas tyrannicæ potestatis profligare. Minuc. Fel. in Octav. c. 37. Omnes suppliciorum terriculas illudunt. V. Terriculum.

TERRICULAMENTUM, ti, n. spauracchio, spaventacchio, larva, fantasma, μορμολύκειον, phantasma, spectrum terrorem incutiens. Apul. in Apolog. Noctium occursacula, bustorum formidamina, sepulcrorum terriculamenta. Sidon. l. 7. ep. 1. Prodigiorum terriculamenta.

TERRICULUM, li, n. spauracchio, spavento, idem quod terriculamentum, & terricula. Att. apud Non. c. 3. n. 244. Proinde hæc illa tua aufer terricula, atque animum iratum comprime. Liv. l. 5. c. 9. Sine tribunitiæ potestatis terriculis. Id. l. 34. c. 11. sub fin. Nullis minis, nullis terriculis se motos. ¶ Ipsis loca etiam ad Terricula, æ, pertinere possunt.

TERRIFICATIO, onis, f. terriculamentum. Vox est Nemes. c. c. n. 513.

TERRIFICO, as, a. 1. spaventare, idem ac terreo. Lucret. l. 1. v. 133. Et quæ res nobis vigilantibus obvia mentes Terrificet. Virg. 4. Æn. v. 210. Cæcique in nubibus ignes Terrificant animos. Stat. 7. Theb. v. 677. quid femineis ululatibus, inquit, Terrificas meritura viros?

TERRIFICUS, a, um, terribile, φοβερός, terrorem incutiens, terribilis, formidabilis. Virg. 5. Æn. v. 524. Seraque terrifici cecinerunt omine vates. Lucret. l. c. v. 620. Terrificas capitum quatientes numina cristas. Ovid. 1. Met. v. 179. terrifica cæsaries. Val. Flacc. l. c. v. 785. terrificum sacrum.

TERRIGENA, æ, m. & f. nato dalla terra, γηγενής, ex terra genitus. Cic. c. de Divin. c. 64. in Poeta. Terrigenam, herbigradam, domiportam, sanguine cassam, potius quam hominum more cocleam dicere. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 99. Donec terrigenæ (facinus mirabile!) fratres In se constrictas conseruere manus. h. e. nati ex dentibus serpentis ab Iasone satis. Adde epist. 6. v. 35. & Valer. Flacc. l. 7. v. 505. &c. Rursus Ovid. Met. 5. v. 325. Typhœus terrigena. Sil. l. 9. v. 306. terrigena exercitus. scil. gigantum. & Val. Flacc. l. c. v. 18. monstra terrigenum gigantum. Lucret. l. 5. v. 1410. Quam silvestre genus capiebat terrigenarum. h. e. primorum hominum. Apud Sil. l. 6. v. 254. terrigena est serpens. Adde Stat. 5. Theb. v. 506.

TERRIGENUS, a, um, e terra genitus. Tertull. l. 2. cont. Marcion. c. 12. Aquigena & terrigena animalia.

TERRILOQUUS, a, um, δεινολόγος, qui terrorem afferentia loquitur. Lucret. l. 1. v. 103. Terriloquis victus dictis desciscere quæres.

TERRIPAVIUM. } V. Tripudium.
TERRIPUDIUM. }

TERRISONUS, a, um, δεινοπαταγής, qui sono terret. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 109. Non terrisonus stridor venientis Aleni, &c.

TERRITIO, onis, f. spavento, paura, terrendi actio, terror. Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15. a med. Nuda ergo interrogatio, vel levis territio non pertinet ad hoc edictum.

TERRITO, as, a. 1. spaventare, δειματόω, frequenter terreo. Virg. 4. Æn. v. 187. Et magnas territat urbes. Liv. l. 8. c. 28. Minis territare. Plaut. Epid. 4. 1. 4. Pavor territat mentem animi. Id. Bacch. 4. 8. 44. Territare aliquem morte. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 6. ad fin. metu. & lib. 7. c. 63. supplicio. Quintil. declam. 12. c. 7. territare somnos. Stat. 3. Theb. v. 321. de fulmine, cælumque trisulca Territat omne coma.

TERRITORIALIS, le, ad territorium pertinens, ut Territoriales termini, Frontin. de limitib. pag. 47. Goes.

TERRITORIUM, ii, n. distretto, territorio, ἀγρός, χωρίον, ager circa oppidum. Varr. l. 4. de L. L. c. 4. Colonis locus communis, qui prope oppidum relinquitur, territorium: quod maxime teritur. Pompon. Dig. lib. 50. tit. 16. leg 239. sub fin. Territorium est universitas agrorum intra fines cujusque civitatis: quod ab eo dictum quidam ajunt, quod magistratus ejus loci intra eos fines terrendi, id est submovendi jus habent. Siculus Flaccus de condit. agror. pag. 3. Goes. Præmensumque quod universis suffecturum videbatur solum, territis fugatisque inde civibus, territoria dixerunt. & paulo post. Bellis gestis, victores populi terras omnes, ex quibus victos ejecerunt, publicavere, atque universaliter territorium dixerunt, intra quos fines jus dicendi esset. Frontin. de limitib. ibid. pag. 42. Territorium est quidquid hostis terrendi causa constitutum est. Servius ad Æn. 5. v. 755. Sulco ducto loca murorum designabant, aratrum suspendentes circa loca portarum: unde & territorium dictum est, quasi terribovium, tritum bubus & aratro. Ex his notationibus quænam præferenda sit, Voss. in Etymol. disputat. Cic. 1. Phil. c. 40. Quo quidem vomere portam Capuæ pæne perstrinxisti, ut florentis coloniæ territorium minueretur. Plin. l. 29. c. 6. Extra territorium abire.

abire. *Pallad. in Martio tit.* 10. *ante med.* Territorio Neapolitano in fundis meis.

TERRITUS, a, um, *spaventato, atterrito*, φοβηθείς, terrore affectus, exterritus. *Sallust. in Jug. c.* 42. Arma capere alii, alii se abdere, pars territos confirmare. *Justin. l.* 5. *c.* 3. *sub fin.* Hac denuntiatione territi, &c. *Senec. in Herc. Oet. v.* 700. pavido territa cultu, Fertur rapido regina gradu. *Phædr. l.* 1. *fab.* 15. *v.* 5. hostium subito clamore territus. *Virg. Æn.* 11. *v.* 699. subitoque aspectu territus hæsit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 115. territus hoste novo Cadmus. *& lib.* 2. *v.* 492. *vacca* metu venantum territa fugit. *Sallust. in fragm.* apud *Arusian. Mess.* & *Liv. l.* 7. *c.* 34. Territus animi. *Manil. l.* 5. *v.* 576. Altera si Gorgon veniat, non territus ire.

TERROR, oris, *m. spavento, gran paura, terrore*, φόβος, δέος, ἔκπληξις, magnus timor incussus: a *terreo*. *Cic. Tuscul.* 4. *c.* 8. *sub fin.* Terror est metus concutiens, ex quo fit, ut terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur. *Id.* 5. *de Fin. c.* 11. Feræ, sibi injecto terrore mortis horrescunt. *Sallust. in Jug. c.* 7. *a med.* Esse maximo terrori alicui. *Id. in fragm.* apud *Non. c.* 4. *n.* 534. In oppido ingens terror erat, ne munimenta madore infirmarentur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 13. Tantus terror incidit exercitui, ut, &c. *& lib.* 2. *c.* 14. Tantus repente terror invasit, ut, &c. *Id. l.* 7. *B. Gall. c.* 8. maximum terrorem inferre hostibus. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 23. *a med.* non mediocres terrores jacere atque denuntiare. *Liv. l.* 6. *c.* 41. ingentem terrorem afferre. *Id. l.* 3. *c.* 4. *ad fin.* Tantum terrorem incussere patribus, ut, &c. *Id. l.* 34. *c.* 28. Hostes adorti Romanos, in terrorem ac tumultum conjecerunt. *Id. l.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Æqui tantum Romæ terrorem fecere, ut tumultus ejus causa dictator diceretur. *Nep. in Attic. c.* 9. magnis terroribus vexari. *Cic. pro Font. c.* 11. *a med.* alicujus minis & terrore commoveri. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. *ad fin.* terrore coactus. *M. Cæl.* apud *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *ad fin.* exanimatus. *Lucan. l.* 3. *v.* 98. attonitus. *& lib.* 1. *v.* 487. percussus. *Senec. in Troadib. v.* 1136. terror attonitos tenet populos. *& vers.* 434. turbat atque agitat Phrygas. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 181. vulgi pectora terror habet. *Id.* 3. *Met. v.* 100. gelidoque comæ terrore rigebant. *Id.* 3. *de ar. am. v.* 477. terrore pallentes puellæ. *Id.* 4. *Fast. v.* 272. terrore pavens. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 21. Paucos ad terrorem ceterorum, affici verberibus jubet. *Sueton. in Calig. c.* 50. Vultum componere ad speculum in omnem terrorem ac formidinem. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 338. Nascetur vobis expers terroris Achilles. ¶ De metu deorum, & religione, δεισιδαιμονία, *Tacit. de Germ. c.* 40. *extr.* Arcanus hic terror, sanctaque ignorantia, quid sit illud, quod tantum perituri vident. ¶ De ipsa re, quæ terrori est, *Vellej. l.* 2. *c.* 4. *a med.* Post duos consulatus, duosque triumphos, & bis excisos terrores reipublicæ. *h. e.* duras Carthaginem & Numantiam. *Lucret. l.* 5. *v.* 40. ita ad satiatem terra ferarum Nunc etiam scatit, & trepido terrore repleta est Per nemura ac montes magnos. ¶ Ad illud *Virg.* 11. *Æn. v.* 357. Quod si tantus habet mentes & pectora terror: *Servius* adscribit, terrorem esse proprie, qui aliis infertur; metum, quem habent timentes: sed hoc loco terrorem pro metu *Virgilium* usurpasse.

TERROSUS, a, um, *pien di terra, terroso*, γεώδης, terram admixtam habens. *Vitruv. l.* 2. *cap.* 4. Arena terrosa. *& cap.* 6. *ad fin.* Terrosi montes.

TERRULA, æ, f. diminut. *Imp. Leo lib.* 10. *Cod. tit.* 15. In alienis terrulis nemo audeat, invitis dominis, opes abditas perscrutari. *h. e.* agellis. Agnoscitur etiam a *Priscian. l.* 3. *pag.* 615. *Putsch.*

TERRULENTE, adverb. terreno modo. *Prudent.* περὶ στεφ. 14. *in Rom. v.* 378. Rem spiritalem terrulente quærere. Al. leg. *terrulenter*.

TERRULENTUS, a, um, terrenus. *Prudent.* περὶ στεφ. 3. *de S. Laurent. v.* 196. Quod terrulentum ac sordidum, flammis necesse est decoqui. *Id. in præfat. Hamartig. v.* 5. Hic (*Cain*) terrulentis, ille (*Abel*) vivis fungitur. *h. e.* a terra natis, ut olera, & fruges.

TERSUS, a, um, *netto, forbito, terso*, ψηκτός, purus, nitidus, detersus: a *tergeo*. *Festus*: Tersum diem pro sereno dictum ab antiquis. *Plaut. Stich.* 5. 5. 4. Mulier bene cum laute, tersa, ornata, ficta est, infecta est tamen. *Ovid.* 2. *Met. v.* 736. ut tersis niteant talaria plantis. ¶ Metaphorice *Stat. in epist. præfixa libro* 2. *Silvar.* Vir optime, nec minus in judicio litterarum, quam in omni vitæ colore tersissime. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *post med.* Elegiæ mihi tersus atque elegans maxime videtur auctor Tibullus. *Plin. l.* 9. *ep.* 22. Si elegos ejus in manus sumpseris, leges opus tersum, molle, jucundum. *& lib.* 1. *ep.* 3. Præfationes tersæ, graciles, dulces. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *ante med.* Judicium acre tersumque.

TERSUS, us, m. *il forbire, o nettare*. *Apul. l.* 1. *Metam.* E promptuario oleum unctui, lintea tersui profer. *Id. in Apolog.* Petere aliquid tersui dentium.

TERTIADECIMANI, orum, milites legionis tertiædecimæ. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 27.

TERTIANUS, a, um, τριταῖος. *Tertiana febris*, quæ tertio quoque die recurrit, *terzana*: quæ & *tertiana* absolute dicitur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 10. Ne tertianas quidem febres, & quartanas divinas esse. *Petron. in Satyr. c.* 17. Tertianæ impetum timere. *Cels. l.* 3. *c.* 5. Quia tertiana timeri potest, exspectandus est dies tertius. *Plin. l.* 24. *c.* 19. Herba adalligata brachio tertianas arcere traditur. ¶ *Tertiani*, *orum*, tertiæ legionis milites. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 38. & 3. *Hist. c.* 24.

TERTIARIUS, a, um, tertiam alicujus rei partem recipiens. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Stannum tertiarium vocant, in quo duæ nigri plumbi portiones sunt, & tertia albi. ¶ *Tertiarius* absolute, triens, seu unciæ quatuor: quæ est tertia pars assis: & tam de pondere, quam de mensura dicitur. *Cato R. R. c.* 95. Summo bituminis tertiarium & sulfuris quartarium. V. *Quartarius*. ¶ *Tertiarium* quoque dicunt apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *circa med.* numerum octavum ratione numeri senarii, quia continet supra sex tertiam partem, nempe duo: Græca ἐπίτριτον. ¶ Præterea tertiarium vocat idem *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. *ante med.* trigonam figuram contignationis in tecto. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

TERTIATIO, onis, f. *il far una cosa per la terza volta*, τρίτωσις, operi alicujus ter repetitio. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *circa med.* Sint tres laborum ordines, ut unus primæ notæ, idest primæ pressuræ, oleum recipiat; alter secundæ, tertius tertiæ. nam plurimum refert non miscere iterationem, multoque minus tertiationem cum prima pressura.

TERTIATO. V. *Quartato*.

TERTIATUS, a, um, *fatto la terza volta*, tertio repetitus. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Campi uliginosi cum arati fuerint, circa solstitium iteratos esse oportebit, ac deinde circa Septembr. calendas tertiatos. ¶ *Tertiata verba*, tertio repetita, & imperfecte prolata: quod in perturbatione fieri solet. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tremensque & exsangui colore lurida, tertiata verba semianimi voce substrepens, sic ad illas ait.

TERTICEPSOS. V. *Bicepsos*.

TERTIO, as, a. 1. *fare per la terza volta*, opus aliquod tertio repeto. *Colum. l.* 11. *c.* 4. *a med.* Jugerum talis agri commode proscinditur operis duabus, una iteratur, tertiatur dodrante operæ. *Pallad. in Septembr. initio.* Ager pinguis tertia vice arabitur: quamvis humido anno possit & autea tertiari.

TERTIO, & Tertium, *la terza volta*, τὸ τρίτον, tertia vice. *Terent. Eun.* 3. 3. 24. Non hercle veniam tertio. *Cic. pro Dejot. c.* 14. Ille iterum, ille tertio, auctionibus factis, pecuniam dedit, qua ad bellum uteretur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 59. Nemo est, qui sæpe jactans, Venerium jaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum ac tertium. *Cato* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. Veniunt iterum atque tertium tumultuosius. *Plin. l.* 24. *c.* 12. Idque iterum tertiumque. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 43. Circumvallare Pompejum instituit, hæc spectans: quod angusta re frumentaria utebatur, *&c.* simul ut pabulatione Pompejum prohiberet, *&c.* tertio ut auctoritatem minueret. *Cels. l.* 4. *c.* 4. *ad fin.* Sanguis mittendus est iterum tertioque, & quotidie paulum aliquid. *Liv. l.* 23. *c.* 9. *ad fin.* Tuam doleo vicem, cui ter proditæ patriæ sustinendum est crimen: semel, cum defectionis ab Romanis; iterum cum pacis cum Annibale auctor fuisti; tertio hodie. *Id. l.* 3. *c.* 11. Consules creati Q. Fabius Vibulanus tertium, & L. Cornelius Maluginensis. *& cap.* 67. Satis honorum, satis superque vitæ erat: mori consulem tertium oportuit. ¶ *Varro* apud *Gell. l.* 10. *c.* 1. distinguit inter *tertio*, *quarto*, & *tertium*, *quartum*, ut in *Quarto* & *Quartum* dictum est. Narrat autem *Tiro Tullius ibid.* cum Pompejus ædem Victoriæ dedicaturus, suum nomen & honores inscribi vellet, dubitatum fuisse, *tertio* ne *consul*, an *tertium* scribendum esset: cumque alii hoc, alii illud præferrent, interrogatum Ciceronem judicare de viris doctis veritum esse, ne quorum opinionem improbasset ipsos videretur improbasse. itaque persuasisse, ut *tert.* scriberetur. Hæc *Tiro*. V. *Secundum in fin.* ¶ Ceterum *tertium* & *quartum* prætor aut consul in veterib. monumentis frequens est. Primo Inscriptio in corpore *Gruteri*. M. Agrippa L. F. Cos. tertium fecit. *Frontin. de aquæduct. artic.* 10. Cum Agrippa jam tertium consul fuisset. *In monum. Ancyr.* apud *Gruter. pag.* 230. Consul quintum: consul undecimum: Tribunicia potestate duodecimum: consul tertium decimum. *Tertio* & *septimo* consul dicere olim *L. Cælius Antipater*, & *Q. Claud. Quadrigar.* apud *Gell. loc. cit.* item *Plin. in Paneg. c.* 60. ¶ *Tertio* pro ter, *tre volte*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 11. Parietes tertio prius debebis obducere, ut tectorium sine corruptione suscipiant. Adde *Trebell. Poll.* cujus verba V. in *Secundo*.

TERTIOCERIUS. V. *Secundocerius*.

TERTIUM, adverb. V. *Tertio*.

TERTIUS, a, um, *terzo*, τρίτος, proximus a secundo. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 22. Si quod sit in obscenitate flagitium, id aut in re esse, aut in verbo: nihil esse tertium. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 20. *circa med.* Mancipia vænibant tertiis Saturnalibus. *h. e.* tertio die Saturnaliorum. *Cæs. initio de B. Gall.* Gallia est divisa in partes tres: quarum unam incolunt Belgæ, aliam Aquitani, tertiam Celtæ. *Gell. l.* 9. *cap.* 4. *ante med.* Sauromatas cibum capere semper diebus tertiis, medios abstinere. *ogni tre dì*, tertio quoque die. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) *ante med.* Syllaba proxima extremæ, aut ab ea tertia. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 28. sic ab Jove tertius Ajax. *h. e.* filius Telamonis, qui patrem habuit Æacum, avum Jovem. *& lib.* 14. *v.* 237. Tertius e nobis. *Id.* 4. *Fast. v.* 584. Nupta Jovis fratri tertia regna tenet. *h. e.* Inferos. *Id.* 2. *Trist. v.* 53. tertia numina. *h. e.* dii Inferi. *Plin. l.* 31. *c.* 2. *ad fin.* Tertio die, quam quis biberit. *tre dì dopo che*. & alter *Plin. l.* 4. *ep.* 27. Tertius dies est, quod audivi recitantem Augurinum. *sono tre dì che*, &c. ¶ *Tertiæ*, tertiæ partes. *Plin. l.* 33. *c.* 9. *a med.* Miscentur argento tertiæ æris Cyprii. *Id. l.* 34. *c.* 5. Quibus ex fœdere tertias prædæ R. populus præstabat. *Id. l.* 7. *c.* 12. *a med.* Spinther secundarum (*partium*) tertiarumque Pamphilus. V. *Pars*. ¶ *Ad tertias decoquere* aliquid interdum est ita coquere, ut duabus partibus consumptis, una supersit: interdum ut una consumpta, duæ restent. *Plin. l.* 21. *c.* 18. *a med.* Junci radix in tribus heminis aquæ decocta ad tertias, tussi medetur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *ad fin.* Aquam ad tertiam partem decoquere. *Colum. l.* 12. *c.* 20. Cum ad tertias subsederit coctura. *& cap.* 25. & 38. *sub fin.* Succum in ter-

tertiam partem decoquere. ¶ *Tertia* nomen filiæ, quæ tertio loco nascebatur, ut *prima* & *secunda*, quæ ante illam. tametsi non semper is ordo servabatur. Hinc jocus *Ciceronis* apud *Macrob. l. 2. c. 2. Saturnal.* Servilia mater M. Bruti minimo pretiosum fundum emerat a Cæsare, subjiciente hastæ bona civium. Et dicebatur is cum illa consuetudinem habere, simulque cum filia ejus Junia Tertia. Tunc *Cicero*: Quo melius emptum sciatis, comparavit. Servilia hunc fundum Tertia deducta. *h. e.* tertia parte pretii detracta, & Tertia filia perducta.

TERTIUSDECIMUS, a, um, *terzodecimo*, *decimo terzo*, τρισκαιδέκατος, decimus tertius. *Colum. l. 6. c. 36.* & *Plin. l. 8. c. 44.* Mense tertiodecimo. *Cels. l. 3. c. 4. a med.* Tertiusdecimus dies. *Tacit. 1. Ann. 2. 37.* Tertiadecima legio.

TERTIUSVICESIMUS, a, um, *vigesimoterzo*, εἰκοστὸς τρίτος, vicesimus tertius. *Gell. l. 17. c. 7.* Nigidius in tertiovicesimo grammaticorum commentariorum.

TERTULLA, æ, f. videtur esse diminutivum a *Tertia* (quod est nomen filiæ, ut in *Tertia* dictum est) blandiendi causa usurpatum. *Cic. Attic. l. 14. ep. 20.* Tertullæ nollem abortum.

TERTULLIANUS, i, m. Τερτυλλιανὸς, Scriptor Ecclesiasticus, patria Carthaginiensis, multa scripsit, quæ extant, stilo aspero, & ut ita dicam, salebroso, novatis insolenti deductione verbis, & phrasi sæpe impedita, & obscura; non tamen sine veteris probæque eruditionis ornamentis. Floruit sub Severo, & Caracalla. *Lactant. l. 5. c. 1. ad fin.* Septimius Tertullianus fuit omni genere litterarum peritus, sed in eloquendo parum facilis, & minus comptus, & multum obscurus fuit.

TERTUS, a, um, idem ac tersus apud Ver. *Varro* apud *Non. c. 2. n. 847.* Atrei terta niter galea. *Id. ibid.* Alii sunt circumtonsi, & terti, atque unctuli, ut mangonis esse videantur servi.

TERTYLLIANUS, *vel* Tertullianus JCtus circa tempora Alexandri Severi, memoratur ab *Ulpian. Dig. lib. 29. tit. 2. leg. 30. ad fin.* scripsitque libros Quæstionum, & de castrensi peculio.

TERTYLLIANUS, *& Latino more* Tertullianus, a, um, ad Tertyllum, seu Tertullum pertinens, quod est nomen viri proprium. Senatus consultum Tertyllianum (de quo est titulus ult. *lib. 38 Digest.*) dictum ab Ovinio Tertyllo, matres ad legitimam filiorum hereditatem admittit, ut docet etiam *Martian. lib. 36. tit. 1. leg. 34.*

TERVENEFICUS, m. maxime veneficus. *Plaut. Bacch. 4. 7. 15.* Ut perpruriscetur tecum, terveneficæ.

TERUNCIA. V. vocem sequent.

TERUNCIUS, ii, m. nomen, quo olim quadrans vocabatur, quia tres uncias continet, quæ est quarta pars assis. *Plin. l. 33. c. 3. circa med.* Quadrans antea teruncius vocatus a tribus unciis. Al. leg. *teruncis*, sed invito *Harduino*. *Varr. l. 4. de L. L. c. penult.* Teruncius a tribus unciis, sembellæ quod valet dimidium: & est quarta pars, sicut quadrans, assis. ¶ Mansit in usu loquendi ad significandum exiguum nummum, aut minimam pecuniæ summam. *Cic. Attic. l. 6. ep. 2. ante med.* Omnino nullus in imperio meo sumptus factus est: nullus, inquam, ne teruncius quidem. *Id. 3. de Fin. c. 14.* Interit magnitudine maris Ægæi stilla muriæ: & in divitiis Crœsi teruncii accessio. *Apul. in Apolog.* Dos erat a creditore omnis ad teruncium pridie sumpta. *sino all' ultimo folda.* & *Plaut. Capt. 3. 1. 17.* Neque ridiculos jam teruncii faciunt. *non estimano un folto*, nanci, Bocci faciunt. ¶ Quarta pars alicujus summæ. *Cic. Attic. l. 7. ep. 2. ante med.* Fecit palam (*heredem*) te ex libella, me ex teruncio. Al. leg. *teruncia*, ut *semuncia*.

TESCA, *&* Tesqua, orum, n. Varro ait, esse loca augurio designata: Opilius Aurel. loca consecrata ad augurandum: libri autem Pontific. docent, sancta loca esse undique septa. in his enim scriptum est: templumque, sedemque, tescumque, sive deo, sive deæ dedicaverit, uti eos accipias volentes propitiosque. Hostius belli Istrici l. 1. Per gentes altas ætherias & tesca volabis, Templa antiqua deum. Cicero vero aspera, difficilia aditu dixit, cum ait: loca aspera, tesca tuor. Accius in Philocteta: Quis tu es mortalis, qui in deserta, & tesca te apportas loca? Hactenus ex *Festo*. *Varro* quoque *l. 6. de L. L. c. 2.* Loca quædam agrestia, quod alicujus dei sunt, dicuntur tesca. *& infra*, post allata verba *Accii*: Qui tesca dixit, non erravit: neque ideo quod sancta, sed quod ibi mysteria fiunt, ac tuentur (*h. e. curantur.*) tuesca dicta, post tesca. Hæc *Varronis* notatio minus placet his, qui ducunt a δασυνος, & per syncop. δάσκος, valde umbrosus: a δασύς, spissus, & σκιά, umbra. Nam præter *Ciceron.* & *Accium* modo allatos, *Horat.* quoque & *Lucan.* tesca intelligunt loca umbrosa, aspera, inculta, deserta, inamœna. *Glossæ*: Tesqua, τραχυτόποι, καὶ τόχοι, καὶ ἄγονοι τόποι. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 19.* nam quæ deserta & inhospita tesca Credis, amœna vocat qui mecum sentit. *Lucan. l. 6. v. 41.* Amplexus fines, saltus, nemorosaque tesca, Et silvas. *Tesqua* multi leg. hic, & apud *Horat.* Sic *Apul. in Florid. n. 11.* (*al. l. 2.*) Nullus in tesquis suis fructus est, sed infelix lolium, &c. & *n. 17.* (*al. l. 3. sub fin.*) Merulæ in remotis tesquis fringultiunt.

TESSELLA, æ, f. *tassello*, *tassellotto*, *quadretto*, *pezzetto*, *assicina*, *ἀβάκιον*, ψῆφος, tesserula, quævis res formam habens quadratam: cujusmodi sunt lapides, aut laterculi, quibus pavimenta sternuntur: aut tabellæ, quæ infruuntur ornatus gratia. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. penult.* Vidisse se in balneo tessellas, quibus solum erat stratum, alteram ab altera separari iterumque committi. *Juvenal. sat. 11. v. 131.* nulla uncia nobis Est eboris, nec tessellæ, nec calculus ex hac Materia. *Plin. l. 37. c. 10.* Androdamas argenti nitorem habet, ut adamas, quadrata, semperque tessellis similis. *Id. l. 17. cap. 16.* Exempta cortici tessella, surculo a latere plano adigendo.

TESSELLARIUS, ii, m. ψηφοθέτης, qui tessellas facit, & inserit. *Imperat. Constantin. lib. 13. Cod. Theodos. tit. 4. leg. 2.* Tessellarii, aurifices, specularii, &c.

TESSELLATIM, adverb. tessellarum modo, ut Tesselatim concidere, *Apic. l. 4. c. 3.* & *lib. 7. c. 9.*

TESSELLATUS, a, um, *scaccato*, tessellis, idest parvis quadratis lapillis compositus, ut *pavimentum tessellatum*, quod etiam *sectile* dicitur, quoniam in particulas sectum est. *Sueton. de Cæs. c. 46.* Munditiarum, lautitiarumque studiosissimum multi prodiderunt, quamvis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus tessellata & sectilia pavimenta circumtulisse.

TESSELLO, as, a. 1. tessellis sterno, ψηφοθετέω. *Inscript.* apud *Maffejum in Museo Veronen. pag. 208.* Eusebia cum suis tessellavit P. CXX.

TESSERA, æ, f. *cubo*, *dado*, κύβος, figura Geometrica constans sex lateribus: a τέσσαρα Ionice pro τέτταρα, quatuor, quia undique quadrata est. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 5. a med.* Fit, tribus dimensionibus impletis, corpus solidum, qualis est tessera, quæ cubus vocatur. ¶ Item frustum ligni, panni, aut lapidis, plerumque quadrata figura, ad quippiam ornandum, ad insitionem, ad pavimenta sternenda: quæ & *tesserula*, & *tessella* dicitur, *tassello*, *quadretto*, *pezzetto*. *Plin. l. 35. c. 9. de Zeuxide.* Opes tantas acquisivit, ut in ostentatione earum, Olympiæ auriis litteris in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentarit. *Id. l. 36. c. 25. de subdial.* Tunc nucleus crassior sex digitos induci, & ex tessera grandi, non minus alta duos digitos, &c. *de quadri.* V. Sectilis. *Pallad. l. 1. tit. 9. in fin.* Æstivæ mansiones vel testaceum accipiant pavimentum, vel tesseras, aut scutulas, &c. *Id. in Mart. tit. 25. ad fin.* Ficus virides servari possunt, singulæ intra viridem cucurbitam clausæ, locis unicuique cavatis, & item tessera, quæ secatur, inclusis. ¶ Tabella brevis est in illo *Justini l. 3. c. 5. a med.* Tantum ardorem militibus injecit, ut non de salute, sed de sepultura solliciti, tesseras insculptis suis & patrum nominibus, dextro brachio deligarent, ut ex indicio titulorum tradi sepulturæ possent. ¶ *Tessera hospitalis*, significabat jus hospitii. Mos erat dari hospitibus abeuntibus tesseram dimidiatam, qua si redirent, conferendo cum altera dimidia, agnosci possent, & ut veteres hospites admitterentur, ut in *Hospitalis* dictum est. *Plaut. Pœn. 5. 2. 86. Agorast.* Ego sum ipsus, quem tu quæris. *Pœn.* Si ita est, tesseram si vis hospitalem, eccam, attuli. *Agorast.* Agedum huc ostende. Est par probe. nam habeo domi. *Id. Cistell. 2. 1. 27.* Hic apud nos confregisti tesseram. *h. e.* hospitii jus violasti. ¶ *Tessera militaris*, tegula, taleola, seu tabella, symbolum discernendis sociis ab hostibus, & exploratoribus, significandis jussis imperatoris, obeundis vigiliis, &c. quæ & *signum mutum* dicitur. erat enim *vocale*, cum verba, aut sonus adhibebantur, σύνθημα, σύμβολον. Ejus inventorem *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Palamedem facit, Trojano bello. *Virg. 7. Æn. v. 637.* Classica jamque sonant: it bello tessera signum. Ubi *Servius*: Symbolum bellicum, quod ad pugnam eeuntibus datur: scilicet propter confusionem, ut fuit in exercitu Marii *Lar deus*, in Syllæ *Apollo Delphicus*, in Cæsaris *Venus genitrix*. & *Sil. l. 15. v. 478.* tacitum dat tessera signum, Dimissa in colles pugna silvasque feruntur. *Id. l. 7. v. 347.* discurrit tessera castris, Jussaque docent, quæ sint properanda, &c. *Stat. 10. Theb. v. 17.* dat tessera signum Excubiis: positæque vices. *Liv. l. 27. c. 46.* Tessera per castra ab Livio consule data erat, ut tribunus tribunum, centurio centurionem, eques equitem, pedes peditem acciperet. Adde *lib. 7. c. 35.* & *36.* & *lib. 9. c. 32.* *Stat. 7. Theb. v. 236. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 331.* & *Sueton. in Galb. c. 6.* Simile est illud *Pomponii Dig. lib. 1. tit. 2. leg. 2. a med.* Q. Fabius ad Carthaginienses missus legatus, cum essent duæ tesseræ positæ, una pacis, altera belli, arbitrio sibi dato, utram vellet, referret Romam; utramque sustulit: & ait, Carthaginienses petere debere, utram mallent accipere. V. *Gel. lib. 10. c. 27.* ubi eandem rem, sed paulo aliter, narrat. ¶ *Tessera frumentaria*, aut *nummaria* fuit, qua exhibita, unusquisque frumenti, aut pecuniæ certam summam a præfecto annonæ accipiebat: similis iis, quas hic Patavini vocant *bolli*. Ea dabatur pauperioribus levandæ inopiæ. *Sueton. in Aug. c. 40.* Ne plebs frumentationum causa frequentius a negotiis avocaretur, ter in annum quaternum mensium tesseras dare destinavit: sed desideranti consuetudinem veterem, concessit rursus, ut sui cujusque mensis acciperet. & *cap. 41. extr.* Frumentum in annonæ difficultatibus sæpe levissimo, interdum nullo pretio, viritim admensus est, tesserasque nummarias duplicavit. Adde *in Ner. c. 11. sub fin.* & *Juvenal. sat. 7. v. 174.* Similis est his illa *Martialis l. 8. epigr. 78.* Nunc dat spectatas tessera larga feras. *h. e.* in theatris missilibus jaciebantur & tesseræ, quæ quibus contigissent, nobilem aliquam feram consequebantur. ¶ Denique *tesseræ lusoriæ* sunt cubi ossei, vel lignei, punctis distincti, quibus in alveolum jactis luditur, *dadi*. *Gell. l. 2. c. 2.* Κύβος est figura ex omni latere quadrata: quales sunt, inquit M. Varro, tesseræ, quibus in alveolo luditur. ex quo ipsæ quoque appellatæ κύβοι. *Cic. 2. de Divin. c. 41.* Quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras. quibus in rebus temeritas & casus, non ratio nec consilium valet. *Petron. in Satyr. c. 33.* Sequebatur puer cum tabula terebinthina, & crystallinis tesseris. *Terent. Adelph. 4. 7. 21.* Ita vita est hominum, quasi cum ludas tesseris. Si illud, quod maxime opus est jactu, non cadit, illud quod cecidit forte, id arte ut corrigas. *Martial. l. 14. epigr. 17.* Hic mihi bisseno numeratur tessera puncto. Adde *Ovid. 3. de ar. am. v. 354.* & *lib. 2. Trist. v. 475.* ¶ Discrimen

crimen duplex inter tesseras & talos ostendit *Martial. citat. lib.* 14. *epigr.* 15. Non sim talorum numero par tessera, dum sit Major, quam talis, alea sæpe mihi. *& lib.* 4. *epigr.* 66. Supposita est blando nunquam tibi tessera talo. Adde *lib.* 14. *epigr.* 1. Est autem unum discrimen, quod pluribus talis ludebant, quam tesseris: alterum, quod major erat alea, & majus periculum in tesseris, quam in talis. Adde tertium, quod talorum alia erat figura, alia tesserarum, ut in utrorumque descriptione videre est. ¶ Quia in utroque ludo jactus est, & utrobique fortuna dominatur, aliquando promiscue ponuntur. *Senec. in apocolor. sub fin.* Æacus jubet illum alea ludere pertuso fritillo. Et jam cœperat fugientes semper tesseras quærere, & nihil proficere. Nam quoties missurus erat resonante fritillo, Utraque subducto fugiebat tessera fundo: Cumque recollectos auderet mittere talos, Decepere fidem. ¶ Illud *Petron. in Satyr. c.* 81. Cujus anni ad tesseram venerunt: *Burmann.* interpretatur, qui multum processit ætate, & puer vetulus jam factus est. Senes autem talis & tesseris delectantur, ut ait apud *Cic. de Senect. c.* 16. *extr.*

TESSERARIUS, a, um, ad tesseras pertinens. *Ammian. l.* 14. *c.* 6. *circa med.* (*al. cap.* 16. *ad fin.*) & *lib.* 28. *cap.* 4. *a med.* (*al. cap.* 12. *ad fin.*) Tesseraria ars. *h. e.* ludendi tesseris. ¶ *Tesserarius*, & *tesseraria*, tesserarum faciendarum artifex. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 644. *n.* 8. Antistiæ Ɔ. L. Delphidis Tesser. Lignar. sodalicii Marmorarior. ¶ In militia *tesserarius* est, qui acceptam ab imperatore, aut tribuno tesseram per contubernia nuntiabat, ut *Veget. de re milit. l.* 2. *c.* 7. docet. *Tacit.* 1. *Histor. c.* 25. Barbius Proculus tesserarius speculatorum. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 550. *n.* 2. Cn. Laudius Cn. Fil. Fal. Thallus, tesserarius in Leg. III. Ital. *Alia*, *pag.* 365. *n.* 6. C. Arrio C. F. Cor. Clementi, singulari Præfectorum Pr. tesserario, &c. *Alia*, *pag.* 1108. *n.* 7. C. Galerio C. Lib. Agathon. tesserario Coh. XII. Præt. militum.

TESSERULA, æ, f. συνθημάτιον, parva tessera. Speciatim dicitur de tabella suffragiorum. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 5. *in fin.* Ad tabulam cum diriberent, quendam deprehensum tesserulas conjicientem in loculum: eum ad consulem tractum a fautoribus competitorum. ¶ Item de symbolo, seu signo frumentario, quod qui ad Præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant mensuram. *Pers. sat.* 5. *v.* 74. scabiosum tesserula far Possidet. ¶ Tesserulæ item dicebantur exigui quidam, & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pavimenta sternebantur, quæ ob eam rem tessellata dicebantur. *Lucil.* apud *Cicer. in Orat. c.* 44. Quam lepide lexeis compostæ, ut tesserulæ omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato!

TESTA, æ, f. *vase di terra cotta*, *coccio*, ὄστρακον, κεράμιον, nomen generale cujuscumque vasis fictilis cocti, ut vasa escaria, & vinaria, lucernæ, urceoli, calices, &c. quasi *tosta*, a torreo. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 6. Si Prometheus, cum mortalibus ignem dividere vellet, a vicinis cum testa ambulans carbunculos corrogaret. *Virg.* 1. *Georg. v.* 391. testa cum ardente viderent Scintillare oleum. *Plin. l.* 31. *c.* 10. *ante med.* Nitrum uritur in testa opertum, ne exsultet. *Auct. Moreti*, *v.* 50. infert Inde foco testisque tegens superaggerat ignes. *Horat. sub fin. ep.* 2. *l.* 1. Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 29. At tibi læta trahant Samiæ convivia testæ. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 89. Antipolitani nec quæ de sanguine thynni Testa rubet. *& lib.* 7. *epigram.* 52. Et Libyco fici pondere testa gravis. *Plin. lib.* 14. *c.* 4. *sub fin.* pretium vini singulis testis millia nummum. *h. e.* amphoris. *Horat. l.* 1. *od.* 20. *v.* 2. vinum Græca quod ego ipse testa conditum levi. *h. e.* cado, aut dolio. Sic *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 695. mihi fundat avitum Consulibus priscis condita testa merum. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 20. *v.* 32. Accipiat manes parvula testa meos. *h. e.* olla, urna sepulcralis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 48. junctaque testa viæ. *h. e.* dolium curtum (ut ait *Lucret. l.* 4. *v.* 1020.) ad mejendum. De urceo olcario. *Id. l.* 12. *epigr.* 64. & *lib.* 3. *epigr.* 7. De testarum suffragio V. *Ostracismus.* ¶ Item lateres cocti, & imbrices, *mattoni*, *tegole*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 3. *circa med.* Lapide aut testa substerni oportet caprile, quo minus sit uliginosum ac lutulentum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *ad fin.* De ipsa autem testa, si sit optima, seu ad structuram, statim nemo potest judicare, quod in tempestatibus, & æstate, in tecto cum est collocata, tunc si firma est, probatur. Adde *lib.* 7. *c.* 1. & 4. *Auson. in Parentalib. n.* 11. *v.* 9. ¶ Item genus quoddam crotalorum fictilium, vel e testis piscium, de quibus infra: qui in quibusdam saltationibus pulsabantur. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 170. audiat ille Testarum crepitus cum verbis. *Sueton. in Ner. c.* 20. *ad fin.* Adolescentulos equestris ordinis, & quinque amplius millia e plebe robustissimæ juventutis undique elegit, qui divisi in factiones plausuum genera condiscerent (bombos, & imbrices, & testas vocabant) operamque navarent cantanti sibi. ¶ *Testæ* sunt & ipsa fragmenta vasorum fictilium: item lapidis, aut ossis, *greppo*, *coccio*, *rottame*, *scheggia*. *Sisenn.* apud *Non. n.* 1. *n.* 433. Dissipatis imbricum fragminibus, ac testis tegularum. *Ovid. Met.* 8. *v.* 661. & *Martial. l.* 2. *epigr.* 43. mensæ sed erat pes tertius impar: Testa parem fecit. *Plin. l.* 32. *c.* 8. *circa med.* & *lib.* 36. *c.* 25. Testis cadi salsamentarii tusis cum axungia. *Id. l.* 35. *c.* 3. *a med.* Testa trita colorare lineas. *Id. l.* 36. *c.* 22. Lapides aspergine, & gelu, pruinisque rumpuntur in testas. *Cels. l.* 6. *c.* 9. *a med.* Bacca hederæ conjecta in foramen, dentem findit: isque per testas excidit. Adde *lib.* 7. *c.* 12. *sect.* 2. *Propert. l.* 4. *el.* 7. *v.* 46. *Tacit. l.* 5. *Hist. c.* 6. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 270. & *Pers. sat.* 3. *v.* 61. De ipso osse *Cels. l.* 8. *c.* 16. Neque in cubito tantum, sed in omnibus quoque membris longis, quæ per articulum longæ testæ junguntur. ¶ De macula in cute testæ colorem referente. *Plin. sub fin. l.* 26. Mastos illita aufert testas in facie. Ita *Hardnin.* ex suis MSS. omnib. Alii *cicatr.* ¶ Præterea *testa* est operimentum durum simul & fragile multorum piscium, & quorundam animalium, ut ostreorum, cochleæ, &c. *guscio*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. *a med.* Genere fluitantium beluarum, partim ad saxa nativis testis adhærentium. *Plin. l.* 32. *c.* 6. Ostrea nigra & carne & testa. *& cap.* 7. Muricum, vel purpurarum testæ. *& cap.* 10. *ante med.* sepiarum. *Id. l.* 30. *c.* 8. Cochleæ exemptæ testis. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 13. testam vocat etiam corneam vestem testudinis. ¶ Metonymice dicitur de ipsis ostreis, aliisque piscibus testam habentibus, *pesce armato*. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 31. Sed non omne mare est generosæ fertile testæ. ¶ Metaphorice de glacie, *ghiaccio*. Vetus epigramma (quidam tribuunt C. *Jul. Cæsari*) apud *Pithœum p. m.* 88. Thrax puer astricto glacie dum ludit in Hebro, &c. Abscidit tenerum lubrica testa caput. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 37. Vidimus ingentem glacie consistere pontum: Lubricaque immotas testa premebat aquas. Est qui leg. *crusta*. ¶ Item de calvaria, *cranio*. *Auson. epigr.* 72. Abjecta in triviis inhumati glebra jacebat Testa hominis, nudum jam cute calvitium. *Prudent.* περὶ στεφ. *ult. de S. Romano*, *v.* 761. Comam, cutemque verticis revulserat A fronte tortor, nuda testa ut tegmine Cervicem ad usque dehonestaret caput. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 1. *c.* 1. Pati aliquid membranam cerebri dixerunt, alii eam, quæ testam circumtegit. *& lib.* 2. *c.* 1. *ad fin.* Anatresim testæ faciendam.

TESTABILIS, le, adject. *chi può esser testimonio*, qui jus habet testimonii dicendi. *Gell. l.* 6. *c.* 7. ex *lege Horatia*. Jus testimonii dicendi ei tribuitor, testabilisque una omnium feminarum ut sit, datur.

TESTACEUS, a, um, *di terra cotta*, ὀστράκινος, ὀστρακώδης, qui e testa, h. e. fictili cocto, vel integro, vel tuso factus est. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *ad fin.* testacea structura, & lorica. *& lib.* 7. *c.* 4. *ad fin.* & *Colum. l.* 1. *c.* 6. testaceum pavimentum. *Plin. l.* 20. *cp.* 46. & 48. testaceum opus. ¶ Item testæ colorem habens. *Plin. alter l.* 37. *c.* 7. Gemmæ melleæ & testaceæ. *Id. l.* 15. *c.* 25. Signinæ piræ, quas alii a colore testacea appellant. ¶ *Testaceum* absolute testaceum opus, h. e. testa tusa & calce mixta. *Plin. l.* 36. *c.* 22. *a med.* Uliginose, & ubi salsugo vitiat, testaceo sublini utilius. *Pallad. l.* 6. *tit.* 11. Sex digitorum testaceum superfundemus, & frequentes virgis verberabimus, ne rimis possit aperiri. ¶ *Testaceus*, testa, h. e. crusta dura & fragili obductus, ut cochlea, ostrea, *che ha guscio*. *Plin. l.* 32. *c.* 5. *sub fin.* Pastinacam, & omnia testacea modice collui in cibis, quia saporis gratia perit. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 55. *extr.* Insectorum omnium, & testacei operimenti, oculi moventur.

TESTAMEN, inis, n. *testimonio*, idem quod testimonium. *Tertull. carm. advers. Marcion.* 3. *c.* 4. Hoc testamen erat virtutis.

TESTAMENTARIUS, a, um, *testamentario*, ad testamentum pertinens. *Cic.* 3. *Verr. c.* 42. Testamentaria lex. *h. e.* quæ quippiam cavet circa testamenta. *Plin. lib.* 35. *cap.* 2. *a med.* Adoptione testamentaria Salutiones irrepentes Scipionum nomini. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 130. Testamentariæ hereditates. *h. e.* quæ ex testamento proveniunt. ¶ *Testamentarius*, absolute, qui testamentum conscribit, & consignat, *notajo*. *Ulpian. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 9. *ante med.* Si testamentarius contra voluntatem testatoris conditionem detraxit, vel mutavit. Adde *lib.* 29. *tit.* 6. *leg.* 1. & *lib.* 36. *tit.* 1. *leg.* 3. *in fin.* ¶ Item qui testamenta falsa conficit, διαθηκοπλάστης. *Cic.* 3. *Offic. c.* 18. Neque enim de sicariis, veneficis, testamentariis furibus, peculatoribus hoc loco disserendum est.

TESTAMENTUM, i, n. *testamento*, διαθήκη, declaratio ultimæ nostræ voluntatis. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit.* 1. *leg.* 1. Testamentum est voluntatis nostræ justa sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit. Est a *testamen*, quod a *testor*, ut a *moneo monimen*, unde *monumentum*; a *doceo documen*, unde *documentum*, & similia, in quibus semper *mentum* est vocis productio. Quare merito *Gellius l.* 6. *c.* 12. Servium Sulpitium JCtum reprehendit, quod testamentum compositum dixerit a mentis contestatione. Quid, inquit Gellius, calceamentum, quid paludamentum, quid pavimentum, quid vestimentum, quid alia mille per hujuscemodi formam producta? etiam ne ista composita dicemus? *Cic.* 3. *Verr. c.* 43. Testamentum facere. *Id. de Harusp. resp. c.* 20. conscribere. *Id. pro Cluent. c.* 11. mutare. *Id.* 2. *Phil. c.* 42. *sub fin.* irritum facere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 57. rumpere. *Id. pro Cluent. c.* 14. obsignare. *Id.* 7. *Fam. ep.* 21. Testamenti factionem habere. *Id. Phil.* 14. *c.* 3. Subjicere testamenta. *falsificare*. & *Parad.* 6. *c.* 1. testamentum supponere. (*eod. sensu.*) *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 9. Testamenta resignare. *aprire*. *Nepos in Attic. c.* 5. Testamento aliquem adoptare. *Justin. l.* 5. *c. ult.* Regnum alicui testamento legare. *Cic.* 4. *Verr. c.* 18. *sub fin.* Hereditas, quæ venerat testamento. *Id.* 3. *Offic. c.* 24. Testamento aliquid alicui relinquere. *Id.* 2. *de Fin. c.* 31. *a med.* Testamento cavere aliquid. *ordinare*, *e prescrivere qualche cosa*. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Testamentum nuncupare. V. *Nuncupo*. ¶ Testamentum ad Civis Romani jura pertinuit: quia neque testamentum facere, legibus Romanis, neque aliquid testamento a cive accipere, nisi Civis Romanus potuit. Itaque Cicero, cum Archiam in jure Civium versatum esse contenderet, ea maxime ratione usus est (*cap.* 5. *in fin.*) quod eum testamentum legibus Romanis, iis præsertim temporibus, quæ accusator criminabatur, fecisse affirmaret: & in *Or. pro Domo*, cum sui etiam in exsilio ut Civis habitam esse rationem, rogatione Clodia neglecta, ostendere vellet, dixit *c.* 32. Quis in locum meum judicem subdidit? quis meorum amicorum testamentum discessu meo fecit, qui mihi non idem tribuerit, quod & si adessem? ¶ Porro apud Romanos tria olim testamentorum genera fuere, ut *Gellius* docet *lib.* 15. *c.* 27. unum, quod calatis comitiis, in populi concione

fiebat: alterum in procinctu: tertium per familiæ emancipationem, cui æs, & libra adhibebatur. V. suis loc. ¶ *Testamentum vetus*, & *novum* sunt duæ maximæ partes, in quas dividuntur Sacra Biblia, legem veterem ante Christum, & novam post Christum continentes. Hæc appellatio magis in usu erat, quam *instrumentum* temporibus Tertulliani, ut ipse docet *lib.* 4. *contra Marcion. c.* 1. ac deinceps apud Christianos passim obtinuit. Cur ita dicatur, explicat *Lactant. l.* 4. *c.* 20.

TESTATIM, adverb. *ὀστρακηδόν*, minutim apud Veteres: tractum a testarum natura, quæ in exigua fragmenta solent confringi. *Pomp. apud Non. c.* 2. *n.* 842. Jam istam colaphis comminuissem testatim tibi. *Juventius apud Charis. l.* 2. *pag.* 196. *Putsch.* Caput ei testatim defregero. *in minute scheggie.*

TESTATIO, onis, f. *il citare in testimonio*, *ἐπιμαρτύρησις*, actus testandi, seu testem aliquem citandi, testificatio. *Liv. l.* 8. *c.* 6. Inter fœderum ruptorum testationem ingenti fragore cæli procellam effusam. Respicit ad ea, quæ dixerat *in fin. cap. præced.* Hæccine fœdera Tullus, &c. ¶ Item testimonii dictio, *attestazione*. *Cajus Dig. lib.* 22. *tit.* 4. *leg.* 4. Sine scripturis valet quod actum est, si habeat probationem: sicuti & nuptiæ sunt, licet testatio sine scriptis habita est. ¶ Duplex est *testatio*: altera quæ fit a testibus præsentibus: altera quæ ab absentibus per tabulas, ut *Quintil. instit. cap.* 7. *l.* 5. docet: eaque sæpe *testatio* dicitur, cum testes ante contestationem causæ dicunt testimonium, scriptoque subsignant. *deposizione nel processo*. *Id. ibid. a med.* Sæpe inter se collidi solent inde testatio, hinc testes. hæc enim se pars jurejurando, illa consensu signantium tuetur. *Paul. Dig. lib.* 3. *tit.* 6. *lec.* 21. L. Titius crimen intendit C. Sejo: neque in eam rem testationem apud Præfectum recitavit. *Ulpian. l.* 48. *tit.* 19. *leg.* 9. Ne tabelliones libellos concipiant vel testationes consignent. *Marcian. Dig. lib.* 48. *tit.* 10. *leg.* 1. Falsas testationes facere, vel testimonia falsa dicere. ¶ Item quodlibet indicium, signum, argumentum, quo res quæpiam probatur. *Florentin. lib.* 28. *tit.* 1. *leg.* 24. Unum testamentum pluribus exemplis consignare, interdum necessarium est, si forte navigaturus, & secum ferre, & relinquere judiciorum suorum testationem velit.

TESTATO, adverb. *Testato decedere*, facto testamento mori. *Paul. Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 45. Bona eorum, qui in custodia decesserunt, heredibus eorum non auferuntur, sive testato, sive intestato decesserint. ¶ coram testibus, *alla presenza di testimonj*. *Scævola lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 122. *a med.* Cum coheres tutores sæpius testato convenerit. *Ulpian. lib.* 15. *tit.* 4. *leg.* 1. Jussum accipiendum est, sive testato quis, sive per epistolam, sive verbis, aut per nuntium jusserit. *Id. lib.* 28. *tit.* 6. *leg.* 1. *a med.* Testato denuntiare emptori, ut, &c.

TESTATOR, oris, m. *testatore*, *διαθέτης*, testamenti conditor. *Sueton. in Ner. c.* 17. Cautum ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscripto, vacuæ signaturis ostenderentur. *Papinian. Dig. lib.* 28. *tit.* 3. *leg.* 17. Voluntas testatoris ex æquo & bono tuebitur. Adde *Lactant. l.* 4. *c.* 20. ¶ Item qui testimonium dicit. *Prudent. Cathemer. hy.* v. 85. Hunc & Prophetis testibus, Iisdemque signatoribus Testator & sator jubet Adire regnum & cernere.

TESTATRIX, icis, f. *testatrice*, quæ testamentum fecit. *Cels. Dig. lib.* 31. *leg.* 30. Ex mediocritate facultatum, quas testatrix reliquit. Adde *Modestin. ibid. leg.* 35. & *Scævolam ibid. leg. ult. ad fin.* &c.

TESTATUS, a, um, particip. qui testes vocat. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 20. Lucretia testata cives, se ipsa interemit. *Virg.* 12. *Æn. v.* 496. Multa Jovem, & læsi testatus fœderis aras. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 44. testatus jusque fidemque, Hospitiique deos, ea, se prohibenta, moveri. ¶ Item qui testimonio quippiam ostendit, & probat. *Ovid.* 6. *Met. v.* 486. Assiduoque suos gemitu testata dolores. V. *Tester*. *Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 10. habentque Tartara Panthoidem, iterum Orco Demissum, quamvis clypeo Trojana refixo Tempora testatus, &c. V. *Ovid. Met.* 15. *a vers.* 161. ubi locus hic *Horatii* explicatur. ¶ Passive *Liv. l.* 34. *c.* 41. Testata quoque ipso Nemeorum die voce præconis libertas est Argivorum. *pubblicata e confermata*. & *Plin. lib.* 4. *ep.* 21. Patrem illarum defunctum quoque perseverantissime diligo, ut actione mea librisque testatum est. ¶ Hinc est ab omnibus cognitus, receptus, admissus, confessus, indubitatus, exploratus: quasi omnes vulgo testes de eo sint, *certo, conosciuto, manifesto, provato*. *Cic. Verr.* 2. *c.* 16. Ejusmodi res ita notas, ita testatas, ita magnas, ita manifestas proferam, ut, &c. *Id. Fam.* 12. *ep.* 17. *a med.* Hæc testata sunt, & illustria. *Id. Verr.* 4. *c.* 76. *sub fin.* Ut res quam maxime clara ac testata esse posset. *Ovid.* 9. *Met. v.* 277. Herculis testatos orbe labores referre. *Cic. pro Cal. c.* 27. Ut res multorum oculis esset testatior. *Nep. in Alcib. c.* 4. *a med.* Ejus devotionis quo testatior esset memoria, exemplum in pila lapidea incisum. *Hirt. de B. Gall. c.* 42. Quo nomine testatiorque virtus ejus esset. *Augustin. l.* 8. *Confession. c.* 6. Testatissima mirabilia. ¶ *Testato*, ablat. absolut. cum testatum sit, & vulgo certum. *Plin. l.* 8. *c.* 36. *ad fin.* Cerebro ursi veneficium inesse Hispaniæ credunt, testato, quoniam potum in ursinam rabiem agat. ¶ Denique *testatus* est, qui testamentum fecit. *Ulpian. Dig. lib.* 38. *tit.* 16. *leg.* 1. Intestati appellantur, qui cum possent testamentum facere, testati non sunt. V. *Testor* in fin. ¶ Passive *testata tabula* apud *Catull. carm.* 67. *ad Manl. vers.* 222. sunt tabulæ testamenti.

TESTEUS, a, um, *di terra cotta*, fictilis *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15. *a med.* Medicinæ ratio est cum testeis, terrenisque corporibus. *Id. l.* 1. *in somn. Scip. cap.* 12. *in fin.* testeum indumentum animi vocat corpus. *Prudent. περὶ στεφ. de S. Vincent. v.* 553. fragmen testeum. *coccio*.

TESTICULATUS, a, um, adject. testiculis præditus. *Veget. l.* 4. *vet. veterin. c.* 7.

TESTICULOR, aris, dep. 1. *Paul. ex Festo*: Testiculari est jumentis maribus feminas, vel mares feminis admovere: licet alii dicant testulari. ¶ *Testiculari* per jocum dictum pro testari, testes citare, quidam leg. apud *Plaut. Amph. c.* 2. 193. sed multo plures illum versum, ut infititium ac spurium, rejiciunt.

TESTICULUS, i, m. *testicolo*, *ὀρχίδιον*, *ὄρχις*, diminut. a *testis*. Sunt testiculi, *δίδυμοι*, duo globuli uno scroto comprehensi, in quibus semen masculi animalis elaboratur. Hi & *testes*, & *coles* dicuntur. Describuntur a *Cels. l.* 7. *c.* 28. Adde *Auctor. ad Herenn. lib.* 3. *c.* 20. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 338. *Martial. l.* 3. *epigr.* 24.

TESTIFICATIO, onis, f. *deposizione de' testimonj*, *attestazione*, probatio per testes, testatio, præsertim quæ fit per tabulas cum subscriptione testium, ut in *Testatio* dictum est. *Cic. in Bruto, cap.* 80. Sese chirographa, testificationes, indicia, quæstiones, manifestam rem deferre. & *Verr.* 7. *c.* 39. *a med.* Iste in tabulas refert: obsignat signis amicorum, ut siquando opus esset, hac testificatione uteretur. Adde *pro Mur. c.* 24. ¶ Item quævis declaratio, indicium, testimonium, *testimonianza*. *Cic. Fam. l. & ep.* 1. Egit causam tuam cum summa testificatione tuorum in se officiorum, & amoris erga te sui. *Id. Phil.* 9. *cap.* 6. *in fin.* His honoribus habitis Ser. Sulpicio, repudiatæ ab Antonio legationis manebit testificatio sempiterna.

TESTIFICATUS, a, um, particip. *chi ha chiamato in testimonio*, *reclutum*. *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 133. Quid tibi nunc prodest jurandi formula juris, Linguaque præsentem testificata deam? ¶ Item qui testimonium dicit. *Cic. pro Cæcin. cap.* 16. Siquos armatos conspexissent, ut statim testificati discederent. ¶ Passive testimonio firmatus, probatus, notus & manifestus factus, *provato*, *noto*, *manifesto*. *Cic. Attic. lib.* 1. *ep.* 17. *a med.* Mihi nota fuit, & abs te aliquando testificata tua voluntas omittendæ provinciæ. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 326. Mira, sed in scena testificata loquar.

TESTIFICOR, aris, atus sum, dep. 1. *far testimonianza*, *esser testimonio*, *asserire*, *affermare*, *protestare*, *μαρτυρέω*, testimonium dico, testis sum, testor, confirmo, probo. *Cic. pro Quint. c.* 6. Testificantur iste, P. Quintium non stitisse, se stitisse. *Id.* 6. *Phil. c.* 3. Testificor, denuntio, ante prædico, M. Antonium nihil eorum facturum. *Id. Verr.* 7. *c.* 7. *in fin.* Hæc cum maxime testificaretur, in vincula conjectus est. *Id.* 2. *de Orat. c.* 55. Testificatur pater, se tibi Privernatem fundum reliquisse. *Id. in Orat. c.* 10. *ad fin.* Testificor, me a te rogatum, & recusantem, hæc scribere esse ausum. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 269. turdoque licet, missaque columba, Te memorem dominæ testificere tuæ. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 12. *a med.* Quo, matre demota, auctam lenitatem suam testificaretur. *per far vedere, che*, &c. & *lib.* 15. *cap.* 36. Testificatus edicto non longam sui absentiam. *protestossi*, &c. ¶ Cum accus. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 2. Ut in urbe retinenda tunc, sic nunc in Italia non relinquenda testificabar sententiam meam. *h. e.* palam ostendebam. *Id.* 2. *Fam. ep.* 4. *extr.* Hoc non feci inflammandi tui causa, sed testificandi amoris mei. *per manifestare*. & *Ovid.* 1. *Fast. v.* 39. posteritas puppim servavit in ære, Hospitis adventum testificata dei. *h. e.* ostendens se pro certo habere, &c. & *lib.* 2. *v.* 301. Nunc quoque detecti referunt monumenta vetusti Moris, & antiquas testificantur opes. *h. e.* demonstrant, quales fuerint priscorum opes. *Id.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 93. Cum te deficient poscendi munera causæ Natalem libo testificare tuum. *h. e.* assere, affirma, & libo parando confirma. ¶ *Testificari aliquem*, testem vocare, *chiamar in testimonio*. *Cæl. ad Cicer. post ep.* 9. *l.* 10. *ad Attic.* Deos hominesque, amicitiamque nostram testificor, me tibi prædixisse. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 160. Illic homines, hæc est testificata deam. *Id.* 5. *Fast. v.* 250. Et Stygiæ numen testificatur aquæ.

TESTIMONIALIS, le, ad testimonium pertinens. *Tertull. advers. Psych. c.* 16. *ad fin.* Admitto testimonialem comparationem. *h. e.* quæ pro testimonio est. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 7. *Cod. Theodos. tit.* 20. *leg. penult.* Plerique testimonialibus fraude quæsitis fiunt veterani. *h. e.* litteris testimonium habentibus honestæ missionis, *testimoniali*. Adde *ibid. tit.* 21. *leg. ult.*

TESTIMONIUM, ii, n. *testimonianza*, *testimonio*, *μαρτυρία*, id quod a teste dicitur rei cujupiam affirmandæ, testatio, testificatio. *Donat. ad Terent. Andr.* 5. 4. 28. duplicem esse ait testimonii modum, manifestum, & cæcum: manifestum esse, qui certos testes & præsentes habet: cæcum, in quo multitudinem aut civitatem dicimus scire, ut Cicero: Testis est Sicilia tota (V. *similem loc. pro leg. Manil. c.* 12.) quod tamen audientem confirmat. Est etiam in cæco jusjurandum, tabulæ, absentesque personæ. Hæc *Donatus*. *Hirt. de B. Alex. c.* 48. Multis signis & testimoniis eorum, qui difficulter odia dissimularent, animadvertere poterat. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 50. *a med.* Quorum egregiam fuisse virtutem, testimonio Ciceronis cognoverat. *Phædr. l.* 1. *fab.* 17. *v.* 6. Ovis damnata falso testimonio, quod non debebat, solvit. *Terent. Phorm.* 2. *c.* 63. Servum hominem causam orare leges non sinunt: neque testimonii dictio est. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 36. Testimonium dicere in aliquem, in re quapiam. & *ibid.* & *pro Sull. c.* 30. de re aliqua. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 34. contra aliquem. *Id. pro Dom. c.* 52. Cui senatus testimonium hujus urbis atque imperii conservati dedit. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *sub fin.* & *Plin. l.* 6. *ep.* 22. *ad fin.* testimonium alicui reddere. *Colum. l.* 3. *c.* 9. *a med.* alicujuspiam rei perhibere alicui. *Modestin. Dig. lib.* 48. *tit.* 10. *leg.* 27. falsum præbere. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. *a med.* Ut mihi non solum præconium, sed etiam grave testimo-

stimonium impertitum clari hominis magnique videatur. *Id. pro Rosc. Amer. c. 35.* & *Verr. 3. c. 5.* Dicere aliquid pro testimonio. *Id. Fam. 5. ep. 17.* Publio tuo neque opera, neque consilio, neque labore, neque gratia, neque testimonio defui. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 17. sub fin.* Amicum eum reipublicæ cognosse videor: libenterque ei sum testimonio, & omnibus ero, qui bene merentur. *Plin. l. 3. ep. 9. ad fin.* lædere aliquem testimonio. *Varr. lib. 1. R. R. c. 4. sub fin.* Vocare aliquem ad testimonium. *Petron. in Satyr. c. 2.* citare ad testimonium. *Macrob. lib. 1. Saturnal. c. 4.* citare in testimonium. ¶ Sæpe significat dictum testis absentis, quod relatum in tabulas & subsignatum profertur in causa apud judicem, aut alium quempiam. *deposizione in iscritto, attestazione, attestato. Callistrat. Dig. lib. 22. tit. 5. leg. 3.* Divus Adrianus proconsuli rescripsit, testibus se, non testimoniis crediturum. Verba epistolæ hæc sunt: Quod crimina objiciebat apud me Alexander Apro, & non probabat, nec testes producebat, sed testimoniis uti volebat, quibus apud me locus non est. Sabino quoque in hæc verba idem Princeps rescripsit: Alia est auctoritas præsentium testium, alia testimoniorum quæ recitari solent. *Liv. l. 39. c. 8. sub fin.* Falsi testes, falsa signa, testimoniaque, & indicia, ex eadem officina exibant. *Cic. pro Mil. c. 17.* Legite testimonia testium vestrorum. Dixit C. Cassinius, &c. *Nep. in Lysandr. c. ult.* Petit a Pharnabazo, ut ad Ephoros sibi testimonium daret, quanta sanctitate bellum gessisset. *Plin. lib. 3. ep. 9. a med.* industriam, fidem, constantiam alicujus plenissimo testimonio comprobare. *Id. l. 7. ep. 33.* Factum alicujus ornare testimonio. *& lib. 10. ep. 17.* Prosequi aliquem libenter testimonio apud quempiam. ¶ Latius etiam accipitur pro omni eo, quod ab aliqua re externa sumitur ad faciendam fidem, indicio, argumento, *prova, argomento, indizio, fede.* Hoc interest (inquit *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3. ad fin.*) inter exemplum & testimonium, quod illo demonstratur, id, quod dicimus, cujusmodi sit: hoc, esse illud ita, ut nos dicimus, confirmatur. *Cic. in Partit. c. 2.* Testimoniorum duo sunt genera, divinum & humanum. divinum, ut oracula, ut auspicia, ut vaticinationes, & responsa sacerdotum, haruspicum, conjectorum. humanum, quod spectatur ex auctoritate, & ex voluntate, & ex oratione aut libera, aut expressa: in quo insunt scripta, pacta, promissa, jurata, quæsita. *Id. 3. de Legib. c. 1.* Gaudeo, quod te interpellavi, quandoquidem tam præclarum mihi dedisti judicii tui testimonium. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 44.* Ejus rei testimonium esse, quod nisi rogatus, non venerit. *& lib. 5. c. 28.* Res est testimonio, quod, &c. *si serve di prova.* & *Cic. pro Cæcin. c. 18.* & *pro Rosc. Com. c. 4.* Ejus rei ipsa verba formulæ testimonio sunt. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 19.* Cui rei mors indigna Palamedis testimonium dat. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 53.* Cum laboris sui periculique testimonium afferre vellent, millia sagittarum circiter XXX. in castellum conjecta, Cæsari renumeraverunt. *Nep. in Epamin. c. 4. ad fin.* Abstinentiæ hoc satis erit testimonium. *Id. in Timoth. c. ult.* Timothei autem moderatæ sapientisque vitæ complura possumus proferre testimonia. *Plin. lib. 7. c. 30. a med.* Augustus carmina Virgilii cremari vetuit: majusque ita vati testimonium contigit, quam si ipse sua probavisset. *Velle. l. 2. c. 126.* Cossus victoriæ testimonium etiam in cognomen filii contulit.

TESTIS, tis, m. & f. *testimonio*, μάρτυς, qui testimonium dicit, sive in judicio, sive extra: item qui præsens adest alicui rei, eamque testificari potest. *Cic. Phil. 2. c. 4.* Si negem, quo me teste convincas? *Id. pro Font. c. 3.* Satis idonei testes, & conscii. *Id. post redit. ad Quirit. c. 6. extr.* Rerum gestarum auctores, testes, laudatores fuerunt. *Id. pro Font. c. 6.* Testes cupidi, & conjurati, & ab religione remoti. *Id. in Partit. c. 34.* obscuri, aut tenues. *Id. 1. de Fin. c. ult.* Incorrupti atque integri. *Id. de clar. Orat. c. 93. ad fin.* Ab inferis locupletissimos testes excitare. *Id. in Verr. c. 1.* Testis religiosus. *Id. pro Quint. c. 23. a med.* Testes dare in aliquam rem graves, aut leves. *Id. 1. Fam. ep. 7.* Nemini pussum aut nulli erga te, aut officii, aut amici animi esse testis. *Id. de provinc. consul. c. 18.* Pompejus idem mihi testis de voluntate Cæsaris, & sponsor est illi de mea. *Id. 3. Verr. c. 14.* Satis multos testes in hanc rem reliquos esse. *Id. Fam. 3. ep. 10. circa med.* In eo me non perseverasse, testes sunt rationes civitatum. *& l. 5. ep. 5.* Meus in te animus quam singulari officio fuerit, populus R. testis est. *Ascon. in fin. action. 1. in Verr.* Testes inducere. *& ibid.* producere. *Liv. lib. 3. c. 71* edere. *Cic. pro Balb. c. 18.* proferre. *Id. 2. de Fin. c. 21.* adhibere. *Id. Verr. 4. cap. 59. ad fin.* testem citare in aliquam rem totam Siciliam. *& Verr. 2. c. 28.* Testibus uti. *& pro Rosc. Com. c. 15.* Testis fidem infirmare. *Ovid. 5. Fast. v. 683.* Facere aliquem testem. *h. e.* citare, quod dixit *Phædr. l. 1. fab. 17. n. 4.* Sic *Terent. Adelph. 2. 1. 49.* Ubi me dixero dare tanti, testes faciet ilico, vendidisse me. ¶ Cum feminin. & neutr. gen. nominibus. *Ovid. sub fin. l. 3. ex Ponto.* Atque incorruptæ ponderis testis habet. *Senec. in Octav. v. 76.* Nutrix testis nostri fida doloris. *Sueton. in Claud. c. 40.* inducto teste in Senatu, hæc, inquit, &c. *Propert. l. 2. el. 7. v. 91.* Sidera sunt testes, & matutina pruina. *Ovid. 4. Fast. v. 885.* stat mihi non parva virtus mea. vulnera testes, Armaque, quæ sparsi sanguine sæpe meo. ¶ *Testibus præsentibus* quippiam facere, palam, aperte. *Plaut. Curcul. 1. 1. 31.* Quod amas, amato testibus præsentibus. ¶ *Testis*, spectator, *presente, spettatore*, qui præsens adest, & oculis suis cernit. *Ovid. 3. de ar. am. v. 397.* Ignoti nulla cupido: Fructus abest, facies cum bona teste caret. *Lucan. l. 9. v. 886.* pudoritque gementem, illo teste mori. *Juvenal. sat. 6. v. 310.* ac luna teste moventur. *Auctor Priapeor. carm. 1.* Ludens hæc ego teste te, Priape, Scripsi non nimium laboriose. *& carm. 14. extr.* Magnis testibus ista res agetur. ¶ Postremo hoc loco jocus est in ambiguo. nam *testes* sunt etiam testiculi, ὄρχεις, qui integritatis, ut ait *Phædr. l. 3. fab. 11. v. 5.* testes sunt. *Plin. l. 11. c. 49.* Testes pecori ad crura decidui. *Id. lib. 28. c. penult. ad fin.* Dexter asini testis in vino potus.

TESTITRAHUS, adject. qui testes, h. e. testiculos trahit: epithetum arietis apud *Tertullian. de Pall. cap. 1. ex Laberio*, quia aries ob testiculorum magnitudinem eos trahere videtur potius, quam portare.

TESTOR, aris, atus sum, dep. 1. *testificare, far testimonianza, esser testimonio, mostrare, dichiarare*, μαρτυρέω, testis sum, ostendo, significo, doceo. *Ovid. 4. ex Pont. epist. 15. v. 21.* Confiteor. testere licet. signate Quirites. *Sallust. in epist. Mithridat. ad Arsac. c. 5.* Sceleris eorum haud ignarus, & ea quæ acciderc, testatus antea. *Liv. l. 25. c. 10.* Benigne allocutus Tarentinos, testatusque, quæ persitisset civibus eorum, &c. *Horat. l. 2. od. 1. v. 29.* Latino sanguine pinguior Campus sepulcris impia prœlia Testatur. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 20.* ut pure testantur sidera cælo. *Quintil. in proœm. l. 6.* Nullam terras despicere providentiam, tester? *& in proœm. l. 8. a med.* Ut Græco verbo testatum est. *Propert. l. 3. el. 5. v. 51.* Sunt Agamemnonias testantia litora curas. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 9. v. 43.* Carmina jure damnus caros testantia mores. *Id. Met. 14. v. 306.* nec verba locuti Ulla priore sumus, quam nos testantia gratos. ¶ Et universim affirmo, profiteor, *affermare, protestare. Cic. 1. de Divin. c. ult.* Nunc illa testabor, non me sortilegos, neque eos, qui quæstus causa hariolentur, ne psychomantia quidem agnoscere. *Id. in Orat. c. 68.* Numerus autem (sæpe enim hoc testandum est) non modo non poetice junctus, &c. *Id. pro Mur. c. 37.* Ego quod facio, me pacis, concordiæ, salutis omnium causa facere, clamo atque testor. ¶ Item testes invoco, adhibeo, *chiamare in testimonio. Cic. Q. Fratr. l. 1. ep. 3.* Testor omnes deos, me hac una voce a morte esse revocatum. *&c. & pro Cluent. c. 68. ad fin.* Sceleratas ejus preces, & nefaria vota cognovimus, quibus illa etiam deos immortales de suo scelere testatur. *Virg. 2. Æn. v. 154.* Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen. *Plaut. Rud. 5. 2. 55.* Venus Cyrenensis, testem te testor mihi. *Propert. l. 2. eleg. 1. v. 37.* Theseus Inferuis, Superis testitur Achilles, Hic Ixioniden, ille Menœtiaden. ¶ Item testamentum facere, *far testamento, testare*, διατίθεμαι. *Cic. 2. de Invent. c. 21.* Noster est prœmia, de qua is, cujus agnati sumus, testatus non est. *& paulo post.* Possit ne quisquam de filii pupilli re testari. *Liv. l. 1. c. 34.* Cum ignorans nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset. *Quintil. l. 7. c. 6. ad fin.* Quis dubitaret, quin ea voluntas fuisset testantis, ut is non natu filio heres esset, &c? ¶ Vetustissimi etiam *testo, as*, dixere, teste *Prisciano lib. 8. pag. 797. Putsch.*

TESTU, indeclinab. & Testum, i, n. *coperchio di terra cotta*, operculum fictile ad tegenda vasa culinaria. *Cato R. R. c. 74. & 75.* In foco caldo sub testu coquito leniter. *& cap. 76.* Focum, ubi coquas, calfacito bene, & testum. *& ibid.* Testu caldo operito. *& cap. 84.* Omnia in catinum indito: catinum testu operito. *Ovid. 5. Fast. v. 509.* Stant calices. minor inde fabas, olus alter habebant, Et fumant testu pressus uterque suo. *Plin. l. 30 c. 13.* Fimo ovium sub testo calefacto. Ita *Harduin. ex MSS.* ¶ Item vas ipsum fictile, *vaso di terra cotta, testo. Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* Testuatium, quod in testu caldo coquebatur. *Petron. in Satyr. c. 136. a med.* Animadverto Enotheam cum testu ignis pleno venientem. *Ovid. 4. Fast. v. 645.* Ara fit. huc ignem curto fert rustica testu. Adde *Nonnium*, & *Afran.* apud *Charis. l. 1. pag. 118. Putsch.* ¶ Etiam si vas fictile non sit, nomen retinet. *Plin. l. 32. c. 7. a med.* Ranarum corda sub æreo testo discinere. ¶ Omnibus allatis loc. al. leg. *testo*: quidam alicubi *testa*. Sunt etiam qui *testus, us*, faciunt mascul. gen. sed nullo, quod sciam, auctore.

TESTUATIUM, ii, n. ἀρτόπιτος, *libi*, vel panis delicatioris genus, quod in testu coquebatur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 22.* Libum, quod liberetur, prius quam esset coctum: testuatium, quod in testo caldo coquebatur, ut etiam nunc Matralibus id faciunt matronæ.

TESTUDINEATUS, & Testudinatus, a, um, *fatto in forma di testuggine, e a volto*, καμαρωτός, fornicatus, concameratus, & incurvus testudinis more. *Colum. l. 12. c. 15.* Crates pastorales culmo tectæ erigantur, & inter se acclive testudineato tecto more tuguriorum, ficum a rore defendant. *Vitruv. l. 2. c. 1. circa med.* Efficiunt barbarico more testudinata turrium tecta. Adde *lib. 6. c. 3. extr.*

TESTUDINEUS, a, um, *di tartaruga*, χελώνειος, ex testudinis tegumento factus: ut *testudinea lyra*. V. vocem sequent. *Propert. l. 4. el. 6. v. 32.* & *Tibull. l. 4. carm. 2. v. 22.* Aut testudineæ carmen inerme lyræ. *Martial. l. 9. epigr. 60.* testudineum hexaclinon. *h. e.* sectis testudinum tergoribus ornatum. Sic *Juvenal. sat. 6. v. 80.* conopeum. *Javolen. Dig. lib. 32. leg. 98. extr.* Cum testudinea legata essent, ei lectos testudineos pedibus inargentatos deberi. ¶ *Testudineus gradus*, valde lentus. *Plaut. Aulul. 1. 1. 9.* Si fustem cepero, aut stimulum in manum, testudineum istum tibi ego grandibo gradum.

TESTUDO, dinis, f. *tartaruga, testuggine*, χέλυς, χελώνη, animal ex genere amphibiorum, fœdissimum, & pigerrimum, ut ait *Senec. l. 7. de benef. c. 9.* testa prædurum contectum (unde nomen) quadrupes, tardigradum, caudatum, capite brevi, cervice anguina, aspectu truci, ut ait *Pacuv.* apud *Cicer. lib. 2. de Divin. c. 64.* Multa de his *Plin. l. 9. c. 10.* ubi marinas in India tantæ magnitudinis esse, ut singularum superficie habitabiles casas integant, & cymbas faciant. *Id. l. 32. c. 4.* earum genera esse ait quatuor, terrestre, marinum, lutarium, & fluviatile: persequiturque plurimas ea

ex omnibus utilitates in medicina. Meminit & Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. & 52. Liv. l. 36. c. 31. a med. Testudinem, ubi collecta in suum tegumen est, tutam ad omnes ictus video esse: ubi exserit partes aliquas, quodcumque nudavit, obnoxium atque infirmum habere. Phædr. l. 2. fab. 6. v. 5. Testudo eum abdidisset eurnea corpus domo. Senec. epist. 121. circa med. Supinata testudo inquieta est desiderio naturalis statim: nec ante desinit niti, quatere se, quam in pedes constitit. ¶ Testude volat, proverb. apud Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 352. pro quo nos dicimus, l'asino vola. ¶ Testudinum putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire, Carvilius Pollio instituit, prodigi & sagacis ad luxuriæ instrumenta ingenii, inquit Plin. l. 9. c. 11. Hinc Martial. l. 12. epigr. 67. Gemmantes prima fulgent testudine lecti. Virg. 2. Georg. v. 463. Nec varios inhiant pulcra testudine postes. Ovid. 2. Metam. v. 737. Pars secreta domus ebore & testudine cultos Tres habuit thalamos. Adde Lucan. l. 10. v. 120. Juvenal. sat. 11. v. 94. & sat. 14. v. 308. ¶ Per synecdochen dicitur de organo musico, in quo fides extenduntur, cithara, lyra, barbiton, cetera, violino, leuto. V. dicta in Chelys. Cic. 2. de nat. Deor. c. 57. ad fin. Quocirca & in fidibus testudine resonatur, aut cornu. Virg. 4. Georg. v. 464. cava solans ægrum testudine amorem. Ovid. 3. de ar. am. v. 147. testudo Cyllenea. Horat. l. 4. od. 3. v. 17. O testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas. Id. in ar. Poet. v. 394. Dictus & Amphion saxa movere sono testudinis. Val. Flacc. l. 1. v. 577. Thracius hic noctem dulci testudine vates Extrahit. & vers. 187. Orpheus testudine blandus. Adde Juvenal. sat. 6. v. 380. & Sil. l. 11. v. 290. ¶ Metaphorice usurpatur de quovis tegumento, testa, crusta. Martial. l. 13. epigr. 86. cujus lemma Echinus. Iste licet digitos testudine pungat acuta, Cortice deposito mollis echinus erit. ¶ Est testudo in re militari, cum conglobati milites, & scuta scutis arcte jungentes, invicem se protegunt, & ingruentia tela defendunt: Græci χελώνη dicunt. Liv. l. 34. c. 39. Sublatis supra capita scutis, continuatisque ita inter se, ut non modo ad cæcos ictus, sed ne ad auferendum quidem ex propinquo telum loci quidquam esset, testudine facta subibant. Val. Flacc. l. 4. v. 145. Diversasque simul socios invadere turmas Admonuit. pergunt rupta testudine fusi. Tacit. 3. Hist. c. 31. Jam legiones in testudinem glomerabantur. Id. Ann. 13. c. 39. Quadripartito exercitu, hos in testudinem conglobatos subruendo vallo inducit: alios scalas mœnibus admovere. Id. 3. Histor. c. 27. Elatis super capita scutis, densa testudine succedunt. & lib. 4. c. 23. Impetu invisere vallum, appositis plerique scalis, alii per testudinem suorum. scandebantque jam quidam, &c. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 6. Testudine facta, portas succedunt, murumque subruunt. Virg. 9. Æn. v. 505. Accelerant acta pariter testudine Volsci, Et fossas implere parant. & vers. 514. Ferre libet subter densa testudine casus. V. Liv. l. 44. c. 9. ubi hujus rei illustre exemplum: item Ammian. l. 16. c. 8. a med. (al. c. 24.) & Lips. l. 1. Poliorcet. dial. 5. ¶ Item machina lignea subjectis rotis, in qua suspendebatur aries, coriisque crudis, aut centonibus ciliciis tegebatur, ut tutiores essent, qui eam muris admovebant: admota autem, aries emittebatur, qui murum subrueret. Eam, quod tardos habebat conatus, testudinem arietariam dixerunt, ut ait Vitruv. l. 10. c. 19. vel quia aries modo exserebat caput, more testudinis, modo retrahebat: vel a figura tegumenti, testudinis tergum referente. Id. ibid. c. 20. & 21. alias describit testudines, quarum item usus in expugnationibus: earumque construendarum rationem tradit. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 42. Turres, testudinesque agere, & scalis vallum ascendere cœperunt. Adde cap. 50. ¶ In architectura est locus in ædibus fornice tectus in modum testudinis conformato, volta a conca. nam ut ait Varr. l. 4. de L. L. c. 33. cavum ædium si sub divo est, dicitur impluvium; si fornice testudineo tectum, testudo. Non solum tamen cavum ædium, sed quæcumque camara fornicata ita appellatur. Cic. in Brut. cap. 22. a med. Omnibus exclusis commentatum in quadam testudine cum servis litteratis fuisse. Varr. l. 3. R. R. c. 5. Testudo fit magna, in qua millia aliquot turdorum ac merularum includere possint. & cap. 6. Pullos refert in testudinem eam, in qua pavones habet. Virg. 1. Æn. v. 509. foribus divæ, media testudine templi, Septa armis, solioque alte subnixa resedit. in faccia alla porta, sotto la gran tribuna: vel in medio templi, cujus tectum testudineatum erat. Adde Sisenn. apud Non. c. 1. n. 286.

TESTULA, æ, f. ὀστράκιον, parva testa, vel testæ fragmentum. Seren. apud Diomed. l. 3. pag. 512. Putsch. Cede testula trita. Colum. l. 11. c. 3. ante med. de porris capitatis: Tum testulæ vel conchæ quasi sedes in singulis subjectæ seminibus adobruuntur, ut fiant capita latioris incrementi. ¶ Testulis in comitiis Atheniensium ferebantur suffragia. Hinc testula collabefieri, apud Nepot. in Aristide c. 1. est damnari. Sic in Themist. c. 8. Testularum suffragiis e civitate ejectus. V. Ostracismus.

TESTUM, ti, n. idem quod testa, materia fictilis. Sulpic. Sever. l. 2. Hist. c. 2. de statua Nabuchod. in fin. Sed ferrum atque testum inter se confusum coire non poterat. ¶ De vase fictili V. in Testu.

TETA, æ, f. palumbes. Serv. ad Eclog. 1. v. 58. Columbæ, quas vulgus tetas vocat. & non dicuntur Latine, sed multorum auctoritas Latinum facit.

TETANICUS, a, um, τετανικός, qui tetano laborat. Plin. l. 23. c. 7. ante med. Cujus fici datur tetanicis, & spasticis. Id. l. 26. c. 11. ad fin. Peucedani succo perunguntur spastici, tetanici. Adde lib. 32. c. 10.

TETANOTHRUM, i, n. τετάνωθρον, medicamentum, quo rugæ in cute tolluntur, & pellis extenditur, a τείνω, extendo: Latine contipellium. Plin. l. 32. c. 7. ante med. Ichthyocollam utilem in capitis doloribus affirmant, & tetanothris.

TETANUS, i, m. τέτανος, intorcimento, stiramento de nervi, τέτανος, omnis convulsio, & rigiditas corporis, vel membrorum: cujusmodi est rigor, & immobilitas cervicis, cum forinsecus nervi, & musculi utrinque ex æquo obriguerunt, ita ut cervicis vertebras neutram in partem flecti permittant: a τείνω, extendo. Plin. l. 23. c. 1. post med. Vinum non est dandum in duritia præcordiorum, neque in opisthotono, tetano. Id. l. 32. c. 10. circ. Prodest atrophis, opisthotonicis, tetanis. Adde Cels. l. 4. c. 3. qui Græce utitur, & Scribon. Larg. compos. 101.

TETARTÆUM, i, n. quartino, τεταρταῖον, numerus quaternarius: vox Græca. Colum. l. 3. c. 10. Quod indicaturus eximium genus vitium id quam multitudine possimus, efficiamus; deinde quod proximum a primo; tum quod est tertiæ notæ, vel quartæ quoque. Ita enim velut lectarum quodam contenti summus tetartæo. Al. leg. tetradio, quod idem significat: τετράδιον, & τετραδεῖον, a τέτρας quaternio.

TETARTEMORION, ii, n. τεταρτημόριον, quadrans, ac specialim quarta pars zodiaci, hoc est tria signa. Vox Græca, a τέταρτος quartus, & μόριον particula. Plin. l. 7. c. 49. Durat & ea ratio, quam Petosiris, ac Necepsos tradiderunt, & tetartemorion appellant, a trium signorum portione, qua posse in Italiæ tractu CXXVI. annos vitæ contingere apparet. ¶ Tetartimoria, æ, f. apud Martian. Capell. est brevior toni distantia, quartam ejus partem recipiens, sicut tritimoria quæ tertiam, lib. 9. pag. 315.

TETER, & Tæter, tra, um, brutto, sozzo, schifoso, fastidioso, orrido, terribile, αισχρός, fœdus, turpis, molestus, gravis, horridus. Quidam ducunt ab atro, ut proprie nigrum ac tenebricosum significet: atque scribunt sine diphthongo, unde tetricus prima fere correpta. Alii a tædeo, ut de eo dicatur quodcumque modo molesta, & cujus quemque tædeat. itaque diphthongum adhibent adstipulantibus Manut. Dausqu. Cellar. & aliis, qui testes afferunt, præter Virgilium Mediceum, veterem Lapidem apud Gruter. pag. 658. n. 20. ubi tætra re scriptum est. qui tamen Lapis non optimæ est notæ. Utraque scriptio proba est. Lucret. l. 2. v. 509. alius alio tetrius esset Naribus, auribus, atque oculis, orisque sapore. & vers. 420. Ac fœda specie tetri turpesque videntur. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 49. Angustiæ loci, odore tetro, & multitudine cadaverum. Sallust. in Catil. c. 55. Locus tetra, inculta, fœda, atque formidolosa. Cic. Agrar. 2. c. 17. tetræ tenebræ, & caligo. Lucret. l. 4. v. 172. tetra nimborum nocte coorta. Cic. Tuscul. 4. c. 10. tætra & immania bellua. Lucret. l. 6. v. 976. nobis cœnum teterrima cum sit Spurcities, eadem subus hæc jucunda videtur. & vers. 21. tetro sapore conspurcare omnia. Id. l. 2. v. 934. tetra absinthia. & lib. 2. vers. 412. cadavera. & lib. 5. v. 993. ulcera. & vers. 1125. Tartara. Propert. l. 2. el. 29. v. 11. venena. Virg. 10. Æn. v. 727. lavit improba teter Ora cruor. Horat. l. 3. od. 11. v. 19. de Cerbero. Spiritus teter, saniesque manat ore trilingui. Lucan. l. 2. v. 618. pallida tetris viscera tincta notis. Cic. ad Brut. epist. 15. ante med. Tætrum spectaculum. Id. Catil. 1. c. 5. Pestis tetra, horribilis, infesta. Id. pro Sext. c. 8. Alter, o dii boni! quam teter incedebat! quam truculentus! quam terribilis aspectu! Suet. in Calig. c. 50. Vultum natura horridum ac tetrum, etiam ex industria efferabat. Juvenal. sat. 10. v. 191. deformis & teter vultus. & sat. 6. vers. 417. mulier teterrima vultu. Accius apud Non. c. 3. n. 522. Vestitus teter. Cal. ad Cicer. 8. Fam. ep. 15. teterrima hieme. Petron. in Satyr. c. 35. extr. teterrima vox. sgradevolissima. ¶ Translata est metus, dirus, flagitiosus, malus, turpis. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 13. Homo tæter & ferus. Id. pro Cæl. c. 6. Quis tætrior hostis huic civitati? & in Vatin. c. 3. Quamquam sis omni diritate atque immanitate teterrimus. Id. 1. Tuscul. c. 40. teterrimum esse in aliquem. Id. 2. Offic. c. 22. Nullum vitium tætrius, quam avaritia. Horat. l. 1. sat. 2. v. 33. tetra libido. Catull. carm. 75. ad Lesb. in fin. tætrum deponere morbum. h. e. amorem. Id. in fragm. post carmen 59. in Rufum. Tam mente dura procreavit ac tætra, Ut supplicis vocem contemptam haberes. Liv. l. 22. c. 9. ad fin. Tetra prodigia. Lucil. apud Horat l. 1. sat. 4. v. 60. discordia tetra. Accius apud Cicer. 2. Tuscul. c. 7. Tetri cruciatus. Cic. 3. Offic. c. 15. tetrum facinus admittere. Id. Q. Fr. l. 2. ep. 6. e med. Iis tres sententiæ teterrimæ dictæ fuerunt. h. e. infensæ hominum odio libeotium. Id. 3. Verr. c. 23. Tetra atque impura legatio. h. e. perniciosa iis, ad quos accessit. Id. Fam. 10. ep. 14. Teterrimum bellum. ¶ Tetrum adverbii more. Prudent. Cathemer. 4. v. 22. Tetrum flagrat enim vapore crasso Horror consciæ æstuante culpæ.

TETHALASSOMENON, τεθαλασσωμένον, adjunctum vini marina aqua mixti: a θάλασσα, mare. Plin. l. 14. c. 8.

TETHEA, æ, f. piscis quidam marinus, qui in foliis marinis plerumque degit exsugens: qui tamen, secundum Plin. l. 32. c. 9. fungus potius quam piscis dicendus est. Adde cap. 10. ubi tethea utitur neut. gen. dixit, ut leg. Harduin. Græce enim sunt τὰ τήθεα.

TETHYS, yos, f. Τηθύς, Cœli & Vestæ filia, soror Saturni, & Titani, uxor Oceani, mater fluviorum & nympharum. Ovid. 5. Fast. v. 81. Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. & vers. 168. de Hyadib. pars credidit esse Tethyos has neptes, Oceanique senis. Virg. in Ciri, v. 391. Miratur pater Oceanus, & candida Tethys. Id. 1. Georg. v. 31. Teque sibi generum Tethys emat omnibus undis. Selon. in fragm. apud Pithœum p. m. 267. Tethys marmorea fecundum pandere pontum. Adde Colum. l. 10. v. 200. ¶ Hæc dicitur magna, & cana a Poetis. Ovid. 2. Fast. v. 191. canamque petit Saturnia Tethyn. Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 70. Lu-

ce autem canæ Tethyi restituor. *Stat. 1. Achill. v.* 222. Delphinas bijuges, quos illi maxima Tethys Nutrierat. *Val. Flacc. l. 2. v.* 36. palmas Tethye grandæva finusque Sustulit. Quidam hujus epitheti *grandæva* caussam afferunt, ut distinguatur a filia Nerei, & matre Achillis. Sed hujus nomen scribitur *Thetis*, sine cum aspiratione in prima syllaba, quæ & corripitur, & *i* in secunda: & est neptis illius magnæ, *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v.* 28. Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine? Tene suam Tethys concessit ducere neptem? ¶ Metonymice ponitur pro mari. *Lucan. l. 1. v.* 413. en sidere mota secundo Tethyos unda vagæ lunaribus æstuet horis. *& lib. 2. v.* 588. Tethyaque fugacem Qui ferit Hesperius Bætis. *Senec. in Herc. Furens. v.* 886. Quodcumque alluitur solum longo Tethyos ambitu. *Sil. l. 5. v.* 395. Ceu pater Oceanus cum sæva Tethye Calpen Herculeam ferit. *Id. l. 17. v.* 244. ab occasu Tethyn impellit, & ortu. Adde *lib. 3. v.* 60. *Claudian. in consul. Probi & Olybr. v.* 35. & alibi. *Martial. de Spectac. epigr.* 3. & *Avien. in Perieg. v.* 31.

TETINI, tetinerim, tetinisse. V. in fine verbi *Teneo*.

TETRACHORDON, i, n. & Tetrachordos, i, m. & f. τετράχορδον, & τετράχορδος, quatuor chordas, seu quatuor sonos habens. Ab antiquis Musicis tetrachordon dicebatur quatuor in ordine positorum sonorum congruens fidaque concordia, ut *Martian. Capella l. 9. pag.* 324. definit, h. e. quod dicunt recentiores Musici *una quarta*. In toto veterum musicorum vocum systemate quinque tetrachorda constituebantur, quibus universa modulationum varietas continebatur; ita tamen ut dissimiles essent dispositiones, & intervalla tonorum, & hemitoniorum in tetrachordis diatonici generis, chromatici, & harmonici, ut explicat *Vitruv. l. 5. c. 4. & Martian. Capel. pag.* 323. ¶ Tetrachordos machina dicitur ab *eod. Vitruv. l. 10. c.* 13. organum hydraulicum, quod quatuor sonorum differentias habet. ¶ Translate anni tetrachordon dixit *Varr.* apud *Non. c. 2. n.* 22. quatuor anni tempora significans. *Le quattro stagioni*. Al. leg. *tetrachordum*.

TETRACOLON, i, n. periodus quatuor membris constans, τετράκωλον. *Senec. l. 4. controverf.* 25. *sub fin.* Myrrhedius dixit illud tetracolon: Serviebat forum cubiculo, prætor meretrici, carcer convivio, dies nocti. ¶ Translate ponitur pro numero quaternario cujuscumque rei. *Id. in præfat. lib. 5. controverf. a med. de Capitone declamatore*. Nulli non post primum tetracolum præferendus. Primum tetracolum quorum faciam, quæritis? Latronis, Fusci, Albutii, Gallionis. Al. leg. *tetradeum* multo rectius, nam τετράδιον aptius quaternarium numerum significat, quam τετράκωλον.

TETRADEUM, &

TETRADIUM. V. *Tetartuum*, & *Tetracolon*.

TETRADORON. V. *Didoron*.

TETRADRACHMUM, i, n. τετράδραχμον, nummus quaternas valens drachmas. *Cassius Cic. l. 12. Fam. ep.* 13. Nam jam ternis tetradrachmis triticum apud Dolabellam est. *Liv. l. 37. c.* 58. Tetradrachma Attica triginta quatuor millia septingenta. *Id. l. 34. c.* 52. Signati argenti octoginta quatuor millia fuere Atticorum: tetradrachma vocant. Trium fere denariorum in singulis argenti est pondus. *Budæus*, *Gronov.* & al. *quatuor fere* legendum censent, quia drachma denario Romano fere respondet, ut in ea voce dictum est. Sunt præterea qui *tetradrachmam* leg. ut sit femin. gen. quod minus placet.

TETRAGNATHION, ii, τετραγνάθιον, genus quoddam phalangii, quod quadruplicem maxillam habere videtur: a τετράς, quaternio, & γνάθος, maxilla. *Plin. l. 29. c. 4. a med.* Tetragnathii duo genera habent: pejor medium caput distinguente linea alba, & transversa altera: et cinereus posteriori parte candicans.

TETRAGONUM, i, n. τετράγωνον, *tetragono*, *aspetto quadrato*, aspectus quadrangularis alicujus astri, apud astrologos. *Auson. in Eclogar. de ratione puerperii maturi*, v. 21. Fulgor tetragono aspectus vitale coruscet. *& in fine*. Tetragono absolvet dubiarum vincla morarum. Alii priore loco leg. *tetragono aspectu*, ut sit *tetragonus*, *a*, *um*, adject. Ceterum nimia hic licentia pænultima corripitur ab *Ausonio*. Absolute *tetragonum* usurpant etiam *Martian. Capell. l. 6. pag.* 229. *Frontin. de Colon. pag.* 112. *Goes.* & *Sidon. l. 8. epist. 11. a med.*

TETRALIX, icis, f. τετράλιξ, herba alio nomine erix, & sisara, apibus gratissima. *Plin. c. 16. l. 11. & 21.*

TETRAMETER, a, um, τετράμετρος. Versus tetrameter dicitur, qui quatuor pedibus constat, cujusmodi est illud carmen, quod in exemplum adducitur a *Diomed. l. 3. pag.* 506. *Putsch.* Fulmina nubibus obvia torques. Sunt tamen alia multa tetrametrorum genera, quæ V. apud Grammatic. & præsertim apud *Diomed. loc. cit.* *Terentianus Maurus de metris pag.* 2430. usurpat *tetrametrus* in recto casu, quod magis accedit ad Græcam vocem.

TETRANS, antis, m. τετράς, quarta pars rei cujuspiam. *Vitruv. l. 10. c.* 11. Circino dividuntur circinationes eorum tetrantibus in partes quatuor, vel octantibus in partes octo. *Id. l. 4. c. 2. a med.* Tetrantes columnarum. *h. e.* quarta pars crassitudinis summi scapi columnarum. Adde *cap.* 3. ¶ In re Agraria est locus, ubi se conferunt duæ lineæ, seu duo rigores decussatim acti. *Hygin. de limitib. pag.* 160. *Goes.* Tetrantum veterum lapides adhuc parent. Adde *pag.* 164. & 181. ¶ Item quidquid eo loco ponitur, ubi duæ illæ lineæ concurrunt. *Frontin. de limitib. pag.* 130. Termini lapidei crassi semipede, habentes longum tetrantem. ¶ Item instrumentum ipsum, quo duæ illæ lineæ designantur. V. Indicem *Goesii*. ¶ *Tetrantorum* pro *tetrantum* dixit *Vitruv. l. 3. c. 3. circa med.*

TETRAO, onis, m. τετράων, avis ex genere anserino: de qua *Plin. l. 10. cap. 22. ad fin.* Decet tetraonas suus nitor, absolutaque nigritia, in superciliis cocci rubor. Alterum eorum genus vulturum magnitudinem excedit: nec ulla ales, excepto struthiocamelo, majus corpore implens pondus, in tantum aucta, ut in terra quoque immobilis prehendatur. In aviariis saporem perdunt. Moriuntur contumacia spiritu revocato. *Sueton. in Calig. c. 22. a med.* Hostiæ erant phœnicopteri, pavones, tetraones, Numidicæ, Meleagrides, Phasianæ. Meminit & *Tertullian. l. 1. contra Marcion. c. 13. extr.*

TETRAPHARMACUM, i, n. emplastrum quoddam, quatuor rebus constans, nempe cera, pice, resina, sevo taurino, aut si hoc desit, vitulino: valet autem ad pus movendum. *Cels. l. 5. c. 19. sect. 9. & cap. 26. sect. 35.* & *Scribon. Larg. compos.* 211. sed Græce utrumque. ¶ De ferculo quatuor ciborum generibus instructo, *Spartian. in Adrian. c.* 21. Inter cibos unice amabat tetrapharmacum, quod erat de phasiano, sumine, perna, & crustulo. *Id. in Ælio Vero, cap.* 5. Tetrapharmacum, seu potius pentapharmacum ipse dicitur reperisse, hoc est, sumen, phasianum, pavonem, pernam crustulatam, & aprugnam.

TETRAPHORI. V. *Hexaphori*.

TETRAPTOTA. V. *Diptota*.

TETRAPUS, odis, τετράπους, quadrupes. hoc nomine inscriptus est liber octavus *Apicii*, eo quod in eo agitur de quadrupedum animalium opsoniis & condituris.

TETRARCHA, æ, & Tetrarches, æ, m. *Tetrarca*, *Signore della quarta parte d'un regno*, Τετράρχης, qui quartam regni partem obtinet: a Græco nomine dicto. Ita vocatus non solum qui cum aliis tribus regnum aliquod occupat, sed etiam qui post tetrarchas imperium adeptus est, licet plures sint, vel etiam pauciores: item qui solus eam regionem tenet, quæ aliquando a quatuor tetrarchis possessa fuit. *Hist. de B. Alex. c.* 67. Dejotarus Tetrarches Gallogræciæ tunc quidem pæne totius, quod ei neque legibus, neque moribus concessum esse ceteri Tetrarchæ contendebant, &c. *Cic. Attic. l. 2. ep.* 9. Qui regna, qui prædia Tetrarchis, qui immanes pecunias paucis dederunt. *Horat. l. 1 sat. 3. v.* 12. Omnia magna loquens, modo Reges, atque Tetrarchas. *Lucan. l. 7. v.* 226. sicci sed plurima campi Tetrarchæ, Regesque tenent, magnique Tyranni.

TETRARCHIA, æ, f. τετραρχία, principatus quartæ partis alicujus regionis. *Cic. 1. de Divin. c.* 15. Quod postea quam a Cæsare Tetrarchia regno, pecuniaque mulctatus est. *Id. pro Dejot. c. ult.* Negat, unquam se a te in Dejotari Tetrarchia pedem discessisse.

TETRAS, adis, f. numerus quaternarius. *Tertullian. advers. Valentin. c. 7. & 8.* & *Martian. Capell. l. 7. pag.* 239.

TETRASEMUS. V. *Disemus*.

TETRASOMUS. V. *Bisomus*.

TETRASTICHUS, a, um, τετράστιχος, quatuor habens ordines: a στίχος, ordo, & τετράς, quaternio. Porticus tetrastichæ (ita enim legi vult *Salmas. ad Trebell. Poll. in Gallien. c.* 18.) sunt, quæ quatuor habent columnarum ordines. ¶ *Tetrastichum*, carmen quatuor versibus constans. *Quintil. l. 6. c. 3. ad fin.* Ovidius ex tetrasticho Macri carminis librum in malos poetas composuit. ¶ Absolute *Martial. l. 7. epigr.* 84. Quod non insulse scribis tetrasticha quædam, &c.

TETRASTYLOS, τετράστυλος, adject. quatuor columnas habens: a τετράς, quaternio, & στῦλος, columna. *Vitruv. l. 3. c.* 2. Frons loci, quæ in æde constituta fuerit, si tetrastylos facienda fuerit dividatur, &c. *Id. l. 6. c.* 3. Cava ædium tetrastyla sunt, quæ, &c. ¶ *Tetrastylon* absolute, locus in quo quatuor columnæ sunt, vel quatuor columnarum ordines. *Capitolin. in Gordian. c.* 32. Villa eorum ducentas columnas in tetrastylo habens. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 104. n.* 1. Ibique sacerdotes in tetrastylo consederunt.

TETRE, & Tætre, *bruttamente*, *vergognosamente*, *sconciamente*, fœde, turpiter, atque adeo moleste, graviter. *Cato* apud *Charis. l. 2. pag.* 196. *Putsch.* Tetre ætatem exigit. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v.* 135. Blande quidem vultus, sed qua non tetrius ulla Ultrices fucata genas. *Cic. 1. de Divin. c.* 29. Multa facere impure atque tætre, cum temeritate & impudentia. *Id. pro Dom. c. 39. extr.* Quod senatus secure de religione decerneret, impurissime teterrimeque violasti. *Id. Attic. l. 7. ep.* 12. Istum quidem, cujus φαλάκρωμα times, omnia teterrime facturum puto.

TETRICITAS, atis, f. *severità*, *cattivo umore*, σκυθρωπότης, tristitia vultus, supercilium, severitas, gravitas. *Auct. Paneg. ad Pison. v.* 90. Tetris inest habitus (oris) qualem nec dicere mœstum, Nec fluidum, læta sed tetricitate decorum Possemus. *Supra dixerat*: plenus gravitate serenus vultus.

TETRICUS, a, um, *accigliato*, *fastidioso*, *severo*, *rigoroso*, σκυθρωπός, caperato vultu tristitiam præ se ferens, tristis, severus, asper, rigidus: a *tetro*. *Senec. in Herc. Fur. v.* 579. Et qui fronte nimis crimina tetrica Quærunt, ac veteres excutiunt reos. *Ovid. 1. de ar. am. v.* 721. Hoc aditu vidi tetricæ data verba puellæ. *Liv. l. 1. c.* 18. Disciplina tetrica ac tristi Sabinorum. *Ovid. 3. Amor. el. 8. v.* 61. exæquet tetricas licet illa Sabinas. *Id. 2. Trist. v.* 397. tetricus domitor Chimæræ. *h. e.* Bellerophon aversus ab amoribus, pudicus. *Senec. ep.* 36. Nimis horridi animi & tetrici esse. *Martial. l. 6. epigr.* 10. At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira! & *lib. 11. ep.* 71. Udorum tetricus censor & asper erat. *Id. l. 4. epigr.* 73. & *lib. 7. epigr.* 95. tetricæ deæ. *h. e.* Parcæ. *Id. l. 11. epig.* 3. lectores tetrici. *Claudian. in Fescenn. v.* 31. Permissisque jocis turba licentior Exsultet, tetricis libera legibus. *Martial. l. 5. epigr.* 21. lites tetricæ, forumque triste. *h. e.* graves, seriæ, & nullum jocis locum dantes. Sic *lib. 10. epigr.* 19. Totos dat tetricæ dies Minervæ, Dum centum studet auribus virorum.

. suum. *Id. l.* 11. *epigr.* 44. tetricis vocibus corripere aliquem. ¶ Metonymice *Id. l.* 6. *epigr.* 70. tetricæ febres. *& lib.* 7. *epigr.* 79. tutricæ tubæ. *h. e.* bellicæ. ¶ *Tetrica rupes*, & *Tetrica* absolutu, mons in Sabinis, ita dictus vel quia asperrimus, vel quia incolebatur ab hominibus tetricis & severis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 713. Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque Severum, Casperiamque colunt. *Sil. l.* 8. *v.* 419. & a Tetrica comitantur rupe cohortes.

TETRINNIO, is, n. 4. verbum fictum ad exprimendam anatum vocem. *Auctor carm. de philom. v.* 22. In fluviisque natans forte tetrinnit avis.

TETRITUDO, inis, f. idem ac tetricitas. *Accius* apud *Non.* 2. *n.* 854. Ne hæc aspernabilem tetritudo mea in occulto faxit.

TETRO, as, n. 1. *macchiare*, μιαίνω, fœdo, conspurco, horridum, obscurumve facio. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 837. Beluarum ac ferarum adventus ne tetret loca.

TETTIGOMETRA, æ, f. τεττιγομήτρα, cicadarum matrix, idest involucrum, ex quo cicadæ oriuntur: a τέττιξ, cicada, & μήτρα, matrix, uterus. *Plin. l.* 11. *c.* 26. Fit primo vermiculus, dein ex eo, quam vocant tettigometra, cujus cortice rupto circa solstitia evolant, noctu semper.

TETTIGONIA, æ, f. *picciola cicala*, cicadæ minoris genus. *Plin. l.* 11. *c.* 26.

TETULI. V. *Fero* in fine.

TEUCER. V. *Teucrus*.

TEUCHITES, æ, m. τευχίτης, junci odorati species laudatissima: ita dicta a loco, in quo nascitur. *Plin. l.* 21. *c.* 18. *ad fin.* Laudatissimus ex Nabathæa juncus cognomine teuchites, proximus Babylonius, pessimus ex Africa, ac sine odore, &c.

TEUCRI, orum. V. in *Teucrus*.

TEUCRIA, æ, f. regio Troadis, vel ipsa Troja: sic dicta a Teucro filio Scamandri. *Virg. Æn.* 2. *v.* 26. Ergo omnis longo solvit se Teucria luctu.

TEUCRION, ii, n. τεύκριον, herba spargens juncos tenues, folia parva, asperis in locis nascens, austero sapore, nunquam florens, neque semen gignens. Medetur lieni: constatque sic inventam (invenit autem Teucer.) Cum exta super eam projecta essent, adhæsisse lieni, eumque exinanisse. Ob id a quibusdam splenion vocatur. Narrant, sues qui radicem ejus ederint, sine splene inveniri. Hæc *Plin. l.* 25. *c.* 5. *ante med.*

TEUCRIS, idis, f. Τευκρίς, Trojana, Troas. *Sabin. eleg.* 1. *v.* 81. captivas Teucridas inter Cum staret conjux Hectoris, atque soror. ¶ In illo *Cicer. Attic. l.* 1. *ep.* 12. *& ep.* 13. *extr.* Teucris lentum sane negotium: Αἴνιγμα esse videtur, & conjecturis campum latum præbens.

TEUCRIUS, a, um, Trojanus, Teucrus. *Sil. l.* 13. *v.* 36. miles quateret cum Teucria bello Mœnia.

TEUCRUS, & Teucer, cri, m. Τεῦκρος, filius Scamandri, nobilis Cretensis, qui una cum patre, cum Crete inopia frugum laboraret, navigavit in Phrygiam, ibique Idæi nymphæ filia uxore ducta, sedem fixit, nomenque Trojanis dedit, qui passim a *Virgilio* Teucri dicuntur, itemque ab *Ovid. Valer. Flacc.* & aliis. *Virg.* 3. *Æn. v.* 108. Teucrus Rhœteas primum est advectus ad oras, Optavitque locum regno. *Claud. l.* 1. *pag.* 11. *&* 64. *Patisb.* Menander Menandri, Tucer Teucri, eper apri. quamquam Virgilius canalit Teucrus, & Euandrus. Eadem habet *Priscian. lib.* 6. *pag.* 690. Longiorem de Teucro fabulam habes apud *Serv.* ad *Virg.* loc. cit. ¶ Adjective *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 344. Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine rivi. *Ovid.* 14. *Met. v.* 72. Teucras luerat mersura carinas. ¶ Teucer alius Telamonis regis Salaminæ filius fuit, & frater Aiacis, qui a patre in exilium pulsus, quod fratris interitum ob arma Achillis Ulyssi adjudicata, ulcus non fuisset, navigavit in Cyprum, ibique urbem quam condidit, Salaminam appellavit, nomine patriæ suæ. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 21. Teucer Salamina patremque Cum fugeret, &c. Adde *Justin. l. ult. c.* 3.

TEUTATES, æ, m. deus Gallorum, qui humana hostia colebatur. *Lucan. l.* 1. *v.* 445. immitis placatur sanguine diro Teutates. Adde *Lactant. l.* 1. *c.* 21. ¶ Scribunt etiam *Tòutates*.

TEUTHALIS, idis, f. herba eadem quæ sanguinaria, & polygonum. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

TEUTHRANS. V. in *Teuthrantius*.

TEUTHRANTEUS, a, um, Τευθράντειος, ad Teuthrantiam pertinens: quæ est regio Mysiæ, in qua Caicus amnis oritur. (*A Plin. l.* 5. *c.* 30. Teuthrania dicitur, Τευθρανία, a Teuthrante Pandionis filio, Thespii patre, Mysiæ rege.) *Ovid.* 2. *Met. v.* 243. Pœnosque senex Teuthranteusque Caicus.

TEUTHRANTIUS, a, um, Teuthranteus, Τευθράντιος, ad Teuthrantem Pandionis filium pertinens, qui fuit pater Thespii, cujus quinquaginta filias, ex Megamede Arnæi filia susceptas, Hercules, præmium leonis interfecti, uxores habuit. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 51. Non tibi crimen erunt Teuthrantia turba sorores. *V. Senec. in Herc. Fur. v.* 477. ¶ Apud *Propert. l.* 1. *eleg. & vers.* 11. Teuthrantus videtur esse nomen parvi fluvii, aut lacus in Campania circa Baias. Sed aliter leg. *V. Broukus.*

TEUTONI, orum, Τεύτονες, populi Germaniæ prope Cimbros, ad finum Codanum, quos Marius delevit. *Cic. pro leg. Manil. c.* 20. *in f.* Idem cum Cimbris, idem cum Teutonis bellum administravit. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 33. *ad fin.* Ut ante Cimbri Teutonique fecissent. *Lucan. l.* 6. *v.* 259. Cantaber exiguis, aut longis Teutonus armis. Adde *Senec. l.* 1. *de Ira, c.* 11. *Pomp. Mel. l.* 3. *c.* 3. *extr. & cap.* 6. *Plin. l.* 35. *c.* 4. *& lib.* 37. *c.* 2. *a med. Flor. l.* 3. *c.* 3. *Epit. Livii l.* 67. *Sueton. in Cæs. c.* 11. *& Val. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 3. *extern.* ¶ Dicuntur & *Teutones*, *um*. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 67. Teutones in Gallia, Cimbros in Italia vicit. *Vellei. l.* 2. *c.* 12. *a med.* Gens excisa Teutonum. ¶ Sunt qui scrib. *Theutoni*, aut *Teuthoni*.

TEUTONICUS, a, um, ad Teutonos pertinens. *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 44. Teutonicas Roma refringat opes. *Lucan. l.* 1. *v.* 256. Teutonicus furor. *Id. l.* 2. *v.* 69. Teutonici triumphi. *h. e.* de Teutonis acti. *Vellei. l.* 2. *cap.* 120. Teutonica militia. *Valer. Max. in f.* *c.* 1. *l.* 6. victoria. *h. e.* qua Teutones victi sunt. ¶ Item universim ad Germanos pertinens. *Martial. l.* 14. *epigr.* 26. Teutonici capilli. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 406. Teutonicus vomer, Pyrenæique juvenci. ¶ *Teutonici*, *orum*, Teutoni. *Senec. ep.* 94. *ad fin.* Cum Marius Teutonicos Cimbrosque concideret.

TEXO, is, xui, xtum, a. 3. *tessere*, ὑφαίνω, filum filo conserendo telam conficio: a *tego*, *et* *veho*, quia trama stamen tegitur. De texendi modo in *Tela* diximus. *Terent. Heaut.* 2. 3. 44. Texentem telam studiose ipsam offendimus. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 18. Texitur hæc castris quarta lacerna tuis. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 35. Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit. *Propert. l.* 3. *el.* 4. *v.* 33. in vacuo texetur aranea lecto. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 49. tenuem texens sublimis aranea telam. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. Araneolæ quasi rete texunt, ut si quid inhæserit, conficiant. ¶ De aliis rebus, quæ instar telæ exstruuntur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 266. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. *Id.* 11. *Æn. v.* 64. molle feretrum Arbuteis texunt virgis, & vimine querno. *Id.* 2. *Georg. v.* 371. texere sepem. *Propert. l.* 3. *el.* 2. *v.* 36. rosas. *h. e.* corollas facere. *Virg. Georg.* 4. *v.* 250. apes floribus horrea texent. *Id. Ecl.* 9. *v.* 41. lentæ texunt umbracula vites. *Plin. l.* 21. *c.* 18. Texere tegetes. *Id. l.* 13. *c.* 12. *ante med.* & *ad fin.* chartæ. *& cap.* 11. *ad fin.* navigia ex papyro. *& lib.* 18. *c.* 26. quales, crates. *Lucan. l.* 4. *v.* 131. cano salice madefacto vimine parvam Texitur in puppim. *Martial. l.* 7. *epigr.* 1. *de lorica.* Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictum Texuit innumeri lubricus unguis apri. *Id. l.* 14. *distich.* 38. texere tecta calamis palustris. *reperere.* ¶ construere, fabricare. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *ad fin.* Paulus in medio foro basilicam jam pæne texuit. *Virg.* 11. *Æn. v.* 326. Bis denas Italo texamus robore naves. *Prudent. in Rom. vers. cap.* 14. *v.* 836. immanem pyram Texebat ustor famidus pinu arida. ¶ Metaphorice *Cic.* 9. *Fam. epist.* 21. Privatas causas, easque tenues, agimus subtilius: capitis, aut famæ scilicet ornatius: epistolas vero quotidianis verbis texere solemus. *Plaut. Trin.* 3. 3. 68. Quamvis sermones possunt longi texier. *paragoge.* *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 5. Sane texebatur opus luculenter. *h. e.* libri de republica. ¶ Allegoria est in illo *lib.* 3. *de Orat. c.* 60. *sub fin.* Quamquam ex tela texitur, & ea incitatur in civitate ratio vivendi, ut, &c. *& Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 27. Cum bene firmaverit animum præcepta jacentem, Rursus amor patriæ ratione valentior omni, Quod tua texuerunt scripta, retexit opus.

TEXTERNA, æ, f. taberna, vel officina textoris, *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. lib.* 2.) Vestem de texterna emere, baxeas de sutrina præstinare. Al. leg. *textrina*, & *sutrina*.

TEXTILIS, le, *tessuto*, ὑφαντός, πλεκτός, texendo factus. *Cic. Tusc.* 5. *c.* 21. Textile stragulum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 483. Textilia dona. *drappo*, *vesti*. *& Senec. in Med. v.* 571. *& Plin. l.* 33. *c.* 3. *sub fin.* auro textili monile fulgens. *oro filato e tessuto*. *& Lucret. l.* 2. *v.* 35. textilis pictura. *di ricamo*. *& Valer. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 4. *extern.* Tabernacula textilibus signis adornata. *Martial. l.* 6. *epigr.* 80. textilis festa. *Cic.* vertens *Sophoclis* carmina, *l.* 2. *Tuscul. c.* 8. Ipse illigatur peste interemptus textili. *h. e.* tunica imbuta sanguine Nessi. *Petron. in Satyr. c.* 55. induere ventum textilem. *h. e.* vestem tenuissimam, & subtilitate ventos æquantem, nebulam lineam. *Sappho*. *Martial. l.* 10. *epigr.* 31. textilis umbra supini palmitis, *di verme intrecciati*. ¶ Absolute *textile* est pannus textus, *drappo tessuto*, ὕφος, ὕφασμα. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 18. Textile ne operosius, quam mulieris opus menstruum. *Liv. l.* 45. *c.* 35. Navis ornata spoliis non insignium tantum armorum, sed etiam regiorum textilium. *Propert.* 2. *sub fin. eleg.* 14. *l.* 2. Quid relevant variis serica textilibus? *Plin. l.* 13. *c.* 9. Palmæ foliis arantur ad textilia. ¶ Ex *Lucret. l.* 5. *v.* 1349. discimus, prius fuisse vestes nexiles, h. e. confutas ex ferarum pellibus, quam ex lana aut lino textas: quod est Ægyptiorum inventum, teste *Plin. l.* 7. *c.* 56. apud quos lini copia.

TEXTOR, oris, m. *tessitore*, *tessore*, ὑφάντης, qui texit. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 13. simulat textore Catonem. *Martial. l.* 12. *epigr.* 59. Hinc instat tibi textor, inde fullo. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 30. lacernas male percussas textoris pectine Galli. Adde *Cicer. pro Planc. c.* 25. *a med.* ubi al. leg. *tessor*, & *Plaut. Aulul.* 3. 5. 45.

TEXTORIUS, a, um, ὑφαντικός, ad textorem, & ad texendum pertinens. *Colum. l.* 9. *c.* 6. Alvearia opere textorio salicibus connectantur. ¶ Translate *Senec. epist.* 113. *a med.* Textorium, inquis, totum mehercule istud est.

TEXTRICULA, æ, f. parva textrix. *Arnob. l.* 5. *pag.* 166. Textriculæ puellæ.

TEXTRINUS, a, um, ὑφαντικός, ad texendum pertinens, textorius. *Jul. Firmic. de err. prof. relig. c.* 17. Minervæ textrinæ artis magistra. ¶ *Textrinum* absolute, & *Textrinum*, ere, & officina textoria, *bottega de tessere*, ἱστουργεῖον. *Vitruv. in f. c.* 7. *l.* 6. Plumariorum textrinæ, pictorumque officinæ. *Cic.* 6. *Verr. c.* 26. Nulla domus in Sicilia locuples fuit, ubi ista non textrinum instituerit. *Est qui leg.* textrinam. *& cep.* 46. Quod oppidum isti textrinum ad muliebrem vestem conficiendam fuit. *Sueton. de Grammat. c.* 23. Palæmon mulieris verna primo, ut ferunt, textrinum, deinde, herilem filium dum comitatur in scholas, litteras didicit. Al. leg.

Al. leg. *textrinam*, h. e. texendi artem: quo sensu afferri solet & locus *Plin. l.* 11. *c.* 24. ubi pro *pertinax ratio textrinae* legitur *pertinax ratio textura*. ¶ Metaphorice *textrinum* est navale, ubi texuntur naves, *arsenale*, ναυπήγιον. *Enn.* apud *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 326. Idem campus habet textrinum navibu' longis.

TEXTRIX, icis, f. *tessitrice*, ὑφάντρια, mulier textoriæ artis perita. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 65. Atque aliqua assidue textrix operata Minervam Cantat. *Al. leg.* assiduæ textis operata Minervæ. *Martial. l.* 4. *epigr.* 19. *de endromide*. Sequanicæ pinguem textricis alumnam.

TEXTURA, æ, f. *tessitura*, ὕφανσις, ὕφασμα, συμπλοκή, actus texendi, vel etiam opus texendo factum. *Lucret. l.* 3. *v.* 210. Quam tenui constet textura, quamque loco se Contineat parvo. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 23. Coæ textura Minervæ. *Plaut. Stich.* 2. 2. 24. Ut operam omnem aranearum perdam, & texturam improbam. *Lucan. l.* 9. *v.* 777. laterum textura, cavumque pectus. *le coste*.

TEXTUS, us, m. *tessitura*, ratio texendi, textura. *Lucret. l.* 4. *v.* 729. multo magis hæc sunt tenuia textu, Quam quæ, &c. *Plin. l.* 9. *c.* 37. Capiuntur purpuræ parvulis rarisque textu veluti nassis. *& cap.* 35. Lolliam Paulinam vidi smaragdis margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus. *Id. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Grana in stipula crinito textu spicantur. ¶ Transfertur ad contextum orationis. *Quintil. l.* 8. *c. ult.* a med. Præter hæc usus est allegoriæ, ut tristia dicamus melioribus verbis, aut bonæ rei gratia quædam contrariis significemus, aliud textu. *Manil. l.* 3. *v.* 270. quarum ratio manifesta per artem Collecta est, variatque suo per carmina textu. *Ammian. l.* 15. *c.* 7. (*al.* 18.) Rem brevi textu percurram. *brevemente*. & *cap.* 8. (*al.* 18. *extr.*) Ut ostendit textus superior. *h. e.* verba prædicta. *Id.* in *f. l.* 27. Quod contra fœderum textum juvarentur Armeniæ. *contra 'l tenor de' trattati*. & *ibid. paulo sup.* textus gestorum. *serie*, *narrazione*. Sic *lib.* 28. *c.* 1. (*al. c.* 5.) Hymetii negotium est actitatum, cujus hunc fuisse novimus textum.

TEXTUS, a, um, *tessuta*, ὑφαντός, consertus, intextus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* 1. 60. Tegumenta corporum vel texta, vel suta. *Martial. l.* 11. *epigr.* 57. texta purpura. *Senec.* in *Agam. v.* 883. Induere conjugis fidæ manu textos amictus. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 93. Sol bisseno sidere textam Loricam induitur. *Id. l.* 2. *v.* 409. Dona duci promit chlamydemque, textosque labores. *h.* 2. in chlamyde intextos. *Horat. epod.* 2. *v.* 45. claudere textis cratibus lætum pecus. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 262. Et paries lento vimine textus erat. *Stat.* 1. *Theb. v.* 583. vimine querno texta domus. *Plin. l.* 30. *c.* 10. *a med.* Casæ fissis arundinibus textæ. *Liv. l.* 30. *c.* 3. *sub fin.* Arundine textis frondeque tectis hibernaculis habitare. *Ovid. Fast. l.* 4. *v.* 435. implet lenta calathos e vimine textos. *& vers.* 870. Textaque composita juncea vincla rosa. *Senec.* in *Herc. Fur. v.* 807. Tunc gratia monstri colla permulcens manu, Adamante texto vincit. *h. e.* catena solida & infragili. *Virgil. Æn.* 5. *v.* 588. Creta fertur labyrinthus in alta Parietibus textum cæcis iter ancipitemque Mille viis habuisse dolum. *via intrecciata*, *tortuosa*, *imbrogliata*. ¶ Textum absolute: vestis texta, pannus, *veste*, *panno*, *drappo*: & quodcumque opus textum. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 163. Illita Nesseo vestis tibi texta veneno. *& epist.* 17. *v.* 223. Purpura nempe mihi, pretiosaque texta dabuntur. *Id.* 8. *Met. v.* 640. rude textum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. Babylonica picta superbe Texta, Semiramia quæ variantur acu. *Id. l.* 13. *epigr.* 51. texta rosis fecta. *h. e.* corollæ. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 10. & *Ovid.* 14. *Met. v.* 530. & *Fast.* 1. *v.* 506. pinea texta carinæ. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 39. vimineo texto ferre ova. *cestella*. ¶ Ipsa textura alicujus rei. *Stat.* 10. *Theb. v.* 56. pepli mirabile textum. *Virg.* 8. *Æn. v.* 625. clypei non enarrabile textum. *tessitura*, *lavoro*, *ricamo istoriato*. & *Lucret. l.* 6. *v.* 1052. ferrea texta. Adde *lib.* 5. *v.* 95. & *Theb.* 5. *v.* 354. ¶ Metaphorice *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Neque illud in Lysia dicendi textum tenue atque rarum, lætioribus numeris corrumpendum erat. *tessitura*, *stile*. & *Apul.* in *Apolog.* Omne calumniæ textum retexere. *l' orditura*. ¶ Textum pro *testu* legitur a multis apud *Caton. R. R. cap.* 76. & 84.

T H

THALAMEGUS, i, θαλαμηγός, navis deliciarum vehendis causa, quæ bene ornata, thalamis, & cubiculis instructa, pretiosisque obducta velis, aliisque regiis ornamentis, qua utebantur reges Ægypti sursum prorsum Nilo navigantes solatii causa: inventa a Philopatore rege, & ab aliis deinceps usurpata: videturque ita dicta παρὰ τὸ ἄγειν τοὺς θαλάμους, h. e. quia thalamos habet, & cubicula. *Sueton.* in *Cæs. c.* 52. *de Cæsare & Cleopatra*: Eadem nave thalamego pene Æthiopia tenus Ægyptum penetravit. *Senec. l.* 7. *de benef. c.* 20. hujus generis naves *cubiculatas* vocat, *Plin.* vero *l.* 7. *c.* 30. *cubiculatas*. Similes sunt nostri *burchielli*.

THALAMUS, i, m. *camera degli sposi*, *camera da letto*, θάλαμος, cubiculum interius sponsorum, aut conjugum: item universim feminarum in ædibus. Vox Græca, & Poetica. *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. In prostadis dextra ac sinistra cubicula sunt collocata, quorum unum thalamus, alterum amphithalamus dicitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 623. Hic thalamum invasit natæ. *Ovid.* 10. *Met. v.* 456. thalami jam limina tangit, Jamque fores aperit: jam ducitur intus. *Id. Heroid. ep.* 12. *vers.* 57. Ut positum tetigi thalamo male saucia lectum. ¶ Item cubile, lectus, *letto conjugale*. *Propert. l.* 2. *el.* 12. *v.* 14. Lacæna Cum Menelao surgeret a thalamo. *Id. l.* 3. *el.* 5. *v.* 63. Sed thyiæ thalamo, aut Oricia terebinthi Effulto pluma versicolore caput. *Petron.* in *Satyr. c.* 26. Thalamum veste exornare. ¶ Sæpe refertur ad nuptias, & conjugium. *Virg.* 4. *Æn. v.* 550. degere vitam expertam thalami. *celibe*. & *vers.* 18. Si non pertæsum thalami tædæque fuisset. & *lib.* 7. *v.* 253. Quantum in connubio natæ thalamoque moratur. *Senec.* in *Oedip. v.* 489. tradere virgineos thalamis. & in *Troadib. v.* 891. ire ad thalamos. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 689. parare thalamos. *Senec.* in *Agam. v.* 992. Vidua ante thalamos. & *vers.* 256. consors thalami. & in *Herc. Fur. v.* 852. thalamis nondum jugatæ virgines. *Id.* in *Herc. Oet. v.* 419. Virginum thalamos petit: siqua negata, rapit. *Ovid.* 12. *Met. v.* 143. Tenuisset Peleos thalamos quoque forsitan illos. *h.* 2. illam petisset uxorem. & *lib.* 7. *v.* 21. quid in hospita, regia virgo, Ureris, & thalamos alieni concipis orbis? *h.* 1. cogitas habere maritum exterum. *Id.* 2. *Amor. el.* 8. *v.* 19. thalamus violare pudicos. *Virg.* 9. *Æn. v.* 593. Tumidusque novorem Germanam nuper thalamo sociatus habebat. & *lib.* 10. *v.* 649. thalamos ne desere pactos. & *lib.* 7. *v.* 388. thalamum alicui eripere. *Stat.* 5. *Theb. vers.* 463. thalamus coactus. *maritaggio sforzato*. ¶ Dicitur & de quovis habitaculo. *Virg.* 6. *Æn. v.* 280. ferreique Eumenidum thalami. *Id.* 4. *Georg. v.* 189. *de apib.* ubi jam thalamis se composuere, siletur In noctem. *Plin. l.* 8. *c.* 46. *de Api*. Delubra & gemina, quæ vocant thalamos.

THALASSA, θάλασσα, mare: Græca vox, qua inscribitur liber nonus *Apicii* auctoris culinarii, quia in eo libro de piscibus marinis condiendis, & de salsamentis agitur.

THALASSEGLE, es, f. herbæ nomen. *Plin. l.* 24. *c.* 17. Democritus tradit, thalassaeglen circa Indum amnem inveniri, quæ ob id nomine alio potamantis appelletur. Hac pota lymphari homines, obversantibus miraculis.

THALASSICUS, a, um, θαλασσικός, idem ac thalassinus. *Plaut. Mil.* 4. 4. 43. Palliolum habeas ferrugineum, nam is color thalassicu'st. & 4. 6. 67. Nescio quis tecum incedit, ornatu quidem thalassico. *con abito marinaresco*.

THALASSINUS, a, um, θαλάσσινος, marinus, ut Thalassinus color, idest cœruleus, qui est similis fluctibus maris: a θάλασσα, mare. *Lucret. l.* 4. *v.* 1120. teriturque thalassina vestis Assidue.

THALASSIO. V. *Talasio*.

THALASSION PHYCOS, θαλάσσιον φῦκος, fucus marinus, herba lactucæ similis, trium generum: latum, & alterum longius, quadantenus rubens, tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tingunt. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *sub fin.*

THALASSITES vinum dicitur, quod cum vasis suis in mare demergitur, ut ejus præcocior fit vetustas, inquit *Plin. l.* 14. *c.* 8. Est autem vox a Græca θάλασσα, mare. V. *Abrotonites*.

THALASSOMELI, n. θαλασσόμελι, aqua medicata æquis portionibus maris, mellis, imbris. Mare ex alto, & ad hunc usum advehunt, fictilique vase & picato condunt. Prodest ad purgationes maxime, sive stomachi vexatione, & sapore grato, & odore. Hæc *Plin. l.* 31. *c.* 6. *ad fin.* Est a θάλασσα, mare, & μέλι, mel. *Seren. Samon. cap.* 28. *vers.* 537. Sæpe thalassomeli adjecta cumulavimus imbri.

THALES, lis, & etis, m. Θαλῆς, vir Milesius, unus ex septem Sapientibus, quem Milesii omnium sapientissimum judicarunt, delato ad eum communi consensu tripode aureo, quem Apollinis oraculo moniti fuerant, sapientissimo omnium deberi, ut est apud *Valer. Max. l.* 4. *c.* 1. *n.* 7. *extern.* V. *Sapiens*. Fuit primus cultor Physicæ, Astronomiæ, Geometriæ, Astrologiæ. Aquam sensit rerum omnium esse principium. Ab eo Ionica disciplina fluxit, sicut a Pythagora Italica. *Plaut. Capt.* 2. 2. 24. Thalem talento non emam Milesium. nam ad sapientiam hujus nimius nugator fuit. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 33. Usque a Thale Milesio. *Id.* 3. *de Orat. n.* 34. Fratres Milesium Thalen. *Apul.* in *Florid. num.* 18. (*al. l.* 4.) Thali ea merces persolvetur ab omnibus. *Valer. Max. loc. cit.* Tunc Milesii consensu Thaleti mensam dederunt. ¶ Ferunt, deambulantem, & intenta cælestia suspicientem, in puteum, quem non adverterat, incidisse. *Tertull. de anim. c.* 6. *ad fin.* Enormis intentio philosophiæ solet plerumque nec prospicere pedibus. sic Thales in puteum. ¶ Ejus dictum celebre fuit, Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα: Sponde, noxa est præsto, ut est apud *Auson.* in VII. *Sapientib. carm.* 7. ¶ Primam syllabam corripit *Auson.* in VII. *Sapientib. de Cleobul.* in *f.* & *carm. ult.* *iter.* producit *Sidon. carm.* 15. *v.* 45. 79. & 89.

THALETICUS, a, um, adjectiv. a Thalete. *Sidon. carm.* 15. *v.* 89. Quartus Anaxagoras Thaletica dogmata servat.

THALIA, æ, f. una Musarum, dicta a θάλλειν, quia semper virescat poetarum gloria. Græce est Θάλεια, unde Latinum Thalia a in i longum converso. *Serv. ad Ecl.* 6. *v.* 2. ait *Thalea* per *e* Latine dici debere, ut in *Cytherea*, & *Medea*. Et sane in Romano codice sic scribi monet *Pierius*. Non tamen *Maronem* sic scripsisse verisimile est, quando *Servius* ipse agnoscit, eum propter euphoniam *Thalia* per *i* maluisse. Et sane utrumque rectum est, cum *ei* nunc abeat in *i*, nunc in *e* longum. *Virg. ibid.* Nostra nec erubuit sylvas habitare Thalia. *Festus*: Thaliæ novem dictum alii ab arboris flore ajunt, alii quod carmina semper floreant. V. *Musa*. ¶ Est etiam una Gratiarum. Hæ enim tres sunt, *Aglaie*, *Thalia*, *Euphrosyne*. V. *Gratia*. ¶ Item Nymphæ nomen in Sicilia, juxta Symæthum flu. *Virg.* 5. *Æn. v.* 826. V. *Palicus*.

THALIETRUM, i, n. θαλίετρον, herba foliis coriandri, sed paulo pinguiore, caule papaveris, in campestribus præcipue nascens, utilis contra ulcera. *Plin. l.* 27. *c.* 13. ubi *Harduin. leg.* Thalictrum. ex MSS.

THALLA. V. in *Talla*.

THA-

THALLUS, i, m. *messo*, *gambo*, *germoglio*, θαλλός, caulis, germen virens plantarum: a θάλλω, vireo, pullulo. De cæpis *Colum.* l. 11. c. 3. *ad fin.* Nisi arundines disposueris, thalli cæparum ventis prosternentur. *Pallad. in Februar. tit.* 24. Vellendi sunt thalli adhuc semisicci cum semine, & sic in sole siccandi. Addunt & *Lucil.* apud *Non.* c. 3. n. 67. ¶ De termite olivæ *Virg. in Ciri*, v. 376. Amyclæo spargens altaria thallo.

THAMYRIS, is, & Thamyras, æ, m. Θάμυρις, Poeta Thessalus ex Œchalia urbe, dicitur cum Musis de cantu certasse (ea conditione, ut si vinceret, eas sibi omnes uxorigeras haberet; si vinceretur earum arbitrio vapularet) victusque lyra & oculis mulctatus fuisse. *Propert.* l. 2. *el.* 18. v. 19. Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. v. 62. Quid miserum Thamyran picta tabella juvet? Adde *in Ibin*, v. 274. & *lib.* 3. *de ar. am. vers.* 399. Sic *Stat.* 4. *Theb.* v. 183. mutos Thamyris damnatus in annos, Ore simul, citharaque (quis obvia numina temnat?) Conticuit præceps.

THAMNUM, & Thamnum, i, n. θάμνος, frutex quidam, cujus flores & coliculos teneros reponi jubet *Colum.* l. 12. c. 7. & condituræ servari.

THAPSIA, æ, f. θαψία, frutex quidam foliis fœniculi, caule inani, nec excedente baculi longitudinem, semine ferulæ, radice candida. Incisus lacteo succo manat: vim autem habet venenatam, quippe qui etiam effodientibus nocet: remedium autem est ceratum corpori prius obducere. Dictus est a Thapso pæninsula Africæ ubi plurimum provenit, & vehementissimus est. Habet aliquos usus in medicina. *Plin.* l. 13. c. 22. *ad fin.* ¶ *Lucan.* l. 9. v. 919. Thapson *Erycinam* cognomine appellat, quia in Eryce quoque Siciliæ monte inventus: unde & Θ.ιναγία dicitur a *Nicandro in Theriacis*.

THAPSOS. V. in voce præced.

THARSOMENUS, Thrasymenus, apud *Quintil.* l. 1. c. 5. (*al.* 9.) *ante med.* V. *Casametus*.

THASIUS, a, um, Θάσιος, ad Thasum, *Tasso*, Θάσος, pertinens, quæ est insula Thraciæ in mari Ægæo, valde ferax frugum & marmoris. Unde *Stat.* l. 1. *silv.* 5. v. 34. Non huc admissæ Thasos, aut undosa Carystos. & *lib.* 2. *silv.* 2. v. 92. Hinc Nomadum lucent flaventia saxa, Thasique. *Senec. epist.* 86. *ante med.* Thasius lapis, quondam rarum in aliquo spectaculum templo, piscinas nostras circumlinit. *Virg.* 2. *Georg.* v. 91. Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides albæ. *Varr.* apud *Gell.* l. 7. c. 16. & *Plin. lib.* 15. c. 22. *ad fin.* Thasiæ nuces, & Albenses celebrantur. *Vetus Poeta* apud *Plin. l. & cap.* 14. Quinque Thasi vini depromam, bina Falerni. *Plin. ibid.* c. 18. Thasos duo genera vini diversa facere prodidit, unum quo somnus concilietur, alterum vero, quo fugetur. ¶ Scribitur & *Thassus*, *Thessus*.

THAUMANTEUS, a, um, Θαυμάντειος. Virgo Thaumantea *Ovid. sub fin.* l. 14. *Met.* est ipsa Thaumantias Iris.

THAUMANTIAS, adis, &

THAUMANTIS, idis, f. adject. Θαυμαντιάς, & Θαυμαντίς, Iris filia Thaumantis ex Electra, filia Oceani, soror Harpyiarum. Hæc est ministra Junonis, sicut Mercurius Jovis, & Triton Neptuni, ut est apud *Stat.* l. 3. *silv.* 3. v. 80. Dicta est a θαῦμα miraculum, quia Iridem omnes mirantur propter varietatem & suavitatem colorum. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 20. Ob eam causam, quia speciem habeat admirabilem, Thaumante dicitur esse nata. *Virg.* 9. *Æn.* v. 5. Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est. *Ovid.* 4. *Met.* v. 478. Læta redit Juno: quam cælum intrare parantem Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris. *Id.* l. 11. v. 647. Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus Eligit. *Valer. Flacc.* l. 8. *vers.* 115. cum veste recincta Labitur ardenti Thaumantias obvia Phœbo. ¶ Etiam Jovis ministra esse dicitur. *Claudian.* initio l. 3. *de rapt. Pros.* Jupiter interea cinctam Thaumantida nimbis Ire jubet, totoque deos arcessere mundo. Adde *Virg.* 9. *Æn.* v. 803.

THEAMEDES, is, lapis est in Æthiopiæ montibus nascens, contrarius magneti, quippe qui ferrum sibi appositum statim abigit. *Plin.* l. 36. c. 16. *sub fin.* & *lib.* 20. c. 1.

THEATINUS. V. *Teatinus*.

THEATRALIS, le, *di teatro*, *teatrale*, θεατρικός, ad theatrum pertinens. *Cic. pro Sext.* c. 54. Theatrales, gladiatoriique consessus dicuntur omnino solere, levitate nonnullorum, emptos plausus exiles & raros excitare. *Tacit.* l. 1. *Ann.* c. 16. Erat in castris Percennius quidam, dux olim theatralium operarum. *Id. Ann.* 11. c. 13. Theatralis lascivia. *Sidon.* l. 3. *ep.* 13. *sub fin.* Theatrales sermones. *h. e.* obsceni. *Plin.* l. 7. c. 30. *ad fin.* Theatralis lex. *h. e.* de ordine sedendi in theatro. V. *Roscia*. *Sueton. in Domit. cap.* 8. Licentia theatralis promiscue in equite spectandi. *Id. in Aug. cap.* 40. Theatralis pœna. *h. e.* quæ lege Roscia statuta erat in eos, qui, equites cum non essent, in quatuordecim spectassent.

THEATRICUS, a, um, *teatrale*, θεατρικός, theatralis. *Augustin. lib.* 2. *de doctrin. Christ. cap.* 18. Ad theatricas nugas converti. *Id.* l. 6. *de Civ. Dei*, *cap.* 6. Theatricæ turpitudines. & *cap.* 7. Theatrica arma.

THEATRIDIUM, ii, n. θεατρίδιον, diminutiv. parvum theatrum. Vox Græca, quæ plerumque Græce scribitur in *Varr. lib.* 3. *R. R.* c. 5. θεατρίδιον avium.

THEATRUM, tri, n. *teatro*, θέατρον, ædificium semicirculi specie, ad spectandum ludos scenicos factum: a θεάομαι, specto, video. Olim stantes aderant spectaculis, ut est *in epit. Livii* l. 48. *sub fin.* & *Valer. Max.* l. 2. c. 4. n. 2. crescente luxu theatra facta sunt, ut a sedentibus spectaretur. Primo lignea fuere, & temporaria, quæ peractis ludis solverentur: postea ex lapide structa & mansura. In his erant scena, ubi actores agebant: cavea seu arena, ubi edebantur spectacula: orchestra, ubi Senatores: gradus plurimi, ubi reliqui spectabant: & primo quidem promiscue: postea lege Roscia, primi quatuordecim ordines graduum orchestræ proximi Equitibus assignati: reliqui Plebi. *Cic.* 3. *de Fin. cap.* 20. Theatrum cum commune sit, recte tamen dici potest, ejus esse eum locum, quem quisque occuparit. *Id.* 2. *Attic. ep.* 19. *ante med.* Populi sensus maxime theatro & spectaculis perspectus est. nam gladiatoribus qua dominus, qua advocati sibilis conscissi. *Id.* 3. *de Orat.* c. 50. *sub fin.* In his si paulum modo offensum est, ut aut contractione brevius fieret, aut productione longius, theatra tota reclamant. *h. e.* spectatores, metonymia. *Horat.* l. 1. *epist.* 19. v. 41. spissis indigna theatris Scripta pudet recitare. *Ovid.* 1. *de ar. am.* v. 497. curvo theatro sedere. & *lib.* 3. v. 394. & *lib.* 3. *Trist. eleg.* 12. v. 24. terna theatra. *h. e.* Pompeii, Marcelli, & Statilii Tauri. *Vitruv. lib.* 5. c. 3. & *sequentib.* de theatrorum rationibus præcepta tradit. ¶ Apud Græcos theatra pro Curia erant. in his enim de republica agebatur, conciones habebantur, de summa rerum deliberabatur. *Cic. pro Flacc.* c. 7. *Nep. in Timol.* c. 4. *Liv.* l. 24. c. 39. & *lib.* 33. c. 28. & *Tacit.* 2. *Hist.* c. 80. ¶ De quocumque loco ad edenda spectacula apto, *Virg.* 5. *Æn.* v. 288. campus, quem collibus undique curvis Cingebant silvæ. mediaque in valle theatri Circus erat. & *vers.* 664. ad tumulum, cuneosque theatri. ¶ Translate sumitur pro loco celebri, & omnium oculis exposito. *Cic.* 2. *Tuscul.* c. 26. *extr.* Omnia benefacta in luce se collocari volunt: sed tamen nullum theatrum virtuti conscientia majus est. *Id. Fam.* 11. *ep.* 29. Ea familiaritas, quæ mihi cum L. Lamia est, magno theatro spectata est tum, cum, &c. *Id. Verr.* 7. c. 14. Ut me, & quæsturam meam quasi in aliquo orbis terræ theatro versari existimarem. *Id. in Bruto*, *cap.* 2. Cum forum populi R. fuisset quasi theatrum illius ingenii. *Quintil.* l. 1. *cap.* 2. (*al.* 3.) *ante med.* Optimus quisque præceptor frequentia gaudet, ac majore se theatro dignum putat.

THEBÆ, arum, f. Θῆβαι, & *in sing. num.* Thebe, es, Θήβη, nomen urbis. Multæ sic vocatæ sunt: sed duæ celebres fuerunt, in Ægypto, & in Bœotia. In Ægypto caput est Thebaidis regionis, olim centum portis insignis, unde & Hecatompylos dicta est: condita a Busiride rege, & tota pensilis, adeo ut Reges vel maximos exercitus solerent subter educere, nullo oppidanorum sentiente, ut est apud *Plin.* l. 36. c. 14. In singul. num. *Juvenal. sat.* 15. v. 6. Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis. *Adde Plin. lib.* 5. c. 9. *a med.* ¶ In Bœotia condita fuit a Cadmo ad Ismenum fluvium, & Cithæronem montem: ejus vero mœnia Amphion ædificasse dicitur, saxis ultro ad ejus citharæ sonum convolantibus. Fuit patria Bacchi, Herculis, Epaminondæ, Pelopidæ, & Pindari. Eversa est ab Alexandro M. *Plin.* l. 4. c. 7. & *lib.* 5. c. 19. *extr.* & *lib.* 7. c. 29. &c. Septem habuit portas, quarum nomina habes apud *Stat. Theb.* 8. *a vers.* 353. Hinc *Juvenal. sat.* 13. v. 26. Rari quippe boni: numero vix sunt totidem, quot Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili. ¶ In sing. num. *Stat.* 9. *Theb.* v. 255. premit agmina Thebes Hippomedon. & *vers.* 294. dixitque nil mœnia Thebes Salus ubi. Adde l. 5. v. 681. & l. 10. v. 594. & *Senec. in Oedip.* v. 112.

THEBÆUS, a, um, Θηβαῖος, ad Thebas pertinens. *Claudian. de Phœnice*, *vers.* 91. columnæ Thebæa monte revulsæ. *h. e.* in Thebaide Ægypti. Al. leg. *Thebana*. & *Spartian. in Nigro*, *cap. ult.* Quod ille a rege Thebæorum acceperat. *h. e.* Thebaidis Ægypti.

THEBAICUS, a, um, Θηβαϊκός, ad Thebas Ægyptias pertinens. *Plin.* l. 36. c. 8. & 22. Thebaicus lapis, interstinctus aureis guttis, invenitur in Africæ parte Ægypto adscriptæ. *Id.* l. 13. *cap.* 4. *sub fin.* Thebaicæ palmæ. *Id.* l. 31. c. 9. Thebaicus sal. *Id.* l. 36. c. 6. *extr.* Thebaica arena. *Id.* l. 18. c. 7. *a med.* Thebaicum triticum. *Spartian. in Nigro*, c. *ult.* Simulacrum ex Thebaico marmore. ¶ *Thebaicæ*, *arum*, palmulæ, seu dactyli. *Stat. lib.* 4. *silv. ult. vers.* 26. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 40. *Burm.* & V. *Caryota*.

THEBAIS, idis, f. Θηβαΐς, regio Ægypti, conterminа Æthiopiæ, cujus caput Thebæ. *Plin.* l. 5. c. 9. l. 12. c. 21. l. 13. c. 4. *ad fin.* l. 16. c. 21. l. 18. c. 18. &c. ¶ Item insigne *Papinii Statii opus*, bellum illud continens, quod Argivi ad Thebas Bœotias gesserunt: in quo Eteocles & Polynices fratres mutuis vulneribus ceciderunt. *Stat. sub fin.* l. 12. O mihi bissenos multum vigilata per annos Thebai: jam certe præsens tibi fama benignum Stravit iter, &c. *Id.* l. 3. *silv.* 5. v. 36. cumque tuis crevit mea Thebais annis. Adde *Juvenal. sat.* 7. v. 82. ¶ *Thebais* inscribitur etiam Tragœdia *Senecæ*, quæ & *Phœnissæ*. ¶ *Thebaides*, mulieres Thebanæ. *Ovid.* 6. *Met.* v. 163. Thebaides jussis sua tempora frondibus ornant. ¶ Adjective *Stat.* l. 2. *silv.* 2. v. 60. Jam Methymnæi vatis manus, & chelys una Thebais, & Getici cedat tibi gloria plectri. *h. e.* Arion Methymnæus, Amphion Thebanus, & Orpheus Geticus seu Thrax cedant tibi. *Senec. in Agam.* v. 315. Thebais hospes. Al. aliter leg. Apud *Ovid.* 3. *de ar. am.* v. 778. Thebais est Andromache uxor Hectoris, filia Eetionis regis Thebarum Phrygiæ, vel Ciliciæ: quarum & *Senec.* meminit *in Troadib.* v. 219.

THEBANUS, a, um, Θηβαῖος, ad Thebas præsertim Bœotias, pertinens. *Cic. de Fato*, c. 4. Cælum crassum Thebis. itaque pingues Thebani, & valentes. *Horat.* l. 1. *od.* 19. v. 2. Thebanæ Semeles puer. *h. e.* Bacchus. *Id. in ar. Poet.* v. 394. Amphion Thebanæ conditor arcis. *Id.* l. 2. *ep.* 3. v. 13. Thebanos modos aptare fidibus

dibus Latinis. *h. e.* Pindaricis. *Lucan. l. 4. v. 551.* Thebani fratres. *h. e.* Eteocles & Polynices, qui se invicem occiderunt. *Propert. l. 2. eleg. 8. v. 2.* Thebani duces. *h. e.* iidem fratres: qui a *Petron. in Satyr.* dicuntur, *cap. 80.* Thebanum par. *Manil. lib. 5. v. 458.* Thebana juvabit Dicere bella uteri, mixtumque in fratre parentem. *h. e.* bellum eorundem fratrum, & Œdipum eorum patrem, qui simul & frater fuit, quia ex incesto suæ matris concubitu eos genuit. *Lucan. l. 1. v. 551.* flamma Scinditur in partes, geminoque cacumine surgit, Thebanos imitata rogos. *h. e.* quibus illi duo fratres combusti sunt. V. *Stat. Theb. 12. a vers. 419.* Apud *Martial. l. 8. epigr. 51.* Phryxus Thebanus. *h. e.* filius Athamantis Thebarum regis. *Id. lib. 1. epigr. 91.* Thebanum ænigma. *h. e.* quale fuit Sphingis apud Thebas, quod solvit Œdipus Thebanus. *Propert. l. 3. el. 16. v. 6.* Thebanus deus. *h. e.* Hercules. *Stat. 12. Theb. vers. 131.* Planxit ab Isthmiaco genitrix Thebana sepulcro. *h. e.* Leucothea mater Melicertæ: quæ ab *Ovid. 6. Fast. v. 476.* Dea Thebana dicitur. *Stat. Theb. l. 1. v. 711.* Thebana mater. *h. e.* Niobe. *Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 35.* Thebana femina. *h. e.* dentes serpentis sati a Cadmo. *Id. 3. Trist. el. 3. v. 67.* Thebanæ sorores. *h. e.* Antigone soror Polynicis & Eteoclis. V. *Stat. 12. Theb. a vers. 349.* Rursus *Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 29.* cum Thebana cruentum Hectora Thessalico vidit ab axe rapi. *h. e.* Andromache filia Eetionis regis Thebarum, quæ est in Cilicia, uxor Hectoris.

THEBE, es, f. Θήβη, Nympha, a qua Thebarum urbs cognominata est: adamata fuisse dicitur in fabulis ab Asopo fluvio Bœotiæ, atque ex eo quinque filias suscepisse. *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 33.* Quid referam Asopon? quem cepit Martia Thebe, Natarum Thebe quinque futura parens. *Martia* dicitur, vel quia ipsa urbs Thebæ bellicosa admodum fuit; seu quia ex eadem Nympha Mars etiam filiam suscepisse dicitur. ¶ Ipsa quoque urbs *Thebe* dicitur in singulari num. V. *Thebæ.*

THECA, æ, f. *borsa, guaina, fodero,* θήκη, repositorium, vagina, loculus, in quo aliquid reconditur: a τίθημι, pono. *Varro l. 1. R. R. cap. 48.* Proinde ut grani theca sit gluma, & apex arista. *Cic. 6. Verr. c. 23.* Efferri sine thecis vasa, extorqueri alia de manibus mulierum. *Id. Attic. l. 4. ep. 7.* Quare in hoc thecam nummariam non retexeris. *Martial. l. 14. epigr. 19.* Sortitus thecam, calamis armare memento. *Quintil. l. 6. c. 3.* Chrysippus, cum in triumpho Cæsaris eborea oppida essent translata, & post dies paucos Fabii Maximi lignea, thecas esse oppidorum Cæsaris dixit. *Propert. lib. 2. eleg. 7. vers. 17.* abrepta desertus conjuge Achilles Cessare in thecis pertulit arma sua. Al. leg. *in Teucros*, al. *in castris.*

THECATUS, a, um, theca inclusus. *Sidon. l. 2. epist. 2. ante med.* Arcum thecatum gestare.

THELYGONON, i, n. θηλύγονον, herbæ nomen. *Plin. l. 26. c. ult. ad fin.* Arsenogonon, & thelygonon herbæ sunt habentes uvas floribus oleæ similes, pallidiores tamen, semen album papaveris modo. Thelygoni potu feminam concipi narrant. Arsenogonon ab ea semine oleæ, nec alio distat. Hujus potu mares generari perhibentur, si credimus. Hæc *Plin.* Ratio autem nominis est, prioris quidem ab ἄρσην, *enos*, mas, & γόνος generatio: alterius a θῆλυς, femineus. ¶ Est etiam thelygonos species cratæogoni, gustu lenior. *Id. l. 27. c. 8.*

THELYPHONON, θηλύφονον, quidam dixere aconitum, apud *Plin. l. 27. c. 3.* quia tactis ex genitalibus feminini sexus animalium, mortem inferat: a θῆλυς, femineus, & φόνος, cædes. ¶ Præterea hoc nomine significatur herba, cujus tactu moriuntur scorpiones: unde & scorpion vocatur. *Id. l. 25. c. 10.*

THELYPTERIS, is, f. θηλυπτερίς, genus filicis non fruticosum, brevius, mollius, & densius, foliis ad radicem canaliculatis, & pinnatis: unde nomen. πτερὸν enim ala est. *Plin. lib. 27. cap. 9. a med.*

THELXIOPE, es, f. una ex quatuor Musis, ex Jove secundo natis. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 21.* ubi al. aliter leg.

THEMA, atis, n. *argomento, tema,* θέμα, id quod positum est: vox Græca, a τίθημι, pono. Sumitur pro argumento & materia controversiæ declamandæ, & pro quæstione, quæ dissertationis fundamentum est. *Senec. l. 3. controv. 20. ad fin.* Scholastici exempla cum dixerunt, volunt & illa ad aliquod controversiæ thema redigere. Adde *controvers. 28. a med.* & *Quintil. l. 7. c. 2. ad fin.* & *lib. 9. c. 2. ad fin.* ¶ Item pro positione cæli in natali alicujus, sidere natalitio, horoscopo, genitura. *Sueton. in Aug. c. 94.* Tantam mox fiduciam fati Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit, nummumque argenteum nota sideris Capricorni, quo natus est, percusserit.

THEMIS, idis, f. Θέμις, filia Ætheris & Terræ, ut ait *Hygin. in præfat.* soror Jovis secundi, ex cujus incesto concubitu Minervam & Astræam natas fabulantur. quod tangit *Claudian. lib. 2. de rapt. Pros. v. 207.* *Festus*: Themin deam putabant esse, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas esset: eamque id esse existimabant, quod fas est. (*Themin* accusativus Græcæ positionis, τὴν Θέμιν.) ¶ Habita est etiam vaticiniorum dea: unde & fatidica dicta est: habuitque templum in Bœotia juxta Cephisum amnem. Ad ejus oraculum accessit Deucalion cum Pyrrha uxore, post diluvium, pro consilio recuperandi humani generis, ut *Ovid. Met. 1. v. 320.* narrat. *Ammian. l. 21. c. 2.* (*al. 2.*) Vaticinia verba, quibus numen præesse dicitur Themidis: quam ex eo quod fixa fatali lege decreta præscia facit in posterum, quæ τεθειμένα sermo Græcus appellat, ita cognominatam, in cubili solioque Jovis vigoris vivifici Theologi veteres collocarunt. *Serv. ad Æn. 4. v. 246.* antiquissimam dearum esse dicit, & quæ ante Apollinem & Saturnum oracula edebat, eodem *ad Æn. 3. v. 104.* teste. *Ovid. loc. cit.* fatidicamque Themin, quæ tunc oracla tenebat. *Lucan. l. 5. v. 80.* adhuc custodibus Pæan pythona sagittis Explicuit, cum regna Themis tripodasque teneret. *Claudian. l. 2 de rapt. v. 116.* sic Atropos urget: Sic cecinit longæva Themis. *Id. in præfat. l. 1. in Rufin. v. 14.* Ad Themidis coeunt antra severa dei. *Ovid. Met. 7. v. 762.* alma Themis. & *lib. 4. vers. 643.* Parnassia. *scil.* quia in Parnasso Deucalion ejus oraculum consuluit, teste eod. *lib. 1. vers. 316.* ¶ Themidis habitum ita describit *Martian. Capell. l. 2. pag. 42.* Venit etiam quædam decens & pudicissima puellarum, quæ præsul domus custosque Cyllenæ, verum Themis, aut Astræa, aut Erigone dicebatur: spicas manu, celatamque ex ebeno πινάκα argumentis talibus afferebat. Erat in medio avis Ægyptia, Ibis. sed eum petaso vertex atque os pulcherrimum videbatur, quod serpentis gemini lambebat implexio: subter prænitens virga, cujus caput auratum, media glauca, piceus finis exdabat. sub dextra testudo minitansque nepa, a læva caprea, &c.

THEMISCYRÆUS, a, um, ad Themiscyram, Θεμισκύρειος, pertinens, quæ est urbs Cappadociæ maritima, apud Thermodontem fluvium. *Ammian. l. 22. c. 8 ante med.* (*al. c. 24.*) Thermodon Themiscyreos interlabens lucos.

THEMISTOCLEUS, a, um, Θεμιστόκλειος, ad Themistoclem pertinens, qui fuit Atheniensis, nobilis imperator, Persarumque ad Salaminem debellator. Ob invidiam a civitate ejectus, deinde proditionis falso damnatus, in Asiam fugit, ibique vitam finivit, quam *Cornel. Nepos* conscripsit. *Cic. 10. Attic. ep. 8.* Themistocleum consilium. & *ibid.* Themistoclem exsilio mori.

THENSA. V. *Tensa.*

THEODAMANTEUS, & Thiodamanteus, a, um, Θειοδαμάντειος, ad Theodamantem pertinens, qui fuit rex Dryopum in Epiro, & Hylæ pater, ab Hercule interfectus. *Propert. l. 1. el. 20. vers. 6.* Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.

THEODOREUS, a, um, ad Theodorum pertinens. *Quintil. l. 4. c. 2. ante med.* Theodorei solam relinquunt ultimam partem, &c. *h. e.* sectatores & discipuli Theodori Gadarei, insignis rhetoris, de quo *Id. l. 3. c. 1.* & *Suet. in Tiber. c. 57.*

THEODORICIANUS, a, um, ad Theodoricum Gothorum regem pertinens. *Sidon. l. 2. ep. 1. ad fin.* Leges Theodosianas calcans, Theodoricianasque proponens.

THEODOSIANUS, a, um, adject. a Theodosio, ut Theodosianus Codex, ita dictus a Theodosio juniore, qui vixit sæculo Christi V. complectiturque Christianorum Principum constitutiones. V. *Theodosianum*. Sic Theodosiana lex, *Imp. Justinian. lib. 5. Cod. tit. 13. leg. ult.*

THEOGNIS, idis, m. Proverbium est apud *Lucilium*, quod refert *Gell. l. 1. c. 3.* *Etiam priusquam Theognis nasceretur*, cum significare volumus antiquissimum aliquod tempus, quo res aliqua facta est. Fuit enim Theognis perantiquus poeta Græcus.

THEOGONIA, æ, f. θεογονία, deorum origo. Hoc nomine exstat opus *Hesiodi*, in quo deorum genealogias explicat. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 14.* Cum vero Hesiodi theogoniam interpretatur, tollit omnino insitas perceptasque cognitiones deorum.

THEOLOGIA, æ, f. *Teologia,* θεολογία, scientia quæ agit de Deo, & de rebus, quæ ad Deum proxime referuntur, ut de Angelis, de mundi origine, & similibus. *Varr.* apud *Augustin. l. 6. de Civ. Dei, c. 5.* tria genera theologiæ esse dicit, mythicon, physicon, civile. Mythicon, quo utuntur Poetæ, physicon, quo Philosophi, civile, quo Populi. & *sub fin. cap.* Prima theologia maxime accomodata est ad theatrum; secunda ad mundum; tertia ad urbem. Videtur tamen *Augustin.* hæc & alia multa, quæ deinceps recitat, non ipsis *Varronis* verbis, sed sententia retulisse.

THEOLOGICUS, a, um, *teologico*, ad theologiam pertinens, θεολογικός, ut Doctrina theologica, *Ammian. l. 16. c. 5.* (*al. 6.*)

THEOLOGUS, i, m. *Teologo*, θεολόγος, qui circa Dei & rerum divinarum contemplationem versatur. *Cic. 3. de nat. Deor. cap. 21.* Principio Joves tres numerant ii, qui Theologi nominantur.

THEONINUS, a, um, θεώνειος, ad Theonem maledicum Poetam spectans, ut Dente Theonino rodere, idest conviciis & maledictis lacessere. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 82.* qui Dente Theonino cum circumroditur.

THEOPOMPEUS. V. vocem sequent.

THEOPOMPINUS, *vel* Theopompius, a, um, ad Theopompum pertinens. *Cic. Attic. l. 2. ep. 7.* Itaque ἀνέκδοτα, quæ tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam asperiore multo pangentur. Al. leg. *Theopompeo*, a Græco Θεοπόμπειος: vel *Theopompio*. Sic *Cic. in Orat. c. 61.* Placet omnia dici Isocrateo, Theopompeoque more. ¶ Fuit autem Theopompus orator & historicus Gnidius, Isocratis discipulus, qui in suis scriptis asperrimo ac mordaci dicendi genere usus est. Ejus meminit *Nepos in Alcib. cap. ult.* & *Cic. 2. de Orat. cap. 13.* & *23.* & *lib. 3. cap. 9. sub fin.* & alibi.

THEOREMA, atis, n. *speculazione*, θεώρημα, speculatio, propositio speculativa, perceptio, & ipsa res, quæ speculando percepta est. Vox Græca est, & Græce usurpatur a *Cicer. de Fato, c. 6.* ubi θεωρήματα vertit *percepta*, vel *præcepta*: at Latine a *Gell. l. 1. c. 2.* ubi ait: Se in theorematis tantum nugalibus oblectantes. *theorematis* dixit pro *theorematibus*, ut *poematis*, *emblematis*, *epigrammatis*, *peripetasmatis* a Latinis dictum est. Adde *lib. 17. c. 19.*

THEOREMATIUM, ii, n. diminut. parvum, seu breve theorema. *Gell. lib. 1. cap. 13.* Instructius deliberatiusque fore arbitramur theorematium hoc de mandatis obsequendis.

THEORETICE, es, f. *la speculativa*, θεωρητική, ars est, quæ posita est in sola inspectione & contemplatione rerum, nullumque præterea actum exigit: qualis est Astrologia. Ita definit *Quintil. l.* 2. *c.* 18. (*al.* 19.) sed ipsam vocem Græcis litteris scribit.

THEORIA, æ, f. *speculazione, studio*, θεωρία, spectatio, speculatio. Græca vox Græce usurpatur a *Cicer. Attic. l.* 12. *ep.* 6. & *Lactantio l.* 7. *c.* 9. *circa med.* Latina *Hieronym. l.* 12. *in Ezech. c.* 40. Quo dicto ostendit, nihil theoria & scientia dulcius.

THEORICE, es, f. *contemplativa*, θεωρική, facultas contemplandi. *Hieronym. ep.* 155. *ad Paulam* (*al.* 30.) *sub init.* Eloquia divina aut de natura disputant, ut in Genesi; aut de moribus, ut in Proverbiis; aut de Logica, pro qua nostri Theoricen sibi vendicant, ut in Cantico Canticorum. Al. leg. *Theologiam*.

THEOTOCOS, Θεοτόκος, quæ Deum peperit. Græca vox a Θεὸς Deus, & τίκτω, pario. diciturque de una Virgine MARIA. *Imp. Justinian. lib.* 1. *Cod. tit.* 1. *leg.* 6. Semper virgo MARIA theotocos, seu Deipara.

THERAMNÆUS. V. vocem sequent.

THERAPNÆUS, a, um, Θεραπναῖος, ad Therapnas pertinens, quod est oppidum Laconiæ, Θεράπναι, apud Eurotam fluvium, Amyclas, & Spartam: patria Helenes. Ponitur & pro Spartano. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 195. nec dedignare maritum, Rure Therapnæo nata puella, Phrygem. *h. e.* Helena: quam *Id.* vocat *lib.* 3. *de ar. am. v.* 49. Therapnæam maritam. *Stat.* 7. *Theb. v.* 793. Therapnæi fratres. *h. e.* Castor & Pollux. *Id. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 48. Membra Therapnæa resolutus gymnade Pollux. *Martial. l.* 9. *epigram. ult.* Therapnææ Amyclæ. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 223. Therapnæus sanguis. *h. e.* Hyacinthi pueri Amyclæi. *Sil. l.* 13. *v.* 43. Non unquam affirmat Therapnæis Ilion armis cessurum. *h. e.* Menelai regis Spartæ, & sociorum Græcorum. Secunda hic syllaba corripitur more Græcorum, quibus *m* & *n* liquescunt. Adde *lib.* 8. *v.* 414. ¶ Canopus, Ægypti oppidum, cur Therapnæus dicatur a *Statio l.* 3. *silv.* 2. *v.* 111. V. *Canopus*. ¶ Item pro Tarentino, quia Tarentum olim Lacones tenuere. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 111. Blanda Therapnæi placeant vineta Galesi. ¶ Et pro Sabino, quia Sabini a Lacedæmoniis oriundi. *Sil. l.* 8. *v.* 414. Therapnæo a sanguine Clausi exsultat Nero. *h. e.* C. Claudius Nero. nam gens Claudia ex Sabinis Romam venit. Pari ratione *Amyclæus* dictus est ab *eod. l.* 15. *vers.* 546. ¶ Scribitur & *Theramnæus*, *Theramnæus*.

THERIACUS, a, & a, um, adject. θηριακός, a θηρίον, fera: dicitur de his, quæ animalium, & præcipue serpentum veneno remedio sunt. *Plin. l.* 29. *c.* 4. *ante med.* Fiunt ex vipera pastilli, qui theriaci vocantur a Græcis, exemptis interaneis, &c. *Id. l.* 24. *c.* 18. & *lib.* 23. *cap.* 1. Vitis theriace vocatur, cujus & vinum, & uva contra serpentium ictus medetur. *Pallad. in Februar. tit.* 28. Theriacam vitem sic facies: sarmentum, quod pangendum est, trium digitorum spatio in ima parte findatur, & sublata medulla, ad ejus vicem theriaca medicamen addatur, &c. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *ad fin.* Compositio theriacæ. *Id. l.* 32. *c.* 6. *in fin.* Et algam maris theriacen esse, Nicander tradit. ¶ Absoluta *theriaca*, & *theriace*, *s. atriaca*, *utriaca*, *triaca*, compositio medicamenti ad serpentum morsus. *Plin. in fin. l.* 20. Serpylli duum denariorum pondus, opopanacis, & mei tantundem, trifolii, anesi, ammii, apii, *&c.* Hac theriaca Antiochus adversus omnia venena usus traditur. *Id. l.* 29. *c.* 1. *ad fin.* Theriace vocatur excogitata compositio luxuriæ. *Tertull. de Anim. c.* 24. Theriacam componere. *Hieronym. lib.* 2. *advers. Jovinian. sect.* 6. Carnes viperæ, unde theriaca conficitur. *Scribon. Larg. compos.* 163. Ponam theriacarum compositiones.

THERIONARCA, æ, f. θηριονάρκη, herba Magorum torporem afferens serpentibus. *Plin. l.* 23. *c.* 27. ¶ Item alia a Magica, & in nostro orbe nascens, fruticosa, foliis subviridibus, flore roseo. serpentes necat: cuicumque admota feræ, & hæc torporem affert. *Id. l.* 25. *c.* 9. *a med.* Notatio nominis est a θηρίον, fera, & νάρκη, torpor.

THERISTRUM, i, n. θέριστρον, vestis muliebris æstiva, teste *Polluce*, *l.* 7. *c.* 13. & *Isidor. l.* 19. *c.* 25. a θερίζω, æstatem transigo, quod a θέρος, æstas. *Tertull. de Pall. c.* 4. Qualis ille Hercules in theristro Omphales.

THERMÆ, arum, f. (*subaudi* aquæ) *bagni d'acqua calda nascente*, θερμὰ ὕδατα, loca ubi sunt aquæ sponte calentes, ut in Baiis, & Aponi fonte, & aliis loc. quæ memorat *Martial. l.* 6. *epigr.* 42. a θερμός, calidus. Unde quædam oppida prope hujusmodi aquas sita, eodem nomine appellantur, ut in Sicilia: de quibus V. Geographos, & *Plin. l.* 3. *c.* 8. *Cic. Verr.* 4. *c.* 35. & *Sil. l.* 14. *v.* 232. ¶ Item balneæ structiles, in quibus calefit aqua fornacibus, ut Thermæ Agrippæ, *Plin. l.* 34. *c.* 8. & *lib.* 35. *cap.* 4. & *lib.* 36. *c.* 25. *sub fin.* Neronianæ, *Martial. l.* 7. *epigr.* 33. & *lib.* 12. *epigr.* 85. *Senec. epist.* 122. *ante med.* Non vivunt contra naturam qui fundamenta thermarum in mari jaciunt; nec delicate natare ipsi sibi videntur, nisi calentia stagna fluctu ac tempestate feriantur? V. *Balneum*.

THERMÆUS sinus idem qui Thermaicus. *Tacit.* 5. *Ann. c.* 10.

THERMAICUS sinus, *Golfo di Salonichi*, sinus maris Ægæi, in Macedoniam extensus, in cujus intimo recessu ad Bor. Thessalonica urbs sita est, ubi antea Therma. *Plin. l.* 4. *c.* 10.

THERMANTICUS, a, um, calefaciendi vim habens: a θερμαίνω, calefacio. *Apul. de herb. c.* 120. Menta virtutem habet thermanticam.

THERMAPALA OVA, θερμαπαλὰ ᾠά, ova calida & mollia. *Theodor. Priscian. l.* 2. *c.* 10.

THERMARIUS, ii, m. thermarum artifex, vel custos. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 636. *n.* 13. . . . . Virino Verecundi filio thermario.

THERMINUM oleum e lupinis factum emollit, inquit *Plin. lib.* 23. *c.* 4. *ad fin.* proximum rosaceo effectum habens. Est a θέρμος, lupinum.

THERMITANUS, a, um, ad Thermas Siciliæ oppidum pertinens: de quo V. in *Thermæ*. *Cic. Verr.* 4. *c.* 34.

THERMODON, ontis, m. *Permon*, Θερμώδων, fl. Cappadociæ, qui in mare Euxinum inter Themiscyram ad Occ. & Polemonium ad Or. prolabitur. Eum Amazones incoluere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 659. Quales Threiciæ cum flumina Thermodontis Pulsant & pictis bellantur Amazones armis. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 19. *v.* 51. Et tu femineæ, Thermodon, cognite turmæ. *Sil. l.* 8. *v.* 431. Perstrepit & tellus, & Amazonius Thermodon. *Propert. l.* 3. *eleg.* 4. *v.* 69. celeram prope Thermodonta. νῦν Θερμώδοντα. ¶ Apud *Plin. lib.* 11. *c.* 18. & *lib.* 37. *c.* 8. *ad fin.* habetur in quarto casu *Thermodontem*. Sic apud *Virgil. loc. cit.* quidam leg. *Thermodontis*: quod non placet Criticis. Obstant enim loca *Ovidii* & *Silii* allata: & *Stat. lib.* 1. *silv.* 6. *vers.* 56. Thermodontiacas calere turmas. *bene cast. ll.*

THERMODONTEUS, &

THERMODONTIACUS, &

THERMODONTIUS, a, um, ad Thermodontem & Amazones pertinens, Θερμωδόντιος. *Propert. l.* 3. *el.* 12. *v.* 15. Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis Thermodonteis turma lavatur aquis. *Al. leg.* Thermodontiacis. *Ovid.* 12. *Met. v.* 611. Thermodontiaca malles cecidisse bipenni. & *lib.* 9. *v.* 189. Thermodontiaco cælatus baltheus auro. *Claudian. lib.* 2. *de rapt. Pros. vers.* 66. Thermodontiaca Tanain fregere securi. *Senec. in Med. vers.* 214. Armata peltis quidquid exterret cohors Inclusa ripis vidua Thermodontiis. *Id. in Herc. Oet. vers.* 21. Spolia hostis Thermodontiæ.

THERMOPOLIUM, ii, n. *taverna*, *osteria*, *bettola*, θερμοπώλιον, caupona ubi calida venduntur: a θερμός, calidus, & πωλέω, vendo. Nam calida olim in deliciis erant. Qua de re vide, quæ fuse notavit *Fulvius Ursinus*, *Append. de Triclinio*, & *Lips. l.* 1. *Elect. c.* 4. *Hieron. Mercurialis*, *l.* 2. *variar. lect. cap.* 8. & alii. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 13. Tum isti Græci palliati, capite operto, qui ambulant: quos semper videas bibentes esse in thermopolio. Ubi tamen *in Hermopolio* legi posse. Nam id in codice veteri reperit *Camerarius*, qui & suspicatur, Ἑρμῆν, sive Mercurium, cum præsit mercibus, cauponarium quoque deum fuisse, ac fortasse effigiem ejus cauponis præponi solere, indeque dicta *Hermopolia*. *Id. Trin.* 4. 3. 6. Sed in thermopolio condalium es oblitus, postquam thermopotasti gutturem? Adde *Rud.* 2. 6. 45.

THERMOPOTO, as, a. t. calida bibo. Vox hybrida, a θερμός, calidus, & *poto*, bibo. *Plaut. Trin.* 4. 3. 6. Postquam thermopotasti gutturem. *h. e.* calida potione gulam oblectasti.

THERMOPYLÆ, arum, f. plur. angustiæ Œtæ montis in Thessalia, ubi ex Phthiotide in Phocidem transitus est, 25. pedum tantum spatio, prope sin. Œtæum, seu Maliacum. V. *Liv. l.* 36. *cap.* 15. Dictæ sunt a θερμός, calidus, & πύλη, porta, quia ibi sunt aquæ calidæ Herculi consecratæ. Juxta has erat conventus frequens totius Græciæ statis diebus. Ibi Leonidas Spartanorum rex cum quatuor millibus militum partim ex Spartanis, partim ex sociis, adversus quingenta millia & amplius Persarum, duce Xerse rege triduum dimicavit, quarta die, dimissis sociis, cum sexcentis Spartanorum in hostium castra irrupit, per omnia castra victor vagatus est, cecidit, stravit omnia, tandem cum suis inter ingentes stratorum hostium catervas interiit. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 42. & 2. *de Fin. c.* 30. & *Justin. l.* 2. *c.* 11. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 54. Lymphaque in Œtæis Malia Thermopylis.

THERMOSPODIUM, ii, n. θερμοσπόδιον, a θερμός, calidus, & σποδός, cinis, vas est culinarium calido cinere plenum, in quo coquuntur cibi, aut, ne frigescant, reponuntur. *Apic. lib.* 4. *cap.* 2.

THERMULÆ, arum, f. parvæ thermæ. *Martial. l.* 6. *epigr.* 42. Etrusci nisi thermulis laveris.

THERODAMANTEUS, a, um, Θηροδαμάντειος, ad Therodamantem pertinens, Scythiæ regem, qui leones humano sanguine saginatos ad sui custodiam aluisse dicitur, quo sæviores haberet, siquando insidiis peteretur. *Ovid. in Ibin*, *vers.* 385. Therodamanteos ut qui sensere leones. *Id.* 1. *ex Ponto*, *ep.* 2. *v.* 121. Non tibi Therodamas, crudusve rogabitur Atreus. Sunt qui leg. *Theromedon*, & *Theromedonteos*.

THERSITES, æ, m. Θερσίτης, Græcorum omnium fœdissimus, quem Achilles sibi procaciter conviciantem pugni ictu interfecit. Hujus insignis deformitas ab *Homero l.* 2. *Iliad.* graphice expressa effecit, ut cum hominem vehementer fœdum significare velimus, Θερσίτου πρόσωπον, idest Thersitæ faciem, eum habere dicamus. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 269. Malo, pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis Æacidæ similis. Adde *sat.* 12. *v.* 31. ¶ Apud *Senec. l.* 3. *de Ira*, *c.* 23. Thersites pro homine conviciatore, & maledico ponitur.

THESAURARIUS, a, um, θησαυρικός, ad thesaurum pertinens. *Plaut. Aulul.* 2. 8. 23. Apollo, subveni mihi: configa sagittis fures thesaurarios. ¶ *Thesaurarius*, absolute, thesauri præpositus, *tesoriere*, θησαυροφύλαξ. *Impp. Gratian. Valent. & Theodos. lib.* 10. *Cod. tit.* 23. *leg.* 1. Omnem summam auri, vel argenti ad thesaurarios uniuscujusque provinciæ referri præcipimus. Al. leg. *thesauros*.

THESAURENSIS, is, m. thesauri custos, thesaurarius. *Impp. Valentinian.*

sinian. Valent & Gratian. lib. 12. Cod. tit. 24. leg. 2. Nullus thesaurienfis, vel officialis Comitis thesaurorum semel deprehensus eversor, quocumque pacto repetat militiam suam.

THESAUROCHRYSONICOCHRYSIDES, m. Θησαυροχρυσονικοχρυσίδης, nomen conflatum ex Græcis vocibus θησαυρὸς, χρυσὸς, χρυσόνικος, χρυσίς, significantibus thesaurum, aurum, & nomina duorum personarum Chrysonicus, & Chrysis. Plaut. Capt. 2. 2. 35. Heg. Quod erat ei nomen? Phi. Thesaurochrysonicochrysides. Heg. Videlicet propter divitias inditum id nomen quasi est. Phi. imo edepol propter avaritiam ipsius, atque audaciam. nam ille quidem Theodoromedes fuit germano nomine. Al. leg. Thesaurocrypsonychochrysides, a vocibus θησαυρὸς, κρύπτω, ὄνυξ, χρυσὸς, significantibus thesaurum, abscondo, unguis, aurum, vel aureus.

THESAURUS, ri, m. raccolta di cose da serbarsi per i bisogni, θησαυρὸς, acervus, collectio rerum in futuros usus reconditarum: ἀπὸ τοῦ εἰς αὖριον τίθεσθαι. Vitruv. l. 5. c. 9. ad fin. Thesauri sunt civitatibus in necessariis rebus a majoribus constituti. magazzino. ¶ Et præsertim pecuniæ, auri, argenti, tesoro. Papinian. Dig. lib. 41. tit. 2. leg. 44. Peregre profecturus pecuniam in terra custodiæ causa condiderat. cum reversus locum thesauri in memoria non repeteret, an desiit pecuniam possidere? Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. sub fin. Non, si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptui possem. Virg. 1. Æn. v. 362. Auxiliumque viæ, veteres tellure recludit Thesauros, ignotum argenti pondus & auri. Plaut. Trin. 4. 4. 8. Thesaurum effodiebam intus, dotem, filiæ tuæ quæ daretur. Sallust. in Jug. c. 78. Oppidum magnum ubi plerique thesauri Jugurthæ erant. Id. ibid. c. 10. Non exercitus neque thesauri præsidia regum sunt, verum amici. γαζα. Cic. de Senect. c. 7. Nec vero quemquam senum audivi oblitum, quo loco thesaurum obruisset. Horat. l. 2. sat. 6. v. 11. thesaurum invenire. ¶ A JCtis, Paulo Dig. lib. 41. tit. 1. leg. 31. accipitur pro veteri depositione pecuniæ, cujus non extat memoria, ut jam dominum non habeat. Adde eund. ibid. tit. 2. leg. 3. Scævol. lib. 6. tit. 1. leg. 67. & Callistrat. lib. 49. tit. 14. leg. 3. sub fin. Similiter Imp. Leo lib. 10. Cod. tit. 15. definit thesaurum, condita ab ignotis dominis temporis vetustiore mobilia. ¶ Est etiam ipse locus, in quo aliquid servandum reponitur, apotheca, conditorium, ripostiglio, magazzino. Liv. l. 39. c. 50. Admonent quidam, esse thesaurum publicum sub terra, saxo quadrato septum. eo vinctus Philopœmen demittitur. Virg. Georg. 4. v. 228. Siquando sedem augustam servataque mella Thesauris relines. h. e. favis, aut alvearibus. Plin. l. 10. c. 72. Condit in thesauros maxillarum cibum sphingiorum & satyrorum genus. Id. l. 17. c. 14. Monedula condens semina in thesauros cavernarum. Id. l. 34. c. 7. ante med. Thesaurum effringere. rompere lo forziere. Nævius apud Gell. l. 1. c. 24. Orcinum thesaurum vocat vel sepulcrum, vel Inferos. ¶ Metaphorice Cic. 1. de Orat. c. 5. a med. Thesaurus rerum omnium, memoria. Id. in Partit. c. 31. extrem. Qui illos locos, tanquam thesauros aliquos argumentorum, notatos habeat. Id. Attic. 15. ep. 27. Excudam aliquid Ἡρακλείδειον, quod lateat in thesauris tuis. h. e. in pluteis secretioribus. Plaut. Pæn. 3. 3. 12. Istic est thesaurus stultis in lingua situs, ut quæstui habeant male loqui melioribus. Plin. l. 1. ep. 22. Nihil est, quod discere velis, quod ille docere non possit. Mihi certe, quoties aliquid abditum quæro, ille thesaurus est. h. e. promptuarium omnis doctrinæ. ¶ acervus, cumulus. Plaut. Merc. 2. 1. 52. Tu quidem thesaurum huc mihi apportavisti mali. Id. in suppos. Amphitr. scena quæ incipit, Quis tam vasto. & effertur a Non. c. 6. n. 45. Hunc qui domi uxorem meam impudicitia impetivit, per quem teneo thesaurum stupri. h. e. per quem domi meæ multa stupra fiunt. Apul. l. 5. Metam. Thesaurus abditæ fraudis. ¶ De libro, in quo rerum plurimarum abundans copia sit, Plin. in præfat. nat. Hist. circa med. Quoniam, ut ait Domitius Piso, thesauros oportet esse, non libros. ¶ Apud Plaut. Trin. prol. v. 18. & Terent. Eun. prol. v. 10. Thesaurus nomen comœdiæ est. ¶ Thesaurum neutr. gen. legitur apud Petron. in fragm. Tragur. cap. 46. edit. Burmanni. ¶ Olim thensaurus scripsere, & ita haberi in optimis MSS. Virg. Terent. & Livii, & in Pandectis Florentinis perpetuo, Critici testantur, præcipue Pier. ad Virgil. ecl. 2. v. 1. & Æn. 1. v. 363. Cum enim mos fuisset Veteribus supra vocalem longam circumflexi accentus notam vel lineolam appingere, qua significabatur vocalem illam esse producendam, eam postmodum imperitiores librarii compendii signum esse putarunt, & n adscripserunt. Hinc formonsus, Atlans, abstonsus, & multa alia, quæ docti homines postea improbarunt.

THESEIS, idis, f. Θησηΐς, patron. femin. a Theseo, poema de Thesei gesta continens. Juvenal. sat. 1. v. 2. Vexatus toties rauci Theseide Codri.

THESEIUS, a, um, Θησήϊος, ad Theseum pertinens. Ovid. Met. 15. v. 492. Theseius heros. h. e. Hippolytus Thesei filius. Stat. 4. Theb. v. 81. Theseia Trœzen. h. e. in qua Thesei majores regnarunt. Id. l. 12. v. 681. Theseia dicta.

THESEUS, i, m. disyllab. Θησεύς, filius Ægei regis Athenarum, & Æthræ, nepos Pandionis. In fabulis est, filium fuisse Neptuni. Dum esset adolescens, opera Medeæ novercæ pæne veneno periit. Sed post mortem patris ad regnum evectus, tam multa digna memoratu peregit, ut inter plures Hercules unus connumeretur. Debellavit Amazones una cum Hercule, earumque reginam Hippolyten cepit, quam in Græciam duxit, & accepit in uxorem, ex qua Hippolytum genuit. Creontem regem Thebarum Argivos in bello cæsos sepeliri prohibentem interfecit. Oppressit terribilem taurum in Attica, apud Marathonem, idest eum, quem Hercules in Creta domuerat, & in Græciam adductum Atticæ immiserat. Minotaurum in labyrintho occidit, & incolumis ex eo evadens Ariadnæ Minois filiæ opera, quæ ei fili glomerem dederat, quo vias signaret, eam sororemque ejus Phædram secum abduxit, sed relicta Ariadna in Naxo ins. sibi conjugio Phædram copulavit. Debellavit Centauros. Scyronem, Procrusten, & Sinin latrones Atticæ, item Cercyonem Arcadiæ neci dedit. Thebas domuit. Pirithoum præcipua coluit amicitia, quocum descendit ad Inferos, idest in Molossiam reg. Epiri, ad rapiendam Proserpinam, sed occiso Pirithoo, ipse captus est, & aliquandiu in vinculis a Plutone detentus, donec ab Hercule, qui illum summa prosequebatur benevolentia, liberaretur. Primus instituit Athenis Panathenæa, hoc est communem celebritatem in honorem Minervæ, quæ Græce Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Isthmo funebres ludos instituit. Quæ omnia versibus persecuti sunt Ovid. 7. Met. a vers. 433. & Stat. Theb. 12. a vers. 576. V. etiam Ovid. Heroid. ep. 10. ¶ Tres illi optiones Neptunus dedit, ille autem diversis temporibus optavit, ut Minotaurum conficeret, ut sibi ad Inferos daretur aditus, ut Hippolytum filium, qui a Phædra noverca ejus amore capta, & rejecta falso accusatus fuerat, quod se de stupro interpellasset, ulcisceretur. Igitur optavit interitum filii sibi de noverca suspecti, & promissum a Neptuno cepit. Sed filii interitu impetrato in maximos luctus incidit. Postremo jam senior, tot tantisque rebus gestis, regno, patriaque pulsus, in insulam Scyrum navigavit, ubi periit, interemptus a Lycomede (al. a Nicomeda) vel ex loco edito post cœnam deambulando delapsus, ut quidam volunt. Apud Inferos eo pœnæ genere cruciari traditur, ut saxo affixus perpetuo sedeat, nec relevare se possit. Virg. Æn. 6. v. 618. Sedet, æternumque sedebit Infelix Theseus. Ovid. Fast. 6. v. 737. Notus amor Phædræ, nota est injuria Thesei. Id. 8. Met. v. 267. Sparserat Argolicas nomen vaga fama per urbes Theseos: & populi, &c. Propert. l. 2. el. 12. v. 7. Nec sic incolumem Minois Thesea vidit. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 3. Quæ legis, ex illo, Theseu, tibi litore mitto, Unde, &c.

THESEUS, a, um, Θήσειος, ad Theseum pertinens. Senec. in Hippol. v. 129. Thesea conjux. Ovid. 3. Fast. v. 499. aspicies venienti nocte coronam Gnosida. Thesea crimine facta dea est. Id. 3. de ar. am. v. 459. Demophoon Thesei criminis heres. h. e. quo Theseus Ariadnen deseruit. Propert. l. 1. el. 3. v. 1. Thesea carina. h. e. qua Theseus clam aufugit Ariadna relicta. Tibull. l. 3. el. 6. v. 39. Theseæ perjuria linguæ. h. e. quibus Theseus Ariadnen decepit. Contra Ovid. 1. Trist. el. 3. v. 66. O mihi Thesea pectora juncta fide! h. e. antiqua & firma, qua Theseus amavit Pirithoum. Id. 8. Met. v. 263. Thesea laus. h. e. ob occisum ab eo Minotaurum. ¶ Sumitur & pro Atheniensi, Attico, quia Theseus Athenis regnavit. Martial. l. 13. epigr. 104. Theseus Hymettus. Sic l. 4. epigr. 13. Thesei favi. Propert. l. 3. el. 20. v. 24. Scandam ego Theseæ brachia longa viæ. h. e. qua itur Athenas per duplicem murum a Piræeo ad urbem ductum.

THESIDES, æ, m. Θησείδης, Hippolytus Thesei filius. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 65. Thesides, Theseusque duas rapuere sorores. h. e. Theseus rapuit abduxitque Ariadnen: ejus sororem Phædram Hippolytus sua pulcritudine cepit. Adde Auson. epigr. 80. ¶ Thesidæ, arum, Athenienses, quorum rex Theseus. Virg. Georg. 2. v. 383. Præmiaque ingeniis pagos & compita circum Thesidæ posuere.

THESIUM, ii, n. Θήσιον, herba radice bulbosa, gustu aspera, purgandæ alvi vim habens. Plin. l. 21. c. 17. a med. & lib. 22. c. 22.

THESIS, is, f. Θέσις, h. e. positio: vox Græca a τίθημι, pono. A Rhetoribus adhibetur ad significandam quæstionem infinitam, seu materiam & argumentum disputationis infinitæ, quod Latine propositum dici potest, ut Cic. in Top. c. 21. docet. Quod si quæstio definita sit, & certis personis, locis, temporibus, actionibus determinata, hypothesis dicitur, Latine causa, ut in ea voce dictum est. Exemplum thesis est, an ducere uxorem vitæ cælibi præstet: hypothesis, an Milo Clodium recte occiderit. Plura de his Quintil. l. 3. c. 5. ubi hæc vox aliquoties Latine scribitur & inflectitur. Senec. in proœm. l. 1. controvers. Declamabat Cicero, non quales nunc controversias dicimus, nec tales, quales ante Ciceronem dicebantur, quas theses vocabant. ¶ De thesi quæ opponitur arsi, V. Arsis. ¶ De distinctionibus, & intervallis orationis, V. Positura.

THESMOPHORIA, orum, n. Θεσμοφόρια, sacra Cereris, initia Latine dicta, ab Erechtheo Athenarum rege instituta, quo tempore frumenti satio a Triptolemo inventa est, ut Justin. tradit l. 2. c. 6. ita dicta a θεσμὸς, lex, & φέρω, fero. Prima enim Ceres leges tulisse dicitur, ideoque Θεσμοφόρος cognominata est, quia ante frumenta homines sine lege vagabantur: ex agrorum autem divisione nata sunt jura, ut Macrob. 3. Saturnal. c. ult. & Serv. ad Æn. 4. v. 58. docent. Arnob. l. 5. pag. 173. Vultis consideremus mysteria & illa divina, quæ Thesmophoria nominantur a Græcis, quibus gente ab Attica sancta illa pervigilia consecrata sunt, & pannychismi graves? Adde Macrob. loc. cit.

THESMOPHORUS, a, um, Θεσμοφόρος, legifer. In vet. Inscript. apud Muratur. pag. 30. n. 3. dicitur Ceres frugifera, aristigera, thesmophora. V. vocem præced.

THESPIÆ. V. Thespiæ.

THESPIACUS, a, um, Θεσπιακὸς, Thespius. Val. Flacc. l. 1. v. 93. Thespiaca mœnia. Stat. l. 2. silv. 7. v. 16. Thespiaci luci. h. e. nemus Heliconis prope Thespias.

THESPIADES, æ, m. Θεσπιάδης, Tiphys Argus gubernator, Thespiis natus. Hic primus fuisse dicitur, qui gubernaculo, quod ipse invenit, in navi usus est. Val. Flacc. l. 2. v. 367. Et lunam quarto densam videt imbribus ortu Thespiades. Adde lib. 1. v. 184. ¶ In plur.

plur. *Thespiadæ*, *arum*, & *dum*, posteri filiorum, quos Hercules ex quinquaginta puellis Thespii filiis suscepit. Horum quidam nomine Myscelus, Alemonis filius, in magnam Græciam transgressus, Crotonem condidit, ut est apud *Ovid.* 15. *Met.* v. 19. Cujus urbis cives postea *Thespiadæ*, & *Thespiades* sunt appellati. *Sil. l.* 11. v. 17. patefecit amicas Alta Croton portas, Afrisque ad barbara jussa Thespiadum docuit submittere colla nepotes. Adde *Hygin. fab.* 162. ¶ Alios Thespiadas memorat *Stat. l.* 2. *Theb.* v. 629. Chromin & Periphantem.

THESPIAS, adis, f. Θεσπιάς, filia Thespii. Thespiades fuere quinquaginta, quas omnes dicitur Hercules unus matres fecisse. *Senec. in Herc. Oet.* v. 369. nempe Thespiadas vacant, Brevique in illas arsit Alcides face. ¶ *Thespiades deæ*, Musæ a Thespiis Bœotiæ oppido, quod prope Helicon est, nobilis earum sedes. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *ad fin.* Musæ ab terrestribus locis cognominatæ Libethrides, Pimpleides, Thespiades, Heliconides. *Ovid.* 5. *Met.* v. 309. nobiscum, siqua est fiducia vocis, Thespiades certate deæ. Adde *Plin. l.* 36. c. 5. *a med.*

THESPIENSIS, se, ad Thespias oppidum Bœotiæ pertinens. *Thespienses*, ejus incolæ. *Cic.* 6. *Verr.* c. 60.

THESPIUS, a, um, Θέσπιος, ad Thespias pertinens. *Val. Flacc. l.* 1. v. 478. Thespia mœnia. ¶ Sunt autem *Thespiæ*, Θεσπιαί, Bœotiæ oppidum in confinio Phocidis, prope Heliconem, sedem Musarum. Ibi fuit nobile signum marmoreum Cupidinis, a Praxitele factum, propter quem Thespiæ visebantur. nam alia visendi causa nulla erat, inquit *Cic.* 6. *Verr. c.* 2. & 60. & *Plin. l.* 37. c. 5. ¶ *Thespii*, *orum*, Thespiarum incolæ. *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. ¶ *Thespius*, alias *Thestius*, Teuthrantis filius, rex Mysiæ, quinquaginta habuit filias, quas omnes Hercules nocte una, inquit *Arnob. l.* 4. *pag.* 145. perdocuit & nomen virginitatis exponere, & genitricum pondera sustinere. Adde *Stat. l.* 3. *silv.* 1. v. 43.

THESPROTIS, idis, adject. f. Θεσπρωτίς, Thesprotia. *Avien. in Arat.* v. 384. oras Thesprotide terra.

THESPROTIUS, a, um, Θεσπρώτιος, ad Thesprotiam pertinens, quæ est regio Epiri maritima, contra Corcyram, Chaoniæ proxima, in qua Buthrotum: cujus populi Thesproti, Θεσπρωτοί, dicti sunt a Thesproto Pelasgi filio, Epiri rege. *Liv. l.* 8. c. 24. Thesprotius sinus. *golfe de Butrinto*. & *Sil. l.* 15. v. 297. Thesprotia arva. *Lucan. l.* 3. v. 179. Thesproti, Dryopesque ruunt. *Plin. l.* 4. c. 1. Flumen Thesprotiæ Thyamis.

THESPROTUS, a, um, Θεσπρωτός, Thesprotius. V. vocem præced. ¶ Dicitur etiam de ora Cumana in mari infero, quia eam olim occuparunt Abantes ex Eubœa in Thesprotiam, indeque columba duce illo transvecti. *Propert. l.* 1. *eleg.* 11. v. 3. Et modo Thesproto mirantem subdita regno Proxima Misenis æquore litoribus. *Al. leg.* Thesproti. *Colum. l.* 10. v. 130. ceteras Thesproto litore Cumæ. Al. leg. *exposo*, aut *exposto*. Huc ne *Scalig.* ad *Virgil. Culic.* v. 14.

THESSALIA, æ, f. Θεσσαλία, regio ampla Macedoniæ meridionali adjecta, inter Pierium montem ad septemtrionem, ubi ab illa sejungitur, mare Ægæum ad orientem, Phocidem ad meridiem, Epirum ad occidentem. In ea sunt Tempe, loca amœna; Olympus, Pierus, Ossa, Pelion, Œta, Pindus, Othrys, montes nobilissimi; Apidanus, Pamisus, Enipeus, Peneus, celebrati amnes; Pheræ, Larissa, Gomphi, Pagasæ, nobiles urbes; Pharsalici campi, & alia, quæ enumerant *Plin. l.* 4. c. 8. & *Pompon. Mela l.* 2. c. 3. Describit etiam *Lucan. l.* 6. a *vers* 333. ¶ Adjective Thessaliam regionem dixit *Apul. sub fin. l.* 1. *Met.* V. dicta in *Arabia*. ¶ In Thessalia herbæ venenatæ plurimum proveniebant: quarum occasione Thessali ob veneficia male audierunt. *Propert. l.* 1. *eleg.* 5. v. 6. Et bibere e tota toxica Thessalia. V. *Thessalus*. ¶ Ibi primum domiti sunt equi a Centauris, ut est apud *Lucan. l.* 6. v. 396. V. *Centaurus*. ¶ Celebris est etiam pugna memorabili Cæsaris & Pompeji in campis Pharsalicis. *Lucan. l.* 8. v. 428. Thessalia bellum civile peractum est.

THESSALICUS, a, um, Θεσσαλικός, ad Thessaliam pertinens. *Plin. l.* 16. c. *ult. a med.* Thessalica Tempe. *Id. l.* 12. c. 1. *sub fin.* Marcellus Eserninus, spado Thessalicus. *Ovid. ep.* 9. v. 100. Thessalica juga. *h. e.* vertex Pelii montis, unde Centauros dejecit Hercules. *Senec. in Herc. Oet.* v. 168. Thessalici aggeres. *h. e.* Pelion & Ossa montes Thessaliæ. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 3. v. 30. Thessalicus axis. *h. e.* currus, ad quem alligatum Hectorem Achilles circum Trojam raptavit. *Lucan. l.* 4. v. 528. Thessalicæ sagittæ. *h. e.* signum Sagittarii, qui est Chiron Thessalus. *Lucret. l.* 1. v. 500. Thessalicus color. *h. e.* purpureus. V. *Meliboea*. *Val. Flacc. l.* 5. v. 219. Thessalicus dux. *h. e.* Iason dux Argonautarum. *Id. l.* 7. v. 1. Thessalicus hospes. *idem*. & *lib.* 2. v. 244. Thessalicus tyrannus. *h. e.* Pelias rex Thessaliæ. *Senec. in Med.* v. 415. Thessalicus dux. *h. e.* Acastus Peliæ filius. *Id. in Troadib.* v. 181. eodem nomine Achillem designat, Larissæ in Thessalia ortum. *Id. ibid.* v. 324. Thessalica navalia. *h. e.* classis Achillis. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar.* v. 19. Thessalici crines. *h. e.* coma Achillis. *Senec. in Agam.* v. 120. Thessalica trabs. *h. e.* navis Argo in Thessalia facta. *Valer. Flacc. l.* 8. v. 161. & *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 174. Thessalici remi. *h. e.* ejusdem navis Argus. *Valer. Flacc. l.* 3. v. 173. Thessalici reges. *h. e.* Argonautæ, inter quos multi fuere regio sanguine: itaque eos *Stat.* quoque *l.* 1. *Achill.* v. 156. appellat. *Senec. in Hippol.* v. 397. Thessalicum hastile. *h. e.* sarissa Macedonica. ¶ Ad venena & incantationes pertinent hæc. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. v. 27. & *Valer. Flacc. l.* 7. v. 198. Thessalicum venenum. *Senec. in Hippol.* v. 791. Luna tracta Thessalicis carminibus. *Id. in Med.* v. 790. Luna victa Thessalicis minis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 30. Thessalico lunam deducere rhombo. ¶ Ad pugnam civilem Cæsaris & Pompeji. *Lucan. l.* 7. v. 202. Thessalicus dies. & *vers.* 448. Thessalicæ cædes. & *vers.* 808. Thessalica flamma. *h. e.* qua arsere cæsorum rogi. *Id. l.* 6. v. 61. Thessalicæ clades. *Id. l.* 8. v. 529. Thessalici cineres. & *lib.* 9. v. 181. manes. & *vers.* 1019. ruinæ. & *lib.* 6. v. 409. laurus. ¶ Ad equos, qui in Thessalia primum domiti. *Lucan. l.* 6. v. 396. Primus ab æquorea percussis cuspide saxis Thessalicus sonipes bellis feralibus omen Exsiluit. *Varr. l.* 2. *R. R.* c. 7. Nobiles in Græcia Thessalici equi. *Valer. Flacc. l.* 1. v. 424. Oraque Thessalico melior contundere freno Castor. ¶ Cum *Lucan.* Hæmum montem *Thessalicum* dicit *l.* 10. v. 449. Thessaliam cum Thracia confundit. Sic *lib.* 6. v. 576. Qua juga devexus Pharsalia porrigit Hæmus. Vel respicit ad cædes Martis in Thracia, quarum similis fuit clades Pharsalica. Mos est veterum Auctorum Thraciæ, Macedoniæ, Thessaliæ loca, utpote regionum vicinarum, confundere. V. *Philippi*. *Othrys*, *Ossa*.

THESSALIS, idis, f. Θεσσαλίς, quæ est ex Thessalia. *Ovid.* 12. *Met.* v. 190. Elatein Cænis Thessalidum virgo pulcherrima. *Id. Heroid.* 13. v. 112. Nulla caret fumo Thessalis ara meo. *Propert. l.* 1. *el.* 19. v. 10. Thessalis antiquam venerat umbra domum. *h. e.* manes Protesilai Thessali, Laodamiæ mariti. ¶ De saga, & venefica. *Lucan. l.* 6. v. 451. Abducit Superos alienis Thessalis aria. & *vers.* 564. caris cognato in funere dira Thessalis incubuit membris. & *vers.* 451. Thessalidum carmen. *Claudian. de B. Get.* v. 237. Thessalidas credunt patriis Lunare venenis Incestare jubar. Adde *Lucan. l.* 6 v. 605. & 628. & *Stat.* 3. *Theb.* v. 140.

THESSALIUS, a, um, Θεσσάλιος, Thessalicus, Thessalus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. v. 74. Thessaliamque adiit hospes Achillis humum. *Al. leg.* Thessalicam. *Grat. in Cyneg.* v. 118. Thessalium quadriga decus. *h. e.* quadriga equorum Thessalicorum.

THESSALONICENSIS, se, ad Thessalonicam, seu Thessalonicen pertinens, quæ est urbs Macedoniæ in intimo recessu sinus Thermaici, tum portu, & navali: nunc *Salonichi*: sic appellata a Philippo rege Macedoniæ, Alexandri M. patre, quia in ejus agro Thessalus ingenti clade affixerat. Θεσσαλονίκη *vinc.* Ejus incolæ *Thessalonicenses* dicuntur a *Cicer. de provinc. consul.* c. 2. Ipsa urbs *celeberrima* dicitur a *Liv. l.* 45. c. 30. (Adde *Plin. l.* 4. c. 10.) *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 179. murosque subibat Thessalonica tuos.

THESSALUS, a, um, Θεσσαλός, ad Thessaliam pertinens, Thessalicus. *Senec. in Herc. Oet.* v. 134. Thessalum solum. *Claudian. de IV. consul. Honor.* v. 541. Thessala gens. *Plin. l.* 8. c. 45. *a med.* Thessalorum gens. *Stat.* 1. *Achill.* v. 100. Thessala vada. *h. e.* mare Thessaliam alluens. *Id. ib. Achill.* v. 381. Thessalus senior. *h. e.* Chiron. *Propert. l.* 2. *eleg.* 18. v. 30. Thessala tela. *h. e.* arma Achillis. *Horat. l.* 2. *od.* 10. v. 15. Thessali ignes. *h. e.* accensi a vigilibus in castris Achillis ad Trojam. *Stat. l.* 1. *silv.* 7. v. 55. Thessali currus. *h. e.* Achillis Hectorem raptantis. *Senec. in Troadib.* v. 315. Thessalæ naves. *h. e.* classis Achillis. *Stat.* 3 *Theb.* v. 518. & *lib.* 1. *Achill.* v. 156. Thessala pinus. & *Valer. Flacc. l.* 2. v. 445. puppis. *h. e.* Argo navis. *Id. l.* 5. v. 878. Thessalus dux. *h. e.* Iason. *Id. l.* 8. v. 380. Tentoria Thessala. *h. e.* Argonautarum. *Id. l.* 4. v. 13. Thessala frena. *h. e.* optima, quia domandorum equorum ratio in Thessalia initium habuit. ¶ In illo *Claudiani de laudib. Serenæ*, v. 12. consorte redempto, Casta maritali successit Thessala fato. *Thessala* est Alceste filia Peliæ regis Thessaliæ. V. *Alceste*. ¶ Thessali ob copiam herbarum nocentium, veneficiis & incantationibus infames fuerunt, præcipue feminæ. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 4. v. 55. Quidquid habet Circe, quidquid Medea veneni, Quidquid & herbarum Thessala terra gerit. *Plin. l.* 30. c. 1. *circ. med.* Menander Thessalam cognominavit Fabulam, complexam ambages feminarum detrahentium Lunam. *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 136. novi quo Thessala cantu Eripiat Lunare jubar. *Lucan. l.* 6. v. 519. Thessala nudis Egreditur bustis, nocturnaque fulgura captat. *Juvenal. sat.* 6. v. 609. Thessala philtra. Adde *Plaut. Amph.* 4. 3. 50. *Propert. l.* 3. *eleg.* 13. v. 20. & *Lucan. l.* 6. v. 614. ¶ Universim pro magico. *Horat. epod.* 5. v. 45. Quæ sidera excantata voce Thessala, Lunamque cælo deripit. *Id. l.* 1. *od.* 27. v. 21. Quæ saga, quis te solvere Thessalis Magus venenis poterit?

THESTIADES, æ, m. Θεστιάδης, filius aut nepos Thestii Lacedæmonii, patris Ledæ, & Althææ. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 305. Respice Thestiaden. flammis absentibus arsit. *h. e.* Meleagrum filium Althææ Thestii filiæ. *Id. Met.* 8. v. 303. & 434. Thestiadæ clamant. *h. e.* Plexippus & Toxeus Thestii filii, Althææ fratres.

THESTIAS, adis, f. Θεστιάς, filia Thestii, nempe Althæa mater Meleagri. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 7. v. 17. cremasse suum fertur sub stipite natum Thestias. V. *Meleager*.

THESTORIDES, æ, m. Θεστορίδης, filius aut nepos Thestoris. Fuit autem Thestor Mycenæus, pater Calchantis, celebris vatis in expeditione Trojana Græcorum. *Ovid.* 12. *Met.* v. 18. veri providus augur Thestorides. *Stat.* 1. *Achill.* v. 496. O nimium Phœbi, tripodumque oblite tuorum, Thestoride? Adde *vers.* 516.

THETA, n. g. Θῆτα, nomen litteræ Græcæ, quæ apud nos valet *th* aspiratum. Hæc in Græcorum judiciis nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quod ea sit prima littera in dictione θάνατος, mors. Huc allusit *Persius sat.* 4. v. 13. Et potis es vitio nigrum præfigere theta. Adde *Martial. l.* 7. *epigr.* 36.

THETIS, is, & idis, f. Θέτις, Nympha maris, filia Nerei & Doridos, uxor Pelei Thessaliæ regis, mater Achillis, neptis Tethyos. V. *Tethys*. *Priscian. l.* 6. *pag.* 709 *Putsch.* Thetis hujus Thetidis: quamvis ablativus ejus ab hac Theti. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet.* v. 21. Tum Thetidi pater ipse jugandum Pelea sensit.

Ovid.

Ovid. *Heroid.* *ep.* 20. *v.* 61. Et, Thetidi quales vix rear esse, pedes. *Plaut.* *Epid.* 1. 1. 33. Tum ille prognatus Theti, sine, perdat: alia apportabunt ei Nerei filiæ. *Horat.* *Epod.* 13. *v.* 11. *de Achille.* mortalis dea nate puer Thetide. *Senec.* *in Herc.* *Fur.* *v.* 734. Thetidis socer. *h. e.* Æacus Pelei pater. *Stat.* 1. *Achill.* *v.* 80. Ne pete Dardaniam frustra, Theti, mergere classem. ¶ Metonymice est mare. *Virg.* *Ecl.* 4. *v.* 32. tentare Thetin ratibus. *Martial.* *l.* 10. *epigr.* 30. *v.* 11. Hic summa levi stringitur Thetis vento. *Claudian.* *l.* 1. *de rapt.* *Pros.* *v.* 148. Hic latrat Gætula Thetis. *h. e.* mare Libycum. ¶ In illo *Martial.* *l.* 10. *epigr.* 13. Et Thetis unguento palleat uncta tuo. *Thetis* per hyperbolen est calidum balneum instar maris.

THEUMESIUS, a, um, Θευμήσιος, ad Theumesum pertinens, qui est mons Bœotiæ apud Thebas. *Stat.* 4. *Theb.* *v.* 372. Hinc Theumesia arva, *Id.* 2. *Theb.* *v.* 383. quæ circa Thebas & eum montem jacent: & Theumesius juvenis, *ibid.* *v.* 331. h. e. Polynices Thebanus. Theumesius leo, *Id.* *l.* 4. *v.* 85. pellis leonina, quam gestabat Polynices, ut ostenderet se Thebanum esse, & ex posteris Herculis, qui ut in silva Nemæa, sic in Theumesia regione immanem leonem interfecerat, ut est apud eund. *Stat.* *l.* 1. *v.* 485. ubi Theumesia Tempe sunt loca circa Thebas æque amœna, ac Thessala Tempe. Theumesia cornus, *ibid.* *l.* 3. *v.* 614. hasta Tydei, quam cæso hosti Thebano in pugna eripuerat. Theumesia Thyas, *ibid.* *l.* 5. *v.* 92. mulier Orgia Bacchi Thebani celebrans. Denique Theumesius amnis, *lib.* 9. *Theb.* *v.* 462. est Ismenus Theumesum & Thebas alluens.

THEURGIA, æ, f. θεουργία, Græce sonat opus divinum: a θεὸς, deus, & ἔργον, opus. Accipitur ab *Augustino* *l.* 10. *de Civ.* *Dei*, *c.* 9. & 10. pro genere magiæ, qua per quædam sacra dii dæmonesque evocantur, & ad homines accedere coguntur animæ purgandæ gratia.

THEURGICUS, a, um, θεουργικὸς, ad Theurgiam pertinens, ut Consecratio theurgica theurgicæ teletæ, *Augustin.* *l.* 10. *de Civ.* *Dei*, *c.* 9. Theurgica ars, *ibid.* *c.* 10.

THEURGUS, i, m. θεουργὸς, qui theurgiam tractat, & sacris deus elicit. *Augustin.* *l.* 10. *de Civ.* *Dei*, *c.* 10.

THIA, f. Θεία, Hyperionis conjux, mater Solis, ut est apud *Pindarum* *Isthm.* 5. *Catull.* *carm.* 65. *de coma Beren.* *v.* 43. Ille quoque eversus mons est, quem maximum in oris Progenies Thiæ clara supervehitur. *h. e.* Sol. Al. aliter leg.

THIASITAS, sodalitas. *Paul.* *ex Festo*: ubi *Dacerius*: θίασος propria Bacchantium turba: hinc θιασῶται, qui una exercent choros: & *thiasitas* tripudiantium, bacchantium, convivarum sodalitas.

THIODAMANTEUS, a, um, Θειοδαμάντειος, ad Thiodamantem pertinens, Hylæ patrem. V. *Dryopes*. *Propert.* *l.* 1. *el.* 20. *v.* 6. Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.

THISBÆUS, a, um, ad Thisben pertinens Bœotiæ oppidum, cujus ager columbis abundat. *Stat.* 7. *Theb.* *v.* 261. Dionæis avibus circumsona Thisbe. *Ovid.* 11. *Met.* *v.* 300. Thisbæas agitare columbas.

THLASIAS, & Thladias, æ, m. θλασίας, & θλαδίας, eunuchus, spado, cui non evulsi, sed contusi & fracti sunt testes: a θλάω, frango. Similis est thlibias, θλιβίας: a θλίβω, premo, elido. Utriusque mentio fit ab *Ulpian.* *Dig.* *lib.* *ult.* *tit.* *penult.* *leg.* 128. & thlibiarum etiam a *Paulo* *lib.* 48. *tit.* 8. *leg.* 5.

THLASPI, n. indeclin. θλάσπι, herba est duarum generum: unum angustis foliis digitali longitudine, cauliculo semipedali, peltarum specie, semine incluso lenticulæ effigie, nisi quod infringitur, unde & nomen (nempe a θλάω, frango) flore albicanti: alterum latis foliis, radice magna. *Plin.* *l.* 27. *c.* 13.

THLIBIAS. V. *Thlasias*.

THOANTEUS, a, um, adject. a Thoante, ut Diana Thoantea apud *Valer.* *Flacc.* *l.* 8. *v.* 208. id est Taurica, cui hostiis humanis sacrificabant. Sic *Ovid.* *in Ibin*, *v.* 386. Thoanteæ Taurica sacra deæ. Adde *Sil.* *l.* 14. *v.* 260.

THOANTIAS, adis, f. Hypsipyle filia Thoantis. *Ovid.* *Heroid.* *ep.* 6. *in fin.* Hæc ego conjugio fraudata Thoantias oro.

THOANTIS, tidis, f. Θοαντὶς, Thoantias. *Stat.* *l.* 5. *Theb.* *v.* 650. laceras comitata Thoantis Advenit exsequias. & *vers.* 700. Secum ante ora virum fremebunda, Thoantida portans.

THOAS, antis, m. Θόας, rex Tauricæ Chersonesi, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ sacris præfecta. Hunc postea occidit Orestes, a sorore adjutus, cum illum quoque Thoas Dianæ aræ destinasset. *Ovid.* *l.* 3. *ex Pont.* *ep.* 2. *v.* 59. Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora, Nec fuit Euxinis notior alter aquis. ¶ Thoas alter filius Liberi Patris ex Ariadna Minois filia, pater Hypsipyles, rex Lemni ins. Cum ceteræ omnes Lemni mulieres viros suos, & parentes trucidarent solus a filia servatus est, & clam navi impositus in Chium ins. pervenit. *Ovid.* *Heroid.* *ep.* 6. *v.* 135. *Stat.* 5. *Theb.* a *vers.* 240.

THOES, um, m. θῶες, & θῶας, genus luporum. *Plin.* *l.* 8. *c.* 34. Nam thoes (luporum id genus est procerius longitudine, brevitate crurum dissimile, velox saltu, venatu vivens, innocuum homini) habitum, non colorem, mutant, per hiemes hirti, æstate nudi. *Solin.* *cap.* 30. (*al.* 43.) *a med.* Æthiopicis lupis proprium est, quod in saliendo ita nisus habent alites, ut non magis proficiant cursu, quam meatu. Hominem tamen nunquam impetunt. Bruma comati sunt, æstate nudi. thoes vocant. *Grat.* *in Cyneg.* *v.* 253. Hic & semiferam thoum de sanguine prolem Finxit. ¶ Sunt, qui inter lupos cervarios numerent. *Gloss.* *vet.* Lupus cervarius, θὼς. Sed *Plinius* de thoe, & lupo cervario distinctis agit locis. Alii pantheris accensent. Sane *Scholiastes Homeri* *in* 10. & 13. *Iliad.* θῶας exponit πανθήρας, quasi dicas, *minutas pantheras*.

THOLUS, li, m. *fondo del tetto*, *cupola*, θόλος, umbilicus tecti, ubi trabes omnes conveniunt, summa & media pars cameræ rotunda, aut in modum scuti: item ipsa camera rotunda forma in fastigiatum cacumen desinens. Dictam volunt ἀπὸ τοῦ θέειν ὅλον, quia totus circumcurrit. *Ovid.* 6. *Fast.* *v.* 282. *de æde Vestæ*. Par facies templi (h. e. *rotunda*) nullus procurrit in illo Angulus: a pluvio vindicat imbre tholus. *Vitruv.* *l.* 4. *c.* 7. In medio tecti ratio ita habeatur, uti quanta diametros totius operis erit futura, dimidia altitudo fiat tholi præter florem. *Id.* *l.* 7. *c.* 5. *circa med.* Tholorum rotunda tecta. *Claudian.* *de Apono*, *v.* 62. Afflatosque vago temperat igne tholos. *h. e.* fornices, cameras. Adde *Varron.* apud *Non.* *c.* 6. *n.* 2. ¶ In tholo sacrarum ædium suspendebantur donaria diis oblata. *Virg.* 9. *Æn.* *v.* 406. Siqua tuis pro me pater Hyrtacus aris Dona tulit: siqua ipse meis venatibus auxi, Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi. *Stat.* 4. *Theb.* *v.* 733. figamque superbis arma tholis. *Id.* *l.* 1. *silv.* 4. *v.* 32. dives prædæ, tamen accipit omni Exsuvias Diana tholo, captivaque tela, Bellipotens. *Val.* *Flacc.* *l.* 1. *v.* 56. I, decus, & pecoris Nephelæi vellera Grajo Redde tholo. ¶ Per synecdochen est ipsum ædificium tholo instructum, aut rotunda figura exstructum: cujusmodi fuit ædes Vestæ & Panthei: & apud *Varron.* *l.* 3. *R. R.* *c.* 5. Inter eas piscinas accessus semita in tholum, qui est ultra, rotundus, columnatus, ut est in æde Catuli, si pro parietibus feceris columnas. *Martial.* *l.* 2. *epigr.* 59. Ecce me Cæsareum prospicis ecce tholum. *Ovid.* 6. *Fast.* *v.* 295. Esse diu stultus Vestæ simulacra putavi: Mox didici, curvo nulla subesse tholo. ¶ Tholum macelli *Varro* memorat apud *Non.* *c.* 6. *n.* 2. significans in macello domum fastigio tholo tectam. Verba *Varronis* sunt: Et pater divum trisulcum fulmen igni fervido actutum mittat in tholum macelli. Est qui leg. *Marcelli*.

THOMIX, icis, f. θώμιξ. *Festus*: Thomices Græco nomine appellantur cannabi impoliti, & sparto leviter tortæ restes, ex quibus funes fiunt. Lucilius: Vidimus vinctum thomice cannabina. Opilius Aurelius ait, mollem pulvillum, quem in collo habent (*jumenta*) ne ea ne lædat, thomicem vocari. Hæc *Festus*. ¶ Hujusmodi funes videtur *Apul.* appellare *tumices*, *in* *Apolog.*

THORACATUS, a, um, *vestito di corazza*, θωρακοφόρος, thorace indutus. *Plin.* *l.* 35. *c.* 10. Parrhasius pinxit navarchum thoracatum. *Id.* *l.* 37. *c.* 9. Formatamque inde effigiem Neronis thoracatam.

THORAX, acis, m. *petto*, *torace*, *imbusto*, θώραξ, pectus, natura illud corporis spatium, quod duodecim costis utrinque circumscribitur, & pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, & septum transversum, declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebris circumscriptam. *Plin.* *l.* 27. *c.* 7. *a med.* Absynthium thoracem purgat cum iride sumptum. *Cels.* *l.* 5. *c.* 25. *sect.* 8. Ad thoracis dolores catapotium. ¶ Accipitur item pro quovis munimento pectus tegente, sive illud linteum sit, sive ferreum, sive ex alia materia confectum, *corazza*, *corsaletto*, *panziera*, *usbergo*, lorica. *Martial.* *l.* 7. *epigr.* 1. belligeræ crudum thoraca Minervæ. *Val.* *Flacc.* *l.* 3. *v.* 87. densis thoracibus horrens Stat manus. *Virg.* 10. *Æn.* *v.* 337. thoraca simul cum pectore rupit. *Sueton.* *de Aug.* *c.* 82. Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subuculæ thorace laneo, & feminalibus, & tibialibus muniebatur. *giubbone*, *farsetto*, *camiciuola*. Sic *Liv.* *l.* 4. *c.* 20. In thorace linteo scriptum. *Claudian.* *l.* 2. *in Rufin.* *v.* 260. Thoracum validos pulsant suspiria nexus.

THORIUS, a, um, adject. Thoria lex, cujus meminit *Cic.* 2. *de Orat.* *c.* 70. lata est a Sp. Thorio trib. pleb. de re agraria, ut, agris penes pristinos possessores manentibus, vectigal divideretur plebi. Qua lege vitiosa & inutili publicum, ut ait *Cic.* *in Bruto*, *c.* 36. vectigali levavit.

THOT, nomen Mercurii quinti apud Ægyptios, qui eodem nomine primum anni mensem vocant. Hic dicitur Argum interemisse, ob eamque causam in Ægyptum profugisse, atque Ægyptiis leges & litteras tradidisse. *Cic.* *l.* 3. *de nat.* *Deor.* *c.* 22. & *Lactant.* *l.* 1. *c.* 6.

THOUS, i, m. θόος, nomen canis apud *Ovid.* 3. *Met.* *v.* 220. a θέω, curro, vel a θοὸς, velox.

THRACA, æ, & *Græca positione* Thrace, es, f. Θρᾴκη, idem quod Thracia. *Virg.* 12. *Æn.* *v.* 334. gemit ultima pulsu Thraca pedum. *Cic.* *in fragm.* *de republ.* apud *Serv.* *ibid.* Colonia vero, quæ deducta est a Græcis in Asiam, Thracam, Italiam. (Adde *Horat.* *l.* 1. *ep.* 3. *v.* 3. & *ep.* 16. *v.* 13.) *Ovid.* 5. *Fast.* *v.* 257. Jamque gravis Thracen, & læva Propontidos intrat. *Id.* 4. *ex Ponto*, *ep.* 5. *v.* 5. Cum gelidam Thracen, & opertum nubibus Hæmum, &c. *Horat.* *l.* 3. *od.* 25. *v.* 10. nive candida Thrace. ¶ Adjective *Valer.* *Flacc.* *l.* 2. *v.* 201. Athos, & pontus, & ingens Thraca palus. *h. e.* palus Mæotis.

THRACE. V. in voce præced.

THRACES. V. *Thrax*.

THRACIA, æ, f. *Romania*, *Tracia*, Θρᾴκη, regio ampla Europæ. Terminatur a Septemtr. Hæmo monte, quo a Mœsis sejungitur, a Mer. mari Ægæo, ab Occ. Strymone fl. quo secernitur a Macedonia, ab Or. Ponto Euxino, Bosphoro Thracio, Propontide, & Hellesponto. Dicta est a Thrace Martis filio. Aliqui putant dictam esse ab asperitate, nempe a τραχὺς, asper, durus, agrestis. Est enim regio, ut *Pomponius Mela* *l.* 2. *c.* 2. scribit, nec cœlo, nec solo tractabilis, & nisi qua mari propior est, infecunda frigidaque. Habet itera feros homines, aspero cultu & indecenti: ferarum feroces, immitesque, & ad bella proclives. Quare Poetæ inter eos habitare Martem, & ab iis præcipue coli dicunt. Montes in ea celebres sunt, Rhodope, Hæmus, Pangæus, Orbelos, sacris Liberi Patris, & cœtu Mænadum, Orpheo primum initiante, celebrati: flumina Hebrus, Strymon, Nestos. V. plura apud *Melam* *loc.* *cit.* & *Plin.*

& *Plin. l.* 4. c. 11. &c. *Ovid.* 6. *Met.* v. 434. gratata est scilicet illis Thracia. *Lucan. l.* 2. v. 162. non Thracia tantum Vidit Bistonii stabulis pendere tyranni, &c.

THRACIUS, a, um, *Trecio*, *Trace*, Θρᾴκιος, qui est ex Thracia. *Virg. Ecl.* 4. v. 55. Thracius Orpheus. *Id. Æn.* 5. v. 565. Thracius equus. *Horat. l.* 1. *od.* 25. v. 11. ventus. *Ovid. Fast.* 5. v. 226. Rhætica nunc præbent, Thraciaque arma metum. *Senec. in Thyest.* v. 56. Thracium nefas. *h. e.* quale in Thracia factum est a Progne, Philomela, Tereo. *Id. in Herc. Furent.* v. 149. Thracia pellex. *h. e.* Philomela. *Id. in Troadib.* v. 825. Thracii greges. *h. e.* aves in Syron insulam translatæ saginæ causa. *Stat. l.* 3. *silv.* 3. v. 193. immitem potuit Stygem vincere supplex Thracius. *h. e.* Orpheus supplex apud Inferos pro uxore. ¶ Thraciæ nomine aliquando & Thessaliam significari, dictum est in fine vocis *Thessalicus*.

THRACUS, a, um. V. *Thrax*.

THRÆCE, pro *Threce*, &

THRÆCES, pro *Threces*, &

THRÆCIUS pro *Threcius* alicubi scriptum reperitur, sed minus probandum.

THRANIS, Θρᾶνις, piscis cetacei generis, quem alii xiphiam vocant. *Plin. l.* 32. *c. ult. ad fin.*

THRASCIAS, æ, m. Θρασκίας, & Θρακίας, *maestro Tramontana*, ventus stans inter septentrionem, & occasum solstitialem. *Plin. l.* 2. c. 47. & *Vitruv. l.* 1. c. 6. *a med.* Caret autem Latino nomine, ut notat *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 16. *in fin.* Ab aliquibus tamen *Circius* vocatur.

THRASIMENUS. V. *Trasimenus*.

THRASO, onis, Θράσων, nomen gloriosi militis apud *Terent. in Eun.* a θράσος, insolentia, jactantia, audacia.

THRASONIANUS, a, um, ad Thrasonem pertinens. *Sidon. l.* 9. *ep.* 9. *sub fin.* Volo parvam gloriosæ, idest quasi Thrasoniano fine concludere, Plautini Pyrgopolynicis imitator.

THRAUSTON, Θραυστόν. V. *Phyrama*.

THRAX, acis, m. adject. *Trace*, Θρᾷξ, *ᾳκός*, qui est ex Thracia. *Horat. l.* 1. *od.* 19. v. 16. Lycurgi Thracis certum. *Virg.* 3. *Æn.* v. 13. Terra procul vastis colitur Mavortia campis: Thraces arant. *Horat. l.* 1. *od.* 27. v. 1. scyphis pugnare Thracum est. *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 338. Et Thracas defende tuos. *Senec. in Herc. Fur.* v. 1170. & *in Oet.* v. 1790. Thrax cruentus. *h. e.* Diomedes Thracius, qui hospites equis suis discerpendos dabat. ¶ Fuerunt Thraces gladiatorum genus, de quib. V. *Threx*. *Plin. l.* 11. c. 43. *in fin.* Studioso Thraci in C. Cæsaris ludo notum est dextram fuisse proceriorem. *Al. leg.* Threci. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. v. 44. Thrax est Gallina Syro par. *Al. leg.* Threx. ¶ *Thracus* pro *Thrax*. *Gell. l.* 19. c. 12. Quod cuipiam Thraco insipienti adsuevisse, fabula est. Homo Thracus, inquit, ex ultima Barbaria, &c. *Val. Flacc. l.* 5. v. 201. Thraca pilus. Rursus *Gell. l.* 10. c. 25. Rumpia genus teli est Thracæ nationis.

THRECE, es, f. *Tracia*, Thracia, Græca positione, Θρᾴκη. *Ovid.* 2. *de ar. am.* v. 588. Mars Threcen occupat, illa Paphon.

THRECES. V. *Threx*.

THRECIDICUS, a, um, ad Threces gladiatores pertinens: de quibus V. *Threx*. *Cic. Phil.* 7. c. 6. Mirmillo in Asia depugnavit: cum ornasset Threcidicis (*armis*) comitem & familiarem suum, illum miserum fugientem jugulavit. *Auson. in Cæsarib.* v. 18. Threcidico Princeps bella movens gladio. Al. leg. *Threicia*. *Plin. l.* 33. c. 9. Parma Threcidica.

THRECISCUS, i, m. parvus Threx. *Capitolin. in Maximin.* c. 3. Quid vis, Threcisce?

THRECIUS, a, um, Θρᾴκιος, Thracius. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 14. v. 21. Tum quoque erat neglecta decens, ut Threcia Bacche. *Cic.* 2. *Offic.* c. 7. *a med.* Barbarus compunctus notis Threciis. Al. leg. *Threiciis*.

THREICIUS, a, um, Θρηΐκιος Ionice pro Θρᾴκιος, Thracius. *Cic.* 2. *Offic.* c. 7. *a med.* Barbarus compunctus notis Threiciis. *h. e.* servus olim ob fugam, aliudve crimen stigmatis signatus, more Thracum, qui punctis & sanguine brachia pingebant. *Al. leg.* Threciis. *Virg.* 11. *Æn.* v. 659. Threiciæ Amazones. *Id.* 6. *Æn.* v. 120. Orpheus Threicia fretus cithara, fidibusque canoris. & *vers.* 645. Threicius sacerdos. *h. e.* Orpheus, qui *Ovidio Met.* 11. v. 2. est Threicius vates. *Propert. l.* 3. *el.* 1. v. 45. Threicia lyra. *h. e.* Orphei. *Virg.* 7. *Æn.* v. 208. Threicia Samos. V. *Samothracia*. *Id. l.* 5. v. 312. Threiciæ sagittæ. *Ovid.* 2. *de ar. am.* v. 431. Threicius Boreæ. & *lib.* 3. v. 182. Threicia gruis. *Id. Heroid. ep.* 9. v. 89. Threicii pecates. *h. e.* Diomedis regis Thraciæ, qui hospitum corporibus equos pavit. *Lucan. l.* 7. v. 833. Threiciæ hyemes. & *lib.* 9. v. 954. Threiciæ fauces. *h. e.* fretum Hellesponti. *Sil. l.* 12. v. 525. Threicia Cales. V. *Calenum*. *Senec. in Oedip.* v. 434. Threicius Pindi vertex. *h. e.* Thessalicus. Pindus enim in Thessalia est, quæ regio interdum Thraciæ nomine venit apud Poetas, ut in fine vocis *Thessalicus* admonuimus.

THREISSA, & Thressa, æ, adject. femin. quæ est ex Thracis, Threicia: ut *Libyssa* Libyca, *Cressa* Cretensis, Θρῇσσα, & Θρᾷσσα. *Virg. Æn.* 1. v. 320. qualis equos Threissa fatigat Harpalyce. *Valer. Flacc. l.* 2. v. 147. thalamisque tuis Threissa propinquat. *Ovid. Heroid. epist.* 19. v. 100. Ducat Abydeno Thressa puella toro. Al. aliter leg. *Valer. Flacc. l.* 2. v. 135. caeasque toris inducere Thressas. & *vers.* 165. Ipsi urbem, Thressæque regant. Adde *vers.* 239.

THRENUS, i, m. *lamento*, *pianto funebre*, θρῆνος, lamentatio, luctus funebris: a θρέω, clamo. *Auson. in Professorib. n.* 7. v. 3. Annuum funeris memorem Leonti Nomine threnum. & *num.* 14. v. 5. tristis threnus. & *num.* 5. v. 3. flebiles. & *num.* 21. mæstus.

THREX, ecis, Θρᾷξ, idem quod Thrax: & dicitur de gladiatorum genere parmula Thracia, & sica utentium, ut *Fest.* docet (apud quem legitur *Thrax* cum diphthongo, quæ hic locum non habet) vel quia, ut alii volunt, qui primi sic pugnarant, Thraces erant. *Senec. l.* 4. *quæst. natur.* c. 1. *ante med.* Quamvis staturam habeas Threcis cum Threce compositi. *h. e.* staturam humilem. nam Threces in pugna se demittebant, & sub brevi parma se colligebant, ut Mirmillonem adversarium (cum quo fere committebantur) subeundo confoderent.

THRIDAX, acis, f. Θρίδαξ, lactuca silvestris. *Seren. Sammon.* c. 24. v. 448. thridaci junges camenta carinæ.

THRIPES, um, m. Θρίπες, a τρίβω, tero. sunt vermes culicibus similes, arborum ligna perforantes & erodentes. *Plin. l.* 16. c. 41. ¶ Translate dicuntur de rebus minimis in quocumque genere: & pro quisquiliis divorum apud *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 40.

THROCUM, genus sellæ apud Plautum. *Festus*. ubi al. leg. *thranum* a θρᾶνος, sedes, cathedra: alii *thronum*.

THRONUS, i, m. *seggio*, *trono*, θρόνος, sella augusta, sedes, solium: quasi θρόνος, a θρᾶν, sedeo. Vetus Poeta apud *Sueton. in Aug.* c. 7. Omnia se a terris tunc numina declinarunt: Fugit & auratos Juppiter ipse thronos. *Plin. l.* 35. c. 9. *ad fin.* Jupiter in throno, adstantibus diis. *Id. l.* 5. c. 70. Item quam sub divo Augusto cognominavere Cæsaris thronon. *h. e.* sidus quoddam. *In Pervigil. Ven.* v. 7. Cras Dione jura dicet fulta sublimi throno. *Prudent. in præfat. Hamartig.* v. 10. Vox ecce summo missa persultat throno. *h. e.* summo cælo, ubi thronus Dei est.

THRYALLIS, idis, f. θρυαλλίς, herba e spicatarum genere. *Plin. l.* 21. c. 17. ¶ Alia, quæ & lychnitis dicitur, habet folia terna, aut, cum plurimum quaterna, crassa & pinguia, & ad lucernarum lumina apta. *Plin. l.* 25. c. 10.

THUCYDIDIUS, a, um, ad Thucydidem pertinens, qui fuit historicus Atheniensis, summo ingenio, & maxima in enarrandis rebus eloquentia cum brevitate conjuncta: sed ad forensem orationem minime apta. Thucydidii dicti sunt, qui in dicendo eum sequuntur. *Cic. in Orat.* c. 9. Ecce autem aliqui se Thucydidios esse profitentur. novum quoddam imperitorum & inauditum genus. Nam Thucydides res gestas & bella narrat & prœlia, graviter sane & probe: sed nihil ab eo transferri potest ad forensem usum & publicum. Ipsæ illæ conciones ita multas habent obscuras abditasque sententias, vix ut intelligantur: quod est in oratione civili vitium vel maximum. Hæc *Cicero*.

THULE, & Thyle, es, f. Θούλη, & Θύλη, ultima insularum ad Boream Europæ plagam sitarum, quæ quidem Romanis cognitæ fuerint. Unde *Virg.* 1. *Georg.* v. 30. tibi serviat ultima Thule. *Pytheas Massiliensis* apud *Plin. l.* 2. c. 75. & *lib.* 4. c. 16. & *sub fin. l.* 6. scripsit, distare eam navigatione sex dierum in septemtrionem a Britannia: ibique accedente sole ad verticem mundi, continuos dies senis mensibus esse; noctesque a diverso, ad brumam remoto. Paulo aliter *Pompon. Mela l.* 3. c. 6. *ad fin.* In Thule breves utique noctes sunt, sed per hiemem, sicut alibi, obscuræ, æstate lucidæ, quod per id tempus jam se altius sol evehens, quamquam ipse non cernatur, vicino tamen splendore proxima illustrat: per solstitium vero nullæ, quod tum jam manifestior non fulgorem modo, sed sui quoque partem maxime ostentat. *Solin.* c. 22. (*al.* 35.) *circa med.* Multæ circum Britanniam insulæ, a quibus Thyle ultima: in qua æstivo solstitio sole de Cancri sidere faciente transitum, nox pæne nulla: brumali solstitio dies adeo conductus, ut ortus junctus sit occasui. & *paulo post*. Thyle larga & diutina pomona copiosa est. & *mox*. Ultra Thylen pigrum & concretum mare. *Tacit. in Agric.* c. 10. Dispecta est & Thyle, quam hactenus nix & hiems abdebat: sed mare pigrum & grave navigantibus perhibent. *Claudian. de III. consul. Honor.* v. 53. ratibusque impervia Thule. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. v. 62. nigræ litora Thules. nigram vocat, quia creditum est, tractu illo cælum esse caliginosum, ut apud Cimmerios. Sic *lib.* 3. *silv.* 5. v. 20. Vel super Hesperiæ vada caligantia Thules. ¶ Hactenus antiquorum sententiæ. Quem autem locum eo nomine designaverint, utrum *l'Islanda*; an *la Scandinavia*, quæ peninsula est, & a Veteribus habita pro insula, an *la Schetlandia*, quæ incolis *Thylensel* est; an *la Telemarck* Norvegiæ tractum, variæ sunt Geographorum opiniones. Stat pro *Schetlandia Cellar. l.* 2. *Geograph. antiq.* c. 4. aut pro aliqua ex insulis *del Fera*, vel *Faro*, quæ in eadem fere latitudine sunt: aut multi pro *Islanda*. V. Geographos. ¶ Qui scribunt *Thule*, deducunt vel a Thulo rege, ut *Suidas*; vel a θοός, fuscus color, caligo. Sunt etiam qui a τῆλε, procul. *Salmas. in Solin.* negat, *Thyle* unquam scribi debere. Sunt tamen opt. Codices *Taciti*, *Solini*, *Arnob.* qui id habent.

THUNNUS. V. *Thynnus*.

THURARIUS, Thureus, Thuribolum, &c. V. sine adspiratione.

THURINUS, a, um, ad Thurios pertinens, quod est oppidum Magnæ Græciæ, a Philoctete conditum inter duo flumina Crathin & Sybarim, non longe a loco, ubi Sybaris fuit, urbs quondam deliciis infamis. *Plin. l.* 14. c. 6. *a med.* Thurina vina laudat. Memorat etiam *ibid. cap.* 3. Thurinos colles, in quibus uvæ non ante demetuntur, quam gelaverit. & *lib.* 16. c. 21. Thurinum agrum. quo coloniam deductam docet *Liv. l.* 34. c. 53. ¶ *Thurinus sinus* pars est Tarentini, ad meridiem, ubi Thurii fuere. *Ovid.* 15. *Met.* v. 51. Præterit & Sybarin, Salentinumque Neæthum, Thurinosque sinus. ¶ *Thurini*, orum, ejus agri & oppidi homines. *Plin. l.* 34. c. 6. *sub fin.* & *Liv. l.* 25. c. 1. ¶ *Thurinus* cognominatus est Augustus in infantia in memoriam majorum originis, quia proavus ejus e pago Thurino fuit; vel quod in regione

gione

gious Thurina recens est nato, pater ejus adversus fugitivos prospere rem gesserat. V. *Sueton. in ejus vita c. 2. extr. & cap. 7.* ¶ *Pompon. Mela l. 2. c. 4. a med.* est *Thurium*, ii, n. ¶ Sunt qui scribunt *Turii*, *Turinus*, sine adspiratione.

THUS. V. *Tus*.

THUSCANICUS, } V. sine adspiratione.
THUSCI, &c. }

THUSSAGETÆ. V. *Thyssagetæ*.

THYA, æ, f. θύα, & θύον, arbor odorata, radicem habens admodum crispam, multis operibus utilem, in Cyrenaica interiore nascens, & circa Ammonis delubrum. Theophrastus magnum huic arbori honorem tribuit, memoratas ex ea referens templorum veterum contignationes, quamdamque immortalitatem materiæ in tectis contra vitia omnia incorruptæ. *Plin. l. 13. c. 16.* Hinc *Propert. l. 3. el. 5. v. 63.* Sed thyæ thalamo, aut Oriciæ terebintho Effultum plumæ versicolore caput. Al. scrib. *thyin*, & *thyiae*. quod V. in *Thyades*. ¶ Fuit etiam Thya Hyperionis conjux, mater Solis. Hinc *progenies Thyæ* apud *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 44.* est ipse Sol. Alii aliter interpretantur, aut legunt.

THYADES, dum, f. *Baccanti*, θυάδες, mulieres Bacchi sacrificulæ, Bacchæ, Mænades, Bassarides: a θύω, sacrifico: unde & Bacchus Thyoneus dictus est. Quidam rationem nominis referunt ad Thyam Cephisi filiam, quæ prima omnium Bacchi sacris initiata, Orgia ejus celebraverit. *Horat. l. 2. od. 19. v. 9.* Fas pervicaces est mihi Thyadas Cantare. *Ovid. 6. Fast. v. 513.* complent ululatibus auras Thyades, effusis per sua colla comis. *Stat. 12. Theb. v. 791.* quales Bacchea ad bella vocatæ Thyades amentes, magnum quas poscere credas, Aut fecisse nefas. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 390.* Sæpe vagus Liber Parnassi vertice summo Thyadas effusis euantes crinibus egit. *Senec. in Oedip. v. 440.* Thyades œstro membra remissæ. ¶ In sing. num. *Virg. 4. Æn. v. 301.* qualis commotis excita sacris Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia. *Stat. 5. Theb. v. 92.* insano veluti Theumesia Thyas Rapta deo, cum sacra vocant. ¶ *Vel. Long. in Orthogr. pag. 2220.* & *Pierius* in loco *Virgilii* reperit *Thyias* in Codice Mediceo. Sic *Hesych.* Θυιὰς, Βάκχη.

THYANEUS. V. *Tyanæus*.

THYAS, adis, f. V. in voce *Thyades*.

THYASITAS. V. in voce sequenti.

THYASUS, i, m. *ballo*, θίασος, saltatio, sive chorea, quæ Baccho exhibebatur: a θυιάζω, Orgia celebro. *Virg. Ecl. 5. v. 30.* Instituit Daphnis Thyasos inducere Baccho. *Stat. l. 3. silv. 2. v. 41.* Confectus thyasis. *h. e.* saltando fessus. *Catull. carm. 62. de Aty, v. 27.* Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier, Thyasus repente linguis trepidantibus ululat. *h. e.* cœtus Bacchantium, & thyasum agentium. *& carm. 63. de nupt. Pel. v. 251.* florens volitabat Iacchus Cum thyaso Satyrorum, & Nysigenis Silenis. ¶ Hinc est *thyasitas*, h. e. sodalitas, ut *Paul.* ex *Festo* interpretatur. tametsi ibi *thiasus* per *i* scriptum est, & ita postulat ea litterarum series: sed probabilius est, a θίασος esse, quod tum choream, tum sodales choream agentes significat.

THYATIRENUS, a, um, ad Thyatiram (Θυάτειρα) pertinens, Lydiæ urbem, quæ Lyco amni alluitur, ut *Plin. l. 5. c. 29. a med.* docet. *Thyatireni*, orum, ejus incolæ. *Id. ibid. c. 30. ad fin.*

THYBRIS. V. *Tiberis*.

THYENE. V. *Dodonis*.

THYESTES, æ, m. Θυέστης, filius Pelopis Hippodamiæ, nepos Tantali, frater Atrei, qui cum fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere non posset, uxorem ejus per adulterium polluit. Propter hujusmodi flagitium Atreus eum in exsilium ejecit, deinde revocavit ab exsilio, ejusque filios illi epulandos apposuit. Tunc sol retro fugisse fertur, ne scelera illa cernens pollueretur. V. *Atreus*. Thyestes Apollinem consuluit, quanam ratione fratrem ulcisci posset: qui respondit, ex illo, & ejus filia Pelopia exoriri posse eorum scelerum ultorem. Igitur se se cum filia commiscuit, ex eaque Ægisthum procreavit, qui Atreum primo interfecit, deinde cum Clytemnestra adulterium patravit, tandem Agamemnonem sustulit. *Pers. sat. 5. v. 8.* aut si quibus olla Thyestæ Fervebit. *Cic. 3. Tuscul. c. 12.* Tu te, Thyesta damnabis, &c. *Martial. l. 5. epigr. 54.* quid scribis, amice, Thyesten? *h. e.* tragœdiam de Thyeste. *Senec. in Thyest. v. 271.* Dignum est Thyeste facinus. *Lucan. l. 7. v. 451.* astra Thyestæ Impulit, & subitis damnavit noctibus Argos. *h. e.* retro solem impulit. ¶ Potest esse etiam 3. declinat. *Thyestes*, *stis*, ut fuse docet *Priscian. l. 6. pag. 705. Putsch.* V. *Orestes*.

THYESTEUS, a, um, Θυέστειος, ad Thyestem pertinens. *Lucan. l. 1. v. 544.* qualem fugiens per ortus Sole Thyesteæ noctem duxere Mycenæ. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 47.* Usque Thyesteæ redeant si tempora mensæ, Solis ad Eoas currus agetur aquas. *Id. 1. de ar. am. v. 327.* Cressa Thyesten si se abstinuisset amore. V. *Aerope*. *Horat. epod. 5. v. 86.* Thyesteæ preces. *h. e.* ut ait *Cr. in Pison. c. 19.* Thyestea exsecratio. *Senec. l. 1. controvers. 1. post med.* Thyesteo more furere.

THYESTIADES, æ, m. Θυεστιάδης, filius aut nepos Thyestæ. *Ovid. 2. de ar. am. v. 407.* Inde Thyestiades thalamoque animoque recepit. *h. e.* Ægisthum Thyestæ filium: de quo & *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 113.* Ense Thyestiadæ pœnas exegit Orestes.

THYIA. V. *Thya*.

THYLE. V. *Thule*.

THYMBRA, æ, f. θύμβρα, herba est grati odoris, apibus grata, & post thymum optima mella reddens, sapore simili saturejæ, ut docet *Colum. l. 9. c. 4. & lib. 10. v. 233.* Græci hoc nomine cunilam appellant, *Plinio l. 19. c. 8. ad fin.* teste. *Virg. 4. Georg. v. 31.* graviter spirantis copia thymbræ. *graviter* hoc loco bene & multum significat, ut *Servius* adscripsit. *Petron. in Satyr. c. 135.* Et thymbræ veteres, & passis uva racemis. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 21.* artus Floribus innumeris, & olenti spargere thymbra. ¶ *Thymbra* est etiam oppidum Troadis, teste *Plin. l. 5. c. 30. a med.* dictum a copia Thymbræ in ejus agro nascentis. Unde

THYMBRÆUS, a, um, Θυμβραῖος, ad Thymbram oppidum, & agrum, & montem pertinens. Apollo, quia ibi templum habuit in quo Achilles a Paride interfectus est (unde fabulati sunt, Apollinis sagitta vulneratum fuisse) *Thymbræus* cognominatus est. Ita *Serv.* ad illud *Virg. Æn. 3. v. 85.* Da propriam, Thymbræe, domum. *Festus:* Thymbræum Apollinem Virgilius a monte Thymbræo appellavit, qui est in agro Trojano. Hinc Thymbræ rector dicitur a *Stat. l. 4. silv. 7. v. 22.* *Macrob. l. 1. Saturnal. c. 17. a med.* aliunde ducit. Θυμβραῖος, inquit, Ἀπόλλων, ὁ τὰς ὄμβρους θεὶς: quod est deus imbricitor. ¶ *Thymbræum* a quibusdam dicitur sisymbrium silvestre. *Plin. l. 20. c. 22. a med.*

THYMELÆA, æ, f. θυμελαία, nomen fruticis, in quo nascitur granum Gnidium ab aliis chamælæa, ab aliis cneoron dictus, similis oleastro, foliis angustioribus, gummosis, si mordeantur, myrti magnitudine; semine, colore & specie farris, ad medicinæ tantum usum. *Plin. l. 13. c. 21.*

THYMELE, es, f. θυμέλη, Græcis est altare: a θύω, sacrifico: & ab ejus similitudine locus editus in orchestra, idest pulpitum illud, in quo musicis instrumentis inserviebatur scenæ a citharœdis, & tibicinibus: unde *thymelici*. Quidam putant, hoc sensu dixisse *Sidon. in carm. 2. ep. 13. l. 9.* Bimari remittat urbe Thymelen, pulsamque doctas Citharistrias Corinthus. *h. e.* doctas artem pulsandorum instrumentorum, quibus in thymele utuntur. Verum alii volunt, respici ad Thymelen celebrem saltatricem, aut tibicinam uxorem Latini histrionis, & mimi: de qua *Juvenal. sat. 1. v. 36.* & a trepido Thymele submissa Latino. *& sat. 8. v. 197.* zelotypus Thymeles. *& Martial. l. 1. epigr. 5.* Qua Thymelen spectas, derisoremque Latinum, Illa fronte, precor, carmina nostra legas. ¶ In *Cod. Theodos. lib. 8. tit. 7. leg. 21. & 22.* memorantur Actuarii thymelæ, h. e. rerum scenicarum publicæ voluptati inservientium.

THYMELICUS, a, um, adject. θυμελικός. Thymelici dicebantur citharœdi, & tibicines, qui in thymele canebant, *suonatori da teatro*. *Isidor. l. 18. c. 47.* Thymelici erant musici scenici, qui in organis, & lyris, & citharis præcinebant. Et dicti thymelici, quod olim in orchestra stantes cantabant super pulpitum quod thymele vocabatur. ¶ Diversi erant a scenicis. *Scenici* enim dicebantur histriones, qui in scena fabulam agebant, *thymelici* vero, qui personam ex fabula non habentes, ante scenam in orchestra musicis instrumentis scenæ subserviebant. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Itaque ex eo scenici, & thymelici Græce separatim nominantur. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 4.* Neque thymelici, qui certaminibus sacris deserviunt, ignominiosi habentur. ¶ Ponitur interdum Thymelicus generatim pro scenico. *Apul. in Apolog.* Thymelicum choragium. *apparato da scena*. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib. 15. Cod. Theodos. tit. 7. qui est de Scenicis, leg. 5.* Quisquis thymelicum ex urbe abduxerit. *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. ibid. leg. 12.* Nulla femina, nec puer thymelici consortio imbuantur. *Augustin. l. 6. de Civ. Dei, c. 7. extr.* Thymelica obscœnitas. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 332. n. 6.* Athenodorus Xysticus Paridi Thymelico benemerenti fecit. ¶ *Thymelicus* per pentasyllabus constat longa, tribus brevibus, & longa, ut *consti·uerant*. *Diomed. l. 3. pag. 479. Putsch.*

THYMIAMA, atis, n. *profumo*, θυμίαμα, genus suffimenti odorati ex variis aromatibus compositum, ut ex stacte, galbano, & ex majori parte ture, quod incenditur ad suffitus: a θυμιάω, odores incendo. V. *Ammoniacus*.

THYMIANÆ OVES, apud *Plaut. Bacch. 5. 2. 21.* videntur dictæ esse a thymo: h. e. thymum amantes. Sed alii aliter leg. ex variis MSS & conjecturis.

THYMINUS, a, um, θύμινος, ex thymo factus. *Colum. l. 6. c. 33.* Cum melle acapno, vel si id non est, utique thymino celeriter levatur.

THYMION, ii, n. θύμιον, species verrucæ, idem quod acrothymium, de quo V. in *Acrochordon*. *Plin. l. 32. c. 10. circa med.* Ad thymia crudis mænis utuntur.

THYMITES, æ, m. θυμίτης οἶνος, vinum thymo conditum. *Colum. l. 12. c. 35.* Vinum absynthiten, & hyssopiten, & abrotoniten, & thymiten, & marathriten, &c. V. *Abrotonites*.

THYMOSUS, a, um, θυμώδης, thymo abundans, vel ex thymo factus. *Plin. l. 11. c. 15.* Thymosum mel non coit, & tactu prætenuia fila mittit.

THYMUM, i, n. *timo*, θύμον, frutex humilis, odoratus, apibus gratissimus, & optimum mel faciens. *Plin. l. & cap. 21.* Thymum colligi oportet in flore, & in umbra siccari. Duo autem sunt genera ejus: candidum radice lignosa, in collibus nascens: quod & præfertur: alterum nigrius floresque nigri. Hæc *Plin.* qui deinde recenset ejus in medicina utilitates. *Horat. l. 4. od. 2. v. 27.* more apis Matinæ grata carpentis thyma. *Virg. Æn. 1. v. 440.* redolentque thymo fragrantia mella. *Id. Ecl. 7. v. 37.* Galatea thymo mihi dulcior Hyblæ. *Ovid. 5. Fast. v. 272.* volucres ego mella daturas Ad violam & cythisos, & thyma cana voco. *Id. 1. de ar. am. v. 96.* apes per flores & thyma summa volant. *Martial. l. 11. epigr. 43.* Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api. *h. e.* quæ amara sunt & venenatum mel creant. ¶ Græce est etiam θύμος, ὁ: unde *Æmil. Macer cap. de Smareya extr.* Si desit thymus, pro thymo ponere thymbram, &c. Non imitandus.

THYNIA, æ, f. regio Bithyniæ, in qua Thyni, populi Thraciæ sedem habuere. *Catull. carm. 31. ad Sirmion. v. 5.* Vix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos liquisse campos.

THYNIACUS SINUS, Θυνιακὸς, a Thynia promontorio & oppido dictus, est in ora occidentali Ponti Euxini, in Asiatica regione Thraciæ. *Ovid. l. 1. Trist. el. 10. v. 35.* Thyniacosque sinus & ab his per Apollinis urbem, &c.

THYNIAS, adis, f. Θυνιὰς, άδος. *Thyniades Nymphæ* sunt Bithynæ. nam Bithyni a Thynis dicti. V. *Thynus*. Porro Bithynia est Phrygiæ conterminа, cujus provincia est Mysia, ubi Hylas a Nymphis raptus dicitur. Poetæ solent regionum nomina sæpe confundere, præsertim cum vicinæ sunt. Itaque *Propert.* Hylæ raptum describens, *l. 1. el. 20. v. 34.* Grata domus Nymphis humida Thyniasin. pro *Thyniadibus*, dativus pluralis Græcæ positionis, ut *Dryasin*, *Hamadryasin* in ead. *eleg. v. 12. & 32.*

THYNNARIUS, & Thunnarius, a, um, ad Thynnum seu Thunnum pertinens. *Ulpian. Dig. lib. 8. tit. 4. leg. 13.* Piscationem thynnariam exercere.

THYNNUS, & Thunnus, i, m. tonno, Θύννος, ingens piscis marinus ex genere cetario, animal pariens ut balenæ, pristes, &c. Intrant thynni e magno mari Pontum verno tempore gregatim, ibique fetificant. Capti membratim cæduntur, cerviceque & abdomine commendantur: cetera parte plenis pulpamentis sale asservantur. V. *Plin. l. 9. c. 15.* ubi plura de his. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 44.* Plures adnabunt thunni, & cetaria crescent. *Ovid. in Halieut. v. 98.* Et pavidi magno fugientes agmine thunni. *Martial. l. 10. epigr. 48. v. 12.* Et madidum thynni de sale sumen erit. *h. e.* muria thynni saliti. ¶ Adhibetur *thynnus* ad significandum tum marem, tum feminam. *Plin. l. 9. c. 15.* V. *Lupus*.

THYNUS, a, um, Θυνὸς, pertinens ad Thynos Thraciæ populos, qui in Asiam transgressi partem Bithyniæ incoluerunt. *Plin. l. 4. c. 11. & cap. ult. l. 5. Horat. l. 3. od. 7. v. 3.* Thyna merce beatus juvenis. *Id.* dixit *l. 1. ep. 6. v. 33.* Bithyna negotia. V. *Bithynia*.

THYONE, es, uxor Nisi, & mater vel nutrix Bacchi, Θυώνη. *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 23.*

THYONEUS, m. per tres syllabas, Θυωνεὺς, cognomen Bacchi, a Θυώνη, Thyone Bacchi matre vel nutrice. Quidam a θύω, sacrifico deductum putant, quod illi adhuc inter homines versanti sacrificaretur. *Ovid. 4. Met. v. 13.* Additus his Nyseus, indetonsusque Thyoneus. *Horat. l. 1. od. 17. v. 23.* Semeleius Thyoneus.

THYONIANUS, i, m. ad Thyonæum pertinens. *Catull. carm. 27.* hinc abite lymphæ Vini pernicies, & ad severos Migrate: hic merus est Thyonianus. *h. e.* hoc vinum omnino merum est, & quod Bacchum deceat.

THYRE, es, f. Θύρη, & Θύρα, opp. Messeniorum. Cum de Thyreate agro bellum esset inter Argivos, & Lacedæmonios, res pugnæ CCC militum utrinque commissa est, quibus omnibus interfectis, Othryades Spartanus, qui solus evaserat, se interemit, & aliis se comitem dedit. *Stat. l. 4. Theb. v. 48.* Et Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.

THYREATIS, idis, f. Θυρεᾶτις, quæ est ex Thyre oppido: de quo V. in voce præced. *Ovid. 2. Fast. v. 663. ad Terminum*: Si tu signasses olim Thyreatida terram, Corpora non leto missa trecenta forent. Al. leg. *Thyreida*, a *Thyreis*, *idis*, quia prima in *Thyre* producitur. Sed quia Græce etiam Θύρα scribitur, abjecta præpositiva diphthongi potest etiam corripi.

THYROMA, atis, n. porta, Θύρωμα, ostium, janua. a θύρα, quod idem significat. *Vitruv. l. 4. c. 6.* Genera sunt thyromatum hæc: Doricum, Ionicum, Atticurges.

THYRSAGETÆ, (Thussagetæ, *Plin. l. 4. c. 12. ad fin. & lib. 6. c. 7.* vel Thyssagetæ, ut apud *Melam sub fin. lib. 1.*) populi Sarmatiæ, apud Mæoticam paludem finitimi Gelonis, Turcis, Budinis, Basternis, qui silvas incolunt, victumque sibi venatu comparant. *Valer. Flacc. l. 6. v. 134.* Non ego sanguineis gestantem tympana bellis Thyrsageten, cinctumque vagis post terga fiebo Pellibus, & nectas viridantem floribus hastas. Fama, ducem Jovis & Cadmi de sanguine Bacchum Hac quoque turiferos, felicia regna, Sabæos, Hac Arabas fudisse manu: nec rumperet Hebri Cum vada, Thyrsagetas gelida liquisse sub Arcto. Illis omnis adhuc veterum tenor, & sacer æris Pulsus, & Eoæ memoratrix tibia pugnæ.

THYRSICULUS, li, m. parvus thyrsus. *Apul. de herb. c. 68.* Thyrsiculi purpurei.

THYRSIGER, ra, rum, qui thyrsum gerit Bacchi cognomen. *Senec. in Med. v. 110.* Candida Thyrsigeri proles generosa Lyæi. *Id. in Hippol. v. 753.* Et tu thyrsigera Liber ab India. Adde *Pallad. de Insit. v. 87.*

THYRSUS, i, m. *tirso*, Θύρσος, Græce significat quicquid sic consurgit, ut in gracilitatem attenuetur, ut arbores coniferæ, coni piceæ, &c. *Hesych.* Κῶνοι, οἱ θύρσοι, καὶ αἱ στρόβιλοι, καὶ οἱ ἀσπάραγοι. Speciatim dicitur de caule, *torso*, idest de eo in herbis, quod virgulæ in modum, vel teli rectitudinem consurgit. *Serv. in 12. Æn. v. 413.* Caulem autem medium fruticis, qui vulgo thyrsus dicitur. *Plin. l. 19. c. 8. ante med.* Inventum omnes thyrsos, vel folia lactucarum prorogare urceis conditos, ac recentes in patinis coquere. *Id. l. 25. c. 8.* Cynoglossus, quæ tres thyrsos seminis emittit. *Id. l. 26. c. 8. ante med.* Herba tyrso longo & levi. *Colum. l. 10. v. 370.* Et Tartessiacos, Paphiosque revellere thyrsos. *h. e.* lactucæ. Adde *Sueton. in Aug. c. 77.* ¶ Est præterea hasta aculeata, hederis & pampinis obtecta, quam Bacchas gestare solitus fuit, & Bacchæ in Orgiis quatiebant. Sane *Macrobius l. 1. Saturn. c. 19.* ait, Liberum Patrem gerere thyrsum, quod est latens telum, cujus mucro hedera lambente protegitur. *Horat. l. 2. od. 19. v. 8.* Liber gravi metuende thyrso. *Stat. 9. Theb. v. 614.* thyrsi teretes. *Senec. in Herc. Fur. v. 904.* thyrsus virens. *Id. in Oedip. v. 618.* thyrsos vibrare. & *in Herc. Oet. v. 143.* quatere. *Auct. Priap. carm. 19.* Subtilibus Liber committit prœlia thyrsis. ¶ Metonymice sumitur pro furore, ardore, stimulo, instinctu. *Lucret. l. 1. v. 922.* Percussit thyrso laudis spes magna meum cor. *Ovid. 4. Trist. eleg. 1. v. 43.* Sic ubi mota calent sacro mea pectora thyrso.

THYSDRITANUS, a, um, ad Thysdrum, vel Thysdrum, aut Thusdrum pertinens, Θύσδρος, oppidum Africæ in Byzacena regione, prope Syrtim minorem. *Plin. l. 7. c. 4.* Ipse in Africa vidi mutatum in marem nuptiarum die L. Cossicium civem Thysdritanum. Addit *Gell.* hunc ipsum locum describens *l. 9. c. 4.* vivebatque, cum proderem hæc.

THYSSAGETÆ. V. *Thyrsagetæ*.

T I

TIARA, æ, f. & Tiaras, æ, m. *mitra*, *tiara*, Τιάρα, ἡ, & Τιάρας, ὁ, cidaris, ornamentum capitis apud Persas: quorum reges soli recta tiara, & cum acumine utebantur, ut *Hesych.* & *Senec. l. 6. de Benef. c. 31. exer.* tradunt: ceteri sine apice, & inclinatam. Etiam apud Phrygas fuit ejus usus, sed sacerdotibus præcipue, & regibus, teste *Servio ad Æn. 7. v. 247.* ubi *Virg.* Hoc Priami gestamen erat, cum jura vocatis More daret populis, sceptrumque, sacerque tiaras. *Ovid. 11. Met. v. 181. de Mida*. Tempora purpureis tentat velare tiaris. *Valer. Flacc. l. 6. v. 699.* At viridem gemmis, & Eoæ flamine silvæ Subligat extrema patrium cervice tiaram. *Juvenal. sat. 6. v. 515.* & Phrygia vestitur bucca tiara. & *sat. 10. v. 267.* Tunc miles tremulus posita tulit arma tiara. *Sidon. carm. 7. v. 98.* Parthicas ultro Restituit mea signa pavor, positoque tiara Funera Crassorum flevit. *Hieronym.* vulgarem tiaram ita describit *ep. 128. (al. 64.) ad Fabiol. sect. 13.* Quartum est genus vestimenti rotundum pileolum, quasi sphæra media sit divisa, & pars altera ponatur in capite. Hoc Græci & nostri τιάραν, nonnulli galerum vocant. Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comam tegit, sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit; atque ita in occipitio vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite. Est autem byssinum, & sic fabre opertum linteolo, ut nulla acus vestigia forinsecus appareant.

TIARATUS, a, um, adject. tiara ornatus. *Sidon. l. 8. ep. 3. ad fin.* inter satrapas regum tiaratorum.

TIBE. V. *Sibe*.

TIBEREIUS, a, um, Tiberianus. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 66.* Tibereia aula.

TIBERIANUS, a, um, ad Tiberium Imp. Rom. III. pertinens, ut Tiberianus principatus, & Tiberiana tempora, apud *Tertull. l. 4. cont. Marcion. c. 6. & 7.* Tiberiana domus, *Sueton. in Vitell. c. 5. a med.* Tiberiana scorta, *Id. ibid. c. 3.* Vetus senatusconsultum Tiberianum, *Sidon. sub fin. epist. 7. lib. 1.* Vide *Tacit. lib. 3. Annal. c. 51.* ¶ Tiberiana etiam dicta sunt quædam pyra, quæ maxime Tiberio principi placuere. *Plin. l. 15. c. 15.*

TIBERINIS, idis, f. Τιβερινὶς, quæ Tiberim incolit, vel ad Tiberim habitat. *Ovid. 2. Fast. vers. 597.* Dixerat. annuerunt omnes Tiberinides udæ. *h. e.* Nymphæ Tiberis.

TIBERINUS, a, um, Τιβερῖνος, ad Tiberim pertinens. *Cic. pro leg. Manil. c. 12.* Ante ostium Tiberinum classem hostium videbatis. *Virg. 1. Æn. v. 17. & Ovid. 4. Fast. v. 329.* Tiberina ostia. *Virg. Æn. 11. v. 449.* Tiberinum flumen. *Plin. l. 34. c. d.* Tiberinus campus. *h. e.* qui Tiberi alluitur. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 182.* Tiberinum gramen. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 31.* Tiberinus lupus. *h. e.* piscis in Tiberi altus. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 173.* Insula Pæonium texit Tiberina draconem. *h. e.* insula Æsculapii, nata in medio Tiberi ex corbibus farris eo injectis, ut *Liv. l. 2. c. 5.* narrat. *Id. ibid. c. 10.* & *Virg. 4. Georg. v. 369.* Tiberinus pater. *h. e.* ipse Tiberis deus habitus, ut cetera flumina. Sic *Virg. 8. Æn. v. 31.* deus ipse loci fluvio Tiberinus amœno Populeas inter senior se attollere frondes Visus: eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus, & crines umbrosa tegebat arundo. *In vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 178. n. 6.* sub Impp. Dioclet. & Maxim. dicitur Tiberinus pater aquarum omnium. ¶ Absolute etiam de fluvio. *Virg. 7. Æn. v. 30.* fluvio Tiberinus amœno Verticibus rapidis, & multa flavus arena In mare prorumpit. *Propert. l. 4. el. 2. v. 7.* Hac quondam Tiberinus iter faciebat. *Ovid. 6. Fast. v. 105.* Adjacet antiqui Tiberino lucus Helerni. *Id. Fast. 4. v. 291.* Ostia contigerat, qua se Tiberinus in altum Dividit. ¶ Fuit etiam hoc nomine nonus rex Albanorum, Capeti filius, Agrippæ pater, qui in trajectu Tiberis submersus, celebre ad posteros nomen flumini dedit, cum antea *Albula* diceretur. *Liv. l. 1. c. 3. Ovid. 2. Fast. v. 389. & Met. 14. v. 614. & Varr. l. 4. de L. L. c. 5. extr.* Quare non audiendus *Servius*, qui ad *Æn. 8. v. 330.* negat nomen Tiberini amnis a Tiberino rege ortum esse. ¶ *Tibrinus* est a *Tibris*, ut *Tiberinus* a *Tiberis*. *Claudian. de laudib. Serenæ, v. 16.* rediensque per undas Claudia Tibrinas. *Sidon. carm. 7. v. 75.* Ganges, Phasis, Araxes, Tanaisque Tibrinum tremuere meum.

TIBERIS, & *per syncop.* Tibris, is, & idis, m. *Tevere*, Τίβερις, fluvius Hetruriæ (olim *Albula* dictus, postea etiam *Tybris*. ut *Plin. l. 3. c. 5.* docet, ubi & ejus cursum describit) qui ex Apennino ortus, aliisque auctus fluminibus Romam interluit, & in mare Tyrrhenum duobus ostiis tollit. Nomen habuit a Tiberino rege, ut in voce præced. diximus, vel a Tybri rege Tuscorum, ut est apud *Virg.*

Virg. l. 8. Æn. v. 330. vel ἀπὸ τῆς ὕβρεως, quia Romæ imaginem præbebat illius fossæ, quam intra mœnia sua Syracusani olim duxerant, Atheniensium devictorum opera usi per vim & injuriam, ut *Serv. ad loc. Virgilii cit.* & *ad Æn.* 3. *v.* 500. fabulatur. Quam ob rem nonnullis *Thybris*, aut *Tybris* scribere placuit. Sed consuetudo Latina Græcas litteras abjicit, ut Lapidibus productis *Manut.* & *Cellar.* ostendunt. Et fortasse nomen regis Etrusci per *thy* scriptum fuit: at nomen fluvii per Latinas litteras Latini scripserunt. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 18. Villa, flavus quam Tiberis lavit. *Id. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 7. ter uncti transnanto Tiberim. & *sat.* 3. *v.* 291. Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus In Tiberi stabit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 782. leni fluit agmine Tibris. & *lib.* 3. *v.* 500. Siquando Tibrim, vicinaque Tibridis arva intraro. *Lucan. l.* 6. *v.* 810. quam Tibridis alluat unda. *Ovid.* 15. *Met. v.* 432. Apenninigenæ qua proxima Tibridis undis. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 127. defenso Tibride. ¶ De deo fluvii præside, *Virg.* 8. *Æn. v.* 72. Tuque, o Tibri, tuo genitor cum flumine sancto. & *lib.* 10. *v.* 421. Da nunc, Tibri pater. ¶ Prosæ scriptores integro utuntur: Poetæ & integro & contracto, præsertim cum de deo sermo est.

TIBIA, æ, f. *osso anteriore della gamba, stinco, caviglia, fucile, tibia*, κνήμη, os cruris exterius, ut *Cels. l.* 8. *c.* 1. *ad fin.* docet. *Id. ibid. c.* 11. Cum os scapularem ab humero recedit, & in brachio radius a cubito, & in crure tibia a sura. ¶ Per synecdochen accipitur pro ipso crure, *gamba*. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 7. Concidit casu gravi, & sinistram fregit tibiam. *Plin. l.* 2. *ep.* 20. *a med.* Genu, aut tibia, aut talus. ¶ A similitudine ita dicitur musicum instrumentum teres & foraminosum, ex arundine aut buxo, aliove ligno, vel ex cruribus gruum, cervorum, aut asinorum, interdum ex ebore, ære, aliave materia ductili: quod ligula inflatum, & foraminibus modo digito obstructis, modo apertis, jucundum edit sonum, *flauto, piva, piffera*, αὐλός. Dicitur esse inventum Palladis, quæ cum inflando nimium buccas sibi deformare videretur, abjecit: abjectam sustulit Satyrus, & usurpavit. *Ovid. Fast.* 6. *a vers.* 696. Hoc idem de Alcibiade narrat *Gell. l.* 15. *c.* 17. Videntur autem Phryges primi adhibuisse in sacris Magnæ deum Matris. Differt a fistula, quæ multis calamis constat singula foramina habentibus: tibia uno calamo & foraminibus pluribus. V. *Horat. l.* 4. *od.* 1. *v.* 22. Multus fuit ejus usus in scena canendis rebus gestis clarorum virorum, in funeribus, in nuptiis, & in sacris. V. *Ovid.* 6. *Fast. a vers.* 659. *Horat. de ar. Poet. v.* 202. Tibia non, ut nunc, orichalcho juncta, tubæque Æmula, sed tenuis, simplexque foramine pauco Adspirare, & adesse choris erat utilis, atque Nondum spissa nimis complere sedilia flatu. *Id. l.* 3. *od.* 19. *v.* 18. cur Berecynthiæ cessant flamina tibiæ? *Id. ibid. od.* 7. *v.* 30. tibiæ cantus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 8. *ad fin.* Tibiæ modulate canentes. *Id. in Bruto, c.* 51. *in fi.* Si tibiæ inflatæ non referant sonum. *Plaut. Stich.* 5. 4. 41. Age tibicen, refer ad labias tibias: suffla celeriter tibi buccas. *Nep. in Epam. c.* 2. Cantare carmina tibiis. *Lucret. l.* 4. *v.* 586. tibia digitis pulsata canentum. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) Duces maximos & fidibus, & tibiis cecinisse, traditum est. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 86. Phrygio tibia curva sono. *Virg.* 11. *Æn. v.* 737. ubi curva choros indixit tibia Bacchi. *curva* dicitur, quia affixum habebat cornu, seu æreum orificium latius in extremo, ut graviorem sonum ederet. Hinc *Stat.* 6. *Theb. v.* 120. Cum signum luctus cornu grave mugit adunco Tibia, cui teneros suetum producere manes Lege Phrygum mœsta. (*teneros manes* dicit, quia tibiæ cantus primum adhibitus est in funeribus puerorum, postea etiam virorum.) *Ovid.* 5. *Trist. el.* 1. *v.* 48. Tibia funeribus convenit ista meis. ¶ Tibiarum aliæ fuere dextræ, aliæ sinistræ. Illæ dextra parte oris, & manu dextra a tibicine tenebantur; hæ sinistra (V. *Dexter.*) & a tibicine modo singulæ, modo ambæ simul inflabantur. Si quando monodia agebatur, inquit *Diomed. l.* 3. *pag.* 489. *Putsch.* unam tibiam inflabant; si quando synodia, utramque. Μονῳδία est cum solus agit histrio sine choro: συνῳδία, cum choro, aut alia persona. Eædem & pares erant, si parem foraminum numerum haberent; impares, si imparem. Hinc illa in Comœdiis *Terentii*. Modos fecit Flaccus Claudii filius tibiis paribus dextris & sinistris, &c. Dextræ tibiæ fiebant ex superioribus arundinis calamis; sinistræ ex inferioribus, & radici proximis, ut *Plin. l.* 16. *c.* 36. *sub fin.* tradit. Itaque illæ acutum, hæ gravem edebant sonum, quia cavum arundinis in imo latius est, quam in summo. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med.* Dextera tibia alia, quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. ¶ De tibiis Sarranis. V. *Sarranus*. ¶ *Apertæ* dicuntur, cum nullo occluso foramine, pleniorem sonum emittunt: unde proverb. apud *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Illa vero jam pæne apertis, ut ajunt, tibiis, &c. *h. e.* elatiore voce. *a organo aperto*. *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) *a med.* tibias memorat præcentorias, vascas, puellatorias, gingrinas, milvinas, Lydias, &c. quæ V. suis locis. ¶ Aliquando *tibia* dicitur de carmine, quod cantatur ad tibiam. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 1. Quem virum aut heroa lyra vel acri Tibia sumis celebrare, Clio? ¶ Si *Nonio* credimus, olim masculino gen. usurparunt. *Varr.* apud *eund. c.* 3. *n.* 236. Quæro meos lubidines ad tibios bilingos. *Sed lege* bilingues.

TIBIALIS, le, adject. ad tibiam instrumentum musicum pertinens. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *a med.* Arundo tibialis calami, quem auleticon dicebant. *h. e.* faciendis tibiis idonei. *Sidon. l.* 9. *ep.* 13. *in carm.* 2. *a med.* Date raucos choraulas, Quibus antra per palati Crepulis reflanda buccis Gemit aura tibialis. ¶ Item ad crus. Hinc *tibiale*, is, n. *calzetta, calza*, κνημίς, tegumentum tibiæ seu cruris. *Sueton. in Aug. c.* 82. Hieme feminalibus & tibialibus muniebatur. ¶ De ocrea militari, *gambiera*. *Paul. Dig. lib.* 49. *tit.* 16. *leg.* 14. *a med.* Si miles tibiale, vel humerale alienavit, castigari verberibus debet.

TIBIARIUS, ii, m. qui tibias facit, αὐλοποιός. *Inscrip.* apud *Murator. pag.* 949. *n.* 1. P. Curius Eupor. tibiarius de Sacra via.

TIBIATIM, adverb. a tibia, qua tene notas. *Titin.* apud *Fest.* in *Mulleus*. Jam cum mulleis te ostendisti, quos tibiatim calceas. Ita restituit corruptum locum *Jos. Scalig.* V. *Mulleus*.

TIBICEN, inis, m. *sonatore di flauto*, αὐλητής, qui tibia canit: ut forma, qua *liticen, fidicen, cornicen, lyricen*: nisi quod penultimam producit, quia contrahitur ex *tibiicen*. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 657. Temporibus veterum tibicinis usus avorum Magnus, & in magno semper honore fuit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. & 27. Simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur. *Id.* 2. *de Legib. c.* 24. Honoratorum virorum laudes cantu ad tibicinem prosequi. *Id. Agrar.* 2. *c.* 34. Immolare hostias majores ad præconem, & ad tibicinem. *Plin. l.* 28. *c.* 2. In precationibus tibicinem canere, ne quid aliud exaudiatur. *Id. l.* 10. *c.* 43. Funus celebratum exsequiis, præcedente tibicine. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Tibicines inter exercitum (*Lacedæmoniorum*) positi canere inceptabant. *Id. l.* 4. *c.* 13. Viperarum morsibus tibicinem scite moduleque adhibitum mederi. ¶ In illo *Cicer. pro Mur. c.* 12. Transit idem jurisconsultus tibicinis latini modo: unde tu me, inquit, &c. tangitur mos JCtorum, qui tum actori formulas petendi, tum reo exceptionem opponenti dictabant. Nam quemadmodum tibicen in scena cum modos faceret, modo ad hunc, modo ad illum histrionem se convertebat, & cantum tibiæ ad utriusque agendi rationem accomodabat; ita JCtus modo actori verba præibat, quibus peteret; modo ei, unde petebatur, quibus exciperet. ¶ Ex more adhibendi tibicines in exsequiis, factum est proverb. *ad tibicines mittere*, h. e. parare necessaria funeri. *Petron. in Satyr. c.* 129. Si idem frigus genua manusque tentaverit tuas, licet ad tibicines mittas. *h. e.* actum est de te: desperata est vita tua. Al. leg. *tubicines*: quia tubæ quoque in funeribus locum habuerunt. V. *Tuba*. ¶ Fuit Romæ tibicinum collegium, ut significat *Valer. Max. l.* 2. *c.* 5. *sect.* 4. *Lapis vet.* apud *Gruter. pag.* 175. *n.* 10. Collegio Tibicinum & Fidicinum Romanorum qui S. P. P. S. *h. e.* qui sacris publicis præsto sunt. De eorum quondam secessione & reductione lepidam historiam habes apud *eund. ibid. Liv. l.* 9. *c.* 30. & *Ovid.* 6. *Fast. a vers.* 657. ¶ Præterea *tibicen* dicitur lignum stans, columella, pila rusticorum ædificium sustinens: a similitudine inquit *Festus* tibias canentium, qui ut canentes sustinent, ita ille ædificia, *puntello, sostegno, colonna, pilastro*. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 695. Hæc modo verrebat stantem tibicine villam. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 193. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam Magna parte sui. ¶ Translate *Arnob. l.* 2. *pag.* 91. Post Atlantem gestatorem, bajulum, tibicinem illum, ac destinam cœli.

TIBICIDA. V. *Cibicida*.

TIBICINA, æ, f. *sonatrice di flauto*, αὐλητρίς, quæ tibia canit. *Martial. l.* 14. *distich.* 64. cujus lemma Tibiæ. Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis: Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Feminas etiam tibicines in exercitu habuit.

TIBICINIUM, ii, n. ars tibicinis. *Apul. in Florid. n.* 3. (*al. l.* 1.) Marsyas cum in artificio patrissaret tibicinii. & *n.* 4. Cum esset in tibicinio apprime nobilis.

TIBICINO, as, tibiis cano. *Fulgent. l.* 3. *Mythol. c.* 9. Ordo tibicinantium. ¶ Item tibicine, seu columella fulcio, sustento. *Tertull. de anim. c.* 38. Desiderabit inquilinus profutura domui, toto inquilinatus sui tempore, non ut ipsa substruendus, nec ut ipse tibicinandus, sed tantummodo continendus.

TIBINUS, a, um, adjectivum a *tibia*, ut Tibini modi, *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 251. & *cap.* 1. *n.* 146.

TIBISENUS, a, um, ad Tibisim pertinens, qui est fluvius Scythiæ, ex Hæmo monte nascens, & septentrionem versus in Istrum influens. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 50. viridem Myracen, Tibisenaque juxta Ostia.

TIBRICOLA, æ, m. & f. Tibrin accolens. *Prudent.* περὶ στεφ. 4. *de S. Hippol. v.* 174. Pascit item sanctis Tibricolas dapibus.

TIBRINUS. V. *Tiberinus* in fi.

TIBRIS. V. *Tiberis*.

TIBULLUS, prænomine Albius, Poeta elegiographus, natus est Romæ, C. Vibio Pansa, A. Hirtio Coss. anno U. C. DCCX, vel DCCXI. eodem quo Ovidius Naso. Parentes habuit ex Equestri ordine. Quod ingenio facili, & egregia forma foret, & amplo patrimonio, nobiliores civitatis sibi conciliavit, in quorum numero fuit Messala Corvinus. Familiarius dilexit Horatium, Ovidium, & Macrum Poetas. In amores & delitias paulo proclivior fuit. Libros tres, vel quatuor Elegiarum, sive Amorum composuit. Obiit virenti adhuc ætate, dum pergeret cum Messala in Phæaciam. Eum ut elegantem, ut tersum commendat *Quintil. l.* 10. *c.* 1. cultum vocat *Ovid. l.* 1. *Amor. eleg. ult. v.* 28. & *lib.* 3. *eleg.* 9. ubi ejus mortem deflet. V. etiam *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *Vellej. l.* 2. *c.* 36.

TIBULUS, i, f. genus pinus gracilis, succinctius, & enode, liburnicarum ad usus, pæne sine resina. *Plin. l.* 16. *c.* 10.

TIBUR, uris, n. *Tivoli*, Τίβουρ, oppidum Latii, Roma ipsa vetustius, in confinio Sabinorum, ad Anienem fluvium. Conditum fuit a Catillo, seu Catilo Arcade, vel a Tiburto, seu Tiburno ejus filio, ut est apud *Sil. l.* 8. *v.* 366. & *Horat. l.* 1. *od.* 18. *v.* 2. In ejus agro fuit maxima pomorum copia, & crebri fontes. *Horat. loc. cit.* Circa mite solum Tiburis. *Id. l.* 4. *od.* 2. *v.* 30. circa nemus uvidique Tiburis ripas. & *od.* 3. *v.* 10. quæ Tibur aquæ fertile præfluunt. *Id. l.* 3. *od.* 4. *v.* 23. Tibur supinum. *h. e.* in colle situm. *Virg.* 7. *Æn. v.* 630. Atina potens, Tiburque superbum.

Ubi *Servius*: aut nobile: aut tangis illud, quod cum aliquando a Senatu auxilia poscerent Tiburtes sub commemoratione beneficiorum, hoc responsum acceperunt: superbi estis. *Martial.* l. 1. *epigr.* 13. & *lib.* 4. *epigr.* 62. Herculeum Tibur. *h. e.* ubi Hercules praecipue colebatur. *Id. l.* 1. *epigr.* 13. & *lib.* 4. *epigr.* 64. *sub fin.* vocat *gelidum*, quia in magnis caloribus jocunda ibi, propter crebros fontes mansio erat. Confirmat *Stat. l. c. silv.* 3. ubi multae ejus loci laudes. ¶ Sunt qui scrib. *Tybur*, invito *Dausqu.* & *Lapidib.*

TIBURNUS, i, m. deus praeses Tiburis, & ipsum Tibur. *Stat.* l. 1. *silv.* 3. *v.* 74. illa recubat Tiburnus in umbra: Illic sulphureos cupit Albula mergere crines. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 13. Et praeceps Anio, & Tiburni lucus, & uda Mobilibus pomaria rivis. ¶ Adjective *Propert. l.* 3. *eleg.* 21. *v.* 23. Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro. Al. leg. *Tiburte*.

TIBURS, urtis, & Tiburtis, te, adject. ad Tibur pertinens, Tiburtinus. *Liv. l.* 8. *c.* 12. Pedanos tuebatur Tiburs, Praenestinus, Veliternusque populus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 154. *n.* 2. *pag.* 446. *n.* 3. & *pag.* 1088. *n.* 12. Claudiae Rufinae, *&c.* senatus populusque Tiburs. *Varr.* l. 1. R. R. *c.* 9. *ad fin.* In Tiburti terra. *Horat. l.* 1. *sat.* 6 *v.* 108. Cum Tiburte via praetorem quinque sequuntur Te pueri. V. *Tiburtinus*. *Glaucia* apud *Cicer.* 2. *de Orat.* 1. 65. *extr.* Villam in Tiburte habes, cortem in Palatio. *subaudi* agro. *Gell.* l. 19. *c.* 5. In Tiburte rus concesseramus. & *mox*. Prompsit a bibliotheca Tiburti librum. *Liv. l.* 7. *c.* 11. Adversus Tiburtem hostem. *Stat.* l. 1. *silv.* 3 *v.* 99. Tiburtes Fauni. *Horat.* l. 2. *sat.* 4. *v.* 70. Tiburtia poma. *Virg. Æn.* 7. *v.* 670. moenia. ¶ *Tiburtes*, *um*, incolae Tiburis. *Plin. l.* 6. *c.* 44. Tiburtes originem multo ante Romam habent. *Liv. l.* 7. *c.* 11. Commeatu ab Tiburtibus adjutus. & *mox*. Tiburtes bello continere. *Virg.* 11. *Æn.* *v.* 757. praedam Tiburtum ex agmine Tarchon Fertur ovans. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 22. Idque finibus Tiburtum accideret. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1088. Saufejae Alexandriae V. V. Tiburtium Calstorra Tiburtes posuerunt. *h. e.* Virgini Vestali Tiburtium. & *pag.* 419. *n.* 5. Collegium fabrum Tiburtium. *Tiburtium* habet etiam *Frontin. de aquaeduct.* *sive.* 6. & 65.

TIBURTINUS, a, um, ad Tiburtes, & Tibur pertinens. *Propert. l.* 4. *eleg.* 7. *v.* 85. Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra. *Martial.* l. 7. *epigr.* 27. silva Dianae Tiburtinae. *h. e.* silva in agro Tiburtino Dianae sacra. & *epigr.* 79. Tiburtinae oves. *h. e.* quae in Tiburte agro pascuntur. & *epigr.* 12. Tiburtinos colles. *Plin.* l. 15. *c.* 18. Tiburtina ficus de praecocibus. *Senec. epist.* 119. Tiburtinus calix. *h. e.* fictilis Tibure factus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 57. Tiburtina frigora, *i freschi di Tivoli*. V. *Tibur* sub fin. & *Plin.* l. 36. *c.* 6. & 22. Tiburtinus lapis. *tiburtino*, *travertino*. quem *Vitruv.* l. 2. *c.* 7. ait in aedificiis sufferre & ab oneribus, & a tempestatibus injurias, sed ab igni non posse esse tutum, & ab eo tactum dissilire & dissipari. Ejus multus est Romae usus. *Pallad. l.* 1. *tit.* 10. calcem quoque ex eo fracturis utilem coqui, tradit. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 1271. *n.* 3. ..... loco emptae, quo Tibertini positi quatuor demonstrant in fr. p. 6. in agr. p. 8. *supple* lapides, *vel* cippi. ¶ *Tiburtina via* Roma ab Esquilina porta Tibur ducebat. *Plin. l.* 7. *ep.* 29. ¶ *Tiburtina pila*, locus Romae, de quo V. *Martian. l.* 5. *c.* 9. & 26. Memoratus a *Martial. l.* 5. *epigr.* 26. ¶ *Tiburtinum*, i, villa in Tiburte. *Cic. Phil.* 5. *c.* 7. & *Senec.* 4. *de benef. c.* 12.

TICHOBATES, ae, m. qui super erectos muros graditur: a τεῖχος, murus, & βαίνω, gradior, quemadmodum *schoenobates* est qui per funem ambulat. *Vopisc. in Carino*, *cap.* 18. Exhibuit tichobatem, qui per parietem elusο ursο cucurrit.

TICINENSIS, se, ad Ticinum pertinens, ut Ticinenses campi, *Aurel. Vict. in Epitom. c.* 35. Est autem Ticinum urbs Insubriae, nunc *Pavia*, cui nomen dedit Ticinus amnis, nunc *Tesino*, qui eam alluit. *Plin. l.* 2. *c.* 103. & *lib.* 3. *c.* 16. & 17. *Claudian. de IV. consul. Honor.* *v.* 194. frondentibus humida ripis Colla levant pulcher Ticinus & Addua, &c. Adde *Sil.* l. 4. *v.* 81. & 82. & *lib.* 7. *v.* 31. qui ubique primam & secundam producit. *Sidon.* tamen primam corripit *carm.* 7. *v.* 552. post damna Ticini. Quod vero legunt aliqui apud *Sil.* l. 6. *v.* 706. Adde etiam Ticim spumantes sanguine ripas. meliores lib. hab. *Addis Ticim*, &c.

TICINIUS. *Non. cap.* 6. *n.* 25. Ebrios & ticinios, non vinolentos, sed aeque omnis qualibet re possumus dicere. Deinde subjungit exemplum *Varronis* de ebrio: at de ticinio nihil amplius.

TICINUS, a, um, Ticinensis. *Sil. l.* 10. *v.* 548. quaeque (*umbra*) ad Ticina sterneta Oppetiere necem.

TIFERNATES, ium, incolae Tiferni, duplicis generis: alii cognomine Tiberini, qui incolunt Tifernum oppidum Umbriae ad Tiberim fluvium, quorum meminit *Plin. l.* 3. *c.* 14. alii Metaurenses, quorum urbs Tifernum in eadem Umbria versus fontes Metauri amnis. *Id. ibid.*

TIGILLUM, li, n. *travicello*, *trevetta*, *perticone*, *Beutin*, *bomikar*, trabecula, parvum tignum: at *sigillum* a *signum*. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 39. Illi (*ruris dii*) compositis primum docuere tigillis Exiguam viridi fronde operire casam. *Furtas* hoc sensu *Senec. epist.* 90. *ante med.* dixit. *Catull. carm.* 66. *ad jan. v.* 39. janua suffixa tigillo. *Liv. l.* 1. *c.* 26. *sub fin.* Transmissa per viam tigillo, velut sub jugum misit juvenem. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 45. Nemo dabit regum quanti subsellia constent, Et quae conducto pendent anabathra tigillo. *Phaedr. l.* 1. *fab.* 2. *v.* 14. Parvum tigillum. *Apul. l.* 9. *Metam.* Videt, e quodam tigillo constrictum, jamque exanimem pendere dominam. & *lib.* 1. Tigillum, quod fenestrae subditum altrinsecus prominebat. ¶ De tigillo sororio, V. *Sororius*. ¶ De quovis ligno *Plaut. Aulul.* 2. 4. 21. Clamat suam rem perisse de suo tigillo fumus siqua exit foras. *Sunt qui aliter leg.*

TIGILLUS, i, m. cognomen Jovis, qui tanquam tigillum mundum continet ac sustinet. Ita *Augustin.* l. 7. *de Civit. Dei*, *c.* 11.

TIGNARIUS, a, um, ad tignum pertinens, ut *faber tignarius*, qui tigna dolat, in asseres & tabulas secat, & domorum tecta & contignationes facit, *Zimmermann*, *banovník*, item universim qui in quocumque crassioris ligni opere artifex est, *falegname di grosso*. quorum fuit usus & in militia variis machinis conficiendis. *Cajus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 235. Fabros tignarios dicimus non eos duntaxat, qui tigna dolant, sed omnes qui aedificant. *Cic. in Bruto*, *c.* 73. *in f.* Atheniensium plus interfuit firma tecta in domiciliis habere, quam Minervae signum ex ebore pulcherrimum: tamen ego me Phidiam esse mallem, quam vel optimum fabrum tignarium. ¶ In *vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 360. *n.* 2. habetur Collegium fabrorum tignariorum Ostiensium. & *pag.* 194. *n.* 2. Colleg. Fabr. tignarior. dendrophorum. Adde *pag.* 45. *n.* 8. & *pag.* 99. *n.* 9. ¶ In primo allato Lapide, itemque *pag.* 435. *n.* 8. & in duob. aliis apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 215. & 188. & in aliis apud *Donatum class.* 3. *n.* 6. & *class.* 5. *n.* 60. scriptum est *tignuarius*.

TIGNUM, i, n. & Tignus, i, m. *legname da fabbrica*, materies aedificando utilis. *Cajus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 62. Tigni appellatione in lege duodecim Tabularum omne genus materiae, ex qua aedificia constant, significatur. *Ulpian. lib.* 47. *tit.* 3. *qui est* de tigno juncto, *leg.* 1. idem docet: & praeterea ea addit: Quidam ajunt, tegulam quoque, & lapidem, caementa, ceteraque, si quae aedificiis sunt utilia (tigna enim a tegendo dicta sunt) hoc amplius & calcem & arenam appellatione tignorum contineri: sed & in vineis tigni appellatione omnia vineis necessaria contineri, ut puta perticae, pedamenta. Haec *Ulpianus*: quae confirmantur a *Festo*. ¶ Praecipue dicitur de trabeculis, palis, asseribus, *travicello*, *palo*, *morale*, *pancone*, *asse*, *tavola*, *donec*, *lagier*. Differt a *trabe*, quae vel proprie significat duo ligna compacta, ut ait *Festus*: vel dicitur de crassiore arboris trunco dolata. *Lucret. l.* 2. *v.* 191. & cum subsiliunt ignes ad tecta domorum, Et celeri flamma degustant tigna, trabesque. & *lib.* 6. *v.* 240. Disturbare domos, avellere tigna, trabesque. *Caes.* l. 2. *B. Civ. c.* 9. Supra eum locum duo tigna transversa injecerunt, quibus suspenderent eam contignationem: supraque ea tigna directo transversas trabes injecerunt, easque axibus religaverunt. *Ovid.* 8. *Met. v.* 647. furca levat ille bicorni Sordida terga suis nigro pendentia tigno. *Lucret. l.* 5. *v.* 1266. levare & radere tigna, Et terebrare etiam, ac pertundere, perque forare. *Caes. l.* 4. *B. G. c.* 17. Tigna bina sesquipedalia in flumen defigere, fistucisque adigere. *Horat. in ar. Poet. v.* 279. modicis instravit pulpita tignis. *Propert. l.* 4. *el.* 6. *v.* 50. tigna cava. *h. e.* naves. ¶ In mascul. genere *Liv.* l. 44. *c.* 5. Longi duo validi asseres in terra defigebantur: in eos transversi incumbentes tigni ad mensuram longi pedes injungebantur. ¶ *Tignum junctum* apud JCtos est immissum in parietem alienum. Lex XII. Tabularum neque solvere permittit tignum furtivum aedibus vel vineis junctum, neque vindicare. Quod providenter leo effecit, ne vel aedificia sub hoc praetexto diruantur, vel vinearum cultura turbetur. Sed in eum, qui convictus est junxisse, in duplum dat actionem. *Ulpian. loc. cit.*

TIGRIFER, a, um, tigres ferens. *Sidon. carm.* 2. *v.* 444. tigriferi pharetrate per arva Niphatis.

TIGRINUS, a, um, τιγρινός, ad tigrem spectans, ut Mensae tigrinae, quae longis macularum notis referunt virgatas, ut Poetae vocant, tigres: quomodo etiam ab intorto macularum discursu dictae sunt mensae pantherinae. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Mensis praecipua dos in venarum crispis, vel in vortices parvos: illud oblongo evenit discursu, ideoque tigrinum appellatur: hoc intorto, & ideo tales pantherinae vocantur.

TIGRIS, is, & gridis, m. & f. *tigre*, τίγρις, ὁ, καὶ ἡ, Medorum, & Armenorum lingua sagittam significat, ut *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 20. *Plin. l.* 7. *c.* 27. docent. Hinc factum nomen ferae omnium velocissimae, saevissimae, & variis maculis pellem distinctam habenti: cujus multa copia in Armenia, India, & Hyrcania. *Varro loc. cit.* Tigris, qui est, ut leo, varius, qui vivus capi adhuc non potuit. *Plin. l* 8. *c.* 17. *extr.* Augustus tigrim primus omnium Romae ostendit in cavea mansuefactum. *Lucan. l.* 1 *v.* 327. Utque ferae tigres nunquam posuere furorem, Quas nemore Hyrcano, matrum dum lustra sequuntur, Altus caesorum pavit cruor armentorum, &c. *Ovid. Met.* 7. *v.* 32. Hoc ego si patiar, tum me de tigride natam .... fatebor. *Virg.* 4. *Æn. v.* 367. Hyrcanaeque admorunt ubera tigres. *Id. Eclog.* 5. *v.* 29 Armenias curru subjungere tigres. *Sil. lib.* 15. *v.* 81. Caucaseae tigres. *Virg.* 2. *Georg. v.* 151. rabidae tigres. *Al. leg.* rapidae. *Lucan.* l. 5. *v.* 405. Ocyor & caeli flammis, & tigride feta. *Virg.* 9. *Æn. v.* 730. Immanem veluti pecora inter inertia tigrim. *Id.* 3. *Georg. v.* 248. pessima tigris. & *lib.* 4. *v.* 407. atra. *Horat. l.* 1. *od.* 23. *v.* 9. aspera. *Senec. in Oetaeo. v.* 86. trux. *Id. in Hippol. v.* 63. varia. & *vers.* 344. virgata. *Id. in Thyest. v.* 707. jejuna. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 86. Quis scit, an haec saevas tigridas insula habet? ¶ De hac fera verba facit *Plin. l.* 8. *c.* 18. V. dicta in *Raptor*, & *Solin. c.* 17. (*al.* 27.) & *Pompon. Mel. l.* 3. *c.* 5. *a med.* ubi de ratione eam venandi verba differunt. ¶ De re, quae fieri non potest. *Horat. epod.* 16. *v.* 31. tigres subsidere cervis. & *in ar. Poet. v.* 13. Serpentes avibus geminentur, tigribus agni. ¶ Dicuntur tigres Bacchi currum trahere. *Virg. Æn.* 6. *v.* 806. *Horat. l.* 3. *od.* 3. *v.* 13. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 48. & *Heroid. ep.* 2. *v.* 80. & *lib.* 1. *de ar. am. v.* 559. *Sil. l.* 15. *v.* 80. & *sub fin. lib. ult.* & Senec.

nec. in Med. v. 84. ¶ *Tigris inanis* est pellis tigrina. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 722. Tunc genitus Talao victori tigrin inanem Ire jubet. *Virg.* tigridis exuvias *Æn.* 11. *v.* 577. dixit. Absolute *Stat.* 9. *Theb. v.* 685. equus, quem discolor ambit Tigris, & auratis adverberat unguibus armos. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 17. quem Parthica velat Tigris, & auratos in nodum colligit ungues. ¶ Prima syllaba corripi etiam potest: quod facit *Manil. l.* 4. *v.* 804. & *lib.* 5. *v.* 707. ¶ Ab eadem sagittæ velocitate datum est nomen fluvio Asiæ celebri, qui in montibus Armeniæ ortus, Assyriam & Mesopotamiam disterminans, Chaldæam intersecans, Euphrate demum receptus in sinum Persicum influit. V. *Plin. l.* 6. *c.* 27. Adhibetur solum in mascul. gen. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 46. Nilusque & Ister, te rapidus Tigris, &c. *Lucan. l.* 3. *v.* 261. At Tigrim subito tellus absorbet hiatu, Occultosque tegit cursus, rursusque renatum Fonte novo flumen pelagi non abnegat undis. (V. *Plin. loc. cit.*) *Id. l.* 8. *v.* 370. effusaque pleno Tigridis arva solo. & *lib.* 6. *v.* 156. Quaque caput rapido tollit cum Tigride magnus Euphrates. & *lib.* 8. *v.* 213. populosque bibentes Euphraten, & adhuc securum a Cæsare Tigrin. *Manil. l.* 4. *v.* 804. Et Tigris, & rubri radiantia litora ponti. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1324. Persica violentus unda Tigris. ¶ Item cani venatico apud *Ovid. Met.* 3. *v.* 217. ¶ Est & navis hoc nomine apud *Virgil. l.* 10. *v.* 166. ab insigni ejus feræ in puppi.

TILIA, æ, f. *tiglio*, φιλύρα, arbor, de qua *Plin. l.* 16. *c.* 14. In tilia mas & femina differunt omni modo. Namque & materies mari dura, rufiorque, ac nodosa, & odoratior: cortex quoque crassior, ac detractus inflexibilis. Nec semen fert, aut florem, ut femina, quæ crassior arbore, materie candida, præcellensque est. Mirum in hac arbore, fructum a nullo animalium attingi (*exceptis apibus*. Virgil. 4. Georg. v. 183.) foliorum corticisque succum esse dulcem. Inter corticem & lignum tenues tunicæ multiplici membrana, e quibus vincula, tiliæ vocantur: tenuissimæ earum philyræ, coronarum lemniscis celebres antiquorum honore. Materies teredinem non sentit, proceritate perquam modica, verum utilis. Hæc *Plin.* qui *lib.* 24. *c.* 8. *a med.* prosequitur ejus utilitates in medicina. *Virg.* 1. *Georg. v.* 173. Cæditur & tilia ante jugo levis. *h. e.* ad jugum faciendum, ne colla boum lædantur. & *lib.* 4. *v.* 183. pingues tiliæ. *Ovid. Met.* 10. *v.* 92. molles. ¶ Falluntur, qui primam syllabam produci posse putant, ex illo *Seren. Samonic. c.* 22. *v.* 167. Femineæ in flammis quem fundit tilia succum. *Talea* enim legendum: vel *tilia* pro *talea* est.

TILIACEUS, a, um, *di tiglio*, φιλύρινος, qui est ex tilia. *Capitolin. in Anton. Pio*, *c.* 13. Cum esset longus, & senex, incurvareturque, tiliaceis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectus incederet.

TILIAGINEUS, a, um, tiliaceus. *Colum. l.* 12. *c.* 45. *a med.* Arculæ fagineæ, vel etiam tiliagineæ, quales sunt, in quibus vestimenta forensia conduntur.

TILIARIS, re, tiliaceus. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 1. *a med.* Tabula tiliaris.

TIMAVUS, i, m. Τίμαυος, fluvius Carnorum ultra Aquilejam, & prope Tergeste in Tergestinum sinum maris Adriatici influens. *Plin. l.* 2. *c.* 103. & *lib.* 3. *c.* 18. ¶ Novem ei capita seu fontes tribuunt. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 4. Interfluit Timavus novem capitibus exsurgens, uno ostio emissus. (Adde *Strabon. l.* 7.) *Virg. Æn.* 1. *v.* 249. fontem superare Timavi, Unde per ora novem it mare proruptum, &c. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 197. inque novem consurgens ora Timavus. Hinc *Timavum multifidum* dixit *Martial. l.* 8. *epigr.* 28. Idem *Ledæum* cognominat *lib.* 4. *epigr.* 25. V. *Ledæus*. ¶ *Virg.* post descriptum *loc. cit.* Timavum, subdit *vers.* 251. Hic tamen ille (*Antenor*) urbem Patavi sedesque locavit Teucrorum, &c. Ex quo creditum est, esse Medoacum, qui Patavium interfluit, nunc *Brenta*. Certe *Martial. l.* 13. *epigr.* 89. Euganeum; *Lucan. l.* 7. *v.* 194. Antenoreum appellat: & *Stat. l.* 4. *silv.* 7. *extrem.* T. Livium Patavinum, Timavi alumnum. Mens tamen *Virgilii* non fuit Timavum Euganeum & Patavinum facere, cum nimis procul ab ea urbe sit: sed cum Venus ibi cum Jove in æthere summo, & vertice cæli (ut ait *vers.* 227. & 229.) loquens inducatur, atque inde terras jacentes despiciens, postquam Antenoris navigationem in ultimum usque maris Adriatici sinum descripsit, conversis paulum oculis Euganeam oram monstrat, & subdit: Hic tamen ille urbem Patavi, &c. Accedunt prope huic interpretationi, qui τὸ *hic* non adverb. sed pronomen putant.

TIMEFACTUS, a, um, *intimidito*, *impaurito*. *Lucret. l.* 2. *v.* 43. His tibi tum rebus timefactæ religiones Effugiunt animo. *Cic.* 2. *Offic. c.* 7. timefacta libertas. Alii leg. *tremefacta*.

TIMENDUS, a, um, *terribile*, *da temersi*, terribilis, verendus, φοβερός. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 104. dente timendus aper. *Id.* 14. *Met. v.* 256. ursæ timandæ. *Horat. epod.* 6. *v.* 9. Voce timenda complere nemus. *Id. l.* 3. *od.* 1. *v.* 5. Reges timendi.

TIMENS, entis, *timido*, *paurosa*. *Ovid. Met.* 14. *v.* 215. mortem timens. *Lucret. l.* 6. *v.* 1237. vitai nimium cupidi, mortisque timentes. *Virg. Æn.* 2. *v.* 729. comiti timens.

TIMEO, es, ui, a. 2. *aver paura*, *paventare*, *temere*, φοβοῦμαι, vereor, formido, horreo, metuo. Volunt quidem esse a δεῖμα, metus. Quid a *metuo* differat V. in fi. ejus verbi. *Teren. Phorm.* 5. 8. 9. Non pol temere est, quod tu tam times. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 5. Quemquam omnia sunt metuenda, nihil magis quam perfidiam timemus. *Terent. Andr.* 2. 5. 8. Nunc nostræ parti timeo, quid hic respondeat. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 27. Qui modo sibi timuerant. *Sallust. in Jug. c.* 43. timere libertati. *Terent. Heaut.* 3. 2. 20. Syre, tibi timui male. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 6. De republica valde timeo. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c. penult.* De suo ac legionis periculo nihil timebat. *Gell. l.* 19. *c.* 1. *ante med.* Timere pro anima alicujus. *Nep. in Dione*, *c.* 4. Ne cum inter se timerent, alteruter alterum præoccuparet. *h. e.* alter alterum timeret. *Cic. pro Sull. c.* 20. *ad fin.* A quo quidem genere ego nunquam timui. *Terent. Andr. c.* 5. 29. Misera timeo incertum hoc quorsum accidat. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 24. Neque ei deesse volebam, & quid possem, timebam. & *lib.* 2. *ep.* 20. *a med.* Hæc quo sint eruptura, timeo. *Id. in Divin. Verr. c.* 13. Jam nunc timeo, quidnam pro exspectatione omnium, & magnitudine rerum dignum eloqui possim. *Brut. ad Cicer. Fam.* 11. *ep.* 10. *ad fin.* Hæc quemadmodum explicari possint: aut, a te cum explicabuntur, ne impediantur, timeo. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 8. Istic quid agatur, magnopere timeo. ¶ *Timeo ne* de his, quæ fieri cupimus: *timeo ut* de his, quæ nollemus. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 2. *ad fin.* Omnes labores te excipere video: timeo, ut sustineas. *Terent. Andr. c.* 5. 34 Hoc timet, ne deseras se. ¶ Cum infinito. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Timebant prisci truncum findere. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 2. Nec modica cœnare times olus omne patella. *h. e.* eversaris, dedignaris. *Ovid. l.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 119. Quid trepidas? quid adire times? *Id. Heroid. ep.* 15. *v.* 172. nec saxo desiluisse time. *Tibull. l.* 1. *el.* 4. *v.* 17. Nec jurare time. *Senec. in Agam. v.* 73. Metui cupiunt, metuique timent. ¶ *Timere quippiam alicui*, h. e. ne noceat. *Plin. l.* 14. *c.* 16. Timent ægris vini noxam. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 17. furem timere caulibus aut pomis. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. Judex religiosus libentissime patronum audit, quem justitiæ suæ non timet. *h. e.* ne suæ justitiæ insidietur. ¶ De rebus inanimis. *Pallad. in Februar. tit.* 24. Caulea solum pingue diligunt, arenam & glaream timent. ¶ Passivo *Martial. l.* 3. *epigr.* 41. Mentoris manu ducta lacerta vivit, & timetur argentum. *Id. l.* 13. *epigr.* 94. dente timetur aper. & *lib.* 11. *epigr.* 19. Fines mus populatur, & colono tanquam sus Calydonius timetur. *Lucan. l.* 8. *v.* 300. pila timentur Parthis. ¶ Impersonaliter *Senec. in Med. v* 885. Avidus furit ignis. jam domus tota occidit: urbi timetur. Adde *Lucan. l.* 7. *v.* 138.

TIMESCENS, entis, pertimescens. *Ammian. l.* 31. *c.* 4. (*al.* 12.) *sub fin.* Athanaricus paria timescens discessit. Al. leg. *pertimescens*.

TIMIDE, adverb. *timidamente*, φοβερῶς, pavide, verecunde, minus audacter. *Cic.* 5. *Fin. c.* 2. *extr.* Tum ille timide, vel potius verecunde, Facio, inquit, equidem. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 23. Nequid abjecte, nequid timide, nequid ignave, nequid serviliter, muliebriterve faciamus. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. *post med.* Timidissime dicendum est. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 19. Omnia trepidantius timidiusque agere. *Cic. pro Quint. c.* 16. Timide, & pedetentim istuc descendunt, vi ac necessitate coacti, inviti. *Cæcin. ad Cicer. Fam.* 6. *ep.* 7. Parce & timide de aliquo scribere. *Cic. pro Sull. c.* 29. Timide modiceque dicere de aliquo. *Horat. in ar. Poet. v.* 171. senex res omnes timide gelideque ministrat. *Senec. in Hippol. v.* 593. timide qui rogat, docet negare. ¶ Contrarium est *fidenter*. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 31. *a med.* Timide fortasse signifer evellebat, quod fidenter infixerat.

TIMIDITAS, atis, f. *timidezza*, *timidità*, *viltà*, δειλία, proclivitas ad timorem, angustus & parvus animus. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 18. In quem cadit metus, in eundem formido, timiditas, pavor, ignavia. *Id. in Partit. c.* 23. Verecundiam timiditas imitatur. *Id.* 4. *de Fin. c.* 19. Ex rebus timiditas, non ex vocabulis nascitur. *Pacuv.* apud *Non. c.* 3. *n.* 246. Fare, quæ cor tuum timiditas territat. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 74. Cautio & timiditas in causis. & *cap.* 3. Pudore a dicendo, & timiditate ingenua quadam refugisti. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 7. Timiditas & ignavia. *Id. pro Mil. c.* 26. Quantæ in periculis fugæ proximorum, quantæ timiditates? *Plin. l.* 2. *ep.* 10. *extr.* Cunctatio cum modum excedit, verendum est, ne inertiæ & desidiæ, vel etiam timiditatis nomen accipiat.

TIMIDULE, adverb. *con alquanto timore*. *Apul. l.* 4. *Metam.* Timidule per balneas reptare.

TIMIDUS, a, um, *pauroso*, *timido*, *di poco animo*, δειλός, ἄτολμος, qui est angusti animi, meticulosus, pavidus. *Senec.* 4. *de benef. c.* 26. *sub fin.* Timidus dicitur aliquis, quia stultus est: dicitur timidus propter, natura etiam ad inanes sonos pavidus. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 18. Moleste ferebat, se a te, quem omnium fortissimum judicaret, timidum atque ignavum judicari. *Id. in Pison. c.* 50. *circa med.* Timidus ac tremens. *Id. l.* 1. *Offic. c.* 24. Nunquam periculi fuga committendum est, ut imbelles timidique videamur. & *lib.* 3. *c.* 32. *sub fin.* Quæ timido animo, humili, demisso, fractoque fiunt. *Id. Fam.* 7. *ep.* 17. Timidus in labore militari. *Id.* 2. *de Fin. c.* 20. Ita non timidus ad mortem, ut in acie sit ob rempublicam interfectus. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 13. Utrum secundis rebus insolentiores, an adversis timidiores essent. *Ovid. Met.* 5. *v.* 234. timidissime Phineu. & *lib.* 1. *de ar. am. v.* 117. timidissima turba columbæ. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 171. Timidus amor. *Id.* 1. *Met. v.* 555. timido cursu fugere. *Id. l.* 1. *Amor. eleg.* 5. *v.* 8. timidus latebras sperat habere pudor. *Id.* 6. *Met. v.* 791. Timida fides. *Id. Heroid. ep.* 16. *extr.* spes. *Id. l.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 51. vota. *Id.* 5. *Trist. eleg.* 8. *v.* 28. timidæ preces. & *lib.* 1. *Fast. v.* 4. timida navis. & *Trist. l.* 2. *v.* 228. manus. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 4. *od.* 9. *in f.* pro patria timidus perire. & *lib.* 3. *od.* 19. *v.* 2. mori. Adde *Sil. l.* 16. *v.* 575. ¶ Cum genitivo *Horat. in ar. Poet. v.* 28. Timidus procellæ. *Senec. de vita beata*, *c.* 21. Nocturna animalia abducitur in aliquas rimas timida lucis. ¶ Mater timidi flere non solet. *Nep. in Thrasyb. c.* 2. proverb.

TIMOLEONTEUS, a, um, Τιμολεόντειος, ad Timoleontem pertinens, qui fuit vir Corinthius, pacis & belli artibus nobilis: ut Timoleonteum gymnasium, *Nep. in Timol. in f.*

TIMOLUS. V. *Tmolus*.

TIMOR, oris, m. *paura, tema, temenza, dotta, timore, φόβος,* opinio mali impendentis, metus, formido, pavor. *Cic. Tuscul.* 4. 1. 8. Timor est metus mali appropinquantis. *Plaut. Cas.* 3. 5. 25. & 59. Timor præpedit linguæ dicta. *Id. Rud.* c. 2. 85. Præ timore in genua concidit. *Cic.* 2. *Phil. c.* 36. Bonum te timor faciebat, non diuturnus magister officii. *Id.* 5. *Attic. ep.* 20. Cassio animus accessit, Parthis timor injectus est. *Id. Agrar.* 2. c. 8. Spem improbis ostendistis, timorem bonis injecistis. *Sallust. in orat. Lep. ad pop. R.* & *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 18. timorem facere alicui. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 51. *extr.* incutere. *Brutus & Cassius ad Anton. Fam.* 11. *ep.* 2. *a med.* maximo timore affici de aliquo. *Veler. Flacc. l.* 8. *v.* 35. icta timore gravi. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. *sub fin.* timore perterritus. *Id. ibid. c.* 39. Timor exercitum occupavit. *Sallust. in Catil. c.* 31. Timor mihi incessit. *Petron. in Satyr. c.* 128. Mentem timor altus habet. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 51. Timore æger. *Cic. ad Brut. ep.* 3. perculsus. *Id. Fam.* 2. *ep.* 10. *ad fin.* Hæc æstas habuit hunc exitum satis felicem: ea quæ sequitur, magno est in timore. *Id.* 5. *Attic. ep.* 14. Magno timore esse. *h. e.* valde timere. *Lucan. l.* 3. *v.* 82. & *lib.* 6. *v.* 671. timori esse alicui. *h. e.* terribilem esse. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *sub fin.* Ubi timor est, ne autumnalis fatio hiemis gelicidiis peruratur. *Plaut. Truculent.* 4. 3. 50. timore torpere. *Terent. Adelph.* 4. 4. 3. obstupescere. *Ovid.* 7. *Met. v.* 630. pavido mihi membra timore Horruerant. *Cic. post redit. in Sen.* 1. 8. Timorem alicui depellere. *Id. Catil.* 1. 1. 7. *extr.* eripere. *Id. Fam.* 11. *ep.* 21. *ad fin.* omnem abjicere. & *in somn. Scip.* 1. 1. omittere. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 57. deponere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 202. mittere. & *vers.* 454. lenire. *Hirt. de B. Alex.* 1. 8. minuere. *Ovid. Met.* 9. *v.* 774. mederi timori. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 65. Colligere se ex timore. ¶ In plur. num. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 69. Quantos illa tulit languenti corde timores! *Horat. l.* 1. *ep.* 4. *v.* 12. timores inter & iras. Adde *lib.* 1. *od.* 37. *v.* 15. ¶ Metonymice est causa timoris, terror. *Propert. l.* 3. *eleg.* 5. *v.* 40. & audaci tu timor esse potes. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 551. Cacus Aventinæ timor atque infamia silvæ. *Plin. l.* 8. *c.* 32. *sub fin.* Febrium morbos non sentit hoc animal, quin & medetur huic timori. ¶ De his, quorum causa timemus. *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 78. fugit ecce vagas ratis acta per undas ..... tot gracili ligno complexa timores. ¶ Timor, religio, δεισιδαιμονία. *Sil. l.* 3. *v.* 30. Sed nulla effigies, simulacraque nota deorum Majestate locum, & sacro implevere timore. *Petron. in fragm.* & *Stat.* 3. *Theb. v.* 661. Primus in orbe deos fecit timor. ¶ In Fabulis deus est, filius Ætheris & Terræ. *Hygin. in præfat.* aut Erebi & Noctis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. *extr.* ¶ *Timos* pro *timor*, ut *vapos, odos, labos, colos*, dici potest. *Non. c.* 8. *n.* 27. V. *Color*.

TINA, æ, f. vas vinarium ex eorum genere, quæ mensæ inferuntur, ex quibus vinum in pocula defunditur. *Varr.* apud *Non. c.* 15. *n.* 7. Antiquissimi in conviviis utres vini primo, postea tinas ponebant. *Paul. ex Festo* habet: Tinia, vasa vinaria. Sed veri simile est, *tina* legendum esse.

TINCA, æ, f. *tinca*, piscis palustris, & fluviatilis sine squamis. *Auson. in Mosel. v.* 125. Quis non & virides, vulgi solatia, tincas Norit?

TINCTILIS, le, *tinto, βαπτός*, tinctus. *Ovid. l.* 3. *Trist. eleg.* 10. *v.* 64. Nam volucri ferro tinctile virus inest.

TINCTIO, onis, f. tribuitur a quibusdam *Tertulliano de Cor. Mil. cap.* 13.

TINCTOR, oris, m. *tintore, βαφεύς*, infector. *Vitruv. l.* 7. *c. ult.* Tinctores cum volunt sil imitari, violam aridam cum aqua confervescere faciunt, &c.

TINCTORIUS, a, um, ad tingendum pertinens. *Tinctoriam mentem habere*, apud *Plin. l.* 7. *c.* 7. dicitur, qui cædre meditatur, & gladiatorio animo ferram sanguine tingere quærit. Ita *Harduin.* Alii aliter leg. Hinc *tinctorium* in *Gloss. Isid.* est gladius. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 1. *sub f.* Deo pro simulacris enses & tinctoria dedicant. Al. rectius leg. *tinctoria*.

TINCTURA, æ, f. *tintura, tinta, βαφή*, infectio, inductio coloris. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Adulteratur maxime tinctura. *Id. l.* 31. *c.* 10. Ad inficiendas purpuras, tincturasque omnes.

TINCTUS, us, m. *intingolo, βάμμα*, intinctus. In sexto casu *Plin. l.* 10. *c.* 48. Avis crocea tinctu cibis gratissima.

TINCTUS, a, um, *bagnato, inzuppato, tinto, asperso, βαπτός, βαφείς*, aspersus, madefactus, intinctus, imbutus. *Ovid.* 9. *Met. v.* 170. gelido ceu lamina candens Tincta lacu stridit. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *circa med.* Calamus tinctus aque. *Cels. l.* 8. *cap.* 4. *ante med.* Sanguis spongia subinde in aceto tincta cohibendus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 28. Tunica sanguine Centauri tincta. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 35. Lanæ bis Afro murice tinctæ. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 44. coma viridi cortice tincta nucis. *Horat. l.* 3. *od.* 10. *v.* 14. tinctus viola pallor amantium. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *vers.* 106. spicula mordaci felle tincta. & *epist.* 1. *v.* 26. Tinctaque mortifera tabe sagitta madet. ¶ *Tincta*, absolute sunt colores quilibet non nativi. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 18. Color albus præcipue decorus deo est, tum in ceteris, tum maxime in textili. Tincta vero absint, nisi a bellicis insignibus. ¶ *Tinctus lumine*, illustratus. *Lucret. l.* 5. *v.* 719. globus si forte pilai Dimidia ex parte candenti lumine tinctus. ¶ Metaphorice *Cic.* 2. *de Orat. c.* 20. Orator sit mihi tinctus litteris, audierit aliquid, legerit, &c. *abbia qualche tintura.* & *in Bruto c.* 58. Auditus est nobis Læliæ C. F. sæpe sermo. Ergo illam patris elegantia tinctam vidimus. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *post med.* Verba expressa, &, ut vult Zeno, sensu tincta esse debebunt. *h. e.* non vana, & ad ornatum fusa, sed significantia. *Martial. l.* 3. *epigr.* 20. Sales lepore Attico tincti. *Id. l.* 10. *epigr.* 33. versus viridi ærugine tincti. *h. e.* mordaces & contumeliosi. *Pers. sat.* 3. *v.* 36. cum dira libido Moverit ingenium ferventi tincta veneno. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 6. *v.* 34. Verba velat tinctum singula virus habent.

TINEA, æ, f. *tignuola, tarma, tarlo, σής*, vermiculus ex pulvere & situ nascens, & erodens chartas, vestes, & similia. *Horat. lib.* 1. *ep. ult. v.* 12. *ad libr. suum*. tineas pasces taciturnus inertes. *Cato R. R. c.* 98. Vestimenta tineæ ne tangant, amurcam decoquito, ex ungito fundum arcæ, &c. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 72. Conditus ut tineæ carpitur ore liber. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 118. cui stragula vestis, Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca. *Vitruv. sub fin. l.* 5. tineam cum carie & teredine conjungit, quibus ligna exeduntur. ¶ Metonymia est in illo *Horat. lib.* 1. *epigr.* 1. ubi libellos suos vocat *nostrarum tineas ineptiarum*, quasi tineis ludibrium debeant, earumque tuti futuri sint. ¶ Est a *tænia*, extrita præpositiva diphthongi: qua voce proprie fascia aut vitta tenuis & oblonga significatur; metaphorice præter alia vermiculus tenuis & oblongus, cujusmodi sunt, quos *Plin.* scribit *lib.* 31. *c.* 3. in calidis fontibus nasci. *Harduin.* autem in MSS. suis legit *tænias*. Etiam lumbrici, ἕλμινθες, qui in hominum visceribus gignuntur, & præcipue pueros vexant, tineæ sunt eidem *Plin. sub fin. l.* 27. & *lib.* 21. *c.* 20. & *lib.* 23. *c.* 8. & *lib.* 24. *c.* 10. &c. Similiter *Ovid. Met.* 14. *v.* 373. agrestes tineas vocat bombyces, qui solent canis frondes intexere filis: *Nemesian. in Cyneg. v.* 209. vermiculos infestos auribus canum: *Colum. l.* 9. *c.* 14. (& *Virg.* 4. *Georg. v.* 246.) vermiculos ex stercore papilionum nascentes, & apum alveis inimicos: & *lib.* 5. *c.* 10. *ante med.* vermes molestos seminibus ficulneis. Quin & pediculus, *pidocchi*, hoc nomine appellat *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 113. miserabile turpes Exedere caput tineæ: deserta petebant Intervalla comæ. & *vers.* 260. Pulvere respersus tineas. *h. e.* caput tineosum. Hinc nostrum *tigna*. ¶ Creditur *Seren. Sammon.* primam syllabam produxisse *cap.* 30. *v.* 564. interno cum viscere tinea serpens, &c. Sed plerique al. leg. *tænia*.

TINEOLA, æ, f. parva tinea. *Veget. lib.* 1. *de re Veterin. c.* 4. Lumbrici, vermes, & tineolæ, quas alii pediculos appellant.

TINEOSUS, a, um, *ἑλμινθώδης*, plenus tineis, ut Aves tineosi, apud *Colum. l.* 9. *c.* 14. *in fine*.

TINGENS, entis, com. gen. *tintore, βάπτων*. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Sed id tingentium officinæ ignorant. Adde *lib.* 37. *c.* 9.

TINGITANUS, a, um, ad Tingi pertinens, quod est oppidum Mauritaniæ, nunc *Tanger*, ad fretum Gaditanum, oceano obversum. *Mamertin. in genethl. Maxim. cap.* 16. *sub fin.* Tingitanum litus.

TINGO, & Tinguo, is, nxi, nctum, a. 3. *bagnare, tingere, τέγγω, βρέχω, ὑγραίνω, βάπτω*, madefacio, inficio, humore imbuo: a prima Græca voce allata. *Senec. in Oedip. v.* 42. tenuis limenos fluit, Et tingit inopi nuda via unda vada. *Propert. l.* 1. *el.* 6. *v.* 32. Lydia Pactoli tinguit arata liquor. & *lib.* 4. *eleg.* 4. *vers.* 22. Et sibi tinguendas dixit in amne comas. *Ovid.* 4. *Met. vers.* 342. in undis Summa pedum taloque tenus vestigia tingit. & *lib.* 2. *v.* 611. tingere ora lacrymis. *Id. ibid. v.* 172. & *Virg.* 1. *Georg. v.* 246. Arctos Oceani metuentes æquore tingi. *Justin. l.* 44. *c.* 3. *in f.* & *Martial. l.* 14. *epigr.* 33. ferrum aqua tingere. *temperare*. & *Virg.* 4. *Georg. v.* 172. stridentia tingunt Æra lacu. *Ovid. de remed. Amor. v.* 700. tingere in amne faces. *ammorzare*, exstinguere. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 44. Pallade tingere membra. *ungere*. & *Martial. lib.* 2. *epigr.* 59. tingi nardo. ¶ colorem inducere, inficere, *colorire, tingere*. *Senec. in Hippol. v.* 376. & *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 72. Flava verecundus tinxerat ora rubor. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 28. Et niveam Tyrio murice tingit ovem. *Ovid.* 6. *Met. vers.* 9. Phocaico bibulas tingebat murice lanas. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 78. Tingit cutem Charinus, & tamen pallet. *Plin. l.* 6. *cap.* 19. *extr.* Tinguntur sole populi. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 14. *v.* 2. tingere comam. & *lib.* 2. *eleg.* 5. *v.* 40. ebur. *Id.* 3. *de ar. am. vers.* 269. corpus purpureis virgis. *Id.* 7. *Met. v.* 599. victima tinxit subjectos sanguine cultros. *Horat. l.* 3. *od.* 23. *v.* 11. Victima pontificum secures cervice tinguet. ¶ *Tingere lumine*, illustrare, *illuminare*, quia lumen colorem aperit. *Lucret. l.* 6. *v.* 172. volucri loce lumine tingunt Nubes. ¶ Ipse etiam color tingi dicitur, h. e. induci. *Plin. l.* 21. *c.* 26. Hoc suco hysginum tingunt. *Id. l.* 16. *c.* 18. *ad fin.* & *lib.* 6. *c.* 32. *extr.* purpuram tingere. *Id. l.* 33. *c.* 13. cæruleum. ¶ *Tingere* universim pro imbuere. *Ovid.* 11. *Met. v.* 142. *de Mida*, Rex jussæ succedit aquæ. vis aurea flumen Tinxit. & *lib.* 4. *v.* 388. incerto fontem medicamine tinxit. *Plin. l.* 18. *c.* 1. tingere tela venenis. *Id. l.* 14. *c.* 6. *a med.* vinum fumo: utinam non & herbis, ac medicaminibus noxiis. ¶ Metaphorice *Martial. l.* 8. *epigr.* 3. Romano lepidos sale tinge libellos. *Senec. ep.* 66. Virtus quidquid attigit, in similitudinem sui adducit, & tingit. V. *Tinctus*. ¶ *Tinguo* pro *tingo* recte scribi docent *Manut. Pier. Dausqu. Broukhus.* ad *Propert.* &c. ex lib. veterib. unde *distinguo, exstinguo*.

TINGOMENE. V. *Tangomenas*.

TINNIBULATUS. V. *Tintinnabulatus*.

TINNIMENTUM, i, n. *tintinnio*, idem quod tinnitus. *Plaut. Rud.* 3. 5. 26. Illud quidem ædepol tinnimentum est auribus.

TINNIO, is, ivi, & ii, n. *squillare, tintinnire, cintinnare, τιτυβίζω*, sonum edo: & proprie dicitur de metallis, cum pulsata resonant. ab ipso sono fictum, qui *tin tin* referre videtur. *Varro lib.* 3. *R. R. c.* 16. *de apib.* Cum evolaturæ sunt, jaciendo in eas pulverem, aut circum tinniendo ære perterritas, quo voluerit, perducet. *Plaut. Trin.* 4. 2. 161. Nunquam temere tinnit tintinnabulum. *Venant. Fortun. l.* 2. *carm. ult. vers.* 90. tinniverunt, cum crepuere feræ catenæ.

Quin-

Quintil. l. 12. c. 10. ante med. Pleraque nos illa quasi mugiente litera cludimus m, quo nullum Græca verbum cadit: at illi n jucundam, & in fine præcipue quasi tinnientem, illius loco ponunt. ¶ Dicitur de his, qui acuta voce sunt, strident, obstrepunt, moleste garriunt, garrire. Plaut. Pæn. prol. v. 32. Matronæ tacitæ spectent, tacitæ rideant, canora hic voce sua tinnire temperent. Id. Pseud. 3. 2. 99. Molestus ne sis. nimium jam tinnis: non places. Id. Cas. 2. 3. 32. Ohe, jam satis, uxor, est. comprime te: nimium tinnis. ¶ In illo Sueton. in Ner. c. 20. ad fin. Si paulum subbibisset, aliquid se sufferti tinniturum promisit. tinnire ponitur pro leviter canere, ad evitandam scilicet invidiam, ne videretur Nero se ipse laudare, antequam audiretur. Sic Calpurn. Ecl. 5. v. 16. Vere novo, cum jam tinnire volucres Incipient. canterellare. ¶ Aures tinnire dicuntur, cum aut acutam vocem audiunt, aut quippiam intus habent tympanum acute feriens: quod morbi genus est. V. Tinnitus. Catull. carm. 51. ad Lesb. v. 11. sonitu suopte tintiniunt aures. Al. plures leg. tintinant. ¶ Translate Cic. ex 5. ep. 21. l. 14. ad Attic. Exspecto maxime, ecquid Dolabella tinniat. h. e. pecuniam mihi debitam solvat, quæ numerando tinnire solet. Gravius. Pers. sat. 5. v. 105. veri speciem dignoscere callis, Neque subærato mendosum tinniat auro. h. e. solidum non crepet, sed vacua specie & inani sonitu.

TINNITO, as, n. 1. frequentativum a tinnio. Auct. carm. de philom. v. 9. Parus enim quamvis per noctem tinnitet omnem. Alii leg. tinniat.

TINNITUS, us, m. tintin, tintino, tintinnio, squillo, κωδωνισμός, sonor metalli tinnientis. Virg. 4. Georg. v. 64. Tinnitusque cie, & Matris quate cymbala circum. Id. 9. Æn. v. 809. strepit assiduo cava tempora circum Tinnitu galea. Ovid. 5. Met. v. 204. sonuit tinnitibus ensis acutis. Id. 4. Fast. v. 183. Ibunt semimares, & inania tympana tundent: Æraque tinnitus ære repulsa dabunt. Plin. l. 34. cap. 8. circa med. Draconis in Gorgone Minervæ ad ictus citharæ tinnitu resonant. Id. l. 19. 1. s. de lino. Nervositas filo æqualior pæne, quam araneis, tinnitusque, cum dente libat experiri. Id. l. 2. c. 3. Circumactorum tinnitus siderum. Sil. l. 13. v. 146. tinnitus lituum. h. e. acutus sonitus. ¶ Tinnitus aurium est sonus quidam exilis & acutus, quasi æris tinnientis, qui præter naturam sentitur in auribus, sintinnio d'orecchi, βόμβησις ὤτων. Plin. l. 20. c. 15. Cuminum silvestre auribus instillatur ad sonitus atque tinnitus. Id. l. 23. s. 4. ante med. Oleum amygdalinum gravitatem auditus discutit, sonos incertos & tinnitus. Id. l. 28. 1. 2. a med. Absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est. ¶ Translate Auct. dial. de Oratorib. cap. 26. Malim hercule C. Gracchi impetum, aut L. Crassi maturitatem, quam calamistros Mæcenatis, aut tinnitus Gallionis. h. e. verba & sententias acute sonoras, sed vi & sensu carentes.

TINNULUS, a, um, risonante, sonante, λιγυρός, ἐπιβομβῶν, tinniens, acute resonans. Ovid. 1. ex Ponto, ep. 1. v. 38. Jactantem Pharia tinnula sistra manu. Id. 4. Met. vers. 393. Tinnulaque æra sonant. Senec. in Troadib. v. 833. Tinnulas plectro feriente chordas. Calpurn. Ecl. 4. vers. 74. tinnula fistula. Catull. in Epithal. carm. 60. v. 22. Nuptialia concinens Voce carmina tinnula. Pompon. apud Macrob. 6. Saturn. s. 4. a med. Vocem reddere tenuem & tinnulam. Stat. l. 1. Silv. ult. v. 71. Illic cymbala tinnulaque Gades, Illic agmina confremunt Syrorum. h. e. puellæ Gaditanæ canora voce prurientes, ut ait Juvenal. sat. 11. vers. 162. ¶ Translate Quintil. l. 2. 1. 3. a med. Rhetores tumidos, & corruptos, & tinnulos, & quocumque alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo, non virium, sed infirmitatis vitio laborare, ut corpora non robore, sed valetudine inflantur. V. in fin. vocis præced.

TINNUNCULUS, i, m. gheppio, genus accipitris, quod in ædificiis nidificare solet, & libenter cum columbis versatur, easque ab aliorum accipitrum injuriis defendit. Ferunt, ejus pullos singulos fictilibus ollis condi, spirantibusque opercula superponi, & gypso lita vasa in angulis columbarii suspendi: quam rem avibus amorem loci sic conciliare, ne unquam deserant. Colum. l. 8. c. 8. & Plin. l. 10. c. 37. ¶ Scribitur & tinnunculus.

TINTINNABULATUS, a, um, qui tintinnabulum habet. Sidon. l. 2. ep. 2. e med. armentalem camenam, quam onustorum montium Tityri exercent inter greges tintinnabulatos. Al. leg. tinnabulatos, eodem sensu.

TINTINNABULUM, i, n. squilla, campanello, κρόταλον, κώδων, instrumentum plerumque æneum, interdum etiam ex stanno, argento, plumbo, aut ex omnibus his una admixtis conflatum, quod percussum tinnitum edit: a tintinno. Ejus usus fuit apud antiquos in balneis; eo enim lavaturi convocabantur, & qui in balneo essent avocabantur, ut aliis locum darent. Hinc Martial. lib. 14. epigr. 163. cujus lemma Tintinnabulum. Redde pilam: sonat æs thermarum: ludere pergis? &c. Juvenal. sat. 6. v. 440. Tot pariter pelves, & tintinnabula dicas Pulsari. Plaut. Trin. 4. 2. 162. Nunquam edepol temere tinniit tintinnabulum. Nisi qui illud tractat, aut movet, mutum est, tacet. ¶ In domibus tintinnabuli sonitu familia excitabatur, janitores præsertim, ut indicat Sueton. in Aug. c. 91. ¶ In sacrificiis quoque adhibebantur tintinnabula. V. Plaut. Pseud. 1. 3. 98. & sequent. ¶ Alios præterea usus tintinnabulorum recensuit Hieron. Magius in libello hac de re conscripto, quem V.

TINTINNACULI, orum, m. pl. κρουπέζοντες, flagratores, lorarii, carnifices: a tintinno, quia cædendo loris corpore tinnitum quendam excitabant. Plaut. Trucul. 4. 3. 8. Nisi ad tintinnaculos vulgi vos educi circa. Turneb. l. 22. c. 21. scribit, tintinnaculos dictos fuisse carnifices, qui tintinnabula habebant, quibus utebantur in sumendis suppliciis. nam qui ad supplicium ducebantur, tintinnabula gerebant, teste Zonara.

TINTINNIO, is, n. 4. & Tintinno, as, n. 1. & Titinnio, ac Titinno, as, tinnitum edo, tinnio, resono instar tintinnabuli. Nævius apud Fest. Tantum ubi molæ crepitum faciebant, tintinnabant compedes. Afran. ibid. & apud Non. c. 2. n. 188. Ostiarii impedimenta titinnire audio. Nigid. apud Non. ibid. Itaque ea æra in Saliaribus Albanus tintinnat.

TINTINO, as. Catull. V. Tinnio.

TINTINNUS, i, m. tintinnabulum. Venant. Fortun. lib. 2. carm. ult. v. 49. Tintinnum rapit alter inops, magis improbus ille, Qui jumentorum colla tenere solet.

TINUS, i, f. genus lauri silvestris. Plin. l. 15. c. 30. Tinus: hanc silvestrem laurum aliqui intelligunt: nonnulli sui generis arborem. Differt colore. est enim ei cærulea bacca. Addo lib. 17. c. 10. & Ovid. Met. 10. v. 98. & 3. de ar. am. v. 692. ubi al. leg. pinus: ut & apud Colum. l. 9. c. 4.

TIPHE, es, f. τίφη, genus frumenti Græcis peculiare, ex quo fit in nostro nebe oryza. Plin. l. 18. c. 8. & 10.

TIPHYON, ii, n. τίφυον, & τὸ ἴφυον, genus floris æstivi, nunc incogniti. Plin. l. 21. c. 11.

TIPHYS, yos, m. Τῖφυς Phorbantis (al. Hagnii) & Hymanes filius, Bœotius, vir artis carpentariæ celebris, qui primus gubernandi naves adminicula instituit, Argonautarumque in Colchica expeditione gubernator fuit. Virg. Ecl. 4. v. 34. Alter erit tum Tiphys, & altera, quæ vehat Argo Delectos heroas. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 48. Quid tibi cum patria, navita Tiphy, mea! Vetus Poeta apud Charis. l. 4. pag. 243. Pentam. Tiphyn aurigam celeris fecere carinæ.

TIPPULA, & Tipulla, æ, f. genus insecti sex pedes habentis, sed tantæ levitatis, ut super aquam currens non desidat. Varr. apud Non. c. 2. n. 857. levis Tippula lymphon frigidos transit lacus. Plaut. Pers. 2. 2. 62. Neque tippulæ levius pondus est, quam fides lenonia.

TIRO, onis, m. soldato novello, νεοστράτευτος, ἀστράτευτος, miles novus, & rudis militiæ. Cic. 2. Tuscul. c. 16. Ætas tironum plerumque melior: sed ferre laborem, contemnere vulnus, consuetudo docet. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 28. Altera navis ducentos viginti ex legione tironum sustulerat: altera ex veterana paulo minus ducentis. ¶ Adjective Liv. l. 21. c. 43. a med. Pugnantes cum exercitu tirone. Cic. Fam. 7. ep. 3. ante med. Signo tirone & collectitio exercitu cum legionibus robustissimis contulit. Id. sub fin. Phil. 11. Non tam veteranos intuendos vobis arbitror, quam tirones milites. Hirt. de B. Afric. c. 16. Quid tu, miles tiro, tam feroculus es? ¶ Translate tironem dicimus, quicumque in quolibet arte novus & rudis est, novizio inesperto. Cic. 1. de Orat. cap. 50. extr. Fateor, callidum quendam hunc, & nulla in re tironem ac rudem, nec peregrinum atque hospitem in agendo esse debere. Id. Verr. 4. c. 6. a med. Tametsi non provinciæ rudis erat & tiro. Id. pro Rosc. Amer. c. 6. in fin. Qui cum ante hanc pugnam tiro esset scientia, facile ipsum magistrum sceleris audaciaque superavit. Id. in Divin. Verr. c. 15. Video L. Apuleium, hominem non ætate, sed usu forensi atque exercitatione tironem. Ovid. l. 3. de ar. am. vers. 565. Ille vetus miles sensim & sapienter amabit, Multaque tironi non patienda feret. Varr. l. 1. R. R. c. 20. Ut tironem bovem cum veterano adjungant. imitando enim facilius domatur. ¶ Præcipue tiro dicitur adolescens, quo primum tempore, sumpta virili toga, in forum prodit. V. Tirocinium. Plin. lib. 8. c. 48. a med. Cum toga pura tirones induuntur. Ovid. 3. Fast. v. 788. Ergo ut tironem celebrare frequentia possit, Visa dies dandæ non aliena togæ. Sueton. in Ner. c. 7. Deductus in forum tiro, populo congiarium, militi donativum proposuit. ¶ Et orator, in foro primum verba facturus. Senec. in proœm. l. 2. excerpt. controvers. a med. ¶ Celebris fuit hoc nomine Ciceronis libertus, cognomine Tullius, qui in omni litterarum genere exercitatissimus patroni a studiis fuit: ab eo impense dilectus, & a filio ejus: quod plures epistolæ lib. ult. Fam. satis ostendunt. V. Gell. l. 7. c. 3. & lib. 13. c. 9. ¶ Sunt quibus placet scribi tyro, inter quos Manut. est in Orthogr. ex vet. lap. a se diligenter descripto: quem tamen viri docti spurium esse contendunt. Contra in alio optimæ notæ apud Gruter. pag. 358. n. 3. habetur: Præf. Chor. novæ tironum. Adde alios pag. 152. n. 4. & pag. 335. n. 5. Hos sequuntur Cellar. Voss. Dausqu. & alii.

TIROCINIUM, ii, n. noviziato militare, inesperienza, tirocinio, νεοστρατεία, ἀπειρία, primum rudimentum, seu experimentum militiæ: & significat etiam ipsam imperitiam novi militis. Hirt. de B. Afric. c. 31. Atque hæc propter exercitus sui præsentis paucitatem & tirocinium præperaverat, non hostium vi & metu commotus. Flor. l. 2. c. 3. Quotidiani, & quasi domestici hostes tirocinia militum imbuebant. servivano d'istruzione all' inesperienza de' soldati novelli. Sic Val. Max. l. 5. c. 4. sect. 2. Neque illum aut ætatis infirmitas, aut militiæ tirocinium, aut infelicis prœlii exitus interpellare valuit. Et translate Liv. l. 39. c. 47. Cum Senatus simul & tirocinio, & perturbatione juvenis moveretur. Manil. lib. 1. v. 188. Luneque per totidem luces mutetur, & orbes, Nec tirocinio peccat. ¶ Tirocinium pro ipsis tironibus, ut servitium pro ipsis servis. Liv. l. 40. 1. 35. ad fin. Cum contemptum tirocinium etiam mitiores barbaros excitare ad rebellandum possit. ¶ Tirocinium ponere, aut deponere, primum experimentum militiæ dare, militiam addiscere, stipendia mereri incipere, fare il noviziato. Justin. l. 12. c. 4. Constantiores futuri, si non solum tirocinia, sed

rum & incunabula in ipsis castris posuissent. *Id. l. 9. c. 1.* Ut sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret. ¶ Transfertur ad alia. *Plin. l. 7. c. 48.* Galeria Copiola emboliaria reducta est in scenam ludis pro salute divi Augusti votivis, annum centesimum quartum agens: quæ producta fuerat tirocinio a M. Pomponio Ædili plebis, ante annos nonaginta unum. *per la prima volta.* & *Senec. l. 3. controv. 21.* Potest tirocinium esse homicidium, parricidium non potest. ¶ *Tirocinium fori* dicebatur, cum primum in forum adolescentes, sumpta virili toga, deducebantur, ut publice versari, & agere cum populo inciperent: & *tirocinium eloquentiæ*, cum oratores futuri oratoriæ arti & agendis causis initiabantur. *Sueton. in Aug. c. 26.* Ut Cajum & Lucium filios, amplissimo præditus magistratu, suo quemque tirocinio deduceret in forum. *Id. in Tiber. c. 54.* Neronem & Drusum Patribus commendavit, diemque utriusque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit. *Id. in Calig. cap. 10.* Uno eodemque die togam sumpsit, barbamque posuit, sine ullo honore, qualis contigerat tirocinio fratrum ejus. *Liv. l. 45. c. 37.* Si in L. Paulo accusando tirocinium ponere, & documentum eloquentiæ dare voluit. ¶ *Tirocinium navium*, cum primum mari committuntur. *Plin. lib. 24. cap. 7. a med.* Zopissam eradi navibus, diximus, cera marino sale macerata. optima hæc e tirocinio navium.

TIRONATUS, us, m. tirocinium. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 7. Cod. Theodos. tit. 13. leg. 21.* Tempore tironatus eorum procuratores, qui refugas occultandos putaverint, in judicio præsententur.

TIRONIANUS, a, um, ad Tironem Ciceronis libertum spectans. *Gell. lib. 1. cap. 7.* In oratione Ciceronis quinta in Verrem, in libro spectatæ fidei, Tironiana cura atque disciplina facto. Adde *lib. 13. c. 20.*

TIRUNCULA, æ, f. quæ in arte aliqua adhuc rudis est, nova, adolescens. *Col. l. 7. c. 11. ad fin. de sue*: Quoniam tiruncula nec recte nutrit, & educatio toties habitus aufert incrementum. *h. e.* quæ primum peperit. *Hieronym. epist. 155. (al. 30.) ad Paulam sub fin.* Saluta Blæsillam & Eustochium, tirunculas nostras.

TIRUNCULUS, li, m. *novizzetto, scolaretto*, parvus tiro, juvenculus rudis in militia, aliave re quapiam. *Senec. epist. 108. a med.* Ut probarem tibi, quam vehementes haberent tirunculi impetus primos ad optima quæque. *Colum. sub init. c. 1. l. 11.* Villicum familiæ præponi convenit ætatis nec primæ, nec ultimæ. nam servitia sic tirunculum contemnunt, ut senem. *Plin. l. 3. epist. 6.* Quod me, quamquam tirunculum, sollicitavit ad emendum. *h. e.* rudem in cognitione signorum. *Sueton. in Ner. c. 21. in fi.* Tirunculus miles. *Juvenal. sat. 11. v. 141.* Nec frustum capreæ subducere, nec latus Afræ Novit avis noster tirunculus. *h. e.* rudis servulus.

TIRYNS, ynthis, & ynthos, f. Τίρυνς, υνθος, oppidulum Peloponnesi in Argolide, Argis vicinum, ubi Herculem educatum fuisse tradit *Serv. ad Æn. 7. v. 662.* postea excisum ab Argivis. *Stat. 4. Theb. v. 146.* suus excit in arma Antiquam Tirynthia deus. non fortibus illa Infecunda viris, famaque immanis alumni Degenerat. *Plin. l. 4. c. 5. a med.* Et ubi fuisse Tirynthia tradunt.

TIRYNTHIUS, a, um, Τιρύνθιος, ad Tirynthia pertinens: & sæpe de Hercule dicitur, & aliis ad eum pertinentibus. *Virg. 7. Æn. v. 662.* & *lib. 8. v. 228.* postquam Laurentia victor, Geryone exstincto, Tirynthius attigit arva. *Val. Flacc. l. 3. vers. 133.* totasque terit Tirynthius arcu. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 187.* manibusque duos Tirynthius angues Pressit. *Id. 13. Met. v. 401.* Tirynthia tela. *Id. 7. Met. v. 410.* Tirynthius heros. *Id. 2. Fast. v. 305.* Tirynthius juvenis. *Id. 6. Met. v. 112. de Jove.* Amphitryon fuerit, cum te, Tirynthia, cepit. *h. e.* Alcmena Herculis mater. *Stat. 6. Theb. v. 489* Tirynthius heros. *h. e.* Chromis filius Herculis, ut *ibid. vers. 346.* dicitur. *Id. 11. Theb. v. 45.* Tirynthia pubes. *h. e.* milites Tirynthii sub duce Agyleo Herculis filio, ut est apud *eund. l. 4. a vers. 146.* Rursus *Id. l. 4. silv. 6. v. 17.* O bona nox, junctaque utinam Tirynthia luna? *h. e.* geminata, ut fuit, cum conceptus est Hercules ab Alcmena. *Id. ibid. l. 3. silv. 1. vers. 109* Tirynthia aula. *h. e.* Herculaneum ab Hercule conditum. *Sil. l. 2. v. 300.* & *lib. 1. v. 661.* Æternas acies quatit ut, Tirynthia tecta. *h. e.* Saguntum, ab Hercole conditum, ut in *Saguntum* dictum est. Est autem ordo; *quatit Tirynthia tecta, ut æternas acies.* Rursus *Id. l. 7. v. 35.* Tirynthia gens. *h. e.* gens Fabia, quæ originem trahebat ab Hercule. V. *Fabii.* Sic *Id. l. 8. v. 218.* Tirynthius heros. *h. e.* Q. Fabius Max. cunctator. de quo *Id. lib. 2. v. 3.* Fabius, Tirynthia proles. ¶ *Tirynthii, orum*, cives Tirynthis, quos *Theophrast.* apud *Plin. l. 7. c. 56.* turrim primos ædificasse tradit. ¶ Sunt qui scrib. *Tyrins*, & *Tyrinthius*.

TIS. V. Tu.

TISIPHONE, es, f. Τισιφόνη, Ætheris & Terræ filia, secundum *Hygin. in præfat.* vel Plutonis, vel Erebi & Noctis, una ex tribus Furiis: a τίω, punio, & φόνος, cædes, quia cædibus gaudet: vel a τίσις, ultio, & φόνος, mors. Ejus cultum *Stat. l. 1. Theb. a versu 100.* describit. *Virg. 6. Æn. v. 570.* Continuo sontes ultrix accincta flagello Tisiphone quatit insultans, torvosque sinistra Intentans angues, vocat agmina sæva sororum. & *lib. 10. v. 761.* Pallida Tisiphone media inter millia sævit. *Id. in Cul. v. 217.* Obvia Tisiphone, serpentibus undique compta, Et flammas, & sæva quatit mihi verbera pœnæ. *Senec. in Herc. Fur. v. 984.* Sæva Tisiphone caput serpentibus vallata. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 39.* crinitaque sontibus hydris Tisiphone. *Propert. l. 3. eleg. 3. v. 61.* Tisiphones atro si furit angue caput. *Ovid. Met. 4. v. 480.* Tisiphone madefactam sanguine sumit Importuna facem. *Id. Heroid. ep. 2. v. 117.* Pronuba Tisiphone thalamis ululavit in illis.

TISIPHONEUS, a, um, Τισιφόνειος, ad Tisiphonen pertinens. *Ovid. 4. Trist. eleg. 9. v. 5.* Fac modo te damnes, cupiasque eradere vitæ Tempore, si possis, Tisiphonea tuæ. *h. e.* ferialia, & scelerata, quibus mihi malum creare studuisti.

TITAN, anis, Τιτάν, & Titanus, i, m. frater Iapeti, pater Asteries. *Lactant. l. 2. c. 10. Hygin. fab. 53.* Alius Titan est Asteries maritus, ex qua genuit Hecaten. *Serv. ad 4. Æn. v. 511.* ¶ Item filius Cæli & Vestæ, frater Saturni, pater Titanum, seu Titanorum, qui bellum patruo in Tartessiorum saltibus (ut ait *Justin. l. ult. c. 4.*) indixerunt, ut regnum ei eriperent, & patri redderent: sed victi sunt ab Jove Saturni filio, cui post Saturnum cessit hereditario jure regio cæli. *Plaut. Pers. 1. 1. 26.* Quid faciam? diis ne adverser? quasi Titani, cum diis belligerem? *Cic. 3. de Leg. c. 2. in fin.* Plato Titanum e genere statuit eos, qui ut illi cælestibus, sic hi adversentur magistratibus. *Id. 2. de nat. Deor. c. 28.* Dii cum Titanis, cum gigantibus propria bella gesserunt. *Horat. l. 3. od. 4. v. 42.* scimus, ut impios Titanas, immanemque turmam Fulmine sustulerit caduco. *Ovid. l. 3. Fast. vers. 796.* dicit Titanas a Saturno immissos fuisse contra Jovem filium, qui se regno spoliaverat. *Serv. ad Æn. 6. v. 580.* scribit, Titanas esse filios Terræ, contra Saturnum tulisse arma, & dictos esse, ἀπὸ τῆς τίσεως, ab ultione: ex his unum Solem abstinuisse ab injuria deorum, & ob id cælum meruisse. *Senec. in Med. v. 410.* Titana vocat Enceladum sub Ætna sepultum. ¶ Item filius Hyperionis, Titanis nepos: qui passim pro Sole ponitur. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 50.* Viserit ille senex (*Nestor*) quamvis, dum terna per orbem Sæcula fertilibus Titan decurrerit horis. *Virg. 4. Æn. v. 118.* ubi primos crastinus ortus Extulerit Titan. *Ovid. 1. Fast. v. 617.* Respiciet Titan actas ubi tertius Idus. *h. e.* tertius dies post Idus. ¶ De Prometheo, qui Titanis nepos est, *Juvenal. sat. 14. vers. 35.* quibus arte benigna, Et meliore luto finxit præcordia Titan.

TITANES. V. in voce præced.

TITANIACUS, a, um, idem ac Titanius. *Ovid. 7. Met. v. 399. de Medea.* Hinc Titaniacis ablata draconibus intrat Palladias arces. *h. e.* qui ex Titanum sanguine nati esse dicebantur.

TITANIS, idis, adject. fem. Τιτανίς, quæ ad Titanas, aut Titanem pertinet. *Juvenal. sat. 8. v. 132.* omnem Titanida pugnam Inter majores, ipsumque Promethea ponas. *Ovid. 13. Met. in fin.* Prodigiosa petit Titanidos atria Circes. *h. e.* filiæ Titanis. & *lib. 14. v. 376.* & *Valer. Flacc. l. 7. vers. 212.* nec durus Titanida despice Circen. Et absolute *Ovid. ibid. v. 14.* Quanta sit herbarum, Titani, potentia, nulli, Quam mihi cognitius. *Id. 5. Fast. v. 81.* Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. *h. e.* filiam Cæli & Vestæ, sororem Titanis, seu Titani.

TITANIUS, a, um, ad Titanem, vel Titanes pertinens. *Virg. 6. Æn. v. 580.* Hic genus antiquum Terræ, Titania pubes, Fulmine dejecti. *Sil. l. 15. v. 725.* Titania bella. *Valer. Flacc. l. 5. v. 464.* Titania tellus. *h. e.* Colchi, ubi Sol præcipue colebatur, & Æetes Solis filius regnavit. *Al. leg.* Titania proles. *h. e.* ipse Æetes. *Id. l. 4. v. 91.* Titania antra. *h. e.* ubi Sol nocte sub Oceano cubat. *Ovid. 1. Met. vers. 395.* Conjugis augurio Titania mota est. *h. e.* Pyrrha neptis Promethei, qui Titanis nepos fuit. *Id. 3. Met. vers. 173.* perluitur solita Titania lympha. *h. e.* Diana, soror Titanis, h. e. Solis. & *lib. 6. v. 346.* positoque genu Titania terram Pressit. *h. e.* Latona filia Cei, qui fuit unus ex Titanibus. Apud *eund. l. 14. v. 382.* & *438.* *Titania* est Circe Solis filia. & *lib. 4. Fast. v. 943.* Luna soror Solis. ¶ *Titanius* absolute, Sol. *Avien. in Arat. v. 187.* immerso cum jam Titanius orbe Imbuit, & tremulo Tartesia terga rubore. ¶ *Titanius ales* est phœnix Soli sacra, *Claudian. de phœn. v. 7.*

TITANUS. V. *Titan.* Tremulus *Titanus* est convicium in senem, apud *Plaut. Men. 5. 2. 101.* ubi alii mallent *Tithonus*.

TITHONÆUS, a, um, ad Tithonum pertinens, ut Memnon Tithonæus, h. e. Tithoni filius, *Avien. in perieg. v. 368.* Memnon ubi Tithonæus Suspectat tostos Auroræ matris habenas.

TITHONIS, idis, f. Τιθωνίς, Aurora uxor Tithoni. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 34.* citius Tithonida mœsti Deficient rores. *h. e.* lacrymæ, quibus Aurora Memnonem filium ad Trojam occisum deflet. ¶ *Bonspiela Memnon.* [illegible] elegantes cicadas appellat Tithonides, quia Tithonus extrema senecta in cicadam mutatus est.

TITHONIUS, a, um, ad Tithonum pertinens, ut Tithonia conjux, h. e. Aurora, *Ovid. 3. Fast. v. 403.* quæ & Tithonia absolute dicitur a *Val. Flacc. l. 1. v. 311.* & *lib. 3. v. 1.* & a *Stat. 12. Theb. v. 3.* Tithonia senectus, *Stat. l. 4. silv. 3. v. 151.*

TITHONUS, i, m. Τιθωνός, filius Laomedontis, frater Priami. *Serv. ad 1. Æn. v. 493.* fratrem Laomedontis facit. Cum juvenis esset & decorus, ab Aurora, ut fabulæ ferunt, dilectus & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. *Virg. Æn. 4. v. 585.* Tithoni croceum linquens Aurora cubile. ¶ Immortalitatem impetravit e diis, non tamen caruit infelici senecta. *Horat. l. 2. od. 16. v. 30.* Longa Tithonum minuit senecta. ¶ Audita Memnonis filii morte, in cicadam versus est. *Horat. l. 1. od. 28. v. 8.* Tithonusque remotus in auras.

TITHYMALUS, li, m. & f. *titimaglio*, τιθύμαλος, planta, quam Latini herbam lactariam appellant, alii lactucam caprinam (marinam dicunt *Cels. l. 5. c. 7.* & *Apul. de herb. c. 108.*) narrantque, lacte ejus inscripto corpore, cum inaruerit, si cinis inspergatur, apparere litteras. Genera ejus multa, quæ enumerat, ac describit *Plin. l. 26. c. 8. ante med.* simulque singulorum vires & utilitates in medicina. Eorum unum appellatione feminina *tithymalis*, idis, τιθυμαλίς dicitur. *Id. ibid.* ¶ Scribitur & *Tithymallus*. *Seren. Sammon. c. 46. v. 841.* Aut tithymallus atrox vulnus conterita perungit. & *cap. 64. v. 1106.* Et tithymallus item tali satis apta medelæ.

TITIA-

TITIALIS, le, Titiense. *Vet. Lapis* apud *Gruter. pag.* 304. *n.* 9. Q. Cæcilio Feroci Kalatori Sacerdotii Titialium Flavialium, *&c. h. e.* Sacerdotum institutorum in honorem Vespasiani & Titi Impp. ex gente Flavia.

TITIANUS, a, um, ad Titium aliquem pertinens. *African. Dig. lib.* 23. *tit.* 3. *leg.* 58. & *Paul. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 85. *sub fin.* Titianus fundus. ¶ *Charis. l.* 1. *pag.* 73. *Putsch.* a *Tito* derivat. Titus, inquit, ut lupus. Thermas Titinas, ut pelles lupinas, non dicimus, sed Titianas.

TITIENSIS, se, adject. Sodales Titienses iidem sunt, qui Sodales Titii, aut Titiales. V. *Titius*, & *Titialis*. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 396. *n.* 2. & *Murator. pag.* 899. *n.* 5. Septemviro Epuloni Sodali Titiensi, &c. ¶ *Titienses* dicti sunt vel turma equitum, vel Tribus ex Sabinis hominibus a Romulo instituta. Titiensis Tribus, inquit *Fest.* a prænomine Tatii regis appellata videtur. *Liv. l.* 1. *c.* 13. Eodem tempore & centuriæ tres equitum conscriptæ sunt: Ramnenses ab Romulo, ab Tito Tatio Titienses appellati. *Id. l.* 10. *c.* 6. Ut tres antiquæ Tribus, Ramnes, Titienses, Luceres, suum quæque augurem habeant. Adde *Ovid.* 3. *Fast. v.* 131. Sed *Varr. l.* 4. *de L. L. n.* 14. & 16. appellat *Tatiensem*, nempe a nomine *Tatius*, ut *Titiensis* est a *Titius*. V. *Tatiensis*.

TITIES, iidem qui Tatienses, h. e. tribus, aut equitum turma ex Sabinis hominibus instituta a Romulo, & a Titi Tatii eorum regis prænomine appellata. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 31. Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni. In quibusdam libris legitur *Titienses* inserto *e*, ut in *teneres* &c.

TITILLAMENTUM, ti, n. idem ac titillatio. *Fulgent. lib.* 2. *Mythol. c.* 18. Tantalus, cui fallax aqua gulosis labia titillamentis extingit.

TITILLATIO, onis, f. *solletico*, *titillamento*, γαργαλισμός, actus titillandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 40. *a med.* At has leviores ducis voluptates, quibus quasi titillatio (Epicuri enim hoc verbum) sensibus adhibetur. *Id. de Senect. c.* 14. At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus.

TITILLATUS, us, m. titillatio. In sexto casu singulari *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 77. *Hard.* de membrana præcordiorum, h. e. septo transverso. In eadem præcipue hilaritatis sedes: quod titillatu maxime intelligitur alarum.

TITILLATUS, a, um, particip. a titillo. *Auson. epigr.* 108. *v.* 16. Titillata brevi cum jam sub fine voluptas Fervet & ingesto peragit ludibria morsu.

TITILLO, as, a. 1. *solleticare*, *dileticare*, *titillare*, γαργαλίζω, est levi attrectatione alarum, aliarumve mollium corporis partium risum cuipiam movere: a τίλλω, vello, seu vellico, geminatione primæ syllabæ. Nam ex levi vellicatione, sive tractatione provenit titillatio. *Lucret. l.* 2. *v.* 429. quæ Titillare magis sensus, quam lædere possunt. *h. e.* quæ nec omnino lævia sunt, nec omnino aspera, sed angellis paulum prostantibus. ¶ Per translationem accipitur pro commovere, provocare, blandiri. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 179. Præterea ne vos titillet gloria. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 11. *ad fin.* Nam si ea sola voluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicam, & ad eos cum suavitate afflueret. *Id.* 2. *Offic. c.* 18. *a med.* Multitudinis levitatem voluptate quasi titillantes.

TITILLUS, li, m. titillatio. *Imp. Constantin. lib.* 8. *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 2. Flagrum, cujus in cuspide brevis aculeus pigrescentes artus innoxio titillo poterit admonere.

TITINNIO. V. *Tintinnio*.

TITINNIUS, ii, m. vetus Poeta Latinus Comœdiarum scriptor, cujus fragmenta aliquot ad nos pervenerunt per *Charis. Priscian. Servium*, *Nonium*, &c.

TITIO, onis, m. *tizzone*, *tizzo*, δαλός, torris, lignum adustum, quod ab igne extrahitur. *Lactant. l.* 4. *c.* 14. *a med.* Titionem vulgus appellat extractum foco torrem semiustum, extinctum. *extinctum* intellige sine flamma. nam sive ignem habeat, sive non, titio est. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 874. & *cap.* 4. *n.* 184. A novo marito cum item e foco in titione ex felici arbore ignis, & in aquali aqua allata esset. *Cels. lib.* 2. *cap.* 17. Extincti titiones, involutique panniculis. *Apul. in fin. lib.* 7. *Metam.* Ardentem titionem gerens.

TITIVILLITIUM, ii, n. vox est nullius significationis, inquit *Festus*, ut apud Græcos βλίτυρι, & σκινδαψός. At *Fulgent. Planc. de prisco serm.* Titivillitium dici voluerunt fila putrida, quæ de telis caduut, *le filaccica*: quasi textivillitium, a *texo* & *villus*. *Plaut. Cas.* 2. 5. 39. Non ego istuc verbum emissim (*empsitem* habet *Fest.*) titivillitio. *M. Cornutus* apud *Fulgent.* Titivilles, Flacce, do tibi.

TITIUS, ii, m. nomen fuit cujusdam incompositæ saltationis, & gesticulationis, de qua ita *Cic. de clar. Orat. c.* 62. *ad fin.* Sextus Titius homo loquax sane, & satis acutus, sed tam solutus & mollis in gestu, ut saltatio quædam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. ¶ Est præterea *Titius* Romanum nomen, ut *L. Titius*, *P. Titius*. ¶ Adjective *Titianum atrium* memorat *Liv. l.* 39. *c.* 44. a nomine possessoris dictum. ¶ *Titia lex* non una fuit. Unam refert *Cicero pro Mur. c.* 8. sed quæ de re, & a quo lata sit, non constat. *Id.* 2. *de Leg. c.* 6. leges Titias & Apulejas memorat, quæ videntur agrariæ fuisse. Alia fuit de muneribus, nequis pecuniam donumve ob causam orandam accipiet, ut est apud *Tacit.* 11. *Ann. c.* 5. sed ibi plerique omnes leg. *Cincia* pro *Titia*. Videtur tamen designari ab *Auson. epigr.* 89. *de JCto*. Scatiniam metuens non metuis Titiam. *nempe* accipiebat ille a mœchis uxorie, quod lex Titia non vetabat, non a clientibus, quod illa cavebat. Alia fuit lata a Sex. Titio trib. pleb. ut vectigal agris publicis assignatis impositum Quæstor colligeret. *Val. Max. l.* 8. *c.* 1. *damnator. n.* 3. Videtur hic esse idem, a quo saltationis genus nomen habuisse modo diximus. Alia fuit de lusu, nequis in pecuniam luderet, sponsionemve in ludo, nisi qui virtutis causa susceptus esset, faceret. Hanc memorat *Marcian. Dig. lib.* 11. *tit.* 5. *leg.* 3. Denique alia fuit de tutoribus in provinciis a præside dandis. V. *Atilia*. ¶ *Titii sodales* retinendis Sabinorum sacris quondam instituti sunt a Tito Tatio rege, ut ait *Tacit. Ann.* 1. *c.* 54. & a Romulo post ejus mortem ad colendam memoriam confirmati. *Id.* 2. *Hist. c.* 95. De his *Lucan. l.* 1. *v.* 602. Septemvirque epulis festis, Titiique sodales. Adde *Vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 19. *n.* 4. *pag.* 243. *n.* 5. & 7. *pag.* 305. *n.* 1. & 2. &c. Hos *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 15. non a Tito Tatio, sed a Titiis avibus dictos docet, quas ii in auguriis certis observare solebant, ceteri augures non solebant. V. *Titus*. ¶ *Titia curia* itidem a Tito Tatio dicta est, teste *Festo in Titiensis*.

TITUBANS, antis, *vacillante*, *titubante*, ὀνομιάζων, particip. a titubo. *Cic. pro Dom. cap.* 54. Nedum valeat id, quod imperitus adolescens, mente ac lingua titubante fecisse dicatur. *Ovid.* 4. *Met. v.* 26. Quique senex ferula titubantes ebrius artus Sustinet. *idest* Silenus. *Id. Fast.* 6. *v.* 677. conviva valido titubantia vino membra moveat. *Id.* 11. *Met. v.* 90. Silenum titubans annisque meroque. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 42. Lacrymans titubanti animo, corde, & pectore.

TITUBANTER, adverb. *vacillando*, *titubando*, ταραχώδως, δειλῶς, inconstanter. *Cic. pro Cæl. cap.* 7. Pusuistis enim, atque id tamen titubanter & strictim, conjurationis hunc propter amicitiem Catilinæ participem fuisse. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 41. Titubanter & inconstanter de aliquo re loqui.

TITUBANTIA, æ, f. idem ac titubatio. *Sueton. in Vitell. c.* 6. Puerum titubantia oris prope mutum & elinguem. *Id. in Claud. c.* 30. Titubantia linguæ.

TITUBATIO, onis, f. *titubazione*, *vacillamento*, actus titubandi. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 8. *in fin.* Ut ne parvula quidem titubatione, aut offensione impediremur. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 6. *circa med.* Titubatio linguæ.

TITUBATUS, a, um, *vacillante*, παραφρονήσας, particip. passiv. a neutro titubo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 331. Hic juvenis jam victor ovans vestigia presso Haud tenuit titubata solo. ψάλλεται.

TITUBO, as, avi, atum, n. 1. *vacillare*, *esitare*, *titubare*, παραφέρομαι, πταίω, σφάλλομαι, instabilis sum, insistere nequeo, trepido, subinde hæreo, vacillo: & proprie de pedibus & lingua dicitur. *Cic. pro Cæl. c.* 28. Quæro cur Licinium titubantem, hæsitantem, cedentem, fugere conantem mulierosa manus ista de manibus emiserit. *Phædr. l.* 4. *fab.* 14. *v.* 9. irrigatus multo venas nectare, Sero domum est reversus titubanti pede. *Cic. pro Flacc. c.* 10. Testes si verbo titubavint, quo revertantur non habebunt. *Ovid.* 3. *Met. v.* 607. Ille mero somnoque gravis titubare videtur, Vixque sequi. *Id. l.* 1. *de ar. am. v.* 597. Ebrietas ut vera nocet, sic ficta juvabit. Fac, titubet blæso subdola lingua sono. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1599. Lassus an pondus titubavit Atlas? *h. e.* quod attinet ad pondus. hellenismus. *Pallad. l.* 1. *tit.* 9. Solida contignatio fiet, ut gradum ambulantium tremorem sebricæ titubantis excutiat. ¶ Transfertur ad animum. *Nep. in Eumen. c.* 9. Hic omnibus titubantibus, & de rebus summis desperantibus, Eumenes ait, &c. *Senec. in Med. v.* 937. Quid, anime, titubas? *che dubiti?* & *Horat. in fin. ep.* 13. *l.* 1. cave, ne titubes, mandataque frangas. Adde *Terent. Heaut.* 2. 3. 120. ¶ Passive impersonaliter. *Plaut. Mil.* 3. 3. *in fin.* Ne quid, ubi miles venerit, titubetur. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 50. Versus æque prima & media & extrema pars attenditur: qui debilitatur, in quacumque sit parte titubatum.

TITULATUS, a, um, titulo instructus, insignitus. *Pompon.* apud *Non. c.* 1. *n.* 68. Mulier ubi aspexit tam mirifice titulatum truam. V. *Trua*.

TITULO, as, n. 1. *intitolare*, *chiamare*, titulum seu nomen indere. *Tertull. advers. Jud. c.* 9. *circa med.* Magos quoque Samaritanorum appellatione titulavit. *Id. de anim. c.* 13. Animæ nomine totius hominis mentio titulata est. *Id. in carm. de Judic. Dom. vers.* 2. Et verni roseas titulabit floribus auras. *h. e.* ornabit, & quasi titulo insignes faciet.

TITULUS, li, m. *iscrizione*, *soprascrizione*, *titolo*, ἐπιγραφή, χαρακτήρ, inscriptio, nota, index, elogium, quo res dignoscitur, & quid valeat, contineat, cujus sit, cur facta sit, monstratur, ut titulus sepulcri, ædium, libri, statuæ, picturæ, & hujusmodi. Volunt esse diminutivum a *titus* prænomine R. quod a τίω, honoratus, a τίω: quia honor & pretium suum rebus a titulo accedit. *Ovid. initio de remed. amor.* Legerat hujus Amor titulum nomenque libelli. *Plin. l.* 5. *ep.* 23. Materiam ex titulo cognosces: cetera liber explicabit. *Colum. in præfat. lib.* 9. Tituli, quem scripsimus huic disputationi, ratio reddita est. *Suet. in Domit. c.* 10. Patremfamilias detractum e spectaculis in arenam, canibus objecit, cum hoc titulo: Impie locutus parmularius. *h. e.* elogio. *Martial. l.* 13. *epigr.* 3. Addita per titulos sua nomina rebus habebis. *h. e.* lemmata. *Ovid. sub fin. l.* 9. *Met.* dant munera templis: Addunt & titulum: titulus breve carmen habebat. *Id.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 20. Ergo omnis poterit populus spectare triumphos: Cumque ducum titulis oppida capta leget. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 34. vinum, cujus patriam titulumque senectus Delevit multa veteris fuligine testæ. *h. e.* pittacium. *Sueton. in Domit. c.* 5. Plurima & amplissima opera incendio absumpta restituit: sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini auctoris memoria. *Liv. in fin. l.* 28. Aram condidit dedicavitque, cum ingenti rerum ab se gestarum titulo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 123. titulum mentita Lyciscæ. *h. e.* proscribens in foribus fornicis, illic prostare Lyciscam, cum esset Messalina. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 51. Aut

quo-

quorum titulus per barbara colla pependit. *h. e.* servi venales, qui præferebant tabellam indicantem, quid valerent, quo vitio laborarent, & hujusmodi, ut cautum fuit edicto ædilitio, quod *Gell. l. 4. c. 2.* recitat. ¶ De ædibus conductitiis aut venalibus. *Plin. l. 7. ep. 27. ante med.* Domus proscribebatur, seu quis emere, seu quis conducere vellet. Venit Athenodorus, legit titulum, auditoque pretio, &c. *s'appigionasi*. & *Ovid. de remed. amor. v. 302.* nec ea conscenta tepina, Sub titulum nostros misit avaro lares. *h. e.* coegit me ædes venales proscribere proposito titulo, h. e. tabella, qua pretium indicabatur. Sic *Tibull. l. 2. el. 4. v. 53.* Quin etiam sedes jubeat si vendere avitas, Ite sub imperium, sub titulumque lares. ¶ Translate *Ovid. 2. de ar. am. v. 625.* At nos nocturnis titulos imponimus actis. *h. e.* quasi adjectu titulo omnibus noscenda proponimus. *gli facciamo saper a tutti.* ¶ De epigraphe sepulcrali, *epitafio*. *Plin. lib. 6. ep. 10.* Post decimum mortis annum reliquias neglectumque cinerem sine titulo, sine nomine jacere. *Id. l. 9. ep. 19.* Victuri nominis famam supremi etiam tituli prorogare. *Juvenal. sat. 6. v. 230.* titulo res digna sepulcri. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 551. n. 5.* & alia apud *Muratar. pag. 853. n. 1.* D. Vetter. Pudor Eq. publ. heres titulum fecit. (in hac, & in sequentib. potest significare etiam ipsum sepulcrum cum titulo: quod & in aliis lapidib. non paucis observavi.) *Alia* apud *eund. pag. 856. n. 2.* Ego filiis titulum posui, quod mihi illi debuerant. *Alia ibid. pag. 913. n. 4.* Flavia Nice conjugi B. M. titulum cum caleis marie D. S. P. ¶ Huc pertinet formula *titulo usus*, quæ habetur in aliquot Inscriptionibus, ut apud *Gruter. pag. 458. n. 8.* L. Postumio P. Fil. Fab. Fuscino eq. public. ..... P. Postumius curator reipubl. Augustan. Taur. Pater titulo usus. & *pag. 1091. n. 11.* Bedaiæ Q. F. Juliæ Collegia Fabr & Centonariorum. Q. Lucretius Amandus maritus titulo usus. *Alia* apud *Don. class. 7. n. 186.* C. Stertinia Phrygiæ marito opt. emantiss. bene merenti fac. C. titulo usa. *Titulo usus* dicitur, qui in Inscriptionem lapidi apposuit utens titulo, seu causa & facultate, quam ipsa habet, vel habuit is, cui inscriptio posita est. In alio Lapide apud *Maffei. in Mus. Veron. pag. 145.* legitur *titulo honoris usus*. Sunt præterea quatuor alii inscripti Lapides, in quibus ea formula habetur, *titulo usus*, quos indicare placet, apud *Gruter. pag. 322. n. 1. pag. 390. n. 7. pag. 419. n. 7.* & apud *Donatum class. 9. n. 10.* ¶ De brevi scriptura, aut voce indicante honores, magistratus, res gestas, quibus homo clarus habetur, & nobilis: item de ipsis honoribus, *titolo, dignità, imprese*. *Cic. in Pison. c. 9.* Qui tanquam truncos atque stipes, si stetisset modo, posset sustinere tamen titulum consulatus. *Horat. l. 4. od. 14.* Quæ cura Patrum, quæve Quiritium Plenis honorum muneribus tuas, Auguste, virtutes in ævum Per titulos memoresque fastus Æternet? *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 33.* At tua non titulus capiet sub nomine facta: Æterno sed erunt tibi magna volumina versu. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 17.* Qui stupet in titulis, & imaginibus. *Propert. l. 4. el. 11. v. 32.* Et domus est titulis utraque fulta suis. *Lucan. l. 8. v. 73.* Femina tantorum titulis insignis avorum. *Ovid. 2. Fast. v. 15.* At tua prosequimur studioso pectore, Cæsar, Nomina, per titulos ingredimurque tuos. & *lib. 1. v. 601.* quidam celebres aut torquis ademptæ, Aut Corvi titulos auxiliaris habent. *h. e.* Torquati, aut Corvini cognomen habent. *Id. 7. Met. v. 56.* Magna sequar: titulum servatæ pubis Achivæ, &c. *Juvenal. sat. 11. v. 86.* Cognatorum aliquis titulo, ter consulis, atque Castrorum imperiis, & dictatoris honore functus. *Id. sat. 8. v. 240.* Tantum igitur muros intra toga contulit illi Nominis & tituli. De Cicerone loquitur quem Roma *patrem patriæ* dixit. *Ovid. 4. Met. v. 643.* Tempus, Atla, veniet, tua quo spoliabitur auro Arbor: & hunc prædæ titulum Jove natus habebit. *avrà l'onore, il vanto.* & *Liv. l. 28. c. 40.* Et sicut penes C. Lutatium Punici perpetrati belli titulus fuit, ita penes te hujus fuerit. *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 75.* Nec mihi parcatur: puero parcatur Iulo. Te satis est titulum mortis habere meæ. ¶ Ironia est in illo *ejusd. 6. Fast. v. 190. de T. Manlio.* Visit, ut occideret damnatus crimine regni: Hunc illi titulum longa senecta dabat. ¶ *Titulus*, dignitas, nobilitas, clarus sanguis, *nobiltà*. *Stat. l. 2. silv. 7. v. 62.* Tu castæ titulum decusque Pollæ Jucunda dabis allocutione. ¶ Nonnunquam est causa, prætextus, species, *cagione, pretesto, specie, titolo*. *Liv. lib. 36. c. 17. ad fin.* Illud proponere animo vestro debetis, non vos pro Græciæ libertate tantum dimicare: quamquam is quoque egregius titulus esset, &c. *Id. l. 37. c. 54.* Licet vobis meminisse, quam titulum prætenderitis adversus Philippum belli. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 212.* prudens scelus ob titulos admittis inanes. *Vellej. l. 2. c. 45.* Clodius sub honorificentissimo ministerii titulo M. Catonem a republica relegavit. *Plin. l. 2. ep. 11. sub fin.* Ipse probabatur accepisse sestertium decem millia, fœdissimo quidem titulo, nomine unguentarii. qui titulus a vita hominis compti semper & pumicati non abhorrebat. *Justin. l. 5. c. 1.* Et erat hic quidem titulus cum Græcis coeundi, te autem timebas, ne, &c. *Id. l. 9. c. 7. a med.* Olympias, audita regis nece, cum titulo Officii ad exsequias cucurrisset, in cruce pendentis Pausaniæ capiti coronam auream imposuit. *Id. l. 3. c. 3.* Statim, titulo ferendi fœderis auxilii, bellum adversus Philippum decernitur. ¶ nomen, appellatio. *Cic. 5. Tuscul. c. 10.* Dicant, semper beatum esse sapientem. Quod si titulus hic delectat, insignis & pulcer, Pythagora, Socrate, Platone dignissimus, Inducant animum, &c. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 100.* titulo conjugis uxor obest. *Justin. l. 12. c. 12.* Insignis hæc munificentia non summa tantum, verum etiam titulo muneris fuit. ¶ index, signum. *Petron. in Sat. c. 55.* Ciconia, avis exsul hiemis, titulus tepidi temporis. ¶ *Tituli*, milites appellantur, quasi tutuli, quod patriam tuebantur, unde & Titi prænomen ortum est. *Festus.*

TITURIANUS, a, um, ad Titurium pertinens, quod est nom. propr. R. ut Tituriana clades, *Sueton. in Cæs. c. 67.* Vide *Cæs. lib. 5. B. Gall. c. 26. & sequentib.*

TITUS, i, prænomen Romanum, quod *Fest.* dici ait, quasi *tutus* a tuendo. *Auct. de nomin. ratione*, qui subjicitur *Valer. Max.* e Sabino nomine *Titurio* fluxisse tradit: alii a τίω, honoro, unde τιμή. ¶ Est etiam nomen avis, scil. columbæ agrestis, teste *Isid. lib. 12. Orig. c. 7. a med.* quæ & *titia avis* dicitur a *Varr. l. 4. de L. L. c. 15.* Hanc laudat *Isid.* a castitate: alii contra salacem valde esse affirmant.

TITYRUS, i, m. τίτυρος, animal ex ove & hirco genitum, ut *musimo* est ex capra & ariete. Aliis est aries major, Laconum lingua: aliis hircus lingua Afrorum: aliis satyrus: item cercopithecus: item calamus, avena: item otiosus. quæ notiones Græcorum sunt. *Eugen. Tolatan. carm. 22.* Tityrus ex ovibus oritur, hircoque parente. ¶ Pastoris nomen celebre *Virgilio* carminibus Bucolicis, quibus etiam nomen dedit. *Ovid. 1. Amor. el. ult. v. 25.* Tityrus, & Segetes, Æneiaque arma legentur, Roma triumphati dum caput orbis erit. ¶ Ipse Virgilius. *Propert. l. 2. el. 25. v. 72.* Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat. ¶ Quilibet rudis pastor. *Virg. Ecl. 8. v. 55.* Certent & cycnis ululæ: sit Tityrus Orpheus.

TITYUS, i, m. Τιτυός, filius Jovis ex Elara filia Orchomeni, quam prægnantem Jupiter, timens Junonis iram, occultavit in terram, ex quo factum est, ut nascens puer ex terra natus crederetur. Cum ad integram ætatem pervenisset, tantæ magnitudinis gigas evasit, ut jacens novem jugera occuparet. Aliquando captus amore Latonæ Apollinis matris, eam de stupro interpellavit. Quamobrem Apollo iratus, sagittis ipsum confodit, & apud inferos religavit, ejusque jecur vulturibus lancinandum apposuit, hac lege, ut consumptum renasceretur illico, & sic nunquam vultures a discerpendo cessarent, nec ipse a patiendo. *Virg. 6. Æn. v. 595.* Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. *Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 2. v. 41.* Sic inconsumptum Tityi, semperque renascens Non perit, ut possit sæpe perire, jecur. *Tibull. l. 1. eleg. 3. v. 75.* Porrectusque novem Tityus per jugera terræ Assiduas atro viscere pascit aves. *Servius ad loc. Virg. cit.* hac fabula amorem & libidinem significari ait.

T M

TMARIUS, a, um, Τμάριος, ad Tmarum pertinens, qui est mons Epiri cum nemore, centum fontibus nobilis, prope Dodonam, ubi & quercus, & columbæ fatidicæ fuisse dicuntur, & Jovis Dodonæi templum. *Claudian. de B. Get. v. 18.* cæso Tmarii Jovis augure luco, Arbore præsaga fabulas animasse loquaces. ¶ Ipse mons Tomarus dicitur a *Plin. in præfat. l. 4.* Græce & Τόμαρος, & Τμάρος, & Τμάριος, & Τόμουρος.

TMESIS, is, f. τμῆσις, species Hyperbati, qua aliqua vox, præsertim composita, dividitur, & inter utramque partem alia interponitur. *Virg. 1. Georg. v. 381.* septem subjecta trioni. pro septentrioni. *Id. 1. Æn. v. 416.* Et multo nebulæ circum dea fudit amictu. *pro* circumfudit. Ubi *Servius*: Figura Tmesis est, quæ fit, cum secto uno sermone aliquid interponimus. Sed hoc tolerabile est in sermone composito: ceterum in simplici nimis est asperum, quod tamen faciebat antiquitas, ut (*Ennius*) Saxo cere comminuit brum. ¶ Oratores etiam hac figura utuntur. *Cic. pro Sext. c. 32. a med.* Quod judicium cumque subierat, damnabatur. V. *Cerebrum* in fine.

TMOLITES, æ, & is, m. appositum vini in Tmolo monte nascentis: de quo *Plin. l. 14. c. 7.* Nec Tmoliti per se gratia, ut vino, sed cujus dulci admixto reliquorum severitatem accipiat, simul & ætatem, quoniam vetustiora protinus videntur.

TMOLIUS, a, um, ad Tmolum pertinens. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 15. v. 9.* Africa quot segetes quot Tmolia terra racemos. *Virg. 2. Georg. v. 97.* Sunt & Amineæ vites, firmissima vina, Tmolius assurgit quibus, & rex ipse Phanæus. subaudi *mons*. Sunt qui putant *Virgil.* Græcam vocem *οἶνος* in mente habuisse: & ad eam τὸ *Tmolius* retulisse. V. similem loquendi rationem in *Abrotonites*.

TMOLUS, & Timolus, li, m. Τμῶλος, mons Phrygiæ Magnæ, in conf. Lydiæ, ad fl. cogn. in agro Trallensi, & Sardensi, vitibus consitus. Inter alia crocum plurimum gignit. Ex eo Pactolus amnis profluit, aureas arenas ferens. *Ovid. Met. 11. v. 150.* riget arduus alto Tmolus in ascensu, clivoque extensus utroque Sardibus hinc, parvis illinc finitur Hypæpis. *Id. l. 6. v. 15.* Deseruere sui Nymphæ vineta Timoli. *Plin. l. 4. c. 29.* Celebratur Lydia maxime Sardibus in latere Tmoli montis, qui ante Timolus dicebatur. *Virg. 1. Georg. v. 56.* nonne vides, croceos ut Tmolus odores, India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. ¶ Est & fluvius eo nomine, ex ipso monte nascens, & in Mæandrum influens: in quo solum inveniri lapidem, quem coticulam appellant, auctor est *Theophrastus* apud *Plin. l. 33. c. 8.* ¶ Sunt qui scrib. *Tymolus*.

T O

TOCULIO, *vel* Tocullio, onis, m. *τοκιστής*, parvus fenerator: a τόκος, usura. *Cic. l. 2. Attic. ep. 1. ante.* Neque enim ista tua negotia provincialia esse putabam, neque te in toculionibus habebam. *h. e.* non putabam te esse in iis, qui usuram exercent, pecuniam cum fenore exigentes a provincialibus. Utitur autem *Cicero* Græco verbo, quia ad Atticum scribit Græcæ linguæ studiosissimum. In quibusdam libris legitur *decursionibus*, quod sane mendosum videtur.

TODI, &

TODILLI, orum, m. parvæ quædam aves, quarum meminit *Plautus in Spre*, cum ait: Cum extritis talis, cum todillis crusculis. Hæc *Festus* hic, & in *Succrotilla*. Quo tamen loco multiplex est lectionis varietas.

TŒCHARCHUS, i, m. *aguzzino*, τοιχαρχος, qui in navi præest remigibus. τοῖχος enim dicitur de lateribus navis, ubi sunt remiges. *Hygin. fab. 14. ad fin. de Argonaut.* Tœcharchi autem fuerunt Zetes & Calais Aquilonis filii. *Scheffer. sub fin. l. 4. de milit. nav.* legit *tocharchi*, quod œ aliquando in o Latinum transeat.

TOFACEUS, & Tofacius, & Tophaceus, a, um, τώφινος, qui ex tofo est. *Plin. l. 17. c. 7.* Est argilla alba, rufa, columbina, argillacea, tofacea, arenacea. *Pallad. in Aug. tit. 9.* Structus lapide tofacio.

TOFICIUS, & Tophicius, a, um, &

TOFINUS, & Tophinus, a, um, *di tufo*, qui est ex tofo, τώφινος. *Capitolin. in Maxim. c. 6.* Lapides toficios friam. *Sueton. in Claud. c. 21.* Circo marmoreis carceribus, auratisque metis, quæ utraque & tofina, ac lignea ante fuerant, exculto.

TOFOSUS, & Tophosus, a, um, idem quod tofaceus. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Verruca humore tofosa.

TOFUS, i, m. *tufo*, τῶφος, lapis cavernosus, & scaber, qui facile in arenam resolvitur. Pro eo etiam *tophus* scribitur, quasi plene Græcum sit. *Virg. 2. Georg. v. 214.* Et tofus scaber, & nigris exesa chelydris Creta. *Plin. l. 17. c. 4.* Nam tofus scaber natura friabilis. *Id. l. 36. c. 22. a med.* Tofus ædificiis inutilis est mortalitate materiæ. *Vitruv. l. 2. c. 7.* In Campania ruber, & niger tofus in Umbria, & Piceno, & Venetia albus, qui etiam serra dentata, uti lignum, secatur. *Ovid. 8. Met. v. 561.* Pumice multicavo, nec levibus atria tophis Structa subit. *& lib. 3. v. 159. de antro*, nam pumice vivo, Et levibus tophis nativum duxerat arcum. *Stat. l. 4. silv. 3. v. 52. de via Domitiana*. Illi saxa ligant, opusque texunt Cocto pulvere, sordidoque topho. *Frontin. de aquæduct. artic. 122.* Pilæ topho exstructæ.

TOGA, æ, f. *toga*, τήβεννος, τήβεννα, exterior vestis communis omnium Romanorum, tum nobilium, tum ignobilium, tum locupletum, tum inopum. Unde *togatam gentem* pro Romanis posuit *Virg. 1. Æn. v. 286.* ¶ Dicta est a *tegendo*, tum quia totum tegebat corpus, tum quia aliis interioribus vestibus superinjiciebatur: tum etiam quia olim straguli vice lectos ea sternebant, ut dicere videtur *Varr. apud Non. cap. 14. n. 25.* Hinc est ut togam pro tecto etiam usurpaverit *Titinnius* apud *eund. Non. c. 1. n. 3.* quæ tamen notio jam obsolevit. Igitur toga vestis fuit rotunda, & usque ad pedes demissa, clausa, & sine manicis, quæ uno conjectu totum corpus, & utrumque brachium operiebat. Ea in superiori parte, qua ad cervices sedebat, ita late aperiebatur, ut dextrum brachium commode exseri, imo & totus humerus ostendi posset: brachium vero sinistrum non per eundem hiatum exserebatur, sed ex inferiori parte sub ipsa toga extensum extremam oram in rugas plicaturasque contractam colligebat, subducebatque ad sinistrum latus, læva manu cessante. Rugas eas, & plicaturas tam quæ superne a dextra cervicis parte cadentes exserto brachio colligebantur ad pectus, atque oblique ad sinistrum humerum instar baltei decurrebant, quam quæ ex ima ora sinistro brachio collecta subductæ contrahebantur, *sinum togæ* appellabant. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Sinus decentissimus, si aliquando supra imam togam fuerit, nunquam certe sit inferior. ille, qui sub humero dextro ad sinistrum oblique ducitur, velut balteus, nec strangulet, nec fluat. *Sueton. in Cæs. c. 82.* Sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata. *Gell. l. 4. c. 17. sub fin.* Proleto e sinu togæ libro. ¶ Neque tamen semper, neque omnibus idem mos fuit togæ gestandæ, nam antiquissimis temporibus nulli sinus fuere, tum quia brachium sub toga tunc tenere solebant (oratores in principiis dicendi) quod præter ceteros diserte notat *Quintil. loc. cit.* tum quia ipsa toga angustior illis fuit, & magis corpori adstricta. Itaque gestu alio, quam postea, eos necesse est usos esse, quorum brachium (inquit *Id. ibid.*) sicut Græcorum, veste continebatur. Postea fusior laxiorque adhiberi cœpta est, maxime vero ab iis, qui molli vestitu gauderent, ex qua majores sinus fiebant, adeo ut interdum a dextera parte totum humerum usque ad lumbos detegerent, ad ostendendam pretiosam tunicam, vel latum clavum in ea intextum; a sinistro vero laciniam in humerum usque rejicerent. Præterea adolescentes cum primum virilem togam sumebant, solebant primo illo anno brachium (dextrum intellige; nam sinistrum semper collectam togæ laciniam sustinendo quodammodo impeditum erat) non exserere, præsertim si forensia stipendia auspicarentur, ut loquitur *M. Senec. in excerpt. controv. lib. 5. controv. 6.* qui tamen mos etiam temporibus Ciceronis exoleverat, ut ex ipsius oratione *pro Cæl. c. 5.* colligitur. Candidati quoque in honorum petitionibus brachium continebant, & tunc solum exserebant, cum prensandi causa manus porrigenda esset: quod est *recte pendere decetem porrigere* apud *Horat. l. 1. ep. 6. v. 49.* h. e. dexteram toga pondere cohibitam exserere, & extendere. ¶ Cum Romanis mos esset aperto semper capite, præsertim in Urbe, incedere (extra Urbem enim in itinere pileos, petasos, aut aliud tegumenti genus contra aeris injurias adhibebant) facile tamen erat, si opus esset, caput toga operire, quod fiebat partem superiorem togæ sub dextrum humerum dejectæ revocando, & supra caput adducendo: atque ea positione toga super utrunque humerum æqualiter sedebat, & nihilominus satis adhuc patebat ante pectus ad brachium exserendum: hac ratione caput obvolvebant sacra facturi, quod videre est in icone exteris lepidis apud *Ferrar. de re vestiar. l. 1. c. 10.* Cæsar quoque a conjuratis impetitus eodem modo caput obnupsit, ut est apud *Suet. in ejus vita, c. 82.* Verum tamen est, aliquando non superiorem oram, sed inferiorem laciniam ad caput tegendum fuisse adhibitam, quod *Lipsius* apud *eund. Ferrar. l. c.* multis ostendit. ¶ An toga cingeretur, quæstio est. Affirmat *Macrobius*, quem satis refellit *Ferrar. l. c. cap. 12.* At *Mauri. de quæst. per epist.* de tunica *Macrobium*, non de toga locutum fuisse putat. Sane in omnibus togatorum hominum imaginibus, quas affert *Id. Ferrar.* nullus cinctus apparet, sed toga partim sinistro humero, partim sinistro brachio fulta sustinetur. ¶ Materia togæ fuit lana coacta, quæ si longiore pilo esset, *toga pexa* dicebatur, scilicet ob villorum densitatem: hinc tritam togam *pexæ* opponit *Martial. l. 2. epigr. 44.* & *lib. 3. epigr. 36.* ¶ *Toga rasa* dicebatur, quæ ex lana minime villosa confecta erat, eratque apta æstivo tempori, sicut *pexa* hiemali, *Id. l. 2. epigr. 85.* ¶ A texturæ etiam & lanæ genere togæ dicebantur *rasa*, *drusa*, &c. ¶ Color togæ albus fuit, h. e. nativus albæ lanæ, qui nonnihil ad fuscum accedit; propterea ut non alba solum, sed etiam candida esset, amplius adhuc dealbabatur, creta adhibita ad id apta; quam ob rem *cretatam ambitionem* dixit *Pers. sat. 5. v. 177.* candidatus intelligens. ¶ Toga vero atrata, seu pulla adhibebatur in privato luctu. V. *Pullus*. Nam in luctu publico, togis depositis, saga sumebant. *Cic. Phil. 12. & 14.* ¶ Toga palmata dicebatur quæ palmas intextas habebat. V. *Palmatus*. ¶ Toga picta, h. e. acu elaborata. V. *Pictus*. ¶ Alia præterea fuere togarum genera, *Prætexta*, de qua V. suo loco; *Pura*, quæ *Prætextæ* opponitur, quia scilicet nullo purpuræ prætextu distincta, quam sumebant adolescentes, cum prætextam deponebant. *Cic. 9. Attic. ep. 6.* Ciceroni meo togam puram cum dare Arpini vellem. Eadem dicebatur *virilis*, quia virilitatis initium indicabat: *libera*, quia initium quoddam erat libertatis, ut ait *Ovid. 3. Fast. v. 771.* Quo autem die sumebatur, is dies celebrabatur magna propinquorum amicorumque frequentia: ascendebantque in Capitolium, religionis, & boni ominis causa, teste *Valer. Max. l. 5. c. 4.* Atque hoc est quod *Plin. l. 1. ep. 9.* vocat officium togæ virilis, & *Tertull. de Idolol. c. 16.* solemnitates togæ. ¶ Toga purpurea fuit inter regum insignia, ut patet ex *Liv. l. 31. c. 11.* ¶ Quod ad usum togæ attinet, certum est ex testimonio *Varron.* apud *Non. c. 14. n. 25.* virorum æque & mulierum communem fuisse; postea vero stolis uti matronæ cœpere, togas reliquere meretricibus, quod præter alia satis ostendit illud *Horat. l. 1. sat. 2. v. 62.* quid interest, in matrona, ancilla, peccesne togata? Viri vero omnium ordinum promiscue togis usi sunt, tenuiores etiam: modo sumptus ad eam coemendum suppeteret, præcipue vero clientes, qui patronorum, & potentiorum limina frequentabant, togati huc illac cursitabant salutaturi sportulasque accepturi. qua de re sæpissime *Martialis*, qui propterea *lib. 10. epigr. 47.* inter ea, quæ vitam faciunt beatiorem, *togam raram* enumerat, h. e. raro officia salutationum; & *epigr. 18.* togas ipsas usurpat pro clientibus salutationum officia obeuntibus. V. etiam *Togatus*. Plura de toga dicenda essent, an extra Urbem adhiberetur, an in castris, in conviviis, &c. de quibus ex professo, & luculenter *Ferrar. de re vestiar.* neque enim nobis omnia complecti in animo fuit. Quod in castris quoque usus togæ fuerit, apparet ex *Liv. l. 44. c. 16.* ubi narrat sex millia togarum missa Roma ad exercitum in Macedonia hibernantem: sed arcendo frigori, non ad prœlia ineunda missa esse, arbitrari licet. ¶ Translate toga pro pace accipitur. hinc notum illud *Cicer.* carmen *in Pison. c. 30.* Cedant arma togæ. *h. e.* pacis artibus. *Id. 3. de Orat. c. 42.* Vir omnibus belli, ac togæ dotibus eminentissimus. *Tertull. de Pall. c. 5.* Plus lædere rempublicam togæ, quam loricæ. ¶ Et pro adolescentia. *Prudent. in præfat. Cathemer. v. 7.* Ætas prima crepantibus Flevit sub ferulis: mox docuit toga Infectum vitiis falsa loqui. ¶ De *paenula* .... *Martial. epigr. 1. l. 13.* Ne toga cordylis, & penula desit olivis. ¶ De meretrice plebeja *Tibull. l. 4. carm. 10.* Si tibi cura toga est potior, pressumque quasillo Scortum.

TOGATARIUS, ii, m. qui fabulas agit, quæ togatæ appellantur. *Sueton. in Aug. c. 45.*

TOGATULUS, a, um, pauperculus, diminut. a *togatus*, qua dicitur de tenuioribus, qui principes civitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant ad sportulam captandam. *Martial. l. 10. epigr. 74.* quandiu salutator Anteambulones, & togatulos inter Centum merebor plumbeos die toto?

TOGATUS, a, um, *togato*, τηβεννοφόρος, toga indutus. *Togati* Romani appellati sunt, quoniam usus togæ proprius Romanorum fuit: ut Græci dicebantur *palliati*, quod pallio uterentur. *Virg. 1. Æn. v. 286.* Romanos rerum dominos, gentemque togatam. *Cic. 5. Phil. c. 5.* Græculus judex modo palliatus, modo togatus. ¶ Interdum speciatim *togati* dicti sunt homines tenuiores, qui principes civitatis officii gratia in forum ducebant, ac deinde domum reducebant. Togis enim amicti erant, non tunicis tantum, ut turba forensis. *Juvenal. sat. 1. v. 95.* sportula primo Limine parva sedet turbæ rapienda togatæ. *Id. sat. 7. v. 142.* an tibi servi Octo, decem comites post te, an sit sella, togati Ante pedes. *Martial. l. 3. epigr. 46.* Exigis a nobis operam sine fine togatam. *h. e.* officium salutatoris & anteambulonis. ¶ Interdum *togatus* accipitur pro urbano, cui *sagatus*, idest militaris, opponitur. Nam toga pacis, sagum belli insigne fuit. *Cic. pro Sull. c. 30. a med.* Cui uni togato Senatus supplicationem decrevit. *idest* civilem magistratum gerenti. *Id. 1. de Orat. c. 24.* Quasi unus e togatorum numero, atque ex forensi usu homo mediocris. ¶ Apud *Horat. l. 1. sat. 2. v. 63. & 82.* togata est meretrix: quia *stolata* est matrona. V. *Stola*, & *Stolatus*. Apud *Martial. epigr. 64. v. 4. lib. 6.* mater togata est adultera: quod colligitur etiam ex *eod. lib. 2. epigr. 39.* & ex *Juvenal. sat. 2. v. 70.*

¶ *Togata* etiam dicta est ea Galliæ pars, quæ togis Romano more utebatur, nempe Cisalpinæ pars Cispadana, a Placentia Anconam usque. *Plin. l.* 3. *c.* 14. *Pomp. Mela l.* 2. *c.* 4. V. Geographos. ¶ *Togata Fabula* dupliciter intelligantur: vel universim de omnibus Fabulis Romani argumenti; in quibus comprehenduntur Prætextatæ, Tabernariæ, Atellanæ, Planipediæ. His opponuntur Palliatæ, h. e. Græcæ. Vel peculiari ratione de iis Romanis Fabulis dicuntur, in quibus res leviores argumenti agebantur, & viliores personæ Romano more inducebantur: quibus opponuntur Prætextatæ, quæ regum R. & magistratuum res, mores, & personas continebant. *Senec. epist.* 8. *ad fin.* Non attingam Tragicos, nec Togatas nostras, habent enim hæ quoque aliquid severitatis, & sunt inter Comœdias & Tragœdias mediæ. *Velley. l.* 2. *c.* 9. Clare etiam fuere ingenia, in Togatis Afranii, in Tragœdiis Pacuvii, &c. *Horat. in ar. Poet. v.* 287. Vel qui Prætextas, vel qui docuere Togatas. *Cic. pro Sext. c.* 55. Cum ageretur Togata, Simulans, ut opinor. Adde *Fest.* in *Togatarum*, & *Diomed. l.* 3. *pag.* 487. *Putsch.*

TOGULA, æ, f. *vestimer*, parva toga. *Cic. in Pison. c.* 23. Togulæ lictoribus ad portam præsto fuerunt. *Martial. l.* 9. *epigr.* 103. Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque.

TOLENTINAS, & Tullentinas, atis, qui est ex oppido Tolentino in Piceno, apud Chientum fluvium. Hinc *Tolentinates* ejus incolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 13. ¶ *Tolentinus*, & *Tullentinus*, *a*, *um*, adject. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 410. *n.* 2. T. Flaminio Pontifici Tolentin. *Alia pag.* 194. *n.* 2. C. Junius Municip. Tollentini Patronus. *Alia* apud *Reines. class.* 6. *n.* 68. L. Metello VI. VIR. Tolentin. ¶ *Tolentinensis*, *se*, idem. *Inscript.* apud *Reines. in Append. n.* 8. Pagani Pagi Tolentinens.

TOLENTINENSIS, &

TOLENTINUS. V. in voce præced.

TOLERABILIS, le, *sopportabile*, *tollerabile*, *ἀνεκτός*, qui facile ferri, & tolerari potest, probabilis, non contemnendus. *Cic. Catil.* 4. *c.* 8. Servus est nemo, qui modo tolerabili conditione sit servitutis. *Id.* 1. *de Orat. c.* 2. *a med.* Cum boni perdiu nulli, vix autem singulis ætatibus singuli tolerabiles oratores invenirentur. *Id. de Senect. c.* 3. Tibi propter opes, & copias, & dignitatem tuam, tolerabiliorem senectutem videri. *Id. ad Brut. ep.* 18. Rei familiaris jactura tolerabilis. *Liv. l.* 22. *c.* 27. Minucius cum jam ante vix tolerabilis fuisset secundis rebus, tum utique immodice immodesteque gloriari. *Virg.* 5. *Æn. v.* 767. quibus aspera quondam Visa maris facies, & non tolerabile numen. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 69. tolerabile hospitium. *Plin. l.* 5. *ep.* 5. Sed hoc utcumque tolerabile: gravius illud, quod, &c. *Paul. Dig. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 18. Hanc esse tolerabilissimam sententiam puto. ¶ Activε qui tolerare potest. *Terent. Heaut.* 1. *a.* 30. Nam parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme: paulo qui est homo tolerabilis. Al. aliter interpret. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Sæpe hiemis sævitia pastorem decipit, & eas oves interimit, quas ille tempore autumni ratus adhuc esse tolerabiles, non submoverat. *h. e.* posse hiemem ferre, & superstites esse. Al. expon. adhuc posse tolerari, h. e. ali in annum sequentem.

TOLERABILITER, adverb. *tollerabilmente*, *ἀνεκτῶς*, cum tolerantia, patienter, facile. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Quas Græci *συζυγίας ἀσυμφώνων*, nos discordantium comparationes tolerabiliter dixerimus. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 21. Quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui, crebris nos litteris appellato. *Cels. l.* 2. *c.* 13. *a med.* Veratrum datur optime vere, tolerabiliter autumno. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* His diebus quæ superiore mense facere non potueris, adhuc tolerabiliter efficies.

TOLERANDUS, a, um *sopportabile*, *tollerabile*, *ἀνεκτός*, qui tolerari potest, aut debet, ferendus, tolerabilis. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *ante med.* Nobis inter nos nostra sive incommoda, sive vitia, sive injurias esse tolerandas. *Senec. in Octav. v.* 100. Toleranda pati. *Claudian. epigr.* 39. Paupertas me sæva domat, dirusque Cupido: Sed toleranda fames, non tolerandus amor. *Tacit.* 1. *Histor. c.* 21. Othoni luxuria etiam Principi onerosa, inopia vix privato toleranda. *Stat. lib.* 2. *Theb. vers.* 195. tolerandaque nullis Aspera sors populis.

TOLERANS, antis, *sofferente*, *paziente*, *tollerante*, *ὑπομενετικός*, patiens, sufferens. *Colum. l.* 8. *c.* 16. Piscium genera dulcis undæ tolerantia. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 1. *ad fin.* Corpus laborum tolerans. & *lib.* 14. *c.* 42. Æmulum non tolerans. *Colum. l.* 6. *c.* 22. Ceterum frigoris tolerantior equino genere vacca est. *Id. l.* 7. *c.* 1. Asellus plagarum & penuriæ tolerantissimus. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 41. Iners domi bello tolerantior.

TOLERANTER, adverb. *pazientemente*, *καρτερικῶς*, tolerabiliter, patienter. *Cic. Fam. l.* 4. *ep.* 6. *a med.* Et cum frangerem jam ipse me, cogeremque illa ferre toleranter. *Plin. l.* 8. *c.* 45. At nunc anniculæ ad fecunditatem poscuntur, tolerantius tamen bimæ. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 18. Toleranter dolorem pati.

TOLERANTIA, æ, f. *tolleranza*, *pazienza*, *καρτερία*, *ἀνοχή*, *ὑπομονή*, ..., patientia. *Cic. in Parad.* 4. *cap.* 1. Sapientis animus magnitudine consilii, tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunæ, virtutibus denique omnibus ut mœnibus septus, vincetur & expugnabitur? *Quintil. l.* 2. *c.* 20. *extr.* Tolerantia tamen doloris laude sua non carebit. *Tacit. in Agric. cap.* 20. Pax vel incuria, vel tolerantia priorum, haud minus quam bellum, timebatur.

TOLERATIO, onis, f. *soffrimento*, *ἀνάσχεσις*, actus tolerandi. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 29. Toleratio doloris.

TOLERATUS, a, um, *sofferta*, *tollerato*, quod patienter ferimus. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 44. Lentulo gloriæ fuerat bene tolerata paupertas. *Id.* 1. *Hist. c.* 3. Ipsa necessitas fortiter tolerata. *h. e.* mors. *Id. Ann.* 12. *c.* 11. Clementiam ac justitiam, quanto ignara Barbaris, tanto toleratiora capesseret.

TOLERO, as, avi, atum, act. 1. *portar il peso*, *soffrire*, *sopportare*, *tollerare*, *ἀνέχομαι*, *ὑπομένω*, patienter fero, sustineo, perfero, patior. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 18. Forti animo istam tolera militiam. *Id. Catil.* 2. *cap.* 10. *sub fin.* Se facilius hiemem toleraturos putant. *Id. l.* 1. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 8. *sub fin.* Sumptus & tributa civitatum ab omnibus tolerari æquabiliter. *Terent. Hecyr.* 3. 5. 28. Tolerari alicujus mores sua modestia. *Sallust. in Catil. c.* 10. Tolerare facile labores, pericula, dubias atque asperas res. *Id. in Jug. c.* 34. æquo animo servitutem. *Tacit. de Germ. c.* 4. sitim, æstumque. *Id.* 2. *Hist. c.* 56. *extr.* ægre damna & injurias. ¶ Cum infinito. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 3. Magnitudinem mali perferre visu non toleravit. *Plin. l.* 26. *c.* 1. Qui perpeti medicinam toleraverant. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ adversus externam injuriam durant, nec deficiunt. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Tasconium tolerat afflatum, ignemque, & ardentem materiam. *Id. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Vitis æstus austrosque toleret. & *ibid. in fin.* Tolerat & annos amerina (*vitis*) contra omne sidus firmissima. & *ibid. sub init.* Germana imbres tempestatesque tolerat. *Id. l.* 36. *c.* 22. *a med. de sephin.* Hi tractabiles in opere, laborem quoque tolerant, sub tecto dumtaxat: aspergine, & gelu, pruinisque rumpuntur in testas. *Id. l.* 35. *c.* 14. *in fin.* Sesquipedalis paries non plus quam unam contignationem tolerat. *non regge*, *non stà salda*, *non porta*. Sic *tolerare pondus*, virium satis habere ferendo. *Plin. l.* 10. *c.* 4. Aquilæ non tolerantes pondus apprehensum, una merguntur. ¶ Est etiam sustentare, alere, *sostentare*, *alimentare*, *mantenere*. *Virg.* 8. *Æn. v.* 409. tolerare colo vitam, tenuique Minerva. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 45. *extr.* Persimplici victu, & agrestibus pomis vitam tolerare. *Plin. l.* 33. *c.* 10. *a med.* Octono millia equitum sua pecunia toleraţa. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 58. *ad fin.* Pabulo & hordeo equitatum tolerare. & *cap.* 49. Ex perfugis cognoscebant, equos eorum vix tolerari, reliqua vero jumenta interiisse. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 24. Miles fame absumptus, nisi quos corpora equorum toleraverant. *Colum. in fin. cap.* 24. *l.* 6. Faba fresa & vinum recte tolerat vaccam fetam. *Id. sub fin. l.* 8. Pisces, etiam diu clausi, semetipsos tolerare possunt. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 203. *a med.* Agri, ex quibus paterfamilias fructus caperet, quibus se toleraret. *Martial. l.* 7. *epigr.* 63. Quo nunc arte graves tolerabis inutilis annos? *Plin. l.* 7. *c.* 43. Juventam inopem in caliga militari tolerare. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 71. Frumentum se exigue dierum triginta habere: sed paulo etiam longius tolerare posse parcendo. & *lib.* 5. *cap.* 45. Frumentum, quod eo tolerandæ hiemis causa devexerat. ¶ *Tolerare inopiam*, *famem*, utcumque sustinere. *Plaut. Trin.* 2. 2. 57. & 77. Tolerare egestatem ejus volo. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 28. Domi nihil erat, quo famem tolerarent. *Sallust. in Catil. c.* 38. Juventus, quæ in agris manuum mercede inopiam toleraverat. ¶ *Tolerare sumptus*, utcumque sufficere sumptibus. *Sallust. in Catil. c.* 25. Mulieres, quæ ingentes sumptus stupro corporis toleraverant. *Terent. Heaut.* 3. 2. 33. Cum tolerare hujus sumptus non queat. ¶ *Tolerare* absolute, h. e. tolerare vitam, utcumque vitam agere. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 40. Posse ipsam Liviam statuere, nubendum post Drusum, an in penatibus iisdem tolerandum haberet. ¶ *Toleror*, *aris*, dep. etiam dixisse Veteres, *Priscian. l.* 8. *pag.* 800. *Putsch.* sine ullo tamen teste, confirmat.

TOLES, tumor in faucibus: quæ per diminutionem tonsillæ dicuntur. *Festus.* In Glossis sunt *tolæ*, *arum*. Sic enim ibi legitur: Tolæ, *παρίσθμια*. Item: Tolæ, colia, tonsillæ, *παρίσθμια*. *Seren. Samonic. c.* 16. *v.* 291. Quos autem vocitant toles, attingere dextra Debebis, qua gryllus erit præstante peremptus. Al. scrib. *tolles*. Adde *Marcell. de medicam. c.* 15.

TOLETANUS, a, um, ad Toletum pertinens, quæ est urbs Hispaniæ Tarraconensis, ad Tagum fluvium. *Grat. in Cyneg. vers.* 341. *Imo* Toletano præcingant ilia cultro. *h. e.* gladio brevi Hispaniensi, cultro venatorio. ¶ *Toletani*, *orum*, ejus incolæ. *Liv. l.* 35. *c.* 22. *Plin. l.* 3. *c.* 3. & *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 473. *num.* 1.

TOLLENO, onis, m. *mazzacavallo*, *κηλώνειον*, genus machinæ, quo trahitur aqua, alteram partem prægravante pondere: dictus a tollendo. *Ita describit Festus*, ex cujus verbis non obscure colligitur, tollenonem esse, cum trabi in terram defixæ superne imponitur & deligatur altera transversa, quæ nunc sustollitur, nunc deorsum agitur, cujus rei exemplum videmus in quibusdam puteis. Hujusmodi machinis Archimedes in obsidione Syracusarum Romanas naves ferrea manu in proram injecta extollebat, & in puppim statuebat, gravi ex altera parte plumbi libramento ad solum recellente, ut legere est apud *Liv. l.* 24. *c.* 34. qui tollenonis meminit etiam *l.* 38. *c.* 5. *Plaut. in fragm.* apud *Fest.* in *Reciprocare*. Quasi tolleno, aut pilum Græcum reciproces plana via. *Plin. l.* 19. *c.* 4. *a med.* Hortos e puteo rota organisve pneumaticis, vel tollenonum haustu rigandos. Adde *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 9.

TOLLES. V. *Toles*.

TOLLO, onis, idem quod tolleno. Fuerunt, qui fulcirent auctoritate *Plauti Rud.* 2. 5. 24. & *Colum. l.* 10. *v.* 26. sed frustra.

TOLLO, is, sustuli, sublatum, a. 3. *levare*, *alzare*, *αἴρω*, *ἀνυψόω*, sursum erigo, elevo, extollo. *Varr.* apud *Plin. l.* 7. *c.* 20. Mulum suum tollebat Fufius. *Plaut. Truc.* 2. 6. 45. Nequeo caput tollere. ita nunc doleo. *Id. Mostell.* 1. 4. 17. Tollere aliquem jacentem. *Cic. de Harusp. respon. c.* 15. *extr.* Tollam altius tectum. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 21. in arduos tollor Sabinos. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Protogenes manum de tabula non sciebat tollere. *Plaut. in frag.* apud *Non. c.* 3. *n.* 178. Pileum quem habuit, deripuit a cum-

eumque ad cælum tollit. *Phædr. l. 2. fab. 6. v. 4.* Aquila in sublima sustulit testudinem. *Cic. Phil. 11. c. 10. a med.* Vos in cælum si fieri poterit, humeris nostris tollemus. *Id. 3. Verr. c. 3.* Cives R. in crucem sustulit. *Plaut. Bacch. 3. 6. 42.* Tollam ego te in collum, atque intro hinc auferam. *Cic. 3. Offic. c. 25.* Phaethon optavit, ut in currum patris tolleretur: sublatus est. *Id. 6. Verr. c. 43. a med.* Clamor a vigilibus tollitur. *Virg. 2. Æn. v. 222.* clamorem tollere ad sidera. *& Æn. 11. v. 745.* in cælum. *Cic. de Fato, c. 5. ad fin.* In quo Alcibiades cachinnum dicitur sustulisse. *Horat. de ar. Poet. v. 381.* Ne spissæ risum tollant impune coronæ. *Virg. 11. Æn. v. 455.* clamor magnus se tollit in auras. *Cic. 5. Tuscul. c. 13.* Se tollere a terra altius possunt. *Id. pro Cæcin. c. 21. a med.* Qui saxa jacerent, quæ de terra ipsi tollerent. *Plaut. Merc. prol. v. 75.* Parare navim, metretas quæ trecentas tolleret. *levasse e portasse.* & *Cic. Fam. 16. ep. 10.* Litterulæ meæ tui desiderio oblanguerunt: hæc tamen epistola oculos paulum sustulerunt. *h. e.* recreatæ sunt. ¶ Tollere aliquem rheda, *Horat. l. 2. sat. 6. v. 42.* Sic *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 10.* Tunc certe sustulissem. *scil.* in lecticam. Sic tollere in navim, *Liv. l. 45. c. 6.* & *tollere* absolute eod. sensu *Virg. 3. Æn. v. 601. Ovid. 11. Met. v. 442.* & *Sil. l. 6. v. 500.* Sic tollere aliquem in currum, *Ovid. 3. de ar. am. v. 157.* ¶ Tollere liberos, *allevare*, de terra tollere, & nutrire atque educare. Mos olim fuit filios recens natos per obstetricem in terram communem omnium parentem deponere, & quos nollent alere, expositos ibi relinquere: si contra, de terra levare, & matri aut nutrici tradere: unde & nostrum *allevare*: & *Levanam* deam commenti sunt, quæ adesset & faveret levantibus. *Terent. Heaut. 4. 1. 15.* Meministin', mihi te maximo opere dicere, si puellam parerem, nolle tolli? *Chre.* Scin quid feceris. sustulisti. *Id. Andr. 1. 3. 14.* Quidquid peperisset, decreverunt tollere. *Plaut. Trucul. 2. 4. 45.* Si quod peperissem, id educarem ac tollerem. Adde *Amph. 1. 3. 3.* & *veter. Poet.* apud *Cicer. l. 1. de Divin. c. 21.* ¶ Hinc *tollere liberos* universim, procreare, gignere. *Cic. Phil. 13. c. 10. extr.* Is autem humilitatem despicere audet cujusquam, qui ex Fadia sustulerit liberos? *Sueton. in Ner. c. 5. extr.* Decessit morbo aquæ intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina. ¶ *Tollere gradum*, ambulare. *Plaut. Bacch. 3. 6. 6.* Is est. adibo contra, & tollam gradum. ¶ *Tollere manum*, *pedem*. V. *Manus*, *Pes*. ¶ Translate *Plaut. Trucul. 2. 8. 10.* Postquam filiolum peperit, animos sustulit. *Terent. Hecyr. 3. 5. 56.* Quia paulum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 234.* Res in secunda tollere animos, & in mala demittere. *Cic. 3. de Orat. c. 26. extr.* dicendo augere aliquid, & tollere altius. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 1. n. 4.* Nihil esse, in quo se animus excellens tollat. *Id. Fam. 15. ep. 9.* Ad cælum aliquem tollere verissimis & justissimis laudibus. *Id. Attic. l. 2. ep. ult.* Nostras laudes in cælum sustulit. *Virg. Ecl. 5. v. 51.* Daphninque tuum tollemus ad astra. *Horat. l. 1. od. 1. v. 8.* tollere aliquem honoribus. *Virg. 3. Georg. v. 421. de angue.* Tollentemque minas, & sibila colla tumentem. *Id. 6. Æn. v. 876.* Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos. *Liv. l. 3. cap. 7.* Tollere animos alicui. *inspirar coraggio.* ¶ *Tollere*, solari, erigere, excitare. *Horat. l. 2. sat. ult. v. 61.* ¶ *Tollere* est etiam auferre, removere, *togliere*, *portare*, *e levar via*. *Virg. Æn. 8. v. 439.* Tollite cuncta, inquit, cœptosque auferte labores. *Phædr. l. 2. fab. 8. v. 23.* Tollere hæc avenas, quantum est laboris? *& fab. 1. v. 10.* Et quæ debetur pars tuæ modestiæ, audacter tolle. *piglia, e porta via.* Sic *Martial. l. 6. epigr. 30.* sume, tolle: dono. *& Cic. in Divin. Verr. c. 1. ad fin.* Quod eorum simulacra Verres ex delubris religiosissimis sustulisset. *Id. de Amic. c. 13.* Solem e mundo tollere videntur, qui amicitiam a vita tollunt. *Id. 5. Verr. c. 14.* Ne quis frumentum de area tolleret, antequam cum decumano pactus esset. *Id. pro Rosc. Amer. c. 7.* Perfacile hunc hominem incautum & rusticum de medio tolli posse. *& Liv. l. 24. c. 6.* aliquem e medio tollere. *h. e.* evertere, exterminare, occidere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 33.* Q. Varius Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *aver tolto di vita.* & *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 4.* Audivi, quem febris una, vini cyathus unus potuit tollere. *Pers. sat. 4. v. 2.* sorbitio tollit quem dira cicutæ. Contra *Cels. l. 2. c. 24.* & *lib. 4. c. 18.* Morbus facile tollitur. *Plin. l. 26. c. 12.* Dolores & tumores tollunt folia plantaginis. *Id. l. 33. c. 6. sub fin.* Ad cicatricum fœditates tollendas, maculasque. ¶ Translate *Cic. pro Quint. c. 21. extr.* Cujus rei memoriam omnem tolli funditus ac deleri arbitror oportere. *Id. Attic. l. 12. ep. 6. in fin.* Ut mihi dubitationem omnem tolleret. *Id. pro Rosc. Amer. c. 2. a med.* Delere ex animo alicujus suspicionem omnem, metumque tollere. *Id. in Orat. c. 62.* Genus hoc orationis detrahit actionis dolorem, aufert humanum sensum actoris, tollit funditus veritatem & fidem. *Id. 2. de Leg. c. 12. sub fin.* Legem, si non jure rogata est, tollere. ¶ demoliri, diruere. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* Si quis in publico ædificaverit, non esse eum cogendum tollere, ne ruinis urbs deformetur. Adde *lib. 8. tit. 2. leg. 16.* & *lib. 6. tit. 1. leg. 27. & 37.* ¶ destruere, delere. *Cic. 1. Offic. c. 21.* Majores nostri Carthaginem, & Numantiam funditus sustulerunt. *Id. Phil. 1. c. 1. ad fin.* Dictaturam funditus ex republica sustulit. ¶ *Tollere diem* est adimere tempus agendi cum populo, aut judicii finiendi, ferendæque sententiæ. *Cic. 3. de Legib. c. 18.* Peccante senatu, quod fit ambitione sæpissime, nullo magistratu adjuvante, tolli diem utile est. *Id. pro Dom. c. 17. extr.* Si qua res illum diem aut auspiciis, aut excusatione sustulit, tota causa judiciumque sublatum est. *Liv. l. 25. c. 3. ad fin.* concilio diem eximere, dixit. ¶ Tollere, inducere, delere, emendare quod scriptum est, *cancellare*, *levare*. *Cæcin. ad Cicer. Fam. 6. ep. 7.* Cum mendum scripturæ litura tollatur. *Cic. Attic. l. 13. ep. 44. extr.* Ut id nomen ex omnibus libris tollatur. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 51. de Lucilio.* dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem Plura quidem tollenda relinquendis. *Id. l. 2. ep. 2. v. 122.* Luxuriantia compescet, nimis aspera sano Levabit cultu, virtute carentia tollet. ¶ Quidam huic verbo præteritum *tetuli*, & *tuli* tribuerunt, ut a *pello pepuli*, sed *tuli* verbo *fero* datur. *Diomed. l. 1. pag. 376. Putsch.* & *Priscian. l. 10. pag. 896.* ¶ Est etiam qui *tolli*, sed sine idoneo auctore. Dubia est enim lectio in illo *Ulpiani Dig. lib. 46. tit. 4. leg. 13. ante med.* Acceptilationem aliquid egisse, tollisseque totam obligationem. nam *tulisse* al. leg.

TOLOSANUS, a, um, ad Tolosam pertinens, quæ est urbs Galliæ Narbonensis, in limite Aquitaniæ, ad Garumnam fluvium, olim litterarum studiis celebris, ob idque *Palladia* cognominata a *Martiale l. 9. epigr. 101.* Marcus Palladiæ non inficianda Tolosæ Gloria. *Tolosa.* Hinc *Tolosani*, *orum*, apud *Plin. l. 4. c. 19.* ejus cives. ¶ *Aurum Tolosanum* proverbio dictum est de re exitiosa & habenti funesta: eadem ratione qua *equus Sejanus*. Narrat *Justin. l. 32. cap. 3.* Gallos Tectosagos, cum in Asia grandem vim auri sacrilega præda collegissent, reversos in antiquam patriam Tolosam, pestifera lue fuisse comprehensos, nec ante solutos, quam illud aurum, monitu haruspicum, in Tolosensem lacum mergerent. Id postea Cæpio consul R. expiscari jussit, excidiumque sui atque exercitus sibi ipse molitus est. Romanos enim insecutus est Cimbricus tumultus, velut ultor illius pecuniæ. Fuere argenti pondo centum decem millia, auri quinquies decies centum millia. Adde *Gell. l. 3. c. 9.* Meminit & *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.*

TOLOSAS, atis, Tolosanus. *Martial. l. 12. epigr. 32.* Nec quadra deerat casei Tolosatis. *Sidon. l. 9. ep. ult. in carm.* Qui Tolosatem tenuit cathedram. ¶ *Tolosates*, *ium*, Tolosani. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9.* Qui non longe a Tolosatium finibus absunt. *& lib. 7. c. 7.* Præsidia in Ruthenis, & Tolosatibus constituit.

TOLOSENSIS, se, Tolosanus, ut Tolosensis lacus. *Justin. l. 32. c. 3.* Adde *vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 939. n. 3.* & *pag. 1093. n. 5.*

TOLUTARIUS EQUUS, *cavallo, che va di portante, a traino, ambiante, chiato*, ἱππος ῥαχιστής, *Ἀστούρκων*: a *tolutim*, quia tollit alterno glomeratu pedes. Aliqui volunt, dictum esse a pedum volubilitate, quasi *volutarium*. Hujus generis equi etiam *gradarii* dicuntur, quia gradu non vulgari incedant, sed alternis crura molliter explicantes, commodam sessori præbeant vectationem, citra ullam succussationis molestiam. quod *Virgil.* dixit *l. 3. Georg. v. 117.* Insultare solo, & gressus glomerare superbos. *& Martial. l. 14. epigr. 199.* ad numerum rapidos qui colligit ungues. *Senec. ep. 87. ante med.* Ita non omnibus obesis mannis, & asturconibus, & tolutariis præferres unicum illum equum a Catone defrictum?

TOLUTILIS, le, adject. ut Tolutilis gradus, *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 60.* h. e. tolutim incedens.

TOLUTILOQUENTIA, æ, f. linguæ volubilitas: a *tolutim*, & *loquendo*. *Nævius* apud *Non. c. 1. n. 12.* O pestifera trux tolutiloquentia.

TOLUTIM, adverb. ἀντιστοιχῶν, *Ἀστούρκων*, *di portante*, pedes molliter tollendo, quod proprie ad equorum gradariorum incessum attinet, qui alternis crura molliter explicantes, commodissimam sessori præbent vectationem, quod genus equorum a Polluce *Ἀστούρκων* appellatur. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 12.* Ut equus, qui ad vehendum est natus, tamen traditur magistro, ut equiso doceat tolutim incedere. *Plin. l. 8. c. 42. sub fin.* In eadem Hispania Callaica gens est, & Asturica: equini generis (hi sunt, quos Thieldones vocamus, minori forma appellatos asturcones) gignunt, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: unde equis tolutim carpere incursus traditur arte. *Plaut. Asin. 3. 3. 116.* Demam hercle jam hordeo, tolutim ni badizat. *Lucil.* apud *Non. loc. cit.* Si omne iter avadit, stediumque acclive tolutim. *Varr. ibid. de equitante.* Hæc postquam dixit, cedit citu', celsu' tolutim. *Nævius ibid.* Edixi iturum hominem in Tuscos tolutim.

TOMACINA, æ, f. idem ac tomaculum, nempe a τομή, quia est segmentum carnis, & in primis porcinæ. *Varro l. 2. de R. R. c. 4. ante med.* Quotannis e Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & taniacæ, & petasones. Al. aliter leg.

TOMACULUM, i, n. *vel per syncopem* Tomaclum, *mortadella*, *salsicciotto*, ἀλλᾶς, *ἰσίκιον*, genus edulii, quod fere fit ex jecore, abdomine, testiculis, & vulvis suum minutim concisis & jam semicoctis, infusis ovis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, aniso, gingibere, tegiturque omento suillo. Est a τέμνω, seco, concido, unde τομή, tomus, sectio. *Juvenal. sat. 10. v. 355.* Exta & candiduli divina tomacula porci. *Martial. l. 1. epigr. 42.* fumantia qui tomacla raucus Circumfert tepidis cocus popinis. *Petron. in Satyr. c. 31. extr.* Tomacula ferventia supra craticulam argenteam posita. Adde *cap. 49. extr.*

TOME, es, f. sectio, incisio, τομή: a τέμνω, seco. *Auson. ep. 4. v. 90.* Tum quod bucolice tome relinquit. *h. e.* cæsura, quæ in bucolicis carminibus adhibetur. h. e. cum versus hexametri pes quartus est dactylus dictionem finiens, ut in illo *Virg. Ecl. 1. v. 8.* Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. ¶ Universim *tome* est sectio, & divisio cujusque versus. Hinc primam, secundam, tertiam tomen versus hendecasyllabi pluribus exponit *Terentian. Maurus pag. 2440. Putsch.*

TOMENTUM, ti, n. *cimatura*, *borra*, *lana*, *o altro, di che si riempiono i materassi*, κνάφαλον, & γνάφαλον, propria sunt flocci ex rasa lana detracti a fullonibus, & in culcitas farti: inventum Gallorum. quare varia tomentorum genera Gallicis nominibus discernuntur, ut *Plin.* ait *l. 8. c. 48.* & *lib. 19. c. 1.* Eodem vocabulo appel-

pellari possunt etiam acus, palea, pluma, qua farciuntur culcitæ. *Varr. l. 4. de L. L. c. 35.* In culcitas tomentum, aliudve quid calcare. *Sueton. in Tiber. c. 54.* & *Tacit. 6. Ann. c. 23.* Adeo alimenta Druso subducta, ut tomentum ex culcita tentaverit mandere. *Martial. l. 14. epigr. 159.* cujus lemma Tomentum Lingonicum. Oppressæ nimium vicina est fascia plumæ. Vellera Lingonicis accipe rasa sagis. *& epigr. 160. cujus lemma* Tomentum Circense: Tomentum concisa palus Circense vocatur. Hæc pro Lingonico stramina pauper emit. V. *Circensis*. De tomento ex pluma, & fœno est *epigr. 161. & 162. ibid.* Fiebat & ex foliis albis, & mollibus herbæ, quæ *gnaphalion* ob id appellata est. *Plin. l. 27. c. 10.*

TOMITÆ, arum, m. Tomi oppidi incolæ. *Ovid. 1. Trist. el. 1. v. 85.*

TOMITANUS, a, um, ad Tomum oppidum, seu Tomitas pertinens, ut Tomitana terra, *Ovid. initio l. 1. ex Ponto. Id. 3. ex Ponto, ep. 8. v. 9.* & Palladis uti Arte Tomitanæ non didicere nurus.

TOMIX, icis, f. *cordicella, corda*, θώμιγξ, *cestis*, funiculus ex cannabe, junco, sparto, palma, aliave materie. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Asseribus dispositis, tum tomicæ ex sparto Hispanico arundines Græcæ tusæ ad eos religentur. *Colum. l. 12. c. 35.* Marrubii caulea tenerus in sole siccato, deinde fasciculos facito, & tomice palmea, aut juncea ligato. *Plin. l. 17. c. 20.* Sic & spinas sepis cæsa ferunt, tomice moris spinarum circumlita. (Enarrant hoc fusius *Colum. post init. cap. 3. l. 11.* & *Pallad. l. 1. tit. 34.*) *Pallad. l. 1. tit. 13.* Binas perticas erigemus tomicibus elligatas. ¶ Sunt qui scrib. *thomice* Græcas litteras secuti. V. *Thomix*.

TOMOS, sive Tomus, f. Τόμος, urbs Mœsiæ inf. in ora Ponti Euxini, celebris exilio P. Ovidii Nasonis. *Dicta est a* τομή, sectio, vel a τόμος, h. e. frustum sectione ablatum: quia ibi Medea, cum fugeret ex Colchide una cum Iasone, Absyrtum fratrem secum adductum in membra discerpsit, eaque in variis locis sparsit, ut patrem persequentem in filii membris colligendis occupatum retardaret. *Ovid. l. 3. Trist. el. 9. extr.* Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. *Al. leg.* de Tomis dictus, &c. ut sit *Tomis*, *is*. Sic *l. 4. ex Ponto, ep. 14. v. 59.* Jam mihi cara Tomis. Al. leg. *Tomos*. ¶ Est etiam *Tomi*, *orum*, Τόμοι. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 254.* nec tristis in ipsis Naso Tomis. *Claudian. in epithal. Pallad. & Celer. v. 70.* Danubius veteresque Tomi. *Sidon. carm. 23. v. 159.* & te notum, Naso tener Tomosque missum.

TOMUS, i, m. Græca est sectio, pars, τόμος. Specialim sic appellatur chartæ sectio, ex qua convoluta volumen efficitur, *un pezzo di carta*. *Martial. l. 1. epigr. 67.* Erras, meorum fur avare librorum, Fieri poetam posse qui putas tanti, Scriptura quanti constat, & tomus vilis. *Hieronym. ep. 22. ad Eustoch. sect. 38.* Accipe tibi tomum magnum novum, & scribe in eo. *un gran tomo, o libro*.

TONANS, antis, *che tuona*, βροντῶν, qui tonat. *In commentar. Augur.* apud *Cicer. 2. de Divin. c. 18.* & *Phil. 5. c. 3.* Jove tonante, fulgurante, comitia populi habere nefas. *Plin. sub fin. l. 15.* Tonante cælo coronari lauro contra fulminum metus. *Virg. 5. Æn. v. 820.* sub axe tonanti. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 81.* tonantes venti. *Horat. l. 1. od. 34. v. 7.* Diespiter per purum tonantes egit equos. ¶ *Tonans* absolute, Jupiter. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 7.* velit hoc germana Tonantis. *Id. 2. Fast. v. 69.* Tonans Capitolinus. *Id. 1. Met. v. 170.* Hac iter est Superis ad magni tecta Tonantis. Adde *Lucan. Valer. Flacc. Martial. Senec. Tragic. Claudian. &c.* ¶ Falcifer Tonans, apud *Martial. l. 5. epigr. 16.* est Saturnus. Sceptriferi Tonantes, apud *Senec. in Med. v. 59.* Jupiter & Juno. ¶ Translate *Justin. sub fin. l. 32.* Annibalem Romano tonantem bello Italia contremuit.

TONATIO, onis, f. tonandi actus. V. *Conatio*.

TONDEO, es, totondi, tonsum, a. 2. *tosare*, κείρω, lanam, capillos, barbam, & hujusmodi cædo. *Cic. 5. Tuscul. c. 20.* Ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. ita regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam & capillum patris. *Cels. l. 6. c. 6. sect. 8.* Sed ante tonderi ad cutem convenit. *Plaut. Merc. 3. 1. 29.* & *Plin. l. 18. c. 27. in fin.* Tondere oves. *Catull. in carm. nupt. 60. v. 138.* nunc tuum cinerarius tondet os. *h. e.* capillum & barbam. *Tibull. l. 3. el. 1. v. 9.* Lutea sed niveum involvat membrana libellum: Pumex & canas tondeat ante comas. *h. e.* abradat pilos membranæ, & læviget. *Plin. l. 28. c. 4.* Tondere nævos in facie, religiosum habent etiam nunc multi. ¶ *Tondere* dicitur etiam qui tondetur: ut *lavare*, qui lavatur. *Varr. l. 1. R. R. c. 37.* Ne decrescente luna tondens calvescam. *Sueton. in Aug. c. 79.* In capite comendo tam incuriosus, ut raptim compluribus simul tonsoribus operam daret, ac modo tonderet barbam. *Virg. Ecl. 1. v. 29.* Candidior postquam tondenti barba cadebat. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 12.*) *sub fin.* Lavamus & tondemus, & convivimus. ¶ Pro metere, secare, mietere. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 172.* Tondeturque seges maturos annua partus. θερίζω. *Virg. l. 1. Georg. v. 289.* Nocte leves melius stipulæ, nocte arida prata Tondentur. *Senec. in Phœniss. v. 130.* Colonus agros uberis tondet soli. ¶ putare, potare. *Colum. l. 4. c. 21.* Vitis in pollicem tondeatur. *Plin. l. 15. c. 1.* Oleæ tondentur, cum & vites. *Id. l. 12. c. 25.* Tondetur balsamum fruticans. *Virg. 4. Georg. v. 137.* Ille comam mollis jam tum tondebat acanthi. ¶ carpere, pasci. *Virg. in Cul. v. 50.* Tondentur tenero viridantia gramina morsu. *Lucret. l. 2. v. 659.* tondentes gramina lanigeræ pecudes. *Virg. 3. Æn. v. 537.* equos in gramine vidi Tondentes campum late. *Id. 1. Georg. v. 15.* tondent dumeta juvenci. *Propert. l. 3. el. 11. v. 29.* vinias tondere manu. *h. e.* decerpere, legere. *Sil. l. 13. v. 839.* Illa autem, quæ tondetur præcordia rostro Alitis. *h. e.* laceratur & carpitur. Sic *Virg. 6. Æn. v. 597.* rostroque immania vultur obunco Immortale jecur tondens. Al. leg. *tuusens*. & *Senec. in Agam. v. 18.* Ubi tondet ales avida fecundum jecur. ¶ Metaphorice est spoliare, privare. *Plaut. Bacch. 2. 3. 8.* Hunc tondebo auro usque ad cutem. *Propert. l. 3. el. 17. v. 22. de Scylla.* Tondens purpurea regna paterna coma. ¶ Præteritum agnoscitur ab omnibus Grammaticis. V. *Detondeo*.

TONESCO, is, n. 3. idem ac tono. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 858.* Tum repente cælitum altum tonitribus templum tonescit.

TONGERE, Ælius Stilo ait, noscere, esse, quod Prænestini tongitionem dicant pro notione. Significat & latius dominari. Ennius: Alii Rhetorica tongent. Et, vincere, etiam quandoque videtur significare. Hæc *Festus*.

TONITRALIS, le, βρόντιος, in quo fit tonitru. *Lucr. l. 5. v. 1096.* Nova cuant celi tonitralia templa superne.

TONITRUALIS, le, qui tonitrua immittit, h. e. Jupiter. *Apul. de Mundo*. Dicitur (*Jupiter*) & fulgurator, & tonitrualis, & fulminator.

TONITRUS, us, m. in ablat. singulari, Tonitru, & in dat. plurali Tonitribus: item Tonitruum, i, n. & in plurali Tonitrua, *tuona*, βροντή, βρόμος, sonus nubis ictæ, fragor ille, qui fit inter nubes: a *tono*. *Virg. 4. Æn. v. 122.* tonitru cælum omne ciebo. *Cic. l. 2. de Divin. c. 18.* Nonne perspicuum est ex prima admiratione hominum, quod tonitrua, jactusque fulminum extimuissent, credidisse ea efficere rerum omnium præpotentem Jovem? *Liv. l. 1. c. 16.* Subito coorta tempestas cum magno fragore, tonitribusque tam denso regem operuit nimbo, &c. *Juvenal. sat. 5. v. 117.* facient notata tonitrua cœnas. *h. e.* apretas propter tubera, quæ erant in deliciis ciborum, & dicebantur crescere præcipue tempore crebrorum tonitruum. *Fictus* in *Claudiana tonitrua*. Ut veri tonitrus similitudinem imitarentur. *Plin. l. 8. c. 47.* Tonitrua solitariis ovibus abortus inferunt. *Senec. 2. quæst. nat. c. 56.* Hæc antiqui *fulgetra* dicebant, *tonitrua* nos pluraliter dicimus: antiqui aut *tonitruum* dixerunt, aut *tonum*. *Stat. 1. Theb. v. 258.* tonitrus agis, & mea fulmina torques. *Plin. l. 36. c. 13.* Tonitruum terribile existit. *Gell. l. 20. c. 12.* Tonitrua & imbres fieri derepente. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 5.* Auditum præterea tonitruum, terra mugiente, non Jove tonante. ¶ Genitivus plur. sumitur sæpius a *tonitrua*, quam a *tonitruum*. *Pacuv.* apud *Cæl.* ad *Cicer. l. 8. Fam. ep. 2.* Clamor tonitruum & rudentum sibilus. ¶ Reperitur etiam *tonitrum*, i, m. *Hieronym. ep. 61. ad Pammach. c. 4.* Tonitruus Gentium, flumen eloquentiæ Christianæ. ¶ *Tonitru* quoque pro *tonitrua* sunt qui leg. in fragmento *Accii* apud *Priscian. l. 6. pag. 686. Putsch.* ¶ Afsertus a quibusdam Lexicographis, & a *Charis. Grammat. l. 1. pag. 23. Putsch.* tonitru n. 4. sed hujus positionis nullum adhuc exemplum vidimus.

TONO, as, nui, n. 1. *tonare*, βροντάω, strepo: & proprie de nubibus dicitur: a τόνος, sonus intentus & vehemens. *Enn.* apud *Senec. epist. 108.* & *Virg. 3. Georg. v. 260.* quem super ingens Porta tonat cæli. *Plaut. Amph. 5. 1. 10. & 78.* Ut subito, ut propere, ut valide tonuit! *Cic. 2. de Divin. c. ult.* Si fulserit, si tonuerit, si tactum aliquid erit de cælo. *Senec. in Med. v. 531.* Nunc summe toto Jupiter cælo tona. *Id. in Hippol. v. 681.* Divum rector, in me tona. ¶ Transfertur ad significandum quemlibet sonum vehementem, boatum, fragorem. *Lucret. l. 2. v. 618.* Tympana tenta tonant. *Virg. 3. Æn. v. 571.* horrificis juxta tonat Ætna ruinis. *& lib. 9. v. 540.* pondere turris Procubuit subito, & cælum tonat omne fragore. *& lib. 12. v. 757.* Exoritur clamor: cælum tonat omne tumultu. *Senec. in Troad. v. 173.* excelsum nemus fragore vasto tonuit. *Martial. l. 9. epigr. 70.* Murmure jam sævo verberibusque tonas. *Val. Flacc. l. 4. v. 612.* Et tonat afflicta semper domus ignea massa. *risuona, rimbomba*. ¶ *Tonare* dicuntur grandia loquentes, & eloquio insignes. nam ut ait *Plin. l. 1. ep. 20. a med.* oratio læta, & magnifica, & excelsa tonat, fulgurat, omnia denique perturbat ac miscet. Itali dicunt, *fa strepito e impressione negli animi*. *Cic. in Orat. c. 9.* Pericles ab Aristophane poeta fulgere, tonare, permiscere Græciam dictus est. *Colum. in præfat. l. 1. ad fin.* Neque ille ipse Cicero territus casserat tonantibus Demosthenis Platonisque. *Propert. l. 3. el. 15. v. 40.* Qualis Pindarico spiritus ore tonat. *Virg. 11. Æn. v. 383.* Proinde tona eloquio, solitum tibi. ¶ Regit etiam accusativum. *Virg. 4. Æn. v. 510.* Tercentum tonat ore deos. *h. e.* magna voce inclamat. *Propert. l. 4. el. 1. v. 134.* Et vetat insano verba tonare foro. *Martial. l. 8. epigr. 3.* Aspera vel paribus verba tonare modis. *Claudian. l. 1. de rapt. Pros. v. 83.* tunc talia celso Ore tonat. *Id. epist. 3. ad Olybr. v. 4.* Carmina seu fundis, seu Ciceroна tonas. *Id. in consul. Prob. & Olybr. v. 218.* gratamque facem per inane rotantes Prospera vibrati tonuerunt omina nimbi. ¶ In tert. conjugat. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 245.* Tibi tympana non inani sonitu Matris deum tonimus.

TONOR, oris, m. ita dictus est ab antiquis tenor, hoc est accentus, teste *Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*)

TONSA, æ, f. *remo*, κώπη, remus: ita dictus quia quasi tondatur ferro, ut ait *Fest.* Alii ducunt a *tundendo*, quia tundit aquam: *Serv. ad Æn. 7. v. 28.* a decutiendis fluctibus, sicut tonsores a decutiendis capillis. *Enn.* apud *Fest.* Alius in mari vult magno tenere tonsam. *Val. Flacc. l. 1. v. 369.* Tum valida Clymenus percusso pectore tonsa, Frater & Iphiclus puppim trahit. ¶ Sæpius adhibetur in plur. *Enn.* apud *Fest.* Poste recumbite, vestique pectora pellite tonsis. (Pro *poste* est qui maller *pone*.) *Id. ibid.* exin referunt ad pectora tonsas. *Virg. 7. Æn. v. 28.* in lento luctantur marmore tonsæ. *& lib. 10. v. 299.* socii consurgere tonsis. *Lucan. l. 3. v. 527.* impulsæ tonsis tremuere carinæ. Adde *lib.*

5. v.

5. v. 448. *Sil. l.* 11. v. 491. *Senec. in Agam.* v. 443. & *Lucret. l.* c. v. 554. ¶ Sunt qui docent, tonsam proprie esse remi palmulum: & per synecdochen de toto remo dici. *Maurl.* hac ratione usus videtur *lib.* 4. v. 284. Aut remos agitare, & lentas flectere tonsas.

TONSILIS, le, qui tonderi potest. *Plin. l.* 8. c. 50. *a med.* Capræ in Cilicia circaque Syrtes villo tonsili vestiuntur. *h. e.* oblongo, & ad tondendum apto. Ex eo enim fit pannus, qui dicitur *cambelotto*. Rursus *Id. l.* 16. c. 10. Picea jam in domos recepta, tonsili facilitate. ¶ Item tonsus, *tosato*: ut *rasilis* rasus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. Villa non otiosis ordinata myrtetis, Viduaque platano, tonsilique buxeto. *Plin. l.* 12. c. 2. Primus C. Matius nemora tonsilia invenit. *Cn. Matius apud Gell. l.* 20. c. 9. Tonsilia tapetia ebrii fuco. *h. e.* villo brevi admodum, aut nullo.

TONSILLA, æ, f. palus, ad quem naves ligantur: dimin. a *tonsa*. *Fest.* Tonsillam ait esse Verrius palum dolatum in acumen, & cuspide præferratum, ut existimat, quem configi in litore navis religandæ causa. Pacuvius in Medo: Accessi ad eam, & tonsillam pegi lævo in litore. Accius: Tacete, & tonsillae litore in lævo edita. Hæc *Festus*. Locum Pacuvii descripsit etiam *Priscian. l.* 10. *pag.* 894. *Putsch.*

TONSILLÆ, arum, f. *gavigne*, *stronguglioni*, παρίσθμια, ἀντιάδες, glandulæ in summis faucibus, quæ interdum inflammantur & tumescunt, deglutiendi facultatem impediunt, & nonnunquam exulcerantur. Earum curationem *Cels. l.* 6. c. 10. & *lib.* 7. c. 12. *sect.* 2. tradit. *Plin. l.* 11. c. 37. *sect.* 66. Tonsillæ in homine, in sue glandulæ. quod inter eas uvæ nomine ultimo dependet palato, homini tantum est. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 54. Linguam, ad radices ejus hærens, excipit stomachus: orie utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo atque intimo terminatus.

TONSIO, onis, f. *tonsura*. *Cato R. R.* c. 2. *ad fin.* Pecus consideret, tonsionem uti faciat. Al. leg. *auctionem*.

TONSITO, as, a. c. *tosare spesso*, sæpe tondeo. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 9. Rectin', ter in anno tu has (oves) tonsitas?

TONSOR, oris, m. *barbiere*, κουρεύς, qui capillum & barbam aut forcipe tondet, aut cultro radit. Romani per annos CCCCLIV. sine tonsoribus fuere. intonsi enim vivebant: quod adsignificant (inquit *Varro sub fin. l.* 2. *R. R.*) antiquorum statuæ, pleræque capillum & barbam magnam habentes. Inducti sunt Romam primum ex Sicilia a P. Ticinio Mena. Primus omnium radi quotidie instituit Africanus sequens: Augustus cultris semper usus est, ut *Varr. l.* 2. *R. R.* c. 11. & *Plin. l.* 7. c. 59. narrant. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 20. Dionysius ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. v. 94. Si curatus inæquali tonsore capillos Occurro, rides. *Martial. l.* 6. *epigr.* 57. tonsorem capiti adhibere. *Sueton. in Aug.* c. 79. Tonsori operam dare. *h. e.* tonsorem adhibere. ¶ Inter officia domus Augustæ. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 897. n. 8 Donatus Ti. Germanici tonsor. ¶ Non solum barbam, aut capillum curabant. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 33. Quin ipsi pridem tonsor ungues dempserat: collegit, omnia abstulit præsegmina. ¶ Lepidum epigramma in tonsorem imperitum habes apud *Martial. l.* 11. *epigr.* 85. ¶ Pro putatore. *Arnob. l.* 6. *pag.* 197. Saturnus cum obunca falce ramorum luxuriantium tonsor. ¶ Res nota est lippis & tonsoribus, inquit *Horat. l.* 1. *sat.* 7. v. 3. significans pervulgatam, & in ore omnium esse. V. *Lippus*.

TONSORIUS, a, um, *da barbiere*, κουρικός, ad tonsorem, & ad tondendum pertinens. *Cic.* 2. *Offic.* c. 7. & *Petron. in Satyr.* c. 108. *a med.* Cultros metuens tonsorios. *i. e. rasoi*, novaculas. *Val. Max. l.* 3. c. 2. n. 15. Cultellum tonsorium, quasi unguium resecandorum causa poposcit. *Martial. l.* 14. *epigr.* 36. cujus lemma *Ferramenta tonsoria*. Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis: Unguibus hæc longis, utilis illa genis. *Pallad. sub fin. l.* 1. Castratoria ferramenta, atque tonsoria. *h. e.* tondendis ovibus.

TONSTRICULA, æ, f. κουρίδιον, dimin. a tonstrix. *Cic.* 5. *Tuscul.* c. 20. Regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam & capillum patris.

TONSTRINA, æ, f. *barbieria*, κουρεῖον, officina tonsoris. *Plaut. Amph.* 4. 1. 5. & *Epid.* 2. 2. 13. Per omnem urbem quem sum defessus quærere, per medicinas, per tonstrinas, in gymnasiis, atque in foro. *Id. Asin.* 2. 2. 86. In tonstrina ut sedebam, me infit percontarier. *Plin. l.* 36. c. 22. *a med.* Cotes falces hominis proficientes in tonstrinarum officinis. *Id. l.* 29. c. 6. *ante med.* Araneæ tela vulneribus tonstrinarum sanguinem sistit. *h. e.* novacula factis in radendo.

TONSTRIX, icis, f. *barbiera*, κουρεύτρια, quæ tondet, mulier tonsoris officio fungens. *Plaut. Truc.* 2. 4. 51. Tonstricem Syram novisti nostram. Adde *ibid.* 4. 2. 59. & 4. 4. 3. & *Martial. l.* 2. *epigr.* 17.

TONSURA, æ, f. *tosatura*, *tonditura*, *tosatura*, κουρά, κάρσις, actus tondendi. *Varr. R. R. l.* 2. c. *ult.* Quidam in anno bis tondent (*oves*) ac semestres faciunt tonsuras. *Plin. l.* 28. c. 8. *a med.* Nigra lana primæ tonsuræ. *Ovid. l.* 1. *de ar. am.* v. 517. Nec male deformet rigidos tonsura capillos. ¶ putatio, *potagione*, *potamento*. *Plin. l.* 17. c. 27. *a med.* Vitis tantum tonsuram annuam quærit, alternam myrtus, punicæ, oleæ. Adde *lib.* 16. c. 37.

TONSUS, us, m. idem ac tonsura. *Plaut. Amph.* 1. 1. alt. Sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasus, vel labra. *Accius* apud *Non.* 2. 2. n. 850. Sed quænam hæc est mulier, funesta veste, tonsu lugubri?

TONSUS, a, um, *tonduto*, *tosato*, κουρεύς, κεκαρμένος, cui coma, barba, aut lana resecta est. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. v. 7. Tonsa cutis. *Ovid.* 8. *Met.* v. 151. Tonsus capillus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 40. Tonsa barba. *Horat. l.* 3. *od.* 5. v. 14. Tonsæ lanæ. *Plin. l.* 8. c. 42. *ad fin.* Equarum juba tonsa. *Virg.* 3. *Georg.* v. 443. Tonsæ oves. *Martial. l.* 6. *epigr.* 64. Vix tonsus ad speculum. *Cic. in Pison.* c. 8. *in fin.* Tu ex popina consul extractus cum illa saltatrice tonsa. *h. e.* cum Gabinio consule, quem ut saltatorem reprehendit *ibid.* c. 10. & 11. Tonsum dicit, non quod nullam haberet comam: nam *cap.* 11. tribuas ei comptos capillos, & madentes cincinnorum fimbrias; sed quia breviore coma utebatur quam ceteri, lasciviæ causa, inquit *Manut.* *Propert. l.* 4. *el.* 11. v. 38. Sub quorum titulis Africa tonsa jacet. *h. e.* captiva. bello enim subactos tondere comam, & victori crinem porrigere (ut est apud *Ovid.* 2. *Amor. el.* 14. v. 45. & 1. *Fast.* v. 645.) mos fuit. Allegorice omni decore spoliata. ¶ Tonsus puer, *minister*, est simplex, purus, incomptus. nam quos habebant delicatos, comatos habebant, & comptos. *Martial. l.* 10. *epigr.* 98. Suspectus tibi ne tamen recumbam, Præsta de grege sordidaque villa Tonsos, horridulos, rudes, pusillos Hircosi mihi filios bubulci. & *lib.* 12. *epigr.* 12. pocula trade tonsa pura ministro. ¶ Tonsus *reus*, absolutus: quia durante judicio, rei sordidati capillum & barbam submittebant ad captandam misericordiam: absoluti tondebant. *Martial. l.* 2. *epigr.* 74. Ad alta tonsum templa cum reum misit. ¶ Tonsas, putatas, *potate*, *tagliate*. *Horat. l.* 4. *od.* 4. v. 57. duris ilex tonsa bipennibus. *Quintil. l.* 8. c. 3. Sterilem platanum, tonsasque myrtos, quam maritam ulmum, & uberes oleas præoptaverim. *h. e.* ad speciem putatas, ut in hortis ornatui sunt. Sic *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *ante med.* Ambulatio pressis, varieque tonsis viridibus inclusa. *Virg.* 5. *Æn.* v. 774. & 3. *Georg.* v. 21. caput tonsæ foliis ornatus olivæ. Ubi *Servius*: minutis foliis compositæ, ut *Æn.* 1. v. 706. tonsisque ferunt mantilia villis. Ubi *Id.* vel minutis, vel compositis, ut *Æn.* 5. v. 556. Omnibus in morem tonsa coma pressa corona. *h. e.* aa minutis, aut apte compositis foliis confertæ. (Fallitur hic *Servius* τὸ *tonsa* cum *tonso* componens.) *Ovid. de remed. amor.* v. 191. tonsa humus. *h. e.* fœnisecia facta. *Virg.* 1. *Georg.* v. 71. alternis tonsas cessare novales. *h. e.* messura facta. & *lib.* 4. v. 277. tonsæ valles. *h. e.* non silvosæ, sed cultæ, resectis superfluis fruticibus, & arboribus silvescentibus.

TONUM, i, n. *Vitruv. l.* 9. c. *ult. ante med.* Moventur sigilla, vertuntur metæ, calculi, aut tona projiciuntur, buccinæ canunt.

TONUS, i, m. *tuono di voce*, *tono*, accentus, tenor: a τόνος, quod proprie est intentio, & speciatim soni intentio. *Vitruv. l.* 5. c. 4. vocat *sonitum*. *Id. ibid.* Harmonia tetrachordorum & tonos, & dieses habet binas: diesis autem est toni pars quarta. Adde *Macrob. l.* 2. *in somn. Scip.* c. 1. *a med.* & *Martian. Capell. l.* 9. *pag.* 315. ubi de Tonis plura. ¶ In re Grammatica est accentus, προσῳδία. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. c. 25. Secunda syllaba superiore tono est, quam prima, deinde novissima dejicitur, at in casu vocandi summo tono est prima. *Ipse Gell. ibid.* Summum tonum προσῳδίαν acutam dicit. V. *Accentus*. ¶ In picturis splendor intermedius inter lumen & umbram tonus dicitur. *Plin. l.* 35. c. 5. Deinde adjectus est splendor alius hic, quam lumen, quem, quia inter hoc & umbram esset, appellaverunt Græci tonon: commissuras vero, & transitus armogen. ¶ *Senec. l.* 2. *quæst. nat.* c. 56. Tonitrua nos pluraliter dicimus: Antiqui aut tonitruum dixerunt aut tonum. Hoc apud Cæcinnam inveni, facundum virum, qui habuisset aliquod in eloquentia nomen, nisi illum Ciceronis umbra pressisset.

TOPARCHA, æ, m. τοπάρχης, regionis præfectus. *Spartian. in Adrian.* c. 13. *a med.* Toparchas, & reges ad amicitiam invitavit. ¶ Est a τόπος, locus, regio, & ἀρχή, principatus, imperium.

TOPARCHIA, æ, f. τοπαρχία, regionis præfectura. *Plin. l.* 5. c. 14. *a med.* Reliqua Judæa dividitur in toparchias decem.

TOPAZIACUS, a, um, ad topazion pertinens. *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 4. v. 273. Pulcra topaziacis oneratur zona lapillis.

TOPAZION, ii, n. vel Topazios, ii, f. *topazio*, τοπάζιος, & τοπάζιον, gemma suo genere virens, in insula Rubri maris Topazo primum reperta: cujus duo genera faciunt prasoiden, & chrysopteron, similem chrysoprasio. Ejus enim tota similitudo ad porri succum dirigitur. Est autem amplissima gemmarum: & sola nobilium limam sentit, & usu atteritur. Hæc ex *Plin. l.* 37. c. 8. ¶ A Prudentio dicitur *topazon*, τόπαζον, in *Psychom.* v. 861. Sardoum juxta appositum, pulcherque topazon. ¶ Narrat *Plin. loc. cit.* eam insulam a Troglodytis ita dictam, quia valde nebulosa sit, ideoque sæpe quæsita a navigantibus. nam topazin illorum lingua significationem habere quærendi.

TOPER, & Topper, adverb. prisca & obsoleta vox, &, ut ait *Quintil. l.* 1. c. 6. (*al.* 10.) *ad fin.* ab ultimis & jam obliteratis petita temporibus, quæ & cito, & fortasse significare dicitur a *Festo*: quæ utramque significationem edituri ex *Nævio*, *Cælio*, *Accio*, *Ennio*, *Pacuvio*. Si notationem spectas, qua a *toto opere* deducunt Etymologi, unico *p* scribi debet: si libros veteres sequeris, duplici.

TOPHUS cum derivatis V. *Tofus*.

TOPIA, orum, n. *paesi dipinti*, picturæ, in quibus regiones, nemora, portus, litora, flumina, & alia id genus repræsentantur. *Vitruv. l.* 7. c. 5. agens de ratione pingendi in ædificiis, cum dixisset, antiquos primum tectorio opere, & coloribus crustarum marmorearum varietatem imitatos fuisse; postea inquit, ingressi sunt, ut etiam ædificiorum figuras, columnarumque & fastigiorum eminentes projecturas imitarentur; patentibus autem locis, ut exedris, propter amplitudinem parietum, scenarum frontes Tragico more, aut Comico, aut Satyrico designarent: ambulationibus vero, propter spatia longitudinis, varietatibus topiorum ornarent, ab certis locorum proprietatibus imagines exprimentes. Pinguntur enim portus, promontoria, litora, flumina, fontes, euripi, fana, luci, montes,

montes, pecora, pastores: nonnullis locis item signorum megalographiam, habentem deorum simulacra, seu fabularum expositas explicationes, non minus Trojanas pugnas, seu Ulyssis errationes per topia, ceteraque, quæ sunt eorum similibus rationibus ab rerum natura procreata. Hactenus *Vitruv.* cujus verba longiora huc transtulimus, tum ut facile intelligi posset, de pictura hic sermonem esse, non de topiario opere (de quo V. *Topiarius*) quod nonnulli putarunt; tum ut quid *topiorum* nomine veniat, clare ex ipsius *Vitruvii* verbis explicaretur. Est tamen ubi *topia* sunt topiario opere ex arborum frondibus loca contecta: ut apud *Spartian. in Adrian. c.* 10. *circa med.* Triclinia de castris, & porticus, & cryptas, & topia diruit. *trabocche di frondi.*

TOPIAS ficus *Colum. l.* 5. *c.* 10. *circa med.* recenset inter varia ejus arboris genera, quæ præcipua bonitate commendantur. Ubi vel ficus significat, quæ topiario operi inservire possunt, vel legendum est *Chior*, ut mallet *Pontedera*.

TOPIARIUS, a, um. Topiarium opus, *lavoro fatto di frondi, a rami d'alberi, erbe intessute, e simili*, τοπιάριον ἔργον, opus ex arbore, aut frutice, aut herba, aut vitandi æstus causa factum, ut sunt testudines, cameræ, naves, aviculæ, & hujusmodi, quæ ex buxo, vel hedera, & aliis, quarum natura sequax est & flexibilis, fieri consueverunt. Quidam topiarium dici ex eo volunt, quia funiculos Græci τόπια, & τοπεῖα appellant. Ratio appellationis est, quod in opere topiario frutices, & arbusculæ tonsiles, quæ varie torquentur & flectuntur, usque dum animalium, vel aliarum rerum similitudinem repræsentent, topiis sive funiculis soleant religari. Id magis placet, quam ut dicantur ita, quia arbusculæ illæ flexiles & sequaces sint instar funiculorum: quod quibusdam alias videtur. Hæc *Voss. in Etymol.* Alii tamen ita dici censent a τόπος, idest locus, eo quod variis in eo locis constituuntur: sive per excellentiam, quod loca istiusmodi ad voluptatem mire faciunt. *Plin. l.* 15. *c. ult.* Accedit in topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur. *Id. l.* 21. *c.* 11. *ad fin.* Vincapervinca semper virens, topiaria herba. *erba da spalliera*. & *lib.* 18. *c.* 28. *ante med.* Arbores urbanæ, & quæ topiario tantum quæruntur. *Id. l.* 22. *c.* 22. *ante med.* Acanthos topiaria & urbana herba, elato longoque folio, crepidines marginum, assurgentiumque pulvinorum toros vestiens. ¶ *Topiaria ars*, quæ versatur circa topiaria opera. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. *ad fin.* Ut denique illi palliati topiariam facere videantur, & hederam vendere. ¶ *Topiarius, ii*, qui topiaria opera facit: ut sunt, inquit *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 10. *ad fin.* qui buxeas arbores tondentes, in belluas fingunt, aut virides porticus in circulum flexis vitibus faciunt. *Cic. loc. cit.* Topiarium laudavi: ita omnia convestivit hedera, qua basim villæ, qua intercolumnia ambulationis. Adde *Plin. l.* 28. *c.* 26. & *Plin. junior. l.* 3. *ep.* 19.

TOPICA, orum, n. pl. τοπικά, libri, in quibus de inventione argumentorum disseritur: a Τόπος, locus, quod in iis docetur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Ita inscripti sunt libri Aristotelis, & Ciceronis. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 19. Institui topica Aristotelea conscribere.

TOPICE, es, f. τοπική, ars inveniendorum argumentorum. *Cic. in Top. c.* 2. Inveniendi vero artem, quæ topice dicitur, quæ ad usum potior erat, & ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt.

TOPOGRAPHIA, æ, f. τοπογραφία, a τόπος, locus, & γράφω, scribo, pingo. Est descriptio veri loci. At

TOPOTHESIA, æ, f. τοποθεσία, a τόπος, & τίθημι, pono, est descriptio loci ficti. Ita inter duo hæc distinguit *Servius ad Æn.* 1. *v.* 163. Priori describendi ratione utuntur Oratores, ut *Cic. Verr.* 6. *c.* 51. & *Verr.* 7. *c.* 37. & *Liv. l.* 44. *c.* 6. posteriori Poetæ, ut *Virg. loc. cit.* & *Stat.* 1. *Theb. v.* 32. ¶ Græce utraque vox usurpatur. *Cic. l.* 1. *ad Attic. ep.* 13. Τοποθεσίαν quam postulas, Miseni & Puteolorum, includam orationi meæ. & *ep.* 16. *in f.* Velim ad me scribas, cujusmodi sit Ἀμαλθεῖον tuum, quo ornatu, qua τοποθεσία.

TOPPER. V. *Toper.*

TORAL, & Torale, lis, n. *tapeto*, περίβλημα, stragulum, quod circa torum apponitur ornatus gratia. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 35. Quibus operiebantur, operimenta, & pallia, & opercula dixerunt. In his multa peregrina, ut sagum, &c. Contra Latinum Torale, quod ante torum. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 40. *Burmann.* Advenerunt ministri, ac toralia proposuerunt toris, in quibus retia erant picta, subsessoresque cum venabulis, & totus venationis apparatus. ¶ Est alius *Varronis* locus, quo significatur stragulum toro superpositum: apud *Non. c.* 1. *n.* 35. Quod frontem lecticæ struebant, ex ea herba torta torum appellatum: hoc quod injiciter, etiamnum toral dicitur. *Lamprid. in Heliogab. c.* 19. Primus omnium, privatorum toros aureis toralibus texit. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 22. ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. *Id. l.* 2. *ser.* 4. *v.* 84. Et Tyrias dare circum illota toralia vestes. Vet. lapis apud *Murator. pag.* 341. *lin.* 31. Discumbentes, toralibus segmentatis, &c.

TORCULAR, aris, & Torcularium, ii, n. locus in villa, ubi prelo uva, aut olea premitur: a torquendo. *Vitruv. l.* 6. *c.* 9. Torcular proximum sit culinæ. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *a med.* Torcularia præcipue, cellæque oleariæ calidæ esse debent, quia commodius omnis liquor vapore solvitur. *Plin. l.* 15. *c.* 3. Omnino est olei causa calor: quare & in torcularibus, & jam in cellis multo igne quæritur. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Oleam diligenter mundatum protinus in torcular deferri, & integram in fiscinis novis includi, prelisque subjici, ut quantum possit, paulisper exprimatur. *Id. ibid. circa med.* Ut neque fumus, neque fuligo in torcular admittatur. & *mox*. Ad eum flatum cæli & torcular, & cella olearia constituenda est, qui maxime a frigidis ventis aversus est. *Plin. l.* 15. *c.* 1. *in f.* Distat, an maturitas illa (*oleæ*) in torcularibus fiat, an ramis. ¶ Item tota illa machina, qua prelum constat, ut eadem est apud *Caton. R. R. c.* 13. & 18. ubi torcularii ædificandi rationem tradens, omnia vasa & ligna, quæ ad illud construendum requiruntur, recenset. Adde *Vitruv. l.* 6. *c.* 9. ¶ Sumitur & pro lacu, in quo reponuntur uvæ, aut oleæ prelo elidendæ, ληνός. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Torcular lavare, & recondere. *Id. l.* 18. *c.* 31. *a med.* Invenium parvis prelis, & minori torculari, ædificio breviore, &c. V. integr. loc. in *Prelum.* ¶ Quidam posuerunt in recto *torculare*, a quo fit *torcularis* in patrio pænult. producta: *torcular* autem dici per ἀποκοπήν. *Charis. l.* 1. *pag.* 14. & 65. & 118. *Putsch.* ¶ Lis est de quantitate pænultimæ. Produci ajunt *Charis. l.* 1. *pag.* 14. *Putsch.* & *Priscian.* ut in *lacunar*. Et produxisse dicitur *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 5. *v.* 169. Calcaturus erat qui torcularia solus. Sed in MSS. legitur: Calcaturus erat qui solus torcular altum. *Voss. l.* 2. *de Grammat. c.* 13. & *Scalig.* corripi volunt.

TORCULARIUS, a, um, ad torcular pertinens. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 22. Vasa torcularia trina. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *ante med.* Cella olearia, torcularia, vinaria, defrutaria. *Id. l.* 12. *c.* 18. Lacus vinarii & torcularii. ¶ *Torcularius* absolute, qui in torculari uvas aut oleas premit. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Immodica multitudo baccæ torculariorum vincit laborem.

TORCULO, as, a. t. in torculari exprimo. *Venant. Fortun.* cujus verba V. in *Apotheca*.

TORCULUM, i, n. *torchio*, torcular, prelum. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 55. Amurcam e torculis oleariis fluere in agros. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *a med.* Viginti jugeribus unum sufficit torculum. *Plin. alter l.* 9. *ep.* 20. Decerpere uvam, torculum invisere. ¶ Videtur his locis significare locum, in quo prelum est, ut de *torcular* diximus. Non item in illo *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 833. Vinum ubi ampla cella torculum reponunt.

TORCULUS, a, um, ad torcular & prelum pertinens. *Cato. R. R. c.* 1. & 11. & 14. Vasa torcula instructa tria. *Id. cap.* 68. & 135. Funem torculum si quis faciet, eo indere oportet coria bona octo, &c. & *cap.* 63. Funem torculum esse oportet extentum pedes quinquaginta quinque.

TORDYLION, & Tordylon, i, n. τορδύλιον, & τόρδυλον, semen silis, seu seselis. Alii dicunt, esse herbam per se, quam & syreon vocaverunt, in montibus nascentem. *Plin. l.* 20. *c.* 22. & *lib.* 24. *cap. ult. ante med.*

TORES pro *torques*, ut *aureos tores* dictum est a *Servilio* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 118. *Putsch.*

TOREUMA, atis, n. *opera, lavoro di basso rilievo, o d'intaglio, o fatto al torno*, τόρευμα, vas, vel aliud quippiam cælatum, insculptumque, ita ut figuræ parum exstent: sive scalpro aut torno id fiat, *d'intaglio*; sive fuso metallo in formis, *di getto*: a τορέω, perforo, trajicio, penetro: atque adeo cælo, sculpo. *Sallust. in Catil. c.* 11. Tabulas, signa, toreumata emunt. *Cic. in Pison. c.* 27. *a med.* Nihil apud hunc lautum, nihil elegans: toreuma nullum, maximi calices, &c. *Id. Verr.* 6. *c.* 18. Habere eum perbona toreumata: in his pocula duo Mentoris manu, summo artificio, facta. & *Verr.* 4. *c.* 50. Toreumata sua nota ac pretiosa auferuntur. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Hispanæ luteum rotæ toreuma. *Id. l.* 14. *epigr.* 102. Accipe non vili calices de pulvere natos, Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ. *Id. l.* 4. *epigr.* 39. & *lib.* 10. *epigr.* 87. Phidiaci toreuma cæli. Adde alia *Martial.* loca, in quibus fere semper de poculis sermo est. ¶ In dat. plur. habet *toreumatis*. V. in f. vocis *Emblema*.

TOREUTA, æ, m. *intagliatore, scultore di bassi rilievi*, τορευτής, qui toreumata facit. *Plin. l.* 35. *c.* 8. Celebrando pictores, statuarios, toreutas.

TOREUTICE, es, f. *arte di lavorare a basso rilievo*, τορευτική, ars faciendi toreumata. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *de Phidia*. Primus artem toreuticen aperuisse atque demonstrasse merito judicatur. *Id. l.* 35. *c.* 10. *ante med.* Neque in pictura, neque in toreutica, ullius qui fuerit, opera celebrantur.

TORMEN. V. *Termina.*

TORMENTUOSUS, a, um, tormentum & cruciatum afferens. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 3. *c.* 6. *a med.* Ligationes tormentuosi organi.

TORMENTUM, ti, n. *stromento da lanciare, artiglieria*, ὀργανοβαλλιστικόν, machina, qua tela, saxa, aliave missilia nervo aut fune contenta torquentur & jaciuntur: a *torqueo*. Hujusmodi sunt, quæ in bello & obsidionibus, ad longius feriendum, & muros deruendos adhibuere, ballistæ, catapultæ, &c. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 24. Ballistæ lapidum, & reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent, quo sunt contenta & adducta vehementius. *Liv. l.* 24. *c.* 34. Archimedes inventor & machinator bellicorum tormentorum. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 8. *a med.* Ad extremas fossas castella constituit, ibique tormenta collocavit. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 17. Tormenta in muris disponere. *Id. l.* 5. *B. Gall. c.* 25. Fundis, tormentis, sagittis hostes propellere. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 14. *extr.* Tormento missa tela in hostium cuneos conjicere. *Liv. l.* 44. *c.* 10. Temere appropinquantes saxis tormento emicantibus percutiebantur. *Cic. Phil.* 8. *c.* 7. Tormentis verberare urbem. *Sil. l.* 6. *v.* 179. Donec tormentis stridens magnoque fragore Discussit trabe secta caput. *Plin. l.* 8. *c.* 53. Tormento mitare aliquid. *Id. l.* 34. *c.* 14. Tormentis ferreos excutere. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 81. Tormenta hastas, saxa, & faces ingerere. *Id. Hist.* 4. *c.* 23. *ad fin.* Adactæ tormentis ardentes hastæ. & *lib.* 3. *c.* 20. *in f.* Tormenta & machinas advehere. *Plin. l.* 8. *c.* 14. Ballistis, tormentisque, ut oppidum aliquod, expugnata serpens. *Ovid.* 9. *Met. v.* 217. hunc Corripit Alcides, & terque quaterque rotatum Mittit in Euboicas tormento fortius undas. *Virg.*

21. *Æn.*

11. *Æn. v. 616.* Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti, Præcipitat longe. *Id. 12. Æn. v. 921.* murali tormento concita saxa fremunt. ¶ Sunt qui putant, metonymice poni pro ipso telo, quod tormento jacitur. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 9. a med.* Quod unum genus tegumenti nullo telo neque tormento transjici potest. *& lib. 3. c. 51. extr. & cap. 56.* Tantum a vallo prima acies aberat, uti ne in eam telum tormentumve adjici posset. *Plin. l. 8. c. 13.* Nec pedibus tantum pavendas serpentes, sed missili volare tormento. *Stat. 9. Theb. v. 145.* non illum impacta moverent Tormenta oppositum. ¶ Dicitur & de intento fune, aut vinculo, quia intorquendo fit, *corda, a legame teso. Scalig. in Priap.* hanc putat esse primam hujus vocis sententiam. *Grat. in Cyneg. v. 26.* quadruplici tormento adstringere limbos. *scil.* retis. *Petron. in Satyr. c. 102. a med.* Præsto tibi erimus sine tormentorum injuria. *h. e.* sine vinculorum laneorum incommodo. *Quintil. decl. 19. c. 15.* Non tamen tormenta laxavi, &c. *Apul. in Apolog.* Capillus horrore impexus atque impeditus, stupeo tormento assimilis. *Auct. Priap. carm. 5.* Tormento citharaque tensiorem. *Plaut. Curcul. 2. 1. 12.* Tormento non retineri potuit ferreo, quin reciperet se huc esum ad præsepim suam. *h. e.* vinculo, aut catena, qua in catapultis adducta, magna pondera jaciuntur. ¶ Præterea *tormentum* est cruciatus, qui alicui adhibetur eliciendæ veritatis gratia, aut puniendi, aut sæviendi, igne, eculeo, fidiculis, fune, & hujusmodi, *tormento, tortura, βάσανος. Cic. pro Dejot. c. 1. sub fin.* More majorum de servo in dominum ne tormentis quidem quæri licet. *Id. Phil. 11. c. 2.* Verberibus ac tormentis quæstionem habuit pecuniæ publicæ. *Plin. l. 10. ep. 97.* Per tormenta quærere, quid veri sit. *Justin. l. 2. c. 9.* Per tormenta conscios cædis nominare cogi. *Sueton. in Tiber. c. 19. extr.* Tormentis expressa confessione cogitati facinoris. *Cic. pro Cluent. c. 63.* Tormentis omnibus vehementissimis quærere. *& mox.* Vi tormentorum adducti in veritate manserunt. *Id. in Partit. c. 14. in f.* Metu mortis vim tormentorum perferre. *Id. pro Mil. c. 21. sub fin.* Tormentis cogi confiteri. *& cap. 22.* Dedere aliquem tormentis. *Id. Tuscul. 5. c. 28.* Dare se in tormenta. *Sueton. in Calig. c. 26. ad fin.* Excruciare aliquem gravissimis tormentis. *Id. in Tiber. c. 62.* Veretris deligatis, fidicularum simul urinæque tormento distendere. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18.* Igni atque omnibus tormentis cruciatum aliquem interficere. *Senec. ep. 67. ante med.* Tormenta patienter ferre. *Justin. l. 44. c. 2.* Inter tormenta risu exsultare. *Suet. in Tiber. c. 62.* Longa & exquisita tormenta. ¶ De ipsa machina, aut instrumento, quo torquentur homines. *Plin. l. 34. c. 8. ad fin.* Ideone tot conditores artis statuariæ elaboraverant, ut ea ex tormenta fierent? Loquitur *Plin.* de tauro Perilli. *Curt. l. 6. c. ult.* Admovere tormenta. *Plin.* tibiam vocat *tormentum*, quia per ejus foramina quodammodo torquetur aer, ut varios sonos edat: *lib. 10. c. 29. a med. de cantu lusciniæ.* Omnia tam parvulis in faucibus, quæ exquisitis tibiarum tormentis ars hominum excogitavit. ¶ Transfertur ad significandos cruciatus acres ex morbo *Plin. l. 1. ep. 12.* Cruciatus & indignissima tormenta pati. (*ex podagra.*) *Plin. alter l. 21. c. 22. ante med.* Inflationes discutit, & coli tormenta. *Id. l. 20. c. 4. a med.* Napos super umbilicum imponi contra tormenta vulvæ. *Id. l. 19. c. 8. a med.* Nasturtium nomen accepit a narium tormento. Adde *Cels. l. 7. c. 1r.* & *Colum. l. 6. c. 7.* ¶ De curis, & doloribus animi. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 58.* Invidia Siculi non invenere tyranni Majus tormentum. *Ovid. 5. Trist. el. 13. v. 3.* Æger enim traxi contagia corpore mentis: Libera tormento pars mihi nequa foret. *Cic. initio l. 5. Tuscul.* Varia & multa tormenta fortunæ. *Juvenal. sat. 2. v. 137.* tormentum ingens nubentibus hæret, Quod nequeunt parere, & partu retinere maritos. *Id. sat. 9. v. 18.* Deprendas animi tormenta latentis in ægro Corpore, deprendas & gaudia. *Plin. l. 8. ep. 23. extr.* In tantis tormentis eram, cum scriberem hæc. *Id. in Paneg. c. 86.* Operæ pretium est referre, quod tormentum tibi injunxeris, ne quid amico negares. *h. e.* quantam tibi vim feceris, quam te ipse torseris. ¶ De amore. *Martial. l. 7. epigr. 28.* Testula, Victoris tormentum dulce Voconi. *Ovid. 3. Amor. el. 10. v. 25. de Cerere.* Hanc quisquam lacrymis lætari credit amantum? Et bene tormentis, secubituque coli? *Juvenal. sat. 6. v. 208.* Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amantis.

TORMINA, num, n. *dissenteria, δυσεντερία,* acria intestinorum tormenta. *Cels. l. 4. c. 15.* Proxima his, inter intestinorum mala, tormina esse consueverunt: δυσεντερία Græce vocatur. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat: isque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis excernitur: interdum simul quædam carnosa descendunt. Frequens dejiciendi cupiditas, dolorque in ano est. Cum eodem dolore exiguum aliquid emittitur, atque eo quoque tormentum intenditur, &c. *Colum. l. 6. c. 7.* Sequitur torminum vitium quorum signum est cruenta & mucosa ventris prolavies. *Cato R. R. c. 156. & 157.* Quibus tormina molesta erunt. *Cic. 2. Tuscul. c. 19. ad fin.* Quamvis idem forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat. *Plin. l. 29. c. 5. ad fin.* Inflationibus, & torminibus affici. *Id. l. 21. c. ult. a med.* inflationes & tormina contrahere. *Id. l. 26. c. 8. a med.* Tormina discutere. *Id. ibid. sub init.* Aizoum torminibus resistit. ¶ De acri dolore ex alio morbo. *Id. l. 20. c. 8.* Cichorium urinæ tormina discutit. *Id. l. 30. c. 15. ad fin.* Jumentorum urinæ tormina finiuntur. ¶ *Tormines,* m. in recto plurali posuit *Non. cap. 2. n. 135.* non imitandus. ¶ In singulari num. non est in usu: nisi quod *Alcim. Avit.* pro quovis tormento posuit illo carmine: Carnis delicias immenso tormine pendit. Ita *Rivinol. in Profat. Bonon.* designans *Carmen ad Fascin. soror.* In ejus tamen editionib. castigatiorib. nihil hujusmodi invenitur.

TORMINALIS, le, ad tormina pertinens, ut Sorba torminalia, quæ medentur torminibus. *Cels. l. 2. c. 30. a med.* Sorba, quæ torminalia vocantur. *Plin. l. 15. c. 21.* Quartum genus (*sorborum*) torminale appellant, remedio tantum probabile, assiduum proventu, minimumque pomo, arbore dissimile, foliis pæne platani. *Celsus* quoque inter remedia contra fluxum ventris ponit & sorba torminalia, *l. 4. c. 30. & 19.*

TORMINOSUS, a, um, *δυσεντερικός,* dysentericus, qui tormina patitur. *Cic. 4. Tuscul. c. 12.* Itaque dicimus gravedinosos quosdam, quosdam torminosos, non quia semper sint, sed quia sæpe sint.

TORNATOR, oris, m. *torniajo, torniero, τορνευτής,* qui tornat. *Firmic. l. 4. c. 7. in f.* Facit quoque tornatores, aut simulacrorum sculptores.

TORNATUS, a, um, *lavorato al tornio, rotondo, τορνευτός,* torno factus, rotundus. *Lucret. l. 4. v. 361.* Fit, quasi tornata ut saxorum Structa tuantur. *Al. leg.* Fit, quasi ut ad tornum, &c. *Calpurn. ecl. 6. v. 55. de equo.* Terga sedent, micat acre caput, sine pondere cervix, Et tornata brevi substringitur ungula cornu. *h. e.* rotunda. ¶ Metaphorice *Horat. in arte Poet. v. 440.* delere jubebat, Et male tornatos incudi reddere versus. *h. e.* elaboratos. *Bentlej.* leg. *ter natos,* & acriter defendit.

TORNO, as, a. 1. *lavorare al tornio, ritondare, τορνεύω,* torno polio, rotundo. *Cic. de Univers. c. 6.* Idque ita tornavit, ut nihil effici possit rotundius. *Plin. l. 36. c. 13. a med.* Columnarum in officina turbines ita liberi pependerunt, ut puero circumagente tornarentur. *& cap. 22.* Lapis cavatur, tornaturque in vasa coquendis cibis utilia. *Id. l. 11. c. 39.* Hippopotami corii crassitudo talis, ut inde tornentur hastæ. *Seren. Sammon. c. 23. v. 408.* Mollibus ex hederæ tornentur pocula lignis.

TORNUS, i, m. *tornio, τόρνος,* instrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & hujusmodi circumagendo rotundantur, ac poliuntur: a voce Græca allata. *Plin. l. 7. c. 56.* Normam, & libellam, & tornum, & clavem Theodorus Samius invenit. *Id. l. 16. c. 40. ante med.* Calices ex terebintho facere torno. *Id. l. 36. c. 26. ante med.* Vitrum torno teritur. *Vitruv. l. 10. c. 19. a med.* Perficere aliquid in torno. *Virg. 2. Georg. v. 449.* torno rasile buxum. *Id. Ecl. 3. v. 38.* pocula fagina, Lenta quibus torno facili superaddita vitis. *h. e.* postquam pocula torno polita sunt, superaddita est iis vitis per scalpturam. ¶ Metaphorice *Auct. Paneg. ad Pison. v. 83.* hinc exornata figuris Advolat excusso velox sententia torno. *h. e.* sententia periodo circumscripta, & quodam verborum ambitu veluti rotundata. *Propert. l. 2. el. 25. v. 43.* Incipe jam angusto versus includere torno. *metter sul tornio, e lavorare.*

TOROSULUS, a, um, *carnosetto,* dimin. a *torosus*. *Hieronym. in Jovinian. l. 2. sect. 14. sub fin.* Formosuli nostri, & torosuli, & vix summis pedibus adumbrantes vestigia.

TOROSUS, a, um, *musculoso, carnoso, nerboruto, μυώδης, σαρκώδης,* qui toros in corpore exstantes habet, musculosus, lacertosus. *Ovid. 7. Met. v. 428.* feriuntque secures Colla torosa boum. *Colum. l. 6. c. 2.* Parandi sunt boves cervice longa & torosa. *& cap. 20.* Tauris torosior cervix. *Pers. sat. 3. v. 86.* multumque torosa juventus. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Senec. l. 1. quæst. nat. cap. 7.* & *Albinovan. el. 2. v. 79.* Virgula citrea, striata, vel pluribus angulis, in modum clavæ torosa. *h. e.* nodosa. *Plin. l. 21. c. 15. a med.* Herba hirsutior, torosiore caule. *h. e.* carnosiore. Adde *lib. 19. c. 5. a med.*

TORPEDO, edinis, f. *intirizzamento, stupidezza, torpore, pigrezza, νάρκωσις,* torpor, stupor, pigritia, tarditas, segnities. *Cato apud Gell. l. 11. c. 2. extr.* Si nihil exerceas, inertia atque torpedo plus detrimenti facit, quam exercitio. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ad fin.* Si tanta torpedo animos oppressit, ut obliti scelerum Cinnæ, nihilo minus vos Lepido permissuri sitis. *& in orat. Licinii ad pleb. ad fin.* Occupavit vos nescio quæ torpedo, quia neque gloria movemini, neque flagitio. *Tacit. 3. Hist. c. 63. extr.* Tanta torpedo invaserat Vitellii animum, ut si Principem eum fuisse ceteri non meminissent, ipse oblivisceretur. ¶ Hoc nomine est piscis ex genere eorum, qui cartilaginem pro spina habent, ita dicta, quod torpedinem accedentibus infert. *Varr. l. 4. de L. L. c. 12.* Vocabula piscium pleraque translata a terrestribus: alia a colore, ut asellus: alia a vi quadam, ut lupus, canicula, torpedo. *Plin. l. 9. c. 42.* Novit torpedo vim suam, ipsa non torpens: mersaque in limo se occultat, piscium qui securi supernatantes obstupuere, corripiens. *Id. l. 32. c. 1. a med. de ead.* Torpedo etiam procul & e longinquo, vel si hasta virgave attingatur, quamvis prævalidos lacertos torpescere, quamlibet ad cursum veloces alligari pedes. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 50. extr.* Bestiæ aliæ fuga se, aliæ occultatione tutantur: atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. Exstat *Claudiani* hoc de pisce carmen.

TORPEFACIO, is, a. 3. torporem induco, torpidum reddo. Usus est *Nonius* in voce *Torporavit, c. 2. n. 870.*

TORPEO, es, pui, n. 2. *esser ismarmentito, intorpidire, perder il senso o'l moto, ναρκάω, ἀναισθήτως ἔχω,* sensum aut motum amitto, stupore & tarditate corripior, langueo, obtorpesco. *Virg. 9. Æn. v. 499.* torpent infractæ ad prœlia vires. *Sueton. in Aug. c. 80.* Dextræ manus digitum salutarem tam imbecillum interdum sentiebat, ut torpentem contractumque frigore, vix corneo circuli supplemento scripturæ admoveret. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 35.* Quid vetat & nervos magicas torpere per artes? *Id. Heroid. ep. 10. v. 43.* tum denique flevi. Torpuerant molles ante dolore genæ. *& ep. 11. v. 81.* Torpuerat gelido lingua retenta metu. *Senec. in Herc. Fur. v. 652.* Torpet acies luminum hebetesque visus vix diem insuetum ferunt. *Plin. l. 7. c. 5.* Hebescunt sensus, membra torpent, præmoritur

tur visus. Id. l. 23. c. 4. ad fin. Torpentes membrorum partes corroborat decoctum glandie. & cap. 16. circa med. Radix ari aspidas fugat, aut inebriat, ita ut torpentes inveniantur. Liv. l. 21. c. 56. ad fin. Torpentes gelu. & cap. 58. ad fin. Torpentes rigore nervi. ¶ Transfertur ad animum. Plaut. Amph. 1. 1. 179. Timeo: intus torpeo: non edepol nunc, ubi terrarum sim, scio. Cic. 1. de nat. Deor. c. 37. Deum sic feriatum volumus cessatione torpere, ut, &c. Virg. 1. Georg. v. 124. Nec torpere gravi passus sua regna veterno. h. e. pigritia, otio, desidia languere. Liv. l. 28. c. 29. ad fin. Adeo torpentibus metu qui aderant, ut ne gemitus quidem exaudiretur. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 58. At nos indecores longo torpebimus ævo. h. e. cessabimus, otio marcebimus. Horat. l. 2. sat. 7. v. 95. Vel cum Pausiaca torpes insane tabella. tu stai di ce per lo stupore. & Liv. l. 1. c. 41. & lib. 6. c. 23. Frigere ac torpere senis consilia. Stat. 10. Theb. v. 90. Et nunquam vigili torpens Ignavia vultu. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 156. in nostro jam milite robur torpuit. ¶ Et ad res inanimas. Stat. 9. Theb. v. 452. Torpentesque lacus, pigræque paludes. & lib. 4. v. 172. & Claudian. in præfat. l. 2. de rapt. Pros. v. 18. torpens amnis. h. e. nullo, aut lentissimo cursu. Colum. l. 1. c. 4. extr. Locus depressus hieme pruinis torpet. Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 169. hiems frigore torpens. Id. l. 1. de rapt. Pros. v. 262. Plagæ torpentes. h. e. zonæ frigidæ cæli. & in præfat. l. 2. in fi. Antraque Musarum longo torpentia somno. Juvenal. sat. 10. v. 203. torpens palatum. Ovid. 1. ex Pont. ep. ult. v. 13. Non tamen exacuet torpens sapor ille palatum. h. e. tardus, obtusus. Senec. in Med. v. 348. Orpheus tacuit torpente lyra. Claudian. in fi. l. 2. in Eutrop. & adductus sub verbera torpuit ensis. h. e. hebes fuit.

TORPESCO, is, a. 3. instupidire, illanguidire, marcire, torpere incipio, torpeo, languesco, stupore & tarditate corripior, hebesco. Senec. in Med. v. 926. Cor pepulit horror: membra torpescunt gelu. Plin. l. 11. c. 37. sub fin. Arteriæ carent sensu: præcisisque torpescit tantum pars ea corporis. Id. l. 23. c. 4. ad fin. Eiromeli qui bibere, torpescunt. Id. l. 21. c. 26. Scorpiones viso lychnide, torpescunt. Id. l. 8. c. 16 a med. de leonib. Vix credibili modo torpescente tanta illa feritate, quamvis levi injectu operto capite. Senec. in Herc. Fur. v. 763. de Stige. Stupent undæ, segne torpescit fretum. ¶ Translate Sil. l. 16. v. 14. vigor cogitur senio torpescere rerum. Sallust. in Catil. c. 16 Ne per otium torpescerent manus, aut animus. Id. in Jug. c. 2. Ingenium incultu atque socordia torpescere sinunt. Tacit. Hist. l. 1. c. 71. Deliciis & desidia torpescere. ¶ De rebus inanimis. Plin. de margaritis, l. 9. c. 35. ante med. Flaccescunt tamen & illæ senecta, rugisque torpescunt.

TORPIDUS, a, um, intorpidito, intormentito, ναρκώδης, qui non sentit, torpens, stupidus, tardus, languens. Liv. l. 7. c. 36. & lib. 25. c. 38. a med. Torpidi somno, paventesque ad necopinatum tumultum. Id. l. 22. c. 53. Quod malum cum stupore ac miraculo torpidos defixisset, &c. Auson. in Mosell. v. 264. de pisce moribundo. Torpida supremos patitur jam caude tremores. Lactant. l. 2. c. 8. circa med. Quod insensibile est, iners & torpidum semper jacet.

TORPOR, oris, m. intormentimento, stupidezza, torpore, νάρκη, ναρκότης, stupor ex defectu sensus, tarditas, languor. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 50. extr. Tutantur se atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. Val. Max. sub fin. l. 3. Torpore hebetati artus. Cels. l. 2. c. 8. a med. In coxæ doloribus si vehemens torpor est, frigescitque crus, & coxa, &c. Ovid. 1. ex Pont. ep. 2. v. 29. Fine carent lacrymæ, nisi cum stupor obstitit illis, Et similis morti pectora torpor habet. Id. 1. Met. v. 548. torpor gravis alligat artus. Plin. l. 29. c. 4. ante med. Aspides percussos torpore & somno necant. Id. l. 20. c. 21. Torporem efferre. Id. l. 22. c. ult. a med. obducere. Id. l. 2. c. 101. contrahere. Id. l. 30. c. 10. a med. exsuere. Id. l. 28. c. 4. solare. Id. l. 29. c. 8 a med excitare. Virg. 12. Æn. v. 867. Illi membra novus solvit formidine torpor. ¶ Transfertur ad animum. Tacit. 2. Hist. c. 99. Accedebat huc Cæcinæ ambitio vetus, torpor recens nimia fortunæ indulgentia soluti in luxum.

TORPORATUS, a, um, torpidus factus, stupefactus. Lactant. l. 2. c. 8. ad fin. Humida nimiis rigoribus torporata concrescunt.

TORPORO, as, a, 1. νάρκω, torporem induco, torpefacio. Turpil. apud Non. c. 2. n. 870. Stupidus astat: ita ejus aspectus repens cor torporavit homini amore.

TORQUATUS, a, um, ornato di collana, στρεπτοφόρος, torque ornatus. Ovid. Heroid. ep. 2. v. 119. Adfuit Alecto brevibus torquata colubris. ¶ Palumbus torquatus, cujus collum circulo quodam pennarum alterius coloris, quasi torque cingitur, φάττα, φάττα. Martial. l. 13. epigr. 67. Inguina torquati tardant hebetantque palumbi. ¶ Torquatus miles, torque ob virtutem ab imperatore donatus. Plin. l. 33. c. 2. ad fin. docet, olim auxilia & externos aureis torquibus donatos fuisse, at cives non nisi argenteis. ¶ Fuere torquati simplares & duplares: illi postquam torquem meruerant, simplicem annonam consequebantur: hi duplicem. Veget. sub fin. cap. 7. l. 2. de re milit. ¶ Torquatus cognomen habuit T. Manlius L. F. qui singulari certamine cum Gallo prævalido ad Anienem congressus, prostrato occisoque torquem detractum, respersumque cruore collo suo circum dedit, & sic in castra rediit. quod cognomen ad posteros ejus transiit. Rem narrant Claud. Quadriger. apud Gell. l. 9. c. 13. Cic 1. de Fin. c. 7. & 3. Offic. c. 31. Liv. l. 7. c. 10. & Flor. l. 1. c. 13. Hinc Lucan. l. 7. v. 583. cæduntque Metellos, Corvinosque simul, Torquataque nomina.

TORQUEO, es, si, rtum, & rsum, a. 2. voltare, piegare, torcere, ἀναστρέφω, cum quadam vi flecto, inflecto, verto. Virg. 2. Georg. v. 448. Ityræos taxi torquentur in arcus. Cic. 2. de Legib. c. 15. ad fin. Cervices, oculosque pariter cum modorum flexionibus torquere. Senec. de brevit. vitæ c. 12. Vocem inflexu modulationis inertissimæ torquere. Horat. l. 2. ep. 1. v. 127. Torquet ab obscenis jam nunc sermonibus aurem. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 46. Torquentem frenis ora sequacis equi. Virg. 2. Georg. v. 174. Stivaque, quæ currus a tergo torqueat imos. Plin. l. 16. c. 40. sub fin. Quercus supra terram rimosa facit opera, torquendo sese. Ovid. l. 3. de ar. am. v. 505. ferro torquere capillos. h. e. crispare. Virg. 3. Æn. v. 669. Sensit, & ad sonitum vocis vestigia torsit. & lib. 4. v. 220. oculosque ad mœnia torsit. Stat. 11. Theb. v. 312. paulum si devius hostis Torsit iter. volto strada. & Virg. Æn. 9. v. 724. Portam vi multa converso cardine torquet, Obnixus latis humeris. Cic. 1. Offic. c. 36. ad fin. Cavendum, ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates: quæ cum fiunt, anhelitus moventur, vultus mutantur, ora torquentur. h. e. deformiter flectuntur, distorquentur. Virg. 3. Æn. v. 208. nautæ adnixi torquent spumas, & cærula verrunt. h. e. vi vertunt, frangunt, miscent. Sic Ovid. 5. Fast. v. 634. Ille meas remis adversas torsit aquas. h. e. adverso flumine navigavit. Virg. 5. Æn. v. 738. torquet medios nox humida cursus. h. e. ad occasum, accedens ad auroram. Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 23. Torquere laqueum. h. e. circa gulam adstringere. Liv. l. 4. c. 54. Collum alicui torquere. h. e. injectis in collum manibus constringere, & obtorquere. V. Obtortus. ¶ Translate Cic. in Orat. c. 16. Oratio ita flexibilis, ut sequatur, quocumque torqueas. Id. pro Cæl. c. 6. Versare suam naturam, & regere ad tempus, atque huc & illuc torquere & flectere. Al. leg. flectere & torquere. Id. 1. de Leg. c. 10. Opinionum vanitas imbecillitatem animorum torquet & flectit, quocumque cœpit. Id. pro Cæcin. c. 27. Juris retinere sententiam, an verbo & literæ jus omne torqueri, statuite, utrum utilius esse videatur. h. e. detorqueri, perverti, corrumpi. ¶ Est etiam circumflectere, circumagere, versare, volgere, torcere. Plin. l. 28. c. 2. ad fi. & Juvenal. sat. 2. v. 55. torquere prægnantem stamine fusum. Plin. l. 35. c. 11. a med. Virgo torquens spartum. Ovid. 12. Met. v. 475. Stamina torquere pollice. Petron. in Satyr. c. 29. Parcæ aurea pensa torquentes. Pers. sat. 3. v. 51. buxum torquere flagello. Virg. 9. Æn. v. 93. torquet qui sidera mundi. Cic. 4. Acad. c. 39. a med. Terra circum axem se summa celeritate convertit & torquet. Id. de Univers. c. 7. a med. Torquere aliquid in orbem. Ovid. 2. Met. v. 70. assidua rapitur vertigine cælum, Sideraque alta trahit, celerique volumine torquet. Senec. in Med. v. 744. Rote cessat membra torquens: tangat Ixion humum. ¶ Flumina dicuntur torquere undas, saxa, &c. cum torrente cursu volvunt, & secum abripiunt. Virg. 6. Æn. v. 550. Tartareus Phlegethon torquet sonantia saxa. Sic Lucan. l. 4. v. 767. Quantus Bistonio torquetur turbine pulvis. & Horat. l. 2. ep. 2. v. 73. Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. h. e. volvit, trahit, aut tollit. ¶ Translate Virg. 12. Æn. v. 179. tuque, inclyte Mavors, Cuncta tuo qui bella, pater, sub numine torques. giri e reggi a tuo moto. & lib. 4. v. 269. Regnator, cælum & terras qui numine torquet. ¶ Pro sustinere, gestare, sed cum versatione aliqua. Virg. 7. Æn. v. 666. tegumen torquens immane leonis. & lib. 4. v. 482. Axem humero torquet stellis ardentibus aptum. ¶ Sæpe est jaculari, jacere: ductum a funda, quæ antequam jaciat, circumagitur, lanciare, gittare. Virg. 1. Georg. v. 309. Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ. Id. 4. Æn. v. 208 Jupiter torquet fulmina. & lib. 9. v. 670. cum Jupiter horridus austris Torquet aquosam hiemem. Lucan. l. 4. v. 62. de Euro. Ille suis nubes, quascumque invenit in axe, Torsit in occiduum Nabatæis flatibus orbem. spinse, cacciò. & Virg. Æn. 10. v. 585. jaculum torquet in hostem. & lib. 12. v. 536. telumque ad tempora torquet. Valer. Flacc. l. 3. v. 193. torquere hastam alicui. h. e. in aliquem. Ovid. 11. Met. v. 29. torquere glebas, ramos, silices. Id. 2. Fast. v. 11. valido torquentur pila lacerto. ¶ Torquere sibila, instar teli acuta emittere. Propert. l. 4. el. 8. v. 8. draco ex ima sibila torquet humo. Valer. Flacc. l. 7. v. 525. anguis stetit, & trepidantia torsit sibila. ¶ Frequentissime est cruciatu afficere adhibitis tormentis fidicularum, eculei, ignis, rotæ, verberum, & hujusmodi, vel eliciendæ veritatis, vel puniendi, vel sæviendi causa: dar la tortura, martoriare, tormentare, Βασανίζω: ductum ex eo, quod eorum membra præter naturam flectuntur & curvantur. Plaut. Curcul. 5. 3. 22. Ita te nervo torquebo, itidem uti catapultæ solent. Cic. 3. de Fin. c. 13. Non posse sapientem beatum esse, cum eculeo torqueatur. Suet. in Aug. c. 27. Q. Gallium prætorem, per centuriones & milites raptum de tribunali, servilem in modum torsit, ac fatentem nihil jussit occidi. Tacit. Ann. 15. c. 57. Epicharim tormentis dilacerari jubet. at illam non verbera, non ignes, non ira eo acrius torquentium, ne a femina spernerentur, pervicere, quia objecta denegaret. Ulpian. Dig. lib. 2. tit. 1. leg. 7. In servos autem, & eos, qui inopia laborant, corpus torquendum est. Id. lib. 48. tit. 18. leg. 1. Torquere servum in caput domini. h. e. contra dominum. ¶ Translate est cruciare, molestiam afferre, angere, vexare, cruciare, affliggere, travagliare. Cic. Attic. l. 7. ep. 9. extr. Equidem dies noctesque torqueor. Plin. l. 9. ep. 21. Ne torseris illum, ne torsere etiam te. torqueris enim, cum tam lenis irasceris. Id. l. 7. ep. 30. Torqueor, quod discipulum optimæ spei amisisti. Ovid. Heroid. ep. 9. v. 36. & lib. 2. Amor. el. 5. v. 53. Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat. Horat. l. 2. sat. ult. v. 67. torqueri omni sollicitudine, ne panis adustus, ne male conditum jus apponatur. Id. l. 1. ep. 2. v. 37. invidia, vel amore. Ovid. Heroid. ep. 20. v. 123. Torqueor ex æquo, vel te nubente, vel ægra. Id. Met. 11. v. 130. de Mida. & inviso meritus torquetur ab auro.

Id. 2.

Id. 1. ex Pont. ep. 1. v. 60. Pœnitet & facto torqueor ipse meo. *Quintil. l. 12. c. 1.* Sceleris compos sollicitudine, pœnitentia, pœnarum omnium exspectatione torquetur. *Cic. 3. de Orat. c. 9.* Aliquanto me major in verbis & in sententiis eligendis, quam rum, labor & cura torquet. *Id. Parad. 2. ad fin.* Tuæ libidines te torquent. *Id. 1. de Orat. c. 11.* Verbi controversia jamdiu torquet Græculos homines, contentionis cupidiores, quam veritatis. *Phædr. l. 3. fab. 14. v. 7.* Ille se torquet diu, nec quæstionis positæ causam intelligit. *Ovid. 1. de ar. am. v. 176.* Eheu, quam multos advena torquet amor! *Id. 1. ex Pont. ep. 5. v. 21.* torquet mea Fortuna. *Id. 2. de ar. am. v. 124.* Ulysses æquoreas torsit amore deas. *Horat. in ar. Poet. v. 435.* torquere aliquem mero. *h. e.* ebrium facere, ut verum dicat. *Phædr. l. 1. fab. 26. v. 9.* convivam fame. ¶ De rebus inanimis. *Virg. 2. Georg. v. 247.* ora Tristia tentantum sensu torquebit amaror. *disgusterà.* & *Val. Flacc. l. 4. v. 508. de Vesuvio.* vix dum ignea montem Torsit hiems. *h. e.* vexavit, laceravit. ¶ Alterum supinum *torsum* agnoscit *Priscian. l. 9. pag. 871. Putsch.* & confirmat participium *Detorsus.*

TORQUIS, is, m. & f. *collana, collare,* στρεπτός, circulus aureus, vel argenteus, aliquando gemmis ornatus, qui in collo & ante pectus pro ornamento gestatur: a *torquere*. *Nævius* apud *Charis. l. 1. pag. 118. Putsch.* Collum marmoreum torques gemmata coronat. *Quadrigar.* apud *Gell. l. 9. c. 13.* & *Non. cap. 3. n. 245.* Torquem detraxit, eamque sanguinolentam sibi in collum imposuit. *Ovid. 1. Fast. v. 601.* aut torque adempta, Aut corvi titulos auxiliaris habent. *Propert. l. 4. el. 10. v. 44.* Torquis ab incisa decidit unca gula. *Stat. 10. Theb. v. 517.* colloque decorus Torquis in hostiles cecidit per vulnus arenas. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 240.* tum flava repexo Gallia crine ferox, evinctaque torque decoro. *Calpurn. ecl. 6. v. 43.* rutiloque monilia torque Extrema cervice natant. *Cic. 3. Offic. c. 31. sub fin.* T. Manlius Galli torque detracto, cognomen invenit. *Quintil. l. 6. c. 3. a med.* Cum Augusto Galli torquem aureum centum pondo dedissent. *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Torques aureæ, & scuta cælata argento. *Lucil. ibid.* Torques magni. *Cic. 6. Verr. c. 80.* Corona, & phaleris, & torque donare aliquem. ¶ A similitudine est circulus, quo ligantur boves, *collare*. *Virg. 3. Georg. v. 166.* Ac primum laxos tenui de vimine circlos Cervici subnecte: dehinc ubi libera colla Servitio adsuerint, ipsis e torquibus aptos Junge pares. ¶ Item quilibet circulus, corona. *Id. l. 4. v. 276.* Sæpe deum nexis ornatæ torquibus aræ. *Manil. l. 5. v. 584. de cete natante.* Hinc vastis urgent immensi torquibus orbes. *h. e.* sinuosis fluctibus in morem torquis cetum circumagentem se cingentibus. *Plin. l. 10. c. 42.* Avis viridis toto corpore, torque tantum miniato in cervice distincta. ¶ *Torques* in recto sing. ponit *Charis. loc. cit.* Sic *Valer. Flacc. l. 2. v. 112.* it barbara vestis, Et torques insigne loci. Sunt qui leg. *torquis*, ut producatur vi cæsuræ, vel ut *sanguis*.

TORREFACIO, is, a. 3. *arrostire,* φρύγω, ξηραίνω, torridum reddo, arefacio, ad ignem solemve sicco. *Colum. l. 6. c. 7. a med.* Quidam vinaceorum duas libras torrefaciunt, & ita conterunt.

TORREFACTUS, a, um, *seccato, abbruciato, arrostito*. *Colum. l. 2. c. 11.* Et subinde opportunis solibus (*seges*) torrefacta proteritur. *Id. l. 12. c. 15.* Torrefacta sesama. & *cap. 57.* Nuces avellanæ torrefactæ.

TORRENS, entis, *che abbrucia, o abbrustolisce,* urens. *Pacuv.* apud *Fest.* Flammeo vapore torrens terræ fetum exussit. *Virg. 4. Georg. v. 425.* Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat. *Id. 6. Æn. v. 550.* torrentes flammæ. *Horat. l. 3. od. 1. v. 31.* Sidera torrentia agros. *Claudian. in Fescenn. v. 19.* gelido specu torrentiorem fallere Sirium. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 52.* cæli cum torrentissimus axis Incumbit terris. *Virg. 9. Æn. v. 105.* & *lib. 10. v. 113.* Per pice torrentes, atraque voragine ripas. ¶ Item redundans, exæstuans, & defluens cum impetu, concitatus, rapidus, ut amnes imbribus aucti, & de montibus decurrentes, *rapido, impetuoso, ridondante*. *Virg. 10. Æn. v. 603.* torrentis aquæ, vel turbinis atri More furens. *Id. 2. Georg. v. 451.* torrens unda. *Id. Ecl. 7. v. 52.* torrentia flumina. Χειμάρροι ποταμοί. & *Varr. l. 1. R. R. c. 12. extr.* Torrentes fluvii. *Justin. l. 44. c. 1.* Cursus amnium torrentes rapidique. *Val. Flacc. l. 4. v. 409.* Nilus toto gurgite torrens. *Plin. l. 3. c. 16. de Pado.* Augetur ad Canis ortus liquatis nivibus, agris, quamvis torrentior, nihil tamen ex rapto sibi vindicans. *Id. l. 2. c. 103.* Fluvius Novanus omnibus solstitiis torrens, brumis siccatur. *Id. l. 3. c. 4.* Rhodanus deferens Ararim, nec minus se ipso torrentes Isaram & Druentiam. *Senec. ep. 23.* Eorum, quæ fluminibus innatant, alia lenior unda detinuit, alia vehementior rapuit: alia proxime ripam, cursu languescente, deposuit, alia torrens impetus ejecit in mare. *Stat. 7. Theb. v. 316.* abruptis cum torrentissimus exit Pontibus. ¶ Hyperbole est Poetica, in magna cæde *torrens cruor* apud *Lucan. l. 7. v. 637.* Sic *lib. 2. v. 220.* Sanguine cæruleum torrenti dividit æquor. *Juvenal. sat. 6. v. 318.* quantos Ille meri veteris per crura madentia torrens. ¶ *Torrens* absolute, fluvius subitis imbribus concitatus, qui alioquin siccitatibus exarescit, *torrente*, χαράδρα, χειμάρρους, ξηροπόταμος. vel ab æstu, quo fertur, vel quia cito torrescit & siccatur. *Ovid. de remed. amor. v. 651.* Flumine perpetuo torrens solet acrius ire: Sed tamen hæc brevis est, illa perennis aqua. *Id. 1. Amor. el. 7. v. 43.* tumidi ritu torrentis egebar. *Virg. 2. Æn. v. 305.* rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores. *Id. l. 7. v. 567.* fragosus dat sonitum saxis & toto vertice torrens. *Senec. in Phœniss. v. 71.* rapax torrens. ¶ Translate *Sil. l. 12. v. 189.* Torrens armorum & virorum. *un torrente d' armi e d' armati.* & *lib. 13. v. 760.* abundans umbrarum huc agitur torrens. *Quintil. decl. 17. c. 18. sub fin.* Nihil est improvisorum dolore torrentius. *h. e.* concitatius. *Lucan. l. 7. v. 505.* Fortuna Abstulit ingentes, fato torrente, ruinas. *h. e.* ruente impetu se ferente præcipiti. *Priscian. l. 8. pag. 809. Putsch.* hunc ipsum recitans versum, interpretatur, vertente, volvente. *Valer. Flacc. l. 4. v. 261.* via nulla virum, via tollere passus Brachia torrenti præceps agit undique nimbo. *con una tempesta impetuosa di colpi.* ¶ Proverbium est illud *Juvenal. sat. 4. v. 89.* dirigere brachia contra torrentem. V. *Brachium.* ¶ Commode refertur ad copiam verborum, & abundantiam orationis. *Cic. 2. de Fin. c. 1. ad fin.* Cum fertur, quasi torrens, oratio, multa cujusquemodi rapit. *Quintil. l. 3. c. 8. a med.* Torrens & æqualiter concitata oratio. & *lib. 10. c. ult. a med.* Inania verborum torrens. *Juvenal. sat. 10. v. 9.* torrens dicendi copia. & *vers. 126.* sævus & illum Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ Torrentem, & pleni moderantem frena theatri. *h. e.* Demosthenem. *Id. sat. 3. v. 74.* sermo promptus, & Isæo torrentior. *Plin. l. 26. c. 3.* Torrenti & meditata oratione blandiens.

TORRENTER, adverb. *precipitosamente, a guisa di torrente*. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 198.* torrentius amnes Hiberno, tortaque ruunt pernicius hasta.

TORREO, es, rui, tostum, a. 2. *seccare,* ξηραίνω, proprie significat siccare, arefacere: ab antiquo *torrus*, vel ut Prisci scribebant, *torus*, aridus, torridus, ut *Festus* docet. *Virg. 7. Æn. v. 720.* cum sole novo densæ torrentur aristæ. & *lib. 1. v. 183.* fruges torrere flammis, & frangere saxo. *Plin. l. 7. c. 2. ad fin.* Pisces unguibus dilectos sole torrent. *Id. l. 23. c. 7. ad fin.* Succum pomi expressum ad solem torrebant. *Id. l. 14. c. 9. a med.* Torrere ovum in tegula. *Id. l. 11. c. 20.* Sole verno torrere apes mortuas. ¶ Est etiam igne urere, ita tamen ne in cinerem redigas, sed ut coquendo fit, *abbrustolire, arrostire, cuocere, friggere,* φρύγω. *Cic. in somn. Scip. c. 6.* Terram quasi quibusdam circumdatam cingulis: e quibus medium illum & maximum solis ardore torreri. *Id. in Pison. c. 18.* In Phalaridis tauro inclusum succensis ignibus torreri. *Plaut. Cas. 2. 5. 2.* In furnum calidum condito, atque ibi torreto me pro pane rubido. *Virg. 2. Georg. v. 396.* Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis. *Ovid. Fast. 2. v. 578.* Torrere aliquid in igne. *Plin. l. 32. c. 7. sub fin.* Delphini jecur in fictili torrent, donec pinguitudo similis oleo fluat. *Id. l. 30. c. 6.* Cochleas in pruna torrere. *Ovid. 6. Fast. v. 313.* furnis torrebant farra coloni. *Plin. l. 15. c. 23.* Torrere castaneas. *Id. l. 33. c. 4. sub fin.* aurum. *h. e.* candefacere, liquare, excoquere. *Id. l. 26. c. 3. sub fin.* Torrere ad ignes corpora. *h. e.* vehementer calefacere. *Liv. l. 35. c. 5.* Sol ingenti ardore torrebat minime patientia æstus corpora Gallorum. *scottava.* ¶ Tribuitur & frigori ut *uro*. *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 23.* Capite aperto esse jubet, ante lucem suscitat, frigore torret, venatum ejicit. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 78.* montes torret Atabulus. *Acron* exponit, *torrefacit*, quia, inquit nimio calore flans ventus illam regionem exsiccat. Sed V. *Atabulus*. ¶ Poetæ ad amoris æstum transferunt. *Horat. l. 4. od. 1. v. 12.* Venus torret jecur. *Id. l. 3. od. 9. v. 13.* Me torret face mutua Thurini Calais filius Ornyti. & *in fi. od. 19.* Me lentus Glyceræ torret amor. *Propert. l. 3. el. 23. v. 13.* Correptus sævo Veneris torrebar aheno. Adde *Ovid. 3. Amor. el. 2. v. 40.* & *Senec. in Hippol. v. 641.* ¶ *Torrere* dicuntur sitis, febris, & hujusmodi. *Tibull. l. 2. el. 4. v. 36.* Et Canis arenti torreat arva siti. *Propert. l. 4. el. 9. v. 21.* sicco torret sitis ora palato. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 169.* At mihi (væ miseræ!) torrentur febribus artus. Adde *Juvenal. sat. 9. v. 17.* ¶ Pro comburere, *abbruciare*. *Tibull. l. 1. el. 10. v. 49.* Illa velim rapida Vulcanus carmina flamma Torreat, & liquida deleat amnis aqua. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 9. v. 44.* Quique repertorem torruit arte sua. *h. e.* Phalaris Perillum. ¶ *Torreo* neutrorum more, torreor, uror. *Colum. l. 2. c. 4. in fi.* Collis medius neque hieme pruinis torpet, aut torret æstate vaporibus. *Al. leg.* torretur. *Id. l. 4. c. 19.* Exilis terra, & acclivis torrensque æstu, humilius jugum poscit. *Liv. l. 44. c. 38. ad fin.* Militem itinere fatigatum, onere fessum, madentem sudore, ardentibus siti faucibus, ore atque oculis repletis pulvere, torrentem meridiano sole, hosti objicere recenti, quieto. Al. leg. *torrente*.

TORRESCO, is, n. 3. *abbrustolirsi, arrostirsi*. *Lucret. l. 3. v. 904.* Ignibus impositum calidis torrescere flammis.

TORRIDATUS, a, um, *abbrustolito*. *Martian. Capell. l. 6. pag. 196.* Anhelis ardoribus torridatus.

TORRIDO, as, a. 1. comburo, aduro. Usurpatur a *Nonio* in voce *Torris*, *cap. 1. n. 51.*

TORRIDUS, a, um, *secco, seccato, arido,* ξηρός, siccus, aridus ex nimio calore: a *torreo*. *Liv. l. 4. c. 30.* Siccitate eo anno laboratum est. defectus aquarum circa torridos fontes rivosque stragem siti pecorum morientium dedit. *Id. l. 22. c. 43. sub fin.* Campi siccitate torridi. *Colum. l. 7. c. 5.* & *8.* Torridus sal. *h. e.* sole, aut igne siccatus, ut facilius teri possit. *Sil. l. 12. v. 372.* tellus fumosa torrida dorso. *Senec. in Herc. Oet. v. 135.* saxa rigentia, Et dumeta jugis horrida torridis. *Lucan. l. 4. v. 239.* torrida ora. *h. e.* siti arida. Sic vetus Poeta apud *Pithœum, pag. m. 147.* Pocula demerso torridus ore bibit. *Lucan. l. 9. v. 718.* torrida dipsas. & *vers. 790.* torridus prester. ¶ Item igne accensus, ustus, torrens, *acceso, abbruciato*. *Propert. l. 2. el. 22. v. 5.* torridus æstuat aer, Incipit & sicco fervere terra Cane. *Id. l. 3. el. 12. v. 51.* Torrida sacrilegum testantur limina Brennum. *Virg. 1. Georg. v. 234.* Zona corusco Semper sole rubens, & torrida semper ab igni. *Id. Ecl. 7. v. 48.* torrida æstas. *Ovid. 2. Fast. v. 24.* torrida farra. *h. e.* tosta. *Lucret. l. 5. v. 1219.* fulminis plaga torrida tellus. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 41.* Libya torrida semper solibus. *Calpurn.*

purn. Ecl. 1. *v.* 7. Torrida cur solo defendimus ora galero? ¶ Transfertur ad ea, quæ usta videntur. *Cic.* 2. *Agrar.* 1. 34. *a med.* Homo vegrandi macie torridus. *Plin. l.* 22. *c.* 20. Torridus sola color. ¶ Tribuitur & frigori. *Liv. l.* 21. *c.* 32. Pecora jumentaque torrida frigore. *Calpurn. Ecl.* 5. *v.* 107. ne torrida rimis insiet hiems. ¶ *Torrida vox* apud *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 59. est sicca, anhela, & exilis. Sic *Ecl.* 6. *v.* 23. qui via stillantes, aride, vocas Rumpis, & expellis male singultantia verba.

TORRIS, is, m. *tizzone*, δαλός, lignum semiustum, titio: sive ardens adhuc sit, ut apud *Virg.* 12. *Æn. v.* 298. ambustum torrem Chorinæus ab ara Corripit, & venienti Ebuso occupat os flammis. olli ingens barba reluxit, &c. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 115. vivus torris. Sive exstinctus, ut apud *Ovid.* 8. *Met. v.* 512. Funereum torrem medios conjecit in ignes.

TORROR, oris, m. qualitas rei torridæ, siccitas. *Cæl. Aurelian. Tardar. l.* 5. *c.* 4. *a med.* Solis torror, aut arena ignita. *& lib.* 3. *c.* 6. *sub fin.* Ἠλίωσις, quam nos corporis torrorem dicimus.

TORRUS. V. in *Torreo*.

TORSIO, onis, f. *torcimento*, στρόφος, actus torquendi, tormentum. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Privatim ejus usus contra torsiones stomachi in tepida aqua, & cruditates. *idest* tormina ab humoribus acribus provenientia. *Harduin.* habet *tortiones*: ut & *lib.* 28. *c.* 7.

TORTE, *obliquamente*, *storamente*, *stravolta*, στρεβλῶς, *oblique*, transversa. *Lucret. l.* 4. *v.* 303. Fit quoque, de speculo in speculum ut tradatur imago. Nam quæcumque retro parte interiore latebunt, Inde tamen, quamvis torte, penitusque remota, Omnia per flexos aditus educta licebit Pluribus hæc speculis videantur in ædibus esse.

TORTICIUS. V. *Tortivus*.

TORTICORDIUS. V. *Praecordius*.

TORTILIS, le, *torto*, *piegato*, *ritorto*, ἑλικτός, εὐστρεφής, στρεπτός, qui torqueri potest, flexilis, tortus: a *torqueo*. *Virg.* 7. *Æn. v.* 352. fit tortile collo Aurum ingens coluber. *h. e.* monile, torquis aurea. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 252. Tortilis e digitis excidit ansa meis. *Lucan. l.* 6. *v.* 198. tortilibus vibrata falarica nervis. *Ovid.* 1. *Met. v.* 335. bucina tortilis. *& lib.* 13. *v.* 915. piscis tortilis. *Plin. l.* 9. *c.* 51. *a med.* Polypi pariunt ova tortili vibrata pampino.

TORTIO, onis, f. *torcimento*, *storcimento*, στρέβλωσις, στρόφος, actus torquendi, inflexio. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 15. Publicis tormentis lacerati, aut ignibus adusti, seu tortione legitima peribunt. *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 46. *extr.* Ex corruptione vesicæ tortione moriuntur. Addunt quidam locum *Senecæ l.* 2. *controv.* 4. *circa med.* sed ibi leg. *tempor*: neque *tortio* locum habere potest.

TORTIVUS, a, um. *Tortivum mustum* quod appellat *Cato R. R. c.* 23. vocatur etiam *circumcisitium*, & *circumcidaneum*: & est illud, quod novissime pressum est. Fiebat autem hoc modo: Cum desiisset sub prelo fluere, circumcidebant pedes vinaceorum, & rursus premebant, ut *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 54. & *Colum. l.* 12. *c.* 36. docent. Apud *Colum. ibid.* & *Plin. l.* 14. *c.* 20. *ad fin.* quidam leg. *torticium*.

TORTO, as, a. 1. *torturare*, *contorcere*, frequentativum a *torqueo*, crucio. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 872. Ubi ii sibi in cochleatum eculeum, ibi tolutim tortor. *Lucret. l.* 3. *v.* 662. Omnia jam sesorsum cernas ancisa recenti Vulnere tortari. *h. e.* partes anguis membratim discissi torqueri, & sensum doloris ostendere. *Arnob. l.* 3. *pag.* 106. Dolorum acuminibus ejulare, tortari. Adde *lib.* 1. *pag.* 32.

TORTOR, oris, m. *carnefice*, *tormentatore*, *giustiziere*, βασανιστής, qui torquet & cruciat, sive ad eliciendam veritatem, sive ad puniendum, sive ad sæviendum. *Cic. pro Cluent. c.* 63. *a med.* Cum jam tortor, atque essent tormenta ipsa defessa. *Id. Phil.* 11. *c.* 3. Ponite ante oculos verbera, eculeum, tortorem carnificemque Samiarum. *Senec. ep.* 14. *ante med.* Plus agit tortor, quo plura instrumenta doloris exposuit. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 21. quoties aliquis tortore vocato, Uritur ardenti propter duo lintea ferro. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 49. *de Regulo*. Atqui sciebat, quæ sibi barbarus Tortor pararet. ¶ Apollo cognomine *tortor* colebatur Romæ in quadam parte urbis, teste *Sueton. in Aug. c.* 70. fortassis in primis faucibus Suburæ, cruenta pendebant ubi flagella tortorum, ut est apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 17. ¶ Translate *Juvenal. sat.* 13. *v.* 195. Occultum quatiente animo tortore flagellum.

TORTUM. V. *Tortus*, a, um, in fi.

TORTUOSE, adverb. *tortuosamente*. *Tertull. advers. Valentin. c.* 3. Serpens per anfractus seriem suam evolvet, tortuose procedat.

TORTUOSITAS, atis, f. *tortuosità*, *inviluppo*. *Tertull. l.* 4. *contr. Marcion. sub fin.* & *de carne Christi, c.* 20.

TORTUOSUS, a, um, *bistorto*, *tortiglioso*, *torto*, *tortuoso*, ἀγκυλοειδής, multis flexibus sinuosus, anfractuosus, obliquus, flexuosus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. *ad fin.* Est autem alvus multiplex, & tortuosa. *& cap.* 57. *ad fin.* Soni ex tortuosis locis & inclusis referuntur ampliores. *Id. pro Cluent. c.* 64. Sextula aduncа & tortuosa. *Plin. l.* 11. *c.* 47. Lynx simile quiddam talo habet, leo etiam tortuosius. *Id. l.* 21. *c.* 27. Rusci radix bibitur in calculosorum valetudine, & tortuosiore urina. *h. e.* turbidiore, atque adeo hominem torquente, dum quasi tortuosa exit. ¶ Metaphorice *Cic.* 4. *Acad. c.* 32. Ut omnes istos aculeos, & tortuosum genus disputandi relinquamus. *h. e.* longe petitum, implicatum, difficile. *Id.* 2. *de Divin. c.* 63. Visa quædam tortuosa & obscura. *Id. de Amic. c.* 18. Neque enim fidum potest esse multiplex ingenium, & tortuosum. *doppio*, *simulato*. & *Augustin. l.* 2. *Confession. c. ult.* Quis aperit tortuosissimam istam & implicatissimam nodositatem? *Gell. l.* 13. *c.* 31. Res anxiæ aut tortuosæ.

TORTURA, æ, f. *torcimento*, tortio, torsio. *Pallad. in Febr. tit.* 9. Caput sarmenti cum deponitur, torquendum non est, nec aliquo modo vexandum, *&c.* quoniam ipsa tortura vexatio est, &c. *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 40. *extr.* Hinc tortura & extensio ventris, dolorque generatur. *Id. l.* 2. *c.* 55. Ex tortura quoque si in aspero vel lapidoso itinere jumenta coguntur ad cursum, indignationes oriuntur.

TORTUS, a, um, *intorto*, *ritorto*, *inorticciato*, *bistorto*, *torto*, στρεπτός, intortus, inflexus, implexus, tortilis, flexus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 575. tortos incidere funes. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 4. Linum duplex tripleхque, sic tortum, ut unitas in eo facta sit. *Calpurn. Ecl.* 3. *v.* 72. Tortum vimen. *& Ecl.* 7. *v.* 53. Retia auro torta. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 37. Tortaque versato ducentes stamina fuso. *Virg.* 1. *Georg. v.* 349. torta redimitus tempora quercu. *& lib.* 3. *v.* 38. tortus anguis. *& lib.* 4. *v.* 122. tortusque per herbam Cresceret in ventrem cucumis. *& lib.* 3. *v.* 106. illi instant verbere torto, Et proni dant lora. *Id.* 7. *Æn. v.* 567. Dat sonitum saxis, & torto vertice torrens. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 22. Circum brachia torta veste. *avvolta*. & *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 40. Cum patuit lecto stamine torta via. *tortuosa*, h. e. labyrinthi. *& eleg.* 3. *v.* 65. Plumbea cum tortæ sparguntur pondere fundæ. *& eleg.* 7. *v.* 41. Torti capilli. *arricciati*. Sic *Ovid.* 1. *Amor. el.* 14. *v.* 25. *de capillis*. Quam se præbuerant ferro patienter, & igni, Ut fieret torto flexilis orbe sinus! *Senec. in Med. v.* 718. Tortæ radices. *Id. in Herc. Fur. v.* 787. longus torta cauda draco. *Nemesian. Ecl.* 4. *v.* 40. torto non squamea tractu Signat humum serpens. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 846. Aqua torta. *h. e.* pluvia agitata vento, & transversim defluens. ¶ Metaphorice *Plaut. Men.* 4. 2. 25. Conditiones tetulit tortas, confragosas. *h. e.* obscuras, perplexas. ¶ Est etiam in gyrum actus, tornatus. *girato*, *tornato*. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 8. *v.* 7. torto concita rhombo licia. *Stat. l.* 4. *silv. ult. v.* 43. Cumano patinas in orbe tortas. *h. e.* Cumis rota figuli currente fabrefactas. *Martial. l.* 13. *epigr.* 28. *cujus lemma* Cottana. Hæc tibi quæ torta venerunt condita meta. *h. e.* vasa fictili in modum metæ facto. Al. aliter expon. Al. pro *meta* leg. *membra*. ¶ Item jactus, *gettato*, *lanciato*. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 158. proavi fulmina torta manu. *Id.* 4. *Metam. v.* 708. quantum Balearica torta Funda potest plumbo medii transmittere cæli. *Sil. l.* 11. *v.* 419. non ulla per auras Laurea nudatos exercet torta lacertos. Adde *Martial. de spectac. epigr.* 12. ¶ Item cruciatus, *torturato*, *tormentato*, βασανισθείς. *Sueton. in Aug. c.* 40. *sub fin.* Cavit, ne vinctus unquam, tortusve quis, ullo libertatis genere civitatem adipisceretur. *Justin. in fin. cap.* 1. *l.* 22. Socii capti tortique, de illo negaverunt. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 38. Commissumque teges & vino tortus & ira. V. *in ar. Poet. v.* 435. ¶ *Tortum* absolute, vel tormentum, vel funis tortus, quo utuntur torquentes, vel ipsa tortura. *Pacuv.* apud *Non. c.* 4. *n.* 849. Nam te in scrobibus sæpe lacerabo fame clausum, & fatigans artus torto distraham.

TORTUS, us, m. *torcimento*, idem ac torsio. *Cic.* vertens carmina *Sophocl.* 2. *Tuscul. c.* 9. Tortu multiplicabili Draco. *Virg.* 5. *Æn. v.* 276. serpens Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus. *Stat.* 2. *Achill. v.* 419. ficaæ Balearicus actor habenæ Quo suspensa trahens libraret vulnera tortu. *h. e.* circumactione fundæ. *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. buccinarum tortus animare. *h. e.* tortuosas buccinas inflare.

TORVITAS, atis, f. *guardatura fiera*, *bruschezza*, *bieca*, *aspetto fiero*, *cipiglio*, ὑπόδρασις, torvus aspectus, & severitatis aut iræ indicium: a ferocia taurorum dicta, ut *Fest.* docet: unde ταυρηδόν, torviter. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 9. Corpus insigne oculis, comaque, & torvitate vultus. *Plin. l.* 8. *c.* 17. *de pantheris*. Ferunt odore earum mire sollicitari quadrupedes cunctas, sed capitis torvitate terreri. *Ammian. l.* 31. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 7.) Alani oculorum temperata torvitate terribiles. ¶ Transfertur ad animum pro severitate, austeritate, asperitate, rusticitate. *Plin. l.* 35. *c.* 4. *a med.* M. Agrippa, vir rusticitati propior, quam deliciis, *&c.* Verum eadem illa torvitas tabulas duas mercata est, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quemdam, torvitatemque naturæ duram & inflexibilem.

TORVITER, *torvamente*, *severamente*, ταυρηδόν, rigide, severe, rustice. *Enn.* apud *Non. c.* 11. *n.* 57. Quem nunc tu tam torviter increpuisti. Adde *Pompon. ibid.*

TORULUS, i, m. *cordoncino*, σχοινίον, funiculus: dimin. a *torus*, quod proprie funem notat. *Plaut. Amph. prol. v.* 144. Tum meo patri autem torulus inerit aureus sub petaso. *Ammian. Marcell. l.* 29. *c.* 2. *a med.* (*al. c.* 7.) Torulo capiti circumflexo. Sunt, qui his locis torulum interpretentur parvum conum in capite ex capillis contortis factum, quod ornamentum præcipue mulierum est, ut legitur apud *Varron. l.* 4. *de L. L. c.* 35. *ad fin.* Torulus in muliebri capite ornatus. Et ad *Plautum* quidem quod attinet, putant respexisse eum ad morem Athenicnsium, qui ut se αὐτόχθονας, h. e. antiquissimæ originis, & terræ filios declararent, capillos torquebant in conum, aureasque cicadas innectebant: nam cicadæ e terra procreari credebantur. Non desunt tamen qui *Plauti* & *Varronis* loca aliter omnino legunt. V. *Taubman. ad Plaut. loc. cit.* ¶ Toruli in animalibus sunt parvi tori, hoc est partes carnosæ, seu pulposæ. *Apul. l.* 7. *Met.* Terga pulposis torulis obesa. Al. leg. *toris*. ¶ Hinc apud *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* torulus accipitur pro ea ligni parte, circa medullam, quæ magis albescit, tenerior quoque est, & teredinibus, & putredini magis obnoxia, quæ idcirco rejici jubetur, cum ad aliquod intestinum opus lignum secatur. Verba *Vitruvii* sunt: Ima autem (*pars arboris*) cum excisa quadrifluviis dis-

pera-

parator, ejectu turulo ex eadem arbore, ad inteſtina opera comparatur. Similia horum ante dixerat, *poſt init. ejuſd. cap.*

TORUS, ri, *m. fune, cordicella, cordoncino, σχοινίον*, funiculus tortus, qui duplicatus, aut triplicatus funem facit. Sunt qui a *torta* derivant. *Cato R. R. c.* 135. Funem exorditi oportet longum pedes LXXII. toros tres habeat, lora in toros ſingulos novem, lata digitos duos. Cum tortus erit, longus pedes XLIX. (Nos dicimus *tre cordoli.*) *Colum. l.* 11. *c.* 3. *poſt init.* Semina ſpinarum, quæ inhærent toris funiculorum. ¶ De vitium vinculo. *Colum. de arborib. c.* 16. *extr.* Vitis diutius perennat, quæ firmis toris, & idoneis locis religata eſt. *Id. l.* 5. *c.* 6. *a med.* Vitis novella tribus toris ad arborem religetur, uno, qui eſt in crure arboris, a terra quatuor pedibus diſtans: altero, qui ſumma parte eitem capit: tertio, qui mediam eitem complectitur. ¶ In architectura eſt membrum turgens, rotundum & oblongum inſtar funis, Italice *baſtone*, & *baſtoncino*, ut videre eſt in baſi Tuſcanica, in qua unus, & in Dorica ac reliquis, in quibus duo tori ſunt. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *circa med.* Dempta plintho, reliquum dividatur in partes quatuor, ſitque ſuperior torus quartæ: reliquæ tres æqualiter dividantur, & una ſit inferior torus, &c. ¶ In animali eſt pars carnoſa exſtans, ſive pulpa carnis muſculoſæ, bonam habitudinem, & vires ac robur indicans, ut in lacertis brachiorum. *Cic. vertens carmen Sophocl. l.* 2. *Tuſcul. c.* 8. *ad fin.* O pectora, o terga, o lacertorum tori? *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 244. Ingentes humeros, ſpatioſaque pectoris oſſa Protulit, horrendaſque toris informibus artus. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 59. Non puduit fortes auro cohibere lacertos, Et ſolidis gemmas adpoſuiſſe toris. *Id.* 15. *Met. v.* 229. flet Milo, cum ſpectat inanes Illos, qui fuerant ſolidorum mole tororum Herculeis ſimiles, fluidos pendere lacertos. *Id.* 14. *Met. v.* 283. *de ſue.* Colla tument toris. *Senec. in Hippol. v.* 1042. *de tauro.* Opima cervix arduos tollit toros. *Virg.* 12. *Æn. v.* 7. movet arma leo, gaudetque comantes Excutiens cervice toros. *Id.* 3. *Georg. v.* 81. *de equo.* Luxuriatque toris animoſum pectus. Adde *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 872. & *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ad fin.* ¶ De venis tumentibus. *Celſ. l.* 7. *c.* 18. *ad fin.* Et tumoris aliquid eſt, ac per ipſos venarum toros inæquale eſt. ¶ De arboribus. *Plin. l.* 17. *c.* 23. *a med.* Alias utile, toros futuri draconis paſci. *h. e.* nutriri, & creſcere craſſitudinem & robur draconis futuri in vite. *Id. l.* 19. *c.* 8. *circa med.* Aſparagus vitet thyrſo primum emicante, qui caulem educens, tempore ipſo faſtigatus in toros ſtriatur. *h. e.* in ramulos teretes & oblongos inſtar funiculorum. ¶ Transfertur ad orationem, ut *nervus*. *Cic. in Orat. cap.* 6. *ad fin. de ſtilo mediocri.* Uno tenore in dicendo fluit, nihil afferens præter facilitatem & æquabilitatem: aut addit aliquos, ut in corona, toros, omnemque orationem ornamentis modicis diſtinguit. ¶ Eſt etiam *torus* culcita, quæ lecto imponitur, ſive diſcubitorio, ſive funebri, ſive cœnatorio, *materazzo*. Putant alii eſſe a *torus*, quia, ut ait *Servius ad Æn.* 1. *v.* 712. & *Æn.* 2. *v.* 2. veteres diſcumbebant ſuper herbam tortam. Alii a tortis funibus dici volunt, quia lecti ſuper extentos funes ponebantur. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Antiquis torus a ſtramento erat, qualiter etiam nunc in caſtris. *Virg.* 5. *Æn. v.* 388. viridante toro conſederat herbæ. & *Juvenal. ſat.* 6. *v.* 5. Silveſtrem montana torum cum ſterneret uxor Frondibus & culmis, vicinarumque ferarum Pellibus. *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 14. Mixtaque cum foliis præbuit herba torum. *Id. Met.* 10. *v.* 556. datque torum cæſpes. *Id.* 1. *Faſt. v.* 401. Dulcia qui dignum nemus in convivia nacti, Gramine veſtitis accubuere toris. *Virg.* 2. *Æn. v.* 2. Inde toro pater Æneas ſic orſus ab alto. *Ovid.* 6. *Met. v.* 431. Torum ſternere. *Id.* 2. *Faſt. v.* 795. premere. *Id. Heroid. ep.* 3. *v.* 118. Toro jacere. *Id. Faſt.* 5. *v.* 520. diſcumbere. *Id. Met.* 11. *v.* 472. ponere ſe. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 370. in toro cubare. *Stat. l.* 3. *ſilv.* 2. *v.* 37. *ad Hercul.* Hic tibi Sidonio celſum pulvinar acantho Texitur, & ſignis creſcit torus aſper eburnis. *h. e.* lectus collocandis ſignis deorum in lectiſternio. *Virg.* 6. *Æn. v.* 603. lucent genialibus altis Aurea fulcra toris, epulæque ante ora paratæ. *Ovid.* 12. *Met. v.* 578. repetito munere Bacchi, Surrexere toris. & *lib.* 9. *v.* 502. peream, precor, ante, toroque Mortua componar. ¶ Sæpe refertur ad conjugium, *letto conjugale*, *matrimonio*, ut thalamus. *Ovid.* 1. *Met. v.* 318. Hic ubi Deucalion Cum conſorte tori, parva rate vectus adhæſit. *Id.* 3. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 50. legitimos ſollicitare toros. *Id. Heroid. ep.* 2. *v.* 41. Junonemque toris quæ præſidet alma maritis. *Sabin. epiſt.* 2. *v.* 9. Prima meis tu pacta toris. *Ovid.* 3. *Faſt. v.* 511. Tu mihi juncta toro. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 29. tori ſocia. *moglie.* & *Heroid. ep.* 21. *v.* 140. polliciti debita jura tori. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 82. ſocii tori jura data alicui. *Id.* 5. *Faſt. v.* 206. Inque meo eſt nulla querela toro. *Plin. l.* 34. *c.* 3. Receptus in torum. *tolto per marito.* ¶ Contra de conſuetudine turpi. *Senec. in Hippol. v.* 97. Quærere ſtupra & illicitos toros. *Ovid.* 2. *Triſt. v.* 278. obſcenus torus. ¶ Metonymice ipſa illa, quæ conjugio aut conſuetudine alicujus gaudet. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Alexander ſe vicit: nec torum tantum, ſed etiam affectum donavit artifici. *h. e.* Apelli Campaſpen donavit, cum intellexiſſet, ejus illum amore captum, dum nudam pingeret. ¶ *Tori riparum* ſunt elatiores riparum partes herbis veſtitæ, quæ lecti item ſedenti præbere poſſunt. *Virg.* 6. *Æn. v.* 673. lucis habitamus opacis, Riparumque toros, & prata recentia rivis Incolimus. *Stat.* 4. *Theb. v.* 819. inde torus riparum, & proruta turbant gramina. Sic *Plin. l.* 19. *c.* 4. *ad fin.* Fimum tres pedes alta cum terra miſceri, areis diſtingui: atque reſupinis pulvinorum toris ambiri ſingulos tramitem ſulcis. *h. e.* partibus humi elatioribus, & lecti ſpeciem præbentibus, ut hodieque in hortis videre eſt. ¶ *Torus*, ſeu *torrus*, torridus, aridus. V. in *Torreo*.

TORVUS, a, um, *di aſpetto terribile, di brutto guardatura, rigoglioſo, torvo, ἀγριωπός, σκυθρωπός*, ſpecie ipſa ferociam præ ſe ferens, aſpectu terribilis: qualis eſt taurorum vultus. *Feſtus*: Torvitas a ferocia taurorum dicta eſt. *Virg.* 3. *Georg. v.* 51. optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix. *Id. Ecl.* 2. *v.* 63. torva leæna. *Id.* 3. *Æn. v.* 636. *de Polyphemo.* lumen ingens, quod torva ſolum ſub fronte latebat. & *verſ.* 677. adſtantes lumine torvo Ætnæos fratres. *Plin. l.* 8. *c.* 42. Equus torvo aſpectu. *Propert. l.* 2. *eleg.* 2. *v.* 8. torvus aper. *Virg.* 6. *Æn. v.* 571. torvi angues. *Cic. in Arat. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 42. torvu' draco ſerpit. *Claudian. de conſul. Mall. Theod. v.* 299. torva urſa. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 12. torvo vultu ferus. *Ovid.* 5. *Met. v.* 92. torvis oculis tueri. *guardar bieco.* & *Heroid. ep.* 17. *v.* 15. Si non eſt ficto vultus mihi triſtis in ore, Nec ſedeo duris torva ſuperciliis. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 22. Torveque neſcio quid forma minantis habet. *Propert. l.* 3. *eleg.* 16. *v.* 24. torvi publica cymba ſenis. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Proſ. v.* 387. torva Megæra. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 309. Meduſa. *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. Leonis torviſſimæ facies. ¶ De rebus inanimis. *Plin. l.* 2. *c.* 25. *circa med.* & *Tacit.* 2. *Ann. c.* 24. Cometes viſu torvo. *brutto a vedere.* & *lib.* 16. *c.* 33. Cupreſſus natu moroſa, fructu ſupervacua, baccis torva. ¶ *Torvi* dicuntur fluvii, quia finguntur taurino capite & cornibus. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 218. Torvus Iſter. ¶ *Torvus* vox, aſpera, terribilis. *Apulej. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 3. *ad fin.*) Vox humana & tuba rudore torvior, & lyra concentu variatior. *Virg. Æn.* 7. *v.* 399. torvumque repente clamat. ¶ *Torvus* in bonam partem. *Claudian. de IV. Conſul. Honor. v.* 517. Quantus in ore pater radiet! quam torva voluptas Frontis, & auguſti majeſtas grata pudoris! *h. e.* maſcula, bellicoſa, gravis. Adde *de III. Conſul. v.* 24. Hac ratione videtur *Statius* torvum Maronem dixiſſe *lib.* 5. *ſilv.* 3. *v.* 62. *h. e.* grandiloquum, ac terribilem imitari conantibus. ¶ Metaphorice *Plin. l.* 17. *c.* 23. *ad fin.* Cultura quoque torva fiunt vina. *h. e.* aſpera, immitia, auſtera. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 20. Inviſente novo prœlia torva viro. *Pacuv. apud Feſt.* Cum recordor ejus ferocem & torvam confidentiam. *Id. ibid.* Feroci ingenio torvus. ¶ *Torvum*, & *torva* adverbii ritu. *Stat. Theb.* 12. *v.* 327. magni mœrore illa mariti It torvum lacrymans. *Virg. Æn.* 6. *v.* 467. ardentem & torva tuentem lenibat. Adde *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 555.

TOSTUS, a, um, *ſeccato, cotto, abbruciato, ξηρανθείς*, ſiccatus, torrefactus, coctus, ambuſtus, combuſtus. *Ovid.* 4. *Faſt. v.* 939. Eſt Canis (Icarium dicunt) quo ſidere moto, Toſta ſitit tellus. *Catull. carm.* 45. *de Acme, v.* 6. in Libya, Indiave toſta. *Colum. l.* 12. *c.* 5. Toſtum hordeum. *Ovid. Met.* 12. *v.* 155. Toſta caro. *arroſtita.* & *lib.* 6. *Faſt. v.* 482. toſta liba. *Enn. apud Cicer. l.* 3. *Tuſcul. c.* 19. Aræ fractæ & disjectæ, fana flamma deflagrata, toſti alti ſtant parietes. *Ovid.* 2. *Met. v.* 283. toſtos en aſpice crines, Inque oculis tantum, tantum ſuper ora favillæ.

TOT, *tanti*, *τοσοῦτοι*, tam multi, nomen numerale indeclinabile: cui reſpondet *quot* vel expreſſe, vel tacite. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 32. *a med.* Quot homines, tot cauſæ. *Id. de Haruſp. reſp. c.* 8. Nego, de ulla opem publico tot ſenatus exſtare conſulta, quot de mea domo. *Id. pro leg. Manil. c.* 16. *ad fin.* Neminem unquam tam impudentem fuiſſe, qui a diis immortalibus tot & tantas res tacitus auderet optare, quot & quantas dii immortales ad Cn. Pompejum detulerunt. *Id. pro Cæl. c.* 28. An timebant, ne tot unum, valentes imbecillum, alacres perterritum ſuperare non poſſent? & *ibid.* Tot viri, ac tales. *Liv. l.* 24. *c.* 26. *ad fin.* Tot ac tam validæ manus. *Id. l.* 5. *c.* 54. *a med.* Tot, tam validi oppida. *Cic. pro Balb. c.* 20. *ad fin.* Si tot conſulibus meruiſſet, quoties ipſe conſul fuiſſet. *Cato R. R. c.* 114. Ubi vites ablaqueantur, quantum putabis ei rei ſatis eſſe, tot vites ablaqueato. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 20. *a med.* Quæ cum viderem tot veſtigiis impreſſa, ut in his errari non poſſet, non eſſe ſcripſi, &c. ¶ Abſoluta *Terent. Andr.* 1. 5. 24. Quid primum exſequar? tot me impediunt curæ, quæ meum animum diverſe trahunt. *Plaut. Pſeud.* 1. 2. 82. Ita exercita tu, quæ tibi amicos tot habes. ¶ Indefinite *Cervid. Dig. lib.* 34. *tit.* 5. *leg.* 8. Volo dari ei, qui id egerit, a ceteris heredibus aureos tot. ¶ *Tot*, tam pauci. *Albinov. eleg.* 1. *verſ.* 339. Vix credent, tantum rerum cepiſſe tot annos.

TOTFARIAM, *tante*, tot. *Varro*: In totfariam locis. Ita *Scalig. ad Feſt.* in *Multifariam*.

TOTIDEM, *altrettanti*, *ἴσοι*, æque multi: & vel tacite vel expreſſe quot poſtulat. *Cic. in Bruto, c.* 96. Totidem, quot dixit, ſcripta verbis oratio. *Plaut. Moſtell.* 3. 1. 114. Taleatis totidem, quot ego & tu ſumus. *Juvenal. ſat.* 13. *v.* 26. Rari quippe boni: numero vix ſunt totidem, quot Thebarum portæ. *Cæſ. l.* 1. *B. Gall. c.* 48. Equitum millia erant ſex, totidem numero pedites. *Horat. lib.* 1. *ſat.* 10. *v.* 60. ſiquis amet ſcripſiſſe ducentos Ante cibum verſus, totidem cœnatus. *Id. l.* 2. *ep.* 6. *v.* 34. Mille talenta rotundentur, totidem altera. *Nep. in Milt. c.* 7. Cum totidem navibus, atque erat profectus, Athenas rediit. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 43. Procles & Euryſthenes gemini fratres fuerunt, nec totidem annos vixerunt. anno enim Procli vita brevior fuit. *tanti anni per uno.* & *Attic.* 6. *ep.* 2. *a med.* Iſtum ego locum totidem verbis a Dicæarcho tranſtuli. *a parola per parola.* & *Horat. l.* 2. *ſat.* 3. *v.* 298. Dixerit inſanum qui me, totidem audiet. *altrettanto*, totidem audiet verba, & idem ſignificantia.

TOTIES, adverb. *tante volte*, *τοσάκις*, tot vicibus. *Cic. Attic. lib.* 7. *ep.* 12. Velim mihi ignoſcas, quod ad te ſcribo tam multa toties. *Horat. l.* 2. *ſat.* 3. *v.* 193. cur Ajax, heros ab Achille ſecundus, Putreſcit, toties ſervatis clarus Achivis? *Virg.* 4. *Æn. v.* 536. Quos

ego sum toties jam dedignata maritos. *Horat. in carm. secul. v.* 23. Ter die claro, totiesque nocte. *Cic. pro Cluent.* 1. 18. Quotiescumque dico, toties mihi videor in judicium venire ingenii. *Id. Fam.* 7. *ep.* 7. Illud soleo mirari, non me toties accipere tuas litteras, quoties a Quinto mihi fratre afferantur. *Liv. l.* 2. *c.* 13. Moverat eum subeunda dimicatio toties, quot conjurati superessent. ¶ In plurimis Auctor. MSS. scribitur *totiens*, *quotiens*, *aliquotiens*: & in multis opt. libr. editum est: quod sane reprehendi non potest: quin Grammaticorum aliqui ita scribi jubent, ut est apud *Pier. ad Ecl. Virg.* 3. *v.* 72. Nihilominus *Manutio*, *Dausqu. Cellar.* magis placet *n* omitti.

TOTJUGIS, e, & Totjugus, a, um, tam multiplex, tam varius, tantus, tot. *Apul. de deo Socrat.* Totjuga sidera sursum in æthere comparent. *Id. in Florid. n.* 18. (*al. l.* 4.) Hæc tanta & totjuga invitamenta. & *n.* 9. (*al. l.* 2.) Homo tam numerosa arte multiscius, totjugi scientia magnificus. *Id. l.* 2. *Metam.* In qua domo totjugis jam diebus ne fumus quidem visus est ullus.

TOTMODA, neutr. plur. tot & tanta. *Catull. carm.* 115. *in Mamurr.* Cur non divitiis Crœsum superare potis sit, Uno qui in saltu totmoda possideat? Est qui leg. *tot bona*.

TOTUS, a, um, *tutto intero*, *intero*, ὅλος, integer, universus, solidus. In genit. habet *totius*, in dat. *toti* in omnibus generib. Pertinet ad quantitatem continuam, sicut *omnis* ad numerum: *totus* partium plenitudinem significat, *omnis* numeri. V. *Omnis*. *Cic. pro Mil.* 1. 23. Cui senatus totam rempublicam, omnem Italiæ pubem, cuncta populi R. arma commiserat. *Id.* 2. *de Fin. cap.* 34. Omne cælum, totamque cum universo mari terram mente complexus. *Id. de Univers. c.* 5. *in f.* Ut unum opus, totum, atque perfectum ex omnibus totis atque perfectis absolveretur. *Id* 1. *de Orat. cap.* 26. *ad fin.* Tota mente atque omnibus artubus contremisco. *Id.* 4. *de Fin. c.* 1. *ad fin.* Universa re & tota sententia dissentire. *Plaut. Mostell.* 1. 2. 67. Non videor mihi sarcire posse ædes meas, quin totæ perpetuæ ruant. *Liv. l.* 3. *c.* 12. Curtius effuso egerat Romanos toto, quantum foro spatium est. *Sallust. in Catil. c.* 31. *in fin.* Ut Romæ per totam urbem vigiliæ haberentur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 26. *a med.* Eaque tota nocte continenter ierunt: nullam partem noctis itinere intermisso, in fines Lingonum pervenerunt. & *lib.* 3. *c.* 13. Naves totæ factæ ex robore. & *lib.* 6. *c.* 30. Toti Galliæ bellum inferre. & *lib.* 5. *c.* 11. *extr.* Huic toti bello imperioque præfecerant. *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 32. Homo se in pulpito totum prosternit. & *lib.* 4. *fab.* 24. *v.* 6. toto die. *Terent. Eun.* 2. 2. 46. Sex ego totos hos menses quietum reddam. *Lucret. l.* 2. *v.* 274. Nam tum materiam totius corporis omnem Perspicuum est ire. ¶ Illa referuntur ad animum. *Nep. in Dione, cap.* 2. Quem Dion adeo adamarit, ut se totum ei traderet. *Terent. Adelph.* 4. 2. 50. Ctesipho in amore est totus. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 2. Nescio quid meditans nugarum, & totus in illis. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 11. *in fin.* Modo venit Octavius mihi totus deditus. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *extr.* Plancius totus noster est. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 5. Totus & mente & animo in bellum insistit. *Justin. l.* 12. *c.* 13. *a med.* Totus in lætitiam effusus. *Cic. pro Cluent. c.* 26. *sub fin.* Homo totus ex fraude & mendacio factus. ¶ *Totus alicujus* esse dicitur, qui ab eo stat, illique favet. *Cic.* 15. *Fam. epist.* 7. Et sum totus vester, & esse debeo. *Liv. l.* 23. *c.* 14. Senatus in societate Romana cum fide perstare, plebs novarum, ut solet, rerum, & Annibalis tota esse. *Id. l.* 37. *c.* 49. Totos adhuc Antiochi Ætolos esse. *Terent. Eun.* 5. 9. 10. Fratris igitur Thais tota est. Chærea scilicet. ¶ Alio sensu *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 207. Ecce sacer totusque dei per litora Mopsus, Immanis visu, vittamque comamque per auras Surgentem, laurusque rotat. *h. e.* deo plenus, *invasato*. ¶ *Totum* absolute. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. Totum in eo est, tectorium ut concinnum sit. *qui sta el intra*. & *Colum. l.* 12. *c.* 4. Totum in eo est, ut contrectentur pocula, vel cibi, nisi ab impube. ¶ *Ex toto*, omnino, prorsus, *affatto*, *totalmente*, *del tutto*, ὅλως. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 72. Nec tamen ex toto deserere illa potes. *Cels. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 3. Sostratus fistulas ventris insanabiles esse credidit. id non ex toto ita se habere, usus ostendit. & *cap.* 9. Lineæ, quæ citeriorem partem ab ulteriore ex toto diducant. *Id. l.* 8. *c.* 20. *ante med.* Femur luxatum quidam semper iterum excidere contendunt: sed clari admodum auctores, ex toto se restituisse, memoriæ prodiderunt. *Plin. l.* 11. *c.* 17. *de apib.* Fessum segem humeris sublevant: validius fatigatum ex toto portant. *di peso*. & *Colum. l.* 5. *cap.* 8. *sub fin.* Creta ex toto repudianda est. & *lib.* 2. *c.* 21. Antequam ex toto grana indurescant, messis facienda est. ¶ *In totum*, ex toto. *Colum. l.* 12. *c.* 1. *circa med.* Munia, quæ domi capessenda, non in totum muliebri officio relinquenda sunt. & *mox*. Ea porro persuasissimum habere debebit, aut in totum, aut certe plurimum domi se morari oportere. *Plin. l.* 2. *c.* 90. Natura in totum abstulit terras, ubi Atlanticum mare est, immenso spatio. *Id. l.* 31. *c.* 7. *ad fin.* Res in totum diversa. *Id. l.* 35. *c.* 2. Quod in totum exolevit. *Id. l.* 25. *cap.* 4. *sub fin.* In totum temeraria medicina. & *lib.* 10. *c.* 4. Marius in totum eas abdicavit. ¶ In totum, in universum, *universalmente*. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *sub fin.* & *lib.* 11. *c.* 2. *a med.* Itaque in totum præcipimus: ut quisque naturæ locus frigidus erit, is primus conseratur. Adde *lib.* 3. *cap.* 2. *sub fin.* ¶ *Totus* pro *omnis*, h. e. eo loco, quo *omnia* bene se haberet. *Phædr. l.* 1. *fab.* 12. *v.* 7. Clamorem subito totis tollit viribus. *Hirt. de B. Alex. c.* 5. Cum totus convenisset equitatus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 57. Cui bini custodes semper totis horis accubant. ¶ De rebus, quæ numero constant. *Stat. l.* 2. *Theb. v.* 821. totos in pœnam ordire nepotes. *Apul. l.* 6. *Metam.* Accumbebat cum sua Junone Jupiter, ac deinde per ordinem toti dei. *Sidon. sub fin. epist.* 14. *l.* 9. Plerique laudabunt facundiam tuam, plurimi ingenium, toti pudorem. ¶ Penultimam genitivi Poetæ, cum commodum est, corripiunt. *Lucret. l.* 1. *v.* 85. spatium summai totius omne. *Id. l.* 4. *v.* 1082. Totius humorem sacchium ut corpori' fundant. ¶ Pro *totius* dixere etiam *toti*. *Afran.* apud *Priscian. lib.* 6. *pag.* 694. *Putsch.* Adeo ut te satias taperet toti familiæ. Sic *noe*, *solo*, *nullo*, &c. quæ V. suis loc. ¶ Item *totæ*, & *toto* in dativo pro *toti*. *Plaut. in fragm.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 5. *ad fin.* Gannit odiosus omni totæ familiæ. *Auct. ad Herenn.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 678. *Putsch.* Res totæ rei similis. *Propert. l.* 3. *eleg.* 9. *v.* 57. toto quæ præsidet orbi. ¶ *Totus* prima brevi ab τόσ-τος, τοσοῦτος: cui respondet *quotus*. *Manil. l.* 3. *v.* 447. Detrahitur summæ tota pars, quota sumitur inde.

TOXICUM, i, n. *veleno*, *tossico*, τοξικόν, proprie venenum sed quo imbuuntur sagittæ, ut letala vulnus inferant: a τόξον, quod tum arcum, tum sagittas aliquando significat, ut apud *Homerum Iliad.* Θ. *v.* 296. *Festus:* Toxicum dicitur cervarium venenum, quo quidem perungere sagittas soliti sunt. Cæcilius in Gamo: Ut hominem miserum toxico transfegeris. *Ovid.* 4. *ex Pont. epist.* 7. *v.* 11. Aspicis & mitti sub adunco toxica ferro: Et telum causas mortis habere duas. ¶ Alii aliunde notationem ducere: vel quia inflat sagittæ, cito primat; vel a *taxus*, ut prius *taxicum* dictum sit. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *in fine de taxo arbore*. Sunt qui & taxica hinc appellata dicant venena, quæ nunc toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. ¶ Pro quovis veneno. *Afran.* apud *Fest.* Uxorium istud toxicum mittite. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 2. *sub fin.* non ad miscenda coimus toxica. *Colum. l.* 10. *v.* 18. terra Nec patitur taxos, nec strenua toxica sudat. *h. e.* herbas mortiferas. *Lucan. lib.* 9. *v.* 820 Toxica fatilegi carpunt matura Sabæi. *Horat. epod. ult. v.* 61. toxicum velox. *Martial. l.* 1. *epigr.* 19. toxica fæva. *Propert. l.* 1. *eleg.* 5. *v.* 6. Et bibere a tota toxica Thessalia. Adde *Sueton. in Claud. c.* 44. & *in Ner. c.* 35. ¶ Toxicon, τοξικόν, genus ladani, quod colligitur & trahitur, nervis in arcu circumdatis, adhærescente roscido lanugine: a τόξον, arcus. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

T R

TRABALIS, le, *da trave*, δοκικός, ad trabem pertinens: ut Trabalis clavus, quo trabes figuntur. *Horat. l.* 1. *od.* 35. *v.* 18. Clavos trabales, & cuneos manu gestans. *Cic. Verr.* 7. *c.* 21. *circa med.* Ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret, *h. e.* fixum firmumque faceret. ¶ Item trabis magnitudinem æquans: & adhibetur a Poetis per hyperbolen. *Virg.* 12. *Æn. v.* 294. & *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 302. teloque trabali graviter ferit. *Stat.* 4. *Theb. v.* 6. dextraque trabalem hastam intorsit. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Proserp. vers.* 172. Pluto trabali sceptro saxa ferit. *Id. de consul. Mall. Theod. v.* 318. trabalis vectis.

TRABEA, æ, f. *sorta di toga*, ἁλουργὶς, περιπόρφυρος, toga Romanorum, ductu & colore a vulgari toga differens. *Suetan. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 7. *v.* 612. tria ejus genera fuisse docet: unum quod diis sacratum, & fuit totum purpureum: alterum itam purpureum, sed habebat aliquid albi: tertium augurum proprium, purpura & cocco mixtum. *Plin. l.* 8. *c.* 48. *a med.* Trabeis usos accipio reges. *Id. l.* 9. *c.* 39. Purpuræ usum Romæ semper fuisse video, sed Romulo in trabea. *Virg.* 7. *Æn. v.* 187. Ipse Quirinali lituo parvaque sedebat Succinctus trabea Picus. *Id.* 11. *Æn. v.* 334. Et sellam, regni, trabeamque, insignia nostri. Latini regis verba sunt. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 504. trabeaque decorus Romulus. ¶ Regium trabeæ genus, quod in albo purpureas fascias habebat intextas instar trabium (unde & nomen) induebatur etiam a consulibus, quibusdam solemnioribus diebus: quia sicut jura regum, ita & insignia iis data sunt. *Virg.* 7. *Æn. v.* 612. Ipse Quirinali trabea, cinctuque Gabino Insignis reserat stridentia limina consul. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 249. Post trabeas exsul. *h. e.* post consulatum. Sic *in prol. l.* 2. *in Eutrop. v.* 10. Annus, qui trabeas, hic dedit exsilium. *Id. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 3. trabeas inducre. *h. e.* consulatum inire. ¶ Item ab Equitibus in transvectione, ut *Valer. Max. sub fin. cap.* 2. *l.* 2. docet: & alias quoque, cum solemnitas posceret: ut factum in pompa funebri Germanici Cæsaris, narrante *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 2. Hinc *trabea* equestrem ordinem significat, ut fasces consulatum. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 17. non sanguine cretus Turmali, trabeaque Remi, nec paupere clavo. Adde *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. ¶ Falsi sunt, qui putarunt *trabeam* militarem vestem fuisse. Aperte *Claudian.* a utilitari distinguit *de III. consul. Honor. v.* 5. & *de IV. v.* 12. & *de consul. Mall. Theod. vers.* 14. &c. Frustra etiam alii locum *Livii* afferunt ex *lib.* 32. *c.* 6. ubi non *consul trabeatus*, sed *trajectus* omnino legendum est. ¶ Fuit hoc nomine Poeta Comicus, cujus meminit *Cic. Fam.* 9. *ep.* 21. *l.* 2. *de Fin. c.* 4. & 4. *Tuscul. c.* 31. item *Charis. l.* 2. *extr.* Octavum ei locum inter Latinos Comicos tribuit *Vulcat. Sedigit.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 24.

TRABEALIS, le, ad trabeam pertinens. *Sidon. carm.* 2. *v.* 2. Effulgens trabealis mole metalli Annum pande novum consul vetus. *Trabeale metallum* vocat aurum, quod posterioribus Imperatorum temporibus assui trabeis mos fuit. Hinc *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 340. graves auro trabeæ.

TRABEATUS, a, um, trabea indutus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 37. & *lib.* 14. *Met. v.* 828. Trabeatus Quirinus. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 2. *Sueton. in Domit. c.* 14. & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Trabeati equites. *Stat. l.* 4 *silv.* 2. *v.* 32. Hic cum Romuleos proceres, trabeataque

Ca-

Cæsar Agmina mille simul jussit discumbere mensis. *h. e.* equestrem ordinem. V. *Trabea*. *Claudian. de consul. Mall. Theodos. in f.* Trabeata domus. *h. e.* in qua est consulatus. *Id. de* IV. *consul. Honor.* *v.* 417. Et sulcata diu trabeato rura colono. *h. e.* consule, vel consulari. *Impp. Theodos.* & *Valentinian. lib.* 10. *Cod. Theodos. tit.* 10. *leg.* 33. Trabeata quies. *h. e.* consulum. ¶ *Trabeatas* inscripsit C. Melissus Grammaticus novum Fabularum togatarum genus, quas ipse docuit, uti narrat *Sueton. de Grammat. cap.* 21. *extr.* fortasse quia equestris ordinis personas induxit.

TRABECULA, & Trabicula, æ, f. *travicella*, δοκίς, parva trabs. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. *circa med.* Habuerat mediam contabulationem supra trabeculas. *Vetus Tab. marmor.* scripta anno post natum Ciceronem, apud *Gruter. pag.* 207. *col.* 1. Insuper mutulos trabiculas abiegnias duas crassas imponito.

TRABICA navis, quod sit trabibus confixa. Pacuvius: Labitur trabica in alveum. Hæc *Paul. ex Festo*.

TRABS, is, f. *trave*, δοκός, proprie significat duo ligna compacta, ut ex *Festo* docet *Paulus*: quia lignum simplex *tignum* dicitur. *trabes compactiles* opinor vocari a *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. qui *lib.* 5. *c.* 1. *ad fin.* memorat *trabes ex duobus*, item *ex tribus tignis bipedalibus compactas*. Hinc non semel *Lucret.* junxit *tigna trabesque*, ut *lib.* 2. *v.* 192. & 196. & *lib.* 6. *v.* 240. Hoc sensu *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* Tiberis propter aspera & confragosa, ne sic quidem (*navigabilis*) præterquam trabibus verius, quam ratibus. *h. e.* pluribus tignis compactis, & in modum ratis compositis. ¶ Sæpius tamen de simplici tigno usurpatur. sive ex arbore sit, sive ex alia materia. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Trabs e larice, longa pedes CXX, bipedali crassitudine æqualis. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 13. Naves totæ factæ ex robore: transtra ex pedalibus in latitudinem trabibus. *Gell. l.* 2. *c.* 23. *ad fin.* Firma & procera trabe cum opus esset, qui arietem faceret. *Plin. l.* 16. *c.* 38. Aure ad caput trabis quamlibet prælongæ admota, ictus ab altero capite vel graphii sentitur. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 242. trabibus solidatur ahenis culmen. *Id. in nupt. Honor. & Mar. v.* 88. trabibusque smaragdis Suppositæ cæsa hyacinthi rupe columnæ. *h. e.* trabibus, quæ sunt smaragdi. (Simile est illud *Persii sat.* 1. *v.* 69 heroas sensus. & *Statii l.* 11. *Theb. v.* 22. hostes turmæ.) *Plin. l.* 33. *c.* 3. *a med.* Trabes argenteæ. *Id. l.* 6. *c.* 11. Fores obditæ ferratis trabibus. *Id. l.* 36. *c.* 8. *a med.* Trabes ex lapide Syenite fecere reges, obeliscos vocantes, Solis numini sacratos. *Ovid. Met.* 3. *v.* 77. *de angue*. Ipse modo immensum spiris facientibus orbem Cingitur, interdum longa trabe rectior exit. ¶ Synecdoche est in his. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 13. ut trabe Cypria Myrtoum pavidus nauta secet mare. *h. e.* navi. Sic *Virg.* 4. *Æn. v.* 566. Jam mare turbari trabibus. *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 76 Quo duce trabs Colchas sacra cucurrit aquas. *h. e.* navis Argo: de qua & *Senec. in Agam. v.* 120. Phasiacas fugiens regna Thessalica trabe. *Horat. l.* 3. *od.* 2. *v.* 26. vetabo, sub iisdem sit trabibus. *h. e.* sub eodem tecto, & domo. *Valer. Flacc. l.* 6. *vers.* 383. ut machina muri, Quæ scopulis, trabibusque diu, confectaque flammis, Procubuit tandem. *h. e.* arietibus, balistis, & hujusmodi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 91. Libycæ trabes. *h. e.* mensæ citreæ, quas *l.* 2. *epigr.* 43. Libycos orbes dixit. ¶ Synecdoche, & hyperbole simul in his. *Stat. Theb.* 5. *v.* 566. Et trabe fraxinea Capaneus subit obvius. *h. e.* ingenti hasta. *Sic l.* 9. *vers.* 544. Lernæam jacit ipse trabem. *Senec. in Herc. Fur. v.* 103. & *in Med. v.* 962. Vastam rogo flagrante corripiat trabem. *h. e.* ingentem facem. *Stat. Theb.* 1. *v.* 621. trabibus duris protereret exanimes artus. *h. e.* validis & magnis fustibus. *bastonate*. ¶ Sæpe iidem Poetæ *trabem* dicunt de arbore excelsa. *Virg.* 6. *Æn. v.* 181. fraxineæ trabes. *h. e.* fraxini. & *lib.* 9. *v.* 87. lucus Nigranti picea, trabibusque obscurus acernis. *Ovid.* 14. *Met. v.* 360. densum trabibus nemus. & *lib.* 8. *v.* 329. silva frequens trabibus. & *lib.* 10. *v.* 373. securi saucia trabs ingens quo cadat, in dubio est. Adde *Propert. l.* 3. *el.* 21. *v.* 38. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 640. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 845. *Stat.* 2. *Achill. v.* 430. & *Senec. in Oedip. vers.* 537. ¶ Pro *trabs* dixere *trabes* in recto, ut *plebes*, *pedes*, pro *plebs*, *pes*. *Enn.* apud *Cicer. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 30. & *de Fato*, *c.* 15. Utinam ne in nemore Pelio securibus Cæsa cecidisset abiegna ad terram trabes. & apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 3. trabes remis rostrata per altum. ¶ Item *trabes*, ut *cometes* & *trabs*. Ita enim in quodam MS. legitur apud *Jul. Obsequ. c.* 122. Trabes ardens ab occasu ad cælum extenta. Porro significatur hic meteori genus, Græce δοκὸς, nempe longa sua trabis specie in cælo apparens, de qua *Senec. l.* 7. *quæst. nat. c.* 4. item *lib.* 1. *c.* 1. & 15. & *Plin. l.* 2. *c.* 26. *extr.*

TRACHALI appellantur muricum ac purpuræ superiores partes. Unde Ariminenses, maritimi homines, cognomen traxerunt Trachali. Hæc *Fest.* Est autem Græca vox τράχηλοι Dorice pro τράχηλοι, colla. ita enim dicuntur partes anteriores concharum, sicut mediæ μήκωνες. Ex hac notatione patet, penultimam esse producendam.

TRACHELUS, i, τράχηλος, Græce collum significat. Itaque hoc nomine *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. Partem quandam catapultæ appellat; a colli similitudine. Al. aliter leg. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

TRACHIA, æ, f. τραχεῖα, adjectivum Græcum, a τραχύς, asper, appositum arteriæ, per quam spiritus ore in pulmonem trahitur. Semel Latinis litteris scribitur apud *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15.

TRACHYN, & Trachin, inis, f. Τραχὶν, & Τραχίς, oppidum Thessaliæ in Phthiotide, sub Œta monte, conditum ab Hercule. Ejus nomen est Heraclea, cognomen Trachyn: a τραχύς, asper, salebrosus: quia ejusmodi loco situm est. quare per y rectius scribitur. *Plin. l.* 4. *c.* 7. *extr. Senec. in Troad. v.* 818. lapidosa Trachyn. *Id. in Herc. Oet. v.* 135. Ad Trachyna vocor, saxa rigentia, Et dumeta jugis horrida torridis. & *vers.* 195. aspera Trachyn. & *vers.* 1418. rigenti cernitur Trachyn jugo. *Ovid. Met.* 11. *v.* 627. Herculea Trachyne jube, sub imagine regis, Halcyonen adeant.

TRACHYNIUS, & Trachinius, a, um, ad Trachinem pertinens. *Ovid. Met.* 11. *v.* 269. Trachynia tellus. & *vers.* 282. & 351. Trachynius heros. *h. e.* Ceyx filius Luciferi, qui ibi regnavit. & *vers.* 502. Trachynia puppis. *h. e.* qua Ceyx vehebatur, cum naufragio periit. *Stat. l.* 3. *silv.* 5. *v.* 57. Trachinia Halcyone. *h. e.* quæ Ceycis uxor fuit. *Lucan. l.* 3. *v.* 177. tum Mænala liquit Arcas, & Herculeam miles Trachinius Œten. ¶ *Trachiniæ*, Tragœdia Sophoclis, ex qua aliquot versus Latine redditos a *Cicerone*, habes 2. *Tuscul. c.* 8.

TRACTA, æ, f. & Tracta, orum, n. *massa di lana filata, e pettinata*, manipulus lanæ, qui circa fusum involvitur, postquam tractus, hoc est netus est: nam trahere lanam, est nere. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. *v.* 86. Firmaque conductis adnectit licia telis, Tractaque de niveo vellere ducta putat. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 247. Denique suis manibus lanea tracta ministrasset infectori. ¶ In panificio tracta sunt partes farinæ manibus bene agitatæ, subactæ, & in longum tractæ in modum membranarum, ut ex agitatione melius fermententur. nam trahere panem apud *Plin. l.* 18. *cap.* 11. *ante med.* est subigere. *Id. ibid.* Eum (*panem*) novem diebus macerant, decimo ad speciem tractæ subigunt uvæ passæ succo. *Cato cap.* 76. *R. R.* Alicam in aquam infundito: ubi bene mollis erit, in mortarium purum indito, siccatoque bene: deinde manibus depsito: ubi bene subactum erit, farinæ libras quatuor paulatim addito, id utrumque tracta facito. & *infra*. Placentam fingito: tracta singula in totum solum primum ponito, deinde de mortario tracta linito, tracta addito singulatim, &c. ¶ Apud *Apicium lib.* 2. *c.* 1. *l.* 4. *c.* 3. & *lib.* 5. *c.* 1. & *lib.* 8. *c.* 7. est genus quoddam placentæ in modum membranæ sectæ, deinde concisæ: unde pullus tractogalatus dicitur *l.* 6. *c.* 9. qui tracta & lacte conditur. Sic *lib.* 5. *c.* 1. Pultes tractogalatæ. Sic *lib.* 8. *c.* 7. Porcellus tractomelitus. *h. e.* tracta & melle conditus.

TRACTABILIS, le, *che si può toccare, o maneggiare*, ἁπτός, ἀναστρεπτέος, qui sub tactum cadit, qui tractari facile potest. *Cic. de Univ. cap.* 4. *a med.* Corporeum autem, & adspectabile, itemque tractabile omne necesse est esse, quod natum est. *Plin. l.* 30. *c.* 13. *a med.* Ulcera tractabiliora fieri, ac sanari celerius. *Vitruv. l.* 2. *cap.* 9. *sub fin.* Materies laricis prolixa, tractabilis ad intestinum opus, non minus quam sapinea. *facile da lavorare*. Sic *Plin. l.* 36. *c.* 22. *a med.* Tophi tractabiles in opere. *Id. l.* 18. *cap.* 28. Falcium genus brevius, ac vel inter vepres tractabile. *Id. l.* 21. *c.* 17. *a med.* Scilla folium habet latum & tractabile. *pastoso*. & *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 83. ille subactis Molem immensam humeris, & vix tractabile pondus Imposuit. *h. e.* portabile. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 71. Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti. *h. e.* tentandum, adeundum. *Virg.* 4. *Æn. v.* 53. non tractabile cælum. *h. e.* non pacatum, non quietum, non placidum. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Vox tractabilis. *h. e.* facilis, flexibilis. ¶ Transfertur ad animum. *Virg.* 4. *Æn. vers.* 438. sed nullis ille movetur Fletibus, aut voces ullas tractabilis audit. *h. e.* mitis, placidus, flexibilis, exorabilis, *pieghevole*. & *Cic. de Amic. cap.* 13. *ad fin.* Neque audiendi, qui virtutem duram, & quasi ferream esse volunt: quæ est cum multis in rebus, tum in amicitia, tenera atque tractabilis. *Id.* 10. *ad Attic. ep.* 11. *a med.* Ego meum (*filium*) facile teneo. nihil est enim eo tractabilius. *più trattabile*. & *Sueton. in Aug. c.* 65. *sub fin.* Agrippam nihilo tractabiliorem, immo in dies amentiorem, in insulam transportavit. *Ovid. de remed. amor. v.* 123. Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte. *Plin. lib.* 9. *epist.* 24. Te tam tractabilem video, ut te tra regi possis. *Curt. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* Erat Dario mite ac tractabile ingenium.

TRACTABILITAS, atis, f. qualitas, qua aliquid tractari potest. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Populus, salix, tilia in sculpturis commodam præstant tractabilitatem. *sono facili da lavorarsi*.

TRACTABILITER, adverb. faciliter. *Gell. l.* 6. *c.* 2. *circa med.* Omnem illam vim, quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius tractabiliusque transmittunt.

TRACTATIO, onis, f. *il maneggiare*, μεταχείρισις, actus tractandi, & versandi inter manus. *Cic. l.* 2. *Offic. c.* 5. Quæ in rebus inanimis, quæque in usu, & tractatione belluarum fiunt utiliter ad hominum vitam. *Id.* 3. *de Orat. c.* 52. Qui in armorum tractatione versantur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 3. *a med.* Nec vero qui fidibus aut tibiis uti volunt, ab haruspicibus accipiunt earum tractationem, sed a musicis. *Id. in Orat. c.* 18. Vocis bonitas non est in nobis: sed tractatio atque usus in nobis. *Gell. l.* 5. *c.* 21. Assidua veterum scriptorum tractatio. *Senec. de Tranquill. c.* 3. Actione rerum, & reipubl. tractatione, & officiis civilibus se detinere. ¶ Transfertur ad ea, quæ studio, aut oratione, aut scriptione tractantur. *Cic. in Orat. c.* 59. *in fin.* Est in utroque (*in poesi*, & *in oratione soluta*) & materia & tractatio. materia in verbis, tractatio in collocatione verborum. *Id. in Bruto*, *cap.* 4. Quæ cum studiose tractare cœpissem, ipsa mihi tractatio litterarum salutaris fuit. *Id.* 4. *Acad. c.* 2. *a med.* Philosophiæ tractatio optimo atque amplissimo quoque dignissima est. *Id.* 1. *de Orat. c.* 23. *ad fin.* Quæ observata sunt in usu & tractatione dicendi. *Id. l.* 2. *c.* 41. *a med.* Nequaquam satis est reperire quid dicas, nisi id inventum tractare possis. Tractatio autem varia esse debet, ne aut cognoscat artem qui audiat, aut defatigetur similitudinis satietate. ¶ Huc pertinet illud *Senec. l.* 1. *controv.* 1. *circa med. p. m.* 84. Adjecit quæstionem Gallio alteram, An abdicari possit jam adoptatus. Hoc autem ex æquitatis parte pendet: & tractatio magis est, quam quæstio. & *controv.* 3. *e med. p. m.* 112. Latro hac usus est divisione:

ne: An licuerit filio, An vindicare oportuerit. An oportuerit, tractationis quidem est, quam ut quisque vult, variat. *Tractatio* est extensio & amplificatio quæstionis principalis, de qua in Controversia agitur, & veluti appendix ejus: atque adeo non novam quæstionem constituens, sed cum illa simul tractanda. ¶ Est etiam ratio & modus agendi cum aliquo, *trattamento*. Unde *mala tractatio*, cum quis alterum injuria afficit, ut si pater injuste abdicans, aut maritus uxorem aliquo modo vexans. Hinc illa in lemmatis Controversiarum, & Declamationum *Senecæ & Quintiliani*. *v. gr.* apud *Senec. l. 3. excerpt. controv. n. 7.* Filio furenti, & sua membra lanianti pater venenum dedit. Accusatur ab uxore malæ tractationis. V. *Quintil. decl.* 8. 10. & 18. Similiter *malam tractationem* dicit *Arnob. lib. 4. pag.* 142. qua Gentes obscenis Fabulis deos suos libidinosos & adulteros faciunt. *Quintil. l. 7. c. 4* Accusare aliquem malæ tractationis. & *cap.* 3. Actiones dementiæ, malæ tractationis, reipubl. læsæ. *Id. declam.* 383. Malæ tractationis damnatur. *Tertull. de Pœnit. in fi.* appellat *malam tractationem*, qua Nabuchodonosor pœnitens superbiæ suæ, in se ipsum sævit, ferinam vitam in silvis tolerando.

TRACTATOR, oris, m. qui manu tangit, & tractat. *Tractatores* erant, qui delicatis dominis membra singula vel in balneo, vel in lectulo artifici manu leniter tractabant, & fricabant. *Senec. in fi. ep.* 66. An potius optem, ut malacissandos articulos exoletis meis porrigam? ut muliercula digitulos meos ducat? Quidni ego feliciorem putem Mucium, qui sic tractavit ignem, quasi illam manum tractatori præstitisset? ¶ Hinc *tractatrix* apud *Martial. lib. 3. epigr.* 82. *v.* 13. Percurrit agili corpus arte tractatrix, Manumque doctam spargit omnibus membris. ¶ Est etiam *tractator*, qui de aliqua re tractat commentando, disserendo, aut concionem habendo. *Glossæ*: Tractator, [illegible]. *Sidon. in carm. epist.* 11. *l.* 4. Orator, dialecticus, poeta, Tractator, geometra, musicusque. *h. e.* qui S. Scripturas interpretatur. Sic *lib. 2. epist. 9. circa med.* Origenes sævus cavendusque tractator. *Sulpic. Sever. dial.* 1. *c.* 6. Origenes tractator sacrarum Scripturarum peritissimus. Adde *Hieronym. advers. Joann. Hierosolym. sect.* 10. *edition. Veronens.* & *Augustin. ad Hieronym. post hujus epist.* 97. *sub fin.*

TRACTATORIUM, ii, n. locus, in quo causæ, & aliæ res aguntur. *Sidon. l. 1. ep.* 7. It in tractatorium frequens senatus.

TRACTATRIX. V. *Tractator*.

TRACTATUS, us, m. *toccamento*, [illegible], tractatio, contrectatio. Fere adhibetur in sexto casu. *Plin. l.* 15. *c.* 22. Nucum tractatu infectæ manus. *Id. l.* 17. *c.* 7. Fosacea terra tractatu aspera. & *cap.* 10. *circa med.* Plantæ tractatu mansuescunt, ut feræ. ¶ Metaphorice est studium, commentatio, dissertatio, *trattato*. *Quintil. in proœm. l.* 8. Ingenia asperiorum tractatu rerum atteruntur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 23. Artes aliter ab iis tractantur, qui eas ad usum transferunt: aliter ab iis, qui ipsarum artium tractatu delectati, nihil in vita sunt aliud acturi. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. *ante med.* Ante hominem patria, ac parentes, majoresque erunt: quorum duplex tractatus est. Aut enim, &c. *Id. l.* 7. *cap.* 3. Nec uno modo definitur res eadem, sed latiore varioque tractatu. & *cap.* 6. *extr.* Tractatus omnes sunt qualitatis, aut conjecturæ. *Gell. l.* 14. *c.* 2. *a med.* De his judicialis officii tractatibus posthac dicere conabimur. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Separatim toto tractatu sententia ejus indicanda est. *con un intero trattato.* ¶ Apud Eccles. Scriptor. *tractatus* aliquando est concio de rebus sacris, & præsertim de sensu S. Scripturæ. *Augustin. epist. 4. ad Quodvultd. præfixa libro de hæresib.* Tractatus populares, quos Græce homilias vocant. V. *Tractator*.

TRACTATUS, a, um, *tirato a forza, strascinato*, [illegible], vi tractus, raptatus. *Ovid.* 13. *Met. v.* 410. tractata comis antistita Phœbi. Al. aliter leg. *Enn.* apud *Grammat. ignot.* ut referunt *Columna* & *P. Merula*: tractatu' per æquora campi. ¶ Translate *Cic. pro Arch. c.* 2. *a med.* In ejusmodi persona, quæ propter otium ac studium, minime in judiciis periculisque tractata est. ¶ Item contrectatus, *toccato, maneggiato*. *Horat. l. 2. epist.* 1. *v.* 235. tractata notam labemque remittunt Atramenta. *Ovid. Met.* 10. *v.* 285. cera tractata pollice multas Vertitur in facies. *Plin. l.* 21. *c.* 7. *a med.* Tractata iris pustulas ambusti modo facit. *Plaut. Mil.* 2. 6. 8. Meamne hic in via hospitam tractatam & ludificatam, ingenuam & liberam? ¶ Translate mente & studio agitatus. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 14. *ad fin.* Quæ omnia oratori quæsita, audita, lecta, disputata, tractata, agitata esse debent. *Id. in Orat. c.* 33. *ad fin.* Nec vero dialecticis modo sit instructus, sed habeat omnes philosophiæ notos & tractatos locos. *Horat. in ar. Poet. v.* 150. & quæ Desperat tractata nitescere posse, relinquat. ¶ Item acceptus, *accepito, trattato*. *Cic. pro Cæl. c.* 2. Pater parum pie tractatus a filio. *Id. pro leg. Manil. c.* 5. Mercatores ac naviculatores injuriosius tractati. ¶ Item actus, transactus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 24. Vita alicubi honeste tractata. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 9. *extr.* Pauca admodum vi tractata, quo ceteris quies esset. ¶ agitatus. *Id. l.* 4. *c.* 43. Tunc tractatæ Massiliensium preces. *h. e.* in senatu de his actum. *si fe per mano le istanze*, &c. Sic *cap.* 16. tractatæ religiones. *Liv. l.* 44. *c.* 13. *in med.* Tractatæ inter Eumenem & Persea conditiones amicitiæ.

TRACTIM, *a lungo, tirando in lungo, e continuamente*, [illegible], trahendo, longo tractu, producte, diu, protelo, & sine intermissione, jugiter. *Virg.* 4. *Georg. v.* 260. *de apib.* Tum sonus auditur gravior, tractimque susurrant. *Lucret. l.* 3. *v.* 529. In pedibus primum digitos livescere & ungues: Inde pedes & crura mori: post inde per artus Ire alios tractim gelidi vestigia leti. *Gell. l.* 7. *c.* 20. ad illud *Virg.* 2. *Georg. v.* 224. & vicina Vesevo Ora jugo. Vocalis, inquit, in prima versu extrema, eademque in sequenti prima, canoro simul, atque jucundo hiatu tractim sonat. *Id. l.* 4. *c.* 6. & *lib.* 7. *c.* 20. Succidaneæ hostiæ nominatæ, littera *i* tractim pronuntiata. *h. e.* producte. *Senec. ep.* 40. *a med.* postquam reprehendit eos, qui nimis festinanter dicunt; Recte, inquit, facies, si non audieris istos, qui quantum dicant, non quemadmodum, quærunt: & ipse malueris aliquando vel juxta Vinicium dicere, qui cum quæreretur, quomodo diceret, Asellius ait, tractim. *h. e.* lente. ¶ In illo *Plaut. Amph.* 1. 1. 157. Quid, si ego illum tractim tangam, ut dormiat? *ludit Plaut.* in verbo. nam *tractim tangere* est sensim, & leniter tangere, manum trahendo, non infligendo: quod faciunt nutrices, blande, & tracta manu palpantes infantulos, ut somnum capiant. Unde *Sosiam* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 196. recte exponit, lente. Sed Mercurius ironice significat velle se Sosiam adeo valide pugno percutere, ut ad terram trahat, & sopiat. Supra dixerat *vers.* 146. Agite pugni. jampridem videtur factum, heri quod homines quatuor in soporem collocastis nudos.

TRACTITIUS, & Tracticius, a, um, qui trahitur. *Aurel. Vict. in Epit. c.* 23. *in fin.* scribit, Heliogabalum, quia post mortem tractus per vias, & in Tiberim projectus fuit, *tractitium*, & *Tiberinum* per contemptum fuisse appellatum.

TRACTO, as, avi, atum, a. 1. *tirare, strascinare*, [illegible], frequentativum a *traho*, rapio, vi duco. *Enn.* apud *Macrob. lib.* 6. *Saturn. c.* 2. O lux Troiæ, germane Hector! quid ita cum tuo lacerato corpore miser? Aut qui te sic respectantibus tractavere nobis? *Lucret. l.* 3. *v.* 901. malis morsuque ferarum tractari. *h. e.* distrahi & dilaniari. *Ovid.* 13. *Met. v.* 410. tractata comis antistita Phœbi. ¶ Translate *Lucret. l.* 5. *v.* 930. Vulgivago vitam tractabant more ferarum. *h. e.* ducebant, trahebant, agebant. Est qui leg. *tolerabant*. ¶ Item frequenter tangere, manu versare, attrectare, contrectare, *toccare, maneggiare, palpare, aver per mano, brancicare*, [illegible], [illegible]. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 38. Ea, quæ gustamus, olfacimus, tractamus, audimus, in ea ipsa, ubi sentimus, parte versantur. *Plaut. Mil.* 2. 6. 30. Tractavisti hospitam ante ædes meas. *Lucret. l.* 4. *v.* 624. suaviter omnia tractant Humida linguai circum sudantia templa: At contra pungunt sensum, &c. *Colum. l.* 6. *cap.* 2. Vitulos oportet, cum adhuc teneri sunt, consuescere manu tractari. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 79. puer unctis Tractavit manibus calicem, dum furta ligurit. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 8. *v.* 60. Tractat inauratæ consona fila lyræ. *h. e.* pulsat, sonat. & *Liv. l.* 7. *c.* 32. Tractare tela. *maneggiare, adoperare, usar l'armi*. & *Sil. l.* 15. *v.* 466. prœlia. *combattere*. ¶ *Tractare ignem*, domare, coquere. *Lucret. l.* 5. *vers.* 951. Nec dum res igni sciebant tractare, neque uti Pellibus, & corpus spoliis vestire ferarum. ¶ *Tractare terram*, versare, colere, *coltivare, lavorare*. *Lucret. l.* 5. *v.* 1288. Ære solum terræ tractabant, æreque belli Miscebant fluctus. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Quando arabitur, observabimus, ne lutosus ager tractetur. ¶ *Tractare gubernaculum*, navem regere, *governare*. *Cic. pro Sext. c.* 9. ¶ *Tractare artem*, exercere. *Terent. Phorm. prol. vers.* 17. In medio omnibus palmam esse positam, qui artem tractant musicam. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. *extr.* Quid est, quod arte effici possit, nisi is, qui artem tractabit, multa perceperit? ¶ *Tractare lanam*, *carminare*, pectere, nere. *Justin. l.* 1. *c.* 3. ¶ *Tractare pecuniam*, *rem aliquam*, administrare, procurare, *maneggiare*. *Cic. in Divin. Verr. c.* 10. Eras enim tu Quæstor: pecuniam publicam tu tractabas. *Id.* 13. *Fam. ep.* 77. *ad fin.* Dionysius servus meus, qui meam bibliothecam multorum nummorum tractavit. *Plin. lib.* 10. *ep.* 28. *extr.* Tractare rationes Prusensium. *rivedere i conti, e i conti*. ¶ Translate *tractare aliquem* est agere cum aliquo, accipere, suscipere, *trattare*, [illegible]. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 3. *extr.* Omnibus rebus eum ita tractes, ut intelligat, meam commendationem non vulgarem fuisse. *Id. Phil.* 2. *c.* 10. Non tractabo ut consulem: ne ille quidem me ut consularem. *Id. Fam.* 13. *ep.* 27. Nec liberalius, nec honorificentius potuisse tractari nec se præsentem, nec rem familiarem absentis patroni sui. *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *epist.* 3. *in med.* Me summa simulatione amoris summaque assiduitate quotidiana sceleratissime insidiosissimeque tractavit. & *ep.* 6. *lib.* 2. *e med.* Nimis aspere tractare aliquem. *Sallust. in Catil. cap.* 40. Placide tractare plebem. *Horat. lib.* 1. *epist.* 17. *vers.* 11. benignius se ipsum tractare. *trattarsi lautamente*. *Liv. l.* 3. *c.* 14. *extr.* Paulatim permulcendo tractandoque mansuefecerant plebem. *accarezzando*. ducta metaphora ab iis, qui blandiendi causa, tractim ac leniter ducendo manum, tangunt & fricant. ¶ *Tractare se*, se gerere. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 12. Quo in munere ita se tractavit, ut accepisse ab eo beneficium videar, non dedisse. *Id. deprecib.* & *in Catil.* 3. Ita me in republica tractabo, ut meminerim, &c. ¶ *Tractare causam, negotium*, gerere, administrare, curare. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 37. Causas amicorum tractare atque agere. *Id.* 3. *Fam. ep.* 12. *a med.* Nunquam mihi videor tractasse causam difficiliorem. *Plaut. Truc.* 2. 2. 46. Minus caute & cogitate rem suam tractavit. *Liv. l.* 23. *c.* 28. & *Tacit. Ann.* 1. *c.* 59. Tractare bellum. *Sallust. in Catil. cap.* 51. rempublicam. ¶ *Tractare personam aliquam*, agere, *far da*. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 7. Cujus personam præclare Roscius in scena tractare consuevit. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 14. partes mimum tractare secundas. ¶ *Tractare animos*, versare, commovere. *Cic. in Orat. c.* 28. Hujus eloquentiæ est tractare animos: hujus omni modo permovere. ¶ Sæpissime refertur ad animum, & significat mente agitare, commentari, disserere, dicendo aut scribendo explicare, *trattare*. *Horat. lib.* 2. *ep.* 1. *v.* 116. Tractant fabrilia fabri. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 27. e cælo descen-

scandit γνῶθι σεαυτὸν, Figendum, & memori tractandum pectore. *Quintil. declam.* 5. c. 15. Aliena cogitationibus, nostra dolore tractantur. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 5. Ille celebrandæ victoriæ intentus tractare præliorum vias, & quæ sibi sæva, vel prospera evenissent. *Nep. in Eumen. c.* 5. *extr.* Simulata deditione, tractare de conditionibus. *Gell. l.* 1. *c.* 13. Placuit, hanc rem, super qua tractavissent, ei quia enuntiaret. *Liv. l.* 33. *c.* 31. *a med.* Ibi consilia decem legatorum tractabantur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 8. Res tragicae pæne comica, tristes remisse, severas hilare, forenses scenica prope venustate tractare. *Id.* 1. *Acad. c.* 8. Philosophiæ pars, quæ erat in disserendo, sic tractabatur ab utrisque. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. (*al. c.* 3.) Hoc loco tractanda quæstio est, utiliue ne sit, &c. *Id. in proœm. l.* 1. *a med.* Tractare prima rhetoricæ elementa. *Plin. l.* 2. *c.* 46. *extr.* Scrupulosius tractabo ventos. *h. e.* de ventis disseram. *Sueton. in August. c.* 35. *sub fin.* De negotiis ad senatum referendis tractare. *Tacit. Ann.* 1. *cap.* 13. Augustus supremis sermonibus cum tractaret, quinam adipisci principem locum abnuerent, aut vellent. *Senec. in Troad. v.* 1066. Gaudet magnus ærumnas dolor tractare totas. *h. e.* recensere, commemorare. ¶ *Tractare verba*, adhibere, in illo *Quintil. lib.* 11. *cap.* 1. Neque vetera aut translata, aut ficta verba in incipiendo, narrando, argumentando tractabimus. ¶ Apud Eccles. Scriptores est interdum interpretari sacras litteras. *Prudent.* περὶ στεφ. 5. *sub f.* Disserit, eloquitur, tractat, docet, instruit, prophetat. V. *Tractator*, & *Tractatus, us.*

TRACTOGALATUS, &

TRACTOMELITUS. V. in *Tracta*.

TRACTORIUS, a, um, *da tirare*, ἑλκτικός, ad trahendum pertinens, ut *tractoria machina*, ἑλκτικὸν ὄργανον, quibus gravia onera trahantur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. Tractorium genus machinarum est, cum onera machinis pertrahuntur, aut ad altitudinem sublata collocantur. ¶ *Tractoriæ litteræ* sequiori Latinæ linguæ ætate dictæ sunt, quæ dabantur a Principe legatis aliisque ab eo missis aliquo, ut eis necessaria itinari publica præberentur, adscriptis locis, per quæ transituri erant, & evectione ac viatico, quod suppeditari oporteret. Est in *Cod. Justin.* titulus 52. *lib.* 12. qui *de Tractoriis & stativis* inscribitur sub *Impp. Theod. Arcad. & Honor.* earumque alibi *in eod. Cod.* & apud *Augustin.* non semel fit mentio. Sicubi autem *Tractatoria* editum est, mendum esse Critici putant.

TRACTUM, i, n. V. in *Tracta*.

TRACTUOSUS, a, um, glutinosus. *Cæl. Aurel. Acut.* 2. *c.* 32. Sudor crassus, & tractuosus, atque viscosus.

TRACTUS, us, m. *il tirare, tratta*, ὁλκή, actus trahendi. *Sallust. in Jug. c.* 80. Limum, arenamque, & saxa ingentia fluctus trahunt. Syrtes ab tractu nominatæ. *Virg.* 3. *Georg. v.* 182. Primus equi labor est animosque pati, tractuque gementem Ferre rotam. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 358. Ut bovis exuvias multo qui frangere olivo Dat famulis: tendunt illi, tractuque vicissim Taurea terga domant. *Plin.* de venatu caniculorum, *lib.* 9. *c.* 46. Funem illi religatum ab humeris ejus trahunt. hunc dimicans læva quatit. modicus alias tractus. ¶ *Tractus calami*, ductus, *tratto di penna*. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 5. Aut si qua incerto fallet te littera tractu, Signa meæ dextræ jam morientis erunt. ¶ *Tractus corporis*, motus, quo corpus aliquo modo trahitur, & movetur. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Risus non solum facto aliquo, dictove, sed interdum quodam etiam corporis tractu lacessitur. *tratto di vita*. ¶ *Tractus verbi*, inflexio, declinatio, qua verbum in varias positiones trahitur, ducitur, & mutatur. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *ante med.* In tractu & declinatione talia sunt, qualia apud Ciceronem beatitas, & beatitudo. ¶ *Tractus aquæ*, haustus, potus: eo modo, quo dicimus *trahere*, *ducere pocula*. *Lucan. l.* 4. *v.* 368. Continuus multis subitarum tractus aquarum, Aera non passus vacuis discurrere venis, Arctavit clausitque animam. ¶ De serpentibus, & humi corpus trahentibus, *strisce, svolte*. *Virg.* 2. *Georg. v.* 154. Squameus in spiram tractu se colligit anguis. *Ovid.* 15. *Met. v.* 725. Litoream tractu squamæ crepitantis arenam Sulcat. *Claudian. de B. Get. v.* 22. insopitisque refusum Tractibus aurati custodem velleris anguem. *Id. in II. consul. Stilich. v.* 172. draco reptavit placido tractu. ¶ De rebus in longum productis. *Ovid.* 6. *Met. v.* 20. repetitaque longo Vellera mollibat nebulas æquantia tractu. *lungo e sottilissimo filo*. & *Lucret. l.* 2. *vers.* 207. longos flammarum ducere tractus. (Adde *Virg. Georg.* 1. *v.* 367. & *Lucan. l.* 2. *v.* 270.) *striscie di fuoco*. Sic de longo aquarum cursu. *Lucan. l.* 5. *v.* 565. longo per multa volumina tractu Æstuat unda minax. *Id. l.* 10. *v.* 257. Æquoreosque sales longo miscere tractu. *h. e.* cursu fluminis Nili. De cursu & flatu ventorum. *Val. Flacc. l.* 1. *vers.* 614. venti Induxere hiemem, raucoque ad litora tractu Unanimi freta curva ferunt. ¶ Similia sunt illa, sive propria, sive metaphorica, quibus significatur series & ordo in longum ductus. *Lucan. l.* 3. *v.* 551. puppes Sulcato varios duxerunt gurgite tractus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 320. Phaethon Volvitur in præceps, longoque per aera tractu Fertur. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 64. Durante tractu & lentitudine mortis. & *cap.* 10. Eludere hostem tractu belli. *col tirar in lungo*. & *Val. Flacc. in fin. l.* 2. has inter variis non plurima dictis Rapta vices, nec non simili lux postera tractu. *h. e.* simili longo sermone. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Quod tuum principium, dii immortales, fuit! qui timor! quæ dubitatio! quanta hæsitatio tractusque verborum! *h. e.* lenta & in longum ducta pronuntiatio. & *cap.* 13. Neque verborum collocatione, & tractu orationis leni & æquabili perpolivit illud opus. *Quintil. l.* 4. *cap.* 2. *ad fin.* Figuræ sint, quæ varietate tædium effugiant, & mutationibus animum levent, ne in eundem casum, similem compositionem pares elocutionum tractus incidamus. *lunghe tirate*. & *Plin. l.* 5. *ep.* 8. *a med.* Historia maxime vi, amaritudine, instantia: oratio tractu, & suavitate, atque etiam dulcedine placet. *amplificazione*. ¶ De aliis rebus in longum porrectis. *Lucan. l.* 2. *v.* 629. Nec licet ad duros Martem convertere Iberos, Cum mediæ jaceant immensis tractibus Alpes. *Claudian. in præfat. lib.* 1. *in Rufin. v.* 7. spatiosis tractibus omni Securus ventis explicuere comas. *Liv. l.* 3. *c.* 18. Contemplatus, qui tractus castrorum, quæque forma esset. *estensione, spazio*. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 9. Cælitibus ordine sedes Prima datur: tractum proceres tenuere secundum Æquorei. *la seconda panca, la seconda fila di sessione*. ¶ Hinc sæpe dicitur de quocumque spatio, aut parte cæli, vel terræ, plaga, regione, *tratta, paese, clima*. *Cic. pro Planc. c.* 9. Totus ille tractus celeberrimus, Venafranus, Allifanus, tota illa aspera & montuosa regio. *Cæs. sub fin. l.* 3. *B. Civ.* Hoc tractu oppidi pars erat regiæ exigua. *Virg.* 2. *Georg. v.* 182. tractu surgens oleaster eodem. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Genera vitium separari, ac singulis conseri tractibus, utilissimum. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 22. Tractus uter plures lepores, uter edulet apros. *Virg.* 3. *Æn. v.* 138. lues tabida membris, Corrupto cæli tractu, miserandaque venit. *Horat. l.* 4. *el.* 1. *vers.* 26. tendere in altos nubium tractus. ¶ Item de cursu & spatio temporis. *Lucret. l.* 1. *v.* 1002. & *lib.* 5. *vers.* 1215. flumina perpetuo ævi labentia tractu. *Vellej. l.* 1. *c.* 9. Eodem tractu temporum nituerunt oratores, &c. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 13. *n.* 2. *extern. de senectute*. Quid illo tractu ætatis aut longius, aut beatius? ¶ *Tractum habere*, temporis spatium habere. *Ulpian. Dig. lib.* 31. *leg.* 11. *ante med.* Hoc legatum, Cum voluerit, tractum habet, quamdiu vivat is, a quo, &c.

TRACTUS, a, um, *tirato*, *strascinato*, ἑλκυσθείς, vi ductus, raptatus. *Cic. Phil.* 11. *c.* 2. *ad fin.* Corpus tractum & laceratum abjecit in mare. *Ovid.* 11. *Met. v.* 591. Hector circum sua Pergama tractus. *Id.* 4. *Fast. vers.* 28. Longaque in immundo pulvere tracta coma. *Plin. l.* 7. *c.* 44. *ad fin.* Tractus per mediam urbem in Capitolium. *Ovid.* 7. *Met. v.* 218. curru tractus volucrum cervice draconum. *Senec. in Herc. Oet. v.* 859. Tractus ad cælum canis Inferorum triplici catena. *Id. in Hippol. v.* 730. Hanc mœstam recreate. crinis tractus, & laceræ comæ, ut sunt, remaneant. *Id. in Med. v.* 684. tracta magicis cantibus squamifera turba. *Senec. alter l.* 2. *de Ira, c.* 25. *extr.* Cujus aures tracti subsellii stridor offendit. ¶ Item simpliciter ductus, eductus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 606. tractum a vulnere ferrum. *Id. l.* 5. *v.* 95. tractum de vulnere telum. *Id.* 1. *Fast. v.* 431. tractum a pedibus velamen. ¶ deductus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. *extr.* Venæ & arteriæ a corde tractæ & profectæ, in corpus omne ducuntur. *Plin. l.* 15. *cap.* 14. *sub fin.* Est quibusdam malis sanguineus color origine ex mori insita tracta. *Id. l.* 29. *c.* 14. *ante med.* Lanæ tractæ. *h. e.* carminatæ, pexæ. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Divin. c.* 32. *a med.* Animos hominum quadam ex parte extrinsecus esse tractos & haustos. *Id. in Bruto*, *c.* 6. Scio ab isto initio tractum esse sermonem. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 55. *a med.* Segestes consensu gentis in bellum tractus. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *sub fin.* Consuetudo tracta ab eo tempore, quo, &c. *Id. l.* 15. *c.* 29. Generosi obsonii nomina inde tracto. & *cap.* 15. Ex eo tractum, quod, &c. ¶ dilatus, protractus, *tirato in lungo*. *Sallust. in Jug. c.* 40. *extr.* Tractum bellum. *Ovid.* 12. *Met. vers.* 584. tractum duo per quinquennia bellum. *Cic. pro Mil. c.* 9. tracta comitia. *Stat.* 2. *Theb. v.* 145. at Inachio teneras sub pectore regi Tracta quies. *h. e.* protractus somnus. *Cels. l.* 3. *c.* 9. *ad fin.* Ægros medici diu tractos non expedierunt. ¶ *Oratio tracta*, fusa, continuata & extensa æquabili cursu. *Cic. in Orat. c.* 20. *de historia*. In concionibus & hortationibus tracta quædam, & fluens expetitur, non hæc contorta & acris oratio. *Id.* 2. *de Orat. c.* 15. In historia verborum ratio, & genus orationis fusum atque tractum, & cum lenitate quadam æquabili profluens, sine hac judiciali asperitate, & sine sententiarum forensium aculeis persequendum est.

TRADITIO, onis, f. *il dare*, *a consegnare*, παράδοσις, actus tradendi, deditio. *Cic. in Top. c.* 5. *extr.* Abalienatio est rei traditio alteri nexu, &c. *Liv. l.* 32. *c.* 14. *lib.* 33. *c.* 31. & *lib.* 34. *cap.* 30. Traditio urbis. *consegna della piazza dopo la resa*. & *Plin. l.* 37. *c.* 1. *a med.* Sylla Dictator traditione Jugurthæ semper signavit. *h. e.* ut ait *Valer. Max. lib.* 8. *c.* 14. *n.* 4. Annulo, quo signatorio utebatur, insculptam habuit traditionem Jugurthæ sibi a Boccho rege factam: de qua V. *Sallust. de B. Jugurth. sub fin.* ¶ Metaphorice est institutio, doctrina, *insegnamento*. *Quintil. l.* 6. *cap. ult. ante med.* Quælibet ex iis artibus in paucos libros contrahi solet. adeo infinito spatio ac traditione opus non est. *Id. sub init. c.* 1. *l.* 3. Ne jejuna atque arida (præceptorum) traditio averteret animos. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 16. *extr.* Detur hoc illustrium virorum posteritati, ut quomodo exsequiis a promiscua sepultura separantur, ita in traditione supremorum accipiant habeantque propriam memoriam. *h. e.* in tradenda posteris eorum morte per historiam. *racconto*. ¶ De opinione veteri, & per manus veluti tradita, cui vulgo adsentimur, *tradizione*. *Gell. l.* 13. *c.* 22. *a med.* Apparet non id poetice a Plauto dictum, sed eam quoque traditionem fuisse, ut Nerio a quibusdem uxor esse Martis diceretur. *Id. l.* 16. *c.* 5. Incompertam & vulgariam traditionem rei non exploratæ secuti. ¶ De datione rei contra fidem, *tradimento*. *Augustin. l.* 7. *de Baptism. c.* 2.

TRADITOR, oris, m. qui dat, δότης: & translate qui docet, *insegnatore*. *Arnob. lib.* 3. *pag.* 113. Neque traditor alicujus esse scientiæ potis est, ut non ejus, quod tradit, rationem teneat. Adde *Tertull. de cor. Mil. cap.* 4. *sub fin.* ¶ Item qui contra fidem dat,

dat, *traditore*, proditor, προδότης. *Tacit. 4. Hist. c. 24.* Quin potius interfecto traditore, &c. *Ursin. & Acidal.* suspicantur, corruptam vocem esse, & *proditore* legendum. *Sedul.* ad Judam, *lib. 5. v. 61.* Traditor immitis, fere praditor, impie latro.

TRADITUS, a, um, *dato, consegnato*, παραδοθείς, datus, exhibitus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 27.* Ne armis traditis, supplicio afficerentur. *& cap. 28.* Obsides, arma, perfugæ traditi. *Ovid. 14. Met. v. 335.* Hæc ubi nubilibus primum maturuit annis, Præposito cunctis Laurenti tradita Pico est. *fu data in isposa.* & *Nep. in Alcib. cap. 7.* Alcibiadi tota respublica domi bellique tradita. *h. e.* commissa. *Ovid. 4. Fast. v. 52.* post illum tradita regna Procæ. *Id. 3. Fast. v. 280.* Cœteraque sunt pure tradita sacra coli. *h. e.* a Numa instituta & monstrata. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 7.* Germanorum consuetudo hæc est, a majoribus tradita, quicumque bellum inferant, resistere. *tramandata.* Sic *Horat. l. 1. sat. 4. v. 117.* Traditum ab antiquis morem servare. *Tibull. initio l. 2.* Ritus ut a prisco traditus exstat avo. *Flor. l. 3. c. 1. sub fin.* Jugurtha traditus Sullæ in manum. *dato in potere.* & *Lucan. l. 4. v. 206.* seque & sua tradita venum castra videt. *Sallust. in Jug. c. 34.* Leges, majestas vestra, divina & humana omnia hostibus tradita sunt. *dato in potere, in balia, tradite.* & *Justin. l. 6. c. 6. extr.* Victoria tradita, *ceduta.* Per præconem, inquit, corpora interfectorum ad sepulturam poscit. hoc est signum apud Græcos victoriæ traditæ. *Sallust. in Catil. c. 49. ad fin.* Traditus in custodiam. *consegnato in prigione.* & *Senec. in Med. v. 473.* Traditus neci frater. *messo a morte.* ¶ Frequenter *transditur* legere est in libris, retenta scilicet integra præpositione componente: sic *transdo* pro *trado*, *transduo* pro *trano*, *transjicio* pro *trajicio*, & alia multa: quæ scriptio antiquitatem sapere videtur: nec tamen est improbanda. Admittitur enim a Grammaticis, & habetur in optim. MSS. *Cæs.* non unis. Contra *trafero* & *tralatus*, & *tramitto*, & *traveho*, & *traverto*, & *travolo*, in probatis Codicib. etiam *Ciceronis* legi multi testantur. *Donat.* ad illud *Terent. Phorm. prol. v. 2.* transdere hominem in otium, Veteres, inquit, *transdere* sonantius, quod nos lenius dicimus *tradere*: ut *tralatum* non *translatum* e contrario. *Cic. Attic. l. 16 ep. 3.* Ἀνέκδοτον tralatum in macrocolum. *& lib. 1. Fam. ep. 4* Qui a te causam regiam alio transferebant. Al. plerique leg. *transferebant.* Vetus lapis apud *Gruter. pag. 662. n. 8.* Iisdem corporibus tralatis. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 61.* Parte jam obsidum transdita. *Id. l. 3. B. Civ. c. 57.* Transditur & commendatur. In legib. XII. Tab. apud *Fest.* in *Sub vos.* Transque dato, endoque plorato. *h. e.* transdito.

TRADO, is, didi, ditum, a. 3. *dare, consegnare, dar in mano*, παραδίδωμι, ἐγχειρίζω, de manu in manum transfero, do, porrigo: a *trans* & *do*: unde & *transdo* scribitur, ut diximus in fin. dictionis præced. *Plaut. Asin. 3. 3. 99* Mi patrone, mihi trade istuc. magis decorum est, libertum potius, quam patronum, onus in via portare. *Id. Merc. 2. 2. 6.* Illuc rastros villico ipsi facito coram ut tradas in manum. *Id. Curc. 4. 3. v. 15.* Ego hoc effectum lepide tibi tradam. *Id. Mil. 2. 3. 34.* Custodem me illi miles tradidit. *Phædr. in fin. fab. 28. l. 1.* Aquila incolumes natos supplex vulpi tradidit. *h. e.* reddidit. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 51.* Qui testamentum tradet tibi cumque legendum. *Cic. 1. Tuscul. c. 40. a med.* Poculum illi cui traderet. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 68.* Saxa præerupta iter impediebant, ut arma per manus necessario transderentur, militesque inermes magnam partem itineris conficerent. *Senec. in Thyest. v. 1091.* Tradere aliquem igni. *& in Troad. v. 1100.* artus tumulo. *Id. in Œdip. v. 489.* virginem thalamis. *maritare.* *Cæs. lib. 7. B. Gall. c. 77. a med.* Transdere se hostibus. *Liv. l. 34. c. 29.* Miserat ad legatum Romanum, traditurum se urbem. *Id. l. 5. c. 27.* Tradere aliquid cuipiam in potestatem. *Id. l. 26. c. 12.* Urbem tradere in manum hostium. *dar in mano, tradire.* Al. leg. *in manu.* & *lib. 37. c. 9. a med.* Legationes tradentes in fidem civitates suas benigne audivit. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 4 ad fin.* Tradere aliquem in custodiam, vel in pistrinum. *Nep. in Phoc. sub fin.* ad supplicium. *Sueton. in Vitell. c. 14.* supplicio. *Cic. Verr. 3. c. 50.* Ædem Castoris sartam tectam tradere. *h. e.* successori exhibere. *Tacit. 4. Ann. c. 40.* Filiam suam alicui tradere. *dar in isposa.* ¶ Contra fas, & fidem quippiam dare. *Cic. pro Dom. c. 23. a med.* Integerrimas pacatissimasque gentes alicui ad diripiendum tradere. *Id. de provinc. consul. c. 5.* Publicanos miseros tradidit in servitutem Judæis. *Id. pro Rosc. Amer. c. 22.* Quem dedi putabas, defendi intelligas: quos tradituros sperabas, vides judicare. *Terent. Phorm. 2. 1. 7.* Tradere causam adversariis. *Ovid. Met. 8. vers. 91.* tibi trado patriosque meosque Penates. ¶ Prodere, *tradire.* *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 261.* Tradimur, heu! tantumque sequi prohibemur amorem. *Sedul. hymn. 2. v. 73.* Tunc ille Judas carnifex Ausus magistrum tradere. ¶ Tradere in fugam. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 663.* Remisque nisi properiter navem in fugam tradant. ¶ Cum infinito *Horat. l. 1. od. 26. v. 1.* tristitiam & metus tradam protervis in mare Creticum portare ventis. ¶ Translate est offerre alicui tuendam, ornandam. *Cic. Fam. 7. ep. 17. a med.* Commendare & tradere alicui quempiam. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 57.* Tradere & commendare aliquem alicui. *Horat. l. 1. ep. 9. v. 3.* rogat, ut tibi se laudare & tradere coner. *Cic. Fam. 7. ep. 6. sub fin.* Totum denique hominem tibi ita trado de manu, ut aiunt, in manum tuam istam, victoria & fide præstantem. *Plaut. Mostell. 2. 1. 59.* In tuam custodiam meque, & meas spes trado. Adde *Horat. l. 1. sat. 9. v. 47.* ¶ *Tradere memoriæ*, mandare, *mettersi a mente.* *Cic. in somn. Scip. c. 1. extr.* Ades animo, & omitte timorem, & quæ dicam, trade memoriæ. ¶ *Tradere se*, se adjicere, dedere, *applicare, darsi.* *Luccej. ad Cicer. Fam. 5. ep. 24.* Lacrymis ac tristitia te tradidisti. *Plin. l. 1. ep. 9. sub fin.* se studiis aut otio. *Cic. de Amic. c. 23.* se totum voluptatibus. *Id. 1. de Divin. c. 29.* se quieti. *porsi a dormire.* & *Phil. 2. c. 2.* se in disciplinam alicujus. *Id. 2. de Invent. c. 3. ad fin.* Ex seditiosa & tumultuosa vita tradere se in studium aliquod quietum. ¶ Tradere pueros magistris, *Ovid. l. 1. Amor. el. 13. v. 17.* & *Cic. 3. Tuscul. c. 1.* scilicet erudiendos. ¶ Pro transmittere, relinquere, *tramandare, far passare.* *Plaut. Trin. 3. 2. 16.* Itane majores famam tradiderunt tibi tui, ut virtute eorum anteparta per flagitium perderes? *Id. Men. 3. 3. 59.* Qui in morte regnum Hieroni tradidit. *Antoq. ad Cicer. post epist. 23. l. 14 ad Attic.* Tenero pueri animo persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. *Plin. l. 1. ep. 12.* Plerumque morbi quoque per successiones quasdam, ut alia, traduntur. *Sil. l. 4. v. 32.* traduntque metas. *far passare, comunicare la pesra l' uno all' altro.* ¶ Hinc *tradere* dicuntur quicumque rerum gestarum memoriam scribendo pervenire ad posteros faciunt. *Cic. l. 1. de Divin. c. 53.* Signa ejus generis, qualia permulta historia tradidit. *Id. l. 2. de Invent. c. 1. ad fin.* Quorum nomina multi poetæ memoriæ tradiderunt. *Id. 3. de Orat. c. 66. a med.* Cujus ingenium immortalitati scriptis suis Plato tradidit. *Liv. l. 3. c. 67.* Hic posteris memoriæ traditum iri, Æquos & Volscos ad mœnia urbis Romæ impune armatos venisse. *& Plin. l. 8. c. 10.* Ejus pugnæ memoriam posteris tradiderunt. *Plin. alter l. 6. ep. 16* Petis, ut tibi avunculi mei exitum scribam, quo verius tradere posteris possis. *Plin. alter lib. 10. c. 24.* Tradit Fabius Pictor in Annalibus suis, hirundinem, &c. *Val. Flacc. l. 2. v. 166.* Obvia quæque sibi tradique, auditque: neque ulli Vana fides. ¶ *Traduntur*, narrant, ferunt, *dicono.* & *traditur*, fertur, dicitur, *si dice, si racconta.* *Cic. 1. Tuscul. c. 3.* Galbam, Africanum, Lælium doctos fuisse, traditum est. *Liv. l. 9. c. 28.* Sive a Pœtelio dictatore, sive ab C. Junio consule (enim utrumque traditur) Nola est capta. *Id. l. 1. c. 31 ad fin.* Ipsum regem tradunt operatum his sacris se abdidisse. *& lib. 2. c. 8. ad fin.* Non crediderunt factum, an tantum animo roboris fuerit, nec traditur certum, nec interpretatio est facilis. *Cic. pro Sext. c. 67. a med.* Aristides unus omnium justissimus fuisse traditur. *Plin. l. 13. c. 1.* Unguenta quis primus invenerit, non traditur. *Frontin. de aquæduct. artic. 7.* Non esse aquam Marciam, sed Anionem (de hoc enim constantius traditur) in Capitolium perducendam. ¶ *Tradere*, docere, *insegnare.* *Cic. 4. de Fin. c. 4.* Quæ dialectici nunc tradunt & docent, nonne ab illis inventa sunt? & mox. Vis & artificium aliquid tradere. *Id. 4. Acad. c. 48. sub fin.* Tradere elementa loquendi. *Id. 1. de Orat. c. 18. sub fin.* Rhetores qui dicendi præcepta tradunt. *Id. initio l. 2. de Divin.* Optimarum artium vias tradere suis civibus. ¶ Præcipue dicitur de iis, quæ sacra & religiones docent. Loca Scriptorum congessit *Broukhus.* ad illud *Tibulli l. 2. eleg. 1. v. 2.* Ritus ut a prisco traditus exstat avo. Sunt autem *Cic. l. 1. de Divin. c. 41.* & *lib. 2. de Legib. c. 11.* *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 14.* & *Ovid. 11. Met. v. 90.* ¶ De rebus inanimis. *Lucret. l. 4. v. 302.* Fit quoque, de speculo in speculum ut tradatur imago. *h. e.* transferatur, transmittatur. (*Mox vers. 308.* e speculo in speculum traducitur imago.) *Id. l. 6 v. 789.* multa multorum semina rerum permixta gerit tellus, discretaque tradit. ¶ *Traditu iri*, pro *traditum iri*, V. in fine verbi *Prodo*, a1.

TRADUCO, & Transduco, is, xi, ctum, a. 3. *condur di là, far passare, transferire, trasportare*, διάγω, de loco in locum duco, transveho, trajicio, transfero, per locum aliquem duco: a *trans* & *duco*. quare & *transduco* scribitur, ut in *Trado* diximus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12.* Cæsar certior factus, tres copiarum partes Helvetios id flumen transduxisse. *& lib. 2. c. 5.* & *Liv. l. 22. c. 45.* Flumen Axonam exercitum transducere maturavit. *Cæs. ibid. c. 10.* Omnem equitatum pontem transducit. *Liv. l. 40. c. 25. ad fin.* Exercitum ex Gallia traducere in Ligures. *Cæs. lib. 1. B. Gal. c. 11.* Helvetii per angustias & fines Sequanorum suas copias transduxerant. *Virg. Ecl. 8. v. 99.* Atque satas alio vidi traducere messes. (V. Excanto, & Pellicio.) *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 35.* Multitudinem hominum trans Rhenum in Galliam transducere. *& cap. 48.* Transducere copias præter castra. *Plaut. Cas. 3. 3. 26.* Jamne hanc traducti huc ad nos vicinam tuam, quæ te adjutaret? *syncope pro* traduxisti. *Terent. Adelph. 5. 7. 15.* Traduce & matrem & familiam omnem ad nos. *Al. leg.* tradue. *Sueton. in Calig. c. 15.* Carpento traduci in pompa. *Cic. pro Cluent. c. 48.* Traducere equum. *passar banda col cavallo*, in transvectione. *Liv. l. 45. c. 39.* Victimas in triumpho traducere. *condurre, portare.* *Ulpian. Dig. lib. 6. tit. 2. leg. 11.* Aquæductum per domum alicujus transducere. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 1. ep. 18. a med.* C. Herennius trib. pl. ad plebem P. Clodium traducit. *h. e.* ex patricio plebejum facit. *Sueton. in Calig. c. 12.* Augur destinatus, prius quam inauguraretur, ad Pontificatum traductus est. *Cic. in Orat. c. 57.* Orationem vult plenam esse gravitatis, ut eos qui audiant, ad majorem admirationem possit traducere. ¶ Pro convertere. *Cic. Fam. 1. ep. 2. a med.* Ut mihi videret animum hominis ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam traducere. *Id. in Bruto, c. 93. ad fin.* Animum judicum a severitate paulisper ad hilaritatem risumque traducere. *Justin. in fin. l. ult.* Populum barbarum ac ferum legibus ad cultiorem usum traducere. *Ovid. Met. 15. v. 483. de Numa.* gentemque feroci Assuetam bello pacis traduxit ad artes. *Varr. l. 8. de L. L. c. 5. ad fin.* Traducere aliquem e mala consuetudine in meliorem. *Cic. pro Cluent. c. 52. ad fin.* Traduxit me ad suam sententiam. *mi tirò nel suo parere.* & *lib. 2. de Orat. c. 48. ad fin.* Tum omnem orationem traduxi & converti in increpandam Cæpionis fugam. *Virg. 3. Georg. v. 157.* Post partum cura in vitulos traducitur omnis. *Senec. l. 2. de Ira, c. 13. extr.* Sine ira facilius scelera tollentur: mali

mali punientur, & traducentur in melius. *Plin. l. 37. c. 12. ad fin.* inventum est ex veris gemmis in alterius generis falsas traducere. ¶ Cum dativo *Tibull. l. 1. eleg. 1. v. 9.* Me mea paupertas vitæ traducat inerti. *h. e.* transferat me a vita contentionis & negotii plena ad otiosam & desidem. ¶ *Traducere aliquem*, ostentui habere, spectandum proponere, derisui exponere, diffamare: quasi ducere per ora hominum. *Petron. in Sat. c. 87.* Despectum se, & derisum traductumque inter discipulos. *& cap. 132.* Hoc de te merui, ut traduceres annos primo florentes vigore? *Liv. l. 2. c. 38.* Vestras conjuges, vestros liberos traductos per ora hominum. *Senec. l. 4. de benef. c. 32. a med.* Hic corpore deformis est, adspectu fœdus, & ornamenta sua traducturus. *Juvenal. sat. 8. v. 16.* Si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum Squalentes traducit avos. *svergogna*, dedecoret. *Martial. l. 6. epigr. 77.* Rideris, multoque magis traduceris, Afer, Quam nudus medio si spatiere foro. *sei mostrato a dito*. & *lib. 3. epigr. 74.* Desine, si pudor est, miseram traducere calvam. *Senec. ep. 100. ad fin.* Luxuriam objurgare, libidinem traducere, impotentiam frangere. ¶ *Traducere collusorem* dicitur a *Senec. l. 2. de benef. c. 17. a med.* malignus lusor, qui eum fallit, & ludibrio exponit, ita mittendo pilam, ut non possit recte excipere, & remittere. ¶ *Traducere se*, se ostendere, se spectandum præbere, *farsi vedere*. *Juvenal. sat. 11. v. 30.* nec enim loricam poscit Achillis Thersites: in qua se traducebat Ulysses Ancipitem. *h. e.* quamvis loricam Achillis judicio militari obtinuisset, tamen ea se indutum ancipitis animi conspiciendum dabat, veritus ne sibi parum conveniret, & ludibrii causa esset. ¶ *Traducere aliquid*, palam facere, vulgare, diffamare. *Petron. in Satyr. c. 17. extr.* Peto & oro, ne traducere velitis tot annorum secreta. *Id. in fragm. Tragur. c. 41. Burm.* Poemata domini sui acutissima voce traduxit. *h. e.* cantando ostentavit, & nota fecit. *Martial. l. 1. epigr. 54.* Quæ tua traducit manifesto carmina furto. ¶ *Traducere tempus*, *vitam*, agere, transigere, *passare*, *menare*. *Cic. 4. Fam. ep. 6. sub fin.* Ut commentemur inter nos, qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus. *Id. 3. Tuscul. c. 11.* Vitam tranquille placideque traducere. *Sil. l. 9. v. 4.* consul traducere noctem exsomnis. *Petron. in Satyr. c. 14.* Ipsi qui Cynica traducunt tempora cœna. *Cic. de Senect. c. ult.* Otiosam ætatem & quietam, sine ullo labore & contentione traducere. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 97.* traducere leniter ævum. Adde *Tacit. 4. Hist. c. 67.* & *August.* apud *Gell. l. 15. c. 7. extr.* Huc pertinet illud *Cicer. l. 5. ad Attic. ep. 9.* Faciam denique, ut summa modestia & summa abstinentia munus hoc extraordinarium traducamus. *h. e.* hanc provinciæ administrationem. ¶ *Traducere verbum*, ab uno in alium sensum transferre, *metaphérein*. *Gell. l. 17. c. 2. circa med.* Græci ἐφόδιον a sumptu viæ ad alienum quoque rerum apparatus traducunt. ¶ Et ab una in alium linguam. *Gell. l. 1. c. 18.* M. Varro L. Ælium errasse ostendit, quod vocabulum Græcum vetus traductum in linguam Romanam, proinde atque si primitus Latine fictum esset, resolverit in voces Latinas, ratione etymologica falsa. *h. e.* vocem *lepus* dici putarit, quasi *levipes*: cum sit vocabulum antiquum Græcum. ¶ Et ab una voce aliam declinatione deducere. *Gell. l. 2. c. 6.* *Jactare* multo fusius largiusque est, quam *jacere*, unde id verbum traductum est. *Id. l. 17. c. 2. circa med.* *Apprime* crebrius est, *comprime* rarius: traductumque ex eo est, quod *comprimis* dicebant pro eo, quod est *in primis*.

TRADUCTIO, & Transductio, onis, f. *il far passare*, *traslazione*, *trasportamento*, διαγωγή, ἐκπομπή, actus traducendi, & ex uno in alium locum transferendi, transvectio. *Auson. in gratiar. act. c. 4.* Possem vocare Germanicum deditione gentilium; Alemanicum traductione captorum. *Cic. pro Sext. c. 7.* Traductio ad plebem furibundi hominis ac perditi. *h. e.* translatio Clodii ex patricio ordine ad plebem. ¶ Item circumductio ante ora hominum ostentationis, vel ludibrii causa. *Senec. lib. 1. de Ira, cap. 6.* Præses legum damnatum, cum dedecore & traductione vita exigit. ¶ Metaphorice *Id. initio ep. 85.* Interrogationes ad traductionem nostram excogitatæ. *per svergognarci e confonderci*. ¶ Præterea est translatio verbi ab uno sensu ad alium: quæ & Metonymia dicitur. *Cic. 3. de Orat. c. 42.* Nec illa quidem traductio atque immutatio in verbo quamdam fabricationem habet, sed in oratione: Africa terribili tremit horrida terra tumultu. Pro Afris est sumpta Africa. ¶ Est etiam hoc nomine alia Figura rhetorica, qua idem verbum sæpius repetitur, & quasi per aures audientium traducitur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 14.* Traductio est, quæ facit, ut cum idem verbum crebrius ponatur, non modo non offendat animum, sed etiam concinniorem orationem reddat, hoc pacto: Qui nihil habuit in vita jucundius vita, is cum virtute vitam non potest colere. Item: Eum tu hominem appellas, qui si fuisset homo, nunquam tam crudeliter vitam hominis petiisset. Item: Pleni sunt omnes libri, plenæ sapientum voces, plena exemplorum vetustas. ¶ Item alia, qua idem verbum sæpius repetitur, sed alio sensu: quæ & paronomasia dicitur. *Cic.* sic describit *in Orat. c. 39.* Cum continenter idem verbum non in eadem sententia ponitur. *& Auct. ad Herenn. loc. cit.* Cum idem verbum modo ponitur in hac, modo in altera re. *& cap. 21.* Cum ad res dissimiles similia verba accommodantur. *& Quintil. l. 9. c. 3. post med.* translationem ejusdem verbi ab uno intellectu ad alium, ut si dicas cum *Ovidio*, Cur ego non dicam, Furia, te furiam? Aut, avium dulcedo ad avium ducit. Aut, cur eam rem tam studiose curas, quæ multas tibi dabit curas? ¶ *Traductio temporis*, fluxus, cursus. *Cic. 1. de Divin. c. 56.* Est quasi rudentis explicatio, sic traductio temporis nihil novi efficientis, & primum quidque replicantis.

TRADUCTOR, oris, m. qui traducit, seu transfert. *Cic. Attic. l. 2. ep. 9.* Sciat hic noster Hierosolymarius traductor ad plebem. *h. e.* Pompejus Hierosolymorum expugnator, qui Clodium a Patricio ordine ad Plebejum transtulerat.

TRADUCTUS, & Transductus, a, um, *condotto di là*, *trasportato*, *fatto passare*, διαγόμενος, de loco ad locum ductus, translatus, trajectus. *Varr. l. 1. R. R. c. 8.* Ex arboribus in arbores traductis vitibus, vinea fit. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 4.* Germani Rhenum antiquitus transducti. *Liv. l. 9. c. 39.* Exercitus traductus silvam Ciminiam. *Id. l. 42. c. 22. a med.* Liguribus traductis Padum ager est assignatus. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 39. ad fin.* Centuriones causa virtutis in superiores ordines hujus legionis transducti. *Justin. l. 36. c. 1.* Traductus per ora civitatium, populis in ludibrium favoris ostenditur. *Sueton. in Tito, c. 8. ad fin.* Delatores flagellis cæsi, ac traducti per amphitheatri arenam. *scil.* ludibrii causa. *Paul. Dig. lib. 41. tit. 1. leg. 29.* Linea in directum per insulam transducta. ¶ Actus, transactus. *Cic. pro Planc. c. 12. ad fin.* O adolescentiam traductam eleganter! *menata*, *passata*, *condotta*.

TRADUCTUS, us, m. *transito*, locus, per quem aliquid traduci potest. *Ammian. l. 18. c. 8. (al. 19.)* Præsidium per eos traductus agentes. Al. leg. *tractus*.

TRADUX, ucis, m. *tralcio di vite tesa e legata ad altr' albero*, palmes vitis, unus vel plures, non terra mersus, sed alte & longe productus, ac tore seu vinculo alteri arbori vel alterius vitis palmiti similiter extento connexus: quem nostrates rustici *tirelle* dicunt: quidam *trasferite*. *Varr. l. 1. R. R. c. 8. circa med.* Quartum est pedamentum nativum ejus generis, ubi, ex arboribus in arbores traductis vitibus, vinea fit: quos traduces, quidam rumpos appellant. *Colum. l. 5. c. 7. ad fin.* Ut omni traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur, & veteres decidantur. Si tradux traducem non contingit, media virga inter eos deligatur. cum deinde fructus pondere urgebit, subjectis adminiculis fulciatur. *Id. l. 4. c. 29.* In insitione, quæ fit per terebrationem, primum de vicino fructuosissimam oportet considerare vitem, ex qua (velut traducem inhærentem matri) palmitem attrahas & per foramen transmittas. *Plin. l. 17. c. 23. a med.* Traduces Gallica cultura bini utrinque lateribus, si pare quadragenos distet spatio; quaterni, si viceno, inter se obvii miscentur, alliganturque una conciliari, virgultorum comitatu obiter rigoreti, qua deficiant: aut si brevitas non patiatur ipsorum, adalligato protenduntur in viduam arborem unco. Traducem bimum præcidere solebant, &c. *Tacit. 2. Hist. c. 25. a med.* In vineas nexu traducum impeditas refugere. ¶ Metaphorice. *Sever. in Ætna, v. 566.* visere sacra marmora raro vetustas Traduce omneris. *h. e.* adeo firma, ut opera ex illa facta ad posteros usque traduxerit: ducta metaphora a vitibus, quæ traducum ope conservantur. *Prudent. in Apoth. v. 923.* Vitandus tamen error erit, ne traduce carnis Transfundi in sobolem credatur fons animarum. *h. e.* per carnem, quæ ab uno in alium quasi tradux propagatur. His locis *tradux* cum nomine feminini generis jungitur, ut *dux*, *advena*, *auctor*, &c.

TRAGACANTHA, æ, f. τραγακάνθα, herba in Creta nascens, spinæ albæ radice, ex qua lacryma manat varios habens in medicina usus. *Plin. l. 13. c. 21. lib. 26. c. 14. & lib. 30. c. 9.* ¶ Apud *Cels. l. 4. c. 4. sect. 3. & lib. 5. c. 13. & Scribon. Larg. compos. 75. & 108.* legitur *tragacanthum* neutr. gen.

TRAGANUS, porcellus est hircosus, hoc est hircum pilo & habitu corporis quodammodo referens: a τράγος, hircus. *Apic. l. 8. c. 7. sub fin.*

TRAGASÆUS, a, um, Τραγασαῖος, ad Tragasum oppidum Troadis pertinens. *Plin. l. 31. c. 7. a med.* In igne nec crepitat, nec salit sal Tragasæus.

TRAGELAPHUS, i, m. τραγέλαφος, *ircocervo*, animal juxta Phasim amnem nascens, barba & armorum promisso villo hirco simile; cetera cervo: unde & nomen sortitum est. nam τράγος hircum, ἔλαφος cervum significat. *Plin. l. 8. c. 33.*

TRAGEMATA, tum, n. *cibi da pospasto*, *treggèa*, τραγήματα, τρωκτά, τραγάλια, cibi, qui crudi comedi solent, & secundis mensis apponi, bellaria: a τρώγω, rodo, comedo. Græce adhibentur a *Gell. l. 13. c. 11.* & ab ejus exscriptore *Macrob. l. 2. Saturn. c. 8.* Latine *Plin. l. 13. c. 4. ad fin.* Palmulas plebejas Syri, & Judæa tragemata appellant. *& Plin. Valerian. l. 5. c. 7. ad fin.* Tragemata etiam fugienda sunt, qualia sunt nuces, dactyli.

TRAGICE, adverb. *tragicamente*, τραγικῶς, more tragico, ritu tragicorum. Translate graviter, sublimiter, stilo gravi, verbis grandibus, quibus tragici utuntur. *Cic. in Bruto, c. 11.* Hanc enim mortem rhetorice & tragice ornare potuerunt. *Senec. epist. 100. ad fin.* Volo luxuriam objurgari, libidinem traduci, impotentiam frangi: sit aliquid oratorie acre, tragice grande, comice exile. *Cic. 3. de Orat. c. 8.* Res comicas tragice tractare.

TRAGICOCOMŒDIA, æ, f. genus fabulæ ex Tragœdia & Comœdia mixtæ, qualis est *Amphitruo Plauti*, eod. teste *ibid. in prol. v. 59. & 63.* ibi enim & dii, qui Tragicæ personæ sunt, & servi, qui Comicæ, inducuntur.

TRAGICUS, a, um, *tragico*, τραγικός, ad tragœdiam pertinens. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 1.* Pacuvius tragicus poeta. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Genera Scenarum tria, Tragicum, Comicum, Satyricum. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 64.* tragici cothurni. *Id. l. 1. ep. 3. v. 14.* tragica arte. *Id. in art. poet. v. 220.* tragicum carmen. *& v. 275.* Camena tragica. *Juvenal. sat. 12. v. 120.* tragica cerva. *h. e.* quæ in tragœdia Iphigeniæ pro ea supposita dicitur. *Cic. in Pison. c. 20.* Tragico illo Oreste, aut Athamante dementior. *h. e.* qui in Tragœdiis inducitur, ac describitur. ¶ Refertur sæpe ad rationem loquendi in tragœdiis usurpatam, grandia verba, sublimem & gravem stilum. *Horat.*

in ar. poet. v. 236. tragicus color. *Gell. l.* 2. *c.* 23. *sub fin.* Consarcinata verba tragici tumoris. *Cic. in Brut. c.* 55. *a med.* Fuit Sulpicius vel maxime omnium grandis, & ut ita dicam, tragicus orator. *Id.* 2. *de Orat. c.* 56. Sunt hæc tragica atque divina: faceta autem & urbana, &c. *Martial. l.* 8. *epigr.* 18. Cum posset tragico fortius ore loqui. *Sueton. in Calig. c.* 25. Tragicum illud subinde jactabat: Oderint, dum metuant. ¶ Absolute *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *vers.* 166. Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet. ¶ *Tragicus*, scriptor tragœdiarum, aut actor. *Plaut. Pers.* 4. 2. 4. Sat'n' estis meditati? *Sag.* Tragici, & Comici nunquam æque sunt meditati. Adde *Petron. in Satyr. c.* 132. *a med.* ¶ Interdum *tragicus* dicitur de re atroci, crudeli, impia, funesta, & ejusmodi, ut tragœdiæ argumentum esse possit. *Liv. l.* 1. *c.* 46. Tulit enim & Romana regia sceleris tragici exemplum. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 407. Tempore deficiar, tragicos si persequar ignes. *h. e.* amores, qui funestum exitum habuerunt, & Tragœdiis materiam præbent. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 29. tragico pollutus adulter concubitu. *h. e.* scelerato, nefando. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 8. Patres tragicæ asperitatis. *Propert. l.* 2. *eleg.* 16. *v.* 29. Tum me vel tragicæ vexetis Erynnies. *h. e.* diræ, crudeles, cujusmodi inducuntur in tragœdiis Orestis, Penthei, & similium.

TRAGION, ii, n. τράγιον, genus fruticis. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Tragion fruticem sola Creta insula gignit, terebintho similem & semine, quod contra sagittarum ictus efficacissimum tradunt. *Id. l.* 27. *c. ult. a med.* Tragonis, sive tragion, nascitur in Cretæ tantum insulæ maritimis, junipero similis & semine, & folio, & ramis. Succus ejus lacteus in gummi spissatus, vel semen, impositione spicula e corpore ejicit.

TRAGŒDIA, æ, f. *tragedia*, τραγῳδία, poematis gravissimi genus, quo regum, principumve, aut aliorum, qui in *aulis* regum versantur, calamitates depinguntur, tristissimum fere habens exitum. Dicta est a τράγος, hircus, & ᾠδὴ, cantus, quia præmium ejus, qui tragœdia vicisset, olim hircus erat, quem ille Baccho sacrificabat. Unde *Horat. in Art. Poet. v.* 220. Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum. ¶ Differt a comœdia, quod in hac humiles, & privatæ personæ introducuntur. Ad hæc comœdia a turbulentioribus fere rebus initium sumens, tranquillum lætumque sortitur exitum: tragœdia autem totum quidem argumentum habet luctuosum, exitum autem tristissimum. *Cic. de Senect. c.* 7. Sophocles ad summam senectutem tragœdias fecit. *h. e.* scripsit, docuit. *Id. Phil.* 11. *c.* 6. Tragœdiam agere. *Sueton. in Calig. c.* 57. Pantomimus tragœdiam saltavit. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 9. severæ Musa tragœdiæ. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 12. Venit & ingenti violenta Tragœdia passu: Fronte comæ torva, palla jacebat humi. *Id.* 2. *Trist. v.* 381. Omne genus scripti gravitate Tragœdia vincit. ¶ Translate sumitur pro magnificentia, magniloquentia, re ingenti. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 51. Neque vero istis tragœdiis tuis, quibus uti Philosophi maxime solent, Crasse, perturbor. ¶ *Tragœdias agere, movere, excitare*, est gravi dicendi genere uti, amplificare, exaggerare: interdum etiam tumultum commovere, seditionem concitare. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 51. Ne aut irrisione, aut odio digni putemur, si aut tragœdias agamus in nugis, &c. *Id. pro Mil. c.* 7. Quantas tragœdias excitat? *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *post med.* Nam in parvis litibus has tragœdias movere tale est, quasi si personam Herculis & cothurnos aptare infantibus velis.

TRAGŒDUS, i, m. *colui, che recita tragedie*, τραγῳδὸς, actor tragœdiæ. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 28. Vox tragœdorum, gestus pene summorum actorum est requirendus. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 129. Qui se credebat miros audire tragœdos. ¶ Fuit hoc nomine Romæ vicus in regione Esquilina, apud *Sex. Ruf.* in quo quia Jovis statua ab Augusto dedicata fuit, ut est apud *Sueton. in Aug. c.* 57. is Jupiter Tragœdus appellatus est. Alii putant sic dictum Jovem, quod apud *Plaut. in Amph.* inducatur histrionicam faciens: nam ea fabula mixta est ex Tragœdia, & Comœdia. Fortasse etiam sic dictum est, quia tragœdi habitu indutus erat.

TRAGONIS. V. *Tragion*.

TRAGOPAN, is, f. avis aquila major, cornua curva in temporibus habens, colore ferrugineo, capite puniceo. *Plin. lib.* 10. *cap.* 49. qui tamen inter fabulosas recenset. Adde *Solin. cap.* 30. (*al.* 43.)

TRAGOPOGON, onis, f. *barba di becco*, τραγοπώγων, herba hircinæ barbæ similis: a τράγος, hircus, & πώγων, barba. *Plin. sub fin. lib.* 27. Est & tragopogon, quem alii comen vocant, caule parvo, foliis croci, radice longa, dulci, super caulem calyce lato, nigro. nascitur in asperis, sine usu.

TRAGORIGANUM, i, n. τραγορίγανον, herba serpyllo silvestri similis. *Plin. l.* 20. *c.* 17. ubi & recenset ejus utilitates in medicina. Dicta est a τράγος, hircus, & *origanum*, quia hircis grata esse dicitur: & species origani est. Mascul. gen. *tragoriganos* est apud *Cels. l.* 5. *c.* 11.

TRAGOS, i, m. τράγος, genus vepris. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Tragon & Asia fert, sive scorpionem, veprem sine foliis, racemis rubentibus ad medicinæ usum. *Id. sub fin. l.* 27. Est & alia herba tragos, quam aliqui scorpion vocant, semipedem alta, fruticosa, sine foliis, pusillis racemis rubentibus, grano tritici, acuto cacumine, in maritimis nascens. ¶ Item genus pultis. V. *Tragum*. ¶ Item genus spongiarum spissum ac prædurum, & asperum. *Plin. lib.* 9. *c.* 45. & *lib.* 31. *c.* 11.

TRAGULA, æ, f. *sorta d' arme da lanciare*, ἀκοντίς, βολίς, ναυλιον, genus teli missilis, cum hasta: a trajiciendo dictum, ut vult *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 24. vel a trahendo, ut *Festus*. Tragula, inquit, genus teli, dicta, quod scuto infixa trahatur. *Lucil.* apud *Fest.* in *Sparo*. Tunc spare, tum rumices portantur, tragula porro. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 35. *a med.* T. Balventio utrumque femur tragula transjicitur. *Liv. l.* 24. *c.* 42. Scipionis femur tragula confixum erat. *Cæs. loc. cit. cap.* 46. Tragulam mittere. & *lib.* 1. *cap.* 26. Inter carros rotasque mataras ac tragulas subjiciebant. *Auct. de B. Hispan. c.* 32. Tragulis jaculisque pugnare. *Varr.* apud *Non. c.* 18. *n.* 8. & 11. Cervam sparo tragulave trajicere. *Sallust. in fragm. ibid.* Ictu tragulæ sauciari. *Sil. l.* 3. *v.* 318. cui tragula semper Fulmineam armabat, celebratum missile, dextram. Adde *Gell. l.* 10. *c.* 15. ¶ Metaphorice *Plaut. Epid.* 5. 2. 25. Tragulam in te injicere adornat: nescio, quam fabricam facit. *h. e.* molitur insidias, fallaciam struit, dolum machinatur. Sic *Pseud.* 1. 4. 14. Volui injicere tragulam in nostrum senem: verum is, nescio quo pacto, præsensit prius. *Id. Cas.* 2. 4. 18. Ego pol illam jam aliquovorsum tragulam decidero. *h. e.* istas uxoris machinas dissolvam ac dejiciam. Ex hac loco, & ex verbis *Festi* alleti quidam suspicentur, tragulam hamatum telum fuisse, quod infixum corpori non evelli oporteret, sed recidi. ¶ Est præterea rete piscatorium subere instructum, quod per aquam trahitur, *sorta di rete da pescare, tramaglio*, verriculum, σαγήνη. *Plin. l.* 16. *c.* 8. *ad fin.* Usus suberis ancoralibus maxime navium, piscantiumque tragulis, & cadorum obturamentis. ¶ Pro traha. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. *ad fin.* De his, quæ jumenta ducunt: tragula ab eo quod trahitur per terram: sirpea quæ virgis sirpatur, &c. *Scalig.* putat scribendum *trabula*, ut sit diminutivum a *traha*, vel *trahea*.

TRAGULARIUS, ii, m. qui tragulas jacit. *Veget. lib.* 2. *de re milit. c.* 15. *ad fin.* Erant tragularii, qui ad manuballistas, vel arcuballistas dirigebant sagittas.

TRAGUM, i, n. & Tragos, i, m. τράγος, genus pultis ex tritici semine, hoc est ex eo, factum. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ad fin.* Ex tritici semine tragum fit, in Campania duntaxat, & Ægypto. & *cap.* 10. Adjiciuntur his (*panum generibus*) bromos, siligo excepta, & tragos, externa omnia, ab Oriente invecta, oryzæ similia. *Cels. l.* 2. *c.* 20. Boni succi sunt siligo, alica, oryza, amylum, tragum, ptisana.

TRAGUS, & Tragos, i, m. τράγος, genus herbæ. V. *Tragos*. ¶ Item genus piscis in cœno maris degens. *Ovid. in Halieut. v.* 112. rapidique lupi, percæque, tragique. Adde *Plin. l.* 32. *sub fin.* A *Festo* dicitur genus conchæ mali saporis. ¶ Item fœtor alarum in homine, qui Latine *hircus*. nam τράγος Græce idem sonat. *Martial. l.* 12. *epigr.* 23. Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matri Barba.

TRAHA, æ, f. *treggia*, ὁλκεῖον, τυκάνη, genus vehiculi sine rotis, quo rustici utuntur: a *trahendo*. non enim volvitur, sed trahitur. In *Glossis* exponitur τυκάνη τὰς βώλους ἀφανίζουσα, machina glebas dissolvens, & evanescere faciens. *Colum. l.* 2. *c. penult. circa med.* Si in area teratur frumentum, equis melius quam bubus ea res conficitur: & si pauca juga sunt, adjicere tribulam & traham possis. ¶ *Trahea* per epenthesim, ut *mavors* pro *mars*. *Virg. Georg.* 1. *v.* 164. Tribulaque, traheæque, & iniquo pondere rastri.

TRAHARIUS, ii, m. qui traham ducit, vel traha vehit. *Sidon. l.* 6. *ep.* 2. trahariοs recenset inter calones & lixas, qui sunt in impedimentis exercitus.

TRAHAX, acis, *rapace*, ἁρπακτικὸς, qui omnia ad se trahit, rapax, avidus. *Plaut. Pers.* 3. 3. 6. Procax, rapax, trahax: trecentis versibus tuas impuritias traloqui nemo potest.

TRAHEA. V. *Traha*.

TRAHO, is, xi, ctum, a. 3. *tirare, strascinare*, ἕλκω, σύρω, aliquando duco, rapio: a *traveho* pro *transveho* per syncop. Differt a *duco*. nam trahimur inviti, ducimur volentes. *Senec. ep.* 107. *sub fin.* Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 39. *a med.* Magnes ferrum ad se allicit & trahit. *Plin. lib.* 36. *c.* 20. *a med.* Hæmatites trahit in se argentum, æs, ferrum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c. penult. a med.* Cum a custodibus in fuga trinis catenis vinctus traheretur. *Sallust. in Jug. cap.* 80. Limum, arenamque & saxa ingentia fluctus trahunt. *Id. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 3. *v.* 425. Charybdis naves ad litora trahit. *Virg. ibid.* Scylla naves in saxa trahens. *Petron. in Sat. c.* 89. Aliquem ad terram trahere. *h. e.* sternere. *Senec. in Octav. v.* 810. Cupido captum Jovem cælo traxit. *tirò giù*. & *Virg.* 2. *Æn. v.* 403. trahebatur passis Priameia virgo Crinibus a templo adytisque Minervæ. *Lucret. l.* 3. *v.* 234. vapor trahit aera secum. *si tira dietro*. ¶ Ponitur & pro contrahere. *Lucret. l.* 6. *v.* 966. ignis liquidum facit æs, aurumque resolvit: At coria & carnem trahit & conducit in unum. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2. *v.* 33. Cum bene vir traxit vultum, rugasque coegit. *Lucret. l.* 6. *v.* 1188. in manibus trahier nervi, & tremere artus. *ritirarsi, rattrarsi*. ¶ Et pro raptare, id est ita ducere, ut tamen humo non sustollatur, *tirar per terra, strascinare*. *Plaut. Cistell.* 2. 2. 117. Amiculum hoc sustolle saltem. *Sil.* sine trahi cum egomet trahor. *Senec. in fin. ep.* 44. Per insidiosum iter non tantum ferunt sarcinas, sed trahunt. *Horat. in Art. Poet. v.* 215. traxitque vagus per pulpita vestem. *Id. l.* 1. *od.* 4. *v.* 2. Trahuntque siccas machinæ carinas. *Virg.* 3. *Georg. v.* 535. montesque per altos Contenta cervice trahunt stridentia plaustra. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 99. Hujus, qui trahitur, prætextam sumere mavis, an, &c? *h. e.* unco impacto raptatur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 94. laramque trahens inglorius alvum. *Id.* 5. *Æn. v.* 468. genua ægra trahens. *Id.* 1. *Æn. v.* 481. & *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. Trahere aliquid per terram. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 32. aliquem pedibus. ¶ educere, haurire, *cavare*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 9. *sub fin.* Ex puteis jugibus aquam calidam trahi. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *a med.* Elleborum trahit alvum, & bilem

bilem pituitasque. *Virg.* 1. *Æn.* v. 511. operumque labores Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat. *cavava, tirava a sorte.* & *Veget.* l. 3. *de re Veterin.* c. 43. Sanguinem jumento de cervice trahere. *Cels.* l. 4. c. 7. Malagmata, quæ materiam trahunt. *i. e.* evocant, extrahunt. ¶ De bibentibus. *Horat. epod.* 14. *v.* 3. pocula arente fauce traherem. *Senec. in Agam.* v. 878. Meroque in auro trahunt. *Ovid.* 15. *Met.* v. 330. aquam modereto gutture. *Lucan.* l. 7. v. 812. Has trahe, Cæsar, aquas: hoc, si potes, utere cælo. *Id.* l. 9. v. 934. ore venena trahere. *Id.* l. 3. v. 351. trahere ubera. Sic *Phædr.* l. 3. *fab.* 1. v. 4. Trahere odorem naribus. *Senec.* l. 2. *de Ira*, c. 10. *ad fin.* Navigium aquam trahit. *fa acqua*, per rimas admittit. ¶ evellere, extrahere, *tirar fuori.* *Ovid.* 6. *Met.* v. 290. trahens hærentia viscere tela. *Id.* 5. *Fast.* v. 399. traxitque a corpore ferrum. *Martial.* l. 1. *epigr.* 14. trahere gladium de visceribus. ¶ ducere. *Ovid.* 2. *Met.* v. 230. trahere auras ore. *respirare, tirar il fiato.* Eod. sensu *Plin. lib.* 11. c. 3. trahere animam. Sic *Liv. lib.* 3. c. 6. Mortuus Æbutius erat Romanus consul, collega exigua in spe trahebat animam. *Ovid.* 2. *Met.* v. 750. Et tentu penitus traxit suspiria motu, at, &c. *Virg.* 2. *Æn.* v. 375. imoque trahens a pectore vocem. *Phædr.* l. 1. *fab.* 21. v. 4. Leo cum jaceret spiritum extremum trahens. *spirando gli ultimi fiati.* ¶ Trahere lanam, *filare, lavorare*, nere, tractare, facere. *Juvenal. sat.* 2. v. 54. & *Varr.* apud *Non.* c. 15. *n.* 1. Simul manibus trahere lanam, nec non simul oculis observare ollam pultis, ne aduratur. *Lucret.* l. 4. v. 376. quasi carmine lana trahetur. *Horat.* l. 2. *od.* 18. v. 7. Nec Laconicas mihi trahunt honestæ purpuras clientæ. *Ovid.* 14. *Met.* v. 265. trahere vellera digitis. *Id. Heroid. ep.* 3. v. 75. Nos humiles, famulæque tuæ data pensa trahemus. ¶ Trahere aliquem ad supplicium, *menare al patibolo, alla morte.* *Tacit. Ann.* 11. c. 35. *ad fin.* & *trahere* absolute, sensu persimili. *Liv.* l. 2. c. 11. *a med.* Cum e lictoribus jam traheretur, provocavit. ¶ Trahere, rapere, simile est ac *agere & ferre*, ἄγειν καὶ φέρειν. *Sallust. in Jug.* c. 45. Populus libertatem in lubidinem vertere: sibi quisque ducere, trahere, rapere. *Id. in Catil.* c. 21. Rapere omnes, trahere, domum alius, alius agros capere. *Plaut. Trin.* 2. 2. 12. Cetera rape, trahe, fuge, late. *Sallust. Orat.* 2. *ad Cæs.* c. 3. Quod commodum est, trahunt, rapiunt. ¶ Translate *Sallust. in Catil.* c. 7. *extr.* Ea res nos longe ab incepto traheret. *h. e.* abduceret. *Id. in Jug.* c. 103. Trahere consilium ex re aliqua. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 60. laudem ab aliqua re. *Cic. pro Arch.* c. 11. Trahimur omnes studio laudis, & optimus quisque maxime gloria ducitur. *Id.* 1. *Offic.* c. 6. Omnes trahimur & ducimur ad cognitionis & scientiæ cupiditatem. *Nep. in Milt.* c. *ult.* Trahi ad cupiditatem imperii. *Virg. Ecl.* 2. v. 65. trahit sua quemque voluptas. *Id.* 5. *Æn.* v. 709. quo fata trahunt retrahuntque, sequamur. *Cic. pro leg. Manil.* c. 7. *a med.* Non possunt in sua civitate multi fortunas amittere, ut non plures secum in eandem calamitatem trahant. *Ovid.* 13. *Met.* v. 84. tantum trahit ille timoris. *h. e.* secum trahit. de Hectore loquitur. ¶ pertrahere, adducere. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 4. Quid est, quod me in aliam partem trahere possit? *tirarmi ad altro sentimento.* & *Ovid.* 1. *Amor. el.* 4. v. 8. Atracis ambiguos traxit in arma viros. *Tacit. Ann.* 4. c. 60. *a med.* Fratrem quoque Neronis Drusum traxit in partes. *tirò dalla sua.* & *Liv.* l. 25. c. 16. Trahere ad defectionem Lucanos. *Id.* l. 42. c. 44. Aliis ad regem trahentibus civitatem, aliis ad Romanos. *Id.* l. 5. c. 25. Partem tribunorum plebis patres in suam sententiam traxerant. ¶ diripere, vexare, distrahere, *saccheggiare.* *Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. ad fin.* Quibus non humana ulla neque divina obstant, quin socios, amicos, procul, juxta sitos, inopes potentesque trahant, excidant. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 1. Jam de Armenia concessum: proxima trahi. ¶ Trahere pecuniam, per luxum distrahere, indignis modis insumere, *spendere malamente.* *Sallust. in Catil.* c. 20. Cum tabulas, signa, toreumata emunt; nova diruunt, alia ædificant; postremo omnibus modis pecuniam trahunt, vexant. *dracare*, & *lacerare* eod. sensu dixerunt *Id.* & *Plaut.* ¶ Trahere, in se ducere, concipere, contrahere. *contrarre.* *Ovid. Met.* 11. v. 305. Videre hanc pariter, pariter traxere calorem. & *lib.* 1. v. 306. nigrum colorem trahere. *Id.* l. 5. *Trist. el.* 13. v. 3. contagia. *Plin.* l. 12. c. 13. situm. *Id.* l. 31. c. 20. vitium. *Colum.* l. 12. c. 15. humorem. & *cap.* 50. *sub fin.* saporem. *Juvenal. sat.* 14. v. 325. rugam. *Colum.* l. 1. c. 6. *a med.* Vina maturitatem trahunt. ¶ Illa similia sunt *Plin.* l. 15. c. 14. *a med.* Mala cetera e causis traxere nomen, germanitatis gemella, nunquam singula in fetu; cognationis melapia; mustea a celeritate mitescendi, &c. *Ovid.* 4. *Met.* v. 291. nomen quoque traxit ab illis. *Id. Fast.* 1. v. 596. Ille Numantina traxit ab urbe notam. *Cic.* 3. *Phil.* c. 6. *a med.* Cognomen ex contumelia traxit. ¶ Item illa *Plin.* l. 5. c. 24. & *lib.* 6. c. 28. *a med.* Trahere originem ab aliquo. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 3. molestiam ex pernicie reipublicæ. *Juvenal. sat.* 11. v. 23. a censu famam. *Cic. pro Balb.* c. 23. *sub fin.* spolia de hostibus. *Liv.* l. 25. c. 14. *ad fin.* prædam ex agris hostium. ¶ Pertinet sæpe ad cogitationem, deliberationem, consilium: & significat agitare animo, reputare, considerare. *Sallust. in Jug.* c. 98. Marius anxius trahere cum animo suo, omitteretne inceptum, an fortunam opperiretur. & *cap.* 102. Dubius belli atque pacis rationes trahere. *Terent. Andr.* 1. 5. 25. Tot curæ quæ meum animum diverse trahunt. *Liv.* l. 38. c. 56. Multa alia, in Scipionis exitu maxime vitæ, in diversum trahunt, ut quibus scriptis adsentiar, non habeam. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 1. Vologeses in diversas curas trahebatur. *Cæs.* l. 1. *B. Civ.* c. 21. *sub fin.* Tanta erat summa rerum exspectatio, ut alius in aliam partem mente atque animo traheretur. *Sallust. in Jug. cap.* 88. *sub fin.* Sese quisque præda locupletem, victorem domum rediturum, alia hujuscemodi animis trahebant. ¶ Item ad tempus, & est in longum ducere, *tirar innanzi, portar in lungo.* *Sallust. in Jugurth.* c. 40. Jugurtha trahere omnia, & alias, deinde alias moræ causas facere. & *cap.* 25. *ad fin.* & *Liv.* l. 5. c. 10. Unum bellum annum jam tertium trahi. *Sallust. in Jug.* c. 29. & *Cic. Attic.* l. 10. *ep.* 8. Sæpe gratia, interdum jurgiis trahere tempus. *Val. Max.* l. 4. c. 4. *sub init.* Trahere aliquem sermone, quousque, &c. *trattenerlo in discorsi, finchè*, &c. *Sueton. in Tiber.* c. 31. *ad fin.* Tanta Consulum auctoritas (erat) ut Legati ex Africa adierint eos, querentes trahi se a Cæsare. *h. e.* protrahi, & negligi negotia sua. *Liv.* l. 25. c. 15. Romani, quamquam circumventos hostis urgebat, tamen aliquandiu pugnam traxere. *Petron. in Sat.* c. 111. Femina quintum jam diem sine alimento trahebat. *Liv.* l. 31. c. 35. De industria rem in serum trahere. *Ovid.* 9. *Met.* v. 766. ficto languore moram trahit. *Senec. epist.* 101. præcipiti abreptus angina, vix compressum arctatis faucibus spiritum traxit in lucem. *Quintil.* l. 1. c. 10. (*al.* 18.) *sub fin.* Trahere aliquid in longius. *Cels.* l. 2. c. 6. *post med.* Alvus varia potest paulo diutius trahere: in præcipiti vero jam esse denuntiat, quæ liquida, &c. & *lib.* 4. c. 16. Intestinorum lævitas interdum aegros trahit, interdum præcipitat. ¶ Absolute *Flor.* l. 4. c. 2. *ante med.* Decem annos traxit ista dominatio. *Cels.* l. 2. c. 8. *a med.* Si quis etiam in eo morbo diutius traxit, ubi capilli fluunt, &c. ¶ Trahere vitam, agere, menare, *passare*, *tirare la vita*: & sæpe de his dicitur, qui misere vivunt, & quasi inviti. *Phædr.* l. 4. *fab.* 4. v. 37. Vitam inau trahere. *Plin.* l. 28. c. 1. *sub fin.* Vitam non adeo expetendam censemus, ut quoquo modo trahenda sit. *Phædr.* l. 3. *fab.* 7. v. 12. In silvis asperam vitam trahens. *Virg.* 3. *Æn.* v. 92. Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. *Claudian.* l. 3. *de rap. Pros.* v. 259. Sola domi luctu senium tractura relinquor. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. *in fin.* Sic animam tempusque traho: meque ipse reduco A contemplatu, submoveoque, mali. ¶ Huc & illa pertinent. *Stat.* 2. *Theb.* v. 145. at Inachio tenuis sub pectore regi Tracta quies, dum mente deos, inceptaque versat Hospitia. *dormì poco.* Sic *Propert.* l. 1. *eleg.* 14. v. 9. optatam mecum trahit illa quietem. *Ovid. sub fin.* l. 2. *Amor.* per nulla traham suspiria somnos. *Virg.* 3. *Georg.* v. 97. frustraque laborem ingratum trahit. *Id.* 1. *Æn.* v. 751. vario noctem sermone trahebat. *Martial.* l. 11. *epigr.* 105. tractæ per pocula noctes. *Tacit.* 4. *Hist.* c. 70. Classicus segne plerumque otium trahens, velut parto imperio fruebatur. ¶ Trahere verba, difficulter loqui, singulta, aut fleta, aliave re impediente. *Sil.* l. 8. v. 79. Cui sic, verba trahens largis cum fletibus, Anna Incipit. ¶ Trahere stipendia, agere, mereri, & æs militare accipere, *tirar la paga.* *Justin.* l. 12. c. 4. *a med.* Siquorum patres occidissent, nihilominus pupilli stipendia patrum trahebant, quorum pueritia inter varias expeditiones militia erat. ¶ Pro accipere, in aliquam partem accipere, interpretari. *Sallust. in Jug.* c. 92. Omnia non bene consulta in virtutem trahebantur. *Liv.* l. 5. c. 23. Jovis Solisque equis æquiparari dictatorem, in religionem etiam trahebant. *Tacit.* 4. *Ann.* c. 64. Fortuita ad culpam trahentes. & *lib.* 12. c. 52. Idque ad clementiam Cæsar trahebat, quod stirpem hostilem iterum conservaret. & *lib.* 1. c. 62. Cuncta Germanici in deterius trahens. *Id.* 2. *Hist.* c. 20. Ornatum ducis coloniæ in superbiam trahebant. *Id. Ann.* 1. *cap.* 76. *ad fin.* Cur abstinuerit spectaculo ipse, varie trahebant: alii tædio cœtus, quidam tristitia ingenii. ¶ Exprimere, eloqui, dicendo assequi. *Pers. sat.* 5. v. 16. Hic ego centenas ausim deposcere voces, Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi, Voce traham pura, totumque hoc verba resignent, Quod latet arcana non enarrabile fibra.

TRAJANALIS, le, &

TRAJANENSIS, se, &

TRAJANUS, a, um, adjectiva sunt a Trajano ducta, qui fuit XIV. Romanorum Imp. tam bonis moribus, ut in acclamationibus subsequentium Imperatorum illud Romani precarentur: Augusto felicior, Trajano melior, ut est apud *Eutrop. lib.* 8. c. 5. Exstat ejus laudatio, a Plinio juniore conscripta. *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 19. *n.* 3. C. Pletorius C. F. Stellatina Phœbus VI. Vir. Augustal. Sodal. Trajanal. & Hadrianal. V. *Sodalis.* Alia *ibid. pag.* 177. *n.* 3. Trajanæ thermæ. ¶ Trajana aqua est Anio novus instauratus ab Imp. Nerva Trajano, hujus Trajani decessore. *Frontin. de aquaeduct. artic.* 93. V. *Aurelius.* ¶ Trajana via, ab Imp. Trajano refecta & munita, luculente memoratur in vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 199. *n.* 2. ¶ S. P. Q. Trajanensis, apud *Gruter. pag.* 320. *n.* 2. & Plebs Ordoque Trajanensis, *ibid. pag.* 429. *n.* 1. pertinent ad oppidum aliquod ex iis, quæ vel Trajanus condidit, vel a Trajano sunt nominata: de quib. V. Geographos.

TRAJECTIO, & Transjectio, onis, f. *il passare da un luogo all' altro*, διάβασις, actus trajiciendi, transitio. *Vitruv.* l. 2. c. 9. *sub fin.* Tabulæ in subgrundiis si essent ex ea (*larice*) collocatæ, ab trajectionibus incendiorum ædificia periculo liberarentur. *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 1. & *lib.* 2. c. 6. Assyrii trajectiones motusque stellarum observaverunt. ¶ transitus maris, aut fluminis, transvectio, transfretatio, *tragitto.* *Cic.* l. 8. *ad Attic. ep.* 15. Cautior certe est mansio: honestior existimatur trajectio. *h. e.* mare trajicere, & Pompejum sequi. ¶ Trajectio verborum est transpositio de suo loco in alienum, ὑπέρβατον. *Auct. ad Herenn.* l. 4. c. 32. *ad fin.* Transgressio est, quæ verborum perturbat ordinem perversione, aut transjectione. Transjectione hoc modo: Instabilis in istum plurimum fortuna valuit. Item: Omnes invidiose eripuit tibi bene vivendi casus facultates. Hujusmodi trajectio, quæ rem non reddit obscuram multum proderit ad continuationes, &c. *Cic. in Orat.* c. 69.

Uti trajectione verborum. Adde Quintil. lib. 8. cap. 2. circa med. ¶ De ipso contextu orationis. Quintil. l. 8. c. 2. Plus tamen est obscuritatis in contextu & continuatione sermonis. quare nec sit tam longus, ut eum prosequi non possit intentio, nec trajectione tam tardus, ut in hyperbaton finis ejus differatur. ¶ De hyperbole, qua ultra id, quod verum est, verba trajicimus. Cic. 3. de Orat. c. 53. & Quintil. sub init. cap. 2. l. 9. Tum augendi minuendive causa, veritatis superlatio atque trajectio.

TRAJECTITIUS, & Trajectícius, a, um, qui alio trajicitur, translatitius. Modestin. Dig. lib. 22. tit. 2. leg. 1. Trajectitia pecunia est, quæ trans mare vehitur. ceterum si eodem loco consumatur, non erit trajectitia. Paul. sententiar. lib. 2. tit. 14. Trajectitia pecunia, propter periculum creditoris, quamdiu navigat navis, infinitas usuras recipere potest. Adde Papinian. ibid. leg. 4. Ulpian. lib. 13. tit. 4. leg. 2. ad fin. & African. lib. 44. tit. 7. leg. 23.

TRAJECTO, as, a. 1. frequentativum a trajicio. Cels. l. 7. c. 14. circa med. Sinus umbilici ad imum acu trajectatur duo lina ducente. h. e. transfuitur.

TRAJECTOR, oris, m. trapassatore, qui trajicit. Prudent. in Hamartig. v. 881. ignis Trajector nebulæ, & vasti penetrator operti.

TRAJECTURA, æ, f. sporto, projectura. Vitruv. l. 4. c. 7. ante med. Supra trabes, & supra parietes trajecturæ mutulorum, quarta parte altitudinis columnæ, projiciantur.

TRAJECTUS, & Transjectus, us, m. passaggio, tragitto, διάβασις, transitio, transvectio, præsertim maris, aut fluminis. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 21. In Morinos proficiscitur, quod inde erat brevissimus in Britanniam trajectus. & lib. 5. c. 2. Omnes ad portum Itium convenire jubet, quo ex portu commodissimum in Britanniam trajectum esse cognoverat. Plin. l. 6. c. 23. ante med. Ex quo promontorio in adversa ora ad Macae trajectus distat L. M. pass. Sueton. in Aug. c. 17. Tempestate in trajectu bis conflictatus. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 20. Ne itinere, aut trajectu intercluderetur. Liv. l. 1. c. 3. Tiberinus in trajectu Albulæ amnis submersus. ¶ locus unde trajiciendi facultas est. Hirt. de B. Alex. c. 56. Legiones quas in Africam ducturus erat, & auxilia mittit ad Trajectum.

TRAJECTUS, & Transjectus, a, um, trapassato, passato da banda a banda, διαπεπερασμένος, transverberatus, transfixus. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 25. Scorpione ab latere dextro transjectus, exanimatusque concidit. & cap. 82. Transjecti pilis muralibus interibant. Plin. l. 11. c. 37. sect. 77. Mortem cum risu trajecta præcordia attulerunt. Ovid. 5. Fast. v. 709. Pectora trajectus Lynceo Castor ab ense. ¶ item transvectus, tragittato. Cic. post redit. ad Quir. c. 8. a med. Marius parva navicula trajectus in Africam. Liv. l. 21. c. 56. Exercitus Pado trajectus Cremonam. ¶ Item transmissus, fatto passare. Varr. l. 3. R. R. c. 9. ante med. In caveis crebræ perticæ trajectæ sint, ut omnes sustinere possint gallinas. Plin. l. 25. c. 5. a med. Trajectus per aurem surculus. & lib. 26. c. 7. a med. Radix trajecta in auricula. ¶ Item traductus. Ulpian. Dig. lib. 9 tit. 2. leg. 29. Per cujus domum trajectus erat aquæductus. Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 3. ad amnem. Nec tibi sunt pontes, nec quæ sine remigis ictu Concava trajecto cymba rudente vehat. ¶ Trajectus arenis, passare. Liv. l. 21. c. 30. Rhodanus tantus amnis, domita fluminis ei, trajectus. ¶ Item qui transiit. Horat. l. 2. sat. 3. v. 28. emovit veterem novus (morbus) ut solet, in cor Trajecto lateris miseri capitisve dolore. ¶ Item translatus, trasportato. Tacit. Ann. 12. c. 39. Ut quondam Sugambri excisi, & in Gallias trajecti forent. Vet. lap. apud Gruter. pag. 523. n. 6. C. Atilius C. F. Pom. Crescens militavit in leg. IX. annis VIIII. trajectus in Prætorium Coh. V. Pr. militavit ann. III.

TRAJICIO, & Transjicio, is, jeci, jectum, a. 3. gettar di là, lanciar oltre, διαβάλλω, trans & ultra jacio, jaciendo supero. De ratione scribendi in Traduco dictum est. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 19. Neque ullum telum per pactiones colloquentium transjiciebatur. Propert. l. 2. el. 9. v. 18. alio trajice tela tua. Liv. l. 25. c. 14. & lib. 41. c. 4. Arreptum vexillum trans vallum hostium trajecit. Cic. 4. de Fin. c. 9. circa med. Si Annibal ad portas venisset, murumque jaculo trajecisset. Ovid. 4. Fast. v. 781. Moxque per ardentes stipulæ crepitantis acervos Trajicias celeri strenua membra pede. Propert. l. 4. el. 4. v. 75. super jactos fœni flammantis acervos Trajicit immundos ebria turba pedes. & eleg. 2. v. 35. Est etiam aurigæ specie Vertumnus, & ejus, Trajicit alterno qui leve pondus equo. h. e. desultoris. Lucret. l. 4. v. 425. Et quocumque oculos trajecimus, omnia ferri. gettiamo lo sguardo. ¶ Item transfundo, travasare. Varr. l. 1. R. R. c. 64. Quod est levissimum in summum, ut trajiciant in alia vasa. Scribon. Larg. compos. 45. Cerussam terere in mortario, deinde in cacabum trajicere. ¶ Item transfodio, transfigo, passare da parte a parte, trapassare, trafiggere, διαπείρω. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. Pilum in hostes mittit, atque unum ex multitudine procurrentem transjicit. Hirt. B. Gall. l. 8. c. 48. Cominius lancea infesta medium femur ejus magnis viribus transjicit. Virg. 9. Æn. v. 633. sagitta Perque caput Remuli venit, & cava tempora ferro Trajicit. Id. Æn. 10. v. 399. Tum Pallas, bijugis fugientem Rhætea præter, Trajicit. Liv. l. 41. c. 11. a med. Rex trajecit ferro pectus, ne vivus caperetur. Sueton. in Oth. c. 11. & Senec. l. 3. de Benef. c. 23. in fi. Uno se trajecit ictu infra lævam papillam. Ovid. Met. 6. v. 243. tento concita cornu, Sicut erant juncti, trajecit utrumque sagitta. Cels. l. 7. c. 8. & 9. Acu trajicere aliquid. ¶ Item transveho, navibus trans flumen, aut mare duco, trasportare, tragittare, διαπορθμεύω. Nep. in Attic. c. 2. Athenas se contulit. eodem magnam partem fortunarum trajecit suarum. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 83. extr. Cæsar equitum partem flumen transjicit. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 9. ad fin. & ep. 11. Exercitum Rhodanum trajeci. Liv. l. 22. c. 61. & lib. 23. c. 31. Legiones in Siciliam trajicere. Id. l. 8. c. 11. & lib. 21. c. 26. Trajicere copias trans flumen. ¶ Trajicere se, flumen aut mare transire. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 13. ad fin. Si quo etiam casu Isaram se trajecerint. Liv. l. 28. c. 18. ad fin. & Valer. Max. l. 9. c. 8. n. 1. Duabus navibus in Africam trajecisse sese in hostium terram. ¶ De itinere terrestri. Varr. l. 2. R. R. c. 4. circa med. Sus usque adeo pinguitudine crescere solet, ut se ipsa stans sustinere non possit, neque progredi usquam. Itaque eas si quis quo trajicere vult, in plostrum imponit. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 9. Si se Alpes Antonius trajecerit. ¶ Trajicere flumen, transire, passare. Liv. l. 21. c. 56. ad fin. Cum ratibus Trebiam trajicerent. Claudian. de VI. consul. Honor. v. 486. trajecit clypeo Tiberim. Suet. in Cæs. c. 57. Si flumina morarentur, nando trajiciens. ¶ Ipsi etiam qui transeunt, trajicere dicuntur. Liv. l. 29. c. 1. in f. Senatus censuit, primo quoque tempore in Africam trajiciendum. Justin. l. 2. c. 13. a med. Cum solutum pontem offendisset, piscatoria scapha trepidus trajecit. Liv. l. 37. c. 13. Ad Æthaliam insulam trajecit. & mox. Romanæ naves vacuo ab hostibus marinum trajecerunt. Id. l. 30. c. 2. Ne qua classis ex Africa trajiceret. Id. l. 30. c. 24. sub fin. Ut classe quinquaginta navium Hasdrubal Ægimurum trajiceret. Justin. l. 23. c. 1. init. A Sicilia in Italiam trajecit. Liv. l. 7. c. 30. Cum videremus, ubi conflagrassent Sidicini, ad nos trajecturum illud incendium esse. Virg. 6. Æn. v. 536. roseis Aurora quadrigis Jam medium ætherio cursu trajecerat axem. ¶ Adhibetur etiam pro transferre, universim, trasferire. Justin. l. 8. c. 5. Pecora pastores nunc in hibernos, nunc in æstivos saltus trajiciunt. Liv. l. 30. c. 10. Malos antennasque de nave in navem trajicere. Petron. in fragm. Tragur. c. 74. Burm. Anulum trajecit in dexteram manum. Papinian. Digest. lib. 26. tit. 7. leg. 38. circa med. & Paul. lib. 48. tit. 13. leg. 9. Trajicere pecuniam in provinciam. V. Trajectitium. ¶ Translate Cic. in Divin. Verr. c. 14. Cum ex illius invidia deonerare aliquid, & in te trajicere cœperit. Ovid. in fi. l. 12. Met. arbitrium trajecit in omnes. Quintil. l. 9. c. 2. sub init. Removere a se (culpam) & in alium trajicere. Liv. l. 2. c. 22. a med. Ut de fœdere rem ad novos magistratus trajicerent. Plerique ad leg. rejicerent.

TRALATUS. V. Translatus.

TRALLES, ium, populi Thraciæ, Τράλλεις. Liv. l. 37. c. 39. & 40. ¶ Item urbs Lydiæ, prope fines Cariæ. Unde

TRALLIANUS, a, um, Τραλλιανός, ad Tralles Lydiæ urbem pertinens. Cic. in Orat. c. 70. extr. Quasi vero Trallianus fuerit ipse Demosthenes. Id. Phil. 3. c. 6. Aricina mater: Trallianam aut Ephesiam putes dicere.

TRALOQUOR, & Transloquor, eris, dep. 3. rem omnem enarro, a principio ad finem usque eloquor. Plaut. Pers. 3. 3. 6. Trecentis versibus tuas impuritias traloqui nemo potest.

TRALUCEO. V. Transluceo.

TRAMA, æ, f. tessura, tessitura, ὑφαντή, textura panni, aut telæ, quæ ex stamine & subtemine confertis fit: a trameo, quod inter stamen & subtemen trameat. Senec. ep. 90. ante med. Quemadmodum tela suspensis ponderibus rectum stamen extendat: quemadmodum subtemen insertum, quod duritiam utrinque comprimentis tramæ remolliat, spatha coire cogatur & jungi. Plin. l. 11. c. 24. de aranei tela. Crebratæ præter telæ, & quadam politura arte, ipsa per se tenax ratio tramæ. ¶ Translate Plaut. Rud. 5. 2. 35. Grip. Quid dare velis? La. nummos trecentos. Grip. tricas. La. quadringentos. Grip. tramas putridas. La. quingentos. Grip. cassam glandem fabulare. h. e. rei nullius pretii. Pers. sat. 6. v. 73. mihi trama figuræ Sit reliqua? ast illi tremat omento popa venter? h. e. macer ego sim, ossa ac pellis, & veluti sola textura ossium ac nervorum: io sia uno scheletro: ille vero bene habitus, & ventre promisso ex pinguitudine. ¶ Serv. ad Æn. 3. v. 483. tramam ait idem esse, quod subtemen, quod intra stamen currit: quod nos quoque tramam dicimus. Sed hoc cum verbis Senecæ congruere non potest. Varro l. 4. de L. L. c. 23. Trama, quod tremat frigus id genus vestimenti. Scalig. in conjectan. legit: quod tramea frugionis (h. e. phrygionis) vestimentum. Casaubon. ad Pers. loc. cit. Tria ad pannorum texturam desiderantur diversa, stamen, subtemen, & trama.

TRAMEO. V. Transmeo.

TRAMES, itis, m. strada stretta e men battuta, sentiero, valle, scorciatoja, τρίβος, callis, semita transversa, & minus frequens, & iter compendifaciens: a tramite. Plaut. in fragm. apud Varron. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin. Domum ire cœpi tramite recta via. Varr. ibid. Trames a transverso dictus. Cic. Phil. 13. c. 9. Egressus est non viis, sed tramitibus, paludatus. Id. Phil. 12. c. 11. Hæc ego in urbe provideo: facilis est circumspectus, unde exeam, quo progrediar, quid ad dextram, quid ad sinistram sit: num idem in Apennini tramitibus facere potero? Sallust. in Jug. c. 58. Per tramites occultos exercitum Metelli antevenit. Id. in Catil. c. 59. a med. Uti per tramites occulte profugeret in Galliam. Liv. l. 8. c. 39. Inde in Latinam etiam transversis tramitibus transgressus. Justin. l. 38. c. 9. Fugientem Phraates equitum celeritate, per compendiosos tramites occupatum retrahit. Id. l. 44. c. 4. Relatum domum, tramite angusto, per quem armenta commeare consueverant, projici jubet. Sueton. in Aug. c. 16. a med. Per devios tramites refugiens. ¶ Servius ad illud Virg. 1. Georg. v. 108. supercilio clivosi tramitis undam elicit: Tramites, inquit, sunt convalles, quæ de lateribus utrinque perviæ limitant montes: quæ solent etiam saltus nuncupari. Sed hic tramitem nunc pro valle aut saltu accipere debemus. Virg. 11. Æn. v. 515. Furta paro belli convexo in tramite silvæ,

civæ, Ut bivias armeis obsidam milite fauces. *Propert. l. 3. el. 21. v. 23.* Clitumnus ab Umbro tramite fluit. *& eleg. 21. v. 44.* Et si forte meo tramite quæris avem. ¶ De quacumque via. *Virg. 6. Æn. v. 676.* Hoc superate jugum, & facili jam tramite sistam. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 48.* velut silvis, ubi passim Palantes error certo de tramite pellit, Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. *Ovid. 3. Fast. v. 13.* molli declivis tramite ripæ. *Stat. 2. Theb. v. 48. de Tænaro.* Hoc, ut fama, loco pallentes devius umbras Trames agit. *Ovid.* de via, qua exitur ab inferis, *Met. 10. v. 53.* Carpitur acclivis per muta silentia trames, Arduus, obscurus, caligine densus opaca. *Propert. l. 4. el. 1. v. 103.* Adspiciende via est cæli, versasque per astra trames. *h. e.* Zodiacus, quem *Virg. 1. Georg. v. 238.* viam, *Ovid. 2. Met. v. 130.* limitem appellet. *Porta æqualis Gellii l. 19. 1. 11.* Dulcemque florem spiritus duco ex aperto tramite. *h. e.* ex ore. ¶ Videtur etiam sumi pro itinere, quo ultro citroque transmeatur. *Propert. l. 3. el. 14. v. 25.* Dii faciant, mea ne terra locet ossa frequenti, Qua facit assiduo tramite vulgus iter. *Virg. 5. Æn. v. 609. de Iride.* Illa viam celerans per mille coloribus arcum, Nulli visa, cito decurrit tramite virgo. ¶ Metaphorice est ratio, modus, via. *Lucret. l. 6. v. 25. de Epicuro.* Exposuitque bonum summum, quo tendimus omnes, Quid foret: atque viam monstravit tramite parvo, Qua possemus ad id recto contendere cursu. ¶ Allegorice *Varr. l. 4. de L. L. c. 2. ante med.* Non mediocres tenebræ in silva, ubi hæc captanda: neque eo, quo pervenire volumus, semitæ tritæ: neque non in tramitibus quædam objecta, quæ euntem retinere possent. *Gell. l. 13. c. 9.* Videtis, hanc partem familiæ non solum generis ipsius tramitibus, sed temporum quoque spatio differre. *h. e.* propaginationibus transversalibus, tanquam diverticulis a via militari deductis.

TRAMIGRO. V. *Transmigro.*

TRAMITTO. V. *Transmitto.*

TRANATO, & Transnato, as, a. 1. idem quod *trano*, natando transeo. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult.* Perpauci viribus confisi transnatare contenderunt. *Plin. l. 6. c. 27.* Nec e Tigri pisces in lacum transnatent. *Id. l. 8. c. 21.* Reverti ad stagnum, & cum transnataverit effigiem recipere. Adde *Tacit. l. 4. Hist. c. 66. & lib. 5. c. 18. & 21.* Præterea multa sunt *Livii* loca, in quibus *transnature*, & *transmittere*, & *tranare*, & *transnare* promiscue legitur in MSS. & editis libris: quæ collegit *Drakenborch. ad Liv. l. 21. c. 27.*

TRANATUS, & Transnatus, a, um, *passato notando*, particip. a *Trano*. *Frontin. strategem. l. 2. c. 7. & lib. 3. c. 13.* Transnato flumine.

TRANAVIGO. V. *Transnavigo.*

TRANO, & Transno, as, avi, atum, n. 1. *passare notando*, διανήχομαι, nando trajicio: a *trans* & *no*, *nas*. De ratione scribendi V. in *Traditus*. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 48. in f.* Quibus erat proclive transnare flumen. *Hirt. de B. Alex. c. 29. a med.* Equites demissioribus ripis flumen transnarunt. *Liv. l. 1. c. 10. ad fin.* In Tiberim desiluit, & incolumis ad suos transnavit. *Tacit. Ann. 2. c. 17. ad fin.* Tranare Visurgim conantes. *Lucret. l. 2. v. 15.* feræ pecudes rapidos tranant amnes. *Stat. 1. Achill. v. 451.* Pelasgas ut vidit transnare rates. *Virg. 3. Georg. v. 270.* superant montes, & flumina tranant. *Id. in Cul. v. 214.* Lethæas transnata per undas. ¶ Passive *Ovid. 2. de ar. am. v. 181.* Obsequio tranantur aquæ. *Virg. in Cul. v. 259.* Elysiam tranandus agor delatus ad undam. ¶ Item quocumque modo transire, transmeare, *passare*, *oltrepassare*. *Stat. 9. Theb. v. 321.* sublimi transnantem fluminis cursu. *Virg. 4. Æn. v. 245.* agit ventos & nubila tranat. *Lucret. l. 4. v. 177.* tranare auras. *Sil. l. 3. v. 681.* per auras In Libyen niveis tranavit concolor alis. *Id. l. 13. v. 185.* sagitta tranat per auras. *& vers. 238.* tranavit hasta viri pectus. *Id. l. 16. v. 335.* ingentia tranat exsultans spatia. *Lucret. l. 4. v. 602.* tranare foramina. *Sil. l. 17. v. 366.* pericula.

TRANQUILLATUS, a, um, particip. *tranquillato*, *acquietato*. *Nep. in Attic. c. 4. sub fin.* Tranquillatis rebus Romanis remigravit Romam.

TRANQUILLE, adverb. *tranquillamente*, γαληνῶς, leniter, placide, citra motum & perturbationem. *Cic. 3. Tuscul. c. 11. ad fin.* Si volumus hoc, quod datum est, vitæ tranquille placideque traducere. *Id. in Orat. c. 28. ad fin.* Qui nihil potest tranquille, nihil leniter, nihil partite, definite, distincte, facete dicere. *Senec. ep. 71. circa med.* Animus tranquillius inter divina mansurus. *Sueton. in Aug. c. 2. a med.* Tranquillissime senuit. *Plaut. Cistell. 1. 1. 112.* Sed amabo, tranquille: ne quid, quod illi doleat, dixeris. *dolcemente*, *colle buone*.

TRANQUILLITAS, atis, f. *tranquillità*, *calma*, γαλήνη, γαληνότης, quies maris tempestatis expers, ut *serenitas* est status quietus cæli. *Cic. 4. Acad. c. 31. a med.* Proficisci probo navigio, bono gubernatore, ac tranquillitate. *Id. Attic. l. 6. ep. 8. a med.* Nos longis navibus tranquillitates aucupaturi eramus. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 15.* Tanta subito malacia ac tranquillitas exstitit, ut se loco naves movere non possent. *Liv. l. 26. c. 11.* Ubi recepissent se in castra, mira serenitas cum tranquillitate oriebatur. *scil.* aeris. ¶ Per translationem accipitur pro quavis quiete, ut *tranquillitas vitæ*, & *animi*, hoc est securitas motuum omnium, & perturbationum expers. *Cic. 4. Tuscul. c. 5. ad fin.* In parte animi participe rationis ponunt tranquillitatem, id est placidam quietamque constantiam. *Id. 1. de Orat. c. 1.* Nam qui locus quietis & tranquillitatis plenissimus fore videbatur, &c. *Id. 1. Offic. c. 20. ad fin.* Ut tranquillitas animi, & securitas adsit. *Id. pro Mur. c. 27.* Qui remoti a studiis ambitionis, otium ac tranquillitatem vitæ secuti sunt. *Tacit. in Agric. c. 40.* Tranquillitatem & otium penitus auxit. *Senec. de Tranquill. c. 2.* Magnum & summum est, deoque vicinum, non concuti. Hanc stabilem animi sedem Græci εὐθυμίαν vocant: ego tranquillitatem voco. *Petron. in Sat. c. 118.* Forensibus ministeriis exerciti, frequenter ad carminis tranquillitatem, tanquam ad portum faciliorem, confugerunt. ¶ De colore *Plin. l. 37. c. 10.* Cinædiæ præsagiunt habitum maris, nubilo colore, aut tranquillitate. ¶ *Tranquillitas tua*, sequiori ævo est compellatio magnorum Principum, *vostra serenità*. Habetur apud *Eutrop. in præfat. & lib. 1. c. 12.*

TRANQUILLO, as, a. 1. *tranquillare*, *rendere tranquillo*, *abbonacciare*, *far bonaccia*, *calmare*, γαληνόω, tranquillum facio, tempestates sedo. *Plin. l. 2. c. 103. sub fin.* Mare tranquillatur oleo. ¶ Translate sumitur pro sedare, lenire, liberare a perturbationibus, cui opponitur *perturbare*. *Cic. in Top. sub fin.* Ut aut perturbentur animi, aut tranquillentur. *Plaut. Capt. 2. 2. 32.* Vultum alicujus tranquillare. *h. e.* exhilarare. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 102.* Quid pure tranquillet, honor, an dulce lucellum. *Nep. in Attic. c. 4. sub fin.* Tranquillatis autem rebus Romanis, remigravit Romam.

TRANQUILLO, adverb. V. vocem sequent.

TRANQUILLUS, a, um, *quieto*, *in calma*, *tranquillo*, γαληνὸς, quietus, sedatus, placidus: & proprie de mari dicitur, quando nulla exagitatur tempestate, ut *serenus* de cælo. *Cic. pro Cluent. c. 49. in f.* Mare, quod sua natura tranquillum est, ventorum vi agitatur atque turbatur. *Liv. l. 24. c. 8. circa med.* Quilibet nautarum vectorumque tranquillo mari gubernare potest. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 8.* Tranquillas etiam naufragus horret aquas. *Val. Flacc. l. 2. v. 609.* tranquilla æquora. *Plin. l. 2. c. 79.* Tranquillum cælum. *h. e.* sine vento. *& cap. 45.* Tranquillus dies. *Id. l. 9. c. 27.* Tranquillæ noctes. *Liv. l. 1. c. 61.* Tranquilla serenitas. ¶ Absolute *Plaut. Cas. prol. v. 26.* Tranquillum est, alcedonia sunt circum forum. *Plin. l. 9. c. 10.* Testudines eminente dorso per tranquilla fluitantes. *Senec. in Troad. v. 200.* immori jacent tranquilla pelagi. *Liv. l. 31. c. 23.* Primis tenebris movit, & tranquillo pervectus Chalcidem, &c. *scil.* mari. Sic *lib. 24. c. 8.* Non tranquillo navigamus, sed jam aliquot procellis submersi pæne sumus. *Senec. ep. 85. ad fin.* Tranquillo, ut aiunt, quilibet gubernator est. *Plin. l. 9. c. 7.* Sæpe adnotata piscium æstivo calore quædam anhelatio, & aliis tranquillo velut oscitatio. *Cic. 1. Offic. c. 24.* In tranquillo tempestatem adversam optare, dementis est. ¶ Translate est pacatus, placidus, quietus, sedatus, expers perturbationum. *Cic. 1. Offic. c. 19.* Appetitus sint tranquilli, atque omni perturbatione animi careant. *Plaut. Cistell. 2. 3. in f.* Facere aliquem ex irato tranquillum. *Id. Pœn. 5. 4. 66.* Hunc eccum faciam tibi ultro tranquilliorem. *Terent. Andr. 3. 5. 14.* Qui me hodie ex tranquillissima re conjecisti in nuptias. *Cic. 2. de Fin. 1. 12.* Placata, tranquilla, quieta, beata vita. *& cap. 18.* Nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. *Id. 1. de Orat. c. 8.* Pacatæ tranquillæque civitates. *Sallust. in Catil. c. 16. extr.* Tutæ tranquillæque res omnes. *Plin. l. 3. ep. 20.* Omnia disposita, moderata, tranquilla, majestatem loci pudoremque retinebant. *Cic. de Senect. c. 20. circa med.* Tranquillo animo esse. *Id. Attic. l. & ep. 7.* Cetera videntur esse tranquilla: tranquillissimus autem animus meus, qui totum istuc æqui boni facit. *& Liv. l. 2. c. 63.* Consules, educta ex urbe juventute, tranquilliorem ceteram plebem fecerunt. *Id. l. 38. c. 28.* In ceteris provinciis tranquillæ res fuerunt. *Cic. Attic. l. 14. ep. 3.* Tranquillæ tuæ quidem litteræ: quod utinam diutius. *h. e.* tranquilla omnia nuntiantes. *Id. 3. Tuscul. c. 15.* Frons tranquilla & serena. *Id. in Pison. c. 15.* Meum illud turbulentissimum tempus tuo tranquillissimo præstat. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 57.* tranquilla senectus. *Lucan. l. 1. v. 171.* tranquilla pax. *Id. l. 2. v. 266.* tranquilla otia sine armis agere. *Id. l. 1. v. 129.* alter (*Pompejus*) vergentibus annis In senium longoque togæ tranquillior usu. *di spirito più pacifico*. & *Lucret. l. 3. v. 294.* tranquillum pectus, & vultus serenus. *Plaut. Epid. 3. 4. 8.* tranquillus locus. *h. e.* ubi tranquille agitur. ¶ Refertur aliquando ad rationem dicendi. *Cic. in Orat. c. 52. ad fin.* Est enim Isocrates, ut in transferendis faciendisque verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior. ¶ Absolute *Plaut. Amph. 1. 2. 16.* Seditionem in tranquillum conferre. *Lucil. apud Non. c. 4. n. 413.* Quod te in tranquillum ex sævis transfert tempestatibus. *Liv. l. 3. c. 40. a med.* Bellis perfectis, republica in tranquillum redacta. *Id. l. 4. c. 43.* In urbe ex tranquillo nec opinata moles discordiarum exorta est. *Terent. Phorm. 4. 4. 8.* Qui te ad scopulum e tranquillo inferat. *Id. Eun. 5. 9. 8.* Meo fratri gaudeo amorem omnem in tranquillo esse. *Lucret. l. 5. v. 11.* Fluctibus e tantis vitam, tantisque tenebris In tam tranquillo, & tam clara luce locavit. *Liv. l. 3. c. 14. sub fin.* Cetera tribuni tranquillo peregere. ¶ *Tranquillo* adverbii modo. *Valer. Flacc. l. 2. v. 38.* tranquilla tacens, nec fronte timendus.

TRANS, *di là*, *oltre*, *oltra*, πέραν, ultra: præpositio accusativum regens. *Cic. 12. Attic. ep. 19.* Cogito interdum trans Tiberim hortos aliquos parare. *Id. 2. Fam. ep. 15. in f.* Tuæ res gestæ ita notæ sunt, ut trans montem Taurum etiam de Matrinio sit auditum. *Id. pro Quint. c. 3.* Tollitur ab atriis Liciniis Nævius, & trans Alpes usque transfertur. *Cæs. l. 1. B. Gall. 1. 1. & 5.* Qui trans Rhenum incolunt. *Plaut. Merc. 2. 3. 19.* Trans mare hinc illam venum asportet. *Virg. Ecl. 8. v. 102.* trans caput jace cineres. *Ovid. 9. Met. v. 114.* careus trans ripam miserat arcus. *Horat. in f. ep. 11. l. 1.* qui trans mare currunt. ¶ Translate *Quintil. decl. 6. c. 10. sub fin.* Non nisi ab ultimo parricidio augetur pœna trans hominem. *h. e.* ultra, & postquam morte homo esse desiit. ¶ In compositione si sequitur vocalis, integra manet: si consonans, modo *ns* amittit, modo retinet, ut *transjicio* & *trajicio*, *tralatio* & *trans-*

translatio, *tramitto traduco* & *transmitto transduco*, item *transcendo* & *transcendo*, *transcribo* & *transcribo*, &c. V. *Traduco*.

TRANSABEO, is, n. anom. *andare*, *a passar oltre*, διαβαίνω, ultra abeo. *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 510. *de harpyis fugientib.* Turbine sic rapido populos atque æquora longe Transabeunt. *Stat.* 6. *Theb. v.* 507. at hunc puisi præter tellure jacentem Tænarei currus, & Thessalus axis, & heros Lemnius, obliqua quantum aitare dabatur, Transabiere fuga. ¶ Item trajicio, transfigo, *passare da parte a parte*, *trafiggere*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 431. & *Stat.* 2. *Theb. v.* 9. viribus ensis adactus Transabiit costas, & candida pectora rupit. Al. apud *Virg.* leg. *transadigit*, ab *adeo*, *is*, eodem sensu: alii *transadigit*. *Stat.* 9. *Theb. v.* 254. Lernæam jacit ipse trabem: volat illa sagittis Æqua fuga, mediumque, nihil cunctata, Politen Transabit & junctum clypeum cavat improba Mopsi. *h. e.* transfigit Politen, & porro pergens perforat Mopsi clypeum. Adde *Sil. l.* 12. *v.* 164.

TRANSACTIO, onis, f. *conclusione*, *fine*, *spedizione*, actus transigendi, peractio. *Tertull. de anim. c.* 55. *a med.* Cum transactione mundi reserabuntur regna cælorum. ¶ Item pactio inter litigantes de re dubia, & lite incerta, neque finita, *aggiustamento*, *rappaciamento*, συναλλαγμός. *Scævola Ulpian.* & *Hermogenian. lib.* 2. *Dig. tit. ult. qui de transactionibus inscribitur*. Transactionem facere. *Paul. lib. ult. tit. penult. leg.* 130. Transactione composita. V. *Transigo*.

TRANSACTOR, oris, m. διαπράκτης, qui transigit, cujus ministerio ad rei alicujus transactionem utimur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 28. Qui est rerum hujusmodi omnium transactor, & administer.

TRANSACTUS, a, um, *finito*, *terminato*, *fatto*, διαπεπραγμένος, peractus perfectus, absolutus. *Plaut. Cas. prol. sub fin.* Transacta fabula. *Terent. Adelph. a.* 4. *in f.* Transacta re, convertam me domum cum obsonio. *Plaut. Capt. a.* 2. 95. Hic omne transactum reddet, si illuc venerit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 4. Transactis jam meis partibus, ad Antonium audiendum venistis. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 25. Cum jam rebus transactis & præteritis orationes scribimus, num irati scribimus? *Tacit.* 2. *Hist. c.* 38. *in f.* Singulis velut ictibus transacta bella. ¶ Illud *Terentii Andr.* 1. 5. 13. Facta transacta omnia *Donat.* proverbiale esse ait in id negotii, de quo nihil superest ad agendum. Sic *Cic. Catil.* 3. *c.* 6. *ad fin.* Atque illud, quod faciendum primum fuit, factum atque transactum est. *Id. Fam.* 14. *ep.* 4. Si est spes nostri reditus, eam confirmes, & rem adjuves: sin, ut ego metuo, transactum est, quoquo modo potes, ad me fac venias. ¶ *Transactus*, transactione compositus. *Ulpian. Dig. lib.* 2. *tit.* 15. *leg.* 2. & *Papinian. ibid. leg. ult.* Transactum negotium. *Ulpian. lib.* 38. *tit.* 17. *leg.* 1. *in f.* Quod ait senatus, Quæ judicata, transacta, finitave sunt: ita intelligendum, ut transacta debeamus accipere scilicet bona fide, ut valeat transactio. ¶ transitus, trajectus, *trafitto*. *Lucan. l.* 9. *v.* 824. & 828. Biliscus cuspide Murri transactus. ¶ *fatto passare da banda a banda*, transadactus. *Senec. in Oedip. v.* 817. Ferrum per ambos tenue transactum pedes. ¶ elapsus, actus, *passato*, *scorso*, de tempore. *Nep. in Themist. c.* 9. *extr.* Annum mihi temporis des, quo transacto, &c. *Tacit. in Agric. c.* 28. Transacta ætas. *Sueton. in Calig. c. penult.* Nulla nos sine aliquo terrore transacta. *Id. in Tib. c.* 11. *ad fin.* Transactu Tribunitiæ potestatis tempore.

TRANSADACTUS. V. *Transadigo*.

TRANSADEO, is, transabeo, transfigo. V. *Transabeo*.

TRANSADIGO, is, a. 3. *cacciare fuor fuora*, *da banda a banda*, ita adigere, seu infigere aliquid, ut ex ultera parte exeat. *Virg.* 12. *Æn. v.* 507. &, qua fata celerrima, crudum Transadigit costas & crates pectoris ensem. *Apul. l.* 4. *Metam.* Sumptum gladium suum per medium pectus ictu fortissimo transadigit. *& lib.* 8. Ferro sub papillam dexteram transadacto. ¶ Transadigere aliquem, transfigere, trajicere, *passare da banda a banda*, διαλαύνω. *Virg.* 12. *Æn. v.* 273. Horum unum ad medium, teritur qua sutilis alvo Balteus, egregium juvenem, & fulgentibus armis, Transadigit costas. *Stat.* 5. *Theb. v.* 185. Quatuor hos una, decus & solatia patris, Transadigam ferro. *Sil. l.* 10. *v.* 140. Hæc fatus jaculo Lucam, qui maximus ævi, Transadigit. *Apul. l.* 9. *Metam.* Injecta lancea, duorum alterum per pectus medium transadegit.

TRANSALPIBUS, adverbii ritu, *di là dell' Alpi*, trans Alpes. *Gell. l.* 15. *c.* 30. *sub fin.* Petoritum enim est non ex Græca dimidiatum, sed totum transalpibus. *Gronov.* mallet ita, vel *de transalpibus*. Alii edidere *transalpibus factum*. Simile est illud *Flori l.* 2. *c.* 3. Sic de subalpibus, id est de sub ipsis Italiæ faucibus.

TRANSALPICUS. V. *Cisalpinus*.

TRANSALPINUS, a, um, *chi è di là dell' Alpi*, qui trans Alpes est. *Cic. pro Mur. c.* 41. Transalpina Gallia. *Id.* 9. *Fam. ep.* 15. Bracatæ, & Transalpinæ nationes. *Id.* 2. *Offic. c.* 8. Transalpina bella. *Sueton. in Cæs. c.* 24. Legio una ex Transalpinis conscripta. *Cic. post redit. in Sen. c.* 7. Cognatio materna Transalpini sanguinis.

TRANSAUSTRINUS, a, um, adject. *posta di là dall' Austro*. *Martian. Cap. l.* 6. *pag.* 197. *de zonis*. Altera regio transaustrini habitus desertione contrahitur.

TRANSBIBO, bis, a. 3. idem quod bibo, ut Dare aliquid transbibendum, apud *Cæl. Aurelian. l.* 4. *Tard. c.* 7. *sub fin.* & *cap.* 8. *a med.*

TRANSCENDO, is, di, a. 3. *oltrepassare salendo*, ὑπερβαίνω, ascendendo transgredior: a *trans* & *scando*. *Lucan. l.* 4. *v.* 175. audet transcendere vallum miles. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 70. *a med.* Fossam transire, & maceriam transcendere conantur. *Cic. in Somn. Scip. c.* 6. *sub fin.* Transcendere Caucasum, aut Gangem transnatare. *Liv. l.* 36. *c.* 24. Partim per semiruta, partim scalis integros muros transcendere. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 46. Transcendere fossas. *& lib.* 1. *c.* 67. *a med.* valles maximas ac difficillimas. *& cap.* 58. *ad fin.* in hostium naves. *Justin. l.* 37. *c.* 3. Inde in Bithyniam transcendit. *pass.* & *Liv. l.* 28. *c.* 42. *circa med.* Cum Hasdrubal in Italiam transcendit. *Id. l.* 3. *c.* 8. Nuntiantibus Hernicis, in fines suos transcendisse hostes. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 44. Exercitu flumen transcendit. *Propert. l.* 2. *el.* 14. *v.* 19. transcendere limen. *h. e.* domum ingredi. ¶ Translate *Liv. l.* 40. *c.* 9. *&* 11. Transcendere ordinem ætatis, naturæ, moris Macedonum, juris gentium. *h. e.* non servare. *Lucret. l.* 3. *v.* 59. avaritiae, & honorum cupido miseros homines cogunt transcendere juris fines. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *ante med.* Nemo tam demens fuerit, ut id quod firmissimum duxerit se habere, remittat, & ad leviora transcendat. *h. e.* dicendo transeat. *Jul. Hygin.* apud *Gell. l.* 16. *c.* 6. *extr.* Ex minore ætate in majorem transcendisse. *Senec. in Troad. v.* 708. transcendere aliquem ætate. *h. e.* diutius vivere. *& ibid.* ingenio. *h. e.* superare. *Id. in Thyest. v.* 911. Vota transcendi mea. *h. e.* plus quam optabam obtinui. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 54. Prohibita impune transcendere. *h. e.* violare. *Sil. l.* 3. *v.* 607. transcendes facta tuorum. *h. e.* superabis, transibis. ¶ Scribitur & *transcendo*, ut *transcribo*, servatis scilicet omnibus præpositionis litteris: sic *transfodio*, *transfuga*, *transfero*.

TRANSCENSUS, us, m. actus transcendendi. *Ammian. l.* 19. *c.* 5. (*al.* 9.) *sub fin.* Occurrere multitudini transcensu scalarum jam propugnacula ipsa prensanti.

TRANSCENSUS, a, um, scandendo trajectus. *Sex. Ruf. in Breviar. c.* 6. Transcensis Alpibus, feliciter adversus eos pugnavit.

TRANSCINDO, is, scidi, scissum, a. 3. *lacerare*, κατασχίζω, omnino scindo, conscindo, lacero. *Plaut. Pers.* 4. 8. 1. Transcidi loris omnes adveniens domi. ¶ Hoc præteritum potest etiam duci a *trans*, & *cædo*, quod multis Criticis magis placet.

TRANSCRIBO, is, ipsi, ptum, a. 3. *copiare*, *ricopiare*, *trascrivere*. ἀντιγράφω, ab alio describo, exscribo. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 30. L. Alenus transcripsit tabulas publicas, cum chirographum Sex primorum imitatus est. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 4. Si vestra manu fabulas aut orationes totas transcripsissetis. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *ad fin.* Græcinus, qui alioqui Cornelium Celsum transcripsit. *Id. in præfat. Hist. nat. a med.* Transcribere aliquid ad verbum. ¶ De pingentibus, *copiar dal naturale*, *far un ritratto*. nam γράφω & scribere, & pingere est. *Plin. l.* 25. *c.* 2. Pingere effigies herbarum, atque ita subscribere effectus. Verum & pictura fallax est, & coloribus tam numerosis, præsertim in æmulatione naturæ, multum degenerat transcribentium sors varia. ¶ Interdum significat scribere in coloniam. *h. e.* transferre ex urbe in aliam urbem. *Virg.* 5. *Æn. v.* 750. Transcribunt urbi matres. Ubi *Servius*: Romani moris verbum est. Transcripti enim in colonias deducebantur. *Cic.* & *Liv.* verbo *adscribere* hoc sensu usi sunt, ille *Phil.* 2. *c.* 40. Hic *lib.* 31. *c. penult.* & *lib.* 33. *c.* 24. ¶ Translate *Senec. ep.* 4. Cum puerilem animum deposueris, & te in viros philosophia transcripserit. *Senec. alter in Thyest. v.* 13. In quod malum transcribor? ¶ Interdum per scripturam, seu instrumentum rem nostram in alterius dominium transferre, *vendere*, *alienare*. *Proculus Dig. lib.* 19. *tit.* 5. *leg.* 12. Ut eos fundos eodem pretio mulier viro transcriberet. *Scævola lib.* 32. *leg.* 39. *a med.* Agri plagam Publio & Cajo transcribi volo, pretio facto viri boni arbitratu. Hinc metaphorice *Virg.* 7. *Æn. v.* 422. Turne, patiem, tua Dardaniis transcribi sceptra colonis? *h. e.* transferri, tradi. *Ovid. Met.* 7. *v.* 172. ergo ego cuiquam Posse tuæ videor spatium transcribere vitæ? *h. e.* annos tibi demere, & parenti tuo addere? ut supra *vers.* 168. dixerat. *Id. in Ibin, v.* 190. tuasque Æacus in pœnas ingeniosus erit: In te transcribet veterum tormenta virorum. Manibus antiquis causa quietis eris. *h. e.* in te transferet. *Sidon. carm.* 2. *v.* 461. Acquisita meo ferret tibi Creta Metello: Transcripsi Cilicas. *h. e.* cessi, in tuam ditionem transtuli. *Quintil. decl.* 12. *c.* 28. Spiritus nostros transcribis, salutem nostram exponis. *h. e.* ea, quæ ad vitam tuendam nobis opus sunt, aliis tradis. ¶ *Transcribere nomina*, mutare creditoris nomen, & in alium transferre jus exigendi: vel contra, mutare nomen debitoris, & in se suscipere obligationem solvendi. *Liv. l.* 35. *c.* 7. Cum multis fenebribus legibus constricta avaritia esset, via fraudis inita erat, ut in socios, qui non tenerentur iis legibus, nomina transcriberent. *Cajus lib.* 16. *tit.* 1. *leg.* 13. Si hereditatem emerit, & æs alienum hereditarium in se transcribat. ¶ *Transcribere milites*, ex uno in alium ordinem transferre. *Val. Max. l.* 2. *c.* 7. *n.* 9. *&* 15. Turmas equitum, ademptis equis, in funditorum alas transcripsit. ¶ Scribitur & *transcribo*, ut in *Transcendo* dictum est.

TRANSCRIPTIO, onis, f. excusatio, prætextus. *Quintil. decl.* 13. *c.* 11. Jam privati veneni transcriptio est. Alii aliter legere mallent, quia locus est valde obscurus, & suspectus.

TRANSCRIPTUS, a, um, *copiato*, *trascritto*, descriptus, exscriptus. *Cic. pro Cluent. c.* 14. Testamentum in alias tabulas transcriptum signis adulterinis obsignavit. *Plin. in præfat. a med.* Transcriptus ad verbum. *Gell. l.* 2. *c.* 2. *ad fin.* Posuimus verba Quadrigarii, ex annali ejus sexto transcripta. ¶ Item alienatus, venditus, alteri concessus, ut in *Transcribo* dictum est. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 11. *Cod. tit.* 2. *leg. ult.* Auctores transcripti prædii tenentur obnoxii.

TRANSCURRO, ris, transcurri, & transcucurri, ursum, n. 3. *passare correndo*, *trascorrere*, διατρέχω, ultra curro, cursu me aliquo confero. *Plaut. Mil.* 2. 6. 43. Cito transcurre curriculo ad nos: post, quando exierit Sceledrus, cito transcurrito ad vos cursum curriculo domum. *Terent. Eun.* 4. 6. 25. Ego hinc transcurro ad forum. *Liv. l.* 25. *c.* 39. Captis propioribus castris in altera transcursum castra

castra ab Romanis est. Terent. Heaut. 3. 4. 17. Transcurso in arcem opus est tibi. h. e. transcurrendum est. Virg. 9. Æn. v. 111. ingens Visus ab Aurora cælum transcurrere nimbus. Lucret. l. 4. v. 192. transcurrere per spatium. Sil. l. 12. v. 414. per geminam transcurrit tempus arundo. Sueton. in Calig. c. 24. Cum nocte profugisset ab urbe, transcurrissetque Campaniam, Syracusas petiit. Ovid. Met. 14. v. 359. aprum præter oculos transcurrere reges jussit. Plin. l. 2. c. 26. a med. Fas præter ora populi meridiano transcucurrit. Petron. in Satyr. c. 136. & Claudian. de III. consul. Honor. sub fin. Bacchi transcurrere metas. oltrepassare. & Gell. l. 5. c. 10. Tempus transcurrit. passa. Colum. l. 3. c. 10. Reliquas trunci partes humus omnis & alimentum transcurrit, dum ad ultimum perveniat. oltrepassa e lascia da parte. ¶ De navigantibus. Valer. Flacc. l. 4. v. 614. limite recto Puppis & æquali transcurret carbasus aura. Id. l. 8. v. 176. redeuntibus aura Gratior, & notæ Minyis transcurrere terræ. ¶ Translate Cic. in Bruto, c. 81. Dum Cyri, & Alexandri similis esse voluit, qui suum cursum transcurrerant. h. e. non per gradus, sed quasi saltibus cursum gloriæ confecerant. Horat. l. 2. sat. 2. v. 80. Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam. migliorarsi. & Auct. ad Herenn. l. 4. c. 34. Translationem dicunt pudentem esse oportere, ut cum ratione in consimilem rem transeat, ne sine delectu temere & cupide videatur in dissimilem transcurrisse. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 51. in prolem transcurrit gloria patrum. passa. ¶ Brevi perstringere, toccare brevemente, cursim dicere. Senec. l. 1. controv. 1. a med. Cestius timuit se in narrationem demittere, sed illam transcurrit. Quintil. l. 9. c. 3. ad fin. Hæc omnia copiosius sunt assecuti, qui non ut partem operis transcurrerunt, sed proprie libros huic operi dedicaverunt. Plin. l. 34. c. 8. Distinctis celeberrimorum (statuariorum) ætatibus, insignes raptim transcurram. Adde Quintil. eodem cap. 2. l. 4.

TRANSCURSIO, onis, f. trascorrimento, decursus. Imp. Justinian. lib. 6. Cod. tit. 23. leg. 27. sub fin. Testamenta mortuorum per decennii transcursionem evanescere, nullo patimur modo.

TRANSCURSUS, a, um, oltrepassato, trascorso, currendo transitus. Ammian. l. 21. c. 7. extr. (al. c. 14.) Euphrate navali ponte transcurso. Apul. initio l. 9. Metam. Raptim transcursa prima portica. Id. in Florid. n. 1. Hæc ignorantibus transcursa. h. e. non animadversa.

TRANSCURSUS, us, m. trascorrimento, [illegible], actus transcurrendi, transcursio. Senec. l. 2. quæst. nat. c. 7. Avibus maximis minimisque per aera transcursus est. Sueton. in Aug. c. 90. Consternatus per nocturnum iter transcursu fulguris. Vellej. l. 2. c. 55. Admonet promissæ brevitatis fides, quanto omnia transcursu dicenda sint. quanto di passaggio: con quanta brevità. & cap. 99. a med. Illud etiam in hoc transcursu dicendum est. in questa compendiosa istoria. & cap. 86. In hoc transcursu tam arctati operis. ¶ In transcursu, di passaggio, obiter, breviter. Plin. l. 28. c. 13. In transcursu ea (rapa) attigere nostri: paulo diligentius Græci. Id. l. 3. c. 5. sub init. Breviter atque in transcursu.

TRANSDANUBIANUS, & Transdanuvianus, a, um, qui trans Danubium Germaniæ fluvium habitat. Liv. l. 40. c. 58. sub fin. Transdanubiana regio. Vetus marmor sub Vespasiano Imp. inscriptum, apud Gruter. pag. 453. Plura quam centum mill. ex numero Transdanuvianorum ad præstanda tributa transduxit.

TRANSDITUS. V. Traditus.

TRANSDO, is. V. Trado.

TRANSDUCO. V. Traduco.

TRANSENNA, æ, f. ferrata, cancello, gelosia, [illegible], opus cancellatum, sive reticulatum, atque, ut Græci vocant δικτυωτὸν, cancelli ferrei vel lignei, sive viminei, qui fenestris, aut etiam mercibus oppositi visui pervii sunt. Appellatio ea ita videtur esse, vel quia aspectus transeat, contra quam fit in corpore solido, vel quia perticæ, unde transenna fit, se transeant mutuo, ut quæ lignis constent transversis. Ita Voss. in Etymol. Sed Nonius c. 2. n. 859. interpretatus fenestram. Per transennam aspicere proverbialis locutio est, qua significatur non propius, neque sigillatim, sed procul, obiter, & summatim inspicere; tractaque videtur a mercatoribus, qui mercibus, quas contrectari nolunt cancellos objiciunt, ut prætereuntibus procul modo contemplari liceat, nec explicant eas nisi licitatori idoneo. Cic. 1. de Orat. c. 35. a med. Similiter nunc petis a Crasso, ut eam copiam ornamentorum suorum, quam constructam uno in loco, quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus, in lucem proferat, & suo quidque loco collocet. Sunt qui putant, locum hunc Ciceronis corruptum esse, itaque legi debere, ut verba illa per transennam delenda sint, tanquam a librariis per imperitiam intrusa: quorum sententiæ, seu potius conjecturæ, quia celeberrimæ quæque Ciceronis editiones, & Non. cap. 12. n. 23. repugnant, acquiescere non possumus. ¶ Ceterum hæc vox alias quoque habet notiones: nam significat etiam rete ex funiculis cancellatis factum ad struendas avibus insidias. Plaut. Bacch. 4. 6. 22. Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit: pendebit hodie pulcre; ita intendi tenus. h. e. per transennam hic turdus procedit ad capiendum lumbricum, sed irretitus pendebit. ¶ Translate vero ponitur pro insidiis, dolo, fallacia. Plaut. Rud. 4. 7. 10. In ætate hominum plurimæ fiunt transennæ, ubi decipiuntur dolis: atque edepol in eas plerumque esca imponitur, quam siquis avidus poscit escam avariter, decipitur in transenna avaritia sua. Id. Pers. 4. 3. 11. Hunc ego hominem hodie in transennam doctis ducam dolis. ¶ Præterea significat funem extensum, ducta fortasse similitudine a transenna, quæ rete significat, quæ funibus extensis tendebatur. Sallust. in fragm. l. 2. Hist. Transenna demissum Victoriæ simulacrum cum machinato strepitu, coronam capiti imponebat. Nonius loc. cit. hunc locum affert, ut suam probet interpretationem, qua dicit, transennam significare fenestram. Plenius hunc eund. loc. Sallustii recitat Macrob. l. 2. Saturn. c. 9. Præterea cum sedenti in transenna demissum Victoriæ simulacrum, cum machinato strepitu tonitruum, coronam ei imponebat; tum venienti tura, quasi deo supplicabatur. Nonius omittit τὸ in, quod & Servius facit ad Æn. 5. v. 488. Hoc modo commode funis extentus intelligitur, per quem signum illud demittebatur: præsertim cum de Metello sedente in ædibus eorum, qui eum ad cœnam invitaverant Sallustius loquatur. Si legas in transenna, durum videtur de fune intelligere: neque tamen ausim Nonii fenestram probare.

TRANSEO, is, ivi, & ii, itum, anom. passare, trapassare, ..., ultra eo, trajicio, transgredior: a trans, & eo, is. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9. extr. Sequani ne itinere Helvetios prohibeant: Helvetii ut sine maleficio & injuria transeant. Ovid. Met. 4. v. 69. voces transeunt per rimas. Virg. 11. Æn. v. 718. pernicibus plantis transit equum cursu. oltrepassa. & Nep. in Annib. c. 3. Alpes cum exercitu transiit. Cic. sub fin. l. 3. de Fin. Crassus nisi eguisset, nunquam Euphratem transire voluisset. Id. in Orat. c. 41. sub fin. Cum studiorum causa mare transissem. Plin. l. 27. c. 9. In pane devoratur, ne adurat, cum gulam transit. passa per la gola. Cato R. R. c. 76. Caseum per cribrum facito transeat. Plin. l. 12. c. 3. Odor foliorum transit in vestes, una conditur. Id. l. 8. c. penult. Transire viam. attraversar la strada. & Cic. 9. Attic. ep. 3. Domitii filius transiit Formias VIII. id. currens ad matrem Neapolim. è passato per. & Cæs. l. 1. B. Gall. c. 28. a med. Ne Germani e suis finibus in Helvetiorum fines transirent. & lib. 4. B. Gall. c. 10. Mosa insulam efficit, neque longius in Oceanum transit. Sallust. in Jug. c. 115. Per media castra palam transire. ¶ Passive Cæs. l. 5. B. Gall. c. 18. Flumen pedibus ægre transiri potest. Plin. l. 19. c. 4. a med. Ferunt, non transiri ab eo orbitam. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6. Rhodanus nonnullis locis vado transitur. ¶ Transire ad aliquem, ire, andar a trovare. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 7. Ipsum ad te transire jussi, ex quo omnia cognoscere posses. Terent. Phorm. 4. 5. 6. Transi ad uxorem meam. & 5. 7. 18. Transi sodes ad forum. va in piazza. Et omissa præposit. Plaut. Stich. 3. 1. 33. Ego per hortum amicam transibo meam. ¶ De transfugis, disertare. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 60. Transit etiam cohors Illurgavonensis ad eum. Nep. in Datam. c. 6. a med. Coacti sunt cum his pugnare, ad quos transierant. Liv. l. 1. c. 27. Nec manere, nec transire aperte ausus, sensim ad montes succedit. Cic. Verr. 3. c. 15. a med. relinquere, deserere, ad adversarios transire. Adde Cæsar. l. 3. B. Civ. c. 60. extr. ¶ Transire, transvehi, prætervehi, passare in mostra. Liv. l. 21. c. 46. Pedites equitesque insignes donis transiere ac transvecti sunt. ¶ Transire dicitur cibus, qui in stomacho concoquitur & egeritur. Varr. R. R. l. 2. c. 11. Casei maximi cibi sunt bubuli, & qui difficillime transeant sumpti: secundo ovilli: minimi cibi, & qui facillime dejiciantur, caprini. Plin. l. 11. c. 37. sect. 79. Insatiabilia animalium, quibus a ventre protinus recto intestino transeunt cibi. Id. l. 23. c. 1. circa med. Vinum tenue & austerum celerius per urinam transit. ¶ Et morbus, qui ab uno in alium transfertur. Plin. l. 17. c. 20. a med. & lib. 30. c. 7. In dolore præcordiorum si catulus lactens admoveatur, transire in eum morbus dicitur. Adde lib. 28. c. 10. & prope fin. l. 29. ¶ & quæ aliunde veniunt. Plin. l. 15. c. 18. Ficus ad nos ex aliis transiere gentibus, Chalcide, Chio. ¶ & quæ mutantur. Ovid. 11. Met. v. 643. ille in humum, saxumque, undamque, trabemque Transit. Plin. l. 9. c. 41. Et eam asnescere conchylia, transire melius in Tyrium putant. Id. l. 15. c. 9. Initio gustu dulcis, mox in amaritudinem transit. Id. l. 22. c. 24. circa med. Aqua mulsa longa vetustate transit in vinum. Id. l. 11. c. 37. sect. 55. Oculi hyænæ in mille colores transeunt subinde. ¶ De tempore. Cic. 7. Attic. ep. 7. Cum legis dies transierit. Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 23. transiit ætas quam cito! Senec. in Thyest. v. 398. Cum transierint mei nullo cum strepitu dies, plebejus moriar senex. Africon. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 37. Quinquennium transiit. Senec. in Troad. v. 438. Partes fere una alma transierat dies. Id. in Thyest. v. 509. Quidquid irarum fuit, transiit. ¶ Pro transfodere, trajicere, passare da banda a banda, trafiggere. Sil. l. 10. v. 253. Ilia cornipedis subrecta cuspide transit. ¶ Translate est dicendo gradum facere, far passaggio, passare. Ovid. Met. 8. v. 206. Consumptis precibus, violentam transit in iram. Cic. 1. de Invent. c. 22. extr. Ac de narratione quidem satis dictum videtur: deinceps ad partitionem transeamus. Plin. l. 17. c. 10. a med. Seminarii curam ante convenit dici, quam transeatur ad alia genera. Liv. l. 45. c. 37. sub fin. Transeatur ad aliam concionem. ¶ Item in dicendo, aut legendo præterire, lasciar fuori, omettere. Cæl. ad Cicer. l. 8. Famil. ep. 11. ad fin. Quam quisque sententiam dixerit, in commentario est rerum urbanarum: ex quo tu quæ digna sunt, selige. multa transi, in primis ludorum explosiones, & funerum. Plin. l. 5. ep. 3. circa med. Neronem enim transeo. Id. l. 8. ep. 21. Alii transeunt quædam, imputantque quod transeant: ego nihil prætereo. Stat. in præfat. l. 5. silvar. Ingratus sum, si lacrymas tuas transeo. ¶ Transire silentio, præterire, passar sotto silenzio. Cic. Attic. l. 2. ep. 19. a med. Equidem malueram, quod erat susceptum ab illis, silentio transire. ¶ Hoc me transit, me præterit, fugit, latet, mi sfugge. Stat. 2. Theb. v. 335. nil transit amantes. Sentio: pervigiles acuunt suspiria questus. ¶ Inter deliberandum transire dicuntur, qui sententiam suam aliis vertunt. Liv. l. 34. c. 34. Sirenlando, se transire in eorum sententiam, omnes in assensum consilii sui traduxit. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 53. Senatus frequens in alia omnia transiit.

fit. *Cael. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 13.* Transierant illuc, ut ratio ejus esset habenda, qui neque exercitum, neque provinciam tradere vellet. V. *Omnis*, & in *Eo*, ii, Ire in sententiam. ¶ Pro celeriter percurrere, *scorrere*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 32. extr.* Sed in animo est leviter transire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem. *Gell. l. 9. c. 4.* Eos libros omnes duabus proximis noctibus cursim transeo. ¶ exire, excedere. *Cic. Tuscul. 4. c. 17. ad fin.* Rutilius transisse videtur modum: quippe qui ob eam causam a vita recesserit. *Id. 5. Verr. c. 95.* Si semel in judicando finem æquitatis & legis transieritis. *Id. Fam. 5. ep. 12. ante med.* Qui semel verecundiæ fines transierit. Adde *lib. 2. Offic. c. 29.* ¶ non curare, aut superare. *Cic. 9. Fam. ep. 1. sub fin.* Videor sperare debere, si ta viderim, & ea quæ premant, & ea quæ impendeant, me facile transiturum. *sorpasserò*. & *Tacit. 2. Hist. c. 59.* Vitellius brevi auditu quamvis magna transibat, impar curis gravioribus. ¶ vincere, anteire. *Quintil. sub fin. l. ult.* Verum ut transeundi spes non sit, magna tamen est dignitas subsequendi. *Lucan. l. 4. v. 497.* quæcumque per ævum Exhibuit monimenta fides, servataque ferro Militiæ pietas, transisset nostra juventus. *Id. l. 2. v. 564.* Non privata cupit, Romana quisquis in urbe Pompejum transire parat. ¶ penetrare. *Cic. 4. Acad. c. 37.* Erit persuasum etiam, solem, lunam, stellas deos esse, quod quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet & transeat. ¶ *Transire vitam, annos*, & hujusmodi est transigere, agere, ducere, *menare, passare*. *Sallust. in Catil. initio*. Ne vitam silentio transeant. Est qui leg. *transigant* contra consensum MSS. teste *Cortio*. *Tacit. in Agric. c. 6. ad fin.* Ipsum tribunatus annum quiete & otio transit. Sic *Senec. ep. 90.* Proclivia per devexa labentibus, hiemem transiere securi. ¶ Passive (præter ea quæ allata sunt) *Manil. l. 4. v. 398.* Ut veniant gemmæ, totus transibitur orbis. *h. e.* transcurretur. ¶ Impersonaliter. *Cic. 2. de Fin. c. 14. sub fin.* A dignitate transitum est ad honestatem dictorum atque factorum. ¶ Particip. *transeundus*. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 10.* Ubi de expugnando oppido, & de flumine transeundo spem se fefellisse intellexerunt. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 27.* Flumen erat ponte propter magnitudinem transeundum. *Id. de B. Alex. c. 36.* Cum locus angustus atque impeditus esset transeundus. *Plin. l. 8. ep. 6.* Levia hæc & transeunda. ¶ In transeundo, *in passando*. *Varr. l. 9. de L. L. c. c. ad fin.* ¶ Transiet pro transibit multi leg. apud *Tibull. l. c. el. 4. v. 23.* Sic transiet pro transibit dixit *Trebell. Poll. in Valeriano, in f.* V. *Eo*, *is*, in fine.

TRANSERO, & Transsero, is, *a. 3.* trajicio, transire facio. *Cato R. R. c. 133.* Calicem pertusum sumito tibi, per eum ramulum transerito.

TRANSERTUS, & Transsertus, a, um, *innestato*, insitione transmissus. *Stat. l. 2. silv. c. v. 201.* Vidi ego transertos alieno in robore ramos Altius ire suis.

TRANSEUNTER, *di passaggio, brevemente, una fiata*, in transitu, obiter, breviter. *Ammian. l. 28. c. 1. ante med.* (*al. c. 4.*) Quem, transeunter judiciorum fide discussa, supplicio letali damnavit. *Augustin. l. 15. de Civ. Dei, c. 13.* Quæstio transeunter commemorata.

TRANSFERO, & Trafero, ers, tuli, latum, *act. anom. trasportare, trasferire*, μεταφέρω, ex uno in alium locum fero, transporto, traduco, trajicio. *Plin. l. 29. c. 4.* Mustela catulos suos, ut auctor est Cicero, quotidie transfert, mutatque sedem. *Plaut. Stich. 5. 1. 7.* Cadum hinc a me huc cum vino transferam. *Catull. in carm. nupt. 60. v. 166.* Transfer omine cum bono limen aureolos pedes. *Hirt. de B. Alex. c. 60. in fin.* Marcellus castra Bætim transfert. *di là dal fiume*, omissa præposit. quæ inest in verbo. *Liv. l. 41. c. 60.* Ut etiam Peucam transferret castra. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 66.* Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit. & *lib. 1. c. 74.* Se statim signa translaturos confirmant. & *cap. 60.* Signa ex statione transfert. & *cap. 61.* In Celtiberiam bellum transferre. *Nep. in Aristid. c. 2.* Ut summa imperii a Lacedæmoniis transferretur ad Athenienses. *Terent. Adelph. 4. 7. 13.* Illinc huc transferetur virgo. *Lucret. l. 4. v. 314.* de speculo in speculum transfertur imago. *Horat. l. 1. od. 30. v. 4.* transferre se in ædem alicujus. *Liv. l. 37. c. 58.* & *lib. 39. c. 42.* & *lib. 45. c. 43.* Transferre in triumpho militaria signa, coronas, aurum, argentum. *h. e.* palam ferre in pompa triumphi. *Al. leg.* in triumphum. *Cic. 3. Phil. c. 12.* Hortos compilavit, ad se ex his omnia ornamenta transtulit. *trasportò a casa sua*. & *Stat. 1. Achill. v. 319.* Ac sua dilecta cervice monilia transfert. *h. e.* in cervicem dilectam filii. ¶ Transserere, *trapiantare*. *Varr. l. 1. R. R. c. 39.* Semina, quæ transferuntur e terra in terram, viviradices. & *cap. 40.* Et quæ de arbore transferas, ea deplantes potius, quam defringas. *Colum. de arborib. c. 20.* Ab sicciore & exiliore in humidiorem, pinguiorem agrum transferas. ¶ inserere, *innestare*. *Varr. l. 1. R. R. c. 40.* Videndum quæ ex arbore in quam transferatur. Adde *cap. 41.* ¶ Translate *Nep. in Epamin. c. 8.* Quibus illa permisit, omnem ut causam in se transferrent, suaque opera factum contenderent, ut legi non obedirent. *gettassero il negozio sopra di lui*. Sic *Cic. pro Font. c. 4.* culpam. & *pro Sext. c. 38.* crimen in alium. Et absolute eod. sensu *Quintil. decl. c. c. 25.* Omnia tibi composita & simulata sunt, tanquam scelus transferretur ingenio. *si addossasse ad altri coll' ingegno*. Rursus *Id. l. 6. c. 2. a med.* Animi vitium ad utilitatem transferre. *Cic. in Bruto, c. 11. extr.* Orationes aliis destitit scribere, totumque se ad artes componendas transtulit. *h. e.* se convertit. *si diede*. & *pro Mur. c. 22. sub fin.* Cum te de curriculo petitionis deflexisses, animumque ad accusandum transtulisses. *Id. l. c. de Orat. c. 29. a med.* Sed, si placet, sermonem alio transferamus. *h. e.* convertamus. *Liv. in fin. cap. 68. l. 3.* Nisi a portis nostris mœnibusque ad illorum urbem hunc belli terrorem transtulero. ¶ Cum dativo. *Terent. Hecyr. 1. 2. 96.* Animus paulatim elapsus est Bacchidi, atque huic transtulit amorem. *h. e.* in hanc. *Al. leg.* huc. *Petron. in Satyr. c. 89. a med.* nectet auxilio sibi: Uterque fratri transtulit pias vices. ¶ Pro differre, rejicere, *differire, trasportare*. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 9.* Causa hæc integra in proximum annum transferetur. *Cic. pro Mil. c. 9.* Subito reliquit annum suum, seque in annum proximum transtulit. ¶ aptare, accommodare, *adattare, applicare*. *Cic. 1. Offic. c. 16. a med.* Quod ab Ennio positum in una re, transferri in multas potest. *Id. 4. Acad. c. 14.* Num illa definitio possit in aliam rem transferri quamlibet. *Id. Verr. 4. c. 51.* Hoc uno complector crimine omnia, neminem isto prætore senatorem fieri potuisse, nisi qui isti pecuniam dedisset. Hoc idem transfero in magistratus, curationes, sacerdotia. *lo stesso dico*, &c. ¶ transcribere, *copiare, trascrivere*. *Cic. pro Rosc. Com. c. 3.* Qui tabulas conficiunt, menstruas pæne rationes in tabulas transferunt. *Id. 4. Verr. c. paullo a med.* Litteræ lituræque omnes assimulatæ, expressæ, de tabulis in libros transferuntur. *Id. Fam. 3. ep. 8. ante med.* Ut de tuo edicto totidem verbis transferrem in meum. ¶ Ex una in aliam linguam vertere, *tradurre*. *Cic. 6. Attic. ep. 2. ante med.* Istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. *Plin. l. 28. c. 3. sub fin.* Alicujus voluminis transferre in linguam Latinam. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) Analogia, quam proxime ex Græco transferentes, proportionem vocaverunt. *Id. l. 7. c. 4.* Κατ' ἀντίληψιν Latius ad verbum translatum non invenio. ¶ metaphora & translatione uti, cum nomen aut verbum, ut ait *Quintil. l. 8. c. 6.* transfertur ex eo loco, in quo proprium est, in eum, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. *Cic. l. 3. de Orat. c. 37.* Utemur verbis, aut iis, quæ propria sunt, aut iis, quæ transferuntur, & quasi alieno in loco collocantur. *Id. in Orat. c. 19. in fin.* Intexunt fabulas, verba apertius transferunt. & *cap. 25.* Indecorum apparet, cum verbum aliquod altius transfertur, idque in oratione humili: quod idem in alia deceret. Adde *cap. 27.* ¶ *Trafero* quidem leg. apud *Lucret. l. 3. v. 518.* item apud *Cicer.* ut dictum est in fin. vocis *Traditur*.

TRANSFIGO, & Trafigo, is, ixi, ixum, *a. 3. passare da parte a parte, trafiggere*, διαπείρω, trajicio, transfigo. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43.* Transfigitur scutum Pulsioni, & verutum in balteo defigitur. *Nep. in Datam. in fin.* Aversum ferro transfixit. *Plaut. Mostell. 2. 1. 12.* qui hastis corpus transfigi solent. *inchiodare*. *Martial. l. 5. epigr. 51.* Meque petis stricto medium transfigere ferro. *Liv. l. 21. c. 8. sub fin.* Ferrum pedes tres longum, ut cum armis transfigere corpus posset. *Id. l. 2. c. 46.* Q. Fabium gladio per pectus transfigit. *Id. l. 22. c. 6.* Consulem lancea transfixit. *Plaut. Pers. 1. 1. 25.* Sagitta Cupido cor meum transfixit. & *vers. 28.* Vide, ulmeæ catapultæ tuum ne transfigant latus. *h. e.* ne virgæ tuum latus lacerent. ¶ De *trafigo* V. dicta in *Trado*.

TRANSFIGURABILIS, le, qui transfigurari potest. *Tertull. de carne Christi c. 6. a med.* Angeli in carnem humanam transfigurabiles.

TRANSFIGURATIO, onis, *f. trasfigurazione, trasformazione*, μεταμόρφωσις, actus transfigurandi, transformatio. *Plin. l. 7. c. 55.* Alias immortalitatem animæ, alias transfigurationem, alias sensum inferis dando. *Tertull. advers. Prax. c. 27.* Transfiguratio interemptio est pristini. Omne enim quodcumque transfiguratur in aliud, desinit esse quod fuerat, & incipit esse quod non erat.

TRANSFIGURATOR, oris, *m.* qui transfigurat. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 12.* ex 2. *Cor. 11. 13.* Pseudoapostolos dicit operarios dolosos, transfiguratores sui, per hypocrisin scilicet. *Vulgata* habet: Pseudoapostoli sunt operarii subdoli, transfigurantes se in apostolos Christi.

TRANSFIGURATUS, a, um, *trasformato, sfigurato*, μεταμορφωθείς, transformatus. *Sueton. in Ner. c. 46.* Afturco posteriore corporis parte in simiæ speciem transfiguratus. *Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 4. leg. 10. a med.* Proinde & ornamentum dissolutum, aut transfiguratum, extinguit usumfructum. *Sueton. in Calig. c. 22.* Æde Castoris & Pollucis in vestibulum transfigurata. *h. e.* conversa, mutata. ¶ Translate *Senec. ep. 94. a med.* Qui facienda ac vitanda percepit, nondum sapiens est, nisi in ea quæ didicit, animus ejus transfiguratus est.

TRANSFIGURO, as, avi, atum, *a. 1. trasformare, trasfigurare*, μεταμορφόω, figuram & formam muto, in aliam figuram verto, transformo. *Sueton. in Ner. c. 28.* Puerum in muliebrem naturam transfigurare. *Plin. l. 8. c. 22.* Transfigurari in lupum. & *lib. 9. c. 31.* Cancrorum corpus transfigurari in scorpiones. *Id. l. 13. c. ult. a med.* Frutices transfigurantur in pumicem. *Stat. l. 2. silv. 7. v. 78.* Et qui corpora prima transfigurat. *h. e.* Ovidius, qui Metamorphoses cecinit. ¶ Pro mutare, simpliciter. *Plin. l. 17. c. 24. ad fin.* Amygdalæ ex dulcibus transfigurantur in amaras. ¶ Translate *Senec. ep. 6.* Intelligo, non emendari me tantum, sed transfigurari. *Quintil. l. 6. c. 2.* Movere judicum animos, & in eum, quem volumus, habitum, formare, & velut transfigurare.

TRANSFIXUS, a, um, *passato da banda a banda, trafitto*, διαπεπαρμένος, trajectus, transfossus, transfactus. *Cic. 2. de Fin. c. 30.* Evelli jussit eam, qua erat transfixus, hastam. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 25.* Scuta uno ictu pilorum transfixa. *Liv. l. 2. c. 6. ad fin.* Contrario ictu per parmam uterque transfixus. *Virg. 1. Æn. v. 48.* transfixum pectus. *Lucan. l. 7. v. 518.* sonipes transfixus pectora ferro. *Plin. l. 22. c. 23.* Siccantur pendentes fungi suilli, junco transfixi. *infilzati*. ¶ *Transfixa hasta*, trajecta, *fatta passare da banda a banda*. *Virg. 11. Æn. v. 644.* latos huic hasta per armos Acta tremit, duplicatque virum transfixa dolore. *Lucan. l. 9. v. 138.* Ora ducis, quæ transfixo sublimia pilo Vidimus.

TRANS-

TRANSFLUO, is, xui, uxum, n. 3. *passare, e uscire scorrendo*, μεταῤῥέω, fluendo transeo. *Plin. sub fin. c. 38. l. 11.* Sanguinem in metu refugere multisque non transfluere transfossis. *Id. in fin. cap. 35. l. 16.* Si eas fiat a ligno aderæ, vinum transfluere, ac remanere aquam, si qua fuerit mixta. ¶ Translate *Claudian. epist. 4. v. 5.* Transfluxere dies.

TRANSFODIO, is, odi, ossum, *trafiggere, trapassare*, διορύττω, διακεντέω, trajicio, transforo, transfigo. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 82.* Galli in scrobes delapsi transfodiebantur. *h. e.* se ipsi acutissimis vallis induebant, ut *cap. 73.* dixerat. *Liv. in fine cap. 41. l. 39.* Deinde fugienti latus transfodisse. *Apul. in Florid. n. 2. extr.* (*al. l. 1.*) *de aquila.* Unde rostro transfodiat, unde unguibus inuncet vel agnum, vel leporem. Adde *Justin. l. 1. c. 9. in fin.*

TRANSFORMATIO, onis, f. *trasformazione*, μεταμόρφωσις, mutatio formæ. *Augustin. l. 15. de Trin. c. 8. extr.* Tam optabilis transformationis donum.

TRANSFORMATUS, a, um, *trasformato*, μεταμορφωθείς. *Ovid. Met. 14. v. 74.* Scylla transformata in scopulum.

TRANSFORMIS, me, *chi si trasforma*, qui formam mutat. *Ovid. 1. Fast. v. 374. de Proteo.* Ille suam faciem transformis adulterat arte. *Id. Met. 8. v. 871.* transformia corpore habere.

TRANSFORMO, as, avi, atum, a. 1. *mutar altrui la forma, trasformare*, μεταμορφόω, formam alicui muto, transfiguro, verto. *Virg. 4. Georg. v. 441. de Proteo.* Omnia transformat sese in miracula rerum. & *7. Æn. v. 416.* Alecto in vultus sese transformat aniles. *Ovid. 3. Fast. v. 515.* gemmasque novem transformat in ignes. *h. e.* in novem stellas. *Id. Met. 13. v. 652.* nam tactu natarum cuncta mearum In segetem, laticemque meri, baccamque Minervæ Transformabantur. ¶ Metaphorice *Quintil. l. 6. c. 2.* (*al. 3.*) *sub fin.* Maxima pars eloquentiæ constat animo. hunc affici, hunc concipere imagines rerum, & transformari quodammodo ad naturam eorum, de quibus loquimur necesse est.

TRANSFORO, as, a. 1. *traforare, trafiggere*, διατετραίνω, perforo, transfigo, trajicio. *Senec. l. 2. de benef. c. 6.* Gladius idem & stringit, & transforat. quam presso tenerit articulo, refert.

TRANSFOSSUS, a, um, *passato da parte a parte, trafitto*, διαπεπαρμένος, transfixus. *Plin. l. 30. c. 4. circa med.* Cochlea acu transfossa. *Tacit. Ann. 3. c. 20. extr.* Quamquam transfosso oculo, adversum os in hostem intendit. *Val. Flacc. l. 6. v. 221.* cadit impiger una Sanguine transfosso alteri Taulantis alumnus. *Virg. 9. Æn. v. 543.* Confixique suis telis & pectora duro Transfossi ligno.

TRANSFRETANUS, a, um, *oltramarino*, transmarinus. *Tertull. in Apolog. c. 25.* Peregrinos deos non putem patrium solum, in quo nati, adulti, sepultique sunt, transfretania dedisse.

TRANSFRETATIO, onis, f. *passaggio di uno stretto di mare.* *Gell. l. 10. c. 26.* Negant, apud idoneum scriptorem reperiri posse pro transfretatione transgressum.

TRANSFRETO, as, avi, atum, a. 1. *passare uno stretto di mare, tragittare*, διαπορθμεύω, fretum transeo, transmitto, mare trajicio. *Suetan. in Cæs. c. 34.* Brundisium consules Pompejusque confugerant, quamprimum transfretaturi. *Gell. l. 10. c. 26.* Eos qui fretum transmiserant, quos transfretasse dici solitum est, Sallustius transgressos dixit. *Ammian. l. 22. c. 6.* (*al. 8.*) Mandatum est navigiorum magistris, ne quis transfretare auderet Ægyptum. ¶ Metaphorica *Tertull. de Pœnit. c. 1.* Universam vitæ conversationem sine gubernaculo rationis transfretantes. *h. e.* totam vitam agentes. *passando tutta la vita.* ¶ Passive *Ammian. l. 31. c. 4.* (*al. 10. ad fin.*) Transfretabantur in dies noctesque navibus ratibusque, & cavatis arborum alveis agminatim impositi. *h. e.* trans Danubium vehebantur.

TRANSFUGA, æ, m. *disertore, fuggitivo*, αὐτόμολος, αὐτόμολος, qui in bello fugit, & ad hostes accedit. Quid a *perfuga* distet, ibi dictum est. V. etiam *Fugitivus*. *Paul. Dig. lib. 49. tit. 15. leg. 19. a med.* Transfuga non is solum accipiendus est, qui aut ad hostes, aut in bello transfugit, sed & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia est, fide suscepta transfugit. *Cic. 2. de Divin. c. 44. in fin.* Non omnia illum transfugam ausum esse senatui dicere. *Sallust. in Jug. c. 58.* Interim transfugas, & alios opportunos, Jugurtha ubi gentium, aut quid agitaret, explorarum misit. ¶ Transfugarum pœnas habes in his. *Epit. Liv. l. 51.* Scipio transfugas & fugitivos bestiis objecit. *Liv. l. 30. c. 43. extr.* De perfugis gravius, quam de fugitivis consultum: nomine Latini qui erant, securi percussi; Romani in crucem sublati. *Tacit. de Germ. c. 12.* Proditores, & transfugas arboribus suspendunt. *Paul. Dig. lib. 48. tit. 19. leg. 38.* Transfugæ ad hostes, vel consiliorum nostrorum renuntiatores, aut vivi exuruntur, aut furca suspenduntur. *Marcian. ibid. tit. 8. leg. 3. extr.* Transfugas licet, ubicumque inventi fuerint, quasi hostes interficere. ¶ Transfertur ad alia. *Lucan. l. 8. v. 335.* transfuga mundi, Terrarum totus tractus, cælumque perosus. *Martial. l. 14. distich. 131.* Si Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis? Ne fias ista transfuga forte, vide. *Horat. l. 3. od. 16. v. 22.* nil cupientium Nudus castra peto, & transfuga divitum Partes linquere gestio. *Plin. l. 29. c. 1. a med.* Paucissimi Quiritium medicinam attigere, & ipsi statim ad Græcos transfugæ. *scil.* quia Græce, non Latine de ea scripsere. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 203.* tumidæ sic transfuga Pisæ Amnis in externos longe flammatus amores, Flumina demerso trahit intemerata canali. *h. e.* Alpheus. *Plin. sub fin. epist. 24. l. 8.* Secuti sunt quasi transfugam, quam ducem sequebantur. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 15.* Nilus nostri tentat jam transfuga mundi Se rubro miscere mari. *Tryphonin. Dig. lib. 49. tit. 15. leg. 12. sub fin.* Transfuga metalli.

TRANSFUGIO, is, gi, n. 3. *disertare*, διαφεύγω, signa desero, & ad hostes transeo: de militibus proprie dicitur. *Auct. de B. Hispan. c. 11.* C. Fundanius ex castris adversariorum ad nos transfugit. *Liv. l. 34. c. 25. extr.* Multi proxima nocte, funibus per murum demissi, ad Romanos transfugerunt. Adde *Nepot. in Datam. c. 6* & *in Agesil. c. 6.* ¶ Translate *Cic. pro Quint. c. 30.* Ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem devolare. *Plaut. Mil. 2. 6. 106.* Illius oculi, atque auræ, atque opinio transfugere ad nos. *h. e.* inserviunt, favent, sunt pro nobis.

TRANSFUGIUM, ii, n. *il disertare*, αὐτομολία, αὐτομολία, defectio ad hostes, transitio. *Liv. l. 22. c. 43.* Simul, ut, quo longius ab hoste recessissent, transfugia impeditiora levibus ingeniis essent. *Tacit. l. 2. Hist. c. 34.* Nihil eorum Vitellianos fallebat, crebris, ut in civili bello, transfugiis. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 503.* & creditur istis Numinibus, qui transfugio meruere sacrari? *h. e.* qui alienigenæ cum essent, Romam transmigravere, ut ibi colerentur.

TRANSFULGEO, es, n. 2. *trasparire risplendendo*, translucendo appareo. *Plin. l. 37. c. 7. a med.* Commendatio summa sandarasi, quod velut in translucido ignis obtentus, celantesque se transfulgent aureæ guttæ.

TRANSFUMO, as, n. 1. *sfumare, svaporare*, fumi modo transeo, exeo. *Stat. 6. Theb. v. 399.* compressæ transfumat anhelitus iræ. *Sidon. carm. 23. v. 331.* Equi ad claustra fremunt, repagulisque Incumbunt simul, ac per obseratas Transfumant tabulas.

TRANSFUNCTORIUS, a, um, qui leviter, remisse, & perfunctorie fit. *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 27.* Transfunctoria præcepta, secura delicta. *Id. advers. Valentinian. c. 6.* Transfunctoria expugnatio.

TRANSFUNDO, is, udi, usum, a. 3. *travasare, trasfondere*, μεταχέω, de vase in vas fundo, defundo, diffundo, trajicio, transmitto. *Columell. l. & cap. 12.* Cum sæpius aquam in alia vasa transfuderint. *Plin. l. 33. c. 6. a med.* Linteo saccant, fæcemque abjiciunt, idque quod defluxit, transfundunt. *Scribon. Larg. compos. 121. a med.* Transfunditur cum his, quæ sunt in mortario, calice novo. *Plin. l. 36. c. 26. ante med.* Arena liquata in alias fornaces transfunditur. *Cels. in præfat. ante med.* Sanguis in eas venas transfunditur. *Plin. l. 37. c. 9. a med.* Asteria inclusam lucem pupillæ modo quandam continet, ac transfundit cum inclinatione. ¶ Metaphorice est transferre, transdere. *Cic. l. 9. Fam. ep. 14. circa med.* Libentius omnes meas laudes ad te transfuderim. *Al. leg.* transtulerim. *Id. 2. Phil. c. 32.* Omnem se amorem abjecisse illinc, atque in hanc transfudisse. *Petron. in Satyr. c. 79.* Et transfudimus hinc & hinc labellis errantes animas. *Lucan. l. 8. v. 770.* sed te Cornelia, Magne, Accipiet, nostraque manu transfundet in urnam. *h. e.* ex litore, in quo jaces, transferet, & condet in urnam sepulcri. *Stat. 5. Theb. v. 633.* hoc ne ferens onus illætabile matris Transfundam gremio? *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 51.* cum Barbaries commota suas in nos transfunderet Arctos. *h. e.* Arctoos populos in nos immitteret. *Curt. l. 8. c. 8. circa med.* Eorum mores in Macedonas transfundo.

TRANSFUSIO, onis, f. *travasamento*, μεταγγισμός, actus transfundendi. *Cels. in præfat. a med.* Ut vera fit illa transfusio. *scil.* sanguinis in arterias. *Plin. l. 34. c. ult.* Lavatur in lacteis raris aqua cælesti, separeturque terrenum transfusione. ¶ Metaphorice *Ulpian. Dig. lib. 46. tit. 2. leg. 1.* Novatio est prioris debiti in aliam obligationem transfusio atque translatio.

TRANSFUSUS, a, um, *travasato*, μεταγγισθείς, in aliud vas fusus. *Plin. l. 33. c. 6.* Vas, in quo turbida transfusa sunt. *Cels. in præfat. a med.* Transfuso in arterias sanguine febrem fieri. ¶ Translate est translatus, transditus. *Tacit. Ann. 4. c. 52.* Non in effigies mutas divinum spiritum transfusum. *Paul. Dig. lib. 35. tit. 2. leg. 1. ante med.* Jam enim transfusum legatum esse, & decem deberi.

TRANSGERO, is, a. 3. *trasportare*, transfero. *Plin. l. 10. c. 33. circa med.* Picæ ova transgerunt alio. Ita *Harduin.* ex MSS. alii *transferunt*.

TRANSGLUTIO, is, a. 4. *inghiottire*, devoro. *Marcell. Empir. c. 16. ante med.* Ita ut succus transglutiatur. & *mox.* Catapotia devoranda, idest transglutienda dato. *Veget. de re Veterin. l. 3. c. 78.* Ut sanguinem suum transglutiant.

TRANSGREDIOR, eris, essus sum, dep. 3. *passar oltre, o di là, trapassare*, ultra gradior, transeo. *Cic. 3. Fam. ep. 8. ante med.* Postea quam ego Taurum transgressus sum. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 20.* Prius ut Alpes transgrederer, quam, &c. *Liv. l. 40. c. 53.* Consul per invios montes vallesque saltus cum exercitu transgressus. & *ibid. ad fin.* & *lib. 39. c. 45.* Galli Transalpini in Italiam transgressi. *Plin. l. 2. c. 83.* Prata, oleæque in contrarias sedes transgressæ. *Id. l. & cap. 18.* Sol transgressus in Virginem. *Id. l. 7. c. 26.* Transgressus ad solis occasum. *h. e.* ad regiones occidentales. *Tacit. 3. Ann. c. 2.* Ubi colonias transgrederentur, atrata plebs, &c. *passavano per le colonie.* ¶ Dicitur & de his, qui fluvium aut mare transeunt. quod quidem olim reprehendebant, sed defendit *Gell. l. 10. c. 26.* in illo *Sallust. in fragm.* Transgressos omnes recipit mons, &c. *h. e.* cum transfretassent. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 19.* Equites nostri flumen transgressi. *Liv. l. 42. c. 1.* In Corsicam transgressus. *Tacit. in Agric. c. 18.* Hunc Britanniæ statum, media jam æstate transgressus Agricola, invenit. *avendo passato il mare.* & *lib. 12. Ann. c. 27.* Ut eam gentem Rheno transgressam Agrippa in fidem acciperet. *Flor. l. 3. c. 10.* & *Vellej. l. 2. c. 110.* Ultra Rhenum cum exercitu transgreditur. *Tacit. Ann. 13. c. 39. extr.* Si amnem Araxem ponte transgrederentur. ¶ Translate *Tacit. 3. Ann. c. 66.* Paulatim ab indecoris ad infesta transgrediebantur.

tar. Id. 4. Hist. c. 66. Transgredimi ad vos, seu me ducem, seu militem mavultis. & cap. 39 & in Agric. c. 7. Transgredi in partes alicujus. Plin. l. 7. c. 49. Transgredi mensuram. h. e. excedere, oltrepassare. & Velles. l. a. c. 7. & Val. Max. l. 6. c. 6. n. 8. Necdum duodevicesimum annum transgressus. Velles. l. 6. c. 75. Augustus transgressus ad deos. & cap. ins. Nulla festinatio hujus viti mentionem transgredi debet. h. e. præterire, omittere. Valer. Max. initio cap. 2. l. 4. Transgrediamur ad egregium humani animi dextraum. passima. Sic lib. 8. c. 1. de damnat. n. 5. Possumus & ad illos brevi diverticulo transgredi, quos, &c. Id. l. 4. c. 7. n. a. extern. Constantis amicitiæ exempla sine ulla ejus mentione transgressus. evendo scarso. & Plin. l. 7. c. 25. Cæsar dictator signis collatis quinquagies dimicavit, solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicaverat. avendo superato. ¶ Participia transgressus & transgrediendus passiva significatione. Liv. l. 10. c. 27. Consules transgresso Apennino in agrum Sentinatem pervenerunt. Hirt. de B. Afric. c. 50. Quæ erant transgrediendæ Cæsari, antequam ad eum collem perveniretur.

TRANSGRESSIO, onis, f. passaggio, διάβασις, transitio, transitus. Cic. in Pison. c. 33. Alpium vallum contra ascensum transgressionemque Gallorum. Mamertin. in Paneg. Maxim. c. 7. Quid majus evenire potuit illa tua in Germaniam transgressione? ¶ Est hoc nomine tropus, Græca appellatione hyperbaton, qui verborum perturbat ordinem (ut ait Auct. ad Herenn. l. 4. c. 32. ad fin.) perversione, aut transjectione, trasposizion di parole, ὑπέρβατον. Cic. 3. de Orat. c. 54. Verborum concinna transgressio. Quintil. l. 9. c. 4. Quædem vero transgressione & longæ sunt nimis, & interim etiam compositione vitiosæ, quæ in hoc ipsum petuntur, ut exsultent atque lascivisent, quales illæ Mæcenatis: Sole & aurora rubent plurima. Inter sacra movit aqua fraxinos. Ne exsequias quidem unus inter miserrimos viderem meas. ¶ Progressio, quæ non oportet, trasgressione. Augustin. de quæstionib. in Exod. n. 108. In peccatis transgressio est. Transgressio vero undenario numero significatur, quoniam transgreditur denarium, hoc est Legem.

TRANSGRESSIVA verba dicuntur a Diomed. l. 1. pag. 336. Putsch. quæ formam propriæ declinationis non servant, ut audeo, es, ausus sum: & gaudeo, es, gavisus sum.

TRANSGRESSUS, us, m. passaggio, tragitto, διάβασις, transitus, transfretatio. Sallust. in fragm. apud Gell. l. 10. c. 26. Nactus obscuram noctem, æstu secundo, statim, aut celeritate vitare prœlium in transgressu conatus est. Tacit. 12. Ann. c. 10. In transgressu amnis.

TRANSJACIO, is, a. 3. Idem quod trajicio, aut transjicio, ultra jacio. Solin. c. 52. (al. 65.) e med. Indorum nemora in tam proceram sublimantur excelsitatem, ut transjaci ne sagittis quidem possint.

TRANSJECTIO. V. Trajectio.

TRANSJECTUS. V. Trajectus.

TRANSIGO, is, egi, actum, cacciare fuor fuora, trans ago, transadigo. Silius l. 13. v. 376. Bellatorem alacer per pectora transigit ensem. Senec. in Oedip. v. 857. Ferrum per ambos teneros transactum pedes ligabat artus. ¶ Item passare da banda a banda, trafiggere, διελαύνω, trans ago telum, transfigo, trajicio. Phædr. l. 3. fab. 10. v. 27. Gladio pectus transigit. Tacit. 14. Ann. c. 37. extr. Se ipsum gladio transegit. Sil. l. 5. v. 576. tum librat ab aure Intorquens jaculum, & versantem in vulnere sese Transigit. Valer. Flacc. l. 6. v. 246. Œbasus lævum per luminis orbem transigitur. Lucan. l. 4. v. 545. Viscera non unus jamdudum transigit ensis. Sil. l. 5. v. 473. Transegit juvenem cuspide Sidonia. ¶ Item agere, ducere, ut transigere vitam, annos, & hujusmodi, passare, menare. Sallust. in Catil. c. 2. Multi mortales dediti ventri atque somno, vitam sicut peregrinantes transegere. Sueton. in Tiber. c. 7. Adolescentiam omnem per hæc fere transegit. Tacit. de Germ. c. 15. Quoties bella non ineunt, non multum venatibus, plus per otium transigunt. Senec. ep. 90. ad fin. Placidas transigebant sine suspicione noctes. Claudian. epigr. 2. proximus ævum transegit in arvis. Tacit. in Agric. c. 18. Transigere tempus per ostentationem, aut officiorum ambitum. Sueton. in Claud. c. 12. Sponsalia filiæ, natalemque geniti nepotis silentio, ac tantum domestica religione transegit. ¶ Item distrahere, vendere, spacciare, vendere. Pallad. in Novemb. tit. 13. extr. Tremæ educare optima possunt: quod teneriores matres generant, transigendum est. Id. in Februar. tit. 26. Ubi facultas est transigendi, venditis qui subinde nati sunt, &c. ¶ Item peragere, perficere, conficere, absolvere, spedire, finire, διαπράττω, διανύω πρᾶγμα. Terent. in fin. Andriæ. Intus transigetur, si quid est, quod restet. Cic. Fam. 13. ep. 14. Peto a te, ut negotium conficiendum cures, ipse suscipias, transigas. Liv. l. 32. c. 28. & lib. 38. c. 25. Prius de prætoribus transacta res, quæ transigi forte poterat. Sallust. in Jug. c. 31. ad fin. Reliqua cum Bestia & Scauro secreta transegit. Liv. l. 34. c. 18. sub fin. Nec cogitarat modo, imperaretque quæ in rem essent, sed pleraque ipse per se transigeret. Cic. pro Rosc. Amer. c. 51. Quæ domi gerenda sunt, ea per Cæciliam transiguntur. si fanno, si spediscono. & Sueton. in Aug. c. 13. Philippense bellum duplici prœlio transegit. Cic. in Divin. Verr. c. 14. Quid, cum cœperit (Hortensius) unumquodque transigere, expedire, absolvere? Ubi Ascon. transigere quod manifestum est: expedire definiendum: absolvere dividendum. An transigere est, quod aut confiteri non timeat, aut negatione excludat: expedire, quod definitione solvatur: absolvere, quod per qualitatem licitum esse monstratur. Plaut. Pseud. 1. 5. 151. Transigere Fabulam. finir la Commedia. Adde Truncul. prol. v. 21. ¶ Transactum est. V. Transactus. ¶ Item controversiam mutuo consensu dirimere, convenire, decidere, pactionem facere, venir a composizione, a a patti, aggiustarsi, accordarsi. Terent. Heaut. 3. 5. 61. Postremo inter se transigant ipsi, ut lubet. Cic. Verr. 4. c. 32. a med. Qui cum reo transigat, post cum accusatore decidat. & Verr. 3. c. 54. Quod erat vix HS quadraginta millium, transigunt HS ducentis millibus. Id. Attic. l. 4. ep. 16. ad fin. Cum privatis non poterat transigi minore pecunia. ¶ Inter transigere, & pacisci hoc interest, quod qui transigit, quasi de re dubia, & lite incerta, neque finita transigit: qui vero paciscitur, donationis causa rem certam & indubitatam liberalitate remittit. Ita Ulpian. Dig. lib. 2. tit. ult. qui de transactionibus est, leg. 1. ¶ Metaphorice Tacit. in Agric. c. 34. in fin. Transigite cum expeditionibus, imponite quinquaginta annis magnum diem. h. e. expeditiones militares uno prœlio, & insigni victoria finite. Apul. l. 8. Metam. Inedia denique misera, & incuria squalida, tenebris imis abscondita, cum luce jam transegerat. h. e. cum vita jam convenerat, ut eam relinqueret.

TRANSJICIO. V. Trajicio.

TRANSILIO, & Transsilio, is, livi, & lii, & lui, n. 4. saltar oltre, passare saltando, ὑπεράλλομαι, ὑπερπηδάω, ultra salio, saltu transeo. Plin. l. 9. c. 8. ad fin. Mugilum velocitas ratis transilit. Plaut. Truncul. 2. 1. 38. Illac per hortum transilivit ad nos. Liv. l. 30. c. 25. Neque poterant transilire armati ex humilioribus in altiorem navem. Id. l. 1. c. 7. Fama est, ludibrio fratris Remum novos transiluisse muros. Ovid. 4. Fast. v. 727. transilui positas ter in ordine flammas. Flor. l. 3. c. 3. ante med. Rex ipse quaternos senosque equos transilire solitus, vix unum, cum fugeret, ascendit. h. e. ex uno in alium equum desultoris modo transultare, ut ait Livius. ¶ Translate Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 5. v. 75. Per tantum terræ, tot aquas vix credere possim, Indicium studii transiluisse mei. h. e. transisse, & penetrasse. Auct. de B. Hispan. c. 19. Materfamilias de muro se dejecit, & ad nos transiluit. h. e. transfugit. Plin. l. 29. c. 1. ante med. Eadem ætas Neronis principatu ad Thessalum transilivit. h. e. ejus ætatis homines, qui aliam Medicorum sectam probaverant, Thessalo medico favere, quasi transfugæ, cœperunt. Id. l. 33. c. 2. Ad ornamenta ea (usum aureorum annulorum) etiam servitia liberati transiliunt. Horat. l. 1. od. 3. v. 23. si tamen impiæ Non tangenda rates transiliunt vada. h. e. prætervehuntur, permeant, navigant. & od. 18. v. 7. ne quis modici transiliat munera Liberi. h. e. transgrediatur, excedat nimis bibendo. Plin. l. 37. c. 6. ad fin. Onyx in gemmam transilit ex lapide Caramaniæ. h. e. nomen onychis marmoris transit ad gemmam quoque significandam. Cic. in Parad. 3. c. 2. Transilire lineam. V. Linea in fine. ¶ Pro omittere, præterire, negligere, silentio transire. Cic. 3. de Orat. c. 40. Ingenii specimen est quoddam, transilire ante pedes posita, & alia longe repetita sumere. sorpassare. Id. 2. Phil. c. 33. extr. Ne ex multis rebus gestis M. Antonii unam pulcherrimam transiliat oratio, ad Lupercalia veniamus. Plin. in Paneg. c. 56. Quid est enim in principatu tuo, quod cujusquam prædicatio vel transilire, vel prætervehi debeat? Ovid. l. 1. ex Pont. ep. 2. v. 145. Nos quoque præteritos sine labe peregimus annos: Proxima pars vitæ transilienda meæ.

TRANSILIS, le, qui transit. Palmes transilis, qui ita productus est, ut in vicinam arborem transire, & traduc fieri possit. Plin. l. 17. c. 23. e med. Oneratis (traducibus) vetustate melius donare tempus, ut transilem faciant.

TRANSITANS, antis, chi passa, particip. frequentativum a transeo. Cic. Attic. l. 5. ep. ult. ante med. L. Tullius legatus ceteroqui abstinens, sed Julia lege transitans. Al. leg. transiens.

TRANSITIO, onis, f. passaggio, transito, διάβασις, actus transeundi, transitus, trajectus. Vitruv. l. 9. c. 4. circa med. Donicum idem Sol de eo trigono in aliud signum transitionem fecerit. Ovid. de remed. amor. v. 615. Dum spectant oculi læsos, læduntur & ipsi: Multaque corporibus transitione nocent. Cic. in Bruto, c. 16. Transitiones ad plebem. h. e. a patricio ordine ad plebejum. Id. 1. de nat. Deor. c. 18. & 37. sub fin. & cap. 39. Transitio imaginum. h. e. fluxus, cum aliæ aliis transeuntibus succedunt. ¶ Sæpe est transfugium, defectio, il disertare, ribellione. Liv. l. 28. c. 15. ad fin. Sed transitio sociorum, fuga ut tutior mora videretur, effecit. & cap. 16. Itaque transitiones ad hostem fiebant. Id. l. 27. c. 20. Exercitus cum transitionibus, tum adverso prœlio imminutus. Id. l. 25. c. 15. Vocare per colloquia ad transitionem. Justin. l. 1. c. 5. Medorum transitionem pollicitus. ¶ A Rhetoribus transitio vocatur, quæ ut ait Auct. ad Herenn. l. 4. c. 26. ostendit breviter, quid dictum sit, proponit item brevi, quid sequatur, hoc modo. In patriam cujusmodi fuerit, habetis: nunc in parentes qualis extiterit, considerate. Id. l. 1. c. 9. Transitionibus nullis uti. ¶ Apud Grammaticos est inclinatio verbi, aut nominis per casus, aut personas. Varr. l. 8. de L. L. c. 59. Et in obliquis casibus transitio erit in aliquam formulam, qua assumpta, reliqua facilius possunt videri verba, unde sint declinata.

TRANSITIVUS, a, um, qui transit. Transitiva verba, aut nomina dicuntur a Grammaticis, quorum significatio & vis in aliam personam transit: & contra Intransitiva, quæ non transeunt. Priscian. l. 14. pag. 982. Putsch.

TRANSITOR, oris, m. passeggere, qui transit. Ammian. l. 25. c. 2. Ut subterraneus serpens foramen subsidens occultum, assultu subito transitores observans incessit.

TRANSITORIE, di passaggio, in transitu, obiter, perfunctorie. Hieronym. advers. Helvid. sect. 13. Dicis transitorie. Augustin. serm. 102. de Temp. (si modo Augustini ille sermo est) Non transitorie, vel negligenter considerandum est. Adde Hieronym. epist. 51. (al. 60.) ante med.

TRANS-

TRANSITORIUS, a, um, *che serve di passaggio*, transitioni inserviens, pervius. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 28.* Statuas Imperatoribus in foro divi Nervæ, quod transitorium dicitur, locavit. (*Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 12. de Nerva.* Dedicato prius foro, quod appellatur Pervium.) *P. Vict. de regionib. Urb. Rom.* Transitorium forum ponit in regione quarta. Dictum est eo eo, quod per illud facilis erat transitus in alia loca. *Sueton. in Ner. c. 31.* Domum a Palatio Esquilias usque fecit: quam primo Transitoriam, mox incendio absumptam restitutamque, Auream nominavit. *scil.* quia per eam transitus erat a Palatio in Esquilias.

TRANSITUS, us, m. *passaggio, transito, passo, nomiflotte*, locus qua transiri potest, & ipsa transitio. *Cic. 5. Tuscul. c. 20. a med.* Ejus fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxit. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 20.* Fluminis impeditum transitum videbat. *& cap. 13.* Prœlia, quæ ad vada transitusque fiebant paludis. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 6.* Erat inter Labienum atque hostem difficili transitu flumen. *Plin. l. 6. c. 18. circa med.* Inde in montes octo dierum transitus. *Id. l. 3. c. 11.* Qua in Græciam brevissimus transitus. *tragetto.* *Liv. inxtoe l. 28.* Cum transitu Hasdrubalis levatæ Hispaniæ viderentur. *Justin. l. 2. c. 13.* Occupare transitum maturata fuga jubet. *Liv. l. 21. c. 20.* Dare transitum Pœno per agros urbesque suas. *Justin. l. 15. c. ult.* Transitum inde in Indiam fecit. *& lib. 29. c. ult.* Prohibere transitum. *& Tacit. Ann. 15. c. 10.* Transitum alicujus arcere. *Id. 4. Hist. c. 19. a med.* Arcere transitu aliquem. *Justin. l. 1. c. 8.* prohibere aliquem transitu. *Tacit. Ann. 12. c. 13.* Capta in transitu urbs Ninos. *nel passare, di passaggio.* & *lib. 1. Hist. c. 70.* Transitum Alpium parans. *& lib. 3. c. 59.* Fœda hieme per transitum Apennini conflictatus exercitus. *Gell. l. 15. c. 19.* Transitus in alienam familiam. *scil.* per arrogationem. *Plin. l. 23. c. 2.* Acetum scillinum transitum auditus aperit. *Ovid. 4. Met. v. 77.* datus est verbis ad amicas transitus aures. *Plin. l. 22. c. 24. ante med.* Aqua mulsa lenit transitum spiritus. *h. e.* asperam arteriam, per quam meat spiritus. *Id. l. 11. c. 36.* Mutationes, & in alias figuras transitus. *trasformazioni, μεταμορφώσεις.* ¶ De transfugio & transitione ad hostes. *Tacit. 1. Hist. c. 76.* Eadem formido provinciam Narbonensem ad Vitellium vertit, facili transitu ad proximos & validiores. ¶ In pictura *transitus* est, ubi unus color finitur, & alius incipit. *Ovidius de Iride, l. 6. Metam. v. 65.* In quo diversi niteant cum mille colores, Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit: Usque adeo quod tangit, idem est: tamen ultima distant. *Plin. l. 35. c. 5.* Commissuras colorum & transitus appellaverunt harmogen. *Id. l. 37. c. 2. ante med.* Circumagentibus se maculis in purpuram candoremque, & tertium ex utroque ignescentem, velut per transitum coloris. V. *Harmoge.* ¶ In dicendo est transitio ab una re peracta ad aliam. *Justin. l. 42. c. 2.* Sed quoniam in Armeniam transitum facimus, origo ejus paulo altius repetenda est. *Quintil. l. 9. c. 2. a med.* Unde etiam venusti transitus fiunt: non quia transitus ipse sit schema, &c. *Id. l. 7. c. 6.* Hinc erit ad alia transitus, & divisio, cum quisquis, &c. ¶ Transitus verborum & nominum est eorum declinatio a prima persona in reliquas, a recto casu ad obliquos. *Varr. l. 8. de L. L. c. 62.* Ut appareat in meo, meo, veho: ab his dissimilia fiunt transitu, meas, mea, vehis. *& cap. 52.* Sic socer, macer, quod in transitu fiat ab altero trisyllabum soceri, ab altero bisyllabum macri. *Id. l. 9. c. 3. a med.* Similitudo, quæ est in transitibus de casu in casum. ¶ *In transitu*, cursim, obiter, breviter, *di passaggio, brevemente.* *Quintil. l. 7. c. 3. a med.* Quæ libro quinto leviter in transitu attigeram. *Id. l. 6. c. 2.* Affectuum non simplex natura, nec in transitu tractanda.

TRANSITUS, a, um, *passato*, particip. passivum a *transeo*. *Liv. l. 21. c. 43.* Alpes vix integris vobis ac vigentibus transitæ. *Justin. l. 38. c. 4. a med.* Pæne operosius transitis eorum finibus, quam possessis. *Manil. l. 2. v. 367.* Alterius ductus locus est per transita signa. V. *Transitans.*

TRANSJUGATUS, a, um, ultra jugum transitus. *Pompon. Mela l. 2. c. 2. sub fin.* Athos mons a Xerxe in Grajos tendente perfossus transjugatusque est, factus freto navigabili pervius. Al. leg. *transnavigatus.*

TRANSJUNGO, is, xi, ctum, a. 3. *μεταζεύγνυμι*, est in quadriga locum veterinis mutare, ut mulam temonariam facere, quæ præcedere solita sit, vel dextram, quæ sinistra esse solebat. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 38. circa med.* Si mula talis sit, ut transjungi non possit.

TRANSLAPSUS, a, um, particip. a *trans*, & *labor*. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 376.* rapit cæli per inania cursum Diva potens, unoque Pedum translapsa volatu, &c. *h. e.* prætervolans.

TRANSLATIO, & Tralatio, onis, f. *trasporto, traslazione, μεταφορά*, actus transferendi, trajectio. *Plin. l. 17. c. 11.* Plantas ea seminario transferre in aliud, operose præcipi arbitror, licet translatione folia latiora fieri spondeant. *traspiantamento.* & *Colum. l. 3. c. 10.* Etiam feracissimi palmites translationem sæpe reformidant. *Varr. l. 1. R. R. cap. 41.* In aliis translationibus videndum, ut quod transferatur in cacumen habeat gemmam. *h. e.* insitionibus. *Suet. in Ner. c. 9.* Translatio domicilii. *Cic. 1. Offic. c. 14.* Translatio pecuniarum a justis dominis ad alienos non debet liberalis videri. *Id. Verr. 6. c. 42.* Translatio criminis. *il dar la colpa, l' addossare altrui.* ¶ Apud Rhetores *translatio, μετάληψις*, est cum ad removendum crimen, & declinandum judicium reus aut causam aut factum in alium transfert, ut ait *Cic. l. 1. de Invent. c. 11.* De hac multa *Quintil. l. 3. c. 6.* Hodie vocant *exceptionem declinatoriam.* V. *Præscriptio.* ¶ Item cum verbum in quandam rem transfertur ex alia, quod propter similitudinem recte videtur posse transferri, ut ait *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 34.* *μεταφορά, metafora*, ut prata rideant, vites gemmant, telum manu fugit. *Cic.* de ea multa *l. 3. de Orat. c. 38. & sequentib.* item *Quintil. l. 8. c. 3.* V. *Metaphora.* *Cic. lat. cit. c. 41.* Verecunda debet esse translatio. *& cap. 38. in f.* Translationes audaciores. ¶ Pro interpretatione ex una in aliam linguam, *traduzione, versione.* *Quintil. l. 1. c. 4.* (*al. 6.*) Quas conjunctiones a plerisque dici scio: sed hæc (*convinctio*) ex συνδέσμῳ magis propria translatio videtur. Adde *Hieronym. ep. 31. al. 99.* ¶ Translatio dicitur a Grammaticis figura metathesis, qua litterarum ordo mutatur. *Diomed. l. 2. pag. 437.* *Prisch. & Donat. de Schematib. pag. 1773.* ¶ De tralatio V. in *Traduco* in f.

TRANSLATITIE, & Translaticie, *per modo di fare, superficialmente, alla buona*, tenuiter, leviter, perfunctorie, negligenter: quasi ut vulgo & passim solet. *Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 14. leg. 1.* Patronorum querelas adversus libertos præsides audire, & non translatitie exsequi debent. *Martian. lib. 48. tit. 16. leg. 1. ante med.* Prævaricatorem esse eum ostendimus, qui colludit cum reo, & translatitie munere accusandi defungitur. *Papinian. lib. 36. tit. 1. leg. 55. a med.* Sed nec illud translaticie omittendum est. Omnib. his loc. sunt qui leg. *translative*, sed minus recte.

TRANSLATITIUS, & Tralatitius, & ticius, a, um, qui crebro ex uno in alium locum transfertur: atque adeo non nuper inventus, aut novus, sed aliunde sumptus, ut est *Asconius ad Verr. 3. c. 44. extr.* ubi *Cic.* In re tam usitata satis est ostendere, omnes antea jus ita dixisse, vetus edictum translatitiumque esse. *Id. 5. Attic. ep. ult. a med.* Cum ego in edicto tralatitio centesimas me observaturum haberem. *Gell. l. 3. c. 18. sub fin.* Edictum, quo nunc consules, servandæ consuetudinis causa, tralaticio utuntur. *Sueton. in Aug. c. 10.* M. Antonius ne publicum quidem & translatitium jus ulli in re sine pactione gravissimæ mercedis impertiens. ¶ Hinc ponitur pro usitato, vulgari, recepto, solemni, passim occurrente, vulgo usurpato, consueto, *comune, ordinario, consueto.* *Petron. in Sat. c. 110.* Intelligebam, me non tralatitia deformitate esse insignitum. *Sueton. in Ner. c. 33. in f.* Efferre aliquem captim translatitio funere. *Phædr. l. 5. fab. 7. v. 24.* Dii sunt locuti more translatitio. *secondo 'l solito.* & *Petron. in Satyr. c. 113.* Nec Giton me aut tralatitia propinatione dignum judicabat. *nè men d' un brindisi ordinario, e solito a farsi a tutti.* & *cap. 114.* Aut prateriens aliquis tralatitia humanitate lapidabit. *h. e.* tumulum lapidibus operiet. Al. leg. *tumulabit.* & *Sueton. in Ner. c. 7. sub fin.* Patronis non translatitias, ut assolet, & breves, sed maximas plurimasque postulationes certatim ingerentibus. *Plin. l. 9. ep. 37.* Translatitia, & quasi publica officia a familiaribus amicis contra ipsorum commodum exigere. *Est qui leg.* translative. *Gell. l. 9. c. 9.* Verba hercle non translaticia, sed cujusdam nativæ dulcedinis. ¶ *Translatitium est*, minime novum, usitatum, consuetum. *Cic. Fam. 3. ep. 8. ante med.* Hoc vero, ex quo suspicio nata est, me exquisisse aliquid, in quo te offenderem, translatitium est. *Plin. l. 10. c. 29.* Animalium quædam alicubi non nasci, translatitium: invecta amori, mirum. *Id. l. 7. c. 5.* Tralatitium in Ægypto est, & octavo mense gigni. *Est qui leg.* translativum. ¶ De scriptione V. in *Traduco.*

TRANSLATIVE. V. *Translatitie.*

TRANSLATIVUS, & Tralativus, a, um, *μεταληπτικός*, qui transfertur, vel transferri potest, aut solet. Constitutio translativa est illa, in qua causa pendet, quia actio non fit iis circumstantiis, quibus facienda est, ac proinde indiget translationis, & commutationis, e. g. Utrum Populus Romanus, an Centum viri de hac re judicare debeant, Utrum cum eo, qui vasa argentea publica de loco privato sustulerit, furti, an peculatus agi oporteat. *Cic. 1. de Invent. c. 8.* At cum causa ex eo pendet, quod non aut is agere videtur, quem oportet, aut non cum eo, quicum oportet, aut non apud quos, quo tempore, qua lege, quo crimine, qua pœna oportet, translativa dicitur constitutio, quia actio translationis, & commutationis indigere videtur. *Id. l. 2. c. 19.* Cum autem actio translationis, aut commutationis indigere videtur, quod non aut is agit, quem oportet, aut cum eo, quicum oportet, aut apud quos, qua lege, qua pœna, quo crimine, quo tempore oportet, constitutio translativa appellatur. ¶ *Translativa quæstio*, aut *causa* apud *Quintil. l. 3. c. 6.* eodem fere pertinent. ¶ *Translativus*, usitatus, communis, receptus. V. *Translatitius.*

TRANSLATOR, oris, m. qui transfert. *Cic. Verr. 7. c. 58. a med.* Verres ille, vetus proditor consulis, translator quæsturæ, aversor pecuniæ publicæ. *h. e.* qui cum esset quæstor ærarius Marianarum partium, pecuniam publicam, Carbonis consulis & exercitus ejus nomine ex ærario sumptam, avertit, & ad Sullam transfugiens transtulit, ut est apud *Cicer.* & *Ascon. 3. Verr. c. 4. a med.* ¶ interpres. *Hieronym. in præfat. in Psalter. secundum LXX. in Daniel. c. 4. in præf. in Esdram & Nehem.* & *epist. 101. ad Pammach.* (*al. 57.*) *sect. 5.*

TRANSLATUS, & Tralatus, a, um, *trasferito, trasportato, μετακομισθείς*, in alium locum latus, transvectus. *Nep. in Arist. d. sub fin.* Pecunia omnis Athenas translata. *Ovid. 13. Met. v. 868.* Cumque suis videor translatam viribus Ætnam Pectore ferre meo. *Plin. l. 19. c. 12.* Omnia translata meliora grandioraque fiunt, maxime porri. *traspiantato.* & *lib. 6. c. 26.* Oppidum translatum ab Dario ad montes. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 8. in fin.* Cum videat omne ad se bellum translatum. *Horat. epod. 15. in fin.* translatos alio mærebis amores. *Ovid. 15. Met. v. 420.* Desinat ante dies, quem consequar omnia dictis In species translata novas. *trasformato.* & *Tacit. Ann. 15. c. 26.* Legiones in Syriam translatæ. *Id. 1. Hist. c. 13.* Reipu-

blicæ cura frustra a Nerone translata, si apud Othonem relinqueretur. *h. e.* Neroni arepta, & alii translata. *Vet. Lap.* apud *Manut. in Orthogr.* & *Gruter. pag.* 662. *n.* 8. Iisdem corporibus tralatis. *h. e.* cadaveribus in aliud sepulcrum traductis. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *circa med.* Ad verbum translata sententia. *tradotta a parola per parola*: ea Græca Latine versa. *Id. l.* 30. *c.* 10. *a med.* Stellionis nomen in maledictum translatum. *passato in parola di maladizione*. & *Lucan. l.* 10. *v.* 110. Nondum translatos Romana in sæcula luxus. *Sueton. in Ner. c.* 52. Versus translati, *h. e.* transcripti, *copiati*. ¶ *Translata verba*, quæ, ut ait *Cic. in Orat. c.* 27. per similitudinem ab alia re, aut suavitatis, aut inopiæ causa transferuntur, *parole metaforiche*, μεταφορικά. *Cic. ibid.* Illustrant orationem quasi stellæ quædam, tralata verba, atque immutata. ¶ *Translatum exordium* est, quod aliud conficit, quam causæ genus postulat: ut si quis docilem faciat auditorem, cum benivolentiam causa desiderat: aut si principio utatur, cum insinuationem res postulat. Hæc *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 18. *a med.* ¶ De scriptione V. in *Trado* in fine.

TRANSLATUS, *&* Tralatus, us, m. translatio. De transvectione aut pompa, *Senec. de Tranquill. c.* 1. *ante med.* Præstringit animum apparatus alicujus pædagogii, diligentius, quam in tralatu, vestita & auro culta mancipia. Ita leg. *Gronov.* alii aliter. *Val. Max. l.* 2. *c.* 4. *n.* 6. Translatum antea Pœniceis indutum tunicis, M. Scaurus exquisito genere vestis cultum induxit. *h. e.* Indionum turbam, quæ in scena sæpius ante spectatorum oculos traducitur, velut in pompa fit.

TRANSLEGO, is, a. 3. *leggere scorrendo*, διαγινώσκω, cursim lego, legendo transcurro. *Plaut. Asin.* 4. 1. 5. Age quæso, mi syngraphe translege.

TRANSLUCEO, *&* Traluceo, es, n. 2. lucem transfero, lucendo transeo. *Lucret. l.* 4. *v.* 308. Usque adeo a speculo in speculum translucet imago. Supra dixerat *vers.* 302. Fit quoque, de speculo in speculum ut tradatur imago. ¶ Item *trasparere*, *tralucere*, διαφαίνω, lucem transmitto, pelluceo. *Ovid.* 4. *Met. v.* 354. In liquidis translucet aquis, ut eburnea siquis Signa tegat claro, vel candida lilia vitro. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *circa med.* Translucens fissura. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *circa med.* Nisi cortex cortici sic applicetur, ut nullo loco transluceat, nequit coalescere. *h. e.* rimam habeat, qua lux transeat. *Plin. l.* 6. *c.* 17. *ante med. de serico.* Tam longinquo opere petitur, ut in publico matrona transluceat. *Id. l.* 37. *c.* 10. *ad fin.* Selenitis ex candido translucet melleo fulgore. *Id. l.* 36. *c.* 26. *ad fin.* Vitris in candida translucentibus. *Id. l.* 37. *c.* 10. *a med.* Gemmes nigerrimo colore translucens.

TRANSLUCIDUS, *&* Tralucidus, a, um, *trasparente*, *tralucente*, *diafano*, διαφανής, qui ita lucet, ut visum transmittat, pellucidus. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *a med.* Translucida crystallus. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 55. *extr.* Membrana vitri modo translucida. *Id. l.* 37. *c.* 5. *ante med.* Smaragdi densi, nec a liquido translucidi. *&* *cap.* 4. Translucidus color. *&* *cap.* 10. *ante med.* Gemma candore translucido. ¶ Metaphorice *Quintil. in proœm. l.* 8. *a med.* Cultus muliebris & luxuriosus non corpus exornat, sed detegit mentem. Similiter illa translucida & versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur.

TRANSMARINUS, a, um, *oltra mare*, *oltramarino*, ὑπερθαλάσσιος, qui trans mare est, vel petitur. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 66. Ego transmarinus hospes sum Diapontius. *Cic.* 7. *Verr. c.* 18. Privatim autem nec proficisci quoquam potes, nec arcessere res transmarinas ex iis locis, in quibus tibi habere, mercari nihil licet. *Id.* 3. *de Orat. c.* 33. Quid enim M. Catoni præter hanc politissimam doctrinam transmarinam, atque adventitiam defuit? *h. e.* præter Jurisprudentiam. Nam Romani petivere leges trans mare per tres legatos a civitatibus Græciæ, ut patet ex historia legum XII Tabularum. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Transmarina peregrinatio.

TRANSMEABILIS, le, adject. qui transmeari potest. *Auson. in grat. act. c.* 35. *extr.* Spatio non transmeabili.

TRANSMEATORIUS, a, um, ad transmeandum aptus. *Tertull. adversf. Valentin. c.* 27. Christus delatus in Virginem transmeatorio potius, quam generatorio more.

TRANSMEATUS, a, um, *passato*, transitus, trajectus. *Ammian. l.* 17. *c.* 8. *a med.* (*al. c.* 18.) Transmeato lentius freto. *Apul. l.* 6. *Metam.* Transmeato limite.

TRANSMEO, *&* Trameo, as, avi, atum, n. 1. *passare*, *permeare*, trans, aut ultra meo, transeo, pertranseo, permeo. *Lucret. l.* 4. *v.* 603. Qualia (*foramina*) sunt vitri, species quæ trameat omnis. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 61. Transmeantibus terra marique ducibus, exercitibusque. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Quidquid non transmeat (*in cribrando*) repetitur in pila. *Id. l.* 30. *c.* 11. Sole XII Signa transmeante. *Id. l.* 10. *c.* 29. Larius lacus, ad quem ciconiæ non transmeant. ¶ De scriptione V. in *Traduco*. ¶ Sunt qui apud *Lucret.* tum *loc. cit.* tum *lib.* 6. *v.* 348. pro *trameat* leg. *traviat* eod. sensu.

TRANSMIGRATIO, onis, f. *cangiamento di paese*. *Prudent. in Hamartig. v.* 448. Hæc illa est Babylon, hæc transmigratio nostræ Gentis.

TRANSMIGRO, as, n. 1. *andar ad abitar altrove*, *mutar paese*, *sgomberare*, in alium locum migro, domicilii causa alio me transfero, habitationem commuto. *Liv. l.* 5. *c.* 54. Aliam orbem quærere, quo transmigremus. *&* *cap.* 53. Transmigrare Veios. *Sueton. in Tiber. c.* 15. E Carinis Esquilias in hortos Mæcenatianos transmigravit. *Plin. l.* 16. *c.* 32. *a med.* Arbores exorari, ut vivant, atque transmigrent.

TRANSMISSIO, onis, f. actus transmittendi. De trajectione maris, aut fluminis, *passaggio*, *tragitto*, διάπλοος. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 17. O navigationem amandam! quam mehercule ego valde timebam, recordans superioris tuæ transmissionis. *Id. Phil.* 1. *c.* 3. Ab urbe ea transmissio in Græciam laudabatur.

TRANSMISSUS, us, m. *tragitto*, *passaggio*, διάπλοος, trajectio, transmissio maris aut fluminis. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 13. Hibernia dimidio minor, quam Britannia: sed pari spatio transmissus, atque ex Gallia est in Britanniam. *Gell. l.* 10. *c.* 26. Maris transitus, transmissusque navibus factus. ¶ Item traditio. *Pacuv.* apud *Non. c.* 7. *v.* 112. Nunc regnum positum transmissu patris.

TRANSMISSUS, *&* Tramissus, a, um, *mandato oltre*, *trasportato*, διαπεμφθείς, ultra missus, trajectus, transvectus: præsertim trans mare, aut flumen. *Liv. l.* 28. *c.* 41. *extr.* Magna classis in Siciliam tramissa. *Al. leg.* transmissa. *Tacit. in Agric. c.* 28. Cohors Usipiorum in Britanniam transmissa. *Virg.* 3. *Æn. v.* 403. ubi transmissæ steterint trans æquora classes. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 463. *de Lynceo.* possit qui rumpere terras, Et Styga transmisso tacitam deprendere visu. *penetrando colla vista*. ¶ Item *passato*, *oltrepassato*, trajectus. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 13. Transmissus amnis. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 623. Exsuperant Pityamque vadis, transmissaque puppi Lampsacus. *h. e.* navis Lampsacum prætervecta est. ¶ Item transadactus, *cacciato fuor fuora*. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1165. Transmissus ensis per latus. ¶ Item transversa missus, injectus, *posto a traverso*. *Liv. l.* 1. *c.* 26. *sub fin.* Transmissum per viam tigillum. *Sueton. in Calig. c.* 22. *sub fin.* Super templum Augusti ponte transmisso, Palatium Capitoliumque conjunxit. ¶ transactus, præteritus, *passato*. *Lucan. l.* 7. *v.* 211. Attonitique omnes veluti venientia fata, Non transmissa, legent. *Plin. l.* 8. *ep.* 11. Incipit (*æger*) refici, transmissumque discrimen convalescendo metiri. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 124. neren modum transmissi computet ævi. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 141. Nec tibi sufficiat transmissæ gloria vitæ. ¶ prætermissus, *omesso*, *lasciato fuore*, *a da parte*. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 12. Junius mensis transmissus, quia duo Torquati ob scelera interfecti infaustum nomen Junium fecerant. Adde *lib.* 4. *c.* 55.

TRANSMITTO, *&* Tramitto, is, isi, issum, a. 3. *mandar di là*, *mandar oltre*, *trasmettere*, διαπέμπω, de loco ad locum mitto, ultra mitto. *Plaut. Epid.* 1. 2. 51. & 3. 4. 27. Mihi ut illam tramittas: argentum accipias. *Paul. Dig. lib.* 11. *tit.* 4. *leg.* 4. Ad officium proconsulis comprehensos fugitivos transmittere. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 55. Transmittere pecora & armenta in campum. *scil.* pascendi causa. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *ad fin.* Primum de Gallia triumphum transmiserat Rhenus, Rhodanus, Oceanus. ¶ Item transferre. *Colum. l.* 7. *c.* 8. *a med. de caseo.* Cum transmiserint in formas coactam materiam. *Justin. l.* 36. *c.* 4. *extr.* Asia Romanorum facta, cum opibus suis vitia quoque Romam transmisit. *Liv. l.* 21. *c.* 20. Ne in Italiam transmitterent Galli bellum. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 38. Urgere reddessiam Senatus: eandem vim in me transmittere. ¶ Item tradere. *Sil. l.* 7. *v.* 383. Alloquitur juvenem, cui mos tramittere signa, Et belli summam, primasque jubebat habenas. *Plin. l.* 8. *ep.* 18. Hæc hereditas transmittenda erat filiæ fratris. ¶ Cum infinito *Stat. l.* 3. *silv.* 3. *v.* 78. & longo transmittit habere nepoti. Simile est illud *Virg.* 9. *Æn. v.* 362. dat habere nepoti. *&* *lib.* 5. *v.* 263. donat habere viro. ¶ Item transvehere, trajicere, trans mare, aut flumen navibus, aut ponte transducere, *condurre di là*, *trasportare*. *Velle. l.* 2. *c.* 51. Maria præsidiis classium sepserat, quo minus Cæsar legiones posset transmittere. *Liv. l.* 28. *c.* 5. *sub fin.* Inde classem in Eubœam ad urbem Oream transmittunt. ¶ *mare*, aut *flumen transmittere*, trajicere, *passare*, διαπλέω. *Liv. l.* 21. *c.* 10. *extr.* Satis constante fama, jam Iberum Pœnos transmisisse. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 7. & *Plin. l.* 8. *ep.* 8. Euphratem ponte transmittebat. *Cic.* 16. *Attic. ep.* 6. Duo sinus fuerunt, quos tramitti oportet: utrumque pedibus æquis transmisimus. *Id. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 49 Grues loca calidiora petentes, maria transmittunt. *Sil. l.* 14. *v.* 20. *de freto Siculo.* Sed spatium, quod dissociat consortia terræ, latratus fama est, & matutinos volucrum transmittere cantus. ¶ Sæpe hoc sensu absolute adhibetur. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 13. Si nactus hic esses Cnæum nostrum, spes dubia pacis: sin ille ante transmisisset, exitiosi belli metus. *Id. l.* 16. *ep.* 7. Cum a Leucopetra (inde enim transmiseram) stadia CCC processissem, rejectus sum austro vehementi. *Liv. l.* 25. *c.* 31. *ad fin.* Otacilius cum quinqueremibus LXXX Uticam ab Lilybæo transmisit. *Id. l.* 40. *c.* 7. Ea Corsica subacta Cicereius in Sardiniam transmisit. *Id. l.* 21. *c.* 51. Hostes jam transmisisse ad vastandam Italiæ oram. *Id. l.* 30. *c.* 24. Centum onerariæ naves in Africam transmiserunt. ¶ *Transmittere ad aliquem*, transfugere. *Velle. l.* 2. *c.* 48. Domitius maximo & præcipiti periculo transmisit ad Cæsarem. ¶ Est etiam ultra ire, transcurrere, *scorrer oltre*, *passare correndo*. *Lucret. l.* 2. *v.* 326. & *Virg.* 4. *Æn. v.* 154. cervi transmittunt cursu campos. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 239. & *Sil. l.* 4. *v.* 347. fluvium transmittere nando. *Id. l.* 8. *v.* 554. tramittere saltu murales fossas. ¶ Metaphorice *transmittere discrimen* apud *Plin. l.* 8. *ep.* 11. est evadere. ¶ Item superjacio, jaciendo supero, aut transcurro. *Ovid.* 4. *Met. v.* 708. quantum Balearica torto Funda potest plumbo medii transmittere cæli. *Stat.* 6. *Theb. v.* 677. transmittere flumina disco. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Cum quis tectum, in quo sit gravida, transmiserit lapide, vel missili. ¶ Item transitum dare. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Cannas diligenter spissas testas injicito, ita ut ne baccam transmittere queant. *Id. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* Piscinæ exstructam pavitumque solum habeant, ne humorem transmittant. *Plin. l.* 16. *c.* 10. *a med.* Abies folio pinnato densa, ut imbres non transmittat. *Id. l.* 9. *c.* 22. Lacus Benacus Mincium amnem transmittens. *Id. l.* 13. *c.* 12. *circa med.* Charta transmittens litteras lituræ metum affert. *Id. l.* 18. *c.* 11. *sub fin.* Cribrum angusti-

gustissimum, & tantum arenas transmittens. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 78. Intestini laxitas cibum in inferiora transmittit. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 55. Primum venenum transmisit exsoluta alvo. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *ante med.* Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem fœni large onustam transmitterat. *Plin. alter l.* 8. *ep.* 8. Flumen navium patiens, quas obvias quoque, & contrario nisu in diversa tendentes, transmittit & perfert. *& lib.* 2. *ep.* 17. Cryptoporticus patentibus fenestris favonios accipit, transmittitque. *Stat.* 9. *Theb. v.* 801. sed ferri lumina diro Turbatus sonipes, sese dominumque retorsit In latus, atque avidam transmisit devius hastam. *Senec. epist.* 99. *ante med.* Acquiescamus his, quæ hausimus: si modo non perforato animo hauriebamus, & transmittente quidquid acceperat. *h. e.* obliviscente, non continente. *Liv. l.* 21. *c.* 24. *extr.* Galli capti donis, cum bona pace exercitum per fines suos, præter Ruscinonem oppidum transmiserunt. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 433. ipse recenti Stat tumulo, placida transmittens agmina lauro. *h. e.* ante se ire jubens, & transvehi. ¶ Item trajicere, transfigere, *passare da banda a banda*, *trapassare*. *Sil. l.* 5. *v.* 521. stetit æris in ora Cuspis, & oppositas vetita est transmittere crates. *& lib.* 7. *v.* 658. transmittit cuspide pectus. ¶ Item transadigere, *cacciare fuor fuora*. *Plaut. Mil.* 1. 1. 29. Si connisus esses, per corium, per viscera, perque os elephanto brachium transmitteres. *Senec. in Thyest. v.* 1089. trisulco flammam telo facem per pectus meum transmitte. ¶ Translate est mandare, committere. *Cic. pro leg. Manil. c.* 14. *extr.* Et quisquam dubitabit, quin huic tantum bellum hoc transmittendum sit? ¶ Item omittere, negligere, *lasciar andare*, *lasciar correre*. *Tacit.* 15. *Ann. c.* 31. Apud nos vis imperii valet, inania transmittuntur. *Id.* 4. *Hist. c.* 31. *extr.* Cum cetera jurisjurandi verba conciperent, Vespasiani nomen hæsitantes, aut levi murmure, & plerumque silentio transmittebant. *Id.* 13. *Ann. c.* 39. *ad fin.* Summa dissimulatione transmittere aliquid. *Stat.* 8. *Theb. v.* 595. leo imbelles vitulos, mollesque juvencos Transmittit: magno furor est in sanguine mergi. ¶ Item præterire, prætermittere, *passar sotto silenzio*. *Sil. l.* 7. *v.* 161. Haud fas, Bacche, tuos tacitum transmittere honores. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 9. Eam sententiam modestissimus quisque silentio, deinde oblivio transmisit. *& lib.* 1. *c.* 13. Ex rumoribus nihil silentio transmittentium. ¶ Item agere, ducere, transigere, *menare*, *passare*, cum de tempore sermo est. *Senec. ep.* 19. Vitam per obscurum transmittere. *Stat. l.* 4. *silv.* 2. *v.* 12. Steriles transmisimus annos: Hæc ævi mihi prima dies. *Plin. l.* 9. *ep.* 6. Omne hoc tempus inter pugillares & libellos jucundissima quiete transmisi. *Plin. alter l.* 8. *c.* 25. *ad fin.* Crocodilus quatuor mensus hiemis inedia transmittit in specu. *Stat.* 3. *Theb. v.* 178. vigiles operi transmittere noctes. *h. e.* in opere transigere. Huc & illa pertinent. *Plin. l.* 1. *ep.* 22. Incredibilem febrium ardorem immotus opertusque transmittit. *& lib.* 6. *ep.* 4. Ecquid denique secessus, voluptates, regionisque abundantiam inoffensa transmitteras. *re la passasti nel vitto, divertimenti*, &c. *Cic. pro leg. Manil. c.* 1. Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. ¶ Monent Critici, sæpissime in MSS. *Livii*, *Silii*, *Statii*, *Ciceron.* &c. *tramittere* scriptum esse, & pæne frequentius, quam *transmittere*. V. *Traduco*.

TRANSMONTANUS, a, um, *oltramontano*, ὑπερόριος, qui ultra montes habitat. *Liv. l.* 39. *c.* 2. *a med.* Subactis cis Apenninum omnibus, tum transmontanos adortus. *Plin. l.* 3. *c.* 3. *a med.* Asturea divisi in Augustanos & Transmontanos.

TRANSMOTIO, onis, f. actus transmovendi. *Martian. Capell. l.* 5. *pag.* 172. Metathesis est transmotio quædam, hoc est cum rem a nobis alio transmovemus. *Al. leg.* transmutatio. *Aquila R.* vetus Rhetor *pag.* 16. Metastasim, transmotionem, quidam inter figuras nominant, cum rem a nobis alio transmovemus.

TRANSMOTUS, a, um, μεταχινηθείς, particip. a transmoveor. *Tacit. l.* 13. *Ann. c.* 35. Quippe Syria transmotæ legiones. *ritirate dalla Soria*.

TRANSMOVEO, es, vi, tum, a. 2. μετακινέω, de loco in alium locum moveo, transfero. *Terent. Eun.* 3. 1. 9. Labore alieno magnam partam gloriam Verbis sæpe in se transmovet. *h. e.* sibi attribuit.

TRANSMUTATIO, onis, fem. actus transmutandi. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Duos in uno nomine faciebat barbarismos Tinca Placentinus, *precula* pro *pergula* dicens, & immutatione, cum *c* pro *g* uteretur, & transmutatione, cum *r* præponeret *e* antecedenti.

TRANSMUTO, as, *a.* 1. *trasmutare*, μεταλλάττω, idem ac simplex *muto*, vel transfero. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 51. *de Fortuna*. Transmutat incertos honores, Nunc mihi, nunc aliis benigna. *Lucret. l.* 2. *v.* 487. transmutans dextera lævis. Quidam Codices habent *tramutans*, quemadmodum etiam *tramitto* pro *transmitto* legitur. V. dicta in *Traduco*.

TRANSNATO. V. *Tranato*.

TRANSNAVIGO, & Transvigo, as, a. 1. *passare navigando*, *valicare*, διαπλέω, ultra navigo. *Frontin. l.* 1. *Strategem. c.* 4. *ad fin.* Angustias maris transnavigare. *Sulpic. Sever. Dial.* 1. *c.* 1. Tot maria transnavigavimus. V. *Transjugatus*.

TRANSNO. V. *Trano*.

TRANSNOMINATIO, onis, f. a quibusdam appellatur figura metonymia. nam μετωνυμία ad verbum transnominatio est. *Beda de trop. S. Script.* apud *Pithœum pag.* 348. *Diomed. l.* 2. *pag.* 451. *Putsch.* & *Donat. de Trop. pag.* 1776.

TRANSNOMINO, as, a. 1. *mutar nome*, μετονομάζω, nomen commuto. *Suet. de clar. Grammat. c.* 18. L. Crassitius, genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine Pasidus, mox Pansam se transnominavit. *Id. in Domit. c.* 13. *in f.* Septembrem mensem & Octobrem ex appellationibus suis Germanicum Domitianumque transnominavit.

TRANSNUMERO, as, a. 1. διαριθμέω. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 50. Tu illo plures mittas oportet, si hodie vis transnumerari. *h. e.* numerari pecuniam, & numeratam transferri.

TRANSPADANUS, a, um, Τρανσπαδανός, trans Padum habitans. *Cic. lib.* 16. *Fam. epist.* 5. *a med.* Tuos clientes Transpadanos etiam mirifice conjunctos cum causa habebamus. *Plin. l.* 3. *c.* 17. Transpadana regio. *Catull. carm.* 39. *in Egnat. v.* 13. Aut Transpadanum: ut meos quoque attingam.

TRANSPECTUS, us, *m. veduta*, διόρασις, actus transpiciendi, visus. *Lucret. lib.* 4. *vers.* 272. Janua cum per se transpectum præbet apertum.

TRANSPICIO, & Transpicio, is, exi, ectum, *a.* 3. *guardare oltre*, διαβλέπω, ultra aspicio, prospicio. *Lucret. l.* 4. *v.* 271. Quod gignus illa foris, quæ fere transpiciuntur. *Lactant. de opif. Dei*, *c.* 8. *circa med.* Per eas igitur membranas sensus ille, qui dicitur mens, ea, quæ sunt foris, transpicit.

TRANSPLANTATUS, a, um, *trapiantato*, μεταφυτευθείς, ferendo translatus. *Sedul. lib.* 2. *vers.* 258. mollesque per hortos Numina sicca rigant: verique hac arte videntur Transplantatorum cultores esse deorum.

TRANSPONO, is, sui, situm, a. 3. *trasferire*, *trasportare*, μετατίθημι, transfero, trasporto. *Gell. l.* 4. *c.* 5. Illam statuam suaserunt in inferiorem locum transponere. *Id. l.* 6. *c.* 9. Locum illum totum huc ex Pisonis annalis transposuimus. *Pallad. in Septembr. tit.* 13. Brassicam Novembri inchoante transponere. *trapiantare*, transferere. ¶ Trans flumen, vel mare vehere, trajicere, transmittere, *tragittare*. *Justin. l.* 23. *c.* 3. Victorem exercitum transponere in Italiam. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 8. Classis lævo amne transposuit militem dextras in terras iturum. *shared*. & *Plin. l.* 10. *ep.* 69. Erit facile per illam brevissimam terram advecta fossa onera transponere in flumen.

TRANSPORTATIO, onis, f. *trasportamento*, *trasporto*, διακομιδή, translatio, transvectio. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 6. *extr.* Omnes istæ populorum transportationes quid aliud, quam publica exsilia fuere? *h. e.* migrationes.

TRANSPORTATUS, a, um, *tragittato*, *trasportato*, navi trans flumen aut mare trajectus. *Liv. l.* 27. *c.* 9. Transportati milites in Siciliam prope magni motus causa fuere. *Martial. lib.* 13. *epigr.* 72. Argiva primum sum transportata carina.

TRANSPORTO, as, avi, atum, a. 1. *trasportare*, *tragittare*, μετακομίζω, transfero, trajicio, transveho. Et de his dicitur, quæ navi trans mare, aut flumen transferuntur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. cap.* 23. Curio in Africam profectus, duas legiones transportabat. *Id. cap.* 1. *l.* 5. *B. Gall.* Naves paulo latiores ad onera, & ad multitudinem jumentorum transportandam. *Id. l.* 4. *B. Gall. c.* 16. *a med.* Exercitum Rhenum transportare. *Id. l.* 1. *B. Civ. c.* 54. Milites his navibus flumen transportat. *Cic.* 7. *Attic. ep.* 17. De pueris in Græciam transportandis cogitabam. *Id. in Pison. c.* 50. *a med.* Macedonia, in quam tantum exercitum transportasses. Adde *Liv. lib.* 26. *c.* 17. & *lib.* 45. *c.* 41. *Nepot. in Milt. c.* 3. *Virg.* 6. *Æn. v.* 328. & *Martial. lib.* 13. *epigr.* 72. Sic *Plin. in Paneg. cap.* 12. *ad fin.* Danubius duratus glacie ingentia tergo bella transportat. ¶ deportare exsilii causa. *Suet. in Aug. c.* 65. *sub fin.* Agrippam nihilo tractabiliorem, imo in dies amentiorem, in insulam transportavit.

TRANSPOSITIVUS, a, um, qui transponit. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. *circa med.* Μετάληψις, quam nos varie translativum, transumptivam, transpositivam vocamus.

TRANSPOSITUS, a, um, *trasportato*, translatus. *Gell. l.* 12. *cap.* 1. Arborem in locum alium transpositam.

TRANSRHENANUS, a, um, *di là del Reno*, qui trans Rhenum incolit. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 2. *extr.* Germanosque Transrhenanos sollicitare dicebantur. Adde *lib.* 4. *c.* 16.

TRANSSERTUS. V. *Transsero*.

TRANSTHEBAITANI milites, qui ultra Thebaidem tendebant præsidii causa. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 4. ubi alii aliter leg.

TRANSTIBERINUS, a, um, *oltre il Tevere*, Τρανστιβερινός, trans Tiberim incolens. *Martial. l.* 1. *epigr.* 42. Hoc, quod Transtiberinus ambulator.

TRANSTIGRITANUS, a, um, adject. *di là del Tigri*, trans Tigrim Armeniæ fluvium situs. *Sextus Rufus breviar. cap.* 15. Transtigritanæ regiones. *Ammian. lib.* 18. *c.* 9. (*al.* 22.) Transtigritanæ gentes. Adde *lib.* 21. *cap.* 6. *ad fin.* (*al. c.* 11.) & *lib.* 22. *c.* 7. (*al.* 10.)

TRANSTILLUM, i, n. parvum transtrum, tigillum. Quidam tribuunt *Vitruvio l.* 5. *c. ult.* sed lectione admodum dubia.

TRANSTINEO, es, n. 2. *Plaut. Mil.* 2. 5. 58. Nimis beat, quod commeatus transtinet trans parietem. *h. e.* commeatus seu transitus trans parietem patet: paries nobis pervius est.

TRANSTRUM, tri, n. *sedile de' remiganti*, *banco*, *trasto*, sedile remigum in navibus, ζυγὸς σκάφους, καταζύγωμα πλοίου. *Fest.* Transtra & tabulæ navium dicuntur & tigna, quæ ex pariete in parietem porriguntur. ¶ Est a *transm*, per syncopen, quasi *transitrum*. Vel ita dicitur quasi transversim strata. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 663. furit immissis Vulcanus habenis Transtra per & remos, & pictas abiete puppes. *Ovid.* 14. *Met. v.* 534. Et incurvæ fumabant transtra carinæ. *Virg.* 4. *Æn. v.* 573. considite transtris, Solvite vela citi. *Pers. sat.* 5. *v.* 147. Tu mare transilias? tibi torta cannabe fulto Cœna sit in transtro? *Epit. Liv. l.* 89. In se mucrone verso, ad transtrum navis obnixus corporis pondere, incubuit.

¶ Tran-

¶ *Transtra* etiam in ædificiis sunt ligna transversa, quæ ex pariete in parietem porriguntur, ut ex *Festo* dictum est. *Vitruv.* in tectis locat, *l.* 2. *c.* 1. & *lib.* 4. *c.* 2. & *lib.* 5. *c.* 1. *ad fin.* & significat tigna illa, quæ ad libellam in summitate parietum collocantur, eosque vinciunt & continent: his autem impositi cantherii fastigium faciunt, & tectum sustinent, *piane, catene.* ¶ Item quæcumque tigna in plano transversim posita. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. *de testudine militari.* Ita supra transtrorum planitiem, quæ supra basim fuerit, postes erant erecti, &c. *Plin. l.* 34. *cap.* 12. *a med. de atram. sutor. facienda.* Decoquitur, & in piscinas ligneas funditur. Immobilibus super has transtris dependent restes lapillis extentæ, &c.

TRANSVARICO, as, a. 1. divarico, pedes & crura distorqueo. *Veget. lib.* 3. *vet Veterin. cap.* 60. Jumentum cum ambulare cœperit, prioribus pedibus transvaricat. ¶ *Glossa.* Transvaricat, [illegible]

TRANSVECTIO, & Travectio, onis, f. *tragitto,* [illegible], actus transvehendi, transportatio. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 5. Dic, quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, transvectio Acherontis, mento summam aquam attingens siti enectus Tantalus? *Plin. in Paneg. c.* 52. Immanium transvectione saxorum Urbis tecta quatiuntur. ¶ *Transvectio* item dicebatur recensio, seu recognitio, *mostra, rassegna,* cum equites solemniter recensebantur, & ante oculos Censorum, vel Principis equis prætervehebantur. Fiebat autem hoc maxime modo. Idibus Quinctil. ex instituto Q. Fabii, ut refert *Liv. lib.* 9. *in fin. Val. Max. l.* 2. *c.* 2. *sub fin. Plin. l.* 15. *c.* 4. & *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 32. equites trabeati equis insidentes, corona ornati oleaginea, ab Honoris, sive Martis templo in Capitolium transvehebantur. Si sine culpa essent, abibant; sin aliter, sistebant, & equum vendere jubebantur. *Sueton. in August. cap.* 38. Equitum turmas frequenter recognovit, post longam intercapedinem reducto more transvectionis. ¶ In MSS. Codicib. multis legitur *travectio.*

TRANSVECTUS. V. *Transveho.*

TRANSVEHO, & Traveho, is, exi, ectum, a. 3. *tragittare, trasportare,* [illegible], ultra veho, transfero, transduco, transmitto: præsertim cum de iis sermo est, qui mari aut flumina transmittuntur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 29. *extr.* Nuntios ad eum mittit, quid militum transvexisset. *Liv. l.* 21. *c.* 47. *a med.* Ut jam Hispanos omnes inflati transvexerint utres. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1964. Non puppis umbras furva transvexit meas. *Sil. l.* 4. *v.* 488. Et medio abruptus fluitabat in amne solutis Pons vinclis, qui Dardanium transvexerat agmen. & *vers.* 494. Flumineam texit, qua transvehat agmina, classem. *Sueton. in Cæs. c.* 58. Neque exercitum in Britanniam transvexit, nisi, &c. *Plin. lib.* 4. *cap.* 4. Magnitudo navium plaustris transvehi prohibet. *Id. ibid. c.* 11. *a med.* Bosphorus Thraciæ, qua Darius copias ponte transvexit. *Plin. l.* 3. *c.* 18. *in fin.* Navem Argo humeris travectam Alpes, diligentiores tradunt. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 12. *leg.* 3. Qui corpus defuncti in itinere per vicos aut oppidum transvexerunt. ¶ De his, quæ in triumphi pompa transferuntur. *Flor. l.* 2. *c.* 12. Primus dies signa tabulasque, sequens arma pecuniasque transvexit. *Liv. l.* 39. *c.* 7. Arma spoliaque multa Gallica carpentis transvecta. ¶ Pro transire, trarare. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. Equi boni futuri signa sunt, si cum flumen travehundum est, gregi in primis prægrediantur, &c. *Al. leg.* trajiciendum. *Senec. in Herc. Fur. v.* 889. Transvehi vada Tartari. ¶ transfigere, trapassare, *passare da parte a parte. Cels. l.* 7. *cap.* 7. *sect.* 8. Acus immittenda est, ut tertiam partem palpebræ transvehat. Al. rectius leg. *transsuat.* ¶ Hujus verbi usus frequentior est in passivo, prima, quam posuimus, significatione: & quidem ferme in præterito. *Cic.* vertens *Homeri* locum *l.* 5. *de Fin. cap.* 18. Nam nemo hæc unquam est transvectus cærula cursu. *Sallust. in Jug. c.* 21. Medi, Persæ navibus in Africam transvecti, proximos nostro mari locos occupavere. & *cap.* 30. *in fin.* Legiones ex Sicilia in Africam transvectæ. *Liv. l.* 32. *c.* 16. Cum duabus quinqueremibus Corcyram transvectus. *Senec. in Herc. Fur. vers.* 889. Transvectus vada Tartari, pacatis redit Inferis. *Claudian. de laudib. Ser. v.* 22. surdoque carina Remige Sirenum cantus transvecta tenaces *oltrepassa.* Translate *Tacit.* 2. *Hist. c.* 76. Abiit jam, & transvectum est tempus, quo, &c. ¶ De volante *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 272. Transvehitur Tuscos, Apenninus volatu stringitur. ¶ De his, qui equo feruntur. *Tacit. in Agric. c.* 37. Transvectæ præcepto ducis a fronte pugnantium alæ, aversam hostium aciem invasere. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 41. Et ludicro Circensium Britannicus in prætexta, Nero triumphalium veste transvecti sunt. ¶ *Transvehi* dicebantur Equites R. cum solemniter recensebantur, ut in *Transvectio* dictum est, *passar la rassegna. Suet. in Aug. c.* 38. Neque detrahi quemquam in transvehendo ab accusatore passus est. *Liv. in fr. l.* 9. Ab eodem institutum dicitur, ut Equites Idib. Quinctilib. transveherentur. Adde *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.*

TRANSVENA, æ, m. hospes, qui ex longinqua regione transiens ad nos pervenit. *Tertull. de spectac. cap.* 5. Traditur, Lydos ex Asia transvenas in Etruria consedisse. *Id. in Sodom. c.* 2. Transvena Loth aderat, sapiens, justique colonus.

TRANSVENDO, is, a. 3. *alienare, vendere,* vendendo transfero. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 801. *num.* 5. Neque alii licebit locationis causa in annis centum quendoque transvendere.

TRANSVENIO, is, n. 3. ex aliquo loco transeundo advenio. *Tertull. de anim. cap.* 23. *ad fin.* Anima inde (*h. e.* a Deo) transvenit.

TRANSVERBERATUS, a, um, nom. particip. *passato da parte a parte. Liv. lib.* 38. *cap.* 22. *in fin.* Transverberatis scutis quidam intra sa conferti hærebant. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 42. Transverberatus in utrumque latus.

TRANSVERBERO, as, a. 1. *trapassare, trafiggere,* [illegible], transfigo, trajicio. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. *circa med.* Aut præclaram bestia venabulo transverberatur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 667. cujus apertum Adversi longa transverberat abiete pectus. *Id. Æn.* 10. *v.* 336. hasta volans clypei transverberat æra. *Apul. de deo Socrat.* Aves aera volitando transverberant. *fendono.*

TRANSVERSARIUS, a, um, *posto a traverso, trasversale,* [illegible], transverse positus. *Cæs. lib.* 2. *B. Civ. cap.* 15. Pilæ interponuntur, transversaria tigna injiciuntur, quæ firmamento esse possint. *Vitruv. lib.* 10. *cap.* 21. *ad fin.* Tigna collocantur, in capitibus utraque parte habentia transversaria confixa. Adde *lib.* 8. *c.* 6.

TRANSVERSE, &

TRANSVERSIM, *a traverso, trasversalmente,* [illegible], in transversum, oblique. *Vitruv. lib.* 9. *cap. ult. circa med.* In columella horæ ex analemmatis transverse describuntur. *Cels. lib.* 5. *cap.* 26. *sect.* 24. Fascia transverse comprehendere oras debet. *Tertull. de Baptism. c.* 8. Manibus ita transversim obliquatis, ut, &c.

TRANSVERSUS, & Traversus, a, um, *trasversale, posto a traverso, obliquo,* [illegible], obliquus. *Linea transversa* est, quæ rectam decussat: ut si v. g. recta sit ab Ortu in Occasum, transversa dicatur, quæ a Septentrione in Meridiem protensa eandem secabit. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 8. Ab utroque latere collis transversam fossam obduxit. *Cic.* 6. *Verr. c.* 53. Ceteræ urbis partes una via lata perpetua, multisque transversis divisæ. *Id.* 3. *de Orat. c.* 33. Transversa foro ambulante. *Liv l.* 2. *c.* 39. & *lib.* 22. *c.* 12. Per agrum Sabinum Tibur venit, inde Præneste, ac transversis limitibus in viam Latinam est egressus. *Horat. in ar. Poet. v.* 446. versibus incomptis allinet atrum Transverso calamo signum. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *ad fin.* In arando maxime est observandum, semper ut transversus mons sulcetur. *Id. l.* 7. *c.* 10. Febricitantium signa sunt, cum obstipæ sues transversa capita ferunt. *Plin. l.* 9. *c.* 15. *extr.* Mugiles tam præcipuæ velocitatis, ut transversa navigia interim supersaliant. *Id. l.* 17. *c.* 18. Taleæ ne plus quatuor digitos transversos amineant. *la grossezza di quattro dita.* & *lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. Oculi contuita multiformes, truces, torvi, graves, transversi, limi, &c. *stralunati, guerci.* ¶ Stricte si loquamur, differunt transversa & obliqua. illa sunt, quæ dum secant, angulos rectos faciunt, hæc obliquos. *Plin. l.* 33. *c.* 9. Plurimum refert, concava sint (*specula*) an elata; transversa an obliqua; supina an recta. ¶ *Ex transverso, de transverso, in transversum, per transversum* adverbii more pro *transverse* ponuntur, *a traversa, per traverso,* [illegible]. *Plautus Pseud.* 4. 1. *in fi.* Ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. *sub fin.* Ecce autem de traverso L. Cæsar, ut veniam ad se, rogat. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *cap.* 10. Ecce ibi ista de transverso, heus, inquit, &c. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *post med.* Pæninsula ad formam gladii in transversum porrecta. *Id. l.* 16. *cap.* 42. Pondus sustinere validæ abies, larix, etiam in transversum positæ. *Id. lib.* 18. *cap.* 20. Arationa per transversum iterata. *Id. lib.* 37. *cap.* 9. Gemma per transversum linea alba præcingitur. ¶ *Transversa,* neutr. plur. transverse. *Virg.* 5. *Æn. v.* 19. Mutati venti transversa fremunt. *Id. Ecl.* 3. *v.* 8. transversa tuentibus hircis. *h. e.* transversis oculis aspicientibus, & invidentibus. Adde *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 154. & *Stat. l.* 1. *Theb. v.* 348. V. *Limus,* a, um. ¶ *Ex transverso,* ex inopinato, præter opinionem, casu. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 55. *Bucm.* Quod non exspectes, ex transverso fit. *Scribon. Larg. compos.* 231. Hæc calamitas ex transverso accidit. ¶ *Transversus* metaphorice. *Cic. in Bruto, c. ult.* Cujus in adolescentiam, per medias laudes quasi quadrigis vehentem, transversa incurrit misera fortuna reipublicæ. *h. e.* adverse, & quæ cursum laudis intersisteret. *Senec. epist.* 8. Ne resistere quidem licet, cum cœpit transversos agere felicitas. *h. e.* animum a recta via virtutis deflectere. *Plin. l.* 9. *cap.* 17. *sub fin.* Quæ reputatio aufert transversum animum ad contemplationem eorum, qui, &c. *h. e.* ab instituta de piscibus disputatione declinare facit. Sic *Justin. lib.* 18 Dictæ erant omnium rerum naturæ, inter cœlum ac terram nascentium, restabantque quæ ex ipsa tellure fodiuntur, si non herbarum ac fruticum tractata remedia auferrent transversos. ¶ *Transversum digitum,* aut *unguem discedere,* proverbialis hyperbole, h. e. minimo spatio, *scostarsi un tantino. Plaut. Aulul.* 1. 2. 17. Si tu hercle ex istoc loco digitum transversum aut unguem latum excesseris. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. *circa med.* Ab hac regula mihi non licet transversum, ut ajunt, digitum discedere. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 20. In omni vita sua quemque a recta conscientia traversum unguem non oportet discedere. ¶ De scriptione diximus in *Traditus.*

TRANSVERTO, is, a. 3. transmuto, converto. *Apul. in Apolog.* Quis credat effici potuisse, ut quæ defensio fuerat, eadem, manentibus iisdem litteris, in accusationem transverteretur? *Jul. Firmic. l.* 6. *c.* 15. Mentis levitate instabiles faciet ista conjunctio, eorumque consilia hac atque illac varia cogitatione transvertet, ne animus eorum aliquando unius consilii ratione utatur. ¶ Item avertere *Arnob. l.* 7. *pag.* 219. Inhonestas famas adjungitis diis vestris, si eos aliter negatis præstare quæ bona sunt, atque inimica transvertere, nisi prius empti capellarum fuerint atque ovium sanguine. *Tertull. de præscript. c.* 37. Qua licentia, Valentine, fontes meos transvertis?

TRANSULTO, & Transsulto, as, n. 1. [illegible], [illegible], transilio: ex *trans,* & *salto. Liv. lib.* 23. *cap.* 29. Sed quibus desul-

desultorum in modum binos trahentibus equos inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat.

TRANSUMO, & Transsumo, is, umpsi, umptum, a. 3. *pigliar altronde*, μεταλαμβάνω, ex alio sumo. *Stat. Theb.* 3. v. 292. hastam læva transsumit, & alto, Haud mora, desiluit curru. *Id. l.* 2. v. 242. muretosque velint transsumere cultus. ¶ De ratione scribendi V. *Transcendo* in fi.

TRANSUMPTIO, onis, f. figura Rhetorica, Græce μετάληψις, quæ ex alio in aliud veluti viam præstat. *Quintil. lib.* 8. *c.* 6. V. *Metalepsis*.

TRANSUMPTIVUS, a, um, qui transsumit. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. cujus verba V. in *Transpositivus*.

TRANSUO, & Transsuo, is, ui, utum, *trapassare cucendo*, διαῤῥάπτω, suendo transeo, acu trajicio. *Cels. l.* 7. *cap.* 7. *sect.* 8. Acu transui juxta pilos exteriorem partem palpebræ oportere. & *sect.* 11. Ad ipsas radices per mediam transuere acu duo lina ducente. *Colum. l.* 6. *c.* 4. Medie pars subula transuitur. *Senec. in Phœniss. v.* 254. *de Oedipo*. Calidoque teneros transuit ferro pedes, & in alta nemore pabulum misit feris. ¶ De scriptione V. *Transcendo* in fine.

TRANSVOLITO, as, n. 1. idem quod transvolo. *Lucret. lib.* 1. *vers.* 355. Inter septa meant voces, & claustra domorum Transvolitant.

TRANSVOLO, & Travolo, as, avi, atum, n. 1. *volar oltre, passare volando, oltrepassar di volo*, ὑπερίπταμαι, volando transeo, transcurro. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Perdices non transvolant Bœotiæ fines in Attica. & *c.* 23. Grues Pontum transvolaturæ. *Senec. in Hippol. v.* 1233. Vultur relicto transvolet Tityo ferus. *Plin. l.* 9. *cap.* 8. Delphini tanta vi exiliunt, ut plerumque vela navium transvolent. ¶ Celeriter transcurro more volantis. *Asin. Poll. ad Cicer.* 10. *Fam. ep.* 31. *circa med.* Si cetera transissem, num etiam Alpes poteram transvolare, quæ præsidio illius tenentur? *Liv. l.* 3. *c.* 63. Eques se ad equos recipit: transvolat inde in partem alteram, suis victoriæ nuntius. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Nilus insulas ita innumeras spargit, quasdamque tam vastæ magnitudinis, ut quamquam rapida celeritate, tamen dierum quinque cursu non breviore transvolat. *Id. l.* 7. *c.* 12. Cogitatio animum subito transvolans. *h. e.* prætereuns. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 22. Alexandro si vita longior data esset, Oceanum manus Macedonum transvolasset. *h. e.* transcendisset. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 108. Transvolat in medio posita, & fugientia captat. *h. e.* præterit, negligit. *Plaut. Epid.* 1. 1. 33 Arma travolaverunt ad hostes. *h. e.* transfugerunt, ut paulo ante *vers.* 28. dixit. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 25. Trua, quod travolat ea aqua. *h. e.* defluit. ¶ De scriptione V. in *Traduco*.

TRANSVOLVO, is, a. 3. evolvo, revolvo, decurro. Translate *Prudent. Cathemer.* 11. *v.* 29. Donec rotate annalium transvolverentur millia.

TRANSVORO, as, a. 1. *divorare*, vehementer voro. *Arnob. lib.* 1. *sub fin. pag.* 40. Beluarum ritu comminutis cum ossibus transvorare. *Apul. in Apolog.* Suasi uxori meæ, cujus jam universas opes transvoreram.

TRANSUTUS, & Transsutus, a, um, *infilzato*, trajectus: a transsuo. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 363. sacerdotes verubus transsuta salignis Exta parant.

TRAPETUM, ti, n. & Trapetus, ti, & *in plur.* Trapetes, tum, tibus, m. *macinatoio, infrantoio*, τραπητόν, & τραπητής, & τράπης, ητος, instrumentum terendis seu exprimendis oleis: a τραπέω, calco, quod a τρέπω, verto. Ejus structuram describere conantur *Turneb. l.* 20. *adversar. c.* 7. *Auson. Popma de instrum. fundi, c.* 22. & *Matth. Gesner.* ita tamen, ut obscura multa adhuc, vel ipsis fatentibus, relinquantur. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 31. *a med.* Trapetes molæ oleariæ vocantur: trapetes a terendo: nisi Græcum. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 55. *a med.* Primus quisque acervus demittatur ad trapete, in quæ eam (*olivam*) terunt molæ oleariæ duro & aspero lapide. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Oleo conficiendo molæ utiliores sunt, quam trapetum: trapetum, quem canalis, & solea. Videtur *Colum.* hic prelum intelligere, in quo trabe pressa oleas comprimit. *Cato R. R. c.* 20. 21. & 22. (V. etiam 135.) multis verbis trapetum ejusque membra persequitur, & molam oleariam in eo collocat: ita ut hæc sit præcipua trapeti pars, trapetum vero tota machinæ constructio. *Id. ibid. c.* 12. Cuneos sex, trapetos quinque. & *cap.* 22. Trapetus emptus in Suessano, & *mox*. Si orbes in veteres trapetos parabis. & *cap.* 18. Trapetibus locum dextra sinistra, &c. *Virg.* 2. *Georg. v.* 519. teritur Sicyonia bacca trapetis. *Plin. l.* 15. *c.* 6. *sub fin.* Inventum, ut lavarentur oleæ fervente aqua, protinus prelo subjicerentur solidæ, ita enim amurca exprimitur. mox trapetis premerentur iterum. Hic *Plin.* trapetum & prelum pro eodem sumit. Contra *Ulpian.* distinguit *Dig. l.* 19. *tit.* 2. *leg.* 19. Dolia colono præstanda, & prelum, & trapeta instructa funibus. *Plin. l.* 7. *cap.* 56. *ante med.* Oleum & trapetas invenit Eumolpus Atheniensis.

TRAPEZITA, æ, m. *banchiere*, τραπεζίτης, mensarius, argentarius, nummularius, apud quem pecunia ponitur vel custodiæ, vel fœnoris causa, a τράπεζα, mensa. *Plaut. Capt.* 2. 2. *in fine*. Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet. *Id. Curcul.* 2. 3. 66. Dedisti tu argentum? inquam. imo apud trapezitam situm est. *Id. Trin.* 2. 4. 23. Trapezitæ mille drachumarum, quas de ratione debuisti, redditæ. *Id. Epid.* 1. 2. 40. Quadraginta minas unde auferre me via? a quo trapezita peto? *Id. Capt.* 2. 3. 89. Sequere me, viaticum ut dem a trapezita tibi.

TRAPEZOPHORUM, i, n. *predestallo, treppiede*, τραπεζοφόρον, fulcrum mensam sustinens: a τράπεζα, mensa, & φέρω, fero: sive illud sit columella, sive signum aliquod ita conformatum, ut capiti ejus, & manibus elatis imponi mensa, & consistere possit. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 10. *leg.* 3. Supellectile legata hæc continentur: mensæ, trapezophora, delphica, subsellia, &c. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis.

TRASIMENICUS, a, um, ad Trasimenum pertinens, ut Trasimenica strages, qua Romani ab Annibale affecti sunt. *Sidon. carm.* 9. *v.* 247. Postponat Trebiam, gravesque Cannas, Stragem nec Trasimenicam loquatur.

TRASIMENUS LACUS, & Trasimenus, absolute, *lago di Perugia*, Θρασυμένη λίμνη, lacus Hetruriæ inter Cortonam & Perusiam: celebris pugna & victoria Annibalis de Romanis: de qua *Liv. l.* 22. *a cap.* 4. *Flor. l.* 2. *c.* 6. & *Valer. Max. l.* 1. *c.* 6. *n.* 6. Tertium fulmen Annibalis fuisse dicit *Flor.* nam primum inter Ticinum & Padum, alterum Trebia, quartum Cannæ fuere. *Sil. l.* 5. *vers.* 8. Nunc volvente die Trasimeni nomina servant. ¶ Varia est hujus vocis scriptura. nam & *Trasymenus* legitur (unde *Trasumenus* prisco more fecere) & *Torsomenus* corrupta voce, & *Thrasymenus*, & *Thrasumenus*. Quam posuimus, frequentior esse dicitur in MSS. *Livii, Flori*, & *Valer. Max.* ¶ Hujus montis accolas multos in Etruriam migrasse, habemus a *Silio l.* 4. V. *Lydius*.

TRAVIO, as, n. 1. transeo. V. *Transmeo*.

TRAVEHO. V. *Transveho*.

TRAULIZI, τραυλίζει, leviter balbutit: vox Græca a τραυλός, balbus, blæsus. *Lucret. l.* 4. *v.* 1157. Balba loqui non quit, traulizi: muta pudens est.

TRAVOLO. V. *Transvolo*.

TREBACITER, adverb. callide, astute. *Sidon. lib.* 9. *epist.* 11. *ante med.* Malui factum confiteri simpliciter, quam trebaciter diffiteri.

TREBATIUS, ii. C. Trebatius Testa jurisconsultus fuit tempore Ciceronis, quem hic Cæsari commendans in Gallia bellum gerenti, valde laudat *lib.* 7 *Fam. ep.* 5. in sequentib. autem epistolis, quam sibi sit familiaris, quantumque eum diligat, luculenter ostendit. Eidem Topica sua inscripsit. Ipse autem Trebatius suo tempore magnæ fuit in respondendo jure auctoritatis: scripsitque de religionibus, ut citatur a *Gell. l.* 6. *c.* 12. & a *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 16. & alibi: item de aliis ad Jus pertinentibus: citanturque ejus responsa ab *Ulpian. Paul. Venul. Javolen.* variis in locis *Digestor.*

TREBAX, cis, adject. in rebus gerendis exercitatus, rerum peritus, atque adeo callidus, astutus, *chi sa il viver del mondo*: videturque ductum a Græco τρίβαξ, quod idem significat. *Sidon. lib.* 1. *epist. ult. a med.* Colligit se trebacissimus senex. *paulo ante dixerat*: homo litium, temporumque varietatibus exercitatus.

TREBELLIANUS, a, um, ad Trebellium pertinens, ut Trebellianum senatusconsultum (de quo est *Titulus* 1. *lib.* 36. *Digestor.*) de fideicommissariis hæreditatibus, factum sub Nerone, VIII. cal. Septembr. Annæo Seneca Trebellio Maximo coss. Sic Trebellianus fideicommissarius, *Paul. cit. l.* 36. *tit.* 3. *leg.* 15. V. JCtos.

TREBELLICUM VINUM, genus vini generosum in Campania, ad quartum a Neapoli lapidem. *Plin. l.* 14. *c.* 6. *a med.*

TREBELLIUS, lii, m. nomen Romanum, ut M. Trebellius, L. Trebellius, apud *Cicer. pro Quint. c.* 5. & *Phil.* 6. *c.* 4. ¶ Trebellius Pollio scriptor historicus temporibus Constantii Imperatoris, vel certe Constantini ejus filii, sub initium sæculi Christi IV. scripsit vitas quorundam Imperatorum, quæ adhuc exstant. *Vopisc. in Aurelian. c.* 2. & *in Firmo, Saturn.* &c. *c.* 2.

TREBIA. V. in *Trebiates*.

TREBIANUS, a, um, ad Trebiam pertinens: de qua V. in voce sequenti. *Arnob. in fi. l.* 3. *pag.* 126. Trebiani dii. *h. e.* quos Piso novem esse in Sabinis credit apud Trebiam, ut *Id. ibid. pag.* 222. tradit. Fortasse Trebiam illam intelligit, quæ est in Umbria. hæc enim regio Sabinis contermina est.

TREBIATES, um, populi Umbriæ, quorum urbs Trebia, nunc Treve. *Plin. l.* 3. *cap.* 14. *a med.* ¶ Trebia est etiam fluvius ex Apennino ortus, & in Padum influens prope Placentiam: celebris pugna & victoria Annibalis de Romanis. *Liv. lib.* 21. *a cap.* 52. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *Lucan. l.* 2. *v.* 46. & *Sil. l.* 4. *a vers.* 495. Masculini gen. *Id. l.* 6. *v.* 717. Et nostrum Trebiam, &c. & *lib.* 4. *v.* 645. Trebia perfide. *fluvius*, aut *amnis* subaudiri potest. Adde *lib.* 9. *v.* 189.

TREBLA, æ, f. instrumentum rusticum, fortasse dictum pro *tribla* per syncop. a *Tribula*. *Cato R. R. c.* 135. Plostra, treblæ albæ, &c. Sed hæc lectio adeo varia est, aliis *trabes*, aliis *trabula*, aut *tribula* legentibus, aliis *Trebulam* urbem intelligentibus, ut nihil certi statui possit.

TREBULANUS, a, um, ad Trebulam pertinens: quod est trium oppidorum nomen. Primum in Sabinis est, cujus populi Trebulani cognomine Mutuscæi memorantur a *Plin. l.* 3. *c.* 12. Secundum itidem in Sabinis, cujus populi Tribulani Suffenates *Plinio ibid.* Tertium in Campania, a quo sunt Trebulani Balinienses. *Id. l.* 3. *c.* 5. *a med.* ¶ Ab horum aliquo est Trebulanum rus apud *Cicer.* 5. *Attic. ep.* 2. Trebulanus ager, *Agrar.* 2. *c.* 25. & *Fam.* 12. *ep.* 27. Trebulanum vinum, in Campania, apud *Plin. l.* 14. *c.* 6. *a med.* quod videri potest *il Trebbiano*: quamquam hoc in Etruria nasci dicitur, in agro Florentino, aut non longe inde. Trebulanus caseus, in lemmate *epigram.* 33. *lib.* 13. *Martial.* qui eum valde laudat.

TRECENARIUS, a, um. In vet. Lap. apud *Murator. pag.* 1073. *n.* 4. C. Arrio C. F. Cor. Clementi militi . . . . . Trecenario donis done-

donato ab Imp. Hadriano, &c. In alio apud *Fabrett. pag.* 634. A. Numisiano Gallo trecenario donis donato, Primop. Leg. XIV. Gem. &c. *h. e.* trecentorum militum ductori: vel trecentum HS. stipendium habenti. Adde similem apud *Gruter. pag.* 365. *n.* 6. Alterutra ratione intelligendus est *Trecenarius* in alia Inscript. apud *Gruter. pag.* 487. *n.* 8. V. *Ducenarius*. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 2. *ante med.* In agro Faventino trecenariæ appellantur vites, quod jugerum trecenas amphoras reddat. *h. e.* culeos quindecim, quos paulo supra proposuerat. hi autem amphoras faciunt trecentas. Al. leg. *trecenariæ*. ¶ Dicitur & *Trecenarius*. *Inscript.* apud *Reines. class.* 8. *num.* 39. M. Stabi. Viri Centurioni. Coh. II. Pr. Tricenari.

TRECENI, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, a trecentani per syncop. nomen numerale distributivum. *Liv. l.* 8. *c.* 8. *a med.* & *lib.* 31. *c.* 49. & *lib.* 39. *c.* 38. *in fin.* Scribebantur quatuor legiones quinis millibus peditum, equitibus in singulas legiones trecenis. *trecento per una.* & *lib.* 21. *cap.* 52. In capita Romana trecenis nummis quadrigatis, in socios ducenis. *Horat. l.* 2. *od.* 14. *v.* 5. Non si trecenis, quotquot eunt dies, Amice, places illacrimabilem Plutona tauris. ¶ Extra distributionem, *trecento*. *Liv. l.* 42. *c.* 47. *ante.* P. Lentulo treceni milites Italici generis dati. Al. leg. *trecenti*. & *cap. paulo.* Amissis trecenis peditibus. Al. leg. *trecentis*. *Plin. lib.* 8. *cap.* 10. Vivere ducenis annis, & quosdam trecenis. ¶ Dicitur & *tercenus*. *Eumen. pro restaur. Scholar. c.* 11. Tercena illa sestertia, quæ sacræ memoriæ magister acceperam. Adde *Sex. Ruf. in Breviar. c.* 18. ubi al. leg. *trecenta*. ¶ Sæpe a librariis peccatum est in *trecenis*, commutantibus in *tricenis*, quod est triginta.

TRECENTENI, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι. *Colum. l.* 5. *c.* 2. *in fin.* Sex latera sunt, quæ consummata efficiunt duo millia trecentanos & quadraginta *pedes*. ¶ Dicitur & *tercenteni*. *Martial. l.* 2. *epigr.* 1. Tercentena quidem poteras epigrammata ferre. ¶ Legitur & *tercentena*.

TRECENTESIMUS, a, um, *trecentesimo*, τριακοσιοστός, qui trecenta continet. *Liv. lib.* 4. *cap.* 7. Anno trecentesimo decimo, quam, &c. *Val. Max. sub fi. cap.* 13. *l.* 8. Trecentesimum annum cumulasse.

TRECENTI, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, tercenti. *Cic.* 3. *Phil. c.* 4. *ad fin.* Trecentos fortissimos viros trucidavit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 172. Sexcentos illi dederat Populonia mater Expertos belli juvenes, ast Ilva trecentos. *Catull. carm.* 9. *ad Veranu. vers.* 2. Antistans mihi millibus trecentis. & *carm.* 48. *ad Juvent. v.* 3. Usque ad millia basiem trecenta. *Martial. l.* 12. *epigr.* 71. postquam nummi venere trecenti. ¶ Dicitur & *tercenti*. *Martial. l.* 4. *epigr.* 37. Tercenta debet Titius, hoc bis Albinus. Al. leg. *trecenta*. nam & hoc admittit metri ratio. ¶ Apud *Colum. l.* 5. *cap.* 2. *ante med.* male leg. Pedum quoquoversus trecentorum.

TRECENTIES, *trecenta volte*, τριακοσιάκις, ter centies. *Catull. carm.* 29. *in Mamurr. v.* 15. Ducenties comesset, aut trecenties. ¶ Dicitur & *tercenties*, præsertim si divisim scribatur. ¶ Item *tercenties*. V. suo loco.

TRECHEDIPNA, orum, n. τρεχέδειπνα, a τρέχω, curro, & δεῖπνον, cœna, ita dicitur a *Juvenale* toga cursoria, qua induti ad cœnam, seu sportulam accipiendam cives Romani cursitabant. notat autem hac voce civitatis mores ad Græca vitia simul cum lingua ipsa degenerantes: *sat.* 3. *vers.* 67. Rusticus ille tuus sumit trechedipna, Quirine. ¶ Qui legunt *Rechedipna*, nulla ratione probant.

TREDECIES. V. *Terdecies*.

TREDECIM, *tredice*, τρισκαίδεκα, tres & decem. *Liv. l.* 36. *c. ult.* Tredecim captis navibus, decem mersis. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 19. *ad fin.* Centum tredecim senatores. *Gell. l.* 5. *c.* 2. Equus emptus talentis tredecim. ¶ Divisim & inversum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 7. *a med.* Fundos decem & tres reliquit. ¶ Apud *Frontin. de aquæduct. art.* 33. legitur *tresdecim*. Non plus, inquit, erogant, quam tresdecim. Sunt qui negant *tresdecim* recte dici: sed si *sedecim* rectum est, cur non & *tresdecim*?

TREDECIMUS, a, um, *terzodecimo*, τρισκαιδέκατος, decimus tertius. *Vitru. l.* 1. Libro tredecimo continetur de peregrinis arboribus, &c. Ita quidem *Lexicographi*. sed Editiones vet. & *Harduini* habent est notis numeralibus, vel *decimo tertio*. quare *tredecimus* suspectum esse debet, nec usurpandum.

TREGEMINI. V. *Trigemini*.

TREIS, *tre*, τρεῖς, idem quod *tres*, antentis Græcis litteris ex prisco scribendi more. *Virg.* 8. *Æn. v.* 429. Treis imbris torti radios, treis nubis aquosæ Addiderant, rutili treis ignis. Al. leg. ubique *tres*. ¶ Ex hoc factum est *tris* quod vel apud *Virg.* sæpe legitur: imo *tres* & *tris* uno eodemque loco, ut quidem *Gellii* tempore legebatur, ipso teste *l.* 13. *c.* 20. Locus est *Æn.* 10. *vers.* 350. Tres quoque Threicios Boreæ de gente suprema, Et tris quos Idas pater, & patria Ismara mittit. Ubi *Gell.* Tres illic, tris hic. Pensicula utrumque & modulare: reperies suo quodque in loco sonare aptissime. *Priscian. l.* 7. *pag.* 775. *Putsch.* facit *tres* rectum casum, *treis* vel *tris* quartum. *Cornel.* quoque *Fronto de differentiis verborum*, *pag.* 2201. Treis, inquit, in accusativo casu, tres in nominativo & vocativo. Sed, opinor, incerta regula est. nam apud *Virg.* legimus *tris* etiam in recto in opt. libris, ut *Æn.* 5. *v.* 560. Tris equitum numero turmæ, terníque vagantur Ductores. Illud certius, quæ in *ium* in genitivo plur. desinunt, ea in recto & quarto & per *es* aut *eis*, & per *is* scribi posse: sed *eis* ad Græcam magis diphthongum accedere, *is* ad Latinam consuetudinem: quæ tamen aliquando, *Quintiliano* teste, *lib.* 1. *cap.* 7. (*al.* 13.) *ante med.* supervacua videri cœpit, & deposita. Plura in hanc rem habes apud *Noris. in Cenotaph. Pis. dissert.* 4. *c.* 3.

TREMEBUNDUS, a, um, *tutto tremante*, *tremoloso*, περίτρομος, valde tremens. *Cic. pro Dom. cap.* 52. *a med.* Si possem tremebunda manu tenuit. *Ovid.* 4. *Met. v.* 133. Dum dubitat, tremebunda videt pulsare cruentum Membra solum. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 440. Ipse leo demum cervoque fugacior ibat Sudanti tremebundus aquo. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 14. Levitas tremebunda voce. *Sil. l.* 10. *v.* 119. cornus tremebunda. *h. e.* hasta tremens, ut ait *Ovid.* 6. *Met. v.* 235. Rursus *Sil. l.* 5. *vers.* 618. tremebunda mala. *Colum. l.* 10. *v.* 396. *de cucumere*. Candidus, effetæ tremebundior ubere porcæ. *h. e.* mobilior, aut mollior.

TREMEFACIO, acis, eci, actum, a. 3. *far tremare*, *atterrire*, ἐκταράσσω, ἀνακινέω, tremorem induco, concutio, percello. Voc Poetica. *Cic. in carm. de sua consul. l.* 1. *de Divin. cap.* 11. *sub fin.* Aut cum se gravido tremefecit corpore tellus. *h. e.* terræ motu contremuit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 115. & *lib.* 9. *v.* 106. Jupiter annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. *Id.* 6. *Æn. v.* 804. licet Alcides Lernam tremefecerit arcu. *Claudian. de B. Get. v.* 204. Insolito belli tremefecit murmure Thulen.

TREMEFACTUS, a, um, *fatto tremare*, *atterrito*, ἐκπλαγείς, timore concussus, perculsus. Voc est Poetica. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 72. Nec folia hiberno tam tremefacta Noto. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 81. Crederis infelix, fruticæ tremefactus habenis Ante pedes dominæ procubuisse tuæ. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 135. tremefactaque nutat Insula cornipedum strepitu. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1574. Astra tuo vultu tremefacta. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 516. Barbarica chlamys ardet acu, tremefactaque vento Implet equum. *Al. leg.* tumefacta. *Virg.* 10. *Æn. v.* 101. Jove dicente deum domus alta silescit, Et tremefacta solo tellus. *Id.* 2. *Æn. v.* 228. Tum vero tremefacta novus per pectora cunctis Insinuat pavor. *Stat.* 1. *Achill. v.* 247. Cum pueri tremefacta quies, oculique jacentis Infusum sensere diem. ¶ Sunt qui & *Ciceroni* tribuunt, *l.* 2. *Offic. c.* 7. Quamvis tremefacta libertas. Sed plerique omnes leg. *tumefacta*.

TREMENDUS, a, um, *da far tremare*, *da temersi*, *terribile*, *tremendo*, φρικτός, φοβερός, tremorem & timorem incutiens, terribilis, metuendus. Voc fere Poetica. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *v.* 15. cecidit tremendæ flamma Chimæræ. *Virg.* 4. *Georg. v.* 469. Manesque adiit, regemque tremendum. *Horat. l.* 1. *od.* 16. *v.* 12. tremendo Jupiter ipse ruens tumultu. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 46. sceptra tremenda Jovis. *Id.* 3. *Met. v.* 577. Aspicit hunc oculis Pentheus, quos ira tremendos Fecerat. *Stat.* 10. *Theb. v.* 164. vates visu auditúque tremendus. *Horat. l.* 4. *od.* 14. *v.* 12. arces Alpibus impositas tremendis. & *od.* 6. *v.* 7. Achilles tremenda cuspide pugnax. *Virg.* 8. *Æn. v.* 335. tremenda monita matris Carmentis. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 109. tremendum nefas. *Senec. in Med. v.* 46. tremenda cælo pariter ac terris mala. *Plin. lib.* 8. *cap.* 18. Tigris animal velocitatis tremendæ.

TREMENS, entis, *tremante*, τρέμων, contremiscens, tremulus. *Cic. in Pison. c.* 30. Timidus ac tremens. & *sub fin orat.* Hærens, tremens. *Horat. epod.* 10. *v.* 7. Aquilo altis montibus frangit trementes ilices. *Senec. in Agam. v.* 366. Libantque manu vina trementi. *Cic.* 4. *Tuscul. cap.* 22. Hector toto pectore tremens. *Virg.* 2. *Æn. v.* 509. Arma diu senior desueta trementibus ævo Circumdat nequidquam humeris. *Senec. in Med. v.* 258. Senio trementem debili, atque ævo gravem. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 2. Me tremente voce exsulem appellavit. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 11. *v.* 54. Exhibuit querulos ore tremente sonos. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 339. non stare paventes Viderat attonita pueros nece, seque trementem Spargere cæde manus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 694. Morbus tremens. *h. e.* qui tremorem inducit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 216. Pars in frusta secant, verubusque trementia figunt. *palpitantia*.

TREMIDUS, a, um, tremens, tremulus. Legitur in quodam MS. apud *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 43. Cum pater in gnati tremidus cervice pependit. Sic *intremidus* apud *Stat.* 11. *Theb. v.* 325. ad lituos hilarem intremidumque tubarum Prospiciebat equum. Sed plerique omnes utroque loco leg. *trepidus*. Quare *tremidus* abstinendum donec aliquid certius suppetat. *Bronkus.*

TREMIPES, edis, pedibus tremens. *Varr.* apud *Non.* 2. 6. *n.* 65. Nec quassagipennas anates, tremipedes, buxeis rostris pecudes. Al. leg. *tremipedes*, ut sit e recto *tremipedus*. quod minus placet. Alii *remipedes* quod est longe melius. V. *Remipes*.

TREMISCO, is, n. 3. *scuotersi*, *tremolare*, *tremare*, τρέμω, tremere incipio, aut tremo, contremisco. *Virg.* 5. *Æn. v.* 694. tonitruque tremiscunt Ardua terrarum. *Lucret. l.* 6. *v.* 547. plaustris concussa tremiscunt Tecta viam propter. *Virg.* 12. *Æn. v.* 916. Cunctaturque metu, telumque instare tremiscit. *Ovid.* 14. *Met. v.* 214. latitans omnemque tremiscens Ad strepitum. ¶ Cum accusativo est timere, *temere a tremare*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 403. Myrmidonum proceres Phrygia arma tremiscunt. *Id.* 3. *Æn. v.* 648. sonitumque pedum, vocemque tremisco. (*Pier.* in plerisq. antiqu. libris *tremescere* invenit, tum hoc, tum superiore loco. Similiter *ingemescant* habent quidam MSS. *Livii l.* 21. *c.* 53. Improbant & ejiciunt *Voss.* & alii.) *Stat.* 9. *Theb. v.* 535. Quercum nutantem nemus, & mons ipse tremiscit, Qua tellure cadat, quas obruat ordine silvas.

TREMISSIS, is, m. nummus valens tertiam solidi aurei partem, ut *semissis* dimidiam. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 39. Vectigalia publica contraxit: tuncque primum semisses aureorum formati sunt: tunc etiam cum ad tertiam partem auri vectigal decidisset, tremisses: dicente Alexandro, etiam quartarios futuros, quod minus non posset. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 12. *Cod. tit.* 40. *leg.* 3. Militibus nostris per Illyricum non binna tremissia, pro singulis chlamydibus, sed singulos solidos dari præcipimus. ¶ Recte adnotat

Ca-

Casaub. ad Lamprid. vocem esse inepte formatam, & sine analogia, a *tres* & *assis*; cum *semissis* analogiam servet, a *semi* & *assis*. De re ipsa multa ibid. disputat *Salmas.*

TREMO, is, ui, n. 3. *tremolare*, *tremare*, *τρέμω*, tremore concutior, commoveor, agitor: a voce Græca allata. *Varr. l. 5. de L. L. c. 6. circa med.* Tremo dictum a similitudine vocis, quæ tunc, cum valde timetur, apparet. *Terent. Eun.* 2. 2. 4. Totus tremo, horreoque. *Cic. 4. Acad. c. 15. ad fin.* Tremere, & exalbescere, objecta terribili re extrinsecus. *Naevius apud eund. 2. de Orat. cap. 70. extr.* Sapiens, si algebis tremes. *Plaut. Asin.* 2. 2. 23. Pro monstro est, quando qui sudet, tremit. *Id. Cas.* 3. 5. 1. Cor metu mortuum est; membra miseræ tremunt. *Senec. ep.* 11. Quibusdam tremunt genua dicturis. *Virg. 7. Æn. v.* 722. pulsuque pedum tremit excita tellus. *Lucret. l. 3. v.* 490. & *Virg. 3. Georg. v.* 84. micat auribus, & tremit artus. (*artus* est quartus casus Græcæ syntaxis. Sic *Horat. l. 2. sat. 7. v.* 57. tremis ossa pavore.) *Id. 3. Æn. v.* 627. & tepidi tremerent sub dentibus artus. *h. e.* palpitarent. Sic *Senec. in Thyest. v.* 755. Erepta vivis exta pectoribus tremunt. *Valer. Flacc. l. 1. v.* 427. Illis Tænario pariter tremit ignea fuco Purpura. *h. e.* vento agitatur. (Sic *Ovid.* 2. *Met. v.* 875. tremulæ sinuantur flamine vestes.) *Virg. 12. Æn. v.* 644. latos huic hasta per armos Acta tremit. *h. e.* micat hastile, & concutitur, cum ferrum infixum corpori est. *Senec. in Oedip. v.* 50. Seges alta flava spicis tremit. *tremola*. & *in Agam. v.* 432. unde vix actu levi Tranquilla Zephyri mollis afflatu tremit. *s' increspa*. ¶ Tremere animo, apud *Cicer. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1. a med.* valde timere. Sic *Senec. in Agam. vers.* 883. horreo atque animo tremo. ¶ Metonymice timorem significat, & accusativum etiam regit. *Liv. l.* 22. *c.* 27. In ea civitate, in qua magistri equitum virgas ac secures dictatoris tremere atque horrere soliti sunt. *Virg. 8. Æn. v.* 296. Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci. *Senec. in Troad. v.* 317. clusus, atque hostem tremens. *& vers.* 262. varios casus tremere. *Ovid.* 2. *Met. v.* 519. offensam Junonem tremere. Adde *Sil. l. 2. v.* 53. Eodem modo usurpantur *horreo*, & *trepido*, & *tremisco*.

TREMODIA. V. *Trimodia*.

TREMOR, oris, m. *tremore*, *tremito*, *τρόμος*, *σεισμός*, corporis solidi motus, quo in suo loco stans movetur: cujus generis est motus terræ, cum ventis, seu ignibus inclusis concutitur, item motus in hominibus frigentibus, timentibus, febricitantibus. *Virg. 2. Georg. v.* 479. Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant. *Cic. 4. Tuscul. c. 8. ad fin.* Ex quo fit, ut pudorem rubor, sic terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur. *Id. pro Flacc. c. 4. a med.* Tamen id, quod dixit, quanto cum pudore, quo tremore, & pallore dixit! *Virg. 3. Georg. v.* 250. tum tremor pertentat equorum corpora. *Id. 2. Æn. vers.* 121. gelidusque per ima cucurrit Ossa tremor. *Id. 7. Æn. vers.* 446. juveni subitus tremor occupat artus. *Senec. in Herc. Fur. v.* 414. Gelidus per artus vadit exsangues tremor. *Id. in Troad. v.* 168. artus horridus quassat tremor. *Id. in Herc. Oet. v.* 706. Vagus per artus errat excussos tremor. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. vers.* 252. imis vibrat tremor ossa medullis. *Plin. l. 24. c. 7. ante med.* Ad spasmos, tremores, opisthotonos, *&c.* pix liquida. *Lucret. l. 6. v.* 592. tremorem incutere. *Id. l. 5. vers.* 587. tremor ignis. *il tremolar del fuoco*. & *Martial. l. 5. epigr. 79. sub fin.* Lascivi docili tremore lumbi. ¶ Absolute de terræ motu, *tremuoto*. *Lucret. l. 6. v.* 286. tremor terras graviter pertentat. *Ovid.* 15. *Met. v.* 798. motamque tremoribus urbem. *Lucan. l. 7. v.* 414. Mœniaque in præceps laturus plena tremores. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v.* 27. Bacchatus per operta tremor Chalcedona movit. Adde *Plin. l. 36. c.* 20. *in fin.* & *Senec. l. 6. quæst. nat. c.* 21. *a med.* ¶ Pro terrore, *spavento*, active. *Martial. l. 5. epigr.* 25. Hermes turba sui, tremorque ludi. *& epigr.* 66. Cacus silvarum tremor.

TREMULE, adverb. *tremolando*. *Apul. l. 5. Metam.* Extimæ plumulæ tremule resultantes inquieta lasciviunt.

TREMULUS, a, um, *tremolante*, *tremulo*, *tremante*, *τρεμώδης*, *τρομερός*, tremens. *Plin. l.* 14. *c. ult. ante med.* Tremulæ manus effundentes plena vasa. *Propert. l. 1. el. 5. vers.* 25. tremulus horror. *Lucret. l. 2. v.* 367. teneri tremulis cum vocibus hædi. *Id. lib. 5. v.* 696. tremulum jubar ignis. *Virg. 8. Æn. v.* 22. aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis Sole repercussum, &c. *Id. Ecl. 8. sub fin.* tremulæ flammæ. *Ovid. Heroid. ep.* 21. *v.* 75. Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura. *Id. Met. 6. v.* 326. tremulæ cannæ. *Petron. in Satyr. c.* 131. cupressus. *Valer. Flacc. l. 2. v.* 620. vela super tremulum volitantia malum. *Lucan. l. 2. v.* 621. tremulo contentæ fune carinæ. *& lib. 4. v.* 444. tremulum lorum. *Claudian. l. 2. in Rufin. v.* 356. tremulos vibrare colores. ¶ Sæpe dicitur de senibus. *Horat. l. 4. od. 13. v.* 5. anus pota cantu tremulo Cupidinem sollicitat. *Terent. Eun.* 2. 3. 44. Incurvus, tremulus, labiis demissis. *Ovid.* 10. *Met. v.* 414. anus tremulasque manus annisque, metuque tendit. *Propert. l. 4. el. 1. v.* 73. tremuli anni. *Ovid. Met.* 15. *v.* 212. Inde senilis hiems tremulo venit horrida passu. *Petron. in Satyr. c.* 137. tremulo deduxit vertice canos. *Catull. carm. 60. nupt. v.* 161. tremulum movens cana tempus anilitas. *Claudian. de B. Get. v.* 483. Et tremulos regit hasta gradus. ¶ Tremulus, cui ex morbo tremunt membra. *Plin. l.* 20. *c. 9. ante med.* Brassicam paralyticis, & tremulis dari jubet. *& cap.* 18. Sacopenium sanat vertigines, tremulos, opisthotonicos. *Id. l.* 23. *c. 4. a med.* Oleum balsaminum utile tremulis, spasticis, ruptis. ¶ *Tremulus equus* est vividus, alacer, vigoris plenus. *Nemesian. in Cyneg. v.* 256. lumina vivida torquent, Hinnitusque cient tremuli, frenisque repugnant. *Virg.* quoque 3.

Georg. v. 84. & 250. tremorem in equis laudat. ¶ Metonymice est tremorem incutiens. *Cic. in Arat. v.* 68. Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus. *Propert. l. 1. eleg. 5. v.* 15. tremulus horror. ¶ Fuit cognomen R. familiæ, ut Q. Marcius Tremulus, in Fast. Capitolin. apud *Gruter. pag. 297. col.* 2.

TREPIDANS, antis, *sollecito e tremante*, *frettoloso per paura*, *pien di paura*, *sbigottito*, *ἀγωνιῶν*, qui trepidat, & præ timore festinat. *Hirt. de B. Alex. c.* 31. Diverso clamore perterriti Alexandrini, trepidantes in omnes partes discurrere cœperunt. *Ovid. Met.* 13. *v.* 73. videoque trementem, Pallentemque metu, & trepidantem morte futura. *Petron. in Satyr. c.* 121. Jam fragor armorum trepidantes personat aures. *Tacit. 3. Hist. c. 58. a med.* Largus promissis, &, quæ natura trepidantium est, immodicus. ¶ Item qui sine timore festinat, discurrit, & satagit, *sollecito*. *Liv. l. 23. c. 7. sub fin.* In foro otiose inambulavit, trepidante tota civitate ad excipiendum Pœnum, visendumque. Adde *Virg. 4. Georg. v.* 69. V. *Trepido*. Sic *Cato* apud *Serv. ad Æn. 4. v.* 121. Sedere non potest in equo trepidante. *bizzarro*, *inquieto*, *agile*. V. *Trepidiarius*. ¶ Tremulus, *tremolante*. *Petron. in Satyr. c.* 131. Et circumtonsæ trepidanti vertice pinus. *Senec. in Thyest. v.* 768. trepidantes foci. *Ovid.* 15. *Met. v.* 576. & *Lucan. l. 6. v.* 557. exta trepidantia. *palpitanti*.

TREPIDANTER, *con prescia e paura*, *timorosamente*, *τρομερῶς*, cum trepidatione, timide. *Sueton. in Ner. c. 49. a med.* Quod ut sensit, trepidanter effatus, &c. *Cæs. lib. 1. B. Civ. cap.* 19. Cum omnia trepidantius timidiusque ageret, quam superioribus diebus consuesset.

TREPIDATIO, onis, f. *prescia con qualche confusione*, *confusione e paura insieme miste*, *sbigottimento*, *θόρυβος*, festinatio sollicita, turbatio, tumultus, timor. *Cic. pro Dejot. c.* 7. Vultus hominum te intuentium atque admirantium recordare. numquæ trepidatio? numqui tumultus? numquid nisi moderate, nisi quiete? *Velle. l. 2. c.* 124. Quæ senatus trepidatio, quæ populi confusio, quis orbis metus. *Liv. l.* 37. *c.* 24. Trepidatio & fuga hostium. *Petron. in Satyr. cap.* 82. Cum vultu atque ipsa trepidatione tecadecium prodidissem. *Hirt. de B. Alex. c.* 75. Cujus rei subita trepidatio magnum terrorem attulit nostris. *Justin. l. 2. c. 12. in fin.* Circumspicientes fugam pelluntur Persæ, & mox prœlio victi in fugam vertuntur. in qua trepidatione multæ captæ naves, multæ mersæ. *Tacit.* 12. *Annal. cap.* 43. Crebris terræ motibus prorutæ domus: ac dum latius metuitur trepidatione vulgi, invalidus quisque obtriti. *& l. 11. c.* 38. Ferrum accepit: quod frustra jugulo ac pectori per trepidationem admovens, ictu tribuni transfigitur. *& lib. 15. cap.* 26. Deformis fugientium trepidatio. *Id. l. 2. Hist. c.* 41. Trepidatione ferentium Galba projectus e sella, ac provolutus est. *Liv. l. 2. c.* 53. Consul castra confestim aggreditur, tantamque trepidationem injecit, ut, &c. *Id. l. 3. c.* 3. Necopinata res plus trepidationis fecit, *quod* &c. *Sueton. in Ner. c.* 34. Reliquum temporis cum magna trepidatione vigilavit, cœptorum operiens exitum. ¶ Est *trepidatio* etiam ubi nullus timor, h. e. festinatio & actus satagendi. *Liv. l. 3. cap.* 50. Tandem ut jam ex trepidatione concurrentium turba constitit, ac silentium fuit, ordine cuncta exposuit. Adde *lib. 2. cap.* 46. ¶ tremor, *tremore*. *Senec. lib. 3. de Ira*, *cap.* 10. Qui comitiali vitio solent corripi, jam adventare valetudinem intelligunt, si calor summa deseruit, & incertum lumen, nervorum trepidatio est.

TREPIDE, *con prescia e confusione*, *timorosamente*, *sbigottitamente*, *τρομερῶς*, trepidanter. *Liv. l. 22. c.* 32. Ad mille hominum emissum: classis a litoribus hostium plenis trepide soluta. *Id. l. 7. c.* 11. Relictis trepide castris. *& lib.* 10. *c.* 12. Nam & stativa trepide deserta fuerant. *Sueton. in Ner. c.* 23. Quam trepide anxieque certaverit, vix credi potest. *Phædr. l. 2. fab.* 5. Ardelionum natio trepide concursans, occupata in otio, gratis anhelans, multa agendo nihil agens.

TREPIDIARII equi dicuntur, qui brevi, minuto, & festino gradu incedunt, crebriter salientibus pedibus ambulant: quasi *trepidiarii*, *τρεπιδίζοντες*, tot pede terram pulsantes, & quodam tripudio subsultantes. Vel dicti sunt a *trepidando*, quia pedibus trepidant ac tremunt: unde *trepidarii* ab aliis vocantur. De his videtur esse illud *Catonis* apud *Serv. ad Æn. 4. v.* 121. Sedere non potest in equo trepidante. Prior tamen notatio & appellatio verior videtur. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 56. ad fin.* Ipsos equos, quos vulgo trepidiarios, militari verbo tottonarios vocant, ita edomant ad levitatem & quædam blandimenta vecturæ, ut asturconibus similes videantur. V. plura apud *Salmas. ad Capitolin. in Maximin. c.* 3.

TREPIDO, as, avi, atum, n. 1. *affrettarsi*, *far presto con paura*, *a confusione*, *ταράττω*, *τρέω*, *πτοέομαι*, *σπεύδω*, cum tremore festino, cum tumultu & confusione propero, discurro, huc illuc me verto. *Festus in Trepit*. Trepit, vertit. unde trepido, trepidatio: quia turbatione mens vertitur. *Terent. Adelph.* 3. 2. 25. Quid est? quid trepidas? quid festinas, mi Geta? Animam recipe. *Plaut. Cas.* 2. 7. 9. Ut ille trepidabat! ut festinabat miser! *Cæs. l. 5. B. Gall. c.* 33. Tum demum Titurius, ut qui nihil ante providisset, trepidare, & concursare, cohortesque disponere. *Hirt. de B. Afric. c.* 81. Animadvertit, hostes circa vallum trepidare, atque ultro citroque pavidos concursare, & modo se intra portas recipere, modo inconstanter immoderateque prodire. *Sallust. in Catil. c.* 32. Repente omnes tristitia invasit: festinare, trepidare, neque loco, neque homini cuiquam satis credere. *Id. in Jug. c.* 42. Alii se abdere, pars territos confirmare, trepidare omnibus locis. ¶ Cum casibus motus ad locum. *Id. ibid. c.* 71. Romani milites improviso metu incerti, ignarique quid potissimum facerent, trepidare ad arcem

oppidi, ubi signa & scuta erant. *Liv. lib.* 23. *c.* 16. *a med.* Dum in sua quisque ministeria discursu trepidat ad prima signa. *Phædr. l.* 4 *fab.* 5. Cum victi mures mustelarum exercitu fugerent, & arctos circum trepidarent cavos. *scil.* festinarent ingredi, *e' affollavano.* ¶ Passive impersonaliter. *Terent. Hecyr.* 3. *c.* 35. Tace. trepidari sentio, & cursari sursum prorsum. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 36. Tota trepidatur castris, atque alius ex alia caussam tumultus quærit. *Sil. l.* 4. *v.* 26. Præcipitat timor, ac vastis trepidatur in agris. Adde *Juvenal. sat.* 3. *v.* 200. ¶ Significat etiam tremere ac timere, simpliciter, *tremare, temere, essere sbigottito.* *Enn.* apud *Cicer.* 3. *de Orat. c.* 42. At Romanus homo, tametsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. *Plaut. Epid.* 5. 1. 58. Nescin edepol, quid tu timidus es. trepidas, Epidice; ita voltum tuum video. videre commeruisse. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 5. *v.* 37. trepidare metu. & 3. *ex.* 67. formidine. Adde *Terent. Eun.* 5. 6. 8. ¶ Cum accusativo. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1058. Nec damæ trepidant lupos. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 21. Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbram. & *sat.* 8. *v.* 152. & occursum nusquam trepidabit amici. ¶ Cum infinito *Stat.* 1. *Theb. v.* 639. non tu pia degener arma Occulis, aut certæ trepidas occurrere morti. ¶ Cum conjunctivo, & *ne* particula. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 64. Ergo miser trepidas, ne stercore fœda canino Atria displiceant. Adde *Sat.* 1. *v.* 97. ¶ Item festinare, satagere, commoveri, discurrere, sine timore. *Virg.* 4. *Æn. v.* 121. Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt. *Liv. l.* 27. *c.* 28. *a med.* Excitant vigiles, aperirique portam jubent: consulem adesse. Vigiles, velut ad vocem eorum excitati, tumultuari, trepidare, moliri portam. *Id. l.* 44. *c.* 38. *in fin.* Hostes stabant compositi suis quisque ordinibus: nobis tunc repente trepidandum in acie instruenda erat, & incompositis concurrendum. *Virg.* 12. *Æn. v.* 735. Fama est, præcipitem, patrio mucrone relicto, Dum trepidat, ferrum aurigæ rapuisse Metisci. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 21. aqua per pronam trepidat cum murmure rivum. ¶ Cum infinito *Id. in fin. od.* 4. *l.* 2. Cujus octavum trepidavit ætas claudere lustrum. *Virg.* 9. *Æn. v.* 114. Ne trepidate meas, Teucri, defendere naves. *Lucan. l.* 6. *v.* 416. propius jam fata moveri, Degeneres trepidant animi. ¶ Item tremulo motu concuti, agitari, palpitare, subsilire. *Ovid.* 2. *de art. am. v.* 89. Tabuerant ceræ nudos quatit ille lacertos, Et trepidat: nec quo sustineatur, habet. *si dibatte.* & *lib.* 10. *Met. v.* 75. avis laqueo capta Plangitur, ac trepidans adstringit vincula motu. *dimenandosi.* *Horat. l.* 4. *od.* 11. *v.* 11. Sordidum flammæ trepidant rotantes vertice fumum. *Pers. sat.* 3. *v.* 88. Nescio quid trepidat mihi pectus. *Ovid.* 1. *Met. v.* 554. Sentit adhuc trepidare novo sub cortice pectus. *palpitare.* & *lib.* 14. *v.* 196. alsi trepident sub dentibus artus. *Pers. sat.* 1. *v.* 20. Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum Intrant, & tremulo scalpuntur ubi intima versu. *h. e.* subsilire, exsultare, commoveri, & plaudere. Sic *Arnob. l.* 7. *pag.* 213. Trepidare lætitia. ¶ *Servius* ad illud *Æn.* 4. *v.* 121. Dum trepidant alæ, &c. adscribit, putare quosdam, *trepidare* dictum esse ab equis crebro ictu terram pulsantibus, ut in *Trepidatio* dictum est.

TREPIDULUS, a, um, *ὑπότρομος*, dimin. a trepidus. *Gell. lib.* 2. *c.* 29. Atque ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere, orareque matrem, &c.

TREPIDUS, a, um, *pien di paura e di prestia, sollecito per timore, tremante, affannosa, sbigottito, ansio, ἄτρομος, τρομερός*, tremore & timore properans, festinus ex metu, pavidus, anxius, sollicitus. *Sallust. in Jug. c.* 102. Qui omnes trepidi improviso metu, attamen virtutis memores, aut arma capiebant, aut capientes alios ab hostibus defensabant. *Justin. l.* 2. *c.* 13 *a med.* Cum solutum pontem offendisset, piscatoria scapha trepidus trajecit. *Liv. l.* 2. *c.* 24. Curia mœsta ac trepida, ancipiti metu, & ab cive, & ab hoste. *Virg.* 3. *Æn. vers.* 616. Hic me dum trepidi crudelia limina linquunt, Immemores socii deserere. & *lib.* 9. *v.* 169. trepidus formidine. & *lib.* 4. *v.* 672. exanimis, trepidoque exterrita cursu. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 54. & *Plin. l.* 2. *c.* 7. trepidus metus. *Lucret. l.* 5. *v.* 41. terror. & *lib.* 3. *v.* 847. tumultus. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *in fin.* trepidum certamen. *Nemesian. in Cyneg. v.* 151. periculum. *h. e.* trepidos faciens. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 70. *in fin.* & *lib.* 14. *c.* 59. incerta & trepida vita. *h. e.* plena timoris, sollicita, & circumspiciens undique, ne quid adversi incidat. *Curt. l.* 7. *c.* 1. *ad fin.* Trepidas alicui litteras mittere. *h. e.* de re trepida. Sic trepidam nuntiam *Justin. l.* 31. *c.* 2. *extr.* ¶ *Trepidæ res*, dubiæ, ancipites, timoris, tumultus, discriminis plenæ, in quibus huc illuc cursitare solent homines, opem ac remedium quærentes. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 21. Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus. *Liv. l.* 4. *c.* 17. *a med.* & 56. Et senatus, ut in trepidis rebus, dictatorem dici jussit. *Sil. v.* 2. *l.* 7. trepidis Fabius spes unica rebus. *Sallust. in Jug. c.* 96. *a med.* Quæ postquam oppidani cognovere, res trepidæ, metus ingens, malum improvisum. Adde *Horat. l.* 3. *od.* 2. *v.* 5. ¶ In singulari. *Liv. l.* 1. *c.* 27. *a med.* Tullus in re trepida duodecim vovit Salios, fanaque Pallori ac Pavori. *Id. l.* 26. *c.* 5. Romani, ut in re trepida, ita inter se copias partiti sunt. Adde *lib.* 4. *c.* 46. ¶ Cum genitivo *Virg.* 12. *Æn. v.* 588. Vestigavit apes, fumoque implevit amaro. Illæ intus trepidæ rerum per cerea castra Discurrunt. *Liv. l.* 5. *c.* 11. & *lib.* 36. *c.* 31. Messenii trepidi rerum suarum. *Sil. l.* 12. *v.* 13. trepidique salutis Exspectant ipsis metuentes mœnibus hostem. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 21. *a med.* Magis ac magis trepidus admirationis ac metus. ¶ Est etiam *trepidus* sine timore, nempe qui festinat & satagit, sollicitus de re quapiam, & moræ impatiens. *Virg.* 4. *Georg. v.* 73. *de apib.* Tum trepidæ inter se coeunt, pennisque coruscant, Spiculaque exacuunt rostris, aptantque lacertos. *Id.* 4. *Æn. v.* 642. At trepida & cœptis immanibus effera Dido. Ubi *Servius*: festina. nam moritura nihil timebat. *Lucan. l.* 7. *v.* 297. spe trepidus. *Stat.* 11. *Theb. v.* 325. ad lituos hilarem, trepidumque tubarum Prospiciebat equum, *h. e.* quod ait *Virg.* 3. *Georg. v.* 84. stare loco nescientem, audito tubarum sono, micantem auribus, & tremententem artus. Sic *Sil. l.* 13. *v.* 146. trepida, ac lituum tinnitu stare neganti Imperitans violentre equo. Adde *Virg. Æn.* 9. *v.* 233. & *lib.* 7. *v.* 638. ¶ Item tremulus, agitatus. *Ovid. Met.* 12. *v.* 278. ferrum igne rubens faber lacubus demittit: at illud Stridet, & in trepida submersum sibilat unda. *Al. leg.* tepida. *Virg.* 1. *Georg. v.* 296. Et foliis undam trepidi despumat aheni. Ubi *Servius*: trepidum dicit, quia quod bullit, quasi tremere videtur. *Senec. in Herc. Oet. v.* 608. Cor attonitum salit, pavidumque trepidis palpitat venis jecur.

TREPIT, vertit (a *τρέπω*) unde trepido, trepidatio: quia turbatione mens vertitur. *Paul. ex Festo.*

TREPONDO, n. indeclin. *peso di tre libre, τρίλιτρον*, trium librarum pondus. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Nam due, & tre, & pondo diversorum generum sunt barbarismi. At duapondo, & trepondo usque ad nostram ætatem ab omnibus dictum est, & recte dici Messala confirmat. *Scribon. Larg. compos.* 165. Ejusdem radicis trepondo, panacis pondo IIII. & *compos. ale.* Adipis porcinæ trepondo.

TRES, Treis, & Tris, tria, ium, ibus, *tre, τρεῖς, τρία*, nomen numerale cardinale. Prima positio Latina est, altera Græcam diphthongum retinet: tertia itidem Græcam sapit, eadem diphthongo vel servata, vel contracta. Poetæ modo hac, modo illa utuntur, aurium judicium secuti. V. *Treis*. *Virg. Æn.* 5. *v.* 560. Tres equitum turmæ numero, ternique vagantur Ductores. *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 25. Millia tum pransi tria repimus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 691. trium minimus. ¶ In veneficiis hic numerus singularem vim habere creditus est. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 77. Necte tribus nodis ternos, Amarylli, colores. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 573 Et digitis tria tura tribus sub limine ponit. & *lib.* 4. *v.* 551. Terque manu permulsit eum, tria carmina dixit. Adde 14. *Met. v.* 387. ¶ Interdum adhibetur ad pauca significanda. *Plaut. Mil.* 4. 2. 29. & *Trin.* 4. 2. 121. Heus, te tribus verbis volo. *Catull. carm.* 1. *v.* 5. ausus es unus Italorum Omne ævum tribus explicare chartis. & *carm.* 78. *in Gell.* Si tria notorum suavia repperit. *Terent. Phorm.* 4. 3. 33. Ut est ille bonus vir, tria non commutabitis verba hodie inter vos. *Martial. l.* 13. *epigr.* 124. Cæretana Nepos ponat, Setina putabis. Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 3. *v.* 26. Vixisset verbis charta notata tribus.

TRESDECIM. V. *Tredecim*.

TRESSIS, tres asses. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36. A tribus assibus tressis: & sic proportione usque ad nonassis. & *lib.* 8. *c.* 49. A tressibus virilis multitudinis hi tresses, & his tressibus: cum sit singulare hoc tressis. ¶ Translate *di poco prezzo*, vilis, minimi pretii. *Pers. sat.* 5. *v.* 76. hic Dama est, non tressis agaso.

TRESVIRI, orum, triumviri, præsertim capitales: quorum munus erat præesse carceri, damnatos punire, cognoscere de furtis & delictis servorum, & hujusmodi minorum criminum. *Plaut. Amph.* 1. 1. 3. Quid faciam nunc, si Tresviri me in carcerem compegerint? *Id. Asin.* 1. 2. 5. & *Aulul.* 3. 2. 2. Ibo ego ad Tresviros, vestraque ibi nomina faxo erunt: capitis te perdam ego, & filiam. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19. *sub fin.* Propter sacrificiorum multitudinem Tresviros epulones esse voluerunt. *Liv. l.* 32. *c.* 2. *sub fin.* Earum rerum causa Tresviros creare consul jussus. Adde *lib.* 39. *c.* 44 & *lib.* 40. *c.* 29. quib. omnib. locis in MSS. modo *tresviri*, modo *tervviri*, modo *treviri* legitur: alii etiam *triumviri* reposuerunt: idque eo factum videtur, quod olim *IIIviri* scriptum fuit: ex quo alii *tres*, alii *tris*, alii *trium* exararunt.

TREVERENSIS, & Trevirensis, se, Trevericus. Vox est passim nunc usurpata: ad quam firmandam facere putant veterem Inscript. apud *Murator. pag.* 860. *n.* 6. L. Tutor ..... alæ Eq. Tre. ..... &c. Legunt *enim alæ equestris Treverensis*.

TREVERICUS, a, um, ad Treviros urbem pertinens, ut Trevericus ager, *Plin. l.* 18. *c.* 20. *sub fin.* & *lib.* 11. *c.* 49. Sic *Tacit.* 3. *Ann. c.* 42. *extr.* Trevericus tumultus. *Id.* 5. *Hist. n.* 17. Trevericum prœlium. *Auson. de Urbib. n.* 4. Trevericæque urbis solium, quæ proxima Rheno, &c.

TREVIR. V. in voce sequenti.

TREVIRI, & Treveri, orum, *Treviri*, urbs ampla in Gallia Belgica ad Mosellam fluvium. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 42. Ala equitum conscripta Treveris, &c. Adde *Auson. in epist. præfixa Edyll.* 6. & *in gratiar. act. ad Gratian. c.* 14. *extr.* & *Ammian. l.* 15. *c.* 11. (*al.* 27.) ¶ Hæc sæpius *Augusta Trevirorum* dicitur, ut apud *Gruter. pag.* 112. *Inscrip.* 9. & *pag.* 105. *Inscript.* 4. ¶ Nomen habet a *Treviris*, seu *Treveris* (*Τρηουῆροι*) populis Galliæ Belgicæ, quorum sæpe mentio apud *Cæsar.* & *Tacit.* Adde *Plin. l.* 4. *c.* 17. & *Epitom. Livii l.* 107. ¶ Ludit in ambiguo Trevirorum, & Tresvirorum *Cic. Fam. l.* 7. scribens ad Trebatium in Gallia militantem, *epist.* 13. *sub fin.* Treviros vites censeo. audio, capitales esse. mallem auro, ære, argento essent. ¶ In singulari num. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 35. Alpinus Montanus Trevir. & *lib.* 4. *c.* 55. Julius Tutor Trevir. *Lucan. l.* 1. *v.* 441. Tu quoque lætatus converti prœlia, Trevir. *Vet. Lapis* apud *Murator. pag.* 1088. *n.* 5. Æternæ memoriæ Justini Mercatoris civis Treveri, &c. Alius *ibid. n.* 6. Q. Secundi Quigonis civis Treveri, Seviri Augustal. &c. ¶ Primam corripit *Venant. Fortun. l.* 10. *carm.* 9. *v.* 21. Perducor, Treverum qua mœnia celsa patescunt. Non imitandus.

TRIACONTAS, adis, f. *trentina, τριακοντάς*, numerus tricenarius. *Tertull. adversus Valentinian. c.* 49. *sub fin.*

TRI-

TRIAMBI. V. *Iambus*.

TRIANGULARIS, *e*, *triangolare*, τρίγωνος, tres habens angulos, triquetrus. Habetur in figuris geometricis subjectis c. 1. *libri* 5. *Colum.* Orthogonii triangularis agri forma. Sed *Colum.* in ipso textu *triangulus* adjectivo utitur. Si analogiam spectes, cum Latinum sit *angularis*, etiam *triangularis* dici potest.

TRIANGULUS, a, um, *triangolare*, τρίγωνος, tres habens angulos, triquetrus. *Cic.* 2. *de Divin.* c. 42. *a med.* Cum (*sidere errante*) in eam partem orbis venerint, in qua sit ortus ejus, qui nascitur, aut in eam, quæ conjunctum aliquid habeat; ea triangula illi, & quadrata nominant. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. *post med.* (*al. c.* 18.) Quadrata amplius spatium complectuntur triangulis: triangula ipsa plus æquis lateribus, quam inæqualibus. *Cels. l.* 7. *c.* 25. *sect.* 1. Triangula forma cutis excidenda est, sic ut vertex ejus ad frenum, basis in tergo extremo sit. *Colum. l.* 5. *c.* 2. Esto ager triangulus pedum quoquoversus trecentorum. *Plin. l.* 13. *c.* 11. *a med.* Papyrus brachiali radicis crassitudine, triangulis lateribus. *Id. l.* 3. *c.* 8. Sicilia Triquetra dicta a triangula specie. *Id. l.* 15. *c.* 23. Triangulæ castaneæ. *Id. l.* 2. *c.* 16. *ad fin.* Triangulus Solis radius. *Martian. Capell. sub init. l.* 6. triangulus ignis. ¶ *Triangulum*, vel *triangulus* absolute, triangula forma, *triangolo*, τρίγωνον, *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 49. *ad fin.* Grues trianguli formam efficiunt. *& mox.* Basis autem trianguli, quæ quasi a puppi, ventis adjuvatur. *Plin. l.* 27. *c.* 8. *a med.* Cauliculus duum cubitorum, triangulo similis. *Frontin. in expos. format.* apud *Goes.* masculino gen. usurpat. V. *pag.* 32. 33. 35. &c.

TRIARII, orum, m. milites veterani spectatæ virtutis, qui in tertia aciei loco collocabantur, pilis armati. Qui sint, & unde dicantur, docet hic locus *Varronis l.* 4. *de L. L. c.* 16. Hastati dicti, qui primi hastis pugnabant: Pilani, qui pilis: Principes, qui a principio gladiis: & post commutata re militari, minus illustres sunt. Pilani, Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. Quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum. A quo Plautus: Agite nunc, subsidite omnes quasi solent Triarii. Hæc *Varro*. *Liv. l.* 22. *c.* 5. Nova de integro pugna exorta est, non illa ordinata per Principes, Hastatosque, ac Triarios, &c. Ex *Liv. l.* 8. *c.* 8. *&* 10. colligitur, etiam Triarios hastis pugnasse, mutato scilicet veteri instituto: quemadmodum apud *eund. l.* 1. *c.* 30. *&* 46. primæ aciei pila tribuuntur. ¶ Tertio loco prœlium inibant post profligatos Hastatos, qui primo loco, & Principes, qui secundo loco pugnam capessebant. Hinc factus est locus proverbio, ut, cum in re aliqua laboratur, eoque res adducta est, ut extremo conatu, summisque viribus sit enitendum, rem ad Triarios rediisse dicamus, ut docet *Liv. l.* 8. *c.* 8. ubi omnem pugnandi apud Romanos ordinem luculenter describit.

TRIATRUS, tertius dies post Idus. *Paulus* ex *Festo*. Quinquatrus festivus dies dictus, quod post diem quintam Iduum celebraretur, ut triatrus, & sexatrus, & septimatrus, & decimatrus.

TRIBACCA MARGARITA, h. e. inauris ex tribus baccis seu margaritis contexta. *P. Syrus* apud *Petron. in fragm. Tragur. c.* 55. *Burm.* Quo margarita cara tribacca, Indica? Sunt qui aliter leg.

TRIBAS, adis, f. τριβάς, h. e. fricans: a τρίβω. Dicitur de femina turpem libidinem cum pari exercente: quam *Plaut. Pers.* 2. 2. 45. subigitatricem vocat. *Phædr. l.* 4. *fab.* 14. & *Martial. l.* 7. *epigr.* 66. *&* 69.

TRIBLA. V. *Trebla*.

TRIBON, onis, m. τρίβων, ωνος, pallium tritum, aut lacerna. Vox Græca, a τρίβω, tero. *Auson. epigr.* 53. Pera, polenta, tribon, baculus, scyphus, arcta supellex ista fuit Cynici.

TRIBONIANUS, i, m. celebris Jurisconsultus, quæstor fuit Justiniani Imperatoris, eique operam suam præbuit in Jure civili concinnando. Ceterum multis vitiis insignis, assentatione, fraudulentia, avaritia, omnis religionis contemptu, præsertimque Christianæ. *Suidas*.

TRIBRACHYS, *&* Tribrachus, τρίβραχυς, nomen pedis metrici tres breves syllabas habentis, ut *Helena*, *dominus*, *agitur*: a τρεῖς, tres, & βραχύς, brevis. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* & *Diomed. l.* 3. *pag.* 475. *Putsch.* qui *tribrevem* Latine vocat.

TRIBREVIS. V. in voce præced.

TRIBUARIUS, a, um, ad Tribum pertinens. *Cic. pro Planc. c.* 19. Itaque hæsitantem te in hoc sodalitiorum tribuario crimine ad communem ambitus causam contulisti. *h. e.* in crimine corrumpendarum tribuum in petitione alicujus honoris. *& cap.* 15. Tribuaria res.

TRIBULA, æ, f. *trebbia*, idem ac tribulum. *Colum. l.* 2. *c.* 21. *circa med.* Et, si pauca juga sunt, adjicere tribulam, & traham possis, quæ res utraque culmos facillime comminuit. *Id. l.* 1. *c.* 6. *ad fin.* Optima est area silice constrata, quod celeriter frumenta deteruntur, non cedente solo pulsibus ungularum, tribularumque. Adde *lib.* 12. *c.* 50. *ante med.*

TRIBULARIA, rium. V. in *Tabularia*.

TRIBULATIO, onis, f. *tribulazione*, θλίψις, cura angens & pungens, ægritudo, ærumna, afflictatio: a tribulis, h. e. spinis. Vox est Ecclesiæ Scriptoribus familiaris. *Tertull. adverf. Jud. c.* 13. *Augustin. in Psalm.* 125. *sectione* 2. & alibi sæpe: *Hieronym. ep.* 27. (*al.* 108.) *ad Eustoch. sect.* 18. & alibi.

TRIBULATUS, a, um, acuminatus in modum tribuli. *Pallad. l.* 1. *c.* *tit. ult.* Falciculas brevissimas tribulatas, quibus filicem solemus abscindere.

TRIBULIS, is, φυλέτης, *contribulis*, qui ex eadem Tribu est. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 23. L. Cossinio amico & tribuli tuo valde familiariter utor. *Liv. l.* 2. *c.* 16. Vetus Claudia Tribus additis post-

ea novis tribulibus, qui ex eo venirent agro, appellata. *Cic. pro Planc. c.* 19. Tribulibus gratiosum esse. *& ibid.* Tribules decuriare. ¶ Interdum accipitur pro non divite, ut *Tribus* pro pauperibus. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 15. Ut cum pileolo soleas conviva tribulis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 50. *de toga trita*: Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli. Adde *epigr.* 58.

TRIBULO, as, a. *c.* θλίβω, est tribula, aut alio quocunque instrumento comminuere. *Gloss. Cyr.* θλίβω, tribulo, presso, premo. θλίψις, ἡ ἀπίξις, pressura, tribulatio. *Cato R. R. c.* 23. Si indideris defrutum, aut marmor, aut resinam, dies viginti permisceto crebro, tribulatoque quotidie.

TRIBULOSUS, a, um, asper, spinosus, tribulis plenus. *Sidon. l.* 3. *ep.* 2. *ad fin.* Viarum voragines frigorum siccitate tribulosæ. ¶ Translate *Id. lib.* 1. *epist.* 7. *ante med.* Tribulosissima dissimulatio.

TRIBULUM, li, n. *trebbia*, τρίβολος, rusticum instrumentum, quo frumenta in area teruntur. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 3. Hinc in messe triture, quod tum frumentum teritur, & tribulum, quo teritur. *Id. l.* 1. *de R. R. c.* 22. Corbes, fiscinæ, tribula, mallei, rutelli. *& cap.* 52. E spicis in aream excuti grana, quod fit apud alios jumentis junctis, ac tribulo. Id fit e tabula lapidibus, aut ferro asperata, quæ imposito auriga, aut pondere grandi trahitur jumentis junctis, ut discutiat e spica grana. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Messis alibi tribulis in area, alibi equarum gressibus exteritur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 164. Tribulaque, traheæque, & iniquo pondere rastri. Ubi *Servius*: Genus vehiculi omni parte dentatum, quo teruntur in area fruges: quo maxime in Africa utebantur.

TRIBULUS, li, m. *tribolo*, τρίβολος, genus spinæ, herba foliis ad portulacæ effigiem accedentibus, tenuioribus viticulis, in terra stratis, spinis secundum folia rigidis & prædurit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 153. Lappæque, tribulique, interque nitentia culta Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. *Ovid. Met.* 13. *v.* 803. Asperior tribulis, feta truculentior ursa. *Plin. lib.* 21. *c.* 15. Aliqua & secundum spinam habent folium, ut tribulus, & ononis. ¶ Est & alterum tribuli genus aquaticum, non nisi in amnibus nascens, coma dumtaxat aquis extante, folio ulmi effigie. *Plin. l.* 21. *c.* 16. Tribulus non nisi in palustribus nascitur: dira res alibi, juxta Nilum & Strymonem amnes excipitur in cibis, inclinatus in vadum, folio ad effigiem ulmi, pediculo longo, &c. ¶ Per metaphoram Græcis τρίβολοι, Latinis *tribuli* dicuntur stimuli illi ferrei, qui aliter vocantur murices, quos spargere moris erat in bello contra equitatum, aut quadrigas falcatas, aut oppidanorum eruptionem. Nempe ita dicti sunt a triquetra figura, & ob eminentes cuspides. *Veget. l.* 3. *de re milit. c.* 24. Toto campo Romani tribulos abjecerunt, in quos currentes quadrigæ cum incidissent, deletæ sunt. Tribulus autem est quatuor palis confixum propugnaculum, quod quomodo abjeceris, tribus radiis stat, & erecto quarto infestum est. Hæc *Veget.*

TRIBUNAL, alis, n. *tribunale*, δικαστήριον, βῆμα, locus excelsus arcuata figura, in quo residebat, qui jus civibus aut peregrinis reddebat: a *Tribunus*. Nam proprie est sedes Tribuni, hoc est locus sublimior, ubi is jus dicit: sed per synecdochen sumitur pro quovis loco, ubi jus redditur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 8. *in fin.* Nullius inopiam, ac solitudinem non modo illo populari accessu, ac tribunali, sed ne domo quidem & cubiculo esse exclusam. ¶ Apud Romanos fuit suggestus editior, unde conspici Magistratus ab omnibus poterat, multorum hominum capax, in quo sella curulis, Jurisdictionis insigne, locata erat, ubi sedens Prætor cognoscebat & pronuntiabat. Fuisse locum multorum hominum capacem, indicat *Cicero in Bruto cap.* 84. dum inquit: Volo hoc Oratori contingat, ut cum auditum sit eum esse dicturum, locus in subselliis occupetur, compleatur tribunal, &c. *& lib.* 2. *de Orat. c.* 37. Nobis in tribunali Q. Pompeji Prætoris Urbani sedentibus. *& Tacit. Ann. l.* 2. *c.* 75. Tiberius judiciis assidebat in cornu tribunalis, ne Prætorem curuli depelleret. ¶ Sellæ curulis meminit *Cic. Verr.* 4. *c.* 38. Palam, inquit, de sella ac tribunali pronuntiat: si quis, &c. Adde *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. & *Tacit.* 15. *Ann. c.* 29. ¶ Forma tribunalis fuit arcuata. *Vitruv. l.* 5. *c.* 1. de Basilica Julia, quam ipse architectatus fuerat, *a med.* Item tribunal est in ea æde hemicycli schematis minore curvatura formatum. Ejus autem hemicycli in fronte est intervallum pedum quadraginta sex, introrsus curvatura pedum quindecim: uti eos, qui apud Magistratus starent, negotiantes in Basilica ne impedirent. ¶ *Pro*, vel *de tribunali* idem est ac in tribunali, quemadmodum dicimus *pro rostris*. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. Idque pro tribunali cum aliquid ageretur, intelligi putuisse. *Id. in Pison. c.* 5. Pro Aurelio tribunali delectus servorum habebatur. *Id. Verr.* 7. *c.* 7. Ad se vocari, & de tribunali citari jussit. ¶ De tribunali ii tantum Magistratus jus dicere, qui sellam curulem habebant, ut Consules, Prætores, Ædiles, Præsides in provinciis, & Proconsules: nam Tribuni, Quæstores, Triumviri, & alii pro subselliis sedebant, ut scribit *Asconius in Divin. Verr. c.* 15. ¶ In theatro erat suggestus editior, & ab aliis gradibus separatus, ex quo spectabat Prætor, & Imperator. *Sueton. in Aug. c.* 44. Virginibus Vestalibus locum in Theatro separatim, & contra Prætoris tribunal dedit. Adde *Vitruv. l.* 5. *c.* 7. ¶ In castris quoque erat tribunal, ex quo Imperator jus dicebat, aut milites alloquebatur, quod olim de cæspite exstruebatur. *Tacit. Hist.* 3. *c.* 10. Sensit ludibrium miles, disjectisque qui tribunal tuebantur, &c. *Id. ibid. l.* 4. *c.* 25. Conscendit tribunal Vocula, prehensumque militem duci jussit. ¶ Claros viros, & summo aliquo honore functos, præter honorem sepulcri, etiam tribunalis exstructione coli post vitam mos fuit. Exemplum habes apud *Tacit. l.* 2. *Ann.* ubi de fu-

nere Germanici. Quo referri posse videtur *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 751. *n.* 11. P. Ælius Venerianus hoc vas disomum sibi & Felicitati suæ posuit, & tribunal ea permissu Pontif. perfecit. ¶ *Plinius* vocat *tribunal* tumulum vel suggestum editiorem instar tribunalis, quod sibi quidam populi Oceanum accolentes aastruebant, contra æstus & effusiones ejus: *l.* 16. *c.* 1. Illic misera gens tumulos obtinet altos, aut tribunalia structa manibus, ad experimenta altissimi æstus, casis ita impositis. ¶ *Tribunale* in recto & quarto casu. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) *ante med.* Inhærent quidam molestissima diligentiæ perversitate, ut *audaciter* potius dicant, quam *audacter*, licet omnes oratores aliud sequantur; & *emicavit*, non *emicuit*, & *conire*, non *coire*. His permittamus & *audivisse*, & *scivisse*, & *tribunale*, & *faciliter* dicere. Legitur etiam in *vet. Tab. an.* apud *Murator. pag.* 582. *lin.* 34.

TRIBUNATUS, us, m. *Tribunato*, Χιλιαρχία, Δημαρχία, Magistratus, seu dignitas Tribunorum. Aliud fuit Tribunatus, aliud Tribunicia potestas. Nam Sylla Tribunatum non sustulit, sed Tribuniciam potestatem. Rursus Romani Imperatores Tribunatum non gessere, sed Tribuniciam potestatem sumpserunt. Nam cum Plebajis fas esset solum Tribunatum gerere, religio Imperatoribus fuit Tribunatum sibi vindicare, cum Patricii essent: cum vero Tribuni Pl. sacrosancti essent, Imperatores sibi potestatem Tribuniciam usurpavere, ut & ipsi sacrosancti essent, & inviolabiles. *Cic. de Amicit. c.* 12. De C. Gracchi autem Tribunatu quid exspectem, non libet augurari. *Id.* 1. *de Orat. c.* 7. Tribunatum plebis petere. *Id.* 11. *Attic. ep.* 9. Inire Tribunatum. ¶ De tribunatu militari *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. *ante med.* M. Curtio Tribunatum a Cæsare petivi. *Id. Fam.* 7. *ep.* 8. Sum admiratus, cur Tribunatus commoda, dempta præsertim labore militiæ, contempseris. Adde *epist.* 5. *a med.* & *Plin. l.* 7. *c.* 30.

TRIBUNICIUS, a, um, δημαρχικός, ad Tribunos plebis pertinens. *Sallust. in orat. Licin. Trib. Pleb. ante med.* Vis tribunicia, telum a majoribus libertati paratum. *Cic. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 15. *sub fin.* Tribunicii candidati compromiserunt. *Id.* 2. *de Orat. c.* 48. *a med.* Cum tribunicia potestas est constituta. *Id.* 2. *Agrar. c.* 8. *a med.* Tribuniciæ leges. *h. e.* a Tribunis pleb. latæ. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 1. Comitia tribunicia. *h. e.* quibus Tribuni Pleb. creantur. *Id.* 3. *de Leg. c.* 9. *a med.* Mucronem tribunicium exacuere in aliquem. *Id. post redit. in Sen. c.* 5. Subsidia reipublicæ contra tribunicios furores. *Liv. l.* 2. *c.* 1. Si plebs agitari cœpta esset tribuniciis procellis. *Cic. Fam.* 2. *ep. penult. a med.* Incidere in terrores tribunicios. *Id. pro Cluent. c.* 39. Noratis animos ejus, ac spiritus tribunicios. *Hirt. de B. Alex. c.* 65. Tribuniciæ contentiones. *Sallust. in Jug. c.* 41. seditiones. *Plin. l.* 36. *c.* 15. *post med.* conciones. *Id. in præfat. Hist. nat. sub init.* Triumphalis, & Censorius tu, sexiesque consul, & Tribuniciæ potestatis particeps. *Cæs. lib.* 1. *B. Civ. cap.* 7. Tribunicia intercessio. ¶ De tribunicia potestate Imperatorum V. in dictione præced. ¶ *Tribunicius*, qui Tribunus fuit, ut *Ædilicius*, qui Ædilis, *Quæstorius*, qui Quæstor, &c. *Cic. Phil.* 13. *c.* 14. *sub fin.* Clarissimi viri, ædilicii, tribunicii, quæstorii. Adde *Liv. l.* 3. *c.* 35. ¶ De Tribunatu militari *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 77. *extr.* Centuriones in ampliores ordines, equites R. in tribunicium restituit honorem. ¶ Scribitur & *tribunitius*.

TRIBUNUS, i, m. Δήμαρχος, magistratus apud Romanos, qui primo Tribubus præfuit: ut Curio, qui Curiis. Romulus populum in tres partes divisit, quæ *Tribus* dictæ: singulis suos attribuit duces, qui Tribuni appellati, ut *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 5. docet. V. *Tribus*. *Pompon. Dig. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. *ante med.* Dicti tribuni, quod olim in tres partes populus divisus erat, & ex singulis singuli creabantur: vel quia Tribuum suffragio creabantur. ¶ Varia Tribunorum genera fuerunt, de quibus protinus ordine suo.

Tribuni Ærarii (quos Tribunos æris *Plin. l.* 33. *c.* 2. appellat) erant, qui acceptam pecuniam publicam a Quæstoribus urbanis in stipendium exercitus, ad Quæstores provinciarum deferebant, militibus erogandam, ut est apud *Ascon. in Verr.* 3. *de Præt. urb. c.* 13. *Tribuni a tribuendo* dicti, ut *Fest.* docet in *Ærarii*: sed ab re *Varr. lib.* 4. *de L. L. sub fin.* Quibus attributa erat pecunia, ut militi redderent, Tribuni ærarii dicti: id quod attributum erat, æs militare. *Cato* apud *Gell. lib.* 7. *c.* 10. Æs militare, quod a Tribuno ærario miles accipere debebat. ¶ Non erant magistratus, sed ordo; & aliquando una cum senatorio & equestri ordine judicia exercuerunt, ut patet ex *Cicer.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 6. *ad fin.* qui eorum meminit & *Cornel.* 4. *c.* 7. *a med.* V. *Aurelius, a, um.* Sed judicia eis ademit Augustus, ut in ejus vita *Sueton.* narrat *cap.* 41.

Tribunus Celerum, *Capitano del corpo di guardia*, Magistratus quidam in Monarchia, qui præerat trecentis illis Celeribus Equitibus, qui Regis corpus custodiebant, & rem militarem cum Regibus curabat. Fuit antiquissimus omnium Magistratuum. Nam ab ipso Romulo institutus est. *Pompon. de orig. Juris, lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. Iisdem temporibus & Tribunum Celerum fuisse constat. Is autem Equitibus præerat, & veluti secundum locum a Regibus obtinebat: quo in numero fuit Junius Brutus, qui auctor fuit Regis ejiciendi. ¶ Diversus erat a ceteris Tribunis. Nam ceteri, qui tres erant, Tribubus præerant, unus Ramnensibus, alter Tatiensibus, tertius Luceribus, sed hic tribus Centuriis Equitum, qui Celeres vocabantur, imperabat. Dictus est a similitudine aliorum Tribunorum. Ut enim duces Tribuum dicti Tribuni, quod præerant Tribubus, quæ tres erant, ita Tribunus Celerum ita appellatus, quod tribus Equitum Centuriis præerat. Hoc nomen retentum est usque ad institutionem Consulum. Nam postea Magistratus iste pro Tribuno dictus est Magister Equitum, & postremo Præfectus Prætorio. *Pompon. loc. cit.*

Tribuni Militares, *Colonelli*, duces legionum, qui peditibus legionum, non item equitibus, præerant. Dicti sunt Tribuni, auctore *Varrone l.* 4. *de L. L. cap.* 14. quod ab initio terni essent, tum, cum legio ex tribus millibus conficiebatur ex ternis, quæ tum erant, Tribubus, Ramnium, Tatiensium & Lucerum sumpti. ¶ Initio tres fuerunt, qui singuli mille peditibus præerant. Postea ut numerus peditum in legione auctus est, sic etiam Tribunorum militarium: ita ut a tribus ad quatuor, atque ab his ad sex pervenerint. Progressu temporis duodecim legi cœperunt, terni in singulas legiones, quæ quatuor erant. Deinde quaterni in singulas legiones creati sunt, ut essent sexdecim. Interjectis inde temporibus, cum legio ex quinque millibus conscribi jam esset cœpta, & postremo cum ex sex millibus, Tribuni militum ad quatuor legiones viginti quatuor in singulas seni, lecti sunt. *Cic. pro Cluent. c.* 36. Qui M. Æmilio legati, & præfecti, & tribuni militares fuerunt. Adde *Plin. l.* 34. *c.* 3. ¶ Ut eorum numerus, sic electio varia fuit. Modo enim ab Imperatore, modo populi suffragio creati sunt: quæ varietas usque ad extrema reipubl. tempora perduravit. ¶ Officium eorum erat in castris milites continere, & ad exercitationem producere, vigilias circuire, rei frumentariæ præesse, querelas commilitonum audire, valetudinarios inspicere, denique & dare, & observare castrensia omnia. ¶ Dividebantur in *Rufulos*, sive *Rutulos*, & *Comitiatos*. V. in his vocibus.

Tribuni Militum consulari potestate, Magistratus Romæ, qui Consularia imperium obtinebant, & Consulum loco Rempublicam administrabant. Eorum hæc origo narratur. Crebris seditionibus Plebis, quibus Consules de suo quoque corpore creari petebat, externis etiam bellis ingruentibus, Plebeque ipsa delectum pati negante, coacti tandem Patres sunt, ut aut civibus, aut hostibus de victoria concederent. Ab eorum sententiis, qui Tribunos Plebis cæde violandos putabant, primores Patrum abhorrebant. Per hæc consilia eo res deducta est, ut sex Tribuni militum, tres ex Patribus, & tres ex Plebe, Consulari potestate præditi crearentur, de Consulibus nihil immutaretur. Igitur anno U. C. CCCX. tres Tribuni militares creati sunt, qui Consularem potestatem haberent, & quidem ex Patribus, consentiente Plebe. Progressu temporis modo tres, modo quatuor, modo sex, aliquando ex solis Patribus, aliquando ex Patribus & Plebe fuerunt. *Liv. l.* 4. *cap.* 6. 7. *&c.*

Tribuni Plebis, Magistratus Romæ, ex genere minorum, & ordinariorum, non dissimilis iis, qui apud Lacedæmonios Ephori dicebantur, ut ait *Cic.* 3. *de Legib. cap.* 7. cujus officium erat injuriam omnem intercessione sua prohibere, & commoda Plebis adversus Patres tueri. ¶ Hic Magistratus hanc habuit originem. Plebs ob feneratorum avaritiam ære alieno oppressa sæpe postulavit a Patribus, ut contractuum obligationibus liberaretur, & sæpenumero decepta, tandem A. U. CCLXI. conspiravit, ne amplius Patricios in bello, neque ulla alia in re adjuvaret: itaque secessit in Montem sacrum, neque reduci inde potuit, priusquam ea obtineret, quæ jamdiu concupierat: inter quæ illud præcipuum fuit, ut Magistratus quotannis crearetur, qui Plebis jura defenderet, ceteris Magistratibus intercederet, & ne ipsi quidem supremo Consulari imperio parere teneretur. Qui in eum Magistratum lecti sunt, *Tribuni plebis* appellati. *Liv. l.* 2. *a cap.* 32. ¶ Præcipua Tribunorum potestas fuit in intercessionibus. Intercedere autem nihil aliud erat, nisi prohibere, ne vis a ceteris Magistratibus Plebi fieret, vel ne aliqua lex ferretur plebi invisa. Qui negant, eos Magistratum fuisse, facile arguuntur multis *Livii* locis *lib.* 2. *c.* 33. & 56. *lib.* 4. *c.* 2. *lib.* 23. *c.* 23. *Sallustii in Jug. c.* 41. *Varronis* apud *Gell. lib.* 13. *c.* 12. *Ciceronis lib.* 1. *de Orat. c.* 7. & *Pompon. Digest. lib.* 1. *tit.* 2. *leg.* 2. qui omnes tribunatum pleb. *Magistratum* vocant. ¶ Inibant Magistratum mense Decemb. fuitque eorum tanta auctoritas, ut quicquid Senatus decrevisset, ita demum ratum haberetur, si Tribuni approbassent. Stabant ergo positis subselliis in vestibulo Curiæ, ubi habebatur Senatus, quia templum ingredi non licebat, & quæcunque Senatores decrevissent, Tribunis animadvertenda perferebantur, ut si pro Republica fore viderentur, approbarent, cetera ad arbitrium rejicerent. Si Senatusconsultum approbassent, T litteram in tergo subscribebant, qua nota significabatur, Ita Tribunos quoque censuisse. *Val. Max. l.* 2. *c.* 2. *n.* 7. ¶ Illud etiam observatum est inter Tribunos, ut, si ceteri omnes unam rem probassent, unus vero prohibuisset, plus ceteris omnibus polleret, eosque impedire posset. ¶ Ne vero unquam eorum potestas minui, aut violari a quoquam posset, statutum est, ut sacrosancti haberentur, ita ut qui iis injuriam intulisset, sacer esset. V. *Sacrosanctus*. ¶ Nihilominus hanc potestatem L. Sylla Dictator debilitavit, iratus Plebi, quod contra se pro C. Mario bello civili stetisset. Tulit enim, ne Tribunis Pleb. legum ferendarum jus esset, neve iis, qui Tribuni Pl. fuissent, alios postea Magistratus capere liceret, ut scriptum est in *Appiani* historia. Tribunorum tamen jura post restituta sunt partim a Cotta, partim a Pompejo, & Crasso Coss. *Ascon. in Divin. Verr. c.* 3. & *in proœm. Act. in Verrem, c.* 15. & *Epit. Livii l.* 97. ¶ Tempore Monarchiæ Imperatores Tribuniciam potestatem sibi sumpserunt. V. *Tribunatus*. *Sueton. in Aug. c.* 27. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 56. ¶ *Tribunus plebejus*, quod quidam leg. apud *Liv. l.* 2. *c.* 33. & *lib.* 34. *c.* 56. non dicitur, cum MSS. omnes aut *plebis*, aut *plebei*, aut *plebi* habeant, testibus Criticis viris apud *Drakenborch.* ad utrumque loc. V. *Plebes*.

TRIBUO, is, ui, utum, a. 3. *dare*, *assignare*, *attribuere*, δίδωμι, ἀπονέμω, do, præsto, impertior: a *Tribus*: quia proprie olim dicebatur de his, quæ a Tribubus in publicum conferebantur. Latius deinde usurpari cœpit, ut *do*, *das*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 15. Ut ei plurimum

rimum

vimum tribuamus, a quo plurimum diligimur. *& cap.* 5. In hominum societate tuenda, tribuendoque suum cuique. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 4. Cujus sceleribus tanta præmia tribuistis. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 13. Jurat, se eum non defecturum, eundemque casum subiturum, quemcumque ei fortuna tribuisset. *Phædr. l.* 1. *fab.* 5. *v.* 7. Ego primam (*partem prædæ*) tollo, nominor quia leo: Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi. *& fab.* 7. Quibus honorem & gloriam Fortuna tribuit. *Nep. in Attic. c.* 11. *sub fin.* Tribuere alicui beneficia. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 75. Pretium ædium Aurelio tribuit. *Ovid.* 9. *Met. v.* 401. cum jurare pararet, Dona tributarum posthac se talia nulli. *Propert. l.* 3. *el.* 23. *v.* 3. Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 23. Dii tibi dent, nostro quod non tribuere parenti, Mulliter in patria vivere posse tua. *Id. initio ep.* 16. *Heroid.* Hanc tibi Priamides mitto, Ledæa, salutem, Quæ tribui sola te mihi dante potest. *Id.* 14. *Met. v.* 620. Aventinus quo regnarat, eodem Monte jacet positus, tribuitque vocabula monti. *Id.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 44. tribuere pacem terris. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 40. alicui veniam. *Lucan. l.* 4. *v.* 358. vitam cuipiam. *Cic. pro Mil. c.* 34. misericordiam fortissimo viro. *aver compassione.* & *pro Cal. c.* 12. silentium orationi alicujus. *prestar silenzio, dar udienza.* & *lib.* 4. *de Fin. c.* 5. *extr.* magnam inventoribus gratiam. *saper grado, professarsi obbligato.* ¶ distribuere, *distribuire.* *Tacit.* 4. *Ann. c.* 64. Ni Cæsar obviam isset, tribuendo pecunias ex modo detrimenti. ¶ *Tribuere alicui quippiam*, affirmare de aliquo, quod quippiam in eo sit. *Lucret. l.* 5. *v.* 1171. His igitur sensum tribuebant, propterea quod Membra movere videbantur. ¶ Translate permittere, concedere, condonare. *Cic. in fin. l.* 1. *Tuscul.* Sed nunc quidem valetudini tribuamus aliquid. *cres agamus hæc.* *Id.* 1. *Offic. c.* 30. Sin sit quispiam, qui aliquid tribuat voluptati, diligenter ei tenendum esse ejus fruendæ modum. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 689. nisi hoc matris precibus tribuisset Achilles. ¶ imputare, assignare. *Nep. in Datam. c.* 5. Eam esse consuetudinem regum, ut casus adversos hominibus tribuant, secundos fortunæ suæ. *Id. in Alcib. c.* 7. Ut omnia minus prospere gesta ejus culpæ tribuerent. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 16. *a med.* Quod illi tribuebatur ignaviæ: de nobis id existimari posse, non arbitror. *Nep. in Timol. c.* 4. Neque hoc illi quisquam tribuebat superbiæ. *ascrivevan*: putabat, illum hoc facere superbe. *Id. in Attic. c.* 6. *extr.* Ejus observantia omnibus erat carior, cum eam officio, non timori, neque spei tribui viderent. *h. e.* eam adhiberi officii causa, non propter timorem aliquem, aut spem. ¶ deferre, æstimare. *Colum. l.* 2. *c.* 17. Prato veteres Romani primas in agricolatione tribuerunt. *diedero il primo luogo.* & *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 4. *a med.* Tibi istius generis in scribendo priores partes tribuo, quam mihi. *et cedo.* & *Fam.* 4. *ep.* 1. *in fin.* Ego tantum tibi tribuo, quantum mihi fortasse arrogo. *& l.* 13. *ep.* 21. Gratissimum mihi feceris, si huic commendationi meæ tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum. *Id. in Bruto, c.* 51. Mihi, benevolentiæ, credo, ductus, tribuebat omnia. *Tacit. Ann.* 6. *c. penult.* Tribuere aliquid honori amici abeuntis. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 13. *ad fin.* Magnopere tribuere virtuti alicujus. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 9. Universo ordini publicanorum semper libentissime tribui: idque magnis ejus ordinis erga me meritis facere debui. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 14. *ad fin.* Quos ne nominatim tradam, majoribus eorum tribuendum puto. ¶ impendere. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 2. His rebus, & feriis Latinis, comitiisque perficiendis undecim dies tribuit. *Nep. in Annib. c. ult.* & *in Attic. c.* 4. Reliquum tempus tribuere litteris. ¶ dividere, partiri, *dividere.* *Cic. de clar. Orat. c.* 41. *a med.* & *in Orat. c.* 4. Rem universam tribuere in partes. Hinc *tributio* distributio, *tributus* divisus.

TRIBUS, us, f. *tribù*, φυλή, una ex partibus majoribus populi R. Nam Romulus primum divisit universum populum in tres partes, quæ *Tribus* dictæ sunt, vel a numero, vel a tributo pendendo. Singulas Tribus in Centurias decem, quæ Curiæ appellatæ. Ex singulis Tribubus singulas centurias equitum constituit, qui Ramnenses, Tatienses, Lucares nominati sunt. Postea crescente populo, hæ centuriæ ad trecentos crevere, ut omnes simul equites nongenti essent: inde sub Tarquinio ad sexcentos. Itaque tres illæ Tribus & pedites & equites continebant: sed procedente tempore id nomen solis centuriis equestribus hæsit. qua causa est, cur a *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 9. *Floro l.* 1. *c.* 5. & *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 5. non centuriæ, sed Tribus dicantur. V. *Grævium ad Flor. loc. cit.* ¶ Crescente civium numero, multisque aliis populis in civitatem Romanam allectis, aliæ subinde Tribus additæ sunt. Tarquinius enim Priscus sex fecit: Servius Tullus decem & novem, omnesque divisit in *Urbanas*, & *Rusticas*, illas ita appellando, quod in urbe essent, has quod in agro Romano. Postea vero earum numerus usque ad triginta quinque auctus est, quarum nomina fuerunt, Æmilia, Aniensis, Arniensis, Claudia, Collina, Cornelia, Crustumina, Esquilina, Fabia, Falerina, Galeria, Lemonia, Mæcia, Menenia, Ocriculana, Oufentina, Palatina, Papiria, Pollia, Pomptina, Popillia, Papinia, Quirina Romilia, Sabatina, Scaptia, Sergia, Stellatina, Suburana, Terentina, Tromentina, Vejentina, Velina, Veturia, Voltinia. *Panvin.* pro Ocriculana Horatiam substituit, dicens, Ocriculanam fuisse extra numerum. *P. Manutius* omittit Ocriculanam, & Veturiam, adjungit Papiam, distinguit Pobliliam a Popillia, pro Menenia ponit Mentinam, pro Vejentina Vejentanam. Idem *Panvinius* recenset alias Tribus extra numerum XXXV. & sunt, Ælia, Camilla, Cestia, Cluentia, Cluvia, Flavia, Julia, Minucia, Papia, Pinaria, Pumia, Sappinia, Tauria, Ulpia, Voturia, vel Vaturia. Et addit, has decem, Æliam, Camillam, Cestiam, Cluentiam, Cluviam, Minuciam, Papiam, Pumiam, Teuriam, Voturiam additas fuisse sociali bello. Sed *Sigonius* dicit, multas, Tribus ex XXXV. duo habere nomina, & in lapidibus, ac veteribus libris appellari interdum nomine loci, interdum nomine gentis, vel familiæ. De his omnibus nominibus sigillatim mentio fit etiam suis locis. ¶ Postquam Tribus Censoribus permissæ sunt, rusticæ honestiores urbanis esse cœperant: partim quia agrestium vita, quæ laboriosa est, vitæ urbanorum, quæ est plena otii ac desidiæ, anteferebatur, ut ait *Varr. initio l.* 2. *R. R.* partim quia Censores urbanas Tribus omni sordidissimorum hominum genere, idest non solum artificibus, & turba forensi, sed etiam libertinis inquinaverant. Igitur a nobilibus & ingenuis, non solum qui rusti vitam agebant, sed etiam qui urbem incolebant, in rusticas commigratum est. Eos enim pudebat numerari cum negotiatoribus, cum artificibus, cum turba forensi, cum libertinis. Hinc Censores, & cum novos homines in Tribus referrent, & cum aliquem ex veteribus civibus vellent honore afficere, in Tribus rusticas transferebant. Earum autem urbanæ Tribus quatuor tantummodo, *Palatina*, *Esquilina*, *Collina*, & *Suburana*; reliquæ omnes rusticæ. V. *Plin. l.* 18. *c.* 3. *ante med.* ¶ In Tribus referre jus Censorum fuit, postquam instituti sunt. hi enim poterant novas Tribus addere, & cives de una in aliam transferre. Atque huc pertinet *Tribu movere*, h. e. ex Tribu nobiliori in ignobiliorem transmittere ignominiæ causa. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 67. Africanus Censor Tribu movebat eum centurionem, qui in Pauli pugna non affuerat. Adde *Liv. l.* 4. *c.* 24. *ad fin.* & *lib.* 45. *cap.* 15. ubi quid sit *movere Tribu*, clare explicat. ¶ *Tribus explere* quid sit, V. in *Expleo*. ¶ Convocare populum in Tribus, *Cic.* 3. *de Legib. c.* 19. *a med.* h. e. per Tribus, & ad Tributa comitia. ¶ Quotiescumque ad nomen civis R. Tribus adscribitur, ejus nomen ponitur in ablativo sine præpositione, & fere cognomini præponitur. *Cic. Verr.* 1. *c.* 8. *ad fin.* Inventum tamen esse ex eadem familia Q. Verrem Romilia, qui id se perfecturum pollicaretur. *Id. Phil.* 9. *c. ult.* Ser. Sulpicius Q. F. Lemonia Rufus. *Lucil.* apud *Non. cap.* 6. *n.* 82. Calvu' Palatina vir nobilis, ac bona' bello. V. *lib.* 8. *Fam. ep.* 8. ubi multa habebis hujusce constructionis exempla, quæ passim occurrunt etiam in veterib. Inscriptionib. ¶ Interdum *Tribus* dicitur de pauperioribus, et *tribulis*. *Cic. pro Planc. cap.* 18. Neque hoc liberis nostris interdicendum est, ne observent tribules suos, ne diligant, ne conficere necessariis suis suam tribum possint. Al. leg. *conficere*, quod alio trahit sententiam. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 15. Dat populus, dat gratus eques, dat tura senatus: Et ditant Latias tertia dona Tribus. *h. e.* tertium congiarium. Al. aliter leg. aut interpretantur. Maxime omnium rem conficit illud *Plin. l.* 19. *c.* 4. *ante med.* In herbis aliqua sibi nasci Tribus negant, caule in tantum faginato, ut pauperis mensa non capiat. ¶ Unus aliquando duas Tribus habuit, alteram nativitate, alteram adoptione. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 226. *n.* 3. C. Julio C. F. Fab. Scapt. Cæsari Aug. (*Sueton. in Aug. c.* 40. Fabianis, & Scaptiensibus tribulibus suis die comitiorum singula millia nummum a se dividebat.) Alia *ibid. pag.* 435. *n.* 2. L. Manlio A. F. An. Gal. Boccho trib. mil. leg. XV. Adde aliam apud *Murator. pag.* 723. *n.* 5. Sed respuit hæc omnia *Maffejus in Mus. Veronens. pag.* 199. ¶ Translate *Colum. l.* 3. *c.* 2. Inerticula tamen nigra, quam quidam Græci amethyston appellant, potest in secunda quasi tribu esse. *h. e.* gradu, ordine, pretio.

TRIBUTARIUS, a, um, *tributario*, ὑπόφορος, δασμοφόρος, solvendo tributo obnoxius. *Justin. l.* 1. *c.* 7. Sed civitates, quæ Medorum tributariæ fuerant. *Plin. l.* 12. *c.* 1. Et jam ad Marinos usque pervecta, ad tributarium etiam pertinens solum. Adde *Sueton. in Aug. c.* 40. & *Flor. l.* 3. *c.* 4. ¶ *Tributaria necessitas*, est necessitas tributi conferendi. *Justin. l.* 32. *c.* 2. Antiochus sub specie tributariæ necessitatis nocte templum Elymæi Jovis aggreditur. ¶ *Tributariæ litteræ*, in quibus munera promittuntur, & tribuuntur. *Cic.* 6. *Verr. c. penult.* Ubi intelleni, multum apud illum tabulas non commendatitias, sed tributarias valuisse. V. *Verr.* 4. *c.* 56. unde hic locus lux. ¶ *Tributaria causa*, in qua de tribu agitur. *Hermogenian. Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 46.

TRIBUTIM, per singulas tribus, κατὰ φυλάς. *Cic.* 4. *Attic. ep.* 17. Nummis ante comitia tributim uno loco divisis. *Id. pro Flacc. c.* 7. Tributim & centuriatim descriptis ordinibus. *Id. pro Mur. c.* 34. *a med.* Spectacula tributim data, & ad prandium vulgo vocati. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 69. Primores populi arripuit, populumque tributim. *Liv. l.* 3. *c.* 55. Legem centuriatis comitiis tulere, ut quod tributim plebes jussisset, populum teneret. *h. e.* comitiis tributis. Sic *lib.* 7. *c.* 16. *ad fin.* Legem, nova exemplo, ad Sutrium in castris tributim de vicesima eorum, qui manumitterentur, tulit.

TRIBUTIO, onis, f. *distribuzione*, distributio, divisio, partitio. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 19. Hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus, hoc est æquabilem tributionem. *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 4. *leg.* 5. *in fin.* Tributio fit pro rata ejus, quod cuique debetur. *si fa la contribuzione.* ¶ Item tribuendi actus, collatio tributi. *Ulpian. Dig. lib.* 2. *tit.* 14. *leg.* 52. Siquas summas, propter tributiones prædii pignori nexi factas, creditor solvisset. *Arcad. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18. *a med.* Et eos, qui fenus exercent, tributiones ejusmodi agnoscere debere, rescriptum est. Al. leg. *contributiones*.

TRIBUTOR, oris, m. *datore*, qui tribuit. *Apul. ad Asclep. pag.* 92. *Elmenhorst.* Mundus præstitor est, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

TRIBUTORIUS, a, um, ad tribuendum pertinens. *Tributoria actio* apud JCtos est, quæ datur creditoribus, si quis eorum queratur, quasi minus ei tributum sit, quam oportuerit (ut ait *Justinian. l.* 4. *Institut. tit.* 7.) in ea causa, in quo servus in merce peculiari sci-

entv

ena domino negotiatur: & dicitur tributoria, quia ipsi domino distributionem earum, quæ in illa negotiatione recepta sunt, Prætor permittit. Est in Digestis titulus 4. lib. 14. qui de *tributoria actione* inscribitur. V. plura apud JCtos.

TRIBUTUS, a, um, *dato, concesso*, particip. a *tribuo*, datus, concessus. *Lucret. l.* 1. *v.* 709. demptis paucis, paucisque tributis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 11. Cui primum mulieri hunc honorem in nostra civitate tributum puto. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 21. Tributa præmia. *Callistrat. Dig. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 17. Tributa immunitas. ¶ *Tributum* absolute, *gravezza, imposizione, tributo*, φόρος, τέλος, pecunia, quæ a privatis reipublicæ penditur. Quid a vectigali differat, ibi dicetur. Triplex fuit apud Romanos, secundum capita, secundum censum, & extra ordinem, seu temerarium. *Festus*: Tributorum collatio cum sit alia in capita, alia ex censu, dicitur etiam quoddam temerarium, ut post urbem a Gallis captam conlatum est, quia proximis quindecim annis census alius non erat. item bello Punico secundo, M. Valerio Lævino, M. Claudio Marcello Coss. cum & senatus, & populus, quod habuit, detulit. Hæc *Festus*. Dicebatur *tributum in capita*, quod a singulis pendebatur, *capitazione*. Id solvebant patres matresque familias pro numero liberorum. *Tributum ex censu* imperabatur singulis familiis pro ratione fortunarum. *Temerarium* dictum, quod extra ordinem, in magno reipublicæ discrimine, & temere, h. e. non habita ordinis Tribuum, aut census ratione, conferebatur. Exempla apud *Liv. l.* 5. *c.* 25. & *lib.* 26. *c.* 36. invenies. *Varr. l.* 4. *de L. L. prope fin.* Tributum dictum a Tribubus, quod ea pecunia, quæ populo imperata erat, tributim a singulis pro portione census exigebatur. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 27. Stipendium a stipe appellatum est, quod per stipes, id est modica æra colligatur. Idem hoc etiam tributum appellari, Pomponius ait: & sane appellatur ab intributione tributum, vel ex eo, quod militibus tribuatur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 32. Tributum imponere in capita singula servorum & liberorum. *Liv. l.* 23. *c.* 31. Duplex tributum imperare. *Cic. Verr.* 4. *c.* 53. Omnes Siculi ex censu quotannis tributa conferunt. *& Verr.* 5. *c.* 42. Imacharenses tributum ferre miseros ac perditos coegisti. *Al. leg.* facere. *Id. Fam.* 3. *ep.* 7. Intolerabilia tributa exigere a civitatibus. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 13. Tributum pendere. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 4. Multas civitates acerbissimis tributis liberavi. *Paul. Dig. lib.* 50. *tit.* 15. *leg. ult.* Tributum capitis alicui remittere. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 47. *sub fin.* Urbes levari tributis in tempus. *Id.* 3. *Hist. c.* 55. His tributa dimittere. *& lib.* 4. *c.* 71. facilius tributa tolerare. *Id. de Germ. c.* 43. pati. *Justin. l.* 16. *c.* 3. *a med.* Cum Athenienses Græciæ & Asiæ tributum in tutelam classis descripsissent. *Plin. l.* 21. *c.* 13. *a med.* Gens ea ceram in tributa Romanis præstat. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 15. *leg.* 3. Tributo capitis obligari. *Liv. l.* 4. *c.* 60. Indicere tributum populo. *Stat. l.* 4. *silv.* 1. *v.* 4. urbem frenare tributis. *Martial. l.* 7. *epigr.* 61. gens damnata tributis. ¶ Dicitur etiam *tributum*, cum plures aliquid conferre tenentur ad sarciendam jacturam rei privatæ, v. gr. mercium jactum in mare ad levandam navim in tempestate: aut cum socius in negotiatione contribuit ceteris in re communi. *Paul. Dig. lib.* 14. *tit.* 2. *leg.* 2. *circa med.* Placuit, omnes conferre oportere, quia id tributum observatæ res deberent. *Callistrat. ibid. leg.* 4. Jactus in tributum, nave salva, venit. *i. soggetto alla contribuzione*. & *Ulpian. ibid. tit.* 4. *leg.* 5. In tributum vocantur qui in potestate servos habeat, a creditoribus mercis. ¶ Translate *Martial. l.* 10. *epigr.* 17. Saturnalicio Macrum fraudare tributo Frustra, Musa cupis. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 188. præstare tributa clientes cogimur. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 86. gaudet Trasimenus, & Alpes, Cannensesque animæ; primusque insigne tributum Ipse palam lacera poscebat Regulus umbra. ¶ In masculino genere *Plaut. Epid.* 2. 2. 43. Tributus cum imperatus est, negant pendi potesse: Illis quibus tributus major penditur, pendi potest. *Cato* apud *Non. c.* 3. *n.* 251. Cum tributus exigitur. *Gell. l.* 13. *c.* 20. *a med.* *Hic peccatus* recte Latineque dicitur: sicut *hic incestus*, & *hic tributus*, quod *tributum* nos dicimus, a plerisque veteribus dicta sunt. ¶ *Tributus*, distributus, divisus, *diviso*. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 6. Omnem vim loquendi in duas tributam esse partes. ¶ *Tributus* a Tribu. *Comitia tributa* fuere, in quibus plebs R. non per centurias, & ex censu, sed per Tribus suffragium ferebat. Itaque in his locus erat infimo cuique, & pauperrimo, non erat patribus. *Lælius Felix* apud *Gell. l.* 15. *c.* 27. Cum ex generibus hominum suffragium fertur, curiata comitia esse: cum ex censu & ætate, centuriata: cum ex regionibus, & locis tributa. *Festus in Populi*. Populi commune est in legibus ferendis cum plebe suffragium. nam comitia centuriata ex patribus & plebe constant in centurias divisis: at cum plebes sine patribus tributis comitiis convenit, quod plebes scivit, plebiscitum id ea causa appellatur. *Liv. l.* 2. *c.* 60. *in fin.* Insignem annum maxime comitia tributa efficiunt, res major victoria suscepti certaminis, quam usu. plus enim dignitatis comitiis ipsis detractum est, patribus ex concilio submovendis, quam virium aut plebi additum, aut demptum patribus. *& cap.* 56. Volero rogationem tulit ad populum, ut plebeji magistratus tributis comitiis fierent. Haud parva res sub titulo prima specie minime atroci ferebatur: sed quæ patritiis omnem potestatem, per clientium suffragia creandi quos vellent tribunos, auferret. Sunt qui his *Livii* locis *tribunicia* legunt, quod ea comitia per tribunos plebis haberentur: sed saniores Critici rejiciunt.

TRICÆ, arum, f. *baje, triche, cose da nulla*, λῆροι, res frivolæ, futiles nullius pretii, *nugæ*. *Plin. l.* 3. *c.* 11. *a med.* Diomedes ibi delevit urbes duas, quæ in proverbii ludicrum vertere, Apinam & Tricam. *Plaut. Rud.* 5. 2. 35. *Gri.* Quid dare velis, eloquere propere. *La.* nummos trecentos. *Gri.* tricas. *La.* quadringentos. *Gri.* tramas putridas. *Martial. l.* 14. *epigr.* 1. Sunt apinæ tricæque, & si quid vilius istis. ¶ Sic etiam dicuntur impedimenta, & implicationes, *intrighi, imbrogli, viluppi*: quia res frivolæ seria agentem impediunt. *Nonius c.* 1. *n.* 26. ait, tricas esse pilos aut fila, quæ pedes pullorum gallinaceorum irretiunt, & involvunt, & ingredientes impediunt. *Turpil. ibid.* Judicia, lites, turbas, tricas, cociones maximos. *Varr. ibid.* Putas eos non citius tricas Atellanas, quam id extricaturos? *Plaut. Pers.* 5. 2. 18. Quomodo me hodie versavisti? ut me in tricas conjecisti? *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *sub fin.* Tullia quomodo fert publicam cladem! quomodo domesticas tricas! *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 5. *a med.* Ut plus biennium in his tricis moretur. ¶ ambages verborum, præsertim quæ a lentis debitoribus, aut fraudare volentibus effutiuntur. *Plaut. Pers.* 4. 3. 62. Nihil mihi opus est litibus, neque tricis. *Id. Curc.* 5. 2. 15. Quod argentum, quas tu mihi tricas narras? *Id. Most.* 3. 1. 45. Quin tu istas mittis tricas?

TRICAMERATUS. V. *Bicameratus*.

TRICASTINI, m. populi Galliæ Narbonensis, quorum tractus dicitur *le Tricastin*, in provincia Delphinatus, versus Rhodanum fluvium. Eorum urbs est Augusta Tricastinorum, *Saint Paul*. *Plin. l.* 3. *c.* 4. Hinc adjectiva *Sil. l.* 3. *v.* 466. Jamque Tricastinis incedit finibus agmen.

TRICCÆUS, a, um, ad Triccam pertinens, oppidum Thessaliæ ad Peneum fluvium, ubi templum Æsculapii fuit. *Avien. in Arat. v.* 206. Triccæi sidus stat nominis.

TRICENARIUS, a, um, *di trenta*, qui triginta continet. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Tricenariæ vites. V. *Tricenarius*. *Frontin. de aquæduct. artic.* 29. & 48. Tricenaria fistula. *h. e.* quæ digitos triginta habet in lumine in rotundum coacto, ut *Id. ibid.* explicat. Adde *Plin. l.* 31. *c.* 6. *Vitruv. l.* 8. *c. ult. ante med.* & *Pallad. in Aug. tit.* 12. ubi hæc ratione ponderis exponuntur. ¶ Tricenariæ cærimoniæ dicebantur, quibus sacra adituris triginta continuis diebus certis quibusdam rebus carendum erat. *Paul. ex Festo in Decuria*. ¶ *Tricenarius homo*, triginta annorum, *di trent' anni*. *Senec. l.* 3. *excerpt. controvers. n.* 3. *ad fin.* Nec tricenario quidem filium adoptare licet. *Arnob. l.* 2. *pag.* 58. Quot vultis annos agere? vultis vicenarius? vultis tricenarius? ¶ *Tricenarius* in militia. V. *Trecenarius*.

TRICENI, æ, a, *trenta*, τριάκοντα, triginta, nomen numerale distributivum. Primam syllabam producit: at *treceni*, quod est trecenti, corripit. Sæpe tamen in libris commutantur, incuria aut ignoratione librariorum. *Plin. l.* 7. *c.* 16. *ante med.* Dentes triceni bini viris attribuuntur. *Colum. l.* 2. *c.* 15. *ad fin.* Minores singulæ pecudes tricenis diebus singulas vehes stercoris efficiunt. *ogni trenta dì*. & *Martial. l.* 10. *epigr.* 27. Et tua tricenos largitur sportula nummos. *trenta per uno*. singulis sportulam accipientibus dantur nummi triginta. ¶ Pro cardinali *triginta*, extra distributionem. *Plin. l.* 18. *c.* 16. Medica ab uno satu tricenis annis durat. *Martial. l.* 1. *epigr.* 44. Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati: Et positum est nobis nil here præter aprum. Adde *lib.* 4. *epigr.* 26. ¶ In genit. plurali est *tricenum*, ut cetera distributiva, ut Tricenum annorum, pedum, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 49. *ad fin.* & *lib.* 21. *c.* 33. & *Frontin. de aquæduct. artic.* 49.

TRICENNALIA, lium, n. solemnitas tricesimo quoque anno celebrata. *Orosius l.* 7. *c.* 28. *rets.* Constantinus tricennalibus suis Delmatium Cæsarem legit.

TRICENNIUM, ii, n. *spazio di trent' anni*. *Imp. Justinian. lib.* 7. *Cod. tit.* 31. *leg.* 1. *a med.* Possessio connumeretur in decennium, vel viginti annorum spatium, vel tricennium.

TRICENTENI. V. *Trecenteni*.

TRICENTI. V. *Treceni in fin.*

TRICENTIES, adverb. idem ac trecenties. *Martial. l.* 3. *epigr.* 22. Dederas, Apici, bis tricenties ventri.

TRICEPS, ipitis, *di tre capi*, τρικέφαλος, qui habet tria capita: a *tricapitis*, per syncopen, ut *biceps* a *bicapitis*. *Cic. in Orat. c.* 48. Quid in verbis junctis? quam scite insipientem, non insapientem; iniquum, non inæquum; tricipitem, non tricapitem? *Id.* 1. *Tuscul. c.* 5. Dic, quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus? &c. *Ovid.* 7. *Met. v.* 194. Tuque triceps Hecate. V. *Hecate*. ¶ Translate est triplex, *triplice*. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. De eo triceps historia. nam & Procilius non idem prodidit, quod Piso, nec quod is, C. Ælius Stilus secutus.

TRICESIMUS, & Trigesimus, a, um, *trentesimo*, τριακοστός, ultimus ex triginta: nomen numerale ordinale. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. Sexto tricesimo anno post. *Al. leg.* trigesimo. *Id. Fam.* 12. *ep.* 2. Idem tricesimo post die feci. *Id. de Senect. c.* 6. *a med.* Cujus a morte hic tertius & tricesimus est annus. *Al. leg.* trigesimus. *Justin. l.* 11. *c.* 15. Intra trigesimum annum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 16. Jam bis pæne tibi consul trigesimus instat. *& lib.* 10. *epigr.* 103. trigesima æstas. *Claudian. de B. Gil. v.* 488. tricesima bruma. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 69. tricesima sabbata. *h. e.* Pascha, solemnis Judæorum dies, tricesima hebdomada recurrens, inchoando annum mense Septembr. *Galba ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 3. Antonius legiones eduxit duas, secundam & quintamtrigesimam. *Al. leg.* trigesimamquintam. ¶ *Manut. Dousa. & Cellar. in Orthogr.* probant, ac præferunt *tricesimus*: quia simile est τοῖς *tricies*, *triceni*, &c. Idem sentiunt de *vicesimus*.

TRICESSIS, triginta asses, seu tres decusses. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 36.

TRICHALCUM, i, n τρίχαλκον, quarta pars oboli apud Græcos. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. *a med.*

TRI-

TRICHAPTUM, i, n. τριχαπτον, a θρὶξ, τριχὸς, capillus, & ἅπτω, necto, vestis tam tenui & subtili textura, ut capillorum similis esse videatur. *Hieronym. in Zachar. l. 3. c. 14. & in Ezech. l. 4. c. 16.*

TRICHIAS, æ, m. τριχίας, genus piscis marini, quem quidam putant esse sardiniam, *sardella*: negat *Harduin.* quia sardiniæ non intrant amnes, quod trichiæ faciunt. *Plin. l. 9. c. 51.* Pisinum lupus & trichias bis anno parit. *& cap. 15. ad fin.* Intrantium Pontum soli non remeant trichiæ. Sed hi soli Istrum amnem subeunt, &c.

TRICHIASIS, is, f. τριχίασις, a θρὶξ, τριχὸς, pilus, capillus, morbus est oculorum, quo palpebrarum pili ad ipsum oculum conversi, irritant & pungunt. de quo verba facit *Cels. l. 7. c. 7. sect. 8.* Restituit hanc vocem *Morgagnius Vegetio de re Veterin. l. 2. s. 15.* ubi corrupte *tretiace*, aut *tyriace* legebatur.

TRICHILA, æ, f. *pergola*. Ita dicuntur pergulæ compluviatæ vitium, cucurbitarum, cucumerum, quas vulgo umbellas, & umbracula appellant, a *trichinus*, hoc est densus, sive spissus. Hanc describit *Sidon. l. 5. ep. 17.* cum ait: Sub umbra palmitis adulti, quam stipitibus altatis, cancellatimque pendentibus pampinus superducte texuerat. *Auct. Copæ, vers. 8.* Et trichila umbriferis frigida arundinibus. *Colum. l. 10. v. 394.* At qui sub trichila manantem repit ad undam. *h. e.* cucumis, qui sub pergula repit. Alii hic intelligunt vas, de quo V. vocem sequent. ¶ Fortasse huc pertinet *Inscript.* apud *Fabrett. pag. 156. n. 254.* D. M. Ulpiæ Sabinæ conjugi optimæ & dulcissimæ & benemerenti P. Rufinus Ephestion locum concessum & donatum ab heredibus Flavi Libani. Quæ posita est infra hanc tricliam in long. P. VII. in lat. P. V. ut *triclia* corrupte scriptum sit pro *trichila*.

TRICHILUM, i, n. τρίχειλον, vas tria habens labra, unde aqua effundi potest. Penultimam habet natura longam, quæ tamen corripi etiam possit, si altera ex diphthongo ει vocalis abjiciatur, quod Poetis, Græcis præsertim, est familiare. *Colum. l. 10. v. 378.* Tum modo dependens trichili, modo more cylindri Intortus cucumis. Al. leg. *trichilis*, h. e. pergulis, ut est in voce præced. Utraque autem vox varie admodum exponitur, & uterque locus varie vexatus a Criticis, ut nihil certi neque de voce, neque de interpretatione statui possit.

TRICHINUS, a, um, τρίχινος, pilis densus, & quasi impeditus, a τρίχες, quomodo Græcis pili appellantur. Generatim notat densum, sive spissum, quod ex eo conjicere est, quia pergulæ indidere nomen trichilarum, quia δασύφυλλοι, idest densæ foliis. *Voss. in Trichila.* *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 864.* Quod tunc quæstus trichinus arat, nunc est uber. *Nonius* interpretatur tardum, & quasi impeditum, vel siccum, & sine succo, ut sunt capilli.

TRICHITIS, is, f. τριχῖτις, genus aluminis. *Plin. l. 35. c. 15. a med.* Concreti aluminis unum genus schiston appellant Græci, in capillamenta quædam canescentia dehiscens. Unde quidam trichitin potius appellavere. Hoc fit e lapide, ex quo & chalcitin vocant, ut sit sudor quidam ejus lapidis in spumam coagulatus.

TRICHOMANES, n. τριχομανές, herba capillamentis abundans, adianto similis, exilior modo, & nigrior, foliis lenticulæ amaris, & adversis inter se. *Plin. l. 27. c. 13.*

TRICHORDIS, de, adject. tres chordas habens. *Sidon. l. 5. ep. 5. a med.* Novus Amphion in citharis trichordibus temperandis.

TRICHORUM, i, n. *casa distinta in tre appartamenti*, τρίχωρον, domus tripartita. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 57.* quid nunc ingentia mirer, Aut quid partitis distantia tecta trichoris? *Spartian. in Pescenn. Nigr. c. 12.* Domus ejus hodie Romæ visitur, quæ appellatur Pescenniana, in qua simulacrum ejus in trichoro constitit. *h. e.* in uno ex trichoris ejus domus, ut quidem explicat *Casaubon.* At *Salmas.* scribit, Trichora esse fastigia domorum acuminata, triangulari forma: veterum enim tecta omnia plana fuisse: deorum vero templa, itemque Imperatorum ædes, honoris causa fastigiata fuisse, & simulacris insuper impositis ornata. τρίχωρον autem idem esse, quod τρίγωνον, hoc est triangulari forma factum. ¶ Adjective *Paulin. Nolan. epist. 32. (al. 12.) sect. 10.* Reliquiis Apostolorum & Martyrum intra absidam trichora sub altaria sacratis. *h. e.* in trichoro, seu in triplice absida posita. Al. leg. *trichorem*, ut ad ipsam absidem referatur, quæ ex tribus absidibus constarat.

TRICHRUS, τρίχρους, h. e. tres habens colores: a τρία, & χρόα, color: nomen est lapidis. *Plin. l. 37. c. 10.* Trichrus ex Africa nigra est, sed tres succos reddit: a radice nitrum, medio sanguinem, summo ochram. Ita *Harduin.* ex MSS. *Al. leg.* a radice nigram, medio sanguineum, summo candidum.

TRICIES, adverb. *trenta volte*, τριακοντάκις, trigesies, triginta vicibus. *Colum. l. 5. c. 2. sub fin.* Pedes talcies triceni fiunt nongenti. *Martial. l. 5. epigr. 40.* Supremas tibi tricies in anno Signanti tabulas, Charine, misi Hyblæis madidas thymis placentas. *Plin. l. 3. s. 5. ante med.* Liguribus ager tricies datus. *Id. l. 4. s. 16.* Insula patet tricies octies centena vigintiquinque millia P. *h. e.* 3825. milliaria. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Semel & tricies mille & quingenties. *h. e.* 31500. ¶ Cum de pecunia sermo est, post *tricies* intelligitur *centena millia*, sic post *vicies*, *centies*, &c. *Martial. l. 4. epigr. 37.* Ex insulis fundisque tricies soldum redit. *h. e.* tricies centena mille plenum & integrum. Sic *lib. 1. epigr. 100.* dixit *vicies plenum*.

TRICINIUM, ii, n. *canto di tre voci*. *Symmach. l. 1. epist. 42. (al. 47.)* Tricinium semivolucrum puellarum. *h. e.* trium Sirenum cantus.

TRICLIA, æ, f. V. in *Trichila*.

TRICLINIARCHES, & Tricliniarcha, æ, m. τρικλινιάρχης, servus convivio præpositus, & totius triclinaris ministerii curator. *Petron. in Satyr. c. 22.* Jam tricliniarches experrectus lucernis occidentibus oleum infuderat. Adde *Inscript.* apud *Grutter. pag. 578. n. 1.* & *pag. 579. n. 7.* & apud *Murator. pag. 924. n. 1.*

TRICLINIARIS, re, &

TRICLINIARIUS, a, um, *da tavola*, ad triclinium, & ad cœnandum pertinens. *Varr.* apud *Non. c. 15. n. 14.* Dolia, & apothecas tricliniares. *Id. l. 7. de L. L. c. 16.* Tricliniaris gradus. *h. e.* quo tricliniaris lectus ascenditur. *& lib. 8. c. 33.* Tricliniares mappæ. *Plin. l. 37. c. 2.* Tertio triumpho transtulit lectos tricliniares tres, &c. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 576. n. 6.* Sex. Pompejo Valerio Sex. Pompej serv. tricliniar. &c. *Alia* apud *Don. class. 7. n. 35.* Volusianus Caritas Aug. nost. ser. tricliniar. *Labeo Digest. lib. 33. tit. 5. leg. 20.* Vestimenta tricliniaria sumere. *vesti da camera*, cœnatoria, cubitoria. ¶ Absolute *tricliniaria* sunt stragula ornandis lectis in triclinio. *Plin. l. 8. c. 48. ad fin.* Metellus Scipio, tricliniaria Babylonica sestertium octingentis millibus venisse jam tunc, posuit in Catonis criminibus. *Id. l. 9. c. 39.* Qua purpura quis non jam, inquit, tricliniaria facit? ¶ Item *ipse* locus triclinii in ædibus. *Varr. l. 1. R. R. c. 13. sub fin.* Ut spectent sua æstiva tricliniaria ad frigus orientis, hiberna ad solem occidentem. *tinello da state, e da inverno.* ¶ Legitur & *triclinaris*, *triclinarius*.

TRICLINIUM, ii, n. *letto da tre persone*, τρικλίνιον, lectus trium capax, in quo mensæ accumbebatur: a τρεῖς, tres, & κλίνη, lectus. Fuerunt quidem & minores, in quibus duo accumbebant, *biclinia* dicti, aut unus tantum, *stibadia*; & latiores, in quibus quatuor, aut quinque (*Horat. l. 1. sat. 4. v. 86.* Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos.) sed fere tres simul hi lecti capiebant: qui qua ratione atque ordine discumberent, in *Accumbo* dictum est. *Juvenal. sat. 5. v. 17.* Tertia ne vacuo cessaret culcita lecto. ¶ *Triclinium sternere* est componere ad discumbendum, & stragula veste ornare: quæ in luxu a divitibus Babylonica, aut a purpura dibapha adhibebatur. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Œci quadrati tam ampla magnitudine uti faciliter in eis, tricliniis quatuor stratis, ministrationum ludorumque operis locus possit esse spatiosus. *Varr. l. 3. R. R. c. 13.* Erat locus excelsus, ubi triclinio posito cœnabamus. *Cic. 4. Verr. c. 74. sub fin.* Non quæro, unde habuerit quinquaginta tricliniorum lectos, unde tot candelabra. *letti da pransare*. *& Verr. 5. c. 25.* Cum Apronius e palæstra rediisset, & in triclinio, quod in foro straverat, decubuisset. *Martial. l. 10. epigr. 13.* Strataque non unas cingunt triclinia Bajas. *Plin. l. 33. c. 11.* Triclinia argentea, testudinea, lignea, &c. ¶ Postquam mensæ citreæ, quæ rotundæ erant, in honore magno apud omnes esse cœperunt, pro lectis usi stibadio sunt, seu sigmate. V. *Sigma*, *Stibadium*. ¶ Metonymice est cœnatio, h. e. locus, ubi sternuntur lecti ad cœnandum, *refettorio*, *tinello*. *Cic. Attic. l. 13. ep. ult.* Villa ita completa militibus est, ut vix triclinium, ubi cœnaturus ipse Cæsar esset, vacaret. *& mox.* Præterea tribus tricliniis accepti οἱ περὶ αὐτὸν valde copiose. *Id. 2. de Orat. c. 65. in fin.* Quando tandem, Galba, de triclinio tuo exibis? cum tu, inquit, de cubiculo alieno. *Quintil. l. 11. c. 2. ante med.* & *Phædr. l. 4. fab. 24. v. 19.* Triclinium illud supra convivas corruit. *Manil. l. 5. v. 507.* triclinia templis Concertant: tectique auro jam vescimur auro. *Varr. l. 7. de L. L. c. 14.* Triclinia hiberna & æstiva. ¶ *Triclinium sternere* est etiam lectos tricliniares in triclinio ponere. *Varr. l. 8. de L. L. c. 4.* Qui triclinium constrerunt, si quem lectum de tribus unum imparem posuerunt, &c. *Cic. pro Mur. c. 36.* Rogatus, ut triclinium sterneret, stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos. ¶ In illo *Plin. l. 33. c. 11. ante med.* Lectos mulierum totos operiri argento, & triclinia quædam. *& lib. 34. c. 3. ad fin.* Triclinia ærata, abacosque, & monopodia, &c. *Harduin.* intelligit mensas in tricliniis: additque auctoritatem *Vitruvii l. 6. c. 10.* Quæ omnia tamen non videntur esse satis, ut rem conficiant.

TRICO, onis, m. *litigioso*, *contenzioso*, *imbroglione*, *barone*, *briccone*, ἐριστός, contentiosus, litium amans, rixator: & præcipue qui, ne solvat æs alienum, tricas comminiscitur & impedimenta: & universim, nequam, nebulo, male feriatus. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 26.* Nec mihi amatore hoc opu', nec tricone vadato. *Id. ibid. n. 85.* Luciu' Cotta senex, Crassi pater huju' Panæti Magnus trico fuit nummariu', solvere nulli Lentus. (in voce *Panæti* videtur latere mendum.) *Capitolin. in Vero, c. 4.* Ut vagaretur nocte, & commissaretur cum triconibus, & committeret rixas.

TRICOCCUM, i, n. genus heliotropii, ubique nascentis, foliis minoribus, quam heliotropii & in terram vergentibus, semine scorpionis caudæ simili: unde & scorpiuron vocatur. *Plin. l. 22. s. 22. circa med.*

TRICOLUM, i, n. τρίκωλον, periodus, sententia tribus membris constans: a τρεῖς, tres, & κῶλον, membrum. *Senec. l. 4. controvers. 25. sub fin.* In tricolis, & in omnibus hujus generis sententiis curamus, ut numerus constet, non curamus, ut sensus. *& lib. 2. controv. 12. ad fin.* Dixit quasi tricolum tale, qualia sunt, quæ basilicam infestant. *h. e.* molesta sunt audientibus in basilica oratorem. ¶ Vox est adjectiva: unde Grammatici de Odis Horatianis: Ode monocolos, dicolos, tricolos, &c.

TRICONGIUS, ii, m. cognomen Novellii Torquati Mediolanensis, tribus congiis vini epotis, spectante Tiberio Principe. *Plin. l. 14. c. ult.*

TRICOR, aris, dep. 1. trices loquor, involute & perplexe dico, nugor. *Cic. Attic. l. 14. ep. 19. a med.* Publilius tecum tricatus est. *& lib. 15. ep. 13. a med.* Vectenum accusat: tricatur scilicet, ut homo talis. *h. e.* moras nectit, tergiversatur, futiles excusationes affert, ne solvat. V. *Tricæ*.

TRICORNIGER, a, um, tria cornua gerens. *Auson. in Technopægn.*

de

de litt. monosyll. in fin. Furca tricornigera specie pœna ultima sum Ψ.

TRICORNIS, ne, *di tre corna*, τρίκερως, tria habens cornua. *Plin. l. 8. c. 21.* Indicos boves unicornes, tricornesque. Adde *Solin. c. 51.* (*al.* 65.)

TRICORPOR, oris, f. τρισώματος, tria habens corpora. *Virg. 6. Æn. v. 289.* & forma tricorporis umbræ. *idest* Geryonis. *Sil. l. 3. v. 422.* Geryonis peteret cum longa tricorporis arva. *Id. l. 13. v. 201.* Monstrum Geryones immane tricorporis iræ.

TRICOSUS, a, um, fallax, tergiversator, qui tricatur. *Lucil. apud Non. 1. 2. n. 84.* Hic tricosu', bovinatorque, ore improbu' duro. Al. leg. *strigosu'*. V. *Strigosus* in fin. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 50. n. 1. de Hercule.* Alcumenes, Jovis & magni fortissima proles, Triensua subito post mea fata (al. *facta*) vocor.

TRICUSPIS, idis, adject. m. & f. *di tre punte*, τριγλώχιν, tres habens cuspides, tridens. *Ovid. 1. Met. v. 330.* positoque tricuspide telo Mulcet aquas rector pelagi.

TRIDACNA, orum, n. pl. genus ostreorum: a τρίς, ter, & δάκνω, mordeo. *Plin. l. 32. c. 6. a med.* Necnon inter nos nepotis cujusdam nomenclator tridacna appellavit; tantæ amplitudinis intelligi cupiens, ut ter mordenda essent.

TRIDENS, entis, adject. m. & f. *di tre denti*, *a punte*, τριόδους, ὁ καὶ ἡ, τριγλώχιν, tres habens dentes, seu cuspides, tricuspis, trifidus. *Val. Flacc. l. 1. v. 687.* volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum, & spumas vomit ære tridenti. Sic *Virg. 5. Æn. v. 143.* & *lib. 8. v. 690.* Convolsum remis rostrisque tridentibus æquor. Al. reverso, aut omisso *que* leg. *stridentibus*: de quo multa Grammatici, præcipue *Pierius*. V. *Strideo*. *Plin. l. 8. c. 51.* Ruminales hostias, donec tridentes fierent, puras negavit. *Al. leg.* bidentes. ¶ Absolute est ferrum piscatorium, hastæ præfixum, quo majores pisces transfiguntur, fuscina, *fiocina*, *forcone*, *forcina*, *tridente*, τρίαινα. *Plin. l. 9. c. 30.* Polypus ægre multis tridentibus confici potuit. *& cap. 15. a med.* Thynni ne tridente quidem in eos sæpius jacto territi. *& cap. 29.* Sæpiæ percussæ tridente. ¶ Fuit telum gladiatoris retiarii. *Juvenal. sat. 8. v. 203.* movet ecce tridentem, Postquam librata pendentia retia dextra Nequidquam effudit. ¶ Poetæ sic vocant sceptrum Neptuni. *Virg. 1. Georg. v. 12.* tuque o, cui prima frementem Fudit equum magno tellus percussa tridenti, Neptune. *Id. 2. Æn. v. 610.* Neptunus muros magnoque emota tridenti Fundamenta quatit. *& vers. 418.* sævitque tridenti Spumeus, atque imo Nereus ciet æquora fundo. *Propert. l. 2. eleg. 20. v. 48.* Lerne pulsa tridente palus.

TRIDENTIFER, &

TRIDENTIGER, a, um, τριαινοφόρος, tridentem ferens: appositum Neptuni. *Ovid. 8. Met. v. 595.* o proxima cælo Regna vagæ, dixi, sortite, tridentifer, undæ. *& lib. 11. v. 203.* Cumque tridentigero tumidi genitore profundi.

TRIDENTINUS, a, um, ad Tridentum pertinens, quæ est urbs Rhætiæ ad Athesim fluvium, celebris Concilio Œcumenico, quod ibi a. MDXLV. inchoatum sub Paulo III. absolutum est a. MDLXIII. sub Pio IV. *Plin. l. 3. c. 16.* Tridentinæ Alpes. *& cap. 19.* Feltini, & Tridentini, & Beruenses, Rhætica oppida. *Flor. l. 3. c. 3. circa med.* Tridentina juga.

TRIDENTIPOTENS, entis, tridente potens: epitheton Neptuni, ut *ignipotens* Vulcani, *bellipotens* Martis & Palladis, *arcipotens* Apollinis. *Sil. l. 15. v. 159.* Dive tridentipotens, cujus maria ira per alta Ordimur. Est qui leg. *tridente potens*.

TRIDUANUS, a, um, *di tre giorni*, τριήμερος, trium dierum spatio durans. *Apul. l. 10. Met.* Munus gladiatorium triduani spectaculi pollicitus. *Hieronym. ep. 20. ad Fur. de virg. serv.* Venter esuriens triduana jejunia. *Paulin. Nolan. carm. 21. v. 207.* Triduanum funus.

TRIDUUM, i, n. *spazio di tre dì*, *tridua*, τριημερία, trium dierum spatium, ut *biduum* duorum, *quatriduum* quatuor. *Plaut. Cist. 1. 1. 106.* Ut hanc hoc triduum solum sinas esse hic. *Id. Mil. 3. 1. 144.* Ubi triduum continuum fuerit, jam odiosus fiet. *Terent. Phorm. 3. 2. 4.* Neque te exorare, ut maneas triduum hoc? *Id. Andr. 2. 6. 9.* Bidui est, aut tridui hæc sollicitudo: deinde desinet. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 26. extr.* Ipse triduo intermisso, cum omnibus copiis eos sequi cœpit. *Cic. pro Mil. c. 9. in fin.* Clodius respondit, triduo illum, ad summum quatriduo periturum. *dentro tre, al più quattro dì*. & *lib. 2. de Legib. c. 21. in fin.* Decrevit habendas triduum ferias. *per tre dì*. & *Martial. l. 2. epigr. 6.* Quid prodest mihi tam macer libellus, Si totus tibi triduo legatur? *Plin. l. 23. c. 8.* Folia commanducata per triduum terna. *Id. l. 2. c. 97. ad fin.* Æstus idem triduo in mense consistit, septima, octava, nonaque Luna. *tre giorni al mese*.

TRIENNIUM, ii, n. *triennio*, τριετία, trium annorum spatium. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 4.* Usipetes agris expulsi, & multis locis Germaniæ triennium vagati. *Nep. in Annib. cap. 3.* Proximo triennio omnes gentes Hispaniæ bello subegit. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 2.* Præclarum est summo cum imperio fuisse in Asia triennium. *Id. Fam. 15. ep. 16. a med.* Biennium aut triennium est, cum virtuti nuntium remisisti.

TRIENS, entis, *quattr' oncie*, τετρούγκιον, tertia pars assis, quæ sunt unciæ quatuor. *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* & *Horat. de ar. Poet. v. 327.* ¶ Item tertia pars numeri senarii, h. e. duo, apud Mathematicos. *Vitruv. l. 3. c. 1. circa med.* ¶ Item nummus æreus tertiam valens partem assis, obolo similis. *Plin. l. 33. c. 3.* Nota æris fuit ex altera parte Janus geminus, ex altera rostrum navis: in triente vero & quadrante ratis. *Epit. Liv. l. 60.* Frumentum semisse & triente plebi dare. (V. *Semissis*.) *Juvenal. sat. 3. v. 167.* nec habet quem porrigat ore trientem. *Messala* apud *Plin. l. 34. c. 13. extr.* Serviliorum familia habet trientem sacrum, cui summa cum cura magnificentiaque sacra quotannis faciunt: quem ferunt alias crevisse, alias decrevisse videri, & ex eo aut honorem, aut diminutionem familiæ significari. *Liv. l. 22. c. 10. a med.* Ludi magni voti æris trecentis triginta tribus millibus, trecentis triginta tribus, triente. ¶ Adjectiva *trientes pensiones* dixit *Lamprid.* cujus locus in *Trientarius* recitabitur. Sic *usura trientes* apud *Paul. Dig. lib. 35. tit. 2. leg. 3. extr.* cum tertia pars centesimæ quotannis penditur. *quattro per cento*. ¶ Cum as etiam universam hereditatem significet, *triens* est ejus pars quarta. *Sueton. in Aug. c. ult.* Heredes instituit Drusum ex triente, & ex partibus reliquis Germanicum, liberosque ejus. *Cic. Attic. l. 7. ep. 8.* Dolabellam video Liviæ testamento cum duobus coheredibus esse in triente. ¶ Item tertia pars pedis, in mensuris. *Vitruv. l. 10. c. 6.* Cum trientes a bubus ducerentur. *h. e.* scapi triantales, seu crassitudinem habentes quatuor pollicum, quæ est quarta pars pedis in duodecim divisi. ¶ Item tertia pars digiti, in iisdem mensuris. *Frontin. de aquæd. artic. 26. & 38.* Modulus habet diametri digitum unum, & trientem. ¶ Item tertia pars jugeri. Itaque cum jugerum habeat pedes quadratos 28800, triens ejus est pedum 9600, ut *Columell.* docet *l. 5. c. 1. a med.* Adde *cap. 2.* ¶ Item alterius cujuscumque rei. *Cor. Attic. l. 7. ep. 8.* Cum sciemus, quantum quasi sit in trientis triente. *h. e.* in tertia parte ipsius trientis. *Columel. l. 12. c. 20. ad fin.* Si humida fuerit vindemia, trientem; si sicca, quadrantem medicaminis in binas amphoras miscere solitus sum. *Plin. l. 13. c. 7. a med.* Prunorum baccæ in vino si decoquantur, ita ut triens ex hemina supersit. *Manil. l. 3. v. 563.* Bis quinos annos Aries, unumque triente Fraudatum dabit. *h. e.* annos undecim demptis quatuor mensibus, qui sunt triens, seu tertia pars anni. Adde *vers. 566. & 568.* ¶ Quatuor cyathi, qui sunt tertia pars sextarii (nam sextarius duodecim cyathos continet) *trientis* nomine appellantur: & fuit poculum quatuor cyathorum capax, in conviviis, & compotationibus adhiberi solitum, *bellicone*. *Propert. l. 3. el. 8. sub fin.* Cum fuerit multis exacta trientibus hora. *Martial. l. 6. epigr. 86.* Setinum dominæque nives, densique trientes, Quando ego vos, medico non prohibente, bibam? *& lib. 9. epigr. 89.* Septem post calices Opimiani Denso cum jaceam triente blæsus. *Id. l. 10. epigr. 49.* Cum potes amethystinos trientes, Et nigro madeas Opimiano. *h. e.* calices ex amethysto, quatuor cyathorum capaces. Adde *lib. 1. epigr. 107.* & *lib. 4. epigr. 83.* & *lib. 9. epigr. 92.* & *lib. 11. epigr. 7. & 40.* &c.

TRIENTAL, alis, n. poculum tertiam partem sextarii capiens, idest quatuor cyathorum. *Pers. sat. 3. v. 100.* Calidumque triental Excutit a manibus. Al. leg. *trientem*.

TRIENTALIS, le, τριτημοριαῖος, qui trientem continet, ut Herba *trientalis*, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, h. e. pollices quatuor. *Plin. l. 27. c. 5.* Asplenum sunt, qui hemionion vocant, foliis trientalibus multis, radice limosa, &c. *Vitruv. l. 10. c. 6.* De materia trientali scapus quatuor compegit.

TRIENTARIUS, a, um, qui trientem continet, ut Trientariæ usuræ, quibus quaterna annua (non duodecim) pro centum penduntur, *pro di quattro per cento*. *Capitolin. in Pio, c. 2.* Fenus trientarium, hoc est minimis usuris exercuit, ut patrimonio suo plurimos adjuvaret. Adde *Lamprid. in Alex. Sever. c. 21.* qui *cap. 26.* hoc fenus trientarium vocat *pensiones trientes*. Usuras, inquit, feneratorum traxit ad trientes pensiones, etiam pauperibus consulens.

TRIENTIUS & Tabulius ager dictus est, qui pro tertia parte pecuniæ datus est a senatu iis, qui pecuniam mutuam reipublicæ dederant in Punicum bellum, ut narrat *Liv. l. 31. c. 13. extr.* ubi alii pro *Tabulius* leg. *Tributus*, aut *Tributius*, ut significetur ager triente tributus. Alii *Tabulius* retinent, & ad tabulas publicas referunt, in quibus illius æris alieni summa perscripta erat.

TRIERARCHUS, i, m. *capitan di nave*, τριήραρχος, Præfectus triremis: a τριήρης, triremis, & ἀρχή, principatus. *Cic. 3. Verr. c. 20.* Se ss, cum esset Trierarchus, &c. *Tacit. 2. Hist. c. 16.* Trierarchum Liburnicarum navium interfici jubet.

TRIERIS, is, f. τριήρης, vox Græca idem significans, quod Latine *triremis*. Ajunt usurpari a *Nepote in Alcib. c. 4.* & *Liv. l. 30. c. 25.* sed utroque loco alii *triremem* leg. Habet tamen sine varietate lectionis *Isid. l. 19. Orig. c. 1.* item vetus *Lapis* apud *Gruter. pag. 1030. n. 2.* L. Annio Severo mil. Classis Pr. Misenensis ex Capricorno triera (*trierie* insculptum est inscitia lapicidæ.) *h. e.* militi Classis Prætoriæ Miseni constitutæ, in trieri, cui nomen Capricornus. Sunt alii inscripti Lapides apud *Reines. class. 8. n. 46.* *Fabrett. cap. 5. n. 111. 113. 114.* &c. *Donium class. 6. n. 9. 10. 11.* & *Muratov. pag. 293. n. 6.* & *1017. n. 4.* in quibus scriptum est III. Minervæ, III. Herculis, III. Salutis, III. Pietatis, &c. ubi legunt Eruditi *Trieris Minervæ*, *Trieris Salutis*, *Piraees*, &c. quæ sunt nomina navium, ducta a Tutela, vel παρασήμῳ, h. e. insigni in prora, aut puppi picto. Sæpe autem sermo est de militib. classis Ravennat. aut Misenensis, quas ad tutelam superi & inferi maris collocavit Augustus, ut est apud *Sueton. c. 49.* Alias Inscriptiones huc pertinentes habet *Fabrett. de column. Trajan. cap. 4. pag. 213.* ¶ Est etiam *Trieris* oppidum Phœniciæ. *Plin. l. 5. c. 20.*

TRIETERICUS, a, um, *di tre anni*, *triennale*, τριετηρικός, qui tertio quoque anno fit: a τρίς, ter, & ἔτος, annus, unde τριετία, triennium. *Trieterica sacra*, sive *Orgia*, fuere sacra Bacchi, quæ tertio quoque anno, sumptuosiora annuis ejus Orgiis, agitabantur. Instituta sunt, cum ex India victor Liber Pater rediisset, & appellata a triennio, quo peregrinatus est. *Virg. 4. Æn. v. 302.* qualis com-

commotis excita sacris Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron. *Ovid. 6. Met. v.* 587. Tempus erat, quo sacra solent trieterica Bacchi Sithoniæ celebrare nurus. *Id. de remed. amor. v.* 593. Ibat, ut Edono referens trietrica Baccho Ire solet fusis barbara turba comis. Adde *Stat. 1. Achill. v.* 595. & *Hygin. fab.* 131. ¶ Noctu celebrabantur, unde & *Nyctelia* dicta sunt. *Stat. 2. Theb. v.* 661. non hæc trieterica vobis Nox patrio de more venit.

TRIETERIS, idis, f. *spazio di tre anni*, *triennio*, τριετηρὶς, trium annorum spatium, triennium: a τριετία, triennium. *Stat. l. 2. silv. 6. v.* 72. Cum tribus Eleis unam trieterida lustris. *h. e.* annos octodecim. *Martial. l.* 10. *epigr.* 53. raptus trieteride nona. *h. e.* anno ætatis vigesimo septimo. *Id. l. 9. epig.* 86. bis trieterida juncta. *h. e.* sex annis. *Auson. in Cæsarib. n.* 3. Julius, ut perhibent, divus trieteride regnat. ¶ Item sacrum, quod tertio quoque anno fit, ut Trieterica Bacchi, de quibus in voce præced. *Cic. 3. de nat. Deor. c.* 23. Dionysum quintum Niso natum & Thyone, a quo trieterides constitutæ putantur. *Stat. 4. Theb. v.* 722. & atra sacrum recolit trieteris Opheltem. *& lib. 7. v.* 93 da, parvus, tuum trieteride multa Instaurare diem. Utroque loco Stat. Nemeæa certamina significat.

TRIFARIAM, adverb. *in tre parti*, τρίχα, τριχῶς, tribus partibus, aut locis. *Liv. l. 3. c.* 22. Ita trifariam adortus castra circumvenit. *Id. l. 5. c.* 26. Trifariam Romani muniebant. *Sueton. in Vitel. c.* 13. Sed vel præcipue luxuriæ, sævitiæque deditus, epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat. ¶ Item tribus modis, *in tre maniere*. *Apul. de doctr. Plat. l.* 3. Destruitur utravis propositio universalis trifariam.

TRIFARIE, adverb. idem quod trifariam, usurpatur a *Diomed. Grammat. l.* 1. *pag.* 279. *Putsch.* & præterea legitur in quodam libello *de progenie Augusti*, quem quidam putant *Messalæ Corvini* esse.

TRIFARIUS, a, um, adject. *di tre sorte*, *o maniere*. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) Quorum trifarium genus scinditur. Ita codices quidam, sed alii *trifariam*. *Cassiod. l. 5. var. epist.* 40. *a med.* Instructus trifariis linguis. *h. e.* tribus.

TRIFATIDICUS, a, um, adject. *Auson. in Grypho*, *seu Edyll.* 11. *v.* 85. Trifatidicæ Sybillæ. *Trifatidicas* appellat, quia Veteribus tres præcipue cognitæ fuerunt, Cumæa, Erythræa, & Cumana. Alii tamen leg. *tres fatidicæ*.

TRIFAUX, ucis, τρίγναθος, tres fauces habens. *Virg. 6. Æn. v.* 417. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat.

TRIFAX, acis, telum longitudinis trium cubitorum, quod catapulta mittitur. Ennius: aut permarceret paries percussu trifaci. Hæc *Paulus ex Festo*. *Trifax* dictus a trina facie, h. e. triangulari. Sic *bifax* in Glossis est διπρόσωπος.

TRIFER, ra, rum, *che dà frutti tre volte all' anno*, τριφόρος, qui ter in anno fructum fert, ut *bifer* qui bis. *Colum. l. 5. c.* 10. *circa med.* Ficus biferæ, & triferæ. *Plin. l. 16. c.* 27. Vites & triferæ sunt, quas ob id insanas vocant, quoniam in iis alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent. *Id. l.* 15. *c.* 18. Ficus trifero proventu. ¶ De recto singulari masculino idem dic, quod de *bifer*. V.

TRIFIDUS, a, um, *che si divide in tre*, τρισχιδὴς, qui in tria dividitur, aut dividi potest, triplex: a *tres*, & *findo*. *Ovid. 2. Met. v.* 325. Naides Hesperiæ trifida fumantia flamma Corpora dant tumulo. *h. e.* fulmine trisulco. Sic *Valer. Flacc. l. 6. v.* 53. Cuncta phalanx insigne Jovis, cælataque gestat Tegmina dispersos trifidis ardoribus ignes. *Id. l. 1. v.* 641. trifida Neptunus in hasta. *h. e.* tridenti. Sic *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v.* 181. trifida Neptunus cuspide montes Impulit. *Stat. 1. Theb. v.* 64. trifidæque in Phocidos arcto Longævum implicui regem. *h. e.* trigemina qua se spargit in campos via (ut ait *Senec. in Oedip. v.* 278.) quod est trivium. *Id. Senec. ibid. v.* 772. Phocæa trifidas regio qua scindit vias. *Id. in Med. v.* 687. serpens trifidam linguam exsertat. *h. e.* linguis micat ore trisulcis, ut *Virg. 3. Georg. v.* 439. ait. Sic *Sil. l. 6. v.* 222. trifido vibrata per auras Lingua micat motu. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 203. trifida Sicania. *h. e.* triquetra. *Auct. de laudib. Herc. v.* 109. *de apro Erymanthi*. Horrebant trifidis nigrantia corpora setis. *h. e.* tricuspidibus. Sic *Sil. l. 6. v.* 357. *de rostro in prora navis*. micat ærea alta Fulgor aquæ trifidi splendentis in æquore rostri.

TRIFILIS, e, tria fila habens. *Martial. l. 6. epigr.* 74. Medio recumbit imus ille qui in lecto, Calvam trifilem semitactus argento. *h. e.* calvam tria tantum fila, seu capillos, vel admodum paucos capillos habentem.

TRIFINIUM, ii, n. τριόριον, ubi trium agrorum terminus est. *Siculus Flacc. de condit. agr. pag.* 6. *Gues.* Trifinium, id est locus, quem tres possessores attingunt.

TRIFISSILIS, le, qui tripliciter finditur, trifidus. *Auson. epig.* 128. *v.* 7. ↓ dicit esse: nam trifissilis forma est.

TRIFOLINUS, a, um, ad Trifolium pertinens, qui est mons Campaniæ prope Neapolim, unde vino ibi provenienti nomen factum est. *Plin. l. 14. c. 6. ad fin.* Campania semper inter plebeja vina & Trifolinis gloriata. *Juvenal. sat. 9. v.* 56. Te Trifolinus ager fecundis vitibus implet. *Martial. l. 13. epigr.* 114. Non sum de primo, fateor, Trifolina Lyæo: Inter vina tamen septima virgo ero.

TRIFOLIUM, ii, n. *trifoglio*, τρίφυλλον, herbæ genus: ita dictum a tribus foliis, quibus constat. *Plin. l. 21. c. 9. a med.* Folio coronat & trifolium. Tria ejus genera: minyanthes vocant Græci, alii asphaltion, majore folio, quo utuntur coronarii: alterum acuto, oxytriphyllon: tertium ex omnibus minutissimum, &c. Adde *cap.* 21. ubi ejus vires recenset.

TRIFORMIS, e, *di tre forme*, *o nature*, τρίμορφος, tres formas, seu naturas habens. *Ovid.* 15. *Met. v.* 859. Jupiter arces Temperat ætherias, & mundi regna triformis. *h. e.* aeris, maris, Inferorum, quæ Junoni, Neptuno, Plutoni, sed sub Jove, parent. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1201. Triformis canis. *h. e.* Cerberus. *Id. in Agam. v.* 841. Geryones triformis. *h. e.* tricorpor. *Horat. l. 3. od.* 22. *v.* 2. & *Ovid. 7. Met. v.* 94. & 177. Diva triformis. *h. e.* Phœbi soror quæ in cælo est Luna, in terris Diana, apud Inferos Hecate. *Apul. l.* 11. *Metam.* Triformis facies. *Horat. in fin. od.* 27. *l.* 1. triformis chimæra. *Auson. Edyll.* 11. *v.* 40. sphinx. *Senec. in Med. v.* 7. Hecate.

TRIFUR, uris, m. τρίφωρ, maximus fur, insignis fur, plus quam fur. Nam τρὶς, hoc est *ter*, in compositione augendi vim habet, & accipitur pro *valde*. *Plaut. Aul.* 4. 4. 6. Non fur, sed trifur.

TRIFURCIFER, ra, rum, maximus furcifer, insignis furcifer, plus quam furcifer. *Plaut. Rud.* 3. 4. 29. Tun', trifurcifer, mihi audes inclementer dicere? *Id. Aulul.* 2. 4. *in fin.* Fur trifurcifer.

TRIFURCIUM, ii, n. qui in modum trigeminæ furcæ erigitur. *Apul. de herb. c.* 77. Gramen, quod in se trifurcium habet.

TRIFURCUS, a, um, *triforcuto*, τριγλώχιν, tres habens cuspides, seu acumina, ut *bifurcus* duo. *Colum. l. 5. c.* 11. Surculi fiant bifurci, vel trifurci. *& cap.* 10. *ante med.* Stirpem trifurcam maxime ponito. Adde *de arborib. cap.* 20.

TRIGA, æ, f. *carro da tre cavalli*, τρίζυγες ἵπποι, tres equi sub currum juncti, seu currus tribus equis actus: ut *biga* duobus, *quadriga* quatuor. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 38. *sub fin.* Si triga venierit, redhibenda erit tota: sed & si quadriga, redhibeatur. ¶ trium rerum numerus. *Arnob. l. 4. pag.* 136. Pinnatorum Cupidinum trigas, & quadrigas Apollinarium nominum.

TRIGAMUS, a, um, qui tres conjuges vel simul, vel successive duxit. Vox Græca. *Hieronym. l. 1. adverf. Jovinian. c.* 11.

TRIGARIUS, a, um, ad trigam pertinens. *Trigarius*, ii, trigæ agitator. *Plin. l.* 28. *c.* 17. *extr.* Ferunt, Neronem hac potione recreari solitum, cum sic quoque se trigario approbare vellet. *Id. l.* 29. *c.* 1. *ante med.* Nullius histrionum equarumque trigarii comitatior egressus in publico erat. ¶ *Trigarium*, locus, in quo trigæ, & universi equi ad cursum exercentur. *Plin. in fin. l. ult.* Ne equos quidem in trigariis præferri ullos vernaculis (*Italicis*) animadverto. *Publ. Vict. de Urbe Roma* ponit in regione IX. trigaria septa.

TRIGEMINUS. V. *Tergeminus*.

TRIGEMMIS, me, τρίλιθος, τριόφθαλμος, qui tres habet gemmas. *Colum. l. 3. c.* 19. Vallis, & uliginosi campi situ serimus etiam trigemmem (*malleolum*) qui est paulo minor dodrante, longior utique semipede. Isque non ab eo trigemmis dictus est, quod omnino trium oculorum est; cum fere circa plagam, qua matri abscissus est, plenus sit gemmarum; sed quod his exceptis, quibus est frequens in ipso capite, tres deinceps articulos, totidemque gemmas habet. *Plin. l.* 17. *cap.* 21. *ante med.* Iidem (*malleoli*) cum decisi, nec intorti, trigemmes.

TRIGESIES, *trenta volte*, τριακοντάκις, tricies. *Vitruv. l. 1. c.* 6. Noningenties trigesies septies mille. *novecento trenta sette mille*. 937000.

TRIGESIMUS. V. *Tricesimus*.

TRIGINTA, *trenta*, τριάκοντα, ter decem: nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. pro Cluent. c.* 27. Judices triginta & duo. *Virg. 1. Æn. v.* 273. Triginta magnos volvendis mensibus orbes. *Martial. l. 7. epigr.* 80. Triginta toto mala sunt epigrammata libro. ¶ Corripuit ultimam *Manil. l. 2. v.* 322. Ter triginta quadrum partes per sidera reddant. & *Juvenc. l. 4. in cap.* 27. *Matth. v.* 636. Argenti triginta minas posuere profani.

TRIGLITIS, is, f. τριγλῖτις, gemma nomen habens ab effigie, aut colore mulli piscis, qui τρίγλη Græcis est. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

TRIGLYPHUS, i, m. τρίγλυφος, vox est Architectorum, qua significatur pars quædam Zophori in ordine Dorico, tribus canaliculis, seu cavitatibus in longum ductis ornata, *lavoro fatto a canaletti nel fregio*: a τρὶς, ter, & γλύφω, scalpo. *Vitruv. l. 1. c. 2. & lib. 4. c. 1. & 2.*

TRIGON, onis, m. τρίγων, genus pilæ minimæ, duræ, & firmo pilo fartæ, qua ludebatur in Thermis, seu balneis, exercitationis gratia, nomen inde ductum, quod a tribus ludentibus jactabatur, & ita dispositis, ut trigoni, seu trianguli figuram efficerent, vel quod locus huic ludo destinatus triangularis formæ fuit. *Martial. l. 4. epigr.* 19. Seu lentum ceroma teris, tepidumque trigona, Sive harpasta manu pulverulenta rapis. *Id. l.* 12. *epigr.* 84. Captabit tepidum dextra lævaque trigonem, Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas. (*tepidum* dicit, quia ludentium manibus attrectatus tepebat: vel quia ludentes agitatione corporis calescebant: vel quia locus ipse tepidus erat. quod significare videtur *Stat. l. 1. silv.* 5. *v.* 58.) *Id. l. 7. epigr.* 71. Sic palmam tibi de trigone nudo Unctæ det favor arbiter coronæ: Nec laudet Polybi magis sinistras. *nudum* dixit, quia nudi, & uncti eo exercebantur. ¶ Plurimus erat in eo usus sinistræ manus. *Martial.* satis indicat loco modo allato: item *lib.* 14. *distich.* 46. cujus lemma *Pila trigonalis*. Si me mobilibus scis expulsare sinistris, Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

TRIGONALIS, e, adject. Trigonalis pila (quod legitur in titulo epigr. 46. *lib.* 14. apud *Martial.*) eadem est quæ Trigon.

TRIGONICUS, a, um, trigonus, triangularis, τρίγωνος. *Jul. Firmic. l. 2. c. penult. circa med.* Trigonica vel quadrata, vel diametra radiatio. Adde *lib. 4. in præfat. sub fin. & cap. 1. a med.* V. *Trigonus*.

TRIGONIUM, ii, n. trigonum, triangulus. *Innocent. de casis liter.*

pag. 224. *Gesf.* Via excurrit usque in trigonium constitutum. ¶ Apud Græcos est nomen duarum herbarum, ut est apud *Apul. de herb. c.* 3. & 65.

TRIGONUS, a, um, *triangolare, trigono*, τρίγωνος, triangularis, triangulus: vox Græca a τρεῖς, & γωνία, angulus. *Signa trigona* dicuntur ab Astronomis, quæ ita disposita sunt, ut triangulum in Zodiaco efficiant, v. gr. Aries, Leo, Arcitenens, quæ quatuor Signis invicem distant. V. *Tetragonus*. *Manil. l.* 2. *v.* 276. dicuntur signa trigona, In tria partitus quod ter cadit angulus astra. & *vers.* 342. trigoni ductus; trigona pars. ¶ *Trigonum*, i, n. absolute, triangulus, *triangolo*, τρίγωνον. *Manil. l.* 2. *v.* 523. Namque Aries, Leo, & Arcitenens sociata trigono, &c. *Colum. de arborib. c.* 22. & *lib.* 5. *c.* 10. Ternas nuces in trigonum statuito. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. *sub fin.* Quemadmodum Pythagoricum trigonum orthogoniam describitur, *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 4. & *Gell. sub fin. cap.* 21. *l. c.* Ita sitæ stellæ, ut terna trigona faciant. ¶ Penultimam male corripuit *Auson. Edyll.* 11. (qui est *Griphus*) v. 50. Per trinas species trigonorum regula currit. & *in Eclogar. de sat. puerper. v.* 39. cunctantia matrum Vota levat, trigono vires sociante sequenti. ¶ Est etiam *trigonus* penult. brevi, & *trigon*, *onis*, τρυγών, όνος, piscis marinus, alio nomine pastinaca: ita dictus a stridore, quem edit: a τρίζω, strido. *Plaut. Capt.* 4. 2. 71. Horæum, scombrum, & trigonum, & cetum, & mollem caseum. *Auson. ep.* 4. *v.* 60. letalis trigon, mollesque platessæ. *Italicus* dicit, quia aculeum seu radium in cauda habere dicitur, quo letalia vulnera infligit. Adde *Plin. l.* 9. *c.* 48. ¶ Scribitur & *trygon*.

TRIHORIUM, ii, n. *tempo di tre ore*. *Auson. in Mosel. v.* 87. Nec duraturus post bina trihoria mensis.

TRIJUGIS, ge, tribus equis junctis tractus. *Auson. epist.* 8. *v.* 6. Vel cisio trijugi, si placet, insilias.

TRIJUGUS, a, um, trijugis, τρίζυγος & metaphorice triplex. *Apul. de Cerbero, l.* 6. *Metam.* Canis prægrandis trijugo, & satis amplo capite præditus. *Paulin. Nolan. carm.* 20. *Nat.* 7. *S. Fel. v.* 126. Trijugum ferrum.

TRILATERUS, a, um, τρίπλευρος, tria habens latera: ut *quadrilaterus* quatuor, *plurilaterus* plura. Usurpantur a *Frontin. in expos. formar. pag.* 35. *Goes.*

TRILIBRIS, bre, *di tre libre*, τρίλιτρος, pondo trium librarum. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 33. mullum laudas, insane, trilibrem. *Gallien. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Misi ad eum pateras gemmatas trilibres duas, scyphos aureos gemmatos trilibres duos.

TRILINGUIS, gue, *di tre lingue*, τρίγλωσσος, tres habens linguas. *Horat.* de Cerbero tricipiti *lib.* 3. *od.* 11. *v.* 19. leniesque manet ore trilingui. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 184. cantuque trilingui Ipsam (*Hecaten*) flammiferos angues compescere taurus. ¶ Massilienses a Phocensibus oriundos *Varr.* apud *Isidor. l.* 15. *Orig. c.* 1. *ad fin.* vocat *trilingues*, quia Græce, Latine, & Gallice loquebantur: qua ratione *Apul. l.* 11. *Metam.* Siculi trilingues. ¶ *Trilinguus*, a, um. *Prudent. in Hamartig. v.* 588. *de vipera*. moriturum obscœne maritum Ore sitit patulo: caput inserit ille trilinguæ Conjugis in fauces.

TRILIX, icis, adject. τρίμιτος, tribus liciis constans, seu triplici textura. *Virg.* 3. *Æn. v.* 467. Loricam consertam hamis, auroque trilicem. *h. e.* trino nexu intextam, inquit *Servius*. *Martial. l.* 14. *epig.* 143. Vellera cum sumant Patavinæ multa trilices, Et pingues tunicas serra secare potest.

TRILONGUS PES est Molossus tribus longis syllabis constans, ut Æneas. *Terentian. Maur. de Pedib. pag.* 2413. *Putsch.* ¶ Hunc alii Græco nomine *trimacrum*, τρίμακρον, appellant.

TRILORIS. V. *Diloris*.

TRIMACRUS. V. *Trilongus*.

TRIMATUS, us, m. *età di tre anni*, τριετία, trium annorum ætas. *Plin. l.* 8. *c.* 43. Partus a trigesimo mense ocyssimos, sed a trimatu legitimus. *Colum. l.* 8. *c.* 5. *sub fin.* Summovebimus autem veteres (*gallinas*) idest quæ trimatum excesserunt. *Plin. l.* 10. *c.* 20. Pavo colores incipit fundere in trimatu. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1148. *n.* 13. Phosphorus obiit in trimatu.

TRIMEMBRIS, e, adject. triplicia habens membra, tricorpor, *trimembre*. *Hygin. fab.* 30. *de Hercule*. Geryonem Chrysaoris filium trimembrem uno telo interfecit.

TRIMESTRIS, e, *di tre mesi*, τρίμηνος, qui est trium mensium. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *a med.* Trimestre spatium. *Id. l.* 7. *c.* 48. Arcadum anni trimestres fuere. *Suet. in Cæs. c.* 80. Trimestris consul. *Auson. in Grypho, Edyll.* 11. *v.* 14. trimestres Annorum cælique vices. *Plin. l.* 10. *c.* 63. *a med.* Trimestris vitulus. *Id. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Trimestre triticum. *h. e.* quod tertio a satu mense metitur. (V. *Aleastrum*.) *Id. l. eo. c.* 65. Trimestres aves, turdi & turtures. *h. e.* qui tres menses apud nos vivunt, deinde abeunt. *Colum. l.* 2. *c.* 4. *a med.* & *cap.* 9. Trimestris satio. *h. e.* eorum, quæ tribus mensibus maturescunt: & fit initio veris. ¶ *Trimestria* absolute, semina quæ trimestri spatio maturescunt. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *ante med.* & *l.* 2. *cap.* 13. *ad fin.* & *Plin. l.* 18. *c.* 26. *circa med.*

TRIMETER, & Trimetrus, tra, trum, τρίμετρος, tres mensuras habens. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Trimetrum est, *Pro misere dicere liceat*. sex enim pedes tres percussiones habent. *Terentian. Maur.* de versu Iambico, *pag.* 2432. *Putsch.* Sed ter feritur: hinc trimetrus dicitur, scandendo binos quod pedes conjungimus. V. *Iambus*, *ar.* ¶ Item tribus pedibus constans. *Diomed. l.* 3. *pag.* 506. *Putsch.* Versuum genera præcipua sunt quinque: aut enim dimetri sunt, aut trimetri, aut tetrametri, aut pentametri, aut hexametri. Trimetri exemplum ponit: Jam vaga tollere Phœbea Lumina destinaverat. *Horat. de Iambo*, in *ar. Poet. v.* 251. Pes citus, unde etiam Trimetris accrescere jussit Nomen iambeis cum senos redderet ictus Primus ad extremum similis sibi. ¶ Varia sunt trimetrorum genera, heroum, Archilochium, &c. quæ V. *ibid. pag.* 513. & alibi.

TRIMETRIUS, a, um, adject. senariis constans. *Auson. epist.* 16. *v.* 78. Æsopiam trimetriam, quam vertit exili stilo. *h. e.* Æsopi fabulas trimetris versibus constantes. *Sidon. in carm. epist.* 15. *l.* 9. quaternos tempora Spondeus addet, ut moram volucripes Habeat parumper insitam trimetria. V. vocem præced.

TRIMETRUS. V. *Trimeter*.

TRIMODIA, æ, f. vas trium modiorum capax. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 14. Trimodiam, amphoramque eandem temeti, ac farris modium. ¶ *Trimodia satoria* cujus usus præcipue in serendo. Ex eo enim semina in segetem jaciuntur. Inde est Italicum *tremoggia*. *Colum. l.* 2. *c.* 9. *ante med.* Nonnulli pelle hyænæ satoriam trimodiam vestiunt, atque ita ex ea, cum paulum immorata sunt semina, jaciunt. *Id. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Multa ante olivitatem præparanda sunt, scalæ, corbulæ, decemmodiæ, trimodiæ satoriæ, quibus districta bacca suscipitur, &c. Adde *cap.* 18. ¶ Apud *Varron.* leg. & *tremodia*.

TRIMODIUM, ii, n. τριμόδιμος, τρίσημος, mensura trium modiorum. *Plaut. Men. prol. v.* 14. Nunc argumentum vobis demensum dabo, Non modio, neque trimodio, verum ipso horreo. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *a med.* Neque enim aliter potuissent trimodia illa annulorum Carthaginem ab Annibale mitti.

TRIMULUS, a, um, *di tre anni*, dicitur de puero trimo. *Sueton. in Ner. c.* 6. Trimulus patrem amisit.

TRIMUS, a, um, *di tre anni*, τριετής, trium annorum. *Varr.* 2. *R. R. c.* 5. *a med. de vaccis*. Non minores oportet inire bimas, ut trimæ pariant. & *cap.* 7. *a med.* Post annum & sex menses equulum domari posse, sed melius post trimum. *Plin. l.* 8. *c.* 50. Capræ ante trimas minus utiliter generant. *Horat. l.* 3. *od.* 11. *v.* 9. equa trima. *Plaut. Rud.* 3. 4. 39. Filia, trima quæ periit mihi. *Plin. l.* 17. *c.* 11. *a med.* Arborem nec minorem bima, nec majorem trima transferri. *Id. l.* 18. *c.* 24. Semen optimum anniculum, bimum deterius, trimum pessimum. *Id. l.* 36. *c.* 23. Calce ne recentiore trima uteretur redemptor. *Pallad. in Mart. tit.* 11. *a med.* Vaccæ æratis trimæ.

TRINACRIA, æ, f. *Sicilia*, Τρινακρία, nomen Siciliæ a tribus ejus promontoriis, Pachyno, Peloro, Lilybæo. ἄκρα enim summitas, & promontorium est. Describitur a *Claudiano l.* 1. *de rapt. Pros. a vers.* 140. Vox est adjectiva, & *insula* subintelligitur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 440. Trinacria fines Italos mittere relicta. & *vers.* 582. intremere omnem murmure Trinacriam. Adde *Justin. l.* 4. *c.* 2. ¶ Etiam Rhodus olim sic dicta est. *Plin. l.* 5. *c.* 31.

TRINACRIS, idis, f. Τρινακρίς, quæ ad Trinacriam spectat, Sicelis. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 419. Terra tribus scopulis vastum procurrit in æquor Trinacris: a positu nomen adepta loci. *Id. Met.* 5. *v.* 347. Trinacris insula. *Id.* 5. *Trist. el.* 13. *v.* 22. Et careat dulci Trinacris Hybla thymo. ¶ Absolute *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 10. *v.* 22. Trinacris est oculis, te duce, visa meis. *h. e.* Sicilia.

TRINACRIUS, a, um, *Siciliano*, Τρινάκριος, ad Trinacriam pertinens. *Virg.* 3. *Æn. v.* 429. Trinacrius Pachynus. & *lib.* 4. *v.* 384. Trinacria unda. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 287. Trinacrium mare. *Virg.* 4. *Æn. v.* 554. Trinacria Ætna. (quæ est *Catull.* Trinacria rupes, *carm.* 67. *ad Manl. v.* 53.) & *lib.* 5. *v.* 450. pubes. & *lib.* 1. *v.* 200. Trinacrium litus. & *lib.* 5. *v.* 530. Trinacrii viri. & *vers.* 473. equi.

TRINEPOS, otis, m. *figliuolo del mio quarto nipote*, τριτέγγονος, quintus nepos, filius adnepotis mei, vel adneptis meæ: & refertur ad tritavum. Nepotum enim hic est ordo: nepos, pronepos, abnepos, adnepos, trinepos. quibus si præmittas filium, sex erunt cognationis gradus a primo patre. Post trinepotem qui sunt, proprio carent vocabulo, & *posteriores* vocantur. *Cajus Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 1. & *Paul. ibid. leg.* 10.

TRINEPTIS, tis, f. τριτεγγόνη, filia adnepotis, vel adneptis meæ. V. diction. præced. & loca ibi laudata.

TRINICIUM CARMEN constat monometro acatalecto, ut est hoc: Caldum jubar est. *Servius in Centimetr. pag.* 1820. *Putsch.*

TRINITAS, atis, f. *numero ternario*, τριάς, numerus tria continens. *Tertull. adverf. Valentin. c.* 17. Facta exinde trinitas generum est ex trinitate causarum. ¶ Antonomastice Trinitatis nomine significantur tres Divinæ Personæ, de quibus *Tertull. adverf. Prax.* & alibi sæpe, *Augustin. Prudent.* multique præterea rei Christianæ Scriptores.

TRINOCTIALIS, le, *di tre notti*, trium noctium. *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. sed ipse divum Offensus genitor trinoctiali Affecit domicœnio clientem.

TRINOCTIUM, ii, n. *tre notti*, τρινύκτιον, trium noctium spatium. *Fabius Pictor* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. De eo lecto trinoctium continuum non decubat. *Ipse Gell. l.* 3. *c.* 2. *ad fin.* Non posse impleri trinoctium, quod, &c. *Auson. Edyll.* 11. qui est *Griphus*, *v.* 32. Trina Terentino celebrata trinoctia ludo.

TRINODIS, de, τρίοζος, tres habens nodos. Est appositum clavæ Herculis, apud *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 115. Ossa mei fratris clava perfecta trinodi. Adde *lib.* 2. *Fast. v.* 575. ¶ Metaphorice *Auson. ep.* 21. *v.* 38. trinodem dactylum Vidi paratum cruciari cantherio: Spondeus illi lentipes ibat comes. *h. e.* trisyllabum.

TRINSO. V. *Trisso*.

TRINUMMUS, *vel* Trinummus, i, nomen est Plautinæ Comœdiæ, inde ductum, quia sycophanta quidam inducitur operam suam tribus

bus nummis locans ad artes nugatorias, ut ibi legitur *a. 4. fs. 2. v. 1.*

TRINUNDINUM, i, n. *spazio di ventisette di, e de tre fiere*, spatium dierum vigintiseptem, intra quos nundinæ Romæ ter habebantur, quia nono quoque die populus ad mercatum conveniebat, ut in *Nundinæ* dictum est. Est autem *trinundinum* syncope ex *trinum nundinum*. Per id tempus leges proponebantur, ut antequam perferrentur, posset eas populus considerare: comitia creandis magistratibus indicebantur, ne repente suffragium ferrent pro eo, quem creasse mox pœniteret; & ut candidati spatium haberent prensandi. Accusationes quoque & judicia populi trinundino intermisso habebantur, ut & reo defensionis, & populo judicii recte ferendi spatium esset. *Cic. Fam. 16. ep. 12. ante med.* Neque se jam velle, absente se rationem haberi sui: se præsente trinundinum petiturum. *Liv. l. 3. c. 35.* Comitia decemviris creandis in trinundinum indicta sunt. Al. hoc & superiore loco leg. *trinum nundinum*. Rursus *Cic. in fragm.* apud *Priscian. l. 7. pag. 733. Putsch.* Primo ex promulgatione trinundinum dies ad ferendum potestasque venisset. *Priscian.* putat *trinundinum* dici pro *trinundinarum*, ut *amphorum* pro *amphorarum*: aliis placet esse ellipsim, qua præposit. *in* omittitur. Sic *Phil. 5. c. 3.* Ubi lex Cæcilia, & Didia? ubi promulgatio trinundinum? *& cap. 17. ad fin.* Sit accusatio trinundinum, prodicta die, qua die judicium sit futurum. ¶ Hæc autem non ita accipienda sunt, ut ipsis tertiis nundinis aut lex ferretur, aut comitia haberentur, aut de reo judicium a populo fieret; sed ut priusquam hæc fierent, & postquam indicta essent, trinæ nundinæ intercederent. V. *Nundinæ*. ¶ Adjective *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16. a med.* Scita atque consulta trinundino die proposita, a singulis atque universis facile noscebantur.

TRINUS, a, um, *tre, trino*, τρισσός, adjectivum numerale distributivum, idem ac *ternus*. quare in libris sæpe unum pro altero ponitur. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 52.* Ipse cum tribus legionibus circum Samarobrivam trinis hibernis hiemare constituit. *h. e.* singulis hibernis castris singulæ legioni positis. *Suet. in Ner. c. penult.* Icunculam trinis in die sacrificiis colere perseveravit. ¶ Extra distributionem. *Cic. Attic. l. 11. ep. 17.* Tullia mea venit ad me, litterasque reddidit trinas. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 46.* Milites celeriter ad munitionem perveniunt, eaque, transgressi trinis castris, potiuntur. *Liv. l. 9. c. 43.* Trinis castris intra paucos dies exsuti. *Id. l. 10. c. 18.* Litteras ad collegam arcessendum missas, in trinis annalibus invenio. *Ovid. 4. Fast. v. 480.* trina cornua. *& lib. 6. v. 216.* nomina. *Sueton. in Aug. c. 45. sub fin.* theatra. *Senec. in Herc. Fur. v. 783.* Stygius canis trina capita concutiens. *Plin. l. 2. c. 31.* Trinos soles antiqui sæpius videre. ¶ In singulari triplex. *Stat. l. 4. silv. 9. v. 15.* una dicta, Quæ trino juveni foro tonabas. V. *Forum*. *Auson. Edyll. 11. v. 63.* Interdictorum trinum genus. *& v. 66.* Trinum dicendi genus est. ¶ Negat *Varro l. 9. L. L. c. 3. a med.* recte dici *nuptias tres*, aut *tres bigas*, sed *trinas*. Ex quo fuere qui crederent, *trinus* jungi cum iis tantum, quæ carent singulari numero. Sed contra sunt loca *Livii*, *Ovidii*, *Senecæ*, *Plinii* allata.

TRIOBŎLUS, i, m. τριώβολος, nummus tres obolos valens, h. e. drachmæ dimidium. Senos enim obolos drachma efficit. Trioboli nota ab altera parte effigiem Jovis, ab altera noctuam habebat. *Plaut. Bacch. 2. 3. 26.* Negare, se ei debere tribolum. *Id. Rud. 5. 2. 43.* Postulo talentum magnum. non potest triobolum hinc abesse. ¶ *Homo trioboli*, nequam, & nullius pretii. *Plaut. Pœn. 1. 2. 168.* Non ego homo trioboli sum, nisi illi mastigiæ exturbo oculos. ¶ De pondere dimidiæ drachmæ. *Cato R. R. c. 127.* Puero dato pro ætate triobolum, & vini heminam.

TRIODEIA SIGNA. Vetus ara apud *Gruter. pag. 28. n. 6.* Et veneranda movet Cybeles triodeia signa. *h. e.* simulacra in triviis constituta. a τριόδος, trivium.

TRIONES, um, m. *buoi*, βόες, boves. *Varr. l. 6. de L. L. c. 4.* Triones etiam nunc boves appellantur a bubulcis, maxime cum terram arant: e quibus valentiores dicti glebarii, quod facile glebas proscindant. Sic omnes, qui terram arabant, a terra terriones. Unde triones, ut dicerentur a detrito. *& mox.* Possunt triones dici septem, quod ita sitæ stellæ, ut terna trigona faciant. Adde *Gell. l. 2. c. 21.* ¶ Triones item dicuntur duo Arcti, seu duæ Ursæ, major, & minor, quæ sunt duo signa cælestia prope Aquilonium, & Circulum hiemalem sita, quia utriusque signi stellæ plaustrum, & boves junctos referunt. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 42.* Altera dicitur esse Helice, cujus quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus, Quas nostri septem soliti vocitare triones. *Virgil. 3. Æn. v. 516.* Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque triones. *Ovid. 2. Met. v. 171.* gelidi. *Martial. l. 7. epigr. 79.* Odrysii. *Id. l. 9. epigr. 46.* Hyperborei. *& lib. 6. epigr. 58.* Parrhasii. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 205.* pigri. *& de IV. v. 473.* Scythici. *Id. in Gigantomach. v. 11.* inoccidui. ¶ In singulari num. quidam leg. apud *Ovid. 10. Met. v. 446.* interque Trionem Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. *& lib. 1. v. 64.* Scythiam, Septemque trionem Horrifer invasit Boreas. Sed hoc loco verius est vocis *Septemtrio*, qua utitur etiam *Virg. 3. Georg. v. 381.* ¶ Fuit *Trio* cognomen Romanum in gente Lucretia, ut Cn. & L. Lucretius Trio in tribus nummis apud *Patin. de famil. Rom. pag. 160.* Est etiam Fulcinius Trio apud *Tacit. 2. Annal. 28.* & alibi.

TRIONYMUS, a, um, τριώνυμος, tria habens nomina. *Sulpic. Sever. l. 2. histor. sacr. c. 42. a med.*

TRIOPEIUS. V. *Dryopeius*.

TRIOPHTHALMUS, i, m. gemmæ genus in Sicyonia, quod trium oculorum effigiem præ se fert. *Plin. l. 37. s. 21.* Triophthalmus cum onyche nascitur, tres hominis oculos simul exprimens.

TRIORCHES, æ, m. τριόρχης, avis ex accipitrum genere, a τρεῖς, tres, & ὄρχις, testiculus, quia tres testiculos habet. *Plin. l. 10. s. 8.* Triorchem a numero testium, cui principatum in auguriis Phæmonoe dedit: buteonem hunc appellant Romani. ¶ *Triorches*, is, τριόρχης, est tertium genus centaurii herbæ. *Plin. l. 25. c. 6.* Tertia est centaurii, cognominata triorches. Qui eam secet, ratum est, ut non vulneret se se. Hæc succum sanguineum mittit. Theophrastus defendi eam, impugnarique colligentes tradidit a triorche accipitrum genere, a quo & nomen accepit.

TRIPALIS, le, qui tribus palis sustinetur. *Varro apud Non. c. 3. n. 171.* Quid tu? non vides, in vineis, quod tria pala habeant, tripales dici?

TRIPARCUS, a, um, *troppo parco*, nimis parcus, sordidus, tenax. *Plaut. Pers. 2. 3. 14.* Triparcos homines, vetulos, avidos, aridos.

TRIPARTITO, & Tripertito, adverb. *in tre parti*, τριχαστί. *Cic. 5. Tuscul. c. 14.* Bona tripartito dividere. *Liv. l. 21. c. 7.* Urbem tripartito aggredi.

TRIPARTITUS, & Tripertitus, a, um, *diviso in tre parti*, τριμερής. *Cic. 3. Offic. c. 2. ad fin.* Divisio tripartita. *Id. 5. Verr. c. 5. in f.* Causa tripertita.

TRIPATINUM, ni, n. *convito di tre portate*, trium ferculorum epulæ. *Plin. l. 35. c. 12. a med.* Tripatinum, inquit Fenestella, appellabatur summa cœnarum lautitia: una erat murænarum, altera luporum, tertia myxonis piscis.

TRIPECTŎRUS, a, um, τρίστερνος, τρίστηθος, tria habens pectora. *Lucret. l. 5. v. 28.* Quidve tripectora tergemini vis Geryonæ?

TRIPEDALIS, le, *di tre piedi*, τρίπεδος, trium pedum mensuram habens. *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* Fenestra lata tripedali. *Liv. l. 38. c. 21. ad fin.* Parma tripedalis. *Plin. l. 17. c. 22.* Altitudo tripedalis. *Id. l. 18. c. 30.* Paries tripedali crassitudine. *Id. l. 27. c. 12.* Herba caulem habens tripedalem.

TRIPEDANEUS, a, um, idem ac tripedalis. *Cato R. R. cap. 45.* Taleas oleaginas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas decidito. *Colum. l. 3. c. 2.* Tripedaneæ vites. *Id. l. 5. c. 5.* Scrobs in longitudinem & altitudinem tripedaneus. *Plin. l. 34. s. 6.* Tripedaneæ statuæ.

TRIPERDITUS, a, um, plane perditus: ea ratione, qua *trifur*, *triparcus*, *trivenefica*, & alia. *Triperditus* inscribebatur Comœdia *Nævii*, ex qua fragmentum recitat *Non. c. 3. n. 162.*

TRIPERTITUS. V. *Tripartitus*.

TRIPES, edis, *di tre piedi*, τρίπους, qui habet tres pedes. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 13.* modo sit mihi mensa tripes. *Martial. l. 12. epigr. 32.* Ibat tripes grabatus, & bipes mensa. *Liv. l. 40. c. 2. & 45.* Quod tripedem mulum Reate natum, nuntiatum erat.

TRIPETIA, æ, f. *scagno di tre piedi*, ita vocabatur a Gallis rusticis cathedra tribus pedibus fulta, teste *Sev. Sulpic. dial. 2. c. 1. de Vita B. Martini*.

TRIPHALLUS, i, m. τρίφαλλος, cognomen Priapi, & significat eum, qui magnum phallum habet. nam *tri* in compositione auget. *Anth. Priap. carm. 82. v. 9.* ubi tamen alii aliter leg. *Varro* unam ex suis satyris Menippeis inscripsit *Triphallus* περὶ ἀρρενότητος: ex qua fragmentum recitat *Non. c. 2. n. 484.* & *Charis. l. 1. pag. 61. Putsch.* Unam quoque e suis *Nævius* apud *Gell. l. 2. c. 19.* ubi al. leg. *Ithyphalla*.

TRIPICTUS, a, um, adject. *Prudent. in Apotheos. v. 449. de titulo Crucis Christi*: Pilatus jubet ignorans: i, scriba, tripictis Digeris versiculis, quæ sit suffixa potestas. *h. e.* triplicites descriptis.

TRIPLARIS, re, adject. Triplaris numerus est, cum de duobus numeris minor ter in majore numeratur, ut sunt tria ad unum, quindecim ad quinque, vigintiseptem ad novem. Hæc *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 1. a med.* qui hac voce utitur etiam *l. 1. c. 6. & alibi*.

TRIPLASIUS, a, um, triplaris. *Martian. Capell. l. 9. pag. 322.* Atque est in triplasia ratione, ut 4. ad 12.

TRIPLEX, icis, *triplicato*, *triplice*, τριπλοῦς, tribus rebus constans. *Cic. Tuscul. 1. c. 10.* Plato triplicem finxit animam: cujus principatum, idest rationem, in capite posuit; iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Id. 1. Acad. c. 5.* Philosophandi ratio triplex: una de vita & moribus: altera de natura & rebus occultis: tertia de disserendo. *Ovid. 9. Met. v. 184.* nec me pastoris Iberi (*Geryonæ*) Forma triplex, nec forma triplex tua, Cerbere, movit. *Virg. 10. Æn. v. 202.* gens triplex. *h. e.* tres populi, vel unus populus in tres Tribus divisus, ut ait *Servius*. *Ovid. 11. Met. v. 594.* triplex cuspis. *h. e.* tridens Neptuni. *Id. Heroid. ep. 12. v. 79.* triplex Diana. *h. e.* quæ eadem in cælo est Luna, Diana in terris, Hecate apud Inferos. *Id. Met. 12. v. 40.* triplex mundus. *h. e.* cælum, terra, mare. Sic *lib. 5. v. 368. de Plutone*. Cui triplicis cessit fortuna novissima regni. *Id. l. 3. v. 33.* triplici stant ordine dentes. *Horat. l. 1. od. 3. v. 9.* & *Virg. 10. Æn. v. 784.* æs triplex. *h. e.* tribus laminis constans, vel crassissimum. *Ovid. 3. Fast. v. 801.* & *Virg. 6. Æn. v. 549.* triplex murus. ¶ *Triplices*, tres. *Ovid. 8. Met. v. 453. & 481.* triplices sorores, & triplices deæ. *h. e.* Parcæ. Sic *in Ibin*, *v. 76.* Quæque ratum triplici pollice netis opus. *Id. 4. Met. v. 425.* triplices Minyeides. *h. e.* tres sorores Minyæ filiæ. *Propert. l. 3. eleg. 15. v. 24.* triplices greges. *h. e.* tres cœtus bacchantum, quorum duces tres erant feminæ, ut est apud *Ovid. 3. Met. a vers. 712.* ¶ *Triplices*, codicilli, pugillares trium tabellarum, ad scribendum, ut *duplices* duarum. *Martial. l. 7. epigr. 71.* & *lib. 10. epigr. 87.* Nec vani triplices brevesque mappæ. *Id. l. 14. epigr. 6.* Tunc triplices nostros non vilia dona putabis, Cum se venturam scribet amica tibi.

tibi. *Cic. Attic. l. 13. ep. 8.* Nihil erat, quod ad te scriberem. modo enim discesseras, & paulo post triplices remiseras. ¶ *Triplex*, triplum. *Liv. l. 45. c. 40. & 43.* Pediti in singulos dati centeni, dupla centurioni, tripla equiti. *Scribon. Larg. compos.* 218. Emplastrum recipit singulorum pondo libram, olei ceteris triplex adjicitur. ¶ *Triplex*, magnus, multus. Hoc sensu *triplici fluctu* (τρικυμία) dicit *Sallust. in fragm.* apud Serv. ad illud *Æn. 1. v. 120.* ast illam ter fluctus ibidem Torquet agens circum.

TRIPLICABILIS, le, adject. triplex. *Sedul. l. 1. v. 282. de SS. Trinitate*: Quod simplex, triplex est, quodque est triplicabile, simplex.

TRIPLICATIO, onis, f. actus triplicandi. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 20. a med.* Secundum triplicationem cum septimæ partis adjectione. *moltiplicamento per tre.* V. Quadruplicatio. *Jul. Firmic. l. 2. c. 26. sub fin.* Nulla vel duplicatione, vel triplicatione. Adde *Martian. Capell. l. 7. pag. 246.* & alibi. ¶ Apud JCtos *triplicatio* est secunda actoris defensio contra rei duplicationem opposita, seu triplicatio est id, quod tertio loco post actionem refertur, atque in judicium objicitur. *Cajus Digest. lib. 27. tit. 10. leg. 7. & § 2. Instit. de replicat. h. e. lib. 4. tit. 14.*

TRIPLICATUS, a, um, *triplicato*, triplex effectus. *Plin. l. 7. c. 48.* Cornici novem nostras tribuit ætates Hesiodus, quadruplum ejus cervis, id triplicatum corvis.

TRIPLICES. V. in *Triplex*.

TRIPLICO, as, a. 1. *multiplicare per tre, triplicare*, τριπλασιάζω, tribus vicibus multiplico. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 20. a med.* Triplicabis septem, & faciunt viginti unum. *Manil. l. 3. v. 573.* triplicabit Aquarius annos. *Gell. l. 1. c. 20.* Idem ipse numerus triplicatus.

TRIPLINTHIUS. V. *Diplinthius*.

TRIPLUS, a, um, idem ac triplex. *Cic. de Univ. c. 7. ante med.* Deinde tertiam, quæ esset secundæ sesquialtera, primæ tripla.

TRIPODES. V. *Tripus*.

TRIPODIUS, nomen est pedis trisyllabi prima brevi, duabus reliquis longis, qui & Bacchius, & Pariambus dicitur. *Diomed. l. 3. pag. 475. Putsch.*

TRIPOLITANUS, a, um, *di Tripoli*, ad Tripolim pertinens. Plures sunt urbes Tripolis nomine, de quibus V. Geographos. Inter præcipuas est Tripolis Africæ, maritima cum portu, apud Syrtim minorem. *Eutrop. l. 8. c. 18.* Oriundus ex Africa Tripolitana provincia, oppido Lepti. Alia est in Phœnicia Syriæ provincia: item in Lydia, cujus incolas *Tripolitanos* memorat *Plin. l. 5. c. 29. ante med.*

TRIPOLITICUS, a, um, Tripolitanus, ut Tripoliticum vinum, *Plin. l. 14. c. 7.* circa Tripolim Syriæ nascens.

TRIPORTENTA, orum, n. magna portenta. *Pacuv.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. a med.*

TRIPTOLEMICUS, a, um, ad Triptolemum pertinens, ut Triptolemicus dens, h. e. aratrum, vel sarculus. *Fulgent. l. 1. Mythol. p. m. 10.*

TRIPTOLEMUS, i, m. Τριπτόλεμος, filius Celei, regis Eleusinii, & Metaniræ, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur invenisse. Alii dicunt fuisse Atheniensem. Cum ejus pater Cererem filiam quærentem liberalissime hospitio suscepisset, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ, filium etiam ejus Triptolemum recens natum, per noctem igne fovit, per diem divino lacte nutrivit, & cum alatis serpentibus superpositum, per totum orbem misit ad usum frumentorum hominibus indicandum. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 6.* Si Triptolemus, cum omnibus semen largiretur, ipse ab aliis hominibus id mutuaretur. *Ovid. 3. Trist. el. 8. v. 1.* Nunc ego Triptolemi cuperem conscendere currus, Misit in ignotam qui rude semen humum. Adde *Stat. l. 4. silv. 2. v. 35.* ¶ Ipsam fabulam narrat *Ovid. 4. Fast. a vers. 507.* ¶ *Triptolemo fruges dare*, proverb. apud *eund. l. 4. ex Pont. ep. 2. v. 10.* dare alicui id, quo maxime abundat, *portar acqua al mare*.

TRIPTOTA. V. *Diptota*.

TRIPUDIO, as, n. 1. *ballare, danzare*, χορεύω, salto, pedibus terram pavio. *Petron. in Satyr. c. 36.* Ad symphoniam tripudiantes procurrerunt. *Senec. de tranquill. c. ult. a med.* Scipio triumphale illud & militare corpus movit ad numeros, non molliter se infringens, sed ut illi antiqui viri solebant virilem in modum tripudiare. *Venant. Fortun. l. 8. carm. 4. v. 4.* Creditur & sacro tripudiare gradu. *Mamertin. in Genethl. c. 10. in f.* Cuncta gaudio calere, cuncta plausibus tripudiare. *& in gratiar. act. ad Julian. c. 29.* Tripudiabat crebris saltibus multitudo. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c. 41.* Sed illum tot jam in funeribus reipublicæ exsultantem ac tripudiantem logum, si posset, laqueis constringeret.

TRIPUDIUM, ii, n. Auguralis vox, quo significatur auspicium ex pullorum pastu, cum pullis vescentibus aliqua offæ particula illis ex ore in terram excidebat. *Cic. l. 2. de Divin. c. 34.* Sed quia cum pascuntur, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire, terripavium primo, post terripudium dictum est. Hoc quidem jam tripudium dicitur. Cum igitur offa jam cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nuntiant. Ergo hoc auspicium divini quicquam habere potest, quod tam sit coactum & expressum? Quo antiquissimos Augures non esse usos, argumento est, quod decretum collegii vetus habemus, Omnem avem tripudium facere posse. Hæc Cicero. Hoc genus auspicii fuit proprium rerum gerendarum, idest Imperatoris in bello: atque Consules, Prætores, Dictatoresque paruerunt, qui foris rem gesserunt. Hujus hæc fuit consuetudo: singulis Magistratibus, qui imperium haberent, pullarii præsto erant: hi jussu eorum, antequam prœlium inciperetur, esurientes pullos e cavea emittebant, iisque offam objiciebant, & diligenter spectabant, an pascerentur, & quomodo pascerentur, atque rei eventum ex eorum pastu conjiciebant. Nam si offa objecta, aliquid e pullorum pascentium ore in terram cecidisset, auspicium prosperum habebatur, sin minus, infaustum. (*Fest.* in *Pulc.*) Faustissimum vero erat, si integræ offæ ex pullis caderent, quo significabatur universum hostium exercitum prostratum iri; infaustum si nihil caderet; infaustissimum, si pulli non pascerentur. *Liv. l. 10. c. 40.* Tertia vigilia noctis Papirius silentio surgit, & pullarium in auspicium mittit. Cum pulli non pascerentur, auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum Consuli nuntiavit. Consul lætus auspicium egregium esse, ac diis auctoribus rem gesturos pronuntiat, signumque pugnæ proponit. Adde *Sueton. in Tiber. c. 2.* ¶ Hoc auspicium fuit proprium eorum Imperatorum, qui in Consulatu, Prætura, Dictatura provinciam lege Curiata obtinuissent: hi non nisi addicentibus pullis rem ullam aggrediebantur: at Proconsules, & Proprætores, qui ex privatis provincias, & bella plebiscito, & Comitiis Tributis obtinuerant, tripudium non observabant. *Cic. 2. de Divin. c. 36.* Quam multi anni sunt, cum bella a Proprætoribus, & Proconsulibus administrantur, qui auspicia non habent? itaque nec amnes transeunt auspicato, nec tripudio auspicantur. ¶ Est etiam saltatio, qua pedibus terra pulsatur, & pavitur, *ballo, tripudio*, χορεία. *Liv. l. 25. c. 17.* Armatum exercitum decucurrisse cum tripudiis Hispanorum, motibusque armorum & corporum suæ cuique genti adsuetis. *Id. l. 1. c. 20.* Salios ancilia ferre, ac per urbem ire canentes carmina, cum tripudiis solemnique saltatu jussit. *Catull. carm. 62. de Atys, v. 26.* Quo nos decet citatis celerare tripudiis.

TRIPUS, odis, adject. *chi ha tre piedi, o scalegni*, τρίπους, οδος, qui tres pedes habet, seu fulcra, quibus sustinetur, ut vas, sella, & hujusmodi. Vox Græca, quæ præcipue dicitur de sella, vel mensa tripede in templo Apollinis Delphici, in qua Pythia, seu Phœbas mulier sacerdos sedebat, & responsa dabat. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 16. a med.* Ex Jove & Lysito est is Hercules, quem concertavisse cum Apolline de tripode accepimus. *Virg. Æn. 3. v. 359.* interpres divum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarii laurus, qui sidera sentis. *Senec. in Med. v. 86.* qui tripodas movet. *h. e.* Apollo, qui oraculum editurus tripodem commovebat: unde *Lucan. l. 5. v. 121.* immotos tripodas vastæque silentia rupis Appius sollicitat. *& Claudian. in præfat. l. 1. in Rufin. v. 12.* tripodas pleniore aura rotat. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 789.* Phœbei tripodes. *Id. 3 Fast. v. 855.* Mittitur ad tripodas, certa qui sorte reportet, Quam sterili terræ Delphicus edat opem. ¶ De ipsis oraculis, cujuscumque sint. *Senec. in Med. v. 885.* Sonuistis αἶ αἶ. tripodas agnosco meos. *Val. Flacc. l. 1. v. 544.* Inde meæ quercus, tripodesque, animæque parentum Hanc pelago misere manum. *Stat. 1. Theb. v. 509.* Salve prisca fides tripodum. ¶ Tripodes mensæ, aut sellæ erant apud Græcos dona viris fortibus dari solita, *treppiedi*. *Virg. 5. Æn. v. 110.* Munera principio ante oculos, circoque locantur In medio, sacri tripodes, viridesque coronæ, Et palmæ pretium victoribus, &c. Ubi *Servius*: sic pulcri, ut sacros putares: vel quales sacrari solent. nec enim sacrilegus erat, ut sacra donaret. & sic dictum est, ut (*Æn. 3. v. 466.*) Dodonæosque lebetas. *h. e.* quales sunt in Dodona. *Horat. l. 4. od. 8. v. 3.* Donarem tripodas, præmia fortium Grajorum. ¶ Tripodes sellas, *scagni con tre piedi*, qui pauperiorum esse solent, dixit *Sidon. l. 4. ep. 24. ante med.* pro *tripedes*.

TRIQUETRUS, a, um, *triangolare*, τρίγωνος, tres habens angulos, triangulus. *Lucret. l. 4. v. 654.* Esse triquetra aliis, aliis quadrata necesse est. *Cæs.* de Britannia, *l. 5. B. Gall. c. 13.* Insula natura triquetra, cujus unum latus est contra Galliam, &c. *Colum. l. 5. c. 2.* Ager quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus, aut rotundus. *Plin. l. 2. c. 25. a med.* Triquetra figura, vel quadrata. *Id. ibid. c. 17. a med.* Martis sidus nunquam stationem facere Jovis sidera triquetro. *h. e.* cum distat a Jove tertia cæli parte, h. e. gradibus centum viginti: qui trinus aspectus dicitur. Hinc *triquetrum* absolute. *Id. ibid. c. 15.* Errantes tres radiorum solis contactu teguntur, & in triquetro a partibus centum viginti stationes matutinas faciunt. *& cap. 18.* Luna in quadrato solis dividua est. In triquetro seminani ambitur orbe. ¶ *Triquetra* dicta est Sicilia a tribus promontoriis, & triangula specie, ut *Plin.* ait *l. 3. c. 8.* V. Trinacria. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) *a med.* significat, quæri solere, an *triquedra* rectius dicatur, a tribus sedibus seu locis. βάσις enim sedes est. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 55.* quid? militibus promissa Triquetra Prædia Cæsar, an est Itala tellure daturus? *Id. l. 6. v. 489.* Hoc Hennæa cohors, Triquetris quam misistis oris Rex, Arethusa, tuus. Adde *Lucret. l. 1. v. 717.*

TRIREMIS, e, adject. τριήρης, tres habens remorum ordines, ut navis triremis, *galera*. *Nep. in Dione, c. 9.* Navem triremem armatis ornat, fratrique suo tradit. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 6. a med.* Conspicatæ naves triremes duæ navem Bruti, &c. *Ascon. in Verr. 3. de Præt. urb. c. 20.* Trierarchus navi triremi præpositus. *Hirt. de B. Afric. c. 44.* Altera navis triremis ex classe errabunda. ¶ Fere *triremis* absolute dicitur: eratque trina remorum serie instructa, alia super aliam disposita, quarum ima aquæ, superior foris propior erat: media inter utramque. Remiges imi θαλαμῖται dicti sunt: medii ζυγῖται, summi θρανῖται, ut *Gravius* adnotavit ad *Flor. l. 4. c. 11.* & alii ad illud *Virg. Æn. 5. v. 119.* triplici pubes quam Dardana versu Impellunt: terno consurgunt ordine remi. V. dicta in *Decemremis*. *Ascon. loc. cit.* Triremis ternos remorum ordines habet: ita & biremis, & quadriremis, & deinceps dicuntur. *Plin. l. 7. c. 56. a med.* Triremem Thucydides *scribit primum fecisse Ami-*

noclem

enclem Corinthium. *Cic. 7. Verr. c. 17. a med.* Navem Cybeam maximam, triremis instar, pulcherrimam atque ornatissimam, &c. *Caes. l. 2. B. Civ. 1. 23.* Appulsa ad litus trireme constrata.

TRIS, tres. V. *Treis*.

TRISAECLISENEX, qui tria saecla vivit. Epithetum est Nestoris usurpatum a *Laevio* apud *Gell. l. 19. c. 7.*

TRISCHOENUS, a, um. V. *Schoenum*.

TRISCURRIA, orum, n. *grandi buffonerie*, res admodum scurriles, & libero homine indignae, quales fuisse ait *Juvenalis* Patriciorum Romanorum exercitationes in arena, & in scenis gladiatorum, & mimorum vices subeuntium. particula *tri* hoc loco auget, quemadmodum in *trifurcifer*. Verba *Juvenal.* sunt *sat.* 8. *v.* 190. populi frons durior hujus, Qui sedet, & spectat triscurria patriciorum, Planipedes audit Fabios, ridere potest qui Mamercorum alapas. *Scaliger* legit *transcurria*, h. e. excursiones in arena. Alii *triscurrio*, h. e. indignam patriciorum curam. Alii denique alia hujusmodi multa comminiscuntur.

TRISEMUS, a, um, τρίσημος, triplex. *Martian. Capell. l. 9. pag.* 330. V. *Disemus*.

TRISOMUS. V. *Bisomus*.

TRIPTES. V. *Threptes*.

TRISPASTOS, i, τρίσπαστος, ratio machinationis, quae per tres orbiculos circumvolvitur, ut ait *Vitruv. l. 10. c. 3.* a τρεῖς, tres, & σπάω, traho.

TRISPITHAMI, orum, m. τρισπίθαμοι, populi intra Indiae fines siti, qui tres spithamas longitudine non excedere dicuntur. *Plin. l. 7. c. 2.* Supra hos in extrema parte montium Trispithami, Pygmaeique narrantur, ternas spithamas longitudine, hoc est ternos dodrantes non excedentes. Ita legit *Harduin.* Alii *Spithamae Pygmaei*.

TRISSO, as, n. 1. verbum fictum a voce hirundinis. *Auct. carm. de Philom. v. 26.* Trissat hirundo vaga. Al. leg. *trinsat*.

TRISTATAE, arum, m. τριστάται, nomen est apud Graecos secundi gradus post regiam dignitatem (tres primi) quos nos magistratus utriusque militiae, & praefectos annonarii tituli nominamus. *Hieronym. in Ezech. 2. 27. l. 7.*

TRISTE, adverb. *Propert. l. 2. eleg. 16. v. 1.* quid fles Anxia captiva tristique Andromacha? *Cic. de Senect. c. 19.* Facilius in morbos incidunt adolescentes, gravius aegrotant, tristius curantur. *h. e.* aegrius, molestius, difficilius. *Id. Fam. 4. ep. 13.* Quo facilius, quibus est iratior, respondere tristius possit. *h. e.* asperius.

TRISTEGA, orum, n. τὰ τρίστεγα, tertia aedium contignatio: a τρὶς ter, & στέγος, contignatio. *Hieronym. in cap. 41. Ezechiel.*

TRISTI. V. in *Tero*.

TRISTICULUS, a, um, *alquanto malinconico*, ὑπολύπηρος, subtristis, aliquantum tristis. *Cic. 1. de Divin. c. 46.* Filiolam suam Tertiam, quae tum erat admodum parva, animadvertit tristiculam.

TRISTIFICUS, a, um, ἀλγεινός, qui tristitiam affert. *Cic. 2. de Divin. c. 7. ex Poeta:* Tristificas certant Neptuno reddere voces. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 12. a med.* Acetum acore tristificum. *Prudent. Cathemer. 4. v. 76.* tristificos tyrannos.

TRISTIMONIA, ae, f. tristitia. *Hirt. de B. Afric. c. 10.* Magno metu ac tristimonia sollicitabantur. Ita legit *Sipontin.* in *Martial. l. 22.* alii *tristitia*. Addunt quidam Lexicographi locum ex *Naevio* in *Colace* apud *Fest.* Tristimoniam deturbat ex animo.

TRISTIMONIUM, ii, n. tristitia. *Petron. in fragm. Tragur. cap. 63. Burm.* Cum nos in tristimonio essemus.

TRISTIS, ste, *mesto*, *malinconico*, *attristato*, *di mala voglia*, λυπηρός, σκυθρωπός, moerens, moestus, contracta fronte curam animi significans. *Plaut. Bacch. 4. 4. 18.* Quid vos moestos tam, tristesque esse conspicor? *Cic. Verr. 6. c. 14.* Se sane tristem & conturbatum domum revertisse. *Id. pro Mur. c. 22. sub fin.* Videsne tu illum tristem, demissum? jacet, diffidit, abjecit hastas. *Petron. in Satyr. c. 91.* Video Gitona tristem confusumque. *Plaut. Cas. 2. 3. 7.* Amor hominum faciet ex tristi lepidum & lenem. *Horat. l. 1. epist. 18. v. 89.* Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi. *Plaut. Cistell. 1. 2. 55.* Nunquam ego te tristiorem vidi esse. quid, cedo, te, obsecro, tam abhorret hilaritudo? *Terent. Heaut. 3. 2. 10.* Quid tu igitur lacrymas? aut quid es tam tristis? *Caes. l. 1. B. Gall. c. 32.* Sequani tristes capita demisso terram intueri. ¶ De eo, qui tristem se simulat contrahendo vultum, licet tristis non sit. *Terent. Eun. 3. 5. 47.* Cape flabellum hoc, & ventulum huic facito. accipio tristis. *Donatus* exponit, invitus, quasi sit ironia: ut in illo *ibid. 4. 5. 8.* Invitat tristis. mansit. ¶ *Tristia* sunt quaecunque tristes faciunt, vel tristitiam indicant, aut portendunt. *Plaut. Mostell. 3. 2. 124.* Vultu tristi est senex. *Petron. in Sat. c. 115.* Tristissimam exegimus noctem. *Senec. l. 3. quaest. nat. c. 27. ante med.* Bina nullis solibus tristi nubilo caelum est. *Cic. ad Brut. epist. 1. ex recens.* Tristes de Bruto nostro litterae nuntique afferebantur. *Id. 2. de Divin. c. 15. sub fin.* Tristissima sunt exta sine capite. *Id. in Pison. c. 14. a med.* Ut tuum laetissimum diem cum tristissimo meo conferam. *Id. Fam. 15. ep. 7.* Defensus tristibus temporibus, ornatus secundis. *colomitoso*. & *Horat. in ar. Poet. v. 73.* tristia bella. *Virg. 4. Georg. v. 252.* tristi languebunt corpore morbo. *Id. 2. Aen. v. 115.* isque adytis haec tristia dicta reportat. & *lib. 5. v. 840.* somnia. *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 112.* fata. *Juvenal. sat. 2. v. 41.* & *Ovid. 15. Met. v. 43.* sententia tristis. *condanno*. & *Liv. l. 5. c. 51.* Tristissimi exsilii solatium. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 87.* cum misero tristes venere calendae. *Senec. in Herc. Furent. v. 815.* Via ad manes tristis. & *vers. 1136.* iter triste laboris. *Liv. l. 42. c. 40.* Cum medici salutis causa tristiora remedia adhibent. *h. e.* acerbiora, & acriorem doloris sensum inducentia. ¶ Et praesertim quae ad funus pertinent. *Senec. in Octav. v. 102.* Tristi morte finire malis. *Virg. 3. Aen. v. 301.* dapes, & tristia dona Libabat cineri Andromache. *Id. Georg. 4. v. 256.* tristia funera ducunt. *Martial. l. 1. epigr. 97.* tristes lacernae. *h. e.* fuscae, pullae, atrae. Sic *lib. 14. epigr. 158.* tristis lana. *Ovid. 12. Metam. v. 4.* officium triste. *h. e.* exsequiarum. *Virg. 6. Aen. v. 222.* ingenti subiere feretro, Triste ministerium. ¶ Et quae ad Inferos. *Senec. in Herc. Oet. v. 1065.* tristes Erebi dii. *Virg. 4. Aen. v. 243.* tristia Tartara. *Horat. l. 2. od. 14. v. 10.* & *Virg. 6. Aen. v. 438.* tristique palus innabilis unda. *Sil. l. 13. v. 571.* tristis Acheron. *moestum* dicit *Senec. in Thyest. v. 17.* ¶ Pro minaci. *Sil. l. 2. v. 2.* Tristia magnanimi portabat jussa senatus. *Virg. 10. Aen. v. 611.* quid, o pulcherrime conjux, Sollicitas aegram, & tua tristia dicta timentem? *Tacit. 4. Ann. c. 71. a med.* Tristibus dictis atrocia facta conjungere. ¶ noxio, *nocivo*. *Ovid. Met. 6. v. 140.* tristi medicamine tactae Defluxere comae. *Lucret. l. 5. v. 347.* si tristior incubuisset Causa, darent late cladem magnasque ruinas. ¶ Interdum ad saporem amarum transfertur, quo vultum contrahere solemus, & conformare ad tristitiam. *Virg. 1. Georg. v. 75.* triste lupinum. & *lib. 2. v. 126.* tristes succi. & *lib. 3. v. 448.* tristis amurca. *Sil. l. 3. v. 282.* tristes epulae. *Ovid. 3. ex Pont. epist. 1. v. 23.* tristia absinthia. *Id. 4. Trist. el. 6. v. 12.* tristis sapor. *Plin. l. 16. c. 6.* glans aerro tristis. *Catull. carm. 97. ad Juvent.* Ut mi ex ambrosio mutatum jam foret illud Suaviolum tristi tristius helleboro. *Lucret. l. 4. v. 635.* aliis quod triste & amarum est, Hoc tamen esse aliis possit perdulce videri. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 521.* Nec male odorati sit tristis anhelitus oris. *cattivo fiato*. ¶ Quoniam vero tristitia in fronte hominis irae, saevitiae, minarum, gravitatis indicium est; *tristis* aliquando est iratus, *sdegnoso*. *Plaut. Cas. 2. 3. 14.* Eja mea Juno: non decet te esse tam tristem tuo Jovi. *Tibull. l. 4. carm. 4. v. 19.* lacrymis erit aptius uti, Siquando fuerit tristior illa tibi. *Propert. l. 1. el. 6. v. 10.* illa minatur, Quae solet ingrato tristis amica viro. Adde *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 455.* ¶ Item saevus, immitis, severus, tetricus, in utramque partem, *crudele*, *inesorabile*, *severo*, *greve*, *serio*. *Virg. 6. Aen. v. 315.* Navita sed tristis (*Charon*) nunc hos, nunc accipit illos, Ast alios longe submotos arcet arena. *Id. 2. Aen. v. 337.* tristis Erinnys. *Tibull. l. 3. el. 3. v. 35.* tristes sorores. *h. e.* Parcae. *Horat. in fi. sat. 5. l. 1.* tristes dii. *Virg. 3. Aen. v. 365.* Celaeno tristes denuntiat iras. *Id. 2. Aen. v. 548.* tristia facta. *Plin. in Paneg. c. 41.* Qui fronte gravi, & tristi supercilio utilitatibus fisci contumaciter adessent. *con cipiglio*. ¶ In bonam partem *Auct. dial. de Orat. c. 10.* Perferre in judiciis tristem & impexam antiquitatem. *Cic. 2. de Orat. c. 71. a med.* Vultus quo severior est & tristior, hoc illa quae dicuntur, salsiora videri solent. *ha più di sodezza*, *è più serio*, a risu & amoenitate remotior est. *Terent. in Andr. 5. 1. 16.* Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. Ubi *Donatus*: Ad laudem interdum sumitur, non ad amaritudinem, tristis. *Cic. Verr. 3. c. 20.* P. Sulpicius judex tristis & integer. *Senec. in Hippol. v. 984.* Tristis virtus perversa tulit praemia recti. *Cic. in Bruto, c. 30.* Rutilius in quodam tristi & severo dicendi genere versatus est. *Id. in fragm.* apud *Non. c. 4. n. 455.* Gravitatis suae liquit illum tristem & plenum dignitatis sonum. *Id. 1. Offic. c. 30. circa med.* Erat in Crasso multus lepos, in Scauro singularis severitas, in Laelio multa hilaritas, in Scipione ambitio major, vita tristior. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 11.* Et sermone opus est modo tristi, saepe jocoso. ¶ Item infelix, infaustus, *infelice*. *Liv. l. 8. c. 24. extr.* Alexandri Epirensis tristis eventus. *Cic. pro Mur. c. 20.* Tua sors tristis, atrox. *Valer. Max. sub fin. l. 5.* Dolori succumbere, ipsa clade, quae nuntiata erat, tristius duxit. ¶ Item aspectu horridus, *brutto a vedere*. *Plin. l. 13. c. 25.* Arbor cortice non scabro quidem, sed qui circumgelatus videri possit. tam tristis aspectu est. *Stat. 2. Achill. v. 408.* tristes ursae. ¶ Elegans est illa metaphora ejusdem *Plin. l. 16. c. 25.* Non omnes arbores florent: & sunt tristes quaedam, quaeque non sentiant gaudia annorum. *Senec. epist. 12.* Apparet has platanos negligi. nullas habent frondes. quam nodosi sunt, & exorridi rami! quam tristes & squalidi trunci! ¶ *Triste*, res tristis. *Virg. Ecl. 3. v. 80.* Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres, Arboribus venti. *h. e.* res noxia. *Horat. l. 1. sat. 8. v. 41.* Umbrae cum Sagana resonarint triste & acutum. *Stat. 4. Theb. v. 19.* tristis solantes. *Id. l. 5. silv. 2. v. 64.* Non frons triste rigens. ¶ *Tristia*, ere tristes, aerumnae, calamitates, cura. *Ovidius* libros suos de exsilio & aerumnis ita inscripsit. *Id. 6. Fast. v. 463.* interdum miscentur tristia laetis. *Horat. l. 1. od. 16. v. 25.* Nunc ego mitibus mutare quaero tristia.

TRISTITAS, atis, f. *tristezza*, tristitia. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 869.* Vultum alligat quae tristitas? Adde *Turpil. ibid.* Al. leg. *tristities* in recto casu. *Pacuvii* verba ita legit *Scalig.* Quis istic vultus caligans? quae tristitas? *Vultus caligans* est tristitiam praeferens, σκυθρωπός.

TRISTITIA, ae, f. *malinconia*, *mala voglia*, *mestizia*, *tristezza*, ἀθυμία, λύπη, moestitia, aegritudo, cura ex malo impendente, aut praesente. *Valer. Max. l. 2. 1. d. n. 14.* Cum tristitia & moerore in vita remanens. *Sallust. in Catil. c. 31.* Ex summa laetitia atque lascivia repente omnes tristitia invasit. *Cic. 2. de Orat. c. 17. ad fin.* Judex tum ad tristitiam, tum ad laetitiam est contorquendus. *Lucc. ad Cicer. Fam. 5. ep. 14.* Lacrimis ac tristitiae se tradere. *Hirt. de B. Afric. c. 10.* Magno metu ac tristitia sollicitari. *Ovid. Met. 9. v. 396.* tristitiam compescere. *Horat. l. 1. od. 7. v. 17.* finire. *Tacit. de Germ. c. 27.* & *Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 1. v. 10.* ponere. *Plin. l. 21. c. 21. a med.* abolere. *Id. l. 14. 1 d.* animi

mi resolvere. *Id. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Vino tristitia & cura hebetatur. *Senec. de tranquill. sub fin.* Vinum tristitiæ medetur. *Petron. in Satyr. c.* 24. Tristitiam ad ultimam perductus. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 6. n. 12. Subita tristitia implicati militum animi. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 40. *a med.* Hilaritate tristitiam temporum condire. *h. e.* tristia tempora, *tempi calamitosi*. ¶ Translate *Plin. l.* 11. *c.* 18. *ad fin.* Apes morbos sentiunt: inde eorum tristitia torpens. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 40. Sole recedente, quasi tristitia quædam contrahit terram. *Plin. l.* 18. *c.* 21. Sarculatio induratam hiberno rigore soli tristitiam laxat temporibus vernis. *Id. l.* 2. *c.* 6. Sol cæli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat. *Id. l.* 9. *c.* 9. Delphinorum similitudinem habent tursiones. distant & tristitia aspectus. abest enim illa lascivia. ¶ *Tristitia ei*, acerbitas, asperitas. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 12. Qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. ¶ Ut *tristis* iratum aliquando significat, sic *tristitia* iram, *sdegno*, *ira*. *Ovid. Herod. ep.* 3. *Briseid. ad Achill. v.* 89. Propter me mota est, propter me desinat ira: Sumque ego tristitiæ causa, modusque tuæ. *Propert. l.* 1. *el.* 18 *v.* 9. Quid tantum merui? quæ te mihi crimina mutant! An nova tristitiæ causa puella tuæ? ¶ Item gravitatem, severitatem: & fere de illa dicitur, quæ nimia est, & ab omni risu, joco, comitate abhorret, uno tenuis morosa, aspere, rigida & dura: qualis dicitur fuisse in Stoicis, *asprezza*, *austerità*. *Sueton. in Ner. c.* 23. Taciturnitatem pudoremque quorundam pro tristitia ac malignitate arguens. *Plin. l.* 1. *ep.* 10. Nullus horror in cultu, (*al.* vultu) nulla tristitia, multum severitatis. *Id. l.* 8. *ep.* 21. Severitatem comitatemque miscere, ne illa in tristitiam, hæc in petulantiam excedat. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 58. *a med.* Tristitiam ac severitatem mitigare ac relaxare. *Sil. l.* 8. *v.* 611. Læta viro gravitas, ac mentis amabile pondus, Et sine tristitia virtus. ¶ Interdum de vultu ad gravitatem composito, qui auctoritatem ac dignitatem conciliat. *Cic. de provinc. consul. c.* 5. *sub fin.* Illa vos tristitia vultuque decepit. *Id. de Amic. c.* 18. *in f.* Tristitia autem, & in omni re severitas, habet illa quidem gravitatem: sed amicitia remissior esse debet. ¶ *Tristitias* in genitivo, ut *familias*, *monetas*, &c. *Enn.* apud *Calpurn. Pison.* MS. referente *Merula ad fragm. Enn. pag.* 19. & 417. Omnibus endo locis ingens apparet imago Tristitias.

TRISTITIAS. V. *Tristitia*.

TRISTITIES, ei, f. idem quod tristitia. *Apul. l.* 4. *Metam.* Tristitie animi, languore corporis anxiatus. & *lib.* 9. Mira tristitie deformis. & *lib.* 10. Senili tristitie strata frons *h. e.* rugis. nam in tristitia frons in rugas contrahitur. ¶ Apud *eund. l.* 6. in fabula Psyches *Tristities* & *Sollicitudo* ancillæ Veneris sunt.

TRISTITUDO, inis, f. tristitia. *Apul. l.* 3. *Metam.* Omnem de tuo pectore tristitudinem mitte. *Id. in Apolog.* Nihil tam lotum dices, quod possit ad tristitudinem intelligi. *Sidon. in f. epist.* 11. *l.* 8. Animus tristitudine gravis.

TRISTIUS, adverb. V. *Triste*.

TRISTOR, aris, depon. *s. attristarsi*, mœrore afficior, tristis sum: λυπέομαι. *Senec. l.* 2. *de Ira, c.* 7. Concitari, tristarique ob scelera. *Id. de Provid. c.* 6. *ante med.* Nunquam flere, nunquam tristari.

TRISULCUS, a, um, τριγλώχιν, *di tre punte*, tricuspis, tridens, trifidus, triplex. Vox fere Poetica. *Trisulcum fulmen*, quod feriendo tres veluti sulcos facit: vel quia ob celeritatem triplex esse videtur: vel quia triplex est vis ejus, afflare, scindere, cremare. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 2. Et pater divum trisulcum fulmen igni fervido actutum mittat. *Festus*: Trisulcum fulgur fuit ab antiquis dictum, quia aut incendit, aut afflat, aut terebrat. *Senec. in Thyest. v.* 1089. trisulco flammeam telo facem per pectus hoc transmitte. *Ovid. in Ibin, v.* 471. Aut Jovis infesti telo feriare trisulco. *Id. Met.* 2. *v.* 848. cui dextra trisulcis Ignibus armata est. Adde *Senec. in Hippol. v.* 187. ¶ *Trisulca lingua* serpentis, quæ adeo celeriter vibratur, ut triplex videri possit: vel revera trifida, ut *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. affirmare videtur. *Virg. Æn.* 2. *v.* 475. & linguis micat ore trisulcis. *Apul. l.* 6. *Metam.* Trisulca vibramina draconum. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 500. *de monstro marino*. atque ordine curvo trisulco Fulmineus quatit ora fragor. *h. e.* instructa triplici ordine dentium, ut de serpente ait *Ovid.* 3. *Met. v.* 34. Sic *Stat.* 5. *Theb. v.* 509. ter lingua vibrat, terna agmina adunci dentis. *Id. l.* 11. *v.* 532. *de apro*. lunataque dentibus uncis Ora sonant. quod *fulmineum fragorem* illustrat. ¶ *Trisulca Sicilia*, triquetra, tribus promontoriis, quasi cuspidibus instructa. *Claudian. de rapt. Pros. l.* 1. *v.* 145. Nunc illam socia raptam tellure trisulcam Opponit natura mari. ¶ *Trisulcæ fores*, valvis tribus obductæ: quæ fere binæ erant: sed pro januæ amplitudine aliquando plures, sic ut complicari & quasi convolvi possent: ceterum uno tantum latere cardinibus suspensæ. *Varr.* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 453. Trisulcæ fores pessulis libratæ dehiscunt, graves atque innixæ in cardinum tardos turbines. ¶ *Trisulcus ramus*, trifidus, tria cacumina habens. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *a med.* Si cacumen velis ponere, trisulcum ramum decidas, & sic obrues, ut diversa cacumina velut tres surculos reddant. ¶ *Trisulcum fermentum* tribuit *Prudent. in Hamartig. v.* 203. Lucifero in anguem verso & Evam decipienti.

TRISYLLABUS, a, um, *di tre sillabe*, τρισύλλαβος, tribus constans syllabis. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 52. A socer fit trisyllabum soceri.

TRIT, syllaba significans vocem murium. *Nævius* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 213. *Putsch.*

TRITAVIA, æ, f. *quintavola*, mater atavi aut ataviæ. JCti locis citandis in voce sequenti.

TRITAVUS, i, m. *quintavolo*, τρίπαππος, pater atavi & ataviæ, ut docent *Fest.* in *Sissavum*, & *Cajus Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 3. & *Paul. ibid. leg.* 10. Addit *Paul. ibid.* Parentes usque ad tritavum apud Romanos proprio vocabulo nominantur: ulteriores, qui non habent speciale nomen, majores appellantur. *Plaut. Pers.* 1. 2. 5. Pater, avus, proavus, abavus, atavus, tritavus, quasi mures semper edere alienum cibum. Adde *Varron. l.* 3. *R. R. c.* 3. cujus verba V. in *Leporarium*.

TRITE, es, f. τρίτη, h. e. tertia. Apud *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. usurpatur ad significandam tertiam chordam, seu tonum in scala Musica.

TRITEMORIA. V. in *Tetartemorion*.

TRITHALES. V. *Erithales*.

TRITICARIUS, a, um, triticeus. In Calendar. rust. Farnes. (Si modo ullius est auctoritatis) mense Aug. leg. messes frumentar. item triticar. ¶ In lapide apud *Fabrett. c.* 5. *pag.* 401. *n.* 295. Triticarim est nomen officii & muneris in domo Augusta, simile illi, qui dicebatur *a frumento*.

TRITICEIUS, vox ficta joci causa a servo apud *Plaut. Cas.* 2. 8. 57. ad ridendum senem, qui *siliginnaculas hordeias* impertiri dixerat.

TRITICEUS, a, um, σιτινός, σιτηρός, ad triticum pertinens. *Virg.* 1. *Georg. v.* 219. At si triticeam in messem, robustaque farra Exercebis humum, solisque instabis aristis. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 693. Triticeos fetus, passuraque farra bis ignem, Hordeaque ingenti fenore reddat ager. *Cato R. R. c.* 54. Palea triticea, & hordeacea. *Martial. l.* 13. *distich.* 12. cujus lemma est *Frumentum triticum*. Tercentum Libyci modios de messe coloni Sume, suburbanus ne moriatur ager. *Colum. l.* 8. *c.* 5. Labrusca cum farre triticeo minuto cocta objicitur (pullis gallinarum) esurientibus. *h. e.* farina ex tritico, quam *Pallad. in Octobr. c.* 21. videtur farriculum appellare. *Far* pro farina Latini aliquando dixere.

TRITICIARIUS, a, um, adject. a tritico ductum. Apud JCtos condictio triticiaria dicitur actio personalis, per quam res omnis, excepta pecunia numerata, condicitur, hoc est denunciatur, & repetitur, sive mobilis sit, sive immobilis, sive pondere constet, sive mensura, ut docet *Ulpian. Dig. lib.* 13. *tit.* 3. qui *de condictione triticiaria* inscribitur, *leg.* 1.

TRITICINUS, a, um, triticeus, ut Triticinum amylum, *Plin. Valerian. l.* 5. *c.* 31.

TRITICUM, i, n. *formento*, *grano*, σῖτος, πυρός, nobilissimum frumenti genus, radice in fibras sparsa, foliis ternis, aut quaternis, aut quinis oblongis & angustis, seque mutuo amplectentibus; culmo quatuor vel quinque nodis discreto, ex quibus singula folia oriuntur: spica in summo aristis munita, vel etiam sine iis, in qua grana sunt glumis involuta. Dictum putat *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 22. a *terendo*, quod a spicis teratur. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *circa med.* Tritici genera plura, quæ fecere gentes. Italico nullum equidem comparaverim candore, ac pondere, montanis modo comparetur Italiæ agris externum, &c. *Colum.* quoque *l.* 2. *c.* 6. plura tritici genera recenset, robum, siliginem, trimestre, &c. *Id. ibid. c.* 9. *a med.* Omne triticum solo uliginoso post tertiam sationem vertitur in siliginem. *Cels. l.* 2. *c.* 18. *ante med.* Plus alimenti est in pane, quam in ullo alio. Firmius est triticum, quam milium, id ipsum, quam hordeum. & ex tritico firmissima siligo, deinde simila, deinde cui nihil ademptum est: infirmior est ex polline: infirmissimus cibarius panis.

TRITON, onis, m. deus marinus, filius Neptuni, & Salaciæ Nymphæ marinæ, quem Poetæ fingunt Neptuni tubicinem esse. *Ovid.* 2. *Met. v.* 8. Cæruleos habet unda deos, Tritona canorum, Proteaque ambiguum. *Id. Herod. ep.* 7. *v.* 50. Cæruleus Triton per mare curret equis. *Id.* 2. *Amor. el.* 11. *v.* 25. concussas Triton exasperat undas. *Id. l.* 1. *Met. v.* 333. Neptunus cæruleum Tritona vocat, conchaque sonaci Inspirare jubet. cava buccina sumitur illi Tortilis, in latum quæ turbine crescit ab imo. Buccina, quæ medio concepit ut aere ponto, Litora voce replet sub utroque jacentia Phœbo. *Lucan. l.* 9. *v.* 348. deus, quem toto litore pontus Audit ventosa perflantem murmura concha. *Hygin. Poet. Astron. l.* 2. *c.* 23. *in f.* Triton quoque fertur, cum concham inventam excavasset, secum ad gigantes (qui diis bellum moverant) tulisse, & ibi sonitum quendam inauditum per concham misisse: hostes autem veritos, ne qua ateer immanis fera ab adversariis adducta, fugæ se mandasse. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 28. Qualis ille maritimus Triton pingitur, natantibus invehens beluis adjunctis humano corpori. *Plin. l.* 9. *c.* 5. Tiberio principi nuntiavit Olysiponensium legatio ob id missa, visum auditumque in quodam specu concha canentem Tritonem, qua noscitur forma. *Virg.* 10. *Æn. v.* 209. Hunc vehit immanis Triton, & cærula concha Exterrens freta: cui laterum tenus hispida nanti Frons hominem præfert, in pristin desinit alvus. ¶ Hoc loco est nomen navis, ut *Centaurus*, *Chimæra*, *Scylla*, *Pristis*, *l.* 5. *a vers.* 116. ¶ Est etiam nomen marini piscis grandioris, ex genere magno pelamidum, ex quo urna cybia fiunt, inquit *Plin. l.* 32. *sub fin.* ¶ Festive *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 9. Ne de istis quidem piscinarum Tritonibus poterit se jactare. *h. e.* qui ita piscinis delectantur, ut quasi Tritones in aquis vivere videri possint. ¶ Fluvius est nomine Triton in Africa, Τρίτων, ωνος, in Tripolitana regione ad Syrtim minorem, qui secundum *Plin. l.* 5. *c.* 4. *a med.* non procul a continente recipitur vasta palude *Tritonia*, & *Tritonide* ab eo dicta. Ibi fabulantur genitam esse Palladem, ut *Pompon. Mela l.* 1. *c.* 7. & *Sil. l.* 1. *v.* 322. & *lib.* 9. *v.* 297. vel primitus visam, ut *Festus* tradit. Parentes enim ejus fuisse ajunt Neptunum & Tritonidem ejusdem paludis Nympham: unde

& ipsi

& ipsa Tritoniæ cognomen habet, & ea palude valde delectari dicitur. Quare solebant ad ejus ripas virgines Libycæ, ludicris inter se decertantes natalem Palladis celebrare, ut *loc. cit. Mela* scribit. *Lucan. l. 9. v. 347.* Hanc & torpentem Tritonos adit illæsa paludem. Hanc & Pallas amat, patrio quæ vertice nata Terrarum primam Libyen (nam proxima cælo est, Ut probat ipse calor) tetigit, stagnique quiete Vultus vidit aquæ, posuitque in margine plantas, Et se dilecta Tritonida dixit ab unda. *Stat. l. 2. Theb. v. 722.* seu tu Libyco Tritone repexas Lota comas. *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 36.* Virgineum Tritona bibit, sparsosque venenis Gorgonis vidit thalamos. *Sidon. carm. 15. v. 5. de Pallade.* posito nam fulmine necdum Cinyphio Tritone truces hilaraverat artus. ¶ Alius est Triton in Bœotia, cui quidem tribuunt quæ de Pallade modo diximus. *Servius ad Æn. 2. v. 171.* ¶ *Triton* palus in Thracia, in qua qui se novies immerserit, in avem convertitur. *Vibius Sequest. in Paludib.* & *Ovid. Met. 15. v. 358.*

TRITONIACUS, a, um, ad Tritoniam pertinens. *Ovid. 6. Met. v. 384.* satirum satyri reminiscitur alter, Quem Tritoniaca Latous arundine victum Affecit pœna. *h. e.* tibia a Pallade inventa. ¶ *Id. 15. Met. v. 357.* Cum Tritoniacam novies subiere paludem. V. in fine vocis præced.

TRITONIS, idis, adject. f. Τριτωνίς, ad Tritonem paludem, aut fluvium pertinens: de qua V. in *Triton*. *Sil. l. 3. v. 322.* qui stagna colunt Tritonidos alta paludis. *Lucret. l. 6. v. 750.* Palladis ad templum Tritonidos almæ. *Ovid. 5. Met. v. 645.* Atque levem currum Tritonida misit in arcem Triptolemo. *h. e.* Athenas urbem Palladi sacram. *Id. Heroid. ep. 6. v. 47.* Quid tibi cum Minyis, quid cum Tritonide pinu? *h. e.* cum navi Argo, quæ Pallade monstrante ædificata est, ut ait *Val. Flacc. l. 1. v. 93.* ¶ *Tritonis* absolute, palus Tritonis fluvii. *Sil. l. 9. v. 297.* Et Pallas Libycis Tritonidos edita lymphis. Adde *lib. 4. v. 535.* & *Stat. 7. Theb. v. 185.* ¶ Item ipsa Pallas. *Virg. 2. Æn. v. 226.* sævæque petunt Tritonidis arcem. *Ovid. 3. Met. v. 127.* In sua fecit humi monitu Tritonidis arma. V. *Triton*. ¶ Item olea, quæ Palladi sacra. *Stat. l. 2. silv. 7. v. 28.* Quæ Tritonide fertiles Athenas unctis, Baetica, provocas trapetis. ¶ Apud *Sil. l. 2. v. 65.* & *Hygin. fab. 14.* est nomen Nymphæ.

TRITONIUS, a, um, Τριτώνιος, ad Tritonem fluvium, Tritoniam paludem, & ad Palladem pertinens. Fere est cognomen Palladis, ut in *Triton* dictum est. *Virg. Æn. 11. v. 483.* Armipotens præses belli, Tritonia virgo. *Id. l. 5. v. 704.* Tritonia Pallas. ¶ *Tritonia*, absolute, Tritonia Pallas. *Virg. Ovid. Lucan. Stat. Sil. Claudian.*

TRITOR, oris, m. *chi pesta, e macina*, τρίπτης, τορευτής, qui terit. *Plin. l. 35. c. 11. a med.* Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris, in tantum profecit, ut, &c. *Lapis apud Reines. class. 11. n. 97.* P. Silius Victor tritor argentarius. *fregatore, pulitore*. Al. exponunt, cælator, *scultore*. Sic in *Gloss. Philox.* Tritor, τορευτής. *h. e.* qui torno polit. V. aliquid simile in *Trio*. ¶ *Compedium* & *stimulorum tritor* apud *Plaut. Pers. 3. 3. 15.* & *5. 2. 17.* convicia sunt in malum servum, qui sæpe in compedibus sit, & stimulis fodiatur: cui simile est *ulmitriba* ibid. *2. 4. 7.*

TRITURA, æ, f. *trebbiatura*, τρῖψις, ἀλοητός, actus terendi frumenta, & tempus ipsum, quo teruntur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 4.* In messe tritura, quod tum frumentum teritur. *Colum. l. 2. c. 20.* Area ut sit ad trituram habilis, radatur, &c. *Id. l. 1. c. 6. sub fin.* Lapilli & glebulæ, quæ per trituram facta terrena remittit area. *Virg. 1. Georg. v. 190.* Magnaque cum magno veniet tritura calore.

TRITURATIO, onis, f. tritura. *Augustin. Tract. 27. in Joann. ad fin.*

TRITURO, as, avi, atum, a. 1. *trebbiare*, ἀλοάω, frumenta spicis excutere. Metaphorice *Sidon. l. 7. epist. 6. ante med.* In hac area mundi variis passionum flagellis triturari.

TRITURRITUS, a, um, tres habens turres. *Triturrita* locus est Etruriæ ad ostia Arni fluvii. *Rutil. l. 1. v. 527.* Inde Triturritam petimus. Sic villa vocatur, Quæ latet expulsis insula pæne fretis.

TRITUS, us, m. τρῖψις, actus terendi. In sexto casu singulari *Cic. 2. de nat. Deor. c. 9. ad fin.* Nam & lapidum conflictu atque tritu elici ignem videmus, & recenti fossione. *Plin. l. 34. c. 12.* Sory erit a pinguitur nigrescens. *Id. l. 33. c. 4.* Aurum tritu perpolitum. *Lactant. l. 6. c. 4.* Via aspera & saxis exstantibus impedita, cum summo labore ac pedum tritu sit cuique gradiendum.

TRITUS, a, um, *pesto, e macinato, stritolato, fregato*, τριπτός, tundendo comminutus, contritus. *Ovid. 4. Fast. v. 151.* Nec pigeat niveo tritum cum lacte papaver Sumere. *Id. 8. Met. v. 369.* densea in querno stipite triti. *Id. 4. Trist. el. 6. v. 19.* Ut patria careo, bis frugibus area trita est. *Plin. l. 24. c. 19.* Trita inter duos lapides herba. *Id. l. 35. c. 16.* Terra trita ex aqua. *h. e.* comminuta & macerata. *Id. l. 26. c. 14. a med.* Radix in pulverem trita. *Petron. in fragm. Tragur. c. 68. Burm.* Pulvis tritus ex lapide speculari. *Martial. l. 9. epigr. 14.* gemma trita pollice. *Id. l. 3. epigr. 65.* succina trita redolent. *Id. l. 2. epigr. 29.* Et splendent vulso brachia trita pilo. *h. e.* levia facta. ¶ Item longo usu & attrectatione detritus, *logorato*. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 95.* si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Ovid. 15. Met. v. 124.* colla boum trita labore. *Martial. l. 11. epigr. 12.* pocula trita labris. & *epigr. 33.* tritus cimice lectus. ¶ *Via trita* est frequens, & a pluribus calcata, *battuta, pesta, frequentata*. *Cic. 1. Phil. c. 3.* Cum Brundisium, iterque illud, quod tritum in Græciam est, vitavissem. *Senec. de vita beata, c. 1.* Tritissima quæque via, & celeberrima maxime decipit. *Tibull. l. 4. carm. 13. v. 9.* secreta vivere silvis, Qua nulla humano sit via trita pede. *Lucret. l. 1. v. 924.* Avia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 7. v. 44.* curvis Appia trita rotis. *Id. 2. Met. v. 167.* ruunt, tritumque relinquunt Quadrijugi spatium. *Plin. l. 9. c. 31.* Cancri os Ponti evincere non valent: quamobrem regressi circumeunt: apparetque tritum iter. *Id. l. 8. c. 38.* Semita humanis vestigiis trita. *Propert. l. 4. el. 7. v. 16.* Et mea nocturnis trita fenestra dolis. *h. e.* sæpius adita, & crebro itu redituque meo pæne detrita. ¶ Metaphorice est a multis usurpatus, translatitius, vulgatus, contritus, *usitato, triviale*. *Cic. pro Flacc. c. 27.* Quid in Græco sermone tam tritum atque celebratum est, quam, si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur? *Id. l. 1. Offic. c. 10. a med.* Summum jus summa injuria, factum est jam tritum sermone proverbium. *Id. in Bruto, c. 81. a med.* Ut nam laudis viam rectissimam esse duceres, quam majores ejus ei tritam reliquissent. *Id. 2. Acad. c. 7. circa med.* Faciamus tractando usitatius hoc verbum, ac tritius. *Plin. l. 33. c. 12.* Tritior mos. *moda più usata*. Ita *Harduin.* Alii aliter leg. *Vitruv. l. 2. c. 1. a med.* Cum homines quotidie faciendo tritiores manus ad ædificandum perfecissent. *h. e.* exercitatiores, peritiores. *Cic. Fam. 9. ep. 16. ante med.* Fratrem tuum, quem litteratissimum fuisse judico, facile diceres, hic versus Plauti non est, hic est: quod tritas aures haberet notandis generibus poetarum, & consuetudine legendi. ¶ Turpem sensum habet apud *Propert. l. 3. el. 9. v. 30. Martial. l. 2. epigr. 51.* & *Petron. in Satyr. c. 87.*

TRIVENEFICUS, a, um, valde veneficus. Tri auget, ut in *trifur*, *triparcissimus*. *Plaut. Aulul. 1. 2. 8.* Mirum, quin tua me causa faciat Jupiter Philippum regem, aut Darium, trivenefica.

TRIVIA, æ, f. Τριοδῖτις, Diana sic dicta, ut ait *Varr. l. 6. de L. L. c. 2. a med.* quod in trivio fere ponitur in oppidis Græcis: vel quod Luna dicitur esse, quæ in cælo tribus viis movetur, in altitudinem, & latitudinem, & longitudinem: vel quod, ut alii dicunt, tres vias percurrit, cælestem, terrestrem, infernam. Fabulantur etiam fuisse filiam Jovis & Pheræ Æoli filiæ, a matre fuisse in trivio expositam, a pastoribus sublatam, & in triviis enutritam. *Enn. apud Varron. loc. cit.* Ut tibi Titanis Trivia dederit stirpem liberum. *Virg. 6. Æn. v. 35.* Deiphobe Glauci, Phœbi Triviæque sacerdos. *Tibull. lib. 1. eleg. 5. v. 16.* Vota novem Triviæ nocte silente dedi. *Ovid. 1. Fast. v. 389.* exta canum Triviæ libare. Adde *Catull. Valer. Flacc. Senec. Trag. Martial. Claudian.* & *Tacit. 3. Ann. c. 62.* ¶ Vox est adjectiva, ut Trivia dea apud *Propert. l. 2. el. 23. v. 40.* ¶ Triviæ lacus est in Latio, prope Ariciam cum nemore Dianæ sacro, nunc *lago di Nemi*. Meminit *Virg. 7. Æn. v. 516.* V. *Nemorensis*. De eo *Stat. l. 3. silv. 1. v. 56.* Fumat Aricinum Triviæ nemus, & face multa Conscius Hippolyti splendet lacus. *conscius* dicitur, quia ibi Hippolytus a Diana occultatus dicitur, ut in *Hippolytus* dictum est. Adde *Ovid. 3. Fast. a vers. 261.* ¶ Triviai virginis *Lucret.* dixit more suo, *lib. 1. v. 84.*

TRIVIALIS, le, *volgare, dozzinale, da piazza, triviale, ordinario*, ἀγοραῖος, ἐπιτυχής, ad trivium pertinens: atque adeo vulgaris, plebejus, vilis, communis. *Quint. l. 1. c. 4. ad fin.* (*al. c. 8.*) Litteratoris pæne ista sunt ludi, & trivialis scientiæ. *h. e.* Grammaticæ, quam doceri pueros in triviis, mos fuit Græcorum. V. locum *Justini* in *Trivium*. *Sueton. de Rhetorib. 2. init.* Declamabat modo splendide atque adornate, tum circumcise ac sordide, & tantummodo trivialibus verbis. *Id. in Aug. c. 74.* Triviales ex circo ludii. *Juvenal. sat. 7. v. 55.* Communi feriat carmen triviale moneta. *Calpurn. ecl. 1. v. 28.* non hoc triviali more viator, Sed deus ipse canit. *Nemesian. ecl. 4. v. 2.* calamis ac versu doctus uterque, Nec triviale sonans.

TRIVIALITER, adverb. *trivialmente*, passim, per trivia. *Arnob. l. 7. pag. 240.* Infantes parvuli trivialiter & populariter instituti.

TRIVIATIM, adverb. per trivia, ut Triviatim dissultare, *Martian. Capell. l. 2. pag. 0.*

TRIVIUM, ii, n. *luogo di tre strade*, τρίοδος, locus, in quem tres viæ conveniunt, ut *bivium*, in quem duæ, *quadrivium*, in quem quatuor. *Cic. 1. de Divin. c. 54. a med.* Ut ventum est in trivium, eadem qua ceteri, fugere noluit. ¶ Sumitur tamen sæpe pro quocumque loco frequenti, quo homines convenire solent. *Cic. 1. Agr. c. 3.* Ut in atriis auctionariis potius, quam in triviis, aut in compitis auctionentur. *Justin. l. 21. c. 5. de Dionysio tyr.* Ludi magistrum professus pueros in trivio docebat. *Virg. 4. Æn. vers. 609.* Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes. ¶ Trivia, ut etiam quadrivia, erant rusticorum sacris attributa. Nam ibi oves cædebant, & serta appendebant. *Tibull. el. 1. l. 1. v. 15.* Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu vetus in trivio florida serta lapis. ¶ Arripere maledictum ex trivio. *h. e.* verba contumeliosa ex fæce plebis in triviis commorantis, *Cic. pro Mur. c. 6.* ¶ Adjective *dea trivia*, qui triviis præsunt. V. *Bivius*.

TRIUMPHALIS, le, *trionfale*, θριαμβευτικός, ad triumphum pertinens. *Plin. l. 22. c. 3.* Triumphales coronæ. *h. e.* quibus triumphantes utebantur. *Quintil. lib. 11. cap. 1.* Habitus triumphalis. ¶ *Vir triumphalis*, qui triumphavit, sicut *Consularis*, qui consul fuit. *Suet. de Aug. c. 25.* Socios triumphales, quanquam & socios expeditionum, & participes victoriarum suarum, nunquam donis impertiendos putavit. *Vellej. l. 2. c. 6. Quintil. l. 11. cap. 1.* & *Ovid. 6. Fast. v. 364.* Consularis ac triumphalis vir. ¶ *Triumphalis provincia*, ex qua devicta Imperator triumphum reportavit. *Cic. in Pison. c. 19. a med.* Ex ea provincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime triumphalis. ¶ *Currus triumphalis*, quo vehebantur triumphantes. *Plin. l. 7. c. 26.* Curru triumphali revectus est. ¶ *Corona triumphalis*, qua Imperator in triumpho corona-

naba-

nabatur. Hæ coronæ primum ex lauro fieri solebant, postea ex purissimo auro confectæ sunt, quod inde aurum coronarium appellabatur. *Plin. l. 22. cap. 3.* ¶ *Porta triumphalis*, porta urbis Romæ, per quam triumphi agebantur, hoc est Imperatores triumphantes in Urbem deducebantur. Hæc alio nomine *Capena* porta dicebatur, & *Appia*, quod ad viam Appiam sita erat. *Cic. in Pison. c. 23. Suet. in Aug. c. 100.* ¶ *Vestes triumphales* fuere, quibus Imperatores induti triumphabant, idest tunica purpurea palmata, & toga non solum purpura, sed cocco etiam auroque distincta. *Plin. l. 8. c. 48. a med.* ¶ *Triumphales causæ* sunt, in quibus agitur de triumpho alicui decernendo. *Sueton. in Calig. c. 3.* Oravit & triumphales causas. ¶ *Aurum triumphale* est, quod vestibus triumphalibus infertur. *Plin. l. 9. c. 36. de purpuræ succo, seu colore purpurea:* Dis advocatur placandis, omnemque vestem illuminat; in triumphali miscetur auro. ¶ *Cœna triumphalis*, convivium, quod Imperator triumphans facto sacrificio in Capitolio celebrabat. *Plin. l. 9. c. 55.* Cœnis triumphalibus Cæsaris Dictatoris sex millia numero murænarum mutuo appendit. ¶ *Triumphales imagines*. h. e. virorum triumphalium. *Horat. epod. 8. v. 12.* ¶ *Statua triumphalis*, quæ habitu triumphantis facta est. *Plin. l. 2. ep. 7.* Heri a Senatu Vestricio Spurinnæ, Principe auctore, triumphalis statua decreta est. ¶ *Triumphalia ornamenta*, erant insignia, quibus triumphantes olim uti solebant; quæ postea favore Principum concedebantur interdum iis quoque, qui non triumphassent. *Suet. in Aug. c. 38.* Super triginta ducibus justos triumphos, & aliquanto pluribus triumphalia ornamenta decernenda curavit. ¶ Hujusmodi ornamenta erant corona aurea, patera aurea, equi albi, toga picta, tunica palmata, sella curulis, & scipio eburneus (*Liv. l. 10. c. 7. & lib. 30. c. 15.*) quæ omnia interdum *triumphalia* absolute appellantur. *Tacit. 4. Hist. c. 4.* Muciano triumphalia de bello civili data. *Vellej. l. 2. c. 116.* Triumphalia adipisci. *Sueton. in Claud. cap. 24. & in Ner. cap. 15.* Triumphalia ornamenta.

TRIUMPHATOR, oris, m. θριαμβευτής, qui triumphat. *Apul. in Apolog.* Ille vir de Sabinis, deque Samnitibus triumphator. ¶ Est unum ex appositis Jovis, ut Fulminator, Serenator, &c. *Id. de Mundo, sub fin.* Triumphator, Propagator, Trupwophorus. ¶ Translate *Minuc. Fel. in Octav. cap. ult.* Triumpator erroris.

TRIUMPHATORIUS, a, um, idem quod triumphalis. *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 10. extr.* Verbum triumphatorium, & insultatorium.

TRIUMPHATUS, a, um, *vinto*, θριαμβευθείς, de quo triumphatum est. *Virg. 3. Georg. v. 33.* Bisque triumphatas utroque ab litore gentes. *Ovid. l. 1. Amor. el. 15. v. 26.* Roma triumphati dum caput orbis erit. *Plin. l. 5. c. 5.* Omnia armis Romanorum superata, & a Cornelio Balbo triumphata. *Virg. 6. Æn. v. 837.* Ille triumphata Capitolia ad alta Corintho Victor aget currum. *Ovid. 3. Fast. v. 732.* Teque triumphato viscera tosta bove. *h. e.* bello & præda abacto. Sic *Id. 2. ex Ponto, ep. 1. vers. 45.* Deque triumphato, quod sol incenderit, auro Aurea Romani tecta fuisse fori.

TRIUMPHO, as, avi, atum, a. 1. *trionfare*, ἐπινικεύειν, θριαμβεύω, triumphum ago. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. a med.* Triumphare appellatum, quod cum imperatore milites redeuntes clamitant per urbem in Capitolium euntes, Io triumphe, io. Idque a θριάμβῳ Græco Liberi Patris cognomento potest dictum esse. *Cic. pro Mur. c. 7.* Cum Murenæ pater amplissime atque honestissime ex prætura triumphasset. *Liv. l. 5. c. 28.* Camillum triumphantem albi per urbem vexerant equi. *Ovid. 5. Fast. v. 52.* Illa (*Majestas*) coronatis alta triumphat equis. *Cic. Phil. 11. c. 8.* Africanus, qui de Numantinis triumphaverat. *Id. in Pison. c. 23. extr.* Tu inventus es, qui consulari imperio præditus, ex Macedonia non triumphares. *Ovid. l. 2. ex Ponto, ep. 8. v. 39.* Sic fera quamprimum pavida Germania vultu Ante triumphantes serva feratur equos. *h. e.* triumphalem currum trahentes. *Vellej. l. 2. c. 96. extr.* Hujus victoriæ compos Nero, ovans triumphavit. *h. e.* ovationem, non triumphum egit. ¶ Cum accusativo *Gell. l. 2. c. 11. in fin.* Triumphavit cum imperatoribus suis triumphos duos. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c. 61.* Achæos bis prœlio fudit, triumphandos Mummio tradidit. *Lactant. l. 6. c. 23. sub fin.* Hic terram triumphabit, hic erit consimilis Deo. Adde *Aurelian. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. de XXX. Tyrann. c. 30.* ¶ Passive *Tacit. Ann. 12. c. 19. extr.* Pro Mithridate non potentiam, neque regnum precari, sed ne triumpharetur, neve pœnas capite expenderet. *h. e.* in triumpho duceretur. ¶ Impersonaliter. *Cic. 2. Offic. cap. 8.* Portari in triumpho Massiliam vidimus & ex ea urbe triumphari, sine qua nunquam imperatores nostri ex Transalpinis bellis triumpharunt. *Liv. l. 3. c. 63. extr.* Tum primum sine auctoritate senatus, populi jussu triumphatum est. ¶ Translate *Propert. l. 2. el. 7. v. 28.* Mirum, si de me jure triumphat amor. Adde *Ovid. 2. Amor. el. 6. vers. 18.* ¶ Sæpe est sibi placere, exsultare, gaudio efferri, velut si rem magnam adeptus sis. *Terent. Heaut. 4. 2. 5.* Triumpho si licet me latere tecto abscedere. *Cic. 2. Catil. c. 2.* In quo exsultat & triumphat oratio mea. *Id. pro Cluent. c. 5. ad fin.* Tum vero illa egregia mater palam exsultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit, victrix filiæ, non libidinis. *Id. 7. Verr. c. 46.* Lætare tu in omnium gemitu, & triumphas. *Cæs. ad Cicer. post ep. 16. lib. 9. ad Attic.* Meum factum probari a te, triumpho & gaudeo. *Al. leg.* triumpho gaudio. *Plaut. Bacch. 4. 9. 48.* Ut sit mulsum, qui triumphent milites.

TRIUMPHUS, i, m. *trionfo*, θρίαμβος, genus honoris, qui haberi solitus est iis, qui imperium a populo acceptum summa cum virtute ac felicitate administrassent, nimirum ut domum redeuntes magna cum celebritate & pompa in Urbem ingrederentur: ductum a voce Græca allata. V. *Triumpho. Plin. l. 7. c. 56.* ejus auctorem facit Liberum Patrem. *Sallust. in Jug. cap. 34.* Incedunt per ora vestra magnifice, sacerdotia, & consulatus, pars triumphos suos ostentantes. *Id. in epist. Mithrid. ad Arsac. circa med. & Cic. 7. Verr. c. 26. & 30.* Aliquem per triumphum ante currum suum ducere. *Plin. l. 7. c. 43.* Lucius Metellus primus elephantos duxit in triumpho. *Cic. Verr. 7. cap. 39. a med.* Agere triumphum de aliquo. & *Fam. 3. ep. 10.* ex aliqua re. *Plin. l. 7. c. 26.* ducere. *h. e.* agere. *Vatin. ad Cicer. Fam. 5. ep. 10. a med.* Agere res justissimi triumphi. *h. e.* ut ob eas triumphus debeatur. *Cic. pro Balb. c. 4.* Pompejus tot habet triumphos, quot oræ sunt partesque terrarum. *Id. 1. Offic. c. 22. sub fin. & Nep. in Catone, c. 2.* Mihi Pompejus hoc tribuit, ut diceret, frustra se triumphum tertium deportaturum fuisse, nisi meo in rempubl. beneficio, ubi triumpharet, esset habiturus. *Id. 4. de Fin. c. 9. a med.* Cum senatus triumphum Africano decerneret. ¶ Translate *Cic. Phil. 14. c. 5.* Is demum est justus triumphus ac verus, cum bene de republica meritis testimonium a consensu civitatis datur. *Id. in Pison. c. paullo.* Tribulos tam te oderunt, ut repulsam tuam triumphum suum duxerint. *Justin. l. 14. c. 4. a med.* Triumphum de se ipso docere. *h. e.* seipsum triumphandum alteri præbere. *Plin. l. 37. cap. 2.* Triumphus luxuriæ. *h. e.* cum luxuria maxime viget. ¶ Triumphus honorum omnium amplissimus fuit, qui suffragiis aut studio civium dabatur. Ut autem imperium mandatum est Consulibus, Prætoribus, Dictatoribus, & privatis hominibus, atque item omnibus prorogatum est, sic Consules, Dictatores, Prætores primum, deinde etiam reliqui triumpharunt. Igitur si qui de triumpho postulando cogitarent, aliquandiu ad Urbem manebant, lictores, fascesque laureatos habebant; Senatu in ædem Bellonæ evocato, res a se gestas exponebant: denique triumphum petebant. Decreto inde a Senatu triumpho, quoniam sine imperio triumphare nemo poterat, qui sine Magistratu Urbem triumphi causa inituri erant, iis legem de imperio ferri necesse erat, id est ut eo die, quo Urbem inirent, cum imperio essent. ¶ Triumphi nullo bello gesto acti exemplum habes apud *Liv. l. 40. c. 38.* ¶ Pompa triumphi, quamquam alia aliis temporibus pro rerum ac victoriarum conditione fuit, tamen in hoc vere fuit semper eadem, ut Senatus, qui ad portam obviam prodierat, ante iret: tum spolia de hostibus capta, & præda omnis auri atque argenti, & oppidorum captorum simulacra, & captivorum hostium duces vincti subsequerentur: tum Imperator auratis quadrigis, laurea coronatus, dextera lauri ramum tenens, os minio illitus, bulla ornatus, vestibus triumphalibus indutus, idest tunica palmata, & toga picta, veheretur: currum vero Legati, & Tribuni militum in equis & pedibus exercitus omnis victor laureatus cum cantu & clamore assectaretur. Erat etiam in curru ei a tergo, qui suggereret: Respice post te: hominem memento te, ut ait *Tertull. in Apolog. cap. 33.* Hanc vero pompam Imperator per Urbem in Capitolium ducabat, ibique taurum immolabat, ac splendidum convivium apparabat. Ad vesperam positis imperii insignibus domum omnino privatus se referebat, tibiis & fistulis præcinentibus. *Cic. in Pison. c. 25.* Dic leris de triumpho. Quid tandem habet iste currus? quid vincti ante currum duces? quid simulacra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid Legati & Tribuni in equis? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid vehi per Urbem? *Liv. l. 34. cap. 52.* Triduum triumphavit. Die primo arma, tela, signaque ærea & marmorea transtulit: secundo aurum argentumque factum, infectumque, & signatum: tertio die coronæ aureæ, dona civitatum, translatæ CXIV. & hostiæ ductæ, & ante currum multi nobiles captivi obsidesque, inter quos Demetrius Regis Philippi filius fuit. Ipse deinde Quinctius in Urbem est invectus, milites secuti currum frequentes, ut ex omni provincia exercitu deportato. His ducenos quinquagenos æris in pedites divisit, duplex centurioni, triplex equiti. V. *Ovid. 2. ex Ponto, ep. 1. & lib. 4. Trist. el. 2. Liv. l. 3. c. 29. & lib. 45. in supplemento post cap. 39. & cap. 40. & l'epist. in Annal. c. 34.* ¶ Fuit & aliud triumphi genus, quod speciali nomine *Ovatio* appellabatur, de quo V. suo loco. ¶ Ovus triumphus scriptum fuit, teste *Cicer. in Orat. c. 48. & Quintil. l. 1. c. 5.* (*al. 9.*) *ante med.* & apparet in nummo gentis Papiæ apud *Petra. de Famil. Rom. pag. 196.* Posteriori ævo etiam *triumfus*, quod improbandum.

TRIUMVIR, iri, m. unus ex magistratu trium virorum. *Sallust. in Jug. c. 46.* Cajum Gracchum triumvirum coloniis deducendis ferro necaverant. *Nepos in Attic. c. 12. Vellej. l. 2. c. 88. & Gell. l. 3. c. 9.* M. Antonius, qui postea III Vir R. P. C. fuit. *Varr.* apud *Gell. l. 13. c. 12.* Ego triumvir vocatus a P. Porcio tribuno plebis, non ivi. ¶ Romæ Triumviri multiplices fuere: Epulones, Capitales, Mensarii seu Monetales, Nocturni, Agrarii seu Coloniæ deducendæ, Reipubl. constituendæ. De his ordine deinceps. ¶ De genitivo plurali V. in *Triumviri Capitales.*

Triumviri Agrarii, seu Coloniæ deducendæ, dicti sunt, qui plebem Romanam in agros hostibus ereptos, aut in Colonias mitti placeret, deducebant. Sed modo Triumviri, modo Quinqueviri, modo Septemviri, modo Decemviri, modo Viginti viri agris dandis, vel Coloniæ deducendæ creati sunt. Pertinebat ad hujus Magistratus officium, ut & agros novis Colonis dividerent, & urbes designarent, & ædificare volentibus areas partirentur, & commodis regionibus urbem distinguerent, & legibus Magistratibusque civitatem fingerent, & ad speciem optimi gubernaculi Rempublicam effingerent. *Liv. lib. 3.*

lib. 3. *cap.* 1. Triumviros agro dando creant T. Quintium, A. Virginium, P. Furium. Adde *lib.* 4. *c.* 11. *lib.* 6. *c.* 21. *lib.* 8. *c.* 16. & alibi.

Triumviri Capitales, erant tres viri Magistratu ornati, qui carceris custodiam habebant, ut, cum animadverti oporteret, interventu eorum fieret. Creati sunt post Prætorem peregrinum, eo tempore, quo Centumviri litibus judicandis, Quatuorviri curandarum viarum, Triumviri monetales. *Pompon. lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. ¶ Sunt qui hunc Magistratum eundem esse censeant, atque Magistratum Duumvirorum capitalium, qui a Tullo Hostilio originem habuere. Sed differebant. Nam Duumviri semper binario numero creati sunt, deinde exercebant judicium de perduellione, denique rarissima creati sunt, idest in causa P. Horatii, in judicio M. Manlii, in judicio C. Rabirii, ac postremo vetustate evanuerunt, ut docet *Sigonius l.* 2. *de ant. jure C. R. cap.* 18. at vero Triumviri capitales tres semper fuere, nullum judicium exercere, sed tantum carceri præerant: denique perpetui erant in Republica. *Cic. in Orat. cap.* 46. Planeque *Duorum virorum judicum*, aut *Triumvirorum capitalium*, aut *Decemvirorum litibus judicandis* dico nunquam. Sententia est, in genitivo plurali usitatius dici *Duumvirum*, *Triumvirum*, *Decemvirum*, per syncopen. *Val. Max. l.* 5. *c.* 4. *n.* 7. Sanguinis ingenui mulierem Prætor apud tribunal suum, capitali crimine damnatam, Triumviro in carcere necandam tradidit. *& infra.* Quæ tam admirabilis spectaculi novitas ab ipso ad Triumvirum, a Triumviro ad Prætorem, a Prætore ad concilium judicum perlata, remissionem pœnæ mulieri impetravit. V. *Tresviri*.

Triumviri Coloniarum, qui fere Duumviri, interdum Quatuorviri, erant Magistratus prope Consulatui aut Præturæ comper, qui Colonias regebant. Hi etiam Triumviri, aut Duumviri, aut Quatuorviri jure dicundo appellabantur. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 491. *n.* 4. III Vir in Col. Auxim. bis. *Alius* apud *Gud. pag.* 135. *n.* 7. Petronius Saturninus III Vir J. D. Adde *pag.* 141. *n.* 1.

Triumviri Epulones, qui postea Quinqueviri, ac ultimo Septemviri, fuere Sacerdotes, qui Jovi ceterisque diis epulas instruebant. V. *Epulones*. *Liv. l.* 33. *c.* 42. Romæ eo primum anno (idest DLVII.) Triumviri Epulones facti, C. Licinius Lucullus, T. Romulejus, qui legem de creandis his tulerat, & L. Porcius Lecca: His Triumviris item, ut Pontifici, lege datum togæ prætextæ habendæ jus.

Triumviri Mensarii, *seu* Monetales, fuere tres viri Magistratu præditi, æris, argenti, auri flatores, quorum erat diligentia numismata ære, argento, auro fabricari. Instituti sunt eodem tempore, quo Triumviri Capitales. *Pompon. lib.* 1. *Dig. tit.* 2. *leg.* 2. Diversi erant a Magistratu Quinquevirorum Mensariorum. Nam Quinqueviri Mensarii quinque viri erant, hi tres: deinde Triumviri Monetales pecuniæ conflandæ, & percutiendæ præerant, Quinqueviri Mensarii creati sunt ad æs alienum Plebis Romanæ dissolvendum, quo illa pæne obruta erat improbitate feneratorum: dictique sunt, eo quod ad mensas sederent, & pecuniam dispensarent. Alii scribunt, Triumviros mensarios & nummularios, & monetæ omnis generis, ac formæ cusoribus præfuisse. Inscribebantur his notis, A. A. A. F. F. hoc est auro, argento, ære flando, feriundo. *Liv. l.* 23. *c.* 21. Et Romæ quoque propter penuriam argenti Triumviri Mensarii rogatione Minucii Tribuni plebis facti. V. *Mensarius*.

Triumviri Nocturni, fuere qui Urbis curam nocte gerebant. Non multo tempore post rogationem Duumvirorum classis restituendæ, quæ facta est eo anno, quo App. Claudius Cæcus Censuram gessit, M. Valerio & P. Decio Coss. creati sunt, ut ab iis difficili bellorum, & civilium seditionum tempore, muri custodiæque portarum per milites stationarios munirentur. Id etiam eorum curæ injunctum est, ut & nocturnas seditiones a civibus arcerent, & quies Urbi servaretur. Hujus Magistratus partes in officium Præfecti Vigilum demum traductæ sunt. *Paul. lib.* 1. *Dig. tit.* 15. *leg.* 1. *Liv. l.* 9. *c. ult.* & *Valer. Max. l.* 8. *c.* 1. *n.* 6. *damnat.*

Triumviri Reipublicæ constituendæ fuere C. Octavius, M. Antonius, & M. Lepidus. hoc enim nomine dominationis suæ consilia tegebant. *Flor. l.* 4. *c.* 6. *Sueton. in Aug. c.* 27. *Vellej. l.* 2. *c.* 88. & *Epit. Livii l.* 120. *cum supplemento Freinshemii*.

Alii memorantur Triumviri a *Livio* pro variis Reipublicæ necessitatibus instituti, ut *lib.* 25. *c.* 5. conquirendo juventuti per agros ad supplendos exercitus, *lib. ead. c.* 7. sacris conquirendis, & reficiendis ædibus Fortunæ, &c. a *Senat.* in *Aug. c.* 37. senatui legendo. In quodam nummo apud *Pitisc. in Lex.* valetudini tuendæ. *sopra la sanità*.

TRIUMVIRALIS, le, ad Triumviros pertinens. *Horat. epod.* 4. *v.* 11. Sectus flagellis triumviralibus. *h. e.* Triumvirum Capitalium. Sic *Tacit.* 5. *Ann. c.* 9. Triumvirale supplicium. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 11. Triumviralis proscriptio. *h. e.* III Virum R. P. C.

TRIUMVIRATUS, us, m. Ἀρχὴ τῶν τριῶν, Magistratus, quem tres collegæ administrant. *Cic. in Brut. c.* 31. Qui quidam in Triumviratu judicaverit contra P. Africani avunculi sui testimonium. *Liv. l.* 9. *cap. ult.* Tribunatu ante gesto, Triumviratibusque, nocturno altero, altero coloniæ deducendæ. *Plin. l.* 9. *cap.* 35. *ad fin.* Ne Triumviratu suo nimis superbiat Antonius. *h. e.* R. P. C.

TRIUNCIS, e, adject. trium unciarum, τριουγκιαῖος. *Gallien. Imp.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Paragaudem triuncem unam. V. *Teruncius*.

TRIXAGO, inis, f. herba eadem, ac Græco nomine chamædris. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

TROAS, adis, adject. f. Τρωάς, ad Trojam pertinens, & ejus circa agrum, & regionem, & Phrygiam. *Ovid. Heroid. epist.* 13. *v.* 94. Qui primus Danaum Troada tangat humum. *& epist.* 16. *v.* 181. Occurrent denso tibi Troades agmine matres. *Senec. in Troadib. v.* 94. agnosco Troada turbam. ¶ *Troas*, absolute mulier Trojana, aut ex Phrygia. *Virg.* 5. *Æn. v.* 613. in sola secretæ Troades acta Amissum Anchisen flebant. *Ovid. Met.* 13. *v.* 566. Troada telorum lapidumque lacessere jactu Cœpit. *h. e.* Hecubam. *Id. Heroid. ep.* 13. *v.* 137. Troasin invideo. *h. e.* Troadibus. dativus pluralis Græcæ positionis, ut *heroisin* apud *eund.* & *Dryasin* apud *Propert.* ¶ *Troas*, regio circa Trojam, quam *Plin. l.* 5. *c.* 30. describit. *Nep. in Pausan. c.* 3. Qui locus in agro Troade est. *h. e.* in agro, cui nomen Troas: duo casus continuati. ¶ Fabula. *Claudian.* 2. *in Eutrop. v.* 404. quoties crinitus ephebus Aut rigidam Nioben, aut flentem Troada fingit.

Tom. IV.

TROCHÆUS, i, m. τροχαῖος, pedis nomen in arte metrica, idem ac choreus duab. syllabis constans, quarum prima longa est, brevis altera: a τρέχω, curro, quia chori, ubi usitatus est, agilius moventur in morem currentium. Hoc nomine veteres appellarunt & tribrachyn, idest pedem ex tribus brevibus constantem, ob eandem rationem. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Iambo contrarium a longa, & brevi, hunc choreum non, ut alii trochæum, nominamus. *& paulo post.* Tres breves, trochæum, quem tribrachyn dici volunt, qui choreo trochæi nomen imponunt. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 47. Nam cum sint numeri plures, iambum, & trochæum frequentem segregat ab Oratore Aristoteles.

TROCHAICUS, a, um, trochæis constans, ut Trochaicum metrum. *Diomed. Grammatic. l.* 3. *pag.* 504. *&* 508. *Putsch.*

TROCHILISCUS, sci, m. parvus trochilus. Hac voce usum putat *Casaubonus* Poetam eum, cujus iambicos dimetros in Apologia adducit *Apulejus*. Sed alii aliter legunt.

TROCHYLUS, i, m. *reatino*, *scricciolo*, *lui*, *forasiepe*, τρόχιλος, avicula quædam, quæ etiam rex avium, & regulus tum a Græcis, tum a Latinis appellatur, eoque nomine cum aquila pugnare dicitur. *Plin. l.* 10. *c. penult. de avib. inter se dissidentib.* Aquilæ & trochilus si credimus, quoniam rex appellatur avium. ¶ *Harduin.* alitem ab hoc eam esse putat, de quo *Id. l.* 8. *c.* 25. *de crocodilo:* Hunc saturum cibo piscium, & semper esculento ore, in litore somno datum, parva avis, quæ trochilus ibi vocatur, rex avium in Italia, invitat ad hiandum pabuli sui gratia. ¶ In architectura est membrum, quod & *scotia* dicitur, *cavetto*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *ante med.* ¶ Ab hujus similitudine quidam putant dictum esse *trochilum* de quodam genere cucumeris, a *Colum. lib.* 10. *v.* 394. Sed ibi alii omnino aliter.

TROCHISCUS, sci, m. τροχίσκος, parvus trochus, seu parva rota. *Trochisci* dicuntur compositiones quædam Medicorum in formam rotulæ, seu globuli, quas Latini *pastillos* vocant, *trocisci*. *Cels. l.* 5. *c.* 17. Græca usurpat, Latius *Cal. Aurelian. Tard. lib.* 2. *c.* 7. & *Veget. l.* 2. *vet. Veterin. c.* 9. *in fin.*

TROCHLEA, æ, f. *taglia*, *carrucola*, τροχὸς, τροχιλέα, machina tractoria ad sublevanda & demittenda onera, continens rotulam æneam, ligneamve (cui proprie nomen *trochlea* competit) axiculum per eam rotulam trajectum, & funem, qui circa rotulam currit. Exemplum ejus in puteis habemus. Ab aliquibus *rechamus* dicitur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 2. Alligatur in summo trochlea, quam etiam nonnulli rechamum dicunt. In trochleam induntur orbiculi duo, per axiculos versationes habentes, per cujus orbiculum summum trajicitur ductarius funis, &c. *Cato R. R. c.* 3. *sub fin.* Trochleas Græcanicas binas, quæ funibus sparteis ducantur. *Lucret. l.* 4. *v.* 903. Multaque per trochleas, & tympana pondere magno Commovet, atque levi sustollit machina nisu. ¶ *Trochleis pituitam adducere*, translate dicitur pro difficulter exspuere. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *de pronuntiatione, ante med.* Jam tussire & exspuere crebro, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, etsi non utique vocis sunt vitia, quia tamen propter vocem accidunt, potissimum huic loco subjiciantur.

TROCHLEATIM, adverb. per trochleam. *Sidon. l.* 5. *ep.* 17. *a med.* Trochleatim erecto fune.

TROCHUS, i, m. *trottola*, *paleo*, *fattore*, τρόχος, circulus, seu rota ferrea, quam ludi causa a pueris ferreo manubrio, quod clavis dicebatur, impulsa mittebatur; habebat autem circum infixos parvos anulos, qui dum jaceretur, tinnitum & sonum reddebant. Differt a turbine, quia turbo erat ligneus, vel etiam fortasse ex alia materia, sed non circularis, at in modum metæ factus. Trochus Græcorum inventum fuit. hinc *Horat. l.* 3. *od.* 24. *v.* 57. Græcum appellat: videtur autem dictus esse a τρέχω, curro. *Propert. lib.* 3. *el.* 22. *v.* 6. Increpat & versi clavis adunca trochi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 168. Inducenda rota est: das nobis utile munus: Iste trochus pueris, at mihi canthus erit. *& epigr. sequ.* Garrulus in laxo cur anulus orbe vagatur? Cedat ut argutis obvia turba trochis. Adde *lib.* 11. *epigr.* 22. *Hor. in Ar. Poetic. v.* 380. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 383. & *lib.* 2. *Trist. vers.* 486. ¶ Trochi figuram exhibet *Hieronym. Mercurial. l.* 3. *de ar. gymn. c.* 8.

TROES. V. *Tros*.

TRŒZENIUS, a, um, Τροιζήνιος, ad Trœzenem pertinens. *Plin. l.* 4. *c.* 12. Trœzenius ager. *Id. l.* 14. *c.* 18. Trœzenium vinum. *Id. l.* 37. *c.* 7. Trœzenii carbunculi. *Ovid.* 8. *Met. v.* 566. Trœzenius heros. *h. e.* Lelex filius Pitthei, qui Trœzene regnavit. ¶ *Trœzenii*, *orum*, ejus incolæ. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3. *a med.* ¶ Est autem *Trœzen*, *enis*, Τροιζὴν, & *Trœzene*, *es*, & *Trœzena*, *æ*, f. trium oppidorum nomen: quorum primum est in Peloponneso ad sinum Argolicum, in quo regnavit Pittheus avus Thesei maternus: alterum ibid. in Messenia: tertium in Asia minore, circa Cariam. de quib. *Pompon. Mela loc. cit.* & *Plin. l.* 4. *c.* 5. *lib.* 5. *c.* 29. & *lib.* 31. *c.* 2. V. Geographos. Primum ceteris est

nobilius. *Stat. 4. Theb. v.* 81. Thesea Troezen. *Ovid. 15. Met. v.* 296. prope Pittheam Troezena.

TROGLODYTÆ, arum, m. Τρωγλοδύται, pop. Africæ, in Æthiopia sub Ægypto: ita dicti a τρώγλη, foramen, caverna, & δύω, vel δύνω, subeo, hoc est a specubus, in quibus habitabant. *Senec. ep.* 90. *ante med.* Non in defossis latent Syrticæ gentes? quibus propter nimios solis ardores nullum tegumentum satis repellendis caloribus solidum est, nisi ipsa arens humus. ¶ Serpentibus vivunt, venationibus dediti, velocissimi, ab uxore & colloquio alieni. Abundant margaritis, & myrrha. Eorum regio Troglodytica dicta fuit, in ora Occ. sinus Arabici, *Plin. l. 5. c.* 8. *lib. 7. c. 2. lib.* 8. *c.* 8.

TROGLODYTICUS, a, um, Τρωγλοδυτικός, ad Troglodytas pertinens. *Plin. l. 12. c.* 16. Troglodytica myrrha. *Id. ibid. cap.* 21. Troglodytica balanus. ¶ *Troglodytica*, & *Troglodytice* (subaudi *regio*) Troglodytarum terra. *Plin. l. 2. c.* 70. & 74.

TROGLODYTIS, idis, f. Τρωγλοδῦτις, adject. Troglodytica, ut Troglodytis myrrha, *Plin. l. 6. c.* 29. *ante med.* & *Scribon. Larg. compos.* 90.

TROGON, onis, m. τρώγων, avis rostro insignis, arborum corticem pertundens & arrodens. Memoratur a *Plin. l.* 10. *c.* 16.

TROGUS POMPEJUS, natione Gallus, Philosophus ac Historicus disertissimus floruit sub Augusto, scripsitque quatuor & quadraginta voluminibus universi Orbis, sed præcipue Græcorum historiam, quam *Justinus* in epitomen redegit. Trogi vero libri non exstant. *Justin. in præfat.* & *lib.* 38. *c.* 3. *extr. initio* & *in fin. lib.* 43.

TROJA, æ, f. Τροία, Τροίη, & Τροΐα, Ilium, urbs olim nobilissima Asiæ minoris in Phrygia, apud Idam montem, & Xanthum fluvium, tria mill. pass. ab ora litorali. Celebris est carminibus *Homeri*, & *Virgilii*, qui bellum Græcorum, a quibus diruta est, cecinere. Id bellum decem duravit annos: capta que est urbs vel dolo equi durei, vel proditione Æneæ, vel Thymœtis viri Trojani. Ejus fatum consistere creditum est in Palladio, cineribus Laomedontis, & in vita Hectoris, Troili, Pandia. *Virg. 3. Æn. v.* 3. omnis humo fumat Neptunia Troja. *Neptuniam* dicit, quia a Neptuno una cum Apolline ejus muri, rogatu Laomedontis, astructi fuisse dicuntur. ¶ Aliquando est trisyllaba. *Senec. in Troadib. v.* 824. Misit infestos Troiæ ruinis Non semel arcus. Adde *vers.* 853. ¶ *Troja*, seu Trojanus ludus, erat equestris puerorum ludus apud Romanos, in Circo agi solitus, Nomen eo eo sortitus est, quod a Trojanis eum accepissent Romani, ut quem Æneas primus instituerit in Sicilia ad filii Ascanii, puerorumque ceterorum exercitationem. *Festus*: Troja & regio Priami, & lusus puerorum equestris dicitur. *Virg. 5. Æn. v.* 596. Hunc morem, hos cursus, atque hæc certamina primus Ascanius, longam muris cum cingeret Albam, Rettulit, & priscos docuit celebrare Latinos, Quo puer ipse modo, secum quo Troia pubes. Albani docuere suos: hinc maxima porro Accepit Roma, & patrium servavit honorem. Trojaque nunc, pueri Trojanum dicitur agmen. *Sueton. in Aug. c.* 43. Sed & Trojæ ludum edidit frequentissime, majorum minorumque puerorum delectu. *Id. in Cæs. c.* 39. Trojam lusit turma duplex, majorum minorumque puerorum. *Id. in Calig. c.* 18 *ad fin.* Edidit & Circenses, interjecta Trojæ decursione. Adde *in Claud. cap.* 21. ¶ *Troja* dictus est etiam locus in agro Laurente, quo primum in Italia Æneas cum suis constitit, inquit *Festus*, cui adde *Liv. lib.* 1. *c.* 1. *ante med.* qui *paulo supra* tradit, etiam locum in Venetis, in quem primum Antenor egressus est, *Trojam* vocatum esse, & pagum *Trojanum*.

TROIADES, æ, m. 1. Τρωϊάδης, Trojanus. *Vetus Poeta in catalect. Pithœi, p. m.* 141. Troiadesque puer, geminique sub æthere pisces. *h. e.* Signum Aquarii, Ganymedes. Al. leg. *Trojanusque*. ¶ *Troades*, um, f. 3. num. plur. Τρωϊάδες, mulieres Trojanæ. *Pers. sat.* 1. *v.* 4. Ne mihi Polydamas & Troiades Labeonem Prætulerint. Troiades per contemptum vocat Romanos proceres, qui se Trojugenas credi volebant, sed mollem & ignavam vitam vivebant. (Simile est illud *Virg. Æn.* 9. *v.* 617. O vere Phrygiæ, neque enim Phryges.) Respicit autem ad duos *Homeri* versus, quos recitat *Cic. Attic. l. 2. epist.* 5.

TROJANUS, a, um, Τρωϊκός, ad Troiam pertinens. *Virg. 2. Æn. v.* 4. Trojanas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. *Horat. l. 1. ep. 2. v.* 2. Trojanum bellum. *Id. l. 1. od.* 28. *v.* 11. Trojana tempora. *h. e.* belli Trojani. *Ovid. 4. Fast. v.* 121. Trojanus judex. *h. e.* Paris. *Id. 3. Amor. el. 9. v.* 29. Trojani fama laboris. *h. e.* Trojani belli. *Lucan. l. 2. v.* 598. & *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 328. Minerva Trojana. *h. e.* Palladium Troja Romam advectum, & in templo Vestæ asservatum. *Sueton. in Tiber. cap. 6. extr.* Trojani ludi. *h. e.* ludus Trojæ, de quo V. in voce *Troja*. ¶ *Equus Trojanus*, proverbiali metaphora pro clandestinis insidiis accipitur, & latenti periculo: tractum a fabula equi lignei, cujus fraude Græci Trojæ potiti esse dicuntur. *Cic. pro Mur. c.* 37. Intus, intus, inquam, est equus Trojanus, a quo nunquam me Consule dormientes opprimemini. ¶ *Porcus Trojanus*, dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis veluti gravidus, quemadmodum & equus ille armatis hominibus gravidus fuit. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9. ad fin.* Similem habes apud *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 40. *Burm.* ¶ *Trojani*, orum, Trojæ & Phrygiæ incolæ. *Virg. 11. Æn. v.* 420. &c.

TROICUS, a, um, Τρωϊκός, Trojanus. *Cic. de claris Orat. cap.* 20. Neque enim jam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Ulyssi tribuisset Homerus. *Nep. in Datam. c.* 2. & *Vellej. l. 1. cap.* 5. Troicum bellum. *Ovid. 2. ex Ponto, ep. 10. vers.* 14. Ne careant summa Troica bella manu. *Id. in Ibin, v.* 418. Troica vela, *h. e.* classis Æneæ. *Id. 15. Met. v.* 730. Troica Vesta. V. *Vesta*. *Juvenal. sat. 8. vers.* 220. Troica scribens. *h. e.* bellum Trojanum. ¶ Troicus ephebus *Avieno in Arat. v.* 549. est Ganymedes. V. *Aquarius*. ¶ Troicum ignem appellat *Scaevus l. 1. silv. c. v.* 35. ignem perpetuum, qui Romæ servabatur in templo Vestæ, quia ejus deæ sacra ex Troja Æneas in Italiam advexerat.

TROILUS, li, m. Τρώϊλος, filius Priami & Hecubæ, mortuo Hectore fratre, ejus virtutis heres multas de Græcis victorias reportavit: tandem Achilli congressus, ab eo tandem interfectus est. Ejus vita inter Trojana fata numerabatur. *Virg. Æn. 1. v.* 478.

TROJUGENA, æ, com. gen. *Trojanus*, Τρώϊος, Trojanus, quasi in Troja, seu Troade genitus, ea forma, qua Græcos vocamus *Graiugenas*, quasi genitos in Græcia. *Virg. 8. Æn. v.* 117. Trojugenas, & tela vides inimica Latinis. *Id. l. 3. v.* 359. Trojugena interpres divum, qui numina Phœbi, &c. *Lucret. l. 1. vers.* 464. Tyndariden raptam, belloque subactas Trojugenas gentes. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v.* 355. Trojugenum infesto prosternet corpora ferro. *Juvenal. sat. 1. v.* 100. jubet a præcone vocari Ipsos Trojugenas. *h. e.* patriciorum R. nobilissimos, qui se genus jactabant a primis illis Trojanis Romæ conditoribus. Adde *sat.* 11. *v.* 95. ¶ Dicitur de Romanis. *Liv.* in veteri carmine *lib.* 25. *c.* 12. Amnem Trojugena Cannam Romane fuge.

TROIUS, a, um, Τρώϊος, trisyllab. Troicus, Trojanus. *Virg. 1. Æn. v.* 600. Troius Æneas Libycis ereptus ab undis. & *vers.* 123. Arma virum, tabulæque, & Troia gaza per undas. & *vers.* 253. Troia arma. *Ovid. Heroid. ep. 1. v.* 28. Troia fata canunt. *Tibull. l. 2. eleg. 5. v.* 40. Troia sacra.

TROMENTINA Tribus Romana, una ex Rusticis, appellata est ab agro Tromento in Hetruria, ubi constituta est A. U. CCCLXIX. una cum Stellatina, Sabatina, & Arnensi. *Festus*, & *Liv. l. 6. c.* 5. *extr. Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1109. *n.* 8. T. Plotius T. F. Tromentina Rufinus. *Alia pag.* 84. *n.* 6. Q. Alfieno Q. F. Tro. Apronæ.

TROPÆATUS, a, um, tropæo ornatus. *Ammian. lib. 23. cap.* 5. (*al.* 14.) Trajanus, & Verus hinc sunt digressi victores, & tropæati.

TROPÆI, orum, m. τροπαῖοι, venti Altani, qui in terra geniti, cum mare perflarint, redeunt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, h. e. a conversione. Iidem, cum in mare tendunt, *Apogæi* vocantur, quod a terra proficiscantur. *Plin. l. 2. c.* 43. Namque & a fluminibus, & a nivibus, & a mari videmus, etiam tranquillo, & alios, quos vocant Altanos a terra consurgere: qui cum a mari redeunt, Tropæi vocantur, si pergunt, Apogæi. ¶ Tropæi item dicuntur in certo lusus genere, qui alios vellicant infestantque, &, ne deprehendantur, convertunt se. *Sueton. in Claud. c.* 8. Et quoties post cibum obdormisceret, quod ei fere accidebat, olearum ac palmularum ossibus incessebatur, interdum ferula flagrove velut per ludum excitabatur a tropæis. Alii leg. *copreis*.

TROPÆOPHORUS, i, m. τροπαιοφόρος, tropæum referens. *Apul. de Mundo, sub finem.* Jupiter triumphator, propugnator, & tropæophorus.

TROPÆUM, i, n. *trofeo*, τρόπαιον, monumentum a victore arrectum in honorem deorum, eo loci, ubi hostem in fugam vertit: a τροπή, conversio, fuga, a τρέπω verto. Prima tropæa ex arboribus confecta sunt, quas amputatis minoribus ramis hostium spoliis ornabant. Deinde cœpta sunt fieri ex lapide, & in montibus & locis altioribus locari. Et Romæ in arcubus marmoreis figebantur & in nummis etiam insculpebantur. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 6. Pompejus devictis Hispanis, tropæa in Pyrenæis jugis constituit. *Tacit. 2. Ann. cap.* 22. Cæsar congeriem armorum struxit, superbo cum titulo: Debellatis inter Rhenum Albimque nationibus, exercitum Tiberii Cæsaris ea monimenta Marti & Jovi & Augusto sacravisse. & *cap.* 18. Miles struxit aggerem, & in modum tropæorum arma, subscriptis victarum gentium nominibus, imposuit. *Virg. loc. cit.* Ingentem quercum decisis undique ramis Constituit tumulo, fulgentiaque induit arma, Mezenti ducis exuvias, tibi magne tropæum Bellipotens: aptat rorantes sanguine cristas, Telaque trunca viri, clypeumque ex ære sinistræ Subligat, atque ensem collo suspendit eburnum. & *vers.* 83. Indutosque jubet truncos hostilibus armis Ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi. *h. e.* occisorum nomina inscribi. *Flor. in f. c.* 2. l. 3. Ipsis, quibus dimicaverant, locis saxeas erexere turres, & desuper exornata armis hostilibus tropæa fixere: cum hic mos inusitatus fuerit nostris. nunquam enim populus R. hostibus domitis victoriam suam exprobravit. (*atque ad ea tempora.*) *Suet. in Cæs. c.* 11. Tropæa C. Marii de Jugurtha, deque Cimbris atque Teutonis, olim a Sylla disjecta, restituit. *Cic. in Pison. cap.* 38. In Macedonia tropæa posuit, quæ bellicæ laudis victoriæque omnes gentes insignia & monumenta esse voluerunt. *Id. 2. de Invent. c.* 23. Tropæum statuere. *Tacit. Ann. 15. c.* 18. sistere. *Valer. Flacc. lib. 4. v.* 739. Ægre tecta Bebryciis præfixa tropæis. ¶ Metonymice est victoria, & spolia, quæ vincendo parantur. *Nep. in Themist. cap.* 5. Hæc est altera victoria, quæ cum Marathonio possit comparari tropæo. *Horat. l. 2. od. 9. v.* 19. nova Cantemus Augusti tropæa Cæsaris. *Ovid. Heroid. ep. 9. v.* 103. Se quoque nympha tuis ornavit Iardanis armis, Et tulit a capto nota tropæa viro. & *epist.* 17. *v.* 241. Cytherea vicit, habetque Parta per arbitrium bina tropæa tuum. *Id. de remed. Amor. v.* 157. Vince Cupidineas pariter Parthasque sagittas, Et refer ad patrios bina tropæa deos. ¶ Metaphorice *Cic. 4. Verr. c.* 47. Utrum hoc signum cupiditatis tuæ, an tropæum necessitudinis atque hospitii, an amoris indicium esse voluisti? *Ovid. Heroid. ep. ult. v.* 213. ut miserabile corpus, Ingenti

mii videas bina tropæa tui. *Propert. l. 3. el. 7. v. 34.* Mæcenatis erunt vera tropæa fides. ¶ Multi scrib. *trophæum* addita aspiratione, quæ tamen in Græca origine nulla est: quare a *Cellario* rejicitur, & a *Pierio ad 3. Georg. v. 31. & 11. Æn. v. 172.* scribitur, in melioribus libris nullam esse. Defenditur tamen a *Dausquio*, qui & a Græcis aliquando ait τρόπαιον scribi, & alia inde affert exempla, quibus ea scriptio firmatur. Sane Latini *Riphæos*, *bosphorum*, & *triumphum* scribunt, licet in Ῥιπαῖοι, βόσπορος, & θρίαμβος nulla sit aspiratio. Rectius tamen *tropæum* retinuerit.

TROPHONIANUS, a, um, adject. a Trophonio, ut Trophoniana Chæronis narratio, apud *Cicer. l. 6. Attic. ep. 2.* h. e. de Trophonii antro.

TROPHONIUS, ii, m. Τροφώνιος, insignis architectus, qui subterraneum fanum in Lebadia Bœotiæ regione construxit, quod ab ipso Trophonii antrum cognominatum est. Ibi cum aliquandiu oracula reddidisset, atque tandem fame interiisset, ferunt Genium quendam antrum hoc subiisse, atque ex eo oracula reddidisse. Qui hinc oracula sciscitabantur, nudi in aditu specus sedere soliti sunt, atque inde flatu quodam sub terram abripiebantur. Gestabant autem secum placentas, quas Lemuribus, serpentibusque occurrentibus objicerent. Deinde accepto oraculo, rursus per alium hiatum in terram restituebantur. Creditum est, quotquot in hoc antrum descendissent, nunquam postea risisse. Hinc factus est locus Græco proverbio, ut homines tristes, & tetrici in Trophonii antro vaticinari dicantur. V. *Adagia Erasmi*. Meminit hujus Trophonii *Cic. l. 1. de Divin. c. 34. lib. 1. de nat. Deor. c. 19. & lib. 1. Tuscul. c. 47.* itemque *Plin. l. 34. c. 8. ante med. & lib. 31. c. 2.* ¶ *Cic. lib. 3. de nat. Deor. c. 22.* & *Arnob. l. 4. pag. 135.* Mercurium secundum, Valentis & Phoronidis filium, sub terris habitantem Trophonii nomine appellari tradunt. ¶ Jovem Trophonium *Liv.* memorat *lib. 45. c. 27.*

TROPICUS, a, um, quasi dicas conversivus: a τρέπω, verto. Signa tropica sunt quatuor, Libra, Capricornus, Aries, & Cancer, ita dicta, quod Sol cum ad ea in Zodiaco pervenerit, conversionem cursus sui, & anni mutationem facit: nam cum est in signo Cancri, quo tempore dies longissimi sunt, solstitium æstivum facit, paulatimque revertitur, descenditque usque ad Capricornum, ubi solstitium hyemale efficit, diesque brevissimos; similiter cum est in signo Arietis, noctes diebus æquales reddit, & Ver inducit; cum vero Libram ingressus est, tunc quoque dies æquat noctibus, & affert Autumnum. *Manil. l. 3. v. 614.* Sed tamen in primis memori sunt mente notanda, Partibus adversis quæ surgunt condita signa, Divisumque tenent æquo discrimine cælum; Quæ Tropica appellant, quod in illis quatuor anni Tempora vertuntur signis, nodosque resolvunt, Totumque emittunt converso cardine mundum, Inducuntque novas operum, rerumque figuras. Sequitur inde *Manilius* quatuor horum signorum effectus explicare. *Auson. Edyll. 16. v. 7.* dies quam longus erit sub sidera Cancri, Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno. *Id. in Eclogar. de ratione dier. anni.* Nonaginta dies & quatuor ac medium sol Conficit, a tropico in tropicum dum permeat astrum. ¶ Apud Astronomos Tropici sunt duo circuli in sphæra, quorum alter Zodiacum in signo Cancri tangit, alter in signo Capricorni, quia nimirum Sol cum ea signa tetigit, revertitur, ut dictum est. *Hygin. l. 1. Astron. cap. 6.* Græce. Hos *Plinius l. 2. c. 70.* Solstitialem, & brumalem vocat. ¶ *Tropica*, absolute, h. e. mutationes, conversiones. *Petron. in Satyr. c. 88.* Cœpi causam desidiæ præsentis excutere, cur pulcherrimæ artes periissent: tum ille, pecuniæ, inquit, cupiditas hæc tropica instituit. *queste mutazioni, o stravaganze.* ¶ *Tropicus* a tropis rhetoricis. *Gell. l. 13. c. 24. in fin.* Ut tropica quadam figura mutationem vocabuli fecerint. *Augustin. contra mendac. c. 10.* Tropicæ locutiones. *parlar figurato.*

TROPIS, is, f. τρόπις, Græce sentinam navis significat: translate sumitur pro fundo lagenæ, atque hinc pro vino vapido, quod in fundo lagenæ est. hujusmodi vino utebantur veteres in balneis vel ad lavanda corpora, vel ad vomitum provocandum. *Martial. l. 12. epigr. 84.* Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ.

TROPOLOGIA, æ, f. τροπολογία, figuratus sermo. *Hieronym. in Joel. cap. 2.* Juxta tropologiam omnis anima terra est Domini.

TROPOLOGICE, adverb. τροπολογικῶς, figurate. *Hieronym. in Ezech. l. 2. c. 6.* Videntur mihi tropologice montes esse, qui ad perfectam scientiam pervenerunt: colles, qui paulo inferiores sunt. *Id. in Sophon. c. 1.* Tropologice aliquid exponere.

TROPOLOGICUS, a, um, *figurato*, τροπολογικός, per tropos expressus. *Sidon. lib. 9. ep. 3. a med.* Tropologicum genus, & figuratum. *Hieronym. epist. 61. ad Pammach. c. 3.* Tropologica interpretatione aliquid subvertere.

TROPUS, pi, m. *figura*, τρόπος, ut plerique Grammatici definiunt, inquit *Quintil. l. 9. c. 1.* est dictio ab eo loco, in quo propria est, translata in eum, in quo propria non est. Ipse vero tum *ibid.* tum *lib. 8. c. 6.* ita definit: Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio. *Cic. de clar. Orat. c. 17. sub fin.* Latine vocat immutationem verbi. Dicit *Quintil. verbi vel sermonis*, quia sunt tropi, qui uno verbo fiunt, ut metaphora: & qui pluribus, ut allegoria. Tropis utimur vel quia necesse est, ut cum proprium deest; vel quia significantius: vel quia decentius. Ubi nihil horum ●, quod transferetur improprium erit, inquit *Quintil. loc. cit.* ¶ Differunt tropi a figuris, quæ fiunt in sententia etiam propriis verbis, & certo ordine collocatis: tropi vero etiam uno verbo, sed immutato. *Quintil. l. 9. cap. 2.*

TROS, ois, m. Τρώς, rex Phrygiæ, filius Erichthonii, nepos Dardani, pater Assaraci, & Ganymedis, qui postea Jovis pincerna fuit. Ab eo Troja nomen habet. *Virg. 3. Georg. v. 36. Sil. l. 11. vers. 297. Ovid. 4. Fast. v. 33.* & *Auson. Edyll. 12. de histor. vers. 19.* ¶ Adjective est Trojanus. *Virg. Æn. 1. v. 578.* & *Æn. 10. v. 108.* Tros, Rutulusve fuat, nullo discrimine habebo. *Id. 6. Æn. v. 51.* cessas in vota precesque Tros, ait, Ænea? *Id. 1. Æn. v. 176.* Egressi optata potiuntur Troes arena. *& lib. 5. v. 265.* Demoleus cursu palantes Troas agebat. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 15.* In te fingebam violentos Troas ituros. *Virg. 12. Æn. v. 137.* Laurentum, Troumque acies, urbemque Latini.

TROSSULI, orum, m. Equites apud Romanos, qui sub Romulo *Celeres*, & postea *Flexumines* appellati fuerant: ita dicti, quod Trossulum opp. Hetruriæ sine peditibus expugnassent, ut ait *Fest.* Idem narrat *Plin. l. 33. c. 2. ad fin.* ¶ *Nonius c. 1. n. 240.* scripsit Trossulos quasi torosulos dictos, hoc est bene habitos, & musculorum toris prævalidos. Eum induxit, ut ita scriberet, altera hujus vocis significatio, qua dici cœpit de iis, qui cultu, & vitæ delicatioris genere aliis antecellunt. *Varr.* apud *Non. loc. cit.* Nunc emunt Trossuli nardo nitidi vulgo Attico talento equum. *Pers. sat. 1. v. 82.* Unde istud dedecus, in quo Trossulus exsultat tibi per subsellia lævis. ¶ Quia autem Trossuli vox in malam partem accipi cœperat, hinc factum videtur, ut Equites nominis hujus puderet, eos præsertim, qui veram nominis causam ignorarent, ut scribit *Plin. loc. cit.* ex *Junio Gracchano*. ¶ De jactantibus nobilitatem & divitias, Trojugenis, Trojadibus, delicatam, mollem & ignavam vitam agentibus. *Senec. ep. 87. ante med.* Cato canterio vehebatur, & hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. O quam cuperem illi nunc occurrere aliquem ex his Trossulis in via divitibus, cursores & Numidas, & multum ante se pulveris agentem! *Id. sub init. epist. 76.* Quid ergo? idem faciam, quod Trossuli, & juvenes?

TROUS, a, um, Τρωϊκός, Troicus, Trojanus. *Ovid. Met. 12. v. 73.* curru instabat Achilles, Troaque Peliaca sternebat cuspidis ictu Agmina. Al. leg. *utraque*.

TROXALIS, is, f. τρωξαλίς. *Plin. l. 30. c. 6. circa med.* Esse animal locustæ simile sine pennis, quod troxalis Græce vocetur, Latinum nomen non habeat, aliqui arbitrantur. nec pauci auctores hoc esse, quod gryllus vocetur. Ita *Harduin.* al. leg. *tryxalis*.

TRUA, æ, f. *ramaiuolo*, *e mestola*, vasis genus, de quo ita *Varr. lib. 4. de L. L. c. 25.* Trulla a similitudine truæ, quæ quod magna, & hæc pusilla, ut truula. Hanc Græci τρυβλίον, nos trullam. Truæ, quæ a culina in lavatrinam aquam fundunt. trua, quod travolat ex ea aqua. Ab eodem est appellatum trulleum. simile enim figura, nisi quod latius concipit aquam, & quod manubrium cavum non est, nisi vinaria trulla accessit. Hæc *Varro*. ad quæ verba *Scaliger* adscribit, rectius Græce dici τορύνη, h. e. τὸ κινητήριον τῆς χύτρας, instrumentum, quo agitantur & miscentur in olla ea, quæ coquuntur. *Festus* in *Antroare*. Truant, movent. truam quoque vocant, quo permovent coquentes exta. *Non. c. 1. n. 68.* a terendo deducit. *Titin. ibid.* Coque magnum ahenum quando fervit, paula confutat trua. *Pompon. ibid.* Mulier ubi aspexit tam mirifice tutulatam truam. *h. e.* in summo capuli quasi tutulo quodam ornatam. Al. leg. *titulatam*, pulcris litteris, vel notis inscriptam.

TRUCIDATIO, onis, f. *il tagliar a pezzi*, *trucidamento*, *strage*, σφαγιασμός, actus trucidandi, cædes crudelis. *Cels. in præfat. circa med.* Interiora (*hominis*) sub gravissimis vulneribus, & ipsa trucidatione mutari. *δυσωπῶ*. *Cato* apud *Gell. l. 13. c. 24. circa med.* Succidias humanas facis. tantas trucidationes facis. decem funera facis. *h. e.* decem homines eodem tempore interficiendo. *Cic. Phil. 4. c. 5.* Nullus ei ludus videtur esse jucundior, quam cruor, quam cædes, quam ante oculos trucidatio civium. *Liv. lib. 28. cap. 16.* Inde non jam pugna, sed trucidatio velut pecorum fieri. *Plin. lib. 17. c. 27. a med.* Interlucatio arboribus prodest: sed omnium annorum trucidatio inutilissima.

TRUCIDATOR, oris, m. *trucidatore*, σφαγεύς, qui trucidat. *Augustin. l. 1. de civ. Dei, c. 1.* Hucusque cruentus sæviebat inimicus: ibi accipiebat limitem trucidatoris furor. Adde *epist. 105. a med.*

TRUCIDATUS, a, um, *tagliato a pezzi*, *trucidato*, *κατακοπείς*, crudeliter cæsus. *Tacit. 2. Ann. cap. 45.* Trucidatæ legiones. *Justin. l. 4. c. 3.* Inter aras & patrios lares trucidati.

TRUCIDO, as, avi, atum, a. 1. *tagliar a pezzi*, *trucidare*, ἀποσφάζω, ἀνασπάω, crudeliter cædo, pluribus vulneribus concido. Videtur esse a *trux* & *cædo*. *Cic. pro leg. Manil. c. 3.* Cives R. necandos trucidandosque denotavit. *Liv. l. 29. cap. 18. a med.* Tribunos militum verberatos, servilibusque omnibus suppliciis cruciatos trucidando occidit. *Sallust. in Catil. c. 61. in fin.* Ne capti sicut pecora trucidemini. *Hirt. de B. Afric. cap. 26. a med.* Villas exuri, pecua diripi trucidarique. *Horat. in ar. Poet. vers. 185.* Ne pueros coram populo Medea trucidet. *Cic. 1. Catil. c. 4.* Trucidare aliquem ferro. *Plin. l. 9. c. 6.* Orcæ balænas invectas angustiis trucidant. *h. e.* lancinant morsu. *Id. l. 11. c. 11.* Multæ (*apes*) singulos (*fucos*) aggressæ trucidant. *Horat. l. 1. epist. 12. v. 21.* seu pisces, seu porrum, & cæpe trucidas. *h. e.* dentibus conficis, mandis, vesceris. ¶ Translate *Cic. de Harusp. resp. c. 1. ad fin.* Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam est a gravissimo viro P. Servilio confectus ac trucidatus. *Liv. l. 6. c. 37.* Trucidare plebem fenore. *h. e.* opprimere, & ut ait *Plaut. Curcul. 4. 2. 22.* lacerare. Sic *Liv. ibid. c. 36. sub fin.* Fenore circumventam plebem corpus in nervum ac supplicia dare. *Cic. pro Cæl. c. 18.* Juventus ne effundat patrimonium, ne fenore trucidetur. *Lucret.*

cret. l. 6. v. 145. nubes multo si forte humore recepit Ignem, continuo magno clamore trucidet. *h. e.* violenter extinguit.

TRUCTA, *&* Tructus, piscis fluviatilis, qui apud nos *trotta*, & *trutta*. *Isidor. lib.* 12. *Orig. cap.* 6. & *Plin. Valerian. l.* 5. *cap.* 43.

TRUCULENTE, *vel* Truculenter, *biecamente, bruscamente, superbamente*, ἀγρίως, vultu severitatem præferente terroris incutiendi gratia, atrociter, superbe, torviter. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 5. *a med.* Concio tandem exspectata P. Rulli, quod & princeps erat agrariæ legis, & truculentius se gerebat, quam ceteri. *Quintil. lib.* 6. *c.* 1. Aspicere aliquem truculentissime.

TRUCULENTIA, æ, f. asperitas, torvitas, superbia, severitas. *Plaut. Trucul.* 3. 2. 7. Tuam exspecto truculentiam. ¶ Translate *Tacit.* 2. *Ann. c.* 24. Truculentia cæli præstat Germania. *h. e.* sævitia, inclementia.

TRUCULENTUS, a, um, *truce, rigido, terribile, torvo*, ἄγριος, qui vultu sævitiam præfert, trux, atrox, sævus, asper, terribilis: ortus, ut a macer *macilentus*, &c. *Terent. Adelph.* 5. 4. 10. Ille clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus: ego agrestis, sævus, tristis, parcus, truculentus, tenax. Ubi *Donatus*: sævus factis, tristis animo, truculentus vultu. & aliter dici potest, ut tristis sit, qui dolet; truculentus & sævus, qui terret. *Plaut. Asin.* 2. 3. 21. oculi truculenti. *brutta guardatura*. & *Tacit.* 4. *Hist. c.* 22. Quo truculentior visu foret. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Tigris etiam feris ceteris truculenta. *Cic. pro Sext. c.* 8. Quam teter incedebat! quam truculentus! quam terribilis aspectu! *Ovid.* 13. *Met. v.* 558. spectat truculenta loquentem, Falsique jurantem, tumidaque exæstuat ira. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 25. truculentis vocibus strepere. *h. e.* seditiose, & minarum plenis. *Plaut. Bacch.* 4. 5. 3. Truculentus est sævus senex. ¶ agrestis, rusticus. *Senec. in Hippol. v.* 461. Truculentus & silvester, & vitæ inscius tristem juventam, Venere deserta, colis. ¶ Sævus, ferus, crudelis, *crudele, fero*. *Ovid.* 2. *ex Ponto, ep.* 7. *v.* 31. Nulla Getis toto gens est truculentior orbe: Sed tamen hi nostris ingemuere malis. *Id.* 13. *Met. v.* 804. Asperior tribulis, fera truculentior ursa. (Adde *Heroid. ep.* 11. *v.* 9.) *Tacit.* 12. *Ann. c.* 50. Truculentior quam antea, tanquam adversus desertores, & in tempore rebellantes. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 8. *circa med.* Truculentissimum ac nefarium facinus. ¶ Truculenta pelagi, *&* truculentum æquor *Catullo carm.* 62. *de Aty, v.* 16. & *carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 179. est mare procellosum, aspectu fœdum atque horrificum. ¶ *Truculentus* inscribitur ultima ex his quæ restant *Plauti* Comœdiis, quia inducitur quidam sævo ingenio, & voluptatum inimico.

TRUDIS, is, f. *pertica, perticone*, contus, pertica, longurius præfixo ferro, quo naves impelluntur, ubi aqua brevis est, aut littus proximum: item alia: a *trudo*. *Isid. c.* 18. *Orig. cap.* 7. Trudes amites sunt cum lunato ferro: ab eo quod trudunt, & detrudant. *Virg.* 5. *Æn. v.* 208. Ferratasque sudes, & acuta cuspide contos Expediunt. Ubi *Pierius*: In Mediceo, & antiquis aliquot aliis exemplaribus *trudes* legitur. Neque timendum syllabæ, cum tam multa reperiantur, quæ derivata a longis, brevia tamen ipsa sunt, ut *dueis* a *duco*: ita *dicax, lucerna, sopor, fragilis, roma*, &c. Hanc lectionem etiam *Isidor. loc. cit.* agnoscit. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 46. Quidam trudibus, aut furcis inertem molem prosternere.

TRUDO, is, si, usum, *cacciare, spingere, sospingere*, ὠθέω, vi impello, propello. De notatione V. Etymologos. *Lucret. l.* 6. *vers.* 1031. Trudit & impellit, quasi navim velaque ventus. *Id. lib.* 2. *v.* 192. venti Quamlibet in partem trudunt res ante, ruuntque Impetibus crebris. *Id. l.* 6. *v.* 433. pugno aliquid, aut truncis conjectu trudere. *Id. l.* 3. *v.* 1014. adverso nitentem trudere monte Saxum, quod tamen e summo jam vertice rursum Volvitur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. *v.* 6. Cubitis trudit hinc & inde convivas. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 63. Cohortes fugientium agmine impulsæ trudebantur in paludem, ni, &c. *Id.* 2. *Ann. cap.* 11. Hostes undique effusi trudunt adversos, instant cedentibus. *dando la caccia, respingono*. & *Horat. epod.* 2. *v.* 30. Aut trudit acres hinc & hinc multa cane Apros in obstantes plagas. *Virg.* 1. *Georg. v.* 310. glaciem cum flumina trudunt. *Id.* 4. *Æn. v.* 405. formicæ grandia trudunt Obnixæ frumenta humeris. ¶ expellere, ejicere, *cacciar fuori*. *Plaut. Asin.* 3. 1. 30. Næ ille ecastor hinc trudetur largus lacrymarum foras. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 130. tandem ceu funus acerbum, Infaustamque suis trusere penatibus umbram. Adde *lib.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 113. ¶ edere, emittere, *mandar fuori, mettere*, cum de plantis sermo est. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 31. Truditur e sicca radix oleagina ligno. *& vers.* 74. se medio trudunt de cortice gemmæ. *& vers.* 335. pampinus trudit gemmas, & frondes explicat omnes. ¶ de aqua. *Claudian. de Apono, v.* 13. quacumque cavernas Perforat, offensa truditur igne latex. *spicca*. ¶ Translate *Cic. Attic. l.* 1. *epist.* 16. *a med.* Nunc est exspectatio comitiorum, in qua omnibus invitis trudit noster Magnus Auli filium. *Id. de Harusp. resp. c.* 28. Unus est inferior gradus, aut interitus, aut servitutis, quo ne trudamur, dii immortales nos admonent. *Id.* 1. *Tuscul. cap.* 29. *extr.* Socrates cum pæne in manu mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est, ut non ad mortem trudi, verum in cælum videretur ascendere. *Id. in fragm.* apud *August. l.* 3. *cont. Acad. c.* 7. Voluptatem Epicuri solis inter se pecudibus esse communem, in quorum societatem & hominem & sapientem trudi, nefas esse. *Senec. in fin. ep.* 41. In vitia alter alterum trudimus. *Cato* apud *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ante med.* Secundæ res lætitia transvorsum trudere solent a recte consulendo atque intelligendo. *Tacit.* 5. *Hist. c.* 25. Atrocrore Civilis rabie semet in arma trusos. *h. e.* impulsos ad arma capienda. *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 15.

Truditur dies die. *un giorno segue e caccia l'altro*. & *Petron. in Satyr. c.* 80. Quod hodie non est, cras erit. Sic vita truditur. *& Terent. Andr.* 4. 4. 40. Fallacia alia aliam trudit. Proverb. *l'un diavolo caccia l'altra*.

TRUELLA. V. Trulla.

TRUENTINUS, a, um, ad Truentum pertinens, quod est flumen Piceni dividens Marchiam Anconitanam ab Aprutio ulteriore, nunc *il Tronto*, cum oppido cognomine: quod *in epist.* 1. *Pompeii ad Dom. post epist.* 12. *l.* 8. *ad Attic.* Castrum Truentinum dicitur. *Sil. l.* 8. *v.* 435. Quinque Truentinæ servant cum flumine turres. ¶ *Truentini*, orum, ejus oppidi incolæ, & fluminis accolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 13. Forum Truentinorum. *Bertinoro*.

TRULLA, æ, f. *cazzetta*, τρυβλίον, diminutivum a *trua*, quasi syncop. a *truula*, ut *Varr.* docet *lib.* 4. *de L. L. cap.* 25. Videtur idem esse ac rudicula, aut cocleare, aut concha cunnabriata. *Cato R. R. c.* 13. Labra olearia, conchas majores duas, & minores duas, trullas ahenas tres, amphoras olearias duas. *Colum. l.* 9. *c.* 12. Custos novum incilamentum guttis mellis respersum admoveat: tum manibus, aut etiam trulla congregatas apes recondat. *Liv. l.* 37. *c.* 11. *ad fin.* Contis binis a prora prominentibus, trullis ferreis multum conceptum ignem præ se portabant. *h. e.* ollis concavis in modum rudiculæ, aut cochlearis majoris. ¶ Item instrumentum, quo structores calcem inducunt parieti, *cazzuola*. *Pallad. l.* 1. *tit.* 15. Primo trullis frequentetur inductio. cum siccari cœperit, iterum inducatur. *& tit.* 13. *ad fin.* Impensa pumicea cannam inducemus, & trulla æquabimus. Adde *Isidor. l.* 19. *Orig. c.* 18. ¶ Item vasis potorii genus, *tazza, bicchiere*, τρυβλίον. *Cic.* 6. *Verr. c.* 27. *a med.* Erat vas vinarium ex una gemma pergrandi, trulla excavata, manubrio aureo. (*trulla* hic est ipsius vasis pars cava.) *& in fin.* Mittit etiam trullam gemmeam rogatum. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 143. Qui Vejentanum festis potare diebus Campana solitus trulla. *h. e.* fictili. Etiam ligneas trullas *Cato R. R. c.* 13. *in fin.* memorat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 98. Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro: Deprensus dixit, stulte quid ergo bibis? *Scævola Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 37. Trullæ, scyphi, moduli, phialæ. *Plin. l.* 37. *c.* 2. *ante med.* T. Petronius moriturus invidia Neronis principis, ut mensam ejus exheredaret, trullam murrhinam trecentis talentis emptam fregit. *In Suppos. Amph. Plautini, scena qua incipit* Quis tam vasto, *vers.* 20. In popinam devortendum est mihi: lances detergam omnes, omnesque trullas hauriam. ¶ Hæc satis probant, *trullam* esse potorium vas. Sunt, qui lasanum, scaphium significare putent, *il pitale*, vel matellam, *l'orinale*, in illo *Juvenal. sat.* 3. *v.* 107. Si bene ructavit, si rectum minxit amicus, Si trulla inverso crepitum dedit aurea fundo. (Aurea ditioribus & delicatioribus aliquando fuisse scaphia, constat ex *Martial. l.* 1. *epigr.* 38. *& Plin. l.* 34. *c.* 2. *a med.* Vasa Corinthia isti elegantiores modo in esculenta transferunt, modo in lucernas, aut trulleos (aut trullas) nullo munditiarum respectu. Huc pertinere ajunt & locum *Martial.* modo allatum. ¶ Apud *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 60. *circa med.* in edit. *Torrentini* habetur *trylla*: & apud *Scævol. ibid. leg.* 37. *trulla*.

TRULLEUM, i, n. *baccino, conca*, vasis genus, quo manus perluuntur, χέρνιβον. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 25. Trua, quod travolat ea aqua. Ab eodem est appellatum truellum. Simile enim figaea, nisi quod latius concipit aquam, & quod manubrium cavum non est. *Id.* apud *Non. c.* 15. *n.* 31. Itaque ea sibi modo ponere, ac suspendere, quæ utilitas postularat, trulleum, matellionem, pelvim, nasiternam. Adde *Caton. R. R. c.* 10. ¶ *Trulleus*, *i*, *m.* idem quod *trulleum*, legitur ab *Harduino* apud *Plin. l.* 34. *c.* 2.

TRULLISSATIO, onis, f. *smaltatura, incrostatura*, κονίασις, tectorii inductio: item ipsum tectorium inductum. *Vitruv. lib.* 7. *cap.* 3. *ante med.* Parietes quam asperrime trullissentur, postea autem supra, trullissatione subarescente deformentur directiones arenati. *& cap.* 4. *circa med.* Calce ex aqua liquida dealbentur, uti trullissationem testaceum non respuant. *& mox.* Trullissationem inducere.

TRULLISSO, as, a. 1. *incrostare, intonicare un muro, oppure biscottarlo colla cazzuola*, κονιάω, τραχύνω, trulla tectorium induco. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Coronis explicatis, parietes quam asperrime trullissentur. *Id. ibid.* Inferior pars testa cum calce trullissetur. Adde *cap.* 4. & *lib.* 5. *c.* 10.

TRUNCATUS, a, um, *tronco, troncato, mozzo*, ἀποκοπείς, amputatus, abscissus. *Justin. l.* 11. *c.* 14. *sub fin.* Qui pœnam captivitatis truncata corporis parte tulerant. *Tacit.* 2. *Ann. cap.* 67. Quod tricena aut quadragena stipendia, senes, & plerique truncato ex vulneribus corpora, tolerent. *Stat. Theb.* 4. *v.* 590. Truncatusque Pelops. V. *Pelops*. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 411. truncatos alii rapuere lacertos, Amputat ille pedes, humerum quatit ille solutis Nexibus. *Sil. l.* 4. *v.* 541. frons truncata. *h. e.* altero oculo spoliata. ¶ Translate *Claudian. de B. Get. v.* 88. desertus ab omni Gente sua, manibusque redit truncatus, & armis. *h. e.* spoliatus militibus, & armis.

TRUNCO, as, avi, atum, a. 1. *mozzare, scavezzare, troncare*, ἀκρωτηριάζω, truncum reddo, obtrunco, amputo, mutilo, scindo. *Ovid.* 8. *Met. v.* 647. truncat olus foliis. *h. e.* inutilibus foliis spoliat. *Lucan. l.* 6. *v.* 566. truncavit caput. *& vers.* 584. cadavera. *tagliar a pezzi*. & *Tacit.* 3. *Hist. cap.* 33. Dum pecuniam sibi quisque trahunt, majore aliorum vi truncabantur. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 567. jam non per curva volantem Stagna, nec in medio truncantem marmore cervos. *h. e.* in mari glacie concreto sagittis conficientem. *Claudian. in Gigantomach. v.* 70. truncare aquas. *tagliare il corso all'acque*. ¶ Metaphorice *Stat. lib.* 5. *Silv.* 3. *v.* 98. lascivas res

res tenuare Thalia Dulce, vel heroos gressu truncare tenores. *h. e.* pedes diminuere, & pentametrum de hexametro facere, elegos scribere.

TRUNCULUS, li, m. *tronconcello*, parvus truncus. *Trunculi suum* apud *Cels. lib.* 2. *cap.* 20. & 22. & *lib.* 4. *cap.* 7. *extr.* sunt frusta extrema membrorum suillorum, & præsertim pedum, secta & parata in cibum, κωλοδάκια, petioli, *pedacci*, *zinocchielli*.

TRUNCUS, ci, m. *fusto*, *tronco della pianta*, στέλεχος, pars arboris crassior & rectius a radice ad cacumen, ex qua rami exeunt: sive ramos habeat hærentes, sive amputatis truncata fit. *Lucret. l.* 1. *v.* 352. cibus in totas (*arbores*) usque ab radicibus imis Per truncos, ac per ramos diffunditur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 46. In arboribus non truncus, non rami, non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam conservandamque naturam. *Virg.* 3. *Georg. v.* 233. arboris obnixus trunco. & *lib.* 2. *vers.* 78. trunci enodes. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 1. truncus ficulnus. *Ovid.* 8. *Met. v.* 346. utentus. *Colum. de arborib. cap.* 27. Melius truncis, quam plantis olivetum constituitur. (*plantæ* sunt cum radices.) *Virg.* 11. *Æn. v.* 83. Indutosque jubet truncos hostilibus armis Ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi. *h. e.* tropæa. ¶ Per synecdochen ipsa arbor. *Valer. Flacc. l.* 8. *v.* 461. cum Chaonia radiantia trunco Vellera venit ovans. ¶ Sumitur & pro ramo, qui a trunco deciditur. *Val. Flacc. l.* 8. *v.* 287. Illi autem intorquent truncis frondentibus undam. *h. e.* ramis majoribus præ festinatione non spoliatis fronde, vice remorum. ¶ Metaphorice est corpus hominis, non consideratis brachiis, quæ sunt veluti rami. *Cic. in Orat. c.* 18. Status erectus & celsus: nulla mollitia cervicum: trunco magis toto se ipse moderans, & virili laterum flexione. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. *corporatura*, *statura*. Sic *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 93. Inque canes totidem trunco digestus ab uno Cerberos. *Id.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 15. Truncus iners jacui, species & inutile pondus. ¶ Item cadaver præciso capite. *Virg.* 2. *Æn. v.* 557. jacet ingens litore truncus. *Lucret. l.* 3. *v.* 655. Et caput abscissum, calido viventeque trunco. Adde *Claudian. de III. consul. Honor. vers.* 76. ¶ Truncus columnæ est scapus, *fusto*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. *circa med.* Trunco toto strias, uti stolarum rugas, matronali more demiserunt. Sic *Id. l.* 3. *c.* 3. truncos in stylobatis vocat medias eorum partes, seu media corpora exæquata, *il corpo del piedestallo*, *dado*. non consideratis spiris, coronis, &c. Simile est illud *Plin. l.* 16. *c.* 40. quæ obeliscum in Vaticano Circo statutum, quatuorque truncos lapidis ejusdem, ad sustinendum eum, adduxit. *quattro corpi di sasso*. ¶ In alio *Auct. Moreti*, *v.* 56. Non illi suspensa focum carnaria juxta, Durati sale terga suis, truncique vacabant. *trunci* sunt trunculi. V. *Trunculus*. ¶ Translate a trunco arboris, *Cic. sub fin.* 3. *Tuscul.* Stirpes sunt ægritudinis quam multæ, quæ ipso trunco everso, omnes elidendæ sunt. ¶ Est convicium in hominem stupidum, ut *stipes*, *caudex*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 30. *a med.* Qui potest esse in ejusmodi trunco sapientia? *Id. in Pison. c.* 9. Qui tanquam truncus atque stipes, si stetisset modo, posset sustinere tamen titulum consulatus.

TRUNCUS, a, um, *mozzo*, *troncato*, *tronco*, κολοβός, cui aliquid abscissum est, mutilatus, mutilus, truncatus: v. gr. arbor ramis spoliata, corpus abscisso capite, brachio, aliove membro. *Justin. l.* 2. *c.* 9. *sub fin.* Non duabus manibus amissis victus, truncus ad postremum, veluti rabida fera, dentibus dimicavit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 496. populataque tempora raptis Auribus, & truncas inhonesto vulnere nares. *Martial. l.* 2. *epigr.* 83. Vultus trunci naribus auribusque. *Stat. l.* 5. *Silv.* 3. *v.* 52. Pelops truncus. *h. e.* humero minor. *Virg.* 11. *Æn. v.* 9. tela trunca. *h. e.* fracta. *Stat.* 2. *Theb. v.* 711. trunci enses, & fractæ hastæ. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 300. trunca alnus. *h. e.* navis sine clavo, & armamentis. *Id. l.* 6. *v.* 251. truncum lignum. *h. e.* hasta fracta, & sine cuspide. *Virg.* 3. *Æn. v.* 665. trunca pinus. *Stat.* 4. *Theb. v.* 455. trunca nemora. *h. e.* arbores decacuminatæ. *Plin. l.* 7. *c.* 11. *in fin.* Varie ex integris truncos gigni, ex truncis integros. *h. e.* aliquo membro carentes aut debiles. *Liv. l.* 41. *c.* 9. Puer trunci corporis in agro Romano natus. *Ovid.* 9. *Met. v.* 1. *de Acheloo in taurum verso*, & *Stat.* 4. *Theb. v.* 107. & *Sil. l.* 3. *v.* 42. trunca frons. *h. e.* cornu spoliata. *Senec. in Oedip. v.* 1025. truncum corpus. *h. e.* oculis carens. Eodem sensu *Sil. l.* 9. *v.* 399. trunca frons. *Gell. l.* 17. *c.* 9. Litteræ truncæ atque mutilæ. *dimezzate*, *imperfette*. ¶ Cum genitivo *Virg.* 4. *Georg. v.* 310. Animalia trunca pedum. *Sil. l.* 10. *v.* 310. truncus capitis. ¶ Interdum *trunca* dicitur ipsa res, quæ abscissa est. *Senec. l.* 1. *controv.* 4. Ridebant adulteri truncas viri fortis manus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 181. hinc trunca nutatis Brachia rapta viris. ¶ In pumilione membra adeo contracta sunt & brevia, ut *trunca* esse videantur. *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. *v.* 41. Nanus & ipse suos brevitas concretus in artus Jactabat truncas ad cava buxa manus. ¶ Translate *Liv. lib.* 31. *cap.* 29. *a med.* Capua, urbs trunca, sine senatu, sine plebe, sine magistratibus. *Quintil. lib.* 11. *cap.* 3. *ante med.* Manus vero, sine quibus trunca esset actio ac debilis, vix dici potest, quot motus habeant. *Cels. in præfat.* Rerum quoque naturæ sibi cognitionem vindicaverunt, tanquam sine ea trunca & debilis medicina esset. *Stat. l.* 12. *Theb. v.* 478. Gericæ non plura queruntur Hospitibus tectis trunco sermone volucres. *con voci inarticolate*. & *l.* 5. *v.* 333. It truncum sine honore pecus. *h. e.* armentum, cui taurus vir gregis ademptus est. *Gell. l.* 2. *c.* 23. *ad fin.* Versus sunt hi Cæcilii trunca quædam ex Menandro dicentis. *h. e.* fragmenta, & mutilas sententias.

TRUO, onis, m. avis eadem, quæ onocrotalus. *Festus*. V. *Onocrotalus*. ¶ Joculariter *Cæcilius* (*ibid.*) irridens magnitudinem nasi: Pro di immortales! unde prorepsit truo? Dicitur enim truo supra rostrum nares habere valde prominentes.

TRUO, as, a. 1. trua moveo, misceo. V. Trua.

TRUSATILIS, le, qui truditur: a supino *trusum* verbi *trudo*. *Mola trusatilis* est, quæ manu hominis truditur & circumagitur: unde & *manualis* dicitur, *macina da mano*, χειρομύλη. *Cato R. R. cap.* 10. & 11. Molas asinarias unas, & trusatiles unas, Hispanienses unas. *Gell. l.* 3. *c.* 3. *ad fin. de Plauto*. Cum ob quærendum victum, ad circumagendas molas, quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasset.

TRUSITO, as, a. 1. frequentat. a *truso*. *Phædr. l.* 2. *fab.* 7. *v.* 7. Subito latrones ex insidiis advolant, interque cædem ferro mulum trusitant. *h. e.* verberando & vulnerando impellunt. Al. aliter leg.

TRUSO, as, a. 1. frequentat. a *trudo*. *Catull. carm.* 56. *ad Valer. Caton. v.* 5. Deprendi modo pupulum puellæ trusantem.

TRUSUS, a, um, *cacciato*, *spinto*, particip. a Trudo, is. *Tacit. l.* 5. *Hist. c.* 25. Proceres in arma trusus. *Ammian. l.* 14. *c.* 10. (*al.* 31.) Rufinus ad discrimen trusus est ultimum.

TRUTINA, æ, f. *stadera*, *bilancia*, τρυτάνη, nomen est commune stateræ, & libræ, h. e. ejus quæ unam habet lancem cum manubrio notis distincto, & æquipondio; & ejus quæ duas: a voce Græca allata. *Vet. Scoliast. Persii ad sat.* 1. *v.* 10. docet, esse stateræ foramen, in quo ligula vertitur. sed non probat. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. Id autem ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet considerare. Cum enim ansa propius caput, unde lancula pendet, &c. *Varr. in fin. l.* 4. *de L. L.* Per trutinam solvi solitum, vestigium etiam nunc manet in æde Saturni, quod ea etiam nunc, propter pensuram, trutinam habet positam. *Id.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 861. trutina argentaria. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 38. *e med.* Quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 435. comparat inde Maronem, Atque alia parte trutina suspendit Homerum. *Pers. loc. cit.* examenve improbum in illa Castiges trutina. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 29. Si, quia Grajorum sunt antiquissima quæque Scripta vel optima, Romani pensantur eadem Scriptores trutina, non est quod multa loquamur. *h. e.* eodem modo ac ratione æstimentur. Adde *lib.* 1. *sat.* 3. *v.* 72.

TRUTINATUS, a, um, *pesato*, *esaminato*, examinatus. *Sidon. lib.* 7. *ep.* 9. *in concione*, *a med.* Statu satis superque trutinato.

TRUTINOR, aris, dep. 1. *pesare*, *esaminare*, pondero, examino, σταθμάομαι. Translate *Pers. sat.* 3. *vers.* 82. Exporrecto trutinantur verba labello. ¶ Trutino, as, idem. *Hieronym. epist.* 125. (*al.* 36.) *ad Damas. e med.* Sint alii diserti, & inflatis buccis spumantia verba trutinent.

TRUX, trucis, *torvo*, *truce*, *terribile*, ἄγριος, βλοσυρός, qui vultu sævitiam præfert, aspectu terribilis, torvus, truculentus. Volunt esse ab *atrox* per aphæresim. *Pacuv.* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 64. *de testudine*. Capite brevi, cervice anguina, aspectu truci. *Cic. in Arat. l.* 2. *de Divin. c.* 42. *de dracone*. E trucibusque oculis duo fervida lumina flagrant. *Id.* 2. *Agrar. cap.* 25. Hujuscemodi me aliquid ab hoc horrido ac truce tribuno plebis exspectasse. *Lucan. l.* 7. *v.* 291. faciesque truces, oculosque minaces. *Horat. epod.* 5. *v.* 3. Quid iste fert tumultus? & quid omnium Vultus in unum me truces? *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 229. lucosque vetusta Religione truces. *h. e.* sacrum horrorem incutientes. ¶ Item sævus, ferox, immitis, ferus, *fiero*, *crudele*, *feroce*. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 10. *v.* 76. Feræ truces. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 19. Arietes truces. *Lucan. l.* 7. *v.* 128. & *Stat.* 11. *Theb. v.* 574. truces animi. *Auct. argum. Trucul. Plaut. v.* 5. mores. *Senec. in Herc. Fur. v.* 936. sævi ac truces tyranni. *Id. ibid. v.* 735. Magna pars regni trucis est ipse dominus. *Id. in Oedip. v.* 479. truces puellæ. *h. e.* Amazones. *Id. in Troad. v.* 832. Chiron trucis pueri magister. *h. e.* Achillis. *Id. in Octav. v.* 400. truces fremitus tubæ. *Horat. Epod.* 2. *v.* 5. Neque excitatur classico miles truci. *Sil. lib.* 1. *v.* 67. Expavere trucem per vasta silentia vocem. *Horat. in fin. ep.* 19. *l.* 1. ira (*genuit*) truces inimicitias, & funebre bellum. *Plin. l.* 22. *c.* 6. *sub fin.* Herbæ aspectu hispidæ, tactu truces. *pungenti*. & *Martial. l.* 14. *epigr.* 37. truces blattæ. *h. e.* crudeles & inimicæ librorum. *Plin. l.* 2. *c.* 36. Truces venti. ¶ Cum infinitivo *Sil. l.* 13. *v.* 220. trux audere. *h. e.* ferox, & temerarius ausis, ut ait *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 83. ¶ agrestis, durus, asper, & inimicus voluptatum. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 477. Blanda truces animos fertur mollisse voluptas. *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 50. Trux tamen a nobis ante domandus eris. *Martial. l.* 11. *epigr.* 87. Mella dari nucleosque jubet, dulcesque placentas, Et quidquid pueros non finit esse truces. *h. e.* refractarios, asperos. *Quintil. lib.* 11. *c.* 1. *sub init.* Trux atque violentum dicendi genus adhibere. ¶ Comparativum *Ammian. l.* 25. *c.* 1. *a med.* (*al. c.* 4.) Ut Sagittae major vis, & trucior. Al. leg. *atrocior*. Præterea *trucior*, & *trucissimus* agnoscuntur a *Rhemn. Palæm. in ar. Gramm. pag.* 1369. *Putsch.* sed sine exemplis.

TRYBLIUM, ii, n. τρύβλιον, catinus, paropsis, patina. *Plaut. Stich.* 5. 4. 8. Hoc convivium est pro opibus nostris satis commode nucibus, fabulis, ficulis, oleæ in tryblio, &c.

TRYCHNOS, i, τρύχνος, quæ & *strychnos*, herba duorum generum quorum alterum Latine vesicaria dicitur, acinis cocciaeis, granosis folliculis, &c. V. *Plin. l.* 21. *c.* 31.

TRYGA antiqui vinum appellabant, teste *Festo*, nempe a τρύγη, quod Autumnalem fructuum omnium vindemiam significat. Hinc est *try-*

getus

getur apud *eund. ibid.* hoc est vindemiatur, τρυγητός. Si autem τρύγητος sit, vindemiam, seu collectionem fructuum autumnalium significat.

TRYGINON, i, n. τρύγινον, genus atramenti a vinaceis facti: a τρὺξ, γὸς, vini fæce. *Plin. l.* 35. *c.* 6. *a med.* Est autem vox adjectiva, & *atramentum* subauditur.

TRYGON. V. *Trygon* in fin.

TRYLLA. V. *Trulla*.

TRYXALIS. V. *Troxalis*.

T U

TU, tui, tibi, te, *tu*, omn. gener. *tu*, *tū*, *tu*, *tū*, pronomen primitivum secundam personam designans: a τύ Dorice pro σύ. *Terent. Andr.* 2. 1. 10. Tu si hic sis, aliter sentias. *Phædr. l.* 3 *fab.* 8. *extr.* quotidie speculo vos uti volo: Tu, formam ne corrumpas nequitiæ malis: Tu, faciem ut istam moribus vincas bonis. *Horat. l.* 1. *od.* 9. *v.* 15. nec dulces amores Sperne puer, neque tu choreas. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 21. Tu mea tu mittito fregi tis commoda, frater. *Plaut. Men.* 5. 9. 20. Tun' meo patre es prognatus? *h. e.* tu ne? *Terent. Adelph.* 3. 2. 55. Propera tu, mea Canthara, curre. *Id. Eun.* 4. 3. 12. Tam infandum facinus, mea tu, ne audivi quidem. *Plaut. Cas.* 3. 5. 18. Jam tibi istud cerebrum dispercutiam, excetra tu. *vipera che tu sei*. Sic *Pers.* 1. 4. 7. Nescio, inquam, ulmitriba tu. *Terent. Eun.* 4. 7. 32. Miseret tui me. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 12. Neque mei, neque tui pudiium est. *Id. Pseud.* 1. 1. 3. Duorum labori parsissem lubens: mei te rogandi, tui respondendi mihi. *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 74. Copia placandæ sit modo parva tui. Al. leg. *placandi*, quamvis de femina sermo sit, (ut & in illo *Plaut. Truc.* 2. 4. 19. Quando tui videndi est copia. *Sciopp. in Min. Sanct. l.* 3. *c.* 8. *ad fin.* improbat cum *Heins.* illud *placandæ*: at *Perizon.* probat.) *Plaut. Merc.* 1. 2. 71. Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis. *Terent. Phorm.* 4. 3. 34. Quis te istæc jussit loqui? *Id. Heaut.* 5. 2. 48. te ne istut loqui? *Id. ibid. c.* 1. 31. Quid de te tantum meruisti? ¶ Interdum syllabicas adjectiones *te* & *met* admittit, quæ in designando majorem vim addunt. *Terent. Phorm.* 2. 2. 4. Tute hoc intristi: tibi omne est exedendum. *h. e.* tu ipse, non alius. *Id. Eun.* 5. 2. 54. & *Virg. Ecl.* 3. *v.* 35. tute ipse. *Lucret. l.* 4. *v.* 913. (& *Terent. Heaut.* 2. 3. 133.) Tutemet in culpa cum sis, ne cernere possis. *Prisc. l.* 12. *pag.* 937. *Putsch.* Met jungitur obliquis tuimet, tibimet. *Senec. in Hippol. v.* 122. Tibimet ipse supplicia irroga. ¶ *Tibi* interdum, ut *mihi*, in oratione abundat quidam, sed eleganti ornatu. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. Alter tibi descendit de palatio & ædibus suis: habet animi relaxandi causa rus amœnum. *Sil. l.* 13. *v.* 854. Hic Marius veniet tibi origine parva In longum imperium consul. ¶ Ablativus *te*, si præpositio *cum* adjungatur, præponitur. *Plaut. Capt.* 5. 1. 10. Tecum servavi fidem. *Nep. in Themist.* 1. 9. *extr.* De quibus tecum loqui volo. ¶ Cum verbis orandi aliquando *tecum* pro *te* ponitur, *Plaut. Bacch.* 3. 3. 90. Mnesiloche, hoc tecum oro, ut illius animum regas. & 3. 6. 15. Tecum orarem, ut faceres, &c. *Id. Rud.* 3. 4. 68. Tecum oro, senex, ut illas serves. *Enn.* apud *Fest. in Orare*. Quid tecum precibus pater orat. *Terent. Hecyr.* 4. 4. 64. Ego atque oravi tecum, uxorem ut duceres. *Titian.* apud *Non. c.* 2. *n.* 330. Nunc tecum obsecro, ut mihi subvenias. *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ante med.* Quæso tecum, degrediare paulisper, &c. ¶ Pluralis sunt *vos*, *vestrum* aut *vestri*, *vobis*, ὑμεῖς, ὑμῶν, &c. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 34. *a med.* Quid vos hanc miseram & tenuem sectamini prædam. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 174. Extimui, ne vos ageret vesania discors. *Id. l.* 3. *od.* 14. *v.* 10. vos o pueri, & puellæ. *Cic. pro Mur.* 1. 2. Ut ea res vobis populoque R. pacem afferat. *Terent. Andr.* 4. 4. 24. *Da.* Cujum puerum hic apposuisti? *My.* vestri. *Da.* cujus, vestri? *My.* Pamphili. *Cic. in Verr.* 3. Neminem vestram ignorare arbitror, judices. *Plaut. Rud.* 4. 4. 110. O mei parentes, huc opesque, spesque vestrum cognoscendum condidi. ¶ His quoque syllabicæ adjectiones hærent. *Plaut. Capt.* 3. 5. 18. Ita vosmet ajebatis. *Liv. l.* 34. *c.* 17. *a med.* Nullum consilium libentius sequar, quam quod vosmet ipsi attuleritis. *Id. lib.* 3. *cap.* 56. A cujus crudelitate vosmet ipsi armis vindicastis. ¶ *Vos* cum collectivis nominibus singularis numeri. *Liv. l.* 7. *c.* 40. *a med.* Vos, Romanus exercitus. *Sil. l.* 3. *v.* 287. Vos, Getulia fucta, &c. Al. leg. *Getulæ fucte*. Simile est illud *Virg.* 9. *Æn. vers.* 525. Vos, o Calliope, precor, aspirate canenti. nam *Calliope* omnes Musas involvit: q. d. tu Calliope, & sorores tuæ. Sic *Silius l.* 12. *v.* 390. Sed vos, Calliope, nostro donate labori. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 5. *a med.* Tabellarii a vobis venerunt. *h. e.* a te, a Cæsare, & ab aliis, qui istic estis. *Terent. Andr.* 4. 4. 25. Unde est? dic clare. *My.* a vobis. *h. e.* a te, & hero tuo, a domo vestra. ¶ Præpositio *cum* addita *vobis* postponitur. *Plaut. Mil.* 2. 5. 33. Sum stulta multum, quæ vobiscum fabuler. ¶ Genitivi *vestrum*, & *vestri* hoc differunt, quod *nostrum*, & *nostri*. V. sub fin. vocis *Ego*. ¶ *Vestrorum* pro *vestrum* est *Plaut. Mostell.* 1. 3. 123. Maxime pars vestrorum intelligit. ¶ Olim pro *tui* dixerunt *tis*, ut *mis* pro *mei*, *sis* pro sui. *Plaut. Mil.* 4. 2. 41. Quia tis egeat, quia te careat. ¶ Et *tibe* pro *tibi*. V. *Sibe*.

TUATIM. V. *Nostratim*.

TUBA, æ, f. *tromba*, *trombetta*, *tuba*, σάλπιγξ, instrumentum musicum ex ære (unde *aeneatores* tubicines dicti) aliove metallo, fistula sonum edens: inventum Pisæi Tyrrheni filii Herculis, ut *Plin. l.* 7. *c.* 56. *Sil. l.* 5. *v.* 12. & *Hygin. fab.* 274. tradunt. Hic enim primus concha pertusa bucinavit: cujus instar postea ænea tuba facta est. Unde *Tyrrhenus clangor* apud *Virgil.* & *Stat.* Docent *Gell. l.* 5. *c.* 8. & ex eo *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 8. curvam fuisse in modum litui. Unde *Lucan. l.* 1. *v.* 431. quos ære recurvo Stridentes acuere tubæ. Veri tamen valde simile est, & rectas tubas fuisse, ut hodieque. certe *Vegetii* tempore recta fuit, ut ipse tradit *l.* 3. *de re milit. c.* 5. Quare differt a bucina, & cornu, quæ semper curva. A tibia vero tum magnitudine, quia tibia minor; tum materia, quia tibiæ fere ligneæ; tum forma, quia tibiæ rectæ, & multis foraminibus instructæ ad varietatem sonorum; tum denique sono ipso, qui in tibia suavis, in tuba asper & fractus: unde *Enn.* apud *Priscian. l.* 8. *pag.* 842. *Putsch.* At tuba terribili sonitu taratantara dixit. & *Virg.* 4. *Georg. v.* 71. vox Auditur fractos sonitus imitata tubarum. *Plin. l.* 11. *c.* 51. *circa med.* Tubarum raucitas. *Virg.* 9. *Æn. v.* 503. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. Hinc ei *clangor* tribuitur: quæ vox & ipsa asperitatem sonat. ¶ Usus tubæ præcipuus fuit in castris ad ciendum militem ad munia sua, ut ait *Tacit.* 2. *Hist. c.* 29. & præterea in accendendis animis in pugnam: item ad alia, ut ex subjectis exemplis apparet. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 46. Tuba signum dari, atque in hostes impetum fieri jussit. *Nep. in Chabr. c.* 1. Suos jam incurrentes tuba revocavit. *Liv. l.* 29. *c.* 27. Esto in mare porrexit, tubaque signum dedit proficiscendi. *Flor. l.* 2. *c.* 16. *a med.* Civitas direpta primum, deinde tuba præcinente deleta est. *a suon di tromba*. & *Lucan. l.* 2. *v.* 690. tuba præmonitos perducat ad æquora nautas. ¶ *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 20. *extr.* Concilio repente cantu tubarum convocato, &c. *Suet. in Ner. c.* 19. Isthmum perfodere aggressus, prætorianos ad inchoandum opus cohortatus est, tubaque signo dato, primus rastello humum effodit. *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 84. *de Marte*. ingentes animæ, clamorque, tubæque Sanguineæ juvere deum. *Lucanus l.* 4. *v.* 750. sonipes motus clangore tubarum. *Id. l.* 6. *v.* 130. cecinere tubæ. *Id. l.* 1. *v.* 578. insonuere. *Petron. in Sat. c.* 124. intremuere. *Al. leg.* intonuere: *alii* tubere muere. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 68. Datur cohortibus signum, cornuaque & tubæ concinuere. *Suet. in Octav. c.* 400. Non bellis orat, non tubæ fremitus truces. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 145. Iussit te movearis Tarteream, Bellona, tubam. ¶ Sunt qui docent, tubam habuisse locum initio prœlii solummodo: aliis temporibus bucinam, lituos, cornua. *Lucan. l.* 7. *v.* 475. tunc stridulus aer Elisas lituis conceptoque classica cornu, Tunc ausæ dare signa tubæ. *h. e.* lituis primum & cornibus vocatus miles in aciem: deinde tuba immissus in hostes. V. *Isid. l.* 18. *Orig. c.* 4. Sed nec vera non sunt illud verius, lituos, cornua, bucinam, tubam sæpe a Scriptoribus, præsertim Poetis, promiscue usurpari. ¶ Adhibebatur *tuba* & in funeribus atque exsequiis. *Virg.* 11. *Æn. v.* 191. Spargitur & tellus lacrimis, sparguntur & arma: It cælo clamorque virum, clangorque tubarum. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 140. Carmina funerea Bebliora tuba. *Pers. sat.* 3. *v.* 103. Hinc tuba, candelæ: tandemque beatulus alto Compositus lecto, &c. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 43. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* & *vers.* 6. Docet autem *Gell. l.* 20. *c.* 2. ex *Attejo Capitone*, siticines dictos, qui tuba canebant in exsequiis, eosque proprium genus tubæ habuisse a ceteris distinctum. ¶ Item in ludis, & sacris, & pompis sacrorum. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. Tubilustrium appellatur, quod eo die sacrorum tubæ lustrantur. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 249. Floralis tuba. *h. e.* in ludis Floralibus adhibita. *Virg.* 5. *Æn. v.* 113. Et tuba commissos medio canit aggere ludos. *Ovid. sub fin. l.* 1. *Fast.* Cantetur que fera nil, nisi pompa, tuba. *Calpurn. ecl.* 1. *v.* 67. jussitque silentibus armis, Inter sacra tubas, non inter bella, sonare. Adde *Juvenal. sat.* 10. *v.* 214. & *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 139. ¶ Metaphorice *Cic. Fam.* 6. *ep.* 12. *ante med.* Quem illi appellant tubam belli civilis. *h. e.* auctorem, concitatorem. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 51. sed jurgia prima sonare Incipiunt animis ardentibus. hæc tuba rixæ. Dein clamore pari concurritur. *Claudian. in Gigantomach. v.* 60. Jam tuba nimborum sonuit. *h. e.* sonitus tonitruum, procellæ, &c. ¶ Metonymice est belli tumultus, & ipsum bellum. *Claudian. l.* 1. *de rapt. v.* 64. neu fœdera fratrum Civile converte tuba. *Id. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 246. Post domitas Arctos alio prorumpit ab axe Tempestas .... Australis sonuit tuba. & *vers.* 291. Ante tubam nobis sudat Germania fertur. *h. e.* ante prœlium: vel antequam bellum indicamus. *Martial. de spectac. epigr.* 28. Et freta navali sollicitare tuba. ¶ De carmine epico, gravi, altisono. *Martial. l.* 8. *epigr.* 3. *in fin.* Angusta cantatis licet videaris avena, Dum tua multorum vincat avena tubas. & *epigr.* 56. Ingenium sacri miraris abesse Maronis, Nec quemquam tanta bella sonare tuba. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 197. Talem nulla refert antiquis pagina libris, Nec Latiæ cecinere tubæ, nec Græca vetustas. Adde *Martial. l.* 10. *epigr.* 64. & *lib.* 11. *epigr.* 4. ¶ De grandiloquentia universim usurparunt *Prudent. l.* 2. *contra Symmach. v.* 68. & *Sidon. l.* 4. *epist.* 3. *ad fin.* ¶ In machina, quæ in altum extollit aquam, *tuba* est fistula, apud *Vitruv. l.* 10. *c.* 12. ¶ A *Fest.* in *Secespitam* dicuntur *tubæ* foramina, in reticulo æneo, per quæ manibus sacra tangere licet in sacrariis templorum reposita, ut in templo Bonæ deæ.

TUBARIUS, ii, m. qui tubas facit, σαλπιγγοποιός. *Aurel. Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 6. *leg. ult.* Tubarii, cornuarii, arcuarii.

TUBER, eris, n. *nascenza*, *tumore*, *tuberosità*, *gonfiatura*, ὄγκος, tumor, callus prominens in corpore animalis sive natura, sive ex morbo. Volunt esse a *tumeo*. *Plin. l.* 8. *c.* 18. Cameli bina habent tubera in dorso, sub pectore alterum, cui incumbunt. *Id. l.* 8. *c.* 45. Boves tubere super armos a cervicibus eminente. *Id. l.* 30. *c.* 11. Tubera, & quæcumque mollire opus est, anserino adipe curantur. *Id. l.* 26. *c.* 14. Chironia cum melle trita tubera aperit. *Id. l.* 21.

l. 22. *c.* 24. Mel tubera discutit. *Terent. Adelph.* 2. 2. 37. Colaphis tuber est totum caput. *h. e.* factum est tuber, adeo usquequaque tumet. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 73. Qui, ut tuberibus propriis offendat amicum, Postulat, ignoscet verrucis illius. *h. e.* majoribus vitiis. ¶ *Ubi uber ibi tuber*, proverb. apud *Apul. in Florid. n.* 18. (*al. lib.* 4.) quo significatur, commodum absque incommodo non inveniri. *uber* enim bonum est, *tuber* molestum. Nos dicimus, *non si può avere il mele senza le mosche: & non si può pigliar pesce senza immollarsi*. ¶ Etiam in arboribus nodi quidam & tumores duri e ligno eminentes, *tubera* sunt, *groppi*, *nocchi*. *Plin. l.* 16. *c.* 16. Bruscum, & mollusculum, tuber utrumque aceris. *& cap.* 43. Dat & alnus tuber sectile, sicut citrum acerque. *Id. l.* 25. *c.* 8. *a med.* Aristolochia tuberibus radicis rotundis. ¶ *Tubera* item *tartufi*, *ὕδνα*, & *ὗδνα*, calli quidam terræ, de quibus hæc *Plin. l.* 19. *c.* 2. *a med.* Maximum miraculum est, aliquid nasci aut vivere sine ulla radice. Tubera hæc vocantur, undique terra circumdata, nullisque fibris nixa, aut saltem capillamentis, nec utique extuberante loco, in quo gignuntur, aut rimas agente: neque ipsa terræ cohærent: cortice etiam includuntur: ut plane nec terram esse possimus dicere, nec aliud, quam terræ callum. Siccis hæc fere, & sabulosis locis, fruticosisque nascuntur. Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei. Duo eorum genera: arenosa dentibus inimica, & altera sincera. Laudatissima Africæ, *&c.* Ex iis sunt, quæ nascuntur, & seri non possunt. Hæc *Plin.* qui hæc addit *cap.* 3. Cum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, tunc nasci, & maxime e tonitribus, nec ultra annum durare: tenerrima autem verno esse. ¶ Probata valde fuere in deliciis mensarum. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 116. post hæc radentur tubera, si ver Tunc erit, & facient optata tonitrua cœnas Majores. tibi habe frumentum, Alledius inquit, O Libye: disjunge boves, dum tubera mittas. *Martial. l.* 13. *epigr.* 50. Rumpimus altricem tenero de vertice terram Tubera: boletis poma secunda sumus. ¶ *Tuber terræ*, herbæ genus, de qua V. *Cyclaminos*.

TUBER, eris, m. *sorta di mele*, fructus arboris cognominis. Inter malorum genera recensetur a *Plin. l.* 15. *c.* 14. ubi addit: Peregrina sunt zizypha, & tuberes, quæ & ipsa non pridem venere in Italiam, hæc ex Africa, illa ex Syria. *& mox*. Tuberum duo genera: candidum, & a colore syricum dictum. (*Harduin.* adscribit. *maziperfico* vulgo appellari, *pesibet nora*.) *Sueton. in Domit. c.* 16. Pridie quam periret, oblatos tuberes servari jussit in crastinum. *Martial. l.* 13. *epigr.* 42. Non tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis. De Nomentanis sed damus arboribus. *& epigr.* 43. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis? ¶ De ipsa arbore *Plin. l.* 16. *c.* 25. Ex his, quæ hiamo, Aquila exoriente, concipiunt, florat prima omnium amygdala: ab ea proxime Armeniaca, dein tuberes. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *non longe ab init.* Surculi qui primi florem afferunt, inserendi sunt, ut cerasorum, tuberum, amygdalarum. *Pallad. in Septembr. tit.* 14. Tuberes leremus fobole, vel nucleis, cujus tenera diligenter nutriri debet infantia.

TUBERANS, antis, particip. *protuberante*, tuber faciens. *Apul. l.* 8. *Metam.* Rufa soluta in sinu tuberante.

TUBERATUS, a, um, tuberibus asper, tuberosus. *Fest.* in *Ocrem*. Ocrem antiqui montem confragosum vocabant: unde fortasse etiam ocreæ sint dictæ, inæqualiter tuberatæ.

TUBERCULUM, li, n. *enfiatello*, *fignolo*, *bitorzolo*, *tumoretto*, *tubercolo*, *φυμάτιον*, parvum tuber. *Cels. l.* 6. *c.* 13. Solent in gingivis tubercula quædam oriri dolentia: *παρουλίδας* Græci appellant. *Id. l.* 7. *c.* 6. In capite multa variaque tubercula oriuntur: *γάγγλια*, *μελικηρίδας*, & *ἀθερώματα* nominant. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *post med.* Tuberculum fabæ. *Id. l.* 11. *c.* 12. *de apib.* Regiæ imperatoribus futuris extruunt amplas, separatas, tuberculo eminentes. *Colum.* hac eadem de re *l.* 9. *c.* 11. *a med.* Fere in ipso fine cerarum velut papilla uberis apparet eminentior, & laxioris fistulæ, quam sint reliqua foramina, quibus popularis notæ pulli detinentur. *& Pallad. in Jun. tit.* 7. *ad fin.* Est autem hoc futuri regis signum: inter cetera foramina, quæ pullos continent, unum majus ac longius velut uber apparet.

TUBERO, onis, agnomen R. in gente Ælia, ut L. Ælius Pætus Tubero, qui fuit historicus, Q. Ælius Pætus Tubero filius ejus, qui JCtus. &c. *Gell. l.* 6. *c.* 3. *&* 4. & alibi. *Cic. in Bruto*, & alibi. Fortasse id agnomen a tuberibus in corpore ortum est.

TUBEROSUS, a, um, *pieno di bozze*, *bitorzoluto*, tuberibus plenus. *Petron. in Satyr. c.* 15. Nescio quis calvus, tuberosissimæ frontis. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 49. Falcibus consectanda quæ fœnisecæ præterierunt, ac quasi herba tuberosum reliquerunt campum.

TUBICEN, icinis, m. *trombettiere*, *trombetta*, *σαλπιγκτής*, qui tuba canit: sicut *tibicen*, qui tibia. In militia fuere tubicines, cornicines, & buccinatores, qui tuba, cornu, buccina dabant signum militibus ad munia sua exsequenda, & præcipue ineundi prœlii. Canebant etiam ubicumque opus esset, in ludis, in sacris, &c. ut in *Tuba* dictum est. *Liv. l.* 2. *c.* 64. *ad fin.* Cornicines tubicinesque in equos impositos canere ante vallum jubet. *Ovid.* 3. *Met. v.* 705. Ut fremit acer equus, cum bellicus ære canoro Signa dedit tubicen. *Senec. ep.* 78. *a med.* Evincamus omnia, quorum præmium non corona, nec palma est, nec tubicen prædicationi nominis nostri silentium faciens; sed virtus & firmitas animi. *h. e.* tuba signum dans, ut præco audiatur. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 64. *&* 69. *Burm.* Tubicines imitari. *h. e.* ore clauso, & inflatis buccis sonum tubæ similem edere. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 24. Tubicines sacrorum. ¶ Item in exsequiis. Hinc illud *Petron. in Sat. c.* 129. ad tubicines mittere. V. *Tibicen*. ¶ Tubicines etiam dicti sunt, docente *Festo*, qui sacerdotes publice sacra faciebant tubarum lustrandarum causa.

TUBILUSTRIUM, ii, n. festum, quo fiebat sacra in atrio sutorio lustratio tubarum, quæ in sacris adhibebantur. Bis in anno fiebat, X. cal. April. Minervæ, & X. cal. Junii Vulcano. De priore *Ovid.* 3. *Fast. v.* 849. Summa dies e quinque tubas lustrare canoras Admonet, & forti sacrificare deæ. De altero *Id. l.* 5. *v.* 725. Proxima Vulcani lux est: Tubilustria dicunt. Lustrantur puræ, quas facit ille, tubæ. Adde *Varron. l.* 5. *de L. L. c.* 3. & *Fest.* in *Tubilustria*.

TUBULATIO, onis, f. dispositio alicujus rei in modum tubuli, excavatio. *Apul. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2. *post init.*) Flexa tubulatione ligulæ.

TUBULATUS, a, um, cavatus ad effigiem tubuli. *Plin. l.* 9. *c.* 36. Alterum purpura vocatur cuniculatim procurrente rostro, & cuniculi latere introrsus tubulato, qua proferatur lingua. *Plin. alter l.* 2. *ep.* 17. Adhæret dormitorium membrum, transitu interjacente, qui suspensus, & tubulatus conceptum vaporem huc illuc digerit & ministrat. *h. e.* tubulis instructus. Alii aliter leg.

TUBULUS, li, m. *canaletto*, *doccione*, *σωλήνιον*, *αὐλίσκος*, diminut. a *tubus*, sed idem fere significans, nempe canalem, fistulam, per quam aqua, aut fumus, aut calor ex igne permeat. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 8. *circa med.* Aliquot arundines colligatas libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuso, qua humor transire possit. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Ductus aquæ fiunt generibus tribus, rivis per canales structiles, aut fistulis plumbeis, seu tubulis fictilibus. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *a med.* Doliis ad vina excogitatis, ad aquas tubulis, ad balineas mammatis. *Procul. Dig. lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 13. Non licet tubulos habere admotos ad parietem communem, quia per eos flamma torretur paries. ¶ *Tubuli* etiam dicuntur massæ metalli igne fusi & excocti, quas hodie *pani* aut *offas* appellant: fortasse quia conformati in laminas, & convoluti, foramine remanente, tubos referunt. *Plin. l.* 33. *c.* 6. *a med.* Et plerumque omnes hi colores in iisdem tubulis inveniuntur. *& paulo post*. Spuma ut sit optima, iterum coquitur, confractis tubulis ad magnitudinem anulorum. ¶ Apud *Lucil.* est nomen, aut cognomen hominis, L. Tubulus. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 23.

TUBURCINABUNDUS, a, um, avide comedens, vorax. Vox est *Catonis*, & tanquam nimis vetusta, rejicitur a *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 11.) *ad fin.* ubi al. scrib. *tuburchinabundus*.

TUBURCINATUS, a, um, esus, devoratus: particip. a tuburcinor. *Apul. l.* 6. *Metam.* Prandio raptim tuburcinato.

TUBURCINOR, aris, dep. 1. *mangiar in fretta*, *devorare*, *λαφύσσω*, raptim comedo, ut *Non. c.* 2. *n.* 851. interpretatur. *Titin. ibid.* Tuburcinari sine me vultis reliquias. *Plaut. Pers.* 1. 3. 41. Tuburcinari de suo, siquid est domi. *Turpil. ibid.* Melius intus cessat: credo hercle, helluo tuburcinatur.

TUBUS, i, m. *doccione*, *cannone*, *tubo*, *sifone*, *σωλήν*, *σίφων*, canalis teres & concavus, fistula major, per quem aqua, aliudve transmeat. *Senec. ep.* 90. *a med.* Impressis parietibus tubis, per quos circumfunderetur calor, qui ima simul & summa foveret æqualiter. *Colum. l.* 1. *c.* 5. Aquam fictilibus tubis deducere. *Plin. l.* 16. *c.* 42. Alni ad aquarum ductus in tubos cavantur. *Id. l.* 5. *c.* 31. Tubo coriis facto aquam trahere. *Pallad. l.* 1. *tit.* 18. Ex lacubus tubi fictiles subjectis doliis manantia vina defundant. ¶ Translate *Martial. l.* 12. *epigr.* 62. per omnes viscerum tubos ibat. ¶ *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 24. & *Fest.* in *Tubilustrium* docent, tubos dictas esse in Fastis & a Tubicinibus sacrorum ipsas tubas, quas in sacris adhibebant.

TUCETUM, i, n. genus farciminis ex suillis assis, vel carnibus minutatim concisis, & omento, vel reticulo vestitis, factum coctumque in sartagine ex oleo, vel butyro. *Vetus Persii Scholiastes*, tuceta, ait, esse carnes bubulas crassis condimentis conditas, quas toto anno servant Galli Cisalpini. *Vetus Glossa*: Tucetum, *ζωμὸς παχύς*. *Fulgent. de Prisc. serm. n.* 41. escas regias dici ait. Ex qua scriptorum varietate colligere possumus, varii generis tuceta esse, pauperiorum quidem vulgaria, & ex vili conditura; ditiorum vero, & gulosiorum magis exquisita. *Pers. sat.* 2. *v.* 42. grandes patinæ, tucetaque crassa. *Apul. l.* 2. *Metam.* Tucetum perquam sapidissimum. *Callimorphus Piso* (sic citat. *Fulgent. loc. cit.*) Ambrosio recolent tuceta sapore. *Arnob. l.* 2. *pag.* 73. Ut spirolas & botulos tucetant, isicia, catillamenta, lucanica, summatam cum his carnem, & glaciali conditione tuceta. ¶ Sunt qui scrib. *succetum*.

TUCHARCHUS. V. *Toxarchus*.

TUDER, ertis, n. *Todi*, col. & urbs Umbriæ, in colle, apud Tiberim fl. media inter Perusiam, & Narniam. *Sil. l.* 6. *v.* 644. excelso summi qua vertice montis Devexum lateri pendet Tuder, atque ubi Itria, &c. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 14.

TUDERNIS, is, adject. femin. quæ est Tudertis agri, ut Tudernis vitis, *Plin. l.* 14. *c.* 3.

TUDERS, tis, adject. qui est ex Tuderti oppido. *Sil. l.* 4. *v.* 222. Et Gradivicolam celso de colle Tudertem. *Id. l.* 8. *v.* 463. haud parci Martem coluisse Tudertes. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 10. *n.* 6. Pro salute Coloniæ, & ordinis Decurionum, & populi Tudertis.

TUDES, itis, m. *martello*, *σφῦρα*, malleus: ab antiquo *tudo* pro *tundo*, quomodo & *frago* pro *frango*, & *pago* pro *pango* dicebant veteres. *Festus*: Tudites malleos appellabant antiqui, a tundendo. Inde Atteius Capito existimat Tuditano cognomen inditum, quod caput malleoli simile habuerit. *Sever. in Ætna*, *v.* 559. Fabriles operæ tudibus contundere massas festinant.

TUDICULA, æ, f. machina lignea, qua tunduntur oleæ: a *tude* pro *tundo*.

tando. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Est & organum arectæ tribulæ simile, quod tudicula vocatur, (al. leg. *rudicula*) idque non incommode opus efficit, nisi quod frequenter vitiatur, & si baccæ plusculum ingesseris, impeditur. *In Gloss.* tudicula est τορύνη, h. e. trulla, quia quippiam in olla teritur, & agitatur. *Gesnero* videtur ei simile esse, quam nos dicimus *macinello da Caffè*.

TUDICULO, as, a. 1. commoveo, misceo, agito: a tudicula. *Varr.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 844. Haecine nobis tibive tudiculasse? *Apic. lib.* 5. *cap.* 1. Cum bene ferbuerit, tudiculabis, & in mortario teres.

TUDITANS, antis. *Festus*: Tuditantes, tundentes negotium, significare ait Cincius, id est agentes. Ennius libro secundo: hæc inter se tota vi tuditantes. Et Lucretius item lib. 2. (v. 1141.) Nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam Corpora conficere. Hæc *Festus*. Rursus *Lucret. l.* 3. *v.* 395. Et quantis intervallis tuditantia possint Concursare, &c. *h. e.* propellentia, protrudentia.

TUDITANUS. V. in *Tuder*.

TUDITES. V. *Tuder*.

TUEO, es, a. 2. idem quod tueor, defendo. *Inscript.* non optimæ notæ apud *Fabrett. pag.* 498. Rogo per superos, qui estis, ossa mea tuearis.

TUEOR, eris, tuitus sum, depon. 2. *guardare*, *mirare*, *vedere*, ὁράω, βλέπω, aspicio, intueor, video. *Varr. lib.* 6. *de L. L. c.* 2. *ante med.* Tueri duo significat: unum ab aspectu: unde est illud: Tueor te senex, proh Jupiter! & (*Ennius*) Quis pater aut cognatu' volet nos contra tueri? Alterum a curando ac tutela, ut cum dicimus, bellum tueor, & tueri villam. Hæc *Varro*. *Pacuv.* apud *Non. c.* 4. *n.* 458. Quam te post multis tueor tempestatibus? *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 1. Si tales nos natura genuisset, ut eam ipsam tueri & perspicere possemus. *Virg.* 4. *Æn. v.* 362. Talia dicentem jamdudum aversa tuetur. *Id. Ecl.* 3. *v.* 8. transversa tuentibus hircis. *Id.* 1. *Æn. v.* 713. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo. *& lib.* 8. *v.* 265. nequeunt expleri corda tuendo Terribiles oculos, vultum, &c. *& lib.* 9. *v.* 794. leo asper acerba tuens. ¶ Pro sentire. *Lucret. l.* 6. *v.* 1161. Nec nimio cuiquam posses ardore tueri, Corporis in summo summam fervescere partem. ¶ considerare, inspicere. *Grat. in Cyneg. v.* 345. vulnera, morbos, Causasque, affectusque canum tua cura tueri est. ¶ Et quia quæ asservare volumus, ea jugiter aspicimus; hinc metonymice ponitur pro servare, custodire, tutari, *conservare*, *mantenere*, διαφυλάττω, διατηρέω. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 23. Justitia societatem conjunctionis humanæ munifice & æque tuens. *Id.* 3. *de Legib. c.* 3. Censores urbis templa, vias, aquas, ærarium, vectigalia tuentor. *Al. leg.* tuento. *Id. pro leg. Manil. c.* 5. Videte, ne vobis turpissimum sit, illud quod accepistis, tueri & conservare non posse. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 1. Mores & instituta vitæ, resque domesticas ac familiares & melius tuemur, & lautius. *Nep. in Attic. c. penult. a med.* Curam diligentiamque in valetudine tuenda adhibere. *Id. in Phoc. c.* 1. Tueri gloriam paternam. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 20. dignitatem. *Id. Fam.* 13. *ep.* 49. rem, gratiam, & auctoritatem suam. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 5. *ad fin.* mediocritatem officiorum, & vitæ communem cultum atque usitatum. *Id. in Brute, c.* 10. L. Paulus personam principis civis facile dicendo tuebatur. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 17. *ad fin.* Tuear, ut possum, illam a me conglutinatam concordiam. ¶ Item alere, *sostentare*, *mantenere a sue spese*. *Cic. pro Dejot. c.* 8. Antea majores copias alere poterat, nunc exiguas vix tueri potest. *Id. Parad.* 6. *c.* 1. *sub fin.* Nunquam eris dives, antequam tibi ex tuis possessionibus tantum reficiatur, ut eo tueri sex legiones, & magna equitum ac peditum auxilia possis. *Colum. l.* 6. *c.* 3. Tueri armentum paleis. *Liv. l.* 5. *c.* 4. Agrum colere, unde domi militiæque se ac suos tueri posset. *Nep. in Epamin. c.* 3. *circa med.* Amicorum in se tuendo caruit facultatibus. *Colum. l.* 7. *c. penult.* Canem in primis mercari, tuerique debet agricola. ¶ Item tutari, defendere, *difendere*, *guardare*. *Phædr. lib.* 3. *fab.* 7. *v.* 10. Tueri domum a furibus. *Cic. pro Dejot. c.* 8. Fines suos ab excursionibus hostium & latrociniis tueri. *Id.* 1. *de Orat. c.* 38. Armis prudentiæ causas tueri & defendere. *Plin. l.* 20. *c.* 14. *circa med.* Pulegium olfactu capita tueri contra frigorum injuriam, & ab siti traditur. *Id. l.* 24. *c. ult.* Ipsa herba tusa tuetur ab inflammatione plagas. *Virgil. Æn.* 9. *v.* 175. legio Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. *a med.* Verres fortiter & industrie tuitus contra piratas Siciliam dicitur. Est qui leg. *tutatus*. Absolute *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c. penult. extr.* Quod tam late tueri tam parva manu non poterat. *presidiare*. ¶ Apud JCtos *tueri* lex aut prætor dicitur, cum alicui favet, & jus ejus defendit. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 5. *leg.* 30. *extr.* Si nupta esse desierit, accusari poterit, neque enim aliam lex tuetur, quam eam quæ nupta est. *Id. l.* 37. *tit.* 8. *leg.* 2. *a med.* Ubi juste dubitari potest, an, *&c.* decreto tuenda est, ne præjudicium partui fiat. Adde *lib.* 43. *tit.* 17. *leg.* 1. ¶ Item fovere, præstare, *proteggere*, *favorire*. *Cic. pro Rabir. Post. c.* 15. Simulacrum pristinæ dignitatis, quod Cæsar solus tuetur & sustinet. *Id.* 2. *Attic. ep.* 20. Cæcilium quibus rebus possum, tueor diligenter. *Id.* 2. *Fam. ep.* 16. *extr.* Ut nos liberosque nostros ita tueare, ut amicitia nostra & fides tua postulabit. *Planc. ad Cicer. l.* 10. *Fam. ep.* 21. Tuum munus tuere, & me defende ac suscipe. ¶ Passive *Varr. lib.* 6. *de L. L. c.* 2. *a med.* Ibi sacra fiunt, ac tuentur. *Id. l.* 3. *R. R. c.* 1. Majores nostri in pace a rusticis Romanis alebantur, & in bello ab his tuebantur. *Vitruv. in præfat. l.* 8. Res omnes non aliter sine elementorum potestate, neque crescere, nec tueri. *Cajus Dig. l.* 27. *tit.* 10. *leg.* 7. Consilio & opera curatoris tueri debet non solum patrimonium, sed & corpus & salus furiosi. Adde *Papinian. l.* 48. *tit.* 3. *leg.* 27. ¶ *Tuor* etiam dixerunt pro *tueor*, ut *Festus* docet: unde *contuor*. *Lucret. l.* 4. *v.* 450. Omnia, quæ tuimur, fieri tum bina tuendo. *Id. lib.* 4. *vers.* 361. Fit, quasi tornata ut saxorum structa tuantur. *Stat.* 3. *Theb. v.* 152. hæc oscula, nati, Vestra tuor? Adde *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 137. Hinc particip. *Tutus* V. suo loco.

TUFA, tanquam nomen signi militaris, legitur a nonnullis apud *Veget. l.* 3. *rei milit. c.* 5. sed profecto barbariem sapit, & est a Latio amandandum. V. *Stewech*.

TUGURIOLUM, i, n. *casuccia*, *tuguretto*, καλύβιον, parvum tugurium. *Apul. lib.* 4. *Metam.* Dormientis anus perfracto tuguriolo. *Arnob. l.* 6. *pag.* 191. Tuguriola diis dare, conclavia & cellulas fabricari.

TUGURIUNCULUM, li, n. tuguriolum. *Hieronym. in vita Hilarion.* Tuguriunculum, quod junco & carice texerat.

TUGURIUM, ii, n. *capanna*, *tugurio*, καλύβη, casa rustica, ex leviore materia excitata, arundine, ulva, carice, filice, junco & hujusmodi, & paleis tecta, aut corticibus fagi, tiliæ, abietis, piceæ, ut *Plin. l.* 16. *c.* 9. tradit. *Festus*: Tuguria a tecto appellantur domicilia rusticorum sordida. Afranius in Virgine: Sordidum tugurium & turpe. Cæcilius in Hypobolimæo: Habitabat in tugurio sive operculo. *Pompon. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 180. Tugurii appellatione omne ædificium, quod rusticæ rei magis custodiendæ convenit, quam quod urbanis ædibus significetur. Otilius ait, a tecto, tanquam tegurium esse dictum, ut toga, quod ea tegamur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 1. Principium, quo agri culti sunt excepti, atque in casis & tuguriis habitabant, nec murus, nec porta quid esset, sciebant. *Colum. lib.* 12. *c.* 15. Crates erigentur inter se acclives testudineato tecto, more tuguriorum. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 69. Pauperis & tuguri congestum cæspite culmen. Adde *Cicer. pro Sext. c.* 43.

TUITIO, onis, f. *difesa*, *conservazione*, διατήρησις, actus tuendi, custodia. *Cic. in Top. c.* 23. *ad fin.* Natura partes habet duas, tuitionem sui, & ulciscendi jus. *Macrob. lib.* 1. *Saturn. c.* 2. *a med.* Si talis vir videri tuitionem pudoris. *Ulpian. Digest. lib.* 37. *tit.* 11. *leg.* 8. Prætor filium tueri debebit: quæ tuitio ei, qui emancipatus est, necessaria est. *h. e.* decretum in favorem filii, quo jus ejus defenditur. *Id. lib.* 7. *tit.* 4. *leg.* 1. & *tit. ult. leg.* 9. Parvi refert, utrum jure sit constitutus ususfructus, an vero tuitione prætoris. *Impp. Theodos. Valent. & Arcad. lib.* 1. *Cod. tit.* 46. *leg.* 1. Nunquam in negotiis privatorum vel tuitio militaris, vel exsecutio tribuatur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 348. *n.* 1. inlatis arcæ Seviror. ob locum & tuitionem statuæ HS. n. ĪIII. *h. e.* custodiam & conservationem. Adde aliam apud *Fabrett. c.* 6. *pag.* 485. *num.* 162.

TUITOR, oris, m. qui tuetur, inspicit, custodit. *Paul. Dig. lib.* 26. *tit. & leg.* 1. Appellantur tutores, quasi tuitores atque defensores: sicuti æditui, qui ædes tuentur. *Paul. ex Festo in Æditumus*. Æditumus facta ædis tuitor, idest curam agens. *Al. leg. tutor*.

TUITUS. V. in *Tueor*.

TULLIA. V. *Tullius*.

TULLIANE, adverb. more Tullii. *Diomed. l.* 1. *pag.* 398. *Putsch.* A nomine proprio ducuntur adverbia, ut a Tullio Tulliane. *Augustin. l.* 2. *contra Pelag. c. ult.* Tulliane jocati.

TULLIANUS, a, um, ad Tullium aliquem pertinens. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 29. De Tulliano semisse M. Axianum adhibebis. *& ep.* 26. De illo Tulliano capite libere cum Cascelio loquare. *h. e.* sorte & summa pecuniæ. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 1. Tullianus Scipio. *h. e.* qui a M. Tullio Cicerone loquens inducitur in somnio Scipionis. ¶ *Tullianum* pars inferior carceris Romæ, ubi appellatur a *Livio l.* 34. *c.* 44. *extr.* ubi sontes necabantur. *Sallust. in Catil. c.* 58. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur, ubi paululum ascenderis ad lævam, circiter duodecim pedes humi depressus. Eum muniunt undique parietes, atque insuper camera lapideis fornicibus vincta: sed incultu, tenebris, odore fœda atque terribilis ejus facies est. In eum locum postquam demissus Lentulus, quibus præceptum erat, laqueo gulam fregere. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 32. *circa med. & seq.* Carcer a coercendo, quod exire prohibentur. In hoc pars, quæ sub terra, Tullianum, ideo quod additum a Ser. Tullio rege. Adde *Liv. l.* 29. *c.* 22. *ad fin.*

TULLIOLA, æ, diminutivum a *Tullia*. Sic sæpe *Cic.* appellat filiam suam, præsertim in epist. Famil.

TULLIUS, ii, nomen propr. R. hominis. *Ser. Tullius* fuit sextus rex Romanorum. *M. Tullius Cicero* princeps Romanæ eloquentiæ. V. *Cicero*. Fortasse ductum est a *tullius*, quos, ut ait *Festus*, alii dixerunt esse silanos, alii rivos, alii vehementes projectiones sanguinis arcuatim fluentis. Ennius in Ajace: misso sanguine tepido, tullii efflantes volant. *spilli di sangue che sprizza*. κρουνοί αἵματος ἄνω φερόμενοι. ¶ Adjective *Tullia lex* lata a M. Tullio Cicerone in consulatu, duplex fuit: alia de ambitu, vetans biennio, quo quis petat, gladiatores dare, nisi ex testamento præstituta die: alia de legatione, ne sicut antea, infinitum tempus ejus esset, sed annuum. V. *Cic. pro Sext. c.* 64. & *in Vatin. c.* 15. item 3. *de legib. c.* 8. ¶ *Tullia*, nomen propr. feminæ. Nobilis est filia Ser. Tullii, uxor Tarquinii Superbi, quæ per cadaver interfecti patris, in via jacentis, carpentum quo vehebatur, agi jussit, ut *Liv. l.* 1. *c.* 48. narrat. Fuit & filia Ciceronis hoc nomine.

TULO, is, tetuli, latum, *portare*, φέρω, antiquum & obsoletum verbum, a veteribus usurpatum, teste *Diomed. l.* 1. *pag.* 369. *&* 376. *Putsch.* & *Priscian. l.* 8. *pag.* 817. & *lib.* 10. *pag.* 896. ¶ Præterito seculi usi sunt *Plaut. Terent.* & alii. V. *Fero* in fin. Dempta vero reduplicatione transit in supplementum verbi Fero.

TUM

TUM, *mai*, *ma*, *τὸ*, *δὲ*, *μάλιστα δὲ*, conjunctio, quæ in oratione plerunque subsequitur conjunctionem *cum*; ejusdem fere significationis, nisi quod *tum* majus quiddam in se continet, aut specialius. Nam si membra ambo ejusdem sint ponderis, magis utimur *tum* geminato. Cic. 1. de nat. Deor. cap. 1. Cum multæ res in Philosophia nequaquam satis adhuc explicatæ sint, tum perdifficilis & perobscura quæstio est de natura deorum. Id. 4. Tuscul. c. 1. Cum multis locis nostrorum hominum ingenia virtutesque soleo mirari, tum maxime iis in studiis, quæ in hanc civitatem e Græcia transtulerunt. V. Cum. ¶ In rebus paribus, ut dixi, *tum* geminatur. Cic. 4. Verr. c. 43. sub fin. Tum semper, tum in his ipsis rebus. Id. Attic. 9. ep. 4. Differo in utranque partem tum Græce, tum Latine. *ti in Greco, come in Latino*. ¶ Sæpe conjungitur cum *autem*, pro *tum etiam*. Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. ad fin. Isque tum fusus, & extenuatus sublime fertur, tum autem concretus in nubes cogitur. Id. 1. de Legib. c. 5. In ripa inambulantes, tum autem residentes. ¶ Item cum *vero*, etiam sine particula *cum* præcedente, pro *tum etiam*. Cic. 1. de Orat. c. 43. ad fin. Ex his enim & dignitatem maxime expetendam videmus, tum vero justus atque honestus labor honoribus, præmiis, atque splendore decoratur. ¶ Accipitur etiam pro *&*, præsertim si sæpius repetatur. Cic. 2. de natur. Deor. c. 20. Quia tum occultantur, tum rursus aperiuntur, tum abeunt, tum recedunt, tum antecedunt, tum subsequuntur, tum celerius moventur, tum tardius, tum omnino ne moventur quidem. ¶ Est etiam adverbium, & accipitur pro deinde, vel præterea, *in oltre*, *di poi*, *di più*. Virg. 6. Æn. v. 249. atri velleris agnam Æneas matri Eumenidum, magnæque sorori Ense ferit sterilemque tibi Proserpina vaccam: Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Terent. Andr. 1. 5. 33. Laborat e dolore, atque ex hoc misera sollicita est; tum autem hoc timet, ne deseras se. Cels. l. 1. c. 3. a med. Qui vomuit, ambulare debet, tum ungi, deinde cœnare. Colum. l. 4. c. 24. Secundum plagam posita gemma pruinis & frigore, tum deinde æstu laborat. Terent. Eun. 2. 3. 78. Quid tum postea? *che sarà poi?* Sic, Tum præterea, *in oltre*, *di più*. Cic. 1. Verr. in fin. ¶ Item pro Tunc, *allora*. Cic. Attic. l. 7. ep. 6. Nisi forte hæc illi tum arma dedimus, ut nunc cum bene parato pugnaremus. ¶ In hac acceptione similiter conjungitur eleganter cum *vero*, vel *autem*. Virg. 1. Æn. v. 489. Tum vero ingentem gemitum dat pectore ab imo. ¶ Item cum *denique*, vel *demum*. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 10. Tum denique fore beatas Respublicas putavit, si aut docti, aut sapientes homines eas regere cœpissent. Liv. l. 2. c. 20. ad fin. Tum demum impulsi Latini, perculsaque inclinavit acies. *allora finalmente: allora fu che*, &c.

TUMBA, æ, f. *sepolcro*, *tomba*, *τύμβος*, & *τύμβα*, (ut est in Gloss.) sepulcrum, tumulus. Prudent. περὶ στεφ. 4. de S. Hippol. v. 9. Sunt & muta tamen tacitas claudentia tumbas Marmora.

TUMEFACIO, is, feci, factum, a. 3. *enfiare*, *ὀγκόω*, tumidum facio. Ovid. 15. Met. v. 303. vis fera ventorum Extentam tumefecit humum.

TUMEFACTUS, a, um, *gonfiato*, *ὀγκωθεὶς*, inflatus. Metaphorice Propert. l. 3. el. 4. v. 3. Non me lætitia tumefactum fallis inani. & lib. 4. eleg. 1. v. 63. Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris. Martial. l. 4. epigr. 21. Dum nimium vano tumefactus nomine gaudet.

TUMENS, entis, *gonfio*, *οἰδαίνων*. Virg. 2. Æn. v. 273. perque pedes trajectus lora tumentes. & vers. 381. anguem Attollentem iras, & cærula colla tumentem. Colum. l. 11. c. 2. Gemmæ vitis tumentes. ¶ Translate Cic. 3. Tuscul. c. 9. Sic igitur inflatus, ac tumens animus in vitio est. h. e. superbiens. Tacit. 1. Hist. c. 16. Nero longa Cæsarum serie tumens. ¶ *Anni tumentes*, prima adolescentia. Stat. 1. Achill. v. 291. Virginitas matura toris, annique tumentes. V. in Tumidus similem locum. Phædr. l. 2. fab. 7. v. 3. Saccis onustus hordei tumentes. *pieni*. V. alia huc pertinentia in voce sequenti.

TUMEO, es, ui, *esser gonfio*, *οἰδάω*, *ὀγκόω*, turgeo, inflatus, tumidus sum. Plaut. Pers. 2. 5. 11. Quid hoc in collo tibi tumet? Sag. vomica est. pressare parce. Ovid. 3. Met. v. 72. plenis tumuerunt guttura venis. & vers. 33. Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno. Plin. l. 2. c. 65. In poculis repletis media maxime tument. Martial. l. 11. epigr. 57. Lingonicis agedum tumeat tibi culcita lanis. Id. de spectac. epigr. 26. Vela tument sinu. Id. l. 13. epigr. 58. Aspice, quam tumeat magno jecur ansere majus. & epigr. 44. lacte papilla tumet. Juvenal. sat. 3. v. 293. cujus aceto, cujus conche tumes? h. e. ventrem habes saturum & distentum. Propert. l. 4. eleg. 2. v. 14. Et coma lactenti spicea fruge tumet. Ovid. 3. Fast. v. 238. Uvidaque e tenero palmite gemma tumet. & lib. 2. v. 776. unda tumet a vento. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 194. tument freta ventis. Id. l. 1. eleg. 9. v. 72. lumina tument fletu. Plin. l. 15. c. 14. ad fin. Pulmonea mala stolide tument. Senec. in Herc. Oet. v. 552. Jupiter fronte subita tumuit. h. e. cornua emisit in taurum versus. Id. ibid. vers. 775. Euboica tellus vertice immenso tumens. h. e. celsa monte se attollens. Sic Claudian. de Apono, v. 12. Conspicuus clivus molliter orbe tumet. ¶ Absolute Plin. l. 19. c. 2. Rutam tritam imponunt contusis, tumentibusque. ¶ Metaphorice Virg. 6. Æn. v. 48. pectus anhelum Et rabie fera corda tument. Horat. l. 1. epist. 1. v. 36. laudis amore tumes. h. e. plenus es, laboras cupidine laudis. ¶ Sæpe dicitur de iratis, quia in ira bile tumet jecur, ut ait Horat. l. 1. od. 13. v. 4. Cic. 3. Tuscul. n. 9. Inflatus & tumens animus in vitio est: sapientis autem animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam tumet. at iratus animus ejusmodi est. nunquam igitur sapiens irascitur. (Illa *nunquam tumet* absunt in MS. Verburgii: sed paulo ante Cic. *tumidum et turgidum* dixerat.) Liv. l. 31. c. 8. extr. & Senec. in Phœniss. v. 352. Tumet animus ira. & in Troadib. v. 1096. leo tollit minas, atque animis tumet. Valer. Flacc. l. 6. v. 1. Mars acri corde tumet. Senec. in Thyest. v. 267. Nescio quid animus majus & solito amplius, Supraque fines moris humani tumet. h. e. plenus iræ concipit, & parat. ¶ *Tumere* etiam dicuntur, qui seditionem bellumve irritati, aut præsentis status pertæsi moliuntur. Plin. in Paneg. c. 28. Congiarium quod ante principes ad odium sui leniendum tumentibus plebis animis objectabant. Tacit. 3. Hist. c. 53. Nec multum virium a tergo, quoniam Galliæ tumeant. Claudian. de B. Get. v. 381. hinc animo frustra tumuistis inani. Cic. 14. Attic. ep. 4. Quotidie aliquid novi suspicor. tument negotia. *v'è un certo bolli bolli*. & Ovid. Heroid. ep. 7. v. 121. bella tument. ¶ Cum dativo Stat. l. 2. silv. 1. v. 58. Accensum quis bile ferat, famulisque tumentem Leniet? h. e. irascentem servis. ¶ Cum infinito. Valer. Flacc. l. 1. v. 198. nec nunc mihi jungere montes Mens tumet aut summo deposcere fulmen Olympo. ¶ Pro superbire, efferri, *insuperbirsi*, *andar tronfio*. Phædr. l. 1. fab. 3. v. 4. Tumens inani graculus superbia. Virg. 11. Æn. v. 854. Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem. Val. Flacc. l. 3. v. 677. parta jam laude tumens. Martial. l. 4. epigr. 46. Saturnalia divitem Sabellum Fecerunt. merito tumet Sabellus. Plin. l. 37. c. 1. Tumere gloria. Justin. l. 39. c. 2. successu rerum. Adde Claudian. l. 1. in Rufin. v. 165. & Juvenal. sat. 8. v. 40. ¶ Refertur & ad inflatum & turgens dicendi genus. Auct. dial. de Oratorib. c. 18. Nec Ciceroni obtrectatores defuisse, quibus inflatus & tumens, nec satis pressus videretur. Martial. l. 4. epigr. 49. A nostris procul est omnis vesica libellis: Musa nec insano syrmate nostra tumet. h. e. nihil Tragicum canit.

TUMESCO, scis, n. 3. *gonfiarsi*, *ὀγκόομαι*, tumens fio, turgesco, intumesco. Tacit. 2. Hist. c. 77. ad fin. Contecta & tumescentia vulnera. Cic. in Prognost. l. 1. de Divin. c. 7. & Virg. 2. Georg. v. 479. & Ovid. 1. Met. v. 36. Maria tumescunt. Ovid. 6. Met. v. 377. inflata colla tumescunt. Lucan. l. 10. v. 224. fluvius ingresso vere tumescit tabe nivis. Senec. in Herc. Fur. v. 936. succo tumescit herba. ¶ Translate est superbire. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med. Mens aut languescit, aut contra tumescit inani persuasione. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 176. aliteque tumescunt Serviles animi. Id. de II. consul. Stilich. v. 61. Lydia Pactoli fonte tumescit. ¶ Item clam moveri, gliscere. Virg. Georg. 1. v. 464. cæcos instare tumultus, fraudemque, & operta tumescere bella. V. Tumeo. ¶ Item irasci. Ovid. Heroid. ep. 8. v. 57. Rumpor, & ora mihi pariter cum mente tumescunt. Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 242. rabie succensa tumescit. ¶ Id. in epithal. Pallad. & Celer. v. 125. matura tumescit Virginitas. h. e. tument papillæ.

TUMICLA, æ, f. *cordicella*, syncope pro *tomicula*, h. e. restis, funiculus: diminutivum a *tomix*, quod V. Apul. l. 8. Met. Illico me tumicula spartea deligatum tradidit Philebo.

TUMIDE, adverb. inflate. Plaut. Asin. 3. 3. 115. Ut tumide is! Ita Meursius. Alii *ut tu incedis!* Senec. Suasor. 1. in f. Ut sententiam adjectione supervacanea, atque tumide perderet. Alii leg. tumide. Id. l. 4. controvers. 25. ad fin. Tumidissime dixit Murrhedius.

TUMIDITAS, atis, f. *gonfiezza*, *ὄγκος*, tumor. Firmic. l. 8. c. 29. circa med. Qui ventris tumiditate correpti hac ex causa moriantur. Adde Hieronym. sub fin. epist. 103. ad Paulin.

TUMIDOSUS, a, um, tumidus, tumens, ut Tumidosi colles, Ammian. l. 20. c. 10. (al. 17.) Alii leg. *tumulosi*.

TUMIDULUS, a, um, adject. diminut. *tumidetto*, ut Tumidula gingivula, Apul. in Apolog.

TUMIDUS, a, um, *gonfio*, *enfiato*, *tumido*, *οἰδαλέος*, *ὀγκώδης*, inflatus, tumens, tumefactus. Cic. 3. Tuscul. c. 9. Membrum tumidum ac turgidum vitiose se habet. (*tumidum* medici dicunt præter naturam inflatum: *turgidum*, cum ex tumore quippiam rumpere paratum est. Id. ibid. paulo post. Sapientis animus nunquam turgescit, nunquam tumet.) Horat. l. 3. od. 3. v. 48. Qua tumidus rigat arva Nilus. Id. l. 2. ep. 2. v. 201. agimur tumidis velis aquilone secundo. Virg. 3. Æn. v. 157. & lib. 8. v. 671. tumidum mare. Ovid. 1. Amor. eleg. 9. v. 13. tumidi Euri. & lib. 2. eleg. 14. v. 25. tumidus venter. Id. 1. Met. v. 460. tumidus anguis. *pien di veleno*. & lib. 15. v. 77. tumidæ uvæ. *gravide di mosto*. & lib. 2. Amor. el. 16. extr. tumidi montes. *alti*. & Tacit. 2. Ann. c. 23. Tumidæ terræ Germaniæ. *poggi montuosi*. & Colum. l. 4. c. 1. Tumidior terra. *sollevata*. & Cels. l. 2. c. 6. Tumidiores oculi. Ovid. de remed. amor. v. 337. tumidæ papillæ. Stat. 2. Theb. v. 204. tumida virginitas. h. e. papillis tumidis. V. similem locum in fine verbi Tumesco. ¶ Metaphorice est iratus, quia in ira bile tumet jecur, ut ait Horat. l. 1. od. 13. v. 4. Id. in ar. Poet. v. 94. Iratusque Chremes tumido delitigat ore. Virg. 6. Æn. v. 407. tumida ex ira tum corda residunt. Stat. 1. Achill. v. 155. Insidias & bella parant tumidique minantur. ¶ De iis qui facile ad tumultum & bella moventur. Justin. l. 41. c. 3. a med. de Parthis. Ingenia genti tumida, seditiosa, fraudulenta, procacia. Flor. l. 4. c. ult. Tumidæ gentium inflataque cervices. V. similia in Tumeo. ¶ Item superbus, elatus, inflatus, *tronfio*, *superbo*. Lucan. l. 5. v. 233. Tumidis infesta minis. Ovid. 8. Met. v. 495. successu tumidus. Propert. l. 2. el. 19. v. 15. tumidus honor. h. e. superbos faciens. Stat. 1. Theb. v. 162. tumidi solio, & lata dominantibus armis. Horat. l. 2. sat. 5. v. 98. Crescentem tumidis infla sermonibus utrem. *con parole da far insuperbire*. & Senec. 2. de benef. c. 16. Alexander tumidissimum animal. Sil. l. 11. v. 25. Eridani tumidissimus accola, Celtæ. ¶ De inflato dicendi genere Liv. l. 45. c. 23. a med. Non negaverim nostrorum (Rhodiorum)

sum) tumidiorem sermonem esse. Plin. l. 7. ep. 12. Ut tibi tumidius videretur, quod est sonatius & elatius. & lib. 9. ep. 26. Visus es mihi in scriptis meis adnotasse quædam, ut tumida, quæ ego sublimia; ut improba, quæ ego audentia; ut nimia, quæ ego plena arbitrabar. Quintil. l. 12. c. 10. M. Tullium suorum homines temporum incessere audebant, ut tumidiorem. Gell. l. 7. c. 14. Plerumque sufflati atque tumidi fallunt pro uberibus; squalentes & jejuni pro gracilibus.

TUMOR, oris, m. gonfiamento, enfiatura, tumore, οἴδημα, ὄγκος, inflatio, abscessus. Cic. 4. Tuscul. c. penult. extr. Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. & lib. 3. c. 9. Num manus affecta recte est, cum in tumore est? Auct. ad Herenn. l. 2. c. 27. sub fin. Deformatum, tumore præditum, decoloratum fuisse constat. ergo veneno necatus est. Propert. l. 2. el. 23. v. 86. Turpia cum faceret Palladis ora tumor. h. e. inflatio buccarum in sonanda tibia. Martial. l. 8. epigr. 64. tumor excitat papillas. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 71. tumor pelagi. Frontin. de colon. pag. 116. & 117. Goes. Tumores terræ. altura, collinette, tumuli, colliculi. Sic Ovid. 15. Met. v. 305. tumor ille loco permansit, & alti Collis habet speciem. Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 101. curvata tumore Parvo planities, & mollibus edita clivis Creverat in collem. Martial. l. 4. epigr. 64. Et planus modico tumore vertex Cælo perfruitur sereniore. Plin. l. 20. c. 23. Folia hypomarathri illinuntur tumoribus ardentibus. sull'enfiagione infiammate. & cap. 2. Tumores subitos sanare. Id. sub fin. l. 31. discutere. Id. l. 20. c. 16. sedare. Id. l. 33. c. 6. in fin. lenire. Id. l. 22. c. ult. ante med. maturare atque aperire. Id. l. 24. c. 8 sub fin sistere. & lib. 35. c. 17. cohibere. & lib. 21. c. 21. circa med. tollere. ¶ Metaphorice est motus hominum ex ira, aut rerum novarum cupiditate in seditionem aut bellum spectantium, un bollore di bollo, commozione di popolo, principio o minaccia di tumulto: ductum a tumoribus, qui in pus erumpere minantur. Cic. 14. Attic. ep. 5. Ne deferere viderer hunc tumorem. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 117. præsens tumor, & civilia nuper classica, &c. ¶ Item quævis animi perturbatio & ægritudo. Cic. 3. Tuscul. c. 12. Cum tumor animi resedisset. & cap. 31. ad fin. Nos omnia in Consolationem unam conjecimus. erat enim in tumore animus. & lib. 4. c. 29. sub fin. Vetat Chrysippus ad recentes quasi tumores animi remedium adhibere. ¶ Et præsertim iræ, collera, sdegno: qua animus velut inflatur. Senec. l. 1. de Ira, cap. 16. ante med. Ira habet non solidum robur, sed vanum tumorem. & lib. 3. c. 2. ad fin. Ira violavit legationes, rupto jure gentium, rabiesque infanda civitatem tulit; nec datum tempus, quo resideret tumor publicus. Virg. 8. Æn. v. 40. tumor omnis & iræ concessere deum. Est qui leg. timor, sed invitis libr. melioribus. Pierio teste. Senec. in Thyest. v. 519. Ponatur omnis ira, & ex animo tumor erasus abeat. Lactant. de Ira Dei, c. 18. circa med. Ut residente per intervallum temporis animi tumore, haberet modum castigatio. Arnob. l. 1. pag. 15. Nullus tumor indignationis in diis est. ¶ Item superbia, elatio, arrogantia, orgoglio, superbia. Senec. in Hippol. v. 136. durus & veri insolens ad recta flecti regius non vult tumor. Justin. l. 11. c. 11. sub fin. Hinc illi aucta insolentia, mirusque animo increvit tumor. Claudian. epist. 1. v. 6. Me dolor incautum, me lubrica duxerit ætas, Me tumor impulerit, me devius egerit ardor. Lucan. l. 10. v. 99. multos tumores Mente gerit famulus Magni cervice revulsa. ¶ De tumido dicendi genere, & grandiloquentia. Gell. l. 2. c. 23. sub fin. Consarcinare verba tragici tumoris. Quintil. l. 9. c. 4. ad fin. Affectemus etiam tumorem, qui spondeis atque iambis maxime continetur. Petron. in Satyr. c. 1. de declamatorib. Hæc ipsa tolerabilia essent, si ad eloquentiam ituris viam facerent: nunc & rerum tumore, & sententiarum vanissimo strepitu hoc tantum proficiunt, ut cum in forum venerint, putent se in alium terrarum orbem delatos. Al. leg. verborum tumore. Senec. l. 2. de benef. c. 11. in fin. quid opus est arrogantia vultus? quid tumore verborum? ipsa res te extollit.

TUMULAMEN, inis, n. sepolcro, tumulus. Vetus quoddam epitaphium apud Fabrett. pag. 634. Ipse meis quod constitui tumulamina membris.

TUMULATUS, a, um, sepolto, ταφείς, tumulo conditus. Ovid. 1. ex Pont. ep. 6. v. 49. Inque Tomitana jaceam tumulatus arena. Martial. l. 11. epigr. 91. Æolidos Canace jacet hoc tumulata sepulcro.

TUMULO, as, a. 1. seppellire, sotterrare, θάπτω, sepelio, in tumulo condo. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 153. nec injecta tumulabor mortua terra. Ovid. 8. Met. v. 710. Nec sim tumulandus ab illa. Ovid. Met. 15. v. 716. & quam tumulavit alumnus. h. e. Cajetam.

TUMULOSUS, a, um, pieno di colline e tumuli. Sallust. in Jug. c. 96. Pervenit in locum tumulosum.

TUMULTUARIE, adverb. in fretta, tumultuariamente, ἐκ τοῦ παρατυχόντος, cum tumultu, festinanter. Ammian. l. 24. c. 2. a med. (al. c. 8.) His raptim ac tumultuarie actis. Spartian. in Caracal. c. 6. Tumultuarie cum Parthorum Satrapis manum contulit.

TUMULTUARIUS, a, um, fatto in fretta, tumultuario, αὐτοσχέδιος, in tumultu factus, ut tumultuarii milites, qui in tumultu evocabantur, idest in bello Italico, & Gallico. Hi milites fiebant per conjurationem. Nam quia singulos interrogare non vacabat propter præsens periculum; qui facturus erat ducturus exercitum, ibat ad Capitolium, & exinde proferens duo vexilla, unum roseum, quo pedites evocabat, alterum cæruleum, quo equites, dicebat, Qui vult salvam Rempublicam, me sequatur, & qui convenissent, simul jurabant. Unde dicebatur ista militia conjuratio. Hinc illud Virg. 8. Æn. v. 4. simul omne tumultu Conjurat trepido Latium. (Adde Serv. ad Æn. 8. v. 157. & V. Sigon. de ant. jure C. R. c. 15.) Liv. l. 5. c. 37. Quippe quibus velut tumultuario exercitu raptim ducto ægre ad undecimum lapidem occursum est. Id. l. 35. c. 2. ad fin. Mens ea Senatus fuit ut in Hispaniam tumultuarii milites legerentur. Gell. l. 16. c. 10. a med. Proletarii asperis Reipubl. temporibus, cum juventutis inopia esset, in militiam tumultuariam legebantur. Adde Liv. l. 35. c. 23. ¶ Translate sumitur pro omni eo, quod sine præmeditatione, & subito factum est, παρατυχών, ut Tumultuarium opus, Tumultuaria oratio, &c. Nam in tumultu omnia præpropere administrari publice privatimque solita fuere, cum bellum urgens, & quasi muris imminens solemnes actus non admitteret. Quintil. l. 10. c. ult. ante med. Sed nec tumultuarii, nec fortuiti sermonis contextum mirabor unquam. Liv. l. 6. c. 29. Locum, quem tumultuario opere communirent, capiunt. Id. l. 21. c. 8. Nihil tumultuariæ pugnæ simile erat, quales in oppugnationibus urbium per occasionem partis alterius conseri solent. Gell. l. 11. c. 7. Homo celebratus in causis, sed repentina & quasi tumultuaria doctrina præditus. Id. l. 6. c. 16. Qui tumultuariis & inconditis linguæ exercitationibus ad famam se facundiæ permiserit.

TUMULTUATIM, adverb. properanter, temere. Sidon. l. 4. ep. 11. Non tumultuatim doctrinæ suæ opes erogaturus.

TUMULTUATIO, onis, f. θορύβησις, actus tumultuandi. Liv. l. 38. c. 2. Hæc tumultuatio regem cupientem, si se sequerentur, raptim evadere angustias, revocare primos, & eadem, qua venerat, via referre coegit signa.

TUMULTUO. V. in voce sequenti.

TUMULTUOR, aris, atus sum, dep. 1. far tumulto, andar a rumore, tumultuare, θορυβέομαι, tumultum cieo, turbas facio, inquietus sum. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 15. In otio tumultuaris, in tumultu solus es otiosus. Plaut. Pan. 3. 1. 21. In re populi placida, atque interfectis hostibus, non decet tumultuari. Sueton. in Galb. cap. 9. Tumultuari Gallias comperit. Cic. Agrar. 2. c. ult. Ego is consul, qui sæpe & sine causa tumultuer? Id. pro Cæl. c. 15. a med. Quid tumultuaris, furor? quid insanis? Id. in fragm. apud Augustin. l. 3. contra Acad. c. 7. Clamat Zeno, & tota illa porticus tumultuatur, hominem natum ad nihil aliud, quam honestatem. Quintil. declam. 2. c. 18. Hominis, qui ferro occiditur, tumultuatur exitus, & similis est repugnanti. ¶ Positione active Plaut. 3. 2. 14. & 24. Quid sit, mihi expedi, quid tumultues. Cic. 1. Offic. c. 23. Fortis & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici. Justin. l. 12. c. 15. Tumultuantes milites, insidiis periisse regem suspicantes. Suet. in Calig. c. 55. Equiti R. tumultuanti per centurionem denuntiavit, abiret sine mora. h. e. obstrepenti in ludis, che faces rumore. & Plin. l. 8. c. 9. Tumultuantem elephantum catenis coercere. ¶ Passive Impersonaliter Liv. l. 15. c. 21. Cum tumultuatum in castris sciret. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 61. Hostibus nuntiatos, in castris Romanorum præter consuetudinem tumultuari. ¶ Translate Quintil. in proœm. l. 7. Oratio carens ordine, tumultuetur necesse est, & sine rectore fluitet, nec cohæreat sibi.

TUMULTUOSE, tumultuariamente, tumultuosamente, θορυβωδῶς, cum tumultu. Liv. l. 2. c. 28. Rem consulere ordine non licuit, adeo tumultuose excepta est clamoribus undique, & indignatione patrum. & cap. 29. Senatus tumultuose vocatus, tumultuosius consulitur. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 45. Equitibus imperat, ut paulo tumultuosius omnibus in locis pervagarentur. Cic. Verr. 4. c. 14. extr. Ut hominem id ætatis, minime litigiosum, quam tumultuosissime adoriantur. Suet. in Calig. c. 45. Jubet sibi post prandium quam tumultuosissime, adesse hostem nuntiari. Adde Ascon. apud Charis. l. 2. pag. 107. Putsch

TUMULTUOSUS, a, um, pien di tumulto, tumultuario, tumultuoso, θορυβώδης, tumultu plenus, tumultuarius. Plaut. Trin. 5. 2. 52. Quis homo tam tumultuoso sonitu me excivit subito foras? Cic. 2. Fam. ep. 12. Tumultuosæ conciones. Id. l. 1. de Invent. c. 3. ad fin. Ex seditiosa & tumultuosa vita se in studium aliquod quietum tradere. Liv. l. 2. c. 10. Primam periculi procellam, & quod tumultuosissimum pugnæ erat, parumper sustinuit. & cap. 24. Latini equites cum tumultuoso advolant nuntio, Volscos infesto exercitu ad urbem oppugnandam venire. Suet. in Ner. c. 40. ad fin. Cœnæ tempore interpellatus tumultuosissimis litteris. Vellej. l. 2. c. 74. Cæsar Italiam longe, quam speraverat, tumultuosiorem reperit. Horat. l. 3. od. 1. v. 26. Tumultuosum mare. tempestosa. & Cels. l. 1. c. 1. & lib. 8. c. 4. a med. Somnus gravius, tumultuosa somnia. ¶ De eo, qui tumultum excitat. Liv. l. 4. c. 28. In otio tumultuosi, in bello segnes. turbolenti, sediziosi. ¶ Metaphorice Quintil. l. 3. c. 8. a med. Sæpius subsidit in controversia impetus dicendi, & verum id quoque æqualius erit, non tumultuosius, neque turbidius. ¶ In aliquib. MSS. apud Sueton. legitur tumultuosus, ut monstrosus, montosus, &c.

TUMULTUS, tus, m. sollevazione, scombuglio, confusione, scompiglio, tumulto, romore, strepito, θόρυβος, turba, perturbatio, trepidatio, seditio, motus discursantium, trepidantium, strepentium, rerum sive in bello, sive in seditione, sive ob aliam quamlibet causam: a tumor, aut tumeo. Cic. Catil. 2. c. 12. Ut urbi sine vestro motu ac sine ullo tumultu satis esset præsidii. Id. pro Dejot. c. 7. Vultus hominum te intuentium recordare, numquæ trepidatio? numqui tumultus? numquid nisi moderate, nisi quiete? Liv. l. 25. c. 13. a med. Per tumultum ac trepidationem omnia agi. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 26. Initium repentini tumultus ac defectionis ortum est ab Ambiorige. Nep. in Attic. c. 2. Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam. Virg. 1. Georg. v. 465. cæcos instare tumultus. Id. 2. Æn. v. 122. Hic Ithacus vatem magno Calchanta tumultu Protrahit

in

in medios. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 16.* Sæviat, atque novos moveat fortuna tumultus. *Ovid. 5. Met. v. 5.* Inque repentinos convivia versa tumultus. *Sallust. in Jug. c. 57.* Formidinem & tumultum facere. *Liv. l. 25. c. 26.* Tumultum præbere. *& cap. 4. sub fin.* Turbæ ac tumultus concitatorem esse. *Cic. 3. Catil. c. 3.* Tumultum injicere civitati. *Liv. l. 36. c. 29.* edere. *Id. l. 25. c. 29. in fin.* sedare. *Tacit. 4. Hist. c. 16.* comprimere. *Lucan. l. 1. v. 297.* componere. *Liv. l. 25. c. 23. extr.* Sine strepitu ac tumultu aliquid facere. *& cap. 25. a med.* Cum omnia terrore ac tumultu streperent. *Id. l. 28. c. 19. extr.* Arx etiam inter tumultum capta est. *Senec. in Herc. Fur. v. 714.* Acheron repitur tumultu ingenti. *romore, e fracasso.* ¶ De aeris, aut maris tempestate, procella, fragoribus. *Horat. l. 1. od. 16. v. 11.* tremendo Jupiter ipse ruens tumultu. *& lib. 3. od. 27. v. 17.* vides, quanto trepidet tumultu pronus Orion? *Lucan. l. 5. v. 592.* pelagi cælique tumultus. *Senec. in Herc. Fur. v. 1091.* tumultus maris. *Ovid. 3. Met. v. 308. de Semele.* corpus mortale tumultus Non tulit æthereos. *h. e.* Jovem accedentem cum tonitru ac fulminibus. ¶ *Tumultus* dicebatur a Romanis bellum aliquod subitum, quod ob periculi magnitudinem, hostiumque vicinitatem, magnam Urbi trepidationem incutiebat. Propria autem tumultum dicebant bellum Gallicum, aut Italicum. *Cic. 8. Phil. c. 1.* Belli nomen ponendum in sententia quidam non putabant, tumultum appellare malebant, ignari non modo rerum, sed etiam verborum. Potest esse bellum sine tumultu, tumultus esse sine bello non potest. Quid est aliud tumultus, nisi perturbatio tanta, ut major timor (*al.* tumor) oriatur, unde etiam nomen ductum est tumultus? Itaque majores nostri tumultum Italicum, quod erat domesticus, tumultum Gallicum, quod erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultum nominabant. Gravius autem esse tumultum, quam bellum hinc intelligi licet, quod bello vacationes valent, tumultu non valent. Hæc *Cic.* qui *Phil. 5. c. 12.* Rem, inquit, administrandam arbitror sine ulla mora, & confestim gerendam censeo, tumultum decerni, justitium indici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sublatis vacationibus in Urbe, & in Italia. Hisce verbis *Cicero* omnia tumultus signa expressit, quibus apparet, omnia in tumultu præpropere administrari publice, privatimque solita cum bellum urgens, & quasi muris imminens solemnes actus non admitteret. *Liv. l. 7. c. 9.* Dictator cum tumultus Gallici causa justitium edixisset, omnes juniores sacramento adegit. *Id. l. 34. c. 56.* Bojorum gentem ad defectionem spectare. Ob eas res tumultum esse decrevit Senatus. ¶ Etiam alibi subitum bellum, seditio repentina *tumultus* dicta. *Liv. l. 41. c. 6.* Sedato tandem Istrico tumultu. *& paulo post.* In Sardinia magnum tumultum esse, cognitum est. ¶ Translate de mistione & conflictu rerum diversarum & contrariarum. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 75.* simul assis Miscueris elixa, simul conchylia turdis, Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum Lenta feret pituita. *contrasto, sconvolgimento. Senec. de Thyeste,* qui natos suos comederat, *in Thyest. v. 999.* Quis hic tumultus viscera exagitat mea? quid tremuit intus? *Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 162.* tam varius vocum generumque tumultus. ¶ De perturbatione animi & mentis ex cogitationibus in diversa trahentibus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 208.* species veri scelerisque tumultu Permixtas. *Petron. in Satyr. c. 123.* pulsata tumultu Pectora, perque duas scinduntur territa causas. *Senec. in Herc. Fur. v. 1219.* Nondum tumultu pectus attonito caret. *Id. in Oedip. v. 368.* Quid fari queam inter tumultus mentis attonitæ vagos? *Lucan. l. 7. v. 183.* gaudet monstris mentisque tumultu. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 20.* Abstulit hunc tandem Rufini pœna tumultum. ¶ *Tumultus sermonis*, cum verba confusa & fracta exprimuntur, non articulate & distincta, propter linguæ impedimentum. *Plin. l. 7. c. 12. a med.* Suræ proconsulis rictum in loquendo contractionemque linguæ, & sermonis tumultum piscator quidam in Sicilia reddidit. ¶ Tumultus criminum *Quintil. declam. 1. cap. 4.* est confusa coacervatio criminationum. ¶ Apud *Horat. l. 1. ep. 19. v. 19.* O imitatores, servum pecus! ut mihi sæpe Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus! *h. e.* conatus & contentiones assequendi imitando aliorum scripta, simulque nimium ac servilem metum, ne longius abeatis. ¶ Metonymia est in his. *Tibull. l. 2. el. 6. v. 25.* urbique tumultus Portatur validis mista columna jugis. *h. e.* terrorem & tumultum injiciens, ne, vicis increscentibus, ædes ruant. (V. similem loc. *in Senec. epist. 90. ante med. & Juvenal. sat. 3. a vers. 254.*) *Stat. l. 1. silv. 2. v. 234.* Omnis plebejo teritur prætexta tumultu. *h. e.* concursu plebis. ubi autem concursus, ibi tumultus. ¶ In illo *Statii 6. Theb. v. 588.* variasque per artes Instimulant docto languentia membra tumultu: *tumultus* est creber motus & agitatio crurum a meditantibus cursuram facta, instar eorum, qui in curriculum discurrunt. ¶ Genitivus *tumulti*, ut *Senati*, &c. antiquorum est. *Sallust. in Catil. c. 62.* Cohortes veteranæ, quas tumulti causa conscripserat. Ita legit *Non. c. 8. n. 50.* & probat *Cortius*: alii *tumultus*. *Terent. Andr. 2. 2. 28. & Hec. 3. 2. 21.* Nihil ornati, nihil tumulti. *Plaut. Cas. 3. 5. 22. & Pæn. 1. 1. 79.* Quid intus tumulti fuit? Adde *Enn. Turpil. Afran. Pompon. Acc.* apud *Non. c. 8. n. 7. & 50.*

TUMULUS, i, m. *monticello, collinetta, altura,* λόφος, colliculus e terra nonnihil eminens: a *tumeo*. *Festus:* Tumulum Stilo Ælius sic definit: Tumulus est cumulus arenæ editus, secundum mare in altum elevatæ. unde similiter & manu factus, & naturalis proprie dici potest. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 43.* Planities erat magna, & in ea tumulus terreus satis grandis. *Cic. Attic. l. 14. ep. 13.* Quæris utrum magis tumulis prospectuque, an ambulatione ἁλιτενεῖ delecter. *Ovid. Met. 15. v. 397.* tumulos sive illis arduus arboribus. *Cic. 2. Catil. c. 11.* Tumuli silvestres. ¶ Sæpe ponitur pro sepulcro, quia ibi coacervari terra consuevit. *Virg. 3. Æn. v. 321.* Priameia virgo Hostilem ad tumulum Trojæ sub mœnibus altis Jussa mori. *Cic. pro Arch. c. 10.* Cum Alexander in Sigæo ad Achillis tumulum astitisset. *Ovid. 4. Met. v. 157.* componere tumulo. *& lib. 14. v. 176.* condere. *& lib. 8. v. 236.* ponere. *Albinov. ad Liv. v. 161.* tumulo ponemur in uno. *Tacit. 2. Ann. c. 7.* Tumulum alicui struere. *Lucan. l. 8. v. 713.* raptim parare alicui. *Ovid. 2. Met. v. 326.* tumulo dare corpora. *Virg. Ecl. 5. v. 42.* Et tumulum facite, & tumulo superaddita carmen. *Ovid. Heroid. ep. 7. extr. & lib. 3. Fast. v. 547. & lib. 3. Trist. el. 3. v. 72.* Hoc tamen in tumuli marmore nomen erit. ¶ *Tumulus honorarius*, est cenotaphium, hoc est vacuum sepulcrum, quod in mari submerso, eique, cujus corpus haberi non poterat, erigi solebat. *Suet. in Claud. c. 1.* Ceterum exercitus et honorarium tumulum excitavit circa quem, &c. ¶ In neutro genere. *Inscript.* apud *Reines.* (sed infimæ notæ) *class. 20. n. 197.* Sibi posterisque suis hoc tumulum fecit.

TUN', tune? V. in *Tu*.

TUNC, adverb. *allora, in quel tempo,* τότε, tum, eo tempore: cui respondet nunc. In MSS. facile *tunc* & *tum* commutantur. *Cic. Phil. 7. c. 5.* Sed erat tunc excusatio oppressis, misera illa quidem, sed tamen justa: nunc nulla est. *Nep. in Eumen. c. 3.* Macedones milites ea tunc erant fama, qua nunc Romani feruntur. *Id. in Timoth. c. 3.* Philippus jam tunc valens multa moliebatur. *Plaut. Capt. 4. 2. 107.* Cujus erat tunc nationis, cum hinc abiit? *Id. Merc. 3. 2. 9.* Cum senex sis, tunc in otium te colloces, dum potestas. *Propert. l. 1. el. 1. v. 23.* Tunc ego crediderim vobis, & sidera, & amnes Posse Cytæis ducere carminibus. *Colum. in fin. præfat. l. 1.* Quæ ordine suo tunc demum persequar, cum præfatus fuero, &c. *Id. l. 9. c. penult.* Si favi transversi inhærent, tunc scalpro ferramento est opus. *Justin. l. 36. c. 4.* Hujus testamento heres populus R. tunc instituitur. *Plaut. Mostell. 3. 2. 54.* Tunc tibi chorda tenditur: inde in ferritarium: postea in crucem recta. *Stat. 5. Theb. v. 81.* nam ma tunc libera curis Virginitas, annique tegunt. *pro tegebant.* tumpen pro tempore. ¶ Additur & genitivus *temporis*. *Justin. l. 1. c. 4.* De gente obscura tunc temporis Persarum Cambysi filiam in matrimonium tradit. *Apul. l. 11. Metam.* Quippe quod tunc temporis videre præsentes plurimi.

TUNDO, dis, tutudi, tunsum, *&* tusum, a. 3. *battere replicatamente, percuotere, ammaccare,* κόπτω, repetitis ictibus cædo, pulso, verbero, percutio: ab obsoleto *tudo*: unde præteritum *tutudi*, & *tudiculum*. *Cic. Verr. 7. c. 54. ad fin.* Cædunt acerrime virgis. denique Sestius, converso bacillo, oculos misero tundere vehementissime cœpit. *& mox.* Cum jacenti latera tunderentur. *Plin. l. 34. c. 15.* Ferrum rubens non est habile tundendo. *h. e.* quod tundatur. *Id. l. 19. c. 1. a med.* Linum textum tunditur clavis semper injuria melius. *Colum. l. 2. c. 21.* Spicas fustibus tundere. *Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 464.* pingues nec grandine tundat olivas Scorpios. *Plaut. Asin. 2. 1. 14.* Quid hoc, quod picus ulmum tundit? *Propert. l. 3. el. 15. v. 35.* dea magna Cybebe Tundet ad Idæos cymbala rauca choros. *Horat. in ar. Poet. v. 430.* tundere pede terram. *Id. epod. 17. v. 55.* sena Neptunus alto tundit hibernus salo. *Catull. carm. 11. ad Fur. & Aurel. v. 4.* litus tunditur unda. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 276.* carina, geminis quæ lassa procellis Tunditur. *Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 54.* Borea huc ades, & surdas flamine tunde fores. *& l. 2. el. 9. v. 10.* Pectoraque infesta tundat aperta manu. *Virg. 6. Æn. v. 598.* vultur rostro jecur tundens. *beccando*. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 44.* Et miserum sancto tundere poste caput. *h. e.* caput posti illidere. *Lucret. l. 4. v. 932.* tundier, & crebro pulsarier aeris ictu. *Virg. 3. Georg. v. 381.* Gens effrena virum Riphæo tunditur Euro. *è sbattuta.* ¶ Est etiam pinsere, in pila comminuere, *pestare, ridurre, in polvere*. *Plin. l. 13. c. 22. sub fin. & lib. 20. c. 19.* Tundere aliquid in pila. *Id. l. 19. c. 5. ad fin.* Tundere aliquid in pollinem. *Id. l. 33. c. 7. a med.* in farinam. ¶ Translate est obtundere sæpius idem repetendo, & usque ad fastidium nuntiantium: ductum, inquit *Donat.* a malleo fabrorum. *Terent. Hecyr. 1. 2. 48.* Tundendo atque odio denique effecit senex. *Propert. l. 4. el. 5. v. 35.* Tundat Amycla, Natalem Majis Idibus esse tuum. *Virg. 4. Æn. v. 447.* assiduis hinc atque hinc vocibus heros Tunditur. *Plaut. Pæn. 1. 3. 25.* Pergin' aures tundere? *romperai il capo colle tue chiacchiere?* ¶ *Eandem incudem tundere*, proverbialis dictio, in idem studium incumbere, in una eademque re assidue laborare. *Cic. 2. de Orat. c. 39.* Siquem plane rudem institui ad dicendum velim, his potius tradam assiduis. uno opere eandem incudem diem noctemque tundentibus. ¶ Dicitur interdum de eo, qui unico ictu percutit. *Ovid. 5. Met. v. 291.* seque jacit vecors e summi culmine turris, Et cadit in vultus, discussisque ossibus oris Tundit humum moriens. *Lucret. l. 4. v. 265.* lapidem digito cum tundimus, ipsum Tangimus extremum saxi, summumque colorem. ¶ Præteritum *tutudi* penultima correpta (quæ in *contudit* ab *Ennio* producitur, tanquam a *tundo* disyllabo: ab aliis passim corripitur. V. *Contundo*.) agnoscitur a *Varr. l. 8. de L. L. c. 56.* item a *Charis. l. 3. pag. 217. Putsch. & Priscian. l. 10. pag. 891.* ¶ *Tunsi* pro *tutudi* agnoscitur a *Diomed. l. 1. v. 369.* ¶ Etiam *tusi* olim dixere: unde *tusus*. *Nævius* apud *P. Merulam in collect. fragment. Ennii pag. 41.* Qui terrai Latiai hemones tuserunt Vires, frendesque Pœnicas, fabor. ¶ Participia *tunsus*, & *tusus* V. suis locis.

TUNES, etis, f. *Tunisi di Barberia*, urbs Africæ, in ora maris Mediterr. ampla, cum arce, & portu amplo, caput regni Tunetani,

piratica infamis. *Liv. l.* 30. *c.* 9. Occupat relictum fuga oppidum Tuneta. *Id. ibid. c.* 36. Ut Tunetem venirent.

TUNGRI, orum, m. *Tongres*, urbs Eburonum, in Belgio, media inter Trajectum ad Mosam in Or. & Fanum S. Trudonis in Occ. *Plin. l.* 4. *c.* 17. ¶ De fonte aquæ calidæ, apud Tungros, nunc *bagni di Spa*. *Id. l.* 31. *c.* 2. Tungri civitas Galliæ fontem habet insignem, plurimis bullis stellantem, ferruginei saporis. Purgat hic corpora, tertianas discutit, calculorumque vitia. ¶ In singulari num. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 334. M. Ulpius Felix natione Tunger. *Sil. l.* 7. *v.* 681. Terrificis Maurus prorumpit Tunger in armis. Al. aliter leg.

TUNICA, æ, f. *fottabito*, *fottano*, *camiciuola*, *giubba*, *giustacore*, *tonaca*, χιτών, vestis interior, corpori adhærens, cui toga superinduitur, viris & mulieribus usurpata, olim sine manicis, deinde manicata, & cinctu constricta. De notatione V. *Vestium*. Romani tunica diu caruerunt, sola toga contenti, ut *Gell.* docet *l.* 7. *c.* 12. *Ascon. in fin. commentar. pro M. Scauro*: Cato prætor judicium, quia æstate agebatur, sine tunica exercuit, campestri sub toga cinctus. In forum quoque sic descenderat, jusque dicebat, idque repererat ex vetere consuetudine, secundum quam & Romuli & Tatii statuæ in Capitolio, & in Rostris Camilli fuerant, togatæ sine tunicis. Hæc *Ascon.* Non est tamen negandum antiquissimum fuisse Romæ tunicam, cum *Livius* scribat *l.* 1. *c.* 2. Numam Saliis tunicæ pictæ insigne dedisse. Sed hoc non probat, vulgarem omnium tunc ejus fuisse usum, sed Saliorum peculiarem. ¶ Postea substrictam & brevem citra humerum desinentem induere cœperunt, Græcis ἐξωμίδα dictam: manicas quoque addiderunt delicati homines ad manus usque protendas: quod probro dedit P. Scipio Africanus P. Sulpicio Gallo apud *Gell. loc. cit.* *Virg.* quoque reprehendit *Æn.* 9. *v.* 616. & *Cic.* 2. *Catil. c.* 10. ¶ Plebecula, & turba forensis tunica sæpe utebatur sine toga: unde *tunicatum popellum* dixit *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 65. ¶ Qui tunicam simul gestabant ac togam, hanc deponebant in exercitationibus, quo expeditiores essent: unde illud *Juvenal. sat.* 2. *v.* 143. tunicati fuscina Gracchi. ¶ Mulierum tunicæ latiores erant & prolixiores, quam virorum; horum vero, quam militum, ut est apud *Gell. loc. cit.* ad ulnas cruraque adversus oculos prætegenda. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Cui lati clavi jus non erit, ita cingatur, ut tunicæ prioribus oris infra genua paulum, posterioribus ad medios poplites usque perveniant. nam infra mulierum est, supra centurionum. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 407. Illa super suras tunicam collecta ministrat. *Id. l.* 3. *de ar. am. v.* 301. Hæc movet arte latus, tunicisque fluentibus auras Excipit. ¶ Duas etiam tunicas gestare, aut etiam plures mos fuit, frigori arcendo. *Sueton. in Aug. c.* 82. Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo muniebatur. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 312. Mihi puero modica una fuit tunica & toga, sine fasciis calciamenta, equus sine ephippio. *Calpurn. ecl.* 3. *v.* 30. ambas Diduxi tunicas, & pectora nuda cecidi. ¶ Cum plures erant, ea proprie *tunica* dicebatur, quæ sub toga statim: quæ interius, propria interdum nomina habuit, *subucula*, *sudarium*, *caterula*. *Varr.* apud *Non. c.* 14. *n.* 36. Postea quam binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam, & indusium. ¶ Sæpissime tamen communi nomine *tunica* dicta, quæ carni adhæret, & est Italis *camiscia*. *Masur. Sabin.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 15. *tunicam intimam* dixit: *tunicam* absolute *Ovid.* 2. *Fast. v.* 171. & *vers.* 347. & *lib.* 1. *Amor. el.* 5. *v.* 9. & 13. & *eleg.* 7. *v.* 47. & *lib.* 2. *el.* 15. *v.* 12. & *lib.* 3. *el.* 7. *v.* 40. & *el.* 14. *v.* 21. & *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 66. quibus locis *tunica* indusium est, neque detracta, membra potent. ¶ Servis verberandis tunica detrahebatur. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 475. perit libraria, ponunt Cosmetæ tunicas. *Plaut. Pers.* 3. 1. 34. Ubi captum est flagrum, dum tunicas ponis, &c. Adde *Petron. in fragm. Tragur. c.* 49. *Burm.* ¶ Quæ sub toga erat tunica, in viris duplex fuit, recta, & clavata. Recta quid sit, diximus in *Recta*, *a*. De *clavata* V. in *Clavus*, & *Clavatur*. ¶ De tunica palmata V. *Palmatus*, molesta V. *Molestus*. ¶ De tunica Jovis V. in *Palmatus*. ¶ Tunica pallio propior, *più stringe la camiscia, che la gonnella*: vel *più vicino è il dente, che nessun parente*: proverbium, quo significatur, non omnes æque conjunctos nobis curæ esse, sed esse alios aliis cariores: similiter ex rebus nostris quasdam esse, quæ magis tangunt, aut pluris interest curare & servare. quia tunica corpus tangit, pallium non item. *Plaut. Trin.* 5. 2. 30. Hunc priorem æquum est me habere. Tunica propior pallio est. ¶ Translate est membrana, integumentum, velamentum, cutis cujuspiam rei, *buccia*, *membrana*, *tunica*. *Cels. l.* 7. *c.* 24. Colligendæ venæ, vinciendæque, ubi tunicis inhærebunt. & *cap.* 2. Quidquid abscedit, velamento suo includitur. id antiqui tunicam nominabant. *Id. l.* 4. *c.* 1. Renes tunicis superteguntur. *Id. l.* 7. *c.* 7. *sect.* 14. & *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. *Hard.* tunicæ oculorum. *Id. l.* 22. *c.* 22. *sub fin.* boletorum. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 153. lupini. *h. e.* siliquæ, theca. *Quintil. decl.* 13. *c.* 12. Cum se ruptis jam tunicis in patulum capita (*florum*) fuderunt. *Plin. l.* 24. *c.* 3. Cortex ligni, corticique tunica subjecta. *Id. l.* 16. *c.* 14. *de tilia*. Inter corticem ac lignum tenues tunicæ multiplici membrana. & *cap.* 36. *a med.* Arundines longis vestiri tunicis. *h. e.* foliis calamum amplectentibus. *Id. l.* 11. *c.* 35. Genus tinearum tunicas suas trahentium, quo cochleæ modo. *Lucret. l.* 4. *v.* 56. Cum veteres ponunt tunicas æstate cicadæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 74. se medio trudunt de cortice gemmæ, Et tenues rumpunt tunicas.

TUNICATUS, a, um, *in farsetto*, χιτωνοφόρος, qui sola indutus est tunica, hoc est, qui nullam tunicæ superinduit togam: cui opponitur *togatus*: quales fuere pauperiores apud Romanos, præsertim turba forensis, denique etiam divites, cum se se exercebant. *Cic. pro Cæl. c.* 5. Ut exercitatione ludoque campestri tunicati uterentur. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 65. Vilia vendentem tunicato scruta popello. ¶ Metaleptice sumitur pro indocto, imperito. Sic *Auct. dial. de Orat. c.* 7. vulgus imperitum appellat populum tunicatum. ¶ Translate *tunicatum cæpe* dixit *Pers. sat.* 4. *v.* 3. h. e. multa involucra velut tunicas habens. ¶ *Tunicata quies* est quæ habetur ruri, ubi togis depositis, tunicati homines liberius vivunt. *Martial. l.* 10. *epigr.* 51. O soles! o tunicata quies!

TUNICO, as, a. 1. *vestire*, χιτωνίζω, tunica aliquem induo. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 873. Hæc lanigeras detonderi docuit, tunicareque hominum.

TUNICOPALLIUM. V. in *Palla*.

TUNICULA, æ, f. *giubboncino*, *farsetto*, χιτώνιον, parva tunica. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 247. Ut venalem tuniculam poneret quotidie. *Turpil.* apud *eund. c.* 14. *n.* 8. Epistola excidit mihi, inter tuniculam ac strophium quam collocaveram. *Plaut. Rud.* 2. 6. 65. Redactus sum usque ad hanc unam tuniculam, & ad hoc misellum pallium. ¶ Parvum integumentum, folliculus, membranula, *buccia*, *invoglio*, *invoglietto*, *membrana*, *tunica*. *Fest.* in *Gluma*. Gluma hordei tunicula. *Plin. l.* 26. *c.* 10. & *lib.* 29. *c.* 6. Tunicula oculorum. *Id. l.* 30. *c.* 10. Tunicula stellionis, quam eodem modo, ut anguis exsuit.

TUNSUS, a, um, *battuto*, *ammaccato*, τυφθείς, repetitis ictibus cæsus, percussus, contusus: a *tundo*. *Virg. Georg.* 4. *v.* 302. Tunsa per integram solvuntur viscera pellem. & *lib.* 3. *v.* 133. tunsis gemit area frugibus. *Id. Æn.* 11. *v.* 37. Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt Pectoribus. & *lib.* 1. *v.* 485. Suppliciter tristes, & tunsæ pectora palmis Iliades. *Apul. sub fin. l.* 7. *Metam.* Tunsis ac diverberatis vehementer uberibus. ¶ Item tundendo comminutus, pinsitus, *pestato*, *franto*, *pesto*, *μεμαγμένος*. *Virg. Georg.* 4. *v.* 267. tunsum gallæ admiscere saporem. *Colum. l.* 6. *c.* 8. Tunsum allium. & *lib.* 9. *c.* 13. *ante med.* Grana mali Punici tunsa. *Id. l.* 6. *c.* 7. Cupressi quindecim coni, totidemque gallæ, & utrorumque ponderis vetustissimus caseus: quibus in unum tunsis admiscentur vini quatuor sextarii. *Apul. l.* 4. *Metam.* Hordeum tunsum minutatim.

TUOR, oris, dep. 3. V. *Tueor* in fine.

TUOR, oris, m. *vista*, visus. *Apul. de deo Socrat.* Fila tenuia usque adeo, ut radios omnes nostri tuoris raritate transmittant.

TURACULUM, quod legitur apud *Varron. lib.* 4. *de L. L. c.* 8. *ad fin.* monet *Scalig.* legendum esse *auguraculum*.

TURARIUS, & Thurarius, a, um, ad tus pertinens. *Turarius*, ii, qui tura tractat, & vendit. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 25. *sub fin.* Turarios faciet, vel pigmentarios, seu pharmacopolas. *Tertull. de Idololatr. c.* 11. *a med.* Nisi si quis & de turario dissimulabit. *Inscript. vet.* apud *Murator. pag.* 952. *n.* 4. L. Fannio L. Ɔ. L. Favori Thurario. ¶ *Tibiæ turariæ*, quæ & *Lydiæ*, quibus canebant in sacris, dum tus adoleretur, memorantur a *Solino cap.* 5. (*al.* 11.) *a med.* & fuisse putat *Salmas.* quas *Plin. l.* 16. *c.* 36. *sub fin.* appellat tibias sacrificas Tuscorum, e buxo factas; & quas designat *Virg.* 2. *Georg. v.* 193. Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. ¶ *Vicus Turarius* fuit Romæ in regione Urbis VIII. ut est apud *Sex. Rufum*, & *P. Victor. de regionib. Urb. R.* Meminit etiam *Cic.* 3. *Verr. c.* 59. ubi *Ascon.* tradit, in eo fuisse signum Vertumni. Quod autem hoc signum ponunt alii in vico Tusco, inde quidam putant Tuscum & Turarium vicum eundem esse, vel saltem Vertumni signum fuisse in extremo Turario, ea loci, ubi Tuscum tangebat: quod ex eo etiam veri fit simile, quia *Ascon.* Vertumnum in extremo Turario locat. Sunt etiam, qui cum Jugario confundunt. ¶ De scriptione V. in *Tus*.

TURBA, æ, f. *turbamento*, *tumulto*, *confusione*, *romore*, τύρβη, tumultus, seditio, motus & trepidatio plurium, perturbatio multitudinis, ut *rixa* duorum: a Græca voce allata, quæ Attice pro θόρυβος, tumultus. Alii volunt esse per syncop. a θόρυβος idem significante. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 8. *leg.* 4. Prætor ait: Cujus dolo malo in turba damnum factum esse dicetur, &c. Turbam ex quo numero admittimus? Si duo rixam commiserint, utique non accipiemus in turba id factum, quia duo turba non proprie dicuntur. Enimvero si perplures fuerint, decem puta, aut quindecim hominum, turba dicetur. quid ergo, si tres aut quatuor? turba utique non erit: & rectissime Labeo inter turbam & rixam multum interesse ait. nam turbam multitudinis hominum esse turbationem & cœtus, at rixam duorum. Hactenus *Ulpianus*. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 6. *sub fin.* Quanta in turba, quantaque in confusione rerum omnium viveremus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 32. *a med.* Verum, ut fit, multa sæpe, imprudentibus imperatoribus, vis belli ac turba molitur. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 35. Fugientium multitudine ac turba portæ castrorum occupantur. *Sallust. in Catil. c.* 38. Semper in civitate quibus opes nullæ sunt, bonis invident, malos extollunt, turba atque seditionibus sine cura aluntur. *Quintil. l.* 2. *c.* 16. Seditiones turbæque populares excitantur. *Tacit.* 4. *Hist. c.* 1. *sub fin.* In turbas & discordias pessimo cuique plurima vis. *Cic. Verr.* 7. *c.* 10. *ad fin.* Maximas in rebus castris effecisse turbas dicitur. *Sallust. in orat. Macri Licin. ad pleb. ante med.* Turbas concitare. ¶ Dicitur etiam de perturbatione, quæ a paucis fit. *Cic. Verr.* 7. *c. penult.* Ecce autem nova turba atque rixa. *Terent. Eun.* 4. 3. 11. Eunuchum quem dedisti nobis, quas turbas dedit! & 4. 4. *in fin.* Jam tum inceperat turba inter eos. *Id. Heaut.* 5. 2. 17. Quantas turbas concivi insciens! *Id. Eun.* 4. 1. 2. Timeo, nequam ille hodie turbam faciat, aut vim Thaidi. *Id. Heaut.* 1. 3. 16. Propter eum hæc turba atque abitio evenit. *Plaut. Aulul.* 2. 9. *seq.* Fugiam intro, ne quid hic turbæ fiat. *Acc.* apud *Non. c.* 12. *n.* 56.

Non.

Non vides, quantam turbam, quantosve fluctus concites? Adde Cæcil. ibid. ¶ De duobus tantum. Ovid. 2. Fast. v. 715. Oscula quisque suæ matri properata tulerunt, Non intellecto credula turba sono. h. e. Titus & Aruns filii Tarquinii Superbi. ¶ Metonymice accipitur pro incondita multitudine hominum, popolo, gente, moltitudine, turba, ὄχλος. Cic. Verr. 2. c. 7. Videt ad ipsum Fornicem Fabianum in turba Verrem. Nep. in Datam. c. 6. Si in turbam exisset, ab homine tam necessario se relictum. so si fosse divulgato. Justin. l. 21. c. 13. sub fin. Dario majorem turbam hominum esse, sibi virorum. Juvenal. sat. 6. v. 195. Zoi kai psyche modo sub lodice relictis Uteris in turba. Quintil. l. 1. c. 1. (al. 3.) Turbam hominum fugere. Cic. de Senect. c. ult. a med. Cum ex hac turba & colluvione discedam. Ovid. 2. de ar. am. v. 210. Ipse fac in turba, qua venit illa, locum. Manil. l. 1. v. 136. nec in turbam, nec turbæ carmina dicam. h. e. imperitæ multitudini. Propert. l. 3. el. 2. v. 10. Turba scriptorum. & vers. 48. puellarum. Senec. de vita beata, c. 2. Argumentum pessimi turba est. h. e. quod vulgus & plures sequuntur. ¶ Item pro multitudine, copia confusa quarumcumque rerum. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 15. Chrysippus magnam turbam congregat ignotorum deorum. Id. in Bruto, c. ult. Ut te eripias ex turba patronorum. & cap. 31. Qui istam turbam voluminum effecerit. Lucret. l. 2. v. 919. præter vulgum turbamque animantum. Sil. l. 7. v. 129. turba laborum. Cic. 2. de Orat. c. 77. ad fin. Ea quæ excellunt, serventur ad perorandum: si quæ erunt mediocria, in mediam turbam atque in gregem conjiciantur. Ovid. 4. ex Pont. ep. 5. v. 27. Cum tamen a turba rerum requieverit harum. Id. 4. ex Pont. ep. 7. v. 35. Nec te missa super jaculorum turba moratur. Id. 6. Met. v. 219. ubi turba rotarum, Duraque mollierant subjectas ungula glebas. & lib. 4. v. 716. oper quem turba canum circumsona terret. & lib. 11. v. 244. volucrum. & vers. 106. arborum. Quintil. l. 8. c. 2. a med. inanium verborum. Plin. l. 9. ep. 25. castrensium negotiorum. Nemesian. ecl. 4. v. 28. squamea. Lucan. l. 9. v. 405. malorum. & vers. 608. serpentum. Plin. l. 11. c. 37. sect. 61. Dentes multis piscium in lingua & toto ore, ut turba vulnerum molliant, quæ attritu subigere non queunt. Quintil. declam. 9. c. 11. extr. Ut reum, quem premere atrocitas criminum non potest, turba confundat. Justin. l. 32. c. 2. Turba querelarum confusus adolescens, repente obticuit. ¶ Apud Liv. l. 33. c. 44. est hoc nomine oppidum in Hispania citeriore.

TURBAMENTUM, ti, n. turbazione, ταραχός, idem ac turbatio. Sallust. in orat. Lepidi ad Populum R. sub fin. Maxima turbamenta reipubl. atque exitia probans. Tacit. l. 1. Hist. c. 23. Quæque alia turbamenta vulgi.

TURBASSO. V. in Turbo, as.

TURBATE, con del disordine, confusamente, ταραχωδῶς, confuse, turbulente. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 5. Aguntur omnia raptim atque turbate.

TURBATIO, onis, f. sconcerto, turbamento, confusione, ταραχή, confusio, perturbatio. Liv. l. 24. c. 28. In hac turbatione rerum in concionem vocari placuit. Flor. l. 4. c. 6. Divitiarum spes ex turbatione reipublicæ. Gell. l. 19. c. 1. Turbatio coloris & vultus. Apul. l. 9. Met. Raptim tunicam injectus, sed plane præ turbatione pedibus intectis, procurrit cubiculo.

TURBATOR, oris, m. perturbatore, sturbatore, ταρακτής, qui turbat. Liv. l. 4. c. 2. Jam ad consulatum vulgi turbatores accingi. & cap. 48. Turbatores vulgi tribuni plebis. Senec. l. 3. controvers. 17. ad fin. Turbator otii. Tacit. 1. Ann. c. 55. Arminius turbator Germaniæ.

TURBATRIX, icis, f. turbatrice, perturbatrix. Stat. Theb. 4. v. 369. Accumulat crebros turbatrix fama pavores. Prudent. in Psychom. v. 668. Tempestas placidæ turbatrix invida pacis.

TURBATUS, a, um, commosso, confuso, sconcertato, turbato, ταραχθείς, ταρακτός, perturbatus, commotus, confusus. Petron. in Satyr. c. 131. Turbatum sputo pulverem medio sustulit digito. Horat. l. 2. sat. 2. v. 60. limo turbatam haurit aquam. Sueton. in Tiber. c. 69. Turbatiore cælo nunquam non coronam lauream capite gestavit. Virg. 3. Georg. v. 259. abruptis turbata procellis freta. Suet. in Calig. c. 23. a med. Turbatius mare ingressus. Ovid. 8. Met. v. 859. turbati capilli. scarmigliati. & Sueton. in Cæs. c. 40. Fastus turbatus correxit. Liv. l. 3. c. 70. Priusquam hostis turbatos ordines reficeret. Suet. in Ner. c. 19. Turbatus religione simul ac periculo. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 12. Hostes turris ruina commoti, inopinato malo turbati. Sil. l. 2. v. 519. turbatus ira. & vers. 642. malis. Sallust. in orat. Philippi cont. Lepid. Omnia seditionibus turbata. Liv. l. 7. c. 26. Oculis simul ac mente turbatus. Stat. l. 9. Theb. v. 570. Tristibus interea somnum turbata figuris. Petron. in Sat. c. 106. Turbato vehementius vultu proclamat. Cic. pro Planc. c. 4. extr. Populi voluntatem turbatam placare. Justin. l. 18. c. 1. sub fin. Turbata cum Romanis pax. Plin. l. 8. ep. 14. ante med. Omnia soluta, turbata, atque etiam in contrarium versa. & lib. 9. ep. 5. extr. Quæ si confusa, turbata, permixta sunt, &c. ¶ Cum genitivo Sil. l. 14. v. 677. de Archimede meditantem in pulvere formas, Nec turbatum animi, tanta furiente ruina.

TURBELLÆ, arum, f. turbatio, turbæ, confusio. Plaut. Bacch. 4. 9. 134. Tantas turbellas facio. Id. Pseud. 1. 2. 107. Scis tu, mea si commovi sacra, quo pacto, & quantas soleam turbellas dare. Apul. de deo Socrat. Quæ omnium turbellæ tempestatesque procul a deorum cælestium tranquillitate exsulant. ¶ Sunt qui unico l scribunt turbela, sed improbat Voss. in Etym. non enim, inquit, simile est illis suadela, aut loquela, sed his popellus, tenellus, umbella, &c.

TURBEN, in recto casu pro turbo, inis, quidam leg. apud Virgil. 7. Æn. v. 378. & Tibull. l. 1. el. 5. v. 3. freti auctoritatem quorumdam apud Charis. l. 1. pag. 118. Putsch. sed præterquam quod omnes fere libri turbo præferunt, ipse Charis. ibid. pag. 48. stulte facere ait, qui turben dicant. Fallitur etiam Servius qui ad loc. Virg. cit. etiam Catull. dixisse turben affirmat. Ipse tamen turbo retinet: neque aliter sane dici debet.

TURBIDATUS, a, um, intorbidato, torbido, turbidus. Martian. Capell. l. 2. pag. 40. Aer ex calore supero, madoreque infero turbidatus.

TURBIDE, adverb. torbidamente, θολερῶς, confuse, turbulente. Cic. 4. Tuscul. c. 10. Intelligatur igitur, perturbationem, jactantibus se opinionibus inconstanter & turbide, in motu esse semper. Tacit. 3. Ann. c. 22. Turbide & seditiose tractare exercitus. Gell. in fin. cap. 9. l. 5. Oris vinculo solutus, per omne inde vitæ tempus non turbide, neque adhæse locutus est. Nazar. in Paneg. Constant. c. 33. a med. Voce hominum metu interclusa, turbide aliquid egerunt, cum cumulate eruperunt.

TURBIDO, as, a. 1. intorbidare, turbare, turbare. Solin. c. 49. (al. 61.) sub fin. Cameli proculcationes limum excitant, ut (aqua) turbidetur. Sidon. l. 6. ep. 2. Animæ serenitatem sæcularium versutiarum flatibus turbidare.

TURBIDULUS, a, um, torbidetto, aliquantum turbidus. Prudent. in Apotheosi, v. 276. Turbiduli sensus, & litigiosa fragosis Argumenta modis.

TURBIDUS, a, um, torbido, turbato, θολερός, turbatus, impurus, sordidus. Cic. Tuscul. 5. c. 34. Cum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset. Virg. 2. Georg. v. 137. auro turbidus Hermus. h. e. arenas aureas trahens. Id. Æn. 6. v. 296. Acheronte cœno turbidus. & lib. 11. v. 876. Volvitur ad muros caligine turbidus atra Pulvis. & lib. 4. v. 245. turbida nubila. & lib. 12. v. 283. turbida tempestas. & vers. 685. turbidus imber. Plin. l. 8. ep. 17. Immitis & turbidum cælum. Cic. 1. de Invent. c. 3. ad fin. Ex turbida tempestate in portum se tradere. Senec. in Hippol. v. 790. lumen turbidum Lunæ. offuscato. Lucret. l. 5. v. 998. turbida ponti æquora. Ovid. Heroid. ep. 18. v. 7. freta ventis turbida. Horat. l. 3. od. 3. v. 4. Auster dux inquieti turbidus Adriæ. Plin. l. 11. c. 10. ad fin. Turbidi dies. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 16. coma turbida e somno. scarmigliato. ¶ Translate est turbarum plenus, confusus, tumultosus. Nep. in Pelop. c. 4. Hoc tam turbido tempore Epaminondas domi quietus fuit. Quintil. l. 1. c. 10. (al. 17.) a med. Hæc ei cura inter turbidissimas actiones vel terrenti optimates vel jam timenti fuit. Cic. Fam. 6. ep. 14. ad fin. Fac animo magno fortique sis, &, si turbidissima sapienter ferebas, tranquilliora læte feras. Id. 1. Tuscul. c. 33. Mens, quæ omni turbido motu semper vacet. Ovid. Trist. l. 1. eleg. ult. v. 34. Pectora sunt ipso turbidiora mari. ¶ Absolute Liv. l. 3. c. 40. In turbido minus perspicuum fore putant, quid agatur. Tacit. 1. Hist. c. 21. Cui compositis rebus nulla spes, omne in turbido consilium. Senec. ep. 3. in fin. Quidam adeo in latebras refugerunt, ut putent in turbido esse, quidquid in luce est. ¶ Cum genitivo. Tacit. 4. Hist. c. 48. C. Cæsar turbidus animi. ¶ Refertur & ad orationem. Quintil. l. 3. c. 8. a med. Verum id quoque æqualius erit, non tumultuosius atque turbidius. ¶ Sæpe est commotus aliquo affectu, & præsertim ira, quæ maxime omnium perturbat. Stat. l. 3. silv. 5. v. 14. quem (Ganymeden) turbida semper Juno videt refugitque manum, nectarque recusat. (Similis est locus Martial. l. 9. epigr. 26.) Virg. 11. Æn. v. 742. & Venulo adversum se turbidus infert. pieno di mal talento. Sic Æn. 9. v. 57. huc turbidus atque huc Lustrat equo muros, aditumque per avia quærit. (eod. modo Stat. 7. Theb. v. 669. & lib. 8. v. 539. locutus est.) Stat. l. 3. silv. 1. v. 39. turbidus ira. Sil. l. 16. v. 417. turbidus ira. Id. l. 13. v. 514. turbidus ausi. h. e. temerarius, inconsultus. Ovid. l. 3. de ar. am. v. 245. Dictus eram cuidam subito venisse puellæ: Turbida perversas induit illa comas. sorpreso, confuso. & Virg. 10. Æn. v. 648. atque animo spem turbidus hausit inanem. h. e. arrogantia elatus, tumens. Id. 11. Æn. v. 814. ex oculis se turbidus abstulit Aruns. h. e. timore perculsus. ¶ Item qui turbas molitur, tumultuosus, seditiosus. Tacit. 1. Ann. c. 38. Reduxit in hiberna turbidus, & nihil ausos. Id. 3. Hist. c. 49. Eo suffragio turbidissimus quisque delecti. Id. 14. Ann. c. 59. Turbidum ingenium. Id. 4. Hist. c. 11. Civitas adhuc turbida, & novis sermonibus læta. & cap. 39. extr. Sic egesto quidquid turbidum, redit urbi sua forma legesque, & munia magistratuum. ¶ Turbida acies, occhi torbidi, apud Senec. in Herc. Fur. v. 954. & turbida frons, turbata, in Hippol. v. 432. turbati animi indicia sunt. ¶ Turbidum, turbide, adverbii more. Horat. l. 2. od. 2. v. 5. recenti mens trepidat metu, Plenoque Bacchi pectore turbidum Lætatur.

TURBINATIO, onis, f. appuntatura, conformatio in turbinem. Plin. l. 15. c. 21. Aliis rotunditas mali, aliis turbinatio pyri, aliis ovata species.

TURBINATUS, a, um, di figura conica, κωνοειδής, in figuram turbinis desinens. Plin. l. 11. c. 37. sect. 69. Cor homini infra lævam papillam turbinato mucrone in priora eminens. Id. l. 37. c. 4. Adamas laterum sexangulo lævore turbinatus in mucronem. Id. l. 15. c. 15. ad fin. Turbinatior pyris figura. Inscript. apud Donium class. 2. n. 80. Turbinato lapide viam sternere. a schiena di cavallo.

TURBINEUS, a, um, in modum turbinis. Ovid. 8. Met. v. 556. Corpora turbineo juvenilia vortice mersit. h. e. equis in modum turbinis præcipiti cursu inundantibus. de torrente enim loquitur.

TURBO, inis, m. aggiramento di vento, bufera, turbine, λαῖλαψ, τυφών, ventus verticosus & validissimus, qui obvia quæque prosternit.

nis. Senec. l. 5. quæstion. nat. c. 13. Ventus circumactus, & eundem ambiens locum, & se ipsa vertigine concitans, turbo est. Qui si pugnacior est, ac diutius volutatur, inflammatur, & efficit, quem πρηστῆρα Græci vocant. Hic est igneus turbo. & lib. 7. c. 5. Turbo circa terram concipitur ac fertur. Ideoque arbusta radicitus vellit, & quacumque incubuit, solum nudat: silvas interim & tecta corripiens, inferior fere nubibus, utique nunquam altior. & mox. Turbo omni nube velocior rapitur, & in orbem vertitur. Cic. Fam. 12. ep. 25. Ut Minerva, quam turbo dejecerat, restitueretur. Plaut. Curcul. 5. 2. 47. Exoritur ventus turbo: spectacula ibi ruunt. Virg. 2. Æn. v. 416. Adversi rupto ceu quondam turbine venti Confligunt. & lib. 1. v. 87. venti ruunt, & terras turbine perflant. Senec. in Agam. v. 478. turbo convolvit mare. Lucan. l. 4. v. 767. Quantus Bistonio torquetur turbine pulvis. & Valer. Flacc. l. 4. v. 452. niger intorto turbine nimbus. Catull. carm. 67. ad Manl. v. 63. in nigro jactati turbine nautæ. Lucret. l. 1. v. 273. venti rapido percurrunt turbine campos. & vers. 293. venti interdum vortice torto (res) Corripiunt rapidique rotanti turbine portant. Lucan. l. 5. v. 594. Avulsit laceros, percussa puppe, rudentes Turbo rapax. Virg. 10. Æn. v. 603. torrentis aquæ, vel turbinis atri More furens. Senec. in Troadib. v. 230. turbinis vasti modo. Lucan. l. 5. v. 611. violentus turbo. Virg. Æn. l. 6. v. 592. At pater omnipotens densa inter nubila telum Contorsit, præcipitemque immani turbine adegit. h. e. vi & impetu fulminis euntis instar turbinis. Id. 3. Æn. v. 572. Ætna atram prorumpit ad æthera nubem Turbine fumantem piceo, & candente favilla. ¶ Clemens turbo Valerio Flacco l. 6. v. 747. est placidus & sine impetu rapiens. ¶ Translate Ovid. 2. Amor. el. 9. v. 28. Nescio quo miseræ turbine mentis agor. Cic. pro Dom. c. 53. e med. Tu procella patriæ, turbo ac tempestas pacis atque otii. Id. in Pison. c. 9. e med. In maximis turbinibus ac fluctibus reipublicæ navem gubernare, salvamque in portu collocare. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 149. ego te in medio versantem turbine leti Eripui. Sil. l. 11. v. 101. O confuse nimis Gradivi turbine Varro. h. e. Marte adversa, & pugna infelici, quæ velut turbo cuncta disjicit. Ovid. 7. Met. v. 614. Attonitus tanto miserarum turbine rerum. h. e. tanta turbatione rerum ex pestilentia. Sic Senec. in Agam. v. 196. Horum te mala ventura moveant, turbo quis rerum imminet. Lucan. l. 2. v. 243. Virtutis jam sola fides, quam turbine nullo Excutiet Fortuna tibi. ¶ Turbo vulgi Claudiano in II. Consul. Stilich. v. 200. est multitudo, folla, calca. ¶ Cujusque rei cursus in gyrum, revolutio, circumactio, corsa in giro. Lucret. l. 5. v. 623. cum cæli turbine ferri. & vers. 731. de Luna. flaccidiore turbine fertur inferior, quam sol. Id. l. 6. v. 640. per fauces montis ut Ætnæ Exspirent ignes interdum turbine tanto. Senec. in Hippol. v. 1136. incitatis membra turbinibus ferat Nusquam resistens orbe revoluto rota. (Adde in Herc. Oet. v. 945. & 1069.) Virg. 12. Æn. v. 531. Præcipitem scopulo atque ingentis turbine saxi Excutit. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 287. Ægæus turbo. h. e. mare procellosum, & ventis circumactum. Stat. 4. Theb. v. 813. hos turbo rapax, hos lubrica fallunt Saxa. h. e. torrentes aquarum vortices. Sil. l. 3. v. 191. Ater letifero stridebat turbine serpens. h. e. spiris se circumvolvens. Senec. in Thyest. v. 621. Res deus nostras celeri citatas turbine versat. Pers. sat. 5. v. 78. Verterit hunc dominus, momento turbinis exit Marcus Dama. V. Circumago, & Vertigo. Ovid. 3. Amor. el. ult. v. 5. usque a proavis vetus ordinis heres, Non modo militiæ turbine factus eques. h. e. per varios militiæ gradus, & quadam veluti circuitione. Id. 4. Trist. el. ult. v. 7. hos duos aersua reperens habet Fortunæ munere. ¶ Item vis, impetus, Virg. 11. Æn. v. 284. quantus in clypeum assurgat, quo turbine torqueat hastam. Val. Flacc. l. 3. v. 78. hasta volans immani turbine transtris Insonuit. Lucan. l. 3. v. 465. lancea denso balistæ turbine rapta, Haud unum contenta latus transire. Sil. l. 4. v. 542. intorquens directo turbine robur. Valer. Flacc. l. 3. v. 243. Talia magnanimi diverso turbine fundunt Tela viri. & lib. 6. v. 279. magnoque doloris Turbine Gesandrum Mavors rapit. ¶ Item turba, confusio, seditio, tumultus, in illo Valer. Flacc. l. 2. v. 261. & insomni lassatas turbine tandem Conticuisse domos. ¶ Est etiam turbo genus instrumenti lusorii, nempe lignum forma metæ inversæ, ima sui parte in acutum desinens, in summo latius, quod a pueris scutica circumagitur, trottola, palèo, fattore, βέμβηξ, στρόβιλος. Quid a trocho differat, ibi dictum est. Virg. 7. Æn. v. 378. Ceu quondam torto volitans sub verbere turbo, Quem pueri magno in gyro, vacua atria circum Intenti ludo exercent: ille actus habena Curvatis fertur spatiis. Stupet inscia supra Impubesque manus mirata volubile buxum. Dant animos plagæ. Tibull. l. 1. el. 5. v. 3. Namque agor, ut per plana citus sola verbere turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer. ¶ Item quidquid instar lusorii turbinis factum est: ut cardinis ima pars, & similia. Cic. de Fato, c. 18. sub fin. Revertitur ad cylindrum, & ad turbinem suum, quæ moveri incipere, nisi pulsa, non possunt. Plin. l. 37. c. 4. Si duo turbines latissimis suis partibus jungantur. Id. l. 2. c. 10. Figura umbræ similis metæ ac turbini inverso. Id. l. 27. c. 4. In turbinibus cadorum eam (herbam) serunt, ut aizoum majus. h. e. in cadis turbinatis. Varr. apud Serv. ad Æn. 1. v. 453. Fores graves atque ioninæ in cardinum tardos turbines. Plin. l. 9. c. 36. sub fin. Turbo conchæ. h. e. concha turbinata. Sic Ovid. 1. Met. v. 335. cava buccina sumitur illi Tortilis, in latum quæ turbine crescit ab imo. ¶ De re, quæ circumagitur. Plin. l. 36. c. 13. a med. Columnarum in officina turbines ita librati pependerunt, ut puero circumagente tornarentur. ¶ Instrumentum nendi, fuso, aut carlotta, vertigo, rhombus. hæc enim vel idem sunt, vel valde similia: habebantque usum & in incantationibus. V. Rhombus. Horat. epod. 17. v. 6. Canidia parce vocibus tandem sacris, Citumque retro solve, solve turbinem. Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 164. Hanc lucem celeri turbine parca neat. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 313. tum prono in pollice torquens Libratum tereti versabat turbine fusum. ¶ Turbo, onis, nomen est viri proprium apud Horat. l. 2. sat. 3. v. 310. & Spartian. in Adriano, c. 5. & 6. Si credimus Charis. l. 1. pag. 117. Putsch. docuit Cæsar l. 2. de Analog. etiam de tempestate turbonem dici debere. ¶ Turben in recto singul. V. supra suo loco.

TURBO, as, avi, atum, a. 1. confondere, sturbare, turbare, ταράττω, τυρβάζω, miscen, confundo, perturbo: a turba. Cic. de Harusp. resp. c. 22. Miscere, ac turbare. Id. pro Cluent. c. 49. extr. Mare, quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari atque turbari. Senec. in Hippol. v. 827. Turbare decus capitis. scomporre, scarmigliare. & in Herc. Fur. v. 931. tempestas fretum violenta turbat. Liv. l. 30. c. 18. Hastati elephantos peditum aciem turbantes invadunt. Id. l. 3. c. 70. Permissus equitatus turbaverat ordines. Id. l. 32. c. 36. Spem pacis turbare. Plin. l. 23. c. 1. Uvæ recentes alvum turbant. Id. l. 24. c. 10. Hedera mentem turbat. Val. Flacc. l. 7. v. 132. & tanto turbetur Græcia luctu. ¶ Proturbare, sternere, occidere, atterrare. Stat. 9. Theb. v. 745. Prima Tanagræum turbavit arundo Chorœbum. ¶ Absolute, vel cum casu communi est turbas excitare, tumultuari, seditionem, discordiam moliri. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. ult. Simul, nequid ille turbet, vide. Plaut. Bacch. 5. 1. 5. Magis quam id reputo, tam magis uror, quæ meus filius turbavit. Id. Cas. 5. 2. 6. Ita ridicula auditu, iterata ea sunt, quæ ago intus turbavi. Terent. Hec. 4. 4. 12. Dum ne reducam, turbent porro, quam velint. Varr. 3. R. R. c. ult. Cum mare turbaret. Virg. 6. Æn. v. 801. Et septemgemini turbant trepida ostia Nili. h. e. Africa turbatur. Lucret. l. 2. v. 125. Corpora, quæ in solis radiis turbare videntur. Tacit. 3. Ann. c. 47. Si una alterave civitas turbet. & initio lib. 4. Nonus Tiberio annus erat compositæ reipublicæ, cum repente turbare Fortuna cœpit. Id. 1. Hist. c. 85. Milites nihil in commune turbantes. ¶ Turbare turbas hoc sensu dixit Plaut. Bacch. 4. 10. 1. ¶ Passive Cic. Q. Fr. l. 3. ep. ult. Ad te ne hæc quidem scribo, quæ palam in republica turbantur. ¶ Impersonaliter. Terent. Eun. 4. 3. 7. Nescio quid profecto, absente nobis, turbatum est domi. Cic. pro Sull. c. 20. Quo facilius Romæ ea, quæ conabatur, efficeret, si in Hispania turbatum esset. Virgil. Ecl. 1. v. 12. totis usque adeo turbatur agris. ¶ Turbare rationes, & turbare absolute est rem familiarem ita exhaurire, ut sumptibus ferendis & æri alieno dissolvendo non sufficiat, decoquere, conturbare, spiantarsi, fallire. V. Conturbo. Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 3. leg. 1. extr. Rationem sibi commissam turbare. Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 8. M. Servilius postquam, ut cœperat, omnibus in rebus turbarat, nec quod non venderet, cuiquam reliquerat. Petron. in Satyr. c. 129. greges servorum, nstrumque renidens, Quæ turbant censum. Adde Juvenal. sat. 14. v. 94. ¶ Turbassa antique pro turbavero, ut levassa, imperassa, rogassa, &c. Cic. 3. de Leg. c. 4. Qui turbassit in agendo, fraus actoris esto. Al. leg. turbassitur.

TURBOR, oris, m. turba, perturbatio. Cæl. Aurel. Acut. l. 1. c. 15. sect. 149. Novo turbore corpus afficiunt. & lib. 2. c. 1. a med. Phreniticis alienationem cum turbore effici.

TURBULA, æ, f. piccola turba. Apul. l. 10. Met. in fin. Vitatis turbulis, & electo secreto litore. & lib. 11. Turbulæ complant totas plateas.

TURBULENS, tis, adject. turbulentus. Callistrat. lib. 48. Dig. tit. 19. leg. 28. In quibusdam civitatibus turbulentibus. Ita Taurellus. & Gothofred. at Haloand. turbulentis.

TURBULENTE, adverb. confusamente, ταραχωδῶς, confuse. Cic. pro Dom. c. 26. Omnia contra leges moresque majorum temere, turbulente, per vim, per furorem esse gesta. Id. in Paron. c. 30. Turbulentius agere. Sidon. l. 2. ep. 13. circa med. Turbulentissime regere.

TURBULENTER, adverb. idem ac turbulente. Cic. l. 2. Fam. ep. 16. in fin. Extremum illud erit: nos nihil turbulenter, nihil temere faciemus.

TURBULENTIA, æ, f. confusio, turba, perturbatio. Tertullian. advers. Hermog. c. 41.

TURBULENTO, as, a. 1. διαθορυβέω, perturbo. Apul. l. 9. Met. Me strepitu turbulentant. & lib. 2. Hospes totam civitatem turbulentat.

TURBULENTUS, a, um, torbida, intorbidato, turbato, θολερός, valde turbatus, turbidus. Cic. Verr. 7. c. 10. e med. Nullus dies tam magna turbulentaque tempestate fuit, quin aliquo tempore ejus diei solem homines viderent. Phædr. l. 1. fab. 1. v. 5. Cur turbulentam fecisti mihi aquam bibenti? Plaut. Mil. 2. 5. 3. Loca Neptunia turbulenta. Cic. 1. de Fin. c. 6. e med. Turbulenta atomorum concursio hunc mundi ornatum efficere non poterit. ¶ Item turbarum plenus, valde turbatus, confusus, confuso, turbolento, θορυβώδης. Plaut. Epid. 1. 1. 68. Heu edepol res turbulentas! Id. Rud. 4. 4. 142. Credebam edepol, turbulentam prædam eventuram mihi. Varr. apud Gell. l. 13. c. 21. Multos (convivas) esse non convenit, quod turba plerumque est turbulenta. Cic. in Pison. c. 15. Illud meum turbulentissimum tempus profectionis tuo tranquillissimo præstat. Id. Fam. 12. ep. 10. ad fin. Illa est turbulenta republica, hic en pace & victoria bellum excitavit. Id. pro Cæcin. c. 12. Feci quæ dicis omnia: & ea sunt & turbulenta, & temeraria, & periculosa. Id. 2. de nat. Deor. c. 28. Falsæ opiniones, errores turbulenti, & superstitiones pæne aniles. Liv. l. 2. c. 61.

c. 61. Turbulentior inde annus excepit, L. Valerio, Ti. Æmilio consulibus. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 5. Mederi animis, nec eos turbulentos esse pati. *h. e.* agitudinibus turbatos. ¶ Item turbarum amans, seditiones & discordias excitans, *turbolento*, *sedizioso*, ὀχλώδης. *Cic. in Bruto, c.* 28. *a med.* Civis in vita, sic oratione turbulentus. *Id.* 2. *de Orat. c.* 12. *ad fin.* Sex. Titius seditiosus civis, & turbulentus. *& cap.* 31. *a med.* Turbulenti & mali cives. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 3. *a med.* Conciones turbulentæ Metelli, temerariæ Appii, furiosissimæ Publii. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 38. Turbulenti tribuni. *Sueton. in Cæs. c.* 16. Turbulentissimæ leges. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 4. Antonii turbulenta consilia.

TURBYSTUM, i, n. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Chrysocolla nisi rapuit colorem, eduntur scytatum, atque turbystum: ita vocant medicamenta sorbere cogentia.

TURCÆ, arum, m. populi Scythiæ, Caucasios montes inter Pontum Euxinum & Caspium mare incolentes: qui suis sedibus aliquando egressi, imperium longe lateque propagarunt. *Plin. l.* 6. *c.* 7. Dandari, Tussagetæ, Turcæ. *Pompon. Mela sub fin. l.* 1. Thyssagetæ, Turcæque vastas silvas occupant, aluntur que venando.

TURDA. V. *Turdus*.

TURDARIUM, ii, n. *tordaja*, locus, in quo inclusi turdi, merulæ, aliæque hujusmodi altiles aves saginantur, (qui locus a *Varr. l.* 3. R. R. *c.* 5. & *Colum. l.* 8. *c.* 10. describitur.) Et

TURDARIUS, ii, m. turdus alens & saginans. Alterutra harum vocum, vel utraque significari potest in illo *Varron. sub init. l.* 5. *de L. L.* Ut verba litteras alia assumant, alia amittant, alia commutent, ut fit in turdo, in turdario, in turdelice.

TURDELIX, icis, f. parvus turdus. V. vocem præced.

TURDETANI, orum, populi Hispaniæ ulterioris in Bætica, quorum regio Turdetania. *Liv. l.* 21. *c.* 5. & *lib.* 34. *c.* 17. ¶ Joculariter *Plaut. Capt.* 1. 2. 60. cum dixisset, multis militibus opus esse, inter eos enumerat *paniceos*, *placentinos*, *turdetanos*, *ficedulenses*, ludens nimirum in ambiguo. nam *Turdetani* & populi sunt, & significare possunt eos, qui turdos saginant, & vendunt, & qui turdorum avidi sunt: qui jocus in aliis quoque nominibus, qui ibidem leguntur, latet.

TURDILLUS, i, m. parvus turdus. Legitur a quibusdam apud *Senec. ep.* 96. *in fin.* ubi alii aliter.

TURDULI, orum, m. populi Hispaniæ, quos alii eosdem faciunt cum Turdetanis, alii diversos. V. Geographos. *Varr. l.* 2. R. R. *c.* 10. scribit neque hos, neque Basculos esse ad pecuariam rem idoneos: fortasse quia natio nimis mollis sit, & fugitans laboris. ¶ Adjective *Liv. l.* 34. *c.* 20. Consul Turdulo bello occupatus.

TURDUS, i, m. *tordo*, κίχλη, genus avis præstanti sapore in cibis. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 41. Nil melius turdo, nil vulva pulcrius ampla. *Martial. l.* 13. *epigr.* 92. Inter aves turdus, si quis me judice certet. Adde *epigr.* 51. ¶ *Turda*, *æ*, f. an Latine dicatur, lis est. Negat *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 38. & *lib.* 3. R. R. *c.* 5. Contra *Casaubon.* ex libr. MSS. & editis, & *Vet. Scholiast.* ita leg. illud *Pers. sat.* 6. *v.* 24. Nec tenuem solers turdarum nosse salivam. ¶ De ratione alendorum turdorum multa *Varr. l.* 3. R. R. *c.* 5. & *Colum. l.* 8. *c.* 10. ¶ Est & piscis hoc nomine, quem & ipsum κίχλας vocant Græci, a colore turdi avis dictus, ut *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 12. docet. *Quintil.* quoque *l.* 8. *c.* 2. inter ea, quæ a similitudine nomen habent, *soleam* & *turdum* ponit. *Plin. l.* 32. *c. ult.* Turdus inter saxatiles nobilis. Adde *lib.* 9. *c.* 15. *ad fin.* & *Colum. l.* 8. *c.* 16. *ad fin. & cap.* 17. ¶ *Turdus* cognomen fuit in gente Papiria, ut C. Papirius Turdus, apud *Liv. l.* 41. *c.* 6. & *in nummis Patini de Famil. Rom. pag.* 199.

TUREUS, & Thureus, a, um, *d'incenso*, λιβανώδης, λιβανωτός, ad tus pertinens. *Virg.* 2. *Georg. v.* 117. solis est turea virga Sabæis. *Id.* 6. *Æn. v.* 225. congesta cremantur Turea dona focis. *Colum. l.* 3. *c.* 8. Turea planta. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 410. Detis & in veteres turea grana focos. *Stat.* 4. *Theb. v.* 412. turea altaria. *h. e.* in quibus tus adoletur. ¶ De scriptione V. in *Tus*.

TURGEO, es, si, n. 2. *esser gonfio*, ὀιδέω, inflatus sum, tumeo. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 48. læto turgent in palmite gemmæ. *Id.* 1. *Georg. v.* 315. Frumenta in viridi stipula lactentia turgent. *Ovid.* 15. *Met. v.* 202. herba turgens. *Plin. l.* 12. *c.* 17. Caules prædulci liquore turgentes. *Martial. l.* 13. *epigr.* 47. accepta spongia turget aqua. *& epigr.* 48. uva mero. *& lib.* 14. *epigr.* 45. pila pluma. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 136. plano turget sacculus ore. *Propert. l.* 4. *el.* 4. *v.* 27. turgens rana. *Id. l.* 1. *el.* 21. *v.* 3. turgentia lumina fletu. *Cato* R. R. *c.* 157. Si lienes turgent, & si cor dolet. *Enn.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 870. *Putsch.* Cyclopis venter velut olim turserat alti, Carnibus humanis distentus. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 357. turgentia ora. *h. e.* vultus tumens se ictu. *Plin. l.* 20. *c.* 13. *ad fin.* Rutam decoctam imponunt mammis turgentibus. ¶ Metaphorice *Claudian. in Eutrop. l.* 1. *v.* 350. si talibus, inquit, Creditur, & nimiis turgent mendacia monstris. *h. e.* plena sunt. ¶ de oratione inflata *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 10. *a med.* Ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe; ita gravis oratio sæpe imperitis videtur ea, quæ turget & inflata est. *Horat. in ar. poet. v.* 27. professus grandia turget: Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. ¶ De iratis ut *tumeo*. *Plaut. Cas.* 2. 5. 17. & *Mostell.* 3. 1. 10. Uxor in fermento tota est: ita turget mihi. ¶ In Glossis & *turgit*, & *turgo* legitur. Ex quo discimus, etiam in tertia conjugat. usurpari posse, ut *ferveo*, *fulgeo*, & similia. ¶ Scribitur & *turgueo*.

TURGESCO, scis, n. 3. *gonfiarsi*, ὀγκόομαι, turgere incipio, tumesco. *Varr.* 3. R. R. *c.* 9. *a med.* Ne aqua in eorum corpore turgescat. *Colum. l.* 10. *v.* 325. valide turgescit lurida caule brassica. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 12. turgescere semen in agris. *Pers. sat.* 5. *v.* 56. Hic satur irriguo mavult turgescere somno. *h. e.* crassus & pinguis fieri. ¶ Metaphorice *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 9. Sapientis animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam tumet. *Id. ibid.* vertens carmina *Homeri*. Corque meum penitus turgescit tristibus iris. *Pers. sat.* 3. *v.* 8. turgescit vitrea bilis. *Id. sat.* 5. *v.* 18. Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat. *h. e.* plena fit, crescat. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *ad fin.* Genus dicendi, quod immodico tumore turgescit.

TURGIDULUS, a, um, diminut. a turgidus. *Catull. carm.* 3. *extr.* Flendo turgiduli rubent ocelli.

TURGIDUS, a, um, *gonfio*, ὀγκώδης, inflatus, tumens, tumidus: a *turgeo*. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 9. Membrum tumidum ac turgidum. *Plaut. Mil.* 4. 3. 15. Mulier lippa, atque oculis turgidis. *Martial. l.* 6. *epigr.* 39. puer sima nare, turgidis labris. *Plin. l.* 7. *c.* 45. Aqua subter cutem fusa turgidus. *Apul. l.* 6. *Metam.* Turgidus venter. *gravido*. & *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 661. Dic habilem quæcumque brevis; quæ turgida, plenam. *Horat. l.* 3. *od.* 13. *v.* 4. Hædus, cui frons turgida cornibus. *Id. l.* 4. *od.* 12. *v.* 4. fluvii hiberna nive turgidi. *Id. l.* 2. *od.* 10. *v.* 24. & *Ovid.* 2. *el.* 11. *Amor. v.* 42. turgida vela vento. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 19. mare turgidum. ¶ Metaphorice *Petron. in Sat. c.* 2. Grandis, & ut ita dicam, pudica oratio non est maculosa, nec turgida, sed naturali pulcritudine exsurgit. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 36. Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, &c. *h. e.* inflato stilo scribens. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 158. nec quos promoveris, alto Turgidus alloqueris fastu. *Apul. l.* 9. *Metam.* Vultu turgido, subductisque superciliis incessit iratus. *& lib.* 2. Feminæ vesania turgidæ.

TURGOR, oris, m. *gonfiamento*. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 35. Distentus magno cum turgore. Adde *sub fin. l.* 5.

TURIANA CASSIA memoratur a *Marciano Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg.* 16. *circa med.* inter species ad vectigal pertinentes: ubi al. leg. *thymiama*.

TURIBULUM, & Thuribulum, i, n. *profumiera*, *incensiere*, *turibile*, *turibolo*, *terribile*, θυμιατήριον, vas in quo tus adoletur. *Liv. l.* 29. *c.* 14. *ad fin.* Turibulis ante januas positis, atque accenso ture precantes, ut, &c. *Cic. Verr.* 6. *c.* 21. De L. Papirio turibulum emisti. ¶ Est sidus in cælo, quæ & Ara dicitur. *Germanic. in Arat. v.* 390. Scorpius erecta torquet qua spicula cauda, Turibulum vicinum Austris sacro igne videbis Arcturum contra. V. *Ara*. Adde *Vitruv. l.* 9. *c.* 7. De scriptione V. in *Tus*.

TURICREMUS, & Thuricremus, a, um, ut Thuricremæ aræ, *Lucret. l.* 2. *v.* 353. & *Virg. Æn.* 4. *v.* 453. in quibus tus in honorem deorum crematur. Sic Turicremi foci, *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 18. & Turicremi ignes, *Lucan. l.* 9. *v.* 989. ¶ De scriptione V. in *Tus*.

TURIFER, & Thurifer, a, um, λιβανωτοφόρος, tus ferens. *Plin. l.* 6. *c.* 23. *a med.* Turifera regio. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 720. Et domitas gentes, turifer Inde, tuas. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 138. turiferos, felicia regna, Sabæos. *Claudian. de III. consul. Honor. v.* 71. turiferi Arabes. *Id.* 2. *de rapt. Pros. v.* 81. Quidquid turiferis spirat Panchaia silvis. ¶ Apud *Prudent. in Apotheosi*, est qui tus diis adolet, *vers.* 359. Catholica non es de plebe, sed unus de grege turifer. *idolatra*.

TURIFICATOR, oris, qui tus diis offert. *Augustin. l.* 2. *contra litter. Petil. cap.* 103.

TURII, orum. V. in *Thurinus*.

TURILEGUS, & Thurilegus, a, um, qui tus colligit. *Ovid.* 4. *Fast. vers.* 569. Nam modo turilegos Arabas, modo despicit Indos.

TURIO, onis, m. *vettuccia*, tenuis omnis ramusculus, quales maxime in summis arboribus. *Colum. l.* 12. *cap.* 48. *extr.* Lauri turiones in hac usu mittito, ut olivas deprimant.

TURMA, æ, f. *compagnia di soldati a cavallo*, ἴλη, agmen triginta equitum, sive, cum tribus Decurionibus, triginta trium. Nam *Varro l.* 4. *de L. L. cap.* 16. disertim scribit, suo etiam tempore tres fuisse in turma Decuriones, *Festus* autem ita de Decurionibus: Decuriones appellantur, qui decem equitibus præsunt. Postea res mutata est. Nam turma facta est triginta duorum equitum, & unus toti turmæ est præpositus, qui quamquam triginta duobus equitibus præesset, tamen pristino retento nomine, & ipse Decurio vocabatur. Clare id ostendit *Vegetius l.* 2. *c.* 14. *de re milit.* Quemadmodum, inquit, inter pedites centuria, vel manipulus appellatur, ita inter equites turma dicitur. Et habet una turma equites XXXII. Huic qui præest, Decurio nominatur. Ut enim centum, & decem pedites ab uno Centurione sub uno vexillo gubernantur, similiter XXXII. equites ab uno Decurione sub uno vexillo reguntur. ¶ De origine vocis ita *Varr. loc. cit.* Turma terma est, quod terdeni equites ex tribus Tribubus Tatiensium, Ramnium, & Lucerum fiebant. Itaque primi singularum decuriarum Decuriones dicti, qui ab eo in singulis turmis sunt etiam nunc terni. Hæc *Varro*. *Cic. pro Marcell. c.* 2. *ad fin.* Nihil sibi ex ista laude Centurio, nihil Præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit. ¶ Translate usurpatur pro quacunque multitudine. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 44. ut impios Titanas immanemque turmam Fulmine sustulerit corusco. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 343. Ipse salutatum reduces post prælia turmas ibat. *h. e.* exercitum omnem pedestrem & equestrem. *Id. de III. consul. Honor. v.* 133. Floret cristatis exercitus undique turmis. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *ante med.* Turma Satyrorum. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 1. *a med.* In turma statuarum equestrium.

TURMALIS, le, qui est ejusdem turmæ. *Liv. l.* 8. *c.* 7. T. Manlius

rus super castra hostium cum suis turmalibus evasit. *Id. l. 25. c. 18. a med.* Diu cunctantem Crispinum perpulere turmales, ne impune insultare Campanum pateretur. ¶ Item ad turmam pertinens. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 27.* non sanguine cretus Turmali, trabeaque Remi. *h. e.* equestri ordine. *Claud. de B. Gild. v. 347.* Excitat incastos turmalis buccina somnos. ¶ Jocus est in illo *Cicer. 2. de Orat. c. 65.* Scipio Corinthius statuam pollicentibus eo loco, ubi aliorum essent imperatorum, turmales dixit displicere. *h. e.* equestres: sed intelligit etiam gregales, & in turba collocatas. ¶ *Turmale*, adverbii more. *Stat. 4. Theb. vers. 20.* Bellona mixta viris turmale fremit. *h. e.* instar turmæ.

TURMARIUS, a, um, turmalis. *Imp. Constantin. lib. 6. Cod. Theod. tit. 35. leg. 3.* Ne castrorum, vel turmariorum, quos capitulatios vocant, curam subeant. *h. e.* qui turmas tironum exigebant.

TURMATIM, *a schiere*, ἰλαδὸν, per turmas. *Liv. l. 5. c. 39.* Vagantibus circa mœnia turmatim barbaris. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 93.* Equites hoc acrius instare, & se turmatim explicare cœperunt. ¶ Translate *Lucret. l. 2. v. 113.* cum solis lumina fundunt radios per opaca domorum, Corpora multa minuta per inane videbis misceri, & prœlia pugnasque edere turmatim certantia. *Inscript. apud Gruter. pag. 389.* Viatores, cives optimi, vel advenæ, sive bini, sive singuli inceditis, sive turmatim.

TURONICUS, a, um, ad Turones pertinens, qui sunt populi Galliæ Lugdunensis cum urbe cognomine ad Ligerim fluvium. *Sulpic. Sever. de vita B. Mart. c. 9.* Episcopatus Turonicæ Ecclesiæ. *Lucan. l. 1. v. 437.* (si modo hic versus *Lucani* est) Instabiles *Turonas* circumsita castra coercent. *Sidon. carm. 5. v. 210.* cum bella timentes Defendit *Turonas*, aberas. Al. leg. *Turones*.

TURPATUS, a, um, *imbrattato*, fœdatus. *Stat. 4. Theb. vers. 206.* Herculea turpatus gymnada vultus Amnis.

TURPICULUS, a, um, ὑπαισχρος, subturpis: diminut. a *turpis*. *Cic. 2. de Orat. c. 61.* Tantum interest, quod gravitas honestis in rebus severa, jocus in turpiculis, & quasi deformibus ponitur. *Catull. carm. 43. v. 3.* Illa turpiculo puella naso. *Varr. l. 6. de L. L. c. 5. a med.* Pueris turpicula res in collo quædam suspenditur, ne quid obsit bonæ scævæ causa. *h. e.* fascinum, veretrum.

TURPIDO, inis, idem quod turpitudo. *Tertull. de cor. mil. c. 14.* Turpido & dedecoratio.

TURPIFICATUS, a, um, nom. particip. turpis factus, *reso deforme, laido, turpe*. *Cic. 3. Offic. c. 29.* Quanta fœditas turpificati animi debet videri.

TURPILIUS, ii, m. vetus poeta comicus, cujus multa fragmenta afferunt *Nonius*, & *Priscianus*.

TURPILOQUIUM, ii, n. αἰσχρολογία, sermo de rebus turpibus. *Tertull. de Pudic. c. 17. sub fin.*

TURPILUCRICUPIDUS, i, m. *chi brama guadagno turpe, o disonesto*, αἰσχροκερδής. *Plaut. Trin. 1. 2. 63.* Turpilucricupidum te vocant cives tui.

TURPIS, pe, *brutto, deforme, sconcio, indecente*, αἰσχρός, δυσειδής, deformis, fœdus, inhonestus: cui *pulcher* opponitur. *Cic. l. 1. Offic. c. 35.* Natura, quæ partes corporis aspectum essent deformem habituræ atque turpem, eas contexit atque abdidit. *Horat. lib. 1. sat. 2. v. 102.* crure malo, & pede turpi esse. *Plaut. Pœn. 1. 2. 125.* Qui lubet spectare turpes, pulcram spectandam dare? *Martial. l. 8. epigr. 79.* Omnes aut vetulas habes amicas, Aut turpes, vetulisque fœdiores. *Terent. Phorm. 1. 2. 56.* vestitus turpis. *Senec. in Oedip. v. 489.* & *Ovid. 3. de ar. am. v. 290.* turpis asellus. *Virg. 3. Georg. v. 299.* turpes podagræ. *h. e.* quæ artus turpes reddunt. & *vers. 441.* turpis scabies. & *vers. 557.* turpi dilapsa cadavera tabo. *schifoso*. Sic *Martial. l. 14. epigr. 67* turpes muscæ. & *lib. 10. epigr. 37.* ranæ. *Id. l. 4. epigram. 36.* Turpis ab inviso pendebat stiria naso. *Virg. l. 5. Æn. v. 357.* faciem ostentabat, & udo Turpia membra fimo. *lordate*. & *Horat. l. 1. ep. 5. vers. 22.* ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. *sudicia, vel lorda*. & *Martial. l. 14. epigr. 32. sub fin.* pleno turpi olla resina. *sudicie*. In illo *Virg. 3. Georg. v. 51.* optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix. *Non. cap. 4. n. 459.* & *Servius* exponunt, magnum. *h. e.* enorme, atque adeo deforme. Eodem sensu accipiendum ajunt illud *lib. 4. v. 395.* turpes sub gurgite phocas. Sed non est necesse a communi significatione discedere. nam & *Ovid. 1. Met. v. 300.* phocas deformes dixit. Idem dic de illo *Martial. l. 11. epigr. 22.* Turpe Ravennatis guttur onocrotali. & *lib. 1. epigr. 105.* Turpes esseda quod trahunt bisontes. ¶ Sæpissime est indecens, flagitiosus, indignus, infamis, *vergognoso, vituperoso, infame, indecente, turpe, indegno*. *Cic. Phil. 2. c. 34.* O præclaram illam eloquentiam tuam, cum es nudus concionatus! Quid hoc turpius? quid fœdius? *Id. 3. Tuscul. c. 17.* Quid est autem nequius, aut turpius effeminato viro? *Id. pro Rosc. Amer. cap. 28.* Homo turpissimus atque inhonestissimus. *Id. Attic. l. 9. ep. 9. circa med.* Iste omnium turpissimus & sordidissimus. *Id. 2. de Fin. c. 30. circa med.* Cum esset proposita aut fuga turpis, aut gloriosa mors. *Virg. Æn. 2. v. 400.* pars ingentem formidine turpi Scandunt rursus equum. & *lib. 6. v. 276.* turpis egestas. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 43.* repulsa. *Stat. 8. Theb. v. 59.* turpes Eumenidum lacrymæ. *scil.* quia non decet eas misericordia flecti. *Crassus* apud *Cicer. 2. de Orat. c. 55. sub fin.* Quidquid est vocis ac linguæ, omne in istum turpissimum calumniæ quæstum contulisti. *Cic. pro Quint. cap. 15. a med.* Mors honesta sæpe vitam quoque turpem exornat. *Plaut. Mostel. 1. 3. 133.* Turpes mores. *Juvenal. sat. 6. v. 298.* turpi fregerunt sæcula luxu Divitiæ molles. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 6.* Cum turpem causam habemus, hoc est cum ipsa res animum auditoris a nobis alienat. *Juvenal. sat. 8. v. 18.* At vos, Trojugenæ, vobis ignoscitis, & quæ Turpia cerdoni, Volesos Brutosque decebunt. ¶ Speciatim est libidinosus, obscenus, *osceno*. *Cic. l. 1. Offic. c. 34.* Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. *Id. Fam. 9. epist. 22.* Nihil esse obscenum, nihil turpe dictu. *Id. pro Font. c. 12.* Homo turpi adolescentia, vita infami. *Propert. l. 2. el. 23. vers. 36.* Turpis amor surdis auribus esse solet. *Horat. l. 3. od. 33. vers. 9.* turpis adulter. *Id. l. 1. sat. 4. vers. 112.* ne turpi meretricis amore detinerer aliquem. *Terent. Heaut. 5. 4. 19.* Pudet dicere hac præsente verbum turpe. *Quintil. l. 2. c. 2. (al. 3.)* Turpia facta. Adde *Juvenal. sat. 2. v. 9.* & *sat. 7. v. 239.* ¶ *Turpe*, res turpis, probrosa, indigna. *Quintil. l. 2. c. 2. (al. 3.) a med.* Turpe ducet cedere pari. *Ovid. 2. Amor. el. 10. v. 26.* Turpe erit, ingenium mitius esse feris. & *eleg. 9. v. 4.* Turpe senex miles, turpe senilis amor. *Cic. 2. Offic. c. 22.* Habere quæstui rempubl. non modo turpe est, sed sceleratum etiam & nefarium. *Cic. 2. Tuscul. c. 4. ad fin.* Hoc mihi videtur esse turpissimum. ¶ *Turpe*, adverb. turpiter. *Catull. carm. 42. in Mœch. v. 7.* illa, quam videtis Turpe incedere, mimice, ac moleste. *Stat. 3. Theb. vers. 334.* & *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 446.* vacua jacet hostis arena Turpe gemens.

TURPITER, *bruttamente, deformemente*, αἰσχρῶς, deformiter, fœde. *Horat. in ar. poet. v. 3.* ut turpiter atrum Desinat in piscem mulier formosa superne. *Ovid. l. 2. Amor. el. 17. v. 20.* Vulcanus turpiter obliquo pede claudicat. ¶ Item indecore, *indecentemente*. *Ovid. 1. Amor. el. 7. v. 47.* tunicam summa deducere turpiter ora ad mediam. ¶ Item obscene, nequiter. *Cic. 3. Tuscul. c. 17.* Aderit temperantia, quæ te turpiter & nequiter facere nihil patiatur. *Ovid. 4. Met. v. 187.* turpiter jacere. ¶ Item cum probro & infamia, *vergognosamente*. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 20. circa med.* Dimicare non ausi, turpiter se in castra receperunt. & *cap. 80 a med.* Neque recte, aut turpiter factum celari poterat. *Id. lib. 3 B. Civ. c. 24. ad fin.* Reliquas naves turpiter fugere coegerunt. *Justin. l. 24. c. 2.* Turpiter se dedere Seleuco maluit. *Phædr. l. 1. fab. 25. v. 2.* turpiter derideri. *Cic. Attic. lib. 6. epist. 3. ad fin.* Hortensius filius fuit Laodiceæ, gladiatoribus, flagitiose & turpiter. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 12.* Empedocles in deorum opinione turpissime labitur. *Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 13.* Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes.

TURPITUDO, inis, f. *deformità, bruttezza*, αἰσχρότης, deformitas. *Cic. 3. Offic. cap. 29. circa med.* Turpitudo in deformitate corporis habet aliquid offensionis. *Apul. in Apolog.* Qui minus se commendabilem forma putaret, virtutis laude turpitudinem tegeret. ¶ Translate est probrum, dedecus, infamia, labes, macula, vitium, *disonore, infamia, turpitudine*. *Cic. pro Font. cap. 12. in fin.* Ecquis unquam reus sic accusatus est, ut nullum probrum, nullum facinus, nulla turpitudo, quæ a libidine aut a petulantia, aut ab audacia nata esset, ab accusatore objiceretur? *Id. Phil. 7. cap. 5.* Quanta esset reipublicæ turpitudo, quantum dedecus, quanta labes, dicere in hoc ordine sententiam M. Antonium consulari loco? *Id. sub fin. 2. Tuscul.* Omnia fugiendæ turpitudinis, adipiscendæque honestatis causa facere. *Id. 2. Verr. c. 16.* Conceptam huic ordini turpitudinem atque infamiam delere ac tollere. *Sueton. in Aug. c. 42.* Populo non promissum congiarium flagitanti turpitudinem & impudentiam exprobravit edicto. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 6.* Si causa turpitudinem habebit. *Cic. 2. de Orat. cap. 58.* Locus & regio quasi ridiculi turpitudine & deformitate quadam continetur. *Id. 3. de Fin. c. 12. a med.* Homines nulla dedecore se abstineant, nisi eos per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. *Nep. in præfat. a med.* In scenam prodire, & populo esse spectaculo, nemini fuit turpitudini. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 27.* Equites, ut turpitudinem fugæ virtute delerent, omnibus in locis pugnabant. *Sallust. in Catil. c. 13.* Quas divitias honeste habere licebat, per turpitudinem abuti properabant. & *cap. 61.* Cum summa turpitudine in exsilio ætatem agere. *Cic. in Pison. c. 26. sub fin.* Ut mihi illa omnia immortalem gloriam dederint, tibi sempiternam turpitudinem inflixerint. *Gell. l. 18. c. 3.* Homo turpitudine pristinæ vitæ diffamatissimus. *Cic. 2. de Orat. c. 59. extr.* Verborum turpitudinem, & rerum obscenitatem vitare. *Id. de Harusp. resp. c. 15.* Sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa, summa denique turpitudine fœdata. *Quintil. l. 3. c. 7. a med.* Turpitudo generis. *h. e.* natalium dedecus. *viltà di nascita*.

TURPO, as, avi, atum, *imbrattare, bruttare, macchiare*, αἰσχύνω, μιαίνω, turpem facio, inquino, fœdo. *Enn.* apud *Cicer. 1. Tuscul. c. 35.* & *lib. 3. c. 19.* Jovis aram sanguine turpari. *Virg. 10. Æn. v. 832.* Sanguine turpantem comptos de more capillos. *Id. Æn. 12. v. 611.* Canitiem immundo perfusam pulvere turpans. *Horat. l. 4. od. 13. v. 12.* te rugæ turpant, & capitis nives. *Id. l. 2. sat. 5. v. 60.* at illi fœda cicatrix Setosam lævi frontem turpaverat mis. *Sil. l. 7. v. 631.* turpetque decora juventa Ora novus pallor. *Tacit. 5. Hist. c. 4.* Sue abstinent memoria cladis, quod ipsos scabies quondam turpaverat. ¶ Translate est probro, turpitudine, dedecore afficere. *Cic. in fragm.* apud *Hieronym. epist. 26. ad Pammach. c. 3.* Cæsar cum quosdam ornare voluit, non illos honestavit, sed ornamenta ipsa turpavit. *Stat. Theb. 8. v. 430.* Hic & menta Lacon, crudi torrentis alumnus, Nec turpavit avos. *h. e.* non degeneravit. & *lib. 10. v. 436.* summumne hoc cladibus, inquit, Deerat, ut afflictus turparem ego proditor Argos?

TURRANIANUS, a, um, ad Turranium pertinens, quod est nomen prope. R. hominis. Turraniana piro *Plin. l. & cap. 15. Columell. l. 5. c. 10. ad fin.* & *Macrob. l. 2. Saturn. c. 15. sub fin.* inter pirorum gene-

genera enumerant. Ea fortasse dicta sunt a Turranio Nigro; quem laudat *Varr. in proœm. l. 2. R. R. ad fin.*

TURRHENUS. V. *Tyrrhenus*.

TURRICULA, æ, f. *torricella*, πυργίον, parva turris. *Vitruv. l. 10. c. 19. a med.* Supra medium tecti fastigium turricula. ¶ Accipitur etiam pro vase illo in modum turris facto, per quod tali in alveolum mitti solent, & alio nomine *pyrgus* dicitur. *Martial. l. 14. epigr. 16.* cujus titulus est *Turricula*. Quærit compositos manus improba mittere talos: Si per me misit, nil nisi vota facit.

TURRIFER, a, um, turriger. *Ovid. 4. Fast. v. 219.* At cur turrifera caput est ornata corona? Al. leg. *turrita*.

TURRIGER, a, um, πυργοφόρος, turres gerens, turritus. *Plin. l. 11. c. 2.* Turrigeros elephantorum miramur humeros. Sic *Sil. l. 9. vers. 560.* turrigeræ feræ moles. *Virg. 10. Æn. v. 253.* Turrigeræ urbes. *& lib. 7. v. 631.* turrigeræ Antemnæ. *Lucan. l. 3. v. 514. & lib. 4. v. 226.* Turrigerus classis pelago sparsura carinas. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v. 229.* Ardua turrigeræ surgunt in culmina ripæ. ¶ Est epitheton Matris deum, cujus caput turribus ornatum pingitur, quia terra urbes sustinet. *Ovid. 4. Fast. v. 224.* Attin Turrigeram casto vinxit amore deam. *& lib. 6. v. 321.* Turrigera frontem Cybele redimita corona. *Id. 2. Trist. v. 24.* Turrigeræ Opis. ¶ Item effigiei urbium, ut ex *Virg. loc. cit.* cui adde *Lucan. l. 2. v. 188. & Rutil. l. 1. Itiner. v. 117.*

TURRIS, is, f. *torre*, πύργος, ædificium in magnam altitudinem protensum, celsa moles. Duplicem habet positionem in *e*, & in *i*, in quarto & sexto casu, sed frequentius in *i*, ut *puppim*, *firmi*, *securim*, & hujusmodi. *Virg. 2. Æn. v. 460.* Turrim in præcipiti stantem. Ita leg. *Charis. l. 1. pag. 25. Putsch.* At *Pier.* in omnib. MSS. *turrem* vidit. *& Gell. l. 13. c. 20.* ita legendum monet. *Plaut. Bacch. 4. 4. 59.* Balista pervortam turrim & propugnacula. *Attius* apud *Priscian. l. 7. pag. 761.* Apud vetustam turrem. *Val. Flacc. l. 1. v. 14.* Spargentemque faces, & in omni turre furentem. *Ovid. 3. de ar. am. v. 415.* Quis Danaen nosset, si semper clausa fuisset, Inque sua turri perlatuisset anus? *Cic. 5. Tuscul. c. 20. a med.* Concionari ex alta turri solebat. *Tibull. l. 1. eleg. 8. v. 19.* vocat *turres* præaltas Tyriorum domos. quem locum luculenter illustrat *Broukhus*. ¶ Sunt & bellicæ machinæ, *turres* dictæ, nempe ædificia plerumque lignea, in magnam altitudinem erecta, subjectisque rotis huc illuc mobilia; in imo instructa ariete ad subruendum murum obsessæ urbis; in medio aut summo pontem habentia immittendum in mœnia, cum propugnatoribus, qui hostem missilibus a mœnibus defendendis arceant. V. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 8.* Hic etiam vallum castrorum, & oppidorum mœnia muniri mos fuit. Naves etiam turribus instructas aliquando fuisse legimus. V. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 39. & lib. 2. B. Civ. c. 8. Lucan. l. 3. vers. 514. & lib. 4. v. 226. & Sil. l. 14. v. 300. &c. Cic. de provinc. consul. c. 2.* Macedonia, quæ erat antea munita plurimorum imperatorum non turribus, sed tropæis. *Id. 15. Fam. ep. 4. a med.* Oppidum vallo & fossa circumdedi, sex castellis castrisque maximis sepsi, aggere, vineis, turribus oppugnavi. ¶ Denique *turris* est genus aciei in quadrum disposita. *Cato* apud *Fest. & Gell. lib. 10. cap. 9.* V. *Serra*.

TURRITUS, a, um, *fortificato con torri*, *turrito*, πυργωτὸς, πυργωτός, turribus instructus & munitus. *Ovid. 3. Amor. el. 8. v. 48.* Quo tibi turritis incingere mœnibus urbes? *Id. l. 3. ex Pont. ep. 4. vers. 105.* turriti muri. *Lucan. l. 6. v. 40.* castella turrita. *Virg. 8. Æn. v. 693.* Tanta mole viri turritis puppibus instant. Ubi *Servius*: Agrippa primus hoc genus turrium invenit, ut de tabulatis subito erigerentur, simul ac ventum esset in prælium, turres hostibus improvisæ; in navigando essent occultæ. ¶ Item turriger, πυργοφόρος. *Hirt. de B. Afric. c. 30. & 41.* Elephantis turritis triginta ante aciem instructis. *Plin. l. 8. cap. 7. a med.* Viginti elephanti turriti cum sexagenis propugnatoribus. *Sil. l. 9. v. 239.* hos *turritas moles* appellat. *Id. l. 13. v. 366.* Tempora murali cinctus turrita corona. *h. e.* ornata corona murali, quæ referebat muros urbis captæ cum pinnis & turribus, ut *Gell.* docet *lib. 5. cap. 6.* ¶ *Turrita* est Mater deum, & Urbium effigies, ut in *Turriger* dictum est. *Propert. l. 4. el. ult. v. 51.* Vel tu, quæ tardam movisti fune Cybeben, Claudia, turritæ cara ministra deæ. *Virg. 6. Æn. v. 785.* Berecynthia mater Invehitur curru Phrygias turrita per urbes. *Sidon. carm. 5. v. 13.* Sederat exserta bellatrix pectore Roma, Cristatum turrita caput. ¶ *Turritus*, celsus, sublimis, eminens instar turris. *Virg. Æn. 3. v. 535.* gemino demittunt brachia muro Turriti scopuli. *Lucan. l. 2. v. 358.* Turritaque premens frontem matrona corona. *h. e.* capillorum alte ædificato capite, ut ait *Juvenal. sat. 6. v. 502.* Sic *Hieronym. epist. 130. ad Demetriad. sect. 7.* Cerussa ora depingere, ornare crinem, & alienis capillis turritum verticem struere. *Prudent. in Psychomach. v. 183.* Turritum tortis caput accumularat in altum Crinibus.

TURSIO, onis, m. genus piscis. *Plin. l. 9. c. 9.* Delphinorum similitudinem habent, qui vocantur tursiones. Distant & tristitia quidem aspectus. abest enim illa lascivia: maxime tamen rostris caniculatum maleficentiam assimulant.

TURTUR, uris, m. *tortora*, *tortorella*, τρυγών, avis ex genere columbarum: ita dicta a sono, quem edit: ut & Græce ἀπὸ τοῦ τρύζειν. Vivit octonis annis, inquit *Plin. lib. 10. c. 35.* cum bibunt, colla non resupinant, *Id. ibid. c. 34.* bis anno pariunt, *ibid. c. 53.* ova plurimum terna, *ibid. cap. 58.* occultantur hieme, & pennas amittunt, *ibid. c. 24.* amici sunt psittacis, & merulis, *ibid. c. 74.* Unde *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 38.* Et niger a viridi turtur amatur ave. (Adde *lib. 2. Amor. el. 6. v. 12.*) *Virg. Ecl. 1. v. 59.* Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo. ¶ Est in deliciis ciborum. *Plaut. Mostell. 1. 1. 44.* Tibi istos habeas turtures, pisces, aves. *Juvenal. sat. 6. v. 38.* tollere dulcem Cogitat heredem, cariturus turture magno, Mullorumque jubis, &c. *h. e.* muneribus, quæ ab heredipetis mittebantur his, qui filios non habebant. Adde *Martial. l. 3. epigr. 60. & 82. & lib. 13. epigr. 53.* ¶ De loco illo *Plauti Bacch. 1. 1. 35.* Ubi ego capiam pro machæra turturem, &c. multa *Gruter.* apud *Taubmann.* ¶ De turturibus in villa alendis agunt *Varr. l. 3. R. R. c. 8. & Colum. l. 8. c. 9. & Pallad. lib. 1. tit. 25.* ¶ Cave tibi a *Servio*, qui *ad loc. Virg. cit.* feminino genere usurpari docet. neque enim *aeria* ad *turtur* refertur, sed ad *ulmo*.

TURTURILLA, æ, f. parvus turtur. Quia turtures molles sunt, & lascivi, præsertim feminæ; ideo *Senec. ep. 96. extr.* Hi, inquit, qui expeditiones periculosissimas obeunt, fortes viri sunt, primoresque castrorum: isti, quos publica quies, aliis laborantibus, molliter habet, turturillæ sunt, tuti contumeliæ causa. *h. e.* imbecilles homines, delicati, effeminati. *Isidorus*, eumque secutus *Lipsius*, turturillam ajunt dici locum, in quo corruptelæ fiebant, ducta itidem a turturibus denominatione. Alii in *Seneca* loco aliter leg.

TURUNDA, æ, f. *tronde*, μᾶζα, ψωμός, offa, vel quid simile, cujusmodi sunt, quibus farciuntur altilia ad saginam: a *terenda*, ut *merenda* a *merendo*, *prabenda* a *prabendo*. ita *Vossius*. *Cato cap. 89.* Polline vel farina hordeacea conspersa turundas faciat. *Varr. lib. 3. R. R. c. 9. ad fin.* Farciunt turundis hordeaceis, partim admistis ex farina loliacea, aut semine lini ex aqua dulci. ¶ *Nonius cap. 17. n. ult.* dicit, esse libum sacrum quoddam ex farre, genus panificii. *Varro in fragm. ibid.* Alii afferunt libum, ac turundam. ¶ Ponitur etiam pro linamento illo ex filis, quod in ulcus immitti a Medico solet, *tasta*. *Cato c. 157. ad fin.* Et, si fistula erit, turundam intro trudito: si turundam non recipiet, diluito, succum capcimini.

TUS, & Thus, turis, n. *incenso*, *olibano*, λίβανος, lacryma exiguæ arboris in Arabia, quæ siccata adoletur in sacris. *Arnob. lib. 7. pag. 233.* Tus viscum est ex corticibus profluens, ita ut ex amygdalo, cerasu, lacrymabili destillatione coalescens. *Id. ibid. pag. 232.* morem ejus incendendi in honorem deorum, non admodum antiquum esse ait, cum neque heroicis temporibus usurpatum sit, neque Etruria mater superstitionis noverit, neque Albani reges, aut Numa adhibuerit. *Plin. l. 12. c. 14.* de natura ejus, ac variis generibus multa disseruit, & de loco, ubi nascitur, & de modo colligendi. *Cicero*, *Tibull. Horat. & Plin. jun.* tus & *odores* conjungunt, ut in *Odor* observavimus. *Horat. l. 1. epist. 14. v. 23.* Angulus iste feret piper & tus ocius uva. *Virg. 1. Georg. v. 57.* India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. *Id. 11. Æn. v. 481.* Succedunt matres, & templum ture vaporant. *Propert. l. 3. el. 8. v. 19.* coronatas ubi ture piaveris aras. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 53. & lib. 4. el. 6. v. 1.* dare turis honores. *Pers. sat. 5. v. 120.* nullo ture litabis. *Ovid. 7. Met. v. 589.* ferre tura altaribus. *& lib. 1. v. 248.* in aras. *& lib. 11. v. 577.* pia Superis. *Id. 3. ex Pont. ep. 1. v. 162.* ad deos. *& lib. 4. ep. 8. v. 29.* flammis. *Id. l. 2. ep. 1. v. 32.* imponere focis. *Id. 4. Fast. v. 915.* dare focis. *Id. 1. Trist. el. 2. v. 104. & lib. 2. v. 59.* pro Cæsare. *Plin. initio lib. 13. & lib. 22. c. 24. extr.* Ture supplicare. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 34.* reddere menstrua tura Lari. *Horat. l. 3. od. 8. v. 2.* acerra turis plena. *Pers. sat. 1. v. 43.* nec scombros metuentia carmina, nec tus. *h. e.* ut eant involutum scombros, tus, & quidquid chartis amicitur ineptis, ut ait *Horat. in fin. ep. 1. lib. 2.* Tria tura ponere sub limine, *Ovid. 2. Fast. v. 573. h. e.* tria turis grana. ¶ *Masculo ture* quid sint, V. in *Masculus*. ¶ *Tus terræ*, herba V. *Chamæpitys*. ¶ Qui *thus* scribunt, ducunt ἀπὸ τοῦ θύειν: habentque adstipulantes aliquot Lapides, quos refert *Dausq.* Contra opponunt *Manut. & Cellar.* libros veteres, *Virgilii* præsertim, & auctoritatem *Charisii lib. 1. pag. 58 Putsch. & Servii ad Georg. l. 1. v. 57.* qui a *tundendo* dictum putant. quia gleba turis, antequam in ignem conjiciantur, tundi solent. Sed ut hæc notatio improbetur, & a θύειν sumatur origo, multa sunt Græca vocabula, quæ longa consuetudine Latina facta, Latinis etiam litteris scribuntur, ut *silva* ab ὕλη, *fama* a φήμη, *frigo* a φρύγω, & alia non pauca. *Serv. ad Æneid. 6. v. 4.* Thus, & Orchus veteres dicebant: quibus sequens ætas detraxit aspirationem.

TUSCANICUS, & Thuscanicus, a, um, *di maniera Toscana*, *Toscano*, Tuscanus: præsertim cum de architecturæ rationibus sermo est. *Varr. l. 4. de L. L. c. 33.* Tuscanicum dictum (*impluvium*) a Tuscis, postea quam illorum cavum ædium simulare cœperunt. *Vitruv. l. 3. c. 2.* Ornantque signis fictilibus earum fastigia Tuscanico more. *Id. l. 4. c. 7. ad fin.* De Tuscanicis generibus sumentes columnarum dispositiones. *Plin. l. 35. c. 12.* Ante hanc ædem Tuscanica omnia in ædibus fuisse, auctor est M. Varro. *Id. l. 36. c. 23. a med.* Quæ sextam partem altitudinis in crassitudine ima habent, Doricæ (*columnæ*) vocantur: quæ nonam, Ionicæ: quæ septimam, Tuscanicæ. *Id. l. 34. cap. 7.* Signa Tuscanica per terras dispersa, quæ in Etruria factitata, non est dubium. *& ibid. a med.* Videmus Tuscanicum Apollinem in bibliotheca templi Augusti. *Quintil. lib. 12. c. 10.* Tuscanicæ statuæ. ¶ De scriptione V. *Tuscus*.

TUSCANIENSIS, se. Tuscanienses *Plinio l. 3. cap. 5. circa med.* sunt populi Etruriæ, ubi nunc *Toscanella*.

TUSCANUS, & Thuscanus, a, um, *Toscano*, ad Tuscos pertinens, Etruscus. *Tuscanæ dispositiones* apud *Vitruv. in fin. cap. 6. lib. 4.* sunt opera architectonica ad rationem a Tuscis inventam effecta: quæ quidem ratio erat omnium simplicissima, ut videre est in figuris, quæ a *Philandro*, & aliis exhibentur. De ea agit *Vitruv. ibid. c. 7.*

TUSCE, & Thusce, *Toscanamente*, Tusco more, aut sermone. *Varr.* apud *Gell. lib.* 2. *c.* 25. Cum dicamus ab Osco, Tusco, Græco, Osce, Tusce, Græce. *Gell. l.* 11. *c.* 7. Quasi nescio quid Tusce, aut Gallice dixisset.

TUSCI. V. *Tuscus*.

TUSCIA, & Thuscia, æ, *f. la Toscana*, Etruria, Tuscorum regio. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4.

TUSCULANENSIS, se, ad Tusculanum pertinens: de quo in voce sequenti. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 6. Tusculanenses dies. *h. e.* in Tusculano acti.

TUSCULANUS, a, um, *di Frascati*, ad Tusculum pertinens, quod est oppidum Latii inter Romam & Labicum, conditum a Telegono Ulyssis & Circes filio, qui cum patrem imprudens necasset, in ea se loca recepit, ut est apud *Sil. l.* 7. *v.* 692. & *lib.* 12. *v.* 535. Adde *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 8. & *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 83. Scribit *Fest.* in *Tuscor*, dictum esse vel a studio sacrificandi, ut *Tusci*; vel quod aditum difficilem habeat, quasi δύσκολον. Hinc Tusculanus ager, *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *a med.* Tusculana sacra, *Id. l.* 5. *c.* 3. Tusculanus silex, *Plin. l.* 36. *c.* 18. Tusculana aqua, *Cic. pro Balb. c.* 20. Tusculani colles, *Liv. l.* 3. *c.* 7. Tusculana arx, *ibid. c.* 23. Tusculanus populus, *Id. l.* 8. *c.* 37. ¶ *Tusculani, orum*, Tusculi cives. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *Cic.* 1. *Offic. c.* 11. & *Plin. l.* 3. *c.* 5. ¶ *Tusculanum* subaudi *rus*, aut *prædium*, villa Ciceronis in Tusculano agro: a quo *Tusculanas disputationes* inscripsit, in ea habitans. *Id.* 2. *de Divin.* 1. 1. & *Attic. l.* 2. *ep.* 6. & *lib.* 15. *epist.* 2. *ad fin.* Fuerunt autem eo loci aliorum quoque villæ, Varronis, Hortensii, Syllæ, Pompeji, C. Julii Cæsaris, Balbi, L. Crassi, Metelli, &c. quod vicina essent urbi, & commeantibus percommodæ. Harum mentio fit a *Cicer. var. in loc.* & *Plin. l.* 22. *c.* 6. & *lib.* 35. *c.* 12. Hinc Tusculani secessus *Martial. l.* 10. *epigr.* 30.

TUSCULUM, & Thusculum, I, n. exiguum turis. *Plaut. Aul.* 2. 8. 25. Nunc tusculum emi, & hasce coronas floreas: hæc imponentur in foco nostro Lari. ¶ De oppido V. in voce præced.

TUSCULUS, a, um, ad Tusculum pertinens, de quo V. in *Tusculanus*. *Sil. l.* 7. *v.* 692. Quod peperere decus Ciceroni Tuscula dorso Mœnia, Laertæ quondam regnata nepoti. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. *v.* 16. Tuscula umbra. *h. e.* nemus Tusculanum. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 57. & *Martial. l.* 9. *epigr.* 61. Tuscula tellus. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 64. Albanos quoque, Tusculosque colles. ¶ *Tusculi, orum*, ejus oppidi incolæ. *Id. lib.* 7. *epigr.* 30. Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt.

TUSCUS, & Thuscus, a, um, *Toscano, Etrusco, Tosco*, Τυῤῥηνὸς, ad Tusciam, & Tuscos pertinens, Etruscus, Tyrrhenus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19. & *Plin. l.* 3. *c.* 5. Tuscum mare inferum. *mar di Toscana*. & *Plin. l.* 2. *c.* 88. Tuscus sinus. *Ovid.* 3. *de er. em. vers.* 386. amnis. *h. e.* Tiberis, qui Tusciæ fluvius est. Sic *Horat. l.* 3. *od.* 7. *v.* 28. alveus. *Sil. l.* 7. *v.* 378. Tusci stagna profundi. *h. e.* Trasimenus lacus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 9. Tusca vocabula. *Colum. l.* 10. *v.* 342. sacra. *h. e.* quæ Tages Tuscus invenit. *Lucan. l.* 1. *v.* 584. Tuscus vates. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 884. dux. *h. e.* Mezentius. *Id. l.* 6. *v.* 201. Tuscum duellum. *h. e.* bellum Romanorum cum Etruscis. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 56. Tuscus eques. *h. e.* Mæcenas Tuscorum regum progenies. *Id. l.* 13. *epigr.* 118. Tusci cadi. *h. e.* vina Tusca, per synecdoch. *Id. l.* 14. *epigr.* 98. & *Pers. sat.* 2. *v.* 60. Tusca fictilia. *h. e.* quæ in Tuscia, & præcipue Aretii fiebant. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 109. Ponebant igitur Tusco farrata catino. *Ovid. de medic. fac. v.* 65. Tuscum semen. *h. e.* zea, quæ per antonomasiam *semen* dicitur, ut *Plin.* docet *l.* 18. *c.* 8. & 11. *a med.* & farinam candidissimam facit. Tuscum dicitur, quia optimum in Campania provenit (*Id. ibid.*) quæ est Tusciæ vicina. ¶ *Tusce modo dotem quærere*, h. e. meretriciis artibus victitare: quia Tuscorum quidam filias suas exponere solebant, ut corpore quæstum facerent. *Plaut. Cistell.* 2. 3. 20. Non enim hic, ubi ex Tusco modo tute tibi indigne dotem quæras corpore. Alii *ex modo* referunt ad modos musicos tibicinum, & fidicinum, ad quos lascivis numeris puellæ saltarent, ut viros illicerent. ¶ *Tusci, orum*, Etrusci, quorum ante Romanum imperium ut ait *Liv. l.* 5. *c.* 33. late terra marique opes patuere, mari supero inferoque. V. ibi reliqua. Ab his Romani haruspicinam, divinationem, religiones multas, ac ritus, & insignia magistratuum, ludosque sumpsere. V. *Etruscus*, & *Lydius*. ¶ *Tuscus vicus* fuit Romæ, ita dictus a Tuscis militibus quibusdam, qui contra Aricinos, Porsena rege, pugnantes, cum victi fuissent, fuga Romam inermes delati, ibique hospitio benigne excepti, sedes fixere, unde locus eis ad habitandum datus, Tuscus dictus. Ita *Liv. l.* 2. *c.* 14. *in fin.* Aliter *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 65. Cœlium Vibennam Tuscum auxilio venisse Romulo contra Sabinum regem: habitasse cum suis in monte, qui ab eo Cœlius est dictus: quod nimis munitum locum tenerent, venisse in suspicionem, & in plana deductos esse, eumque locum Tuscum vicum appellatum. Similia his habet *Festus*. ¶ In eo vico habitabat turba impia, ut ait *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *vers.* 228. & homines, qui ipsi sese venditant, ut ait *Plaut. Curcul.* 4. 2. 21. h. e. scorta & lenones. *Martial. l.* 11. *epigram.* 28. significat ibi fuisse etiam sericarum vestium artifices. ¶ *Tuscos* ait *Festus* dictos esse, vel a Tusco rege filio Herculis, vel ab eo, quod ritice studiosi sacrificandi, ἀπὸ τῦ θύειν, quasi θυοσκόοι: quod confirmant non solum *Servius ad Æn.* 2. *v.* 781. sed etiam *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ante med.* his verb. Lydi, a quorum rege Tyrrheni, mox a sacrifico ritu lingua Græcorum Tusci sunt cognominati. Hinc est, quod *Tuschus* a multis scribi placuit: quibus favet *vetus Inscript.* apud *Gruter. pag.* 474. *n.* 3. sed contra sunt multo plures inscripti Lapides, libri MSS. & *Monum. Dausqu. Cellar.* Accedit ratio in fine vocis *Tus*.

TUSSEDO, inis, f. idem ac tussis. *Apul. l.* 9. *Metam.* Muli nares languidas assiduo pulsu tussedinis hiulci.

TUSSICULA, æ, f. *tossetta*, parva tussis. *Plin. l.* 5. *epist.* 19. *a med.* Veteris infirmitatis tussicula admonitus, rursus sanguinem reddidit. *Cels. l.* 3. *c.* 22. *a med.* Tussicula suis remediis finienda.

TUSSICULARIS, re, utilis ad tussim, ut Tussicularia medicamenta, *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 2. *c.* 13. *a med.*

TUSSICULOSUS, a, um, tussi laborans. *Cæl. Aurelian. Acut.* 2. *c.* 13. *ad fin.* Tussiculosa & frigida senilis est ætas.

TUSSICUS, a, um, qui multum tussit. *Firmic. lib.* 5. *cap.* 16. Luna alios tussicos, alios splenicos efficiet. Adde *Marcell. Empir. cap.* 20.

TUSSIENS. V. *Tussio*.

TUSSILAGO, inis, f. *unghia cavallina*, βήχιον, herba, cujus duo sunt genera. Silvestris ubi nascitur, subesse aquas credunt: & hoc habent signum aquileges. Folia sunt majuscula, quam hederæ, quinque aut septem, subalbida a terra, superne pallida, sine caule, sine floru, sine semine, radice tenui. Altera a quibusdam appellatur, similis verbasco. Nomen habet a tussi sananda. *Plin. l.* 26. *c.* 6.

TUSSIO, is, a. 4. *tossire*, βήττω, tussim edo. *Plaut. Asin.* 4. 1. 49. Forte si tussire occœpsit, ne sic tussiat, ut cuiquam linguam in tussiendo proserat. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *sub fin.* siquis cohæredum male tussiet. *Petron. in Satyr. c.* 117. Plurimum tussire. *Martial. l.* 1. *epigr.* 20. fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes: Expulit una duos tussis & una duos. Jam secura potes totis tussire diebus. *Id. lib.* 2. *epigr.* 26. Quod querulum spirat, quod acerbum Nævia tussit. ¶ *Tussiens*, tussilaborans, *travagliato da tosse*. *Plin. lib.* 21. *c.* 20. Irim circumligari infantibus dentientibus, & tussientibus. *Id. l.* 23. *c.* 8. Nuces tussientibus inimicæ. *Id. l.* 29. *c.* 3. *circa med.* Ova cocta & trita cum melle dantur tussientibus.

TUSSIS, is, f. *tosse*, βήξ, est vehementissima quædam afflatio, quæ plurimus simul, celerrimeque foras spiritus agitur, propellitque una secum suo impetu ea, quæ vias suus obstruunt. *Terent. Heaut.* 2. 3. 132. Gemitus, screatus, tussis, risus abstine. *Virg.* 3. *Georg. v.* 496. & quatit ægros Tussis anhela sues. *Catull. carm.* 44. *ad fund. suum, v.* 7. Malamque pectore exspui tussim. & *ibid. in fin.* frigus gravedinem & tussim fert. *Plin. l.* 23. *c.* 4. *sub fin.* & *cap.* 8. Tussim exasperare. *Id. l.* 28. *c.* 6. concitare. *Martial. l.* 11. *epigr.* 87. Fauces aspere vexat tussis. *Cels. lib.* 4. *c.* 6. Sicca tussis, quæ nihil emollitur. & *cap.* 4. *sect.* 4. Tussis vehementissime urget. & *lib.* 8. *c.* 9. infestat. *Id. l.* 4. *c.* 6. Tussim levare. *Plin. l.* 30. *c.* 6. lenire. *Colum. l.* 6. *c.* 10. sonare. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *ad fin.* inhibere. *Colum. l.* 6. *c.* 10. & 31. veterem discutere. *Plin. l.* 26. *c.* 6. sedare. & *ibid.* Radix tussi & faucibus prodest. *Id. l.* 23. *c.* 8. *a med.* Folia lauri liberant a tussi. & *lib.* 32. *c.* 8. Tussi liberari. & *lib.* 25. *c.* 5. *sub fin.* Tussi veteri mederi.

TUSUS, a, um, *pestato*, tunsus: a tundo. *Vitruv. l.* 2. *c.* 5. Testam tusam & succretam arenæ adjicere. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Ruderi novo tertiam partem testæ tusæ addere. *Pallad. lib.* 1. *tit.* 9. *intr.* Supra marmor tusum cœnatur. *Veget. lib.* 1. *de re veterin. cap.* 16. Hæc omnia tusa, & bene cribrata. *Apul. de herb. c.* 28. Herba tusa, & imposita.

TUTACULUM, I, n. idem quod tutamentum, munimentum. *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach. v.* 387. fida ut tutacula nudis, Invalidisque paret.

TUTAMEN, inis, n. *difesa*, ἀσφάλισμα, ὀχύρωμα, munimentum, defensio, defensaculum. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 262. Donat habere viro decus, & tutamen in armis. *Arnob. l.* 2. *pag.* 71. Domorum, aut vestium tutamina sibi conquirere. & *lib.* 1. *pag.* 15. A Deo deposcimus rebus fessis tutamina.

TUTAMENTUM, i, n. idem ac tutamen, unde factum est. *Liv. l.* 21. *c.* 61. *in f.* Nin sola, ignibus aliquoties conjectis ab hoste, etiam tutamentum fuerit. *Apul. lib.* 1. *Metam.* Circumspiciens tutamenta sermonis. *h. e.* an tutum esset loqui.

TUTANUS, i, m. deus apud Romanos, idem, ut putant, atque Hercules, cui ara fuit extra portam Capenam: a tutando, quod adversus Annibalem tutatus esset populum R. Alius igitur fuit a Tutuno, vel Tutino, qui idem ac Priapus. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 242. Noctu Annibalis cum fugavi exercitum, Tutanus hoc, Tutanu' Romæ nuncupor, Hac propter omnes, qui laborant, invocant. V. *Rediculus*.

TUTARCHUS. V. *Tucharcus*.

TUTATIO, onis, f. *difesa, custodia*, tuitio, defensio. *Jul. Firmic. lib.* 4. *c.* 7. Qui regias opes thesaurosque fidei tutatione custodiant.

TUTATOR, oris, m. *difensore*, tutor. *Apul. de deo Socrat.* Dubiis præmonitor, periculosis tutator, egenis opitulator. *Vetus Lapis in antiquitatib. Beneventi. class.* 2. *num.* 3. Jovi Tutatori. *Numus Diocletiani* apud *Mediobarb. pag.* 425. Jovi tutatori Augustorum.

TUTATUS, a, um, particip. a tutor, depon. *chi ha difeso*. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 15. Nil nisi me solum primo tutatus es. ¶ Passiva significatione *Symmach. l.* 9. *ep.* 11. Ut auxilio tuo tutata possessio a molestiis vindicetur.

TUTE, pronomen. V. *Tu*.

TUTE, adverb. *sicuramente*, ἀσφαλῶς, ἀκινδύνως, secure, sine periculo, tuto. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Eum tute vivere, qui honeste vivat. & *cap.* 7. Tute cauteque agere aliquid. *Plaut. Trin.* 3. 2. 102. Crede huic tute. *Colum. in fin. cap.* 10. *l.* 5. Sive transferre voles, sive inserere, satis tuto utrumque facere poteris. *Cn. Pomp. ad Cicer. post ep.* 11. *l.* 8. *ad Attic.* Nam te hic tutissime fore puto.

TU-

TUTELA, æ, f. *difesa*, *riparo*, φρούρημα, munimentum, tutamen: a tueor. *Varr. l. 1. R. R. cap.* 14. Nunc de septis, quæ tutandi causa fundi fiant, dicam. Earum tutelarum genera quatuor, unum naturale, alterum agreste, tertium militare, quartum fabrile. Primum *Varro* dicet esse sepem vivam, secundum sepem mortuam ex palis statutis, & longuriis, aut arborum truncis, tertium ex fossa aut aggere, quartum ex maceria. *Plin. l.* 29. 1. 2. Lanæ tutelam præstant contra frigora. *Id. l.* 21. c. 14. *in fin.* Cera varios in colores pigmentis traditur ad innumeros mortalium usus, parietumque & armorum tutelam. *h. e.* ad tectoria picta parietum illinenda, & arma ab robigine defendenda. ¶ *Tutela animalium* est non solum cura, ut defendantur ab injuriis aut aeris, aut ferarum, sed etiam ut alantur, *mantenimento*. *Colum. in fin. cap.* 2. *l.* 6. Quoniam quæ sequenda sunt in emendis domandisque bubus, tradidimus, tutelam eorum præcipiamus. *Id. initio l.* 9. Venio nunc ad tutelam pecudum silvestrium, & apium educationem. *Idem sub init. l.* 7. Asellus exiguæ tutelæ est. *è di poca spesa*. Sic *Justin. l.* 16. 1. 3. Tributum in tutelam classis describeret *pel mantenimento dell' armata*. Et *Sueton. in Cæs. c.* 68. Cum tenuiorum tutelam locupletiores in se contulissent. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 9. Est hæc terra vix ad tutelam incolentium fertilis. ¶ *Tutela ædificiorum* est cura, qua sarta tecta præstantur. *Plin. l.* 18. *c.* 5. *extr.* Ut villarum tutela non sit oneri. *Id. l.* 35. c. 3. M. Aufidius tutelæ Capitolii redemptor. *Cels. Dig. lib.* 31. *leg.* 30 Legare pecuniam in tutelam viæ. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 471. *n.* 5. & *pag.* 175. *n.* 7. Dare certam summam pecuniæ in tutelam sepulcri. ¶ *Tutela navis* est alicujus numinis signum in puppe constitutum, unde præsidium speretur. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 10. *initio*. Est mihi, sitque precor, flavæ tutela Minervæ Navis: & a picta casside nomen habet. *h. e.* tutela est Minerva, nomen autem navis est *galea*, seu *cassis in puppe*. *Sil. l.* 14. *v.* 542. Scuta virum, aristæque, & iuncti spicula ferro, Tutelæque deum fluitant. *Senec. epist.* 76. Navis bona dicitur, non quæ pretiosis coloribus picta est, nec cujus tutela ebore cælata est, &c. Adde *Petron. in Satyr. cap.* 105. & 108. Docuerunt quidam, Tutelam in prora fuisse, & ab ea nomen ipsi navi datum: quos contra pluribus agit *Heins.* & *Drackemborch. ad lib.* 14. *Silii v.* 543. ¶ Tutela proræ *Ovid. Met.* 3. *v.* 617. est proreta. V. *Proreta*. ¶ Tutela loci, Genius loci præses. *Petron. in fragm. Tragur. cap.* 57. *Burm.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 104. & 105. ubi & Genius custos hominis *tutela* dicitur. Tutela Lemni *Auctori Priapeor.* est Vulcanus, *carm.* 36. Tutela Lemni dispares movet gressus. ¶ Universim est defensio, præsidium, patrocinium, *protezione*, *patrocinio*, ἀσφάλεια. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 14. Cum de hominis summo bono quærerent, nullam in eo neque animi, neque corporis partem vacuam tutela reliquerunt. *Id. pro Mur. n.* 10. Omnia hæc nostra studia latent in tutela ac præsidio bellicæ virtutis. *Id. de provinc. consul.* 1. 14. Sit in ejus tutela Gallia, cujus virtuti, fidei, felicitati commendata est. *Id.* 3. *de nat. Deor. n.* 22. Apollo, cujus in tutela Athenas antiqui historici esse voluerunt. *Id.* 2. *de Orat.* 1. 53. Duos filios suos parvos tutelæ populi commendavit. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 41. Diique deæque omnes, quibus est tutela per agros. *h. e.* qui habent agros in tutela. *Plin. l.* 32. 1. 2. *ad fin.* Surculi coralii infantiæ alligati tutelam habere creduntur. *h. e.* vim amuleti, & arcendi veneficii. *Sueton. in Aug. c.* 49. Classem Miseni, & alteram Ravennæ, ad tutelam superi & inferi maris collocavit. *di presidio*, *in guardia*, *per difesa*. ¶ remedium, medicina. *Grat. in Cyneg. v.* 478. Aut incurvatæ siqua est tutela podagræ. ¶ Sæpe est vis ac potestas in capite libero constituta ad tuendum eum, qui per ætatem sua sponte se defendere nequit, jure civili data ac permissa, ut *Servius* apud *Paul. Dig. lib.* 26. *tit.* 1. *leg.* 1. definit: daturque pupillo impuberi, sicut curatio puberi. *Pacuv.* apud *Cic.* 2. *de Orat.* 1. 46. *ad fin.* gnati ejus parvi, qui tibi in tutelam est traditus. *Varr.* 3. *R. R.* 1. 2. *a med.* M. Cato nuper Luculli accepit tutelam. *Justin. l.* 4. *c.* 2. Filiorum tutelam alicui committere. *Liv. l.* 39. *c.* 9. Tutelam ita gesserat, ut rationem ejus reddere non posset. Dicimus *tutelam suscipere*, *administrare*, *gerere*, *dare*, *mandare*, *deponere*, & similia. V. *Digest.* toto fere *lib.* 26. & 27. ubi hæc passim habentur. *Tutelam reddere*, *exigere*, *reposcere*, est tutelæ rationes reddere, exigere. *Papinian. lib.* 27. *tit.* 3. *leg.* 21. & *Ulpian. ibid. leg.* 13. & *Marcell. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 28. ¶ Aliquando *tutela* est ipsum patrimonium pupilli. *Cicero Attic. lib.* 1. *ep.* 5. *a med.* Mirabamur, te ignorare, de tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil usucapi posse. *Id. pro Flacc. c.* 34. Nihil potest de tutela legitima sine omnium tutorum auctoritate deminui. *Ulpian. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 4. Si tam exiguam esse tutelam probabitur, ut ex nummo refecto prædium puero comparari non possit. ¶ *Venire in tutelam suam*, *pervenire in tutelam*, *tutelæ suæ fieri*, dicitur pupillus, cum annos pubertatis ingressus sub tutore esse desinit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 39. *ad fin.* Nisi postumus, antequam in tutelam veniret, mortuus esset. *Id. pro Rosc. Com. c.* 6. Fraudare pupillum, qui in tutelam pervenit. *Senec. ep.* 33. *ad fin.* Isti, qui nunquam tutelæ suæ fiunt. *Sueton. in Claud. c.* 2. Diu, atque etiam post tutelam receptam, alieni arbitrii, & sub pædagogo fuit. ¶ Translate *Plaut. Trin.* 4. 2. est. & *Truc.* 2. 2. *in fin.* Ecquis huic tutelam januæ gerit? *Id. Trin.* 4. 3. 51. Meo tergo tutelam geram. His lue. notandus loquendi modus *gerere tutelam alicui*. ¶ Passive *Horat. l.* 4. *od.* 6. *v.* 31. Virginum primæ, puerique claris patribus orti, Deliæ tutela deæ. *h. e.* qui in tutela Dianæ estis. *Massur.* apud *Gell. l.* 5. *c.* 13. *a med.* In officiis apud majores ita observatum est: primum tutelæ, deinde hospiti, deinde clienti, tum cognato, postea affini. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 3. Lanuvium annosi vetus est tutela draconis.

TUTELARIS, re, *di tutela*, ἐπιτροπικός, ad tutelam pupillorum pertinens. *Ulpian. Dig. lib.* 12. *tit.* 3. *leg.* 4. Tutelaris causa. *Paul. lib.* 27. *tit.* 7. *leg. ult.* Tutelaria instrumenta. *Sidon. l.* 4. *ep. penult. sub fin.* Frater & soror sub annis adhuc tutelaribus agunt. *Capitolin. de M. Anton. Philos.* 1. 10. *ad fin.* Prætorem tutelarem primus fecit, cum antea tutores a consulibus poscerentur, ut diligentius de tutoribus tractaretur. Adde *Ulpian.* apud *Modestin. lib.* 27. *tit.* 1. *leg.* 6. *a med.* ¶ *Dii tutelares* dicuntur, in quorum tutela urbes & loca sunt. Hi in oppugnatione urbium certo carminis genere evocari solebant, ne cum ipsis etiam diis bellum susceptum videretur, & ut urbes eorum ope destitutæ facilius caperentur, ut docet *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 9. ubi & ejus evocationis carmen recitat. *Arnob. l.* 3. *pag.* 114. Tutelaribus diis supplicare.

TUTELARIUS, ii, m. qui cujuspiam rei tutelam, & munus sartæ tectæ præstandæ suscipit. *Plin. l.* 34. *c.* 7. *ante med.* Capite tutelarios cavere pro ea (*cane ex ære*) instituti publici fuit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 363. *n.* 2. Prætor tutelarius.

TUTELATOR, oris, m. qui tutelam gerit. *Martian. Capell. lib.* 2. *pag.* 39. *de Genio*. Hic tutelator, fidissimusque germanus, animos omnium mentesque custodit.

TUTELATUS, a, um, in alicujus rei tutelam assignatus. *Aggen. de limitib. agror. pag.* 58. *Goes.* In tutelam rei urbanæ assignatæ sunt silvæ, de quibus ligna in reparationem publicorum munium trahentur. Hoc genus agri tutelatum dicitur.

TUTELINA, & Tutilina, (ut habetur in veter. Lap. apud *Gruter. pag.* 99. *n.* 6.) æ, f. dea, quam frumentis collectis & reconditis, ut tuto servarentur, proposuerunt, ut ait *Augustin. lib.* 4. *de Civ. Dei*, *c.* 8. Meminit & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. ¶ Adjective *Tertull. de spectac. c.* 8. *de Circo*. Columnas Sessias a sementationibus, Messias a messibus, Tutelinas a tutelis fructuum sustinent. *Plin. l.* 18. *cap.* 2. verbis *Tertulliani* lucem affert, docens in Circo tria fuisse simulacra columnis imposita, Sejæ, Segestæ, & hujus, de qua loquimur: cujus nomine abstinet, quia Tutelinam sub tecto nominare, religio erat: quique id fecissent, ferias observabant, ut ait *Macrob. loc. cit.* ¶ Etiam *Varr. l.* 4. *de L. L.* 1. 34. & apud *Non. c.* 1. *n.* 243. Tutelinæ meminit, sed videtur aliam intelligere, a tutela Urbis Romæ dictam, cujus ara fuit in Aventino, ut est apud *Panvin.* in descript. *Urbis Romæ*. Verba *Varron.* apud *Non.* sunt: Non Tutilinam, quam ego ipse invoco, quod meæ aures abs te obsidentur.

TUTINUS. V. *Mutinus*.

TUTO, as. V. in *Tutor*, *aris*.

TUTO, adverb. *sicuramente*, *senza pericolo*, ἀσφαλῶς, sine periculo, impune, tute. *Cæs. l.* 3. *B. Gall.* 1. 24 Illi etsi propter multitudinem se tuto dimicaturos existimabant. & *lib.* 7. *c.* 36. *extr.* Ut tuto ab repentino hostium incursu commeare possent. *Nep. in Can. c.* 2. Non quæsivit, ubi tuto viveret. *Id. in Themist. c.* 8. Tuto in aliquo loco versari. *Cic. Fam.* 14. *ep.* 3. Ut tuto sim, quod laboras, id mihi nunc facillimum est. *h. e.* in tuto loco sim. *Sallust. in Jug. c.* 15. *extr.* Ut ubevis tutius, quam in meo regno essem. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 1. Non me quærere, ubi tutissimo essem. Al. leg. *tutissime*. Affert *Charis. l. c. pag.* 173. *Putsch.* alium ejusdem locum ex *lib.* 7. *ad Attic.* Ubi tutissimo essent. Sed fortasse hunc eundem designat, qui est *lib.* 8. ¶ sine metu, secure. *Senec. in Oedip. v.* 613. *de Niobe apud Inferos*. Interque natos Tantalis tandem suos Tuto superba fert caput fastu gravi.

TUTOR, aris, atus sum, dep. 1. *difendere*, *proteggere*, *guardare*, φυλάττω, tueor, defendo, conservo, protego. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Genæ ab inferiore parte tutantur (*oculos*) subjectæ leviterque eminentes. *Plaut.* de bono servo, *Men.* 5. 6. 3. cogitat, ut rem heri diligenter tutetur. *Plin. in præfat. l.* 7. Natura arbores cortice a frigoribus & calore tutata est. *Liv. l.* 3. *cap.* 22. Volsci tutabantur se vallo. & *lib.* 5. *c.* 2. Egregiis muris situque naturali urbem tutantes. *Phædr. l.* 1. *fab. ult.* Qui se committit homini tutandum improbo. *Sallust. in Jug. c.* 77. *extr.* Numidas in omnibus prœliis magis pedes, quam arma tutata sunt. *al. leg.* tuta. & *cap.* 110. Se ob regnum tutandum arma cepisse. *Virg.* 2. *Æn. v.* 676. Sin aliquam expertus sumptis spem ponis in armis, Hanc primum tutare domum. *Tacit. lib.* 6. *Ann. cap.* 41. Locorum ingenio tutari se contra copias regis. *Id. l.* 1. *c.* 30. Hiems imbribus adeo sævis, ut non egredi tentoria, vix tutari signa possent, quæ turbine atque unda raptabantur. ¶ Translate *Sallust. in Jug. c.* 87. Mihi spes omnes in memet, quas necesse est & virtute & innocentia tutari. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 39. Signa & aquilam amplexus, religione se tutabatur. & *lib.* 4. *cap.* 52. *init.* Capessendis accusationibus, aut reos tutando, prosperiore eloquentiæ, quam morum fama fuit. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 343. Tutatur favor Euryalum, lacrymæque decoræ. *Liv. l.* 6. *c.* 26. Tutari se ab ira alicujus. *mettersi al coperto contra*, &c. *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 170. aspice, Plautus Quo pacto partes tutetur amantis ephebi, Ut patris attenti, lenonis ut insidiosi. *h. e.* scite agat & servet. ¶ Propulsare, arcere. *Sallust. in orat. Lepid. contra Sull.* Ne in tutandis periculis magis, quam in ulciscendo teneremini. ¶ *tutari inopiam* est quod dixerunt *Cic. Cæs. Plin.* sustentare egestatem, paupertatem, parsimoniam, famem. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 52. *extr.* Ipsa præsentem inopiam quibus poterat subsidiis tutabatur. ¶ Etiam *tuto*, *as*, activa positione dictum est. *Plaut. Merc.* 5. 2. 25. Invoco vos, Lares viales, ut me bene tutetis. *Pacuv.* apud *Non. c.* 7. *n.* 70. Tu mulier tege te, & tuta templa Liberi. *Naevius ibid.* Tuos qui celsos terminos tutant. *Pompon. ibid.* Non erat quod corpus tremulum famula tutaret toga. ¶ Hinc passive *Plaut. Amph.* 2. 2. 20. Patria & prognati tutantur, servantur. V. *Tutatus*.

TUTOR, oris, m. *difensore, protettore*, ἐπίτροπος, qui tuetur, defensor. *Horat. epod.* 2. *v.* 22. & te, pater Silvane, tutor finium. *Cic. de Harusp. resp. c.* 6. *a med.* Castus tutor religionum. *Sueton. in Tit. c.* 6. Neque ex eo destitit participem, atque etiam tutorem imperii agere. *Cic. Phil.* 6. *c.* 5. Quis unquam tantis opibus fuit, qui se populi R. tutorem dicere auderet? *Petron. in Satyr. c.* 133. tutor Bacchi. *h. e.* Priapus, qui una cum Sileno dicitur esse comes & custos Bacchi: quia vinum sequitur ebrietas, & turpis libido. ¶ Præcipue *tutor* est, qui pupilli pueritiæ usque ad pubertatem regendæ præponitur, ut in *Tutela* dictum est: & differt a curatore, qui post pubertatem, & furiosis quoque & mente captis datur, ἐπίτροπος. qua de re JCti toto lib. 26. Digestor. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 18. *a med.* Amo illum mortuum: tutor sum liberis: totam domum diligo. *Id. pro Cæcin. c.* 25. Quod mulier sine tutore auctore promiserit. *Plin. l.* 9. *ep.* 13. *a med.* Datum se a consulibus tutorem Helvidii filiæ, petentibus matre ejus & vitrico. *Id. l.* 8. *ep.* 1. *a med.* Ille tutor mihi relictus effectum parentis exhibuit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 53. Tutorem instituere filiorum orbitati. *Justin. l.* 13. *c.* 2. *extr.* constituere. *Id. l.* 7. *cap.* 5. *ad fin.* Agere tutorem pupilli. ¶ Latiore significatione pro curatore ponitur, præsertim cum de mulieribus sermo est. *Cic. pro Mur. c.* 12. *a med.* Mulieres propter infirmitatem consilii majores in tutorum potestate esse voluerunt. *Liv. l.* 39. *c.* 9. *extr.* Tutore a tribunis & prætore petito, cum testamentum faceret, unum Æbutium instituit heredem. ¶ De femin. gen. *Nerat. Dig. lib.* 26. *tit.* 1. *leg. ult.* Feminæ tutores dari non possunt, quia id munus est masculorum. V. *Auctor* sub fin. ¶ Translate *Cic. in Bruto, cap.* 96. *a med.* Post Hortensii mortem orbæ eloquentiæ quasi tutores relicti sumus. *Id. post redit. in Sen. c.* 1. Cum respublica non solum parentibus perpetuis, verum etiam tutoribus annuis esset orbata. *Ovid.* 3. *Tristium el. ult. v.* 15. Hanc (*progeniem carminum meorum*) tibi commendo: quæ quo magis orba parente, Hoc tibi tutori sarcina major erit.

TUTORIUS, a, um, *di tutore*, ad tutorem pertinens. *Justin. lib.* 30. *cap.* 3. Mittitur, qui tutorio nomine regnum pupilli administret.

TUTRIX, icis, f. *tutrice*, quæ pupilli tutelam gerit. *Justinian. Imp. lib.* 5. *Cod. tit.* 35. *leg. ult.* Et ita filiorum suorum vel filiarum suarum tutricem eam existere sancimus.

TUTULATUS, a, um, tutulum habens. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 3. *circa med.* Tutulati dicti hi, qui in sacris in capitibus habere solent ut metam. id tutulus appellatur: ab eo quod matresfamilias crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos, dicunt tutulos: sive ab eo, quod tuendi causa capilli fiebant: sive ab eo, quod altissimum in urbe quod est, ea res tutissima, tutulus vocatur. *Enn. ibid.* & apud *Fest.* in *Tutulum*, de Numa. Mensas constituit, idemque ancilia primus, Libaque, fictores, Argeos, & Tutulatos. *h. e.* flamines lanato pileo, ut dicetur in voce sequenti. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 68. Mulier ubi aspexit tam matrifice tutulatam truam. V. *Trua*.

TUTULUS, li, m. *ciuffo in cima del capo, cucuzzola, cocconello*, πύργος τριχῶν, κόρυμβος, capillorum in conum congeries in vertice capitis nobilium feminarum: quem *Lucan. l.* 2. *v.* 358. vocat turritam frontis coronam, *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 114. suggestum comæ: & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 502. ait illum feminas alte ædificare caput. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 579. *n.* 5. Aponiæ Successæ a tutul. ornatr. C. Betonius Epigonus Atriensis. ¶ Hujusmodi ornatum præcipue gestabant Flaminicæ, vitta purpurea innexa crinibus, & exstructo in altitudinem, ut *Festus* docet. qui addit, sic vocari etiam pileum lanatum, forma metali figuratum, quo Flamines & Pontifices utuntur. Idem habes etiam in verbis *Varron.* in voce præced. V. *Apex*. *Tertull. in fin. c.* 4. *de Pall.* Super omnes apices & tutulos sacer suggestus deducit oculos. ¶ Addit *Varr. loc. cit.* tutulum dici etiam altissimam urbis partem, quia tutissima est. Hoc si probas primam syllabam, contra atque fecit *Ennius*, producere poteris: nempe a *tutus*, vel a *tutor*, *oris*.

TUTONUS, i, deus idem qui Priapus, ut docent *Augustin. l.* 4. *de civ. Dei, c.* 11. & *Arnob. lib.* 4. *pag.* 131. & 133. V. *Mutinus*. ¶ Alius est Tutanus, de quo suo loco.

TUTUS, a, um, particip. a *tuor* pro *tueor*, tutatus sum, defendi, protegi. *Sallust. in Jug. c.* 56. Plerosque velocitas, & regio hostibus ignara tuta sunt. & *cap.* 77. *extr.* Numidas in omnibus prœliis pedes magis, quam arma tuta sunt. & *cap.* 90. Quæ ad hoc tempus Jugurtham tuta sunt, omnia removistis. Ita in plurimis MSS. exstare affirmat *Cortius*, probantque *Gruter.* & alii, additis etiam *Livii l.* 10. *c.* 37. *Plinii in proœm. l.* 7. & *Frontini de strategem. l.* 2. *c.* 11. locis. temere in *tutatus* ab aliis mutata sunt. ¶ Hinc in nomen transiit, & significat tectum, munitum, septum, extra pericula positum, incolumem, *sicuro, munito*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 28. Cum victoribus nihil impeditum, victis nihil tutum arbitrarentur. *Cic.* 7. *Verr. c.* 15. *a med.* Nullius res tuta, nullius domus clausa, nullius vita septa, nullius pudicitia munita contra ejus cupiditatem & audaciam posset esse. *Id. pro Dom. c.* 42. Quæ majores nostri religionibus tuta nobis & sancta esse voluerunt, ea iste labefactavit. *Liv. l.* 31. *c.* 23. *ad f.* Refractus carcer, emissique captivi, quos Philippus tanquam in tutissimam custodiam condiderat. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 7. tutum iter & patens. *Phædr. l.* 2. *fab.* 6. *extr.* Testudo tuta naturæ munere. *Id. l.* 4. *fab.* 16. *v.* 6. navis Ferri secundis tuta cœpit flatibus. *Id. l.* 1. *fab. ult. v.* 9. Qui vos ab omni tutas præstem injuria. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. *ante med.* Tutum me ab insidiis inimici sciebam non futurum. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 44. Infans tecto tutus ab hoste fuit. & *ep.* 16. *v.* 344. Et tuta a bello Bistonis ora fuit. *Cels. l.* 5. *c.* 13. *sect.* 3. Mithridates dicitur adversus venenorum pericula tutum corpus suum reddidisse. *Liv. l.* 36. *c.* 32. *a med.* Testudinem, ubi collecta in suum tegumen est, tutam ad omnes ictus video esse. *Hirt. de B. Alex. c.* 1. Incendio tuta est Alexandria, quod sine contignatione ac materia sunt ædificia. *Virg.* 10. *Æn. v.* 713. jaculis, tutisque procul clamoribus instant. *h. e.* ab tuto loco editis. ¶ Est etiam *tutus*, qui tutos præstat. *Cic. pro leg. Manil. c.* 11. *a med.* Quis locus tam firmum habuit præsidium, ut tutus esset? *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 46. Commodiorem ac tutiorem nostris receptum dat. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 83. tutam castris producere fossam. *Phædr. l.* 2. *fab.* 4. *v.* 17. Feles dolosa tuto condidit se se cavo. *Nep. in Themist. c.* 2. Prædones maritimos consectando, mare tutum reddidit. *Terent. Heaut.* 1. 3. 86. Consilium quod cepi, rectum esse & tutum scio. *Id. Adelph.* 4. 2. 13. Me jam in cellam aliquam concludam. id tutissimum est. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 24. Tutius esse arbitrabantur, sine ullo vulnere victoria potiri. ¶ *Tutus* & *securus* differunt: ille ab externo periculo procul est: hic etiam interna cura caret. *Senec. sub fin. ep.* 105. Tutum aliqua res in mala conscientia præstat, nulla securum. *Justin. l.* 39. *c.* 4. Periculoso regno securam ac tutam vitam anteponens. ¶ *Tutum* absolute, locus tutus. *Plaut. Mostell.* 5. 1. 7. Postquam ex obsidione in tutum eduxi maniplares meos. *Liv. l.* 6. *c.* 19. Concursu suorum receptus in tutum est. *Nep. in Chabr. in fin.* Nando in tutum pervenerunt. *Terent. Heaut.* 4. 3. 11. & *Cic. de Harusp. resp. cap.* 25. Collocare aliquid in tuto. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 1. *sub fin.* & *Terent. ibid. v.* 30. Esse in tuto. ¶ *Tutus* interdum est cautus, prudens, sanus, *cauto*. *Liv. l.* 9. *c.* 32. Celeriora, quam tutiora consilia, magis placuere ducibus. *Id. l.* 22. *c.* 38. *in fin.* Tuta celeribus consiliis præponere. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 36. Non nisi vicinas tutus ararit aquas. *Horat. in ar. poet. v.* 28. Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. *Id. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 137. ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes. ¶ *Tutum est*, prudentis & cauti est. *Propert. in fin. eleg.* 15. *l.* 1. O nullis tutum credere blanditiis! ¶ Cum infinito. *Id. lib.* 1. *eleg. penult. extr.* His, o Galle, tuos monitis servabis amores, Formosum Nymphis credere tutus Hylan. *h. e.* cavens credere, εὐλαβούμενος. Al. leg. *visus*, minus recte. ¶ Cum genitivo *Lucan. l.* 9. *v.* 345. Pars ratium major regimen clavumque secuta est, Tuta fugæ. *Al. leg.* fuga. ¶ *Tutum* adverb. tuto. *Festus*: Tutum frequentes dicitur maxime. Varro: Tutum sub sede fuissent.

TUUS, a, um, *tuo*, σός, qui ad te pertinet: pronomen possessivum a *tu*, vel a τύ: Dorice pro σύ. *Terent. Andr.* 1. 2. 16. Tuus pater modo me prehendit: ait, tibi uxorem dare sese hodie. *Plaut. Pers.* 4. 4. 37. Indica, fac pretium. *Dor.* tua merx est, tua indicatio est. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 16. Qui in bello secum fuisset, & de tuis unus esset. *h. e.* de tuis fautoribus. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 15. Nunquam tu sine causa e tuis & hominibus & rebus abesse voluisses. *Terent. Andr. sc. ult. v.* 11. Age, me in tuis secundis respice. tuus est nunc Chremes: factum quæ voles scio esse omnia. *h. e.* tibi addictus, obsequens, obnoxius. *Id. Hec.* 4. 3. 12. Id tua nihil refert, utrum, &c. *h. e.* tua causa. *Id. Heaut.* 4. 5. 35. Ita tu istæc tua misceto, ne me admisceas. *h. e.* tua commenta, dolosa consilia, fraudes. *Plaut. Trin.* 2. 2. 47. *Lys.* Bene volo ego illi facere, si tu non nevis. *Phil.* nempe de tuo. *Lys.* de meo. nam quod tuum est, meum est: omne meum est autem tuum. *Stat.* 4. *Theb.* amnem alloquens, *vers.* 833. neque enim tibi cana repostas Bruma nives, raptasque alio de fonte refundit Arcus aquas, &c. Sed tuus, & nulli ruis expugnabilis astro. *h. e.* ipse tui dominus, tui juris, neque ulli debens aquas. ¶ Accommodatus, opportunus, utilis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 19. Sed ne tempore non tuo disertam Pulses ebria januam, videto. & *paulo post*. Seras tutior ibis ad lucernas. Hæc hora est tua, dum furit Lyæus. ¶ *Tuum est*, tui officii est, tua interest, ad te spectat. *Terent. Andr.* 4. 1. 55. Tuum est, siquid præter spem evenit, mihi ignoscere. *Plaut. Stich.* 5. 4. 36. Haud tuum istuc est te vereri. *non è tuo costume, non sei solito*. ¶ Affigitur interdum syllabica adjectio. *Plaut. Capt.* 2. 3. 11. Tuopte ingenio. *Id. Trin.* 3. 2. 40. Tuapte sponte. *Apul. in Apolog. ad fin.* Tuismet litteris.

T Y

TYANEIUS, &

TYANÆUS, & Thyanæus, a, um, ad Tyanam seu Thyanam pertinens. utroque enim modo scriptum invenitur. Est autem Tyana oppidum Cappadociæ ad radices Tauri montis, patria Apollonii celebris magi. *Vopisc. in Aurel. cap.* 23. Canem se relicturum apud Tyanæos negaret. & *cap.* 24. Cum Tyanam venisset, &c. Quidam leg. *Tyana* Græcos secuti, quibus τὰ Τύανα. *Ammian. l.* 23. *c.* 14. (*al.* 6.) Tyanæus Apollonius.

TYBRIS. V. *Tiberis*.

TYBUR. V. *Tibur*.

TYDEUS, i, m. Τυδεύς, *dissyllab.* filius Œnei regis Calydoniæ ex Periboea, *al.* Eurybœa, vel, ut aliis placet, Althæa, frater Meleagri, & Dejaniræ, pater Diomedis. Cum fratrem suum Menalippum insciens occidisset, ad Adrastum regem Argivorum se contulit, cujus filiam Deiphilen in conjugem sumpsit. Postea a Polynice, qui & ipse ibi exsulabat, & alteram Adrasti filiam Argiam nomine in uxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum, fratrem ejusdem Polynicis, missus est, ut pacti memor fratri regnum redderet.

deret. Ad quam cum venisset, & legatione functus esset, Eteocles negavit, se regno cessurum esse. Quo responso Tydeus vehementer commotus est, ita ut non sit veritus & hostis, & solus Thebanos omnes, quotquot tum forte cum Eteocle essent in convivio, ad quodlibet certaminis genus provocare. Atque ut animose provocavit, ita omnes (sic illi Pallas propitia erat) strenue vicit. Quam ob rem Thebani dolore ac indignatione accensi, reversuro insidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locum, qua Tydeus transiturus erat, quinquaginta juvenibus cum duobus ducibus, Mæone filio Æmonis, & Lycophonte filio Autophoni. Sed eos omnes Tydeus ad ipsum locum occurrentes stravit, occiditque, fretus deorum auguriis, uni tantum Mæoni parcens, quem acceptæ cladis nuntium ad Eteoclem remisit. Reversus ad Adrastum censuit, bellum Eteocli inferendum esse. Collectis igitur undique copiis, cum Adrasto, & Polinice, reliquisque Græciæ Principibus, ad bellum Thebanum profectus est, in quo post multas res præclarissime gestas a Menalippo quodam Thebano lethaliter vulneratus occubuit. Filium reliquit Diomedem. *Serv. ad Æn. 6. v. 479. & Æn. 11. vers. 239. Hygin. fab. 69. & 70. & Stat. in Theb.* passim, qui *sub fin. l. 8.* tradit, lethaliter vulneratum a Menalippo, ipsum nihilominus telo occidisse, allatumque caput ejus dentibus laceresse. quod etiam *Ovid. in Ibin, v. 429.* significat. *Virg. cit. 6. Æn.* Hic illi occurrit Tydeus, hic inclytus armis Partenopæus. *Stat. l. 8. Theb. v. 664.* Tydeos illa dies: illum fugiuntque tremuntque. *& lib. 1. v. 41.* immodicum iræ Tydea.

TYDIDES, æ, m. Τυδείδης, filius Tydei, Diomedes. *Horat. l. 1. od. 15. v. 28.* atrox Tydides melior patre. *Ovid. 2. ex Pont. epist. 2. v. 13.* Nec, quod Tydidæ temeraria dextera fecit, Numina sunt telis ulla petita meis. *Virg. 1. Æn. v. 100.* O Danaum fortissime gentis Tydide. *Claudian. de VI. consul. Honor. v. 470.* Nunc mihi Tydiden attollant carmina vatum.

TYMPANIA, orum, n. margaritæ genus superne rotunda, ab inferiore parte plana. *Plin. l. 9. c. 35. ante med.*

TYMPANICUS. V. *Tympaniticus*.

TYMPANIOLUM, li, n. parvum tympanum. *Arnob. l. 6. sub fin.* Tympaniola, tibiæ, psalteria.

TYMPANISTA, æ, m. *tamburino*, τυμπανιστής, qui tympana pulsat. *Apul. de deo Socrat.* Barbara numina gaudent strepitu tympanistarum, & choraularum.

TYMPANISTRIA, æ, f. τυμπανίστρια, quæ tympanum pulsat. *Sidon. lib. 1. ep. 2. sub fin.* Tympanistria, psaltria canit. Inscriptus lapis apud *Donium class. 8. num. 1.* AEliæ Receptæ Tympanistriæ M. D. M. J.

TYMPANITES, æ, m. τυμπανίτης, species hydropis, in qua ventre vehementer intento, creber intus, ex motu spiritus, sonus est, ut *Cels. l. 3. c. 21.* describit. *Veget. de re Veterin. lib. 1. c. 43. Plin. Valerian. l. 3. c. 21. & Cæl. Aurelian. Tard. l. 3. c. 8.* Nam *Cels.* Græce usurpat.

TYMPANITICUS, a, um, tympanite laborans. *Plin. l. 25. c. 5. ad fin.* Medetur podagricis, hydropicis, incipientibusque tympaniticis. (Est qui leg. *tympanicis*.) Adde *Veget. de re veterin. l. 3. c. 17.*

TYMPANIZANS, antis, τυμπανίζων, tympanum pulsans. *Sueton. in Aug. c. 68. extr.* Versus in scena pronuntiatus de Gallo matris deum tympanizante.

TYMPANOTRIBA, æ, m. *tambarino*, τυμπανοτρίβης, qui tympanum terit, h. e. pulsat. *Plaut. Truculent. 2. 7. 48.* Tun' tantilli doni causa mœchum malacum, cincinnatum, umbraticolam, tympanotribam amas? *h. e.* mollem & effeminatum, quales erant Cybeles sacerdotes tympana pulsantes.

TYMPANUM, ni, n. *tamburo*, *timballo*, *caballo*, *cimpano*, τύμπανον, instrumentum vocale, quod digitis palmaque pulsando sonum edit: a τύπτω, pulso. Fuit rotunda figura (ut indicat versiculus apud *Sueton. in Aug. c. 68.* de Gallo tympanizante: Videsne, ut cinædus orbem digito temperet?) superne quidem in orbem conformatum, at inferiori parte planum: unde margaritæ quædam tali figura *tympania* dicuntur, apud *Plin. l. 9. c. 35. ante med.* Tegebatur corio, præsertim bubulo, confecto, & extento. Unde *Ovid. 4. Fast. v. 342.* Et feriunt molles taurea terga manus. *Stat. 2. Theb. v. 78.* Æraque taurinos sonitu vincentia pulsus. *Id. l. 8. v. 221.* geminant æra sonant, Idæaque terga. *Claudian. de II. consul. Stilich. sub fin.* taurinaque pulsu Baccharum Bromina invitant tympana remos. *Phædr. de asino mortuo, l. 3. fab. 20. v. 7.* Detracta pelle sibi fecerunt tympana. ¶ Usus ejus plurimus in sacris matris deum Idææ. *Virg. 9. Æn. v. 619.* Tympana vos, buxusque vocant Berecyntia matris Idææ. *Catull. carm. 61. de Aty, v. 8.* Niveis citata cepit manibus leve tympanum, Tympanum, tubam, Cybelles, tua, Mater, initia. *& vers. 20.* Cybellas Phrygia ad nemora deæ Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant. *Lucret. lib. 2. v. 618.* Tympana tenta tonant palmis. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 261.* Plangebant aliæ proceris tympana palmis. ¶ Narrat *Justin. l. 41. c. 2. a med.* Parthos signum in prælio non tuba, sed tympano dare consuevisse, quod hodieque in acie usuvenit. ¶ Translate *Quintil. l. 5. c. 12. ad fin.* Nos qui oratorem studemus effingere, non arma, sed tympana eloquentiæ demus? *h. e.* genus dicendi molle, nervis carens, & ad solam voluptatem compositum. *Senec. de vita beata, c. 13. a med.* Nulli corpus tuum patientiæ vacat, sed in manu tympanum est. *h. e.* non es mollis, sed mollia & effeminatorum propria tractas. ¶ A similitudine *tympana* esse tecta vehiculorum scribit *Servius* ad illud *Virg. 2. Georg. v. 444.* Hinc radios trivere rotis, hinc tympana plaustris. Sed *Phylargyr. ibid.* ait, esse rotas ex solidis tabulis factas, quod magis placet. Hujusmodi sunt enim etiam rotæ, quæ calcando ab hominibus, vel alio modo versatæ, sive se circumvolventes subvehunt pondera, vel demittunt: quales in portubus esse solent exonerandis navibus. *Lucret. l. 4. v. 903.* Multaque per trochleas & tympana pondere magno Commovet, atque levi sustollit machina nisu. Adde *Vitruv. l. 10. c. 4. & Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 2. leg. 19.* ubi tympanum & trochleas ponit ad relevandum prelum olearium. Apud *Plin.* quoque *l. 18. c. 34.* tympanum circinatum est tabula solida rotæ figura. Præterea rotæ interiores molendini solidæ, dentatæ, & ad perpendiculum in cultrum collocatæ *tympana* dicuntur a *Vitruv. l. 10. c. 10.* qui *cap. 9.* tribuit etiam organo hydraulico, *& c. 14.* aliis machinis. ¶ Præter hæc est membrum in architectura, h. e. spatium triangulare planum, fastigii coronis circumclusum, habens summitatem in medio. Ita *Barbarus ad Vitruv. lib. 3. c. 3.* ¶ Denique in valvis januarum tympana sunt quadratæ tabulæ affixæ ad ornatum, *pianetti*, & *quadri*, a nonnullis dictæ, *riquadrati* ab aliis. *Id. l. 4. c. 6. a med.* ¶ *Typanum* pro *tympanum*, priore correpta, e Græco τύπανον, quidam leg. apud *Catull. carm. 62. de Aty, v. 8.* quem supra recitavimus.

TYNDAREUS, i, m. Τυνδάρεως, idem qui Tyndarus. *Accius* apud *Priscian. de versib. Com. pag. 1325. Putsch.* Quantam Tyndareo gnata, & Menelai domus Molem excitarit belli, & pastor Ilius. *Pacuv.* apud *Non. c. 9. n. 3.* Tyndareo fieri contumeliam. *Ovid. Heroid. ep. 8. v. 31.* Me tibi Tyndareus, vita gravis auctor, & annis, Credidit. *Id. in Ibin, v. 356.* Tyndareique gener. *h. e.* Agamemnon maritus Clytemnestræ filiæ Tyndari. Adde *Heroid. epist. 17. v. 250. Cic. de Fato, c. 15. & Hygin. fab. 77. & 78.* ¶ Priore *Ovidii* loco al. leg. *Tyndareus*, ut sit simile τῷ *Androgeos*. ¶ *Tyndareus*, adject. V. *Tyndarius*.

TYNDARIDES, æ, m. Τυνδαρίδης, filius Tyndari. *Valer. Flacc. l. 4. v. 247.* miratur & ipse Tyndarides. *h. e.* Pollux. *Id. l. 6. v. 212.* Tindariden petit, & superos sic voce precatur. *h. e.* Castorem. *Ovid. 5. Fast. v. 700.* Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil. *Id. 8. Met. v. 301.* Tyndaridæ gemini, spectatus cædibus alter, Alter equo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 2. a med.* Iidem Tyndaridæ Persee victum nuntiaverunt. *Quintil. l. 11. c. 2. ante med.* Mihi totum de Tyndaridis fabulosum videtur. *Horat. lib. 4. od. 8. vers. 31.* Clarum Tyndaridæ, sidus ab infimis Quassas eripiunt æquoribus rates. *Id. l. 1. sat. 1. v. 100.* at hunc liberta securi Divisit medium, fortissima Tyndaridarum. *h. e.* filiorum & natarum Tyndari. nam masculina appellatio etiam feminas complectitur. Unde fratrum nomine etiam sorores veniunt, ut in *Frater* dictum est. *Quintil. l. 9. c. 4. circa med.* Singulis verbis bini pedes continentur, ut in his: fortissima Tyndaridarum. ¶ Est qui leg. *Tyndariorum*: item qui *Tyndaris . horum*, &c. sed hæc ex conjectore.

TYNDARIS, idis, f. Τυνδαρίς, filia Tyndari. *Virg. 2. Æn. v. 601.* Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ. *h. e.* Helenæ. *& vers. 558.* tacitam secreta in sede latentem Tyndarida aspicio. *Propert. l. 1. el. 13. v. 87.* Tyndaris externo patriam mutavit amore. *Id. l. 3. el. 6. v. 30.* Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 746.* Quodque tibi geminus, Tyndari, Castor erat. *Id. 2. Trist. v. 396.* Ægysthi crimen, Tyndaridosque legis. *h. e.* Clytemnestræ. ¶ Fuit etiam hoc nomine oppidum litorale Siciliæ, in ora occidentali prope Mylas, Romanorum colonia. *Cic. 7. Verr. c. 40. & Plin. l. 3. c. 8. a med. & lib. 2. c. 91.* A *Livio l. 36. c. 2.* dicitur *Tyndarium*. Hinc

TYNDARITANUS, a, um, ad Tyndariden oppidum pertinens. *Tyndaritani*, ejus incolæ. *Cic. Attic. lib. 15. ep. 2. sub fin. & Verr. 4. c. 65.*

TYNDARIUS, a, um, Τυνδάρειος, ad Tyndarum pertinens. *Valer. Flacc. l. 2. v. 570.* In bifidum discessit iter, fratresque petivit Tyndarios. *h. e.* Castorem & Pollucem filios Tyndari. *& vers. 167.* Tyndariusque puer. Al. hic leg. *Tyndarei* genitivum pro *Tyndarei*. ¶ Lacon, Spartanus: quia Tyndarus Spartæ rex fuit, *Sil. l. 15. v. 320.* Tunc & Tyndarii Latias Fortuna Tarenti Auxit opes. *h. e.* a Spartanis hominibus maxime aucti & amplificati. ¶ Sunt qui ubique leg. *Tyndareus*.

TYNDARUS, ri, m. Τύνδαρος, filius Œbali, rex Œbaliæ seu Laconiæ, ex Leda Thestii filia uxore, una cum Jove genuit Castorem, Pollucem, Helenam & Clytemnestram. *Hygin. fab. 78.* Item Tymandram, quæ Echemo Arcadi nupsit, & Evandrum genuit. *Serv. ad Æn. 8. v. 130.* ¶ Dicitur & *Tyndareus*.

TYPHOEUS, i, m. trisyllab. Τυφωεύς, unus e Gigantibus, Titani & Terræ filius, quem illa Jovi irata ad perniciem Cælestium fertur edidisse: a τῦφος, fumus, fastus, arrogantia. Cum is ingentem corporis molem adolevisset, Jovem provocavit, de cœli possessione dejecturus: a fulmine ictus in Sicilia sub Ætna sepultus est, ubi adhuc spirare dicitur, atque ignem evomens; (*Claudian. lib. 1. de rapt. Pros. v. 22.* summa peremptus, Ima parte viget, moriens, & parte superstes.) vel secundum alios, sub Inarime insula Campaniæ. *Virg. 9. Æn. v. 716.* Inarime Jovis imperiis imposta Typhoeo. *Lucan. l. 5. v. 100.* Campana fremens cum saxa vaporat Custodires Inarimes æterna mole Tiphoeus. *Ovid. 5. Met. v. 347.* Trinacris & magnis subjectum molibus urget Æthereas ausum sperare Typhoea sedes. Nititur ille quidem, pugnatque resurgere sæpe: Dextra sed Ausonio manus est subjecta Peloro: Læva, Pachyne, tibi: Lilybæo crura premuntur: Degravat Ætna caput, sub qua resupinus arenas Ejectat, flammamque fero vomit ore Typhoeus. *Id. 4. Fast. v. 491.* Alta jacet vasti super ora Typhoeos Ætne. *Sil. l. 14. v. 196.* Tum Catane nimium ardenti vicina Typhoeo. ¶ Confunditur a Poetis cum *Briareo*. *Ovid. 3. Met. v. 303.*

v. 303. quo centimanum dejecerat igne Typhoea. Adde Claudian. de B. Get. v. 63. ¶ Adjective Virg. 1. Æn. v. 665. Nate, patris summi qui tela Typhoea temnis. h. e. quibus Typhoea stravit. Sunt qui leg. Typhoia recte Servio, Τυφώϊα. ¶ Scribitur & Typhoeus juncta diphthongo, quasi sit Græce Τυφοιεύς, sed minus recte.

TYPHOIS, idis, f. Τυφωΐς, ad Typhoea pertinens. Ovid. Heroid. epist. 15. v. 11. Arva Phaon celebrat diversa Typhoidos Ætnæ. h. e. sub qua Typhoeus jacet.

TYPHOIUS, a, um, Τυφώϊος, ad Typhoea pertinens. Claudian. lib. 3. de rapt. Proserp. vers. 183. capitum Typhoia cervix Inarimen?

TYPHON, onis, m. τυφών, scionata, remolino, turbine, tifone, ventus vorticosus mira velocitate, sed sine igne e nube erumpens: a τύφω, fumigo. Plin. l. 2. c. 48. Sin vero depresso sinu arctius rotati effregerint (nubem venti) sine igne, hoc est sine fulmine, verticem faciunt, qui typhon vocatur, id est vibratus ecnephias. Defert hic secum aliquid abruptum a nube gelida, convolvens, versansque, & ruinam suam illo pondere aggravans, & locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua navigantium pestis, non antennas modo, verum ipsa navigia contorta frangens: tenui remedio aceti in advenientem effusi, cui frigidissima est natura. Idem illisu ipso repercussus, correpta secum in cælum refert, sorbetque in excelsum. Hæc Plinius. Apul. de mundo. Aeris inferioris qualitas turbine, flatibus, typhonisque conflictu fit procellosa. Adde Gell. l. 19. c. 1. ubi Græce usurpat. ¶ Quod quidam leg. apud Lucan. l. 7. v. 156. Et trabibus mistis avidos typhonas aquarum, Al. leg. siphonas, rectius. ¶ Poetæ etiam ignitum turbinem typhona vocant. Valer. Flacc. l. 3. v. 130. Qualis ubi immenso prospexit ab æthere typhon, Igne simul ventisque rubens: quem Jupiter alto Crine tenet: trepidant diro sub lumine puppes. ¶ Est etiam nomen gigantis, idem qui Typhoeus. Lucan. l. 4. v. 595. Nec tam justa fuit terrarum gloria Typhon, Aut Tityos, Briareusque ferox. & lib. 6. v. 92. Antraque letiferi rabiem Typhonis anhelant. Adde Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 21. Hygin. fab. 152. & Ovid. 2. Fast. v. 461. item Martian. Capell. qui primam syllabam corripuit l. 2. pag. 43. Ditemque, ferumque Typhonem.

TYPHONIS, idis, f. Τυφωνίς, filia Typhonis. Val. Flacc. l. 4. v. 428. Insuper Harpyiæ Typhonides, ira Tonantis.

TYPHUS, i, m. τῦφος, Græca vox proprie fumum significans, metaphorice fastum, superbiam, elationem, jactantiam. Arnob. lib. 2. pag. 43. Si non mentis elatio, & typhus qui appellatur a Græcis, obstaret. & pag. 53. Typhum superciliumque deponere. & pag. 56. Typho & arrogantia sublevati. & pag. 63 Typhum & arrogantiam frangere. & pag. 88. Si arrogantia, si typhus, si elatio abesset a vobis. Augustin. l. 7. Confession. c. 9. Homo immanissimo typho turgidus. Adde lib. 3. c. 3. a med.

TYPICUS, a, um, adject. figurative, che adombra, o significa. Usurpant Sedulius lib. 3. v. 208. Christus typicus Moyses, verusque propheta. & Arator in Act. Apost. l. 2. v. 74. typicæ documento figuræ.

TYPUS, i, m. forma, figura, tipo, viluce, proprie est nota, signum, forma percutiendo seu pulsando impressa: v. gr. vibex in corpore existens ex verbere, aut vestigium humi pede impressum. Vox Græca a τύπτω, percutio. Sumitur & pro figura, imagine, forma, effigie cujuscumque rei: ex qua similia multa facile est efficere. Plin. l. 35. c. 12. Umbram ex facie ejus ad lucernam in pariete lineis circumscripsit: quibus pater ejus impressa argilla, typum fecit. il rilievo. & Cic. Attic. l. 1. ep. 10. Præterea typos tibi mando, quos in tectorio atrioli possim includere. figure di basso rilievo. ¶ Medicis typus dicitur forma, ordo, & modus febrium recurrentium, ut tertianæ, quartanæ, &c. ex quo ipsius morbi vis & status dignoscitur. Cæl. Aurelian. Acutor. l. 2. c. 14. Typum quotidianum majorum corpusculorum flatione fieri; tertianum minorum, quartanum minutissimorum. Apul. de herb. c. 101. Ad frigora, & omnes febrium typos.

TYRANNA, æ, f. tiranna, mulier, quæ tyrannidem occupat. Trebell. Pol. in XXX. Tyrann. c. 31. sub fin. Nemo dicturus est, me feminas inter tyrannos cum risu & joco, tyrannas videlicet & tyrannides, ut ipsi de me solent jactare, posuisse.

TYRANNICE, adverb. tirannicamente, τυραννικῶς, tyrannorum more, crudeliter, violenter. Cic. 5. Verr. c. 48. ad fin. Ut hoc tempore ea, quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores Apronius, prætermittam.

TYRANNICIDA, æ, m. & f. uccisor del tiranno, τυραννοκτόνος, qui tyrannum occidit. Senec. l. 2. de Ira, c. 23. Tyrannicida tortus, ut conscios indicaret, amicos tyranni nominavit. Plin. l. 7. c. 23. Quæ torta non indicavit tyrannicidas. Sueton. in Tiber. c. 4. De præmiis tyrannicidarum referre. Adde Quintil. l. 7. c. 2. & 7. ¶ Cicero circumlocutione utitur pro Mil. c. 29. a med. Græci homines deorum honores tribuunt iis viris, qui tyrannos necaverunt. Id. l. 14. Attic. ep. 15. Græcam vocem adhibere maluit: Verebar, ne periculosa nostris tyrannoctonis esset. & lib. 16. ep. 15. ante med. Non modo non inimicum tyrannoctonis, verum etiam amicum fore.

TYRANNICIDIUM, ii, n. uccisione del tiranno, τυραννοκτονία, occisio tyranni. Senec. l. 5. controv. 7. ante med. Ne fratrem occideret, tyrannicidium inquinaret. Plin. l. 34. c. 8. circa med. Consilia eorum de tyrannicidio non prodidit. Adde Quintil. l. 7. c. 3.

TYRANNICUS, a, um, tirannesco, violento, tirannico, τυραννικός, ad tyrannum pertinens, impotens, superbus, violentus. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 30. Facinus tetrum, crudele, nefarium, tyrannicum. Cic. 1. de Legib. c. 15. Tyrannicis legibus delectari. Senec. l. 1. de benef. c. 11. Tyrannicæ iræ eripere aliquem. Justin. l. 16. cap. 4. a med. Nefandissima quæque tyrannicæ crudelitatis exercuit. & mox. Tyrannica dominatio. & lib. 21. c. 5. ad fin. Tyrannica vitia.

TYRANNIS, idis, f. tirannide, tirannida, τυραννίς, imperium & impotentia tyranni, dominatio tyrannica. Cic. Attic. l. 14. ep. 9. O dii boni! vivit tyrannis, tyrannus occidit. & ep. 14. Sublato tyranno tyrannida manere video. Id. 3. Offic. c. 23. circa med. Tyrannidem occupare. Id. 2. Tuscul. c. 22. delere. Quintil. l. 7. c. 2. ad fin. affectare. Nep. in Alcib. c. 7. concupiscere. Id. in Dion. c. 3. in fin. Tyrannidis finem facere. Juvenal. sat. 8. v. 223. Quid Nero tam sæva crudaque tyrannide fecit? Ovid. 15. Met. v. 60. fugerat una Et Samon & dominos, odioque tyrannidis exsul Sponte erat. ¶ Videtur sumi etiam simpliciter pro regno, ut tyrannus pro rege. Nep. in Regib. c. 2. Hic cum virtute tyrannidem sibi peperisset, magna retinuit felicitate. Valer. Max. l. 6. c. 5. extern. n. 1. Cujus aut meritis tantum cives debuerunt, aut moribus crediderunt, ut suis in suffragiis tyrannidem deferrent. ¶ Est etiam femina tyrannidem exercens, vel uxor tyranni. V. locum Trebell. in Tyranna.

TYRANNOCTONUS, i, m. τυραννοκτόνος, idem ac tyrannicida: vox Græca a τύραννος, tyrannus, & κτείνω, interficio. Usurpatur a Cicer. in sermone familiari ad Attic. lib. 14. & 16. V. Tyrannicida.

TYRANNOPOLITA, æ, m. civis ejus urbis, in qua tyrannus imperat. Sidon. l. 5. ep. 8. Vitia nostrorum tyrannopolitarum.

TYRANNUS, ni, m. monarca, re, signore, τύραννος, dominus, monarcha, rex, princeps, qui plenam perpetuamque in subjectos potestatem & imperium habet: vox Græca. Nep. in Milt. c. ult. scribit, Miltiadem, qui Chersoneso potitus diu ibi dominationem obtinuerat, tyrannum dictum fuisse, qui non vi, sed incolentium voluntate eam obtinuerat, & bonitate retinuerat. omnes enim & habentur & dicuntur tyranni, qui potestate sunt perpetua in ea civitate, quæ libertate usa est. Virg. 4. Æn. v. 320. Te propter Libycæ gentes, Nomadumque tyranni Odere. & lib. 7. v. 266. Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni. h. e. Æneæ. Ovid. 1. Met. v. 276. de Neptuno. Convocat hic amnes. qui postquam tecta tyranni intravere sui, &c. Valer. Flacc. l. 5. v. 388. & 548. Qui ferat Æetæ socius responsa tyranni. Lucan. l. 7. v. 226. Ipsi sed plurima campi Tetrarchæ, regesque tenent, magnique tyranni. Adde Senec. in Herc. Oet. v. 1685. ¶ Sæpius Latine dicitur, qui per vim occupavit imperium, quique illud per insolentiam & libidinem, non jura & æqua legibus exercet, tiranno. Senec. l. 1. de Clem. c. 12. Tyrannus a rege distat factis, non nomine. nam & Dionysius major jure meritoque præferri multis regibus potest: & L. Sullam appellari tyrannum quid prohibet? cui occidendi finem fecit inopia hostium. Cic. de Amic. c. 15. Hæc est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla stabilis benevolentiæ potest esse fiducia: omnia suspecta atque sollicita, nullus locus amicitiæ. Id. in Latin. c. 9. Tyrannus intolerandus. & Phil. 13. c. 8. teter & crudelis. Val. Flacc. l. 7. v. 78. trux. & vers. 87. infandus. Ovid. in Ibin, v. 371. sævus. Virg. 4. Georg. v. 492. immitis. Senec. in Herc. Fur. v. 739. impotens. Id. in Octav. v. 959. ferus. Cic. 7. Verr. c. 40. importunus & amens. Val. Flacc. l. 5. v. 600. jussa dira tyranni. Cic. Phil. 13. c. 8. esse tyrannum in aliquem. & ibid. Dominum & tyrannum comparare in liberos nostros. Senec. in Herc. Fur. v. 511. Qui morte cunctos luere supplicium jubet, nescit tyrannus esse. diversa irroga: miserum perire veta, felicem jube. ¶ Tyrannum pro tyrannicum est Pacuv. apud Non. c. 2. n. 867. Tyrannum novi temeritudinem. ¶ Græce τύραννος est ὁ, ἡ, ὁ, Latine non item.

TYRIANTHINUS, a, um, color misto di porporino, o violetto, τυριάνθινος, qui est colore facto ex ianthino, hoc est violaceo, rursus Tyria purpura inebriato, ut vestes Tyrianthinæ, quæ colore hujusmodi sunt infectæ. Martial. l. 1. epigr. 54. Sic interpositus vitio contaminat uncto Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus. Vopisc. in Carino, c. 20. Pallium Tyrianthinum. ¶ De luna miscendi colores in tingendis purpuris V. Plin. l. 9. c. 40. & 41.

TYRINS. } V. Tiryns.
TYRINTHIUS. }

TYRIUS, a, um, Τύριος, ad Tyrum pertinens, quæ est urbs maritima Phœniciæ, condita ab Agenore rege: ex qua variis temporibus pars civium migrantes, Carthaginem (quæ ideo & Tyros dicta est. Virg. 4. Æn. v. 36. & 43.) Gades, Uticam, Leptin in Africa condidere, Thebas in Græcia, ut est apud Plin. l. 5. c. 19. quamquam Sallust. in Jug. c. 80. Leptin a Sidoniis conditam tradit. Virg. 1. Æn. v. 350. sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion. Ovid. 5. Fast. v. 605. Tyria puella. h. e. Europa Agenoris filia, quæ a Junone dicitur apud eund. 3. Met. v. 258. Tyria pellex. Martial. l. 10. epigr. 51. Tyrius taurus. h. e. vector Europæ. Claudian. l. 1. de laudib. Stilich. v. 318. Cadmus Tyrius. ¶ Tyrium mare, inquit Fest. in proverbium deductum est: quod Tyro oriundi Pœni adeo potentes maris fuerunt, ut omnibus mortalibus navigatio esset periculosa. Hinc mare Tyrium concire, rem periculosam aggredi. ¶ In mari circa Tyrum laudatissimæ purpuræ capiebantur, ex quibus optimus color Tyrius dictus. Propert. l. 4. el. 5. v. 22. Et quæ sub Tyria concha superbit aqua. Ovid. 3. de ar. am. v. 170. Nec quæ bis Tyrio murice lana rubes. Id. 6. Met. v. 222. Tyrioque rubentia fuco Terga premunt. & lib. 10. v. 211. Tyrioque nitentior ostro Flos oritur. & lib. 6. v. 61. & Stat. l. 2. silv. 2. vers.

verf. 151. Tyrium quæ purpura fenfit ahenum. *Tiboll. l.* 1. *el.* 1. *v.* 63. Tyrius torus. *h. e.* ftragulo Tyrio ornatus. *& el.* 10. *v.* 70. & Tyrio prodeat apta finu. *h. e.* vefte Tyria. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 79. radiis auri Tyriaque fuperbit Majeftate torus. *h. e.* Tyrii ftragull ornatu. *Id. de Phœnice, v.* 10. Tyrium venenum. *h. e.* color purpuræ. ¶ *Tyrium* abfolute Tyria purpura. *Tertull. de Pænit. c.* 11. Num in coccino & Tyrio pro delictis fupplicare nos convenit? ¶ *Tyrii*, *orum*, Tyri incolæ, Phœnices. *Lucan. l.* 5. *v.* 108. ¶ Sæpe refertur ad Thebas, quia Cadmus Tyriis quondam pulfus ab oris, in Aonia conftitit exful humo, ut ait *Ovid.* 2. *Faſt. v.* 489. & Thebas condidit. *Stat.* 1. *Theb. v.* 10. & *l.* 12. *v.* 693. Tyrii montes. *h. e.* qui circa Thebas funt. Sic *lib.* 9. *v.* 406. Tyrios melior venit annus in agros. *Id. l.* 3. *v.* 406. Tyrius exful. *h. e.* Polynices filius Œdipodis Thebarum regis. *Id. l.* 12. *v.* 205. Tyrius ductor. *h. e.* Eteocles rex Thebarum, frater Polynicis. *Id. l.* 3. *filv.* 1. *v.* 16. Tyrium plectrum. *h. e.* Amphionis Thebani, qui muros Thebarum lyra & cantu exftruxit. Sic *Id.* 8. *Theb. v.* 232. canunt Tyriam reptantia faxa Ad chelyn, & duras animantem Amphiona cautes. Hinc *Tyrii*, *orum*, apud *eund. Theb.* 1. *v.* 10. *lib.* 2. *v.* 73. & *lib.* 9. *v.* 489. funt Thebani. ¶ Item ad Carthaginem, quam, ut ait *Virg.* 1. *Æn. v.* 16. Tyrii tenuere coloni. *Virg. ibid. v.* 14. Tyriæ arces. *& verf.* 340. Tyriæ virgines. *& verf.* 392. Tyria urbs. *Sil. l.* 7. *v.* 268. Tyrii doli. *h. e.* Punicæ fraudes. *Id. l.* 2. *v.* 24. Tyrii patres. *h. e.* Pœnorum fenatus. *Id. l.* 8. *v.* 13. Tyrius miles. *h. e.* Annibalis exercitus. *& lib.* 10. *v.* 271. Tyrius ductor. *h. e.* Annibal. *Claudian. de II. conful. Stilich. in præfat. v.* 9. Tyriæ vires. *h. e.* opes Carthaginienfium. *Id. de B. Gild. fub fin.* Urbs Lybiam contra Tyrio fundata potenti. *h. e.* Caralis in Sardinia, condita a Carthaginienfibus. *Ovid. Triſt. l.* 2. *v.* 533. felix Æneidos auctor Contulit in Tyrios arma virumque toros. *h. e.* In nuptias Didonis, quæ Carthaginem condidit, cum Ænea. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 139. tellus fera Tyrio obfeffa colono. *h. e.* Africa. *Lucan. l.* 7. *v.* 187. & *lib.* 10. *v.* 457. Tyriæ Gades. *h. e.* a Pœnis conditæ, ut *Vellej. l.* 1. *c.* 2. *fub fin.* tradit, & *Plin. l.* 4. *c. penult. in fin.* & *Sil. l.* 3. *v.* 4. fignificant. Hinc *Tyrii*, *orum*, Carthaginienfes. *Virg.* 1. *Æn. v.* 578. & *lib.* 4. *v.* 111. & *Sil. l.* 2. *v.* 80. &c.

TYRO, onis. V. *Tiro*.

TYROPATINA, æ, f. h. e. placenta in modum cafei confecta ex lacte, ovis, & melle: a τυρὸς, cafeus. *Apic. l.* 7. *c.* 21. *ad fin.*

TYROS. V. *Tyrus*.

TYROTARICHUS, i, m. τυροτάριχος, genus obfonii vilioris, ex cafeo & falfamentis confecti: a τυρὸς, cafeus, & τάριχος, falfamentum. Quidam volunt effe jus ex cafeo falito expreffum, quo in condimentis ufi fint Veteres. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 8. Multa me in epiftola tua delectarunt: fed nihil magis, quam patina tyrotarichi. *Id.* 9. *Fam. ep.* 16. *a med.* Quam tu mihi narras tyrotarichi patinam? *& fub fin.* Tu vero (volo enim abftergere animi tui metum) ad tyrotarichum antiquum redi. Adde *lib.* 14. *Attic. ep.* 16. ¶ Ejus confectio ita defcribitur ab *Apicio* auctore culinario (fi modo quidquam ad *Ciceronis* tyrotarichum pertinet) *lib.* 4. *c.* 2. *circa med.* Patella tyrotarichà ex quocumque pifce falfo volueris. Coques ex oleo, exoffabis, & cerebella cocta, pulpas pifcium, jecufcula pullorum, ova dura, cafeum mollem excaldatum: hæc omnia calefacies in patella: teres piper, ligufticum, triganam, rutæ baccam, vinum, mulfum, oleum: patellam ad lentum ignem, ut coquatur, ovis crudis, obligabis, adordinabis: cuminum minutum afperges, & inferes.

TYRRHENI, orum, Etrufci, Tufci, *Tofcani*, Τυῤῥηνοὶ, populi Italiæ, quorum regio Tyrrhenia, five Etruria, five Tufcia. Hos quidam indigenas Italiæ, alii advenas fuiffe dicunt. Qui indigenas cenfent: hoc nomen ipfis inditum ajunt ab ædificiis munitis, quæ in urbium mœnibus erigi folent, quæ Græce τύῤῥεις, Latine turres appellantur: quod primi omnium in Italia turres exftruxerint, in iifque habitarint. Sunt, qui dicunt, eos alienigenas effe: alii ajunt, Lydos, five fponte, five ob agri fterilitatem, patria relicta, in Italiam navigaffe, Tyrrhenum coloniæ ducem fuiffe, genique nomen a fe impofuiffe. Hunc vero Tyrrhenum alii dicunt filium fuiffe Atyos ex Callithea, alii Herculis ex Omphala. V. *Lydius*. Alii dicunt a Myfis ortam trahere, & ita appellatos effe a Tyrrheno Telephi filio, qui poft Trojæ incendium in Italiam venerit. Alii aliam eorum originem tradunt. *Virg.* 11. *Æn. v.* 733. Tyrrheni, quæ tanta animis ignavia venit?

TYRRHENIA, æ, f. Etruria, Tufcia, *la Tofcana*, regio Italiæ. V. *Etruria*. *Ovid.* 14. *Met. v.* 452. Concurrit Latio Tyrrhenia tota, diuque, &c.

TYRRHENICUS, a, um, Tyrrhenus. *Infcript.* apud *Gruter. pag.* 690. *n.* 5. Stagna fub Oceani Tagus, & Thyrrhenica Hiberus. *h. e.* Tagus in Oceanum influens, & Hiberus in mediterraneum, cujus pars eft Tyrrhenum mare. *Aufon. epiſt.* 24. *v.* 88. Tyrrhenica Tarraco. *h. e.* ad Tyrrhenum mare fita. V. vocem fequent.

TYRRHENUS, a, um, *Tofcano*, Τυῤῥηνὸς, ad Tyrrhenos pertinens, Tufcus, Etrufcus. *Virg.* 10. *Æn. v.* 691. Tyrrhenæ acies. *& lib.* 8. *v.* 555. Tyrrheni ad limina regis. *Id. l.* 7. *v.* 663. Tyrrhenum flumen. *h. e.* Tiberis. *& lib.* 10. *v.* 787. Tyrrheni fanguis. *h. e.* Mezentii Tyrrhenorum regis. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 83. Tyrrhenus magifter. *h. e.* gubernator Tyrrheno mari navigans. *Virg.* 8. *Æn. v.* 458. Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis. *h. e.* crepidas a Tufcis fumptas, quas primo habuere fenatores Romani, poftea equites, deinque milites, inquit *Servius*. Alii intelligunt calceos fenatorios, a Tufcis itidem fumptos. *Ovid. Met.* 4. *v.* 23. Tyrrhenaque mittis in æquor corpora. *h. e.* nautas Tyrrhenos, qui Bacchum fallere conabantur: quod ille in delphinas verfos in mare merfit, ut *Ovid.* 3. *Met. a verf.* 605. narrat. Sic de delphinis *Id.* 3. *Faſt. v.* 723. Ecce libet fubitos pifces, Tyrrhenaque monftra Dicere. *& Senec. in Agam. v.* 451. & *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 130. Tyrrhenus pifcis. *Stat.* 1. *Achill. v.* 56. Tyrrheni greges. *fcil.* delphinorum. *Stat. l.* 5. *filv.* 3. *v.* 82. Tyrrhenæ volucres. *h. e.* Sirenes, quæ aliquando in fcopulis Tyrrheni maris juxta Surrentum habitarunt. ¶ Quia tuba dicitur effe inventum Tufcorum, ut in ea voce dictum eft, hinc *Virg.* 8. *Æn. v.* 526. *Stat. l.* 3. *Theb. v.* 650. *Sil. l.* 2. *v.* 19. Tyrrhenufque tubæ mugire per æthera clangor. *Stat.* 6. *Theb. v.* 404. infonuit Tyrrhenum murmur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 193. Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. *h. e.* Tyrrhenus tibicen: quia quæ ad facra pertinent, Romani a Tufcis acceperunt pæne omnia. ¶ *Tyrrhenum mare*, inferum, *mar di Tofcana*, Τυῤῥηνὸ θάλασσα, pars maris mediterranei, a Macra flumine ufque ad fretum Siculum. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *ad fin.* *Virg.* 1. *Æn. v.* 71. *Horat. l.* 3. *od.* 24. *v.* 4. & alii. *Tyrrhenus* abfolute, de Tyrrheno mari. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 715. tantas quamvis Tyrrhenus & Ægon Volvat aquas. ¶ *Tyrrhenum* dicitur etiam mare mediterraneum, qua Hifpaniam alluit. *Paulin. carm.* 10. *ad Aufon. v.* 236. Qua Bætis Oceanum, Tyrrhenumque auget Hiberus. ¶ *Tyrrhenus* pro Romano, feu Italo, *Sil. l.* 1. *v.* 110. *de Annib.* horrent ortus Jam pubes Tyrrhena tuos. ¶ *Tyrrhenum* pro *Tyrrhenorum* habet *Virg.* 11. *Æn. v.* 171. & 835.

TYRRHIDÆ, arum, m. filii cujufdam Tyrrhi pafloris regis Latini in agro Laurenti, apud *Virg.* 7. *Æn. v.* 484.

TYRUS, & Tyros, i, f. *Sur*, Τύρος, urbs Syriæ in Phœnicia, in ora maris mediterranei, ab Agenore condita. Olim fuit infula, præalto mari DCC. paff. a continenti diftans: fed ab Alexandro M. dum obfideret, operibus terræ conjuncta, ut eft apud *Plin. l.* 5. *c.* 19. Quam obfidionem fufe defcribit *Curt. a cap.* 2. *l.* 4. Olim fuit porta clara, urbibus genitis Lepti, Utica, Carthagine, Gadibus in Africa, & Thebis in Græcia. V. *Tyrius*. Græca pofitione fere utuntur Poetæ. *Tibull. l.* 1. *el.* 8. *v.* 20. Prima ratem ventis credere docta Tyros. *fcil.* quia Tyrii mercaturæ dediti, primi docuere carinis, ut ait *Avien. in perieg. v.* 1065. Ferre cavis orbis commercia, fidera primi Servavere poli. *Sil. l.* 1. *v.* 74. Cum fugeret Dido famulam Tyron, impia diri, &c. *famulam* dicit, quia tunc Pygmalionis tyrannide opprimebatur. V. *Virg.* 1. *Æn. a verf.* 350. Dicitur a *Lucan. l.* 3. *v.* 217. Tyros inftabilis. *Curt.* enim *in fin. cap.* 4. *l.* 4. crebris terræ motibus vexari tradit. ¶ Nunc, inquit *Plin. loc. cit.* ejus nobilitas conchylio atque purpura conftat. *Tibull. l.* 4. *carm.* 2. *v.* 16. Vellera det fuccis bis madefacta Tyros. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 7. Et Tyros oftrinos præbet Cadmea colores. ¶ Hinc metonymice ponitur pro ipfa purpura. *Martial. l.* 2. *epigr.* 29. Quæque Tyron toties epotavere lacernæ. *& lib.* 8. *epigr.* 11. Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia veftit.

TYSDRITENUS, a, um, ad Tyfdrum pertinens, ut Tyfdritana juventus, *Capitolin. in Gordian. c.* 11. Eft autem Tyfdrus urbs Africæ in regno Tunetano, ad Syrtin minorem. *Id. ibid. c.* 7. & 8. Apud *Plin. l.* 5. *c.* 4. *fub fin.* eft Tufdritanum oppidum: Ptolemæo Θύσδρος.

DE LITTERA U.

U, Ultima vocalium Latinarum. (apud Græcos υ, & ου) fæpe confonantis vim habet, nempe quoties alteri vocali præpofita eam comprimit, ut in *vaco*, *velox*, *vita*, *vox*, *vultus*. Poetæ autem fæpe diffolvunt, ut in *evoluiffe*, quod *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 4. quinque fyllabarum facit: & in *filua*, quod *Horat. epod.* 13. *v.* 2. trium. Sæpe mutatur in o. Olim enim dixere *Hecoba*, *notesa*, ut ait *Quintil. l.* 1. *c.* 4. (*al.* 6.) & paffim apud *Plaut. Lucret. Salluſt. Virgil.* hodieque legimus *deferont*, *volnis*, *volgus*, *voltus*, *voſter*, *fervos*, *poblicus*, *polcher*, &c. Quin multis Italiæ populis ignotam olim fuiffe, fcribit *Prifcian. lib.* 1. *pag.* 554. *Putſch.* Interdum pro *i* ponitur, ut in *lubens*, *carnufex*, *maxumus*: & pro *e*, ut *legundi*, *reprondus*. Aliquando nec vocalis, nec confonans eft, ut *Diomed. l.* 2. *pag.* 416. & *Prifcian. l.* 1 *pag.* 555. tradunt. Hoc fit in *quis*, *quam*, *quoniam*, *fanguis*, *lingua*, & hujufmodi. Græca υ Latine in hanc vocalem fæpe vertitur, ut *Sulla*, *murrhinus*, *Iudius*, *mus*, *tus*, &c. ¶ In notis valet vivus, vivens, vir, votum, &c. In numeris V valet quinque.

V A

VACANS, antis, *vuoto*, *privo*, *vacante*, σχολάζων, vacuus, carens. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 10. Si mens conftare poteft vacans corpore. *Virg.* 3. *Georg. v.* 476. videat defertaque regna Paftorum, & longe faltus lateque vacantes. *h. e.* fine armentis. *Tacit.* 3. *Hiſt. c.* 11. Vacantium forte balnearum fornacibus abditus. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Neque ignoro, in fine pro longa accipi brevem, quod videtur aliquid vacantis temporis ex eo, quod infequitur, accedere. *h. e.* vacui a verbis & pronuntiatione. *Ælius Gallus* apud *Gell. l.* 16. *c.* 5. Janua procul a via eft, area vacanti interfita. *h. e.* in qua ædificati nihil eft. *Juſtin. l.* 25. *c.* 2. Neque aliter fervata caftra, quam quod deferta funt. fiquidem Galli ubi omnia vacantia, nec fine defenforibus modo, verum fine cuftodibus vident, &c. *Id. l.* 27. *c.* 3. Quafi vacantem Afiæ poffeffionem invafurus. *& lib.* 42. *c.* 4. Vacans regnum occupare. *Lucan. lib.* 2. *v.* 440.

fines

fines hoste vacantes. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 28. Velut parens omnium populus vacantia teneret. *h. e.* bona sine domino, & sine herede. Sic *Ulpian. Dig. lib.* 30. *leg.* 93. & *Marcian. ibid. leg.* 111. Lege Julia bona vacantia ad fiscum pertinent. Quæ appellat *Id. Ulpian. lib.* 38. *tit.* 9. *leg.* 1. bona vacua. ¶ *Animus vacans*, sine curis, otiosus. *Ovid.* 9. *Met. v.* 611. nec petit horamque, neimunmque vacantem. *Cal. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 3. Cum Romæ eras, hoc mihi certum ac jucundissimum vacanti negotium erat, secum id utli tempus consumere. *Lucan. l.* 5. *v.* 126. vacnus cu-ris. ¶ Vacantes milites *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 15. & *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c.* 18. appellant supernumerarios, ad nummoda solum participanda inter milites relatos. *Sueton. in Claud. c.* 25. Instituit & imaginariæ militiæ genus, quod vocatur super numerum, quo absentes, & titulo tenus fungerentur. Hi & *adscriptitii* dicti sunt. *Lamprid.* & *Trebell. ibid.* ¶ *Vacantia*, res supervacuæ. *Gell. l.* 6. *c.* 5. *circa med.* Putare, Veteres dixerunt, vacantia ex quaque re, ac non necessaria auferre & excidere. ¶ *Mulier vacans*, virgo, vel vidua. *Quintil. decl.* 15. *c.* 2. Maligoitas est persuasionis humanæ, formam vacantem vocare meretricem. *&* *declam.* 262. *a med.* Jam tum non eras meritus, cum animus tuus spectabat vacantes. *Marcian. Dig. lib.* 48. *tit.* 6. *leg.* 5. Qui vacantem mulierem rapuit, vel nuptam, ultimo supplicio punitur. *Vacuam* dicit *Ovid. Heroid. ep.* 20. *v.* 149. Elige de vacuis, quam non sibi vindicet alter. Si nescis, dominum res habet ista suum. ¶ *Vacantia vina*, quæ parata sunt quidem, sed in mensam nondum illata. *Sabin. ep.* 1. *Ulyss. ad Penelop. sub fin.* Forsitan ante dapes, interque vacantia vina Ultoris pharetris utile tempus erit. *h. e.* cum proci ad cœnam convenient, & intenti obsonia exspectabunt.

VACANTER, adverb. *in vano, oziosamente*, supervacue, inaniter, frustra. *Gell. l.* 17. *c.* 10. *ad fin.* Vacanter hoc etiam accumulavit, & inaniter.

VACAT, abat. V. in *Vaco*.

VACATIO, onis, f. *vacanza, esenzione*, σχολή, cessatio ab opere, immunitas. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 6. *ad fin.* Quæ studia vacationem habent publici muneris. *Id.* 1. *de Leg. c.* 4. Nullam tibi a causis vacationem dari video. *Id. de clar. Orat. c.* 31. Vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere. *Id.* 7. *Verr. c.* 23. *sub fin.* Quæ colonia est in Italia tam bono jure, quod tam immune municipium, quod per hosce annos tam commoda vacatione sit usum rerum omnium, quam Mamertina civitas per triennium? *ebbe esente esenzione in ogni genere.* & *lib.* 1. *de nat. Deor. c.* 20. Nos beatam vitam in animi securitate, & in omnium vacatione munerum ponimus. *Senec. ep.* 85. Vacatio malorum. *h. e.* vacuitas, privatio. ¶ *Vacatio militiæ* dicitur, cum milites vel propter expletum stipendiorum tempus, vel propter ætatem, vel alia quapiam de causa militare non coguntur. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 13. Druides militiæ vacationem, omniumque rerum habent immunitatem. *Nep. in Attic.* 7. Incidit bellum civile: cum haberet annos LX. usus est ætatis vacatione. *Cic.* 5. *Phil. c.* 12. Tumultum decerni, delectum haberi, sublatis vacationibus. *Id. ibid. c. ult.* Militibus veteranis, liberisque eorum vacationem esse, Senatui placere. ¶ Hujusmodi militares vacationes interdum pretio emebantur: hinc vacatio ponitur etiam pro ipso pretio. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 46. Otho promisit, ex fisco suo vacationes annuas exsoluturum. *h. e.* pecuniam, qua soluta, liceret annum a militia abesse.

VACCA, æ, f. *vacca*, βοῦς, bos femina. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 5. Differuntur in prima vitulus & vitula, in secunda juvencus & juvenca, in tertia & quarta taurus & vacca. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 27. *ad fin.* Cur non gestiret taurus equæ contrectatione, equus vaccæ? *Virg.* 3. *Georg. v.* 177. fetæ nivea implebunt mulctraria vaccæ. *&* *lib.* 2. *v.* 524. ubera vaccæ lactea demittunt. *&* *Eclog.* 9. *v.* 31. Sic cytiso pastæ distentent ubera vaccæ. *Ovid.* 2. *Met. vers.* 694. nitida vacca. *Virg.* 4. *Æn. v.* 61. candens. *Colum. l.* 6. *c.* 21. Vaccæ probantur altissimæ formæ, longæque, maximis uteris, frontibus latissimis, oculis nigris & patentibus, cornibus venustis, & levibus, & nigrantibus, pilosis auribus, compressis malis, palearibus & caudis amplissimis, ungulis modicis, & modicis cruribus. ¶ Est hoc nomine fluvius Hispaniæ in Lusitania. *Plin. l.* 4. *c.* 21. Item oppidum Africæ, *Sallust. in Jug. c.* 51. & *Hirt. de B. Afric. c.* 74. cujus cives *Vaccenses*, apud *Sallust. c.* 70. *&* 72.

VACCINIUM, ii, n. flos purpurei coloris, apud Romanos, idem qui hyacinthus, cujus herba cæpa agrestis dicitur, a quadam cæpe similitudine. Habet enim, *Dioscoride* teste, folia bulbi, & radicem bulbaceam, caulem vero dodrantalem, minimo digito tenuiorem, comam procumbentem incurvamque, purpureorum florum plenam. Itaque Vaccinium hyacinthum esse, *Diascor. Ruell. Matthiol. Dodonæus*, aliique censent. Favent his Glossæ Philox. in quibus est *Vaccinium*, ἄγχουσα, ὑάκινθος. Similiterque Glossæ Cyr. Ὑάκινθος ἄνθος, vaccinium. Plerique volunt, hunc florem eundem esse atque violam, ut viola dicta sit quasi vitula, propterea, quod Poetæ fabulentur, florem hunc in pabulum Ius puellæ jam in vitulam conversæ e terra fuisse effusum, quomodo & Græcia similiter a puella nomine Ἴον appellatur: ita hac ipsa occasione eundem florem vaccinium appellari, ut a vacca sit vaccinium, quomodo a macco est muccinium. Sane vaccinia violam esse scripsit *Serv.* ad illud *Virg. Eclog.* 2. *v.* 18. Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Ac similiter Glossæ Phil. ubi legas, ἴον λευκόν, ligustrum: ἴον μέλαν, vaccinium; ἴον ἄνθος, viola, vaccinium. Verum falli hosce, indicat illud *Eclog.* 10. *v.* 39. *ejusd. Virg.* Quid tum, si fuscus Amyntas? Et nigræ violæ sunt, & vaccinia nigra. Ubi manifeste distinguit. Idem facit *Vitruv. l.* 7. *c. ult.* Tinctores, cum volunt sil Atticum imitari, violam aridam conjicientes in vas cum aqua confervescere faciunt ad ignem, &c. *&* *mox.* Eadem ratione vaccinium temperantes, & lac miscentes, purpuram faciunt elegantem. Quanquam non desunt, qui ut hanc tueantur sententiam, dicant, violarum esse plura genera, & inter ea esse vaccinium. Quidquid tamen sit, illud certum est, vaccinium esse florem colore cæruleo ad nigrum accedente, *d'azzurro carico, o violetta carica*. Hinc *Virg.* nigra vaccinia dixit eodem modo, quo violas nigras. Et tamen violæ nigræ non sunt, sed valde nigricantes. ¶ *Plin. l.* 16. *c.* 18. *sub fin.* scribit, vaccinia in Gallia esse purpurea, & ad servitiorum vestes tingendas apta (quod & *Vitruv.* ait in verbis citatis) in Italia vero mancupiis seri, hoc est, ut exponit *Turneb. l.* 4. *c.* 26. seri a mangonibus, & adhiberi ad fricanda & illinenda corpora mancipiorum venalium, quoniam iis pubertas tardetur, quod hujusmodi mercatoribus valde est utile. Addit hic *Harduinus*, duplex ex Plinii verbis colligi esse vaccinium, alterum Gallicum purpureum, alterum Italicum, quod idem sit ac hyacinthus, ut dictum est. ¶ Scribitur & *Vacinium* unico *c*.

VACCINUS, a, um, *di vacca, vaccino*, βόειος, qui est ex vacca. *Plin. l.* 28. *c.* 12. Jus e vaccina carne. *Id. l.* 25. *c.* 8. *a med.* Vaccinum lac. *Id. l.* 28. *c.* 14. Vaccinus caseus.

VACCULA, æ, f. *vacchetta*, βοΐδιον, parva vacca, bucula. *Valer. Cato in Diris*, *v.* 132. Vaccula non unquam secreta cubilia captans. *Catull. carm.* 20. *v.* 14. *de Priapo*: & est inter *Priapea*, *carm.* 84. Teneraque, matre mugiente, vaccula, &c. ¶ Fuit cognomen Romanum in gente Voconia, ut M. Voconius Vaccula *in vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 489. *n.* 11.

VACEFIO, is, n. anom. *votarsi*, vacuus fio. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1003. multusque vacefit in medio locus. Adde *vers.* 1015.

VACERRA, æ, f. *palo*, stipes, palus. *Festus*: Vacerram Verrius & alii complures vocari dicunt stipitem, ad quem equos solebant religare. Ateius vero Philologus, maledictum hoc nomine significari magnæ acerbitatis, ut sit vecors & vesanus, teste Livio (*Andron.*) qui dicat: vecors, & malefice vacerra. Hæc *Fest.* ex lect. *Scalig.* Hinc *Augustus* in sermone quotidiano quædam frequentius & notabiliter usurpare solitus, ponebat assidue & pro stulto baceolum, & pro pullo pullejaceum, & pro cerritu vacerrosum, ut *Sueton.* in ejus vita *c.* 87. narrat. ¶ Habet vacerra & alios usus. *Colum.* de vivario ferarum pecudum, *lib.* 9. *c.* 1. Ratio postulat vacerris includi. sic enim appellatur genus clatrorum. idque fabricatur ex robore, quercu, vel subere. *h. e.* sepe ex palis facta, *palizzata*. & *lib.* 6. de machina curandis jumentis & bubus, *cap.* 19. Stipites omnes transversis sex temonibus, quasi vacerræ, inter se ligatur.

VACERROSUS. V. in voce præced.

VACIA. V. *Vatia*.

VACILLANS, antis, *vacillante*, inconstans, nutans, titubans. *Cic. in Bruto*, *c.* 60. Cum ea eo in utramque partem toto corpore vacillante, quæsivit, quis loqueretur e lintre. *Id.* 16. *Fam. ep.* 15. Accepi tuam epistolam vacillantibus litterulis. nec mirum tam gravi morbo. *h. e.* tremente manu exaratis. ¶ Metaphorice *Cic.* 3. *Phil. c.* 12. *ad fin.* In Galliam mutilatum duxit exercitum: cum una legione, & ea vacillante, L. Fratrem exspectat. *h. e.* dubiæ fidei. *Lucret. l.* 4. *v.* 1117. ægrotat fama vacillans. *h. e.* dubitans, an bene de te loquatur. *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c.* 6. Rusticani ære alieno vacillantes. *in pericolo di fallire*.

VACILLATIO, onis, f. *vacillamento*, ταλαντισμός, actus vacillandi. *Quintil. l.* 11. *c. ult. a med.* Est & illa indecora in dextrum, ac lævum latus vacillatio, alternis pedibus insistentium. *Suet. in Claud. cap.* 21. *sub fin.* Per ambitum lacus non sine fœda vacillatione discurrens.

VACILLO, as, avi, atum, n. 1. *traballare, vacillare*, ταλαντεύω, modo huc, modo illuc inclinor, nuto, titubo, fluctuo. Sunt qui putant esse a *bacillum*, quo nituntur qui pedibus male fulti ingrediuntur. *Lucret. l.* 6. *v.* 574. Hac igitur ratione vacillant omnia tecta. *&* *lib.* 5. *v.* 1235. sub pedibus tellus cum tota vacillat. *&* *vers.* 1095. arbor ventis pulsa vacillans. *Cic.* in *frag.* apud *Quintil. l.* 8. *c.* 3. *a med.* & *lib.* 11. *c.* 3. *ad fin.* Quosdam ex vino vacillantes, quosdam hesterna potatione oscitantes. ¶ Metaphorice est inconstantem esse, labare, dubitare. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 38. Tota res vacillat & claudicat. *Id. Attic. l.* 11. *ep.* 1. *a med.* Ἐμπνεύσεως est memoriola vacillare. *Id. lib.* 3. *Offic. c. penult. sub fin.* Justitia vacillat, vel jacet potius. *Id.* 1. *de Fin. c.* 20. Videtur stabilitas amicitiæ vacillare. *Id.* 2. *Catil. c.* 10. Qui partim inertia, partim male gerendo negotia, partim etiam sumptibus, in vetere ære alieno vacillant. *Modestin. Dig. lib.* 22. *tit.* 5. *leg.* 2. Testes, qui adversus fidem testationis suæ vacillant, audiendi non sunt. *&* *l.* 48. *tit.* 10. *leg.* 27. Qui diversa duobus testimonia præbuit, cujus ita anceps fides vacillat, crimine falsi tenetur. ¶ *Lucret.* primam producit, *lib.* 3. *vers.* 505. Tum quasi vacillans primum consurgit, & omnes, &c. Est qui leg. *talipedans*. Alii mallent duplici *c* scribere, ut habetur in quibusdam MSS. *Festi* in *Talipedare*.

VACIVE, adverb. per otium, cum vacat. *Phædr. in præfat. l.* 5. *v.* 14. Quaetum libellum dum vacive perleges. *nell' ore oziose*.

VACIVITAS, atis, f. *vacuità*, vacuitas. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 40. Ita cibi vacivitate venio lassis lactibus. *Brut. ad Cicer. l.* 11. *Fam. ep.* 10. Quantam cupiditatem hominibus injiciat vacivitas. *h. e.* cum respublica est sine Consulibus. Al. plerique leg. *vacuitas*.

VACI-

VACIVUS, a, um, vuoto, vacuus. Plaut. Cas. 3. 4. 6. Ut bene vacivas ædes fecisti mihi! Id. Bacch. 1. 2. 46. Valens afflictet me vacivum virium. Id. Cas. prol. v. 29. & Pseud. 1. 5. 54. Fac, sis, vacivas, Pseudole, ædes aurium, mea ut migrare dicta possint, quo volo. Terent. Heaut. 1. 1. 38. Sine me, vacivum tempus ne quod duim mihi laboris. Al. leg. vacuum.

VACO, as, avi, atum, n. 1. esser vuoto, e privo, e senza, essere sgombro, κενός εἰμι, σχολάζω, vacuus sum, expers, liber, careo, sum sine re aliqua. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 3. Maximam putant esse laudem, quam latissime a suis finibus vacare agros. h. e. esse sine incolis, & cultura. Ovid. l. 2. Amor. el. 11. v. 19. rescribat, multa jubeto: Odi, cum late splendida cera vacat. quando per ampio spazio è carta bianca. & Senec. in Thyest. v. 107. cernis, ut fontes liquor Introrsus actus linquat? ut ripæ vacent? h. e. vacuæ sint aquis. Cic. Attic. l. 12. ep. 10. Tota domus superior vacat, ut scis. Id. 1. Tuscul. c. 26. sub fin. Illa natura cælestis & terra vacat, & humore. Virg. 3. Æn. v. 123. Hoste vacare domos, sedesque adstare relictas. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 25. in fin. Hæc a custodiis classium loca maxime vacabant. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 41. Ea pars oppidi, quæ fluminis circuitu vacabat. non era cinta dal fiume. & Ovid. Met. 15. v. 478. Ora vacent epulis. h. e. abstineant. ¶ De rebus corpore carentibus. Gell. l. 19. c. 12. Carere & vacare affectionibus animi. Ovid. in Ibin, v. 115. vacare dolore. Id. 1. Amor. el. 6. v. 60. non pudore vacat, Liber Amorque metu. Senec. l. 6. quæst. nat. c. 1. & Liv. l. 7. c. 1. a med. a metu ac periculis. Cic. 4. Acad. c. 42. a med. molestia. Cels. l. 2. c. 14. a med. febri. Id. l. 3. c. 12. & Javolen. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 53. morbis. Hirt. de B. Alex. c. 49. Neque ullum genus quæstus prætermittebatur, quo domus & tribunal imperatoris vacaret. Cic. Fam. 7. ep. 3. Vacare culpa. Id. 1. de Legib. c. 3. cura & negotio. & lib. 3. c. 3. sub fin. vitio. Id. 1. Offic. c. 19. justitia. Id. 3. de Orat. c. 11. ad fin. Athenienses studiis vacant, peregrini fruuntur. Id. 2. Tuscul. c. 26. ad fin. Amplitudinem animi contemnendis doloribus, unam esse omnium rem pulcherrimam, eoque pulcriorem, si vacet populo, neque plausum captans se tantum ipsa delectet. h. e. careat populo & testibus suæ virtutis. ¶ Vacare dicuntur honores & officia, quæ viro carent, qui impleat, esser vacante, σχολάζειν. Brut. ad Attic. inter epist. ad Brut. n. 17. a med. Quid nostra victum esse Antonium, si victus est, ut alii vacaret, quod ille obtinuit? Plin. l. 10. ep. 7. Rogo, ut Accium Suram prætura exornare digneris, cum locus vacet. & epist. 8. Rogo, dignitati vel auguratum, vel septemviratum, quia vacant, adjicere digneris. Sic Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 7. Tres trium disciplinarum principes convenistis. M. Piso si adesset, nullius philosophiæ vacaret locus. ¶ Item possessio, hereditas, & hujusmodi, quæ dominum non habent. Ulpian. Dig. lib. 38. tit. ult. leg. 2. extr. Agnati ceterique succedent: aut si nemo sit, bona vacabunt. Paul. lib. 41. tit. 3. leg. 37. Fundi possessionem nancisci, quæ ex negligentia domini vacet. ¶ Et pecunia, quæ non est occupata, sed otiosa ac sterilis in arca servatur. Id. lib. 26. tit. 7. leg. 11. extr. Si tutor pecuniam pupillarem credere non potuit, pupillo vacabit. ¶ Et mulier sine viro, sive vidua sit, sive virgo. V. Vacans. ¶ Vacare, immunem esse, esser esente. Cic. de Senect. c. 11. Vacat ætas nostra muneribus iis, quæ non possunt sine viribus sustineri. Liv. l. 2. c. 48. ad fin. Id nobis bellum privato sumptu gerere in animo est. respublica & milite illic, & pecunia vacet. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 76. Milites ab opere, integris munitionibus, vacabant. Cic. 1. de nat. Deor. c. 1. ad fin. Utrum dii nihil agant, nihil moliantur, omni curatione & administratione rerum vacent. ¶ Quoniam vero qui negotiis carent, vitam otiosam agunt, vacare idem est interdum atque otiosum esse, cessare, nihil agere, esser ozioso, non aver che fare. Cic. Attic. l. 12. ep. 38. Tu, quoniam necesse nihil est, sic scribes aliquid, si vacabis. Id. 12. Fam. ep. ult. Quamvis occupatus sis, otii tamen plus habes: aut si ne tu quidem vacas, noli, &c. Id. in Bruto, c. 78. a med. Nullum tempus illi unquam vacabat aut a forensi dictione, aut a commentatione domestica, aut a scribendo, aut a cogitando. Horat. l. 3. od. 18. v. 11. Festus in pratis vacat otioso Cum bove pagus. ¶ Impersonaliter, vacat, otium est, tempus vacuum est. Virg. 1. Æn. v. 376. si prima repetens ab origine pergam, Et vacet annales nostrorum audire laborum, &c. Ovid. 2. Trist. v. 216. Non vacat exiguis rebus adesse Jovi. non ha tempo Giove di, &c. & lib. 3. ex Pont. ep. 3. v. 1. Si vacas exiguum profugo dare tempus amico. Quintil. l. 11. c. 1. a med. Vacat mihi esse discere. Ovid. 3. Amor. el. 1. in fin. teneri properentur amores, Dum vacat. Plin. l. 1. ep. 10. sub fin. Quo magis te, cui vacat, hortor, illi te expoliendum permittas. Id. l. 3. ep. 18. Valde raro vacat Romæ, aut commodum est audire recitantem. & lib. 9. ep. 16. Nobis venari nec vacat, nec libet. Juvenal. sat. 1. v. 21. Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam. ¶ Vacat, licet, fas est. Sil. l. 17. v. 373. sed percipe, conjux, Quatenus indulsisse vacet. ¶ Vacare alicui rei, aut in aliquam rem non est operam dare, attendere, incumbere, sed vacuum esse, & tempus ac spatium habere ad aliquid faciendum: aver tempo per attendere. itaque ille dativus est communis commodi, non a verbo pendens. Cic. l. 1. de Divin. c. 6. De quibus quid sentiam, si placet exponam, ita tamen si vacas animo. Ego vero, inquam, philosophiæ, Quinte, semper vaco. Plin. l. 3. ep. 5. a med. In itinere, quasi solutus ceteris curis, huic uni vacabat. & lib. 1. ep. 8. Ut vacet sermoni, quem apud municipes meos habui. Vellej. l. 2. c. 114. Tanquam districtissimus ille tantorum onerum mole, huic uni negotio vacaret animus. Sueton. in Aug. c. 45. Quod inter spectandum libellis legendis ac rescribendis vacaret. Id. de Grammat. c. 2. Vacare liberalibus disciplinis. Tacit. 16. Ann. c. 22. clientium negotiis. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 584. Aula choris epulisque vacat. Ovid. 3. ex Pont. ep. 3. v. 35. dum canto tua regna, tuæque parentis, In nullum mea mens grande vacavit opus. ¶ Cum infinito Stat. 8. Theb. v. 185. de Amphiarao. Et cum te tellus, fatalisque hora vocaret, Tu Tyrias acies adversaque signa vacasti Sternere. ¶ Vacui pro vacavi quidam leg. apud Tertull. de Pall. sub init. c. 4. & de Pudic. c. 8. extr. advers. Valentinian. c. 9.

VACUATUS, a, um, votato, vacuo. Colum. l. 12. c. 50. a med. Vacuata dolia. Aurel. Vict. in Epitom. cap. 43. Sanguine vacuatus. Sil. l. 11. v. 571. licent non exhaurire capacis Impensis belli vacuatos sæpe penates. Lucret. l. 6. v. 1012. rarior aer Factus, inanitusque locus magis, ac vacuatus.

VACUE, adverb. inaniter, futiliter. Arnob. l. 3. pag. 121. Inaniter, vacue, & sine ulla substantia constituta sunt omnia.

VACUEFACIO, is, feci, factum, a. 3. idem ac vacuo, votare, [illegible]. Nep. in Cimon. c. 2. ad fin. Scyrum, quam eo tempore Dolopes incolebant, vacuefecit. Macrob. l. 7. Saturn. c. 12. Venas inedia vacuefacere. ¶ Apud Lactant. l. 4. c. 17. vacuefacere circumcisiones, est tollere, abrogare. ¶ Apud Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 1. fasces securibus vacuefacere, est e fascibus secures eximere. ¶ Vacuefacere alicui locum in cœna, Macrob. l. 2. Satur. c. 2. circa med. locum in cœna vacuum præbere.

VACUEFACTUS, a, um, particip. votato, κενωθείς. Cic. Catil. 1. c. 7. Quid quod adventu tuo ista subsellia vacuefacta sunt? Al. leg. vacua facta. Nep. in Timol. c. 3. Novis civibus bello vacuefactas possessiones divisit. h. e. desertas, bello vastatas. Valer. Max. l. 2. c. 7. n. 1. Turpi atque erubescenda fentina vacuefactus exercitus.

VACUITAS, atis, f. voto, vacuità, κενότης, inanitas. Vitruv. l. 2. c. 7. Ignis interveniorum (in lapidibus) vacuitates occupans. ¶ tempus, quo magistratus non sunt, interregnum, vacanza di sede. Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 10. Quantam perturbationem rerum urbanarum afferat obitus consulum, quantamque cupiditatem hominibus injiciat vacuitas, non te fugit. ¶ Translate est privatio, cessatio, privazione. Cic. 1. de Fin. c. 11. Cum privamur dolore, ipsa liberatione & vacuitate omnis molestiæ gaudemus. & lib. 2. c. 11. & 12. Vacuitas doloris. Id. 5. Tuscul. c. 14. a med. ægritudinis. Id. Offic. l. 1. c. 21. ad fin. Magnitudo animi est adhibenda, & vacuitas ab angoribus.

VACUNA, æ, f. dea vacantium, sive otiosorum: a vaco. Vetus Interpres Horatii in lib. 1. ep. 10. extr. Vacuna apud Sabinos plurimum colitur: quidam Dianam, nonnulli & Cererem esse dicerunt, alii Venerem, alii Victoriam, deam vacationis, quod faciat vacare curis. Sed Varro primo rerum divinarum Minervam dicit, quod ea maxime hi gaudent, qui sapientiæ vacant. Hæc ille. Huic agricolæ, cum a laboribus ruris vacarent, ut post perceptos fructus requiescerent per hiemem, vota solvebant, & sacrificabant. Ovid. 6. Fast. v. 307. Nam quoque cum fiunt antiquæ sacra Vacunæ, Ante Vacunales stantque, sedentque focos. ¶ Vacunæ fanum, Vacone, pagus Sabinorum, ubi Vacuna Dea colebatur. Horat. loc. cit. hoc fanum putre vacat, quia vetustate collapsum erat.

VACUNALIS. V. in voce præced.

VACUO, as, a. 1. votare, κενόω, vacuum reddo, vacuefacio. Martial. l. 12. epigr. 6. Elysium liceat si vacuare nemus. Stat. 3. Theb. v. 641. Et Lachesin putri vacuantem sæcula penso. Colum. l. 3. c. 13. post med. Qui ripam erigi jubeat, sulcumque vacuari. Sidon. carm. 22. v. 197. vacuare colus. h. e. nere.

VACUUS, a, um, voto, vacuo, privo, κενός, inanis, exhaustus, nudus, carens, expers: a vaco. Phædr. l. 5. fab. 5. v. 12. Paulo ante vacua, turbam deficiunt loca. Virg. 3. Georg. v. 109. aera per vacuum ferri. Id. 6. Æn. v. 269. domos Ditis vacuas, & inania regna. Liv. l. 39. c. 14. Aliquam partem ædium vacuam facere. sgombrare, votare. & Cic. 6. Verr. c. 2. Urbe vacua atque nuda ab his rebus. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 45. Vacua castra hostium conspicatus. Hirt. de B. Afric. c. 9. Ne oppida post se vacua relinqueret. h. e. sine præsidiis. Id. l. 8. B. Gall. c. 46. a med. Neque pars Galliæ vacua ab exercitu esset. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 12. Oppidum vacuum ab defensoribus. Liv. l. 42. c. 63. circa med. Vacua defensoribus mœnia. Id. l. 5. c. 41. Vacuæ occursu hominum viæ. Cic. de Univers. c. 4. a med. Nihil igitur vacuum videri potest. Sallust. in Jug. c. 95. Ager aridus, & frugum vacuus. Mamert. in gratiar. act. ad Julian. c. 14. Romana urbs annonæ vacua. Senec. in Oedip. v. 1012. Vacui vultus. h. e. sine oculis. Cic. pro Marcell. c. 37. Gladius vagina vacuus. [illegible]. vagina gladio vacua. Sic Ovid. 4. Met. v. 148. ense ebur vacuum. Stat. 1. Theb. v. 593. vacuum velamine pectus. h. e. nudum. Cels. l. 7. c. 5. sect. 2. sub fin. Telum a spiculis vacuum educere. h. e. divulsum, separatum. Virg. 2. Georg. v. 225. vacuis Clanius non æquus Acerris. disabitato, infrequentibus. ¶ Vacuum absolute, inane, locus vacuus. Lucret. l. 1. v. 367. vacui minus intus habere. Liv. l. 25. c. 3. sub fin. Publicani per vacuum irruperunt. Virg. 2. Georg. v. 287. in vacuum poterunt se extendere rami. h. e. in aera, in apertum. ¶ Aliquando vacuus est spatiosus, amplus, latus. Virg. 2. Æn. v. 761. Et jam porticibus vacuis, Junonis asylo, Custodes lecti Phœnix & dirus Ulysses Prædam asservabant. Id. 12. Æn. v. 710. ut vacuo patuerunt æquore campi. Id. 2. Æn. v. 528. Porticibus longis fugit & vacua atria lustrat. ¶ Translate est expers, liber, vacans, libero, privo, senza. Cic. l. 2. de Divin. c. 11. Animus per somnum sensibus & curis vacuus. Id. 4. Fam. ep. 4. Vacuus molestiis. Id. l. 1. de Fin. c. 10. cupiditate & timore. Id. Attic. l. 10. ep. 16. Consilium periculo vacuum. Sallust. in Catil. c. 50. Ab odio, amicitia,

citia, ita, atque misericordia vacuum esse. & cap. 14. a culpa. Tacit. 6. Ann. c. 16. Culpa vacuus. Cic. de clar. Orat. c. 90. Dies nullus ab exercitationibus oratoriis vacuus. Id. Verr. 3. c. 11. sub fin. Hora nulla vacua a furto, scelere, crudelitate, flagitio reperietur. Id. 2. de Invent. c. 7. a med. Animus a talibus factis vacuus & integer. Terent. Hecyr. 1. 1. 38. Tempus nullum vacuum laboris. Ovid. l. 1. de ar. am. v. 642. vacuae caedis habete manus. Horat. l. 2. sat. 2. v. 119. vacuus operum. Stat. 5. Theb. v. 644. Vacuus animi. *privo di coraggio*. ¶ immunis. Tacit. Ann. 12. c. 34. Vacui a securibus & tributis. & cap. 61. Omni tributo vacui in posterum Coi. Cic. 6. Verr. c. 10. ad fin. Soli vacui, expertes, soluti ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere. ¶ Absolute est minime occupatus, otiosus, *ozioso*, *disoccupato*, *sfaccendato*. Cic. 1. de Legib. c. 4. circa med. In longum sermonem me vocas: quem tamen suscipiam, &, quoniam vacui sumus, dicam. Horat. l. 2. sat. 3. v. 9. vultus erat multa & praeclara minantis, Si vacuum tepido cepisset villula tecto. Virg. 3. Georg. v. 3. Cetera quae vacuas tenuissent carmine mentes. Terent. Andr. 4. 2. 22. Dies mihi hic ut satis sit vereor ad agendum, ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas. Ovid. 3. ex Pont. ep. 1. v. 141. Nec tu rursus jubeo, dum sit vacuissima, quaeras. Hirt. de B. Alex. c. 2. Veteranas cohortes vacuas in celeberrimis urbis locis habebant, ut quacumque regione pugnaretur, integris viribus ad auxilium ferendum opportunae essent. Tacit. in Agric. c. 37. Qui adhuc pugnae expertes summa collium insederant, & paucitatem nostrorum vacui spernebant. Cic. 12. Attic. ep. 38. Animum vacuum ad res difficiles scribendas afferre. h. e. omnis aegritudinis expertem. Id. 2. Verr. 1. 9. Animo vacuo ac soluto cogitare aliquid. Horat. l. 1. od. 6. sub fin. praelia virginum Cantamus, vacui, sive quid urimur. h. e. amoris expertes. Sallust. in Jug. c. 56. ad fin. Postquam Rutilium consedisse jam, & animo vacuum accepit. h. e. securum, otiosum ab animo. ¶ *Vacua pecunia*, otiosa, h. e. quae foenori data non est, sed in arca sterilis manet. Scaevola Dig. lib. 16. tit. 3. leg. 28. & African. lib. 19. tit. 5. leg. 25. ad fin. Haec dicitur etiam *vacans*. ¶ *Vacuum est*, vacat. Sallust. in fragm. apud Gell. l. 9. c. 12. Postquam, remoto metu Punico simultates exercere vacuum fuit. Tacit. 2. Hist. c. 38. Ubi subacto orbe, & aemulis urbibus excisis, securas opes concupiscere vacuum fuit. ¶ *Vacua* sunt, quae domino carent, *vacanti*. Caes. sub fin. l. 3. B. Civ. Vacuam possessionem regni sperans. Tacit. 6. Ann. c. 40. a med. Sacerdotia vacua contulit in alios. Id. l. 12. c. 50. Vacuam Armeniam Rhadamistus invasit. h. e. sine rege. Id. in Agric. c. 40 Syriam provinciam Agricolae destinari, vacuam morte Atilii Rufi consularis. & lib. 13. c. 44. Mulier vacua. h. e. sine marito, *vedova*, *libera*. Sic Quintil. declam. 376. Vacuis indicere nuptias, non occupatis. h. e. innuptis, non uxorem habentibus. Liv. l. 27. c. 16. Vacuus equus. h. e. sine sessore. Al. leg. *vagus*. ¶ Saepe apud JCtos leguntur *vacua bona*, *hereditas*, *possessio*, quae a nullo possidentur: & *vacare* etiam dicuntur. V. *Vaco*. Cic. 3. de Orat. c. 31. Nostra est omnis ista prudentiae doctrinaeque possessio, in quam homines, quasi caducam atque vacuam, abundantes otio, nobis occupatis involaverunt. Ovid. Heroid. ep. 20. v. 149. Elige de vacuis quam non sibi vindicet alter. Si nescis, dominum res habet ista suum. Hor. l. 1. od. 5. v. 10. Qui semper vacuam, semper amabilem Sperat. h. e. sibi uni vacantem, & a nullo alio amatore occupandam. ¶ *In vacuum venire*, heredem succedere bonorum vacantium, primo herede mortuo. Horat. l. 2. sat. 5. v. 47. leniter in spem Adrepe officiosus, & ut scribare secundus Heres, & siquis casus puerum egerit Orco, In vacuum venias. ¶ *Pendere in vacuum* dicitur, qui cum solvendo non sit, bona ejus venalia proscribuntur, tanquam si vacua sint, & dominum quaerant. Suet. in Claud. c. 9. extr. V. *Pendeo* sub fin. ¶ *Vacuus*, inanis, futilis. Petron. in Satyr. c. 102. Sine causa spiritum, tanquam rem vacuam, impendere, ne vos quidem utile existimo. Tacit. 1. Hist. c. 30. Si respublica, & senatus, & populus vacua nomina sunt. Al. leg. *vana*. Gell. l. 11. c. 15. a med. Vacua & inanis productio verbi.

VADATUS, a, um, particip. qui vadimonio aliquem obstrinxit. Liv. l. 3. c. 13. a med. Ter vadibus accusator vadatus est reum. Horat. l. 1. sat. 9. v. 36. & casu tunc respondere vadato Debebat: quod ni fecisset, perdere litem. ¶ Passive est vadimonio promisso obstrictus. & translate devinctus, obligatus, obnoxius. Fulgent. Planc. de antiqu. serm. Vadatus obstrictus, vel sub fidejussione ambulans: sicut Fenestella ait: Apud quem vadatus amicitiae vinculo tenebatur. Lucil. apud Non. c. 1. n. 26. Nec mihi amatore hoc opu'st, nec tricone vadato. Plaut. Bacch. 2. 2. 3. Ita me vadatum amore vinctumque attines. Apul. l. 11. Metam. Memineris, mihi reliqua vitae tuae curricula adusque terminos ultimi spiritus vadata. Pacat. in Paneg. Theodos. c. 17. Pythias & Damon, quorum alter in amici morte se vadem obtulit, alter ad diem vadatae mortis occurrit. Adde aliquot loca Symmachi in epist. quae congessit Bentlei. ad Horat. loc. cit. ubi mallet legi *vadatus*, quemadmodum *citatus respondere* Latine saepissime dicitur.

VADES. V. *Vas*, *vadis*.

VADIMONIS LACUS, *Lago di Vadimone*, *Lago di Bassanello*, lacus admodum parvus Hetruriae, prope Bassanellum castr. a Tiberi fl. vix 3. M. P. Opacam habet silvam sibi innatantem, quae nunquam die nec noctu eodem visitur loco. Plin. l. 2. c. 95. Senec. l. 3. quaest. nat. c. 25. & Plin. jun. epist. 20. l. 8. qui eum graphice describit.

VADIMONIUM, ii, n. *promessa di comparire in giudizio*, ἐγγύη, ἐγγύησις, ἐγγύαι, sponsio sistendi se in judicio ad diem praestitutam, per se, vel per advocatos, quod deserere non licet: a *vas*, *vadis*, ut *patrimonium* a *pater*, *matrimonium* a *mater*. Itaque *vadimonium alicui imponere*, est necessitatem injicere comparendi in judicio. Nep. in Timol. c. ult. Et *vadimonium obire*, est ad diem constitutam se in judicio sistere. Cic. pro Quint. c. 16. extr. quo sensu idem ibid. dixit ad vadimonium venire. & Senec. ep. 8. a med. Non videor tibi plus prodesse, quam cum ad vadimonium advocatus descenderem? *Vadimonium sistere*, est idem ac obire, seu ad vadimonium venire. Nep. in Attic. c. 9. Fulvia, cum litibus distineretur, tanta diligentia officium suum praestitit, ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico, hic sponsor omnium rerum fuerit. Adde Cicer. pro Quint. c. 8. & Caton. apud Gell. l. 2. c. 14. Similiter *vadimonium facere* eodem sensu dicitur. Plaut. Epid. 5. 2. 29. Vadimonium ultro hic mihi facit. h. e. ultro se mihi offert. Juvenal. sat. 3. v. 298. scribunt pariter vadimonia deinde Irati faciunt. h. e. citant me in judicium, & vadimonium promittere cogunt. Lucret. l. 4. v. 1116. Labitur interea res, & vadimonia fiunt. h. e. aere alieno oppressi dare vades coguntur creditoribus, & judicium subire. *Concipere vadimonium*, est exprimere certam formulam sponsionis sistendi se, seu comparendi. Cic. ad Q. Fratr. l. 2. ep. 15. Negat enim, in tanta multitudine eorum, qui una essent, quemquam fuisse, qui vadimonium concipere posset. *Vadimonium promittere*, est promittere comparere in judicio ad diem praestitutam, per se, vel per advocatum. Cic. 7. Verr. c. 54. Hominem jubet Lilybaeum vadimonium Venerio servo promittere. *Vadimonium constituere*, est diem statuere, quo quis in judicio comparere debeat. Cic. de Senect. c. 7. Omnia, quae curant, meminerunt, vadimonia constituta, qui sibi, cui ipsi debeant. *Differre vadimonium*, est differre diem contentionis, quo reus in judicio comparere promiserat. Cic. Attic. l. 2. ep. 7. In hominem ire cupiebam, non mehercule ut differrem cum eo vadimonium (nam mire sum alacritate ad litigandum) sed, &c. Id. pro Quint. c. 6. Quintius cum ceteris, quae habebat, vadimonia differt. *Vadimonium deserere*, est non comparere in judicio ad diem praestitutam, *cader in contumacia*. Cic. pro Quint. c. 23. a med. Vadimonium mihi deseruit, me fraudavit. Plin. in praefat. a med. Inscriptiones, propter quas vadimonium deseri posset. h. e. inscriptiones librorum promittentes multa adeo festiva, & magna, ut propter eorum librorum lectionem vadimonium deseri posset. *Vadimonium missum facere*, est vadimonii obligationem remittere, condonareque. Cic. pro Quint. c. 14. Qui postea quoque vadimonium missum fecerit. *Res esse in vadimonium* dicitur, cum vadimonium conceptum & constitutum est, suo tempore obeundum. Id. ibid. c. 5. sub fin. Itaque ex eo tempore res esse in vadimonium coepit. *Vadimonium est mihi cum aliquo*, vadimonio obstrictus sum alicui. Id. ibid. c. 18. Quid, si ista causa abs te tota per summam fraudem & malitiam ficta est? si vadimonium omnino tibi cum P. Quintio nullum fuit? Martial. l. 14. epigr. 135. Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota.

VADO, as, a. 1. *guadare*, *passare a guado*, vado trajicio. Affertur a Lexicographis quibusdam locus Pauli Dig. lib. 8. tit. 3. leg. ult. Flumine interveniente via constitui potest, si aut vado transiri potest, aut pontem habeat: secus autem, si vadari nequeat, sed pontibus trajiciatur. Sed Torrentin. Haloand. Gothofred. & al. non habent illa *secus autem si vadari nequeat*. Addunt etiam haec verba Solini, sed non indicato loco: Flumen, quod propter brevitatem facile vadari poterat. ¶ Certior est Vegetii locus de re milit. l. 3. c. ult. a med. Fluminis, quae sine pontibus vadari nequeunt.

VADO, is, si, sum, n. 3. *andare*, *camminare*, βάδω, ἴω, eo, ambulo: a prima Graeca voce alleta. Cic. 4. Attic. ep. 10. Pompejus in Cumanum venit. Ad eum postridie mane vadebam. Ovid. 11. Met. v. 137. Vade, ait, ad magnis vicinum Sardibus amnem. Cic. Attic. l. 14. ep. 11. extr. Lentulus Spinther hodie apud me: cras mane vadit. *sen va*, proficiscitur. Virg. 11. Aen. v. 176. Vadite, & haec memores regi mandata referte. Plin. l. 6. c. ult. Sequens circulus incipit ab India, vadit per medios Parthos, &c. *passa*. Et l. 5. c. 26. Euphrates in Mesopotamiam vadit per ipsam Seleuciam. *scorre*. ¶ Saepe dicitur de iis, qui alacres, magnis passibus, & cum impetu eunt. Virg. Aeneid. lib. 4. v. 223. Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis. Liv. l. 2. c. 10. Vadit inde in primum aditum pontis. Virg. 2. Aen. v. 358. per tela, per hostes Vadimus haud dubiam in mortem. Liv. l. 7. c. 24. Inferenda sunt signa, & vadendum in hostem. Ovid. 1. de ar. am. v. 381. Non ego per praeceps & acuta cacumina vadam. Tacit. 3. Hist. c. 41. Nec vadere per hostes tam parva manu poterat. Id. 14. Ann. c. 8. Alii quantum corpus sinebat, vadere in mare. Justin. l. 11. c. 9. Darius cum quadringentis millibus peditum obviam vadit Alexandro. Ovid. 6. Fast. v. 605. Corpus ut aspexit, lacrymis auriga profusis Restitit. hunc tali corripit illa sono: Vadis? an exspectas, &c. *vas in innocuos?* & Virg. 6. Aen. v. 263. Illa ducem haud timidis vadentem passibus aequat. Flor. l. 2. c. 7. a med. Acus amnem per abrupta vadens. ¶ Translate Plin. l. 2. c. 7. a med. Sedere coepit sententia haec: pariterque & eruditum vulgus, & rude in eam cursu vadit. ¶ Praeteritum *vasi* est in compositis *evasi*, *pervasi*: & praeterea Tertull. de Pall. c. 3. a med. Ea tempestate Osiridis, quo ad illum ex Libya Hammon vasit.

VADOR, aris, atus sum, dep. 1. *citare in giudizio con sicurtà*, ἐγγυάω, est alicui denunciare, ut in jus veniat, ejusque rei vades, seu sponsores ab eo postulare, ne fallat. Plaut. Pers. 2. 4. 18. Vadatur hic me. Pa. Utinam vades desint, in carcere ut sis. Cic. pro Quint. c. 19. Debere tibi dicis Quintium, procurator negat: vadari vis, promittit: in jus vocas, sequitur: judicium postulas, non recusat. Id. ibid. c. 6 Se jam neque vadari amplius, neque vadimonium promittere: siquid agere secum velit Quintius, non recusare.

Hic,

Hic, cum rem Gallicanam cuperet revisere, hominem in præsentia non vadatur. Ita sine vadimonio disceditur. *Liv. l. 3. c. 13. a med.* Tot vadibus accusator vadatus est reum. *Ovid. de remed. amor. v.* 665. Jamque vadaturus, lectica prodeat, inquit, &c. ¶ Docet *Diomed. l. 2. pag. 445. Prisc.* esse verbum commune, & passive quoque usurpari. V. *Vadatus*.

VADOSUS, a, um, *di acqua bassa, pieno di guadi, guadoso*, τεναγώδης, mare aut flumen vada frequentia habens, quæ vadi, ac transiri pedibus possunt. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 25. a med.* Aggerem ab utraque parte litoris jaciebat, quod his locis erat mare vadosum. *Sallust. in Jug. c.* fin. *de Syrtib.* Proxima terræ prænalto sunt: cetera, uti fors tulit, alta; alia in tempestate vadosa. *Liv. l. 37. c. 14. in fin.* Ostium portus in fluminis modum longum, & angustum, & vadosum. *Virg. 7. Æn. v. 728.* Vadosus amnis. *Solin. c. 52. (al.* 65.) Ganges ubi vadosissimus est. *Val. Max. l. 8. c. 7. sect. 1. extern.* Vadosa litora. *Plin. l. 6. c. 23. circa med.* Vadosa navigatio palustri similis, per euripos tamen quosdam peragitur. *h. e.* periculosa, difficilis. ¶ Vadosæ aquæ *Lucano l. 8. v. 698.* sunt agitatæ, fluctuantes, cujusmodi in vadis & fretis videmus.

VADUM, i, *n.* & Vadus, i, *m. acqua bassa, guado, guazzo*, τέναγος, τὰ βραχέα, locus in mari, aut flumine, ubi aqua brevis est, & pedibus vadi ac transiri potest. *Varr.* apud *Serv. ad Æn. 1. v. 115.* Si ab aqua summa non alte est terra, dicitur vadus. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 3. n. 265.* Postquam tantae asperitates, haud facilem pugnantibus vadum, cuncta hosti, quam suis, opportuniora videt. *Cels. l. 2. c. 18. a med.* Levior est piscis, qui in alto, quam qui in vado vivit. *Liv. l. 26. c. 45. ad fin.* Acer ventus adeo nudaverat vada, ut alibi umbilico tenus aqua esset, alibi genua vix superaret. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6.* Rhodanus nonnullis locis vado transitur. *Id. l. 3. B. Civ. c. 37.* Prima die exercitum vado transducit. *Tacit. Ann. 2. c. 11.* Equitem vado transmittere. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13.* Carinæ planiores, quo facilius vada ac decessum æstus excipere possent. *Id. l. 1. B. Civ. c. 61.* Partem aliquam Sicoris avertere, vadumque in eo flumine facere. & *cap. 83. sub fin.* Illi vadum fluminis tentare, si transire possent. *Plin. l. 8. c. 5.* Vadum fluminis experiri. *Tacit. 12. Ann. c. 33.* Præfluebat amnis vado incerto. & *lib. 2. c. 68.* Vado flumen penetrare. & *cap. 23.* Insulæ per occulta vada infestæ. *secche*. & *lib. 4. Hist. c.* 27. Cum navis per vada hæsisset. *Ovid. 4. Fast. v. 300.* Sedit limoso pressa carina vado. ¶ Interdum sumitur pro fundo, *fondo*. *Plin. l. 32. c. 6.* Ostrea neque in luto capta, neque in arenosis, sed solido vado. *Id. in proœm. l. 3. ad fin. de freto Gaditano.* Frequentes tamæ candicantia vadi carinas territant. ¶ De fundo putei. *Plin. l. 31. c. 3. ante med.* Ut illa vado exsiliat venis, non e lateribus. *Phædr. lib. 4. fab. 8. extr.* Vulpecula evasit puteo, hircumque clauso liquit hærentem vado. ¶ Poetæ usurpant de ipsa aqua maris aut fluminis. *Virg. Æn. 5. v. 158.* longa sulcant vada salsa carina. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 58.* juvenis fugiens pellit vada remis. *Horat. l. 2. od. 3. v. 24.* Non tangenda rates transiliunt vada. *Senec. in Hippol. v. 181.* Sic cum gravatam navita adversa ratem Propellit unda, cedit in vanum labor, Et victa prono puppis aufertur vado. *h. e.* cursu fluminis. *Id. in Phœniss. v. 116.* torta rapidus ducit Ismenos vada. & *vers. 604.* trahens opulenta Pactolus vada, inundat auro rura. *Id. in Herc. Fur. v. 680.* Placido quiete labitur Lethe vado. *Id. in Med. v. 762.* Violenta Phasis vertit in fontem vada. *Ovid. 4. ex Ponto, ep. 9. v. 2.* Mittit ab Euxinis hæc tibi Naso vadis. ¶ *Tentare vadum* translate. *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 437.* Cera vadum tentet rasis infusa tabellis. *h. e.* aditum exploret, negotium amatorium aggrediatur. ¶ *Res est in vado*, h. e. in tuto: quia ut in alto magni fluctus, sic ubi aqua brevis est, nullus tempestatis timor: *è in sicuro, è fuor di pericolo*. *Terent. Andr. 5. 2. 4.* Omnis res est jam in vado. *Plaut. Aulul. 4. 10. 73.* Hæc propemodum jam esse in vado salutis res videtur. Adde *Rud. 1. 2. 81.* ¶ *Emergere e vado*, maximam rei difficultatem superare: quia navigantes, ubi brevis est aqua, non sine metu ac discrimine sunt, ne impingat navis, aut hæreat. *Cic. pro Cæl. c. 21.* Sed quoniam emersisse jam e vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur. ¶ *Vadus* adjective, vadosus. *Pompon. Mela l. 2. c. 5. a med.* Atax ex Pirenæo monte degressus, qua sui fontis aquis venit, exiguus vadusque est. Al. leg. *vadosus*.

VADUS. V. vocem præced.

VÆ, *ahi, guai, dai*, interjectio dolentis & malum denuntiantis, aut timentis: a voce Græca allata. *Horat. irriso od. 13. l. 1.* Cum tu, Lydia, Telephi Laudas brachia, væ! meum Fervens difficili bile tumet jecur. *Virg. Ecl. 9. v. 28.* Mantua væ! miseræ nimium vicina Cremonæ. *Plaut. Mil. 2. 3. 51.* Væ verbero! edepol tu quidem cæcus. *Terent. Eun. 4. 4. 41.* Væ mihi! etiam nunc non credis, indignis nos esse irrisas modis. *Id. Heaut. 2. 3. 9.* (& *Plaut. Amph.* 2. 2. 94.) Væ misero mihi! quanta de spe decidi! *Plaut. Rud. 2.* 3. 44. Væ capiti atque ætati tuæ! & *Asin. 2. 2. 7.* Væ illi, qui tam indiligenter observavit januam! *Id. Capt. 3. 4. 118.* Væ illis virgis miseris, quæ hodie in tergo morientur meo! *Id. Men. 2.* 2. 3. Væ tergo meo! *Martial. l. 5. epigr. 34.* si sciero, væ tibi, causidice. ¶ *Væ victis*, proverb. *Liv. l. 5. c. 48.* Auditaque intoleranda Romanis vox, væ victis esse. *che i vinti non si debbono aspettare se non di peggio*. Adde *Plaut. Pseud. 5. 2. 19. Flor. l. 1. c. 13. a med.* & *Varron.* qui *Væ victis* unam inscripsit e Satyris suis. *Festus* qui *Vaticanus*: Væ victis in proverbium venisse existimatur, cum Roma capta a Senonibus Gallis, aurum ex conventione & pacto adpenderetur, ut recederent: quod iniquis ponderibus exigi

a Barbaris quærente Appio Claudio, Brennus rex Gallorum ad pondera adjecit gladium, & dixit, væ victis. Quem postea persecutus Furius Camillus, cum insidiis circumventum concideret; & quereretur, contra fœdus fieri, eadem voce remunerasse dicitur. ¶ Cum accusativo *Plaut. Asin. 2. 4. 75.* Væ te! *Senec. in Apocolocyntosi ante med.* Væ me! puto, concacavi me. ¶ Apud *Fest.* scribitur *ve* sine diphthongo: & ita series ibi litterarum postulat. Sed obstat ipsa vocis origo, & usus.

VÆNEO. V. *Veneo*.

VAFELLUS, a, um, adject. *astutello, furbetto*. *Festus* in voce *Altellus*. Sicut fit diminutivo e macro macellus, a vafro vafellus, ita ab alterno altellus.

VAFER, fra, frum, *sottile, astuto, scaltrito*, δόλιος, πανοῦργος, subtilis, callidus, astutus. *Cic. 3. de Rep.* apud *Non. c. 1. n. 70.* Non sunt in disputatione vafri non veteratores, non malitiosi. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 131.* Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris Postremum expellet. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 29.* Dictatis ab eo feci sponsalia verbis, Consultoque fui juris amore vafer. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 25.* Jam vero Chrysippus, qui Stoicorum somniorum vaferrimus habetur interpres, &c. *Senec. ep. 48. ante med.* Interrogationes vaferrimas struere. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 23.* captes astutus ubique Testamenta senum: neu, si vafer unus & alter Insidiatorem præroso fugerit hamo, Aut spem deponas, &c. *Martial. l. 6. epigr. 64. v. 26.* Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte. *h. e.* solerti. *Id. l. 12. epigr. 67.* vafra arte emptorem corrumpere. *Pompon.* apud *Non. loc. cit.* lingua vafra. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 8. extern.* Annibalis vafri mores. *Gell. l. 7. c. 3. a med.* Vafra & fallaciosa argumenta. ¶ Comparativum *vafrior*. *Hieronym. epist. 23. ad Marcellam (al. 38.) in fin.* Cavillentur vafriora licet, & pingui aqualiculo fartos circumferant homines.

VAFRAMENTUM, i, *n. astuzia*, calliditas. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 2. extr.* Quantum imperium quam parvo interceptum est vaframento! & *n. 4.* Lampsacenæ urbis salus unius vaframenti beneficio constitit. & *n. 7.* Huic vaframento consimilis illa calliditas.

VAFRE, adverb. *sottilmente, astutamente*, πανούργως, subtiliter, astute, callide. *Cic. 4. Verr. c. 53.* Nihil sane vafre, nec malitiose facere conatus est. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 2. extr.* Tam vafre telluri impressum osculum.

VAFRICIA, *aut* Vafritia, æ, f. *sottigliezza, acutezza, accortezza*, calliditas, acumen. *Senec. epist. 49. circa med.* Non vacat mihi verba dubie cadentia consectari, & vafritiam in illis meam experiri.

VAGABUNDUS, a, um, *vagabondo*, ἀλήτης, πλάνης, qui sedem stabilem nullam habet, sed modo huc, modo illuc aberrat, vagus, erro, errabundus. *Solin. c. 5. (al. 11.) a med.* Flamma flexuosis excessibus vagabunda. *Augustin. l. 5. Confession. c. 6.* Per annos ferme novem, quibus eos vagabundus audivi. Adde *lib. 13. c. 5.* nam quod quidam afferunt ex *Senec. de vita beata, c. 22. a med.* aliter omnino legitur.

VAGANS, antis, *vagante*, περιπλανώμενος, qui vagatur. *Cic. 2. de Divin. c. 38.* Volucres huc, & illuc passim vagantes. *Horat. l. 3. od. 14. v. 19.* Spartacum siqua potuit vagantem fallere testa. *Ovid. 3. Met. v. 370.* Narcissum per devia lustra vagantem vidit. *Lucan. l. 5. v. 222.* totoque vagantia cælo Lumina. *Senec. in Med. v. 610.* vagantes scopuli. *h. e.* Symplegades.

VAGATIO, onis, f. *il vagare qua, e là*, πλάνη, περιφορά, ἄλη, actus vagandi. *Liv. l. 5. c. 8.* Neglectum Anxuri præsidium vagationibus militum & Volscos mercatores vulgo receptando, proditis repente portarum custodibus oppressum est. Al. leg. *vacationibus* multo rectius. *Apul. de Deo Socrat.* Nullis bonis sedibus, incerta vagatione, ceu quodam exsilio punitur.

VAGE, adverb. *qua e là*, πλανωμένως, sparsim. *Auct. ad Herenn. l. 4. cap. 32.* Quas idcirco non vage dispersimus, sed a superioribus separavimus. *Liv. l. 26. c. 39. ad fin.* Qui vage effusos per agros, palantesque adortus, &c. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 2.* Res variæ & disparæ in tot poematibus sparsæ & vage disjectæ.

VAGIENNI, & Vageni, orum, m. pop. Liguriæ montanæ, prope fontes Padi fl. ad radices Alpium. Horum primaria urbs erat Augusta Vagiennorum, quæ a multis creditur *Saluzzo*, circa ortum Padi. *Plin. l. 3. c. 5.* & *20. Sil. l. 8. v. 607.* Tum pernix Ligus, & sparsi per saxa Vageni.

VAGINA, æ, f. *fodero, guaina, astuccio, ferriera*, κολεός, ἐγχειρίδιον, theca gladii. *Plin. l. 16. c. 43. circa med.* Terebris vaginas ex oleastro, buxo, ilice, ulmo, fraxino utilissimas fieri. *Cic. Catil. 1. c. 2.* Gladius in vagina reconditus. *Id. pro Marcell. c. 6.* Gladius vagina vacuus. *Id. 2. de Invent. c. 4. a med.* Gladium e vagina educere. *Virg. Æn. 4. v. 579.* & *lib. 6. v. 260.* vagina eripere. & *lib. 10. v. 475.* Vaginaque cava fulgentem deripit ensem. *Ovid. 4. Fast. v. 929.* vagina ducere ferrum. & *lib. 2. v. 798.* liberare. *Nep. in Datam. sub fin.* nudare. *Valer. Max. l. 8. c. 9. sect. 2.* vaginæ reddere. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 40.* vagina tectus ensis. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 192.* gladiosque tegas vagina minaces. ¶ Translate est quævis theca, ubi quippiam includitur, & exire potest. *Varr. l. 1. R. R. c. 48.* Spica in tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam, & etiam primitus spica cum oritur, vaginam. *guscio*. & *sub fin.* Aristæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent, qua sub latent herbæ, ea vocetur vagina, uti qua latet conditum gladium. & *cap. 32.* Frumentum dicunt quindecim diebus esse in vaginis, quindecim florere, quindecim exarescere. (Adde *Cicer. de Senect. c. 15.*) *Plin. l. 19. c. 5. ante med.* Cucurbita omni modo fastigatur vaginis maxime vitilibus, conjecta in eas postquam defloruit. *Id. l. 8. c. 25. extr.* Pardos,

dos, pantheras, leones & similia, condito in corporis vaginas unguium mucrone, ne refringatur hebeteturve, ingredi. *Id. l.* 9. *c.* 8. Delphinus pinnæ aculeos velut vagina condens. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 77. Omnia principalia viscera membranis propriis, ac velut vaginis inclusit providens natura. *Id. l.* 7. *c.* 51. Corpus velut vagina animæ. ¶ Turpicula allegoria est apud *Plaut. Pseud.* 4. 7. 85.

VAGINULA, æ, f. κολεΐδιον, parva vagina. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Et tam in vaginulis servant ad sarua. *nella buccia*.

VAGIO, is, ivi, itum, n. 4. *vagire*, κνυζάω, κλαυθμυρίζω, ploro: proprium infantium, cum fletum emittunt. Est vox a sono facta. *Varr.* apud *Gell. l.* 16. *c.* 17. Idcircoque vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. *Cic. de Senect. c. ult.* Quod siquis deus mihi largiatur, ut ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 405. Vagierant clamore pari: sentire putares. *Al. leg.* vagierunt. *Id. l.* 6. *v.* 146. At puer infelix vagit, opemque petit. *& lib.* 4. *v.* 207. resonat tinnitibus Ide, Tutus ut infanti vagiat ore puer. *Terent. Hecyr.* 4. 1. 2. Audire vocem pueri vagientis. *Stat. l.* 4. *silv.* 8. *v.* 35. cumque tibi vagiret tertius infans, &c. Sunt qui leg. *vagitet*, ut sit frequentativum, ut *dormito e dormio*. ¶ *Varr.* docet *l.* 6. *de L. L. c.* 5. *ad fin.* ut mugire a vitulo, & bovare a bove, sic vagire ab hædo tractum esse. (V. *Ovid.* 15. *Met. v.* 466.) Subdit autem hunc versum *Ennii*: Clamor ad cælum volvendus per æthera vagit. Ubi videtur *Ennius* loqui de clamore edito a militibus in acie ante pugnam, ut adnotavit *Hieronym. Columna*. ¶ *Auct. carm. de Philom.* quicumque is est, lepori tribuit, & primam corripit, *v.* 60. Glaucitat & catulus: et lepores vagiunt.

VAGITANUS. V. *Vaticanus*.

VAGITO. V. *Vagio*, *is*.

VAGITUS, us, m. *vagito*, κλαυθμυρισμός, fletus infantium. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 85. Vagitus dedit ille miser (sensisse putares) Quaque suam poterat voce rogabat avum. *Plin. in præfat. l.* 7. Natura hominem nudum natali die abjicit ad vagitus statim & ploratum. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. *a med.* (*al. c.* 2.) Vagitum edere. *Ovid.* 15. *Met. v.* 466. Aut qui vagitus similes puerilibus hædum Edentem jugulare potest. *Martial. l.* 9. *epigr.* 21. Felix, quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ Vidit reptantes, sustinuitque manus. ¶ De ejulatu & gemitu quiritantis ex dolore. *Cels. in proœm. l.* 7. *a med.* Chirurgus perinde faciet omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriatur.

VAGO, as. V. in voce sequenti.

VAGOR, aris, atus sum, dep. 1. *andare qua e là*, *andar vagando*, *andar attorno*, *vagare*, περιφοιτάω, πλανάομαι, huc atque illuc feror, aberro, passim volito, erro. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 39. Volitabit & vagabitur toto foro. *Cic. Phil.* 11. *c.* 2. *in fin.* Tota Asia vagatur, volitat ut rex. *Id.* 2. *de Divin. c.* 38. Aves huc illuc passim vagantes. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 59. Illi perterriti virtute equitum minus libere, minus audacter vagabantur. *Id. l.* 4. *B. Gall. c.* 6. Germani latius vagabantur. *& cap.* 4. Usipetes agris expulsi, & multis locis Germaniæ triennium vagati, ad Rhenum pervenerunt. *Sallust. in Catil. c.* 6. Qui Ænea duce profugi sedibus incertis vagabantur. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *circ. med.* Tibicines feriati per urbem vagantur. *Liv. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Qui populabundi in finibus Romanorum vagabantur. *Hirt. de B. Gall. l.* 8. *c.* 35. Liberam vagandi latrocinandique facultatem habere. *Id. de B. Afric. c.* 62. *a med.* Egressi remiges, passimque in litore vagantes. *Justin. l.* 25. *c.* 5. Non contentus in publico vagari, sed potare. *Virg.* 3. *Georg. v.* 540 Nunc interque canes, & circum tecta vagantur. *Suet. in Ner. c.* 26. Circum vicos vagabatur ludibundus. ¶ Cum accusativo *Propert. l.* 2. *el.* 21. *v.* 21. Ino etiam prima terras ætate vagata est. *terris* habent quidam libri: sed *Broukhus.* terras defendit. Est autem *vagari* pervagari. Similia sunt *mare ambulare*, *terras navigare* apud *Cicer.* & *fugere* & *refugere vias* apud *Virg.* 10. *Æn. v.* 753. ¶ Translate *Cic.* 2. *Offic. c.* 2. *a med.* Quorum vagetur animus errore, nec habeat umquam quid sequatur. *Id.* 4. *Acad. c.* 20. *ad fin.* Eo fit, ut errem, & vager latius. *Id.* 1. *de Orat. c.* 48. Ne vagari & errare cogatur oratio. *& lib.* 3. *c.* 44. *ante.* Ut verba neque alligata sint quasi certa aliqua lege versus, neque ita soluta, ut vagentur. *Id. pro Marcell. c.* 9. *a med.* Vagabitur modo nomen tuum longe atque late: sedem quidem stabilem, & domicilium certum non habebit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 17. Vatum pro reditu simulat. ea fama vagatur. *Ovid.* 12. *Met. v.* 54. Mistaque cum veris passim commenta vagantur Millia rumorum. *Plin. l.* 5. *c.* 5. Vagantes Græciæ fabulæ. *h. e.* modo hoc, modo aliud narrantes. *Plin. alter in fin. ep.* 22. *l.* 4. Viennensium vitia intra ipsos residunt, nostra late vagantur. ¶ Olim & positio active in usu fuit. *Varr.* apud *Non. c.* 7. *n.* 2. Quæ cum choro pari vagarunt. *Enn. ibid.* Arbores vento vagant. *Pacuv. ibid.* Recepto exsul incerta vagat. *Plaut. Mil.* 2. 5. 14. Quæ circum vicinos vagas. *Ita legit Non. ibid.* alii *vagaris*. Adde *Accium*, *Seren. Turpil. Pompon.* apud *Non. ibid.* & *Prudent. Cathemer.* 6. *v.* 29. Quidam addunt *Livium*, & *Tacit.* sed in his incerta est lectio.

VAGOR, oris, m. vagitus, ejulatus, clamor. *Festus*: Vagorem pro vagitu Ennius libro sextodecimo: Qui clamos oppugnantes vagore volanti. Lucretius libro secundo (*vers.* 576.) Et superantur item: miscetur funere vagor, Quem pueri tollunt visentes luminis oras. Adde *Non.* 1. *c. n.* 889.

VAGULATIO, onis, f. In Lege XII. Tabularum significat quæstionem cum convicio. *Festus*. V. *Obvagulatum*.

VAGULUS, a, um, diminut. a *vagus*. *Spartian.* de Adriano Imp. *c.* 25. Moriens hos versus fecisse dicitur: Animula vagula, blandula, Hospes, comesque corporis. Sunt qui a *vagio* ducunt, ut sit querula ob vicinam discessionem a corpore.

VAGUS, a, um, *vagante*, *vagabondo*, *vago*, πλανήτης, vagans, oberrans, huc illuc discurrens. *Cic. pro Cluent. c.* 62. *a med.* Cum vagus & exsul erraret, atque undique exclusus Oppianicus. *Sallust. in Jug. c.* 21. *& 22.* Getuli vagi, palantes, quas nox coegerat, sedes habebant. *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 40. vagus navita. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 418. Sæpe vagus ultra liminis ferta pedes. *Horat. l.* 1. *od.* 4. *v.* 2. Aves vagæ. *Id. l.* 3. *od.* 29. *v.* 64. Vagi venti. *Id. l.* 1. *od.* 34. *v.* 9. vaga flumina. *Tibull. l.* 2. *el.* 6. *v.* 3. *&* 21. æquora. *& lib.* 4. *carm.* 1. *v.* 21. vagus aer. *Ovid.* 1. *Met. v.* 596. vaga flumina. *Horat. l.* 1. *od.* 28. *v.* 23. vaga arena. *h. e.* quæ vento dispergitur. *Id. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 21. vaga luna. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 76. vagus sol. *Cic. de Univers. c.* 10. *circa med.* Sidera, quæ infixa cælo non moventur loco, & quæ vaga & mutabili ratione labuntur. *Id.* 5. *de Fin. c.* 20. *a med.* Motus soluti & vagi a natura bestiis tributi. *Propert. l.* 2. *el.* 18. *v.* 9. & *Ovid.* 2. *Met. v.* 673. vagi crines puris in frontibus errant. *h. e.* soluti & pendentes. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 516. Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet. V. *Folles*. *Senec. de Tranquill. c.* 2. *ad fin.* Peregrinationes vagas suscipere. *Martial. l.* 7. *epigr.* 38. Discursus varios, vagumque mane. *h. e.* matutina discursio obeundarum salutationum causa. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 76. Fel toto corpore vagum, colorem quoque oculis aufert. *h. e.* spargens se per totum corpus. ¶ Translate est inconstans, instabilis, incertus. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 1. De diis immortalibus habere non errantem & vagam, sed stabilem certamque sententiam. *Id. pro Mil. c.* 26. Vide, quam sit varia vitæ commutabilisque ratio, quam vaga volubilisque fortuna. *Martial. l.* 2. *epigr.* 90. Quintiliane, vagæ moderator summe juventæ. *Propert. l.* 1. *el.* 5. *v.* 7. Non est illa vagis similis collata puellis. *h. e.* inconstantibus in amore, & modo huic, modo illi se dantibus. ¶ Item solutus, liber, nulla certa lege constrictus. *Cic. in Orat.* de numero oratorio, *cap.* 23. Solutum quiddam sit, nec vagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 16. Si illam quoque partem quæstionum oratori volumus adjungere vagam, & liberam, & late patentem, ut, &c. ¶ Item communis multis. *Plin. l.* 27. *c.* 4. *a med.* Ambrosia vagi nominis est, & circa alias herbas fluctuavit. ¶ De otioso: quia in otio homines vagantur, incerti quid agant. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *init.* Forte remittentem curas, Phœboque levatum Pectora, cum patulis tererem vagus otia Septis, &c. ¶ De eo, qui libidinis causa varios undique amores captat. *Martial. l.* 6. *epigr.* 21. Sæpe ego (*Venus*) lascivum Martem furibunda cecidi, Legitimos esset cum vagus ante toros. *Colum. l.* 12. *c.* 1. Curandum est, ut nec vagum villicum, & aversum contubernio suo habeamus. *Horat. in ar. Poet. v.* 398. Concubitu prohibere vago, dare jura maritis.

VAH, *ah*, *ob*, *a*, interjectio varios affectus significans: per apocopen ex *vaha*, ut *ah* ex *aha*, quod *Priscian. l.* 1. *pag.* 548. *Putsch.* & *lib.* 2. *pag.* 570. docet. *Valer. Prob. l.* 1. *pag.* 1430. primam in *vaha* brevem esse dicit. ¶ Interdum est insultantis. *Hieronym. epist.* 20. *ad Damas. a med.* In lingua Latina habemus interjectiones quasdam, ut in insultando dicamus vah, & in admirando papæ, & in dolendo hei. *Terent. Heaut.* 4. 5. 17. Vah! gloriare evenisse ex sententia. *Id. Adelph.* 2. 1. 33. Vah! leno iniqua me non vult loqui. ¶ Interdum admirantis. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 99. Vah! quid illa pote pejus quicquam muliere memorarier? *Id. Curcul.* 2. 1. 33. Vah! solus hic homo est, qui sciat divinitus. ¶ Interdum dolentis. *Terentius Andr.* 4. 2. 5. Vah! perii! hoc malum integrascit. *Id. Heaut.* 4. 8. 17. Vah! frustra sum igitur gavisus miser. ¶ Et indignantis, stomachantis. *Terent. Adelph.* 4. 2. 40. Vah! censen', hominem me esse? erravi. *Plaut. Amph.* 2. 1. 38. Vah! apage te a me. pestis te tenet. *Terent. Adelph.* 3. 2. 17. Tum autem Syrum impulsorem, vah! quibus illum lacerarem modis! ¶ Et gaudentis atque exsultantis. *Terent. Adelph.* 3. 4. 74. Quis illic est, procul quem video? estne Hegio tribulis noster? Si satis cerno, is hercle est. Vah! homo amicus nobis jam inde a puero. *& mox*. Quam gaudeo, ubi etiam hujus generis reliquias restare video! vah! vivere etiam nunc lubet. Huc pertinet illud *Augustini Tract.* 51. *in Joann. sub init.* Cum dolentes dicimus, heu: vel cum delectamur, vah dicimus. ¶ Integrum *vaha* habemus apud *Plaut. Cas.* 4. 4. 25.

VAHA. V. in voce præced.

VALDE, *assai*, *grandemente*, *molto*, ἄγαν, multum, sane, vehementer, majorem in modum, perquam: a *valide* per syncop. ut *Priscian. l.* 15. *pag.* 1015. *Putsch.* docet. Jungitur adjectivis positivis. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 17. *a med.* De Hispania novi nihil, sed exspectatio valde magna. *Id. de Harusp. resp.* 5. 3. *ante.* Cui uni præpere destinatam laudem, valde est iniquum. *Catull. carm.* 68. *in Rufum*, *v.* 7. nam mala valde est bestia. ¶ Et verbis. *Cæs.* apud *Cicer.* 14. *Attic. ep.* 1. Quidquid vult, valde vult. *Id. Fam.* 16. *ep.* 19. Litteras tuas valde exspecto. *Plin. l.* 9. *ep.* 35. Diligentiam tuam valde probo. ¶ Et adverbiis. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. *a med.* Illud valde graviter tulerunt, promulgatum fuisse, &c. *Id.* 2. *Fam. ep.* 8. *sub fin.* Rem te valde bene gessisse, rumor erat. *Id. Attic.* 14. *ep.* 1. *a med.* Valde vehementer visus est, & libere dicere. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep. ult. extr.* Sumus una tamen valde multum. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 450. Insanum valde uterque deamat. ¶ Etiam *tam* & *quam*. *Nep. in Eumen. c.* 11. Quem tamdiu tamque valde timuissent. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 77. Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo. *Petron. in Satyr. c.* 17. *a med.* De remedio non tam valde laboro. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 39. Quasi vero quidquam sit tam valde, quam ni-

nihil sapere, vulgare. *Cæs. ad Oppium*, *epist.* 8. *l.* 9. *ad Attic.* Gaudeo, vos significare litteris, quam valde probetis ea, quæ, &c. *Plaut. Merc. prol. v.* 102. Vosmet videte, quam mihi valde placuerit. ¶ *Valde quam*, sane quam. *Brut. ad Cicer. ep.* 13. *circa med.* Nam suos valde quam paucos habet. ¶ Interdum vim habet affirmandi. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 110. Meam tu amicam vendidisti? *Ball.* valde, viginti minis. ¶ Gradus sunt *valdius*, *valdissime* pro *validius*, *validissime*. *Horat. in ar. Poet. v.* 321. Valdius oblectat populum, meliusque moratur. *Id. l.* 2. *ep.* 9. *v.* 6. videt ac novit me valdius ipso. *Senec. de brevit. vitæ c.* 8. *a med.* Dicere solent iis, quos valdissime diligunt. Ita *Muret.* alii *validissime*.

VALDIUS. V. in voce præced.

VALE, *sta sano*, *sta bene*, *addio*, ἔῤῥωσο, ὑγίαινε, χαῖρε, sanus, sive incolumis esto: secunda persona numeri sing. temporis præsentis modi imperativi verbi *valeo*. Hac voce utimur in discessu, vel cum remanentes respondemus abeunti. *Terent. Eun.* 1. 2. 110. In hoc biduum, Thais, vale. ¶ Item in fine epistolarum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. *extr.* Mi frater vale. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 20. *sub fin.* Etiam, atque etiam vale. *Id. l.* 14. *Fam. ep.* 2. Valete, mea desideria, valete. *Horat. in fin. sat.* 5. *l.* 2. vive, valeque. ¶ Differt a *salve*, quod *salve* majus quiddam significare videtur, vel quod *vale* ad corpus referatur, *salve* ad pericula & mala externa. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 4. Vale, mi Tiro, vale, & salve. Quidam hoc discrimen afferunt, quod *salve* dicerent in salutatione matutina, *vale* cum discedebant. Alii ita distinguunt, ut *salve* usurpetur in accessu, vale in litterarum principio, *vale* in fine. V. *Salveo*. Fatentur tamen hæc discrimina non esse perpetua. ¶ *Vale facere*, est valere jubere, vale dicere. *Apul. l.* 4. *Metam.* Vale facto discessimus. ¶ *Vale*, & *salve* item fuere verba postrema, quibus olim mortuos affabantur. V. *Salveo*. Ad salutationem mortuorum pertinet illud *Martial. l.* 9. *epigram.* 8. non vis, Afer, avere, vale. *Serv.* ad illud *Æneid.* 6. *v.* 644. Sic o, sic positum affati discedite corpus: hoc est, affamini me, ut dici mortuis solet, vale, vale, vale. ¶ Etiam irate dimittentes, *vale* dicebant. *Ovid. in fin. el.* 6. *l.* 1. *Amor.* Qualiscumque vale, semique abeuntis amores, Lente, nec admisso turpis amante: vale. Vos quoque crudeles rigido cum limine postes, Duraque conservæ ligna, valete, fores. V. *Valeo*. ¶ Secunda syllaba e Poetis aliquando corripitur, ut in *cave*. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 79. Et longum formose vale, vale, inquit, Iola. *Ovid.* 3. *Met. v.* 501. dictoque vale, vale inquit & Echo. V. vocem sequent.

VALEDICO, is, *n.* 3. *salutare*, *dire addio*. Duabus vocibus *vale*, & *dico* constat, quæ fere divisæ scribuntur: conjunxit tamen *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 8. *v.* 21. Idque quod ignoti faciunt, valedicere saltem. *&* *Sueton. in Aug.* 1. 53. *a med.* Et discedens sedentibus singulis valedicebat. *Al. leg.* valere dicebat.

VALENS, entis, *sano*, *gagliardo*, *prosperoso*, ὑγιής, sanus, integer, incolumis. *Cic.* 16. *Fam. ep.* 9. Medicus plane confirmat, propediem te valentem fore. *Id.* 4. *Acad. c.* 7. Si sensus sani sunt, & valentes. *Propert. l.* 2. *el.* 17. *extr.* nos omni tempore tecum, Sive ægri, pariter, sive valentes sumus. ¶ Item robustus, fortis, validus, *forte*, *vigoroso*, *valente*, *robusto*, ἰσχυρός. cui opponitur *imbecillus*. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 31. Robusti, & valentes, & audaces satellites. *Gell. l.* 3. *c.* 1. *ad fin.* Corpora esse vegeta & valentia. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 1. *a med.* Cum homo imbecillus a valentissima bestia laniatur. *Ovid.* 9. *Met. v.* 108. Nessus adit membrisque valens scitusque vadorum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 426. Poma quoque ut primum truncos sensere valentes, Et vires habuere suas, &c. ¶ *Valens cibus* est, qui multum alimenti habet, & addit vires corpori, *sustanzioso*. *Cels. l.* 2. *c.* 18. Scire oportet, omnia legumina generis valentissimi esse. valentissimum voco, in quo plurimum alimenti est. *&* *paulo post*. Ex leguminibus valentior faba, quam pisum. *Sed sæpe cum cepice*. ¶ *Valentes tunicæ* sunt denso & crasso filo textæ. *grossolane*. quibus opponuntur tenues & raræ. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 109. Si fuit Andromache tunicas induta valentes, Quid mirum? duri militis uxor erat. ¶ Translate est opibus & potentia valens. *Cic.* 5. *Fam. ep. ult.* Cum illa arma plus posse sensi, quam consensum bonorum, quavis conditione pacem accipere malui, quam viribus cum valentiore pugnare. *Id. Attic.* 7. *ep.* 3. Mallem, tantas ei (*Cæsari*) vires respublica non dedisset, quam nunc tam valenti resisteret. *Nep. in Annib. c.* 6. Cupivit in præsentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur. ¶ Refertur & ad vim dicendi. *Cic. de clar. Orat. c.* 16. *sub fin.* Quamquam in Lysia sæpe sunt etiam lacerti, sic ut fieri nihil possit valentius. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. *circ med.* Argumenta valentiora. *Cic. de Fato, c.* 6. Tibi cum Diodoro valente dialectico magna luctatio est. ¶ efficax, utilis, *efficace*, *giovevole*. *Ovid. l.* 2. *Trist. el.* 8. *v.* 29. Quid nisi convictu, causisque valentibus essem, Temporis & longi vinctus amore tibi? *Cels. l.* 4. *c.* 15. *sub fin.* Valens est adversus cancerem intestinorum minii gleba. *Plin. l.* 20. *c.* 18. *ad fin.* Silvestri papaveri capita longa ac pusilla, & ad omnes effectus valentiora. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *circa med.* Purgationes sunt perniciosæ, si nimis valentibus medicamentis fiunt. *Plin. l. & cap.* 20. *a med.* Valentissimum adjumentum. ¶ vim habens nocendi. *Ovid. Met.* 5. *v.* 174. Non tamen ad letum causas satis illa valentes Plaga dedit. *Id.* 1. *ex Pont. ep. ult. v.* 35. Unde locusque nocent, & causa valentior istis Anxietas animi.

VALENTER, *con forza*, *robustamente*, ἰσχυρῶς, valide, fortiter, robuste. *Colum. l.* 1. 1. 5. *ad fin.* Fundamenta ab imo præstructa, valenter resideant contra ea, quæ postmodum superposita incumbent. *Ovid. Met.* 11. *v.* 481. cœpit præceps spirare valentius Eurus. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 21. Quidam acetum vulneri infundunt: sed metus subest, ne nimis valenter ibi retenta materia magnam inflammationem postea moveat. ¶ Transfertur ad vim dicendi. *Senec. l.* 3. *controv.* 22. *circa med.* Illos locos, quos occupaverat, una diu dicebat, sed valenter. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 7. *n.* 6. *extern.* Si verba numeres, breviter & abscise; si sensum æstimes, copiose & valenter.

VALENTIA, æ, *f.* *forza*, *gagliardia*, *valore*, δύναμις, ἰσχύς, robur, vires, firmitas. *Titinn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 68. & *cap.* 2. *n.* 901. Sapientia gubernator torquet navem, non valentia. *Nævius ibid.* Omnes formidant hominis ejus valentiam. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip.* 2. 14. *a med.* Exercitor corporum valentiam luctatoribus præstat. ¶ Fuit hoc nomine oppidum Latii in monte Palatino, quod postea Roma appellatum est. nam ῥώμη valentiam, robur significat. *Solin. initio cap.* 1. (*al.* 2.) Sunt qui videri velint, Romæ vocabulum ab Evandro primum datum, cum oppidum ibi offendisset, quod exstructum antea Valentiam dixerat juventus Latina: servataque significatione impositi prius nominis, Romam Græce Valentiam nominatam. ¶ Item in Hispania Tarraconensi, *Valenza*, ad Turiam fluvium. *Plin. l.* 3. *c.* 3. Sunt aliæ urbes cognomines in eadem Hispania, Gallia, Sardinia; & in Brutiis: de quib. V. Geographos.

VALENTINUS, a, um, ad Valentiam urbem pertinens. V. in voce præced. *Valentini*, *orum*, ejus cives. *Plin. l.* 3. *c.* 7. & *Cic.* 7. *Verr. c.* 16. ¶ *Valentinum* urbs Liguriæ prope Tanari & Padi confluentiam. *Id. ibid. c.* 5.

VALENTULUS, a, um, *gagliardetto*, diminut. a *valens*. *Plaut. Cas.* 4. 4. 16. Obsecro, ut valentula est! pæne exposivit subito.

VALEO, es, lui, litum, *n.* 2. *esser sano*, ὑγιαίνω, ἔῤῥωμαι, sanus sum. *Terent. Andr.* 2. 1. 9. Facile omnes, cum valemus, recta consilia ægrotis damus. *Id. Heaut.* 2. 4. 16. & *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 12. Ut vales? *stai tu bene?* & *Plin. l.* 3. *ep. penult. ad fin.* Quousque illa vulgaria? Eho quid agis? ecquid commode vales? *Plaut. Amph.* 2. 1. 34. Equidem valeo, & salvus sum recte. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 13. *ad fin.* Inter optime valere, & gravissime ægrotare nihil dicerent interesse. *Id. in Bruto, c.* 19. *in fin.* Valere corpore. *Nep. in Phoc. c. ult.* pedibus. *poter camminare*. & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 100. stomacho. *Plaut. Epid.* 1. 2. 26. Bene ne usque valuisti? *Serv.* a morbo valui, ab animo æger fui. *Gell. l.* 13. *c. ult.* Cum valebo ab oculis, revise ad me. *Plaut. Mil.* 4. 8. 8. Matri oculi si valerent, mecum venisset. *Id. Epid.* 1. 1. 15. Perpetuon' valuisti? *Thesp.* varie. *h. e.* modo valui, modo æger fui. *&* *ibid. v.* 18. Quid herilis noster filius? valet? *Thesp.* pugilice atque athletice. *Id. Bacch.* 2. 3. 14. Bene ne usque valuit? *Chry.* pancratice atque athletice. *Dolabella ad Cicer. Fam.* 9 *ep.* 9. Recte valere. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 14. Vestorius me per litteras fecit certiorem, te Roma profectum esse tardius, quod minus valuisses. si jam melius vales, vehementer gaudeo. ¶ Jculariter *Plaut. Aulul.* 2. 2. 9. Ain' tu, te valere? *Eucl.* pol ego haud a pecunia perbene. *sto poco bene di denari*. ¶ Impersonaliter. *Plaut. Pers.* 2. 5. 8. Quid agitur, Sagaristio? ut valetur? ¶ Si *vales*, *bene est*. *ego valeo*. formulæ in initiis epistolarum ad familiares, apud Cicer. sæpissime. *Senec. epist.* 15. Mos antiquis fuit usque ad meam servatus ætatem, primis epistolæ verbis adjicere: Si vales, bene est. ¶ *Valere* usurpatur in salutationibus, cum discedimus, aut discedentem dimittimus, abeunti bene precantes: & in fine epistolarum. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 2. *a med.* Illum salutavi: postea jam jussi valere. *Horat. in fin. sat.* 5. *l.* 2. sed me Imperiosa trahit Proserpina. vive, valeque. *Sueton. in Tiber. c.* 72. *extr.* Singulos valere dicentes appellaret. V. *Vale*. ¶ Interdum τῷ *valere* utimur, cum stomachantes, aut aspernantes abire jubemus aliquem, & nihili eum facere significamus. *Terent. Andr.* 5. 3. 18. & *Adelph.* 4. 3. 13. Valeat, habeat illam, quæ placet. *vattene: va*, *va*. & *Andr.* 4. 1. 13. Valeant, qui inter nos dissidium volunt. *Cic. in fin. l.* 1. *de nat. Deor.* Si talis est deus, ut nulla hominum caritate moveatur, valeat. *Tibull. l.* 1. *el.* 6. *v.* 9. Castra peto. valeatque Venus, valeantque puellæ. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 15. *post med.* Quare ista valeant. me res familiaris movet. *Petron. in Satyr.* 1. 79. Valete curæ. ¶ Quia in bona valetudine vires suppetunt; *valere* est vires habere, posse, integris viribus esse, validum, robustum esse, *aver forze*, *potere*, *esser robusto*, *gagliardo*, ἰσχύω. *Plaut. Truc.* 4. 3. 38. (*ancillæ loquuntur*) Plus potest, qui plus valet. vir erat: plus valebat: vicit: quod petebat, abstulit. *Cic.* 1. *Offic.* 1. 30. Alios videmus velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere. *Phæd. l.* 1. *fab.* 5. *v.* 9. Tum quia plus valeo, me sequetur tertia. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 614. Et quantum elata valeat pectora securi. *Horat. in ar. Poet. v.* 39. quid ferre recusent, quid valeant humeri. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 56. Flet, sibi dementes tam valuisse manus. *aver potuto cotanto*. & *lib.* 4. *carm.* 1. *v.* 55. Nec valuit Lotos cœptos avertere cursus. *nè ebbe tanta forza di*, &c. Sic *Ovid.* 12. *Met. v.* 100. nec tertia cuspis apertum, Et se præbentem valuit destringere Cygnum. *&* *lib.* 13. *v.* 393. nec valuere manus educere telum. *Tibull. l.* 3. *eleg.* 6. *v.* 26. Quid valeat læsi sentiat ira dei. *&* *vers.* 17. Hæc amat, & majora valet. ¶ Translate est pollere, vim, auctoritatem, pondus habere, *potere*, *valere*, δύναμαι. *Cic. pro leg. Manil. c.* 16. Hæc auctoritas apud exteras nationes valitura est. *Cæs l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Utrum apud eos pudor atque officium, an timor plus valeret. *Id. l.* 7. *c.* 63. Quantum gratia auctoritate, pecunia valent, ad sollicitandas civitates nituntur. *Id. l.* 2. *c.* 17. Quidquid possunt, terrestribus valent copiis. *&* *cap.* 4. Valere virtute, auctoritate, & hominum numero. *&* *lib.* 3. *c.* 20. multum equitatu.

Sal-

Salluſt. in Jug. c. 109. extr. bello. Cic. Fam. 1. ep. 7. ad fin. opibus, armis, potentia. Id. Attic. l. 4. ep. 17. amicis. Nep. in Dione, c. 3. eloquentia. Caſ. l. 2. B. Civ. c. 44. gratia & misericordia. Id. l. 5. B. Gall. c. 52. Tantum apud homines barbaros valuit, eſſe repertos aliquos principes belli inferendi. & lib. 6. c. 29. extr. Sic ad ſubeundum periculum, & ad vitandum, multum fortuna valuit. & lib. 7. c. 84. Multum ad terrendos noſtros valuit clamor. Mattius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28. ſub fin. Non vereor ne meæ vitæ modeſtia parum valitura ſit in poſterum contra falſos rumores. Cic. Verr. 5. c. 62. ad fin. Nihil putas valere in judiciis conjecturam, nihil ſuſpicionem, nihil anteactæ vitæ exiſtimationem, nihil civitatum auctoritates ac teſtimonia. Id. in Bruto, c. 14. ſub fin. Dicitur C. Flaminius ad populum valuiſſe dicendo. Id. 1. Catil. c. 7. ad fin. Tu non ſolum ad negligendas leges, verum etiam ad evertendas valuiſti. Plin. l. 35. c. 10. a med. In aris pingendi tantum valuit, ut, &c. Cic. 4. Acad. c. 27. Hoc videtur contra te valere. Ovid. 3. ex Pon. ep. 3. v. 92. Sperandum noſtras poſſe valere preces. Id. in Ibin, v. 93. valent vota. Id. l. 1. Triſt. el. 3. v. 45. Multaque in averſos effudit verba Penates, Pro deplorato non valitura viro. Cic. ſub fin. Catil. 3. Hoc mihi valet ad gloriam. Id. Tuſcul. 2. c. 26. In vulgus inſipientium opinio valet honeſtatis, h. e. apud vulgus. Eumen. in Paneg. ad Conſtant. c. 13. ad fin. Quantoslibet valebat exercitus Maximianus. valeva per quanti eſerciti ſi voglia. ¶ De his, quæ vim habent in medicina, aver virtù. Plin. ſub fin. l. 34. Sandaracha valet purgare, ſiſtere, excalfacere, perrodere. Id. l. 28. c. 8. circa med. Fimum potum valet ad dyſentericos. Id. l. 29. c. 4. Cimices valent contra ſerpentium morſus. Id. l. 20. c. 13. ante med. Ruta per ſe pro antidoto valet. Id. l. 26. c. 15. Dictamnum valet potu, & illitu, & ſuffitu. Celſ. l. 6. c. 6. ſect. 21. Id quoque collyrium eodem valet. ha la medeſima virtù. & Cic. de Fato, c. 4. a med. Affectio aſtrorum valeat, ſi vis, ad quaſdam res: ad omnes certe non valebit. Plin. l. 17. c. 7. in fin. Hoc genus terræ ſemel injectum (agris) in quinquaginta annos valet & frugum, & pabuli ubertate. ¶ De his quæ ſtant, & vim ſuam ſervant. Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 14. vetuit ille valere, Juraſſet cupide quidquid ineptus amor. Cic. poſt redit. in Sen. c. 5. Ut lex Ælia & Fufia ne valerent. Id. pro Dom. c. 30. Populus R. Sulla dictatore ferente, municipiis civitatem ademit: ademit iiſdem agros. de agris ratum eſt: de civitate ne tamdiu quidem valuit, quamdiu illa Sullani temporis arma valuerunt. Id. 1. de Divin. c. 16. in fin. Illa obnuntiatio nihil valuit: aut ſi valuit, id valuit, ut, &c. Ovid. in Ibin, v. 545. promiſſa valent. Salluſt. in Catil. c. 14. extr. fama, è fondata, ſuſſiſte. & cap. 17. extr. Confiſus, ſi conjuratio valuiſſet, facile apud illos principem ſe fore. Cic. pro Cæcin. c. 19. a med. In ano ſervulo familiæ nomen non valet. Id. 1. de leg. c. 20. a med. Quæcumque eſt hominis definitio, una in omnes valet. ¶ Pro ſignificare, vim & ſententiam habere, ſignificare, aver forza, σημαίνω. Varr. l. 1. R. R. c. 31. Ὀλύνθα valet cito. Cic. 2. de Fin. c. 4. circa med. Quærimus verbum Latinum par Græco, & quod idem valeat. Suet. in Vitell. in fin. Becco valet gallinacei roſtrum. Nep. in Themiſt. c. 2. ad fin. Id reſponſum quo valeret, cum intelligeret nemo. h. e. quo ſpectaret, quid ſignificaret. ¶ Refertur ad pretium, valere, æſtimari, ὠνεῖσθαι. Varr. l. 4. de L. L. c. ult. ante med. Denarii, quod denos æris valebant; quinarii, quod quinos. Plin. l. 33. c. 3. ante med. Ita ut ſcrupulum valeret ſeſtertiis vicenis. Paul. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 33. Si ſervum meum occidiſti, non affectionem æſtimandam puto, ſed quanti omnibus valet. Ulpian. lib. 19. tit. 1. leg. 13. Quaſi minimo valeret hereditas. Id. lib. 14. tit. 2. leg. 7. ante med. Si prædia valeant decem.

VALERIANUS, a, um, ad Valerium aliquem pertinens. Salluſt. in fragm. apud Non. c. 18. n. 7. Prædatores Valeriani. Liv. l. 6. c. 9. ſub fin. Valeriani milites. h. e. P. Valerii trib. mil. ¶ Valerianus, qui citatur ab Arnob. l. 6. pag. 194. creditur eſſe Valerius Antias hiſtoricus.

VALERIENSIS, ſe, ad Valeriam pertinens, quæ eſt urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, cujus incolæ Valerienſes dicuntur a Plin. l. 3. c. 3. a med.

VALERIUS, ii, m. nomen proprium R. hominis, ut P. Valerius Publicola, M. Valerius Meſſala. ¶ Valerius Antias æqualis Siſennæ & Claudii Quadrigarii, h. e. circa tempora Sullæ dictatoris, ut eſt apud Velle. l. 2. c. 9. ſcripſit annalium grande opus. nam Priſcian. ſub fin. l. 9. citat ejus libros LXXIV. Gellius autem l. 7. c. 9. LXXV. qui tamen omnes perierunt. Ejus meminere etiam Aſcon. in Piſonian. c. 21. Macrob. l. 1. Saturn. c. 13. ſub fin. & Cenſorin. de die nat. c. 17. ſed frequentiſſime omnium Livius, qui lib. 33. c. 10. eum notat, ut omnium rerum numerum immodice augentem. ¶ C. Valerius Flaccus e Setia Campaniæ urbe ortus Poeta nobilis, & uno fortaſſe Virgilio minor, ſcripſit heroico carmine libros octo Argonauticon (quamquam ultimus mutilus ad nos pervenit) Fl. Veſpaſiano nuncupatos, cujus tempore vixit. Paupere forte uſus eſt, & admodum juvenis deceſſit Patavii ſub Domitiano. Eum quidam Patavinum fuiſſe putant, quia multo tempore in hac urbe domicilium habuit. Hinc Martiali l. 1. epigr. 77. vocatur ſpes & alumnus Antenorei laris. Ejus mortem deflet Quintil. l. 10. c. 1. multumque laudat, ut & Martial. l. 1. epigr. 62. ¶ Valerius Maximus, civis R. hiſtoricus tempore Tiberii Imp. ſcripſit ad eundem libros novem dictorum factorumque memorabilium, opus varium, jucundum, atque utile: quod periiſſe putant viri docti: & quod nunc exſtat, eſſe epitomen a quodam Januario Nepotiano Afro concinnatam. Sane quamquam omnia fere in eo verba Latina ſunt, ſtilus tamen aſperior eſt, & ætate, qua vixit, minus dignus.

VALERIUS, a, um, adject. ad Valerium pertinens, ut Valeria gens, olim Valeſia, quæ nobiliſſima, & Patricia fuit, & Plebeja. In utraque ſummi viri, & omnibus honoribus functi, & magnis rebus geſtis præclari exſtiterunt. Cic. pro Flacc. c. 1. & 12. ¶ Valeria tabula, h. e. Valerii cujuſdam argentarii, qui officinam in foro habebat, ad quam acta quædam forenſia fieri ſolebant. Cic. in Vatin. c. 9. & Fam. 14. ep. 2. V. Sectius. ¶ Valeria lex lata eſt tempore Sullæ dictatoris a L. Valerio Flacco interrege, ut omnia quæcumque ille feciſſet, eſſent rata: invidioſa illa quidem, inquit Cic. 3. Agrar. c. 2. verumtamen habet excuſationem. non enim videtur hominis lex eſſe, ſed temporis. Adde pro Roſc. Amer. c. 43. ¶ Multo antiquior eſt quæ primo a P. Valerio Publicola, deinde a M. Valerio conſule de provocatione lata eſt, ut liceret cuilibet adverſus magiſtratus imperia ad populum provocare. Liv. l. 2. c. 8. & lib. 10. c. 9. ¶ Valeria aquila, ſpecies aquilæ omnium minimæ, ſed viribus præcipuæ, μελανάετος Græce, colore nigricanti: quæ ſola fetus ſuos alit, cum cæteræ fugent: ſola ſine clangore, ſine murmuratione. Hæc ex Plin. l. 10. c. 3. Dicta eſt valeria, quia viribus maxime valet. ¶ Valeria via Romæ a porta Aſinaria per Tibur ducebat in Valeriam regionem, quæ in Marſis fuit juxta Fucinum lacum. P. Vict. de regionib. Urb. R.

VALESCO, is, n. 3. rinforzarſi, validus fieri incipio, corroboror. Lucret. l. 5. v. 940. Sed potius tali facto recreata valeſcat. Tacit. l. 1. Hiſt. c. 32. Scelera impetu, bona conſilia mora valeſcunt. Id. Ann. 2. c. 39. Veritas viſu & mora, falſa feſtinatione & incertis valeſcunt. & lib. 11. c. 15. Superſtitiones valeſcunt.

VALETUDINARIUM. V. in voce ſequenti.

VALETUDINARIUS, a, um, infermiccio, malſano, ἀσθενικός, νοσώδης, qui frequenter ægrotat. Varr. 2. R. R. c. 1. circa med. Alius ſtipulandum a valetudinario, alias a ſano pecore. Senec. l. 1. de beneſ. c. 12. in fin. Ebrioſo vina mittere, aut valetudinario medicamenta. ¶ Valetudinarium, ſubaudi cubiculum, locus ubi valetudinarii curantur, infermeria, ὑγιεινεῖον, ἰατρεῖον. Senec. ep. 27. Non ſum tam improbus, ut curationes æger obeam: ſed tamquam in eodem valetudinario jaceam, de communi malo tecum colloquor. Id. in præfat. l. 1. quæſt. nat. ante med. Non video, quare ſibi placeat, qui robuſtior eſt in valetudinario. Colum. l. 11. c. 1. a med. Languidiorem ſervum in valetudinarium confeſtim deducere. Id. l. 12. c. 3. a med. Valetudinaria, vel ſi vacent ab imbecillis, identidem aperire, & immunditiis liberare, ut cum res exegerit, bene ordinata, & ornata, & ſalubria languentibus præbeantur. Adde Auctor. de cauſ. corr. eloq. c. 21. ¶ Valetudinarius, qui in valetudinario miniſtrat, infermiere, νοσοκόμος. Aurel. Arcad. Dig. lib. 50. tit. 6. leg. ult. Menſores, optio valetudinarii, medici, capſarii, &c. ſottoinfermiere. Sunt qui ita diſtinguunt: optio, valetudinarii, medici, &c.

VALETUDO, & Valitudo, inis, f. compleſſione, temperamento, διάθεσις, habitudo corporis in animalibus: a valeo. Maxim. l. 3. v. 140. Quoque valetudo conſtat, nunc libera morbis, Nunc oppreſſa. Cic. Attic. l. 10. epiſt. penult. Valetudinem tuam jam confirmatam eſſe & a vetere morbo, & a novis tentationibus, gaudeo. Id. de Senect. c. 11. Quam fuit imbecillus P. Africani filius! quam tenui, aut nulla potius valetudine! ¶ Eſt vocabulum medium, & anceps, ut ait Gell. l. 12. c. 9. ſicut tempeſtas, facinus, venenum. Dicitur enim tum de ſanitate, tum de morbo. ¶ De ſanitate, ſanità, gagliardezza, ὑγίεια, ῥῶσις. Cic. 2. Offic. c. 24. ad fin. Sed valetudo ſuſtentatur notitia ſui corporis, & obſervatione, quæ res aut prodeſſe ſoleant, aut obeſſe; & continentia in victu omni atque cultu, corporis tuendi cauſa, & prætermittendis voluptatibus; poſtremo arte eorum, quorum ad ſcientiam hæc pertinent. Id. Fam. 9. ep. 18. Valetudinem, intermiſſis exercitationibus, amiſeram. Horat. l. 1. ep. 4. v. 10. & cui Gratia, fama, valetudo contingat abunde. Plaut. Curc. 2. 1. 4. Valetudo decreſcit, accreſcit labor. ¶ De morbo, & ægra conſtitutione, indiſpoſizione, malattia, infermità, ἀῤῥωστία, νόσος. Cic. 2. de Divin. c. 59. An Serapis poteſt nobis præſcribere curationem valetudinis? Id. 4. Fam. ep. 2. Trebatius ad me ſcripſit, moleſte te ferre, quod me propter valetudinem tuam, cum ad urbem acceſſiſſem, non vidiſſes. & lib. 6. epiſt. 2. Gravitas valetudinis, qua tamen jam paulum videor levari. Caſ. l. 3. B. Civ. c. 2. extr. Gravis autumnus exercitum valetudine tentaverat. Cic. in Piſon. c. 6. Excuſatione uti valetudinis. Id. Fam. 14. ep. 4. ſub fin. Valetudine oculorum impediri. Plin. l. 21. c. 27. Valetudo calculorum. mal di calcole. Caſ. l. 2. B. Civ. c. 31. Valetudine affectus. Senec. de tranquill. c. 2. explicitus. Juſtin. l. 21. c. 2. Valetudinem contrahere. Id. l. 13. c. 2. Propter valetudinem majorem, quam patiebatur. h. e. morbum comitialem, qui morbus major dicitur, mal caduco. His adde Cicer. Attic. l. 11. ep. 23. Valetudine tentari. Nep. in Annib. c. 4. premi. Sueton. in Claud. c. 26. Sponſam ex valetudine amiſit. ¶ Promiſcue, appoſito adjecto. Cic. Attic. l. 5. ep. 8. Me incommoda valetudo, qua jam emerſeram, tenebat duodecimum jam diem Brundiſii. Id. in Bruto, c. 48. extr. Semper infirma atque etiam ægra valetudine fuit. Nep. in Attic. c. penult. Cum tanta proſperitate uſus eſſet valetudinis, ut annos triginta medicina non indiguiſſet. Hirt. de B. Alex. c. 44. Gravi valetudine affectus. Caſ. l. 3. B. Civ. c. 62. extr. Valetudine minus commoda uti. & cap. 49. ad fin. Optima valetudine uti. Juſtin. in fin. l. 41. Adverſa valetudine correptus. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. extrem. Valetudini diligentiſſime ſervire. Id. 11. Fam. ep. 27. parum parcere. Id. in fin. l. 1. de Orat. dare operam. Id. 14. Fam. ep. 7. ſub fin. & epiſt. 10. Valetudinem diligenter curare. ¶ In plur. num. Vitruv. l. 1. c. 4. Corpora non laborant valetudinibus. Tacit. 6. Ann. c. penult. Medicus regere valetudines prin-

principem folitus, *Suet. in Aug. c.* 81. Graves & periculosas valetudines expertus eſt. ¶ Translate *Cic. 4. Tuſcul. c. penult.* a med. Mala valetudo animi. *Suet. in Calig. c.* 50. Valetudo mentis. *frenesia, pazzia*. & *lib. 1. de Divin. c. 37. in fin.* Qui valetudinis vitio furunt, & melancholici dicuntur. ¶ De ſtilo, allegorice *Cic. in Bruto, c. 16.* Habet Lyſias certos ſui ſtudioſos, qui non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates conſectentur: quos, valetudo modo bona ſit, tenuitas ipſa delectat. ¶ Multis placet ſcribi *valitudo*, tum quod a *valeo* ſit *valiturus*, *valitudo*: tum quod ita legatur in pluribus opt. MSS. & editis libris omnium fere Scriptorum. In qua ſcriptione ſecunda ſyllaba corripitur, ut in *altitudo*, *laſſitudo*, & ſimilibus. Contra *Manutm*, *Cellar.* placet *valetudo*, tum quia ſecunda ſyllaba ab *Horat. l. 1. ep. 4. v.* 20. & *lib. 2. ſat. 2. v.* 88. *Manil. l. 1. n.* 394. & *lib. 3. v.* 140. producitur: tum quia ita ſculptum eſt in aliquot antiquis Lapidibus: tum quia quæ ex *rubeo*, *albeo*, *nigreo*, *torpeo* ſiunt nomina, *e* retinent. Neutrum improbaverim.

VALGITER, adverb. valgo modo. *Petron. in Satyr. c.* 26. Commovebat valgiter labra, & me tanquam furtivis ſubinde oſculis verberabat. *Id. in fragm.* apud *Fulgent. de antiq. ſerm.* in *Exercitus*: Obtorto valgiter labello. *Valgiter labra commovere* eſt aperire & diſtorquere, *ἀνασύρειν τὰ χείλη*. V. *Valgus*.

VALGIUM, ii, n. inſtrumentum quoddam ruſticum ad areas complanandas: a *valgus*. In Campania ſane habetur genus id tali ſpecie, quaſi furæ duæ in diverſum collocatæ, quo ut cylindro ſupplanantur areæ. *Plin. l. 17. c. 10. ad fin.* Seritur menſe Aprili, area æquata cylindris, aut valgio, alias denſum. *Harduinus* tamen ex melioribus libris & MSS. legit *valgiolis*, aut *vulgiolis*, quod idem ſignificat. ¶ *Valgia* a *Fulgent. de priſc. ſerm. n.* 47. exponuntur labellorum obtortiones. V. vocem præced.

VALGUS, a, um, *sbilenco*, *ſtorto*, *βλαισός*, qui furas & crura habet extrorſum intorta, & in diverſum acta: qui ut ait *Petron. in Satyr. c.* 102. *ſub fin.* crura in orbem pandit: quique crura habet, ſimulant quæ cornua Lunæ, ut eſt apud *Martial. l. 2. epigr.* 35. Huic contrarius eſt *varus*, *ῥαιβός*, *καμψός*, qui introrſus pedes & crura obtorta habet, *Feſtus*: Valgos Opilius Aurelius aliique compluras ajunt dici, qui diverſas furas habeant. E contrario vari dicuntur incurva crura habentes. *Celſus l. 8. c.* 20. Si femur in interiorem partem prolapſum eſt, crus longius altero, & valgius eſt. extra enim pes ultimus ſpectat. Si in exteriorem, brevius utrumque ſit, & pes intus inclinatur. *Plaut. in fragm.* apud *Feſt.* Sin ea mihi inſignitos pueros pariat poſtea, aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum, aut brocchum filium. *Novius* apud *Non. c. 1. n.* 98. Valgus, veternoſus, genibus magnis, talis turgidis. ¶ *Valga ſuavia* apud *Plaut. Mil.* 2. 1. 16. ſunt labra valgiter conformata, & in prava diſtortum ſubſannandi cauſa.

VALIDE, adverb. *aſſai*, *fortemente*, *ἰσχυρῶς*, *πάνυ*, valde, vehementer, majorem in modum. *Plaut. Merc. prol.* a. 42. Amare valide cœpi hic meretricem. *Cæl. ad Cic. l. 8. Fam. ep.* 2. Quin ego, cum pro amicitia validiſſime faverem ei, &c. *Quintil. l. 10. c. 3. ante med.* Nec promptum eſt dicere utros peccare validius putem. *Plin. l. 9. ep.* 35. Validiſſime cupio. *Plin. l. 11. c.* 17. *de apib.* Feſſum regem humeris ſublevant: validius fatigatum ex toto portant. *Phædr. l.* & *fab.* 5. *extr.* Poetæ ſunt moleſti validius. & *lib.* 5. *fab.* 16. *n.* 6. validius clamare. *Plaut. Amph.* 5. 1. 20. Ut valide tonuit! *Id. Pſeud.* 1. 2. 22. Veſtra latera loris faciam ut valide varia fiant. *Id.* Rud. 2. 1. 14. Valide fluctuat mare. *Plin. l. 1. ep.* 20. *ad fin.* Ille mihi validiſſime placet. & *lib. 3. ep.* 15. Validiſſime diligere aliquem. *Tacit. in fin. l. 14. Annal.* Romanus ſecretis criminationibus incuſaverat Senecam, ſed validius a Seneca eodem crimine perculſus eſt. *Plin. l. 28. c. 2. circa med.* Validius abrogant fidem. ¶ In reſponſionibus. *Plaut. Pſeud.* 1. 3. 130. *Pſeud.* Legirupa. *Ball.* valide. *Pſeud.* pernicies adoleſcentum. *Ball.* acerrime. V. *integrum loc.*

VALIDITAS, atis, f. *validità*, *robuſtezza*, *forza*. *Apul. in Aſclep. pag.* 97. *Heimenborſt.* Membra & validitate, & tenuitate diverſa.

VALIDUS, a, um, *ſano*, *gagliardo*, *vigoroſo*, *ἐρρωμένος*, valens, ſanus, firmus: a *valeo*. *Terent. Heaut.* 3. 5. 6. Bene factum, te advenisse ſalvum atque validum. *Cic. Fam. 16. ep. 4. a med.* Omnia viceris, ſi, ut ſpero, te validum videro. *Horat. l. 1. od.* 31. *n.* 17. Frui paratis & valido mihi, Latoe, dones. *Liv. l. 3. c.* 13. Necdum ex morbo ſatis validus. *Plin. l. 22. c. 5. ſub fin.* Ad colorem validum proſici hoc cibo. *color da ſano*. ¶ Item pollens viribus, robuſtus, fortis, *forte*, *robuſto*, *ἰσχυρός*. *Plaut. Amph.* 1. 1. 7. Ita quaſi incudem, me miſerum homines octo validi cædant. *Virg. 2. Æn. v.* 50. validis contorſit viribus haſtam. *Ovid. 9. Met. v.* 223. validi lacerti. *Id. l. 7. v.* 538. tauri. & *lib. 5. v.* 64. ictus. *Id. 5. Triſt. el. 12. v.* 12. valido pectus robore fultum. ¶ Tranſlate *Plaut. Men.* 5. 3. 1. Jamne illi abierunt, qui me cogunt, ut validus inſaniam? *h. e.* mente ſanus. *Horat. l. 1. ep. 8. v.* 7. mente validus. *Salluſt. in Catil. c.* 6. Delecti, quibus corpus annis infirmum, ingenium ſapientia validum erat. ¶ opibus, armis, potentia, aliave re valens, *potente*. *Plaut. Perſ.* 2. 3. 1. Jovi opulento, incluto, Ope gnato, ſupremo, valido, viripotenti. *Liv. l. 2. c.* 39 Ut facile appareret, ducibus validiorem, quam exercitu, rem Romanam eſſe. *Id. l. 7. c.* 39. Jam valida admodum numero manus erat. *Juſtin. l. 13. c.* 5. Exercitum cum valida manu fuerat ad Athenas delendas. *Plin. l. 3. ep. 9. ante med.* Vir gratia & facundia validus. *Tacit. 1. Hiſt. c.* 57. Corpore, opibus, ingenio validus. *Id. 12. Ann. c.* 18. Eunones recens conjuncta nobiſcum amicitia validus. *Id. l. 6. c.* 8. Ut quiſque Sejano intimus, ita ad Cæſaris amicitiam validus. & *lib. 3. c.* 20. & *lib. 4. c.* 37. Tiberius validus ſpernendis rumoribus & honoribus. *Id. 6. Ann. c.* 31. Validiſſimus auctor mittendi legatos. *h. e.* qui maxime perſuaſit, ut legati mitterentur. ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann. l. 4. c.* 21. Caſſius Severus ſordidæ originis, ſed orandi validus. *Id. 2. Hiſt. c.* 19. Colonia virium & opum valida. *Aurel. Vict. de Cæſarib. c. 16. ſub fin.* Validus ævi. ¶ De rebus inanimis. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v.* 41. valido terras findere aratro. *Id. 3. de ar. am. v.* 541. valido æſtu peruri. *h. e.* magno amore. & eod. ſenſu *Met. 7. n. 9.* concipere validos ignes. *Id. 4. ex Pont. ep. 3. v.* 5. puppis valida fundata carina. *Id. de remed. amor. v.* 83. teneras mora percoquit uvas, Et validas ſegetes, quod fuit herba, facit. *Plin. l. 16. c.* 24. Validos funes palmæ foliis fieri. *Gell. l. 16. c.* 11. Validus ventus. *Lucan. l. 5. v.* 618. validi fluctus. *Propert. l. 2. el. ult. v.* 48. validi laquei. *Virg. 1. Georg. v.* 447. valida haſtilia. & *lib. 4. v.* 331. bipennis. *Tibull. l. 3. eleg. 4. v.* 65. Sævus Amor docuit validos tentare labores. *Claudian. in conſul. Prob. & Olybr. v.* 238. valido decreverat cæſtu. *Lucan. l. 1. v.* 138. quercus validis radicibus hærens. *Liv. l. 1. cap.* 15. Urbs valida muris. *Id. l. 36. c.* 17. Munitiones validiores locis impoſitæ. *Tacit. 15. Ann. c.* 15. Pons validus & fidus. *Plin. l. 18. c. 17. ad fin.* In ſolo valido fabam ſerere. *h. e.* pingui ac denſo, & multi in colendo laboris. Sic *Cato R. R. c.* 3. Fabam in locis validis non calamitoſis ſerito. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med. de Archilocho.* Summa in hoc vis elocutionis, cum validæ, tum breves, vibranteſque ſententiæ. *Scribon. Larg. compoſ.* 41. Mala granata ſemper valida ſunt. *garbe*, *acide*, acerba, acida. *Virg. 3. Georg. v.* 172. validum pondus. *grave*, cui movendo validæ vires opus ſunt. *Tibull. l. 2. el. 3. v.* 6. verſare valido bidente ſolum. ¶ Cum infinito *Plin. l. 16. c.* 42. Pondus ſuſtinere validæ abies, larix etiam in tranſverſum poſitæ. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v.* 134. canis validus ſervare gregem, vigilique rapaces Latratu terrere lupos. ¶ De his, quæ vires habent in medicina. *Ovid. 15. Met. v.* 533. Apollineæ valido medicamine prolis Reddita vita foret. & *lib. 7. v.* 316. validoſque venefica ſuccos Mergit in ære cavo. *Tacit. 13. Ann. c. 15. ad fin.* Venenum parum validum. *Ovid. 6. Faſt. v.* 677. convivæ valido titubantia vino membra movent. *Plin. l. 23. c.* 2. Validiſſimæ fæx aceti contra ceraſtas. ¶ De cibo, qui multum alimenti habet, *ſuſtanzioſo*. *Celſ. l. 2. c. 18. ſub fin.* Imbecillis hominibus rebus infirmiſſimis opus eſt, robuſtis apta materia validiſſima eſt. *Plin. l. 18. c. 7. poſt med.* Ptiſanæ uſus validiſſimus, ſaluberrimuſque.

VALLARIS, re, ad vallum ſpectans, ut *Vallaris corona*, quæ donari ſolebat ei, qui primus vallum hoſtium fuiſſet ingreſſus. *Liv. l. 10. c.* 46. Multæ civicæ coronæ, vallareſque, ac murales conſpectæ. *Id. l. 30. c. 28. a med.* Qui Imperatores, qui Conſules Romanos ſua manu occidiſſent, muralibus vallaribuſque inſignes coronis. Adde *Sueton. in Aug. c.* 25. & *Plin. l. 16. c.* 4. & *lib. 22. c.* 3.

VALLATUS, a, um, *fortificato di palizzate*, vallo munitus. *Plin. l. 15. c. 18. a med.* Caſtra Punica ad tertium lapidem vallata. *Sil. l. 12. v.* 490. vallatæ portæ. *h. e.* vallo clauſæ. ¶ Tranſlate ſumitur pro munito, ſtipato, circundato quacunque ratione. *Cic. pro Mur. c.* 24. Catilinam interea alacrem, atque lætum, ſtipatum choro juventutis, vallatum indicibus, atque ſicariis. *Id. de Haruſp. reſp. c.* 16. Sic enim ſentio, jus legatorum cum hominum præſidio munitum ſit, tum etiam divino jure eſſe vallatum. *Id. pro Arch. c.* 9. Pontus & regiis quondam opibus, & ipſa natura regionis vallatus. *Lucret. l. 5. v.* 27. Hydra venenatis vallata colubris. *Lucan. l. 6. v.* 185. vallatus bello. *h. e.* hoſtibus undique circumfuſis, tanquam vallo circumſeptus & obſeſſus. (Eod. modo locutus eſt *Senec. in Herc. Oet. v.* 1194.) *Id. l. 3. v.* 374. mœnia denſa juvenum vallata corona. *Flor. l. 3. c. 1. a med.* Urbs in media Africa ſita, anguibus arenisque vallata. *Ovid. Heroid. ep. 4. v.* 159. ſol radiis frontem vallatus acutis. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 11. ſub fin.* Quis neget, indomitam apud illos, & ut ait Cæcilius, vallatam gulam fuiſſe, qui ea tam longinquo mari inſtrumenta luxuriæ compararent? *h. e.* quaſi vallo munitam, & quæ vinci nunquam potuerit. *Valer. Max. l. 9. c. 11. ſub fin.* Aræ, pulvinaria, templa præſenti numine vallata ſunt.

VALLECULA. V. in *Vallis*.

VALLEFACTUS, a, um, *crivellato*, vallo ſeu vanno excretus. *Feſtus* in *Valvoli*: Valvoli, folliculi fabæ appellati ſunt, quaſi valivoli, quia vallefacti excutiantur. Ita leg. *Salmaſ.* alii *valle fracti*, h. e. fuſte comminuti.

VALLES, is. V. in *Vallis*.

VALLESCIT, perierit: a vallo militari, quod fit circa caſtra: quod qui eo ejiciuntur, pro perditis habentur. Hæc *Feſtus*: ubi alii pro *vallefcit* leg. *valleſit*, & a vallo, h. e. vanno duci putant, ex quo quæ ejiciuntur, neglecta pereunt.

VALLICULA, æ, f. *vallicella*, *ἀγκύλος*, parva vallis. *Feſt.* in *Convallis*: Vallis deminutivum facit vallicula.

VALLIS, & Valles, lis, f. *valle*, *ἄγκος*, planities a duobus lateribus incluſa, ut *Feſt.* in *Convallis* definit. *Cæſ. l. 3. B. Gall. c. 1. extr.* Qui vicus poſitus in valle, non magna adjecta planitie, altiſſimis montibus undique continetur. & *cap. 2. a med.* Cum ipſi ex montibus in vallem decurrerent, & tela conjicerent. *Ovid. 3. Met. v.* 155. Vallis erat piceis & acuta denſa cupreſſu. & *lib. 8. v.* 334. Concava vallis erat, quo ſe demittere rivi Aſſuerant pluvialis aquæ. *Virg. 3. Georg. v.* 331. Æſtibus at mediis umbroſam exquirere vallem. *Horat. l. 1. od. 17. v.* 17. Hic in reducta valle caniculæ vitabis æſtus. *Id. l. 1. ep. 16. v.* 5. Continui montes, ni diſſocientur opaca Valle. *Virg. 7. Æn. v.* 801. amnis gelidus per imas Quærit iter valles. *Id. Ecl. 5. v.* 84. Saxoſas inter decurrunt flumina valles. *Catull. carm. 67. ad Manl. v.* 59. rivus de prona præcepe eſt valle volutus. *Virg. 2. Georg. v.* 391. Complentur valleſque

lesque cavæ, saltusque profundi. *Id. 6. Ecl. v. 84.* Ille canit: pulsæ referunt ad sidera valles. *Id. 2. Æn. v. 748.* curva valle recondere aliquam. *Id. Æn. 9. v. 244.* obscuræ valles. *Martial. l. 5. epigr. 72.* gelidæ. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 43.* & *lib. 2. el. 3. v. 19.* teneret dum valla sub alta. *Lucan. l. 7. v. 480.* Excepit resonis clamorem vallibus Hæmus. *Senec. in Oedip. v. 531.* vallis irrigua. ¶ Metaphorice *Catull. carm. 68. in Ruf. v. 5.* tibi fertur Valle sub alarum trux habitare caper. *Auson. epigr. 128. v. 5.* de valle femorum. ¶ Allegorice *Quintil. l. 5. c. ult. a med.* Feretur igitur (*eloquentia*) non semitis, sed campis: non uti fontes angustis fistulis colliguntur, sed ut latissimi amnes, totis vallibus fluat, ac viam sibi, si quando non acceperit, faciet. ¶ Recte casus singularis *vallis* firmari solet illo *Virg. Æn. 11. v. 522.* Est curvo anfractu valles accommoda fraudi. Quam lectionem in aliquot antiquis exemplaribus exstare *Pierius* testatur: & *Servius* confirmat tum quod metrum ita postulet, tum quod diminutivum sit *vallecula*, ut a *vulpes vulpecula*. Additque ex *Horatio*: moveat vulpecula risum. Sed quod ad metrum attinet, potest & *vallis* legi, & produci ultima beneficio cæsuræ. V. *Sanguis* in fine. Diminutivum *Festus* ponit *vallicula*, ut dictum in dict. præced. Illud vero *Horatii* est *ἀνακόλουθον*, cum is habeat *lib. 1. ep. 3. v. 18.* Ne si forte suas repetitum venerit olim Rex avium plumas, moveat cornicula risum Furtivis nudata coloribus. Etiam *Vales. Prob. in Catholic. pag. 1470. Putsch.* vallis agnoscit: sed cum eo loco de his agat, quæ in *es* desinunt, ut *puppes*, *rupes*, *vulpes*, &c. non video quomodo *vallis* inter ea locum habeat.

VALLO, as, avi, atum, a. 1. *cingere con trincea, e palafitte*, *χαρακόω*, vallis circundo & munio. *Hirt. de B. Alex. c. 27. a med.* Quorum impetum Mithridates magna cum prudentia, consuetudine nostra castris vallatis sustinuit. *Tacit. 2. Hist. c. 19.* Postquam nox appetebat, castra vallari placuit. & *lib. 4. c. 26. a med.* Ibi fluendi acie, muniendo vallandoque militem firmabant. *Id. de Germ. c. 30.* Nosse ordines, intelligere occasiones, disponere diem, vallare noctem. ¶ Translate est quacumque ratione munire. *Lucan. l. 4. v. 224.* nulli vallarent oppida muri. *Plin. l. 10. c. 33.* Perdices spinæ & frutice sic muniunt receptaculum, ut contra feras abunde vallentur. *Flor. l. 1. c. 8. sub fin.* Elephantis aciem utrinque vallaveret. & *cap. 12.* Ita Macedoniam suam armis ferroque vallaverat, ut non reliquisse aditum videretur. *Epit. Livii l. 57.* Cum gladio vallum te feceris, vallum ferre desinito. *Mamertin. in genethl. Maxim. c. 2. sub fin.* Alpibus Italiam natura vallavit. *Senec. in Herc. Oet. v. 1932.* Non Argolico rapta leoni Fulva pellis contecta juba Lævos operit dum lacertos, Vallantque feri tempora dentes. *h. e.* spolium leonis ab Hercule occisi, ne ab eo gestatum, ut cum rictu ac dentibus caput ipsa suum tegeret. *Quintil. decl. 2. c. 16.* Fores vallavit cura servorum. *h. e.* pessulum obdendo munit. ¶ Illa etiam translate sunt: *Cic. 1. de legib. c. 24.* Atque hæc omnia quasi sepimento aliqua vallabit disserendi ratione. *Sil. l. 7. v. 407.* sic castra relinquens (*Fab. Maxim.*) Vallaret monitis. *Stat. 10. Theb. v. 563.* jam tecta replerant Templaque, & ingratæ vallantur planctibus aræ. *h. e.* circumfunduntur.

VALLONIA, æ, f. dea vallium præses. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 8.* Collibus deam Collatinam, vallibus Valloniam præfecerunt.

VALLUM, i, n. *argine con pali, trinciera, fortificazione, palificata*, *vallo*, *ἄγκος*, *χάραξ*, *χαράκωμα*, munitio militaris, qua includuntur castra, aut oppida obsessa, ex cæspite & aggesta terra, & erectis vallis seu palis infixis, fossa præducta. V. vocem sequent. & *Liv. l. 33. c. 5.* ubi de hac re plura. *Cic. Attic. l. 9. ep. 12.* Populi R. exercitus Pompejum circumsidet, fossa & vallo septum tenet. & *lib. 5. ep. 20. circa med.* Oppidum cinximus vallo & fossa. *Id. Fam. 15. ep. 4. circa med.* Oppidum vallo & fossa circumdedi. *Sallust. in Jug. c. 79.* Vallo fossaque mœnia circumvenit. *Cæs. l. 2. B. Gall. c. 5. extr.* Castra vallo fossaque munire. & *cap. 30.* Hostes vallo pedum duodecim in circuitu quindecim millium circummuniti, oppido se continebant. & *lib. 3. c. 25.* Defensores a vallo munitionibusque depellere. & *lib. 5. c. 43.* Hostes scalis vallum ascendere cœperunt. & *lib. 3. c. 5.* Vallum scindere, & fossas complere. *Justin. l. 23. c. 5. a med.* rescindere. *Velley. l. 2. c. 63.* proruere. *Flor. l. 4. c. 2. ante med.* rumpere. & *ibid.* Castra vallo obducere. *Liv. l. 7. c. 23.* & *Tibull. l. 4.* carm. 1. v. 85. vallum ducere. *tirare una trincea*. & *Liv. l. 6. c. 2.* Tantum terroris intulerat, ut vallo se ipsi, vallum congestis arboribus sepirent. *Id. l. 22. c. 60. ad fin.* Pro vallo pugnare. *h. e.* ante vallum. ¶ Metaphorice *Plin. l. 12. c. 5.* Intra sepem eam æstivant pastores opacam pariter, & munitam vallo arboris. & *cap. 23.* Castaneis armatum echinato calyce vallum. *Cic. de Senect. c. 15.* Spica contra avium minorum morsus munitur vallo aristarum. *Id. 2. de nat. Deor. c. 57.* & *Plin. l. 11. c. 37.* Munitæ sunt palpebræ tanquam vallo pilorum. *Id. in Pison. c. 33.* Alpium vallum contra ascensum transgressionemque Gallorum objicere & opponere. *Quintil. declam. 13. c. 3.* Undique vallo divitiarum clusi sumus. *Gell. l. 13. c. 27.* Caput & os suum manibus oppositis quasi vallo præmuniunt. *Id. l. 1. c. 15.* & *Apul. l. 1. de dogm. Plat. ad fin.* Petulantiæ verborum coercendæ vallum est oppositum dentium. *Manil. l. 1. v. 549.* Ignis in æthereas volucer se sustulit auras, Summaque complexus stellantis culmina cæli, Flammarum vallo naturæ mœnia fecit.

VALLUS, i, m. *palo, steccone*, *ὁ χάραξ*, palus, sudes, eumque ex arbora recisus: cujusmodi sunt pedamenta vitium. Videtur esse a *valus*. *Virg. 2. Georg. v. 264.* Exacuunt alii vallos, furcasque bicornes. & *lib. 4. v. 25.* Quadrifidasque sudes, & acuta robore vallos. Ubi *Servius*: Bis idem dixit, nam valli & sudes idem sunt.

¶ Sæpius dicitur de palis, quibus infixis firmatur & munitur agger excitatus ad sepimentum castrorum, quod inde *vallum* appellatum est. Hujusmodi palos humeris ferebant in expeditionibus Romani milites, præter arma & cibaria, ut ubicumque ponenda essent castra, muniendi materia præsto esset. quod significat *Vergil. 3. Georg. v. 346.* patrio acer Romanus in armis Injusto sub fasce viam cum carpit & hosti Ante exspectatum positis stat in agmine castris. *Cic. Tuscul. 2. c. 16.* Qui labor & quantus agminis! ferre plus dimidiati mensis cibaria, ferre siquid ad usum velint, ferre vallum. nam scutum, gladium, galeam in onere nostri milites non plus numerant, quam humeros, lacertos, manus. *Epit. Livii l. 57.* Scipio Africanus militem quotidie in opere habuit, & triginta dierum frumentum, ad septenos vallos ferre cogebat. *Liv. l. 25. c. 36.* Erat eo nudus tumulus & asperi soli, ut nec virgulta vallo cædendo, nec terra cæspiti faciendo inveniri posset. ¶ Etiam ipsum vallum ex palis contextum *vallus* dicitur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 63.* Erat eo loco fossa pedum quindecim, & vallus contra hostem in altitudinem pedum decem: tantundemque ejus valli agger in latitudinem patebat. *Hirt. de B. Alex. c. 2. a med.* Omnibus viis transversis vallum obduxerant. *Tibull. l. 1. eleg. 11. v. 9.* Non arces, non vallus erat. ¶ Rationem valli faciendi tam a Macedonibus & Græcis, tum ab Romanis usurpatam, luculenter describit *Liv. l. 33. c. 5.* ¶ Translate *Ovid. 1. Amor. el. 14. v. 15.* Non eas abrupit, non vellus pectinis illoe. (*scil.* capillos.) *h. e.* densi pectinis dentes, instar valli subrecti. *Id. 8. Met. v. 186.* stantque velur vallus, vel ut alte hastilia, setæ. Al. utroque loco leg. *vallum*. ¶ Est etiam *vallus* idem quod *vannus*, vel ejus diminutivum, ut *villum* a *vinum*. *Varr. l. 1. R. R. c. 52.* E spica exeuntur grana. tie tritis, oportet a terra subjactari callis, aut ventilabris. & *cap. 23. a med.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facies, ut sirpeas, vallos, crates. Adde *eund.* apud *Serv. ad 1. Georg. v. 166.*

VALOR, oris, m. *prezzo, valore*, *τιμή*, pretium: a *valeo*. *Plin. Victoriati* valore redimi potest. Ita referunt quidam *Lexicographi*, sed ea *Plinii* verba maritu suspecta esse debent, cum *adhuc* inventa non potuerint.

VALVÆ, arum, f. *imposte dell' uscio*, *θύραι δικλίδες*, ligneæ fores, ex duabus, aut tribus, aut pluribus etiam tabulis (conjunctis non dicimus *foris fores a tabula*.) quibus januæ, aut fenestræ clauduntur: quasi *volvæ*, quia in aperiendo volvuntur, & complicantur. *Varr.* apud *Serv. ad Æn. 1. v. 453.* Velvæ sunt, quæ revolvuntur, & velantur. *Isid. l. 15. Orig. c. 7.* Fores et valvæ clausura sunt: sed fores dicuntur, quæ foras; valvæ quæ intus revolvuntur, & duplices complicabilesque sunt. sed generaliter usus vocabula ista corrumpit. *Cic. l. 1. de Divin. c. 34.* In templo Herculis valvæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerunt. *Id. Verr. 6. c. 56.* Valvæ magnificentiores, ex auro atque ebore perfectiores nullas unquam ullo templo fuisse. *Juvenal. sat. 4. v. 63.* facilis patuerunt cardine valvæ. *Propert. l. 4. el. 8. v. 51.* totas resupinat Cynthia valvas. *Cic. 6. Verr. c. 43. a med.* Convulsis repagulis, effractisque valvis, demoliri signum conantur. *Ovid. 2. Met. v. 4.* Argenti bifores radiabant lumine valvæ. & *lib. 3. v. 272.* Atria nobilium valvis celebrantur apertis. & *lib. 4. v. 185.* Lemnius extemplo valvas patefecit eburnas. *Nep. in Pausan. sub fin.* Hinc ne exire posset, statim Ephori valvas ejus ædis obstruxerunt. ¶ In singulari num. *Petron. in Satyr. c. 96.* Videbamus omnia per foramen valvæ, quod paulo ante ansa ostii diffuptæ laxaverat. Adde *Pomean.* apud *Non. c. 1. n. 69.* ¶ Valvarum nomine significatur etiam ipsum *χάσμα*, cavitas, lumen januæ, aut fenestræ: fiebantque maxime in tricliniis amplæ ac patentes, ut cœnantibus late prospectus esset in omnes partes. V. vocem sequent. Differunt a fenestris in eo, quod fenestræ alta a solo incipiunt, & aditum solummodo præbent lumini; valvæ ab imo, & etiam ingredientibus. *Plin. l. 5. ep. 6. ad fin.* Cubiculum marmore splendet, valvis in viridia prominet & exit, alia viridia superioribus inferioribusque fenestris suspicit, despicitque. *Id. l. 2. ep. 17.* Triclinium undique valvas aut fenestras non minores valvis habet: atque ita a lateribus, a fronte quasi tria maria prospectat; a tergo cavædium, porticum, aream, porticum rursus, mox atrium, silvas, & longinquos respicit montes. *Id. l. 5. ep. 6.* Triclinium valvis xystum desinentem, & protinus pratum, multumque ruris videt fenestris.

VALVATUS, a, um, valvis instructus. *Varr. l. 7. de L. L. c. 14.* Triclinia valvata & fenestrata. *Vitruv. l. 6. c. 6.* Triclinia habeant dextra ac sinistra lumina fenestrarum valvata, uti viridia de tectis per spatia fenestrarum prospiciantur. *Id. l. 4. c. 6. ad fin.* Fores valvatæ. & *sub fin.* Ipsæ forium ornamenta non fiunt cerostrota, neque bifora, sed valvata.

VALVOLUS, & Valvulus, i, m. *sferza, guscio, baccello, buccia*, *λοβός*, folliculus leguminum, & præsertim fabæ. *Festus*: Valvoli folliculi fabæ appellati sunt, quasi vallivoli, quia vallo facti (*i. e.* fracti) excutiuntur. *Col. l. 6. c. 30.* Lentes quoque valvolis exmptæ, & minuta moliæ miscentur aquæ calidæ. *Id. l. 7. c. 4. de ovibus tristis*: Singula capita per hiemem mista pascuntur ad præsepia, tribus hordei, vel fresæ cum suis valvulis sebæ.

VANDALI, orum. *Tacito de Germ. c. 2.* Vandalii, *Plinio l. 4. c. 14.* Vindili vel Vildili, ut in MSS. reperit *Harduin.* populi Germaniæ iis olim locis habitare crediti, ubi nunc Mekelburgenses & Pomerani; in varias deinde terras migrarunt, demumque in Galliam progressi, inde in Hispaniam Bæticam, nomen ei provinciæ fecere, quæ hodieque *Andalusia* dicitur: in Africam quoque transierunt eam diu tenuerunt. V. plura apud Geographos.

VANDALICUS, a, um, ad Vandalos pertinens. *Prosper. Aquitan. in prol.*

pral. carm. de provid. divina, v. 33. heu cæde decemi Vandalicis gladiis sternimur, & Geticis.

VANE, adverb. *vanamente*, futiliter, frustra. *Tertull. in Apolog. cap.* 49. Vulgus vane de nostra vexatione gaudet. *Id. de Pudic. cap.* 1. *ad fin.* Præcavendo vanissime quibus parcunt, & parcendo ineptissime quibus præcavent. *Apul. in Apolog.* Multo vanius & nequius excogitatum.

VANESCO, is, *n.* 3. *svanire, sparire, dileguarsi*, ἀφανίζομαι, vanus fio, in vanum abeo, aut recido, evanesco. *Cic. 2. de Legib. c.* 10. *a med.* Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec amnibus ullis elui potest. *Al. leg.* evanescit. *Ovid. in fin. el. 2. l. 1. Trist.* gravidæ incipiunt vanescere nubes. *Senec. in Troadib. v.* 392. calidis fumus ab ignibus vanescit spatium per breve. *Tacit. 5. Histor. c.* 7. Vanescere in cinerem. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v.* 31. Carmine læsa Ceres sterilem vanescit in herbam. *Pers. sat. 3. v.* 13. Nigra quod infusa vanescat sepia lympha. *h. e.* atramentum diluatur, & nigrorem amittat. ¶ Translate *Ovid. lib. 2. de ar. am. v.* 358. Vanescitque absens, & novus intret amor. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v.* 199. Vos nolite pati nostrum vanescere luctum. *h. e.* in irritum cadere: *che vada senza effetto*. & *Tacit. l. 1. Ann. cap.* 40. Inanis credulitas tempore ipso vanescit. & *lib. 5. cap.* 9. Vanescente plebis ira, ut plerisque per priora supplicia lenitis. *Ovid. Heroid. ep. 12. vers.* 85. Spiritus ante meus tenues vanescat in auras. *Id. 2. Amor. eleg. 14. vers.* 41. Ista sed æthereas vanescant dicta per auras.

VANGA, æ, f. *marra, vanga*, sarculum, marra, ligo, bipalium. *Pallad. sub fin. l.* 1. Sarculas minores, vangas, runcones, quibus vervreta persequimur.

VANGIONES, um, m. populi Germaniæ ad Rhenum siti, fere ubi nunc Alsatia est. *Lucan. l. 1. v.* 430. Et qui te laxis imitantur, Sarmata, bracis Vangiones. Adde *Plin. l. 4. c. 17. in fin.*

VANIDICUS, a, um, *vano, bugiardo*, ματαιολόγος, qui vana dicit, vaniloquus, mendax. *Plaut. Trin. 2. 2. in f.* Cum probis potius, quam cum improbis vivere vanidicis.

VANILOQUENTIA, æ, f. *parlar vano, jattanza*, ματαιολογία, vana & inanis blateratio. *Liv. l. 34. c.* 24. Hac vaniloquentia primum Aristænum Prætorem Achæorum excitavit. *Tacit. l. 3. Ann. cap.* 49. Id C. Lutorius in domo P. Petronii, socru ejus Vitellia coram, multisque illustribus feminis per vaniloquentiam legeret. *Plaut. Rud. 4. 1. in fin.* Uxor meas opplebit aures sua vaniloquentia. *colle sue chiacchiere, ciarlerie.*

VANILOQUIDORUS, i, m. vox hibrida ficta a *Plaut. Pers.* 4. 6. 20. & conflata est Latinis vocibus *vanus*, & *loquor*, & ex Græca δῶρον, donum, significat eum qui vana verba donat, seu dat, qui vana venditat.

VANILOQUUS, a, um, *bugiardo*, ματαιολόγος, qui vana loquitur, mendax. *Plaut. Amph.* 1. 1. 223. Ergo istoc magis, quia vaniloquus, vapulabis. ¶ Item vana jactans, *millantatore*. *Liv. l.* 35. *c.* 48. Is, ut plerique, quos opes regiæ alunt, vaniloquus, maria terrasque inani sonitu verborum compleverit. *Sil. l. 14. v.* 279. Ductores facilem impelli, lætamque tumultus Vaniloquo plebem fuslabant insuper ore.

VANITAS, atis, f. *vanezza, ansania, menzogna, vanità*, ματαιότης, inanitas, levitas, futilitas: atque adeo etiam mendacium: quia in mentientibus nihil subest præter inanem verborum sonum. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 21. a med.* Nulla in cælo nec fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest: contraque omnis ordo, veritas, ratio, constantia. *Id. 1. de legib. c.* 10. Si depravatio consuetudinum, si opinionum vanitas non imbecillitatem animorum torqueret. *Id. Tuscul. 3. c. 1. in fin.* ita variis imbuimur erroribus, ut vanitati veritas, & opinioni confirmatæ natura ipsa cedat. *Id. 3. Offic. c.* 14. Si vituperandi sunt, qui reticuerunt (*in vendendo*) quid de iis existimandum, qui orationis vanitatem adhibuerunt? Adde *lib. 1. c. 42. ad fin.* ¶ In plur. num. *Plin. l. 22. c.* 8. Multæ circa hoc non Magorum solum vanitates, sed etiam Pythagoricorum. Adde *lib. 26. c. 4.* & *lib. 27. c.* 8. ¶ Item assentatio, quia assentator mentitur, ut placeat, *adulazione*. *Cic. de Amic. c. 26. circa med.* Blanda ista vanitas apud eos valet, qui ipsi illam allectant & invitant. ¶ Item jactantia, elatio, *millanteria*: quia qui se jactat, vana & falsa dicit. *Tacit. in Agric. c.* 28. Nec Agricola prosperitate rerum in vanitatem usus, &c. *Id. 3. Hist. cap. 73. a med.* Quintius Atticus consul, umbra honoris, & suamet vanitate monstratus. *Suet. de Vitellio, cap. 10. sub fin.* Plurimum meri propalam hausit, passimque divisit pari vanitate atque insolentia.

VANITIES, ei, f. vanitas. *Ammian. l. 21. c. 1. sub fin.* (*al. c.* 3.) Vanities aliquando plebeja strepit hæc imperita mussando. *h. e.* prava & falsa opinio. *Id. l. 21. c. 1. ante med.* (*al. c. 3. in fin.*) Ad extollendam ejus vanitiem, sidera quoque, si jussisset, exhiberi posse promittens. *vanità, jattanza.*

VANITUDO, inis, f. idem ac vanitas. *Plaut. Capt.* 3. 4. 38. Pol ego, ut rem video, tu inventus vero, vanitudine qui convincas. *h. e.* vanis dictis, & mendaciis. *Pacuv.* apud *Non. 2. 2. n.* 886. Turpare vanitudine ætatem suam.

VANNO, is, a. 3. *vagliare, crivellare*, λικμάω, est vanno fruges, aut legumina movere ac ventilare, acus, vel paleas a frumento, vel leguminis vannis expurgare. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n.* 69. Crissatura, ut si frumentum clunibu' vannat. *Id. ibid. obscœno sensu*: Hunc molere, illam autem ut frumentum vannere cunnis.

VANNUS, i, f. *vaglio, crivello*, λικμός, cribrum cereale, instrumentum latum ex vimine, aliave materia, quo acus paleæque post trituram a frumento, aut legumine ventilando, & in sublime jaculando excernuntur. *Virg. 1. Georg. v.* 166. & mystica vannus Iacchi. Ubi *Servius*: Mystica, quod Liberi Patris sacra ad purgationem animæ pertinebant: & sic homines ejus mysteriis purgabantur, sicut vannis frumenta purgantur. *Pierius* testatur, in optimo illo suo Romano codice legi, *& mystica vallus Iacchi*. *Colum. lib. 2. c. 21. a med.* Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur, vannisque expurgantur. *Apul. l. 11. Metam.* Vannos onustas aromatis, & hujuscemodi suppliciis certatim congerunt.

VANO, as, a. 1. vana & falsa dico, fallo, decipio. Particip. est *Accii* apud *Non. 2. 1. n.* 54. & *cap. 2. n.* 885. Tanta ut frustrando, lactans, vanans protraxit. *Vossius* mallet: Tantum ut frustrando lactans, vanans protraheret.

VANUS, a, um, *vuoto, casso, vano*, κενός, μάταιος, qui frustra est, aut fit, inanis, vacuus, cassus. *Virg. 1. Georg. v.* 225. sed illos Exspectata seges vanis elusit aristis. *Colum. l. 2. cap. 9. a med.* Granum extrinsecus albidum, si intus etiam conspicitur candidum, leve ac vanum intelligi debet. *Horat. l. 1. od. 24. v.* 15. & *lib. 3. od. 27. v.* 39. Vana imago. *h. e.* umbra mortuorum sanguine cassa & corpore. *Liv. l. 1. c. 8. a med.* Deinde ne vana urbis magnitudo esset, adjiciendæ multitudinis causa asylum aperit. *Id. lib. 2. c.* 47. Et vanior jam erat hostium acies, dum subtracta subsidia mittunt ad castra oppugnanda. *h. e.* rarior, laxioribus ordinibus. *Curt. l. 4. c.* 14. Contempserat paucitatem hostis, vanam aciem esse extentis cornibus ratus. & *infra*. Videtis ordines raros, cornua extenta, mediam aciem vanam & exhaustam. ¶ Item effectu carens, falsus, futilis, irritus, *vano*. *Cic. pro Planc. c. ult.* Cum tibi vana quædam miser atque inania, falsa spe inductus pollicerer. *Plin. l. 30. c.* 2. Quæ omnia Nero vana falsaque comperit. *Plin. alter l. 7. ep.* 27. Phantasmata inania & vana ex metu nostro imaginem accipere. *Ovid. Met. 8. v.* 345. Cuspis Echionia primum contorta lacerto Vana fuit. *Liv. l. 7. c. 23. ad fin.* Ut pila omnia hastæque non vana caderent. *Id. l. 30. c.* 10. Vana pleraque tela in superiorem locum mittebant. *Id. l. 3. c.* 16. Tantus tribunos furor tenuit, ut non bellum, sed vanam imaginem belli, ad avertendos ab legis cura plebis animos, Capitolium insedisse contenderent. *Plin. l. 2. c.* 43. Bruta fulmina & vana. *Suet. in Calig. c.* 38. Testamenta irrita & vana. *Id. in Aug. c.* 91. Somnia vana & irrita. *Senec. ep. 84. ad fin.* Relinque ambitum: tumida res est, vana, ventosa. *Ovid. 2. Met. v.* 597. vanum omen. *Id. l. 3. v.* 349. Vana diu visa est vox auguris. exitus illam, Resque probat. & *lib. 9. v.* 681. vanæ preces. & *lib. 14. v.* 364. vanam spem sequi. *Id. Heroid. ep. 16. v.* 342. & *Horat. l. 1. od. 23. v.* 3. vanus metus. *Horat. l. 2. ep. 1. v.* 188. vana gaudia. *Tacit. 3. Ann. c.* 16. promissa. *Petron. in Satyr. c.* 1. Rerum tumor, & sententiarum vanissimus strepitus. *Virg. 4. Æn. v.* 12. Credo equidem (nec vana fides) genus esse deorum. ¶ Absolute *Horat. l. 2. ep. 2. v.* 25. Corruptus vanis rerum. *Tacit. 4. Ann. c.* 59. Oblatum Cæsari anceps periculum auxit vana rumoris. *Liv. l. 26. cap. 37. ad fin.* Ad vanum & irritum redacta victoria. *Id. l. 33. c.* 31. Non tota ex vano criminatio erat. *Senec. in Hippol. v.* 182. cedit in vanum labor. ¶ De eo qui re quapiam frustratus est, & spe excidit. *Tacit. 2. Hist. c. 22. ad fin.* Cæcina fama & pudore cœptæ temere oppugnationis, ne irrisus ac vanus iisdem castris assideret, trajecto rursus Pado, &c. ¶ Et cum genitivo. *Virg. 10. Æn. v.* 631. aut ego veri Vana feror. *Sil. l. 11. v.* 161. Nec forsan voti vanus foret, obvia ni vis, &c. ¶ Est etiam infidus, levis, inconstans, mendax, *vano, incostante, leggiero, mendace, falso*: levia & inania pro gravibus & veris callide componens, ut ait *Gell. l. 18. c. 4. ad fin.* ubi disserit de illo *Sallust. in fragm.* Cn. Lentulus perincertum stolidior, an vanior. *Cic. pro Quint. c. 6. a med.* Si veritate amicitia, fide societas, pietate propinquitas colitur; necesse est, iste, qui amicum, socium, affinem fama ac fortunis spoliare conatus est, vanum se, & perfidiosum, & impium esse fateatur. *Liv. l. 2. c.* 27. Invidia vulgi vanum ingenium dictatoris corrupit. *Tibull. l. 3. el. ult. v.* 59. si fugiat nostræ convivia mensæ Ignotum cupiens vana puella torum. *Virg. 2. Æn. vers.* 79. nec, si miserum Fortuna Sinonem Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget. *Ovid. 8. Met. vers.* 721. Hæc mihi non vani (neque erat, cur fallere vellent) Narravere senes. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. Vana oratio. *parlar menzognere*. *Liv. l. 29. c. 32. a med.* Inde vanus auctor absumpti Masinissæ ad regem redit. *Vanus* hoc loco mendacem simul, & jactatorem gloriosumque significat, *millantatore*: quia qui se jactant, mentiri multa solent. Sic *Virg. 11. Æn. vers.* 715. Vane Ligus, frustraque animis elate superbis. *Val. Max. l. 7. c. 2. n. 8. extern.* Laudare se, vani: vituperare, stulti est. *Virg. 12. Æn. v.* 854. Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem. *h. e.* plenum falsæ gloriæ, inquit *Servius*. Et *vana* adverbii more positum est, ut *Æn. 8. v.* 489. infanda furentem. *Propert. lib. 1. el. 10. vers.* 24. Neu tibi pro vano verba benigna cadant. ¶ *Vanum est*, falsum est, *è falso*. *Plin. l. 30. c. 3. ad fin.* Vanum arbitror esse, circa Canis ortum angues candidos membranam eam exuere.

VAPIDE, adverb. *Vapide se habere*, pro *male se habere* dicebat Augustus, ut in ejus vita *Sueton. c.* 87. narrat.

VAPIDUS, a, um, *vaporoso, insipido, guasto*, ἔξιτηλος, ἔξιτηλον, qui vaporem amisit, & proprie dicitur de vino, quod insipidum nulliusque virtutis factum est. *Col. l. 12. cap.* 5. In vini vapidi, ne utre fiat, sextarios duodequinquaginta. *Pers. sat. 5. v.* 148. Vejentanumque rubellum Exhalet vapida læsum pice sessilis obba. *h. e.* pice quæ vinariis vasis illita vinum insipidum facit. ¶ Translate *Id. ibid. v.* 117. Astutam vapido servas sub pectore vulpem. *h. e.* vitiis corrupto.

VAPOR, oris, m. *esalazione*, *vapore*, ἀτμὸς, humor extenuatus, & in altum sublatus. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 10. a med.* Aquarum quasi vapor quidam aer habendus est. *& cap. 46.* Stellæ terræ, maris, aquarum vaporibus aluntur iis, qui a sole ex agris tepefactis, & ex aquis excitantur. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 12.* Terrenus vapor siccus est, & fumo simile, qui ventos, tonitrua, & fulmina facit: aquarum halitus humidus est, & imbres & nives creat. *Stat. 6. Theb. vers. 471.* crassum rapit ejectatque vaporem Cornipedum flammata sitis. ¶ Item fumus, *fummo*: aut nubes, vel quiddam nubi simile. *Ovid. 5. Trist. el. 5. v. 39.* cum tu non fluitas ab Arcto Terga vapor dederis, Ausoniamque petas. *h. e.* fumus turis in ara incensi. *Virg. 7. Æn. v. 466.* volat vapor ater ad auras. *Senec. in Herc. Fur. v. 909.* quidquid Indorum seges, Arabesque odoris quidquid arboribus legunt, Conferte in aras: pingue exsudet vapor. Adde *Stat. l. 10. Theb. vers. 110.* Hinc *vapore fovere*, *suffire*, *profumare*. *Cels. l. 7. c. 7. sect. 2. & 10. & cap. 9. sub fi. & lib. 8. c. 4. ante med. & cap. 7. a med.* ¶ Item calor, *caldo*, *calore*. *Cic. de Senect. c. 15.* Terra semen tepefactum vapore & compressu suo diffundit. *Virg. 5. Æn. v. 683.* lentusque carinas Est vapor. *& vers. 698* restinctus donec vapor omnis. *Horat. epod. 3. v. 15.* Nec tantus unquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ. *Plin. l. 9. c. 10.* Solis vapore siccatus cortex. *Colum. l. 7. c. 3. ante med.* Pecus frigoris impatientissimum, nec minus æstivi vaporis. *Valer. Flacc. l. 2. v. 333.* coquiturque vaporibus aer. *Ovid. 10. Met. v. 126.* Solisque vapore Concava litorei fervebant brachia Cancri. *& lib. 3. v. 153.* finditque vaporibus arva Phœbus. *Hercules Oetæus Senec. v. 1366.* non ipse Oceanus meos franget vapores. *gli ardori.* *Colum. l. 7. c. 5. a med.* Vaporibus omnis quadrupedi largius bibendi potestas danda. *nei gran caldi*: per æstum. ¶ De igne amoris. *Senec. in Hippol. v. 640.* Pectus insanum vapor, amorque torret. ¶ Olim dicere *vapos*, ut *arbos*, *labos*, *honos*, *calor*, &c. *Lucret. l. 6. v. 952.* permanat odos, frigusque, vaposque. Adde *Accium*, *Nev. Varron.* apud *Non. c. 8. n. 27.*

VAPORALIS, le, vaporeus, ut Vaporalis tenuitas, *Augustin. l. 2. de Genes. ad litter. c. 5.*

VAPORALITER, modo Vaporis. *Augustin. lib. 2. de Genes. ad litter. cap. 4. extr.* Si potest aqua ad tantas guttarum minutias pervenire, ut super istum aerem vaporaliter feratur. Adde *lib. 3. c. 10. sub fin.*

VAPORARIUM, ii, n. *cammino*, locus in balneo, per quem calor ignis ex hypocausto in cubicula transiret. Alii ipsum hypocaustum intelligunt. *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 1. ad fin.* In balneariis assa in alterum apodyterii angulum promovi, propterea quod ita erant posita, ut eorum vaporarium esset subjectum cubiculis.

VAPORATE, adverb. cum vapore, h. e. calore. *Ammian. l. 24. c. circa med.* (*al. c. 14.*) Effervescente vaporatius sole.

VAPORATIO, onis, f. *esalazione*, *sveporamento*, ἀτμισμὸς, ἀναθυμίασις, vaporis emissio, exhalatio. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 21.* Vaporatio inundantium aquarum. *Gell. l. 19. cap. 5.* Cum aqua frigore aeris duratur & coit, necesse est fieri evaporationem, & quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea, & emanare. *Plin. l. 28. c. 6. a med.* Vaporatio urinæ impubium, decoctæ ad dimidias partes, menses feminarum ciet. *suffumigio*, *profumo*. ¶ Apud *Cæl. ibid. c. 4. sub fin.* vaporatio balinearum est fomentum & calefactio in balneo.

VAPORATUS, a, um, *caldo*, *riscaldato*, calidus, vel calido vapore plenus. *Colum. l. 1. cap. 5. ante med.* Cum plerique amnes æstate vaporatis, hieme frigidis nebulis caligent. *Id. l. 2. c. 16. extr.* Glebæ solibus æstivis vaporatæ. *h. e.* excalfactæ, & arefactæ. *Ammian. l. 18. c. 4. circa med.* (*al. c. 22.*) Vaporatum tempus. *stagione calda.* ¶ Item in modum vaporis emissus. *Apul. de Mundo.* Nebula est exhalatio vaporata. ¶ *Vaporata ara*, vaporibus turis fumentes: quas turicremas *Virg. Æn. 4. v. 453.* vocat. *Stat. l. 1. Theb. v. 455.* largoque refecti Ture, vaporatis lucent altaribus ignes. *Calpurn. Ecl. 2. v. 62.* Sæpe vaporato mihi cæspite palpitat agnus. *h. e.* in ara ex cæspitibus facta. ¶ Translate *Pers. sat. 1. v. 126.* Inde vaporata lector mihi ferveat aure. *h. e.* calefacta, & accensa ex lectione suorum librorum.

VAPOREUS, a, um, vaporus. *Arnob. l. 6. pag. 205.* Velamen rerum in rigoribus algidum, laneum vaporeum. *h. e.* fovens & calefaciens. Pleriq. al leg. *vaporum*. ¶ Translate quidam afferunt ex *Augustino*, sed non designato loco: Vaporea sanitas. *h. e.* brevis, & vaporis instar vanescens.

VAPORIFER, a, um, *che svapora*, *e riscalda*, ἀτμώδης, vaporem, & calorem emittens, vaporosus. *Stat. lib. 3. silv. ult. vers. 96.* Sive vaporiferas, blandissima litora, Bajas. *Id. l. 1. silv. 3. v. 45.* Vaporiferæ fornaces.

VAPORO, as, avi, atum, a. t. *profumare e riscaldare*, θυμιάω, vaporem emitto, exhalo: vapore & fumo incensæ rei perfundo & calfacio; adolendo suffumigo, suffio, vapore & calore foveo. *Plin. l. 28. c. 11. ante med.* Dum coquuntur carnes, oculos vaporari percipiunt. *Id. l. 31. c. ult. a med.* Spongiæ imponuntur & his morbis, quos vaporari oportet, ferventi aqua perfusæ. *Scribon. Larg. compos. 20.* Oculos spongiis expressis vaporare. *Pallad. l. 1. tit. 20.* Ita omnis cellam sine fumi nidore vaporabit. *riscalderà.* Sic *Horat. l. 1. epist. 16. v. 6.* vaporet dextrum latus aspiciet sol, Lævum decedens curru fugiente vaporet. *Lucan. l. 5. v. 100.* Campana fremens saxa vaporat Typhoeus. *Virg. 11. Æn. v. 481.* Succedunt matres, & templum ture vaporant. *Plin. l. 29. c. 4. sub fi.* Cantharides suspenduntur super acetum fervens, donec per linteum vaporentur. *h. e.* enecentur. ¶ Neutrorum more est vaporem & calorem emittere, *svaporare*, *esalare*, ἀτμίζω. *Plin. l. 31. c. 2.* Aquæ vaporent & in mari ipso: mediosque inter fluctus existit aliquid valetudini salutare. *Solin. c. 21.* (*al. 34.*) Aquæ fontanæ vaporantes. ¶ flagrare, incendi. *Lucret. l. 5. vers. 1130.* Invidia quoniam, ceu fulmine, summa vaporant.

VAPOROSUS, a, um, vaporibus & calore abundans. *Apul. lib. 5. Metam.* Balnearum vaporosi fontes. *& lib. 9.* Fumosæ tenebræ vaporosæ caliginis.

VAPORUS, a, um, *vaporante e caldo*, θυμιατικὸς, vaporem & calorem habens. *Nemesian. Ecl. 4. v. 63.* Ter vittis, ter fronde sacra, ter ture vaporo Lustravit. *Prudent. περὶ στεφ. 10. de SS. Mart. Fruct. Augur. &c. v. 125.* Hos cum defugeret vaporus ardor, Orant, ut celer ignis advolaret.

VAPPA, æ, f. *vino svanito*, ὀξίνης, ἐξεστηκὼς οἶνος, vinum insipidum, & nullius virtutis, postquam omnis odor, saporque optimus evaporavit. *Plin. l. 14. c. 20.* Vitiumque musto, quibusdam in locis, iterum sponte fervere: qua calamitate, cum deferbuit, deperit sapor, vappæque accipit nomen, probrosum etiam hominum, cum degeneravit animus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 144.* Qui Vejentanum festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamque profestis. ¶ Per metaphoram Latinis vappæ vocantur ἄχρειοι, idest inutiles, ac nihili homines, ignavi, viles, nugatores, in quibus nihil est solertiæ, nihil prudentiæ, ut jam patet ex loco Horatii. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 103.* Non ego avarum Cum veto te fieri, vappam jubeo, aut nebulonem. *Catull. carm. 28. in Pison. comit. vers. 4.* satisne cum isto Vappa frigoraque & famem tulistis? *Auct. Priap. carm. 13.* Nos vappæ sumus, & pusilla culti Ruris numina.

VAPPO, onis, m. animal est volans, quod vulgo *animas* vocant. lectum est apud Lucretium (lege *Lucilium*) hos vappones. Hæc *Pithous in Carbol. pag. 1450. Paris.*

VAPULARIS, re, μαστιγίας, qui vapulat, verbero. Jocose *Plaut. Pers. 1. 1. 22.* Fui præfectus apud molas tribunus vapularis.

VAPULO, as, n. pass. 1. *esser battuto*, τύπτομαι, μαστιγόομαι, verberor, cædor. *Terent. Adelph. 2. 2. 5.* Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. *Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 2. a med.* Sufurratores veniunt, alius equitem perdidisse, alius septimam legionem vapulasse. *Plaut. Asin. 3. 3. 9.* Costum, non vapulatum conductus fui. *Quintil. l. 9. c. 2.* Testis in reum rogatus, an ab reo fustibus vapulasset. *Senec. in Apocolocynth. in fi.* Producit testes, qui illum viderant ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantem. *Terent. Phorm. 2. 1. 19.* Molendum usque in pistrino, vapulandum, habendæ compedes. ¶ A Comicis usurpatur sæpe in contemptu: nam cum quis significare vult, aliquem se nihili facere, & spernere, jubet eum vapulare, h. e. perire, dolere, miserum esse. *Plaut. Pers. 2. 3. 16.* Quid faciet mihi? verberibus cædi jusserit, compedes imponi? vapulet; ne sibi me credat supplicem fore. *Id. Curcul. 4. 4. 12.* Vapulare ego te vehementer jubeo; ne me territes. *Id. Asin. 2. 4. 72.* Tun' libero homini male servus loquere! *Le.* vapula. Huc pertinet illud proverbium, *Vapula Papiria*, ortum a quadam ancilla, quæ libertate donata a Papiria hera sua, patronam non contempsit, & cum eam salutare deberet, se ipsam salutabat, heræ autem augurabatur, ut instar servæ vapularet. *Festus ex Sinnio Capitone* docet, tunc hoc proverbium dici solitum, cum vellent minantibus significare, se eos negligere & non curare, fretos jure libertatis. Addit etiam locum *Plauti in fragm.* his verbis: Ideo dico, liberta salve, vapula Papiria. ubi *Ælius* ait, *vapula* positum esse pro *dole*; *Varro* autem pro *peri*, teste eodem *Festo*: quod quidem pro eorum sententia facit, qui *vapulo* ab ἀπόλλυμαι, pereo, deducunt: & contendunt non usurpari cum ablat. personæ agentis, & præposit. *a* vel *ab*: & si quando usurpetur, ea ratione usurpari, qua dicimus *perire ab aliquo*. ¶ Translate *Cic. Attic. l. 2. ep. 14.* Cum se omnium sermonibus sentiet vapulare. *h. e.* sibi obtrectari. *Plaut. Stich. 5. 5. 10.* Vapulat peculium. *h. e.* dissipatur. *Senec. in Agam. v. 93.* Nubibus ipsis inserta caput Turris pluvio vapulat Austro. *è sbattuta.* & *alter Senec. l. 6. quæst. nat. c. 7. sub fin.* Multa, quæ procul a mari fuerant, subito ejus accessu vapulavere.

VARA, æ, f. *cavalletto*, machina lignea duobus, vel quatuor lignis arrectariis constans, & superposito alteri in modum jugi vel recto, vel curvo, ad aliquid sustinendum. Hujusmodi sunt, quas adhibent structores, iisque tabulata imponunt, quibus insistentes murum exstruunt. *Vitruv. l. 10. c. 19.* De materia primum basim subjectis rotis fecit, supraque compegit arrectariis & jugis varas. ¶ Ex his verbis constat, *varam* significare integram istam machinam: sed usurpari potest etiam de aliqua ejus parte, scil. de solis arrectariis, quæ ut firmius sustineant, divaricata statui solent. Hinc *Sequitur vara vibiam*, proverbium usurpatum ab *Auson. in proœm. Technopægn.* hoc est cadente vibia, varam etiam cadere necesse est. Usurpatur autem de iis, qui cum uni vitio indulserint, abjecto omni pudore ad alia præcipites feruntur: vel de iis qui aliquem errorem committunt, ex quo alii necessario errores sequuntur. ¶ In quibusdam *Glossis*, quas refert *Scalig. l. 1. lect. Auson. c. 18.* Legitur *Sequitur varam vibia*, quod eodem redit. Cum enim ligna illa se mutuo sustineant, alterutro cadente corruunt. Rectius tamen videtur, ut *vara* sit lignum erectum, *vibia* transversum, ut idem *Scalig.* exponit. Additur enim in iisdem *Glossis*: Perticæ duæ sunt inter se colligatæ, quæ asserem sustinent: unde proverbium, Vibia varam sequitur. Sane apud *Lucan. l. 4. v. 439.* varæ sunt furcillæ bicornes erectæ, quibus retia ad aucupium tenduntur. Verba *Lucani* sunt: Aut dum dispositis attollat retia varis Venator. ¶ Illud denique admoneo, tum apud *Vitruv.* tum apud *Auson.* non deesse codices, in quibus aliter legitur. nam apud *Vitruv.* quidem pro

pro *& jugis varas* quidam habent *& jugis variis!* apud *Auson.* vero substituunt nonnulli *sequitur ver hiemem*. Sed hæc videntur corrupta.

VARATIO, onis, f. curvatura, curvatio: a *varus*, ut Varatio fluminis, *Ver. Auct. de Limitib. pag.* 257. & 285. *Goes.*

VARIA, æ, f. *πάρδαλις*, panthera, ita dicta a macularum varietate, quibus est spectabilis. Nam pantheræ diversicolorem, maculosamque pellem habent. *Plin. l.* 8. *c.* 17. Panthera, & tigris macularum varietate prope solæ bestiarum spectantur, ceteris unus ac suus cujusque generis color est. *& mox.* Nunc varias, & pardus, qui mares sunt, appellant in eo omni genere. *& paulo post.* Primus autem Scaurus Ædilitate sua varias CL universas misit. Allusit hac *Plaut. Epid.* 1. 1. 15. ubi, cum *Epidicus* dixisset, varia se valuisse, respondet *Thesprio*: Qui varis valent, Capriguum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus. ¶ Etiam picarum genus quoddam longa cauda insigne, *variæ* appellantur. *Plin. l.* 10. *cap.* 29.

VARIABILIS, le, *variabile*, qui variatur, seu mutatur. *Apul. de Mundo*: Aer inferior natura variabilis.

VARIANS, antis, *variabile*, *ποικίλος*. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Vinum ulla magis tam denso uvarum partu impatiens variantis cæli. *h. e.* inconstantis, modo hac, modo illa se habentis. *Col. l.* 4. *c.* 20. *a med.* Variantibus adhuc & acerbis uvis. *id est* nondum nigris, sed colore adhuc vario. *Plin. loc. cit.* Helvolæ insignes colore inter purpureas nigrasque medio, sæpius varianti: & ob id variance a quibusdam appellatæ. *Id. l.* 7. *c.* 42. Exempla Fortunæ variantis innumera sunt. *Justin. l.* 9. *c.* 2. Variante victoria. *Id. l.* 26. *c.* 1. Variante hominum partim dolore, partim gaudio.

VARIANTIA, æ, f. *varietà*, *differenza*, idem ac varietas. *Lucret. l.* 1. *v.* 653. nedum variantia rerum Tanta queat densis, rarisque ex ignibus esse. *& lib.* 3. *vers.* 319. unde hæc oritur variantia rerum.

VARIANUS, a, um, adjectivum a Quintilio Varo deductum, ut Variana clades, *Sueton. in Aug. c.* 23. V. *Velle. lib.* 2. a *cap.* 117. ¶ *Varianæ* etiam dictæ uvæ, quæ alio nomine helvolæ, a colore variante. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.*

VARIATIM, adverb. *variamente*, variis modis, *ποικιλοτρόπως*. *Gell. l.* 5. *c.* 12. *Ve* enim particula, quæ in aliis atque aliis vocabulis variatim per has duas litteras, cum a littera media immissa dicitur. Sunt qui legunt *varie*, *rare*.

VARIATIO, onis, f. *variazione*, *ποικιλία*, *παραλλαξις*, actus variandi, varietas, diversitas. *Liv. l.* 24. *cap.* 9. Ceteræ centuriæ sine variatione ulla Consules eosdem dixerunt.

VARIATUS, a, um, *diverso*, *vario*, *πεποικιλμένος*, varians, varius, diversus. *Cic. pro Mil. c.* 3. *a med.* Eum, qui patris ulciscendi causa matrem necavisset, variatis hominum sententiis, non solum divina, sed etiam sapientissimæ deæ sententia liberatum. *Liv. lib.* 21. *c.* 28. Certe variata memoria actæ rei. *h. e.* variis tradita. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Figuræ laboranti etiam compositioni variatæ sæpe succurrunt. *h. e.* mutatæ, *variate*. & *Plin. l.* 34. *c.* 16. Calculi nigri paulum candore variari. *Id. l.* 19. *c.* 5. *a med.* Inula cotoneis malis, vel sorbis, aliquando pipere aut thymo variata. *h. e.* mista, ut saporem variet. *Apul. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 3.) Vox hominis & tuba sudore torvior, & lyra concentu variatior. ¶ Distinctus, ornatus, pictus, variegatus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 50. vestis priscis hominum variata figuris. *h. e.* distincta, ornata, picta. *Ovid. Met.* 12. *v.* 559. formas variatus in omnes. *h. e.* mutatus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. *sub fin.* Et lato variata mappa clavo. *Lucan. l.* 4. *v.* 79. imperfecto complectitur aera gyro Arcus, vix ulla variatus luce colorem. *Id. l.* 9. *v.* 713. *de angue*. Pluribus illa notis variatam pingitur alvum.

VARICATOR, oris, m. qui varicatur. *Ulpian. Dig. lib.* 3. *tit.* 2. *leg.* 4. *ad fin.* Prævaricator est, quasi varicator, qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua.

VARICES. V. *Varix*.

VARICO, as, a. 1. *allargare e stender le gambe*, *διαβαίνω*, crura & pedes ultra modum distendere, alterumque ab altero late diducere, divaricare. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Varicare supra modum, & in stando deforme est, & accedente motu, prope obscenum. Est qui leg. *varicari*.

VARICOSE, adverb. *Festus in voce Muli Mariani*: Milites in furca varicosius onere sua portare consueverant. *h. e.* magis distendendo & divaricando crura, ut fit, cum grande aliquod onus sustinemus. Alii ad varices referunt, quia bajulantes onera solent varices contrahere.

VARICOSUS, a, um, *chi allarga di troppo le gambe*, qui stando aut ambulando crura distendit, & divaricat: quod rustici faciunt, & qui magna onere portant, & qui diu stare coguntur. *Pers. sat.* 5. *in f.* Dixeris hæc inter varicosos centuriones. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 395. Hæc de comœdis te consulit, illa tragœdum Commendare volet. varicosus fiet haruspex. ¶ Quamvis obstat primæ syllabæ quantitas, quæ in *varix* longa est, & a *Juvenale* & *Persio* in *varicosus* corripitur; tamen *varicosum* alii ab ea deducunt, eumque significari ajunt, qui crura habet varicibus tumentia: qualis fuit Cicero (ut in *Varix* dicetur) quem propterea *Sidon.* appellat *lib.* 5. *epist.* 5. varicosum Arpinatem. *varicoso*, *ἀφρικῆς*. ¶ Prima interpretatio est *Heinsii ad Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 304. quam confirmat locus *Quintil.* in *Varico*, & *Ovidii* in *Varicus*. Altera est aliorum fere omnium: & videtur esse verius.

VARICULA, æ, f. exigua varix. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 32. Si varicula intus est, ea quoque excidenda.

VARICUS, adverb. *allargando le gambe*, crura distendendo, & divaricando: quod faciunt feminæ dum mejunt. *Apul. l.* 1. *Metam.* Varicus super faciem meam residentes, vesicam exonerant, quoad me urinæ spurcissimæ madore perluerent. Sunt qui leg. *varicus*, a *varus*.

VARICUS, a, um, *chi sta o cammina colle gambe larghe*, qui crura distendendo & varicando stat, aut ambulat. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 303. Illa, velut conjux Umbri rubicunda mariti, Ambulat, ingentes varica fertque gradus.

VARIE, adverb. *variamente*, *in varii modi*, *ποικίλως*, *πολυτρόπως*, variis modis. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 42. Eamque vim varie moveri ab iis sideribus, quæ vocantur errantia. *Id. Acad.* 1. *c.* 4. Qui ab iis, qui illum audierunt, perscripti varie copioseque sunt. *Id. lib.* 16. *Fam. ep.* 4. Varie sum affectus tuis litteris. *Plaut. Epid.* 1. 1. 14. Varie valui. *ora bene*, *ora male*. & *Hirt. de B. Alex. cap.* 40. Signo dato concurritur: acriter varieque pugnatur. *con varia fortuna*. Sic *Liv. l.* 5. *c.* 28. In Æquis varie bellatum: adeo ut in incerto fuerit, vicissent, victine essent. *Sallust. in f. Catilin.* Ita varie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus, atque gaudia agitabantur. *Hirt. de B. Alex. cap.* 57. *a med.* Namque id varie nuntiabatur. *in diverse maniere*. & *Plin. l.* 36. *c.* 13. Causam faciendi varie interpretantur. *Hirt. de B. Afric. c.* 60. *extr.* Sagittarios varie passimque, locis certis, maximeque in cornibus collocaverat. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Iidem succi varie alibi ad quælibet prævaluere. *Id. l.* 6. *c.* 13. Oceanus varie per sinus & accolas in complura nomina dividitur. *Cic. pro Sext. c.* 45. Optimatum numerus late & varie diffusus est. *h. e.* per varia hominum genera. ¶ De coloribus proprie dicitur. V. *Variter*. *Plin. l.* 37. *cap.* 10. Mithrax gemma multicolor, contra solem varie refulgens. *& cap.* 5. Smaragdi Cyprii varie glauci.

VARIEGATUS, a, um, *vajato*, *vergolato*, *screziato*, *variato*, varie ornatus, distinctus. *Apul. l.* 11. *Metam.* Navis picturis miris circumsecus variegata. *Id. de Deo Socrat.* Monilia ex argento, & auro, & gemmis variegata. *Id. in Florid. n.* 9. (*al. l.* 2.) Balteus miris coloribus variegatus.

VARIEGO, as, a. 1. *ποικίλλω*, ornatus varietate distinguo. *Auson. in epist. præmissa Edyllio* 13. Figuras alius alio scientius variegant. ¶ *Apul. in Florid. n.* 3. (*al. l.* 1.) neutrorum more usurpet, cum inquit: Lyra auro fulgurat, ebore candicat, gemmis variegat.

VARIETAS, atis, f. *diversità*, *varietà di colori*, *ποικιλότης*, proprie est disparilitas, dissimilitudo & variantia colorum. *Cic. de Senect. c.* 15. *in fin.* Res rusticæ lætæ sunt aptum examinibus, florum omnium varietate. *Plin. l.* 8. *c.* 30. Hyænæ oculis mille sunt varietates, colorumque mutationes. *Id. l.* 9. *c.* 17. *ad fin.* Mullum exspirantem versicolori quadam & numerosa varietate spectari. *Id. l.* 20. *c.* 9. *sub fin.* Flos bulborum tritus crurum maculas varietatesque igne factas emendat. *Id. l.* 12. *c.* 1. *a med.* Marmorum nitor, picturæ varietas. ¶ Transfertur ad quamcumque dissimilitudinem, & dissensionem. *Cic.* 2. *de Fin. cap.* 3. *ad fin.* Varietas Latinum verbum est, idque proprie quidem in disparibus coloribus dicitur: sed transfertur in multa disparia: varium poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna: voluptas varia etiam dici solet. *Quintil. l.* 1. *c. ult.* Reficit animos ac reparat varietas ipsa. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 30. *ante med.* Ut in corporibus magnæ dissimilitudines sunt, sic in animis existunt etiam majores varietates. *Id. pro Font. c.* 2. Huic provinciæ, quæ ex hac generum varietate constaret, Fontejus præfuit. *Id.* 2. *de Divin. c.* 3. *circa med.* Surdus varietates vocum aut modos noscere non potest. *& lib.* 1. *cap.* 36. Quæ omnia fiunt & ex cæli varietate, & ex dispari adspiratione terrarum. *Plin. l.* 2. *epist.* 17. *sub fin.* Litus ornant varietate gratissima nunc continua, nunc intermissa tecta villarum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 14. Timæus longe eruditissimus, & rerum copia, & sententiarum varietate abundantissimus. *Id. pro Arch. cap.* 9. Bellum magnum atque difficile, & in multa varietate terra marique versatum. *varietà di fortuna*. & *lib.* 1. *de nat. Deor.* 1. 1. *a med.* Qui deos esse dixerunt, tanta sunt in varietate ac dissensione, ut eorum molestum sit dinumerare sententias. *varietà d' opinioni*. & *Tacit.* 2. *Ann. c.* 37. *a med.* Varietas temporum. *mutazioni*, *vicende*. & *Plin. l.* 5. *epist.* 5. Vir naturæ acutus, usu exercitatus, varietate promptissimus. *h. e.* varia eruditione, *πολυμαθείᾳ*. ¶ De inconstantia & levitate. *Planc. ad Cicer. Fam.* 10. *epist.* 18. Nullam rem aliam extimescens, quam varietatem atque infidelitatem exercitus. ¶ *Varietates*, ipsæ res variæ. *Liv. l.* 9. *c.* 17. Varietatibus distinguendo opere, legentibus diverticula amœna quærere.

VARIO, as, avi, atum, a. 1. *diversificare*, *variegare*, *variare*, *ποικίλλω*, varium facio, distinguo, muto: & proprie de coloribus dicitur. *Lucret. l.* 2. *v.* 758. omnigenos gignunt variantque colores. *Virg.* 1. *Georg. v.* 441. Sol ubi nascentem maculis variaverit ortum. *Ovid.* 12. *Met. v.* 465. Vis juvenilis erat, variabant tempora cani. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 351. Putridaque infirmis variabunt pectora palmis. *h. e.* tundendo livida facient. Sic *Plaut. Pœn. prol. v.* 25. Domum abeant, vitent ancipiti infortunio, ne & hic varientur virgis & loris domi. *Ovid.* 4. *Met. v.* 577. Nigraque cæruleis variari corpore guttis. *Colum. de arborib.* 1. 12. Simulatque uva variari cœperit. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *a med.* Variante se uva. ¶ Sæpe sine casu adhibetur, neutrorum more. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Cum primum baccæ variare cœperint. *invajare*. Sic *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 13. Prima mihi variat liventibus uva racemis. *Plin. l.* 32. *cap.* 7. Ostrea variant coloribus: rufa Hispaniæ, fusca Illyrico, nigra Circejis. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Universitas (*vestitura*) tergoris maculis variat. ¶ Translate est diversum facere, distinguere, mutare quacumque ratione. *Cic. in Orat. c.* 18. Ergo ille princeps vocem variabit & mutabit: omnes sonorum, tum in-

tendens tum remittens, persequetur gradus. *Gell. l. 14. c. 1. ante med.* Mutare & variare aliquid. *Cic. 2. de Orat. c. 9.* Orationem variare & distinguere quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. *Ovid. 3. ex Pont. ep. ult. vers.* 48. Arbitrio variat multa poeta suo. *Virg. 9. Æn. vers.* 154. Discurrunt, variantque vices. *Plin. l. 6. ep.* 8. Laborem otio, otium labore variem. *Ovid. de medic. fac. v.* 19. positu variare capillos. *Martial. l. 8. epigr.* 28. *sub fin.* Texta Semiramia quæ variantur acu. *si ricamano.* & *Val. Flacc. l. 3. v.* 11. vestes picto Clym variaverat auro. *Liv. lib.* 2. *c.* 57. Cum timor atque ira in vicem sententias variassent. *Id. lib.* 27. *c.* 27. *ad fin.* Si, quæ de Marcelli morte variant auctores, omnia exsequi velint. *h. e.* varie tradunt. ¶ Absolute, dissimilem esse, mutari. *Lucret. l. 4. v.* 649. seminibus distant, variantque figuris. *Ovid. de remed. Amor. v.* 525. quoniam variant animi, variamus & artes. *Id. 2. Trist. v.* 153. Sic abeunt redeuntque mei, variantque timores. *Propert. l. 2. el. 4. v.* 11. Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ. *h. e.* agitantur. *Cels. l. 2. c.* 1. Ex tempestatibus optimæ æquales; pessimæ quæ variant. *Liv. l.* 27. *c.* 27. *extr.* Ita fama variat, ut, &c. *Id. l. 38. c. 57. extr.* Hæc de tanto viro, quamquam & opinionibus, & monumentis litterarum variarent, proponenda erant. *Id. l. 3. c.* 45. Ita in lege firmum libertati fore præsidium, si nec causis, nec personis variet. ¶ Passive impersonaliter *Liv. l. 22. c. penult.* Senatus consuli cœptum. ibi cum sententiis variaretur, &c. *Vellej. l. 2. c. 51. in fin.* Variatum deinde prœliis.

VARITUS. V. *Varicus* adverb.

VARIUS, a, um, *di diversi colori, vario,* ποικίλος, πολύχρους, proprie est diversi coloris, versicolor, maculosus, ut in *Varietas* dictum est. *Varr. l. 2. c. 2. R. R.* Arietis lingua nigra, aut varia. *Cato R. R. c. 33. & 73.* Ubi uvæ variæ cœperint fieri. *Senec. in Hippol. v.* 63. variæ tigres. *Virg. 3. Georg. vers.* 264. lynces. *Plaut. Pseud. 1. 2. 12.* Vestra latera lorie faciam ut valide varia sint. *h. e.* livida & cruenta. *Petron. in Satyr. c. 28. extr.* Pica varia intrantes salutabat. *Horat. l. 2. od. 5. v.* 11. Autumnus purpureo varius colore. *Id. l. 2. sat. 4. v.* 83. varii lapides. *Tibull. lib. 1. el. 8. vers.* 45. flores. ¶ Translate sumitur generatim pro dissimili, multiplici, dispari, diverso, *vario*. *Cic. 1. de Fin. c. 3. ad fin.* Transfertur in multa disparia: varium poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna: voluptas varia etiam dici solet, cum percipitur ex multis dissimilibus rebus. *Id. in Orat. c. 3. a med.* Curricula multiplicium variorumque sermonum. *Id. pro Flacc. cap.* 3. Præturæ jurisdictio, res varia & multiplex ad suspiciones & simultates. *Id. 1. de Orat. c. 51. ad fin.* Quarum rerum fateor magnam multiplicemque esse disciplinam, & multas, copiosas, variasque rationes. *Id. 1. Acad. c. 4. a med.* Plato varius, & multiplex, & copiosus fuit. *Id. pro leg. Manil. c. 10. sub fin.* Varia & diversa genera & bellorum & hostium. *Id. Verr. 7. c. 29. a med.* Varium jus & dispar conditio. *Sallust. in Jug. c. 5. Liv. l. 2. c. 6. ad f. & Justin. l. 4. c. 2. sub fin.* Varia victoria. *h. e.* quæ modo apud hos est, modo apud illos. *Plin. l. 1. ep.* 16. Ingenium varium, flexibile, multiplex. *h. e.* aptum ad omnia, &, ut ait de Catone *Liv. l. 39. c.* 40. versatile ad omnia. ¶ Cum dativo *Horat. l. 2. sat. 3. v.* 53. est genus unum Stultitiæ nihilum metuenda timentis, *&c.* Alterum & huic varium, & nihilo sapientius. *h. e.* contrarium. ¶ *Terra varia* dicitur a *Colum. l. 2. cap. 4. ante med.* cum post longam siccitatem exiguo imbre semimadida est. tunc enim in superficie humida apparet, inferius non item. Hinc rusticum præceptum apud *Caton. R. R. c. 61. & Plin. l. 18. c.* 19. Sulco vario ne ares. *h. e.* cum sulcus apparet varius, arationis abstineto. ¶ Refertur etiam ad animum, & est levis, inconstans. *Virg. 4. Æn. v.* 569. varium & mutabile semper Fœmina. *Sallust. in Jug. c.* 5. Animus audax, subdolus, varius. *Flor. l. 4. cap.* 3. Antonius ingenio varius. Huc pertinet *Ciceronis* jocus apud *Quintil. l. 6. c. 3. ante med.* Miror, quid sit, quod pater tuus homo constantissimus te nobis varium reliquit. *varium* ab animi levitate, & a variis & lentigine, quibus os habebat aspersum. ¶ *Varium est*, varia opinio est. *Cic. 1. de nat. Deor. c.* 5. Quales sint dii, varium est: esse nemo negat.

VARIX, icis, m. & f. *vena gonfia, varice,* κιρσός, vena fæculento sanguine tumescens: quales in temporibus, ventre, & cruribus in primis oboriri solent ex nimio labore bajulandi, aut ambulandi, aut ex diuturna statione. *Non. c. 1. n.* 104. ducit a *varus*: quia varices in cruribus tumentes inflexæ sunt, & obtortæ. *Varr. ibid. & cap. 2. n.* 754. Nam si tuam rhedam non habuissem, haberem varices. *Cic. 2. Tuscul. c.* 15. Cum varices secabantur C. Mario, dolebat. *Senec. ep. 78. a med.* Ille, qui dum varices exsecandas præberet, legere librum perseveravit. *Cels. l. 7. c. 8. ante med.* Varia ortus, vel tormina insaniam tollunt. *Id. l. 7. c. 17. in f.* In quorumdam ventribus varices sunt, quarum curatio, &c. *& cap.* 31. In cruribus orti varices non difficili ratione tolluntur. Huc autem & eorum varicum, qui in ventre sunt, curationem distuli. ¶ Scitum est scomma Vatinii in Ciceronem, ut narrat *Macrob. l. 2. Saturn. c.* 3. Cum enim hic humeris se reipublicæ ab exsilio reportatum gloriaretur, unde ergo, inquit Vatinius, tibi varices? Fuit autem Cicero varicibus crura tumens: unde *Sidon. l. 5. ep.* 5. varicosum Arpinatem dixit. *& Plin. Secundus* apud *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* tradit, in dicendo solitum fuisse togam usque ad calceos demittere, velandarum varicum gratia.

VARO, as, a. t. curvo, torqueo, flecto, varum facio: ut Varare flumen, *Auct. var. de Limitib. pag.* 185. *Gesf.*

VARRAMUS, i, m. fluvius, de quo V. in *Anassum*.

VARRO, *seu* Varo, onis, m. homo durus, & asper. Hæc vox & uno r, & duobus scripta invenitur, quomodo & *vari*, & *varri* legitur. *Lucil.* apud *Fest.* in *Squarrosus*: Varronum ac rupicum squarrosa incondita rostra. *Pers. sat. 5. v.* 138. Varo regustatum digito terebrare salinum Contentus perages. Alii leg. *Baro*, quod idem fere sonat. V. *Baro*. ¶ Varrones familia plebeja apud Romanos. Ita dicti sunt a *varo*, seu *varro*, quod notat hominem durum, asperumque. Sed de hoc aliter ipse *Terentius Varro* apud *Servium in 11. Æn. v.* 743. his verbis: Est & alia hujus rei historia. Varro enim, cum de suo cognomine disputaret, ait, eum, qui primus Varro sit appellatus, in Illyrico hostem Varronem nomine quod rapuerat, & ad suos portaverat, ex insigni facto meruisse nomen. ¶ M. Terentius Varro, Μάρκος Βάῤῥων, civis R. Ciceronis ætate fuit Romanorum omnium eruditissimus, ut *Quintilianus l. 10. c. 1. a med.* asserit. *& Lactant. l. 1. c. 6.* M. Varro, quo nemo unquam doctior, ne apud Græcos quidem, nedum apud Latinos, &c. Plurimos, doctissimosque scripsit libros de Lingua Latina, de vita populi Romani, de re rustica, de liberis educandis, quem librum *Catonem* appellavit, item Satyras, aliaque quamplurima, quæ majorem partem periere. *Gell. l. 3. c. 10. in fin.* ipsum de se scripsisse ait, cum esset annorum LXXXIV. ad eum diem septuaginta hebdomadas librorum conscripsisse: ex quibus aliquammultos, cum proscriptus esset, direptis bibliothecis suis non comparuisse. Multi eum laudibus prosequuntur (præter *Quintilian.*) *Cic. 1. Acad. c. 3. & in Bruto, c. 56. Lactant. loc. cit. Arnob. lib. 5. pag. 161. Augustin. l. 6. de civit. Dei, c.* 2. &c. ab eruditione, doctrina & multiplici scientia, non tamen ab eloquentia: quinimo in libris de lingua Latina, dum verborum notationes minute persequitur, frigidus sæpissime, & ridiculus apparet. Obiit prope nonagenarius, cum anno ætatis LXXXVIII. adhuc scriberet, ut est apud *Plin. lib. 29. c. 4. ante med.* ¶ De C. Terentio Varrone poeta V. in *Atacinus*.

VARRONIANUS, a, um, ad Varronem pertinens, ut Varroniani milites, apud *Liv. l. 23. c.* 38. h. e. qui sub C. Terentio Varrone Cos. militaverant secundo bello Punico. *Fulgent. l. 1. Mythol.* Varroniana ingenia. *h. e.* M. Terentii Varronis; de quo in voce præced. ¶ *Varronianæ* dictæ sunt etiam viginti & una Comœdiæ Plautinæ, quæ exstant, quoniam a M. Terentio Varrone selectæ & probatæ sunt. *Gell. l. 3. c.* 3.

VARUS, i, m. est macula, sive tuberculum exiguum, & durum in facie, quod a Græcis ἴονθος appellatur. *Plin. l. 23. c.* 4. Oleum amygdalinum purgat, mollit corpora, cutem erugat, nitorem commendat, varos cum melle tollit e facie. *Cels. l. 6. c.* 5. Pæne ineptiæ sunt curare varos, & lenticulas, & ephelidas: sed eripi tamen feminis cura cultus sui non potest. *& paulo post.* Vari commodissime tolluntur imposita resina, &c. *Plin. l. 11. c. ult. a med.* Varos emendare. *Id. lib. 23. c. 1.* purgare. *& cap. 4. a med.* repurgare.

VARUS, a, um, *sbilenco, strambo, storto,* ῥαιβός, *caambe*, qui introrsum pedes & crura obtorta gerit, cui *valgus* opponitur, ut in ea voce dictum est. *Horat. l. 1. sat. 3. v.* 47. hunc varum, distortis cruribus; illum Balbutit scaurum, pravis fultum male talis. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n.* 104. Compernem, aut varam fuisse Amphitruonis ἄκοιτιν. Adde *Plaut. Merc.* 3. 4. 54. ¶ Universim de aliis rebus dicitur obtortis & incurvis. *Colum. l. 5. c.* 9. Taleam varam facere. *h. e.* retrorsum curvare. *Ovid. 1. Amor. el.* 3. *v.* 24. simulato vecta juvenco Virgineo tenuit cornua vara manu. *Varr. 2. R. R. c. 9. de canib.* Debent esse cruribus rectis, & potius varis, quam vatiis. *Ovid. Met. 11. v.* 83. porrectaque brachia varos Esse putes ramos. Al. leg. *veros*: al. aliter. ¶ *De luctantibus. Id. l. 9. v.* 33. tenuique a pectore varas In statione manus, & pugnæ membra paravi. *Martial. l. 7. epigr.* 31. Vara nec injecto ceromate brachia tendis. *Stat. 6. Theb. vers.* 850. Collaque demersata humeris, & brachia late Vara tenent. ¶ curvus, pravus. *Pers. sat. 4. v.* 12. rectum discernis, ubi inter Curva subit, vel cum fallit pede regula varo. ¶ Translate *Id. sat. 6. v.* 18. geminos, Horoscope, varo Producis genio. *h. e.* vario, dissimili, dispari.

VAS, vădis, com. gen. *sicurtà, mallevadore,* ἐγγυητής, qui promittit, suo se periculo aliquem judicio sistitum. Proprieque vas erat in re capitali, ut in *Præs* diximus. *Cic. 3. Offic. c. 10. de Damone & Pythia*: Vas factus est alter ejus sistendi, ut si ille non revertisset, moriendum esset ipsi. *Id. 2. de Fin. c. 24. extr.* Vadem te ad mortem Tyranno dabis pro amico, ut Pythagoreus ille fecit Siculo Tyranno? *Liv. l. 39. c. 41. sub fin.* Qui aut citati non adfuerant, aut vades deseruerant. ¶ Videtur habuisse locum etiam in re civili. Si enim *vadari* in re civili dicimus, cur non & *vades*? *Varr. l. 5. de L. L. c. 7. ad fin.* Vas appellatus, qui pro altero vadimonium promittebat. *& mox.* Cavrei lege cœptum est ab his, qui prædia venderent, vades ne darent. ab eo scribi cœptum in lege mancipiorum: vadem ne posceret, &c. *Horat. lib. 1. sat. 1. v.* 11. Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est, Solos felices viventes clamat in urbe.

VAS, vāsis, *n. & in plur.* Vasa, orum, *vaso,* σκεῦος, ἀγγεῖον, instrumentum idoneum ad aliquid recipiendum. *Horat. l. 1. ep. 2. v.* 54. Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit. *Cic. Verr.* 6. *c.* 27. Plurima ac pulcherrima vasa argentea. *& paulo post.* Vas vinarium ex una gemma pergrandi, trulla excavata, manubrio aureo. *Id. pro Mur. c.* 36. Vasa Samia. *stoviglie.* & *Lucret. l. 3. v.* 435. quassatis undique vasis Diffluere humorem. *Colum. lib. 12. c.* 20. Defrutum infra tertiam partem vasis consedit. *Plin. l. 37. c. 2. ante med.* Murrhina crassitudine, quanta dictum est vasi potorio. *Id. l. 29. c.* 5. Comburere aliquid in vasa fictili. *Id. l. 28. c.* 9.

c. 9. ante med. Lac expressum crebro jactatu in longis vase. Id. l. 33. c. 11. ad fin. Vasorum aereorum pondo MD. ¶ Dicitur etiam de his, quae aliquid sustinent. Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 20. circa med. Si vasa sint legata, non solum ea continentur, quae aliquid in se recipiunt edendi bibendique causa paratum, sed etiam quae aliquid sustineant: & ideo scutellas, vel promulsidaria contineri. ¶ Quin & omnis generis supellex nonnunquam vasorum nomine venit, mobili. Plaut. Aulul. 1. 2. 17. Cultrum, securim, pistillum, mortarium, quae utenda vasa semper vicini rogant. Senec. l. 1. de benef. c. 1. Nomina facturi, diligenter in patrimonium & vasa debitoris inquirimus. Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 7. leg. 8. Vasa quae utilia culturae sunt, aratrum, ligones, sarculi, falces, bidentes. Grat. in Cyneg. v. 129. vasa dicit supellectilem venatoriam. ¶ In re militari sunt omnis generis impedimenta, il bagaglio, σκεύη. unde illa conclamare vasa, & vasa colligere, cum movenda sunt castra, & alio transferenda. Cic. 6. Verr. c. 19. Ille ex Sicilia jam castra moverat, & vasa collegerat. Caes. l. 1. B. Civ. c. 66. Signum dari jubet, & vasa militari more conclamari. & l. 3. c. 37. Noctu, ne conclamatis quidem vasis, flumen transit. Adde Liv. l. 27. c. 47. & lib. 21. c. 24. ¶ Hinc allegorice Senec. epist. 19. Subduc te istis occupationibus. satis multum temporis sparsimus: incipiamus vasa colligere. ¶ Facete Plaut. Poen. 4. 2. 40. Facio, quod manifesto moechi haud ferme solent: refero vasa salva. τὰ αἰδοῖα. quo sensu Auct. Priapeor. carm. 69. Hinc legimus, Circen, Atlantiademque Calypso Grandia Dulichii vasa tulisse viri. Al. leg. fossa. Adde in S. Script. lib. 1. Reg. 21. 5. ¶ Vasa, alvearia apum, alveari. Colum. l. 9. c. 6. Ex ferulis commode vasa texuntur. ¶ Translate Cic. 1. Tuscul. c. 22. ad fin. Corpus quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum. ¶ Vasibus pro vasis quidam leg. apud Serv. in Æneid. v. 488. sed ibi fualibus legendum est. ¶ Dicitur etiam vasum, i. Plaut. Truculent. 1. 1. 33. Aliquod vasum argenteum, aut vasum aheneum aliquod. Cato apud Gell. l. 13. c. 23. Neque mihi aedificatio, neque vasum, neque vestimentum ullum est manu pretiosum. Adde Fab. Pictor. apud Non. c. 15. n. 12. ¶ Item vasus. Petron. in frag. Tragur. cap. 57. Burmann. a med. Vasus fictilis, imo lorus in aqua. Glossae: Σκεῦος, vasus. Neutraliter.

VASARIUM, ii, n. utensili, σκεύη, supellex omnis, ac instrumenta cuncta, quibus Magistratus, cum in provinciam iret, instruebatur; ut vasa, equi, muli, viaticum: a vas, vasis. Cic. in Pison. c. 35. Nonne HS. centies & octogies, quod quasi vasarii nomine in venditione mei capitis adscripseras, ex aerario tibi attributum Romae in quaestu reliquisti? Vitruv. l. 5. c. 10. vasaria appellat vasa balnearum, caldarium, tepidarium, & frigidarium. ¶ Translate Plin. l. 7. c. 49. Nec sunt omnia vasaria excutienda: mediae tantum partis inter Apenninum, Padumque ponamus exempla. ¶ Ab hac metaphora nomen factum est tabulariis & archivis, in quibus libri censuales servantur. Impp. Honor. & Theodos. lib. 13. Cod. Theodos. tit. ult. leg. 12. Loca, quae praestationem suam implere non possunt, praecipimus adaequari, ut quid praestare possint, mera fide, & integra veritate scribatur: id vero quod impossibile est, a vasariis publicis auferatur. Cassiod. l. 7. ep. 45. sub fin. Ita facietis de vasariis publicis diligenter abradi, &c. libri delle Gravezze. ¶ Apud Caton. R. R. c. 145. dicitur vasarium merces, quae datur factoribus pro utendis vasis in conficiendo oleo.

VASATICUS, a, um, ad Vasates pertinens, ut Vasatica rheda, Auson. ep. 7. v. 18. Sunt autem Vasates, tum, populi Aquitaniae in Gallia, ad Garumnam fluvium. Id. in Parentalib. n. 24.

VASATUS, a, um, adject. Bene vasati apud Lamprid. in Heliogab. c. 5. & 8. & 9. sunt magno peculio instructi, mutoniati, λάσταυροι.

VASCELLUS, li, m. piccol vase. Inscript. apud Gruter. pag. 1108. n. 6. Filius in vascello & massa repositus. Ubi vascellus videtur esse urnula, in qua cineres conduntur.

VASCONES, um, m. pop. Hisp. Tarr. ad Pyrenaeorum montium rad. in conf. Aquitaniae, inter Iberum fluvium, & Pyrenaeos montes, uti inter Cantabros, Celtiberos, & Ilergetes, ubi hodie regnum Navarrae. Eorum caput fuit Pompelo. Hi a Metello Romanorum duce obsessi, in tantam famem compulsi sunt, ut humana carne vescerentur. Juvenal. sat. 15. v. 93. Vascones, ut fama est, alimentis talibus usi. ¶ Vascones quoque, Guasconi, pop. Galliae Aquitanicae, oriundi a Vasconibus Hispaniae, qui aliquando montes Pyrenaeos transgressi in Aquitania consedere; quorum regio Vasconia, Ital. la Guascogna, inter dictos montes, Garumnam fluvium, & Oceanum Aquitanicum. ¶ Adjective Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 212. Vascone saltu. h. e. Pyrenaeo.

VASCONIA, ae, f. Vasconum regio. Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 203. Vasconiae saltus, & ninguida Pyrenaei Objicis hospitia.

VASCONICUS, a, um, ad Vascones pertinens. Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 218. Ac si Vasconicis mihi vita fuisset in oris.

VASCULARIUS, ii, m. vasajo, orafo, σκευοποιός, qui scyphos, aliaque ex auro, vel argento vascula facit. Cic. 6. Verr. c. 24. a med. In regiam maximum palam artifices omnes, caelatores, ac vascularios convocari jubet. Ulpian. Dig. lib. 19. tit. 5. leg. 21. ad fin. Si cum emere argentum velles, vascularius ad te detulerit. ¶ Collegium vasculariorum, la fraglia degli orefici, legitur in vet. Lap. apud Reines. class. 12. n. 10. Argentarius vascularius, apud Gruter. pag. 643. n. 3. & apud Murator. pag. 945. n. 5. itemque apud Scaevol. Dig. lib. 44. tit. 7. leg. ult. ¶ In alio apud Murator. pag. 814. n. 1. habetur vasclarius.

VASCULUM, i, n. vasello, vasetto, ἀγγεῖον, vas exiguum. Cato R. R. c. 111. Vasculum facito de materia hederacea. Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) a med. Vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt. Juvenal. sat. 9. v. 141. argenti vascula puri. ¶ De alveo apum. Pallad. in Jun. tit. 7. a med. Si nulla nascantur examina, duorum vel trium vasculorum multitudinem in unum conferre possumus. ¶ Τὰ αἰδοῖα, peculium, ut Vasculum nude. Petron. in Satyr. c. 24. sub fin.

VASCUS, a, um, vacuus, inanis, levis, quemadmodum in Glossis exponitur. Vitruv. l. 3. c. 3. in fin. Venustates persequitur visus, cujus si non blandimur voluptati proportione, & modulorum adjectionibus, uti id, in quo fallitur, temperatione augeatur, vascus, & invenustus conspicientibus remittetur aspectus. vasta troppo spaziosa, e sproporzionata. ¶ Vasca tibia, si Salmasium audimus in notis ad Fl. Vopisc. in Carino, c. 19. est ea, quae μεταπτικὸς αὐλός in Glossis dicitur, h. e. tibiae quoddam genus curvum, & obliquum, soni levioris, & acutioris, qua praecipue tibicines inflandi artem ediscere, & meditari consuescerent: a vasco sono, quem edebat. Solin. c. 5. (al. 11.) a med. Insula arundinum ferax, quae accommodatissimae sunt in omnem sonum tibiarum, seu praecentorias facias, quarum locus est ad pulvinaria praecinendi; seu vascas, quae foraminum numeris praecentorias antecedunt. ¶ Sunt qui tum apud Vitruv. tum apud Solin. legunt vastus, invitis plerisque Criticis. ¶ Salmas. etiam Livio tribuit vascus, lib. 24. c. 48. & Gell. l. 19. c. 9. sed alii omnes vastus.

VASTABUNDUS, a, um, vastans. Ammian. l. 31. c. 8. circa med. (al. 9. 23. sub fin.) Vastabundi omnes per latitudines Thraciae pandebantur impune.

VASTATIO, onis, f. guasto, guastamento, distruggimento, saccheggio, actus vastandi, vastitas, depopulatio. Sallust. orat. 2. ad Caesar. c. 4. Fuga mulierum & puerorum, vastatio domorum. Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 15. extr. Italiam a vastatione defendere. Cic. 2. Catil. c. 8. a med. Ergo in vastatione omnium tuas possessiones sacrosanctas futuras putas? Liv. l. 7. c. 15. ad fin. & lib. 40. c. 4. Vastatio agri. Tacit. 15. Ann. c. 27. Regnum vastationibus infectum. Id. 4. Hist. c. 34. Vastatione incendiisque flagrantes villae.

VASTATOR, oris, m. saccheggiatore, guastatore, πορθητής, qui vastat. Stat. 2. Achill. v. 317. Te ne, inquit, magne vastator debite Trojae? Virg. 9. Æn. v. 772. ferarum vastatorem Amycum. Ovid. 9. Met. v. 192. Arcadiae vastator aper. & lib. 11. v. 395. vastatoremque cruento Ore ferum.

VASTATORIUS, a, um, qui vastat. Ammian. l. 18. c. 6. (al. 13.) Hostium vastatoriae manus. Id. l. 29. c. 9. (al. 19.) a med. Vastatorius globus.

VASTATRIX, icis, f. quae vastat. Senec. ep. 95. ante med. Luxuria terrarum marisque vastatrix.

VASTATUS, a, um, devastato, guasto, saccheggiato, ἐρημωθείς, πορθούμενος, depopulatus, direptus. Liv. l. 28. c. 7. a med. Urbs vastata ac deserta Philippi bello. Justin. sub fin. l. 29. Vastati Macedones ultionem flagitabant. Velles. l. 2. c. 110. sub fin. Omnia igni ferroque vastata. Tacit. 2. Hist. c. 16. a med. Direpti vastatique classis, etiam quos cohortes alaeque protegerent. Horat. l. 4. od. 4. v. 47. impio Vastata Poenorum tumultu fana. Cic. pro Sext. c. 24. a med. Vastatum & relictum forum. Al. leg. vastum. Sic Liv. l. 23. c. 30. Urbe defensoribus vastata facile potiti sunt hostes. h. e. spoliata, deserta. Al. leg. a defensoribus: alii vasta. Sic Valer. Flacc. l. 1. v. 489. venator vastata lustra fugit. h. e. feris spoliata.

VASTE, in largo spazio, largamente, ἀχανῶς, late. Pompon. Mela l. 1. c. 1. Mare longe lateque diffusum abigit vasta cedentia litora. Lucret. l. 1. v. 955. vaste profundus. ¶ lato aperto ore & hianti in loquendo. Cic. 3. de Orat. c. 12. Loqui non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse, & aequabiliter, & leniter. & cap. 43. extr. Si verba extrema cum consequentibus ita jungetis, ut ne asperè concurrant, neve vastius diducantur. ¶ vehementer. Ovid. Met. 11. v. 530. Vastius insurgens decimae ruit impetus undae. Scribon. Larg. compos. 107. Vastius podagra correpti.

VASTESCO, is, n. 3. distruggersi, πορθοῦμαι, vastus fio, inhorresco, desero. Accius apud Non. c. 2. n. 892. Ne scelere tuo Thebani vastescant agri. Addit Non. & locum Ciceronis (l. 2. de nat. Deor. c. 39.) Terram stirpium asperitate vastescere. Sed plerique al. & ipse Non. c. 4. n. 482. leg. vastari.

VASTIFICUS, a, um, vastitatem inducens. Cic. vertens carm. Sophocl. 2. Tuscul. c. 9. ad fin. Hac dextra Erimanthiam vastificam abjecit beluam.

VASTITAS, atis, f. ampiezza, larghezza, spaziosità, grandezza, vastità, ὑπερμέγεθος, nimia amplitudo, magnitudo modum excedens. Colum. l. 3. c. 8. India perhibetur molibus ferarum mirabilis: pari tamen in hac terra vastitate beluas progenerari quis neget? Gell. l. 9. c. 13. Hostis formidandae vastitatis. corporatura terribile. & Plin. lib. 2. c. 41. ad fin. Vastitas caeli. Id. ibid. cap. 11. solis. Id. in proaem. l. 3. de freto Gadit. Tam modico ore tam immensa aequorum vastitas panditur. Id. l. 16. c. 2. Hercyniae silvae roborum vastitas. ¶ Huc pertinent illa Colum. l. 1. c. 9. Bubulcum vastitas vocis & habitus metuendum pecudibus efficit. Id. l. 4. c. 18. Vastitas instantis laboris animos debilitat. Id. initio l. 5. Vastitas scientiae rei rusticae. Plin. l. 31. c. 6. Vastitate odoris capita replentur. ¶ Quia loca infrequentia, spoliata, & deserta videntur esse ampliora, & latiora, ideo vastitas est vastatio, solitudo, ruina, guasto, saccheggiamento, solitudine, πόρθησις. Senec. in Herc. Fur. v. 701. Sterilis profundi vastitas squalet soli. Cic. 6. Verr. c. 51. a med. Audistis, quae solitudo esset in agris, quae vastitas, quae fuga aratorum, quam deserta, quam inculta, quam relicta omnia. Tacit. 13. Ann. c. 55. a med. Ne vastitatem & solitudinem mallent, quam amicos populos. Cic. pro Flacc. c. 1. Cum caedem a vobis, vastitatem a templis, urbe, Italia depellebam. Id. Catil. 1. cap. 5.

cap. 5. a med. Templa deorum, tecta urbis, vitam civium, Italiam totam ad exitium & vastitatem vocas. Liv. l. 3. c. 26. Tentam vastitatem in Sabino agro reddidit, ut, &c. Cic. de Haruspic. resp. c. 2. a med. Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem tectis, atque agris inferre. Liv. l. 8. c. 9. ad fin. Fugam & vastitatem late facere. Tacit. 2. Hist. c. 70. Infecta tabo humus, protritis arboribus ac frugibus dira vastitas. Cic. in Pison. c. 35. Cum milites uno genere morbi affligerentur, neque se recreare quisquam posset; dubitabat nemo, quin violati hospites, legati necati, socii bello lacessiti, fana vexata hanc tantam efficerent vastitatem. *si grande mortalità, e diminuzione.* Sic Accius apud Non. c. 4. n. 482. Propter te tot tantasque habemus vastitates funerum. ¶ Translate Cic. in Bruto, c. 6. Deflem judiciorum vastitatem, & fori.

VASTITIES, ei, f. idem ac vastitas, hoc est destructio, separatio. Plaut. Pseud. 1. 1. 68. Harum voluptatum mihi omnium, atque itidem tibi distractio, discidium, vastities venit.

VASTITUDO, inis, f. idem ac vastitas. Cato c. 141. R. R. Uti tu morbos visos, invisosque, viduertatem, vastitudinemque, calamitates, intemperiasque prohibessis. Adde Accium, & Pacuv. apud Non. c. 2. n. 891. ¶ Item magnitudo. Gell. l. 5. c. 14. Leo corporis impetu, & vastitudine oculos omnium in se converterat.

VASTO, as, avi, atum, a. 1. *dare il guasto, desolare, saccheggiare, rovinare,* πορθεῖν, vastum reddo, vastitatem & solitudinem infero, diripio, depopulor. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 19. Cum equitatus vagandi prædandique causa se in agros effunderet. Cic. Verr. 5. c. 50. extr. Agros vastare atque exinanire. Id. Catil. 4. c. 6. ad fin. Italiam vastare & diripere. Sallust. in Jug. c. 45. sub fin. Sine modo modestiaque invadere, polluere, vastare omnia. Calpurn. ecl. 5. sub fin. vastare pecuaria morbo. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 25. Omnia cædibus, incendiis, rapinis vastare. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 1. Vastam provinciam incursionibus. Sallust. in Jug. c. 59. a med. Igni magis, quam præda ager vastabatur. Id. in epist. Pomp. ad Senat. Hispaniam ad internecionem vastavimus. Phædr. l. 3. fab. 2. v. 13. Panthera pecus trucidat, ipsos pastores necat, Et cuncta vastans sævit irato impetu. Tibull. l. 4. carm. 1. v. 153. Atque duæ (zonæ scil.) gelido vastantur frigore semper. h. e. infestantur, & incultæ desertæque fiunt. ¶ Spoliare. Hirt. l. 8. B. Gall. c. 24. ad fin. Fines hostium vastare civibus, ædificiis, pecore. Virg. 8. Æn. v. 7. undique cogunt Auxilia, & latos vastant cultoribus agros. Adde Stat. 3. Theb. v. 576. & l. 4. v. 297. ¶ Translate Sallust. in Catil. c. 15. Animus impurus, diis hominibusque infestus, neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat: ita conscientia mentem excitam vastabat. h. e. turbabat, & usum rationis quodammodo diripiebat. Al. aliter leg. sed Corte multis vi vastabat tuetur.

VASTULUS, a, um, *alquanto grande*, vastior. Apul. sub fin. lib. 2. Metam. Tres quidam vegetis & vastulis corporibus fores nostras irruentes.

VASTUS, a, um, *ampio, spazioso, vasto,* ἀχανής, supra modum latus, amplus, patens, immanis. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 12. extr. Summa erat vasto atque aperto mari difficultas navigandi. & cap. 9. a med. In vastissimo atque apertissimo Oceano. Virg. 3. Æn. v. 421. vasti fluctus. & lib. 1. v. 56. vastum antrum. & lib. 3. v. 13. vasti campi. & lib. 5. v. 821. vastum æquor. & lib. 6. v. 237. Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu. Id. l. 9. v. 530. turris vasto suspectu. Ovid. 14. Met. v. 438. vastum iter. h. e. mari vasto, *lungo viaggio*. & lib. 12. v. 236. vastus crater. Pers. sat. 5. v. 141. vasta trabes. h. e. ingens navis. ¶ Universim, permagnus, ingens, *sfragrande*, ὑπερμεγέθης. Cic. 1. de Orat. c. 25. in fin. Vastus homo atque fœdus. Phædr. l. 1. fab. 5. v. 5. Cervus vasti corporis. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 35. Elephanto beluarum nulla prudentior. at figura quæ vastior? Id. 2. de Divin. c. 24. Belua vasta & immanis. Ovid. Fast. l. 2. v. 321. de Herc. tunicarum vincla relaxat, Ut posset vastas exseruisse manus. & lib. 4. v. 491. Alta jacet vasti super ora Typhoeos Ætne. Gell. l. 5. c. 17. extr. Clades vastissima pugnæ Cannensis. Virg. 5. Æn. v. 368. vastis cum viribus effert Ora Dares. Ovid. 10. Met. v. 551. Impetus est fulvis & vasta leonibus ira. Virg. 5. Æn. v. 198. & Val. Flacc. l. 2. v. 534. vasti ictus. Virg. 12. Æn. v. 553. vasto certamine tendunt. & lib. 10. Æn. v. 768. vaste armæ. & lib. 8. v. 250. vasti molares. h. e. ingentia saxa. Ovid. 3. ex Pont. ep. 2. v. 49. templa vastis innixa columnis. Id. Heroid. ep. 4. v. 81. vastum valido torquere hastile lacerto. Senec. in Herc. Oet. v. 1211. vasta moles. Colum. l. 2. c. 6. Antequam seges torreatur vaporibus æstivi sideris, qui sunt vastissimi per ortum Caniculæ. Id. ibid. c. 21. ad fin. Post nimiam ventorum segnitiem vasta tempestas. ¶ De gravi pondere. Ovid. Heroid. epist. 9. v. 88. & Virg. Æn. 5. v. 447. vastum pondus. ¶ De sono, qui late auditur. Virg. 10. Æn. v. 716. & Ovid. Met. 12. v. 494. vastus clamor. Sic Æn. 2. v. 249. & Lucan. l. 2. v. 701. vastum murmur. & Senec. in Hippol. v. 1171. vastus mugitus. & in Herc. Fur. v. 784. sonus. & vers. 1103. gemitus. Colum. l. 7. c. 12. latratus. Valer. Flacc. l. 2. v. 616. vastum tonitru. ¶ Hinc vaste litteræ, quæ magnum habent sonum. Cic. in Orat. c. 45. a med. Axilla, ala factus est fuga litteræ vastioris. ¶ Vasta oratio, quæ propter crebrum vocalium concursum, vasto, ut ita dicam, & hianti ore efferenda est. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 12. Crebræ vocalium concursiones vastam atque hiantem orationem reddunt, ut est hoc: Baccæ æneæ amœnissimæ impendebant. ¶ Translata sunt & hæc. Senec. in Herc. Oet. v. 1532. vastum malum. & vers. 767. nefas admittere. Ovid. 2. Met. v. 520. vasta potentia. Colum. in proœm. l. 1. a med. Vasta & vasta scientia. Sallust. de Catil. c. 5. Vastus animus immoderata, incredibilia semper cupiebat. *insaziabile.* ¶ Interdum ponitur pro agresti, insulso, incomposito, inconditο, inveusto. tales enim esse solent homines vasti corporis. Gell. l. 19. c. 9. Ne nos, tanquam vastos quosdam & insubidos, ἀναφροδισίας condemnetis. Cic. 1. de Orat. c. 25. Sunt quidam aut ita lingua hæsitantes, aut ita voce absoni, aut ita vultu motuque corporis vasti atque agrestes, ut, &c. Gell. l. 13. c. 20. a med. Ciceroni mollius teretiusque visum in quinta in Verrem (Verr. 7. cap. 66.) scribere perangusto freto divisa. Erat enim crassius vastiusque perangusto fretu dicere. Liv. l. 24. c. 48. Omnia vasta ac temeraria esse. h. e. incondita. ¶ Deinque pro inani, vacuo, vastato, deserto, ut cum pestilentia moriuntur homines, aut in bello spoliantur urbes incolis, agri frugibus, & arboribus, igni ædificia corrumpuntur, & armenta abiguntur, &c. nam quæ vacua sunt loca vaste & majora videntur: *disabitate, distrutta, guaste, desolata,* ἐρημωθείς, ἔρημος. Accius apud Fest. Jam hanc urbem ferro vastam faciet Peleus. Virg. 9. Æn. v. 323. Hæc ego vasta dabo. Cic. Agrar. 2. c. 26. ad fin. Genus agrorum propter sterilitatem incultum, propter pestilentiam vastum atque desertum. Liv. l. 28. c. 11. a med. Insequentes urbes, agrum vastum ac desertum habere. Id. l. 5. c. 53. Urbs vasta incendiis ruinisque. Sallust. in Jug. c. 52. a med. Mons vastus ab natura, & humano cultu. Cic. in somn. Scip. c. 6. Vastæ solitudines. Enn. apud Serv. ad Æn. 1. v. 56. Quæ nunc abs te viduæ & vastæ virgines sunt. h. e. desolatæ. Tacit. 3. Ann. c. 4. Dies, quo reliquiæ tumulo Augusti inferebantur, modo per silentium vastus, modo ploratibus inquies. *muta, tacita, cheta.*

VASUM, & Vasus, i, V. in Vas, fi.

VATES, is, m. & f. *indovino, profeta,* μάντις, προφήτης, homo divinus, fatidicus, qui res futuras prædicit. Nep. in Attic. c. 16. extr. Etiam quæ nunc usu veniunt, cecinit ut vates. Plaut. Mil. 3. 3. 37. Bonus vates poteras esse: nam quæ sunt futura dicis. Virg. 6. Æn. v. 65. tuque o sanctissima vates, Præscia venturi. Lucret. l. 1. v. 109. minis obsistere vatum. Cic. 2. de Legib. c. 8. Interpretes fatidicorum & vatum effata incognita. Id. 1. de nat. Deor. c. 20. ad fin. Haruspices, augures, harioli, vates, & conjectores. Id. de Haruσp. resp. c. 13. Hæc vate suadente sacra ista majores nostri Romæ collocaverunt. h. e. Sibilla. Horat. l. 2. sat. 5. v. 5. ad Tiresiam: vides, ut Nudus inopsque domum redeam, te vate. ¶ Sæpe dicitur de Poetis, qui se quoque jactant divino instinctu afflari. Phædr. in fin. fab. 24. lib. 4. Numinum præsentia vati reddit vitam. h. e. Simonidi. Colum. l. 10. in præfat. a med. Vates maxime venerandus. h. e. Virgilius. Ovid. 1. Trist. el. 6. v. 21. Mæonius. h. e. Homerus. & lib. 3. el. 7. v. 20. Lesbia. h. e. Sappho. Pers. initio sat. 5. Vatibus hic mos est, centum sibi poscere voces, Centum ora, & linguas optare in carmina centum. ¶ Translate sic dicitur, qui in aliqua arte maxime excellit, quasi a diis edoctus ejus artis secreta sit. Plin. l. 11. c. 37. sub fin. Arteriarum pulsus descriptus ab Herophilo medicinæ vate miranda arte. Val. Max. l. 8. c. 12. n. 1. Q. Scævola legum clarissimus & certissimus vates. ¶ Antiquos Poetas, inquit Varr. l. 6. de L. L. c. 3. ante med. vetes appellabant a versibus viendis. Ubi Scalig. suspicatur legendum vegiendis.

VATIA, æ, com. gen. idem ac varius. Varr. l. 8. de L. L. c. 5. Cum idem faciat, ac siquis puerorum per delicias pedes male ponere atque imitari vatias cœperit, hos corrigi oportere, si concedant; contra siquis in consuetudine ambulandi jam factus sit vatie, aut compertus, si eum corrigi non concedant, &c. ¶ Numeratur & inter cognomina Romanorum, quod qui primus in Vatia familia id cognominis sortitus est, pedibus fuerit vatiis. Plin. l. 11. c. 45. ad fin. Namque & hinc cognomina inventa Planci, Plauti, Scauri, Pansæ; sicut a cruribus Vari, Vatiæ, Vatini. ¶ Scribitur & vacia.

VATICANUS, i, m. deus, qui præesse credebatur primæ voci infantium: quasi Vagitanus, a vagiendo. Gell. lib. 16. c. 17. Et agrum Vaticanum, & ejusdem agri deum præsidem appellatum acceperamus a vaticiniis, quæ vi atque instinctu ejus dei in eo agro fieri solita essent. Sed præter hanc causam M. Varro, in libris Rerum Divinarum, aliam esse tradit istius nominis rationem. Nam sicut Aius, inquit, deus appellatus, araque ei statuta est, quæ est in infima nova via, quod eo in loco divinitus vox edita erat: ita Vaticanus deus nominatus, penes quem essent vocis humanæ initia, quoniam pueri, simul, atque parti sunt, eam primam vocem edunt, quæ prima in Vaticano syllaba est: idcirco vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. Hæc Gellius. In quibusdam Augustini codicibus lib. 4. de Civ. Dei, cap. 8. 11. & 20. legitur Vagitanus propter rationem a Varrone allatam. Aliter Festus: Vaticanus collis appellatus est, quod eo potitus sit populus R. vatum responso expulsis Etruscis. ¶ Adjectiva Vaticanus mons, unus ex collibus urbis Romæ, Janiculo conterminus, ultra & prope Tiberim. Ibi multa fictilia fiebant. Juvenal. sat. 6. v. 343. Et Vaticano fragiles de monte patellas. Cic. 2. Agrar. c. 35. Vaticanus ager. Tacit. Ann. l. & cap. 14. Vaticana vallis. h. e. quæ inter Vaticanum montem & Janiculum, ubi Circus Neronis fuit. Plin. l. 16. c. 40. Vaticanus Circus. V. Circus. Vaticana vina damnat Martial. l. 6. epigr. 92. lib. 10. epigr. 45. & lib. 12. epigr. 48. ¶ Vaticanum absolute, mons & ager Vaticanus. Plin. l. 8. c. 14. l. 16. c. 44. & l. 18. c. 3. a med.

VATICINANS, antis, *chi predice,* θεσπίζων, particip. a vaticinor. Cic. 2. de Divin. c. 18. Quod & somniantibus sæpe contingit, & nonnunquam vaticinantibus per furorem. Liv. l. 2. c. 41. Virginium Consulem in concionibus velut vaticinantem audiebat. Ovid. 1. ex Pont. epist. 2. vers. 61. Jam nunc hæc a me, in venum,

venum belloque togaque Maxime, dicta tibi vaticinante nota.

VATICINATIO, onis, f. *indovinazione, predizione*, μαντεία, actus vaticinandi, divinatio, futurorum prædictio. *Cic. Attic. l. 8. ep. 11.* Quarum vaticinationum falsam esse cupio. *Id. 2. de nat. Deor. c. 3. circ.* Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex haruspicum responsis commemorare possumus. *Plin. l. 6. epist. 20. sub fin.* Plerique lymphati terrificis vaticinationibus, &c.

VATICINATOR, oris, m. *indovino*, χρησμῳδός, qui vaticinatur, vates. *Ovid. l. 1. ex Pont. epist. 1. v. 42.* Unde tamen vivat, vaticinator habet.

VATICINIUM, ii, n. *vaticinio, predizione*, μαντεῖον, oraculum, divinatio, prædictio futuri. *Plin. l. 7. c. 52. a med.* Plena est vita his vaticiniis, sed non conferenda, cum sæpe falsa sint. *Gell. l. 16. c. 17.* Agrum Vaticanum appellatum a vaticiniis.

VATICINOR, aris, atus sum, dep. 1. *predire, indovinare, profetizzare*, μαντεύομαι, προαγορεύω, divino, prædico, futura præsentio. *Cic. l. 1. de Divin. c. 18.* Quod somniantibus sæpe contingit, & nonnunquam vaticinantibus per furorem. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 177.* fore ut a cælesti sagitta Figar, erat verax vaticinata soror. *Id. in Ibin, v. 271.* cui casus ante futuros Telemus Eurymides vaticinatus erat. *Id. 3. ex Pont. ep. 4. v. 93.* deus est in pectore nostro: Hæc duce prædico vaticinorque deo. ¶ Pro furere, insanire, more vaticinantium, aut augurii. *Cic. Fam. 2. ep. 16. ad fin.* Sed ego fortasse vaticinor: & hæc omnia meliores habebunt exitus. *Id. pro Sext. c. 10.* Eos, qui dicerent, dignitati esse serviendum, reipublicæ consulendum, &c. vaticinari atque insanire dicebat. ¶ Pro docte ac sapienter dicere, & tanquam divina oracula proferre. *Cic. de Amic. c. 7.* Agrigentinum quidem doctum quendam virum carminibus Græcis vaticinatum ferunt, quæ in rerum natura totoque mundo constarent, quæque moverentur, ea contrahere amicitiam, dissipare discordiam. *Plaut. Pseud. 1. 3. 129.* Parricida, sacrilege, perjure. *Ba.* vetera vaticinamini.

VATICINUS, a, um, μαντικός, ad vaticinium pertinens. *Liv. l. 25. c. 1. ad fin.* Et edicit, ut quicunque libros vaticinos, precationesve, aut artem sacrificandi conscriptam haberet, &c. *Ovid. 2. Met. v. 640.* Hæc ubi vaticinos concepit mente furores.

VATIENUS. V. in *Vatinius*.

VATILLUM. V. *Batillum*.

VATINIANUS, a, um, ad Vatinium pertinens. *Catull. carm. 14.* Odissem te odio Vatiniano. V. *Vatinius*. *Id. carm. 53.* Vatiniana crimina.

VATINIUS, a, um, vitium in cruribus habens, vatiæ simile: unde cognomen factum Vatinia familiæ Romanæ. *Plin. l. 11. c. 45. ad fin.* Cognomina inventa a cruribus, Vari, Vatiæ, Vatinii. Al. leg. *Vatieni*. P. Vatinius, civis Rom. contaminatissimæ vitæ. Pudoris adeo profligati fuit, ut non invenusse dixerit *Seneca de constant. Sap. c. 17. a med.* Vatinium assiduo convicio depudere didicisse. In hunc, cum adversus reum, quem Cicero in judicio defendebat, productus esset testis, tam acerbe Cicero invectus est, ut patefactis ejus flagitiis in summum Romani populi odium pervenerit. Hinc factus est locus proverbio, ut *Vatinianum odium* pro capitali, & implacabili odio accipiatur. ¶ Vatinius alter Beneventanus, sutor fuit distorti corporis, idemque faber calicum vitreorum, qui quatuor rostra instar nasorum protensa habebant. *Martial. lib. 14. epigr. 96.* Vilia sutoris calicem monumenta Vatini Accipe. V. *Tacit. 15. Ann. c. 34.* ¶ Hinc ipsi calices Vatinii dicti sunt. *Martial. l. 10. epigr. 3.* Vatiniorum proxenetа fractorum.

VATIUS, a, um, βλαισός, idem ac valgus, idest qui crura extrorsum obtorta habet. *Varr. l. 2. de R. R. c. 9. de canib.* Sint cruribus rectis, ac potius varis, quam vatiis. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 10. in fin.* Quæsitum est, an balbus, & blæsus, & atypus, isque, qui tardius loquitur, & varus, & vatius, sanus sit. ¶ Scribitur & *vacius*.

VATRAX, & Vatricosus dicitur, qui vitiosis est pedibus. Ita *Nonius c. 1. n. 99.* afferens illud *Lucilii*: Ut si progeniem antiquam, qua est Maximu' Quinctus, Qua vatricosus vatrax. Al. leg. *varicosus varvax*: alii *verrucosus*, quia Q. Fabius Maximus, qui Annibali cunctando restitit, *Verrucosus* cognomen habuit. *Vatrax* autem esse videtur, qui tortis est pedibus instar ranæ, quæ Græce βάτραχος.

U B

UBBA. V. *Obba*.

UBER, eris, adject. *abbondante, fertile, ubertoso, fruttifero*, ἄφθονος, εὔφορος, εὐθαλής, frugifer, fructuosus, fertilis, ferax, fecundus, abundans, copiosus: & proprie de frugibus, & agris dicitur. In ablativo casu in *i* desinet, ut memori. Substantivum vero in *e*. V. vocem sequent. *Cic. 5. de Fin. c. 30.* Seges spicis uberibus & crebris. *Id. 2. de nat. Deor. c. 60. ad fin.* Vitium, & olivetorum uberrimi lætissimique fructus. *Ovid. 4. Met. v. 89.* arbor niveis uberrima pomis. *Tacit. 5. Hist. c. 6.* Rari imbres, uber solum. *Horat. l. 4. od. 15. v. 5.* Fruges & agris rettulit uberes. *Propert. in fin. l. 1.* Umbria me genuit terris fertilis uberibus. *Stat. in Herc. Surr. v. 333.* quidquid uberi cingit solo Phocis. *Liv. l. 29. c. 25. sub fin.* Et imbelles (quod plerumque in uberi agro evenit) barbari sunt. *Cato apud Priscian. l. 5. pag. 647. Putsch.* Itaque res uber fuit, antequam vastassent regiones. *Justin. l. ult. c. 3. circa med.* Regio cum æris ac plumbi uberrima, tum & minio. ¶ Absolute *Val. Flacc. l. 1. v. 510.* Non mediæ telluris opes, non improba legi Divitis arva plagæ. tenuant uberrima Teucer Et Libys, &c. ¶ Dicitur & de aquis. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Vidi permultis locis aquam profluentem, & eam uberam. *Lucret. l. 1. v. 348.* In saxis & speluncis permanat aquarum Liquidus humor, & uberibus flent omnia guttis. *Id. l. 6. v. 289.* sequitur gravis imber, & uber. *Horat. l. 2. od. 19. v. 10.* vini fontem, lactis & uberes cantare rivos. *Accius apud Non. c. 9. n. 6.* Locrorum late viridia, & frugum ubera. *Ovid. 4. Trist. el. ult. v. 3.* Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 116.* lacrymæ Erumpunt gravidis uberibusque genis. & *vers. 225.* Uberibusque oculis lacrymarum flumina misit. *Senec. in Med. v. 388.* oculos uberi fletu rigat. ¶ De aliis rebus, *copiosa, abbondante*. *Plaut. Rud. 4. 2. 6.* Neptunus piscatu me uberi compotivit. *Id. Pseud. 1. 2. 64.* Carnaria tria grandia tergoribus oneri uberi. *h. e.* magno pondere. *Terent. Eun. 1. 2. 21.* Imperavi mihi omnia assentari. is quæstus nunc est multo uberrimus. *Justin. l. 38. c. 7. a med.* Bello dubium facili magis, an uberi. *h. e.* prædæ uberioris, ut *Id.* ait *l. 22. c. 5. ad fin.* *più lucrosa*. & *lib. 31. c. 5.* Neque solem belli Græciam sibi placare, cum Italia uberior materia sit. *Id. l. 22. c. 5. ante.* Uberius præmium. *Suet. in Cæs. c. 27.* Uberrimo congiario prosequi aliquem. *Cic. in Pison. c. paenult.* Illa uberrima supplicationibus triumphisque provincia. *Plin. in Paneg. c. 43.* Sitne feracius & uberius, non ad laudem modo, sed ad pecuniam Principi, &c. *Cic. 3. Offic. c. 2.* Cum tota philosophia frugifera & fructuosa, tum nullus feracior in ea locus est, nec uberior, quam de officiis. ¶ crassus, pinguis. *Plaut. Merc. 3. 1. 21.* Si tenue scis, scio, te uberius posse nere. *Masur. Sabin. apud Gell. c. ult. l. 4.* Equum nimis strigosum & male habitum, sed equitem ejus uberrimum & habitissimum viderunt. ¶ Sæpe transfertur ad copiam rerum verborumque in dicendo. *Cic. in Orat. c. 4.* Periclem Anaxagoræ fuisse auditorem, a quo uberem & fecundum fuisse. *Id. l. 1. de Orat. c. 25.* Motus animi ad excogitandum acuti, & ad explicandum ornandumque sint uberes. *Id. in Brut. c. 31. ad fin.* Quis uberior in dicendo Platone? *Auct. dial. de Oratorib. c. 18.* Catoni seni comparatus C. Gracchus plenior & uberior est. *Tacit. 3. Ann. c. 31. ad fin.* Oratorum uberrimus. *Ovid. 2. Trist. v. 74.* tuasque Ingenio laudes uberiora canunt. ¶ Sunt qui scrib. *huber*, ab ὕω, vel *humore* ducentes: sed notatio videtur nimis longe petita.

UBER, eris, n. *mammella, poppa*, μαζός, οὖθαρ, mamma, tum in homine, tum sæpius in bestia. Sunt qui ita distinguunt, ut *mamma* sit, quæ exterius apparet, *uber* interior officina lactis. *Lucret. l. 5. v. 883.* puer Ubera mammarum insomnis lactantia quærit. *Gell. l. 12. c. 1.* An putas, naturam feminis mammarum ubera, quasi quosdam nævulos venustiores, &c? Alii *mammas* esse ajunt hominis tantum, *ubera* bestiarum. *Horat. epod. 8. v. 7.* & mammæ putres, equina quales ubera. ¶ Sed hæc discrimina Auctores non servant. *Plin. l. 28. c. 19.* Lac suis potum deficientia ubera puerperarum replet. *Id. l. 7. c. 36.* Puerpera carcere inclusam matrem deprehensa est uberibus suis alens. *Virg. Ecl. 2. v. 42.* Bina die siccant ovis ubera. & *Ecl. 3. v. 30.* vitula binos alit ubere fetus. & *vers. 99.* pressabit ubera palmis. *Horat. epod. 16. v. 50.* Refertque tenta grex amicus ubera. *Plin. l. 8. c. 42. ad fin.* Equa partum ad ubera non admittit. *Ovid. Met. 13. v. 826.* oves vix sustinent distentum cruribus uber. *Id. 2. de art. am. v. 375.* Nec lea cum catulis lactentibus ubera præbet. *Virg. 4. Æn. v. 367.* Hyrcanæque admorunt ubera tigres. *Ovid. Met. l. 4. v. 324.* fortunata profecto, Siqua tibi soror est, & quæ dedit ubera nutrix. & *lib. 6. v. 342.* Uberaque ebiberant avidi lactantia nati. *Id. 2. Fast. v. 419.* ubera ducere. *Al. leg.* sugere. *Plin. l. 20. c. 11.* haurire. *Lucan. l. 3. v. 351.* trahere. *Ovid. 4. Fast. v. 459.* reptus ab ubere. *slattato, svezzato*. ¶ Translate *Colum. l. 3. c. 21.* Alma tellus vitibus annua vice, velut æterna quadam puerperio læta, mortalibus distenta musto demittit ubera. *Id. l. 10. v. 89.* fracti dente ligonis Putria maturis solvantur ut ubera campi. ¶ De uva, quam faciunt apes, cum alio migrantes arbore pendent. *Pallad. in Jun. tit. 7. a med.* Cum agmina se in ramo suspenderint, si unius uberis effigiem pendebunt, noris, unum regem esse universis: si duo vel plura ubera suspendens se populus imitatur, & discordes sunt, & tot reges esse, quot velut ubera videris, confitentur. ¶ Interdum est ubertas, fertilitas, fecunditas soli, aut arboris, *fertilità, fecondità*, εὐθηνία. *Virg. Æn. 7. v. 262.* Divitis uber agri. *Id. 2. Georg. v. 275.* Quisquis frequens herbis & fertilis ubere campus. *Id. Æn. 1. v. 535.* terra potens armis, atque ubere glebæ. *Claudian. de B. Get. v. 504.* palmitis uber Etrusci. *Colum. l. 4. c. 27. a med.* Rusticus debet interdum partem aliquam fetus decutere, ut ubere suo gravatam vitem levet. *Virg. 2. Georg. v. 275.* in denso non segnior ubere Bacchus.

UBERATUS, a, um, abundans, copiosus, ubertus. *Pallad. in Februar. tit. 17. ante med.* Surculi, qui inserandi sunt, sint novelli, fertiles, nodosi, gemmis pluribus uberati.

UBERIUS, Uberrime, *più copiosamente*, ἀφθόνως, copiosius, fusius. *Plaut. Trin. 1. 1. 9.* Mores mali, quasi herba irrigua, succreverunt uberrime. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 2. v. 12.* Uberius nulli provenit ista seges. ¶ Transfertur ad elocutionem. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 7. a med.* Hæc uberius disputantur & fusius. *Id. 3. Fam. ep. 11.* Planius loquebantur, & uberius. *Plin. in fin. ep. 17. l. 4.* Dicere latius & uberius, quam epistularum angustiæ sinunt. *Cic. 2. de Divin. c. 1. a med.* Magnus locus a tota Peripateticorum familia tractatus uberrime.

UBERO, as, a. 1. *far fertile, e fecondo*, πιαίνω, uberem facio, fecundo, lætifico. *Plin. in Paneg. c. 32.* Et cælo quidem nunquam benignitas tanta, ut simul omnes terras uberet, foveatque. *Pallad. in Octobr. tit. 8. in fin.* Hoc velut coitu steriles arbores uberantur. ¶ Absolute neutralem more. *Colum. l. 5. c. 9. a med.* Olivetum in duas

duas partes dividere, quæ alterote annis fructu induantur. neque enim olea continuo biennio uberat.

UBERRIME. V. *Ubertur*.

UBERTAS, atis, f. *fertilità*, *abbondanza*, *dovizia*, *ubertà*, εὐφορία, fertilitas, abundantia, copia. *Cic. pro leg. Manil. c. 6.* Asia tam opima est, & fertilis, ut ubertate agrorum, & varietate fructuum facile omnibus terris antecellat. *Id. Verr. 5. c. ult.* Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis. *Vetus poeta apud eund. 1. Tuscul. c. 18.* Rami baccarum ubertate incurvescere. *Id. post redit. ad Quir. c. 8.* Frugum ubertas, copia, vilitas. *Suetan. in Domitian. c. 7.* Summa ubertas vini, frumenti vero inopia. *Plin. l. 22. c. 11. circa med.* Jesione mulieribus lactis ubertatem præstat. *Id. sub fin. l. ult.* Soli fertilitas, pabuli ubertas. *Id. l. 18. c. 17. a med.* Solum diutissime aquari gaudet, ut præpinguis & densa ubertas diluatur. *Id. l. 3. c. 5.* Amœnium fontiumque ubertas. *Sil. l. 15. v. 411.* Nec pube æquandam, nec opum ubertate Saguntum. *Justin. l. 18. c. 3.* Ubertas piscium. *Id. l. 25. c. 1.* prædæ. ¶ Translate *Cic. 2. de nat. Deor. c. post mult. extr.* Satis a Socrate dictum est de ubertatibus virtutis & copiis. *Id. 1. de Orat. c. 43.* Bibliothecas omnium philosophorum unus mihi videtur XII. Tabularum libellus & auctoritatis pondere, & utilitatis ubertate superare. *Id. pro Dom. c. 26. a med.* Ne quis oriretur in tanta ubertate improborum, qui, &c. ¶ de copia dicendi. *Cic. 1. de Orat. c. 12.* Qui discernere eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo & copiam, ab eorum exilitate, qui, &c.? *Plin. l. 2. ep. 3.* Magna Isæum fama præcesserat, major inventus est. Summa est facultas, copia, ubertas. *Gell. l. 12. c. 1. extr.* Amœnitates & copiæ, ubertatesque verborum. *Quintil. l. 10. c. 1. post med. de Cicer.* Omnes ex se ipso virtutes extulit immortalis ingenii beatissima ubertate. *Id. ibid. post init.* Verborum ubertatem ac divitias dabit lectio. ¶ Sunt in *Museo Theupoli pag. 251. & 284.* duo nummi, & totidem apud *Mediobarb. pag. 354. & pag. 410.* itemque apud *Vaillant.* in Etruscille, Hostiliano, Volusiano, Quintillo, & Tetrico juniore, in quibus *ubertas* insculptum est.

UBERTIM, *abbondevolmente*, *copiosamente*, ἀφθόνως, copiose, affluenter. *Catull. carm. 65. de coma Beren. v. 17.* ubertim lacrymulas fundere. *Petron. in Sat. c. 134.* Lacrymis ubertim manantibus. *Sueton. in Tito, c. 10.* Populo coram ubertim fleverat. Adde *in Cæs. c. 81. Senec. l. 4. controvers. 25. Claudian. de laudib. Seren. reg. v. 114.* & *Apul. l. 3. 5. 8. & 10.* ¶ Qui antea fletum & lacrymas adhiberet, inveni adhuc neminem.

UBERTO, as, a. 1. *fecondare*, ubertum facio, ubero. *Eumen. in gratiar. act. ad Constantin. c. 9. ad fin.* Agros diuturno ardore sitientes expetitus votis imber ubertat.

UBERTUS, a, um, *fertile*, *copiosa*, *abbondante*, εὔφορος, fertilis, copiosus, affluens. *Gell. l. 7. c. 14.* Sed ea ipsa genera dicendi jam antiquitus tradita ab Homero sunt tria in tribus, magnificum in Ulysse, & ubertum, subtile in Menelao, & cohibitum, mixtum, moderatumque in Nestore. Adjunt *Solin. c. 21. (al. 34.)* Pannonia solo plano, ubertoque. Sed *Salmas.* & al. *uberique*.

UBI, adverb. *dove*, *in qual luogo*, ὅπου, ᾗ, ἔνθα, in quo loco: ab ὅθι. *Phædr. l. 3. fab. 6. v. 9.* Ubi festinandum est, & ubi currendum, scio. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 13.* Ibi futuros Helvetios, ubi Cæsar constituisset. *& in fin.* Ut is locus, ubi constitissent, ex calamitate populi R. nomen caperet. *Cic. Fam. lib. 1. ep. ult.* Scito, ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare. *Id. Verr. 7. c. 12.* In ipso ore portus, ubi primum ex alto sinus ad urbem ab litore inflectitur. ¶ Interrogando, ποῦ; *Cic. 1. de Orat. c. 14.* Ubi sunt, qui Antonium Græce negant scire? *Terent. Andr. 2. 2. 5. & 6.* Ubi inveniam Pamphilum? ubi quæram? *Tibull. l. 2. eleg. 3. v. 27.* Delos ubi nunc, Phœbe, tua est? ubi Delphica Pytho? ¶ Post se habet interdum genitivos *loci*, *terrarum*, *gentium*, ornatus gratia. *Cic. Attic. l. 5. ep. 10. a med.* Quid ageres, ubi terrarum esses, ne suspicabar quidem. *Id. Catil. 1. c. 4.* Ubinam gentium sumus? in qua urbe vivimus? *Plaut. Epid. 5. 2. 13.* Ubi illum quæram gentium? *Plin. l. 7. c. 14. extr.* Ut inanis mens quærat; ubi sit loci. *Plaut. Capt. 5. 2. 5.* Ubi loci fortunæ tuæ sint, facile intelligis. *h. e.* quo statu. ¶ *Ubi ubi* est ubicumque, *dovunque*. *Cic. 1. Tuscul. c. 19.* Ubi ubi sit animus, certe quidem in te est. *Plaut. Asin. 2. 4. 21.* Perii, nisi Libanum invenio, ubi ubi est gentium. *Terent. Eun. 5. 9. 12.* Ubi ubi est, fac, quamprimum hæc audiat. Sunt qui scrib. *ubiubi* conjuncte. *Liv. l. 41. c. 57. extr.* Facile, ubiubi visseat, se conversuros aciem. ¶ Sæpe *ubi* refertur ad tempus, & valet cum, quando, postquam, *quando*, *come*, *dopo che*. *Varr. l. 5. de L. L. c. 9.* Ubi lucet, magistratus unguentis unguntur. Ubi prætores venerunt, censores inter se sortiuntur. *Terent. Eun. 3. 3. 11.* Ubi fuget, huc evasit. *Id. Andr. 5. 2. 7.* Ubi voleo, excesse. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 7.* Ubi de ejus adventu Helvetii certiores facti sunt, legatos ad eum mittunt. *Sallust. in Catil. c. 2.* Ubi pro labore desidia, pro continentia lubido invasere, fortuna simul cum moribus immutatur. *Cic. in Pison. c. 27. extr.* Ubi palli centum audivit, avum suum revixisse putat. *Virg. 4. Æn. v. 143.* Qualis ubi hibernam Lyciam Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo. *Nep. in Epamin. c. 7. a med.* Animadvertebat, ubi id fecisset, totum exercitum periturum. *si mai.* & *Liv. l. 3. c. 61.* ¶ Hæc ubi inter signa peditum dicta dedit, avolat deinde ad equites. *Cic. pro Rabir. Post. c. 13.* Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea non oportet. *Id. Verr. 4. c. 20.* Ubi primum potuit, istum reliquit. *tosto che*. ¶ Sæpe etiam refert res, aut personas, pro relativo *qui*, *quæ*, *quod*. *Terent. Heaut. 4. 6. 8.* Hujusmodi res semper comminiscere, ubi me excarnifices. *Plaut. Mil. 2. 1. 40.* Capiunt navem illam, ubi vectus fui. *Cic. 1. de Orat. c. 57.* Cum multa colligeres ex legibus, & ex senatusconsultis, ubi si verba sequeremur, confici nihil posset. *Id. 5. Tuscul. c. 8. a med.* Est, ubi id isto modo valeat. *Plaut. Truculent. 2. 2. 38.* Si rem servassem, fuit, ubi negotiosus essem. *Cic. pro Quint. c. 9. in fin.* Neque nobis adhuc præter te quisquam fuit, ubi nostrum jus contra illos obtineremus. *h. e.* apud quem. ¶ Cum verbis motus ad locum. *Vulcat. Gallican. in Avid. Cass. c. 9.* Liberam evagandi, ubi vellent, potestatem dedit. *Tacit. Ann. 2. c. 21.* Responde Blæse, ubi cadaver abjeceris.

UBICUMQUE, adverb. *in qualunque luogo*, *dovunque*, ὅπου ποτέ, πανταχῇ, quocunque in loco: ab *ubi*, ea forma, qua a *qua* est *quacumque*. *Cic. Attic. l. 3. ep. 25.* Ut te ante Calendas Januarias, ubicumque erimus, sistas. *Id. 7. Verr. c. 67.* Omnes hoc loco cives Romani, & qui adsunt, & ubicumque sunt, vestram severitatem desiderant. ¶ Cum genit. *gentium*, & *terrarum*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. ult.* Ubicumque erit gentium, a nobis diligetur. *Id. 2. Phil. c. 44.* Qui ubicumque terrarum sunt, ibi est omne reipublicæ præsidium. ¶ Secunda syllaba anceps est. *Ovid. 7. Met. v. 736.* Uni servor, ubicumque est, uni mea gaudia servo. *Id. 3. Amor. el. 10. v. 5.* Te, dea, munificam gentes ubicumque loquuntur.

UBILIBET, *dovunque piace*, ὅπου ἄν, quocumque loco, ubivis. *Senec. de tranquill. c. 5. ante med.* Cibus parabilis facilisque, ubilibet non defuturus.

UBINAM, adverb. *in quale luogo*, ποῦ ποτε, ποῦ γῆς, in quonam loco. Interrogativum, vel infinitum est. conjungitur eleganter cum genit. *gentium*. *Cic. 1. Catil. c. 4.* O dii immortales ubinam gentium sumus? *Id. 1. de nat. Deor. c. 10.* In qua non video, ubinam mens constans possit insidere. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 41.* O ubi ingenui crines, mollisque decoræ Margo comæ! blandis ubinam ora arguta querelis?

UBIQUAQUE, adverb. idem quod ubicumque. *Apul. de Mundo.* Omnia, ubiquaque gererentur, otacustarum delatione discebat. *Alii leg.* omnia quæcumque ibi. *Liv. l. 22. c. 4. a med.* Signum omnibus dat invadendi: qui ubiquaque proximum fuit, decucurrere. *Al. leg.* ubi qua cuique. *Plaut. Bacch. 2. 3. 17.* Cor meum, & cerebrum finditur, istius hominis ubi fit quaque mentio. *Tmesis*.

UBIQUE, *in ogni luogo*, *da per tutto*, πανταχοῦ, in omni loco, ubicumque, ubilibet. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 20. extr.* Et quod ubique habeat frumenti ostendit. *Virg. 2. Æn. v. 368.* crudelis ubique Luctus, ubique pavor, & plurima mortis imago. *Cic. 6. Verr. c. 4.* Verres quod ubique erit pulcherrimum, auferet? *Id. 2. Agrar. c. 21. in fin.* Ceteri agri omnes, qui ubique sunt, decemviris adjiciuntur. *Id. 1. de Divin. c. 44. in fin.* Volunt, omnes eodem tempore ortos, qui ubique sint nati, eadem conditione nasci. *Omnes qui ubique sunt* formula est apud *Cicer.* frequens. ¶ Cum genit. *Apul. l. 1. Metam.* Nihil rerum istarum, quæ itineris ubique rite nos comitantur, indigemus. ¶ Pro ubicumque. *Javolen. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 77.* In lege fundi vendundi lapidicinæ in eo fundo, ubique essent, exceptæ erant. *Haloand.* habet *ubicumque*. & *Liv. l. 45. c. 29.* Litteras omnes, quæ ubique depositæ essent, & pecuniam regiam conferri. ¶ *Ubique* pro *& ubi*, ut *itaque* pro *& ita*. *Plaut. Rud. 2. 3. 58.* Leno ademit ei cistulam, quam habebat, ubique habebat, qui suos parentes noscere posset. *Liv. l. 36. c. 1.* Quisquis magistratus eos ludos, quando, ubique faxit, hi ludi recte facti sunto. *Catull. carm. 68. de Allio, v. 46.* Simul videt, sica queis, ubique foret. Adde *Plaut. Bacch. 1. 1. 36.* & *Merc. 5. 1. 21.* ¶ *Ubique*, pro *& ubi*, dicitur etiam de tempore, h. e. & quando. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 84.* ubique Accedent anni, & tractari mollius ætas Imbecilla volet. *Bentlei.* mallet *ubive*, h. e. vel quando.

UBIUBI. V. in *Ubi*.

UBIVIS, adverb. *in qual si voglia luogo*, ὁπουοῦν, πανταχῇ, quolibet in loco, quasi *ubi tu vis*. *Cic. l. 6. Fam. ep. 1.* Nemo est, quin ubivis, quam ibi, ubi est, esse malit. *Id. Attic. l. 14. in fin.* Qui mihi videntur ubivis tutius, quam in senatu fore. *Terent. Heaut. 3. 1. 4.* Quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium agere ætatem! *Horat. l. 1. sat. 4. v. 74.* Non ubivis, coramve quibuslibet; in medio qui, &c.

U D

UDO, onis, m. *sorta di scarpe*, genus calceamenti ex pilis hircinis. *Martial. l. 14. epigr. 140.* cujus lemma *Udones Cilicii*. Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti: Cinyphio poterit planta latere sinu. Adde *Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 26.* ubi *Torrentius* habet *udones*.

UDO, as, a. 1. *bagnare*, *umettare*, ὑγραίνω, udum reddo, madefacio. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 12.* Quæ udanda sunt corporis, vino foventur; quæ siccanda sunt, melle detergentur. *Augustin. l. 2. de morib. Manich. c. 13. ad fin.* Si frusto pernæ labia unxerit, & vappa udaverit.

UDOR, oris, m. *umore*, *umidità*, ὑγρασία, humor, madar. *Varr. l. 4. de L. L. c. 5.* Udus, uvidus. hinc udor, quivis deorsum in terram imber. Al. leg. *sudor*.

UDUS, a, um, *umida*, *bagnata*, *molle*, ὑγρός, humidus, madefactus: ab *uvidus* per syncopen. Proprie est plus quam *humidus*. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 25.* Dicis, inquit, nubes attritas edere ignem, cum sint humidæ, imo udæ. *Ovid. 2. Fast. v. 597.* adnuerunt omnes Tiberinides udæ. *Id. l. 6. v. 401.* udæ paludes. *Id. l. 3. Trist. el. 10. v. 23.* uda vina. (*humida* dixit *Virg. 3. Georg. v. 364.* Loquitur autem uterque de vino glacie concreto. V. *Humidus*.)

dus.) Plin. l. 24. c. 15. sub fin. Udum linteolum. Senec. in Herc. Oet. v. 373. udum flamen intorquere. h. e. saliva tinctum, dum netur. Virg. 3. Georg. v. 388 Udum palatum. & vers. 446. udisque aries in gurgite villis Mersatur. & vers. 429. Vere madent udo terræ. Id. 7. Æn. v. 534. udæ vocis iter. h. e. iter udum vocis. ὑπακουγή. Ovid. Heroid. ep. 12. v. 55. udi oculi. lacrimosi. Sic lib. 1. Amor. el. 8. v. 84. udæ genæ. & Propert. l. 2. el. 6. v. 10. uda lumina. Horat. l. 1. od. 7. v. 13. uda mobilibus pomaria rivis. h. e. irrigua. Martial. l. 5. epigr. ult. udus aleator. h. e. vino madens. Id. l. 8. epigr. 44. Et mane sudas Urbis osculis udus. Id. l. 12. epigr. 78. udum gaudium. h. e. fletu mistum. Rutil. in Itiner. l. 1. v. 633. Hyades udæ. piovose. Udus ignes Apul. l. 11. Metam. vocat lucem Lunæ, quæ humorem vectu fulgens demittit. ¶ Absoluta Plin. lib. 35. cap. 7. Udo colores illinere. dipinger a fresco. ¶ Turpi sensu Martial. lib. 11. epigr. 17. & Juvenal. sat. 10. v. 321.

V E

VE, a vere, ἤ, vel, aut, conjunctio disjunctiva, & enclitica, quæ dictionibus semper postponitur. Cic. Phil. 14. c. 6. a med. Duabus, tribusve horis. & Phil. 5. sub fin. Uti C. Pansa A. Hirtius Coss. alter, ambove, &c. Id. pro Flacc. c. 5. Ne quid plus minusve dicat. Id. Q. Fr. l. ep. & cap. 1. Te rogo, ne demittas animum, neve te obrui sinas. Propert. l. 3. el. 1. v. 5. Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro, Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam. Cels. l. 5. c. 26. sect. 5. Pejus vulnus est, ex quo aliquid excisum est, ex quove caro alia parte abscissa, alia dependet. Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 6. leg. 1. Ait prætor: In loco sacro facere, inve eum immittere quid, veto. Ovid. 15. Met. v. 215. Corpora vertuntur: nec quod fuimusve, sumusve, Cras erimus. Propert. l. 2. el. 1. vers. 13. Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altæ. ¶ Pro an. Cic. 2. Phil. c. 16. Vide, quam te amarit is, qui albus, aterve fueris, ignorans, &c. Nep. in Iphicr. sub fin. Cum interrogaretur, utrum pluris patrem, matremve faceret. Horat. l. 1. sat. 2. v. 63. quid inter-Est, in matrona, ancilla, peccesve togata? Ubique al. leg. ne. Cæs. l. 7. B. Gall. c. 14. Neque interesse, ipsosne interficiant, impedimentisve exuant. Vetus editio A. 1472. habet impedimentisne: aliæ ve. ¶ Interdum cum ne copulativa est. Cæs. l. 6. B. Gall. c. 19. Civitates habent legibus sanctum, si quis quid de republica a finitimis rumore aut fama acceperit, uti ad magistratum deferat, neve cum quo alio communicet. Id. l. 1. B. Civ. c. penult. Ne quid eis noceretur, neve quis invitus sacramentum dicere cogeretur, a Cæsare cavetur. Adde lib. 6. B. Gall. c. 31. ¶ Est etiam particula, quæ tantum præposita & conjuncta verbis aliquid significat, ut in vegrandis, vecors, vesanus: habetque vim modo augendi, modo minuendi, ut Gell. docet l. 5. c. 12. ubi addit, scribi etiam per diphthongum æ.

VECORDIA, æ, f. mal animo, malvagità, cattivezza, ἀγνωμοσύνη, κακία, improbitas, malitia, perversitas. nam vecors est turbati & mali cordis, ut ait Festus. Terent. Andr. 4. 1. 1. Hoccine est credibile, tanta vecordia innata cuiquam ut siet, ut malis gaudeant, atque ex incommodis alterius sua ut comparent commoda? Sallust. de Catil. c. 15. in fin. Color exsanguis, fœdi oculi, citus modo, modo tardus incessus: prorsus in facie vultuque vecordia inerat. Gell. l. 20. c. 1. ante med. Egregie homo improbus, atque immani vecordia. ¶ Item furor, vesania, dementia, furore, pazzia, παραφροσύνη. Sallust. de Jug. c. 75. in fin. Interdum somno excitus, arreptis armis tumultum facere: ita formidine, quasi vecordia, exagitari. (Adde cap. 104.) Ovid. 12. Met. v. 227. quæ te vecordia, Theseus, Euryte, pulsat, ait, qui, me vivente, lacessas Pirithoum, violesque duos ignarus in uno? Adde Tacit. 2. Ann. c. 32. & Justin. l. 24. c. 6. sub fin. ¶ Item stultitia, fatuitas, amentia, stoltezza, sciocchezza. Sallust. in Jug. c. 99. Hostes pro muro dies noctesque agitare, maledicere Romanis, ac Mario vecordiam objectare: militibus nostris Jugurthæ servitium minari. Tacit. 4. Ann. c. 22. in fin. Uxor accusata, injecisse carminibus & veneficiis vecordiam marito. Adde lib. 3. c. 50. a med.

VECORS, cordis, pazzo, decervellato, furioso, infuriato, ἄγνωμων, παράφρων, ἄνους, excors, vesanus, perversus, demens: a ve particula, quæ hic minuendi & privandi vim habet, & cor quo animum significat, ut est apud Cic. 1. Tuscul. c. 9. a med. Festus: Vecors est turbati & mali cordis. Cic. de Harusp. resp. c. 1. a med. Vecors repente sine suo vultu, sine colore, sine voce constitit. Id. in Pison. c. 20. Ego te non vecordem, non furiosum, non mente captum, non tragico illo Oreste dementiorem putem? Id. pro Dom. c. 55. ad fin. Itaque istius vecordissimi mentem cura metuque terrebant. Liv. l. 4. c. 50. Cum modum iræ nullum faceret, ipse ad interpellantes pœnam vecors de tribunali decurrit. & cap. 49. a med. Audita vox ejus in concione stolida, ac prope vecors. Id. l. 7. c. 15. Hic impetus prope vecors turbavit hostem. Cic. pro Sest. c. 55. Cum ille furibundus incitata illa sua vecordi mente venisset. Justin. l. 2. c. 7. sub fin. Deformis habitu, more vecordium in publicum evolat. Tacit. Ann. 13. c. 44. Mulieris amore vecors. Id. 2. Hist. c. 23. ad fin. Interfectores Galbæ, scelere & metu vecordes, miscere cuncta. Valer. Max. lib. 9. c. 2. sect. 4. Divinis operibus vecordi pertinacia resistebat. Justin. l. 24. c. 8. Templorum antistites, & ipsæ vates, sparsis crinibus, cum insignibus atque infulis, pavidi vecordesque in primam aciem procurrunt. Cic. de Harusp. resp. cap. 9. a med. Quis est tam vecors, qui aut cum cælum suspexerit, deos esse non sentiat; aut cum deos esse intellexerit non intelligat, eorum numine hoc tantum imperium esse natum & auctum? h. e. hebes, tardus, stupidus. Horat. l. 2. sat. 5. v. 74. scribet mala carmina vecors? Laudato. h. e. indoctus & stultus. Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 40. a med. Ipse debili ætate agrestibus ac Pannoniis parentibus vecordior. h. e. imperitior, stolidior. ¶ Est etiam mali cordis, h. e. improbus, malus, perversus. V. Vecordia.

VECTABILIS, le, portabile, ἀγώγιμος, qui vectari potest. Senec. l. 3. quæst. nat. cap. 25. a med. Ipsius insulæ materia vectabilis, quæ non est corporis solidi, quamvis arbores alat.

VECTABULUM, i, n. carro, ὄχημα, vehiculum. Gell. lib. 20. c. 1. circa med. Jumentum quoque non id solum significat, quod nunc dicitur, sed vectabulum etiam, quod adjunctis pecoribus trahebatur.

VECTACULUM, i, n. id quo aliquid vehitur. Tertull. de Baptis. c. 3. & de Anim. c. 53.

VECTARIUS, a, um, ad vectandum aptus. Varr. l. 2. R. R. c. 7. sub fin. de equis. Qui vectarius facere vult, ad ephippium, aut ad rhedam. da soma.

VECTATIO, onis, f. verbale a vecto: sed usurpatur passiva significatione. Senec. de tranquill. c. ult. a med. Vectatio, & iter reficiunt animum. l' andar a cavallo, e in cocchio. Sueton. in Calig. cap. 3. Gracilitas crurum paulatim repleta assidue equi vectatione post cibum.

VECTATUS, a, um, particip. deponenti forma, & significatione activa. Plaut. Merc. pol. v. 74. Agrum se vendidisse, atque ea pecunia navim parasse, atque ea merces vectatum undique. h. e. vectavisse.

VECTIARIUS, ii, m. qui premendo vectim machinam commovet. Vitruv. l. 6. c. 9. ante med. Ipsum autem torcular, si non cochleis torquetur, sed vectibus, & prelo premitur, ne minus longum pedes quadraginta constituatur: Ita enim erit vectiario spatium expeditum.

VECTICULARIUS, a, um, τοιχωρύχος. Fest. Vecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes alienos perfodiunt furandi gratia. Cato: Vecticulariam vitam vivere, repente largiter habere, repente nihil.

VECTIGAL, alis, n. gabelle, dogana, dazio, φόρος, τέλος, pecunia, quæ solvitur ærario, aut fisco, earum rerum causa, quæ vehuntur, h. e. importantur & exportantur: a veho. Triplex est, portorium, decuma, & scriptura: quæ V. suis loc. Differt a tributo, quod secundum capita, aut censa penditur: & ex eo militibus stipendia conficiuntur. vectigal autem ex importatione & exportatione: & ex eo alia reipublicæ munera sustinentur. Quamquam interdum promiscue adhibent. Nam apud Sueton. in Calig. c. 40. Quod initio vectigal dixit, mox tributum appellat. Universim etiam vectigalia dicuntur quicumque publici reditus. Cic. pro leg. Manil. c. 6. In vectigalibus non solum adventus mali, sed etiam metus ipse affert calamitatem. nam cum hostium copiæ non longe absunt, etiamsi irruptio facta nulla sit, tamen pecora relinquuntur, agricultura deseritur, mercatorum navigatio conquiescit. ita neque ex porto, neque ex scriptura vectigal conservari potest. & ibid. Vectigalia pensitare. & ibid. exercere atque exigere. far il gabelliere. & Agrar. 2. c. 21. locare. & ibid. agro imponere. & Agrar. 3. c. 2. in fin. Ego Tusculanis pro aqua Crabra vectigal pendam. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 100. & patrium vectigal solvere gaudet. & in II. Consul. ejusd. v. 98. Rettulit ignotum gelidis vectigal ab oris. Cic. in Brut. c. 36. Levare agrum vectigali. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 9. Liberare Asiam vectigali iniquo & gravi. Suet. in Aug. c. 49. Ærarium militare cum vectigalibus novis instituit. Plin. in Paneg. c. 41. Vectigalia temperare. & cap. 37. nova instituere. C. Gracch. apud Gell. l. 11. c. 10. augere. Liv. l. 29. c. 37. novum statuere. & ibid. comminisci. Hirt. de B. Afric. c. penult. Vectigalibus regiis abrogatis, ex regno provincia facta. Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ante med. Mithridates in latere vectigalium nostrorum, quibus sustentamur, h. e. agrorum, ex quibus vectigalia percipimus. Suet. in Aug. in fin. & in Calig. c. 16. a med. Quantum pecuniæ in ærario, & fiscis, & vectigaliorum residuis asset. Vectigaliorum dixerunt etiam Cic. ad Attic. & de leg. Agrar. & Varr. in fragm. & Asin. Pollio, teste Charis. l. 1. pag. 46. & 119. Priscianus contra vectigalium habent Messala, P. Rutil. & Scaurus l. 3. teste eod. ibid. item Tacit. 13. Ann. c. 50. ¶ Vectigalia sunt etiam reditus privatorum, entrata, rendita. Cic. 2. Offic. c. ult. Vectigalia urbana rusticis anteponantur. Id. Parad. 6. cap. 3. Ex meo tenui vectigali, detractis sumptibus cupiditatis, aliquid etiam redundabit. Adde Colum. in præfat. post med. & Plin. l. 9. c. 54. & lib. 16. c. 3. ¶ Metaphorice Claudian. in epist. ad Seren. v. 17. Nulla avium pecudumque fuit, quæ ferre negaret Vectigal meritæ connubiale lyræ. ¶ Parsimonia est magnum vectigal. γνώμη. Cic. Parad. 6. c. 3.

VECTIGALIARIUS, ii, m. gabelliere, qui vectigalia exigit. Jul. Firmic. l. 3. c. 13. Publicani, aut vectigaliarii.

VECTIGALIS, le, tributario, soggetto e pubbliche gravezze, ὑποτελής, qui vectigal pendit: cui immunis opponitur. Sic provinciæ, civitates, agri, & homines, qui vectigalia persolvunt, vectigales dicuntur. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 3. in fin. Hos tamen vectigales sibi fecerunt. Cic. 5. Verr. c. 34. a med. Vectigalis civitas. & cap. 43. sub fin. Agri vectigales. Liv. l. 21. c. 41. Annibal vectigalis, stipendiariusque, & servus populi R. a patre relictus. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod ex vectigalibus colligitur. Sic Pecunia vectigalis, quæ ex vectigalibus, quæ Publicani exercebant, exigebatur. Cic. 3. Verr. c. 35. Decem enim naves jussu L. Murenæ Populus Milesius ex pecunia vectigali Populi Rom. fecerat. Justin. l. 13. c. 1. Annuum tributum vectigalis. ¶ Item pro eo, quod domino suo pecuniam meret, seu acquirit. Cic. 2. Phil. c. 25. Tum existi-

mevit se suo jure cum Hippia vivere, & equos vectigales Sergio mimo tradere. *h. e.* ex quibus quæstum faceret, ait *Manut.* nam alii aliter explicant. *Colum. in præfat. l. 1.* Ex mercenariis aliquem, jam recusantem quotidianum illud tributum, qui vectigalis esse non possit. *Apul. in Apolog.* Ita ei lecti sui contumeliæ vectigalis est. *gli frutta, gli dà guadagno.*

VECTIO, onis, f. ὄχησις, actus vehendi. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectionem: quorum celeritas atque vis nobis ipsis affert vim & celeritatem. *h. e.* usus jumentorum in portandis, vel trahendis oneribus.

VECTIS, is, m. *leva, lieva*, μοχλός, palus e ferro vel ligno, grandior, sulicis, fabris cæmentariis, & aliis necessarius ad onera promovenda, & alia multa facienda, cujusmodi sunt fustes illi, qui navibus subjiciuntur, cum deducuntur ad pelagus, vel cum ad litora subducuntur. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 11.* Saxa, quam maxime possunt, vectibus promovent, præcipitataque muro in musculum devolvunt. ¶ Dicitur quoque in torculari de baculis validis per mediam machinam trajectis, quibus manu ductis machina dum versatur, funem ductarium advolvit. Hinc *vectiarii. Vitruv. l. 6. c. 9. ante med.* Ipsum autem torcular, si non cochleis torquetur, sed vectibus, & prelo premitur. *mananello.* ¶ Rursus vectes sunt instrumenta accommodata ad aliquid subvertendum, evertendum, effringendum. *Horat. l. 3. od. 26. v. 6.* Hic hic ponite lucida Funalia, & vectes, & arcus Oppositis foribus minaces. *Cic. Verr. 6. c. 43. a med.* Demoliri signum, ac vectibus labefactare conantur. *Terent. Eun. 4. 7. 4.* In medium huc agmen cum vecti, Donax. *Ovid. 12. Met. v. 451.* Vecte Pelethronium Macareus in pectus adacto Stravit. ¶ Præterea est instrumentum ex ferro, aliave materia, quo ostium clausum adversus vim munitur, *catenaccio, chiavistello. Virg. 7. Æn. v. 609.* Centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri Robora. Hujusmodi vectem invenit Cynira Agriopæ filius, teste *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Denique est etiam lignum, seu fustis teres, quo bajuli onera ferunt, *stanga. Claudian. de IV. consul. Honor. v. 571.* sic numina Memphis In vulgus proferre solet. penetralibus exit Effigies, brevis illa quidem, sed plurimus infra Liniger imposito suspirat vecte sacerdos, Testatus sudore deum. Loquitur *Claudian.* de more Ægyptiorum, qui deorum suorum effigies solemni pompa circumferebant.

VECTITATUS, a, um, frequentativum a *vectus*. *Arnob. l. 5. pag. 183.* Emicuit Summanus e terris curru quadrijugo vectitatus.

VECTITO, as, a. 1. frequentativum a *veho*, & *vecto*. Agnoscitur a *Gellio l. 9. c. 6.* & a *Flavio Capro de Orthogr. pag. 2246. Putsch.*

VECTO, as, a. 1. *portare*, ὀχεῖν, frequentat. a veho. *Virg. 6. Æn. v. 391.* Corpora viva nefas Stygia vectare carina. *Horat. epod. ult. v. 74.* Vectabor humeris tunc ego inimicis eques. *Gell. l. 16. c. 19.* Delphinum dorso super fluctus edito vectavisse Arionem. *Ovid. 8. Met. v. 373.* nive candidioribus ambo Vectabantur equis. *Virg. 11. Æn. v. 138.* plaustris vectare gementibus ornos.

VECTONES, *seu* Vettones, m. pop. Lusitaniæ, inter Durium & Tagum. *Lucan. l. 4. v. 9.* Vectonesque leves profugique a gente vetusta, &c. Adde *Sil. l. 3. v. 378. Cæs. l. 1. B. Civ. c. 38. Liv. l. 35. c. 22. in fin.* & *Plin. l. 3. c. 3.* quib. loc. al. scrib. *Vettones*, & Græce Οὐέττωνες, aut Οὐέττονες.

VECTOR, oris, m. *chi porta*, qui vehit. *Senec. de Tranquill. c. 5.* Debet semper plus esse virium in vectore, quam in onere. *Ovid. 1. Fast. v. 433.* Ecce rudens rauco Sileni vector asellus Intempestivos edidit ore sonos. *Senec. in Herc. Oet. v. 1907.* Atlas stelligeri vector Olympi. *Id. ibid. v. 553.* vector puellæ taurus. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 60.* Ipse equus non formosus, gradarius, optimus vector. ¶ Frequenter passive accipitur pro eo, qui in aliena navi, vel equo, vel plaustro vehitur pretio, *navigante, passeggiero*, ἐπιβάτης. *Cic. 7. Phil. c. ult.* Et summi gubernatores in magnis tempestatibus a vectoribus admoneri solent. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 148.* Idem navigium, navita, vector ero. *Virg. Ecl. 4. v. 38.* Cedet & ipse mari vector. *Petron. in Satyr. c. 107.* Omnis vector nihil prius quærit, quam cujus se diligentiæ credat. Adde *cap. 108. Lucan. l. 5. v. 580.* & *Ulpian. l. 4. Dig. tit. 9. leg. 1. extr.* & *leg. 3.* ¶ Translate *Cic. Attic. l. 2. ep. 9. sub fin.* Male vehi malo alio gubernante, quam tam ingratis vectoribus bene gubernare. ¶ De equite, *cavaliere*, ἱππεύς. *Ovid. 3. de ar. am. v. 555.* Sed neque vector equum, qui nuper sensit habenas, Comparibus frenis, artificemque regit. (In MSS. *vector* & *rector* facile commutantur.) *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 84.* carmen breve, quod currens vector ab Urbe legat.

VECTORIUS, a, um, *da trasporto, da carico*, ut Vectoria navis, apud *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 8.* & *Suetan. in Cæs. c. 63.*

VECTRIX, icis, f. quæ vehit. *Paulin. Nolan. epist. 49.* (*al. 36.*) *sect. 8. extr.* Vectricem draconis Epidaurio navem venerantur.

VECTORA, æ, f. *vettura*, ἀγωγή, πορεία, vectio. *Varr. l. 2. R. R. c. 7. ad fin. de equis:* Quod alii sunt idonei ad rem militarem, alii ad vecturam, alii ad admissuram, &c. *Cic. Attic. l. 1. ep. 3.* Misimus, qui pro vectura solveret. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 32.* Remiges, arma, tormenta, vecturæ imperabantur. & *cap. 42.* Vecturas frumenti finitimis civitatibus descripsit. ¶ *Facere vecturam*, est vehendo parare sibi lucrum. *Quintil. declam. 12. c. 18. ad fin.* Classis nostra vecturam facit, & vicinarum civitatum copias secum ducit. *Gell. l. 5. c. 3.* Protagoram ajunt victus quærendi gratia vecturas onerum corpore suo factitavisse. quod genus Græci ἀχθοφόρους vocant, Latine bajulos appellamus. *aver fatto il facchino.* ¶ Sumitur etiam pro mercede, quæ pro vectura solvitur. *Plaut. Mostell. 3. 1. 136.* Tres minas pro istis præter vecturam dedi. Adde *Senec. l. 6. de benef. c. 15. ad fin.*

VECTURARIUS, a, um, ad vecturam pertinens. *Imp. Constant. lib. 14. Cod. Theodos. tit. 6. leg. 1.* Coctoribus calcis per ternas vehes singulæ amphoræ vini præbeantur: vecturariis vero amphora per bina millia & nonaginta pondo calcis. *h. e.* iis qui agunt jumenta vehentia: *vetturale.* & *paulo post.* Vecturariis etiam ex quatuor regionibus trecentos boves præcipimus dari. *h. e.* trahendis carris: *buoi da vettura, da condotta.*

VECTUS, a, um, *portato, condotto*, ὀχούμενος, portatus, advectus: præsertim navi, equo, aut curru. *Nep. in Chabr. in fin.* Maluit perire, quam navem relinquere, in qua fuerat vectus. *Plaut. Stich. 4. 1. 25.* Mare, quo estis vecti. *Id. Rud. 2. 5. 12.* Equo ligneo per vias cæruleas estis vectæ. *Ovid. 1. Met. v. 319.* rate parva vectus. *Virg. 1. Æn. v. 528.* Tros misera maria omnia vecti. *Id. 7. Æn. v. 65.* apes liquidum trans æthera vectæ. & *vers. 214.* ignota ad litora vectus. *Ovid. 5. Met. v. 360.* & *Vellej. l. 2. c. 82. extr.* curru vectus. *Ovid. Fast. 6. v. 724.* Vectus es in niveis, Postume, victor equis. *Quintil. l. 10. c. 7.* Navis lenibus ventis vecta.

VEDIUS, ii, m. Pluto, quasi nocens Divus, ut *Vejovis* nocens Jupiter. *Martian. Capell. l. 2. pag. 40. extr.* Vedius, idest Pluton, quem etiam Ditem, Vejovemque dixere. Adde *ibid. pag. 36.*

VEGEO, es, a. 2. *eccitare*, *muovere*, excito, commoveo, impello. *Enn.* apud *Non. c. 2. n. 876.* Et æquora salsa veges ingentibus ventis. *Id.* apud *Fest.* in *Metonymia*: Cum magno strepitu Volcanum ventu' vegebat. Ita leg. *Scalig.* alii aliter. *Lucret. l. 5. v. 1297.* Et moderarier hunc (*equum*) frenis, dextraque vegere. *Pompon.* apud *Non. ibid.* Animos Venus veget voluptatibus. *Senec. de tranquill. prope fin.* Vinum liberat servitio curarum animum, & asserit, vegetque, & audaciorem in omnes conatus facit. Al. aliter leg. ¶ Neutrorum more. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 876.* Nec natus est, nec morietur: viget, veget utpote plurimum. *vige*, vires habet: *vegeo*, excitatus, agilis, promptus, alacris est.

VEGETABILIS, le, *vegetabile*, ζωτικός, qui vegetare potest. *Ammian. l. 22. c. 8. circa med.* (*al. c. 16.*) Rha amnis, in cujus superciliis quædam vegetabilis ejusdem nominis gignitur radix, &c. *Martian. Capell. l. 6. pag. 213.* India salubris Favonii vegetabilibus flabris fecunda æstate annis singulis vegetatur, bisque frugem metit.

VEGETAMEN, inis, n. vegetandi vis, vegetatio. *Prudent. in Hamartig. v. 75.* Sunt tria nempe simul, lux, & calor, & vegetamen. & *vers. 199.* nostræ vegetamina vitæ.

VEGETATIO, onis, f. actus vegetandi. *Apul. l. 1. Met. sub ini.* Ut etiam fatigationem sedentariam incessus vegetatione discuterem. *h. e.* agitatione & motu.

VEGETATOR, oris, m. qui vegetat. *In orat. ad Deum*, quæ habetur in *Ephemerid. Ausonii*, & a quibusdem *Paulino Nolan.* tribuitur, *vers. 16.* Irrequies, cuncta ipse movens, vegetator inertum.

VEGETATUS, a, um, *fatto crescere*, vegetando auctus. *Auson. in Eclogar. de rat. puerp. matur. v. 23.* vegetatus infans. *Prudent. Cathemer. 10. v. 7.* Tibi dum vegetata cohærent, Spiritus simul & caro vivit.

VEGETIUS, ii, m. Flavius Renatus Vegetius scripsit de re militari libros quatuor, ex Catone, Celso, Paterno, Frontino, Varrone, & constitutionibus Augusti, Trajani, & Hadriani. Quare multa in his sunt Latine dicta, & veteri probatoque stilo explicata: sed multa etiam, quæ ætatem referunt, qua scripta sunt, nempe post exactum dimidium sæculum IV. Christi. Inscripsit enim hos libros ad Valentinianum II. Imp. qui Gratiani frater fuit. ¶ Alius ab hoc est Vegetius, qui de re Veterinaria scripsit: alius inquam tum ætate, quia multo junior; tum stilo, quia longe corruptior, & vocibus scatens bene multis non cadentis modo, sed & jam lapsæ Latinitatis.

VEGETO, as, a. 1. *far crescere*, *eccitare*, *rinforzare*, αὐξάνω, crescere facio, excito, roboro. *Gell. l. 17. c. 2.* Cum librum veteris scriptoris legebamus, conabamur postea, memoriæ vegetandæ gratia, indipisci animo ac recensere, quæ in eo scripta essent. *Apul. initio l. 11. Metam.* Non tantum pecuina & ferina, verum inanima etiam Lunæ lumine vegetari. *Id. de Mundo.* Spiritus, qui animalia omnia vitali & fecunda ope vegetat. *Id. de deo Socrat.* Si pugillari valde velis, brachia vegetanda sunt, quibus pugillatur. *Eumen. pro restaur. schol. c. 9.* Ut ingenia, quæ canendis eorum virtutibus excoluntur, non intra privatos parietes, sed in publica ostentatione vegetentur. *Prudent. in Hamartig. v. 448.* anima structum vegetaverat Adam. *Auson. ep. ult. v. 64.* Gaudia non illum vegetent. *h. e.* non recreent. *Tertull. in Scorpiaco, c. 1.* Et bellicam machinam minctu tela vegetantem, de scorpio nominant. *h. e.* telorum cursum atque impetum adjuvantem, ut altius feriant, quam si manu jacerentur.

VEGETUS, a, um, *vegeto*, *vigoroso*, *sano*, *gagliardo*, ἀκμαῖος, ἐρρωμένος, ἀκέραιος, incolumis, vividus, agilis, & ad obeundas actiones idoneus: a *vegeo*. Proprie dicitur de corpore. *Cic. Attic. l. 10. ep. 16. in fin.* Tu, quoniam quartana cares, & non modo morbum removisti, sed etiam gravedinem, te vegetum nobis in Græcia siste, & litterarum aliquid interea. *Liv. l. 22. c. 47. extr.* Fessi cum recentibus ac vegetis pugnabant. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 80.* ubi curata sopori Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit. *Suet. in Cæs. c. 45.* Nigris vegetisque oculis, valetudine prospera. *occhi vivi.* *Colum. l. 6. c. 20.* Torva facies tauri, vegetior aspectus. *Plin. l. 18. c. 26.* Hoc intervallum temporis vegetissimum agricolis, maximeque operosum est. *h. e.* quod veluti vegetos, & actuosos facit multitudine rerum agendarum. ¶ Translate etiam de animo usurpatur, pro vivo, acri, integro. *Cic. 1. Tuscul. c. 17.*

c. 17. *in fin.* Nec tam vegeta mens aut in corde cerebrove, aut in Empedoclea sanguine demersa jacet. *Id.* 1. *de Divin.* *c.* 29. *in fin.* Ut illa tertia pars rationis & mentis luceat, & se vegetam ad somniandum, acremque præbeat. *Liv. l.* 6. *c.* 22. *a med.* Sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, virebatque integris sensibus. ¶ De coloribus *Plin. l.* 21. *c.* 8. Color conchyliorum vegetissimus. ¶ Vegetus gustus, *sapore a gusto piccante*, apud *Auson. in Ephemerid. de ordin. coqu. v.* 3. ¶ Vegeta libertas, *sciolta, non trattenuta, e perciò nel suo vigore*, apud *Senec. in Hippol. v.* 459. Ingenia melius recta se in laudes ferunt, Si nobilem animum vegeta libertas alit.

VEGRANDIS, e, *picciolo, gracile, esile*, λιπόσαρκος, qui male crevit, parvus, minutus, gracilis: a *ve* particula minuente. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *a med. de ovibus*. Quæ postea concipiunt, fiunt vegrandes & imbecillæ. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 445. vegrandia farra colonæ, Quæ male creverant, vescaque parva vocant. *Festus*: Vegrande significari ajunt male grande, ut vecors, vesanus, mali cordis, malæque sanus. Alii parvum, sive minutum intelligunt, ut cum dicimus vegrande frumentum. Plautus in Cistellaria: qui nisi iteres, (*al.* qui nisi sic hiteris) nimium is vegrandi gradu. ¶ *Gell. l.* 5. *c.* 12. particulam *ve* etiam augendi vim habere docet: unde *Non. c.* 2. *n.* 884. valde grande interpretatur in illo *Lucilii*: Non idcirco extollitur, nec vitæ vegrandi datur. Sed plerique al. leg. cum ipso *Nonio* melioribus fortasse codicibus ejus *cap.* 4. *n.* 167. Non idcirco extollitur vel iræ, vel gaudii damno. Adducunt alii illud *Persii sat.* 1. *v.* 97. Ut ramale vetus vegrandi subere coctum. Sed plerique al. *prægrandi*. ¶ Scribitur & *vægrandis*, ut in *ve* dictum est.

VEHA, æ, f. idem ac via, a vehendo. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med.* Rustici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas, & vellam, non villam, quo vehunt, & unde vehunt. Al. scrib. *veam*.

VEHATIO, onis, f. actus vehendi, vectura. *Impp. Valentinian. & Valens lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 6. *leg.* 3. Hujus vehationis ita sit ratio partita, ut mille quingenta onera annua deputentur.

VEHELA, *& per syncop.* Vela, æ, f. vectabulum, vehiculum. *Capitolin. in Maximin. c.* 13. *e med.* Alios Scythicis vehelis exhiberet, alios in custodia detineret. Al. leg. *feciis vehiculis*: quæ quid sint, *Salmas.* docet. *Fest.* Vela apud Oscos dicebatur plaustrum: unde velarii, stipites in plaustro: & vectura, velatura. (Al. leg. *veja, vejarii, veitura*: aut *vehia, vehiarii, vehitura*.) *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *e med.* Dicuntur qui vecturis vivunt, velaturam (*al.* vellaturam) facere. (Adde *lib.* 4. *de L. L. c.* 7. *extr.*) *Plutarch. in Rom.* Τὸ δὲ φορτίων βελατούραν καλοῦσι.

VEHEMENS, entis, *impetuoso, veemente, grande, intenso*, σφοδρός, ἰσχυρός, magnus, gravis, acer: a *ve* intensiva particula, & *mens*, inserta aspiratione, ut sonus sit firmior & vegetior. *Gell. l.* 16. *c.* 5. Vetus & vehemens, alterum ab ætatis magnitudine compositum elisumque est: alterum a mentis vi atque impetu dicitur. Descripsit hæc more suo *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 8. *a med.* quæ si vera sunt, *vehemens* proprie de personis dicitur, in quibus est mens: inde autem de rebus. De his *Cato R. R. c.* 157. Brassica, quæ lenis vocatur, tenui succo vehementissima. *di gran virtù*. Sic *Scribon. Larg. compos.* 70. Medicamentum efficacius & vehementius. *Lucret. l.* 3. *v.* 483. vehemens violentia vini Conturbare animum consuevit. *Id. l.* 6. *v.* 516. vehemens imber. *& vers.* 320. ictus. *Auct. de B. Hispan. c.* 3. ventus. *& cap.* 31. clamor. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 48. fuga. *Plaut. Rud. prol. v.* 70. Arcturus signum sum omnium acerrimus: vehemens sum exoriens; cum occido, vehementior. *Plin. l.* 18. *c.* 31. *sub init.* Arcturus oritur pridie Id. Septembr. vehementissimo significatu per dies quinque. *Liv. l.* 9. *c.* 19. Pilum haud paulo, quam hasta, vehementius ictu missuque telum. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Vitis vehementioribus staminibus impedanda est. *h. e.* validioribus. *Sueton. in Aug. c.* 80. Assiduo & vehementi strigilis usu. *Plin. l.* 24. *c.* 9. *ante med.* Vehementior capitis dolor. *Id. l.* 20. *c.* 22. Vehementior somnus lethargicos premit. *Id. l.* 17. *c.* 14. *post med* Vehementior frigorum, aut calorum vis. *& lib.* 36. *c.* 23. Cisternas arenæ puræ quinque partibus, calcis quam vehementissimæ duabus construere. ¶ *Vehemens vitis* est quæ luxuriat, & multos ramos citat. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Agricola pingui dabit agro gracilem vitem, macro feracem, terræ densæ vehementem, multaque materia frondentem. ¶ De personis. *Terent. Heaut.* 3. 1. 31. Vehemens in utramque partem es nimis, aut largitate nimia, aut parsimonia. *Cic. in Bruto, c.* 22. *ad fin.* Galbam non in agendo solum, sed etiam in meditando vehementem atque incensum fuisse. *Id.* 2. *de Orat. c.* 43. Inflammare animum judicis acri & vehementi incitatione. *& cap.* 49. Tunc admiscere huic generi orationis vehementi atque atroci illud alterum lenitatis & mansuetudinis cœpi. *& cap.* 78. Exordium dicendi vehemens & pugnax. ¶ acer, ferox, acerbus, severus, *aspro, severo, feroce*, δεινός. cui opponitur mitis, lenis. *Cic. in Vatin. c.* 2. Nimium es vehemens, feroxque naturæ. *Id. Catil.* 4. *c.* 6. Severum vehementemque se præbere in aliquem. *Id. pro Sull. c.* 31. Qui vehemens in alios, qui inexorabilis esse visus sum. *Id. Verr.* 7. *c.* 40. Poterone in eos esse vehemens, qui naves inanes habuerunt; in eum dissolutus, qui solus habuerit constratam navem, &c? *Id. pro Cæcin. c.* 10. Ita vehemens acerque venit, ut etiam mihi videretur irasci. ¶ De aliis rebus. *Terent. Andr.* 1. 1. 122. Ne hæc quidem satis vehemens causa ad objurgandum. *motivo forte abbastanza*. & *Adelph. prol. v.* 17. vehemens maledictum. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 4. Ne studio nostri pecces, odiumque libellis Sedulus importes opera vehemente minister. ¶ iratus, furens ira, incensus, incitatus. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 28. vehemens lupus, & sibi & hosti Iratus pariter, jejunis dentibus acer. *Phædr. l.* 2. *fab.* 3. *v.* 1. Laceratus quidam morsu vehementis canis. ¶ Poetæ synæresi contrahunt, aut *he* exterunt. *Lucret. l.* 3. *v.* 153. Verum ubi vementi magis est commota metu mens. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 120. Vemens, & liquidus, puroque simillimus amni. Simile est *prehendo, prendo*.

VEHEMENTER, *con veemenza, con forza, sommamente*, ἄγαν, σφόδρα, λίαν, acriter, valde, impense, multa vi. *Cic. Phil.* 8. *c.* 5. *a med.* Vehementer me agere fateor, iracunde nego. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 84. *in fin.* Vehementius perturbare mentes hominum. *Id.* 1. *B. Civ. c.* 41. Vehementius incitare equos. *& lib.* 3. *c.* 17. Instare de induciis, vehementissimeque contendere. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 36. *sub fin.* Vehementissime prœliari. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 33. *a med.* Vehementissime se exercere in aliqua re. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 23. Nisi forte quæ vehementer, acriter, animose fiunt, iracunde fieri suspicamur. *Id. ad Cupienn. post epist.* 16. *l. ult. ad Attic.* Hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. *Cal. ad Cicer.* 8. *Fam. ep.* 8. Hæc res vehementer ad me pertinet. *Sallust. in Catil. c.* 48. Vehementer simulare aliquid. *Id. in Jug. c.* 4. Vehementissime animum ad virtutem accendi. *Licin. Calv.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 198. *Putsch.* Vehementissime probare. *h. e.* fortissime, vere, inquit *Charis.* ¶ severe, acerbe, aspere. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 40. Vehementer incusare aliquem. *Cic.* 6. *Verr. c.* 66. *ad fin.* Vehementius minari alicui. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 7. *a med.* Quintum puerum accepi vehementer. *l'ho accolto con una buona bravata, e rammanzina, o rabbuffo*. & *Petron. in Satyr. c.* 85. Tam vehementer excandui, ut, &c.

VEHEMENTESCO, is, n. 3. *farsi veemente*, vehemens fio. *Cæl. Aurel. Tard. c. c.* 2. Vehementescit hæc passio hieme. *& lib.* 4. *c.* 6. *sub fin.* Cum viderint, fluorem vehementescere.

VEHEMENTIA, æ, f. *veemenza*, σφοδρότης, ἰσχύς, gravitas, acritudo. *Plin. l.* 13. *c.* 8. Flore candido cum vehementia odoris. *Id. l.* 19. *c.* 5. *e med.* Raphanis vehementiam saporis inesse. *Id. l.* 23. *c.* 1. *circa & post med.* vini. *forza*. & *lib.* 23. *in proœm. a med.* omphacii mitigatur melle. *Id. l.* 28. *c.* 4. *sub fin.* linteorum frigidumque. *h. e.* vehemens usus. *Id. l.* 23. *post med.* venarum. *h. e.* vehemens & incitatus pulsus. ¶ Translate *Plin. l.* 36. *c.* 5. *a med.* Pollio Asinius fuit acris vehementiæ. *Gell. l.* 1. *c.* 11. *post med.* Vehementia Gracchi.

VEHENS, entis, *che porta*, βαστάζων, ὀχῶν, qui vehit. *Plin. l.* 32. *c.* 4. *sub fin.* Tardius ire navigia testudinis pedem dextrum vehentia. *Gell. in fin. l.* 16. Delphinus vehens, & homo insidens. *Id. l.* 20. *c.* 1. *circa med.* Jumentum tergo vehens. ¶ *Vehens* absolute, vehens se, vectus curru, navi, aut equo. *Quadrigar.* apud *Gell. l.* 2. *c.* 2. *sub fin.* Consuli proconsul obviam in equo vehens venit. *Cic. in Bruto, c. ult.* Quadrigis vehens.

VEHES, & Vehis, is, f. *veggia, carro, carrata*, ὄχημα, plaustrum, & certa rei mensura, quæ una vectura plaustro vehitur. *Colum. l.* 11. *c.* 2. *a med.* Satis erit in singula jugera vehes stercoris comparare decem & octo. vehes autem stercoris habet modios octoginta. *Plin. l.* 18. *c.* 23. Justum est, singulas vehes fimi denario ire in singulas pecudes minores, in majores denas. *Id. l.* 36. *c.* 15. *ante med. de cloacis*. Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem fœni large onustam transmitteret. *Id. l.* 2. *c.* 58. Qui lapis etiam nunc ostenditur, magnitudine vehis. *h. e.* ea magnitudine, quæ plaustro onerando satis est. *Impp. Valentinian. & Valens lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 6. *l.* 3. Nongentarum vehum sarcina. ¶ A similitudine, ut *vehes fimi*, est quantum una vectura plaustro vehitur; ita *vehes materiæ*, est quantum una opera ab uno dolari potest. *Colum. l.* 12. *c.* 2. *ante med.* Materiæ si roborea est, ab uno fabro dolari ad unguem per quadrata debet pedum XX. hæc erit vehis una. Pinus autem XXV. pedum ab uno expeditur: quæ & ipsa vehis dicitur. nec minus ulmus & fraxinus pedum XXX. cupressus pedum XL. tum etiam LX. pedum. abies atque populus singulis operis ad unguem quadrantur. atque omnes hæ mensuræ similiter vehes appellantur. Hæc *Colum.*

VEHIA, Vehiarii, Vehiatura. V. in *Vehela*.

VEHICULARIS, re, vehicularius. *Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18. Cursus vehicularis sollicitudo personale munus est. V. vocem sequent.

VEHICULARIUS, a, um, adject. ad vehiculum pertinens. *Capitolin. in Max. & Balb. c.* 5. Vehicularius fabricator. *h. e.* qui vehicula facit. ¶ *Vehicularius cursus* institutus est ab Augusto, ut in ejus vita *c.* 49. testatur *Suetonius*. Is enim, quo celerius scire posset, quid in quoque provincia gereretur, juvenes primo modicis intervallis per vias militares (*corrieri, postiglioni*) dehinc vehicula (*sedie da posta*) disposuit, quibus nuntii vecti, & subinde ea mutantes brevissimo tempore magna itinerum spatia conficiebant. Atque horum vehiculorum expensæ solvebantur fere a provincialibus pro rata parte. Aliquando tamen ex quorundam Principum liberalitate ii sumptus suppeditabantur ex fisco. *Capitolin. in Anton. Pio, cap.* 12. Vehicularium cursum summa diligentia sublevavit. *Ammian. l.* 24. *c.* 11. (*al.* 35.) Acceptis litteris, & copia rei vehicularis data. ¶ *Vehicularius* absolute, qui vehiculis præest. V. *Vehiculum* in fine.

VEHICULATIO, onis, f. cura, & munus vehicularii cursus, h. e. onus, quod habebant provinciæ alendi jumenta, & publici per vehicula cursus conservandi. *Vet. nummus* apud *Spanhem. p.* 800. & *in Mus. Theupol. pag.* 445. *in Nerva*. Vehiculatione Italiæ remissa. V. vocem præced.

VEHICULUM, i, n. *carro, carriaggio*, ἅμαξα, ὄχημα, plaustrum, vel

currus ad vehendum aptus. Est autem nomen generale, sub quo continentur omnia instrumenta, quibus aliquid vehitur. *Cic. Verr. 7. a. ult.* Omnes dii, qui vehiculis thensarum solemnes cœtus ludorum initis. *Id. ibid. c. 23.* Illi tibi furtorum vehiculum comparaverunt. ubi *Cic.* navem intelligit, ad avehenda Romam ex Sicilia furta Verris, a Mamertinis paratam. ¶ Præcipue tamen sic appellatur currus ad iter faciendum aptus, *sedia, calesse*. *Sueton. in Calig. c. 39.* Comprehensis ad devortandum meritoriis quoque vehiculis. *sedie da nolo*. *Cic. in Pison. c. 25. ad fin.* Triumphalia vehicula. *h. e.* quibus triumphantes per Urbem vehebantur. *Id. Attic. l. 10. ep. 10. sub fin.* Ego vero vehiculo, si navis non erit, aripiam me ex istorum parricidio. Al. rectius leg. *vel lintriculo*. nam Ciceroni non terra, sed mari eundum erat, si vellet evadere. *Liv. l. 34. c. 2.* Juncto vehiculo vehi. *h. e.* a jumentis tracto. *Plaut. Aulul. 3. 5. 28.* Mihi æquum est dari vehicula, qui vehar. *Tacit. 12. Ann. c. 47. a med.* Contecto vehiculo abiere aliquam. *Id. 2. Hist. c. 41.* Mixta vehicula, & lixæ. *i carriaggi*. & *Plin. in Paneg. c. 20.* Nullus in exigendis vehiculis tumultus. *h. e.* quæ provinciæ præbere debebant Imperatori in expeditionem proficiscenti. ¶ *A vehiculis* servus, & *a commentariis vehiculorum*, in domo Augusta fuit curam gerens vehiculorum, quæ familiæ Augustæ in sarcinis vehendis inserviebant. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 591. n. 4.* M. Ulpius Aug. lib. Crescens ab vehiculis. & M. Ulpius Aug. lib. Saturninus filius a commentariis vehiculorum. & Cocceia Fortunata fecerunt fratri piantissimo. Apud *Murator. pag. 922. n. 29.* eod. sensu habetur: P. Titilianus P. L. Charippus M. Antoni. Vehicularius. Adde apud *Donium class. 7. n. 209.*

VEHIS. V. *Vehes*.

VEHO, is, xi, ctum, a. 3. *portare, condurre, menare*, βαστάζω, ὀχέω, fero, gesto, corpore, curru, navi, equo. *Plaut. Mostell. 3. 2. 94.* Habeo homines ctitellarios: magni sunt oneris: quidquid imponas, vehunt. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 48.* Reticulum panis onusto humero vehere. *Senec. 3. de benef. c. 37.* Siculi juvenes vexerunt parentes suos. *portarono sulle spalle*. & *Terent. Phorm. 4. 1. 9.* Venisse eas salvas, audivi ex nauta, qui illas vexerat. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 28.* Illa taurus, qui vexit Europam. *Tibull. l. 1. el. 11. v. 52.* Rusticus e lucoque vehit, male sobrius ipse, Uxorem plaustro progeniemque domum. *Id. l. 2. el. 5. v. 40.* Troia qui profugis sacra vehis ratibus. *Ovid. 2. Trist. v. 385.* Tantalides, agitante Cupidine currus, Pisæam Phrygiis vexit eburnus equis. *Id. l. 1. de ar. am. v. 94. de formica*. Granifero solitum cum vehit ore cibum. *Valer. Flacc. l. 3. v. 34.* Aura vehit. *h. e.* ventus secundus fert navem. ¶ Etiam flumina *vehere* dicuntur. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 60.* Dum cælum stellas, dum vehet amnis aquas. *Ovid. 2. Met. v. 251.* Tagus amne suo vehit aurum. Adde *Curt. l. 5. c. 2.* ¶ Frequenter passive usurpatur. atque hac ratione inest in eo vis quædam alieni arbitrii, inquit *Macrob. l. 6. Saturn. c. 7.* non enim sui potens est, qui vehitur. *Cic. 1. de Divin. c. 70.* Visus est in somnis curru quadrigarum vehi. & *cap. 68.* Equus, in quo ego vehebar, mecum una demersus. *Id. 2. Phil. c. 24.* Vehebatur in essedo tribunus plebis. *Id. 2. de nat. Deor. c. 37. a med.* Vehi in navi. *Propert. l. 3. el. 3. v. 36.* Nudus ab inferna, stulte, vehere rata. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 209.* per liquidum volucri vehar aera penna. *Varr. l. 4. de L. L. c. 32. ad fin.* Vehi lintribus. *Ovid. Met. 2. v. 13.* Nympha vehitur pisce. *Id. Heroid. ep. 16. v. 113.* Ipse vehor puppe. *Id. 15. Met. v. 149.* nube vehi. *Nep. in Datam. c. 4. ad fin.* Equo concitato ad hostem vehitur. *Cic. in Pison. c. 25. a med.* Captare plausus, vehi per urbem, conspici velle. *h. e.* curru vehi. V. alia in *Vectus*. ¶ *Vehi*, ferri, progredi, procedere. *Cic. de Univers. c. penult.* Ut animal sex motibus veheretur, ante, & pone, ad lævam, ad dexteram, &c. ¶ *Vehens* pro *vectus* V. supra suo loco. ¶ *Vehere*, trahere, *tirare*. *Horat. l. 3. od. 3. v. 13.* te, Bacche, tuæ vexere tigres, indocili jugum collo trahentes. *Curt. l. 3. c. 3.* Currum Jovi sacratum albentes vehebant equi. Adde *lib. 8. c. 9.* & *Festus*: Vehere, portare, vel trahere. ¶ Translate *Horat. l. 3. od. 29. v. 47.* non tamen irritum efficiet, quod fugiens semel hora vexit. *h. e.* attulit, adduxit. *Plin. l. 4. epist. 27.* Me ipsum laudibus vexit. *Al. leg.* evexit. *Claudian. de B. Get. v. 12.* ardua Tiphyn Navis ob innocuum meritum sic gloria vexit.

VEJA. V. *Vehela*.

VEJENS, entis, ad Vejos pertinens. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 16.* An aliquem ex agro Vejente nominem. *Liv. l. 5. c. 52. a med.* Affecta Vejenti bello respublica. *Id. l. 4. c. 58.* Vejens bellum motum ob superbum responsum Vejentis senatus. ¶ *Vejentes*, um, Vejorum cives, & Vejentis agri incolæ. *Liv. l. 5.* &c.

VEJENTANUS, a, um, ad Vejentes pertinens. *Liv. l. 4. c. 19.* Vejentanus ager. *Plin. l. 37. c. 10. sub fin.* Vejentana Italica gemma est, Vejis reperta, nigram materiam distinguente limite albo. ¶ Vejentana uva, & Vejentanum vinum memorant *Horat. l. 2. sat. 3. v. 143.* *Pers. sat. 5. v. 147.* & *Martial. l. 1. epigr. 104. l. 2. epigr. 53.* & *lib. 3. epigr. 49.* parvi pretii, & mali saporis.

VEJENTINA TRIBUS, in agro Vejenti fuit. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 912. n. 15.* Q. Gavius Q. F. Vejentina Apusius. & *pag. 922. n. 1.* T. Runcanius T. F. Vejen. Asurius. *Cic. pro Planc. c. 16.* Quid Plancio cum Lemonia? quid cum Vejentina? quid cum Crustumina?

VEJI, jorum, oppidum Etruriæ apud Tiberim Vejentis agri caput: cujus longam obsidionem & excidium *Liv. in fin. l. 4.* & *lib. 5.* narrat. Post captam direptamque Romam ab Gallis, incesserat Romanæ plebi cupido Vejos migrandi. Dissuasit Camillus. V. *Liv. l. 5. c. 50.* & *sequentib.* Huc respexit Poeta ille, qui insanam Neronis domum notavit his versibus, apud *Sueton. in Ner. c. 39.* Roma domus fiet. Vejos migrate, Quirites: Si non & Vejos occupat ista domus.

VEJOVIS, is, m. Duplex est de hujus vocis significatione sententia. Alii intelligunt Jovem parvulum, seu infantem, quia *ve* particula minuendi vim habet. *Festus in Vesculi*: Ve syllabam rei parvæ præponebant: unde Vejovem, parvum Jovem, & vegrandem fabam, minutam dicebant. *Ovid. Fast. 3. v. 445.* vegrandia farra coloni, Quæ male creverunt, vescaque parva vocant. Vis ea si verbi est, cur non ego Vejovis ædem Ædem non magni suspicer esse Jovis? Narrat *ibid. vers. 430.* & *Gell. l. 5. c. 12.* ejus templum fuisse inter arcem & Capitolium, inter duos lucos: signum vero juvenili vultu, manu inermi, addita capra, quam ei lac dedisse fabulati sunt. ¶ Alii censent, esse Jovem malum, h. e. qui non juvandi, sed nocendi potestatem haberet, ut *vesanus* est male sanus, *vecors* excors. Quare ejus simulacrum fuisse sagittis armatum, quæ sunt videlicet paratæ ad nocendum. Vejovem itaque esse Plutonem, aut Orcum, aut etiam Apollinem sagittipotentem, cui supplicari mos erat, ne obesset, aut læderet. *Gell. l. 5. c. 12.* V. *Vedius*.

VEIUS, a, um, idem quod Vejens. *Propert. l. 4. el. 10. v. 31.* Forte super portæ dux Veius astitit arcem. *h. e.* Tolumnius Vejentium rex.

VEL, *o, ovvero*, ἢ, ἤτοι, aut, sive, seu: conjunctio disjunctiva. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6.* Allobrogibus se vel persuasuros existimabant, vel vi coacturos, ut, &c. *Cic. 2. Fam. ep. 7.* Cur non adsum vel spectator laudum tuarum, vel particeps, vel socius, vel minister consiliorum? & *lib. 1. ep. 8. ante med.* Ut vel ea defendam, quæ Pompejus velit, vel taceam, vel etiam ad nostra me studia referam litterarum. *Varr. l. 1. R. R. c. 7. ante med.* Sequitur, quali terra solum sit fundi; a qua parte vel maxime bonus, aut non bonus appellatur. ¶ Differt a *sive* & *seu*: quia *vel* absolute disjungit, & sine ulla conditione, *sive* & *seu* conditionis & dubitationis aliquid continent. Interdum tamen *sive* pro *vel* ponitur. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1. a med.* Te rogo, ne dimittas animum, contraque erigas ac resistas, sive etiam ultro occurras negotiis. V. *Sive*. ¶ *Vel* quoque interdum dubitationem continet, & ponitur pro *an*. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 1. c. 4. ad fin.* Hominem comprehendit, & in custodiam Ephesi tradidit: sed in publicam, vel in pistrinum, non satis ex litteris ejus intelligere potuimus. *Cic. 3. Offic. c. 10.* Pace vel Quirini, vel Romuli dixerim. *Quintil. l. 3. c. 6. ante med.* Quærendum arbitrantur, justum ne sit, sacrilegium appellari quod objiciatur, vel furtum, vel amentiam. ¶ Vim quoque copulandi habet, pro *&*, seu *tum*. *Virg. 6. Æn. v. 769.* Silvius Æneas, pariter pietate, vel armis Egregius. *Liv. l. 1. c. 42. extr.* Hunc ordinem ex censu descripsit vel paci decorum, vel bello. *Claudian. de B. Get. v. 131.* Pectora Fabricii donis invicta, vel armis. ¶ Pro *etiam*. *Liv. l. 9. c. 24.* Hoc ascensu vel tres armati quamlibet multitudinem arcuerint. *Cic. 3. de Legib. c. 20.* Isto quidem modo vel consulatus vituperio est. *Virg. 11. Æn. v. 259.* Vel Priamo miseranda manus. *Cic. Acad. 4. c. 29.* Per me vel stertas licet. Adde *pro Rosc. Amer. c. 30.* & *Lucil.* & *Varron.* apud *Non. c. 12. n. 34.* ubi & alia duo loca ex *Cicer. fragmentis* affert. ¶ Pro *saltem*. *Terent. Phorm. 2. 1. 71.* Postremo, si nullo alio pacto, vel fœnore. Al. omitt. *vel*. Si vel retineas, possis hic quoque per *etiam* explicare: *se non in altra maniera, anche col prender ad usura*. ¶ Cum superlativo, cui quandam vim addit, pro *etiam*, aut *valde*, *præcipue*, *cum primis*. *Cic. 1. de Orat. c. 27.* Hæc sunt omnia ingenii vel mediocris, exercitationis autem vel maximæ. *Liv. l. 36. c. 41.* Cujus eo tempore vel maxima apud regem auctoritas erat. *Cic. l. 1. de Fin. c. 2.* Cum Sophocles vel optime scripserit Electram. *Id. Verr. 2. c. 16.* Unum senatorem vel tenuissimum esse damnatum. *Id. in Orat. c. 26. in f.* Hoc in genere nervorum vel minimum, suavitatis autem est vel plurimum. ¶ Similis est vis *veluti*, cum quiddam præcipuum subjicimus. Sed hoc etiam modo interpretari possumus, *ne alio omittam*, *ut de aliis taceam*, *hoc unum satis est*. *Terent. Heaut. 4. 6. 1.* Nulla est tam facilis res, quin difficilis fiet, quam invitus facias. vel me hæc deambulatio quam non laboriosa ad languorem dedit! *Id. Hec. 1. 1. 1.* Per pol quam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. vel hic Pamphilus jurabat, &c. *Cic. 2. Fam. ep. 13.* Raras tuas quidem, sed suaves accipio litteras. vel quas proxime acceperam, quam prudentes! *Horat. epod. 12. v. 13.* Vel mea cum sævis agitat fastidia verbis. *Virg. Æn. 11. v. 406.* Vel cum se pavidum contra mea jurgia fingit. ¶ Alii in his quoque vim τοῦ *etiam* agnoscunt. Sic *Cic. pro Flacc. c. 33. a med.* Ita si erote, judices, esse aetera: vel quod ait Lucejus, L. Flaccum sibi dare cupisse sestertium vicies.

VELABRENSIS, se, ad Velabrum spectans. Velabrensis caseus dicebatur, qui Romæ in vico Velabri foco & fumo indurabatur, maximoque in pretio erat. *Martial. l. 11. epigr. 53.* Et Velabrensi massa recocta foco. *Id. l. 13. epigr. 32.* Non quemcunque focum, nec fumum caseus omnem, Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit. Adde *Plin. l. 11. c. 42.*

VELABRUM, i, n. *S. Giorgio in Velabro*, Βήλαβρον, vicus Romæ olim celebris, juxta Aventinum montem. Alius erat in foro boario, ubi olim templum Herculis, & Vestæ, seu Matutæ. Dictum est a *vehendo*, quod ratibus eo advehi soleret. Hoc etymon attulit *Varr. l. 4. de L. L. c. 7. ad fin.* ubi Velabrum a vehendo dictum ait. Item *Plutarc. in Romulo*, in hanc sententiam: Vocatur autem nunc locus ille velabrum, eo quod crebro fluvio exundante, eo loco trajectus esset in forum: trajectum autem appellant Romani velaturam. Confirmatur loco illo *Tibulli l. 2. el. 5. v. 33.* At qua Velabri regio patet, ire solebat Exiguus pulsa per vada linter aqua. & *Propert.*

pert. l. 4. el. 9. v. 5. Qua Valabra fuo ftagnabant flumine, quaque Nauta per urbanas velificabat aquas. *Ovid. 6. Faft. v. 405.* Qua Velabia folent in Circum ducere pompas, Nil prater falicas, caffaque canna fuit. Alii ita dictum volunt a *velis*, quod qui munus aliquod populo exhibebant, inde velis viam, quæ a Foro ad Circum maximum ferebat, adumbrarent: quod *ibid.* fcribit *Plutarc.* Sed prior fane origo certior eft. In hoc vico erant tabernæ oleariorum, qui folebant, quo carius venderent, de pretio olei inter fe confpirare, ne alter altero vilius diftraheret. Hinc *Plaut. Capt. 3. c. 29.* Omnes compacto rem agunt, quafi in Velabro olearii. Adde *Horat. l. 2. fat. 3. v. 229.*

VELAMEN, inis, n. *velo, coprimento, vefte*, κάλυμμα, σκέπασμα, tegmen, operimentum, & præcipue veftis. *Virg. 1. Æn. v. 653.* Et circumtextum croceo velamen acantho. *Ovid. 6. Met. v. 566.* velamina Progne Deripit ex humeris auro fulgentia lato. *Tacit. de Germ. c. 17.* Eligunt feras, & detracta velamina fpargunt maculis. *h. e.* pelles. *Ovid. 6. Faft. v. 570.* Nunc pudet, & vultus velamine celat amatos. *Id. l. 3. de ar. am. v. 267.* Quæ nimium gracilis, pleno velamina filo Sumat. *panni groffi*. & *Senec. de confol. ad Helv. c. 11.* Neque tectum ei deerit, neque velamen. *nè cafa, nè vefte*. & *Juvenal. fat. 3. v. 178.* clari velamen honoris. *h. e.* veftis infigne magiftratus.

VELAMENTUM, i, n. velamen, involucrum. Sic *Celf. l. 7. c. 18.* tunicas, quæ tefticulos ambiunt, velamenta vocat. ¶ Translate *Senec. de vita beat. c. 12. ad fin.* Quærentes libidinibus fuis patrocinium aliquod, feu velamentum. ¶ *Velamenta* dicebantur, quæ a Græcis ἱκετήρια, ideft res illæ, quas fupplices mifericordiæ movendæ caufa præferebant, cujufmodi erant rami olearum vittis obvoluti. *Ovid. Met. 11. v. 279.* Velamenta manu prætendens fupplice, &c. *Liv. l. 24. c. 30. in f.* Ramos oleæ, ac velamenta alia fupplicum porrigentes orare, ut reciperent fe fe. *Tacit. 1. Hift. c. 66.* Velamenta, & infulas præferentes.

VELARIS, re, ad vela pertinens. *Plin. l. 13. c. 9.* Lignum firmæ duritiæ, ex quo velares detornant anulos. *h. e.* quibus vela navium extenduntur.

VELARIUM, ii, n. *tenda*, παραπέτασμα, velum, quod in theatro fuperius extendebatur ad arcendam pluviam, & folis æftum. *Juvenal. fat. 4. v. 122.* Sic pugnas Cilicis laudabat, & ictus, Et pegma, & pueros hinc ad velaria raptos.

VELARIUS, ii, m. qui ad fores & velum cubiculi adfiftit, & admiffiones ad Principem difponit, ut in *Cancellarius* dictum eft. *Lap. vet.* apud *Murator. pag. 916. n. 4.* Stratius Augg. Lib. PP. Velariorum vivus fecit fibi. *h. e.* præpofitus velariorum, *primo cameriere*. Adde tres alios apud *Gruter. pag. 599. n. 7. 8. & 10.*

VELATO, adverb. *Tertull. l. 4. adverf. Marcion. c. 29.* Velato Deum difcere. *h. e.* obfcure, & quafi prætento velo.

VELATURA. V. in *Vehela*.

VELATUS, a, um, *coperto, velato*, κατακαλυμμένος, opertus, tectus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 3. fub fin.* Se diis immortalibus capite velato pro republ. devovere. *Senec. in Octav. v. 702.* Sponfa velata flammeo tenui caput. *Ovid. 12. Met. v. 598.* Delius nebula velatus. *Valer. Flacc. l. 8. v. 29.* Luna velatis cornibus. *Virg. 3. Æn. v. 549.* Cornua velatarum obvertimus antennarum. *h. e.* velis involutarum. ¶ Veftitus, indutus, amictus, *veftito*. *Liv. l. 3. c. 26. ad fin.* Velatus toga. *Horat. l. 1. fat. 2. v. 71.* ftola. *Id. l. 1. od. 35. v. 21.* Fides albo velata panno. *Ovid. 2. Met. v. 23.* purpurea velatus vefte. *& lib. 10. v. 1.* croceo velatus amictu. *& lib. 3. Faft. v. 645.* tunica velata recincta. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 15.* velatus lino. *Ovid. Faft. 6. v. 412.* Et pede velato non adeunda palus. ¶ Hinc *Feftus*: Velati appellabantur veftiti & inermes, qui exercitum fequebantur, quique in mortuorum militum loco fubftituebantur. Ipfi funt & ferentarii, qui fundis ac lapidibus pugnabant. *Id. in Adfcripticii*: Adfcripticii velut quidam fcripti dicebantur, qui fupplendis legionibus adfcribebantur. Hos & adcenfos dicebant, quod ad legionum cenfum effent adfcripti: quidam velatos, quod veftiti inermes fequerentur exercitum. V. dicta in *Accenfus*, 2. ¶ Præterea *velatus* eft cinctus, ornatus. *Ovid. 5. Met. v. 110.* albenti velatus tempora vitta. *Id. 4. ex Pont. ep. 14. v. 55.* Tempora facrata mea funt velata corona. *Id. 3. Met. v. 667.* Pampineis agitat velatam frondibus haftam. *Val. Flacc. l. 4. v. 298.* cæftu velatus utroque. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 11.* ubi præfonuit folemni tibia cantu, It per velatas annua pompa vias. *parate a fefta*. *Plaut. Amph. 1. 1. 201.* Velatis manibus orant, ignofcamus peccatum fuum. *h. e.* præferentibus velamenta fupplicum. V. *Velamentum*. Sic *Virg. Æn. 11. v. 100.* Jamque oratores aderant ex urbe Latina Velati ramis oleæ, veniamque rogantes. Ubi *Servius*: Non coronati (nec enim lugentes decebat, ut qui pro mortuis precabantur) fed inftructi & ornati, ideft in manibus olivæ ramos ferentes, ficut Homerus: Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος. Adde *lib. 7. v. 154.*

VELEDA, æ, f. virgo quædam apud Germanos tantæ auctoritatis, ut ab eorum plerifque loco numinis haberetur, ut ait *Tacit. de German. c. 8.* V. *& lib. 4. Hift. c. 61. & 65.* Hinc *Stat. l. 1. filv. 4. v. 90.* captivæque preces Veledæ. *h. e.* Germaniæ totius una cum fuis numinibus devictæ. ¶ Apud *Tacit.* in multis Codicibus legitur *Velleda* duplici *ll*.

VELES. V. *Velites*.

VELIA, æ, f. Ὑέλη, Ἐλέα, urbs Lucaniæ, in ora litorali, ad fin. Pæftanum, condita a Phocenfibus una cum Maffilia, tefte *A. Gell. l. 10. c. 16.* Dicta eft ab ἕλος, palus, quia paludibus cingitur. *Serv. in 6. Æn. v. 359.* Velia dicta eft a paludibus, quibus cingitur, quas Græci ἕλη vocant. Fuit ergo Helia, fed accepit digamman, & facta Velia, ut Enetus, Venetus. *Horat. l. 1. ep. 15.* Quæ fit hiems Veliæ, quod cælum, Valle, Salerni. ¶ *Velia* quoque, collis Romæ editus, ita dictus, quafi *vellia*, quod ibi paftores lanam vellere foliti fuerint. Nam veteres confonantes non geminabant. *Varr. l. 4. de L. L. c. 8. extr.*

VELIENSIS, fe, ad Veliam pertinens, ut Velienfes Sacerdotes, *Cic. pro Balb. c. 24.* ¶ *Velienfes*, ium, Veliæ populi. *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Velienfis Curia. V. *Veliternfis*.

VELIFER, ra, rum, ἱστοφόρος, velum ferens. *Ovid. 15. Met. v. 719.* & *Propert. l. 3. el. 7. v. 35.* Huc ubi veliferam nautæ advertere carinam. *Val. Flacc. l. 1. v. 126.* Pallada velifero quærentem brachia malo. *Senec. in Thyeft. v. 129.* veliferi venti.

VELIFICATIO, onis, f. *velleggiamento*, πλόου ἱστίου, actus velificandi. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9. poft med.* Cum vero id poffe mutata velificatione affequi, ftultum eft eum tenere cum periculo curfum.

VELIFICATUS, a, um, particip. a velificor. *Propert. l. 2. el. 21. v. 39.* Una ratis fati noftros portabit amores Cærula ad infernos velificata lacus. ¶ Sumitur etiam paffive pro transnavigato, feu per quod naves fuis velis navigavere, διαπλευσθείς. *Juvenal. fat. 10. v. 174.* Velificatus Athos, & quidquid Græcia mendax Audet in hiftoria.

VELIFICIUM, ii, n. conficiendorum velorum ratio, feu ars. *Hygin. fab. ult.* Velificia primum invenit Ifis.

VELIFICO, as, n. 1. *far vele, diftendere le vele, navigare, velleggiare*, ἱστιοδρομέω, vela facio, vela do, navigo. *Plin. l. 9. c. 33.* Per fumma æquora velificant. *Propert. l. 4. el. 9. v. 6.* Nauta per urbanas velificabat aquas. *Flor. l. 3. c. 7.* Ac fic velificantes triumphantium in modum Cretes portibus fuis adremigaverunt.

VELIFICOR, aris, dep. 1. idem ac velifico. Translate fumitur pro omni diligentia, & conatu rei alicui operam dare, quod etiam dicitur velis, remifque agere. *Cic. 1. Agrar. c. ult.* Quod fi quis veftrum fpe ducitur, fe poffe turbulenta ratione honori velificari fuo. *h. e.* afcendere ad honores, non virtute, & majorum gloria, fed violenta quadam ratione, ut folet fieri ab iis, qui quafcumque fortunas experiuntur, velis in altum elatis. ¶ Item pro favere, ftudere, obfequi, affentari. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 10. circa med.* Ne cui velificatus alicui dicaris, aut aliquid, quod referret fcire, reticuiffe. *Cic. in 1. Agrar. 1.* Si quis fpe ducitur, fe poffe turbulenta ratione honori velificari fuo. *Flor. l. 1. c. 9.* Brutus favori civium etiam domus fuæ clade velificatus eft.

VELIFICUS, a, um, ἱστιοφόρος, qui velis fit. *Plin. l. 13. c. 11.* Noctis dieique velifico navigii curfu.

VELINUS, a, um, ad Veliam fpectans, ut Velinus portus, apud Veliam urbem Lucaniæ everfam. *Virg. 6. Æn. v. 366.* aut tu mihi terram Injice, namque potes, portufque require Velinos. ¶ Velina regio, una ex regionibus urbis Romæ, monti Palatino juncta, ita dicta a Velia loco ejufdem urbis. ¶ Velina Tribus, una ex XXXV. Tribubus populi Rom. in Sabinis, ita dicta a lacu Velino. Adjecta eft una cum Quirina, ultima omnium anno DXII. a Cenforibus C. Aurelio Cotta, & N. Fabio Buteone. *Cic. 4. Attic. ep. 15. ad fin. Epit. Livii, l. 19. Infcript.* apud *Gruter. pag. 66. n. 7.* L. Calvifius L. F. Velina Secundus. *Alia pag. 169. n. 5.* C. Ruftius C. F. Quartus Vel. IIIf. Vir. ¶ Velinus lacus, *Lago di Piè di Luco*, lacus Umbriæ, in confinio Sabinæ tractus, inter Reate urb. Sabinam, & Interamnam urb. Umbriæ, per quem Velinus fl. labitur. *Plin. l. 3. c. 12.*

VELITARIS, re, γυμνητικός, ad Velites pertinens, ut hafta velitaris, quam *Polybius* vocat γρόσφον, quia ii utebantur. *Liv. l. 26. c. 4.* Et feptena jacula quaternos longa pedes data, præfixa ferro, quale haftis velitaribus ineft. *Salluft. in Jug. c. 113.* Præterea iere fagittarii, & cohors Peligna cum velitaribus armis, itineris properandi caufa. Adde *Liv. l. 38. c. 20.*

VELITATIM. V. *Velicatim*.

VELITATIO, onis, f. *fcaramuccia*, ἀκροβολισμός, ψιλομαχία, actus velitandi, levis pugna. *Plaut. Rud. 2. 6. 41.* Equidem me ad velitationem exerceo. nam omnia corufca præ tremore fabulor. ¶ Translate fumitur pro mutua proborum objectione, λογομαχία. *Feftus*: Velitatio dicta eft ultro citroque proborum objectio, ab exemplo velitaris pugnæ. *Plaut. Afin. 2. 2. 46.* Verbis velitationem fieri compendi volo.

VELITERNINUS, a, um, Veliternus. *Plin. l. 14. c. 6. ante med.* Veliternina vina, Privernatiaque.

VELITERNUS, a, um, adject. ad Velitras pertinens, ut Veliternus populus. *Liv. l. 8. c. 12.* hoftis, *Id. l. 6. c. 22.* Veliterni coloni, *ibid. c. 36.* Veliternus ager, *Id. l. 2. c. 31.* Veliternum rus, *Plin. l. 15. c. 1.* ¶ *Veliterni*, orum, Velitrarum incolæ, *Liv. l. 8. c. 14.*

VELITES, ium, m. *foldati armati alla leggiera*, γροσφομάχοι, ψιλομάχοι, in militia funt pedites leviter armati parma breviore, gladio, funda, haftis brevibus ac miffilibus, non longis & ftabilibus, quales erant haftatorum. V. *Liv. l. 38. c. 21. ad fin.* qui *l. 26. c. 4.* occafionem eorum inftituendorum tradit in obfidione Capuæ: quam ab eo *Valer. Max. l. 2. c. 3. n. 3.* defumpfit. *Varr.* apud *Non. c. 18. n. 2. & 4.* Quem fequuntur cum rotundis velites leves parmis. ¶ Hi pugnæ initium dabant, cito procurrentes in hoftem, & cito recedentes, fi urgerentur: pugnabant etiam interdum immixti equitibus, tergo equorum infilientes, ut cum ad teli jactum ventum effet, defilirent fubito, & irruerent. In acie certum locum non habebant, fed modo ante omnes, modo a tergo, modo inter ipfos ordines locabantur, ut videre eft apud *Liv. l. 23. c. 29. l. 26. c. 4. l. 27. c. 18. l. 30. c. 33.* &c. ex quibus locis apparet difcrimen

men inter eos & antesignanos. Interdum etiam cum sagittariis & funditoribus confunduntur, interdum ab his separantur: quia si nominis vim spectes, sagittarii sola sagitta, funditores sola fundie pugnabant: velites vero & hasta eminus, & cominus gladio, ut dictum est. *Festus* in *Advelitatio*. Velites dicuntur expediti milites, quasi volites, idest volantes. *Ovid. in Ibin*, *v.* 47. Utque petit primo plenum flaventis arenæ Nondum calfacti velitis hasta solum; Sic ego te ferro nondum jaculabor acuto. *Liv. l.* 30. *c.* 33. Vias patentes inter manipulos antesignanorum velitibus (ea tunc levis armatura erat) complerit. *Titin.* apud *Non. loc. cit.* Ita Spurius animatur in prœlium: veles equis recepit se, nec ferit quemquam hostem. Adde *Lucil.* apud *Fest.* in *Sub vitem*. ¶ Translate *Cic.* 9. *Fam. ep.* 20. Me autem a te, ut scurram velitem, malis oneratum esse, non moleste tuli. *h. e.* hominem dictis alios ultro lacessentem, ut veles hostem primus lacessit.

VELITOR, aris, dep. 1. prœlium prima & decursoria pugna incipio. *Apul. l.* 7. *Metam.* Equus postrema velitatur calcibus. & *lib.* 9. Impetu vesano lapidibus crebris in eum velitantur. ¶ Translate *Id. ibid.* Tunc saga illa primis adhuc armis disciplinæ suæ velitatur. ¶ jurgor, altercor, riane, verbis contendo, nam a verbis sæpe ad manus veniri solet, sicut a velitibus ad gravis armaturæ milites. *Plaut. Men.* 5. 2. 27. Quid tu tristis es? quid ille autem abs te iratus destitit? nescio quid vos velitati estis inter vos duos. *avete garetta, questionare, contese*. & *Gell. l.* 6. *c.* 11. Cum inquinatissimis hominibus non esse convicio decertandum, neque in maledictis adversus impudentes & improbos velitandum. ¶ Velitari alicui periculum, *Apul. l.* 5. *Metam.* h. e. intentare, instar velitis hastam jaculantis. ¶ Etiam *velito, as*, usurpatum fuit, teste *Prisciano l.* 8. *pag.* 799. *Putsch.*

VELITRÆ, arum, f. *Veletri*, oppidum Volscorum in Latio, via Appia, in clivo situm, colonia Romanorum. *Liv. l.* 2. *c.* 31. Velitras coloni ab urbe missi, & colonia deducta. *Sil. l.* 8. *v.* 379. quos Setia & a celebri miserunt valle Velitræ. *celebrem* dicit, quia ibi origo fuit gentis Octaviæ, & natale solum Augusti. V. *Sueton. in Aug. c.* 1. 6. & 94. Al. leg. *incelebris*, h. e. infrequenti.

VELITRINUS, a, um, ad Velitras pertinens, Veliternus, ut Veliterni coloni, *Liv. l.* 6. *c.* 36. & absolute, Velitrini, *Sueton. in Aug. c.* 94. Utroque loco, & alibi apud *Liv.* al. leg. *Veliterni*.

VELIVOLANS, antis, &

VELIVOLUS, a, um, *che va a vela*, ἱστιοδρομῶν, epitheton navis, quæ ut aves alis volant, ita velis & vento fertur. *Vetus Poeta* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 31. *extr.* & loca velivolantibus Navibu' complevit manu litora. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 5. *sub fin.* Et freta velivolae non habitura rates. Adde *Lucret. l.* 5. *v.* 1441. & *Enn.* apud *Servium* ad *Virg.* 1. *Æn. v.* 228. & apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 5. Etiam mare dicitur *velivolum*, quia velis & navibus percurritur. *Liv.* in *Helena* apud *Macrob. ibid.* Tu qui permensus ponti maria alte velivola. *Virg. loc. cit.* Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes. Adde *Ovid. ex Pont. l.* & *eleg. ult. v.* 21.

VELLA pro *villa* dictum est a rusticis, teste *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. V. *Veho*.

VELLATURA, & Velatura, vectura. Unde *vellaturam facere* apud *Varron. l.* 1. *R. R. c.* 2. *a med.* h. e. quæstus causa vecturam facere. V. *Veho*, & *Vehela*.

VELLEDA. V. *Veleda*.

VELLEJANUS, a, um, ad Vellejum aliquem pertinens. Senatusconsultum Vellejanum dictum est a C. Vellejo Tutore, qui cum M. Silano consul fuit. Ejus verba recitantur ab *Ulpiano Dig. lib.* 16. *tit.* 1. *leg.* 2. qui Titulus *ad Senatusconsultum Vellejanum* inscribitur. Eorum autem Consulum nomina habentur apud *Gruter. pag.* 470. *n.* 1. & 2.

VELLEJUS PATERCULUS eques R. prænomine Marcus, vel, ut alii volunt, Publius, aut Cajus, variis muneribus functus, denique a Tiberio Prætor factus, scripsit duobus libris historiam compendiariam de rebus Romanis usque ad excessum Liviæ conjugis Augusti, stylo plane Latino, & eleganti, sed adulationis pleno. Cum in Sejani amicitiam receptus esset, ab eodem Tiberio quinquagenarius occisus est. ¶ Adjective *lex Junia Velleja*, aut *Vellea* memoratur a *Scævola Dig. lib.* 28. *tit.* 2. *leg.* 29. & *Ulpian. tit.* 3. *leg.* 3. & *Justin. lib.* 2. *Institution. tit.* 13.

VELLEREUS, a, um, *di lana*, qui est ex vellere, laneus. *Ascon. in action.* 1. *in Verr. c.* 8. Crumenæ vellereæ, & scorteæ.

VELLICATIM, *carpendo qua e là*, μορμαῖς, hinc illinc vellicando, seu carpendo, carptim. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 758. & 921. Nos una ætate in Græcia & Asia gesta litteris idcirco continentia mandavimus, ne vellicatim ac saltuatim scribendo lectorum animos impediremus. *Gell.* quoque hunc locum recitat *in fi. l.* 12. ubi quidam leg. *velitatim*, h. e. quasi more velitis huc illuc discurrendo. sed non est a priori lectione recedendum.

VELLICATIO, onis, f. *il pizzicare*, *pizzicotto*, τιλμός, actus vellicandi. *Senec. de vita beata*, *c.* 5. *a med.* Tunc pura mens est, & soluta omnibus malis, cum non tantum lacerationes, sed etiam vellicationes effugerit. *Id. in fi. l.* 3. *de Ira*. Detrimenta, injurias, convicia, vellicationes contemnamus. *i morsi pungenti*.

VELLICO, as, avi, atum, a. 1. *pizzicare*, *spelazzare*, νυμπτίζω, frequentativum a *vello*: & proprie fit cum extremas corporis partes digitis carpimus, & premendo vellimus, aut cum aves rostro quippiam pervellunt. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. *post med.* Puer, quid fleret, interrogatus, a pædagogo se vellicari respondit. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 146. Cornix adstat, ea vulturios duo vicissim vellicat. *Nemesian.* de Baccho puero & Sileno, *eclog.* 3. *v.* 31. Cui deus arridens horrentes pectore setas Vellicat, aut digitis aures adstringit acutas. *Paulin. Nolan. epist.* 36. (*al.* 49.) *sect.* 3. Vellicata blande auricula suscitaret. ¶ Metaphorice est verbis mordere, dictis pungere, criminari, lacerare. *Cic. pro Balb. c.* 26. In conviviis rodunt, in circulis vellicant, maledico dente carpunt. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 79. Vellicat absentem Demetrius. Adde *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 28. *extr.* & *Propert. l.* 2. *eleg.* 4. *v.* 8. ¶ carpere, & imminuere. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Apis minime malefica, quod nullius opus vellicans facit deterius.

VELLIMEN, inis, n. idem quod vellus. *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult.* Lanam demptam, ac conglobatam alii vellera, alii vellimina appellant. Alii leg. *velumen*, alii *vellumina* eodem sensu.

VELLO, lis, velli, & vulsi, vulsum, a. 3. *svellere*, *cavare*, *strappare*, τίλλω, ἀνασπάω, vi evello, pervello, extraho: a τίλλω. *Cic. Verr.* 6. *c.* 24. *sub fin.* Tum illa, ex patellis & turibulis quæ vellerat, ita scite in aurea pocula illigabat, ut, &c. *Colum. l.* 5. *c.* 11. & *de arborib. c.* 26. *ante med.* Cuneum vellito, statimque surculos demittito in ea foramina, &c. *Liv. l.* 9. *c.* 14. *a med.* Cum pars fossas explerent, pars vellerent vallum atque in fossas proruerent. *Virg.* 4. *Georg. v.* 108. & *Æn.* 11. *v.* 19. vellere signa, pubemque educere castris. *Id.* 2. *Æn. v.* 480. postesque a cardine vellit. & *lib.* 12. *v.* 566. hastam de cæspite vellit. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *a med.* Vellere asparagum ab radice. *Id. l.* 18. *c.* 17. *ad fin.* Legumina, quæ velluntur e terra, non subsecantur. *Tibull. l.* 3. *el.* 5. *v.* 20. modo nata poma vellere. *Ovid.* 8. *Met. v.* 800. Famem lapidoso vidit in agro, Unguibus & raris vellentem dentibus herbas. *Lucan. l.* 4. *v.* 414. siccas de cæspite vulserat herbas. & *lib.* 6. *v.* 218. Affixam vellens oculo pendente sagittam. & *vers.* 545. percussaque viscera nimbis Vulsit. *stocch.* ¶ Sæpe dicitur de lana & pilis, *pelare*, *strappare*, μαδίζω. *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult. a med.* Vellere lanam. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Oves non ubique tondentur: durat quibusdam in locis vellendi mos. *Martial. l.* 5. *epigr.* 38. Vellere comam. *Propert. sub fin. l.* 3. albos a stirpe capillos. *Plin. l.* 10. *c.* 22. & *Colum. l.* 8. *c.* 13. plumam anserum bis anno. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 45. pilos equinæ caudæ. *Id. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 133. barbam. *Lucan. l.* 6. *v.* 562. Illa genæ florem primævo corpore vulsit. *Suet. in Cæs. c.* 45. Circa corporis curam morosior, ut non solum tonderetur diligenter, ac raderetur, sed vellaretur etiam, ut quidam exprobraverunt. *h. e.* pilos corporis radicitus sibi volsellis evui curaret, ne rursus nascerentur: quod molles & effeminati facitere solebant. ¶ Est etiam perstringere, vellicare, torquere, *pizzicare*. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 63. vellere cœpi, Et prensare manu lentissima brachia. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 606. Velle latus digitis, & pede tange pedem. ¶ Hinc *vellere aurem*, admonendi gratia, *tirar gli orecchi*. *Virg. Ecl.* 6. *v.* 3. Cum canerem reges, & prœlia, Cynthius aurem Vellit, & admonuit, &c. *Calpurn. ecl.* 4. *v.* 155. vellit sæpius aurem Invida paupertas, & dixit ovilia cura. *Auct. Copæ*, *in fi.* pereat, qui crastina curat: Mors aurem vellens, vivite, ait; venio. V. *Pervello*. ¶ Metaphorice *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 3. Sed mea secreto velluntur pectora morsu. *h. e.* punguntur, torquentur dolore. ¶ Pro divellere, evere, evertere. V. in *Vulsus*.

VELLUS, leris, n. *lana*, *vello*, μαλλός, πόκος, lana ex ove dempta, & conglobata, ut *Varr. l.* 2. *R. R. c. ult.* definit: a *vello*, quia mos fuit aliquando oves lana spoliare non tondendo, sed vellendo, ut *Plin. l.* 8. *c.* 48. tradit. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 8. *extr.* & *cap.* 29. Pastores Palatini ex ovibus, ante tonsuram inventam, vellere lanam sunt soliti: ex quo vellera dicuntur. *Plin. l.* 27. *c.* 7. *a med.* Absinthium in vellere appositum menses ciet. *Horat. epod.* 12. *v.* 21. Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ. *Id. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 27. Aquinatem potantia vellera fucum. *Ovid. Met.* 14. *v.* 264. Nymphæ, quæ vellera motis Nulla trahunt digitis, nec fila sequentia ducunt. ¶ De lana nondum detonsa, sed hærente corpori. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 95. ipse aries etiam nunc vellera siccat. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 62. Molle gerit tergo lucida vellus ovis. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 143. Inviideo Phryxo, quem per freta tristia tutum Aurea lanigero vellere vexit ovis. ¶ Item de ipsis lanatis ovium pellibus. *Virg. Æn.* 7. *v.* 93. Centum lanigeras mactabat rite bidentes, Atque harum effultus tergo stratisque jacebat Velleribus. *Colum. l.* 7. *c.* 4. *circa med.* Pelles earum propter pulcritudinem lanæ majore pretio, quam alia vellera mercantibus traduntur. *Ovid. Fast.* 5. *v.* 101. Semicaper, coleris cinctutis, Faune, Lupercis, Cum lustrant celebres vellera secta vias. Adde *lib.* 4. *v.* 654. ¶ Item de corio & pilo aliorum animalium. *Ovid. Fast.* 2. *v.* 339. & *lib.* 5. *v.* 305. fulvi setis hirsuta leonis vellera. *Id.* 6. *Met. v.* 592. & *lib.* 3. *v.* 197. lateri cervina sinistro Vellera dependent. & *lib.* 11. *v.* 3. Ecce nurus Ciconum tectæ lymphata ferinis Pectora velleribus. ¶ Parnassia vellera apud *Stat. l.* 5. *silv.* 3. *v.* 8. sunt filamenta lanea, & vittæ, quibus coronantur Poetæ, aut laurea, hederaceave serta innectunt. ¶ Per metaphoram dicitur de rebus lanæ similibus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 397. Tenuia nec lanæ per cælum vellera ferri. *h. e.* nubes vellerum instar. Sic *Lucan. l.* 4. *v.* 124. Phœbus densas in vellera nubes sparserat. *Martial. l.* 4. *epigr.* 3. Aspice, quam densum tacitarum vellus aquarum Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus. *h. e.* nix sicut lana. *Virg.* 2. *Georg. v.* 121. & *Petron. in Satyr. c.* 119. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. *h. e.* lanuginem.

VELO, as, avi, atum, a. 1. *coprire*, *velare*, σκεπάζω, tego, operio: a *velum*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 545. Et capita ante aras Phrygio velamur amictu. & *lib.* 5. *v.* 72. velare tempora myrto. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *post med.* Togam ad calceos usque demittere velandarum varicum gratia. *Plin. l.* 6. *ep.* 24. Ex diutino morbo circa velanda corporis ulceribus putrescebat. *Plin. alter l.* 19. *c.* 6. *a med.* Allium tenuissimis velatur membranis. ¶ Vestire, *vestire*. *Virg.* 3 *Georg. v.* 383.

v. 383. gens effrena pecudum fulvis velatur corpora setis. *Id.* 8. *Æn.* v. 33. Tiberim glauco velabat amictu carbasus. *Ovid.* 8. *Met.* v. 650. avem Reddidit, & medio velavit in aere pennis. *Plin. l.* 34. c. 5. *de statuis*. Græca res est, nihil velare: at contra Romana & militaris, thoraca addere. ¶ Velare tempora vittis, *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 2. v. 75. h. e. cingere, circumdare. Sic Pompon. apud *Non.* c. 4. n. 479. Nunc rogas, quid fiat? restis est vilis, velet gulam. h. e. obstringat. ¶ Ornare, *adornare*. *Virg.* 2. *Æn.* v. 249. delubra deum festa velamus fronde. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. v. 3. Altaque velentur fortasse Palatia sertis. *Id.* 6. *Fast.* v. 312. Et velant scabras florida serta molas. *Id.* 1. *Trist. el.* 1. v. 5. Nec te (*liber*) purpureo velent vaccinia fuco. ¶ celare, abscondere, *nascondere, coprire*. *Senec. in Hippol.* v. 722. scelere velandum est scelus. *Plin. in Paneg.* c. 56. Nec alia major gloria tua, quam quod agentibus tibi gratias nihil velandum est, nihil omittendum.

VELOCITAS, atis, f. *prestezza, velocità, cattezza*, ταχύτης, celeritas, pernicitas: & proprie de corpore dicitur. A *pernicitate* quid differat in *Pernix* dictum est. *Cic.* 1. *Offic.* c. 30. *ante med.* Videmus alios velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere. *Id. de Senect.* c. 6. *circa med.* Non viribus, aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. (*velocitas* corporis est hoc loco in cursibus: *celeritas* in agilitate, & mobilitate.) *Hirt. l.* 8. *B. Gall.* c. 48. *a med.* Quod malum dux equi velocitate evitavit. *Id. de B. Alex.* c. 66. *extr.* Iter cœptum simili velocitate conficere. *Justin. in fin. l.* 36. Pestinate velocitate contendere. *Hirt. de B. Afric.* c. 69. Numidæ mirabili velocitate præditi. *Id. l.* 8. *B. Gall.* c. 36. Germani pedites summæ velocitatis. *Sallust. in Jug.* c. 56. Plerosque velocitas, & regio hostibus ignara tutata sunt. *Vellej. l.* 2. c. 34. Juvenes velocitate pernices. *Justin. l.* 2. c. 14. Velocitas Famæ. *Plin. l.* 15. c. 13. Velocitas pomorum cito mitescentium. *Id. l.* 19. c. 5. Cucurbitarum velocitas pernix. *scil.* reptandi, & crescendi. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 38. Incendium antiit remedia velocitate mali. *Id.* 1. *Hist.* c. 83. Velocitas occasionum. *Senec. l.* 2. *de Ira*, c. 35. Ea demum velocitas placet, quæ ubi jussa est, vestigium sistit, nec ultra destinata procurrit, & quæ flecti, & a cursu ad gradum reduci potest. ¶ Transfertur ad animum. *Cic.* 4. *Tuscul.* c. 13. Velocitas corporis celeritas appellatur: quæ eadem ingenii etiam laus habetur propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem. *Plin. l.* 7. c. 12. Velocitas cogitationum, animique celeritas, & ingenii varietas multiformes notas imprimit. *Val. Max. l.* 7. c. 3. n. 4. Velocitas sagacitatis.

VELOCITER, *ratto, prestamente, velocemente*, ταχέως, celeriter. *Ovid.* 11. *Met.* v. 586. Vise soporiferam Somni velociter aulam. *Plin. l.* 16. c. *ult. ante med.* Aquaticæ arbores senescunt velocius. *Cic. in somn. Scip. sub fin.* Animus velocius in hanc sedem suam pervolabit. *Id. de Univers.* c. 9. Velocissime moveri. *Suet. in Tib.* c. 3. Nutis velocissime excipere aliquid.

VELOX, ocis, *ratto, presto, veloce*, ταχύς, celer, citus. *Sallust. in Jug.* c. 20. Genus hominum salubri corpore, velox, patiens laborum. *Liv. l.* 26. c. 4. Juvenes maxime vigore ac levitate corporum veloces. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* c. 48. Pedites velocissimi ac fortissimi. *Virg.* 3. *Georg.* v. 405. veloces canes. *Id.* 5. *Æn.* v. 253. cervi. & *vers.* 116. velox navis. *Id.* 2. *Georg.* v. 530. jaculum. *Lucan. l.* 2. v. 405. amnis. *Lucret. l.* 6. v. 688. flamma. *Plin. l.* 17. c. 13. Veloces arbores. *h. e.* quæ celeriter crescunt. *Id. l.* 21. c. 31. *circa med.* Genus herbæ soporiferum atque etiam opio velocius ad mortem. *h. e.* celerius mortem afferens. *Virg. l.* 4. *Æn.* v. 174. Fama malum, quo non aliud velocius ullum. *Plin. l.* 8. c. 34. Thoes, luporum genus velox saltu. *Id. l.* 32. c. 2. *a med.* Ad cursum veloces pedes. *Id. l.* 8. c. 44. *ad fin.* Mulæ veloces in cursu. *Id. l.* 10. c. 24. Hirundini flexuosi volatus, velox celeritas. *Lucan. l.* 9. v. 819. velox currit per tela venenum, Invaditque manum. *Quintil. l.* 12. c. 2. *a med.* Velocissima navigatio. *Ovid.* 2. *Met.* v. 118. veloces horæ. *Martial. l.* 8. *epigr.* 8. anni. *Id. de Spect. epigr.* 2. Hic ubi miramur velocia munera thermas. *h. e.* celeriter extructas. ¶ Cum infinito *Stat.* 6. *Theb.* v. 797. nec jam hic absistere velox. ¶ agilis, levis, *snello, agile, destro*. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 452. Et male veloci justa soluta Remo. ¶ Velox via, *Senec. in Med.* v. 190. h. e. quæ velociter conficitur. Sic *Id. in Troad.* v. 398. Mors velocis spatii meta novissima. *h. e.* quod cito decurritur. ¶ Metaphorice *Cic. Tuscul.* 1. c. 19. Nihil est animo velocius: nulla est celeritas, quæ possit cum animi celeritate contendere. *Quintil. l.* 6. c. 4. Ingenium velox ac mobile. *Id. l.* 10. c. 3. *ante med.* Decurrere per materiam stilo quam velocissimo. *Phædr. l.* 3. *fab.* 3. Usu peritus hariolo velocior. *h. e.* celerior & felicior in conjectando, & verum causis assequendis.

VELUM, li, n. *vela, lenza*, linteum in malo navis, quod expansum ventus excipit, & navem impellit: a *vexillum* per syncop. ut *ala* ab *axilla*, *palus* a *paxillus*, *mala* a *maxilla*, *talus* a *taxillus*, fuga litteræ vastioris, ut *Cic. in Orat.* c. 45. *a med.* docet. *Virg.* 1. *Æn.* v. 106. Stridens aquilone procella Velum adversa ferit. & *vers.* 404. Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo. *Ovid.* 11. *Met.* v. 483. antennis subnectere velum. *h. e.* contrahere, & circum antennas volvere, *ammainare*. & *lib.* 7. v. 491. pleno concita velo Puppis adest. *Id. Heroid. ep.* 13. v. 101. remoque move, veloque carinam. ¶ Sæpissime in plurali numero usurpatur. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 44. Ad id unde aliquis flatus ostenditur, vela dare. *far vela*. *Liv. l.* 31. c. 45. *a med.* Velis in altum datis dum pervenere. *Cic. Tuscul.* 4. c. 4. *in fin.* Vela facere. & *cap.* 5. pandere. *Ovid.* 3. *Met.* v. 663. deducere. V. *Deduco*. *Virg.* 3. *Æn.* v. 268. tendunt vela Noti. & *vers.* 683. ventis intendam vela secundis. & *lib.* 4. v. 574. solvere. *Quintil. in epist. ad Tryphon.* permittere ventis. *Cæs. l.* 2. *B. Civ.* c. 25. *sub fin.* dirigere ad aliquem locum. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. contrahere. & *Virg.* 1. *Georg.* v. 373. legere. *Hirt. de B. Alex.* c. 45. *a med.* subducere. *ammainare*. & *cap.* 46. Velis profugere. *Cic.* 1. *Tuscul. sub fin.* Passis velis pervehi. *Id. pro Dom.* c. 10. Plenissimis velis navigare. *a vele piene, a gonfie*. & *Virg.* 7. *Æn.* v. 23. Neptunus ventis implevit vela secundis. ¶ Hypallage est in illo *Virg. Æn.* 3. v. 472. classem velis aptare. *pro* aptare vela classi. ¶ Sæpe servit allegoriæ. *Cic. pro Dom.* c. 10. Cum senatum a gubernaculis dejecisses, populum e navi exturbasses, ipse archipirata cum grege prædonum impurissimo plenissimis velis navigares. *Horat. l.* 1. *od.* 34. v. 1. Insanientis dum sapientiæ Consultus erro, nunc retrorsum Vela dare, atque iterare cursus Cogor relictos. *Id. in fin. od.* 10. *l.* 2. sapienter idem Contrahes vento nimium secundo Turgida vela. *Id. l.* 2. *ep.* 2. v. 201. Non agimur tumidis velis Aquilone secundo: Non tamen adversis ætatem ducimus Austris. *Id. l.* 4. *od.* 15. Phœbus volentem prœlia me loqui, Victas & urbes, increpuit, lyra, Ne parva Tyrrhenum per æquor Vela darem. *Ovid. l.* 1. *ex Pont. ep.* 8. *in fin.* moderatius opta, Et voti, quæso contrahe vela tui. *Id.* 2. *de ar. am.* v. 725. Sed neque tu dominam velis majoribus usus Desine, nec cursus anteat illa tuos. *Cic. Tuscul.* 4. c. 5. Utrum panderem vela orationis statim, an eam ante paululum dialecticorum remis propellerem. *Martial. l.* 8. *epigr.* 72. dare vela Famæ. *h. e.* permittere se Famæ. ¶ *Velis equisque*, & *remis velisque*, est omni conatu, diligentia, studio, celeritate, *a tutto potere, con ogni sforzo, colle mani e co' piedi*. *Cic.* 3. *Tuscul.* c. 11. *in fin.* Res misera, detestabilis, omni contentione, velis, ut ita dicam, remisque fugienda. *Id.* 3. *Offic. c. penult.* Cum his velis equisque, ut dicitur, decertandum est. V. *Equus*. Sic *Plaut. Asin.* 1. 3. 5. Remigio veloque, quantum poteris, festina & fuge. ¶ Extra rem nauticam *velum* est linteum, pannus, velamen, velarium, aulæum ad quippiam tegendum, *velo, tenda, cortina*. *Cic. Verr.* 7. c. 12. Tabernacula carbaseis intenta velis. *Id. Catil.* 2. c. 10. *circa med.* Quos pexo capillo, nitidos videtis, manicatis tunicis, velis amictos non togis. *Plin. l.* 4. *ep.* 19. Eadem, si quando recito, in proximo, discreta velo sedet. *dietro la portiera*. & *Senec. epist.* 80. Allevare velum. *alzar la portiera*. & *Lamprid. in Alex. Sever.* c. 4. Ut salutaretur patente velo, admissionalibus remotis. *a portiera alzata*. *Plin. l.* 19. c. 1. *ad fin.* Q. Catulus carbasina vela primus duxit in theatro. & *mox*. Marcellus velis inumbravit forum. *Sueton. in Claud.* c. 10. Inter prætenta foribus vela se abdidit. *Juvenal. sat.* 6. v. 226. Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit Vela domus. *gli arazzi*. Adde *sat.* 9. v. 105. ¶ Translate *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. c. 5. Multis simulationum involucris tegitur, & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura.

VELUMEN. V. *Vellumen*.

VELUT, & Veluti, *come, siccome*, ὥσπερ, οἷον, tanquam, quemadmodum, sicut: a *vel*, & *ut*, aut *uti*. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 2. Studeo hunc lenonem perdere, velut meum herum miserum maceret. *Cæs. l.* 3. *B. Gall.* c. 18. *extr.* Læti, velut explorata victoria, ad castra pergunt. *Sallust. init. Catil.* Vitam silentio transire, veluti pecora, quæ, &c. *Nep. in Annib.* c. 1. Velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut, &c. *Cic. de Harusp. resp.* c. 4. *a med.* Si in me impetum facere conabitur resistam, & ejus conatum refutabo: velut hesterno die, cum mihi minaretur, voce tantum attigi legum initium; consedit ille: conticuit. *Id.* 2. *de Fin.* c. 35. Elogia monumentorum id significant: velut hoc ad portam. *come, per esempio*. & *lib.* 2. *de natur. Deor.* c. 48. Bestiæ aquatiles, quæ gignuntur in terra, veluti crocodili, &c. *Virg.* 2. *Æn.* v. 378. Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit: Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitens, trepidusque repente refugit. *Tibull. l.* 1. *el.* 7. v. 25. Sæpe, velut gemmas ejus, signumque probarem, Per causam memini me tetigisse manum. *Plin. l.* 27. c. 5. *a med.* Coma hyperici trita velut cruentant. *come di sangue. tingono come di sangue*. ¶ Pro quasi, pæne. *Ovid.* 2. *Met.* v. 116. ut terras mundumque rubescere vidit, Cornuaque extremæ velut evanescere Lunæ. *Plin. de gall. gallinac. l.* 10. c. 21. Dimicatione pariter hoc quoque inter ipsos, velut ideo tela agnata cruribus suis intelligentes. ¶ *Velut si*, tanquam si, quasi. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. cap.* 32. Absentis Ariovisti crudelitatem, velut si coram adesset, horrebant. *Liv. l.* 21. c. 16. Tantus Patres metus de summa rerum cepit, velut si jam ad portas hostis esset. ¶ Et sequente *ita*, *sic*. *Id. l.* 29. c. 28. *a med.* Itaque, velut si urbem aggressurus Scipio foret, ita ad arma est conclamatum. *Cic. Tuscul.* 1. c. 10. Velut in cantu & fidibus, sic ex corporis totius natura, &c. *Colum. l.* 3. c. 18. *a med.* Velut per fistulam, ita per apertam vitis medullam humor trahitur. *Liv. l.* 31. c. 18. *in fin.* Cum veluti Sagunti excidium, sic Philippo Abydenorum clades ad bellum animos fecisset.

VENA, æ, f. *vena*, φλέψ, φλεβός, ἀγγεῖον, vas in corpore animalis, quo continetur sanguis ad cor refluens. Differt ab arteria multipliciter, ut in ea voce dictum est. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 55. *extr.* Venæ, & arteriæ a corde tractæ & profectæ, in corpus omne ducuntur. *Lucret. l.* 3. v. 443. sanguinem venis detrahere. *Virg.* 3. *Georg.* v. 460. ferire pedis salientem sanguine venam. *salassare*, sanguinem mittere ad morbi vim frangendam. *Cels. l.* 2. c. 10. Venam incidere. *Sueton. in vita Lucani, in fine*. secare. *Tacit. Ann.* 15. c. 35. interscindere. & *cap.* 59. abrumpere. & *cap.* 69. abscindere. *Id. Ann.* 16. c. 17. Venas exsolvere. & *cap.* 19. aperire. *Juvenal. sat.* 6. v. 46. pertundere. *Colum. l.* 6. c. 14. solvere. ¶ Morti da-

ti damnatos incisis venis interficere sæpe mos fuit: ipsique morti addicti, hoc se modo vita privabant, metu supplicii gravioris. Exempla passim apud *Tacit.* & *Sueton.* occurrent locis modo cit. & alibi. *Cic. de Harusp. resp. c.* 16. *ad fin.* Eum in vincula conjecit, & medicum intromisit suum, qui legato, socio, amico, libero fœdissime & crudelissime venas incideret. Adde *in Pison. c.* 34. ¶ Metonymice est ipse sanguis. *Sidon. carm.* 7. *v.* 83. solitosque cruentum Lac potare Getas, & pocula tinguere venis. ¶ Quandoque *venæ* arterias significant. *Cic. de Fato*, *c.* 8. Si cui venæ sic moventur, is habet febrem. *Cels. l.* 3. *c.* 6. Venis enim credimus, fallacissimæ rei, quia sæpe istæ lentiores, celerioresve sunt & ætate, & sexu, & corporum natura. *Senec. ep.* 22. & *Pers. sat.* 3. *v.* 107. venas tangere. *tastare*, *toccare il polso*. Sic *Sueton. in Tiber. c.* 72. *sub fin.* tentare. *Cels. l.* 3. *c.* 5. *a med.* Si protinus venæ conciderunt. *manca il polso*, arteriarum pulsus, viribus deficientibus, languit. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 69. Ad medicum specto, venis fugientibus, æger. ¶ Vulgi persuasio est, vinum potum statim in venas influere. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 19. vinum generosum & lene, quod cum spe divite manet In venas animumque meum. *Phædr. l.* 4. *fab.* 14. *v.* 9. irrigatus multo venas nectare. *Virg. Ecl.* 6. *v.* 15. Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *sect.* 20. *Hard.* Venæ mero excitantur. *Lucret.* de cibo *l.* 4. *v.* 952. cibus in venas cum diditur omnes. ¶ Per metaphoram dicuntur de meatibus aquarum, & metallorum. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 43. Cuniculis venæ fontis intercisæ sunt atque aversæ. *Martial. l.* 10. *epigr.* 30. Nec in Lucrino lota Salmacis vena. *h. e.* in aqua. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. *a med.* Nos æris, argenti, auri venas penitus abditas invenimus. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 31. tenue argentum, venæque secundæ. *di lega inferiore*. ¶ Item de ductibus urinæ. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *a med.* A renibus singulæ venæ colore albæ ad vesicam feruntur: οὐρητῆρας Græci vocant. ¶ Item de meatibus, fibris, & lineis arborum, marmoris, lapidum. *Plin. l.* 16. *c.* 38. *circa med.* In quarundam arborum carnibus pulpæ, venæque sunt. Discrimen earum facile. venæ latiores candidioresque, pulpæ fissilibus insunt. & *lib.* 13. *c.* 15. *a med.* Mensis præcipua dos in venam crispis, vel in vortices parvos. *Id. l.* 37. *c.* 6. *sub fin.* Indicam onychen plures habere varietates, igneam, nigram, corneam, cingentibus candidis venis oculi modo, intervenientibus quarundam oculis obliquis venis. & *cap.* 10. Mediam gemmam secans flammea vena. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 36. An picturata lucentia marmora vena Mirer? ¶ *Plin. l.* 17. *c.* 11. *venam arearum* dicit areas ipsas seminarii longo tractu ductas. ¶ Vena de intima parte cujusque rei. *Virg.* 6. *Æn. v.* 6. quærit pars semina flammæ Abstrusa in venis silicis. *Id.* 4. *Æn. v.* 2. Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. *Cic.* 1. *Catil. c.* 13. Periculum residebit, & erit inclusum in venis, atque in visceribus reipubl. *Id.* 1. *de Orat. c.* 52. Tenere orator oportet venas cujusque generis, ætatis, ordinis, & eorum apud quos aliquid aget, mentes sensusque degustet. *h. e.* intimam naturam, ingenium, indolem. *Sever. in epist.* apud *Spartian. in Pescenn. c.* 3. Hæc, si ulla vena paternæ disciplinæ in nobis viveret, fierent? Similia habet *Pers. sat.* 1. *v.* 103. ¶ Illa translata sunt a venis aquarum, aut metallorum. *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 7. Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuras clientæ: At fides, & ingeni benigna vena est. *Id. de ar. Poet. v.* 409. ego nec studium sine divite vena, Nec rude quid possit video ingenium. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 53. Sed vatem egregium, cui non sit publica vena, Qui nihil expositum soleat deducere, &c. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 15. Hoc (*ingenium*) ego Pegasidas deduxi primus ad undas, Ne male secundæ vena periret aquæ. ¶ Τὸ αἰδοῖον ἀνδρεῖον. *Pers. sat.* 6. *v.* 72. *Martial. l.* 4. *epigr.* 66. *lib.* 6. *epigr.* 49. & *lib.* 11. *epigr.* 17.

VENABULUM, li, *n. spiedo da caccia*, προβόλιον, telum, quo venantes utuntur, aciei longissimæ. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. Aut præclara bestia venabulo transverberatur. *Martial. l.* 14. *epigr.* 31. longo venabula rostro. *Virg.* 4. *Æn. v.* 131. lato venabula ferro. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 83. venabula cornea. *Id.* 8. *Met. v.* 419. Splendidaque adversos venabula condit in armos. ¶ Sagittarum venabula *Plin. l.* 8. *c.* 28. *in fin.* dicit sagittas grandiores in venatu elephantorum adhibitas.

VENAFRANUS, a, um, ad Venafrum spectans. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *in fin.* Tendens Venafranos in agros. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 86. Venafrano piscem perfundit; at hic, qui Pallidus affertur misero tibi caulis, olebit Laternam. *h. e.* optimo oleo.

VENAFRUM, i, *n. Venafro*, urbs Campaniæ, in confin. Samnii, in colle, a Vulturno fluvio nonnihil distans, olei ferax. *Horat. l.* 2. *od.* 6. *v.* 15. Viridique certat bacca Venafro. *Martial. l.* 13. *epigr.* 98. Hoc tibi Campani sudavit bacca Venafri.

VENALIS, le, *da vendere*, *venale*, ὤνιος, expositus emptoribus, vendibilis. *Cic. Offic.* 3. *c.* 14. Venales hortos habere. *Id.* 3. *Agrar. c. ult.* Possessiones venales ac proscriptas hac lege video. *Id. pro Quint. c.* 13. Vocem venalem habere. *h. e.* præconem esse. *Plin. l.* 19. *c.* 4. Cibus uno asse venalis. *Sil. l.* 15. *v.* 503. Venales animæ. *soldati prezzolati*. ¶ Aliquando ponitur pro avaro, sordido, qui pecuniæ, aut obsonii gratia se ipsum venderet, nihilque facere recusaret. *Sallust. in Jug. c.* 35. *extr.* Urbem venalem, & mature perituram, si emptorem invenerit. *Martial. epigr.* 60. *l.* 3. Cum vocor ad cœnam non jam venalis, ut ante. *Cic. pro Dom. c.* 19. Denique ille novitius Ligus, venalis ascriptor & subscriptor tuus. *Id. Verr.* 5. *c.* 68. *a med.* Habere fidem, jusjurandum, veritatem, officium, religionem venalem. *Propert. l.* 2. *el.* 13. *v.* 21. Nunquam venales essent ad munus amicæ. *Liv. l.* 35. *c. penult.* Trahentibus ad Antiochum quibusdam venalem pretio multitudinem. ¶ Interdum *venales*, si nihil addas, servi intelliguntur, qui ad vendendum sunt expositi, & proprie novitii. Servorum enim alii novitii sunt, alii veteratores. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. Item quod commune est & aliis nomen, intellectu alicui rei peculiariter tribuitur, ut urbem, Romam accipimus, & venales, novitios, & Corinthia, æra: cum sint urbes aliæ quoque, & venalia multa, & tam aurum & argentum, quam æs Corinthium. *Plaut. Trin.* 2. 4. 51. Mercaturam ne, an venales habuit? *Senec.* 4. *de benef. c.* 13. *extr.* Mercator urbibus prodest, medicus ægris, mango venalibus. *Id. epist.* 80. *a med.* Detrahis vestimenta venalibus, ne qua vitia corporis lateant. *Cic. Verr.* 7. *c.* 56. *ad fin.* Venales Asiatici. *Plin. l.* 35. *c.* 17. *sub fin.* Creta pedes venalium trans mare advectorum denotare. ¶ Sunt qui scrib. *venalis*. V. *Veneo*.

VENALITAS, atis, *f. venalità*, avaritia, sordes, cum quis pecuniæ & lucri causa ab officio recedit. *Imp. Zeno lib.* 4. *Cod. tit.* 59. *in fin.* & *Sidon. l.* 5. *epist.* 13. *a med.*

VENALITER. V. *Venaliter*.

VENALITIARIUS, & Venaliciarius, a, um, ad venalitios pertinens. *Ulpian. Dig. lib.* 32. *leg.* 71. Venalitiariam exercere. *h. e.* negotiationem venalium. *African. lib. ult. tit. penult. leg.* 207. Mercis appellatione homines non contineri, Mela ait: & ob eam rem mangones non mercatores, sed venaliciarios appellari ait, & recte. Adde *Paul. Dig. lib.* 21. *tit.* 2. *leg.* 44. & *Ulpian. lib.* 14. *tit.* 4. *leg.* 1. ubique autem intelliguntur ii, qui in venalibus servis negotiantur.

VENALITIUS, & Venalicius, a, um, *da vendere*, ὤνιος, venalis: & dicitur de servis maxime, ut in *Venalis* dictum est. *Plin. l.* 35. *c.* 18. Hoc est insigne venalitiis gregibus. *Sueton. in Aug. c.* 42. *a med.* Venalitiæ familiæ. ¶ *Venalitius* absolute est negotiator venalium servorum. *Cic. in Orat. c.* 70. Neque me divitiæ movent, quibus omnes Africanos & Lælios multi venalitii mercatoresque superarunt. *Plin. l.* 21. *c.* 26. Hyacinthi radix est bulbacea, mangonicis venalitiis pulcre nota. ¶ *Venalitia*, orum, venales, ut *servitia* servi. *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit. ult. leg.* 5. Qui possit etiam ea, quæ nimium sumptuosa sint (velut jumenta, aut venalitia) vendere. ¶ In singulari num. *Venalis. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg. ult.* Quicumque ex venalitio novitiorum emptus, alicui ministerio præpositus sit. *h. e.* ex turba, seu grege venalium. *Petron. in Satyr. c.* 29. Erat autem venalitium titulis pictum, & ipse Trimalchio capillatus caduceum tenebat, Minervaque ducente Romam intrabat. *h. e.* venales in tabula picti cum titulis, h. e. cum pretio singulorum adscripto. ¶ Est etiam vectigal rerum venalium, *dazio della mercatanzia*. *Impp. Arcad. & Honor. lib.* 12. *Cod. tit.* 19. *leg.* 4. Qui in sacris scriniis nostris versantur, superindictum non timeant, venalitium non petatur; solumque canonicæ indictionis præstent tributum. ¶ In duobus lapidib. apud *Gruter. pag.* 411. *n.* 1. & *pag.* 637. *n.* 5. *venalicius* per *c* scriptum est.

VENANTIUS FORTUNATUS poeta Christianus, Episcopus Pictaviensis, scripsit libros quatuor carminum de Vita S. Martini, & alia multa, de quibus V. *Voss. de hist. Lat. l.* 2. *c.* 22. & *de Poet. Lat. c.* 5. Floruit sub Justino juniore, sæculo Christi sexto. Stilus est eorum temporum.

VENATICUS, a, um, *da caccia*, θηρευτικός, κυνηγετικός, ad venationem spectans, ut *Canes venatici*, quibus feras persequimur. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Canum duo genera, unum venaticum, & pertinet ad feras bestias, ac silvestres; alterum quod custodiæ causa paratur. *Cic.* 6. *Verr. c.* 13. Mirandum in modum canes venaticos diceres: ita odorabantur omnia, & pervestigabant. *Plaut. Mil.* 2. 2. 123. Ibo odorans, quasi canis venaticus, usque donec persecutus vulpem ero vestigiis. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 65. venaticus ex quo Tempore cervinam pellem latravit in aula, Militat in silvis catulus. ¶ Canum venaticorum elegantissime excogitata nomina habes apud *Ovid.* 3. *Met. a vers.* 206. ¶ Translate *Plaut. Capt.* 1. 1. 17. Prolatis rebus parasiti venatici sumus. *h. e.* macri, & ad cœnam foris captandam expediti.

VENATIO, onis, *f. caccia*, θήρα, κυνηγία, κυνηγέσιον, ferarum persecutio. *Cic. de Senect. c.* 16. *a med.* Conditiora facit hæc supervacanei operis aucupium atque venatio. ¶ Sumitur etiam pro spectaculo venatorio. Nam ad populi voluptatem servi & inter se pugnabant, qui dicebantur gladiatores, & cum bestiis, unde bestiarii appellati sunt. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. Reliquæ sunt venationes, binæ per dies quinque, magnificæ, nemo negat. Sed quæ potest esse homini polito delectatio, cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur, aut præclara bestia venabulo transverberatur? *Sueton. in Claud. c.* 21. Circenses frequenter etiam in Vaticano commisit, nonnunquam interjectis per quinos missus venatione. *h. e.* quintuplici ferarum immissione edita. ¶ Item pro ipsa præda venatione parta, & quidem pro carne ferina, quia feras tantummodo bestias venari solemus, *salvaticina*, *salvaggina*. *Liv. l.* 35. *c.* 49. Cum miraremur, unde illi eo tempore anni tam multa & varia venatio: homo renidens, condimentis, ait, variatam illam & speciem ferinæ carnis, ex mansueto sue factam. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 30. Et avis, & venatio, & suilla elixa dari potest. Adde *Cicer.* 2. *de Fin. c.* 8. & *Cels. l.* 2. *c.* 20. 24. & 26. ¶ Hinc septum venationis, *parco da fiere*, apud *Varron. l.* 3. *R. R. c.* 12. & *Colum. in præfat. lib.* 9.

VENATITIUS, & Venaticius, a, um, *da caccia*, venaticus: ut Venaticia præda, *Ammian. l.* 29. *c.* 3. (*al.* 28.) & *lib.* 30. *cap.* 1. (*al.* 3.)

VENATOR, oris, *m. cacciatore*, θηρευτής, θηρατής, κυνηγέτης, qui venatur, qui feras persequitur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur. *Horat. l.* 1. *od.* 1. *v.* 25.

v. 25. manet sub Jove frigido Venator teneræ conjugis immemor. ¶ Est inter officia domus Augustæ. *Vetus Lap.* apud *Donium class.* 7. *n.* 114. Callisthenes Cæsar. Venat. In alio apud *Muretor. pag.* 531. *n.* 4. habemus, Collegium Venatorum. ¶ Translate *Plaut. Mil.* 3. 1. 14. Venator adest nostris consiliis cum auritis plagis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 30. Speculator venatorque naturæ. ¶ Loco adjectivi *Virg.* 12. *Æn. v.* 751. Venator cursu canis & latratibus instat. *Stat.* 9. *Theb. v.* 685. venator equus. Sic pugnator juvencus, *Virg. Æn.* 11. *v.* 680. bellator equus, *Id. ibid. v.* 89. & *Tacit. de Germ. c.* 14. prædator equus, *Stat.* 4. *Theb. v.* 316. bellator taurus, *Id. l.* 3. *v.* 330. latratores molossi, *Martial. l.* 12. *epigr.* 1. taurus arator, *Ovid.* 1. *Fast. v.* 698. & *Sueton. in Vespas. c.* 5. Quæ collegit *Broukus.* ad *Tibull. l.* 2. *el.* 21. *v.* 46.

VENATORIUS, a, um, *da caccia*, θηρευτικός, ad venatorem spectans. *Nepos in Datam. c.* 3. Gerens in capite galeam venatoriam. *Plin. l.* 3. *ep.* 19. Venatorium instrumentum. *Suet. in Aug. c.* 19. *in fin.* Venatorius culter.

VENATRIX, icis, f. *cacciatrice*, κυνηγέτισ, quæ venatur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 322. Namque humeris de more habilem suspenderat arcum Venatrix. *Ovid.* 2. *Met. v.* 454. dea venatrix. *h. e.* Diana. Sic *Juvenal. sat.* 13. *v.* 80. Per calamos venatricis pharetramque puellæ. *Martial. l.* 11. *epigr.* 70. canis venatrix. *Ovid.* 2. *Met. v.* 491. ursa venatrix. ¶ De loco, ubi sæpe venatio fit. *Virg. Æn.* 9. *v.* 177. Ida venatrix.

VENATURA, æ, f. *cacciagione*, idem ac venatio. Translate *Plaut. Mil.* 4. 1. 43. Viden' tu illam oculis venaturam facere, atque aucupium auribus? *h. e.* sermones nostros, & facta clam indagare.

VENATUS, us, m. idem ac venatio. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 34. Labor in venatu, sudor, cursus ab Eurota, fames, sitis. *Ovid. Heroid. ep.* 15. *v.* 17. Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos? *Virg.* 7. *Æn. v.* 746. assuetaque multo Venatu nemorum gens. & *lib.* 9. *v.* 605. Venatu invigilant pueri. pro *venatui*. V. dicta in *Aspectus*. ¶ De piscatu. *Plaut. Rud.* 4. 3. 30. Dominus huic, nisi ego, nemo natus est, hunc qui cepi in venatu meo.

VENDAX, acis, φιλοπώλης, qui facile, seu libenter vendit. *Cato R. R. c.* 2. *extr.* Patrem familias vendacem, non emacem esse oportet.

VENDIBILIS, le, *vendibile*, πωλητός, ὤνιος, qui facile vendi potest. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 14. Adjungetur etiam illa via vendibilis Herculanea, multarum deliciarum, & magnæ pecuniæ. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 47. Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. Arbusta atque oliveta vendibiliorem agrum faciunt. ¶ Translate *Cic. de Amic. c.* 25. Tamen illius vendibilem orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facile vincebat. *h. e.* popularem, probabilem & gratam vulgo: quia quæ grata sunt, facile emptorem inveniunt. *Id. l.* 2. *de Fin. c.* 3. *ad fin.* An, partus ancillæ sitne in fructu habendus, disseretur inter principes civitatis: nosque ea scripta legimus libenter; hæc quæ vitam continent omnem negligentur? nam ut sint illa vendibiliora, hæc uberiora certe sunt. *Id. in Bruto c.* 47. Horum ætati prope conjunctus L. Gellius non tam vendibilis orator, quam ut nescires, quid ei deesset. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 12. *v.* 9. quid enim formæ præconia feci? Vendibilis culpa facta puella mea est. *h. e.* quia illam laudavi, cœpit aliis innotescere, & placere, & flagitantibus se vendere.

VENDICO. V. *Vindico*.

VENDITARIUS, a, um, *venale*, πράσιμος, venalis: & dicitur de his, quæ vendere cupimus. *Plaut. Stich.* 1. 3. 101. Negato esse quod dem, nec mu, nec mutuum, neque aliud quidquam, nisi hoc quod habeo pallium: linguam quoque etiam venditariam.

VENDITATIO, onis, f. *ostentazione*, ἐπίδειξις, ἀλαζονεία, actus venditandi, ostentatio. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 26. *sub fin.* Mihi etiam mihi quidem laudabiliora videntur omnia, quæ sine venditatione, & sine populo teste fiunt. *Id. de Amic. c.* 23. A multis virtus contemnitur, & venditatio quædam atque ostentatio esse dicitur. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *ad fin.* Ostentatio artis, & portentosa scientiæ venditatio.

VENDITATOR, oris, m. *ostentatore*, *millantatore*, qui aliquid ostentat & jactat. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 49. Famæ nec incuriosus, nec venditator.

VENDITIO, onis, f. *vendizione*, *vendita*, πρᾶσις, πώλησις, actus vendendi. *Senec. l.* 5. *de benef. c.* 10. Venditio alienatio est, & rei suæ, jurisque in ea sui in alium translatio. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. Ostendit, si sublata sit venditio bonorum, illum pecuniam grandem amissurum. *Id. ibid. c.* 44. Quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant. *Scævola Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 55. Venditionem animalium facere. *Ulpian. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 1. Venditionem passi, aut pignoris distractionem. *Id. lib.* 18. *tit.* 2. *leg.* 4. *circa med.* & *lib.* 43. *tit.* 23. *leg.* 11. *a med.* Antequam venditio transferatur. *h. e.* ipsa res vendita. ¶ Olim *venditiones* dicebantur Censorum locationes, quod velut fructus publicorum locorum venibant. *Festus*.

VENDITO, as, *a.* 1. *desiderare di vendere*, φιλοπωλέω, vendere cupio, venalis propono. Non enim frequentativum est, sed desiderativum. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 14. *sub fin.* Tusculanum venditat, ut, si possit, emat Pacilianam domum. *Plin. l.* 1. *ep. ult.* Tranquillus vult emere agellum, quem venditare amicus tuus dicitur. ¶ Interdum reperitur pro sæpe, frequenter, continue vendere. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *circa med.* Hæc est, quam Aristophanes Euripidi Poetæ objicit jocullariter, matrem ejus ne olus quidem legitimum venditasse, sed scandicem. *Colum. l.* 8. *c. penult.* Cato tutor Luculli grandi ære piscinas venditabat. *Plaut. Mil.* 2. 3. 41. Non possum, quæ ipsa sui se venditat, tutarier. *h. e.* se prostituit. ¶ Item pro passim vendere. *Cic.* 4. *Verr. c.* 54. *a med.* Istius omnia decreta, imperia, litteras peritissime & callidissime venditabat. ¶ Translate sumitur pro ostentare: tracta ab institoribus metaphora, qui merces suas ostentare præcupide solent. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 30. Venditare ingenium, & ostentare memoriam. *Cic. Attic. l.* 8. *ep. ult.* & *pro Sull. c.* 11. & *Liv. l.* 3. *c.* 35. Venditare se alicui. *h. e.* se præbere, se offerre, se jactare. *Liv. l.* 44. *c.* 25. & *Justin. l.* 5. *c.* 3. Venditare alicui operam suam. *Liv. l.* 39. *c.* 42. *a med.* obsequium amatori. *Claudian. de B. Get. v.* 566. fœdere fallax Ludit, & alternæ perjuria venditat aulæ. *h. e.* jactat, prædicat, gloriatur se perjurem fuisse.

VENDITOR, oris, m. *venditore*, πωλητής, πράτης, qui vendit. *Cic.* 3. *Offic. c.* 12. Ut ne quid omnino, quod venditor norit, emptor ignoret. *Id. post redit. in Sen. c.* 4. *a med.* Mercatores provinciarum ii sunt, ac venditores nostræ dignitatis.

VENDITRIX, icis, f. *venditrice*, quæ vendit. *Scævola Dig. lib.* 18. *tit.* 3. *leg. ult.* Testatus est, defuisse venditricem.

VENDITUS, a, um, *venduto*, venundatus, πεπρασμένος. *Cic.* 5. *Verr. c.* 57. Decumæ contra leges venditæ. *Martial. epigr. ult. l.* 12. conjux vendita sæpe vendentem nunquam deserit. *Senec.* 6. *de benef. c.* 38. Constat negotiatio ex empto & vendito.

VENDO, dis, didi, ditum, *a.* 3. *vendere*, πωλέω, venditionem facio, rem alteri pretio accepto trado, alieno, mancipo: contrarium a *venundo*. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 118. Juravisti, te illam nulli venditurum, nisi mihi. *Id. Pers.* 4. 4. 31. Aut hoc emptore vendas pulcre, aut alio non potes. *Id. Asin.* 1. 1. 74. Argentum accepi, dote imperium vendidi. *Cic.* 5. *Verr. c. ult.* Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis, ut aut male vendendum intelligas, si processit; aut male perceptos fructus, si recte licet vendere. & *ibid.* Quam optime vendere. *Id.* 3. *Offic. c.* 12. *a med.* Vendo meum non pluris, quam ceteri, fortasse etiam minoris. *Id. Verr.* 5. *c.* 53. Dicit, quanti cujusque agri decumas vendiderit. & Data est opera a me, ut quam plurimo decumas venderem. & Cur non ita magno vendidisti? *Plaut. Merc.* 2. 3. 93. Viginti minis opinor posse me illam vendere. *Cic. pro Sext. c.* 26. Vendere aliquid pecunia grandi. ¶ Translate *Pers. sat.* 1. *v.* 122. Hoc ridere meum, tam nil nulla tibi vendo Iliade. *non te lo do*, &c. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 135. purpura vendit Causidicum, vendunt amethystina. *h. e.* commendant, & in causa sunt, cur liceat multis operam suam. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 12. Ligarianam præclare vendidisti, posthac quidquid scripsero, tibi præconium deferam. *h. e.* præclare commendasti, ut ait *ibid. ep.* 19. & effecisti, ut probaretur a multis. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 192. vendere sua funera. *esporre per denari la vita*. *Pers. sat.* 6. *v.* 75. animam lucro. & *Martial. l.* 5. *epigr.* 16. sollicitis vendere verba reis. *h. e.* mercede causas orare. ¶ *Vendere* dicuntur, qui lucri & pecuniæ causa quippiam alteri per nefas concedunt. *Virg.* 6. *Æn. v.* 621. Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem Imposuit. *tradì*. & *Juvenal. sat.* 10. *v.* 77. vendere suffragia. ¶ *Vendere* pro locare quidam putant usurpari a *Cicer. Verr.* 3. *c.* 54. *ad fin.* alii negant. V. *Venditio*.

VENEFICA. V. *Veneficus*.

VENEFICIUM, ii, n. *incantesimo*, *stregheria*, *ammaliamento*, *attossicamento*, φαρμακεία, γοητεία, crimen, quo quis veneno, malis pharmacis, aut incantationibus aliquem necat, maleficium. Apud Romanos erat crimen publicum, & capitale: deque eo primum quæstio est instituta, cum multarum matronarum fraude non pauci primores civitatis veneno sublati sunt, ut *Liv. l.* 8. *c.* 18. & *Val. Max. l.* 2. *c.* 5. *n.* 3. narrant. Adde *Marcian. Dig. lib.* 48. *tit.* 8. *leg.* 3. & V. orationem *Cicer. pro Cluent.* ubi hujus rei sæpe fit mentio. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 66. Locusta nuper veneficii damnata. *Plin. l.* 7. *ep.* 6. *circa med.* Deferre aliquem falsi & veneficii reum. ¶ De incantationibus *Cic. in Bruto, cap.* 60. Subito totam causam oblitus est: idque veneficiis & cantionibus Titiniæ factum esse dicebat. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* C. Furius Cresinus in invidia magna erat, ceu fruges alienas pellicaret veneficiis. & *mox*. instrumentum rusticum omne in forum attulit, &c. postea dixit: veneficia mea, Quirites, hæc sunt. *Id. l.* 25. *c.* 2. *ante med.* Solis Lunæque defectus veneficiis & herbis cogi, eamque unam feminarum scientiam prævalere. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 150. Quosque veneficiis abstulit illa (*Medea*) suis. *Petron. in Satyr. c.* 128. Veneficio contactus sum. *sono ammaliato*.

VENEFICUS, a, um, *malefico*, *venefico*, φαρμακώδης, ad veneficium pertinens. *Plin. l.* 28. *c.* 3. Hominum monstrificæ naturæ, & venefici aspectus. *Id. l.* 30. *c.* 2. *ad fin.* Veneficæ artes. *Solin. c.* 25. (*al.* 36.) *a med.* Chamæleon vermis elephantis veneficus. *velenoso*. ¶ *Veneficus*, ci, m. absolute, *stregone*, φαρμακός, & *Venefica*, æ, f. *strega*, *maliarda*, φαρμακίς, incantationibus, aut malis medicamentis utens. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Quis tota Italia veneficus, quis gladiator, quis latro, quis sicarius, &c. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 19. Barbara narratur venisse venefica tecum. ¶ Usurpantur in maledictis. *Plaut. Pers.* 2. 4. 7. Etiam ne dicis, ubi sit, venefica? *Terent. Eun.* 5. 2. 9. Quid ais, venefica?

VENENARIUS, rii, m. *venditor di veleni*, φαρμακοπώλης, qui parat, vel conficit, aut vendit venena. *Sueton. in Ner. c.* 33. Quod acceptum a quadam Locusta venenariorum indice, cum opinione tardius cederet, &c. Adde *Petron. in fragm. Tragur. c.* 39. *Burman.* & *Tertull. de Pudic. c.* 5. *a med.* ¶ Adjective venenarius calix, *h. e.* veneno temperatus, legitur apud *Tertull. de resurr. carn. c.* 16.

VENENATUS, a, um, *avvelenato*, ἰώδης, veneno imbutus, infectus. *Cic. pro Quint. c.* 2. Venenatum telum. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. Venenata caro. ¶ Item venenosus, *velenoso*, *h. e.* venenum naturaliter habens. *Cic. de Harusp. resp. c.* 24. Vipera venenata &

pesti-

pestifera. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 95. Arva venenatis pro semine dentibus implea. Plin. l. 32. c. 2. sub fin. Nihil est usquam venenatius, quam in mari pastinaca. Tertull. de Baptism. c. 1. Vipera venenatissima. ¶ Metaphorice est mordax, maledicus. Ovid. 2. Trist. sub fin. seu vers. 565. Candidus a salibus suffusis felle refugi: Nulla venenato littera mixta joco est. ¶ Item magicus, veneficus, incantationibus idoneus. Ovid. 14. Met. v. 413. de Circe. illa paventum Ora venenata tetigit mirantia virga. ¶ Significat etiam tinctum, colore imbutum. Hinc venenatum dictum est pallium Flaminicæ, quod flammeo colore tinctum erat. Serv. in illud Virg. 4. Æn. v. 137. Sidonium picto chlamydem circumdata limbo: Veteri, inquit, cæremoniarum jure præceptum est, ut Flaminica venenato operta sit. Operta autem cum dicitur, pallium significatur. Venenatum autem, infectum, quod ipse ait in Bucolicis (2. Georg. v. 465.) nec Assyrio fucatur lana veneno. Et mox. Flaminicam habere præcipitur arculum, ricam, venenatum, fibulam. Id. ad illud Æn. 12. v. 602. Purpureos moritura manu discindit amictus: Rem, inquit, quæ Flaminicæ competit, transtulit ad reginam. Flaminica enim venenato operiri debet. Nam cum amictum dicit, opertam dicit, quæ res ad pallium refertur. Hæc Servius, cui adde Masur. Sabin. apud Gell. l. 10. c. 15. ubi venenatum eod. sensu adhibetur.

VENENIFER, ra, rum, velenoso, φαρμακοφόρος, veneficum, venenosus, venenum afferens. Ovid. 3. Met. v. 85. Jamque venenifero sanguis manare palato Cœperat.

VENENO, as, a. t. avvelenare, φαρμάσσω, veneno inficio, corrumpo. Lucret. l. 6. v. 820. de Averno. Ut spatium cæli quadam de parte venenet. ¶ Usurpatur etiam pro colore tingere. Cn. Matius apud Gellium l. 20. c. 9. Jam tonsiles tapetes ebrii fuco, Quos concha purpura imbuens venenavit. ¶ Translate Horat. l. 1. ep. 14. v. 37. Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat, non odio obscuro morsuque venenat.

VENENOSUS, a, um, velenoso, ἰώδης, venenatus. Varr. l. 1. R. R. c. 2. a med. Quædam pecudes culturæ sunt inimicæ ac venenosæ, ut istæ, quas dixisti, capræ. Al. plerisq. leg. ne veneno. Augustin. de Gen. ad litter. l. 8. c. 13. Venenosæ herba.

VENENUM, i, n. sugo, liquore, φάρμακον, ἰός, succus, liquor, pharmacum. Vox est media, & in utramque partem sumi potest, ut valetudo, medicamentum, tempestas, facinus, & alia. Caius Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 236. Qui venenum dicit, adjicere debet, malum, an bonum sit. nam & medicamenta venena sunt, quia eo nomine omne continetur, quod adhibitum ejus naturam, cui adhibitum est, mutat: cum id, quod nos venenum appellamus, Græci φάρμακον dicunt. (Adde Marcian. lib. 48. tit. 8. leg. 3.) Vetus lex apud Cicer. pro Cluent. c. 54. Qui venenum malum fecit, fecerit. Prudent. Hamartig. v. 631. Quid loquar herbarum fibras medicante veneno Tinctas letiferi fudisse pericula succi? Valer. Flacc. l. 6. v. 275. vulnus referens, quod carmine nullo Sustinerat, nullisque levet Medea venenis. ¶ Fere tamen ponitur pro succo & medicamento noxio, veleno, tosco. Cic. pro Cæl. c. 24. Ipsius autem veneni quæ ratio fingitur? ubi quæsitum est? quomodo paratum? cui, quo loco traditum? Habuisse ajunt domi, vimque ejus expertum in servo, cujus perceleri interitu, &c. Id. pro Cluent. c. 61. Oppianicum veneno necatum esse, quod ei datum sit in pane. Et cap. 60. C. Vibium ab hoc veneno esse sublatum. Id. 3. de nat. Deor. c. 33. Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. Id. Tuscul. 1. c. 40. a med. Venenum alicui præbere. Id. Phil. 11. c. 6. alicui infundere. Id. pro Cæl. c. 21. parare. Id. 2. Catil. c. 10. a med. sicas vibrare, & venena spargere. Nep. in Themistocl. sub fin. Venenum sumere. ¶ Commode transfertur ad ea, per quæ nocetur animo. Sallust. in Catil. c. 11. Avaritia pecuniæ studium habet, ea quasi venenis malis imbuta, corpus animumque virilem effeminat. Ovid. de invidia Met. 2. v. 777. Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. Et vers. 801. & medio spargit pulmone venenum. Sil. l. 11. v. 550. atro veneno Invidiæ, nigroque undantia felle. Id. l. 3. v. 580. blandoque veneno Desidiæ virtus paulatim evicta senescit. Id. l. 7. v. 453. de amore. Si mea tela dedi blando medicate veneno. (Adde Propert. l. 2. el. 9. v. 19.) Id. l. 11. v. 309. Mens una inviolata mero, nullisque venenis Potando exarmata. Id. l. 7. v. 660. fraudisque veneno Aggreditur mentes. Liv. l. 2. c. 52. Tribuni plebem agitare suo veneno, agraria lege. Id. l. 3. c. 67. Discordia ordinum est venenum urbis hujus. Afran. apud Non. c. 1. n. 1. Ætas, & corpus tenerum, & morigeratio, Hæc sunt venena formosarum mulierum. h. e. delinimenta, quibus viros capiunt & corrumpunt. Marcian. Dig. lib. 48. tit. 8. leg. 3. Id quod amatorium appellatur, venenum est. ¶ Lepide Catull. mala carmina venena vocat, carm. 14. ad Calv. v. 19. quia legentes quodammodo cruciant atque enecant. Sic carm. 44. ad Fund. suum, v. 11. oratio plena veneni & pestilentiæ. h. e. insulsitatis, & ineptiarum. Id. carm. 76. in Ruf. v. 5. vitæ crudele venenum. h. e. quod vitam miseram reddit: quod vivendi jucunditatem corrumpit. ¶ De maledictis & conviciis. Stat. 1. Theb. v. 171. humili veneno lædere summa. Sic venenatos jocos dixit Ovid. 2. Trist. v. 565. Horat. l. 1. sat. 7. v. 1. Rupili pus atque venenum ulcisci. ¶ Est etiam medicamentum, quo color inducitur, præsertim purpuræ. Virg. 2. Georg. v. 465. Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. Horat. l. 2. ep. 1. v. 207. Tarentinum venenum. Ovid. de remed. amor. v. 351. cum positis sua collinet ora venenis. belletti. ¶ Item quo necetur putredo. Lucan. l. 8. v. 690. putrisque effluxit ab alto Humor, & infuso facies solidata veneno est. fu imbalsamata. ¶ Spuma & virus maris, quod sole incoctum densatur in salem, venenum dicitur a Manil. l. 5. v. 690. tum quia amarissimum est; tum quia corruptioni est contrarium. ¶ Ponitur & pro incantatione magica, veneficio, incantesimo. Plaut. Pseud. 3. 2. 80. Ut Medea Peliam concoxit senem, quem medicamento & suis venenis dicitur fecisse rursus ex sene adolescentulum. medicamento, h. e. succis: venenis, h. e. verbis. Lucan. l. 6. v. 501. Phœbe diris verborum obsessa venenis Palluit. Horat. epod. 5. v. 87. Venena non valent convertere humanam vicem. Cic. in Orat. 37. a med. Cum cœpisset Curio respondere, subito assedit, cum sibi veneniis ereptam memoriam diceret. Id. 3. Offic. c. 19. Qui quadam quasi veneno perficiat, ut veros heredes moveat, in eorum locum ipse succedat.

VENEO, is, ivi, aut ii, itum, & venum, passiv. enom. esser venduto, πωλοῦμαι, vendor, quasi venum eo. Senec. de constant. sap. c. 1. sect. Cæca cupiditate corrupti non intelligebant, se, dum venderent, venire. Plaut. Men. 5. 9. 95. Auctio fiet: venibunt servi, supellex, fundi, ædes, omnia venibunt. Cic. Attic. l. 5. ep. 20. Mancipia venibant Saturnalibus tertiis. Id. Fam. 7. ep. 2. Ei mandasti potissimum, cui expediret illud venire quam plurimo. Et mox. Licitatorem potius apponam, quam illud minoris veneat. Id. Verr. 5. c. 39. Cogis eos plus lucri addere, quam quanti venierant, cum magno venissent. Nep. in fragm. apud Plin. l. 9. c. 39. Purpuræ violaceæ libra denariis centum venibat. Plaut. Men. 2. 2. 15. Quibus hic pretiis porci veneunt? Horat. l. 2. sat. 2. v. 25. Corruptus vanis rerum, quia veneat auro Rara avis. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 210. Non pudet, heu Superi! populos venire sub hasta. Quintil. l. 12. c. 1. ad fin. Respondit, a cive se spoliari malle, quam ab hoste venire. Senec. de constant. sap. c. 3. Cum sapientem negabis servum esse, iidem non itis inficias, & venturum, & imperata facturum. ¶ Venet in futuro pro venibit est in veteri Inscript. apud Murator. pag. 1311. n. 2. V. similia in fine verbi Eo. ¶ De supino venum V. suo loco. ¶ Positione passiva Plaut. in fragm. apud Diomed. lib. 1. pag. 365. Putsch. Ego ne illi venear? Titinnius de Agricula. ibid. Nam id ocius emitur, quam veneatur. ¶ Supinum venitum pænult. correpta ponitur a Prisciano l. 10. pag. 907. Putsch. secundum analogiam, quamvis in usu sit venum. Ab eo particip. passiv. venitus, & quidem pænult. prod. usurpavit Sedul. hymn. 1. v. 61. Reppulit ille famem venitus crimine fratrum. ¶ Sunt qui scrib. væneo, ut sit discrimen a venio v. gr. in infinito. Sed hæc levis est ratio. Diphthongum rejiciunt Manut. Dausqu. Cellar. Vetus Lapis non melioris tamen notæ, apud Gruter. pag. 762. n. 5. Hoc monumentum neque venet, neque donabitur, neque, &c. Monet hoc probat, nullam diphthongum esse: Gruter. exhibet vænet. Ipsum venet pro venibit alibi non vidimus: quamvis non sit contra analogiam.

VENERABILIS, le, venerabile, αἰδοῖος, σεμνός, qui cultu & veneratione dignus est. Virg. 6. Æn. v. 408. ille admirans venerabile donum Fatalis virgæ, longo post tempore visum. Liv. l. 1. c. 7. a med. Venerabilis vir miraculo litterarum, rei novæ inter rudes artium homines; venerabilior divinitate credita Carmentæ matris. Horat. l. 2. sat. 5. v. 14. Ante larem gustet venerabilior lare dives. ¶ Active pro eo, qui alterum veneratur. Val. Max. l. 1. c. 1. n. 15. Senatus nostræ civitatis venerabilior in deum. Et lib. 2. c. 4. n. 4. Venerabilia erga deos verba.

VENERABILITER, adverb. venerabilmente, cum veneratione. Macrob. l. 7. Saturnal. c. 11. in fin. Servius hic dicta venerabiliter assensus, obticuit. Val. Max. l. 5. c. 1. n. 5. Victimem venerabiliter exceperunt.

VENERABUNDUS, a, um, riverente, con riverenza, σεβόμενος, cum veneratione aliquid faciens. Liv. l. 5. c. 41. Haud secus quam venerabundi, intuebantur in ædium vestibulis sedentes viros. Et cap. 22. Venerabundi templum iniere. Adde Sueton. in Calig. c. 5.

VENERANDUS, a, um, venerando, venerabile, reverendo, σεμνός, venerabilis. Cic. 2. Agr. c. 35. Non eos in deorum immortalium numero venerandos a nobis, & colendos putatis? Virg. 9. Æn. v. 275. Te vero, mea quem spatiis propioribus ætas Insequitur, venerande puer, jam pectore toto Accipio. Ovid. 5. Fast. v. 447. Pliejade nate, mone, virga venerande potenti. Senec. in Herc. Fur. v. 1249. perque venerandos patris canos. ¶ Cum genitivo. Sil. l. 16. v. 249. O sceptri venerande Syphax. Adde lib. 6. v. 574. ¶ Superlativ. venerandissimus habetur in veteri Tab. marmor. apud Gruter. pag. 209. n. 2. DD. NN. Constantini Maximi, venerandissimorumque Cæsarum. Adde Paulin. Nolan. epist. 38. (al. 49.) sect. 3.

VENERANTER, adverb. riverentemente, venerabilmente, σεμνῶς, cum veneratione. Tertull. carm. de Judic. Dom. c. 7. Submissique omnes genibus veneranter adorant. Adde Sedul. sub fin. l. 5.

VENERARIUS, a, um, Venereus, ut Venerariæ res, Petron. in fragm. Tragur. c. 61. Burm.

VENERATIO, onis, f. venerazione, riverenza, σέβασμα, αἰδώς, affectus venerandi, cultus, honor. Cic. 1. de nat. Deor. c. 17. Habet enim venerationem justam, quicquid excellit. Plin. l. 8. c. 1. Solis ac Lunæ veneratio. Tacit. 4. Hist. c. 65. in fin. Arcebantur aspectu, quo venerationis plus inesset. Plin. in Paneg. c. 54. In venerationem tui theatra consurgent. ¶ Passive Id. l. 2. ep. 1. Annum tertium & octogesimum excessit in altissima tranquillitate, pari veneratione. stima e rispetto. Sic lib. 1. ep. 10. Quæ licet fortuita & inania putentur, illi tamen plurimum venerationis acquirunt. Justin. l. 13. c. 1. a med. Amici Alexandri ejus virtutis ac venerationis erant, ut singulos reges putares.

VENERATOR, oris, m. σεβαστής, qui veneratur, cultor. Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 2. v. 1. Ille domus vestræ primis venerator ab annis. Arnob. l. 7. pag. 237. O deorum sublimitas præpotens, cui legem venerator imponit!

VENERATUS, a, um, particip. Propert. l. 2. el. 16. v. 33. Nec te supplicibus me sis venerata tabellis. Tibull. l. 2. el. 4. v. 47. ve-

teres

teres veneratus amores. *Caein. ad Cicer. l. 6. Fam. ep. 7.* Multa deos venerati sunt. ¶ Passive *Horat. l. c. sat. 2. v. 124.* venerata Ceres. *Virg. 3. Æn. v. 460.* cursusque dabit venerata secundos. Ita *Priscian. l. 8. pag. 794. Putsch.* At *Servius* etiam active accipi posse putat, *venerata deos*. *Nonius c. 2. n. 914.* exponit, veneranda.

VENEREUS, & Venerius, a, um, *di Venere, venereo, ἀφροδισιακός*, ad Venerem pertinens. *Plaut. Rud. 2. 2. in fin.* Hanc sacerdotem Veneriam si videro. & *3. c. 20.* Qui Veneri, Veneriæque antistitæ suum commaserunt caput. *Id. Mil. 3. c. 54.* O lepidum senicem, plane eductum in nutricatu Venerio. *h. e.* in deliciis, elegantia, & amoribus. *Id. ibid. a. 5. v. 20. & 28.* Venereus nepotulus per contemptum dicitur Pyrgopolynices, quia ipse se *ibid. 4. 6. 50.* Veneris nepotem esse jactaverat. ¶ *Venerei*, aut *Venerii*, servi erant ministri Veneris Erycinæ in Sicilia, quorum opera pro apparitoribus Prætores utebantur. *Cic. Verr. 4. c. 38. Verr. 5. c. 20. & 25. & pro Cluent. c. 15.* ¶ *Venereus jactus* in talorum ludo erat felicissimus, cum omnes tali dissimilem figuram exhibebant. *Cic. 1. de Divin. c. 13. & lib. 2. c. 21.* ¶ *Venerea res, voluptates*, &c. amatoriæ, obscenæ, turpes, *τὰ ἀφροδίσια, συνουσία, τὰ ἀφροδίσια*. *Cic. de Senect. c. 14. Tuscul. lib. 4. c. 30. & lib. 2. de Divin. cap. 69.* Sic *Plin. l. 34. s. 17.* Venerea visa in quiete, sponte naturæ erumpentia cohibere. ¶ *Venerius*, qui amoribus, & rebus Venereis deditus est. *Gell. l. 7. c. 8.* Delfinos Venerios esse & amasios, historiæ declarant. ¶ *Veneriæ*, concharum genus, de quibus *Plin. l. 9. c. 33.* Navigant Veneriæ, præbentesque concavam sui partem, & auræ opponentes per summa æquorum velificant. Meminit & *lib. 32. c. ult. ad fin. V. Harduin.* eum lectionem accurate asserentem. In Fabulis est, Venerem mari ortam in Cyprum concha delatam fuisse. ¶ *Veneria pira* fortasse ita sunt a specie, quia colorata sunt. *Plin. l. 25. c. 15. Colum. l. 5. c. 10. a med. & lib. 12. c. 10.*

VENERIVAGUS, a, um, qui modo cum hoc, modo cum illo scorto veneram exercet. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 223.* Spatale exstravit omnes Venerivaga pueros.

VENERO *pro* Veneror V. in voce sequent. ¶ *Venerans*, Veneri operam dans, vox est *Hygino* relinquenda, qui dixit *fab. 75.* Tiresias pastor dracones venerantes dicitur baculo percussisse.

VENEROR, aris, atus sum, dep. 1. *adorare, riverire, onorare, venerare, σέβομαι, αἰσχύνομαι*, colo, honoro, cultu & observantia prosequor: a *venio* & *oro*, ut vult *Festus*. Alii ducunt a *Venere*, ut proprie sit Venerem adorare, deinde ad alia transferatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 21.* Deos augusto omnes sanctosque veneramur. & *lib. 1. c. 42.* Dii quos nos colere, precari, venerarique solemus. & *lib. c. c. 28.* Hos deos & venerari, & colere debemus. *Id. Verr. 6. c. 43.* Simulacrum in precibus & gratulationibus non solum venerari, verum etiam osculari solent. *Id. Tuscul. 1. c. 21.* Eum venerantur ut deum. *Id. pro Planc. c. 40.* Lapidem venerari pro deo. *Tacit. 16. Ann. c. 4.* Flexus genu cœtum illum manu veneratur. *Sueton. in Claud. c. 10.* voce manuque venerari. *voce*, verbis venerationem exstantibus: *manu*, h. e. ori admota dextera, deinde demissa honoris causa. *Virg. 5. Æn. v. 744.* Larem & canæ penetralia Vestæ Farre pio, & plena supplex veneratur acerra. *Id. 3. Æn. v. 84.* Templa dei saxo venerabar structa vetusto. *Horat. in fin. od. penult. l. 4.* Te (*Auguste*) cæde gaudentes Sygambri Compositis venerantur armis. *Ovid. c. Trist. v. 79.* carmina te venerantis. *Id. 1. ex Pont. ep. 2. v. 51.* venerari amicos. *Id. 5. Trist. el. 2. v. 55.* veterum virorum scripta. *Tacit. in Agric. sub fin.* memoriam alicujus. ¶ Interdum est precari, rogare, orare, petere: quia precandi causa venerari solemus, *pregare, chiedere umilmente*. *Caein. ad Cicer. 6. Fam. ep. 7.* Qui multa deos venerati sunt contra ejus salutem. *Plaut. Aulul. prol. v. 8.* Veneratus me, ut id servarem sibi. *Horat. l. c. sat. 6. v. 8.* Si veneror stultus nihil horum. *Propert. l. 2. el. 16. v. 33.* Nec tu supplicibus me sis venerata libellis. ¶ Active positione *Plaut. Bacch. c. 1. 4.* Saluto te, Apollo, veneroque te, ne, &c. *Al. leg.* veneror. *Id. Truculent. 2. 5. 23.* Date mihi ignem in aram, ut venerem Lucinam meam. *Al. leg. venerer*.

VENETIA, æ, f. regio Italiæ ampla, quæ terminatur ab Occid. Addua fluvio, ab Or. Timavo, a Septentr. Alpibus Rhæticis & Juliis, a Merid. Pado. Plura V. apud Geographos præsertim *Cellar. l. 2. c. 9.* ¶ Primo & proprie hoc nomine appellatus est intimus Adriatici maris sinus cum ora litorali adjecente, & quamplurimis insulis, ex quibus postea veluti membris coaluit corpus illud eximium florentissimæ urbis, ob id potissimum *Venetiæ* plurali numero appellatæ, *Venezia, Vinegia*. (V. *Athenæ*.) Deinde communicatum est nomen cum aliis regionibus intra terminos modo dictos: quæ nunc sunt *parte della Lombardia, la Marca Trivigiana, la patria del Friuli, e il Dogado*. Latini Scriptores, qui *Venetiam* memorant, sunt: *Liv. l. 39. c. 22.* Galli Transalpini transgressi in Venetiam sine populatione, aut bello, haud procul inde, ubi nunc Aquileja est, locum oppido condendo ceperunt. *Id. l. 41. c. 27.* M. Æmilio senatus negotium dedit, ut Patavinorum in Venetia seditionem comprimeret. *Plin. l. 3. c. 18.* Sequitur decima regio Italiæ, cujus Venetia: fluvius Silis, oppidum Altinum, &c. *Flor. l. 3. c. 3. a med.* In Venetia, quo fere tractu Italia mollissima est. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 16.* Lucium satis constat Altini Venetiæ urbe consumptum. *Vellej. l. 2. c. 76.* Diu retenta in potestate Antonii Venetia. Adde *Inscript.* apud *Murator. pag. 264. n. 4. & Gruter. pag. 1086. n. 8.* ¶ Hæc eadem regio dicitur etiam *Venetia, arum*. Vetus Lapis, non tamen aureæ aut argenteæ ætatis, apud *Gruter. pag. 433. n. 4.* qui refertur etiam a *Murator. pag. 765. n. 3.* M. Mæcio Memmio Furio, &c. Correctori Venetiarum & Istriæ, Præfecto annonæ urbis sacræ, &c. ¶ Est etiam Venetia regio Galliæ ad Oceanum Aquitanicum in Britanniæ minoris parte meridionali. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 9. ad fin.*

VENETIANUS, a, um, Venetus. *Inscript.* apud *Reines. class. 5. n. 30.* Victoria Venetianorum semper feliciter. *Reines.* hæc adscribit: Nicol. Alem. vocat lapidem antiquum. Credo, si per Venetianos intelligendi sunt aurigatores factionis Venetæ: sin Senatus Pop. Q. Venetus, non potest referri inter antiqua monumenta. Est & in Schedis Langermannianis, sed ex legunt *Venetiarum*. Hæc *Reines.* Adde similem, & fortasse eandem apud *Gruter. pag. 1075. n. 9.* cui adscribit *Gruter.* scriptam esse littera inepta & barbara, nec hercle sapere antiquitatem. Ad factionem Venetam certo pertinet illud *Capitolini in Vero, c. 6.* Multas a Venetianis est passus injurias, quod turpissime contra eos faveret.

VENETICUS, a, um, ad Venetos pertinens. *Plin. l. 4. c. 19. extr.* Insulæ complures Venetorum, quæ & Veneticæ appellantur. *h. e.* ad Venetos Galliæ populos pertinentes. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 18. & lib. 4. c. 21.* Veneticum bellum.

VENETUS, a, um, ad Venetos pertinens, Italiæ vel Galliæ populos: ab *Ἐνετοί*, spiritu in v converso. De Venetis Galliæ V. *Cæsar. l. 3. c. 7. & sequentib.* ubi bellum cum his a se gestum narrat. item *Plin. l. 4. c. 18. & Flor. l. 3. c. 10.* De Venetis Italiæ *Plin. l. 3. c. 19.* Venetos Trojana stirpe ortos auctor est Cato. *Id. l. 6. c. 2. de Paphlagonia.* Quo loco Henetos adjicit Nepos Cornelius, a quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos credi postulat. *Nep. in fragm.* apud *Solin. c. 44. (al. 56.)* Paphlagones in Italiam transvecti, mox Veneti sunt appellati. *Liv. l. 1. c. 1.* Antenorem cum multitudine Henetum, qui seditione ex Paphlagonia pulsi sedes & ducem quærebant, venisse in intimum maris Hadriatici sinum, Euganeisque pulsis, Henetos Trojanosque eas tenuisse terras: & in quem primum egressi sunt locum Troja vocatur: gens universa Veneti appellati. *Pompon. Mel. l. 2. c. 4.* Carni & Veneti colunt Togatam Galliam. Adde *Lucan. l. 4. v. 134. Sil. l. 8. v. 607. Justin. l. 20. c. 1. Tacit. 11. Ann. c. 23. & Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 39.* Huc pertinet & illud *Martial. l. 13. epigr. 88.* cujus lemma *Gobius*. In Venetis sint lauta licet convivia terris, Principium cœnæ gobius esse solet. Significat *Martial.* mare & æstuaria Venetiæ valde piscosa esse. *Propert. l. 1. el. 12. v. 4.* Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. *h. e.* qui est in Venetiæ finibus. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 2.* Virgilium vocat *Venetum*, quia Mantua ejus patria cis Padum, & intra fines Venetiæ est. *Sidon. sub fin. carm. lib. 9. epist. 15.* Venetum lacessas ut favore Mantuam. ¶ *Veneta factio* una ex quatuor aurigantium factionibus in Circo: ita dicta a colore Veneto, quo utebatur. *Suet. in Vitell. c. 14.* Quosdam de plebe, quod Venetæ factioni maledixerant, interemit. V. *Factio*. *Martial. l. 6. epigr. 46.* Vapulat assiduo Veneti quadriga flagello, Nec currit. Adde *lib. 10. epigr. 48. & lib. 14. epigr. 131.* ¶ *Venetus color* est similis maris placidi circa litus, h. e. subviridis, *verde marino, verdiccio*. Fortasse inde nomen habet, quod eo præcipue Veneti maritime incolentes uterentur. *Veget. l. 4. c. 37. de re milit.* Ne exploratoriæ naves candore prodantur, colore Veneto, qui est marinis fluctibus similis vela tinguntur, & funes: nautæ quoque Venetam vestem induunt. *Lamprid. in Heliogab. c. 24.* Pisces semper quasi in marina aqua cum colore suo coctos condimento Veneto comedit. *Juvenal. sat. 3. v. 170.* Contentus illic Veneto duroque cucullo. *Martial. l. 3. epigr. 74.* Venetum lutum. *h. e.* genus pigmenti coloris Veneti. ¶ Lacus Brigantinus fluminis Rheni in Suevia ad Constantiam urbem, *lacus Venetus* dicitur a *Pompon. Mela sub fin. cap. 2. l. 3.* Fortasse ita appellatur a colore.

VENIA, æ, f. *licenza, permissione, facoltà, ἄδεια*, facultas, licentia, impunitas. *Dare veniam* est permittere, concedere, ut fiat aliquid, quod alioqui offensionem haberet. *Cic. pro Arch. c. 2.* Quæso a vobis, ut in hac causa mihi detis hanc veniam, ut me patiamini de studiis humanitatis loqui liberius. *Id. 1. de Orat. c. 6. in fin.* Dabis hanc veniam, mi frater, ut eorum auctoritatem Græcis anteponam. *Liv. in præfat.* Datur hæc venia antiquitati, ut miscendo humana divinis, primordia urbium augustiora faciat. *Plin. l. 5. epist. 8. a med.* Non adducor, ut duo dissimilia confundam misceamque: ideoque interim veniam advocandi peto. *h. e.* licentiam vocandi in consilium amicos, & cum iis deliberandi. *Stat. 1. Theb. v. 203.* nec protinus ausi Cælicolæ, veniam donec pater ipse sedendi Tranquilla jubet esse manu. ¶ *Veniam dare* est etiam simpliciter concedere, annuere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 15.* Procumbunt Gallis omnibus ad pedes Bituriges, ne pulcherrimam urbem suis manibus succendere cogerentur. Datur petentibus venia. *Cic. 6. Attic. ep. 2. ante med.* Impetravi a Salaminiis, ut silerent: veniam illi quidem mihi dederunt. *Nepos in Eumen. c. 6.* Petivit ab Eumene, ut ferret opem liberis Alexandri. quam veniam si daret, quamprimum exercitus pararet. Adde *Cicer. ad Attic. l. 5. ep. ult. a med. Terent. Adelph. 5. 8. 19. Plaut. Bacch. 3. 6. 3. & Sueton. in Tiber. c. 10. ad fin.* ¶ *Bona venia*, formula qua utimur, cum quippiam, quod displicere possit, dicturi sumus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 26. sub fin.* Ut moleste ferrem, tantum ingenium (bona venia me audies) in tam leves, ne dicam in tam ineptas sententias incidisse. *Liv. l. 29. c. 1.* Expromerent quid sentirent: cum bona venia se auditurum. *Cic. l. 1. de Orat. c. 57.* Nisi vero (bona venia hujus optimi viri dixerim) tu libellis aut præceptis soceri tui causam M.' Curii defendisti. *con buona grazia*. Adde *pro Rosc. Amer. c. 9.* Simile est illud *Plin. in fin. epist. 6. l. 5.* Neminem ex his, quos eduxeram mecum (venia sit dicto) ibi amisi. (*Præfiscini* dicebant eod. sensu, scilicet ad deprecandum fascinum, & in-

& invidiam, & Nemesin placandam, ne irasceretur glorianti.) *Plin. l.* 28. *c.* 4. Veniam quoque a deis spei alicujus audacioris petimus, in sinum spuendo. *Propert. l.* 2. *el.* 19. *v.* 39. Ista meis fiet notissima forma libellis: Calve, tua venia, pace, Catulle, tua. ¶ *Bona venia petere aliquid*, ut non offendatur is, a quo petimus. *Terent. Phorm.* 2. 3. 31. Sic *Liv. l.* 7. *c.* 41. Oravit etiam bona venia Quirites, ne quis eam rem joco seriove cuiquam exprobraret. ¶ Sæpe *venia* est remissio, condonatio, *perdono*. *Senec. de clem. l.* 2. *c. ult.* Venia est pœnæ meritæ remissio. *Cic. pro Ligar.* 1. 1. Cum a te non liberationem culpæ, sed errati veniam impetravisse. *Id. Phil.* 8. *sub fin.* Si errorem suum deposuerint, veniam & impunitatem dandam puto. *Liv. l.* 37. *c.* 45. Pacem veniamque impetrare a victoribus. *Id. l.* 3. *c.* 7. *extr.* Matres crinibus templa verrentes, veniam irarum cælestium exposcunt. *Cic. in Pison. sub fin.* Cui non apud senatum, non apud ullum ordinem maximorum scelerum venia ulla ad ignoscendum dari possit. *Id. in Partit. c.* 37. *sub fin.* Ad ejus facti deprecationem ignoscendi petenda venia est. *Id. Agrar.* 2. *c.* c. 10 *fin.* Cui, errato nulla venia, recte facto exigua laus proponitur. *Liv. l.* 38. *c.* 49. Pro eo quod pluribus verbis vos, quam volui, fatigavi, veniam a vobis petitam impetratamque velim. *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 2. Ab Jove opt. max. ceterisque diis pacem ac veniam peto, precorque ab iis, ut, &c. *Suet. in Domit. c.* 9. *ad fin.* Aliquem venia donare in præteritum. ¶ Item gratia, beneficium, *favore*, *grazia*, *piacere*. *Terent. Hec.* 4. 2. 29. Mi gnata, da veniam hanc mihi: reduc illam. *Virg. Æn.* 4. *v.* 435. Extremam hanc oro veniam: miserere sororis. *Liv. l.* 7. *c.* 12. Petiit, ut finem belli facerent, darentque eam Epirotis veniam. *Id. l.* 26. *c.* 17. *ad fin.* Cum data esset venia ejus diei, extemplo Hasdrubal sine ullo tumultu in tutum evasit. *Id. l.* 30. *c.* 22. *a med.* Precor hanc veniam mihi des, ne ipse de captiva statuas, neque me in cujusquam Romani arbitrium venire sinas. *Ovid. Met.* 11. *v.* 400. Thetis hanc pro conjuge supplex Accepit veniam. ¶ *Cum venia legere*, non severe & rigide, sed connivendo, & aliquid excusando. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *circa med.* Habent alii quoque Comici, si cum venia legantur, quædam, quæ possis decerpere. ¶ In illo *Plin. l.* 25. *cap.* 2. *circa med.* Nobile illud nepenthes, oblivionem tristitiæ, veniamque afferens. *venia* est bilis atque iræ vacuitas, ex qua sequitur facilitas ignoscendi. Respexit *Plin.* ad illud *Homeri Odyss.* 4. *v.* 221. Φάρμακον νηπενθές τ', ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.

VENIABILIS, le, venialis. *Sidon. l.* 9. *ep.* 1. Nescio qualiter fieri veniabile queat. *Prudent. Hamartig. v.* 943. Spem capio, fore quidquid ago, veniabile apud te.

VENIALIS, le, ad veniam pertinens, venia dignus. *Macrob. Saturn. l.* 6 *cap. ult.* Si venialis erit ista translatio. *h. e.* si ferri potest hæc metaphora. *Ammian. l.* 28. *c.* 5. (*al.* 27.) Venialem pacem poscere. *h. e.* veniam & pacem. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *post carmen.* Licet quibusdam venialibus aetatis implicaretur.

VENICULA, æ, f. species uvæ inter optime deflorescentes enumerata a *Plin. l.* 14. *c.* 2. A *Colum.* dicitur *venucula*.

VENIENS, entis, ἐρχόμενος, particip. a venio. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 4. *a med.* Non enim sumus omnino sine cura venientis anni. *idest* consequentis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 344. Gratior & pulcro veniens in corpore virtus. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 639. Veniens ætas. *h. e.* posteritas. *Senec. in Thyest. v.* 613. Quem dies vidit veniens superbum, Hunc dies vidit fugiens jacentem.

VENILIA, æ, f. maris accessus & incrementum: a *veniendo*. V. *Salacia*. ¶ Est etiam hoc nomine Nympha Fauni uxor, soror Amatæ Latini regis conjugis, & Turni mater. *Virg.* 10. *Æn. v.* 75. Indignum est, patria Turnum consistere terra, Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater.

VENIO, is, ni, ntum, n. 4. *venire*, *arrivare*, ἔρχομαι, ἥκω, advenio, pervenio, accedo. *Terent. Phorm.* 1. 2. 51. Ibi continuo Antipho: visitisne eamus visere? alios: censeo, eamus. Imus, venimus, videmus. *Phædr. l.* 5. *fab.* 1. *v.* 13. Veniebat gressu delicato & languido. *Liv. l.* 21. *c.* 39. Cum Pisas navibus venisset. *Cic. Phil.* 2. *c.* 25. Venisse eum tibi tot dierum viam gratulatum. *Senec. in Herc. Fur. v.* 66. Nec in astra veniet lenta, ut Bacchus, via. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 13. Omnes qui istinc veniunt, ita commemorant, &c. *Id.* 9. *Fam. ep.* 5. *in fin.* Mihi si spatium fuerit in Tusculanum veniendi. *Id. l.* 16. *ep.* 10. Cupio, te ad me venire. & *ep.* 12. Ut veni ad urbem, non destiti omnia facere, quæ, &c. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 12. Sexto die Delum Athenis venimus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 742. tumulum antiquæ Cereris, sedemque sacratam Venimus. *pro* ad tumulum. *Phædr. l.* 5. *fab.* 1. *v.* 15. Quisnam in conspectu meo audet venire. *Nep. in Datam. c.* 10. *a med.* Neque in conspectum venire studuit. *Id. in Thrasyb. c.* 3. & *Liv. l.* 9. *c.* 43. Maturavit collegæ venire auxilio. *Plaut. Stich.* 3. 2. 30. Vin' ad te ad cœnam veniam? *Virg.* 3. *Æn. v.* 138. tabida membris venit lues. *Cic.* 1. *de legib.* 1. 22. *ad fin.* Venire in vitam. *h. e.* nasci. ¶ cum supino. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 12. Cum legati ad eum venissent oratum, ut, &c. *Terent. Eun.* 4. 6. 14. Ea est, quam miles a me vi nunc ereptum venit. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 46. Neque te derisum venio. *Cic.* 4. *Verr. c.* 50. Ad istum venerant emptum locum senatorium. ¶ Cum infinito *Plaut. Bacch.* 4. 3. 18. Parasitus modo venerat aurum petere. *Virg.* 1. *Æn. v.* 531. non nos Libycos populare penates venimus. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 647. & *Stat.* 5. *Theb. v.* 21. ¶ Pro ire, *andare*. *Terent. Adelph.* 2. 2. 23. Nisi eo ad mercatum venio, damnum maximum est. *Cic. in fin. l.* 1. *Fam.* Nam illo si veneris, tanquam Ulysses, cognosces tuorum neminem. Adde *pro Mil. c.* 10. & *Virgil. Eclog.* 1. *v.* 66. ¶ redire, *ritornare*. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 101. Cum venies, remoque move veloque carinam. *Propert. l.* 2. *el.* 18. *v.* 76. Infelix! hodie vir mihi rure venit. *Phædr. l.* 4. *el.* 21. *v.* 7. Venire in patriam voluit cursu pelagio. *Liv. l.* 38. *c.* 42. Consul ad magistratus subrogandos Romam venit, nulla memorabili in provincia re gesta. Adde *Ovid. Heroid. ep.* 5. *v.* 57. 58. & 59. ¶ obvenire, evenire, incidere, *toccare*, *accadere*. *Liv. l.* 44. *c.* 17. *a med.* Designatos extemplo sortiri placuit provincias, et, utri Macedonia consuli, cuique prætori classis venisset, scirent. *Justin. l.* 13. *c.* 4. Ptolemæo Ægyptus sorte venit. Addi possunt alia loca ex *Sallust. Liv. Phædr. Colum.* &c. sed dubia lectione. facile enim *venire* & *evenire* invicem mutari possunt. ¶ provenire, crescere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 10. Namque aliæ (*arbores*) nullis hominum cogentibus, ipsæ Sponte sua veniunt. & *lib.* 1. *v.* 54. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. ¶ afferri, deferri. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 24. In Italia te moraturum, dum tibi litteræ meæ veniant. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Sinopidis, quæ ex Africa venit, pretium octoni asses. ¶ accedere, pervenire. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 14. Ad quem dolor veniat, ad eundem etiam interitum venire. *Id. pro Cæcin. c.* 26. Major hereditas venit unicuique vestrum in iisdem bonis a jure, & a legibus, quam ab iis, a quibus illa ipsa bona relicta sunt. *Id.* 1. *de Invent. c.* 45. *ad fin.* Neque emisti equum, neque hereditate venit, neque domi natus est. ¶ incidere, adduci, cadere. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 6. Cum omnium dignitas & salus in discrimen veniret. *Id.* 2. *de Fin. c.* 24. *a med.* Venire in odium. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 17. & *lib.* 5. *c.* 47. in contemptionem. *Cic. pro Quint. c.* 16. *sub fin.* in turpitudinem. *Id.* 1. *de Orat. c.* 87. *ad fin.* sub aspectum. *Brut. ad Cicer. ep.* 6. in suspicionem. *cader in sospetto*. Alio sensu *Nep. in Pausan. c.* 4. mihi venit in suspicionem. *m' è venuto sospetto*. ¶ aptum esse. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *a med.* Horum pedum nullus non in orationem venit. ¶ *Venire in mentem*, succurrere, in memoriam redire. V. *Mens*. ¶ *in buccam*, proverb. occurrere, in mentem venire. V. *Bucca*. ¶ *in cognitionem*, cognosci, & judicari. V. *Cognitio*. ¶ *in dubium* res dicitur, de qua dubitatur. V. *Dubius*. ¶ *in opinionem*, opinari: item, opinionem esse de aliquo. *Cæl. ad Cicer. Fam.* 8. *ep.* 10. V. *Opinio*. ¶ *in spem*, sperare. *Cæs. ad Oppium post ep.* 13. *l.* 9. *ad Attic.* & *Cic.* 2. *de Orat. c.* 54. Nonnullam in spem veneram, posse me, &c. ¶ *in usum*, usitatum fieri. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *ante med.* Nec rhus Latinum nomen habet, cum in usum pluribus modis veniat. ¶ *in confessum*, manifestum esse. V. *Confessus*. ¶ *in crimen*, accusari. V. *Crimen*. ¶ *in fidem alicujus*, sese dedere. *Liv. l.* 26. *c.* 40. *a med.* Voluntaria deditione in fidem venerunt ad quadraginta oppida. ¶ *in proverbium*, transire. V. *Proverbium*. ¶ *in religionem*, metum deorum movere. V. *Religio*. ¶ *in certamen*, *in contentionem*, certare, contendere. *Cic.* 5. *Tuscul.* 1. 27. & *in Divin. Verr. c.* 29. & res in *contentionem venire* dicitur, de qua contenditur. *Id. pro Quint.* 1. 6. *ante med.* & *lib.* 2. *de Divin. c.* 63. ¶ *Venire ad nihilum*, redire, redigi. *Cic. Tuscul.* 2. *c.* 2. Oratorum laus senescit, brevique tempore ad nihilum ventura videtur. Adde *Fam.* 11. *ep.* 12. ¶ *ad manus*, *ad arma*, eo usque rem progredi, ut arma sumantur, pugna ineatur. *Cic. Verr.* 7. *c.* 11. *a med.* Nonnunquam etiam res ad manus, atque ad pugnam veniebat. *Id. Philip.* 6. *c.* 4. Propter æs alienum venire ad arma. Al. leg. *ire*. ¶ *in sermonem alicujus*, interesse. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 1. Alio sensu *Id. Fam.* 3. *ep.* 5. *circa med.* Cum loquerer cum Phania, veni in eum sermonem, ut dicerem, &c. *venni a dire*, incidi in eum sermonem. ¶ *Usu venit*. V. *Usus*. ¶ *Venire*, accedere, ingredi, insinuari. *Cic.* 4. *Verr. c.* 70. In eam jam venerat familiaritatem consuetudinemque, ut, &c. *Id. ad Dolabell. post ep.* 17. *l.* 14. *ad Attic. circa med.* Me in societatem tuarum laudum venire patiare. *Id. pro Dom.* 1. 14. Venire in sacerdotium. *h. e.* cooptari. ¶ *Venire contra aliquem*, in forum & in judicium venire alicujus oppugnandi causa. *Cic. Phil.* 2. *c.* 2. Contra rem suam venisse me nescio quando, questus est. An ego non venirem contra alienum pro familiari & necessario? non venirem contra gratiam? non venirem contra injuriam, &c? *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 1. *ad fin.* Ne contra amici summam existimationem miserrimo ejus tempore venirem. Illud *Virg.* huc pertinet *Æn.* 7. *v.* 470. Se satis ambobus Teucrisque venire, Latinisque. ¶ Servit transitionibus. *Cic. initio Verr.* 6. Venio nunc ad istius morbum & insaniam. *Id.* 4. *Acad. c.* 4. *extr.* Ad Arcesilam Carneademque veniamus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 16. Ecquid tandem tibi videtur (ut ad fabulas veniamus) senex ille Cæcilianus, &c? *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 19. *ad fin.* Venio ad recentiores litteras. ¶ Passive impersonaliter. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 125. Seu quod ad usque decem numero crescente venitur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 19. Posteaquam ad causam dicendam ventum est. & *ibid.* Hac una spe ad judicium venitur. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 27. E longinquis provinciis haud venturi. *Adrian. Imp. in epist.* apud *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* 18. *leg.* 1. Ad tormenta servorum ita demum veniri oportet, cum, &c. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 37. Facite esse, ut ventum gaudeam. *h. e.* ut gaudeam me advenisse. Sic *Gellius* 1. 1. 16. Ventum gaudeo aeulos ad te. ¶ *Venibo* pro *veniam* in quarta conjugatione non est insolens. *Pompon.* apud *Non. c.* 10. *n.* 32. Sero est: senta, si tibi placet, venibo.

VENITUS. V. in *Veneo*.

VENOR, aris, atus sum, dep. 1. *andar a caccia*, *dar la caccia*, *uccellare*, θηρεύω, κυνηγέω, feras sector, feris insidior. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 11. De pantheris per eos, qui venari solent, agitur mandato meo diligenter. *Virg.* 3. *Georg. v.* 410. Et canibus leporem, canibus venabere damas. *Id.* 4. *Æn. v.* 118. In nemus ire parant venatum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 163. Mille feras Phœbe silvis venata redibat. ¶ Etiam bestiæ ipsæ venari dicuntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. *a med.*

med. Canum alacritas in venando. *Plin. in f. l.* 32. Conchæ hiantes venantur cibum. *Id. l.* 11. *c.* 21. Vespæ muscas grandiores venantur. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 492. dum sæva relictis Mater (*tigris*) in aversa catulis venatur Amano. ¶ Passive *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 878. Taneor consepta, undiqua venor. *h. e.* undiqua concludor velut a venatoribus feræ indagine cinguntur. Etiam *Priscian. l.* 8. *pag.* 794. *Putsch.* passivam in hoc verbo significationem agnoscit. ¶ Proverb. est illud *Plauti Stich. c.* 2. 82. Stultitia est venatum docere invitas canes. ¶ Venari in medio mari. aliud proverb. apud *eund. Asin.* 1. 1. 87. *h. e.* operam ludere. *seminar nell' arena.* V. *Piscor.* ¶ Catachresi ponitur pro piscari, ut *venatus* pro piscatu. *Plin. l.* 16. *c.* 1. Fugientesque cum mari pisces circa tuguria venantur. ¶ Metaphorica est aucupari, captare. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 78. Sunt qui Frustis & pomis viduas venentur avaras, Excipiantque senes, quos in vivaria mittant. & *ep.* 19. *v.* 37. Non ego ventosæ plebis suffragia venor. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 3. Vereor, ne qua in re laudem modestiæ venentur, in ea ipsa re sint impudentes. *Phædr. l.* 4. *fab.* 4. *v.* 4. filiam formosam, & oculis venantem viros. *Ovid. de medic. fac. v.* 27. venari amores. *Id.* 1. *de ar. am. v.* 89. præcipue curvis venare theatris. Adde *Cicer.* 6. *Verr. c.* 21. *a med.* ubi agit de canibus Cibyraticis C. Verris.

VENOSUS, a, um, *pien di vene, venoso*, crebris venis instructus. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Renes venosi sunt, & tunicis superconteguntur. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Faseolis folia venosa, sesamæ sanguinea. *Id. l.* 37. *c.* 5. *a med.* Smaragdi venosi squamosique. *Id. l.* 25. *c. ult. ante med.* Radices minus venosæ. *Id. l.* 20. *c.* 8. *a med.* Intybum sativum, quod est minus, & venosius.

VENOX, ocis, m. cognomentum fuit C. Plautii, qui cum esset censor una cum Appio Claudio Crasso (qui postea *Cæcus* amissis oculis dictus est) felix in Aquæ Claudiæ venis perquirendis fuit. *Frontin. de aquaduct. artic.* 5. & *Fasti consulares* apud *Gruter. pag.* 291.

VENTER, tris, m. *pancia, ventre*, [Greek], [Greek], γαστὴρ, alvus, cavum illud in medio corpore animalis, in quo sunt ventriculus & intestina: itemque intestina ipsa, & ipse ventriculus. Τὰ ἄτομα notationem huic voci præbent. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 81. Pectus, hoc est ossa præcordiis ac vitalibus natura circumdedit: at ventri, quem necesse erat increscere, ademit. *Cels. l.* 7. *c.* 16. Nonnunquam venter icta aliquo perforatur, sequiturque, ut intestina evolvantur. *Id. l.* 4. *c.* 19. Cibis uti ventrem contrahentibus. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *sub fin.* inani ventre diem durare. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. Faba venter inflatur. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Beta ventrem mollit. *h. e.* solvit, *muove il corpo.* & *ibid.* Ventris fluxiones sistere. *Martial. l.* 13. *epigr.* 26. Sorba sumus, molles nimium durantia ventres. *Plin. l.* 27. *c.* 10. Ventris dolores sedare. *Id. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 79. Si micans solertia, quibus obesissimus venter. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 7. Equos decet esse clunibus ac ventribus latis. ¶ *Ventrem facere* apud *Veget. de re veterin. l.* 3. *c.* 57. est excrementa reddere. ¶ De intestinis seu visceribus, *budellame, viscere*, σπλάγχνα. *Colum. l.* 9. *c.* 14. & *Plin. l.* 11. *c.* 20. Apes posse progenerari ventribus bubulis. ¶ De ventriculo, *stomaco*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 78. *Hard.* Subest venter stomachum habentibus, ceteris simplex, ruminantibus geminos, sanguine carentibus nullus. *Id. l.* 33. *c.* 6. *ad fin.* Argyritin in ventre suillo in aqua coquunt, exemptamque nitro fricant, &c. Adde *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 4. *circa med.* ¶ Sæpe refertur ad famem, gulam, edacitatem. *Plaut. Capt.* 4. 2. 75. Tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. *Id. Pseud.* 1. 2. 43. Ventri operam dare. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 32. Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 40. æra paterna, Ac rebus mersis in ventrem. *Pers. in prol. v.* 10. Magister artis, ingenique largitor venter. *Bisogno fa l'uomo industrioso.* *Juvenal. sat.* 3. *v.* 166. magno hospitium miserabile, magno Servorum ventres. *h. e.* alimenta, cibus. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 34. Vivite lurcones, comedones, vivite ventres. *h. e.* heluones, gulosi, edaces, & quasi toti ventres. ¶ De utero *Juvenal. sat.* 6. *v.* 595. homines in ventre necandos Conducit. Hinc *ventrem ferre*, gravidam esse, fetum in utero habere. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Cum ignorans nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *a med.* Equa ventrem fert duodecim menses, vacca decem, ovis & capra quinos, sus quatuor. *Colum. l.* 6. *c.* 24. Vaccæ decem mensibus ventrem perferunt. *Ovid. Met.* 11. *v.* 311. Ut sua maturus complevit tempora venter, Nascitur Autolycus. ¶ Huc pertinent illa JCtorum, *ventrem inspicere, custodire, in possessionem mittere, ventris nomine mulierem in possessionem mittere*, &c. *Dig. lib.* 25. *tit.* 4. 5. & 6. *lib.* 37. *tit.* 8. 9. &c. Sic *Horat. Epod. ult. v.* 50. Tumidaque venter Pactumeiæ. *h. e.* fetus, partus sui ventris. & *Paul. Dig. lib.* 5. *tit.* 4. *leg.* 3. Antiqui libero ventri ita prospexerunt, ut in tempus nascendi omnia ei jura integra reservarent. ¶ Metaphorice *venter* est quæcumque cavitas, tumor, inflatio cujusque rei. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. ubi de aquæductib. agit, *ventrem* dicit, & Græci κοιλίαν, ubi fistulæ dilatantur, & intumescunt. *Juvenal. sat.* 12. *v.* 60. ventre lagenæ. *Alfen. Dig. lib.* 8. *tit.* 5. *l.* 17. Si paries ita ventrem faceret, ut semipedem procumberet. *Plin. l.* 11. *c.* 46. Talus ventre eminens concavo, in vertebra ligatus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 122. tortusque per herbam Cresceret in ventrem cucumis. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 43. tumidoque cucurbita ventre.

VENTIDIANUS, a, um, ad Ventidium pertinens, quod est nomen propr. R. civis. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 2. *n.* 186. Nos Ventidianis rumoribus concalfecimus. V. *Gell. l.* 15. *c.* 4. ubi de P. Ventidio Basso Picente historiam tradit.

VENTIGENUS, a, um, adject. ventum gignens. *Ventigeni crateres* apud *Lucret. l.* 6. *v.* 701. sunt ora & fauces in cacumine Ætnæ montis, qui fumum, & nebulas, & concitatas auras copiose evomunt. Verba *Lucretii* sunt: In summo sunt ventigeni crateres, ut ipsi (*accolæ Ætnæ*) Nominitant, nos quæ fauces perhibemus, & ora.

VENTILABRUM, bri, n. πτύον, λικμητήριον, instrumentum quo aliquid ventilatur, cujusmodi est illud, quo rustici frumentum, leguminave post trituram sursum ejaculantur, ut ventorum flatu a paleis repurgentur. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *circa med.* Nam cum acervus paleis granisque mistus in unum fuerit congestus, paulatim ex eo ventilabris per longum spatium jactetur. *Prudent. in hymn. præfixo Apotheosi, sub fin.* Det ventilabro lacta quæque ut horreis, Urat recrementum focis.

VENTILABUNDUS, a, um. Quidam leg. *in fragm. Varron.* apud *Non. c.* 4. *n.* 319. sed incerta admodum res est.

VENTILATIO, onis, f. *ventolamento, ventilazione*, λίκμησις, ῥιπισμός, actus ventilandi. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Innocentiores uvæ sunt, quæ decerptæ diu pendere: quæ ventilatione etiam utiles fiunt stomacho, ægrisque.

VENTILATOR, oris, m. *sventolatore*, λικμητής, qui ventilat, ac præsertim qui post trituram frumenta, aut legumina ventilabro in sublime jaculatur, ut ventorum flatu grana secernantur a palea. *Colum. l.* 2. *c.* 10. *circa med.* Faba, quæ longius emittatur, pure eo perveniet, quo ventilator eam ejaculabitur. ¶ Translate sumitur pro præstigiatore. Nam ut ventilatores grana, quæ purgant, in ventum projiciunt, ita præstigiatores rem, quam retinent manibus, ajicere videntur. *Quintil. l.* 10. *c. ult. ante med.* Quousu constant mira illa in scenis pilariorum, ac ventilatorum, ut ea, quæ emiserint, ultro venire in manus credas, &, quo jubentur, decurrere.

VENTILATUS, a, um, *sventolato, ventilato*, agitatus, impulsus. *Cic. pro Flacc. c.* 23. Cujus lingua, quasi flabello seditionis, illa tum est egentium concio ventilata.

VENTILO, as, *a.* 1. *ventilare, sventolare, far vento*, λικμάω, ῥιπίζω, ventum excito in aliquam rem. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 50. Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem. *Sil. l.* 17. *v.* 506. rapidusque incendia flatus Ventilat. *Sueton. in Aug. c.* 82. Æstate apertis foribus, atque etiam aliquo ventilante, cubabat. *Martial. l.* 3. *epigr.* 82. *v.* 10. Stat exoletus, Et æstuanti tenue ventilat frigus. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 108. Et cum se rapido fessum projecerat æstu, Patricius roseis pavonum ventilat alis. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 105. Ceu fessis ubi remigum lacertis, Primæ carbasa ventilantis auræ. ¶ Item aeri & ventis exponere, *dar aria, esporre all' aria, sciorinare*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 55. *ad fin.* Oleas in acervis jactando ventilare oportet. *Colum. l.* 12. *c.* 30. Quo major æstus erit, eo sæpius convenit vinum nutriri, refrigerarique, & ventilari. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Frumenta in horreis multi ventilari vetant. *Colum. l.* 1. *c.* 6. *a med.* Exesæ fruges in horreo ventilentur, & quasi refrigerentur. *Plin. l.* 12. *c.* 14. *ad fin.* Ventilatur sub divo sæpius cera fulva. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 54. populeas ventilat aura comas. *dibatte, fa tremolare*: agitat, concutit. ¶ Translate *Senec. de Tranquill. c.* 2. *a med.* Versare se, & mutare nondum fessum latus, & alio atque alio positu ventilari. *h. e.* jactare se, versare, positum mutare. *dimenarsi*. & *Apul. in Apolog.* Qui tibi plurimas contumelias dixit: qui nomen tuum pro tribunalibus ventilavit. *h. e.* jactavit, ventis calumniarum objecit. *Imp. Constant. Cod. lib.* 9. *tit.* 18. *leg.* 6. & in *Cod. Theodos. lib.* 9. *tit.* 16. *leg.* 5. Magicis artibus vitas insontium labefactare, & Manibus accitis ventilare. *h. e.* vexare, agitare, turbare. *Apul. l.* 2. *Metam.* In aureos refulgentes, quos identidem manu mea ventilabam, attonitus. *h. e.* versabam, numerabam. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 28. Ventilat æstivum digitis sudantibus aurum. *h. e.* anulos leviores inter eundum agitat & jactat, refrigerii & simul ostentationis gratia. *Martial. l.* 12. *epigr.* 18. Dum per limina te potentiorum Sudatrix toga ventilat. *h. e.* agitat, jactat huc illuc discurrentem. ¶ *Ventilare* dicuntur & gladiatores, aut milites, cum preludentes brachia & arma jactant, aeremque vane cædunt: quasique velitantur. *Senec. epist.* 117. *a med.* Quam stultum est, cum signum pugnæ acceperis, ventilare! remove ista lusoria arma: decretoriis opus est. *Id. in proœm. l.* 3. *excerpt. controv. a med.* Aliud est pugnare, aliud ventilare. *Martial. l.* 5. *epigr.* 31. Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos Currit, & in toto ventilat arma bove.

VENTIO, onis, f. *venuta*, ἔλευσις, actus veniendi. *Plaut. Truncul.* 2. 7. 61. Quid tibi huc ventio est?

VENTITO, as, *n.* 1. *venire spesso*, φοιτάω, frequenter venio. *Catull. carm.* 8. *v.* 4. Cum ventitabas, quo puella ducebat. *Cic.* 11. *Fam. ep.* 27. *circa med.* Ut domum ventitares, horasque multas sermone consumeres. *Id.* 2. *de Legib. c.* 4. Cum ipse ad Scævolam ventitarem.

VENTO, as, *n.* 1. frequentat. a *venio*, apud veteres. *Fest.* Ventabant antiqui dicebant sine præpositione pro adventabant. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 386. Cum illo vento, video Gallorum frequentiam in templo.

VENTOSE, adverb. tumide, inflate. *Apul. l.* 10. *Metam.* Pulvillis ventose delicata pluma tumentes.

VENTOSITAS, atis, f. *ventosità*. *Apul. de herb. c.* 116. Petroselinum medetur ventositati stomachi atque coli. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 4. *c.* 5. Ventositas ventris. ¶ Translate pro jactantia posuit *Fulgent. l.* 2. *Mythol. c.* 17.

VENTOSUS, a, um, *pieno di vento, ventoso*, ἀνεμώδης, vento plenus, ventis objectus. *Virg. Æn.* 8. *v.* 449. alii ventosis follibus auras Accipiunt, redduntque. *Petron. in Satyr. c.* 137. *ad fin.* Inanes, ac

sine

sine medulla ventosas nuces in summo humore consistere, graves & plenas ad ima deferri. *Horat. l. 3. od. 4. v. 45.* ventosum mare. *Liv. l. 36. c. 43.* Ventosissima regio inter Cycladas, Delus. *Virg. Æn. 12. v. 848.* & *Propert. l. 2. el. 9. v. 5.* ventosæ alæ. *Virg. Ecl. 9. v. 58.* ventosi ceciderunt murmuris auræ. *Plin. l. 18. c. ult.* Ventosus autumnus, ventosa hieme. *Lucan. l. 9. v. 349. de Tritone.* ventosa perflantem murmura concha. *h. e.* tuba inspirata. *Ovid. 2. Amor. el. 16. v. 19.* ventosæ Alpes. *Val. Flacc. l. 2. v. 269.* Pampineamque quatit ventosis ictibus hastam. *con colpi tirati al vento.* *Theodor. Priscian. l. 2. par. 2. c. 16.* Ventosas cucurbitas imponere. *le ventose.* Quo sensu etiam *Juvenal.* dixisse videtur *sat. 14. v. 57.* vacuumque cerebro Jampridem caput hoc ventosa cucurbita quærit. ¶ Metaphorice est inflatus, tumidus, vanus, inanis, levis, mobilis, inconstans. *Virg. Æn. 11. v. 390.* an tibi Mavors Ventosa in lingua, pedibusque fugacibus istis Semper erit? *& vers. 708.* ventosa gloria. *ἀνεμώλιος.* Sic *Horat. l. 2. ep. 1. v. 177.* Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru. *Stat. 10. Theb. v. 712.* Hæc pietas, hic verus honor: ibi gloria tantum, Ventosumque decus, titulique in morte latentes. *Plin. in Paneg. c. 31.* Superbiebat ventosus & insolens natio, quod, &c. *gonfia, superba.* *Cic. Phil. 11. c. 7.* Extraordinarium imperium populare atque ventosum est, minime nostræ gravitatis, minime hujus ordinis. *Petron. in Satyr. c. 2.* Ventosa isthæc & enormis loquacitas Athenas ex Asia commigravit. *h. e.* turgidum & inflatum dicendi genus. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 9.* Lepidus, homo ventosissimus. *h. e.* levissimus, & maxime inconstans. *Liv. l. 42. c. 30.* Ventosum ingenium. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 37.* ventosæ plebis suffragia venari. *Ovid. ad Cupidinem, 2. Amor. el. 9. v. 49.* Tu levis es, multoque tuis ventosior alis. ¶ *Ventosi equi*, leves ac veloces, quasi vento geniti, aut ventos cursu æquantes. *Ovid. 4. Fast. v. 392.* Primaque ventosis palma petetur equis. *h. e.* cursu quadrigarum in Circo.

VENTRALIS, is, *di ventre*, ad ventrem pertinens. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 8. circa med.* Species acres & calidæ, si in ventrem receptæ fiunt, solvitur vis earum ventralis humoris alluvione. ¶ *Ventrale* absolute (subaudi *cingulum*, *vestimentum*, aut quippiam hujusmodi) est campestre, semicinctium, zona, crumena ventri præcincta: *περίζωμα*, *ὑπογαστρίδιον*. *Plin. l. 8. c. 48.* Gausapa patris mei memoria cœpere, amphimalla nostra, sicut villosa etiam ventralia. *Id. l. 27. c. 7. ad fin.* Absinthium inguinum tumorem arcet in ventrali habitum. ¶ In his sudariola, aut nummos gestare solebant. *Callistrat. Dig. lib. 48. tit. 20. leg. 6.* Vestem, qua is fuerit indutus, aut nummulos in ventrali, quos victus sui causa in promptu habuerit. *Taurellus* habet *in ventralem*.

VENTRICOLA, æ, m. & f. ventrem colens, ventri & gulæ deditus. *Augustin. ep. 86. ad Casulan. ante med.* Qui ventricolas tanquam magnus jejunator accusat.

VENTRICULATIO, onis, f. morbus & tormina ventris, apud *Cæl. Aurelian. l. 3. Acut. c. 17.*

VENTRICULOSUS, a, um, ad ventrem pertinens. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 4. c. 3.* Ventriculosa passio.

VENTRICULUS, li, m. *ventricino*, *γαστρίδιον*, parvus venter. & ponitur aliquando pro ventre: ut in illo *Juvenal. sat. 3. v. 96.* plana omnia dices infra ventriculum. ¶ Sic appellantur & duæ cavitates in corde. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. in med.* Pars animæ redditur respirando, pars concipitur cordis parte quadam, quam ventriculum cordis appellant: cui similis alter adjunctus est, in quem sanguis a jecore per venam illam cavam influit. ¶ Præcipue sic dicitur receptaculum cibi in corpore animalis, in quo conficitur, confectusque in intestina transmittitur quodquid comestum est, *stomaco*. *Cels. l. 4. c. 1. & lib. 5. c. 26. sect. 16.* *Plin. l. 11. c. 37. sect. 78. & sequent.* & alibi sæpe. *Cels. cit. l. 4.* Ventriculus, qui receptaculum cibi est, constat ex duobus tergoribus: isque inter lienem & jecur positus est, utroque ex his paulum super eum regredientis.

VENTRIFLUUS, a, um, qui ventrem solvit, ut Ventriflua medicamenta. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 1. c. 4. post med.*

VENTRILOQUUS, a, um, *ἐγγαστρίμυθος*. Ventriloquos *Isidorus* in *Glossis* exponit præcantatores: sunt autem iidem, qui divini, seu harioli, qui dæmonem in ventre se habere dicunt, & ex ejus instinctu futura prædicere. *Tertull. l. 4. adversus Marcion. c. 25.* & *advers. Prax. c. 19. ex Isaia c. 44.* Quis alius dissipiet signa ventriloquorum, & divinationes ex corde? Verba *Vulgatæ Edition.* sunt *Isai. 44. 25.* Irrita faciens signa divinorum, & hariolos in furorem vertens.

VENTRIOSUS, a, um, *panciuto*, *γαστρώδης*, qui magnum habet ventrem. *Plaut. Merc. 3. 4. 54.* Canum, varum, ventriosum. *Id. Asin. 2. 3. 20.* Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventriosus.

VENTROSUS. V. in voce sequenti.

VENTRUOSUS, a, um, ventriosus. Ut a *mons*, *tis*, fit *montuosus*, sic a *venter*, *tris*, *ventruosus*. *Plin. l. 14. c. 21.* Dolia ventruosa ac patula minus utilia. Ita *Harduin.* ex MSS. vl. leg. *ventrosus*.

VENTULUS, li, m. *venticello*, *ἀνεμίδιον*, lenis ventus. *Terent. Eun. 3. 5. 47.* Cape hoc flabellum, & ventulum huic sic facito, dum lavamus. Adde *Plaut. Curcul. 2. 3. 37.* & *Cas. 3. 5. 14.*

VENTURUS, a, um, particip. futuri verbi venio, *venturo*, *futuro*. *Ovid. 2. de rem. am. v. 59.* venturæ memores senectæ. *Virg. Æn. 8. v. 627.* Venturi inscius ævi. ¶ *Ventura*, absolute, *le cose future*. *Virg. Æn. 2. v. 125.* Ventura videns. Sic Præscia venturi vates, *Id. Æn. 6. v. 66.*

VENTUS, a, um, particip. V. in fine verbi *Venio*.

VENTUS, ti, m. *vento*, *ἄνεμος*, *πνεῦμα*, aeris concitatus motus, fluxus aeris impetuosior. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. ad fin. de aere*: Tum effluens huc & illuc ventos efficit. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Ventus est aeris fluens unda, cum incerta motus redundantia. Nascitur, cum fervor offendit humorem, & impetus fervoris exprimit vim spiritus flantis. *Cic. pro Cluent. c. 49. sub fin.* Ut mare, quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari atque turbari. *Id. 7. Fam. ep. 20. circ.* Ventus increbrescit. *Senec. in Med. v. 627.* Venti silent. *Senec. de vita beata, c. 28.* Secundus, & ferens ventus. *Nep. in Annib. c. 8.* Dare vela ventis. ¶ Jungitur nominibus peculiarium ventorum. *Cic. 9. Attic. ep. 6.* Septentriones venti. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 7.* Corus ventus. *Nep. in Milt. c. 1.* Ventus Aquilo. & *cap. 2.* Ventus Boreas. Sic *Plaut. Curcul. 5. 2. 47.* Exoritur ventus turbo, spectacula ibi eunt. Adde *Trinum. 4. 1. 16.* ¶ Secundum Veterum descriptionem venti duodecim sunt, *Boreas*, *Aquilo*, *Corus*, *Subsolanus*, *Vulturnus*, *Eurus*, *Auster*, *Notus*, *Africus*, *Favonius*, *Zephyrus*, *Circius*. Ex his principes sunt, qui etiam cardinales vocantur, quod flant a quatuor mundi cardinibus, Septentrione, Oriente, Meridie, Occidente. Deinde singuli duos alios ventos habent, unum ad dextram, alterum ad sinistram. A septentrione est *Boreas*, qui & ipse Septentrio dicitur. Huic ad Orientem *Aquilo* surgit, ad Occidentem *Corus*. Ab Oriente Æquinoctialis est *Subsolanus*, qui ad Septentrionem habet *Vulturnum*, ad Meridiem *Eurum*. A Meridie est *Auster*. Huic ad Orientem *Notus* est, *Africus* ad Occidentem. Ab Occidente Æquinoctialis est *Favonius*, cui *Zephyrus* est ad Meridiem, *Circius* ad Septentrionem. V. suis locis. Sed recentiores mathematici diligentius & minutius triginta duos ventos distinxerunt, quos, quia Veteribus ignoti fuerunt, non est hic locus enumerare. De quatuor præcipuis ita *Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 27.* Nam modo purpureo vires capit *Eurus* ab ortu; Nunc *Zephyrus* sero vespere missus adest. Nunc gelidus sicca *Boreas* bacchatur ab Arcto, Nunc *Notus* adversa prœlia fronte gerit. *Virg. 4. Georg. v. 297.* Parietibusque premunt arctis, & quatuor addunt Quatuor a ventis obliqua luce fenestras. ¶ In fabulis est, Ventos filios fuisse Astræi, qui patrem Titanum habuit, & Auroræ, & fratres Astrææ, eos aliquando adversus Jovem prœliatos esse, a Jove debellatos in terræ speluncis in Æolide inclusos fuisse, usque Æolum regem datum esse, qui eos coerceret. *Serv. ad Virg. 1. Æn. v. 136.* & *Hygin. in præfat.* Hinc pro diis habiti sunt, & templa illis dicata, ut Circio ab Augusto, teste *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 17. sub fin.* & victimæ cæsæ, ut apud *Virg. 3. Æn. v. 120.* & *Horat. epod. 10. in f.* & vota facta, ut apud *Lucret. l. 5. 1228.* *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 37.* & *Turpil.* apud *Cicer. 4. Tusc. c. 34.* ¶ Translate *ventus* accipitur pro calamitate, adversa fortuna, perturbatione. *Cic. in Pison. c. 9. ad fin.* Alios ego vidi ventos, alias prospexi animo procellas. ¶ Item pro secunda, seu prospera fortuna. *Cic. Attic. l. 2. ep. 1. a med.* Quid si etiam Cæsarem, cujus nunc venti valde sunt secundi, reddo meliorem? ¶ Item pro favore, plausu. *Cic. pro Cluent. c. 47.* Verum omnem intelligimus in istis subscriptionibus ventum quemdam popularem esse quæsitum. ¶ Item pro fama, rumore. *Cic. pro Cluent. c. 28.* Qui omnes rumorum & concionum ventos colligere consuessent. ¶ *Ventis tradere* est oblivioni tradere. *Horat. l. 1. od. 26. v. 2.* Tristitiam & metum Tradam protervis in mare Creticum Portare ventis. Huc pertinet & illud *Virg. Æn. 10. v. 652.* nec ferre videt sua gaudia ventos. *h. e.* irrita esse, in nihilum abire. ¶ *In vento & in aqua scribere* est operam perdere, *Catull. carm. 69. ad Amic.* Sic profundere verba ventis, *h. e.* frustra loqui, *Lucret. l. 4. v. 929.* Et, dare verba in ventos, *Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 42.* Idem quoque est ventis loqui, apud *Ammian. l. 15. c. 5.* (*al. 9.*) ¶ *Vento vivere* proverbiali locutione dicitur is, qui nimio sumptu victitat, *vivere di vento*, *vivere d'aria*. *Imp. Alexand. lib. 5. Cod. tit. 50. leg. 2. in f.* ¶ *Ventus textilis* est vestis tenuissima, quæ subtilitate videtur ventos æquare. *Pub. Laber.* apud *Petron. in Satyr. c. 55.* V. *Nebula*.

VENUCULUS, a, um, ad Venusiam oppidum Apuliæ pertinens, ut multi putant: ut *Venucula uva*, quæ in ejus oppidi agro provenit, & in ollis condi & servari solet, ob id etiam *ollaris* dicta. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 72.* Venucula convenit ollis: Rectius Albanam fumo duraveris uvam (Quidam scribunt *Vennucula* duplici *nn*, ut commode prima syllaba producatur, quæ in *Venusia* brevis est.) *Colum. l. 12. c. 43. a med.* Uvæ Veneculæ, quas antiqui in vasis condebant. *Plin. l. 14. c. 2. ad fin.* Venucula inter optime destorescentes, & ollis aptissima. *Harduin.* legit *Venicula* eodem sensu: alii *venunculæ*. ¶ Quidam *venuculam* non a Venusia oppido, sed a *venum* derivant, ut sit idem, quod venalis: nam ideo in ollis servatur, ut vendi possit extra vindemiæ tempora. ¶ *Colum. l. 2. c. 6.* far etiam venuculum nominat, & inter farris varia genera refert. Al. leg. *vermiculum*, h. e. rutilum.

VENULA, læ, f. *picciola vena*, *venuzza*, *φλέβιον*. *Cels. l. 2. c. 6.* Oculi illacrymant, atque in iisdem venulæ pallent. ¶ Translate *Quintil. l. 12. c. 10.* Quid est cur in iis, qui tenui venula per calculos fluunt, Atticum saporem putent?

VENULEJUS. Q. Claudius Venulejus Saturninus Jurisconsultus, unus ex discipulis Papiniani, fuit etiam unus ex familiaribus & sociis Alexandri Severi Imp. ut in ejus vitæ fine tradit *Lamprid.* Exstant multa ejus responsa in Pandectis.

VENUM, *da vendere*, *venale*, quod venale est. Quidam putant, esse supinum verbi *veneo*; sed potius *veneo* est a *venum*, quasi *venum eo*. Aliquando per casus inflexa legitur: itaque potius nomen esse, dicendum est, cujus in usu frequentissimo est *venum*: dicimus autem *venum ire*, h. e. vendi, *esser esposto alla vendita*. *Venum dare*, aut *vendere*, h. e. vendere, *dare ad esser venduto*. *Gell. l. 7. c. 4.* Pileatos servos venum in solitos Sabinus scriptum reliquit. *Liv. l. 3. c. 55.*

c. 55. Ut ejus familia ad ædem Cereris venum iret. *Lucan. l. 4. v.* 206. ſeque, & ſua tradite venum Caſtra videt. *Claudian. l. 1. in Rufin. v.* 178. Venum cuncta dari. *h. e.* omnia venalia eſſe. *Id. l.* 2. *in Eutrop. v.* 37. Omnes pœnituit pretii: venumque redibat, Dum vendi potuit. ¶ Reperiuntur etiam quidam hujus nominis caſus, ut dictum eſt, ut *venui* dativus, tanquam a *venu*, ut & *veno* in dat. & ablat. a *venum*, *i. Apul. l.* 8. *Metam.* Eum rogavit unus a noſtris, haberetne venui lacte. *ſe aveſſe latte da vendere.* & *infra*. Cantherium venui ſubjicere. *eſporre alla vendita.* *Tacit. Ann.* 13. *c.* 51. Militibus immunitas ſervaretur, niſi in iis, quæ veno exercerent. *in quelle coſe, delle quali faceſſero mercatanzia.* & *Ann.* 14. *c.* 15. Poſita veno irritamenta luxus. *eſpoſte alla vendita.* ¶ Sunt qui ſcribunt *venum* cum diphthongo *æ*, ſed V. *Veneo*.

VENUNDATUS, a, um, nom. particip. *venduto*. *Tacit. in Agric. c.* 18. Per commercia venundati. *Propert. l.* 3. *el.* 17. *v.* 21. Tuque o Minoa venundata Scylla figura.

VENUNDO, as, dedi, datum, a. 3. *vendere, e dare a vendere,* ἀπεμπολάω, ἀποδίδωμι, idem quod vendo, venum do. *Cic.* 3. *Offic. c.* 26. Cum io venundando tum eam ſciſſet. *Al. leg.* vendendo. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 22. *extr.* Quæſtura gratuito concedebatur, donec ſententia Dolabellæ velut venundaretur. *Flor. l.* 4. *c. ult. a med.* Hos ſub corona jure belli venundedit. ¶ Scribitur & *venumdo*.

VENUS, eris, f. *Venere*, Ἀφροδίτη, Κύπρις, Κυθέρεια, filia Cæli & Diei, dea amorum, pulcritudinis, gratiarum, deliciarum, voluptatum omnium. Poetæ fabulantur, natam eſſe ex ſpuma maris, & cæli teſtibus a Saturno exciſis, & in mare projectis. Sed hoc de Venere ſecunda *Cicero* ſcribit *lib.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. Quatuor enim ibi Veneres enumerat, ut mox dicetur. Dicta eſt a veniendo. *Id. ibid. c.* 24. Minerva, quia minuit, aut quia minatur: Venus, quia venit ad omnia. ¶ Græcis eſt Ἀφροδίτη, ab ἀφρός, ſpuma, a qua nata fingitur: quod præter multos gentium Scriptores etiam *Arnobius* tradit *lib.* 4. *pag.* 143. *Horat. l.* 1. *od.* 18. *v.* 6. Quis non te potius Bacche Pater, teque decens Venus? ¶ Nata dicitur in Cypro, ibique colebatur, & in Papho, in Gnido, in Cytheris, & plurimis aliis in locis. *Horat. l.* 1. *od.* 30. O Venus regina Gnidi, Paphique. Adde *od.* 3. &c. Ejus ſedem in Cypro late & luculenter deſcribit *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. a verſ.* 49. ¶ Ab ea Romulus menſem anni ſecundum Aprilem nominaviſſe dicitur. *Ovid.* 4. *Faſt. v.* 61. Sed Veneris menſem Grajo ſermone notatum Auguror: a ſpumis eſt dea dicta maris. Adde 4. *Met. v.* 537. ¶ Fabulantur nupſiſſe Vulcano, & adulterio ſe ſe cum Marte miſcuiſſe, unde Anteros natus ſit. *Ovid.* 4. *Met.* 4. *Faſt.* & alibi: ſed hæc de tertia Venere narrantur, quæ filia fuit Jovis, & Dionis. *Cic. loc. cit.* ¶ Dicitur etiam adulterium admiſiſſe cum Mercurio, ex quo Cupidinem, ſive Amorem peperit. Hoc de Venere ſecunda, & de Mercurio ſecundo *Cicero* ſcribit *ibid.* Nam Cupido primus Mercurio, & Diana prima natus dicitur. Sed quidam volunt Cupidinem ex ſola Venere natum eſſe, ut eſt apud *Servium ad* 1. *Æn. v.* 668. ¶ Veneres plures fuere, ut jam ſignificavimus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 23. Venus prima Cælo, & Die nata, cujus Elide delubrum vidimus: altera ſpuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem ſecundum natum accepimus: tertia Jove nata, & Dione, quæ nupſit Vulcano, ſed ex ea & Marte natus Anteros dicitur: quarta Syria, Tyroque concepta, quæ Aſtarte vocatur, quam Adonidi nupſiſſe traditum eſt. ¶ Poetæ tamen has omnes Veneres confundunt, & uni tribuunt ea, quæ trium propria ſunt. ¶ De Venere armata V. *Armatus*. ¶ Cyprii ſignum Veneris habuerunt barbatum corpore, ſed veſte muliebri cum ſceptro ac ſtatura virili: & putant, eandem marem ac feminam eſſe. Sunt hæc verba *Macrobii l.* 3. *Saturn. c.* 8. quorum ſimilia habet *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 632. ¶ Sacra Veneri fiebant Paphi ſolo ture, & floribus. *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 339. ¶ Non ſolum pro dea amoris ponitur, ſed etiam pro libidine, ſeu appetitu commixtionis cum altero corpore, & pro re ipſa Venerea, quam Græci ἀφροδίσια dicunt. *Terent. Eun.* 4. 5. 6. Sine Cerere, & Libero friget Venus. *Virg. Georg.* 3. *v.* 97. Frigidus in Venerem ſenior. *Plin. l.* 26. *c.* 10. Illita quoque radix genitalibus inhibebit non ſolum Venerem, ſed affluentiam geniturae. *Virg.* 3. *Georg. v.* 137. Sed rapiat ſitiens Venerem, interiuſque recondat. τὰ ἀφροδίσια. ¶ Interdum ponitur pro gratia, qua apud alios pollemus. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 28. Ille non eſt par mihi virtutibus, nec officiis, ſed habuit ſuam venerem. *Plin.* de Apelle, *lib.* 35. *c.* 10. *ante med.* Quorum (*pictorum*) opera cum admiraretur, collaudatis omnibus, deeſſe iis unam Venerem dicebat, quam Græci charita vocant. ¶ Interdum etiam pro venuſtate, ornatu, elegantia. *Plaut. Stich.* 2. 1. 5. Profecto amœnitates omnium Venerum & venuſtatum affero. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Quod cum gratia quadam & Venere dicitur. *Id. l.* 10. *c.* 1. Iſocrates omnes dicendi Veneres ſectatus eſt. ¶ Per blanditiam amatores amicas ſuas Veneres vocant. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 68. parta meæ Veneri ſunt munera. ¶ Neque amorum ſolum, ſed & hortorum præſes habita eſt, & *Hortenſis* appellata, quia horti ad amœnitates & delicias pertinent, quæ amorum comites ſunt. Hinc *Nævius* apud *Feſtum* in voce *Coquus*. Coquus edit Neptunum, Venerem, Cererem. Ubi *Neptunus* pro piſcibus ponitur, *Venus* pro oleribus, *Ceres* pro pane. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 1. Adveneror Minervam, & Venerem, quarum unius procuratio oliveti, alterius hortorum: quo nomine ruſtica Vinalia ſunt inſtituta. ¶ Eſt item *Venus* una errantium ſtellarum, inter Solis & Mercurii ſphæram ſita, quæ mane, cum antegreditur Solem, Græce φωσφόρος, Latine *Lucifer* dicitur: veſpere, cum Solem ſubſequitur, appellatur a Græcis ἕσπερος, a Latinis *Veſper*, & *Veſperugo*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Infima eſt quinque errantium, terræque proxima ſtella Veneris, quæ φωσφόρος Græce, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem; cum ſubſequitur autem, Heſperos. Adde *in ſomn. Scip. c.* 4. & 5. ¶ *Venus* etiam dicebatur talorum jactus; nempe is qui talos omnes figura exhibebat diverſa, hoc eſt Cum ſteterit nullus vultu ſibi talus eodem, ut loquitur *Martialis l.* 14. *epigr.* 14. Cauſa nominis eſt, quod is jactus propitia Venere fieri putaretur, unde & *Venereus* dicebatur: erat enim omnium jactuum feliciſſimus. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 45. Me quoque per talos Venerem quærente ſecundos, Semper damnoſi ſubſiluere Canes. *Auguſtus* apud *Sueton. c.* 71. Quos tollebat univerſos, qui Venerem jecerat.

VENUSINUS, a, um, ad Venuſiam pertinens, quod eſt oppidum Apuliæ Peucetiæ, in confinio Lucaniæ, ad radices Apennini: Horatii Flacci patria. *Horat. l.* 2. *ſat.* 1. *v.* 35. Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque colonus. *Juvenal. ſat.* 1. *v.* 51. Hæc ego non credam Venuſina digna lucerna? *h. e.* lucerna qua *Horatius* lucubrando, & ſatyram ſcribendo utebatur. ¶ *Venuſini*, *orum*, Venuſii incolæ, *Liv. l.* 22. *c.* 54.

VENUSTAS, atis, f. *bellezza, grazia, venuſtà*, ἐπαφροδισία, ὥρα, ἀγλαΐα, pulcritudo, formæ elegantia, gratia aſpectus: a *Venus*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. *extr.* Quæ autem dea ad res omnes veniret, Venerem noſtri nominaverunt: atque ex ea potius venuſtas, quam Venus ex venuſtate. ¶ Propria eſt mulierum, ut dignitas virorum. *Cic.* 1. *Offic. c.* 30. & 36. Cum autem pulcritudinis duo genera ſint, quorum in altero venuſtas ſit, in altero dignitas, venuſtatem muliebrem ducere debemus, dignitatem virilem. *Id. ibid. c.* 27. Venuſtas & pulcritudo corporis ſecerni non poteſt a valetudine. *Id. in Orat. c.* 18. *ad fin.* Vultus multam affert tum dignitatum, tum venuſtatem. ¶ Dicitur etiam de inanimatis rebus. *Cic.* 6. *Verr. c.* 3. Erant ænea præterea duo ſigna, non maxima, verum eximia venuſtate, virginali habitu atque veſtitu. *Id.* 3. *de Orat. c.* 46. Capitolii faſtigium illud non venuſtas, ſed neceſſitas ipſa fabricata eſt. ¶ Tranſlate accipitur pro quacunque gratia, ut pro amabili ſuavitate orationis, pro lepore ſive gratia dicendi, & Venere, χαριεντισμός. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. Dicendi vis egregia, ſumma feſtivitate & venuſtate conjuncta profuit. *Id. Verr.* 7. *c.* 54. *ſub fin.* Affluens omni lepore & venuſtate. *Gell. l.* 17. *c.* 20. Verborum venuſtates. ¶ Interdum etiam pro felicitate. *Terent. Heaut.* 5. 4. 8. Quis me fortunatior, venuſtatiſque adeo plenior? *Plaut. Pœn.* 1. 2. 44. Diem pulcrum, & celebrem, & venuſtatis plenum! *Id. Stich.* 2. 1. 5. Amœnitates omnium Venerum atque venuſtatum affero. *Id. Pſeud.* 5. 1. 10. Eſt homini quamobrem vitam amet. hic omnes voluptates, in hoc omnes venuſtates ſunt.

VENUSTE, adverb. *graziſamente, con garbo*, χαριέντως, cum venuſtate, lepide. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 4. Quia in re mihi videtur illud per quam venuſte cecidiſſe. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *ante med.* Omnia venuſtiſſime finxit. *Senec. l.* 1. *controverſ.* 1. *ante med.* Hiſpanus hunc colorem venuſtius, *ſupple* adhibuit. *Cæl. ad Cicer. l.* 8. *Fam. ep.* 11. *circa med.* Venuſtiſſime reſpondere. *Plin. l.* 6. *ep.* 21. Scripſit mimiambos tenuiter, argute, venuſte, atque in hoc genere eloquentiſſime.

VENUSTO, as, a. 1. *ornare*, καλλύνω, orno. *Nævius* apud *Fulgent. Planciad. de priſco ſerm. n.* 43. Myropola affatim mihi unguentum largitus eſt, quo me venuſtarem. Subdit *Fulgent.* Affatim dicitur abundanter: venuſtam vero, exhilarare.

VENUSTULUS, a, um, *graziosetto*, ἐπίχαρις, aliquantum venuſtus. *Plaut. Aſin.* 1. 3. 70. Compellando blanditer, oſculando, oratione vinnula, venuſtula.

VENUSTUS, a, um, *bello, viſtoſo, avvenente, vago*, ἐπαφρόδιτος, καλός, pulcher, formoſus, ut in *Venuſtas* dictum eſt: a *Venus*. *Terent. Andr.* 1. 1. 92. Adoleſcentula forma, & vultu adeo modeſto, adeo venuſta, ut nihil ſupra. *Suet. in Ner. c.* 51. Fuit vultu pulcro magis, quam venuſto. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 153. Mulier ſpecie venuſta. & 5. 4. 4. Diva venuſtiſſima Venus. *Suetan. de Aug. c.* 79. Forma fuit eximia, & per omnes ætatis gradus venuſtiſſima. ¶ Tranſlate uſurpatur de quacunque re concinna, & aſpectu grata, *di bella viſta*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 2. Sic enim habebit & figurationis aſpectum venuſtum, & aditus uſum ſine impeditionibus. (Sic contra *ibid. a med.* Tumida & invenuſta ſpecies. & *ſub fin.* Vaſtus & invenuſtus conſpicientibus remittetur aſpectus.) *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion. v.* 12. Salve o venuſta Sirmio. *Phædr. l.* 4. *fab.* 4. *v.* 34. venuſti hortuli. *Cic. in Bruto c.* 55. *ad fin.* Geſtus & motus corporis ita venuſtus, ut tamen ad forum, non ad ſcenam inſtitutus videretur. ¶ Item pro decente, eleganti, ornato in oratione. In eo *venuſtus*, & *lepidus* differunt: quod venuſtum vocamus, quod cum gratia quadam & Venere dicitur, ut ait *Quintil. l.* 6. *c.* 3. lepidum, quod rotunditate quadam, & brevitate, atque acumine verborum delectat. *Cic. in Bruto c.* 95. Unum ſententioſum & argutum, ſententiis non tam gravibus & ſeveris, quam concinnis & venuſtis. *Catull. carm.* 3. Lugete, o Veneres, Cupidineſque, Et quantum eſt hominum venuſtiorum. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Plerumque dolor etiam venuſtos facit. *h. e.* facetos. ¶ *Venuſtus* quoque fortunatum ſignat, ut *invenuſtus* non ſolum deformem, ſed & infortunatum. Græcis ſimiliter ἐπαφρόδιτος pro fortunato accipitur. V. *Invenuſtus*.

VEPALLIDUS, a, um, ſunt qui volunt, valde pallidum ſignificare in illo *Horat. ſub fin. ſat.* 2. *l.* 1. vepallida lecto Deſiliat mulier, miſeram ſe conſcia clamet. Sed *Bentlej.* multis acriter contendit, *ne pallida* legendum eſſe.

VEPENIS, is, m. parvum penem habens, hoc eſt puſio, puer. V. *Piſinnus*.

VEPAECULA, æ, f. ἀκανθίον, diminut. a *vepres*. *Cic. pro Sext. c.* 33.

Ut

Ut illa ex vepreculis extracta nitedula Rempubl. conaretur arrodere. ¶ Est & vetus adagium, apud *Pomponium*, Poetam antiquum, *Vipera est in Vepreculis*, de iis, qui subito possunt afferre malum. Refertur a *Non. c. 3. n. 164.*

VEPRES, vel Vepris, is, m. & f. *pruno*, *spino*, *sterpo*, ἄκανθα, *βάτος*, *τρίβολος*, rubus, dumus, sentis, spina. Adhibetur fere in plur. num. Rectus singularis in es agnoscitur a *Priscian. l. 3. pag. 613. Putsch.* & firmatur analogia. nam ut a *nubes* fit *nubecula*, a *dies diecula*, a *vulpes vulpecula*, sic a *vepres veprecula*. *Cic. 5. Tuscul. c. 23.* Sepulcrum septum undique & vestitum vepribus & dumetis. *Cato R. R. c. 2.* Viam muniri, vepres recidi, hortum fodiri. *Virg. 3. Georg. v. 444.* hirsuti secuerunt corpora (*ovium*) vepres. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 9.* Corna vepres, & pruna ferunt? *Lucret. l. 4. v. 60.* Illorum spoliis vepres volitantibus auctas. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 43.* Metari Bolanus agros, aperire malignas Tot veprum nemorumque moras. *Sueton. in Ner. c. 48 a med.* Inter fruticeta ac vepres ægre, nec nisi strata sub pedibus veste evasit. *Colum. sub init. cap. 3. l. 11.* Vepres efficiendi consitæ spinis maximam talem reddiderunt. *h. e.* sepem ex vepribus. ¶ In singulari num. *Id. ibid. paulo post.* Hunc veprem manifestum est interimi non posse, nisi radicitus effodere velis. *Ovid. 15. Metam. v. 628.* Aut lepori, qui vepre latens hostilia cernit Ora canum. *h. e.* vepreto, *prunaio*, *cespuglio*, *macchia*.

VEPRETA, æ, f. idem ac vepretum. Usus est *Varro l. 1. de R. R. c. 19.* ut *Scaliger* putat. Similiter *myrteta* pro *myrtetum* dixit *Plautus in Vidularia*, ut *Priscian.* docet *l. 4. pag. 625. Putsch.* Verba autem *Varron.* sunt: Seminaria omne genus ut serantur, putari vepretae, circum vites ablaqueari. Veteres libri, inquit *Scalig.* habent *putari in pratis*: legendum *vepretae*. nam *vepres* pro *vepore* dicebant, ut ego sæpe in veteribus MSS. codicibus memini me legere.

VEPRETUM, ti, *n. luogo pieno di spine*, *fratta*, ἀκανθών, locus vepribus plenus, dumetum. *Colum. l. 4. c. penult.* fluminum ripis, & limitibus, ac vepretis commodius, quam medio agris, deponitur. *Al. leg.* vepribus. *Pallad. l. 1. tit. ult.* Runcones, quibus vepreta persequimur.

VER, eris, n. *primavera*, ἔαρ, anni pars, quæ hiemem sequitur: ab Æolica βὴρ, pro ἦρ, quod ex ἔαρ. *Varr. l. 5. de L. L. 1. c. a med.* Tempus secundum ver, quod tum vivere incipiunt virgulta, ac vertere se tempus anni: nisi quod Iones dicunt ἦρ. *Cic. 7. Verr. c. 10.* Cum autem ver esse cœperat, cujus initium iste non a Favonio, neque ab aliquo astro notabat, sed cum rosam viderat, tum incipere ver arbitrabatur. ¶ Dividitur in tres partes, in ver novum sive primum, adultum, & præceps. Nam cum vernum tempus sit trimestre, primus mensis primo, sive novo veri assignatur, secundus adulto tribuitur, tertius præcipiti, sive cadenti. Ita docet *Servius ad illud Virg. 1. Georg. v. 43.* Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur. *Plin. l. 10. c. 29. ad fin.* Lusciniæ pariunt vere primo, cum plurimum sena ova. *Tacit. Ann. 13. c. 36.* Donec ver adolesceret. ¶ Secundum Latinos veteres agricolas ver initium habuit VII. Id. Febr. ut *Varr. l. 1. R. R. c. 28* docet: desinebat in a. d. VII vel VIII Id. Maii, quo tempore æstatis initium ponebant, ut in *Æstas* dictum est. ¶ Metonymice sunt flores. *Martial. lib. 9. epigr. 14* Cum breve Cecropiæ ver populantur apes. ¶ *Ver sacrum* dicebantur res, quæ vere natæ, & diis consecratæ essent: & *Ver sacrum facere*, erat vovere diis, sive iis consecrare, quæcunque vere proximo nascerentur. *Paul. ex Fest.* Ver sacrum vovendi mos fuit Italis. Magnis enim periculis adducti vovebant, quæcunque proximo vere nata essent apud se animalia immolaturos. Sed cum crudele videretur, pueros, ac puellas innocentes interficere, perductos in adultam ætatem velabant, atque ita extra fines suos exigebant. Hactenus *Paulus*. quorum similia habet ipse *Fest.* in *Mamertini*. Hanc vero consuetudinem a Sabinis ortam tradunt. Nam Sabini cum adversus Umbros aliquoties infeliciter pugnassent, Marti votum fecerunt, si victoria potiri contingeret, se illi consecraturos, quicquid proximo vere apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patriam essent reversi, omnem pecoris proventum Marti immolarunt, liberos autem eo vere natos, quoniam crudele videbatur occidere, Martis ministerio consecrarunt, postesque adultos, velato capite, ad quærendas sibi novas terras, extra fines suos exegerunt. Hæc narrat *Strabo prope fin. lib. 5. Sisenna* apud *Non. c. 12. n. 18.* Quondam Sabini feruntur vovisse, si res communis melioribus locis constitisset, se ver sacrum facturos. *Liv. l. 34. c. 44* Ver sacrum factum erat priore anno. *& mox.* Ver sacrum videri pecus, quod natum esset inter Cal. Martias, & pridie Cal. Majas. *Id. l. 22. c. 10* docet veris sacri nomine contineri, quod ver attulerit ex suillo, ovillo, caprino, bovillo grege. *Justin. l. 24. c. 4.* Galli abundanti multitudine, cum eos non caperent terræ, quæ genuerant, trecenta millia hominum ad sedes novas quærendas, velut ver sacrum miserunt. ¶ Translate *ver ætatis* est adolescentia. *Cic. de Senect. c. 19. a med.* Ver enim tanquam adolescentiam significat, ostenditque fructus futuros. *Catull. carm. 67. ad Mall. v. 16.* Jucundum cum ætas florida ver ageret. *Ovid. Met. 10. v. 85.* Ætatis breve ver & primos carpere flores. Adde *lib. 15. a vers. 200.* ¶ *Vere numerare flores*, proverb. apud *eund. 4. Trist. el. 1. v. 57.* de re, quæ fieri non potest.

VERACITER, *veramente*, *veracemente*, ἀληθῶς, vere. *Augustin. ad Hieronym. inter hujus epist. n. 56. (al. 86.) a med.* De sanctis libris sancta & veraciter æstimare. *Id. l. 5. de Civ. Dei, c. 8.* Optime & veracissime creditur. *Plaut.* quoque usurpasse dicitur a *Priscian. l. 15. pag. 1010. Putsch.*

VERACULUS, i, m. præstigiator, divinus, circulator, qui venis prædictionibus plebem allicit, dum vera se dicere de futuris rebus jactat. *Sueton. in Vitell. c. 14.* Nullis tamen infensior, quam veraculis, & mathematicis. Alii leg. *vernaculis*: & locus est varie a Criticis exagitatus.

VERATRIX, icis, f. saga, a verbo *vero*, *as*, divino; quod a *verax*. ut a *victum* est victrix, ab *ultum* ultrix, sic a *veratum* veratrix. Exstat apud *Apul. 9. Metam.* Veratricem quandam feminam multis caneret precibus. Alii leg. *veteratricem*.

VERATRUM, tri, *n. elleboro*, Italica appellatio hellebori: a *vero*, *as*, quod eo purgetur una cum corpore mens, ut vera purius & acutius perspiciat. *Plin. l. 25. c. 5.* Veratrum nigrum purgat per inferna, candidum vomitione, causasque morborum extrahit: quondam terribile, postea tam promiscuum, ut plerique studiorum gratia ad pervidenda acrius, quæ commentabantur, sæpius sumptitaverint: Carneadem responsurum Zenonis libris: Drusum quoque apud nos constat, hoc medicamento liberatum comitiali morbo. Hæc *Plinius*, quorum similia *Gell. l. 17. c. 15.* scribit. *Lucret. l. 4. v. 641.* nobis veratrum est acre venenum: At capris adipes, & coturnicibus auget. *Pers. sat. 1. v. 50.* non hic est Ilias Acci Ebria veratro. *scil.* quia in ea scribenda multum veratri ab *Accio* sumptum est.

VERAX, acis, *veritiero*, *verace*, ἀληθινός, qui vera dicit, verus. *Plaut. Capt. 5. 2. 6. & 15.* Si eris verax, tua ex re facies. *Cic. 1. de Divin. c. 19. extr.* Multis sæculis verax fuit id oraculum. *& cap. 29. extr.* Tum ei visa quietis occurrant tranquilla, atque veracia. *& lib. 2. c. 56.* Herodotum cur veraciorem ducam Ennio? *Tibull. l. 4. serm. 1. v. 118.* majora peracte Instant, compertum est veracibus ut mihi signis. *Augustin. ep. 6.* Veracissima promissio.

VERBALIS, le, *di parole*, *verbale*, ῥηματικός, verbis constans. *Fulgent. l. 1. Mythol. pag. m. 18* Quidquid Heliconis verbalibus horreis enthecatum possederit. *& pag. 23.* Licet mulierum verbalibus undis & causidici cedant. *h. e.* verbositati. ¶ *Verbalia nomina*, quæ a verbis descendunt, apud Grammaticos. *Charis. l. 1. pag. 128. Putsch.* & *Diomed. l. 1. pag. 310.* Sunt etiam quæ a Græcis ῥηματικά dicuntur, nos non absurde verbalia dicimus, ut a verbo lego lectio, & dico dictio, & oro oratio, &c. ¶ Apud *Diomed. loc. cit.* & *Cleden. in Arte, pag. 1892.* legitur *verbialia*.

VERBASCUM, i, *n. tassoberbasso*, φλόμος, genus herbæ. *Plin. l. 25. c. 10.* Verbascum Græci phlomon vocant: Genera habet prima duo: album, in quo mas intelligitur: alterum nigrum, in quo femina. Tertium genus non nisi in silvis invenitur. Sunt folia brassicæ latiora, pilosa, caulis erectus cubitali amplior, semen nigrum inutile, radix una crassitudine digiti. Nascuntur & in campestribus. Silvestri folia elelisphaci, alta, ramis lignosis. Hæc *Plin.*

VERBENA, æ, f. *verbena*, *berba sacra*, omnis herba ex pura loco decerpta, item ramus, virga, frons omnis arborum sacrarum, ut lauri, olivæ, myrti. *Serv. ad illud 12. Æn. v. 120.* verbena tempora vincti: Verbena, inquit, proprie est herba sacra, ros marinus, ut multi volunt, idest λιβανωτίς, sumpta de loco sacro Capitolii, qua coronabantur Feciales, & Pater Patratus fœdera facturi, vel bella indicturi. Abusive tamen verbenas jam vocamus omnes frondes sacratas, ut est laurus, oliva, vel myrtus. Terentius (*Andr. 4. 3. 11.*) Ex ara sume hinc verbenas. Nam myrtum fuisse *Menander* testatur, de quo *Terentius* transtulit. *Id.* ad illud *Ecl. 8. v. 65.* verbenasque adole pingues: Verbenæ, inquit, dicuntur virgulta, quæ semper virent, jucundi odoris. Alii verbenas virgulta religioni apta. Alii propria olivarum ramos. Nam ideo & pingues ait, quamvis hoc & de palma, & de lauro dici possit. Alii rorem marinum dicunt. Omnia tamen hæc a viriditate verbenæ appellantur. Hactenus *Servius*. Ex posteriore hoc loco discimus, veteres ipsos Grammaticos maxime digladiatos esse super verbenæ voce. Id non alia de causa factum est, quam quod viderent, vocem eam ab antiquis tribui rebus diversis. Sed ex vero nullus inter eos est dissensus, quia late adeo vox hæc patet, ut ramos, virgas, frondesque omnes sacrarum arborum, ut lauri, olivæ, myrti, atque adeo herbas omnes ex puro loco decerptas complectatur. Quare etsi de myrti frondibus usurpet *Terentius*, non dubitat tamen *Plinius* dicere, id esse sacri graminis genus. Ita enim ille, *l. 22. c. 2.* Non aliunde sagmina in remediis publicis fuere, & in sacris, legationibusque verbenæ. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est gramen ex arce cum sua terra avulsum: ac semper e legatis, cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur. Hæc *Plin.* ¶ Ad etymon quod attinet, *verbena* dicta est, quasi *herbena*. *Donat. ad Terent. loc. cit.* Verbenæ quasi herbenæ, redimicula sunt ararum. *Acro ad Horat. l. 4. od. 11. v. 7.* Verbenæ sunt omnes herbæ, frondesque festæ ad aras coronandas, dictæ quasi herbenæ. Nempe spiritus asper mutatur in v consonum, quomodo pro *Henetis Venetos*, & ἀπὸ τοῦ ἑσπέρου vesperum dicimus. *Servius* verbenas a *viriditate* sic dictas ait, ut supra vidimus. ¶ Verbenarum usus fuit in fœderibus percutiendis, & in legationibus, quibus res repetebantur: item coronandis aris, ut dictum est: deorum mensis versendis, purgandis, lustrandisque domibus, & in sacris domi faciendis. Testes habemus horum *Liv. l. 1. c. 24. Plin. loc. cit. Horat. l. 4. od. 11. v. 6. Plin. l. 25. c. 29. & l. 25. c. 9. Plaut. Truculent. 2. 5. in fin.* Meminit & *Cic. 6. Verr. c. 5.* Ennam cum venissem, præsto mihi sacerdotes Cereris cum infulis ac verbenis fuerunt. ¶ In medicina mitiunt ea, quæ reprimunt & refrigerant, *Cels. sub fin. cap. ult. l. 2.* ponit verbenarum contusa cum teneris caulibus folia: cujus generis sunt olea, cupressus, myrtus, lentiscus, tamarix, ligustrum, rosa, rubus, laurus, hedera, punicum malum. *& mox.* Aqua calida, in qua

qua verbenæ coctæ sunt, quas supra proposui. *& lib.* 8. *c.* 10. *sect.* 7. *a med.* Myrtus, hedere, oliave similes verbenæ.

VERBENACA, æ, f. idem ac verbena: item herba peculiaris verbenæ usum habens, de qua *Plin. l.* 25. *c.* 9. V. *Hierabotane*.

VERBENARIUS, ii, m. qui verbenam fert. *Plin. l.* 22. *c.* 2. Legati cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur.

VERBENATUS, a, um, verbena coronatus. *Sueton. in Calig. c.* 27. Alterum, qui se periturum ea de causa voverat, cunctantem pueris tradidit verbenatum, infulatumque.

VERBER, eris, n. *bastone, verga, bacchetta,* μάστιξ, *instrumentum verberandi, qualis est virga, fustis, flagellum, ferula, & si quid est simile. *Quintil. decl.* 19. *c.* 3. *extr.* Ignes in proximo raptus, verbere quæ casus obtulerat. *Ovid. Met.* 14. *v.* 820. ictu verberis increpuit. *Terent. Andr.* 1. 2. 28. Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. *Virg.* 3. *Georg. v.* 106. illi instant verbere torto. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 3. Coercere aliquem verberibus. ¶ De habena, seu funiculo fundæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 309. & *Sil. l.* 1. *v.* 314. Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ. ¶ De ictu & plaga ferientium, *colpo*. *Stat.* 2. *Theb. v.* 643. & 672. post verbera. *h. e.* post pugnam. *Senec. de Herc. Fur. v.* 800. Victrice magnam dextra robur gerens, Huc nunc & illuc verbera assiduo rotat. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 288. Exiguo clavi flexu declinat aquarum Verbera. ¶ De ictu remorum *Lucan. l.* 3. *v.* 535. prætoria puppis Verberibus senis agitur. ¶ Translate *Lucret. l.* 5. *v.* 955. verbera ventorum. *h. e.* impetus. *Horat. l.* 3. *od.* 12. Aut exanimari metuentes patruæ verbera linguæ. *idest* objurgationes. *Priscianus in Periegesi, v.* 1033. Psittacus hic viridis decoratus torque rubenti Nascitur, humanæ simulat qui verbera linguæ. *h. e.* ictus linguæ palatum percutientis, dum verba exprimit. *Gell. l.* 13. *c.* 27. *in f.* Verbera fortunæ. *h. e.* adversa fortuna. ¶ In singulari num. primus, tertius, & quartus casus carent exemplis.

VERBERABILIS, le, *degno di sferzate,* μαστιγίας, verberibus dignus. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 6. Verberabilissime, etiam rogitas, non fur, sed trifur?

VERBERATIO, onis, f. *sferzata,* μαστίγωσις, ῥάβδισις, actus verberandi. Translate *Q. Cic. Taroni, l.* 16. *Fam. ep. ult.* Mirificam mihi verberationem cessationis epistola dedisti. *h. e.* reprehensionem.

VERBERATOR, oris, m. qui verberat. *Prudent. in* περὶ *στεφ.* 12. *v.* 38. Donetur ipsis verberator parvulis.

VERBERATUS, us, m. verberatio. In sexto caso singul. *Plin. l.* 31. *c.* 3. Ut aquæ etiam tactu gelida sit, etiam aëra contingit, si etiam expressa in altum, aut e sublimi dejecta, verberatu corripiat aëra.

VERBERATUS, a, um, *battuto, percosso,* τυφθείς, ictus, converberatus. *Martial. l.* 7. *epigr.* 94. Quid possis graviusque sæviusque Percussus facere atque verberatus? *Plin. l.* 9. *c.* 18. Piscis, qui nusquam percoqui potest, nisi ferula verberatus. *Horat. l.* 3. *od.* 1. *v.* 29. verberatæ grandine vineæ. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *v.* 5. Quod se pulsatum, verberatumve asse dicat. V. *Verbero, as*. ¶ Translate *Tacit. in Agric. c.* 41. *ad fin.* Quibus sermonibus satis constet Domitiani quoque aures verberatas. *Petron. in Satyr. c.* 132. Manifestis matrona contumeliis verberata.

VERBEREUS, a, um, *degno di bastonate,* μαστιγίας, verberibus dignus, verberabilis. *Plaut. Capt.* 5. 1. 31. & *Pseud.* 4. 1. 7. Sed eccum video verbereum statuam. *Id. Pers.* 2. 2. 2. Ain' vero verbereum caput?

VERBERITO, as, a. t. μαστιγόω, sæpe verbero. *Paul. ex Fest.* Verberitare Cato frequentativa ab eo, quod est verbero, dixit.

VERBERO, onis, m. *uomo da bastone,* μαστιγίας, verbere dignus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 168. Ain' vero verbero? deos esse tui similes putas? *Id. Pseud.* 4. 7. 63. Edepol hominem verberonem! Adde *Terent. Phorm.* 4. 4. 3.

VERBERO, as, a. t. *battere, sferzare,* μαστιγόω, τύπτω, verbere cædo, pulso, percutio, ferio. Videtur esse discrimen aliquod (quamquam non perpetuum) inter *verbero*, & *pulso*. nam ut ait *Ofilius* apud *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 10. *leg.* 5. *verberare* est cum dolore cædere, *pulsare* sine dolore. Sed hoc falsum est. Alii ita distinguunt, ut *verberare* proprium sit virgarum, & flagrorum, *pulsare* autem generalius sit, & ad quodvis ictus genus significandum pertineat. *Cic.* 7. *Verr. c.* 54. *a med.* Sex lictores valentissimi, & ad pulsandos verberandosque homines exercitatissimi. *Id. Verr.* 5. *c.* 26. *ad fin.* Videtis pendere alios ex arbore, pulsari autem alios, & verberari. *Id.* 7. *Verr. c.* 43. *a med.* Quæ cum apud te diceret, virgis oculi verberabantur. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 726. verberare aliquem ense. ¶ Accipitur etiam pro percutere quacunque ratione. *Cic.* 8. *Phil. c.* 7. Ante Consules, oculosque Legatorum tormentis Mutinam verberavit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 423. Charybdis sidera verberat unda. *Id.* 10. *Æn. v.* 756. aquila æthera verberat alis. *Stat.* 5. *Theb. v.* 390. nive verberat agros Jupiter. *Plin. l.* 14. *c.* 21. *extr.* Defruta exposita sub dio in cadis verberari sole, luna, imbre, ventis. *Colum. de arborib. c.* 26. *a med.* Sulcum cum feceris, patiere duobus mensibus eum tempestatibus verberari. *Cato R. R. c.* 91. Locum coæquato, & paviculis verberato. *Lucan. l.* 2. *v.* 407. & Adriacas qui verberat Aufidus undas. *h. e.* impetu vasto influens & propellens mare Adriaticum pulsanti similis. *Senec. in Troadib. v.* 322. Levi canoram verberans plectro chelyn. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 639. puppim verberat Eurus. ¶ Translata etiam de verbis dicitur pro objurgare, conviciari, lacessere. *Plaut. Truculent.* 1. 2. 17. Ne illis quidem hæc verberet verbis. *Cic. in Pison. c.* 26. *a med.* Os tuum ferreum Senatus convicio verberari noluisti. *Id.* 3. *de Orat. c.* 21. Orator in dicendo exercitatus istos verberabit, neque se ab iis contemni sinat. *h. e.* dicendo obruet, longe vincet. ¶ Alio sensu *Plaut. Amph.* 1. 1. 177. Mihi vox aures verberat. *h. e.* aures meas percellit: *mi suona all' orecchie*. ¶ Idem *Plaut. Truculent.* 4. 3. 3. participium *verberans* usurpavit pro vapulans. Rogitavi, *cinque*, ego vos verberantes, & pendentes simul. Sunt qui aliter leg. ¶ *Verberare lapidem* est operam perdere, & sibi nocere. *Id. Curcul.* 1. 3. 40. Noli, amabo, verberare lapidem, ne perdas manum.

VERBIFICATIO, onis, f. *discorso, parlare,* sermo de re aliqua. *Cæcilius* apud *Donat. in Terent. Eun.* 4. 4. 4. Quid tibi de meo amore verbificatio est patri?

VERBIGENA, æ, m. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 2. hoc nomine vocat Christum, quia ex Virgine Maria sine virili semine, solaque divini Verbi potentia Verbum caro factum est.

VERBIGERO, as, n. t. *cianciare, ciarlare,* διαλέγω, verba facio. *Apul. in Apolog.* Quamdiu, & quoties inter nos verbigeratum sit.

VERBILEVIS, e, *leggiero nel parlare*, qui levis & inconstans in loquendo est. Vix unus aut alter est, qui ita legat apud *Propert. l.* 2. *el.* 4. *v.* 28. Cynthia formipotens, Cynthia verbilevis. *Nam al. omn.* Cynthia forma potens, Cynthia verba levis.

VERBOSE, adverb. *con molte parole,* πολυλόγως, multis verbis. *Cic. pro Mur. c.* 12. Satis verbose: cedo quid postea? *Id. lib.* 7. *Fam. ep.* 3. *a med.* Hæc ad te scripsi verbosius.

VERBOSITAS, atis, f. verborum affluentia, loquacitas, πολυλογία. *Prudent. in Rom. v.* 551. Verbositatis ipse rumpatur locus. *Symmach. l.* 8. *ep.* 47. (*al.* 48.) Trahit nos vitium senile, verbositas.

VERBOSUS, a, um, *pieno di parole, ciarlone, loquace,* πολύλογος, πολύμυθος, qui verbis abundat, multiloquus, garrulus, locutuleius. *Cic. pro Mur. c.* 14. Prœlia promulgantur, tollitur e medio non solum ista vestra verbosa simulatio prudentiæ, sed etiam ipsa illa domina rerum sapientia. *Id. l.* 7. *Fam. ep.* 3. *in fin.* Habes epistolam verbosiorem fortasse, quam velles. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. *a med.* Ut quidam sententiarum gratia verbosissimos locos arcessunt. *Catull. carm.* 96 *in Vettium*. In te, si in quemquam, dici pote, putide Vetti, Id quod verbosis dicitur & fatuis.

VERBUM, bi, n. *parola,* λέξις, *detto, voce,* vocabulum. Quamquam enim a Grammaticis angusta fere accipitur, ut nomini opponatur, tamen natura sua latius patet, ut & nomen, & pronomen, & ceteras orationis partes complectatur. Imo de ipsa oratione usurpatur. Est vel ab ἐρῶ, dico, vel quod eo verberatur aër, ut ait apud *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 10.) *a med.* qui tamen non probat. *Terent. Eun.* 1. 2. 8. De exclusione verbum nullum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 30. Neque enim quoties verbum aliquod est scribendum nobis, toties ejus verbi literæ sunt cogitatione conquirendæ. *Id. in Partit. c.* 15. Verba ponenda sunt, quæ vim habeant illustrandi, nec ab usu sint abhorrentia, gravia, plena, sonantia, juncta, facta, &c. *Id. in Orat. cap.* 24. Verba simplicia, propria, usitata, translata, prisca, nova, &c. *Id. de opt. gen. Orat. cap.* 3. Verbum inquinatum, abjectum, durum. *Id. in Bruto, c.* 79. insolens, humile. *Id. Acad.* 1. *c.* 7. *circa med.* usitatius & tritius. *Pers. sat.* 3. *v.* 45. & *Petron. in Satyr. cap.* 5. Verba grandia. *Ovid.* 13. *Met. v.* 340. ingentia. *Terent. Eun.* 4. 6. 3. magnifica. *Id. Heaut.* 5. 4. 19. Pudet dicere hac præsente verbum turpe. *Cic. Parad.* 6. *sub init.* Quem enim intelligimus divitem? aut hoc verbum in quo homine ponimus? *Ovid.* 9. *Met. v.* 28. reddere verba. *h. e.* respondere. *Lucret. l.* 4. *v.* 929. profundere ventis. *Ovid.* 6. *Met. v.* 151. & *Heroid. ep.* 16. *v.* 245. uti verbis petulantibus. *Cic. in Orat. c.* 69. *ad fin.* infercire verba. *Petron. in Satyr. c.* 117. Jurata sacramentum in verba alicujus. *Id. c.* 11. Nec se solum intra verba continuit, sed lorum de pera solvit, & me cœpit verberare. ¶ *Publica verba* dicuntur, quæ in communi sunt consuetudine, & usu. *Cic.* 1. *Acad. c.* 7. Dialecticorum vero verba nulla sunt publica, suis utuntur. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 479. Munda, sed e medio, consuetaque verba puellæ Scribite. sermone publica forma placet. ¶ Verba Prætoris, quibus ejus jurisdictio continebatur, tria erant, *Do, Dico, Addico*. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 47. Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur. *& infra, v.* 52. Verbaque honoratus libera Prætor habet. ¶ Aliquando specietim ponitur pro una ex octo partibus orationis, in qua omnis vis orationis est, *verbo,* ῥῆμα. In hac acceptione *verbum* est pars orationis declinabilis, quæ modos, & tempora habet, ut *Amo, amabam, amarem*, &c. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 40. *ad fin.* Consuetudo modo ille sit scribendi atque dicendi, ut sententiæ verbis finiantur, eorumque verborum junctio nascatur a proceris numeris, ac liberis. Adde *Varron. de L. L. var. in locis*. *Quintil. l.* 5. *cap.* 5. & veter. Grammaticos. ¶ Nec singulas tantum dictiones verbi nomine Latini appellant, verum etiam contextam & solidam orationem, ut diximus. *Terent. Hecyr.* 3. 4. 2. Verbis dici non potest tantum, quam re ipsa navigare incommodum est. *Id. Andr.* 1. 5. 5. Miseram me! quod verbum audio? ¶ Hinc usurpatum reperitur pro sententia, sive enuntiatione. *Terent. Eun.* 1. 1. 95. Utinam istuc verbum ex animo ac vere diceres. *Id. Adelph.* 5. 8. 29. Postremo non meum illud verbum facio, quod tu Micio bene & sapienter dixti. ¶ Item pro proverbio, sive aliquo vulgari dicto. *Terent. Adelph.* 5. 3. 17. Nam vetus verbum hoc quidem est, communia esse amicorum inter se omnia. Adde *Plaut. Truculent.* 4. 4. 32. & *act.* 5. *v.* 39. ¶ Interdum accipitur, ut rei opponitur, idest pro vocabulo inani. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 12. Quid est enim tam furiosum, quam verborum vel optimorum atque ornatissimorum sonitus inanis nulla subjecta sententia, nec scientia? *Id. in Pison. c.* 27. Dolor enim est malum, ut disputas, existimatio,

dedecus, infamia verba sunt atque ineptiæ. ¶ Interdum ut facto opponitur, sive pro inani promissione. Hinc *verba dare* est decipere, circumvenire. *Terent. Andr.* 1. 3. 6. Cui verba dare difficile est. *Cic. Attic. l.* 15. *ep.* 16. Vel verba mihi dari facile patior in hoc, meque libenter præbeo credulum. *Nep. in Annib. c.* 5. Fabio callidissimo imperatori verba dedit. Simile est illud *Claudii Quadrigarii* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. *ad fin.* Cominius qua escenderat, descendit, atque Gallis verba dedit. Ubi *Gellius*: Verba Cominium dedisse Gallis dicit, qui nihil quidquam cuiquam dixerit: neque eum Galli, qui Capitolium obsidebant, escendentem viderant: sed *verba dedit* haud secus posuit, quam si tu dicas, latuit atque obrepsit. ¶ Interdum ut scripto opponitur, pro viva voce. *Planc. ad Coss. &c. Fam.* 10. *epist.* 8. *a med.* Plura illi mandata verbo, quam scriptura dedi. *pià in voce, che in iscritto.* ¶ Interdum quoque ut rei & veritati opponitur. *Nep. in Phoc. cap.* 3. Causam apud Philippum regem verbo, re ipsa apud Polypercontem dicere jussus est. *in apparenza avanti a Filippo, in realtà,* &c. *Cic. Verr.* 5. *c.* 58. Cum hoc verbo & simulatione Apronio, revera tibi objectum esset. ¶ *Verbi causa*, & *verbi gratia* idem est ac exempli causa, *per cagion d' esempio, verbigrazia*. *Cic. de Fato, c.* 6. Si quis, verbi causa, oriente Canicula natus est, is in mari non morietur. *Id.* 5. *Fin. c.* 11. Ut propter aliam quampiam rem, verbi gratia, propter voluptatem, nos amemus. ¶ *Uno verbo* est paucis verbis, *in una parola, per dir breve*. *Cato R. R. cap.* 157. *ante med.* Si cor dolet, si jecur aut pulmones; uno verbo omnia sana faciet, intro quæ dolitabunt. Adde *Cic.* 2. *Phil. cap.* 22. ¶ *Bona verba quæso*, formula est, qua aliquem iratum placare studemus. *Terent. Andr.* 1. 2. 33. Ubivis facilius passus sim, quam in hac re me deludier. *Da.* bona verba quæso. *di grazia non v' adirate: piano di grazia; colle buone.* ¶ *Verbum*, & *verba facere*, est loqui, disserere, orationem habere. *Cic. in Bruto, cap.* 78. Qui nunquam verbum in publico fecerant. *Id. Verr.* 6. *c.* 66. In senatu verba facere. *Id. ad Planc. Attic. l.* 16. *ep.* 16. Verba facere pro aliquo. ¶ *Verba facere mortuo*, est si velis aliquid persuadere, qui aut non audiat, aut nolit audire, sive operam ludere. *Terent. Phorm.* 5. 8. 26. Verba fiunt mortuo. Adde *Plaut. Pœn.* 4. 2. 18. ¶ *Verba habere*, idem ac verba facere. *Cic. in somn. Scip. cap.* 1. Multis verbis ultro citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. ¶ *Ad verbum*, totidem verbis, eisdem verbis, *a parola per parola*. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 2. Fabellæ Latinæ ad verbum de Græcis expressæ. *Id.* 2. *de Divin. c.* 44. Somnium mirifice ad verbum cum re convenit. *a un puntino*. & *Sueton. in Cæs. c.* 30. *ad fin.* Hæc eum ad verbum dixisse refert. *queste formali parole.* ¶ *Verbum de verbo exprimere*, est ad verbum transferre. *Terent. in prol. Adelph. v.* 11. Verbum de verbo expressum extulit. ¶ *Verbum verbo reddere*, seu *pro verbo reddere*, idem est ac verbum de verbo exprimere. *Horat. in Ar. Poet. v.* 133. Nec verbum verbo curabis reddere fidus Interpres. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 5. In quibus non verbum pro verbo necesse habui reddere, sed genus omnium verborum, vimque servavi. ¶ *Totidem verbis transferre*, idem. *Cic. Attic. lib.* 6. *ep.* 1. *ante med.* Itaque istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. Eodem sensu dicimus *ad verbum adscribere*. *Id.* 1. *de Orat. c.* 34. ¶ *Meis verbis*, est meo nomine, *da mia parte*. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 79. Scribe salutem tuo patri verbis tuis. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 11. *extr.* Atticæ, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. *Id. Fam.* 15. *ep.* 8. Gratum mihi feceris, si uxori tuæ meis verbis eris gratulatus. & *lib.* 5. *epist.* 11. Cum Sura locutus sum ut ei meis verbis diceret, ut, &c. *Liv. l.* 9. *cap.* 36. *in fin.* Denuntiatum Fabio senatus verbis, ut, &c. *per parte del senato*. & *Plaut. Mil.* 3. 3. 38. Annulum, quem ego militi datem tuis verbis. ¶ *Verbum pro verborum*. *Plaut. Asin.* 1. 3. 1. Unumquodque istorum verbum. *Id. Truc.* 2. 8. *in fin.* Verbum sat est.

VERCELLENSIS, se, ad Vercellas pertinens, oppidum Pedemontii, ut Vercellensis ager, *Plin. l.* 33. *c.* 4.

VERCULUM, i, n. diminutiv. quasi parvum ver: adhibetur in blanditiis. *Plaut. Casin.* 4. 4. 14. Meum corculum, melliculum, verculum. V. *Melliculum*.

VERE, adverb. *veramente, con verità*, ἀληθῶς, non false. *Terent. Heaut.* 1. 2. 102. Hoc ibi fit, ubi non vere vivitur. *Cic. Offic.* 3. *c.* 3. Honestum, quod proprie vereque dicitur, id in sapientibus est solis. *Id. Attic. l.* 5. *ep. ult. ante med.* Non ὑπερβολικῶς, sed verissime loquor. *Id. pro Mil. c.* 29. Ne libentius hæc in illum evomere videar, quam verius. *Liv. l.* 40. *c.* 27. Ligures latrones verius, quam justi hostes. *Id. lib.* 21. *cap.* 13. Læta verius dicerim, quam prospero eventu pugnatum fuerat. ¶ Est etiam, bene, recte. *Nep. in Themist. c.* 1. *in fin.* De instantibus verissime judicabat, & de futuris callidissime conjiciebat. ¶ Item plane, juste, expresse, clare, *schiettamente, chiaro, aggiustatamente*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 65. *Hard.* Metellum pontificem adeo inexplanatæ linguæ fuisse accepimus, ut multis mensibus tortus credatur, dum meditatur in dedicanda æde Opis vere dicere. Ita *Harduin.*

VERECUNDE, *con rossore, rispettosamente, modestamente, vergognosamente, timorosamente*, αἰδημόνως, pudenter. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 2. *in f.* Tum ille timide, vel potius verecunde, facio, inquit, &c. *Id. in Bruto, c.* 22. Ille, quod ei vitio succedendum esset, verecunde & dubitanter recepit causam. *Id. l.* 1. *de Orat. cap.* 37. *sub fin.* Verecundius hac de re loquor, quod adest vir in dicendo summus, &c. *Liv. l.* 26. *c.* 49. *extr.* Tueri virgines verecunde ac modeste. Adde *Cels. l.* 6. *c.* 18.

VERECUNDIA, æ, f. *rossore, verecondia, vergogna, modestia*, αἰδώς, αἰσχύνη, pudor, modestia, ingenuitas, probitas: a *vereor*: cui opponitur petulantia, impudentia. Differunt *verecundia*, & *timor*. Nam ut ait *Donat. ad Terent. Andr.* 3. 2. 16. veretur liber, metuit servus. hoc est, verecundia ingenuitatis cujusdam est, & modestiæ: unde in laude ponitur: timor est animi sibi male conscii ob culpam admissam, & meritam poenam. *Cic. in Partit. cap.* 23. Custos virtutum omnium, dedecus fugiens, laudemque maxime consequens, verecundia est. *Id.* 4. *de Fin. c.* 7. *sub fin.* Homo, solum animal natum pudoris ac verecundiæ particeps. *Id.* 1. *Offic. c.* 35. *sub fin.* Scenicorum mos tantam habet veteri disciplina verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo. *Id. in Orat. extr.* Verecundia negandi scribendi impudentiam suscepi. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 6. *extr.* Malo Tironis verecundiam in culpa esse, quam illiberalitatem Curii. *Id. l.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 3. *a med.* Cæsar meam in rogando verecundiam objurgavit. *Liv. l.* 26. *cap.* 50. Juvenis juvenem appello, quo minor sit inter nos hujus sermonis verecundia. ¶ Verecundia alicujus rei, timor & fuga. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 26. Nec vero illa sibi remedia comparavit ad tolerandum dolorem, firmitatem animi, turpitudinis verecundiam, exercitationem consuetudinemque patiendi. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 5. Meam tu tam verecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deserere viderer hunc tumorem. ¶ *Verecundia alicujus*, quæ habetur propter alicujus dotes singulares, reverentia, respectus, *rispetto, riverenza, riguardo*. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. *a med.* Ne auctorem ponam, verecundia ipsius facit. *Liv. l.* 4. *c.* 45. *sub fin.* Quando nec ordinis hujus ulla, nec reipublicæ est verecundia. *Id. l.* 2. *c.* 36. Verecundia majestatis magistratuum timorem vicit. *Id. l.* 39. *c.* 11. Illum nec parentis, nec vitrici, nec deorum verecundiam habere. *Id. l.* 10. *c.* 23. Verecundia legum. *Id. l.* 2. *c.* 6. *sub fin.* ætatis. *Id. lib.* 37. *cap.* 54. Verecundia nostra adversus regem nobis obstat. Eadem ratione *Terent.* dixit *Andr.* 1. 5. 27. patris pudor. Sic *Liv. l.* 26. *c.* 50. *ante med.* Fuit sponsa tua apud me eadem, quæ apud parentes tuos, verecundia. ¶ De pudore, quo quis refugit proferre se, & bona ingenii studiique promere. *Quintil. l.* 12. *cap.* 5. Invitus mehercule dico, ipsam verecundiam, vitium quidem, sed amabile, & quæ virtutes facillime generet, esse interim adversam oratoriam artem capessentibus. & *mox*. Sciat, si quis hæc leget, non probitatem a me reprehendi, sed verecundiam, quæ est timor quidam reducens animum ab iis, quæ facienda sunt: unde confusio, & cœpti pœnitentia, & subitum silentium. Quis porro dubitet vitiis adscribere affectum, propter quem facere honeste pudet! ¶ Per metonymiam ponitur pro rubore, quo verecundantes suffundimur. *Suet. in Domit. c.* 18. Commendari se verecundia oris adeo sentiebat, ut, &c. Supra dixerat, fuisse vultu modesto, ruborisque pleno.

VERECUNDITER, adverb. idem quod verecunde. *Pompon.* apud *Non. cap.* 11. *num.* 59. Vidit senem in ludo verecunditer non docentem discipulum, verum scalpentem nates. *h. e.* virgis cædentem.

VERECUNDOR, aris, *vergognarsi, arrossire*, αἰσχύνομαι, verecundia teneor. *Plaut. Trin.* 2. 4. 77. Verecundari neminem apud mensam decet. *Cic. in fragm.* apud *Non. c.* 7. *n.* 201. Hi nostri amici verecundantur, capti splendore virtutis. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 61. Sp. Carvilio graviter claudicanti ex vulnere, & ob eam causam verecundanti in publicum prodire. *Id.* 3. *de Orat. c.* 9. *sub fin.* Alterum consultorem verborum audacia reprimebat, alterum cunctantem, & & quasi verecundantem incitabat.

VERECUNDUS, a, um, *vergognoso, rispettoso, verecondo*, αἰδήμων, qui verecundia tenetur, pudens: a *vereor*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 88. *sub fin.* Habetis sermonem bene longum hominis utinam non impudentis, illud quidem certe non nimis verecundi. *Plaut. Asin.* 5. 2. 6. Decet verecundum esse adolescentem. *Ovid.* 14. *Met. vers.* 840. Illa verecundo via tollens lumina vultu, &c. *Martial. l.* 8. *epigr.* 1. Disce verecundo sanctius ore loqui. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *post init.* Verba parum verecunda. *poco oneste, oscene*, turpia. ¶ Metonymice est parcus, moderatus, modestus, *modesto, moderato*. *Cic. in Orat. c.* 24. *a med.* Ille tenuis orator nec in faciendis verbis erit audax, & in transferendis verecundus, & parcus in priscis. *Id. Phil.* 11. *cap.* 5. Verecundiorem esse in postulando. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 4. *v.* 49. Nunc precor hinc alio jubeat discedere, si non Nostra verecundo vota pudore carent. *Id.* 2. *Trist. v.* 353. mores distant a carmine nostri: Vita verecunda est, Musa jocosa mihi. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 70. Cum siccare sacram largo Permesida posset Ore, verecundam maluit esse sitim. *Velle. l.* 2. *c.* 33. *a med.* Pompejus in appetendis honoribus immodicus, in gerendis verecundissimus: ut qui eos ut libentissime iniret, ita finiret æquo animo. *Cic. Fam.* 7. *epist. ult.* Interiores litteræ, quibus sæpe verecundiorem me in loquendo facis. ¶ *Verecundus color*, rubor in vultu ex verecundia, *rossore*: vel ei similis. *Ovid.* 2. *Met. v.* 485. Illa verecundo suffunditur ora rubore. *Horat. epod. ult. v.* 21. Fugit juventas & verecundus color Reliquit ora. ¶ Hoc dicere est mihi verecundum, *Quintil. l.* 7. *c.* 1. *ad fin.* h. e. verecundiæ est. ¶ Partes verecundiores *Arnob. l.* 4 *pag.* 133. verendæ, obscenæ. ¶ *Verecundus*, verendus, venerabilis. *Ammian. l.* 14. *c.* 6. (*al.* 14.) Patrum reverenda cum auctoritate canities, populique R. nomen circumspectum & verecundum. Adde *lib.* 21. *prope fin.* & *lib.* 30. *c.* 8. (*al.* 27.)

VEREDARIUS, ii, m. *corriere, postiglione*, nuntius publicus, qui equis certo loco positis maxima quam celerrime itinera conficit. *Sidon. Apollin. l.* 5. *ep.* 7. *ante med.* Hi sunt, qui invident tunicatis otia, stipendia paludatis, viatica veredariis, mercatoribus nundinas. *Jul. Firmic. Mathes. l.* 3. *c.* 13. *sub fin.* Regum nuntios, veredariosque reddent. Hinc jocus *Paulini* *Auson.* ep. 9. (*al.* 18.)

ad

ad Sever. Victor epistolarum nostrarum veredarius pedes, aut bipes veredus.

VEREDUS, i, m. cavallo da posta, ἵππος ταχυδρόμος, equus cursus publici. Olim vehicularis fuit: unde & veredo nomen. Nam conflatum est ex Latino vebo, & Gallico reda, sive rheda: quomodo & verbedus cum spiritu scribitur in Pand. Flor. lib. 50. tit. 4. leg. ult. a med. Festus: Veredos antiqui dixerunt, quod veherent rhedas, idest ducerent. Quæ Festi sententia etiam ex eo vera ostenditur, quod antiquis cursoribus cursus publicus erat vehicularis, ut constat ex Suet. in Augusto, c. 49. V. Vehicularius. Hinc patet eorum error, qui putarunt, veredum fuisse equum sine vehiculo, eoque veredum non quasi veheredum, sed quasi vehedum dictum videri. Nempe in errorem eos duxit, quod posteriore ævo, etiam equis singulis ad publicum cursum uti solerent: quæ res fecit, ut his etiam veredorum nomen sit tributum. Auson. epist. 8. v. 7. Ut celerem mannum, vel captum terga veredum Conscendas, propere dummodo jam venias. Id. epist. 14. vers. 13. Sed cisium, aut pigrum cautus conscende veredum: Non tibi sit redæ, non amor acris equi. Adde Imp. Julian. lib. 12. Cod. tit. 51. leg. 4. & Impp. Valentin. Valentem, & Gratian. ibid. leg. 7. ¶ Usurpatur de quocunque equo cursus velocissimi, qualibus antiqui utebantur in venatione. Martial. l. 12. epigr. 14. Parcius utaris, moneo, rapiente veredo, Prisce, nec in lepores tam violentus eas. Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri Decidit excussus, nec rediturus equo. Id. l. 14. epigr. 86. Stragula succincti venator sume veredi. ¶ Fuit nomen Romanum, ut C. Veredus C. F. Messala, in vet. lap. apud Murator. pag. 88. n. 5.

VERENDUS, a, um, venerabile, venerando, αἰδέσιμος, ἀξιόσεβος, particip. a vereor. Ovid. 4. Met. v. 539. majestatemque verendam Imposuit. Id. l. 3. ex Ponto, ep. 1. vers. 143. Curia cum Patribus fuerit stipare verendis. Id. 5. Trist. el. 6. v. 31. & quos prætexta verendos, Virgaque cum verbis imperiosa facit. rispettabili. & Heroid. ep. 3. v. 103. Per tamen ossa viri subito male tecta sepulcro, Semper judiciis ossa verenda meis. ¶ Verenda, orum, τὰ αἰδοῖα, obscenæ & pudendæ corporis partes. Plin. l. 3. ep. 14. Alius os verberat, alius pectus & ventrem, atque etiam (fœdum dictu) verenda contundit. Veget. l. 1. rei veterin. c. 7. In lateribus (equorum) & in coxis, & in verendis partibus. ¶ timendus, terribilis. Lucan. l. 10. v. 46. Alexander Partho verendus. Id. l. 5. v. 500. fluctus verendi classibus.

VERENS, entis, timens, particip. a vereor. Cic. de Senect. c. 22. Vos tamen deos verentes, qui hanc omnem pulcritudinem tuentur & regunt, memoriam nostri pie inviolateque servabitis. Id. l. 9. Fam. epist. 16. Qui te ad scribendum incitavit, verentem, ne Silius suo nuntio aliquid mihi solicitudinis attulisset. Sueton. in Claud. c. 24. Verens reprehensionem. ¶ Cum genitivo. Colum. l. 6. c. 2. ad fin. Mores hujus pecudis, qui sunt verentes plagarum, & acclamationum. Auson. in prol. VII. Sapient. vers. 18. nec verentes sumptuum.

VERENTER, adverb. con riverenza, e rispetto. Sedul. l. 1. v. 8. sanctoque verenter Stare choro.

VEREOR, eris, itus sum, dep. 2. aver riverenza, rispettare, temere, ἀλαβέομαι, αἰδέομαι, est cum observantia quadam, & ingenuo pudore metuere. Differunt vereri, & timere. Est enim vereri proprie liberorum, qui honestatis gratia moventur, timere autem servorum, ut in Verecundia dictum est. Cic. de Senect. c. 11. Metuebant eum servi, verebantur liberi. Id. Phil. 12. c. ult. Quid? veteranos non veremur? nam timeri se ne ipsi quidem volunt. Plaut. in prol. Amph. v. 22. Quippe qui intellexerat vereri vos se, & metuere, ita ut æquum est, Jovem. Vereri ut patrem, metuere ut maximum & potentissimum. Liv. l. 39. c. 37. a med. Veremur quidem vos, Romani, &, si ita vultis, etiam timemus. Sed plus veremur, & timemus deos immortales. ¶ Tamen hæc differentia non ubique servatur, sed vereor frequentissime idem plane est, quod timeo, nec solum de hominibus, sed etiam de rebus usurpatur. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 3. Quem meus Cicero & amabat ut fratrem, & jam ut majorem fratrem verebatur. Id. in Orat. c. 1. Veretur reprehensionem doctorum atque prudentium. Id. Attic. 14. ep. 4. Vereor Gallica bella. Id 4. Acad. c. 45. Vos autem mihi veremini, ne labar ad opinionem. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 9. Eo minus veritus navibus, quod in litore molli atque aperto deligatas ad anchoras relinquebat. Terent. Andr. 3. 4. 3. Ego dudum non nihil veritus sum, Dave, abs te, ne faceres idem, &c. Auct. ad Herenn. l. 2. c. 19 Ergo & metus periculi hortabatur eum interimere, a quo supplicium verebatur. Cic. de Senect. c. 6. a med. de Carthagine. De qua non ante vereri desinam, quam illam excisam esse cognovero. ¶ Cum genitivo. Afran. apud Non. c. 9. n. 3. Optandum uxorem, quæ non vereatur viri. Terent. Phorm. 5. 7. 78. Neque hujus sic veritus feminæ primariæ. Accius apud Non. ibid. Si tui veretur progenitoris. Pacuv. ibid. Nihilne te populi veretur, qui vociferare in via? Cic. Attic. l. 8. ep. 4. Ne tui quidem testimonii veritus. Al. leg. tuum testimonium. ¶ Cum infinito Terent. Andr. 2. 2. 13. Hei mihi! vereor dicere. Cic. 1. de Legib. c. 13. Vereor committere, ut non bene provisa & diligenter explorata principia ponantur. Adde Cæs. l. 5. B. Gall. cap. 6. sub fin. ¶ Et passive impersonaliter. Cic. 2. de Fin. c. 13. Cyrenaici, quos non est veritum in voluptate summum bonum ponere. ¶ Pro dolere, moleste ferre. Ovid. Heroid. epist. 16. v. 75. Vincere erant omnes dignæ: judexque verebar, Non omnes causam vincere posse suam. ¶ Cum conjunctivo sequente ne, aut ne non, in iis, quæ vellemus fieri. Cic. 14. Fam. epist. 14. Vereor, ne Dolabella ipse satis nobis prodesse possit. Id. 1. de Orat. cap. 9. Illa duo, Crasse, vereor, ut tibi possim concedere. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 45. a med. Veritus, ut hostium impetus sustinere non posset. Cic. 14. Fam. ep. 5. Accepi tuas litteras, quibus intellexi, te vereri, ne superiores mihi redditæ non essent. ¶ Et sequente ne, in iis quæ nollemus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 19. Nam, ne ejus supplicio Divitiaci animum offenderet, verebatur. Cic. de Orat. l. 1. c. 55. Veritus es, nisi istam artem oratione exaggerasses, ne operam perdidisses. Id. pro Sull. c. 23. a med. In ipsa rogatione ne quid per eum ageretur, quia nostrum Sullam aut Cæcilium verebatur? Cæs. l. 1. B. Gall. c. 42. Vereri se, ne per insidias ab eo circumveniretur. ¶ Et omisso ne. Nep. in Pelop. cap. 1. Vereor, si res explicare incipiam, non vitam ejus enarrare sed historiam videar scribere. ¶ Vereor ne pro vereor ut, seu in his quæ vellemus. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 6. a med. Si laudabimus, vereri nos dicemus, ne illius facta verbis consequi possimus. Est qui leg. ut. Adde Cicer. Fam. 6. ep. 1. & pro Marcello, c. 4. quæ loca in Ne adverb. attulimus. ¶ Non vereor ne, & non vereor ne non omnem timorem excludit, & significat certum esse, & securum non dubitare, quin. Cic. 2. Fam. epist. 1. Non enim vereor, ne non scribendo te expleam. & epist. 5. Non quo verear, ne tua virtus opinioni hominum non respondeat, sed, &c. & epist. 6. Neque enim sum veritus, ne sustinere tua in me beneficia non possem. Id. l. 2. ep. 7. Non vereor, nequid timide, nequid stulte facias. & lib. 5. Fam. ep. 12. a med. Non vereor, ne assentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam videar. Matius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28. ad fin. Non vereor, ne meæ vitæ modestia parum valitura sit contra falsos rumores. ¶ Vereri dubitationem sæpe significat cum aliquo timore conjunctam: habetque post se particulas dubitandi. Sallust. in orat. Lepidi contr. Sull. a med. Neque jam, quid existimetis de illo, sed quantum vos audeatis, vereor. Terent. Andr. 1. 4. 7. & Cic. Attic. l. 7. ep. 7. Pontinium quod scribis in urbem introisse, vereor quid sit. nam id, nisi gravi de causa, non fecisset. Cæl. ad Cicer. 8. Fam. ep. 10. Hoc quomodo acciperent homines, vereor etiam nunc. Terent. Andr. 1. 2. 4. Heri semper lenitas verebar, quorsum evaderet. Cajus Dig. lib. 20. tit. 4. leg. 11. Vereor, num hic aliud sit dicendum. ¶ Vereri absolute, verecundiam habere. Plaut. Bacch. 1. 2. 50. Hic vereri perdidit. il rossore. ¶ Passiva significatione. Afran. apud Gell. l. 15. cap. 13. Ubi malunt metui, quam vereri se ab suis.

VERETILLA, æ, f. parvum veretrum. Item genus piscis. Apul. in Apolog. Duo hæc marina, veretillam, & virginal, &c. Sermo est de piscibus idem nomen habentibus, quod in homine partes, quibus sexus discernitur. Al. leg. veretillum, ut sit neutrius generis.

VERETILLOPŒTA, æ, m. vox hybrida ex Latino veretillum, & Græco ποιέω facta. V. Drilopota.

VERETRASINUS, i, m. cujus inguen est, ut veretrum asinorum: a veretrum & asinus. Exstat apud Capitolinum in M. Anton. Philos. cap. 12. si recta est correctio Isaaci Casauboni, ubi vulgo veterasinus. Inde ὄνοι, & asilli impure istiusmodi homines apud Juvenalem, & alios vocantur. V. Casaub. ad Lamprid. in Commod. c. 10. extr.

VERETRUM, i, n. membro virile, πέος, αἰδοῖον, membrum virile, penis, mentula: a vereor, h. e. a supino veritum. Nempe penem ea ratione veretrum dixere, qua & verenda nominamus. Sueton. in Tiber. c. 62. Excogitaverat autem inter genera cruciatus etiam, ut larga meri potione per fallaciam oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum simul, urinæque tormento distenderet. Adde Phædr. l. 4. fab. 13. ¶ In Glossis veretrum generaliter exponitur τὸ αἰδοῖον, pudendum. Hinc Cæl. Aurelian. Tard. l. 5. c. 10. ante med. veretrum muliebre dixit.

VERGENS, entis, che piega verso qualche cosa, νεύων, inclinatus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 45. Ut omnibus ejus partibus in medium vergentibus (id autem medium, infimum in sphæra est) nihil interrumpat. Suet. in Oth. c. 7. Vergente jam die ingressus Senatum. verso la sera. Lucan. l. 2. v. 624. Illyris Ioniis vergens Epidaurus in undas. Id. l. 1. v. 130. Anni vergentes in senium. Tacit. Ann. 13. c. 19 Vergens annis femina. d'età avanzata. Id. Ann. 4. c. 41. Vergente jam senecta. età decrepita. Plin. l. 32. cap 10. Ægri vergentes in lethargum. Id. l. 34. c. 2. ad fin. Æs suo colore pretiosum ad jocineris imaginem vergens. Id. l. & cap. 10. Nardus colore languido in candidum vergente.

VERGILIÆ, arum, f. septem stellæ ante genua Tauri, Græce Πλειάδες. V. Plejades. A vere nomen habent. Festus: Vergiliæ dictæ, quia earum ortu ver finitur, & æstas incipit. Isidor. l. 3. Orig. cap. 70. Has Latini Vergilias dicunt a temporis significatione, quod vere exoriuntur. Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 44. Vergilias tenui cum luce videbis. ¶ Al. scrib. Virgiliæ quod virgulæ modo porrigantur, ut est apud Voss. in Etymol.

VERGO, is, sine præt. & sup. n. 3. volgere, piegare, βέπω, νεύω, ἀντρέπω, propendeo, inclino, declino, specto. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 1. Vergit ad Septentriones. Id. l. 2. B. Civ. c. 45. a med. Ab oppido declivis locus tenui fastigio vergebat in longitudinem passuum circiter quadringentorum. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4. Id nunc honeste vergit in tectum inferioris porticus. Id. 11. Phil. c. 11. Nisi Bruti auxilium ad Italiam vergere, quam ad Asiam, maluissemus. Liv. l. 37. c. 31. in fin. Portus, qui in Meridiem vergit. ¶ Passive Lucan. l. 1. v. 54. Et polus aversi calidus qua vergitur Austri. Lucret. l. 2. v. 212. In terras igitur solis quoque vergitur ardor. ¶ In sacris ponitur pro fundere, infundere, spargere. Servius ad illud Virg. 6. Æn. v. 244. frontique invergit vina sacerdos. Fundere, inquit, est supina manu libare, quod

fit in sacris superis: vergere autem est conversa in sinistram partem manu ita fundere, ut patera convertatur, quod in inferis sacris fit. Hinc *Stat.* 6. *Theb.* v. 211. Spumantesque mero pateræ verguntur. ¶ Extra sacra etiam *Lucretius* pro fundere, seu miscere posuit, *lib.* 5. v. 1008. Illi imprudentes ipsi sibi sæpe venena Vergebant. ¶ Translate *Tacit. Ann.* 2. 1. 43. Nam suam ætatem vergere, Germanici nondum satis adolevisse. *avanzarsi*, *accostarsi alla vecchiaja*. *Curt. l.* 4. *c.* 7. *a med.* Nox vergit ad lucem. *s'avvicina al dì*. V. etiam *Vergens*. ¶ Præteritum *versi* quidam probatum putant illo *Ovidii* carmine, *lib.* 1. *ex Pont. ep.* 9. v. 52. in gelidos versit amomo sinus. Sed alii *fudit*, alii *vergit*, alii *vertit* reponunt. *Diomed. l.* 1. *pag.* 366. *Putsch.* tribuit *versi*, sed sine exemplis.

VERIANUS, a, um, ad Verum pertinens: quod est nomen Imperatoris R. L. Veri, qui cum M. Antonio Philosopho regnavit. *Vet. Lapis apud Gruter. pag.* 457. n. 2. M. Pontio M. F. Pup. sodali Antoniniano, Veriano, &c.

VERICOLA, æ, qui, vel quæ verum colit. *Tertull. in carm. ad senat. convers. cap.* 2. cum vericolæ penetraveris ostia legis.

VERICULATUS, a, um, vericulo, h. e. parvo veru instructus. *Colum. l.* 2. *c.* 21. Multi falcibus vericulatis, atque iis vel rostratis, vel denticulatis, medium culmum secant. *Matthias Gesnerus* hac de re sic habet: Vericulatas falces esse vericulo illo vel hastili munitas, quibus vulgo utuntur non fœnisecæ modo, sed avenæ etiam, & brevioris cujuscumque culmi messores, qui in frumentacea messe præterea castellum quoddam, sive pectinem adjunctum habent falci, cujus ope ita sternunt ordinate culmos, quasi manu comprehensos manipulos deposuissent. *Al. leg.* verriculatis, *al. aliter*.

VERICULUM. V. *Veruculum*. ¶ Item genus missilis, de quo V. in *Verrutum*.

VERIDICE, adverb. *veridicamente*, *Ammian. lib.* 31. *cap.* 1. Veridice prædicere.

VERIDICUS, a, um, *veridico*, *vero*, ἀληθής, qui vere dicit, verus. *Lucret. l.* 6. v. 6. Omnia veridico qui quondam ex ore profudit. *Cic. pro Flacc. cap.* 31. Veridicas adjungis causas inimicitiarum. *Martial. l.* 5. *epigr.* 1. Seu tua veridicæ discunt responsa sorores. *Plin. l.* 18. *c.* 4. *extr.* Oracula a maxime veridico usu profecta. *h. e.* ab experientia, quæ maxime verum docet. *Id. lib.* 7. *c.* 16. Veridico cantu consecuto. *h. e.* qui vaticinium veridicum fuisse monstravit. *Vetus Lapis in Antiquitatib. Beneventanis class.* 1. *n.* 7. Junoni Veridicæ.

VERILOQUIUM, ii, n. sumitur pro etymologia, seu origine vocis. *Cic. in Top. c.* 8. Quam ἐτυμολογίαν vocant, idest verbum ex verbo, veriloquium; nos autem novitatem verbi non satis apti fugientes, genus hoc notationem appellamus.

VERILOQUUS, a, um, *veridico*, verídicus. *Hieronym. l.* 2. *adverf. Rufin. prope fin.* Qui veritatem non poterant audire, & linguam veriloquam.

VERIMONIA, æ, f. idem ac veritas. *Plaut. Truc.* 1. *c.* 65. Nunc ad amicam verius verimonia referre. Ita quidem referunt nonnulli Lexicographi: sed sanior probatiorque lectio sic se habet: *Nunc ad amicam meras querimonias referre*.

VERISIMILIS, le, *verisimile*, πιθανός, εἰκώς, qui veri similitudinem habet, probabilis. *Cic.* 4. *Acad. c.* 10. *in fin.* Volunt probabile aliquid esse, & quasi verisimile. *Id.* 2. *de Orat. c.* 19. Narrationem jubent verisimilem esse, & apertam, & brevem. *Id.* 1. *de invent. c.* 3. Verisimillimum mihi videtur, quodam tempore, &c. *Plin. l.* 15. *c.* 22. Quod est verisimilius, quam quod, &c. ¶ Frequenter usurpatur substantive, & in genere neutro, ut multa adjectiva. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. *a med.* Etiam tum, cum verisimile erit, aliquem commisisse, in suspicione latratoria. *Id. ibid. c.* 41. Non est verisimile, ut Chrysogonus horum litteras adamarit. *Id. in Brut. cap.* 17. *extr.* Non verisimile est, quam sit in utroque genere & creber, & distinctus Cato. *non si può credere*, *quanto*, &c. *Terent. Andr.* 1. 3. 20. Mihi quidem non fit verisimile. *non posso credere*. ¶ Usurpatur etiam divisim. *Cic.* 1. *de nat. Deor. cap.* 24. Hæc ego nunc Physicorum oracula fundo, vera, an falsa, nescio, sed veri tamen similiora, quam vestra. *Id.* 1. *de Invent. c.* 21. Narratio veri quidem similis ex his rationibus esse poterit. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 4. *a med.* Ut in omni disputatione, quid esset simillimum veri, quæreremus.

VERISIMILITER, adverb. *verisimilmente*, πιθανῶς, cum aliqua similitudine veritatis. *Apul. in Apolog.* Verisimiliter fingere. *Id. ibid.* Verisimilius confingere. *Tertull. in Apolog.* Alii verisimilius solem credunt deum nostrum.

VERISIMILITUDO, inis, f. *verisimilitudine*, *probabilità*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 33. Sine assensione ipsam verisimilitudinem non impeditam sequi. *Senec.* 4. *de benef. c.* 33. Ea ire, qua ducit verisimilitudo. Adde *Plin. l.* 34. *cap.* 7. *ante med.* ¶ In quibusdam optimis Exemplaribus horum trium Scriptorum legitur divisim *veri similitudo*. quin Cicero ipse in *Partitionib. cap.* 11. *sub fin.* & *de Univers. c.* 3. transpositis verbis *similitudinem veri* dixit: ex quo patet, rectius divisim usurpari. neque enim Latina lingua, præsertim aureæ ætatis, istiusmodi duarum vocum συμπλοκὰς magnopere amat.

VERITAS, atis, f. *verità*, ἀλήθεια, vera ratio, res vera, verum. *Cic. pro Cæl. c.* 26. *extr.* O magna vis veritatis, quæ contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam, facile se per se ipsam defendat! *Id.* 1. *de Orat. c.* 27. *a med.* Ne plus ei tribuas, quam res & veritas ipsa concedat. & *lib.* 3. *cap.* 57. In omni re vincit imitationem veritas. & *lib.* 1. *c.* 53. *a med.* Ne ornatius quidem causam dici suam voluit, quam simplex ratio veritatis ferebat. *Id. de Amic. c.* 25. Ad voluptatem loqui omnia, nihil ad veritatem. *Id. pro Rosc. Com. c.* 10. *ad fin.* Vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 1. Salus omnium nostrum non veritate solum, sed etiam fama nititur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 23. Quidquam potest casu esse factum, quod omnes habet in se numeros veritatis? *Id.* 2. *de Orat. c.* 34. *a med.* Proferre aliquid in lucem veritatis. *Phædr. l.* 3. *fab.* 10. v. 5. Explorare veritatem. *Cic.* 2. *Offic. c.* 10. in disputatione limare. *Id. pro Sull. cap.* 16. mendacio contaminare. *Quintil. lib.* 4. *cap.* 2. obscurare. ¶ In plur. num. *Gell. l.* 18. *c.* 7. *ante med.* Veritates fortitas dicem, sed respectum non habere [illegible]. ¶ Item habitus vera dicendi, sinceritas, simplicitas, *veracità*, *schiettezza*, *semplicità*. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 53. *extr.* Veritas est, per quam immutata ea, quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. *Plin. in Paneg. c.* 84. Soror tua ut se sororem esse meminit! ut in illa tua simplicitas, tua veritas, tuus candor agnoscitur! *Martial. lib.* 10. *epigr.* 72. Siccis rustica veritas capillis. *Terent. Andr.* 1. 1. 41. Obsequium amicos, veritas odium parit. [illegible] ¶ Ut *verus* justus, æquus, ita *veritas* nonnunquam justitia, æquitas est. *Cic. pro Quint. c.* 1. *ad fin.* Tuis tantisque difficultatibus affectus atque afflictus, in tuam, C. Aquili, fidem, veritatem, misericordiam P. Quintius confugit. *Id. pro Dejot. c.* 2. Quæ mihi ad spem obtinendæ veritatis gravissima sunt.

VERITUS, a, um. V. *Vereor*.

VERIVERBIUM, ii, n. *vero parlare*, ἀληθολογία, verus sermo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 36. Te repertus, Philocratem qui superat veriverbio.

VERMICULATE, adverb. tessellatim, vermiculato opere. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *post med.* Tesserulas struere, & vermiculate inter se lexes committere.

VERMICULATIO, onis, f. *inverminamento*, σκωλήκωσις, morbus plantarum & pomorum, cum vermiculis innascentibus infestantur. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Arborum communis morbus vermiculatio, sideratio, &c. & *ibid. a med.* Vermiculationem & poma ipsa per se quibusdam annis sentiunt, mala, pira, mespila, Punica. & *cap.* 11. *sub fin.* Ficus si in scilla seratur, ocyssime ferre traditur pomum, neque vermiculationi obnoxium.

VERMICULATUS, a, um, *fiorato*, *lavorare a musaico*, σκωληκώδης, [illegible], quandam habens vermiculorum effigiem. Hinc *vermiculata* dicuntur opera tessellata, quæ minutis tessellis, quasi vermiculis, sint variegata & distincta. *Lucil. apud Cicer.* 3. *de Orat. c.* 43. Quam lepide lexeis compostæ, ut tesserulæ omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato! *Plin. l.* 35. *c.* 1. Vermiculatis ad effigies rerum, & animalium crustis. *Id. l.* 13. *c.* 11. Gummi vermiculatum, colore glauco.

VERMICULOR, aris, dep. 1. *far vermi*, σκωληκιάω, σκωληκιῶ, vermiculos gigno, vermiculis infestor: quod vitium non modo lignis, & arboribus, verum & aliis plantis, & pomis solet accidere. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Vermiculantur magis minutæ quædam arbores, omnes tamen fere, idque aves cavi corticis sono experiuntur.

VERMICULOSUS, a, um, *verminoso*, σκωληκώδης, vermibus plenus. *Pallad. lib.* 12. *tit.* 7. *circa med. de pruno:* Ne poma caduca, & verminulose nascantur.

VERMICULUS, i, m. *vermicello*, σκωλήκιον, exiguus vermis. *Lucret. l.* 2. v. 898. Et tamen hæc cum sunt quasi putrefacta, per imbres Vermiculos pariunt. *Plin. l.* 10. *c.* 65. Jam obitutis muribus vermiculum in capite gigni tradunt. ¶ Est & morbus canum, quo aguntur in rabiem. *Grat. in Cyneg.* v. 386. & *Plin. l.* 29. *c.* 5. *ante med.* ¶ Item opus vermiculatum in pavimentis, aut parietibus. *Inscript. sub Domitiano apud Murator. pag.* 314. *n.* 2. Atrium refecerunt, & vermiculum straverunt.

VERMIFLUUS, a, um, fluens & scatens vermibus. *Paulin. Nolan. carm.* 22. (*al.* 14.) v. 234. *de Herod.* Vulnere vermifluo fœtidus interiit.

VERMINA, um, n. plur. *dolor di ventre*, στρόφοι, tormina. *Fest.* Vermina dicuntur dolores corporis cum quodam minuto motu, quasi a vermibus scindatur. Hic dolor Græce στρόφος dicitur. *Lucret. l.* 5. v. 995. Donicum eos vita privarant vermina sæva. ¶ Videtur *Fest.* ducere a *vermibus*: sed cum Græce στρόφος dicatur, a στρέφω, verto, & e nostris *volvolo*, Latine quoque a *verto* ducunt alii: a quo *vermen*, *vermino*: ut a *sterno stramen*, &c.

VERMINATIO, onis, f. σκωληκίασις, vitium in jumentis, cum a verme infestantur. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Iisdem sanari demissis in fauces jumentorum verminationes notum est. Adde *lib.* 30. *c.* 15. *ad fin.* ¶ Sumitur etiam generatim pro cruciatu, tormento, vexatione. *Senec. ep.* 78. Sic podagra, & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, nervorumque interquiescit, cum illa, quæ torquebat, hebetavit: omnium istorum prima verminatio vexat, impetus mora exstinguitur, & finis dolendi est obtorpuisse. *Id. ep.* 95. *ante med.* Cerebri æstuantis verminationes.

VERMINO, as, n. 1. *avere vermi*, *fare vermi*, σκωληκιάω, vermibus infestor. *Sen. l.* 2. *nat. quæst. c.* 31. *extr.* In venenatis corporibus vermis non nascitur. Fulmine icta intra paucos dies verminant. ¶ Interdum accipitur generatim pro torqueri, ac cruciari, ut in *Vermino* dictum est: στροφοῦσθαι, ventris torminibus vexari. *Pompon. apud Non. c.* 1. *n.* 189. Decumo demum turgens verminatur, parturit. *Senec. de vita beata*, *c.* 17. Delinimenta podagræ meæ compono, contentus, si rarius accedit, & si minus verminatur. *h. e.* prurit & vellicat, quasi movendo se inter articulos instar vermium rodentium. Sic *Martial. l.* 14. *epigr.* 23. Si tibi morosa prurigine verminat auris. *pizzica*. ¶ Particip. *verminans*, verminibus putrescens, & torquens. *Arnob. l.* 1. *pag.* 30. Christus verbo compescuit verminantium membrorum cruces.

VER-

VERMINOSUS, a, um, *σκωληκώδης*, vermes habens. *Plin. l.* 20. *c.* 14. Succus aeribus verminosis instillatur. *Id. l.* 26. *c.* 14. *a med.* Verminosa ulcera. *Id. l.* 27. *c.* 28. Verminosæ fici.

VERMIS, is, m. *verme*, *σκώληξ*, genus insecti, quod in animalium corpore, & in stercore gignitur. *Lucret. l.* 2. *v.* 870. Quippe videre licet vivos existere vermes Stercore de tetro. *Plin. l.* 18. *c.* 27. Si vermes radicibus inhæreant, remedium est amurca pura. *Id. l.* 24. *c.* 5. *circa med.* Cedri succum vermibus aurium instillare. *Id. l.* 30. *c.* 13. Ulcera, quæ vermibus periclitantur.

VERNA, æ, com. g. *servo nativo di casa*, *οἰκότριψ*, *οἰκογενής*, servus domi nostræ, vel etiam in terra nostra natus. *Plaut. Mil.* 3. 1. 203. Quid, nutrici non missurus quicquam, quæ vernas alit? *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 15. Bellienus verna Demetrii, qui ibi cum præsidio erat, &c. ¶ Deterior autem vernæ conditio est, quam servi, quia verna nascitur servus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 23. Satius est me queri illo modo servitutem: hodie qui fuerim liber, eum nunc potivit pater Servitutis: hic, qui verna natus est, queritur. *Justin. l.* 38. *c.* 6. *ad fin.* Aut exsules Corinthiorum, aut servos, vernasque Tuscorum. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 4. *n.* 3. Vernam huic urbi natum regem dando. ¶ Vernarum nomen pro convicio habebatur, quod, ut quidam dicunt (inter quos *Non. c.* 2. *n.* 206.) eo nomine primum dicti fuerint ii, qui sacro vere nati essent. *Plaut. Amph.* 4. 2. 23. Cum cruciatu tuo isthæc hodie, verna, verba funditas. ¶ Servos vernas ad contumeliosas argutias erudiebant. *Senec. de Provid. c.* 1. *sub fin.* Cogita filiorum nos modestia delectari, vernularum licentia: illos tristiori disciplina contineri, horum ali audaciam. *Martial. l.* 1. *epigr.* 42. Urbanus tibi, Cæcili, videris: Non es, crede mihi; quid ergo? verna es. *h. e.* scurra impudens, & procax. V. *Vernilitas*. ¶ In femin. gen. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 654. *n.* 3. Autia Tibulla vernæ suæ dulciss. fecit. *Alia* apud *Donium class.* 10. *n.* 97. A Julio A. F. Pal. Zosimum . . . . & Onesimeni vernæ suæ, &c. ¶ Adjective ponitur pro vernaculo. *Martial. l.* 1. *epigr.* 50. *v.* 24. Vernas apros, Leporemque forti callidum rumpes equo. *Id. l.* 13. *epigr.* 43. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis? *Id. l.* 10. *epigr.* 30. *a med.* Piscina rhombos pascit, & lupos vernas. *Id. l.* 3. *epigr.* 1. Verna liber. *h. e.* Romæ scriptus. ¶ Jungi potest etiam nominibus neutr. gen. ut docet *Valer. Prob. in Cathol. pag.* 1440. & 1445. *Putsch.* Sic *advena*, *mancipium*. V. *Advena*. ¶ De libero homine, Romæ natu. *Martial. l.* 10. *epigr.* 76. Sed de plebe Remi, Numæque verna, Jucundus, probus, innocens, amicus. *Festus*: Romanos vernas appellabant, id est ibidem natos.

VERNACULUS, a, um, *domestico*, *nativo*, *proprio del paese*, *οἰκογενής*, *ἐγχώριος*, *αὐτόχθων*, domi nostræ, item in nostra urbe aut regione natus, nostræ regionis proprius. *Varr. l.* 4. *de L. L. cap.* 12. Aquatilium vocabula partim sunt vernacula, partim peregrina. *Id. l.* 3. *R. R. c.* 5. Vernaculæ volucres. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Vites peculiares, atque vernaculæ Italiæ. *Id. in fin. l. ult.* Vernaculi aqui. *Id. l.* 27. *c.* 13. *circa med.* Vernacula potatio. *h. e.* quæ in nostris regionibus fieri consuevit. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 15. *ante med.* Imaginem antiquam, & vernaculæ festivitatis agnoscere. *Id.* 5. *Verr. c.* 61. *a med.* Crimen domesticum ac vernaculum. *h. e.* domi ab accusatore confictum. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 205. Illud inserviendum est consilium vernaculum. *h. e.* domi & a nobis excogitatum & initum. ¶ Vernacula multitudo apud *Tacit. Ann.* 1. *c.* 31. *a med.* est, quæ vernis libertinis, & simili plebe urbana constat. ¶ *Vernaculi*, vernæ. *Martial. l.* 10. *epigr.* 3. Vernaculorum dicta. *h. e.* dicta procacia, contumeliosa, scurrilia vernarum.

VERNALIS, le, ad vernam pertinens. V. *Vernilis*. ¶ Item ad ver pertinens, vernus. *Manil. l.* 3. *v.* 258. Tunc angusta dies vernales fertur in horas.

VERNALITER, adverb. *da servo*, vernæ more. *Horat. lib.* 2. *sat.* 6. *v.* 108. necnon vernaliter ipsis Fungitur officiis. Al. leg. *verniliter*. ¶ Item urbane, non quidem urbanitate ingenua, sed affectata, & servo digna. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 21. *a med.* Et hæc ipse non vernaliter, nec ea figura, qua, &c. V. integrum *Senecæ* locum, ubi alii leg. *verniliter*, alii *venaliter*. *Cæcil.* apud *Non. c.* 1. *num.* 203. Nimis tandem hoc fit vernaliter. *h. e.* adulatorie. Al. leg. *verniliter*.

VERNANS, tis, veris tempore germinans, pullulans. *Plin. l.* 22. *c.* 22. *circ.* Vernantes arbores. *Senec. in Her. Oet. vers.* 380. vernantes silvæ. Rursus *Plin. l.* 7. *c.* 2. *a med.* Salubri cælo, semperque vernante. *h. e.* tam grata temperie aeris, & loci amœnitate, ac si semper ver esset. ¶ Translate *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 316. senioque iterum vernante resumpsit Gallia bis fractas Alpino vulnere vires. V. *Verno*.

VERNATIO, onis, f. actus serpentis corium Vere novo (interdum & Autumno, ut *Aristoteles* testatur) exuentis. *Plin. l.* 29. *cap.* 5. Membrana, sive senectus anguium vernatione exuta, cum cancro masculo trita. *Id. l.* 30. *c.* 3. *a med.* Anguinæ vernationis membrana cum oleo, tædaque resina calefacta. ¶ Sumitur etiam pro ipso corio serpentis, quod alias senecta, Græcis *λεβηρίς*, & *γῆρας* dicitur, *spoglia del serpente*. *Plin. l.* 29. *c.* 6. Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibum sumptis anguillarum modo, aut vernatione, quam exuunt, pota.

VERNICOMUS, a, um. Vernicoma olive a *Martian. Capell. initio l.* 6. dicitur vernans, seu vere frondes emittens.

VERNIFER, a, um, vernus, vernalis. *Martian. Capell. initio lib.* 1. Comere vernifesis florentia limina sertis.

VERNILIS, le, *servile*, *δουλικός*, servilis: a *verna*. *Quintil. decl.* 9. *c.* 12. Adhibere quæstionem vernilibus corporibus. *Tacit. l.* 2. *Hist. c.* 59. Quamvis odium Vitellius vernilibus blanditiis velaret. *h. e.* servilibus, & adulatoriis, liberoque homine indignis. Est qui legit *vernalis*: sed *vernilis* usitatius est. ¶ Metaleptice sumitur pro scurrili, quia servos vernas ad contumeliosas argutias erudiebant. *Tacit. l.* 3. *Hist. c.* 32. *in fin.* Vernile dictum omnem invidiam in eum vertit, tanquam signum incendendæ Cremonæ dedisset, quæ jam flagrabat. V. vocem sequent.

VERNILITAS, atis, f. urbanitas quædam affectata, & non ingenua, nec libero homine digna. *Senec. epist.* 95. Interdum obnixe petimus id, quod recusaremus, si quis offerret. hæc sive levitas, sive vernilitas, punienda est promittendi facilitate. ¶ Hoc nomine significatur etiam faceta procacitas, & dictorum impudentes sales, qui in vernis maxime placebant. nam hujusmodi præditi dicacitate quærebantur, quos si carerent, dabatur a dominis opera, ut docerentur, quo gratiores evaderent, dictisque etiam contumeliosis dominum oblectarent. *Senec. de constant. Sap. cap.* 11. *ad fin.* Eadem causa est, cur nos mancipiorum nostrorum urbanitas in dominos contumeliosa delectet, quorum audacia ita demum sibi in convivas jus fecit, si cœpit a domino. Pueros quidam in hoc mercantur procaces, & eorum impudentiam acuunt, & sub magistro habent, qui probra meditate effundant: nec has contumelias vocamus, sed argutias. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. 11. (*al.* 19.) Nec vitia ebrietatis effingat, nec servili vernilitate imbuatur. *Plin. l.* 34. *cap.* 8. *a med.* Puerum subdolæ ac fucatæ vernilitatis.

VERNILITER, adverb. *δουλοπρεπῶς*, serviliter, scurriliter, adulatorie. *Cæcil.* apud *Non. cap.* 1. *n.* 203. Credo nimis tandem hoc fit verniliter. Alii leg. *vernaliter*. V. *Vernaliter*.

VERNISERA, inquit *Paul. ex Festo*, mensalia auguria. *Plin. l.* 28. *c.* 2. *a med.* varia recenset auguria mensarum: sed ex his quæ sint *vernisera*, aut quid omnino sit hæc vox non facile dixerim.

VERNO, as, n. a. *pullulare*, *germogliare*, *ἐαρίζω*, *ἀναβλαστάνω*, verno tempore flores, frondesve emitto, pullulo, germino. *Ovid.* 7. *Met. v.* 284. Vernat humus, floresque, & mollia pabula surgunt. *Flor. l.* 1. *c.* 16. Nihil mollius cælo: denique bis floribus vernat. *Martial. l.* 9. *epigr.* 55. arguto passere vernas ages. V. *Vernans*. ¶ *Vernare* etiam dicuntur angues, cum vere exuvias ponunt, & cutem renovant. *Plin. l.* 8. *c.* 27. Anguis hiberno situ, membrana corporis obducta, fœniculi succo impedimentum illud exuit, nitidusque vernat. Hinc *Vernatio*. ¶ Aves quoque, quæ primo vere canere incipiunt, itemque apes parientes novos fetus, & mellis opus tunc instituentes, *vernare* dicimus. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 8. Indocilique loquax gutture vernat avis. *Colum. lib.* 9. *c.* 9. Apes curam postulant diligentiorem cum vernant, & exundant novis fetibus. ¶ Translate *Martial. l.* 2. *epigr.* 62. Cum tibi vernarent dubia lanugine malæ. *h. e.* pilos emittere inciperent, & tenera lanugine natis ver poæ se ferrent. *Propert. lib.* 4. *el.* 5. *v.* 57. Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus. ¶ *Vernat*, ver affert. *Plin. l.* 2. *c.* 50. In Italia mobilior aer mitiore hieme, & æstate nimbosa, semper quodammodo vernat, vel autumnat.

VERNULA, æ, com. g. diminut. a *verna*. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 117. Quem sequitur custos angustæ vernula capsæ. *Plin. lib.* 22. *c.* 17. Vernula carus Pericli Atheniensium principi. ¶ Adjective *Petron. in Satyr. c.* 24. O hominem acutum, & urbanitatis vernulæ fontem. *Al. leg.* vernaculæ. *Rutil. lib.* 1. *v.* 112. Vernula qua vario carmina ludit avis. *h. e.* juxta domus septum nata. *Sidon. l.* 9. *ep. ult.* vernulas Mitylenæi oppidi vocat carmina Sapphica ad exemplum poetriæ Sapphus, quæ Lesbia fuit, in qua insula est Mitylene.

VERNUS, a, um, *di primavera*, *ἐαρινός*, ad ver pertinens. *Cic. de Senect. c.* 19. *a med.* Verni temporis suavitas. *Lucret. l.* 1. *v.* 10. Nam simul ac species patefacta est verna diei, &c. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 9. Verni flores. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Vernum æquinoctium. *Senec. in Troad. v.* 228. Vernæ aquæ. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 12. *v.* 27. nix verno sole soluta. *Id. Heroid. ep.* 6. *v.* 109. Mobilis Æsonide, vernaque incertior aura. *Plin. l.* 8. *c.* 47. Multi hibernos agnos præferunt vernis. & *cap.* 26. Verna opera. *h. e.* quæ vere facienda sunt. *Petron. in Satyr. c.* 120. non verno persona cantu Mollia discordi strepitu virgulta loquuntur. *h. e.* quo vere ludunt aviculæ. ¶ *Verno* absolute ipso vere. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ad fin.* Imas radices crescere hieme, verno autem, cum apparuerit viola, minui & contrahi. & *cap.* 3. Tubera tenerrima verno esse. Adde *Caton. de R. R. c.* 52. & 54. *Colum. l.* 4. *c.* 10. & *Pallad. lib.* 2. *cit.* 15. *lib.* 4. *tit.* 10. & alibi sæpe.

VERO, as, n. 1. *dir il vero*, *ἀληθεύω*, vera dico. *Enn.* apud *Gell. l.* 18. *c.* 2. *in fin.* Satin' vates verant in ætate agunda?

VERO, onis, m. idem ac veru, h. e. telum. Apud *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 17. verones plumbei dicuntur, quibus utebantur gladiatores cum Commodo Imperatore pugna ludicra batuentes, ne eum ictu vulnerarent, qui contra acuto ferro congrediebatur, multosque etiam per summam feritatem conficiebat.

VERO, *certamente*, *per certo*, *in verità*, *ὄντως*, adverbium affirmandi, certe, sane, quidem. *Cic. pro Marcell. c.* 1. *sub fin.* Est vero fortunatus ille, cujus ex salute non minor pæne ad omnes, quam ad illum ventura sit, lætitia pervenerit. *Terent. Heaut.* 4. 5. 17. Vah, gloriare evenisse ex sententia? *Syr.* non hercle vero. *Id. Andr.* 5. 2. 23. Imo vero indignum facinus faxo ex me audias. & 5. 4. 23. Itane vero obturbat? *Cic. pro Cæl. cap.* 30. Cui neque proprium quæstionis crimen objicitur, nec vero aliquid ejusmodi, quod, &c. *Id. de Senect. cap.* 9. Non vero tam isti, quam tu ipse, nugator. *Id. pro Mur. c.* 22. Qui & per se, & per suos, & vero etiam per alienos defenderetur. *Liv. lib.* 27. *c.* 19. *ad fin.* Vocatum eum interrogat, velletne ad Masinissam verti? cum effusis gaudio lacrymis cupere vero, diceret eum, &c. ¶ Servit & ito-

& itonim. Virg. 4. Æn. v. 93. Egregiam vero laudem, & spolia ampla refertis Tuque, puerque tuus. Terent. Eun. 1. 2. 9. Sane, quia vero hæ mihi patent semper fores. Cic. Verr. 7. c. 47. Multum vero hæc his jura profuerunt in istiue imperio ac potestate. Adde Phil. 13. c. 11. ¶ In responsionibus, ci. Cic. Tuscul. 2. c. 21. Fuisti sæpe, credo in scholis philosophorum. A. Vero, ac libenter quidem. Id. in Bruto, c. 87. ad fin. Sed tu umarimnet nobis veream explicabis? vero, inquam, Brute. & cap. 46. l. 1. de Divin. Puellam defatigatam petisse a matertera, ut sibi concederet paulisper, ut in ejus sella requiesceret: illam autem dixisse, vero mea puella, tibi concedo meas sedes. Id. in Bruto, c. 85. Nunc, inquit, dicam, opinor, quod sentio. Tu vero, inquam, Tite. & lib. 3. Offic. c. 6. ante med. Nonne igitur sapiens, si fame ipse conficiatur, abstulerit cibum alteri homini ad nullam rem utili? minime vero. no certamente. Adde Terent. Eun. 3. 1. 11. ¶ Est interdum instantis, & urgentis. Plaut. Bacch 4. 9. 136. Nic. Cape hoc aurum. Chry. non equidem accipiam. Nic. Cape vero: odiose facis. si, ti dico, prendi. & Plaut. Epid. 1. 1. 3. Respice vero, Thesprio. & 5. 2. 57. Per. Cedo tu, ut exsolvam, nxous. Epid. ne attigas. Per. ostende vero. Epid. nolo. ¶ Pro vere, veramente. Plaut. Mil. 1. 3. 21. Eho, mavis vituperari falso, quam vero extolli? Id. Capt. 3. 4. 35. Eum sese ait, qui non est, esse: & qui vero est, neget. Adde Merc. 4. 1. 19. & Truculent. 1. 2. 47. ¶ Sæpe conjunctione adversante vim habet, ut autem, sed. Cic. pro Cæcin. 1. 2. a med. Quod reprehendendum fortasse minus, quærendum vero magis etiam atque etiam videtur. Id. in Bruto, c. 77. a med. Ne T. quidem Postumius contemnendus in dicendo: de republica vero non minus vehemens orator, quam bellator fuit. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12. Tres copiarum partes Helvetios id flumen traduxisse, quartam vero partem citra flumen reliquam esse. Cels. l. 4. c. 6. ad fin. Ubi æger paulum se remisit, alimenta pleniora dari possunt. Si in refectione vero manserit tussis, intermittere oportebit. Nep. in Alcib. c. 4. Postulabat, ut si quid de se agi vellent, potius de præsenti quæstio haberetur, quam absens invidiæ crimine accusaretur. Inimici vero ejus quiescendum in præsentia decreverunt. Val. Flacc. lib. 5. v. 321. Annuet ipse, reor: neque inexorabile certe Quod petimus: sin vero preces & dicta superbus Respuerit, jam nunc animos firmate repulsæ. Stat. 2. Theb. vers. 187. & quæ Tu potior, Thebane, quæsi. nos vero volentes, Expositique animis. ¶ Servit transitionibus. Nep. in Epamin. 1. 4. a med. Neque vero id satis habuit, sed, &c. Cic. pro leg. Manil. c. 14. Age vero ceteris in rebus quali sit temperantia, considerate. Id. 2. Phil. c. 8. ad fin. Nec vero tibi de versibus respondebo. Id. pro Marcell. c. 4. a med. At vero hæc tua justitia & lenitas animi florescet quotidie magis. ¶ Jam vero, enimvero, quæ huc pertinent, V. suis locis.

VERONA, æ, f. Verona, urbs ampla, munita, & nobilis Venetiæ ad Athesin fluvium, colonia Romanorum, & in Tribu Publilia. Patria fuit Catulli, Æmilii Macri, Plinii Secundi, & Vitruvii. Ovid. 3. Amor. el. 15. v. 7. Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo. Adde Martial. l. 14. distich. 195. lib. 1. epigr. 8. & 62. & lib. 10. epigr. 103. Plin. l. 3. c. 19. & lib. 35. c. 4. Catull. non semel, Tacit. l. 2. & 3. Histor. & Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 201. & epigr. 2. v. 17.

VERONENSIS, se, Veronese, ad Veronam pertinens. Plin. l. 9. c. 12. Veronensis ager. Id. l. 36. c. 6. Catullus Veronensis. Aurel. Vict. in Epit. c. 38. Veronenses campi. Id. de Cæsarib. c. 7. Veronense prælium. Catull. carm. 98. ad Cæl. & Quint. Flos Veronensium depereunt juvenum. ¶ Veronenses, ium, ejus cives. Tacit. 3. Hist. c. 8. & 9.

VERPA, æ, f. veretrum, mentula. Catull. carm. 28. ad Fabull. & Verann. v. 12. & Martial. l. 11. epigr. 47.

VERPUS, i, m. circumcisus verpam, & recutitus. Juvenal. sat. 14. v. 104. & Martial. l. 7. epigr. 81. & lib. 11. epigr. 95.

VERRES, is, m. porco non castrato, verro, χοῖρος, porcus non castratus. Nam postquam castratus est, maialis dicitur. Varr. l. 1. de R. R. c. 4. ad fin. Castrantur verres commodissime anniculi, utique ne minores, quam semestres: quo facto nomen mutant, atque a verribus dicuntur maiales. Horat. l. 3. od. 22. v. 7. Quam per exactos ego lætus annos Verris obliquum meditantis ictum Sanguine donem. ¶ Translate etiam de homine masculo dicitur. Plaut. Mil. 4. 2. 67. Nisi huic verri affertur merces. ¶ In recto singulari verris pro verres legitur a multis apud Varron. lib. 2. R. R. c. 4. ante med. ¶ Fuit hoc nomine C. Verres C. F. civis R. qui post præturam urbanam sortitus Siciliensium, avareque, crudeliter, & libidinose in ea versatus, postquam decessit inde, repetundarum a Siculis accusatus est, actore M. Tullio Cicerone, qui septem in eum actiones scripsit, quæ Verrinæ dicuntur. Cum videret se damnatum iri, sponte ante diem judicii solum vertit. Ascon. in argum. Divin. & action. prima Verr. ¶ Valer. Prob. in Cathol. pag. 1473. Putsch. scribit, Cicer. dixisse Istumque Verri, pro Verres, eo modo, quo Virg. 1. Æn. v. 34. immitis Achilli. & 3. Æn. v. 613. infelicis Ulixi.

VERREUS, a, um, ad Verrem Siciliæ Prætorem pertinens, ut Verrea lex, Cic. 5. Verr. c. 40. ¶ Verrea, orum, n. festa ab eodem Verre in Sicilia instituta. Id. Verr. 4. c. 22. & 46.

VERRICULATUS. V. Versiculatus.

VERRICULUM, i, n. rete da pescare, σαγήνη, γαγγάμη, genus retis piscatorii. Serv. ad illud 1. Æn. v. 63. verrantque per auras. Verrere, inquit, est trahere, a rete, quod verriculum dicitur. Val. Max. l. 4. c. 1. extern. n. 7. A piscatoribus in Milesia regione verriculum trahentibus quidam jactum emerat. ¶ Item genus missilis ferro triangulo unciarum quinque, hastili trium pedum semis; quod tunc verriculum, nunc verutum dicitur. Ita Veget. l. 2. de re milit. c. 15. ubi rectius scribitur unico r, cum sit diminutivum a veru.

VERRINUS, a, um, di verro, χοίρειος, ad verrem pertinens. Plin. l. 28. c. 10. Verrinum jecur. & ibid. fel. & cap. 9. a med. Verrinus adeps. & l. 8. c. 51. a med. Sincipita verrina. ¶ Verrinæ dicuntur actiones Ciceronis in Verrem. Priscian. l. 6. 7. & 17. &c. Ambigue Cic. Verr. 3. c. 46. ad fin. Negabant, mirandum esse, jus tam nequam esse verrinum.

VERRIUS FLACCUS nobilis Grammaticus, sub Augusto floruit, ejusque nepotibus præceptor electus est, uti narrat Sueton. de Grammat. c. 17. Tanta autem fuit fama doctrinæ, ut Præneste statua ei in foro posita fuerit. Scripsit multa, inter quæ de verborum significatione libros XX. quos in epitomen redegit Festus: cetera perierunt.

VERRO, ris, a. 3. tirare, strascinare, σύρω, proprie est trahere, raptare, ut cum aliis docet Servius ad illud Virg. 1. Æn. v. 61. de ventis. maria ac terras, cælumque profundum Quippe ferant rapidi secum, verrantque per auras. Ovid. 13. Met. v. 961. Cæruleamque meam, quem longa per æquora verro. & vers. 492. Canitiemque suam concreto in sanguine verrens. ¶ Item purgare, tergere, everrere: quod fit humi scopas trahendo, & ipsas sordes & purgamenta, scopare, spazzare, σαίρω. Cic. 5. Parad. c. 2. Qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt. Juvenal. sat. 14. v. 60. Verre pavimentum, nitidas ostende columnas. Lucil. apud Non. 1. 4. n. 491. & Plaut. Merc. 2. 3. 63. Lignum cædat, ædes verrat, ac vapulet. Petron. in Satyr. c. 34. Lecticarius argentum inter reliqua purgamenta cœpit verrere. ἀποσύρω, verrendo sublegere. Horat. l. 1. od. 1. v. 10. Quidquid de Libycis verritur areis. Ovid. 2. Fast. vers. 523. Nam modo verrebant nigras pro farre favillas. ¶ Translate Virg. Æn. 8. v. 674. delphines Æquora verrebant caudis, æstumque secabant. Ovid. 10. Met. v. 701. summæ cauda verruntur arenæ. Liv. l. 3. c. 7. extr. & lib. 26. c. 9. Stratæ passim matres, crinibus templa verrentes. Adde Sil. l. 6. v. 561. & Claudian. de laudib. Serenæ, v. 215. ¶ volvere Lucret. l. 1. v. 278. venti nubila cæli verrunt. Lucan. l. 5. v. 572. Cori verrent mare. Id. l. 3. v. 542. & Virg. 3. Æn. v. 208. nautæ Adnixi torquent spumas, & cærula verrunt. & lib. 6. v. 320. remis vada livida verrunt. Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 7. Cærula verrentes abiegnis æquora palmis. Claudian. l. 1. de rapt. Proserp. v. 195. Quidquid alit tellus, quidquid salis æquora verrunt. h. e. continent, & volvunt. Propert. l. 4. el. 11. v. 44. Nec nostra Actiacum verteret ossa mare. h. e. distraheret, agitaret. In his & simil. loc. verro in verto facili mutatione transiit. ¶ Verrere mare Poetice est navigare. Ovid. 1. Amor. el. 9. vers. 14. Aptaque verrendis sidera quæret aquis. Stat. 5. Theb. v. 309. non arva vi, non æquora verrunt. ¶ Verrere æquor retibus, piscari. Sil. l. 14. v. 262. Seu silvis sectere feras, seu retibus æquor Verrere, seu cælo libeat traxisse volucrem. Sic Manil. l. 4. v. 185. Et placidum inductis everrere retibus æquor. ¶ Verrere dicuntur, quæ longo tractu tergunt. Claudian. l. 2. de laudib. Stilich. v. 148. cujus vestigia verrit Cærulus, Oceanique æstum mentitur amictus. Id. in nupt. Honor. & Mariæ, v. 145. de Tritone. undosi verrebant brachia crines. Stat. 1. Achill. v. 262. Si decet aurata Bacchum vestigia palla Verrere. ¶ Pro auferre, asportare, expilare. Plaut. Truc. 1. 7. 7. Domi quidquid habet, verritur ejus. Martial. l. 2. epigr. 37. Quidquid ponitur, hinc & inde verris. ¶ Præteritum versi ponunt Charis. l. 3. pag. 218. Putsch. & Priscian. l. 10. pag. 900. unde Lucio. Macer dixit averterunt: Publius autem converri. & Hieronym. in Helvid. non procul a fin. verrerunt. At Servius ad Æn. 1. v. 63. tribuit versi: unde particip. versus, quod V. suo loco.

VERRUCA, æ, f. porro, ἀκροχορδών, tuberculum cutis, in manibus præcipue nascens, & fere sine dolore. Plin. lib. 20. c. 12. in fin. Ocimum verrucas mixto atramento sutorio tollit. ¶ Translate dicitur de tuberculis, quæ in lapillis conspiciuntur. Plin. l. 37. c. 12. Illud modo meminisse conveniet, increscentibus varie maculis ac verrucis, linearumque interveniente multiplici ductu & colore, mutata sæpius nomina in eadem plerumque materia. ¶ Item de loco edito, & aspero in monte. Cato in Orig. apud Gell. l. 3. c. 7. & Non. c. 2. n. 909. Maturum censeo, si rem servare vis, faciundum, ut quadringentos aliquos milites ad verrucam illam ire jubeas, eamque uti occupent, imperes hortaterisque. Quintilian. hanc metaphoram damnat. Sic enim habet lib. 8. c. 3. circa med. Deformitati proximum est humilitatis vitium, ταπείνωσιν vocant, qua rei magnitudo vel dignitas minuitur, ut Saxea est verruca in summo montis vertice. Adde cap. 6. ante med. ¶ De vitiis animi. Horat. l. 1. sat. 3. v. 73. Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum, Postulat, ignoscet verrucis illius.

VERRUCARIA, æ, f. ἡλιοτρόπιον, genus herbæ ita dictum, quod succo ejus verrucæ tollantur. Plin. l. 22. c. 21. circa med. de heliotropio. Verrucas cum sale tollit succus e folio: unde nostri verrucariam herbam appellavere, alii cognominati effectibus digniorem.

VERRUCOSUS, a, um, ἀκροχορδώδης, verrucis abundans. Varrucosus cognominatus est Q. Fabius Max. Cunctator, a verruca in labris sita, ut ait Aurel. Vict. de Vir. illustrib. cap. 43. Plutarch. dicit in labro superiore. Meminere etiam Seren. Samonic. cap. penult. v. 1100. & Cic. in Bruto, c. 14. extr. Apud Plutarch. est Βερρουκώσος, unde & Verrucossus legitur in Fast. Capitolin. apud Gruter. pag. 297. col. 2. ¶ Translate dicitur de re dura, aspera, impolita, inculta: quia verrucæ talem reddunt cutem. Pers. sat. 1. v. 77. Sunt, quos Pacuvius, & verrucosa moretur Antiopa. h. e. tragœdia, quæ inscribitur Antiopa, a Pacuvio duro & inculto poeta scripta.

VER-

VERRUCULA, æ, f. exigua verruca. *Colum. l. 7. c. 6.* Capræ, cui sub maxillis binæ verruculæ collo dependent, optimæ habetur. *Arnob. l. 2. pag. 77.* Quid si dicam, esse auream terram, quod in verrucula collis unius insint exiguæ miculæ, quibus nascitur solliquefactis aurum.

VERRUNCO, as, a. 1. *volgere, rivolgere*, τρέπω, στρέφω, verto, ut *Festus*, & *Nonius* exponunt. *Accius* apud *Non. c. 4. n. 895.* Te sancte, venerans precibus, invicte, invoco, Portenta ut populo patriæ verruncent bene. *Pacuv. ibid.* Precor, veniam petens, ut quæ egi, ago, axim, verruncent bene. *Cic. 1. de Divin. cap. 62. ex antiquo Poeta:* Perpropinqua hæc bene verruncent populo. *Liv. l. 29. c. 27.* Uti ea mihi, populoque Rom. dii bene verruncent. ¶ Apud *Fest.* legitur *veruncent* unico r, ita litterarum ordine postulante. præcedit enim *Verniculus*, sequitur *Veruta*.

VERSABILIS, le, *girevole, mutabile, mobile*, στρεπτός, qui versari, mutari, transferri potest, versatilis. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 16. extr.* Nihil est tam versabile, & agitatione gaudens, quam aer. ¶ Translate *Id. de tranquill. c. 11. a med.* Scito, omnem conditionem versabilem esse, & quidquid in ullum incurrit, posse in te quoque incurrere. *Ammian. l. 26. c. 8. (al. 12.)* Versabilem feminam in fraudem illexit. *Curt. l. 5. c. 8. ad fin.* Quam versabilis fortuna sit, documentum ipse sum. V. *Versatilis*.

VERSABUNDUS, a, um, qui in gyrum vertitur. *Lucret. l. 6. v. 437.* Versabundus enim turbo descendit. *Vitruv. lib. 9. cap. 7. circa med.* Circa meridianum cardinem, qui est propter inclinationem mundi subjectus terræ, sidera versabunda, latentiaque non habent egressus orientes supra terram.

VERSATILIS, le, *girevole, versatile*, στρεπτός, qui versari, circumagi, moveri facile potest. *Lucret. l. 5. v. 1435.* mundi magnum & versatile templum Sol & Luna suo lustrantes lumine circum. *Senec. ep. 90. ante med.* Versatilia cœnationum laquearia ita coagmentat, ut subinde alia facies atque alia succedat, & toties tecta, quoties fercula mutentur. *Suet. in Ner. c. 31.* Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis versatilibus. *Lamprid. in Heliogab. c. 21.* Oppressit in tricliniis versatilibus parasitos suos violis & floribus. *Plin. l. 36. cap. 15. a med.* Theatra duo e ligno, cardinum singulorum versatili suspensa libramento. *& cap. 18.* Molæ versatiles. *Curt. l. 4. c. 13. a med.* Adeoque aciem versatilem posuit, ut qui ultimi stabant, in frontem circumagi possent. ¶ Metaphorice *Liv. l. 39. c. 40. de Catone*. Huic versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit, ut natum ad id unum diceres, quodcumque ageret. Al. leg. *versabile*.

VERSATIO, onis, f. *rivolgimento, girazione*, ἀνέλιξις, δίνησις, actus versandi & volvendi, rotatio, versio. Sæpe usurpatur a *Vitruv. lib. 10.* ubi de machinis tractoriis agit, ut *cap. 1. 6. 8. 10. 14. & Senec. de tranquill. c. 11. ad fin.* In tanta rerum sursum ac deorsum euntium versatione. *Plin. l. 8. c. 33.* Nec pupillæ motu, sed totius oculi versatione circumspicit. Al. leg. *versione*.

VERSATUS, a, um, *girato, voltato*, δινηθείς, in gyrum actus, circumactus, versus. *Ovid. 4. Met. v. 221.* Levia versato ducentem stamina fuso. *Id. l. 8. v. 667.* Oraque non acri leviter versata favilla. *& lib. 3. Fast. v. 373.* Ecce levi scutum versatum leniter aura Decidit. *Id. l. 1. Amor. el. 2. v. 4.* Lassaque versati corporis ossa dolent. *Id. de remed. amor. v. 173.* Obrue versata Cerealia semina terra. *h. e.* arata & subacta. ¶ Est & particip. a *versor*, & significat eum, qui diu in aliquo loco aut re moratus est: peritus, doctus, *pratico, versato*. *Nep. in Caton. c. 1.* Adolescentulus versatus est in Sabinis. *Id. in Milt. c. 8.* Multum in imperiis magistratibusque versatus. *Cic. pro Quint. c. 1.* Homo & in aliis causis exercitatus, & in hac multum & sæpe versatus. *Vellej. l. 2. c. 13. a med.* Semper inter arma, ac studia versatus. *Tacit. in Agric. cap. 7.* Integre strenueque versatus. *diportatosi*. & *Cic. pro Arch. cap. 9.* Bellum magnum atque difficile, & in multa varietate terra marique versatum.

VERSICOLOR, oris, adject. *di color cangiante*, ποικιλόχροος, qui versando varios colores ostendit. *Cic. 3. de Fin. c. 5. a med.* Cauda in natura donata pavoni, plumæ versicolores columbis. *Tertull. de pall. c. 3.* Pavo multicolor, & discolor, & versicolor. ¶ Metaphorice *Quintil. in proœm. l. 8. a med.* Translucida & versicolor elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur. ¶ Est etiam varios colores habens, pictus, *di varii colori*. *Virg. Æn. 10. v. 181.* Astur equo fidens, & versicoloribus armis. *Ovid. 5. Fast. v. 356.* Sic est hæc cultu versicolore decens. *Liv. l. 7. c. 10.* Versicolori veste, pictisque, & auro cælatis refulgens armis. *Colum. l. 3. c. ult.* Undique versicoloribus pomis gravidus autumnus. *Plin. l. 9. c. 17. a med.* Mullum exspirantem versicolori quadam & numerosa varietate spectari. Explicat hoc fusius *Senec. l. 3. quæst. natur. c. 17. & 18.* ¶ Item qui tinctu aut pictura nativum colorem vertit, & alium imbibit, *colorato, tinto*. *Liv.* legem Oppiam referens *l. 34. c. 1.* Ne qua mulier vestimento versicolori uteretur. *h. e.* purpureo, ut *ibid. c. 7.* dicitur. (*Valer.* tamen *Max. l. 9. c. 1. n. 3.* de eadem lege Oppia verba faciens, varii coloris vestem fuisse dicit. Mihi auctoritas *Livii* potior est.) *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 68. a med.* Arbitror, ea, quæ tincta non sunt, versicoloribus non adnumerari: & ideo nec album naturaliter, neque nigrum contineri, nec alterius coloris naturalis. Purpuram & coccum, quoniam nihil nativi coloris habent, contineri arbitror.

VERSICOLORIUS, &

VERSICOLORUS, a, um, versicolor. *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 68. a med.* Constat, apud veteres lanæ appellatione versicoloria non contineri. *Paul. lib. 34. tit. 2. leg. 33. ad fin.* Ea putabat sibi legatam vestem tam colorium, quam versicolorium. *Prudent. l. 2. adv. Symmach. v. 56.* Idque etiam pavies tibi versicolorus adumbret. *h. e.* varie pictus.

VERSICULUS, li, m. *breve riga*, στιχίδιον, brevis scripturæ linea. *Cic. ad Brut. ep. 14.* Breves tuæ litteræ: breves dico? immo nullæ. Tribusne versiculis his temporibus Brutus ad me! *Id. Attic. l. 5. ep. 1.* Nunc venio ad transversum illum extremæ epistolæ tuæ versiculum. *Id. pro Dom. c. 17.* Hoc ferre civitas potest, ut singuli cives singulis versiculis a civitate tollantur? *Id. pro Mil. c. 26.* Cum senatus ei commiserit, ut videret, ne quid respubl. detrimenti caperet: quo uno versiculo satis armati semper consules fuerunt. ¶ De versibus Poeticis, *verso, versetto*. *Horat. sat. 10. v. 58.* num rerum dura negaris Versiculos natura magis factos, & euntes Mollius. Adde *Plin. l. 3. ep. ult. Colum. l. 9. c. 2. Ovid. Heroid. ep. 20. sub fin. Catull. carm. 16. in Fur. & Aurel. v. 3. & 6. Martial. l. 3. epigr. 9. & 50. &c.*

VERSIFICATIO, onis, f. *il far versi*, ἐποποιία, versuum, seu carminum factio. *Colum. rustic. l. 11.* Tibi expetenti versificationis nostræ gustum, negare non sustinebam. *Quintil. l. 9. c. 4. a med.* Quem in poemate locum habet versificatio, eum in oratione compositio.

VERSIFICATOR, oris, m. *verseggiatore*, ἐποποιός, qui versus facit, is nempe qui quocumque modo verba metro ligat: at poeta poeticum insuper addit spiritum, & fingere pulcre novit. *Quintil. l. 10. c. 1. a med.* Cornelius Severus versificator, quam poeta, melior. ¶ Poeta. *Justin. c. ult. l. 6.* Frequentius sceuum, quem castra, visentes, versificatoresque meliores, quam duces, laudentes.

VERSIFICATUS, a, um, nom. ex particip. *fatto in versi*, in carmina redactus. *Lucil.* apud *Non. c. 13. n. 2.* Multa homines portenta in Homero versificata, Monstra putant.

VERSIFICO, as, a. 1. *far versi*, ἐποποιέω, versus facio. *Quintil. l. 9. cap. 4. ad fin.* Nam & versificandi genus est, omnibus sermonibus unam legem dare.

VERSIFICUS, a, um, ad versus spectans. *Solin. c. 11. (al. 16.)* Cum Idæi Dactyli modulos crepitu ac tinnitu æris deprehensos in versificum ordinem transtulissent.

VERSIFORMIS, me, qui formam suam versat, seu mutat. *Tertull. de pall. c. 2.* Nostra certe mutatio (quod clausis vel in totum Homericis oculis liquet) totum versiforme est: dies & nox invicem vertunt, Sol stationibus annuis, Luna modulationibus menstruis variat, &c.

VERSILIS, le, facilis ad vertendum, ut Versilis profunditas, apud *Martian. Capell. l. 4. sub fin.* Sic *Serv. ad lib. 3. Georg. v. 24.* Scena aut versilis erat, aut ductilis. Versilis erat, cum subito tota machinis quibusdam convertebatur, &c.

VERSIO. V. *Versatio*.

VERSIPELLIS, is, *che muta pelle, o faccia*, ἀλλοπρόσωπος, qui facile vertit pellem, faciem, vultum, apparentiam. *Plaut. Amph. prol. v. 121.* Eccum Jupiter, in Amphitruonis vertit se imaginem. omnesque eum causent esse servi, qui vident; Ita versipellem se facit, quando lubet. *Id. Pers. 2. 2. 48.* Capillus versipellis. *h. e.* qui colorem mutat & canescit. ¶ Præcipue *versipelles* dicti, qui in lupos verti credebantur. *Plin. l. 8. c. 22.* Homines in lupos verti, rursumque restitui sibi, falsum esse existimare debemus. Unde tamen ista vulgo infixa sit fama, in tantum ut in maledictis versipelles habeat, indicabitur, &c. *Petron. in fragm. Tragur. c. 62. Burm. sub fin.* Intellexi, illum versipellem esse, nec postea cum illo panem gustare potui. ¶ Translate sumitur pro versuto, astuto, simulandi & dissimulandi artifice, qui modo unum, modo aliud ostendit. *Plaut. Bacch. 4. 4. 16.* Versipellem frugi convenit esse hominem, pectus cui sapit: bonus sit bonis, malus sit malis; utcumque res sit, ita animum habeat. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 173.* Quicum versipellis fio, & quicum commuto omnia. *Prudent. Cathemer. 9. v. 91.* Quid tibi, profane serpens, profuit rebus novis Plasma Primum perculisse versipelli hortamine? *Port. Latro in Catil. c. 9. in fin.* Nihil fuit isto monstro versipellius, aut mutabilius hominum memoria.

VERSO, as, avi, atum, a. 1. *voltare, rivoltare, girare*, νωμάω, στροφάω, sæpe verto, volvo, circumago: frequentativum a sup. *versum* verbi *verto*. Vetus Poeta apud *Cic. 1. Tuscul. c. 5.* Sisyphu' versat Saxum sudans nitendo, neque proficit hilum. *Ennius* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 1.* Qui cælum versat stellis ardentibus aptum. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 3.* Namque agor, ut per plana citus sola verbere turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 72.* macros turdos dum versat in igne. *Id. l. 3. od. 6. v. 38.* Sabellis docta ligonibus versare glebas. *Propert. l. 4. el. 2. v. 129.* tua cum multi versarent rura juvenci. *Cic. 4. Verr. c. 30.* versabat se in utramque partem non solum mente, verum etiam corpore. *& cap. 76. ad fin.* Hærere homo, versari, rubere. *Id. 2. de nat. Deor. c. 40.* Mundum versari circum axem cæli admirabili celeritate. *Senec. l. 3. de Ira, c. 6.* Pars superior mundi non versatur in turbinem. *Tibull. l. 1. el. 6. v. 64.* Versatur celeri Fors levis orbe rotæ. ¶ agere, agitare huc illuc. *Virg. Æn. 11. v. 654.* tu currum deserto in gramine versas. *Id. Ecl. 10. v. 68.* Æthiopum versemus oves sub sidere Cancri. Ubi *Servius:* pascamus: quoniam qui pascit, huc & illuc agit pecus: quod est versare. ¶ Translate est mutare, vertere, flectere. *Cic. pro Cæl. c. 6.* Versare suam naturam, & regere ad tempus, atque huc & illuc torquere & flectere. *Id. pro Cluent. c. 26.* Ad omnem malitiam & fraudem versare mentem suam cœpit. ¶ Item tractare, *trattare, maneggiare*. *Cic. in Orat. c. 9. a med.* Non ut in judiciis versaret causam, sed ut in historiis bella narraret. *Quintil. l. 7. c. 3.* Finitio iisdem legibus, quibus conjectura, versatur. *Sueton. in Galb. c. 9.* Nummulario non ex fide versanti pecu-

pecunias manum amputavit. ¶ Item examinare, perpendere: *Quintil. l. 5. c. 7. ante med.* Testes multum domi ante versandi, ac variis percontationibus, quales haberi ab adversario possunt, explorandi sunt. *Plaut. Trin. 2. 1. 11.* Multas res simitu in meo corde vorso. *Propert. l. 2. el. 3. v. 8.* Quæ mea non decies somnia versat anus? ¶ cogitare, meditari. *Virg. Æn. 4. v. 563.* Illa dolos dirumque nefas in pectore versat, Certa mori. *Horat. in Ar. Poet. v. 39.* versate diu, quid ferre recusent, Quid valeant humeri. *Liv. l. 3. c. 34.* Versarent in animis secum unamquamque rem, agitarent deinde sermonibus. ¶ agitare, exercere. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43. in fin.* Sic Fortuna in contentione & certamine utrumque versavit, ut alter alteri inimicus auxilio salutique esset. *Liv. l. 1. c. 58.* Tum Tarquinius fateri amorem, orare, miscere precibus minas, versare in omnes partes muliebrem animum. *& cap. 17.* Patrum animos certamen regni, ac cupido versabat. *Id. l. 2. c. 45.* Multitudinem nunc indignatio, nunc pudor pectora versare. *Propert. l. 3. eleg. 15. v. 12.* Spesque timorque animum versat utroque meum. ¶ vexare, male habere. *Plaut. Bacch. 4. 5. 6.* Versabo ego illum hodie, si vivo, probe. *Senec. ep. 90. ad fin.* Sollicitudo nos in nostra purpura versat. *Propert. l. 3. el. 3. v. 19.* Non est certa fides, quam non injuria versat. *& eleg. 9. v. 1.* Quid mirarem, meam si versat femina vitam? In his & similib. facile *versare* in *vexare* mutari potest. ¶ mutare, vertere, miscere. *Virg. Ecl. 9. v. 5.* Fors omnia versat. *Cic. 4. de Fin. c. 20.* Homo igitur acutus causam non obtinens, repugnante natura, verba versare cœpit. *Ovid. 2. Amor. el. 2. v. 29.* Ille (*servus custos*) placet, versatque domum, neque verbera sentit. *h. e.* miscet, pro arbitrio imperat, & velut regnat: *fa in casa alto e basso.* ¶ evertere. *Virg. 2. Æn. v. 61.* in utrumque paratus, Seu versare dolos, seu certæ occumbere morti. Ubi *Servius*: dolo evertere: & subaudis Trojanos. Al. leg. *versare dolos*, h. e. exercere, exsequi, perficere.

VERSOR, aris, atus sum, passiv. *i. trovarsi spesso, trattenersi, usare in qualche luogo, praticare, bazzicare, stare, essere, ἀναστρέφω, διάγω*, frequens sum alicubi, dego, moram traho, maneo, sum: passivum verbi præced. nam qui in aliquo loco, aut re immoratur, quodammodo in ea huc & illuc sese versat, & quasi volutatur aut corpore, aut mente. *Plaut. Amph. prol. v. 128.* Versari crebro hic cum viderent me domi. *Id. Cas. 2. 1. v. 50.* Tum tu, furcifer, quasi mus, in medio pariete versabere. *h. e.* conclusus in fenestra. *Cic. pro Quint. c. 18. ad fin.* Non ad solarium, non in campo, non in conviviis versatus est. *Id. pro Mil. c. 20.* Quo in fundo, propter insanas illas substructiones, facile mille hominum versabatur valentium. *vi stava, vi capiva.* ¶ vivere, consuescere, conversari. *Cic. 1. Catil. c. 5.* Nobiscum versari jam diutius non potes. *Id. Attic. l. 10. ep. 8.* Nec versari inter eos sine dedecore potero. *Nep. in Con. c. 2. extr.* Apud præfectos regis versabatur. ¶ Item pro esse. *Terent. Andr. 4. 1. 25.* Nescis, quantis in malis verser miser. *Cic. 2. Offic. c. 13.* In clarissima luce versari. *Id. in Orat. c. 35.* Ipsæ res in perfacili cognitione versentur. *Id. Phil. 8. c. 2.* Ergo illi nunc in pace versantur. *Id. pro Planc. c. 10. a med.* Minturnenses æterna in laude versantur. ¶ Item pro exercere, agere. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Opificesque omnes in sordida arte versantur. ¶ Item pro studere, operam dare. *Cic. l. 4. Fam. ep. 3. sub fin.* Servius quidem tuus in omnibus ingenuis artibus, in primisque in hac, in qua ego me scripsi acquiescere, ita versatur, ut excellat. ¶ Item pro se gerere. *Quintil. in proœm. l. 2.* Præclarissime in consiliis, ac administratione reipublicæ versari. ¶ Item pro occurrere, apparere. *Cic. 7. Verr. c. 55. sub fin.* Nunquam tibi populi Romani absentis dignitas, nunquam species ipsa hujusmodi multitudinis in oculis animoque versata est? *Id. l. 14. Fam. ep. 2. a med.* Nam mihi ante oculos dies noctesque versaris. *Id. pro Sext. c. 21.* Mors, exsilium mihi ob oculos versabantur. ¶ Item pro considerare, contemplari, occupatum esse. *Cic. 1. Offic. c. 6.* Quæ omnes artes in veri investigatione versantur. *Quintil. l. 2. c. 15. ante med.* Versatur circa res omnes Rhetorice. ¶ Item pro inhærere, adhærere. *Cic. pro Cæcin. c. 18.* In verborum errore versari, rem & causam, & utilitatem communem relinquere. ¶ Item dicendo in aliqua re immorari, agere, tractare. *Id. 1. Offic. c. 5.* Huic quasi materia, quam tractet, & in qua versetur, subjecta est veritas. *Id. 3. de Legib. c. 15.* Dicam, Tite, & versabor in re difficili, ac multum & sæpe quæsita. ¶ De his, quæ usurpantur, adhibentur. *Pompon. lib. 1. Dig. tit. 2. leg. 2.* Nec versantur omnino scripta eorum inter manus hominum.

VERSORIA, *vel* Vorsoria, æ, f. pes veli, hoc est funiculus, quo extremus veli angulus religatur. Vox est adjectiva, & subauditur *funis*. *Versoriam* dixere, quia prout hæc manu tenetur, ita velum profertur, vertiturque. Alii *versoriam* dicunt simpliciter esse conversionem, τροπή. Sed utcunque sit de vera vocis origine, quæ non satis nota est, certum est translate dici *versoriam capere* pro reverti, sententiam mutare, ab aliqua re desistere. *Plaut. Merc. 5. 2. 34.* Huc ventus secundus est; cape modo versoriam. *Id. Trin. 4. 3. 19.* Quin tu quod periit, periisse ducis? cape vorsoriam, recipe te ad herum.

VERSUM, *&* Vorsum, *verso*, idem ac versus. *Plaut. Epid. 2. 2. 63.* Cœpi rursum versum illas pauxillatim accedere. ¶ Et addita alia præpositione. *Sallust. in Jug. c. 62.* Fugam ad se versum fieri. *& cap. 70.* Ubi animadvertere ad se vorsum exercitum pergere. *Plaut. Capt. 2. 3. 8.* Utroque vorsum rectum est ingenium meum.

VERSURA, æ, f. *conversione, voltamento, τροπή*, conversio: a vertendo. *Varro l. 1. R. R. c. 46.* Quod ea quibusdam foliis propter eorum versuram, quod fit anni tempus, dici possit, ut olea, & populus, & salix: horum enim folia cum convertunt se, solstitium dicitur fuisse. Adde *eund. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* cujus verba V. in *Conversibula*. ¶ Item locus, ad quem cum quis pervenerit, revertitur. Sic in agricultura *versura* vocatur, ubi sulcus unus desinit alterque incipit, a boum conversione, *βουστροφή*. *Colum. l. 1. c. 2. sub fin.* Cum ventum erit ad versuram, in priorem partem jugum propellat, & boves inhibeat. ¶ In architectura est interior, aut exterior angulorum in parietibus flexus. Græci *καμπήν* vocant. Usus *Vitruvius l. 3. c. 2. post med. & lib. 5. c. 6. sub fin. & cap. 22.* ¶ Item usurpatur in mercatura, estque mutatio creditoris, *μεταλλαγὴ τῶν δανειστῶν*. Unde *versuram facere, τόκον ἐκτίνειν*, dicuntur, qui pecuniam fenori accipiunt, ut aliud æs alienum dissolvant. Ita dicta est a vertendo creditore, quod debitor creditorem commutet, ut docet *Donat. ad Terent. Phorm. 5. 2. in fine.* Nos *far voltura* dicimus. *Cic. pro Flacc. c. 20.* Negavit, se se omnino versuram ullam fecisse Romæ. *Id. 4. Verr. c. 76.* Quæ significabant, multis nominibus eos homines versuram a Carpinatio fecisse, qui pecuniam Verri dedissent. *h. e.* multis de causis pecuniam feneratitiam sumpsisse. Addit *Donat. loc. cit.* eum quoque dici *versuram facere*, qui minore fenore acceptam pecuniam majore occupet. ¶ Translate *Senec. epist. 19. ad fin.* Ab Epicuro versura facienda est. *h. e.* sumendum est præceptum aliquod ab Epicuro, quod tibi communicem. *Id. 5. de benef. cap. 8.* Domi (quod ajunt) versura fit, & velut lusorium nomen, statim transit. *scil.* dum aliquis a se accipit beneficium, quia dum accipit, reddit, ut *ibid.* dicitur. *Plin. l. 19. c. 4. a med.* Pars hortensiorum ad condimenta pertinens fatetur, domi versuram fieri solitam. *h. e.* prisci, ut gulæ satisfacerent, ab horto domestico condimenta sumebant. ¶ *Versuram solvere*, seu *versura solvere* dicimus eos, qui ita se præsentibus explicant incommodis, ut aliis gravioribus impediantur. *Terent. Phorm. 5. 2. 15.* In eodem luto hæsitas: Versuram solves, Geta: præsens, quod fuerat malum, in diem abiit: plagæ crescunt, nisi prospicis. *h. e.* debitas tandem pœnas dabis etiam cum fenore: simili conditione, atque ii solent, qui ut syngrapham unam dissolvant, & una cautione se liberent, pecuniam mutuam majore fenore iterum accipiunt: In duas enim deteriorem conditionem suam faciunt. Al. leg. *versura*. Sic *Cic. 5. Attic. ep. 15.* Vereor, ne illud quod tecum permutavi, versura mihi solvendum sit. *Lactant. l. 2. c. 8. ante med.* Deus ipse natura est. Cum igitur ortum rerum tribuis naturæ, ac detrahis Deo, in eodem luto hæsitans versuram solvis. A quo enim fieri mundum negas, ab eodem plane fieri, mutato nomine confiteris. ¶ *Versura* est etiam simpliciter pecunia mutua cum fenore reddenda, *danaro ad usura*. *Tacit. 6. Ann. c. 16.* Duodecim tabulis sanctum, ne quis unciario fenore amplius exerceret: dein rogatione tribunitia ad semuncias redacta: postremo vetita versura. *Cic. 5. Attic. ep. 21.* Salaminii cum Romæ versuram facere vellent, non poterant, quia lex Gabinia vetabat. *Id. pro Fonte. c. 1.* A quibus versuræ tantarum pecuniarum factæ esse dicantur. *Paul. ex Festo:* Versuram facere, mutuam pecuniam sumere, ex eo dictum est, quod initio qui mutuabantur ab aliis, non ut domum ferrent, sed ut aliis solverent, velut verterent creditorem. Quod ait *Tacit.* vetitam versuram, videtur respicere ad legem latam a L. Genucio trib. pleb. ne fenerare liceret, ut narrat *Liv. 1. ult. l. 7.* ¶ *Versura* pro versione & mutatione. *Arnob. l. 5. pag. 187.* Si fabulas has vultis more allegorico scriptas, quid ceteris fiet, quas non videmus posse versuras in hujusmodi cogi?

VERSUS, us, m. *riga, verso, στίχος, ἔπος, μέτρον*, linea illa, quam in scribendo ducimus, & speciatim carmen poeticum. Nam versus nomen natura sua non minus solutæ, quam ligatæ orationi convenit. Est a *vertendo*. Cujus ratio ex agricultura optime intelligitur. Quemadmodum enim agricolæ vomere vertunt terram, ac sulcum faciunt: ita in ceris quoque stilo sulcabant scribentes: ac ut ille in terra sulco uno absoluto, vertit aratrum, aliumque sulcum efficit; sic qui scribit, stilo sinistrorsum verso, prolatoque novum in cera sulcum ducit. Sed quia Poetæ versus suos certo absolvunt pedum numero, hinc factum, ut hi sibi *versus* nomen prope fecerint peculiare. Primum itaque versus generatim accipitur pro illo ductu vocum, qui fit a sinistra in dexteram, vel a dextra in sinistram, vel a summo ad imum, secundum diversam diversarum gentium scribendi rationem. *Cic. Attic. l. 2. ep. 16. a med.* Nam ita deplorat primis versibus mansionem suam, ut quemvis movere possit. *Plin. l. 4. ep. 11. extr.* Non paginas tantum epistolæ, sed etiam versus, syllabasque numerabo. Tangit hic *Plin.* antiquum morem, quo solebant versuum inire numerum, ut de libri magnitudine constaret. *Nep. in Epamin. c. 4. in fin.* Uno hoc volumine vitas excellentium virorum concludere statuimus, quorum separatim multis millibus versuum complures scriptores ante nos explicarunt. Adde *Quintil. l. 7. c. 1. a med.* ¶ Pro carmine. *Cic. pro Arch. c. 10.* Nam si quis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis versibus percipi, quam ex Latinis, vehementer errat. *Id. 3. de Orat. c. 50.* In versum se mente ac voluntate conjicere. *porsi di proposito a far versi.* & *ibid.* Versus hexametros fundere ex tempore. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 52.* Versus facere. *Virg. Ecl. 5. v. 2.* Dicere versus. ¶ Interdum pro cantu. *Plin. l. 10. c. 29. a med. de luscinia.* Meditantur aliæ juniores versusque, quos imitentur, accipiunt. ¶ Notat etiam ductum in arando, sive sulcum; quæ notio principalis est, & magis propria, ut dictum est. *Colum. l. 2. c. 2. ad fin.* Bubulcum autem per proscissum ingredi oportet, alternisque versibus obliquum tenere aratrum. *Plin. l. 18. c. 19.* In arando versum peragi, nec strigare in actu spiritus. ¶ Item mensuram agri. *Varr. l. 1. R. R. c. 10.* In Hispania ulteriore metiuntur jugis, in Campania versibus, apud

nos

nos in agro Romano ac Latino jugeris. Jugum vocant, quod juncti bove uno die exarare possunt. Versum dicunt centum pedes quoquo versum quadratum. Jugerum, quod quadratum duos actus habet. ¶ Item significat ordinem, rectam seriem, seu tractum. *Virg.* 4. *Georg. v.* 144. Ille etiam feras in versum distulit ulmos. *Id.* 5. *Æn. v.* 119. triplici pubes quam Dardana versu Impellunt. *idest* triplici ordine remorum. Sic *Liv. l.* 33. *c.* 30. *ad fin.* Navis inhabilis prope magnitudinis, quam sexdecim versus remorum agebant. *Sil. l.* 7. *v.* 657. laxa monilia crebro versu. *h. e.* crebra serie catenularum, vel gemmarum, margaritarumve. *Plin. l.* 15. *c.* 29. Myrtus exotica senis foliorum versibus. *Solin. c.* 2. (*al.* 8. *post med.*) Rostro scrobes excavant, deinde surculis in versum superpositis imitantur texta cratium. ¶ Item speciem quandam motus, sive saltus. *Plaut. Stich.* 5. 7. 2. Si isthoc versu me viceris, alio me provocato. *versu* pro *versu* antiquo scribendi more. ¶ Olim & *vorsus*, *fi*, dixere. *Liv.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 711. *Putsch.* Omnes sunt denis syllabis versi. *Valerius*, *ibid.* Quid hic cum tragicis versis & syrma facis? *Laber. ibid.* Versorum numerus.

VERSUS, a, um, *voltato*, *rivoltato*, *volto*, *ἐστραμμένος*, conversus, inversus, mutatus in aliam partem: a *verto*. *Horat. l.* 3. *od.* 29. *v.* 2. Non ante verso lene merum cado apud me est. *Lucan. l.* 3. *v.* 649. congesto pondere puppis versa. *rovesciata*. & *Virg.* 1. *Æn. v.* 482. & versa pulvis inscribitur hasta. (*Servius*, & *Diomed. l.* 1. *pag.* 373. *Putsch.* hoc ducunt a passivo *verror*, & exponunt tracta, quia *verrere* est trahere.) *Ovid.* 14. *Met. v.* 782. Nec strepitum verso Saturnia cardine fecit. *Id.* 1. *Met. v.* 425. versæ glebæ. *h. e.* arato, subactæ. *Id.* 4. *Trist. el.* 5. *v.* 6. Versaque amicitiæ terga dedere meæ. *Tacit.* 2. *Hist. c.* 26. Versi in fugam hostes. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 26. Philippis versa acies retro. *Id. l.* 1. *od.* 19. *v.* 11. Parthus versis animosus equis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 141. adductis spumant freta versis lacertis. *h. e.* remis inversa & agitata. *Sallust. in orat. Lep. contra Sull. a med.* Arma ab externis in nosmet versa. *Plaut. Cas.* 2. 5. 36. Necessum est versis gladiis depugnarier. *h. e.* mutatis. V. *Gladiator*. ¶ Item eversus. *Senec. in Agam. v.* 190. Et post tropæa Troica, ac versum Ilium. *Id. in Troadib. v.* 911. prostratum Ilium est, versi Penates. *Id. in Hippol. v.* 562. Versa ab imo regna. ¶ Item conversus & spectans in aliquam partem. *Liv. l.* 1. *c.* 41. Fenestræ in viam versæ. *Id. l.* 36. *c.* 15. *a med.* Mare ad occidentem versus. *Ovid.* de Meandro *l.* 8. *Met. v.* 165. Et nunc ad fontes nunc in mare versus apertum, Incertas exercet aquas. *Plin. l.* 28. *c.* 8. *ad fin.* Squamarum series a cauda ad caput versa. ¶ Item mutatus, transformatus. *Lucret. l.* 5. *v.* 279. Omnia jam resoluta forent, & in aera versa. *Ovid.* 10. *Met. v.* 242. Propœtides in rigidum silicem versæ. *& lib.* 13. *v.* 905. Nuper in Euboica versis Anthedone membris Glaucus adest. ¶ Translate est quocumque modo mutatus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 36. Videte nunc, quam versa & mutata in pejorem partem sint omnia. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 4. Versus civitatis status. *Id. l.* 2. *Hist. c.* 54. Cæsi victores, versa partium fortuna. *Justin. l.* 12. *c.* 6. Eodem furore in pœnitentiam, quo pridem in iram, versus, mori voluit. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 89. versis ad prospera fatis. *Liv. l.* 22. *c.* 51. *extr.* Miles ira in rabiem versus. ¶ Cum genitivo *Tacit.* 4. *Hist. c.* 84. Qui versus animi modo numen pavescere, modo minis populi terreri, sæpe donis flectebatur. *h. e.* mobilis animo. Al plerique leg. *diversus*. ¶ inclinatus, propensus, favens. *Liv. l.* 40. *c.* 5. *a med.* Philippus totus in Persea versus, cum eo cogitationes ejus rei dies ac noctes agitabat. ¶ *In rem versum* dicitur a Jureconsultis, quidquid in rem seu facultates alicujus conversum est, & augendæ rei familiari adjectum. *Cajus*, *Paul. Ulpian.* & alii *lib.* 15. *Dig.* rete *tit.* 3. qui *de in rem verso* inscribitur: ubi *actio de in rem verso*, & *de in rem verso teneri*, & *condemnare de in rem verso*, &c. ¶ *Versa* & Comicorum more *vorsa oratio*, metro ligata: cui respondet *prorsa*, soluta. *Apul. in Florid. n.* 18. (*al. lib.* 4.) V. *Prorsus*, a, um. ¶ *Versus* a *verro*, *is*. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 31. Versa, prætersa, strata, lauta, coctaque omnia ut sient. *Senec. in fragm.* apud *Diomed. l.* 1. *pag.* 375. *Putsch.* Versa templa. *Propert. l.* 3. *eleg.* 11. *v.* 42. Diique, deæque ...... Probabant versis verba secunda focis. Al. aliter leg. sed *versis* a *Scalig. Broukus.* & *Vulpio* defenditur.

VERSUS, *verso*, *πρὸς*, præp. accusativo inserviens, & suo casui fere postponitur. *Cic. Fam. l.* 11. *ep.* 27. Cum Brundusium versus ires ad Cæsarem. *Cato c.* 156 *R. R.* Postea ubi deorsum versus ibit. *Cic. in Orat. c.* 39. *a med.* Cum gradatim sursum versus reditur. *Id. in Partit. c.* 7. Et idem quasi sursum versus retroque dicatur. *Cæs. l.* 7. *Bell. Gall. c.* 4. Dimitti quoquoversus legationes. *Gell. l.* 5. *c.* 12. Ut quædam vocabula, quibus particula ista præponitur, ambigua sint, & utroque versus dicantur. *h. e.* in utranque partem. *Id. l.* 12. *c.* 13. *a med.* Cum vero omnes tritas omnifariam, & undique versus circumfluet, nihil citra eum est. ¶ Habet etiam quandoque adjunctam aliam præpositionem. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 32. Labienum ad Oceanum versus in eas partes, quæ Menapios attingunt, proficisci jubet. *Sulpit. ad Cicer. l.* 4. *Fam. ep.* 12. Ille in Italiam versus navigaturus erat. *Sallust. in Jug. c.* 62. Animadvortit, fugam ad se vorsum fieri. *Auct. de B. Hispan. c.* 11. Equites nostri ad Cordubam versus profecti sunt eos. *Sallust. in Catil. c.* 59. Ad urbem modo, modo in Galliam versus castra movere. *Fest. in Septimontio.* Ea pars Esquiliarum, quæ jacet ad vicum Patritium versus. Adde *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. *ante med.* & *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 82. *extr.* V. *Versum*.

VERSUTE, adverb. *astutamente*, *πανούργως*, astute, callide. *Cic. in Bruto*, *c.* 9. Nihil, ut ita dicam, subdole, nihil versute, quod ille non viderit. *Id. in Orat. c.* 7. Videmus fuisse quosdam, qui iidem ornate ac graviter, iidem versute & subtiliter dicerent. *Augustin. l.* 15. *de Trin. c.* 20. Acute respondit hæretico versutissime interroganti.

VERSUTIA, æ, f. *astuzia*, *malizia*, *furberia*, *sagacità*, *πανουργία*, calliditas, vafritia, astutia. *Apul. in Apolog.* Non est tua ista in accusando versutia. *& ibid.* Versutia tam insidiosa, tam admirabili scelere conflata. *Juvenc. Presb. l.* 1. *v.* 371. nec defuit ægro (*dæmon*) Tentandi interea Christum versutia fallax.

VERSUTILOQUUS, a, um, *πανουργολόγος*, qui versute loquitur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 38. Vel conjungendis verbis, ut hæc (ex *Ennio*) Tum pavor sapientiam mihi omnem ex animo expectorat: (ex *Pacuv.* aut *Acc.* aut *Enn.*) Num non vis hujus me versutiloquas malitiae? Videtis enim & versutiloquas, & expectorat ex conjunctione facta esse verba non nata. *Id. in Orat. c.* 49. Imo vero ista sequamur, asperitatemque fugiamus: *Habeo istam ego perterricrepam*. Idemque: *Versutiloquas malitias*.

VERSUTUS, a, um, *ingegnoso*, *sagace*, *πανοῦργος*, ingeniosus, sagax, promptus, qui facile mentem in quamlibet partem versat, recte peritus, multiplex. *Cic.* 3. *de nat. Deor. cap.* 10. Chrysippus tibi acute dicere videbatur, homo sine dubio versutus & callidus. Versutos eos appello, quorum celeriter mens versatur: callidos autem, quorum, tanquam manus opere, sic animus usu concalluit. *Id. in Bruto*, *c.* 67. Habuit a natura genus quoddam acuminis, quod erat in reprehendendis verbis versutum & solers. *Id.* 2. *de Orat. c.* 20. Animus acer & præsens, & acutus idem, atque versutus invictos viros efficit. *Id.* 1. *Offic. c.* 30. *ad fin.* Versutissimum & patientissimum Lacedæmonium Lysandrum accepimus. ¶ Sæpe in malam partem accipitur pro eo, qui facile mentem ad malitiam vertit, qui ingenio est doloso, & decipiendi artifice, vafer, malitiosus, subdolus, fallax, *furbo*, *mariuolo*, *malizioso*, *ἐπίβουλος*. *Festus*: Versuti dicuntur, quorum mentes crebro ad malitiam vertuntur. *Plaut. Asin.* 1. 1. 105. Non esse servus pejor hoc quisquam potest, nec magis versutus, nec quo ab caveas ægrius. *Cic.* 2. *Offic. cap.* 3. Hi sæpe versutos homines, & callidos admirantes, malitiam sapientiam judicant. *& lib.* 3. *c.* 13. *in fin.* Hoc est hominis non aperti, non simplicis, non ingenui, non justi, non viri boni, versuti potius, obscuri, astuti, fallacis, callidi, veteratoris, vafri. *Id.* 2. *de Fin. c.* 16. *a med.* Omnia callide referens ad utilitatem, acutus, versutus, veterator, facile ut excogitet, quomodo occulte fallat. *& c.* 17. Qui occultus, & tectus dicitur, tantum abest, ut se indicet, perficiat etiam, ut dolere alterius improbe facto videatur. quid est enim aliud esse versutum? *Ovid.* 2. *Amor. el. ult. v.* 9. Videras hunc in me vitium versute Corinna: Quaque capi possem, callida norat opem. *Plaut. Epid.* 3. 2. 35. Versutior es, quam rota figularis. *Vellej. l.* 2. *c.* 118. Illi in summa feritate versutissimi, natumque mendacio genus. ¶ Cum genitivo *Plin. l.* 7. *c.* 12. *sub fin.* Respondit versutus ingenii mango, ob id ipsum se tanti vendidisse, Quoniam, &c.

VERTAGUS, gi, m. *cane levriero*, *veltro*, *ἰχνευτής*, canis venaticus miræ velocitatis: cujusmodi sunt, qui planis & apertis campis non odore, sed cursu lepores captant. Vox est peregrina, & cujus notationem frustra quæras in Latina lingua. Sunt tamen, qui a *vertere* & *traho* derivant: alii, qui quasi *ferretraha* a ferie trahendis: alii alia comminiscuntur. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 8. *ante med.* Nutritores canum, Molossorum, vertagorum, & qui sunt ad venationes accommodati. *Martial. l.* 14. *distich.* 200. Non sibi, sed domino venatur vertagus acer, Illæsum leporem qui tibi dente feret. ¶ Est apud *Gratium in Cyneget.* huic similis vox *vertraha*, seu *vertracha*, canis venatici nomen, *vers.* 203. Et pictam macula vertraham delige falsa. Hanc ex Belgica lingua ducit *Ulitius*, & ex ea factum *vertagum* putat.

VERTEBRÆ, arum, f. *vertebre*, *menature*, *σπόνδυλοι*, *ἀστράγαλοι*, spinæ ossa in crassiores quosdam nodos conglobata, & in medio sui concava, ut spinali medullæ transitum præbeant, firmissimis autem vinculis colligata, quorum beneficio interiores nodi cohærescunt. Harum munus est, ut corpori flectendi se, incurvandique præbeant facultatem, quod sine illis prorsus rigidum esset, & inflexibile. Igitur dictæ sunt a *vertendo*, quia earum beneficio homo se vertere, flectereque potest. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *ante med.* Spina constat ex vertebris quatuor & viginti. ¶ Translate per quandam similitudinem in insectis vertebræ appellantur eæ partes, quæ circa ipsam sitæ incisuram, corpori flexum præbent. *Plin. l.* 11. *c.* 1. Imbricatis flexili incisura vertebris. ¶ In singul. num. *Cels. loc. cit.* Jam vertebra tertia tubercula, quæ inferiori inferuntur, exigit. *Plin. l.* 11. *c.* 46. Talus rectus est in articulo pedis ventre eminens concavo, in vertebra ligatus. *h. e.* in flexura. nam latiore significatione significat etiam quemcunque articulum, & nodum seu juncturam corporis. *Senec. epist.* 78. *ante med.* Podagra, & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, nervorumque interquiescit, cum illa, quæ torquebat, hebetavit.

VERTEBRATUS, a, um, *σπονδυλώδης*, in modum vertebræ factus. *Plin. lib.* 11. *cap.* 37. *sect.* 67. Quibus cervix a multis, vertebratisque orbiculatim ossibus, flexilis ad circumspectum, articulorum nodis jungitur. *Id. l.* 34. *c.* 8. *a med.* Vertebrato dente. *h. e.* mobili & flexili facto.

VERTENS, entis, *ἐλίσσων*, particip. a verto. *Virg.* 8. *Æn. v.* 438. Gorgona desecto vertentem lumina collo. ¶ *Annus vertens*, *Mensis vertens*, est totius anni, vel mensis vertentis, seu procedentis, & delabentis cursus, *il corso*, *o lo spazio d'un anno*, *e d'un mese*. *Cic. pro Quint. c.* 12. Si debuisset, Sexte, petisses statim; si non statim, paulo quidem post; si non paulo post, at aliquando; sex quidem illis mensibus profecto; anno vertente sine controversia.

Nep. in Agesil. c. 4. Tanta usus est celeritate ut quod Xerxes anno vertente confecerat, hic transierit triginta diebus. *Plaut. Pers. 4. 4. 76.* Nunquam hercle hunc mensem vertentem servibit tibi. ¶ Alia ratione *vertens annus* dicitur a *Cicer. in Somn. Scip. cap. 7.* Ibi enim annum illum intelligit, qui a *Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 11.* vocatur *annus mundanus*, & a *Platone* dictus est *magnus*, h. e. spatium multorum annorum, quorum cursu expleto sidera stellæque omnes ad eam cæli positionem redeunt, in qua initio Mundi fuerunt; quæ quidem positio post 15. millia annorum contingere putabatur, ut *loc. cit. Macrob.* docet: Et jure *annus vertens* dictus est, quia ut *Macrobii* verbis utar, conversione plenæ universitatis efficitur. Homines, inquit *Cic. loc. cit.* populariter annum tantummodo solis, idest unius astri reditu metiuntur: cum autem ad idem, unde semel profecta sunt, astra redierint, eandemque totius cæli descriptionem longis intervallis retulerint, tum ille vere vertens annus appellari potest. V. plura apud *Macrob. loc. cit.*

VERTEX, ticis, m. id quod vertitur, itemque id, circa quod aliquid vertitur. *Quintil. l. 8. c. 2.* Secundo modo dicitur proprium inter plura, quæ sunt ejusdem nominis, id, unde cetera ducta sunt: ut vertex est contorta in se aqua, vel quidquid aliud similiter vertitur: inde propter flexum capillorum, pars est summa capitis: & ex hoc, quod est in montibus eminentissimum. Recte inquam dixeris hæc omnia vertices: proprie tamen, unde initium est. Hæc *Quintil.* Itaque primo dicitur de aqua, quæ in se vertitur: item de vento in gyrum flante, qui & *turbo*, aut *typhon* dicitur. Habemus in hac significatione passim exempla apud *Virgil. Horat. Ovid. Stat.* &c. sed quia *vortex* in libris plerumque legitur, in ea voce ponentur. ¶ *Vertices* sunt etiam in cælo cardines seu poli, circa quos cælum ipsum verti dicitur, *i poli*, πόλοι. *Cic.* vertens *Arati* carmina *l. 2. de nat. Deor. c. 41.* Extremusque adeo duplici de cardine vertex Dicitur esse polus. *Virg. 1. Georg. v. 242.* Hic vertex (*Arcticus*) nobis semper sublimis, at illum (*Antarcticum*) Sub pedibus Styx atra videt, Manesque profundi. ¶ De capillis, qui in summo capite in circum volvuntur, deque ipso summo capite, *cima del capo*, κορυφή. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 48.* Vertices bini hominum tantum aliquibus. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? *Ovid. 3. ex Pont. ep. 8. v. 18.* Suppositoque gravem vertice portat aquam. ¶ Per synecdochen est ipsum caput, *capo*. *Ovid. 5. Met. v. 84.* Et resupinus humum moribundo vertice pulsat. *Petron. in Satyr. c. 137.* tremulo deduxit vertice canos, Consecuitque genas. *Ovid. Met. 10. v. 425.* albaque toto Vertice canities rigidis stetit hirta capillis. *Stat. 6. Theb. v. 607.* Flavus ab intonso pendebat vertice crinis. *Virg. 11. Æn. v. 642.* nudo cui vertice fulva cæsaries. *Martial. l. 12. epigr. 7.* Toto vertice quot gerit capillos, Annos si tot habet Ligia trima est. *Valer. Flacc. l. 4. v. 307.* sanat omni vulnere vertex luslinie. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 309.* Ambrosio niveæ residebant vertice vittæ. *Horat. l. 1. od. 1. extr.* Sublimi feriam sidera vertice. *Id. l. 2. ep. 2. v. 4.* talos a vertice pulcher ad imos. *da capo a piede.* & *Virg. 7. Æn. v. 783.* Ipse inter primos præstanti corpore Turnus Vertitur arma tenens, & toto vertice supra est. ¶ Transfertur ad summitatem, cacumen, culmen cujuscumque rei, *sommità*, *cima*. *Cic. 6. Verr. c. 48.* Ignea, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. *Tibull. l. 1. el. 8. v. 15.* æthereo contingens vertice nubes Taurus. *Petron. in Satyr. c. 122.* rupta sonabant, Verticibus lapsis, montis juga. & *cap. 134. extr.* his ego callens Artibus (*magicis*) Idæos frutices in gurgite sistam, Et rursus fluvios in summo vertice ponam. *Horat. l. 4. od. 11. v. 11.* Sordidum flammæ trepidant rotantes vertice fumum. *Valer. Flacc. l. 6. v. 604.* Ora sub excelso jamdudum vertice cuncti Sæva micant. *Id. l. 3. v. 487.* illum ubi Juno videt poli summo de vertice. & *lib. 2. v. 88.* prærupti Vulcanum vertice cæli devolvit. & *lib. 1. v. 700.* inimicaque vertice ab alto Vela videt. *da un'eminenza.* & *Ovid. 10. Met. v. 103.* Et succincta comas, hirsutaque vertice pinus. *Virg. 7. Æn. v. 679.* celso vertice Aeriæ quercus, aut coniferæ cyparissi. *Lucret. l. 6. v. 749.* Athenæis in mœnibus, arcis in ipso vertice. *Martial. l. 10. epigr. 19.* vertex theatri. & *lib. 8. epigr. 36.* domus. ¶ Apud *Martial. l. 13. epigr. 50.* vertex terræ est ejus superficies. ¶ Absolute de monte, aut colle. *Senec. in Herc. Fur. v. 80.* Siculi verticis laxa specum. *Lucan. l. 2. v. 397.* nullo qua vertice tellus Altius intumuit. & *lib. 9. v. 972.* qua vertice Nais Luserit Œnone. ¶ *A vertice*, a parte superiore, ab alto, *dall'alto*. *Virg. 2. Georg. v. 310.* si tempestas a vertice silvis incubuit. (Ubi *Servius*: ab Aquilone, ut (*1. Georg. v. 242.*) Hic vertex nobis semper sublimis.) *Id. 1. Æn. v. 118.* ingens a vertice pontus In puppim ferit. (Ubi *Serv.* aut a puppi, quæ vertex navis est: aut ab Aquilone, qui flat a mundi vertice. Quidam verticem hic procellam accipiunt.) *Id. Æn. 5. v. 443.* Ostendit dextram insurgens Entellus, & alte Extulit: ille ictum venientem a vertice velox Prævidit. ¶ Ut *caput*, sic *vertex* principem significat in aliquo ordine. *Modestin. Dig. lib. 27. tit. 1. leg. 13. ante med.* Scævola, & Paulus, & Ulpianus vertices legum prudentum. *capi de' legisti*, *corifei*, κορυφαῖοι, proceres. Hæc tamen non sunt *Modestini*, sed interpretis, qui e Græco transtulit. *Ammian. l. 15. c. 5. ante med.* (*al. c. 11.*) Sensim cum principiorum verticibus secretius collocutus. *i capi dell'esercito*, *superiori*. *Cic.* vertens carmina *Sophocl. l. 2. Tuscul. c. 9.* Nunc, nunc dolorum anxiferi torquent vertices, nunc serpit ardor. *h. e.* summi dolorum quasi apices.

VERTIBULUM, li, n. *giuntura*, *vertebra*, verticulus, junctura, nodus, vertebra. *Lactant. de opif. Dei, c. 5. circa med.* Crura non æqualiter porrecta finivit, sed summas eorum partes crassioribus nodis conglobavit, ut & substringi nervis facilius, & verti tutius possent: unde sunt vertibula nominata.

VERTICILLATUS, a, um, adject. a *verticillo*. Adstruxere quidam ex *Cels. l. 8. c. 1. a med.* Verticillati scapularum ossibus inseritur. *Sed legendum omnino* vertici lati scapularum ossis. V. *Morgagn. epist. 2. & 3. in Cels.*

VERTICILLUS, li, m. *fusajuolo*, σφονδύλιον, instrumentum, quod fuso adhibetur, ut facilius vertatur. *Plin. l. 37. c. 2. ad fin.* in Syria quoque feminas verticillos inde facere.

VERTICORDIA, æ, f. Veneris cognomen, de quo ita *Ovid. l. 4. Fast. v. 157.* Roma pudicitia proavorum tempore lapsa est. Cumæam, veteres, consuluistis anum. Templa jubet fieri Veneri: quibus ordine factis, Inde Venus verso nomina corde tenet. *Val. Max. l. 8. c. 15. n. 12.* Ut Veneris Verticordiæ simulacrum consecraretur, quo facilius virginum, mulierumque mentes a libidine ad pudicitiam converterentur. *Jul. Obsequ.* tempus assignat, quo Veneri Verticordiæ ædes facta est, *de prodig. c. 97.* M'. Acilio Balbo C. Porcio Catone Coss. circa A. U. DCXXXVI.

VERTICOSUS, & Vorticosus, a, um, δινώδης, contortus, complicatus. *Liv. l. 21. c. 5.* Quidam verticoso amni delati in hostes, ab elephantis obtriti sunt. Al. leg. *vorticoso*. V. *Vortex*.

VERTICULÆ, arum, *giunture*, articuli: a *verto*. *Fest.* Verticulas cum dixit Lucilius, articulos intelligi voluit. ¶ Non tamen soli ita articuli dicuntur, sed etiam spondyli spinæ, h. e. vertebræ. *Lucil.* apud *Non. c. 3. n. 203.* Hæret verticulis adfixum in posteriore Parte, atque articulis, ut nobis talu', genusque. ¶ Item *verticulæ* in machinis dicuntur vincula quædam lignea, vel ferrea, vel ex quavis alia materie, quibus pars una machinæ alteri adjungitur, ita tamen ut flecti, & verti possit. *Vitruv. l. 10. c. 13.* ¶ In masculino *Solin. c. 4.* (*al. 47.*) *de belua marina*. Verticuli spinæ ipsius latitudine semipedem sunt supergressi. *h. e.* articuli. ¶ In neutro *Cal. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 17.* Intestinorum verticula distentis cutibus apparent. *h. e.* flexus curvaturæ. *Id. Tard. l. 4. c. 3.* Apponenda podici fistula dextera manu, usque ad ejus verticulum, quem Græci σφόνδυλον vocant. *h. e.* partem latiorem, quæ quasi nodum facit, & verticillum fuso inditum refert.

VERTICULUM, & Verticulus. V. in voce præced.

VERTIGINO, as, n. *girarsi*, circumferor: a *vertigo*. *Tertull. de Pallio, c. 3. de chamæleonte*. Capitulum statim a dorso, nam deficit cervix. itaque durum reflecti, sed circumspectu emissitii ocelli, imo luminis puncta vertiginant.

VERTIGINOSUS, a, um, *che patisce vertigini*, σκοτωματικός. *Plin. l. 23. c. 2.* Acetum vertiginosis perquam utile.

VERTIGO, ginis, f. *girazione*, *giramento*, δίνησις, περιτροπή, conversio in gyrum, versatio, rotatio: a *verto*. *Senec. l. 5. quæst. nat. cap. 13. circa med.* Ventus circumactus, & se ipso vertiginis concitans, turbo est. *Ovid. 2. Met. v. 70.* assidua rapitur vertigine cælum. & *lib. 11. v. 548.* Verum ubi sit nescit. tanta vertigine pontus Fervet. *Plin. l. 8. c. 40. ad fin.* Assidua vertigine rotare aliquem. *Prudent. in Psychom. v. 414.* vertigo rotarum. *Lucan. l. 6. v. 460.* torti magica vertigine fili. *h. e.* rhombo, turbine circumacto. *Solin. c. 11.* (*al. 16.*) Creta equestres turmas prima docuit lascivas vertigines implicare. *Pers. sat. 5. v. 76.* quibus una Quiritem vertigo facit. *h. e.* a servo liberum. Mos enim fuit in manumittendo per vindictam, alapa servum percutere, deinde dextera ejus apprehensa circumagere, ac suæ utilati potestati dimittendo relinquere. ¶ Translate *Lucan. l. 8. v. 16.* Occursu stupuere ducis, vertigine rerum Attoniti. *per sì gran mutazione di cose*. ¶ Morbus ab hoc nomine, *capogiro*, *vertigine*, δίνησις, qua affectis videntur omnia circumagi, & stare perdifficile est. *Liv. l. 44. c. 6.* Rupes utrinque ita abscissæ sunt, ut despici vix sine vertigine quadam simul oculorum animique possit. *Plin. l. 25. c. 9. sub fin.* Capite & naribus rosaceo perunctis, ne vertigo sentiatur. *Id. l. 23. c. 1. ante med.* vertigine laborare. *Id. l. 20. c. 17. sub fin.* vertigines discutere. *Id. l. 36. c. 21.* sedare. *Id. l. 13. c. 1. post med.* Prodest paralyticis, tremulis, vertigini, torminibus. *Id. l. 20. c. 15.* Cuminum datur ad vertiginem. *Juvenal.* de ebriis, *sat. 6. v. 303.* Cum bibitur concha, cum jam vertigine tectum Ambulat, & geminis exsurgit mensa lucernis. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 9.* Qui ita se versant, et sæpe in orbem rotentur, & vertiginem capitis, & obscuritatem patiuntur oculorum.

VERTO, tis, rti, rsum, a. 3. *voltare*, *rivoltare*, *girare*, *volgere*, τρέπω, στρέφω, in aliam partem converto, torqueo. *Propert. l. 4. el. 1. v. 53.* Vertite equum Danai. male vincitis. Ilia tellus Vivet. *Tibull. l. 1. el. 7. v. 12.* Cardine tacito vertere fores. *Propert. l. 2. el. 19. v. 6.* Ille tuus pennas tam cito vertit amor. *h. e.* avolavit. *Virg. Æn. 2. v. 250.* Vertitur interea cælum, & ruit Oceano nox. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 51.* Pompejani impetum nostrorum non tulerunt; primique dejectis, reliqui se verterunt, & loco cesserunt. *Cic. Attic. l. 16. ep. 10.* Verti me a Minturnis Arpinum versus. *Plaut. Pseud. 1. 3. 81.* Verte hac te, puere. *Liv. l. 28. c. 3.* Vertere iter retro. *Horat. epod. 2. v. 51.* rhombus, aut scari, Siquos Eois intonata fluctibus Hiems ad hoc vertat mare. *Propert. l. 1. el. 16. v. 43.* Ante tuos quoties verti me, perfida postes! *Plaut. Merc. 1. 2. 15.* Animam nequeo vertere. *respirare*, spiritum ducere, & amittere. ¶ *Vertere terga*, terga dare, convertere se in fugam, *voltar le spalle*, *e darsi alla fuga*. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 21.* Confecti vulneribus hostes terga vertere. *Id. l. 3. B. Civ. c. 63. extr.* Nostros ex utraque munitione dejectos terga vertere coegerunt. Adde *Liv. l. 1. c. 14.* ¶ *Vertere in fugam*, *fugare*, *cacciar in fuga*. *Liv. l. 30. c. 33. in fin.* Ipsius Carthaginiensium equites in fu-

fugam verterunt. ¶ arare, subigere. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 28.* gravem duro terram vertens aratro. *Propert. l. 3. el. 5. v. 67.* patriis bove vertere agros. *Colum. l. 4. v. 5.* Vertere salum bidentibus. *Id. l. 3. c. 13. circa med.* Præruptior collis in quatuor pedes vertendus. *Id. l. 11. c. 2. a med. sect. 81.* Lupinum nisi in florem verteris, nihil agrum stercoraveris. *h. e.* inaraveris dum florat. ¶ evertere, rovesciare, atterrare, abbattere, rovinare. *Ovid. 12. Metam. v. 138.* quem super impulsum resupino pectore Cycnum Vi multa vertit, terræque afflixit Achilles. *Virg. 2. Æn. v. 88.* Ruinas Phrygiæ ... vertere fundo. *Horat. l. 3. od. 3. v. 18.* Ilion Fatalis incestusque judex, Et mulier peregrina vertit. *& od. 25. v. 15.* Bacchæ valentes proceras manibus vertere fraxinos. *Cic. 1. Offic. c. 24. a med.* Callicratidas cum multa fecisset egregie, vertit ad extremum omnia. Adde *Manil. l. 4. v. 80.* ¶ Translate est mutare, mutare, trasmutare, trasformare. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 31. sub fin.* Terra in aquam se vertit. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 26. in fin.* Auster qui per biduum flaverat, in Africum se vertit. *Plaut. Truncul. 2. 1. 10.* Nos divitem eum meminimus, atque iste pauperes nos. verterunt se memoriæ. *Virg. 12. Æn. v. 891.* Verte omnes te te in facies. *Plaut. Mostell. 1. 3. 61.* In angiuam nunc me velim verti, ut veneficæ illi fauces prehendam. *Propert. l. 2. eleg. 21. v. 34.* Et decus, & durus vertitur ipse dies. *& eleg. 7. v. 31.* Omnia vertuntur: certe vertuntur amores. *Virg. 1. Æn. v. 241.* quæ te, genitor, sententia vertit? *& lib. 10. v. 34.* cur nunc tua quisquam Vertere jussa potest. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 148.* sævus apertam In rabiem cœpit verti jocus. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 95.* Hæc deus in melius crudelia somnia vertat. ¶ *Vertere solum*, sedem ac locum mutare, migrare, andar a stare, o mettere casa altrove: quod ab his præsertim fit, qui vitare pœnam volunt legibus in patria indictam. *Cic. pro Dom. c. 30.* Qui erant rerum capitalium condemnati, non prius hanc civitatem amittebant, quam erant in eam recepti, quo vertendi, hoc est mutandi soli causa venerant. *Juvenal. sat. 11. v. 49.* Qui vertere solum (*metu creditorum*) Bajas, & ad Ostia currunt. V. *Solum, i.* ¶ transferre ex una in aliam linguam, traslatare, tradurre. *Plaut. Trin. prol. v. 19.* Philemo scripsit, Plautus vertit barbare. *Cic. l. 1. de Fin. c. 3.* Si sic verterem Platonem, ut verterunt nostri poetæ fabulas. *Id. 2. Tuscul. c. 11. a med.* Verti enim multa de Græcis. *Liv. l. 25. c. 39.* Annales Acilianos ex Græco in Latinum sermonem vertit. ¶ Ponitur & pro tribuere, ascrivere. *Cic. Fam. 7. ep. 6.* Ne sibi illæ vitio verterent, quod abesset a patria. *Liv. l. 28. c. 11.* Cum omnium secundorum adversorumque causas in deos verterent. ¶ Item pro convertere, trahere. *Cic. in Divin. Verr. c. 17. in fin.* Ex illa pecunia magnam partem ad se vertit. *Liv. l. 3. c. ult.* Vertere litem in rem suam. *Plin. l. 15. c. 4.* Usum olei ad luxuriam vertere Græci. *Terent. Heaut. 1. 2. in fin.* Dii vertant bene quod agas. ¶ *Vertere se aliquo*, confugere, amplecti. *Terent. Heaut. 4. 1. 1.* Perii: quid agam? quo me vertam? *Id. Hecyr. 5. 1. 73.* Redigam, ut, quo se vertat, nesciat. *non saprà a che appigliarsi.* & *Cic. Phil. 2. c. 29. ad fin.* Hærebat nebulo: quo se verteret, non habebat. *Id. 2. de Divin. c. ult.* Superstitio instat, & urget, & quo te cumque verteris, persequitur. ¶ Pro versare, h. e. considerare, volvere, agitare, disceptare. *Sallust. in fragm. apud Serv. ad Æn. 5. v. 408.* Exercitum more majorum vertere. Ita *Servius*. *Liv. l. 39. c. 48.* Vertebatur, utrum manerent in Achaico concilio Lacedæmonii, an secretum ejus unius in Peloponneso civitatis jus esset. *Plaut. Mostell. 5. 1. 10.* Ubi ego video rem verti in meo foro, &c. ¶ *Verti*, versari, esse. *Plaut. Merc. 2. 2. 12.* Res in periculo vertitur. *Liv. l. 6. c. 36.* In majori discrimine domi res vertebantur. *Plaut. Mostell. 3. 1. 109.* Jam homo in mercatura vertitur. *s'impiega*, dar mercaturæ operam. ¶ *Verti in aliqua re*, summam rei in ea esse, consistere. *Virg. 10. Æn. v. 528.* non hic victoria Teucrum Vertitur. *Liv. l. 37. c. 7.* Ita, quod insistis, ego quoque approbo: sed totum id vertitur in voluntate Philippi. *tutto sta nel volere.* *Cic. Verr. 2. c. 7. extr.* Quid judices? non crimina, non testes, non existimationem populi R. sequentur? non. omnia in unius potestate ac moderatione vertentur. *Liv. l. 4. c. 31.* In dictatore verti spes civitatis. ¶ Sæpe absolute usurpatur, ita tamen ut accusativus *se* facile subintelligatur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 73. in fin.* Detrimentum in bonum verteret. *Liv. l. 26. c. 6. sub fin.* Ea ludificatio veri & ipsa in verum vertit. *Virg. 3. Georg. v. 365.* Et totæ solidam in glaciem vertere lacunæ. *Tacit. 21. Ann. c. 37.* Verterat pernicies in accusatorem. *Liv. l. 5. c. 49.* Jam verterat fortuna. *& lib. 38. c. 26.* Si legionum signa ostendisset, versuros extemplo in fugam omnes, ratus. *Liv. l. 2. c. 3.* Libertatem aliorum in suam vertisse servitutem conquerebantur. ¶ *Bene*, aut *male vertere* (subaudi *se*) bene, aut male evenire, succedere. *Plaut. Pers. 4. 1. 5.* Si malus est, male res vertunt, quas agit: si autem frugi est, eveniunt frugaliter. *Liv. l. 1. c. 28.* Quod bene vertat, castra Albanos Romanis castris jungere jubet. *Virg. Ecl. 9. v. 6.* Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus hædos. *Terent. Adelph. 2. 1. 37.* Minis viginti tu illam emisti: quæ res tibi vertat male. ¶ Præterit. *versi* pro *verti* (unde *versurus* & *versus*) sunt qui leg. apud *Ovid. 1. ex Pont. ep. penult. sub fin.* & in gelidos versit amoma rogos. Sed pleriq. alii *vertit*, aut *vergit*. V. *Vergo* in fin. ¶ *Vorto* pro *verto* antiquorum est, & Comicorum: & ita in familiari sermone dixisse videntur Latini. V. *Vortex*.

VERTRAHA. V. *Vertragus*.

VERTUMNALIA, *seu* Vortumnalia, orum, *vel* ium, n. Vertumni festa, quæ fiebant mense Octobri. *Varr. l. 5. de L. L. cap. 3. a med.*

VERTUMNUS, *&* Vortumnus, i, m. deus apud Romanos, qui in omnigenas se formas vertebat, ut Proteus apud Græcos. Quidam tradunt, habitum esse deum, in cujus tutela arborum fructus essent, ceteraque, quæ autumni tempore maturescunt: ita dictum, quod anni vertentis poma perciperet. Alii docent, præfuisse rebus contrahendis ac permutandis: dictum autem a *verto*, quo mercaturum verbum est. *Ascon. in 3. Verr. c. 59.* Vertumnus, deus invertendarum rerum, id est mercaturæ. Alii ajunt, fuisse deum humanarum cogitationum præsidem, ideoque multiformem fingi, & inconstantem, quemadmodum & illæ variæ sunt & mutabiles: hinc iniqua Vertumno natos esse dici, qui cogitationes suas regere non possint. *Acron* in illud *Horat. l. 2. sat. 7. v. 14.* Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis. Nec desunt, qui inde Vertumnum dictum putent, quod Tiberius fl. a foro Romano longe verterit. Alii scribunt, quod Curtium lacum in Tiberim averterit. Nam hic lacus fuit, ubi postea forum Romanum. Hæc omnia habes apud *Propert. eleg. 2. l. 4.* & *Ovid. 6. Fast. v. 401.* & *Met. 14. a vers. 623.* ¶ Pomonam Nympham fertur adamasse, & ut sibi ejus saltem conspectu frui liceret, in nullas non formas se transmutasse. *Ovid. 14. Met. cit.* ¶ Simulacrum habuit in foro, in ultimo vico turario, sub basilicæ angulo flectentibus se ad postremam dexteram partem, teste *Ascon.* in illud *Cicer. in Verr. 3. c. 59.* Qui a signo Vertumni in circum maximum venit. *Horat. l. 1. ep. 20. v. 1.* Vertumnum Janumque, liber, spectare videris. *h. e.* forum, & homines, ut ab illis tracteris & legaris. ¶ Vortumni meminit etiam *Colum. l. 10. v. 308.* & sic scriptum est etiam in veteri lapide apud *Gruter. pag. 96. n. 3.* ¶ Sunt qui scrib. *Vertannus* a *verto* & *annus*.

VERU, u, n. *spiedo, schidione*, ὀβελός, instrumentum ferreum aut ligneum oblongum cuspidatum, cui infiguntur carnes igni torrendæ. *Varr. l. 4. de L. L. c. 27. extr.* a *versando* deducit. *Id. ibid. c. 19.* Exta in olla, non in veru coquuntur. *Senec. in Thyest. v. 1063.* gracili trajectas veru mugire fibras vidi. *Virg. 1. Æn. v. 216.* Pars in frusta secant, veribusque trementia figunt. *& lib. 5. v. 103.* Subjiciunt veribus prunas, & viscera torrent. *Plin. l. 30. c. 10. a med.* Stellio in ligneis verubus inassatus. *Virg. 2. Georg. v. 396.* Pinguiaque in veribus torrebimus exta colurnis. *Ovid. 3. Fast. v. 363.* verubus transuta salignis exta. *Attic. apud Non. c. 3. v. 121.* Concoquit partem vapore flammæ: tribuit verubus lacerta in focos. ¶ A similitudine sic dicitur brevis hasta, aut jaculum, aut gladius tenuis. *Virg. 7. Æn. v. 665.* Et tereti pugnant mucrone, veruque Sabello. Quidam apud *Serv.* hic volunt pilum significari: sed pilum est jaculum grave. *Tibull. l. 1. el. 7. v. 55.* Statque latus præfixa veru, stat saucia pectus. *Sidon. carm. 5. v. 413.* equo ruit acclivo fossus ille, veruque alius. ¶ De obelo, quo notantur loca dubia in libris. *Hieronym. ep. 135. (al. 106.) sect. 10.* Hoc nos sub veru additum reperimus, & in Hebræo non esse, manifestum est. *Augustin. l. 18. de civ. Dei, c. 43. a med.* Quæ non habent Hebræi, habent autem Septuaginta, ad capita versuum jacentibus virgulis, sicut scribuntur unciæ, signaverunt. ¶ *Verua* in plur. dici negat *Charis. l. 1. pag. 59.* & 118. *Putsch.* admittit *Priscian. l. 5. pag. 672.* at genitivum veruum ait non esse in usu. *Scribon.* tamen *Larg. compos. 16. sub fin.* Præterea habeat in brachio verua eborea. *h. e.* verucula ex ebore. *Fest.* in *Veruta*: Veruta pila dicuntur, quod veluti verua habent præfixa. ¶ *Penultima* in dativo plur. modo per *i* legitur, modo per *u*, ut posuimus. *Pier. ad cit. 1. & 5. Æn.* præfert *i*. Neque enim amphibologiam parit, ut in *artubus*, *arcubus*, *partubus*, quæ ita efferentur, quia *artibus*, *arcibus*, *partibus* aliud significant. Plura habes apud *Voss. de Grammat. l. 4. c. 18.* ¶ *Verum* in recto singulari dixit *Plaut. Rud. 5. 2. 15.* & 17.

VERVACTOR. V. *Impercinus*.

VERVACTUM, i, n. *maggese*, νέατρ, ager vere proscissus, deindeque quiescens usque ad sequentem autumnum, quo sementis fit: quasi *vere actum*: cui opponitur ager *restibilis*. *Plin. l. 18. c. 19.* Quidam utique ab æquinoctio verno proscindi volunt. Quod vere semel aratum est, a temporis argumento vervactum vocatur. Hoc in novali æque necessarium est. *Varr. l. 1. de R. R. c. 44.* Illud quoque multum interest in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit, quæ vocatur restibilis; an in vervacto, quæ interdum requievit. *Colum. l. 2. c. 10.* Recte phaselus terræ mandabitur vel in vervacto, vel melius pingui & restibili agro. *Id. l. 11. c. 2. circa med. seu sect. 32.* Quæ mense Januario vervacta fecimus, nunc ultima parte Martii sunt iteranda. Ex his *Colum.* verbis sunt qui notationem *Plinii* improbant modo allatam: quia mensis Januarius ad ver non pertinet. Sed dici potest *Plinium* posuisse *ver* lata significatione pro initio anni, quo labores suos resumunt agricolæ. Sunt etiam qui in plerisque *Columellæ* locis *veteretum* legunt. *Vervactum* habet etiam *Cato R. R. c. 27.*

VERVAGERE, quasi *vere agere*, h.e. vere terram vertere, arare, subigere. *Colum. l. 11. c. 2. sect. 8.* Agri uliginosi, & mediocris habitus sub æstate vervagendi sunt: macerrimi vero, & aridi post æstatem primo autumno arandi.

VERUCULUM, i, n. ὀβελίσκος, exiguum veru. Speciatim sic dicitur instrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores spumam eximunt a reliqua materia. *Plin. l. 33. c. 6.* Spuma e superiori catino defluens in inferiorem, & ex eo sublata veruculis ferreis, atque in ipsa flamma convoluta veruculo, ut fit modici ponderis. Al. leg. *vericulum*: ut a *genu geniculum*, ab *artu articulus*, a *vultu vulticulus*.

VERVECEUS, a, um, *da castrone*, κριόμορφος, factus ad similitudinem vervecis, ut Verveceus Jupiter, apud *Arnob. l. 5. pag. 171.* h. e. Jovis signum vervecis forma cultum sub Ammonis nomine.

VERVECINUS, a, um, *di castrone*, qui ex vervece est. *Lamprid. in Commod. c.* 1. Vervecina pellis. *Arnob. l.* 5. *pag.* 157. Capite vervecino, an suillo.

VERVEX, ecis, m. *castrone*, *castrato*, κριὸς ἐκτετμημένος, mas inter oves, cui inversi, sive adempti sunt testiculi. Nam qui ad generandam sobolem integer tenetur, *aries* dicitur. Cic. 2. *de Legib. c.* 22. Quod genus sacrificii Lare vervecibus fiat. *Plaut. Capt.* 4. 2. 40. Qui petroni nomen indunt verveci sectarin. Adde *Varron.* apud *Non. c.* 2. *n.* 917. ¶ Translate dicitur de homine stupido, stolido, ignavo. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 50. Vervecum in patria crassoque sub aere nasci. *Plaut. Merc.* 3. 3. 6. Itane vero, vervex, intro eas? *Senec. de constant. Sap. c.* 17. Chrysippus ait, quendam indignatum, quod illum aliquis vervecem marinum dixerat.

VERUINA, æ, f. idem ac verutum: a veru. Unde patet, vocem eam quatuor, non tribus syllabis enuntiari debere. *Fulg. Planciades de prisco serm. n.* 33. Veruina jaculi genus longum, quod aliqui verutum nominant. Galbius Bassus Satira: Veruina confodiende, non te nauci facio. Plautus Bacchid. (4. 3. 46.) Si tibi est machæra, & nobis veruina est domi, Qua quidem te faciam, si tu me irritaveris, Confossiorem soricina nænia.

VERUM, adverb. *si*, *veramente*, *certo che si*, ἀληθῶς, ἀληθῶς, vere, vero: & usurpatur in responsionibus affirmando. *Terent. Heaut.* 5. 3. 11. Facies? *Ch.* Verum. *Id. Adelph.* 4. 2. 4. Men' quærit? *Sy.* Verum. *Id. Eun.* 2. 3. 54. Comites secuti scilicet sunt virginem? *Ch.* verum: parasitus cum ancilla. ¶ Sæpius est conjunctio adversativa, & significat *sed*, *ma*, *ence*, ἀλλά, καίτοι, δέ. Cic. *pro Mur. c.* 29. Ea sunt omnia, non a natura, verum a magistro. *Id.* 5. *Phil. c.* 12. Exspectabantur, calendis Jan. fortasse non recte. Verum præterita omittamus. *Id. pro Cæl. c.* 19. Non modo agendo, verum etiam cogitando. *Justin. in fin. l.* 21. Non ingrato tantum, verum etiam invido & crudeli animo. ¶ *Verum enimvero* majorem habet adversandi vim, quam *verum* solum, *ma*, *nondimeno*. *Liv. l.* 4. *c.* 4. Nemo invitum pactionem nuptialem quemquam facere coegisset. verum enim vero lege id prohiberi, id demum contumeliosum est. Adde *Cicer. Verr.* 5. 1. 74. & *Sallust. in Catil. c.* 51. ¶ *Verum enim* idem fere significat, quod *verum*. *Terent. Adelph.* 2. 1. 47. Verum enim, quando bene promeruit, fiat. *ma pure tuttavia*. & *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. *a med.* Verum enim oratori omnia quæsita, audita, lecta, tractata esse debent. *h. e.* sed enim: vel pro *enimvero* positum est. ¶ *Verum vero* idem est quod *verum enim*. *Cato* apud *Gell. l.* 13. *c.* 17. Verum vero inter offam, atque herbam ibi vero longum intervallum est. *Plaut. Curcul.* 2. 3. *v.* 5. Verum hercle vero cum bella recogito, &c.

VERUM, i, n. veru. V. *Veru*.

VERUMTAMEN, & Veruntamen, *ma*, *nondimeno*, ἀλλὰ δή, πλὴν ἀλλά, sed tamen. *Cic.* 7. *Verr. c.* 30. Consilium capit primo stultum, veruntamen clemens. *Id.* 10. *Fam. ep. ult.* Non dubitabam equidem, veruntamen multo mihi notiorem amorem tuum effecit Chærippus. *Id. Verr.* 4. *c.* 41. *ad fin.* Male & improba defensione, verum aliqua tamen uti videretur. ¶ Ad resumendam orationem post interclusionem. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 10. Cum essem in Tusculano (erit hoc tibi pro illo tuo, Cum essem in Ceramico) veruntamen cum ibi essem, &c. Etiam *sed* eodem hoc modo adhibetur. V.

VERUS, a, um, *vero*, *sincero*, ἀληθής, sincerus, solidus, germanus, certus, non fucatus, non simulatus, non adumbratus. *Terent. Andr.* 5. 4. 19. Quæ dico, vera, an falsa audieris, jam sciri potest. *Cic.* 6. *Verr. c.* 66. Verus & germanus Metellus. *Id.* 2. *Offic. c.* 5. *a med.* Perspicere, quid in quaque re verum sincerumque sit. *Id. Phil.* 5. *c.* 18. Vera, gravis, solida gloria. *Terent. Eun.* 2. 3. 26. Color verus, corpus solidum, & succi plenum. Ubi *Donat.* quia non de cura est, ac de fuco. *Id. Andr.* 5. 1. 19. Cum Davo vidi jurgantem ancillam vero vultu. *Horat. l.* 3. *od.* 5. *v.* 29. vera virtus. *Id. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 51. veri dolores. *Id. l.* 1. *od.* 37. *v.* 15. timores. *Id. in er. Poet. v.* 425. noscere mendacem & verum amicum. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 55. veris gaudebat Græcia natis. *h. e.* legitimis, non adulterinis. *Martial. l.* 6. *epigr.* 30. Vis dicam tibi veriora veris? & *lib.* 8. *epigr.* 76. Vero verius ergo quid sit, audi. *Cic.* 4. *Acad. c.* 4. Causa mihi videtur esse verissima. ¶ *Verum*, i, veritas, *il vero*, *verità*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 20. Qui enim possum non cupere verum invenire, cum gaudeam, si simile veri quid invenerim? & *cap.* 11. *ad fin.* A vero longissime abesse. *Id. ad Brut. ep.* 15. *ante med.* Si verum fateri volumus. *Id.* 12. *Attic. ep.* 41. *ad fin.* Si verum scire vis. *Id. in fin. l.* 2. *epist. ad Q. Fr.* Dic mihi verum: num aut res eum, aut χαρακτὴρ non delectat! *Id. in Orat. c.* 34. *sub fin.* Res facit controversiam aut de vero, aut de recto, aut de nomine. *delle verità del fatto*. & *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 27. Nec procul a vero est, quod, &c. *Id.* 2. *Fast. v.* 859. Et vere positum permansit Equiria nomen. *Lactant. l.* 1. *c.* 12. Illud in vero est, quod, &c. *h. e.* illud verum est. *Pers. sat.* 1. *v.* 107. teneras aures mordaci radere vero. *h. e.* veritate libera, acri, pungenti. ¶ *Verum est*, justum, æquum est, *è giusto*, *è da dovere*. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 8. Neque verum est, qui suos fines tueri non potuerint, alienos occupare. *Cic. pro Dom. c.* 8. *ante.* Negas, esse verum, quemquam alii reipublicæ extra ordinem præfici. *Id. pro Mur. c.* 35. *a med.* Negat verum esse, allici benevolentiam cibo. *Liv. l.* 2. *c.* 48. Verum est, agrum habere eos, quorum sanguine, ac sudore partum sit. *Id. l.* 35. *c.* 8. Verius esse Ti. Sempronio imperium habenti tradi exercitum, quam legato. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *extr.* Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est. *Virg.* 12. *Æn. v.* 694. Quæcumque est Fortuna, mea est: me verius unum Pro vobis fœdus luere, & decernere ferro. Plura addi possent testimonia Scriptorum, præsertim *Livii*, in quibus sicubi *æquum* legitur, fere interpretatio τῷ *verum* censeri debet. Veteres enim *verum* dicebant, quod rectum & bonum esset, ut *Serv. ad Virg. loc. cit.* docet. *Sallust. in fragm. ibid.* Ea paucis, quibus peritia & verum ingenium est, abnuentibus. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 15. Cum aliquid verum & rectum esse dicatur, sed obtineri, idest obtiudi posse populo, negatur. & *lib.* 2. *c.* 4. *extr.* Lex vera atque princeps, apta ad jubendum & ad vetandum, ratio est recta summi Jovis. & *cap.* 5. Assentior frater, ut quod est rectum, verum quoque sit. ¶ Aliquando *verus* est, qui vera dicit, veridicus, verax, candidus, *verace*, *veritiero*, *sincero*. *Terent. Andr.* 2. 5. 11. Sum verus? *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 123. Vera fuit vates: dictos invenimus ignes. *Id.* 10. *Met. v.* 209. Talia dum vero memorantur Apollinis ore. *Plin. l.* 2. *ep.* 9. *a med.* Habet avunculum C. Septitium, quo nihil verius, nihil simplicius, nihil candidius, nihil fidelius novi. *Id. l.* 4. *ep.* 20. Quo viro nihil firmius nihil verius. *Id. l.* 9. *ep.* 25. Post judicium tuum viri gravissimi, eruditissimi, ac super ista verissimi. *Hirt. in epist. præfixa l.* 8. *de B. Gall. ad fin.* Erat autem in Cæsare cum facultas atque elegantia summa scribendi, tum verissima suorum sententia consiliorum explicandorum.

VERUTUM, i, n. σαύνιον, ὀβελός, genus jaculi, id est hastile, quod vero præfixum habet, & etiam *veru* dicitur. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 18. *n.* 16. Aribus entuebent in modum ericii militaris veruta binum pedum. *Sil. l.* 3. *v.* 363. tenui pugnax instare veruto. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 43. Transfigitur scutum Pulfioni, & verutum in balteo defigitur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 168. Assuetumque malo Ligurem, Volscosque verutos. Alii leg. *verutos*, h. e. veru armatos, ut sit adjectivum. Sic *Grat. in Cyneg. v.* 110. tum stricta verutis Dentibus, in geminas subiere hastilia furcas. *h. e.* mucronibus oblongis, & instar veru prominentibus. *Festus*: Veruta pila dicuntur, quod veluti veruta habent præfixa. *Enn. l.* 10. . . . . . cursu quingentos sæpe veruti. ¶ Verutum militare sui temporis ita definit *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 15. Missile minus ferro triangulo unciarum quinque, hastili trium pedum semis, quod tunc vericulum, nunc verutum dicitur.

VERUTUS, a, um. V. in voce præced.

VESANIA, æ, f. *pazzia*, παραφροσύνη, μανία, vecordia, amentia, stultitia. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 174. Extimui, ne vos ageret vesania discors. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Ulysses simulata vesania bovem cum equo jungens.

VESANIENS, entis, particip. *infuriato*, *impazzito*, insaniens, furens. *Catull. carm.* 25. *in Thallum*, *in fin.* velut minuta magno Deprensa navis in mari, vesaniente vento.

VESANUS, a, um, *pazzo*, *furioso*, ἄφρων, male sanus, insanus, demens: a *ve* particula minuente, & *sanus*. *Cic. pro Dom. c.* 2. Illud a te, homine vesano ac furioso, requiro, quæ te tanta pœna scelerum tuorum vexet, ut, &c. & *cap.* 21. Hæc furiosa vis vesani tribuni pleb. facile superari frangique potuit. *Lucan. l.* 8. *v.* 401. epulis vesana, meroque Regia. *Liv. l.* 7. *c.* 33. *ad fin.* Oculos sibi Romanorum ardere visos ajebant, vesanosque vultus, & furentia ora. *h. e.* turbatos, torvos, terribiles, quales dementium esse solent. *Id. l.* 9. *c.* 13. Omnia ira militaris prope vesano impetu egit. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. *v.* 25. In mea vesanas habui dispendia vires. *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 48. Candida vesana verberat ora manu. *Manil. l.* 5. *v.* 543. vesanum mare. *h. e.* furentibus ventis agitatum. Sic *Propert. l.* 1. *el.* 8. *v.* 5. vesani murmura ponti. & *Virgil. Ecl.* 9. *v.* 43. insani feriant sine litora fluctus. ¶ Metonymice *Virg.* 9. *Æn. v.* 340. vesana fames. *h. e.* malesuada, & vesanos faciens. *Catull. carm.* 98. *ad Cœl. & Quint. v.* 7. Cum vesana meas torreret flamma medullas.

VESBINUS. V. *Vesuvinus*.

VESBIUS. V. *Vesuvius*.

VESCOR, vesceris, dep. 3. *cibarsi*, *mangiare*, σιτοῦμαι, cibo utor, comedo, pascor. *Sallust. in Catil. c.* 13. Vescendi causa terra marique omnia exquirere. *Id. in Jug. c.* 94. *ad fin.* Numidæ plerumque lacte, & ferina carne vescuntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 23. Dii nec escis, nec potionibus vescuntur. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *ante med.* Delphinus ex hominum manu vescens, præbensque se tractandum. ¶ Cum accus. *Acc.* apud *Non. c.* 4. *n.* 478. Aut eandem vescatur dapem. *Plin. l.* 8. *c.* 50. *a med.* Si caprinum jecur vescantur. *Tacit. in Agric. c.* 28. Ut infirmissimos suorum sorte ductos vescerentur. *Phædr. l.* 1. *fab.* 31. *v.* 11. cœpit vesci singulas. *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 63. Sic usque sacras innoxia lauros Vescar. ¶ Particip. *vescendus* passive. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. Qua pecude, quia erat ad vescendum hominibus apta, nihil genuit natura fecundius. *Plin. l.* 20. *c.* 5. *ad fin.* Cæpas coctas dysentericis vescendas dedere. *Id. l.* 21. *c.* 16. Radix ejus vescendo est decocta. *è buona da mangiare.* ¶ *Vescendi causa*, alimentorum causa. Phrasis est Jurisconsultorum, *Ulpian. Dig. lib.* 28. *tit. ult. leg.* 7. & *lib.* 37. *tit.* 10. *leg.* 5. & *Labeon. lib.* 36. *tit.* 4. *leg. penult.* ¶ Per catachresim est uti, frui. *Lucret. l.* 5. *v.* 855. vesci vitalibus auris. *Virg.* 1. *Æn. v.* 550. si vescitur aura Ætheria. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 20. *a med.* Si gerendis negotiis orbatus possit paratissimis vesci voluptatibus. *Pacuv.* apud *Non. loc. cit.* Qui viget, vescatur armis, ut percipiat præmium. *Id. ibid.* Fugimus, qui arce hac vescimur. *Acc. ibid.* Nam parietes videos patris vesci præmiis? *Lucret. l.* 5. *v.* 73. Quove modo genus humanum varianti loquela Cœperit inter se vesci per nomina rerum. *convivere*, *trattar insieme*. ¶ Pro haurire oculis, visu usurpare, videre. *Accius* apud *Non. loc. cit.* Priusquam infans esses, facinus oculi vescuntur tui. Ita leg. *Lips.* & *Turneb.* V. *Insani* in fin. ¶ *Vesca* positione activa. *Tertullian.*

tien. de Jejun. c. 5. ex *Num.* 11. 4. Quis nos vescet carne? *Vulgata* habet: Quis dabit nobis ad vescendum carnes?

VESCOLUS, a, um, *fottile*, *debole*, *macilente*, λεπτὸς, ἰσχνὸς, μικρόσωμος; aliquantum gracilis, macilentus, male curatus, diminut. a *vescus*. *Fest.* Vesculi, male curati, & graciles homines. Ve enim syllabam rei parvæ præponebant, unde Vejovem parvum Jovem, & vegrandem fabam, minutam dicebant. Hæc *Festus*.

VESCUS, a, um, adject. ex ve & *esca* conflatum, ambiguam habet significationem, ut ait *Gell. l.* 5. c. 12. & *lib.* 16. c. 5. Aliter enim, inquit, Lucretius (*l.* 1. *v.* 326.) vescum salem dicit, ex edendi ratione; aliter Lucilius (apud *Non.* c. 2. n. 904.) vescum appellat cum edendi fastidio. Hæc *Gell.* Sic *Paul.* ex *Festo*: Vescus, fastidiosus. ve enim pro pusillo utebantur. Lucretius vescum dixit edacem, cum ait, &c. Itaque modo significat edacem. *Lucret. loc. cit.* Nec mare quæ impendent vesco sale saxa peresa. ¶ modo edendi fastidio laborantem: atque adeo minutum, gracilem, parvum: quia qui cibum fastidit, junceus, macer, exilisque fit. *Gloss. vet.* Vescus, ἀκεγόε vec. *Lucil. loc. cit.* Quam fastidiosum ac vescum cum fastidio edendi vivere. *Plin. l.* 7. *c.* 20. Corpore vesco, sed eximiis viribus Tritanus in gladiatorio ludo. *Afran.* apud *Non. ibid.* At puer est vescis imbecillus viribus. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 445. vegrandia farra coloni, Quæ male creverant, vescaque, parva vocant. Huc trahit *Servius* illud *Virg.* 3. *Georg.* v. 175. Nec vescas salicum frondes, ulvamque palustrem. *h. e.* siccas & teneras, inquit *Servius*, ubi pro *siccas* quidem putant legendum *virtas*. Addit *Servius* & telas aranearum *vescas* vocari. At in illo ejusdem *l.* 4. *v.* 131. verbenasque premens, vescumque papaver. *vescum* interpretetur edule: quo sensu etiam *vescas frondes* intelligi posse videmus.

VESEVUS, i, m. Vesuvius apud Poetas. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 507. prærupti tonuit cum forte Vesevi Hesperiæ lethalis apex. *Stat. l.* 4. *silv.* 8. *v.* 5. infiet sulcatur flamma Vesevi. ¶ Adjective *Virg.* 2. *Georg.* v. 224. Capua, & vicina Vesevo Ore jugo. Adde *Claudian. l.* 3. *de rapt. Prof.* v. 184. ¶ Etiam *Suetonius* historicus *Vesevum* dicit, *in Tito c.* 8. & *in vita Plinii*. ¶ Dicitur *Silius* primam producere *lib.* 12. *v.* 152. Monstrantur Veseva juga, atque in vertice summo Depasti flammis scopuli. Sed meliores Critici *Vesuvia*, vel *Vesbina* leg. Produxit sine dubio *Paulin. Nolan. in Nat.* XI. *S. Fel. v.* 541. edit. *Muratorii*, ubi & *Besevus* legitur ex affinitate litterarum B, & V. ¶ *Servius ad loc. Virg. cit.* Vesevum diversum putat a Vesuvio: illum esse in Liguria, hunc in Campania. Sed fallitur. nam in Liguria est *Vesulus*, non *Vesevus*.

VESICA, æ, f. *vessica*, *vescica*, κύστις, φῦσα, urinæ receptaculum in corpore animalis: folliculus, in quo urina colligitur infra alvum a priore parte. *Cic.* 2. *Fin. c.* 30. Tanti autem morbi aderant vesicæ, & viscerum. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. *v.* 46. displosa sonat quantum vesica pepedi. *Apul. l.* 1. *Metam.* Vesicam exonerare. *Plin. l.* 30. c. 8. Vesicæ difficultates. ¶ Ponitur & pro muliebri inguine. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 38. qui testamenta merentur Noctibus, in cælum quos evehit optima summi Nunc via processus, vetulæ vesica beatæ. Adde *sat.* 6. *v.* 64. ¶ Et pro pelle vesicæ tenui & pellucida. *Martial. l.* 14. *distich.* 62. cujus lemma *Laterna ex vesica*: Cornea si non sum, numquid sum fuscior? aut me Vesicam, contra qui venit, esse putat? *Id. l.* 8. *epigr.* 33. Fortior intortos servat vesica capillos. *Plin. l.* 33. *c.* 7. *in fin.* Qui minium poliunt, faciem laxis vesicis illigant, ne in respirando perniciosum pulverem trahant. ¶ Et pro crumena ex vesica. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 17. Illæ autem piscinæ nobilium magis ad oculos pertinent, quam ad vesicam, & potius marsupium domini exinaniunt, quam implent. ¶ Et pro tumore instar vesicæ. *Plin. l.* 20. *c.* 6. *circa med.* Album illinitur attritis corporum partibus, vel si in vesicas intumuerint. ¶ Metaphorice *Martial. l.* 4. *epigr.* 49. A nostris procul est omnis vesica libellis: Musa nec insano syrmate nostra tumet.

VESICARIA, æ, f. ἁλικάκαβος, herba quæ vesicæ medetur. *Plin. l.* 21. *c.* 31. *de strychno*: Halicacabum vocant, & alii callion: nostri autem vesicariam, quoniam vesicæ, & calculis prosit.

VESICARIUS, a, um, ad vesicam pertinens, ut Vesicaria aqua, *Marcell. Empir. c.* 26. h. e. quæ vesicæ medetur.

VESICULA, æ, f. *vescichetta*, κυστίδιον, parva vesica. In herbis quibusdam vesiculæ dicuntur folliculi, quibus semen includitur. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 14. Et pulejum aridum florescere brumali ipso die, & inflatas rumpi vesiculas, & semina malorum, quæ in his mediis inclusa sint, in contrarias partes se se vertere.

VESICULOSUS, a, um, vesiculis, bullis, seu tuberculis plenus. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 3. *c.* 17.

VESPA, æ, f. *vespa*, ἀνθρήνη, insectum volucre aculeatum, api simile. *Plin. l.* 11. *c.* 21. Vespæ in sublimi e luto nidos faciunt, & in his ceras: crabrones in cavernis, aut sub terra. Et horum omnium sexangulæ cellæ, &c. *Id. l.* 20. *c.* 13. *ante med.* Folia rutæ valent contra vesparum aculeos. *Phædr. l.* 3. *fab.* 13. *v.* 3. Lis (*apum & fucorum*) ad forum deducta est, vespa judice. ¶ *Paul.* ex *Festo*: Vespæ & vespillones dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt: non a minutis illis volucribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt.

VESPER, is, & Vesperus, i, m. ἕσπερος, una stellarum errantium, eadem quæ Venus, quæ etiam Græco nomine Hesperus dicitur, medium inter Solis & Mercurii sphæras situm obtinens; a Græco nomine ellato, converso spiritu aspero in v consonum. *Plin. l.* 2. *c.* 8. *a med.* Infra Solem ambit ingens sidus, appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis ac Lunæ. Præveniens quippe, & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, ut Sol alter, diem maturans: contra ab occasu refulgens nuncupatur Vesper, ut prorogans lucem, vicemque Lunæ reddens. *Virg.* 1. *Georg. v.* 251. Illic sera rubens accendit lumina Vesper. *Horat. l.* 2. *od.* 9. *v.* 10. Vespero surgente. ¶ Pro ipso vespertino tempore, *sera*. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 43. Magistris imperat navium, ut primo vespere omnes scaphas ad littus appulsas habeant. *Cic.* 2. *Phil. c.* 31. Atque ibi se occultans perpotavit usque ad vesperum. *Virg.* 3. *Georg. v.* 336. Solis ad occasum cum frigidus aera vesper Temperat, & saltus reficit jam roscida Luna. *Sallust. in Jug. c.* 56. & 124. Et jam diei vesper erat. ¶ *Nescis quid vesper serus vehat*, titulus, quo a *Varrone* inscripta fuit una ex satyris Menippeis, ut auctor est *Gellius l.* 13. *c.* 11. & ex eo *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. Proverbialis est, sicut sunt & alii plerique, quo salubriter admonemur, ne præsentium successuum prosperitate subiati futuri curam abjiciamus, neque ulla de re securi simus, prius quam exitum viderimus. Nec dubium, quin eodem respexerit *Virg.* cum 1. *Georg. v.* 461. de Solis prognosticis tractans ait: Denique quid vesper serus vehat. & *Liv. l.* 45. *c.* 8. *ad fin.* qui scripsit, In secundis rebus nihil in quemquam superbe ac violenter consulere decet, nec præsenti credere fortunæ, cum quid vesper ferat incertum sit. ¶ *De vesperi suo vivere*, aliud proverb. apud *Plaut. Mil.* 4. 2. 5. h. e. de suo vivere, domi cœnam apud se non, non indigere cœna foris parta. vesper enim cœnæ olim fuit tempus. Porro qui re familiari abundant, nec opus habent aliorum mensas captare, otiosiores esse solent iis, quos res angusta domi cogit apud alios quærere, unde saturi fiant. Simile est illud *ejusd. Rud.* 1. 2. *in fin.* Si tu de illorum cœnaturus vesperi es, illis curandum censeo, Sceparnio: si apud me esurus es, mihi dari operam volo. ¶ De ipsa cœna, quæ & *vesperna* dicitur. *Id. Mostell.* 1. 1. 63. Ego ire in Piræum volo, in vesperum parare piscatum mihi. *per la cena*. ¶ *Vesper*, pars cæli, qua sol occidit, *occidente*. *Ovid. Trist. l.* 1. *el.* 2. *v.* 27. modo purpureo vires capit Eurus ab ortu: Nunc Zephyrus sero vespere missus adest. ¶ Et qui terram occidentis incolunt. *Sil. l.* 3. *v.* 325. Necnon totus adest vesper, populique reposti. ¶ Duplex ablativi positio in e, & i in usu est: sed in e frequentior, cum tempus diei significatur. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 47. & *lib.* 2. *de Orat. c.* 3. *a med.* Lepidus ad me heri vesperi litteras misit. *jersera*. *Id. initio l.* 1. *Acad.* Venisse eum Roma pridie vesperi. *Terent. Heaut.* 2. 1. 15. Numquam tam mane egredior, neque tam vesperi domum revertor, quin, &c. *tanto tardi*. & *Cic. Attic. l.* 11. *ep.* 12. Mihi a te litteras reddidit a. d. VIII. id. Mart. vespere.

VESPERA, æ, f. *sera*, ἑσπέρα, extrema diei pars: a Græca voce ἑσπέρα. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Si accelerare volent, ad vesperam consequentur. *Id.* 3. *Fin. c.* 2. *a med.* Heri, inquam, ludis commissis ex Urbe profectus veni ad vesperam. *Tacit. l.* 3. *Hist. c.* 19. Inumbrante vespera universum Flaviani exercitus robur advenit. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 20. & *Justin. l.* 18. *c.* 4. *ad fin.* Milites prima vespera secessionem faciunt. *Id. l.* 1. *B. Gall. c.* 26. Cum ab hora septima ad vesperam pugnatum sit. *Plin. l.* 19. *c.* 22. His horæ rigandi matutina, atque vespera. Apud *Cæs.* al. leg. *vesperum*: ut & in loc. *Cicer.* allatis. Apud *Plin.* sunt qui adjective accipiunt. ¶ *Vespera* absolute, vesperi, *la sera*. *Plin. l.* 31. *c.* 4. *ante med.* Hæc singula & matutina & vespertina dantur, dein post aliquot dies, bina, vespera. *Id. l.* 13. *c.* 18. Tradunt, florem vespera mergi usque ad mediam noctem. *Aurel. Cæsar* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 198. *Putsch.* Vespera fatigatus, luce dormitans. *Fronto ibid.* Ad eum vespera in triduum mittunt.

VESPERALIS, le, vespertinus, occidentalis. *Solin. c.* 9. (*al.* 14.) Macedoniam præcingit Thracius limes: meridiana Thessaliæ Epirotæ tenent: a vesperali plaga Dardani sunt, & Illyrii.

VESPERASCENS, entis, particip. a *vesperascit*. *Nep. in Pelopid. c.* 2. *ad fin.* Ut vesperascente cælo Thebas possent pervenire. *Tacit.* 16. *Ann. c.* 34. Vesperascente jam die.

VESPERASCIT, ebat, imp. 3. *si fa sera*, ἑσπεραζει, serum diei fit. *Terent. Heaut.* 2. 3. 7. Et vesperascit, & non noverunt viam.

VESPERAT, abat, imp. 1. *farsi sera*, ἑσπερίζει, vespera fit. *Gell. l.* 17. *c.* 8. Taurus philosophus accipiebat nos Athenis cœna plerumque ad id diei, ubi jam vesperaverat.

VESPERATUS, a, um, ad vesperam perductus. *Solin. c.* 11. *ante med.* (*al. c.* 16. *a med.*) Die jam vesperato.

VESPERE, &

VESPERI. V. in *Vesper*.

VESPERNA ab antiquis dicebatur, quæ postea cœna dicta est, quia vesperi eam sumere mos erat. *Fest.* in *Scensas*, & in *Cœna* (sic enim scribit) & *Paul.* ex *Festo* suo loco, ubi & *Plautum* usurpasse affirmat. Videtur esse contractum ex *vespertina cœna*.

VESPERTILIO, onis, m. *pipistrello*, *nottola*, νυκτερίς, animal volatile, incertæ naturæ. Est enim mediæ cujusdam inter avem & murem speciei, ut mus alatus dici possit. Volat enim pellitis alis, sed inter volucres non est habendus, quod quatuor pedibus graditur, pullosque parit, non ova, quos & lacte nutrit. Ita *Macrob. l.* 7. *cap. ult. Saturnal.* Sic *Plin. l.* 10. *c.* 61. Volucrum animal parit vespertilio tantum: cui & membranaceæ pinnæ uni. Eadem sola volucrum lacte nutrit, ubera admovens. Parens geminos volitat amplexa infantes, &c. Hæc *Plin.* qui *lib.* 11. *c.* 37. *sect.* 62. uni volucrum dentes esse affirmat. Quod si verum est, quod ait *Macrob.* quatuor eum pedes habere, aliud est antiquorum vespertilio a nostra *nottola*, quæ duos tantum habet. *Varro* apud *Non. c.* 1. *n.* 218. Factus sum vespertilio, neque in muribus plane, neque in volucribus sum. ¶ Nomen habet a vespere, quod vespere se ad volatum proferat. *Ovid. l.* 4. *Met. v.* 407. parvos membrana per artus

Por-

Porrigitur, tenuique inducit brachia penna ...... non illae pluma levavit, Sustinuere tamen se perlucentibus alis: Conatæque loqui, minimam pro corpore vocem Emittunt, peraguntque levi stridore querelas: Tectaque, non silvas celebrant, lucemque perosæ Nocte volant, seroque tenent a vespere nomen. ¶ Translate vespertiliones Jurisconsultis vocatur, qui *Senecæ*, & *Apuleio* lucifugæ, hoc est qui nocte demum vespertilionum more prodeunt in publicum, ne forte in dominos, molestia incidant. Hujusmodi sunt etiam, qui ære alieno obruti interdiu domi delitescunt, metu creditorum. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 41. ubi alii pro *vespertiliones* legunt *vespillones*, alii *versipelles*.

VESPERTINUS, a, um, *di sera*, ἑσπέριος, ad vesperam pertinens: & qui vespere fit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Stella Saturni tum vespertinis temporibus delitescens, tum matutinis rursum se aperiendo. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 23. Antemeridianis tuis litteris rescripsi, nunc respondeo vespertinis. *Id. Phil.* 3. c. 10. Vespertina senatusconsulta. *Plin. l.* 30. *c.* 10. Qui a nocturnis diis agitentur, draconis felle perunctos matutinis vespertinisque liberari. *subaudi* horis. *Id. l.* 8. *c.* 50. Si caprinum jecur vescatur, restitui vespertinam aciem his, quos nyctalopas vocant. *h. e.* qua vespere minus videt. ¶ *Vespertinus*, qui vespere aliquid facit. *Horat. epod.* 16. *v.* 51. Nec vespertinus circumgemit ursus ovile. *Id. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 17. Si vespertinus subito te oppressarit hospes. *Id. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 113. Fallacem Circum, vespertinumque pererro Sæpe forum. *h. e.* homines vespere in forum convenientes. *Prudent. in Psychom. v.* 374. Angelicusne cibus prima in tentoria vestris Fluxit avis? quem nunc sero feliciter ævo Vespertinus edit populus de corpore Christi. *h. e.* qui tarde & post Hebræos veri Dei religionem suscepit. ¶ ad vesperum situs, *occidentale*. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 29. Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo Vespertina tepet regio.

VESPERUGO, inis, *f.* ἕσπερος, stella eadem quæ Vesper, Hesperus, Lucifer, Venus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ante med.* Veneris stella, post occasum solis apparens in cælo, Vesperugo vocitatur, aliis autem temporibus eum antecurrens, & oriens ante lucem Lucifer appellatur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 119. Nec Jugula, neque Vesperugo, neque Vergiliæ occidunt. ¶ Usurpatur etiam pro vespertilione. *Tertullian. de anima*, *c.* 32. Item contraria lumini, quæ cæca in totum, vel solis tenebris habent oculos, talpas, vesperugines, noctuas.

VESPERUS. V. *Vesper*.

VESPICES dicuntur fruteta densa a similitudine vestis. *Paul.* apud *Fest.*

VESPILLO, onis, *m.* *beccamorti*, *becchino*, νεκροθάπτης, qui propensiorum cadavera effert: a *vespere*, ut in *Vespa* dictum est. *Martial. l.* 1. *epigr.* 48. Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus. Quod vespillo facit, fecerat & medicus. *Suet. in Domit. c.* 17. *ad fin.* Cadaver ejus populari sandapila per vespillones exportatum. ¶ Vespillo per jocum cognominatus est Lucretius Ædilis (ejusque posteri vespillones) quod Ti. Gracchi in turba occisi cadaver sua manu in Tiberim impulit, & sepultura privavit. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. cap.* 64.

VESTA, æ, *f.* Ἑστία, filia Demogorgonis, uxor Cæli, mater Saturni, quæ aliis nominibus Ops, Terra, Cybele, Berecynthia, Rhea, Mater Magna, Mater deorum, Mater Idæa, Mater Phrygia appellatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Nam Vestæ nomen a Græcis. Ea est enim, quæ ab illis ἑστία dicitur. Nempe terra & ipsa immobilis est, & ceteris causa est στάσεως, *ubi* μονῆς, id est status, mansionisque. *Ovid. l.* 6. *Fast. v.* 299. Stat vi terra sua, vi stando Vesta vocatur. ¶ Vesta altera, neptis Vestæ superioris, filia Saturni ex Ope. Nam Opes duæ nominantur, quarum prima mater fuit Saturni, eadem quæ Terra, secunda uxor dicitur fuisse. Secundam hanc Vestam ajunt esse ignem. Sed *Cicero*, & *Ovidius* duas has Vestas confundunt. *Cic. loc. cit.* Nam Vestæ nomen a Græcis. Ea est enim, quæ ab illis ἑστία dicitur. Vis autem ejus ad aras & focos pertinet. Itaque in ea dea, quæ est rerum custos intimarum, omnis & precatio & sacrificatio extrema est. Alii legunt *extremo*. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 267. Vesta eadem est, quæ terra: subest vigil ignis utrique: Significant sedem terra, focusque suam. *Dionysius Halic. Rom. ant. l.* 2. ait, Vestam terram esse, ei autem ignem dicatum esse, quia terra ex se ignem ætherium gignit. ¶ Vesta fingitur virgo permansisse, quia Vesta ignis est, ignis autem nihil gignit. Et quoniam erat virgo, ei etiam serviebant virgines, quæ *Vestales* vocabantur, quarum munus erat sempiternum ignis publici focum in urbe custodire, ut ex *Ovidio loc. cit.* perspicuum est, quod etiam apud *Dionysium* legas *loc. cit.* ¶ Hanc deam primi Trojani coluere, ut est apud *Virg.* 2. *Æn. v.* 296. *de Hectore*: Sic ait & manibus vittas, Vestamque potentem, Æternumque adytis effert penetralibus ignem. In Italiam Vestalem ignem Æneas e Troja cum Penatibus tulisse dicitur, conditoque Lavinio Vestæ ædem sacravisse. Postea Ascanius ædificata Alba Longa templum Vestæ extruxit in montis Albani parte, cui suberat lucus, in quo Ilia mater Romuli, & Remi a Marte compressa fuit. Tandem Numa Pompilius Romæ Vestæ templum sacravit anno XL. ab Urbe condita, & virgines, quæ ejus sacra facerent, lectas dicavit. *Ovid. in fine l.* 4. *Fast.* & *loc. cit.* ¶ Hoc templum fuit in eo spatio, quod est medium inter Palatium, & Capitolium, in foro. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 45. Nam non multo ante urbem captam exaudita vox est a luco Vestæ, qui a Palatii radice in novam viam devexus est, &c. ¶ In eo templo servabatur perpetuus ignis, quia Vesta nihil aliud est, quam purus ignis. Sunt etiam, qui dicant, præter illum ignem alia quædam sacra in deæ fano fuisse, solis Pontificibus, & Virginibus nota, vulgo incognita. ¶ Vestalia sacra die IX. Junii celebrabantur. Eo die Virgines Vestales Vestæ sacrificabant, asini floribus coronati per urbem circumducebantur, molæ etiam sertis & floribus ornabantur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 311. ¶ Calendis Martii nova lauro Vesta ornabatur. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 141. ¶ Die XV. Junii stercus ex æde Vestæ in Tiberim deferebatur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 713. ¶ Ut Ceres pro pane, Bacchus pro vino, sic Vesta pro igne μετωνυμικῶς ponitur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 384. Ter liquido ardentem perfudit nectare Vestam.

VESTALIS, le, ad Vestam pertinens. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 395. Vestalia sacra. *Lucan. l.* 1. *v.* 549. Vestalis ara. *& vers.* 597. Vestalis chorus. *& vers.* 199. & *Tibull. l.* 2. *el.* 5. *v.* 54. Vestales foci. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 311. Vestales oculi. *h. e.* virginum Vestalium. ¶ *Vestalis virgo*, & *Vestalis* absolute, virgo Vestæ dicata, ignis perpetui custos apud Trojanos, Albanos, & Romanos. *Cic.* 2. *de legib. c.* 8. ¶ Romæ initio sub Numa quatuor fuerunt, postea sub Tarquinio Prisco duæ additæ, ut ait *Fest.* in *Sex*. Eligebantur a Pontifice Max. nobilissimæ quæque, patrimæ & matrimæ, & nullo corporis vitio deformes, aut debiles: ætatis inter sextum & decimum annum: jubebanturque virginitatem servare integros triginta annos, quorum decem primis mysteria & sacra discebant; decem sequentibus sacra faciebant; reliquis alias docebant. Explero illo tempore, licebat illis nubere, si libuisset. Magna illis privilegia & honores habiti sunt, liberatio a patria potestate, jus testamenti faciendi, decessio in via etiam a Magistratibus, summa auctoritas in deprecationibus. Graves etiam pœnæ inflictæ, si earum incuria ignis esset extinctus, aut si virginitatem stupro polluissent. Prioris delicti rea flagris ad necem cædebatur: alterius viva sepeliebatur. In *Epit. Liv. l.* 63. apud *Valer. Max. l.* 1. 1. *c.* n. 6. & 7. *Liv. l.* 8. *c.* 15. & *lib.* 20. *c.* 57. & *Plin. l.* 4. *epist.* 11. horum exempla habentur. V. *Gell. l.* 1. *c.* 12. ubi multa de ritu Vestalis capiendæ. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Fascinus, imperatorum quoque, non solum infantium custos: qui deus inter sacra Romana a Vestalibus colitur. ¶ *Vestalia*, ium, dies, ut Virgines Vestales Vestæ sacrificent. *Varr. l.* 5. *de L. L.* 2. 3. *ante med.* ¶ In ablativo *Charis. l.* 1. *pag.* 119. *Palæm.* vult in *e* desinere, quia non personam, inquit, sed rem significat. *Niger in fragm. ibid.* A Virgine Vestale. Sed & in *i* positionem habet. *Gell. loc. cit.* Qui de Vestali virgine capienda scripserunt.

VESTER, stra, strum, *vostro*, ὑμέτερος, qui ad vos pertinet: a *vos*: unde & *voster* dicitur, præsertim a Comicis. *Plaut. Stich.* 5. 2. 15. Apud nos est convivium: ibi voster cœnat. *h. e.* herus vester. *Id. Pæn.* 3. 3. 18. Si bene dicetis, vostra ripa vos sequar: si male dicetis, vostro gradiar limite. *Id. Amph. prol. v.* 58. Teneo, quid animi vostri super hac re siet. *Cic. pro l. g. Manil. c.* 5. Majores vestri sæpe bella gesserunt. ¶ In genitivo plur. est *vestrorum*, ὑμετέρων. nam *vestrum* est a recto *vos*, ὑμῶν. Illud est adjectivum, hoc pronomen. V. dicta in *Noster* sub fin. Reperitur tamen *vestrorum* pro *vestrum*. *Pacuv.* apud *Non.* 9. 2. n. 155. Is vestrorum uter sit, cui signum datum est, cette. *Terent. Heaut.* 2. 4. 5. Cum mecum in animo vitam tuam considero, omniumque adeo vestrarum. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 123. Maxima pars vostrorum intelligit.

VESTIARIUS, a, um, *di veste*, ἱματικός, ad vestes pertinens. *Cato R. R.* 1. 11. Mensas duas, abacum unum, arcam vestiariam unam. ¶ *Vestiarius negotiator*, & *vestiarius* absolute, qui vestes facit, aut vendit. *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 3. *leg.* 5. Etiam eos institores dicendos placuit, quibus vestiarii, vel lintearii dant vestem circumferendam & distrahendam. *Scævola lib.* 38. *tit.* 1. *leg.* 45. Libertus negotiatoris vestiarii an eandem negotiationem exercere possit. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 950. n. 7. C. Nonius C. L. Hilario vestiarius. *Alia pag.* 944. n. 5. & 984. n. 9. Vestiarius tenuiarius. *& pag.* 946. n. 1. Vestiarius molochinarius. ¶ *Vestiarium*, ii, vestitus, *vestiario*. *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 21. Est aliquid, quod dominum præstare servo debeat, ut cibaria, & vestiarium. *Calum. l.* 1. *c.* 8. *ad fin.* Ne servi aut in vestiariis, aut in ceteris præbitis injuriose tractentur. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 35. *tit.* 3. *leg.* 3. & *Scævol. lib.* 34. *tit.* 15. 16. 17. &c. ¶ Item locus, in quo vestimenta servantur. *Plin. l.* 15. *c.* 8. Vestiarium contra teredines ac noxia animalia, amurca aspergi. *h. e.* arcam vestiariam. *Cato R. R. c.* 98. Vestimenta ne tineæ tangant, amurca ungito fundum arcæ, &c.

VESTIBULUM, i, *n.* *vestibolo*, *ingresso*, πρόθυρον, πρόναον, προπύλαιον, locus ante ædium januam, inter ædes ipsas & viam relictus, eum in usum, ut qui ædium dominum salutatum venissent, neque in via starent, neque in ipsius essent ædibus. *Gell. lib.* 16. *cap.* 5. Animadverti, quosdam haudquaquam indoctos viros opinari, vestibulum esse partem domus primorem, quam vulgo atrium vocat. C. Ælius (*al.* Cæcilius) Gallus in lib. de significatione verborum, quæ ad jus civile pertinent, secundo, vestibulum esse dicit, non in ipsis ædibus, neque partem ædium, sed locum ante januam domus vacuum, per quem a via aditus, accessusque ad ædes est, cum dextra, sinistraque inter januam tectaque, quæ sunt viæ juncta, spatium relinquitur, atque ipsa janua procul a via est, area vacanti intersita. Mox ex *Sulpic. Apollinari* docet, dictum esse a *ve* particula augente, & *stabulum*, quia grande spatium, & lata stabulatio erat ante ædes relicta. Aliud etymon dat *Ovid.* mox afferendus. ¶ Diversum fuit ab atrio, ut clare satis patet ex loco *Gellii* adducto, & manifeste distinguit *Vitruv. l.* 6. *c.* 8. His, qui communi sunt fortuna, non necessaria magnifica vestibula, nec tablina, neque atria, quod hi aliis officia præstant ambiundo, quæ ab aliis ambiuntur. ¶ Dictum est a *Vesta*, quod ignis, qui est in Vestæ potestate, in vestibulo antiquitus accenderetur. *Ovid. l.* 6. *Fast. v.* 301. At focus a flam-

flammis, & quod fovet omnia dictas: Qui tamen in primis ædibus ante fuit. Hinc quoque vestibulum dici reor: inde precando Dicimus, o Vesta, quæ loca prima tenes. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 130. Viden' vestibulum ante ædes hoc, & ambulacrum cujusmodi? *Cic.* 4. *Verr. c.* 66. Ante ipsum Serapim, in primo aditu vestibuloque templi. *Id. pro Cal. c.* 26. Si essent in vestibulo balnearum, non laterent. *Id. pro Cæcin. c.* 12. *a med.* Si te domum tuam redeuntem non modo limine tectoque ædium tuarum, sed primo aditu vestibuloque prohibuerint. ¶ Pro atrio domus. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 125. hujus enim stat currus aheneus, alti Quadrijuges in vestibulis. ¶ Dicitur etiam de aditu aliorum locorum. *Gell. loc. cit. sub fin.* Vestibulum non semper a veteribus proprie, sed per quasdam translationes est dictum. Sicut illud in sexto Virgilii (*vers.* 273.) Vestibulum ante ipsum, primisque in faucibus Orci, &c. non enim vestibulum priorem partem domus infernæ esse dicit; sed loca duo demonstrat extra Orci fores: ex quibus vestibulum appellat ante ipsum quasi domum, & ante ipsa Orci penetralia; fauces autem vocat iter angustum, per quod ad vestibulum adiretur. *Cic.* 2. *de legib. c.* 24. Forum, idest vestibulum sepulcri usucapi vetat. *Colum. l.* 8. *c.* 3. *circa med. de gallinario*, & *sep.* 8. Parietibus cavatis, sive qualis viminei præponenda erunt vestibula, per quæ matrices ad cubilia vel pariendi, vel incubandi causa perveniant. & *lib.* 9. *c.* 12. Cum sic apis evadit vestibulum, ut nulla intro revolet. *Cic. Verr.* 7. *c.* 67. *ant.* In conspectu Italiæ vestibulo Siciliæ. *h. e.* in prima Sicilia, scilicet extra urbem Messanam, quæ fretum Siculum spectat, ut paulo supra dixit. Itaque hoc loco *vestibulum* non locum extra Siciliam (ut in ædibus extra domum) sed in ipsis Siciliæ finibus significat. *Id. in Orat. c.* 15. *ad fin.* Vestibula nimirum honesta, aditusque ad causam faciet illustres.

VESTICEPS, ipis, γενειῶν, qui ad pubertatem pervenit, hoc est qui major est XIV. annis, quod pube vestiri incipiat: cui opponitur *investis*. *Gell. l.* 5. *c.* 19. Sed arrogari non potest, nisi jam vesticeps. *Tertull. de Anim. c.* 56 Puta nunc puer investis, puta vesticeps. *Auson. Edyll.* 4. *vers.* 73. Idem vesticipes motæ jam pubertatis ævi Ad mores artesque bonas producal. ¶ Metonymice significat corruptum. *Apul. in Apolog.* Investem a nobis accepisti, vesticipem illico reddidisti.

VESTICONTUBERNIUM, ii, n. concubitus eorum, qui sub eadem veste cubant. *Petron. in Satyr. cap.* 11. Quid vesticontubernium facis?

VESTICULA, læ, f. ἱματίδιον, parva vestis. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 18. *sub f.* Cum in diem mortis ibi libros, & vitreamina, & vesticulam habuerit. Ita *Torrentin.* & *Gothofred.* at *Haloander* habet *vestispicam*.

VESTIFICA, æ, f. quæ vestes conficit. *Inscript.* apud *Reines. class.* 9. *n.* 70. & alia apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 6.

VESTIFICINA, æ, f. vestium confectio, vel conficiendarum vestium ars. *Tertullian. de Pall. c.* 3. *sub fin.*

VESTIFICUS, ci, m. qui vestes conficit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 7. Vestificus Cæsaris a veste scenica.

VESTIFLUUS, a, um, qui fluentibus laxisque vestibus utitur. *Petron. in Satyr. cap.* 133. Quem Lydus adorat vestifluus. *Auson. in Technopægn. cap. de histor. vers.* 24. Vellera depexit nemoralia vestifluus Ser.

VESTIGATIO, onis, f. investigatio, inquisitio. *Cic. Offic.* 2. *cap.* 6. Quæ omnes artes in veri vestigatione versantur. Alii leg. *investigatione*, & quidem rectius. *Apul. initio l.* 6. *Metam.* Psyche dies noctesque mariti vestigationibus inquieta.

VESTIGATOR, oris, m. *cacciatore*, *investigatore*, qui vestigat & venatur. *Varr. l.* 4. *L. L. c.* 18. Vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur. *Colum. l.* 9. *c.* 8. *a med. de apib. capiend.* Nam statim sono territum (*examen*) vel in frutice, vel in editiore silvæ fronde considet, & a vestigatore præparato vase reconditur. *Senec.* 3. *de benef. cap.* 26. *a med.* Quod factum simul & Maro ex notis illius temporis vestigatoribus notavit. *h. e.* delatoribus, qui vestigabant dicta & facta quæcumque, ut accusatos perderent.

VESTIGIUM, ii, n. *vestigio*, *pedata*, ἴχνος, εἶδος, pedis impressio, idest signum, quod a pede relinquitur. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *circa med.* Currentium pes, etiamsi non moratur, tamen vestigium facit. *Stat.* 2. *Theb. v.* 153. crebus ipse per imbres Has meus usque domos vestigia fecit Apollo. *fece strada*. & *Cic. pro Rab. Post. in fin.* Ut sibi in hoc solo vestigium facere liceat. *metter piede*. ¶ Videtur esse a *vestis*. Nam olim non feminæ modo, sed viri etiam longis utebantur vestibus, eoque non modo pedum, sed vestis etiam indicium relinquebatur ab incedentibus. Hæc causa, cur, etsi imprimis pedum relinqueretur signum, rei tamen a vestibus nomen daretur. *Plaut. Cist.* 4. 2. 29. Sed ire huc iir: hac socci video vestigium in pulvere. *Cic.* 3. *Phil. c.* 12. *ad fin.* Ille autem ex mirmillone dux, ex gladiatore imperator, quas fecit strages, ubicumque posuit vestigia! *Auct. ad Herenn. c.* 15. *l.* 3. Stare in vestigio. *non mover sito col piede*. & *Liv. l.* 27. *c.* 4. Negant e republica esse vestigium abscedi ab Annibale. *scostarsi nè pur un passo*. & *Cic. pro Cæcin. c.* 14. Facere vestigium in possessionem. *h. e.* ingredi. *Id.* 1. *de Orat. c.* 23. Persequi alicujus vestigia. *seguire le sue pedate*: & translate *imitare*. *Id. de clar. Orat. c.* 90. Ipsius vestigiis persequi aliquem. *eod. sensu*. Sic, alicujus vestigiis ingredi, h. e. eo modo procedere, quo ipse, & translate imitari apud *Cicer. in Somn. Scip. c.* 8. Sic *Liv. l.* 9. *c.* 45. *ad fin.* vestigiis sequi hostem. & *lib.* 27. *c.* 12. instare vestigiis. & *Senec. l.* 5. *controvers.* 30. *initio*. alicujus vestigia calcare. *eod. sensu*. ¶ Metonymica ponitur pro ima parte pedis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 566. vestigia primi Alba pedis frontemque ostentans arduus albam. *Cic.* 4. *Acad. c.* 39. Qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, quos Antipodas vocatis. *Id.* 6. *Verr. cap.* 24. Leviter presso vestigio aliquem persequi. *camminando in punta di piè*. ¶ Et pro ipsis pedibus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 162. Candida permulcens liquidis vestigia lymphis. *Stat. l.* 5. *silv.* 2. *v.* 28. Primaque patritia clausit vestigia luna. Adde *Senec. in Thyest. v.* 1039. & *in Oedip. v.* 812. ¶ Item pro terra pede impressa. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Elephas vestigio hominis animadverso, intremiscere, erutum proximo tradere, &c. ¶ Et pro odore vestigii. *Id. ibid. c.* 32. Cervi latratu canum audito fugiunt secunda semper aura, ut vestigia cum ipsis abeant. ¶ Item pro solea ferrea equi. *Plin. l.* 28. *c. ult.* Vestigium equi excussum ungula, ut solet plerumque, siquis collectum reponat singultus remedium esse, recordantibus, quonam loco id reposuerunt. ¶ Per synecdochen usurpatur pro quacunque impressione corporis, vel partis corporis. *Cic.* 5. *Verr. c.* 34. *a med.* Præsertim cum in lectulo decumanæ mulieris vestigia viderent recentia. *Id.* 3. *de Orat. c.* 2. Post ejus interitum venimus in curiam, ut vestigium illud ipsum, in quo ille postremum institisset, contueremur. ¶ Et pro impressione, quæ ferro fit, dum cædimus. *Colum. l.* 4. *c.* 25. Ea plaga, quæ ductim efficitur, uno vestigio allevatur. ¶ Per metaphoram ponitur pro quocumque rei gestæ monumento, indicio, signo. *Cic. pro Font. c.* 1. Unæ tabulæ proferantur, in quibus vestigium sit aliquod, quod significet pecuniam Fonteio datam. *Id. pro Mur. c.* 9. Relinquere vestigium avaritiæ. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 22. *ad fin.* Exstant vestigia sceleris. ¶ Item pro momento, seu puncto temporis, translatione sumpta a vestigium facientis celeritate, quod scilicet nihil pæne citius fiat, quam vestigium. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 26. Eodemque tempore vis magna pulveris cernebatur, & vestigio temporis primum agmen erat in conspectu. *Cic. in Pison. c.* 9. *in fin.* Atque eodem in templo, eodem & loci vestigio & temporis, arbitria non mei solum, sed patriæ funeris abstulisti. ¶ Hinc *e vestigio*, est confestim, extemplo, maxima celeritate. *Cic. in Divin. Verr. c.* 27. *sub fin.* Repente e vestigio ex homine, tanquam aliquo Circæo poculo, factus est verres. *Servius Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 12. E vestigio eo sum profectus prima luce. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 25. *sub fin.* Pronuntiari jubet, se in hostium habiturum loco, qui non e vestigio ad castra Corneliana vela direxisset. ¶ *Nec volo, nec vestigium*, proverb. V. *Volo*.

VESTIGO, as, n. 1. *investigare*, *cercare*, ἰχνεύω, est quasi per vestigia inquirere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 145. Ergo alte vestiga oculis, & rite repertum Carpe manu. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. *ad fin.* Hi voluptates omnes vestigant atque odorantur. *Id.* 2. *de Orat. c.* 39. *in fin.* Nam & conjuncta quæremus, & causas rerum vestigabimus. *Enn.* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 20. Vestigare, & quærere aliquem. *Senec. in Thyest. v.* 497. Canis vestigat feras. *Plin. lib.* 8. *cap.* 18. Tigris fera fertur præceps, odore vestigans. *seguendo la traccia dell' odore*. ¶ Metonymice est invenire, *trovare*. *Liv. l.* 31. *c.* 19. Perfugas & fugitivos, quos inquirendo vestigare potuerint, reddidisse.

VESTIMENTUM, ti, n. *vesti*, *abiti*, *vestimento*, ἐσθῆμα, vestis, vestitus: nomen generale ad omne vestium genus significandum. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 24. Vestis, an vestimenta legentur. Vestimentorum sunt omnia lanea, lineaque, vel serica, vel bombycina, quæ induendi, præcingendi, amiciendi, insternendi, injiciendi, incubandive causa parata sunt. *Cic. pro Mil. c.* 10. Domum venit, calceos & vestimenta mutavit. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 31. cuicumque nocere volebat, Vestimenta dabat pretiosa. *Hirt. de B. Afric. c.* 47. *a med.* Tentoriola facta ex vestimentis. *Auct. de B. Hisp. c.* 33. Pyram sibi extruxit, cœnam afferri quam opimam imperavit, item optimis insternendam vestimentis. *h. e.* veste stragula. *Senec. sub init. epist.* 67. Major pars (*temporis*) in vestimentis degitur. Ago gratias senectuti, quod me lectulo affixit. *h. e.* sub veste stragula, lodice: *sotto le coperte del letto*. Sic *epist.* 78. *a med.* Est virtuti etiam in lectulo locus: & in vestimentis vis fortis apparet. *Terent. Heaut.* 5. 1. 29. Est mihi in ultimis conclave ædibus: huc est intro latus lectus: vestimentis stratus est. ¶ Ex his patet, nihil dicere *Paulum ex Festo*, cum ait: Vestis generaliter dicitur, ut stragula, forensis, muliebris: vestimentum pars aliqua, ut pallium, tunica, pænula. ¶ *Nudo vestimenta detrahere*, proverb. de re impossibili, apud *Plaut. Asin.* 1. 1. 79. Sententiam habet eandem *cavar dalla rapa sangue*.

VESTINUS, a, um, ad Vestinos pertinens: qui sunt populi Italiæ ad mare superum inter Picentes, Pelignos, Marrucinos, & Marsos: quorum regionis caput Aquila est: ipsaque regio laudatissimi casei ferax, *Plin. l.* 11. *c.* 42. teste. *Lucan. l.* 2. *v.* 425. Vestinæ aquæ. *Sil. l.* 8. *v.* 517. Vestina juventus. *Martial. l.* 13. *epigr.* 31. cui titulus *Caseus Vestinus*: Si sine carne voles jentacula sumere frugi, Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

VESTIO, is, ivi, itum, a. 4. *vestire*, ἐσθίω, ἱματίζω, veste tego, induo, amicio. *Plaut. Capt.* 4. 4. 4. Vir te vestiat, tu virum despolies. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 46. unam vestire tribum tua vellera possunt. *Virg. Ecl.* 4. *vers.* 45. Sponte sua sandyx pascentes vestiet agnos. *Plin. l.* 12. *c.* 11. Indos suæ arbores vestiunt. *Id. lib.* 34. *c.* 7. Hercules in foro boario per triumphos vestitur habitu triumphali. *Juvenal. sat.* 10. *vers.* 155. Quales esse decet, quos ardens purpura vestit. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 9. Vatinii strumam sacerdotii διβάφῳ vestiant. *Horat. lib.* 2. *od.* 35. *sub fin.* te bis Afro murice tinctæ vestiunt lanæ. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 515. & Phrygia vestitur bucca tiara. *Quintil. l.* 2. *c.* 16. *a med.* Pleraque animalia contra frigus ex suo corpore vestiuntur. *Id. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Fasciæ, quibus crura vestiuntur. *Cato apud Gell. l.* 11. *c.* 2. Vestiti in fo-

vo

ro honeste, mos erat; domi quod satis erat. ¶ Obducere, contegere, velare, *coprire*, *ornare*. *Plin. l.* 9. *c.* 11. Testudinum putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire. *Cic.* 6. *Verr. c.* 55. His tabulis interiores templi parietes vestiebantur. *Lucan. l.* 10. *v.* 119. ebur atria vestit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 219. terra viridi se gramine vestit. *Id.* 6. *Æn. v.* 640. Largior hic campos æther, & lumine vestit Purpureo. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 665. affluit amber Spumeus, & magno puppim procul æquore vestit. *Stat.* 5. *Theb. v.* 51. ingenti tellurem proximus umbra Vestit Athos. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Natura oculos membranis tenuissimis vestivit & sepsit. *Id. de Univers. cap.* 6. *ad fin.* Deus animum circumdedit corpore, & vestivit extrinsecus. *Lucret. l.* 5. *v.* 887. juventas molli vestit lanugine malas. *Virg.* 2. *Georg. v.* 38. Ismara Baccho Conserere, atque olea magnum vestire Taburnum. *coprire, empire d'olivi*. & *Colum. l.* 5. *c.* 6. *circa med.* Binæ vites, quo celerius ulmum vestiant, pedem inter se distantes scrobibus deponendæ. *Id. l.* 4. *c.* 27. Ubi sa vites frondibus & uvis vestierint. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 23. Trabes in solo collocantur: eæ revinciuntur introrsus, & multo aggere vestiuntur. *Stat.* 6. *Theb. v.* 847. Postquam oleo gavisa cutis, petit æquor uterque Procursu medium, atque hausta vestitus arena. *Lucan. l.* 7. *v.* 538. Hic numerus totos tibi vestiat ossibus agros. *h. e.* operiat, consternat, impleat. ¶ Transfertur ad orationem. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 31. *a med.* inventa vestire atque ornare oratione. *Id. in Bruto*, *c.* 79. Reconditas exquisitasque sententias mollis & pellucens vestiebat oratio. ¶ & ad alia. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 22. Gloria quem supra vires & vestit, & ungit. ¶ *Vestire*, veste uti. *Apul. in Apolog.* Tu mihi vitio debis, quod parcius pascor, levius vestior, minus obsono? *Tertull. de Pall. c.* 1. Sic & in proximo forma civitas vestiebat. ¶ *Vestibam*, & *vestibo*, pro *vestiebam*, & *vestiam* in 4. conjugat. frequentia fuit. *Virg.* 8. *Æn. v.* 160. Tum mihi prima genas vestibat flore juventa. Adde *Juvenc. l.* 3. *v.* 330. *in Matth. cap.* 18. ¶ *Vestirier* pro *vestiri*, paragoge. *Prudent. in Psychom. vers.* 30.

VESTIPLICA, æ, f. ancilla, quæ vestes plicat & servat. *Quintil. in lemmate declam.* 363. Vestiplicam dominæ habitu misit. & *ibid. in serm.* Adulter cum uxore locutus per vestiplicam.

VESTIPLICUS, ci, m. famulus, qui vestes plicat & custodit. *Inscript.* apud *Reines. class.* 9. *n.* 64. Bathyllus Im. Caii Cæsaris Germanici vestiplicus. Adde *class.* 11. *n.* 90.

VESTIS, is, f. *veste*, *vesta*, *vestita*, *vestimento*, *drappo*, *panno*, ἐσθής, ἔσθημα, ἱμάτιον, id quo corpus vestitur. Est generale nomen, quodvis significans vestimentorum tam virile, quam muliebre, laneum, lineum, sericum, &c. item pannum, telam, ex qua fit indumentum, aut stragulum, velum. Videtur esse a prima Græca voce allata. Quid proprie ab amictu differat, in ea voce dictum est. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 69. Mulierem a lenone cum auro, & veste abducere. *Id. Mostell.* 2. 3. 10. Contempla, sodes, hæc me vestis deceat. *Terent. Adelph.* 2. 2. 40. Discidit vestem? resarcietur. *Id. Heaut.* 2. 3. 45. Ipsam offendimus mediocriter vestitam veste lugubri. *Id. Eun.* 5. 2. 13. Ubi vestem illam esse eum indutum vidit. *Id. Eun.* 3. 5. 24. Vestem mutare cum aliquo. *Nep. in Thrasyb. c.* 2. *sub fin.* Jacentem veste spoliare. *Id. in Datam. cap.* 3. Optima veste contegere aliquem. *vestire con un buon abito*: optimo ornatu induere. *Cic.* 2. *Phil. c.* 27. Maximus vini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa & lauta supellex. *Id. l.* 2. *de Orat. c.* 35. Tanquam in aliquam locupletem ac refertam domum venerim, non explicata veste, neque proposito argento, &c. *la drapperia*. ¶ *Mutare vestem*, h. e. obsoletam togam induere, intonsa barba, & demisso capillo, mos erat in magna calamitate, & gravi periculo, cum aliquis v. gr. capitalis criminis reus agebatur. tunc enim non is modo, sed propinqui omnes, amicique illo habitu in publicum prodibant ad misericordiam movendam. & *sordidati* dicebantur. Exempla habes apud *Cicer. post redit. ad Quir. c.* 5. & *in Senat. c.* 5. *pro Planc. c.* 12. *pro Sext. c.* 11. & 14. & *lib.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 3. & *Liv. lib.* 6. *cap.* 20. ¶ *Vestis* de stragulo *Lucret. l.* 2. *v.* 36. plebeja in veste cubandum. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *vers.* 102. rubro ubi cocco Tincta super lectos canderet vestis eburnos. *Ovid. Met.* 8. *v.* 657. Vestibus hunc (*lectum tumentorum*) velant, quas non nisi tempore festo Sternere consuerant: sed & hæc vilisque vetusque Vestis erat, lecto non indignanda saligno. ¶ De panno, aut tela. *Id. lib.* 6. *vers.* 131. Et rupit pictam, cælestia crimina, vestem. *h. e.* telam ab Arachne contextam. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 23. Si quis vestem legaverit, neque stamen, neque subtamen legato continebitur. *Cic.* 7. *Verr. c.* 56. *ad fin.* Ad deprecandum periculum proferebant alii purpuram Tyriam, tus alii, atque odores, vestemque lineam. *tele, telame*. & *Stat.* 7. *Theb. v.* 244. Amigone teneras defenditur atra veste genas. *con un negro velo*. Apud *Lucret. l.* 3. *v.* 387. victa vestis aranei. *tela di ragno*. & *vers.* 614. vestemque relinquere, ut anguis. ¶ *Servus a veste*, & *ad vestem* fuit inter officia domus Augustæ, idem qui vestispex, & vestispicus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 4. L. Trophimus Aug. Lib. a veste, item a Lacuna. Alia *ibid. n.* 2. T. Statilius Malchio ad vestem. & *n.* 7. Ti. Claudius Divi Claudii lib. Dipterus vestificus Cæsaris a veste scenica. & *pag.* 577. *n.* 7. a veste regia. & *n.* 9. a veste imperatoria. ¶ Translata est lanugo, pubes, *prima barba*. *Lucret. l.* 5. *v.* 671. dentes cadem certo tempore, & impubem molli pubescere veste. Hinc *investis*, impubes. Sic in illo *Virg.* 8. *Æn. vers.* 659. Aurea cæsaries ollis, atque aurea vestis: Virgatis lucent sagulis, *Servius*, & *Non. cap.* 2. *n.* 220. *barbam* intelligunt, nec absurde.

VESTISPEX, icis, m. V. *Vestispicus*.

VESTISPICA, æ, f. ancilla vestis custodiæ addicta: quod vestem spiciat, ut *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 41. dicit. *Plaut. Trin.* 2. 1. 21. Ducitur familia tota: vestispicæ, unctor, auri custos, flabelliferæ, sandaligerulæ. *Non.* leg. *vestispici*. *Afran. ibid.* Novi non inspectatum ancillulam vespere & vestispicam. V. *Vesticula*.

VESTISPICUS, ci, m. ἱματιοφύλαξ, qui vestem curat, cujus officium est vestem domini inspicere, & a tineis defendere. V. locum *Varron.* in voce præced. *Inscript* apud *Reines. class.* 11. *n.* 95. Philodamus C. Sulpici. Vestispi. H. S. E. *Alia* apud *Murator. pag.* 971. *n.* 2. P. Pomposidio P. F. Januario Vestisp. Potest hic legi etiam *vestispici*, a recto *vestispex*. nam alia *Inscript.* apud *eund. pag.* 949. *n.* 7. Dianæ Sanctæ Damocles Vestispex.

VESTITOR, oris, m. *sarto*, qui facit vestes, sartor. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 41. Dignitates acciperent fullones, & vestitores. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1111. *n.* 3. D. Phedimo vestitori Aug. *Alia* apud *Murator.* inter Christianas *pag.* 1842. *n.* 2. Hic depositus est Braemeritus Vestitor Imperatorum. *Jul. Firmic. l.* 3. *cap.* 11. *n.* 9. Prophetas, aut vestitores divinorum simulacrorum faciet. Adde *cap.* 14. *n.* 3.

VESTITRAHUS, i, m. vestem trahens. *Labor.* apud *Tertullian. de Pall. c.* 1. *de ariete*. Reciprocicornem, lanicutem, & vestitrahum. Ita legit *Scalig. sub tit. conjectan.* ad *Varron.* addens pro Græca interpretatione ὁλκεσίχιτωνα. Sed legendum est *testitrahum*.

VESTITURA, æ, f. Vetus lapis apud *Gruter. pag.* 98. *n.* 8. quem retuli in *Carpisculum*, habet *vestituras basium*, h. e. anaglypta, & scalpturas ornandis basibus.

VESTITUS, us, m. *abito*, *vestito*, *veste*, ἐσθής, ἱματισμός, vestimentum, vestis. *Plaut. Epid.* 4. 2. 8. Vestitum atque ornatum immutabilem habet hæc. *Liv. l.* 29. *c.* 17. In hoc legato vestro nec hominis quidquam est, præter figuram & speciem, neque Romani civis, præter habitum vestitumque, & sonum Latinæ linguæ. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 88. Cæsaris adventu ex colore vestitus cognito. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Venisse eo muliebri vestitu virum. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 49. *sub fin.* Vestitum, quo ipse tectus erat, tibi tradidit. *Id. pro Quint. c.* 15. *a med.* Cujus non modo amplissimæ fortunæ, sed etiam victus, vestitusque necessarius sub præconem subjectus est. *Id.* 2. *Agrar. c.* 5. Rullus vestitu obsoletiore, corpore inculto & horrido, capillatior quam ante, &c. *Nep. in Agesil. c.* 8. Agesilaus & comites vestitu humili atque obsoleto. *Cic. pro Sext. c.* 14. Vestitum mutare. (V. *Vestis*.) & *ibid.* Ad suum vestitum redire. *Terent. Adelph.* 1. 2. 38. Vestitu nimio indulges. (*pro vestitu*. V. *Aspectus*.) *h. e.* nimis sumptuosa veste filium ornas. *Plaut. Capt.* 2. 2. 71. Me servum servire apud te sumptu & vestitu tuo. *h. e.* te præbente vestitum. ¶ Translate *Cic. in Bruto*, *c.* 95. Concinnitas illa, crebritasque sententiarum pristina manebat, sed ea vestitu illo orationis, quo consueverat, ornata non erat. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Liquores perlucidos amnium, riparum vestitus viridissimos. *h. e.* herbas. & *cap.* 64. *sub fin.* Vestitus densissimos montium. *h. e.* silvas.

VESTITUS, a, um, *vestito*, *coperto*, ἐνδεδυμένος, veste tectus, indutus, amictus. *Nep. in Cim. sub fin.* Cum aliquem offensum fortunæ videret minus bene vestitum, suum amiculum dedit. *Cic. in Pison. c.* 25 *a med.* Ipse cum hominibus quindecim male vestitis ad portam Cælimontanam sitiens pervenerim. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Adduxit familiam validam, bene curatam ac vestitam. *Plaut. Rud.* 1. 5. 7. Pusillæ mœstiter vestitæ. *Id. Cas.* 4. 2. 10. Villicus candide vestitus, lauta exornatusque ambulat. *Apul. in Apolog.* Neque una pelle vestitior fuit, neque non baculo comitatior. ¶ tectus, opertus, ornatus, *coperto*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 47. Animantes aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ. *Colum. l.* 7. *c.* 3. *ante med. de ovib.* Id pecus quamvis ex omnibus animalibus vestitissimum, frigoris tamen impatientissimum est. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 23. Sepulcrum saeptum undique & vestitum vepribus & dumetis. *Liv. l.* 31. *c.* 13. Montes vestiti frequentibus silvæ sunt. *Cic.* absoluta eod. sensu *l.* 2. *de nat. Deor. c.* 53 Montes vestiti atque silvestres. *boscosi*. & *ibid. c.* 39. Terra vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 402. Gramine vestitis accubuere toris. *Petron. in Satyr. c.* 135. Vestita putaminibus grana. *Propert. l.* 3. *el.* 11. *v.* 32. Et pariere suis vestitas frondibus uvas. *Senec. in Herc. Oet. v.* 223. Tenera nondum teneras vestite genas. *h. e.* nondum barbate. *Plin. l.* 19. *c.* 6. *a med.* Alium in universum velatur membranis, mox pluribus coagmentatur nucleis, & his separatim vestitis. *Id. l.* 13. *c.* 4. *a med.* Lignum pluribus vestitum tunicis. & *cap.* 15. Mensa operimento laminæ vestita. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 707. incedit vestitos messibus agros. *coperti e pieni*. Sic *Cic.* vertens carmina *Homeri*, *l.* 2. *de Divin. c.* 30. Argolicis primum ut vestita est classibus Aulis. Simile est illud *Lucani lib.* 7. *v.* 538. Hic numerus totos tibi vestiat ossibus agros.

VESTRAS, atis, om. g. qui spectat ad vestram gentem, patriam, sectam, &c. ab antiquo *vestratis*: quod a *vos*, ut *cujas*, *nostras*, *Arpinas*, *Sarsinas* ex *cujatis*, *nostratis*, *Arpinatis*, *Sarsinatis*. Agnoscitur a *Charis. l.* 2. *pag.* 133. *Putsch.* a *Diomed. lib.* 1. *pag.* 317. & *Priscian. l.* 17. *pag.* 1095.

VESULUS, i, m. *Monviso*, Βέσουλος, mons Liguriæ, pars Alpium Cottiarum, inter Galliam & Italiam, unde Padus, & Druentia fl. manant. *Virg.* 10. *Æn. vers.* 707. Ac velut ille canum morsu de montibus altis Actus aper, multos Vesulus quem pinifer annos Defendit.

VESVIUS, & Vesbius, ii, m. Βέσβιος, idem quod Vesuvius, apud Poetas, per syncopen. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 208. Ut magis Inarime, magis ut mugitor anhelat Vesvius. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. *v.* 79. fractas ubi Vesvius egerit iras. *Al. leg.* Vesbius. *Sil. l.* 8. *v.* 655. Æstuans

cen-

enetorquens e cautibus ignes Vesbius intonuit. *Id. l. 17. vers. 594.* Evomuit pastos per sæcula Vesbius ignes. *Al. leg.* Vesvim. *Martial. lib. 4. epigr.* 44. Hic est pampineis viridis modo Vesvius umbris. ¶ Adjective Vesuvinus. *Colum. l. 10. v.* 133. Fontibus & Stabiæ celebres, & Vesvia rura.

VESUVINUS, a, um, quadrisyllab. ad Vesuvium pertinens. *Stat. l. 3. silv. 5. v.* 72. Non adeo Vesuvinus apex, & flammea diri Montis hiems. *Id. l. 5. silv. 3. v* 205. Jamque & flere pio Vesuvina incendia cantu Mos erat. Al. leg. *Vesvinus* trisyllab. aut *Vesbinus*. Adde *lib.* 4. *silv. 6. v.* 62. & *Sil. l.* 12. *v.* 152.

VESUVIUS, ii, m. *monte di Somma*, [illegible], Poetis etiam *Vesevus*, & *Vesvius*, mons Campaniæ prope Neapolim, ignivomus, certisque temporibus immensam ignis, saxorum pumicum, & cineris vim eructans, quæ late circa diffusa, adjacentes agros maxime infestat: idem tamen qua vacat e tali calamitate, in subjectis collibus & agro nobilissimarum vitium, & optimi vini ferax. Lege *Plinii epist.* 16. *lib.* 6. in qua Plinii avunculi sui mortem narrat, cum studio prope visendi ad eum ignes vomentem nimis prope accessisset. *Plin. l.* 14. *c.* 2. In Vesuvio monte Surrentinisque collibus. *Colum. l. 3. c. 2. ante med.* Campaniæ celeberrimos Vesuvii colles. *Lucret. l. 6. v.* 747. Is lacus est Cumas apud, & Vesuvj per montes. *Al. leg.* & Vesuvj prope montem. Al. aliter. Sunt etiam qui spurium esse putant. ¶ Qui primam produci posse putant, afferunt illud *Martial. l. 4. epigr.* 44. Hic est pampineis viridis Vesuvius umbris. V. *Vesvius*.

VETER. V. in *Vetus*.

VETERAMENTARIUS sutor, *ciabattino*, *ciabattajo*, *ciabattiere*, [illegible], qui veteres calceos reficit. *Sueton. in Vitell. c.* 2. Eundem & sutorem veteramentarium prodiderunt.

VETERANUS, a, um, *veterano*, *vecchio*, [illegible], vetus, vetustus, antiquus: a *vetus*. Veterani milites, [illegible], sunt qui legitima stipendia vel omnia, vel certe plurima confecerant. Iis opponuntur *tirones*. Nam tirones sunt, qui nuper militare cœperunt, veterani, qui multis annis stipendia fecerunt, & diuturno usu in re militari sunt exercitati. *Cæs. l. 2. B. Gall. c.* 24. Triplicem aciem instruxit legionum quatuor veteranarum. *Cic. 3. Phil. c.* 2. Comparare firmissimum exercitum ex invicto genere veteranorum militum. *Lucan. l. 1. v.* 345. Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noster veteranus arat? ¶ Tribuitur etiam aliis rebus, ut Veteranæ vitis, *Colum. l. 3. c.* 15. Veteranum pecus, *Id. lib. 6. c.* 2. Veterani boves, *Varr. l. 1. R. R. c.* 20. Veteranus hostis, *Liv. l. 21. c.* 26. Sic veterana mancipia dicuntur a *Marciano*, quæ anno continuo in urbe servierunt, sicut *novitia*, quæ annum servitutis nondum compleverunt. *Dig. l. 39. tit. 4. leg. ult.* veteranæ gallinæ *Columel. l. 8. c. 5. ante med.* quæ sæpius excubarunt: in *novella*, quæ semel. ¶ *Veteranum*, absolute, locus, ubi quid in vetustatem reponitur: v. gr. apotheca, ubi vina vetera reponuntur, vel ut veterascant. *Senec. sub fin. epist.* 114. Aspice veterana nostra, & plena multorum sæculorum vindemiis horrea. Al. leg. *veteraria*.

VETERARIUM. V. in fi. vocis præced.

VETERASCO, is, veteravi, n. 3. *invecchiarsi*, *invecchiare*, [illegible], vetus fio, vetustatem contraho. *Colum. l. 2. c.* 15. Aptior est tamen surculis hominis urina, quam sex mensibus passus fueris veterascere. *Cels. l. 3. c.* 12. Cum febres veteraverunt, utilis fames non est. *Senec. de consol. ad Marciam. c. 1. in fin.* Vulnera ubi corrupta in malum ulcus veterarunt, difficilius curantur. Al. aliter leg. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 5. n.* 63. In eo quem veterascentem videat ad gloriam. ¶ *Nigid. ibid.* discrimen ponit inter *veterascere* & *vetustescere*, seu *vetustiscere*, ut hoc de his dicatur, quæ vetustate deteriora fiunt: illud de his, quæ meliora. Sed in usu non servatur.

VETERATOR, oris, m. *astuto*, *accorto*, *sagace*, *pratico*, [illegible], qui in aliqua re callidus est: quasi veter in astutia, ut scribunt *Festus*, & *Donatus* ad *Terent. Andr. 2. 6. in fin.* nempe a multarum rerum gerendarum vetustate; & usurpatur tam in bonam, quam in malam partem. *Terent. ibid.* Quid hic vult veterator sibi? *Cic. 2. Fin. c. 16. a med.* Acutum, versutum, veteratorem, facile ut excogites, quomodo occulte sine teste, sine ullo conscio fallat. *Gell. l. 3. c. 1.* Videbatur esse in litteris veterator. *h. e.* multa lectione exercitus, cui pleraque omnia veterum litterarum quæsita, meditata, evigilataque erant, ut ipse loquitur *l. 1. cap.* 7. Rursus *Cic. de clar. Orat. c.* 48. Ejus æqualis P. Cethegus in causis publicis nihil, in privatis satis veterator videbatur. ¶ Speciatim dicitur de servo, qui diuturna servitute, ac sæpius fortassis commutata, astutus ac vafer evasit. Itaque veteratores, & novitii opponuntur, ut ostendunt verba *Venuleji Dig. lib. 21. tit. 1. leg. ult.* Servum tam veteratorem, quam novitium dici posse: novitium autem non tirocinium animi, sed conditione servitutis intelligi: ac veteratorem item non spatio serviendi, sed genere & causa æstimandum. Hoc genus servorum olim minore erat in pretio, quam novitiorum. Unde ab Ædilibus præceptum erat, ne veterator pro novitio veniret. *Ulpian. ibid. leg.* 37. Præcipiunt Ædiles, ne veterator pro novitio veneat.

VETERATORIE, adverb. *astutamente*, [illegible], astute, callide. *Cic. in Orat. c.* 28. Illa enim summissus, quod acute & veteratorie dicit, sapiens jam, &c.

VETERATORIUS, a, um, *astuto*, [illegible], subdolus, astutus, vafer. *Cic. 3. Verr. c. 54. a med.* Nihil ab isto tectum, nihil veteratorium exspectaveritis: omnia aperta, omnia perspicua reperientur. Ubi *Ascon.* astutum, callidum. *Id. in Bruto, c. 75. de Cæsare.* Splendidam quandam, minimeque veteratoriam rationem dicendi

Tom. IV.

tenet, voce, motu, forma etiam magnifica, & generosa quodammodo.

VETERATRIX, icis, f. *astuta*, [illegible], femina in astutiis & fraudibus exercitatissima. *Apul. l. 9. Metam.* Veteratrix quædam femina, quæ devotionibus & maleficiis quidvis efficere posse credebatur.

VETERATUS, a, um, *invecchiato*, *vecchio*, vetus factus. *Plin. l. 31. c.* 10. Medetur alopeciis, & ulceribus veteratis. *Scribon. Larg. compos.* 140. Veteratum caseum mollem edere.

VETERES. V. *Vetus*.

VETERETUM, ti, n. legitur aliquoties apud *Columell.* v. gr. *lib. 2. c.* 10. in quibusdam probatæ antiquitatis libris: in aliis in *vervactum* mutatum est. Retinendum censet *Jul. Pontedera Antiquit. Latin. & Græcor. epist. 54. pag.* 477. adstipulante *Scalig. in not. ad Varron. l. 1. R. R. c.* 44. qui in MSS. *Columella* ita legi testatur. Itaque apud *Colum.* statuit *Pontedera* dici *veteretum*, non arvum vetus aratum, quod est *vervactum*; neque anno præcedenti per autumnum aut sub hiemem satum, quod est *restibile*; sed terram, quæ a fructu diu cessavit, vel in pratum submissam, vel coloni socordia neglectam, & quodammodo senio confectam & incultu veteratam. Itaque quod ait *Varro l. 1. R. R. c.* 44. Illud quoque multum interest, in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit, quæ vocatur restibilis; an in vervacto, quæ interdum requiescit: *rudi terra* dicendus est *veteretum* significasse. Hanc opinionem, quæ valde placet, validis rationibus firmat *Ponted.* quæ legisse erit pretium operæ.

VETERINARIUS, a, um, ad veterina animalia pertinens. *Colum. l. 7. c. 3. a med.* Veterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister. ¶ *Veterinarius* absolute, qui veterina curat, & medicinam veterinariam exercet, *maniscalco*, [illegible]. Hæc etiam ad oves pertinet, ut ex *Colum. loc. cit.* colligitur. *Id. l. 6. c. 8. n.* 1. Solent fastidia cibo afferre vitiosa incrementa linguæ, quas ranas veterinarii vocant. *Id. l. 7. c. 5. a med.* Ovem pulmonariam curare, inserta per auriculam, quam veterinarii consiliginem vocant. Adde *lib. 11. c. 1. ante med.*

VETERINUS, a, um, *bestia da soma*, [illegible], dicitur de jumentis ad portandum idoneis, ut equis, mulis, asinis. *Paul. ex Festo*. Veterinam bestiam Cato appellavit a vehendo. Opilius veterinam dici putat, quasi veheterinam, vel uterinam, quod ad ventrem onus religatum gerat. *Varr. l. 1. R. R. c.* 38. Fimum equinum in prata vel optimum, ut ceterarum veterinarum, quæ hordeo pascuntur. *Lucret. lib. 5. vers.* 888. Ne forte ex homine, & veterino semine equorum Confieri credas Centauros posse, neque esse. *Plin. lib. 11. cap. 37. sect.* 64. Ætas veterinorum dentibus indicatur. *& cap.* 50. Caudæ caulis asinis longior, quam equis, sed setosus veterinis. *h. e.* equis mulisque.

VETERNOSITAS, atis, f. veterni vitium, seu morbus. *Fulgentius l. 3. Mythol. c. 4. extr.* Torpidæ veternositatis somno algere.

VETERNOSUS, a, um, *letargico*, [illegible], qui veterno laborat, lethargicus. *Plin. l. 28. c.* 17. Jecur aprinum veternosis datur. *Id. l. 20. c.* 4. Veternosis (*prodest*) quam acerrimos (*raphanos*) mandere. ¶ Dicitur etiam de hydropico. *Glossæ*: Veternosus, [illegible], [illegible]. *Paul. ex Festo*. Veternosus dicitur, qui gravi premitur somno. Cato veternosum, hydropicum intelligi voluit, cum ait: Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit. *Cato* apud *Gell. l. 1. cap.* 15. Nunquam tacet, quem morbus tenet loquendi, tanquam veternosum bibendi, atque dormiendi. *Terent. Eun.* 4. 4. 21. Hic est vetus, vietus, veternosus, senex, colore mustelino. Ubi *Donatus*: Morbo vetere confectus, idest veterno: quales sunt, qui hydropem patiuntur. Et recte. nam sæpe eunuchi in senecta veternosi fiunt, & cito hoc laborant morbo. *Varr.* apud *Non. c. 16. n.* 10. Ut arquatis & veternosis lutea quæ non sunt, æque & lutea videntur. ¶ Translate est languens, lentus, segnis, piger. *Senec. l. 1. de Ira c. ult. post med.* Mihi videtur veternosi, & infelicis animi, imbecillitatis sibi conscii, sæpe indolescere. *Id. epist. 82. a med.* Non redigo ista ad legem Dialecticam, & ad illos veternosissimi artificii nodos. *h. e.* inanis, debilis, & nihil conficientis. *Sidon. lib. 1. epist.* 1. Veternosum dicendi genus imitari. *Augustin. epist. 48. ad Vincent. post init.* Veternosa consuetudo.

VETERNUS, i, m. *letargo*, [illegible], [illegible], morbus ex iis, qui cerebrum infestant, qui memoriam simul & rationem tollit, insuperabilemque dormiendi necessitatem inducit: a *vetus*, juxta *Priscianum sub fin. l.* 2. & *Donat. in Terent. Eun.* 4. 4. 21. quia labes est inveterata. *Plaut. Men.* 5. 4. 3. Num eum veternus, aut aqua intercus tenet? ¶ Quandoque pro nimia dormitione accipitur. *Plin. l. 8. c.* 36. Primis diebus bis septenis tam gravi somno ursi premuntur, ut ne vulneribus quidem excitari queant. Tunc mirum in modum veterno pinguescunt. ¶ Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum senectus, ideo quandoque pro pigritia, socordia, ignavia ponitur. *Virg. 1. Georg. v.* 124. Nec torpere gravi passus sua regna veterno. *Cæl. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 6. a med.* Nisi ego cum tabernariis & aquariis pugnarem, veternus civitatem occupasset. *Cic. 2. Fam. ep. 13. a med.* Erat in illa epistola veternus civitatis. *Catull. carm. 17. ad Colon. in fi.* Solidum excitare veternum. *Colum. lib. 7. cap.* 5. Pecudes mediocriter exercere, & quasi torpentes excitare, nec pati veterno consenescere atque exstingui. ¶ De situ & sordibus diu collectis ac veteratis. *Colum. l. 4. c. 24. ante med.* Muscus, qui more compedis crura vitium devincta comprimit, situque & veterno macerat, ferro destringendus est. ¶ Pro antiquitate, vetustate. *Stat. 6. Theb. v. 93. de silva.* Stat sacra (*silva*) senectæ Numine, nec sol

los

los hominum transgressa veterno Fertur avos, Nymphas etiam mutassa superstes. ¶ Adjective antiquus, vetus. *Fulgent. l. 1. Mythol. in carmine.* Quidquid Ascræus veterna rupe pastor cecinit. *Prudent. Cathemer. 9. v. 68.* Lingua fatur, quam veterna vinxerat silvestia. *Apul. l. 9. Metam. de mulis senib.* Totum corium veterna atque scabiosa macie exasperati. *h. e.* veterata.

VETERO, as, n. 1. V. in *Veteresco*.

VETITUS, a, um, *proibito*, *vietato*, ἀπαγορευθείς, negatus, prohibitus. *Terent. Phorm. 5. 6. 25.* Ait, esse vetitum intro ad heram accedere. *Horat. l. 3. od. 24. v. 58.* ludere vetita legibus alea. *Virg. 6. Æn. v. 623.* Hic thalamum invasit natæ, vetitosque hymenæos. *Senec. in Herc. Oet. v. 1584.* Anta descendet glacialis Ursæ sidus, & ponto vetito fruetur. *Plin. l. 4. epist. 9. a med.* Factum vetitum quidem, non tamen inusitatum. *Ovid. 4. Fast. v. 751.* nemus vetitum intrare. *Id. 1. Trist. el. 4. v. 22.* Desinat in vetitas, quæso, contendere terras. *Lucan. l. 7. v. 372.* vetitosque ætate senatus Arma sequi. *& vers. 316.* agmina vetita virtute moveri. *& lib. 6. v. 470.* æquor vetitum sentire procellas. *Tacit. 2. Ann. cap. 59.* Senatores vetiti ingredi Ægyptum. *Lucan. l. 3. v. 664.* Robora cum vetitis prensarent altius ulnis. *h. e.* cum prohiberentur prensare ulnis spondas navis. ¶ *Vetitum*, absolute, *proibizione*, *divieto*, interdictum. *Cic. 2. de legib. c. 4. circa med. & lib. 3. c. 3. extr.* Jussa ac vetita populorum vim habere ad recte facta vocandi, & a peccatis avocandi. *Virg. 10. Æn. vers. 8.* Abnueram bello Italiam concurrere Teucris: Quæ contra vetitum discordia? ¶ Item res vetita. *Ovid. 5. Fast. vers. 288.* de vetito parare opes. *Id. 3. Amor. eleg. 4. v. 17.* Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata. ¶ *Votitus* etiam dictum est, ut *voster* pro *vester*, &c. *Plaut. Asin. 4. 1. 44.* Nolo habere illam causam, & votitam dicere. *h. e.* vetitam moveri. Alii hoc a *votum* deducunt, & voti religione prohibitam interpretantur: inter quos est *Non. cap. 1. n. 215.*

VETO, as, tui, (*olim* tavi,) titum, act. 1. *proibire*, *vietare*, ἀπαγορεύω, impero ne fiat, prohibeo, absterreo. Proprie est dicta interdicere, ut *arcere*, *prohibere* facto. Sed hoc discrimen non semper servatur. Fere infinitum regit: raro conjunctivum. *Martial. lib. 6. epigr. 91.* Sancta ducis summi prohibet censura, vetatque Mœchari. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 33. sub fin.* Cum leges duos ex una familia non solum magistratus creari vetaret, sed etiam in senatu esse prohiberent. *& lib. 2. c. 20. extr.* Ab opere legatos Cæsar discedere vetuerat. *Id. l. 1. B. Civ. c. 41. a med.* Castra vallo muniri vetuit. *Nep. in Eumen. c. 12. ad fin.* Vetuit ad eum quemquam admitti. *Cic. 5. Fam. ep. 13. circa med.* Rationes a te collectæ vetabant, me reipublicæ penitus diffidere. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 31.* cum Græcos facerem Versiculos, vetuit tali me voce Quirinus: In silvam ne ligna feras. *Id. sub fin. od. 2. l. 3.* vetabo, qui Cereris sacrum Vulgarit arcanæ, sub isdem Sit trabibus. *Id. l. 2. sat. 3. v. 187.* Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur? *Tibull. l. 2. el. ult. v. 18.* Illius ut verbis, sis mihi lenta, veto. ¶ *Vetor*, mihi interdicitur, *mi vien proibito*. *Nep. in Hamilc. c. 3.* Ut a præfecto morum Hasdrubal cum eo vetaretur esse. *Cic. de Amic. c. 22. sub fin.* Acta agimus: quod vetamur veteri proverbio. *Virg. 1. Æn. v. 39.* Quippe vetor fatis. *Tacit. Ann. 3. c. 26.* Vetustissimi mortalium nihil per metum vetabantur. *Id. 1. Histor. c. 22.* Mathematici, genus hominum, quod in civitate nostra & vetabitur semper, & retinebitur. *Lucan. l. 4. v. 646.* standum est tibi, dixit (*Alcides Antæo*) & ultra Non credere solo, sternique vetabere terra. ¶ Cum accusativo. *Ovid. 2. Fast. v. 541.* Nec majora veto: sed & his placabilis umbra est. *Virg. 2. Æn. v. 84.* quia bella vetabat, demisere neci. *Senec. in Herc. Oet. vers. 1624.* Stat vasta late quercus, & Phœbum vetat. *h. e.* solis radios arcet. *& vers. 150.* Et solem vetuit Delia tardior. *h. e.* solem morata est, ne suo tempore oriretur. *Lucan. l. 9. v. 301.* iter mediis natura vetabat Syrtibus. *Stat. 12. Theb. vers. 558.* Quos vetat igne Creon. *h. e.* rogis & igne supremo interdicit. ¶ Fuit verbum proprium Prætoris. *Cic. pro Cæcin. c. 13.* Prætor, qui dies totos aut vim fieri vetat, aut restitui factam jubet, aut, &c. Adde *Cels. Dig. lib. 43. tit. 2. leg. 14. &c.* Item Tribunorum pleb. *Liv. l. 3. cap. 13. lib. 6. c. 35. Sueton. in Tiber. c. 2. extr. Gell. l. 13. c. 12. in fin.* V. *Intercede*. ¶ prohibere, arcere, impedire, ne quippiam fiat. *Valer. Flacc. l. 8. v. 303.* nec longius inter, Quam quod tela vetet, superest mare. *Tacit. Ann. 12. c. 20.* Fossam præduxit, qua incerta Oceani vetarentur. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 173.* Avertam luctus, & tristia damna vetabo. *Virg. Ecl. 10. v. 56.* non me ulla vetabunt Frigora Parthenios canibus circumdare saltus. *Propert. l. 2. el. 22. v. 4.* hos vetuit me numerare timor. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 132.* Quo ruitis, Danai? ventos audite vetantes. *h. e.* adversos. Sic *ibid. v. 128.* pelago vetante. ¶ Passive *Senec. epist. 9 post init.* Sapientia, quæ artem vitæ professa est, nulla re, qua minus se exerceat, vetari potest. *h. e.* impediri. ¶ *Quid vetat?* formula, qua utimur in re concessa, aut facili. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 56.* Quid vetat & nosmet quærere, est, &c? *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 35.* Quid vetat & nervos magicas torpere per artes? *Id. 1. Fast. v. 295.* Quid vetat & stellas, ut quæque oriturque caditque, Dicere? Sic *Pers. sat. 6. v. 49.* quis vetat? ¶ De altero præterito *vetavi* auctorem habes *Pers. sat. 5. v. 90.* Excepto si quid Masuri rubrica vetavit. *Planc. ad Cicer. 10. Famil. epist. 23. post med.* Legatos in conspectum venire vetaveram. Ita multæ edit. *Victorii* quoque: at antiqu. *Vindelini* 1469. & *Aldi* 1533. vetueram.

VETTONES. V. *Vectones*.

VETTONICA. V. *Betonica*.

VETULA. V. in *Vetulus*.

VETULONIENSIS, se, ad Vetuloniam pertinens, quod fuit antiquum Hetruriæ oppidum prope Populonium. *Plin. l. 3. c. 5. ante med. & Sil. l 8. v. 485.*

VETULONII, orum, Vetulonienses cives. *Plin. l. 2. c. 103.*

VETULUS, a, um, *vecchio*, antiquus, vetustus, senex: diminutiv. a *vetus*: quare proprie de eo dicitur, qui senium & vetustatem ingressus est: tametsi & pro vetere & sene passim accipitur: dicitutque tum de personis, tum de rebus. *Catull. carm. 27. v. 1.* Minister vetuli puer Falerni. *Martial. l. 13. epigr. 128.* vetuli cadi. *& epigr. 55.* vetulus petaso. *Cic. de Amic. c. 19.* Equis vetulis teneros anteponere solemus. *Id. 5. de Fin. c. 14.* Arbor novella, & vetula. *Plaut. Merc. 2. 2. 43.* Vetulus, decrepitus senex. *Horat. l. 4. od. 13. v. 25.* vetula cornix. *Cic. pro Quint. c. 8.* Vetulus gladiator. *Id. Attic. l. 13. epist. 29.* Filia vetula sane, & multarum nuptiarum. ¶ *Vetulus* absolute, senex, *vecchio*, *vecchiotto*. *Plaut. Epid. 2. 2. 4.* Conspicor quales volo, vetulos duo. *Cic. Fam. 7. epist. 16.* Tu tamen, mi vetule, non fero. ¶ *Vetula*, anus, anicula, *vecchietta*, *vecchia*. *Juvenal. sat. 6 vers. 240.* utile porro Filiolam turpi vetulæ producere turpem. *Martial. l. 8. epigr. 79.* Omnes aut vetulas habes amicas, Aut turpes, vetulisque fœdiores.

VETUS, eris, omn. gen. *antico*, *vecchio*, *vetusto*, παλαιός, qui est multi temporis, antiquus, priscus. *Terent. Heaut. prol. v. 22.* Vetus poeta. *Plaut. Merc. 2. 2. 20.* Acheronticus senex, vetus, decrepitus. *Id. ibid. 5. 4. 25.* Novus amator, vetus puer. *Id. Truc. 1. 2. 50.* Vetus maceria. *Cic. 1. de Orat. c. 37.* Vetus, atque usitata exceptio. *Sallust. in Catil. c. 14.* Vetus consuetudo. *Id. in Jug. c. 87.* nobilitas. *Plaut. Pers. 1. 2. 1.* Veterem atque antiquum quæstum servo. *Id. Mostell. 2. 2. 45.* Scelus antiquum & vetus. ¶ Etiam *veter* dixere: unde obliqui casus & gradus. *Ennius* apud *Priscian. l. 3. pag. 607. Putsch.* Cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo. *Attius ibid. l. 6. pag. 716.* Veter fatorum terminus sic jusserat. *Cato ibid.* Antemnæ veterior est, quam Roma. *Plaut. Bacch. 5. 2. 30* Senem illum tibi dedo veterrimum, &c. Ita *Priscian. loc. cit.* alii leg. *ulteriorem*. *& Truncul. 2. 2. 71.* Quam veterrimus homini optimus est amicus. *Cic. de Amic. c. 19.* Veterrima quæque (ut ea vina, quæ vetustatem ferunt) esse debent suavissima. *Phædr. l. 1. fab. 21. vers. 6.* vindicare veterem injuriam. *Cic. ad Plant. 2. post epist. 16. lib. 16. ad Attic.* Paternæ magnæ, & veteres, & justæ necessitudines. *Id. de Univers. cap. 11.* Credendum est veteribus & priscis, ut ajunt, viris. *Id. 5. Phil. c. 17. a med.* Majores nostri, veteres illi admodum antiqui, leges annales non habebant. *veteres* ad tempus refertur, *antiqui* & *prisci* ad mores simplices & integerrimos. *Plaut. Pseud. 1. 3. 129.* Vetera vaticinamini. *cose rancide*, sæpe jam dicta, vulgata, omnibus nota. *Id. Mil. 3. 1. 153.* Quin tu istanc orationem hinc veterem atque antiquam amoves? *antiquam* obsoletam, translatitiam, pervulgatam. Sic *Trin. 2. 2. 100.* Historiam veterem atque antiquam hæc mea senectus sustinet. *& Amph. prol. v. 118.* Veterem atque antiquam rem, novam ad vos proferam. (V. *Antiquus*.) *Cic. Tuscul. 2. c. 16. a med.* Videmus ex acie efferri sæpe saucios: & quidem rudem illum & inexercitatum, quamvis levi ictu, ploratus turpissimos edere. at vero ille exercitatus & vetus, ob eamque rem fortior, &c. ¶ Cum genitivo. *Tacit. 4. Hist. c. 20.* illi veteres militiæ in cuneos congregantur, densi undique, &c. *pratici*, *esperti*. Sic *lib. 1. Ann. c. 20.* Vetus operis ac laboris. *pratico a assuefatto*. & *Sil. lib. 4. v. 532.* gnaros belli, veteresque laborum. *Tacit. Ann. 6. cap. 44.* regnandi. *& cap. 12.* scientiæ & cærimoniarum. Adde *Sil. l. 6. v. 616. & lib. 17. vers. 293.* ¶ Cum infinito *Sil. l. 5. v. 565.* Hinc Fadum petit, & veterem bellare Labicum. ¶ In ablativo duplicem positionem habet, *Stat. 2. Theb. v. 360.* & veteri spumavit Lerna veneno. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 12.* vetere obruta morbo corpora. *Nep. in Attic. c. 7. extr.* Sic vetere instituto vitæ effugit nova pericula. ¶ *Veteres* sunt majores, & qui longo ante nos tempore vixerunt, sive senes fuerint, sive non, *i maggiori*, *gli antichi*. *Plin. l. 36. c. 7. a med.* Onychem in Arabiæ montibus, nec usquam alibi, nasci putavere nostri veteres. ¶ Item senes, qui diu vixerunt, *vecchi*. *Sallust. in fragm.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* Quia rebus aliquantam partem gloriæ dempserat, maxime apud veteres & sanctos viros. *Liv. l. 42. cap. 47.* Hæc magna pars senatus approbabat: veteres & moris antiqui memores negabant, se, &c. *Varr. l. 2. R. R. c. ult.* Lac melius est a valentibus (*pecudibus*) & ab iis, quæ nondum veteres sunt, quam si est contra. ¶ *Pareus in Lex. Plaut.* tres affert Lapides, in quibus *Arcobrigenses*, *Arunceteni*, & *Turiasonenses*, populi Hispaniæ, *juvenes & veteres flamine opt. civi P.* Cave usurpes. ¶ *Vetera* ea quoque appellantur, quæ paulo ante fuerunt. *Nep. in Eumen. cap. 11.* Veniebant ad Eumenem, qui propter veterem amicitiam consolari cuperent. *Sueton. in Vespas. c. 8.* Consulatus octo veteri addidit. ¶ In Romano foro duplex fuit tabernarum genus, veteres & novæ: illarum situm *sub veteribus* designatur; harum *sub novis*. *Plaut. Curc. 4. 1. 19.* Sub veteribus ibi sunt qui dant, quique accipiunt fenore. *Varro l. 5. de L. L. c. 7. ante med.* Sub novis dicta pars in foro ædificiorum: quod vocabulum ejus pervetustum, ut novæ viæ, quæ via jamdiu vetus. Adde *Liv. lib. 3. cap. 48. lib. 26. cap. 27. & lib. 44 cap. 16. in fin. & Cic. 2. de Orat. c. 66.*

VETUSCULUS, a, um, *anticbetto*, ut Vetuscula dictio apud *Sidon. l. 8 ep. ult.*

VETUSTAS, atis, f. *antichità*, *vetustà*, ἀρχαιότης, παλαιότης, antiquitas, longum decursi temporis spatium. *Cic. Phil. 3. c. 6. circa med.* Municipium vetustate antiquissimum. *Id. 2. de Orat. c. 9.* Historia nuntia vetustatis. *Liv. l. 2. c. 21.* Ut nec qui consules, nec quid quoque anno

no actum sit, in tanta vetustate non rerum modo, sed etiam auctorum digerere possis. *Quintil. l. 12. c. 10.* Pictores, quorum opera vetustatis gratia visenda sunt. *Cic. 2. Agrar. c. 21. a med.* Qui agrum Recentoricum possident, vetustate possessionis se, non jure defendunt. *Sil. l. 1. v. 26.* sic credidit alta vetustas. *Cæsar lib. 1. B. Civ. c. 6.* Lictores habent in Urbe privati contra omnia vetustatis exempla. *Ovid. 12. Met. v. 182.* Tum senior: quamvis obstet mihi tarda vetustas, Multaque me fugiant, &c. *la vecchiaja, senectus.* ¶ Item longinquitas temporis sive præteriti, sive futuri, diuturnitas, *il lungo andar del tempo. Virg. 3. Æn. v. 415.* Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas. *Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 11.* cuiquis prodest canosa vetustas: Grandibus accedunt tempore damna malis. *Id. sub f. Met.* opus, quod nec Jovis ira, nec ignes, Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas. *Cic. de senect. c. 18. sub fin.* Ut non omne vinum, sic non omnis ætas vetustate coacescit. *Id. 2. de Divin. c. 33. a med.* Extabat multis in rebus antiquitas, quam vel usu jam, vel doctrina, vel vetustate immutatam videmus. *Id. Attic. l. 14. ep. 9. a med.* Quæ mihi videntur habitura etiam vetustatem. *h. e.* diu esse duratura. *Quintil. l. 10. cap. 1. ante med.* Auctores qui vetustatem pertulerunt. *h. e.* ætatem tulerunt, ut de viris dicitur. *Ovid. 5. Trist. el. 9. v. 8.* Scripta vetustatem si modo nostra ferent. *Colum. l. 3. c. 2. circa med.* Vinum vetustatem patitur. *h. e.* diu durat. *& lib. 12. c. 44. sub fin.* Poma in vetustatem reponere. *Id. ibid. c. 28. & Cato R. R. cap. 114.* Vinum in vetustatem servare. *Plin. l. 13. c. 6.* Terebinthi materies admodum lenta, ac fidelis ad vetustatem. ¶ De longa notitia & consuetudine amicorum inter se. *Cic. 13. Fam. epist. 32.* Velim existimes, hos mihi maxime esse conjunctos vetustate, officiis, benivolentia. *& lib. 11. epist. 16.* L. Lamia uter ano omnium plurimum. magna vetustas, magna consuetudo intercedit. Adde *in fin. ep. 10. lib. 10. & Q. Cic. de petit. consul. c. 5.* ¶ *Vetustas ulcus occupare* dicitur a *Celso l. 5. c. 26. n. 31.* cum vulneri inducitur callus, & circum oræ crassæ livent: post quæ quidquid medicamentorum ingeritur, parum proficit. *Plin. l. 22. c. 19.* Lilii flos & folia illinuntur ulcerum vetustati.

VETUSTE, adverb. *anticamente, all' antica,* more veterum. *Ascon. Pedian. in Verr. 4. de pratura Sicil. c. 13. ante med.* Quem commodum erat: Vetuste posuit pro eo, quem volebat. & ad *Verr. 3. de Prat. Urb. c. 47.* An vetuste bonos pro magnis, honestos pro divitibus posuit? ¶ Item ex longo tempore. *Plin. l. 27. cap. 7.* Vetustissime in usu est. *è gran tempo, che s' adopera.*

VETUSTESCO, is, n. 3. *invecchiarsi,* παλαιόομαι, inveteresco, vetustatem acquiro. *Colum. lib. 1. cap. 6. e med.* Quoniam vina celerius vetustescunt, quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

VETUSTISCO, is, n. 3. idem quod vetustesco. *Nigid.* apud *Non. c. 5. n. 63. V. Veteresco.*

VETUSTUS, a, um, *vecchio, antico, vetusto,* ἀρχαῖος, παλαιός, vetus, antiquus. *Lucret. in f. l. 2.* spatio ætatis defessa vetusto. *Juvenal. sat. 6. v. 161.* vetustos Porticibus disponat avos. *Virg. 2. Æn. v. 713.* tumulus, templumque vetustum Desertæ Cereris. *Horat. epod. 2. v. 43.* vetustis lignis focum exstruere. *di legna secche. & lib. 3. od. 17. v. 5.* vetustum oppidum. *Ovid. Met. 12. v. 360.* templa luco umbrosa vetusto. *Colum. l. 10. c. 23.* Pix quanto facta est vetustior, eo melior in usu est. *& cap. 38.* Vetustissimæ vineæ. *Id. lib. 8. cap. 5.* Aptissima ova ad excludendum recentissima quæque: possunt tamen etiam requieta supponi, dum ne vetustiora sint, quam dierum decem. *Plaut. Curc. 1. 2. 4.* Veteris vetusti vini cupida sum. *Juvenal. sat. 8. vers. 34.* canes pigri, scabieque vetusta læves. *rogna invecchiata.* & *Virgil. 9. Æn. v. 284.* genetrix Priami de gente vetusta Est mihi. *antica e nobile prosapia.* & *Ovid. 6. Fast. v. 309.* mos vetustus. *& lib. 3. ex Pont. ep. 3. v. 11.* vetusta pæne puer puero junctus amicitia. *Cic. Fam. 13. ep. 36.* Cum Demetrio mihi vetustum hospitium est. *Tacit. 5. Ann. cap. 10.* Vetustum commilitium. *Liv. lib. 2. c. 21. extr.* Vetustiores scriptores. *Plin. l. 13. c. 16.* Vetustior memoria. *Sueton. in Vespas. c. 8. extr.* Instrumentum Imperii pulcerrimum, ac vetustissimum confecit. *h. e.* commentarium, in quo continebantur vetustissima quæque Imperii acta pæne ab exordio Urbis. ¶ Refertur ad annos ætatis. *Tacit. Ann. 2 c. 2. & 43.* Venerunt legati, qui vetustissimum liberorum ejus acciperent. *il più vecchio.* & *Liv. l. 23. c. 22. sub f.* Qui vetustissimus ex iis, qui viverent, censoriis esset. ¶ Translate *Cic. in Bruto, c. 21.* Lælius vetustior, & horridior quam Scipio: & cum sint in dicendo variæ voluntates, delectari mihi magis antiquitate videtur.

VEXABILIS, le, qui molestiam affert. *Cæl. Aurelian. Acut. l. 1. c. 21. & l 2. c. 9.*

VEXABILITER, adverb. molestiam afferendo. *Cæl. Aurelian 2. Acut. c. 9 ante med.*

VEXAMEN, inis, n. vexatio, molestia, concussio. *Lucret. l. 5. v. 341.* Aut cecidisse urbes magno vexamine mundi.

VEXATIO, onis, f. *agitazione, sbattimento,* ἐνόχλησις, concussio, quassatio, jactatio, quæ fit v. gr. dum aliquid sine cura portetur. *Colum. l. 1. c. 3.* Vexationem viæ non reformidare. *Liv. l. 44. c. 5. a med.* Minimum pedibus itineris confectum, plerumque provolventes se simul cum armis, aliisque oneribus, cum omni genere vexationis processerunt. *Plin. l. 28. c. 9. ante med.* Sterilitatem ob partus vexationem fieri, certum est. *Petron. in fragm. Tragur. c. 60 Burm.* Omnes placentæ, omnia poma, etiam minima vexatione contacta, cœperunt effundere crocum. ¶ Item universim *molestia, travaglio, vessazione, insolenza,* ἀδικία, magna & infesta agitatio, jactatio, molestia. *Plin. l. 17. c. 23. a med.* Putatæ vites alligentur alio loco, namque orbitas vinculi sentiunt vexatione non dubia. *Id. l. 32. c. 7. a med.* Dentes sine vexatione extrahere. *Id. l. 31. c. 6. ad fin.* Sine vexatione stomachi. *Sueton. in Tiber. c. 61. e med.* Partim se domi vulneravere, ad vexationem & ignominiam vitandam. *Cic. Tuscul. 4. c. 8 a med.* Afflictatio est ægritudo cum vexatione corporis. *Id. 4. Catil. c. 1. a med.* Ut virgines Vestales ab acerbissima vexatione eriperem. *& Catil. 1. c. 7. post med.* Vexatio direptioque sociorum. *Liv. l. 38. c. penult. sub fin.* Quod ex bonis redigi non posset, ex corpore & tergo per vexationem & contumelias L. Scipionis petituros inimicos. *Martial. l. 10. epigr. 81.* Si quid nostra tuis adicit vexatio rebus, Mane, vel a media nocte togatus eram. *la mia fatica, incomodo, o disturbo.* & *Liv. l. 7. c. 10. ad fin.* Jacentis corpus ab omni alia vexatione intactum uno torque spoliavit. *senza usargli altro strapazzo o insolenza.*

VEXATIVUS, a, um, κακωτικός, qui vexat & affligit. *Cæl. Aurelian. Acut. 2. c. 29. & Tard. 3. c. 4. sect. 63.*

VEXATOR, oris, m. *chi molesta, infestatore, vessatore,* ἐνοχλητής, κακωτής, qui vexat, infestator. *Cic. de Harusp. resp. c. 22. in fin.* Tam crudelis mei, tam sceleratus reipublicæ vexator esse potuisset? *Id. pro Sext. c. 8.* Veteres vexatores ætatulæ suæ despiciens. *Id. Phil. 3. cap. 11.* Custosne urbis, an direptor & vexator esset Antonius.

VEXATRIX, icis, f. quæ vexat, & molestiam affert. *Lactant. l. 3. c. 29. circa med.* Fortuna generis hominum vexatrix putatur. *Prudent. in Psychom. v. 58.* Libido vexatrix hominum.

VEXATUS, a, um, *sbattuto, agitato, maltrattato,* ἐνοχληθείς, κακωθείς, agitatus, jactatus, concussus. *Justin. l. 17. cap. 1.* Regiones terræmotu vexatæ. *Vellej. l. 2. c. 79.* Classis vexata tempestate. *Lucret. l. 6. v. 429.* Navigia in summum veniunt vexata periclum. *Sueton. in Aug. c. 53. sub fin.* Nec prius dies cujusque solemnes frequentare desiit, quam grandior jam natu, & in turba quondam sponsaliorum die vexatus. *Id. in Calig. c. 50.* Puer comitiali morbo vexatus. *Ovid. l. 5. Trist. el. 2. v. 3.* valeo, corpusque, quod ante laborum Impatiens nobis invalidumque fuit, Sufficit, atque ipso vexatum induruit usu. *Id. 1. Amor. el. 14. v. 24.* Heu male vexatæ quanta tulere comæ! Quam se præbuerunt ferro patienter, & igni! Ut fieret torto flexilis orbe sinus. *Petron. in Satyr. cap. 128.* Excussit vexatam solo vestem. *malmenata per terra.* & *Martial. lib. 11. epigr. 90.* Intactas quare mittis mihi, Polla, coronas? A te vexatas malo tenere rosas. *strapazzate dalle tue mani.* & *Juvenal. sat. 6. v. 288.* vellere Tusco Vexatæ, duræque manus. *h. e.* lana trahenda attritæ. *Plin. l. 28. c. 11. ad fin.* Dentes percussu vexati. *smossi, labefatti. Id. l. 17. c. 24.* Vexatis frigore vitibus cacumina prima inarescunt. *offese.* ¶ *Vexata* in corpore sunt, quæ externa injuria læduntur, ut contusa, collisa, sugillata, convulsa; aut interno vitioso humore inflantur, ut in abscessibus: sed sine vulnere. In his enim, ut ait *Cels. sub fin præfat. l. 7.* vulnus facit medicus, non accipit. *Id. ibid. cap. 1.* Vexata in quacumque parte corporis sint, quamprimum sic curari debent. *Plin. l. 8. c. 27.* Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstravere, vexatis pullorum oculis illa medentes. Adde *Scribon. Larg. compos. 101.* ¶ Universim est male habitus, exagitatus, afflictus, *maltrattato, molestato, travagliato, vessato. Cic. Verr. 5. c. 51. sub fin. & in Divin. Verr. c. 1.* Agros vectigales vexatos atque exinanitos a Verre, populatam, vexatamque provinciam. *Asconius:* populati avaritia, vexati libidine & crudelitate. *Id. pro Quint. sub fin.* Multis vexatus contumeliis, plurimis jactatus injuriis. *Id. 3. Phil. c. 9. a med.* Hucetiam contentionibus & sæpe, & jure vexatus. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 6.* Clamore infesto, & crebris totius concionis sibilis vexatus. *Nep. in Timol. c. 1.* Siciliæ multos annos bello vexatæ. *Justin. l. 28. c. 3.* Populi intestina discordia vexati. *Id. l. 10. c. 14.* Variis criminationibus vexatus. *Propert. l. 2. el. 11. vers. 17.* Sed tibi vexatæ per multa pericula vitæ Extremo veniet mollior hora die. *Juvenal. sat. 1. vers. 2.* Vexatus toties rauci Theseide Codri. *h. e.* toties audiendo Codrum recitantem tragœdiam Theseis, obtusus & fatigatus.

VEXILLARIUS, ii, m. *alfiere,* σημαιοφόρος, signifer, qui vexillum fert. *Liv. l. 8. c. 8.* Ordo sexagenos milites & duos, centurionem, & vexillarium unum habebat. Adde *Tacit. 1. Hist. c. 41.* ¶ Præterea vexillarii dicti sunt milites, qui sumpti, & lecti ex legionibus, & ab iis divisi militabant: quia separatim a legionum aquilis, & cohortium signis, sub proprio vexillo erant, atque ob eam causam vexilla a cohortibus, quæ in legionibus erant, *Tacit. 1. Hist. c. 70.* aperte distinguit. *Id. 2. Hist. c. 83.* Legio sexta, & tredecim vexillariorum millia ingenti agmine sequebantur. *Id. ibid. c. 18.* Tres prætorias cohortes, & mille vexillarios veteranos exercitui objicere. Adde *Vellej. l. 2. c. 110. ad fin.*

VEXILLATIO, onis, f. *gonfalonata, squadra, ala equitum. Veget. l. 2. c. 1.* Equitum alæ dicuntur ab eo, quod ad similitudinem alarum ab utraque parte protegant acies: quæ nunc vexillationes vocantur, a velo, quia velis, hoc est flammulis utuntur. *Sueton. in Galba, cap. 20.* Illud mirum admodum fuerit, neque præsentium quemquam opem Imperatori ferre conatum, & omnes, qui arcesserentur, sprevisse nuntium, excepta Germanicorum vexillatione. *Inscript. apud Gruter. pag. 441. n. 4.* L. Nerario C. F. Vel. Proculo misso ab Imp. Antonino Pio ad deducendas vexillationes in Syriam ob bellum Parthicum. *la cavalleria ausiliaria.* In aliis *pag. 407. n. 1. & 2.* habetur dux, & *præpositus vexillationum.* quæ adnotavit *Reines. ad Inscript. 9. class. 8.*

VEXILLIFER, a, um, vexillum ferens. *Prudent. in Psychom. v. 419.*

Hunc vexilliferæ quoniam fors abstulit ictum. *de sobrietate loquitur*.

VEXILLUM, i, n. *bandiera*, *vessillo*, *insegna*, *vexillum*, signum militare: a *veho*, *vexi*. A *vexillo* autem factum est *velum*, ut *Cic. in Orat. cap. 45. a med.* docet. contra id, quod tradunt *Festus*, *Servius ad Æn. 8. v. 1. & Priscian. l. 3. pag. 615. Putsch.* qui volunt esse diminutivum a *velum*. Nos a *Cicer.* stamus. *Id. Phil. 2. c. 40.* Ut vexillum tolleres, & centurias circumduceres. *Tacit. 1. Ann. c. 20.* Manipuli postquam turbatum in castris accepere, vexilla convellunt. *Flor. l. 3. c. 20.* Servis ad vexillum vocatis. *h. e.* ut nomina militiæ darent. *Cic. 5. Phil. cap. 11. circa med.* Numquando perditis civibus vexillum, quo concurrant, defuturum putatis? *h. e.* auctor turbarum & seditionum in republica. Sic *Attic. l. 10. ep. 15.* Vexillo opus est: convolabunt. ¶ Submittere vexilla, *abbassar l'insegna*. Translate *Stat. l. 4. silv. 2. v. 41.* Submittere vexilla fortunæ suæ. *h. e.* humiliter se gerere, de majestate sua aliquid demere civilitatis causa. ducta est translatio a militia, in qua victi vexilla sua ante victores demittere solent. ¶ Per antonomasiam *vexillum* dicitur velum illud, quod imperator proponi jubet, cum certaminis tempus imminet. *Cæs. l. 2. B. Gall. cap. 20.* Cæsari omnia uno tempore erant agenda: vexillum proponendum, quod erat insigne, cum ad arma concurri oporteret; signum pugnæ dandum; ab opere revocandi milites, &c. *Auct. de B. Hisp. c. 28.* Renuntiatum est ab speculatoribus Pompejum in acie stetisse: hoc nuncio allato, vexillum proposuit. *Hirt. de B. Alex. c. 45.* Vexillo sublato, quo pugnandi dabat signum. ¶ Ponitur interdum pro manu militum sub uno vexillo, *squadra*. *Stat. l. 12. Theb. v. 782.* Accedunt utrimque pro vexilla tumultu, Permiscentque manus. ¶ Est specietim pro manu vexillariorum. *Tacit. 1. Hist. c. 70.* Præmissis Gallorum, Lusitanorum, Britannorumque cohortibus, & Germanorum vexillis. V. *Vexillarius*.

VEXO, as, avi, atum, a. 1. *agitare*, *chiavare*, *malmenare*, *strapazzare*, *ὀχλεῖν*, *κακόω*, agito, concutio, jacto, quatefacio. *Gell. l. 2. c. 6.* ad illud *Virg. Ecl. 6. v. 76.* Dulichias vexasse rates: *Vexasse*, grave verbum est: factumque ab eo videtur, quod est *vehere*, in quo inest jam vis quædam alieni arbitrii. non enim sui potens est, qui vehitur. Vexare autem, quod ex eo inclinatum est, vi atque motu procul dubio vastiore est. nam qui fertur & raptatus, atque huc illud distrahitur, is vexari proprie dicitur. Hæc eadem ex *Gell.* descripsit *Macrob. l. 6. Saturn. c. 7.* quibus similia a *Servio ad Virg. loc. cit.* habemus. *Lucret. l. 1. v. 274.* vis venti montes supremos silvifragis vexat flabris. *& vers. 1032.* Sed quia multa modis multis mutata per omne Ex infinito vexantur percita plagis. *Ovid. 11. Met. v. 435.* venti vexant nubila cæli. V. *Vexamen*. Turpi sensu *Martial. l. 8. epigr. 46. & lib. 11. epigr. 82. Auson. epigr. 108. v. 15. & Petron. in Satyr. c. 139.* ¶ Item lædere corpus, dolorem afferre. *Petron. in Satyr. c. 136.* Ansa non dubitavit crus meum ferrato vexare morsu. *Martial. l. 11. epigr. 87.* aspere tussis fauces vexat. *Plin. l. 20. c. 8. ad fin.* Humor vexat stomachum. ¶ Item universim graviter infestare, molestare, *travagliare*, *molestare*, *infestare*: præsertim cum de belli injuriis, & vastationibus sermo est. *Cato apud Gell. loc. cit.* Cum Annibal terram Italiam laceraret atque vexaret. *Cic. 2. Fam. ep. 10. a med.* Interea cum meis copiis omnibus vexavi Amanienses hostes sempiternos: multi occisi, capti, reliqui dissipati. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 15. extr.* Supplicia Gallorum veriti, quorum agros vexaverant. *& lib. 6. c. penult.* Cæsar ad vexandos hostes profectus. Adde *Cicer. Catil. 1. c. 11. in fin. & Verr. 5. c. 54. Nepot. in Datam. c. 4. & in Eumen. c. 5. & Hirt. de B. Afric. c. 25. a med.* ¶ Et de aliis rebus. *Cic. Verr. 2. cap. 4. ad fin.* Siciliam iste per triennium ita vexavit ac perdidit, ut, &c. Ubi *Asconius*: vexavit ingentis calamitatis usum significat. *Juvenal. sat. 3. v. 126.* noli vexare: quiescit. *non la disturbare*, *che dorme*. *& Nep. in Attic. c. 9.* Cum Fulvia litibus distineretur, magnisque terroribus vexaretur. *Cic. pro Dom. c. 23.* Quid vos uxor mea misera violarat? quam vexavistis, raptavistis, omni crudelitate laceravistis. *Id. pro Flacc. c. 20. ad f.* Vexare aliquem probris omnibus & maledictis. *Id. pro Sext. cap. 1.* Qui omnia divina & humana violarint, vexarint, perturbarint, everterint. *Id. pro Mil. c. 9.* Omni scelere vexare rempublicam. ¶ Translate *Id. 5. Tuscul. c. 9.* Vexatur Theophrastus & libris & scholis omnium philosophorum, quod, &c. *h. e.* incusatur, reprehenditur. *Id. pro Sext. c. 28. circa med.* Cato iis Pisonem acerbis vexavit, ut, &c. *Petron. in Satyr. c. 132. circa med.* Hac fere oratione contumacem vexavi. *Plin. l. 4. ep. 2. ad fin.* Vexat ergo civitatem insaluberrimo tempore, & quod vexat, solatium putet. *incomoda*, *disturba*, *è gravosa*. V. integr. loc. *Cic. pro Dom. cap. 2.* Illud a te homine vesano ac furioso requiro, quæ te tanta pœna tuorum scelerum flagitiorumque vexet, ut arbitrere, &c. *h. e.* transversum agit, a recta mente declinare facit. *Juvenal. sat. 6. vers. 610.* philtris mentem vexare mariti. *h. e.* dementare. *Sallust. in Catil. c. 5. a med.* Civitatis mores luxuria atque avaritia vexabant. *Cic. 1. de Legib. c. 14.* Sollicitudo vexet impios. *h. e.* exagitat, male habet angore conscientiæ. *Sallust. in Catil. c. 25.* Ita conscientia mentem excitam vexabat. *& cap. 3. extr.* Me honoris cupido eadem, quæ ceteros, fama atque invidia vexabat.

U F

UFENTINA. V. *Oufentina*.

V I

VIA, æ, f. *via*, *strada*, *calle*, *sentiero*, *ὁδός*, locus, qua vehiculum ire potest: a vehendo, quasi *vehia*. *Varr. lib. 1. R. R. c. 2. circa med.* Villicus agri colendi causa constitutus, atque appellatus a villa: villa ab eo, quod in eam convehuntur fructus, & evehuntur, cum veneunt: a quo rustici etiam nunc quoque viam, veham appellant, propter vecturas. *Id. l. 4. de L. L. c. 4. a med.* Ut qua agebant, actus, sic qua vehebant, viæ dictæ. ¶ Differunt *iter*, *actus*, *via*, quod *iter* hominis est, *actus* hominis, & jumenti, *via* hominis, jumenti, & vehiculi. Unde consequitur, iter esse angustius actu, actum via. Nam angustiore spatio it homo, quam armentum, et armentum angustius spatium requirit, quam vehiculum. Iter duorum pedum latitudine definitur, quantum requiritur, ut transire possint occurrentes: actus est iter quatuor pedes latum, ut *Festus* scribit in voce *Actus*: at viæ latitudo lege XII. Tab. in porrectum pedes habet octo, in anfractum, idest ubi flexum est, pedes duodecim, ut *Cajus Dig. lib. 8. tit. 3. leg. 8.* docet. Hæc trium harumce vocum proprietas est, quando de servitute agrorum loquimur. Nam alias *via* accipitur pro quovis loco, per quem ire omnibus licet. Nativam vocum vim spectavit quoque *Pomponius*, cum *Dig. lib. 8. tit. 1. leg. 13.* ait si tam angusti loci demonstratione facta, via concessa fuerit, ut neque vehiculum, neque jumentum ea inire possit, iter magis, quam via, aut actus acquisitus videbitur. Sed si jumentum ea duci potest, non etiam vehiculum, actus videbitur acquisitus. Ad quam locum provocamus, siquis nobis opponere velit verba *Ulpiani*, qui *ibid. tit. 3. leg. 1.* ait, Actus est jus agendi vel jumentum, vel vehiculum. Qui si proprietatem vocis spectasset, scribere debuisset, Actus est jus agendi jumentum, non etiam vehiculum. Sed popularem loquendi consuetudinem, non nativam vocabuli vim, spectavit *Ulpianus*: uti & *Paullus*, cum *ibid. leg. 7.* ait: Qui actum habet, & plaustrum ducere, & jumenta agere potest: item *Modestinus leg. 12.* Actus est, ubi & armenta trajicere, & vehiculum ducere liceat. Qua ratione nihil inter viam actumque interesset, quia utrumque tum agendi pecoris, tum vehiculi ducendi jus contineret. ¶ Ceterum frequentissime *via* latiore significatione usurpatur pro quovis loco, per quem ire liceat, ut dictum est. *Terent. Eun. 3. 2. 41.* Haud convenit una ire cum amica Imperatorem in via. *Cic. 12. Phil. c. 9.* Tres ergo viæ, a supero mari Flaminia, ab infero Aurelia, media Cassia. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 1.* Ibam forte via sacra, sicut meus est mos. (V. *Sacer*.) *Tacit. l. 3. Hist. c. 82. a med.* Per angusta & lubrica viarum flectebant. *Cicer. Attic. l. 9. ep. 9. circa med.* Cursare huc illuc via deterrima. *& lib. 5. epist. 14.* Iter conficiebamus æstuosa & pulverulenta via. *Id. Fam. 14. ep. 12.* In viam se dare. *mettersi in viaggio*. *& lib. 16. ep. 4.* Viæ se committere. *Id. 5. de Fin. c. 2. circa med.* Declinare de via ad dexteram. *andar giù di strada a man destra*. *& Cæsar l. 5. B. Gall. c. 19.* Ex via excedere. *Cic. 2. de Divin. c. 15.* Revertit ex itinere, cum jam progressus esset multorum dierum viam. *Id. pro Cæcin. c. 20.* Dare alicui viam per fundum suum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 9.* Qua via, Sequanis invitis, propter angustias ire non poterant. *Plaut. Rud. 4. 3. 88.* tu abi tuam viam. *va per la tua strada*. *Liv. l. 25. c. 9.* Milites monuit, via omnes irent, nec divertí quemquam paterentur. *h. e.* qua via esset. *Senec. l. 6. de Benef. c. 6.* Lex legi non miscetur: utraque sua via it. *va per la sua strada*. *& Cæs. l. 6. B. Gall. c. 8. extr.* Perquirere aditus viasque in aliquam regionem. *Tacit. 2. Ann. c. 31.* Viam ferro patefacere. *& 4. Hist. c. 10.* invenire. *& 2. Ann. c. 21.* aperire. *& lib. 1. c. 66.* claudere. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 93.* viam carpere. *Senec. in Herc. Fur. v. 318.* habere ad Superos. *Virg. 6. Æn. v. 122.* ire, redire. *Ovid. Met. 11. v. 515.* Rima patet (*in navi*) præbetque viam letalibus undis. ¶ *Viam facere*, est aperire, patare, *fare strada*. *Ovid. 5. Met. v. 423.* icta viam tellus in Tartara fecit. ¶ Significat etiam iter facere, proficisci. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 21.* Sigeo dubius a litore feci Longa Phereclea per freta puppe viam. *Phædr. in prol. l. 3. v. 38.* Ego porro illius semita feci viam. ¶ Dicimus cum *Livio l. 41. c. 27.* sternere viam silice. *inselciare*, *lastricare*. Et eod. sensu cum Vet. lapid. apud *Gruter. pag. 150. n. 1. 2. 3.* viam integere. Et cum alio *ibid. n. 8.* sternere ac reficere. Et cum alio *ibid. pag. 152. n. 4.* corruptam munire, ac restituere. Et cum al. *pag. 153. n. 3. & 6.* reficere & restituere. Et cum *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 10. leg. 1.* purgare. ¶ *Decedere de via* est aberrare, *fallar la strada*. *Sueton. in Cæs. c. 31.* Et cum luminibus extinctis decessisset via, diu errabundus, &c. Translate *Cic. pro Cæl. c. 16.* Se nulla cupiditate inductum de via decessisse. *h. e.* ab honestatis & virtutis tramite declinasse. ¶ Præterea *decedere de via* est alicui obviam venienti honoris causa locum dare, *dar la strada*. *Sueton. in Tiber. c. 31.* Cum palam esset, ipsum quoque eis assurgere, & decedere via. Hoc sensu *Senec. epist. 64. sub fin.* dixit *semita cedere*. ¶ *Tota errare via* est vehementer errare, *errare di gran lunga*. *Terent. Eun. 2. 2. 14.* ¶ Viarum aliæ privatæ sunt, aliæ publicæ, aliæ vicinales. Et privatæ quidem sunt, quæ per privatos agros ducuntur: publicæ vero, per quas omnibus, & in quemcumque publicum locum ire licet; quæ sunt in solo publico, publice muniuntur, & curatores habent: vicinales sunt, quæ per vicos, aut in vicos ferunt, quæ & ipsæ publicæ sunt, si non ex collatione privatorum sunt constitutæ. nam si ex privatorum collatione reficiuntur, utique sunt privatæ, ut docet *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* ¶ Publicæ viæ nunc *militares*, nunc *Consulares*, nunc *Prætoriæ* vocantur, *strade regie*, *strade maestre*; & e publica auctoritate, & usu nomen sortiuntur. *Ulpian. loc. cit.* Publicas vias di-

cimus,

eimus, quas Græci βασιλικάς, nostri Prætorias, alii Consulares vias appellant. *Id. ibid. tit. 7. leg. 3.* Viæ militares exitum ad mare, aut in urbes, aut ad flumina publica, aut ad aliam viam militarem habent: vicinalium autem viarum dissimilis est conditio, nam pars earum in militares vias exitum habet, pars sine ullo exitu intermoritur. Hæc *Ulpian.* Ceterum quod ad alias appellationes pertinet, viæ hæ publicæ dictæ sunt etiam *Consulares*, & *Prætoriæ* ad significandum publicum earum usum, nam Prætor erat summus Urbis magistratus, Consul Reipublicæ: legimus etiam multas publicas vias a Consulibus, nonnullas a Prætoribus aut deductas, aut stratas fuisse. ¶ Viæ publicæ a Romanis admirabili magnificentia non in Urbe solum, sed etiam tota Italia factæ & stratæ fuerunt. nulla enim gens fuit, quæ publicæ civium commoditatis & ornamenti tum urbis, tum agri studiosior extiterit. Eis faciendis, vel reficiendis primarii cives præpositi erant. & primo quidem Censores; deinde his aliis in rebus occupatis, creati sunt proprii Magistratus, qui *viarum Curandarum*, & *Curatores viarum* vocabantur. In viis constitutæ fuere columnæ lapideæ, quæ singulis intervallis positæ signum milliariorum præ se ferebant. V. *Lapis*. Nomina viarum e variis casibus imposita sunt: aliæ enim ab auctoribus appellatæ sunt, ut *Flaminia* a C. Flaminio Cons. strata; aliæ ob urbibus, ad quas ferebant, ut *Collatina*; aliæ a provinciis, ut *Campana*; aliæ a diversis eventibus, ut *Triumphalis*, *Fornicata*, &c. ¶ In theatris *viæ* erant planæ præcinctionum loca, item scalæ, per quas ab uno ad alium ordinem graduum, & ab uno ad alium cuneum per vomitoria transibatur. *Martial. l. 5. epigr. 14.* Et hinc miser dejectus in viam transit, Subselliorque semifultus extremo, &c. Vide *Maffei Veron. illustr. par. 4. l. 2. c. 8.* ¶ Metonymice *via* sumitur pro ipso actu eundi, *viaggio*. *Cic. 1. Phil. c. 5.* De via languere. *essere stanco dal viaggio*. *Id. 1. Div. c. 29.* Multorum dierum viam progredi. *far un viaggio di molte giornate*. ¶ *Inter vias*, idem est ac in via, eundo, *per istrada*. *Plaut. Poen. 5. 3. 43.* Ne inter vias prætereabitam hoc, metuo. *Ter. Eun. 4. 2. 1.* Cœpi mecum inter vias aliam rem ex alia cogitare. Adde *Turpil.* apud *Non. c. 14. n. 8.* ¶ *Viam perpetuam* veteres optabant inimicis suis, quos maximo habebant odio, cum aliquo illi profecturi essent: quibus verbis a diis petebant, ut nunquam in ea loca redirent, sed quanto magis iter facere pergerent, tanto magis e conspectu se eriperent. *Cic. in Pison. c. 14. sub fin.* An quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes exsecrarentur, male precarentur, unam tibi illam viam, & perpetuam esse vellent? ¶ Translate sumitur pro transitu, canali, vehiculo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Succus is, quo alimur, permanat ad jecur per quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris ductas & directas vias. ¶ Item pro ratione & modo aliquid faciendi. *Virg. 6. Æn. v. 367.* Si qua via est, siquam tibi diva creatrix Ostendit. *Cic. 2. Verr. c. 26. a med.* Habeo autem certam viam atque rationem, qua omnem illorum conatum investigare & consequi possim. *Id. 1. de Legib. c. 6.* Et qui aliter jus civile tradunt, non tam justitiæ, quam litigandi tradunt vias. *Sallust. in Jug. c. 29.* Reliquos legatos eadem via aggressus, plerosque capit: paucis carior fides, quam pecunia fuit. ¶ Item pro methodo, sive ordine scribendi, vel dicendi. *Cic. in Brut. cap. 23.* Nam extra neminem solitum via, nec arte, sed accurate tamen, & de scripto plerosque dicere. ¶ Item pro virga aurea, aut purpurea, qua virgatæ vestes ornantur, quæ quasi semita quædam, aut stria telas distinguit. *Tibull. lib. 2. eleg. 6. v. 35.* Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit, auratas disposuitque vias. ¶ *Ingredi viam* dicuntur, qui vera non falsa narrare incipiunt. *Plaut. Amph. 1. 1. 273.* Ingressus est viam. Sic *Id. Asin. 1. 1. 39.* Rectam instas viam: ea res est, *tu dici bene*. ¶ *Viai* pro viæ patrio, ut *montai*, *familiai*, &c. antiquarum est. *Enn.* apud *Priscian. l. 6. pag. 679. Putsch.* duæ ipse vias. ¶ *Viai* sæpe dixit *Lucret.* ut *lib. 1. v. 406. & 659. lib. 2. v. 249.* &c.

VIALIS, le, ad viam pertinens. *Lares viales*, qui & *præstites* dicti, erant ii, quorum imagines in viis & compitis statuebantur, ut iis præessent, & iter eūntibus præstarent. *Plaut. Merc. 5. 2. 24.* Invoco vos, Lares viales, ut me bene juvetis. V. *Animalis* in fin.

VIANS, antis, *viandante*, iter faciens, viator. *Solin. c. 29. (al. 42.) ad fin.* Subministrare accessus viantium. *Prudent. Hamartig. v. 209.* Incautum spoliare viantem. *Id. Cathemer. 5. v. 65.* Præbent cupea locum stagna viantibus. *Apul. l. 6. Metam.* Quis vinatium vectorem suum non libenter auferat secum? *& lib. 10.* Vianti marito domus expugnationem nuntiare. *Id. initio Florid.* Ut ferme religiosis viantium moris est. *h. e.* religionis causa iter habentibus. Græce ὁδοιπόροις: τοῖς ἀνιοῦσιν τὴν ὁδόν.

VIARIUS, a, um, ὁδικός, ad viam spectans. *Cœl. ad Cicer. lib. 8. Fam. ep. 6. ad fin.* Levissime enim, quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæsare loqui cœpit, legemque viariam non dissimilem agrariæ Rulli, & alimentariam, quæ jubet Ædiles metiri, jactavit. *h. e.* de viis muniendis, vel faciendis.

VIATICATUS, a, um, *provvisto per il viaggio*, ἐφοδιασμένος, ἐπισιτισμένος, viatico instructus. *Plaut. Men. 2. 2. 29.* Cum inspicio marsupium, viaticati hercle admodum æstive sumus. V. *Æstive*.

VIATICULUM, i, n. exiguum viaticum, *Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. 18. in fin.* Et egestate Romæ laboret, viaticulo suo non recepto, quod ad sumptum pater ei destinavit. *Apul. l. 7. Metam.* Viaticulum mihi corrasit.

VIATICUS, a, um, *da viaggio*, ὁδοιπορικός, ad viam & iter pertinens, viatorius. *Plaut. Bacch. 1. 1. 61.* Ego sororis meæ cœnam hodie dare volo viaticam. *h. e.* adventitiam peregre abeunti, vel adventanti. ¶ *Viaticum* absolute, *provvisione da viaggio*, *viatico*, ἐφόδιον, quidquid iter agendi causa necessarium est, sive cibus, sive pecunia, sive vasa, vestis, &c. *Plaut. Capt. 2. 3. 89.* Sequere me, viaticum ut dem a trapezita tibi. *Id. Epid. 5. 1. 9.* Adornare auspicia ad fugam viaticum. *Plin. l. 7. ep. 12. in fin.* Vide, ut mihi viaticum reddas, quod impendi, data opera cursore dimisso. *le spese del viaggio*. Eodem modo *lib. 3. epist. 17.* locutus est *Plaut. Poen. prol. v. 71.* Ipse abiit ad Acheruntem sine viatico. *Id. Pseud. 2. 3. 1.* Di immortales! conservavit me illic homo adventu suo: suo viatico reduxit me usque ex errore in viam. *a sue spese*. & *Cic. de Senect. c. 18. extr.* Potest quidquam esse absurdius, quam quo minus viæ restet, eo plus viatici quærere? *Plin. lib. 4. ep. 13. ante med.* Impendere quippiam in viatica. ¶ Translate *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 17. 2. 2.* Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia pariter præcellebat: ut facile intelligeretur, magnum viaticum ex se, atque in se ad rempublicam evertendam habere. *Gell. ibid.* Magnum viaticum pro magna facultate & paratu magno nove positum est: videturque Græcos secutus, qui ἐφόδιον a sumptu viæ ad aliarum quoque rerum apparatus traducunt: ac sæpe ἐφόδιον pro eo dicunt, quod est, instrue, & instrue. ¶ De pecunia militaris, quam quis stipendia faciens, & ex præda acquisivit. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 26.* Luculli miles collecta viatica multis ærumnis ad assem perdiderat. *Sueton. in Cæs. c. 68.* Ingresso civile bellum centuriones cujusque legionis singulos equites e viatico suo obtulerunt. ¶ De eo, quo quis procul a patria ex alimenta sua utitur. *Ulpian. Dig. lib. 12. tit. 1. leg. 17.* Cum filiusfamilias viaticum suum mutuum dederit, cum studiorum causa Romæ ageret.

VIATOR, oris, m. *viaggiatore*, *passeggiere*, *viandante*, *peregrino*, ὁδίτης, ὁδοιπόρος, qui iter facit. *Cic. de Fato, c. 15. a med.* Viator bene vestitus causa grassatori fuisse dicetur, cur ab eo spoliaretur. *Id. pro Mil. c. 21.* Non semper viator a latrone, nonnunquam etiam latro a viatore occiditur. *Virgil.* apud *Donat. in ejus vita*: Nocte, die totum carpe viator iter. *Id. 4. Georg. v. 96.* ceu pulvere ab alto Cum venit, & sicco terram spuit ore viator Aridus. *Martial. l. 1. epigr. 6.* Lassus tam cito deficis viator. *& lib. 11 epigr. 14.* Quisquis Flaminiam teris viator. *Juvenal. sat. 10. v. 22.* Cantabit vacuus coram latrone viator. ¶ Præcipue dicitur de ministro seu apparitore publico magistratus, *fante*, *messaggiere*: qui itineri se committebat, quoties aliquis Romam ab eo vocaretur. *Cic. de Senect. c. 16.* A villa in senatum arcessebantur & Curius & ceteri senes: ex quo qui eos arcessebant, viatores nominati sunt. ¶ Differt a lictore, tum quia hic a via, ille a *ligando* est dictus; tum quia hujus officium erat viæ se dare arcessendi causa: illius ligare crura & manus, virgis aut securi cædere; tum quia viatoribus utebantur magistratus ii, qui potestatem, non imperium habebant, cujusmodi fuerunt Censores & Tribuni pleb. at viatoribus & lictoribus simul, qui imperium habebant, ut Consul, Dictator, Proconsul in provincia. *Varr.* apud *Gell. l. 13. c. 12.* In magistratu habent alii vocationem, alii prehensionem, alii neutrum. vocationem, ut consules, & ceteri, qui habent imperium: prehensionem, ut tribuni pleb. & alii, qui habent viatorem: neque vocationem, neque prehensionem, ut quæstores & ceteri, qui neque lictorem habent, neque viatorem. *Liv. l. 2. c. 56.* Ardens ira tribunus viatorem mittit ad consulem, consul lictorem ad tribunum. *Id. lib. 39. c. 44. de Catone Cens.* Ornamenta & vestem muliebrem, & vehicula, quæ pluris, quam quindecim millium æris essent, in censum referre viatorem jussit. ¶ Tribuni pleb. viatore utebantur ad prehendendum, non ad vocandum, aut ligandum. nam aliud est prehendere, aliud ligare: prehendimus manibus, aut veste, ligamus fune, aliove quo vinculo. T. tamen *Valgius* apud *Gell. l. 12. c. 3.* viatorem cum lictore ejusdem ordinis esse ait. Fuisse nempe ex corpore viatorum unum, qui ligandi officium haberet, & ob id lictorem dictum. Hinc interdum *viator* pro lictore ponitur. *Liv. l. 3. c. 56.* Appius tribunos appellavit, & nullo morante, arreptus a viatore, provoco, inquit. *Cic. in Vatin. c. 9.* Quæro, miserisne viatorem, qui M. Bibulum domo vi extraheret. ¶ Viatoris consularis & prætorii mentio fit in *vet. Inscript.* apud *Gruter. pag. 627. n. 2. & 8. & pag. 1033. n. 5.* quæstorii *pag. 627. n. 4. 5. 6. & 7.* (contra id quod scribit *Varr.* sed hi Lapides longe posterioris ætatis sunt.) Tribun. pleb. *ibid. n. 9.* pullarii *ibid. n. 5.* Hic aderat consuli vel prætori auguria e pullis captanti: nisi malis eundem fuisse cum Viatore Augurum, qui habetur apud *Murator. pag. 718. n. 3.* Mihi videtur viator pullarius esse pullarii minister, qui ejus nomine magistratui nuntiabat, quodnam augurium ex pullis pascentibus extitisset. Præterea Viator VII. Vir Epulonum legitur apud eund. *Murator. pag. 174. n. 6.* item Viator & Scriba Librar. apud *Don. class. 3. n. 1.* Apud *Gruter. pag. 630. n. 12.* & *Reines. class. 11. n. 11.* Decuria Lictorum Viatorum quæ est Narbone. ¶ Denique apud *Justinian. Instit. lib. 4. tit. 6. p. m. 270.* viatores dicuntur *executores sententiarum*, h. e. nuncii, qui indicunt litigantibus, ut compareant, & sententiam judicis iisdem notam faciunt, & exsequi curant, *fanti*, *commendatori*. ¶ *Ulpian. Dig. lib. 5. tit. 1. leg. ult.* Nunquam solent magistratus populi R. viatorem nominatim vice arbitri dare. quod raro, & non nisi re urgente faciendum est.

VIATORIUS, a, um, *da viaggio*, ὁδοιπορικός, ad viam pertinens, ut Viatorium vas, quo iter agentes ferendi potus gratia utuntur. *Plin. l. 26. c. 10. sub fin. de taxo*: Vasa viatoria ex ea vinaria in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. *Scævol. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. ult.* Argentum viatorium. *argenteria da viaggio*. & *Veget. de re Veterin. l. 2. c. 61.* Viatorium medicamentum. *h. e.* quod in ipsa via

via haberi potest. *Vitruv. l. 9. cap. 9.* horologia viatoria pensilia. ¶ Item ad viatorem pertinens. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 631. n. n. Decuriæ duæ, viatoria, & lictoria.

VIATRIX, icis, f. quæ iter facit. *Martian. Capell. l. 6. pag.* 190. Viatrix infatigata. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 745. n. 5. Aquilia Viatrix. Sed hic est nomen proprium.

VIBEX, icis, f. *lividezza, lividura*, μώλωψ, *wheal*, signum verberis in corpore eminens. *Paul. ex Festo*: Vibices plagæ verberum in corpore humano, dictæ, quod vi fiunt. Al. ducunt ab ἴβυκες, quæ *Hesychio* sunt σχηματα. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. post med.* In Fugitivis: Age, ergo, spectn, vide vibices quantas! Vibices, alii excitatum verberibus corpus. *Plin. l. 30. c. 13. a med.* Verberum vulnera, atque vibices, pellibus ovium recentibus impositis, obliterantur. *Pers. sat. 4. v. 48.* Si puteal multa cautus vibice flagellas. *Apul. l. 9. Metam.* Homunculi vibicibus lividinis totam cutem depicti. Adde *Caton.* apud *Non. c. 2. n. 910.*

VIBIA, æ, f. V. *Vara*.

VIBILIA, æ, f. dea præses viarum. *Arnob. l. 4. pag.* 131. Ab erroribus viarum Dea Vibilia liberat.

VIBONENSIS, se, ad Vibonem pertinens, ut Vibonensis sinus, in Bruttiis, in ora occidentali, nomen habens a vicino oppido, quod est Vibo Valentia, olim Romanorum colonia. *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* & *Cic. Attic. 16. ep. 6.* Vibonensis ager, *Liv. l. 21. c. 51.*

VIBONES, um, m. flores herbæ Britannicæ, qui devorati ante tonitrua a fulminibus securos reddere existimantur, teste *Plin. l. 25. c. 3.*

VIBRABILIS, le, qui vibrari potest. *Auson. epist. 24. v. 108.* Si tendi facilis cuiquam fuit arcus Ulyssi, Aut praeter dominum vibrabilis ornus Achilli. *Martian. Capell. l. 1. pag. 11. extr.* Cyllenius in fidos vibrabile assumque convertitur. *h. e.* lucis vibrantis, crispata.

VIBRABUNDUS, a, um, adject. vibrans. *Martian. Capell. l. 1. pag.* 207. *de stella Mercurii*. Radiis solaribus liberatus vibrabundus apparet.

VIBRAMEN, inis, n. vibratio. *Apul. l. 6. Metam.* Trisulca vibramina draconum.

VIBRANS, antis, πάλλων, particip. a *vibro*, absolute sine casu (facile tamen subauditur *se*) ponitur pro celerrime agitato, vibrato. *Virg. 2. Æn. v. 211.* Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. *Ovid. 10. Met. v. 79.* Concutiensque suas vibrantia tela lacertis. *Virg. 10. Æn. v. 484.* Vibranti clypeum cuspis transverberat ictu. *Valer. Flacc. l. 8. v. 449.* vibrantibus hastis infesti terrigenæ. *Et vers.* 56. Cum subito ingentem media inter nubila flammam Conspicit, & sæva vibrantes luce tenentes. *Id. l. 3. v. 142.* Cingula fubluibus umbon vibrantia. *brillante, lucentia. Ovid. 2. Amor. el. 5. v.* 15. vibrante supercilio multa loqui. *h. e.* celeriter moto. ¶ Translate *Cic. in Brut. c. 95. a med.* Et erat oratio cum incitata & vibrans, tum etiam accurata & polita. *discorso veemente, e di grande impressione*. *Quintil. l. 10. c. 1.* de Archiloco, *& lib. 12. c.* 9. Breves, vibrantesque sententiæ. *acute, a pennanti*. *Plin. l. 10. c. 29. circa med.* Sonus lusciniæ vibrans. *h. e.* tremulus. *canta con pompa*. ¶ Cum accusativo. *Senec. in Oedip. v. 440.* thyrsum levem vibrante manu. *& in Herc. Oet. v. 1254.* strepens squalidam criste caput vibrans. *Lucan. lib. 9. v. 513* Jupiter fulmina vibrans.

VIBRATIO, onis, f. *vibrazione*, actus vibrandi. *Festus* in voce Gradivus: Gradivus Mars appellatus est a vibratione hastæ; quod Græci dicunt κραδαίνειν. *Jun. Calpurn.* apud *Capitol. in Caro, c. 8.* Tonitruum continuata vibratio.

VIBRATUS, us, m. vibratio. *Martian. Capell. l. 1. pag. 17.* Crebri vibratus ignium. *Id. sub fin. l. 8.* Propriis luminis vibratum admittunt.

VIBRATUS, a, um, *vibrato, gettato*, κεκραδασμένος, particip. a vibro. *Virg. 8. Æn. v. 524.* Namque improviso vibratus ab æthere fulgor Cum sonitu venit. *Ovid. 8. Met. v. 374.* Vibrata per auras spicula. *Valer. Flacc. l. 8. v. 306.* Cum sub tam videre rates, vibrataque flammis Æquora. *h. e.* coruscantia, splendentia luce tremula. V. *Vibro*. ¶ *Capillus vibratus* est tortus, crispatus, *arricciato*. *Virg. 12. Æn. v. 99.* & fœdare in pulvere crines Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes. *Plin. l. 2. c. 78* Barba & capillo vibrato. *Auson. epist. 21. v. 5.* imbribus flammis coruscis fulminis vibratior. ¶ *Tacit. 4. Hist. c. 15.* impositus scuto more gentis, & sustinentium humeris vibratus, dux eligitur. *h. e.* in altum jactatus.

VIBRISSÆ, arum, f. *peli delle narici*, τρίχες ῥινός, ut exponunt Glossæ veteres, pili in naribus hominum. *Festus*: Vibrissæ pili in naribus hominum dicti, quod his evulsis caput vibratur.

VIBRISSARE, *aut* Vibrissare, est vocem in cantando crispare. *Titinnius*: Si erit tibi cantandum, facito usque exvibrisses. Hæc *Paul. ex Festo*.

VIBRO, as, avi, atum, a. 1. *muovere crollando, scuotere, agitare, far tremolare*, πάλλω, cum tremore tracto, agito, concutio. *Cic. 2. de Orat. c. 80.* Qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. *Id. 2. Catil. c. 10. a med.* Hi non solum cantare & saltare, sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. *Valer. Flacc. l. 1. v. 61.* draco multifidas linguas vibrans. *Ovid. Met. l. 1. v. 528.* Obviaque adversas vibrabant flamina vestes. *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 151.* imis vibrat tremor ossa medullis. *Id. l. 2. in Eutrop. v. 25.* infernas rabies occurrat cavernis vibrat. *Ovid. Heroid. ep. 11. v. 75.* Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura; Ut quatitur tepido fraxina virga noto; Sic mea vibrari pallentia membra videres; Quassus ab imposito corpore lectus erat. *tremare*. & *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 356.* Et tremulos humeris gaudent vibrare colores, Quos operit, formatque chalybs. *Id. in Epithal. Pallad. & Celer. vers. 97.* vibrare faces. ¶ Item jacio, projicio, *lanciare, scagliare, vibrare*. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 43.* Aut tremulum excusso jaculum vibrare lacerto. *Plin. de angue jaculo, l. 8. c. 23.* Jaculum ex arborum ramis vibrari. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 167.* fulmina vibrat Jupiter. *Id. de IV. consul. Honor. v. 179.* Insuetosque palus radios Mæotia vibrat. ¶ Absolute (ita tamen ut facile casus subaudiatur) significat micare, coruscare, tremare, vibrari. *Ovid.* de angue *l. 3. Met. v. 34.* Tresve vibrant linguæ, triplici stant ordine dentes. *Senec. in Phœniss. v. 439.* ferrum vibrat in fratrum manu. *Sil. l. 1. v. 539.* Ultrix injusti vibravit lancea belli. *Petron. in Satyr. c. 27.* Alter numerabat pilas, non quidem eas, quæ inter manus lusu expellente vibrabant, sed eas, quæ in terram decidebant. *Plin. l. 2. c. 80.* Terræ motus non simplici modo quatitur, sed tremit vibratque. *Sever. de procreat. c. 3. ante med.* Inter multa magnifica Demetrii nostri & hæc vox est, a qua recens sum: sonat adhuc & vibrat in auribus meis. V. alia in *Vibrans*. ¶ De his, quæ tremulum splendorem emittunt, rutilant, micant, radiant, *brillare*. *Cic. 4. Acad. c. 33.* Mare quia a sole collucet, albescit, & vibrat. *Claud. l. 2. de rapt. Proserp. v. 1.* tremulis vibravit in undis nidor. *Valer. Flacc. l. 2. v. 583.* faces ignibus Ide vibrat. *Sil. l. 2. v. 664.* in tremulo vibrant incendia ponto. *Id. l. 11. v. 329.* vibrabat ab ore ignis atrox. *Id. l. 4 v. 155.* manicæque rigebant Ex auro, & simili vibrabat crista metallo. *Val. Flacc. l. 2. v. 341.* Tyrio vibrat torus igneus ostro. *Id. ibid. v. 66* memorat, quæ vultus Olympi, quo lucere vibret Helice, & Arctos oriat qua luce Bootes. *Sil. l. 2. v. 398.* galea, vibrant cui vertice coni Albentis niveæ tremulo nutamine pennæ. *Flor. l. 3. c. 11. a med.* Signa auro, sericeisque vexillis vibrantia. *Plin. l. 37. c. 9. ante med.* Sapphiri fundunt colorem aspectu leniter blandum, neque in oculos, ut carbunculi, vibrant. ¶ Transfertur ad orationem. *Cic. in Orat. c. paulo. ext.* Demosthenis non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. *Catull. carm. 36. in Volus. v. 5.* Desissemque truces vibrare iambos. *Valer. Max. l. 5. c. 3. e. 1.* Proe adhuc querela vibrante, alia deinceps exsurgit. *h. e.* adhuc in auribus hominum sonante. *Petron. in fragm. Tragur. c. 47.* Ejusmodi fabulæ vibrabant, cum Trimalchio intravit. *h. e.* huc inde jactatæ sonabant.

VIBURNUM, i, n. genus fruticis lentum imprimis, & flexibile: a vice, quia ad viendum, hoc est ligandum idoneum est: vel ab ἶφι, cædo, verbero, quod aptum sit ad cædendum. *Virg. 1. Ecl. v. 26.* Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

VICA POTA, dea vincendi potens. *Cic. 2. de Legib. c. 11.* Quid si fingendis nomina Vicæ Potæ, idest potis vincendi, atque potiundi, &c. *Senec. in Apocolocynth. a med.* proximus rogatur sententiam Diespiter, Vicæ Potæ filius. Adde *Liv. l. 2. c. 7. extr.* ubi al. aliter leg.

VICANUS, a, um, ad vicum pertinens. *Enn.* apud *Cic. l. 1. de Divin. c. ult.* Non habeo denique nauci Marsum augurem, Non vicanos haruspices, non de circo astrologos. *h. e.* qui vicatim quæstus causa vagantur, prædictiones suas credulis venditant. *Liv. l. 38. c. 30 sub fin.* Vicani quique ibi extra urbem habitabant, primo inopinata re territi sunt. *h. e.* vici incolæ. qua ratione sæpe in antiqu. Lapid. apud *Gruter.* & *Murator.* legitur. ¶ Dicitur & vicanus. *Imp. Zeno lib. 11. Cod. tit. 56.* qui inscribitur *Ut nullus ex vicaneis pro alienis vicanorum debitis teneatur*.

VICARIANUS, a, um, *di Vicario*. *Sidon. l. 1. ep. 3.* Cirium desidiam Vicarianam apicem transcendit. *h. e.* honore & dignitate Vicarii.

VICARIUS, a, um, *che fa le altrui veci*, ἀντίδουλος, qui vicem alicujus gerit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 38. a med.* Quibus in rebus ipsi interesse non possumus, in his opera nostræ vicaria fides amicorum supponitur. *Quintil. declam. 6. c. 22. sub fin.* Qui vicarias pro patre manus obtulerit. *Id. declam. 9. c. paulo.* Perituri vitam morti vicaria morte sua redemit. *& declam. 16. c. 7.* Ut si tyrannus exegerit, vicarium corpus opponam. ¶ *Vicarius* absolute, *sostituto, luogotenente, vicegerente, vicario*, ὑποβολιμαῖος, qui vicem alterius obtinet, cujusmodi sunt Præfectorum substituti, & locum tenentes, ut vulgo vocant. *Cic. 5. Verr. c. 38.* Hic Dionysius, qui ex publicis vectigalibus tanta lucra facit, vicarium nullum habet. *Id. 5. Verr. c. 37.* Succedam ego vicarius tuo muneri. *Id. pro Mur. c. 37. in fin.* Nolite mihi subtrahere vicarium diligentiæ meæ. *Id. pro Syll. c. 9.* An hoc regnum appellabitur, cujus vicarius qui velit esse, inveniri nemo potest? *Id. l. 16. Fam. ep. 22.* Itaque te do vicarium: tu eum observabis. *Papinian. Dig. lib. 46. tit. 7. leg. 38. ad fin.* Vicarius damni. *h. e.* qui pro alio damnum facere cogitur. ¶ Speciatim vocabatur vicarius, qui in familia atriensi servo, idest majori serviret, ὁ τῷ οἰκέτῃ οἰκέτης, ut interpretatur *Theophilus*. Apud *Plaut.* ita loquitur Leonida servus *Asin. 2. 4. 28* Sum, mihi vicarium esse, neque eo esse servum in ædibus heri, qui sit pluris. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 79.* Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos Vester, ait, seu conservus. *Martial. l. 2. epigr. 18.* Esse sat est servum, jam nolo vicarius esse. *Paul. Dig. lib. 9 tit. 4. leg. 19.* Si servus tuus navem exercuerit, ejusque vicarius & idem nauta in eadem nave damnum dederit. ¶ Opponuntur autem vicarius & servus ordinarius, ut illa in hujus quasi domini peculio est. *Ulpian. lib. 15. tit. 1. leg. 17.* Si servus meus ordinarius vicarios habeat, id, quod vicarii mihi debent, an deducam ex peculio servi ordinarii?

VI-

VICATIM, adverb. *a vico a vico*, spassim per vicos urbis. *Cic. pro Dom. c. 50.* Servorum omnium vicatim celebrabatur tota urbe descriptio. *Horat. epod. 5. v. 97.* Vos turba vicatim hinc & hinc saxis petens, Contundet obscenas anus. *Suet. in Caes. c. 41. a med.* Recensum populi vicatim per dominos insularum egit. & *in Calig. c. 35. circa med.* Vicatim circumducere aliquem. *Tacit. 2. Hist. cap. 95.* Editis tota urbe vicatim gladiatoribus. Adde *Sisenn.* apud *Non. c. 2. n. 916.* ¶ Significat etiam per pagos. *Plin. l. 6. c. 26.* Mesopotamia tota Assyriorum fuit, vicatim dispersa, præter Babylona, & Ninum. *Liv. l. 9. c. 13.* Samnites in montibus vicatim habitantes. *κωμηδόν.*

VICEM. V. *Vicis*.

VICENARIUS, a, um, *di venti*, *εἰκοσαδικός*, qui in se continet viginti. *Plaut. Pseud. 1. 3. 69.* Tum lex me perdit quina vicenaria; metuunt credere omnes. *idest* lex lata in minores viginti quinque annis. Macedoniano enim Senatusconsulto cautum fuit, ne quid minori 25. annis crederetur: si contra fieret, ejus rei nulla esset actio, nisi forte in rem minoris esset conversa. V. *Digest. lib. 14. tit. 6. qui de S. C. Macedoniano inscribitur*. ¶ Sunt qui scrib. *vicennarius*, ut sit a *viceni* & *annus*. quod minus placet. ¶ *Fistula vicenaria* apud *Vitruv. l. 8. c. ult. Frontin. de aquæduct. artic. 30. & Pallad. in Aug. tit. 11.* est quæ luminis in rotundum coacti digitos habet quadratos viginti. ¶ *Vicenarius*, viginti annos natus. *Arnob. l. 2. pag. 58.* Quot vultis annus agere? vultis vicenarius? vultis tricenarius?

VICENI, æ, a, *venti*, *ἀνὰ εἴκοσι*, viginti: adjectiv. numerale distributivum. *Varr. l. 9. de L. L. c. 1.* Si duæ res, quæ conferuntur, vicenas habent partes. *venti parti per uno*. & *Caes. l. 6. B. Gall. c. 13.* Nonnulli annos vicenos in disciplina permanent. *Colum. l. 3. c. 3. circa med.* Amphoras vicenas percipient ex singulis jugeribus. *Plin. l. 18. c. 11.* Annua vicena millia Neapolitanis numerari jussit. *Id. l. 6. c. 23. ante med.* Hydri marini vicenum cubitorum adnatantes terruerant classem. *Id. l. 7. c. 49. ad fin.* Centenos vicenos annos. *Id. l. 8. c. 51.* Partus (*fanum*) bis anno: numerus fecunditatis ad vicenos. *di venti per volta*. & *lib. 18. cap. 7. a med.* Non excedunt in modium vicenas libras. *venti al moggio*. ¶ Extra distributionem *Plin. l. 25. c. 8. ante med.* Diebus vicenis interpositis idem fiat. *Martial. l. 4. epigr. 26.* Tricenos, puto, bis, vicenos ter, puto, nummos.

VICENIQUINI, æ, a, *venticinque*, vigintiquinque, *εἰκοσιπέντε*. *Frontin. de aquæduct. artic. 29. & 47.* Fistula, quæ habet areæ, idest luminis in rotundum coacti, digitos quadratos vigintiquinque, Vicenum quinum appellatur. *Colum. l. 12. c. 18. in fin.* Sunt autem satis sesquiculleanibus doliis picis duræ pondo vicenaquina. *Plin. l. 7. c. 49.* Annorum centenum vicenumquinum homines duo. ¶ Scribitur & divisim. *Liv. l. 41. c. 7.* Militibus denarios quinos vicenos diviserunt.

VICENNALIS, le, vicenos annos continens. *Lactant. de mortib. persecutor. c. 17.* Diocletianus pervenit Romam, ut illic vicennalium diem celebraret. *h. e.* ludos, qui vicesimo quoque anno celebrandi erant. In nummo Constantini jun. apud *Du Fresne in famil. Aug. Byzantin. pag. 17. edit. Ven. Histor. Byzant.* Vota Vicennalia.

VICENNIUM, ii, n. *spazio di vent' anni*, *εἰκοσαετία*, viginti annorum spatium. *Modestin. Dig. lib. 50. tit. & leg. 8.* Calculari erroris retractatio etiam post decennii, aut vicennii tempus admittetur.

VICENTIA. V. *Vicetia*.

VICEPRÆFECTUS, i, m. vice agens Præfecti. Vet. lapis apud *Maffej. in Mus. Veron. pag. 462. n. 2.*

VICEQUÆSTURA, æ, f. *carica del luogotenente del Camerlingo*, munus ejus qui vice Quæstoris fungitur: quem *proquæstore* appellat *Cic. Verr. 3. c. 38. Ascon. in argum. Verr. 3. de Prætur. urb. a med.* Capita sunt hæc: primum in Quæsturam: deinde in Legationem, & Vicequæsturam: tertio in Præturam urbanam, &c.

VICES. V. *Vicis*.

VICESIES. V. *Vicies*.

VICESIMA, æ, f. V. in *Vicesimus*.

VICESIMANI, orum, milites legionis vicesimæ. *Tacit. 1. Ann. c. 51. & 64.*

VICESIMARIUS, a, um, *εἰκοσαδικός*, ad vicesimam spectans. *Liv. lib. 27. c. 10. ad fin.* Cetera expedientibus, quæ ad bellum opus erant, Consulibus, aurum vicesimarium, quod in sanctiore ærario ad ultimos casus servabatur, promi placuit. *h. e.* aurum, quod ex vicesima collectum fuerat. ¶ *Vicesimarius*, ii, qui vicesimam exigit *Petron. in fragm. Tragur. cap. 65. Burm. ad fin.* Servum mortuum manumiserat: & puto cum vicesimariis magnam tisanam habet. V. *Vicesimus*.

VICESIMATIO, onis, f. supplicium militare, quo vicesimus quisque puniebatur. *Capitolin. in Macrin. cap. 12.* Quando eos centesimaret, qui digni essent decimatione, atque vicesimatione.

VICESIMUS, & Vigesimus, a, um, *ventesimo*, *vigesimo*, *εἰκοστός*, ultimus ex viginti. *Cic. pro leg. Manil. c. 3.* Annum jam tertium & vicesimum regnat. *Liv. c. ult. l. 10.* Censores vicesimi sexti a primis censoribus: lustrum undevicesimum fuit. *Cic. Fam. 12. ep. 25.* Litteras mihi Cornificius altero vicesimo die reddidit. *Id. 2. de Fin. c. 31. circa med.* Vicesimo die Lunæ. *Plin. lib. 35. c. 2.* Vicesima Luna sacrificant. *Varr. l. 3. R. R. c. 9. extr.* Ut vigesimus dies & primus sit par. *Sallust. in Catil. c. 48.* Ab incenso Capitolio illum esse vigesimum annum. *Auct. Paneg. ad Lucan. v. 249.* & nondum vicesima venerit ætas. *Manil. lib. 4. v. 462.* Septima post decimam luctum, & vigesima portat. ¶ Utraque scriptio proba est. Sunt tamen qui *vicesimus* præferunt. V. *Tricesimus*. ¶ *Vicesima* absolute (supple *pars*) est vectigal, quo in venditionibus servorum pro singulis viginti assibus unus ab emptore solvebatur reipublicæ, atque adeo quinque pro centum: & similiter a domino, si manumitterentur, *un cinque per cento*. *Liv. l. 7. c. 16.* Consul legem novo exemplo in castris tributim de vicesima eorum, qui manumitterentur, tulit. Patres, quia ea lege haud parum inopi ærario additum esset, auctores fuerunt. *Cic. Attic. l. 2. ep. 16.* Portoriis Italiæ sublatis, agro Campano diviso, quod vectigal superest domesticum præter vicesimam? In vet. lap. *Mus. Veron.* ubi habetur *pag. 129. n. 5.* Familiæ XX. lib. reg. Transpad. *Maffejus* legit: Familiæ vicesimæ libertatum regionis Transpadanæ. ¶ De portorio, quod eadem habita ratione solvebatur *Cic. Verr. 4. c. 75.* His exportationibus scribit HS. LX. socios perdidisse ex vicesima portorii. ¶ *Vicesima hereditatum* instituta fuit ab Augusto, ut ærario militari prospiceret, ut ex quacunque hereditate solveretur vectigal, exceptis arcte sanguinis necessitudine conjunctis, & pauperibus, ut *Dio Cass.* narrat *lib. 55.* cui aliquot postea remissiones adjectæ sunt, V. *Plin. in Paneg. a cap. 37.* ¶ *Vicesima frumenti*, vicesima pars frumenti, quod quisque in agro suo messuit. *Liv. lib. 43. cap. 2. in fin.*

VICESSIS, vigessis. V. *Bicessis*.

VICETIA, & Vicentia, æ, f. *Vicenza*, *Οὐικετία*, & *Οὐικεντία*, urbs Venetiæ ad Reronis & Medoaci minoris confluentiam, inter Veronam & Patavium, ab illa distans 30. m. p. ab hac 18. condita a Gallis, & ad civitatem R. admissa Cn. Pompejo Strabone (patre Pompeii M.) L. Porcio Catone Coss. U. C. anno DCLXIV. ante Christum LXXXVI. Municipium dicitur a *Tacit. 3. Hist. c. 8.* fuitque in Tribu Menenia. Ejus incolæ *Vicetini*. *Brut. ad Cicer. Fam. 11. ep. 19. Justin. l. 20. c. ult. Plin. l. 3. c. 19.* in quorum optim. codicib. ut & in aliquot inscriptis Lapidib. apud *Manut. & Dausqu. in Orthograph. Gruter. pag. 198. n. 6. pag. 326. n. 8. pag. 653. n. 1. & pag. 1093. n. 9. & Reines. class. 6. n. 44.* *Vicetia* habetur & *Vicetini*, vel *Vecetini*. Græcis quoque *Οὐικετία* est, ut apud *Strabon. l. 5.* Sed *Vicentia*, & *Vicentini* legitur in quibusd. libr. apud *Tacit. loc. cit. Plin. l. 5. ep. 4. & 14. & Sueton. de illustr. Grammat. c. penult.* itemque in vet. Lapid. apud *Murator. pag. 1094. n. 5.* Alium refert *Reines. class. 4. n. 15.* sed fictum putat. Prior itaque scribendi ratio antiquior, frequentior, & probatior est.

VICETINUS, & Vicentinus, a, um, *Vicentino*, ad Vicetiam pertinens. V. vocem præced. *Brutus ad Cicer. Fam. 11. ep. 19.*

VICIA, æ, f. *veccia*, *βικίον*, *ἄφακος*, *ὄροβος*, leguminis genus, jumentorum pabulo nobilissimum, cubitali altitudine, foliis fere petroselini, amplioribus tamen, minutis, aggeratimque in siliqua gignit. *Plin. l. 18. c. 15.* Et vicia pinguescunt arva, nec ipsa agricolis operosa: uno sulco sata, non sarritur, non stercoratur, nec aliud quam deoccatur. *Varr. l. 1. R. R. c. 31. ad fin.* Vicia dicta a vinciendo, quod item capreolos habet, ut vitis, quibus cum sursum versum serpit ad scapum lupini, aliumve quem, ut hæreat, id solet vincire. *Colum. l. 2. c. 14.* Stercorari, & juveri agros lupino, faba, vicia, &c. *Virg. 1. Georg. v. 75.* Aut tenues fetus viciæ tristisque lupini Sustuleris fragiles calamos. *Ovid. 5. Fast. v. 267.* Flore semel læso, pereunt viciæque, fabæque.

VICIARIUS, a, um, ad viciam pertinens. *Colum. l. 8. c. 5. a med.* Cribro viciario, vel etiam loliario pulli superponantur.

VICIES, adverb. *venti volte*, *εἰκοσάκις*, viginti vices, vel vicibus. *Martial. l. 12. epigr. 78.* Et pedit deciesque, viciesque. *Caes. lib. 5. B. Gall.* de Britannia, *cap. 13. extr.* Omnis insula est in circuitu vicies centena millia passuum. *dugento miglia*. & *Plin. l. 30. c. 1.* Vicies centum millia versuum a Zoroastre condita. *due milioni di righe*. & *lib. 7. c. 28.* Stipendiis duobus ter & vicies vulneratus. *ventitrè volte*. & *ibid.* Centies vicies prœliatus. *cento e venti volte*. & *Colum. l. 5. c. 3.* Quinquies & vicies duceni quadrageni singuli fiant sex millia & viginti quinque. *dugento e quaranta uno moltiplicato venticinque volte, fanno sei mila e venticinque*. Sic *ibid.* Has summas inter se multiplicabis, vicies & semel, ducentos & unum: atque ita efficies quatuor millia ducentos & viginti unum. *moltiplicherai dugento e uno per ventuno, e farai 4221.* *Cic. Attic. l. 4. epist. 2. a med.* Superficiem ædium æstimarunt HS. vicies. *sestertii centena millia*. Sic *lib. 11. epist. 1.* Ego in cistophoro in Asia habeo ad HS. bis & vicies. (*Gravius* hic leg. *vicesies*.) & *Martial. l. 1. epigr. 100.* Non plenum modo vicies habebas. *Plin. lib. 14. c. 4. a med.* Maroneum vinum vicies tanto addito aquæ miscendum.

VICINALIS, le, *del vicinato*, *vicinale*, *γειτονικός*, ad viciniam pertinens. *Liv. l. 21. c. 26. ad fin.* Ingens vis navium & lintrium temere ad vicinalem usum paratarum. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* Viæ vicinales sunt, quæ in vicis sunt, vel quæ in vicos ducunt. & *tit. 7. leg. 3.* Viæ vicinales, quæ ex agris privatorum collatis factæ sunt, quarum memoria non exstat, publicarum viarum numero sunt. *strade comunali*. & *ibid.* Vicinalium viarum pars in militares vias exitum habet, pars sine ullo exitu intermoritur. *Senec. l. 5. de benef. c. 24. extr.* Agellos, in quibus vicinalis via causa rixæ ac litium fuerat, militi suo donavit. Adde *Frontin. de Aqued. artic. 126.*

VICINIA, æ, f. *vicinanza*, *vicinato*, *γειτονία*, vicinitas: & fere dicitur de locis propinquis. *Cornel. Fronto de different. vocum, pag. 2200.* Possib. Vicinia, vicorum conjunctio: vicinitas hominum conversatio est. *Terent. Andr. 1. 1. 42.* Mulier quædam commigravit huc viciniæ. *Id. Phorm. 1. 2. 45.* Modo quandam vidit virginem hic viciniæ suam matrem lamentari mortuam. *Plaut. Mil. 2. 3. 2.* Certo scio, me vidisse hic proximæ viciniæ, Philocomasium sibi alium quærere. *Id. Bacch. 2. 2. 27.* Proximæ viciniæ habitat. *Cic. Tuscul.*

Tuscul. 1. c. 16. Inde in vicinia nostra Averni lacus. *Colum. l.* 7. c. 3. In vicinia urbis. *Plin. l.* 5. c. 1. *ante med.* Mons elatus super nubila, atque in viciniam lunaris circuli. *Virg.* 4. *Georg.* v. 290. Quaque pharetratæ vicinia Persidis urget. *Senec.* apud *Lactant. sub fin. cap.* 17. *lib.* 6. mortem in vicinia videre. *in vicinanza.* ¶ De hominibus, *vicinato. Horat. l.* 2. *sat.* 5. *sub fin.* funus Egregie factum laudet vicinia. *Id. l.* 1. *epist.* 16. v. 44. Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota. *Petron. in Satyr. c.* 93. Viciniam totam concitare. ¶ De propinquitate cujusque rei. *Petron. in Satyr. c.* 115. Mirari quod illi vacaret in vicinia mortis poema facere. ¶ Metaphorice est similitudo, cognatio. *Plin. l.* 37. c. 9. *ante med. de amethyst.* Quintum genus ad viciniam crystalli descendit. *Id. l.* 31. c. 3. *ante med.* Aqua ad viciniam lactis accedens. *Quintil. l.* 8. 1. 6. *ante med.* Est huic tropo quædam cum synecdoche vicinia. *Id. l.* 2. c. 12. Est quædam virtutum vitiorumque vicinia.

VICINISSIME, *assai vicino*, in vicino, proxime, ἐγγύτατα. *Augustin. l.* 1. *de doctr. Christ. c.* 33. *ad fin.* Vicinissime frui.

VICINITAS, atis, f. *vicinanza*, *vicinità*, γειτνίασις, loci propinquitas, vicinia. *Terent. Heaut.* 1. 1. 4. Vel virtus tua me, vel vicinitas facit, ut te audacter moneam, &c. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 7. *a med.* Cominium discessisse ad auxilia Germanorum adducenda, quorum & vicinitas propinqua, & multitudo esset infinita. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 16. *ad fin.* In Umbris, atque in ea vicinitate. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 10. *in fin.* Propter vicinitatem totos dies simul eramus. ¶ Item homines, qui in vicinia habitant, *vicinato. Sallust. in Catil. c.* 37. Dum vicinitatem antea sollicitatam armis exornat. *Nep. in Alcib. c.* 10. Clam vicinitati, in qua tum Alcibiades erat, dant negotium, ut eum interficiant. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 23. Caritas serpit foras cognationibus primum tum affinitatibus, deinde amicitiis, post vicinitatibus, &c. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 6. Sex. Roscius non modo sui municipii, verum etiam ejus vicinitatis facile primus. *Id. post redit. ad Quirit. c.* 1. *a med.* Amicitiæ, consuetudines, vicinitates, clientelæ quid haberent voluptatis, carendo magis intellexi, quam fruendo. ¶ Translate est similitudo. *Quintil. lib.* 3. c. 7. *ad fin.* Est quædam virtutibus ac vitiis vicinitas. *Plin. l.* 21. c. 18. Multi cyperon non discernunt a cypiro vicinitate nominis.

VICINITUS, adverb. *da vicino*, in vicino, prope. *Imp. Constantin. lib.* 15. *Cod. Theod. tit.* 1. *leg.* 4. Omnes intra centum pedes vicinitus, quantum ad horrea pertinet arceantur.

VICINOR, aris, *esser vicino*, vicinus sum. *Sidon. l.* 2. *ep.* 12. Si nobis pro situ, spatiisque regionum vicinaremur. *Id. l.* 6. *ep.* 9. Vicinabatur festinata correctio.

VICINUS, a, um, *prossimo*, *vicino*, *confinante*, ἐγγύς, πλησίος, propinquus, proximus, vel loco, vel tempore: a *vicus*, quasi in eodem vico positus. *Phædr. lib.* 4. *fab. ult.* v. 19. Cum mors vicina flagitabit debitum. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 510. Vicinæ ruptis inter se legibus urbes Arma ferunt. *Cic. pro Sull. c.* 20. *a med.* Cum patet, cum ceteri defecerant finitimi ac vicini, singulari esse fit in rempubl. nostram officio & fide. *Id. Verr.* 3. c. 18. *a med.* Latonam gravidam, & jam ad pariendum vicinam confugisse Delum. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. v. 131. & cælo vicinum linquit Olympum. *Cic. Offic.* 3. c. 29. Fidem in Capitolio vicinam Jovis O. M. majores nostri esse voluerunt. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 399. Sensit anus vicina loci. & *vers.* 275. Ne conversa foret, partis vicinior esset, Nec medium terram mundus haberet onus. *Id.* 3. *Trist. el.* 4. v. 52. Heu quam vicina est ultima terra mihi! *Hieronym. de Scriptor. Eccles. de S. Luca.* Tertullianus vicinus eorum temporum. ¶ Absolute *Plin. l.* 16. c. 35. *a med.* In Syriæ vicina pervenire. *Id. lib.* 6. c. 18. Amnis rigans vicina. & *cap.* 26. Rex aliud oppidum in vicino condidit. *Id. l.* 23. c. 8. Vulpes, si ederint amygdalas, nec contingat e vicino aquam lambere, mori. *Colum. l.* 7. c. 2. *a med.* Cum in municipium Gaditanum ex vicino Africæ arietes deportarentur. *Senec. de brevit. vitæ*, c. 15. *a med.* In vicino versatur invidia: simplicius longe posita miramur. *Plin. l.* 2. c. 16. *a med.* Stellarum motum augeri, quamdiu in vicino sint terræ. *in vicinanza. Cels. l.* 2. c. 6. *ad fin.* In vicino sæpe quædam notæ positæ non bonos sed imperitos medicos decipiunt. ¶ *Vicinus*, i, qui prope nos habitat, *vicino*, *della stessa contrada.* *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 16. Multos nominatim proferre vel tribules, vel vicinos meos, qui, &c. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. v. 132. bonus sane vicinus, amabilis hospes. *Id. l.* 1. *sat.* 1. v. 85. omnes Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ. *Virg. Ecl.* 3. v. 53. vicine Palæmon. *Phædr. l.* 1. *fab.* 6. v. 1. Vicini furis celebres vidit nuptias Æsopus. ¶ *Vicinus proximus*, qui in vicinis proprius me habitat. *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 15. *leg.* 4. Agri sic in censum referantur: nomen fundi cujusque, & in quo pago sit, & quos duos vicinos proximos habeat. *Cic. Catil.* 2. c. 10. Si stare non possunt, corruant, sed ita ut non modo civitas, sed ne vicini quidem proximi sentiant. V. *Proximus.* Sic *interior vicinus* apud *eund. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 2. c. 2. *sub fin.* ¶ Translate *vicinus* est similis, prope accedens. *Cic. in Orat. c.* 32. Dialecticorum scientia vicina & finitima eloquentiæ. *Plin. l.* 34. c. 14. *ante med.* Ferrum molle, plumboque vicinius. *Id. lib.* 21. c. 9. *a med.* Sertulæ Campanæ odor croco vicinus est. & *cap.* 18. Cypiro Cretico candor adhucque vicinus nardo. *Id. lib.* 24. c. 10. *a med.* Græci vicino vocabulo cissthon appellant fruticem majorem thymo, foliis ocymi. *h. e.* hederam κιττόν, hunc fruticem κισθὸν dicunt. *Id. l.* 37. c. 9. *ante med.* Multum ab amethysto distat hyacinthos tamen e vicino descendens.

VICIS, ci, cem, ce, & *in plur.* ces, cibus, f. *mutazione*, *vicenda*, ἀμοιβή, ἐναλλαγή, vicissitudo, alternatio. Caret recto singulari, & patrio plurali, tametsi *Charis. l.* 1. *pag.* 27. *Putsch.* agnoscit *vicis*. *Ovid.* 11. *Met.* v. 502. his agitur vicibus Trachinia puppis, & modo sublimis, &c. nunc, &c. *Id.* 4. *Trist. el.* 4. v. 79. Cum vice sermonis fratrem cognovit. & 2. *ex Pont. ep.* 10. v. 35. Sæpe brevis nobis vicibus via visa loquendi. *col parlare a vicenda.* & *lib.* 4. *Fast.* v. 353. vicibus factis inter convivia. *convitarsi vicendevolmente.* & *lib.* 15. *Met.* v. 238. Peragere vices. *Horat. l.* 4. *od.* 7. v. 1. Diffugere nives, redeunt jam gramina campis: Mutat terra vices. *Justin. sub fin. c.* 5. *l.* 6. & *Senec. in Herc. Oet.* v. 470. Factum illud Athenarum fuit, ut versa vice nunc haberent socios, quos tunc hostes habuerant. *Plin. in Paneg. c.* 5. *in fin.* Habet has vices conditio mortalium, ut adversa ex secundis, ex adversis secunda nascantur. & *cap.* 12. *sub fin.* Non secus ac si mutatæ temporum vices essent. *Petron. in fragm. pag.* 681. *Burm.* Non uno contenta valet natura tenore, Sed permutatas gaudet habere vices. *Plin. l.* 12. c. 14. Per vices annorum. *h. e.* alternis annis. *Phædr. l.* 2. *fab.* 8. v. 10. Spatium diei noctis excipiunt vices. ¶ *Vicibus*, & *per vices*, alternatim, alternis, *a vicenda*, *l'un dopo l'altro*, ἀνὰ μέρος. *Plin.* de elephantis *l.* 8. c. 7. *extr.* Fessos, vulneratosque in medium agmen recipiunt, ac veluti imperio ac ratione per vices subeunt. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 483. Perque vices modo, Persephone, modo, filia, clamat. *Tacit. de Germ. c.* 26. Agri pro numero cultorum ab universis per vices occupantur. *h. e.* nunc ab his, postea ab illis, eo modo quo *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 1. & *lib.* 6. c. 21. tradit. *Justin. l.* 2. c. 4. Duæ reginæ (*Amazonum*) vicibus gerebant bella. *Stat.* 12. *Theb.* v. 388. & cara vicibus cervice fruuntur. *Colum. l.* 3. c. 2. Quæ qualitates inter se mixtæ vicibus, & alternatæ, plurimas efficiunt agrorum varietates. *ora di loro a vicenda.* & *Manil. l.* 3. v. 553. Et modo deest aliud, modo adest, vicibusque recedit. ¶ *In vices*, vicissim, invicem. *Ovid. Met.* 4. v. 191. Inque vices illum tectos qui læsit amores, Lædit amore pari. *scambievolmente.* & *lib.* 11. v. 161. Inque vices adita, atque exhausta pericula sæpe Commemorare juvat. *a vicenda.* ¶ *In vicem*, in vices. *Ovid. Heroid. ep.* 17. v. 180. Inque vicem mea te, me tua forma capit. *Id. Met.* 6. v. 631. Inque vicem spectans ambos, &c. *or l'uno*, *or l'altro.* & *lib.* 8. v. 471. dubiis affectibus errat, Inque vicem ponit, positamque resuscitat iram. ¶ *Pari*, *aut mutua vice*, *in vicem*, pariter, æque. *Colum. l.* 4. c. 24. *ante med.* Id maxime vitem infestat, ubi non omnis pars brachii pari vice laborat. *del pari.* & *cap.* 16. Ridica contingens vitem mutua vice sustinetur, & sustinet. ¶ *Reddere*, *referre*, *exsolvere vicem*, aut *vices*, par pari referre, *rendere la pariglia*, *ricompensare.* *Tacit.* 4. *Hist. c.* 3. Tanto proclivius est injuriæ, quam beneficio vicem exsolvere. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. v. 23. Redde vicem meritis. *Id. Met.* 14. v. 35. spernentem sperne, sequenti Redde vices. *Id. l.* 1. *de ar. am.* v. 370. non poteris ipse referre vicem. Sic *Plin. in Paneg. c.* 85. Neque est ullus affectus tam liber, & dominationis impatiens (*quam amor*) nec qui magis vices exigat. *ispiga corrispondenza.* ¶ *Vice* absolute pro in vicem dixit *Stat. l.* 1. *Theb.* v. 427. ¶ Refertur ad tempus, quo quippiam fit. *Horat. l.* 4. *od.* 14. v. 12. & arces Alpibus impositas tremendis Dejecit acer plus vice simplici. *più d'una volta.* & *Colum. l.* 3. c. *ult.* Vites, quibus alma tellus annua vice velut æterno quodam puerperio læta, mortalibus distenta musto demittit ubera. *ogni anno.* & *Pallad. l.* 1. *tit.* 3. *sub fin.* Tribus per diem vicibus. *tre volte al dì.* & *iostro Septemb.* Ager pinguis tertia vice arabitur. *per la terza volta.* & *Colum. l.* 3. c. 3. *a med.* Alterna vice annorum. *un anno sì*, *e un no.* & *Eumen. in Paneg. Constantii*, c. 6. Portus, quem flatus vicinus æstus alternat. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c.* 7. Diversis vicibus. *in diversi tempi.* *Sil. l.* 7. v. 53. *de CCC Fabiis.* sæpe & per devia passim Dispersi subiere, vicis meritique labore Æquato. *Liv. l.* 3. c. 36. Cum ita priores decemviri servassent, ut unus fasces haberet, & hoc insigne regium, suam cujusque vicem, per omnes iret. *ogni uno la sua volta.* & *Gell. l.* 18. c. 13. Tesserulas in medium vice sua quisque jaciebamus. ¶ *Vice quadam*, quodam tempore, quondam, *una volta.* *Sidon. l.* 7. *epist.* 1. *circa med.* Cum vice quadam civitas conflagrare cœpisset. ¶ Sæpe adhibetur pro *loco*, cum significamus substitutionem alicujus rei pro alia, *luogo*, *vece.* *Cic.* 2. *de Legib. c.* 19. *a med.* Heredum causa justissima est. nulla est enim persona, quæ ad vicem ejus, qui e vita emigraverit, propius accedat. *Justin. l.* 1. c. 2. Murum urbi coctili latere circumdedit, arenæ vice bitumine interstrato. *Colum. l.* 3. c. 14. *extr.* Potest tamen malleolus in vicem viviradicis conseri. *Id. l.* 4. c. 26. Pedamenta cariosa submovenda, eorumque in vicem idonea reponenda. & *lib.* 5. c. 6. Primam quamque (*arborem*) senio afflictam submoveat, & in vicem novellam sobolem substituat. *Liv. l.* 6. c. 34. Pœna in vicem fidei cesserat. *Colum. l.* 6. c. 2. *ante med.* Jugo ramus illigatur, & remonis vice trahitur. *Plin. l.* 31. c. 10. *circa med.* In pane salis vice utuntur nitro. *Id. l.* 36. c. 22. In Belgica provincia candidum lapidem serra, qua lignum, secant ad tegularum, & imbricum vicem. *Pallad. in Febr. tit.* 18. Sublata medulla, ad ejus vicem theriacæ medicamen addatur. & *in Mart. tit.* 10. *ad fin.* Si, pluviis abundantibus, cratres non possis expandere, sub tecto eas ita ponis, ut semipede erigantur a terra, & eas ad vicem solis cinis calidus subjectus vaporet. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 193. *n.* 10. Vice sacra judicans. *h. e.* loco Principis. & *pag.* 446. *n.* 3. Vice sacra cognoscens. *eod. sensu.* *Senec. in Herc. Oet.* v. 115. mortis habet vices, Lente cum trahitur vita gementibus. *h. e.* est instar mortis: habet casus morti similes. ¶ Translate est ministerium, munus, officium, partes. *Petron. in Satyr. c.* 89. neuter auxilio sibi: Uterque fratri transtulit pias vices. *Plin. in Paneg. c.* 80. *sub fin.* Postquam (*Jupiter*) te dedit, qui erga omne hominum genus vice sua fungere-

ris.

ris. *Liv. l.* 1. c. 20. Ne sacra regiæ vicis desererentur. *& cap.* 41. *ad fin.* Per speciem alienæ fungendæ vicis opes suas firmavit. *Phædr. l.* 4. *fab. ult. v.* 24. Tuæ sunt partes, aliorum dein: similique gyro venient aliorum vices. *Quintil. decl.* 6. c. 4. *a med.* Commendavit amicis custodiam matris, substituit vici curæ suæ propinquos. *Phædr. l.* 3. *prol. v.* 14. vicem adsuetam præstare. *fare le sue incombenze, le sue parti*. & *Tacit.* 4. *Ann. c.* 8. *in fin.* Vestram utramque vicem explete. *Horat. in ar. poet. v.* 304. fungar vice cotis. ¶ In hac & superiore acceptione *vicem* absolute dicimus. *Plaut. Rud.* 3. 5. 33. Si appellabit quempiam, vos respondetote istinc istarum vicem. *Liv. l.* 34. c. 32. *ante med.* Remittimus hoc tibi, ne nostram vicem irascaris, *h. e.* ne quod nos facere debemus, ut irascamur, tu ipse facias, & irascendi vicem pro nobis subeas. *Tiro Tull.* apud *Gell. l.* 10. c. 1. Cum Pompejus ædem Victoriæ dedicaturus foret, cujus gradus vicem theatri essent. *Ipse Gell. l.* 16. c. 10. *a med.* Quoniam res familiaris obsidis vicem esse apud rempublicam videbatur. ¶ *Vicem*, & *vice* interdum est instar, ritu, modo, more. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c.* 9. *n.* 5. Ceteri vicem pecorum obtruncabantur. *a guisa di*. Al. leg. *vice*: sed *Nonius* certe *vicem*, cum ibi agat de accusativo posito pro ablativo. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 8. *a med.* Sardanapali vicem in suo lectulo mori. *Al. leg.* vice. *Plin. l.* 9. c. 45. Jactari se passa fluctu algæ vice. *Suet. in Ner. c.* 31. Diebus ac noctibus vice mundi circumagi. *Tacit. l.* 6. *Ann. c.* 21. *extr.* Quæque dixerat, oraculi vice accipiens, &c. *Quintil. l.* 6. c. 2. *sub fin.* Qui illa cogitare debemus, ut moveri periclitantium vice possimus. *h. e.* tanquam simus periclitantes: vel nomine periclitantium. ¶ *Ad vicem*, ad instar. *Gell. l.* 2. c. 15. Majores natu a majoribus colebantur ad deum prope, & parentum vicem. ¶ *Vices*, discrimen, periculum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 433. Testor in occasu vestro nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaum. ¶ Item sors, conditio, casus: & fere cum in pejus mutatio fit. *Phædr. l.* 5. *fab.* 1. *v.* 6. Tacite gementes tristem fortunæ vicem. *Cic. pro Dom. c.* 4. Mihi necesse erit & meam & aliorum vicem pertimescere. *Terent. Heaut.* 4. 5. 1. Menedemi vicem miseret me; tantum devenisse ad eum mali. *Cic. Fam.* 12. *ep.* 23. Tuam vicem sæpe doleo, quod nullam partem, per ætatem, sanæ & salvæ reipublicæ gustare potuisti. *la tua sfortuna*. & *Liv. l.* 8. c. 35. Stupentes tribunos, & suam jam vicem magis anxios, quam ejus, cui auxilium petebatur, liberavit onere consensus populi R. *Id. l.* 2. c. 31. *sub fin.* Apparuit causa plebi, suam vicem indignantem magistratu (*dictatorem*) abiisse. *Suet. in Aug. c.* 66. Vicem suam conquestus est, quod sibi soli non liceret amicis, quatenus vellet, irasci. *Senec. in Med. v.* 586. Regnorum status Fortuna varia dubia agitat vice. *Id. in Octav. v.* 48. Jactare aliquem terra marique per dubias Martis vices.

VICISSATIM, adverb. idem ac vicissim. *Plaut. Pæn. prol. v.* 46. Ad argumentum nunc vicissatim volo remigrare. *Id. Stich.* 4. 1. 57. Nosmet oneremus vicissatim voluptatibus. Adde *Nævium* apud *Non. c.* 2. *n.* 879.

VICISSIM, adverb. *a vicenda, vicendevolmente, scambievolmente*, ἀνταμοιβαίως, per vices, alternatim. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 1. *a med.* Quod si haberem aliquid, quod liqueret, tamen te audire vicissim vellem, cum ipse tam multa dixissem. *Id. ibid. c.* 7. Terra uno tempore florere, deinde vicissim horrere potest. *Virg.* 12. *Æn. v* 462. versique vicissim Pulverulenta fuga Rutuli dant terga per agros. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 3. *ante med.* Exspecto, quid ille tecum, quid tu vicissim. *Id. de Senect. c.* 16. *ad fin.* Calescere vel apricatione, vel igni; aut vicissim umbris aquisve refrigerari. *Horat. de ar. poet. v.* 11. hanc veniam petimusque, damusque vicissim. ¶ Quandoque significat secundo loco, sive similiter, sive ex altera parte *Ter. Heaut.* 4. 3. 10. Sed nunc, Clinia, da tu mihi vicissim, nam amici quoque res est videnda. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 6. Hoc ego meo facto delector; nihil enim potuit fieri amantius. Considera nunc vicissim tuum. *Virg.* 5. *Ecl. v.* 50. Nos tamen hæc quocumque modo tibi nostra vicissim Dicemus. *Id.* 11. *Æn. v.* 123. Drances infensus Turno sic ore vicissim Orsa refert.

VICISSITAS, atis, f. idem ac vicissitudo, apud Veteres. *Att.* apud *Non. c.* 2. *n.* 893. Vicissitatemque imperandi tradidit.

VICISSITUDO, inis, f. *mutazione, vicenda, scambievolezza*, ἀλλαγή, μεταβολή, alternatio, mutatio ex alio in aliud, commutatio. *Terent. Eun.* 2. 2. 45. Omnium rerum vicissitudo est. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 24. *ad fin.* Quæ vita, quis interitus, quæque ex alio in aliud vicissitudo atque mutatio. *Id. l.* 5. *Fam. ep.* 12. Nihil est enim aptius ad delectationem lectoris, quam temporum varietates, fortunæque vicissitudines. *Id.* 2. *de Leg. c.* 7. Vicissitudines dierum, ac noctium. *Id.* 1. *Offic. c.* 37 *a med.* Cum in reliquis rebus, tum in sermone communi vicissitudinem non iniquam putet. *il parlare, e lasciar parlare*. ¶ Idem est aliquando ac remuneratio, *corrispondenza*. *Cic. de Amic. c.* 14. Nihil est enim remuneratione benevolentiæ, nihil vicissitudine studiorum officiorumque jucundius.

VICOMAGISTER, tri, m. *capo di contrada*, præfectus alicui vico. V. *Vicus*. Legitur sæpe in tabulis *Sex. Rufi de region. urb. Romæ*, & *P. Victoris*. V. *Magister*.

VICTA. V. *Poma*.

VICTIMA, æ, f. *vittima, sacrificio*, ἱερεῖον, θῦμα, animal sacrificio destinatum. Dicta est a victis hostibus. *Ovid. Fast.* 1. *v.* 335. Victima, quæ cecidit dextra victrice, vocatur: Hostibus a domitis hostia nomen habet. *Fest.* triplicem etymologiam adducit. Victimam, inquit, Ælius Stilo ait esse vitulum ob ejus vigorem: alii autem, quæ vincta ducatur ad altare: aut quæ ob hostes victos immolaretur. ¶ Differunt *victima*, & *hostia* trifariam. Primo *hostia* a quovis sacerdote immolabatur, *victima* ejus tantum manu, qui hostem ipse vicisset, ut patet ex loco allato *Ovidii*. At per hinc alterum quoque discrimen consequitur. Nam si *victima* victoris unius dextra mactabatur, non potuit victima cædi, nisi hostibus victis: at *hostia* quoque esse poterat, quæ, cum iretur in hostes, cædebatur. *Serv. in* 1. *Æn. v.* 338. Hostiæ dicuntur sacrificia, quæ ab his fiunt, qui in hostem pergunt: victimæ vero sacrificia, quæ post victoriam fiunt. Sed hæc licenter confundit auctoritas. Hæc *Serv.* Tertium discrimen est, quod *victima* est major, ut vitulus; *hostia* minor, ut agnus. Itaque *Cornel. Fronto* his verbis differentiarum libellum claudit: Victima major est, hostia minor. Hinc *Plaut. Pseud.* 1. 3. 95. Nolo victimas, agninis me extis placari volo. *Horat. l.* 3. *od.* 23. *v.* 12. Victima Pontificum secures Cervice tinget. ¶ Sæpe ponitur pro hostia, ut hostia pro victima, neglectis illis discriminibus. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 13. Ego enim te arbitror, cæsis apud Amaltheam tuam victimis, statim esse ad Sicyonem oppugnandum profectum. ¶ Translate. *Cic. pro Flacc. c.* 38. Quam potestis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quam si L. Flacci sanguine illius nefarium in vos odium saturaveritis? *Senec. in Octav. v.* 145. Mactata socero concidit thalamis gener victima. *& in Herc. Oet. v.* 348. Me nuptiali victimam feriat die.

VICTIMARIUS, ii, m. *beccajo*, sacrorum minister, qui victimam ligabat, & cultrum, aquam & molam parabat, & reliqua quæ sacris erant necessaria. *Liv. l.* 40. *c.* 29. *extr.* Libri in comitio, igne a victimariis facto, in conspectu populi cremati sunt. Adde *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 12. ¶ Victimariorum collegium memoratur in veteri Inscript. apud *Fabrett. c.* 6. *n.* XIII. *pag.* 450. ¶ Adjective victimarius negotiator *Plinio l.* 7. *c.* 12. est, qui victimas venales comparat. ¶ In duabus Inscriptionib. apud *Fabrett. c.* 10. *n.* 34. *&* 35. scriptum est *victumarius*.

VICTIMO, as, *n.* 1. sacrifico. *Apul. l.* 7. *Metam.* Hircum Marti victimant. *Id. ibid.* Quin publicum istum maritum illis suis monstruosis nuptiis condignam victimemus hostiam?

VICTITO, as, *n.* 1. *alimentarsi, mantenersi, vivere*, τρέφομαι, victu utor, alor, vescor. *Plaut. Rud.* 3. 4. 59. Nullum habemus ignem, ficis victitamus aridis. *Id. Truccul.* 2. 2. 60. Si hic homo sinapi victitet, non censeam, tam esse tristem posse. *Id. ibid.* 2. 3. 26. Victitare parca. *Terent. Eun. sc. ult. v.* 43. Tu cum illa & libenter vivis: etenim bene libenter victitas. *ei piacciono i buoni bocconi*. Rursus *Plaut. Capt.* 1. 1. 12. Cochleæ in occulto latent: suo sibi succo vivunt, si ros non cadit. Item parasiti rebus prolatis latent in occulto: miseri victitant succo suo. Al. hic leg. *victant*. ¶ Pro simplici *vivo*. *Plaut. Men.* 5. 1. 27. Mea quidem causa vidua victita, vel usque dum regnum obtinebit Jupiter. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. In hieme natura ad nascendum victitare non vult, & potius ver exspectat.

VICTO, as, V. vocem præced.

VICTOR, oris, m. *vincitore*, νικητής, qui in certamine superior evasit. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 9. *a med.* Multa enim victori eorum arbitrio, per quos vicit, etiam invito facienda sunt. *Id. in Prison. c.* 7. *a med.* Neque resisteret Cn. Pompejo omnium gentium victore, &c. *Plin. l.* 7. *c.* 28. L. Sicinius Dentatus centies vicies prœliatus, octies & provocatione victor. *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 614. Victor belli. *h. e.* in bello. ¶ Adjective *Nep. in Agesil. c.* 4. Victor exercitus. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. *v.* 47. Victor currus. *h. e.* triumphalis, in quo victor sedet. Et cum nomine femin. *Plaut. Amph.* 2. 1. 33. victores legiones. ¶ Præterea *victor* significat etiam eum, qui opus aliquod ad optatum finem perduxit, & qui voti compos factus est. *Virg.* 2. *Æn. v.* 329. victorque Sinon incendia miscet. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 11. Victor propositi simul ac perveneris illuc. *Virg.* 10. *Æn. v.* 409. Ille (*pastor*) sedens victor flammas despectat ovantes. (Adde *Æn.* 11. *v.* 565.) *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 87. ex æquo donis formaque probata, Victorem cælo retulit illa pedem. *h. e.* Venus habita pulcherrima dearum a Paride. *Lucan. l.* 2. *v.* 605. victor taurus. *Sallust. in Jug. c.* 67. Animus lubidinis & divitiarum victor, tantummodo gloriæ avidus. *Martial. l.* 8. *epigr.* 43. *victorem* dicit virum multis uxoribus suis superstitem. ¶ De rebus inanimis. *Lucan. l.* 9. *v.* 333. Abstulit has (*naves*) ventis contrariis volvens Æstus, & nolentem victor detrusit in Austrum. ¶ *Victor* est epithetum Jovis in multis *Lapidibus* apud *Gruter. pag.* 23. *n.* 8. *&* 9. & *Gud. pag.* 7. *n.* 7. 8. 9. *&* 10. & *pag.* 8. *n.* 1. 2. 3. &c. & *Murator. pag.* 11. *n.* 1. ¶ *Victor* a *vivendo* V. in *Victor*.

VICTORIA, æ, f. *vittoria*, νίκη, hostium superatio: a *vincendo*. *Cic. pro M. Marcel. c.* 3. Victoria quæ natura insolens atque superba est. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 8. concurritur. horæ Momento cita mors venit, aut victoria læta. *Sallust. in Catil. c.* 61. *extr.* Victoria cruenta. *h. e.* in qua magna cædes etiam victorum fit. *Id. in Jug. c.* 84. Eripere alicui victoriam. *Liv. l.* 4. *c.* 50. *extr.* Victoria penes patres fuit. *Id. l.* 30. *c.* 30. Habere victoriam in manibus. *Cic. pro Cæl. c.* 7. *ad fin.* gloriosam consequi. *Id. pro leg. Manil. c.* 3. *ad fin.* reportare. *Auct. de B. Afric. c.* 31. *ad fin.* Tot tam claris partæ victoriis. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *sect.* 20. *Hard.* Victoriam facere. *h. e.* parere. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 41. *ad fin.* patrare. *Liv. l.* 4. *c.* 10. referre ex hoste. *Id. l. & cap.* 30. Annibal, cui tot de R. ducibus victorias dii dederunt. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 38. *extr.* Victoriam adipisci. *Nep. in Timol. c.* 2. Eam præclaram ducebat, in qua plus esset clementiæ, quam crudelitatis. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 35. *e med.* conclamare. *gridar vittoria*. *Plin. l.* 29. *c.* 3. *ad fin.* Victoriæ lætitium. ¶ Apud Romanos deæ nomen erat, cujus simulacrum effingebatur lauro coronatum, altera manu palmæ, altera oleæ ramum præferens. Pinnata etiam, & alipera pingebatur, ut a cælo devolans ad eos, quos suis ornare successibus vellet, pexo crine,

nudo pede fuspenfa, ftrophio revincta, finu veftis fluitante. *Varr. l. 4. de L. L. c. 10.* ¶ Poetæ fabulantur fuiffe filiam Acherontis ex Styge, aftuiffe Jovi in bello adverfus Gigantes, Jovem illi pro munere dediffe, ut dii per Stygem ejus matrem jurarent, fiquis eorum juramento non fletiffet, quoddam temporis fpatium nectare abftineret. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 23. a med.* Quid Opis? quid Salutis? quid Concordiæ? Libertatis? Victoriæ? quarum omnium rerum quia vis erat tanta, ut fine deo regi non poffet, ipfa res deorum nomen obtinuit. *Hygin. in præfat.* & *Serv. ad Æn. 6. v. 134.*

VICTORIALIS, le, ad victoriam pertinens, ut Victorialia dies, quo victoria aliqua celebratur. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 3.* Populumque, quafi victorialibus diebus, ad feftivitatem ac plaufum vocavit.

VICTORIATUS, (*fubaudi* nummus,) *vittoriato*, nummus argenteus Lege Clodia percuffus, qui alteram denarii partem pondere, & pretio exæquabat, ut docet *Varr. l. 9. de L. L. c. 3.* Caufa nominis eft, quia fignatus erat Victoria, ut docet *Plin. l. 33. c. 3.* Valebat autem quinque affibus; hinc & quinarius dictus eft, ut *Varr. l. 4. de L. L. c. 36.* indicat. *Cic. pro Font. c. 5.* Itaque Titurium Tolofæ quaternos denarios in fingulas vini amphoras portorii nomine exegiffe, Croduni Porcium, & Numium ternos Victoriatos, Vulchalone Servæum HS. binos, & victoriatos mille. *Quintil. l. 6. c. 3.* Dicente quodam, victoriata fe uno in Sicilia quinque pedes longam murænam emiffe. *Liv. l. 41. c. 13. ad fin.* Tulit in triumpho victoriatum octoginta quinque millia feptingentos duos.

VICTORIOLA, æ, f. parvum Victoriæ deæ fimulacrum. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. a med.* Idem Victoriolas aureas, & pateras, coronafque, quæ fimulacrorum porrectis manibus fuftinebantur, fine dubitatione tollebat.

VICTORIOSUS, a, um, *vittorioso*, vincere affuetus, feu qui plures & varias victorias reportavit. Vox eft *Catonis*, ut *Gell. l. 4. c. 9. a med.* teftatur. *In nummo Probi*, apud *Spanhem.* & *Mediobarb. pag. 417.* Victoriofo femper. *Sidon. l. 5. ep. 6.* Victoriofiffimo viro. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag. 170. n. 5.* Salvis Dominis noftris Honorio & Theodofio victoriofiffimis Principibus. Alius *ibid. pag. 278. n. 1. & 3.* Victoriofiffimo Principi juventutis M. Aurelio Carino nobiliffimo Cæfari.

VICTRIX, icis, f. *vincitrice*, *νικήτρια*, quæ vicit, quæ certamine fuperior evafit. *Cic. ad Brut. ep. 10.* Erat victrix Refpublica, cæfis Antonii copiis, ipfo expulfo. *Id. 1. Tufcul. c. 48. fub fin.* Oraculum erat datum, fi rex interfectus effet, victrices Athenas fore. *Id. pro Cluent. c. 5. fub fin.* Victrix fceleris, non libidinis. *Senec. in Thyest. v. 46.* Victrix libido. *Id. in Octav. v. 433.* luxuria. *Id. in Agam. v. 936.* frons. *h. e.* laurus, qua coronantur victores. *Lucan. l. 1. v. 128.* Victrix caufa diis placuit, fed victa Catoni. *Ovid. Faft. 1. v. 525.* Urite victrices Neptunia Pergama flammæ. *Fiftul in Octobr.*: Equus bigarum victricum dextarior. *Plin. l. 37. c. 4.* Adamantis ignium victrix natura, & nunquam incalefcens. ¶ *Victrices litteræ*, victoriam nuntiantes. *Cic. Attic. l. 5. ep. 21.* Quo autem die Caffii litteræ victrices in Senatu recitatæ funt. *Ovid. 2. Amor. el. 12. v. 25.* victrices lauro redimire tabellas. ¶ Interdum fumitur pro voti compote. *Virg. 7. Æn. v. 544.* Junonem victrix affatur voce fuperba. ¶ Eft etiam adject. quod cum neutris etiam conjungitur. *Claudian. de VI. conful. Honor. v. 24.* & certius omine furgunt Victrici concepta folo. *Virg. Æn. 3. v. 54.* Res Agamemnonias, victriciaque arma fecutus. *Juftin. l. ult. in f.* Victricia ad eos arma tranftulit. *Ovid. 10. Met. v. 151.* Sparfaque Phlegræis victricia fulmina campis. *Stat. l. 5. filv. 2. v. 150.* victricia bella. *Lucan. l. 2. v. 347.* figna. *Minuc. Felix in Octav. c. 29. ad fin.* tropæa. *In nummis Diocles. & Maxim.* apud *Vaillant.* Fatis victricibus. *Serv. in loc. Virg. cit.* docet, nomina fœminina in ix in plurali tantum numero neutra fieri. fed *Claudiani* verba etiam in fingulari id fieri poffe oftendunt. Nam quod ex *Lucano l. 1. v. 3.* affert *Voff. l. 2. de analog. c. 22.* & ex eo *Heinsius* ad *Manil. l. 5. v. 631.* *victrici ferro*, pro *ferro* legitur ab omnibus *dextra*: & quod ex *Minuc. Fel. in Octav. c. 29. ad fin.* *victrix tropæum* ibi in plurali habetur, ut dictum eft.

VICTUALIS, le, ad victum, nutritionem, alimentum, & vitam pertinens. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Membra corporis inferiora regentur optimatium præftantia, & ipfa miniftrarum fuggerunt victualia.

VICTURUS, particip. a *vinco*, *νικήσων*. V. *Vinco*. ¶ Item a *vivo*, *βιώσων*. V. *Vivo*.

VICTUS, us, m. *vitto*, *δίαιτα*, *τροφή*, omne id, quo vivimus: a *vivo*. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 43.* Verbo victus continentur quæ efui, potui, cultuique corporis, quæque ad vivendum homini neceffaria funt. Veftem quoque victus habere vicem, Labeo ait. Et cetera quoque, (fubdit *Cajus ibid. leg. 44.*) quibus tuendi curandique corporis noftri gratia utimur, ea appellatione fignificantur. ¶ Præcipue tamen dicitur de cibo, quo alimur quotidie. *Cic. de Amic. c. 23.* Multi divitias defpiciunt, quos parvo contentos tenuis victus cultufque delectat. *Id. pro Quint. c. 15.* Cujus victus veftitufque neceffarius fub præcone fubjectus eft. *Id. Tufcul. 5. c. 34. a med.* Perfarum a Xenophonte victus exponitur, quos negat ad panem adhibere quidquam præter nafturtium. *Cæf. l. 6. B. Gall. c. 21.* Major pars victus eorum lacte, & cafeo, & carne confiftit. *Cic. 1. de Orat. c. 54. a med.* Victum quotidianum publice præbere alicui. *Id. 1. Offic. c. 4. ante med.* Parare ea, quæ fuppeditent & ad cultum, & ad victum. *Colum. in præfat. l. 10.* Lactis copia, ferinaque, ac domefticarum pecudum carne victum tolerare. *Celf. fub fin. l. 1.* Ex reliqua victus confuetudine quam minimum mutare. *Phædr. l. 3. fab. 16. v. 4.* Victum quærere. *& lib. 4. fab. 22. fub fin.* rogare. *ανδρα mendicando*. *Plaut. Pfeud. 5. 1. 8.* Victus excuratus. *Id. Perf. 1. 1. 38.* bafilicus. *Id. Moftell. 1. 2. 43.* facetus. *Id. Capt. 1. 2. 85.* afper. *Quintil. l. 5. c. 10.* frugi. *Sil. l. 3. v. 580.* Sed manfit afper populus, victuque maligno. *Id. l. 15. v. 813.* Cum vires parco victu fomnoque reducunt. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. circa med.* Victus ferus & rudis ante fruges cognitas. ¶ In plur. numero *Tibull. l. 2. el. 1. v. 43.* Tunc victus abiere feri: tunc infita pomus. *Ovid. 15. Met. v. 104.* Victibus invidit postquam non utilis auctor. *Plaut. Mil. 3. 1. 141.* Te meæ domi accipiam benigne, lepide, & lepidis victibus. *h. e.* cibis lautis, fcitis, fuaviter conditis. *Cic. 5. de Fin. c. 4.* Perfecutus eft Ariftoteles animantium omnium ortus, victus, figuras. *Non. in f. cap. 3.* interpretatur vitam. ¶ Interdum fignificat aliquid amplius, nempe totam rationem vivendi tum in victu, tum in cetero cultu. *Cæf. l. 1. B. Gall. c. 31. a med.* Neque enim conferendum effe Gallicum cum Germanorum agro, neque hanc confuetudinem victus cum illa comparandam. *Nep. in Dione, c. 4. in f.* Appofiti erant cuftodes, qui eum a priftino victu deducerent. *Cic. l. 1. de Invent. c. 25.* In victu confiderare oportet, apud quos, & quo more, & cujus arbitratu fit educatus, quos habuerit artium liberalium magiftros, quos vivendi præceptores, &c. ¶ *Victu* in dativo pro *victui*. *Virg. 4. Georg. v. 158. de apib.* Namque aliæ victu invigilant. *Lucil.* apud *Gell. l. 4. c. 16.* & *Non. c. 9. n. 15.* Quod fumptum atque epulas victu præponis honefto. V. *Afpectus*, *us*. ¶ Olim & *victi*, & *victuis* in patrio dicere. *Plaut. Capt. 4. 2. 75.* Tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. Hæc verba etiam a *Non. c. 8. n. 8.* afferuntur. *Varr. in fragm. ibid. n. 88.* de victuis confuetudine primigenia.

VICTUS, a, um, *fuperato*, *foggiogato*, *vinto*, *vaincu*, certamine fuperatus: a *vinco*. *Cic. pro Font. c. 12.* Ut velint ifti quiefcere: id quod victi & fubacti folent. *Cæf. l. 7. B. Gall. c. 9. extr.* Boji Helvetico prœlio victi. *& lib. 1. c. 45. extr.* Gallia bello victa. *Horat. epod. 9. v. 27.* terra marique victus hofte. *Virg. 2. Æn. v. 367.* Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. *& verf. 354.* Una falus victis nullam fperare falutem. ¶ De aliis rebus extra bellum. *Horat. l. 3. od. 27. v. 36.* victa furore. *Ovid. 2. Amor. el. 5. v. 12.* victa ira. *ira convinta*. & *Horat. epod. 17. v. 43.* & *Liv. l. 23. c. 8.* Victus patris precibus lacrymifque. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 7. v. 48.* ira victa per preces. *Id. 4. Trift. el. 8. v. 39.* delictis victa eft clementia noftris. *Id. 6. Faft. v. 44.* forma Idæo judice victa. *Id. 9. Met. v. 164.* victa malis patientia. *Id. 3. Amor. el. 10. v. 29* victus amore pudor. *Id. Met. 1. v. 544.* Daphne victa labore fugæ. *h. e.* laffitudine confecta. *Id. Faft. 3. v. 19.* Blanda quies victis furtim fubrepit ocellis. *& lib. 1. v. 422.* corpora victa fopore. *Tacit. 1. Ann. c. 57.* Filia Segeftis neque victa in lacrymas, neque voce fupplex. *h. e.* non eo ufque demiffo animo, ut lacrymas mitteret. *Id. Ann. 4. c. 8.* Effufum in lacrymas fenatum, victo gemitu, fimul oratione continua erexit. *compreffo*. & *Ann. 10. c. 6.* Victo filentio. *rotto*. ¶ De rebus inanimis *Ovid. 1. Faft. v. 676.* glans quercu victa utiliore cibo. *Id. l. 1. Trift. el. 4. v. 12.* victa ratio. *facil.* vi maris & ventorum. *Id. l. 2. Faft. v. 220.* nix Zephyro victa fluit. *& lib. 1. v. 221.* Æra dabant olim; melius nunc omen in auro eft: Victaque concedit prifca moneta novæ. ¶ Cum infinito. *Sil. l. 6. v. 141.* Bagrada non ullo Libycis in finibus amne Victus limofas extendere latius undas. *Id. l. 5. v. 552.* vix nulli victus vel ponere caftra, Vel junxiffe ratem, duroque refolvere muros Ariete, & in turrim fubitos immittere pontes. ¶ Cum genit. *Virg. 4. Georg. v. 490.* Eurydicenque fuam jam luce fub ipfa Immemor, heu! victufque animi refpexit. Ubi *Servius*: Sic hoc loco dixit, ut (*Æn. 11. v. 19.*) O præftans animi juvenis. ¶ De eo, qui voti impos, *ἀτυχής*: ut contra *victor*, qui voti compos. *Virg. Ecl. 9. v. 5.* Nunc victi, triftes, &c. *Servius*. ¶ De eo, qui a propofito recedit. *Virg. 2. Æn. v. 699.* Hic vero victus genitor fe tollit ad auras. *Servius*.

VICULUS, i, m. *borghetto*, parvus vicus. *Liv. l. 21. c. 33. fub fin.* Caftellum viculofque circumjectos capit.

VICUS, ci, m. *contrada*, *borgo*, *κώμη*, *ῥύμη*, multæ domus junctæ: ab Æolico *Ϝοῖκος*, vel *Βοῖκος*, pro *οἶκος*. Differt a pago. Nam pagus de rure tantum dicitur, vicus & de rure, & de urbe. Deinde vicus eft pars pagi. *Tacit. de morib. Germ. c. 12.* Eliguntur in iifdem conciliis & principes, qui jura per pagos, vicofque reddunt. ¶ Vicus urbanus eft pars minor urbis, quæ ex multiplicatis domibus conftat, ut Romæ vicus *Cyprius*, *vicus Africus*, *vicus fceleratus*, &c. Vicus paganus, feu rufticus, funt plures villæ, feu domus rufticanæ conjunctæ, in aliquo pago, aliquo fpatio remotæ ab urbe, nullifque mœnibus cinctæ. Nam ædificia urbi contigua, fuburbia dicuntur; quæ mœnibus clauduntur, appellantur caftella. *Cic. l. 14. Fam. ep. 1. de vico ruft.* Quod ad me, mea Terentia, fcribis, te vicum venditurum, quid, obfecro te (me miferum!) quid futurum eft? *Horat. l. 2. ep. 1. in f. de vico urban.* Deferar in vicum vendentem tus, & odores. *Ovid. 6. Faft. v. 609.* Certa fidem facti, dictus fceleratus ab illa Vicus, & æterna res ea preffa nota. ¶ Singulis Romæ vicis quatuor præficiebantur viri, qui *Magiftri vicorum*, & etiam *Vicomagiftri* dicebantur. V. *Magifter*.

VIDELICET, adverb. *certamente*, *veramente*, *δηλαδή*, *δηλονότι*, certe, quidem, vere, nimirum: adverbium confirmandi, tefte *Donato in Adelph. 3. 4. 4.* auctatum ex *videre*, & *licet*, quomodo *fcilicet* ex *fcire* & *licet*. *Terent. ibid.* Videlicet de pfaltria hac audivit. *Id. Heaut. 2. 3. 22.* Hic de noftris verbis hic errat videlicet, quæ hic fumus locuti. ¶ Interdum fuæ originis cafum retinet. *Plaut. Stich. 4. 1. 49.* Videlicet, parcum illum fuiffe fenem. *fi può ben vedere, che*, &c. perfpicuum eft. *Idem ibid. v. 51.* Videlicet, illum

fuiffe

fuisse aequare adolescentem. *Lucret. l. 1. v. 610.* Esse videlicet in terris primordia rerum. *Gell. l. 17. c. 5. ad fin.* Sed videlicet, eum vocabula rerum ignorasse. ¶ Eleganter usurpatur in Ironia, sive irrisione. *Cic. 2. Phil. c. 6. extr.* Tuus videlicet salutaris consulatus, perniciosus meus. *Id. 2. Catil. c. 6.* Homo enim videlicet timidus, & permodestus vocem consulis ferre non potuit. ¶ Est etiam adverbium explanandi pro scilicet, nempe, *cioè*. *Cic. pro Sext. c. 10. a med.* Vanisse tempus iis, qui in timore fuissent, conjuratos videlicet dicebat, ubi&c;scendia. *Id. pro Cluent. c. 46.* Ut metus videlicet ad omnes, poena ad paucos perveniret. *Id. 2. de Leg. c. 10.* Caste lex jubet adire ad deos, animo videlicet. ¶ Elegantem locum habet in responsionibus. *Id. pro Caecin. c. 15. ad fin.* Quid metuebant? vim videlicet. *Id. Verr. 4. c. 33.* Quid horum se negat fecisse? illud videlicet unum, quod necesse est, pecuniam accepisse. *Id. pro Cluent. c. 54.* Qui eorum. quorum? videlicet qui supra scripti sunt.

VIDEN'? pro *vides ne?* & admirationem continet, & interdum indignationem. *Terent. Eun. 2. 2. 10.* Viden' me ex eodem ortum loco? *Tibull. l. 2. el. 2. v. 17.* Vota cadunt. viden', ut trepidantibus advolet alis? *Virg. 6. Æn. v. 780.* viden', ut geminæ stant vertice cristæ? ubi *Servius:* Naturaliter *den* longa est: brevem tamen eam posuit, secutus Ennium: & adeo ejus est immutata natura, ut jam ubique brevis inveniatur. *Terent. Eun. 2. 2. 34.* Viden' otium & cibus quid faciat alienus? *Catull. carm. 60. nupt. v. 98.* viden'? faces Aureas quatiunt comas. *Plaut. Epid. 2. 2. 37.* viden' veneficam?

VIDENS, tis, particip. *chi vede, veggente*. *Virg. Ecl. 1. v. 70.* mea regna videns mirabor. *Id. Ecl. 6. v. 22.* jamque videnti Sanguineis frontem moris & tempora pingit. ¶ Eleganter jungitur cum *vivus*, & significat vigilantem, & optime cernentem ea, quæ fiunt. *Terent. Eun. 1. 1. 28.* Prudens & sciens, vivus vidensque pereo. *Cic. pro Quint. c. 15. sub fin.* Huic acerbissimum vivo videntique funus ducitur. *Id. pro Sext. c. 27. ad fin.* Vivus, ut ajunt, est, & videns cum victu & vestitu suo publicatus. V. Sciens. *Lucret. l. 3. v. 1060.* Mortua cui vita est prope jam vivo atque videnti. Sic *Plaut. Mostell. 3. 1. 80.* Ludos ego hodie vivo præsenti hic seni faciam: quod credo mortuo nunquam fore.

VIDEO, des, di, sum, a. 2. *vedere*, βλέπω, ὁράω, oculorum sensu percipio, cerno, perspicio: ab εἴδω, quod sæpe idem significat. Quid a *cerno* differat, ibi dictum est. *Terent. Eun. 5. 1. 19.* *Tha.* Ubi is est? *Py.* hem ad sinistram. videsne? *Tha.* video. *Plaut. Mil. 2. 4. 15.* Tun' me vidisti? *Scel.* atque his quidem oculis. *Cic. pro Mur. c. 40. extr.* Videre est perspicere aliquid. *Id. 4. Acad. c. 25. a med.* Videre acriter. *esser di vista acuta*. & *Plaut. Mil. 3. 1. 36.* Clare oculis video. *Virg. 5. Æn. v. 107.* læto complerant litora cœtu Visuri Æneadas. *Sallust. in Jug. c. 99. ad fin.* Mulieres & pueri, qui visum processerant. ¶ *Vide*, aspice, intuere, *mira*, *guarda*. *Terent. Eun. 4. 4. 3.* Illud vide, ut ut sibi distorsit carnufex! *Plaut. Amph. 2. 2. 155.* Vide sis, signi quid siet. *Id. Cas. 2. 6. 28.* Vide, ne qua illic insit alia sortis sub aqua. *guarda bene*. & *Mostell. 1. 3. 151.* Vide, tali ubi sint. *Terent. Eun. 5. 2. in fi.* Vide, amabo, si non, cum aspicias, os impudens videtur. ¶ *Me vide*, formula fidejubendi, & recipiendi in se eventum cujuspiam rei, *sta sulla mia fede*. *Terent. Andr. 2. 2. 13.* Istuc ipsum nihil pericli est: me vide. *Plaut. Merc. 5. 4. 53.* *Ly.* Certon' scis, non succensere mihi tuam matrem? *Eu.* scio: me vide. *Ly.* satis habeo. Adde *Trin. 3. 3. 79.* & *Terent. Phorm. 4. 4. in fin.* Sic Græci βλέπε εἰς ἐμέ, πρὸς ἐμέ. ¶ Ponitur interdum pro visere, convenire, *visitare*, *andar a trovare*, colloquendi & agendi causa. *Cic. Attic. l. 12. ep. 37. extr.* Loco valde opus est. quare etiam Othonem vide. *Supra dixerat:* Othonem, si Romæ est, convenias pervelim. *Id. l. 4. ep. 12.* Graviter se acturum cum Aquilio confirmavit. videbis ergo hominem, si voles. & *lib. 12. ep. 14.* Quemcumque appellasis, nemo negabit. Sed Septimiam vide, & Lænatem, & Statilium. tribus enim opus est. *Plin. l. 1. ep. 5. circa med.* Rogo, mane videas Plinium domi, & quoquo modo efficias, ne mihi irascatur. ¶ Per catachresim dicitur de sensu aurium. *Virg. 4. Æn. 490.* mugire videbis Sub pedibus terram, & descendere montibus ornos. *Propert. l. 2. el. 13. v. 49.* Vidistin' toto sonitus procurrere cœlo? *Plaut.* ridicule *Mil. 4. 6. 44.* Naso pol jam hæc quidem videt plus, quam oculis. ¶ Huc pertinet illud *Augustini lib. 10. Confession. c. 35.* Ad oculos proprie videre pertinet. Utimur autem hoc verbo etiam in ceteris sensibus, cum eos ad cognoscendum intendimus. Neque enim dicimus, audi quam rutilet; aut olfac quam niteat; aut gusta quam splendeat; aut palpa quam fulgeat. Videri enim dicuntur hæc omnia. Dicimus autem non solum, vide quid luceat, quod soli oculi sentire possunt, sed vide etiam quid sonet, vide quid oleat, vide quid sapiat, vide quam durum sit. ¶ De rebus inanimis. *Virg. 2. Georg. v. 68.* & casus abies visura marinos. *h. e.* expertura. (quo sensu *Terent. Adelph. 5. 4. 13.* Duxi uxorem. quam ibi miseriam vidi!) *Senec. in Agam. v. 885.* Sanguinem extremum dapes domini videbunt. *Id. in Herc. Oet. v. 460.* Nox media solem vidit, & noctem dies. *Id. in Hippol. v. 685.* Quæque nascentem videt ora solem. *Id. in Med. v. 212.* Pontusque quidquid Scythicus a tergo videt. *Lucan. de Apennino, l. 2. v. 428.* Longior educto qua surgit in aera dorso, Gallica rura videt, devexasque aspicit Alpes. ¶ Metonymia est in his. *Senec. in Phœniss. v. 145.* Viderem nondum diem. *h. e.* nondum natus essem. *Cic. 14. Fam. ep. 1. circa med.* Quem ego diem si videro, & si in vestrum conspectum venero. *Id. Fam. 7. ep. 30.* Qui suo toto consulatu somnum non viderit. ¶ Metaphorice refertur ad animum, & sumitur pro intelligere, cognoscere, scire, *intendere*, *conoscere*, *vedere*. *Cic. Fam. 6. ep. 3.* Quem exitum ego jam video animo, quam ea, quæ oculis cernimus. *Id. de Senect. c. ult.* Animus, qui plus cernit & longius, videt, se ad meliora proficisci. *Id. 1. de Orat. c. 25. a med.* Acutius atque acrius vitia in dicente, quam recta videre. *Liv. l. 6. c. 12.* Dii vatesque eorum in futurum vident. *Cic. Fam. 9. ep. 6.* Quod ego cur nolim, nihil video. *Nep. in Alcib. c. 9. a med.* Ad patriam liberandam omni ferebatur cogitatione: sed videbat, id sine rege Persarum non posse fieri. *Id. in Annib. c. 9.* Vidit vir omnium callidissimus, magno se fore periculo, nisi quid prævidisset. ¶ *Plus videre*, plus sapere, melius consulere. *Cic. Phil. 2. c. 15. in fi.* Cum me vidisse plus fateretur, se sperasse meliora. *Id. pro leg. Manil. c. 22.* Sin autem vos plus tum in republica vidistis, &c. Sic *Terent. Heaut. 3. 1. 97.* Ita comparatam esse hominum naturam, aliena ut melius videant & dijudicent. ¶ De somniantibus. *Cic. 4. Acad. c. 40. a med.* Si dormientes aliquid animo videre videamur. *Id. 1. de nat. Deor. c. 29. sub fin.* Videre aliquid in somnis. *Justin. l. 1. c. 4.* per somnum. & *cap. 9.* per quietem. *Cic. 2. de Divin. c. 62.* secundum quietem. *Tacit. 2. Ann. c. 14.* Nox lætam Germanico quietem tulit, viditque se operatum, &c. *Cic. 2. de Divin. cap. 71. ad fin.* Videre somnia. ¶ Frequenter est animadvertere, considerare, perpendere, cogitare. *Pompej. ad Domit. c. post epist. 12. l. 8. ad Attic.* Diligentius nobis est videndum, ne distracti pares esse adversario non possimus. *Plaut. Bacch. 4. 9. 118.* Duæ conditiones sunt: utram tu accipias, vide. *Petron. in Satyr. c. 94.* Vide, quam non conveniat his moribus. & *cap. 100.* Videte, numquid hoc placeat. *Cic. de Amic. c. 11.* Id primum videamus, quatenus amor in amicitia progredi debeat. *Id. 4. Acad. c. 13.* Nunc ea videamus, quæ contra ab his disputari solent. ¶ Item cavere. *Cic. 1. Offic. c. 14.* Videndum est, ne obsit benignitas. & *cap. 20.* Quamobrem & hæc videnda, & pecuniæ fugienda cupiditas. Al. leg. *cavenda*, contra MSS. *Graevio* teste. ¶ Item curare, procurare, providere, parare. *Plaut. Amph. 2. 1. 81.* Vide, a navi efferantur quæ imperavi omnia. *Id. Asin. 4. 1. 20.* Scribe, vide, plane & probe. *Cic. Fam. 16. ep. 1. a med.* Et comites, & tempestates, & navem idoneam ut habeas, diligenter videbis. *Id. Attic. l. 5. ep. 1.* Antecesserat Statius, ut prandium nobis videret. *Id. 3. Tuscul. c. 19. ad fin.* Demus scutellam dulciculæ potionis, aliquid videamus & cibi. *Terent. Heaut. 3. 1. 50.* Asperum (*vinum*) hoc est: aliud lenius, sodes, vide. *Id. Andr. 2. 6. 25.* Ego istæc recte ut fiant, videro. *Cic. Fam. 7. ep. 20. ad fin.* Sed valebis, meaque negotia videbis. *Id. Verr. 7. c. 40. extr.* Post aliquid videbimus, ne iste nobis obstare possit. *Id. 3. de Orat. c. 1.* Philippum dixisse constabat, videndum sibi aliud esse consilium: illo senatu se rempublicam gerere non posse. ¶ *Vide, quid agas*, cum eos monemus, qui magna aggrediuntur. *Terent. Phorm. 2. 2. in fi.* Senex adest: vide quid agas. (Ubi *Donat.* non terrentis est, sed excitantis.) *Cic. 7. Verr. c. 68.* Te moneo: videas etiam atque etiam & consideres, quid agas, quo progrediare, quem hominem, & qua ratione defendas. *guarda ben quel che fai*. Hic est deterrentis. Adde *Plaut. Epid. 2. 2. 58.* ¶ *Videre sibi*, sibi consulere, providere. *Terent. Phorm. 1. 4. 11.* Nam absque eo esset, recte ego mihi vidissem, & senis essem ultus iracundiam. ¶ *Viderit, et, int*, dicimus, cum aliis rei cujuspiam curam relinquimus. *Cic. pro Quint. c. 17.* Quid mihi, inquit, cum ista summa sanctimonia, ac diligentia? viderint ista officia viri boni. *Id. Attic. 12. ep. 22.* Legi Bruti epistolam non prudenter rescriptam: sed ipse viderit. *Ovid. 2. de ar. am. v. 371.* Viderit Atrides: Helenen ego crimine solvo. *Id. 5. Trist. el. 2. v. 43.* Viderit: ipse sacram, quamvis invisus, ad aram Confugiam. *Petron. in Satyr. c. 87.* Videris tamen, inquit: non ero tui similis. ¶ Et cum casu. *Stat. 3. Theb. v. 212.* Viderit hæc bello viridis manus. *Ovid. Heroid. ep. 12. extr.* Viderit ista deus, qui nunc mea pectora versat. ¶ Passive impersonaliter. V. in voce sequenti.

VIDEOR, eris, visus sum pass. 2. *esser veduto*, ὁρῶμαι, cernor, conspicior. *Plaut. Mil. 2. 2. 32.* Siquidem centies hic visa sit, tamen inficias eat. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Ubi sol sex mensibus continuis non videtur. *Terent. Andr. 3. 5. 10.* Ohe. *Da.* visus sum. *Virg. Ecl. 4. v. 15.* divisque videbit Permixtos heroas, & ipse videbitur illis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 9. v. 18.* Consulis ante pedes ire viderer eques. *Senec. ep. 114.* Quam cupierit videri, quam vitia sua latere noluerit. ¶ impersonaliter. *Plaut. Merc. 2. 2. 52.* Vide sis modo etiam. *Lys.* visum est. *Id. Asin. 3. 3. 94.* Da mihi istas viginti minas, vide me amantem egere. *Lib.* videbitur. *si vedrà, si penserà*. & *Cic. pro Rosc. Com. c. 7. a med.* Qui quamobrem Roscium similem sui in fraude & malitia existimarit, nihil videtur. *non si vede il perchè*. *Id. in fi. Phil. 13.* Hoc potest separatim perscribi, ut proprio senatusconsulto Pompejus collaudatus esse videatur. *affinchè si vegga, che, &c.* *Id. 3. de Orat. c. 55. a med.* Et quales ipsi quoque oratores, qua sint ætate, honore, auctoritate, debet videri. *bisogna vedere, si dee considerare*. ¶ Sæpissime est apparere, speciem habere, *parere, sembrare:* sive illa species vera sit, sive non. *Cic. 1. Offic. c. 24.* Nunquam periculi fuga committendum est, ut imbelles timidique videamur. *Id. Verr. 4. c. 17.* Multo rem turpiorem fore, & iniquiorem visum iri intelligebant. & *lib. 3. de Orat. c. 11. a med.* Et illud quod loquitur, priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticanum. *Id. l. 3. Offic. c. 7. ad fin.* Induxit eam, quæ videretur esse, non quæ esset, repugnantiam. & *cap. 8. circa med.* Si id, quod speciem haberet honesti, pugnaret cum eo, quod utile videretur. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 60.* pulcra Laverna, Da mihi fallere, da justo sanctoque videri. ¶ *Videtur mihi, tibi*, &c. sequente casu recto, cum, vel sine infinito. *Plaut. Mostell. 3.*

3. 2. Num nimio emptæ tibi videntur? *Id. Stich.* 1. 2. 7. Non homines habitare mecum mihi hic videntur, sed sues. *mi pare, abitar qui meco non uomini, ma porci.* & *Rud.* 4. 7. 4. Æquum videtur tibi, ut ego alienum quod est, meum esse dicam? *Id. Pers.* 5. 2. 58. Nec satis liber sibi videtur, ni, &c. & 4. 4. 5. Ut munitum muro tibi visum est oppidum? *Cic. de Fin. l.* 2. *c.* 13. *ad fin.* Quæ Aristoni & Pyrrhoni omnino visa sunt pro nihilo. *Plaut. Epid.* 4. 2. 29. Quid si servo aliter visum est? ¶ Sequente accusativo rara constructio est. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 5. Non mihi videtur, ad beata vivendum satis posse virtutem. (*Lambin.* & *Bentlej.* leg. *virtus.* Adde *Gell. l.* 2. *c.* 4.) ¶ *Ego mihi videor, tu tibi videris,* &c. *mi pare, che,* &c. sequente altero recto casu, vel infinitivo: & opinationem, atque assensionem non firmam sæpe significat. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 10. Amens mihi fuisse videor a principio. & *epist.* 12. *a med.* Quibusdam aut sapiens videor, quod una non ierim, aut felix fuisse: mihi contra. & *lib.* 2. *ep.* 17. *a med.* Objurgavi senatum, ut mihi visus sum, summa cum auctoritate. *Terent. Eun.* 3. 2. 2. Audire vocem visa sum modo militis. *Id. Andr.* 4. 4. 18. Adeon' videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? ¶ De somniantibus. *Plaut. Merc.* 2. 1. 5. Mercari visus mihi sum formosam capram. *Id. Curcul.* 2. 2. 30. Hac nocte in somnis visus sum viderier, procul sedere longe a me Æsculapium. ¶ Interdum significat firmum animi judicium, & ponitur pro censere, statuere, placere: qua ratione impersonaliter usurpatur cum infinito vel expresso, vel tacito. *Cic. de Senect. c.* 1. Nunc mihi visum est de senectute aliquid ad te conscribere. *Terent. Phorm.* 4. 3. 14. Visum est mihi, ut ejus tentarem sententiam. *mi è paruto bene.* supple *visum est mihi facere, ut,* &c. *Cic.* 1. *Acad. c.* 9. *sub fin.* Eam quoque, si videtur, correctionem explicabo. *se ci par bene.* Sic *Fam.* 14. *ep.* 7. *ad fin.* Tibi si videbitur, villis iis utere, quæ longissime aberunt a militibus. *Cic.* 5. *Offic. c.* 32. *ad fin.* Qui imitamur, quos cuique visum est. *supple* imitandos esse. Sic *Attic. l.* 12. *ep.* 28. *extr.* Velim Lentulum puerum visas, atque de mancipiis, quæ tibi videbitur, attribuas. *Liv. l.* 31. *c.* 3. Ut consul, quem videretur ei, cum imperio mitteret, qui, &c. *Id. l.* 29. *c.* 20. Sibi placere consules decem legatos, quos iis videretur, ex senatu legere, quos cum prætore mitterent. ¶ Hac ratione in decretis, & senatus consultis, & sententiis judicum adhibebatur: ut modeste suam sententiam ostenderent, & imperiosa jubendi invidiam vitarent. *Cic.* 4. *Acad. c.* 47. *sub fin.* Majores nostri voluerunt, qui jurati judices cognovissent, ut ea non esse facta, sed ut videri, pronuntiarent. *Id. Verr.* 4. *c.* 38. Ita pronuntiat, Sthenium litteras publicas corrupisse videri. *Id.* 4. *Attic. ep.* 2. Cum pontifices decressent, videri, posse sine religione eam partem areæ mihi restitui. *Liv. l.* 30. *c.* 17. *a med.* Scipionem recte atque ordine videri fecisse, quod eum regem appellaverit. *Id. l.* 38. *c.* 44. Consul adjecit senatusconsultum, Ambraciam non videri vi captam esse. In *decreto Censorio* apud *Sueton. de clar. Rhetorib.* 1. 1. Et iis, qui eos ludos habent, & iis qui eo venire consueverunt, videtur faciendum ut ostendamus nostram sententiam, nobis non placere. Adde *Cicer. Verr.* 7. *c.* 6. *a med.* & *Verr.* 4. *c.* 41. *Phædr. l.* 1. *fab.* 10. *v.* 9. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 2. & quæ congessit *Brisson. de Formul. p. m.* 217. ¶ Frequens etiam est apud *Ciceronem* hujus verbi usus, ut nonnunquam ab eo per pleonasmum tantummodo adhibeatur, ita tamen ut non sine vi & elegantia. Exemplum sit illud *pro leg. Manil. c.* 10. Satis mihi multa verba fecisse videor, quare hoc bellum esset genere ipso necessarium, magnitudine periculosum: restat ut de imperatore ad id bellum deligendo dicendum videatur.

VIDUA, æ. V. *Viduus.*

VIDUALIS, le, *vedovile,* ad viduam pertinens. *In fragm. Lapid. inscripto,* apud *Murator. pag.* 75. *n.* 2. permansit bis denis in vidualibus annis Jam jam sancta parens.

VIDUATUS, a, um, *spogliato, privo, privato,* μονωθεὶς, χῆρος, privatus, spoliatus, carens. *Virg.* 4. *Georg. v.* 518. Arvaque Riphæis nunquam viduata pruinis. *Colum. de arborib. c.* 1. *a med.* Vitis viduata pristino alimento deficiet. *Id. in præfat. l.* 10. *a med.* Aggressi sumus tenuem admodum, & pæne viduatam corpore materiam. *Sil. l.* 3. *v.* 601. Nec Stygis ille lacus, viduataque lumine regna. *Id. l.* 11. *v.* 91. sedes viduata. *h. e.* sella curulis vacua, mortuo consule. *Martial. l.* 11. *epigr.* 22. Culcita viduata Leuconico. *materasso votato di borra.* Rursus *Sil. l.* 12. *v.* 370. Serpentum tellus pura ac viduata venenis. *Al. leg.* veneni. nam & genitivum regit. *Lucret. l.* 5. *v.* 838. Orba pedum partim, manuum viduata vicissim. ¶ *Viduata,* viro orbata. *Sueton. in Galb. c.* 5. Agrippina viduata morte Domitii. *restata vedova.* & *Senec. in Med. v.* 581. conjux viduata tædis. *h. e.* deserta, repudiata. Adde *Martial. l.* 9. *epigr.* 32. & *Tacit. Ann.* 16. *c.* 30.

VIDUATUS, us, m. *stato vedovile.* *Tertull. de Virg. veland. c.* 9. Scio alicubi virginem in viduatu ab annis nondum viginti collocatam. *h. e.* in sacro viduarum ministerio.

VIDUERTAS, atis, f. *calamità, ruina,* calamitas, apud Veteres. *Paul. ex Fest.* Viduertas calamitas dicta, quod viduet bonis. *Cato de re rust. c.* 141. Uti tu morbos visos invisosque, viduertatem, vastitudinemque, calamitates, intemperiesque prohibessis.

VIDUITAS, atis, f. *vita vedovile,* χηρεία, χηρόσυνη, vita cælebs post nuptias. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. Ebutius iste, qui jam diu Cæsenniæ viduitate ac solitudine aleretur. *Liv. l.* 40. *c.* 4. In viduitate relictæ filiæ singulos parvos filios habentes. ¶ Sumitur etiam pro privatione, inopia. *Plaut. Rud.* 3. 3. 1. Nunc demum est, cum omnium copiarum, atque opum, auxilii, præsidii viduitas nos tenet.

VIDULARIA, æ, f. nomen unius ex amissis *Plauti* Comœdiis, cujus fragmenta aliquot afferunt *Nonius* & *Priscianus.* Dicta est a vidulo; sed cujus præcipue argumenti fuerit, ignoratur. Similis *Rudenti* fuisse creditur.

VIDULUS, i, m. *bolgia, valigia,* φυλακτήριον, πήρα, sacculus ex corio, quo pecunia, vel aliud quidpiam itineris causa reponitur. *Plaut. Rud.* 4. 4. 86. Est ne hic vidulus, ubi cistellam tuam inesse ajebas? *Id. Men.* 5. 7. 47. Recte obsignatam in vidulo est marsupium. Adde *Rud.* 4. 3. 60. & 65. unde colligitur, ex corio fuisse.

VIDUO, as, a. 1. *privare, spogliare,* χηρόω, ἀποστερέω, orbo, privo. *Virg.* 8. *Æn. v.* 571. tam multis viduasset civibus urbem. *Horat. l.* 2. *od.* 19. *v.* 8. & foliis viduantur orni. *Senec. in Hippol. v.* 866. Ense viduare dexteram. *Stat.* 3. *Theb. v.* 385. viduare penates, finitimas adhibere manus. *Seren. Sammon. c.* 55. *v.* 989. febris pergit viduare sopore.

VIDUVIUM, ii, n. *stato vedovile.* *Sidon. l.* 6. *epist.* 2. & *vet. Lap.* sequioris notæ apud *Donium class.* 10. *n.* 51. *lin.* 21.

VIDUUS, ua, uum, *privo, spogliato, privato, vedovo,* χῆρος, privatus, orbatus, spoliatus, carens: ab *iduare,* quod Etrusca lingua dividere est: unde *vidua* (inquit *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 15. *a med.*) quasi valde divisa, aut a viro divisa. Aliam notationem non afferam. Videtur itaque proprie dici de conjuge orbata viro. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. Mulierum affectator, cognitor viduarum. *Plaut. Curcul.* 1. 1. 37. Dum tu te abstineas nupta, vidua, virgine. *Id. Stich.* 1. 1. 1. Credo miseram fuisse Penelopam, quæ tam diu vidua viro suo caruit. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 78. sunt qui Crustis & pomis viduas venentur avaras. *Plaut. Merc.* 4. 6. *in fin.* Faxim, plures viri sint vidui, quam nunc mulieres. ¶ Viduam, inquit *Javolen. lib. ult. Dig. tit. penult. leg.* 242. non solum eam, quæ aliquando nupta fuisset, sed eam quoque mulierem, quæ virum non habuisset, appellari ait Labeo: quia vidua sic dicta est, quasi vecors, vesanus, qui sine corde aut sanitate esset; similiter viduam esse dictam, sine duitate. *Liv. l.* 1. *c.* 46. *ad fin.* Se rectius viduam, & illum cælibem futurum fuisse contendisse, quam cum impari jungi. *Senec. in Herc. Fur. v.* 245. cælibis semper tori Regina gentis vidua Thermodontiæ. Adde *in Med. v.* 215. ¶ Universim quæcunque seu nupta, sive innupta sine viro cubat, *vidua* dicitur. item quæ virum quidem habet, sed absentem. *Senec. in Agam. v.* 156. Decem per annos vidua respiciam virum? *Plaut. de meretrice, Cistell.* 1. 2. 46. Nunquam ego hanc viduam cubare sivi. *Propert. l.* 2. *el.* 24. *v.* 27. Quid tibi, quid prodest viduas dormire puellas? Adde *Ovid.* 2. *Fast. v.* 557. Huc & illa pertinent: *Propert. l.* 2. *el.* 7. *v.* 54 Scyria nec viduo Deidamia toro. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 10. *v.* 17. Hostibus eveniat viduo dormire cubili. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 69. Cur ego tot viduas exegi frigida noctes? & *ep.* 1. *v.* 9. Nec mihi, quærenti spatiosam fallere noctem Lassaret viduas pendula tela manus. *h. e.* manus ejus, quæ virum habet absentem. *Id. Heroid. ep.* 8. *v.* 25. vidua aula. *h. e.* in qua regina conjux abest. Sic *epist.* 9. *v.* 35. & *Fast.* 1. *v.* 36. vidua domus. *Martial.* viduam Cybelen dicit *l.* 7. *epigr.* 75. propter Atyn puerum, quem deperibat, exsectum. *Senec. l.* 1. *de benef.* 1. 9. *a med.* Viduus cælibatus. ¶ Vir quoque *viduus* est sine conjuge. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 102. Cum juvit viduos rapta Sabina viros. Adde *Heroid. ep.* 8. *v.* 86. ¶ De bestiis. *Plin. l.* 10. *c.* 34. Columba nisi cælebs aut vidua, nidum non relinquit. ¶ Metaphorice *Horat. l.* 4. *od.* 5. *v.* 30. Et vitem viduas ducit ad arbores. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 78. Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos. *Catull. carm.* 62. *nupt. v.* 49. Ut vidua in nudo vitis quæ nascitur arvo. *Martial. l.* 3. *epigr.* 58. vidua platanus. *Colum. l.* 5. *c.* 6. *post med.* Viti novellæ pampinarium dimitti non oportet, nisi necessario loco natus est, ut viduum ramum maritet. ¶ De aliis quoque rebus dicitur spoliatis, carentibus. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 10. *v.* 18. nec viduum pectus amoris habet. *Virg. in Cul. v.* 372. Cogor adire lacus viduos a lumine Phœbi. *Stat.* 10. *Theb. v.* 13. Cen mare per tumidum viduæ moderantibus alni. & *v.* 183. viduus clavus. *h. e.* sine gubernatore. *Colum. l.* 9. *c.* 4. Pabulationes pecudibus viduæ. *Id. l.* 2. 1. 2. *ad fin.* Viduum arboribus solum. *Plin. l.* 3. *proœm.* Oppidorum nomina fama sua vidua. *Sil. l.* 2. *v.* 247. viduum tali, & frustrato proditus ictu. *Apul. l.* 4. *Metam.* Arx viduæ, frigido amore fœdatæ. *Avien. in Perieg. v.* 939. Cæspes herbæ viduus. *Stat.* 2. *Theb. v.* 542. Hasta super lævos humeros vicina cruori Effugit, & viduo jugulum ferit irrita ligno. *h. e.* qua parte ferro caret. ¶ De deo Viduo hæc *Cyprian. de Idolor. vanit. ante med.* In tantum vero deorum vocabula apud Romanos finguntur, ut sit apud illos & Viduus deus, qui anima corpus viduet: qui quasi ferelis & funebris intra muros non habetur, sed foris collocatur, & nihilominus, quia extorris factus, damnatus potius Romana religione, quam colitur. In multis optim. MSS. hæc verba desunt.

VIENNENSIS, se, ad Viennam pertinens, quæ est urbs Allobrogum in Gallia Narbonensi, ad Rhodanum fluvium, infra Lugdunum, Romanorum coloniam: ut Viennensis ager, *Plin. l.* 14. *c.* 1. *ad fin.* *Viennenses, ium,* ejus incolæ, *Tacit.* 1. *Hist. c.* 65. *Plin. jun. l.* 4. *ep.* 22. & *Plin. alter loc. cit. c.* 4. *sub fin.* & *Vellej. l.* 2. *c.* 121. Ipsius urbis meminit *Plin. l.* 2. *c.* 47. & *lib.* 3. *c.* 4. *a med.* & *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 9. Vitiferam vocat *Martial. l.* 13. *distich.* 107. pulcram *lib.* 7. *epigr.* 87. ¶ Alia est *Vienna* in Pannonia superiori, ad Danubium, illa nunc multo nobilior. V. Geograph.

VIEO, es, a. 2. *legare,* δέω, flexili vinculo ligo, vincio. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 10. Viere, vincire: a quo est in Afuto Ennii: Ibant malam viere Veneriam corollam. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 23. *a med.* Sic alia & alia loca serenda, ut habeas vimina, unde viendo quid

quid facias, et sirpeas, vallos, crates. Adde *Fest.* & *Non.* c. v. n. 925.

VIETOR, oris, m. *cerchiajo*, qui vasa vinaria comit, circulis ligneis & viminibus colligando, stipando, &c. a *vieo*. Agnoscitur a *Donato ad Terent. Eun.* ut dicetur in voce sequenti. *Ulpian. Dig. lib. 9. tit. 2. leg. 27. in fin.* Si victori locaveris lacum vino plenum curandum, & ille eum pertuderit. Ita *Haloander* edidit, & legi vult *Baduar.* At *Taurellus* habet *sectori*, quod defenditur a *Cujac. l. 10. Observat. c. 9.* tum quia in *Basilicis* est *κουπη*, tum quia lacus non est hic vas ligneum, quod vieri debeat, sed cisterna vini (ut vocat *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 2. leg. 21. circa med.*) seu receptaculum vini in terra depressum & tectorio incrustatum, cujusmodi ab Atheniensibus, & al. Græcia adhiberi mos fuisse, *Suidas* docet, ad vina servanda. Addit *Cujac.* Latinos non dixisse *vietorem* a *viendo*, sed *victorem*, allato illo *Gellii* loco *l. 12. c. 3. extr.* A ligando lictor, a legendo lector, a viendo victor, a tuendo tutor, a struendo structor, productis quæ corripiebantur vocalibus, dicta sunt. Nam qui *a viendo vietor* legunt, contra Gellii mentem faciunt. Quæ cum vera esse videantur, legendum erit etiam apud *Arnob. l. 2. pag. 70.* Vannorum, sirpiarumque victores, *πανιερος, κεφας.* quod e viminibus inflexis & intextis ea vasa compingunt. Al. leg. *vitores* eod. sensu. Sic in multis MSS. *Plaut. Rud. 4. 3. 51.* Et vitorem, & piscatorem te esse, impure postulas. *h. e.* vasorum, quæ religantur (qualis est vidulus) artificem. Al. leg. *vietorem*. Sic in veteri lap. apud *Gruter. pag. 1178. n. 4.* T. Luccejus T. L. Auctus vitor sibi & suis, &c.

VIETUS, a, um, *molle, languido, di poche forze, mezzo, vizzo,* *ῥικνός, μαλακός,* mollis, languidus, flaccidus: a *vieo*, quod est inflectere, vincire, ligare. *Donat.* ad illud *Eun. 4. 4. 21.* Hic est vetus, vietus, veternosus senex: Vietus, inquit, mollis, flaccidusque, & flexibilis corpore; unde & vimina, & vimenta, & vites, & vietores dicuntur; & viere religare dicitur: quia vietis virgis magis religare possumus quidlibet. *Lucret. l. 3. v. 386. de tela manus:* Nec supra caput ejusdem cecidisse vietam Vestem sentimus. *h. e.* putrem. *Cic. 2. de Divin. c. 16.* Vel suspicari contractum aliquo morbo bovis exile, & exiguum, & vietum cor, & dissimile cordis fuisse. *Colum. l. 12. c. 15.* Ficus porro neque nimium vietæ, neque immatura legi debet. ¶ Invenitur & pænultima correpta, ut quidam censent. *Horat. epod. 12. v. 7.* Qui sudor vietis, & quam malus undique membris Crescit odor. (Dici tamen potest, duas hic syllabas per synæresim in unam contrahi.)

VIGENI, æ, a, adject. *venti*, idem ac viceni. *Colum. l. 4. c. 30.* Viminalium singula jugera sufficere possunt quinis & vigenis jugeribus ligandæ vineæ. Al. leg. *viceni*.

VIGENS, entis, *forte, vigoroso, ἀκμάζων, ἀκμαῖος,* fortis, vegetus. *Cic. 2. Fin. c. 14.* Homines rationem habent a natura, mentemque datam & acrem, & vigentem. *Lucret. l. 5. v. 361.* Herbæ rore vigentes. *Sueton. in Ner. c. 20.* Terpnum citharœdum vigentem tum præter alios arcessiit. *h. e.* florentem, & præter alios in sua arte peritum. ¶ *Nonius cap. 5. n. 44.* hoc interesse ait inter *vegetum* & *vigentem*, quod *vegetus* sit incolumis, *vigens* fortis: vegetum corporis, *vigentem* animi etiam dici posse: quæ quidem differentia non usquequaque vera est. *Liv. l. 21. c. 43.* A tergo Alpes urgent, vix integris vobis ac vigentibus transitæ. *Quintil. decl. 3. c. 4.* Vigentibus lacertis humum scindere. ¶ Translate *Plin. in Paneg. c. 50.* Datur intueri pulcherrimas ædes, deterso situ, auctas, & vigentes. *h. e.* non ruinosas, sed firmas.

VIGEO, es, gui, n. 2. *esser in vigore, in forze, esser robusto, gagliardo, θάλλω, ἀκμάζω,* vigorem habeo, valeo, polleo: a *vi*, vel quasi *vi ago*. *Paul. ex Festo:* Viget dictum a vi agendo, sed non in agendis hostilibus rebus, verum iis, quæ concitato animo ad bonum tendunt. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 33.* Quæ a terra stirpibus continentur, arte naturæ vivunt & vigent. *Id. 1. Tuscul. c. 27.* Quidquid est illud, quod sentit, quod sapit, quod vult, quod viget, cæleste & divinum est. *Ovid. 4. Fast. v. 541.* Pallor abit, subitæque vigent in corpore vires. *Quintil. in præfat. l. 7.* Artus etiam leviter loco moti, perdunt, quo viguerunt, usum. *Senec. in Hippol. v. 620.* Tu, qui juventæ flore primævo viges. *Sallust. in Catil. c. 21.* Victoria in manu nobis est: viget ætas, animus valet. *Varr. l. 4. de L. L. c. 10.* Omne corpus, ubi nimius ardor aut humor viget, aut interit, aut manet sterile. *Virg. 4. Æn. v. 175.* Fama Mobilitate viget, viresque acquirit eundo. *Horat. l. 1. od. 12. v. 17.* nil majus generatur ipso (*Jove*) Nec viget quidquam simile aut secundum. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 88.* Laudis & assiduo vigeat certamine miles. *Cic. 2. de Orat. c. 87.* Vigere memoria. *Id. 1. Tuscul. c. 43. in fin.* Humatio tota ad corpus pertinet, sive occiderit animus, sive vigeat. *Liv. l. 6. c. 22. a med.* Vegetum ingenium in vivido pectore vigebat. *Lucret. l. 3. v. 151.* Animus lætitia viget. *Cic. Attic. l. 4. ep. 3. sub fin.* Nos animo dumtaxat vigemus, etiam magis, quam cum florebamus: re familiari comminuti sumus. *Val. Flacc. l. 1. v. 55.* Tu, cui jam curæque vigent, animique viriles. ¶ De his, quæ prospera sunt, quæ florent, quæ magni æstimantur. *Virg. Æn. 2. v. 88.* Dum stabat regno incolumis, regumque vigebat Conciliis. *Ovid. Met. 15. v. 426.* Clara fuit Sparte: magnæ viguere Mycenæ. *Senec. in Hippol. v. 435.* prospero regnum in statu est, Domusque florens sorte felici viget. *Sallust. in Catil. c. 3. ad fin.* Pro pudore, pro abstinentia, pro virtute, audacia, largitio, avaritia vigebant. *Cic. pro Cæl. c. 5. sub fin.* Vigebant studia rei militaris. *Nev.* apud *Gell. l. 6. c. 8. sub fin.* Qui res magnas manu sæpe gessit gloriose, cujus facta viva nunc vigent. *Stat. l. 3. silv. 5. v. 74.* urbes stant, populisque vigent. *Cæl. ad Cicer. Fam. 8. ep. 1. extr.* Tui politici libri omnibus vigent. *Horat. in ar. poet. v. 61.* verborum vetus interit ætas, Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque. *Nep. in fragm.* apud *Plin. l. 9. c. 39.* Me juvene violacea purpura vigebat, cujus libra denariis centum venibat. *Colum. l. 8. c. ult. circa med.* Mutæum, quorum peritia vigent. ¶ De hominibus florentibus opinione litterarum, doctrinæ, probitatis, divitiarum, &c. *Cic. 1. de Orat. c. 11.* Vigebat auditor Panætii Mnesarchus. *& lib. 3. c. 28. a med.* Philonem in Academia maxime vigere audio. *Id. 6. Fam. ep. ult.* Nos nihil sumus, gregalibus illis, quibus, te plaudente, vigebamus amissis. *Id. 1. Tuscul. c. 38. in fin.* Multa sæcula sic viguit Pythagoreorum nomen, ut nulli alii docti viderentur. *Nep. in Alcib. c. 5. a med.* Tanta commutatio rerum facta est, ut Lacedæmonii, qui paulo ante victores viguerant, perterriti pacem peterent. *Lucret. l. 4. v. 1149.* Esse in deliciis summoque in honore vigere. *Tacit. 4. Ann. c. 20.* Auctoritate & gratia vigere apud aliquem. *& lib. 14. c. 19.* summis honoribus, & multa eloquentia. *& lib. 3. c. 30* opibus immensum viguit. *Senec. de consol. ad Marc. c. 1. ante med.* Cujus viget vigebitque memoria, quamdiu fuerit in pretio Romana cognosci. ¶ Olim & *vigo* dictum fuit, teste *Charis. sub instit. l. 3. pag. 216. Putsch.*

VIGESCO, is, n. 3. vigere incipio. *Catull. carm. 46. ad seips. v. 8.* Jam læti studio pedes vigescunt. Adde *Lucret. l. 1. v. 757.* ubi al. leg. *virescunt*.

VIGESIES, vicesies, vicies. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Angulata vigesies sphæra. Al. leg. *vicies*.

VIGESIMUS. V. *Vicesimus*.

VIGESSIS, viginti assibus, ut octussis, octo assibus. *Martial. l. 12. epigr. 77.* Amphora vigessis, modius datur ære quaterno. *h. e.* viginti assibus venditur.

VIGIES, adverb. idem quod vicies. *Martian. Capell. l. 6. pag. 194.* Corbes vigies quater complicata.

VIGIL, is, com. g. *vigilante, γρήγορος, ἄγρυπνος,* vigilans, hoc est qui non est torpens, quales sunt dormientes, sed in vigore & actu suo est: a *vigeo*. *Virg. 4. Æn. v. 181.* Monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumæ, Tot vigiles oculi. *Horat. l. 3. od. 16. v. 2.* Canum vigilum excubiæ. *Ovid. 12. Met. v. 148.* Dumque vigil Phrygios servat custodia muros. *& lib. 2. v. 112.* ecce vigil rutilo patefecit ab ortu Purpureos Aurora fores. *Stat. 1. Achill. v. 543.* animus vigil. ¶ *Vigil* etiam dicitur, qui vigilare facit. *Ovid. 3. Met. v. 396.* Curæ vigiles. *h. e.* quæ nocturno quoque tempore mordent, & somnum impediunt. *Horat. l. 3. od. 8. v. 14.* Vigiles lucernas perfer in lucem. *h. e.* ad quas vigilatur. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 196.* vigiles questus. *h. e.* qui per noctem vigilando emittuntur. *Tacit. 4. Ann. c. 48.* Noctem vigilem capessere. *h. e.* vigilias agendo. ¶ Ignis vigil dicitur, qui nunquam extinguitur. *Virg. 4. Æn. v. 200.* vigilemque sacraverat ignem, Excubias divum æternas. ¶ Auris vigil, est attenta. *Stat. l. 1. Achill. v. 119.* Aspicit intentum, vigilique hæc aure bibentem. ¶ *Vigiles, ium,* absolute, sunt excubitores, nocturnique custodes, *guardie, sentinelle notturne, φύλακες.* *Plaut. Amph. 1. 1. 195.* Rex Creon vigiles nocturnos singulos semper locat. *Cicer. 6. Verr. c. 41.* Clamor a vigilibus, fanique custodibus tollitur. ¶ Translate *Lucret. l. 5. v. 1435.* Solem & Lunam mundi vigiles dixit. Similiter *Plin. l. 10. c. 21.* gallos gallinaceos vigiles nocturnos. ¶ De præfecto vigilum V. in *Præfectus*.

VIGILABILIS, le, qui vigilat. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 139. & 688.* O stulta nostri pectoris dormitio vigilabilis, quæ me pusillum impuberem cepisti!

VIGILANS, antis, *vegliante, vigilante, ἀγρυπνῶν,* particip. a vigilo. *Terent. Andr. 5. 6. 8.* Num ille somniat Ea, quæ vigilans voluit? *Hic vigilans somniat,* proverbium est apud *Plaut. Capt. 4. 2. 68.* de iis, qui multa sibi bona & gaudia fingunt, & in votis suis sibi valde blandiuntur. ¶ *Vigilans dormire* proverbialiter dicitur ab *eod. Plaut. Pseud. 1. 3. 151.* qui in re aliqua segnis, remissus, & socors est. Cui simile est illud *Lucret. l. 3. v. 1061.* Qui somno partem majorem conteris ævi, Et vigilans stertis, nec somnia cernere cessas. V. *Sterto*. ¶ Sæpe nomen est, & significat diligentem, providum, industrium. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 48.* Nostri isti nobiles, nisi vigilantes, & boni, & fortes, & misericordes erunt, &c. *Id. 2. Verr. c. 15.* Perficiam, ut nemo unquam post hominum memoriam paratior, vigilantior, compositior ad judicium venisse videatur. *Id. ad Pompej. post ep. 11. l. 8. ad Attic.* Homo vigilans & industrius. *Val. Max. l. 9. c. 1. n. 1. extern.* Annibal vigilantissimus dux. ¶ Lumen vigilantia *Ovid.* dixit *Heroid. ep. 18. v. 31.* accensam noctu facem in pharo ad monstrandum iter navigantibus.

VIGILANTER, adverb. *vigilantemente, attentamente, con diligenza,* *ἐγρηγορότως, ἐπιμελῶς,* cum vigilantia, & sollicitudine. *Cic. 6. Verr. c. 64. ad fin.* Quod vigilanter provinciam administrasset: cujus omnes vigilias in stupris constat, adulteriisque esse consumptas. *Id. pro Mur. c. 15.* Quam L. Murena pater hujus vehementissime, vigilantissimeque vexatum, repressum magna ex parte, non oppressum reliquit. *Id. in somn. Scip. c. 8.* Exerce multo vigilantius. *Id. Fam. 15. ep. 2. circa med.* Vigilanter se tueri. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 23. a med.* Tu, mi Cicero, præsta, ut vigilanter nervoseque nos, qui stamus in acie, subornes.

VIGILANTIA, æ, f. *vigilanza,* somni parcitas, *ἀγρυπνία.* *Plin. l. 3. ep. 5. de avunculo suo:* Erat incredibile studium, summa vigilantia: lucubrare a Vulcanalibus incipiebat, &c. ¶ Translate ponitur pro diligentia. *Terent. Adelph. 3. 4. 34.* Vigilantiam tuam tu mihi narras? *Cic. Attic. l. 8. ep. 9. extr.* Horribili vigilantia, celeritate, diligentia est.

VIGILARIUM , ii , n. *luogo della sentinella* , locus in quo nocturnæ excubiæ aguntur . *Senec. ep.* 57. *a med.* Quid interest, utrum super aliquem vigilarium ruat, an mons, aut turris? Alii leg. *vigilarium* in masculino genere , & intelligunt militem nocturnae excubias agentem: Integrum autem locum hoc sensu sic restituunt : Quid interest , utrum super aliquem vigiliarium ruat aut mons , aut turris?

VIGILATE , adverb. idem ac vigilanter . *Gell. l.* 3. *c.* 14. *a med.* Vigilate & attente verbum non probum mutavit .

VIGILATIO , onis , f. vigilia , insomnia . *Cal. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 4. *sect.* 101.

VIGILATUS , a , um, vigilando transactus, ἀγρυπνηθείς , particip. a vigilor . *Ovid.* 4. *Fast. v.* 167. Semustamque fecem vigilata nocte viatur Ponet. ¶ Sumitur etiam pro lucubrato seu nocte per vigiliam composito . *Ovid.* 4. *Fast. v.* 109. Primus amans carmen vigilatum , nocte negata , Dicitur ad clausas concinuisse fores . *Id.* 2. *Trist. v.* 11. Hoc pretium curæ, vigilatorumque laborum Cepimus .

VIGILAX, acis, *vigilante*, ἀγρυπνητικός, sagaciter multumque vigilans. *Colum. l.* 7. *c.* 12. *ante med. de canib.* Maxime autem debent in custodia vigilaces conspici , nec errones , sed assidui , & circumspecti magis, quam temerarii . *Ovid.* 2. *Met. v.* 779. Nec fruitur somno vigilacibus excita curis.

VIGILIA, æ, f. *veglia*, *vigilia*, ἀγρυπνία, actus vigilandi , insomnia, excubiæ nocturnæ . *Cels. l.* 1. *c.* 1. 6. Ut neque vigilia præcesserit, neque ventris resolutio , neque inedia . *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 19. *a med.* Cur non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? *Id. in proœm. paradox.* Illud majorum vigiliarum munus in tuo nomine apparuit . *h. e.* longiorum lucubrationum . ¶ Specietim dicitur de vigiliis militaribus . *Vigiliæ* autem & *excubiæ* differunt, quod *vigiliæ* sunt tantum nocturnæ, *excubiæ* & nocturnæ & diurnæ . *Cic.* 6. *Verr.* 1. 43. Præcipitur & negotium datur Quæstoribus , & Ædilibus , ut noctu vigilias agerent ad ædes sacras . *Id. Catil.* 1. *c.* 1. Vestra tecta custodiis vigiliisque defendite . ¶ Vigiliæ militares quatuor erant , prima , secunda , tertia, quarta . Singulæ tribus horis constabant. Noctes enim in duodecim horas dividebantur , quæ æstivo tempore breviores erant , hiemali autem longiores. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 12. De tertia vigilia cum legionibus tribus ex castris profectus. ¶ Hæc militaris divisio noctis etiam in rebus urbanis observabatur . *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 7. Cum puer tuus ad me secunda fere vigilia venisset. ¶ Metonymice dicuntur ipsi custodes , qui vigilant , *guardie*, *sentinelle*, φύλακες . *Cic. pro Mil. c.* 25. Si Capitolinæ cohortes , si excubiæ , si vigiliæ, si delecta juventus , quæ tuum corpus domumque custodit , contra Milonis impetum armata est . *Sallust. in Catil. c.* 33. Et ob incendio intelligebat Urbem vigiliis munitam . *Id. in Jug. c.* 49. Vigilias crebras ponere. *& cap.* 105. circuire . ¶ *Vigiliæ* quoque dicebantur nocturna sacra , quibus in æde Cereris mulieres pervigilabant, quæ & *mysteria*, & *initia* dicebantur. *Plaut. Aulul. prol. v.* 35. & 4. 10. 65. Qui illam stupravit noctu Cereris vigiliis. ¶ Per metaphoram *vigilia* sumitur pro diligentia , cura, officio . *Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 24. Cupio jam vigiliam meam, Brute , tibi tradere , sed ita , ut ne desim constantiæ meæ . *h. e.* mei muneris partes . alludit autem ad vigilias militares. Nam qui in castris exploratorum , & excubiarum partes noctu obeunt , ubi sua vigilia perfuncti sunt , aliis vigiliam quasi per manus tradunt. *Id.* 7. *Phil. c.* 7. Idcirco in hac custodia tanquam in specula collocati sumus , ut vacuum populum R. metu nostra vigilia & providentia redderemus . *& Phil.* 1. *c.* 1. Manendum mihi statuebam quasi in vigilia quadam consulari & senatoria .

VIGILIARIUS . V. *Vigilarium* .

VIGILIUM , ii , n. idem ac vigilia . *Varr.* apud Non. *c.* 3. *n. penult.* Animum mitto speculatum tota urbe , uti quid facerent homines, cum experrecti sient, me faceret certiorem ; si quis melius operam sumeret , ut ejus consilio potius vigilium adminicularem nostrum .

VIGILO , as , n. 1. *vegliare* , *vegghiare* , γρηγορέω, ἀγρυπνέω, abstineo a dormiendo , vigilias ago , excubo . *Cic. in somn. Scip.* 1. 1. Me qui ad multam noctem vigilassem , arctior , quam solebat , somnus complexus est . *Id. Catil.* 3. *c.* 3. Tardissime autem Lentulus, credo , quod litteris dandis præter consuetudinem proxima nocte vigilarat . *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 15. Properando etiam citius , quam si de multa nocte vigilassent . *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 17. noctes vigilabat ad ipsum Mane, diem totum stertebat . *Terent. Eun.* 2. *c.* 47. Vigilare usque ad lucem . ¶ Per metaphoram ponitur pro providere , studium & diligentiam adhibere . *Accius* apud *Cicer. pro Planc. c.* 24. Vigilandum est semper : multæ insidiæ sunt bonis . *Cic.* 6. *Phil. c. ult.* Quamobrem , Quirites , consilio quantum potero , labore plus pæne , quam potero , excubabo , vigilaboque pro vobis . *Id. de Fato* , 1. 6. Vigila, Chrysippe, ne tuam causam deseras . ¶ *Mars vigila* , dicebant , indicto bello, Imperatores templum Martis ingressi , ejusque hastam commoventes. V. *Ancilia* . ¶ *Vigilare aliquid*, vigilanter providere, diligenter conficere , lucubrando persequi . *Virg.* 1. *Georg. v.* 31e. Atque ubi jam breviorque dies , & mollior æstas , Quæ vigilanda viris ? *Gell. in præfat. a med.* Qui in legitando , scribendo , commentando nullas hoc genus vigilias vigilarunt . ¶ *Vigilare alicui rei* , vigilantem operam dare . *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 9. si possem studiis vigilare severis. ¶ Impersonaliter . *Martial. l.* 12. *epigr.* 69. Si vigilatur & hic . ¶ Item passive . *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 169. Non mihi grata dies ; noctes vigilantur amaræ. ¶ Vigilare etiam dicuntur ignes, qui inextincti servantur , ut Romæ in templo Vestæ, de quo igne *Stat. l.* 1. *silv.* 1. *v.* 35. An tacita vigilet face Troicus ignis.

& Flor. l. 1. *c.* 2. Ut ad similitudinem cælestium ignium custos imperii flamma vigilaret .

VIGINTI , *venti* , εἴκοσι , nomen numerale cardinale , indeclinabile . *Cic. pro Planc. c.* 37. Quæ , si viginti quiessem dies , in alterum jugulum Consulum recidissent . *Id.* 3. *de Orat. c.* 20. Annos natus unum & viginti . *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 86. Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis . *Plin. sub fin. l.* 29. Blattas diebus viginti uno impositas panos sanare . *Id. l.* 30. 1. 10. *in fin.* Viginti unam muscas rufas in potu dare .

VIGINTIANGULUS , a , um, di *venti angoli*, ut Pyramis octangula , & vigintiangula , apud *Apul. de dogmat. Plat. l.* 1.

VIGINTIVIRATUS, us , m. Magistratus viginti virorum , usunus quidem in republica gubernanda , cui viginti viri præerant . *Cic. Attic. l.* 9 *ep.* 2. Repudiari se totum , magis etiam , quam olim in Vigintiviratu putabit . Adde *Quintil. l.* 1e. *c.* 1. *ante med.* V. vocem sequent.

VIGINTIVIRI , orum , Magistratus viginti virorum apud Romanos. C. Julius Cæsar in consulatu legem tulerat , ut ager Campanus iis, qui ternos pluresve liberos haberent , divideretur , quod narrant *Velle. l.* 2. *c.* 44. & *Suet. in Cæs. c.* 20. & *in Aug. c.* 4. Hujus divisionis curatores viginti viros constituerat , quorum uno mortuo, in ejus locum Ciceronem invitaverat : quem honorem & munus, tanquam odiosum ac turpe , is repudiavit , ut apparet *ep.* 19. *l.* 2. *ad Attic.* non sine offensa Cæsaris , ut *Id.* innuit *ibid. ep.* 2. *l.* 9. & *Vellej. l.* 2. *c.* 45. Hanc ejus recusationem *Quintil. l.* 1e. *c.* 1. laudat , & inter alia optimi civis argumenta recenset . *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 6. Ubi nemo sit præter me , qui quemquam ex vigintiviris vivum & salvum velit . ¶ Fuerunt etiam *vigintiviri* Magistratus quidem quæsturam geri solitus , veluti aditus ad eam & ceteros honores . Fuere primum vigintisex ; deinde ab Augusto ad viginti redacti , quorum decem erant hastæ decemviralis præpositi , quatuor curatores viarum , tres monetales , totidem capitales . Duumviros curatores viarum extra urbem, & Quatuorviros , qui in præfecturas Campaniæ mittebantur , Augustus sustulit . *Tacit.* 3. *Ann. c.* 29. Neronem jam ingressum juventam commendavit patribus , utque munere capessendi vigintiviratus solveretur , & quinquennio maturius , quam per leges quæsturam peteret , non sine irrisu audientium postulavit . *Spartian. in Did. Juliano* , *c.* 1. Inter viginti viros electus est suffragio matris Marci Imperatoris . Adde *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 381. *n.* 3. & *Frontin. de Colon. pag.* 137. *Goes.* ¶ In sing. num. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Varro auctor est , XX viro se agros dividente Capuæ , &c. Ita *Harduin.* ex suis MSS. omnib. Sic *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 371. Aurelio Victori XV. Viro faci. fac. V. *Quindecimviri* .

VIGOR , oris , m. *forza*, *gagliardia* , *vigore* , ἀκμή, vis illa, qua aliquis vivit viget que , robur , firmitas , vires . *Virg.* 6. *Æn. v.* 730. Igneus est ollis vigor , & cælestis origo Seminibus . *Id. Æn.* 9. *v.* 610. nec tarda senectus Debilitat vires animi , mutatque vigorem . *Phædr. l.* 5. *fab.* 7. *v.* 14. tibicen , cujus flatibus solebat excitari saltantis vigor . *Liv. l.* 21. *c.* 4. Eundem vigorem in vultu , vimque in oculis, habitum oris, lineamentaque intueri . (Adde *Albinovan. eleg.* 1. *v.* 260. & *Curt. l.* 10. *c. ult.*) *Hirt. de B. Afric. c.* 10. *sub fin.* Imperatoris vultus , vigor , mirabilisque hilaritas . *Justin. l.* 1. *c.* 4. *ad fin.* Tantus in illo vigor , & dulcis quidam blandientis infantis risus apparuit . *Id. l.* 5. *c.* 5. *in fin. Liv. l.* 9. *c.* 16. *a med.* & *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 51. Vigor animi . *Id. Met.* 8. *v.* 254. ingenii . *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 5. juventas & patrius vigor. ¶ In plur. num. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. *ad fin.* Temperatissimæ ad utramque partem & corporum membris , animorumque vigoribus pro fortitudine sunt in Italia gentes . *Sil. l.* 15. *v.* 355. Vincis , ait , nostros maerendo ardore vigores. ¶ Metaphorice *Senec. ep.* 64. Lectus est liber Q. Sextii patris , magni viri . Quantum in illo , dii boni ! vigoris est , quantum animi ! ¶ De rebus inanimis . *Plin. l.* 14. *c.* 4. *a med.* Vigor vini indomitus. *Harduin.* in MSS. sua *vigor* reperit. *Id. l.* 9. *c.* 35. Margaritæ flavescunt senecta , rugisque torpescunt ; nec nisi in juventa constat ille , qui quæritur, vigor . *Id. l.* 37. *c.* 7. *a med.* Gemma quodam vigore apposita tingens . *h. e.* colore splendido , ac vivido .

VIGORANS , antis , *che rinvigorisce* , *rinforzante* , vigorem afferens. *Tertull. de pudic. c.* 1. Effeminantia magis , quam vigorantia disciplinam . ¶ vigorem sumens . *Id. de resurr. carn. c.* 16. *a med.* Vinum animæ vigorantis ex vite Christi .

VIGORATUS , a , um , *vigoroso* , *forte* , ut Vigoratus juvenis , *Apul. l.* 9. *Met.*

VILEO, es, vel Vilesco, is, n. *diventar vile*, φαυλίζομαι, κατευτελίζομαι. *Avien. in Arat. v.* 318. At postquam argenti deformis viluit ætas.

VILIFICO . V. *Annihilare* .

VILIPENDO , is , a. 3. *vilipendere* , *sprezzare* , contemno , parvi facio . *Plaut. Trucul.* 2. 6. 58. Etiamnum nos vilipendit . Al. leg. *nihili pendit* .

VILIS, is, *di buon mercato*, *di poco prezzo*, εὐώνος, qui parvo pretio emitur . *Plaut. Trin.* 1. 1. 10. Neque quidquam vile nunc est, nisi mores mali . *Id. Mil.* 3. 1. 137. Qui probi homines essent , esset his annona vilior . *Cic. Verr.* 5. 1. 84. *in fin.* Frumentum quoniam vilius erat , ut emisses . *Id.* 2. *de Fin. c.* 28. Non minor voluptas percipitur ex vilissimis rebus, quam ex pretiosissimis. *Martial. l.* 1. *epigr.* 77. curarum pretium non vile mearum . *Terent. Phorm.* 5. 3. 6. Ex his prædiis talenta bina capiebat : ac rebus vilioribus multo . *a sai tempi*, *che i viveri erano a molto minor prezzo* . & *Adelph.* 5. 9. 24. Si tuum officium facies, atque huic paululum præ manu dederis , unde utatur ; reddet tibi cito . *Mi.* istoc vilius . Ubi

Ut-

Donatus: quasi *nihil minus*. negatio enim est loccum ostendentis, aut quid tale, cum ἔλειψις, quæ subauditur *quicquam*, & *non dabo*. Vult hoc *Donatus*: non dabo ne rem quidem ista, quam tango, viliorem. Simile est illud *Charis. l. 2. pag. 180. Polseb.* Rex, qui vocabat ad cœnam, si sibi ea res exhibenda indiceretur, quam exhibere non posset, respondit, ut Tranquillus refert: Isto vilius hominis erit cœna. *h. e.* minore pretio parabitur cœna alicui, quam constet quod mihi indicitur exhibendum. ¶ *Vilis*, parvo pretio, *a buon mercato*. *Plaut. Epid.* 2. 2. 49. Istam quanti emit? *Thes.* vili. *Martial. l.* 12. *epigr.* 67. Instructam vili vendis, Amœne, domum. *Ulpian. Dig. lib.* 13. *tit.* 4. *leg.* 2. *sub fin.* Res stipulatoris vilissimo distracta est. ¶ Metonymice est abundans, frequens: ut in illo *Virg.* 1. *Georg. v.* 273. oleo tardi costas agitator aselli, Vilibus aut oneret pomis. *Ita Servius*, qui huc trahit & illud *ibid. v.* 227. viciamque seres, vilemque faselum. quia quæ abundant, vili emuntur. Huc addit *Non. c.* 12. *n.* 41. & locum *Varron. in fragm.* cujus lectio valde dubia est. ¶ Sæpe est vulgaris, contemptus, humilis, levis, minimi pretii, *vile*, *dispregevole*, ἄτιμος, τχρεβηναῖος. *Cic. pro Flacc. c. penult. a med.* Etiam si honor noster vobis vilior fuisset, salutem certe caram futuram. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 26. Nihil tam vile, neque tam vulgare est, cujus partem ullam reliquerint. *Id. Fam.* 7. *ep.* 20. Velia non est vilior, quam Lupercal. *Nep. in Datam. c.* 3. *ad fin.* Quod non vilis res in potestatem inopinanti venerat. *Hor. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 8. Et genus, & virtus, nisi cum re, vilior alga est. *Liv. l.* 40. *c.* 9. Nec adeo tibi vilis vita esset nostra, ut nec præterito periculo meo moveieris, neque futuro. *Sallust. in Catil. c.* 16. Fidem, fortunas, pericula vilia habere. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 29. Da reditum puero, senis est si gratia vilis. *Id. Heroid. ep.* 7. *v.* 48. Si, dum me careas, est tibi vila mori. ¶ Cum infinito *Sil. l.* 8. *v.* 438. Stat fucare colos nec Sidone vilior Ancon, &c. ¶ *Trium* est illud *Petron. in Satyr. c.* 93. Vile est, quod licet. Et illud *Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 220. Vile latens virtus. *h. e.* virtus, quæ latet, vilis res est, & digna contemni. ¶ *Vile* adverbii more, viliter. *Claudian. ibid. v.* 37. & vile virentes Hesperidum risit, quos ditat fabula, ramos. *h. e.* non aureos ut fabulæ jactant, sed vulgari viriditate.

VILITAS, atis, f. *buon mercato*, *poco prezzo*, φαυλότης, εὐτέλεια, εὐωνία, exiguitas pretii, cui *caritas* opponitur. *Cic. pro leg. Manil. c.* 15. *a med.* Tanta repente vilitas annonæ ex summa inopia & caritate rei frumentariæ consecuta est, quantam vix ex summa ubertate agrorum diuturna pax efficere potuisset. *Id. Verr.* 5. *c. ult.* Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilitas in vendendis. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *circa med.* Vilitatem alicui rei facere. *Id. l.* 35. *c.* 6. *sub fin.* Solebant libræ ejus tricenis nummis taxari. Inventa per Hispanias arena est similem curam recipiens; itaque ad denarios senos vilitas rediit. *Id. l.* 14. *c.* 2. *sub fin.* Uva tantum vilitatis cibariæ. *h. e.* escæ tantum utilis, nullo pretio in vino. *Id. l.* 8. *c.* 3. *de dentib. eleph.* Cetero & in his quoque, qua corpus intexit, vilitas ossea. *h. e.* materies exigui pretii. ¶ Translate *Plin. l.* 36. *c.* 15. *post med.* Vilitas animarum. *h. e.* vitæ hominum. *Id. initio l.* 20. Vilitas nominum. *Petron. in Satyr. c.* 118. Effugiendum est ab omni verborum, ut ita dicam, vilitate, & sumendæ voces a plebe submotæ. ¶ *Vilitas sui*, idest cum quis se vilissimum putat, & contemni ac negligi dignum. *Senec. de clem. l.* 1. *c.* 4 *a med.* & *ep.* 121. *extr.* In nullo (*animali*) deprehendi vilitatem sui, ne negligentiam quidem. *Curt. l.* 5. *c.* 9. *circa med.* Sæpe tædio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignavi.

VILITER, adverb. *a buon prezzo*, εὐώνως, cum vilitate, vili pretio. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *ad fin.* Quicquid per asellum fieri potest, vilissime constat. *Plaut. Curcul.* 2. 2. 28. Venire poteris intestinis vilius. *Apul. in Florid. n.* 7. (*al. lib.* 1.) Viliter se ipsum colere, sui contemptus est. *Plin. l.* 10. *ep.* 46. Aliqua pars testaceo opere agenda erit ad emm & facilius & vilius. *con più facilità a meno spesa*.

VILITO, as, a. 1. *far vile*, *avvilire*, φαυλίζω, vile reddo. *Turpil. apud Non. c.* 2. *n.* 896. Quin moneam, quin clamem, & querar tua vitia, quæ tu vilitent.

VILLA, æ, f. *casa di villa*, ἔπαυλις, ἀγροικία, domus extra urbem, in agro, agri colendi, & fructuum colligendorum, aut etiam habitationis causa constituta: a *vehendo*, quasi *vehilla*, quod in eam fructus ex arvis convehuntur. Ita docet *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4. *a med.* & *lib.* 1. *R. R. c.* 2. *circa med.* *Cic. pro Rosc. Com. c.* 12. Qui ager neque villam habuit, neque ex ulla parte fuit cultus. *& mox*. Tum erat ager incultus, sine tecto, nunc est cultissimus cum optima villa. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Modus hic probatur, ut neque fundus villam, neque villa fundum quærat. *Poll. ad Cicer.* 10. *Fam. ep.* 33. Frumenta aut in agris, aut in villis sunt. ¶ Tripartito a *Columella* distribuitur, in urbanam, rusticam, & fructuariam. *Villa rustica*, est ea pars villæ, quam villicus, colonusve, vinitor, arborator habitandam sibi obtinet, & familiæ villaticæ, atque instrumento omni rustico condendo, aut continendo est accommodata. *Villa urbana*, ea pars est, quam dominus sibi, cum ruri est, habitandam recipit. Dicitur urbana, quia elegantius amœniusque ædificari solet, & instrui, quasi urbani ornatus & elegantiæ plus habens, quam rustica. *Fructuaria villa* dicitur, ubi fructus reconduntur. V. ipsum *Columell. l.* 1. *c.* 6. ¶ Villa publica erat ædes in Campo Martio publicis officiis assignata, quemadmodum describitur a *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Villa publica ad rempubl. administrandam est utilis, ubi cohortes ad delectum consuli adductæ considant; ubi arma ostendant; ubi censores censu admittant populum. Hæc *Varro*. Dicta est autem *villa*, quia posita erat extra Urbem. Nam Martius campus situs erat inter Urbem & Tiberim, ut *Liv. l.* 2. *c.* 5. *Flor. l.* 3. *c.* 21. scribit, L. Syllam quatuor millia deditorum inermium in villa hac publica interfecisse. Hoc idem narrans *Val. Max. l.* 9. *c.* 2. *n.* 1. quatuor legiones fuisse dicit. Octo millia sunt *in Epit. Livii l.* 88. novem millia apud *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 75. Aliam summam habes etiam apud *Senec. l.* 1. *de clement. c.* 12. &c. Ex quibus intelligimus amplissimam & spatiosissimam fuisse. Facta est a censoribus C. Furio Pacilo, & M. Geganio Macerino circa A. U. CCCXIX. *Liv. l.* 4. *c.* 22. ¶ Neque vero solum rusticæ ædes, sed etiam singulæ earum partes villæ nomine significantur. Hinc *Plin. l.* 9. *c.* 54. ostrearum vivaria, quæ sunt villæ rusticæ partes, *villas* vocat. Similiter apud *Varron. loc. cit.* villæ sumuntur pro cohortibus avium altilium. In illo etiam *Plinii* loco *l.* 5. *ep.* 19. *sub fin.* Rogo ergo, scribas tuis, ut illi villa, ut domus pateat: videtur *villa* poni pro parte villæ rustica, *domus* vero pro parte urbana. ¶ Pro rure. *Plin. l.* 7. *ep.* 25. Athenis vivere hominem, non in villa putes.

VILLARIS, e, *di villa*, ἀγροικικός, idem quod villaticus, ut Villares gallinæ, quæ in villa aluntur. *Plin. l.* 10. *c.* 41.

VILLATICUS, a, um, *villesco*, *villereccio*, *di villa*, ἀγροικικός, ad villam pertinens, ut *Villaticus canis*, qui villæ servandæ gratia alitur. *Villaticæ alites*, quæ in ædibus seu casis rusticis nutriuntur, ut sunt gallinæ, anates, columbi, &c. *Villaticæ pastiones*, h. e. alimenta, quibus hujusmodi altiles aves nutriuntur. *Colum. l.* 7. *c.* 12. De villatico cane igitur, & pastorali dicendum est. nam venaticus nihil pertinet ad nostram professionem. *Plin. l.* 23. *c.* 1. *sect.* 17. *Hard.* Aiunt, si quis villam ea traxerit, fugere accipitres, tutasque fieri villaticas alites. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Duo sunt pastionum genera; unum agreste, in quo pecuariæ sunt, alterum villaticum, in quo sunt gallinæ, ac columbæ, & apes, & cetera, quæ in villa solent pasci. *& cap.* 9. Villaticæ gallinæ. *Colum. in fin. l.* 7. Villaticæ pastiones, quæ continent volucrum, pisciumque, & silvestrium quadrupedum curam. *Id. l.* 9. *c.* 4. *sub fin.* Villaticum mel. *Plin. l.* 8. *c.* 11. *in fin.* Villaticæ quadrupedes.

VILLICA, æ, f. *contadina*, οἰκονόμου γυνή, uxor villici. *Martial. l.* 1. *epigr.* 56. Pinguis inæquales onerat cui villica mensas. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 69. Asparagi, posito quos legit villica fuso. ¶ De officio villicæ V. *Colum. l.* 12. *c.* 1. & *Caton. R. R. c.* 143. ¶ Adjective *Auson. epist.* 4. *v.* 56. Et jacula, & fundas, & nomina villica lini. *h. e.* rustica, rusticana. ¶ Scribitur & *vilica* simplici *l.* V. *Villicus*.

VILLICATIO, onis, f. *fattoria di villa*, ἀγρονομία, villæ dispensatio, seu administratio, negotiatio rustica. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *ante med.* Qui susceperit officium villicationis, in primis convictum domesticum, multo etiam magis externum vitet. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 69. *Burm.* Servum in villicationem relegavit.

VILLICO, onis, m. idem ac villicus, idest præfectus villicationis. *Apul. in Apol.* Negat eam rationibus villiconum, & opilionum, & equisonum solertissime subscripsisse. Alii leg. *villicorum*.

VILLICO, as, a. 1. *fare il fattor di villa*, ἀγρονομέω, villicum ago, villæ negotia guberno. *Apul. l.* 8. *Metam.* Servus, cui familiæ tutelam dominus commiserat, quique possessionem maximam villicabat. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *circa med.* Quorum prædia colenda suscipiebat Respublica: exercitusque ducebant, senatu illis villicante. ¶ Usitatius est passiva, seu deponenti positione. *Pompon. apud Non. c.* 2. *n.* 897. Longe ab urbe villicarier, quo herus rarenter venit. *Id. ibid.* Non villicarier, sed dominari mea est sententia. *Afran. ibid.* In Arpinos jam, quantum pote, explodam hominem, ut villicetur. ¶ Significat etiam ruri vivere, rusticari, *star in villa*, *villeggiare*. *Turpil. ibid.* Ego nondum etiam hic villicabar, Phædria. *Id. ibid.* Hic villicor ante urbem: nunc rus eo.

VILLICOR. V. in voce præced.

VILLICUS, & Vilicus, ci, m. *fattor di villa*, *castaldo*, ἀγρονόμος, ἐπίτροπος, præfectus villæ, procurator rei rusticæ, cui tota rerum villaticarum cura ab hero commissa est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. *circa med.* Villicus agri colendi causa constitutus, atque appellatus a villa, quod ab eo in eam convehuntur fructus, & evehuntur, cum veneunt. *Colum. sub fin. proœm. l.* 1. Villicis successerunt in locum dominorum, qui quondam prisca consuetudine non solum coluerant, sed habitaverant villas. *Cato apud Colum. l.* 11. *c.* 1. *post init.* Male agitur cum domino, quem villicus docet. *Cic. Verr.* 5. *c.* 58. Si quis villicus ex eo fundo excisis arboribus ac venditis, demptis tegulis, instrumento, pecore abalienato, &c. *& paulo post*. Putat, se bonum in arationibus fructibusque suis habuisse custodem ac villicum. ¶ Ejus officia describit *Cato R. R. c.* 5. *&* 142. Qualis esse debeat, docet *Colum. l.* 11. *c.* 1. *sub init. & sect.* 13. & *lib.* 12. *c.* 1. idemque undecimum librum suum *villicum* inscripsit, ut habemus *lib.* 10. *c.* 18. ¶ Videtur sumi etiam pro ipso agri cultore ab *Horat. l.* 1. *epist.* 14. *v.* 1. V. *vers.* 4. 19. *&* 26. ¶ Item pro dispensatore & procuratore cujuscumque rei. *In Priapejis carm.* 83. (quod multi *Tibullo* tribuunt.) Villicus ærarj quondam, nunc cultor agelli. *Al. leg.* Ærarj quondam custos, &c. Sed prior lectio magis *Scalig.* probatur. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 640. *n.* 10. Eutychus villic. a plumbo. Alia *pag.* 1033. *n.* 9. Vil. ab alim. *h. e.* villicus ab alimentis. Alia *pag.* 602. *n.* 3. Felici Cæs. serv. villico hortorum Maianor. Alia *ibid. n.* 4. Villicus in hortis Sallustianis. *Frontin. de aquæduct. artic.* 117. In ministeriis aquæductuum ponit & *villicos*, quorum officium erat calices & fistulas impetratas ab Imperatoribus ad privatos usus aptare, & collocare, ut habetur *ibid. artic.* 112. Inscript. apud *Spon. in Miscell. sect.* 6. *pag.* 235. Sporus Cæs. N. S. vilic. aquæ Claudiæ. ¶ Metaphorice *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 15. Malum villicum esse imperatorem, qui ex visceribus provincialium homines non necessarios,

nec

nec reipubl. utiles pascaret. Ite legit *Salmas.* alii aliter. *Juvenal. sat.* 4. v. 77. Pegasus attonitæ positus modo villicus urbi. *h. e.* præfectus. ¶ Adjective est villicus, rurnlis. *Auson. epist.* 4. v. 56. Et jacula, & fundas, & villica nomina lini. ¶ Ad scriptionem quod attinet, quamvis ratio duo *ll* postulet, tamen adeo frequens est in antiquis monumentis unico scribi, ut pæne præferri debeat, certe improbari non possit. *In opt. cod. Varronis*, & *in Pandect. Florentinis* ita semper scribi, testatur P. *Victorius ad lib.* 16. *Fam. ep.* 21. Sed vet. Lapidea affert *Manut.* in *Orthograph.* quindecim *Fabrett. pag.* e. unum *Donius class.* 1. n. 140. tria *class.* 7. n. 138. 152. & 205. simplici *l*. Putat *Dausqu.* etiam *vilum* sic scribi, quod sit ab ἴλη, manipulus. Ipse tamen, & *Manut.* retinent *villicus*.

VILLOSUS, a, um, *peloso*, τριχωτὸς, τραχωτὸς, villis plenus, hirsutus, hirtus. *Virg.* 8. *Æn.* v. 177. villosi pelle leonis. & *vers.* 266. *de Caco*: villosaque setis pectora semiferi. *Plin.* l. 16. c. 10. Arbor folio villosior. *Id.* l. 11. c. 39. Villosissimum animal. *Id.* l. 12. c. 12. Radix villosa. *h. e.* capillamentis, vel fibris instructa. *Ovid.* 10. *Met.* v. 21. *de Medusa*. villosa colubris guttura. *h. e.* densis cincta serpentibus.

VILLULA, æ, f. *picciola casa in villa*, *casino*, ἀγρωστίδιον, parva villa. *Cic. Attic.* l. 8. *ep.* 9. Ego Arpini volo esse pridie Calendas, deinde circum villulas nostras errare. *Horat.* l. 1. *sat.* 5. v. 45. Proxima Campano ponti quæ villula tectum Præbuit.

VILLUM, li, n. *vinetto*, οἰνάριον, ὀλίγον, diminutivum a *vinum*. *Terent. Adelph.* 5. 2. 11. Interea in angulum aliquo abeam, atque edormiscam hoc villi. *questo poco di vino c' ho bevuto*.

VILLUS, li, m. *fiocco*, *pelo molle lanuginoso*, θρίξ, λάχνη, τρίχωμα, non proprie pilus est, sed potius multorum pilorum collectio, & quidam quasi floccus, quales in jubis leonum, & luporum, & nonnullorum etiam canum separatos videmus propendere, quales item sunt in vestibus flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus causa arte fullonia pannis inducuntur. Est a *vinnus*, idest cincinnus, molliter flexus, ut *Isidorus* exponit l. 3. c. 19. *Orig. sub fin.* Vel est a *vellendo*, qua ratione ab eodem *vellus* venit. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 47. Animantium aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ, &c. *Virg.* 3. *Georg.* v. 446. Udisque aries in gurgite villis Mersatur. *Martial.* l. 14. *epigr.* 136. Calfaciunt villi pallia vestra mei.

VIMEN, inis, n. *vimine*, *vinco*, *venco*, *stroppa*, οἰσύα, ῥίψ, λύγος, omne virgultum lentum, seu molle, flexile, & aptum ad viendum, idest ligandum. *Varro* l. 1. *de R. R.* c. 23. *a med.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facies. *Fest.* Viere, alligare, unde vimina, & vasa viminea. ¶ Fiunt autem vimina ex virgis populi, ulmi, sanguinei fruticis, betulæ, coryli, vitis, & salicis, quæ principatum obtinet. *Cæs.* l. 1. *B. Civ.* c. 54. Reliquum corpus navium viminibus contextum coriis integebatur. *Colum.* l. 4. c. 30. Nec refert, cujus generis vimen feras, dum sit lentissimum. *Ovid.* 6. *Met.* v. 344. fruticosa legebant Vimina cum juncis. *Tibull.* l. 2. *eleg.* 3. v. 15. Tum fiscella levi detexta est vimine junci. *Colum.* l. 10. v. 304. cano jam vimine textum Sirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis. *Ovid. de remed. amor.* v. 186. Ut relevent dempti vimina torta favi. *h. e.* alvearia viminea. synecdoche. Sic *Martial.* l. 4. *epigr.* 89. Nec rugosarum vimen breve Picenarum. *h. e.* fiscella viminea olivarum plena. Sic *Ovid. Met.* 12. v. 436. concretum vimine querno Lac fluit. ¶ *Vimen*, virga, quæ manu gestatur. *Stat.* 2. *Theb.* v. 30. Ni deus (*Mercurius*) horrentem (*Cerberum*) Lethæo vimine mulcens Ferres tergemino domuisset lumina somno.

VIMENTUM, i, n. idem quod vimen. *Tacit.* 12. *Ann.* c. 16. Mœnia non saxo, sed cratibus & vimentis, ac media humo, adversus irrumpentes invalida erant. Al. aliter leg.

VIMINALIS, le, ἰτεώδης, ad vimina pertinens. *Viminalis arbor* est, ex qua vimina fiunt. *Plin.* l. 17. c. 20. Salicis viminalis singula jugera sufficiunt viginti quinque vineæ jugeribus. *Colum.* l. 4. c. 30. Quare salices viminales, atque arundineta, vulgaresque silvæ, vel consito confitæ e castanea prius faciendæ sunt. ¶ *Viminalis* absolute sunt arbores, quæ vimina ferunt. *Plin. loc. cit.* Hæc est viminalium cultura. ¶ *Viminalis collis*, unus ex septem urbis Romæ collibus, in tertia urbis regione, ita dictus a viminum silva in eo enata circa aram Jovis, unde & Jupiter ipse *Viminius* cognominabatur: *Varro* l. 4. *de L. L.* c. 8. *a med.* & *Fest.* ¶ Viminalis porta, *porta di S. Agnese*, una ex portis urbis Romæ, inter Salariam & Exquilinam, ita dicta, quod in Viminalem collem duceret. *Festus*.

VIMINARIUS, ii, m. qui viminea opera facit, vel in viminibus negotiatur. *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 642. n. 3. A. Turranius Niger viminarius, &c.

VIMINETUM, ti, n. *vincheto*, locus viminibus consitus. *Varr.* l. 4. *de L. L.* c. 8. Viminalis collis a Jove viminio, quod ibi aræ sunt ejus, aut quod ibi vimineta fuerunt.

VIMINEUS, a, um, *di vinchi*, λύγινος, ex viminibus factus. *Plaut. Epid.* 2. 1. 25. Unum a prætura tua abest, lictores duo, duo viminei fasces virgarum. *Cæs.* l. 3. *B. Civ.* c. 63. *a med.* Viminea tegumenta galeis imposita. *Hirt.* l. 8. *B. Gall.* c. 9. Pontium frontes viminea loricula munirentur. *Virg.* 1. *Georg.* v. 95. Vimineæ crates. *Plin.* l. 16. c. 37. *a med.* Viminea falx. *h. e.* ea qua vimina fiunt.

VIMINIUS Jupiter, apud *Varron.* l. 4. *de L. L.* c. 8. *a med.* V. *Viminalis*.

VIN' est vis ne? *Plaut. Pœn.* 5. 2. 155. Vin' eam videre?

VINACEA, æ, f. *vinaccia*, γίγαρτα, acini, seu grana uvæ jam pressæ. *Colum. de arborib.* c. 4. *ad fin.* Præterea post hæc vinaceæ bonitam uvæ albæ in nigra, uvæ nigræ in alba ponito. *Plin.* l. 17. c. 22. *sub fin.* Circum capita addito stercora, paleas, vinaceas, aut aliquid horumce.

VINACEUM, & Vinaceus, i, n. & m. *vinacciuola*, γίγαρτον, granulum illud lignosum, quod in uvæ acino nascitur. Fere usurpatur in numero plurali. *Colum.* l. 3. c. 1. Humido loco fciet non recte mandari fructus teneri & amplioris acini, sed callosi & angusti, frequentisque vinacei. *Id.* l. 12. c. 2. *sect.* 69. Naturalis autem maturitas est, si, cum expresseris vinacea, quæ acinis celantur, jam infuscata, & nonnulla propemodum nigra fuerint. Adde *lib.* 6. *c.* 3. ¶ Nonnunquam tamen vinacea, *vinaccie*, dici invenimus pro totis uvæ expressæ reliquiis, hoc est non solum pro hisce granulis, verum etiam pro ipsis folliculis, qui Græce στέμφυλα. *Columm.* l. 12. c. 36. Tortivum mustum dicimus, quod post primam pressuram vinaceorum, circumcisa pede exprimitur. *Varr.* l. 3. *R. R.* c. 11. Pabulum his datur triticum, hordeum, vinacei, uvæ. *Plin.* l. 14. c. 8. Uvæ doliis inclusæ, stipatæ vinaceis circumsudantibus. Adde *Colum.* l. 12. c. 43. *sub fin.* & *Caton. R. R.* c. 7. ¶ Adjective *Cic. de Senect.* c. 15. Omitto enim vim ipsam omnium, quæ generantur e terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex ceterarum frugum, aut stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. Alii rectius leg. *ex acino vinaceo*.

VINALIA, orum, *vel* ium, n. πιθοιγία, dies, quo vinum novum Jovi libabant. *Festus*: Vinalia diem festum habebant, quo die vinum novum degustabant, & Jovi libabant. Duplicia erant: prima celebrabantur 9. Cal. Maji, seu die 23. Aprilis, altera 13. Cal. Septembris, seu die 20. Augusti. *Plin.* l. 18. c. 29. Vinalia priora, quæ ante hos dies sunt 9. Cal. Maji degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent. & *infra*. Extra has causas sunt Vinalia altera, quæ aguntur ad 13. Cal. Septembris. ¶ Vinalia posteriora dicuntur *rustica* a *Varrone* l. 4. *de L. L.* c. 3. *a med.* & a *Festo* in *Rustica*. Verba *Varronis* sunt: Vinalia rustica dicuntur a. d. XII. Cal. Septemb. quod tum Veneri dicata ædes: & horti ejus tutelæ assignantur, ac tum sunt feriati olitores. *Festi* autem: Rustica Vinalia appellantur mense Augusto XIIII. Cal. Septemb. Jovis dies festus, quia Latini bellum gerentes adversus Mezentium, omnis vini libationem ei deo dedicaverunt. Eodem die Veneri templa sunt consecrata, alterum ad Circum maximum, alterum in luco Libitinensi, quia in ipsius deæ tutela sunt horti. Quæ de posterioribus his Vinalibus tradunt *Varr.* & *Fest.* de prioribus narrat *Ovid.* 4. *Fast.* a *vers.* 864. De prioribus *Varr. loc. cit. ante med.* asserit sacra esse Jovi, non Veneri, (quod confirmat *Masurius* apud *Macrob.* l. 1. c. 4. *Saturn.*) *Ovid. ibid.* utrique. Veri valde simile est priora mente Aprili Veneris fuisse: posteriora Jovis. Dissentiunt etiam *Varro*, & *Fest.* in assignando die posteriorum: *Plin.* & *Ovid.* cum *Festo* conveniunt. ¶ Genitivus *vinaliorum* habetur apud *Macrob. loc. cit.* V. *Saturnalia*.

VINALIS, le, ad vinum pertinens. *Macrob.* l. 7. *Saturn.* c. 7. *sub fin.* Si qua vinalis fortitudo in homine resedit. *spirito e forza del vino bevuto*.

VINARIUS, a, um, *di vino*, οἰνικός, ad vinum pertinens. *Cic. Verr.* 6. c. 27. *a med.* Erat etiam vas vinarium ex una gemma prægrandi. *Vitruv.* l. 1. c. 4. & *Plin.* l. 14. c. 13. Claves cellæ vinariæ. *Id.* l. 24. c. 1. Saccus vinarius. *h. e.* quo vina percolentur. *Id.* l. 28. c. 18. Hircinus uter vinarius, *otre*, *bolgia da portar vino*. & *Colum.* l. 12. c. 18. Tum lacus vinarii, & torcularii, omniaque vasa eluenda sunt. *Inscript.* apud *Donium class.* 8. n. 21. Coactor vinarius. ¶ Crimen vinarium *Cic. pro Font.* c. 5. appellat, quo accusabatur Fontejus, quod portorium vini in Gallia instituerat. ¶ *Vinarius palmes* in vite, apud *Caton. R. R.* c. 33. est idem, qui *fructuarius* dicitur a *Colum.* l. 5. c. 6. V. *Pampinarius*. ¶ *Vinaria*, *orum*, absolute, vinaria vasa. *Horat.* l. 2. *sat.* 8. v. 39. Invertunt Allifanis vinaria tota Vibidius, Balatroque. Adde *Petron. in fragm. Tragur.* c. 78. *Burm.* ¶ *Vinarius*, ii, m. *mercatante da vino*, *vinattiere*, *bettoliere*, οἰνοπώλης, qui vinum vendit. *Plaut. Asin.* 2. 4. 30. Vina, quæ heri vendidi vinario. *Suet. in Claudio*, c. 40. Cum de laniis, ac vinariis ageretur. *Sallust.* apud *Non.* c. 4. n. 61. Lenones, & vinarii, laniique. ¶ In veteri lapide apud *Gruter. pag.* 1116. n. 7. habes *vinariorius*: sed videtur errore lapicidæ. ¶ *Vinarius* est etiam vinosus, ebriosus, *bevitore*, *beone*, φίλοινος. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 4. Aleatores & vinarios non contineri edicto. Adde *leg.* 25.

VINCA PERVINCA, æ, f. *pervinca*, κληματὶς, δαφνοειδὴς, χαμαιδάφνη, herba topiaria, perpetuo virens, lauri foliis geniculatim vestita, humi serpens, & in modum funiculi se se porrigens, tenuibus sarmentis obvia quæque vinciens, veteribus inopiam florum supplere solita, quæ etiam centunculus, clematis, & chamædaphne appellatur, ita dicta, quia semper vireat, aerisque injurias vincat, & pervincat. Dicitur chamædaphne, quasi humilis laurus, propter foliorum similitudinem. *Plin.* l. 21. c. 11. *ad fin.* & *cap.* 27.

VINCEUS, a, um, ad vinciendum aptus. Jocosa *Plaut. Stich.* 4. 2. 56. Nam mihi intus pottone vincea onerabo gulam. *h. e.* laqueo me vinciendo gulam frangam.

VINCIAM dicebant continentem. *Paul.* ex *Festo*. Al. ex MSS. *leg.* Viciam dicebant continentiam.

VINCIBILIS, le, *vincibile*, νικητός, qui vinci potest, superabilis. *Colum.* l. 3. c. 12. Gravem terram, via ulla cultura vincibilem. *Terent. Phorm.* 2. 4. 48. Justam illam causam, facilem, vincibilem, optumam. *h. e.* quæ obtineri potest.

VINCIO, is, vinxi, vinctum, a. 4. *legare*, δέω, ligo, constringo. *Virg.* 1. *Æn.* v. 341. Purpureoque alte suras vincire cothurno. *Horat.* l. 4. *od.* 1. v. 32. Vincire novis tempora floribus. *Ovid. Heroid. ep.* 5. v. 47. appositis vincitur vitibus ulmus. *Id.* 15. *Met.* v. 601.

Vel,

Vel, si dignus erit, gravibus vincite catenis. *Id. 2. Amor. el. 15. v. 1.* Annule, formosæ digitum vincture puellæ. *Tibull. l. 1. el. 10. v. 69.* auro lacertos Vinciat, & Tyrio prodeat apta sinu. *h. e.* ornet armillis aureis. *Colum. l. 2. c. ult.* Fœnum secare, aut vincire, aut vehere. *Virgil. 11. Æn. v. 81.* Vinxerat & post terga manus. *Quintil. l. 1. c. 5. (al. 9.)* Ferrum, quo rotæ vinciuntur, dici solet canthus. ¶ Absolute. *Tacit. Ann. 15. c. 58.* Ut me, & Arminium, & conscios vinciret, flagitavi. *h. e.* in vinculis haberet. Adde *Justin. l. 2. c. ult.* & *Tacit. Ann. l. 1. c. 23. lib. 1. Hist. c. 45.* & *lib. 3. c. 36.* Sic *Senec. in Agam. v. 998.* ultimo in regni angulo Vincite septum nocte tenebrosi specus. ¶ Translate *Cic. pro Marcell. c. 8.* Omnia quæ delapsa jam fluxerunt, severis legibus vincienda sunt. *Id. 3. de Orat. c. 49. a med.* Membra orationis vincire numeris. *Propert. l. 3. el. 3. v. 43.* Vincire mentem multo Lyæo. *h. e.* impedire, opprimere. *Id. ibid. el. 19. v. 21.* Vincire lectum certo fœdere. *Tacit. 4. Ann. c. 11.* Vincire donis animum alicujus. *h. e.* devincire. Sic *Ann. 6. c. 45.* Pacto matrimonii vincire aliquem. *Cic. Attic. l. 7. ep. 18.* Cæsarem ajunt acerrime dilectum habere, loca occupare, vincire præsidiis. *h. e.* sepire & munire. Al. leg. *vincire*, ut referatur ad oppida. *Id. 2. Tuscul. c. 21.* Si turpissime se illa pars animi geret, vinciatur, & constringatur amicorum propinquorumque custodiis. ¶ Interdum est magicis artibus devincire, ligare, defigere, & in aliqua functione impedire. *Ovid. 2. Fast. v. 581.* Hostiles linguas, inimicaque vinximus ora.

VINCO, is, vici, victum, a. 3. *superare, vincere, soggiogare, νικάω, κρατέω*, supero, in certamine superior sum, victoriam reporto. Et sæpe in prœlio & certamine locum habet. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 36.* Jus esse belli, ut qui vicissent, iis quos vicissent, quemadmodum vellent, imperarent. *Liv. l. 3. c. 61.* Romanos sibimetipsis victuros, non ut decemvirorum victores præmium essent. *Cic. pro leg. Manil. c. 18.* Majores nostri omnibus navalibus pugnis Carthaginienses vicerunt. *Nep. in Agesil. c. 4. a med.* Quos omnes gravi prœlio vicit. *Terent. Adelph. 4. 2. 27.* Miseram mulierem, & me servulum, qui referire non audebam, vicit. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 12. n. 30. extr.* Validam urbem multos dies restantem pugnando vicit. *expugnat.* & *Lucan. l. 9. v. 644.* Amphitryoniades vidit, cum vinceret, Hydram. *Id. l. 1. v. 145. & 366.* vincere bella. *Justin. l. 41. c. 2. a med.* Vincere bella longinqua. *Senec. in Phæniss. v. 491.* Id bellum gerere cupitis, in quo est optimum vinci. *Liv. l. 37. c. 53.* Vincere aliquem in certamine. *Plin. l. 10. c. 63. ad fin.* & *Enn.* apud *Cicer. de Senect. c. 5.* Equus vicit Olympia. ¶ Item quocumque modo, cuicumque superiorem esse. *Cic. Catil. 3. c. 12.* Mihi vivendum est cum illis, quos vici ac subegi. *Id. Parad. 4. c. 2.* Sapientis animus, virtutibus omnibus septus, vincetur & expugnabitur? *Senec. in Octav. v. 121.* graves dolores vincere. *Plaut. Truc. 2. 2. 29.* Si animum vicisti, potius quam animus te, est quod gaudeas. *h. e.* cupiditatem coercuisti. *Justin. l. 9. c. ult.* Iram dissimulare, plerumque etiam vincere. *Cic. 6. Verr. c. 50. extr.* Qui indignitate servos, temeritate fugitivos, scelere barbaros, crudelitate hostes vicerit. *Id. 1. de Orat. c. 24. ad fin.* Vincere ceteros eloquentia. *Nep. in Alcib. c. ult.* omnes parsimonia. & *in Eumen.* omnes cura, vigilantia, patientia, calliditate, & celeritate ingenii. *Cic. pro Dejot. c. 4. sub fin.* superiores gloria. *Id. 2. Offic. c. 20. circa med.* Non est consentaneum, qui invictum se a labore præstiterit, vinci a voluptate. *Hirt. l. 8. B. Gall. c. 41.* Labore atque operibus locorum vincere difficultates. *Ovid. 1. Trist. el. 10. v. 5.* cursu aliquam. *Propert. l. 1. el. 9. v. 5.* Non me Chaoniæ vincant in amore columbæ Dicere quos juvenes quæque puella domet. *h. e.* dicendo superent. ¶ De ludentibus. *Vetus Poeta* apud *Sueton. in Aug. c. 70. extr.* Aliquando ut vincat, ludit assidue aleam. *Augustus in epist.* apud *Sueton. c. 71.* Ego perdidi XX millia nummum: si quas manus remisi cuique, exegissem, vicissem vel L millia. ¶ Vincere sponsione, & sponsionem, *guadagnar la scommessa*. *Cic. pro Quint. c. 27.* Numquid est causæ, quin ego sponsione vicerim? *Id. pro Cæcin. c. 31. sub fin.* Ostendo cum vincere sponsionem, si, &c. *Al. leg.* sponsione. ¶ de litigantibus, qui in judicio causam obtinent. *Terent. Phorm. 2. 2. 83.* Cum tu horum nihil refelles, vincam scilicet. & *vers. 85.* Factum est: ventum est. vincimus. *Cic. pro Rosc. Com. c. ult.* Vincere judicio. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 75.* Vincere erant omnes dignæ: judexque verebar, Non omnes causam vincere posse suam. *Horat. l. 1. sat. 2. extr.* Deprendi miserum est. Fabio vel judice vincam. ¶ de eo, qui voti compos factus est. *Propert. l. 1. el. 8. v. 28.* rumpantur iniqui. Vicimus. assiduas non tulit illa preces. *Ovid. Met. 6. v. 513.* Vicimus, exclamat. mecum mea vota feruntur. Adde *3. Trist. el. 9. v. 23.* & *Cic. Attic. l. 14. ep. 20. a med.* ¶ In senatu *vincere* dicitur sententia, in quam omnes, vel pars major eunt: item is, qui pro ea verba facit. *Liv. l. 2. c. 4.* Cum in senatu vicisset sententia, quæ censebat reddenda bona. *Sallust. in Jug. c. 19.* Vicit tamen in senatu pars illa, qui vero pretium aut gratiam anteferebant. *Liv. l. 2. c. 30.* Sed factione respectuque privatorum, quæ semper obfecere publicis consiliis Appius vicit. ¶ Item quicumque verbis quippiam probat, permovet, persuadet, evincit, *convincere, provare ad evidenza, far vedere*. *Cic. pro Cluent. c. 44. circa med.* Vince deinde, bonum virum fuisse Oppianicum, hominem integrum, &c. & *cap. 23. sub fin.* Si doceo, corruptum illud esse judicium non ab Avito, vinco ab Oppianico. *Matius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28.* Perinde ac si jam vicerint, obitum ejus reipublicæ fuisse utilem. & *post med.* Id mi copere, dicendo vincere non possum. *Plaut. Amph. 1. 1. 277.* Vincon' argumentis, te non esse Sosiam? *Horat. l. 2. sat. 3. v. 225.* Vincet enim stultos ratio insanire nepotes. *Plaut. Mostell. 1. 2. 12.* Profecto ita esse, ut prædico, vero vincam. ¶ Sequente *ut* & conjunctivo. *Plaut. Mil. 2. 2. 31.* Ut eum, qui hic se vidit, vero vincat, ut ne viderit. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 115.* Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemque qui, &c. *Id. Epod. ult. v. 27.* Ergo negatum vincor ut credam miser, Sabella pectus increpare carmina. *son convinto o costretto a credere quel che negai, che, &c.* ¶ *Vincere aliquid verbis* est etiam æquare dicendo, explicare, exprimere. *Virg. Georg. 3. v. 289.* Nec sum animi dubius, verbis ea vincere magnum Quam sit, & angustis hunc addere rebus honorem. ¶ *Vincere opinionem, exspectationem*, dicitur, qui plus præstat, quam putabatur, sperabatur. *Cic. Acad. l. 4. c. 1.* Opinionem vicit omnium, quæ de virtute ejus erat. *Id. Verr. 7. c. 5.* Exspectate facinus quam vultis improbum, vincam tamen exspectationem omnium. ¶ *Vince, viceris*, formulæ irati, & non stomacho concedentis. *Terent. Andr. 5. 3. 19.* Quid, mi pater? quasi tu hujus indigeas patris. Domus, uxor, liberi inventi, invito patre: adducti qui illam civem hinc dicant. viceris. Ubi *Donat.* Verbum est ejus, qui vi sibi extorqueri, ut abjiciat curam. & proprium patribus, ac familiare iratis. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 30.* Vincite, si ita vultis. *Sueton. in Cæs. c. 1. sub fin.* Vincerent, ac sibi haberent, dummodo scirent, &c. ¶ De his, quæ diu durant, & temporis injurias veluti superant. *Virg. 2. Georg. v. 297. de æsculo.* immota manet, multosque nepotes Multa virum volvens durando sæcula vincit. *Id. 11. Æn. v. 160.* Contra ego vivendo vici mea fata, superstes Restarem ut genitor. ¶ Pro ascendere, superare, *sormontare*. *Martial. l. 5. epigr. 23.* Alta Suburrani vincenda est semita clivi. *Claudian. de III. consul. Honor. v. 46.* ascensu vincere montes. *Virg. 2. Georg. v. 123.* ubi aera vincere summum Arboris haud ullæ jactu potuere sagittæ. ¶ domare igni, mollire, coquere, aut concoquere, *cuocere, o digerire*. *Virg. 3. Georg. v. 559.* nec viscera quisquam (*corrupta morbo*) Aut undis abolere potest, aut vincere flamma. *Plin. l. 22. c. 53. extr.* Pervigilio præcipue vincuntur cibi. ¶ De rebus inanimis. *Virg. 2. Æn. v. 731.* noctem flammis funalia vincunt. *Id. 9. Æn. v. 92.* ne naves turbine venti vincantur. *Ovid. 4. Met. v. 178.* non illud opus (*rete aereum a Vulcano factum*) tenuissima vincant Stamina, non summo quæ pendet aranea tigno. *Id. 3. Amor. el. 6. v. 42.* vincere gurgitibus flammam. *Sil. l. 6. v. 390.* campum turba vincente, propinqui Implentur colles. *h. e.* cum major turba esset, quam campi spatium. *Plin. l. 19. c. 1.* Hi casses linei vel ferri aciem vincunt. *Id. l. 31. c. 6. post med.* Si plus quam sextarius salis in quatuor aquæ sextarios mergatur, vinci aquam, salemque non liquari. ¶ *Vincituros*, ἀγχινοῦς, nec imitandum. *Petron. in fragm. Tragur. c. 45. Burm. ad fin.* Scias, plenis velis vincituros.

VINCTIO, onis, f. *ligamento, δέσις*, actus vinciendi, ligatio, vinctura. Dubiæ lectionis sunt quæ afferuntur ex *Varr. l. 4. de L. L. c. 20.* & *Cic. 1. Tuscul. c. 29.* & *de Amic. c. 7.* aliis *sanctionem*, aut *consanctionem* substituentibus. *Tertull. de carne Christi, c. 4.* Infans pannis dirigitur, vinctionibus formatur. *Arnob. l. 2. pag. 87.* Quando animæ corporibus alligatæ? quis auctor vinctionis istius? & *lib. 6. pag. 203.* Vinctionis vi colligati. & *ibid.* Vinctiones plumbeæ. *impiombature*. *Cæl. Aurel. Acut. l. 3. c. 17.* Vinctiones atque tormenta efficere.

VINCTOR, oris, m. *chi lega*. *Arnob. l. 6. pag. 199.* Phidias sciebat, aurum fuisse, lapides atque ossa informia, seque horum omnium congregatorem, atque vinctorem.

VINCTURA, æ, f. *legatura, legaccio, δέσις, δεσμός*, ligamentum. *Cels. l. 8. c. 10. sect. 1. a med.* Ea vinctura talis esse debet, ut primo die nihil offenderit, non tamen laxa visa sit; secundo laxior; tertio jam pæne resoluta. *Plin. l. 16. c. 37.* Salices pariunt virgas sequaces ad vincturas lentitiæ. ¶ *Celsus l. 7. c. 20.* de vinctura agit, qua succurritur intestino in scrotum lapso laborantibus, *braghiere*.

VINCTUS, us, m. vinctura. In sexto casu singulari habet *Varr. l. 1. R. R. c. 8.* V. *Cestus*.

VINCTUS, a, um, *legato, δετός*, ligatus: a *vincio*. *Cic.* vertens carmina *Sophoclis*, *l. 2. Tuscul. c. 10.* Aspicite religatum asperis vinctumque saxis. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. penult.* Cum trinis catenis vinctus traheretur. *Plaut. Truncul. 4. 3. 63.* Reus solutus causam dicit: testes vinctos attines. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 61.* Pars agitur vinctis post tergum capta lacertis. *Id. Met. 7. v. 469.* boves vincti cornua vittis. *Terent. Eun. 2. 3. 20.* Haud similis virgo est virginum nostrarum, quas matres student demissis humeris esse, vincto pectore, ut graciles fiant. *stretto in busto*. & *Andr. 5. 2. 24.* & *Plaut. Bacch. 4. 4. 95. & 98.* Asservare aliquem vinctum domi. *h. e.* in vinculis retinere. *Sallust. in Catil. c. 58.* Camera lapideis fornicibus vincta. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 96.* undique vincto gelu. *Propert. l. 4. el. 3. v. 52.* sacerdos Puniceo canas stamine vincta comas. ¶ De captivis, & servis, qui in vinculis haberi solent, ne fugiant. *Plin. l. 3. ep. 19. a med.* Nec ipse usquam vinctos habeo, nec ibi quisquam. *h. e.* servos in compedibus ad colendos agros. ¶ Metaphorice *Cic. de Harusp. resp. c. 11.* Cum illis servorum & ludiorum multitudini senatum populumque R. vinctum ipso consessu, & constrictum spectaculis, atque impeditum turba & angustiis tradidisset. *Id. 6. Verr. c. 42.* Ut cujus ad statuam Siculi, te prætore, alligabantur, ejus religioni te eundem vinctum adstrictumque dedamus. *Ovid. 11. Met. v. 238.* somno vincta jacebas. *Id. Heroid. ep. 20. v. 212.* Esse tuam vinctam numine teste fidem. *Id. 5. Trist. el. 9. v. 31.* Sic mea lege data vincta atque inclusa Thalia, &c. *h. e.* mea Musa impedita, adstricta, coercita. *Tibull. l. 1. el. 1. v. 55.* Me retinent vinctum formosæ vincla puellæ. *Plaut. Trin. 3. 2. 32.* Vi Veneris vinctus, otio captus in fraudem incidi.

VINCULATUS, a, um, vinculis constrictus, vinctus. *Martian. Capell. l. 2. pag.* 41. Rosæ decussatim vinculatæ. *Cæl. Aurelian. Tard. l.* 4. c. 8. Lumbrici mutuo amplexu vinculati.

VINCULUM, *& per syncop.* Vinclum, li, *n. legame, vincolo, bernie*, quidquid connectit, & adstringit, ligamen, nodus: a *vincio*. *Propert. l.* 3. *el.* 5. *v.* 24. Omnia detrito vincula fune cadunt. *Virg.* 2. *Æn. v.* 146. viro manicas atque arcta levari Vincla jubet Priamus. *Id.* 5. *Æn. v.* 510. nodos & vincula rupit. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 52. *ad fin.* Etiam si corpora capta sint armis, aut constricta vinculis. *Virg. Æn.* 1. *v.* 172. hic fessas non vincula naves Ulla tenent. *& lib.* 2. *v.* 236. stuppea vincula collo (*equi*) intendunt. *Id. Ecl.* 6. *v.* 19. injicere vincula. *& vers.* 23. nectare. *Id.* 4. *Georg. v.* 399. tendere. *Propert. l.* 2. *el.* 22. *v.* 6. parare alicui. *Senec. in Med. v.* 463. vinculis onerare manus. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 293. adhibere vincula captis. *Id.* 8. *Met. v.* 332. adimere canibus. *& Tibull. l.* 4. *carm.* 3. *v.* 14. Et demum ecieri ferrea vincla cani. *h. e.* collare, copulam. *Id. l.* 2. *el.* 1. *v.* 28. Cito solvite vincla cado. *Id. l.* 1. *el.* 7. *v.* 44. vincla pedum. *h. e.* compedes. Sic *Lucan. l.* 2. *v.* 72. vincula ferri Exedere senem, longusque in carcere pædor. *Ovid.* 10. *Met. v.* 381. aptare pallenti vincula collo. *id. laccio. & lib.* 2. *Fast. v.* 321. tunicarum vincla relaxat. *Id.* 9. *Met. v.* 77. summo digitorum vincula collo Injicit. augebar, ceu gutture forcipe pressus. *Colum. l.* 4. *c.* 29. *a med.* Vinculi genus ad institionem non unum est. alii viminibus obligant: nonnulli circumdant libro fissuram: plurimi ligant junco. *Ovid. Met.* 8. *v.* 226. Mollit odoratas, pennarum vincula, ceras. *Id.* 4. *Trist. el.* 7. *v.* 7. chartæ vincula demere. *aprir una lettera*. Claudebatur enim epistola cera & lino. Sic *l.* 3. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 5. Nostra quid apportet jam nostis epistola, quamvis Charta sit a vinclis non labefacta suis. *Nep. in Pausan. c.* 4. Vincula epistolæ laxare. ¶ De tegmine capitis, ut diademate, pileolo, calantica, corona, &c. his enim vinciuntur capilli. *Senec. in Thyest. v.* 544. Imposita capiti vincula venerando gere. *Id. in Med. v.* 70. Præcinge roseo tempora vinculo. *& vers.* 752. more gratis vinculo solvens comam. ¶ De calceo, socco, solea, &c. quibus constringuntur pedes. *Virg.* 8. *Æn. v.* 458. Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis. *Tibull. l.* 2. *el.* 3. *v.* 30. Vinclaque de niveo detrahis ipse pede. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 432. Surgit: habent geminas vincula nulla pedes. Adde *lib.* 2. *v.* 410. *lib.* 2. *v.* 324. & *lib.* 3. *v.* 823. & *lib.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 14. & *lib.* 3. *de ar. am. v.* 271. & *lib.* 3. *Met. v.* 168. ¶ Sæpe de iis dicitur, quibus noxii constringuntur in carcere, & de ipso carcere, *ceppi, prigione*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 24. Mitto vincla, mitto carcerem, mitto verbera, mitto secures. *Id. Catil.* 4. *c.* 5. *ad fin.* Æternis tenebris vinculisque mandare aliquem. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 27. Conjicere in vincula. *Cic.* 6. *Verr. c.* 10. *sub fin.* Quem obtorta gula de convivio in vincula atque in tenebras abripi jussit. *Liv. l.* 5. *c.* 9. Ducere in vincula. *Nep. in Pausan. c.* 2. Hos clam Xerxi remisit, simulans ex vinculis publicis effugisse. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 4. Ex vinculis causam dicere. *Cic.* 4. *Catil. c.* 4. *in med.* rumpere vincula. *Id.* 3. *de leg. c.* 3. Magistratus noxium civem mulcta, vinculis, verberibusque coerceto. *& mox.* Vincula fontium servanto. *Liv. l.* 6. *c.* 16. Hæc dextra, qua Gallos fudi a delubris vestris, jam in vinculis & catenis erit? ¶ Metaphorica elegantes habet usus. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. Qui ex corporum vinculis, tanquam e carcere evolaverunt. *Liv. in fin. cap.* 13. *l.* 10. Plerisque dies dicta ab ædilibus, quia plus, quam quod lege finitum erat, agri possiderent: vinculumque ingens immodicæ cupiditatis injectum est. *Id. l.* 8. *c.* 28. *ad fin.* Ingens vinculum fidei. *& lib.* 30 *c.* 41. His vinculis fugæ obstricti stabant, cives magis, quam hostem timentes. *Cic. pro Cæcin. c.* 25. Qui jus civile contemnendum putat, is vincula revellit non modo judiciorum, sed etiam utilitatis, vitæque communis. *Id.* 3. *Offic. c.* 31. Nullum vinculum ad adstringendam fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. *Id.* 2. *de Fin. c. ult.* Beneficiorum & gratiæ sunt vincula concordiæ. *Id. pro Planc. c.* 11. Qui est cum illo maximis vinculis & propinquitatis & affinitatis conjunctus. *Virg. Æn.* 7. *v.* 203. Saturni gentem haud vinclo, nec legibus æquam. *Lucan. l.* 5. *v.* 288. nec fas nec vincula juris Hoc audere vetant. *Virg. Æn.* 4. *v.* 16. Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. *Propert. l.* 3. *el.* 13. *v.* 9. nec femina post te Ulla dedit collo dulcia vincla meo. *Horat. l.* 1. *epist.* 7. *v.* 67. Excusare laborem & mercenaria vincla. *l' impegno mercenario*. ¶ Non soli Poetæ syncope utuntur. *Cato R. R. c.* 41. Medias vites vinclis in terram defigito. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Dixerim me, vel plurima vincla tecum summæ conjunctionis optare, atsi sunt amoris arctissima. Ita *Petr. Victor. Aldus*, & *Verburg.* edider. alii *vincula*. Adde *Verr.* 5. *c.* 24. & *Liv. l.* 2. *c.* 29 *l.* 4. *c.* 37. & alibi in plurim. MSS.

VINDELICI, orum, populi olim Illyrici, nunc Germaniæ, ubi Bavaria, & Austriæ pars. V. Geographos. Nomen habere dicuntur a Vinda & Lico fluviis. *Plin. l.* 3. *c.* 20. Noricis contermini Rhæti & Vindelici, omnes in multas civitates divisi. *Id.* referens Inscription. e trophæo Alpium *ibid. paulo post*. Vindelicorum gentes quatuor. Adde *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 18. & *od.* 14. *v.* 8. & *Flor. l.* 4. *c.* 12. ¶ Est ibi urbs nobilis *Augusta Vindelicorum*, nunc *Augspurg, Augusta*, ad Licum fluvium, quæ in vet. Inscript. apud *Gruter. pag.* 548. *n.* 6. & in *Sex. Ruf. Breviar.* dicitur *Aug. Vindelicum*. ¶ Adjective *Martial. l.* 9. *epigr.* 86. Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris. *Claudian. de B. Get. v.* 365. Vindelicis saltus. *& vers.* 415. Vindelica spolia.

VINDELICIA, æ, f. regio Vindelicorum. *Sex. Rufus cap.* 8. ut est apud *La Martiniere* in hac voce.

VINDEMIA, æ, f. *vendemmia*, τρυγητός, collectio uvarum: a vino demendo. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 4. *ad fin.* Vindemia, quod est vini demia, vel vitis demia. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 54. In vinetis uvæ cum erit matura, vindemiam ita fieri oportet. *Plin. l.* 9. *ep.* 20. Ipsa cum maxime vindemias graciles quidem, uberiores tamen quam exspectaveram, colligo. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipsis uvis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 89. Non eadem arboribus pendet vindemia nostris. *Id. ibid. v.* 522. Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. ¶ Transfertur & ad aliarum rerum collectionem, *raccolta*. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Olearum vindemia. *Colum. l.* 9. *c.* 15. & *Plin. l.* 11. *c.* 14. Vindemia mellis. *Id. l.* 12. *c.* 14. *circa med.* turis.

VINDEMIALIS, le, ad vindemiam pertinens, ut Vindemiales fructus, *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 7. *a med.* Vindemiales escæ, *Vet. Inscript.* apud *Murator. pag.* 867. *n.* 8. V. *Rosalis*.

VINDEMIATOR, oris, m. *vendemmiatore*, τρυγητήρ, qui vindemiam peragit. *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 18. Vindemiator, vel quod vinum legere dicitur, vel quod de vite id demit. *Horat. l.* 1. *sat.* 7. *v.* 30. durus Vindemiator, & invictus, cui sæpe viator Cessisset, &c. Ubi *ia* per synæresin in unam syllabam contrahuntur, quia secunda syllaba longa est. ¶ *Vindemiator* quoque est signum cæleste. Hic fuit Ampelus puer, filius Satyri & Nymphæ, natus in Ismaro monte Thraciæ, apud Hebrum fl. & Maroneam urbem, Baccho carissimus, cui Bacchus vitem tradidit. Cum uvas colligeret, ex ulmo decidit. Extinctum Bacchus in cælum transtulit. Ita narrat *Ovid.* 3. *Fast. a vers.* 407. Ἄμπελος Græce vitis est. De ejus ortu alii alia dicunt. Secundum *Ovidium loc. cit.* oritur 3. Non. Martii, idest die quinta: secundum *Columellam l.* 11. *c.* 2. *sect.* 24. apparet 6. Nonas Mart. at *sect.* 58. dicitur exoriri 7. vel 6. Cal. Septembris: secundum *Plinium l.* 18. *c.* 31. exit 11. Calend. Sept. sed Ægypto Nonis.

VINDEMIATORIUS, a, um, τρυγητικός, ad vindemiam pertinens. *Varr. l.* 3. *de R. R. c.* 2. Nihilo magis torcula, vasa vindemiatoria, aut serias olearias, aut trapeta.

VINDEMIO, as, a. 1. *vendemmiare*, τρυγάω, uvas colligo. *Plin. l.* 14. *c.* 2. *a med.* Vindemiare uvas. *Colum. l.* 12. *c.* 33. Vindemiare vinum. *Id. l.* 18. *c.* 31. *sub fin.* Sed jam & calendis Januarii, defectu vasorum, vindemiantes vidi.

VINDEMIOLA, æ, f. τρυγητίδιον, parva vindemia; & translate dicitur de fructu studiorum. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 10. *a med.* Ego omnes meas vindemiolas eo reservo, ut illud subsidium senectuti parem.

VINDEMITOR, oris, m idem ac vindemiator. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 406. Mergetur, visus effugietque tuos. At non effugiet Vindemitor. *Senec. in Apocol. post init.* jussoque senescere Baccho, Carpebat raras serus vindemitor uvas. *Plin. l.* 18. *c.* 31. Stella, quæ Vindemitor appellatur exoriri mane incipit, vindemiæ maturitatem promittens. V. *Vindemiator*.

VINDEX, icis, com. gen. *vendicatore*, τιμωρός, ἔκδικος, ultor, vel ultrix injuriæ: a *vindico*. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 6. Sed partim odio inducti me excludunt, & aperte vindicem conjurationis oderunt. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. *a med.* Furiæ deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices facinorum & sceleris. *Stat.* 1. *Theb. vers.* 80. Tu saltem (*Tisiphone*) debita vindex Huc ades & totos in pœnam ordire nepotes. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 9. *extr.* Timebat, ne, si accepta lex esset, illum sibi collegam adscriberetis, custodem ac vindicem cupiditatum. *h. e.* punitorem avaritiæ. *Ovid. Met.* 1. *v.* 230. vindice flamma in domino dignos everti tecta Penates. *& lib.* 5. *v.* 237. vindex ultorque parentis. *Albinovan. ad Liv. v.* 185. Jura silent, mutæque tacent sine vindice leges. *h. e.* sine eo, qui violantes puniat. ¶ Accipitur item pro assertore, seu defensore. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. *ad fin.* Nisi quod me illum ipsum vindicem æris alieni, ære non Corinthio, sed hoc circumforaneo obruerunt. *idest* defensorem, & servatorem creditorum adversus Catilinam, & alios conjuratos, qui æs alienum solvi nolebant. *Id* 3. *de Leg. c.* 27. Habeat sane populus tabellam quasi vindicem libertatis. *Horat. in ar. Poet. v.* 191. Nec deus intersit (*in Fabula*) nisi dignus vindice nodus Inciderit. *h. e.* solutore, & quasi liberatore rei adeo involutæ, ut ope humana bonus exitus inveniri non possit. ¶ Et pro custode. *Justin. l.* 17. *c.* 2. *in f.* Pyrrhus, filia Ptolemæi in matrimonium accepta, vindicem eum regni reliquit, ne abducta in Italiam juventute, prædam hostibus regnum relinqueret. *Senec. in Hippol. v.* 261. Castitatis vindicem armemus manum. ¶ *Vindex* speciatim appellatus est, qui, cum cuipiam esset injecta manus, ut ad Prætorem, Judicemve duceretur, eum liberabat. *Fest.* Vindex ab eo, quod vindicat, quo minus is, qui prensus est, ab aliquo teneatur. *In leg.* XII. *Tab.* apud *Gell. l.* 16. *c.* 10. Assiduo vindex assiduus esto: proletario cui quis volet, vindex esto. *h. e.* homini assiduo, sive locupleti solum locupletem fieri posse vindicem, seu sponsorem; ut proletario, ac nullius classis homini, quisquis velit, hoc est non locupletem tantum, atpote majorem, sed etiam proletarium tanquam parem. Hæc interpretatio colligitur ex *Festo* in voce *Adsiduus*, & *Gell. loc. cit.* ¶ Hercules *Vindex terræ* dicitur ab *Ovid.* 9. *Met. v.* 241. quia illam purgavit a monstris. ¶ *Vindex honorum* dicitur a *Plauto* is, qui aliorum honores contaminat, violat, ac tollit. hæc autem locutio ducta est ab iis qui aliquid vindicant, & suum asserunt, proindeque alteri auferunt. *Trinum.* 3. 2. 16. Ita ne tandem majores famam tradiderunt tibi tui, Ut virtute eorum anteparta per flagitium perderes; atque honori posterorum tuorum vindex ut fieres? ¶ Adjective *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 13. Vindicibus pacatus viribus Orbis. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 192. facta mulctantes vindice pœna Eumenides. ¶ Fuit *Vindex* nom. propr. cujusdam servi Romani (qui & *Vindicius*) qui cum detexisset conjurationem quorundam nobilium adolescentum de recipiendis in Urbem Tarqui-

nis jam a Bruto expulsis, libertatem in præmium civitatemque Romanam consequutus est. Ex eo ortum quidam putant, ut servi qui in libertatem a Prætore efferebantur, virga eorum capitibus a lictore imposita & circumacta, vindicta liberati dicerentur. V. *Vindicta*, & *Liv. l. 2. c. 4. & 5.* Huc certe allusit *Claudian. in IV. Consul. Honor. v. 612.* Te fastus ineunte quater solemnia ludit Omina libertas. deductum Vindice morem Lex celebrat, famulusque jugo laxatus herili Ducitur, & grato remeat securior ictu. Tristis conditio, pulsata fronte, recedit.

VINDICATIO, onis, f. *vendetta*, *ἐκδίκησις*, actus vindicandi. *Cic. 2. de Invent. c. 22.* Vindicatio est, per quam vim & contumeliam, defendendo, aut ulciscendo, propulsamus a nobis, & a nostris, qui nobis esse cari debent: & per quam peccata punimus. *& cap. 53. sub fin.* Vindicatio est, per quam vis & injuria, & omnino omne, quod obfuturum est, defendendo, aut ulciscendo propulsatur. ¶ Est etiam apud JCtos assertio alicujus rei, & probatio, qua ostenditur, rem illam esse ejus, a quo asseritur, *pretesa su qualche cosa.* *Ulpian. Dig. lib. 44. tit. 7. leg. 24.* Actionum duo sunt genera, in rem, quæ dicitur vindicatio; & in personam, quæ condictio appellatur. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 88.* Qui intestatorum civium suorum concessam vindicationem bonorum affirmant. *l'appropriarsi.* Huc pertinet titulus primus *lib. 6. Dig.* qui *de rei vindicatione* inscribitur.

VINDICATUS, a, um, *vendicato*, *punito*, punitus. *Cic. Verr. 5. c. 84.* Improbum facinus nemini lege concessum, sed fortasse adhuc in nullo etiam vindicatum. *Id. 3. Offic. c. 15.* Dolus malus etiam legibus erat vindicatus. *Senec. in Hippol. v. 1187.* vindicatus torus. *scil.* punito adultero. ¶ Item assertus, liberatus, defensus. *Velle. l. 2. c. 100. a med.* Vivi ab eo vindicati. *& cap. 73. extr.* Vindicatum armis mare. *& cap. 126. sub fin.* Vindicatæ ab injuriis magistratuum provinciæ. *Plin. l. 4. epist. 9.* Tandem absolutus vindicatusque est. *Curt. l. 3. c. 12. a med.* Libertatis in admonendo eo non alius jus habebat: quod tamen ita usurpabat, ut magis a rege permissum, quam vindicatum ab eo videretur. *h. e.* assumptum, adscitum, sibique attributum.

VINDICIÆ, arum, f. *ἐκδικήσεις*, sunt sententiæ, sive assertiones, seu adjudicationes, quæ a Prætore fiunt de re aliqua, de qua controversia est. etiam hic vindiciarum ea dicitur, qua controversæ rei possessionem petimus, non quidem justam & absolutam, sed fiduciariam & veluti depositariam rei, & fructibus reddendis obnoxiam, dum lis de re ipsa, aut de possessione ejus disceptatur. Nam cum de re aliqua inter duos aut plures apud Prætorem controversia est, & incertum est, uter litigatorum pendente lite, rei controversæ possessor esse debeat, uterque a Prætore vindicias postulat, h. e. ejus rei possessionem. Dat autem judex, cui æquum esse videatur. Ille cui dederit, satisdat adversario suo, se nihil in re, de qua lis est, deterius facturum: adversarius vero pollicetur certam pecuniam, aut æstimationem, quam amittat, nisi ea res, de qua contendit, sua fit. Ita *Ascon.* ad illud *Cicer. 3. Verr. c. 45.* Aut prædes litis vindiciarum cum satis accepisset, sponsionem faceret. *Alii leg.* pro præde. *Id. pro Mil. cap. 27. circa med.* Qui non calumnia litium, non injustis vindiciis, ac sacramentis alienos fundos, sed castris, exercitu, signis inferendis petebat. ¶ *Vindiciæ secundum libertatem* dicuntur, quæ sunt a servitute in libertatem. *vindiciæ secundum servitutem*, quæ sunt a libertate in servitutem. Unde Prætor dicitur decernere vindicias secundum libertatem, quando aliquem in libertatem asserit: idem dicitur dare vindicias secundum servitutem, quando pronuntiat eum servi loco habendum, donec dicta causa, de statu constiterit. Igitur utræque vindiciæ proprie dantur, pendente lite. *Liv. l. 3. cap. 44.* Neque caderet secundum libertatem postulantibus vindicias. *& infra.* Lege ab ipso lata vindicias det secundum libertatem. *& infra cap. 47.* Decresse vindicias secundum servitutem. *Id. ibid. c. 57.* Proinde ut ille iterum ac sæpius provocet, sic se iterum ac sæpius judicem illi ferre, ni (*Appius*) vindicias ab libertate in servitutem dederit. *h. e.* a libertate in servitutem duci decreverit. ¶ *Vindicias dicere*, est vindicias pronuntiare de re aliqua controversa. *Cato* apud *Fest.* Prætores secundum populum vindicias dicunt. *Liv. lib. cit. c. 56. de eodem Appio:* Unum una vindex libertatis ex eo missa ore, quo vindiciæ nuper ab libertate dictæ erant. ¶ *Vindicias ferre*, est sententia decretoque obtinere rem. Dicebat enim vindicias judex, ferebat vindicias, qui rem obtinebat. *Lex XII. Tab.* apud *Festum.* Si vindiciam falsam tulit rei, sive litis. Ubi notandus singularis numeri usus, qui invenitur etiam apud *Gell. l. ult. cap. 10.* & *Ser. Sulpicium* apud *Festum.* ¶ Olim ipsæ quoque res, quarum possessio per vindicias petitur, vindiciæ dicebantur, ut habet *Ser. Sulpic.* apud *Festum.* Hinc vindiciæ etiam appellabantur glebæ, quæ ex fundo sumptæ in jus afferebantur, ut in iis, velut in ipso fundo, vindicias Prætor daret. *Cinnius ibid.* ¶ *Gell. loc. cit.* exponens illud *Ennii* non ex jure manum consertum, &c. hæc habet: Vindicia, id est correptio manus in re, atque in loco præsenti, apud Prætorem ex duodecim Tabulis fiebat: in quibus ita scriptum est: Si qui in jure manum conserunt, &c.

VINDICO, as, a. c. *castigare*, *punire*, *ἐκδικεῖν*, *τιμωρεῖν*, est ulcisci, punire; item defendere, sibi assumere, &c. Geminam hanc notionem *Diomedes* affert *l. 1. pag. 361. Putsch.* Hoc verbum non pro defendo veteres dicebant, sed pro animadverto, & punio, ut Sallustius (*in Jug. c. 36.*) Nisi vindicatum fuerit in noxios. & in Catilina (*cap. 9.*) Vindicatum in eos, qui contra imperium pugnaverant. ¶ Multi duo verba distinguunt, *vindico*, & *vendico*, & origine differre volunt. Nam, ut judicio *Varronis l. 5. de L. L. cap. 7.* est a *jus* & *dico*, ita vindico esse a *vim*, & *dico*, sed

vendico esse a *venum*, unde & *veneo*, ac *vendo*, eoque vendicare proprie dici de dominio, quod emptione nobis acquirimus. Nos semper *vindico* dicendum censemus, quomodo & ea vox scribitur in Pandectis Florentinis, & lapidibus antiquis, quos affert *Manut. in Orthograph.* Sumitur igitur primo pro punire. *Cic. 5. Verr. 8. c.* Omnia quæ vindicaris in altero, tibi ipsi vehementer fugienda sunt. *& Verr. 7. c. 50. extr.* Fateor, non modo in socios, sed etiam in cives persæpe esse severe ac vehementer vindicatum. *Id. l. 1. Fam. ep. 9.* Vindicare seditionem. *& pro Rosc. Amer. c. 5.* acerrime maleficia. *& pro Quint. c. 7. a med.* vehementer injuriam. *Justin. l. 21. c. 4.* scelus. *Tacit. Ann. 3. c. 10.* facinus. *Cic. de Amic. c. 12. ad fi.* Improborum consensio omni supplicio vindicanda est. ¶ Deinde pro ulcisci, *vendicare*, *vendicarsi*. *Senec. l. 6. de benef. c. 5. a med.* Cum idem homo beneficium mihi dedit, & postea fecit injuriam, utrum & beneficium illi reddere debeam, & me ab illo nihilominus vindicare. *Ovid. 6. Fast. vers. 468.* Quique necem Crassi vindicet, ultor erit. *Plin. l. 10. c. 43. a med.* Scipionis nemo vindicavit mortem. *Ovid. 3. Trist. el. 8. sub fin.* Vindicare ense offensas suas. *Plin. l. 4. ep. 11. ad fin.* In Sicilia profitetur, seque de Fortunæ præfectionibus vindicat. *Tacit. 2. Ann. c. 71. a med.* Flebunt Germanicum etiam ignoti, vindicabitis vos, si me potius, quam fortunam meam fovebatis. *Justin. l. 3. cap. 1. extr.* Vindicare cædem patris. *Martial. l. 2. epigr. 83.* Credis, te satis esse vindicatum? ¶ Accipitur etiam pro sibi assumere, rei cujuspiam jus ac dominium ad se trahere, asserere, attribuere, *usurparsi*, *attribuirsi*, *far suo*, *ἰδιοποιεῖσθαι*, *ἀντιλαμβάνω*. *Cic. 1. Offic. cap. 1. a med.* Quod est oratoris proprium, si id mihi assumo, videor id meo jure quodammodo vindicare. *& cap. 7.* Non nobis solum nati sumus, ortusque nostri partem patria vindicat. *Id. pro Arch. cap. 8. sub fin.* Homerum Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vindicant. *Tacit. in Agric. c. 27.* Iniquissima hæc bellorum conditio est: prospera omnes sibi vindicant, adversa uni imputantur. *Plin. lib. 10. ep. 3.* Inter amicos sibi vel præcipuum locum vindicat Voconius. *Liv. l. 9. c. 43.* Decus belli ad se vindicare. *Id. l. 44. cap. 14. a med.* Victoriæ majore parte ad se vindicata. *Justin. l. 3. c. 2.* Vindicare sibi regnum. *Id. l. 24. c. 5.* Abutens valetudine viri, cujus officia sibi vindicabat. *Plin. l. 13. c. 19.* Africa Punicum malum sibi vindicat. *Id. l. 24. c. 17.* Hoc volumen Pythagoræ fama antiquitasque vindicant. ¶ Cum infinito. *Lucan. l. 8. v. 675.* Vindicat hoc Pharius dextra gestare satelles. ¶ Item pro defendere ab injuria, liberare, eripere, asserere, *metter in libertà*, *sottrarre*, *liberare*, *eximere*, *ἀναλαμβάνειν*. *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 3. a med.* Præstare nihil debeo, itaque item ab eo vindico & libero. *Id. pro Rabir. perduell. c. 5. a med.* An servos nostros horum suppliciorum metu dominorum benignitas una vindicta liberabit, nos a verberibus, ab unco, a crucis terrore neque res gestæ, neque acta ætas, neque nostri honores vindicabunt? *Id. in Brut. c. 96.* Illum videtur felicitas ipsius ab iis miseriis morte vindicasse. *Hirt. de B. Alex. c. 46. extr.* Naves, quas casus ab illo periculo vindicavit. *Cic. 2. de Orat. cap. 2.* Laudem summorum oratorum ab oblivione hominum, atque a silentio vindicare. *& lib. 1. c. 45. a med.* Domum suam vindicare a solitudine. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. ult.* Tu innocentia tua, & misericordia hominum vindicat a molestia. *Id pro Sull. c. 9.* Neque ætatis excusatio vindicat a labore. *h. e.* immunem reddit. *Id. 1. de Fin. c. 14.* Sapientia sola nos a libidinum impetu & formidinum terrore vindicat. *Id. pro Rabir. Post. cap. 9.* Perpetienda illa fuerunt, ut se aliquando ad suos vindicaret. *h. e.* a damnis fortunarum suarum se liberaret, & ad suos indemnem se reciperet. *Gravius* mallet legi, *& jure vindicaret.* ¶ Huc & illa pertinent. *Plin. l. 31. c. 9.* Sal corpora a putrescendo vindicans. *preservante.* & *lib. 17. c. 1. ad fin.* Hyems cumulo (*terræ*) a gelu (*radices*) vindicant. *& lib. 15. c. 7. in fin.* Vetus oleum ebori vindicando a carie utile est. *Id. l. cit. c. 12.* Vindicare capillum a canitie. ¶ *Vindicari* dicitur, qui vindicias fert alicujus rei, h. e. possessionem obtinet, quam aliquis eripere judicio volebat. *Liv. l. 3. cap. 46.* Se a M. Claudio petiturum, ut decederet jure suo, vindicarique puellam in posterum diem pateretur. *& infra.* Ita vindicatur puella spondentibus propinquis. ¶ *Vindicare in libertatem*, a servitute eximere, & in libertatem asserere. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 22. ad fin.* Ut se, & populum R. paucorum factione oppressum in libertatem vindicaret. *Cic. l. 2. Fam. ep. 5. extr.* Qui sit rempublicam afflictam & oppressam in veterem dignitatem ac libertatem vindicaturus. Adde *in Bruto*, *c. 58. a med.* In illo *Asin. Poll. ad Cicer. Fam. 10. ep. 31. a med.* Qui & me, & rempublicam in libertatem vindicare paratus sum. sunt qui leg. *in libertate.* ¶ *Vindicare libertatem* est oppressam asserere, amissam recipere. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 76.* Tanta universæ Galliæ consensio fuit libertatis vindicandæ, ut, &c. ¶ In tertia conjugatione. *Lucret. l. 3. v. 895.* Ipse sui miseret. neque enim se vindicit hilum. Al. aliter leg. *In leg. XII. Tab.* apud *Gell. l. 20. c. 1. ad fin.* In jus ducito, ni judicatum facit, aut quis endo eum jure vindicit. *h. e. in eum endo jure*, eum in jure. Sed hic quoque alii aliter.

VINDICŎLA. V. *Vindicula.*

VINDICTA, æ, f. *vendetta*, *castigo*, *ἐκδίκησις*, *τιμωρία*, ultio, vel animadversio pro delicto. *Juvenal. sat. 13. v. 180.* At vindicta bonum vita jucundius ipsa. *& vers. 191.* vindicta nemo magis gaudet, quam femina. *& sat. 16. v. 22.* ut sit vindicta gravior, quam injuria. Adde *Plin. lib. 29. cap. 1. a med.* *Tacit. 6. Ann. cap. 32.* *Petron. in Satyr. c. 136.* & *Phædr. l. 2. fab. 29. v. 10.* ¶ *Vindicta* etiam erat virgula quædam, quam lictor manumittendi servi capiti imponens, eundem servum in libertatem vindicabat, dicens quædam verba solemnia. Nam libertatem donandi tres sunt species.

Una, cum quis servus consentiente populo, vel jubente domino, nomen detulisset in censum. tunc enim civis Romanus fiebat, & servitutis vinculo solvebatur. Altera per virgam, quæ *vindicta* vocabatur, cum Prætoris Urbani jussu lictor manumittendi servi capiti virgam imponens, eundem in libertatem vindicabat, dicens quædam verba solemnia. Tertia, si quis suprema voluntate in testamenti serie servum liberum scripsisset. Vindictæ rationem intulisse fertur P. Valerius Poplicola, cum ad populum tulisset de præmiis Vindicis servi, qui patefecit nobilium adolescentum de reducendo Tarquinio conjurationem: qua lege Vindex & libertate, & civitate donatus est. *Liv. l. 2. c. 5. sub fin.* Secundum pœnam nocentium, ut in utramque partem arcendis sceleribus exemplum nobile esset, præmium indici pecunia ex ærario, libertas & civitas data. Ille primum dicitur vindicta liberatus. Quidam vindictæ quoque nomen tractum ab illo putant, Vindicio ipsi nomen fuisse. Post illum observatum, ut, qui ita liberati essent, in civitatem accepti viderentur. Hæc Liv. Quo loco pro *Vindicis* legendum *Vindicii*, ut ex *Plutarcho in Problem.* & *Dionysio lib.* 5. constat. Verba solemnia ex *Constantino Harmenopulo* hæc erant: *Profiteor hunc præsentem hominem esse liberum, & civem Romanum.* Φημὶ τὸν παρόντα ἄνθρωπον εἶναι ἐλεύθερον, καὶ πολίτην Ῥωμαῖον. Hæc potestas primo Consulum fuit, post ab iis ad Prætorem Urbanum est translata. *Cic. in Top. c. 2. sub fin.* Si neque censu, neque vindicta, nec testamento liber factus est, non est liber. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 76.* quem ter vindicta quaterque Imposita haud unquam misera formidine privet. *Pers. sat. 5. n. 88.* Vindicta postquam meus a prætore recessi. *Plin. l. 7. ep. 16.* Vindicta liberare aliquem. Adde *Plaut. Curcul.* 1. 3. 56. ¶ Hinc sæpe sumitur pro assertione, defensione. *Vellei. l. 2. c. 64. ad fin.* Utique vindicta libertatis morte stetit. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. vers.* 33. Cum tibi suscepta est legis vindicta severæ. ¶ *Varr. l. 3. R. R. c. 9. a med.* Gallinas (saginandas) includunt in locum tepidum, & angustum, & tenebricosum, quod motus earum, & lux pinguitudini vindicta. Al. leg. *pinguitudini*, h. e. noxa, detrimentum. nam *vindicta* ultio & pœna est. Ita quidam exponunt: alii paulo aliter, h. e. lua est detractio & deminutio pinguitudinis. nam *vindicta* apud Veteres fuit ἀφαίρεσις, & ἐξαίρεσις, & vindicare ἀφελεῖν, ἐξελεῖν. quia qui sibi vindicat, alteri adimit. sed *vindicare* hoc sensu negant alii usurpari. V. *Turneb. l. 19. c. 28. Scalig. ad Varron. & Gronov. observat. l. 4. c. 3.*

VINEA, æ, f. *vigna*, *vignale*, ἀμπελών, ἀμπελος, locus vitibus consitus, vel multitudo vitium simul consitarum. *Cic. de Senect. c. 15. sub fin.* Nec vero segetibus solum, & pratis, & vineis, & arbustis res rusticæ lætæ sunt. *Virg. 2. Georg. vers.* 390. Hinc omnis largo pubescit vinea fœtu. ¶ Per synecdoch. dicitur de una vite. *Colum. l. 4. c. 10.* Ea levis & recta sine cicatrice vinea est, quæ se primi anni flagello supra jugum extulit. *& cap. 22. circa med.* Tales vineas supra quartum pedem detruncant. (Adde *de Arborib. c. 14.*) *Phædr. l. 4. fab. 2.* Vulpis alta in vinea uvam appetebat, summis saliens viribus. ¶ Vinearum quinque sunt genera, unum sparsis palmitibus humi repens, alterum vite per se subrecta, tertium cum adminiculo sine jugo, quartum pedatæ simplici jugo, quintum compluviatæ quadruplici. Ita *Plin. l. 17. c. 21. ad fin.* Sed *Colum. de arborib. c. 4.* tria facit, jugatam, humi projectam, & a terra subrectam, more arborum in se consistentem. ¶ Est etiam hoc nomine machina bellica, *galleria*, *commun coperto*, ad similitudinem vitis compluviatæ, sub qua tecti milites oppugnatæ urbis muros subeunt. *Veget. de re militari* ita describit sui temporis vineas, *lib. 4. c. 15.* Vineas dixerunt Veteres, quas nunc militari barbaricoque usu causias vocant. E lignis levioribus machina colligatur alta pedibus octo, lata septem, longa sedecim. Hujus tectum munitione duplici, tabulatis, cratibusque contexitur. Latera quoque vimine sepiuntur, ne saxorum telorumque impetu penetrentur. Extrinsecus autem, ne immisso concremetur incendio, crudis ac recentibus coriis, vel centonibus operitur. Cum plures factæ fuerint, junguntur in ordine: sub quibus subsidentes tuti ad subruenda murorum penetrant fundamenta. Hæc *Vegetius*: quibus adde, quæ huc eundem locum referens, illustrandæ rei gratia *Lipsius l. 1. Poliorcet. dial. 7.* adscripsit. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 2.* Tanta erat multitudo tormentorum, ut eorum vim nullæ contextæ viminibus vineæ sustinere possent. *Id. l. 2. B. Gall. c. 12. ad fin. & lib. 7. c. 17.* Vineas ad oppidum agere. *Cic. Fam. 15. ep. 4. a med.* Oppidum aggere, vineis, turribus oppugnare. *Id. 8. Phil. c. 6.* Res geritur; conductæ vineæ sunt; pugnatur acerrime. *Liv. l. 37. c. 26.* Utrinque vineas & aggerem muro injunxit. *Lucan. l. 2. v. 506.* & mediis subrepit vinea muris. *Sil. l. 13. v. 110.* Hic gravida armato surgebat vinea dorso. ¶ *Festus in Sub:* Sub vineam jacere dicuntur milites, cum adstantibus centurionibus jacere coguntur sudes.

VINEALIS, le,

VINEARIUS, a, um, &

VINEATICUS, a, um, *di vigna*, ἀμπελικός, ad vineam pertinens. *Colum. l. 3. c. 12.* Vinealis terra. *h. e.* serendis vitibus idonea. *Id. l. 5. c. 6. sub fin.* Vinearios colles præcipitam. *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 198. Horti vinearii, vel olitorii. *Colum. l. 7. c. 3. ante med.* Vineaticus fructus. *h. e.* vindemia. *Id. l. 4. c. 1.* Vineatica femina. *& in fi. libri.* Vineatici cultus. *Cato R. R. c. 11. sub fin.* Falculæ vineaticæ.

VINEOLA, æ, f. *piccola vigna*. *Vet. Inscript.* apud *Fabrett. pag. 223.* Adde aliam apud *Murator. pag. 1366. n. 9.* Utrobique autem *vinio-la* scriptum est.

VINETUM, ti, n. *vigna*, *vignale*, ἀμπελόφυτον, locus, ubi multitudo vitium consita est, locus vineis abundans. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 66. sub fin.* Si segetibus, aut vinetis cujuspiam tempestas nocuerit, &c. *Virg. 2. Georg. v.* 319. Optima vinetis satio est cum vere rubenti. *Colum. l. 3. c. 4.* Cui vineta facere cordi est, faciat vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire. ¶ *Vineta sua cædere*, sibi ipsi malum creare, sibi ipsi damno esse, proverb. apud *Horat. l. 2. epist. 1. v. 219.* Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ (Ut vineta egomet cædam mea) cum tibi librum Sollicito damus, aut fesso. ¶ Differre videtur *vinetum* a *vinea*, ut totum a parte. Est enim *vinetum* plures vineas continens, v. gr. collis undique vitibus consitus, in quo plures vineæ propriis limitibus, & septis distinctæ.

VINEUS, a, um, *di vino*, οἴνινος, ut Vineus latex, *Solin. c. 5. (al. 11.) circa med.*

VINIBUÆ. V. in *Bua*.

VINIFER, a, um, *abbondante di vino*, vini ferax, ut Vinifera vitis, *Apul. de herb. cap. 66.* Adde *Sil. lib. 7. vers. 207.* ut quidam leg.

VINIOLA. V. *Vineola*.

VINIPOTOR, oris, m. *bevitore*, οἰνοπότης, potor vini, vinolentus. *Plin. l. 10. c. 54. extr.* Scitum de quodam vinipotore repertum Syracusis, eamdiu potam solitum, donec, &c. Ita edition. veteres A. 1470. & 1472. Antiquior his A. 1469. omittit alterum vocem vini: utramque *Harduin.* ex MSS. Si retineas, rectius divisim scribes.

VINITOR, oris, m. *vignaiuolo*, ἀμπελουργός, rusticus vinearum cultor. *Cic. 5. de Fin. cap. 14. circa med.* An ea, quæ per vinitorem antea consequebatur, etiam per seipsam curabit? *Virgil. 10. Ecl. v. 36.* vestrique fuissem Aut custos gregis, aut maturæ vinitor uvæ.

VINITORIUS, a, um, ἀμπελουργικός, ad vinitorem pertinens, ut Vinitoria fala, *Colum. l. 4. c. 25.* ubi eam accurate describit.

VINNULUS, a, um, significat flexuosum instar vinni, hoc est cincinni: metaphorice autem dicitur de oratione suaviter inflexa, & molli, qualis est in minuritionibus cantus, sive in chromatica Musica, ut *Boethius* appellat. *Plaut. Asin. 1. 3. 70.* Compellando blanditer, osculando, oratione vinnula, venustula. Ita legit *Jan. Douza*, & ita interpretatur. Sed alii aliter. *Paullus* apud *Fest.* interpretatur mollem, his verbis: Vinnulus dicitur molliter se gerens, & minime quid viriliter faciens. Plautus: Oratione vinnula, ac venustula. Eadem habet *Non. c. 2. n. 898.* Sunt qui legunt *vinulus* unico n, & vocem derivant a *vinum*, accipiuntque pro blando, venusto, illecebroso, & ad sensus permanante, ut vinum in venas. Additur etiam a quibusdam locus *Cicer. Attic. lib. 4. ep. 16. ante med.* Profecto rem aves vinnulam. Sed alii *tinnulam*, alii plerique *nullam* reponunt. ¶ Facit ad confirmanda, quæ priore loco diximus, locus *Isid. l. 3. Orig. cap. 19. sub fin.* Vinnulata vox est levis & mollis, atque flexibilis: dicta a vinno, hoc est cincinno molliter flexo.

VINNUS. V. in voce præced.

VINOLENTIA, æ, f. *ubbriachezza*, μέθη, οἰνοφλυγία, ebrietas, vitium ebrietatis. *Cic. in Top. c. 20.* Cujus etiam generis illa sunt, ex quibus verum nonnunquam invenitur, pueritia, somnus, imprudentia, vinolentia, insania. *Id. 2. Phil. c. 39. a med.* Quid furiosam vinolentiam tuam proferam?

VINOLENTUS, a, um, *ubbriacone*, ἔξοινος, πάροινος, οἰνόφλυξ, ebriosus, vino se ingurgitans. *Cic. 1. Agrar. c. 1.* Hæc per deos immortales utrum esse vobis consilia siccorum, an vinolentorum somnia; & utrum cogitata sapientum, an optata furiosorum videntur? *Id. l. 12. Fam. ep. 25. circa med.* Omnemque suum vinolentum furorem in me unum effunderet. ¶ Medicamenta vinolenta sunt, in quibus potior pars vinum est. *Cic. in Pison. c. 6. a med.* Meministi ne, cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses, excusatione te uti valetudinis, quod diceres, vinolentis te quibusdam medicamentis solere curari?

VINOSITAS, atis, f. succus vinosus. *Tertull. de jejun. c. 1. ad fin.* Siccantes cibum ab omni jurulentia, ne quid vinositatis vel edamus, vel potemus.

VINOSUS, a, um, *che sa di vino*, οἰνώδης, οἰνώψ, vini saporem habens. *Plin. l. 13. c. 19.* Punicorum quinque species, dulcia, acria, mixta, acida, vinosa. *Id. l. 15. c. 24.* Moria succum in carne vinosum. *Id. l. 12. c. 13.* Nardi semen saporis calidi ac vinosi. *Id. l. 21. c. 18. ad fin.* Juncus vinosæ mordacitatis ad linguam. *Id. l. 27. c. 4.* Semen ambrosiæ odore vinoso. ¶ Item vini cupidus, *bevitore*, *beone*. *Horat. l. 1. epist. 19. v. 6.* Laudibus arguitur vini vinosus Homerus. *Ovid. 3. Fast. vers. 765.* Cur anus hoc faciat, quæris? vinosior ætas Hæc est, & gravidæ munera vitis amat. *Plaut. Curcul. 1. 1. 77.* Lena multibiba atque merobiba .... quid opu'st verbis. vinosissima est. *Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 17.* Nequitiam vinosa tuam convivia narrant. *Scipio Afric.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui non modo vinosus, sed virosus quoque sit. ¶ Item ebrius, *ubbriaco*. *Liv. l. 41. c. 4.* Illorum pauci, qui modice vinosi erant, memores fuerunt fugæ.

VINULUS. V. *Vinnulus*.

VINUM, i, n. *vino*, οἶνος, liquor ex uvis expressus: a voce Græca allata. Celebriora apud Veteres vina *Plin. l. 14. c. 6. & 7.* recenset. *Cic. de Senect. cap. 18. sub fin.* Ut non omne vinum, sic non omnis ætas vetustate coacescit. *Id. 3. Offic. c. 23.* Qui vinum fugiens vendat sciens. *h. e.* pannum dumos. cui *firmum* opponitur. *Id. de clar. Orat. c. 83.* Si quis Falerno vino delectetur, nec ita novo, ut, &c. nec ita vetere, ut, &c. *Pallad. in Octobr. tit. 14. circa med.* Vinum album candidum, fuscum, nigrum, limpidum. *Cato R. R. c. 156. a med.* atrum, durum. *Plin. l. 14. cap. 9.* Album, fulvum, sanguineum, nigrum. *Ovid. 5. Fast. v. 521.* rubens. Se-

nec.

mer. ep. 36. Vinum fieri bonum, quod recens durem & asperum visum est: non pati ætatem, quod in dolio placuit. Cels. l. 3. c. 19. austerum, tenue, meraculum: nullarum vitium, aut ingentium. Varr. apud Non. c. 4. n. 295. merum. Cic. 5. Tuscul. c. 5. leve. Terent. Heaut. 3. 1. 49. asperum, lene. Colum. l. 12. c. 27. dulce, suave, firmum, corpori salubre. Pallad. in Octobr. tit. 14. ante med. Suave vinum de duro facere. & a med. ex molli forte. Plin. lib. 14. cap. 21. imbecillum, validum. & cap. 9. excellens. Martial. l. 13. epigr. 115. generosum. Ovid. 7. Met. v. 503. pe- tum. Plin. l. 17. c. 23. ad fin. torvum. Id. l. 14. c. 2. extr. Vina in vetustate rubescentia. Id. l. 20. cap. 9. ad fin. Vinum ex aqua temperatum. Cels. l. 1. c. 3. ad fin. dilutum. Colum. l. 12. cap. 5. vapidum. Martial. l. 8. epigr. 6. mucidum. Plin. l. 14. c. 20. ante med. Instaurare vina. h. e. acescentia, vapida facta, aut fugientia reficere. Id. ibid. condere. h. e. in cella vinaria reponere servandi gratia. Id. l. 16. c. 10. condire. h. e. medicari. Id. l. 14. c. 14. diffundere. V. Defundo. ¶ Refertur ad compotationes & ebrietatem. Cic. post redit. in Sen. c. 6. Vini, somni, stupri plenus. Id. 2. Phil. c. 3. sub fin. Vino, lustrisque confectus. & Phil. 13. c. 11. In lustris, popinis, alea, vino tempus ætatis omne consumere. Id. in fragm. apud Quintil. l. 8. cap. 3. a med. Vacillare ex vino. Id. l. 8. c. 16. epulisque sopite. Cic. Verr. 5. cap. 15. a med. In vino & lusu cidere. Terent. Heaut. 3. 3. 7. Vel heri in vino quam immodestus fuisti! Titius apud Macrob. 2. Saturn. c. 12. Vix præ vino sustinet palpebras. Cic. 4. Acad. c. 16. ad fin. Liv. l. 40. c. 7. extr. & Plaut. Aulul. 4. 10. 65. per vinum, h. e. in ebrietate. Cic. pro Cal. c. 28. a med. In conviviis faceti, dicaces, nonnunquam etiam ad vinum diserti sint. h. e. inter pocula. Ovid. 6. Fast. v. 673. Nat emt & vinis oculique, animique natabant. Id. 12. Met. v. 220. vino ardet pectus. & vers. 317. Sopitus vinis, & inexperrectus Aphidas. Id. 1. ex Pont. ep. 5. v. 45. Nec juvat in lucem nimio marcescere vino. Id. 2. Fast. v. 333. comites somno vinoque soluti. Virg. 2. Æn. v. 265. sepulti. Liv. lib. 41. c. 3. extr. mersi. Id. l. 1. c. 57. incalescere vino. Plaut. Truculent. 4. 4. 2. madere. Cic. 5. Verr. c. 22. ad fin. Vino vigiliisque languidus. Liv. l. 45. cap. 23. a med. In vinum proniorem esse. Plaut. Aulul. 3. 6. 38. Vino aliquem deponere. h. e. ebrium facere. ¶ Vinum, uva, vindemia. Plaut. Trin. c. 4. 125. Tum vinum, priusquam coctum est, pendet putridum. Varr. l. 4. de L. L. c. 17. Vindemiator, vel quod vinum legere dicitur, vel quod de vite id demit. Cato R. R. c. 147. Hac lege vinum pendens venire oportet. ¶ De aliis liquoribus vini similibus. Memorat Plin. l. 23. c. 1. post med. vinum e napis, & palmeum: lib. 13. c. 4. a med. ex caryotis: l. 14. c. 16. ex milii seminis, ex loto, ex fico, e Punicis, & cornis, mespilis, sorbis, moris, nucleis pineis, &c. Pallad. in Mart. tit. 10. ex piris, &c. Alia factitii vini genera enumerat Plin. cit. cap. 16. l. 14.

VIO, as, n. 1. camminare, βαίνω, viam ire, ambulare, iter facere. Prudent. l. 2. adverf. Symmach. v. 772. affirmans iter esse viandi Multifidum, variumque, Deus cum quæritur unus. Ammian. l. 20. c. 9 (al. 23.) Legati intenti ad viandum. Plaut. Truculent. 1. 1. 7. Quot illic iracundiæ sunt! quot pericula viendo! h. e. adeunda. Al. aliter leg. Quintil. l. 8. cap. 6. ante med. reponit inter verba infeliciter ficta. Ex quo apparet, ejus quoque ætate in usu fuisse, sed non omnibus probatum.

VIOCŪRUS, i, m. che ha cura delle strade, viarum curator. Varr. l. 4. de L. L. c. 1. circa med. Quis non videt, unde ærifodinæ, & viocurus? Alii aliter leg. Adde cap. 32. sub fin. ex Turnebo, & Scalig. nam alii aliter.

VIŎLA, æ, f. viola, violetta, ἴον, flos primus fere verni temporis: a voce Græca allata. Plin. l. 21. c. 6. Violis honos proximus (post lilia) earumque plura genera: purpureæ, luteæ, albæ. Ex iis, quæ sponte apricis & macris locis proveniunt, purpureæ latiore folio, statim ab radice carnoso, exeunt: solæque Græco nomine a ceteris discernuntur, appellatæ io, & ab his ianthina vestis. E sativis maxima auctoritas luteis. Genera iis Tusculana, & quæ marina appellatur, folio aliquanto latiore, sed minus odorato. In totum vero sine odore, minutoque folio calathiana, munus autumni: ceteræ veris. Id. ibid. c. 11. ante med. Florum prima ver nuntiantium viola alba. Tepidioribus vero locis etiam hyeme emicat. Postea quæ ion appellatur, & purpurea. Proxime flammea, quæ & phlox vocatur. Virg. Ecl. 2. v. 47. pallentes violæ. & Eclog. 10. v. 39. nigræ. h. e. purpureæ. Claudian. l. 2. de rap. Pros. v. 92. vaccinia nigro Imbuit, & dulci violas ferrugine pingit. Colum. l. 10. vers. 102. Tum quæ pallet humi, quæ frondens purpurat auro, Ponatur viola. Id. l. 9. c. 4. Violæ luteolæ, & Sarranæ. Cic. 5. Tuscul. c. 26. Etiamne in cruciatu atque tormentis sapientes beati sunt? M. An tu me in viola putabas, aut in rosa dicere? ¶ De colore violæ. Horat. l. 3. od. 10. v. 14. tinctus viola pallor amantium. Id. l. 2. ep. 1. v. 207. Lana Tarentino violas imitata veneno. Plin. l. 37. c. 9. Amethysti color in violam desinit. Id. l. 34. cap. 12. ad fin. Candidus color violam sentiens.

VIOLĀBĬLIS, le, violabile, βεβήλωτος, qui aptus est, ut violetur. Virg. 2. Æn. v. 155. Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen, ait. Stat. 5. Theb. v. 258. nullis violabilis armis Turba, senes. h. e. quæ violari non debet. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 79. Molle meum, levibusque cor est violabile telis. h. e. qui violari potest.

VIOLĀCEUS, a, um, violato, violetto, paonazzo, ἰώδης, ἰάνθινος, violæ colorem habens. Nep. in fragm. apud Plin. lib. 9. cap. 39. Me juvene violacea purpura vigebat. Plin. lib. 21. cap. 18. Herba, cui flos violaceus. Id. lib. 37. cap. 10. Ion (gemma) apud Indos violacea est.

VIOLACIUM, ii, n. succus violarum, vel vinum violarum succo conditum. Apic. l. 1. c. 1. & 4.

VIOLĀRIUM, ii, n. violaje, ἰωνιά, locus, ubi nascuntur violæ. Virg. 4. Georg. v. 32. irriguumque bibant violaria fontem. Ovid. 4. Fast. v. 437. Illa legit calthas, huic sunt violaria curæ.

VIOLĀRIUS, ii, m. tintore di pavonazzo, ἰοβάφος, violacei coloris infector. Plaut. Aulul. 3. 5. 36. Flammearii, violarii, carinarii. Inscript. apud Donium class. 8. n. 78. Sex. Antonius Sex. L. Stenelaus violarius.

VIOLĀTIO, onis, f. violazione, βεβήλωσις, ὕβρισμα, actus violandi, violentiæ illatio, profanatio corruptio. Liv. l. 29. cap. 8. in fin. Tum quoque alio genere cladis eadem illa pecuniæ omnibus contactis ex violatione templi furorem injecit. Senec. ep. 104. post med. Violatio religionum. Vellej. l. 2. c. 1. extr. Violatio fidei.

VIOLĀTOR, oris, m. violatore, βιαστής, qui violat, violentiæ illator, ruptor, corruptor. Ovid. l. 2. ex Pont. ep. 2. v. 27. Confugit interdum templi violator ad aram. Liv. lib. 4. c. 19. Hiccine est, inquit, ruptor fœderis humani, violatorque gentium juris? Tacit. 1. Ann. c. 58. Violator fœderis. Macrob. l. 2. Saturn. c. 3. a med. Cassius dictatoris violator. h. e. C. Cæsaris interfector. ¶ Cum femin. gen. Lucan. l. 9. v. 720. Et natrix violator aquæ. h. e. veneno inficiens.

VIOLĀTUS, a, um, violato, offeso, profanato, rotto, βεβιασμένος, vi illata læsus, corruptus, pollutus, temeratus, ruptus. Cic. post redit. in Sen. c. 3. ad fin. Optimi viri corpus non solum tactum ac violatum manu, sed vulneratum ferro confectumque vidistis. Ovid. 3. ex Pont. ep. 5. v. 45. Getico peream violatus ab arcu. Id. Fast. 4. v. 649. Silva vetus, nullaque diu violata securi. Cic. 7. Verr. c. ult. Violata religio. & ibid. Sacra polluta & violata. Id. de Harusp. resp. c. 11. sub f. Ludi violati, polluti. Id. 2. de Legib. c. 9. sub f. Pœna violati juris esto. Juvenal. sat. 13. v. 6. violata fides. Lucan. l. 3. v. 125. violata potestas. Cæs. l. 2. B. Civ. c. 15. Induciæ per scelus violatæ. Ovid. Heroid. ep. 7. v. 97. violatus pudor. Id. l. 1. de ar. am. v. 675. puella subita Veneris violata rapina. Stat. 9. Theb. v. 712. mitis subit alta Dianæ Corda dolor, fletuque genas violata, quod inquit, &c. ¶ Est etiam a viola ductus. Pallad. in Februar. tit. 32. Conditum vel absinthiatum, vel rosatum, vel violatum. h. e. vinum conditum violarum succo.

VIŎLENS, entis, violento, βίαιος, idem ac violentus. Horat. lib. 3. od. ult. v. 10. Dicar, qua violens obstrepit Aufidus. Adde lib. 1. epist. 10. v. 37. & Pers. sat. 5. vers. 171. ubi pro feroci, & forti ponitur. ¶ Violens agnomen habuit L. Volumnius Flamma, qui fuit consul cum P. Decio Mure anno U. C. CCCCXLVI. ut est in Fast. Capitolin. apud Gruter. pag. 291. extr.

VIOLENTE. V. in fi. vocis sequent.

VIOLENTER, con violenza, violentemente, βιαίως, per vim, injuriose, vehementius quam par est. Liv. l. 5. c. 1. Quia solemnia ludorum, quos intermitti nefas est, violenter diremisset. Sallust. in Jug. c. 44. ad fin. Quæstio exercita aspere violenterque ex rumore & libidine plebis. Plin. l. 3. ep. 9. Proconsulatum non minus violenter, quam sordide gesserat. Suet. in Tito, c. 6. Præfecturam egit aliquanto incivilius & violentius. Tacit. 3. Hist. c. 11. Violenter aliquem ad supplicium deposcere. Id. 6. Ann. c. 3. Violenter increpare aliquem. Suet. in Aug. c. 51. sub fin. Violentius conqueri. Justin. l. 12. cap. 7. sub fin. Violentius oraculo usus, gladio lorementa cædis. Colum. l. 7. c. 3. Aries rivalem violentissime persequitur. ¶ iniquo animo, graviter, ægre. Terent. Phorm. 5. 1. 4. Patrem adolescentis facta hæc tolerare audio violenter. Ubi Donatus: quod Græci dicunt βιαίως. ¶ Est etiam magna vi, & impetu, con grand' impeto, e forza. Horat. l. 1. od. 2. v. 13. Vidimus flavum Tiberim retortis Litore Etrusco violenter undis, Ire dejectum monumenta Regis. Colum. l. 7. c. penult. circa med. Advenientem lateratu conterrent, vel constantius appropinquantem violenter invadunt. Justin. l. 25. c. ult. Inter confertissimos violentissime dimicans. ¶ Qui violente pro violenter adstruunt ex Ovid. 9. Met. v. 121. & Senec. in Med. n. 605. frustra sunt.

VIOLENTIA, æ, f. violenza, forza, βία, vis major, impetus. Cic. 12. Phil. c. 11. Novi hominis furorem, novi effrenatam violentiam. Plin. l. 2. c. 38. sub fin. Quoniam & tonitruum, & fulminum jactus horum (ventorum) violentiæ plerique assignant. Lucret. l. 3. v. 483. vehemens violentia vini Conturbare animam consuevit. Colum. l. 1. c. 1. Hiemis assidua violentia. Plin. l. 2. c. 16. ad fin. Radii solis violentia. Ovid. Met. 2. vers. 237. Fit lupus & veteris servat vestigia formæ: Canities eadem est, eadem violentia vultu. h. e. ferocia. Sic Tacit. Ann. 2. cap. 63. Violentia gentium. Sallust. in Jug. c. 57. Fortunæ violentiam tolerare. h. e. adversa casuum.

VIOLENTUS, a, um, impetuoso, violento, βίαιος, qui vim nimiam affert. Cic. Phil. 2. c. 12. Opes violentæ, & populo minime ferendam potentiam concupisse. Senec. in Troad. v. 1172. Mors infantibus violenta, virginibus sæva venit. Horat. l. 2. sat. 1. v. 38. seu quod Lucania bellum Incuteret violenta. Virg. 2. Georg. v. 107. ubi navigiis violentior incidit Eurus. & lib. 4. v. 373. In mare purpureum violentior affluit amnis. Ovid. 8. Met. v. 338. aper excitus medios violentus in hostes fertur. & lib. 12. v. 24. Nereus violentus in undis. Cic. pro Cluent. c. 49. extr. Violentissimæ tempestates. Colum. l. 5. c. 5. ad fin. Violentissimus cæli flatus. Valer. Flacc. l. 5. v. 25. violenta lues. h. e. vis pestilentiæ. Plin. l. 16. c. 33. Cupressus folio amara, odore violenta. h. e. graveolens. Id. l. 37. c. 4. Duæ res violentissimæ, ferrum, & ignis. ¶ Item impotens, injuriosus: & refertur ad animum. Cic. 2. Phil. c. 28. Quamvis sis violentus & furens. Id. de Harusp. resp. c. 22. a med.

Ali-

Alicujus furentes ac violenti impetus. *Id. 5. Phil. c. 7.* Homo vehemens & violentus. *Liv. l. 1. c. 46.* Violentum ingenium. *Tacit. 2. Ann. cap. 43.* Piso ingenio violentus. *h. e.* ferox. (quo sensu *Ann. 15. cap. 68.* Vestinus violentus & infensus. V. integr. loc.) *Liv. l. 34. c. 35.* Tyrannus sævissimus & violentissimus in suos. *Senec. in Phœniss. v. 347.* Violentus impetus doloris. *Ovid. 8. Met. v. 106.* violenta ira. *Id. 3. Trist. el. 5. v. 43.* Non aliquid dixi, violentaque lingua locuta est: Lapsaque sunt nimio verba profana mero. *Id. 3. Met. v. 717.* verba violenta loqui. *Id. 2. Amor. el. 17. v. 7.* Dat facies animos: facie violenta Corinna est. *h. e.* animosa, superba, & dura. *Senec. in Troadib. v. 258.* Violenta imperia nemo continuit diu: moderata durant. *Id. in Thyest. v. 691.* Ipse est sacerdos: ipse funesta prece Letale carmen ore violento canit. *Juvenal. sat. 4. v. 86.* sed quid violentius aure tyranni? *h. e.* iracundius, & offendi facilius. *Liv. l. 9. c. 34.* Tenuit Æmilia lex violentos illos Censores, C. Furium & M. Geganium, qui, &c. *h. e.* impotentes, & severos. ¶ Dicitur & simpliciter de eo, qui multa vi & omni conatu quippiam facit: & videtur etiam in bonam partem sumi posse. *Martial. l. 11. epigr. 24.* Parcius utaris, moneo, rapiente veredo, Prisce, nec in lepores tam violentus eas. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 6. v. 33.* Cum tibi suscepta est legis vindicta severæ, Verba velut tinctum singula virus habent. Hostibus eveniat, quam sis violentus in armis, Sentire, & linguæ tela subire tuæ. ¶ *Violentum est*, contra rationem est. *Cic. 5. de Fin. c. 24. ad fin.* Atque hoc ut vere dicitur, parva esse ad beate vivendum momenta ista corporis commodorum, sic nimis violentum est, nulla esse dicere.

VIOLO, as, avi, atum, a. 1. *offendere, guastare, corrompere, profanare, violare, ...*, vi illata quæ integra sunt corrumpo, imminuo, lædo, offendo, temero, polluo: a vi. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 38.* Nullum esse officium, nullum jus tam sanctum atque integrum, quod non ejus scelus atque perfidia violarit, & imminuerit. *Id. de Harusp. resp. c. 5.* Bonæ deæ sacra non solum aspectu virili, sed flagitio stuproque violare. *Lucan. l. 7. v. 852.* violabis vomere manes. *Cic. pro Rabir. perduell. cap. 2. ad fin.* Violare loca religiosa & lucos. *Tibull. l. 1. el. 5. vers. 37.* numina verbo. *Sil. l. 17. v. 13.* aras cælicolum. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid. ad fin.* Te neque hominum, neque deorum pudet, quos perfidia, aut perjurio violasti. *Cic. in fragm. contra C. Anton. apud Ascon.* leges, quæstiones, judicia. *Liv. l. 18. c. 44. & Tibull. l. 1. el. 10. v. 2.* fœdera. *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 57. & Plin. l. 10. c. 34.* fidem. *Cic. Phil. 2. c. 1. in fin.* amicitiam. *Nep. in Alcib. cap. 10.* clementiam. *h. e.* crudelem esse. *Cic. pro Quint. c. 23.* existimationem absentis. *Liv. l. 2. c. 7. a med.* virtutem alicujus suspicione. *Cic. Verr. 3. cap. 32. sub fin.* Cum tu apud exteras nationes imperii nominisque nostri famam tuis probris flagitiisque violaris. *Id. Fam. 1. ep. 6.* dignitatem alicujus in aliqua re. *Virg. Æn. 4. v. 27.* pudorem. *Varr. l. 5. de L. L. c. 8. circa med.* Violavit virginem, pro vitiavit, dicebant. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23. a med.* virginitatem alicujus. *Tibull. l. 1. eleg. 7. v. 57.* puellam. *Catull. carm. 66. ad fin. v. 23.* cubile alicujus. Adde *Lactant. lib. 1. c. 10.* ¶ Violare aliquem, *maltrattare*, damno, contumeliis, verberibus, vulnere afficere. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 23. in fin.* Hospites violare fas non putant: qui quaque de causa ad eos venerint, ab injuria prohibent. *Nep. in Dione, cap. 2.* Cum Plato a Dionysio tyranno crudeliter violatus esset, quippe quem venumdari jussisset. *Justin. l. 34. c. 1. in fin.* Universum peregrinum populum trucidant: legatos quoque ipsos Romanorum violassent, nisi, &c. *Cic. 3. de Fin. c. 9. ad fin.* Prodere patriam, violare parentes, fana depeculari. *Id. Parad. 3. ad fin.* vitam patris. *h. e.* patrem necare. *Id. post redit. in Sen. c. 3. ad fin.* Optimi viri corpus non solum tactum ac violatum manu, sed vulneratum ferro confectumque vidistis. *Virg. 11. Æn. v. 591.* sacrum violare vulnere corpus. *Cic. de Harusp. resp. cap. 26.* Clarum hominem impurissimi voce hominis violari. ¶ Absolute pro vulnerare habent *Cels. l. 7. c. 12. sect. 4. Ovid. 3. Met. v. 712. Sil. l. 10. v. 261. & lib. 5. v. 601.* ¶ Violare aliquid, *guastare*, sua nativa integritate spoliare, corrumpere. *Cels. lib. 7. c. 4. sect. 2.* Solent fistulæ, ubi costas transierunt, septum transversum violare. *Juvenal. sat. 15. v. 9.* Porrum & cæpe nefas violare, & frangere morsu. *Virg. Æn. 7. v. 114.* Et violare manu, malisque audacibus orbem Fatalis crusti. *Id. 11. Æn. vers. 255.* Iliacos ferro violavimus agros. *abbiam dato il guasto.* & *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 32.* Fines eorum se violaturum negavit. *Liv. l. 26. c. 31.* Violare urbem. *h. e.* vi & armis capere, & diripere. *Justin. lib. 44. c. 3. a med.* In hujus gentis finibus mons est, quem ferro violari nefas habetur. *h. e.* fodi, aut proscindi. *Ovid. 8. Met. vers. 741.* Cereale nemus violare securi. *h. e.* adhuc intactum cædere. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 63. de Alecto.* (& *Lucan. l. 9. v. 462.*) & flatu violare diem. *infoscare.* & *lib. 4. de rapt. Pros. v. 190.* præsaga mali violavit oborto Rore genas. *h. e.* lacrymis corrupit ocellos, ut *Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 57.* dixit. *Juvenal. sat. 3. v. 18.* quanto præstantius esset Numen aquæ, viridi si margine clauderet undas Herba, nec ingenuum violarent marmora tophum. & *sat. 11. v. 116.* Fictilis, & nullo violatus Jupiter auro. *Stat. 1. Theb. v. 149.* nec cura mero committere gemmas, Atque aurum violare cibis. *macchiare.* ¶ nativum colorem corrumpere. *Virg. 12. Æn. v. 67.* Indum sanguineo veluti violaverit ostro Si quis ebur. Ubi *Servius*: Homeri comparatio: unde & *violaverit* transtulit. ille enim ait: Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ. Sic *Stat. 1. Achill. v. 307.* Lactea Massagetæ veluti cum pocula fuscant Sanguine puniceo, vel ebur corrumpitur ostro. ¶ *Violare oculos, aures*, re aliqua turpi, aut dicto lædere. *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 1.* Nunc oculos tua cum violarit epistola nostros. *Petron. in Satyr. c. 85.* Violasti aures meas obsceno sermone nolui.

VIPERA, æ, f. *vipera*, ἔχις, ἔχιδνα, serpentis venenati genus. Dicta creditur quasi *vivipara*, quia sola e serpentium genere dicitur parere vivum animal. *Plin. l. 10. c. 62.* Terrestrium sola vipera intra se parit ova unius coloris, & mollia, ut pisces. Tertia die intra uterum excludit, deinde singulos singulis diebus parit, viginti fere numero. Itaque ceteræ tarditatis impatientes perrumpunt latera, occisa parente. *Virg. 3. Georg. v. 416.* sub præsepibus mala tactu vipera delituit. *Ovid. 2. de ar. am. v. 376.* Nec brevis ignaro vipera læsa pede. *Id. 3. ex Pont. ep. 3. v. 102.* latens ima vipera serpit humo. *Horat. l. 3. od. 4. v. 17.* atræ viperæ. *Id. epod. 16. v. 52.* intumescit alta viperis humus. *Propert. l. 4. el. 7. v. 53.* si fallo, vipera nostris Sibilet in tumulis, & super ossa cubet. *Martial. l. 3. epigr. 19.* vipera scelerata. *Ovid. de remed. amor. v. 421.* Parva necat morsu spatiosum vipera taurum. ¶ Proverb. est apud *Petron. in fragm. Tragur. cap. 77. Burm.* Tu viperam sub ala nutricas. *h. e.* tuum tibi ipse malum foves. *Cic. de Harusp. resp. c. 24.* Etiamne in sinu atque in deliciis quidam optimi viri viperam illam venenatam atque pestiferam habere potuerunt? ¶ Est convicium muliebre loquacis, iracundi, crudelis. Ad illud *Terent. Eun. 5. 1. 8.* Quid ais, venefica? *Donatus*. aptum convicium, & comicum in ancillas, venefica, lupa, vipera, & sacrilega. *Flor. l. 4. cap. ult. circa med.* Recisa prius lingua, quam in manu tenens barbarus, tandem, inquit, vipera, sibilare desiste. *Juvenal. sat. 6. v. 640.* Tu ne duos (*filios veneno sustulisti*) una, sævissima vipera cœna? ¶ *Vipera est in viperiola* aliud proverb. de quo V. *Veprecula*.

VIPERALIS herba dicitur ab *Apul. de herb. cap. 89.* ruta hortensis, quod adversus viperarum morsus valet.

VIPEREUS, a, um, idem ac viperinus. *Lucan. l. 9. v. 635.* Vipereum venenum. *Ovid. 2. Met. v. 768.* videt intus edentem Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum, Invidiam. *Id. l. 4. v. 576.* Viperei dentes. & *lib. 7. v. 203.* vipereas fauces carmine rumpere. & *lib. 4. v. 614.* vipereum monstrum. *h. e.* caput Medusæ viperas habens pro crinibus. Sic *lib. 6. v. 662.* Vipereæ sorores. *h. e.* Furiæ anguibus caput cinctæ. *Id. l. 7. v. 391.* vipereæ pennæ. *h. e.* pennati serpentes, quibus per aera Medea ferebatur. *Id. 4. ex Pont. ep. 7. v. 36.* vipereo tela cruore madent. *h. e.* veneno. *Senec. in Œdip. v. 597.* Vipereum genus fratrum. *h. e.* qui nati fuerant ex dentibus serpentinis a Cadmo satis. *Id. in Herc. Oet. v. 169. de Briarea.* Supra Thessalicos cum fecit aggeres, Ut cælo inferret vipereas manus. *h. e.* viperas in digitis, aut pro digitis habens, ut olim finxere. *Virg. 7. Æn. v. 351.* vipeream inspirans animam. *h. e.* halitu venenato afflans.

VIPERINUS, a, um, *di vipera*, ἐχιδναῖος, ad viperam pertinens, vipereus. *Accius* apud *Cicer. 2. de Fin. c. 29. & 2. Tuscul. cap. 7.* Viperino morsu venæ viscerum Veneno imbutæ tetros cruciatus cient. *Horat. l. 1. od. 19. v. 19.* Bistonidum crines nodo viperino coercere. *Id. Epod. 3. v. 6.* viperinus cruor. *Plin. l. 11. c. proxim.* Viperina sanie tingere sagittas. *Id. l. 7. c. 2. a med.* Viperina carne ali. ¶ *Viperina* dicitur ab *Apul. de herb. c. 5.* herba, quæ aliis serpentaria, tortuosa radice, ἔχιδνιον Græcis, efficax contra serpentes.

VIPIO, onis, m. *grua minore*, γερανίς, minor grus. *Plin. lib. 10. cap. 49.* Ibi (*in Balearibus insulis*) & buteo accipitrum generis in honore mensarum est: item vipionea. Sic enim vocant minorem gruem.

VIPSANUS, a, um, ad M. Vipsanium Agrippam Augusti generum pertinens, ut Vipsanæ columnæ, *Martial. l. 4. epigr. 18.* h. e. quæ fuerunt in porticu Agrippæ. Et Vipsanæ laurus, *Id. l. 1. epigr. 109.* h. e. quæ ornabant ædes & porticum ejusdem ob consulatus & victorias. ¶ De nomine *Vipsanius* V. in fin *controvers. 10. l. 2. M. Senecæ*.

VIR, viri, m. *uomo*, ἀνήρ, masculus in genere hominum, cui respondet *mulier*, *femina*: a *vi*, vel a voce Græca allata. *Terent. Phorm. 5. 3. 9.* Virum me natam vellem: ego ostenderem. *Ovid. 3. Met. v. 316.* Deque viro factus (mirabile!) femina. *Tibull. l. 2. eleg. 2. vers. 2.* lingua vir mulierque fave. *Justin. l. 25. c. 4.* Major mulierum, quam virorum virtute exceptus. *Claudian. l. 1. in Rufin. v. 170.* sequimur, quocumque vocaris, Seu tu vir, seu numen, ait. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 106.* Quod tu non esses jure, vir illa fuit. *Plaut. Aulul. 1. 2. 30.* Dividere argenti nummos in viros. *h. e.* viritim. ¶ Sæpe maritum significat, *marito*. *Terent. Hec. 4. 1. 1.* Quid viro meo respondebo, misera? *Ovid. 4. ex Pont. ep. 13. v. 3. de Livia Aug.* Ambiguum nato dignior, anne viro. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 127.* nec vereor, ne vir rure recurrat. *Petron. in Satyr. c. 111.* Matrona cum virum extulisset, &c. ¶ De bestiis. *il maschio*. nam & *maritus*, & *uxor* de his dicuntur. *Virg. Ecl. 7. v. 7.* Vir gregis ipse caper deerraverat. *Martial. lib. 3. epigr. 93.* Et illud oleas, quod viri capellarum. *Solin. c. 23. (al. 36.)* Equæ aspirante Favonio vento concipiunt, & sitientes viros aurarum spiritu maritantur. *Theocrit. Idyll. 8. v. 49.* Ὦ τράγε, τᾶν λευκᾶν αἰγῶν ἄνερ. ¶ Sæpe non tam sexum significat, quam constantiam animi, fortitudinem, virtutem: quibus feminæ fere carent: aut certe inferiores longe sunt. *Cic. 2. Tuscul. c. 22. a med.* Marius rusticanus vir, sed plane vir, cum secaretur, vetuit se alligari. & *mox*. Idem Marium ostendit. crus enim alterum non præbuit. Ita & tulit dolorem, ut vir: & ut homo, majorem ferre sine causa necessaria noluit. *Id. Fam. 5. ep. 17.* Ut te rogarem, ut & hominem te, & virum esse meminisses: id est ut & communem incertumque casum sapienter ferres, & dolori fortiter, ac fortunæ resisteres. Ubi *Manut.* Ab homine

mine sapientiam, a viro fortitudinem postulat. *& epist.* 18. Te oro, te colligas, virumque præbeas. *Senec. de consol. ad Polyb. cap.* 36. *ante med.* Non sentire mala sua, non est hominis: & non ferre, non est viri. *Justin. l.* 11. *cap.* 13. *sub fin.* Et quemadmodum Dario majorem turbam hominum esse, sic virorum sibi. *Terent. Eun.* 1. 2. 74. Hem noster! laudo. tandem perdoluit. vir es. *Cic. Attic. l.* 10. *epist.* 7. *a med.* Si vir esse volet, præclara συνθήκη; sin autem, erimus nos qui solemus. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 595. Si vir es, i, dictas exige dotis opes. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 69. Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce nega. *Horat. epod.* 15. *v.* 12. Nam si quid in Flacco viri est, non feret, &c. *Quintil. declam.* 3. *c.* 6. Hoc ipsum, quod primus ante signa procurrit, quod veteranos tiro præcedit, quod erdit pulvere & cruore concertus: istud, istud, quod tam vir est. ¶ Hinc fere jungitur cum epithetis laudis. *Cic. pro Cael. c.* 5. *ad fin.* Catilina utebatur hominibus improbis multis: & quidem optimis se viris deditum esse simulabat. *Id.* 3. *de Fin. c.* 8. *a med.* Quem stabili, & firmo, & magno animo, quem fortem virum dicimus? *& paulo post.* Vir altus & excellens. *Id.* 4. *Tuscul. c.* 25. *sub fin.* constans ac sapiens. *Id. de Senect. cap.* 23. præstans. *& cap.* 7. clarus & honoratus. *Id. in Bruto, c.* 85. summus & singularis. *Id.* 3. *de Fin. c.* 19. *a med.* bonus & sapiens, & legibus parens, & civilis officii non ignarus. ¶ Item cum adjunctis vituperationis. *Sallust. in Jug. cap.* 90. Viri turpissimi. *Virg.* 4. *Æn. v.* 497. vir nefandus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 688. injustus. *Lucan. l.* 2. *v.* 87. ferus. *Senec. in Hippol. v.* 273. immitis. *Id. in Thyest. v.* 211. humilis. ¶ Vir bonus, justus, probus, liberalis, *dabbene*, qui prodest quibus potest, nocet nemini, ut ait *Cic.* 3 *Offic. c.* 15. *sub fin.* nos dicimus *galantuomo*. *Id.* 1. *Fam. ep.* 9. *ante med.* Ut eum, quem bonum civem semper habuisset, bonum virum esse pateretur. Apud *Senec. ver. in loc. cit.* est idem qui sapiens Stoicorum, optimis moribus præditus, virtutibus ornatus, sanctus. ¶ Mos erat candidatos sic appellare. *Senec. epist.* 3. Sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos bonos viros dicimus: quomodo obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. ¶ Item feneratores. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 12. Stat urbs ista? Prætores jus dicunt, Ædiles ludos parant, viri boni usuras perscribunt? *Id. in fin. l.* 2. *Offic.* Sed toto hoc de genere, de quærenda, de collocanda pecunia, etiam de utenda, commodius a quibusdam optimis viris ad medium Janum sedentibus, quam a philosophis disputatur. ¶ *Bonus vir* εἰρωνικῶς dicitur dolosus, malus, aut insipiens, *buon uomo*. *Terent. Eun.* 4. 3. 18. Ille autem bonus vir nusquam apparet. *h. e.* qui se eunuchum simulaverat. *Id. Adelph.* 3. 5. 30. Ille bonus vir nobis psaltriam, si diis placet, paravit, quicum vivat. *Id. Andr.* 3. 5. 10. Ehodum bone vir, quid ais? viden', me tuis consiliis miserum impeditum esse? Adde 5. 2. 5. *Eun.* 5. 2. 11. &c. ¶ *Bonus vir* est aliquando vir bonus. *Terent. Phorm.* 4. 3. 33. Ut est ille bonus vir, tria non commutabitis verba hodie inter vos. Quidam MSS. habent *vir bonus*. ¶ Interdum *vir* de eo dicitur, qui turpia refugit, flagitia aversatur. Licinium Mucianum notæ impudicitiæ tetanans Vespasianus dicere solebat, ut est apud *Sueton. c.* 13. Ego tamen vir sum. *Ovid.* 1. *de ar. am. vers.* 524. Et si quis male vir quærit habere virum. ¶ Refertur aliquando ad ætatem virilem, *uomo fatto*. *Ovid. Met.* 13. *v.* 397. Littera communis mediis pueroque viroque Inscripta est foliis. ¶ Et ad generandi vim, aut virilia. *Catull. carm.* 62. *de Aty, v.* 6. ut relicta sensit sibi membra sine viro. *Lucan. lib.* 10. *vers.* 133. ferro mollita juventus, Atque exsecta virum. ¶ *Viris, equisque*, omni conatu, proverbialis locutio. V. *Equus*. ¶ In re militari *viri* nonnunquam sunt pedites, *fanti*. *Liv. lib.* 21. *c.* 27. Omnibus comparatis ad trajiciendum, terrebant ex adverso hostes, omnem ripam equites viriqua obtinentes. *Petron. in Satyr. c.* 123. passim turmæque virique, Armaque congesta strue deplorata jacebant. *Sil. l.* 9. *v.* 559. Magna voce trahens equitemque, virosque. Sic *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 39. *a med.* Multa spolia præferebantur: capti homines, equitesque producebantur. ¶ Similiter in militia *vir virum legere* dicebatur, cum in acie instruenda duces potestatem faciebant militibus, ut sibi quisque socium notum sibi, & spectatæ virtutis adjungeret, a quo latus sibi tegeretur, vicissimque is eum tegeret, accenderenturque ambo proprio exemplo ad acrius pugnandum: quod fieri maxime solebat, cum periculum aliquod majus instabat, & cum fortissimo hoste erat congrediendum. *Liv. l.* 9. *c.* 39. Etrusci coacto exercitu, cum vir virum legisset, quantis nunquam antea simul copiis, simul animis dimicarunt. Huc allusit *Cic. pro Mil. c.* 21. ubi de comitatu Clodii loquens: Ille, inquit, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas ducebat, tum nemine, nisi ut virum a viro lectum esse diceres. Apud *Virgil.* quoque hic mos innuitur *lib.* 11. *Æn. v.* 631. ubi tamen videtur significari, non tam socium sibi a milite, comitemque in pugna lectum fuisse, quam delectum destinatumque oculis, & ictibus hostem, in quem irrueret. Verba *Virgilii* sunt: Tertia sed postquam congressi in prœlia, totas Implicuere inter se acies, legitque virum vir. ¶ In Senatu etiam legendo hic mos est aliquando usurpatus, ut Senator Senatorem eligeret. *Sueton. in Aug. c.* 35. Senatorum affluentem numerum ad modum pristinum redegit duabus lectionibus, prima ipsorum arbitratu, quo vir virum legit. ¶ Ut *homo*, sic & *vir* loco pronominis ponitur. *Cic.* 9. *Attic. ep. paulo.* Vidisti igitur virum, ut scripseras? *Virg.* 4. *Æn. vers.* 3. Multa viri virtus animo, multusque recursat Gentis honos. *Terent. Andr.* 2. 6. 5. Præter spem evenit: sentio. hoc male habet virum. Adde *Valer. Flacc. lib.* 1. *v.* 30. ¶ *Virum* pro *virorum* apud Poetas frequens est.

VIRA, æ, f. femina. V. *Querquetulanus*.

VIRAGO, inis, f. *donna d'animo virile e maschio*, ἀῤῥενωπὸς, ἀνδρόγυνος, femina, quæ animo & robore virum refert, mulier fortis, quæ viro similis sit, & virilia opera faciat. *Plaut. Merc.* 2. 3. 79. Ego emero matri tuæ ancillam viraginem aliquam, non malam, forma mala. *h. e.* robustam, laboris patientem instar viri. *Lactant. l.* 1. *c.* 9. Hercules viraginem vicit. *h. e.* Amazonem. *Senec. in Hippol. v.* 54. Ades en comitii diva virago. *h. e.* Diana. *Virg.* 12. *Æn. v.* 468. Juturna virago. *Ovid.* 2. *Met. v.* 765. Huc ubi pervenit belli metuenda virago. *h. e.* Pallas, quæ sæpe a Poetis hoc nomine indigitatur, ut ab eodem *Ovid. Met.* 6. *v.* 130. *a Stat. l.* 4. *silv.* 5. *v.* 23. & 11. *Theb. v.* 414. &c.

VIRATUS, a, um, *virile, maschile*, virili animo præditus. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 907. Si non malit vir viratam uxorem Atalantam. Al. *leg. viriatam* eodem sensu.

VIRATUS, us, m. virtus, constantia virilis, officium, quod a homo viro præstari solet. *Sidon. in rentione post epist.* 9. *l.* 7. *a med.* Bono viratu æmulis suis magis prodesse cupiens, quam placere.

VIRBIALIS, le, ad Virbium pertinens (de quo V. in *Hippolytus*.) ut Flamen Virbialis, in duob. vet. Lapidib. apud *Corradin. de vet. Latio Tu.* 2. *l.* 1. *c.* 27. *pag.* 383. Adde apud *Vulp.* in eodem opere *Tom.* 7. *pag.* 111. *&* 112.

VIRBIUS, ii, m. idem qui Hippolytus, filius Thesei. V. *Hippolytus*.

VIRECTUM. V. *Viretum*.

VIRENS, entis, *verdeggiante*, χλοάζων, particip. a vireo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 18. At liquidi fontes, & stagna virentia musco. *Horat. in ar. Poet. v.* 117. Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli. *Id. l.* 1. *od.* 25. *v.* 17. hedera virenti. *Virg.* 3. *Georg. vers.* 146. mons ilicibus virens. *Martial. l.* 9. *epigr.* 77. quod (*marmor*) virente fonte lavit Eurotas. *h. e.* aqua viride marmor faciente. ¶ *Virentia* absolute, viridia, arbores atque herbæ. *Colum. l.* 1. *cap.* 5. *ad fin.* Hæc perniciem afferunt hominibus, armentis, & virentibus. *Id. l.* 3. *c.* 8. Natura parem largita fecunditatem dixit virentibus, atque hominibus, ceterisque animalibus. ¶ Translate ponitur pro florenti ac vegeto. *Sil. l.* 5. *v.* 60. aevi flore virens. *Justin. l.* 43. *c.* 5. Virium gloria virente floreret. *Horat. epod.* 17. *v.* 33. Virens in Ætna flamma. *h. e.* nunquam intermoriens, sed perpetuis vigens ignibus. Al. *leg. urens*, al. *vibrans*, al. *furens*. Hoc postremum probat *Bentley*. *Stat.* 3. *Theb. v.* 453. Jam senior, sed mente virens. *Justin. sub fin. l.* 30. Virens recentibus experimentis virtutis flos. *h. e.* virtus bellica vigens. *Horat. l.* 1. *od.* 9. *v.* 17. Donec virenti canities abest. *h. e.* juveni. Sic *lib.* 4. *od.* 13. *v.* 6. virens puella. *Ovid.* 2. *Met. v.* 795. urbem Ingeniis, opibusque, & festa pace virentem. *h. e.* florentem.

VIREO, es, ui, sine supino, *essere verde, verdeggiare*, θάλλω, χλοάζω, viridis sum: a vi, seu *vigore*. Nam virent plantæ, quæ needum emoruerunt, sed in suo sunt vigore. *Cic.* 5. *Tuscul. c.* 13. Itaque & arbores, & vites, & ea quæ sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt, alia semper virent, alia hyeme nudata, verno tempore tepefacta frondescunt. *Virg.* 6. *Æn. v.* 206. fronde virere nova. *Ovid. Fast.* 5. *v.* 381. Summa (*montis*) virent pinu. *Propert. lib.* 2. *el. ult. v.* 77. Ascræi præcepta poetæ, Quo seges in campo, quo viret uva jugo. *Martial. l.* 6. *epigr.* 42. Illic Taygeti virent metalla. *h. e.* marmor Lacedæmonium viride. *Ovid.* 2. *Met. vers.* 777. Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. ¶ Translate est vigere, pollere, in vigore esse. *Horat. Epod.* 13. *v.* 4. Dum virent genua. *Flor. l.* 1. *c.* 22. Hæc est secunda ætas populi Romani, & quasi adolescentia, qua maxime viruit, & quodam flore virtutis exarsit. *Liv. l.* 6. *c.* 22. Exactæ jam ætatis Camillus erat, sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, virebatque integris sensibus. *Ovid.* 9. *Met. v.* 266. Utque novus serpens, posita cum pelle senecta, Luxuriare solet, squamaque virere recenti. *h. e.* nitere. *Id.* 5. *Fast. v.* 273. cum juvenilibus annis Luxuriant animi, corporaque ipsa virent. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 15. Per fasces numerantur avi, semperque renata Nobilitate virent.

VIREO, onis, m. genus avis, quem ipso solstitii die apparere, scribit *Plin. l.* 10. *c.* 29. *a med.*

VIRES, rium, ibus, f. plur. *forze, forza, possa, vigore*, ἰσχύς, ῥώμη, vis, robur, nervi, latera, facultas: a *vis*. In singulari num. est *vis*, *vi*, *vim*. *Plaut. Asin.* 2. 2. 30. Jubeo te valere voce summa, quoad vires valent. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 20. Alere vires, confirmare nervos. *& lib.* 7. *c.* 50. *ad fin.* Me jam sanguis viresque deficiunt. & *lib.* 3. *B. Civ. c.* 99. *extr.* Cum vires eum lassitudine defecissent. *Nep. in Eumen. c.* 11. *extr.* Esse viribus ad laborem ferendum firmis. *Cic. de Senect. cap.* 6. *circa med.* Non viribus aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. *& cap.* 9. Nec nunc vires desidero adolescentis, non plus quam adolescens tauri aut elephanti desiderabam. *Nep. in Thrasyb. c.* 1. In prœlii concursu abit res a consilio ad vires (*corporis*) vimque (*animi*) pugnantium. Al. aliter leg. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. cap. penult.* Perpauci viribus confisi transnatare contenderunt. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 52. Militum vires inopia frumenti diminuerat. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 7. Lacertis & viribus pugnare. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 3. Omnibus opibus, viribus elaborandum est. *& cap.* 11. *ad f.* Omnibus viribus atque opibus repugnandum est. *Id.* 1. *de Orat. c.* 33. Exercere vires in aliqua re. *Ovid.* 2. *ex Pont. ep. ult. v.* 33. adimere. *& lib.* 2. *ep.* 1. *v.* 70. alicui facere. *Id.* 4. *Met. v.* 150. & *lib.* 1. *Fast. v.* 17. Dare animam vires in rem aliquam. *Cels. l.* 4. *c. ult.* recipere. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1418. reparare. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 47. capere. *Virg.* 3. *Georg. v.* 209. firmare. *Propert. l.* 1. *el.* 14. *v.* 17. infringere. *Ovid.* 1. *Met. v.* 278. & *lib.* 12.

lib. 12. *v.* 117. affundere. *Id.* 1. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 51. inhibere. & *lib.* 3. *ep.* 6. *v.* 64. temperare. & *lib.* 1. *ep.* 4. *v.* 3. quasso languent in corpore vires. *Cæs. l.* 3. *B. Gall. c.* 4. & 19. Milites integris viribus. *freschi*. & *Ovid. l.* 10. *Met. v.* 658. totis viribus uti. *Virg.* 2. *Æn. v.* 50. validis viribus hastam contorquere. *Id. lib.* 5. *v.* 126. summis adnixus viribus urget. & *lib.* 9. *v.* 431. sed viribus ensis adactus Transabiit costas. & *lib.* 12. *v.* 811. audere majore viribus. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 22. supra vires. *più di quello che non puote*. & *Cic. de Senect. c.* 9. Quidquid agas, decet agere pro viribus. *come portano le forze*. ¶ Sequente infinito. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 109. Nec mihi sunt vires inimicos pellere tectis. ¶ Exempla aliquot hominum prodigiosis viribus habes apud *Plin. l.* 7. *c.* 20. ¶ *Uti viribus suis*, pro summo jure & potentia facere, vim omnem adhibere. *Senec. l.* 3. *de Ira, c.* 40. *ad fin.* Fait Cæsari sic castigandus amicus: bene usus est viribus suis. *Petron. in Sat. c.* 108. Usurum me viribus meis, libera voce clamavi, ni abstineret a Gitone injuriam. ¶ Translate *vires reipublicæ, regni, regum*, sunt milites, pecunia, opes, potentia. *Horat. epod.* 16. *v.* 2. Suis & ipsa Roma viribus ruit. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 57. Præesse exercitui, ut, præter auctoritatem, vires quoque ad coercendum haberet. *Justin. l.* 21. *c.* 4. Hanno opes suas, quibus vires reipublicæ superabat, ad occupandam dominationem intendit. *Id. lib.* 3. *c.* 1. Ptolemæus legationibus missis, quoad vires pararet, morari Antiochum. *h. e.* exercitum. *Id. l.* 5. *c.* 1. *ad fin.* Cum ad opprimendam unam urbem totius Orientis vires concurrerent. ¶ De rebus inanimis. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 85. Et neglecta solent incendia sumere vires. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 4. *v.* 24. Increpuit quantis viribus unda latus! *Senec. in Thyest. v.* 588. suæ ventis cecidere vires. *Virg.* 2. *Georg. v.* 360. aptare sudes & furcas, Viribus eniti quarum, & contemnere ventos Adsuescant vites. *h. e.* firmitate: *saldezza*. & *l.* 1. *v.* 86. occultas vires & pabula terræ Pinguia concipiunt. *h. e.* vim gignendi. *Cato R. R. c.* 65. In radices vires oleæ abibunt. *Ovid. Met.* 13. *v.* 941. has vires habet herba. *queste virtù*. Sic *Juvenal. sat.* 11. *v.* 45. agregius fons occultis viribus. *Plin. l.* 36. *c.* 16. *a med.* Magnes sine viribus. *Senec. l.* 7. *quæst. nat. c.* 4. Plurimum virium habet Stella Saturni. *Ovid. l.* 4. *Trist. el.* 1. *v.* 69. Quam miserare, porta vitam, muroque tueri, Vixque sui tutum viribus esse loci! *fortezza*. & *lib.* 4. *ex Pont. ep.* 15. *v.* 12. Nil opus est legum viribus. ¶ *Vires*, *ὄρχεις*, quia in his stat gignendi vis, & quia animalis robur servant. In vet. Lapidib. apud *Gruter. pag.* 30. *num.* 3. & 5. & apud *Murator. pag.* 333. *in Tab.* ubi de Taurobolio sermo est, hoc sensu intelligitur illud *vires consecravit* & *vires excepit*, nempe testes tauri mactati. Quod confirmat *Muratori.* ex Actis S. Symphoriani, qui occisus est A. C. CLXXX. apud *Ruinart. p. m.* 72. Excisas corporum vires castrati adolescentes infaustæ imagini exsultantes illidunt. Adde illud *Arnob. l.* 5. *pag.* 163. Ut mero madidaretur multo, & viribus spoliaretur abscissis. Al. plerique leg. *viridibus*. Alii tamen in Taurobolio *vires* accipiunt pro tauri cornibus, ut *Salmas. ad Lamprid. in Heliogab. c.* 7. alii pro sanguine. Simile est illud *Plin. l.* 11. *s.* 18. Apes aculeo adempto fucos postea esse, nec mella facere, veluti castratis viribus. Vires tanquam deæ cultas fuisse, præcipue a venatoribus, observavit *Gudius ad Phædr. l.* 2. *fab.* 11. *p. m.* 123. Hinc vet. Lap. apud *Gruter. pag.* 89. *n.* 9. Viribus sacrum. & *pag.* 1021. *n.* 1. Dianæ & Viribus sacrum, &c. ¶ Denique *vires* sæpe referuntur ad animum, ingenium, eloquentiam. *Quintil. lib.* 1. *c.* (*al.* 3) *a med.* Pueris ordinem dicendi secundum vires ingenii dare. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 57. Amentatas hastas oratoris lacertis viribusque torquere. *Martial. l.* 8. *epigr.* 73. Si dare vis nostræ vires animosque Thaliæ. *Plin. in fin. cap.* 13. *l.* 35. Exercendo juventus nostra corpora vires animorum perdidit.

VIRESCO, is, n. 3. *verdeggiare*, *θάλλω*, *θάλω*, viridis fio. *Virg.* 1. *Georg. v.* 55. Arborei fetus alibi, atque injussa virescunt Gramina. *Senec. in Thyest. v.* 54. Lauro fores lætæ virescant. Adde *Ovid.* 4. *Met. v.* 394. & *Plin. l.* 15. *s.* 24. *extr.* ¶ Translate *Lucret. lib.* 1. *v.* 674. De nihiloque renata virescat copia rerum. *Claudian. in consul. Prob. & Olybr. v.* 63. prima cum parte virescet ævi. ¶ Est etiam robur & vires acquirere, prima producta. *Furius* vetus poeta, apud *Gell. l.* 18. *c.* 11. & *Non. c.* 2. *n.* 91. Increscunt animi, virescit vulnere virtus.

VIRETUM, ti, n. *luogo di verdure*, *χλοώδεις*, locus herbarum, arborumve viriditate amœnus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 638. Devenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum. ¶ Legitur & *virectum*. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 102. Tunc per amœna virecta jubet Frondicomis habitare locis.

VIRGA, æ, f. *ramuscello*, *bacchetta*, *verga*, *ῥάβδος*, oblongus ac tenuis ramulus, flagellum, vimen, aut surculus, sive arbori adhærens, sive recisus: a *vireo*, quasi *viriga*, ut *Voss.* patet. *Cato R. R. c.* 101. Virgas murteas si voles cum baccis servare, &c. *Varr. sub fin. cap.* 59. *l.* 1. *R. R.* Punica mala, etiam immatura, cum hærent in sua virga, si demiseris in ollam, &c. *Ovid. Herord. ep.* 11. *v.* 76. Ut quatitur tepido fraxina virga Noto. *Id.* 3. *Met. v.* 29. Est specus in medio virgis ac vimine densus. *Id. l.* 11. *v.* 109. alta fronde virentem Ilice detraxit virgam. *Plin. l.* 24. *c.* 19. Herba caulem habet virgæ ficulneæ modo geniculatam. *Id. l.* 17. *c.* 18. *extr.* Genistam in siccis femina, salicem in humidis virga seri. *Id. l.* 19. *c.* 10. *extr.* & *lib.* 24. *c.* 50. virgam sanguineam memorat, quæ idem est ac sanguineus frutex; de quo V. *Sanguineus*. *Ovid. Met.* 15. *v.* 474. volucrem viscata fallere virga. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 266. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. Apud *eund.* 2. *Georg. v.* 117. turea virga est ramusculus ex arbore turis resectos. nam commerciis non solum turis lacrymas, sed etiam virgæ Romam portabantur, ut *Plin.* narrat *l.* 12. *c.* 14. ¶ De surculo, aut malleolo in insitionibus. *Ovid.* 14. *Met. v.* 630. fissa modo cortice virgam Inserit, & succos alieno præbet alumno. ¶ *Virga* resecta & polita pro bacillo est, & pro verbere. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 210. metuens virgæ jam grandis Achilles Cantabat patriis in montibus. *Id. sat.* 3. *v.* 316. Sed jumenta vocant, & sol inclinat. eundum est. Nam mihi commota jamdudum mulio virga Innuit. *vetturino*. *Martial. l.* 9. *epigr.* 23. & *Lucan. l.* 4. *v.* 683. virga gubernat equum. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 131. Illa levi virga (virgam nam forte tenebat) Quod rogat, in spisso littore pingit opus. *Liv. l.* 45. *c.* 12. Popilius legatus, virga, quam in manu gerebat, circumscripsit regem, &c. (Hanc eandem rem narrant *Vellej. l.* 1. *c.* 10. & *Cic. Phil.* 8. *c.* 8. & *Plin. l.* 34. *c.* 6. sed hic nomen mutat, & Cn. Octavium appellat.) *Ovid.* 2. *Fast. v.* 706. Tarquinius virga lilia summa metit. ¶ Virga humum verrere. *h. e.* scopa ex virgis colligatis. *Ovid. Fast.* 4. *v.* 736. ¶ Est præcipuum Mercurii gestamen. *Virg.* 4. *Æn. v.* 242. Tum virgam capit. hac animas ille evocat Orco Pallentes: alias sub tristia Tartara mittit: Dat somnos, adimitque, & lumina morte resignat. Illa fretus agit ventos, & turbida tranat Nubila. Adde *Horat. l.* 1. *od.* 10. *in fin.* & *od.* 24. *v.* 16. & *Ovid. l.* 1. *Met. v.* 672. & *lib.* 2. *v.* 735. V. *Caduceus*. ¶ De bacillo magorum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 189. Picus equum domitor, quem capta cupidine conjux Aurea percussum virga, versumque venenis Fecit avem Circe. Adde *Ovid.* 14. *Met. v.* 278. 295. & 300. ¶ Virga, inquit *Servius ad Æn.* 4. *v.* 242. insigne potestatis est. nam ideo ea magistratus utuntur: dicta quod *vi regat*. Hac & vates plerumque utuntur. Et hodieque tam athletarum, quam gladiatorum certamina virga dirimuntur: & præfecti gentium, cum fiunt, virgam accipiunt, & gestant. ¶ In fascibus Romani lictoris virgæ erant ex betulla arbore (ut *Plin. l.* 16. *c.* 18. tradit) quibus cædebantur noxii. *Cic. Phil.* 5. *c.* 19. *ad fin.* Virgis aliquem ad necem cædere. *Plin. l.* 7. *c.* 43. Habere jus virgarum in aliquem. *Cic. Verr.* 7. *s.* 62. Hominem nudari, ac deligari, & virgas expediri jubet. ¶ Pulsabantur virga a lictore januæ, si quo magistratus accederet. *Liv. l.* 6. *c.* 34. Forte incidit, ut lictor Sulpicii, cum is de foro se domum reciperet, forem, ut mos est, virga percuteret. *Martial. l.* 8. *epigr.* 66. nobilique virga Vatis Castaliam domum sonare. ¶ *Virga* pro fascibus, & honore magistratus: singulari numero Poetice. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 6. *v.* 31. & quos prætexta verendos, Virgaque cum verbis imperiosa facit. *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 47. dum fervent agmine postes, Atriaque, & multa pulsantur limina virga. *h. e.* a multis magistratibus aditur domus. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 7. multa deducere virga Fumosos equitum cum dictatore magistros. ¶ Præcipue in servos virgis sæviebatur a dominis. *Plaut. Asin.* 3. 2. 18. Ubi sæpe ad languorem tua duritia dederis octo validos lictores ulmeis affectos lautis virgis. *Id. Capt.* 3. 4. 117. Væ illis virgis miseris, quæ hodie in tergo morientur meo. *Id. Cas.* 5. 4. 24. pendentem virgis verberare. *Id. Epid.* 1. 1. 85. dorsum depolire. *Id. Bacch.* 4. 6. 10. lacerare latera. *Id. Men.* 5. 5. 40. sub furca cædere. *Id. Pan. prol. v.* 26. variare. *Id. Rud.* 3. 4. 27. circumvincire. & *vers.* 53. sauciare. *Id. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 481. Ulmeis corpus inscribere. ¶ Damnatæ spongia virgæ, *Martial. l.* 12. *epigr.* 48. h. e. ligni præfixam spongiam habentis, qua in latrinis obscena mundabant. de quo & *Senec.* verba facit *ep.* 70. *a med.* ¶ In cælo *virga* est imperfectus arcus, facie quidem picta, sed minime curva. in rectum enim jacet. Fit autem juxta solem fere in nube humida, & jam se spargente. Itaque idem est in illa, qui in arcu color, tantum figura mutatur. Arcus non fiunt nisi contra solem: virga non nisi in vicinia solis. Hæc *Senec. lib.* 1. *quæst. natur. cap.* 9. & 10. ¶ De fuco, quo tinguntur a barbaris corpora. *Ovid.* 3. *de ar. am. vers.* 269. Pallida purpureis tingat sua corpora virgis. V. *Virgatus*.

VIRGATOR, oris, m. *ῥαβδίζων*, qui virgis cædit. *Plaut. Asin.* 3. 2. 19. Ubi sæpe causam dixeris pendens adversus octo audaces viros, valentes virgatores.

VIRGATUS, a, um, *listata*, *divisato*, *addogata*, *vergolata*, *vergata*, *ῥαβδωτός*, lineis quasi virgis in longum extensis distinctus, variegatus. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 319. Vellera virgati custodibant calathisci. *h. e.* texti e virgis varii coloris. *Virg.* 8. *Æn. v.* 660. virgatis lucent sagulis. *h. e.* maculis & plagulis in modum retis, & cancellorum distinctis, *scaccati*. alio nomine *scutulatis*. Sic *Sil. l.* 4. *v.* 155. Auro virgatæ vestes. *Id. l.* 5. *v.* 148. stat sonipes Caucasiam instratus virgato corpore tigrim. *h. e.* pelle maculosa. (virgatam tigrim dicunt etiam *Senec. in Hippol. v.* 344. & *in Herc. Oet. v.* 146. & *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 66. variam *Senec. in Hippol. v.* 63.) *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 159. nostrosque toros virgata tenebit, Et plaustro derepta nurus. *h. e.* corpore picto fucata. Quo pertinet illud *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 269. Pallida purpureis tingat sua corpora virgis.

VIRGETUM, ti, n. *ῥαβδεῖον*, locus virgis consitus ad alligandas vites. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 8. *ad fin.* Sacerdotes vineta, virgetaque, & salutem populi inauguranto.

VIRGEUS, a, um, *di verga*, *ῥάβδινος*, ex virgis factus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 165. Virgea supellex. *idest* vasa ex vimine facta. *Id.* 7. *Æn. v.* 463. flamma virgea. *h. e.* ex virgis accensis facta. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Superpositis virgeis cratibus tegunt. *Id. l.* 11. *c.* 3. Virgea sepes. *Plin. l.* 15. *c.* 29. *ad fin.* Virgei anuli ex myrto.

VIRGIDEMIA, vox jocularis efficta a *Plauto*, quasi *virgarum vindemia*, apparatus & collectio virgarum ad cædendos servos, *Rud.* 3. 2. 2. Te per crura, & talos, tergumque obtestor tuum, si tibi ulmeam uberem esse speras virgidemiam, & tibi esse eventuram hoc

anno

anno uberem messem mali. *Varr.* apud *Non.* c. 2. n. 906. Ideoque scapulæ metuunt virgidemiam. Al. scrib. *virgindemia*.

VIRGILIÆ. V. *Vergiliæ*.

VIRGILIANUS, a, um, Οὐιργιλιανός, ad Virgilium spectans. *Plin. in præfat. a med.* Non illa Virgiliana virtute ut certarent. *Quintil. l. 1. c. 3. (al. 4.) a med.* Habendumque in animo semper illud Virgilianum. supple *carmen*, vel *dictum*. ¶ *Virgilianæ sortes*, ῥαψῳδομαντεία, Virgilii versus in schedulis descripti, in sitellam conjecti, & inde sorte educti. Tanta enim fuit Virgilii carminum auctoritas, ut divinam voluntatem, & futurorum arcana continere crederentur, & pro sortibus haberentur. Exampla hujus sortilegii habes apud *Spartian. in Adrian. c. 2. Lamprid. in Alex. Sever. c. 14.* & *Trebell. Poll. in Claud. c. 10.*

VIRGILIOCENTONES. V. *Homerocentones*.

VIRGILIUS, ii, m. *Virgilio*, Οὐιργίλιος, Βιργίλιος. P. Virgilius Maro Poeta Mantuanus, filius Maronis, & Majæ. De nominis scriptura diversi diversa sentiunt, aliis primam ejus syllabam secunda vocali, aliis tertia scribentibus. Quorum utrique suis quibusdam nituntur rationibus. *Donatus* putat scribendum per *i*, cum in ejus vita tradit, a *virga* nomen accepisse, quam mater ejus ea nocte, qua partum antecessit, in somnio sibi visa est parere, tanta altitudine assurgentem, ut cælum contingeret. In eadem sententia est *Pierius* ad illud *Georg. 4. sub fin.* Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope: itsus *Manut.* & *Cellar. in Orthogr.* & qui omnium rationes susa collegit *Dousquius*. Hos libenter sequimur, quos & usus secutus est. Hisce suffragatur & *Calvi* illud: Id Vates, cui Virga dedit memorabile nomen Laurea. In Græcis quoque codicibus Βιργίλιος scriptum legimus. Alii, & in primis *Politianus*, a *Vergiliarum* sidere nomen hoc deducunt, ideoque per *e* scribere malunt. Quam sententiam vetustiorum aliquot marmorum testimoniis confirmant. Quibus illud accedit, quod apud *Eustathium* quoque in navium Catalogo, & apud *Suidam*, Βεργίλιος legatur. Sed ad Vergilias stellas quod attinet, dubium est, quomodo hoc ipsum nomen scribendum sit. V. *Vergiliæ*. ¶ Primum apud Latinos inter Poetas locum obtinet sublimitate, puritate, nitore: ornaturque miris & dignis laudibus ab omnium ætatum scriptoribus. *Auct. dial. de Oratorib. c. 13.* Virgilius neque apud Augustum gratia caruit, neque apud populum R. notitia. Testes Augusti epistolæ: testis ipse populus, qui auditis in theatro versibus Virgilii, surrexit universus, & forte præsentem spectantemque veneratus est, sic quasi Augustum. ¶ Natus est Ande, vico agri Mantuani, Anno U. C. DCLXXXIV. Idib. Octobr. obiit DCCXXXV. ante Christum XIX. A. N. LI. Ejus vitam scripsere *Donat. Ruæus*, *Jancker.* Scripsit heroico carmine Bucolica, Georgica, Æneiden, & præterea opuscula quædam, Cirin, Culicem, aliaque Catalectorum nomine a Grammaticis inscripta. V. *Maro*.

VIRGINAL, lis, n. pudendum muliebre. *Apul. in Apol. Solin. c. 1. (al. cap. 4.) a med.* & *Prudent. in passione Agnet. vers. 8.* περὶ στεφ. 8.

VIRGINALIS, le, *verginale*, *di vergine*, παρθενικός, ad virginem pertinens, virgineus. *Cic. 6. Verr. c. 3.* Erant ænea præterea duo signa, non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu atque vestitu. *Gell. l. 14. c. 4.* Imago justitiæ forma atque filo virginali, aspectu vehementi, &c. *Cic. pro Quint. c. 11. sub fin.* Homo virginali verecundia. *Vetus Poeta apud eund. 1. de Divin. c. 31.* Virginalis modestia. *Cic. vertens carm. Sophocl. l. 2. Tuscul. c. 8. a med.* Virginalem ploratum edere. *h. e.* femineum, mollem, languidum, ut puellæ solent. *Plaut. Rud. 3. 4. 43.* Feles virginalis. *h. e.* virginum raptor. ¶ Fortuna virginalis apud *Arnob. l. 2. pag. 91.* est Venus puellarum virginum præses, quemadmodum *Fortuna muliebris* matronarum, quæ est Juno. Verba *Arnobii*: Puellarum togulas Fortunam defertis ad virginalem. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 926.* Et a quibusdam dicitur esse virginis Fortunæ simulacrum, ab eo quod duabus undulatis togis est opertum, proinde ut olim reges nostri undulatas, & prætextas togas soliti sunt habere. *Augustin. de Civit. Dei l. 4. & 6.* videtur hanc eandem significare, cum deam *virginensem* memorat. Itaque puellæ nupturæ virginalem ornatum Fortunæ virginali suspendebant, ad muliebrem statum transeuntes. Simile quidpiam de Pallade habes apud *Stat. Theb. lib. 2. a vers. 251.* & de Venere apud *Pers. sat. 2. v. 70.* ¶ Apud *Phædr. l. 4. fab. 14. v. 12.* est *virginale* (subaudi *membrum*) idem ac *virginal*.

VIRGINARIUS, a, um, ad virginem pertinens. *Plaut. Pers. 4. 9. 14.* Sequere hac, scelesta feles virginaria. *h. e.* virginum raptor.

VIRGINDEMIA. V. *Virgidemia*.

VIRGINENSIS, & Virginiensis, is, f. dea, quæ in Gentilium connubiis præerat zonæ prima nocte novæ nuptæ a marito solvendæ. *Augustin. lib. 4. de civ. Dei, cap. 11.* & *lib. 6. cap. 9.* V. *Virginalis*.

VIRGINEUS, a, um, *di vergine*, *verginale*, παρθένιος, παρθενικός, ad virginem pertinens, virginalis. *Tibull. l. 3. el. 4. v. 89.* Scyllaque virgineam canibus subcincta figuram. *Senec. in Med. v. 75.* Virgineus decor. *Propert. l. 3. el. 12. n. 2.* Virgineum gymnasium. *h. e.* in quo exercebantur virgines apud Spartanos. *& eleg. 21. v. 30.* Virginei calathi. *Id. l. 4. el. 4. v. 40.* Virgineus focus. *h. e.* ignis Vestæ. Sic *Ovid. 4. Fast. n. 731.* Virginea ara. *h. e.* ara Vestæ. *Martial. l. 1. epigr. 71.* Virginea domus. *h. e.* ædes Vestalium. *Ovid. Met. 13. v. 697.* Virginea favilla. *h. e.* rogi, in quo virginis cadaver crematum est. *Propert. l. 2. el. 1. v. 69.* Virgineæ urnæ. *h. e.* Danaidum. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 70.* & *Virg. Georg. 1. v. 430.* Virgineus pudor. *Val. Flacc. l. 5. v. 134.* Virgineum bellum. *h. e.* Amazonum. *Horat. l. 3. od. 4. v. 72.* tentator Orion Dianæ virginea domitus sagitta. *Petron. in Satyr. c. 134. ad fin.* Virginea sacra. *h. e.* quæ fiunt a virgine. *Ovid. 7. Met. v. 4.* Virgineæ volucres. *h. e.* Harpyiæ, quibus, ut ait *Virg. 3. Æn. v. 216.* virginei vultus, fœdissima ventris Proluvies, uncæque manus, &c. ¶ Virgineum aurum *Martial.* vocat *lib. 9. epigr. 24.* auream coronam, quæ dabatur victori in ludis Minervæ: Virgineum Tritona *Claudian. de IV. consul. Honor. v. 36.* Tritonidem paludem, in qua Minerva nata est. ¶ De aqua Virgine. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 8. n. 38.* Stagnaque & Euripi, Virgineusque liquor. *Id. 1. Fast. v. 464.* Hic ubi Virgineæ Campus obitur aquæ. ¶ Prosæ scriptorem, qui hac voce usus sit, vix invenies. Nam quod affertur ex *Plin. l. 11. c. 7. a med.* Si purgatio illa post virginitatem prima sit, aut in virginea ætate spontanea: *Harduin.* ex MSS. legit: *cui in virgine ætate sponte*.

VIRGINIA, æ, f. Virginiam appellabat maritus uxorem suam, quam virginem duxerat, monente *Muratorio* ad veterum Inscription. *pag. 1411. n. 10.* (& alibi.) Tus. Ingenuæ conjugi Cl. Valerius Virginiæ suæ, cum qua vixit ann. I. m. ii. T. F. O. Eadem ratione *virginium* uxor maritum suum dicebat.

VIRGINISVENDONIDES, vox ficta a *Plauto Pers. 4. 6. 20.* qua significatur aliquis virgines vendens.

VIRGINITAS, atis, f. *virginità*, παρθενία, ἁγνεία, castitas & integritas virginis, cui nullum fuit cum viro commercium. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23. ad fin.* Quæ patrem dicitur interemisse virginitatem suam violare conantem. *Virg. 11. Æn. v. 140.* hunc illi rex ætheris altus honorem Jupiter erepta pro virginitate sacravit. *Plin. l. 25. c. ult. ante med.* Anaxilaus auctor est, mammas a virginitate illitas semper staturas. *Valer. Flacc. l. 6. v. 440.* Medea opibus magicis, & virginitate tremenda. *h. e.* terribilis ob virginitatem, quæ dilecta erat Hecatæ magicæ artis deæ. *Ovid. de Diana, Met. 3. v. 254.* laudant, dignamque severa Virginitate vocant. *scil.* quia Actæonem, qui se nudam vidisset, in cervum mutaverat, & canibus discerpendum objecerat. *Flor. l. 2. c. 6. a med.* Ne quid de virginitatis integritate delibasse saltem oculis videretur. *Stat. 1. Achill v. 292.* Virginitas matura toris.

VIRGINOR, aris, virginem me esse profiteor, virginem me præbeo. *Tertull. de virgin. veland. cap. 12. extr.* Virginari volunt sola capitis nuditate, uno habitu negantes, quod toto suggestu profitentur.

VIRGO, ginis, f. *donzella*, *vergine*, *pulcella*, παρθένος, κόρη, femina integra, & virum non experta: cui *mulier* opponitur, quæ scil. virum passa. Alii a *viro* deducunt, vel per syncop. a *virago*: alii ab ætate viridi. *Quintil. l. 6. c. 3. a med.* Cicero objurgantibus, quod sexagenarius virginem duxisset, cras mulier erit, inquit. *Cic. in Orat. c. 19.* Casta, verecunda, incorrupta virgo. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 4.* Omnium seniorum, matrumfamiliæ, virginum precibus & fletu exciati. *Sallust. in Catil. c. 50. ante med.* Quæ victis acciderent, enumeravere; rapi virgines, pueros, &c. *Colum. l. 12. c. 4. a med.* His necessarium esse pueri, vel virginis ministerium, per quos promantur. *Nep. in Epamin. c. 3. a med.* Virginem nubilem collocare. *Martial. l. 3. epigr. 58. v. 40.* grandes virgines. *Horat. l. 1. od. 21. v. 1.* teneræ. *Id. l. 3. od. 2. v. 8.* adulta virgo. *Sil. l. 7. v. 459.* Bellica virgo. *h. e.* Pallas. *Ovid. Heroid. ep. 18. v. 127.* Virginis æquor. *h. e.* Helles pontus. *Id. Fast. 6. vers. 383.* Saturnia virgo. *h. e.* Vesta. *Id. Met. 12. v. 28.* & *Martial. lib. 10. epigr. 92.* Dea virgo. *h. e.* Diana. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 2. v. 82.* Tempore Phœbea virgine nexa tulit. *h. e.* lauro, in quam versa est Daphne virgo a Phœbo dilecta. ¶ Per antonomasiam *virgines* sunt Vestales. *Cic. 3. Catil. c. 4. ad fin.* Qui esset decimus annus post virginum absolutionem. Adde *Horat. l. 2. od. 2. v. 27.* ¶ De Fortuna virgine V. in *Virginalis*. ¶ De bestiis feminis, quibus nondum mares admissi. *Plin. l. 28. c. 9. a med.* Sanguis equarum virginum. *Stat. 12. Theb. v. 357.* virginis ira leæ. *Martial. lib. 13. epigr. 56.* vulva de virgine porca. *Plin. l. 28. c. 4. ante med.* Virgines carnes edere. *Arnob. lib. 7. pag. 224.* Virgines buculæ. Adde *Pallad. l. 1. tit. 35. in fin.* ¶ Tribuitur & rebus inanimis, intactis & integris. *Plin. l. 33. c. 3. circa med.* Qui terram virginem nactus, plurimum argenti, aurique eruisse dicitur. *h. e.* quæ fodientem non est passa. *Inscrip.* apud *Gruter. pag. 1139. n. 12.* Emit & comparavit locum virginem, a solo fecit sibi, & libertis, &c. *Martial. l. 1. epigr. 67.* Secreta quære carmina, & rudes curas, Quas novit unus virginis pater chartæ. *h. e.* libelli nondum editi, lectitive auctor. *Tertull. de Jejun. cap. 6.* Virgo saliva. *h. e.* jejuni hominis. *Id. advers. Valentin. c. 5.* Senecta virgo. *h. e.* cœlebs. *Vet. Lap.* apud *Fabrett. cap. 2. n. 308.* Hoc monumentum virginem comparaverunt. *& n. 307.* Ollæ virgines. ¶ interdum *virgo* dicitur ea, quæ virum passa sit, & quæ peperit. Notat enim non tam integritatem, quam viridem ætatem, & sexum, ut illo *Virg. Æn. 1. v. 497.* audetque viris concurrere virgo. *Id. Ecl. 6. v. 47. & 52.* Virginem dicit Pasiphaen trium filiorum matrem: *Silius l. 3. v. 435.* eam quæ ab Hercule vitiata fuerat. *Justin.* quoque *l. 2. c. 3.* & *Curt. l. 5. c. 1.* de corruptis usurpasse videntur. ¶ Ecclesiastici Scriptores tribuunt etiam viris conjugii & Veneris expertibus. *Tertull. de Virgin. veland. cap. 8. Hieronym. advers. Jovinian. l. 1. epist. 22. ad Eustoch.* & *Paulin. Nolan. carm. 22. (al. 14.) v. 2.* quibus adde veterum Inscription. apud *Spon. de reb. Lugdun. cap. 3.* ¶ *Aqua virgo*, una ex iis, quæ per aquæductum urbem Romam influebant, nomen ex eo habuit, quod quærentibus aquam militibus puella virguncula venas quasdam monstravit, quas secuti qui foderant, ingentem aquæ modum invenerunt. Ædicula fonti apposita hanc originem pictura ostendit. Ita *Frontin. de Aquæduct. artic. 10.* cui potius credam, quam *Plinio* obiter scribenti *l. 31. c. 3. a med.*

med. ideo sic appellari, quia juxta sit Herculaneus rivus, quem refugiat: vel aliis affirmantibus ita dici, quod sit purissima omnium; vel aliis, quod gelidissima. *Martial. l. 6. epigr.* 41. Cruda Virgine, Martiaque mergi. *Id. l. 7. epigr.* 31. Sed curris niveas tantum prope virginis undas. *Ovid. 3. de ar. am. v.* 385. Nec vos Campus habet, nec vos gelidissima Virgo. Adde *Senec. epist.* 83. *Stat. lib. 1. silv. 5. v.* 26. & *Martial. l. 7. epigr. 31. lib. 11. epigr.* 48. & *lib. 14. epigr.* 163. ¶ Est hoc nomine unus ex duodecim Signis cælestibus in Zodiaco, inter Leonem & Libram, constans XVIII. stellis: quæ dicitur fuisse Erigone Icarii filia, de qua V. suo loco. Alii dicunt Jovis & Themidis filiam esse, alii Astræi & Auroræ, & eandem cum Astræa seu Justitia faciunt: quæ aurea mundi ætate cum hominibus versata sit, invectis postea omne genus sceleribus, in cælum aufugerit. Alii tradunt esse Fortunam, alii Cererem: alii denique filiam Apollinis ex Chrysothemi, & infantem Parthenon appellatam: quæ quod parva interierit, a patre in cælum translata sit. Quæ omnia docentur ab *Hygino l. 2. Poet. Astron. c.* 25. & *lib. 3. c.* 24. Pingitur virginis habitu, spicas aliquot dextra tenens, sinistra caduceum. Quam in dextera manu stellam habet, majorem & clariorem reliquis, spicam vocant. *Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 41. extr.* Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo. ¶ De Astræa est illud *Virg. Ecl. 4. v.* 6. Jam redit & Virgo, redeunt Saturnia regna.

VIRGOSUS, a, um, virgis abundans. *Pallad. l. 1. tit.* 24. Frutex virgosus. Plerique putant hæc duo verba *Palladii* non esse.

VIRGULA, æ, f. *verghetta*, ῥαβδίον, parva virga. *Cic. 8. Phil. c.* 8. Cum tempus ille differret, virgula stantem circumscripsit. *Colum. l. 3. c. 13. a med.* In cujus latere virgula prominens ad eam altitudinem. *Nep. in Thrasyb. c. ult.* Corona facta duabus virgulis oleaginis. *Senec. l. 1. quæst. nat. c.* 7. Virgula vitrea stricta, vel pluribus angulis in modum clavæ torosa. *Manil. l. 2. v.* 289. normalis virgula. *h. e.* linea. ¶ *Virgula divina*, proverbii speciem habet, quo utimur, quoties aliquid non humana ope, sed numinis alicujus favore contigisse, volumus significare. Antiquitas enim existimavit, quemadmodum in anulis, ita & in virgis fovendis aliquam fatalem, seu magicam inesse virtutem. Adagium autem natum videri potest potissimum ab illa virga, quam *Homerus* Palladi tribuit, adeo celebri, ut de ea Antisthenes Cynicæ sectæ conditor librum conscripserit, eam cum suo baculo conferens. *Cic. 1. Offic. c. 44. ad fin.* Quod si omnia nobis, quæ ad victum cultumque pertinent, quasi virgula divina, ut ajunt, suppeditarentur. ¶ Citatur aliquoties *Varro in virgula divina* apud *Nonium Marcellum*, ut appareat, hunc fuisse titulum alicujus ex *Menippeis*. ¶ *Virgula censoria*, brevis linea, quæ appingitur vocis alicujus ex scriptura delendæ gratia: v. gr. Grammatici in recensendis Auctorum scriptis virgulam seu obelum adscribebant iis locis, qui minus placerent: similiter Censores, si quem ex albo senatorum eradere volebant, ejus nomen in senatorum laterculo virgula signabant. *Quintil. l. 1. c.* 4. (*al.* 5.) Judicium, quo ita severe sunt usi veteres Grammatici, ut non versus modo censoria quadam virgula notare, & libros, qui falso viderentur inscripti, submovere, &c.

VIRGULATUS, a, um, virgulis distinctus, virgatus. *Plin. l. 9. cap. 33. de concharum generibus*: Jam distinctione virgulata, crinita, crispa, &c.

VIRGULTUM, i, n. *virgulto*, θάμνος, φρύγανον, multitudo virgarum pullulantium: a *virgula*, quasi virgulетum, simili syncope, ut a *carice* dicitur carectum, a *felice* felictum. *Colum. lib. 11. c. 2. ad fin.* Si regio virgultorum ferax est, fieri debent corbes ex vimine. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 18. extr.* Sarmentis virgultisque collectis, quibus fossas Romanorum compleant, ad castra pergunt. *Virg. 2. Georg. v.* 346. quæcumque premes virgulta per agros, Sparge fimo pingui. *Id. Ecl. 10. v.* 7. Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ. *Liv. lib. 2. c.* 14. Partem militum locis circa densa obsita virgulta obscuris subsidem in insidiis jussit. *Varr. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* Argei fiunt e scirpeis virgultis: simulacra sunt hominum triginta. ¶ Translate *Cic. pro Cal. c.* 18. Ergo hæc deserta via, & inculta, atque interclusa jam frondibus & virgultis relinquatur. ¶ Adjectiva *virgulta vallis*, virgultis obsita. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 3. v.* 516. Consedit in valle virgulta nemorosaque. *Sil. l. 12. v.* 354. Virgulta tegitur valla, ac frondentibus umbris. Al. leg. *occulta*.

VIRGUNCULA, æ, f. *verginella*, παιδισκάριον, parva virgo. *Juvenal. sat. 13. v.* 40. tunc cum virguncula Juno. *Senec. lib. 1. quæst. nat. sub fin.* Libertinorum virguncula. Adde *Petron. in Satyr. cap.* 18. & 20.

VIRIA, æ, f. *braccialetto*, ψέλιον, περιχείριον, ornamentum brachii, armilla ex ebore, auro, & gemmis, vel alia quapiam pretiosa materia, proprium virorum gestamen, quamquam & feminis tributum legitur. *Tertull. de Pall. cap. 4. ante med.* Sicuti vestigia cæstuum viria occupavit, ita & andromidis solocem aliqua multitia synthesi natruxit. *Al. leg.* viriola. *Plin. l. 33. c.* 3. Viriolæ Celticæ dicuntur, viriæ Celtibericæ.

VIRIATINUS, a, um, a Viriato, ut Viriatinum bellum, *Sueton. in Galb. c.* 3. Fuit enim Viriatus vir Lusitanus, calliditatis acerrimæ. Ex venatore latro, ex latrone subito dux atque imperator factus, universam Lusitaniam occupavit. V. *Flor. l. 3. c. 17. ad. fin. Vellej. l. 2. c. 1. & 90. Epitom. Liv. l.* 52. & 54. *Valer. Max. l. 9. c. 6. n.* 4. & *Justin. l. 44. c.* 2. ¶ Scribitur etiam *Viriathus*, *Viriathinus*.

VIRIATUS, a, um, *potente*, *di gran forza*, [illegible], [illegible], validus, homo magnarum virium. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n.* 903. Contra flagitium, nescires bello vinci a barbaro viriato Annibale. Adde alium locum *Varronis* apud *Non. ibid. n.* 907. ubi al. leg. *viriatus*, & *viratus* eod. sensu. ¶ De Viriato Lusitano V. in voce præced.

VIRICA, æ, f. genus teli. *Massurius Sabinus* apud *Gell. l. 10. c.* 15. Virica surculum de arbore felici habet. Loquitur de Flaminica Diali, atque eam in telo, quod gestat, habere surculum, seu ramulum de arbore felici. Ita interpretari videntur, qui ita legunt. nam alii *in vica*.

VIRICULÆ, arum, f. *forzette*, *picciole forze*, vires infirmæ, & extenuatæ: dimin. a *vires*. *Apul. l. 11. Metam.* Nam & viriculas patrimonii peregrinationes attriverant. *h. e.* tenues facultates.

VIRICULUM, ii, n. *bulino*, videtur esse genus scalpelli, aut alterius ferramenti ad insculpendum, aut excavandum apti. *Plin. l. 35. c. 11. sub fin.* Encausto pingendi duo fuisse antiquitus genera constat, cera, & in ebore cestro, idest viriculo, donec classes pingi cœpere.

VIRIDANS, antis, *verdeggiante*, χλοάζων, idem ac virens, seu viridis. *Virg. 5. Æn. v.* 539. Sic fatus cingit viridanti tempora lauro. *Id. ibid. v.* 388. Proximus ut viridante toro consederat herbæ. *Plin. l. 37. c. 8. circa med.* Viridantium (*gemmarum*) plura sunt genera. *Id. l. 8. c. 38. a med.* Viridans hedera. *Claudian. de VI. consul. Honor. v.* 561. Membraque gemmato trabeæ viridantia cinctu. *h. e.* fulgentia, fortasse ob smaragdos insertos. *Senec. in Hippol. v.* 1036. Cærulea taurus colla sublimis gerens, Erexit altam fronte viridanti jubam. *viridantem* dicit, quia viridis color marinis rebus tribuitur. V. *Viridis*. ¶ Active, viridem faciens. *Valer. Flacc. l. 6. v.* 136. Thyrsagetæ nexas viridantem floribus hastas.

VIRIDARIUM, ii, n. *orto*, *giardino*, *verziere*, κηπίδιον, ἄλσος, locus virentibus arboribus, herbisque amœnus. *Petron. in Satyr. c. 9. extr.* Cujus eadem ratione in viridario frater fui, qua nunc in diversorio puer est. *Sueton. in Tib. c.* 60. Militem Prætorianum, ob surreptum e viridario pavonem, capite punivit. *Plin. l. 18. c.* 2. Contemptis hujus spatii viridariis, piscinas juvat habere majores. *Ulpian. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13. circa med.* Prædium viridaria, vel gestationes, vel deambulationes arboribus infructuosis opacas atque amœnas habens. Adde *Cicer. l. 2. ad Attic. ep.* 3. sed dubia lectione. ¶ Differunt *viridaria*, & *viridia*: illa sunt loca virentibus plantis consita, ut dictum est: hæc ipsæ quæ ibi sunt arbores, atque herbæ virentes. Quare quod ait *Cels. l. 1. c. 2. a med.* Ambulatio in umbra, quam parietes, aut viridaria efficiunt: *Morgagnus* monet, *viridia* in duob. codicib. MSS. haberi. Videntur tamen interdum etiam *viridaria* plantas significare. *Javolen. Dig. lib. 33. tit. 7. leg.* 27. Dolia fictilia, item plumbea, quibus terra aggesta est, & in his viridaria posita. Adde locum *Celsi* allatum, si *viridaria* retineas, quod in multis editionib. legitur. ¶ Scribitur & *viridiarium*: atque ita habent *Haloand.* & *Torrentin.* in Pandectis. Etiam *viridiarium* legitur in MSS. apud *Lamprid. in Heliogab. c.* 23. & *viridiarium* apud *Torrentium. Dig. lib. 7. tit. 1. leg. 13. circa med.* Cave usurpes.

VIRIDARIUS, *aut* Viridiarius, ii, m. *giardiniere*, servus curæ viridarii præpositus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 602. n.* 2. L. Cornelii L. L. Sataæ Magnii viridiarii. Eadem refertur *pag. 612. n.* 2. apud *Donium class. 5. n.* 253. Sic: L. Cornelii L. L. Satæ Mag. vici, viridarii.

VIRIDE, adverbii ritu, *di color verde*, viridi colore. *Plin. l. 37. c. 5. de smaragdis*. Nihil omnino viridius comparatum illis viret. & *cap.* 8. Callais virida pallens. *Harduin.* leg. *e viridi pallens*.

VIRIDIA, ium, n. *verzura*, ἄλση, arbores & gramina virentia. *Senec. ep.* 86. Cisterna ædificiis ac viridibus subdita. *Vitruv. l. 5. c. 9. circa med.* Media spatia, quæ erunt sub divo inter porticus, adornanda viridibus videntur. *Plin. l. 5. ep. 6. ante med.* Ambulatio pressis, varieque tonsis viridibus inclusa. V. *Viridarium*. ¶ De herbis viridibus universim. *Colum. l. 8. c. 15. ante med.* Media terrena pars eulocatis conseratur, aliisque familiaribus aquæ viridibus. *Id. l. 11. c. ult.* Cum viridia, quæ supra dicta sunt, contriveris. *h. e.* saturejam, mentam, rutam, &c. quæ supra enumeraverat. ¶ Item locus ipse viridibus plantis consitus, viridarium, *giardino*. *Phædr. l. 2. fab. 5. v.* 14. Perambulante læta domino viridia, Alveolo cœpit ligneo conspergere Humum æstuantem. ¶ De genitivo plur. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 4. ante med.* Viridia cum *aeri* [illegible] accipiuntur, genitivum in *ium* faciunt, ut *viridia prata*, *viridium pratorum*: cum vero ipsam loci viriditatem significare volumus, *viridiorum* dicimus: ut cum dicitur, *formosa facies viridiorum*.

VIRIDIANUS, i, m. deus Narniensium, cujus opem ad herbarum proventum & viriditatem exspectabant, quia illa regio sæpe siccitatibus infestabatur. *Tertull. in Apolog. c.* 24. Crustuminentium deus Delventinus, Narniensium Viridianus, Asculanorum Ancaria, &c.

VIRIDIARIUM. V. *Viridarium*.

VIRIDICANS, tis, idem quod viridans. *Tertull. de Pudic. c.* 20. Viridicantes, & rubescentes cavositates.

VIRIDICATUS, a, um, idem quod viridis. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c.* 2. Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo mirifica suavitate villam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & silva viridicata. Al. aliter leg.

VIRIDIS, de, *verde*, χλωρός, qui est herbacei coloris: a *vireo*. *Cic. 2. de Leg. c.* 3. In viridi, opacaque ripa inambulantes. *Virg. 2. Georg. v.* 219. Quæque suo viridi semper se gramine vestit. *Cic. Verr. 5. c. 18. a med.* Quos ego campos antea collesque nitidissimos viridissimosque vidissem, hos ita vastatos nunc ac desertos videbam, ut, &c. *h. e.* gramine vestitos, & arboribus consitos. *Virg. 4. Georg. v.* 121.

v. 191. Viridis Ægyptus. h. e. ferax plantarum & frugum. Cic. Verr. 3. c. 17. Ignem ex lignis viridibus atque humidis facere. Horat. l. 2. od. 6. v. 15. viridique certat bacca Venafro. h. e. oleis Venafri. Stat. 9. Theb. v. 769. Virides Amyclæ. h. e. oleo abundantes. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 38. Viridis avis. h. e. psittacus. Petron. in Satyr. c. 113. Viridis Thasos. h. e. viridis & maculosi marmoris ferax. Plin. l. 6. c. 29. ad fin. Viridiores herbæ. Virg. 3. Georg. v. 144. viridiffima gramine ripa. Id. Ecl. 2. v. 9. virides occultant fpineta lacertos. Horat. l. 1. od. 17. v. 8. virides colubras. & od. 21. v. 8. viridis mons. h. e. gramine & arboribus veftitus. Ovid. 2. Amor. el. 17. v. 39. virides Britanni. h. e. qui vitro (herbæ genus eft) fe inficiunt, quod cæruleum efficit colorem, inquit Cæf. l. 5. B. Gall. c. 14. ¶ Ut Græci ὠχρὸν & χλωρὸν promifcue ufurpant, fic Latini aliquando viridem & pallidum, quia color viridis dilutus eft pallori fimilis. Virg. in Ciri, v. 225. viridis per vifcera pallor Ægrotas tenui fuffudit fanguine venas. ¶ Viride cælum dicitur a Plin. l. 17. c. 10. fub fin. cum fudum fereunque eft, quia tunc maxime ad viridem colorem accedit. ¶ Eft epithetum tigridis & pardi, propter maculas tergoris: vel propter colorem viridem oculorum. Claudian. de conful. Mall. Theod. v. 303. fulminei properent ad vulnera pardi, Semine permixto geniti, cum forte leænæ Nobiliorem uterum viridis corrupit adulter. Id. in II. conful. Stilich. v. 345. Tum virides pardos, & cetera colligit Auftri Prodigia. Sic l. 4. de rap. Prof. v. 266. tigridi virentes maculas tribuit. ¶ Item rerum marinarum, & fluviorum, tum propter algas, tum propter aquæ colorem, qui fæpe viridis apparet ad nigrum accedens. Horat. l. 3. od. 28. v. 10. Virides Nereidum comas. Claudian. de III. conful. Honor. v. 197. Vobis Ionia virides Neptunus in alga Nutrit equos. Ovid. 2. de art. am. v. 92. Clauferunt virides ora loquentis aquæ. Id. l. 1. Trift. el. 2. v. 59. viridefque dei, quibus æquora curæ. & Met. 5. v. 574. de Arethufa. dea fuftulit alto Fronte caput, viridefque manu ficcata capillos, &c. & lib. 9. v. 32. de Acheloo. rejeci viridem de corpore veftem. Virg. Ecl. 7. v. 12. Hic viridis tenera prætexit arundine ripas Mincius. Adde Stat. 9. Theb. v. 354. ¶ Metaphorice refertur ad juventam, vigorem, robur. Colum. in præfat. ante med. Defectiffimum annis & viribus in agrum relegat, cum illud opus viridem ætatem cum robore corporis ad labores fufferendos defideret. Stat. 11. Theb. v. 741. qualis leo rupe fub alta, Quem viridem quondam filvæ, montefque tremebant, Jam piger & longo jacet exarmatus ab ævo. Ovid. 4. Trift. el. ult. v. 17. Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo. Virg. Æn. 5. v. 295. Euryalus forma infignis, viridique juventa. Id. 6. Æn. v. 304. de Charonte. Jam fenior, fed cruda deo viridifque fenectus. Plin. l. 7. ep. 24. Octogefimo ætatis anno deceffit, ufque ad noviffimam valetudinem viridis. h. e. vigens, & fucci plena, ut plantæ virentes. Valer. Flacc. l. 1. v. 76. tu fola animos mentemque peruris Gloria: te viridem videt, immunemque fenectæ Phafidis in ripa ftantem, juvenefque vocantem. Stat. l. 3. Theb. v. 220. bello viridis manus. h. e. ætate florentes, & bello idonei. Sil. l. 1. v. 187. Hinc viridis aufis Animi, fervorque decorus. Al. leg. annis, fed minus recte. Loquitur enim de Annibale juvene. Aptius effet, fi de fene loqueretur, ut Senec. tanto epift. 66. Senex, fed mehercule viridis animo ac vigens. Sil. l. 5. v. 569. in arma Ille quidem cruda mente, & viridiffimus iræ Ibat: fed vani frigentem in Marte fenectam Prodebant ictus. h. e. plenus iræ atque impetus. & lib. 3. v. 255. Confilio viridis, fed belli ferme illertes. ¶ Viridis, recens. Perf. fat. 3. v. 22. maligne Refpondet viridi non cocta fidelia limo. Colum. l. 7. c. 8. Cafeus fi tenui liquore conficitur, quam celerrime vendendus eft, dum adhuc viridis fuccum retinet. Id. l. 12. c. 47. a med. Hæc maxime nota etiam poft annum repræfentat viridem faporem olivarum. Quintil. l. 12. c. 6. Fructum ftudiorum viridem, & adhuc dulcem promi decet, dum & venia, & fpes eft, & audere non dedecet. ¶ De colore vivido, & vegeto. Quintil. declam. 10. c. 5. Non ille pallens, nec acerbo languore confumptus, fed viridis, & fane pulcher habitu. ¶ De fono. Gell. l. 2. c. 3. H litteram inferebant Veteres plerifque vocibus verborum firmandis roborandifque, ut fonus earum effet viridior, vegetiorque. Id. l. 13. c. 20. a med. Firmior ei, credo, & viridior fonus effe vocis vifus eft rectes dicere expreffas, quam rectes. ¶ Viridum pro viridium in genit. plur. Stat. 2. Theb. v. 279. viridumque draconum Lucentes a fronte jubas.

VIRIDITAS, atis, f. verdure, color verde, χλωρότης, color viridis. Cic. de Senect. c. 15. Terra femen tepefactum vapore, & complexu fuo diffundit, & elicit herbefcentem ex eo viriditatem. Id. ibid. c. 16. a med. Pratorum viriditas. Plin. l. 37. c. 5. Viriditas maris. ¶ Per tranflationem accipitur pro fortitudine, & flore illo ætatis, quem ἀκμὴν vocant Græci. Cic. 3. Tufcul. c. 31. Sed quamdiu in illo opinato malo vis quædam infit, & vigeat, & habeat quandam viriditatem, tamdiu appellatur recens. Id. de Amic. c. 3. a med. Senectus aufert eam viriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

VIRIDO, as, a. 1. viridem facio. Ovid. in Halieut. v. 90. Num vada fubnatis imo viridentur ab herbis. Val. Flacc. l. 6. v. 136. nexas viridantem floribus haftas.

VIRILIS, le, da uomo, virile, ἀνδρῶος, ad virum pertinens: ut muliebris, femineus ad feminam. Salluft. in fragm. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 9. Magna gloria concurrentium undique virile & muliebre fecus. Liv. l. 1. c. 3. in fin. Amulius ftirpem fratris virilem interimit. Nep. in Agefil. c. 1. Si is virilem fexum non reliquiffet. Ovid. 4. Met. v. 382. vox virilis. & lib. 1. v. 410. facies. Id. l. 1. de ar. am. v. 282. flamma. h. e. amor viri in mulierem. Id. 3. Met. v. 403. Viriles cœtus. & lib. 8. v. 392. Difcite, femineis quid tela virilia præftent. Cato apud Gell. l. 10. c. 3. In balneis virilibus lavari. h. e. ubi foli lavantur viri. Sic Vitruv. l. 6. c. 10. circa med. Virilia conclavia. h. e. in quibus feminæ non interfunt. Cic. Phil. 2. c. 18. Sumpfifti virilem togam, quam ftatim muliebrem ftolam reddidifti. Virilis toga, erat toga pura, veftis communis civium Rom. quam, prætexta depofita, induebant viri anno ætatis decimo fexto vel inchoato, vel expleto, ut tamquam viri inter viros verfari inciperent: cum ante id tempus domi contineri, & fub pædagogis effe folerent. ¶ Fortuna virilis, Τύχη ἀνδρεία, Romæ ædem habuit in ripa Tiberis (ut Dionyf. Halicarn. docet l. 4. c. 27.) pofitam a Ser. Tullio. Eo conveniebant mulieres calend. April. pofitoque velamine tus adolebant. Ea in re ut tegerentur & celarentur, ne viri eas viderent Fortuna virilis præftare credebatur. Ovid. 4. Faft. a v. 145. ¶ Virile genus apud Grammaticos, genere mafcolino. Gell. lib. 1. cap. 7. & lib. 4. cap. 1. & lib. 11. c. 1. &c. ¶ Virilis pars, τὸ αἰδοῖον. Lucret. l. 6. v. 1207. ¶ Virilia abfolute τὰ αἰδοῖα ἀνδρεῖα, quæ & virilitas dicitur. Petron. in Satyr. c. 108. & Plin. l. 20. c. 16. & 22. &c. Quo pertinet illud Lamprid. in Heliogab. c. 8. fub fin. Ut ex tota urbe monobelos quærerent. fic eos appellabant, qui viriliores videbantur. h. e. majori peculio inftructi. ¶ Tranflate eft fortis, ftrenuus, virum decens, minime effeminatus, aut mollis. Cic. 1. de Fin. c. 14. extr. Veretur quidquam aut facere, aut loqui, quod parum virile videatur. Id. 3. de Orat. c. 59. Laterum inflexio fortis ac virilis, non ab fcena & hiftrionibus. & lib. 1. c. 54. Illam orationem difertam fibi & oratoriam videri, fortem & virilem non videri. Id. Tufcul. 3. c. 10. Stoicorum fententiis utendum, qui mea me fortis, & ut ita dicam, virili utuntur ratione atque fententia. Id. Attic. l. 14. epift. 21. Acta illa res eft, animo virili, confilio puerili. Salluft. in Catil. c. 21. Quis mortalium, cui virile ingenium eft, tolerare poteft, illis divitias fuperare, nobis rem familiarem deeffe? Senec. in Med. v. 267. Cui feminea nequitia, ad audendum omnia virile robur eft. Vetus Infcript. optimæ notæ apud Gud. pag. 148. n. 5. Alinia Sabinæ matri viriliffimæ piiff. Juftin. lib. 2. cap. 12. ad fin. Ut in viro muliebrem timorem, ita in muliere virilem audaciam cerneres. Ovid. 2. Faft. verf. 847. animi matrona virilis. Tacit. 1. Hift. c. 72. Virilia fcelera exercere. ¶ Virilia, res viro dignæ. Salluft. in orat. Macri Licin. ad pleb. circa med. Ne vos ad virilia illa vocem, quæ majores veftri paravere. ¶ Pars virilis, virile officium. Horat. de ar. Poet. v. 176. ne forte feniles Mandentur juveni partes, pueroque viriles. Cic. Verr. 6. c. 37. ad fin. Eft aliqua mea pars virilis, quod ejus civitatis fum, quam ille amplam claramque reddidit. tocca anche a me in qualche parte. & Verr. 5. c. 3. extr. Qui plus etiam, quam pars virilis poftulat, pro voluntate populi R. oneris ac muneris fufcipere debeam. più di quel che a me è afpetta: più del mio obbligo. & Liv. l. 6. c. 11. Cum illius gloriæ pars virilis apud omnes milites fit. qui fimul vicerint: fuæ victoriæ neminem omnium mortalium focium effe. la fua parte a tutti i foldati, &c. Hinc pro virili parte, pro eo quod officii mei eft; pro eo quod meæ vires valent, per quel che a me s' afpetta. Cic. Phil. 13. c. 4. Me ejus beneficio plus quam pro virili parte obligatum puto. più di quello, che a me privatamente è afpetta. h. e. non folum pro me privato homine, fed etiam pro ipfa republica, cum non folum privato mihi, fed etiam reipublicæ profuerit. Id. pro Sext. c. 66. Hæc qui pro virili parte defendunt, optimates funt. per quanto poffono, o per quanto è di loro dovere. & Liv. l. 3. c. penult. in fin. Quem agrum miles pro parte virili manu cepiffet, eum fenex quoque voce, qua una poffet, vindicaret. (Adde lib. 10. c. 8.) Ovid. 5. Trift. el. 11. v. 23. Jure igitur laudes, Cæfar, pro parte virili Carmina noftra tuas qualiacunque canunt. ¶ Pro virili portione, idem. Tacit. in Agric. cap. 45. a med. Tanquam pro virili portione innocentiam principi donares. Quintil. decl. 3. c. 12. Miles, cui pro virili portione falutem fuam patria commifit. Adde Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 17. ¶ Dici folet etiam pro virili, abfolute. Exempla ego nondum vidi. ¶ Virilis portio, aut pars dicitur a JCtis pars hereditatis, quæ viritim heredibus diftribuitur, quibus bonorum poffeffio contra tabulas data eft, præter legata & fideicommiffa. Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 5. leg. 8. Virilis portio quomodo accipienda fit, videamus. Pone, duos effe, qui contra tabulas bonorum poffeffionem accipiant, unum ex liberis parentibufque: virilis tertia erit portio: fed fi tres fint, quarta erit virilis. Paul. fentent. lib. 3. tit. 2. Si unius patroni duo fint liberti, & alterius quatuor, finguli viriles, id eft æquales portiones habebunt. Ulpian. Dig. lib. 37. tit. 5. leg. 8. ad fin. Cum dotis nomine legatum eft, non puto ad virilem uxorem nurumve redigendam. Papinian. lib. 31. leg. 79. Viriles autem inter eos fieri, qui eo tempore vixerint, cum de aliis eligendi poteftas data fuerit. ¶ Differunt pars virilis, & hereditaria. Pompon. lib. 30. leg. 54. in fin. Si pars heredum nominata fit in legando, viriles partes heredes debent: fi vero omnes, hereditarias. Caius ibid. leg. 66. Heredes non pro hereditaria portione, fed pro virili id legatum habere poffunt. Adde Marcian. ibid. leg. 111. fub fin. & Neret. leg. 121. & Julian. lib. 28. tit. 6. leg. 30. ¶ Interdum virilis appellatione etiam totam hereditatem contineri, ait Ulpian. lib ult. tit. penult. leg. 145.

VIRILITAS, atis, f. robuftezza, ἀνδρεία, vires & robur viri proprium. Valer. Max. l. 2. c. 4. n. 2. Senatufconfulto cautum eft, ne quis in Urbe, propiufve paffus mille fubfellia pofuiffe, fedenfve ludos fpectare vellet, ut fcilicet remiffioni animorum juncta ftandi virilitas, propria Romanæ gentis, nota effet. Plin. lib. 33. c. 10. Jam vero pædagogia ad tranfitum virilitatis cuftodiantur argento. h. e. pubertatis, qua puer fit generationi idoneus. ¶ Tranflate Quintil. l. 1.

f. 1. c. 8. (al. 14.) ante med. Sanctitas certe, & ut sic dicam, virilitas a veteribus Latinis petenda, quando nos in omnem deliciarum genum vitiaque, dicendi quoque ratione, defluxerimus. ¶ *Virilitas* dicuntur etiam τὰ αἰδοῖα ἀρσενικά, virilia. *Hirt. de B. Alex. c. 70. a med.* Neque interfectis amissam vitam, neque castratis virilitatem restituere posse. Adde *Plin. l. 7. c. 4. Martial. l. 9. epigr. 7. Tacit. 6. Ann. c. 31. Quintil. lib. 5. cap. 12. a med.* & *Ulpian. Dig. lib. 48. tit. 8. leg. 4. ad fin.* ¶ De bestiis. *Colum. l. 6. c. 26.* Juvencus non in totum effeminatur adempta omni virilitate. *Plin. l. 23. c. 1. a med.* Utilitas fovetur vino calido virilitas jumentis.

VIRILITER, adverb. *virilmente, fortemente,* ἀνδρείως, fortiter, & magno animo. *Cic. 2. Tuscul. cap. ult.* Itaque barbari quidam, & immanes ferro decertare acerrime possunt, ægrotare viriliter non queunt. *Id. 1. Offic. c. 27. circa med.* Quod enim viriliter, animoque magno fit, id dignum viro, & decorum videtur. *Senec. de brevit. vitæ, c. 6. a med.* Omnes isti (*avari, irascendi, &c.*) virilius peccant; in ventrem et libidinem projectorum inhonesta labes est. *Horat. l. 1. ep. 17. v. 38.* viriliter facere. *Plin. l. 34. cap. 8.* Polycletus fecit & Doryphorum, viriliter puerum. *Ovid. Fast. 1. vers. 479.* Fortuna viriliter, inquit, Ista ferenda tibi est. *Auct. ad Herenn. lib. 4. c. 11.* Genus dicendi, quod sine nervis & articulis fluctuat huc & illuc, nec potest confirmate, neque viriliter sese expedire. *Senec. l. 5. controvers. 33. ad fin.* Hanc sententiam Latro Porcius virilius dixit.

VIRIOLA, æ, f. exigua viria, idest parva armilla. *Ulpian. Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 14.* Ut puta coheredes, viriolam, quæ aurea dicebatur, pretio exquisito uni heredi vendidissent, eaque inventa esset magna ex parte ænea. *Scævola lib. 34. tit. 2. leg. ult.* Funerari me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi quæcunque sepulturæ meæ causa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex smaragdis. V. *Virie.*

VIRIOSE, adverb. a viribus deductum, significat fortiter, valide. *Tertull. de anim. c. 19. ante med.* Vitis si quid attigerit, altro ambit, & quidem viriosius de suo ingenio, quam de tuo arbitrio.

VIRIOSUS, a, um, *forte, robusto,* viribus validus, δυναμικός. *Tertull. adversf. Valent. c. 16. a med.* Vitia usa viriosa. ¶ Item venenatus, exitialis: a *virus*. *Apul. l. 7. Metam.* Spinæ punctu venenato viriosa. Alii leg. *virosa*. ¶ Item libidinosus, virum appetens: prima brevi: a *vir*. *Apul. l. 9. Metam.* Femina sæva, ebriosa, viriose, pervicax.

VIRIPLACA, æ, f. dea apud Romanos, quæ præerat jurgiis & litibus sedandis inter virum & uxorem. *Valer. Max. l. 2. c. 1. n. 6.* Quoties inter virum & uxorem aliquid jurgii intercesserat, in sacellum deæ Viriplacæ, quod est in Palatio, veniebant: & ibi invicem locuti, quæ voluerant, contentione animorum deposita concordes revertebantur. Dea nomen hoc a placandis viris fertur assecuta.

VIRIPOTENS, entis, *da marito,* ὡραία γάμου, nubilis, viro matura. *Labeo Digest. lib. 24. tit. 1. leg. 65.* Quod vir ei, quæ nondum viripotens nupserit, donaverit, ratum futurum existimo. *Papinian. lib. 35. tit. 1. leg. 99.* Nondum viripotens puella diem suam obiit. Adde *Scævol. lib. 26. tit. 7. leg. 58.* ¶ Item viribus potens, prima producta. *Plaut. Pers. 2. 3. 2.* Jovi opulento, incluto, supremo, valido, viripotenti.

VIRITANUS ager dicitur, qui viritim populo distribuitur. *Paul. ex Feste.*

VIRITIM, *ad un per uno, per testa,* κατ' ἄνδρα, καθ' ἕνα, ἕκαστος, per singula capita, in viros, sigillatim. *Paul. ex Feste:* Viritim dicitur dari, quod datur per singulos viros. *Cato:* Præda, quæ capta est, viritim divisa. *Sueton. in Tib. in fin.* Dedit & legata militibus universis, plebique R. viritim, atque etiam separatim vicorum magistris. *Cic. in Bruto, cap. 14. sub fin.* Qui legem de agro Gallico viritim dividendo tulerit. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 71. ad fin.* Pecus viritim distribuit. *Hirt. de B. Afr. c. 65. ad fin.* Præmia benemeritis & viritim, & publica tribuit. *Tacit. 1. Ann. c. 8.* Cohortibus civium R. trecenos nummos viritim dedit. *Plaut. Pseud. 1. 5. 26.* Dispertire aliquid populo viritim. *Tacit. Ann. 11. c. 24.* Ut non modo singuli viritim, sed terræ gentesque in nomen nostrum coalescerent. *Nep. in Pausan. c. 1.* Cum ducentis millibus peditum, quos viritim legerat. *Plin. l. 6. c. 7. sub fin.* Populi viritim deleti. *h. e.* ad unum omnes. *Sil. l. 17. v. 478.* præsens adstare viritim Creditur intento perculsis Jupiter igni. *h. e.* singulis. ¶ Separatim, seorsum. *Senec. l. 5. quæstion. natur. c. 7.* In universum de ventis diximus: nunc viritim incipiemus illos discutere. *Curt. l. 7. c. 4. ad fin.* Si quis viritim dimicare vellet, provocavit ad pugnam. *Plin. l. 4. c. 10.* Domus iis nemora, & deorum cultus viritim, gregatimque. *Sallust. in Jug. c. 53. circa med.* Ad hoc viritim, uti quemque ob militare facinus pecunia aut honore extulerat, commonefacere beneficii sui. *Tacit. 3. Ann. cap. 43.* Ut nondum aperta consensione, ita viritim promptis studiis. *h. e.* nondum publice & universim conspiraverant, sed multi pro se quisque privato studio. *Horat. l. 2. epist. 1. v. 91.* quid haberet, Quod legeret, tereretque viritim publicus usus. Adde *Senec. l. 7. de benef. c. 6. & 7.*

VIROR, oris, m. *verdure, color verde,* viriditas, color viridis, χλωρότης. *Pallad. in Jun. tit. 12.* Hordeum semimaturum, cui adhuc superest aliquid de virore, per manipulos ligabis. *Vopisc. in Prob. c. 19.* Circus ad silvæ consitus speciem gratia novi viroris effrondu it. *Apul. in Florid. n. 10. (al. l. 2.)* Pratorum virores.

VIROSUS, a, um, *φίλανδρος,* viri appetens, sicut *mulierosus*, mulieris appetens. *Scipio African.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui non modo vinosus, sed virosus quoque sit. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 80.* Vetulam atque virosam Uxorem cædam potius, quam castrem egomet me. *Afran. ibid.* Virosa non sum, &, si sim, non desunt mihi, Qui ultro dent, ætas integra est, formæ satis. ¶ Item (prima producta) *fetida, puzzolente,* δυσώδης, fœtidus, graveolens, qui est mali odoris, vel mali saporis: a *virus*, quod modo venenum, modo ingratum odorem significat. *Cato c. 157. a med.* Et, si mulier ex lotio locos fovebit, nunquam virosi fiant. *Scribon. Larg. compofit. 103.* Virosissimum adversus stomachum medicamentum. *Id. compofit. 163.* Virosi odoris sordes. *Cels. l. 2. c. 21.* Virosi pisces. *Grat. in Cyneg. v. 355.* Virosa eluvies. *h. e.* urina. *Virg. 1. Georg. v. 58.* At Chalybes nudi ferrum, virosaque Pontus Castorea. Constat enim castoreum fœdi & execrandi odoris esse, adeo ut prægnantes ejus olfactu ejiciant fetum. *Servius* tamen ibi interpretatur aut fortia, aut venenata. Alii exponunt medicamentosa, *medicinali*: qua ratione etiam *Nemesian.* videtur usurpasse in *Cyneget. v. 223.* Disce igitur potus medicos, curamque salubrem: Tunc virosa tibi sumes, multumque domantis Castorea, attritu silicis lentescere cogens. Quamquam nihil vetat, hoc quoque loco pro fœtido accipere. ¶ Translate *Sidon. l. 5. ep. 7. sub fin.* Aures virosa susurronum fæce completæ.

VIRTUOSE, adverb. *virtuosamente*, cum virtute. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 807. n. 3.* Quæ multis cum sudoribus maturam ætatem vixit virtuose. (Eruditi spuriam existimant.)

VIRTUS, utis, f. *virtù*, ἀρετή, cujusque rei vigor, bonave dispositio, quæ rem, cui inest, in genere bonam perfectamve, ejusque operationem excellentem reddit. *Cic. l. 2. de Invent. c. 53.* Virtus est animi habitus naturæ modo rationi consentaneus. *Id. l. 1. de Leg. c. 8. a med.* Est autem virtus nihil aliud quam in se perfecta, & ad summum perducta natura. *& lib. 1. Acad. c. 5. a med.* Quod autem absolutum, id est virtus, quasi perfectio naturæ. ¶ De ejus origine ita *Cic. 2. Tuscul. c. 18. ad fin.* Atqui vide, ne, cum omnes rectæ animi affectiones virtutes appellentur, non sit hoc proprium nomen omnium, sed ab ea una, quæ ceteris excellet omnes nominatæ sint. Appellata est enim a viro virtus: viri autem propria maxime est fortitudo, cujus munera duo maxima sunt, mortis, dolorisque contemptio. ¶ Differt autem plurimum a probitate. Unde *Ovidius* probitatem in uxore agnoscit: at requirit virtutem, quia non auderet pro merito apud Augustum, aut Liviam intercedere. Ita enim scribit *l. 3. ex Pont. ep. 1. v. 93.* Nota tua est probitas, testataque tempus in omne: Sit virtus etiam non probitate minor. *Cic. Fam. 13. ep. 48.* Est in eo virtus & probitas, & summum officium, summaque observantia. *Sallust. in Catil. c. 52.* Virtus atque sapientia major in illis fuit. ¶ Sæpe etiam accipitur pro fortitudine militari, & latius pro animi constantia in periculis, & rebus adversis. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 2.* Perfacile esse, cum virtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri. *Nep. in Reg. c. 2.* Siculus Dionysius cum virtute tyrannidem sibi peperisset, &c. *Virg. 2. Æn. v. 390.* dolus an virtus quis in hoste requirat? *Ovid. 3. Trist. el. 11. v. 23.* Subruere est arces, & stantia mœnia virtus. ¶ In malam partem ferocia, feritas, *fierezza*. *Stat. 9. Theb. v. 4.* quis tu, divum implacidissime (quamquam Præcipuum tunc cædis opus, Gradive, furebas) Offensum virtute ferunt. *Id. rursus lib. 11.* Postquam magnanimus furias virtutis iniquæ Consumpsit Capaneus. ¶ Per synecdochen usurpatur de quacunque hominis perfectione, tam corporis, quam animi, sed præcipue animi. *Cic. 5. Fin. c. 13. ad fin.* Ita fiat, ut animi virtus corporis virtuti anteponatur. *Id. 4. Phil. c. 5. ad fin.* Omnia alia falsa, incerta sunt, caduca, mobilia: virtus est una altissimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla vi labefactari potest, nunquam demoveri loco. ¶ In hac acceptione virtutes animi sive mentis varie dividuntur: sed de his V. Philosophos. *Cic. 1. Offic. c. 15.* Ut quisque maxime his virtutibus lenioribus erit ornatus, modestia, temperantia, justitia. *Id. pro Mur. c. 10. ad fin.* Alias ego te virtutibus continentiæ, gravitatis, justitiæ, fidei, ceteris omnibus, consulatu dignissimum judicavi. *Id. pro Fontej. c. 13.* Qui tanta virtute atque integritate fuit, ut solus Frugi nominaretur. *Id. post redit. in Sen. cap. 3.* Singularis & præstantissima virtus. *Id. pro Dom. c. 15.* Vir singulari virtute, constantia, gravitate præditus. ¶ Per catachresim dicitur etiam de bestiis, de plantis, de lapidibus, & aliis rebus, pro ea vi, qua res, cujus est virtus, perfecta redditur: pro vi, *facultate*, proprietate rei unicuique insita. *Cic. 1. de Legib. c. 16.* Nam nec arboris, nec equi virtus (in quo abutimur nomine) in opinione sita est, sed in natura. *Quintil. l. 4. c. 2. ante med.* Sunt quidem hæ, quas supra retuli, virtutes aliarum quoque partium orationis. *Plaut. Mil. 3. 1. 130.* Sicuti merci pretium statui, pro virtute ut veneat. *Cic. in Bruto, c. 17.* In Catonis orationibus omnes oratoriæ virtutes reperientur. *Id. 2. de Orat. c. 27. extr.* In quo oratoris vis illa divina, virtusque cernitur. *Cato R. R. c. 1.* Prædium solo bono, sua virtute valeat. *Ovid. 14. Met. v. 356.* si non evanuit omnis herbarum virtus. *Liv. l. 37. c. 24.* Momenta temporis & navium virtus, & usus rei maritimæ terrorem omnem Rhodiis dempsit. *Justin. in fin. c. 14. l. 11.* Cum victoria non armorum decore, sed ferri virtute quæratur. *Propert. l. 3. el. 15. v. 20.* Virtus Bacchi. *la forza e virtù del vino*. & *Curt. l. 9. c. 7.* Pugil nobilis, & ob eximiam virtutem virium pernotus. *h. e.* præstantiam. ¶ Aliquando etiam accipitur pro ope, auxilio. *Plaut. Mil. 3. 1. 81.* Deum virtute eundem hospitio accipiam. ¶ Nonnunquam pro merita, seu præstantia. *Plaut. Most. 1. 3. 17.* Virtute formæ id evenit, te ut deceat, quicquid habeas. ¶ De miraculo (quod frequens est in sacris Bibliis) *Sulpic. Sever. l. 1. sacr. hist. c. 43. a med.* Ut si cujus hostiam missus cælo ignis absumeret, rata esset religio, quæ virtutem meruisset. ¶ Ab antiquis dea putata est, cui templum

ctam dedicavere. Virtutis autem templum cum æde Honoris conjunctum fuit, ita ut in hanc non nisi per illud pateret aditus. Quo significare voluerunt, veram unicamque petandi honoris viam esse virtutem. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 23.* Vides Virtutis templum, vides Honoris a M. Marcello renovatum, quod multis ante annis erat bello Ligustico a Q. Maximo dedicatum. *& cap. 31.* Ob eamque causam majorum institutis Mens, Fides, Virtus, Concordia consecratæ, & publice dedicatæ sunt. Adde *Juvenal. sat. 1. v. 115.* & *Liv. l. 27. c. 25. lib. 29. c. 11. sub fin.* ¶ *Virtutum* pro *virtutum*, ut *civitatium*, *parentium*, & alia. *Paulin. Nolan. carm. 20. v. 50.* Magister hic virtutum.

VIRULENTIA, æ, f. idem ac virus, hoc est nativus cujusque rei, vitalisque succus, aut humor. *Tertull. in Apolog. c. 8.* Panis quo sanguinis virulentiam colligas. Alii leg. *jurulentiam*. ¶ Item fœtor, graveolentia. *Sidon. l. 8. ep. 14. circa med.* Hircorum vos obtulisse virulentiam Christus sibi computat.

VIRULENTUS, a, um, *velenoso*, *ἰώδης*, qui est plenus veneno. *Gell. l. 16. c. 11.* Ut serpentium virulentorum domitores sint.

VIRUS, i, n. (ut *Vulgus*, *gi.*) *sugo*, *umore*, *liquore*, *χυμός*, succus nativus & vitalis cujusque rei. Vox est mediæ significationis, ut docet *Serv. ad Virgil. l. 1. Georg. v. 129.* & tam de salubri, quam de noxio succo dicitur, ut *unguentum*, *valetudo*, &c. Fere autem usurpatur de crassis, lentis, ac viscidis humoribus: & plurali numero omnino caret. *Colum. l. 2. c. 14.* Obesse solo virus ciceris, & lini: alterum, quia sit salsæ; alterum quia sit fervidæ naturæ. *Plin. l. 19. c. 5.* Pastinacæ virus intractabile. *Id. l. 30. c. 6.* Virus cochlearum. *Stat. l. 1. Silv. 4. v. 103.* Jungam ipse manus, atque omne benignæ Virus, odoriferis Arabum quod doctus in arvis, Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi. ¶ De semine animalis. *Plin. l. 9. c. 50. de pisc.* Nec satis est generationi per se coitus, nisi editis ovis interversando mares, vitale asperserint virus. *Id. l. 28. c. 11. a med.* Virus verrinum a scrofa exceptum. Adde *Virg. Georg. 3. v. 281.* ¶ Sæpissime dicitur de succo noxio & venenato, *veleno*, *tossico*. *Virg. ibid. v. 419.* coluber Pestis acerba boum, pecorique aspergere virus. *& lib. 1. v. 129.* Ille malum virus serpentibus addidit atris. *Ovid. 3. Trist. el. 10. v. 64.* Nam volucri ferro tinctile virus inest. *Cic. in Arat. v. 436.* Mortiferum in venas figens per vulnera virus. *Martial. l. 7. epigr. 11.* Vipereum virus. *Plin. l. 34. c. 17.* Stannum illitum æneis vasis compescit æruginis virus. *Id. l. 8. c. 42. a med.* Amatorium virus, *h. e.* amorem inducens. ¶ Metaphorice *Cic. de Amic. c. 23.* Is pati non posse, ut non anquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis suæ. *h. e.* odium, invidiam, rabiem. *Sil. l. 9. v. 476.* nam virus & æstus Flammiferæ novi mentis. *& lib. 11. v. 560.* virus futile linguæ. *Martial. l. 13. epigr. 2.* qui se mirentur, in illos Virus habe. *h. e.* illos carpe, morde, dictis lacera. ¶ Est etiam malus odor, graveolentia, *cattivo odore*, *puzza*. *Lucret. l. 2. v. 852.* mistos in corpora odores, Concoctosque suo contractos perdere viro. *Martial. l. 1. epigr. 88.* olet gravius mixtum diapasmate virus. *Colum. l. 1. c. 5. circa med.* Nec paludem vicinam esse oportet ædificiis, quod caloribus noxium virus eructat. *Plin. l. 11. c. 53.* Animæ leonis virus grave. *Id. l. 27. c. 12.* Radix evulsa virus hirci redolet. *Id. l. 35. c. 15. a med.* Virus alarum. *Id. l. 28. c. 3. & 7. a med.* Virus odoris. *h. e.* gravitas. ¶ Item gravis, asper, & injucundus sapor, *sapore ingrato*: v. gr. aquæ marinæ. *Lucr. l. 2. v. 475.* Linquit enim supra tetri primordia viri Aspera. *Manil. l. 5. v. 683.* Et pontum coquere, & ponti secernere virus. *h. e.* sal. Mox *vers. 690.* venenum vocat. ¶ De sapore vini, *piccante*. *Plin. l. 14. c. 20.* Crapula compesci feritatem (vini) nimiam frangique virus: aut ubi pigra lenitas torpeat, virus addi.

VIS, vis, vi, vim, f. *forza*, *possanza*, *vigore*, *lena*, *possa*, *virtù*, *δύναμις*, *ἰσχύς*, potentia, vires, nervi, facultas, efficacia, virtus: ab *ἲς*, *ἰνός*, quod tum fibram, tum vires significat. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 36. extr.* Vis omnis deorum & potestas. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17.* Contra vim atque impetum fluminis. *Id. l. 2. B. Civ. c. 14.* Vis tempestatis. *Id. l. 6. c. 27. de uris*. Magna vis est eorum, & magna velocitas. *Id. l. 4. c. 3. & 4.* Vim hostium sustinere non posse. *Cic. pro Rabir. Post. c. 15. ad fin.* Vim frigorum hyememque sustinere. *Nep. in Alcib. c. 10. a med.* Vestimentis in ignem conjectis flammæ vim transiit. *Id. in Attic. c. penult.* Vis morbi. *Id. in Thrasyb. c. 1.* In prœlii concursu abit res a consilio ad vires vimque pugnantium. *h. e.* impetum & contentionem. *vires* enim a corpore sunt, impetus & contentio ab animo. *Id. in Milt. c. 5.* Summa vi prœlium committere. *Cic. 2. de Divin. c. 70.* Celeritas & vis equorum. *Id. pro Cæl. c. 24.* Vim veneni experiri in aliquo. *Id. 2. de Orat. c. 27.* Vis illa divina, & virtus oratoris. *& lib. 1. c. 31. a med.* Oratoris vis ac facultas. *Id. 5. Phil. c. 18.* Summa vis ingenii. *Id. pro Mil. c. 23.* Magna vis est conscientiæ in utramque partem. *Id. 2. Offic. c. 6.* Magna vis est in fortuna in utramque partem, vel secundas ad res, vel adversas. *Id. 1. de Orat. c. 44.* Patriæ tanta est vis, ac tanta natura, ut Ithacam sapientissimus vir immortalitati anteponeret. ¶ Sæpe eam vim significat, quæ injuria fit, & ab hominibus infertur, *violenza*, *prepotenza*, *βία*. *In S. C. apud Cicer. l. 2. ad Q. Fr. ep. 3.* Ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi, tenerentur. *Cic. pro Sext. c. 17.* Vim vi repellere. *Id. pro Mil. c. 4.* Cum vi vis illata defenditur. *Vellej. l. 2. c. 45. ad fin.* Vitæ suæ vim intulit. *si diede la morte*. *Terent. Eun. 4. 7. 37. & 5. 5. 21.* Edico tibi ne vim facias ullam in illam. *Cic. pro Cæcin. c. 14. a med.* Hoc interdicto Æbutius non tenetur, quod vis Cæcinæ facta non est. (*h. e.* interdicto, quod JCti appellant Unde vi. Ait enim Prætor apud *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 16. leg. 1.* Unde tu illum vi dejecisti, aut familia tua dejecit, de eo, &c.) *Venulej. Dig. lib. 43. tit. 28. leg. 4.* Vim facere, quo minus aliquid fiat. *Cic. pro Cæcin. c. 21. extr.* & *Verr. 3. c. 24.* & *Verr. 6. c. penult. a med.* Vim alicui afferre. (quod interdum est idem ac occidere, ut apud *Nepot. in Dione c. ult.*) *Id. 3. Offic. c. 30. a med.* & *Catil. 1. c. 8.* adhibere. *& ibid. a med.* Vim & manus inferre copiam. ¶ *Vi*, & *per vim*, vi adhibita, *a forza*, *per forza*, *βίᾳ*, *βιαίως*, *κατὰ κράτος*. *Cic. Attic. l. 7. ep. 9. ad fin.* Tenuisti provinciam per decem annos, non tibi a senatu, sed a te ipso per vim & factionem datos. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 14.* Quod eo invito iter per provinciam per vim tentassent. *Terent. Eun. 4. 6. 14.* Hæc ea est, quam miles a me vi nunc ereptum venit. *Id. ibid. 2. 3. 27.* Hanc tu mihi vel vi, vel clam, vel precario fac tradas. (*Vi*, *clam*, *precario*, formula est, qua comprehenduntur inhonesti tituli possidendi aliquid. *Donat. ad loc. cit.* Hæc tria sunt, quibus non cum res agitur, & mala fide aliquid possidetur. Adde *Cicer. pro Cæcin. c. 32.* & *Ulpian. Dig. lib. 41. tit. 2. leg. 22.* Justum titulum admiscet *Horat. l. 2. epist. 2. v. 173.* Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte suprema Permutet dominos.) *Sallust. in Catil. cap. 10.* Populi ingentes vi subacti. ¶ In re obscena *vim afferre*, *parare*, *pati* sæpe apud *Ovid.* V. etiam *lib. 1. de ar. am. v. 673. & 679.* &c. ¶ Quæ est ab hominibus vis, duplex est, privata, & publica: hæc est, quæ armatis hominibus coactis committitur: illa, quæ sine armis. Cautum enim fuit lege Julia, ne quis privatus armis uteretur excepta itineris, vel venationis causa. qui contra faceret, & in vi adhibenda armis usus esset, non pro privato, sed pro publico homine se gessisse censebatur, eaque vis publica dicebatur. *Marcian. Dig. lib. 48. tit. 6. qui est de vi publica, leg. 1. Ulpian. ibid. leg. 1. & tit. 7. qui est de vi privata, leg. 5.* & *Justinian. lib. 4. Institution. tit. 15. ad fin.* ¶ *Ista vis est*, formula querentis cogi se, & invitum agi. *C. Cæsar apud Sueton. c. 82.* Deinde clamantem, Ista quidem vis est, alter Cassius adversum vulnerat. *Plaut. Capt. 3. 5. 92.* Vis hæc quidem hercle est, & trahi, & trudi simul. Adde *Terent. Adelph. 5. 8. 20.* ¶ *Vis* metonymice ictus, *colpo*, *percossa*, *urto*, quo vis affertur. *Virg. 3. Æn. v. 242.* Sed neque vim plumis ullam, nec vulnera tergo Accipiunt. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13.* Naves totæ factæ ex robore, ad quamvis vim & contumeliam perferendam. ¶ Præterea vis dicitur violentia & calamitas, quæ de cælo venit. Ea quoque duplex est, *major*, & *minor*. De his ita *Plin. l. 18. c. 28. sub fin.* Ante omnia autem duo genera esse cælestis injuriæ meminisse debemus. Unum quod tempestates vocamus: in quibus grandines, procellæ, ceteraque similia intelliguntur: quæ cum acciderint, vis major appellatur. Hæc ab horridis sideribus exeunt, veluti Arcturo, Orione, Hædis. Alia sunt illa, quæ silente cælo, serenisque noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt. Publica hæc, & magnæ differentiæ a prioribus, aliis rubiginem, aliis uredinem, aliis carbunculum appellantibus, omnibus vero sterilitatem. Hæc *Plin.* qui de satis, & cultu agrorum tantum eo loco verba facit. Sed latius patet, & ad alia quoque vis hæc cælestis refertur, incendia nempe, terræ motus, aut labes ingentes, vim aquarum, morborum pestilentiæ: & dicitur etiam a JCtis *vis magna*, *divina*, *naturalis*, & *cui resisti non potest*, *θεῖα βία*. *Cic. pro Planc. cap. ult.* Si vitam mihi fors ademisset, aut aliqua vis major reditum peremisset. Adde *Senec. lib. 4. de benef. cap. penult. extr.* & *Colum. lib. 1. cap. 7.* ¶ Sæpe *vim* dicimus naturam, substantiam, formam, rationem intimam cujusque rei, *natura*, *sostanza*, *essenza*. *Cic. de Amic. cap. 4. a med.* Id, in quo est omnis vis amicitiæ, voluntatum, studiorum, sententiarum summa consensio. *Id. in Orat. c. 31. ad fin.* Eloquentiæ vim & naturam explicemus. *Id. 1. Offic. c. 6.* Ex quatuor locis, in quos honesti naturam vimque divisimus. *Id. 1. de Fin. c. 16.* Justitia semper aliquid vi sua atque natura, quod tranquillet animos. *Varr. 3. R. R. c. 2. extr.* Villaticæ pastionis vim formamque exponere. *Cic. 9. Fam. ep. 16. circa med.* Philosophi mihi soli videntur vim virtutis tenere. *Horat. l. 4. od. 4. v. 33.* Doctrina vim promovet insitam. ¶ Vis & natura verborum apud *Cicer. in Orat. c. 32. ad fin.* est sententia, sensus, significatio, *senso*, *significato*. Sic *Fam. 6. ep. 2. a med.* Quæ vis insit in his paucis verbis, si attendes, intelliges. *Id. pro Balb. c. 8. ad fin.* Hæc vis est istius & juris, & verbi, ut, &c. *Id. pro Dom. c. 20. ad fin.* Quæ est quasi alia vis, quæ sententia Cæciliæ legis, nisi, &c? *Id. in Top. c. 8. ante med.* Cum ex vi nominis argumentum elicitur. ¶ In aliis quoque rebus efficaciam, potestatem, vires significat. *Cic. 5. Fam. ep. 8. post med.* Has litteras velim existimes fœderis habituras esse vim, non epistolæ. *Id. 1. de Divin. c. 33. extr.* Quod ostentum habuit hanc vim, ut Dionysius paucis post diebus regnare cœperit. *& lib. 1. c. 20. extr.* Herbarum causas ignorare, vim & effectum videre. *Julian. Dig. lib. 43. tit. 25. leg. 18.* Nulla vis est hujus conventionis ut rem alienam domino invito possidere liceat. *Ulpian. lib. 10. tit. 4. leg. 1.* Hæc actio perquam necessaria est, & vis ejus in usu quotidiano est. ¶ *Vis*, genitale virus, semen animalis, *σπέρμα*. *Tacit. Ann. 6. c. 28. a med.* Phœnicem struere nidum, atque vim genitalem affundere, ex qua fetum oriri. *Arnob. l. 5. pag. 164.* Cum vis illa telluris cooperta est gremio. V. *Lucilius* in fin. ¶ Denique pro multitudine, numero, copia, abundantia ponitur, *quantità*, *moltitudine*, *numero*, *abbondanza*, *copia*. *Cic. Fam. 7. ep. 18. ad fin.* Vis maxima ranunculorum. *Id. de Harusp. resp. c. 21.* Vis innumerabilis servorum. *Id. 5. Tuscul. c. 32.* In pompa cum magna vis auri argentique ferretur. ¶ Et absolute *Cic. de provinc. consul. c. 2. sub fin.* Gentes eæ, quæ, ut pace uterentur, vim argenti dederunt præclaro nostro imperatori. *Id. in*

Jonn.

fomn. Scip. c. 3. Quem ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. ¶ In genit. & dat. singulari. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 26. *circa med.* In magna parte librorum suorum plus vis habet, quam sanguinis. *Ulpian. Dig. l.* 4. *tit.* 2. *leg.* 1. Detracta est vis mentio. *Paul. l.* 5. *sentent. tit.* 30. Vis publicæ reus. *Hirt. de B. Afr. c.* 69. Equitibus suis hostium vi oppositis. ¶ In plur. num. *Messala* apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 9. Duce vis dispares colligavit. *Sallust. in fragm.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 707. *Porsch.* Male jam assuetum ad omnes vis controversiarum. *Lucret. l.* 2. *v.* 586. multas vis possidet in se. Adde *lib.* 3. *v.* 266. ¶ Quidam putant *vires* hinc descendere: alii negant. ¶ Ut *Virtus*, sic & *Vis* dea est, eademque ac Juno. *Auson. in Technopægn. Edyll.* 12. *de deis*, *v.* 4. Et soror, & conjux fratris regina deum Vis. *Servius* ad illud *Virg. Æn.* 7. *v.* 432. Cælestum vis magna jubet: Aut per definitionem, inquit, ipsa Juno est vis deorum; aut per augmentum suasit. Apud *Hygin. in præfat.* est Pallantis gigantis & Stygis filia, Scyllæ, Invidiæ, Potestatis, &c. soror. Adde *Hesiod. in Theogon. v.* 385.

VISCATUS, a, um, *invischiato*, visco oblitus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 7. *circa med.* Quos columbarii interficere solent, duabus virgis viscatis defixis in terram, inter se curvatis. *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 391. Non avis utiliter viscatis effugit alis. ¶ Translate *Plin. ep.* 30. *l.* 9. Hos ego viscatis hamatisque muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere. *h. e.* quibus majora captantur, quam quæ dantur. *Senec. epist.* 8. Viscata beneficia devitare. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 272. & 428. Omnia viscatis manibus leget, omnia sumet: Crede mihi, auferet omnia.

VISCERA. V. *Viscus*, *eris*.

VISCELLATUS, a, um, ex visceribus avium pisciumque conditus, aut confectus. *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 24. Pisces viscellati. & *lib.* 2. *c.* 17. Viscellatus pullus. Alii utroque loco corruptam lectionem putant.

VISCERATIM, adverb. *κατὰ σπλάγχνα*, per singula viscera. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 880. Dissipat visceratim membra.

VISCERATIO, onis, f. *κρεοδοσία*, epulum, quod fiebat ex visceribus, sive carnibus immolatis, quæ distribuebantur inter eos, qui solemni alicui sacrificio adessent, præcipue in Latinis feriis, vel in funere alicujus excellentis viri. Nam olim quoties victimam mactabant, vel convivium celebrare moris erat, vel e victima partem ad amicos mittere. Dicta est a visceribus, quo nomine non solum intestina, sed etiam totam carnem sub corio Veteres intelligebant. *Serv. in* 1. *Æn. v.* 215. Viscera non tantum intestina dicimus, sed quicquid sub corio: ut in Latinis visceratio dabatur, idest caro. Hujusmodi epulum describit *Maro l.* 8. *Æn. v.* 180. Tunc lecti juvenes certatim, araque Sacerdos Viscera tosta ferunt taurorum, &c. *Cic.* 2. *Offic. c.* 16. Prodigi, qui epulis, & viscerationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum, venationumque apparatu, pecunias profundunt. *Senec. ep.* 19. *ad fin.* Sine amico visceratio, leonis ac lupi vita est. *Liv. l.* 8. *c.* 22. Et populo visceratio data a M. Flavio in funere matris.

VISCEREUS, a, um, viscera habens. *Prudent. in Apotheos. v.* 1093. Cum vas componeret arvo nondum viscereo. Loquitur de prima hominis a limo compositione, & *nondum viscereum arvum* intelligere videtur terram nondum vitalibus præditam visceribus, nec animatam.

VISCIDUS, a, um, idem ac viscosus. *Theodor. Priscian. l.* 2. *c.* 2. Viscidum acetum. *Id. de diæta*, *c.* 18. Viscidiores cibi.

VISCOSUS, a, um, *viscoso*, *tenace*, *ἰξώδης*, tenax, glutinosus. *Pallad. l.* 1. *tit.* 14. Si quod aseræ adhæret, fuerit molle atque viscosum, constat albariis operibus convenire. *Prudent. in Hamartigen. v.* 824. aves multas viscosus inescat passus.

VISCUM, i, n. rare Viscus, i, m. *vischio*, *visco*, *ἰξία*, *ἰξός*, genus fruticis ex turdorum maxime, & palumborum merdis super arborum quarundam, præsertim roboris, ramos delapsis, & a sole cum humore aliquo fervefactis nascens, & ad cubitalem altitudinem excrescens, & virens etiam per hyemem. Fert acinos crocei, seu aurei, aut fulvi coloris, qui colliguntur messium tempora immaturi: siccantur deinde, & aridi tunduntur, ac conditi in aqua putrescunt: inde in profluente rursus malleo tusi, amissis corticibus, interiore carne lentescunt. Hoc est viscum pennis avium tactu ligandis, oleo subactum, cum libeat insidias moliri. Hæc ex *Plin. c. ult. l.* 16. ubi & alia in hanc rem. Addit etiam, Druidas Gallorum nihil habere visco, & arbore, in qua gignatur, si modo sit robur, sacratius. *Id. l.* 24. *c.* 4. persequitur ejus utilitates in medicina. *Virg.* 6. *Æn. v.* 205. Quale solet silvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos, Et croceo fetu teretes circumdare truncos. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. *a med.* Provisum etiam, ut si qua minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in visco, inhæresceret. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 263. Illa (*avis*) dolis, viscoque super correpta sequaci Implorat ramos, atque irrita concitat alas. ¶ Habebat usum etiam in fucis inficiendo corpori. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 13. nullus tota nitor in cute, qualem Præstabat calidi circumlita fascia visci. *Plin. l.* 24. *c.* 4. tradit, viscum cum resina & cera mitigare panos omnis generis. *Seren. Samon. c.* 4. *v.* 54. contra canitiem docet uti Resina ex facili cera viscoque coacta. Potest tamen apud *Juvenal.* intelligi quicumque fucus viscosus & tenax. ¶ Metaphorice *Plaut. Bacch.* 2. 1. 16. Viscus merus vestra est blanditia. *Id. ibid.* 5. 2. 39. Tactus sum vehementer visco. *h. e.* amore irretitus sum. ¶ Si *Nonio c.* 6. *n.* 20. credimus, ponitur etiam pro rete. *Varro ibid.* & *cap.* 2. *n.* 223. Lepusculi timentes hoc quadrangulum Dedunt se in rete textile, aut Viscum, sagenam, lineamque compedem. *Virg.* huc trahi posse videtur *l.* 1. *Georg. v.* 139. Tum laqueis captare feras, & fallere visco. Sed locus *Varron.* aliter ab aliis legitur. *Virg.* autem tum venationem, tum aucupium complexus est. Certe *Martial.* proprio sensu *viscum* posuit *de Spectac. epigr.* 12. Præceps sanguinea dum se rotat ursus arena, Implicitam visco perdidit ille fugam. Male *Nonius c.* 2. *n.* 888. fallere visco. *h. e.* inquit, tractu visceris: nempe carnis, cujus odore trahuntur feræ in laqueos.

VISCUS, sceris, n. *interiora*, *viscere*, *σπλάγχνον*, intestinum quodcumque in corpore animalis. *Cels. in præfat. a med.* Itaque demum mortui præcordia, & viscus omne in conspectum latrocinantis medici dari. *Quintil. declam.* 1. *c.* 14. *in fin.* Assiduus visceris pulsus. *h. e.* cordis. *Lucret. l.* 3. *v.* 720. Unde cadavera rancenti jam viscere vermes Exspirant? *Tibull. l.* 1. *el.* 3. *v.* 75. Tityus Assiduas atro viscere pascit aves. *h. e.* jecore. (Adde *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 359.) *Senec. in Hippol. v.* 818. tela tepido viscere condita. *Id. in Herc. Oet. v.* 1249. Quæcumque pestis viscere in nostro lates. *Ovid.* 6. *Met. v.* 290. trahens hærentia viscere tela. & *lib.* 15. *v.* 364. de putri viscere passim Florilegæ nascuntur apes. *Lucan. l.* 3. *v.* 657. eliso ventre, per ora Ejectat saniem permixtus viscere sanguis. ¶ Distinguitur ab intestino. *viscus* enim de superioribus dicitur, quæ sunt cor, pulmones, jecur, lien, & renes, (quibus addunt alii ventriculum: quia carnosa sunt. *viscus* autem etiam de carne dicitur, ut mox ostendam,) *intestinum* de inferioribus. *Cels. in præfat. ante med.* Neque enim, cum dolor intus incidit, scire, quid doleat, eum, qui qua parte quodque viscus, intestinumve sit, non cognoverit. *Id. l.* 4. *c.* 11. A visceribus ad intestina veniendum est. *Id. l.* 7. *c.* 4. *sect.* 2. Septum transversum a superioribus visceribus intestina discernit. ¶ Sed hoc discrimen passim negligitur: & *viscera* universim sunt quæcumque in ventre & pectore latent. *Ovid.* 12. *Met. v.* 389. mediam ferit ense sub alvum. Prosilit, terraque ferox sua viscera traxit, Tractaque calcavit, calcataque rupit, & illis Crura quoque impediit, & inani concidit alvo. & *lib.* 15. *v.* 314. Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit Viscera. & *lib.* 7. *v.* 601. tristes penetrant ad viscera morbi. *Senec. in Oedip. v.* 191. Intima creber viscera quassat gemitus. ¶ De utero. *Id. in Med. v.* 1013. In matre si quod pignus etiamnum latet, Scrutabor ense viscera, & ferro extraham. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 23. jacet illa gravis. jam scilicet intra Viscera Romanæ conditor Urbis eras. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 42. & 1. *Fast. v.* 614. Visceribus crescens excutiebat onus. *Ulpian. Dig. lib.* 48. *tit.* & *leg.* 8. Si mulierem visceribus suis vim intulisse, quo partum abigeret, constiterit. ¶ Hinc & de ipso partu, & de libero. *Quintil. in proœm. l.* 6. Infaustum opus super immaturum funus consumpturis mea viscera flammis injicere. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 118. Diripiant avidæ viscera nostra feræ. *Id.* 6. *Met. v.* 651. Tereus ingestque suam sua viscera congerit alvum. Adde *lib.* 10. *v.* 465. ¶ De ventre. *Id. l.* 8. *v.* 846. tandem demisso in viscera censu, Filia restabat. *h. e.* devorato patrimonio. Adde *lib.* 15. *v.* 88. & 4. *Fast. v.* 205. ¶ De intestinis siccatis in usum funiculorum. *Claudian. de bistrice*, *v.* 37. cornua subjectis lentescere cogunt Ignibus: intendunt taurino viscere nervos. ¶ De ubere lactente. *Nemesian. in Cyneg. v.* 138. catulos videbis pugnantes diu, quisnam prior ubera lambat, Distrahere invalidam lactato viscere matrem. ¶ De testibus. *Petron. in Satyr. c.* 119. Subripuere viros, exsectaque viscera ferro, &c. *Plin. l.* 20. *c.* 13. *ad fin.* Imponunt cutem testium epiphoris, adeo peculiari in visceribus his effectu, ut, &c. ¶ De carnibus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 253. Et solida imponunt taurorum viscera flammis. Ubi *Servius*: non exta dicit, sed carnes. nam viscera sunt quidquid inter ossa & cutem est. unde etiam visceratio dicitur convivium de carnibus factum, ut diximus supra (*ad Æn.* 1. *v.* 215.) Ergo *solida viscera* holocaustum significat, quod detractis extis aræ superimponebatur. Hæc *Servius*. Confirmant hoc loca *Cicer.* 2. *Tuscul. c.* 8. Cum Herculi Dejanira sanguine centauri tinctam tunicam induisset, inhæsissetque ea visceribus. & *cap.* 14. *ad fin.* Spartæ pueri sic verberibus accipiuntur, ut multus a visceribus sanguis exeat. *Virg. Æn.* 8. *v.* 180. Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris Dona laboratæ Cereris, Bacchumque ministrant. Vescitur Æneas, simul & Trojana juventus Perpetui tergo bovis, & lustralibus extis. *Ovid. Met.* 15. *v.* 88. Heu quantum scelus est, in viscera viscera condi! *h. e.* carnes animalium in ventrem demitti: quod & *Cic.* dicit *l.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. *rare*. ¶ Translate dicitur de partibus interioribus, & penitioribus cujuscumque rei. *Virg.* 3. *Æn. v.* 575. *de Ætna*. scopulos, avulsaque viscera montis Erigit eructans. *Ovid.* 1. *Met. v.* 138. itum est in viscera terræ, Quasque recondiderat, effodiuntur opes. *Quintil. declam.* 172. *ad fin.* Totus subito in visceribus ipsius urbis hostis apparuisset exercitus. *Cic. Catil.* 2. *c.* 13. Periculum residebit, & erit inclusum penitus in venis atque visceribus reipublicæ. *Id. Tuscul.* 4. *c.* 11. Permanat in venas, & inhæret in visceribus id malum. *Id. Phil.* 2. *c.* 15. Aderant, & in medullis populi R. ac visceribus hærebant. *Id.* 6. *Attic. ep.* 2. *ante med.* Noli me putare *ἐγκαταλείμματα* illa tua abjecisse, quæ mihi in visceribus hærent. *Id.* 2. *de Orat. c.* 78. *a med.* Hæc in dicendo non extrinsecus alicunde quærenda, sed ex ipsis visceribus causæ sumenda sunt. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 72. Viscera magnarum domuum, dominique futuri. *confidenti*, *e intrinsechi delle gran case*. ¶ *Viscera patriæ*, ipsi ejus cives. *Virg.* 6. *Æn. v.* 834. Neu patriæ validas in viscera vertite vires. *h. e.* ne suscipiatis bella civilia. Sic *Justin. l.* 3. *c.* 2. & *lib.* 23. *c.* 6. *ad fin.* Græcia omnis in duas divisa partes, ab externis bellis velut in viscera sua, arma convertit. ¶ *Viscera ærarii*, pecunia in ærario recondita. *Cic. pro Dom. c.* 47. *in fin.* Cur ille gurges heluatus tecum simul reipublicæ sanguinem, ad cælum

sum tamen exstruxit villam in Tusculano visceribus ærarii? Simile est illud *ejusd. Q. Fratr. ep.* 3. *l.* 1. *a med.* Sentio, quid sceleris admiseris, cum de visceribus tuis, & filii tui satis sectueris sis, quibus debes. *h. e.* de tuis facultatibus.

VISENDUS, a, um, *degno d' esser veduto*, *Seatée*, dignus videri, spectabilis, admirandus. *Cic. in Verin. c.* 13. Epulum omni apparatu ornatuque visendo. *Plin. l.* 16. *c.* 44. Vicina luco est ilex, & ipsa nobilis, XXXIV. pedum ambitu caudicis, decem arbores mittens, singulas magnitudinis visendæ. *Plin. alter in Paneg. c.* 51. Digna populo victore gentium sedes (*Circus*) nec minus ipsa visenda, quam quæ ex illa spectabuntur: visenda autem cum cetera specie, tum quod æquatus plebis ac principis locus.

VISIBILIS, le, *visibile*, *ὁρατός*, qui videri potest, sub aspectum cadens. *Apul. de Mundo*. Exhalationes tenues, vixque visibiles. *Id. de deo Socrat.* Dæmonum corpora nulli hominum temere visibilia. *Prudent. in Apotheos. v.* 146. Visibilis de fonte Deus, non ipse Deus fons Visibilis. ¶ Item videndi facultatem habens, *visivo*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *sect.* 54. Animo videmus, animo cernimus: oculi, ceu vasa quædam, visibilem ejus partem accipiunt atque transmittunt.

VISIBILITAS, atis, f. ratio, qua aliquid visibile est. *Tertull. de carne Christi, c.* 10. *extr.* Quid invisibile ejus fuit, quod visibilitatem per carnem desideraret?

VISIO, onis, f. *vista*, ὄψις, actus videndi, visus. *Apul. de Mundo*. Ignes pernicitate sui dicto citius nostræ visioni occurrunt. & *lib.* 8. *Met.* Civitas cuncta vacuatur studio visionis. & *lib.* 2. Attonitus repentinæ visionis stupore. ¶ Quidam Lexicographi adducunt hæc *Cicer.* verba ex *lib.* 2. *de nat. Deor.* Neque visionem, neque auditum, neque sonum sine aere fieri posse. Ego *ibid. c.* 33. horum quidem verborum sententiam reperio, verba ipsa non reperio. ¶ Metonymice dicitur de rebus ipsis, quæ videntur: ac præsertim de earum imaginibus, seu spectris, quæ a Græcis φαντασίαι, & [illegible] appellantur, *visione*, *immagine in sogno*. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 3. Omnium quæ videre sibi dormientes videntur, quinque sunt principales & diversitates, & nomina. aut enim est ὄνειρος secundum Græcos, quod Latini somnium vocant; aut est ὅραμα, quod visio recte appellatur; aut est χρηματισμός, quod oraculum nuncupatur; aut est ἐνύπνιον, quod insomnium dicitur; aut est φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, visum vocavit. & *infra*. Visio est, cum id quis videt, quod eodem modo, quo apparuerat, eveniet. Amicum peregre commorantem, quem non cogitabat, visus est sibi reversum videre, &c. Distinguit *Macrob.* inter *visionem*, & *visum*, ut illa de veris sit, hoc de falsis: sed hoc discrimen alii negligunt. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 58. Utrum igitur censemus, dormientium animos per se ipsos in somniando moveri, an externa & adventitia visione pulsari? ¶ Item notio, quæ extra somnium in animo habetur de aliqua re, *idea*, *concetto*, *nozione*: oriturque ex intenta animi agitatione, & cogitatione. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. *a med.* Quas φαντασίας Græci vocant, nos sane visiones appellamus, per quas imagines rerum absentium ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præsentes habere videamur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 18. Falsa doloris visione & specie moveri homines dico vehementius. *Id.* 4. *Acad. c.* 11. Nec potest is, cui est visio veri falsique communis, ullum habere judicium, aut ullam omnino veritatis notam. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. *ante med.* Cura Protogenes, facilitate Antiphilus, concipiendis visionibus Theon Samius, ingenio & gratia Apelles est præstantissimus. *idea di capriccio*, *o d' invenzione*. ¶ Apud JCtos *visiones* sunt [illegible], & [illegible], quæstiones, inspectiones, considerationes, species, casus. *Paul. Dig. lib.* 28. *tit.* 3. *leg.* 25. *ad fin.* In omnibus visionibus, quas proposuimus, licentia concedenda est ei, cui, &c. *Ulpian. lib.* 5. *tit.* 3. *leg.* 25. *a med.* Sed in proposita quæstione tribus visionibus relatis, &c. Adde *lib.* 16. *tit.* 1. *leg.* 8. & *lib.* 17. *tit.* 1. *leg.* 29. *a med.* (Ita enim ubique habet *Torrentin.* agnoscuntque *Gothofred.* & *Cujac.* nam *Haloander* ubique mutavit.) Sic *Tertullian. de Anim. c.* 9. Prout Scripturæ leguntur, aut Psalmi canuntur, aut adlocutiones proferuntur, ita inde materiæ visionibus subministrantur.

VISIO, is, n. 4. peditum ventris sine crepitu emitto. *Lucil.* apud *Non. c.* 11. *n.* 46. visire minutim Per commissuras rimarum noctis rigore. Al. aliter leg.

VISITATIO, onis, f. *apparizione*, *il farsi vedere*, apparitio, actus quo quis se visibilem facit. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Luna quoniam cum sole est, nova vocatur, postero autem die, quo numeratur secunda, præteriens a sole, visitationem facit tenuem extremæ rotundationis. ¶ Item actus visitandi aliquem, *visita*. *Tertull. adverf. Jud. c.* 13. *ad fin.* Nec intellexissent Christum in tempore suæ visitationis inveniendum.

VISITATUS, a, um, nom. particip. *veduto*, conspectus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Omnia visitata, & invisitata temporum necessitudine sunt constituta. *Apul. l.* 4. *Metam.* Immani forma tantæ bestiæ, noctu præsertim, visitata. *Id. de deo Socrat.* Formam dæmonis Socrati visitatam.

VISITO, as, a. 1. *vedere spesso*, ἐπισκέπτομαι, frequent. *a viso*. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 64. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam noverim? dico me novisse: quid lenonem Cappadocem? annuo visitasse. *Id. Epid.* 4. 1. 12. & 24. Dii boni! visitavi antehac. certa ea est. Adde *Pers.* 1. 1. 20. ¶ Item visum ire, invisere, *visitare*. *Cic.* 5. *de Fin. c. penult. sub fin.* Cum arderet podagræ doloribus, visitassetque eum Carneades. *Suet. in Claud. c.* 35. Neque ægrum quemquam visitavit, nisi explorato prius cubiculo. *Arator l.* 2. *in act. Apost. v.* 40. Antiochi dictam de nomine visitat urbem.

VISO, is, si, sum, a. 3. *andar*, *o venir a vedere*, *visitare*, ἐπισκέπτομαι, eo, aut venio ad videndum, inviso: a *visum* sup. verbi *video*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 113. Si parva jurijurando est fides visa ad portum. *Id. Mil.* 2. 6. 40. Vise ad me intro. jam scies. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 9. Accensus dicit: Omnes Quirites inlicium visite huc ad judices. *Plaut. Stich.* 2. 1. 4. Ego, quid me velles, visebam. *Terent. Eun.* 3. 4. 7. & *Heaut.* 1. 1. 118. Ibo ad eum, visam, si domi est. *Id. Phorm.* 2. 4. 5. Abi tu, vise, redieritne jam, an nondum domum. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 59. Illa in arcem abivit ædem visere Minervæ. *Id. Rud.* 5. 1. 6. Nunc alteram illam visam huc in Veneris fanum. *Id. Mil.* 3. 1. 113. Apud me edunt, me curant, visunt, quid agam, & quid velim. ¶ Passive *Cic. Verr.* 6. *c.* 2. *sub fin.* Cupidinem fecit illum, qui est Thespiis, propter quem Thespiæ visuntur. *Id.* 1. *Offic. c.* 39. Cn. Octavii domus cum vulgo viseretur. ¶ Sæpe de his dicitur, qui ad ægrotum veniunt officii causa. *Terent. Hec.* 3. 2. 6. Non visam uxorem Pamphili, cum in proximo hic sit ægra? *Par.* Non visas, ne mittas quidem visendi causa quemquam. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 23. Constitui ad te venire, ut & viderem te, & viserem, & cœnarem etiam. *Terent. Hec.* 1. 2. 113. Ægram esse simulant mulierem. nostra illico it visere ad eam. Ubi *Donatus*: Visere officii est: videre quærentis aliquem. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 2. *v.* 21. Ibit ad affectam, quæ non languebit, amicam Visere. *Lucret. l.* 6. *v.* 1236. suos fugitabant visere ad ægros. *L. Piso* apud *Gell. l.* 6. *c.* 9. *sub fin.* Cn. Flavius dicitur ad collegam venisse visere ægrotum. Adde *Tacit.* 15. *Ann. c.* 60. & *Petron. in Satyr. c.* 101. *a med.* ¶ Sæpe etiam ponitur pro simplici video, specto, inspicio, *vedere*. *Cic. Tuscul.* 5. *c.* 3. *ad fin.* Qui nec plausum nec lucrum quærerent, sed visendi causa venirent, studioseque perspicerent. *Virg.* 2. *Æn. v.* 63. Undique visendi studio Trojana juventus Circumfusa ruit. *Sallust. in fin. Catil.* Qui e castris visundi, aut spoliandi gratia processerant. *Plaut. Capt.* 5. 1. 2. Commodis etiamus ludos visere. *Liv. l.* 1. *c.* 31. Missi ad id visendum prodigium. *Id. l.* 3. *c.* 68. Ex muris visite agros vestros ferro ignique vastatos. *Id. l.* 45. *c.* 33. Præda Macedonica omnis, ut viseretur, exposita. *Plin. l.* 5. *c.* 8. *a med.* Neque insomnia visunt, qualia reliqui mortales. Adde *Senec. l.* 1. *quæst. natur. c.* 7. *a med.* & *de otio Sap. c.* 32. *Nepot. in Alcib. c.* 6. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 1. *sub fin.* &c.

VISOR, oris, m. *inspettore*, [illegible], inspector, explorator. *Tacit. l.* 16. *Ann. c.* 8. Nec missis visoribus, per quos nosceret, an vera afferrentur.

VISTULA, & Visula, æ, f. *Vistola*, fluvius Germaniæ orientalis, eam a Sarmatia determinans, nunc Poloniæ, in mare Balticum influens. *Plin.* meminit *lib.* 4. *c.* 12. 13. & 14.

VISUALITAS, atis, f. *vista*. *Tertull. de anima, c.* 29. Contrarietates visualitatis, & cæcitatis.

VISULA, æ, f. genus vitis. Forma vocis videtur diminutiva, & Scriptores exiguas ei tribuunt vires. Quare fortasse contractum est ex *viticula*, t in s abeunte, ut sæpe. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Visula deinde ab his, & minor Argitis terræ mediocritate lætantur. Nam in pingui nimiis viribus luxuriant, in macra tenues & vacuæ fructu veniunt. & *paucis interjectis*: Visula brevem materiam, & latum folium exigit, cujus amplitudine fructus suos optime adversus grandinem tuetur; qui tamen nisi primo quoque tempore maturi legantur, ad terram decidunt, humoribus etiam, priusquam defluant, putrescunt. Adde *Plin. l.* 14. *c.* 2. ¶ Est etiam idem flumen quod Vistula. *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 4.

VISUM, i, n. *visione*, *fantasma*, *sogno*, ὅραμα, φάσμα, species illa alicujus rei, quæ oculis nostris, diurno tempore dum vigilamus, vel phantasiæ in somniis objicitur. *Cic.* 1. *Acad. c.* 11. De sensibus ipsis quædam dixit nova, quos junctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille φαντασίαν, nos visum appellemus. & *lib.* 4. *c.* 6. *a med.* Cum enim ita negaret, quicquam esse, quod comprehendi posset, si illud esset, sicut Zeno definiret, tale visum (jam enim hoc pro φαντασίᾳ verbum satis hesterno sermone trivimus) visum igitur impressum, effictumque ex eo, unde esset, quale esse non posset, ex eo, unde non esset; id nos a Zenone definitum rectissime dicimus. & *cap.* 24. *a med.* Quale igitur visum? tum illum ita definivisse, ex eo, quod esset, sicut esset, impressum, & signatum, & effictum. *Id.* 1. *Tuscul. c.* 41. Qui nonnunquam etiam sine visis somniorum placatissimam quietem affert. *Virg.* 4. *Æn. v.* 456. Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori est. *Propert. l.* 2. *el.* 10. *v.* 20. Cum mihi discussit talia visa metus. & *el.* 22. *v.* 29. Talia visa mihi somno demissa recenti. *Tibull. l.* 3. *el.* 4. *v.* 3. Dii vanum falsumque avertite visum. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 5. *v.* 31. Dic, age, nocturnæ quicumque es imaginis augur (Si quid habent veri) visa quid ista ferant. ¶ Quid a visione differat, V. *Visio*. ¶ *Ex viso*, & *ex visu* quippiam facere ii dicuntur, qui in somnis se a diis admonitos credunt. *Inscript. veteres* apud *Gruter. pag.* 2. *n.* 4. D. D. O. Sac. M. Ulpius Servatus, & Pecci. Primitiva ex visu pro se, & suis orantibus posuerunt. *Alia* apud *Muratori. pag.* 76. *n.* 4. Ex imperio Genii Alotiani Euaristus servitor deorum ex viso lib. an. *Alia* apud *Gruter. pag.* 65. *n.* 1. Silvano Salutari L. Manlius Saturninus ex viso posuit. Adde *pag.* 66. *n.* 9. *pag.* 67. *n.* 9. *pag.* 83. *n.* 2. &c. quæ similes aliis verbis efferuntur in al. Lapidib. *ex jussu*, *monitu*, *præcepto*, &c. ut videre est in Indice *cap.* 15. ¶ Accipitur etiam pro re quavis, quæ spectanda proponitur. *Propert. l.* 2. *el.* 5. *v.* 19. Quæ manus obscenas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia visa domo. *oggetto*.

VISURGIS, is, m. *Veser*, fluvius ingens Germaniæ, qui in Oceanum Germanicum influit. V. Geographos. *Plin. l.* 4. *c.* 14. & *Pompon. Mela l.* 3. *c.* 3. *a med.*

VI-

VISUS, a, um, *veduto*, ὁρώμενος, oculis perceptus, spectatus. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 52. sub fin.* Considium timore perterritum, quod non vidisset, pro viso sibi renuntiasse. *Horat. l. 1. od. 15. v. 30.* Visum lupum fugere. *Liv. l. 4. c. 40.* Equites procul visi tantam lætitiam fecere, ut, &c.

VISUS, us, m. ὄψις, ὄψις, facultas, sensus, & actus videndi. *Cic. apud Plin. l. 7. c. 2.* Feminas omnes visu nocere, quæ duplices pupillas habeant. *Plin. ibid.* Esse homines, qui visu effascinent, interimantque quos diutius intueantur. *Quintil. l. 1. c. 2. (al. 3.) ante med.* Visus oculorum obtutu continuo fatigatur. *Ovid. Fast. 3. v. 406.* Bootes Mergetur, visus effugietque tuos. *Valer. Flacc. l. 7. v. 181.* frui visu alicujus rei. *Quintil. l. 10. c. 1. ante med.* Qualis est ferri fulgor, quo mens simul, visusque perstringuntur. *Plin. l. 9. c. 50.* Tanta celeritate, ut visum fallant. *Id. l. 8. c. 22.* Luporum visus noxius esse creditur. *Lucret. l. 5. v. 101.* Nec tamen hanc possis oculorum subdere visu. (*visu* pro *visui*. V. *Aspellor.*) *Stat. 6. Theb. v. 277.* Spectat inocciduis stellatum visibus Argum. *h. e.* oculis semper apertis. *Sil. l. 3. v. 157.* Consumpsit visus pontus, tellusque recessit. *tolse la vista.* ¶ Interdum pro eo, quod videtur, sive per diem, sive in somniis, *visione*. *Virg. 3. Æn. v. 36.* Rite secundarent visus, omenque levarent. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 84.* immundo somnia visu. *Ovid. 4. Met. v. 238.* inopino territa visu. *Liv. l. 8. c. 9. a med.* Conspectus ab utraque acie aliquanto augustior humano visu. *h. e.* humana specie. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 5. sub fin.* Ex quo existit & illud, multa esse probabilia, quæ quamquam non perciperentur, tamen quia visum quendam haberent insignem & illustrem, his sapientis vita regeretur. *Tacit. Ann. 12. c. 13. in fin.* Deus, quo silvas pererraverit, nocturno visu demonstrat. *in visione, in sogno.* Sic *Liv. l. 8. c. 6. a med.* Hos ubi nocturnos visus inter se consules contulerunt, &c. Adde *Sil. l. 1. v. 64.* ¶ *Ex visu* quid fit, V. in *Visum*.

VITA, æ, f. *vita*, βίος, ζωή, actus vivendi, animæ & corporis conjunctio: quemadmodum contra eorundem dissolutio mors est. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53. in fin.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potu, spiritu. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 18.* Vitæ necisque potestatem habere in aliquem. *Cic. 2. Phil. c. 3.* Quod est aliud beneficium latronum, quam ut commemorare possint, his se vitam dedisse, quibus non ademerint? *Id. Attic. l. 5. ep. 20. a med.* Ego in vita mea nulla unquam voluptate tanta sum affectus. *in tutta la mia vita.* & *pro Rabir. perduel. c. 10. extr.* Vitæ curriculum. *Id. Phil. 9. c. ult.* Agere vitam honestissime. *Id. pro Sull. c. 27.* Degere vitam miserrimam. *Id. Phil. 14. c. 11.* Vitam pro aliquo profundere. *Id. 2. Fam. ep. 1.* Discedere a vita. *Id. l. 5. Fam. ep. 15.* Manere in vita. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 3. circa med.* Diutius in vita esse. *Id. pro Rosc. Amer. c. 11.* Per summum dedecus vitam amittere. *Id. 4. Catil. c. 4.* Vita frui. *Id. de Senect. c. 17.* Perducere vitam ad annum centesimum. *Id. 1. de Fin. c. 4.* Si vita suppetet. *Planc. ad Cicer. Fam. 10. ep. 24.* Si mihi vita contigerit. *Cic. pro Mur. c. 16.* Vita aliquem expellare. *ammazzare.* *Id. de Senect. c. 19. sub fin.* Vitam alicui auferre. *Id. 3. de Orat. c. 3.* Vita se privare. ¶ *Bona vita*, quæ laute, in deliciis, & cum voluptate degitur: contra *mala*, quæ parce ac duriter. *Senec. ep. 123. a med.* Virtus & philosophia & justitia, verborum inanium crepitus est. una felicitas est bona vita. *il darsi bel tempo.* & *paulo post.* Nec dubitaveris bonam vitam, quam opinionem bonam malle. *Plaut. Cas. 4. 4. 17.* Venus multipotens, bonam vitam mihi dedisti. *Id. Pers. 4. 8. 3.* Næ ego hodie tibi bonam vitam feci. *Ovid. 1. ex Pont. ep. 9. v. 31.* Hæc mihi verba malæ minuerunt tædia vitæ. ¶ *Vivere vitam*, seu *vita*, est idem ac vivere. *Cic. 4. Verr. c. 47. ad fin.* Vivere vitam tutam. *Plaut. Pers. 4. 3. 24.* Faciam, ut mei memineris, dum vita vivas. *Id. Mil. 3. 1. 34.* Tam ne tibi diu videor vita vivere? Utroque tamen loco, itemque aliis, qui afferuntur a *Pareo in Lex. Crit.* alii reponunt *vitam*. ¶ Ponitur etiam pro ipsa vi, qua res vivunt, idest pro anima. *Virg. 6. Æn. v. 292.* tenues sine corpore vitæ. ¶ Item pro alimento, seu victu. *Plaut. Stich. 3. 2. 9.* Reperire sibi vitam. Adde *Terent. 2. 4. 76.* ¶ Item pro instituto & ratione vivendi. *Cic. de Amic. c. 23.* Serpit enim, nescio quo modo, per omnium vitas amicitia. *Id. pro Rosc. Amer. c. 17.* Vita rustica honestissima, atque suavissima. *Plin. l. 18. c. 7. a med.* Panem ex hordeo antiquis usitatum vita damnavit: quadrupedumque fere cibus est. ¶ Item pro moribus, actis, & rebus gestis. *Terent. Adelph. 3. 3. 61.* Denique inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 3.* Deinde vita hominis ex antefactis spectabitur. *Virg. 6. Æn. v. 433.* Minos concilium vocat, vitasque & crimina discit. ¶ De re valde cara, & in qua deliciæ, & gaudia nostra sunt. *Terent. Adelph. 3. 2. 32.* Nostrumne Æschinum, nostrarum vitam omnium, in quo nostræ spes opesque omnes sitæ erant? *Plaut. Asin. 3. 3. 64.* Certe enim tu vita es mihi. ¶ *Vita*, & *mea vita* blanda est & amatoria compellatio. *Propert. l. 1. eleg. 2. v. 1.* Quid juvat ornato procedere, vita, capillo? & *lib. 2. el. 16. v. 17.* Me tibi ad extremas mansurum, vita, favillas. *Plaut. Stich. 4. 2. 6.* O mea vita, o mea voluptas! salve. *Cic. Fam. 14. ep. 2. & 4.* Ego te quamprimum, mea vita, cupio videre. ¶ *Vita*, ipsi homines viventes. *Cic. 1. de Divin. c. 39. ad fin.* Neque nota philosophiam patefactam hac de re communis vita dubitavit. *Tibull. l. 2. el. 1. v. 37.* Rura cano, rurisque deos. his vita magistris Desuevit querna pellere glande famem. *Martial. l. 8. epigr. 3. sub fin.* Agnoscat mores vita, legatque suos. *Plin. l. 8. c. 16. ante med.* Serpentes extrahi cantu, cogique in pœnam, verum, falsumne sit, vita non decrevit. Adde *in fin. cap. 13. l. 13.* ¶ historia vitæ alicujus. *Nep. in fin. præfat.* In hoc exponemus libro vitas excellentium Imperatorum. & *in Epamin. c. 4. in fin.* Uno hoc volumine vitas excellentium virorum concludere constituimus. Utroque loco in MSS. legitur *vitam*, testib. *Buchnero*, & *Bosio*. Confirmat hoc *Servius ad Æn. 1. v. 372.* Hujus rei, inquit, testis est Cornelius Nepos in eo libro, qui Vita illustrium inscribitur. *vita* dixit non *vitæ*. *Gell.* tamen *l. 1. c. 3.* & *lib. 13. c. 2.* Qui vitas, resque gestas clarorum hominum memoriæ mandaverunt. ¶ *Vitai* pro *vitæ* frequens est apud *Lucret.*

VITABILIS, le, *da schivarsi*, vitandus. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 14. v. 31.* Esset perpetuo sua quam vitabilis Ascra, Ausa est agricolæ Musa docere senis. Al. aliter leg. *Arnob. l. 5. pag. 165.* Illum fœtor vitabilem reddidit fugiendumque caprinus.

VITABUNDUS, a, um, *che schiva a più non posso*, summo studio devitans. *Sallust. in fragm.* apud *Diomed. l. 1. pag. 397. Putsch.* & *in Jug. c. 41.* Vitabundus per saltuosa loca recedebat. *Id. in Jug. c. 107.* Solus inter tela hostium vitabundus erumpit. *Tacit. 3. Hist. c. 37.* Vespasiani nomen suspensi & vitabundi circumibant. ¶ Cum accusativo. *Sallust. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 899.* Inter molem atque insulam, vitabundus classem hostium, ad oppidum pervenit. *Liv. l. 25. c. 13.* Hanno vitabundus castra hostium, consulesque, &c.

VITALIS, le, *che fa vivere, vitale*, βιώσιμος, qui vitam dat, aut in quo vita consistit. *Plaut. Pœn. 5. 4. 14.* Jupiter, per quem colimus vitalem ævum. *Virg. 1. Æn. v. 391.* vitales auras carpere. *Lucret. l. 3. v. 561.* vitales edere motus. & *vers. 1127.* vitales venæ. & *lib. 2. v. 948.* Vitales animæ nodos e corpore solvit. *Lucan. l. 9. v. 435.* Temperies cæli vitalis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 9. a med.* Caloris natura vim habet in se vitalem. & *cap. 45. sub fin.* Aer vitalem & salutarem spiritum præbet animantibus. *Ovid. Met. 14. v. 175.* lumen vitale relinquere. *h. e.* mori. & *lib. 2. v. 828.* vitales viæ. *h. e.* meatus spiritus. ¶ *Vitalia*, um, partes corporis, in quibus præcipue vita consistit, ut viscera, cor, cerebrum, & hujusmodi. *Senec. l. 2. de Ira*, c. 1. In corpore nostro ossa, nervique, & articuli, firmamenta totius, & vitalia minime speciosa visu, prius ordinantur. *Lucan. l. 7. v. 620.* fusa solo vitalia calcet. & *lib. 9. v. 743.* Ebibit humorem circum vitalia fusum Pestis. *Plin. l. 8. c. 7. circa med.* Pilum sub oculo adactum in vitalia capitis venerat. *Id. l. 17. c. 27.* Vitalia arborum. *Lucret. l. 2. v. 575.* Nunc hic, nunc illic superant vitalia rerum. *h. e.* principia vitæ. ¶ Est etiam *vitalis*, qui vitam habet. *Cic. de Amic. c. 6. circa med.* Cui potest esse vita vitalis, ut ait Ennius, qui non in amici mutua benevolentia conquiescat? *h. e.* quæ vere vita sit, & non in vivente homine mortis genus. *Hieron. Columna* ad hoc Ennii dictum ita adscribit: βιωτὸς βίος. Philemon. H'μῶν δ' [illegible] ζῶμεν ἀνθρώπων βίον. *Lucret. l. 2. v. 1082.* Multaque vivendo vitalia vincere sæcla. *h. e.* multa sæcula vitæ. ¶ Item qui diu vivere potest. *Plaut. Bacch. 4. 9. 74.* Ducentos Philippos, quæso, Chrysalo da, si esse salvum me vis, aut vitalem tibi. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 60.* o puer, ut sis vitalis, metuo. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 419.* Vix etiam fueras paucas vitalis in horas. *Senec. l. 2. controvers. 1. ad fin.* Ajebat, tam immature magnum ingenium non esse vitale. ¶ Apud *Petron. in fragm. Tragur. c. 42. Burm.* Vitalis lectus. *h. e.* quo quis vivens usus est. & *cap. 77. in fin.* Stiche, profer vitalia, in quibus volo me efferri. *h. e.* stragula & vestes, quibus ornatus sepeliri volo. & *vitalia* dixit pro *mortualia*, melioris ominis gratia. nam *mortem*, & *mortualia* dicere fere abstinebant.

VITALITAS, atis, f. *vita*, τὸ βιωτικόν, ζωτικόν, vis & potentia vitalis. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 69.* Ceteris corruptis vitalitas in corde durat. *Id. ibid. c. 45. de genib.* Hæc ut aras adorant, fortasse quia inest iis vitalitas. Adde *cap. 38.*

VITALITER, adverb. ζωτικῶς, cum vita. *Lucr. l. 5. v. 146.* Quandoquidem nequaquam vitaliter esse animata.

VITATIO, onis, f. *schifamento*, ἀποφυγή, ἀφορμή, actus vitandi, declinatio. *Cic. 5. Fin. c. 7. sub fin.* Vitatio doloris. *Id. Phil. 3. c. 10.* Quæ vitatio oculorum, lucis, urbis, fori? *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 2.* Vitatio periculi.

VITATUS, a, um, *schivato*, *sfuggito*, *Ovid. 13. Met. v. 38.* timidi commenta retexit Naupliades animi, vitataque traxit in arma.

VITELLIANUS, a, um, adject. a *Vitellio*, ut Vitellianæ partes, *Tacit. 1. Histor. c. 64.* Vitelliani milites, *Id. ibid. c. 85.* ¶ Vitelliani, orum, absolute dicti sunt pugillares lutei, vitello illiti, in quibus res lascivæ & amatoriæ scribebantur. Quidam ita dictos putant, quod a Vitellio Imp. inventi sint. *Martial. l. 2. epigr. 6.* Hæc sunt quæ relegente me solebas Rapta scribere, sed Vitellianis. *Id. l. 14. epigr. 8.* Nondum legerit hos licet puella, Novit, quid cupiant Vitelliani.

VITELLINUS, a, um, adject. a *vitellus*, qui parvum vitulum significat, ut Vitellina caro, *Plaut. in fragm.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Caro ferebola, vitellina est; cœnabis. Ita *Scalig. in Conjectan.* nam alii omnino aliter. *Apic. l. 8. c. 5.* In vitellinam frictam. & *ibid.* In vitellinam, sive bubulam. Mox *vitulinam* dicit: quæ Latina & certa vox est.

VITELLIUS, m. Βιτέλλιος, nonus Romanorum Imperator, ventri gulæque addictissimus, qui superato ad Bebriacum Othone, imperium arripuit, quod non multo post, deficientibus ad Vespasianum militibus, una cum vita exuit. V. *Suet.* ¶ Adjective *Vitellia via* (de qua *Sueton. in Vitell. c. 1.*) ita dicta est, quæ a Vitelliorum gente vel deducta, vel strata fuit, tendebatque ab Janiculo usque ad mare.

VITELLUM, i, n. idem quod vitellus, h. e. ovi pars lutea. *Apic. l. 4. c. 2.* Mel, acetum, liquamen, ovorum vitella.

VI-

VITELLUS, i, m. *vitello*, dimin. a *vitulus*, ut *agellus* ab *agnus*. *Plaut. Asin.* 3. 3. 77. Agnellum, hædillum me tuum dic esse, vel vitellum. ¶ Item *tuorlo*, *rossa di uovo*, λέκιθος, τὸ ὠχρὸν τοῦ ὠοῦ, ovi pars lutea. *Cels. l.* 2 *c.* 6. *sect.* 2. *a med.* Ovi & album & vitellus in eas desundendum est. *Petron. in Satyr. c.* 33. *extr.* Pinguissima ficedula piperato vitello circumdata. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 65. Tum ille, Nihil ne, inquit, de vitello? Id enim ei ex ovo videbatur aurum declarasse, reliquum argentum. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 12. Longa quibus facies ovis erit, illa memento, Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis, Ponere. namque marem cohibent callosa vitellum. *Plin. l.* 10. *c.* 53. Omnibus ovis medio vitelli parva inest velut sanguinea gutta, quod esse cor avium existimant.

VITEUS, a, um, *di vite*, ἀμπέλινος, qui est ex vite. *Virg.* 3. *Georg. v.* 380. & pocula læti Fermento, atque acidis imitantur vitea sorbis. Ubi *pocula vitea* per periphrasim pro vino posuit. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 31. Coliculus viteus intortus. *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) *ad fin.* Vitea ligna super aras struere. *Prudent. in Hamartig. v.* 228. vitea rura. *h. e.* vitibus consita.

VITEX, icis, f. *vetrice*, *agnocasto*, ἄγνος, λύγος, genus fruticis: a *vitilis*, & *viendo*, quia lenta & flexibilis est, & ad viendum idonea. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Non multum a salice vitilium usu distat vitex, foliorum quoque aspectu, nisi odore gratior esset. Græci lygon vocant, alii hagnon, quoniam matronæ Thesmophoriis Atheniensium castitatem custodientes, his foliis cubitum sibi sternunt. Duo genera ejus: major in arborem salicis modo assurgit: minor ramosa, foliis candidioribus, lanuginosis. Prima album florem mittit cum purpureo, quæ candida vocatur: nigra, quæ tantum purpureum. Nascuntur in palustribus campis. Hæc *Plin.* qui deinceps usus ejus varios in medicina persequitur.

VITIABILIS, le, qui vitiari potest. *Prudent. in Apoth. v.* 1013. Tellurem nostro vitiatam primitus usu, Esse suam voluit, ne jam vitiabilis esset. Adde *in Hamartig. v.* 216.

VITIARIUM, ii, n. *ampelón*, ἀμπελοφυτεῖον, seminarium vitium, seu locus vitium alio transferendarum plantis consitus. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 31. Ideo in vitiario, primitus cum sati vitis, tota resecari solet, ut firmiore sarmento a terra exeat. *Col. l.* 3. *c.* 4. Cui vineta facere cordi est, genus surculi probatissimum domi conseret, faciatque vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire. Adde *cap.* 5.

VITIATIO, onis, f. *corruzione*, *violazione*, φθορά, διαφθορά, actus vitiandi. *Senec. controv.* 23. *l.* 3. *ante med.* Aurea legem vitiationis evertere conatus est, nunc transferre vult.

VITIATOR, oris, m. *corruttore*, *violatore*, φθορεύς, qui vitiat. *Senec. l.* 3. *controv.* 23. Occidis jam non vitiatorem, sed virum.

VITIATUS, a, um, *corrotto*, *violato*, *guastato*, particip. a vitior. *Cic. pro Sext. c.* 54. Comitiorum, & concionum significationes interdum veræ sunt, nonnunquam vitiatæ & corruptæ. *Ovid.* 3. *Met. v.* 76. quique halitus exit Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras. *Cels. l.* 8. *c.* 2. Vitiata ossa. *Terent. Eun.* 4. 4. 36. Vitiata virgo. *svergínata*. & *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 37. vitiati pondera ventris. *Martial. l.* 8. *epigr.* 75. Expulit offenso vitiatum pollice talum. *slogato*. & *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 1. *v.* 69. Estur ut occulta vitiata teredine navis. & *epist.* 10. *v.* 3. curis vitiatum corpus amaris. & *lib.* 4. *epist.* 2. *v.* 17. ut limus venas excæcat in undis; Pectora sic mea sunt limo vitiata malorum. *Liv. in fin. l.* 8. Vitiatam memoriam funebribus laudibus reor, falsisque imaginum titulis.

VITICARPIFERÆ forcipes sunt, quæ ad vites carpendas, seu putandas aptæ sunt. *Varr.* apud *Priscian. l.* 9. *pag.* 868. Detotonderas forcipibus viticarpiferis.

VITICELLA, æ, f. genus herbæ. *Isid. l.* 17. *c.* 9. *ad fin.* Viticella herba appellata, quod, sicut vitis, quicquid proximum fuerit, apprehendat corymbis, quos anulos appellamus.

VITICOLA, æ, m. & f. qui vitem colit. *Sil. l.* 7. *v.* 196. Viticolæ nomen pervulgatura Falerni.

VITICOMUS, a, um, qui comas pampinis intextas habet; estque epitheton Bacchi. *Avien. in Arat. v.* 70. Et cum viticomo crinem tondere Lyæo. ¶ Dicitur etiam de ulmo, quæ vitem sustinet. *Sidon. carm.* 2. *v.* 328. Viticomam retinens baculi vice flectit ad ulmum.

VITICULA, æ, f. *viticella*, ἀμπελίς, exigua vitis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 35. *ad fin.* At enim minora dii negligunt, neque agellos singulorum, nec viticulas persequuntur. *Val. Cato in Diris*, *v.* 115. Dulci namque tumet nondum viticula Baccho. ¶ Per metaphoram viticulæ, κλημάτια, in herbis dicuntur flagella quædam, quæ vitium palmites imitantia longe lateque proserpunt, & obvia quæque prehendunt, iisque quasi pedaminibus abutuntur: cujusmodi videre est in cucurbitis, cucumeribus, aliisque nonnullis id genus. *Plin. l.* 24. *c.* 11. *a med.* Frutex est folio hederæ, molliore tamen, & minus longis viticulis. *Pallad. in Martio* *t.* 9. *circa med.* Aliqui florem cucumeris cum viticula sua capite cannæ inserunt.

VITIFER, ra, rum, *vitifero*, ἀμπελοφόρος, qui fert vites, seu in quo vites proveniunt. *Martial. l.* 13. *epigr.* 107. Hæc de vitifera venisse picata Vienna, Ne dubites. *Plin. l.* 3. *c.* 5. *circa med.* Colles vitiferi. *Sil. l.* 4. *v.* 349. Vitiferi sacro generatus vertice montis Massicus. *Pallad. in Februar. tit.* 13. Ita formandi sunt rami vitiferarum arborum. *h. e.* quæ vitibus adseruntur sustinendi gratia, ut fraxinus, ulmus, populus.

VITIGINEUS, a, um, *di vite*, ἀμπέλινος, viteus. *Cato R. R. c.* 41. Vitiginei surculi. *Colum. l.* 12. *c.* 16. Alii foliis vitigineis, nonnulli plataninis semivietas uvas contegunt. *Plin. l.* 30. *c.* 6. *a med.* Pulmo vulturinus vitigineis lignis combustus. *Id. l.* 14. *c.* 1. Vitigineæ columnæ.

VITIGENUS, a, um idem ac vitigineus, ut Vitigenus liquor, h. e. vinum apud *Lucret. l.* 5. *v.* 15. Vitigeni laticis, *Id. l.* 6. *v.* 1070.

VITILENA, æ, f. vitiosa & pessima lena: a vitium & lena. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 56. Illa hanc corrumpit mulierem malesuada vitilena.

VITILIGO, inis, *morfea*, *vitiligine*, ἀλφός, μέλας, λεύκη, diversi coloris maculæ per omnia membra dispersæ, fœdus cutis color ex malo corporis habitu proveniens, qui nutrimentum recte peragere non potest. *Festus*: Vitiligo in corpore hominis, macula alba, quem Græci ἀλφὸν vocant, a quo nos album; sive a vitio dicta, etiamsi non lædit; sive a vitulo, propter ejus membranæ candorem, qua nascitur involutus. Lucilius: Hæc odiosa mihi vitiligo est, non dolet, inquit. Hæc *Festus*. *Cels. l.* 5. *in fin.* Vitiligo, quamvis per se nullum periculum affert, tamen fœda est, & ex malo corporis habitu fit. Ejus tres species sunt. Alphos vocatur, ubi color albus est fere subasper, & non continuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse videantur. Μέλας colore ab hoc differt, quia niger est, & umbræ similis: cetera eadem sunt. Λεύκη habet quiddam simile alpho, sed magis albida est, & altius descendit, in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia hæc serpunt, sed in aliis celerius, in aliis tardius. Hæc *Celsus*. *Plin. l.* 20. *c.* 15. *a med.* Vitiligines tollere. *Id. l.* 21. *c.* 19. *circa med.* emaculare. & *lib.* 28. *c. ult. a med.* emendare. *Id. l.* 30. *c.* 4. extenuare. & *lib.* 27. *c.* 12. *ante med.* concorporare. *Id. l.* 30. *c.* 13. *ad fin.* ad colorem reducere. ¶ *Arnob. l.* 1. *pag.* 16. 18. & 30. vitiligines vocat ipsas lepras.

VITILIS, le, *fatto di vinchi*, *o vimini*, πλεκτός, ex viminibus factus, seu ex quocumque ligno flexili, & ad ligandum apto: a viere, a quo est etiam *vimen*, & *vitex*. *Cato R. R. c.* 11. Cola vitilia. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. *ante med.* Vitiles (*alvos apum*) fimo bubulo oblinunt. *Plin. l.* 19. *c.* 5. *ante med.* Cucurbita omni modo fastigatur, vaginis maxime vitilibus. *Id. l.* 15. *c.* 17. Vitiles cistæ. *Id. l.* 7. *c.* 56. *ad fin.* Vitiles naves corio circumsutas. & *lib.* 13. *c.* 4. Vitilis circulus. ¶ *Vitilia* absolute, vimina, & quidquid ex vimine factum est. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Non multum a salice vitilium usu distat vitex. *Id. l.* 13. *c.* 4. *a med.* Palmæ folio latiore ac molli ad vitilia utilissimo. *Id. l.* 21. *c.* 18. Junci usus ad nassas marinas, vitilium elegantia.

VITILITIGATOR, oris, m. *litigioso*, *critico*, *beccalite*, συκοφάντης, qui sola pravitate contentionem quærit, cui studium est lites e litibus serere, eoque aliena omnia anxie observat, indeque calumniandi ansam captat, vitiosus litigator, calumniator, obtrectator. *Plin. in præfat. Histor. natur. sub fin.* Ergo securi etiam contra vitilitigatores, quos Cato eleganter ex vitiis, & litigatoribus composuit (quid enim illi aliud, quam litigant, aut litem quærunt?) exsequemur reliqua propositi.

VITILITIGO, as, a. 1. *litigare*, *accusare*, *riprendere*, συκοφαντέω, est vitio litigare: & per metaphoram calumniari, carpere, criminari, damnare, reprehendere: a *vitium*, & *litigo*. *Cato* apud *Plin. in præfat. Histor. natur. sub fin.* Scio ego, quæ scripta sunt hæc si palam proferantur, multos fore, qui vitilitigent: sed ii potissimum, qui veræ laudis expertes sunt. Eorum ego orationes sivi præterfluere.

VITINEUS, a, um, *di vite*, ἀμπέλινος, vitigineus. *Flor. l.* 3. *c.* 20. Per fauces cavi montis vitineis delapsi vinculis. Al. leg. *vitigineis*, al. aliter.

VITIO, as, avi, atum, a. 1. *guastare*, *infettare*, *corrompere*, φθείρω, vitium infero, deterius reddo, corrumpo, fœdo. *Ovid.* 15. *Met. v.* 626. Dira lues quondam Latias vitiaverat auras. *Id.* 6. *Fast. v.* 136. striges vitiant cunis corpora. & *lib.* 1. *v.* 691. Et careant loliis oculos vitiantibus agri. *Id.* 7. *Met. v.* 366. oculis vitiantes omnia visu. & *lib.* 15. *v.* 286. amnis, Qui fuerat dulcis, salibus vitiatur amaris. *Id. l.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 3. Ista decens facies longis vitiabitur annis. *Colum. l.* 8. *c.* 11. *ante med.* Vindum concepta in alvo vitiat ova. *Martial. l.* 12. *epigr.* 75. vitrei calices nimium collidis non vitiantur equis. *Pallad. in Mart. tit.* 11. Boves aliqua offensa vitiantur. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *a med.* Sæpius inspiciat ferramenta, siquod in opere vitiatum fuerit. *Liv. l.* 3. *c.* 55. Senatusconsulta arbitrio consulum supprimebantur, vitiabanturque. *Ulpian. Dig. lib.* & *tit. ult. leg.* 94. Non solent, quæ abundant, vitiare scripturas. *Messala* apud *Gell. l.* 13. *c.* 15. Vitiare auspicia. *Lucan. l.* 9. *v.* 424. Libys In nullas vitiatur opes: non ære, nec auro Excoquitur. ¶ stupro polluere, *violare*, vitium afferre. *Cato* apud *Gell. l.* 17. *c.* 13. Neque satis habuit, quod eam in occulto vitiaverat, quin ejus famam prostitueret. *Terent. Adelph.* 4. 5. 58. Virginem vitiasti, quam te jus non fuerat tangere. *Cic. Attic. l.* 1. *ep. penult.* Luculli uxorem Memmius suis sacris vitiavit. Al. leg. *initiavit*, eadem nihilominus manente sententia.

VITIO, is, a. 4. vites serere & colere. *Cic.* 2. *Offic. c. ult.* Quid tertium? vitire. quid quartum? arare. Ita quidam leg. sed frustra, cum reponendum sit *male pascere*, ut est apud *Colum. in præfat. l.* 6.

VITIOSE, adverb. *viziosamente*, φαύλως, cum vitio, male. *Cic.* 4. *Acad. c.* 30. *ad fin.* Si recte conclusit, teneo: sin vitiose, minam Diogenes reddet. *Id. de Senect. c.* 8. Illud vero idem Cæcilius vitiosius. *supple* dixit. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *a med.* Quod etiam usurpari vitiosissime, animadverto. ¶ Vitiose se habere aliquod membrum dicitur, quod vitio aliquo affectum est. *Cic.* 3. *Tuscul. c.* 9. Membrum tumidum, ac turgidum non vitiose se habet? ¶ Vitiose ferre leges, *Cic.* 5. *Phil. c.* 4. h. e. vitio aliquo auspiciorum, alteriusve rei interveniente. V. *Vitiosus*.

VITIOSITAS, atis, f. *viziosità*, *vizio*, φαυλότης, vitium, pravitas. *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 13. Vitiositas autem est habitus, aut affectio in

tota vita inconstans, & a se ipsa dissentiens. *Id. infra c.* 15. Hujus igitur virtutis contraria est vitiositas. Sic enim malo, quam malitiam appellare eam, quam Græci κακίαν appellant. Nam malitia certi cujusdam vitii nomen est, vitiositas omnium. ¶ Sumitur etiam generatim pro quacunque corruptione. *Macrob. l.* 7. *Saturn.* c. 10. *a med.* Ille humor, qui aut de ætatis frigore nascitur, aut cujuslibet vitiositatis occasione contrahitur, ut superfluus, ita & noxius est.

VITIOSUS, a, um, *vizioso, cattivo*, κακός, φαῦλος, vitiis plenus, corruptus, depravatus. Dicitur non solum de animo & moribus, sed etiam de quibuscumque rebus, quæ incolumes, integræ, sinceræ non sunt. *Plaut. Mil.* 2. 3. 45. Non ego emam nunc vitam tuam vitiosa nuce. *Cic.* 3. *de Legib.* c. 15. *extr.* Vitiosum suffragium. *Auct. ad Herenn. l.* 2. c. 29. Vitiosum exemplum. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 26. Vitiosissimus orator. *h. e.* vitio aliquo corporis laborans. ¶ Sæpe de morbo affectis dicitur. *Varr. l.* 2. *R. R.* 1. 2. *a med.* Morbosum pecus, & vitiosum, & quando non valet, sæpe magna gregem afficit calamitate. *Colum. l.* 7. *c.* 5. *ante med.* Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, vel ungula tundunt. ¶ Differunt tamen *morbosus*, & *vitiosus*. V. *Vitium*. ¶ *Vitiosi Magistratus* dicebantur, qui vitio creati erant, cum ex legitimis auspiciis, ceterisve solemnitatibus aliquid esset omissum, aut cum in campo aliquid vitii intervenisset, quo ex Augurum disciplina solebant dirimi comitia: ut si quis interim comitiali morbo fuisset correptus, aut si fulmen esset visum, aut tonitru auditum, vel aliud quippiam esset observatum, quod infausta futura illa comitia portenderet. Tunc enim *vitiosa comitia* dicebantur, & *Magistratus vitiosi*, vel vitio creati: cogebanturque, qui designati essent, se Magistratu abdicare. *Cic. Phil.* 2. c. 33. *ad fin.* Quamdiu tu voles, vitiosus consul Dolabella: rursus cum voles, salvis auspiciis creatus. ¶ Transfertur ad animum, & depravatum, vitiis contaminatum, deditum, significat, πονηρός, μοχθηρός. *Cic.* 2. *de Fin.* c. 28. *extr.* Vitiosa & flagitiosa vita. *Id.* 3. *de nat. Deor.* c. 31. *a med.* Si qui audierunt philosophos, vitiosi essent discessuri. *Cato apud Gell. l.* 11. *c.* 2. Avaritiam omnia vitia habere putabant: sumptuosus, cupidus, elegans, vitiosus, irritus qui habebatur, is laudabatur. *Velley. l.* 2. c. 97. Homo in omne pecuniæ quam recte faciendi, cupidior, & inter summam vitiorum dissimulationem vitiosissimus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 93. Mentitur, qui te vitiosum, Zoile, dicit: Non vitiosus homo es, Zoile, sed vitium. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *in fin.* Ætas parentum pejor avis tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiorem. Adde *Plaut. Curcul.* 4. 1. 8. & *Cic.* 3. *Tuscul.* c. 30. ¶ De his, qui peccant in studiis litterarum. *Sueton. de Aug.* c. 86. Cacozelos, & antiquarios, ut diverso genere vitiosos, pari fastidio sprevit.

VITIS, is, f. *vite*, ἄμπελος, arbor nota, vinum ferens, & Baccho sacra. Est a *vieo*, alligo, vincio, quia ut stet, pedamento indiget, cui adalligetur: vel quia lenta est, & facile flectitur, ut ea quibus utimur ad vinciendum. *Colum. l.* 3. c. 1. Ex surculo vel arbor procedit, ut olea; vel frutex, ut palma campestris; vel tertium quiddam, quod nec arborem, nec fruticem proprie dixerim, ut est vitis. *Plin. l.* 14. c. 1. Vites jure apud priscos magnitudine quoque inter arbores numerabantur. *Ulpian. Dig. lib.* 47. *tit.* 7. *leg.* 3. Vitem arboris appellatione contineri, plerique veterum existimaverunt. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 61. Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 47. & *de Senect.* c. 15. Vitis, quæ natura caduca est & nisi fulta sit, ad terram fertur, ut se erigat, claviculis suis, quasi manibus, quidquid est nacta, complectitur: quam serpentem multiplici lapsu, & erratico, ferro amputans coercet ars agricolarum. & *infra*. Vitis non utilitas me solum, sed etiam cultura delectat: adminiculorum ordines, capitum jugatio, religatio & propagatio vitium, sarmentorumque aliorum amputatio, aliorum immissio. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 42. lentæ texunt umbracula vites. & 1. *v.* 74. Insere nunc, Melibœe piros, pone ordine vites. & 5. *v.* 32. Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvæ. *Id.* 1. *Georg. v.* 2. ulmis adjungere vites. & *lib.* 2. *v.* 190. vites prævalidæ, multoque fluentes Baccho. & *vers.* 233. vites almæ. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. *v.* 7. & *Martial. l.* 4. *epigr.* 13. teneræ. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 766. gravidæ munere vitis. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 56. fecundæ vites. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 13. pampineis amicitur vitibus ulmus. *Id. Met.* 8. *v.* 676. de purpureis collectæ vitibus uvæ. *Id.* 1. *Amor. el.* 10. *v.* 55. Carpite de plenis pendentes vitibus uvas. *Catull. in epithal. carm.* 61. *v.* 49. vitis vidua. *h. e.* sine fulcimento ulmi. Contra *ibid. v.* 54. ulmo conjuncta marito. ¶ Vitis membra singula vel minutiora picta tabulis accurate describit *Jul. Pontedera ad lib.* 3. *Colum.* ubi præcipua (item *l.* 4. & 5.) colendæ vitis rationem *Colum.* tradit: cui adde *Varron. Plin. Pallad.* apud quos sunt locutiones *serere vites, putare, propagare, reparare, ablaqueare, pampinare, pastinare, fodere, pedare, palare, alligare, jugare, pulverare, inserere, transferre*, &c. Nomina vitium plura Romanis cognita, earumque qualitates enarrat *Id. Colum. l.* 3. c. 2. ¶ Metonymice est uva, aut vinum. *Martial. l.* 8. *epigr.* 51. *v.* 12. Ipse tua pasci vite, Lyæe, velis. ¶ Ut virga lictorum, sic vitis, seu viteus bacillus gestamen fuit centurionum in peditatu R. neque milites peccantes cædere solebant. Fuit inventum Bacchi, qui Indiam armis subegisse dicitur, primusque triumphasse. *Plin. l.* 14. c. 1. *in fin.* Quid quod insertæ (*vites*) castris summam rerum, imperiumque continent? Centurionum in manu vitis, & opimo præmio tardos ordines ad lentas perducit aquilas, atque etiam in delictis pœnam ipsam honorat. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 527. Dux bonus huic centum commisit vite regendos, Huic equites. *Lucan. l.* 6. *v.* 146. Latiam longe gerit ordine vitem. *In Epit. Livii l.* 57. Quem militem extra ordinem deprehendit, si Romanus esset, vitibus; si extraneus, fustibus cecidit. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 247. Nodosam post hæc frangebat vertice vitem, Si lentus pigra muniret castra dolabra. (Adde *sat.* 14. *v.* 193.) Narrat *Tacit.* 1. *Ann.* c. 23. de quodam Lucilio centurione, cui militaribus facetiis vocabulum *Cedo alteram* indiderant, quia fracta vite in tergo militis, alteram clara voce, ac rursus aliam poscebat. ¶ Hinc metonymice ponitur pro ipso Centurionatu. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 193. aut vitem posce libello. *Sil. l.* 6. *v.* 43. Lævinus vitis Latiæ præsignis honore. & *lib.* 10. *v.* 465. vitis honore perfunctus Latiæ. (Adde *vers.* 395.) *Spartian. in Hadrian. c.* 10. *a med.* Nulli vitem, nisi robusto & bonæ famæ dedit. Adde *Quintil. decl.* 3. c. 9. *a med.* & *Tacit.* 1. *Ann.* c. 23. ¶ Quæ machina militaris *vinea* dicebatur, eadem & *vitis* dicta est. *Fest. in Sub.* Sub vitem hastas jacere dicitur veles, cum eas sub manu sursum mittit. Lucilius: Ut veles bonu', sub vitem qui subjicit hastas. *Id. ibid.* Sub vitem prœliari dicuntur milites, cum sub vinea militari pugnant. Lucilius: neque prodire in altum: prœliari procul sub vite. ¶ *Vitis alba*, & *nigra* apud *Colum. l.* 4. c. 29. *sub fin.* est quæ albas, & nigras uvas producit. ¶ Præterea *vitis alba*, ἀμπελολεύκη, nomen est herbæ, cujus sarmenta longis & exilibus internodiis geniculata scandunt: folia pampinosa ad magnitudinem hederæ, dividuntur ut vitium: radix alba, grandis, raphano similis initio, ex qua caules asparagi similitudine exeunt: semen in uva raris acinis dependet succo rubente, postea croci. Norunt id qui coria perficiunt. illo enim utuntur. Hæc *Plin. l.* 23. c. 1. *ante med.* Qui pergit inde præclaras ejus in medicina utilitates recensere. Meminit & *Colum. l.* 10. *v.* 347. ubi significat, vim habere contra fulmina. item *lib.* 12. c. 7. ubi reponit inter eas herbas, quæ conditura aceti & muriæ in usum ciborum diu servantur. *Pallad. l.* 1. *tit.* 35. monet contra grandinem omne horti spatium alba vite præcingere. *Servius ad* 1. *Georg. v.* 165. docet, ex ejus fariaceis vasa fieri non secus ac ex junco, & genistis. Sequax certe valde est, & flexibilis: unde *Ovid. Met.* 13. *v.* 800. Lentior & salicis virgis, & vitibus albis. ¶ *Vitis nigra* itidem herba est apud *Plin. loc. cit.* quæ & bryonia dicitur, radice foris nigra, intus buxeo colore. ¶ *Vitis sana* eadem est, quæ saxifraga. *Apul. de herb.* c. 97. ¶ *Vitem*, & *viticulam* appellat *Pallad. in Mart. tit.* 9. *circa med.* ramulos cucumeris, & *tit.* 10. *ante med.* cucurbitæ.

VITISATOR, oris, m. ἀμπελοφυτευτής, qui vites serit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 177. Quin etiam veterum effigies ex ordine avorum Antiqua e cedro: Italusque, paterque Sabinus Vitisator, curvam servans sub imagine falcem, Saturnusque senex, &c. ¶ Tribuitur & Saturno. *Arnob. l.* 3. *pag.* 117. Iste, quem cælo esse editum patre, magnorum & esse procreatorem deorum, vitisatorem falciferum, vetustas edidit prisca. ¶ Et Baccho. *Accius apud Macrob. l.* 6. *Saturn.* c. 5. O Dionyse, pater optime, vitisator, Semela genitus.

VITIUM, ii, n. *difetto, magagna, male, vizio*, βλάβη, ἐλάττωμα, κακία, pravitas, seu corruptio cujuscunque rei: quod in quaque re malum est. De etymo ita *Cic.* 3. *de Fin.* c. 12. Quod vituperabile est per seipsum, id eo ipso vitium nominatum puto: vel etiam a vitio dictum vituperari. *Virg.* 1. *Georg. v.* 87. illis omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 15. *extr.* Si enim nihil est in parietibus, aut in tecto vitii, cetera mihi probabuntur. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 57. vitio moriens sitit aeris herba. ¶ *Vitium facere* dicuntur ædificia, dum aliqua sui parte labefactantur, dum rimas agunt, & ruinam minantur, *far pelo*. *Cic. in Top.* c. 3. *a med.* Si ædes eæ corruerunt, vitiumve fecerunt. ¶ Spectatim dicitur de corpore, pro perpetuo impedimento. In eo enim *morbus*, & *vitium* differunt. Nam *morbus* est totius corporis, ut febris, *vitium* est partis, ut cæcitas, claudicatio, &c. deinde *morbus* est temporalis, sive ut ait *Gell. l.* 4. c. 2. est cum accessu decessuque, *vitium* vero est perpetuum corporis impedimentum. Potest tamen, qui morbosus est, etiam vitiosus dici, sed non e contrario. Equus mordax & calcitrosus, vitiosus non morbosus est: claudus vero & morbosus, & vitiosus dici potest. *Cic.* 4. *Tuscul.* c. 13. Quomodo autem est in corpore morbus, ægrotatio, & vitium, sic in animo. Morbum appellant totius corporis corruptionem: ægrotationem morbum cum imbecillitate: vitium, cum partes corporis inter se dissident, ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. Itaque illa duo morbus, & ægrotatio ex totius valetudinis corporis conquassatione, & perturbatione gignuntur: vitium autem, integra valetudine, ipsum ex se cernitur. Adde *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 1. *circa med.* Sed *Sabinus* apud *Gell. loc. cit.* posuit morbum & in toto corpore, & in parte: distinxit autem morbum a vitio, quod morbus pravitas major sit, & cum corruptione; vitium imperfectio quædam levior & sine læsione organi, seu instrumenti. *Ulpian. loc. cit.* Si intelligatur vitium, morbusque mancipii, ut plerunque signis quibusdam demonstrari solent vitia, potest dici edictum cessare. Hoc enim tantum intuendum est, ne emptor decipiatur. Sed sciendum est, morbum apud Sabinum sic definitum esse, habitum cujusque corporis contra naturam, qui usum ejus ad id faciat deteriorem, cujus causa natura nobis ejus corporis sanitatem dedit, id autem alias in toto corpore, alias in parte accidere. Namque totius corporis morbum esse, puta φθίσιν, febrem: partis veluti cæcitatem, licet homo ita quoque natus sit. Vitiumque a morbo multum differre, ut puta, si quis balbus sit. nam hunc vitiosum esse magis, quam morbosum. *Id. ibid. leg.* 38. Ædiles ajunt, Qui jumenta vendunt, palam recte dicunto, quid in unoquoque eorum morbi, vitiive sit. ¶ Per excellentiam dicitur de pravitate animi: cui virtus opponitur. *Cic. pro Cluent.* c. 48. Nullam quidem

ob

ob turpitudinem, nullum ob totius vitæ non dicam vitium, sed erratum. Id. pro Cæl. c. 19. Vitium ventris & gutturis non modo non minuit ætas hominibus, sed etiam auget. Id. 3. de Orat. c. 58. Legibus & præmia proposita sunt virtutibus, & supplicia vitiis. Horat. l. 1. ep. 1. v. 41. Virtus est vitium fugere. ¶ Usurpatur præterea de injuria, quæ virgini infertur, & virginitatem adimendo. Hinc offerre vel afferre vitium virgini, est eam stuprare. Terent. Adelph. 3. 1. 9. Cui miseræ indigne per vim vitium obtulerat. Plaut. Epid. 1. 2. 7. Pudicitiæ ejus nunquam nec vim, nec vitium attuli. Id. Amph. 2. 2. 179. vitium alicui addere. eod. sensu. ¶ Universim dicitur de quavis depravatione animi, ut de loquacitate senum, de deformitate gestus in oratore, de erroribus in dicendo, de culpa in disputando, &c. Cic. de Senect. c. 16. Et senectus est natura loquacior, ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare. Id. 1. de Orat. c. 25. a med. Adest enim fere nemo, quin acutius atque acrius vitia in dicente, quam recta videat. Id. 1. Offic. c. 7. ad fin. In vitio esse. Id. cap. 26. l. 4. Acad. Hoc si parvenaria, meum vitium fuerit. αὐτὸ σφάλλεσθαι. ¶ Vitio alicui dare, vertere, ascrivere a colpa, imputare. Cic. Fam. 7. ep. 6. Ne sibi vitio verterent, quod abesset a patria. Id. pro Rosc. Amer. c. 16. extr. Summam laudem Sex. Roscio vitio & culpæ dedisti. Matius ad Cicer. Fam. 11. ep. 28. Vitio mihi dant, quod mortem hominis necessarii graviter fero. ¶ Usurpatur etiam in auguriis, & auspiciis, pro impedimento, malo auspicio. Cic. 2. Phil. c. 33. Id igitur obvenit vitium, quod tu jam Cal. Jan. futurum esse praevideras, & tanto ante prædixeras. Id. 1. de Divin. c. 16. P. Clodius, ejusque collega classes maximas perdiderunt, cum vitio navigassent. h. e. neglectu auspiciorum religione. Id. 2. de nat. Deor. c. 4. Recordatum esse, vitio sibi tabernaculum captum fuisse. h. e. quod auspicari esset oblitus, ut ibid. addit. Id. ibid. Vitio creatos consules esse. Cato apud Fest. in Prohibere. Si cui servo, aut ancillæ dormicari evenit, quod comitia prohibere solet, ne is quidem mihi vitata vitium facit. ¶ Pro culpa, colpa, mancanza. Cic. Phil. 2. c. 18. Quamvis quis fortunæ vitio, non suo decoxisset. Id. 1. de Divin. c. 52. Male conjecta falsa sunt, non rerum vitio, sed interpretum inscientia. Adde de Harusp. resp. c. 26. e med. ¶ Vitium pro vitiorum. Titin. apud Non. c. 9. n. 1. Omnium vitium expertem, consilii plenum. ¶ Qui vicium scribunt, minus recte id faciunt, teste Dausqu.

VITO, as, avi, atum, a. 1. schivare, schifare, sfuggire, guardarsi da qualche cosa, ἐκκλίνω, φεύγω, effugio, declino, devito. Videtur esse a vis. Horat. l. 1. sat. 4. v. 115. sapiens, vitatu, quidque petitu Sit melius, causas reddet tibi. Id. l. 2. ep. 2. v. 135. Posset qui rupem & puteum vitare patentem. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 25. Prælio excedere, ac tela vitare. Id. l. 2. B. Civ. c. 24. in fin. Longe lateque is locus restagnat: quem si quis vitare voluerit, sex millium circuitu in oppidum perveniet. & lib. 2. c. 70. Vitare periculum. Id. l. 6. B. Gall. c. 20. fuga mortem. & lib. 1. c. 20. sub fin. & Nep. in Attic. c. 6. suspiciones. h. e. cavere, ne male de nobis homines suspicentur. Sallust. in Jug. c. 79. proditionum celeritate. Phædr. l. 2. fab. 19. v. 2. insidias. Id. l. 5. fab. 4. v. 8. locrum periculosum. Suet. in Calig. c. 23. sub fin. impatientiam nauseæ, & molestiam navigandi. Cic. in Partit. c. 17. sub fin. Erit in enumeratione vitandum, ne ostentatio memoriæ suscepta videatur esse puerilis. ¶ Cum dativo Plaut. Curcul. 1. 3. 19. & Pæn. prol. v. 25. Domum abeant, vitent ancipiti infortunio. Id. Cas. 2. 2. 35. Semper tu huic verbo vitato abs tuo viro. h. e. cave, ne aliquando abs tuo viro hoc verbum tibi dicatur. Sic Petron. in Satyr. c. 82. Ponere jussit arma, & malo cavere. ¶ Vitare se est non sibi constare, sibi ipsi displicere. Horat. l. 2. sat. 7. v. 122. Non horam tecum esse potes, non otia recte Ponere, teque ipsum vitas fugitivus & erro. ¶ Inter cavere, & vitare discrimen est. Cic. 3. Verr. c. 15. circa med. Eum, qui palam est adversarius, facile cavendo vitare possis. V. Cavere.

VITOR. V. Victor.

VITRARIUS, ii, m. vetraio, ὑαλουργός, vitri conficiendi artifex. Senec. ep. 90. e med. Cuperem Posidonio aliquem vitrarium ostendere, qui spiritu vitrum in habitus plurimos format, qui vix diligentia manuum effingerentur. Al. leg. vitrearius, al. vitrearius.

VITREAMINA, um, n. vasi di vetro. Paul. lib. 33. Dig. tit. 7. leg. 18. in fin. Cum in diem mortis ibi liberos, & vitreamina, & vesticulam habuerit.

VITREARIUS. V. Vitrarius.

VITREATUS. V. Vitreus.

VITREOLUS, a, um, diminutiv. a Vitreus, ut lacteolus, ligneolus, a lacteus, ligneus. Paulin. Nolan. in Nat. XI. S. Fel. edit. Murator. v. 413. Pendebant per ahena cavi retinacula lychni, (lumiere,) Qui specie arborea lentis quasi vitea virgis Brachia jactantes, summoque cacumine rami Vitreolua gestant, tanquam sua poma, caliclos.

VITREUS, a, um, di vetro, ὑάλινος, qui ex vitro est. Ovid. 3. de ar. am. v. 207. & Martial. l. 7. epigr. 72. Sive latrocinii sub imagine calculus ibit, Fac, pereat vitreo miles ab hoste tuus. Colum. l. 12. c. 4. a med. Vasa autem fictilia, vel vitrea plura potius, quam ampla. Juvenal. sat. 2. v. 95. vitreus Priapus. h. e. calix Priapum referens. ¶ Vitrea, orum, absolute, vasi de vetro, vasa vitrea. Martial. l. 1. epigr. 42. Qui pallentia sulphurata fractis permutat vitreis. Stat. l. 1. silv. 6. v. 73. plebs comminutis permutat vitreis gregale sulphur. Petron. in Satyr. c. 10. An videlicet audirem sententias, idest vitrea fracta, & somniorum interpretamenta? h. e. nugas, res frivolas, & nullius pretii. ¶ Vitreus, vitri colorem referens, clarus, pellucidus, ὑαλοειδής. Sæpe tribuitur æquis. Virg. 7. Æn. v. 759. Te nemus Angitiæ, vitrea te Fucinus unda, Te liquidi flevere lacus. Ovid. 1. Amor. el. 6. v. 55. vitreo Tere. W.

madentia rore Tempora noctis eunt. Id. Heroid. epist. 10. v. 7. vitrea pruina. Id. 5. Met. v. 48. vitrea antra. scil. Najadum sub fluminibus. Sic Virg. 4. Georg. v. 350. vitrea sedilia. Plin. l. 9. c. 31. Nec omnibus idem vitreus color. Petron. in Satyr. c. 3. turgescit vitrea bilis. h. e. splendida, ut ait Horat. ¶ Metaleptice sumitur pro pertenui, & perlucido. Varro apud Non. c. 6. n. 4. & cap. 14. n. 1. Quorum vitreæ togæ ostentant tunicæ clavus. ¶ Item pro fragili, inconstante, instabili. Hor. l. 2. sat. 3. v. 222. Et furiosus erit quem cepit vitrea fama. idest fragilis, ut Acron exponit. Porphyrio splendidam interpretatur. Publ. Syrus in Mim. Fortuna vitrea est, dum splendet, frangitur. Eodem modo quidam putant dictam ab Horat. l. 1. od. 17. v. 20. vitream Circen, h. e. cujus in Ulyssem amor quasi fragilis fuit, & parum durans. Alii aptius exponunt, splendidam, formosam.

VITRIARIA, æ, f. herba eadem quæ parietaria. Apul. de herb. c. 81.

VITRIARIUS. V. Vitrarius.

VITRICUS, ci, m. padrigno, πατρωός, matris meæ maritus: cui respondet privignus: ita dictus quasi patricus, seu πατρικός, quia in patris locum succedit, ac privignum, ut pater filium, amare debet. Cic. Attic. l. 15. ep. 12. Vitricus quidem nihil censebat, quem Asturæ vidimus. Ovid. 1. Amor. el. 2. v. 24. ad Cupidinem. Necte comam myrto, maternas junge columbas: Qui deceant, currus vitricus ipse dabit. h. e. Vulcanus alter maritus Veneris, postquam ex Jove Cupidinem pepererat.

VITRIX, icis, f. quæ ligat: quasi viettrix, a viendo. Plin. l. 35. c. 11. Amavit Glyceram vitricem coronarum. Ita quidem legit Salmas. in exercitat. Plin. sed improbat merito Harduin. & reponit inventricem.

VITRUM, tri, n. vetro, ὕαλος, materia translucida, quæ ex arena splendenti, vel ex calculis pellucidis admixto nitro percoctis, & in liquorem fusis conficitur. Lege Tacit. 5. Histor. c. 7. & Plin. l. 36. c. 26. ubi pluribus vitri originem, & ejus conficiendi rationem describit. Cic. pro Rabir. Posth. c. 14. Naves Posthumi Puteolis sunt auditæ, visæque merces: fallaces quidem & fucosæ, chartis, & linteis, & vitro delatæ. Horat. l. 3. od. 13. v. 1. O fons Blandusiæ splendidior vitro. Plin. l. 36. c. 15. Ima pars scenæ (in theatro Scauri) e marmore fuit: media a vitro, inaudito etiam postea genere luxuriæ. Propert. l. 4. el. 8. v. 37. vitrique æstiva supellex. h. e. vitrea pocula. ¶ Vitrum Obsidianum, est vitrum nigri coloris, ita dictum ab Obsidio cive Romano. Plin. loc. cit. In genere vitri & Obsidiana numerantur, ad similitudinem lapidis, quem in Æthiopia invenit Obsidius, nigerrimi coloris, aliquando & translucidi, crassiore visu, atque in speculis parietum pro imagine umbras reddente. ¶ Vitrum etiam genus herbæ est, sic dictæ, quia tingit colore vitri, hoc est hyalino, seu viridi. Græci vocant ἰσάτιν, teste Vitruv. l. 7. c. ult. Sed vitri vox hac significatione crebro est corrupta, dum enim alteri pro ea, nunc aliud substituunt, ut Turneb. l. 6. c. 17. docet. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 14. Omnes vero se Britanni vitro inficiunt, quod cæruleum efficit colorem. Pompon. Mela l. 3. c. 6. circa med. Britanni, incertum ob decorem, an quid aliud, vitro corpora infecti. Vitruv. loc. cit. Itam propter inopiam coloris Indici cretam Selinusiam, aut anulariam vitro inficientes, imitationem faciunt coloris Indici. Al. aliter leg.

M. VITRUVIUS POLLIO peritissimus architectonicæ artis, de ea scripsit libros decem ad Augustum Imp. cum ætate jam provectus esset, floruissetque sub Jul. Cæsare. Ejus stilus plebejus subinde est, & illa Latinæ linguæ ætate fere indignus, nec tamen propter antiquitatem contemnendus: habet præterea loca quamplurima intellectu maxime difficilia, circa quæ plurimi celebres viri cum magnopere desudarint, non modo assequi veram eorum sententiam hactenus non potuerunt, sed spem quidem vix ullam reliquisse videntur fore aliquando, ut intelligi penitus a quoquam possint: quod tamen non scriptoris vitio vertendum est, sed dolendum, neminem ex antiquis, qui de architectura scripsere, præter unum Vitruvium ad nos pervenisse, cujus adjumento illustrari ille multo facilius potuisset.

VITTA, æ, f. benda, ταινία, ligamentum capitis, hoc est fascia, qua antiqui vel crines, vel serta, aut flores, aut quidvis aliud religabant. Virg. 2. Æn. v. 133. Et salsæ fruges, & circum tempora vittæ. Ubi Servius: Vittæ quibus victimæ coronabantur. Juvenal. sat. 12. v. 117. pueris, vel frontibus ancillarum Imponet vittas. h. e. aræ destinabit. Ovid. 2. Met. v. 413. Vitta coercuerat neglectos alba capillos. Lucan. l. 5. v. 142. Tum torta priores Stringit vitta comas. ¶ Vittæ aliæ fuerunt virginales, aliæ matronales, quod alio virgines cultu capitis & ornatu, quam nuptæ matronæ uterentur. Val. Flacc. l. 8. v. 6. de Medea: Ultima virgineis tum flens dedit oscula vittis. (Erat enim mox nuptura.) Propert. l. 4. eleg. 11. v. 33. ubi jam facibus cessit prætexta maritis, Vinxit & acceptas altera vitta comas. ¶ Hinc vittæ est pudicarum & castarum, quales esse debent virgines, & matronæ. Ovid. l. 1. de ar. am. v. 31. Este procul vittæ tenues, insigne pudoris. & de remed. amor. v. 386. Nil mihi cum vitta: Thais in arte mea est. Adde l. 2. Trist. v. 252. & l. 3. de ar. am. v. 483. ¶ Etiam aras vittis ornabant. Virg. Ecl. 8. v. 64. molli cinge hæc altaria vitta. h. e. lanea. Id. 3. Æn. v. 63. stant Manibus aræ Cæruleis mœstæ vittis atraque cupresso. ¶ Vittis utebantur in supplicando. Virg. 7. Æn. v. 237. Præferimus manibus vittas, & verba precantia. Horat. l. 3. od. 14. v. 7. & decoræ supplice vitta virginum matres. Virg. Æn. 8. v. 128. cui me Fortuna precari, Et vitta comptos voluit prætendere ramos.

VITTATUS, a, um, *bendato*, ταινιωθεὶς, vitta redimitus. *Ovid. l. 1. Amor. el. 7. v. 17.* vittatis Cassandra capillis Procubuit templo, casta Minerva, tuo. *Id. 12. Met. v. 151.* Pallada vittatae placabat sanguine vaccae. *Lucan. l. 1. v. 597.* Vestalemque chorum ducit vittata sacerdos. *Plin. l. 7. c. 30.* Vittatam navem Dionysius tyrannus Platoni misit obviam. V. *Thalamegus. Stat. l. 5. silv. ult. v. 28.* nec solitae mihi vertice laurus, Nec fronti vittatus honos.

VITOLA, ae, f. *vitella*, μόσχος, δάμαλις, vacca, quae annum primum aetatis nondum explevit. Nam post primum annum *juvenca* dici incipit. V. *Vitulus. Virg. Ecl. 3. v. 77.* Cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito. ¶ Aliquando tamen pro juvenca, vel vacca novella, seu viridioris aetatis accipitur. *Virg. ibid. v. 29.* ego hanc vitulam (ne forte recuses: Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fetus) Depono. ¶ De Vitula dea V. in *Vitulor*.

VITULARIUS, a, um. Vitularia via fuit in agro Arpinati, & ejus loci propria. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Ex eo loco recta Vitularia via profecti sumus in Fufidianum fundum.

VITULATIO, onis, f. V. *Vitulor*.

VITULINUS, a, um, *di vitello*, μοσχεῖος, μόσχου, qui ex vitulo est. *Cic. 2. de Divin. c. 24.* An tu, inquit, carunculae vitulinae mavis, quam imperatori veteri credere? *Cels. l. 5. c. 19. sect. 9. & 13.* Sevum vitulinum. *Plaut. Aulul. 2. 8. 5.* Rogito pisces: indicant caros, agninam caram, caram bubulam, vitulinam, cetum, porcinam. *la carne di vitella*. & *Nepos in Agesil. c. ult.* Illa praeter vitulina, & hujusmodi genera obsonii, nihil accepit. ¶ Quam *Macrobius* vocat *Vitulam*, deam laetitiae, ut dicetur in voce sequenti, alii leg. *Vitulinam*.

VITULOR, aris, dep. 1. *allegrarsi*, *vivere in allegrezza*, παιανίζω, laetor. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 2.* Primo pontificii juris libro apud Pictorem verbum hoc positum est, *vitulari*. De cujus verbi significatu Titius ita retulit: Vitulari est voce laetari. Varro etiam in libro quintodecimo rerum divinarum ita refert, quod Pontifex in sacris quibusdam vitulari soleat, quod Graeci παιανίζειν vocant. Has tot interpretationis ambages quam paucis verbis docta eloquentia Maronis expressit (*6. Aen. v. 657.*) Laetumque choro paeana canentes. Nam si *vitulari* est voce laetari, quod est παιανίζειν, nonne in cantu laeti παιᾶνος enarratio verbi perfecta servata est. Et ut huic vocabulo diutius immoremur. Hyllus libro quem de diis composuit, ait, Vitulam vocari deam, quae laetitiae praeest. Piso ait Vitulam victoriam nominari. Cujus rei hoc argumentum profert, quod postridie Nonas Julias re bene gesta, cum pridie Populus a Thuscis in fugam versus sit, unde Populifugia vocantur; post victoriam certis sacrificiis fiat vitulatio. Quidam nomen ejus animadversum putant, quod potens sit vitae tolerandae. Ideo huic deae pro frugibus fieri sacra dicuntur, quia frugibus vita humana toleratur. Unde hoc esse animadvertimus, quod ait Virgilius (*Ecl. 3. v. 77.*) Cum faciam vitula pro frugibus ipse venito. Hactenus *Macrobius*. ¶ De verbi etymo alii aliter. *Festus* enim, & *Varro l. 6. de L. L. c. 6.* deducunt a *vitulus*. At *Nonius 1. 1. n. 47.* a *Vita*. Ceterum *Vitulari* generatim sumitur pro laetum lubentemque esse, gaudio efferri, lubentius diffluere, *esser pieno di contentezza*. *Non. ibid.* Vitulantes Veteres gaudentes dixerunt a bono vitae commodo; sicuti qui nunc est in summa laetitia, vivere eum dicimus. Naevius: Ut in venatu vitulantes ex avibus locis nos mittant pennis decoratos strictis. *Festus:* Vitulans laetans gaudio, ut in prato vitulus. Ennius: Habet is coronam vitulans victoria. *Plaut. Pers. a. 3. 1.* Jovi opulento, inclyto, opes, spes, bonas copias commodanti lubens meritoque vitulor. *h. e.* summa cum voluptate & gaudio gratias ago. ¶ Monet *Vossius* in allato *Ennii* versiculo primam syllabam produci. quod si verum est, tum *Vitulor*, tum *Vitula* dea ducentur a *Vita*, ut vult *Nonius*, non a *Vitulo*.

VITULUS, i, m. *vitello*, μόσχος, fetus masculinus in bubulo genere, qui primum aetatis annum nondum explevit. Nam deinde *juvencus* vocari incipit. Dictus videtur ab ἰταλός, bos. V. *Italia*. *Varr. de R. R. l. 2. c. 5.* Primum in bubulo genere aetatis gradus dicuntur quatuor: prima vitulorum; secunda juvencorum; tertia boum novellorum; quarta vetulorum. Discernuntur in prima vitulus & vitula, in secunda juvencus & juvenca, in tertia & quarta taurus & vacca. *Ovid. 10. Met. v. 227.* lacteolus vituli. *Martial. l. 3. epigr. 58. v. 11.* Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam. ¶ Non semper tamen discrimen id observatur, ut argumento est, quod etiam post partum juvenca appellatur *vitula*. *Virg. Ecl. 3. v. 29.* Ego hanc vitulam (ne forte recuses: Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fetus) Depono. *Id. 4. Georg. v. 299.* Tum vitulus bima curvans jam cornua fronte. ¶ Transfertur ad fetus equorum, elephantorum, aliorumque quadrupedum, imo etiam balaenarum. *Virg. 3. Georg. v. 164. de equis:* Jam vitulos hortare, viamque insiste domandi. *Plin. l. 8. c. 1. de elephantis:* Atque ita salutato sidere, in silvas revertuntur, vitulorum fatigatos prae se ferentes. *Id. l. 9. c. 6. de balaenis:* Irrumpunt orcae in secreta, & vitulos earum, ac fetas, vel etiam gravidas lancinant morsu. ¶ Speciatim vero in mari hoc nomine vocatur belua quaedam corio & pilis tecta, ex genere amphibiorum, idest tam in terra, quam in mari vitam agentium, quae & phoca dicitur, *vecchio marino*. *Plin. l. 9. c. 13.* Quae pilo vestiuntur, animal pariunt, ut pristis, balaena, vitulus. Hic parit in terra pecudum more: secundas partus reddit. In coitu canum modo cohaeret: parit nonnunquam geminis plures. Educat mammis fetum. Non ante duodecimum diem deducit in mare, ex eo subinde assuefaciens. Interficiuntur difficulter, nisi capite eliso. Ipsis in somno mugitus, unde nomen vituli. Accipiunt tamen disciplinam, vocesque pariter, & visu populum salutant, incondito fremitu: nomine vocati respondent. Nullum animal graviore somno premitur, &c. Haec *Plin.* ¶ Fuit cognomen Romanum in gente Voconia, ut Q. Voconius Vitulus in numo apud *Patin. de famil. Rom. pag. 131.* & Inscript. apud *Gruter. pag. 58. n. 3.*

VITUMNUS, & Vitunus, i, m. deus apud veteres, qui credebatur vitam largiri, ut Sentinus sensum. *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 2. ad fin.*

VITUPERABILIS, le, *vituperevole*, ἀντίψογος, vituperatione dignus. *Cic. 3. de Fin. c. 11.* Quod vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto.

VITUPERABILITER, adverb. ut Vituperabiliter tractare aliquid, *Cassiod. l. 6. ep. 21.*

VITUPERATIO, onis, f. *biasimo*, μέμψις, ψόγος, vituperandi actus, reprehensio, cui opponitur laus, sive laudatio. *Cic. ult. Verr. c. 18.* Nunc non modo is hoc crimine non arguo, sed ne illa quidem communi vituperatione reprehendo. *Quintil. in prooem. lib. 8. ante med.* His adjiciebamus, demonstrativum laude & vituperatione constare. ¶ Sumitur etiam passive, praesertim si jungatur cum verbis *venio*, *sedo*, *subeo*, *vito*, *effugio*, *adduco*, & similibus. *Cic. 6. Verr. c. 7.* Ut propter eum in sermonem hominum, atque in tantam vituperationem veniret. *Id. l. 13. Fam. epist. 73. sub fin.* Sed mihi ita persuadeo, eam rem laudi tibi potius, quam vituperationi fore. & *Verr. 7. c. 38. sub fin.* Haec autem vituperatio atque infamia confirmabatur eorum sermone, qui, &c. *Id. Verr. 5. c. 61.* Adductus erat in sermonem, invidiam, vituperationem. *Id. de provin. consul. c. 18. sub fin.* Vituperationem vitare. *Id. Attic. l. 14. ep. 13. circa med.* In vituperationem cadere. & *ep. 21. circa med.* Vituperationem subire. *Id. l. 16. ep. 7. a med.* Maximas vituperationes effugere. *Id. de Harusp. resp. cap. 23. ad fin.* Liberare aliquem vituperatione timiditatis. *Sueton. in Tito, c. 1.* Ne odio quidem, nedum vituperatione publica caruit.

VITUPERATOR, oris, m. *biasimatore*, *riprensore*, ψόκτης, qui vituperat, qui proclivis est ad vituperandum, reprehensor. *Cic. 2. de Fin. c. 1.* Quanquam Philosophiae quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro, quo a nobis Philosophia defensa & collaudata est, cum esset accusata & vituperata ab Hortensio. *Id. lib. 1. de nat. Deor. c. 3.* Benevolos objurgatores placare, & invidos vituperatores confutare. Adde *Fam. 7. ep. 3. ad fin.*

VITUPERATUS, a, um, *biasimato*, improbatus, reprehensus. *Plin. l. 16. c. 13.* Herba in pratis vituperata nobis.

VITUPERIUM, ii, n. *vituperio*, ψόγος, vituperatio, dedecus, infamia. *Cic. 3. Fin. c. 12.* Quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperium. Emendatiores cod. habent *vituperari*. *Id. 3. de Leg. c. 10.* Isto quidem modo vel consulatus vituperio est. Al. plerique leg. *vituperabilis*. Monent Critici *Goclen. Scalig. Cellar.* a vituperio abstinendum, si vituperationem doctorum hominum effugere velimus. Unius aut alterius testimonium, qui in allatis *Cicer.* loc. hanc vocem defendunt, tum denique vim aliquam habiturum, cum ostenderint, Scriptorem aliquem mediae aut infimae Latinitatis usurpasse.

VITUPERO, as, avi, atum, a. 1. *biasimare*, *disapprovare*, *riprendere*, ψέγω, vitium do, reprehendo, improbo, de dignitate alicujus, vel auctoritate detraho: quasi *vitium paro*. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 27. a med.* Vitiosum est artem, aut scientiam, aut studium quodpiam vituperare propter eorum vitia, qui in eo studio sunt, ut qui Rhetoricam vituperant propter alicujus Oratoris vituperandam vitam. *Cic. pro Mur. c. 29.* Ego tuum consilium, Cato, propter singulare animi mei de tua virtute judicium, vituperare non audeo. *Plaut. Mostell. 1. 3. 21.* Mavis vituperari falso, quam vero extolli. *Id. Mil. 3. 1. 138.* Qui deorum consilia culpet, stultus inscitusque sit, quique eos vituperet. *Terent. Phorm. 3. 1. 1.* Enimvero multis modis cum istoc animo es vituperandus. *Sueton. de Rhetorib. c. 1. a med.* Illustres viros laudare, vel vituperare. ¶ Cum dativo *Plaut. Cas. 2. 6. 58.* Cur omina mihi vituperat malo? Alii aliter leg. ¶ *Vituperare caelum* proverbialiter illi dicuntur, qui ut soli sapere videantur, ea etiam damnant, quae ab omnibus probantur. *Phaedr. l. 4. fab. 6. in fin.* Hoc illis dictum est, qui stulti nauseant, Et ut putentur sapere, caelum vituperant.

VITUPERO, onis, m. *biasimatore*, ψόκτης, vituperator, momus, in reprehensionem proclivis: a *vituperando*, ut *epulo* ab epulando, *manduco* a manducando. *Gell. lib. 19. cap. 7. in fin.* Laevius vituperones suos, subducti supercilii carptores appellavit. Adde *Sidon. l. 4. ep. 22.* & *lib. 8. ep. 2.*

VIVACITAS, atis, f. *vivacità*, μακροβιότης, ἀζωΐα, naturalis vis ac robur, vitae diuturnitas. *Colum. l. 11. c. 3. a med. de lepidio.* Multis etiam locis vivacitatem suam usque in annos decem perrogat. *Quintil. in prooem. l. 6.* Hanc impiam vivacitatem novis insuper curis fatigare. *Plin. l. 8. c. 27. a med.* Panthera vivacitatis adeo lentae, ut ejectis interaneis diu pugnet. *Val. Max. l. 8. c. 13. n. 4. extern.* Nervosa vivacitas. *Tertull. de anim. c. 25.* Respondete, praegnantes, an aliquam in fetu sentiatis vivacitatem alienam de vestro. ¶ Translate *Arnob. l. 5. pag. 179.* Rationes mira atque altae, nec quas facile quivis possit ingenii vivacitate pernoscere. *h. e.* ingenii experrecti & minime stupidi vi & acumine. & *lib. 2. pag. 45.* Unde, quaeso, est vobis tantum sapientiae traditum? unde acuminis & vivacitatis tantum! & *lib. 5. pag. 157.* Vivacitas cordis. *accortezza*.

VIVACITER, adverb. *con vigore*, *franchezza*, *e spirito*. *Fulgent. l. 2. Mythol. pag. 22.* Res mysticae vivaciter pertractare. *Prudent. lib. 2. adversus Symmach. v. 316.* vivacius abdita solers Quaerere, & attrita tandem invigilare saluti.

VIVARIUM, ii, n. *parco*, *serraglio*, *vivaio*, *serbatoio*, ζωγρεῖον, ζωοτροφεῖον, locus in quo viva animalia inclusa servantur, id est quadrupedes, aves, pisces, cochleæ, glires, sive ad quæstum, sive ad voluptatem. *Senec. de clement. l.* 1. *c.* 18. Eos qui se aliquid offenderent, in vivarium (quid aliud quam serpentium?) abjici jubebat. *Plin. l.* 8. *c.* 52. Vivaria aprorum, ceterorumque silvestrium primus invenit Fulcius Lupinus, qui in Tarquiniensi feras pascere instituit. *Id. l.* 9. *c.* 54. Ostrearum vivaria primus omnium Sergius Orata invenit in Bajano. *Id. l.* 8. *c.* 32. *circa med.* Et in vivariis cervi cornua mutant omnibus annis. *Id. l.* 9. *c.* 55. Vivaria muraenarum. *peschiere*. & *cap.* 56. cochlearum. & *lib.* 8. *c.* 57. *sub fin.* glirium in doliis. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 50. Non dubitaturi fugitivum dicere piscem, Depastumque diu vivaria Cæsaris. ¶ A similitudine *Senec. l.* 3. *natur. quæst. c.* 18. *a med.* Da mihi in manus vas vitreum, in quo mullus exsultet, in quo trepidet. Ubi multum diuque laudatus est, ex illo perlucido vivario extrahitur, &c. *Juvenal. sat.* 3. *vers.* 308. Sic inde huc omnes tanquam ad vivaria currunt. *h. e.* Romam conveniunt, ubi facilior & paratior victus, velut piscibus in vivario. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 78. Sunt qui Crustis & pomis viduas venentur avaras, Excipiantque senes, quos in vivaria mittant. *h. e.* munusculis capiant, ut heredes scribantur & ditescant, quemadmodum in vivaria mittuntur pisces quæstus gratia. ¶ Tempore Gellii, ut ipse tradit *l.* 2. *c.* 20. vulgus vivaria dicebat, quos παραδείσους Græci appellant: qua voce tum horti conclusi, tum septa ferarum significantur. Porro *vivarium* quo sensu posuimus, *leporarium* a *Varrone*, & *roborarium* a *Scipione Afric.* dictum est: quæ V. suis locis.

VIVARIUS, a, um. Vivariæ naves, *copani da pesce*, horiæ, aut scaphæ multis foraminibus pertusæ, quibus includuntur capti pisces, ut vivi, alio transferendi. *Macrob. l.* 2. *Saturn. cap.* 12. *circa med.* Præfectus classis factus, scarum Italicis litoribus ignotum, incredibilem scarorum multitudinem vivariis navibus huc advectam, inter Ostiam & Campaniæ litus in mare sparsit. Eandem rem aliis verbis narrat *Plin. l.* 9. *c.* 17.

VIVATUS, a, um, *vivace*, *vegeto*, vigens, vegetus, vividus. *Festus*: Vivatus, & vividus a poetis dicuntur, a vi magna. Al. rectius ducunt a *vivax*. *Lucret. l.* 3. *v.* 559. Denique corporis atque animi vivata potestas Inter se conjuncta valent, vitaque fruuntur. & *vers.* 680. si jam perfecto corpore nobis Inseri solita est animi vivata potestas. Item *vers.* 409. Et lacerato oculo circum, si pupula mansit Incolumis, stat cernendi vivata potestas. Al. hoc loco leg. *vitreata*, h. e. pellucida.

VIVAX, acis, *di lunga vita*, *vivace*, πολυχρόνιος, diu vivens, diuturnus, longævus. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *vers.* 53. Scævæ vivacem crede nepoti matrem. & *sat.* 1. *v.* 132. expellet certe vivacior heres. *Ovid. Met.* 13. *v.* 518. quid dii crudeles vivacem differtis enum? *Id.* 1. *Fast. v.* 615. Cui pater est vivax: qui matris digerit annos. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1057. vivax senectus. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 30. cervus. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 6. *v.* 54. phœnix. *Horat. l.* 1. *od.* 36. *v.* 16. vivax apium, & breve lilium. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 397. corpebant vivaci cæspite gramen. *Virg.* 2. *Georg. v.* 181. silva vivacis olivæ. *Colum. l.* 4. *a princ.* Arundo cum sit vivacissima, nec recuset ullum locum. *Ovid.* 3. *Met. v.* 374. Admotam rapiunt vivacia sulphura flammam. *h. e.* quæ accensa difficile extinguuntur. *Senec. in Med. v.* 826. vivax flamma. *Lucan. l.* 3. *v.* 681. pinguibus ignis Affusus tædis, & tecto sulphure vivax. ¶ *Vivax infans* dicitur ab *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 43. qui in utero positus restitit medicaminibus abortum facientibus. ¶ Translate est diu durans, diuturnus, *durevole*. *Horat. in art. poet. v.* 68. mortalia cuncta peribunt, Nedum sermonum stet honos, & gratia vivax. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 8. *v.* 47. Carmine fit vivax virtus, expersque sepulcri. *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 3. Cum per se vivax sit recordatio calamitatum. ¶ Item vividus, vegetus, vigens, validus: quasi vivere faciens. *Ovid.* 1. *Met. v.* 419. semina rerum Vivaci nutrita solo. *Gell. l.* 9. *c.* 4. *a med.* & *lib.* 15. *c.* 21. Homines saltuatim currentes, vivacissimæ pernicitatis. *Id. l.* 5. *c.* 2. *de bucephalo*. Moribundus tamen, ac prope exsanguis, e mediis hostibus regem vivacissimo cursu retulit.

VIVE, adverb. vivide, valide. *Plaut. Epid.* 2. 2. 98. Vive sapis! & placet. Al. leg. *bui sapis*! al. aliter.

VIVENS, entis, βιοῦς, particip. a vivo. *Horat. l.* 1. *ep.* 14. *v.* 10. Rura ego viventem, tu dicis in urbe, beatum. *Petron. in Satyr. c.* 115. *extr.* Quam male est extra legem viventibus! ¶ Translate *Stat.* 9. *Theb. v.* 573. Flavine vivens. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 553. Vivens favilla. V. *Vivus*.

VIVERRA, æ, f. *furetto*, γαλῆ κατοικίδιος, animal exiguum domesticum, paulo majus mustela, colore etiam candidiore. Dicitur mel aversari adeo, ut si gustet, pæne intereat. *Albert. M.* vocat furonem & furunculum. *Plin. l.* 10. *c.* 49. Ossea genitalia sunt lupis, vulpibus, mustelis, viverris. *Id. lib.* 30. *cap.* 6. Jocinoris doloribus medetur mustela silvestris in cibo sumpta: item viverra porcelli modo inassata. ¶ Inimica est cuniculis, eosque in antris suis persequitur, & ejicit, & necat. *Id. l.* 8. *c.* 55. *de cuniculis*. Magna propter venatum eum viverris gratia est. Injiciunt eas in specus, qui sunt multifores in terra, atque ita ejectos superne capiunt.

VIVESCO, is, n. 3. *farsi vivo*, ἔμψυχος γίνομαι, vivus fio, vitam acquiro. *Plin. l.* 9. *cap.* 51. Anguillæ atterunt se scopulis: ea strigmenta vivescunt. *Id. l.* 16. *c.* 25. Favonio maritantur vivescentia e terra. & *lib.* 17. *c.* 10. Semen decidens, quocumque terra vivescit. ¶ Translate est vires acquirere, vigescere, invalescere. *Lucret. l.* 4. *v.* 1131. verbum, quod cupido affixum cordi vivescit, ut ignis. & *vers.* 1061. Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo. ¶ Ubique est qui leg. *viviscо*. Sic apud *Prudent. in Apoth. v.* 970. rudem facit viviscere limum.

VIVICOMBURIUM, ii, n. supplicium, quo homines vivi comburuntur. *Tertull. de anim. cap.* 1. *ad fin.* Sed de patibulo, & vivicomburio per omne ingenium crudelitatis exhauriat. Adde *cap.* 33.

VIVIDE, adverb. cius, valide, *vigorosamente*, *con spirito*. *Gell. l.* 7. *c.* 3. *ad fin.* Omnia distinctius, numerosiusque, ac comptius fortasse dici potuerunt; fortius, atque vividius potuisse dici non videntur. *Ammian. lib.* 30. *cap.* 1. (*al.* 2.) Militus perterrefacti, vividius, quam venerant, remearunt ad muros. *h. e.* majore vi ac celeritate.

VIVIDULUS. V. *Uvidulus*.

VIVIDUS, a, um, *vegeto*, *vivace*, *vigoroso*, ζωτικός, vita & vi præditus, vigens, validus. *Lucret. l.* 1. *v.* 178. vivida tellus Tuto res teneras effert in luminis oras. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 238. Vividaque e tenero palmite gemma tumet. Al. leg. *uvida*, sed contra *Heins.* qui multa affert; quibus eam lectionem confirmet. inter quæ illud *Colum.* quod geminum est loci modo ex *Lucret.* allati, *lib.* 5. *c.* 8. *sub fin.* Sed & densior terra, si vivida & læta est, commode recipit hanc arborem. Adde *sub fin. cap.* 21. *lib.* 3. Quamquam utroque loco alii *uvida*, vel *humida* legunt. *Id. l.* 9. *c.* 13. Apes vivido halitu caloris animatæ, resumpto spiritu, &c. *Lucret. l.* 1. *v.* 72. vivida vis animi pervicit, & extra Processit longe flammantia mœnia mundi. *Plin. l.* 3. *epist.* 1. *ad fin.* Illi post septimum & septuagesimum annum aurium oculorumque vigor integer: inde agile & vividum corpus, solaque ex senectute prudentia. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 27. Vivida senectus. *Virg.* 12. *Æn. v.* 753. at vividus Umber (canis) Hæret hians, jam jamque tenet. & *lib.* 10. *v.* 609. vivida bello Dextra viris, animæque ferox. *h. e.* valens, fortis. ¶ *Vivida imago* est ad vivum expressa, *ritratto al vivo*. *Propert. l.* 2. *eleg.* 23. *v.* 8. Quatuor artifices, vivida signa, boves. *Martial. l.* 7. *epigr.* 43. Cujus adhuc vultum vivida cera tenet. Sic *Virg.* 6. *Æn. v.* 848. spirantia æra, & vivos de marmore vultus. *Claudian. de B. Get. v.* 468. vivida Martis imago. *vera e viva*. ¶ Translate *Tacit. Ann.* 13. *c.* 42. Vividam & incorruptam eloquentiam tuendis civibus exercere. *forte*, *vigoroso*. & *Liv. l.* 2. *c.* 48. Nimia gloria luxuriare & evanescere vividum quondam illud Kæsonis ingenium. *vivace*. Sic *Plin. in Paneg. c.* 44. *a med.* Rectos & vividos animos non, ut alii, contundis ac deprimis, sed foves & attollis. *spiritosi*, alacres. *Virg.* 5. *Æn. v.* 754. Exigui numero, sed bello vivida virtus. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 43. Vivida cum poscant epigrammata, mortua ponis Lemmata. quid fieri, Cæciliane, potest? *spiritosi*. & *lib.* 12. *epigr.* 62. breve, vividumque carmen facere in aliquem. *h. e.* acre, *che tocca sul vivo*. & *Tacit.* 15. *Ann. c.* 49. vivida odia. ¶ Comparativum *vividior*. *Val. Max. l.* 5. *c.* 1. *n.* 1. *extern.* Dextra, quæ maximi exercitus complexam humanitate, quam spiritu, vividiore sufficit. *Martial. l.* 8. *epigr.* 6. misceri jussit amicis Largius Æacides, vividiusque merum. *h. e.* meracius. Al. leg. & *bibit ipse*, aut *atque merum*. ¶ Superlativ. *vividissimus*. *Paulus ex Festo*. Vividissimus, superlativus a vivido. In libr. editis est *vivissimus*.

VIVIFICATIO, onis, f. actus vivificandi. *Tertull. de resurr. carn. c.* 28. *extr.* & *lib.* 5. *adversf. Marcion. c.* 9.

VIVIFICATOR, oris, m. qui vivificat. *Tertull. de resurr. carn. c.* 37. *a med.* & *lib.* 2. *adversf. Marcion. c.* 9.

VIVIFICATUS, a, um, vivus factus. *Tertull. adversf. Valentinian. c.* 14. *extr.*

VIVIFICO, as, a. 1. *vivificare*, *dar vita*, vivum facio, vitam vigoremque do, ζωοποιέω. *Avien. in Arat. v.* 500. *de Aganippe fonte*: Ascreas donec vaga gurgite valles Vivificat. *Prudent. in Apotheos. v.* 234. Deum mortalia vivificantem. Adde *Paulin. Nolan. in Natal.* XI. S. *Fel.* edition. *Muratori. v.* 207. & *Tertull. lib.* 5. *adversf. Marcion. c.* 9.

VIVIFICUS, a, um, *vivifico*, vivum faciens. *Ammian. l.* 21. *c.* 1. (*al.* 2.) Vivificus vigor. *Apul. in Asclep.* Quod sursum versus fertur vivificum.

VIVIPARUS, a, um, qui vivos fetus parit: cui opponitur is, qui ovum educit. *Apul. in Apolog.* Discrevit natura viviparos, & oviparos.

VIVIRADIX, icis, f. μόσχευμα, planta, quæ cum radice seritur, vivam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. *Plin. l.* 17. *c.* 22. In arido solo viviradix quoque frustra seritur. *Colum. l.* 3. *c.* 14. Sationis autem duo sunt genera, malleoli, vel viviradicis, quod utrunque ab agricolis usurpatur, & in provinciis magis malleoli. Neque enim seminariis student, nec usum habent faciendæ viviradicis. Adde *Cicer. de Senect. c.* 15. & *Varron. lib.* 1. *R. R. c.* 35.

VIVISCO. V. *Vivesco*.

VIVO, is, xi, ictum, n. 3. *vivere*, ζάω, βιόω, vita fruor, in vita sum, vitam ago: a βιῶ: & dicitur de omnibus iis, quæ vitam habere dicuntur, ut animalia, & plantæ. *Plaut. Trin.* 1. 2. 27. Tua uxor quid agit? *Me.* immortalis est: vivit, victuraque est. *Cic. pro Sext. c.* 50. *in fi.* Quis non indignissimum facinus putavit, illum non dicam loqui, sed vivere ac spirare? *Sallust. in Catil. c.* 2. Ille mihi vivere & frui anima videtur, qui, &c. *Terent. Heaut.* 3. 1. 20. Numquidnam de gnato meo audisti? *Chre.* valet atque vivit. *Id. Eun.* 4. 6. 19. Egon' formidolosus? nemo est hominum, qui vivat, minus. *fra quanti vivono*. & *Cic. in Bruto, c.* 48. *a med.* Aufidius vivit ad summam senectutem. *Id. de Senect. c.* 6. *a med.* Si ad centesimum annum vixisset. *Id. pro Flacc. c.* 26. Lacedæmonii septingentos jam annos unis moribus, & nunquam muta-

tis legibus vivunt. *Ovid. Met.* 12. *v.* 187. vixi Annos bis centum: nunc tertia vivitur ætas. *Cic. de Senect.* *c.* 7. *ad fin.* Nemo est tam senex, qui se annum non putet posse vivere. *Senec. epist.* 93. Octogiata annis vixit. *Cic.* 3. *Offic. c.* 2. Triginta annis vixisse Panætium. (*Ita omnes fere opt. edit.*) *Plin. l.* 7. *cap.* 48. Arcadum reges CCC annis vixisse. *& infra.* Vixit annos XCVIII. *Id. l.* 30. *c.* 16. In culicum genere muliones non amplius quam uno die vivere. *Cic. Verr.* 4. *c.* 47. *ad fin.* Quo tutiorem vitam suo meo præsidio victuros esse arbitrarentur. *Plaut. Pers.* 3. 1. 58. Modice & modeste vitam vivere. *Cic. pro Cluent. c.* 61. *circa med.* Adeone stultus erat, ut illam, quam cum illo vivebat, vitam esse arbitraretur? *Al. leg.* qua. *Plaut. Mil.* 3. 1. 34. Tamne tibi diu videor vita vivere? *Terent. Adelph.* 5. 4. 5. Ego vitam duream, quam vixi usque adhuc, mitto. ¶ De plantis. *Cic. l.* 5. *de Fin. c.* 14. Vivere vitem, & mori dicimus. *Colum. de arborib. c.* 16. In eandem scrobem ulmum & opulum, vel fraxinum deponunt, ut si ulmos defecerit, opulus vel fraxinus locum obtineant: si autem utraque vixerit, altera eximatur. *Plin. l.* 17. *c.* 10. *a med.* Avulsi arboribus vivere stolones. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 417. bene civitis ignes (*Vesta*) Vivite inextincti flammaque, duxque precor. *Id. de remed. Amor. v.* 732. pæne extinctum cinerem si sulphure tangas, Vivet. ¶ *Vivere*, ali, vitam tolerare, *sostentarsi*. *Cæs. lib.* 3. *B. Civ. cap.* 49. Prius se cortice ex arboribus victuros, quam Pompejum dimissuros. *Id. l.* 4. *B. Gall. cap.* 10. *in fin.* Piscibus atque ovis avium vivere existimantur. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 36. Esse parcum, & misum vivere. *h. e.* miseris modis victitare, ut *Mostell.* 2. 1. 52. *Idem* ait. *Id. Truc.* 4. 5. *v.* 61. Noster esto: sed de vestro vivito. *mantienti del tuo.* & *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 123. vivit siliquis & pane secundo. *Virg. Æn.* 7. *v.* 749. convectare prædas, & vivere rapto. *Cajus Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 234. Verbum vivere quidam putant ad cibum pertinere: sed Ofilius ad Atticum ait, his verbis & vestimenta & stramenta contineri. sine his enim neminem vivere posse. ¶ Passive impersonaliter. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 13. Vivitur parvo bene. *Ovid.* 1. *Met. v.* 144. Vivitur ex rapto. Adde *lib.* 11. *v.* 187. ¶ Sæpe notat modum actæ vitæ. *Terent. Hecyr.* 3. 5. 21. Vixit, dum vixit, bene. (Ubi *Donatus*: Plane aliud vixit aliud significat, & alterum aliud.) *h. e.* dum vita fuit, fruitus est bonis, ætatem egit sibi indulgendo. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 28. Studia illa nostra, quibus antea delectabamur, etiam nunc vivimus. *passiamo la vita.* & *lib.* 9. *epist. ult.* Vivas, inquis, in litteris. An quidquam me aliud agere censes? aut posse vivere, nisi in litteris viverem? *Id. l.* 3. *de Fin. c.* 20. Vivere e natura. *h. e.* convenienter naturæ. *Id.* 3. *Offic. c.* 1. Qui in maxima celebritate, & in oculis civium quondam vixinus. *Id.* 1. *de Fin. c.* 18. Non posse jucunde vivi, nisi sapienter, honeste, justeque vivatur: nec sapienter, honeste, juste, nisi jucunde. *Nep. in Alcib. in fin.* Luxuriose vivere. *Id. in Attic. c.* 14. Tanta usus est moderatione, ut neque in HS vicies, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit, neque in HS centies affluentius vixerit, quam instituerat. *si trattò con più lusso.* ¶ *Vivere in diem.* V. *Dies*. ¶ *Vivere sibi*, sui tantum ipsius curam habere, publicis, aut alienis negotiis abstinere, *vivere a se stesso.* *Cic. pro Marcell. c.* 8. Tum id audirem, si tibi soli viveres, aut si tibi etiam soli natus esses. ¶ *Secum vivere*, simile est. *Cic. de Senect. c.* 14. *a med.* At illa quanti sunt! animum, tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium, secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. *Pers. in fi. sat.* 4. Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex. ¶ *Vivere alicui*, in obsequium & commodum alterius vitam agere. *Terent. Eun.* 3. 2. 27. Atque hæc qui misit, non sibi soli postulat te vivere. ¶ Pro degere, habitare. *Nep. in Timol. c.* 3. *ad fin.* Privatus Syracusis, quod reliquum vitæ fuit, vixit. *Id. in Chabr. c.* 3. *sub fin.* Conon plurimum Cypri vixit, Iphicrates in Thracia, Timotheus Lesbi. ¶ *Vivere cum aliquo*, versari, consuetudinem habere, amicum, familiarem esse. *Nep. in Attic. c.* 10. Cum eo, quem puerum in ludo cognoverat, adeo conjuncte vixit, ut ad extremam ætatem amicitia eorum creverit. *Cic. in Orat. c.* 3. *ad fin.* Quibuscum privatus conjunctissime vixerat, hos in tribunatu spoliare instituit omni dignitate. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 6. Decrevam cum eo valde familiariter vivere. *& l.* 14. *ep.* 20. *a med.* Hirtius optime loquitur: sed vivit habitatque cum Balbo, qui item bene loquitur. *Nep. in Alcib. c.* 10. *ad fi.* Mulier, quæ cum eo vivere consueverat, muliebris sua veste contectum ædificii incendio mortuum cremavit. ¶ De consuetudine parvi temporis. *Cic. Attic. l.* 14. *ep.* 20. *a med.* Cum Pansa vixi in Pompejano. is mihi probabat se bene sentire, & cupere pacem. ¶ Interdum *vivere* absolute est in otio & tranquillitate vitam agere, lætitiæ & genio indulgere, *darsi bel tempo, divertirsi.* *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *cap.* 4. Quod me cohortaris ad ambitionem & laborem, faciam equidem. sed quando vivemus? *quando averem noi un'ora di bene?* *Catull. carm.* 5. Vivamus, mea Lesbia, atque amemus. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 674. Properate vivere, pueræ, quas sinit ætatula ludere, esse, amare. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 34. Vivite lurcones, comedones, vivite ventres. *Martial. l.* 1. *epigr.* 104. Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis. *& epigr.* 16. *extr.* Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam. Sera nimis vita est crastina: vive hodie. *Vetus Lapis* apud *Gruter. pag.* 609. *n.* 3. Amici, dum vivimus, vivamus. ¶ Huc trahi potest formula illa dimittentium, *vive*, *valeque*, qua clausit *Horat. sat.* 5. *l.* 2. & *epist.* 6. *l.* 1. & *Vet. Lap.* apud *Gruter. pag.* 799. *num.* 8. Vive hospes, dum licet, atque vale. ¶ Loco verbi *sum*. *Catull. carm. sn. extr.* Sed tu insulsa male, & molesta vivis. *Terent. Hec.* 5. 4. 20. Morem antiquum atque ingenium obtines, ut unus hominum homo te vivat nusquam quisquam blandior. *Id. Eun.* 5. 9. 1. Ecquis me vivit hodie fortunatior? *Cic. Attic. lib.* 3. *ep.* 5. Ego vivo miserrimus, & maximo dolore conficior. *Plaut. Amph. prol. v.* 75. Virtute dixit vos victores vivere, non ambitione, neque perfidia. Adde *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 157. ¶ Pro durare, manere, *durare*. *Cic.* vertens carm. *Homeri* apud *Gell. lib.* 15. *c.* 6. Fabitur hoc aliquis: mea semper gloria vivet. *Iliad.* 7. *v.* 90. τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὔποτ' ὀλεῖται. *Virg.* 4. *Æn. v.* 67. tacitum vivit sub pectore vulnus. *Id.* 3. *Georg. v.* 454. alitur vitium, vivitque tegendo. *Petron. in Satyr. c.* 137. & languidus Auster Non patitur glaciem resoluta vivere terra. *Stat.* 6. *Theb. vers.* 362. unde animi fluvius, quæ pabula ventis, Quo fonte immensum vivat mare. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Cucumeres vivunt hausti in posterum diem, nec perfici queunt in cibis. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 1. *v.* 65. Altera das nostro victurum nomen amori. *Stat.* 12. *Theb. v.* 441. vivunt odia improba. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 7. *v.* 25. vivunt scripta. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 265. Vivent facta ducis, opemsaque gloria rerum. *& el.* 3. *v.* 17. vivere sermonibus hominum. ¶ *Vixit*, mortuus est: ominis causa: ut dicebant *fuit*, *abiit ad plures*, *si quid humanitus accideret*, &c. *Plaut. Bacch.* 2. 2. 43. Vixisse nimio satius est jam, quam vivere. *Id. Mostell.* 4. 3. 9. Unum vidi mortuum efferri foras. modo eum vixisse ajebant. ¶ *Ita vivam*, affirmantis est. *Cic. Fam.* 16. *epist.* 20. Sollicitat, ita vivam, me tua, mi Tiro, valitudo. *così Dio mi dia vita*. Adde *Attic. l.* 5. *ep.* 15. & *lib.* 2. *Fam. ep.* 13. *a med.* & *Senec. epist.* 82. *ante med.* ¶ *Ne vivam*, imprecantis sibi mortem, si fallat, *possi io morire*, dispeream, ne sim salvus. *Cic. Attic. l.* 4. *epist.* 16. *circa med.* Quid poteris, inquis, pro iis dicere? ne vivam, si scio. ¶ *Si vivo*, minitantis, *se Dio mi dà vita*. *Plaut. Cas.* 1. 1. 27. Væ tibi, quot tu modis, si vivo, habebo in nuptiis miserum meis! *Id. Pseud.* 5. 2. 26. Erit ubi te ulciscar, si vivo. *Terent. Andr.* 5. 2. 25. Jam ego pol hodie, si vivo, tibi ostendam, herum quid sit pericli fallere. *Id. Eun.* 5. 6. 19. Ego te, furcifer, si vivo. *[illegible]*. ¶ *Vivat*, *valeat*, urbane dicimus his, quibus renuntiamus. *Catull. carm.* 11. *ad Fur. & Aurel. v.* 17. Cum suis vivat, valeatque mœchis. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 58. vivite silvæ. *addio selve*, *valete*. *Terent. Andr.* 5. 3. 18. Imo habeat, valeat, vivat cum illa. ¶ *Vixet*, vixisset, syncope. *Virg.* 11. *Æn. v.* 118. Vixet, cui vitam deus, aut sua dextra dedisset. ¶ Signa, & tabulæ vivere *dicuntur*, quæ vivum referunt. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 589. picturatumque metallis Vivit opus. ¶ *Voss. l.* 5. *de Gram. c.* 35. *a med.* scribit *Nævium* dixisse *vivebo* pro *vivam*.

VIVUS, a, um, *vivente*, *vivo*, ζωός, ἔμψυχος, vita præditus, vivens. *Cic. pro Mil. c.* 33. *a med.* Qui cum tantum ausus sit uxor pro mortuo, quid signifer pro vivo non esset ausus? In curiam potissimum abjecit, ut eam mortuus incenderet, quam vivus everterat. *Sallust. in Jug. c.* 65. *sub fin.* Si Jugurtham vivum, aut necatum sibi traderet. *Phædr. l.* 2. *fab.* 3. Devorare aliquem vivum. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 2. Rogas Fabium, ut & patrem, & filium vivos comburat. *& cap.* 5. Adeo ut Cato vix vivus effugerit. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 2. O Lycida, vivi pervenimus; advena nostri .... ut possessor agelli Diceret: hæc mea sunt. *h. e.* vivendo ad hæc venimus. *Plin. l.* 22. *c. ult. a med.* Ulcera atra lupini aridi decorticatique triti, supposito linteolo, ad vivum corpus redigunt. ¶ *Me*, *te vivo*, me, te vivente. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 33. *ad fin.* Cum leges duos ex una familia, vivo utroque, magistratus creari vetarent. *Nep. in Annib. c.* 22. Qui Annibale vivo, nunquam se sine insidiis futuros existimabant. *Hirt. B. Gall. l.* 8. *c.* 21. *extr.* Nunquam senatum tantum in civitate, illo vivo potuisse. *vivente lui*. ¶ Sæpe est formula graviter affirmantis, aut subitantis. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *a med.* Cato affirmat, se vivo illum non triumphare. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 15. Nuqua illum me vivo corrumpi sinam. & 3. 4. 17. Nunquam edepol, viva me, irridebis. *Id. Mostell.* 1. 3. 73. Siquidem eandundum est, pater vænibit multo potius, quam te, me vivo, unquam sinam egere. ¶ *Vivus amor*, vivi hominis & præsentis. *Virg.* 1. *Æn. v.* 724. paulatim abolere Sichæum (*jam mortuum*,) & vivo tentat prævertere amore *Æneæ*. de Didone loquitur. ¶ *Vivus videnſque*, ζῶν καὶ ὁρῶν, qui plane sentit ac videt quod patitur. *Cic. pro Quint. cap.* 15. V. *Videns*. Sic *Plin. l.* 7. *c.* 47. Consecratus est vivus sentiensque oraculi jussu Euthymus pycta, semper Olympiæ victor. ¶ De plantis. *Colum. l.* 11. *sub init. c.* 3. Vivam sepem prætulerunt. *h. e.* quæ constat ex virgultis & spinis radice viventibus. *Ovid.* 13. *Met. vers.* 891. Vivaque per rimas, procaraque surgit arundo. *& lib.* 4. *vers.* 300. stagni ultima vivo Cæspite cinguntur. *Plin. lib.* 20. *cap.* 9. *a med.* Scillæ bulbo aridis tunicis direptis, quod reliquum ex vivo est, consectum suspenditur. *Colum. l.* 4. *c.* 24. *ante med.* Vitem falce eradere vivo tenus. *fin sul vivo*. ¶ De aliis rebus. *Horat. l.* 3. *od.* 21. *in fi.* Vivæ lucernæ. *ardentes*. & *Plin. l.* 19. *c.* 1. *a med.* *de lino*. Inventum est etiam quod ignibus non absumeretur. vivum id vocant. *Id. l.* 29. *c.* 3. *a med.* Viva calx. *h. e.* quæ postquam cocta fuit, aqua non est extincta. *Id. l.* 36. *c.* 19. Vivi lapides. *h. e.* qui ferro percussi scintillas edunt. *Id. l.* 35. *cap.* 15. Vivum sulphur, quod Græci apyron vocant, nascitur solidum, hoc est gleba: quo solum ex omnibus generibus medici utuntur. Solum (cetera enim liquore constant, & conficiuntur oleo incocta) vivum effoditur, translucetque, & viret. *Cels. l.* 5. *c.* 18. *sect.* 23. Sulphur ignem non expertum, quod ἄπυρον vocatur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 59. Ille habet & silices, & vivum in pectore ferrum. *Al. leg.* durum. & 4. *Fast. v.* 315. Antra laqueata tophis & pumice vivo. *h. e.* nativo, non factitio. Sic *Virg.* 1. *Æn. v.* 171. vivoque sedilia saxo. *Id.* 2. *Æn. v.* 719. & *Liv. l.* 1. *c.* 45. *sub fin.* flumen

vi-

vivum. *acqua corrente*. & *Varr. l. 4. de L. L. cap. 26.* Fons, unde funditur e terra aqua viva. *Ovid. 2. Fast. v. 250.* vivi fontes. & *lib. 4. v. 778.* vivo perlue rore manus. *Virg. 2. Georg. v. 469.* speluncæ, vivique lacus. *Ovid. 4. Metam. v. 248.* vivus calor. *h. e.* qui est in vivo corpore. *Martial. lib. 12. epigr. 64.* Greges ovium tincti colore vivo. *h. e.* nativo, non fucato. *Id. lib. 6. epigr. 49.* viva cupressus. *h. e.* vivax, & quæ tempore non corrumpitur. *Id. l. 10. epigr. 30.* Nec languet æquor, viva sed quies ponti Pictam phaselon adjuvante fert aura. *h. e.* mare leniter agitatum aura. *Id. l. 13. epigr. 79.* Spirat in advecto, sed jam piger, æquore, mullus Languescit: vivum da mare, fortis erit. *vivum* opponit *advecto*. ¶ *Ad vivum resecare*, altius, & usque ad vivam carnem, *fin sul vivo*. *Colum. l. 6. c. 12.* Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur. Sic *Plin. l. 28. c. 10.* Vulnera circumcidere ad vivas usque partes. ¶ Metaphorice *Cic. de Amic. c. 5.* Hoc primum sentio, nisi in bonis amicitiam esse non posse: neque id ad vivum reseco, ut illi, qui hæc subtilius disserunt. *h. e.* altius & accuratius expendo seu exigo. ¶ *De vivo aliquid detrahere*, de ipso rei corpore. *Cic. pro Flacc. c. 37.* Dat de lucro: nihil detrahit de vivo. *h. e.* de sorte, & capite. *del capitale*. & *Verr. 5. c. 50.* De vivo igitur erat aliquid resecandum, ut esset unde Apronio ad illos fructus arationum hoc corollarium nummorum adderetur. ¶ *Viva vox* est, quam auribus nostris ab ipso, qui loquitur, percipimus: & opponitur scriptis, lectioni, & narrationi aliorum, *viva voce*, ἔμψυχος λόγος. *Cic. Agrar. 2. c. 2. circa med.* Meis comitiis non tabellam vindicem libertatis, sed vivam vocem præ vobis, indicem vestrarum erga me voluntatum ac studiorum, tulistis. *Quinctil. l. 2. cap. 2.* Licet satis exemplorum ad imitandum ex lectione suppeditet, tamen viva illa, ut dicitur, vox alit plenius, præcipueque ejus præceptoris, quem discipuli si modo recte sunt instituti, & amant, & verentur. *Senec. epist. 6. a med.* & *epist. 33. ad fin.* Plus tamen tibi & viva vox, & convictus, quam oratio proderit. *Plin. l. 2. ep. 3. ad fin.* Multo magis ut vulgo dicitur, viva vox afficit. Adde *Senec. in præfat. l. 1. controvers. ante med.* ¶ In signis & tabulis *vivum* dicitur, quod eum plene refert, cujus est simile, *ritratto al vivo*. *Virg. 6. Æn. v. 848.* Excudent alii spirantia mollius æra, Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus. *Stat. l. 1. silv. 3. v. 47.* Vidi artes, veterumque manus, variisque metalla Viva modis. ¶ *Viva facta*, res gestæ, quorum durat memoria. *Nævius apud Gell. l. 6. c. 8.* Qui res magnas manu sæpe gessit gloriose, cujus facta viva nunc vigent. ¶ *Vivi pectoris homo Arnobio l. 3. pag. 103.* est minime stupidus aut fatuus, sed præstantis ingenii, acuti, vividi, & perspicacis. Sic *Plin. in fi. ep. 6. l. 8.* Scio, quam sit tibi vivus & ingenuus animus. Al. leg. *verus*.

VIX, *appena, a stento*, μόγις, μόλις, σχολῇ, ægre, difficulter. *Cic. 9. Fam. ep. 8. sub fin.* Quid est, sine his cur vivere velimus? mihi vero cum his ipsis vix; his autem detractis, ne vix quidem. *Id. 2. de nat. Deor. cap. 7. sub fin.* Profluens amnis aut vix, aut nullo modo; conclusa autem aqua facile corrumpitur. *Id. Attic. l. 3. ep. 23.* Scis, Clodium sanxisse, ut vix aut omnino non posset, nec per senatum, nec per populum infirmari sua lex. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 6.* Iter angustum & difficile, quo vix singuli carri ducerentur. & *lib. 2. c. 28.* Ex hominum millibus sexaginta vix ad quingentos sese redactos esse dixerunt. & *lib. 3. c. 4.* Brevi spatio interjecto, vix ut his rebus administrandis tempus daretur. *Cic. Fam. 16. ep. 8.* Vix in ipsis tectis frigus vitatur: nedum in mari & via sit facile abesse ab injuria temporis. *Liv. l. 24. c. 4.* Puer vix dum libertatem, nedum dominationem, modice laturus. *Cic. 16. Fam. ep. 24.* Ego vix teneor, quin accurram. *Terent. Eun. 5. 2. 20.* Vix me contineo, quin involem in capillum. *Plaut. Mostell. 2. 3. 46.* Vix comprimor, quin involem illi in oculos. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 2. circa med.* & *in Pison. cap. 12.* Ego vix ab accusando vix me hercule: sed tamen teneo. *Cajus Dig. lib. 41. tit. 1. leg. 7. ante med.* Sed vix est, ut id obtineat. *appena si dà il caso*, *che*, &c. Eodem modo locuti sunt *Martian. lib. 30. leg. 111.* & *Africanus lib. 16. tit. 2. leg. 19.* ¶ Pleonasmus est in illo *Plauti Pœn. 1. 2. 27.* Vix, ægreque amatorculos invenimus. *Al. leg.* vix ægre. *Quintil. l. 6. c. 4. paullo a med.* Illud vix saltem præcipiendum videtur, ne turbidus & clamosus tantum sit altercator. ¶ Repetitum significationem auget. *Albinovan. ad Liv. eleg. 1. v. 167.* Quin etiam corpus matri vix vixque remissum Exsequiis caruit, Livia, pæne tuis. ¶ Refertur ad tempus. *Terent. Andr. 3. 1. 12.* Ah, vix tandem sensi, stolidus! *Cic. 3. Fam. epist. 9.* Vix tandem legi litteras dignas Appio. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 7.* Vix agmen novissimum extra munitiones processerat, cum, &c. *Cic. 6. Verr. c. 40.* Vix erat hoc plane etiam imperatum, cum illum spoliatum stipatumque lictoribus videres. *Id. 12. Fam. epist. 4. a med.* Dolabella valde vituperabatur, quod tibi tam cito succederet, cum vix dum triginta dies in Syria fuisses. *Terent. Phorm. 4. 2. 4.* Vix dum dimidium dixeram; intellexerat. *Cic. Attic. l. 9. ep. 2. ad fin.* Vix dum epistolam legeram, cum, &c. ¶ Sequente *&* pro *cum*. *Val. Flacc. l. 4. v. 508. de Vesuvio.* vix dum ignea montem Torsit hiems, jamque Eoas cinis induit urbes. *Virg. Æn. 5. v. 857.* Vix primos inopina quies laxaverat artus, Et super incumbens, &c. *Stat. 5. Theb. v. 263.* vix primus ab ire Pallor, & impulsis surgunt ad pocula mensis. ¶ Pro *statim*, si *Nonio* creditur *cap. 4. n. ult. Verr. ibid.* Vix vulgus confluit, non furiarum, sed puerorum atque ancillarum. Si *Donato ad Terent. Eun. 3. 2. 29. ad Adelph. 3. 2. 12.* & *ad Phorm. 2. 3. 26.* est pro *non* in illo *Lucil.* carcer vix carcere dignus.

VIXET, syncope pro *vixisset*, dixit *Virg. Æn. 12. v. 118.*

U L

ULCERARIA, herba eadem quæ marrubium. *Apul. de herb. cap. 45.*

ULCERATIO, onis, f. *l'impiagare*, ἕλκωμα, ἕλκωσις, actus ulcerandi. Item ipsum ulcus, *piaga*. *Senec. de constant. Sap. c. 6.* Dolores, damna, ulcerationes, vulnera. *Plin. l. 34. c. 11. sub fin.* Oris, gingivarumque ulcerationem emendare.

ULCERATUS, a, um, *impiagato*, ἡλκωμένος. *Cic. de Fato cap. 16.* Nondum enim ulcerato serpentis morsu Philoctetæ.

ULCERO, as, a. 1. *impiagare*, ἑλκόω, ulcerosum facio. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 106.* nunc mihi curto Ire licet mulo.... Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.

ULCEROSUS, a, um, adject. *pieno di piaghe*, *ulcerosa*, ἑλκώδης, ulceribus plenus. *Tacit. Ann. 4. c. 57.* Ulcerosa facies, ac plerumque medicaminibus interstincta. ¶ De arboribus. *Plin. l. 17. c. 14.* Ante omnia gemmantes nitere convenit, nihil usquam ulcerosum esse, aut retorridum. ¶ Translate *Horat. l. 1. od. 25. v. 13.* Cum tibi flagrans amor, & libido, Quæ solet matres furiare equorum, Sæviet circa jecur ulcerosum Non sine questu. *h. e.* libidine, turpi prurigine, tanquam ulcere ardens.

ULCISCO. V. in sequenti dictione.

ULCISCOR, sceris, ultus sum, dep. 3. *castigare*, *punire*, *vendicarsi per ingiuria ricevuta*, τίνω, τιμωρέω, punio aliquem ob illatam injuriam, pœnas repeto, injuriam persequor. *Cic. ad Brut. ep. 3. a med.* Eos cives, qui contra patriam arma ceperunt, omnibus sententiis ulciscor & persequor. *Id. pro Mil. c. 33.* Aliter perire pestis illa non potuit: nunquam illum respublica suo jure esset ulta. *Sallust. in Jug. c. 45. sub fin.* Dum alteri alteros vincere quovis modo, & victos acerbius ulcisci volunt. *Cic. in Divin. Verr. c. 6.* Quos intelligis, non, ut per te alium, sed ut per aliquem te ipsum ulciscantur, laborare. Ubi *Asian.* Ulciscor & *punio* significat, & *vindico*. nunc ergo puniant intelligimus. *Id. 9. Attic. epist. 12.* Odi hominem, & odero: utinam ulcisci possem! sed ulciscentur illum mores sui. *Id. 2. Catil. cap. 8.* Quos ego, si ullo modo fieri posset, non tam ulcisci studeo, quam sanare. *Terent. Eun. 5. 4. in fin.* Ego pol te pro istis dictis & factis, scelus, Ulciscar, ut ne impune nos illuseris. *Propert. l. 1. el. & vers. 15.* Alphesiboea suos ulta est pro conjuge fratres. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 14.* Consuesse deos, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiores interdum res concedere. ¶ *Ulcisci injuriam*, *scelus*, vindicare, persequi, puniendo eos, qui admiserunt. *Cic. 3. Verr. cap. 28. ad fin.* Non oportet esse cuiquam, ne in ulciscenda quidem injuria, hominis occidendi potestatem. *Id. 12. Fam. ep. 23.* Neque enim hæc a te non ulciscenda sunt, etiamsi non sunt dolenda. *Id. Verr. 4. c. 3. sub fin.* Statuerunt istius injurias per vos ulcisci & persequi. & *Verr. 3. c. 27.* Si istius nefarium scelus ulti vi manuque essent. *Id. pro Rabir. perduell. c. 5.* Similis viri tu ulciscerere patrui mortem, atque ille persequeretur fratris sui. *Terent. Phorm. 1. 4. 12.* Absque eo esset, recte ego mihi vidissem, & senis essem ultus iracundiam. *Ovid. 7. Met. v. 458.* Androgeique necem justis ulciscitur armis. *Id. 2. Trist. v. 134.* Ultus es offensas, ut decet, ipse tuas. *Horat. l. 4. od. 12. v. 7.* quod male barbaras Regum est ulta libidines. *Phædr. l. 5. fab. 3. v. 3.* punctum volucris parvulæ voluisti morte ulcisci. *Justin. l. 2. cap. ult. a med.* Spartani, ut illatum a Persis Græciæ bellum ulciscerentur, ultro fines eorum depopulantur. ¶ *Ultum ire*, procedere ad ulciscendum. *Sallust. in Jug. c. 71.* Cum maxima cura injurias ultum ire festinat. *Tacit. Ann. 4. c. 73. ad fin.* Recipiunt cohortes alasque fessas vulneribus: neque dux Romanus ultum iit. ¶ *Ulcisci se*, *patrem*, &c. punire aliquem ob injuriam sibi, patri, &c. illatam. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 24.* Qui patris ulciscendi causa supplicium de matre sumpserunt. *Id. 1. de Orat. c. 8.* Tenere arma, quibus possis te ulcisci lacessitus. *Ovid. 3. Fast. vers. 709.* hæc pietas Cæsaris, ulcisci justa per arma patrem. *Id. 12. Met. v. 603.* Vertere in Æaciden, cæsosque ulciscere fratres. *Id. 5. Fast. v. 574.* ulcisci numen utrumque paro. *Virg. 2. Æn. v. 575.* subit ira cadentem Ulcisci patriam, & sceleratas sumere pœnas. *Plin. l. 34. c. 14. a med.* A ferro sanguis humanus se ulciscitur. Contactum namque eo celerius subinde rubiginem trahit. *si vendica del ferro*. ¶ Activa positione *ulcisco*. *Enn. apud Non. c. 4. n. 155.* Nisi patrem materno sanguine exanclando ulciscerem. Hinc passive *Sallust. in Jug. c. 34.* Quidquid sine sanguine civium ulcisci nequitur, jure factum sit.

ULCUS, ceris, n. *piaga*, *ulcera*, ἕλκος, solutio ex pure collecto in corpore animalis cum tumore cutis, aut ruptione: a voce Græca ducta: quæ quia cum adspiratione est, *hulcus* multis scribi placet. Sed multis item placet Latino more scribi. *Harduin.* in *Plinio* semper *h* retinuit. Aliorum Auctorum MSS. pro utraque scriptione sunt. Differt a vulnere, quod *ulcus* sponte nascitur, *vulnus* ictu infligitur. *Nonius c. 5. n. 40.* ulcus ait esse tectam & clausam malignitatem, vulnus patentem. Qua ratione *Pers. sat. 3. v. 113.* tenero latet ulcus in ore Putre. *Virg. Georg. 3. vers. 453.* ferro rescindere summum Ulceris os. alitur vitium, vivitque tegendo, Dum medicas adhibere manus ad vulnera pastor Abnegat. *vulnera* hic dicit ipsa ulcera: Metaphorice *Martial. lib. 11. epigr. 61.* Pulcrior est Chione, sed Phlogis ulcus habet. *h. e.* latentem pruriginem, erraticam, obscenum Veneris sensum. *pizzicore*, *prurito*. ¶ *Ulcus tangere*, rei, quæ dolorem facit, mentionem facere, & vulnus refricare, *toccar un vaso*, *che spiace*. *Terent. Phorm. 4. 4. 10.* Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere, aut nominare uxorem? *Ovid. l. 3. Trist. el. 11. v. 63.* rescindere vulnera noli, Deque gra-

vi

vi duras ulcere tolle manus. *Cic.* alio sensu *l. 2. de nat. Deor. c. 37. ad fin.* Horum quidquid attigeris, ulcus est. ita male instituta earum exitum reperire non potest. *h. e.* absonum, absurdum, a veritate alienum, & quasi mendacio laborans. ¶ Translate sunt & illa *Cic. pro Dom. c. 5.* Quid, si utrumque fuit, ut & fames simularet homines, & tu in hoc ulcere tanquam unguis exsisteres? *h. e.* in hoc malo esses id, quod est molestius & gravius: esses huic rei caput, ut ait *Terent. Andr. 2. 6. in f.* & *Lucret. l. 4. v. 1061. de amore.* Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo. *Plin. l. 36. c. 15. circ.* Marmora in lapidicinis crescere, auctor est Papirius Fabianus: exemptores quoque affirmant, compleri sponte illa montium ulcera. ¶ Dicitur de quocumque abscessu, sive lateat sub cute, sive apertum sit. *Lucret. l. 6. v. 1164.* ulceribus quasi inustis omne rubere corpus. *Cels. l. 5. c. 9.* Crustas ulceribus inducere. & *cap. 14.* Carnem alere & ulcus implere. & *cap. 26. sect. 31.* Interdum vetustas ulcus occupat, induciturque ei callus, & circum oræ crassæ livent. (Sæpe toto illo cap. *ulcus* & *vulnus* promiscue usurpat.) & *cap. 28. sect. 6.* Fiunt ex frigore ulcera, maxime in pueris, & præcipue in pedibus. *Plin. l. 6. ep. 24.* Ulceribus putrescere ex diutino morbo. *Plin. alter l. 23. c. 6. sub fin.* Ulcera quacumque in parte manentia. & *sub fin. cap. ult.* tetra ulcera purgare. *Id. lib. 22. cap. 23. a med.* Ulceribus non maturescentibus laser prodest. *Id. lib. 10. cap. 74.* Avis ulcere asini rostro excarat. ¶ De arboribus *Plin. lib. 17. c. 24. a med.* Difficilius tolerent frigora, aut æstus, quoniam in ulcus penetrat omnis a foris injuria.

ULCUSCULUM, li, n. *piaguccia, ulceretta,* ἑλκύδριον, ulcus exiguum. *Senec. epist. 72. circa med.* In corpore interdum robusto solidoque eruptiones quædam pustularum, & ulcuscula. *Cels. l. 5. c. 28. sect. 15.* Ex pustulis nonnunquam ulcuscula fiunt. *Plin. l. 28. c. penult. ad fin.* Ulcuscula oris sanare.

ULEX, icis, m. frutex rosmarino similis, sed asperior, qui retinendi auri gratia sterni solet in fossis, canalibusque ad id fieri solitis, ut ait *Plin. l. 33. c. 4.* qui *ibid.* subdit: Ulex siccatus uritur, & cinis ejus lavatur substrato cespite herboso, ut sidat aurum. Vicena millia pondo ad hunc modum annis singulis Asturiam, atque Gallæciam, & Lusitaniam præstare, quidam tradiderunt, ita ut plurimum Asturia gignat. Neque in alia parte terrarum tot sæculis hæc fertilitas. Hæc *Plinius.*

ULIGINOSUS, a, um, *acquoso, uliginoso, umido,* ἰκμαλέος, uligine plenus, humidus. *Servius ad 2. Georg. vers. 184.* scribit, agrum uliginosum dici eum, qui semper humidus est; humidum autem, qui siccari aliquando possit. *Varr. lib. 1. R. R. c. 6. in fin.* Campestris locus, qui est ad libellam æquus, cum aquæ non habent delapsura, fieri solet uliginosus. *Plin. l. 17. cap. 5.* Uliginosa terra. *Colum. l. 2. cap. 4.* Uliginosos campos proscindere. *Arnob. lib. 2. pag. 30.* Uliginosa & turgentia viscera. *h. e.* aqua intercute laborantia.

ULIGO, inis, f. *uligine, umore,* ἰκμάς, terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens, ut ait *Serv. in 2. Georg. v. 184. Varr. l. 2. R. R. c. 2. ante med.* Solum (*stabuli*) oportet esse eruderatum, & proclivum, ut everri facile possit, ac fieri purum. Non enim solum ea uligo lanam corrumpit ovium, sed etiam ungulas scabras fieri cogit. *Virg. loc. cit.* At quæ pinguis humus, dulcique uligine læta. *Sil. lib. 8. vers. 381.* Et quos pestifera Pomptini uligine campi, &c.

ULIXES, is, m. idem ac Ulysses, ut est in quamplurimis MSS. & veterib. libris: quomodo ab Αἴγυπτος dixere etiam Ægyptus, a στέφω stipo, a φρύγω frigo. *Voss. in Etymol.* in voce *Stipes*, & alii: atque ita a Latinis aliquando scriptitatum esse, ostendunt illa verba *Plutarchi in Marcello*: Τὰ μὲν ἔχοντα Μαρκέλλου, τὰ δὲ Οὐλίξου, τουτέστιν Ὀδυσσέως ἐπιγραφάς.

ULLO, ultus fuero, perdidero, futurum subjunctivi ab obsoleto *ulluo*, vel *ullare* per syncopen. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 894.* Qui nisi genitorem ullo, nullum meis det finem miseriis. Al. *leg. ulto*, quod majorem sane habet analogiam *ad* particip. *ultus fuero.* Al. *ulso.*

ULLUS, a, um, *alcuno,* τις, idem quod *aliquis*, sed usu ab eo differens: non enim eo utimur affirmative, neque dicimus, *Sunt ulli, qui studia amplectantur*, sicut *Sunt aliqui*; sed vel negative, ut *Non est ullus, qui publica commoda privatis rationibus præferat*: vel interrogative, ut *Est ne ullus, qui legum metu solutus ab injuria temperet?* vel infinite, ut *Nescio, an ullus sit, qui non majorem opibus, quam virtuti honorem deferat*; vel subjunctive, seu conditionate, ut *Si ullus me vocabit, statim veniam.* *Cic. 2. Phil. c. 38.* Omnino ullius rei nemo fuit emptor, cur defuerit hic venditor. *Id. 6. Verr. c. 3. in fin.* Nullum, inquam, horum reliquit, neque aliud ullum tamen, præter unum pervetus ligneum. *Id. Verr. 4. c. 24.* Debebat ullum nummum nemini. *Id. Verr. 7. c. 3.* Sine ulla facultate navium. *Terent. Hecyr. 4. 4. 102.* Si ullo modo est, ut possit. ¶ Aliquando tamen usurpatur affirmative, eodem modo, quo aliquis. *Cic. in Divin. Verr. c. 18. sub fin.* Non potest eum sine ulla vituperatione accusare. *Virg. 3. Georg. v. 428. de angue Calabro.* Qui, dum amnes ulli rumpuntur fontibus, & dum Vere madent udo terræ, ac pluvialibus Austris, Stagna colit, ripisque habitat, &c. *Quintil. decl. 5. c. 23.* Objicit mihi, quod ullum de liberis meis potuerim facere discrimen. ¶ Ponitur interdum pro alteruter. *Cic. Verr. 7. c. 3. sub fin.* Durum hoc fortasse videatur; neque ego ullam in partem disputo. ¶ *Ullius* in genitivo penultimam apud Poetas habet communem. *Virg. 11. Æn. vers. 354.* nec te ullius violentia vincat. *Horat. l. 1. epist. 18. v. 37.* Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam. ¶ *Ulli* pro *ullius* *Plaut. Truc. 2. 2. 38.* Quasi vero corpori reliqueris tuo potestatem coloris ulli capiendi. Adde *Sever. in Ætna, v. 207.* ubi al. aliter leg. Sic *ullo* in dativo pro *ulli*. *Lucret. l. 1. v. 687.* neque sunt igni simulata, neque ullo Præterea rei, quæ, &c.

ULMARIUM, ii, n. *ulmaio,* πτελεών, ulmorum seminarium, locus ulmis consitus. *Plin. l. 17. c. 21.* Deferendæ ex seminum venis post annum in ulmaria, intervallo pedali in quamque partem.

ULMEUS, a, um, *di olmo,* πτελέινος, qui ex ulmo est. *Colum. l. 6. c. 3. ad fin.* Probaturque maxime ulmea frons. *Juvenal. sat. 11. v. 141.* ulmea cœna. *h. e.* ciborum simulacra ex ulmo. *Plaut. Epid. 5. 2. 20.* Quem Appelles Zeuxisque duo pingent pigmentis ulmeis. *h. e.* virgis ex ulmo cædent. *Id. Asin. 2. 2. 96.* Interminatus est, nos futuros ulmeos, nisi, &c. *Id. Rud. 3. 2. 22.* Si tibi ulmeam uberem esse speras virgidemiam. *Id. in fragm.* apud *Serv. ad 1. Æn. v. 480.* Corpus tuum virgis ulmeis inscribam.

ULMITRIBA, æ, com. gen. πτελεοτρίβης, μαστιγίας, qui assidue ulmeis virgis cæditur, quasi ulmi tritor. *Plaut. in Pers. 2. 4. 7.* Nescio, inquam, ulmitriba tu.

ULMUS, mi, f. *olmo,* πτελέα, arbor propter raritatem foliorum maritandis vitibus maxime idonea. *Virg. 1. Georg. v. 2.* ulmisque adjungere vites. *Juvenal. sat. 8. v. 78.* Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos. *h. e.* vite carentes, quas fulciat. *Quintil. l. 8. c. 3.* Ulmus marita. *h. e.* vitem adjunctam habens. *Virg. 2. Georg. v. 446.* fecundæ frondibus ulmi. & *vers. 83.* fortes. *Ovid. 10. Met. v. 100.* amictæ vitibus ulmi. *Pers. sat. 3. v. 6.* patula pecus omne sub ulmo est. *Juvenal. sat. 6. v. 149.* ulmi Falernæ. *h. e.* Falernæ vites ulmis fultæ. ¶ Ex ulmo fere erant virgæ, quibus servi cædebantur. *Plaut. Amph. 4. 2. 9.* Verbero, etiam quis ego sim, me rogitas? ulmorum Acheruns! *h. e.* in cujus tergo ulmeæ virgæ quasi moriuntur; vel cujus tergum ulmeas virgas vorat, ut Acheron animas. His adde & illa ejusdem *Plauti* passim, *ulmitriba*, *ulmeus stylus*, *ulmea pigmenta*, *virgidemia ulmea*, quæ omnia ostendunt, ulmeis bacillis servos cædi, morem fuisse. ¶ De ratione serendi & colendi ulmos multa *Colum. l. 5. c. 6. Plin. l. 17. c. 11.* qui eorum genera enumerat *l. 16. c. 17.*

ULNA, æ, f. *braccio, ulnare,* ἀγκάλη, cubitus, h. e. os illud brachii, quod inferius est, longiusque quam radius: item ipsum brachium ex duobus ossibus ulna & radio constans: a voce Græca ὠλένη, per syncopen. *Plin. l. 11. c. 43.* Terrestrium uni homini juguli, humeri; ceteris armi: uni ulnæ. *Catull. carm. 17. ad Colon. v. 13.* pueri instar bimuli, tremula patris dormientis in ulna. *Ovid. Met. 7. v. 847.* ulnis attollere aliquem. *recarsela in braccio.* & *lib. 9. v. 651.* Nymphæ teneris Lelegeides ulnis Tollere conantur. *Propert. l. 2. el. 24. v. 22.* fovere aliquem ulnis. *Lucan. l. 3. v. 664.* ulnis prensare aliquid. *Silius l. 3. v. 457.* validis gurges frangitur ulnis. *h. e.* jactando brachia natatu. Sic *lib. 10. v. 497. de Clælia.* interrita Tibrim Tranavit, frangens undam puerilibus ulnis. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 266.* circumdare aliquem ulnis. *abbracciare.* & *Ovid. 12. Met. v. 63.* cupidis ulnis amplecti. *Stat. l. 1. Achill. v. 172.* avidis ulnis circumligare. *Claudian. de laudib. Serenæ, v. 119.* excipere in ulnas. *Id. l. 2. in Eutrop. v. 187.* niveis reducem complectitur ulnis. *Nemesian. ecl. 3. v. 27.* Silenus parvum veneratus alumnum, Aut gremio fovet, aut resupinis sustinet ulnis. *Calpurn. ecl. 1. v. 45.* maternis qui causam lusit in ulnis. *h. e.* pæne puer, & in gremio matris causas egit, & eloquentiæ specimen dedit. ¶ Est etiam mensuræ genus. *Plin. l. 16. c. 40.* Arboris crassitudo quatuor hominum ulnas complectentium implebat. *quattro persone abbracciare quattr' uomini.* Sic *ibid. paulo post.* Arbor crassitudinis ad trium hominum complexum. Ὀργυιὰ Græce dicitur hoc spatium a *Polluce*, & *Hesych.* scilicet quantum extenditur utrumque brachium una cum latitudine pectoris. ¶ Est etiam alterum mensuræ genus, nempe ab initio cubiti ad extremum medium digitum extensum, *cubito*, πῆχυς. *Horat. epod. 4. vers. 7.* sectam metiente te viam cum bis trium ulnarum toga. *Virg. Ecl. 3. v. 105.* Dic quibus in terris . . . . Tres pateat cæli spatium, non amplius, ulnas. *Id. 3. Georg. v. 355.* septemque assurgit in ulnas Semper hiems. ¶ In illo *Auson. in descript. Orb. v. 346.* Nilus & immensas ulnam dispergit in agros: aut *ulnas* legendum videtur, quia velut brachia effundit aquas suas super utramque ripam: aut *ulvam*, quæ herba fluminea est.

ULOPHONON, i, n. ἀλόφονον, herba est, species chamæleonis nigri, cujus succus juvencos necat anginæ modo. *Plin. l. 22. c. 13. sub fin.*

ULPIANUS, i, m. Domitius Ulpianus Jurisconsultus nobilis, patria Tyrius, floruit Romæ sub Caracalla, & proximis Imperatoribus, Alexandro Severo carus in primis. V. *Lamprid. in hujus vita, c. 15. 26. 31.* & *51.* & in *Heliogab. cap. 16.* Meminit & *Spartian. in Pescenn. c. 7.* Fuit præfectus prætorio, & cum Gallias administraret, seditione orta, interfectus est circa A. Ch. CCXXVIII. Plurima scripsit ad Jus pertinentia, quæ passim in Pandectas inserta sunt.

ULPICUM, i, n. *apiglio,* ἀφροσκόροδον, genus allii grandius, præcipue in Africa, inter pulmentaria rusticis: unde & Punicum allium a quibusdam appellatur. *Plaut. Pœnul. 5. 5. 35.* Plenior allii ulpicique, quam Romani remiges. *Colum. lib. 11. c. 3. ante med.* Ulpicum, quod quidam allium Punicum vocant, Græci autem ἀφροσκόροδον appellant, longe majoris est incrementi, quam allium. *Id. l. 10. v. 113.* Alliaque infractis spicis, & olentia late Ulpica. *Cato R. R. c. 71.* Caput ulpici conterito.

ULPIUS, a, um, *ad* Trajanum Imp. R. pertinens, qui Ulpius cognomen habuit: ut Ulpium forum, *Capitolin. in Anton. Philos. c. 22.* h. e. a Trajano exstructum, vel exornatum. ¶ *Ulpia Tribus*, cujus

cujus mentio fit *in Inscript.* apud *Joann. de Vita in Antiquitatib. Benevent. class. 6. n. 6.* (quidam putant legi etiam in alia apud *Gruter. pag. 532. n. 9.*) vel instituta fuit in honorem Trajani, vel una ex XXXV. ob eandem causam sic appellata fuit.

ULS, *oltre*, *πέραν*, idem ac ultra, apud Veteres. Prius fuit *ultis*, unde *ultra*, ut *cis* a *citis*, unde *citra*. *Fest.* Uls Cato pro ultra posuit. *Pompon. lib. 1. Dig. tit. 2. leg. 2. circa med.* Quinqueviri constituti sunt cis Tiberim, & uls Tiberim, qui possent pro Magistratibus fungi. Alii leg. *ultis*. *Varr. lib. 4. de L. L. c. 15.* Ideo sacra & uls, & cis Tiberim non mediocri ritu fiunt. *Gell. l. 12. c. 13.* Tres istæ voces *intra*, *citra*, *ultra*, quibus certi locorum fines demonstrantur, singularibus apud Veteres syllabis appellabantur, *in*, *cis*, *uls*. Hæ deinde particulæ, quoniam parvo exiguoque sonitu obscurius promebantur, addita est tribus omnibus eadem syllaba: & quod dicebatur *cis Tiberim*, & *uls Tiberim*, dici cœptum est *citra*, & *ultra Tiberim*. Hæc Gellius.

ULTER, a, um, qui est ultra aliquem locum. *Salmas. in exercit. Plin. pag. 721.* conatur hanc vocem intrudere in *Plin.* & *Apulei.* sed utroque loco alii aliter. ¶ In usu tamen est ejus comparativum.

ULTERIOR, us, *ulteriore*, *che è di là*, *περαιτέρος*, *ὁ πέραν*, comparativum ab antiquo *ulter*, vel *ulterus*, quod ab *ultra*. *Terent. Phorm. 4. 2. 10.* Sed eccum ipsum. quis est ulterior? *Cic. de Provinc. Consul. c. 15.* Quorum alter ulteriorem Galliam decernit cum Syria, alter citeriorem. *h. e.* Transalpinam. V. *Gallia*. *Ovid. Met. 2. v. 417.* Ulterius medio spatium sol altus habebat. *Vellej. l. 2. cap. 107.* & *Virg. 6. Æn. v. 314.* ulterior ripa. *Tacit. 4. Histor. c. 77.* Mosellæ pons, qui ulteriora coloniæ annectit. *le parti di là*. & *de German. c. 17.* Proximi ripæ negligenter, ulteriores exquisitius. *quei che abitano più in là*. ¶ Translate *Id. 4. Hist. c. 8.* Ulteriora mirari, præsentia sequi. *le cose passate*. *Ovid. 3. de ar. am. v. 769.* & *5. Fast. v. 532.* ulteriora pudet docuisse. *h. e.* quæ fieri solent post ea, quæ hactenus dicta sunt. *Id. 2. Amor. el. 9. v. 10.* Semper & inventis ulteriora petis. *h. e.* plura. *Sabin. epist. 2. vers. 97.* Sic tamen, ah! potius sic pereas, quem mihi de te Ulterior tanget pectora, Phylli, dolor. *h. e.* novus, aut major, vel longior. *Quintil. l. 10. c. 7. ante med.* Opus est naturali quadam mobilitate animi, ut dum proxima dicimus, struere ulteriora possimus.

ULTERIUS, adverb. *più in là*, *più innanzi*, *più oltre*, *περαιτέρω*, comparativum ab *ultra*, longius. *Ovid. 2. Met. v. 871.* Falsa pedum primis vestigia ponit in undis, Inde abit ulterius. *Ovid. 3. Trist. el. 4. v. 51.* Ulterius nihil est, nisi non habitabile frigus. *Propert. l. 1. el. 6. v. 3.* Cum quo Riphæos possim conscendere montes, Ulteriusque domos vadere Memnonias. *Petron. in Satyr. c. 120.* Ecquid Romano sentis te pondere victam, Nec posse ulterius perituram extollere molem. *più alto*. ¶ Translate *Senec. ep. 102.* Epistola tua revocavit me cogitationi aptæ traditum, & iturum, si licuisset, ulterius. *Virg. Æn. 12. v. 938.* Ulterius ne tende odiis. *Ovid. Met. 12. v. 343.* Occupat Ægides, cubitique ingentia frangit Ossa, nec ulterius dare corpus inutile leto Aut vacat, aut curat. *h. e.* amplius feriendo. *Id. Heroid. ep. 17. v. 28.* ulterius nil habet ille mei. *nulla di più*. & *6. Met. v. 470.* rogare quidquam ulterius justo. *Propert. l. 2. el. 21. v. 19.* si me ulterius provexerit ira. *Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 15.* Cœlestibus injectus est rubor ulterius adversus eam sæviendi gentem. *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 30. a med.* Ulterius se negare supplicio non poterat. *h. e.* diutius, *più a lungo*. & *Ovid. 3. Met. v. 487.* Non tulit ulterius. & *Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 124.* Jam non ulterius Phrygia tellure morabor. *h. e.* non amplius.

ULTIME, adverb. *estremamente*. *Apul. l. 1. Metam.* Tandem evado, & utpote ultime affectus, ad quandam cauponam devorto. *ridotto all' estrema miseria*. *Id. l. 10.* Nudam flagris ultime verberat. *h. e.* ad extremum pœnæ supplicium. *ἐσχάτως πικρῶς*.

ULTIMO, adverb. *ultimamente*, *ἐσχάτως*, postremo, ad extremum, denique. *Sueton. in Ner. c. 32. in fin.* Ultimo templis compluribus dona detraxit, simulacraque ex auro, vel argento fabricata conflavit. *Petron. in Satyr. c. 20. in fin.* Ac ne Giton quidem ultimo risum tenuit. & *cap. 139.* Cum diu mecum esset locuta, ultimo cœpit dicere, te, &c.

ULTIMO, as, n. 1. in ultima parte sum, ad extremum perveni. *Tertull. de Pall. c. 1. sub fin.* Cum ultimarent tempora patriæ.

ULTIMUM, adverb. *l' ultima volta*, *τὸ ἔσχατον*, postremum. *Liv. l. 1. c. 29.* Nunc errabundi domos suas, ultimum illas visuri, pervagantur. *per l' ultima volta*. Al. aliter leg. *Curt. l. 5. c. 12.* Darius Artabazum ultimum illum visurus complectitur. *Apul. lib. 2. Metam.* Ecce jam ultimum defletus atque conclamatus processerat mortuus.

ULTIMUS, a, um, *seggajo*, *finale*, *ultimo*, *ἔσχατος*, superlativum ab *ultro*, postremus, extremus, summus, novissimus: quasi ultra omnes, sive retro, sive ante respicias: & refertur ad ordinem, locum, tempus. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 42. a med.* Se sub ipso vallo constipaverant recessumque primis ultimi non dabant. *Cic. 2. de Divin. c. 43. sub fin.* Cælum ipsum, quod extremum atque ultimum mundi est. *Horat. in fin. epist. 16. l. 1.* mors ultima linea rerum est. *Cic. in somn. Scip. c. 3. sub fin.* Luna quæ ultima a cælo, citima terris luce lucebat aliena. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 84. extr.* Ultimum supplicium. *h. e.* mortis. Sic *Liv. l. 3. c. 58. sub fin.* & *Plin. l. 2. ep. 11.* Remittere alicui ultimam pœnam. *Tacit. Ann. 15. c. 61. extr.* Denuntiare alicui necessitatem ultimam. *Ovid. 4. Fast. v. 856.* Ultima prolato subdita flamma rogo. *Propert. l. 1. el. 17. v. 20.* Ultimus lapis. *h. e.* sepulcri. *Martial. l. 4. epigr. 70.* Ultima ceræ. *h. e.* testamentum. *Terent. Phorm. 1. 4. 38.* Quis hic est senex, quem video in ultima platea? *h. e.* in ultima parte plateæ. Sic *Heaut. 5. 1. 29.* Est mihi in ultimis conclave ædibus quoddam retro. *h. e.* in intima ædium parte. & *Cic. Attic. l. 5. ep. 16. ad fin.* In ultimam provinciam se recepit. *Plin. l. 9. c. 5.* Ultima cauda. *Colum. l. 11. c. 2. a med.* ultimo mense Junio. *h. e.* in fine Junii, extremo Junio. Sic *Pallad. in Mart. tit. 10.* Mense Martio ultimo. & *ibid. a med.* Ultimo Aprili. *Phædr. l. 4. fab. 19. v. 3.* Pervenit ad draconis speluncam ultimam. *h. e.* profundissimam, & a terræ superficie maxime recedentem. *Curt. l. 4. c. 10.* In ultimas terras trahi. *a' confini del mondo*. & *Liv. l. 21. c. 10. sub fin.* Devehendum in ultimas maris terrarumque oras. *Ovid. 4. Met. v. 300.* stagni ultima vivo Cæspite cinguntur. *l' estremità*, *l' orlo*. ¶ Si retro respicias, *ultimum* dicitur quod est primum. *Cic. de provinc. Consul. c. 18. a med.* Nonne vobis videor & ultimi temporis recordatione, & proximi memoria, medium illud tristissimum tempus debere ex animo excidere? *Id. 2. de Invent. c. 2. circa med.* Ab ultimo principio. *Id. 1. de Fin. c. 20.* Tam multis ab ultima antiquitate repetitis. *Id. pro Arch. c. 1.* Pueritiæ memoriam recordari ultimam. *Nep. in Attic. c. 1.* Ab origine ultima stirpis Romanæ. *Virg. 7. Æn. v. 49.* tu sanguinis ultimus auctor. *Justin. l. 12. c. ult.* Ab ultima sæculorum memoria. *Id. l. 2. c. 1. sub fin.* Hominum vetustas ultima. *Ovid. Heroid. ep. 14. v. 108.* Ultima quid referam? *h. e.* antiqua. Sic *Sever. in Ætna, v. 17.* ultima certamina. ¶ *Ultimus*, infimus. *Liv. l. 30. c. 30.* Tibi quoque inter multa egregia non in ultimis laudum hoc fuerit. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 44.* Ultima sit laudes inter ut illa tuas. *Liv. l. 34. c. 18.* Consul parsimonia, & vigiliis, & labore cum ultimis militum certare. *Vellej. l. 1. c. 11.* Qui se Philippum, regiæque stirpis ferebat, cum esset ultimæ. *Plin. l. 27. c. 18. circa med.* Non fastidienda hæc quoque scientia, atque non in ultimis ponenda. ¶ summus, in malam partem. *Brut. ad Attic. ep. 17. circa med.* Nimium timemus mortem & exsilium, & paupertatem. hæc videntur Ciceroni ultima esse in malis. *Quintil. l. 2. c. 2. sub fin.* Ut absit ab ultimis vitiis ipse præceptor, ac schola, ne præcipiendum quidem credo. *Curt. l. 5. c. 12. ad fin.* Onusti præda per ultimum scelus parta. *Plin. l. 17. c. 24. extr.* Nitrum, & alumen, & marina aqua calida, ultima venena (vitibus) sunt. *Justin. l. 24. c. 2. a med.* Inauditis ultimisque execrationibus adjurat. *Liv. l. 37. c. 53.* Discrimen ultimum vitæ & regni. *estremo rischio di perder*, &c. *Quintil. declam. 12. c. 24. in fin.* Ultimum omnia memoriæ nunc una vos innocentem facit? *h. e.* pessimum, deterrimum. Sic *Apul. l. 9. Metam.* Ultima pistoris illa uxor. *Petron. in fin. Satyr.* Saguntini oppressi ab Annibale humanas edere carnes: Perusini idem fecerunt in ultima fame. *estrema*. & *cap. 24.* Ad ultimam perductus tristitiam. ¶ *Ultimum* substantivi more. *Liv. l. 2. c. 28. sub fin.* Priusquam ultima experirentur. *Id. l. 37. c. 54.* Omnia ultima pati, quam se regi tradere maluissent. *Cic. 7. Fam. ep. 17. ad fin.* Perferto, & ultima exspectato, quæ ego tibi & jucunda, & honesta præstabo. *Liv. l. 45. c. 19. extr.* Fidem ad ultimum fratri præstitit. *fino all' ultimo di sua vita*. & *lib. 28. c. 28.* Consilium sceleratum, sed non ad ultimum demens. *all' eccesso*, *estremamente*. & *Plin. l. 19. c. 1.* Ultimi hominum existimati Morini. *Id. l. 11. c. 29. in fin.* Ultimo caudæ reflexo. *Vellej. l. 2. c. 125.* Pæne in ultimum gladiorum erupit impunitas. *Aurel. Vict. de orig. gent. R. c. 20.* Matrem ultimo ætatis affectam. *dall' estrema vecchiezza*. & *de Cæsarib. c. 40.* Constantium patrem ultima vita urgebant. *h. e.* extremus morbus urgebat. *Calpurn. ecl. 3. v. 91.* Lycidas habet ultima rerum. *h. e.* mortuus est. ¶ *Ultima pati*, mala gravissima, quibus pejora nulla sint. *Ovid. Met. 14. v. 483.* Ultima jam passi comites belloque fretoque Deficiunt. Adde *Trist. l. 3. el. 2. v. 11.* & *Curt. l. 3. c. 1.* Sic *Id. l. 9. c. 9. a med.* Famem & ultima sibimet ominabantur. ¶ *Ad ultimum*, postremo, ad extremum, *finalmente*. *Liv. l. 1. c. 53. sub fin.* Vetant mirari, si, qualis in cives, qualis in socios, talis ad ultimum in liberos esset. *Id. l. 5. c. 10. a med.* Ne ulla unquam quies miseræ plebi sit, quæ nunc etiam vectigalis ad ultimum facta sit. *Id. l. 26. c. 27. a med.* Siqua misericordia tandem flecti possent, ne se ad ultimum perditum irent.

ULTIO, onis, f. *vendetta*, *τιμωρία*, *ἐκδίκησις*, injuriæ aut sceleris punitio, vindicta. *Petron. in Satyr. c. 132.* Matrona contumeliis verberata, tandem ad ultionem decurrit. & *cap. 106. in fin.* Negat se interpellare supplicium, imo accedere etiam justissimæ ultioni. *Senec. l. 2. de Ira, c. 32.* Inhumanum verbum est, & quidem pro justo receptum, ultio. & *lib. 3. c. 5. sub fin.* Ultio doloris confessio est. *Juvenal. sat. 13. v. 2.* prima est hæc ultio, quod se judice nemo nocens absolvitur. & *vers. 190.* Semper & infirmi est animi, exiguique voluptas, Ultio. continuo sic collige, quod vindicta Nemo magis gaudet, quam femina. *Tacit. 2. Ann. c. 13.* Perfidos & ruptores pacis ultioni & gloriæ mactandos. *Justin. l. 1. c. 4.* Exigere ab aliquo ultionem necati infantis. & *cap. 5. a med.* In ultionem servati nepotis filium ejus interfecit. *Id. l. 2. c. 4.* Ultionem cæsorum conjugum excidio finitimorum consequuntur. *Id. l. 12. c. 9.* Ultionem alicui dare. *h. e.* ulcisci aliquem, puniendo qui eum læserant. *Tacit. 3. Ann. c. 7.* Petere ultionem ex aliquo. *h. e.* eum punire. *Id. Ann. 13. c. 21. extr.* Obtinere ultionem in delatores. & *lib. 4. c. 25. sub fin.* Explere se ultione, & sanguine. & *lib. 12. c. 38.* Acrius ad ultionem exarsere. *Flor. l. 2. c. 18.* In ultionem excanduit. *Id. l. 2. c. 9.* Mandare alicui ultionem sui. *Sueton. in Tiber. c. 25.* Non contemnendam manum in ultionem domini comparaverat. ¶ *Tacit. Ann. 3. c. 18.* Cum Cæcina Severus aram Ultioni censuisset, Tiberius prohibuit.

ULTIS. V. *Uls*.

ULTO. V. *Ulta*.

ULTOR, oris, m. *vendicatore*, τιμωρός, ἐκδικος, qui injuriam illatam ulciscitur. *Cic. pro Syll. c. 30. ad fin.* Ego ille conjurationis investigator, atque ultor, certe non defenderem Sullam, si conjurasse arbitrarer. *Virg. 4. Æn. v. 625.* Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. *Silius l. 2. v. 495.* Statque dies ausis olim tam tristibus ultor. ¶ Est appositum Martis, qui ædem Romæ hoc nomine habuit, in Foro ab Augusto exstructam. *Sueton. in Aug. c. 21. & 29. & in Calig. cap. 24. extr.* item *Ovid. 5. Fast. a vers. 567.* & *veter. Inscript.* apud *Gruter. pag. 121. lin. 9. pag. 232. a med. & pag. 317. num. 8.*

ULTORIUS, a, um, ad ulciscendum pertinens. *Tertull. l. 2. adverf. Marcion. cap. 24.* Deus immittit mala non peccatoria, sed ultoria.

ULTRA, *di là*, *oltre*, *olere*, πέραν, πέρα, trans, præter, ulterius: præposit. accusativum regens: cui opponitur *cis*, & *citra*: ab *ulis*, ut *citra* a *cis*. V. *Ulx*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 66.* Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit. *Cic. Attic. l. 12. ep. 27.* Ultra Silianam villam est villula sordida, & valde pusilla. *Liv. lib. 5. c. 35.* Cum audirent, sæpe ab iis cis Padum, ultraque, legiones Etruscorum fusas. *Tacit. Ann. 15. c. 17. sub fin.* Diruta, quæ Euphratem ultra communierat Corbulo. *Horat. l. 1. od. 22. v. 10.* ultra terminum vagari. *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 29.* Si piguit portas ultra procedere. ¶ Translate *Cic. 4. Tuscul. c. 17. e med.* Sed adhibent modum quendam, quem ultra progredi non oporteat. *Id. 1. Phil. c. 5. in fin.* Quis unquam tanto damno senatorem coegit? aut quid est ultra pignus, aut multam? *Horat. l. 3. od. 29. v. 32.* trepidare ultra fas. *più del dovere*. & *Sallust. in orat. Licin. ad pleb. a med.* Animi ignavi, non ultra concionis locum memores libertatis. *Id. in fragm.* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 9.* Cum eum ad cœnam invitaverant, ultra Romanorum & mortalium etiam morem curabant, exornatis ædibus, &c. *h. e.* præter, aut supra. *Virg. Ecl. 7. v. 27.* si ultra placitum laudarit. *h. e.* plus, quam placet. *Id. 6. Æn. v. 114.* ultra vires, sortemque senectæ. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 106.* Sunt certi denique fines, Quos ultra, citraque nequit consistere rectum. *Flor. l. 2. c. 7.* Cum ille ultra jus victoriæ, in templa, aras, & sepulcra ipsa sæviret. *più di quel che la vittoria permette*. & *paulo post*. Vulnera ultra mortem patebant. *più di quelle che bastavo per dar morte*. & *Velles. l. 2. c. 118.* Juvenis ultra barbarum promptus ingenio. *h. e.* supra barbarorum indolem. & *cap. 88.* Mecænas otio ac mollitiis pæne ultra feminam fluens. Al. leg. *ultra famam*. h. e. plusquam fama prædicaret, aut homines crederent. ¶ De numero. *Hirt. de B. Alex. c. 21. a med.* Hoc prœlio desiderati sunt circiter CCCC. & paulo ultra eum numerum classiarii & remiges. ¶ De mensura. *Cels. l. 4. c. 2. sect. 4. ad fin.* Si res coegerit, non ultra heminam aquæ assumere. ¶ Sæpe sine casu ponitur, & significat amplius, præterea, insuper, *oltre e ciò*, *di più*, *da vantaggio*. *Cic. de Univers. c. 3.* Si probabilia dicentur, nil ultra requiretis. *Id. Verr. 7. c. 45. a med.* Est ne aliquid ultra, quo progredi crudelitas possit? *Id. Attic. l. 15. ep. 1. a med.* Oratio scripta elegantissima sententiis, verbis, ut nihil possit ultra. *Liv. l. 2. c. 19.* Nec ultra bellum Latinum dilatum est. *più a lungo*. & *Quintil. l. 3. c. 1.* Gorgiæ & illorum fuit æmulus, & ultra, Socratem usque, duravit. *Sallust. in Jug. c. 50.* Mortem cuncta mortalium mala dissolverat: ultra neque curæ, neque gaudio locum esse. *h. e.* post mortem. *Id. in orat. Lepid. contra Sull. ante med.* Hæc tempestas serviundum, aut imperitandum. nam quid ultra? *Virg. 3. Æn. v. 480.* quid ultra Provehor, & fando surgentes demoror Austros? & *lib. 9. v. 782.* Quos alios muros, quæ jam ultra mœnia habetis. ¶ Sequente *quam*. *Cic. 1. Tuscul. c. 9.* Ultra enim quo progrediar, quam ut veri videam similia, non habeo. *Id. 1. de Invent. c. 18. a med. & cap. 49.* Exordium longum est, quod pluribus verbis aut sententiis, ultra quam satis est, producitur. *Cels. l. 3. c. 6. ad fin.* Potio esse debet magis liberalis, & ultro quam sitis coget. *Liv. l. 40. c. 30.* Per dies aliquot nihil ultra motum, quam ut hæ duæ turmæ ostenderentur. *Tacit. 6. Ann. c. 44.* Nec ultra moratus, quam dum Scytharum auxilia conciret. ¶ Sunt qui putant, ultimam corripi posse cum *Seren. Sammon. cap. 63. v. 1087.* Cureque nil prodest, nec ducitur ultra cicatrix. Sed meliores libri hab. *ulle*.

ULTRAMUNDANUS, a, um, qui ultra mundum est. *Apul. l. 2. de dogm. Plat.* Deus ille summus, ultramundanus. Adde *Mertean. Copill. l. 2. pag. 43.*

ULTRIX, icis, f. *vendicatrice*, ἐκδίκουσα, τιμωρητική, quæ ulciscitur. *Cic. pro Dom. c. 43.* Hæc ultrix afflictæ civitatis, reipublicæ spoliis ornabitur? *Virg. 4. Æn. v. 473.* ultricesque sedent in limine Diræ. *h. e.* Furiæ, quas vocat *Senec. in Med. v. 967.* ultrices deas. & *Claudian. epist. 1. v. 14.* ultrices Furias. *Virg. 6. Æn. v. 274.* ultrices posuere cubilia Curæ. *Claudian. de III. consul. Honor. vers. 204.* ultrices in se converterat iras. *Id. epigr. 19.* Ultrices pharetræ Cupidinis. *Id. l. 2. de laudib. Stilich. v. 98.* tractusque rotis ultricibus Hector. *Senec. in Herc. Fur. v. 895.* ultrice dextra fusus Lycus. ¶ *Ultricia* in neutro plur. ut *victricia*. *Sil. l. 2. v. 423.* Mandabat Tyriis ultricia bella futuris. *Stat. 10. Theb. v. 912.* & tela ultricia poscit.

ULTRO, adverb. *spontaneamente*, ἑκουσί, *in spontaneità*, sponte, nemine rogante, aut cogente. *Virg. 5. Æn. v. 446.* Entellus vires in ventum effudit, & ultro Ipse gravis, graviterque ad terram pondere vasto Concidit. *idest* nullo impellente, ut *Donatus* interpretatur. *Cic. l. 4. Fam. ep. 13.* Nec mihi quicquam tali tempore in mentem venit optare, quod non ultro mihi Cæsar detulerit. ¶ Interdum significat prius. *Terent. Adelph. 4. 3. 3.* Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant, Sibi fieri injuriam ultro, si, quam fecere ipsi, expostules, Et ultro accusant. *h. e.* ipsi priores accusant, non exspectata querela eorum, qui injuria sunt affecti. Aliqui explicant, perverse, vice versa. *Id. Phorm. 2. 3. 13.* O audaciam! etiam me ultro accusatum advenit. Adde *Liv. lib. 40. c. 12.* ¶ Interdum imo, vel e contrario. *Cic. pro Quint. cap. 23.* Sextus Nævius, qui, cum ipse ultro deberet, cupidissime contenderat, &c. *Plaut. Aulul. 3. 5. 55.* Ubi disputata est ratio cum argentario, etiam plus ipsus ultro debet argentario. ¶ Interdum procul. *Plaut. Amph. 1. 1. 164.* Ultro istunc, qui exossat homines. *Id. Capt. 3. 4. 19.* Ultro istum a me. ¶ Interdum insuper, ultra, præterea. *Virg. 2. Æn. v. 145.* His lacrymis vitam damus, & miserescimus ultro. Ita *Serv.* exponit. *Ter. Eun. 5. 2. 21.* Etiam ultro derisum advenit. *Cic. pro Flacc. cap. 19. ad fin.* Cum pro frumento pecuniam accepisset, celaret cives suos, ultroque iis sumptum intulit. ¶ Ultro citroque, *di qua e di là*, *in ogni maniera*, *verso ambe le parti*, ἐπιπροσθεν καὶ ὀπισθεν, ultra & citra, huc & illuc, sursum & deorsum. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 42.* Cum sæpe ultro citroque legati inter eos mitterentur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22.* Postea homines cursare ultro & citro non destiterunt. *Id. 2. de nat. Deor. c. 33. circa med.* Sic naturis his ex quibus omnia constant, sursum deorsum, ultro citroque commeantibus, mundi partium conjunctio continetur. *Liv. l. 40. c. 40.* Bis ultro citroque cum magna strage hostium transcurrerunt. *Sueton. in Calig. c. 19.* Per hunc pontem ultro citro commeavit. Al. leg. *citroque*. ¶ Translate ponitur pro vicissim, hinc inde, ab utraque parte. *Cic. in Somn. Scip. c. 1.* Multisque verbis ultro citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. *Id. 1. Offic. cap. 17.* Magna etiam illa communitas est, quæ conficitur ex beneficiis ultro citro datis acceptis. *Id. de Amic. cap. 22. in fin.* Nam implicati ultro & citro vel usu diuturno, vel etiam officiis, repente in medio cursu amicitias, exorta aliqua offensione, disrumpimus. *idest* hinc inde, modo hac, modo illa re.

ULTRONEUS, a, um, *spontaneo*, ἐθελοντής, ἑκών, spontaneus, voluntarius. *Senec. l. 2. natur. quæst. c. ult. a med.* Quid interest ad mortem utrum jussi eamus, an ultronei? *Apul. l. 1. Metam.* Ultroneum exsilium amplexus.

ULTRORSUM, *oltre*, ultra. *Sulpic. Sever. l. 2. sacra Hist. cap. 26. a med.* Ultrorsum pergere, & eicina quæque R. imperio adjungere cupiens.

ULTRO TRIBUTUM, & duabus conjunctis vocibus Ultrotributum, i. sumptus est operum publicorum, ἐργολαβία: ita autem appellatur, quia qui opera publica facienda, vel reficienda redimebant, de pecunia sua impensas omnes faciebant, ut re confecta, id ipsi ex ærario solverent, in quod locatione convenerant. Differt a vectigali, quia qui vectigal conducebat, pecuniam prius colligebat, deinde vero ærario solvebat: qui vero ultrotributa, prius pecuniam ultro erogabat, deinde ex ærario, quod sibi debebatur accipiebat. Vel quia ultro ex ærario pecunia erogabatur redimentibus: cum in vectigalibus, qui conducebant, pecuniam in ærarium inferrent. *Liv. l. 39. c. 44. a med.* Censores vectigalia summis pretiis, ultro tributa infimis locaverunt. *Id. l. 43. c. 16.* Publica vectigalia, aut ultro tributa conducere. & *ibid. paulo post* locare. *h. e.* ipsa opera publica, in quæ impensa facienda erat, locare, & conducere. ¶ Translate *Senec. l. 4. de benef. c. 1.* Virtus sæpius in ultrotributis est. *h. e.* cum duo sint actus virtutis, e. gr. liberalitatis, impendere & accipere, sæpius est in impendendo, quam in accipiendo; ideoque similior est ultrotributis, quam vectigalibus.

ULTUS, a, um, particip. ab ulciscor, *chi è vendicato*. *Sallust. in Catil. c. 34. extr.* Ulti sanguinem nostrum. *Virg. 6. Æn. v. 841.* Ultus avos Trojæ, templa & temerata Minervæ. ¶ Passive *vendicato*, *punito*. *Liv. l. 2. c. 17. extr.* Ob iras graviter ultas.

ULVA, æ, f. *alga*, *aliga*, θρύον, herba palustris, quæ in fluvio ac palude nascitur, ut alga, quæ in mari. *Virg. 2. Æn. v. 135.* Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva Delitui. *Id. l. 6. v. 415.* Tandem trans fluvium incolumes vatemque, virumque Informi limo, glaucaque exponit in ulva. *Ovid. 5. Fast. v. 519.* Ulva fluminea. *Id. Met. 11. 3. 366.* lupus ulvis palustribus exit. & *lib. 8. v. 655.* in medio torus est de mollibus ulvis Impositus lecto. *Id. 4. Trist. el. 2. v. 41.* Rhenus viridi male tectus ab ulva. *Id. Met. 4. v. 299.* steriles ulvæ. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 42.* Laurens aper ulvis, & arundine pinguis.

ULUBRÆ, arum, f. opp. exc. seu pagus desertus Latii apud Velitras urb. *Horat. l. 1. ep. 11. extr.* Est Ulubris, animus si te non deficit æquus. *Juvenal. sat. 10. v. 102.* vasa minora Frangere pannosus vacuis Ædilis Ulubris.

ULUBRANUS, a, um, ad Ulubras pertinens, ut Ulubranus populus. *Cic. Fam. 7. ep. 12.*

ULUBRENSIS, se, adject. ab Ulubris. Apud *Plin. l. 3. c. 5.* Ulubrenses sunt Ulubrarum incolæ.

ULUCUS. V. *Alucus*.

ULULA, æ, f. *civetta*, ὀλολυγών, αἰγωλιός, avis nocturna ex genere nocturnarum: ab *ululando*, uti Græcis ei nomen est ab ὀλολύζω. *Virg. 8. Ecl. v. 55.* Certent & cygnis ululæ, sit Tityrus Orpheus. *Plin. l. 10. c. 12. a med.* Uncos ungues & nocturnæ aves habent, ut noctua, bubo, ululæ. ¶ Proverb. est illud *Varron.* apud *Non. c. 4. n. 226.* Homines eum pejus formidant, quam fullo ululam. *ulula* genus quoddam scarabæi hoc loco significat. Eo ulula liberatissime vestitur.

ULULABILIS, le, ululans, ululatu plenus, ut Ululabilis plangor, apud *Apul. l. 4. Met.* Ululabilis vox, *Id. ibid. l. 5.* Ululabilis clamor, *Id. l. 10.* & *Ammian. l. 24. c. 1.* (*al. 2.*)

ULU-

ULULAMEN, inis, n. idem quod ululatus. *Prudent. in hymn. exsequiar. Cathemer.* 10. *v.* 116. Turba clausens ululamina miscet.

ULULANS, antis, *urlante*, ὀλολύζων, particip. ab ululo. *Cicer. in Orat. c.* 6. Cum vero inclinata ululantique voce, more Asiatico, canere cœpisset, quis eum ferret? *Virg.* 1. *Georg. vers.* 486. ululantes lupi. *Sil. l.* 6. *v.* 563. ululante dolore.

ULULATIO, onis, f. ululamen, ululatus. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 705. *n.* 11. & 16. Parentes infelicissimi amissione ejus perpetuis tenebris, & quotidiana miserabili ululatione damnati.

ULULATUS, a, um, particip. ululatibus conclamatus. *Stat. lib.* 9. *Theb. v.* 724. Tu dulces lituos, ululataque prœlia gaudes. Al. leg. *ululanda*, h. e. luctuosa. *Virg.* 4. *Æn. v.* 609. Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbem. *h. e.* ululatibus invocata. Sic *Stat.* 3. *Theb. v.* 158. Quis flebiles thalami, nulloque ululata dolore Respexit Lucina domum. ¶ Ululatibus completus. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 608. ululataque tellus Intremuit. *Stat. lib.* 2. *silv.* 3. *v.* 85. juga Circes Dulichiis ululata lupis. *Id.* 1. *Theb. v.* 328. Ogygiis ululata furoribus antra. *Claudian. de* IV. *consul. Honor. v.* 139. ululata verendis Aula puerperiis.

ULULATUS, us, m. *ululato, urlo*, ὀλολυγμὸς, ὀλολυγὴ, actus ululandi, clamor clarus, sed inconditus. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. cap.* 36. *a med.* Tum vero suo more victoriam conclamant, atque ululatum tollunt. & *lib.* 7. *c.* 80. Clamore & ululatu suorum animos confirmabant. *Virgil.* 4. *Æn. v.* 667. Lamentis, gemituque & femineo ululatu Tecta fremunt. *Ovid. Met.* 3. *v.* 528. Liber adest, festisque fremunt ululatibus agri. *Stat.* 9. *Theb. v.* 177. jam gaudia magnæ Testantur voces, victorque ululatus aderat Auribus. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *vers.* 24. Mænades facta acutis ululatibus agitant.

ULULO, as, avi, atum, n. 1. *urlare*, ὀλολύζω, flebilem mœstumque sonum edo, gemo: proprium canum & luporum: a voce Græca allata, quæ & ipsa per onomatopœjam ficta est. *Enn.* apud *Fest.* in *Nictare*. Canis ululat acute. *Virg. Æn.* 6. *v.* 257. visæque canes ululare per umbram. & *lib.* 7. *v.* 18. formæ magnorum ululare luporum. *Ovid.* 4. *Met. v.* 404. Falsaque sævarum simulacra ululare ferarum. ¶ Transfertur ad quamvis vociferationem & clamorem ululatui similem. *Virg.* 4. *Æn. v.* 168. summoque ulularunt vertice Nymphæ. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 553. Perque vias urbis, Latiosque ululasse per agros Deformes animas, vulgus inane, ferunt. *Id. Heroid. ep.* 6. *v.* 117. Pronuba Tisiphone thalamis ululavit in illis. *Catull. carm.* 62. *de Aty*, *v.* 68. Thiasus repente linguis trepidantibus ululat. *Lucan. l.* 6. *v.* 661. lætis ululare triumphis. *Id. l.* 1. *v.* 567. Sanguineis populis ulularunt tristia Galli. *h. e.* ululantes prædixerunt. *Martial. l.* 5. *epigr.* 4. Et concubino mollior Celænæo, Quem sectus ululat matris Entheæ Gallus. *h. e.* ululando inclamat: nam & in sacris *ululare* dicebant, & Græca consuetudine, ut ait *Servius ad Æn.* 4. *v.* 168. V. *Ululatus*, *a*, *um*. *Prudent. in Hamartig. v.* 451. Orbatam propriis ululavit civibus urbem. *h. e.* ululando questus est. ¶ *Ululare*, ululatibus resonare. *Virg.* 2. *Æn. v.* 487. penitusque cavæ plangoribus ædes Femineis ululant: ferit aurea sidera clamor. *Sil. l.* 6. *v.* 685. & lucus, & antrum, Et resonæ silvis ulularunt flebile ripæ. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 269. Seu tu sanguineis ululantia Dindyma Gallis Incolis.

ULYSSES, & Ulyxes, is, m. Ὀδυσσεὺς, filius Laertæ ex Anticlea, pronepos Jovis Saturni filii, rex Ithacæ & Dulichii insularum maris Ionii. Alii patrem fuisse dicunt Sisyphum Æoli filium latronem scelestissimum, qui cum Anticlea concubuerit, antequam Laertæ nuberet. V. *Sisyphides*. Fuit facundissimus, & callidissimus omnium, qui ad Trojam oppugnandam profecti sunt. Ejus res gestae, errores, laboresque præter *Homer. in Odyss.* recensent *Propert. l.* 3. *el.* 10. a *vers.* 23. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. a *vers.* 51. *Hygin. fab.* 125. & *Sidon. carm.* 9. a *vers.* 143. Ipse quoque prædicat in oratione contra Ajacem apud *Ovid.* 13. *Metam.* a *vers.* 128. V. etiam ipsam Ajacis orationem *ibid.* a *vers.* 1. & *Heroid. epist.* 1. ¶ In genitivo non solum *Ulyssis* dicimus, sed etiam *Ulyssei* a recto *Ulysseus*, & *Ulyssi* contractione τοῦ ei. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 84. conjux semper Ulyssis ero. *Horat. l.* 1. *od.* 6. *v.* 7. Nec cursus duplicis per mare Ulyssei. *Id. l.* 1. *epist.* 7. *v.* 40. Haud male Telemachus, proles patientis Ulyssi. *Virg. Æn.* 3. *v.* 273. Et terram altricem sævi exsecramur Ulyxi. *Al. leg.* Ulyssis: Pierius in Medicea Codice Ulyxei. De hac declinandi ratione diximus in *Achilles*, & *Ogyges*. ¶ In dativo *Ulyssi* habet, in accusativo *Ulyssem*, & Græca positione *Ulyssen*: in vocativo, & ablat. *Ulysse*. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 18. *v.* 21. Aut quod Penelopes verbis reddatur Ulyssi. *Propert. l.* 1. *el.* 20. *v.* 37. Quicumque & venti miserum vexastis Ulyssen. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 1. Hanc tua Penelope lento tibi mittit, Ulysse. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 14. *v.* 35. Quis patriam solerte magis dilexit Ulysse? ¶ Frequentissime in libris reperitur *x* pro duobus *ss*: frequenter etiam *i* pro *y*. V. *Ulixes* suo loco.

ULYSSIPONENSIS. V. *Olisiponensis*.

U M

UMBELLA, læ, f. *parasole, ombrella*, σκιάδιον, proprie est parva umbra: metonymica est umbraculum, h. e. instrumentum, quod supra caput expanditur, soli & pluviæ arcendæ. *Martial. l.* 14. *distich.* 28. cujus lemma *Umbella*: Accipe quæ nimios vincant umbracula soles: Sit licet & ventus, te tua vela tegent. *Id. l.* 11. *epigr.* 74. Umbellam luscæ, Lygde, feras dominæ. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 50. En, cui tu viridem umbellam, cui succina mittas.

UMBER, bra, brum, Ὄμβριος, qui est ex Umbria. *Catull. in Egnatium, carm.* 39. *v.* 11. Aut porcus Umber, aut obesus Hetruscus. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 10. cui Tuscus aper generosior Umbro. *Id. l.* 1. *silv.* 4. *v.* 4. Umber aper curvet lanceæ. *Martial. l.* 7. *epigr.* 30. Villicus Umber. *Ovid. l.* 3. *de ar. am. v.* 303. conjux Umbri rubicunda mariti. ¶ Umbræ canis laus est in venando. *Virg.* 12. *Æn. v.* 753. cervus Mille fugit refugitque vias: at vividus Umber Hæret hians, jamjamque tenet. *Senec. in Thyest. v.* 497. cum feras vestigat, & longo sagax Loro tenetur Umber, ut presso vias Scrutatur ore, &c. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 420. petit cervos Umbro venator edaci. *Sil. l.* 3. *v.* 295. exigit Umber Nare sagax e calle feras. *Sidon. carm.* 7. *v.* 191. suem latratibus improbus Umber Terruit. Adde *Nemesian. in Cyneg.* a *vers.* 231. ubi Tuscos canes (Umbri olim & in Tuscia fuere, teste *Plin. l.* 3. *c.* 5. *sect.* 8. & Umbriem partem esse Tusciæ, tradit *Serv. ad Virgil. loc. cit.*) laudat a sagacitate, villosos tamen esse dicit ac deformes. *Grat.* quoque in *Cyneg. v.* 171. Umbros canes commendat quidem a fide & solertia, sed animis & virtute destitutos, & fugere adversam feram, postquam indagaverint. ¶ *Umbri*, *orum*, Ὀμβρικοὶ, Ὄμβροι, populi Umbriæ. *Plin. l.* 3. *c.* 14. Umbrorum gens antiquissima Italiæ existimatur, ut quos Ombrios a Græcis putent dictos, quod inundatione terrarum imbribus superfuissent. *Solin. c.* 2. (*al.* 8.) Bocchus absolvit, Gallorum veterum propaginem Umbros esse: M. Antonius (*al.* Antoninus) refert eosdem, quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerint Umbrios Græce nominatos. Similia habet *Serv. loc. cit.* ¶ Musmones (animal caprino vellere) ex capra & ove natos, prisci *umbros* vocarunt, teste *Plin. l.* 8. *c.* 49. nempe a Græco ἄμβριος, hybrida, spurius. Huc spectat, quod habetur in *Gloss. Gr. Lat.* Imbrum, ἡμίονον, πρόβατον. h. e. mulum, ovem.

UMBILICARIS, re, ad umbilicum pertinens, ut *Umbilicaris* nervus, apud *Tertull. de carn. Christi*, *c.* 20. *a med.* Si non adhæsit utero, quomodo avulsus est? si adhæsit, qui avulsus est, quomodo adhæsisset, nisi dum ex utero per illum nervum umbilicarem, quasi folliculi sui traducem, adnexus origini exlvæ?

UMBILICATUS, a, um, ὀμφαλώδης, ad umbilici similitudinem factus. *Plin. l.* 13. *c.* 4. *ante med. de semine palmæ*. Et in alvo media plerisque umbilicatum.

UMBILICUS, ci, m. *bellico, ombellico*, ὀμφαλὸς, regio media alvi & abdominis, cavitate quadam prædita, ubi in feminis fetus utero adhæret. *Plin. in fin. cap.* 37. *l.* 11. Venarum in umbilicu nodus ac coitus. *Cels. l.* 7. *c.* 24. Sunt etiam circa umbilicum plura vitia, &c. & *lib.* 6. *c.* 17. Ad umbilicos procurrentes, ut manu ferroque utendum sit, &c. *Liv. l.* 26. *c.* 45. *sub fin.* Ventus adeo nudaverat vada, ut alibi umbilico tenus aqua esset, alibi genua vix superaret. *Hirt. de B. Afric. c.* 85. Per mare umbilico fine ingressi, terram petebant. ¶ *Cels. l.* 7. *c.* 29. *sub fin.* eodem nomine appellat nervum umbilicarem. Medicus, inquit, manu leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat. ¶ Metaphorica est media pars cujusque rei. *Cic. Verr.* 6. *c.* 48. Qui locus, quod in media est insula situs, umbilicus Siciliæ nominatur. *Plaut. Men.* 1. 1. 45. Dies quidem jam ad umbilicum est dimidiatus mortuus. *Liv. l.* 35. *c.* 18. Ætoli, qui umbilicum Græciæ incolunt. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 12. *sub fin.* & *Atticum* apud *Varron. l.* 6. *de L. L.* 1. *c.* & apud *Cicer. l.* 2. *de Divinat. c.* 56. ubi Delphi *umbilicus terrarum* dicuntur, & ab *Auct. Priap. carm.* 76. *umbilicus orbis*. ¶ In libris *umbilicus* erat bacillus teres, e cedro, vel buxo, vel ebore, vel osse, aliave materia, circa quem volvebantur chartæ, & volumen fiebat: ita dictus, quod voluminis complicati, medium locum teneret. Vel (quod pæne eodem recidit) *umbilici* dictæ sunt ejus bacilli partes extremæ, quæ hinc inde exstabant, convoluto volumine: quibus ad ornatum præfigi solebant, quæ dicebantur cornua, modo picta, modo ex ære, aut ebore, &c. *Martial. l.* 3. *epigr.* 2. *ad libr. suum*: Cedro nunc licet ambules perunctus, Et frontis gemino nitens honore Pictis luxurieris umbilicis. & *lib.* 5. *epigr.* 6. *a med.* Quæ cedro decorata, purpuraque Nigris pagina crevit umbilicis. *Id. l.* 8. *epigr.* 61. liber umbilicis decorus, & cedro. Adde *libr.* 1. *epigr.* 67. & *Catull. carm.* 22. *ad Varum de Suffeno*, *v.* 7. Et quia hic ornatus non affigitur libris, nisi cum absoluti sunt, hinc *umbilicus* interdum pro fine ponitur. *Martial. l.* 4. *epigr. ult.* Ohe, jam satis est, ohe libelle: Jam pervenimus usque ad umbilicos. *Horat. epod.* 14. *v.* 6. deus me vetat Inceptos, olim promissum carmen, iambos Ad umbilicum adducere. ¶ In eadem medii loci significatione sunt illa *Plin. l.* 15. *c.* 22. Ponticis nucibus umbilicus intus in ventre medio. *Id. l.* 18. *c.* 15. *in fin.* In humida vermiculi umbilicum lupini in sterilitatem castrant. *Id. lib.* 10. *c.* 52. *init.* Umbilicus ovis a cacumine inest, ceu gutta eminens in putamine. *Id. l.* 16. *c.* 7. *de robore*. Gignunt & alæ ramorum ejus pilulas, corpore, non pediculo adhærentes, candicantes umbilicis. ¶ De parvo circulo. *Id. l.* 37. *c.* 5. *sub fin.* Non oportere perforari beryllos, quorum sit absoluta bonitas, umbilicis tantum ex auro capita comprehendentibus. *Id. l.* 18. *c.* 33. Duci sarculo sulcum, vel cinere lineam pedum viginti conveniet: mediamque mensuram, hoc est in decimo pede, circumscribi circulo parvo, qui vocetur umbilicus. ¶ De gnomone. *Plin. lib.* 6. *c.* 34. In hoc cæli circumflexu, æquinoctii die media, umbilicus, quem gnomonem vocant, septem pedes longus, umbram non amplius quatuor pedes longam reddit. Adde *sub fin. ejusd. libri*, & *lib.* 2. *c.* 72. ¶ Præterea *umbilici* dicuntur marinæ cochleæ, quarum testa rotunda, & contorta similitudinem quandam habet cum umbilico hominis. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. *de Scipione Æmiliano*, & *C. Lælio*. Solet narrare Scævola, conchas eos, & umbilicos ad Cajetam, & Laurentum legere consuesse. *Val. Max. l.* 8. *c.* 8. *num.* 1. Constat namque eos Cajetæ, & Laurenti vagos litoribus conchulas, & umbilicos lectitasse. Al. leg. *calculos*; & *umbilicos* parvos rotundosque lapil-

lapillos interpretantur. Sed *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 3. cum narrasset, jussas a Caligula legiones, conchas, & umbilicos in ora maris legere; subdit deinde: hujusmodi pisces Græca *Nympharum lumina*, seu *ocellos* appellari. ex quo intelligimus, pisces esse, aut certe marinas conculas, aut cochleas, quæ a maris fluctibus subinde ejectantur. ¶ Umbilicus Veneris, κοτυληδὼν, herba est in officinis nomen retinens, folio in acetabuli formam tornato, brevi in medio cauliculo, in quo semen inest, radice olivæ modo rotunda. Est & alterum ejusdem genus, cymbalion aliqui vocant, pinguibus foliis, latioribus, ligularum modo densis, circa radicem mediam oculi ambitum describentibus, ut in majore sempervivo, astringentis gustus, cauliculo tenui, in quo flores, & semina hyperici, radice majuscula. *Apul. de herb. c.* 43.

UMBO, onis, m. ἄμβων, ὀμφαλὸς, quidquid in plano rotunda, aut coni figura exstat ac prominet: a voce Græca allata. Speciatim sic dicitur media pars clypei eminentior. *Virg.* 2. *Æn. v.* 544. telum imbelle sine ictu Conjecit, rauco quod protinus ære repulsum, Et summo clypei nequidquam umbone pependit. ¶ Per synecdochen est ipse clypeus, *scudo*. *Virg.* 7. *Æn. v.* 632. Tegmina tuta cavant capitum, flectuntque salignas Umbonum crates. *& lib.* 9. *v.* 810. nec sufficit umbo Ictibus. *& lib.* 10. *vers.* 884. sed sustinet aureus umbo. *Liv. l.* 4. *c.* 19. Adsurgentem regem umbone resupinat. *Id. l.* 30. *c.* 34. Hostium aciem Romani ala, & umbonibus pulsantes, &c. *Justin. l.* 33. *c.* 2. Umbone se protegere. *Sil. l.* 4. *v.* 354. teritur junctis umbonibus umbo, Pesque pedem premit. Adde *Lucan. l.* 6. *v.* 192. *Petron. in Satyr. c.* 124. *Stat.* 1. *Theb. v.* 377. & *lib.* 9. *v.* 147. & *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 387. & *lib.* 2. *de rapt. Pros. v.* 224. Similis est illud *Prudentii in Psychom. v.* 155. Hostem humilem cupiens impulsu umbonis equini Sternere. *con l' urto del cavallo*. In illo *Juvenal. sat.* 2. *v.* 46. illos defendit numerus, junctæque umbone phalanges: eadem est sententia, quæ apud *Valer. Flacc. l.* 3. *v.* 90. sic contextis umbonibus urgent. Respicitur enim mos militaris, cum arctis ordinibus militas densantur, junctisque scutis alter alterum protegit. ¶ De cubito, quia ibi clypeus tenetur. *Martial. l.* 3. *epigr.* 46. In turbam incideris, cunctos umbone repellet. *Stat.* 2. *Theb. v.* 670. manum cassos defertur in ictus, Turbatique gradus, clypeum nec sustinet umbo. ¶ *Umbo togæ* est sinus & rugæ collectæ ad sinistrum brachium, præsertim in vestitu ditiorum, quibus toga magis laxa & fluxa erat, quam pauperibus. *Tertullian. de Pall. c.* 5. *sub init.* De palla usurpat *Apul. lib.* 11. *Met. Persius* vero *sat.* 5. *v.* 33. *candidum umbonem* per synecdochen dicit ipsam togam virilem. ¶ Præterea quidquid prominet, & protenditur, ut diximus, *umbo* est: idque enim & *ἄμβων*, & ἄμβη significat. *Stat.* 1. *Achill. v.* 408. undisonæ quos circuit umbo Maleæ. *h. e.* promontorium. *Id.* 7. *Theb. v.* 15. Isthmiue umbo. *h. e.* ipse Isthmus. *Id. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 110. solidus contra riget umbo maligni montis. *& lib.* 6. *v.* 257. Stant juga, & objectus geminæ umbonibus agger Campum exire vetat. *& lib.* 4. *silv.* 3. *v.* 47. Tunc umbonibus hinc & hinc coactis, Et crebris iter alligare gomphis. *h. e.* extremitatibus aggeris, quo via sternitur. *Id.* 6. *Theb. v.* 352. Sacrus umbo Arbiter agricolis. *h. e.* lapis terminalis in modum clypei rotundatus, & castus. ¶ In gemmis quoque *umbo* est earum pars prominentior. *Plin. l.* 37. *c.* 6. *a med.* Arabicæ sardonyches excellunt candore circuli prælucido, atque non gracili, neque in recessu gemmæ, aut in dejectu residente, sed in ipsis umbonibus ardente.

UMBRA, æ, f. σκιὰ, σκότος, *ombra*, *ombre*, aer sole carens ex objectu alicujus corporis, ut parietis, arboris, nubium, montium. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 7. *ad fin.* Platani umbram sequi. *Id.* 2. *de Divin. c.* 6. *ad fin.* Quando luna incurrit in umbram terræ, quæ est meta noctis. *Virg. in fin. Ecl.* 1. Majoresque cadunt altis de montibus umbræ. *Id. Ecl.* 5. *v.* 70. Ante focum si frigus erit; si messis in umbra. *all' ombra*. & 6. *Æn. v.* 257. visæque canes ululare per umbram. *fra l' ombre, nel bujo*. & *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 22. sub umbra ducere pocula. *Id. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 185. ad umbram lucis ab ortu. *fino alla notte*. & *Cels. l.* 1. *c.* 2. *circa med.* Melior est ambulatio in umbra, quam parietes aut viridaria efficiunt, quam quæ tecto subest. *Petron. in Satyr. c.* 131. Nobilis æstivas platanus diffuderat umbras. *Plin. l.* 6. *c.* 29. *ante med.* Regio, in qua XLV. diebus ante solstitium, totidemque postea, hora sexta consumuntur umbræ, & in meridiem reliquis horis cadunt. *Id. ibid.* 2. *cap.* 73. Mons, juxta quem umbræ æstate in Austrum jaciuntur. *Id. l.* 4. *c.* 12. In cujus forum solstitio Athos ejaculatur umbram. *Virg. l.* 1. *Georg. v.* 58. arbor umbram facit. *Ovid.* 3. *Met. v.* 58. Fecerat exiguas jam sol altissimus umbras. *Virg.* 3. *Æn. v.* 589. Humentemque aurora polo dimoverat umbram. *h. e.* noctem. Sic *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 607. prius humentem nox solverit umbram. *Horat. lib.* 1. *sat.* 5. *v.* 9. nox inducere terris umbras. *Virg.* 2. *Æn. v.* 251. nox Involvens umbra magna terramque, polumque. *Id.* 6. *Æn. v.* 452. agnovitque per umbram obscuram. *Horat. l.* 1. *od.* 7. *v.* 21. densa Tiburis umbra. *Virg.* 2. *Æn. v.* 621. spissis noctis se condidit umbris. *& lib.* 9. *v.* 373. sublustri noctis in umbra. *Lucret. l.* 4. *v.* 341. nigras discutit umbras. *Senec. in Oedip. v.* 713. nemus umbram præbet. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *ante med.* Quibusdam smaragdis intercurrit umbra, surdusque fit calor. ¶ In pictura *umbra* est color obscurior, quo qui clarior est, magis eminet. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. *ante med.* Quam multa vident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non videmus! *Plin. l.* 35. *c.* 5. Tandem se ars ipsa distinxit, & invenit lumen atque umbras, differentia colorum alterna vice sese excitante. *Id. sub fin. l.* 33. Ratio in picturam ad incisuras, hoc est umbras dividendas ab lumine. *Id. lib.* 35. *c.* 11. *ante med.* Nicias lumen & umbras custodivit, atque ut eminerent a tabulis picturæ, maxime curavit. ¶ Metonymice *umbra* est quidquid umbram facit, v. gr. arbores frondosæ, tentoria, ædificia. *Virg.* 1. *Georg. v.* 156. ruris opaci umbras falce premere. *Ovid.* 12. *Met. v.* 512. nudus arboris Othrys erat, nec habebat Pelion umbras. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 20. viridi fontes inducere umbra. *h. e.* circumsitis viridibus umbrosos facere. *& Ecl.* 5. *v.* 5. sub incertas, Zephyris motantibus, umbras. *h. e.* frondes. Sic *Calpurn. ecl.* 5. *v.* 101. tremulas non excutit Africus umbras. *Sil. l.* 14. *v.* 301. turris tabulata decem cui crescere Grajus Fecerat, & multae nemorum consumpserat umbras. *h. e.* arbores. *Id. lib.* 4. *v.* 681. ignis Nutritus fluvio populatur fervidus umbras. *h. e.* arbores in ripa fluminis sitas. *Id. lib.* 12. *vers.* 354. Virgulta tegitur valla, ac frondentibus umbris. *h. e.* frondibus umbrosis. *Val. Flacc. lib.* 7. *vers.* 55. cafa descendet Caucasus umbra. *Stat. l.* 3. *silv.* 4. *v.* 29. sed non erat illi Arcus, & ex humeris nullæ fulgentibus umbræ. *h. e.* pharetra. *Id.* 4. *Theb. v.* 336. dum teneris venit umbra genis. *h. e.* lanugo, barba. *Claudian. in nupt. Pallad. & Celer. v.* 42. dubiam lanuginis umbram Cæsaries intonsa tegit. *Petron. in Satyr. c.* 109. Nunc umbra nudata sua jam tempora mærent. *h. e.* capillis. *Stat. Theb. l.* 6. *v.* 226. summæ cassidis umbra. *h. e.* crista. ¶ De tentoriis, & ædificiis. *Paul. ex Festo:* Umbræ vocabantur Neptunalibus casæ frondeæ pro tabernaculis. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 50. vacua tonsoris in umbra. *h. e.* taberna. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 67. & *lib.* 3. *v.* 387. *Propert. l.* 4. *el.* 8. *v.* 75. & *Martial. l.* 11. *epigr.* 48. Pompeja lentus spatiare sub umbra. *h. e.* porticu Pompeji. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 173. Ad pugnam qui rhetorica descendit ab umbra. *h. e.* a declamationibus, quæ habentur in scholis, ad veras causas in foro agendas. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 53. Studia in umbra educata. *h. e.* in privata domo. ¶ Metaphorice *facere umbram alicui*, ejus decora obscurare, & gloriam minuere, *far ombra*. *Sil. l.* 14. *v.* 282. *de Syracusis*. Et Salaminiacis quantam, Eoisque tropæis Ingenio partus urbs invia fecerit umbram. ¶ Dicitur *umbra*, qui invocatus venit ad cœnam cum eo, qui vocatus fuit: quia illum sequitur, tanquam umbra corpus. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 21. cum Servilio Balatrone Vibidius, quos Mæcenas adduxerat umbrae. *& lib.* 1. *epist.* 5. *v.* 28. locus est & pluribus umbris. ¶ Item tenuis species, signum, vestigium alicujus rei, *apparenza*, *ombra*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 17. Veri juris, germanæque justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus, umbra & imaginibus utimur. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 11. O hominem amentem, & miserum, qui ne umbram quidem unquam τοῦ καλοῦ viderit! *Id. pro Mur. c.* 6. *a med.* In quo ipsam luxuriam reperire non potes, in eo tu umbram luxuriæ reperturum putas? *Id. in Pison. c.* 24. Inanem aucupari rumorem, & omnes umbras falsæ gloriæ consectari. *Plaut. Mil.* 3. 1. 31. Nihil amas: umbra es amantum magis, quam amator. *Sil. l.* 15. *v.* 316. Belli per Grajas umbram circumtulit oras. *Lucan. l.* 3. *v.* 146. umbram libertatis servare. *Ovid. Met.* 9. *v.* 459. mendax umbra pietatis. *Plin. l.* 30. *c.* 1. *a med.* Habere quasdam veritatis umbras. ¶ Hinc *timere umbras*, nimis meticulosum esse, ex vana causa timere, proverb. *Cic. Attic.* 15. *ep.* 20. *sub fin.* Videtur mihi iste, qui umbras timet, ad cædem spectare. *Propert. l.* 2. *el.* 25. *v.* 59. Ipse meas solus, quod nil est, æmulor umbras, Stultus, quod stulto sæpe timore tremo. *Q. Cic. de petit. consul.* 2. 2. *ad fin.* Quamobrem, quod inanius, umbram suam timet. ¶ Ponitur & pro colore, prætextu, causa. *Liv. l.* 8. *c.* 4. Si sub umbra fœderis æqui servitutem pati possumus. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilich. v.* 272. sceleriquo professo Fallax legitimam regni prætexerat umbram. ¶ Et pro tutela ac præsidio. *Liv. l.* 7. *c.* 30. *a med.* Umbra auxilii vestri tegi possumus. *Id. l.* 32. *c.* 21. *a med.* Sub umbra auxilii vestri latere volunt. *& lib.* 34. *c.* 9. *a med.* Sub umbra Romanæ amicitiæ latebant. *Justin. l.* 5. *c.* 2. *circa med.* Morum vitia sub umbra eloquentiæ primo latebant. *sotto la coperta*. ¶ Et pro otio & pace. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 18. *v.* 3. Nos, Macer, ignava Veneris cessamus in umbra. *Albinovan. el.* 2. *v.* 93. victor amet: victor patiatur in umbra. *Cic. pro Mur. c.* 14. *ante med.* Cedat forum castris, otium militiæ, stilus gladio, umbra soli. ¶ Sæpissime *umbræ* dicuntur de manibus defunctorum, *ombre*, *spettri*, *fantasime*, simulacra, imagines. Fingunt enim ethnici Poetæ, defuncto corpore ejus imaginem ac simulacrum æreum corporis, & aeri simile ad Inferos descendere, & siquando redeat ad superos, obscuri aeris pallente colore videri. (V. *Lucret. l.* 1. *a vers.* 110. & *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 654. cujus verba in *Simulacrum* recitavimus.) quod si contrectes, par levibus ventis, volucrique somno simillimum experiare. Vel ipsum animum aere vestiri retentaque defuncti corporis figura, oculis quidem percipi posse, tactu non posse. *Horat. l.* 4. *od.* 7. *v.* 14. Nos ubi decidimus, quo Tullus, dives & Ancus, pulvis & umbra sumus. *pulvis ex resoluto corpore, umbra effigie & simulacro*. *Tibull. l.* 3. *el.* 2. *v.* 9. cum tenuem fuero mutatus in umbram, Candidaque ossa super nigra favilla teget. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1477. emensus freta, terrasque, & umbras. *h. e.* mare, terras, Inferos. *Virg.* 5. *Æn. v.* 734. non me Tartara habent, tristes umbræ. *Ovid.* 7. *Met. v.* 249. Umbrarum rex. *h. e.* Pluto, qui a *Petron.* dicitur *in Satyr. c.* 121. pater umbrarum. *Id. ibid.* Umbrarum facies diro stridore minantur. *Plin. l.* 30. *c.* 2. *in fin.* Se avocasse umbras ad percontandum Homerum. *Tibull. l.* 4. *carm.* 1. *v.* 67. ut inferno Plutonis subdita regno Magna deum proles levibus discurreret umbris. *Ovid.* 9. *Met. v.* 410. Vultibus Eumenidum, matrisque agitabitur umbræ. *Suet. in Calig. c. penult.* Hortorum custodes umbris inquietati. *Sil. l.* 11. *v.* 348. Et Pauli stare ingentem miraberis umbram. *Senec. in Troadib. v.* 181. Emicuit ingens umbra Thessalici ducis. *h. e.* Achillis. ¶ Denique *umbra* est piscis genus, sic a colore nigro-

nigrescente appellatum, ut auctor est *Varro l. 4. de L. L. c. 12.* his verbis: Vocabula piscium pleraque translata a terrestribus ex aliqua parte similibus rebus, ut anguilla, lingulaca, sudis: alia a coloribus, ut hæc asellus, umbra, turdus: alia a vi quadam ut hæc lupus, canicula, torpedo. Hæc *Varro*. Umbra quoque hic piscis appellatus videri potest ob lineas quasdam obliquas a dorso descendentes, aureas, & obscuras, quæ aliquam videntur umbræ. Una enim manifesta est, sequens obscure, & sic deinceps a capite ad caudam usque, quemadmodum tradit *Rondeletius l. 5. de piscibus, c. 9.* ubi plura hoc de pisce legere potes. Græcis similiter piscis hic *σκίαινα* appellatur a *σκιά*. *Ovid. in Halieut. v. 111.* & auri Chrysophrys imitata decus, tum corporis umbræ Liventis, rapidique lupi. Adde *Colum. l. 8. c. 16.* & *Auson. in Mosell. v. 90.* Italis est *ombrina*.

UMBRACULUM, li, n. *ombracolo*, *σκιά*, *σκίαστρον*, locus, in quo est umbra, locus compositus & tectus frondibus, aut alia re quacumque ad umbram præbendam, tabernaculum aliudve umbræ causa erectum. *Varr. l. 1. de R. R. c. 51.* Ubi ea re tecta, & loca calida prope aream faciunt, ac umbracula, quo succedant homines in æstu, tempore meridiano. *Cic. in fragm. apud Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* Visne, ea quæ restant, in illis alnorum umbraculis prosequamur? *Virg. 9. Ecl. v. 42.* & lentæ texunt umbracula vites. ¶ Pro umbella, qua tegitur facies ad solis calores arcendos, *ombrella*. *Ovid. 2. Fast. v. 312.* Aurea pellebant tepidos umbracula soles. *Id. 2. de ar. am. v. 209.* Ipse tene distenta suis umbracula virgis. *Martial. l. 14. epigr. 28.* Accipe quæ nimios vincant umbracula soles. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 97.* Aut e veste sua tendent umbracula sertis Vincta. ¶ Sumitur quoque pro schola, ducta appellatione a Philosophorum veterum ambulationibus, quæ arborum umbraculis erant opacæ, ut Academia, & Lyceum. *Cic. in Bruto, c. 9. a med.* Processerat enim in solem & pulverem: non ut e militari tabernaculo, sed ut a Theophrasti doctissimi hominis umbraculis. *Id. 3. de Legib. c. 6.* Post a Theophrasto Phalereus ille Demetrius mirabiliter doctrinam ex umbraculis eruditorum, otioque, non modo in solem atque pulverem, sed in ipsum discrimen aciemque produxit.

UMBRALITER, per umbram & imaginem. *Augustin. ep. 57. ad fin.* Deus in templo manufacto non corporaliter, sed umbraliter habitavit.

UMBRANS, antis, *che fa ombra*, *ombroso*, umbram inducens, opacans. *Senec. in Herc. Fur. v. 717.* Ingens domus umbrante luco tegitur. *Claudian. de B. Get. v. 575.* Alpheas umbrantia Mænala ripas. *Senec. in Hippol. v. 836.* Pulsus vasto carcere umbrans manes. *h. e.* tenebris coercens. *Sil. l. 1. v. 403.* frontem intonsam umbrante capillo Septus, & horrentes effingens crine galeros. Al. leg. *vibrante*.

UMBRATICOLA, æ, m. & f. qui umbra delectatur, homo delicatus, & mollis, ignavus, qui solem pulveremque ferre non potest. *Plaut. Truc. a. 2. 7. 49.* Mœcham malacum, cincinnatum, umbraticolam, tympanotribam amas. Eodem sensu etiam *umbraticus* dicitur. *Id. Curcul. 4. 3. in fin.* Quid refert, me fecisse regibus, ut mihi obedirent, si hic me hodie umbraticus deriserit? *Senec. l. 4. de benef. c. 2.* Epicureorum delicata & umbratica turba.

UMBRATICUS, a, um, *che sta all' ombra*, qui in umbra degit. *Umbraticus homo* est ignavus, mollis. V. *Umbraticola*. ¶ *Umbraticæ litteræ* dicuntur, quæ domi exercitii causa, aut in scholis exarantur. *Plin. l. 9. ep. 2.* Nisi forte volumus scholasticas tibi, atque ut ita dicam, umbraticas litteras mittere. *Petron. in Satyr. c. 2.* Umbraticus doctor. *h. e.* ludi magister, qui domi & in otio pueros docet. ¶ *Umbraticum negotium* est, quod domi agitur, & sine multo labore. *Gell. l. 3. c. 1. a med.* Negotiis se plerumque umbraticis, & sellulariis quæstibus intentos habent.

UMBRATILIS, le, *da ombra*, *σκιώδης*, ad umbram pertinens, ut *Vita umbratilis*, quæ umbra atque otio marcescit, *σκιατροφία*. *Cic. 2. Tuscul. c. 11.* Sic ad malam domesticam disciplinam, vitamque umbratilem & delicatam cum accesserunt etiam poetæ, nervos omnes virtutis elidunt. *Colum. l. 9. c. 2.* Nec sit mora segnis, & umbratilis. ¶ *Exercitatio umbratilis*, quæ in loco operto, atque adeo in otio fit. *Cic. 1. de Orat. c. 34.* Educenda deinde dictio est ex hac domestica exercitatione, & umbratili medium in agmen, in pulverem, in clamorem, in castra atque aciem forensem. ¶ *Oratio umbratilis*, est oratio Philosophorum, ita dicta ad differentiam orationis Oratorum, quia Philosophi in umbraculis versabantur, Oratores in foro sub sole. *Cic. in Orat. c. 19.* Mollis est oratio Philosophorum, & umbratilis, nec sententiis, nec verbis instructa popularibus.

UMBRATILITER, adverb. leviter, rudi descriptione, & quasi per umbras. *Sidon. l. 5. ep. 10.* Quæ imaginarie tantum, & quodammodo umbratiliter affingimus.

UMBRATUS, a, um, *inombrato*, umbra tectus. *Virg. 6. Æn. v. 772.* Atque umbrata gerunt civili tempora quercu. *h. e.* circumdata quercu quodammodo umbram facientis. *Stat. 6. Theb. v. 554.* Olympiacis umbratus tempora ramis. *Id. l. 3. silv. 4. v. 79.* Umbratus genas. *h. e.* barbatus. *Val. Flacc. l. 4. v. 137.* tempora umbrata galero. *h. e.* intecta. *Claudian. de B. Gild. v. 444.* Umbratus dux ipse rosis, & marcidus ibit Unguentis.

UMBRI, orum. V. *Umber*.

UMBRIA, æ, f. *l' Umbria*, *Ὀμβρική*, regio Italiæ inter Apenninum & mare superum, Picenum, & Narem fluvium, cujus incolæ *Umbri*. V. *Umber*. Fuit patriam solum *Plauti*, *Propertii*, & *Joviani Pontani*. Olim pars fuit Etruriæ. *Propert. in fin. l. 1.* & *lib. 4. el. 1. v. 63.* Ut nostris tumefacta superbiat umbria libris: Umbria Romani patria Callimachi. *h. e.* Propertii. *Martial. l. 4. epigr. 10.* Mæcenas decus Umbriæ Sabinus. Adde *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Adjective *Gell. l. 3. c. 2.* Umbria terra. V. *Arabia*.

UMBRICUS, a, um, ad Umbriam pertinens, ut Creta Umbrica, quæ non nisi poliendis vestibus assumitur, inquit *Plin. l. 35. c. 17.*

UMBRIFER, era, rum, *ombroso*, *σκιώδης*, ferens umbram, umbrosus. *Varro l. 2. de R. R. c. 2. circa med.* Circiter meridianos æstus, dum defervescunt, sub umbriferas rupes, & arbores patulas subjiciunt. *Virg. 6. Æn. v. 473.* in nemus umbriferum. *Cic. vertens Homeri carmina l. 2. de Divin. c. 30.* umbrifera platanus. ¶ Item ferens umbras defunctorum. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 427.* Supprime jam lacrymas. non est revocabilis istis, Quem semel umbrifera navita linter tulit. *Stat. l. 8. Theb. v. 18.* Umbriferæque fremis sulcator pallidus undæ. *&* *lib. 1. v. 57.* tuque umbrifero Styx livida fundo.

UMBRO, as, avi, atum, a. 1. *inombrare*, *aduggiare*, *σκιάζω*, umbra tego, umbram induco, adumbro, inumbro, obumbro, opaco. *Columm. l. 5. c. 7.* Omnes pæne virgæ, ne umbrent, abraduntur. *Claudian. in nupt. Honor. & Mar. v. 149. de Tritone.* Umbratura deam retro sinuatur in arcum Bellua. *Plin. l. 37. c. 7.* Carchedonios umbrante tecto purpureos videri. *h. e.* sub tecto, & in umbra. *Sil. l. 5. v. 488.* quercus umbrabat coma summi fastigia montis. *Stat. l. 4. silv. 2. v. 36.* vitifero sub palmite nudos Umbravit colles, & sobria rura Lyæus. *h. e.* enascerit, & umbrosa reddidit. Sic *Sil. l. 14. v. 24.* montes umbrare oliva. *h. e.* conserere. *Varr. apud Non. c. 2. n. 790.* Umbrantur somno pupulæ. *h. e.* clauduntur, & lucem non admittunt. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 121. de Xerse.* Narratur rapuisse vagos exercitus amnes, Et telis umbrasse diem. *h. e.* obscurasse. *Id. de VI. consul. Honor. v. 163.* remi caput umbraverat vinctus Heliadum. *h. e.* corona populea caput cinxit.

UMBROSUS, a, um, *opaco*, *ombroso*, *σκιώδης*, umbram habens, opacus. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1.* Ego locum æstate umbrosiorem vidi nunquam. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 11. circa med.* Fere aquosissima sunt quæcumque umbrosissima. *Virg. 3. Georg. v. 331.* Æstibus at mediis umbrosam exquirere vallem. *Id. 8. Æn. v. 242.* umbrosæ cavernæ. *Tibull. l. 1. el. 4. v. 1.* umbrosa tecta. *Horat. l. 3. od. 1. v. 23.* umbrosa ripa. ¶ Item umbram inducens. *Plin. l. 16. c. 26. sub fin.* Fici folium maximum umbrosissimumque. *Virg. Ecl. 2. v. 3.* inter densas, umbrosa cacumina, fagos. *Id. Æn. 8. v. 34.* crines umbrosa tegebat arundo. *Propert. l. 1. el. 20. v. 7.* umbrosa silva. *Ovid. 3. Fast. v. 17.* umbrosæ salices.

U N

UNA, adverb. *insieme*, *in compagnia*, *ἅμα*, *ὁμοῦ*, *ὁμῶς*, Simul, pariter. *Cic. Attic. l. 7. ep. 10.* Si in Italia Pompejus consistit, erimus una. *Id. 2. de Fin. c. 24 extr.* Quo minus ambo una necaremini non precarere? *Id. in Bruto, c. 21.* Tenuit cum hoc locum quendam etiam Ser. Fulvius, & una Fabius Pictor. *Tacit. 2. Histor. c. 28.* Cohortes turbidas, ac, si una forent, prævalidas, dispergere. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 77.* corpus onustum Hesternis vitiis animum quoque prægravat una. *Cic. de Amic. c. 10.* Quod summi puerorum amores sæpe una cum prætexta ponerentur. *Terent. Adelph. 4. 3. 7.* Quæso, ut una mecum ad matrem virginis eas. *Plaut. Mil. 2. 1. 61.* Qui amantes una inter se facerem convenas. *Cic. initio Divin. Verr.* Si mei consilii causam cognoverit, una & id quod facio, probabit, & in hac causa neminem præponendum mihi actorem putabit. *Plaut. Mostell. 2. 3. 43.* I mecum, obsecro, una simul. V. *Simul*. ¶ Cum dativo *Virg. Æn. 8. v. 104.* Pallas huic filius una, Una omnes juvenum primi, pauperque senatus Tura dabant.

UNAETVICESIMANUS miles dicitur, qui est ex legione vicesima prima. *Tacit. l. 2. Hist. c. 43.* Stratis Unaetvicesimanorum principiis, aquilam abstulere. *Id. 1. Ann. c. 51.* Sinistrum latus Unaetvicesimani, dextrum Quintani clausere. ¶ Legitur etiam *unetvicesimanus*.

UNAETVICESIMUS, a, um, vicesimus primus, ut Unaetvicesima legio, apud *Tacit. 1. Ann. c. 45.* & *2. Hist. c. 43.* ¶ Legitur & *unetvicesimus*.

UNANIMANS, antis, idem quod unanimis. *Plaut. Truc. a. 4. 80.* Non amantis mulieris, sed sociæ unanimantis, fidentis fuit.

UNANIMIS, me, *concorde*, *dell' istesso animo*, *ὁμόψυχος*, qui unius animi est, & unius sententiæ cum altero. *Virg. 4. Æn. v. 8.* Cum sic unanimem alloquitur male sana sororem. *Claudian. in consul. Probi & Olybr. v. 231.* Unanimes fratres. *Id. epigr. 37.* paribusque lupatis Unanimes frenantur equi. V. *Unanimus*.

UNANIMITAS, atis, f. *concordia*, *ὁμοψυχία*, *ὁμόνοια*, concordia, consensus. *Liv. l. 40. c. 8. a med.* Mihi, Antiocho, & cuilibet regum hujus ætatis nulla re magis, quam fraterna unanimitate regnum æquasse. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 956. & 571.* Per nostram egregiam unanimitatem.

UNANIMITER, *concordemente*, *ὁμοψύχως*, uno animo, concorditer. *Vopisc. in Tacit. c. 4. in fin.* Me unanimiter delegistis. *Tertull. de Patient. c. 1. sub fin.* Philosophi cum inter se variis sectarum libidinibus discordent, patientiæ unanimiter student.

UNANIMUS, a, um, idem quod unanimis, & eo etiam usitatius. *Liv. l. 7. c. 21.* Quæ dissidere unanimos videbatur. *Val. Flacc. l. 4. v. 169.* nomenque sequutus Otreos unanimi. *Catull. carm. 30. ad Alphen.* Alphene immemor, atque unanimis false sodalibus. *Stat. 8. Theb. v. 669.* unanimi fratres. *Alii leg.* unanimes. *Plaut. Stich. 5. 4. 49.* Ego tu sum, tu es ego: unanimi sumus. Plures vet. Cod. habent *unanimis*. *Claudian. sub fin. l. 2. de rapt. Pros.* unanimi consortia

fortia discite somni. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 614. venti Induxere hiemem, raucoque ad litora tractu Unanimi freta curva ferunt. *unanimi* proprie, quia ἄνεμος, & *animus* est flatus, ventus.

UNCATIO, onis, f. curvatura. *Cal. Aurel. Acuter.* 3. 2. *c.* 32. *circa med.* Unguium uncatio, quam γρύπωσιν vocant.

UNCATUS, a, um, curvatus, inflexus, uncus. *Cal. Aurelian. Tard. l.* 5. *c.* 3. *a med.* Adeo ut quidam uncati permaneant. *Sidon. l.* 4. *ep.* 20. *a med.* Uncatæ lanceæ. *Id. l.* 9. *ep.* 9. *ad fin.* Uncatis syllogismis aliquem inhamare.

UNCIA, æ, f. *oncia*, (οὐγκία Siculorum lingua) duodecima pars assis, seu libræ. *Rhemn. Fann. de ponderib. & mensur. v.* 28. Unciaque in libra pars est, quæ mensis in anno. *Plin. l.* 20. *c.* 13. *sub fin.* Fasciculum rutæ in rosaceo decoctum, addita uncia aloes. *Martial. l.* 1. *epigr.* 107. Diluti bibis unciam Falerni. *Plaut. Men.* 3. 3. Huic ut addas auri pondo unciam. ¶ *Unciæ* partes sunt *semuncia, drachma, sextula, ducella, siclus*: quæ V. suo loc. *Drachma* est octava pars unciæ. *sextula* sexta: *ducella* tertia: *siclus* quarta. ¶ Apud *Cels. l.* 5. *c.* 17. in uncia est pondus septem denariorum: denarii autem pondus in sex partes dividitur, id est sextantes, qui Græcorum obolis respondent. ¶ Sæpe dicitur de duodecima parte totius alicujus, sive pondere, sive mensura constantis: quemadmodum *as* totum aliquod significat. *Colum. l.* 5. *c.* 1. *a med.* Pars duodecima jugeri pedes efficit duo millia & quadringentos: hoc est uncia. *Senec. l.* 4. *controvers.* 28. *post med.* Ex uncia heres erat patris sui Galla. *Frontin. de aquæd. artic.* 24. Digitus est sextadecima pars pedis; uncia duodecima. *Plin. l.* 6. *c. ult. ante med.* Gnomonis centum unciæ umbram septuaginta septem uncias faciunt. *Martial. l.* 9. *epigr.* 3. una erit uncia tota, Decidat tecum qua pater ipse deum. *h. e.* duodecima pars æris alieni, quod Jupiter tibi debet. ¶ De minima quotitate cujusque rei *Id. ibid. epigr.* 49. De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla De nostro nobis uncia venit apro. *Plaut. Rud.* 4. 2. 8. Neque piscium ullam unciam hodie pondo cepi. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 131. adeo nulla uncia nobis Est eboris, nec tessellæ, nec calculus ex hac Materia. ¶ *Usura unciæ*, quæ sæpius *unciaria* dicitur, est pars duodecima usuræ centesimæ. Centesima autem erat, cum centesima pars sortis singulis mensibus solvebatur, h. e. duodecim pro centum in annos singulos. Dicitur etiam *onciaria*, quia sicut uncia est assis pars duodecima, ita hæc usura est pars duodecima centesimæ, quæ est velut as, & maxime usurarum, *dodici per cento*, ut in *Centesimus* dictum est. *Semunciaria* autem *sei per cento*. Itaque usura, quæ duodecim solvit pro centum assibus, duo habet nomina: cum *centesima* dicitur, refertur ad sortem, quæ est *centum*; cum *uncia* & *unciaria*, ad *as*, quatenus ipsam sortem significat. Hoc vero in aliis minoribus usuris locum non habet, quæ una appellatione efferuntur, *triens, quadrans, sextans*, &c. quæ solum ab *as* descendunt. Sunt tamen qui docent, unciariam usuram esse omnium levissimam, & centesimæ oppositam qua scilicet unum pro centum non singulis mensibus, sed singulis annis solveretur, *uno per cento*. Quæ si aliquando in usu fuisset, non erat cur in XII. Tab. caveretur, ne quis unciario fœnore plus exerceret; quod ostenit *Tacit. Annal.* 6. *c.* 16. V. *Gronov. in Antexegesi de Usur.* ubi hac de re multa. *Scævola Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 46. *circa med.* Quæro, uncias usuras, an vero eas, quae stipulati sunt, præstare debeant.

UNCIALIS, le, *di oncia*, unciam ponderis, aut mensuræ habens, unciarius. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Asses unciales. *h. e.* unciæ pondo. Sic *Id. l.* 14. *c.* 3. *a med.* Uncialis uva. *Id. l.* 18. *c.* 26. *ad fin.* Uncialis altitudo.

UNCIARIUS, a, um, *di oncia*, unciam continens. *Plin. l.* 34. *c.* 5. *a med.* Unciaria stipe collata. *h. e.* nummulis, qui dimidium assis valebant, eo tempore, quo asses sextantales facti sunt, h. e. duarum unciarum pondere. *Ulpian. Dig. lib.* 30. *leg.* 34. *ad fin.* Unciarius heres. *h. e.* ex uncia, seu duodecima parte hereditatis. *Liv. l.* 7. *c.* 16. Unciarium fenus. *h. e.* usura uncia, de qua V. in *Uncia*. Hujus dimidium erat semunciarium. *Liv. ibid. c.* 27. Semunciarium ex unciario fenus factum. Hinc *unciaria lex* de fenore unciario lata a L. Sulla & Q. Pompejo Rufo, ut *Fest.* docet. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 16. Duodecim tabulis sanctum, ne quis unciario fenore amplius exerceret: dein rogatione tribunitia ad semuncias redacta. ¶ *Unciariæ uvæ* dictæ sunt a magnitudine & pondere acinorum, quas *Plin.* vocat unciales. *Colum. l.* 3. *c.* 2. & *Isidor. l.* 17. *Orig. c.* 5. *circa med.*

UNCIATIM, *a oncia a oncia*, κατ' οὐγκίας, per singulas uncias. *Plin. l.* 28. *c.* 9. *a med.* Datur & phthisicis unciatim cum vini veteris hemina decocta, donec tres unciæ e tota residant. *Terent. Phorm.* 1. 1. 9. Quod ille unciatim vix de demenso suo, suum defraudans genium comparsit miser. *h. e.* paulatim, *a poco a poco, a spizzico, a stento*.

UNCINATUS, a, um, *rampinato, uncinato*, ἀγκιστρωτός, ἀγκιστρώδης, uncinis hamatus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 38. *ad fin.* Qui asperis, & lævibus, & hamatis, uncinatisque corpusculis concreta hæc esse dicat, interjecto inani.

UNCINUS, ni, m. *oncino, uncino, rampino*, ὄγκινος, uncus, hamus: a Græca voce allata. Græci enim dicunt & ὄγκος, & ὄγκινος, in ea acceptione, qua Latini uncum, vel hamum. *Apul. l.* 3. *Metam.* Pessulis injectis, & uncino firmiter immisso. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *a med. de ficu*. Uncinis æreis tollere vermes. ¶ Adjective *Paulin. Nolan. carm.* 20. *seu Natali* 7. *S. Felic. v.* 270. Staminis uncino, quasi piscis, inhæseret hamo.

UNCIOLA, æ, f. *oncietta*, οὐγκίδιον, parva uncia. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 40. Unciolam Proculeius habet, sed Gillo deuncem.

UNCIPES, edis, uncos pedes habens. *Tertull. de Pall. c.* 5. Quam enim non expediat in algore & ardore rigere nudipedem, quam in calceo uncipedem!

UNCTIO, onis, f. *unzione*, ἀλοιφή, ἄλειμμα, χρῖσις, unguendi actus. *Plaut. Stich.* 2. 1. 74. Vel unctiones Græcas sudatorias. *Columell. l.* 12. *c.* 52. *extr.* Oleum secundarium quotidianam unctionem præbere poterit dolore nervorum laborantibus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 5. *ad fin.* Philosophum omnes unctionis causa reliquerunt. *idest* causa palæstricæ exercitationis. ¶ Id ipsum, quod unctione illinitur. *Plin. l.* 28. *c.* 11. *circa med.* Ita ut unctio inarescat.

UNCTITO, as, a. 1. ἀλείφω, sæpe ungo. *Plaut. Mostell.* 1. 3. 117. Nam istæc veteres, quæ se unguentis unctitant, &c.

UNCTIUSCULUS, a, um, ὑπόχριστος, aliquantum unctus. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 84. Num ipsa ego pulmento utor magis unctiusculo? *h. e.* magis condito.

UNCTOR, oris, m. *chi unge*, ἀλείπτης, χριστής, qui ungit, & speciatim qui in balneis lavantium membra ungit, quem *Juvenal. sat.* 3. *v.* 76. & *sat.* 6. *v.* 421. Græco vocabulo *aliptem* vocat. *Martial. l.* 12. *epigr.* 71. Atque olei stillam donaret Opelius unctor. Adde *lib.* 7. *epigr.* 31. De athletarum unctoribus *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Affecta gymnasiis & oleo corpora, quamlibet sint in certaminibus robusta, si militare iter imperes, deficiant, & quærant unctores suos, nudumque sudorem. ¶ *Plautus Trin.* 2. 1. 22. unctorem enumerat inter servitia domus luxu affluentis: & in *Inscriptionib.* apud *Gruter. pag.* 578. *n.* 5. & *pag.* 581. *n.* 12. apud *Reines. class.* 9. *n.* 80. & apud *Murator. pag.* 921. *n.* 25. & *pag.* 927. *n.* 10. & 13. noctus est in officiis domus Augustæ, lavantibus in balneo Cæsaribus minister.

UNCTORIUS, a, um, ad ungendum pertinens. *Unctorium* subaudi *cubiculum*, ἀλειπτήριον, locus in balneis, in quo ungebantur. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. *ante med.* Adjacet unctorium, hypocaustum, adjacet propnigeon balinei. Al. leg. *unctuarium* eod. sensu.

UNCTRIX, icis, f. quæ ungit, v. gr. lavantem in balneo. *Vet. lap.* apud *Murator. pag.* 891. *n.* 3. Calene Liviæ unctrix. *Alius* apud *Gruter. pag.* 581. *n.* 11. Athenais August. unct.

UNCTUARIUM. V. in *Unctorius*.

UNCTULUS, a, um, aliquantum unctus. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 847. Alii sunt circumtonsi, & tersi, atque unctuli, ut mangonis esse videantur servi. ¶ Substantive *Apul. l.* 3. *Met.* Impertire nobis unctulum indidem. *h. e.* parum unguenti.

UNCTURA, æ, f. idem quod unctio, ea præsertim, quæ mortuorum cadaveribus adhibetur. *Cic.* 2. *de Legib. c.* 24. Servilis unctura tollitur, omnisque circumpotatio.

UNCTUS, us, m. idem quod unctura. *Apul.* 3. 1. *Met. sub fin.* Oleum unctui profer. *Plin. l.* 30. *c.* 10. Cochlearum cinis cum melle, unctu sanat.

UNCTUS, a, um, *unto, pieno d'unguento*, ἀγχρισμένος, χριστός, tinctus, delibutus, oblitus. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 78. Puer unctis Tractavit calicem manibus. *Id. l.* 2. *od.* 1. *v.* 5. Arma uncta cruoribus. *h. e.* tincta. *Id. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 64. Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo. *h. e.* condita. *Plaut. Truc.* 2. 2. 34. Fores nostras unguentis uncta ausa es accedere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 398. natat uncta carina. *h. e.* pice delibuta. *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 11. uncta palæstra. *h. e.* in qua oleo uncti exercebantur. *Pers. sat.* 6. *v.* 16. Cœnare sine uncto. *h. e.* sine cibis delicatis, & ullo condimento paratis. *Cic. Phil.* 3. *c.* 5. Nudus, unctus, ebrius concionatus est. unguentis delibutus. ¶ Translate ponitur pro opiparo, lauto, quia ditiores cibis exquisite unctis, h. e. conditis utuntur. *Martial. l.* 5. *epigr.* 45. Captus es unctiore cœna. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *sub fin.* ubi quid melius contingit, & unctius, &c. *Sidon. l.* 2. *ep.* 9. *ad fin.* Unctissimæ cœnæ. Rursus *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 11. Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum Te tractare voles, accedes siccus ad unctum. *h. e.* tu pauper accedes ad divitem & lautum hominem. *Catull. carm.* 10. *ad Varum*, *v.* 9. Respondi id quod erat, mihi neque ipsi, Nec prætoribus esse, nec cohorti, Cur quisquam caput unctius referret. *h. e.* inde ditior rediret. *Id. carm.* 29. *in Mamurr. v.* 23. Uncta patrimonia. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 113. Uncta Corinthus. & *Sidon. carm.* 5. *v.* 430. Uncta Tarentus. *h. e.* in luxu & otio vivens. *Senec. epist.* 66. *ante med.* Magis diliges ex duobus æque bonis viris nitidum & unctum, quam pulverulentum & horrentem. *Cic.* 4. *Verr. c.* 22. *a med.* Ita palæstritas defendebat, ut ab illis ipse unctior discederet. ¶ Absolute *Horat. in ar. poet. v.* 422. Si vero est, unctum qui recte ponere possit, &c. *h. e.* lautam cœnam. ¶ Alia translatione sumitur etiam pro nitido, culto, ornato: nam quæ uncta sunt, nitent. *Cic. de clar. Orat. c.* 20. Jam enim erat unctior quædam, splendidiorque consuetudo loquendi.

UNCUS, ci, m. *uncino, rampino*, ἄγκιστρον, baculus, vel ferramentum incurvum, ac in sese retortum. *Liv. l.* 30. *c.* 10. *ad fin.* Postremo asseres ferreo unco præfixi (harpagones vocant milites) ex Punicis navibus injici in Romanas cœpti. *Colum. l.* 3. *c.* 18. Et velut uncus infixus solo, nunquam extrahatur, præsumpitur. ¶ Unco Romani usi sunt adversus reos, qui damnati essent. Iis enim uncos in fauces, aut mentum infigebant, sicque trahebant vel ad scalas Gemonias, vel in Tiberim, vel in ignem. *Cic. pro Rab. perd. reo, c.* 5. *a med.* Nos a verberibus, ab unco, a cruce denique terrore neque res gestæ, neque acta ætas, neque nostri honores vindicabunt? *Id.* 1. *Phil. c.* 2. Uncus impactus est fugitivo illi, qui in C. Marii nomen invaserat. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 66. Sejanus ducitur unco. *Ovid. in Ibin*, *v.* 167. Carnificisque manu, populo plaudente, traheris, Infixusque tuis ossibus uncus erit. Al. leg. *faucibus*. ¶ Allegorice *Propert. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 141. Et bene cum fixum mento decusseris uncum, Nil erit hoc; rostro te premet ansa

sa suo. *h. e.* cum uno te laqueo extricaveris, alio detinebere. ¶ Pro ancore. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 418. Has inter lacrymas legitur piger uncus arenis. ¶ Est etiam instromentum chirurgorum ad extrahendum fetum mortuum. *Cels. l.* 7. *c.* 29. *circa med.* si caput proximum est, demitti debet uncus, &c. V. *Tertullian. de Anim. c.* 25.

UNCUS, a, um, *adunco, torto, torto,* ἀγκύλος, curvus, incurvus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 19. uncique puer monstrator aratri. *Id.* l. 2. *v.* 423. tellus dente recluditur unco. *h. e.* vomere. *Col. l.* 7. *c.* 11. Atque uncis digitis alterum quoque testiculum educito. *h. e.* recurvatis. Sic *Virg.* 2. *Georg. v.* 365. uncis carpendæ manibus frondes. *& lib.* 6. *Æn. v.* 360. Prensans uncis manibus capita aspera montis. *& lib.* 3. *v.* 233. *de harpyiis.* prædam pedibus circumvolat uncis. *& lib.* 1. *v.* 173. unco non alligat anchora morsu. *Propert. l.* 4. *el.* 10. *v.* 44. Turquis unca. *h. e.* ex auro curvato & obtorto facta. *Id. l.* 2. *el.* 4. *v.* 19. taurus ferit uncis cornibus hostem. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 10. unca æra. *h. e.* hami. *Lucret. l.* 4. *v.* 589. Pan unco labro calamos percurrit hiantes. *h. e.* curvato, & in rotundum conformato. *Stat.* 3. *Theb. v.* 307. avis unca Minervæ. *h. e.* noctua uncis pedibus, & rostro. *Id. l.* 12. *v.* 212. uncæ alites.

UNDA, æ, f. *onda, flutto,* κῦμα, globus aquæ in unum collectus, quales in mari ventis exagitato excitantur. *Cic. in frag.* apud *Non. c.* 2. *n.* 717. Quid mare? nonne cæruleum? at ejus unda, cum est pulsa remis, purpurascit. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 31. Concidunt venti, & minax ponto unda recumbit. *Id.* l. 2. *od.* 6. *v.* 3. Syrtes, ubi Maura semper æstuat unda. *Id. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 176. velut unda supervenit undam. *Id. l.* 4. *od. penult. v.* 21. indomitas undas exercet Auster. *Ovid.* 4. *Met. v.* 529. percussa recanduit unda. *Id.* 1. *Trist. el.* 4. *v.* 15. dare vela, quo rapit impetus undæ. *Id.* 2. *Amor. el.* 11. *v.* 27. concussas Triton exasperet undas. *Id.* 1. *Met. v.* 570. amnis spumosis volvitur undis. *Id.* 1. *Trist. el.* 2. *v.* 47. Tabulæ laterum (*navis*) feriuntur ab undis. *Id. in Ibin, v.* 218. Unda cava. *Martial.* l. 9. *epigr.* 92. curva. *Ovid.* 14. *Met. v.* 48. ferventes æstibus undæ. *& lib.* 13. *v.* 892. exsultantes. *Id. Heroid. epist.* 19. *v.* 161. tumidæ. *Id.* 9. *Met. v.* 104. tepidæ. *& lib.* 13. *v.* 899. placidæ. *Id. Heroid. ep.* 19. *v.* 199. ventosæ. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1090. Vexata Noto fervet longos unda tumultus, & jam vento cessante tumet. *Id. in Agam. v.* 66. turget ab imis commota vadis unda. ¶ Metaphorice *Cic. pro Planc. c.* 6. *circa med.* Si campus atque illæ undæ comitiorum, ut mare profundum & immensum, sic effervescunt quodam quasi æstu, ut ad alios accedant, ab aliis autem recedant, &c. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 16. Nunc agilis fio, & mersor civilibus undis. *& ep.* 2. *v.* 22. adversis rerum immersabilis undis. *h. e.* calamitatibus. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 507. hunc tantis bellorum sidus in undis Sperant. *h. e.* fluctibus & turbis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 461. ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis vomit ædibus undam. *una gran folla di gente.* Sic *Sil. l.* 4. *v.* 158. spissæque ruunt conferta per arma Undæ Bojorum. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 62. magnis curarum fluctuat undis. *Lucret.* aeris undas dixit *lib.* 2. *v.* 151. ipsum aerem, qui instar maris commovetur, & agitur. *Martial. l.* 8. *epigr.* 55. Aurea lunatæ cum stetit unda jubæ. *h. e.* juba leonis undans in collo instar aquæ agitatæ. *Sever. in Ætna, v.* 602. quando ruptis excanduit Ætna cavernis, Et velut, eversis penitus fornacibus, ignis Evecta in longum rapidis fervoribus unda est. *h. e.* materia illa liquida & ignita, quæ more undæ fluit. ¶ Per synecdochen ponitur pro aqua. *Cic. Phil.* 11. *c.* 4. Spectaculum non modo hominibus, sed undis ipsis & litoribus luctuosum. ¶ Præcipue vero ita passim usurpatur a Poetis. *Ovid.* 8. *Met. v.* 737. undis contrarius ignis. *& Val. Flacc. l.* 8. *v.* 245. ignem Pollux, undamque jugalem Pratulit. *jugalem* dicit, quia mos fuit in nuptiis aquam & ignem præferre. Quo pertinet illud *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 598. faciunt justos ignis & unda viros. *Id.* 4. *Met. v.* 98. Depositura sitim vicini fontis in unda. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 28. unda Sicula. *h. e.* Siculum mare. *Martial.* l. 14. *epigr.* 118. niveles undæ. *h. e.* aqua ex nive soluta. ¶ Et pro alio liquore quocumque. *Plin. l.* 15. *c.* 1. *ad fin. de oleo.* Prima unda preli laudatissima, ac deinde per diminutiones. *Sil. l.* 10. *v.* 245. manans naribus unda sanguinis. *Martial. l.* 13. *epigr.* 40. Candida si croceos circumfluit unda vitellos. *& lib.* 8. *epigr.* 33. Pallida rubri unda croci. ¶ In architectura unda est Latine, quæ Græce κυμάτιον, unde a nostris *cimasa* dicitur. *Vitruv. l.* 5. *c.* 7. Pluteum insuper cum unda & corona inferioris plutei dimidia parte. V. *Cymatium.* Sunt tamen qui dubitant, an verba illa *Vitruvii* sint.

UNDABUNDUS, a, um, *ondoso,* κυματώδης, idem quod undosus. *Gell. l.* 2. *c.* 30. Sed mare est etiam atque etiam undabundum. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. *a med.* (*al. c.* 15.) Impulsu crebriore aquæ undabundæ.

UNDAMEN. V. *Manamen.*

UNDANS, antis, *ondeggiante, ondoso,* κυματίας, κυματόεις, fluens, undabundus, undosus, fluctuans, undas volvens. *Accius* apud *Cicer.* 2. *de nat. Deor. c.* 35. Triton fuscina evertens specus subter radices penitus undanti in freto, &c. *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 199. Undans salum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 218. calidos latices, & ahena undantia flammis Expediunt. *h. e.* præ calore exundantia. *Id. in fin. l.* 10. Undantique animam diffundit in arma cruore. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 184. undans fluvius. *Stat.* 2. *Theb. v.* 104. & *Sil. l.* 10. *v.* 240. undans vulnus. *h. e.* magnam sanguinis copiam emittens. Sic *Stat. l.* 1. *v.* 440. undantes sanguine vultus. ¶ Transfertur ad alia, quæ more undæ moventur & fluunt. *Virg.* 1. *Georg. v.* 472. Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam Flammarumque globos, liquefactaque volvere saxa. *Senec. in Troadib. v.* 19. Diripitur ardens Troja, nec cælum patet, undante fumo. *Sil. l.* 9. *v.* 445. summaque in casside largos Undantes volvit flammas ad sidera vertex. *Claudian. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 395. undantem flammarum obstruxit hiatum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 437. Et juvat undantem buxo spectare Cytorum. *h. e.* buxo multo consitum, quod leni vento impulsum fluctuat instar maris. Simile est illud *ejusd.* 3. *Georg. v.* 198. tum segetes altæ, campique natantes Lenibus horrescunt flabris. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 76. undantes spumis furialibus iræ. *h. e.* spumam in os agentes instar laticum in aheno ex calore exundantium. ¶ De Iride. *Valer. Flacc.* l. 4. *v.* 94. qui nubila contra Balteus undantem variat mortalibus arcum. *h. e.* veris coloribus instar undarum dispositis. ¶ De vestibus laxis, & undarum instar fluitantibus. *Plaut. Epid.* 3. 3. *in fin.* Hic quis est, quem huc advenientem conspicor, suam qui undantem chlamydem quassando facit? *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 176. lateque videres Surgere purpureis undantes anguibus hastas. *h. e.* vexillis e purpura angues depictos habentibus: *bandiere sventolanti.* Eadem ratione *Virg.* 5. *Æn. v.* 146. immissis aurigæ undantia lora Concussere jugis. *h. e.* habenas laxas, quæ dum concutiuntur, undas maris imitantur. *& lib.* 12. *v.* 471. manibusque undantes flectit habenas. ¶ Refertur ad animum. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 303. Præcipue Æsoniden varios incerta per æstus Mens rapit undantem curis, ac multa novantem. *ondeggiante fra molte pensieri.* Sic *Virg.* 8. *Æn. v.* 19. magno curarum fluctuat æstu.

UNDANTER, &

UNDATIM, *a onde,* κυματηδόν, ad undarum similitudinem. *Plin. l.* 13. *c.* 15. *a med.* Mensæ undatim crispæ. *Id. l.* 36. *c.* 7. Marmor undatim crispum. *Apul.* l. 2. *Metam.* Capillus undanter fluens. *Al. leg.* fluentes undans. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 35. Dum talia virgo undanter evomeret.

UNDATUS, a, um, *fatto a onde,* undulatus, undarum in morem factus. *Plin. l.* 9. *c.* 33. Concharum genera imbricatim undata, cancellatim reticulata.

UNDE, *onde, donde,* ὅθεν, ὁπόθεν, ex quo, & a quo loco: cui respondet *inde,* & *in. Cic. pro Cæcin. c.* 30. *circa med.* Unde vi. Hoc verbum, unde, utrumque declarat: & ex quo loco, & a quo loco. Unde dejectus est Cinna? ex urbe. unde dejecisti? ab urbe. Unde dejecti Galli? a Capitolio. unde qui cum Graccho fuerunt? ex Capitolio. *& mox.* Si Galli a majoribus nostris postularent, ut eo restituerentur, unde dejecti essent. *Id. Attic. l.* 13. *epist.* 39. Nec enim inde venit, unde mallem. *Id.* 1. *de Invent. c.* 20. Narratio brevis erit, si unde necesse est, inde initium sumetur. *Terent. Eun.* 2. 3. 13. Unde is? *Che.* nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam. *Cic. Verr.* 4. *c. penult.* Ego iastare, ut mihi responderet, quis esset, ubi esset, unde esset. *Virg.* 8. *Æn. v.* 113. quo tenditis? inquit: Qui genus? unde domo? *di che patria?* & *Propert. l.* 1. *el. ult. v.* 1. Qualis, & unde genus, qui sint mihi, Tulle, penates, Quæris. *di che famiglia.* & *Plaut. Epid.* 3. 4. 47. Unde hæc igitur gentium est? *& Asin.* 1. 1. 77. Face, id ut paratum sit. *Lib.* unde gentium? *da chi?* ¶ Interdum geminatur. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 102. Spero, alicunde hodie me sibi inventurum esse auxilium argentarium. atque id futurum unde unde dicam, nescio. *Al.* aliter distinguunt. *Catull. carm.* 66. *ad Jannam, v.* 27. Quærendumque unde unde foret nervosius illud. *h. e.* undecumque. *Al. rectius leg.* non unde. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 87. Qui nisi, cum tristes misero venere calendæ, Mercedem aut nummos unde unde extricat, &c. *h. e.* undecumque, alicunde. *Tertull. advers. Hermog. c.* 10. Qui malum & si ipse non fecit, tamen a quocumque, & unde unde passus est fieri. *Apul. sub fin. l.* 5. *Metam.* Nec tamen vindictæ solatium unde unde spernendum est. ¶ Sæpe ponitur loco relativi *qui, quæ, quod,* & refertur ad locum. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 28. Helvetios in fines suos, unde erant profecti, reverti jussit. *& mox.* Noluit, eum locum, unde erant profecti, vacare. *Nep. in Themist. c. ult.* Hanc urbem ei rex donarat, quæ panem præberet: Lampsacum unde vinum sumeret: Myuntem, ex qua obsonium haberet. *Virg.* 2. *Æn. v.* 458. Evado ad summi fastigia culminis, unde Tela manu miseri jactabant irrita Teucri. ¶ Item ad rem. *Terent. Adelph.* 1. 2. 40. Fores effregit? restituentur. discidit vestem? resarcietur. est, diis gratia, unde hæc fiant. *Nep. in Cimone, in fin.* Complures pauperes mortuos, qui, unde efferrentur, non reliquissent, suo sumptu extulit. *Cic. in Brut. c.* 92. *ad fin.* Non ut ingenium & eloquentiam meam perspicias, unde longe absum. *Id.* 2. *de Fin. c.* 17. Tacuit permagnam Sextilius hereditatem, unde, si secutus esset eorum sententiam, ne nummum quidem unum attigisset. ¶ *Colum. in præfat. l.* 6. Nec tamen ulla regio est, in qua modo frumenta gignantur, quæ non ut hominum, ita armentorum adjumento juvetur: unde etiam jumenta nomen a re traxere, quod nostrum laborem juvarent. *unde* refertur ad *τὸ juvetur,* & simile est *τῷ quare, quocirca.* Simile est illud *Justini* l. 2. *c.* 14. Castra referta regalis opulentiæ capta. Unde primum Græcos, diviso inter se auro Persico, divitiarum luxuria cepit. *h. e.* qua ex causa, ex quo. ¶ Pro qua ex causa? cur? quare? *Flor. l.* 3. *c.* 12. *a med.* Unde enim populus R. agros & cibaria flagitaret, nisi per famem, quam luxu fecerat? *& mox.* Unde regnaret judiciariis legibus divulsus a senatu eques, nisi ex avaritia? ¶ Item ad personam. *Terent. Eun.* 1. 2. 34. Mercator hoc addebat: e prædonibus, unde emeret, se audisse, abreptam e Sunio. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 15. *a med.* Ut quamcumque rem a quoque cognorit, de ea multo dicat ornatius, quam ille ipse, unde cognorit. *& lib.* 2. *c.* 87. Ita audire vel eum, unde dicas, vel eum, cui respondendum sit, ut, &c. *h. e.* pro quo dicas, vel a quo causam accepisti. *Justin. l.* 5. *c.* 4. *a med.* Ut unde stetisset,

tisset, eo se victoria transferret. h. e. in cujus partibus. Adde lib. 14. l. 1. ¶ In re forensi, unde petitur, est reus, a quo aliquid petitur. Cato apud Gell. l. 14. c. 2. in fin. Si quis quid alter ab altero peterent, si ambo pares essent, illi unde petitur, potius credendum esse. Terent. Eun. prol. v. 11. Causam dicere prius unde petitur aurum, quare sit suum, quam ille qui petit, unde is sit thesaurus sibi. Cic. Fam. 7. ep. 11. Ego omnibus, unde petitur, hoc consilii dederim. Id. 1. de Orat. c. 37. Ut illi, unde peteretur, vetus atque usitata exceptio daretur. ¶ Unde pro unde unde, undecumque. Tertull. de Anim. c. 51. extr. Certa unde sunt ista, somnis potius, & otiositas deputanda. Id. advers. Hermog. c. 22. circa med. Quamquam possimus unde illas prolatas æstimare, dum ne ex nihilo. Scheppius utrobique legit unde unde.

UNDECENI, æ, a, novantanove, undecentum: numerus distributivus, qui & pro cardinali ponitur. Plin. l. 36. c. 8. retr. Obeliscum posuit longitudine undecenis pedibus, per latera cubitis quatuor.

UNDECENTESIMUS, a, um, idem quod nonagesimus nonus. Val. Max. l. 8. c. 7. extern. n. 11. Ad undecentesimum annum.

UNDECENTUM, novantanove, ἐννενηκονταεννέα, nonaginta novem, centum minus uno. Plin. l. 7. sub fin. Paruerunt tamen eis anni undecentum.

UNDECIES, adverb. undici volte, ἑνδεκάκις, undecim vicibus. Cic. 4. Verr. c. 7. Sestertium undecies numeratum esse. Colum. l. 5. c. 2. Hanc summam undecies multiplicato, fiunt, &c. Martial. l. 5. epigr. 80. Undecies una surrexit, Zoile, cœna.

UNDECIM, undici, undeci, ἕνδεκα, unus supra decem, nomen numerale cardinale, indeclinabile. Vitruv. l. 3. c. 1. circa med. & Martial. l. 2. epigr. 44. Phœbo quatuor, undecim Phileto.

UNDECIMUS, a, um, undecimo, ἑνδέκατος, ultimus ex undecim. Virg. 8. Ecl. v. 39. Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus.

UNDECIREMIS, is, f. ἑνδεκήρης, navis quæ habet undecim remorum ordines. Plin. l. 16. c. 40. Maxima ea in Cypro traditur ad undeciremem Demetrii succisa, centum triginta pedum longitudinis, crassitudinis vero ad trium hominum complexum. V. Deceremis.

UNDECUMQUE, da qualunque luogo, a parte, ὁπόθεν ἄν, ex quocumque loco, undique. Senec. de vita beata, c. penult. circa med. Rupes in vadoso mari destituta, quam fluctus non desinunt, undecumque moti sunt, verberare. Plin. l. 27. c. 4. a med. Sanguinem vulnerum & undecumque fluentem sistit. Plin. alter l. 9. epist. 4. Undecumque incaperis, ubicumque desieris. Quintil. l. 7. c. 3. ad fin. Nec undecumque causa fluxit, ibi culpa est. Vopisc. in Firmo Procul. &c. c. 14. Siquando legati Barbarorum undecumque gentium venissent. Tamen est in illo Lucret. l. 6. v. 1015. cunctas in partes unde vacefit Cumque locus. ¶ Pro ubicumque, dovunque. Plin. l. 2. c. 105. Ignes transiliunt protinus in naphtham undecumque visam.

UNDELIBET, adverb. d' onde piace, da qualunque luogo, ὅθεν βούλει, ex quocumque libet loco. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 50. ad fin. At illud quidem facile fuit undelibet invenire. Cels. l. 8. c. 20. Fasciam undelibet super fracturam incipere debet.

UNDENARIUS, a, um, de undeci, undecim continens, ut Undenarius numerus, Augustin. de quæstionib. in Exod. quæst. 108. & Serm. 51. ad fin. & 83. a med.

UNDENI, æ, a, undeci, ἕνδεκα, nomen numerale distributivum, quod etiam sæpe pro undecim usurpatur. Ovid. l. 1. Amor. el. 1. extr. Musa per undenos emodulanda pedes. h. e. exametro & pentametro versu. Plin. l. 11. c. 25. extr. Pariuntur autem undeni. undeci alla volta. Horat. l. 1. epist. ult. extr. Me quater undenos sciat implevisse decembres. ¶ In singul. num. Manil. l. 4. v. 451. Bisque undena nocens, & bis duodena nocens est.

UNDENONAGINTA, ottantanove, nonaginta uno dempto. Liv. l. 37. c. 30. Classis undenonaginta navium.

UNDEOCTOGINTA, settantanove, ἑβδομηκονταεννέα, septuaginta novem, octoginta minus uno. Horat. l. 2. sat. 3. v. 117. si stramentis incubet, unde-Octoginta annos natus, cui stragula vestis blattarum, ac tinearum epulæ putrescat in arca.

UNDEQUADRAGESIMUS, a, um, adject. trigesimo nono, quadragesimus uno minus. Val. Max. l. 8. c. 7. extern. n. 10. Undequadragesimum volumen.

UNDEQUADRAGIES, trentanove volte, δέοντα ἑνὸς τεσσαρακοντάκις, novies & tricies. Plin. l. 7. c. 25. Solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicaverat.

UNDEQUADRAGINTA, trentanove, δέοντα ἑνὸς τεσσαράκοντα, triginta novem. Liv. l. 23. c. 37. Ad mille quadringentos Carthaginiensium cæsi, undequadraginta vivi capti. Al. leg. undesexaginta.

UNDEQUINQUAGESIMUS, a, um, quarantesimo nono, quadragesimus nonus. Cic. pro leg. Man. c. 12. ad fin. Undequinquagesimo die totum ad Imperium pop. Rom. Ciliciam adjunxit.

UNDEQUINQUAGINTA, quarantanove, δέοντα ἑνὸς πεντήκοντα, quadraginta novem, quinquaginta minus uno. Liv. l. 37. c. 58. In eo triumpho undequinquaginta coronæ aureæ translatæ sunt. Adde Plin. l. 13. c. 4.

UNDESEXAGESIMUS, a, um, cinquantesimo nono. Censorin. de die nat. c. 19. Undesexagesima pars.

UNDESEXAGINTA, cinquantanove, δέοντα ἑνὸς ἑξήκοντα, quinquaginta novem. Liv. l. 23. c. ult. Ceperunt amplius tria millia hominum, paullo minus mille equorum, undesexaginta militaria signa. Adde Plin. l. 36. c. 15.

UNDETRICENI, æ, a, undetricesimi. Macrob. l. 1. Saturn. c. 13. Mensem undetricenum tricenumque numero alternaverunt.

UNDETRICESIMUS, a, um, idem quod undetrigesimus. Gell. l. 12. c. 5. Nigidius in commentariorum undetricesimo.

UNDETRIGESIMUS, a, um, ventesimo nono, εἰκοστὸς ἔνατος, vicesimus nonus. Liv. l. 25. c. 36. ad fin. Undetrigesimo die post fratris mortem interfectus est.

UNDETRIGINTA, ventinove, triginta uno minus. Vitruv. l. 9. c. 4. ante med. Mensibus undetriginta, & amplius. Adde Macrob. l. 1. Saturn. c. 15.

UNDEVICENI, æ, a, diciannove, numerus distributivus, qui & pro cardinali decem & novem ponitur. Quintil. l. 2. c. 10. (al. c. 18.) sub fin. Porrecti utrinque undevicenos pedes.

UNDEVICESIMANUS miles, qui est ex legione undevicesima. Hirt. de B. Alex. c. 57. Cum quinque cohortibus undevicesimanorum egreditur.

UNDEVICESIMUS, a, um, decimo nono, ἐννεακαιδέκατος, decimus nonus. Cic. de Senect. c. 5. Anno undevicesimo post ejus mortem. Vet. lapis apud Murator. pag. 773. Eripuit nobis undevicesimus annus Ingressum juvenem munera militiæ.

UNDEVIGESIMANUS, a, um, undevicesimanus. Tacit. 1. Ann. c. 37. & 51. ubi al. leg. unetvicesimanus.

UNDEVIGESIMUS, a, um, idem quod undevicesimus. Colum. l. 8. c. 5. circa med. Die undevigesimo animadvertat, an pulli rostellis ova pertuderint. Vetus inscr. apud Pitiscum p. m. 87. Senserat ire Aquilas legio undevigesima, cujus, &c. Secunda & tertia syllaba male his corripiuntur.

UNDEVIGINTI, diciannove, δέκα ἐννέα, ἑνὸς δέοντα εἴκοσι, novendecim, viginti minus uno. Cic. de clar. Orat. c. 64. Undeviginti annos natus erat eo tempore. Adde Liv. l. 23. c. 46.

UNDE-UNDE, V. Unde.

UNDICOLA, æ, m. & f. undas colens, in undis habitans. Varr. apud Non. c. 4. n. 50. Ut Naides undicolæ. Auson. in Arat. v. Soll. Undicola pistris.

UNDIFRAGUS, a, um, undas frangens, ut Undifragi fluctus, Venant. Fortun. l. 3. carm. in epist. ad Felic. Episcop. Namnetic.

UNDIQUE, da per tutto, da ogni banda, in ogni parte, πανταχόθεν, πάντοθεν, ex omni parte, ex omni genere, passim. Cæs. l. 3. B. Gall. c. 1. extr. Vicus altissimis montibus undique continetur. & cap. 6. Undique circumventos interficiunt. Cic. pro leg. Manil. c. 11. Sicilia undique cincta periculis. Id. 3. de Orat. c. 24. Res exquisitæ undique, & collectæ, arcessitæ, comportatæ. & lib. 1. c. 42. extr. Passim carpere, & colligere undique. Id. Verr. 4. c. 53. circa med. Concurritur undique ad istum Syracusas. Id. Tuscul. 1. c. 43. ad fin. Undique ad inferos tantundem viæ est. h. e. ab omnibus terrarum partibus. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 55. Ut undique uno tempore in hostes impetus fieret. Cic. 5. de Fin. c. 24. Honestas undique perfecta & absoluta. Id. Tuscul. 5. c. 31. Vita undique referta bonis. Id. 2. Phil. c. 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. Horat. l. 2. sat. 3. v. 107. delirus & amens Undique dicatur merito. Aurelian. Imp. in edicto apud Vopisc. in Firmo, &c. c. 5. Pacato undique gentium toto, qua patet orbe terrarum. ¶ Pro undecumque usurpari videtur in illo Tertull. adversus Valentinian. c. 5. Nec undique dicemus ipsi nobis effinxisse materias.

UNDIQUE SECUS, da ogni parte, undique. Solin. c. 27. (al. 40.) a med. Non sine miraculo lucus viret, undique secus agris arentibus. ¶ Scribitur & conjunctim undiquesecus.

UNDIQUE VERSUM, & versus, & Undique versum, da ogni verso, da ogni banda, idem quod undique, quaqueversus. Justin. in fin. cap. 8. l. 44. Nativæ auræ undique versos assidui flatus. Gell. l. 12. c. 13. a med. Oceanus terras omnifariam, & undique versum circumfluit. Id. l. 7. c. 16. Has undique versum indagines cupediarum majore detestatione dignas censebimus. Solin. c. 40. (al. 53.) post med. Undique versum, quod usquam gentium fit, ad regiam Memnonis convenire. Apul. in Apolog. Cum undique versum tabulam flagitaretur. ¶ Scribitur & conjunctim undiqueversum.

UNDISONUS, a, um, undis strepens, fluctibus murmur edens. Dicitur de insulis & scopulis, ad quos undæ maris allisæ sonum edunt. Val. Flacc. l. 1. v. 364. Qui tenet undisonam Psamathen. & lib. 4. v. 44. undisoni crepidine saxi. Stat. 1. Achill. v. 198. undisonæ rupes. Propert. l. 3. el. 20. v. 18. undisonos prece adire deos. h. e. maris præsides.

UNDO, as, avi, atum, a. 1. ondeggiare, ἰσονδαρε, κυμαίνω, undas facio, undis agitor, fluctuo. Senec. l. 3. qua l. nat. c. 28. a med. Solet æstus æquinoctialis omnibus aliis major undare. Petron. in Satyr. c. 123. flumine montibus altis undabant modo nata. Virg. 12. Æn. v. 673. flammis inter tabulata volutus Ad cælum undabat vertex. V. Undans. ¶ Item inundo. Stat. 1. Achill. v. 86. Cum tuus Æacides tepido modo sanguine Teucros Undabit campos. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 67. puerique cruore Mæreos undare sinus. ¶ Pro abundare metaphorice. Val. Flacc. l. 1. v. 539. regio undat equis, floretque viris. Claudian. l. 3. de rapt. Pros. v. 85. Undaret ut silva favis. Id. in consul. Prob. & Olybr. v. 46. populis undare penates, Assiduos intrare inopes. Id. de VI. consul. Honor. v. 545. undare videres Ima viris, altas effulgere matribus ædes. Id. in consul. Mall. Theod. v. 21. Non undare foro victrix opulentia linguæ, Tartareque reos. ¶ V. alia in Undans.

UNDOSE, undas excitando. Ammian. l. 27. c. 4. ante med. (al. c. 6. ad fin.) Freto undosius ab Euxino Ponto labenti.

UNDOSUS, a, um, fluttuoso, ondoso, κυματώδης, undis & fluctibus abundans, undis agitatus, undans. Virg. 4. Æn. v. 313. Undosum æquor. & lib. 3. v. 693. Plemyrium undosum. Sil. l. 5. v. 28. undosa regna. Solin. c. 12. (al. 22.) ad fin. Fluctus undosior. Augustin. l. 21. de civit. Dei, c. 11. a med. Torrentes violentissimi, atque undosissimi.

UNDULATUS, a, um, ondato, κυματοειδής, undas repræsentans, ut

ut vestis undulata, κυματώδης ἐσθής, per quam imago undarum discurrit: qua ratione *vestis scutulata* appellatur a scutulis, quales in aranearum telis cernimus. In genere undulatarum vestium sunt, quæ ex hircorum & caprarum pilis (varii quidem, sed nativi coloris) verius, quam lanis conficiuntur. Nam hæ undis quibusdam depictæ sunt. *Varr.* apud *Non.* 2. 2. n. 956. A quibusdam dicitur esse Fortunæ virginis simulacrum, ab eo, quod duabus undulatis togis est opertum, proinde ut reges nostri undulatas, & prætextas togas soliti sunt habere. Ubi *Nonius* scribit, *undulatum* nove positum pro *puro*, fortasse quia hujusmodi vestes nulla tinctura infectæ, purum nativumque colorem habeant. Adde *Plin. l. 8. c. 48. circa med.* ubi eadem fere cum *Varrone* habentur.

UNEDO, onis, m. *corbezzolo*, fructus arboti, terrestribus fragis non dissimilis: ab *unus*, & *edo*, quod plures edi non possint. Nempe cibus iste, si unico plus sumas, noxius est. Unde & cognoscimus, corripere penultimam. *Plin. l. 19. c. 24.* Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni, quod solum pomum simile frutici, terræque gignitur. Arbor ipsa fruticosa. Fructus anno maturescit: pariterque florte subnascens, & prior coquitur. Mas sit, an femina sterilis, inter auctores non constat. Pomum inhonorum, ut cui nomen ex argumento sit unum tantum edendi. Hæc *Plin.* ¶ Ipsa etiam arbutus eodem nomine significatur, *corbezzolo*. *Plin. l. 23. c. 8. a med.* Arbutus, sive unedo fructum fert difficilem concoctioni, & stomacho inutilem. Adde *lib. 16. c. 31.*

UNETVICESIMUS. V. *Unetvicesimus*.

UNGELLÆ, arum, f. parvi ungues. *Apic. l. 7. c. 1.* sic vocat ungulas & pedes suum. Adde *Marcell. Empir. c. 20. ante med.*

UNGITO. V. *Inungere*.

UNGO, & Unguo, is, nxi, nctum, a. 3. *ungere*, ἀλείφω, χρίω, oleo, aliove pingui oblino. *Cato R. R. c. 79.* Globos melle unguito. *Varr. l. 1. R. R. c. 2. ad fin.* Ranam luridam conjicere in aquam, usque quo ad tertiam partem decoxeris: eoque unguere corpus. *Cic. 6. Verr. c. 35.* Matronas, cum Diana exportaretur ex oppido, unxisse unguentis, complesse coronis & floribus. *Pers. sat. 6. v. 68.* impensius unge, Unge puer, caules. *h. e.* condi. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 125.* Unguere si caules oleo meliore, caputque Cœperis impexa fœdum porrigine. *Martial. l. 2. epigr. 77.* Utilis ungendis axibus esse potes. *Lucret. l. 4. v. 1170.* exclusus amator limina sæpe Floribus, & sertis operit, postesque superbos Unguit amaracino, & foribus miser oscula figit. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 22.* Gloria quem supra vires & vestit, & ungit. *h. e.* qui ostentationis & vanæ gloriæ causa supra vires rei familiaris sumptus facit in cultu corporis, unguentis & deliciis. *Cels. l. 5. c. 28. sect. 15. extr.* Prius ungi ex cerussa pustulæ debent. ¶ Mos ungendi frequens in balneis post lotionem. *Cic. Attic. l. 13. ep. 52.* Post horam octavam in balneum: tum audivit de Mamurra, vultum non mutavit; unctus est, accubuit. *Augustus in epist.* apud *Sueton.* in ejus vita, *c. 76.* In balneo demum duas buccas manducavi, priusquam ungi inciperem. ¶ & mortuorum cadavera. *Ovid. 1. ex Pont. epist. 9. v. 47.* Funera nec potui comitare, nec ungere corpus. *Id. 4. Fast. v. 853.* Arsurosque artus unxit. Adde *Heroid. ep. 10. v. 555.* *Martial. l. 3. epigr. 12.* *Pers. sat. 3. v. 104.* *Valer. Max. l. 4. cap. 6. n. 3.* & *Enn.* apud *Serv. ad Æn. 6. v. 219.* ¶ Pro tingere, madefacere, *bagnare*. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Cæpas aqua salsa tepida ungere. *Virg. 9. Æn. v. 773.* Ungere tela manu, ferrumque armare veneno. *Sil. l. 9. v. 8.* ante omnes invadere bella Mancinus gaudens, hostilique unguere primus Tela cruore. ¶ Utrum sit rectius, *unguo*, an *ungo*, non facile dixerim. *Cellar.* & *Dausqu.* præferunt *ungo*. Ex *unguo* quidam Grammatici apud *Priscian. l. 10. pag. 881.* Perfectum præteritum *ungui* faciunt. Ex eodem sunt *unguedo*, *unguen*, *unguentum*. Quamquam *Servius ad Virg. loc. cit.* vult dici *unguentum*: quem nemo sequitur. Ne *Veget.* quidem imitari ausim, qui *l. 3. de re veterin. c. 47.* *unguere* dixit (ut quidam leg.) ab *unguere*: & *cap. 54.* *perunguebis*. Tametsi & *Fest.* in *Persillum* eadem ratione usurpare videtur.

UNGUEDO, inis, f. idem quod unguen, seu unguentum. *Apul. l. 3. Metam.* Pyxides plusculas depromit, atque indidem egesta unguedine, &c.

UNGUEN, inis, n. *unguento*, *grassa*, ἄλειμμα, idem ac unguentum, vel succus liquidus & crassus unguento similis. *Cato R. R. c. 79. & 80.* In ahenum caldum unguen indito. *Virg. 3. Georg. v. 450.* & pingues unguine ceras. *Pers. sat. 6. v. 40.* Fœnisecæ crasso vitiarunt unguine pultes. *Pallad. l. 1. tit. 17.* Sumas tantundem unguinis, quod vocamus axungiam, vel sevum. *Val. Flacc. l. 8. v. 305.* armant alii picis unguine flammas. *Id. l. 6. v. 360.* pingui fluit unguine tellus.

UNGUENTARIUS, a, um, *di unguento*, μυρεψικός, ad unguentum pertinens. *Plin. l. 36. c. 8.* Unguentaria vasa. *Senec. ep. 108.* *Varr. l. 7. de L. L. c. 30.* & *Suet. in Aug. c. 4. a med.* Unguentariam tabernam exercere. ¶ *Unguentarius* absolute, *profumiere*, ἀλείπτης, μυροπώλης, qui unguenta conficit, & vendit. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Minime artes hæ probandæ, quæ ministræ sunt voluptatum: cetarii, lanii, coqui. adde huc unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. Adde *Horat. l. 2. sat. 3. v. 228.* *Plin. l. 31. c. 7. sub fin.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 636. n. 9.* ¶ Quod scribit *Senec. sub fin. l. 4. quæst. nat.* Unguentarios Lacedæmonii urbe expulerunt, & propere cedere finibus suis jusserunt, quia oleum disperderent: *Lips.* adscribit, aliptas & jatraliptas significari. ¶ *Unguentaria*, quæ unguenta conficit, & vendit, μυροπώλις. *Plin. l. 8. c. 5. ad fin.* Unguentaria quædam dilecta Jubæ. *Inscript.* apud *Donium class. 8. n. 88.* Liciniæ Primigeniæ unguentariæ, &c. ¶ Item ars ipsa unguentorum conficiendorum. *Plaut. Pæn. 3. 3. 90.* Faciam, ubi tu laveris, ibi ut balneator faciat unguentariam. ¶ *Unguentarium*, pecunia, quæ alicui datur ad unguenta. *Plin. l. 5. ep. 12. sub fin.* Accepisse sestertium decem millia, fœdissimo titulo, nomine unguentarii.

UNGUENTATUS, a, um, *profumato*, *imbalsamato*, κατάμυρος, unguento oblitus. *Catull. in Epithal. Juliæ*, *ep. 56.* Diceris male a tuis Unguentate glabris marite Abstinere. *Plaut. Cas. 2. 3. 23.* Senecta ætate unguentatus per vias, ignave, incedis. *Id. Truncul. 2. 2. 32.* Cincinni compositi, crispi, unguentati. *Catull. carm. 60. Epithal. v. 145.* unguentatus maritus. *P. Scipio Afric.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui quotidie unguentatus adversus speculum ornatur. *Senec. in fragm.* apud *Gell. l. 12. c. 2. ad fin.* Quidam sunt tam magni sensus Q. Ennii, ut licet scripti sint inter hircosos, possint tamen inter unguentatos placere. *h. e.* bene olentes ex unguentis, atque adeo delicatos & molles.

UNGUENTUM, i, n. *unguento*, μύρον, ἄλειμμα, χρίσμα, omnis succus pinguis, quo ungimur deliciarum, & luxus causa. *Plaut. Mostell. 1. 3. 41.* Non possunt omnes olere unguenta exotica. *Cic. Verr. 5. c. 25.* Cum interea Apronius caput, atque os suum unguento perfricaret. *Id. Catil. 2. c. 3.* Nitere unguentis, fulgere purpura. *Horat. l. 2. od. 3. v. 13.* Huc vina, & unguenta, & nimium breves Flores amœnæ ferre jube rosæ. & *od. 7. v. 22.* funde capacibus unguenta de conchis. *Id. l. 3. od. 14. v. 17.* I, pete unguentum, puer, & coronas, Et cadum Marsi memorem duelli. *Ovid. Heroid. ep. ult. v. 161.* Sæpe coronatis stillant unguenta capillis. *Petron. in Satyr. c. 105.* Merο, & unguentis perfusi. *Claudian. de B. Gild. v. 444.* Umbratus dux ipse rosis, & marcidus ibit Unguentis, crudusque cibo, titubansque Lyæo. & *vers. 183.* mixtis redoleat unguenta coronis. *Phædr. l. 5. fab. 1. v. 12.* Unguento delibutus, vestibus affluens. *Cic. pro Sext. c. 8.* Unguentis affluens, calamistrata coma. *Id. post redit. in Sen. c. 5. sub fin.* oblitum. *Id. 3. de Orat. c. 25. a med.* Unguentis minus diu nos delectari summa & acerrima suavitate conditis. ¶ De unguentis multa *Plin. toto lib. 13. & sequentib. sæpius.* ¶ Odoris præcipue gratia, adhibebantur ex variis floribus, foliis, succis, lacrymis, ut ex croco, nardo, ture, amomo, iri, lilio, rosa, &c. & varia mixtura ex his: quo liquidiora, eo gratiora: eratque plurimus eorum usus in balneis, in conviviis, in funeribus, ut in *Ungo* dictum est: & præter assignata ibi Scriptorum loca, V. de balneis *Petron. in Satyr. c. 28.* de conviviis *Cic. Tuscul. 5. c. 21.* & *Horat. in ar. Poet. v. 375.* de funeribus *Propert. l. 3. el. 14. v. 13.* *Ovid. 3. Fast. v. 561.* & *lib. 1. ex Pont. ep. 9. sub fin.* *Martial. l. 11. epigr. 55.* *Pers. sat. 3. v. 104.* & *Stat. l. 2. Sil. 1. a vers. 157.* ¶ Perfundebant iis non solum caput & comam, nares, pectus, & pedes, sed etiam vestes. *Petron. in fragm. Tragur. c. 70.* *Burm. Propert. l. 3. el. 8. v. 51.* *Tibull. l. 1. el. 8. v. 51.* *Plin. l. 13. c. 3.* & *Martial. l. 6. epigr. 57. l. 8. epigr. 3.* & *lib. 14. distich. 146.* ¶ *Unguentum* pro *unguentorum*. *Plaut. Curcul. 1. 2. 5.* Nam omnium unguentum odor præ tuo nautea est. Adde *Pœn. 3. 3. 88.*

UNGUICULUS, i, m. *unghietta*, ὀνύχιον, parvus unguis. *Plaut. Epid. 5. 2. 17.* Contempla, Epidice: usque ab unguiculo ad capillum summum est festivissima. *Cic. 5. Fin. c. 27.* Valetudinem, vires, staturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. *Plaut. Stich. 5. 5. in f.* Ut perpruriscamus usque ex unguiculis. ¶ *A teneris unguiculis*, proverbialiter, ab infantia, ab incunabulis, *da fanciullo*, *dalla fanciullezza*, ἐκ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων. *Cic. l. 1. Fam. ep. 6.* Sed præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus.

UNGUILLA, æ, f. vas, ex quo inungebant. *Solin. c. 27. (al. c. 40.) sub fin. de simiis.* Nam dum avide venantium gestus affectant, relicta consulto visci unguilla, quod mendacia factum vident, oculos suos oblinunt. ¶ Alii unguillam interpretantur unguen, unguedinem.

UNGUINOSUS, a, um, ἀλειμματώδης, pinguis, unguine, seu unguento abundans. *Plin. l. 13. c. 2. in f. de unguento*: Susino unguinosum, Mendesio nigrum, rhodino candidum, myrrha pallidum. *Id. l. 15. c. 8. circa med.* Sunt autem recentes (*nuces juglandes*) jucundiores, siccæ unguinosiores, & stomacho inutiles. Adde *Cels. l. 5. c. 26. n. 20.*

UNGUIS, is, m. *unghia*, *ugna*, *artiglio*, ὄνυξ, corneum illud, quod in extremis digitis enascitur, non solum in manibus, verum etiam in pedibus, neque in iis solum humanis, sed ceterorum etiam animalium, quæ pedum digitos habent separatos, ut sunt simiæ, & aves. In ablativo *ungue* & *ungui* facit. *Cic. pro Rosc. Com. c. 7.* Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude & fallaciis constare totus videtur? *Plin. l. 11. c. 45.* Ungues clausulæ nervorum summæ existimantur. Omnibus hi, quibus & digiti. Sed simiæ imbricati, hominibus lati, rapacibus unci, ceteris recti, ut canibus, præter eum, qui a crure plerisque dependet. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 51.* cultello purgare ungues. *Id. in art. Poet. v. 297.* ponere ungues. *h. e.* recidere. *Petron. in Satyr. c. 104.* deponere. *Id. l. 28. c. 2. ad fin.* resecare. *Id. l. 10. c. 35.* recidere. *Ovid. 6. Fast. v. 230.* subsecare ferro. *Propert. l. 4. el. 8. v. 57.* iratus conjicere alicui in vultum. *Id. l. 1. el. 20. v. 39.* ungui florem decerpere. *Ovid. 3. de ar. am. v. 708.* ungue sauciare genas. *Id. l. 2. Amor. el. 6. v. 4.* rigido notare genas. & *lib. 1. el. 7. v. 64.* unguibus ire in vultus alicujus. *Martial. l. 8. epig. 33.* ungue quippiam deradere. ¶ *Unguis* & *ungula* differunt in eo, quod *unguis* est in iis animalibus, quæ digitos habent, *ungula* vero in illis, quæ solidos, vel bisulcos habent pedes. Illud Græci ὄνυχα, hoc ὁπλὴν appellant. *Ovid. 1. Met.* de transformatione Ius e bovis effigie in primam formam redeuntis, *vers. 742.* & *lib. 2. v. 670.* Ungulaque in quinos delapsa absumitur ungues. *Plin. l. 11. c. 45. de elephanto*: Huic informes numero quidem quinque, sed indivisi, ac leviter discreti, ungulisque, haud unguibus similes. ¶ Interdum tamen *ungues* de ungulis bifidis dicuntur. *Colum. l. 6. c. 12.* Si sanguis in ungulis est, inter duos ungues cultello leviter aperies. & *mox*. Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad

vicum resecatur. ¶ Et de ungulis solidis. Martial. l. 14. distich. 199. Hic brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues, Venit ab auriferis gentibus Astur equus. ¶ Unguis transversus, & unguis latus, proverbialiter usurpantur pro quam minimo spatio. Plaut. Aul. 1. 1. 18. Si hercle tu ex istoc loco digitum transversum, aut unguem latum excesseris. Cic. Attic. l. 13. ep. 20. A recta conscientia transversum unguem non oportet discedere. Id. Fam. 7. ep. 25. Urge igitur, nec transversum unguem, quod ajunt, a stilo. subaudi recede. ¶ Medium unguem ostendere, proverbialiter est summe contemnere: inde sumptum, quod medius digitus pro impudico habebatur. Juvenal. sat. 10. v. 53. cum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem. ¶ Ungues arrodere, proverbiali metaphora dicuntur, qui cogitabundi sunt, qui rem aliquam secum agitant, & in ea hærent, aut deliberant, utrum eam amplecti, an mutare debeant. Horat. l. 1. sat. 10. v. 70. in versu faciundo Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. Pers. sat. 1. v. 106. Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues. ¶ De tenero ungue, idem ac a teneris unguiculis, idest a pueritia. Horat. l. 3. od. 6. v. 21. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo: & fingitur artubus Jam nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui. ¶ In unguem, vel ad unguem, est ad perfectionem, perfecte, absolute: translatione a lapicidis, qui ungue marmoris levitatem experiuntur. Cels. l. 8. c. 1. Suturæ capitis in unguem committuntur. Colum. l. 11. c. 2. sect. 13. Materiem dolare ad unguem & mox. Quadrare abietem ad unguem. Virg. 2. Georg. v. 277. Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret. Horat. l. 1. sat. 5. v. 32. Capitoque simul Fontejus, ad unguem Factus homo. idest omni ex parte urbanus, politus, &c. Id. de art. poet. v. 294. castigare carmen ad unguem perfectum. Huc pertinet & illud Pers. sat. 1. v. 64. carmina molli Nunc demum numero fluere, ut per leve severos Effundat junctura ungues. h. e. carminum compositionem ita æquabilem, & expolitam, nihil ut sit, quod aures offendat, quemadmodum durorum marmorum junctura apte commissa ungues nulla asperitate remoratur. ¶ Mordere ungues, gestus irati, aut pœnitentis. Propert. l. 3. el. ult. v. 24. Unguis meam morsu sæpe querere fidem. & lib. 2. el. 3. v. 3. Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues. ¶ Translate dicitur etiam de plantis. Plin. l. 12. c. 9. de bdellio. Bactriano nitor siccus, multique candidi ungues. h. e. lucentes ac leves, instar unguium, maculæ. Id. l. 21. c. 18. sub fin. de roso. Capita foliorum, partesque candidæ, ungues vocantur. ¶ In vite unguis extrema pars est hornotinæ materiæ supra gemmam, sicut unguis est extrema pars digiti. Colum. l. 4. c. 24. ante med. Ungues custodum annotinos resecato. Adde Pallad. in Februar. tit. 12. a med. ¶ Ungues ferrei, instrumenta ferrea, quibus vindemiatores unguium vice utebantur ad colligendas uvas. Colum. l. 12. c. 18. Et ungues ferrei quam plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne vindemiator manu distringat uvas, & non minima fructus portio, dispersis acinis in terram dilabatur. ¶ Unguis etiam est vitium oculi, idest nervosa quædam adnatæ membranæ increscentia, a majori oculi angulo ut plurimum udnascens, ad oculi coronam ita procedens, ut quandoque pupillam operiat, unghia, ungula. Cels. l. 7. c. 7. sect. 4. Unguis vero, quod πτερύγιον Græci vocant, est membranula nervosa oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. ¶ Proverbii genus est illud Petron. in fragm. Tragur. c. 57. Burm. sub fin. Homo, cujus pluris erat unguis, quam tu totus es. vale più un' unghia, che tu intero. ¶ Denique unguis est genus conchylii binis testis velut canaliculis clausum, & carne unguis colorem referens, tappa lunga. Meminit Varr. l. 4. de L. L. c. 12. V. Solen.

UNGULA, æ, f. unghia ὁπλή, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos non habent, sive etiam ea pars pedis, quæ cornu tegitur. V. Unguis. Virg. 8. Æn. v. 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Cic. 3. de nat. Deor. c. 5. Ergo illud in silice, quod hodie apparet apud Regillum, tanquam vestigium ungulæ Castoris equi credis esse? Plin. l. 11. c. 46. Ungulæ veterinorum tantum generi renascuntur. ¶ Per synecdochen dicitur de equis. Horat. epod. 16. v. 12. eques urbem sonante verberabit ungula. coi cavalli. Sic lib. 1. sat. 1. v. 114. Ut cum carceribus missos rapit ungula currus. & Martial. l. 7. epigr. 6. Et ungulatum pulsibus calens Ister. Adde lib. 10. epigr. 50. ¶ Dicitur etiam de unguibus. Plaut. Aulul. 3. 4. 8. Gallus gallinaceus occœpit ibi scalpturire ungulis. Id. Pseud. 3. 2. 63. An invenire postulas quemquam cocum, nisi milvinis, aut aquilinis ungulis? ¶ Omnibus ungulis, proverbii speciem habet pro eo, quod est omnibus viribus & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui sunt in extremitate collocati, intendantur. Cic. 2. Tuscul. c. 24. Toto corpore atque omnibus ungulis, ut dicitur, contentioni vocis asserviant. ¶ Injicere ungulas, est rapere, vel furari. Plaut. Pseud. 2. 2. 48. Nunc scio, febrim tibi esse, quia non licet huc injicere ungulas. ¶ Ungulæ quoque dixere supplicii genus ungulas ferarum referens, quo latera reorum effodiebant, ac sulcabant ad veritatem extorquendam. Prudent. Peristeph. 2. v. 44. Illa virgas, & secures, & bisulcas ungulas ultro fortis expetebat. Impp. Constantin. & Julian. lib. 9. Cod. tit. 18. leg. 7. extr. Ungulis sulcantibus latera. ¶ In Vulgata Eccli. 24. 21. ungula est onyx unguento plenus. V. Onyx.

UNGULATUS, a, um, ungulas habens. Tertull. in Apolog. c. 16. sub fin. Auribus asininis, altero pede ungulatus. Adde Martian. Capell. l. 4. pag. 113. ¶ Item magnos habens ungues, unghiuto. Festus: Ungulatus, qui haberent ungues magnos, atque asperos, Cato appellavit.

UNGULUM, Oscorum lingua significat anulum. Paul. ex Festo. Sic Plin. l. 33. c. 1. Miror Tarquinii statuam sine anulo esse. Quamquam & de nomine ipso ambigi video. Græci a digitis appellavere: apud nos prisci unguium vocabant: postea & Græci, & nostri symbolum. ¶ Est autem ungulus mascul. gen. Vetus Scriptor apud Fest. Ungulus, quem ei detraxit. Pacuv. ibid. Repugnanti ego porro hunc vi detraxi ungulum. Id. ibid. Suspensum in lævo brachio ostendo ungulum.

UNGUO. V. Ungo.

UNGUSTUS, fustis uncus. Paul. ex Festo.

UNIANIMUS. V. Unanimus.

UNICALAMUS, a, um, unum habens calamum. Plin. l. 18. c. 7. a med. de frumento: Unicalamum præterea, nec usquam capax, interque non nisi tenui terra.

UNICAULIS, le, d' un sol gambo, μονόκαυλος, unum habens caulem. Plin. l. 20. c. penult. sub fin. Carduorum silvestrium genera duo: unum fructuosius a terra statim, alterum unicaule crassius. Id. l. 18. c. 7. ante med. Leguminum unicaulis faba sola.

UNICE, singolarmente, unicamente, μόνως, singulariter, valde, admodum. Horat. l. 1. od. 26. v. 5. Quid Tiridaten terreat, unice securus. h. e. ego singulariter, & e multis unus sum, qui nihil curo, quid Tiridaten terreat. Cic. in Orat. c. 2. Negare ei, quem unice diligebam, durum admodum mihi videbatur. Plin. l. 7. ep. 32. Quod scribis plurimos manumissos unica lætor. Id. l. 9. ep. 9. Unice probo, quod, &c. Gell. l. 11. c. 13. Hoc animi non & unice delectabat. Quintil. l. 8. c. 3. ante med. Eoque ornamento acerrimi judicii P. Virgilius unice est usus. Plin. l. 32. c. 4. circa med. Fel testudinum unice purulentis auribus prodest. Id. l. 26. c. 15. Mammarum vitiis aizoum unice medetur. ¶ Plaut. fere jungit cum unus: ut Asin. 1. 3. 56. Me unice unum ex omnibus te, atque illam amare, ajebas mihi. Id. Bacch. 2. 2. 28. Quidnam meminit Mnesilochi? Pist. rogas? imo unica unum plurimi pendit. Id. Stich. 1. 1. 10. Unice qui unus civibus ex omnibus probus perhibetur. Adde Trinum. 2. 2. 90.

UNICOLOR, oris, d' un sole colore, μονόχρωματος, qui unius coloris est. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Sues unicolores potius, quam varias. Ovid. de lecto Somni, Met. 11. v. 610. In medio torus est hebeno sublimis in atra, Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus. Plin. l. 21. c. 37. sect. 54. Hard. Oculus unicolor nullis: cum candora omnibus medius color differens.

UNICOLORUS, a, um, unicolor. Prudent. Hamartig. v. 821. Sic omnis cæli de fontibus unicoloras Infundit natura solo.

UNICORNIS, ne, d' un sol corno, unicornum, μονόκερως, unicum habens cornu. Plin. l. 8. c. 21. Indici boves unicornes, tricornesque. Id. l. 11. c. 46. Unicorne (animal) asinus tantum Indicus.

UNICORPOREUS, a, um, integrum corpus habens. Firmic. l. 2. c. 10. ante med. Taurus est signum in cælo femininum, septentrionale, unicorporeum.

UNICULTOR, oris, m. qui unum Deum colit. Prudent. in passione Cypriani, περὶ στεφ. 5. v. 90. Unicultor, inquit, servo salutiferi mysteria consecrata Christi.

UNICUS, a, um, solo, unico, singolare, μόνος, unus, singularis. Cic. pro Rosc. Amer. c. 14. ad fin. Quonam modo quæ tanta vitia fuerint in unico filio, quam is patri displiceret. Id. post redit. in Senat. c. 4. a med. Si Metellus illo tempore consul fuisset unicus. Senec. l. 2. de Ira, c. 21. a med. Unicis quo plus indulgetur, corruptior animus est. Horat. l. 3. od. 14. v. 5. Unico gaudens mulier marito. Ovid. 4. Trist. el. 5. v. 2. Unica fortunis ara reperta meis. Senec. in Troad. v. 703. Unicum afflictæ mihi solamen hoc est. Id. in Phœniss. v. 87. Unica Œdipodæ est salus non esse salvum. ¶ Pleonasmus est in illo Lucret. l. 2. v. 541. quamlubet esto Unica res quædam nativa corpore sola, Cui similis toto terrarum non sit in orbe. & vers. 1075. ut in summa res nulla sit una, Unica quæ gignatur, & unica solaque crescat. ¶ Quia quæ bona unica sunt, maxime amantur, e. gr. unicus filius; unicus interdum est summe dilectus, ἀγαπητός. Plaut. Capt. 1. 2. 49. Tibi ille unicus est, mihi etiam unico magis unicus. Id. Bacch. 3. 3. 3. Quæ tuum perdidit tibi filium unicum. Catull. carm. 70. in rigrat. v. 6. qui me unum atque unicum amicum habuit. Virg. in Ciri, v. 333. Quod si non alia poteris ratione parentem Flectere: sed poteris. quid enim non unicus possis! ¶ Interdum est maxime aptus, & idoneus. Plaut. Asin. 4. 1. 3. Nam tu poeta es prorsus ad eam rem unicus. ¶ Item eximius, singularis, præcipuus, excellens, præclarus, insignis, egregius. Turpil. apud Non. c. 8. n. 60. Homo unica est natura & singularia. Afran. apud Fest. in Sagaces. Quis tam sagaci corde, atque ingenio unico? Liv. l. 6. c. 6. ad fin. Unicus imperator. Id. l. 7. c. 12. a med. Eximius imperator unicus dux. Id. l. 24. c. 34. Archimedes unicus spectator cæli & siderum. Id. l. 33. c. 21. Unicam fidem sociis præstitis. Id. l. 9. c. 15. a med. Ultor unicus Romanæ ignominiæ. Cic. pro Quint. c. 10. sub fin. Unica liberalitas. Fest. in Talassion. Virgo unicæ pulchritudinis. Cic. de Senect. c. 17. a med. Elogium unicum. Lucan. l. 4. v. 509. qui plus habeat mortis unica famæ. ¶ In malam partem Vellei. l. 2. c. 7. Huic atrocitati adjectum scelus unicum. Paul. ex Festo, in Sardanapal. Sardanapalus rex Assyriorum fuit unicæ luxuriæ. Auct. ad Herenn. l. 3. c. 6. a med. Utile est, ab omnibus unicam malitiam atque nequitiam cognosci.

UNIFORMIS, me, uniforme, μονοειδής, unam habens formam, similis, simplex. Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. ante med. Ut horrore uniformis alimentæ edendi desiderium languesceret. Apul. l. 11. Met. Deorum dearumque facies uniformis. Auct. Dialog. de Oratorib. c. 32. Simplex quiddam, & uniforme doceri. Mamertin. in Genethl. Maxim. c. 9. Hieme sævissima cum agros glacies, glacies nivem premeret,

merent, cælo pariter ac terris uniformibus. *h. e.* unicoloribus. *Aurel. Vict. in Epit. c. 9. a med.* Institutum uniforme omni imperio tenuit.

UNIFORMITAS, atis, f. *uniformità*, unitas in forma, similitudo, simplicitas. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. a med.* Cur illis providere varietatem laboras, istis squalorem uniformitatis adjicis? Adde *Arnob. l. 7. pag. 232.* & *Tertull. de anim. c. 17. ante med.*

UNIFORMITER, adv. *uniformemente*, similiter, simpliciter. *Apul. in Trismegist.* Omnis humana immortalis est anima, sed non uniformiter cunctæ. *Arnob. l. 2. pag. 88.* Christus sublimibus, infimis uniformiter potestatem veniendi ad se facit.

UNIGENA, æ, com. gen. *unico*, *unigenito*, *μονογενής*, unus, unicus, unigenitus. *Cic. de Univ. c. 4. a med.* Idcirco singularem deus hunc mundum, atque unigenam procreavit. ¶ Unico parente genitus, ut *Pallas unigena*, quia ex Jovis cerebro nata est absque matre. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 300.* ubi alii intelligunt Dianam uno partu cum Apolline ab Latona editam. Sic unigena Memnonis Æthiopis apud *eund. carm. 65. de coma Beren. v. 53.* est Zephyrus ex eadem matre genitus cum Memnone, nempe ex Aurora. ¶ Christiani Poetæ *unigenam* intelligunt Filium Dei unigenitum. *Paulin. Nolan. carm. 5. v. 47.* & *carm. 9. v. 93.*

UNIGENITUS, i, m. *unigenito*, unicus ex suis parentibus natus. *Tertull. Adversf. Gnost. c. 7. a med.* Filius primogenitus, & unigenitus. *Augustin. de Civ. Dei, l. 11. c. 24.* Pater genuit Verbum, unigenitum Filium.

UNIJUGUS, a, um, *μονόζυγος*, unum jugum habens, ut *Unijugæ vineæ*, quæ simplici nituntur jugo. *Plin. l. 17. c. 22. circa med.* Si unijuga erit vinea. V. *Cantheriatus*. ¶ Translate qui semel tantum matrimonium iniit. *Tertull. de Monogam. c. 6. sub fin.* Joseph unijugus.

UNIMAMMIA, vel Unomammia, æ, vox ficta a *Plaut. Curcul. a. 3. v. 75.* ad significandum fortasse regionem Amazonum, quæ alteram secabant mammam, quo expeditiores essent ad tela jacienda. Verba *Plauti* sunt: Centauromachiam, & Classiam Unomammiam. *Al. leg.* classem Unimammiam. *h. e.* ab Amazonibus conflatam.

UNIMANUS, a, um, *di una mano*, *μονόχειρ*, unam tantum manum habens. *Liv. l. 35. c. 21.* Nuntiatum est, Aretii puerum natum unimanum. Adde *lib. 41. c. 21. ad fin.* & *Flor. l. 2. c. 17. sub fin.* ubi cognomen est Romani civis.

UNIMODUS, a, um, unius modi, seu formæ. *Prudent. in Psychom. v. 768.* Unimodis compagibus unus. *Apul. l. 2. de doctr. Plat.* Unimodam esse virtutem.

UNIO, onis, f. *unità*, *ἑνότης*, unitas. *Isidor. l. 19. Orig. c. 65.* Jactus quisque apud lusores ceteros a numero vocabatur, ut unio, binio, trinio, &c. *asse*. & *Hieronym. in Amos, c. 5.* Decas decima unione completur. *Tertull. de monogam. c. 4.* Perseveravit unio conjugii in auctoribus generis ad finem usque. *h. e.* monogamia. *Id. de resurr. carn. c. 5. ad fin.* Et hoc latere unio divinitatis defendetur. *h. e.* unicus Deus. ¶ Item duarum, aut plurium rerum copulatio, *unione*. *Hieronym. epist. 142. ad fin.* Hac forcipe, quæ unionis retinetur virtute. *Id. epist. 22. c. 8.* Maria Dei unione fecunda. ¶ Apud veteres *unio* est margarita, *perle*, *μαργαρίτης*, & masculi gen. *Plin. l. 9. c. 35. ante med.* Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, pondere, haud promptis rebus: in tantum ut nulli duo reperiantur indiscreti: unde nomen unionum Romanæ scilicet imposuere deliciæ. *Solin. c. 53. (al. 66.) ad fin.* & *Isid. l. 16. Orig. c. 10.* scribunt, ideo *uniones* dictos, quia numquam duo simul reperiantur. Sed a *Plinio* standum est. *Martial. l. 8. epigr. 81.* Non per mystica sacra Dindymenes Jurat Gellia, sed per uniones: Hos fratres vocat, & vocat sorores: Hos natis amat acrius duobus. *Senec. l. 7. de benef. c. 9. a med.* Video uniones non singulos singulis auribus comparatos, jam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt. junguntur inter se, & insuper alii binis superponuntur. ¶ In femin. gen. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 32. ad fin.* Hæc uniones Cleopatranas habuisse perhibetur. ¶ Etiam genus cæpe unicaulis *unio* dicitur a rusticis. *Colum. l. 12. c. 10.* Pompejanam cæpam, vel etiam Marsicam simplicem, quam vocant unionem rustici, eligito. ea est autem, quæ non fruticavit, nec habuit soboles adhærentes.

UNIO, is, n. 4. *unire*, *congiungere*, *ἑνόω*, in unum redigo, conjungo, copulo. *Tertull. de anim. c. 17. ante med.* Sic & cælum mari unitur, ubi visio absumitur. *Sulpic. Sever. l. 2. Hist. sacr. c. 43.* Legatus concilii compellit Imperator uniri hæreticorum communioni.

UNIOCULUS. V. *Unoculus*.

UNIOLA, æ, f. herba, quæ & gramen dicitur. *Apul. de herb. c. 77.*

UNIONITÆ, arum, m. Hæretici fuerunt, Trinitatem negantes, Deum unum sine Filio affirmantes, quos contra scripsit *Prudent. in Apotheosi a vers. 546.* & pro titulo hanc ipsam vocem posuit, quæ sane cadentis Latinitatis est.

UNIPETIUS, a, um, uno tantum pede, seu caule præditus. *Marcell. Empir. c. 15. circa med.* Manipulus urticæ unipetiæ.

UNISTIRPIS, pe, *d'una sterpe*, *μονοστέλεχος*, a radice caudicem unicum habens assurgentem. *Plin. l. 16. c. 30. sub fin.* In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cupressus, ulmus, & siqua unistirpia.

UNITAS, atis, f. *unità*, *ἑνότης*, unio, h. e. unus numerus. *Tertull. adversf. Valentinian. c. 37.* Monotes, & Henotes, idest solitas, & unitas. *Plin. l. 5. c. 9.* Mensura Nili ab unitate alvei, unde se primum findit in latera, ad Canopicum ostium CXLVI. M. P. *Justin. l. 2. c. 1. circa med.* Si mundi quæ nunc partes sunt, aliquando unitas fuit. *h. e.* una re tantum constitit, v. gr. igne, aut aqua, ut veteres Physici docuere. *Gell. l. 19. c. 8. a med.* Singularis numeri unitas. V. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 6.* ubi unitatis laudes persequitur. ¶ Item conjunctio & copulatio duorum aut plurium, quæ in unum coalescunt, *unione*, *composto di più mise*. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 2.* Aliquid est continuum, aliquid commissum. Continuatio est partium inter se non intermissa conjunctio. Unitas est sine commissura continuatio, & duorum inter se conjunctorum corporum tactus. *Frontin. de aquæd. artic. 123.* Ut eo humore commode structura combibat, & in unitate corroboretur. *Colum. l. 12. c. 25.* Spatha lignea permisceto, usque eo dum ea, quæ addideris, in pice colliquescant, & unitas fiat. & *cap. 24. sub fin.* Ubi totidem sextarii cum pice coierint, & quasi unitatem fecerint. *Cels. l. 4. c. 19. a med.* Coquendum id, donec omnia, quæ indita sunt, liquata in unitatem quandam coeant. *Plin. l. 17. c. 16. de insitione.* Exempta scutula cortici, imprimatur ex alia cortex par, sic compage densata, ut cicatrix locus non sit, & statim fiat unitas nec humorem nec afflatum recipiens. *Cels. l. 7. c. 4. sect. 4.* Linum duplex, triplexve, sic tortum, ut unitas in eo facta sit. Adde *lib. 6. c. 6. sect. 2. ad fin.* ¶ Item congruentia, indiscreta species, similitudo. *Varr. l. 7. de L. L. c. 2.* Si alterum horum diceretur Priamus, alterum Hecuba, nullam unitatem adsignificaret, quæ apparet in lego, & legi, & in Priamus Priami. *Plin. l. 7. c. 12. ad fin.* Eximios forma pueros, alterum in Asia genitum, alterum trans Alpes, ut geminos vendidit: tanta unitas erat. *Id. l. 16. c. 23.* Foliorum unitas in suo cuique genere permanet, præterquam populo, ederæ, &c. *h. e.* unus & idem color, & forma. *Id. l. 35. c. 1.* Maculas, quæ non essent (*in marmore*) crustis inserendo, unitatem variare. *h. e.* unum colorem multis distinguere. *Id. l. 33. c. 2.* In unitatem venit equester ordo. *h. e.* una appellatione equites vocari cœpit, cum antea variis nominibus distingueretur. ¶ Translate est concordia, *unione*, *concordia*. *Senec. de vita beata, c. 8. extr.* Virtutes ibi esse debebunt, ubi consensus atque unitas erit: dissident vitia.

UNITER, adverb. *unitamente*, *di concordia*, in unum, conjuncte, concorditer. *Lucret. l. 3. v. 850.* cum corporis atque animai Dissidium fuerit, quibus e sumus uniter apti. Adde *lib. 5. v. 538.* & *v. 556.*

UNITUS, a, um, nom. particip. *unito*, conjunctus. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 2. ad fin.* Expedire me poteram, si philosophorum lingua uti voluissem, ut dicerem unita corpora. *Gell. in fi. c. 7. l. 17.* Unita patiendi declinatione. *Apul. in Apolog.* Radii nostri luminis extrario mixti, atque ei uniti. *Mamertin. in gratiar. act. ad Julian. c. 24.* Imis mentis sedibus alligatus animus, & vitæ immixtus & unitus. *Arnob. sub init. l. 3.* Si linguæ omnes ad fidem illius abrogandam consensionis unitæ animositate conspirent.

UNIVERSALIS, le, *universale*, *καθολικός*, ad universos pertinens. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 24.* Nam in hujusmodi rationibus non universali atque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. *Pleriq. al. leg.* universa. *Quintil. l. 2. c. 13. ad fin.* Præcepta, quæ καθολικὰ vocant, id est (ut dicamus quomodo possumus) universalia, vel perpetualia. *Plin. l. 10. ep. 71.* Auditis constitutionibus Principum, nihil inveniebam aut proprium, aut universale, quod ad Bithynos ferretur.

UNIVERSALITER, adv. *universalmente*, idem ac universe. *Cajus Dig. lib. 18. tit. 1. leg. 35. ad fin.* Si grex universaliter venierit. *id est* totus una venditione.

UNIVERSATIM, adverb. *universalmente*. *Sidon. l. 8. ep. 2.* Universatim ferventibus votis aliquem consecrare.

UNIVERSE, adverb. *universalmente*, *generalmente*, *καθόλου*, *ὅλως*, generaliter, generatim: cui *singillatim* opponitur. *Cic. 7. Verr. c. 55.* Quid ego de ceteris Civium R. suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar? *Id. Attic. l. 8. ep. 11. a med.* Nec tam sectio pertimescenda est, quam universe interitus. *Id. l. 5. ep. 2.* Venit ad me noster Hortensius, cur deposcente mea mandata, cetera universe mandavi: illud proprie, ne pateretur prorogari nobis provincias.

UNIVERSIM, adv. idem ac universe. *Gell. l. 2. c. 3. a med.* Sed generibus rerum summatim universimque utitur.

UNIVERSITAS, atis, f. *universitá*, *τὸ πᾶν*, rerum tota multitudo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 65. in fi.* Licet enim contrahere universitatem generis humani, eamque gradatim ad pauciores, postremo deducere ad singulos. *Colum. in præfat. l. 1. in fi.* De rusticationis universitate nihil attinet nunc plura dicere. *dell' agricoltura in generale*. ¶ Sæpe ponitur pro mundo. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 43.* Tum enim censet imagines divinitate præditas inesse universitati rerum. *Id. de Univ. c. 5.* Quod si universitatis corpus planum, & æquabile explicaretur. *Id. ibid. c. 12.* Singulos adjunxit ad singula, atque ita quasi in currum universitatis imposuit. *Plin. l. 2. c. 5. in fi.* Terram solam immobilem, circa eam volubili universitate. ¶ Universitas alicujus rei est tota ipsa res. *Plin. l. 2. ep. 5. circa med.* Ac sicut veremur, ne quibusdam pars aliqua (*orationis*) secundum suam cujusque naturam, non probetur; ita videmus posse confidere, ut universitatem omnibus varietas ipsa commendet. & *lib. 3. ep. 15. extr.* Non temere jam nunc de universitate pronuntio: de partibus experiar legendo. *Plin. alter l. 2. c. 22.* Ita septem tonos effici, quam diapason harmoniam vocant, hoc est universitatem concentus. *Id. l. 27. c. 13.* Radix prodest & contra phalangia, in vino pota, sed particulatim, quoniam universitate vomitionem movet. ¶ Hoc sensu sæpe adhibetur a JCtis. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 5. leg. 1.* Hoc interdictum ad universitatem bonorum, non ad singulas res pertinet. *Paul. lib. 48. tit. 20. leg. ult.* Ut qui ad universitatem venturi erant jure successionis, ex ea portiones concessas haberent. *h. e.* qui heredes ex asse esse debebant. *Cajus lib. 41. tit. 1. leg. 7. ad fin.* Universitas ædificii. *Javolen. ibid. tit. 3. leg. 23.* ædium. ¶ Universitates etiam dicuntur collegia, corpora, curiæ: quibus permissum est, ad exemplum reipublicæ, arcam habere communem, & actorem, sive syndicum. Hujusmodi sunt societates pistorum, navicula-

cularıorum, publicanorum, &c. de quibus est titulus 4. qui inscribitur *Quod cujuscumque universitatis nomine, vel contra eam agetur, lib. 3. Pandectarum*, & alibi. Item civitates ipsæ, & respublica. *Marcian. l. 8. tit. 8. leg. 6.* Universitatis sunt, non singulorum, quæ in civitatibus sunt theatra, stadia, & si quæ alia sunt communia civitatum. Adde *lib. 38. tit. 3.* cujus lemma est, *De libertis universitatum*.

UNIVERSUS, a, um, *tutto*, *ἅπας*, totus, omnis, integer. *Cic. 4. Acad. c. 23.* Democritus ita ausus est ordiri: Hæc loquor de universis. Nihil excipit, de quo non profiteatur. quid enim esse potest extra universa? *Nep. in Themist. c. 2.* Bellum universæ Europæ inferret. *Terent. Eun. 2. 2. 18.* Universum triduum. *tre dì intieri.* & *Cic. pro Caecin. c. 20. ad fin.* Tam restitues, si unus servulus, quam si familia dejecerit universa. *Id. 1. de nat. Deor. 1. penult.* Universum mundum complecti. *Id. 2. de Fin. c. 34. ante med.* Omne cælum, totamque cum universo mari terram mente complecti. *Id. Verr. 4. c. 69. a med.* Ab universa provincia, generatimque a singulis ejus partibus diligitur. *Id. pro Rosc. Com. c. 15.* Est tua contumaciæ, arrogantiæ, vitæque universæ vox. *Id. in Pison. c. 27.* Hac hujus odii tanti, ac tam universi periculum, si audes. *universale*, & *pro Sext. c. 2. ad fin.* Confusa atque universa defensio. *generale*. & *Martial. l. 5. epigr. 25.* Hermes gloria Martis universi. *h. e.* in omni genere gladiatoriæ pugnæ. *Liv. l. 7. c. 11.* Tanti ea ad universi belli eventum momenti dimicatio fuit, ut, &c. *Id. lib. 27. c. 12. circa med.* Casum universæ pugnæ non necessarium censebat. *d'una battaglia generale.* Sic *lib. 22. c. 32.* In casum universæ dimicationis non veniebant. & *lib. 4. c. 27.* Spem universæ victoriæ præcipem. *totale*. & *lib. 10. c. 5. circa med.* Ut prope serum auxilium jam pæne circumventis, ita universa requies data est. *riposo a tutti*. & *Colum. l. 11. c. 2. a med.* Universo jugero satisfacere modios stercoris MCCCCXL. ¶ Pleonasmus est in illo *Plaut. Trin. 2. 2. 134.* Lupus gregem totum voluit universum avertere. ¶ In plur. num. omnes. *Phædr. in fi. fab. 7. lib. 5.* Ab universis capite est protrusus foras. *Petron. in Satyr. cap. 25.* Plaudentibus universis, & postulantibus, nuptias fecerunt. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 43.* In illum universi tela conjiciunt. ¶ Sæpe significat omnes conjunctim, *tutti insieme:* & opponitur singulis, aut in partes divisis. *Nep. in Themist. c. 4.* Universos esse pares ajebat, dispersos testabatur perituros. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 17.* Non minus aperte valetur de universis generibus rerum, quam de singulorum causis dicere. *Id. l. 1. de Orat. c. 5. ad fin.* Ex iis rebus universis eloquentia constat, quibus in singulis elaborare permagnum est. *Id. 2. de nat. Deor. c. penult.* Dii etiam urbium separatim ab universis singulos diligunt. *Id. 3. Offic. c. 6.* Ut eadem sit utilitas uniuscujusque & universorum. *Id. pro Dom. c. 52.* Se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. *Plin. l. 8. cap. 17. sub fin.* Scaurus ædilitate sua variæ centum quinquaginta (*panthères*) universas misit. *cencinquanta in tutte.* ¶ *Universi omnes*, pleonasmus satis commodus ad significandum omnes & singulos, omnino omnes, & neminem excipi, *tutti affatto*. *Plaut. Trin. 4. 3. 40.* Id genus hominum omnibus universis est adversum, atque omni populo male facit. *Cic. 1. de nat. Deor. cap. 15. ante med.* Communis rerum natura, universa atque omnia continens. *Apul. l. 7. Metam.* Talibus dictis universi omnes assensere. ¶ *Universum* absolute, res omnes, universitas rerum, mundus, *l'universo*, *τὸ πᾶν*. *Cic. l. 1. de nat. Deor. a penult.* Censet, imagines divinitate præditas inesse universitati rerum: tum principia mentesque, quæ sunt in eodem universo, deos esse dicit. *Colum. l. 3. cap. 10. circa med.* Quod hominibus ignotum voluit esse genitor universi. ¶ *In universum*, universe, generatim, *generalmente, universalmente*, *καθόλου, ὅλως*. *Liv. l. 9. c. 26.* Non nominatim, qui Capuæ, sed in universum, qui usquam conjurassent adversus rempublicam. *Tacit. de Germ. c. 5.* Terra etsi aliquando specie differt, in universum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda. & *cap. 6.* In universum æstimanti, plus penes peditem roboris. *Plin. l. 6. c. 17.* Ultra sunt Scytharum populi. Persæ illos Sacas in universum appellavere. ¶ Ut locum habeat in heroico versu, e extritum est in illo *Lucret. l. 4. v. 260.* Non privatim quamque solemus Particulam venti sentire, & frigoris ejus, Sed magis universum. Al. tamen retinent, ut sit pes Creticus pro dactylo.

UNIVIRA, æ, f. mulier, quæ unum tantum virum habuit. *Tertull. in exhortat. ad castit. cap. ult.* Ut & virginibus legitime nubentibus univira pronuba adhibeatur. *Id. advers. Psych. c. 8.* Univiræ viduitas. ¶ Legitur etiam *univiria*. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 32.* Quam majores nostri univiriam sacerdotem inter sacratissimas feminas adorarunt. *Inscript. apud Gruter. pag. 307. n. 3.* Volusiæ Juliæ omnium feminarum sanctiori univiriæ. Adde *pag. 748. n. 4.* & *pag. 1141. n. 1.* ubi habetur *univiræ*.

UNIVIRATUS, us, m. status monogamiæ, h. e. ejus, quæ semel tantum nupsit. *Tertull. in fi. l. 1. ad uxor.* & *lib. 2. c. 1.*

UNIVIRIA. V. *Univira*.

UNIVOCUS, a, um. Vox univoca dicitur, quæ multis diversis rebus tribuitur. *Martian. Capell. sub init. lib. 4.* Univocis æquivoca connectere.

UNIUSMODI, *simile*, *ὁμοειδής*, uniformis, non varius. Sunt duæ voces inter se distinctæ, sed vulgo conjunctim pronuntiantur instar adverbii. *Terent. Heaut. 2. 2. 30.* Nam parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme. *Cic. Attic. l. 9. ep. 7. a med.* Noli enim putare tolerabiles horum insanias, nec uniusmodi fore. *Id. de Univ. cap. 7.* Materia uniusmodi, & sui similis.

UNO, as, a. 1. unio, unum facio. *Tertull. advers. Prax. c. 27.* Incipiunt illos dividere potius, quam unare. *cave usurpes*.

UNOCULUS, a, um, *μονόφθαλμος*, unicum habens oculum, quales Poetæ fingunt fuisse Cyclopes. *Plaut. Curcul. 3. v. 22.* Unocule salve. Quidam legunt *unoculi*. *Accius* apud *Gell. l. 3. cap. 11. de Cyclope:* Itidem, inquit, vel maxime, quod unoculus fuit, rem tam insignem non præterisse. *Solin. c. 15. (al. 25.) a med.* Arimaspi unocula gens.

UNOMAMMIA. V. *Unomammia*.

UNOSE, adverb. una, simul. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 681.* Occidisti, ut multa paucis verba unose obuntiem.

UNQUAM, adverb. *alcuna volta, giammai, mai*, aliquo tempore, ullo tempore. *Plaut. Aulul. 3. 3. 2.* Neque id in tantis periclis unquam committam, ne fiet. *Cic. de Harusp. resp. c. 17. ad fin.* Quod quidem sacrificium nemo ante P. Clodium omni memoria violavit, nemo unquam adiit. *Virg. Ecl. 1. v. 36.* Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat. *h. e.* nunquam. Sic *Propert. l. 1. el. 6. v. 2.* Nam tua non ætas unquam cessavit amori. *Cic. Attic. lib. 3. epist. 22.* Cum ita sim afflictus, ut nemo unquam. *h. e.* ut nemo unquam magis: vel quam qui maxime. Sic *Liv. lib. 34. cap. 32.* Tyrannus, quam qui unquam, sævissimus & violentissimus in suos. *Ovid. 2. Amor. el. 6. vers. 25.* Excute: sic unquam longa relevere catena. Nec tibi perpetuo serva bibatur aqua. *quando che sia, una volta*, aliquando. *Pacuv. vel Enn. apud Cicer. 4. Tuscul. cap. 36.* Quis homo te exsuperavit unquam gentium impudentia? *Al. leg.* usquam. *Cic. Attic. l. 4. epist. 2.* Si unquam in dicendo fuimus aliquid, aut etiam si unquam alias fuimus, tum profecto, &c. *se mai*. & *Liv. l. 10. c. 14. circa med.* Si quando unquam equestri ope adjutam rempublicam meminerint, illo die adnitantur, ut, &c. *Terent. Heaut. 5. 4. 8.* Et cave posthac, si me amas, unquam istuc verbum ex te audiam. *Id. Phorm. 2. 2. 15.* En unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam? *hai tu mai sentito a dire?* ¶ *Semel unquam*, una tantum vice in omni tempore. *Plin. l. 2. c. 35.* Scintillam e stella cadere, & augeri terræ appropinquantem, &c. semel unquam proditur, Cn. Octavio, C. Scribonio Coss.

UNUS, a, um, *uno, un solo*, *εἷς, μία, ἕν*, nomen numerale, cardinale. *Cic. 3. de Orat. c. 6.* Quia omnia hæc, quæ supra & subter, unum esse, & una vi, atque una consensione naturæ constricta esse dixerunt. *Cæs. initio l. 1. B. Gall.* Gallia est omnis divisa in partes tres: quarum unam incolunt Belgæ, aliam Aquitani, tertiam Celtæ. & *cap. 2.* Helvetii continentur una ex parte flumine Rheno, altera ex parte monte Jura. *Cic. 2. Offic. c. 12.* Ad unam aliquem confugiebant virtute præstantem. *Terent. Andr. 1. 5. in fi.* Verbum unum cave de nuptiis. *guarda di dir nè pur una parola*. & *1. 2. 18.* Quin tu uno verbo dic, quid est quod me velis. *in una parola, in poche parole*. & *Plaut. Truc. 2. 4. 30.* Cum inter nos sorderemus unus alteri. *l'uno all'altro*. & *Cic. de Senect. c. 5.* Qui uno & octogesimo anno scribens mortuus est. *Colum. l. 5. c. 3.* Has summas inter se multiplicabis, vicies & semel ducentos & unum: atque ita efficies quatuor millia ducenta & viginti unum. *Plin. sub fin. l. 29.* Blattæ impositæ diebus viginti uno. *Solin. cap. 52. (al. 65.)* Ab hoc ad Alexandrum M. numerantur annorum sex millia quadringenti quinquaginta unus. ¶ Sequente genitivo aut ablativo cum *de*, aut *ex*. *Tacit. 12. Ann. c. 5.* Unum se civium, & consensui imparem respondit. *Al. codices leg.* Unum se, & civium consensui imparem. *Colum. l. 10. c. 1.* Unus ex multis. *di molti uno*. & *Senec. epist. 39.* Concupisces & ipse ex illis unus esse. *Ovid. 3. ex Pont. ep. 5. v. 23.* Sedissem forsitan unus De centum judex in tua verba viris. *Cic. pro Mil. c. 24.* Se gladio percussum esse ab uno de illis, ne indicaret. *Justin. l. 42. c. 3. ad fi.* Unus de numero ducum Jasonis. ¶ *Unus multorum*, & *de multis* dicitur, qui non est eximius, nec singularis, qui nulla re a vulgo distinguitur, qui unus est de vulgo, *uno del volgo*. *Cic. in Bruto, cap. 79.* Qui non fuit orator unus e multis: potius inter multos prope singularis fuit. *Ovid. de remed. amor. v. 682.* Jam facient e multis una sit illa tibi. *Senec. ep. 10. a med.* Iste homo non est unus e populo: ad salutem spectat. *Cic. 2. de Fin. c. 20.* Tenuis L. Virginius, unusque de multis. *persona ordinaria*. & *Plin. l. 1. ep. 3.* Si te possident, felix beatusque es: sin minus, unus ex multis. *come la maggior parte degli uomini*. & *Horat. l. 1. Sat. 9. v. 71.* sum paulo infirmior: unus multorum. ¶ Interdum unus subticetur. *Quintil. l. 9. c. 1. sub init.* Nec desunt, qui tropis figuræ nomen imponant: quorum est C. Artorius Proculus. ¶ *Unus*, solus, unus tantum, *un solo*, *μόνος*. *Cæs. lib. 1. B. Gall. c. 7.* Erat omnino in Gallia ulteriore legio una. *Terent. Andr. 2. 5. 46.* Unum hoc scio, hanc meritam esse, ut memor esses sui. *Cic. Attic. lib. 6. epist. 1.* Pompejus plus potest unus, quam ceteri omnes. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 13.* In tuis summis laudibus excipiunt unam iracundiam. & *in fi. ejusd. ep.* Cui semper uni magis, quam universis placere voluisti. *Id. Phil. 12. c. 9. a med.* Quis mihi præstat, Lentonem uno capite esse contentum? *Id. in Orat. c. 29. sub fin.* Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. *Id. 1. de Orat. c. 22.* Cum te unum ex omnibus ad dicendum maxime natum cognossem. *Id. Attic. l. 8. ep. 4.* Unus omnium loquacissimus, & minime aptus ad docendum. *Id. pro Rabir. Post. cap. 9.* Vir unus totius Græciæ facile doctissimus Plato. *Virg. 1. Æn. v. 19.* Quam Juno fertur terris magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo. ¶ Additur & *solus*, aut *tantum* ad majorem vim. *Cic. in Pison. c. penult.* Te unum, solum suum depeculatorem, vexatorem, prædonem, hostem venisse senserunt. *Id. de Harusp. resp. c. 7. a med.* Senatus, uno illo solo antistite sacrorum dissentiente, frequentissimus judicavit. *Id. Verr. 4. c. 5.* Unam solam fuisse civitatem Mamertinam, quæ legatos miserit. & *cap. 75.*

cap. 75. Ex uno oppido solo. *& pro Sext. c.* 62. Unus est solus inventus, qui, &c. *Horat. initio ep. 6. l.* 1. Nil admirari, prope res est una, Numici, Solaque, quæ possit facere & servare beatum. *Cic. pro Cluent. c. 7. ad f.* Ut sibi restitueret eum filium, quem tantum unum ex multis fortuna reliquum esse voluisset. ¶ *Unus* pro *idem*. *Plaut. Capt. prol. v.* 19. Postquam hunc emit, dedit eum huic gnato suo peculiarem, quia quasi una ætas erat. *Id. Mil.* 3. 1. 129. Ne uno exemplo omnes vitam viverent. *Cic. pro Cluent. c.* 9 *a med.* Ille cum uno tempore audisset, sibi non solum filium, sed etiam exsequiarum munus ereptum, &c. *Cæs. l.* 3. *B. C.* 10. 1. 15. Atque uno etiam tempore accidit, ut, &c. *Justin. l.* 6. 1. 2. *ante med.* Quippe ætas, virtus, consilium, sapientia utrique prope una, gloria quoque rerum gestarum eadem. ¶ Item unicus. *Catull. carm.* 67. *ad Maul. v.* 119. Nam neque tam carum confecto ætate parenti Una caput seri nata nepotis alit. *Albinovan. ad Liv. el.* 1. *v.* 4. Unum qui dicat jam tibi, mater, habes. ¶ Jungitur & cum *idem* ad majorem explicationem. *Cic. Catil.* 4. *cap.* 7. In qua causa omnes sentiunt unum atque idem. *Id.* 2. *de Divin. cap.* 47. Exitus quidem omnium unus & idem fuit. *Id. in Orat. c.* 40. Sic dicet ille, ut verset sæpe multis modis eandem & unam rem. ¶ *Unus* pro *aliquis*, *quidam*, & sæpe in contemptum. *Cic.* 2. *Phil. cap.* 3. *in fin.* Tanquam mihi cum M. Crasso contentio esset, non cum uno gladiatore nequissimo. *Id.* 1. *de Orat. c.* 29. Sicut unus paterfamilias his de rebus loquor. *Id.* 9. *Attic. ep.* 10. Me una hæc res torquet quod non Pompejum tanquam unus manipularis secutus sim. *h. e.* tanquam miles gregarius. *Plaut. Truncul.* 2. 1. 39. Est huic unus servus violentissimus, qui, &c. *Catull. carm.* 22. *in Suffen. v.* 9. tum bellus ille & urbanus Suffenus, unus caprimulgus aut fossor rursus videtur. Huc pertinet, cum unus substantivis additur ea ratione, qua Italice *uno*, *un certo*. *Terent. Andr.* 1. 1. 90. Inter mulieres, quæ ibi aderant, forte unam adspicio adolescentulam forma & vultu adeo modesto, &c. Ubi *Donatus*: Ex consuetudine dicit *unam*, ut dicimus, *unus est adolescens*. tolle *unam*, & ita fiet, ut sensui nihil desit: sed consuetudo mirantis uno ait expressa. *Unum* ergo τῷ ἰδιωτισμῷ dixit, vel *unam* pro *quadam*. *Sueton. in Cæs. c.* 32. Rapta ab uno tuba prosilit ad flumen. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 5. *ad fin.* Advocatio ea est, quam propter eximium splendorem, ut judicem unum, vereri debeamus. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 146. Iterum jam ad unum saxum me fluctus ferunt. *Id. Pseud.* 4. 2. 38. Ibi una aderit mulier lepida, quæ, &c. *Id. Mostell.* 4. 3. 9. Unum vidi mortuum efferri foras. *In argum.* 2. *Mercatoris*, *v.* 8. Is peregre unus redimit ancillam hospitis. *Quadrigar.* apud *Gell. l.* 25. *c.* 1. Ut Archelai turrim unam, quam ille interposuit, ligneam incenderet. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *sect.* 36. *num.* 11. *Harduini.* Aberat ipse: sed tabulam in machina apictam picturæ unus una custodiebat. *Ovid.* 6. *Met. v.* 578. perfectaque (*stamina*) tradidit uni, Utque ferat dominæ, gestu rogat. ¶ Jungitur cum *ille*, *quisquam*, *aliquis*, *quivis*, *quilibet*, *ullus*, *quidam*, *nemo*, *nihil*. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 13. *extr.* Ratum sit, quod finitor uni illi, a quo missus erit, renuntiaverit. *Al. leg.* uni ulli. *Liv. l.* 32. *c.* 20. *extr.* Hæc adhortatio prætoris non modo quemquam unum elicuit ad fundendum, sed ne fremitum quidem concionis tantæ movit. *Cic. in Divin. Verr. c.* 9. Cognosce ex me, quam multa esse oporteat in eo, qui alterum accuset: ex quibus si unum aliquod in te cognoveris, &c. *Id.* 2. *Offic. c.* 12. Cum premeretur inops multitudo ab iis, qui majores opes habebant, ad unum aliquem confugiebant virtute præstantem, qui, &c. *Id.* 3. *de Fin. c.* 19. *a med.* Vir bonus & sapiens utilitati omnium, plus quam unius alicujus, aut suæ consulit. *Id. in Bruto, c* 93. & *pro Cæcin. c.* 22. Quantum non quivis unus ex populo, sed æstimator doctus & intelligens posset cognoscere. *Liv. l.* 9. *c.* 17. *a med.* Id vero erat periculum, ne solertius, quam quilibet unus ex iis, quos nominavi, castris locum caperet. *Id. lib.* 6. *c.* 40. Si non sim ex patricio sanguine ortus, sed unus Quiritium quilibet. *Id. l. & cap.* 42. Quæratur unus quilibet militis mei injuriam. *Cic. in Bruto, c.* 59. *in fin.* Nulla re una magis oratorem commendari, quam verborum splendore & copia. *Id. de provinc. consul. c.* 4. Unum signum Byzantii ex maximo numero nullum haberent. *Id.* 3. *de Orat. c.* 14. *ad fin.* Est enim eloquentia una quædam de summis virtutibus. *& lib.* 2. 1. 10. Nam hesterno sermone unius cujusdam operis remigem aliquem, aut bajulum nobis oratorem descripseras. *Id. Phil.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Cui nunquam tam frequens senatus fuit, ut unus aliquis tuam sententiam secutus sit? *Id. Tuscul.* 5. *c.* 36. *a med.* Nemo de nobis unus excellat. *Liv. l.* 2. *c.* 6. Nemo unus satis dignus regno visus est. *Id. lib.* 41. *cap.* 20. (*al.* 25.) Rhodiis ut nihil unum insigne, ita omnis generis, ut quæque usus eorum postulaverunt dona dedit. ¶ *Unus alter*, *unus & alter*, duo significat, quæ unum post aliud sequuntur, *uno*, *due*. *Cic.* 7. *Verr. c.* 29. *sub fin.* Unum, alterum mensem, prope annum denique, domi tuæ piratæ fuerunt. *& Verr.* 6. *c.* 29. Rex primo nihil metuere, nihil suspicari: dies unus, alter, plures: non referri. *Id. pro Cluent. c.* 64. Unum, alterum, tertium annum Sassia quiescebat. *& cap.* 28. Unus & alter dies intercesserat, cum, &c. *Liv. l.* 6. *c.* 10. *a med.* Uno alteroque subinde ictu ventrem hausit. *Auct. dial. de Oratorib. c.* 39. Unus inter hæc dicenti, ac alter assistit. *Cic. pro Mur. c.* 21. Neque in uno aut altero animadversum est, sed jam in pluribus. ¶ Aliquando ponitur non ad duo significanda, sed aliquot pauca. *Terent. Andr.* 1. 1. 47. Primum hæc pudice vitam agebat: postquam amans accessit, pretium pollicens, unus & item alter, accepit conditionem. *uno e poi un altro.* & *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 15. Alloquor extremum mœstos abiturus amicos, Qui modo de multis unus & alter erant. *alcuni pochi.* ¶ *Unus post unum*, unus post alium, *uno dopo l'altro.* *Aurel. Vict. in epitom. c.* 26. Duo Gordiani, pater & filius, unus post unum interiere. ¶ Cum iis nominibus, quæ plurali numero efferri solent, etiam unus pluraliter effertur, sive careant ea nomina singulari, sive non. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 52. Unæ quinque remorentur minæ. *Id. Bacch.* 4. 7. 34. Sequere me tres unos passus. *tre soli passi.* & *Sallust. in Catil. c.* 6. Postquam in una mœnia convenere. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 16. Ubii, qui uni ex Transrhenanis ad Cæsarem legatos miserant. *h. e.* soli. Sic *Catull. carm.* 67. *ad Maul. lib.* 147. Quare illud satis est, si nobis is datur unis. *Virg. Æn.* 2. *v.* 642. satis una, superque Vidimus excidia. *Terent. Eun.* 2. 3. 75. Aderit una in unis ædibus. *Id. Andr.* 4. 2. 51. Ex unis geminas mihi conficies nuptias. *Cic. Verr.* 5. 1. *ult.* Cum unæ decumæ lege & conditione trahantur, alteræ novis institutis imperentur. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 18. Adductus sum tuis unis & alteris litteris. *Id. pro Flacc. c.* 26. Unis moribus, & nunquam mutatis legibus vivunt. *h. e.* iisdem. *Cato R. R. c.* 10. *a med.* Molas asinarias unas, & trusatiles unas, Hispanienses unas. *& cap.* 13. Molas unas, cribrum unum, &c. *Molas* dixit in plurali, quia mola e duobus saxis constat, ut in *Mola* dictum est. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *circa med.* Unæ quadrigæ. ¶ *In unum*, in eundem locum, simul. *Sallust. in Jug. c.* 55. Metellus paulatim milites in unum conducit. *Cic.* 2. *de legib. c.* 3. Fluvius divisus in duas partes latera hæc alluit, rapideque dilapsus cito in unum confluit. *Liv. l.* 30. *c.* 11. Omnibus, qui bello apti erant, in unum coactis. *Virg. Ecl.* 7. *vers.* 2. Compulerantque greges Corydon, & Thyrsis in unum. ¶ *Ad unum omnes*, omnium omnes usque ad unum, *h. e.* ne uno quidem excepto. *Lentul. ad Cicer. Fam.* 12. *epist.* 14. Onerariæ omnes ad unam a nobis sunt exceptæ. *Cic. de Amic. c.* 23. De amicitia omnes ad unum idem sentiunt. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 50. *sub f.* Et omisso τῷ omnes. *Virg. Æn.* 5. *v.* 687. si non exosus ad unum Trojanos. *Epit. Livii l.* 2. *ad fin.* Qui ad Cremeram *ad* unum ab hostibus cæsi sunt. ¶ Genitivus *unius* penultimam habet longam, apud Poetas ancipitem. *Virg. Æn.* 1. *v.* 45. Unius ob noxam, & furias Ajacis Oilei. *& vers.* 255. Navibus (infandum!) amissis unius ob iram. ¶ Reperitur & *uni*, pro *unius*. *Titian.* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 694. *&* 717. *Putsch.* Namque uni collegii sumus. *Catull. carm.* 17. *ad Colon. v.* 17. Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni. *Plaut. Stich.* 5. 4. 49. Ego tu sum, tu es ego: uni animi sumus. Al. scrib. conjunctim *unanimi*, vel *unanimi*. ¶ In dativo *uno*, & *unæ* pro *uni*. *Varr. l.* 1. *R. R. cap.* 18. *a med.* Singula jugera quaternis operis uno operario ad conficiendum satis esse. *Cato R. R. c.* 19. Unæ fibulæ locum facito. ¶ *Une* in vocativo. *Plaut. in fragm.* apud *Priscian. l.* 5. *pag.* 673. *Putsch.* O amice ex multis mihi une, Cephalio. *Catull. carm.* 37. *ad contubernal. v.* 17. Tu præter omnes une de capillatis. *Augustin. l.* 1. *Confession. cap.* 7. *a med.* Nisi tu une (*Deus*) a quo omnis modus, &c.

UNUSQUILIBET, quilibet unus. Ita conjunctim interdum scriptum legitur. V. in voce præced.

UNUSQUISQUE, unaquæque, unumquodque, & unumquidque, *ciascheduno*, ἕκαστος, πᾶς τις, πάντες ὅσοι, singuli. *Cic. pro Font. c.* 6. Mihi enim semper unaquæque de re testis non solum semel, verum etiam breviter interrogatus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 30. Leviter unumquodque tangam. *Id. Verr.* 6. *cap.* 59. Qui hospites ad ea, quæ visenda sunt, ducere solent, & unumquidque ostendere. *Id. Parad.* 2. *cap.* 3. Ponite ante oculos unumquemque regum. ¶ *Unumquidquid*, pro unumquidque, *Lucret. l.* 5. *v.* 1387. Sic unumquidquid paulatim protrahit ætas. *Plaut. Trin.* 4. 2. 39. Si unumquidquid singillatim, & placide percontabere.

UNUSQUIVIS, quivis unus. V. in *Unus*.

UNXIA, æ, f. dea, quæ unctionibus præerat, *Arnob. l.* 3. *pag.* 115. Unctionum superest Unxia, cingulorum Cinctia replicationi. *Id. l.* 7. *pag.* 227. Bos sterilis Unxiæ mactatur. Adde *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 37. *extr.* ubi Junonem significari tradit, quæ nuptiis præerat, & cum sponsa viri domum ingressa postes de more ungeret, suum omen affigere credebatur. *Cinxia* quoque, vel *Cinctia* Junonis appellatio erat in nuptiis.

V O

VOCABILIS, le, idem quod vocalis. *Gell. l.* 13. *c.* 20. *a med.* Sonus vocabilior est visus, & amœnior. Alii leg. *vocalior*.

VOCABULUM, i, n. *vocabolo*, *voce*, *nome*, λέξις, dictio, qua res singulæ vocantur, aut voce efferuntur. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* 40. Si res suum nomen & proprium vocabulum non habet, ut pes in navi, &c. *Plin. l.* 2. *ep.* 14. *sub fin.* Neque enim alio vocabulo potest exprimi. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 280. Vocabula rebus imponere. ¶ Differunt nomina, & vocabula, ut docet *Varr. l.* 9. *de L. L. c.* 1. *a med.* quia nomina finita sunt, & significant res proprias, ut *Romulus*, *Helena*; vocabula autem infinita, & res communes designant, ut *mulier*, *scutum*. *Varr. ibid.* Non enim idem oppidum, & Roma, cum oppidum sit vocabulum, Roma nomen. Adde *lib.* 7. *c.* 23. ¶ Non raro tamen vocabulum pro nomine ponitur. *Tacit.* 12. *Ann. cap.* 66. Deligitur artifex talium, vocabulo Locusta. *Id. Ann.* 13. *c.* 12. Liberta cui vocabulum Acte fuit. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 511. Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula sume. ¶ Hinc sumitur universim pro nomine, ut accipitur a Grammaticis, & a verbo distinguitur. *Varr. l.* 7. *de L. L. c.* 4. Aristoteles duas partes orationis esse dicit, vocabula, & verba, ut homo & equus; & legit & currit. *Senec. epist.* 58. Cogor verbum pro vocabulo ponere: sed si id necesse est, ponam. ¶ Fuerunt, qui vocabulum ab appellatione diducerent, ut esset vocabulum corpus visu tactuque

que manifestum, ut domus, lectus: appellatio, cui vel alterum deest, vel utrumque, ut ventus, cælum, deus, virtus. *Quintil. l. 1. c. 4. a med.* (*al. c. 6. sub fin.*)

VOCALIS, le, *risonante, sonoro*, φωνήεις, ἔμφωνος, qui est magnæ vocis, sonorus. *Ovid. 11. Met. v. 317.* Carmine vocali clarus, citharaque Philammon. *Tibull. l. 2. el. 5. v. 3.* vocales impellere pollice chordas. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 29.* Vocalium sunt vacua, quam plena. *Quintil. l. 8. c. 3. ante med.* Ut syllabæ e litteris melius sonantibus clariores sunt, ita verba e syllabis magis vocalia. *Plin. l. 8. c. penult.* Ranæ vocales, & mutæ. *Id. lib. 9. c. 19.* Pisces vocalis. *Id. l. 11. c. 28.* Scarabæi nocturno stridore vocales. *Id. l. 10. c. 1.* Aves cantu aliquo, aut humano sermone vocales. *Horat. l. 1. od. 12. v. 7.* vocalem temere insecutæ Orphea silvæ. *h. e.* fidibus præstantem. *Plin. l. 4. ep. 7.* Eligere vocalissimum aliquem, qui legeret. ¶ Ponitur etiam simpliciter pro eo, qui vocem habet, qui est in numero loquentium. *Cic. in Bruto, c. 69.* Addamus huc etiam, ne quem vocalem præteriisse videamur, C. Cosconium. *Valer. Max. l. 1. c. 8. de miraculis, in externis, n. 4.* Ægles Samius athleta mutus, cum ei victoriæ, quam adeptus erat, titulus & præmium eriperetur, indignatione accensus vocalis evasit. *Stat. 1. Theb. v. 492.* monitusque datos vocalibus antris. *h. e.* in quibus oracula & responsa dantur. ¶ Item pro eo, qui humana voce loquitur. *Tibull. l. 2. eleg. 5. vers. 78.* Fatisque vocales præmonuisse boves. *Propert. l. 2. el. 25. v. 37.* vocalis equus. Adde *Ovid. Met. 13. v. 716.* ¶ Litteræ vocales, apud Grammaticos, γράμματα, φωνήεντα, sunt illæ, quæ per se vocem faciunt, id est quæ per se sine consonantibus pronuntiari possunt, ut *a, e, i, o, u*, & in Græcis dictionibus etiam *y*. *Cic. in Orat. cap. 23. a med.* Habet enim ille tanquam hiatus concursu vocalium molle quiddam. ¶ Tria sunt instrumenti villatici genera: vocale, semivocale, & mutum: vocale, in quo sunt servi: semivocale, in quo sunt boves: mutum, in quo sunt plaustra. *Varr. l. 1. R. R. c. 17.* ¶ Similiter tria sunt in exercitu signorum militarium genera. Vocale dicitur signum, quod voce humana & verbis pronuntiatur: semivocale, quod voce sine verbis, tuba scilicet, buccina, cornu: mutum aquilæ, dracones, vexilla, pinnæ, &c. *Veget. de re milit. l. 3. c. 5.* ¶ Aliquando vocales dicti sunt, qui voci & cantui operam dabant, *musici*. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 34.* & *Sidon. l. 1. epist. 2. ad fin.* ¶ Vocales undas Castaliæ *Statius* dixit *lib. 1. silv. 2. v. 6.* & *lib. 5. silv. 5. vers. 1.* quia vocem & carmina iis, qui biberint, dare dicantur.

VOCALITAS, atis, f. *consonanza*, εὐφωνία, consonantia. *Quintil. l. 1. cap. 5.* (*al. 9.*) Sola est quæ notari possit, velut vocalitas, quæ εὐφωνία dicitur: cujus in eo delectus est, ut inter duo, quæ idem significant, ac tantundem valent, quod melius sonat, malit.

VOCALITER, adverb. per vocem, seu vocabulum. *Tertull. advers. Prax. c. 3.* Μοναρχίαν, inquiunt tenemus, & ita sonum ipsum vocaliter exprimunt etiam Latini. ¶ Item magna voce. *Apul. l. 1. Metam.* Januam firmiter oppessulatam pulsare vocaliter incipio. *h. e.* pulsare simul clamando, & vocando.

VOCAMEN, inis, n. *nome, vocabolo*, ὄνομα, nomen, appellatio. *Lucret. l. 2. v. 656.* & Bacchi nomine abuti Mavult, quam laticis proprium proferre vocamen. *Solin. c. 5.* (*al. 11.*) *a med.* Tibiæ puellatoriæ, quibus a sono clariore vocamen datur. Adde *Arnob. l. 4. pag. 128.* & *lib. 7. pag. 251.*

VOCATIO, onis, f. *invito*, κλῆσις, invitatio ad cœnam. *Catull. carm. 47. ad Porcium.* Vos convivia lauta sumptuose De die facitis: mei sodales Quærunt in trivio vocationes. *idest* eo miseriæ sunt redacti, ut quærant, a quibus vocentur ad cœnam. Sunt qui leg. *vocationes*. *Justin. l. 37. c. 4.* Non in convivio, sed in campo; non in vocationibus, sed in exercitationibus. Alii *vocationibus*. ¶ Item actio vocandi in jus, *citazione*, πρόσκλησις. *Varr. apud Gell. l. 13. c. 12.* In magistratu habent alii vocationem, alii prensionem, alii neutrum. Adde *Ateium Capitan. ibid.* & rursus *Varron. ibid. c. 13.* Ubi *Gell.* Non pauci existimabant, jus vocationis in eum prætori non esse.

VOCATIVE, adverb. vocando: item casu vocativo. *Gell. l. 13. c. 22.* Varro, Nerienes, vocative dicit in his versibus.

VOCATIVUS, a, um, κλητικός, ad vocandum spectans, ut *Vocativus casus*, κλητικὴ πτῶσις, per quem aliquem vocamus. *Gell. lib. 14. cap. 5.* In casu vocativo *vir egregi* dicendum contenderet.

VOCATOR, oris, m. κλήτωρ, κλητήρ, qui vocat. *Prudent. in pass. Laurent.* περὶ στεφ. *2. v. 461.* Paulus vocator gentium. ¶ Speciatim *vocatores* dicti sunt, quibus datum erat invitandi negotium, sive qui ipsi vocabant ad cœnas. *Senec. l. 3. de Ira, c. 37. a med.* Minus honorato loco positus irasci cœpisti convivatori, vocatori, ipsi qui tibi præferebatur. *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* Invitatus ad regis cœnam venit. Indignantique Ptolemæo, & vocatores suos ostendenti, ut diceret, a quo eorum invitatus esset, &c. *Suet. in Calig. c. 39. a med.* Ducenta HS. numerasse vocatoribus, ut per fallaciam convivio interponeretur.

VOCATORIUS, a, um, ad vocandum pertinens. *Tertull. de anim. cap. 47.* Si qua honesta, sancta, revelatoria, ædificatoria, vocatoria.

VOCATUS, us, m. κλῆσις, vocatio, appellatio. *Virg. 12. Æn. v. 95.* o numquam frustrata vocatus Hasta meos. *h. e.* invocationes, & preces. *Cic. 3. de Orat. c. 1.* Mane Idib. Septembr. & illo, & Senatus frequens vocatu Drusi in Curiam venit. *Sueton. in Calig. cap. 39. extr.* Misit qui diceret, cœnaturum apud Cæsarem vocatu ipsius.

VOCATUS, a, um, *chiamato*, κεκλημένος, particip. a vocor. *Ovid. 2. Met. v. 167.* Conciliumque vocat, tenuit mora nulla vocatos. *Plaut. Capt. 1. 2. 69.* Numquo foras vocatus ad cœnam? *invitato*. & *Men. prol. vers. 44.* Ipsius eodem avus est vocatus nomine. *Horat. epod. 5. vers. 5.* si vocata partubus Lucina veris affuit. *invocata*.

VOCIFERATIO, onis, f. *grido*, κραυγή, βοή, actio vociferandi, clamor. *Cic. 7. Verr. cap. 60.* An te L. Flavii, ceterorumque de L. Herennio vociferatio commovebat? *Id. pro Cluent. c. 10. sub fin.* Nam in ipso sermone hoc & vociferatione mortua est. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12. ad fin.* Acuta exclamatio habet quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum. *Suet. in Claud. cap. 36.* Lacrymis & vociferatione miseratus est conditionem suam. *Petron. in Satyr. cap. 14. a med.* Magna vociferatione clamare.

VOCIFERATOR, oris, m. qui vociferatur. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 11.* Joannes vociferator in solitudine.

VOCIFERATUS, us, m. idem quod vociferatio, clamor. *Plin. l. 10. c. 60.* Cum vociferatu sanguinem profundere.

VOCIFERO, as, n. 1. idem ac vociferor. *Varr. l. 3. de R. R. c. 9. de gallis gallinaceis.* Item qui elati sunt, ac vociferant sæpe, in certamine pertinaces. Tribuitur etiam *Livio l. 7. c. 12. in fi. l. 8. c. 38. ad fin.* & alibi, ex MSS. & *Ciceroni Verr. 4. c. 21.* & *Verr. 6. c. 18.* sed plerique alii his loc. *vociferors*.

VOCIFEROR, aris, dep. 1. *gridare forte*, κράζω, βοάω, ἀλαλάζω, vehementer exclamo, majorem vocem emitto: quod fit in dolore, & indignatione, vel etiam extra omnem affectum, seu animi perturbationem. *Cic. 6. Verr. c. 18. ad fin.* Minitari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrymas interdum vix tenere. *Id. pro Rabir. Post. c. 8.* Quid vociferabare, decem millia talentum Gabinio esse promissa! *Liv. l. 10. c. 29.* Pontifex Livius vociferari, vicisse Romanos. *& cap. 28. a med.* Vociferari Decius, quo fugerent? quamve in fuga spem haberent? *Lucret. l. 2. v. 1049.* res ipsaque per se vociferatur. *h. e.* loquitur, testatur, ostendit. Sic *l. 1. v. 732.* Carmina quin etiam divini pectoris ejus Vociferantur, & exponunt præclara reperta. *Id. l. 2. v. 450.* Æraque, quæ claustris restantia vociferantur. *h. e.* sonitum edunt, strident.

VOCIFICO, as, n. 1. idem quod vociferor, voce declaro. *Varr. l. 3. R. R. c. 16. de ap. h.* A se ejiciunt fucos, quos vocificantes persequuntur. Alii leg. *vociferantes*. *Gell. l. 9. c. 3.* Demosthenis orationes, concionesque vocificant. Alii *notificant*.

VOCITATUS, a, um, *chiamato, nominato*. *Liv. lib. 4. in fin.* Servius Romanus vocitatus. *Plin. l. 3. c. 9.* Lipara antea Melogonis vocitata.

VOCITO, as, a. 1. *chiamare, nominare*, appello, frequenter voco. *Cic. pro Rabir. Post. c. 9.* Demetrius, qui Phalereus vocitatus est. *Id. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 43.* Has Græci stellas Hyadas vocitare suerunt. *Lucret. l. 6. v. 297.* quod patrio vocitamus nomine fulmen. *Tacit. 2. Hist. in fin.* Incertus undique clamor accurrentium, vocitantium. *& lib. 5. cap. 2.* Accolas Idæos, aucto in Barbarum cognomento, Judæos vocitari. *Nep. in Dione, sub fin.* Qui vivum eum tyrannum vocitarant, eundem liberatorem patriæ prædicabant.

VOCO, as, avi, atum, a. 1. *chiamare*, καλέω, φωνέω, voce arcesso, advoco. *Plaut. Curcul. 2. 3. 24.* Heus Curculio! te volo. *Curc.* quis vocat? quis nominat me? *Id. Capt. 2. 2. in fin.* Vin' vocem patrem huc ad te? *Tyn.* voca. *Cæs. l. 5. B. Gall. c. 42. sub fin.* Nutu, vocibusque hostes, si introire vellent, vocare cœperunt. *Id. l. 3. B. Civ. c. 105.* Ejus rei causa senatores omnes ex provincia vocasse, ut iis testibus uteretur. *Id. l. 1. B. Gall. cap. 20. ad fin.* Dumnorigem ad se vocat. *& lib. 2. B. Civ. c. 1.* Ad ea perficienda opera magnam jumentorum atque hominum multitudinem ex omni provincia vocat. *Liv. l. 5. c. 47. a med.* Vocare classico ad concilium milites ne tribunos. *Id. l. 36. c. 20.* Vocare Senatum. *Al. leg.* in Senatum. *Cic. 4. Acad. c. 47.* in concionem. *Justin. l. 14. c. 1. a med.* ad concionem. *Tacit. 1. Ann. c. 29.* Vocata concionem. *Virg. 10. Æn. v. 2.* conciliumque vocat divum pater. *Tacit. 4. Hist. c. 14.* Vocare juventutem ad delectum. *Virg. 11. Æn. v. 730.* variis instigat vocibus alas, Nomine quemque vocans. ¶ Pro nominare, *appellare*. *Virg. 4. Æn. v. 171.* Nec jam furtivum Dido meditatur amorem: Conjugium vocat: hoc prætexit nomine culpam. *Cæs. l. 5. B. Gall. cap. 21.* Oppidum Britanni vocant, cum silvas impeditas vallo atque fossa munierunt. *Sallust. in Catil. cap. 57.* Alii alios increpantes, timidos vocant. *& in Jug. c. 21. circa med.* Ædificia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant. *Cic. in fragm.* apud *Augustin. l. 2. contra Acad. c. 11.* Quæ si tu alio nomine vis vocare, nihil repugno. *Justin. l. 15. c. 4.* Urbem ex Antiochi patris nomine Antiochiam vocavit. *Liv. l. 45. c. 33. sub fin.* Ad Speleum, quod vocant, biduum moratus. *Tacit. Ann. 12. c. 34.* Vocabatque nomina majorum, qui dictatorem Cæsarem pepulissent. *h. e.* memorabat, recitabat. ¶ Et *vocari*, nomen habere, appellari, nominari. *Plaut. Aulul. 4. 10. 49.* Meus fuit pater Antimachus: ego vocor Lyconides. *Terent. Adelph. 5. 6. 3.* O qui vocare? *Ge.* Geta. *Id. ibid. 7. 23.* Euge, jam lepidus vocor. *Id. Eun. 2. 2. 33.* Parasiti ut Gnatonici vocentur. *Id. Phorm. prol. v. 25.* Epidicazomenon quam vocant Comœdiam Græci, Latini Phormionem nominant. Adde *Horat. in carm. sæcul. v. 15.* ¶ Solemne verbum est invitandi ad cœnam, *invitare*. *Cic. Attic. lib. 6. epist. 3. sub fin.* Hunc ego patris causa vocavi ad cœnam, quo die venit. *Terent. in fi. Phorm.* Me ad cœnam voca. *Naus.* pol vero voco. *Plaut. Stich. 4. 4. 19.* Solus cœnabo domi? *Gel.* non enim solus. me vocato. *Id. ibid. 2. 3. 28.* Nulli negare soleo, si quis

cum

esom me vocat. Adde *Terent. Andr.* 2. 6. 22. ¶ Et absolute *Plaut. Capt.* 1. 1. 7. Nos parasiti, quos nunquam quisquam neque vocat, neque invocat. *Terent. Phorm.* 4. 4. 21. Spatium apparendi nuptias, vocandi, sacrificandi, dabitur paululum. *Plaut. Asin.* 4. 1. 23. Vocet convivam neminem illa: tu voces. *Sueton. in Tib. c.* 53. Quondam inter cœnam porrecta a se poma gustare non ausam, etiam vocare desiit. Adde *Nep. in Attic. c.* 14. ¶ Hinc *vocatio*, & *vocator*. ¶ *Vocata est opera*, dicit apud *Plaut. Stich.* 3. 2. 37. qui vocatus ad cœnam recusat, quod alteri promisit. Similis est locus *Curcul.* 4. 4. 7. ¶ *Vocare deos*, implorare, invocare, quærere, *invocare*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 247. Voce vocans Hecaten cœloque, Ereboque potentem. (*voce vocare* dixit *Id.* etiam *Æn* 4. *v.* 680. & *lib.* 12. *v.* 638. item *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 83. & *Justin. l.* 38. *c.* 7. *a med.* ubique autem est invocare, in auxilium vocare.) & *lib.* 5. *v.* 686. Auxilioque vocare deos, & tendere palmas. *Horat. l.* 1. *od.* 14. *v.* 10. Non tibi sunt dii, quos iterum pressa voces malo. *Virg.* 5. *Æn. vers.* 234. vocare deos in vota. ¶ Cum infinito *Horat.* in *fi. ad.* 18. *l.* 2. hic levare functum pauperem laboribus vocatus, atque non vocatus audit. ¶ Citare ad magistratum, in jus, *citare*, *chiamar in giudizio*, *προσκαλῶ*. *Cic. pro Quint. c.* 19. *ad fin.* Vadari vis: promittit. in jus vocas: sequitur. *Varr.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 12. *a med.* Tribuni etiam consulem in rostra vocari jusserunt. ego triumvir vocatus a Porcio trib. pleb. non ivi auctoribus principibus; & vetus jus tenui. Item tribunus cum essem, vocari neminem jussi, neque vocatum a collega parere invitum. ¶ *Vocare in crimen*, reum facere, insimulare, accusare. *Nep. in Timoth. c.* 3. *ad fin.* & *Cic. pro Rabir. perduell. c.* 8. *extr.* & *Verr.* 7. *c.* 50. *ad fin.* Sic *Ovid.* 4. *ex Pont. l.* 4. *ep.* 14. *v.* 41. At malus interpres populi mihi concitat iram, Inque novum crimen carmina nostra vocat. ¶ Simile est *vocare in invidiam*, *odium*, adducere, invidiam conflare. *Cic. Phil.* 2. *c.* 24. *a med.* Ne me apud milites in invidiam voces. *Id.* 1. *Offic. c.* 25. Falsis criminibus in odium aut invidiam quemquam vocare. Adde *pro Sext. c.* 43. Sic *vocare in judicium*, adducere, ut de eo a judicibus sententia feratur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. *Verr.* 3. *c.* 12. *ad fin.* & *pro Balb. sub fin.* Sic *Ovid.* 1. *ex Pont. ep.* 5. *v.* 20. Et sub judicium singula verba vocem. ¶ Similia sunt etiam illa *Cicer. l.* 2. *de Orat. c.* 72. Rem in disceptationem, aut controversiam vocare. & *pro leg. Manil. c.* 5. Salus sociorum summum in periculum ac discrimen vocatur. & *Verr.* 7. *c.* 4. *sub fin.* Leonidæ familia in suspicionem vocata est conjurationis. ¶ *Vocare aliquid ad judicem*, quod dixit *Quintil. l.* 2. *cap.* 4. *ad fin.* est referre ad judicem, ut de eo sententiam ferat. Hinc *Cic.* 4. *Acad. c.* 28. Me ad Democritum vocas, cui non assentior. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 6. *extr.* Ne Tiberius vim principatus resolveret, cuncta ad senatum vocando. ¶ Pro trahere, pertrahere. *Cic. Catil.* 1. *cap.* 5. *a med.* Templa deorum immortalium, tecta urbis, vitam omnium civium, Italiam denique totam ad exitium & vastitatem vocas. *Id. Attic. l.* 3. *ep.* 7. Ne & meum mœrorem exagitem, & te in eundem luctum vocem. ¶ Invitare, allicere. *Cic. ibid.* Quod me ad vitam vocas, unum efficis, ut a me manus abstineam. *Planc.* ad *Cicer. Fam.* 10. *epist.* 7. *sub fin.* Quarum rerum spe ad laudem me vocasti. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 15. *a med.* Hæc nisi vides expedire, quam in spem me vocas? ¶ Apud *Tacit.* vocare offensas *l.* 4. *Hist. c.* 80. *a med.* est provocare. Similem sensum habere videtur in ludo talorum. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 355. modo cogitet apte, Quam subeat partem callida, quamque vocet. *Meursius* ita exponit, ut *subire partem* sit eligere punctum aliquod, ut vincatur, si caverit; *vocare*, ut vincat. ¶ appellare, h. e. alloqui. *Petron. in Satyr. c.* 113. *a med.* Nec Gitona me aut tralatitia propinatione dignum judicabat, aut, quod minimum est, sermone communi vocabat. ¶ revocare, avocare. *Cic. pro Dejot. c.* 11. Dejotarus vestram familiam abjectam & obscuram e tenebris in lucem vocavit. *Al. leg.* avocavit: *al.* revocavit. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 37. *sub fin.* Quod me a mœstitia vocas, multum levaris, si, &c. Pleriq. al. leg. *avocas*. ¶ *Vocare aliquem in partem*, invitare, ut particeps sit cujuspiam rei. *Cic. pro Cæcin. c.* 4. *extr.* Itaque in partem (*bredeitatis*) mulieres vocatæ sunt. *Virg.* 3. *Æn. vers.* 223. ipsumque vocamus In prædam partemque Jovem. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 11. Vocare aliquem in partem curarum. *Justin. l.* 5. *c.* 2. *a med.* in portionem muneris. ¶ *Vocare ad calculos*, adigere ad ineundas rationes, *chiamar a conti*. *Cic. de Amic. c.* 16. *ante med.* Hoc quidem est nimis exigue & exiliter ad calculos vocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum & datorum. (Adde *Liv. l.* 5. *cap.* 4. *circa med.*) *Plin. in Paneg. c.* 38. Nemo recentem & attonitam orbitatem ad computationem vocet, cogatque putare, quid reliquerit filius, scias. ¶ *Vocare in dubium*, dubiam rem facere. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 28. *ante med.* Injuria ita perspicua, ut ne ab ipso quidem, qui fecisset, in dubium vocaretur. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, quæ ad aliquid invitare videntur. *Liv. l.* 28. *c.* 15. *a med.* Carthaginienses fessos nox imberque ad necessariam quietem vocabat. *Id. l.* 24. *c.* 36. *sub fin.* Ut quocunque vocasset defectionis ab Romanis spes, admoveret exercitum. *Auctor B. Hisp. c.* 24. Hæc res necessario vocabat, ut ad dimicandum descenderet. *Virg.* 3. *Æn. v.* 70. lenis crepitans vocat Auster in altum. *Ovid. de remed. Amor. vers.* 532. Quoque vocant fluctus, hac tibi remus eat. *Phædr. in prol. lib.* 3. *v.* 8. Aliquæ venient feriæ, quæ me soluto pectore ad studium vocent. ¶ Cum infinito *Lucret. l.* 5. *vers.* 943. sedare sitim fontes fluviique vocabant. ¶ Poetice præsagire est in illo *Virg.* 1. *Georg. v.* 388. Tum cornix rauca pluviam vocat improba voce. Ubi *Servius*: vocat, poetice ait. non enim vocat, sed denuntiat pluviam. Et notandum, cornicem & rauca voce, & sulam, pluviam prædicere. ¶ *Casus vocandi*, qui & *vocativus*, est quintus inter casus nominum: ita dictus, quia illo utimur, cum vocamus. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *cap.* 25. ipse *Gell. l.* 14. *c.* 5. *Charis. Diomed. Priscian.* &c.

VOCONIUS, a, um, ad Voconios pertinens. Fuere Voconii gens Romana ex municipio Aricino, ut colligitur ex *Cicer. Phil.* 3. *cap.* 6. ¶ Voconia lex de coercendis mulierum hereditatibus, lata fuit a Q. Voconio Saxa Trib. pleb. sancitumque in ea, ne qui census esset, virginem, neve mulierem supra quadrantem suorum bonorum heredem institueret, plusve cuiquam legaret, quam ad heredes perveniret: item ne feminæ cuiquam ab intestato succederent. Meminit ejus legis *Cic. in Verr. sæp.* & *de Senect. c.* 5. *lib.* 2. *de Fin. c.* 17. & *Verr.* 3. *cap.* 41. ¶ Voconia pyra fortasse dicta fuit a quodam Voconio, qui ea primum severit; quamquam *Plin. lib.* 15. *cap.* 15. inter ea refert, quorum nominis ratio ignoratur. In MSS. *Hardnine* est *vocema*. Dicuntur autem esse viridia, & oblonga.

VOCULA, æ, f. *voce piccola*, *vocina*, *φωνίδιον*, parva vox. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 25. Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones, ac falsæ voculæ, quam certæ & severæ? *Propert. l.* 1. *el.* 16. *v.* 27. O utinam trajecta cava mea vocula rima Percussas dominæ vertat in auriculas. *Cic.* 2. *Attic. epist.* 23. Cum recreandæ voculæ causa necesse esset mihi ambulare. *per attemperar la voce*. ¶ Ponitur & pro parva, seu brevi dictione, *paroletta*. *Gell. l.* 11. *c.* 14. de verbo *soltem*. Significatio hujus voculæ. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16. Malevolorum voculæ. *h. e.* detractiones.

VOCULATIO, onis, f. *accentazione*, vocis quantitas, accentus, pronunciatio dictionis alicujus juxta accentum. *Nigid.* apud *Gell. l.* 13. *c.* 25. Voculatio qui poterit servari, si non scierimus in nominibus, ut Valeri, utrum interrogandi, an vocandi (*casus*) sint? nam interrogandi secunda syllaba superiore tono est, quam prima, &c. *Gell. ibid.* Quem accentum nos dicimus, voculationem appellat. *Id. lib.* 13. *cap.* 6. Quas Græci *προσῳδίας* dicunt, eas veteres docti tum notas vocum, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

VOLA, æ, f. *palma della mano*, *o cavità di sotto del piede*, *θέναρ*, cava pars manus, & pedis. *Fest.* Vola, vestigium medii pedis concavum: Sed & palma manus vola dicitur. *Serv. in* 2. *Georg. v.* 88. Vola, medietas palmæ, & pedis. *Plin. l.* 11. *c.* 45. *ad fin.* Vola homini tantum, exceptis quibusdam. namque & hinc cognomina inventa, Planci, Plauti, Scauri. *h. e.* qui planis pedibus essent, & vola carentibus. *Prudent. in Apotheos. v.* 927. numquid manus articulatim Est digesta Dei? numquid vola, numquid & ungues? ¶ *Nec vola, nec vestigium*, proverb. quo significamus, alicujus rei nullum indicium, nullum monumentum extare, omnemque memoriam abolitam esse. *Varr.* apud *Non. cap.* 4. *num.* 480. Hæc Numa Pompilius fieri si viderit, sciet, suorum institutorum nec volam, nec vestigium apparere. & *ibid.* Quoniam in sepulcris nec vola, nec vestigium extat. ¶ *Vola*, terra. V. *Volatica* in fi.

VOLABILE videtur positum adverbii more pro volando, hoc est velociter, celerrime, volantis modo, in illis *Varronis* verbis, quæ refert *Non. c.* 18. *n.* 8. & 21. Aut ille cervum qui volabile currens, sparo secutus tragulaque trajecit. Alii tamen leg. *volabilem*, ut intelligat *volantem cervum*, alii *volantem*.

VOLANS, antis, *volante*, *volitante*, volitans, particip. a *volo*, *as*: item celer, citus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 321. culmumque levem, stipulasque volantes. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 10. *v.* 55. Hostis equo pollens, longeque volante sagitta. *Lucan. l.* 7. *v.* 480. Sed quota pars cladis jaculis ferroque volanti Exacta est? *h. e.* sagittis: *in desidiis*. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *v.* 12. curas laqueata circum tecta volantes. & *lib.* 1. *od.* 37. *v.* 16. ab Italia volantem remis adurgens. *h. e.* propere fugientem. *Virg.* 3. *Georg. v.* 181. currus agitare volantes. & *lib.* 2. *vers.* 41. pelagoque volans da vela patenti. ¶ *Volantes* absolute, volucres, alites. *Virg.* 6. *Æn. v.* 728. Inde hominum, pecudumque genus, vitæque volantum. & *vers.* 239. *de Averno*. Quam super haud ullæ poterant impune volantes Tendere iter pennis. *Lucret. l.* 2. *v.* 1081. Squamigerum pecudes, & corpora cuncta volantum.

VOLATERRANUS, a, um, ad Volaterras pertinens, antiquum Hetruriæ oppidum, Romanorum colonia, inter Cecinam, & Arnum fluvios, non longe a mari, ubi vada Volaterrana sunt, quorum mentio est apud *Cic. pro Quint. c.* 6. & *Plin. l.* 3. *c.* 5. *Rutil. in Itiner. l.* 1. *vers.* 453. In Volaterranum, vero Vada nomine, tractum Ingressus, dubii tramitis alta lego. ¶ *Volaterrani*, orum, ejus incolæ. *Cic. pro Dom. cap.* 30. *Liv. lib.* 28. *c. penult.* & *Plin. loc. cit.*

VOLATICA, æ, f. lamia, venefica, stria: a *volando*, quia veteres putarunt, veneficas se in striges aves convertere. *Fest.* in *Strigas*: Striges, aves nocturnas, ut ait Verrius, Græci *στρίγγας* appellant: a quo maleficis mulieribus nomen inditum est, quas volaticas etiam vocant. ¶ Extat præterea apud *Tertull. de Pall. cap. ult.* Et grammaticus, *inquit*, & rhetor, & sophista, & medicus, & poeta, & qui musicam pulsat, & qui stellarem conjectat, & qui volaticam spectat. Alii eum *qui volaticam spectat*, intelligunt haruspicem, qui ex volatu avium conjectat; alii geometram sic appellatum volunt a *vola* manus, qua res dimetitur: vel a *vola*, quæ significat *terram* in Etrusca disciplina, ducta origine a lingua Phœnicia.

VOLATICUS, a, um, *volatico*, *volante*, *volubile*, *πτηνός*, qui volat & cito transit, velox: & translate inconstans, levis, instabilis. *Plaut. Pæn.* 2. 2. *v.* 29. An obsecro, usquam sunt homines volatici? *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 25. *ad fin.* O Academiam volaticam, & sui

fui similam, modo huc, modo illuc, &c. *Id. de Harusp. resp. cap.* 22. Illius furentes ac volaticos impetus in se ipsos posse converti. *Alii hic leg.* violentos. *Senec. epist.* 42. *ante med.* Volaticum esse, ac levem.

VOLATILIS, le, *volatile, volante*, πτηνός, πετεινός, qui volat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Praeterea vescimur bestiis & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo. *Ovid. l.* 2. *Amor. eleg.* 7. *in fin.* pueri volatilis arcus. *h. e.* Cupidinis. ¶ Saepe translate sumitur pro celeri, veloci, ut *ferrum volatile* est sagitta ferrea cuspide praemunita, quae ex arcu emissa celeriter fugit, velocitatem adjuvantibus pennis. *Virg.* 4. *Æn. v.* 71. *de cerva*: Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum Nescius. *Lucret. lib.* 1. *v.* 968. & *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 169. volatile telum. ¶ Accipitur & pro fluxo, caduco, quod facile praeterit, transit, elabitur. *Ovid.* 10. *Met. v.* 519. Labitur occulte, fallitque volatilis aetas, Et nihil est annis velocius. *Senec. epist.* 123. *sub fin.* Gloriae enim & volatile quiddam est, auraque mobilius.

VOLATURA, ae, f. idem quod volatus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. *ante med.* Ibi in prima volatura cum veniunt, morantur dies paucos requiescendi causa. *Col. l.* 8. *c.* 9 Turtur a volatura, ita ut capitur, saginae destinatur. *& cap.* 10. *a med. de turdis.* Ab ejusmodi volucribus haec appetuntur: quae in aviariis quoque desidentium detergent fastidia, faciuntque avidiorem volaturam. quod maxime expedit. nam largiore cibo celerius pinguescit. *h. e.* ipsos turdos, qui advolarunt, & capti sunt.

VOLATUS, us, m. *volo, volamento*, πτῆσις, πτέρυξ, volatio, actus volandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. *in fin.* Aer & volatus alitum sustinet, & spiritu ductus alit & sustentat animantes. *Id.* 1. *de Divin. c.* 1. *ad fin.* Volatibus avium, cantibusque declarari res futuras putant. *Catull. carm.* 55. *ad Camer. vers.* 24. Non si Pegaseo ferar volatu. *Claudian. de consul. Mall. Theod. v.* 270. Nuntia votorum celeri jam fama volatu Moverat, &c. *& lib.* 2. *in Eutrop. v.* 168. illa (*hasta*) per auras Tot freta tot montes, uno contenta volatu, Transilit. *Id. in Gigantomach. v.* 47. lucem Insolitam mirantur equi, trepidoque volatu Spissas caeruleis tenebras e naribus efflant. *h. e.* celeri cursu. *Martial. l.* 12. *epigr.* 92. Si tam praecipiti fuerant ventura volatu, Debuerant alia fata venire via. *h. e.* si mors tam cito ventura erat.

VOLCATIUS, & Vulcatius, ii, nomen prop. Romani civis. Volcatius Gallicanus, qui sub Diocletiano vixit, scripsisse dicitur aliquot R. Imperatorum vitas, ex quibus illa Avidii Cassii adhuc exstat. V. *Capitolinus*.

VOLEMA, orum, n. plur. pira praegrandia. Secundum *Servium in* 2. *Æn. v.* 233. dicta sunt a *vola*, eo quod eam impleant. *Id. in* 2. *Georg. v.* 88 pira volema interpretatur magna, atque idem etymon adducit. Sed addit *volema pira* lingua Gallica bona, & grandia dici. Quod si est, non e Latina vox est arcessenda, sed e Gallica lingua, quae eadem olim ac Germanica. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 88. nec surculus idem Crustumiis, Syriisque piris, gravibusque volemis. *Cato R. R. c.* 7. Pira volema, Aniciana, & sementiva. Adde *Colum. l.* 5. *c.* 10. *a med.* & *lib.* 12. *c.* 10. ¶ In singulari num. *Cloatius apud Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 15. *in fi.* Pirum Turranianum, praecox, volemum, &c.

VOLENS, tis, particip. a volo, vis, *chi vuole, e fa qualche cosa spontaneamente, o volentieri*, ἑκών, sponte, & non invitus aliquid faciens, libenter faciens. *Vellej. l.* 2. *c.* 62. Pecunias etiam e volentibus acceperant. *Virg.* 10. *Æn. v.* 676. vos o potius miserescite venti: In rupes & saxa (volens vos Turnus adoro) Ferte ratem. *Macrob. l.* 1. *Saturnal. c.* 7. *ante med.* Facite, si volentibus vobis erit, diem communibus & fabulis, & epulis exigamus. *Ovid. de equis Solis l.* 2. *Met. v.* 128. Sponte sua properant: labor est inhibere volentes. *vogliosi di correre.* & *Virg.* 3. *Georg. vers.* 129 Ipsa autem macie tenuant armenta volentes. *a bella posta.* & *Senec. epist.* 107. *sub fin.* Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Si divus, si diva esset, qui sibi praepetem misisset, volens, propitius adesset. *h. e.* benevolus, favens. Sic *Sallust. in Jug. c.* 17. Victure, ac diis volentibus magni estis, & opulenti. *& cap.* 112. Munificus nemo putabatur, nisi pariter volens. *h. e.* benevolus, amicus, & qui vellet omnia ejus causa, cui munificus esset. Largitio enim ipsius causa facta, qui largiretur, ignota erat. ¶ *Volentia alicui* dicuntur, quae grata, accepta, jucundaque sunt. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 52. Muciano volentia rescripsere. *Sallust. in Jugurth. c.* 76. Litteris, quae de Metello ac Mario missae erant, cognitis volentia de ambobus acceperant. *Alii leg.* volenti animo de ambobus acceperant. *Id.* 4. *Hist. apud Non. c.* 2. *num.* 900. Volentia plebi facere.

VOLENTER, adverb. voluntarie, libenter. *Apul. l.* 6. *Metam.* Pereexit Psyche volenter.

VOLENTIA, ae, f. *volontà, intenzione*, βούλησις, idem quod voluntas, favor. *Apul. l.* 11. *Metam.* Mea volentia fretus. *Solin. c.* 36. (*al.* 49.) Volentia resistendi prompta.

VOLGIOLUS, i, m. rusticum instrumentum. V. *Valgium*.

VOLITO, as, n. 1. *volare*, ἀναπέτομαι, frequenter volo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. *de avib.* Easdem autem, cum aliquid effecerint, levandi laboris sui causa passim ac libere solutas opere volitare. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 20. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. ¶ Metaphorice ponitur pro discurrere, huc atque illuc currere, vagari. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 38. Volitare in foro. *Id.* 2. *Agrar. c.* 22. Volitat enim ante oculos illorum Jubae regis filius, adolescens non minus bene nummatus, quam bene capillatus. *Id. Phil.* 11. *c.* 2. *in fin.* Et nunc tota Asia vagatur, volitat ut rex. *Id. pro Dom. c.* 19. Cum tu florens ac potens per medium forum populosis volitares. ¶ Item pro libere agere, relaxari. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. Sic nostri animi forensibus operibus, atque urbano opere defessi gestiunt, ac volitare cupiunt vacui cura, atque labore. ¶ Item pro animos altos gerere, efferri, magna aggredi. *Cic. in Pison. c.* 25. Valebis apud hominem volitantem gloriae cupiditate vir moderatus, & constans. *Martial. l.* 1. *epigr.* 4. Ætherias, lascive, cupis volitare per auras: I, fuge, sed poteras tutior esse domi. ¶ Item pro celebrari, laudari, nominari. *Enn. apud Cicer.* 1. *Tuscul. c.* 15. Nemo me lacrumis decoret, nec funera fletu Faxit: Quur? volito vivu' per ora virum. ¶ Item pro molestum esse, jactare se se, efferri. *Cic. pro Flacc. cap.* 16. Nunc vero non insultabo vehementius, nec volitabo in hoc insolentius.

VOLO, as, avi, atum, *volare*, πέτομαι, per aerem feror: proprium alas habentium. *Propert. l.* 2. *el.* 23. *v.* 20. Denique ut ad Trojae tecta volaris avis. *Cic. Phil.* 10. *c.* 5. Ne C. quidem Antonii celeritas contemnenda est, quem nisi in via caducae hereditates retardassent, volasse eum, non iter fecisse diceres. *Plaut. Poen.* 4. 2. 49. Sine pennis volare haud facile est. *proverb.* & *Pseud.* 3. 2. 52. & *Lucret. l.* 1. *v.* 1062. Volare in caelum. *Virg.* 1. *Æn. v.* 304. volat ille per aera magnum Remigio alarum. *Id.* 1. *Georg. v.* 364. altam supra volat ardea nubem. *Id.* 4. *Æn. v.* 184 Nocte volat caeli medio, terraeque. & *vers.* 154. avis volat circum litora. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 96. apes per flores, & thyma summa volant. *Juvenal. sat.* 8. *vers.* 251. corvi ad Cimbros, stragemque volabant. ¶ Varias in avibus volandi rationes accurate persequitur *Plin. l.* 10. *c.* 38. ¶ De aliis rebus, quae per aera sine alis feruntur. *Lucret. l.* 2. *v.* 213. Transversosque volare per imbres fulmina cernis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 466. volat vapor ater ad auras. *Sallust. in Jug. c.* 64. Strepitus armorum ad caelum ferri: tela utrinque volare. *Liv. l.* 26. *c.* 44 *a med.* Ingens vis telorum e muris volabat. *Virg.* 9. *Æn. v.* 699. volat hasta per aera tenerum. (V. *Tener.*) & *lib.* 12. *v.* 596. ignes ad tecta volare. *Id.* 3. *Georg. v.* 401. ventus volat. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *vers.* 61. morte carens vacuam volat altus in auram Spiritus. ¶ Est etiam celeriter ire instar volantis. *Plaut. Pers.* 2. 2. 17. I sane, vola curriculo. *Ovid.* 10. *Met. v.* 587. passu volat alite virgo. *Virg.* 3. *Georg. v.* 107. volat vi fervidus axis. *Id.* 5. *Æn. v.* 819. per summa levis volat aequora curru. & *lib.* 7. *v.* 808. Illa vel intactae segetis per summa volaret Gramina, nec teneras cursu laesisset aristas. & *lib.* 12. *v.* 650. medios volat ecce per hostes Vectus equo spumante Saces. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 631. Ille volat campis, immensaque funera miscet. *Ovid. Heroid. ep.* 6. *v.* 65. Ultimus e sociis sacram conscendis in Argo: Illa volat. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 741. volat ille mari. *h. e.* celeriter navigat. *Catull. carm.* 4. *v.* 4. Phaselus palmulis, sive linteo volat. *Horat. epod.* 16. *v.* 40. Hetrusca praeter & volate litora. ¶ Cum infinito *Val. Flacc. l.* 4. *v.* 407. Ast Erebi virgo ditem volat aethere Memphim Praecipere, & Pharia venientem pellere terra. ¶ Illa quoque commode translata sunt. *Cic.* 2. *Attic. ep.* 19. *a med.* Litterae Capuam ad Pompejum volare dicebantur. *h. e.* crebro & cito perferri. *Petron. in Satyr. c.* 137. *extr.* Volabant inter haec potiones meracae. *h. e.* crebra circumferebantur pocula. *Cic. Tuscul.* 1. *c.* 31. *circa med.* Veniet tempus, & quidem celeriter. volat enim aetas. *Senec. in Hippol. v.* 1141. Volat ambiguis mobilis alis hora. *Virg.* 3. *Æn. v.* 121. Fama volat, pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *vers.* 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

VOLO, vis, vult, volui, a. anom. *volere, aver voglia, bramare*, βούλομαι, θέλω, voluntas mihi est, opto, studeo. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 8. *a med.* Velit, nolit, scire difficile est. *se voglia, e no.* & *Plin. in Paneg. c.* 20. Praeterea futuri Principes, velint, nolint, sciant, &c. *vogliano, non vogliano.* & *Cic. pro Cluent. c.* 66. *circa med.* Nihil est enim mali, quod illa non ab initio filio voluerit, optaverit, cogitaverit, effecerit. *Tibull. l.* 4. *carm.* 13. *v.* 21. Jam faciam quodcunque voles: tuus usque manebo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 223. Hoc volo, sic jubeo: sit pro ratione voluntas. *Plaut. Asin.* 1. 2. *in fin.* Hic ante ostium meo modo loquar, quae volam. *Cic. pro Ligar. c.* 4. *a med.* Qui cum a te nemini ignosci vellent, impedirent clementiam tuam. *Id. Attic. l.* 14. *ep.* 7. Volo mense Quintili in Graeciam. *subaudi* proficisci. *Id. in Brute*, *c.* 56. Idem Stoicus esse voluit: orator nec studuit unquam, nec fuit. & *in fragm.* apud *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. Visne ea, quae restant, in illis eloorum umbraculis prosequamur? *Id. in Brute*, *c.* 84. Volo, hoc oratori contingat, ut, &c. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 28. Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? *Terent. Eun.* 5. 9. 24. Quid vis faciam? *Cic. in Vatin. c.* 7. Volo, uti mihi respondeas, num, &c. ¶ *Te volo* interdum est volo te convenire, tecum colloqui. *Plaut. Capt.* 5. 2. *in fin.* Philocrates, per tuum te ingenium obsecro, exi: te volo. *Terent. Andr.* 1. 1. 2. Sosia adesdum: paucis te volo. & 5. 3. 1. Quis me vult? *Cicero* integre locutus est *Attic. l.* 10. *ep.* 16. *a med.* Centuriones trium cohortium me velle postridie convenire. Al. tamen plerique vo *convenire* omittunt. ¶ *Si quid me vis*, si quid me vis facere, si aliquid a me vis. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 32. Redeo ad te, Megadore, si quid me vis. *Id. Asin.* 1. 1. 75. Nunc verba in pauca conferam, quid te velim. *Caes. l.* 1. *B. Gall. c.* 34. Si quid ille se velit, illum ad se venire oportere. *Terent. Andr.* 2. 2. 18. Quin tu uno verbo dic, quid est, quod me velis. ¶ *Velim* frequenter pro *vellem*, aut *volo* ponitur. *Cic. in fin. ep.* 3. *l.* 15. *Fam.* Tu, velim, ut consuesti, nos absentes diligas, & defendas. *Plaut. Truculent.* 2. 5. *in fi.* Nunc ecastor, ut veniret mihi velim. ¶ *Volo*, bene cupio, opto,

dili-

desidero : præsertim cum *tuæ*, aut *ejus causa* additur. *Cic. pro leg. Manil. c. 16. ad fin.* Quod ut illi proprium ac perpetuum sit, cum communis salutis, tum ipsius hominis causa velle & optare debetis. *Id. Fam. 10. ep. 19.* Eam rem tibi volo bene, & feliciter evenire. *& lib. 13. ep. 22.* Varro magnopere ejus causa vult omnia. *& lib. 16. ep. 17. extr.* Cuspio quod operam dedisti, valde gratum est. Valde enim ejus causa volo. *& lib. 13. ep. 71.* Etsi omnium causa, quos commendo, velle debeo, tamen cum omnibus non eadem mihi causa est. *Senec. l. 6. de benef. c. 11. sub fin.* Et volam illi aliquid præstare. nam & ille voluit mihi. ¶ *Bene aut male alicui velle*, bene aut male cupere, amare, aut odisse, *voler bene, o male*. *Terent. Heaut. 5. 2. 6.* Tibi bene ex animo volo. *Plaut. Trin. 2. 4. 36.* Quid agit filius? *Phil.* bene vult tibi. *Stas.* Nequam illud verbum est, bene vult, nisi qui bene facit. *Id. Asin. 5. 1. 13.* Utinam male qui mihi volunt, sic rideant. *Petron. in fragm. Tragur. c. 38. Burm. circa med.* Est tamen sub alapa, & non sibi male vult. *non si tratta male*: genio indulget. ¶ *Factum volo*, cupio feliciter evenire. *Terent. Adelph. 5. 7. 19.* Dii tibi bene faciant, cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. *Gell. l. 7. c. 3. ante med.* Cum & utiles essent, & vellent regi esse factum. *Plaut. Asin. 3. 3. 94.* Da mihi istas viginti minas. *Lib.* videbitur. factum volo. ¶ *Vellem*, & *velim quæ velles*, formula qua significamus ægre esse nobis, quod alteri male sit, & optare, ut feliciter ei succedat. *Plaut. Mostell. 3. 2. 53.* Velim, ut velles, Tranio. *Senec. ep. 67. sub fin.* Aspice M. Catonem sacro illi pectori purissimas manus admoventem, & vulnera parum demisse laxantem: utrum illi dicturus es, Vellem quæ velles, & Moleste fero; an Feliciter quod agis. ¶ *Quam vellem!* aut *velim!* magnopere optantis. *Terent. Adelph. 4. 1. 16.* Vah, quam vellem etiam noctu amicis operam mos esset dari! Ubi *Donatus*: Proprie dicimus in his, quæ non videmus fieri. *Cic. Attic. l. 14. ep. 15. extr.* Quam velim, Bruto persuadeas, ut Asturæ sit! *Id. 3. de Fin. c. 3.* Quam vellem, te ad Stoicos inclinavisses! ¶ *Ut volo*, ex mei animi sententia, ex voto, *a mio modo*. *Cic. 1. Offic. c. 20. extr.* Libertatis proprium est, sic vivere, ut velis. *Pers. sat. 5. v. 84.* licet, ut volo, vivere, non sim liberior Bruto? *Cic. Attic. l. 6. ep. 7.* Confido rem, ut volumus, esse. *Terent. Andr. 4. 5. 10.* Ut quimus, quando, ut volumus, non licet. *Plaut. Mostell. 3. 2. 47.* Nos profecto probe, ut voluimus, viximus. ¶ Ad *velle* pro *cupere* pertinent etiam illa, quibus impetus quidam volendi, & ardenter optandi significatur. *Virg. 7. Æn. v. 340.* Arma velit, poscatque simul, rapiatque juventus. *Val. Flacc. l. 1. v. 67.* nunc aerii planteria vellet Persios. *Stat. 3. Theb. v. 664.* Ne mihi tunc, moneo, lituos atque arma volenti Obvius ire pares. *Sil. l. 13. v. 318.* Ne flammam tædasque velint. ¶ *Velle alicui aliquid*, cupere, aut parare. *Stat. Theb. 11. v. 509.* Hasta subit velox equitis femur inter equique Ilia, letum utrique volens. Adde *Cicer. pro Cluent.* supra allatum. ¶ *Velle*, *optare*, *cupere*, idem fere sunt: *cupere* tamen aliquid plus valet, nempe præter voluntatem conatum etiam & operam. *Ovid. 3. ex Ponto, ep. 1. v. 34.* Invenies, vero si reperire voles. Velle parum est: cupias, ut re potiaris, oportet: Et faciat somnos hæc tibi cura leves. Velle reor multos, quis enim mihi tam sit iniquus, Optet ut exsilium pace carere meum? ¶ *Quid sibi vult*, quid significat, *che vuol dire*. *Cic. 3. de legib. c. 14. extr.* Nec satis intellexi, quid sibi lex, aut quid verba ista vellent. *Id. Verr. 4. c. 61.* Quid ergo illæ sibi statuæ equestres inauratæ volunt? ¶ Alio sensu *Terent. Andr. 2. 3. 1.* Quid sibi volt pater? cur simulat? *h. e.* quid parat, molitur, quærit? ¶ Interdum *velle* redundat, sed cum quadam elegantia. *Tibull. l. 1. el. 5. v. 50.* Et manibus canas fingere velle comas. *Id. l. 3. el. 4. v. 4.* Desinite in vobis quærere velle fidem. *Ovid. 2. Fast. v. 262.* & audes Fatidicum verbis fallere velle deum. *& 1. Amor. el. 4. v. 38.* Oscula præcipue nulla dedisse velis. *Phædr. l. 1. fab. 29. v. 6.* & quærit, cur sic mentiri velis. *Cato R. R. c. 5.* Villicus ne quid emisse velit insciente domino, neu quid dominum celavisse velit. *Petron. in Satyr. c. 98.* Si Gitonem tuum amas, incipe velle servare. ¶ *Volam* pro *velim* proferebant antiqui. Cicero in II. de natura deorum: Quo facilius id, quod docere volimus, intelligi possit. Hæc *Priscian. l. 9. pag. 848. Putsch.* Locus autem *Cicer.* est *cap. 31.* ubi nunc pleriq. omnes leg. *volumus*, quidam *velimus*. ¶ Etiam *volt*, & *voltis* pro *vult*, & *vultis* dixere: & legitur apud *Plaut.* & al. sæpe. Ejusdem generis sunt *volgus*, *volnus*, *Volcanus*, *volsus*, *volnus*, &c. in quibus e duabus *u* illa, quæ est vocalis in *o* mutatur: itaque legitur in MSS. etiam *Herentii*, *Virgilii*, &c. & in quibusd. Lapidib. *Quintil. l. 1. c. 7. (al. 13.) a med.* Nostri præceptores *cervum servumque*, *u* & *o* litteris scripserunt, &c. nunc *u* gemina scribuntur.

VOLONES, um, m. servi Romanorum, qui post Cannensem cladem voluntarie militiam susceperunt: a *volendo*. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 11. a med.* Bello Punico, cum deessent qui scriberentur, servi pro dominis pugnaturos se polliciti, in civitatem recepti sunt, & Volones, quia sponte hoc voluerunt, appellati. *Fest.* Volones dicti sunt milites, qui post Cannensem cladem, usque ad octo millia, cum essent servi, voluntarie se ad militiam obtulerunt. *Liv. l. 23. c. 35.* Ut tirones (ea maxima pars Volonum erat) discerent signa sequi. *V. lib. 22. c. 57. sub fin.* & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 11. a med.* ubi & aliarum nationum exempla refert, quæ volonum opera in bello usæ sunt. Quin apud Romanos iterum volones fuerunt sub Antonino Philosopho, ut in ejus vita *Capitolin.* narrat *cap. 21.*

VOLPES. V. *Vulpes*.

VOLSCE, adverb. Volscorum more. *Titinn.* apud *Fest.* in *Obscum*: Osce, & Volsce fabulantur, nam Latine nesciunt.

VOLSCI, orum, m. pop. Latii, ubi hodie pars Orientalis Campaniæ Romanæ. Ab Occ. habebant Rutulos, & Latinos; ab Or. Samnites & Campanos; a Sept. Æquos, Hernicos, & Marsos; a Mer. mare Tyrrhenum. Eorum caput fuit Anxur, sive Terracina. *Virg. 2. Georg. v. 168.* Assuetumque malo Ligurem, Volscosque verutos. ¶ Adject. *Id. Æn. 7. v. 803.* Volsca de gente Camilla. *Liv. l. 10. c. 1.* Volscus ager.

VOLSELLA, & Vulsella, æ, f. *mollette*, *tanaglia da cerusico*, τριχολαβίς, instrumentum pilis e corpore radicitus evellendis idoneum: item ad varios chirurgorum usus: a supino *volsum* aut *vulsum* verbi *vello*. *Martial. l. 9. epigr. 28.* Pungentque sævæ cava labra volsellæ. Adde *Plaut. Curcul. 4. 4. 22.* De chirurgis *Cels. l. 7. c. 12. sect. 1.* Specillo conquirenda est testa, quæ recessit, & volsella protrahenda est. *& lib. 6. c. 18. sect. 3.* Oræ cutis vulsella prehendenda, tum quidquid corruptum est, excidendum. ¶ Metaphorice *Varro l. 8. de L. L. c. 26.* Pugnare volsellis, non gladio. *h. e.* leviter, & parum damni inferendo.

VOLSGRAM avem, quæ se vellit: augures hanc eandem felicitram appellant. *Festus*.

VOLSINIENSIS, & Vulsiniensis, se, ad Volsinios, aut Vulsinios pertinens, quod est oppidum Etruriæ, nunc *Bolsena*, ad radices collis, in via, quæ Romam per Etruriam ducit: ubi primum inventas esse moles versatiles *Plin.* scribit l. 36. c. 18. Hinc Volsiniensis ager, *Liv. l. 5. c. 32.* Volsiniensis provincia, *ibid.* Et Vulsiniensis lacus, qui ad illud oppidum est, *lago di Bolsena*, figuræ fere rotundæ, circuitu M. pass. circiter XXII. in quo & duæ insulæ sunt, Martana, & Bisentina. *Plin. l. 36. c. 22. a med.* & *Colum. l. 8. c. 16.* ¶ Oppidi mentio fit ab eod. *Plin. l. 2. c. 52. & 53.* *Liv. l. 10. c. 37.* & *lib. 27. c. 23.* & *Juvenal. sat. 3. v. 191.* ¶ *Volsinienses*, ium, ejus oppidi cives. *Liv. loc. cit.* & *lib. 7. c. 3.* & *Plin. l. 3. c. 5.*

VOLSUS. V. *Vulsus*.

VOLTINIA, *seu* Volsinia, tribus Romana, una ex rusticis, quo loco constituta fuerit, & a quo dicta, ignoratur ab eruditis. Qui *Volsinia* legunt, putant appellatam a Volsinio oppido. Ejus meminit *Cicero pro Planc. c. 16. & 17.* Vetus Lapis apud *Gruter. pag. 418. n. 3.* L. Helvio L. Filio Voltin. Frugi, &c. Alius *pag. 48. n. 11.* P. Apulejus, P. F. Vol. Faserans, &c.

VOLTINIENSES, cives tribus Voltiniæ. *Cic. pro Planc. c. 17.*

VOLTUM. V. in *Vultus*.

VOLTUMNÆ, *seu* Voltumnæ Fanum, locus Etruriæ apud Ciminum M. ubi nunc Viterbium. Sunt, qui Massam esse velint urbem in Senensi ditione, inter Senas & Populonium. *Liv. l. 4. c. 23. & 25.* & alibi.

VOLTURNUS. V. *Vulturnus*.

VOLVA, æ, f. χόριον, involucrum fetus in utero, se vulva: a volvendo. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. a med.* Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, ac remanserunt in volvis intimis. vocant χόριον: a quo chordi appellati. ¶ Item involucrum fungorum. quale est album illud, quo boleti teguntur. *Plin. l. & cap. 22. sub fin.* Volvam terra prius gignit, ipsum (*boletum*) postea in volva, ceu in ovo est luteum. ¶ & quorundam pomorum. *Scribon. Larg. compos. 104. ad fin.* Pelorides, volva pomorum, sorbæ, mala orbiculata, &c. *Rhodius in Lex.* adscribit, a quibusdam putari esse pomi medium, ubi semina continentur: ab aliis pro *volva pomorum* legi *volema*.

VOLUBILIS, le, *girevole*, *scorrevole*, *volubile*, ἄστροφος, εὐτρόχαλος, qui facile volvitur, fluit, & circumagitur. *Virg. 7. Æn. v. 382.* Impubesque manus mirata volubile buxum. *h. e.* trochum. *Cic. de Univers. c. 6. ad fin.* & *Lucan. l. 6. v. 447.* Volubile cælum. *Prudent. in præfat. Cathemer. v. 3.* Sol volubilis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 17. a med.* Volubilis & rotundus deus. *Ovid. Met. 3. v. 41. de angue.* Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet, & immensos saltu sinuatur in arcus. *Plin. l. 11. c. 23. de bombycib.* Lanuginem foliorum ab his cogi: postea apprehensam corpori involvi nido volubili. *h. e.* ovalis figuræ, & facilis volvendo. *Lucret. l. 3. v. 190.* movetur aqua & tantillo momine flutat, Quippe volubilibus, parvisque creata figuris. *& lib. 2. v. 454.* Et procursus item in proclive volubilis extat. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 43.* ... Labitur, & labetur in omne volubilis ævum. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 209.* & *Met. 10. v. 667.* aurum volubile. *h. e.* malum aureum. *Plin. l. 37. c. 3. de electro.* In litora repellitur, ita volubile, ut pendere videatur. *Apul. l. 2. Metam.* Pila volubilis. *Arnob. l. 5. pag. 169.* Volubiles rotulæ. ¶ Metaphorice *Cic. pro Mil. c. 26.* Vide, quam sit varia commutabilisque ratio, quam vaga volubilisque fortuna. *Plin. l. 4. ep. 24.* Quod potest esse documento, nihil desperare, nulli rei fidere: cum videamus tot varietates tam volubili orbe circumagi. ¶ *Oratio volubilis* est copiosa, fusa, concinna, & simul facile fluens. *Cic. in Bruto, c. 28.* Appii Claudii volubilis, sed paulo fervidior erat oratio. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 14.* Cum contendere oportebit, vocem quoque adaugere, & celeriter cum clamore verba conficere, ut vim volubilem orationis vociferatio consequi possit. *Gell. l. 11. c. 13.* Cursus hic, & sonus rotundæ volubilisque sententiæ eximie nos & unice delectabat. ¶ *Volubilis* is quoque dicitur, qui tali oratione utitur. *Cic. in Bruto, c. 27.* Canorum oratorem & volubilem, & satis acrem, atque eundem & vehementem, & valde dulcem, & perfacetum esse dicebat. *Id. pro Flacc. c. 20. ad fin.* Cum se homo volubilis quadam præcipiti celeritate dicendi illa oratione jactaret. *Id. in fragm.* apud *Priscian. l. 3. pag. 617.* Etenim est ad Lucii Crassi eloquentiam gravis, & vehemens, & volubilis.

VOLUBILITAS, atis, f. *volubilità*, εὐτροχία, τὸ εὔστροφον, aptitudo ad vol-

volvendum, facilitas, qua aliquid movetur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 19.* Mundi volubilitas, quæ nisi in globosa forma esse non posset. ¶ Item rotunda, aut ovalis figura, qua aliquid volubile est. *Ovid. 6. Fast. v. 269.* Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa, Aere subjecto tam grave pendet onus. Ipsa volubilitas libratum sustinet orbem. *Id. Met. 12. v. 433.* Phonolenidem a summo vertice fregit: Fracta volubilitas capitis lectissima. *Cic. de Fato, c. 19.* Qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem autem non dedit. ¶ Translate sumitur pro inconstantia. *Cic. 2. de Divin. c. 6.* Quomodo ergo id, quod temere fit, cæco casu, & volubilitate fortunæ, præsentiri & prædici potest? ¶ Item pro promptitudine dicendi cum verborum copia conjuncta. *Cic. pro Planc. cap. 25. a med.* Virtus, probitas, integritas in candidato, non linguæ volubilitas, non ars, non scientia requiri solet. *Id. 1. de Orat. cap. 5.* Verborum volubilitas. *h. e.* copia, apta connexio, & facilitas. *Plin. l. 5. ep. 20.* Mos est plerisque Græcorum, ut illis sit pro copia (*verum*) volubilitas: tam longas, tamque frigidas periodos uno spiritu, tanquam torrente, contorquent. *Quintil. l. 10. c. 1.* Nobis copia (*verborum*) cum judicio paranda est, vim orandi, non circulatoriam volubilitatem spectantibus. *verbosità.*

VOLUBILITER, adverb. *volubilmente*, *ἀστρόφως*, cum volubilitate, varie, copiose, & facile. *Cic. in Orat. c. 62.* Sæpe etiam in amplificanda re, concessu omnium, funditur numerose & volubiliter oratio.

VOLUCER, cris, cre, *volante*, *πτηνός*, *ὠκύς*, volans, volatilis: & proprie de alatis dicitur: *a volo, as.* *Cic. 2. de nat. Deor. c. 36. a med.* Volucres angues ex vastitate Libyæ vento Africo invectas. *Id. Tuscul. 5. c. 13.* Alias bestias nantes aquarum incolas natura esse voluit: alias volucres cælo frui libero. *Ovid. 7. Met. v. 770.* volucri non segnius alite ludit. *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 209.* Sive ego per liquidum volucri vehar aera penna. *Stat. 2. Theb. v. 55.* Volucer deus. *h. e.* Mercurius, de quo *Ovid. 5. Fast. v. 88.* Æthereum volucri qui pede carpit iter. *Ovid. 5. Met. v. 301.* volucris turba. *h. e.* aves. *Propert. l. 1. el. 20. v. 30.* Volucres insidiæ. *h. e.* quas tendebant Hylæ Zethes & Calais Boreæ filii alati. ¶ De his quæ alata non sunt, & per aera feruntur. *Virg. 2. Georg. v. 217.* tenuem exhalat nebulam, fumosque volucres. *Id. 5. Æn. v. 242.* Noto citius, volucrique sagitta. *& vers. 544.* volucris arundo. *h. e.* sagitta: quæ ab *Ovid.* dicitur *l. 3. Trist. el. 10. v. 64.* & a *Plin. l. 34. c. 14.* volucre ferrum. *Virg. 12. Æn. v. 795.* volucres auræ. *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 33.* procellæ. ¶ Universim velox, citus, *veloce*, *presto*. *Virg. 5. Æn. v. 321.* volucremque fuga prævertitur Hebrum. *Martial. de spectac. epigr. 15.* Et volucrem longo porrexit vulnere pardum. *Ovid. 2. Met. v. 154.* volucres equi. *& lib. 7. v. 460.* volucri freta classe pererrat. *Virg. 6. Æn. v. 794.* Par levibus ventis, volucrique simillima somno. *Horat. l. 1. od. 34. v. 7.* per purum tonantes Egit equos, volucremque currum. *Id. l. 3. od. 28. v. 6.* volucris dies. *Cic. de suo consul. l. 1. de Divin. c. 12.* Astrorum volucres motus. *Id. pro Quint. c. 25. sub fin.* O nuntium volucrem! Administri Sex. Nævii Roma trans Alpes biduo veniunt. *Id. pro Planc. c. 23. ad fin.* Nihil est tam volucre, quam maledictum: nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur, nihil latius dissipatur. *Id. pro Sull. c. ult.* O falsam spem! o volucrem fortunam! *Ovid. Heroid. ep. 17. v. 207.* Non ita contemno volucris præconia Famæ. *Auct. dial. de Oratorib. c. 9. a med.* Volucre gaudium. ¶ *Volucer* in femin. gen. *Petron. in Satyr. c. 123. ante med.* Interea volucer motis conterrita pennis Fama volat. V. *Acer.* ¶ *Volucris* in recto masculino. *Sil. l. 10. v. 471.* cum rapta volucris Transfigeret cursu sonipes certamine campi. *Est qui leg.* volucri. ¶ *Volucres*, absolute, avis, *uccello*, *volatile*, *ὄρνις*. *Cic. 2. de Orat. c. 6.* Volucres videmus procreationis atque utilitatis suæ causa confingere nidos. *Ovid. 13. Met. v. 607.* Et primo similis volucri, mox vera volucris. *Id. 15. Met. v. 385. & de medicam. fac. v. 33.* Junonia. *h. e.* pavo. *Sueton. in Aug. c. 13.* Suppliciter sepulturam precanti respondisse dicitur jam istam in volucrum fore potestatem. *h. e.* vulturum. Sic *Propert. l. 2. el. 16. v. 31.* Tityi volucres. *& vers. 5.* Attica funesta. *h. e.* Philumela, vel Progne. *Martial. l. 13. epigr. 45.* Libyca. *h. e.* gallina Africana, seu Numidica: quam *Petron.* dicit *in Satyr. c. 93.* Afram volucrem. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 82.* Tyrrhenæ volucres. *h. e.* Sirenes. *Sil. l. 14. v. 22.* matutini cantus volucrum. *h. e.* gallorum. Sic *Coripp. l. 1. v. 199.* Exactam primi noctem sensere volucres, Et lætum cecinere diem. *Lucan. l. 6. v. 109.* Tot simul e campis Latiæ fulsere volucres. *h. e.* aquilæ, signa legionum. ¶ Quid differant volucris, ales, avis, V. in *Ales*, & *Avis*. ¶ *Volucres* in masculino gen. *Cic.* vertens *Homeri* locum, *l. 2. de Divin. c. 30.* Hunc ubi tam teneros volucres, matremque peremit, &c. ¶ In genitivo plur. etiam *volucrium* dici potest. Dixit enim *Cic. de Finib.* item *Fabian. natural. causar. l. 2. & 3.* teste *Charis. l. 1. pag. 119. Putsch.*

VOLUCRA, æ, f. genus animalis, quod aliis nominibus *volvox*, *convolvulus*, *involvulus* vocatur: a volvendo. *Colum. de arborib. c. 15.* Genus est animalis, volucra appellatur: Id fere prærodit teneros adhuc pampinos, & uvas, quod ne fiat, falces, quibus vineam putaveris, peracta putatione sanguine ursino linito: vel si pellem fibri habueris in ipsa putatione, quotiens falcem acueris, ea pelle aciem detergito. ¶ nostri appellant *vertortole*.

VOLUCRIPES, edis, qui, vel quæ volucri pede est, velox, celer. *Auson. ep. 21. v. 14.* Per hanc solutam præpes, & volucripes Paulini ad usque mœnia. Adde *Sidon. lib. 9. ep. 15. in carmine.*

VOLUCRIS. V. *Volucer*.

VOLUCRITER, adverb. *velocemente*. *Ammian. l. 17. c. 1. ad fin.* (*al. 2. 3.*) Volucriter congregati. *Id. l. 29. c. 1. ante med.* (*al. 1. 5.*) Nocentes innocentesque maligna insectatione volucriter permigrabat.

VOLVENDUS, a, um, *volvendo*, particip. vel gerund. a *volvor*. *Virg. 1. Æn. v. 273.* Triginta magnos volvendis mensibus orbes Imperio explebit. *h. e.* volubilibus, & qui perpetuo cursu se volvent, & unus post alium succedent. *Id. 9. Æn. v. 6.* quod optanti divum promittere nemo Auderet, volvenda dies en attulit ultro.

VOLVENS, entis, o. g. *volvente*, partic. a volvo. *Virg. 1. Æn. v. 238.* Certe hinc Romanos olim volventibus annis, &c. *h. e.* vertentibus, se volventibus, & perpetuo cursu seriesque succedentibus. *Id. 2. Georg. v. 295. de æsculo*: multosque per annos Multa virum volvens durando sæcula vincit. *h. e.* temporis cursu se velut circumagens, & veluti cum eo se volvens. *Id. 1. Georg. v. 163.* Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra. *h. e.* se volventia. Eodem sensu dixit *10. Æn. v. 362.* saxa rotantia late Impulerat torrens. *h. e.* quæ rotantur.

VOLUMEN, inis, n. *giro*, *aggiramento*, *ἕλιξ*, *στροφή*, quidquid in gyrum volvitur, flectitur, & simul procedit. *Virg. 2. Æn. v. 208. de anguib.* sinuantque immensa volumine terga. *& Æn. 5. v. 84.* adytis cum lubricus anguis ab imis Septem ingens gyros, septena volumina traxit. *& Æn. 11. v. 753.* Saucius at serpens sinuosa volumina versat. *Id. 3. Georg. v. 191. de equo.* Carpere mox gyrum incipiat, gradibusque sonare Compositis, sinuetque alterna volumina crurum. *Id. 5. Æn. v. 407. de cæstib.* & pondera, & ipsa Huc illuc vinclorum immensa volumina versat. *Ovid. 13. Met. v. 602.* & *Lucan. l. 3. v. 505.* nigrique volumina fumi Infecere diem. *Id. l. 5. v. 565.* longo per multa volumina tractu Æstuat unda minax. ¶ De circumactu sphærarum cælestium. *Ovid. 2. Met. v. 72.* assidua rapitur vertigine cælum, Sideraque alta trahit, celerique volumine versat. ¶ Translate *Plin. l. 7. c. 45.* In divo quoque Augusto magna fortis humanæ reperiuntur volumina. *h. e.* varii casus, & volubilitas fortunæ, *peripezie*. ¶ Sæpe *volumen* est opus scriptum, syntagma, liber, *libro*, *volume*, *βιβλίον*. quia antiqui libros, idest cortices arborum, membranas, & hujusmodi, in quarum altera tantum parte fere scribebant, quo commodius ferrent, convolvere solebant ad cylindri similitudinem, & umbilicis ornare. V. *Umbilicus*, & *Tibull. l. 3. el. 1. a vers. 9.* Hinc dicimus *libros evolvere*, h. e. convolutos explicare lectitandi gratia. *Cic. Attic. l. 9. ep. 10.* Evolvi volumen epistolarum tuarum, quod ego sub signo habeo, servoque diligentissime. Erat igitur in ea, quam X. cal. Februar. dederas, hoc modo, &c. *Volumen* dicit, non quia singulæ epistolæ involutæ clauderentur (hæ enim plicabantur) sed quia multæ eam afferat, unam quasi corpus & librum simul compactæ convolutæque conficerent. *Plin. l. 13. c. 11.* Publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata linteis confici cœpta, aut ceris. *h. e.* laminis plumbeis inscriptis, & convolutis. *Plin. jun. l. 3. ep. 18.* volumen appellat Panegyricum suum ad Trajanum. Adde *Horat. l. 2. ep. 1. v. 26.* *Tibull. l. 4. carm. 1. v. 34.* *Propert. l. 2. el. 1. v. 6.* *Martial. l. 5. epigr. 79.* Hinc illa apud *Plin. l. 14. c. 20.* Edere volumen de aliqua re. *un libro*, *un trattare*. & *lib. 25. c. 1.* componere. & *lib. 6. c. 17.* condere. & *lib. 18. c. 7.* dicare laudibus ptisanæ. & *lib. 20. c. 14.* scribere ad aliquem. ¶ Quos dicimus *libros*, h. e. partes, in quas opus aliquod dividitur, sæpius *volumina* appellantur, quam *libri*. *Plin. l. 3. epist. 5.* Libri studiosi tres in sex volumina propter amplitudinem divisi. *Ovid. 3. Trist. el. ult. v. 19.* Sunt quoque mutatæ ter quinque volumina formæ. *Rutil. initio l. 2.* Nondum longus erat, nec multa volumina passus, Jure suo poterat longior esse liber. *Justin. in fin. l. 1.* Post hæc Darius bellum Scythis infert, quod sequenti volumine referetur. *Colum. in fin. l. 3.* Superest ut præcipiamus cultus vinearum: de quibus sequenti volumine pluribus disseremus. *Plin. l. 6. c. 19.* Hæc est regio secundo volumine a nobis significata. h. e. *lib. 2. c. 73.* Sic *Vitruv. in lib. 1. & in fin. præfat. l. 7.* Sexto volumine privatorum ædificiorum rationes perscripsi. *Quintil. sub fin. l. 9.* Finem imponere egresso destinatum modum voluminis festino. Adde *Cels. in fin. præfat. l. 7.* ¶ Interdum *volumen* est totum ipsum opus, quod in libros dividitur, *un corpo di libri*. *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 50.* Si cui centum libri sint legati, centum volumina ei dabimus, non centum, quæ quis ingenio suo metitus est: ut puta cum haberet Homerum totum in uno volumine, non quadraginta octo libros computamus, sed universum Homeri volumen pro libro accipiendum est. *Nepos in præfat. in fin.* Plura persequi magnitudo voluminis prohibet. quare in hoc exponemus libro vitas excellentium Imperatorum. *Plin. l. 3. c. 5. ante med. sect. 9. Hard.* Theophrastus in eo volumine, quod scripsit, &c. *h. e.* in Opere de histor. plantar. quod in decem libros distribuitur. *Sueton. de Grammat. c. 2.* Nævii Punicum bellum, quod unico volumine, & continenti scriptura expositum divisit in septem libros.

VOLUMINOSUS, a, um, *pieno di piegature*, *o giri*. *Sidon. carm. 9. v. 76.* Angues corporibus voluminosis.

VOLUMNIANUS, a, um, ad Volumnium pertinens, nomen propr. R. civis, ut Volumnianus exercitus, apud *Liv. l. 10. c. 20.* h. e. a L. Volumnio consule ductus.

VOLUMNUS, *&* Volumnius deus, & Volumna dea, numina Tuscorum & Romanorum fuerunt, quibus commendabant nascentes, ut bona vellent, inquit *Augustin. l. 4. de civit. Dei*, *c. 21.* Meminit & *Varro* apud *Non. c. 4. n. 335.* ubi *Volumnius* legitur: male vero apud *Augustin.* a quibusdam *Volumnus*.

VOLUNTARIE, adverb. *volontariamente*, *ἑκουσί*, *ἑκουσίως*, sponte, animo

eimn liberti, non coacta. *Arnob. l. 2. pag. 74.* Ut nihil interfit, voluntarie venerint, an illius obtemperaverint jussioni. *Hygin. fab. 41.* Voluntarie se ad Minotaurum pollicitus est ire.

VOLUNTARIUS, a, um, *volontario, ἑκὼν, ἑκούσιος, αὐθαίρετος*, qui sponte agit, ut *Milites voluntarii*, qui sponte nomina dant, *Auxilia voluntaria*, quæ sponte dantur, *Mors voluntaria*, quæ sponte eligitur. *Cæs. l. 5. B. Gall. cap. 54.* Neque sic voluntariorum copias defore, si ex finibus suis progredi cœpisset. *Cic. lib. 7. Fam. ep. 3. circa med.* Aut capiendus tanquam exilio locus, aut consciscenda mors voluntaria. *Id. l. 15. bam. ep. 4.* Et populorum liberorum, regumque sociorum auxilia voluntaria comparavissem. *Liv. l. 1. cap. penult.* Ferocissimus quisque juvenum cum armis voluntarius adest. *Cic. pro Sext. c. 1.* Eos, qui omnia divina & humana violarint, non solum alacres lætosque volitare, sed etiam voluntarios optimis civibus periculum moliri. *h. e.* ipsos ultro. *& Phil. 13. c. 13.* Est Alinnus quidam, senator voluntarius, lectus ipse a se. *& in Bruto, c. 4. extr.* Voluntarius procurator. *h. e.* qui ultro se præbet. *Petron. in Satyr. c. 107.* Voluntaria lex. *h. e.* quam sibi aliquis sponte imposuit. *Justin. l. 5. c. 7.* Atheniensium civitates voluntarias recepit. *h. e.* ut ait *Tacit. l. 2. Hist. c. 45.* voluntaria deditione. *Id. Justin. lib. 2. cap. 8.* Voluntariis verberibus domi affectus. *Tacit. de Germ. c. 14.* Voluntariam servitutem adire. *Val. Max. l. 1. c. 8. sect. 3.* Nec minus voluntarius Junonis in urbem nostram transitus. *Auct. dial. de Orator. c. penult.* Voluntariæ accusationes. *Marcian. Dig. lib. 1. tit. 16. leg. 2.* Jurisdictio voluntaria. *h. e.* quæ in volentes exercetur, & *contentiosa* opponitur. ¶ Per catachresim ponitur pro naturali, ut *Herbæ voluntariæ*, quæ sua sponte nascuntur, cui opponitur sativa. *Plin. l. 20. c. 22. circa med. de serpyllo:* Sativum non serpit, sed ad palmi altitudinem increscit. Pinguius voluntarium, & candidioribus foliis.

VOLUNTAS, atis, f. *volontà, voglia, volere, intenzione, βουλὴ, θέλησις*, facultas, seu potentia, qua animus hominis bonum eligit atque amplectitur. *Cic. 4. Tuscul. c. 6.* Natura enim omnes ea, quæ bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria. Quamobrem simul objecta species cujuspiam est, quod bonum videatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura. id cum constanter prudenterque fit, ejusmodi appetitionem Stoici βούλησιν appellant, nos appellamus voluntatem: nam illi putant in solo esse sapiente, quam sic definiunt: Voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat: Quæ autem adversa rationem incitata est vehementius, ea libido est, vel cupiditas effrenata, quæ in omnibus stultis invenitur. Hactenus *Cicero. Id. l. 1. Fam. ep. 8.* Veruntamen ipse me conformo ad ejus voluntatem, a qua honeste dissentire non possum. ¶ Aliquando ponitur pro intentione, proposito, sententia. *Cic. Catil. 3. c. 9. a med.* Diis ego immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites voluntatemque suscepi. *Id. pro Leg. c. 2.* Profecto voluntatem habuit non turpem. *Id. pro leg. Manil. c. 16. a med.* Ut ejus semper voluntatibus non modo cives assenserint, socii obtemperarint, sed etiam venti, tempestatesque obsecundarint. ¶ Item pro amore, benevolentia, propensione in aliquem. *Cic. ad Q. Fr. lib. 3. ep. 1. c. 6.* Quod de sua erga Cæsarem voluntate humanissima diligentissimeque locutus esses. *Id. l. 5. Fam. ep. 2.* Timuisset, ne qua mihi pars abs te voluntatis mutuæ tribueretur. *Id. pro Ligar. cap. 2. ad fin.* Nullum habes signum alienæ a re voluntatis. *Nepos in Datam. c. 5. extr.* Qua voluntate esset in rege, celans. ¶ Item pro favore, studio. *Terent. in prol. Phorm. v. 29.* Voluntas vestra si ad poetam accesserit. *Cic. pro Rabir. perd. c. 3.* Cum tanto studio C. Rabirius totius Apuliæ, singulari voluntate Campaniæ vicinitatis ornetur. ¶ *Voluntate*, ablativus pulcre ponitur pro eo, quod est, bona cum gratia, sponte, voluntarie. *Cic. 1. Verr. c. 9.* Ego jam tibi ipsa istud, quod expetis, mea voluntate concedam. *Id. l. 13. Fam. ep. 5.* Reditus tamen in patriam voluntate omnium concedi videretur. *Terent. Adelph. 3. 5. 44.* Fidem vestram implorat, quod vos jus cogit, id voluntate ut impetret. *Liv. l. 29. c. 38.* Aliæ civitates voluntate in deditionem venerunt. *Plaut. Mil. 2. 5. 40.* Nisi voluntate ibis, rapiam te domum. ¶ *Ex*, & *de voluntate*, est secundum voluntatem. *Cic. in Pison. c. 20.* Illud accidit præter optatum meum, sed valde ex voluntate. *Id. l. 13. Fam. ep. 29. ad fin.* Siquid fecerim hoc ipso in bello minus ex Cæsaris voluntate. *Id. 4. Attic. ep. 2. a med.* Via tamen ei de mea voluntate concessum est. ¶ *Ad voluntatem loqui*, est assentari. *Cic. pro Quint. c. 30. circa med.* Se non belle dicere, non ad voluntatem loqui posse. Est qui leg. *voluptatem*, eod. sensu. Adde *Perad. 5. c. 2. in fin.* Sic *Q. Cic. de petit. consul. c. 11.* Vultum, & sermonem ad aliorum sensum & voluntatem commutare. ¶ Dicitur etiam de testamento, & absolute, & cum adjecto *ultima*. *Plin. l. 5. ep. 7.* Mihi defuncti voluntas antiquior jure est. *Id. l. 4. ep. 10.* Religiosissime custodire defunctorum voluntatem. *Ammian. l. 28. c. 1. (al. 8.) a med.* Finxit, maritum ex voluntate, quam condiderat nuper, argenti tria millia pondo eidem reliquisse. *& cap. 4. a med. (al. c. 23.)* Subsident alii copiosos homines, ad voluntates condendas allicientes eos præstigiis miris. *Pompon. Dig. lib. 35. tit. 1. leg. 6.* Qui ex ultima voluntate aliquid lucratur. ¶ *Voluntas nominis* est ejus significatio, *il significato*. *Quintil. l. 7. c. ult.* In fictione quæ sit voluntas nominis, quæritur.

VOLVO, is, volvi, lutum, a. 3. *voltar in giro, girare, volgere, voltare, κυλίω, κυλίνδω*, verso, in orbem torqueo, in gyrum ago, convolvo, provolvo. *Liv. l. 4. c. 28. & lib. 28. c. 29.* Qui terga dederant, conversi in hostem, volventesque orbem, nunc sensim referre pedem, nunc conglobati restare. *Cic. de Fato, c. 18. ante.* Cylindrum volvi, & versari turbinem putant. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 20.* Nunc pila, nunc celeri volvitur orbe trochus. *Virg. 4. Æn. v. 363.* hinc illinc volvens oculos. *& Æn. 8. v. 618.* oculos per singula volvit. *Id. Æn. 7. v. 349. de angue.* Ille inter vestes, & levia pectora lapsus Volvitur. *Varr. l. 4. de L. L. c. 23.* Volvere filum. *Plin. l. 25. c. 9. ad fin.* Herba circa arbores se volvens. *Id. l. 30. c. 11. circa med.* Scarabæus, qui pilas volvit. *h. e.* luteas pedibus in pilas cogit, easque versat. *Id. l. 9. c. 3.* Procellæ ab imo vertunt maria, pulsatasque ex profundo belluas cum fluctibus volvunt. *Cic. in somn. Scip. c. 4.* Illi, qui volvuntur, stellarum cursus sempiterni. *Sil. l. 17. v. 122.* turbidus amnis per devia præceps volvitur. *h. e.* volvendo se decurrit. Sic *Virg. 4. Æn. v. 449.* lacrymæ volvuntur inanes. *h. e.* ex oculis diffluunt. *Horat. l. 2. od. 9. v. 22.* Flumen volvit vortices. *Id. l. 3. od. 29. v. 37.* Flumen nunc lapides adesos, stirpesque raptas, & pecus, & domos in mare volvens. *Ovid. in Ibin, v. 177.* Sisyphus est illic saxum volvensque, petensque. *h. e.* de monte dejiciens: quod decurrendo se volvit. Et metaphorice *Terent. Eun. 5. 9. 55.* Satis diu saxum hoc volvo. V. *Saxum*. *Virg. 11. Æn. v. 529.* Sive instare jugis, & grandia volvere saxa. *h. e.* devolvere, *gettar giù, far rotolare*. *& lib. 1. Æn. v. 119.* excutitur, pronusque magister Volvitur in caput. *cade col capo ingiù*. (Similiter dixit *Tasso Gierus. 11. 81.* *E cade in giù come paleo rotando*.) & *Æn. 11. v. 888.* Pars in præcipites fossas, urgente ruina, Volvitur. *Lucan. l. 7. v. 379.* & *Propert. l. 3. el. 6. v. 11.* Et Veneris magnæ volvitur ante pedes. *si prostra*. Contra *Virg. 2. Æn. v. 758.* ignis edax summa ad fastigia vento Volvitur. *h. e.* volvendo se scandit. *Id. 3. Georg. v. 85. de equo.* Collectumque premens volvit sub naribus ignem. *h. e.* exspirat, efflat. Sic *Tibull. l. 3. el. 4. v. 86.* flammam volvens ore Chimæra fero. *& Virg. 1. Georg. v. 472.* Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam Flammarumque globos, liquefactaque volvere saxa. *h. e.* eructare, evomere, & provolvere. ¶ *Volvere*, sternere, prosternere, *rovesciare, atterrare*. *Virg. 12. Æn. v. 329.* Semineces volvit multos, aut agmina curru Proterit. ¶ Et *volvi*, sterni, concidere, & stratum versare se humi, *cadere, e avvoltolarsi*. *Virg. Æn. 10. v. 590.* Excussus curru moribundus volvitur arvis. *& lib. 11. v. 640.* Volvitur ille excussus humi. *h. e.* excussus equo procumbit humi. *& vers. 634.* permixti cæde virorum Semianimes volvuntur equi. *Id. 9. Æn. v. 433.* Volvitur Euryalus leto. ¶ Item versari, agitari. *Virg. 5. Æn. v. 629.* Italiam sequimur fugientem, & volvimur undis. ¶ *Volvere libros*, evolvere, versare, *leggere*. *Cic. in Bruto, c. 87.* Volvendi sunt libri cum aliorum, tum in primis Catonis. ¶ Translate *Virg. 1. Æn. v. 16.* populum Venturum excidio Libyæ: sic volvere Parcas. *h. e.* disponere. Et respicit ad Parcarum officium, quæ dicuntur vitæ hominum fila nere, & fusos volvere. *& lib. 3. v. 375.* sic fata deum rex Sortitur, volvitque vices. *h. e.* disponit, ut una post aliam succedant, instar amnis undas suas unam post aliam volventis. V. *Volvens*. Sic *Senec. in Troadib. v. 387.* Quo cursu properat volvere astrorum dominus. *Horat. l. 4. od. 6. v. 40.* Luna celeres pronos volvere menses. *Virg. 6. Æn. v. 748.* Has (*animas*) omnes, ubi mille rotam volvere per annos, &c. *h. i.* mille annorum cursum exegerunt. *Id. 1. Æn. v. 12.* Musa, mihi caussas memora, quo numine læso, Quidve dolens regina deum, tot volvere casus Insignem pietate virum, tot adire labores Impulerit. *h. e.* unum post alium subire & experiri. *Servius* vult esse Hypallagen, pro *casibus volvi*. sic *Senec. in Octav. v. 926.* Per casus volvit varios semper nobis metuenda dies. ¶ Sæpe est cogitare, versare animo, multa secum mente agitare, reputare, *rivolger nell' animo, pensare e ripensare, fantasticare*. *Sallust. in Jug. c. 6. a med.* Vehementer eo negotio permotus, multa cum animo suo volvebat. *Id. in Catil. c. 33.* Multa secum ipse volvens. *Id. orat. 2. in Cæs. de republ. ordin. c. 7.* Æstuat, multaque in pectore volvit. *Id. in Catilin. c. 42.* Hæc illis volventibus, tandem vicit fortuna reipublicæ. *Liv. l. 2. c. 49.* Nihil medium, nec spem, nec curam, sed immensa omnia volventes animo. *Id. l. 42. c. 5.* Perseus jam bellum vivo patre cogitatum in animo volvens. *Id. l. 34. c. 18. ad fin.* Ingentes jamdiu iras in pectore volvens. *Virg. 7. Æn. v. 254.* Et veteris Fauni volvit sub pectore sortem. *Liv. l. 26. c. 7.* Multa secum, quonam inde ire pergeret volventi, subiit animum impetus, caput ipsum belli Romam petendi. *Tacit. 3. Ann. c. 38.* Qua tempestate bellum adversus nos volverat. ¶ Refertur ad orationem. *Volvere verba*, proferre, profundere, non intermisso cursu, æquabiliter & copiose. *Cic. de clar. Orat. c. 70.* M. Pontidius celeriter sane verba volvens, nec hebes in caussis. *& cap. 81.* Facile soluteque verbis volvere sententias. *Id. 3. de Orat. c. 47.* Longissima est complexio verborum, quæ volvi uno spiritu potest. *Senec. in Oedip. v. 561.* Carmenque magicum volvit, & rabido minax Decantat ore quidquid, &c. *Lucan. l. 9. v. 957.* Plurima tunc volvit spumanti carmina lingua Murmure continuo.

VOLVOX, ocis, m. *ἴψ, ἶκας*, vermis tenaros vitium pampinos, & pubescentes uvas erodens, qui alias dicitur volucra, convolvulus, involvulus. *Plin. l. 27. c. ult.* Alii volvocem appellant animal prærodens pubescentes uvas: quod ne accidat, falces cum sint exacutæ, fibrina pelle detergunt, atque ita putant. Ita multi leg. sed invito *Harduino*, qui *volucre* invenit in omnib. suis MSS. *Columella* quoque *de arborib. c. 15.* habet *volucra*.

VOLUP, per apocopen pro *volupe*, ut *capital*, *facul*, significat gratum, jucundum, delectabile, voluptatem afferens. *Plaut. Asin. Grex, v. 1.* Hic senex si quid animo suo fecit volup. Ita leg. *Non. c. 2. n. 905.* & cum eo alii multi: sed in MSS. multis, teste *Grutero*, est *voluptatis*. Rursus *Plaut. Men. 4. 3. 3.* Scio, ut tibi ea res sit volup. *Al. leg.* voluptas. *Enn.* apud *Gell. lib. 12. cap. 4.* Quocum multa volup, ac gaudia clamque, palamque. *Lips.* ex libr. Vatican. leg. *Quocum multa volunt gaudia*, &c. sed vulgatam lectionem non respuit.

respuit. Addunt alii ex *Plauto Mil.* 3. 1. 127. Suis amicis est volup. *Al. leg.* volupe. *Id. ibid.* 4. 2. 1. Volup est quod agas, si id procedit lepide, & ex sententia. *Al. leg.* voluptas. Addunt & alia ex *eod. Plaut.* in quib. al. *volupe*. V. & locum *Terent.* in voce sequenti.

VOLUPE, adject. neutrum ab obsoleto masculino *volupis* significat delectabile, jucundum, gratum, *cosa grata*, *piacere*. *Plaut. Amph.* 3. 3. 3. Quia vos tranquillos video, gaudeo, & volupe est mihi. *Terent. Phorm.* 4. 3. 5. Venire salvum volup' est. *Donatus* legendum putat sine ulla apostrophes nota, & dici *volup*, quemadmodum *facul*. *Plaut. Cas.* 4. 2. 5. Facite vostro animo volupe. *Id. Mil.* 3. 1. 149. Si illis ægre est, mihi quod volupe est. & *Pan.* 5. 4. 20. Bene factum! gaudeo, & volupe est mihi. *Id. Rud.* 4. 4. 131. Volupe est, cum istuc ex pietate vestra vobis contigit. *Id. Stich.* 4. 2. 2. Ut mihi volupe est, quia vos in patriam domum rediisse video! ¶ Videtur esse adverb. in illo *ejusd. Mostell.* 1. 2. 74. Cursu, armis, equo victitabam volupe.

VOLUPIA, æ, f. voluptatis dea, quæ sacellum habebat Romæ circa navalia, non procul a porta Romanula. *Varr. l. 4. de L. L. c.* 8. & *Augustin. l. 4. de civit. Dei*, *c.* 8. Meminit etiam *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 10.

VOLUPTABILIS, le, [illegible], voluptuosus, gratus. *Plaut. Epid.* 1. 1. 19. Voluptabilem mihi nuntium tuo adventu attulisti.

VOLUPTARIE, adverb. cum voluptate. *Apul. l.* 3. *Metam.* Transfectis voluptarie paucis vectibus.

VOLUPTARIUS, a, um, *dilettevole*, [illegible], voluptatem afferens. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 10. *in fin.* Quamquam Stoici communi nomine corporis & animi [illegible] appellant, ego malo lætitiam appellare, quasi gestientis animi elationem voluptariam. *Id. Attic.* 12. *ep.* 25. Voluptariæ possessiunculæ. *luoghi da delizia, da piacere.* ¶ Sumitur etiam passive pro eo, qui recipit, seu percipit voluptatem. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 25. *a med.* Gustatus, qui est sensus ex omnibus maxime voluptarius. ¶ Item pro eo, qui voluptatibus deditus est. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 7. Ego a te non postulo, ut dolorem eisdem verbis afficias, quibus Epicurus voluptatem, homo, ut scis, voluptarius. ¶ Item pro molli delicato, effeminato. *Cic. de Fin. l.* 1. *c.* 11. Voluptaria, delicata, mollis disciplina.

VOLUPTAS, atis, f. *piacere*, *gusto*, *diletto*, *voluttà*, [illegible], lætitia præter modum elata ex opinione præsentis alicujus boni; omne id, quo gaudemus. Dicitur tam de animo, quam de corpore; tum de bona voluptate, tum de mala. *Cic. Fin. l.* 1. *c.* 11. Omne autem id, quo gaudemus, voluptas est, ut omne, quo offendimur, dolor. *Id. ibid. l.* 2. 1. 4. Voluptatis verbo omnes qui Latine sciunt, duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. *Id. de Senect. c.* 13. Divinus Plato escam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces. *Id. ibid. c.* 12. Nulla capitalior pestis, quam voluptas corporis. *Id. de clar. Oratorib. c.* 50. Voluptate perfundi. *Id.* 1. *de Fin. c.* 18. Esse in voluptate. *Id.* 1. *de nat. Deor. c.* 30. Voluptatibus frui. *Id.* 1. *Fam. ep.* 7. *sub fin.* Voluptati esse alicui. *Id.* 5. *de Fin. c.* 19. Fabulas cum voluptate legere. *Id.* 1. *de Fin.* 1. 18. Voluptatibus deditum esse. *Id.* 1. *de Legib. c.* 11. Capi voluptate. *Id.* 5. *Fam. ep.* 7. Capere voluptatem ex aliqua re. *Plin. in proœm. l.* 16. Afferre voluptatem. *Quintil. l.* 2. *c.* 12. Permulcere aures alicujus pravis voluptatibus. *Terent. Heaut.* 1. 2. 10. Voluptatem magnam nuntias. *h. e.* rem ex qua magnam capio voluptatem. *Plaut. Amph. prol. v.* 114. Voluptatem cum aliqua capere. [illegible] ¶ Interdum voluptatis nomine intelliguntur spectacula, & ludi scenici. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 9. Quæ voluptates paratæ sunt? & qualis erit cras scena? *Vopisc. in Aurelian. cap.* 34. & *in Probo*, *c.* 19. Sequentibus diebus datæ sunt populo voluptates ludorum scenicorum. Hinc aliquando, qui ludis præessent *Tribuni voluptatum* dicti sunt, ut est apud *Cassiodor. lib.* 6. *ep.* 19. & *lib.* 7. *ep.* 10. Videtur etiam *Cic. pro Mur. c.* 35. de ludis & spectaculis *voluptates* usurpasse. ¶ Inter officia domus Augustæ fuit etiam *servus a rationibus voluptatum*, cujus mentio est in Vet. Lap. apud *Donium class.* 7. *n.* 26. & 154. & apud *Murator. pag.* 911. *n.* 10. Sic *procurator voluptatum* apud *Donium ibid. n.* 20. Ejus munus erat perscribere pecunias, quæ impendebantur a Principe in rebus voluptatum quibuscumque. V. *Sueton. in Vespas. c.* 21. ¶ Denique *voluptas* est libido, hoc est voluntas percipiendi ex aliqua re voluptatem. *Liv. l.* 30. *c.* 14. *a med.* Qui voluptates sua temperantia frenavit ac domuit, multo majus decus sibi peperit, quam, &c. *Terent. Hec.* 3. 5. 12. Voluptatem suam explere. ¶ Secundum fabulas *Voluptas* in deorum numero habita est. narrant autem fuisse filiam Cupidinis primi ex Psyche filia Apollinis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 23. Cupidinis, & Voluptatis, & Lubentinæ Veneris nomina consecrata sunt. ¶ *Mea Voluptas* blanda, & amatoria compellatio est. *Virg.* 8. *Æn. v.* 581. mea sera, & sola voluptas. *Plaut. Trucul.* 2. 4. 2. Quo introire metuas, mea voluptas?

VOLUPTIFICUS, a, um, voluptatem afferens. *Apul. in Florid. n.* 10. (*al. l.* 2.) Jovis stella benefica, Veneris voluptifica.

VOLUPTOR, aris, dep. 1. voluptatibus indulgeo. *Quintil.* 3. *Declam. c.* 13. *in fin.* Tribunos inter scorta voluptabitur. Alii leg. *volutabitur*. Addunt & *Apul. l.* 9. *Metam. Petron. in Satyr. c.* 79. *a med. Justin. lib.* 12. *c. ult.* & *Sueton. in Calig. cap.* 42. quib. loc. quidam *voluptor*, plerique *volutor* reponunt, quod multo rectius est.

VOLUPTUARIUS, a, um, idem quod voluptarius. *Capitolin. in Vero*, *c.* 2. Fuit voluptuarius, & nimis lætus. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 37. Voluptuariæ Veneris filius.

VOLUPTUOSE, adverb. *con piacere*, voluptarie, [illegible]. *Sidon. l.* 5. *ep.* 20. Ad patriæ solum voluptuose venire. *Id. l.* 2. *ep.* 9. Voluptuosissime religendis versibus immorabere.

VOLUPTUOSUS, a, um, *pieno di piacere*, *dilettevole*, *grato*, voluptate plenus. *Plin. l.* 3. *ep.* 19. Voluptuosum est posse utraque eadem opera invisere. *Quintil. declam.* 260. *ante med.* Voluptuosum est alere & pascere. *Sidon. lib.* 2. *epist.* 9. Voluptuosissimum tempus exegi.

VOLUTA, æ, f. [illegible], capreolus in columnarum capitulis, ex herbæ foliis enascens, &, ubi abacum jam propemodum contingit, in orbem circumvolutus, unde tam apud Græcos, quam apud Latinos nomen invenit. Quidam apud Italos vocant *cartoccio*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. Quæ ex cauliculorum foliis natæ procurrant ad extremos angulos volutæ, minoresque helices floribus subjectæ, scalpuntur. *Id. l.* 3. *c.* 3. De volutarum autem descriptionibus, ut ad circinum sint recte involutæ, quemadmodum distribuantur, in extremo libro forma, & ratio earum est descripta. *Id. l.* 7. *c.* 5. Pro columnis enim statuuntur calami, pro fastigiis harpaginetuli striati, cum crispis foliis, & volutis. V. *Baldum in Lex. Vitruv.*

VOLUTABRUM, i, n. *pozzanghera*, [illegible], [illegible], locus, in quo sues volutantur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 411. Sæpe volutabris pulsos silvestribus apros Latratu turbabis agens.

VOLUTABUNDUS, a, um, qui se multum volutat. *Cic. l.* 2. *de Repub.* apud *Non. c.* 2. *n.* 64. Libidinosus, & volutabundus in voluptatibus.

VOLUTATIM, adverb. [illegible], [illegible], [illegible], iterum atque iterum volvendo. *Plaut. Mil.* 2. 5. 40. Volutatim domum te capiam. *Alii sic leg.* Nisi volutatim ibis, capiam te domum.

VOLUTATIO, onis, f. *volgimento*, *rivoltolamento*, [illegible], actus volutandi. *Cic. in Pison. c.* 34. An vero tu parum putas investigatas esse a nobis labes imperii tui, stragesque provinciæ, quas quidem nos non vestigiis odorantes ingressus tuos, sed totis volutationibus corporis, & cubilibus persecuti sumus? *Plin. l.* 8. *c.* 51. Volutatio in luto. *Senec. de Provid. c.* 1. *a med.* Certa aliqua volutatione modo contrahi undas, modo erumpere. *Pallad. in Jun. tit.* 1. Aream rotundi lapidis volutationes solidare. ¶ [illegible]. *Petron. in Satyr. c.* 95. ¶ Jactatio, *agitazione*, *inquietudine*. *Senec. de Tranquill. cap.* 2. *a med.* Tædium & displicentia sui, & nusquam residentis animi volutatio. *Id. epist.* 99. *ante med.* In tanta volutatione rerum humanarum nil cuiquam, nisi mors, certum.

VOLUTATUS, us, m. idem quod volutatio. *Plin. l.* 10. *c.* 4. Multum pulverem volutatu collectum insidens corvinus excutit in oculum. *Apul. l.* 4. *Metam.* Lassitudinem, vice lavacri, pulveris voluptatibus digerebam.

VOLUTATUS, a, um, *rivoltolato*, [illegible], sæpe multumque volutus. *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. *post med.* Quis unquam nepos tam libere est cum scortis, quam hic cum sororibus volutatus? *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. *a med.* Itaque ad Callisthenem, & Philistum redeo, in quibus te video volutatum. *h. e.* cum labore versatum. *Plin. l.* 8. *c.* 37. Volutati supra jacentia poma. *Sidon. l.* 9. *ep.* 7. Ne lingua per cameram palati volutata balbutiat.

VOLUTIM, adverb. volubiliter. *Non. c.* 2. *n.* 12. Tolutim quasi volutim, vel volubiliter.

VOLUTINA, dea rusticorum, quæ præesse credebatur involucris & folliculis spicarum. *Augustin. l.* 4. *de Civ. Dei*, *c.* 8. *a med.*

VOLUTO, as, avi, atum, a. 1. *voltolare*, *volgere e rivoltare*, *avvolgere*, *ravvogliere*, [illegible], sæpe & multum volvo: *a sup. volutum*. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 9. *ante med.* Ut gallinæ possint in pulvere volutari. *Colum. l.* 7. *c.* 10. *a med.* Sus gaudet cœnoso lacu volutari. *Plin. l.* 30. *c.* 16. Pulvis, in quo se mula volutaverit. *Suet. de Calig. c.* 42. Super immensos aureorum acervos & nudis pedibus spatiatus, & toto corpore aliquamdiu volutatus est. *Colum. l.* 12. *c.* 48. *a med.* Amphoras per terram volutare. *Pallad. l.* 1. *tit.* 30. *in fin.* Tunsas caricas, & aqua maceratas, in offas volutabis unguas. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Scarabæi, qui e fimo ingentes pilas aversi pedibus volutant, parvosque in iis contra rigorem hiemis vermiculos fetus sui nidulantur. *Lucan. l.* 1. *v.* 412. Ventus volutat pelagus. ¶ Volutari ad pedes alicujus, *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 24. h. e. procumbere, advolvi, *prostrarsi a' piedi*. & *Virg.* 3. *Æn. v.* 607. & genua amplexus, genibusque volutans Hærebat. *sabaudi se*. ¶ Pro edere, volvendo emittere: ea ratione, qua dicimus *volvere verba*, ignem, &c. *Virg. Æn.* 1. *v.* 729. Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant Atria. & *lib.* 5. *v.* 149. Consonat omne nemus, vocemque inclusa volutant Litora. & *lib.* 10. *v.* 97. ceu flamina prima Cum deprensa fremunt silvis, & cæca volutant murmura. ¶ Volutari cum aliqua, [illegible]. *Justin. l.* 12. *c.* 16. *Plin. lib.* 35. *cap.* 11. *a med.* V. & locum *Cicer.* in *Volutatus*. ¶ Translate *Cic. Fam.* 9. *epist.* 3. Cum omnes in omni genere & scelerum, & flagitiorum volutentur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 13. In omni dedecore volutatus es. *Senec. de vita beata*, *c.* 24. *a med.* Inter mala plurima volutari. *h. e.* versari. *Senec. alter in Herc. Fur. v.* 1081. Fusus humi sæva feroci corde volutat Somnia. *h. e.* dormiens somniis agitatur. ¶ *Volutare*, mente volvere, cogitare, *pensare e ripensare*. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 37. tacitus mecum ipse voluto, Si valeam meminisse. & *Æn.* 4. *vers.* 533. secumque ita corde volutat: En, quid ago? &c. & *lib.* 6. *v.* 185. Atque hæc ipse suo tristi cum corde volutat. *Plaut. Capt.* 4. 2. 1. Quanto in pectore hanc rem meo magis voluto. *Lucret. l.* 3. *v.* 241. Volutare aliquid mente. *Liv. l.* 28. *c.* 18. *sub fin.* Hoc cum jampridem volutare in animo. *Id. l.* 40. *c.* 5. Multa secum animo volutans. *Id. lib.* 9. *c.* 17. Mentio tanti regis sæpe tacitis cogitationibus volutavit animum.

mom. *h. e.* versavit, distraxit. ¶ *Volutare quippiam cum aliis*, de re quapiam cum aliis agere. *Liv. l.* 34. *c.* 36. Has conditiones quamquam ipse in secreto volutaverat cum amicis, tamen, &c.

VOLUTUS, a, um, *ravvoltolato*, particip. a volvor. *Virg.* 3. *Georg. v.* 521. per sena volutus Purior electro campum petit amnis. *Id.* 12. *Æn. v.* 790. Lacrymæ per ora volutæ. *Id. ibid. v.* 403. Volutus curru. *rovesciato*, *caduto*. & *Æn.* 12. *v.* 906. lapis vacuum per inane volutus. *h. e.* missus, jactus. & *vers.* 672. flammis inter tabulata volutus Ad cælum undabat vortex. *Sisen.* apud *Non. c.* 2. *n.* 283. Romanis præcipitatis, ipsi supra voluti in caput.

VOLUTUS, us, m. actus se volvendi. *Apul. in Florid. n.* 10. (*al. l.* 2.) Dedit volatus avibus, volutus serpentibus.

VOMAX, ācis, adject. qui libenter vomit. *Sidon. l.* 8. *ep.* 3. Anus, quibus nihil litigiosius, bibacius, vomacius.

VOMER, eris, m. *vomere*, *vomero*, ὕνις, & ὕνη, ferramentum aratri, quo sulci fiunt: ita dictum, quod terram erutam utrinque vomat, ut scribit *Varro l.* 4. *de L. L. cap.* 31. *Virg.* 1. *Georg. v.* 45. Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro Ingemere, & sulco attritus splendescere vomer. *Cic. Phil.* 2. 2. 40. Ut aratrum circumduceres, cujus quidem vomere portam Capuæ pæne perstrinxisti. *Ovid.* 4. *Fast. vers.* 927. Sarcula nunc, durusque bidens, & vomer aduncus, Ruris opes niteant. *Plin. l.* 18. *c.* 18. Vomerum plura genera: Culter vocatur, prædensam, priusquam proscindatur, terram secans, futurisque sulcis vestigia præscribens incisuris, quas resupinus in arando mordeat vomer. Alterum genus est vulgare rostrati vectis. Tertium in solo facili, nec toto porrectum dentali, sed exigua cuspide in rostro. Latior hæc quarto generi, & acutior, in mucronem fastigata, eodemque gladio scindens solum, & acie laterum radices herbarum secans. Hæc *Plin. Id. lib.* 17. *c.* 4. *ad fin.* Vomerem imprimere. *Colum. l.* 2. *c.* 2. *a med.* Exiguis vomeribus & Dentalibus terram subigere. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 725. vomere versare humum. & *lib.* 3. *v.* 671. findere terras. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 40. premere vomere colla boum. *Catull. carm.* 63. *de nupt. Pel. v.* 4. glebam prono convellit vomere taurus. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 5. Luce sacra requiescat humus, requiescat arator, Et grave suspenso vomere cesset opus. ¶ Translate *in m[illegible]*. *Lucret. l.* 4. *v.* 1266. V. *Sulcus* in fin. ¶ *Vomis* in recto casu. *Cato R. R. c.* 135. Vomis indutilis optimus erit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 162. Vomis & inflexi primum grave robur aratri. *Colum. sub fin. c.* 2. *l.* 2. In radicem vomis impactus. In loco *Caton.* allato legitur in MSS. non unis *vomeris indutilis*, in recto casu.

VOMICA, æ, f. *postema*, *tumore con marcia*, *enfiagione*, ἀπόστημα, tumor in aliqua parte corporis, abscessus maturus, & pure manans, vel ad suppurationem spectans: a *vomo*, quia pus vomit, & emittit. *Plaut. Pers.* 2. 5. 12. Quid hoc hic in collo tibi tumet? *Sag.* vomica est: pressare parce. (Per jocum intelligit crumenam argenti plenam a collo pendentem.) *Juvenal. sat.* 13. *v.* 95. Et phthisis, & vomicæ putres, & dimidium crus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 28. Nec prodesse voluit Pheræo Jasoni, is qui gladio vomicam ejus aperuit, quam sanare medici non potuerant. *Cels. sub fin. cap.* 8. *l.* 4. Si jecur vomica laborat. *Id. l.* 2. *c.* 8. *ante med.* Vomica erumpit: quæ quo cruentior, eo melior est. *Scribon. Larg. compos.* 264. Vomicas discutere, aut aperire. *Plin. l.* 24. *c.* 9. *ante med.* Viticis semen vomicas panosque difficile concoquentes mollit. *Id. l.* 20. *c.* 21. *circa med.* Vomicas rumpere, purgare, persanare. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 902. affectus vomica & vulnera. Non facile intelliges, quid sibi velit *Nonius*, qui his verbis significari ait concava loca, vetustate exesa. ¶ Primam produxit, non imitandus, *Seren. Sammon. c.* 40. *v.* 743. Sunt alii, quos dira vomit natura, tumores: Vomica qualis erit, vel sidere proxima quædam. ¶ Metaphorice *Plin. l.* 33. *c.* 6. Est & lapis in his venis (*argenti*) cujus vomica liquoris æterni argentum vivum appellatur, venenum rerum omnium. *h. e.* tumor liquore semper fluido manans. *Id. l.* 37. *c.* 2. *circa med.* Crystalla infestantur plurimis vitiis, scabro ferrumine, maculosa nube, occulta aliqua vomica. *h. e.* tumore guttam aquæ non concretam continente. ¶ Dicitur & de quocumque malo, calamitate, detrimento. *In vet. carm.* apud *Liv. lib.* 25. *c.* 12. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. Hostem, Romani, si expellere vultis, vomicamque, quæ gentium venit longe, Apollini vovendos censeo ludos. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *ante med.* improbat ut sordidam, metaphoram illam veteris cujusdam oratoris, Persecuisti reipublicæ vomicas. *Augustus* apud *Sueton. cap.* 65. Agrippam nepotem, & Julias, filiam & neptem, omnibus probris contaminatas, appellare solebat tres vomicas, aut tria carcinomata sua.

VOMICOSUS, a, um, ἐμπυϊκός, vomicis laborans. *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 2. *c.* 17. Empyici, idest vomicosi.

VOMICUS, a, um, noxius, pestilens, gravis: a vomica. *Senec. controv.* 12. *l.* 2. *ad fin.* Maximus primus foro Romano hunc vomicum morbum, quo nunc laborat, intulit.

VOMIFICUS, a, um, *vomitorio*, vomitum provocans, ἐμετικός, ut Vomificum medicamentum, *Cæl. Aurelian. Acut. l.* 3. *c.* 2. & 17. *ante med.* Succus vomificus, *Apul. de herb. c.* 108.

VOMIFLUUS, a, um, adject. ut Vomiflua passio, apud *Cæl. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 14. *h. e.* morbus, quo vomica, & pus movetur. Est qui leg. *vomicosa*.

VOMIS. V. *Vomer* in fine.

VOMITIO, onis, f. *vomito*, ἐξέμεσμα, ἔμεσις, actus vomendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. Quæ medicorum ingeniis reperta sunt, vomitione, & dejectione purgare, ea eo quod vomitionis canes, alvo se ibes Ægyptiæ curant. *Plin. l.* 21. *c.* 53. *sub fin.* Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ, frigidiora corpora faciunt, inimicæ oculis, maxime autem dentibus. *Id. l.* 31. *c.* 3. *a med.* Vomitione cibos reddere. *Id. l.* 26. *c.* 8. *a med.* Vomitione bilis extrahere. *Id. l.* 23. *c.* 5. *a med.* Dare ea, quæ vomitiones concitent. & *lib.* 21. *c.* 20. Iris vomitiones ciet. & *lib.* 22. *c. ult. post med.* Ervum vomitiones movet. & *cap. praeced. ante med.* Aqua mulsa calefacta vomitiones invitat. *Id. l.* 34. *c.* 10. *sub fin.* Æs ipsum vomitiones facit, e melle sumptum. *Id. l.* 26. *c.* 7. *a med.* Faciles præstat vomitiones radix vettonicæ. *Id. l.* 20. *c.* 17. *a med.* Vomitiones cohibere. & *lib.* 21. *c. ult. ante med.* inhibere. & *lib.* 20. *c.* 7. *ad fin.* Vomitionem sistere. *Id. l.* 23. *c.* 1. *a med.* Quorum stomachus in vomitiones effunditur. ¶ Illud ipsum, quod vomitione redditur. *Plin. lib.* 25. *cap.* 5. *a med.* Varii colores vomitionum.

VOMITIUM, ii, n. idem ac vomitio. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 35. Nausea & vomitio laborare.

VOMITO, as, a. 1. *vomitare*, ἐξεμέω, συνεχῶς ἐμεῖν, sæpe vomo. *Colum. l.* 7. *c.* 10. *circa med.* Quam cum pecudes biberunt, nausea correptæ vomitant, atque expurgantur. *Senec. epist.* 18. Ebrio, & vomitante populo. Adde *Sueton. in Vitell. c.* 13.

VOMITOR, oris, m. *rigettatore*, ἐμετής, qui vomit. *Senec. epist.* 88. *ante med.* Quid enim, oro, liberale habent jejuni vomitores, quorum corpora in sagine, animi in macie ac veterno sunt?

VOMITORIUS, a, um, *che fa vomitare*, *vomichevole*, *vomitorio*, ἐμετικός, qui habet vim vomitum faciendi. *Plin. l.* 20. *s.* 9. Bulbus, quem vomitorium vocant ob effectu, folia habet nigra, ceteris longiora. *Id. l.* 21. *c.* 19. Hunc stomacho inutilem, & ideo vomitorium. ¶ *Vomitoria* absolute in theatris, & amphitheatris erant ostia, seu aditus, per quos populus ab interois porticibus & scalis exibat in gradus & sedilia. *Macrob. lib.* 6. *Saturn. cap.* 4. in illud *Virg. l.* 2. *Georg. v.* 461. Mane salutantum totis vomit ædibus undam. Pulcre, inquit, *vomit*, & antiqua. nam Ennius ait: & Tiberis flumen vomit in mare salsum. Unde & nunc vomitoria in spectaculis dicimus, unde homines glomeratim ingredientes, in sedilia se fundunt. V. *Scipion. Maphei. de Amphith. l.* 2. *c.* 8.

VOMITUS, us, m. *il rigettare*, *nausea*, *vomito*, ἔμετος, vomitio. *Plaut. Rud.* 2. 6. 26. Animo male fit. contine quæso caput. *Charm.* Pulmoneum edepol nimis velim vomitum vomas. *Id. Merc.* 3. 3. 14. Plenus ætatis, animaque fœtida senex hircosus, tu osculere mulierem? uti ne adveniens vomitum excutias mulieri? *Plin. l.* 20. *c.* 6. Vomitu aliquid reddere. *Curt. l.* 7. *c.* 5. egerere. *Senec. epist.* 68. levare stomachum. *Plin. l.* 13. *c.* 23. Capparis vomitus facit, stomachum & alvum movet. *Id. l.* 9. *c.* 48. Vomitum dissolutionemque stomachi protinus creat. V. *Vomitio*. ¶ Id ipsum quod vomitur. *Id. l.* 29. *c.* 4. *a med.* Vomitus araneosos concitare. *Id. l.* 23. *c.* 8. *in fin.* Folium lauri pituitas extrahit, & vomitus. ¶ Vomitus voluntarii consuetudo fuit apud Romanos. ut enim cœnæ multiplici, & largis poculis gulæ studiosi sufficere possent, inter cœnandum, petito secreto, vomitum provocabant, digito, aut pinnula in gulam immissa, & novas rursus epulas repetebant. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 9. *ad fin.* Vomunt, ut edant: edunt, ut vomant: & epulas, quas toto orbe conquirunt, nec concoquere dignantur. *Cels. l.* 1. *c.* 3. *a med.* Qui mane vomiturus est, ante bibere mulsum debet. V. *Sueton. in Claud. c.* 33. & *in Vitell. c.* 13. *Plin. l.* 14. *cap.* 22. & *Juvenal. sat.* 6. *a vers.* 425. Agit hac de re *Cels. loc. cit.* ¶ De homine impuro, & scelesto, *Plaut. Mostell.* 3. 1. 119. Absolve hunc, quæso, vomitum, ne hic nos enecet. *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 1. In quorum numero nunc prima' Trebelliu' multo Obmarcescebat, febris, senium, vomitus, pus.

VOMO, is, mui, mitum, a. 3. *recere*, *rigettare*, *vomitare*, ἐμεῖν, est ejicere: & proprie de cibo, & potu dicitur, qui per os e stomacho egeritur. *Cic. pro Dejot. c.* 7. *a med.* Cum post cœnam vomere te velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt. *Id.* 2. *Phil. c.* 41. Ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur. & *c.* 25. Is vomens frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum, & totum tribunal implevit. *Id.* 2. *de Fin. c.* 8. Asoti, qui in mensam vomant, & qui de conviviis auferantur. *Plin. l.* 26. *c.* 13. *a med.* Vettonicæ succus vomentibus sanguinem datur. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 66. *Burm.* De quo cum imprudens Scintilla gustasset, pæne intestina sua vomuit. ¶ Metaphorice est large ejicere, effundere, ejectare, emittere, *mandar fuori*. *Plin. l.* 3. *c.* 16. *de Pado.* Qua largius vomit *aquas in mare*. & *Virg.* 5. *Æn. v.* 682. stuppa vomens tardum fumum. & *lib.* 8. *v.* 680. geminas cui tempora flammas Læta vomunt. *scil.* Augustus, qui valde claros ac nitidos oculos habuit, ut *Sueton. in ejus vita c.* 79. refert. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 162. Nunc vomit indigenas nimbos, piceaque gravatum Fœdat nube diem. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 56. Apes mel vomunt. *Ovid.* de Charybdi, *Heroid. ep.* 12. *v.* 125. vomit fluctus totidem, totidemque resorbet. *Pers. sat.* 5. *v.* 181. pinguem nebulam vomuere lucernæ. *Virg.* 2. *Georg. v.* 462. Mane salutantum totis vomit ædibus undam. *Stat.* 10. *Theb. v.* 536. Armataque vomunt stridentia tela fenestræ. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 51. Danubii totæ vomerent cum prœlia ripæ. *Id. in consul. Probi & Olybr. v.* 49. aurea dona vomens. *h. e.* munifice largiens. *Lucret. l.* 6. *v.* 828. vomere vitam. *h. e.* efflare animam. *Virg.* 9. *Æn. v.* 349. Purpuream vomit ille animam. *h. e.* vitam cum sanguine. *Martial. l.* 11. *epigr.* 91. Attonitusque legis terrai frugiferai, Accius & quidquid, Pacuviusque vomunt. *h. e.* rancidum effutiunt.

VOPISCUS, a, um, qui ex duobus conceptis, uno per abortum ejecto, ad partum legitimum ducitur. *Plin. l.* 7. *c.* 10. Vopiscus appellabant a geminis, qui retenti utero nascerentur, altero interempto abortu. *Solin. c.* 1. *circa med.* (*al. c.* 4. *a med.*) E geminis si remanente altero alter abortivo fluxu exciderit, alter, qui legitims

gitime natus est, vopiscus nominatur. ¶ Fuit hoc nomine Flavius Vopiscus historicus, qui quorundam Romanorum Imperatorum vitas conscripsit: de quo V. in *Capitolinus*.

VOPTE pro, vos ipsi, Cato posuit. *Paul. ex Festo*. V. *Suopte*.

VORACITAS, atis, f. *voracità*, πολυφαγία, edacitas, inexplebilis edendi aviditas. *Plin. l. 5. c. 107. de igne*: Quæ est illa natura, quæ voracitatem in toto mundo avidissimam sine damno sui pascit? *Apul. lib. 7. Metam.* Asinus incumbens præsepio voracitati suæ servit.

VORACITER, adverb. *voracemente*. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5. post med.* Insanus fit ille, cui merus sal cibus, si hoc ipsum voraciter invaserit.

VORAGINOSUS, a, um, *voraginoso*, βαραθρώδης, plenus voraginibus. *Auct. de B. Hisp. c. 29.* Nam palustri & voraginosa solo currebat ad dexteram partem. *Apul. lib. 9. Metam.* Voraginosa via. *Ammian. lib. 24. cap. 6. ante med.* (*al. c. 21. a med.*) Voraginosus amnis.

VORAGO, inis, f. *voragine*, *baratro*, δεξαμενή, βάραθρον, χάσμα, locus immensæ profunditatis: a *vorando*, quia in eam cadentia non emergunt, sed absorbentur. *Cic. l. 1. de Divin. c. 33.* Cum equum demisisset in flumen, submersus equus voraginibus non extitit. *Catull. carm. 17. ad Colon. in fin.* Et supinum animum in gravi derelinquere cœno, Ferream ut soleam tenaci in voragine mula. *Curt. l. 8. c. 14.* Imber violentius, quam alias, fusus campos lubricos & inequitabiles fecerat, gravesque, & propemodum immobiles currus illuvie & voraginibus hærebant. ¶ Translate *Cic. in Pison. c. 28.* Vos geminæ voragines, scopulique reipublicæ. ¶ Speciatim transfertur ad hominem insigniter prodigum, cujus gula, vel amplissimis patrimoniis in ventrem, tanquam in barathrum quoddam, conjectis, expleri non potest. *Cic. pro Sext. c. 55.* Tu meo periculo gurges & vorago patrimonii helluabere? *Ovid. Met. 8. v. 843.* Jamque fame patrias, altique voragine ventris Attenuarat opes. *Valer. Max. initio cap. 4. l. 9.* Avaritia, manifestæ prædæ avidissima vorago.

VORATIO, onis, f. κατάποσις, actus vorandi. V. *Voratio*.

VORATOR, oris, m. *divoratore*, qui vorat. *Tertull. de monogam. c. 8. in fin.* & *de jejun. c. 2. ad fin.*

VORATRINA, æ, f. quasi vorandi officina, popina. *Tertull. in Apolog. c. 39. de Ecclesiæ censu*: Inde non epulis, non potaculis, nec ingratis voratrinis dispensantur, sed egenis alendis humandisque. ¶ Item idem ac vorago. *Ammian. l. 17. c. 7. sub fin.* (*al. 17.*) *de terræ motib.* Patefactis subito voratrinis terrarum partes absorbent.

VORATUS, a, um, nom. particip. *mangiato*, *divorato*. *Martial. l. 5. epigr. 18.* Vorata musca. *Arnob. l. 7 pag 249* Mensa & vorata viscera. *Aurel. Vict. in Epitom. c. 40. ante med.* Voratumque limo pondere thoracis, corpus vix repertum. *asserto*.

VORAX, acis, *vorace*, πολυφάγος, qui vorat, multa absumens, inexplebilis edacitatis, gurges, helluo. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Quæ Charybdis tam vorax tot res tam cito absorbere potuisset? *Ovid. Met. 8. v. 838.* quo copia major Est data, plura cupit, turbaque voracior ipsa est. *Lucan. l. 1. v. 181.* Hinc usura vorax, avidumque in tempora fenus. *Val. Max. in fin. cap. 1. l. 7.* Exercitus, & arma, & equitatus voracibus impensis onerosus. *Lucan. lib. 2. vers. 663.* omnia pontus Haurit saxa vorax. *Sil. l. 4. v. 687.* Flamma vorax.

VORO, as, avi, atum, *ingojare*, *trangugiare*, *divorare*, *mangiare con avidità e in fretta*, βρυχιάζω, δάπτω, cibum integrum, & non confectum dentibus in ventrem dejicio, ut multa animalia faciunt, v. gr. pisces, & aves carnivoræ, &c. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. ad fin.* Animalium alia sugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. *Plin. l. 10. c. 71.* Alia sugunt, alia lambunt, sorbent, mandunt, vorant. *Plaut. Rud. 2. 6. 61.* Quænam balæna meum voravit vidulum? ¶ Metaphorice, & proverbii modo. *Plaut. Truc. 1. 1. 19.* Amator si id, quod oratur, dedit, adduntur noctes: interim ille hamum vorat. Sic *Curcul. a. 3. v. 61.* Meus hic est: hamum vorat. ¶ Sumere aliquid medicinæ causa: quia ejusmodi mandi non solent. *Plaut. Merc. 1. 2. 68.* Resinam ex melle Ægyptiam vorato: salvum feceris. *Martial. l. 1. epigr. 88.* Pastillos Cosmi luxuriosa vorat. *Cæl. Aurelian. Acutor. l. 2. c. 14.* Si nausea occurrerit, apium vorare jubet ægrotantes. ¶ Ponitur universim pro avide & propere comedere. *Plaut. Trin. 2. 4. 73.* At pol ego, etiamsi vetes, edim, atque ambabus malis expletis vorem. *Plin. l. 11. c. 29.* Apes mella avide vorantes. *Martial. l. 6. epigr. 11.* Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris. *Juvenal. sat. 1. v. 135.* Optima silvarum interea, pelagique vorabit Rex horum. ¶ Translate *Cels. l. 5 cap. 28. sect. 3.* Ulcus, quod ἕρπης ἐσθιόμενος Græci vocant, quia celeriter serpendo corpus vorat. *Senec. in Hippol. v. 282. & 641.* Amor intimas vorat penitus medullas. *Albinovan. ad Liv. el. 1. v. 134.* Et vorat hos ipsos flamma rogusque sinus. *Ovid. Met. 13. vers. 731.* Charybdis vorat raptas, revomitque carinas. *Claudian. de B. Get. v. 337.* Thracia quinque vadis Istrum vorat Amphitrite. *h. e.* recipit in se, & absorbet. Absorbendi vim habet & in illo *Virg. 1. Æn. v. 120.* necem ter fluctus ibidem Torquet agens circum, & rapidus vorat æquore vortex. *Plin. l. & cap. 4. de Peloponneso*. In eo loco (*in Isthmo*) erumpentia a diverso maria ejus omnem ibi latitudinem vorant. *h. e.* exedunt, absumunt. *Id. l. 37. c. 2. ante med.* Idem in reliquis generis ejus (*murrhinorum vasorum*) quantum voraverit, licet existimare, &c. *h. e.* quantum pecuniæ absumpserit. *Sil. l. 4. v. 230.* qua medius pugnæ vorat agmina vortex. *h. e.* ubi pugna sævit, & milites absumit. *Cic. 4. Attic. ep. 11.* Nos hic voramus litteras cum homine mirifico Dionysio. *h. e.* avide perdiscimus. *Catull. carm. 35. ad Papyr. vers. 7.* Quare si sapiet, viam vorabit. *h e.* celeriter conficiet. ¶ Obsceno sensu. *Catull. carm. 79. in Gell.* & *Martial. l. 2. epigr. 51.* & *lib. 7. epigr. 66.*

VORSUS, V. *Versus*, a, um.

VORTEX, icis, m. idem ac vertex: Ita veteres loquebantur. Estque a *vorto*, quod prisci illi Latini pro *verto* dixere. Quare vertex, & vortex nec significatione, nec origine differre possunt: quidquid dicat *Charisius*, qui *lib. 1. pag. 68. Putsch. Verticem a vertendo* dici, *vorticem a vorando* autumat: additque, *Plinii* opinionem esse, verticem immanem vim impetus habere, ut (*1. Æn. v. 118.*) *Ingens a vertice pontus*: vorticem vero circumactionem undæ esse, ut (*ibid. v. 121.*) *Et rapidus vorat æquore vortex*. Sed ea promiscue usurpari, omnium argumentorum illud fortissimum, quod *Quintil. l. 1. c. 7.* (*al. 13.*) *a med.* scribit, Scipionem Africanum primum in *vortice*, & *vorsus* O litteram vertisse in E. Illud tamen animadvertendum est, quod non quidem ratio, sed usus quidam obtinuit, ut Latini libri sæpe scribant *vertex* per *e*, cum volunt notare summitatem alicujus rei; *vortex* vero per *o*, cum aeris, aut aquæ in gyrum vertentis impetum turbinemque significant. *Horat. l. 1. od. 9. sub fin.* flumen minores volvere vortices. *Al. hab.* vertices. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 13.* Ut aquæ circumlatæ in se sorbeantur, & vorticem efficiant. *Virg. Æn. l. 7. v. 567.* fragosus, & torto vortice torrens. *Al.* vertice. *Ovid. Met. 8. v. 555.* torrens nivibus de monte solutis Corpora turbineo juvenilia vortice mersit. *Id. 6. Fast. v. 502.* vorticibus densus Tibris. *Liv. l. 23. c. 19.* Amnis transverso vortice dolia impulit ad ripam. *Al. leg.* vertice. *& lib. 28. c. 30.* Navis retro vortice intorta. *& mox*. Pluribus remorum ordinibus scindentibus vortices. *Al. leg.* vertices. *Lucret. l. 6. v. 296.* igneus Vortex, quod patrio vocitamus nomine fulmen. *& vers. 442.* involvit venti se nubibus ipse vortex. ¶ Apud *Sil. l. 4. v. 230.* vortex medius pugnæ est, ubi maxime fervet pugna, & cædes fiunt, & periculum est mortis: sicut vortex fluminis, ubi maxime fervent undæ, mersionis periculum majus habet. Al. tamen leg. *vertex*: ac testantur Critici promiscue in MSS. & per e, & per o inveniri in Latinis Scriptoribus. ¶ Metaphora est etiam in illo *Senec. epist. 85.* Non satius est sic jacere (*in otio*,) quam istis officiorum vorticibus volutari?

VORTICOSUS, a, um, vorticibus abundans, verticosus. *Sallust. in fragm.* apud *Serv. ad Æn. 1. v. 121.* Charybdis mare verticosum. *Senec. l. 7. quæst. nat. c. 8.* Turbinum motus vagus & disjectus, &, ut Sallustii utar verbis, vorticosus. V. *Verticosus*.

VORTO. V. *Verto*.

VORTUMNUS. V. *Vertumnus*.

VOS, vestrum, &c. V. in *Tu*.

VOSTER, stra, strum, idem ac vester, apud Veteres. *Plaut. Amph. prol. v. 6.* in vostris mercimoniis. V. *Vester*.

VOTIFER, a, um, votum ferens, vel votivus. *Stat. lib. 4. silv. 4. v. 92.* Votiferaque meas suspendit ab arbore vittas. Alii leg. *pomifera*, inepte.

VOTITUS. V. *Vetitus*.

VOTIVITAS, atis, f. obligatio, qua voto suscepto tenemur. Habetur in vetere Lapide infimæ notæ, qui inscriptus est post consul. Gratiani Aug. apud *Gruter. pag. 1018. n. 8.*

VOTIVUS, a, um, *votivo*, *di voto*, εὐκτός, ad votum spectans, ut *Votivæ preces*, quibus aliquid cum voto poscimus: *Votiva verba*, quibus in faciendis votis utimur: *Votiva tabella*, quæ ex voto deorum aris, vel simulacris suspenditur in testimonium accepti beneficii: *Tura votiva*, quæ voti causa incenduntur: *Animal votivum*, quod ex voto dari promittitur: *Ludi votivi*, qui ex voto celebrabantur. *Horat. l. 1. od. 5. extr.* Me tabula sacer Votiva paries indicat, uvida Suspendisse potenti Vestimenta maris deo. *Id. l. 1. ep. 3. extr.* Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca. *Ovid. l. 3. Amor. el. 12. v. 9.* Accipit ara preces, votivaque tura piorum. *Plin. l. 7. c. 48.* & *Cic. 2. Verr. c. 10.* Ludi votivi. *Tacit. de Germ. cap. 31.* Crinem barbamque summittere, nec, nisi hoste cæso, exuere, votivum obligatumque virtuti oris habitum. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 136.* & *epist. 21. v. 93.* votivus sanguis. *h. e.* victimæ votivæ. *Id. l. 5. de ar. am. v. 505.* Auguror en: vinces: votivaque carmina reddam. *h. e.* promissa. *Val. Flacc. l. 5. v. 487.* cui ardentes votiva in gramina pascit Cornipedes genitor. *Hypallage*: votivos equos in gramine pascit., sed & gramen ipsum votivum est, utpote addictum equis votivis. ¶ De Legatione votiva V. in *Legatio*. ¶ *Votivæ noctes*, quibus ex voto, & sacrorum causa secubabant. *Propert. in fin. el. 12. l. 2.* ¶ *Votivus* interdum sumitur pro eo, quod ex voto succedit, quod gratum & jucundum est. *Trebell. Pol. in Gallien. c. 3.* Constabat, votivum illi fuisse, quod imminentem cervicibus suis gravitatem patriam non haberet. *h. e.* votivum fuisse non habere. *Apul. l. 7. Metam.* Tota civitas ad votivum conspectum effunditur. *& lib. 5.* Votivæ nuptiæ. *Prudent. in Romam. v. 330.* Votiva mors est martyri. εὐκταῖος. ¶ *Aures votivæ*, quæ aliquid cupiunt audire. *Plaut. Cas. prol. v. 29.* Aures votivæ si sint, animum advortite. Alii tamen leg. *vocivæ*, & sane rectius.

VOTUM, ti, n. *promessa fatta a Dio*, *voto*, εὐχή, εὐχωλή, ἀρά, preces cum sponsione alicujus rei, qua Deo obligamur, si quippiam obtinuerimus: a supino verbi *Voveo*. *Cic. 2. de nat. Deor. c 14.* Zeno æthera deum dicit esse: si intelligi potest nihil sentiens deus, qui nunquam nobis occurrit, neque in precibus, neque in optatis, neque in votis. *Hirt. de B. Alex. c. 15. extr.* Precibus & votis victoriam suis ab diis immortalibus exposcere. *Cic. pro Cluent. c. 68. ad fin.* Quin etiam nocturna sacrificia, sceleratasque ejus preces, & ne-

& nefaria vota cognovimus. *Id. 3. de nat. Deor. c. 37.* Nonne animadvertis ex tot tabulis pictis, quam multis voti vim tempestatis effugerint? *Id. Attic. lib. 11. epist. 43. sub fin.* Voti religione obstrictum esse. *& ep. 18.* Sed jam quasi voto quodam & promisso me teneri puto. *Id. 7. Fam. ep. 2. in fin.* Quotidie vota facimus, ne intercaletur. *Id. pro Mil. c. 15. extr.* Cum vos vota faceretis, ut Miloni uti sua virtute liberet. *Id. 1. Catil. c. 8. extr.* Vota facere contra rempublicam. *Id. Attic. l. 8. ep. ult.* Vota facere de aliquo ægroto. *Plin. l. 14. c. 13.* L. Papirius dimicaturus votum fecit, si vicisset, Jovi pocillum vini. *Cæcina ad Cicer. 6. Fam. ep. 7.* Nemo nostrum est, quin vota victoriæ suæ fecerit. *Cic. Verr. 7. c. 13. sub fin.* Nuncupare vota pro imperio populi R. *Id. 3. de nat. Deor. 1. penult. a med.* suscipere. *Ovid. 7. Met. v. 594.* concipere. *Tacit. 15. Ann. 1. 23.* exsolvere. *Cic. 3. Phil. c. 4. ad fin.* solvere. *Id. 2. de legib. c. 9. sub fin.* reddere. *Plin. l. 10. ep. 101.* persolvere. *& epist. 44.* signare. *Virg. 5. Æn. v. 53.* exsequi. *Petron. in Satyr. c. 85. extr.* Voto se exsolvere. *Justin. l. 21. c. 3.* Voto fungi. *h. e.* votum exsequi. *Cic. 6. Verr. c. 55. e med.* Voto diis debere. *Liv. l. 7. c. 28. & lib. 27. c. 45. a med.* Voti damnari. *Virg. 5. Æn. v. 237.* reus. *Liv. l. 7. c. 40.* compotem facere. *Id. l. 5. c. 28.* Voti liberari. *Horat. l. 2. od. 8. v. 5.* Obligare votis caput. *Virg. 5. Æn. v. 234.* divos in vota vocare. *Tacit. 2. Ann. c. 22.* In questus, lacrymas, vota effundi. *Ovid. 2. ex Pont. ep. 10. v. 40.* vota ferre ad deos. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 18. n. 6.* Jovi opt. max. P. Ælius Chrestus ex voto suscepto aram consacravit. *Adde ibid. pag. 34. n. 10.* S. J. M. Turcanus & Senecio ex voto posuerunt. (Adde *Horat. l. 2. sat. 5. v. 66.*) *Alia pag. 1072. n. 8.* Fortunæ sanct. sacr. voto suscepto merito libens Terentia Tallusa fecit. ¶ Ipsa res quæ voto promittitur. *Petron. in Satyr. c. 89.* stipant graves Equi recessus Danai, & in voto latent. *Virg. Æn. 3. v. 279.* Lustramurque Jovi, votisque incendimus aras. *h. e.* ture & victimis. *Servius* interpretatur, vota facientes. ¶ Id ipsum, quod voto petitur, & optatur. *Ovid. 1. de ar. am. v. 671.* Quantum defuerat pleno post oscula voto! *& lib. 2. v. 737.* Ut voti potiare tuo, miserabilis esto. *Petron. in Satyr. c. 88.* Frui votis. *Claudian. de B. Gild. v. 6.* Horret adhuc animus, manifestaque gaudia differt, Dum stupet, & tanto cunctatur credere voto. *Apul. initio Florid.* Religiosis viantium mons est, cum aliquis locus sanctus in via oblatus est, votum postulare, donum apponere. *h. e.* quippiam a diis, voto facto, petere. ¶ Dies, quo vota publica nuncupantur. *Capitolin. in Pertin. c. 6.* Denique tertium Nonarum diem, Votis ipsis, milites Triarium Maternum ducere in castra voluerunt. *Vopisc. in Tacit. c. 9.* Divorum templum fieri jussit, in quo essent statuæ Principum bonorum: ita ut iisdem Natalibus suis, & Parilibus, & cal. Januariis, & Votis libamina ponerentur. *Caius Dig. lib. ult. tit. pandit. leg. 233.* docet hunc diem fuisse tertium post cal. Januar. quo die vota pro salute Principis suscipiebantur. ¶ Aliquando *vota* sunt solæ preces, sine ulla promissione, *preghiera.* *Ovid. 2. Trist. el. 2. v. 1.* Dii maris & cæli (quid enim nisi vota supersunt?) Solvere quassatæ parcite membra ratis. *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 90.* Agnosco vota tua, mi Secunde carissime, quibus precaris, ut, &c. V. *epist. Plinii praced.* ¶ Sæpe votum est voluntas, optatum, desiderium, *desiderio.* *Cic. 7. Verr. c. 54. extr.* Sic utilem fortunis hominum abutebatur ad nocturna vota cupiditatum suarum. *Petron. in Satyr. c. 115.* Hæc sunt consilia mortalium, hæc vota magnarum cogitationum. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 90.* Hæc loca sunt voto fertiliora tuo. *Plin. l. 6. ep. 26.* Spondeo habiturem te generum, quo melior fingi ne voto quidem potest. *Plin. alter l. 37. c. 9.* Indicæ amethysti absolutum felicis purpuræ colorem habent: ad hancque tingentium officinæ dirigunt vota. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 1.* Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus, &c. *Pers. sat. 3. v. 48.* quid dexter senio ferret, Scire erat in voto. *Horat. l. 1. ep. 11. v. 5.* An venit in votum Attalicis ex urbibus una? *Sueton. in Aug. c. 51.* Neque votum sibi, neque animum deesse confodiendi eum. *Ovid. 2. Met. v. 89.* Nate, cave, dum resque sinit, tua corrige vota. *Curt. l. 4. c. 13. a med.* Darius votum meum implevit. *h. e.* quod optabam, plene præstitit. *Sallust.* apud *Serv.* ad *2. Æn. v. 169.* *Justin. l. 23. c. 3. & Tacit. 3. Histor. c. 46.* Rebus supra vota fluentibus. *Quintil. decl. 3. c. 22. in fin.* Ad unius votum fluente fortuna, lascivit otium. *Cels. l. & cap. 6. sect. 1. ante med.* Sub his oculus plerumque rumpitur: votumque est, ut tantum exulceretur. *è desiderabile.* Et sequente infinito, *Prudent. in Psychom. v. 393.* vobis vinci & succumbere votum est. *Vetus Lapis apud Gruter. pag. 696. n. 10.* Filio dulcissimo memoriam posuerunt contra votum. *h. e.* a quo sibi faciendam optaverant, ut est in alio *pag. 536. n. 1.* Sic in alio *pag. 697. n. 7.* Quod decuit natam patri præstare sepulta, Hoc contra natæ præstitit ipse pater. Similem sententiam habes *pag. 699. n. 1. & pag. 707. n. 8. & 536. n. 1. & 695. n. 5. & 683. n. 5.* & alibi: item apud *Cicer. de Senect. 5. ult.* ¶ De arboribus *Plin. l. 17. c. 2.* Vota arborum, frugumque communia sunt, nives diutinas sedere. ¶ *Vota* pro nuptiis & matrimonio: quia ex voto, h. e. desiderio utriusque conjugia plerumque fiunt. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 5. Cod. tit. 9. leg. 4.* Nec prosit liberis ex priore susceptis matrimonio, quod mulier ad tertia minime vota migraverit. *Imp. Justinian. ibid. tit. 5. leg. 24. sub fin.* Ea quo vota nuptiarum re ipsa processerint. *Impp. Constantin. & Constans, ibid. tit. 1. leg. 2.* Nihil fraudis ei sit, quæ nuptias maturando, vota sua diutius cludi non passa est. *Apul. in Florid. n. 4. (al. l. 1.)* Togam parari & voto, & funeri. *Id. l. 4. Metam.* Votis nuptialibus pacto jugali pridem destinatus. *In ludicro testamento M. Grunnii Corocottæ* (de quo V. in *Bubularius.*) Sorori meæ Quirinæ, in cujus votum interesse non potui, do, lego, &c.

VOTUS, a, um, *promesso in voto*, εὐκτός, particip. a *voveo*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 17.* At earum templa sunt publice vota, & dedicata. *Liv. l. 4. c. 12.* Ludi ab Decemviris per secessionem plebis a Patribus ex S. C. voti, eo anno facti sunt. *Ovid. 2. Amor. el. 11. v. 46.* pro reditu victima vota cadet. *Id. Fast. 4. v. 893.* Hostica Tyrrheno vota est vindemia regi. *h. e.* promissa Mezentio.

VOVEO, es, vovi, votum, n. 2. *far voto, promettere, votare*, εὔχομαι, ἐπεύχομαι, Deo aliquid sancte promitto. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 36.* Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset. *Id. 1. de Divin. c. 17.* Cum sues puer pasceret, una ex his emissa, vovisse dicitur, si recuperasset, uvam se deo daturum, quæ maxima esset in vinea. *Ovid. 9. Met. v. 793.* Vota puer solvit, quæ femina voverat Iphis. *Liv. l. 1. c. 27.* Tullus in re trepida decem vovit Salios, fanaque Pallori ac Pavori. *Albinovan. ad Liv. el. 2. v. 179.* Mœsta domus plangore sonat, cui figere lætus Parta sua dominus voverat arma manu. *Plaut. Curc. 1. 1. 72.* Me inferre Veneri vovi jam jentaculum. *In fragm. Tabulæ Fratr. Arval.* apud *Fabrett. cap. 6. n. 51.* J. O. M. bovem auratam vovimus esse futuram. (Hæc formula ibi septies repetitur. Adde apud *Gruter. pag. 119. & Tertull. de cor. milit. c. 11.*) *Cic. 5. de Fin. c. 22. ad fin.* Nostri imperatores pro salute patriæ sua capita voverunt. *Al. leg.* devoverunt. *Sallust. in orat. Cottæ ad pop. ad fin.* Voveo, dedoque me pro republica. *Justin. l. 21. c. 3.* Locrenses voverant, si victores forent, ut virgines suas prostituerent. *Liv. l. 31. c. 9. sub fin.* Vovit in eadem verba consul, præeunte maximo pontifice, quibus antea, &c. Inscriptio laminæ æneæ apud *Liv. l. 23. c. 19. in fin.* Manicium pro militibus, qui Casilini in præsidio fuerint, votum vovisse. *Plaut. Amph. 3. 2. 66.* Ut quæ apud legionem vota vovi persolvam. ¶ Sumitur etiam pro optare, desiderare, cupere. *Horat. l. 1. ep. 4. v. 8.* Quid voveat dulci nutricula majus alumno? *Ovid. Met. 11. v. 100.* Sint tua vota licet, dixit, secura repulsæ: Elige, quid voveas. *& lib. 14. v. 35.* Ut tua sim voveo.

VOX, vocis, f. *suono, voce*, φωνή, βοή, sonus animalium ore aut alia collisione corporum expressus: a *vocando* ducta, ut *dux* a *ducendo*: vel a βοῶ, clamo: vel a βοῦξ (quod pariter a βοῶ) piscis marini vocalis genus. *Vitruv. l. 5. cap. 3. e med.* Vox est spiritus fluens, & aeris ictu sensibilis auditui. Ea movetur circulorum rotundationibus infinitis, uti si in stantem aquam lapide immisso nascantur innumerabiles undarum circuli crescentes a centro, &c. *Senec. l. 2. nat. quæst. c. 29.* Vox nihil aliud est, quam ictus aer. *& cap. 6.* Quid est vox nisi intensio aeris, ut audiatur, linguæ formata percussu? *Phædr. l. 1. fab. 12. v. 7.* Cervus venantum vocibus conterritus. *Id. l. 5. fab. 5. v. 17.* porcelli vocem imitari. *Catull. carm. 62. de Atys, v. 21.* cymbalum sonat vox. *Virg. 6. Æn. v. 646.* Obloquitur numeris septem discrimina vocum: Jamque eadem digitis, jam pectine pulsat eburno. *Ovid. l. 3. Trist. el. 11. v. 48.* Mugiet, & veri vox erit illa bovis. *Id. 2. Amor. el. 6. v. 18. de psittaco.* vox mutandis ingeniosa sonis. *Id. 1. Met. v. 337. de buccina Tritonis.* quæ medio concepit ubi aera ponto, Litora voce replet. Sic *Virg. 7. Æn. v. 519.* ad vocem celeres, qua buccina signum Dira dedit, raptis concurrunt undique telis. *Id. 3. Æn. v. 555.* Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa Audimus longe, fractasque ad litora voces. *Id. ibid. v. 669.* ad sonitum vocis vestigia torsit. *h. e.* remorum aquas pulsantium. ¶ Adjuncta vocis plurima sunt. *Cic. 3. de Orat. c. 57.* Omnes voces hominis ut nervi in fidibus, ita sonant, ut a motu animi quoque sunt pulsæ. Nam voces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quemque tactum respondeant, acuta, gravis, cita, tarda, magna, parva: quas tamen inter omnes est suo quæque in genere mediocris. Atque etiam illa sunt ab his delapsa plura genera, leve, asperum; contractum, diffusum; continenti spiritu, intermisso; fractum, scissum; flexo sono, attenuatum, inflatum. *& cap. 12.* Loqui sono vocis recto, & simplici, non aspere, non vaste, non rustica, non hiulce, sed presse, & æquabiliter, & leniter. *Id. in Orat. c. 17. ad fin.* Contenta voce atrociter dicere; & summissa leniter; & inclinata videri gravis, & inflexa miserabilis. Mira est enim quædam natura vocis: cujus quidem e tribus omnino sonis (h. e. *accentibus*) inflexo, acuto, gravi, tanta sit, & tam suavis varietas perfecta in cantibus. *& cap. 18.* Æschinem voce dulci, & clara fuisse. *Quintil. l. 11. c. 3.* Natura vocis spectatur quantitate, & qualitate. Quantitas simplicior est. in summa enim grandis, aut exigua est. Qualitas magis varia est. nam est & candida, & fusca; & plena, & exilis; & lenis, & aspera; & contracta, & fusa; & dura, & flexibilis; & clara, & obtusa. (Adde *Cicer. 2. de nat. Deor. c. 58. ad fin.*) *& post multa:* Ornata est pronuntiatio, cui suffragatur vox facilis, magna, beata, flexibilis, firma, dulcis, durabilis, clara, pura, secans aera, auribus sedens. *& infra:* Vox initio in rebus plena, simplex, & ipsa quodammodo hilaris fluit: at in certamine erecta totis viribus, & velut omnibus nervis intenditur: atrox in ira, & aspera, & densa, & respiratione crebra: paululum in invidia facienda lentior: at in blandiendo, fatendo, satisfaciendo, rogando lenis & summissa: suadentium, & monentium, & pollicentium, & consolantium gravis: in metu, & verecundia contracta; adhortationibus fortis; disputationibus teres; miseratione flexa, & flebilis, & consulto quasi obscurior: at in egressionibus fusa, & securæ claritatis; in expositione, & sermonibus recta, & inter acutum, & gravem sonum media. *Cic. 3. de Orat. c. 25. circa med.* Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones & falsæ voculæ, quam certæ & severæ! *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 12.* Vox sedata, & depressa. *& cap. 12.* remissa. *& cap. 14.* tremebunda. Apud *Ovid.* *versus in loc.* resona, sonans, ingens, tremens, fessa loquendo, infragilis,

sum-

summa, ficca, rauca, fera, infana, virilis, triftis. Apud *Senec. Tragic. variis in loc.* alta, horrenda, blandiloqua, infanda, luctifica, gravior & attonita. Apud *Valer. Flacc.* mœfta, fæve. Apud *Sil. l. 1. v. 67.* trux. Apud *Quintil.* præpinguis, dura, rigida, recta, erecta, concitata. Apud *Cicer.* ruftica, agreftis, abfona, abfurda, fubrauce, mollis, fuavis, canora, fplendida. Apud *Catull.* tinnula. Apud *Senec. in Apocoloc. ante med.* qualis effe marinis belluis folet, rauca, & implicata. Apud *Perf. fat. 1. v. 19.* ferena. Apud *Lucret. & Virgil.* liquida. Apud *Plin.* modulata, robufta, truculenta. ¶ Multi etiam loquendi modi. *Cic. 1. de Orat. a. penult. ad fin.* Contentio vocis, & remiffio. *& lib. 3. c. 46.* Vox inflexa ad miferabilem fonum. *Id. de Senect. c. 5. a med.* Legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus fuafi. *Salluft. in Catil. c. 32.* Demiffo vultu, voce fupplici poftulare. *Petron. in Satyr. c. 108.* clara liberaque clamare. *& cap. 96.* rabiofa, barbaraque perorare in ebrios & fugitivos. *& in fragm. Tragur. c. 70. Burm.* Voce tremule teterrimaque cantare. *Senec. de brevit. vitæ, c. 12.* Vocem infletxa modulationis torquere. *Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 25.* dulce canit, flectitque facillima vocem. *Id. 9. Met. v. 583.* lingua icta aere dat voces. *& lib. 15. v. 657.* vocem emittere. *Plaut. Pœn. prol. v. 33.* Matronæ canora hic voce fua tinnira temperent. *Id. Moftell. 3. 1. 40.* Scio, te bone effe voce: ne clama nimis. *Virg. 8. Æn. v. 70.* effundere vocem ad fidera. *& Eclog. 5. v. 62.* jactare ad fidera. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 390.* vocem anhelam expromere. *Plaut. Pfeud. 1. 4. 16.* comprimere. *Ovid. 1. Met. v. 715.* fupprimere. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.)* attollere, vel fubmittere. *Phædr. l. 1. fab. 12. v. 12.* edere. *& fab. 2. v. 26.* præcludit metus. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. v. 125.* imo e pectore fundere. *& verf. 202.* mœfto pectore profundere. *Virg. 1. Æn. v. 375.* imo a pectore trahere. *& lib. 4. v. 463.* longas in fletum ducere voces. *& lib. 12. v. 929.* vocem late nemora alta remittunt. *& verf. 638.* voce vocare aliquem. *Quintil. l. 11. c. 3.* Fauces tumentes ftrangulant vocem, obtufæ obfcurant, rafæ exafperant. *& ibid.* Vocem urgere ultra vires. *Plaut. Pœn. prol. v. 13.* Præco exerce vocem, per quam vivis. *Id. Rud. 2. 4. 5.* voce quærere aliquem. *h. e.* identidem vocando. *Id. Bacch. 5. 2. 22.* Humana nos voce appellant oves. *Id. Afin. 2. 2. 30.* Jubeo te falvere voce fumma, quoad vires valent. *Id. Amph. 5. 1. 12.* maxima voce exclamare. *Terent. Phorm. 5. 7. 92.* Enimvero voce eft opus: Naufiftrata exi. ¶ Ad curam fervandæ vocis pertinent hæc. *Celf. l. 5. c. 55. fect. 15.* Vocem adjuvat turis P. 1. in duobus cyathis vini datum. *Plin. l. 24. c. 18.* Eriphia (*herba*) ad vocem nihil præftantius effe traduut. *Id. l. 20. c. 6. ad fin.* Allium voci confert. *& lib. 22. c. 25. circa med.* Faba voci prodeft. *& lib. 20. c. 14.* Voci mentæ fuccus utilis. *& cap 6.* Porrum voci fplendorem affert. *Suet. in Ner. c. 20.* Vocem reficere. *& cap. 25.* confervare. ¶ Sæpe *vox* eft verbum, fermo, oratio, dictum, fententia, *parola, detto, fentenza*. *Lucret. l. 1. v. 912.* Cum ligna, atque ignes diftincta voce notemus. *Cic. 2. de Fin. c. 2. in fin.* Dico, Epicurum non intelligere, quid fonet hæc vox voluptatis, id eft quæ res huic voci fubjiciatur. *Ovid. 5. Faft. v. 484.* Is verbi fenfus, is ea vocis erat. *Senec. in Thyeft. v. 1071.* Vocibus noftris vaca. *Virg. 1. Æn. v. 68.* Ad quem tum Juno fupplex his vocibus ufa eft: Æole, &c. *Juftin. l. 11. c. ult.* Applicito captivo, cum civem ex voce cognoviffet, &c. *dalla lingua*. Sic *Ovid. 3. Trift. el. 12. v. 39.* Graja, five Latina voce loqui. *Cæf. l. 1. B. Gall. c. 32.* Cum ab iis fæpius quæreret, neque ullam omnino vocem exprimere poffet. *cavar nè pur una parola*. & *Cic. Verr. 7. c. 65.* Conftitue, nihil effe opis in hac voce, Civis R. fum. *Horat. l. 1. fat. 6. v. 92.* longe mea difcrepat iftis Et vox, & ratio. *& fat. 3. v. 103.* Donec verba, quibus voces fenfufque notarent, Nominaque invenere. *Id. l. 1. ep. 1. v. 34.* Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem Poffis. *Id. l. 1. od. 10. v. 1.* Mercuri, qui feros cultus hominum recentum voce formafti. *Cic. pro Sext. c. 19.* Cum viderem, vocem pro me ac pro republica neminem mittere. *dir una parola, aprir bocca a favor mio*. & *pro Cluent. c. 32. a med.* Hodierno die primum veritas vocem contra invidiam mifit. *Id. pro Flacc. c. 3.* Fuit quæftor in Hifpania: vox de quæftura nulla miffa eft. *& paulo poft.* Quæ eft unquam jacta, non fufpicio, fed iracundiæ vox, aut doloris? *Plin. l. 18. c. 6.* Temerarium videatur unam vocem Antiquorum pofuiffe: Nihil minus expedire, quam agrum optime colere. *Tacit. 2. Ann. c. 29.* Libo vefte mutata vocem adverfus periculа pofcere. *h. e.* defenfionem. ¶ *Viva vox*. V. *Vivus*. ¶ *Una vox*, communis opinio & confenfus. *Cic. 9. Fam. ep. 14.* Atque hæc una vox omnium eft. *Id. 1. de Orat. c. 11.* A quibus omnibus una pæne repelli voce oratorem a gubernaculis civitatum videbam. *h. e.* uno ore, confenfu omnium. *Martial. l. 7. epigr. 5.* Certus auctor abeft: fed vox hoc nuntiat omnis. *tutti ne parlano*. ¶ *Tollere vocem* apud *Horat.* eft gravi ftilo, & grandioribus verbis uti, *in ar. poet. v. 93.* Interdum tamen & vocem Comœdia tollit, Iratufque Chremes tumido delitigat ore. ¶ Interdum *voces* funt litteræ, vocales præfertim, quæ folæ fonum habent. *Cic. in Orat. c. 44.* Verba fint quam fuaviffimis vocibus. *& in fin.* In ne oratione eft crebra ifta vocum concurfio, quam magna ex parte, ut vitiofam, fugit Demofthenes. ¶ Item accentus, *accento*, *προσῳδία*. *Cic. in Orat. c. 18.* Ipfa natura, quafi modularetur hominum orationem, in omni verbo pofuit acutam vocem, nec una plus, nec a poftrema fyllaba citra tertiam.

U P

UPILIO. V. *Opilio*.

UPUPA, æ, *f. upupa*, ἔποψ, avis criftis a capite exeuntibus galeata, in fimo femper commorans. Vulgo nomen ex eo accepiffe putatur, quod Tereus Thracum rex in avem eam commutatus, etiam nunc requirens filium Ityn, quem Progne marito comedendum appofuerat, inclamet ποῦ, ποῦ, ubi, ubi. Sed fane poffumus cum *Varrone l. 4. de L. L. c. 11.* deducere a voce ejus pu, pu, ne ad fabulas recurramus. *Plin. l. 10. c. 29.* Mutat & upupa (*formam*, *& colorem*) ut tradit Æfchylus poeta, obfcæna alias paftu avis, crifta vifenda plicatili, contrahens eam, fubrigenfque per longitudinem capitis. ¶ *Upupa* etiam ob fimilitudinem dicebatur inftrumentum ferreum, quo in lapicidinis utebantur ad eruendos, & excavandos lapides: quod Græci ἀπὸ τοῦ ὀρύττειν, fodere, ὄρυγα dixere. *Plaut. Capt. 5. 4. 7.* Itidem huc mihi advenienti upupa, qui me delectet, data eft. Ubi Tyndarus fervus captivus ait, fibi, fimul atque in lapicidines detrufus effet, datam effe upupam in manum, ut fcilicet hoc effet illi mifero, quod patriciis pueris monedula, aut coturnix. V. integrum *Plauti* locum.

U R

URA' SCORPIU, herbæ nomen Græcum οὐρὰ σκορπίου, h. e. cauda fcorpionis, quæ & heliotropium dicitur. *Apul. de herb. c. 49.*

URÆA CYBIA, οὐραῖα κύβια, pulpamenta ex carne tritonis magni, qui pifcis eft ex genere pelamidum: dicuntur autem uræa, οὐραῖα, h. e. caudata, quia ad ea conficienda eligitur maxime caro, quæ eft prope caudam. *Plin. l. 32. c. ult. ad fin.*

URAGUS, *&* Urgus. V. *Ortus*.

URANIA, æ, *& Græca pofitione* Urania, es, *f.* Οὐρανία, Οὐρανίη, Jovis & Mnemofynes filia, una Mufarum, cui Aftrologiæ inventio tribuitur: ab οὐρανός, cælum. Præeft enim rebus cæleftibus & divinis. Alique dictam putant quafi τὴν ἄνω ὁρῶσαν, hoc eft quæ furfum fuat fpeculantem. *Ovid. 5. Faft. v. 55.* Excipit Urania: fecere filentia cunctæ. *Aufon. Edyll. 20. v. 8.* Urania cæli motus fcrutatur & aftra. *Cic. 1. de Divin. c. 11.* Verfus, quos in fecundo confulatus Urania mufa pronuntiet. *h. e.* in lib. 2. carminis, quod de fuo confulatu *Cicero* compofuit, & in tres libros divifit.

URANOSCOPUS, i, *m.* οὐρανοσκόπος, pifcis idem qui callionymus, fel habens prægrande, quo cicatrices, & excrefcentes in oculis carunculæ perfanantur: ita dictus ab oculo, quem in capite habet ita fitum, ut ne cælum intueri videatur. *Plin. l. 32. c. 7. & 11.* V. *Callionymus*.

URANUS, i, *m.* Οὐρανός, pater Saturni, qui Latinis Cælum, vel potius Cælus, five Cælius appellatur, cui Saturnus filius amputavit virilia, & in mare abjecit, ex quibus & ex maris fpuma nata eft Venus, quæ Græco nomine vocata eft Aphrodite. V. *Lactant. l. 1. c. 11. & 12.*

URBANATIM, adverb. urbane, hoc eft urbanorum more, ficut rufticatim ruftice, five rufticorum more. *Pompon.* apud *Non. c. 2. n. 8. & cap. 2. n. 747.* At ego rufticatim tangam, urbanatim nefcio.

URBANE, adverb. *fecetamente*, ἀστείως, more eorum, qui urbes inhabitant, eleganter, lepide, venufte. *Cic. 1. Fin. c. 11.* Ut a patre audiebam facete & urbane Stoicos irridente. *Quintil. l. 2. c. 11.* Nec fane potuit urbanius ex confeffione infcitiæ fuæ elabi. *Gell. l. 15. c. 5.* Urbaniffime refpondere. *Quintil. l. 6. c. 1. a med.* Difcutere lacrymas, epilogi eft proprium cum oratione continua, tum etiam quibufdam urbane dictis: quale eft, Date puero panem, ne ploret. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1. ad fin.* Clodius furebat, a Racilio contumaciter urbaneque vexatum. *h. e.* falfe & amare. *Manut.* & *alii* mallent *inurbane*. ¶ *Urbane loqui* non femper eft facete, & cum rifu loqui. Nam etiam fermo ferius *urbanitas* eft ex fententia *Domitii Marfi* apud *Quintil. l. 6. c. 3. ad fin.* & ex his, quæ in ea voce dicemus. Sed eft etiam more eorum, qui in urbe vivunt, cultioribus verbis uti, & a vulgari & plebeja confuetudine aliquantum remotis, *parlar civilmente*: & medium eft inter fermonem proprium & translatum. Hoc fenfu in hoc opere ufi fumus, cum *urbane* & *translate* verborum ufum expofuimus. V. *Urbanitas*. ¶ *Urbane*, benigne, comiter, *cortefemente*. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 14.* Fuit ejufdem focius in appetendo imperio quidam Ceronius, qui eos & urbaniffime, & prudentiffime adjuvit. *Cic. pro Cæl. c. 14.* Ex ipfa quæram, utrum me fecum fevere & graviter, & prifce agere malit, an remiffe ac leniter, & urbane. *& cap. 15.* Sin autem urbanius me agere mavis, &c.

URBANICIANUS, a, um, &

URBANICUS, a, um, adject. Urbaniciani, *&* Urbanici milites dicuntur, qui in præfidio urbis Romæ collocati funt. *Paulus Dig. lib. 4. tit. 6. leg. 35.* Sed & in urbanicis militibus idem divus Pius conftituit. *Spartian. in Caracall. c. 4.* Nudis pedibus ab urbanicianis captus eft. *Al. leg.* urbanicis. *Spartian. in Geta, c. 6.* Ventum eft ufque ad feditionem urbanicianorum militum.

URBANITAS, atis, *f.* ἀστειότης, ἀστεϊσμός, res urbana, vita urbana. *Cic. 7. Fam. ep. 6.* Tu modo ineptias iftas, & defideria urbis, & urbanitatis depone: & quo confilio profectus es, id affiduitate & virtute confequere. *& ep. 17.* Mihi interdum (pace tua dixerim) levis in urbis, urbanitatifque defiderio, interdum piger, interdum timidus videbare. ¶ Refertur ad mores & fignificat facilitatem & fuavitatem morum, lenitatem, comitatem, humanitatem: quæ in his, qui in urbe vivunt, reperiri folent. nam qui ruri, agreftes effe videntur, duri, afperi, ut qui cum hominibus minus vivere confueverunt. *Cic. Pont. 3. ep. 7. a med.* Etiamne tu has ineptias? homo, mea fententia, fumma prudentia, multa etiam doctrina, plurimo rerum ufu: adde urbanitatem, quæ eft virtus, ut Stoici rectiffime putant. *Vopifc. in Probo, c. 16.* Barbarorum, vel per terrorem, vel per urbanitatem, loca ingreffus eft. Ita in quodam

dam MS. apud *Salmas.* h. e. cum bona eorum gratia. Al. leg. *voluntatem*. ¶ Item ad sermonem & orationem, & significat leporem, elegantiam, cultum, munditiam, nitorem, venustatem, cum in verbis ipsis, tum in voce & pronuntiatione. Eorum enim, qui in urbe agunt sonus & sermo multo cultior est & amœnior, quam eorum, qui in agro sunt. *Cic. in Bruto*, c. 46. Tum Brutus, quid ea, inquit, tribuis istis externis quasi oratoribus? Quid censes, inquam, nisi idem quod urbanis, præter unum, quod non est eorum urbanitate quadam quasi colorata oratio? Et Brutus, qui est, inquit, iste tandem urbanitatis color? Nescio, inquam: tantum esse quendam scio. Id tu, Brute, jam intelliges, cum in Galliam veneris: audies tu quidem etiam verba quædam non trita Romæ: sed hæc mutari dediscique possunt. Illud est majus, quod in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam, & resonat urbanius. nec hoc in oratoribus modo apparet, sed etiam in ceteris. *Quintil. l. 6. c. 3. non longe ab init.* Urbanitate significari video sermonem præ se ferentem in verbis, & sono, & usu proprium quendam gustum urbis, & sumptam ex conversatione doctorum tacitam eruditionem: denique cui contraria sit rusticitas. *Id. ibid. sub fin.* Meo quidem judicio illa est urbanitas, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum neque sensu, neque verbis, neque ore gestuve possit deprehendi, ut non tam sit in singulis dictis, quam in toto colore dicendi, qualis apud Græcos Atticis mos ille redolens Athenarum proprium saporem. ¶ Præcipue dicitur de salibus, jocis, festivitate, & facetiis. *Cic. pro Cœl. c. 3.* Contumelia si petulantius jactatur, convicium; si facetius, urbanitas nominatur. *Id. 2. de Fin. c. 31. sub fin.* In hominum facetorum urbanitatem incurrere. *Id. Fam. 7. ep. 31. sub fin.* Vides, exaruisse jam veterem urbanitatem. *& Q. Fr. l. 2. ep. 10. a med.* Ut aliquando subtilitatem veteris urbanitatis, & humanissimi sermonis attingerem. Adde *Senec. de constant. Sap. c. 11. sub fin. Plin. l. 8. ep. 6. & Quintil. l. 6. c. 3. post init.* ¶ Item de ludo, quo quis per jocum decipitur, aut aliqua re fraudatur, *burla, inganno, furberia*. his enim solertiores esse solent urbani homines, quam rustici. *Tacit. 1. Hist. c. 88.* Incuriosos milites vernacula urbanitate quidem spoliavere.

URBANUS, a, um, *di città*, πολιτικός, ἀστεῖος, ad urbem pertinens, urbicus: cui *rusticus* opponitur. *Terent. Adelph. 1. 1. 17.* Ego hanc clementem vitam urbanam atque otium secutus sum: ille ruri agere vitam, semper parce ac duriter se habere. *Plaut. Trin. 1. 2. 165.* Urbani assidui cives, quos scurras vocant. *Id. Merc. 4. 3. 25.* Urbani fiunt rustici. *Liv. l. 5. c. 20.* Non avidas in direptiones manus otiosorum urbanorum præreptura fortium bellatorum præmia esse. *Plaut. Cas. 2. 1. v. 11.* Quis tibi es in præfectura tua, atque urbanis rebus te abstines? *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 15.* Mihi casus urbanam in magistratibus administrationem reipublicæ, tibi provincialem dedit. *Id. 1. de Orat. c. 9. ad fin.* Urbanæ tribus. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 20.* Prætor urbanus. *Sallust. in Catil. c. 38.* Urbana plebs. *& cap. 26.* Urbana seruitia. *Liv. l. 27. c. 3. in f.* Urbanus exercitus. *h. e.* ex civibus in urbe degentibus. *Tacit. 2. Ann. c. 44.* Urbano luxu lascivientes. *Paul. Dig. lib. 1. tit. 14. leg. 4.* Urbanas habitationes locare. *Id. l. 30. leg. 41. circa med.* Ædes urbanæ atque rusticæ. *Papinian. lib. 31. leg. 67.* Familia urbana, aut rustica. *h. e.* quæ in urbe, aut ruri servit. *Tacit. 1. Ann. c. 17. extr.* Excubiæ urbanæ. *Plin. l. 3. epist. 17. in f.* Justisne de causis eum tibi videor incolere, inhabitare, diligere secessum? quem tu nimis urbanus es, nisi concupiscis. *h. e.* nimius amator urbis, & vitæ urbanæ. ¶ Jurisconsulti *urbana prædia* omnia ædificia accipiunt non solum ea, quæ sunt in oppidis, sed & si forte stabula sunt, vel alia meritoria in villis, & vicis, vel si prætoria voluptati tantum deservientia: quia urbanum prædium non locus facit, sed materia. Proinde hortos quoque, siqui sunt in ædificiis constituti, dicunt, in urbanorum appellatione contineri. Quod si horti in reditu sint, vinearii forte, vel etiam olitorii, in urbanis non habentur. Hæc ex *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 198.* Adde *lib. 8. tit. 1. 2. & 3.* qui *de urbanorum & rusticor. prædior. servitutib.* inscribuntur. Huc pertinere videntur illa *Caton. R. R. c. 8. in f.* Fundum urbanum ita paret, itaque conserat, uti quam solertissimum habeat. *& Justin. l. 31. c. 2.* Rus urbanum, quod propter litus maris habebat, contendit. ¶ Transfertur ad animum, & significat comem, facilem, & in cujus factis aut dictis nihil odiosum, acerbumve deprehenditur, ut in *Urbanitas* dictum est. *Cic. Fam. 3. ep. 8. ante med.* Te hominem non solum sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, urbanum, non arbitrabar genere isto legationum delectari. Quod Cic. ait, *ut nunc loquimur*, significat, hoc sensu cœpisse suo tempore adhiberi. Nam alias, & alio sensu ipse quoque sine illa interjectione usurpat. ¶ Item oris duri, perfrictæ frontis, cujusmodi fuere urbani præ rusticis. *Horat. l. 1. ep. 9. v. 11.* Frontis ad urbanæ descendi præmia. ¶ Item jocantem, ridiculum, scurram, mordacem, irrisorem, *scherzevolo, buffone, motteggiatore*: quod urbanorum, præsertim otiosorum proprium est. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 27.* Mænius ut rebus maternis atque paternis Fortiter absumptis urbanus cœpit haberi. *h. e.* scurram agere, ut ditiorum cœnas captaret. *Plin. l. 8. ep. 6.* Urbanos, qui illa censuerunt, putem? an miseros? Dicerem urbanos, si senatum deceret urbanitas. *Id. l. 4. ep. 25.* Qui in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter ludat? qui denique omnino in senatu dicax, & urbanus, & bellus est. Adde *Horat. l. 1. ep. 14. v. 6.* ¶ Item festivus, lepidus, amœnus. *Cic. pro Dom. c. 34.* Et homo facetus inducis etiam sermonem urbanum ac venustum, me dicere solere, esse me Jovem, eundemque dictitare, Minervam esse sororem meam. *Id. pro Cœl. c.* 15. Qui est in isto genere urbanissimus. *Colum. l. 8. c. 16.* Circumfertur Marcii Philippi velut urbanissimum, quod erat luxuriosissimum, factum, atque dictum. Adde *Horat. l. 1. sat. 4. v. 90.* & descriptionem urbani hominis, quam *Domitius Marsus* dabat his verbis (apud *Quintil. sub fin. cap. 3. l. 6.*) Urbanus homo erit, cujus multa bene dicta, responsaque erunt: & qui in sermonibus, circulis, conviviis, item in concionibus, omni denique loco ridicule commodeque dicet. *giovviale, piacevole, giocondo, festevole*. ¶ Item gratus, venustus, jucundus. *Quintil. l. 11. c. 3.* Pronuntiatio erit carebit, si fuerit os facile, explanatum, jucundum, urbanum: id est in quo nulla neque rusticitas, neque peregrinitas resonet. ¶ *Sermo*, aut *oratio urbana* est, quæ selectis & cultis verbis, & amœnis, ut ita dicam, venustisque constat, ipsoque sono & usu præsefert proprium quendam urbis colorem ac gustum. His enim carere solent, qui ruri aguot. V. *Urbanitas*, & *Urbane*. *Auct. dial. de Oratorib. c. 18.* Catoni seni comparatus C. Gracchus, plenior & uberior; Graccho politior & ornatior Cœlius; utroque distinctior, & urbanior, & altior Cicero. *Cic. in Bruto, c. 46.* In vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam & resonat urbanius: nec hoc in oratoribus modo apparet, sed etiam in ceteris. ¶ Ab his transfertur ad arbores. *Plin. l. 16. c. 19.* Sunt arborum quædam omnino silvestres, quædam urbaniores, quas his placet nominibus distinguere. Hæ mites, quæ fructu atque aliqua dote, umbrarumve officio humanius juvant, non improbe dicantur urbanæ. *Id. l. 22. c. 22.* Acanthos est topiaria, & urbana herba.

URBICAPUS, i, m. qui urbes capit, πτολίπορθος. *Plaut. Mil. 4. 2. 64.* Urbicape, occisor regum.

URBICARIUS, a, um, urbicus, urbanus. *Urbicariæ regiones* dictæ sunt urbi Romæ circumjacentes, ut Tusciæ, & Piceni, pars Romæ propior: quæ & *suburbicariæ* appellantur. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 11. Cod. Theodos. tit. 28. leg. 14.* Quod de annonariis functionibus per urbicarias regiones clementia nostra concessit. Adi *Salmas. ad Trebell. Pollion. in XXX. Tyrann. c. 24.* ubi hac de re multa.

URBICREMUS, a, um, urbes cremans. *Prudent. Hamartig. v. 729. de Sodoma incendio.* Nubibus urbicremis se subducere.

URBICUS, a, um, *cittadinesco, di Roma*, ἀστικός, ad urbem pertinens, sicut *rusticus* ad rus. *Suet. in Cæs. c. 49.* Negotiatores urbici. *Gell. l. 15. c. 1.* Venum hercle dedissem res rusticas, & urbicas emissem. *Suet. in Aug. c. 18.* Annona urbica. *& cap. 46.* Urbici magistratus. *Id. in Ner. c. 23.* Urbicæ res. *Martial. l. 1. epigr. 54.* Urbica Tyrianthina. *Lamprid. in Heliogab. c. 20.* Præfectus urbicus. *Pallad. in Januar. tit. 18.* In vini sextariis urbicis decem. *h. e.* mensura urbis Romæ. *Ulpian. Dig. lib. 43. tit. 8. leg. 2. ante med.* Viæ urbicæ. ¶ In illo *Juvenal. sat. 6. v. 71.* Urbicus exodio risum movet Atellanæ: *Urbicus* est nomen poetæ proprium, ut & apud *Martial. l. 2. epigr. 40.* & alibi. Sunt qui aliter putant.

URBINAS, atis, omn. gen. qui est ex Urbino oppido, ut Petissius Urbinas, *Cic. 12. Phil. c. 8.* ¶ *Urbinates*, um, ejus cives. *Plin. l. 3. c. 14.* qui in veteri Lap. apud Gruter. *pag. 463. n. 4.* sunt *Urvinates*, ex cognatione *b*, & *v*: & oppidum *Urvinum*, *ibid. pag. 485. n. 8.* quod est in Umbria, ad fontes Isauri fluminis.

URBINIANUS, a, um, ad Urbinium, vel Urbiniam pertinens, quæ fuere nomina propria R. *Quint. l. 7. c. 2. circa med.* In lite Urbiniana.

URBO. V. Urvo.

URBS, urbis, f. *città*, πόλις, oppidum muro cinctum. Quid a *civitate* differat in ea voce dictum est. *Cic. in fragm.* apud *Non. c. 5. n. 27.* Quam cum locis manuque sepsissent, ejusmodi conjunctionem tectorum oppidum, vel urbem appellarunt, delubris distinctam, spatiisque communibus. Adde *pro Sext. cap. 42. a med.* ¶ *Urbe*, in urbe, ablativus absolutus. *Auct. argum. Trinml. Planissim.* Rure unus, urbe unus, peregre tertius. ¶ De notatione nominis hæc *Varr. l. 4. de L. L. c. 32.* Oppida condebant in Latio Etrusco ritu multa, idest junctis bubus tauro & vacca, interiore aratro circum agebant sulcum. Hoc faciebant religionis causa die auspicato, ut fossa & muro essent muniti. Terram unde exculpserant, fossam vocabant; & introrsum factum murum: postea quod fiebat orbis, urbs. Hæc *Varr. Serv. ad Æn. 1. v. 16.* Urbs dicitur ab orbe, quod antiquæ civitates in orbem fiebant: vel ab urvo, parte aratri, quo muri designabantur. *Pompon. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 239.* Urbs ab urbo appellata est. urbare est aratro definire. & Varus ait, urbum appellari curvaturam aratri, quod in urbe condenda adhiberi solet. Ita in edit. *Torrentini*: al. hab. *urvare*, & *urvum*, quod idem est, quia *b* & *v* sæpe commutantur. *Virg. 5. Æn. v. 755.* Interea Æneas urbem designat aratro, Sortitusque domos, &c. Ubi *Servius*: Quem Cato in Originibus dicit morem fuisse. Conditores enim taurum in dextram, vaccam intrinsecus jungebant: & incincti cinctu Gabino, id est togæ parte caput velati, parte succincti, tenebant stivam incurvam, ut glebæ omnes intrinsecus caderent: & ita sulco ducto loca murorum designabant aratrum suspendentes circa loca portarum. Hæc *Servius*. Adde *Isidor. l. 15. Orig. c. 2.* ¶ Ut condendis, ita & evertendis urbibus aratrum adhibebant, ut eodem ritu subverterentur, quo conditæ fuerant, ut docet *Serv.* ad illud *Æn. 4. v. 212.* cui litus arandum. *Horat. l. 1. od. 16. v. 21.* imprimeretque muris hostile aratrum exercitus insolens. *Modestin. Dig. lib. 7. tit. 4. leg. 21.* Si ususfructus civitati legetur, & aratrum in ea ducatur, ut passa est Carthago, civitas esse desinit. ¶ Per antonomasiam *urbs* dicitur de Roma, ut apud Græcos ἄστυ de Athenis. *Quintil. l. 6. c. 3. ad fin.* Urbis appellationem, etiamsi nomen proprium non adjice-

adjiceretur, Romam tamen accipi, est receptum. *Id. l. 8. c. a. ante med.* Urbem, Romam accipimus; & vernulas, novitios; & Corinthia, æra. (Adde *sup.* 5.) *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 7. Maturat ab urbe proficisci. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 20. De urbe augenda quid sit promulgatum, non intellexit. *Horat. Epod.* 9. *v.* 9. Minatus urbi vincula. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 27. conditor urbis. *h. e.* Romulus. Adde *Livium* passim. ¶ *Ad urbem esse* dicebantur, qui post administrationem provinciæ, & res bene gestas, prope Romam cum lictoribus & fascibus laureatis stabant triumphum petentes, vel Senatum exspectantes, ad quem de rebus a se gestis referrent: item qui post acceptum imperium nondum in provincias profecti essent. Neque enim licebat cuiquam in urbe esse cum imperio & insignibus præter consules, prætores, ædiles, & alios, quorum magistratus in urbe exercebantur, nisi id populus jussisset. Si urbem ingressus esset, statim & spem triumphi amittebat, & imperium deponebat. *Sallust. in Catil. c.* 31. Hi utrique ad urbem imperatores erant impediti, ne triumpharent calumnia paucorum. *Cic. Verr.* 2. *c.* 15. *a med.* Pompejus cum primum concionem ad urbem consul designatus habuit. Ubi *Ascon.* ad urbem non in urbe. Et sic dici solet de iis, qui cum potestate provinciali, aut nuper de provincia revertissent, aut nondum in provinciam profecti essent. *Cic. Verr.* 4. *c.* 6. *a med.* Simulatque ei forte provincia Sicilia obvenit, statim Romæ, & ad urbem, ante quam proficisceretur, quærere ipse secum, &c. Ubi *Ascon.* Omnis magistratus, qui intramuranus non est, nec urbanus, etiamsi administretur ejus Romæ est, ad urbem dicitur. Adde *Cæsar. l.* 6. *B. Gall. c.* 1. ¶ Dicitur etiam de aliis. *Cic. pro Cluent. c.* 62. *ad fin.* Oppianicus cum huc ad urbem profectus esset (solebat enim extra portam aliquid habere conducti) cecidisse ex equo dicitur. *& mox.* Posteaquam ad urbem cum febri venerit. ¶ Falsum est, solam Romam Latinis *urbem*, dici, ceteras *oppida*. hoc enim quidem ex *Quinctil.* (cujus verba nondum vidimus) affirmarunt. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 16. Mitylenæ, urbs & natura, & situ in primis nobilis. *& cap.* 28. Capua urbs amplissima atque ornatissima. *Id. Phil.* 1. *c.* 3. Syracusæ, urbe mihi conjunctissima. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 32. Non solum urbibus, sed pæne vicis castellisque singulis. *Sallust. in Catil. c.* 2. Athenienses in Asia cepere urbes, atque nationes subegere. Adde *Liv. Justin. Horat. Ovid. Plin.* &c. ¶ Aliquando *urbs* est metropolis. *Ulpian. Dig. lib.* 39. *tit.* 2. *leg.* 4. *sub fin.* Si tam vicinum urbi municipium sit, ut, &c. *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. lib.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 1. *leg.* 3. Decuriales quos binos esse ex singulis quibusque urbibus omnium provinciarum, veneranda decrevit Antiquitas. ¶ Metaphorice *Cic.* 2. *de Divin. c.* 16. Urbem philosophiæ, mihi crede, proditis, dum castella defenditis.

URBUS. V. Urvus.

URCEATIM, adverb. plenis urceis. *Petron. in fragm. Tragur.* 2. 44. *Burm.* Jovem aquam exorabant. itaque statim urceatim pluebat.

URCEOLARIS herba, quæ & parietaria, & perdicium, & parthenium, nomen habet ex eo, quod urceolis vitreis detergendis aptissima est: Ital. *è vetriuola*, & *parietaria*. *Plin. l.* 22. *c.* 17. Perdicium, sive parthenium a nostris herba urceolaris vocatur, ab aliis astericum, folio simile ocimo, nigrior tantum, nascens in tegulis, parietinisque. Adde *Scribon. Larg. compos.* 39. & *Jo. Rhodii* in eum loc. adnotata.

URCEOLUS, i, m. *orciolo*, *orciolo*, *κεράμιον*, parvus urceus. *Colum. l.* 12. *c.* 16. *a med.* Eodem tempore sorba manu lecta curiose in urceolos picatos adjicito. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 203. Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex, Ornamentum abaci, necnon & parvulus infra Cantharus, &c. *In lemmate distichi* 105. *l.* 14. *Martial.* Urceoli ministratorii. *h. e.* caldæ miscendæ. Distichon est: Frigida non desit, non deerit calda petenti: Sed tu morosa ludere parce siti.

URCEUS, i, m. *secchiello*, *boccale*, *orcio*, *κέραμος*, *ὑδρεῖον*, vas auritum plerumque fictile, ad varios usus, & præcipue ad ministrandam aquam. *Paul. Dig. l.* 33. *tit.* 7. *leg.* 18. Si aheneum (quod supra focum pendet, & aqua ad potandum calefit) instrumento continetur, urcei quoque, quibus aqua in aheneum funditur, in idem genus rediguntur. *Plin. l.* 12. *c.* 5. *ante med.* Nuper cucurbitæ in balinearum usum venere urceorum vice. *Colum. l.* 12. *c.* 50. *ante med.* Urcei, quibus progeritur oleum. *Martial. l.* 14. *distich.* 106. cujus lemma *Urceus fictilis*. Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa. Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam. *Id. l.* 11. *epigr.* 57. fracta urceus ansa. *Cn. Marius* apud *Gell. in f. c.* 24. *l.* 10. Aquarium urceum unicum domi fregit. *Martial. l.* 12. *epigr.* 32. Fusis gerres, aut inutiles mænas, Odor impudicus urcei fatebatur. *Plin. l.* 18. *c.* 30. *sub fin.* Sunt qui urceis cinere substratis, & illitis, acetum habentibus leguminum acervos superingerant: ita non nasci maleficia credentes. *Id. l.* 19. *c.* 8. Thyrsos, vel folia lactucarum prorogaes urceis conditos. ¶ Neutro genere. *Cato R. R. c.* 13. Urceum aheneum unum, quod capiat quadrantalia quinque. Suspectus *Gesnero* est hic locus, præsertim ob magnitudinem. ¶ Proverbii genus est illud *Horat. in ar. Poet. v.* 21. amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit?

UREDO, inis, f. *κανσμός*, morbus herbarum, fruticum, arborumque, qui in vitibus etiam carbunculus dicitur, & in ceteris rubigo, sata, plantas, arboresque adurens. *Cic.* 3. *de nat. Deor. cap.* 35. *sub fin.* Nec, si uredo, aut grando quippiam nocuit, id Jovi animadvertendum fuit. *Plin. l.* 18. *c.* 28. *ad fin.* Plerique dixere, rorem inustum sole acri frugibus rubiginis causam esse, & carbunculi vitibus. Quod ex parte falsum arbitror, omnemque uredinem frigore tantum constare, sole innoxio. Adde *Colum. l.* 3. *c.* 20. ¶ Est & uredo, *ardore*, *bruciore*, *cuociore*, *κνίδωσις*, exustio cum pruritu, qualis ab urtica tum herba, tum pisce excitatur. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Dum admoveri sibi manum sentit, colorem mutat, & contrahitur: tacta urediusm mittit. ¶ Translata est pruritus turpis, *κνισμός*. *Apul. l.* 8. *Metam.* Exsecrandis uredinibus aliquem flagitans.

URGENS, tis, nom. ex particip. *urgente*, *pressante*, *imminente*, qui urget, instat, impendet, premit. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 25. *ad fin.* Præsens atque urgens malum. *Id. de Senect. c.* 1. Aut jam urgens, aut certe adventans senectus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 146. Urgens egestas. *Tertull. de resurr. carn. c.* 2. *circa med.* Urgentior censa. *Impp. Diocles. & Maximian. lib.* 3. *Cod. tit.* 11. *leg.* 1. Urgentissima mo.

URGEO, & Urgueo, es, ursi, a. 2. *spingere*, *premere*, *pressare*, *essere addosso*, *urtare*, *ἀναγκάζω*, impello, propello, premo. Videtur esse ab *ἔργον*, opus, ut propria sit impellere ad agendum. Alii ducunt ab *ὀργάω*, vehementer appeto. *Virg.* 10. *Æn. v.* 433. hinc Pallas instat & urget Hinc contra Lausus. *& lib.* 1. *v.* 115. Eurus naves in brevia & Syrtes urget. *Ovid. Met.* 15. *v.* 181. unda impellitur unda, Urgueturque prior veniente, urgetque priorem. *Id. Heroid. epist.* 6. *v.* 92. simulacraque cerea figit: Et miserum tenues in jecur urget acus. *Hirt. de B. Afric. c.* 6. Accidit res incredibilis, ut equites minus triginta equitum duo millia loco pellerent, urgerentque in oppidum. *Al. leg.* fugarent. *Stat.* 3. *Theb. v.* 222. Mars ætherias currus urgebat ad arces. *Sallust. in Jug. c.* 60. *in f.* Milites Jugurthini, postquam majore vi hostes urgent, paucis amissis, profugi discedunt. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 490. Venator cum lustra fugit, dominoque timentem Urget equum. *& lib.* 4. *v.* 325. at manus omnis Heroum densis certatim amplexibus urguent victorem. & *Virg. Æn.* 12. *v.* 748. trepidique pedem pede fervidus urguet. *Id.* de pugna taurorum. 3. *Georg. v.* 221. Versaque in obnixos urguentur cornua vasto Cum gemitu. *Gell. l.* 3. *c.* 6. Graviter urgere & onerare aliquid, ut magnitudo oneris sustineri non queat. *Ovid.* 4. *Met. v.* 35. famulasque laboribus urguent. *Plaut. Pan.* 4. 2. 35. At onus urget. *Mil.* at tu appone. *Tibull. l.* 2. *el.* 4. *v.* 54. At tibi infelix urgeat ossa lapis. *Virg. Georg.* 2. *v.* 351. saxo super, atque ingentis pondere testæ urguere. *h. e.* tegere. *Persius. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 135. Urgueris turba circum te stante. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Urgere vocem ultra vires. *Propert. l.* 2. *el.* 20. *v.* 35. Sævus licet urgeat Eurus. *Senec. in Hippol. v.* 25. qua curvati litoris ponti Sunion urget. *Id. in Oedip. v.* 542. Medio stat ingens arbor, atque umbra gravi silvas minores urget. ¶ *Urgere* dicuntur, quæ gravia sunt, & opprimunt. *Horat. in ar. Poet. v.* 453. Ut mala quem scabies, aut morbus regius urget, Aut fanaticus error, & iracunda Diana. *Cels. l.* 7. *c.* 16. *sub fin.* Magnæ febres urgent. *Petron. in Smyr. c.* 104. prostrata sopore Urget membra quies. *Virg.* 12. *Æn. v.* 309. Olli dura quies oculos, & ferreus urget Somnus. *Id.* 3. *Georg. v.* 523. oculos stupor urguet inertes. *Senec. in Octav. v.* 257. Gravi deorum nostra jampridem domus urgetur ira. *Sallust. in Jug. c.* 39. Jugurthem ob scelus invidia cum metu urget. *& cap.* 26. Ferro ac fame urgeri. *& cap.* 45. Populus militia, atque inopia urgebatur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 561. Urgeri pœnis. *& l.* 11. *v.* 587. fatis acerbis. *Propert. l.* 3. *el.* 23. *v.* 31. Urget gravis ætas. ¶ Item quæ vicina sunt, aut imminentia. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 5. *sub fin.* Ne in Janiculo coloniam constituatis, ne urbem hanc urbe alia premere atque urgere possitis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 566. & *lib.* 11. *v.* 523. vallis, quam densis frondibus atrum Urguet utrumque latus. *Id.* 4. *Georg. v.* 290. Quaque pharetratæ vicinia Persidis urguet. ¶ *Urgere opus*, instare, totis viribus in opus incumbere. *Tibull. l.* 1. *el.* 10. *v.* 8. Et durum terræ rusticus urget opus. *Horat. l.* 2. *ep.* 14. *v.* 27. Urgues jampridem non tacta ligonibus arva. *Virg.* 9. *Æn. v.* 488. vestem tibi noctes festina diesque urgebam. *Val. Flacc. l.* 3. *v.* 332. innumeras nudatis montibus urguent Certatim, decoreurque pyras. ¶ *Urgere iter*, instare ambulando, accelerare, festinare. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 520. Audit, & ad vocem concitus urguet iter. *Sil. l.* 12. *v.* 419. transfigit anhelum Pectus, & ad manes urguet vestigia nati. ¶ Cum infinito *Horat. l.* 2. *od.* 18. *v.* 20. Marisque Bajis obstrepentis urgues Submovere litora. ¶ *Urgere*, impellere, cogere. *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 12. Mala quoque exempla, cum aliqua vis urget, inviti sequimur. *Plaut. Men.* 2. 2. 47. Quod tu urget scelus, qui huic sis molestus? ¶ instare, valde hortari, acriter insistere. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 32. *a med.* Lepidus urget me & suis, & Antonii litteris, ut legionem trigesimam mittere sibi. *Cic. pro Planc. c.* 19. *ad fin.* Etiam atque etiam insto atque urgeo, insector, posco, atque adeo flagito crimen. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 32. Quamobrem, ut facis, urge, insta, perfice. *Virg. Æn.* 9. *v.* 73. Tum vero incumbunt: urget præsentia Turni. *Id. Æn.* 7. *v.* 241. jussisque ingentibus urguet Apollo. *Id. Georg.* 4. *v.* 177. Cecropias innatus apes amor urget habendi. *Ulpian. Dig. lib.* 23. *tit.* 3. *leg.* 33. *ad fin.* Urgere aliquem ad solutionem. *Cic. Attic. lib.* 13. *ep.* 27. *ad fin.* Plane illuc te ire, nisi tuo magno commodo, nolo. nihil enim urget. *non c' è premura*. & *Plin. l.* 17. *c.* 14. *ad fin.* Verno inferentes tempus urget, incitantibus se gemmis. *dà pressa*, festinare cogit. ¶ acriter disputare, ac defendere aliquid, dicendo invehi, accusare. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 10. Agerent tecum lege Pythagorei, *&c.* urgerent philosophorum greges, *&c.* instaret Academia, *&c.* Stoici disputationum suarum atque interrogationum laqueis te irretitum tenerent. *Id. in Orat. c.* 40. Urgere interrogando. *Id.* 4. *de Fin. c.* 28. Urgent tamen, & nihil remittunt. quoniam, inquiunt, &c. *& lib.* 5. *c.* 27. Non pugnem cum homine, cur, *&c.* Illud urgeam, non intelliges eum, quid sibi dicendum sit. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 9. Feci summa cum lenitate, quæ feci: illum neque ursi, neque levavi. *tesis* vehe-

vehemens fui, præterea quievi. *Id. 2. de Divin. c. 20.* Sed urges me meis versibus. *Id. 3. Offic. c. 9. ad fin.* Urgent rustica sane, negant enim posse, & ni eo perstant. *Id. pro Ligar. c. 3. extr.* Quid cupiebas? quid optabas? Nimis urgeo. commoveri videtur adolescens. ¶ *Urgere aliquid*, alicui rei acriter incumbere, perstare in ea quapiam agenda. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 35.* An quidquam tam puerile dici potest (ut eundem locum diutius urgeam) quam si, &c.? *Id. Fam. 7. ep. 8.* Quin tu urges istam occasionem, & facultatem, qua melior nunquam reperietur? *Id. 3. Offic. c. 16.* Ornatam Crassus, Gratidianum defendebat Antonius: jus Crassus urgebat, æquitatem Antonius. *inculcavit, si tenea forte sul. giue.* & *Cal. ad Cicer. Fam. l. 8. ep. 5. sub fin.* Marcellus eidem illud de provinciis urget. *Cic. Fam. 9. ep. 15. a med.* Romæ cum sum, & urgeo forum, senatusconsulta scribuntur, &c. *h. e.* in foro sum frequens. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 6.* Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget Propositum. *h. e.* in proposito persistit. ¶ *Urgeo* & *urgueo* promiscue leguntur in MSS. (ut *tingo* & *tinguo*, *ungo* & *unguo*.) Et posterius etiam frequentius. *Vel.* quidem *Longus in Orthogr. pag. 2223. Putsch.* illud *u* insertum, ut vitiosum damnat: quem sequuntur *Papirian. Cassiodor. Beda, Dausquius.* At recentiores Critici, *Pier. ad Æn. 5. v. 202. Burman, Heins. Cortius, Drakenborch. ad Sil. & Liv. Oudendorp. ad Lucan.* & alii improbare non audent: quia si multitudinem MSS. spectemus, in quibus *urgueo* est, præferendum putant. Tu, si me audies, neutram scriptionem damnaveris.

URICA, æ, f. eadem quæ eruca, omnium satorum hostis, etiam ciceris, cum salsilaginem ejus abluendo imber dulcius id facit. *Plin. l. 18. c. 17. ante med.* Adde *lib. 11. c. 32.* ubi in editis plerisq. est *eruca*, in al. *erica* teste *Harduino.*

URIGO, inis, f. *κνῆσις*, uredo, pruritus, ardor. *Plin. l. 20. c. 22.* At in magna duritia sine fico impositum, vel si vehementior urigo timeatur, per duplices pannos. *Harduin.* leg. *ustio.* ¶ De turpi uredine *Apul. l. 8. Metam.* Spurcissima illa propudia ad illicitæ libidinis extrema flagitia infandis uriginibus efferantur. & *lib. 1.* Mulier origine percita. Adde *Arnob. sub fin. l. 5. pag. 187.*

URINA, æ, f. *piscia, pisse, orina, οὖρον*, saccatus corporis humor, ut ait *Lucret. l. 4. v. 1022.* Iotium, humor a sanguine separatus in renibus, & in vesicam delapsus. *Cic. de Fato, c. 3.* In urina, in unguibus naturæ contagio valet. *Catull. carm. 37. ad contubernal. in f.* Et dens Hibera defricatus urina. (*nempe* quia Celtiber in Celtiberia terra Quod quisque minxit, hoc solet sibi mane Dentem, atque russam defricare gingivam, ut *Id.* ait *carm. 39. sub fin.*) *Suet. in Aug. c. 80. in f.* Calculis per urinam ejectis. *Id. in Vespas. c. 23. a med.* Etiam urinæ vectigal commentus est. *Id. in Ner. c. 56.* Deam Syriam ita sprevit, ut urina contaminaret. *Apulej. l. 8. Metam.* Urinæ spurcissimæ madore aliquem perluere. *Colum. l. 6. c. 3.* Cum jumenta suo tempore urinam non fecerint. & *paulo post.* Si urinæ genitalium deussaris. *Cels. l. 2. c. 7.* Difficulter urina redditur, paulatimque destillat. & *cap. 19.* Aliæ res citant urinam, aliæ tardant. *Plin. l. 24. c. 6.* celerrime pellere. & *cap. 13.* trahere. & *cap. 11. ante med.* ciere. *Id. l. 29. c. 5. a med.* agerere. *Id. l. 20. c. 20. in f.* movere. & *cap. 4.* inhibere. *Id. l. 21. c. 26.* impellere. & *lib. 24. c. 19.* fundere. *Id. l. 30. c. 9. a med.* Urinæ incontinentia. & *lib. 28. c. 6. ante med.* profluvia cohibere. *Gell. l. 19. c. 4.* Libido urinæ lacessit. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 14.* Si in lecto, somno, vinoque pressus, aut etiam pigritia surgendi, urinam faciet. ¶ Metaphorice *Plin. l. 8. c. 43.* Asinæ incontinens uterus urinam genitalem reddit. *τὸ αἰδοῖον.* Adde *Juvenal. sat. 11. v. 168.* ¶ *Urinam facere* interdum est urinæ incontinentia laborare. *Ulpian. lib. 21. tit. 1. leg. 14.* De eo qui urinam facit, quæritur: & Pedianus ait, non ob eam rem sanum non esse, &c.

URINALIS, le, ad urinam pertinens, ut Urinalia medicamenta, *Cæl. Aurelian. Tard. l. 2. c. 4.* & *lib. 5. c. 2.* Urinales viæ, *Id. ibid. l. 5. c. 3.* Urinales virtutes, *Id. l. 2. c. 13.* Urinalis fistula, *Veget. l. 3. de re veterin. c. 15. ante med.*

URINATOR, oris, m. *κολυμβητής, ὑποδύτης, ὑπονεύστης, πολυμβητής, νηρεύτης*, qui in aquam mergitur, & sub ea natat. Hos *Manil.* describit *l. 5. a vers. 428.* Hujusmodi hominum usus est in mercibus a mari extrahendis, quæ navigii gratia jactatæ fuerint. *Liv. l. 44. c. 10.* Sed in rem emendabilem visus lapsus esse, quod per urinatores omnis ferme extractum est: tantusque pudor fuit regi ejus pavoris, ut urinatores clam interfici jusserit. *Callistrat. Dig. lib. 14. tit. 2. leg. 4.* Et aliquorum mercatorum merces per urinatores extractæ sunt, data mercede. *Vet. Lapis apud Gud. pag. 209.* M. Alfenius M. L. Onochryssus urinator Ostiens. *Alius ibid. pag. 204. n. 2.* M. Ulpius Aug. L. Thumnus piscator & urinator Portuens.

URINO, as, & frequentius

URINOR, aris, dep. 1. *nuotare sotto acqua, κολυμβάω, κολυμβάω*, & in aquam mergi, & natando emergere. *Varro l. 4. de L. L. c. 27.* ut *Jos. Scalig.* restituit: Urnæ dictæ, quod urinent in aqua hauriende, ut urinator. Urinare est mergi in aquam in urbum, fictum ab urbo, quod ita flexum, ut redeat sursum versus: ut in aratro, quod est urbum. *Cic. in fragm. apud Non. c. 7. n. 57.* Siquando nos demersimus, ut qui urinantur, aut nihil superum, aut obscure admodum cernimus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 72.* Eadem est causa, quia sub aqua diu esse & phocæ urinentur. *Id. l. 9. c. 30.* Polypi in naufragos, urinantesve impetum capiunt. ¶ Notationem vocis, quam *Varr.* ab *urbo* trahere videtur, ducunt alii vel ab *οὐρήθειν*, agni more in caput salire, trajectis litteris: vel ab *ἀρύω*, haurio. Itali nautæ urinatores vocant *marangoni*, quia aliquib. loc. sic appellantur mergi, aves, quæ in aquam mergere se gaudent, & inde emergere.

URINUS, a, um, *οὔριος*, ventosus: ab *οὖρος*, ventus. Ovum urinum, *ὠὸν οὔριον, ὑπηνέμιον, ζεφύριον*, ovum irritum & inefficax, quod citra coitum maris editur. *Plin. l. 10. c. 58.* Palumbes & turtures plurimum terna, nec plus quam bis fere pariunt, atque ita si prior fetus corruptus est: Et quamvis terna pepererint, nunquam plus duobus educant: Tertium, quod irritum est urinum vocant.

URION, V. *Orion.*

URION, *vel* Urium, ii, n. genus terræ inutile in metallis: ab Ionico *οὖρος* pro *ὄρος*, mons. *Plin. l. 33. c. 4.* Id genus terræ urion vocant. Ergo per silices calculosve ducuntur, & urium evitant.

URIOS Jupiter dictus est, qui prosperum navigantibus ventum immitteret: ab *οὖρος*, ventus secundus. Alii ita dictum putant, quia finium præses esset: ab *οὖρος* pro *ὅρος*, terminus. Hoc nomine templum habuit ad Bosphorum Thracium, itemque signum nobile in Sicilia a Verre asportatum, de quo *Cic. Verr. 6. c. 57. ad fin.* Quid? ex æde Jovis religiosissimum simulacrum Jovis imperatoris, quem Græci Urion nominant, nonne abstulisti?

URITO, as, a. 1. *αἰθάλω*, sæpe uro. *Plaut. Mostell. 3. 1. 82.* Calidum hoc est: etsi procul abest, uritat male. Alii leg. *urit.*

URNA, æ, f. *urna, secchia, κάλπις, καλπίς*, vas, quo aqua e puteis fluminibusve hauritur: ita dictum, quod subter aquam demersum, atque inde rursus emergens urinantis speciem præbere videatur. V. *Varronis* verba in *Urinor. Plaut. Pseud. c. 2. 24.* Tu, qui urnam habes, aquam ingere: face plenum ahenum sit cito. *Juvenal. sat. 1. v. 164.* Aut multum quæsitus Hylas, urnamque secutus. *Senec. in Herc. Fur. v. 757.* Urnasque frustra Danaides plenas gerunt. *Horat. l. 3. od. 11. v. 22.* Stetit urna paulum Sicca, dum grata Danai puellas Carmine mulces. *Ovid. 3. Fast. v. 14.* & *Propert. l. 4. el. 4. v. 16.* Urgebat medium fictilis urna caput. scilicet capite gestari solebant urnæ: vel etiam humero, ut *Id. ibid. el. 11. v. 27.* pœna sororum, Infelix humeros urgeat urna meos. & *Val. Flacc. l. 3. v. 219. de Hyla*, unde urna humeris! ¶ De Signo Aquarii. *Ovid. 2. Fast. v. 457.* Jam levis obliqua subsidit Aquarius urna. *Senec. in Thyest. v. 864.* Cadet Ægoceros, frangetque tuam, quisquis es, urnam. ¶ Tribuitur fluminibus. *Virg. 7. Æn. v. 792.* Cælataque amnem fundens pater Inachus urna. *Sil. l. 3. v. 407.* Flumineaque urna cælatus Bagrada parmam. ¶ Habet etiam alios usus. Quam enim dicit *Cic.* ollam denariorum, *Plaut.* aulam, *Pers.* seriam argenti, urna est *Horatio l. 2. sat. 6. v. 10.* O si urnam argenti fors quæ mihi monstret! ¶ Est etiam sepulcralis, qua conduntur mortuorum ossa & cineres. *Ovid. Heroid. epist. 11. v. 124.* Socioque impone sepulcro: Urnaque nos habeat quamlibet arcta duos. *Id. 3. Trist. el. 3. v. 65.* Ossa tamen facito parva referantur in urna. *Suet. in Calig. c. 15.* Cineres in urnam condere. *Senec. in Troadib. v. 375.* Et tristis cineres urna coerceat. *Ovid. Met. 14. v. 441.* urnaque Æneia nutrix Condita marmorea. *Val. Flacc. l. 5. v. 58.* Ossaque nec tumulo, nec sera contegit urna. *Lucan. l. 7. v. 819.* cœlo tegitur qui non habet urnam. Adde *Pers. sat. 6. v. 35.* & *Stat. 8. Theb. v. 6.* ¶ Item judicialis, in quam judices tabellam absolutionis, aut damnationis, audita causa, conjiciunt. *Cic. Q. Fratr. l. 2. ep. 6. a med.* Senatorum urna copiose absolvit, equitum adæquavit: tribuni ærarii condemnarunt. *Sil. l. 9. v. 67.* Eripere aliquem legibus, atque urnæ. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 47.* Cervius iratus leges minitatur, & urnam. *Ovid. 15. Met. v. 44.* Calculus immitem demittitur ater in urnam. *Propert. l. 4. eleg. 11. v. 49.* Quælibet austeras de me ferat urna tabellas. Adde *Juvenal. sat. 13. v. 4.* & *Justin. l. 12. c. 3.* ¶ Item sortilega, in quam immittuntur sortes extrahendæ. *Cic. Verr. 4. c. 17. a med.* Ait, se judices a lege velle sortiri: educit ex urna tres. *Virg. 6. Æn. v. 20.* pendere pœnas Cecropidæ jussi (miserum!) septena quotannis Corpora natorum. stat ductis sortibus urna. *Valer. Flacc. l. 2. v. 484.* crudelis scopulis me destinat urna. *Suetan. in Ner. c. 21.* Sorticula in urnam cum ceteris (citharœdis) demissa, introivit ordine suo. *Senec. in Troadib. v. 974.* Versata dominos urna captivis dedit. ¶ Apud Inferos dicuntur tres illi judices nomina mortalium in urnam conjicere, ut sortiantur, qui primus morti addicendus sit, & quæ cuique pœna infligenda. *Horat. l. 2. od. 3. sub fin.* omnium Versatur urna serius, ocius Sors exitura. & *lib. 3. od. 1. v. 14.* æqua lege necessitas Sortitur insignes, & imos: Omne capax movet urna nomen. *Virg. 6. Æn. v. 432.* Quæsitor Minos urnam movet. *Senec. in Agam. v. 24.* Quæsitor urna Gnossius versat reos. *Id. in Herc. Fur. v. 191.* Recipit populos urna citatos. *Stat. l. 2. silv. 1. v. 218.* Ibimus omnes, Ibimus: immensis urnam quatit Æacus umbris. ¶ Item fatidica. Vel enim jactis sortibus futura prædicebantur, vel Oracula reddebant responsa per urnam & sortes. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 29.* instat fatum mihi triste Sabella Quod puero cecinit mota divina anus urna. ¶ Ad hæc est *urna* mensura liquidorum, continens dimidium amphoræ, hoc est congios quatuor, qui sunt sextarii XXIV. seu heminæ XLVIII. *Colum. l. 12. c. 41.* Conjicies in urnam musti mellis optimi pondo decem. *Cato R. R. c. 148.* Vini in culeos singulos quadragenæ & singulæ urnæ dabuntur. (XL. urnas culeus continet. Cato unam adjici, cum venditur vinum, jubet.) *Plin. l. 17. c. 28.* Ad majorum arborum radices amphoram, ad minorum urnam amurcæ affundere. *Pers. sat. 3. v. 144.* calido sub pectore mascula bilis Intumuit, quam non extinxerit urna cicutæ. ¶ Quo modo amphoram sparteam Cato posuit inter instrumenta vinea, R. R. c. 11. ita & urnas sparteas, *ibid. h. e.* ex sparto quam arctissime ac densissime intexto & fortasse etiam pice illita confectas. V. *Amphora.* Urnam quinquagenariam *Id. Cato,*

Bbbb 2 cap.

cap. praced. & 43. ponit inter instrumenta olearia: h. e. quæ quinquaginta sextarios capit: quæ mensura longe excedit ordinariam urnam, quæ XXIV. tantum continet, ut dictum est. ¶ Pro quacumque cineris mensura, aut vase accipi videtur *Juvenal. sat.* 15. *v.* 25. de Corcyræa temetum duxerat urna.

URNALIS, le, ad urnam pertinens. Urceus & urna vasa aquaria sunt: sed urceus minor. *Cato sub fin. cap.* 13. ponit inter instrumenta torcularia urceos fictiles duos, urnales duos: & fictiles intelligit ordinariæ magnitudinis; urnales capaciores, & urnam continentes. *Plin. l.* 9. *c.* 30. *a med.* Polypus acetabulis sive caliculis urnalibus. ¶ Absoluta *Proculus Dig. lib.* 33. *tit.* 6. *leg. ult.* Qui vinum Surrentinum in urnalibus habebat diffusum, is tibi ei-num legaverat in amphoris: Omne illud quoque vinum, quod in urnalibus fuisset, legatum esse, Labeo & Trebatius responderunt.

URNAMENTARIUS, qui legitur in veteri lapide apud *Spon. in Miscellan. in fi. sect.* 6. *pag.* 238. ipsi *Sponio* videtur esse urnarum figulus. Alii putant primam litteram U pro O insculptam esse ab indocto lapicida, quia in *Gloss. G. L.* habetur Κοσμήτης, ornamentarius.

URNARIUM, ii, n. *secchiere*, locus, aut mensa, super quem urnæ, idest vasa aquaria in culina, aut in balneis reponebantur; quam apud nos plurimi marmoream faciunt, foramine, per quod aqua effluat, relicto. *Varr.* apud *Non. c.* 15. *n.* 10. Sed quæ necessitas te jovet aquam effundere domi tuæ, si vase habes pertusa, plumbum non habent? ad quem rem nobis ab consuevium f.... quam rem urnarium?

URNATOR, oris, m. urna aquam hauriens. *Jul. Firmic. l.* 3. *Astronom. c.* 11. *sect.* 3. Faciet urnatores aquas ex altis puteis levantes, hortulanos, &c. Sed al. leg. *urinatores*, & commente adjecto, a levantibus aquas distinguunt: quod multo verius est.

URNIGER, a, um, urnam ferens. *In epigrammate de Signis cælest.* quod vulgo *Virgilio* tribuitur, *v.* 12. Et qui portat aquam puer urniger. *h. e.* Aquarius.

URNULA, læ, f. *secchiello*, ὑδρίσκιον, parva urna. *Varr.* apud *Non. c.* 15. *n.* 8. Item ex ære, ut urnulæ æquales, matulæ, sic ceteræ. *Cic. Parad. c. c.* 3. Minusne gratas diis capedines ac fictiles urnulas fuisse, quam filicatas aliorum pateras arbitramur? ¶ De sepulcrali *Spartian. in Severo, c. ult.* Urnulam auream fuisse Severi reliquias continentem, eamdemque Antoninorum sepulcro illatam.

URO, is, ussi, ustum, a. 3. *abbruciare, scottare*, αὔω, calore consumo, incendo, aduro, comburo, torreo, cremo. Etymologi ex Hebræo usque ejus notationem trahunt. *Lex XII. Tabul.* apud *Cicer. e. de legib. c.* 23. Hominem mortuum in urbe ne sepelito neve urito. *Cic. Phil.* 8. *c.* 5. In corpore si quid ejusmodi est, quod reliquo corpori noceat, uri, secarique patimur. *Id.* 5. *Tuscul. c.* 28. Partes incultæ (*terrarum*) quod aut frigore rigeant, aut urantur calore. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 81. Calidum hoc est: etsi procul abest, mala urit. *Liv. l.* 26. *c.* 21. *ad fin.* Numidæ sociorum populi R. agros urebant. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 48. Vastare, urere, trahere prædas. & 2. *Hist. c.* 12. Urere, vastare, rapere. *Horat. epod.* 7. *v.* 5. superbas invidæ Carthaginis Romanus arces ureret. *Tac.* 15. *Ann. c.* 44. *in med.* & *Virg.* 7. *Æn. v.* 13. Urens aliquid in usum nocturni luminis. *Ovid. Met.* 4. *v.* 194. *ad Solem*. tuis omnes qui terras ignibus uris. *Id.* 4. *Fast. v.* 299. Sicca diu tellus fuerat: sitis usserat herbas. *Id.* 1. *ex Ponto, ep. ult. v.* 5. Nec dolor ullus adest, nec febribus uror anhelis. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 224. Sitis urit fauces. ¶ Hyperbola est in his. *Valer. Flacc. l.* 7. *v.* 645. qualis Getico de pulvere Mavors Iretur equis, uritque gravem sudoribus Hebrum. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 259. quarum Delicias & panniculus bombycinus urit. ¶ Tabulam coloribus urere *Ovidio* est encaustice pingere, *l.* 3. *Fast. v.* 831. ¶ Ponitur pro exsiccare, humorem instar ignis, aut solis absumere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 77. Urit enim lini campum seges, urit avenæ, Urunt Lethæo perfusa papavera somno. *Plin. l.* 18. *c.* 22. *ad fin.* Ciceris naturæ est gigni cum salsilagine: ideo solum urit. *Id. l.* 17. *c. pænult. ad fin.* Fimum suillum urit vites. ¶ Item calefaciendo abradere. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 44. calceus Si pede major erit subvertet; si minor, uret. *Colum. de arborib. c.* 8. *in med.* Aliqua terebra scobem facit: propter hoc urit eam partem, quam perforat: gallica excavat, nec urit, quod non scobem, sed ramenta facit. *Ovid. de remed. amor. v.* 235. prensos urunt juga prima juvencos: Et nova velocem cingula lædit equum. *Propert. l.* 4. *el.* 3. *v.* 23. teneros urit lorica lacertos. *Plin. l.* 36. *c.* 24. Calx urit, discutit, extrahit. *Senec. in Oedip. v.* 858. vulneri innatus tumor puerile fœda corpus urebat lue. ¶ Sæpe usurpatur de frigore, cujus in membris corporis, & in satis similes ignis effectus sunt. *Cic. Tuscul.* 2. *c.* 17. *circa med.* Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur. *Justin. l.* 2. *c.* 2. Scythæ continuis frigoribus uruntur. *Lucan. l.* 4. *v.* 52. Urebant montana nives, camposque jacentes Non duraturæ, conspecto sole, pruinæ. *Avien. in Arat. v.* 1810. Nix herbas lædet teneras, nix uret aristas. *Plin. l.* 22. *c.* 25. Iis, quæ frigus usserit, remedio sunt. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 287. tatem canis urebat luna pruinis. *Calpurn. ecl.* 5. *sub fin.* rigor penetrabile corpus urit. Etiam *aduro*, *peruro*, & *adustus*, *præustus* frigori tribuuntur. ¶ Urere etiam dicuntur, quæ acrem dolorem faciunt, & ustioni similem. *Horat. l.* 1. *epist.* 16. *v.* 47. uri loris. *Plin. l.* 28. *c.* 9. *ante med.* Dysenteria si usserit. *Id. l.* 29. *c.* 3. Ova epiphoras urentes refrigerant. *Id. l.* 26. *s.* 8. *ante med.* Tithymalum fauces leniter urit. ¶ Et quæ instar incendii absumunt. *Liv. in fi. l.* 10. Pestilentia urens simul urbem atque agros. ¶ Transfertur ad animum pro pungere, stimulare, angere, cruciare, coquere, molestum esse. *Flor. l.* 2. 2. 6. Urebat nobilem populum ablatum mare, captæ insulæ, dare tributa, quæ jubere consueverat. *Plaut. Pers.* 3. 5. 25. Id nunc his cerebrum uritur, me esse hoc præsente Philippos facturum lucri. *Stat.* 11. *Theb. v.* 306. namque uritur alto Corde, quod innumeri comites, quod regia cassis, Instratusque ostro sonipes. *Senec. in Herc. Oet. v.* 620. Urit miserum gloria pectus. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 476. Magnorumque viros qui laudibus urat avorum. *Terent. Eun.* 2. 2. 43. *Gna.* Quid videtur hoc tibi mancipium? *Par.* non malum hercle. *Gna.* Uro hominem. ¶ Universim quidquid grave est, premit, fatigat, urere dicitur. *Liv. l.* 36. *c.* 23. Ætolos propter paucitatem eosdem dies noctesque assiduo labore urente. *Velle. l.* 2. *c.* 77. Populum gravis urebat infestum mari annona. *Quintil. declam.* 12. *s.* 9. Fames urit. *Liv. l.* 10. *c.* 17. Hæc eos molientes bellum domi urebat. *Id. l.* 27. *c.* 39. *a med.* Bellum, quo duodecimum annum Italia urebatur. *Ovid. Amor. l.* 1. *el.* 8. *v.* 69. Parcius exigito pretium dum retia tendis, Ne fugiant. captos legibus ure tuis. *h. e.* tuo arbitrio. *Liv. sub fin. l.* 10. Pestilentia urens urbem simul atque agros. *h. e.* vastans incendii instar. ¶ Frequenter ad amorem refertur, qui a Poetis passim ignis dicitur. *Horat. l.* 1. *od.* 19. *v.* 5. Urit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius. *Virg.* 4. *Æn. v.* 68. Uritur infelix Dido, totaque vagatur Urbe furens. *Ovid.* 7. *Met. v.* 21. quid in hospite regia virgo Ureris? *Virg. Ecl.* 8. *v.* 83. Daphnis me malus urit. & *Ecl.* 2. *v.* 68. Me tamen urit amor. *Id.* 3. *Georg. v.* 215. Carpit enim vires paulatim, uritque videndo Femina.

UROPYGIUM, ii, n. *groppone*, ὀρροπύγιον, pars ultima spinæ, ubi vertebræ desinunt, os totius spinæ extremum, ossi sacro subtus adhærens, podicique superne imminens; a πυγή, nates, & ὄρος pro ὅρος, extremitas, terminus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 93. Et anatis habeas uropygium macræ.

URPEX. V. *irpex*.

URRUNCUM, ci, n. infima pars spicæ. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 48. *in fi.* Illud autem in summa spica jam matura, quod est minus quam granum, vocatur frit; quod in infima spica ad culmum stramenti summum, item minus quam granum est, appellatur urruncum. *Gesnerus* de hac lectione non sine aliqua ratione dubitat.

URSA, æ, f. *orsa*, ἄρκτος, femina in genere ursorum. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 181. Ursa per incultos errabat squalida montes. *Id. l.* 12. *Met. v.* 319. Fusus in Offæ villosis pellibus ursæ. *Virg.* 5. *Æn. v.* 37. Horridus in jaculis, & pelle Libystidis ursæ. (Hoc & superiore loco *ursa* ponitur nulla habita ratione generis, nam pelles istæ etiam ursi esse poterant. Eadem ratione & *canis* usurpatur.) *Ovid.* 13. *Met. v.* 836. Villosæ ursæ catuli. & *vers.* 803. fera truculentior ursa. *Martial. l.* 6. *epigr.* 25. horrida. ¶ Est hoc nomine duplex Signum in cælo, *Ursa major*, & *minor*, de quibus in *Arctos* dictum est. *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 152. Quæque micat gelido Parrhasis Ursa polo. *Id.* 3. *Trist. el.* 11. *v.* 7. Barbara me tellus, & inhospita litora ponti, Cumque suo Borea Mænalis ursa videt. *Id.* 2. *Trist. el.* 4. *v.* 1. cassos Erymanthidos Ursæ. & *lib.* 5. *el.* 3. *v.* 7. suppositus stellis Cynosuridos Ursæ. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 724. immotus Ursæ rigor inveniat amnes. *h. e.* frigus earum regionum, quæ sub Ursa sunt.

URSINUS, a, um, *de orsa*, *orsino*, ἀρκτῷος, ad ursum pertinens. *Colum. de arborib. c.* 15. Ursinus sanguis. *Plin. l.* 28. *c.* 17. *in med.* adeps. & *cap.* 16. Ursinum fel. *Id. l.* 8. *s.* 36. *ad fin.* Ursina rabies. ¶ Ursinum allium, species allii silvestris, odore molli, capite prætenui, foliis grandibus. *Plin. in fi. c.* 6. *l.* 19.

URSULA, æ, f. *orsetta*, parva ursa. In sex Inscriptionib. apud *Gruter. pag.* 372. *n.* 6. *pag.* 561. *n.* 4. *pag.* 697. *n.* 5. *pag.* 815. *n.* 6. *pag.* 780. *n.* 13. *pag.* 888. *n.* 2. est nomen, vel cognomen mulieris.

URSULUS, i, m. *orsetto*, parvus ursus. In quatuor inscriptis lapidib. apud *Gruter. pag.* 9. *n.* 2. *pag.* 173. *n.* 7. *pag.* 893. *n.* 12. *pag.* 896. *n.* 2. & in tribus apud *Murator. pag.* 1029. *n.* 2. *pag.* 1512. *n.* 16. & *pag.* 1568. *n.* 5. est nomen viri.

URSUS, i, m. *orso*, ἄρκτος, genus animalis fieri multo villo, fæ... fortissimisque unguibus, viribus, rabieque horrendum. *Virg.* 3. *Georg. v.* 247. nec funera vulgo Tam multa informes ursi, stragemque dedere. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 163. Indica tigris agit rabida cum tigride pacem Perpetuam. sævis inter se convenit ursis. *Ovid.* 10. *Met. v.* 540. Raptoresque lupos, armatosque unguibus ursos. *Id.* 3. *Trist. el.* 5. *v.* 35. ursi turpes. & *eleg.* 11. *v.* 11. avidis cerva deprensus ab ursis. *Horat. l.* 1. *epist.* 15. *v.* 34. patinas cœnabat omasi, Vilis & agninæ, tribus ursis quod satis esset. *Val. Flacc. l.* 2. *v.* 73. ursi trucces. *Claudian. l.* 2. *in Rufin. v.* 483. truculenti. *Id. de consul. Mall. Theod. v.* 298. magna mole rudentes. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 185. media inter carmina poscunt Aut ursum, aut pugiles. *h. e.* pugnam bestiarum in Circo. Multa de ursis *Plin. l.* 8. *c.* 36. ubi *in fi.* hæc addit: Annalibus notatum est, Domitium Ahenobarbum Ædilem curulem ursos Numidicos centum, & totidem venatores Æthiopas in Circo dedisse. Miror adjectum Numidicos fuisse, cum in Africa ursum non gigni constet. Hæc *Plin.* quare *ursi Numidici* fuere leones, ut *Lips.* & *Voss.* & al. censent. Sic enim eos appellasse videntur rudes Romani, cum primum ab ipsis visi sunt, quemadmodum elephantos *Lucas boves* dixere, & pantheras *mures Africanos*. Quare quod *Virg.* 5. & 8. *Æn.* Libystidem ursam memoret, possumus cum *Servio* quamlibet Africanam feram intelligere: nisi malis cum *Harduino Ligystidem* legere, h. e. Ligusticam. quod sane minus placet. Ceterum *Plin.* etiam *eod. cap. paenult. ejusd. lib.* negat, ursos in Africa nasci. ¶ Fumantem nasum vivi ursi tentare, proverb. est apud *Martial. lib.* 6. *epigr.* 64. *v.* 28. h. e. provocare eum, qui nocere potest.

UR-

URTICA, æ, f. *artica*, *ortie*, *ἀκαλήφη*, herba vel cæcia nota, quia solo tactu ſe prodit, puſulas excitans, uſtioni ſimiles, & pruritum atque ardorem: quare ab uro dictam volunt. *Plin. l.* 21. *c.* 15. *ad fin.* Ex omnibus (*ſpinoſorum herbarum*) generibus urtica maxime noſcitur, utriculis in flore purpuream lanuginem fundentibus: ſæpe altior binis cubitis. Plures ejus differentiæ: ſilveſtris, quam & feminam vocant, mitiorque. Et in ſilveſtri quæ dicitur canina, acrior, caule quoque mordaci, fimbriatis foliis. Quæ vero etiam odorem fundit, Herculanea vocatur. Semen omnibus copioſum, nigrum. Mirum, ſine ullis ſpinarum aculeis lanuginem ipſam eſſe noxiam, & tactu tantum levi pruritum, puſulaſque confeſtim adusto ſimiles exſiſtere. Sed mordacitas non protinus cum ipſa herba gignitur, nec niſi ſolibus roborata. Morſu carens lamium vocatur. Hæc *Plin.* Habet autem uſum etiam in cibis pauperiorum: & remedium eſt etiam ad multa. *Plin. ibid.* & *lib.* 22. *c.* 13. *Catull. carm.* 44. *ad Fund. ſuum*, *v.* 15. *Horat. l.* 1. *ep.* 12. *v.* 8. & *Perſ. ſat.* 6. *v.* 70. ¶ Translate eſt pruritus & libido turpis. *Juvenal. ſat.* 2. *v.* 128. unde Hæc tetigit, Gradive, tuos urtica nepotes? Adde *ſat.* 11. *v.* 166. ¶ Eſt etiam marina urtica, ex genere τῶν ζωοφύτων, h. e. eorum, quæ mediam naturam habent inter fruticem & animal, ut ſpongiæ. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Urticæ noctu vagantur, noctuque mutant (*ſedem.*) Carnoſæ frondis his natura, & carne veſcuntur. Vis pruritu mordax, eademque quæ terreſtris urticæ. Contrahit ergo ſe quam maxime rigens, ac prænatante piſciculo frondem ſuam ſpargit, complectenſque devorat. Alias marcenti ſimilis, & jactari ſe paſſa fluctu algæ vice, contactos piſces, attrituque petræ ſcalpentes pruritum invadit, &c. Hæc *Plin.* Meminit & *Plaut. Rud.* 2. 1. 9. ¶ Fuit cognomen Romanum, ut C. Herennius Urtica, in vet. lap. apud *Maffei.* in *Muſ. Veron. pag.* 155. *n.* 3.

URTICULA, æ, f. *articheta*, parva urtica. In vet. lap. apud *Gruter. pag.* 1002. eſt nom. propr. mulieris.

URVO, *&* Urbo, as, *a.* 1. eſt in urbe condenda aratro circumdare, ſeu definire. *Feſt.* Urvat, Ennius in Andromacha ſignificat circumdat, ab eo ſulco, qui fit in urbe condenda urvo aratri, quæ fit forma ſimillima uncini, curvatione buris, & dentis, cui præfigitur vomer. V. *Urvum*.

URUS, i, m. *οὖρος*, bos agreſtis, in Pyrenæis montibus naſcens, animantibus ceteris, elephanto excepto, major. *Cæſ. l.* 6. *B. Gall.* loquens de feris, quæ in Hercynia ſilva naſcuntur, *cap.* 27. Tertium eſt genus eorum, qui uri appellantur: ii ſunt magnitudine paulo infra elephantos, ſpecie, & colore, & figura tauri. Magna vis eſt eorum, & magna velocitas: neque homini, neque feræ, quam conſpexerint, parcunt. Hos ſtudioſe foveis captos interficiunt. Hoc ſe labore durant adoleſcentes, atque hoc genere venationis exercent: & qui plurimos ex his interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ ſint teſtimonio, magnam ferunt laudem. Sed aſſueſcere ad homines, & manſueſieri ne parvuli quidem excepti poſſunt. Amplitudo cornuum, & figura, & ſpecies multum a noſtrorum boum cornibus differt. Hæc ſtudioſe conquiſita, ab labris argento circumcludunt, atque in ampliſſimis epulis pro poculis utuntur. *Plin. l.* 8. *c.* 15. Pauciſſima Scythia gignit inopia fruticum: pauca contermina illi Germania: inſignia tamen boum ferorum genera, jubatos biſontes, excellentique & vi & velocitate uros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, cum id gignat Africa, vituli potius, cervique quadam ſimilitudine. *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 4. *ſub fin.* Punicis, Oſciſque verbis uſi ſunt veteres: quorum imitatione Virgilius peregrina verba non reſpuit, ut in illo (2. *Georg. v.* 374.) Silveſtres uri aſſidue. Uri enim Gallica vox eſt, qua feri boves ſignificantur. *Servius ibid.* ait, uros dici ἀπὸ τῶν ὀρῶν, ideſt a montibus, ut naſci in montibus Pyrenæis, qui inter Gallias, Hiſpaniaſque. *Virg. Georg. lib.* 3. *v.* 532. Quæſitas ad ſacra boves Junonis, & uris imparibus ductos alta ad donaria currus.

URVUM, *ſive* Urbum, i, n. buris, hoc eſt aratri curvatura. Quod Romani aratri curvaturam urvum vocarunt, ideo factum, quia urvum generatim dicerent τὸ ἐπικαμπές, hoc eſt quod ita eſt flexum, ut redeat ſurſum verſus. *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 27. *Pompon. Dig. lib. ult. tit. penult. leg.* 239. Urbs ab urvo appellata eſt. urvare eſt aratro definire: & Varus ait, urvum appellari curvaturam aratri, quod in urbe condenda adhiberi ſolet. In edit. *Torrentini* habetur *urbo*, & *urbum*.

U S

USIO, onis, f. *uſo*, idem quod uſus. *Cato* 2. 149. Oleis, aſparagis, lignis, aqua, itinere, actu, domini uſioni recipitur. *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg.* 28. Si factum aurum legatum eſt, omne ad eum pertinet, cui legatum eſt, ex quo auro aliquid eſt effectum, ſive id ſuæ, ſive alterius uſionis cauſa paratum eſſet. *Scævola* apud *Gell. l.* 4. *c.* 1. Longæ uſionis gratia contrahuntur, & reconduntur. *Varr.* apud *Non.* 2. 3. *n.* 262. Diogenem litteras ſciſſe, dum uſioni quod ſatis eſſet. *Arnob. l.* 7. *pag.* 238. Colunt dii vineas, & ad ſuas uſiones contractis exprimunt vindemiatoribus vinum. *African. Dig. lib.* 30. *leg.* 58. *circa med.* Uſioni habere aliquid. *Al. leg.* uſui. *Cato R. R. cap.* 38. *in fin.* Virgas & ſarmenta, quæ tibi uſioni ſupererunt, in ſegete comburito. Eſt qui leg. *uſioni*. Sed *uſioni* defendit *Harduin.* apud *Plin. lib.* 18. *cap.* 25. *in f.* locum ipſum Catonis referentem.

USITATE, *ſecondo l'uſanza*, *εἰθισμένως*, ſecundum conſuetudinem. *Cic.* 4. *de Fin.* 1. 26. Cur igitur, cum de re conveniat, non malimus uſitata loqui? *Gell. lib.* 13. *cap.* 20. *ad fin.* Dicere uſitatius manente numero poſſet. *Id. lib.* 19. *cap.* 7. Obeſum notavimus proprie magis, quam uſitate dictum pro exili atque gracilento.

USITATUS, a, um, *uſato*, *conſueto*, *ſolito*, *uſitato*, *εἰθισμένος*, uſu receptus, conſuetus, pervulgatus, ſolitus, translatitius. *Cic. Phil.* 14. *c.* 4. *extr.* Honos uſitatus & pervulgatus. *Id. pro Cæcin. c.* 26. Hoc jam vetus eſt, & majorum exemplo multis in rebus uſitatum. *Brut. ad Cicer. ep.* 16. Non ſolum uſitatum, ſed etiam quotidianum eſt, aliquid audire de te, quod, &c. *Cic.* 3. *de Fin. cap.* 1. Niſi vocabulis uteremur nobis incognitis, uſitatis ſibi. *Id. Acad.* 1. *c.* 7. *a med.* Faciamus tractando uſitatius hoc verbum, & tritius. *Id. Verr.* 4. *c.* 3. *a med.* Hunc pertuliſſent, ſi humano modo, ſi uſitato more, ſi denique non aliquo in genere peccaſſet. *&* *Verr.* 7. *c.* 44. *ſub fin.* Metum virgarum navarchus pretio redemit: humanum. alius, ne condemnaretur, pecuniam dedit: uſitatum eſt. *Senec. in Herc. Oet. v.* 362. Hoc uſitatum eſt Herculi: captas amat. *Cic. in Orat.* 2. 45. *a med.* Uti verbis quam uſitatiſſimis. *Horat. l.* 2. *od. ult.* Non uſitata, nec tenui ferar Penna biformis per liquidum æthera. *Plaut. Pſeud.* 2. 4. 37. Homo qui non hic uſitatus ſæpe ſit. *h. e.* qui frequens in his locis non fuerit. *Al. leg.* *viſitatus*.

USITOR, aris, dep. 1. *uſare ſpeſſo*, *χράομαι*, frequenter utor. *Gell. l.* 17. *c.* 1. *a med.* Tametſi aliquoties verbo ipſo alio quoque modo uſitati ſunt.

USPIAM, adverb. *in qualche luogo*, *πού*, *ἁμοῦ*, idem ac uſquam, ideſt in aliquo loco. Eſt ab *ὅς*, quod valet *ἕως*, ideſt uſque. *Piam* eſt vocis productio, haud ſecus ac in *quiſpiam*. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 15. Sive eſt illa lex ſcripta uſpiam, ſive nuſquam. *Plaut. Aulul.* 4. 2. 13. Perſcrutabor fanum, ſi inveniam uſpiam aurum. *Terent. Adelph.* 2. 2. 12. Ne aut ille alſerit, aut uſpiam ceciderit. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 17. Quo te ille aut Dyrrhachii, aut in iſtis locis uſpiam viſurus eſſet. *Auguſtin. ep.* 164. (*al.* 99.) *ſect.* 7. Nec ipſos inferos uſpiam Scripturarum in bono appellatos potui reperire. ¶ Translate ponitur pro in aliqua re, vel aliquo negotio. *Plaut. Caſ.* 3. 3. 14. Namne expertus uſpiam?

USQUAM, *in alcun luogo*, adverb. *πῇ*, *ἁμοῦ*, alio in loco, alicubi, uſpiam. *Plaut. Merc.* 5. 2. 21. Neque quieſcam uſquam noctu, neque interdiu, priuſquam, &c. *Cic. pro Flacc. c.* 29. Iſte, cui nullus eſt uſquam conſiſtendi locus, Romam ſe retulit. *Id.* 2. *de Leg. cap.* 1. Miror, te, cum Roma abſis, uſquam potius eſſe. *Terent. Eun. in f.* Nunquam etiam fui uſquam, quin me omnes amarent plurimum. *Id. Andr.* 5. 3. 7. Num ejus color pudoris ſignum uſquam indicat? *Virg. Æn.* 1. *v.* 608. ſi quid uſquam juſtitiæ eſt. *&* *lib.* 7. *v.* 31. dubitem haud equidem implorare quod uſquam eſt. *Juſtin. l.* 3. *c.* 3. *a med.* Nec ſane uſquam terrarum locum honoratiorem ſenectus habet. *Terent. Hec.* 3. 1. 13. An quiſquam uſquam gentium eſt æque miſer? *Nep. in Datam. c.* 6. *extr.* Quo neque acutius cogitatum uſquam legimus. *h. e.* in ulla hiſtoria. ¶ Cum verbis motus. *Plaut. Mil.* 3. 1. 90. Si ea quidem deducta eſt uſquam gentium. *Cic. Phil.* 1. *c.* 1. Nec vero uſquam diſcedebam, nec a republ. dejiciebam oculos. *Nep. in Ageſil. c.* 3. Ageſilaus Phrygiam prius depopulatus eſt, quam Tiſſaphernes uſquam ſe moveret. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 4. *ante med.* Sus uſque adeo pinguitudine creſcere ſolet, ut ſe ipſa ſtans ſuſtinere non poſſit, neque progredi uſquam. *Horat. l.* 1. *ſat.* 1. *v.* 37. formica non uſquam prorepit. *&* *lib.* 2. *ſat.* 1. *v.* 31. neque uſquam decurrens alio. *&* *ſat.* 7. *v.* 30. velut uſquam vinctus eas. ¶ In aliqua re, aut negotio. *Terent. Andr.* 2. 5. 9. Neque iſtic, neque alibi tibi uſquam erit in me mora. *Cic.* 2. *Offic. cap.* 1. Cum dominatu unius omnia tenerentur, neque eſſet uſquam conſilio, aut auctoritati locus. *Salluſt. in Jug. cap.* 13. Neque adverſus iram ejus uſquam, niſi in avaritia nobilitatis, & pecunia ſua ſpem habere.

USQUE, *fino*, *inſino*, *ἄχρι*, *μέχρι*, *ἕως*, *ἕως ἄν*, propoſitio ex iis, quæ vel accuſativo, vel ablativo inſerviunt, juxta ſignificationis varietatem. Significat continuationem, & finem loci, temporis, actus, & hujuſmodi. Refertur ſæpe ad motum ad locum, & fere poſtulat poſt ſe aliam præpoſitionem. Pro arbitrio autem vel anteponitur, vel poſtponitur. *Cic. pro leg. Man. c.* 20. *ſub fin.* Cum ad eum uſque in Pamphiliam legatos miſiſſent. *Id. pro Quint.* 1. 3. *a med.* In Galliam Nævius, & trans Alpes uſque transfertur. ¶ Quando adjungitur nominibus propriis urbium, caſtellorum, & pagorum, item appellativis *domus*, & *rus*, alteram præpoſitionem reſpuit. *Terent. Adelph.* 4. 5. 21. Miletum uſque? obſecro. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *cap.* 14. *ſub fin.* Theatrum ita reſonans, ut uſque Romam ſignificationes, voceſque referantur. ¶ Et perſonis. *Stat.* 11. *Theb. v.* 88. horrendus ab aſtris Deſcendit nos uſque fragor. ¶ Et aliis. *Juſtin. l.* 1. *c.* 1. Terminos uſque Libyæ. *Id. l.* 7. 1. 1. Imperium uſque extremos Orientis terminos prolatum. *Celſ. l.* 7. *c.* 7. *ſect.* 15. Vitium menſurum uſque mortis diem. ¶ Interdum tamen etiam cum nominibus propriis urbium, &c. reperitur cum præpoſit. *ad*. *Cic. pro Dejot.* 1. 7. Uſque ad Numantiam miſit. ¶ Refertur quoque ad motum de loco, vel ad originem, & recipit ablat. cum præpoſit. *a*, vel *ab*, vel *e*, aut *ex*, etiam cum nominibus propriis urbium, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 68. Atque illam uſque a mari ſupero Romam proficiſci. *Id.* 3. *Verr. cap.* 34. *a med.* Uſque a Dianio, quod in Hiſpania eſt, ad Sinopen, quæ in Ponto eſt, navigaverunt. *Id.* 7. *Verr. c.* 60. *ſub fin.* Ut qui uſque ex ultima Syria atque Ægypto navigarent. *Virg.* 7. *Æn. v.* 289. Siculo proſpexit ab uſque Pachyno. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 37. Volucres & feras diverſis a terris, & animalia maris oceano ab uſque petiverat. ¶ In utro-

utroque moto vice casuum admittit etiam adverbia eo, illo, illinc, istinc, & hujusmodi. Cic. Attic. l. 5. ep. 14. a med. Quod eos usque istinc exauditos putem. Plin. l. 6. c. 23. ante med. Achæmenidas usque illo tenuisse. Ovid. in Ibin, v. 240. Admorunt oculis usque sub ora faces. ¶ Sæpe etiam tempus notat, vel personam spectata ratione temporis. Si dicatur de tempore futuro, vel consequenti, exigit accus. cum præposit. ad. Plaut. Men. 1. 2. 62. Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. hoc est quoad Lucifer, vel Sol a nobis videbitur. Cic. de Amic. c. 10. Amicitiam usque ad extremum vitæ diem permanere. Virg. 1. Georg. v. 211. serite hordea campis Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem. Terent. Adelph. 4. 4. 21. Cessatum usque adhuc est. ¶ In hac acceptione frequenter usque omittitur. Cic. de Senect. cap. 19. Quanquam quis est tam stultus, quamvis sit adolescens, cui sit exploratum, se ad vesperam esse victurum? ¶ Si vero dicatur de tempore præterito regit ablat. cum præposit. a, vel ab. Cic. 1. de Divin. c. 1. Vetus opinio est, jam usque ab Heroicis ducta temporibus. Id. 1. de nat. Deor. c. 33. Usque a Thale Milesio enumerasti sententias philosophorum. Id. pro Cæl. cap. 14. sub fin. Bona paterna, & avita, & usque a nobis reperta. ¶ Jungitur & cum inde. Cic. pro Arch. c. 1. Inde usque repetens. ¶ Significat etiam finem, vel terminum cujuscumque rei, ut dominii, actionis, &c. Terent. Andr. 1. 2. 28. Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. Cic. 2. Verr. c. 6. circa med. Usque ad eum finem, dum judices rejecti sunt. Gell. l. 15. c. 2. Vini libidine ad usque ludibria ebriosus. ¶ Item connotat exceptionem. Plin. a med. ep. 11. l. 2. Assenserunt Consules designati, omnes etiam Consulares usque ad Pompejum. idest excepto Pompejo. ¶ Migrat etiam in adverbium, & significat diu, multum, valde. Terent. Adelph. 2. 2. 5. Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. Horat. l. 2. sat. 2. v. 65. pœnas dedit usque superque, Quam satis est. ¶ Vel assidue, jugiter, perseveranter. Virg. 9. Ecl. sub fin. Cantantes, licet, usque (minus via lædet) eamus. Martial. l. 5. epigr. 61. Allatres licet usque nos & usque, Et gannitibus improbis lacessas. Propert. lib. 2. el. 7. v. 40. an usque In nostrum jacies verba superba caput? ¶ Vel pæne, prope. Terent. Adelph. 4. 2. 19. Rogitas? Ctesipho me pugnis miserum, & istam psaltriam Usque occidit.

USQUE ADEO, a tal segno, talmente, in tal maniera, οὕτω, ὥστε, in tantum. Virg. Ecl. 1. v. 11. Non equidem invideo: miror magis. undique totis Usque adeo turbatur agris. ¶ Pro tamdiu, sequentibus particulis donec, quoad, dum. Plaut. Cistell. 2. 3. 40. Non destiti instare usque adeo, donec se adjurat anus jam mihi monstrare. Cato R. R. c. 67. Amurcam commutat usque adeo, donec in lacum postremum pervenerit. Cic. pro Sext. cap. 38. Usque adeo hominem in periculo fuisse, quoad scitum sit Sextium vivere. Terent. Eun. 4. 6. 3. Usque adeo illius ferre possum ineptias & magnifica verba, verba dum sient. C. Gracch. apud Gell. l. 10. c. 3. Usque adeo verberari jussit, dum animam efflavit. Plaut. Amph. 1. 2. 10. Adeo usque, satietatem dum capiet pater. ¶ Usque eo ut, adeo ut, a tal segno che, talmente che. Cic. pro Flacc. c. 23. Usque adeo orba fuit ab optimatibus illa concio, ut princeps principum esset Mæandrius.

USQUE ADHUC, fin qui, μέχρι, τέως τοῦ χρόνου, hactenus, hucusque. Plaut. Aulul. 2. 3. 10. Quod celatum est atque occultatum usque adhuc, nunc non potest. Sueton. in Domit. c. 18. Usque adhuc certe animum meum probasti, & vultum.

USQUE ADMODUM, tandiu apud Veteres. Cat. c. 156. R. R. Postea ubi iterum occipiet fervere, paulisper demittito usque admodum, dum quinquies quinque numeres.

USQUE AFFATIM, usque ad satietatem. Plaut. Pœn. 3. 1. 31. Edas de alieno, quantum velis, usque affatim.

USQUE ANTEHAC, fino avanti che, μέχρι πρὸ τούτου, usque ad id tempus, antequam. Terent. Andr. 2. 1. 13. Ut animus in spe, atque in timore usque antehac attentus fuit. idest usque ad id tempus, antequam tua verba audirem.

USQUE DONEC, fino che, usque dum. Plaut. Mil. 1. 2. 113. Ibo odorans usque donec persecutus vulpem ero vestigiis.

USQUE DUM, fino che, ἄχρι οὗ, idem ac usquequo, vel quoad, vel quandiu. Plaut. Men. 5. 1. 28. Usque dum regnum obtinebit Jupiter. Cic. 3. Verr. c. 5. Duces prædonum vivos domi suæ, usque dum per me tibi licuerit, tenuisse. ¶ Interdum divisim usurpatur aliis dictionibus interjectis. Ter. Heaut. 5. 2. 30. Ita & ibi nunc sum, & usque id dudum egi, dum loquitur pater. Cic. l. 12. Fam. ep. 19. sub fin. Mihi quidem usque curæ erit, quid agas, dum, quid egeris, sciero.

USQUE EO, in tanto, a tal segno, παρὰ τοσοῦτον, ἕως, in tantum adeo. Cic. l. 1. de Orat. c. 52. Plato cum hæc exprimenda verbis arbitraretur, novam quandam finxit in libris civitatem: usque eo illa, quæ dicenda de justitia putabat, a vitæ consuetudine, & a civium moribus abhorrebant. Id. Verr. 6. c. 40. Virgis iste cæderet sine causa socium populi Romani? non usque eo improbus. ¶ Sæpe post se exigit particulam ut. Cic. pro Rosc. Amer. c. 9. Quid Amerini, usque eo visum est indignum, ut fletus gemitusque tota urbe fierent. ¶ Vel ne. Cic. pro Quint. c. 18. in fin. Inferiorem esse patitur duntaxat usque eo, ne eum bonis, fama, fortunisque omnibus Sex. Nævii cupiditati crudelitatique dedatur. ¶ Vel dum. Ter. in Andr. 4. 1. 7. Multa facimus usque eo, dum aspectus ipse fidem faciat sui judicii. ¶ Vel quoad. Cic. 5. Verr. c. 33. a med. Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrabantur. ¶ Vel donec, & significat tandiu. Cic. 3. Verr. c. 6. in fin. Usque eo timui, ne quis de mea fide dubitaret, donec ad rejiciendos judices venimus. ¶ Usque eo quoad pro tandiu. Cic. pro Dejot. c. 4. Tamen usque eo se tenuit, quoad a Cn. Pompejo ad eum legati venerant. ¶ Usque eo antequam idem est ac usque antehac, quod V. supra. Cic. pro Rosc. Amer. c. 22. Usque eo animadverti, judices, eum jocari, antequam Chrysogonum nominavi: quem simul atque attigi, statim homo se erexit. h. e. usque ad id tempus, quo Chrysogonum nominavi.

USQUEQUAQUE, adverb. in ogni luogo, d'ogni intorno, πάντη, πανταχοῦ, in unoquoque loco, ubique, passim. Plaut. Pœn. prol. v. 105. Mari terraque illas usquequaque quæritat. Cic. 2. Phil. c. 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. ¶ Sumitur etiam pro quocunque tempore, semper, assidue. Cic. l. 7. Fam. ep. 16. ex Vet. Poeta. Usquequaque sapere oportet. id erit telum acerrimum. Plin. l. 7. ep. 2. Si qua posteris cura nostri, usquequaque narrabitur, qua concordia, fide vixerimus. Catull. carm. 39. in Egnat. Egnatius quod candidos habet dentes, renidet usquequaque. ¶ Item in omni re. Cic. 7. Verr. c. 5. Nolite usquequaque eadem quærere: in metu belli, furandi qui locus potest esse? ¶ Item pro omnino, universim, generatim. Cic. 5. Fin. cap. 30. circa med. An hoc usquequaque aliter in vita, & non ex maxima parte de tota judicabis?

USQUEQUO, & Usque quo, fin dove, ἕως οὗ, quousque, usque ad quem locum. Plin. l. 17. c. 23. circa med. Palmites ad superiora scandant, relicto duramento, & emissario uno, qui subeat, usquequo placuerit. Id. l. 6. c. 4. a med. Oppidum ab amne influente ibi cognominatum, usquequo magnarum navium capacem esse diximus. ¶ Item usque ad quod tempus, fino a quando, usquedonec. Varr. l. 1. R. R. c. 2. ad fin. Ranam aridam conjicere in aquam, usquequo ad tertiam partem decoxeris. Pallad. Martio l. 4. Martio mense putatio celebratur, usque quo incipit gemma esse suspecta. ¶ Item quatenus, usque ad quem finem, fino a qual termine. Ulpian. Digest. lib. 5. tit. 2. leg. 29. a med. Ex ideo datæ libertates, usque quo Falcidia permittit, suam habent potestatem. ¶ Dividitur etiam & invertitur. Martial. l. 2. epigr. 64. Ista age, rumpe moras, quo te spectabimus usque?

USQUE QUOAD, finchè, quousque, usque donec, usque eo quoad. Cic. in Bruto, c. 22. a med. Usque illum, quoad ei nuntiatum esset, consules descendisse, commentatum in quadam testudine cum servis litteratis fuisse. Varr. lib. 2. R. R. cap. 7. a med. Amiculis factis dandum hordeum & furfures, usque quoad erunt lactentes.

USTA, æ, f. genus coloris rubei, sed ad flavum accedentis, & colori auri similis. Vitruv. l. 7. c. 11. in fin. Usta vero, quæ satis habet utilitatis in operibus, tectoriis sic temperatur: Gleba silis boni coquitur, ut sit in igne candens: ea autem aceto extinguitur, & efficitur purpureo colore. Plin. l. 35. c. 6. ante med. Usta casu reperta incendio Pyræei cerussa in orcis cremata. Optima Attica, quæ & purpurea appellatur. Fit & Romæ, cremato sile marmoroso, & restincto aceto. Sine usta non fiunt umbræ.

USTILAGO, inis, f. herba eadem, quæ carduus silvaticus. Apul. de herb. c. 109.

USTIO, onis, f. abbruciamento, scottatura, καῦσις, actus urendi. Plin. l. 34. c. 15. Quædam ustione sanantur, privatim vero canis rabidi morbus. Cels. l. 8. c. 2. sub fin. Si costa cariosa est, inutilis ustio, sed excidendi necessitas est. Plin. l. 20. c. 22. In magna duritia sine fico imponendum: vel si vehementior ustio timeatur, per duplices pannos. Id. l. 36. c. 21. ad fin. de pumicibus. Quidam tertia ustione refrigeratos potius, quam restinctos, terere malunt ex vino.

USTOR, oris, m. καυτήρ, [illegible], qui urit, cremator. Speciatim ita dicebatur, qui corpora in bustuariis cremabat, [illegible]. Martial. l. 3. epigr. 93. in fin. Ustorque tædas præferat novæ nuptæ. Catull. carm. 59. v. 4. in Rufam: Cum devolutum ex igne prosequens panem A semiraso tunderetur ustore. Adde Lucan. lib. 8. v. 738.

USTRICULA, æ, f. mulier, quæ capillum candenti ferro crispat deliciarum causa. Legitur secundum nonnullos apud Tertull. de Pall. c. 4. ubi alii omnino aliter.

USTRINA, æ, f. locus, in quo cadaver cremabatur: ab ustum sup. verbi uro, καύστρα [illegible]. Differt a sepulcro, quia locus ille, in quo cadaver cremabatur, si cadaver in eo etiam sepeliebatur, dicebatur sepulcrum, si cadaver alio transferebatur, ustrina, ut Fest. docet in Bustum. Inscript. apud Murator. pag. 345. n. 12. ¶ Item καμίνιον, locus, in quo metalla candescunt, ut elaborentur. Plin. l. 36. c. 21. ad fin. In ustrinis ter siccantur, ita ut torreantur carbone puro, ac toties vino restinguantur albo. ¶ Sumitur etiam pro quovis ardore, aut ustione. Apul. l. 7. Metam. Ustrinæ talis moram non sustinens.

USTRINUM, ni, n. ustrina, locus, in quo cadaver crematur, alibi sepeliendum. Erant ustrina muro cincta, & fere prope sepulcrum. Vet. Lap. apud Gud. pag. 174. n. 1. M. Lollius M. F. Papir. Prætextatus, &c. fecit sibi monumentum latum Ped. XX. & XXV. extr. ustrinum Ped. XX. &c. Alius apud Spon. in Miscell. pag. 291. In Fr. cum ustrino P. LIIII. in agro P. XXIIII. Sponius ibid. Ustrini figuram exhibet. Alius apud Gruter. pag. 656. n. 3. & 755. n. 4. Huic monumento ustrinum applicari non licet. Adde pag. 1044. n. 7. & 8. ubi eadem verba leguntur.

USTULATUS, a, um, abbrustolato, præustus, [illegible]. Vitruv. lib. 1. cap. 5. Taleæ oleagineæ ustulatæ quam creberrimæ instruantur. Id. sub fin. l. 5. Locus palis ustulatis configatur.

USTULO, as, avi, atum, a. 1. abbruciare, abbrustolire, scottare, [illegible], circum uro, aduro, cremo. Catull. carm. 36. in Annal. Volus.

Visuf. v. 6. Vusit, pessimi poetæ Scripta tardipedi deo daturam Infelicibus ustulanda lignis. *Auct. Priap. carm.* 61 gemmas modo germine exeuntes Seri frigoris ustulavit aura. *& carm.* 45. Fervente caput ustulare ferro.

USTUS, a, um, *abbruciato*, *κεκαυμένος*. *Ovid.* 1. *Met. v.* 119. Tum primum siccis aer fervoribus ustus Canduit. *Plin. l.* 10. *c.* 70. Conveniunt ex alto etiam pisces ad quosdam odores, ut sepiam ustam. *Horat. epod.* 10. *v.* 13. Cum Pallas usto vertit iram ab Ilio in impiam Ajacis ratem. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 680. Nec nova per gelidas usta sit herba nives. *Id.* 3. *Trist. el.* 2. *v.* 8. ustus ab assiduo frigore Pontus. *Id.* 4. *Fast. v.* 275. puppis picta coloribus ustis, *h. e.* encausice inustis. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *a med.* Urina sole usta. *riscaldata*. & *lib.* 30. *c.* 4. *a med.* Ferro ustæ plagæ. *scottate*. ¶ *Usti* dicuntur, qui igne læsi sunt, *πυρίκαυστοι*. *Plin. lib.* 20. *cap.* 23. *ante med.* Acanthi radices ustis, luxatisque mire prosunt. Sic *lib.* 23. *cap.* 4. Oleum amygdalinum medetur a sole ustis cum cera.

USUALIS, le, *usuale*, *χρήσιμος*, usui nostro serviens. *Marcian. Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg.* 16. Quoties quis mancipia invecta professus non fuerit, sive venalia, sive usualia, in pœnæ commissi est. ¶ Sermo usualis, h. e. rudis, inornatus, qualis in usu quotidiano & familiari est. *Sidon. l.* 4. *ep.* 10.

USUARIUS, a, um, idem ac usualis. *Gell. l.* 4. *c.* 1. *extr.* Ex iis autem, quæ promercalis, & usuaria in locis iisdem efficet, ea sola esse penoris putat, quæ sint usui annuo. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 8. *leg.* 14. Per servum usuarium si stipulet, &c. *h. e.* cujus non proprietatem, nec fructum, sed usum tantummodo quis habet. *Modestin. ibid. leg.* 12. Usus aquæ personalis est: & ideo ad heredem usuarii transmitti non potest. *h. e.* ejus, qui usum tantummodo aquæ habet.

USUCAPIO, onis, f. acquisitio per usum legitimi temporis jure civili constituta. *Ulpian. in fragm. tit.* 19. Usucapio est adeptio dominii per continuationem possessionis anni, vel biennii, rerum mobilium anni, immobilium biennii. *Modestin. Dig. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 3. Usucapio est adjectio dominii per continuationem possessionis temporis lege definiti. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 21. In qua quoniam usucapionem duodecim Tabulæ intra quinque pedes esse noluerunt, depasci veterem possessionem Academiæ ab hoc acuto homine non sinemus. ¶ A Jurisconsultis appellatur etiam *capio*. V. *Capio*, *onis*. ¶ Usurpatur & divisim interjecta aliqua dictione. *Ulpian. Dig. lib.* 41. *tit.* 10. *leg.* 1. Si sponsæ sponsus ea mente tradiderit res, ut non ante ejus fieri vellet, quam nuptiæ secutæ sint, usu quoque capio cessabit.

USUCAPIO, is, cepi, captum, a. 3. *acquistare*, *fare suo*, *χρήσει ἰδιοποιοῦμαι*, rem aliquam continuatione usus, aut possessionis mihi attribuo, vindico, in meum usum converto: pro quo JCti etiam dicunt *capere usu*, *capere utilitatis causa*, *usu suum facere*, *longo tempore capere*, *diuturne possidendo capere*, *longa possessione capere*. V. *Capio*, *is*. *Cic. de Harusp. resp. cap.* 14. *extr.* Nihil mortales a diis immortalibus usucapere possunt. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 5. *a med.* De Tadiana re mecum Tadius locutus est, te ita scripsisse, nihil esse jam, quod laboraretur, quoniam hereditas usucapta esset. *Plin. l.* 5. *ep.* 1. Jam biennium transisse, omniaque me usucepisse. *Liv. l.* 26. *c.* 44. *sub fin.* Nullam penes se culpam esse, quod Hannibal velut usucepisset Italiam. *avesse fatta sua propria*: *se fosse fatto padrone*. ¶ Usurpatur etiam divisim, sive citra compositionem. *Pompon. Dig. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 29. Propius est, ut usu eas capere non possis. ¶ Et reverso ordine. *Paul. ibid. tit.* 7. *leg.* 1. Filius pro donato non capiet usu.

USUCAPTUS, a, um, longa possessione vindicatus, & meus factus, *ἰδιοποιηθείς*. *Suet. in Domit. cap.* 9. *sub fin.* Subsecivа, quæ carptim superfuerunt, veteribus possessoribus ut usucapta concessit.

USUFACIO, is, a. 3. Usufacere aliquid suum, est sibi diu utendo vindicare, usu capere. *Plaut. Amph.* 1. 1. 219. Cujus nunc es? So. tuus. nam pugnis usufecisti tuum.

USUFRUCTUARIUS, ii, m. *usufruttuario*, cujus est ususfructus in aliqua re, non etiam proprietas. *Ulpian. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 7. Usufructu legato, quicumque rei reditus est, ad usufructuarium pertinet.

USURA, æ, f. *uso*, *χρῆσις*, idem quod usus, h. e. actus utendi, itemque facultas utendi re quapiam. *Plaut. Trin.* 1. 2. 144. Neque adeo hasce (*ædes*) emi mihi, nec usuræ meæ. *Id. Amph. prol. v.* 108. Usuram ejus corporis cepit sibi, & gravidam fecit. *Acc. apud Non. c.* 3. *n.* 686. Atque hanc postremam Solis usuram cape. *Cic. Catil.* 1. *c.* 16. Si hoc optimum factu judicarem, unius usuram horæ gladiatori isti ad vivendum non dedissem. *Id. Tuscul.* 1. *c.* 39. Natura dedit usuram vitæ, tanquam pecuniæ, nulla præstituta die. *Id. pro Rabir. Post. in f.* Ut huic optimo viro usuram hujus lucis, & vestrum conspectum ne eripiatis. *Id. Agrar.* 3. *c.* 1. A vobis, quos leviter immutatos esse sentio, exigui temporis usuram bonæ de me opinionis postulo. *Id. Fam.* 3. *ep.* 1. Perficiam profecto, ut longi temporis usuram, qua caruimus, intermissa nostra consuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum sarciam. *Velle. l.* 2. *c.* 34. Temperare animum ab usura gloriæ. ¶ Metonymice est commodum & fructus, qui ex usu cujuspiam rei percipitur: & præcipue ex usu pecuniæ, quæ alicui utenda conceditur. *Cic. Verr.* 5. *cap.* 72. Quis hoc fecit unquam, ut cum senatus publicanos usuram sæpe jussisset, magistratus a publicanis pecuniam pro usuris auderet auferre? Al. leg. *versura*. ¶ Item pro usuræ mercede, & pretio, h. e. pro pecunia, quæ solvitur ultra sortem ei, qui pecuniam utendam dedit, *usura*, *censo*, *τόκος*. quæ vox Græca metaphorica partum significat, a *τίκτω*, pario. Est enim usura quidam veluti partus pecuniæ, sed infelix ac spurius: cum pecunia sua sponte natura sterilis sit, & parere non debeat. *Lucan. l.* 1. *v.* 181. Hinc usura vorax, avidumque in tempore fenus. *voracem* dicit, quia donec reddatur sors, semper poscit; & si non solvatur, sortem ipsam absorbet. *Plin. l.* 6. *ep.* 8. *circa med.* Rogo, cures, ut Attilio meo salva sit non sors modo, sed etiam usuræ plurium annorum. *non solo il capitale*, *ma ancora i pro scorsi*. & *lib.* 10. *ep.* 62. Minuere usuram, ac per hoc idoneos debitores invitare. *calare i pro*. & *Cic. Attic. l.* 12. *epist.* 22. Usuram pendere. *Id. ibid. l.* 9. *epist.* 12. Usuras perscribere. *dar danari a censo*: sub usuris pecunias locare, & apud trapezitam syngrapham earum conficere. *Suet. in Aug. c.* 39. Pecunias levioribus usuris mutuari. *Martial. l.* 5. *epigr.* 43. Debitor usuram pariter, sortemque negabit. *i pro*, *e 'l capitale*. & *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 20. *extr.* Sine usuris pecunias solvere. *Nep. in Attic. c.* 2. *ad fin.* Æs alienum multiplicandis usuris crescit. *h. e.* usuræ non solutæ transeunt in sortem: quæ major facta majores usuras parit. Sic *Plin. in præfat. Hist. nat. a med.* Sors fit ex usura. *i pro passano in capitale*. & *Ulpian. Dig. lib.* 14. *tit.* 6. *leg.* 7. *circa med.* Pecuniam sub usuris mutuam dare. *dar danari a censo*. & *Cic. Catil.* 2. *c.* 8. *ad fin.* Certare cum usuris fructibus prædiorum. *h. e.* tot usuris onerare se, quot sunt fructus prædiorum: quod est Italice, *mangiar il suo in erba*. Debentur enim hoc modo fructus, antequam percipiantur. ¶ Metaphorice *Cic. de Senect. c.* 15. Terra nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura reddit, quod accepit, sed alias minore, plerumque majore cum fenore. *Plin. l.* 9. *ep.* 28. *sub fin.* Alias litteras an acceperim, quæris: non accepi. Proinde prima quaque occasione mitte, appositis quidem usuris, quas ego (num parcius possum?) centesimas computabo. *h. e.* adjectis aliis litteris, quas tanquam mercedem solves pro iis, quas jam debebas. ¶ Varii sunt usurarum gradus. *Usuræ centesimæ* sunt, cum singulis mensibus penditur unum pro centum, ut in Centesimus dictum est: *dodici per cento*. A partibus assis dictu est *usura uncia*, duodecima pars sortis, *uno per cento*. V. *Uncia*. *Usura besse*, octava pars. *Imp. Justinian. lib.* 4. *Cod. tit.* 33. *leg.* 26. V. *Bes*. Sic pro portione *quadrans*, *triens*, *quincunx*, *semis*, &c. Hæ descendunt a centesima, quæ velut as usurarum est, & suis loc. explicantur. ¶ *Usuræ usurarum* sunt, cum usuræ non solutæ adduntur sorti, quæ cum sic crescat, etiam usuræ crescunt. Has vetuit *Imp. Justinianus lib.* 4. *Cod. tit.* 33. *leg.* 28. & ante eum alii Principes, ut constat ex *Modestin. Dig. lib.* 42. *tit.* 1. *leg.* 27. ¶ Apud Romanos usuræ non semel quotannis, sed duodecies, h. e. singulis mensibus solvebantur. Et calendæ quidem erant fere dies perscribendæ usuræ, idus exigendæ. V. *Calendarium*, & *Idus*.

USURARIUS, a, um, *di uso*, dicitur de re, cujus usum habemus, usuarius. *Plaut. Amph.* 1. 2. *in fin.* Amphitruo subditivus exit foras cum Alcumena uxore usuraria. *Id. Curcul. a.* 3. *v.* 16. Cupio aliquem emere puerum, qui usurarius nunc mihi quæratur. *usus est pecuniæ*. ¶ Item ad usuram pecuniæ pertinens, fenebris. *Ulpian. Dig. lib.* 26. *tit.* 7. *leg.* 11. Cum alter alteri pecuniam sine usuris, alter usurarium debet. *Id. lib.* 3. *tit.* 5. *leg.* 5. *extr.* & *Tryphonin. ibid. leg.* 37. *extr.* Usurarium debitum. *Papinian. lib.* 22. *tit.* 1. *leg.* 7. Debitor usurarius. *Plaut. Truc.* 1. 1. 53. Tabulæ ubi æra perscribuntur usuraria.

USURPABILIS, le, cujus usus aliquis esse potest. *Tertull. l.* 4. *adverf. Marcion. c.* 6. *a med.*

USURPATIO, onis, f. *l'usare*, *uso*, *ἐξουσίασις*, actus usurpandi, frequens usus, tractatio, commemoratio. *Cic. in Bruto*, *c.* 71. *a med.* Consolari se cum conscientia optimæ mentis, tum etiam usurpatione & renovatione doctrinæ. *Id.* 7. *Verr. c.* 64. *extr.* Ne morem quidem mortis mentione atque usurpatione civitatis assequi potuit. *Id.* 2. *Agrar. c.* 12. Decemviri neque veris comitiis, neque illis ad speciem, atque ad usurpationem vetustatis per XXX. lictores auspiciorum causa adumbratis, constituti. *Liv. l.* 27. *c.* 29. Abstinere usurpatione vocis alicujus. *astenersi dall' uso qualche parola*. & *Plin. l.* 33. *c.* 2. Divisus hic quoque ordo (*judicum*) superba usurpatione nominum, cum alius se Nongenium, alius Selectum, alius Tribunum appellaret. *Liv. l.* 42. *c.* 23. Hæc usurpatio itineris insoliti quo spectare videtur? *questo imprendimento di viaggio*. ¶ Apud JCtos *usurpatio* est usucapionis interruptio, ut ait *Paul. Dig. lib.* 41. *tit.* 3. *leg.* 2. quia ad usucapionem requiritur continuatio temporis, quæ si, alio interim aliquando usurpante, seu utente, interrumpatur, usucapio cessat. ¶ Est etiam malus usus cujuspiam rei. *Impp. Valens*, *Valent. & Gratian. lib.* 1. *Cod. tit.* 6. *leg.* 1. Qui sanctitatem baptismatis illicita usurpatione geminaverit. *Impp. Arcad. & Honor. ibid. tit.* 4. *leg.* 6. Per usum & usurpationem vindicare ac tueri aliquid. ¶ Pro possessione. *Val. Max. l.* 4. *c.* 4. *n.* 1. Dominorum rerum collabi solet: bonæ mentis usurpatio nullum tristioris fortunæ recipit incursum.

USURPATIVE, usurpando. *Servius ad illud l.* 1. *Georg. v.* 210. serite hordea campis: *Hordea* usurpative ait: & sciendum tamen in his tres tantum casus usurpari, hæc hordea, vina, mella. Adde *ad Æn.* 7. *v.* 289.

USURPATIVUS, a, um. *Macrob. de different. & societ. Græc. & Latin. verb. a med. pag. m.* 691. Verborum forma, vel species, meditativa, inchoativa, frequentativa, & usurpativa. *& post multa*. Hanc quidam gerundi modi, vel participalem vocant, quia verba ejus pæne omnia similia participiis sunt, & sola significatione distantia. *ut vado salutatum*, hoc est dicere *vado salutare*, aut *ut salutem*, &c. *Diomed. l.* 1. *pag.* 389. *Putsch.* Usurpativa species est hujusmodi, cum dicimus *legendo proficit*, id est dum legit: *legendo*

causa

causa venit, id est ut legas, &c. Dicta est, quod usa exsimeri, quodque hoc pacto eloqui demonstrat. Hæc Donad.

USURPATOR, oris, m. qui usurpat, & utitur. In malam partem de eo accipitur, qui nullo jure aliqua re utitur. *Ammian. l. 26. c. 7. a med.* (*al. cap. 20. extr.*) Usurpator indebitæ potestatis.

USURPATORIUS, a, um, ad usurpatorem, & contra jus utentem pertinens. *Impp. Constant. Aug. & Julian. Cæsar lib. 10. Cod. tit. 47. leg. 8. a med.* Si quis usurpatoria temeritate amplius aliquid fuerit conatus exigere.

USURPATUS, a, um, *adoperato, praticato, usato*, frequenti usu adhibitus, factitatus, memoratus. *Cic. Parad. 5. c. 1.* Præclare est hoc usurpatum a doctissimis, nisi sapientem, liberum esse neminem. *Id. Fam. 5. ep. 16.* Consolationes a sapientissimis viris usurpatæ. *Id. Catil. 4. c. 4.* Genus pœnæ sæpe in improbos cives usurpatum. *Id. Verr. 7. cap. 60. sub fin.* Jus imperii quotannis usurpatum, ac semper retentum. *& cap. 47. a med.* Illa Segestanorum non solum litteris tradita, neque commemorata verbis, sed multis officiis illorum usurpata & comprobata cognatio. *Sueton. in Tiber. cap. 26.* Loco & quasi possessione usurpati a se secundi gradus sponte cessit. *cessere.* & *Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 116.* Longa consuetudo usurpata contra legem. *cosi mal praticata.* & *Plin. in Paneg. c. 30. a med. de Nilo.* Vagus ille & expanditor omnis intra usurpata semper collium substiterat, atque hæserat. *h. e.* loca intra colles jam antea occupata & quasi possessa. ¶ Usurpata uxor dicebatur, quæ cum annum integrum cum viro, licet sine legibus fuisset matrimonii causa, in manum mariti venisse, & e tutorum potestate exivisse, tanquam usucapta, censebatur: atque hoc matrimonium *usu contractum* dicebatur. *Gell. l. 3. c. 2. a med.* Q. Mutium dicere solitum legi, non esse usurpatam mulierem, quæ cal. Januar. apud virum causa matrimonii esse cœpisset, & a. d. IV. cal. Januar. sequentes usurpatum isset. Adde *Macrob. l. 1. Saturn. c. 3. circa med.* ubi more suo Gellii verba exscribit: & *Serv. ad Georg. 1. v. 31.* Porro *usurpatum ire* passive accipiendum est pro *ire ut usurpetur*, h. e. ut e marito agnoscatur ut vere uxor. Etiam in prioribus Gell. verbis pro *non esse usurpatam* al. leg. *non esse usurpatum*. Fit etiam Cicer. locus satis obscurus *lib. 9. Fam. ep. 22.* qui huc pertinere potest. ¶ Male adhibitus. *Impp. Theodos. Arcad. & Honor. lib. 10. Cod. tit. 31. leg. 42.* Siquis muneratio nasa ullum ex principalibus viris usurpata attractaverit injuria. ¶ *Usurpatum est*, factitatum est, in usa est, *è in uso, si suol fare. Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 13. lin. 1. ante med.* Ludi quoque litterarii magistria, licet non sint professores, tamen usurpatum est, ut his quoque jus dicatur.

USURPO, as, avi, atum, *usare spesso, adoperare, praticare, valersi*, frequenter utor, adhibeo, factito, commemoro, in frequenti usu habeo, sive loquendo, sive agendo. Loquendo. *Cic. de Amic. c. 8. ad fin. & post redit. in Sen. cap. ult.* Usurpare memoriam alicujus rei. *Id. pro Marcell. c. 2.* Soleo sæpe ante oculos ponere, idque libenter crebris usurpare sermonibus, &c. *Id. in Orat. c. 22.* Quod semper usurpamus in omnibus dictis & factis minimis & maximis; cum hoc, inquam, decere dicimus, illud non decere. *Id. Phil. 2. cap. 28. a med.* At quam crebro usurpat, & consul, & Antonius! *Id. Parad. 1. ante med.* Nomen tantum virtutis usurpas; quid ipsa valeat, ignoras. *Varr. l. 5. de L. L. c. 7.* Sed de hoc erit usurpandum, cum de poetis dicemus. *dovrò parlarsi.* ¶ Pro appellare, *nominare. Cic. de Univers. c. 11.* Jovem atque Junonem, reliquos, quos fratres inter se agnatosque usurpare atque appellare videmus. *Colum. l. 5. c. 6. ante med.* Tabulata instruenda sunt: hoc enim nomine usurpant agricolæ ramos truncosque prominentes. *Cic. 1. Offic. c. 11. ad fin.* C. Lælius is, qui sapiens usurpatur. ¶ Agendo. *Cic. de Amic. c. 2. a med.* Nec enim ab isto officio, quod semper usurpavi, cum valerem, abduci debui. *Colum. lib. 2. c. 2. a med.* Quod in quibusdam provinciis usurpatur, ut cornibus illigetur jugum. *Liv. l. 27. c. 8. ante med.* Nec patrum, nec avorum memoria Dialem quemquam id jus usurpasse. *h. e.* ut in senatum introiret. *Tacit. 12. Ann. c. 55.* Avus meus Agrippæ & Mæcenati usurpare otium post labores concessit. *Id. 4. Hist. cap. 49. sub fin.* Ne solita quidem munia usurpabat, clausus intra domum, ne, &c. *Sueton. in Tiber. c. 11.* Mutua cum Græculis officia usurpans. *Paul. Dig. lib. 39. tit. 4. leg. 9. in f.* Usurpare immunitatem solvendi publica vectigalia. *Tacit. 15. Ann. c. 19. extr.* Usurpare hereditates. *h. e.* adire, & frui. *& lib. 14. c. 26.* possessionem provinciæ. *& lib. 2. c. 59.* Multa in vulgus grata usurpavit, sine milite incedere, pedibus intectis, & pari cum Græcis amictu, &c. *Id. 1. Hist. c. 4.* Usurpare libertatem. *Id. 11. Ann. cap. 17.* Modo comitatem & temperantiam, sæpius vinolentiam ac libidines. *Suet. in Calig. c. 38.* Jam usurpare civitatem Romanam. *h. e.* gerere se pro cive. *Id. in Claud. c. 25.* Peregrinæ conditionis homines vetuit usurpare Romana nomina. *h. e.* habere. Sic *Tacit. 6. Ann. c. 28.* Nonnulli falsum hunc phœnicem credidere, nihilque usurpavisse ex his, quæ vetus memoria firmavit. *Plaut. Bacch. 1. c. 41.* O barathrum! ubi nunc es? ut ego te usurpem libens! *h. e.* te utar, ma injiciendo & demergendo. *Cels. Dig. lib. 8. tit. 6. leg. 6.* Usurpare sibi servitutem alicujus agri. *h. e.* uti servitute, quam habet ager, ut per illum viam habeam ad meum fundum. ¶ *Usurpare sensu*, percipere sentire. *Lucret. l. 4. v. 972.* Cum jam destiterunt ea sensibus usurpare. *Id. l. 1. v. 300.* Nec calidos æstus tuimur, nec frigora quimus Usurpare oculis. *Plaut. Trin. 4. 2. 3.* Advenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque oculis, neque pedibus unquam usurpavi meis. *h. e.* neque vidi, neque adii. *Id. Cas. 3. 5. 11.* Unde meæ usurpant aures sonitum? ¶ *Usurpare aliquid*, adhibere, uti. *Plin. l. 33. c. 7. extr.* Minium in voluminibus quoque scripturæ adhibetur, clarioresque litteras facit. *Id. l. 11. c. 23.* Nec puduit has vestes (*bombycinas*) usurpare etiam viros, levitatem propter æstivam. *Id. in proœm. l. 7. a med.* Cetera animalia sentire naturam suam: alia pernicitatem usurpare, alia præpetes volatus, &c. *Id. l. 35. c. 11. ante med.* Hic primus videtur usurpasse symmetriam. *Id. l. 31. c. 9.* Ibi maxime usurpanda observatione, quia totis corporibus nihil utilius sale, & sole dixit. ¶ Pro acquirere, vindicare, occupare, suum facere, [illegible]. *Cic. 3. de Orat. c. 28. a med.* Ex jure civili, surculo defringendo, possessionem usurpare. *Justin. l. 14. c. 1. extr.* Receptus hac lege, paulatim imperium usurpat. *Plin. l. 35. c. 10. ante med.* Fe aliam gloriam usurpavit. ¶ Usurpare usum quid sit, V. in *Usurpatus*. ¶ *vindicare sibi jus, usurpare. Suet. in Claud. c. 25.* Civitatem Romanam usurpantes securi percussit. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 22. leg. 2.* Quisquis illicitum collegium usurpaverit, ea pœna tenetur, quæ, &c. *Imp. Dioclet. & Maxim. lib. 8. Cod. tit. 10. leg. 5.* Totius loci dominium usurpam.

USUS, a, um, particip. V. *Utor*.

USUS, us, m. *uso, adoperamento, pratica*, χρῆσις, utendi actus, exercitatio, tractatio. *Cic. 1. de Orat. c. 4.* Ut ad eam doctrinam, quam suo quisque studio consecutus esset, adjungeretur usus frequens, qui omnium magistrorum præcepta superaret. *Id. pro Corn. Balb. c. 20.* Assiduus usus uni rei deditus & ingenium, & artem sæpe vincit. *Ovid. 1. de ar. am. v. 473.* Ferreus assiduo consumitur annulus usu. *& lib. 3. v. 91.* silices tenuantur ab usu. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 13.* Pelles pro velis propter lini inopiam, atque ejus usus inscientiam. *Id. lib. 1. B. Civ. c. 58 a med.* Naves factæ subito ex humida materia non eundem usum celeritatis habebant. *Vitruv. l. 2. c. 9. ante med.* Populus, salix, tilia egregiam habere videntur in usu [illegible]. *in opera.* & *Horat. l. 1. od. 27. v. 1.* Scyphi nati in usum lætitiæ. *Id. l. 3. od. 3. v. 51.* Aurum cogere humanos in usus. *Virg. 3. Georg. v. 163* Formare boves ad usum agrestem. *allevarli per lavorar la campagna.* & *Plin. lib. 25. c. 13. ante med.* Radix cicutæ nullius usus. *non è buona da nulla.* Contra *Id. l. 20. c. 13. in fin.* Rutæ in maxima usu est. *Liv. l. 36 c. 10.* Flores, quam quod satis in usum esset, ignes cum accendisset. *più del bisogno.* & *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 33.* Tantum usu quotidiano & exercitatione efficiunt, ut, &c. *& lib. 3. c. 8* Veneti scientia atque usu nauticarum rerum ceteros antecedunt. *& lib. 1. cap. 39. a med.* Qui magnum in castris usum habebant. *h. e.* diu militaverant. *& lib. 4. c. 20. in f.* Habere usum belli. *h. e.* scire & exercere bellum. *Ovid 6. Met. v. 29.* Seris venit usus ab annis. *la perizia, la pratica.* Sic *Cic. pro Cluent. c. 31.* Vir prudentia, usu, atque exercitatione præditus. *& Liv. l. 42. c. 52.* Usu belli, & ingenio impavida gens. *Id. l. 7. c. 38. ad fin.* Et ætate, & usu doctus: quippe qui jam quartum consul esset, dictatorque & censor fuisset. *Nep. in Eumen. c. 3* Duo viri usu & sapientia præstantes. *Plin. l. 1. ep. 10. & lib. 5. epist. 14.* Habere aliquid in usu. *praticare. Cic. Phil. 10 cap. 21. sub fin.* Usum in republica magnum jam habere debes & potes. *Plin. l. 1. ep. 20. circa med.* Quod me docuit usus magister egregius. *Id. l. 1. ep. 17.* Est hoc more in usu. *ho per costume.* ¶ Est etiam utilitas & fructus, quam utendo re quapiam percipimus, *utilità, vantaggio, giovamento. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. a med.* Arborum consectio magnos usus affert ad navigia facienda. *Cels. l. 3. c. 20.* Itaque eos (*lethargicos*) qui subinde excitant, sine usu male habere. *senza frutto, o giovamento.* & *Ulpian. Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 203.* In lege censoria portus Siciliæ ita scriptum erat: Servos, quos domum quis duceret suo usu, pro his portorium ne dato. *per suo uso.* & *Sallust. in fragm. apud Non. c. 4. n. 62.* Vinatiè laniique, quorum præterea vulgus in dies usum habet. *si serve.* & *de B. Catil. c. 50.* Neque quisquam omnium libidini simul, & usui paruit. *al capriccio, e all' interesse.* ¶ *Hinc usui*, & *ex usu esse*, utile esse, prodesse, adjumento esse, expedire. *Cic. Attic. l. 1. ep. 1. a med.* Satius fuit & mihi, & Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus. *Cæs. l. 3. B. Gall. c. 14.* Una erat magno usui res præparata a nostris. *Liv. l. 3. c. 33.* Peritos legum peregrinarum ad condenda nova jura usui fore credebant. *Terent. Eun. 5. 9. 47.* Ad omnia hæc magis opportunus, nec magis ex usu tuo nemo est. *Cic. 4. Tuscul. c. 7.* Bonum quod sit ex usu jam præsens esse atque adesse. *torna bene.* & *Plaut. Curcul. 4. c. 14.* Uti muscæ, culicesque, odio, & malo, & molestiæ: bono usui estis nulli. *Plin. in f. l. 25.* Folia myrti & lentisci simul terere, & mandere matutino, ex usu est. ¶ *Usus est*, opus est, *fa bisogno, fa d' uopo. Cic. 4. Tuscul. a. c. cat.* Sed de ceteris studiis alio loco dicemus, si usus fuerit. *Plaut. Rud. 2. 3. 67.* Jam istoc magis usus facto est, ut eam intro. *Id. Trin. 2. 4. ene.* Ubi usus nihil erat dicto, Spondeo, dicebat. *Id. Pseud. 1. 3. 151.* Ad eam rem usus est hominem astutum, doctum, & callidum, qui imperata effecta reddat. *Id. Asin. 1. 1. 76.* Viginti jam usus est filio argenti minis. *Virg. Æn. 8. v. 441.* Nunc viribus usus, Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra. Adde *Cicer. 1. Offic. c. 26. ad fin. Liv. l. 30. c. 41. sub fin.* & *Terent. Heaut. 1. 1. 28. & 29.* ¶ *Usus venit*, contingit, accidit, ut opus sit, *accade, occorre, viene il bisogno. Cic. Fam. 3. ep. 8. a med.* Cum præsertim mihi usum venturum non arbitrarer, ut ego quoque absens a te defendendus essem. *Terent. Heaut. 3. 2. 42.* Non usus veniet, spero. *& vers. 46.* De istoc, cum usus venerit, videbimus, quid opus sit. *Plaut. Cistell. 1. 1. in f.* Si quis usus venerit, meminisse ego hanc rem vos volo. Apud *Cicer.* al. leg. *usu venturum*. V. *Usuvenit*. ¶ Est etiam *usus* consuetudo, mos, *costume, uso. Cic. 1. de Orat. c. 3. sub fin.* Dicendi omnis ratio in medio posita, communi quodam in usu,

usu, atque in hominum mare & sermone versetur. *Justin. lib.* 43. *c.* 4. Ab his Galli usum vitæ cultioris, deposita & mansuefacta barbaria, didicerunt. ¶ Item consuetudo victus, familiaritas, amicitia, *pratica di confidenza, familiarità, amicizia*: quia amicis crebro & libenter utimur. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 6. Cum Metellis erat ei non modo hospitium, verum etiam domesticus usus & consuetudo. *Id. pro Planc. c.* 2. Si tantummodo mihi necesse esset contra Laterensem dicere, tamen id ipsum esset in tanto usu nostro, tantaque amicitia molestum. *Id. Fam.* 13. *ep.* 50. Est hospes meus, & præterea conjunctus magno usu familiaritatis. & *epist.* 13. Inter nosmetipsos vetus usus intercedit. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 5. *v.* 9. longo cognitus usu.

USUSFRUCTUS, us, m. *usufrutto*, ἐπικαρπία, ἐπικάρπωσις, rei usus fructuosus, cum scilicet res aliqua non nostra est, sed perinde ex ea fructum atque utilitatem capimus, ac si nostra esset. *Paul. Dig. lib.* 7. *tit.* 1. *leg.* 1. Ususfructus est jus alienis rebus utendi, fruendi, salva rerum substantia. *Cic. pro Cæcin. c.* 4. *a med.* Usumfructum omnium bonorum suorum Cæsenniæ legavit, ut frueretur una cum filio. *Id. in Top. c.* 4. Si paterfamilias uxori ancillarum usumfructum legavit a filio, neque a secundo herede legavit, mortuo filio mulier usumfructum non amittet. ¶ Separatæ etiam usurpetur. *Cic. pro Cæcin. c.* 7. *circa med.* Usus enim ejus, & fructus fundi, testamento viri, fuerat Cæsenniæ. *Senec. epist.* 73. *a med.* Sibi horum usus fructusque contingat.

USUVENIT, ebat, enit, impers. 4. *avvenire, intervenire, accadere*, ἐνδέχεται, evenit, accidit, contingit. *Cic. pro Quint. c.* 15. Nam quid homini potest turpius, quid vero miserius, aut acerbius usuvenire? *Id. de Senect. c.* 3. Nam si id culpa senectutis accideret, eadem mihi usuvenirent omnia, & reliquis majoribus natu. *Al. leg.* usu evenirent. *Id.* 7. *Verr. c.* 39. Causam sibi dicendam statuerat jam ante, quam hoc usuveniret. *Auct. ad Herenn. lib.* 2. *c.* 5. *ad fin.* Dicet eum præmeditatum fuisse, quid sibi esset usuventurum. ¶ Revera duæ voces sunt *usu venit*: itaque præter quam quod in allatis & aliis similibus exemplis separatæ inveniuntur in optimis codicibus, interseritur etiam his interdum alia vox. *Cic. Attic. lib.* 7. *ep.* 26. Non venit idem usu mihi, quod tu tibi scribis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 42. Quid quod usu memoria patrum venit, ut, &c. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Quod cuipiam Thraco venisse usu, fabula est.

U T

UT, adverb. *siccome, come*, ὥσπερ, καθάπερ, sicut, velut, adverbium similitudinis. *Plaut. Rud.* 4. 4. 55. Ut tute es, item censes omnes esse? *Cic.* 2. *Phil. c.* 45. Ut quidam morbo aliquo, & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt, sic libidinosi, avari, facinorosi veræ laudis gustum non habent. ¶ Cum sumitur pro velati, sub eodem verbo casus similes antecedentibus poscit. *Cic.* 2. *Acad. c.* 24. Ea se sola percipere dicunt, quæ tactu intimo sentiant, ut dolorem, ut voluptatem. ¶ Usurpatur quoque extra similitudinem, pro quemadmodum, qua ratione. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 16. *ante med.* Credo te audisse, ut me circumsteterint, ut aperte jugula sua pro meo capite P. Clodio ostentarint. *Id. Verr.* 3. *c.* 45. Videre, ut hoc iste correxerit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 3. Infandum, regina, jubes renovare dolorem, Trojanas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. ¶ Item pro quomodo, cum quadam admiratione, & indicativum poscit. *Plaut. Capt.* 1. 2. 61. Ut sæpe summa ingenia in occulto latent! *Cic. pro Mil. c.* 24. Ut contempsit! ut pro nihilo putavit! ¶ Item pro quomodo cum interrogatione. *Plaut. Pers.* 1. 1. 17. Ut vales? R. Ut queo. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 12. Ut valet? ut meminit nostri? ¶ Item pro prout, & hoc fere per parenthesin. *Terent. Phorm.* 1. 2. 5. Ut nunc sunt mores. *h. e.* secundum mores, quibus hodie utimur. *Cic. de Senect. c.* 4. *sub fi.* Multæ etiam (ut in homine Romano) litteræ. *Id. in Brut. c.* 7. Posteaque Clisthenem multum, ut temporibus illis, valuisse dicendo. *h. e.* secundum illorum temporum eloquentiam. ¶ Item pro quippe. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 2. Quando Æsculapii ita sentio sententiam, ut qui me nihili faciat, nec salvum velit. ¶ Est etiam adverb. quantitatis, & ponitur pro *quam* admirative. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 21. *ante med.* Ut ille tum humilis, ut demissus erat! ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, displicebat! ¶ Item pro *quam* sine admiratione, cum superlativis. *Cic. pro Cluent. c.* 26. *a med.* Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, ut blandissime potest. *Id.* 2. *de Orat. cap.* 66. Ut quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. ¶ Item pro quantum. *Plaut. Asin.* 3. 3. 39. Ut vestræ fortunæ meis præcedunt, Libane, longe! *Plin. in præfat. Hist. nat.* Nisi ut prodesse tantumdem posses, ut velles. *Suet. in Tib. c.* 7. Abstinuit alieno, ut siquis unquam. *quanto altri mai.* ¶ Item adverb. est temporis, pro postquam, ex quo, & indicativum petit. *Cic.* 3. *Verr. c.* 25. Ut hæc audivit, sic exarsit, &c. *Id. in somn. Scip. cap.* 3. Ut primum fletu represso loqui posse cœpi. *Senec. in Troadib. v.* 76. Decumas secuit messor aristas, Ut nulla dies mœrore caret. ¶ Item pro cum, quando. *Terent. Adelph.* 3. 4. 42. Nam ut numerabatur forte argentum, intervenit homo de improviso. ¶ Item est adverb. optandi, pro utinam. *Terent. Hecyr.* 4. 6. 6. Ut te omnes dii deæque perduint. ¶ Invenitur etiam positum pro *quod*, vel pro usu verbi infiniti. *Nep. in Annib. c.* 1. Si verum est, ut populus R. omnes gentes virtute superarit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. *sub fin.* Non est verisimile, ut Chrysogonus horum litteras adamarit, aut humanitatem. ¶ Pro *ubi* est *Catull. carm.* 11. *v.* 3. & *carm.* 17. *ad Colon. v.* 20. V. ¶ Est etiam conjunctio, *accioccbè, cosicchè, che*, & conjunctivum postulat. *Cic. de Ha-*

rusp. resp. c. 8. Negotium magistratibus est datum, ut curarent, ut sive ei mihi ædificare liceret. *Id. Fam.* 16. *ep.* 1. *extr.* Cura, ut valeas. *Id. Verr.* 7. *c.* 69. Ut vere dicam. *per dir vero.* *Nep. in Milt. c.* 4. Cursorem miserunt, ut nuntiaret. *Plaut. Pæn. c.* 2. 35. Olent, salsa sunt, tangere ut non velis. ¶ Usum frequentissimum habet post has voces *talis, tantus, tot, tam, adeo, sic, ita, hujusmodi*, (quæ V. suis loc.) & similes loco particulæ *quod*. Sed hæc voces interdum subaudimus. *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 6. Non sum ita hebes, ut istuc dicam. *Id. in Brut. c.* 47. Gellius non tam vendibilis orator, quam ut nescires, quid ei deesset. *h. e.* talis, ut nescires. *Id.* 2. *de Leg. c.* 3. Nec enim ullum hoc frigidius flumen attigi, cum ad multa accesserim, ut vix pede tentare id possim. *h. e.* adeo ut. *Id. in Orat. c.* 29. *ad f.* In quo tantum abest, ut nostra miremur, ut usque eo difficiles ac morosi simus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. ¶ Item cum verbis timendi, pro *ne non*, & dubitationem signat. *Terent. Andr.* 4. 2. 22. Dies mihi ut sit satis, vereor, ad agendum. ¶ Est etiam conjunctio conditionalis, pro dummodo. *Cic.* 5. *Verr. c.* 47. In jugere Leontini agri medimnum fere tritici seritur, perpetua atque æquabili satione. ager efficit cum octavo, bene ut agatur; verum, ut omnes dii adjuvent, cum decimo. ¶ Item adversativa pro quamvis, licet. *Ovid. l.* 3. *ex Pont. ep.* 4. *v.* 79. Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. *Id. l.* 4. *ep.* 5. *v.* 7. Luce minus decima dominam venietis in Urbem, Ut festinatum non faciatis iter. ¶ Item pro esto, *posto che*. *Cic. ad Brutum ep.* 9. *sub fin.* Nos te, tuumque exercitum exspectamus, sine quo, ut reliqua ex sententia succedant, vix satis liberi videmur fore. ¶ Interdum usurpatur cum indignatione. *Terent. Phorm.* 4. 3. 64. Nil du: impuratus me ille ut etiam irrideat? ¶ Interdum elegantiæ causa ponitur. *Cic. de Senect. c.* 12. *ad f.* Invitus feci, ut L. Flaminium de Senatu ejicerem. Nihil enim significat, nisi *invitus ejeci*. ¶ Cum indicativo. *Liv. l.* 27. *c.* 49. *sub fin.* Adeo victores cædis ceperat satietas, ut cum esset nuntiatum consuli, &c. supersint, inquit, aliqui nuntii, &c. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 6. Sic enim res se habet, ut, quemadmodum volucres videmus construere nidos, &c. sic animi nostri gestiunt ac volitare cupiunt, &c. ¶ Sequente infinito. *Liv. l.* 5. *cap.* 15. *ad fin.* Sic libris fatalibus traditum esse, ut quando aqua Albana abundasset, tum, si eam Romanus emisisset, victoriam de Vejentibus dari. *Ulpian. Dig. lib.* 35. *tit.* 2. *leg.* 62. Hoc servandum Julianus ait, ut si duo rei stipulandi fuerint, in ea re dividi inter eos debere obligationem, &c. quod si, &c. in pendenti esse, &c. Ita *Torrentin.* & *Gothofred.* Visum est *Haloandro* corrigendum esse prius infinitum, & edidit *debeat obligatio*. Horum ἀνακόλουθον causa esse videtur longitudo periodi, qua fit, ut scriptor in fine non meminerit particulæ, quam initio posuerat. ¶ Conjungitur sæpe cum adverb. *non* pro quin. *Cic.* 1. *de Fin. cap.* 8. Fieri nullo pacto potest, ut non dicas, quid non probes ejus, a quo dissentias. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Vereor, ut non jam sciat quisquam. *Plin. l.* 18. *c.* 19. *ad f.* Ut carbunculi non noceant. ¶ Item cum *ne*, pro ut non, & valet ipsum ne aut non. *Cic.* 2. *de Fin. c.* 8. Ex quo efficitur, non ut voluptas ne sit voluptas, sed ut voluptas ne sit summum bonum. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 2. *ad fin.* Opera datur, ut judicia ne fiant. *Terent. Phorm.* 5. 7. 8. Illam ita tibi incensam dabo, ut ne restinguas, lacrymis si exstillaveris. ¶ Item cum *si*, & significat perinde ac si, *come se*. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 14. Ejus negotium sic velim suscipias, ut si esset res mea. *Nep. in Datam. c.* 3. Vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. *Id. in Agesil. c.* 6. Atque, ut si bono animo fecissent, laudavit consilium eorum. ¶ Item cum *plurimum*, & valet quam plurimum, sæpe valde frequenter, plerumque, *per lo più*. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 14. In quo & suscipiendo, & gerendo, & deponendo jus ut plurimum valet, & fides. ¶ Item cum *puta* pro exempli gratia. *Ulpian. Dig. lib.* 19. *tit.* 1. *leg.* 13. *extr.* Ædibus distractis, vel legatis, ea esse ædium solemus dicere, quæ quasi pars ædium, vel propter ædes habentur, ut puta putei. V. *Puto*. ¶ Item cum *quid*, cum interrogatione, pro quamobrem. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 7. *ad fin.* Depugna, inquis, potius, quam servias. Ut quid? si victus eris, proscribare; si viceris, tamen servias. ¶ Item cum alio *ut*, pro quomodo, utcunque. *Terent. Phorm.* 3. 2. 4. Nam ut ut erant alia, illi certe, quæ nunc domi tuæ est, consuleres. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 73. Id ut ut est, etsi est dedecorum, patiar. *Id. Cistell.* 1. 2. 22. Ut ut erga me est meritus, mihi cordi est tamen. *Id. Mostell.* 3. 2. 14. Verum ut ut res hæc sese habet, pergam turbare porro. *Id. Trucul.* 2. 5. *vers.* 2. Ut ut illud acceptum sit, hoc addam insuper.

UTCUMQUE, adverb. *comunque, in qualunque modo, sia come si voglia*, ὅπως δὴ, ὡς ἔτυχεν, quocunque modo, quomodocunque. *Plaut. Epid.* 2. 2. 47. Utcumque in alto ventus est, Epidice, exin velum vortitur. *Cic. in Orat. c.* 17. Utcumque se affectum videri, & animum audientis moveri volet, ita certum vocis admovebit sonum. *Liv. in præfat. operis.* Utcumque erit, juvabit tamen, &c. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 5. Utcumque se ea res habeat, vixdum ingressus Illyricum Tiberius propere matris litteris accitur. & *lib.* 6. *c.* 8. Utcumque casura res est, fatebor, fuisse me Sejano amicum. *Id. in Agric. c.* 39. *a med.* Cetera utcumque facilius dissimulari, ducis boni imperatoriam virtutem esse. *Virg.* 6. *Æn. v.* 823. Infelix! utcumque ferent ea facta minores. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 13. Bonus sit bonis, malus sit malis: utcumque res sit, ita animum habeat. *Ovid.* 4. *ex Pont. ep.* 14. *v.* 3. In quibus (*litteris*) excepto, quod adhuc utcumque valemus, Nil, te præterea quod juvet invenies. ¶ Pro quandocumque, *ogni volta che*. *Horat. l.* 3. *od.* 4. *v.* 29. Utcumque mecum vos eritis, libens Insanientem navita Bosphorum Tentabo.

bo, *Id. lib.* 4. *od.* 4. *v.* 35. Utcumque defecere mores, Dedecorant bene nata culpæ. *Adde lib.* 2. *od.* 17. *v.* 10.

UTENDUS, a, um, particip. significationis passivæ, *da servirsene*, χρηστέος. *Terent. Heaut.* 1. 1. 81. Ætas ad hæc utenda magis idonea. *Cic.* 4. *Verr. c.* 18. *sub fin.* Omnia utenda ac possidenda tradiderat. *Id.* 3. *Tuscul. cap.* 17. Quod utendum acceperis, reddere. *Plaut. Men.* 4. 2. 94. Ego illam non condonavi, sed sic utendam dedi. *Id. Aulul.* 1. 2. 17. Cultrum, securim, pistillum, mortarium, quæ utenda vasa semper vicini rogant. *&* 2. 9. 4. Ego hic artoptam ex proximo utendam peto. *Id. Pers.* 1. 3. 36. Ut nummos sexcentos mihi dares utendos mutuos. *Id. Mil.* 2. 3. 76. Ego quidem meos oculos habeo, nec rogo utendos foris. *Ovid. l.* 1. *de ar. am. v.* 433. Multa rogant utenda dari, data reddere nolunt. *Adde Caton. R. R. c.* 5. ¶ *Utendum dare* est commodare, aut mutuum dare: *utendum rogare* mutuum petere, *dare, e domandare ad imprestito*. Alio sensu *Enn.* apud *Nonium cap.* 10. *n.* 11. Aures tibi contra utendas dabo. *h. e.* præbebo, auscultabo.

UTENS, tis, nom. particip. ab utor, *che si serve*. *Ovid.* 12. *Metam. v.* 355. Haud tulit utentem pugnæ successibus ultra. *Cic. in Top. c.* 18. Rationis utentia anteponuntur rationis expertibus. *Id.* 2. *Offic. c.* 20. *ad fin.* Magnitudo divitiarum illum fortasse adjuvat, qui habet: ne id quidem semper, sed fac juvare: utentior sane sit; honestior quomodo? *h. e.* utilior. Alii leg. *opulentior*, alii *potentior*.

UTENSILIA, ium, n. *utensili*, τὰ χρειώδη, quæcumque usui nostro sunt necessaria: ab utendo. *Liv. l.* 3. *c.* 40. Exsututusque omnibus utensilibus miles Tusculum se, fide misericordiaque victurus hospitum, contulerat. *Id. l.* 26. *c.* 33. Quæque una secum dediderunt, agrum, urbemque, divina, humanaque utensilia, sive quid aliud dediderunt, de iis rebus quid fieri velitis, vos rogo, Quirites. *Colum. l.* 12. *in præfat.* Utensilia, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. *Plin. l.* 13. *c.* 11. *ad fin.* Papyri radicibus incolæ pro ligno utuntur: nec ignis tantum gratia, sed ad alia quoque utensilia vasorum. *Colum. l.* 9. *c.* 5. Ut apes collectis utensilibus, cum onere per proclivia non ægre devolent. *h. e.* iis rebus, quibus utuntur ad favos & mel conficiendum.

UTENSILIS, le, adject. *utile*, *fruttuoso*, χρειώδης, utilis. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Quid in Italia utensile non modo nascitur, sed etiam non egregium fit? Quod far conferam Campano? quod triticum Apulo?

UTENSILITAS, atis, idem ac utilitas, usus. *Tertull. de habit. mul. c.* 5. Ferri, & æris utensilitas.

UTER, uteri, m. V. *Uterus* in fine.

UTER, utris, m. *otre*, ἀσκός, ἄσκωμα, pellis, quæ vinum, aut oleum, aut alia quæpiam similis res deferri solet. *Virg.* 2. *Georg. v.* 384. Mollibus in pratis unctos saliere per utres. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 12. *v.* 29. Æolios Ithacus inclusimus utribus Euros. *h. e.* scripsimus de Ulysse, qui ab Æolo, apud quem diverterat, donatus fuit utribus ventorum plenis, quibus in navigatione uteretur. *Plin. l.* 12. *c.* 7. *in fin.* Lycion aptissimum medicinæ, quod est spumosum: Indi in utribus camelorum, aut rhinocerotum id mittunt. *Id. l.* 28. *c.* 18. Hircini utris vinarii cinis. *Scribon. Larg. compos.* 84. Utrem si quis medium laqueo constrinxerit. ¶ Latini dixere etiam *hæc utria* in plurali, ut *Arusianus* ait *l. c. pag.* 36. & usurpavit *Liv. Andron.* apud *Non. c.* 3. *n.* 267.

UTER, tra, trum, *chi di due*, πότερος, ὁπότερος, quis ex duobus, cum vel sine interrogatione. Differt a *quis*, quod de pluribus dicitur. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. *ante med.* De præmiis quæritur, ex duobus uter dignior; ex pluribus quis dignissimus. *Enn.* apud *Cicer. l.* 1. *de Divin. c.* 48. Omnibu' cura viris, uter esset induperator. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 49. *a med.* Utra lex de genere omni, utra de parte quadam: utra communiter in plures, utra in aliquam certam rem scripta videatur. *Id. pro Rabir. Perduell. c.* 4. Uter nostrum popularis est? tu ne, an ego? *Senec. in Phœniss. v.* 564. rex sit a vobis uter quærite. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. *ad fin.* Utros ejus habueris libros (duo sunt enim corpora) an utrosque nescio. *Id.* 1. *de Orat. c. ult.* Dubitare visus est, utrius oratio propius ad veritatem videretur accedere. *Id. in Divin. Verr. c.* 14. Ut eligas, utrum velis: utrum dicens, id coetre te futurum. *Id.* 2. *de Divin. c.* 68. Potest hoc esse falsum, potest verum: sed utrum sit, non est mirabile. *Id. pro Mil. c.* 9. Ut nihil jam aliud quærere debeatis, nisi uter utri insidias fecerit. *Cæs. l.* 5. *B. Gall. c.* 43. Hi perpetuas controversias inter se habebant, uter alteri anteferretur. *& lib.* 1. *c.* 12. Arar in Rhodanum influit incredibili lenitate, ita ut oculis, in utram partem fluat, judicari non possit. *Liv. l.* 21. *c.* 18. *sub fin.* Utrum placet, sumite. *Id. l.* 2. *c.* 17. Consulum quoque alterum (sed utrum, nomen auctores non adjiciunt) prope interfecerunt. In veteri formula juramenti militaris apud *Gell. l.* 16. *c.* 4. Uti tu ad C. Lælium, L. ve Cornelium Cos. sive quem ac utrum eorum jus erit, profitebere. *Cic. pro Sext. c.* 42. *a med.* Horum utro uti nolimus, altero est utendum. *Ovid.* 9. *Met. v.* 546. Tu servare potes, tu perdere solus amantem: Elige, utrum facias. ¶ Cum superlativo. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 58. Quamquam præstet honestas incolumitati, tamen, utri potissimum consulendum sit, deliberatur. ¶ Cum particula *ne* interrogando. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 107. uterne Ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui Pluribus assuerit mentem, *&c.* An qui contentus parvo, &c? Al. leg. *utrumnam*. ¶ De pluribus, quam duobus. *Vitruv. in præfat. l.* 7. Alii eum scripserunt esse in crucem actum: nonnulli, in eum lapides esse conjectos: alii, vivum in pyram conjectum. Quorum utrum ei acciderit, merenti digna constitit pœna. ¶ Cum verbis plural. numeri. *Plaut. Men.* 5. 2. 29. Loquere, uter meruistis culpam, paucis. *& ibid.* 5. 9. 60. Uter eratis, tun', an ille major? ¶ Pro alteruter, *l'uno, o l'altro*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 14. Omnium controversiarum, quæ essent inter aratorem & decumanum, si uter velit, edicit se recuperatores daturum. *& paulo post.* Utrum ita scripseris, si uter volet; an, si decumanus volet, nihil interest. arator enim tuos istos recuperatores nunquam volet. ¶ *Utrius* penultimam habet communem. A Poetis ea sæpius corripitur. V. *Lucret. l.* 4. *v.* 505. *&* 1105. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 39. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 15. & *lib.* 3. *od.* 8. *v.* 5. *Martial. de Spect. epigr.* 13. & *lib.* 3. *epigr.* 27. qui omnes corripuerunt. ¶ Veteres in genitivo & dativo feminino dixere *utræ*, teste *Charis. l.* 2. *pag.* 132. *Pansrb.*

UTERCULUS, li, m. *ventricello*, ἀσκίδιον, parvus uterus, seu venter. *Plin. l.* 11. *c.* 12. Præterea e fronde, ac pabulis potus in uterculos congestus apum; ore enim eum vomunt, &c. In MSS. *Harduini* est *utriculi*. ¶ Est etiam diminutivum ab Uter, tris, *piccolo otre*. *Apul. l.* 2. *Metam.* Sanguinis eruptionem utriculo admoto excipit diligenter. Al. leg. *vasculo*.

UTERCUMQUE, utracumque, utrumcumque, *qual de due tu vuoi*, ὁπότερος, ἑκάτερος, idem quod utervis, sive uterlibet. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 4. Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, ut utercumque vicerit, non sit mirum futurum. *Id. ad Brut. ep.* 15. *a med.* In quo bello utracumque pars vicisset, tamen aliqua forma esset futura reipublicæ. *Quintil. in proœm. l.* 6. *a med.* In utracumque lingua expresse proprietas omnium litterarum. *Id. in proœm. l.* 5. Utrumcumque est (nec enim hoc loco meam interpono sententiam) hic erit liber, &c. *Gell. l.* 5. *c.* 10. *sub fin.* Ne sententia sua, utramcumque in partem dicta esset, ipsa se se rescinderet.

UTERINUS, a, um, *uterino*, *fratello da parte di madre*, ὁμογάστριος, qui ex eodem utero prodiit, hoc est qui matrem eandem, non tamen eundem habuit patrem. *Uterinis fratribus* opponuntur *consanguinei*, qui de una patre nati. V. *Frater*.

UTERLIBET, utralibet, utrumlibet, *uno di due*, ὁπότερος ἄν, alter ex duobus, quem tibi capere libet. *Cic. pro Quint. c.* 26. Utrumlibet elige, alterum incredibile est, alterum nefarium, & ante hoc tempus utrumque inauditum. *Plin. l.* 24. *c.* 4. Sanguinem fluentem ex utralibet parte sistit. *Cels. l.* 6. *c.* 7. *sect.* 7. Adjecto vel irino, vel laureo oleo, sic ut utrilibet paulum aceti misceatur. *& cap. & sect. penult.* Ubi utrolibet modo curatum est.

UTERNAM. V. in *Uter*, *tra*.

UTERQUE, utraque, utrumque, *l'uno e l'altro*, *tutti due*, ἑκάτερος, ἀμφότεροι, utervis, ambo. Quid ab *ambo* differat, in ea voce diximus. *Terent. Phorm.* 5. 3. 17. Uterque utrique est cordi. *Cæs. l.* 7. *B. Gall. c.* 35. Cum uterque utrique esset exercitus in conspectu. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 12. Febius amantissimus utriusque nostrum. *Balb. & Opp. ad Cicer.* 2. *post ep.* 8. *l.* 9. *ad Attic. a med.* Non videri eam tuam esse dignitatem, ut contra alterutrum, cum utrique sis maxime necessarius arma feras. *Nep. in Attic. c.* 14. Pari fastigio stetit in utraque fortuna. *h. e.* in parvo, & amplo patrimonio. *Cic.* 2. *Offic. c.* 6. Magna vis est in fortuna in utramque partem, vel secundas ad res, vel adversas. *& cap.* 10. *sub fin.* Vita, mors, divitiæ, paupertas: quæ qui in utramque partem excelso animo magnoque despiciunt, &c. *Ovid.* 1. *Met. v.* 338. Uterque Phœbus. *h. e.* oriens, & occidens. Sic *Stat.* 1. *Theb. v.* 157. Limes uterque poli. *& Ovid.* 2. *Fast. v.* 489. uterque polus. *h. e.* Arcticus & Antarcticus. *Id. Heroid. ep.* 9. *v.* 16. *de Hercule.* Implesti meritis Solis utramque domum. *Id. Met.* 15. *v.* 829. uterque Oceanus. *h. e.* orientalis & occidentalis. *Catull. carm.* 31. *ad Sirmion. v.* 3. uterque Neptunus. *h. e.* maris præses, & fluminum ac fontium. *Ovid.* 13. *Met. v.* 147. uterque parens. *h. e.* pater & mater. ¶ Cum verbis & nominibus pluralis num. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 31. uterque insaniunt. *Ovid. Met.* 6. *v.* 59. utraque festinant. *Tacit.* 3. *Hist. c.* 97. Hordeonius anxios proprio bello, Vectius nunquam satis quieta Britannia: & uterque ambigui. ¶ Adhibetur & in plurali num. cum de duobus rerum generibus sermo est. *Terent. Heaut.* 2. 4. 14. Hoc beneficio utrique ab utrisque vero devincimini. *h. e.* vos puellæ, & amatores vestri. *Cicer.* 1. *Offic. c.* 1. Quoniam utrique & Socratici, & Platonici esse volumus. *h.* a Peripatetici, & Academici. *Id.* 3. *de Orat. c.* 26. A quibus utrisque submittitur aliquid, &c. *h. e.* a poetis, & ab iis, qui modos fecerunt. *Tacit. de Germ. c.* 34. Utræque nationes Rhenus prætereuntur. *Sallust. in Catil. c.* 30. *extr.* Utrique victoriam crudeliter exercebant. *h. e.* plebis fautores, & Senatus. *Adde eo Jug. c.* 79. *&* 93. ¶ Etiam cum de duobus simpliciter loquimur. *Sallust. in Catil. c.* 32. Hi utrique ad urbem imperatores erant, &c. *h. e.* Q. Marcius, Q. Metellus. *Nep. in Timol. c.* 2. Utrorumque Dionysiorum opibus. *Cic. Verr.* 6. *c.* 14. Binos habebam scyphos: jubeo promi utrosque. *Virg.* 6. *Æn. v.* 685. palmas utrasque tetendit. *Senec. in Herc. Fur. v.* 1060. nobis pariter Tecum Alcides vidit, & ortus, Novitque tuas utrasque domus. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 11. illa utrosque intuens. *h. e.* patrem, & avium. ¶ In genit. *utriusque* secunda syllaba fere corripitur. *Lucret. l.* 4. *v.* 505. *&* 1105. *Catull. carm.* 67. *ad Manl. v.* 39. *Horat. l.* 3. *od.* 8. *v.* 5. & *lib.* 1. *ep.* 17. *v.* 15. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 571. *Martial. de Spectac. epigr.* 13. & *lib.* 3. *epigr.* 27. Qui produxerat, inveni adhuc neminem: nec tamen damnarim, si quis faciat.

UTERVIS, utravis, utrumvis, *quale di due tu vuoi*, ὁπότερος ἄν, uter, quem vis, uterlibet. Hoc differunt *utervis*, & *uterlibet* a *quivis*, & *quilibet*, quod illa unum ex duobus significant, hæc unum ex pluribus. *Cic. de Senect. c.* 10. *circa med.* At minus habeo virium, quam vestrum utervis. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 2. *sub fin.* Utrumvis falso nihilo se facere posse arbitrarentur.

UTE-

UTERUS, ri, m. *raro* Uterum, ri, n. *matrice, utero*, μήτρα, ὑστέρα, loci muliebres, in quibus fetus concipitur. Proprie dicitur de homine, nam in bestiis est *vulva*. V. *Vulva*. *Cic. in fragm.* apud *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 139. Quæ in belluam ex utero, non hominem fudit. *Plaut. Truc.* 1. 2. 96. Uterum illi nunquam sumere senti. *Horat. l.* 3. *od.* 22. *v.* 2. laborantes utero puellæ. *h. e.* parturientes. *Ovid.* 9. *Met. v.* 315. Diva potens uteri. *h. e.* Lucina partubus præses. *Id.* 10. *Met. v.* 495. gravis uterus. *h. e.* gravidus. *& lib.* 9. *v.* 280. uterum implere generoso germine. *& lib.* 8. *v.* 533. utero fetum ferre. *Id.* 2. *Fast. v.* 451. Parce, precor, gravidis facilis Lucina puellis, Maturumque utero molliter effer onus. *Id. Heroid. ep.* 4. *v.* 58. eniti onus utero. *h. e.* parere. *Id.* 1. *Fast. v.* 33. utero matris prodit infans. *Propert. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 96. uteri pondus. *h. e.* fetus. *Cels. l.* 2. *c.* 10. Feminæ uterum gerentes. *h. e.* ventrem ferentes, gravidæ, *che portano*. & *Ulpian. Dig. lib.* 34. *tit.* 5. *leg.* 11. *a med.* Si ancilla uno utero marem & feminam peperisset. *h. e.* uno partu, *a un portato*. & *Velle. in fin. cap.* 93. *l.* 2. Femina neque sibi, neque reipublicæ felicis uteri. *h. e.* fecunditatis. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 59. Arminium rapta uxor, subjectus servitio uxoris uterus vecordem agebant. *h. e.* partus. ¶ De bestiis. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 2. *a med. de ovib.* Eadem aqua uti oportet, quod commutatio & lanam facit variam, & corrumpit uterum. *Plin. l.* 8. *c.* 40. *ad fin.* Canes gerunt uterum sexagenis diebus. *& ibid. c.* 10. Elephantos decem annis gestare in utero, vulgus existimet. *& cap.* 32. *de cervis.* Ante partum purgantur herba quadam, faciliore ita meatus utero. *Id. l.* 9 *c.* 51. *sub fin.* Belone unus piscium dehiscente utero parit. *Id. l.* 8. *c.* 16. *de leana*. Semel edi partum, lacerato unguium acie utero in enixu. ¶ De ventre, aut alvo, *ventre*. *Cels. l.* 4. *c.* 1. *ante med.* Transversum septum a præcordiis uterum diducit. *Plaut. in fragm.* apud *Gell. l.* 3. *c.* 3. Me puero uterus erat solarium: ubi iste monebat esse, &c. *Lucan. l.* 9. *v.* 773. Dissiluit stringens uterum membrana, fluuntque Viscera. (Adde *lib.* 6. *v.* 115.) *Juvenal. sat.* 10. *v.* 308. prætextatum loripedem, vel Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumentem. ¶ Translate *Lactant. l.* 2. *c.* 12. Terram novam semen genitale retinentem, folliculos ex se quosdam in uterorum similitudinem protulisse: de quibus Lucretius (*l.* 5. *v.* 806.) Crescebant uteri terræ radicibus apti: eosque cum maturasset, natura cogente ruptos animalia tenera profudisse. *Colum. l.* 12. *c.* 4. *in fin.* In utero dolii. *h. e.* parte media latiore. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 6. Naves lato utero. ¶ Neutro gen. *Plaut. Aulul.* 4. 7. 10. Perii, mea nutrix! obsecro te, uterum dolet. Ita leg. cum plerisque *Non. c.* 3. *n.* 258. Al. leg. *doleo*: al. *misere*. Si *doleo* legas, *uterum* est accusativus partis. *Turpil.* apud *Non. ibid.* Uterum cruciatur mihi. *Afran. ibid.* Sedit uterum, ut non omnino tamen. ¶ *Uter* in recto singulari. *Catil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 915. Nunc uter crescit, non potest celari.

UTI, *come*, ὡς, ὥσπερ, idem ac *ut* (quod hinc factum videtur per apocopen) idest quomodo, quemadmodum. *Plaut. Amph.* 2. 1. 9. Tamen quia loquor, hæc uti facta sunt, nunquam ullo modo me potes deterrere. ¶ Ponitur aliquando pro *tanquam*. *Cicer.* 9. *Phil. in fin.* Quod sepulcrum ipsius, liberorum, posterorumque ejus sit, uti quod optimo jure sepulcrum publice datum est. *Id. Phil.* 11. *c.* 12. *circa med.* Senatui placere, C. Cassium provinciam Syriam obtinere, uti qui optimo jure provinciam obtinuerit. ¶ Denotat aliquando causam finalem, quemadmodum & ut, *acciocchè*. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 2. Is ad me dedit litteras, uti placerem te sibi. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 101. ducendus & unus, Et comes alter, uti ne solus rusve, peregreve exirem. *Terent. Hecyr.* 1. 1. 9. Utin' eximium neminem habeam? *h. e.* an ut. *Id. Phorm.* 5. 6. 34. Utin' hæc ignoraret suum patrem?

UTIBILIS, le, *utile*, χρήσιμος, idem quod utilis, seu quo uti possumus. *Plaut. Merc.* 5. 4. 45. Eamus intro: non utibilis hic locus factis tuis. *Id. Mil.* 3. 1. 19. Magis ad eam non potest esse utibilis. *Terent. Phorm.* 4. 4. 10. Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere? *Plaut. Mostell.* 4. 1. 1. Servi, qui cum culpa carent, tamen malum metuunt, hi solent esse heris utibiles.

UTICENSIS, se, ad Uticam pertinens. *Liv. l.* 27. *c.* 5. Uticensis ager. *Hirt. de B. Afric. c.* 68. *in fin.* Uticensis conventus. *Plin. l.* 18. *c.* 7. *a med.* Ptisanæ bonitas præcipua Uticensi. ¶ *Uticenses*, ium, Uticæ cives. *Cic. Cæs. Hirt. Liv.* Est autem Utica urbs littoralis Africæ, cum portu, ad Bagradam fluvium, vel ob id nobilis, quod in ea M. Cato, pronepos magni Catonis Censorii, bello civili, sibi mortem conscivit, ne in C. Cæsaris manus veniret: unde *Uticensis* cognominatus est. *Plin. l.* 7. *c.* 30. *Flor. l.* 4. *c.* 2. *a med.* & *Epitom. Livii l.* 114.

UTILIS, le, *giovevole, profittevole, buono, utile*, χρηστός, χρήσιμος, quo uti possumus, qui usui est, accommodatus, proficuus: per syncop. ab *utibilis*. *Plaut. Trin.* 1. 1. 2. Hoc in ætate est utile & conducibile. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 15. Res utiles & salutares. *Id. Agrar.* 2. *c.* 6. Si eam legem vobis accommodatam atque utilem esse intelligerem. *Id. ad Brut. ep.* 5. Si arbitrarer, utile, eque republica esse. *Id.* 3. *Offic. c.* 19. *ante med.* Non faciat quod utile sit, quod expediat? *& cap.* 6. *ante med.* Homo ad nullam rem utilis. *Cæs. l.* 4. *B. Gall. c.* 7. *a med.* Romanis utiles esse amicos. *Terent. Andr.* 1. 1. 34. Id arbitror apprime in vita esse utile, ut ne quid nimis. *Sallust. in Jug. cap.* 102. Oppidum Capsam, aliosque locos munitos, & sibi utiles amiserat. *Dolabell. ad Cicer. Fam.* 9. *ep.* 9. *circa med.* Quod tibi utilissimum erit, consilii capies. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 676. Quernaque glans victa est utiliore cibo. *Id. Heroid. ep.* 5. *v.* 147. Quæcunque herba potens ad opem, radixque medendi Utilis. Al. leg. *medendo*, ut genitivum regat. *Martial. l.* 11. *epigr.* 53. ventri lactuca movendo Utilis. *Plin. l.* 19. *c.* 12. Lapathum silvestre ad multa medicamina utile est. *Id. l.* 23. *c.* 4. *sub fin.* Palmæ non utiles stomacho. *Id. l.* 22. *c.* 9. Glycyrrhizæ succus utilissimus voci. *Id. l.* 20. *c. penult. ad fin.* Medulla e viridi ferula vulvis utilis, & ad omnia ea vitia. *Virg.* 2. *Georg. v.* 150. his pomis utilis arbos. *h. e.* ferax. *Propert. l.* 4. *el.* 5. *v.* 31. Si tibi forte comas vexaverit utilis ira. *h. e.* ira amatoris, quæ lucro tibi futura est, quia cogetur ille non parva mercede a te pacem emere. *Id. ibid. el.* 1. *v.* 138. Et Veneris pueris utilis hostis eris. *scil.* quia te victo prædam capient, & gloriam. ¶ Aptus, idoneus, bonus, *buono*. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *circa med.* Calamus totus concavus utilissimus fistulis. *Id. l.* 21. *c.* 18. Utilissimus ad vitilia holoschœnos, quia mollis & carnosus est. *Ovid. Met.* 10. *v.* 93. & fraxinus utilis hastis. Sic *Virg.* 2. *Georg. v.* 447. At myrtus validis hastilibus, & bona bello Cornus. *& vers.* 442. dant utile lignum Navigiis pinos. *Ovid.* 3. *Met. v.* 212. *de canib. venat.* Et pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre. *Propert. l.* 3. *el.* 7. *v.* 19. Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis. ¶ Cum infinitiv. *Horat. in ar. poet. v.* 204. tibia Adspirare, & adesse choris erat utilis. ¶ *Utile membrum*, quo uti possumus: cui contrarium est *debile*. *Plin. l.* 7. *c.* 28. *a med.* Ter & vicies vulneratus est: ob id neutra manu, neutro pede satis utilis. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 139. minus & minus utilis adsto: Linquor, & ancillis excipienda cado. *h. e.* minus me sustinere possum, & movere. Sic *ep.* 4. *v.* 7. Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæsit Lingua. ¶ *Utilis actio* dicitur a JCtis, quæ deficientibus legum, vel edictorum verbis, æquitate suggerente, & utilitatis gratia, ad speciem propositam accommodatur. Opponitur *directæ*, & *legitimæ*, quæ recta ex verbis legis descendit. V. *Dig. lib.* 13. *tit.* 5. *leg.* 5. *ad fin.* & *lib.* 39. *tit.* 3. *leg.* 22. &c. ¶ Absolute *Cic.* 3. *Offic. c.* 15. *extr.* Nunquam est utile peccare, quia semper est turpe. *Sallust. in Jug. c.* 119. *in fin.* Quæ utilia visa, constituunt. *Horat. in art. Poet. v.* 343. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. *Id. l.* 4. *od.* 9. *v.* 40. bonus atque fidus judex honestum prætulit utili. *Senec. ep.* 87. *ante med.* Cantherio vehebatur hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. *h. e.* utensilia. *Horat. in ar. Poet. v.* 164. Utilium tardus provisor.

UTILITAS, atis, f. *utile, costrutto, vantaggio, utilità*, ὠφέλεια, ἐγχρηστία, commodum, fructus. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 20. *ad fin.* Ut etiamsi nulla sit utilitas ex amicitia, tamen ipsi propter se ipsos amentur. *Id.* 3. *Offic. c.* 10. Nec tamen nostræ nobis utilitates omittendæ sunt. *& lib.* 1. *c.* 23. Afferre utilitatem alicui. *Id. de Amic. c.* 9. *ad fin.* Utilitatem capere ex aliqua re. *Id.* 1. *de Orat. c.* 26. Quærere utilitatem in re aliqua. *Id.* 2. *de Orat. c.* 51. Referre omnia ad utilitatem suam. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Utilitatis species duci. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 10. Nihil de utilitatibus, nihil de commodis suis cogitare. *Id. Attic. l.* 7. *ep.* 5. Tiro mirabiles utilitates mihi præbet, cum valet, in omni genere vel negotiorum, vel studiorum meorum. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 8. Servire commodis & utilitati alicujus. *Id.* 1. *Offic. c.* 23. Utilitatem afferre. *Id.* 1. *de Orat. c.* 48. parere alicui. *Id. pro Mur. c.* 10. *extr.* habere. *h. e.* utilem esse. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 3. *v.* 88. Vixque dedit victas utilitate manus. ¶ *Utilitas alicujus*, h. e. quæ ex aliquo capitur. *Terent. Eun.* 2. 3. 17. In ea re utilitatem ego faciam ut cognoscas meam. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 3. Utilitatibus tuis possum carere. *posso star senza il tuo servigio.* ¶ *Utilitas belli* significat res illas, quæ ad bellum utiles sunt, in illo *Cicer. pro leg. Manil. c.* 6. Itaque hæc vobis provincia, Quirites, si & belli utilitatem, & pacis dignitatem retinere vultis, non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis defendenda est. Supra *cap.* 2. *in fin.* dixerat: & pacis ornamenta, & subsidia belli requiretis. Alii leg. *ad belli utilitatem*, quod eandem sententiam habet. ¶ Utilitatem oculis obtinere, apud *Plaut. Epid.* 5. 1. 28. est oculorum usum habere, recte cernere.

UTILITER, adverb. *utilmente*, χρηστῶς, συμφερόντως, ex usu, commode. *Cic.* 4. *Acad. c.* 44. Atque illi quidem etiam a natura utiliter dicebant permotiones istas animis nostris datas. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 67. Utilius starent etiam nunc mœnia Phœbi. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *a med.* Cuneo adactum utilissime adstringitur. ¶ Secundum juris ac legum ordinem: atque adeo cum effectu ad finem rei, de qua agitur. *Modestin. Dig. lib.* 16. *tit.* 3. *leg.* 23. Actione depositi convenimus, servo constituto, cibariorum nomine apud eundem judicem utiliter experietur. *Cels. lib.* 45. *tit.* 1. *leg.* 97. & *Ulpian. ibid. leg.* 45. & *Paul. ibid. leg.* 46. Utiliter stipulari. *African. lib.* 19. *tit.* 1. *leg.* 30. *ad fin.* Utiliter agere ex empto. *Papinian. lib.* 36. *tit.* 3. *leg.* 5. Utiliter probatum est, virum bonum ab utraque parte eligendum, &c.

UTINAM, *Dio voglia*, εἴθε, ἄθε, adverb. optandi: ab *uti*, cum optandi est, & particula *nam*. *Cic. pro leg. Manil. c.* 10. Utinam, Quirites, virorum fortium, atque innocentium copiam tantam haberetis. *Id. lib.* 14. *Fam. ep.* 4. Quod utinam minus vitæ cupidi fuissemus. *Id. Attic. l.* 13. *ep.* 48. Quod utinam, iterum utinam, tuo tamen commodo. *Ovid. Heroid. ep.* 1. *v.* 5. O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis esset adulter aquis! ¶ *Utinam ne* pro *utinam non*. *Terent. Phorm.* 1. 3. 5. Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. *Enn.* apud *Cicer. in Top. c.* 16. Utinam ne in nemore Pelio securibus Cæsa cecidisset abiegna ad terram trabes. *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. *v.* 6. Utinam nec unquam Pelii nemoris jugo Pinus bipenni concidisset Thessala.

UTIQUE, adverb. *certamente, in ogni modo, senza fallo*, ἄρα, certe: adverb. affirmandi. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 9. Id tuis diligenter litteris datis, quæ ad me utique perferantur, consequerer. *Id. ibid. l.* 13. *ep.* 48. Velim, Varronis & Lollii mittas laudationem, Lollii

utique. Quintil. l. 5. c. 10. ante med. Quod non est arbor, utique platanus non est. Senec. ep. 85. Sapienti propositum est in vita agenda, non utique, quod tentat, efficere, sed omnia recte facere: gubernatori propositum est, utique navem in portum perducere. Cels. l. 6. c. 7. sub fin. Specillum lana involutum in aurem injiciendum, ibique vertendum est. utique enim comprehendet, & eximet. Liv. l. 9. c. 16. ad fin. Remitto, ne utique dorsum demulceatis, cum ex equis descendetis. h. e. omnino, ullo modo. ¶ Quidam ajunt significare dumtaxat, tantummodo in his, quæ subjicio. Ulpian. Dig. lib. 26. tit. 10. leg. 3. ad fin. Sed sciendum est, non omnes hac severitate tractari debere, sed utique humiliores. Id. lib. 21. tit. 1. leg. 31. a med. Culpam autem omnem accipiemus, non utique latam. Cajus lib. ult. tit. penult. leg. 41. Armorum appellatio non utique scuta & gladios, & galeas significat, sed & fustes, & lapides. Al. leg. non tantum utique. Adde Symmach. l. 9. ep. 31. (al. 34.) ¶ Pro & uti, utque, quemadmodum itaque pro & ita, &c. Cic. Phil. 9. c. ult. Utique consules, alter ambove, quæstoribus imperent, &c. & mox. Utique locum sepulcro assignet. Sallust. in Jug. c. 20. sub fin. Uti ex libris Punicis interpretatum nobis est utique rem sese habere, cultores ejus terræ putant. Adde Liv. l. 1. c. 24. ¶ In responsionibus pro vero, maxime qui usurpaverit, inveni adhuc neminem.

UTOR, eris, usus sum, dep. 3. adoperare, usare, servirsi, χρῶμαι, adhibeo, usurpo: & de omnibus rebus dicitur, quarum usum aliquem habemus. Cic. 1. de nat. Deor. c. 37. Utatur suis bonis oportet, & fruatur, qui beatus futurus est. & lib. 2. c. 60. sub fin. Plurimis maritimis rebus fruimur atque utimur. (V. Fruor.) Id. pro Dejot. c. 10. Bene armis, optime equis uti. Colum. l. 4. c. 25. Cum vinitor in adversum pressa manu delecare quid debet, cultro (falce) utitur: cum autem retrahere, sinu: cum allevare, scalpro: cum incavare, rostro. Varr. l. 1. R. R. c. 2. Cisternæ faciundæ sub tectis, & lacus sub dio: ut altero loco uti homines, ex altero ut pecus uti possit. Phædr. l. 3. fab. 8. v. 14. Quotidie speculo vos uti volo. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 31. Quæ gravissime afflictæ erant naves, earum materia atque ære ad reliquas reficiendas utebatur. Ovid. 3. Fast. v. 550. Ipsa sua Dido concidit usa manu. Cæs. l. 5. B. Gall. c. 12. Utuntur taleis ferreis, ad certum pondus examinatis, pro nummo. & lib. 6. c. 15. Administris ad ea sacrificia Druidibus utuntur. & cap. 20. extr. Pellibus, aut parvis renonum tegumentis utuntur. vestono. & Ovid. 4. Fast. v. 369. Lacte & herbis uti. vivere di, &c. & Cels. l. 8. c. 11. sub fin. Cibis uti bonis, uti vino modico. mangiare e bere. & Plaut. Epid. 1. 1. 4. Certe oculis uteris. tu hai l' uso degli occhi. & Mil. 4. 7. 25. & Nep. in Annib. c. 4. Hoc ego oculo utor minus. ci vedo poco. & Cic. in Divin. Verr. c. 5. ad fin. Si provincia loqui posset, hac voce uteretur. parlerebbe così. & Ovid. 6. Fast. v. 110. mollibus verbis uti ad aliquem. Cic. Phil. 13. c. 1. Uti oratione. h. e. sermonem, orationem habere. Id. pro Marcell. c. 1. Uti silentio. Id. Fam. 2. epist. 16. ad fin. Senes ego fortasse nunc imitor, & utor ætatis vitio. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 24. extr. non omnes eadem alacritate ac studio, quo in pedestribus uti prœliis consueverant, utebantur. & ibid. cap. 11. Ea conditione, quæ a Cæsare ferretur, se usuros ostendebant. Plaut. Trin. 2. 1. 26. Apage te, Amor: non places, nihil te utor. nulla voglio da te. ¶ Uti aliquo, consuetudinem habere, familiarem esse. Nep. in Attic. c. 5. Utebatur intime Q. Hortensio. Cic. Fam. 1. ep. 3. Trebonio multos annos utor valde familiariter. Id. Attic. 16. ep. 5. Lucceius, qui multum utitur Bruto. Adde pro Cluent. c. 16. Sic Horat. l. 1. ep. 17. Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, & scis, Quo tandem pacto deceat majoribus uti. trattare. & vers. 14. si sciret regibus uti. Trebell. Poll. in XXX. Tyrann. c. 26. Denique ingenio ejus usus Odenatus, quidquid divitiarum gemmarumque cepit, eidem tradidit. secondando il de lui naturale. ¶ Uti aliquo, eum tractare, accipere. Nep. in Eumen. c. 11. a med. Non conveniens Antigoni prudentiæ, ut sic se uteretur victo: quin aut interfici, aut missum fieri juberet. ¶ Temporibus sapienter uti. Nep. in Epamin. c. 3. cogliere l' occasioni, servirsi bene. ¶ Sæpe ponitur loco verbi habeo, vel experior. Terent. Heaut. 2. 1. 5. Mihi si unquam filius erit, næ ille facili me utetur patre. Cic. Verr. 7. c. 59. Hic vide, quam me sis usurus æquo. Nep. in Attic. c. 1. Patre usus est diligente, indulgente, & diti. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 49. Uti valetudine non bona. Cic. Fam. 14. ep. 5. Cum sane adversis ventis usi essemus. Id. 1. de Fin. c. 1. a med. Ut propemodum justioribus utamur illis, qui omnino avocent a philosophia, quam iis, qui, &c. Plaut. Aulul. 3. 5. 8. Et invidia nos minore utamur, quam utimur. ¶ Honore usus dicitur, qui magistratum gessit. Cic. 1. de Invent. c. 54. Homines clari, nobiles, & honore usi. Plin. l. 7. c. 43. Primus externorum, usus illo honore. h. e. consulatu. Adde Cicer. Phil. 8. c. ult. & Inscript. apud Gruter. pag. 353. n. 6. pag. 387. n. 8. & apud Fabrett. pag. 170. Alias honore usus est, qui honoris publicam memoriam, v. gr. statuam, aut quid simile accepit. Inscript. apud Gruter. pag. 383. n. 7. M. Calpurnius Seneca honore usus impensam remisit. Sic pag. 483. n. 3. Quorum honore contentus sua pecunia posuit. ¶ Titulo usus. V. in Titulus. ¶ Uti se, genio indulgere, animo obsequi. Plaut. Mil. 3. 1. 82. Es, bibe, animo obsequere mecum, atque onera te hilaritudine. liberæ sunt ædes: liber sum autem ego: me uti volo libere. Id. Capt. 4. 4. 12. Dicam, ut sibi penum aliud ornet, siquidem sese uti volet. ¶ Reperitur etiam cum accusativo, non solum communi, ut Cato apud Gell. l. 13. c. 23. Si quid est, quod utar, utor: si non est, egeo. Cic. Attic. l. 10. ep. 20. sub fin. Ne Silius quidem quidquam utitur. Lucret. l. 6. v. 1134. aut aliquid, quod non consuevimus uti. ¶ sed etiam proprio, apud antiquiores. Titian. apud Non. c. 7. n. 112. Iram uti eum oportet libertatem. Novius ibid. Atque facilitatem, aldeo, uteris vulgarium. Lucil. ibid. Quem mutuas sæpe, interdum quem utare libenter. Turpil. apud Non. c. 9. n. 4. Amicos utor primores viros. Varr. l. 3. R. R. c. 16. a med. Quam rem etiam nomine eodem medici utuntur. Cato R. R. c. 143. Villica vicinas, aliasque mulieres quam minimum utatur. ¶ Passiva significatione. Novius apud Gell. l. 15. c. 13. Quia supellex multa, quæ non utitur, emitur tamen. Varr. apud Priscian. l. 8. pag. 790. Putsch. Utile utamur potius, quam ab rege abutamur. Priscian. ipse ibid. pag. 799. Etiam uto, is, olim dictum fuisse affirmat. Cato R. R. c. 96. Eodem in omnes quadrupedes utito. & cap. 107. extr. Eo utito in labra doliorum. Adde cap. 123. & 126. ¶ Utier paragoge pro uti est Plauti Cas. 2. 3. 4. ¶ Particip. utens, utendus V. suis loc.

UTPOTE, come, perchè, ἅτε, quippe, scilicet. Plaut. Rud. 2. 5. 4. Satis nequam sum, utpote qui hodie inceperim amare. Id. Mil. 2. 6. 48. Similiorem mulierem, magisque eandem, utpote quæ non sit eadem, non reor. Id. Bacch. 3. 4. 13. Amo hercle, opinor, utpote quod pro certo sciam. Nep. in Annib. c. 2. Pater meus, puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam proficiscens, &c. Horat. l. 1. sat. 5. v. 94. Inde Rubos fessi pervenimus, utpote longum Carpentes iter, & factum corruptius imbri. Asin. Poll. ad Cicer. 10. Fam. ep. 32. a med. Nec retinuissem (legiones) si uno in loco habuissem, utpote cum singulæ cohortes seditionem fecerint. Cic. Attic. l. 2. ep. 24. post med. Ea nos, utpote qui nihil contemnere solemus, non pertimescebamus. h. e. quippe qui ii sumus, qui cæteroquin nihil contemnere solemus.

UT PUTA } V. Ut.
UT QUID }

UTRALIBET, da, o per qualunque delle due parti tu vuoi, utra parte libet. Plin. l. 2. c. 18. Tingit appropinquantes (stellas) utralibet alieni mattus circulus.

UTRAQUE, utrinque. Cass. Hemina apud Non. c. 2. n. 882. In Hispania pugnatum bis: utraque nostri loco moti. Ita Nonius.

UTRARIUS, ii, m. acquaiuolo, lixa, qui exercitum sequens aquam utribus ministrat. Liv. l. 44. c. 33. Postremo sequi se utrarios ad mare jussit, & in litore alios alibi modicis intervallis fodere.

UTRIBI. V. Utrobi.

UTRICIDA, æ, utrem seu follem cædens. Apul. l. 3. Metam. Non homicidam, sed utricidam amplecterer.

UTRICLARIUS. V. in voce sequenti.

UTRICULARIUS, ii, m. chi suona di cornamusa, ἀσκαύλης, qui canit tibiis parvo utri insitis, cum subinde inflando, ascaules. Sueton. in Ner. c. 54. Voverat, proditurum se ludis hydraulam, & choraulam, & utricularium. ¶ Qui cymbis in modum utriculi factis navigat in fluminibus, barcajuolo. sicut lenuncularius, & lintrarius: qui a figura cymbæ, qua utebantur, nomen habent. Vet. Lap. apud Murator. pag. 531. n. 4. Templum ex suo fecerunt collegio Utriculariorum. ¶ Per syncop. est utriclarius. Alius Lapis ibid. n. 5. Junio Messiano Utriclar. corp. Arelat. &c. Alius ibid. pag. 532. C. Cati. Drusonis Corporis Utriclariorum Lugduni consistentium, &c. Adde alios apud Gruter. pag. 428. n. 10. & pag. 413. n. 4. &c. & Spon. in Miscellan. pag. 61. In alio apud Donium class. 5. n. 184. & Murator. pag. 1110. n. 2. videtur esse hujusmodi navium faber.

UTRICULUS, li, m. picciol otre, otricello, otrello, ἀσκίδιον, parvus utris. Cels. l. 2. c. 17. Calido oleo replentur utriculi. ¶ Item a similitudine, parvus uterus. Plin. l. 11. c. 37. sect. 84. Hard. Vesicæ junctus utriculus: unde dictus uterus. Id. l. 30. c. 14. Utriculus mustelinus. ¶ Item involucrum seminis in frugibus, folliculus, buccia, scorza: & floris nondum expansi, calyculus, bottoncino, ἔλυτρον. Plin. l. 18. c. 11. sub fin. Zeam pisunt cum arena: & sic quoque difficulter deterunt utriculos. Id. l. 26. c. 25. Pariunt vero, cum florent: flosque ille capitis constat utriculis.

UTRINDE, dall' uno e l' altra parte, ex utroque loco, aut re. Cato apud Charis. l. 2. pag. 198. Putsch. De frumento utrobi bona, utrobi mala gratia capiatur, utrinde iram, utrinde factiones tibi pares.

UTRINQUE, & Utrimque, dall' una e l' altra parte, ἀμφοτέρωθεν, ab utraque parte. Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. a med. Binis utrimque fibulis ab extrema parte distinebantur. Cic. 6. Fam. ep. 4. Magnæ utrinque copiæ, & paratæ ad depugnandum. Cæs. B. Gall. l. c. c. 50. Acriter utrinque usque ad vesperum pugnatum est. & lib. 7. c. 42. extr. Multis utrinque interfectis. Sallust. in Catil. c. penult. Deinde utrimque ex lateribus ceteros aggreditur. Id. in Jug. c. 57. sub fin. Ni utrimque præmissi equites rem exploravissent. Plin. l. 29. c. ult. ante med. Vipera utrinque præcisa. h. e. capite & cauda. Id. l. 27. c. ult. circa med. Thlaspi bilem & pituitam utrimque extrahit. per bocca, e per secesso. ¶ Translate Tacit. Histor. l. 2. c. 14. sub fin. Piso M. Crasso & Scribonia genitus, nobilis utrinque. h. e. paterno & materno sanguine. Plin. l. 8. c. 42. a med. de equis. Coitus verno æquinoctio, bimo utrinque, vulgaris. h. e. mare & femina. & cap. 48. Generatio pecoribus bimis utrinque ad novenos annos. Horat. l. 1. ep. 18. v. 9. Virtus est medium vitiorum, & utrinque reductum.

UTRINQUESECUS, idem quod utrinque. Lucret. l. 4. v. 937. Quare utrinquesecus cum corpus vapulet. h. e. exterius & interius ab aere pulsatur. Cato R. R. c. 21. Dextra sinistra foramina utrinquesecus semnas pareto. Apul. l. 2. Metam. Canes utrinquesecus duæ latera muniunt. & lib. 10. Utrinquesecus allegationibus examinatis, civiliter

viliter sententia promeretur. *Solin. c.* 27. (*al.* 40.) *circa med.* Amphisbæna consurgit in caput geminum: quæ causa efficit, ut capite utrinquesecus nitibundo serpat. ¶ Sunt qui divisim scribunt: sed contra *Voss. in Etymol.* quod ea forma sit, qua *intrinsecus*, *extrinsecus*, &c.

UTRINSECUS, utrinque, utrinquesecus. *Server. in Ætna*, v. 503. Incolumi fervore exdunt utrinsecus ignes. *Voss. in Etymol.* tribuit etiam *Solino c.* 16. & *Apuleio l.* 9. *Metam.*

UTRO, adverb. *verso quale delle due parti*, ἑκατέρωσε, versus quam duarum partium. *Plin. l.* 18. *c.* 19. *sub fin.* Id demum recte subactum erit, ubi non intelligitur, utro vomer ierit. *Ovid.* 5. *Met.* v. 166. Nescit utro potius ruat, & ruere ardet utroque.

UTROBI. V. *Utrubi*.

UTROBIDEM, *dall' uno e l' altro parte*. *Plaut. Truculent.* 2. 2. 50. Utrosque percognovi utrobidem. Al. aliter leg.

UTROBIQUE, adverb. *nell' uno e l' altro parte*, ἑκατέρωθι, in utraque parte, utrinque. *Asin. Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 31. *ante med.* Cum non liceret mihi nullius partis esse, quia utrobique magnos inimicos habebam. *Liv. l.* 36. *c.* 26. Depopulatus Hypatensem primo, deinde Heracleensem agrum, inutili utrobique auxilio Ætolorum. *Nep. in Annib. c.* 10. Utrobique Eumenes plus valebat. *h. e.* terrestribus, & navalibus copiis. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 31. Sequitur, ut eadem sit ratio, eadem veritas utrobique sit, eademque lex. *h. e.* in diis, & in hominibus. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 10. pavor est utrobique molestus. *h. e.* in timendo, & in cupiendo.

UTROLIBET, adverb. *verso qual de' due luoghi tu vuoi*, utroque versum. *Quintil. l.* 2. *c.* 11. (*al.* 19.) *ante med.* Observandum ut recta sit facies dicentis, ne inclinata utrolibet cervix.

UTROQUE, adverb. *all' uno ed all' altro luogo*, ἑκατέρωσε, ad utrumque locum. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 12. A. d. VIII. id. ad Ceo venimus, inde Gyarum, hinc Scyrum, inde Delum, utroque citius, quam vellemus, cursum confecimus. *Liv. l.* 8. *c.* 29. Provinciæ ex Bruto, Samnium Camillo sorte evenit: auxercitus utroque ducti. *Ovid. Heroid. ep.* 10. *v.* 19. Nunc huc, nunc illuc, & utroque sine ordine curro. Adde *Met.* 5. *v.* 166.

UTROQUEVERSUM, versus utrumque locum, in utramque partem. *Plaut. Capt.* 2. 3. 8. Utroqueversum rectum est ingenium meum. Ad te, atque illum pro rota me uti licet. *Gell. l.* 5. *c.* 12. Vocabula ambigua, & quæ utroqueversum dicantur. *h. e.* augendi, & minuendi significatione.

UTRUBI, Utrobi, Utribi, *in qual de' due luoghi*, utro in loco. *Plaut. Stich.* 5. 5. 9. *Stiph.* Utrubi accumbo? *Sag.* utrubi tu vis. *Steph.* Cum ambobus volo; nam ambos amo. & 5. 4. 14. Amicæ uter utrubi accumbamus? *Stich.* ubi tu sane superior. *Nev. apud Charis. l.* 2. *pag.* 198. *Pusich.* Utribi cœnaturi estis? hiccine, an in triclinio? *Cato ibid.* De frumento utrobi bona, utrobi mala gratia capiatur, &c. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 6. Hæc nosse te volui, ut scires, hospitium tibi ubi parares, vel potius utrobi. *h. e.* in Alsiensi, an Ostiæ. Ita *Manut.* & tuetur iisdem locis modo allatis. nam alii aliter. ¶ Est titulus trigesimus *lib.* 43. *Dig.* qui inscribitur *Utrubi*. Prætor ait: Utrubi hic homo, de quo agitur, majore parte hujusce anni fuerit, quo minus is eum ducat, vim fieri veto. Subdit *Ulpianus*: Hoc interdictum de possessione rerum mobilium locum habet. sed obtinuit, vim ejus exæquatam fuisse Uti possidetis interdicto, quod de rebus soli competit. *Auson. Edyll.* 12. qui est *Griphus tern. num.* v. 63. Interdictorum trinum genus, unde repulsus Vi fuero, aut Utrubi fuerit, quorumve bonorum. *h. e.* de possessione agi potest tripliciter: de recuperanda, interdictum Unde vi: de retinenda, Utrubi, & Uti possidetis: de acquirenda, Quorum bonorum. V. *Dig. lib.* 43. *tit.* 2. 15. & 30. ¶ Ex tribus scribendi modis, quos proposuimus, qui primus est, idem esse videtur usitatior: tametsi *Dousqu.* secundum probat.

UTRUM, adverb. *se*, *se forse*, εἰ τε, ἆ τε πότερον, num, an. Usurpatur in dubitatione, & fere semper habet particulam *ne* sequentem, *an ne*, aut *nec ne*. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 7. *a med.* Multum interest, utrum laus imminuatur, an salus deseratur. *Id. Attic. l.* 12. *ep.* 51. Id utrum illi sentiant, an vero simulent, tu intelliges. *Id. Verr.* 6. *c.* 33. *in fin.* Utrum esset Siculis utilius, suis ne servire, an populo Romano obtemperare. *Id. in Orat. c.* 61. Quærendum, utrum una species sit earum, anne plures. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 50. *in fin.* Utrum prœlium committi ex usu esset, nec ne. ¶ Item in interrogatione. *Cic.* 4. *Acad. c.* 29. *ad fin.* Utrum ea vestra, an nostra culpa est? *Nepos in Iphicr. sub fin.* Cum interrogaretur, utrum pluris patrem, matremne faceret? matrem inquit. ¶ Interdum nulla particula subsequitur, sed subintelligitur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 69. An hoc dicere audebis, utrum de te aratores, utrum denique Siculi universi bene existimarent, ad rem id non pertinere? ¶ Interdum additur *nam*, aut *ne* ad majorem vim. *Liv. l.* 37. *c.* 27. *sub fin.* Percontatus est, utrumnam universa classis in portu stare posset. *Colum. l.* 11. *c.* 1. Utrumne mercari villicum consueverit, an, &c. *Cic. pro Quint. c.* 30. Utrumne possit se defendere, un, &c. *Plaut. Capt.* 2. 2. 18. Utrum strictimne attonsurum dicam esse, an per pectinem, nescio. *Plin. l.* 17. *c.* 1. Utrumne igitur ego sum exemplo gravis, an tu, qui, &c?

UTUT, adverb. *come si voglia*, ὅπως δήποτε, utcunque, quocunque modo. V. Ut in fine.

U V

UVA, æ, f. *uva*, σταφυλή, fructus vitis. Sic dicitur ab uvore, ut scribit *Varro l.* 4. *de L. L. c.* 21. *extr.* & *Serv. ad Ecl.* 10. *v.* 20. nempe ob humorem intrinsecum. *Cic. de Senect. c.* 15. Gemma, a qua oriens uva se ostendit, quæ & succo terræ, & calore solis augescens primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 54. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. *Id. Ecl.* 9. *v.* 49. Duceret apricis in collibus uva colorem. *Propert. l.* 4. *el.* 2. *v.* 13. Prima mihi variat liventibus uva racemis. & *lib.* 3. *el.* 15. *v.* 18. Et nova pressantes inquinet uva pedes. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 45. Aurea tunc pressis pedibus dedit uva liquores. & *eleg.* 5. *v.* 85. Oblitus & musto feriet pede rusticus uvas. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 81. Uvaque conspecta livorem ducit ab uva. *Ovid.* 3. *Met. v.* 666. Ipse (*Bacchus*) racemiferis frontem circumdatus uvis. *Horat. epod.* 2. *v.* 20. Certantem & uvam purpuræ. *Catull. carm.* 19. *ad Priap. v.* 14. Uva rubens. & *carm.* 20. *v.* 8. dulcis. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. *v.* 11. dum mustis uva tumebit. *Id.* 2. *de ar. am. v.* 316. Plenaque purpureo subrubet uva mero. *Id.* 3. *Fast. v.* 413. uvæ pictæ. ¶ Varia uvarum genera, ac nomina enumerantur a *Columell. l.* 3. *c.* 1. & 2. *Plin. l.* 14. *c.* 2. & 3. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 25. *Macrob. sub fin. l.* 2. *Saturnal.* & *Virg.* 2. *Georg.* a *vers.* 91. quæ collegit *Matth. Gesner. in Lexic. Auctor. R. R. verb.* Vitis. ¶ Translate ponitur pro vino. *Horat. l.* 1. *od.* 20. *v.* 90. prelo domitam Caleno tu bibes uvam. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 31. Calcatamque tenet bellis socialibus uvam. ¶ Et pro vite. *Virg.* 2. *Georg. v.* 60. Et turpes avibus prædam fert uva racemos. ¶ Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus acinis conglobatis. *Plin. l.* 12. *c.* 13. Amomi uva etiam in usu est. ¶ Item de apibus, cum collectæ sunt, & in modum botri dependent. *Virg.* 4. *Georg. v.* 557. summque arbore summa Confluere, & lentis uvam demittere ramis. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 68. Examenque apium longa consederit uva. Adde *Plin. l.* 11. *c.* 17. ¶ Est etiam hoc nomine caruncula in fine palati, dependens circa fauces, quæ in homine hiante conspicitur, *ugola*, *uvula*, σταφυλή: & præcipue sic dicitur, cum præter naturam descendit, intumescit, & inflammatur. *Cels. l.* 7. *c.* 12. *sect.* 3. Uva, si cum inflammatione descendit, dolorique est, & subrubicundi coloris, præcidi sine periculo non potest. Si vero inflammatio nulla est, nihilominus ea ultra justum modum a pituita deducta est, & tenuis, acuta, alba est, præcidi debet: itemque si ima, livida, & crassa, &c. *Martial. l.* 10. *epigr.* 56. Non secat, & tollit stillantem Fannius uvam. *Cels. l.* 6. *c.* 14. *ad fin.* Uvam tumentem reprimere. *Plin. l.* 23. *c.* 8. *a med.* Uvæ racemis remedium. & *cap.* 7. *circa med.* Uvam faucium sedare. & *lib.* 30. *c.* 4. *circa med.* mitigare. *Id. l.* 20. *c.* 18. lavare. *Id. l.* 23. *c.* 8. *ad fin.* cohibere. *Id. l.* 34. *c.* 12. compescere. ¶ Item piscis marinus, cujus meminit *Plin. l.* 9. *c.* 2. *in fin.* & *lib.* 32. *c.* 10. *ad fin.* & *cap.* 11.

UVENS, tis, *umido*, humidus, uvidus, uvorem habens. *Sil. l.* 7. *v.* 651. Uventi ferrum admovit tepefacta palato. *Petron. in Sat. c.* 115. Uventes oculi. Rursus *Sil. l.* 2. *v.* 469. Uventis rores noctis. & *lib.* 8. *v.* 427. uventia ora. & *vers.* 460. uventes nebulæ. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 144. Ipsæ pumiceis virides Nereides antris Exsiliunt ultro, & scopulis uventibus hærent. Ubique autem in *humentes* facili mutatione transit.

UVESCO, is, n. 3. *umettarsi*, βρέχομαι, humidus fio, humorem contraho. *Lucret. l.* 1. *v.* 305. Denique fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt, eædem dispansæ in sole serescunt. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 69. seu capit acris (*conviva*) fortis Pocula, seu modicis uvescit lætius. *h. e.* pitissando meantibus & minutis poculis se perfundit.

UVIDULUS, a, um, humidulus. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 63. Uvidulum a fluctu fidem. Sunt qui leg. *viridulum*, facili mutatione, sed non probanda.

UVIDUS, a, um, *umido*, *acquidoso*, *molle*, *bagnato*, ὑγρός, uvens, madens, udus, humidus. Quidam ita distinguunt ab *humido*, ut *uvidus* sit, qui humorem intrinsecum habet, *humidus*, qui exterius madet. Sed hoc discrimen non servatur. *Plaut. Rud.* 4. 3. 5. Non vides, referre me uvidum rete sine squamoso pecu? *Id. ibid.* 2. 7. 15. & *Horat. l.* 1. *od.* 5. *in fin.* Uvida vestimenta. *scil.* ex naufragio. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 427. locus aspergine multa Uvidus ex alto desilientis aquæ. & *lib.* 3. *v.* 238. Uvidaque e tenero palmite gemma tumet. *Tibull. l.* 1. *el.* 9. *v.* 37. pugnantibus uvida linguis Oscula. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Cæli flatus uvidus, ventosusque. *Virg.* 1. *Georg. v.* 418. Juppiter uvidus austris. *Id. Ecl.* 10. *v.* 20. Uvidus hiberna venit de glande Menalcas. *h. e.* pinguis, inquit *Serv.* quia pinguia humida sunt. *Horat. l.* 2. *od.* 19. *v.* 18. uvidus Bacchus. *h. e.* vino madens. Sic *l.* 4. *od.* 5. *in fin.* dicimus integro Sicci mane die, dicimus uvidi. ¶ irriguus. *Id. l.* 4. *od.* 2. *v.* 30. circa nemus uvidique Tiburis rivos. *Colum. l.* 3. *c.* 2. *ante med.* Præpinguis, & uvida terra. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 686. rura parva, sed assiduis uvida semper aquis. ¶ Uliginosus ager, inquit *Serv. ad* 2. *Georg. v.* 184. est semper humidus: uvidus dicitur, qui aliquando siccatur. ¶ Comparativ. *Tertull. de Jejun. c.* 1. *ad fin.* Uvidiora poma. *frutti più sugosi*.

UVIFER, era, rum, σταφυληφόρος, qui uvas producit. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. *v.* 64. Atque Echo simul hanc, & inde fractam Gauro Massicus uvifer remittit. *Sil. l.* 7. *v.* 263. Massicus uviferis addebat nomina glebis. Adde *vers.* 207.

VULCANAL, & Volcanal, lis, n. locus Romæ supra Comitium, cujus meminit *Festus in Statua*.

VULCANALIS, & Volcanalis, le, Ἡφαιστικός, ad Vulcanum pertinens, ut Vulcanalis Flamen, *Varr. l.* 4. *de L. L. c.* 15. ¶ *Vulcanalia*, um, festum in honorem Vulcani, quod Augusto mense a. d. X. cal. Septemb. celebrabatur. *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 3. *a med.* Vulcanalia a Volcano, quod ei tum feriæ, & quod eo die populus pro se in ignem animalia mittit. *Colum. l.* 11. *c.* 3. *sect.* 18. & 47. Au-

47. Augusto circa Vulcanalia tertia fatio est. *Plin. l.* 17. *c.* 27. *sub fin.* Fici, eum Vulcanalibus tonuit, cadunt. *Plin. alter l.* 3. *ep.* 5. *ante med.* Lucubrare a Vulcanalibus incipiebat, non auspicandi gratia, sed studendi. *Sallust. in fragm. apud Non. c.* 8. *n.* 49. Curio Vulcanaliorum die ibidem moratus. V. *Saturnalia.* ¶ Aliud fuit Vulcani festum, de quo V. in *Tubilustrium*.

VULCANIUS, & Volcanius, a, um, Ἡφαίστειος, ad Vulcanum pertinens. *Lucil.* apud *Non. c.* 12. *n.* 35. Sulus jam vim de classe prohibuit Vulcaniam. *h. e.* ignem. Sic *Virg.* 10. *Æn. v.* 407. extenditur una Horrida per latos acies Vulcania campos. *h. e.* incendium: quod est *Silio l.* 14. *v.* 413. Vulcania pestis. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 14. *a med.* Pungit dolor. vel fodiat sane. si nudus es, da jugulum: sin tectus Vulcaniis armis, id est fortitudine, resiste. *Ovid. Met.* 13. *v.* 313. Vulcania Lemnos. *h. e.* Vulcano sacra: unde altera ex ejus urbibus Hephæstia. V. *Lemnos.* ¶ Vulcaniæ insulæ, Ἡφαιστιάδες νῆσοι, quæ & Æoliæ, septem sunt in mari infero citra Siciliam: quarum una est Lipare: omnium autem terra sulphurea est, & ignem per intervalla evomens: unde fabulati sunt, ibi esse Vulcani officinam. *Plin. l.* 3. *c.* 9. Sed *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. dictas esse ait a Vulcano Menalii filio, qui ibi regnavit.

VULCANUS, & Volcanus, i, m. *Vulcano*, Ἥφαιστος, filius Jovis & Junonis, qui a parentibus ob deformitatem (licet alii alias causas afferant) cælo præcipitatus est, dejectusque in Lemnum insulam, ubi ab Eurynome Oceani & Tethyos filia nutritus est, vel ut alii volunt, a Sintiis. Ea autem ruina, qua decidit de cælo, claudus factus est: unde ab *Homero*, *Iliad. A*, *v.* 607. & alibi dicitur ἀμφιγυήεις, h. e. utroque pede claudus. Deus ignis & fabrorum præses putatus est. Fingitur etiam faber deorum, quia Jovi fulmina, & diis arma adversus Gigantes fabricavisse creditur. Ab eo factum etiam volunt, quicquid artificiose fabricatum est, ut monile Hermiones, coronam Ariadnæ, currum Solis, arma Achillis, & Æneæ, & hujusmodi. Officinam autem habere fertur in Lemno, una cum Cyclopibus ministris. Etsi de diis optime meritus est bello illo cum Gigantibus, non tamen ad eorum mensam admissus est. Quia etiam, cum Minervæ nuptias expetiisset, repulsam passus est. Quare aliam sibi uxorem quærens, Venerem duxit: quam cum postea una cum Marte in adulterio deprehendisset, ambos reti, & invisibilibus catenis ita colligavit, ut neuter abire posset, donec ab omnibus diis & deabus visi & derisi sunt. Hanc fabulam Chimici de conjunctione ferri, & æris, seu cupri interpretantur. ¶ Multi hoc nomine fuerunt. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Vulcani item complures: primus cælo natus, ex quo Minerva Apollinem eum (*proprie*) cujus in tutela Athenas antiqui Historici esse voluerunt: secundus in Nilo natus, Opas, ut Ægyptii appellant, quem custodem esse Ægypti volunt: tertius ex tertio Jove & Junone, qui Lemni fabricæ traditur præfuisse: quartus Menalio natus, qui tenuit insulas propter Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur. ¶ Metonymice ponitur pro igne, ut Bacchus pro vino, Ceres pro frugibus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 185. Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu conclusum geris? *idest* ignem geris in laterna cornea. *Virg.* 7. *Æn. v.* 77. totis Vulcanum spargere tectis. ¶ *Volcanus* est in lib. veterib. MSS. & in aliquot Lapidib. (apud *Gruter. pag.* 61. *n.* 1. 4. & 5. & *pag.* 1069. *n.* 4. & 5. &c. ubi *Volkanus* scriptum est.) ut *Manut. Dausqu. Cellar.* testantur, qui ob id eam scriptionem probant. At duo posteriores etiam *Vulcanus* admittunt, pro quo & Lapides sunt, & consuetudo. ¶ *Vossius* putat hoc nomen esse corruptum ex *Tubalcain*, qui ut habetur *Genes.* 4. 22. fuit malleator, & faber in cuncta opera æris, & ferri. V. *Caramettus*.

VULGA. V. *Bulga*.

VULGARE, &

VULGARIE, adverb. V. in *Vulgariter*.

VULGARIS, & Volgaris, re, *del volgo, che si usa con tutti, ordinario, commune, vile, volgare, basso*, ad vulgus pertinens, pervulgatus, communis, protritus, vilis. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 1. *ad fin.* In omni arte, cujus usus vulgaris communisque non sit. *Id.* 1. *de Orat. c.* 58. *a med.* In communi vita, & vulgari hominum consuetudine. & *cap.* 23. *a med.* Genera forensis dictionis ad vulgarem popularemque sensum accommodata. *Id.* 1. *Offic. c.* 16. *extr.* Vulgaris liberalitas. *h. e.* quæ in vulgus, seu in omnes exercetur. *Id. pro Planc. c.* 19. Vulgari & pervagata declamatione contendere. *Id. in Orat. c.* 57. *ad fin.* Ut pervagatum & vulgare videatur. *Id. pro Quint. c.* 18. Hæc vulgaria & obsoleta sunt: res autem nova & inaudita. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 26. Nihil tam vile, neque tam vulgare est, cujus partem ullam reliquerunt. *Plin. l.* 3. *ep.* 20. *ad fin.* Quousque illa vulgaria? Ehu quid agis? Ecquid commode vales? *queste complimenti comuni e soliti*. & *Cic.* 1. *de Orat. c.* 23. *sub fin.* Vulgaris opinio. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 38. Jejunus stomachus raro vulgaria temnit. *h. e.* viliores cibos, & vulgo parabiles. *Id. l.* 3. *od.* 2. *v.* 23. Virtus cœtus vulgares, & udam spernit humum fugiente penna. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 3. *extr.* Ut intelligat meam commendationem non vulgarem fuisse. *h. e.* translatitiam, & levem. *Quintil. in præfat. l.* 1. Ne vulgarem viam ingressus alienis vestigiis insisterem. *h. e.* usitatam, consuetam, tritam. *Id. l.* 10. *c.* 1. Humilia & vulgaria verba. *Suet. in Vitell. c.* 2. & *Ovid.* 4. *Fast. v.* 865. vulgares puellæ. *h. e.* quæ prostant. *Plin. l.* 10. *c.* 42. *ad prin.* Nec vulgaris illis forma, quamvis non spectanda. *h. e.* quotidiana, & qualis vulgo videri solet. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 46. *circa med.* Artes vulgares, coquos, pistores, lecticarios. & *Tacit.* 16. *Ann. c.* 22. Vulgaria patrum consulta. *decreti ordinarj*. & *Lucan. l.* 5. *v.* 519. Dumque a luce sacra, qua vidit fata, refertur Ad vulgare jubar, &c. *h. e.* ad lumen solis, quod vulgo patet, & vulgo omnia. ¶ *Vulgare est*, vulgo fit, passim usurpatur, usitatum, translatitium est, *si usa communemente*. *Plin. l.* 16. *c.* 31. *in fin.* Prostratas arbores restitui plerumque, & quadam terræ cicatrice vivescere, vulgare est. *Id. l.* 14. *c.* 19. *a med.* Resina condire musta, vulgare est Italiæ, promontorio finitimæ.

VULGARITAS, atis, f. idem ac vulgus. *Arnob. l.* 3. *aliws. Grot. pag.* 123. Palem, sed non feminam illam, quam vulgaritas accipit, sed masculini nescio quem generis ministrum Jovis.

VULGARITER, adverb. *volgarmente*, κοινῶς, vulgo, e vulgo. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 69. Ut intelligeres, me non vulgariter, nec ambitiose, sed ut pro homine intimo ac mihi pernecessario scribere. Alii leg. *vulgare*, alii *vulgare*, quæ item sunt adverbia pro *vulgariter*. *Plin. l.* 8. *c.* 5. Ne quis vulgariter electum putet. *scelto dal volgo*. *Id. l.* 28. *c.* 14. Vituli quoque ius vulgariter datum ictis anguibus cœliacorum tradunt. *comunemente*.

VULGARIUS, a, um, idem ac vulgaris. *Turpil.* apud *Non. c.* 8. *n.* 41. Non est mediocris res, neque vulgaria fallacia hæc. *Gell. l.* 3. *c.* 16. *a med.* Verbum vulgariæ significationis. *Id. l.* 12. *c.* 10. In libris vulgariis scriptum est. Adde *Naevium*, & *Afran.* apud *Non. ibid.* & *Gell. l.* 1. *c.* 22. & *lib.* 16. *c.* 5.

VULGATE, adverb. per vulgus, vulgando. *Ammian. l.* 15. *c.* 3. (*al.* 4.) Hæc augente vulgatius fama. Adde *lib.* 31. *c.* 3. (*al.* 8.)

VULGATOR, oris, m. *divolgatore*, ἐξαγγελτής, qui vulgat, idest aliquid in vulgus disseminat, enuntiator. *Ovid. l.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 51. Sic aret mediis taciti vulgator in undis, Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet. *h. e.* Tantalus, qui deorum mensæ adhibitus, illorum arcana enuntiavit.

VULGATUS, a, um, *divolgato, fatto pubblico*, δημοσιευθείς. *Cic. de Harusp. resp. c.* 27. *a med.* Quæ navis unquam in flumine publico tam vulgata omnibus, quam istius ætas fuit? *Liv. l.* 1. *c.* 7. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum novos transiluisse muros. *Id. l.* 5. *c.* 47. Vulgati velut in pecua morbi. *Horat. l.* 4. *od.* 9. *v.* 3. Artes non ante vulgatæ. *Virg.* 1. *Æn. v.* 461. Bellaque jam fama totum vulgata per orbem. *Liv. lib.* 5. *c.* 4. Femina vulgato corpore. *h. e.* prostituto. *Ovid.* 4. *Met. v.* 276. vulgati amores. *Lucan. l.* 9. *v.* 22. vulgata per urbem fabula. *Id. l.* 8. *v.* 312. vulgatus mundus. *conosciuto*. & *Quintil. lib.* 10. *c.* 1. *ad fin.* Vulgata falso opinio de aliquo. *Id. l.* 2. *c.* 4. *a med.* Nam quid hi possint in causis proprium invenire, qui etiam in his, quæ sunt communia, & in plurimis causis tractantur, vulgatissimos sensus verbis, nisi tanto ante præparatis, persequi nequeant?

VULGATUS, us, m. vulgandi actus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 1. Sufficere suffocabamur, si quid superiore vulgatu protulissemus.

VULGIVAGUS, & Volgivagus, a, um, πανδημος, vulgaris, & vagus. *Lucret. l.* 4. *v.* 1064. vulgivagaque vagus Venere. *idest* fruens plebeiæ popularisque Veneris, non certæ mulieris amore captus. *Id. l.* 5. *v.* 930. Volgivago vitam tractabant more ferarum.

VULGO, & Volgo, as, avi, atum, a. 1. *divulgare, spargere, mancare*, est aliquam rem vulgo communem facere, in vulgus spargere, ut *vulgare morbos*, idest morborum contagia in vulgus propagare. *Liv. l.* 3. *c.* 6. Ministeriaque mutcem, ac contagio ipsa vulgabant morbos. *Curt. l.* 9. *c.* 10. Contagium morbi etiam in alios vulgatum est. ¶ Interdum est prostituere, permiscere. *Liv. l.* 4. *c.* 2. Quam enim aliam vim connubia promiscua habere, nisi ut ferarum prope ritu vulgentur concubitus plebis Patrumque? *Id. l.* 3. *c.* 35. Vulgari cum privatis. *frammischiarsi, e trattare.* ¶ Interdum in vulgus enuntiare, rem occultam in lucem proferre, patefacere, *divolgare, pubblicare, manifestare, palesare*, ἐκφαίνω. *Virg.* 10. *Æn. v.* 63. quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem? *Liv. l.* 3. *c.* 34. Vulgetur deinde rumor, duas deesse tabulas. *Id. l.* 28. *c.* 27. Non quod ego vulgari facinus per omnes velim. *Quintil. in proæm. l.* 1. Vulgare librum. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 261. Vulgare aliquid in vulgus. *Plaut. Mil.* 4. 2. 44. Vulgare aliquem vulgo. ¶ Significat etiam communem omnibus facere. *Liv. l.* 2. *c.* 29. P. Virginius rem non vulgabat: de iis tantum, qui Volsco bella militassent, agendum censebat. ¶ *Vulgare corpus* dicuntur meretrices, quæ parata sunt omnibus dare. *Id. l.* 1. *c.* 4. Sunt qui Laurentiam vulgato corpore lupam inter pastores vocatam putant. *Aurel. Vict. de orig. gentis Rom. c.* 21. Pretio vulgare corpus. ¶ *Vulgare locum aliquem*, notum facere. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 419. Bosporon hinc veteres erroris nomine deæ Vulgavere. ¶ De scriptione V. in *Vulgus*.

VULGO, & Volgo, *comunemente, da tutti*, κοινῇ, πανδημεί, apud vulgus, ab omnibus, passim: adverb. seu ablativus casus adverbii more positus. *Cic. pro Mur. cap.* 35. Ad prandium invitare vulgo, passim. quid est vulgo? universos. *Nep. in Alcib. cap.* 6. Illum unum omnes prosequebantur: coronis aureis æneisque vulgo donabatur. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 10. Vulgo loquebantur, Antonium mansurum esse Casilini. *Cels. l.* 4. *c.* 4. *sect.* 1. *sub fin.* Vulgo aiunt, si quis pullum hirundinum ederit, angina toto anno non periclitari. *Phædr. lib.* & *fab.* 3. *v.* 1. Usu peritus hariolo velocior vulgo esse fertur. *Terent. Andr.* 2. 5. 15. Verum illud verbum est, vulgo quod dici solet: omnes sibi malle melius esse quam alteri. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 29. Ejusmodi tempus erat, ut homines vulgo impune occiderentur. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 39. *a med.* Vulgo totis castris testamenta obsignabantur. & *lib.* 5. *cap.* 33. *ad fin.* Accidit, quod fieri necesse erat, ut vulgo milites ab signis discederent. *a frotte*. *Plin. l.* 16. *c.* 18. *a med.* Arbor Alpina, nec vulgo nota. *Cic. ad Dolabell. post epist.* 17. *l.* 14. *ad Attic.* Vulgo hominum opinio socium me adscribit tuis laudibus. *Id. Verr.* 6. *c.* 58. Vulgo ostendere ac proferre aliquid. *a mutu.* & *lib.* 1. *de Invent. c.* 28. *ad fin.* Quæritur, natura ejus evenire vulgo soleat, an insolenter & raro.

rum. *h. e.* persæpe, fere. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 6. *ad fin.* Hisce litteris, quas vulgo ad te mitto, nihil fere scribo, quod, si in alicujus manus inciderit, moleste ferendum sit. *h. e.* palam, publice, in vulgus. *Liv. l.* 26. *c.* 27. *ante med.* Juvenes nobiles Campanos ad incendium fecisse: vulgoque facturos alia, ni comprehendantur. *h. e.* multis aliis in locis. *Virg. Ecl.* 4. *v.* 25. Assyrium vulgo nascetur amomum. *da per tutto.* & *lib.* 3. *Georg. v.* 494. Hic lætis vituli vulgo moriuntur in herbis. *h. e.* catervatim, universim. *Id.* 3. *Æn. v.* 643. Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes. *h. e.* passim per hæc litora. *Terent. Heaut.* 3. 1. 37. Ea coacta ingratiis postilla cœpit victum vulgo quærere. *Modestin. Dig. lib.* 1. *tit.* 5. *leg.* 23. Vulgo concepti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt: vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet. ¶ De scriptione V. in voce sequenti.

VULGUS, & Volgus, i, neutr. sæpius, quam masc. *popolo, volgo, moltitudine*, τὸ πλῆθος, οἱ πολλοί, ὄχλος, populus, plebs, turba: & fere ita accipitur, ut a sapientibus, & nobilibus distinguatur. *Cic. in Bruto*, *c.* 53. *extr.* Sapientis judicium a judicio vulgi discrepat. *Id.* 2. *de Divin. c.* 41. *sub fin.* Fani pulcritudo, & vetustas Prænestinarum etiam nunc retinet sortium nomen: atque id in vulgus. quis enim magistratus, aut quis vir illustrior utitur sortibus? *Sallust. in Catil. c.* 20. *a med.* Postquam respublica in paucorum potentium jus atque ditionem concessit, semper illis reges vectigales esse, populi, nationes stipendia pendere: ceteri omnes, strenui, boni, nobiles, atque ignobiles, vulgus fuimus sine gratia, sine auctoritate, his obnoxii. *Justin. l.* 41. *c.* 1. Veluti vulgus sine nomine, præda victorum fuere. *Cic. pro Planc. c.* 4. Non est enim consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia: semperque sapientes ea, quæ populus fecisset, ferenda, non semper laudanda duxerunt. *Virg.* 2. *Æn. v.* 39. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *Horat. l.* 2. *od.* 16. *extr.* malignum spernere vulgus. *Id. l.* 1. *od.* 35. *v.* 25. infidum. *Stat. lib.* 2. *silv.* 2. *v.* 123. mobile. *Sallust. in Jug. cap.* 70. Vulgus, uti plerumque solet, ingenio mobili, seditiosum, atque discordiosum, erat cupidum rerum novarum, quieti & otio advorsum. *Lucan. l.* 9. *v.* 159. Spargere aliquid per vulgus. *Phædr. l.* 4. *fab.* 14. *v.* 3. Prometheus auctor vulgi fictilis. *h. e.* hominum e luto factorum. ¶ *In vulgus*, apud vulgus, vulgo. *Cic. in proœm. Parad.* Cato ea sentit, quæ non sane probantur in vulgus. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 22. *circa med.* Quod in vulgus gratum esse sentimus. & *lib.* 9. *ep.* 5. Alter religiosus etiam nunc dies, alter in vulgus ignotus. *Id.* 2. *Tuscul. c.* 26. In vulgus insipientium opinio valet honestatis. *Liv. in fin. cap.* 3. *l.* 22. Miles in vulgus lætus ferocia ducis. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 71. *in fin.* Celebrata in vulgus Celsi salus. & *lib.* 2. *c.* 93. Crebræ in vulgus mortes. & *cap.* 26. *extr.* Apud paucos ea ducis ratio probata: in vulgus adverso rumore fuit. *Lucan. l.* 1. *v.* 131. famæque petitor Multa dare in vulgus. ¶ *In vulgo*, idem *Plin. lib.* 20. *c.* 11. Apio gratia in vulgo est. ¶ *Vulgus*, multitudo qualibet. *Cic. de clar. Orator. cap. ult.* Numerari in vulgo patronorum. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 32. Pugnas, & exactos tyrannos Densum humeris bibit aure vulgus *umbrarum*. & *Terent. Andr.* 3. 4. 4. Quod vulgus servorum solet. *Lucan. l.* 7. *v.* 38. laceratses crine soluto Pectora femineum, ceu Bruti funere, vulgus. *Senec. in Hippol. v.* 957. vulgus æquoreum ciet. *h. e.* marina monstra. *Virg.* 3. *Georg. v.* 468. culpam ferro compesce, priusquam Dira per incautum serpant contagia volgus. *h. e.* totum gregem ovium. ¶ Masculino gen. *Virg.* 2. *Æn. v.* 98. & spargere voces In volgum ambiguas. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 261. Quem si vulgus secutus esset, dispeream, si, &c. Adde *Pacuv. loc. cit.* & *Sisenn.* & *Att.* apud *Non. ibid.* ¶ *Vulgus* qui amant, sequi videntur usitatiorem consuetudinem, quem tamen & antiqui libri non uni fulciunt: qui *volgus*, antiquitati magis adhærent. Utraque scriptio proba.

VULNERABILIS, le. Active de eo, qui vulnerat. *Cæl. Aurelian. Acutor. l.* 3. *c.* 17. *ad fin.* Intestina plurima materia, & acerrima, & vulnerabili onerata. *h. e.* rodente, lancinante.

VULNERARIUS, a, um, *da ferite*, τραυματικός, ad vulnera pertinens, ut *Vulnerarium medicamentum*, quod vulnerum sanandorum vim habet, *Vulnerarium emplastrum*, quod vulneribus imponitur. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Vulnerariis emplastris utile. *Id. l.* 35. *c.* 21. *sub fin.* Cruda autem ærugo vulnerariis emplastris miscetur. ¶ *Id. lib.* 29. *cap.* 1. *ante med.* scribit, *vulnerarium* vocatum fuisse Romæ Archagathum Lysaniæ filium medicum, quia secare & urere sæpe consueverat; mox a sævitia id sæpius factitandi *carnificem* dictum.

VULNERATIO, onis, *f. ferita*, τραῦμα, τρῶσις, actus vulnerandi. *Cic. pro Cæcin. c.* 16. *in fin.* Sin autem vim sine cæde, sine vulneratione, sine sanguine nullam intelligetis. ¶ Sumitur etiam translate pro læsione. *Cic. in Pison. c.* 20. *ad fin.* Major hæc est vitæ, famæ, salutis suæ vulneratio.

VULNERATUS, a, um, *ferito, impiagato*, sauciatus, τρωθείς. *Cic. post redit. in Sen. c.* 3. Sanctissimum corpus vulneratum ferro, confectumque vidistis. *Plin. l.* 28. *c.* 17. *sub fin.* Quadrigis agendis tractus, rotave vulneratus. *Id. l.* 11. *c.* 39. Cutis ubicumque sine carne est, vulnerata non coit. *Id. l.* 7. *c.* 28. *circa med.* Vulneratus humerum, ac femur. *Liv. l.* 37. *c.* 24. *a med.* Ipsius Eudami multis ictibus vulnerata navis erat. *maltrattata.* ¶ Metaphorice *Quintil. l.* 7. *c.* 2. *circa med.* Læsum & vulneratum reum speravere hac invidia opprimi posse.

VULNERO, as, avi, atum, a. 1. *ferire, impiagare*, τιτρώσκω, ὠτειλίζω, vulnus infligo, saucio, ferio. *Cic. pro Sext. c.* 10. *a med.* Acie ipsa, & ferri viribus vulnerasti. *Nep. in Eumen. c.* 4. Ab hoc aliquot plagis Eumenes vulneratus. *Sallust. in Jug. c.* 61. *sub fin.* Plerosque jacula tormentis, aut manu emissa vulnerabant. *Cæs. sub fin. l.* 5. *B. Gall.* Ne quis quemquam prius vulneraret, quam illum interfectum videret. *Justin. l.* 15. *c.* 3. *ad fin.* Lysimachum hastæ cuspide ita in fronte vulneravit, ut, &c. *Ovid.* 11. *Met. v.* 372. spes Vulnerat armentum, sternitque hostiliter omne. *Id. l.* 1. *de ar. am. v.* 21. Amor mea vulnerat arcu Pectora. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 312. Et qui cornipedes in pocula vulnerat audax Massagetes. *scil.* quia lac concretum cum sanguine potat equino, ut ait de Gelonio *Virg.* 3. *Georg. v.* 463. ¶ Cædere, frangere. *Plin. l.* 37. *c.* 5. *de smaragd.* Scythicorum tanta duritia est, ut nequeant vulnerari. ¶ Metaphorice *Cic. de Harusp. resp. c.* 1. *ad fin.* Haud potest gravioribus a me verbis vulnerari, quam est a gravissimo viro confectus ac trucidatus. *Id. Catil.* 1. 1. 4. Quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. *Liv. l.* 34. *c.* 7. *a med.* Virorum hoc animos vulnerare posset: quid muliercularum censetis, quas etiam parva movent? *Ovid. Heroid. ep.* 19. *v.* 105. Ah potius peream, quam crimine vulnerer isto! & *cap.* 21. *v.* 38. Nunc laudata gemo, ... & propria vulneror ipsa bona. *Id.* 2. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 41. continuo Fortunæ vulneror ictu. *Virg.* 8. *Æn. v.* 583. gravior ne nuntius aures Vulneret. *Lactant. l.* 7. *c.* 1. *a med.* Qui libidinum stimulis incitati, &c. vulnerant aures eorum præcepta continentiæ.

VULNIFER, a, um, vulnus ferens, vulnificus. *Prudent. in Psychom. v.* 173. Illa globos legionum, & concurrentia rumpit Agmina, vulniferos gradiens intacta per imbres. *Cornel. Gall.* (quicumque is est) *eleg.* 5. *v.* 98. cristatum vulniferumque caput.

VULNIFICUS, a, um, *che può ferire*, τραυματικός, qui vulnus infligere potest. *Virg.* 8. *Æn. v.* 446. Vulnificusque chalybs vasta fornace liquescit. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 420. *de castib.* Taurea vulnifico portat cælataque plumbo Terga Lacon. *Ovid. Met.* 8. *v.* 359. In juvenes vasto sic impete vulnificus sus Fertur.

VULNUS, & Volnus, eris, *n. ferita, piaga*, τραῦμα, πληγή, hians & patens apertura in corpore ex ictu, aut morsu. Quid ab ulcere & plaga differat, in iis vocib. dictum est. *Plaut. Trucul.* 2. 5. *v.* 50. Mihi homo cave faxis volnus, tibi jam cor sunt dentes ferrei. *Cic. pro Mil. c.* 24. *a med.* Mirabar, vulnus in latere, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatoris probari. *Phædr. l.* 2. *fab.* 3. *v.* 3. remedium vulneris. *h. e.* morsus canis. *Ovid. Met.* 12. *v.* 491. capuloque tenus demisit in armos Ensem fatiferum, cæcumque in viscera movit, Versavitque manum, vulnusque in vulnere fecit. *Cic. pro Sext. c.* 10. Excipere vulnera. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 45. *ad fin.* sustinere. & *lib.* 2. *c.* 6. *a med.* inferre. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 44. & *Senec. in Troadib. v.* 676. & *in Thyest. vers.* 1057. ferro dare. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 193. spargere funda. *Cic. de Harusp. resp. c.* 19. Ut tanquam fortis in pugna vir, acceptis a forti adversario vulneribus adversis, cadere videatur. *Liv. l.* 24. *c.* 26. *ad fin.* Confectus vulneribus. & *cap.* 7. Vulneribus confodi. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 25. defessi pedem referre cœperunt. *Poll. ad Cicer. Fam.* 10. *ep.* 33. *a med.* Mori ex vulneribus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 61. Claudicare ex vulnere ob rempublicam accepto. *Id. Tuscul.* 2. *c.* 17. & *lib.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Obligare vulnus. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 24. deligare. *Terent. Eun.* 4. 7. 9. abstergere. *Cels. l.* 7. *cap.* 26. *ad fin.* fovere aqua calida. *Id. l.* 5. *c.* 26. *sect.* 23. glutinare. & *ibid.* & *sect.* 29. purgare. & *sect.* 30. implere. *Plin. l.* 23. *c.* 7. *ad fin.* ad cicatricem perducere. ¶ De ictu & cæsura arboris, lapidis, & hujusmodi. *Virg.* 2. *Æn. v.* 630. ornus vulneribus paulatim evicta supremum Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam. *scilic.* & *Juvenal. sat.* 6. *v.* 246. quis non vidit vulnera pali? *Ovid. Met.* 9. *v.* 383. ab acutæ vulnere falcis, A pecoris morsu frondes defendite nostras. *Id.* 4. *ex Pont. ep.* 7. *v.* 38. Parsque fere scuti vulnere nulla vacat. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *ante med.* Pruinæ, nisi obliquo vulnere defendatur medulla, plurimum nocent. *taglio.* ¶ Scissura. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 49. si rupta calceus alter Pelle patet: vel si consuto vulnere crassum, Atque recens linum ostendit non una cicatrix. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 665. Rusticus emeritum palo suspendat aratrum: Omne reformidat frigida vulnus humus. ¶ Metonymice est ipsum telum, quo vulnus fit. *Virg.* 10. *Æn. v.* 140. Vulnera dirigere, & calamos armare veneno. *Sil. l.* 5. *v.* 251. Ac simul infesto Lateranum vulnere truncæ Arboris urgebat. & *lib.* 1. *v.* 397. Hunc misceratus adest infesto vulnere Ladmus. ¶ Et ipse ictus, quo vulnus infligitur. *Ovid. Met.* 12. *v.* 103. *de tauro.* Cum sua terribili petit irritamina cornu, Puniceas vestes, elusaque vulnera sensit. *Senec. in Herc. Oet. v.* 160. vulnere dirigis Parthus Gnossiacis certior ictibus. *Sil. l.* 2. *v.* 91. Dirigit aligero lethalia vulnera ferro. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 653. Æsoniæ vulnus fatale sed hastæ Per clypeum, per pectus abit. *Lucan. l.* 3. *v.* 567. Jam non excussis torquentur tela lacertis, Nec longinqua cadunt jaculato vulnere ferro. *Propert. l.* 1. *el.* 1. *v.* 13. Hylæi percussus vulnere rami. ¶ Metaphorice est calamitas, casus adversus, pernicies, damnum. *Cic.* 1. *Acad. c.* 3. *ad fin.* & *Lucan. l.* 8. *v.* 71. Fortunæ gravissimo percussus vulnere. *Id.* 4. *Fam. ep.* 6. *a med.* Hoc tam gravi vulnere etiam illa, quæ consanuisse videbantur, recrudescunt. *Id.* 4. *de Fin. c.* 14. & *Attic. l.* 5. *ep.* 17. *ad fin.* Quæ hic reipublicæ vulnera imponebat, eadem ille sanabat. *Id. pro Sext. c.* 7. *sub fin.* Scelera & vulnera inusta reipublicæ. *Id. post redit. in Sen. c.* 4. Consulari vulnere concidere. *Quintil. in proœm. l.* 6. Num, in quo spem senectutis meæ reponebam, repentino vulnere orbitatis amisi. ¶ Item dolor animi, angor, mœstitia. *Virg.* 12. *Æn. v.* 160. Incertam, & tristi turbatam vulnere mentis. *Lucret. l.* 1. *v.* 638. Æternumque daret matri sub pectore vulnus. *Ovid.* 5. *Met. v.* 428. inconsolabile vulnus Mente gerit tacita. ¶ De amore *Lucret. l.* 1. *v.* 34. æterno

æterno devinctus volnera amoris. *Virg. initio l. 4. Æn.* At regina gravi jamdudum saucia cura Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. Adde *Propert. l. 2. el. 20. v. 32.* & *el. 23. v. 18.* & *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 257.* ¶ De scriptione recurrunt eadem, quæ de *Vulgus* dicta sunt.

VULNUSCULUM, i, n. exiguum vulnus, *piaghetta*. *Ulpian. Dig. lib. 21. tit. 1. leg. 1. a med.* Proinde levis febricula, aut vetus quartana, vel vulnusculum modicum nullum habent in se delictum. Adde *Hieronym. epist. 89. ad Augustin. c. 4.*

VULPECULA, æ, f. *volpetta*, *volpicella*, ἀλωπέκιον, parva vulpes. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 31.* In qua lupusculos, vulpeculasque sæpe vidisses. *Auct. carm. de Philom. vers. 59.* fallax vulpecula gannit.

VULPES, & Volpes, is, f. *volpe*, ἀλώπηξ, animal ferum, singulari astutia. Videtur esse ab ἀλώπηξ, pro quo Æoles βαλώπηξ, unde volupes & postea vulpes. *Varr. l. 4. de L. L. c. 20. extr.* a celeritate nomen adeptam putat, ut ita per syncopen dicatur, quasi *volipes*: ita enim Ælium Stilonem putare. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) *a med.* hanc notationem neque probat, neque rejicit. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 73.* Olim quod vulpes ægroto cauta leoni Respondit, referam. ¶ Translate *Pers. sat. 5. v. 117.* Astutam rapido servas sub pectore vulpem. *Horat. de ar. poet. v. 437.* Numquam te fallant animi sub vulpe latentes. ¶ *Junges vulpes*, proverb. est apud *Virg. Ecl. 3. v. 91.* de re valde absurda. neque enim vulpes aptæ unquam jugo esse possunt. ¶ *Vulpes pilum mutat, non mores*, aliud proverb. apud *Sueton. in Vespas. c. 16.* diciturque de iis, qui vitia alte infixa animo habent, quæ non facile tollunt temporum ætatisve mutatione. ¶ Quam facile vulpes pirum comest, aliud proverbium de iis rebus, quæ facillime fieri possunt. nam vulpes dentatissimæ cum sint, nullo negotio pirum conficiunt. *Plaut. Mostell. 3. 1. 38.* Tam facile vinces, quam pirum vulpes comest. ¶ Vulpes marina piscis est vulpis similitudine, ejusdemque cum terrestri velocitatis & astutiæ. *Plin. l. 9. c. 43.* ¶ In plerisque Plauti, & alior. codicib. legitur, *volpes* antiquo efferendi more. V. in fin. *Vulgus*. ¶ In recto singulari *vulpis* sæpe apud *Phædr.* legitur in multis libr. v. gr. *l. 4. fab. 2. v. 1.* Fame coacta vulpis alta in vinea Uvam appetebat. *Avien.* seu *Avian. fab. 40. v. 7.* Hinc arguta novo gaudentem vulpis amictu. Al. leg. *vulpes dum gaudet amictu*. Multa sunt nomina duplicia hujus positionis, *torques* & *torquis*, *apes* & *apis*; *ædes* & *ædis*; *canes* & *canis*, &c.

VULPINARIS, re, ad vulpem pertinens, & translate fraudulentus, fallax, ut Vulpinaris amasio, apud *Apul. l. 3. Metam.*

VULPINOR, aris, dep. 1. *volpinare*, *operare in modo di volpe*, ἀλωπεκίζω, mendaciis ac fraudibus vera perverto, sive effugio: tractum ab intorto vulpium cursu, ut placet *Nonio*. *Varr. apud eund. c. 1. n. 226.* Vulpinare modo, & concursa: qualibet erras.

VULPINUS, a, um, *volpino*, *di volpe*, ἀλωπέκειος, pertinens ad vulpem. *Plin. l. 28. c. 11. circa med.* Vulpinam linguam habentes in armilla lippituros negant. *Id. l. 32. c. 5.* Vulpinus sanguis. *Id. l. 28. c. 13.* Vulpinum jecur.

VULPIO, onis, m. callidus, astutus, fallax, mendax. *Apul. in Apolog.* Jam tum vulpionem & impium fuisse.

VULSELLA. V. *Volsella*.

VULSINIUM. V. *Volsiniensis*.

VULSURA, æ, f. τίλσις, τίλμα, vellendi actus: a *vulsum* sup. verbi *vello*. *Varr. l. 2. R. R. c. ult. a med.* Lanam tonsam & conglobatam alii vellera, alii vellumina appellant: ex quorum vocabulo animadverti licet, prius lanæ vulsuram, quam tonsuram, inventam.

VULSUS, & Volsus, a, um, *svelto*, *stirpato*, *pelato*, τιλτός, particip. a *vellor*. *Lucan. l. 6. v. 232.* vulsa pectore tela. *Plin. l. 17. c. 11. a med.* Vulsam eam herbam, non hærentem vidi. *Id. l. 35. c. 15.* Alumen vulsis pilis illitum. *Sil. l. 5. v. 89.* tum sigua sequantur Nulla vulsa manu. ¶ *Vulsi* dicuntur convulsi ex morbo, σπαστικοί. *Plin. l. 21. c. 19.* Lilii radices lieni, & ruptis, & vulsis prosunt. Adde *lib. 23. c. 1. ante med.* ¶ *Corpora vulsa*, quibus pili sunt evulsi. *Quintil. in proœm. l. 8.* Corpora siquis vulsa atque fucata muliebriter comat. *Propert. l. 4. el. 8. v. 23.* vulsus nepos. *h. e.* lusui deditus, mollis. pilos autem vellere antiquis improbro fuit. *Senec. in præfat. l. 1. controvers. ante med.* Ite nunc, & in istis vulsis atque expolitis quærite oratorem. *Plaut. Aulul. 2. 9. 5.* Tu istum gallum glabriorem reddes mihi, quam volsus ludius est. *Quintil. lib. 2. c. 5. circa med.* Qui specie capiuntur, vulsis, levatisque, & inustas comas acu comentibus, & non suo colore nitidis plus esse formæ putant, quam possit tribuere incorrupta natura. Adde *lib. 5. c. 9. ad fin.* & *Martial. l. 8. epigr. 47.* ¶ Hinc *mens vulsa*, mollis & effeminatus animus. *Id. l. 2. epigr. 36.* Nunc tibi sunt crura pilis, & sunt tibi pectora setis Horrida: sed mens est, Pannice, vulsa tibi. ¶ Item divulsus, eversus. *Liv. l. 26. c. 23.* Deum delubra, sepulcra majorum vulsa, temerata, atque violata. Al. omittunt *vulsa*. ¶ In gente Manlia Vulso cognomen fuit, ut L. Manlius Vulso, A. Manlius Vulso, apud *Liv. lib. 22. c. 35.* & *lib. 40. c. 59.* Fortasse qui primus ita cognominatus est, ab evulsis pilis aut expolitiore corporis cultu est dictus.

VULTICULUS, i, m. *visetto*, parvus vultus. *Cic. Attic. l. 14. ep. 20. sub fin.* Epicuri mentionem facis, & audes dicere, μὴ πολιτεύεσθαι. non te Bruti nostri vulticulus ab ista oratione deterret? *h. e.* gravis & severus vultus. nam *l. 25. ep. 22.* μιλιτιαῖος dicitur. Usus est autem diminutivo, quia erat non plenus, sed macilentus.

VULTUM, i, n. V. in *Vultus*.

VULTUOSUS, a, um, *rappiglioso*, προσωπεῖος, qui nimius est in oftendendo aliquo affectu contractione, aut remissione vultus: ut si quis in tristitia plus, quam decet, vultum contrahat, quod quidam efficere solent, ut tristiores videantur; aut in lætitia frontem nimis exporrigat. *Cic. in Orat. cap. 18. sub fin.* In quo cum effeceris, ne quid ineptum, aut vultuosum sit, tum oculorum est quædam magna moderatio. *Apul. lib. 3. Metam.* Non læta facie, sed vultuosa fronte rugis insurgentibus asseverabat. *id est* tetrica, & ad severitatem nimis composita. *Quintil. sub fin. l. 11.* Quare non immerito reprehenditur pronuntiatio vultuosa, & gesticulationibus molesta, & vocis mutationibus resultans. *Prudent. in Romano, v. 171.* Nec terret ista, qua tumes insania, Quod vultuosus, quod supinus, quod rigens Tormenta leti comminaris asperi.

VULTUR, & Voltur, uris, m. *avoltoio*, γύψ, avis rapax, & carnivora, quæ etiam vulturius: a *volando*, quasi *volens*, quomodo a *volando* est *voltur*, seu *vultur*. Sic autem dicitur ob crebrum volatum. Mirum in modum corporibus jam putrefactis delectatur. Unde non invenuste ex Græcis nonnulli τοὺς γῦπας ἐμψύχους τάφους appellarunt, hoc est sepulcra animata. Eximia autem est huic avi odorandi facultas, adeo ut cadaverum putorem ultra maria percipiat: quod *Isidorus* scribit *l. 12. c. 7.* Hæc res occasionem præbuit fabulæ, quæ quatuor ei narium spiracula tribuere, adeo ut & idcirco τετράμυξ appelletur. Æque fabulosum, quod biduo, triduove, aut etiam septenis diebus circumvolare dicuntur loca, ubi cadavera sunt futura: quod *Plinius* scribit *l. 10. c. 6.* ex Umbricii haruspicis sententia. *Virg. 6. Æn. v. 597.* rostroque immanis vultur obunco Immortale jecur tundens. ¶ A rapaci hujus avis natura *vultures* quoque, *al. vulturii* dicti sunt homines rapaces. *Cic. pro Sext. c. 33.* Exeunt malis ominibus, atque exsecrationibus duo vultures paludati. Al. leg. *vulturii*. Intelligit Gabinium, & Pisonem Consules inimicos suos, provinciarum (ut sæpe eos nominat) voragines. ¶ Item heredipetæ. *Senec. ep. 95. a med.* Amica ægro aliquis adsidet: probamus. at hoc si hereditatis causa facit, vultur est, cadaver exspectat. *Martial. lib. 6. epigr. 62.* Cujus vulturis hoc erit cadaver? ¶ *Vulturus* in recto singulari. *Enn.* apud *Charis. l. 1. pag. 110.* & *Persian. l. 6. pag. 683. Prisc.* & *Serv. ad Æn. 6. v. 595.* Vulturus in silvis miserum mandebat hominem. Sunt qui leg. *vulturus*. ¶ *Vultur profert cornua*, proverb. de his, quæ fieri non possunt. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 352.* Jam testudo volat, profert jam cornua vultur, Prona petunt retro fluvii juga. ¶ Apud *Horat. l. 3. od. 4. v. 5.* & *Lucan. l. 9. v. 185.* Vultur nomen est montis in Apulia.

VULTURINUS, a, um, *di avoltoio*, γυπικός, qui est vulturis. *Plin. l. 10. c. 3.* Quarti generis est percnopterus, vulturina specie, alis minimis, &c. *Id. l. 29. c. 6. ante med.* Eadem vis & in vulturino felle est. *Id. l. 30. c. 4.* Vulturinus sanguis. *Martial. l. 9. epigr. 28.* Vulturinum collum.

VULTURIUS, & Volturius, ii, m. idem ac vultur. *Lucret. l. 4. v. 680.* Mellis apes quamvis longe ducuntur odore, Vulturiique cadaveribus. *Plaut. Truc. 2. 3. 16.* Ii quasi vulturii triduo prius prædivinant, qua die esuri fient. ¶ Dicitur etiam de homine insatiabilis rapacitatis. *Cic. in Pison. c. 16. in fin.* Appellatus est hic vulturius, illius provinciæ (si diis placet) Imperator. ¶ Item captator hereditatum. *Catull. carm. 67. ad Manl. v. 124.* Suscitat a cano vulturium capite. ¶ In talis *vulturius* dictus jactus is, qui alio nomine vocabatur *canis*: quia vulturis instar hominem spoliaret. erat enim damnosus. *Plaut. Curcul. 2. 3. 77.* Provocat me in aleam, ut ego ludam? Pono pallium, Ille suum anulum opposivit; invocat Planesium: Jacit vulturios quatuor. Talos arripio, invoco almam meam nutricem Herem; jacto basilicum.

VULTURNALIS, & Volturnalis, le, ad Vulturnum deum pertinens, ut Volturnalis Flamen, qui ejus cultui est addictus, apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* ¶ *Volturnalia festa* Vulturno deo faciebant: cujus sacerdotem Volturnalem vocabant. *Festus*.

VULTURNUS, i, m. fluvius Campaniæ, qui oritur in Samnio, & aliis amnibus acceptis, inter Casilinum & Capuam decurrens mare Tyrrhenum intrat, ibique oppido dat nomen, quod nunc dicitur *Castel del Volturno*. *Plin. lib. 3. cap. 5.* *Liv. l. 8. c. 11.* & *Virg. 7. Æn. v. 729.* ¶ Olim Capua ipsa Vulturnum dicta fuit, teste *Liv. l. 4. c. 37.* ¶ Adjective *Sil. l. 12. v. 521.* Vulturna citata Transmittunt alno vada. *Plin. l. 36. c. 26. ante med.* In Vulturno mari Italiæ arena alba nascens. *h. e.* in eo mari, qui circa Vulturni ostia est. ¶ Item *Vulturnus*, & *Volturnus* nomen dei apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. a med.* fortasse in cujus tutela erat Vulturnus amnis. ¶ Item ventus spirans ab Ortu brumali, *Scirocco Levante*. A Græcis plerisque Εὐρόνοτος, *Euronotus*, vocatus, quia inter Eurum Notumque sit intermedius, ut docet *Favorinus* apud *Gellium*, *l. 2. c. 22.* & *Vitruv. l. 1. c. 6.* ¶ Neque tamen inter veteres Scriptores de hac re omnino convenit. Nam *Plin. lib. 2. c. 47.* scribit Vulturnum eundem esse, qui Eurus, *Sirocca*; idem docent *Senec. l. 5. nat. quæst. c. 16.* & *Colum. l. 5. c. 5. a med.* & *lib. 11. c. 2. a med.* qui tamen omnes eum eundem illi locum, unde flat, assignent, nempe ortum brumalem, qui Euronoto tribuitur, dicere possumus, re quidem illos convenire, nomine tantum discrepare, præsertim cum Veteres non tam scrupulosi fuerint in ventorum regionibus & appellationibus distinguendis.

VULTUS, us, m. *faccia*, *viso*, *volto*, πρόσωπον, habitus sive status faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius ostenditur: indicatio illa in homine, quæ pro motu animi in facie ostenditur. Differt a facie, quæ est oris species; nam eadem semper manet; at vultus pro motu animi mutatur. Aliud discrimen V. in *Facies*. Volunt esse per syncopen a *volitum* verbi *volo*: quia voluntatis & animi significatio est. Unde & *voltus* sæpe legitur. *Cic. 1. de Leg. c. 9.*

c. 9. Nam & oculi nimis arguti, quemadmodum animo affecti simus, loquuntur; & is qui appellatur vultus, qui nullo in animante esse præter hominem potest, indicat mores: cujus vim Græci norunt, nomen omnino non habent. *Id. in Pison. c. 1.* Oculi, supercilia, frons, vultus denique totus, qui sermo quidam tacitus mentis est, hic in fraudem homines impulit. *Id. 3. de Orat. c. 59.* Imago animi vultus est, indices oculi. *Plin. lib. 7. c. 19.* Socratem eodem semper visum vultu, nec aut hilaro magis, aut turbato. *Sueton. in Ner. cap. 37.* Tristior & pædagogi vultus. *Id. in Aug. c. 79.* Vultus tranquillus & serenus. *Id. in Tiber. cap. 68.* Vultus adductus. *h. e.* in rugas contractus. *Tacit. 2. Hist. c. 46.* Flectere, aut indorare vultum. *Ovid. 8. Metam. v. 677.* super omnia, vultus accessere boni. *Cic. pro Cluent. c. 26. ad fin.* Recordamini faciem, atque illos fictos simulatosque vultus. *Id. pro Planc. c. 18. a med.* Non modo severitatem illorum, sed ne vultus quidem ferre possemus. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 9.* vultus multa & præclara minantis. *Senec. in Herc. Fur. v. 724.* vultus est illi Jovis, sed fulminantis. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 1. v. 5.* trahere. *& Martial. l. 1. epigr. 41.* ducere vultus. *h. e.* contrahere, & fastidii aut molestiæ signa dare. ¶ Absolute aliquando vultum iratum significat, *ciera brusca*, *cipiglio*. *Horat. l. od. & vers. 3.* Vultus instantis tyranni. *Id. l. 1. sat. 7. v. 44.* aufer me vultu terrere. *Tacit. 5. Annal. c. 52.* Vultu offensionem conjectavaret. Sic *Psal. 20. 10.* Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui. Adde *Psal. 33. 17.* & *Esther 7. 6.* & *Jerem. 1. 17.* &c. ¶ *Vultu alicujus regi*, est ad nutum ejus se componere. *Senec. l. 6. de benef. c. 7.* Tuus vultus, aut regendum me tradidi, colligit rugas & eterahit frontem, quasi longius exeam. ¶ *Vultu sæpe læditur pietas*, dictum celebre, quo significatur, pietatem in parentes adeo facile violari posse, ut non factis modo, aut verbo, sed & contumaciori vultus habitu lædatur. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 13.* ¶ Interdum vultus accipitur pro facie. *Cal. Cic. lib. 8. Fam. ep. 12. circa med.* Malui collegæ ejus, homini alienissimo mihi, & propter amicitiam tuam non æquissimo, me obligare, quam illius simiæ vultum subire. *Martial. l. 5. epigr. 30.* Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. *Plin. l. 26. c. 1.* Mentagra occupavit in multis totos utique vultus. Adde *Petron. in Satyr. c. 126. & 513.* ¶ Hinc & pro imagine, aut signo vultum alicujus referente ponitur. *Vopisc. in Probo, c. ult.* Dignitatem Probi imperatores nostri prudenter & consecrandam vultibus, & ornandam templis, & celebrandam ludis Circensibus judicarunt. *nei ritratti*. & *Plin. l. 35. c. 2.* Vultus Epicuri per cubicula gestant, ac circumferunt secum. *Id. l. 37. c. 1.* E margaritis fieri tuos vultus? sic te pretiosum orderi? ¶ Translate sumitur pro externa cujusque rei specie, ut *facies*. *Ovid. 1. Met. v. 6.* Unus erat toto naturæ vultus in orbe. *Virg. Æn. 5. v. 848.* Me ne salis placidi vultum, fluctusque quietos Ignorare putas? ¶ Antique *vultus* dicere: imo & *vultum* neutr. gen. *Enn.* apud *Non. c. 3. n. 260.* Aversabantur semper nos, nostraque volta. *Lucret. l. 4. v. 1206.* pueris miscentes vulta parentum.

VULVA, æ, f. *matrice*, μήτρα, ὑστέρα, locus in feminis, in quo fetus concipitur. Proprie dicitur de brutis animalibus. *Plin. l. 11. c. 37. sect. 84. Hard.* Feminis eadem omnia, præterque vesicæ junctus utriculus, unde uterus appellatur, quod alio nomine locos appellant: hoc in reliquis animalibus vulvam. ¶ Vulvam suillam Romani in deliciis ciborum habuere, præsertim ejectitiam. nam quæ effetis a partu eximebatur, tanquam livida & macra, nullo in pretio fuit. *Plin. ibid.* Vulva ejecto partu melior, quam edito. Ejectitia vocatur illa, hæc porcaria: primiparæ suis optima: contra effetis. A partu, præterquam eodem die suis occisæ, livida ac macra. Nec novellarum suum, præter primiparas, probatur: potiusque veterum, dum ne effetarum, nec biduo ante partum, aut post partum, aut quo ejecerint die. Proxima ejectitiæ est occisæ uno die post partum. Hæc *Plin.* *Martial. l. 13. epigr. 56.* Te fortasse magis capiet de virgine porca: Me materna gravi de sue vulva capit. Adde *Horat. l. 1. ep. 15. v. 41.* ¶ *Bulba* pro *vulva* legitur in illo *Nævii* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 14.* Quis heri apud te? Prænestini, & Lanuvini hospites. Suopte utrosque decuit acceptos cibo: Alteris inanem bulbam madidam dari, Alteris nuces in proclivi profundere. ¶ Ut *uterus* de bestiis, ita sæpe de mulieribus *vulva* dicitur. *Cels. l. 4. c. 1. & 20. & lib. 5. c. 21. & 25. & lib. 7. c. 29. &c.* *Plin.* plurimis in loc. *Juvenal. sat. 6. v. 128.* *Martial. lib. 11. epigr. 61.* ¶ Scribitur & *volva*. V. *Volva*.

VULVULA, æ, f. parva vulva. *Apic. 1. c. 1. 3.* Vulvula isicieta sic fiunt.

UVOR, oris, m. humor. *Varr. lib. 4. de L. L. c. 11. extr.* Uvæ ab uvore.

U X

UXOR, oris, f. *moglie*, *sposa*, *consorte*, *congiunta*, γυνή, δάμαρ, mulier, quæ viro tradita est. Quorundam opinio est, dici quasi *unxor*, hoc est unctrix, quod sponsa mariti domum ingressura postes inungeret. Eadenque ab re Juno dicta Unxia. *Don. ad Hec. a. 1. sc. 2. v. 60.* Uxor dicitur vel ab ungendis postibus, & figenda lana, hoc est quod, cum puellæ nuberent, maritorum postes ungebant, ibique lanam figebant, vel quod lotos maritos ipsæ ungebant, cujus rei testis est Ennius: Exin Tarquinium bona femina lavit, & unxit. *Servius* ad illud *4. Æn. v. 459.* Velleribus niveis, & festa fronde revinctum: Moris, *inquit*, fuerat, ut nubentes puellæ, simul venissent ad limen mariti, postes, antequam ingrederentur, propter auspicium castitatis ornarent laneis vittis: unde ait velleribus niveis: & oleo ungerent; unde uxores dictæ sunt, quasi unxoræ. *Cic. pro Sext. c. 3.* Duxit uxorem patre vivo, viri optimi, & calamitosissimi filiam, C. Scipionis. *Id. 3. de Fin. c. 20. a med.* Uxorem sibi adjungere. *Id. 2. de Orat. c. 64. ad fin.* Ridicule etiam illud Porcius Nasica censori Catoni, cum ille: Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Non hercule, inquit, ex mei animi sententia. ¶ Uxorum duo genera fuere: unum earum, quæ proprie uxores, vel matronæ dicebantur; alterum earum, quæ matresfamilias appellabantur. *Cic. in Top. cap. 3.* Si ita Fabiæ pecunia legata est a viro, si ea uxor materfamilias esset, si ea in manum viri non convenerat, nihil debetur. Genus est enim uxor, ejus duæ formæ, una matrum familias: hæ sunt, quæ in manum convenerunt: altera earum, quæ tantummodo uxores habentur. V. *Materfamilias*. ¶ Tribus autem modis uxor in manum, seu potestatem mariti veniebat, usu, farre, coemptione. Ex his illa solum materfamilias vocabatur, quæ per coemptionem in manum mariti venerat. *Usu* fieri matrimonium dicebatur, cum tutoribus auctoribus mulier in matrimonium conveniebat, & cum viro ita consuescebat, ut cum justo marito: adeo, ut, si usus ille intra annum non interrumperetur, pro usurpata jam haberetur. V. *Usurpatio*, *Confarreatio*, *Coemptio*. ¶ De bestiis per catachresin. *Horat. l. 1. od. 17. v. 7.* Olentis uxores mariti. *h. e.* capellæ. ¶ Catachresis est etiam in illo *Martial. l. 4. epigr. 53.* Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati. *h. e.* abolla, quacum dormit pauper, tanquam cum uxore, pro lodice.

UXORCULA, æ, f. γυναικάριον, parva uxor. *Apul. l. 9. Metam.* Erat ei uxorcula etiam satis quidem tenuis. ¶ Usurpatur in blanditiis. *Plaut. Cas. 4. 4. 19.* Mea uxorcula. *Id. ibid. 5. 5. 38.* Amabo mea uxorcula, cur verum tuum sic me speres?

UXORCULO, as, a. 1. deligo. *Plaut. in fragment.* apud *Varron. l. 6. de L. L. c. 3. ad fin.* Mulieres uxorculavit; ego novi, scio echiosas. Alii exponunt, uxores fecit.

UXORIUS, a, um, *della moglie*, γυναικεῖος, ad uxorem pertinens. *Cic. 3. Offic. c. 15.* In arbitrio rei uxoriæ, melius, æquius. *Ovid. 2. de ar. am. vers. 155.* Hoc decet uxores: dos est uxoria lites. ¶ *Uxoria forma*, pulcritudo mediocris. *Gell. l. 5. c. 11. ad fin.* Inter pulcherrimam feminam, & deformissimam media quædam forma est, quæ a nimiæ pulcritudinis periculo, & a summo deformitatis odio vacat, qualis a Q. Ennio in Menalippa perquam eleganti vocabulo *stata* dicitur, quia neque *nimis* futura sit, neque *vana*: quam formam modicam, & modestam Phavorinus non mehercle inscita appellabat uxoriam. ¶ Aliquando uxorius, γυναικῶδης, φιλογύνης dicitur, qui uxori nimis inservit. *Virg. 4. Æn. v. 266.* tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulcramque uxorius urbem Extruis. *Horat. l. 1. od. 2. v. 18.* Vagus & sinistra labitur ripa, Jove non probante, uxorius amnis. *Inscript.* apud *Fabrett. c. 4. n. 171.* L. Fundanio L. F. Oufentina Proculo . . . . . Fundania Junia uxori S. testam. F. cur. *lege* uxorio suo, h. e. marito sui amantissimo. ¶ *Uxoriæ imbres* dicuntur a *Statio* lacrymæ, quibus deflet quispiam mortem uxoris, *lib. 5. silv. 1. v. 31.* ¶ *Uxoria bibere* apud *Quintil. declam. 15. c. 9.* est bibere medicamenta, quæ uxoris amorem concilient. ¶ *Uxorium pendere* dicitur ille, qui, quod uxorem non habuerit, æs populo dedit. *Fest.*

DE LITTERA X.

X Littera, ξ, semivocalis est, ex earum numero, quæ duplices appellantur. Vim enim duarum consonantium habet idest *cs*, vel *gs*. Sane veteres pro *x* modo *cs*, modo *gs* utebantur, & *apecs*, *gregs*, pro quibus nunc *apex*, & *grex* dicimus. *Quintil. l. 1. c. 4.* Et nostrarum ultima X, qua tamen carere potuimus, si non quæsissemus. ¶ Latini hoc elementum, quod vastioris soni videretur, quibusdam dictionibus exemerunt, unde pro vexillo *velum*, pro axilla *alam*, pro paxillo *palum* dicere maluerunt. Quod & ipse testatur *Cic. in Orat. c. 45.* Quomodo enim, inquit, noster Axilla, Ala factus est, nisi fuga vastioris litteræ, quam litteram etiam e maxillis, & taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit? *Pierr. ad Æn. 7. v. 648.* contendit, non semper esse duplicem: tum ex veterum monumentis, in quib. *vixsit*, *Alexsander*, *auxsilium*, *Cappadoxs*, & in nummo Galbæ *paxs* legitur; tum auctoritate *Probi in Arte* idem docentis. Disserit de hac re etiam *Voss. lib. 1. de Grammat. cap. 21.* ¶ In compositione quotiescumque præcedit dictionem incipientem a vocali, vel *c*, *p*, *t*, utraque compositionis pars remanet integra, ut *exaro*, *exeo*, *exigo*, *exolvo*, *exuro*, *excutio*, *expers*, *explodo*, *extraho*, *extundo*. Sed si præcedat *s* litteram, *s* vel abjicitur, vel retinetur, scribitur enim *exsurgo*, & *exurgo*, *exsequor*, & *exequor*, &c. ¶ Nota est numeri denarii, sicuti & V, quæ dimidiata pars est ejus, nota est numeri quinarii. Hinc factum est, ut in vetustis codicibus hæc nota aliquando inveniatur pro denario Romano, quod quatuor valebat nummis sestertiis. *Plin. l. & cap. 12.* Quod minore folio est, mesosphærum appellatur, emitur X. LX. Laudatissimum microsphærum e minimis folium; pretium ejus X. LXXV.

X A

XANTHENES, is, m. gemmæ genus, a ξανθός, flavus, quia est electri colore. *Plin. lib. 37. c. 10. sub fin.* Xanthenem in Media nasci Democritus tradit electri colore, &, si quis terat in vino pal-

meo, & croco, ceræ modo lentescere, odore magnæ suavitatis. Al. leg. *xanthenum*.

XANTHOS, i, m. ξανθὸς, gemmæ genus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *sub littera H*. Est & alia ejusdem generis, quæ vocatur Menui ab Indis, Xanthus appellata Græcis, e fulvo candicans.

XANTHUS, i, m. *Santo*, Ξάνθος, fl. Phrygiæ, seu Troadis, qui ex Ida monte oritur, atque in portum Achæorum, & in Hellespontum apud Dardanum urbem influit. Diversus est a Scamandro, & Simoente. *Plin. lib.* 5. *c.* 30. Sed alii eundem esse ac Scamandrum tradunt. Verum quia hi tres amnes confluunt apud oram, propterea iidem ab aliquibus censetur. Dictus creditur a ξανθὸς, flavus, quod ovium vellera rufo inficiat colore. *Plin. lib.* 2. *c.* 103. *a med.* & *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. *a med.* ¶ Secundum fabulas fuit filius Jovis. De hoc oraculum Appollinis fuit Græcos Ilii non esse potituros, nisi equos Rhesi abduxissent, antequam herbam Troadis gustassent, & de Xanthi aqua bibissent, quod a Diomede & Ulysse factum est, occiso Rheso noctu, & per insidias. *Virg.* 1. *Æn. v.* 476. Ardentesque avertit equos in castra prius quam Pabula gustassent Trojæ, Xanthumque bibissent. ¶ Xanthus alter flu. Lyciæ qui a Cadmo monte oritur duobus fontibus, Xanthum urbem interlait, & non procul ab ea in Lycium mare se exonerat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 143. Qualis ubi hybernam Lyciam, Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo. *Id.* 10 *Cul. v.* 14. Alma Chimæræo Xanthi perfusa liquore. *subaudi* urbs. Alii leg. *Xanthus*, & urbem item intelligunt. ¶ Apud *Stat. sub fin. l.* 4. *Theb.* Xanthus, uterque est Phrygius, & Lycius. ¶ Denique est hoc nomine fluviolus Epiri, qui arescit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 350. Pergama & arentem Xanthi cognomine rivum Agnosco.

X E

XENIÆ BALNEÆ, locus in Latio. Quidam Bajas esse suspicantur. Dictæ sunt a ξένιος, hospitalis, quod a ξένος, hospes, nempe ab hospitibus, qui ibidem recipiebantur. *Cic. pro Cœl. c.* 25. Ajunt constitutum factum esse cum servis, ut venirent ad balneas Xenias, &c. Al. leg. *Senias*.

XENIOLUM, i, parvum xenium. *Apul. l.* 2. *Metam.* Commodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola, porcum opimum, & quinque gallinulas, & vini cadum in ætate pretiosi. *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 6. *in fin.* Ad xeniola non pertinet. Al. leg. *ad xenia jam non pertinet*.

XENIUM, ii, n. *regalo*, *che si fa agli ospiti*, ξένιον, munus hospitibus dari solitum: a ξένος, hospes. L'ade ab *Apul.* vocatur munus hospitale. Latini, *Festo* teste, vocant *Lautia*. quam vocem exponens *Plutarchus* non simpliciter ξένια dicit, sed τὰ παρεχόμενα τοῖς πρέσβεσι ξένια. *Martial.* librum 13. *Xenia* inscripsit, quod in eo ejusmodi res distichis describit, cujusmodi hospitibus mitti solent, & quod versus ipsi pro xeniis mitti possint. In ejus *epigr.* 3. hæc sunt: Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello Constabit nummis quatuor empta tibi. *& infra*: Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas, Si tibi tam rarus, quam mihi nummus erit. ¶ Dona etiam quæ dabantur convivis post cœnam, *xenia* dicta sunt. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. *a med.* Adhibebamur quotidie cœnæ. erat modica, si principem cogitares: interdum ἀκροάματα audiebamus; interdum jucundissimis sermonibus nox ducebatur. Summo die abeuntibus nobis, (tam diligens in Cæsare humanitas) xenia sunt missa. Adde *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. *a med.* ¶ Item quæcunque munera amicis domi suæ degentibus mittebantur, *regale*, *presents*, de quibus etiam intelligenda sunt *Martialis* xenia. ¶ Item munera, quæ a provincialibus dabantur proconsulibus, & aliis provinciarum rectoribus; quorum mentio est apud *Ulpian. Dig. lib.* 1. *tit.* 16. *leg.* 6. ¶ Item quæ ultro largiri solebant rei causidicis, & advocatis pro causarum actionibus. *Plin. l.* 5. *ep.* 14. Quam me juvat, quod in causis agendis non modo pactione, dono, munere, verum etiam xeniis semper abstinui!

XENODOCHIUM, *vel* Xenodochēum, i, n. *spedale*, ξενοδοχεῖον, hospitale, locus publicus, quo hospites, id est peregrini, excipiuntur: a ξένος, hospes, & δέχομαι, suscipio. Hoc genus hospitii Hierosolymis primum ab Hircano exstructum fuisse, auctores sunt *Josephus*, & *Egesippus*. *Impp. Leo*, *&* *Anthem. lib.* 1. *Cod. tit.* 2. *leg.* 17. & *tit.* 3. *leg.* 33. *&* 35.

XENODOCUS, i, m. *spedalingo*, ξενοδόχος qui advenas inopes hospitio excipit. *Impp. Leo*, *&* *Anthem. lib.* 1. *Cod. tit.* 3. *leg.* 33. *ad fin.*

XENON, onis, m. ξενὼν, ῶνος, idem quod Xenodochium. *Imp. Justinian. lib.* 1. *Cod. tit.* 3. *leg.* 49.

XENOPAROCHI, m. ξενοπάροχοι, iidem qui Parochi, qui legatis publica missis, cæterisque alicujus dignitatis hospitibus salem & ligna præbebant: unde & nomen acceperunt, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quod hospitibus necessaria suppeditarent. *Arcad. Dig. lib.* 5. *tit.* 4. *leg.* 18. Tabularii, vel Xenoparochi, ut in quibusdam civitatibus, &c.

XENOPHONTEUS, &

XENOPHONTIUS, a, um, Ξενοφώντειος, & Ξενοφώντιος, ad Xenophontem pertinens. Fuit autem Xenophon insignis philosophus, & imperator Atheniensis, discipulus Socratis, cujus sermones scripsit, item de Œconomia, Cyri Pædiam, Symposium, historiam belli Peloponnesiaci, de re equestri, de venatione, Socratis apologiam, & alia, stilo leni & suavi. *Cic. in Brute*, *c.* 35. Liber conscriptus molli, & Xenophonteo genere sermonis. *Id. Fam. l.* 5. *ep.* 12. *circa med.* Hercules Xenophontius. *h. e.* qui a Xenophonte in suis scriptis inducitur.

XERAMPELINUS, a, um, ξηραμπέλινος, qui vitem siccam imitatur, ut Xerampelinus color, *colore di vite secca*, ξηραμπέλινον χρῶμα, quem videre est in arefactis vitium foliis, a ξηρὸς, aridus, & ἀμπέλινος, viteus, quod ab ἄμπελος, vitis. Quamquam quæri possit, num xerampelino colori a vitis foliis id nomen impositum sit, quæ adulta jam autumno velut cruentata rubent, an a vitibus ipsis, quarum color pullus est. Sane quidam censent, xerampelinum colorem potius esse pullum, sive atrum, idque adducti verbis *Suidæ*, qui χλαμύδας ξηραμπελίνας etiam ἀγρηβαπτικὰς dictas ait: at has idem a colore atro dictas arbitratur, quemadmodum apud eum in Ἀγρηβαπτικὰς videre potes. Hinc xerampelinæ vestes, quæ colore xerampelino tinctæ sunt. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 518. Et xerampelinas veteres donaverit ipsi.

XERANTICUS, a, um, *disseccativo*, *essiccativo*, ξηραντικὸς, a ξηραίνω, exsicco, ut Xerantica decoctio. *Macer l.* 1. *c.* 88. & *Theodor. Priscian. l.* 2. *c.* 3.

XEROCOLLYRIUM, ii, n. ξηροκολλύριον, collyrium ex aridis confectum: a ξηρὸς, aridus. *Marcell. Empir. c.* 8.

XEROLIBYA, æ, f. Ξηρολιβύη, Libya sicca, pars interior Libyæ arida & deserta, propter aquarum inopiam, inter Tripolim & Pentapolim. *Servius in Æn.* 4. *v.* 42. *&* 196.

XEROLOPHUS, i, m. ξηρόλοφος, tumulus aridus & siccus, ex congestis nempe lapidibus: a ξηρὸς, aridus, & λόφος, tumulus. Hujusmodi locus fuit Byzantii, ubi cochleæ sexdecim, & Dianæ columna structilis, & tripodes, quibus multa epigrammata erant inscripta, cujus adhuc non obscura vestigia superesse dicuntur. *Priscian. l.* 1. *pag.* 547. *Putsch.* Et epigrammata, quæ egomet legi in tripode vetustissimo Apollinis, qui stat in Xerolopho Byzantii. Adde *lib.* 6. *pag.* 709.

XEROMYRRHA, æ, f. myrrha non recens, sed arida: a ξηρὸς, aridus. *Sedul. hymn.* 2. *v.* 81. ubi al. aliter leg.

XEROPHAGIA, æ, f. ξηροφαγία, usus ciborum aridorum, post quos non opus esset lavare manus: a ξηρὸς, siccus, & φάγω, comedo; quo vescendi genere utebantur tum athletæ apud Gentiles ad robur corporis, tum Christiani ad vivendi parsimoniam & sobrietatem. *Tertull. advers. Psych. c.* 1. *ad fin.* Arguunt nos, quod jejunia propria custodiamus, quod stationes plerumque in vesperam producamus, quod etiam xerophagias observemus, siccantes cibum ab omni carne, & omni jurulentia, & uvidioribus quibusque pomis, ne quid vinositatis vel edamus, vel potemus.

XEROPHTALMIA, æ, f. ξηροφθαλμία, lippitudo arida, qua neque tument, neque fluunt oculi, sed rubent tantum, & cum dolore quodam gravescunt, & noctu prægravi pituita inarescunt: a ξηρὸς, siccus, & ὀφθαλμία, lippitudo. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *n.* 29. Græcis litteris scribit: Latinis *Marcell. Empir. c.* 8.

X I

XIPHIAS, æ, m. ξιφίας, piscis genus, rostrum habens mucrone armatum: unde & Latini Græcos imitati, gladium appellant: a ξίφος, ensis. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Xiphiam, idest gladium, rostro mucronato esse, ab hoc naves perfossas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta vocetur, non procul Lixo flumine. *Ovid. in Halieut. v.* 97. Et durus xiphias ictu non mitior ensis. ¶ Xiphiæ item stellæ sunt ex genere cometarum, figura gladii. *Plin. l.* 2. *c.* 25. Easdem breviores, & in mucronem fastigiatas xiphias vocavere, quæ sunt omnium pallidissimæ, & quodam gladii nitore, ac sine ullis radiis.

XIPHION, ii, n. ξίφιον, herba folio mucronato, iridi non dissimilis, quam Romani gladiolum, vulgus herbariorum *spatulam fœtidam* appellat. *Plin. l.* 25. *c.* 11. Xiphion, & phasganion in humidis (*nascitur*) cum primum exit, gladii præbet speciem, caule duum cubitorum, radicis ad nucis avellanæ figuram fimbriatæ, quam effodi ante messes oportet, siccari in umbra.

X Y

XYLINUM, i, (subaudi *linum*: est enim adjectivum a *xylon*) *bambagio*, *cotone*, ξύλινον, genus lini candidissimi, & mollissimi, nascens in frutice, cui nomen xylon, pomis quibusdam includuntur barbatæ nuci non dissimilibus, quæ maturitate infoentia globum lini ostendunt. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocant, plures xylon, & ideo lina inde facta, xylina. Parvus est, similemque barbatæ nucis defert fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur. Nec ulla sunt eis candore mollitiave præferenda. Vestes inde sacerdotibus Ægypti gratissimæ. Hæc *Plinius*. Ubi per *bombycem* minime intelligere oportet fila bombycum, sed lanuginem fructu xyli contentam, quam sic vocat, quia & mollitie similis est bombycum operi, & similiter ex ea telas nent, vestesque texunt.

XYLOBALSAMUM, i, n. *xilobalsamo*, ξυλοβάλσαμον, balsami arbusculæ lignum, cujus succus *opobalsamum* est: a ξύλον, lignum. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Et sarmenta quoque in merce sunt. DCCC HS. amputatio ipsa, surculusque veniit, intra quintum devictæ (*Judææ*) annum. xylobalsamum vocatur, & coquitur in unguentis. Pro succo ipsum substituere officinæ.

XYLOCASSIA, æ, f. ξυλοκασσία, lignum cassiæ, seu casiæ, ut *xylobalsamum*, lignum balsami. Enumeratur a *Marciano* inter species vectigales, *Dig. lib.* 39. *tit.* 4. *leg. ult.*

XYLOCINNAMOMUM, i, n. ξυλοκιννάμωμον, cinnami lignum. *Plin. l.* 12. *c.* 19. *circa med.* Ipsum vero lignum in fastidio est propter origani acrimoniam, xylocinnamomum vocant.

XYLON, i, n. a ξύλον, *legno, che produce la bambagia*. Græce lignum significat, sed præcipue hoc nomine dictus est frutex ille, de quo in *Xylinum* dictum est.

XYLOPHYTON, i, n. herba, quæ & consolida dicitur. *Apul. de herb. c. 59.*

XYNIASI, ταῖς Ξυνιάσι, dativus pluralis Græcus (ut *Hamadryasin*, *Thyniasin* apud *Propert.*) h. e. *Xyniadibus*, quæ fuere Nymphæ paludis Bœbiados, seu Bœbeidos in Thessalia, prope Xynian oppidum. *Catull. carm. 63. de nupt. Pel. & Thet. v. 287.*

XYRIS, is, f. ξυρίς, nomen iridis silvestris. *Plin. l. 21. c. 20. circa med.*

XYSTARCHUS, i, & Xystarches, æ, m. qui xysto, & athletarum exercitiis & certaminibus præerat. *Tertullian. ad Martyr. c. 3.* & *Ammian. l. 21. c. 1.*

XYSTICUS, a, um, ξυστικός, ad xystum pertinens, vel ad ludos, & certamina, quæ in xysto fiunt. *Tertull. de pudic. c. 7. a med.* Spectaculum quadrigarii furoris, & gladiatorii cruoris, & scenicæ fœditatis, & xysticæ vanitatis. ¶ Xystici sunt athletæ, qui se in xysto exercebant. *Sueton. in Aug. c. 45. a med.* Nec tamen eo minus xysticorum concertationes, aut gladiatorum pugnas severissime semper exegit. (Adde *in Galb. cap. 15.*) *Vet. Lapis* apud *Gruter. pag. 332. n. 6.* Athenodorus Xysticus Paridi Thymelico bene merenti fecit. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 4.* Neque thymelici, neque xystici, nec agitatores ignominiosi habentur.

XYSTUM, i, n. V. in voce sequenti.

XYSTUS, i, m. *portico, loggia*, ξυστός, porticus ampla & lata, in qua athletæ per hiemem exercebantur: dicta videtur a ξυστός, rasus, politus, æquatus, quia sternebatur terra, seu arena rasa æquataque in qua facile consistere athletæ possent. Erant autem xysti ea latitudine, ut præter locum vacuum in medio pro athletis, præberent etiam commodum a lateribus spatium pro spectatoribus. *Tertull. in Apolog. c. 38.* Nihil nobis est cum insania circi, cum impudicitia theatri, cum atrocitate arenæ, cum xysti vanitate. ¶ Hujusmodi porticus aptæ etiam erant ambulationibus, & collocutionibus hominum: solebantque circa villas exstrui etiam ornatus gratia, consitis ordine arboribus ad umbram, floribus ad odorem, & sedilibus ad quietem, *viale, strada da passeggio*. *Plin. l. 2. ep. 17. a med.* Ante cryptoporticum xystus violis odoratus. *Cic. 4. Acad. c. 3. extr.* Cum igitur pauca in xysto locuti essemus, tum eodem in spatio consedimus. *Id. in Bruto, c. 3.* Cum ambularem in xysto, & essem otiosus domi. *Adde Sueton. in Aug. c. 72. ad fin.* ¶ Apud *Vitruvium* quoque mentio fit xystorum. videtur autem ita distinguere inter *xystus*, m. & *xystum*, n. ut illa porticum tectum ad exercitationes athletarum, hoc autem subdialem ambulationem significet: verum hoc discrimen alii in verbis *Vitruvii* (quæ sunt *lib. 5. c. 11.*) non agnoscunt.

DE LITTERA Y.

Y Græcorum vocalis est, qua in illorum dictionibus scribendis tantum utimur. Hujus loco antiqui, qui peregrinam litteram nullam recipiebant, quintam Latinorum vocalem substituebant. *Cic. in Orat. cap. 48.* Burrum semper Ennius, nunquam Pyrrhum: Vi patefecerunt Bruges, non Phryges, ipsius antiqui declarant libri. Nec enim Græcam litteram adhibebant. Nunc autem etiam duas. Et cum Phrygum, & Phrygibus dicendum esset, absurdum erat aut tantum barbaris casibus Græcam litteram adhibere, aut recto casu solum Græce loqui: tamen & Phryges, & Pyrrhum aurium causa dicimus. *Martian. Capell. l. 3. pag. 58.* Y appressis labris spirituque procedit. *h. e.* eo sono effertur, quo Galli & Bergomates suum u. ¶ *Auson. Edyll. 12. Technopægn. de litter. monosyllab. v. 9.* Pythagoræ bivium ramis pateo ambiguis Y. Dicitur *littera Pythagoræ* non quod ab eo inventa fuerit (est enim inventum Palamedis ex volatu gruum) sed quia ejus figura utebatur ad significandum bivium vitæ humanæ per virtutes, aut per vitia. *Lactant. l. 6. c. 3.* Dicunt, humanæ vitæ cursum Y litteræ esse similem, quod unusquisque hominum, cum primum adolescentiæ limen attigerit, & in eum locum venerit, partes ubi se via findit in ambas (*Virg. Æn. 6. v. 540.*) hæreat nutabundus, &c. ¶ Proprium est hujus litteræ, ut initio dictionum perpetuo aspiretur. Quare quæ ab ea incipiunt voces, in littera H quærendæ sunt.

DE LITTERA Z.

Z Littera Græca est, qua in Latinis dictionibus non utimur. Est semivocalis (ut ait *Diomed. l. 2. pag. 415. Putsch.*) ex genere litterarum duplicium. Valet enim *sd*. Ejus loco nos substituimus interdum geminum *ss*, ut *patrisso* pro πατρίζω, *pytisso* pro πυτίζω, interdum *sd*, ut *Esdras* pro Ἔζρας. Antiqui loco ejus unicum aliquando *s* scribebant, ut *Sacynthus* pro Ζάκυνθος, *Sethus* pro Ζῆθος. Nonnunquam etiam *d* litteram loco ejus usurpabant, ut *Medentius* pro *Mezentius*. Sed hoc tantum apud antiquissimos, qui peregrinas nullas litteras recipiebant. ¶ Pluribus contendit *Pierius ad Æn. 7. v. 648.* hanc litteram non semper esse duplicem. V. & *Voss. l. 1. Grammat. c. 21.*

Z A

ZABULUS, ii, m. Ζάβολος, idem qui Diabolus: a ζα particula intensiva: vel Æolice pro διά. *Lactant. de mortib. persecutor. c. 16.*

ZACYNTHIUS, a, um, Ζακύνθιος, ad Zacynthum pertinens, quæ est insula in Ionio mari prope Peloponnesum, nunc *Zante*. *Nep. in Dione, c. 9.* Zacynthios adolescentes quosdam elegit. *Plaut. Merc. 5. 2. 104.* Calchas iste quidem Zacynthius est. *Plin. l. 35. c. 15.* Zacynthium bitumen. ¶ De ipsa insula. *Virg. Æn. 3. v. 270.* Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 87.* alta Zacynthos. ¶ Apud *Sil. l. 1. v. 275.* est nomen viri proprium, qui Saguntum in Hispania condidisse fertur.

ZAMIA, æ, f. *danno, perdita*, detrimentum, jactura: a Græco ζημία, & Dorico ζαμία. *Plaut. Aulul. 2. 2. 19.* Nemini credo, qui large blande'st dives pauperi. ubi manum injicit benigne, ibi onerat aliquam zamiam. Ubi hypallage est, h. e. aliqua zamia pauperem onerat. ¶ Apud *Plin. l. 16. c. 26.* zamiæ dicuntur nuces pini arboris, quæ maturescentes se dividunt: & appellationis ratio est, quia nisi decerpantur, ceteras lædunt. *Harduin.* leg. *azaniæ* ex MSS.

ZANCHA, æ, f. *sorta di scarpa*, ζάγχα, genus calceamenti ex pelle Parthica, quæ a Parthis mollissima & delicatissima conficiebatur. *Gallien. Imp. in epist.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 17.* & *Impp. Arcad. & Honor. lib. 14. Cod. Theodos. tit. 10. leg. 2. & 3.* ¶ Scribitur & *zanga*, & *tzanga*. V. *Salmas. ad loc. Trebellii.*

ZANCLÆUS, & Zanclæus, a, um, ad Zanclen pertinens. *Ovid. 13. Met. v. 729.* Sub noctem potitur Zanclæa classis arena. *h. e.* Sicula. *Id. 4. Fast. v. 499.* & te Zanclæa Charybdi. *Id. Met. 14. v. 47.* Oppositamque petens contra Zancleia saxa Rhegion ingreditur. *Sil. l. 14. v. 48.* Zanclæa mœnia. *h. e.* Messanæ.

ZANCLE, es, f. Ζάγκλη, Sicilia, a ζάγκλη, idest a Saturni falce, quam Poetæ fabulantur in Siciliam decidisse. Quam fabulam inde ortam putat *Macrobius l. 1. Saturn. c. 8. extr.* quod Sicilia in primis frugum fertilis sit. Saturnus autem primus putatur in Italia frugum usum invenisse. *Ovid. 15. Met. v. 290.* Zancle quoque juncta fuisse Italiæ legitur, donec confinia pontus Abstulit, & media tellurem reppulit unda. ¶ Eodem nomine appellata est etiam Messana ejusdem Siciliæ urbs ad fretum, de qua *Sil. l. 14. v. 48.* Nec Zanclæa gerunt obscuram mœnia famam, Dextera quam tribuit positis Saturnia telis. *Ovid. 14. Met. v. 5.* Liquerat & Zanclen, adversaque mœnia Rhegi. Adde *Sil. l. 1. v. 662.*

ZANCLEIUS. V. in *Zanclæus*.

ZAPLUTUS, i, ζάπλουτος, valde dives: a ζα particula intensiva, & πλοῦτος, divitiæ. *Petron. in fragm. Tragur. c. 37. Burman.* Ipse nescit, quid habeat: adeo zaplutus est.

Z E

ZEA, æ, f. *spelta*, genus frumenti simile farri. Græce est ζέα, pro quo & ζειά dicitur. Far sic vocari, scribit *Hieronym. in Isaiæ cap. 28.* & *in Ezech. cap. 4.* Manifeste distinguit *Plin. l. 18. c. 8.* Duo ejus genera tradit *Dioscorides lib. 2. c. 80.* alterum simplex, & unius tantum grani, alterum, quod dicoccon, hoc est gemini, & duplicis grani appellant, duobus utriculis conjunctum semen habens. ex quo fit sorbitio, vel puls, quæ vocatur alica. *Plin. loc. cit.* Ægypto, ac Syriæ, Ciliciæque, & Asiæ, ac Græciæ peculiares zea, olyra, tiphe. Qui zea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenque appellatur. ¶ Est etiam roris marini species. *Apul. de herb. c. 79.*

ZELIVIRA mulier dicitur, quæ cum alieno viro cubans, justæ uxoris amorem suo præferri timet. *Tertull. in exhortat. ad castit. c. 9.* Omnis mulier zelivira est, quamdiu aliena.

ZELO, as, a. 1. *aver zelo*, ζηλόω, æmulor, cupide aliquid imitor, tam vehementer amo, ut neminem in partem amoris admitti patiar. *Tertull. carm. cont. Marcion. l. 4. c. 2. ad fin.* Qui zelat populum summo pietatis amore. *Augustin. l. 1. Confession. c. 7.* Vidi ego zelantem parvulum. nondum loquebatur, & intuebatur pallidus amaro aspectu collactaneum suum.

ZELOTES, æ, m. *geloso, zelante*, ζηλωτής, accipitur pro amatore, qui nullum in amore fert rivalem. In hac significatione frequenter occurrit in sacris Litteris, præcipueque apud Prophetas, qui Deum zelotem esse prædicant, hoc est zelotypum, & ferre non posse, ut amor ille, cultusque sibi soli debitus, ad idola dæmoniave transferatur. Adde *Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 28.* & *lib. 4. c. 15.*

ZELOTYPA, æ, f. *gelosa*, mulier zelotypiam habens. *Petron. in fragment. Tragur. c. 69. Burm.* Noli zelotypa esse. *Juvenal. sat. 6. v. 277.* Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ.

ZELOTYPIA, æ, f. *gelosia*, ζηλοτυπία, ægritudo animi, cum, eo quia possideat, timemus, quod possidere soli cupimus. *Cic. 4. Tuscul. c. 8.* Obtrectatio autem est ea, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ipse concupiverit. *Antonius ad Cicer. post epist. 8. l. 10. ad Attic.* Judicabam duriores partes mihi impositas esse ab offensione nostra, quæ magis a ζηλοτυπίᾳ mea, quam ab injuria tua nata est. *Plin. l. 25. c. 7. circa med.* Nympha zelotypia erga Herculem mortua.

ZELOTYPUS, i, m. *geloso*, ζηλότυπος, idem ac zelotes, idest æmulator, suspiciosus in amore: a ζῆλος, & τύπος, quia in zelotypia non amor verus sit, sed ejus solum typus ac imago quædam: vel quasi ζήλῳ τυπείς, zelo percussus, quia qui sic affectus est, rivalem in amore metuit, nec pati potest. *Juvenal. sat. 5. v. 45.* zelotypo juvenis prælatus Iarbæ. *Quintil. l. 4. c. 2.* Quid exponet, qui zelo-

ty-

typum malæ tractationis accusat? *Petron. in fragm. Tragur. c.* 45. *Burman.* Videbis populi risum inter zelotypos, & amasiunculos. Adde *Martial. l.* 1. *epigr.* 93.

ZELUS, i, m. *zelo*, *emulazione*, ζῆλος, fervor ille animi, qui in æmulatione cernitur, qui interdum vitiosus est, interdum cum virtute, quatenus scilicet vel ad honesta studiosius capessenda incitat, vel invidiam de alterius bonis, odiumque interdum parit. *Prudent. in Hamartig. v.* 188. Assit enim scintilla odii de fomite zeli. *Vitruv. in præfat. l.* 7. Ptolemæus infinito zelo, cupiditatisque incitatus studio ad eundem modum contenderat bibliothecam Alexandriæ comparare. *Auson. epigr.* 77. Quin etiam cupio, junctus quia zelus amori, Ut videare aliis fœda, decora mihi.

ZEMA, æ, f. ζέμα, vas culinarium, olla, cacabus, in quo coquuntur carnes: a ζέω, ferveo, bullio. *Apic. l.* 8. *c.* 1. *in fin.* Mittitur in zemam, elixatur in aqua marina, &c. (Adde *cap.* 6.) *Valerian. Imp.* apud *Trebell. Poll. in Claud. c.* 14. Caucos, & scyphos, & zemas pendo undecim. Plerique al. hic leg. *zema* neutr. plur. eod. sensu. Sunt etiam, qui *zyma*, ζύμη, h. e. fermentum, quod hic locum habere non videtur.

ZENO, *&* Zenon, onis, Ζήνων, nomen duorum celebrium philosophorum. V. *Zenonicus*. Prima positio recti casus sæpe legitur apud *Cicer.* in libris de philosoph. De altera *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 649. Ubi dicatur primus Zenon novam hæresim novo paxillo suspendisse. (Adde *Lactant. ver. in loc.*) V. *Rubico*. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 106. melius nos Zenonis præcepta monent. *Martial. l.* 9. *epigr.* 48. Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas, Quidquid & hirsutis pallet imaginibus, Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres.

ZENONIANUS, a, um, ad Zenonem pertinens, ut Zenoniana lex, h. e. a Zenone Imp. lata. *Justinian. Institut. lib.* 3. *tit.* 1. §. 3.

ZENONICUS, a, um, ad Zenonem pertinens, qui fuit Philosophus Pythagoricus Eleates, Dialecticæ inventor. Alter Citticus, auctor fuit & princeps Stoicorum; de quo multa *Cic.* in libris philosophicis. Hinc *Zenonici*, qui alterutrius discipuli, eorumve sectæ addicti fuerunt. *Augustin. lib.* 1. *cont. Pelag. c.* 10.

ZEPHYRITIS, is, f. patronym. *Catull. carm.* 65. *de coma Beren. v.* 57. Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat. *h. e.* Chloris uxor Zephiri: vel sic dicta a Zephyrio Ægypti, seu vicino Cyrenaicæ regionis promontorio.

ZEPHYRIUS, a, um, Ζεφύριος, ad Zephyrum spectans. *Ova Zephyria*, *vel* Ζεφύρια, eadem ac hypenemia, ὑπηνέμια, idest ventosa, sterilia: a *Zephyris*, quod vento putentur generari, seu potius quod inania sint instar venti. *Plin. l.* 10. *c.* 60. Irrita ova, quæ hypenemia diximus, quidam & vento putant generari: qua de causa etiam Zephyria appellantur.

ZEPHYRUS, i, m. *Zefiro*, *Ponente*, Ζέφυρος, unus ex quatuor ventis cardinalibus, qui flat ab Occasu æquinoctiali, adversus Subsolanum, testibus *Gellio l.* 2. *c.* 22. & *Plin. l.* 18. *c.* 34. Sic dictus videtur quasi ζωοφόρος, sive τὸ ζῆν φέρων, idest ferens vitam, seu vivans, quia tempore τῆς θερμότητος αὐτοῦ τὰ καρποὶ αὔξονται, calore ipsius flantis fructus augentur: unde & genitalis mundi spiritus *Plinio* appellatur. Idem existimatur, qui Favonius. Sed *Vegetius* Zephyrum & Favonium diversos ventos esse vult. V. *Favonius*. ¶ Hic ventus cum flat, ver inchoat, ut *Plin. loc. cit.* testatur. Hinc *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 13. te, dulcis amice, reviset Cum Zephyris, si concedas, & hirundine prima. *& Virg. Georg. l.* 1. *v.* 43. Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur, & Zephyro putris se gleba resolvit. ¶ Secundum fabulas fuit filius Astræi & Auroræ, fertturque Chloris Nympham adamasse, eique concessisse, ut floribus præesset, quæ deinceps Flora dicta est. Narrat etiam *Servius in Ecl.* 5. *v.* 48. unam ex Horis Zephyro tributam uxorem fuisse, ex qua susceperit filiam Carpon nomine, longe pulcherrimi corporis, qui post ab Jove in rerum omnium fructus conversus sit. Hac autem fabula designantur effectus hujus venti, omnes fructus genitali aura fecundantis, & ad maturitatem perducentis, ut dictum est. ¶ Hujus officium est portare nuntios deorum, quos celeriter aliquo pervenire opus sit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 222. Tum sic Mercurium alloquitur, & talia mandat: Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis. ¶ Pro quolibet vento. *Virg.* 4. *Æn. v.* 562. nec Zephyros audis spirare secundos?

ZEROS, m. genus gemmæ, similis iridi. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *in fin.* Similis est aspectu, sed non ejusdem effectus, quæ vocatur zeros, alba nigraque macula in transversum distinguente crystallum.

ZERYNTHIUS, a, um, ad Zerynthum opp. Samothraciæ spectans. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 9. *v.* 19. Inde levi vento Zerynthia litora nacta Threiciam tetigit fessa carina Samon. *Liv. l.* 38. *c.* 41. Apollo Zerynthius.

ZETA, æ, f. *appartamento*, idem omnino est ac diæta. *Lamprid. in Heliogab. c.* 31. Odores Indicos sine carbonibus ad vaporandas zetas jubebat incendi, *profumare le stanze*. Adde etiam ea exempla, quæ in Diæta attulimus, in quibus fere omnibus, ut ab Eruditis observatum est, quædam editiones habent *zeta*, quædam *diæta*: nam *zeta*, ea ratione a diæta facta est, qua a *diabolus zabulus*, & ζαβάλλω a διαβάλλω, &c. ut docet *Voss. in Etymologico*. ¶ Zeta, nomen hujus litteræ, ζῆτα. *Auson. in Technopægn. Edyll.* 12. *reg. de litter. monosyll. v.* 11. Zeta jacens si surgat erit nota, quæ legitur N.

ZETARIUS, ii, m. *cameriere*, idem qui *diætarius*. Sic *Paul. lib.* 3. *sentent. tit.* 6. *a med.* zetarios vocat, quos *Ulpian. lib.* 33. *Dig. tit.* 7. *leg.* 12. *post med.* diætarios.

ZETECULA. V. *Zothecula*.

ZETES, *seu* Zethes, æ, *&* Zethus, i, m. Ζήτης, Ζήθης, filius Boreæ regis Thraciæ, & Orythyiæ, frater Calais. V. *Calais*.

ZETHUS, i, m. Ζῆθος, Jovis ex Antiopa filius, & frater Amphionis, cui adjutor fuit in condendis Thebis. Genuit ex Aedone uxore Itylum & Thium. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 37. Miror, cur philosophiæ, sicut Zethus ille Pacuvianus, prope bellum indixeris. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 41. Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque Zethi dissiluit. ¶ Fuit etiam Zethus mathematicus quidam insignis, de quo *Sidon. l.* 4. *ep.* 3. Investigare cum Atlante sidera, cum Zetho pondera, cum Chrysippo numeros. ¶ Scribitur & *Zetus* sine aspiratione.

ZEUGITES, æ, m. ζευγίτης, genus calami, seu arundinis in Orchomenio lacu: nomen habens ex eo, quod capiendis avibus usum habet. *Hesychio* enim ζεῦγες sunt βρόχοι ὀρνίθων, laquei avium. *Plin. l.* 16. *c.* 36. *a med.* Cum igitur anno permanserit inundatio, proficiunt in aucupatoriam quoque amplitudinem: vocabantur zeugitæ.

ZEUGMA, atis, n. ζεῦγμα, Græca vox, a ζεύγνυμι, jungo, idem est quod Adjunctio, hoc est figura verborum per detractionem, qua plures sententiæ uno connectuntur verbo, seu per quam ponitur aliquod verbum vel in principio, vel in medio, vel in fine periodi, quod alia etiam membra ejusdem periodi regere debeat, sine ulla mutatione generis, vel numeri, vel alterius accidentis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 8. Cum eodem tempore & ea, quæ præterita sunt, & ne quæ videatur instare, præparet. ¶ Triplex est, *Protozeugma*, *Mesozeugma*, *Hypozeugma*, secundum tres illos modos, quibus fit. *Protozeugma*, vel primus modus est, cum illud vocabulum, unde membra orationis pendent, ponitur in principio. *Cic. pro Cluent. c.* 6. Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. *Mesozeugma* est secundus modus, cum vocabulum in medio ponitur. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 27. *ad fin.* Formæ dignitas aut morbo deflorescit, aut vetustate. *Hypozeugma*, vel tertius modus est, cum princeps illa vox in fine ponitur. *Cic.* 1. *Catil. c.* 9. Nec enim is es, Catilina, ut te aut pudor unquam a turpitudine, aut metus a periculo, aut ratio a furore revocaverit. *Ascon. in Verr.* 2. *seu Act. in Verr. c.* 28. Figura Zeugma. ad singula enim subaudiendum est, *puto esse oportere*. ¶ Est etiam hoc nomine urbs Syriæ ad Euphratem cum ponte, qua Bacchus transiit Indiam petens, & Alexander Macedo Parthiam, qui & urbem condidisse dicitur, unde *Pellæum Zeugma* dicitur a *Lucan. l.* 8. *v.* 237. Adde *Stat. l.* 3. *silv.* 2. *v.* 137. & *Plin. l.* 5. *c.* 12. *&* 24. & *lib.* 34. *c.* 15. Nomen inde est, quod pontem habet, quo fluminum ripæ junguntur. Ζεῦγμα enim conjunctio est, a ζεύγνυμι, jungo, ut dictum est.

ZEUS, i, m. piscis præstantissimi genus in Oceano Atlantico, & circa Gades, inter omnes, qui in eo mari capiuntur, bonitatis palmam obtinens. Gaditani alio nomine fabrum appellant, a colore, opinor, fuligineo, quo fabri plerumque nigricant. *Plin. l.* 9. *c.* 18. Est & hæc natura, ut alii alibi pisces principatum obtineant: coracinus in Ægypto, zeus, idem faber appellatus, Gadibus, circa Ebusum salpa, &c. *Colum. l.* 8. *c.* 16. *sub fin.* Ut Atlantico faber, qui & in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus adnumeratur, eumque prisca consuetudine zeum appellamus.

ZEUXIS, is, *&* idis, m. Ζεῦξις, pictor Heracleotes, Parrhasii æqualis tempore, arte major, de quo multa *Plin. l.* 35. *c.* 9. *& seq.* *Id. ibid.* Artem ipsis ablatam Zeuxin ferre secum. *&*. Zeuxidis manu Romæ Helena est.

Z I

ZIMPIBERI, &

ZINGIBERI, n. indecl. *zenzero*, *gengiovo*, ζιγγίβερις, genus aromatis, parvas habens radices, albescentes, odoratas, sapore piperis. *Plin. l.* 12. *c.* 7. *de pipere*. Non est hujus arboris radix, ut aliqui existimavere, quod vocant zimpiberi, alii vero zingiberi, quanquam sapore simile. Id enim in Arabia, atque Troglodytica in villis nascitur, parvæ herbæ radice candida.

ZINZILULO, as, n. 1. verbum barbarum exprimens cantum quarundam avium submissiore voce, & crebris flexionibus canentium. *Auct. carm. de Philom. v.* 43. Regulus, atque Merops, & rubro pectore Progne Consimili modulo zinzilulare sciunt.

ZIRBUS, i, m. idem quod omentum. *Apic. l.* 8. *c.* 6. *ad fin.* Hædum in zirbo componere.

ZIZANIUM, ii, n. *zizzania*, *loglio*, ζιζάνιον, vitium tritici hordeique nimia loci uligine corrupti, jugibusve pluviis diluti, quod Latine *lolium* appellatur. Effigiem habet hordeo haud dissimilem, sed folium angustius, pinguius, & hispidius, semen exilius in cortice aculeata, florem autem subpurpureum. Legitur in vulgata S. Scripturæ versione, apud *Hieronym. Augustin.* & alios Ecclesiasticos Scriptores, & fere in plur. numero.

ZIZYPHUM, i, n. *giuggiola*, ζίζυφον, fructus zizyphi arboris. *Plin. l.* 15. *c.* 14. Æque peregrina sunt zizypha, & tubera, quæ, & ipsa non pridem venere in Italiam. Adde *Colum. l.* 9. *c.* 4. ¶ Scribitur & *zizipbum*.

ZIZYPHUS, i, f. *giuggiolo*, ζίζυφος, genus arboris novissimis Augusti temporibus ex Africa in Italiam translatum, fructum ferens, quem neutro genere *zizyphum* appellamus, parvum, oblongum, colore rubus, & baccis similiorem, quam malis. Ejus serendæ rationem docet *Pallad. in April. tit.* 4. ¶ Scribitur & *zizyphus*.

ZMARAGDUS. V. *Smaragdus*.

ZMILACES, i, m. ζμιλάκης, gemmæ genus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *in fin.* Zmilaces in Euphrate nascitur, Proconnesio marmori similis, medio colore glauco. *Harduin.* leg. *zmilampis* ex MSS. suis omnibus. *Solini cap.* 37. (*al.* 50.) est Smilanitis.

ZMYRNA. V. *Smyrna*.

ZOE,

ZO

ZOE, us, Ζωή, vita: unum ex εονibus Valentini. *Tertullian. advers. Valentinian. c. 12.*

ZODIACTEUS, a, um, adject. ad Zodiacum pertinens. *Martian. Capell. l. 1. pag. 3.* Annua peragratio zodiactea.

ZODIACUS, i, m. *Zodiaco*, Ζωδιακός, Ζώδιος, Ζωοφόρος, circulus in cælo ex numero maximorum, vel potius zona, aut armilla quædam, quæ duodecim illa signa continet, quæ Sol, Luna, & alii Planetæ motu proprio percurrunt. Dixi vel potius zona, aut armilla: nam cum cæteri circuli sine latitudine, & profunditate esse intelliguntur, hic habet latitudinem duodecim graduum, & secundum nonnullos quatuordecim, secundum alios sexdecim, & ex una parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni attingit. Dictus est ab illis signis, quæ complectitur, quæ ζώδια, seu ζῴδια dicuntur, idest parva animalia. Idem a duodecim signis a *Cicerone in Arati translatione*, *vers.* 317. & ab aliis *signifer orbis* appellatur, a *Manilio* dicitur *balteus stellatus*, ab aliis aliter. Signa autem hujus circuli sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. *Cic. 2. de Divin. c. 42.* Vim quandam esse ajunt signifero in orbe, qui Græce Ζωδιακός dicitur, talem, ut ejus orbis unaquæque pars alia alio modo moveat, immutetque cælum. *Gell. l. 13. c. 9.* Stellæ istæ in circulo, qui Zodiacus dicitur sitæ, locatæque sunt, ut, &c. ¶ Adjective *Sidon. l. 8. ep. 11. a med.* Zodiacum diastema.

ZOILUS, i, m. Ζωΐλος, Sophista Amphipolites, Ptolemæi temporibus hoc uno facinore nobilitatus, quod Homerum poetarum omnium principem libris adversus eum scriptis ausus sit reprehendere: unde & Ὁμηρομάστιγος cognomen accepit. Mors ejus, inquit *Vitruv. in præfat. l. 7.* ut parricidii damnati, varie memoratur. Alii enim scripserunt a Philadelpho esse in crucem fixum: nonnulli, in eum lapides esse conjectos: alii Smyrnæ vivum in pyram conjectum. Quorum utrum ei acciderit, merenti digna constitit pœna. Hæc *Vitruv.* ¶ Ab hujus moribus sumptum est, ut homines lividi, & ex alieni ingenii obtrectatione laudem aucupantes Zoili dicerentur. *Ovid. de remed. amor. v. 365.* Ingenium magni livor detrectat Homeri: Quisquis es ex illo Zoile nomen habes.

ZOMOTEGANITE, f. adject. ζωμοτηγανίτη, a ζωμός, jus, & τήγανον, sartago. Patina piscium zomoteganite apud *Apic. l. 4. c. 2.* est patina piscium in suo jure coctorum. Ita quidem restituit *Humelbergius*. nam alii aliter legunt.

ZONA, æ, f. *cinto*, *cintura*, ζώνη, vinculum, quo cingimur, cinctus, balteus: a ζωννύω, cingo. *Ovid. 2. Fast. v. 320.* Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit. *Horat. l. 1. od. 30. v. 5.* Et solutis Gratiæ zonis, properentque Nymphæ. ¶ Veteres in zonis pecuniam deferebant. *C. Gracchus* apud *Gell. l. 15. c. 12.* Zonas, quas plenas argenti extuli, eas ex provincia inanes retuli. ¶ Hinc *zonam perdidit*, proverbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia destitutus est. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 40.* Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit. ¶ *Zonam solvere* dicuntur novæ nuptæ quæ viro traduntur, & primum cum eo concumbunt. Virgines enim non nisi cinctæ procedebant, sed novæ nuptæ in cubiculum mariti deductæ a pronuba cingulum, quod ex ovilla lana contextum, & nodo etiam (quem Herculaneum vocabant) nexum gerebant, solvebatur, & Dianæ dicabatur. *Catull. carm. 2.* Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ Pernici aureolum fuisse malum, Quod zonam solvit diu ligatam. V. *Atalanta.* ¶ Per translationem *zonæ* dicuntur circuli quidam lati, cælum terramque veluti cingula quædam ambientes. Sunt autem numero quinque, ex quibus media, quæ inter Tropicos est, nimio calore, parum apta habitationi olim credita fuit; quæ vero extremæ sub Arctico, & Antarctico circulis sitæ, nimio frigore horrent: unde & ipsæ inhabitabiles habitæ sunt; reliquæ autem, ut quæ medium inter torridam & gelidam situm obtinent, temperatæ sunt, humanæ vitæ accommodatissimæ. *Virg. 1. Georg. v. 233.* Quinque tenent cælum zonæ, quarum una corusco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni: Quam circum extremæ dextra lævaque trahuntur Cærulea glacie concretæ atque imbribus atris. Has inter mediamque duæ mortalibus ægris Munere concessæ divum, & via secta per ambas, Obliquus qua se signorum verteret ordo. *Ovid. 1. Met. v. 45.* Utque duæ dextra cælum totidemque sinistra Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis: Sic onus inclusum numero distinxit eodem Cura dei, totidemque plagæ tellure premuntur; Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu; Nix tegit alta duas; totidem inter utramque locavit, Temperiemque dedit mista cum frigore flamma. Adde *Cicer. in somn. Scip. c. 6.* ubi eadem dicit, *zonæ* vocabulo abstinet: item *Tibull. l. 4. carm. 1. a vers.* 151. & *Plin. l. 2. c. 68.* ¶ Translate *zona* appellatur herpetis genus, quod etiam *zoster* dicitur, *ζώστηρ*: quia medium cingit hominem. *Scribon. Larg. compos. 63.* Facit hoc medicamentum ad carbunculos, & ad ignem sacrum, & ad zonam, quam Græci ἕρπητα dicunt.

ZONALIS, le, ad zonam cæli pertinens. *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 5. a med.* Eadem est in ejusdem zonalis ambitus continuatione temperies.

ZONARIUS, a, um, ad zonam pertinens, ut Sector zonarius, *taglia-borse*, βαλαντιοτόμος, qui zonam, seu crumenam incidit, crumenisecа. *Plaut. Trin. 4. 2. 20.* Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. ¶ *Zonarius* absolute, qui zonas facit, ζωνοπλόκος. *Cic. pro Flacc. c. 7. sub fin.* Quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se velle dixit, id sutores & zonarii conclamarunt.

ZONATIM, adverb. per gyrum. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. ult.* Zonatim circum impluvium cinerarios cludebat.

ZONULA, æ, f. *cinturetta*, ζώνιον, parva zona. *Catull. carm. 62. epithal. Jul. & Mall. v. 53.* Tibi virgines zonula solvunt sinus. Adde *Serен.* apud *Non. c. 14. n. 15.* V. *Zona*.

ZOOPHORUS, *& contracte* Zophorus, m. Ζωοφόρος, & Ζωφόρος, Græce est idem ac Zodiacus: a ζῷον, animal, & φέρω, fero. ¶ Sic etiam dicitur in architectura pars columnæ inter epistylium, & coronidem, idque, quia animalium, aliarumque rerum signis sæpe ornatur. Utitur *Vitruv. l. 3. c. 3. a med.* Vulgo *fregio* appellant, nempe a Phrygionibus, ut *Philander* ostendit.

ZOOPHTHALMOS, i, m. ζωόφθαλμος, herbæ genus, in tectis, & suggrundiis nascentis, quæ folium habet carnosum, & subrotundum oculi animalis similitudinem referens, unde & nomen accepit: a ζῷον, animal, & ὀφθαλμός, oculus. Notiore nomine aizoum, seu sempervivum majus vocatur. *Plin. l. 25. c. ult.* Aizoi duo genera. Majus in fictilibus vasculis seritur, quod aliqui buphthalmon vocant, alii zoophthalmon, alii stergethron, quod amatoriis conveniat, alii hypogeson, quoniam in subgrundiis fere nascitur. Sunt qui ambrosiam potius vocant, & qui amerimnon: Itali sedum magnum, aut oculum, aut digitellum.

ZOPISSA, f. ζώπισσα, pix navibus abrasa, quæ admista ceræ, & marino sale macerata multo est ad omnia efficacior, quam aliæ pices. *Plin. l. 6. c. 14.* Non omittendum, apud eosdem (*Subalpinæ Italiæ*) zopissam vocari derasam navibus maritimis picem cum cera, nihil non experiente vita, multo efficaciorem ad omnia, quibus pices, resinæque prosunt, videlicet adjecto salis callo. *Id. l. 24. c. 7. a med.* Zopissam eradi navibus diximus, cera, marino sale macerata.

ZOROASTREUS, a, um, ad Zoroastrum pertinens, qui fuit Bactrianorum rex, & primus artem magicam dicitur invenisse, & mundi principia, siderumque motus diligentissime spectasse, ut ait *Justin. l. 1. c. 1. Prudent. in Apotheosi*, v. 562. Qui Zoroastreos turbasset fronte susurros. *h. e.* magica carmina.

ZORONYSIUS, ii, m. ζωρονύσιος, genus gemmæ. *Plin. l. 37. c. 10. in fin.* Zoronysios in Indo flumine nascitur. Magorum gemma esse narratur, neque aliud amplius de ea. *Harduin.* leg. *Zoranisceos* ex MSS.

ZOSTER, ëris, m. *erpete*, ζωστήρ, zona, genus ignis sacri, medium hominem ambientis, & enecantis, si cinxerit: a ζώννυμι, cingo. *Plin. l. 26. c. 11.* Ignis sacri plura sunt genera, inter quæ medium hominem ambiens, qui zoster appellatur, & enecat, si cinxerit.

ZOTHECA, æ, f. *camerino*, *arcovo*, *cabinetto*, locus in cubiculo secretior, parvum conclave cubiculo adjunctum, in quo studii, vel quietis causa degere solemus: a ζάω, vivo, & θήκη, repositorium. *Plin. l. 2. ep. 17. a med.* Contra parietem medium zotheca perquam eleganter recedit, quæ specularibus & velis obductis reductisve, modo adjicitur cubiculo, modo aufertur. Sunt qui legunt *diæta*: verum ea lectio jamdiu ab Eruditis rejecta est, neque cum hac *Plinii* descriptione convenire potest. ¶ De cellis sacris. *Inscript.* apud *Murator. pag. 690. n. 2.* Ti. Claudio Aug. L. Felici ex consensu Decuriæ universæ honoris causa zothecam publice dederunt: Atimetus L. sua pecunia adornavit. Alia apud *Gruter. pag. 49. n. 3.* Herculi Saxano sacrum Ser. Sulpitius Trophimus ædem, zothecam, culinam pecunia sua a solo restituit.

ZOTHECULA, læ, f. *picciolo arcovo*. *Plin. l. 5. ep. 6. a med.* Mox zothecula refugit quasi in cubiculum idem. Quidam leg. *zeterula*, sed minus recte. *Sidon. l. 8. ep. ult.* Per armariola, & zothecas nostras non remanserunt digna prolatu. *ne' nostri camerini da studio.* Adde *lib. 9. ep. 11.*

ZU

ZUMA. V. *Zema*.

ZURA, æ, f. semen paliuri, lingua Afrorum. *Plin. l. 24. c. 13.* Paliurus quoque spinæ genus est: semen ejus Afri zuram vocant, contra scorpiones efficacissimum, item calculosis, & tussi.

ZY

ZYGIA, æ, f. ζυγία, genus aceris: a ζυγὸς, jugum, quod ex ea fiunt juga jumentis. *Plin. l. 16. c. 15.* Tertium genus zygiam, rubentem, fissili ligno, cortice livido & scabro. Hoc alii generis proprii esse malunt, & Latine carpinum appellant. ¶ Zygia tibia, est tibia nuptialis: a ζυγός, jugum, & translate nuptiæ. *Apul. l. 4. Metam.* Sonus tibiæ zygiæ mutatur in querulum Lydium modum, cantusque lætus Hymenæi lugubri finitur ululatu. ¶ Zygia etiam dicta est Juno, quia nuptiis præerat. *Id. 6. Metam.* Quam cunctus Oriens Zygiam veneratur, & omnis Occidens Lucinam appellat.

ZYGIS, is, f. ζυγίς, serpillum silvestre, non serpens humi, quemadmodum hortense, sed in altitudinem increscens, ramulos edens tenues, surculosos, foliis refertos longioribus quam rutæ, & durioribus, & angustioribus, flores jucunde olentes, & gustu acres. *Apul. de herb. c. 99.*

ZYGOSTASIUM, ii, n. munus zygostatæ. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 15. Cod. Theodos. tit. 26. leg. 1.* Quidquid de critholog ia, & zygostasii munere eminentia tua disposuit, roboramus.

ZYGOSTATES, æ, m. *pesatore*, libripens, qui præest examini ponderum, neque fraus in iis committatur, ζυγοστάτης: a ζυγός, quod etiam libram significat, & ἵστημι, appendo. *Imp. Julian. lib. 10.*

Cod.

Cod. tit. 71. leg. 1. & *lib. 12. Cod. Theodos. tit. 7. leg. 2.* Ideo placet, quem sermo Græcus appellat, per singulas civitates constitui zygostaten, qui pro sua fide atque industria neque fallat, neque fallatur, ut ad ejus arbitrium, atque ad ejus fidem, siqua inter vendentem emptoremque in solidis exorta fuerit contentio, dirimatur.

ZYMA. V. *Zema*.

ZYTHUM, i, n. *birra*, ζῦθος, potus ex hordeo aqua resoluto confectus, acris gustu, & vini in morem inebrians. *Suidas* interpretatur οἶνος ἀπὸ κριθῆς γινόμενος, idest vinum ex hordeo factum. *Plin. l. 22. in fine*. Et frugum quidem hæc sunt in usu medico. Ex iisdem fiunt & potus, zythum in Ægypto, celia, & cersa in Hispania, cervisia, & plura genera in Gallia, aliisque provinciis, quorum omnium spuma cutem feminarum in facie nutrit. *Colum. l. 10. v. 116.* Ut Pelusiaci proritet pocula zythi. *Ulpian. Dig. lib. 33. tit. 6. leg. 9.* Zythum, quod in quibusdam provinciis ex tritico, vel hordeo, vel pane (*Cujac. leg. panico*) conficitur, vini appellatione non continebitur.

F I N I S.

VER-

VERBA

Partim Græca Latine scripta, partim barbara, partim nullo, aut minus idoneo Auctore, sparsa in Lexicis

CALEPINI, PASSERATII, BASILII FABRI, JUNCKERI,

Et aliorum, a nobis improbata, & expulsa.

Satis visum est, si ea, sicut erant, describeremus, & utcumque interpretaremur, nullo præterea adhibito examine. Supervacanea fuisset opera in his, quibus abstinendum censemus Latine scribenti.

A

ABaces, ἄβακες, carens voce. ¶ in plur. num. ἄβακας, vasorum repositoria.
Abacion, ἀβάκιον, abaculus. Item parvum repositorium, aut tabella calculorum.
Abalienator, alienator.
Abambaceustos, lenocinio nullo fucatus.
Abanec, Abenet, seu Abnet, zona sacerdotalis.
Abannatio, exsilium annuum.
Abaphos, ἄβαφος, non tinctus.
Abaptistus, ἀβάπτιστος, qui non mergitur.
Abar, ἄβαρ, placentæ genus.
Abaris, incola continentis.
Abartenum, inhonestum. *Gloss. Isid.*
Abasa, infirma domos, q. d. basi & fundamento carens.
Abasanistus, ἀβασάνιστος, inexpertus, novitius.
Abascanos, ἀβάσκανος, invidia vacuus.
Abascantum, ἀβάσκαντον, fascini amuletum. Abascantos, ἀβασκάντως, sine invidia, aut fascino.
Abasileutus, ἀβασίλευτος, sine rege, sine domino.
Abason, infirma domus, q. d. sine base.
Abathmata, ἀβάθματα, bellariorum genus.
Abatos, ἄβατος, invius, inaccessus.
Abba, pater, ἀββᾶ.
Abbatia, ἀββάτεια, abbatis dignitas.
Abbatialis, ad abbatem pertinens.
Abbatiola, parva abbatia.
Abbatissa, femina abbatiæ dignitate prædita.
Abblandior, blandior.
Abcæcatio, cæcitas.
Abdicator, qui } abdicat.
Abdicatrix, quæ }.
Abdicatorium, locus remotus & abditus.
Abductor, ablator, abigens.
Abebalum, consecratum, & quod tangi nefas est, ἀβέβηλον.
Aberia, averta.
Abestiarius, vestiarii præfectus.
Abgrego, segrego, separo. *Isid. Gloss.*
Abhorrenter, abhorrendo.
Abhorride, horride, aspera. *Charis. l. 2.*
Abhortor, dehortor.
Abjecto, projicio, abjicio.
Abiecula, parva abies.
Abietarius, faber lignarius.
Abjuges hostiæ, jugum non expertæ.
Ablactatio, a lacte depulsio.
Ablacto, as, a lacte removeo.
Ablarus, cochleara. *Isidor.*
Ablego, is, separo.
Abliguritor, heluo. *Ambros.*
Ablucinatio, lucis alienatio.
Ablutes, } loca cœnosa. *Isid.*
Ablutium, }
Abluvio, onis, purgatio sordium.
Abnurus, uxor nepotis.
Aboculus, oculis captus.
Abomasum, genus intestini circa reticulum.
Abominator, qui abominatur.
Aborris, scandalosus. *Isid. Gloss.*
Abortitium, } abortivum.
Abortitiosum, }
Abrasio, abradendi actus.
Abrepto, abripio.
Abrigeum, splendor auri. *Gloss. Isid.*
Abrogaus, humilis h. e. modestus. *Isid. Gloss.*
Abrotum, ἄβρωτον, non edule.
Abrumus agnus, a ruma, h. e. mamma depulsus.
Abscio, nescio. Item descisco.
Absconsio, occultatio. Item laterna.
Absecta, disjuncta, resecta.
Absectos, gemma nigra & ponderosa, distincta venis rubentibus.
Absentaneus, absens.
Absentio, dissentio.
Absideo, seorsum sedeo.
Absoleo, ab usu recedo.
Absolutor, qui absolvit.
Absonantia, dissonantia.
Absono, as, dissono, discordo.
Abspes, exspes.
Absterno, abjicio, repello.
Abstersorium, peniculus, unifcatium in sacris adhibitum.
Abstino, contrarium τῷ destino.
Abstipulo, dimitto, relinquo.
Abstlata, genus navis piraticæ.
Abstorqueo, extorqueo.
Abstractum, forma sine subjecto apud Dialecticos.
Abstringo, solvo, laxo.
Abstula, res quæ facile accenditur.
Absus, *vel* Apsus, ager incultus.
Abterminatus, exterminatus.
Abterranei venti, ab terra flantes.
Abvacuatio, evacuatio.
Abulæ aquæ, thermæ, balnea.
Abydocomæ, ἀβυδοκόμαι, calumniatores, sycophantæ.
Abyrtace, ἀβυρτάκη, genus eduli apud Medos ex porro, cardamo, allio, granis mali Punici, &c. confecti.
Abyrtacopœus, ἀβυρτακοποιός, qui abyrtacen conficit.
Acacia, ἀκακία, innocentia, simplicitas.
Acacos, ἄκακος, simplex, innocens.
Acæna, ἄκαινα, virga decem pedum ad mensuram agrorum. Item stimulus boum.
Acamasia, ἀκαμασία, negligentia.
Acantha, ἄκανθα, spina. Item spina dorsi.
Acaptare, captura.
Acarpia, ἀκαρπία, sterilitas.
Acarpos, ἄκαρπος, sterilis.
Acarus, vermiculus in cera nascens, ἄκαρος.
Acatalepsia, ἀκαταληψία, incomprehensibilitas.
Acataleptum, ἀκατάληπτον, incomprehensibile.
Acatalis, ἀκατάλις, parva juniperus: vel bacca juniperi.
Acatapalæstus, ἀκαταπάλαιστος, in lucta insuperabilis.
Acataphractarii, milites hastati non cataphracti.
Acalvaster, in anteriore parte calvus.
Accapito, & Accapto, agnoscere aliquem ut caput & dominum suum.
Accapitum, agnitio alicujus in caput, & dominum suum.
Accaro, instrumentum rusticum.
Accelerantia, celeritas.
Accensa, census, seu datio ad censum.
Accensator, qui dat ad censum.
Accensibilis, qui facile accendi potest.
Accensio, actus accendendi. item accensendi. *Gloss.*
Accensiuncula, parva accensio, inflammatio.
Accenthuraria, acerra, turibulum.
Accento, as, accino.
Accepta, navis genus. *Gloss. Isid.*
Acceptabulum, acetabulum.
Accersio, & arcessio, vocatio.
Accessa, fluxus maris accedentis.
Accessivus, qui accedit & adjungitur.
Accessorius, qui accedit.
Accia, genus avis.

Ac-

Acciatus, gladius magnus & acutus.
Accidia, pigritia.
Accidiari, pigritia corripi.
Accipitrarius, accipitre venator, auceps.
Accita, tributi genus.
Accismus, ἀκκισμός, stultitia, ineptiæ.
Acciso, as, ἀκκίζω, ineptus sum, nugas ago.
Acclibanum, obliquum.
Acclinatorium, locus in quo acclinari & requiescere possumus.
Acclinus, acclinis.
Accludo, claudo.
Accognito, cognitum facio, promulgo.
Accolanus, accola.
Accredito, as, fidem facio.
Accubatus, us, morbus comitialis.
Accubia, acus.
Accubitor cubiculi, caput pueroruw qui sunt in cubiculo.
Accubitrix, quæ accubat.
Acculeus, & Acuculia, solers, acutus. *Gloss. Isid.*
Accurso, as, sæpe accurro.
Accusa, accusatio.
Acedia, pigritia, ignavia, ἀκηδία.
Acedio, & Acedior, pigritia corripior. Item indignor.
Acenceno, computo, rationem ineo.
Acentacer, in Sphæra barbarica est Venus.
Acero, as, paleis misceo.
Acerosus panis, hordaceus, & aceribus plenus.
Acestides, ἀκεστίδες, ferrariæ fornaces, in quibus fit cadmia.
Acetabularius, qui acetabulis ludit. Ψηφοπαίκτης.
Acetosa, } species herbæ.
Acetosella, } species herbæ.
Acetosus, acidus.
Acetrum, urna ænea.
Achane, mensura aridorum apud Persas, capiens medimnos Atticos XLV.
Achanum, genus morbi in bubus.
Acharis, ἄχαρις, &
Acharistus, ἀχάριστος, injucundus, illepidus, ingratus, molestus.
Achaso, occasio.
Achilleas, *vel* Achilleis, genus hordei.
Achinus, horti villatici cultor.
Achiropictus (vox hybrida ex ἀχειρος, & pictus) imago B. Mariæ Virg. divinitus picta.
Achiropœetos, ἀχειροποίητος, non manu factus.
Achirolis, mixtio luti cum paleis in nidis hirundinum.
Achne, minutissima palea ex spicis inter triturandum evolans. Item minutia quælibet.
Achrestus, ἄχρηστος, inutilis.
Achrinogelos, ἀκριτόγελως, temere & stulte ridens.
Achronologia, ἀχρονολογία, error in chronologia.
Achrous, ἄχροος, sine colore.
Aciale, *vel* Aciare, flos & acies ferri.
Aciarium, acuum theca.
Acide, cum acore.
Acidonicus, acidus.
Aciecula, parva acies.
Acinaceus, ex acinis confectus.
Acmesia, ἀκμασία, quies media inter systolen pulsus & diastolen.
Acinor, aris, tricor, in parvis moror.
Acisculanus, lapicida. *Gloss.*
Acitabulum, crepitaculum.
Acitura, stragulum.
Acla, modus agri.
Aclea, quercetum.
Aclerus, ἄκληρος, exheres, exsors.
Acleti, ἄκλητοι, invocati, non vocati.
Acmastica febris, ἀκμαστικὸς πυρετὸς, quæ continuo crescit: vel quæ æquali tenore perdurat.
Acme, ἀκμή, tempus, quo morbus in maximo vigore est. Item ætas XXV. annorum, in qua est finis crescendi in homine.
Acœmeti, & Acœmetæ, ἀκοίμητοι, insomnes, pervigiles: Monachi quidam diu noctuque sacris operantes, & in tres ordines divisi, ut defatigatis integri succederent.
Acolastus, ἀκόλαστος, intemperans.
Acolor, mus.
Acoluthia, ἀκολουθία, consequentia.
Acoluthus, ἀκόλουθος, consequens.
Acolytus, ἀκώλυτος, qui nullis minis a proposito deterretur.
Acone, ἀκόνη, cos.
Aconitarius, qui aconita, seu quævis venena miscet, aut vendit.
Acontias, æ, ἀκοντίας, serpens qui jaculi more in hominem prosilit.
Acquieto, as, quietum reddo.
Acra, certa terræ portio mensuram, variæ tamen quantitatis.
Acræpala, ἀκραίπαλα, medicamenta ad excutiendam crapulam.
Acratisma, & Acratismus, ἀκράτισμα, & ἀκρατισμός, jentaculum ex pane mero macerato.
Acrementum, augmentum. Item omphacium.
Acribodicæum, ἀκριβοδίκαιον, summum jus.
Acrimoniosus, acer, fortis, constans.
Acrimonium, acrimonia.
Acriviose, ἀκριβῶς, accurate, diligenter.

Acroaterium, ἀκροατήριον, locus quo conveniunt auditores.
Acrobalistæ, ἀκροβαλισταί, equites velitares eminus jaculantes.
Acrochirismus, ἀκροχειρισμός, saltatio festiva, & colluctatio summis tantum manibus facta, in qua nulla pars corporis præter extremos digitos tangebatur.
Acrochiristæ, ἀκροχειρισταί, athletæ summis inter se manibus depugnantes, nullo complexu hærentes, ut palæstritæ.
Acrocolia, æ, ἀκροκώλια, extremitas membrorum, extremæ partes mactatæ hostiæ, ut aures, rostra, summa pedum, quibus in antecœnio vescebantur.
Acrodrya, ἀκρόδρυα, arborum fructus lignoso cortice.
Acromallos, ἀκρόμαλλος, lanam habens brevis villi.
Acrophysium, ἀκροφύσιον, follis spiramentum, seu rostrum, quod fornacis ori inseritur.
Acropolis, ἀκρόπολις, arx summa urbis, locus editus in urbe.
Acrostolia, ἀκροστόλια, ornamenta proræ.
Acrotetus, ἀκρότητος, non respondens ad numerum saltationis. Item ineptus, intempestivus.
Acrothinia, ἀκροθίνια, primitiæ frugum, quæ de acervo tolli solent.
Acrothorax, ἀκροθώραξ, leviter ebrius. Alii exponunt, valde ebrius, quasi in summo ebrius.
Acrumen, acrimonia.
Actile, genus armaturæ apud Gallos.
Actinosus, ἀκτινωτός, radiatus, illustris, splendidus. *Ambrosius.*
Actionare, in jus vocare.
Actionaricum, munus publicum.
Actionarii, qui res nostras agunt, procuratores.
Actionator, actor, procurator.
Activitas, vis.
Actius, melius, amplius.
Actubernalis, *seu* Adtubernalis, vicinus habitatione.
Acalue, ministrialis domus regiæ.
Acupedium, *seu* Æquipedium, velocitas pedum.
Acupictilis, Phrygium opus.
Acupictor, qui acu pingit, Phrygio.
Acupictura, Phrygium opus.
Acustici, ἀκουστικοί, auditores, discipuli.
Acutiare, acutum facere, acuere.
Acutiator, qui acuit.
Adagonista, certator.
Adalingi, ingenui, nobiles.
Adamabilis, amabilis.
Adamatrix, quæ valde amat.
Adaquatus, aqua mixtus.
Adasus, tunica ab humeris non consuta.
Adaugma, augmentum.
Adcognito, notum facio.
Adcopiosus, valde copiosus.
Addamno, noceo.
Addephagia, ἀδηφαγία, comestio usque ad satietatem.
Addextro, dexterum latus tego.
Addicto, as, postulo in judicio.
Additionalis, addititius.
Addretiam, stare juri.
Adechastus, ἀδέκαστος, qui munera non recipit.
Adelingus, nobilis.
Ademprimentum, Ademprivum, Ademprum, certa pecuniæ præstatio apud Germanos, & Gallos.
Ademo, emo.
Adenes, ἀδένες, strumæ.
Adescatio, cibatus.
Adferial, aqua quæ ad sepulcra fertur.
Adfiliatio, adoptatio.
Adhabeo, habeo.
Adhabito, prope habito.
Adhærentia, adhæsio.
Adhos, & Adhoamentum, *vel* Adhogamentum, certum militare servitiuw.
Adhortatorius, hortatorius.
Adjacentia, vicinitas.
Adiaphoria, ἀδιαφορία, indifferentia.
Adibilis, aditu facilis.
Adincresco, cresco.
Adinventor, inventor.
Adinvicem, invicem.
Adjocor, jocor.
Adipiculus, parvus adeps.
Adiposus, pinguis.
Adipsa, ἄδιψα, medicamenta, quæ sitim sedant.
Adites, servi excubantes feminis.
Adjoramentum, adjuratio.
Adjurgium, jurgium.
Adjurgo, objurgo.
Adjurno, diem alicui dico.
Adjustitio, as, adæquo, coæquo.
Adlatero, as, ad latus alicujus gradior.
Adlegiare, lege seu juramento se purgare a culpa.
Adlicula, genus vestis. *Gloss. Isid.*
Adlitare, ad litus accedere.
Admembratim, per membra.
Adminiculatorius, auxiliarius.
Administratorius, ad administrandum aptus.

Admodiare, accommodare. Item fundum dare alicui ſub certa præſtatione.
Admodiator, qui accommodat.
Admonefacio, commonefacio.
Admonitorius, citatorius.
Adnigrati, proſtrati, abjecti.
Adnumiaſtæ, qui catalogum militum faciebant.
Adnumium, catalogus militum.
Adnuntiatio, edictum quo provinciis renuntiabatur, quid in ſynodis actum & decretum eſſet.
Adoleſactus, qui adolevit, grandior factus.
Adoleſchia, ἀδολεσχία, garrulitas.
Adoleſchus, ἀδόλεσχος, garrulus.
Adoptarius, adoptati filius. *Gloſſ. Iſid.*
Adoreola, parva adorea.
Adorioſus, glorioſus.
Adoxia, ἀδοξία, infamia.
Adoxus, ἄδοξος, inglorius, obſcurus, infamis.
Adpetulantia, procacitas, petulantia. *Gloſſ. Iſid.*
Adplano, adæquo. *Iſid. Gloſſ.*
Adprecatio, precatio.
Adpunctare, conſtituere, condicere.
Adripagium, vectigal pro appulſu ad ripam.
Adripare, navem ad ripam appellere.
Adſalio, adorior, aggredior.
Adſalitura, & Adſaltura, aggreſſio.
Adſcititius, adſcitus.
Adſeſſoria, libri de iis, quæ agi viderunt Juriſconſulti, cum eſſent adſeſſores.
Adſtantia, præſentia.
Adſtatim, ſtatim.
Adſterria, adſeſtria.
Adſuſſula, agaſo.
Adtaminare, inquinare.
Adteger, diminutus.
Adtegrare, vinum in ſacrificiis augere. Item in ſtatum priſtinum redigere.
Adteſtata fulgura, quæ iterato fiebant, & ſignificationem priorum atteſtabantur.
Adventatio, adventus. *Vet. Interpr. Iren.*
Adventito, advento.
Adviſo, as, nuntio.
Adviſor, nuntius.
Adulatorculus, blandulus adulator.
Adulatus, us, adulatio.
Adumbrator, qui adumbrat.
Adunco, incurvo.
Adundatorium, clepſydra hortulanorum.
Aduſtivus, adurens.
Ægidius, hædus.
Ægirinon, αἰγείρινον, unguentum populneum.
Ægiros, αἴγειρος, populus nigra.
Ægonomus, αἰγονόμος, caprarius.
Ægula, ſpecies ſulphuris.
Aelii, ἄελοι, qui duas ſorores duxerunt.
Ælurus, αἴλουρος, felis.
Aenautæ, quaſi ἀεὶ ναῦται, ſemper nautæ: erat Magiſtratus apud Mileſios.
Ænigmaticus, αἰνιγματικός, obſcurus, a communi intellectu remotus.
Ænigmatizo, αἰνιγματίζω, ænigmata profero.
Ænitrologium, genus carminis.
Aenulum, parvum ahenum.
Æphi, menſura trium modiorum in aridis.
Æquanimis, æquanimus.
Æquator, nomen circuli in cœlo, quem ſol tangens dies æquat noctibus.
Æquicula, menſuræ genus.
Æquidies, &
Æquidium, æquinoctium.
Æquilabia, commenſurata.
Æquilancium, æquatio, æquipondium.
Æquilatium, æquatio.
Æquinomius, qui idem nomen habet.
Æquipollentia, æqualis poteſtas, apud Dialect.
Æquipollens, æque pollens, apud Dialect.
Æquivocatio, ambiguitas.
Æquivoce, ambigue.
Æquivocus, ambiguus. Item idem nomen habens.
Æquorabiliter, navigando.
Æquoro, as, navigo.
Aeradi, ſpiritus corporei in aere degentes.
Æramina, ærea utenſilia.
Æreolus, parvus nummus æreus.
Ærifex, faber ærarius.
Aerium, genus vectigalis.
Aeromantia, ἀερομαντεία, divinatio per aera.
Ærugino, as, æruginem contraho. *Salvian.*
Ærumno, as, ærumnoſum facio.
Æſchynus, αἰσχύνος, verecundus.
Æſculator, æruſcator.
Æſculor, aris, æruſcari.
Æſtivalia, genus calceamenti æſtatis tempore.

Æſtivatio, traductio æſtatis.
Æternaliter, æternum.
Æthalion, αἰθαλίων, cicada.
Æviintegri, integro ævo fruentes.
Ævoſus, ſenex, longævus.
Afa, pulvis.
Affabulatio, breve documentum fabulis ſubjectum.
Affectate, affectato.
Affibulo, as, fibula necto.
Affidati, in alicujus fidem & clientelam recepti.
Affigulo, as, per figuli artem efformo, effingo.
Affirmative, affirmando.
Affirmativus, ajens.
Afflatio, afflatus.
Affortiare, fortiorem & ſpiſſiorem reddere.
Affoſtrata, reditus. *Gloſſ. Iſid.*
Aforus, piſciculus, qui hamo capi nequit.
Afratum, ſpumeum: ab ἀφρὸς, ſpuma. *Iſid.*
Afrutabulum, vaſculum.
Agabo, qui negotia præcedit. *Gloſſ. Iſid.*
Agagula, & Agagola, lenocinator, pantomimus. *Gloſſ. Iſid.*
Agalacta, prata, ἀγάλακτα, quæ gignendo in pecoribus lacti non ſunt idonea.
Agalma, ἄγαλμα, ſignum, ſtatua, imago.
Agalmatium, ἀγαλμάτιον, imaguncula.
Agapeta, ἀγαπητή, ancilla Dei. Item dilecta.
Agapetus, ἀγαπητός, dilectus, amabilis.
Agaron, miniſter, officialis. *Iſid. Gloſſ.*
Agaſyllis, ἀγασυλλίς, frutex ex quo ſuccus deſtillat, quem ammoniacum vocant.
Agaſyrtus, ἀγάσυρτος, ſqualidus, ſordidus.
Agathis, idis, ἀγαθίς, fili glomus. Item ſpecies gemmæ.
Agea, orum, victimæ pro rebus agendis. Item via in navi, qua hortator ad remiges accedit. Item delubra. Item loca religioſa.
Agelada, juvenca: ab ἀγέλη, pecus.
Agelæus panis, ἀγελαῖος ἄρτος, cibarius.
Agelarius, dux gregis, paſtor.
Agenda, veſpertina & matutina lectio. Item liber, in quo continetur ratio Officii Divini.
Ageretus, lapis quo antiqui uſi ſunt ad coria expolienda.
Agerculus, agellus.
Ageter, pars gutturis.
Aggeries, congeries.
Aggeſtim, aggeratim, acervatim.
Agginantes, explicantes. *Gloſſ. Iſid.*
Agglomeratio, glomeratio.
Agglutinatio, glutinatio.
Aggregatio, congregatio.
Aggurium, & Aggurus, placentæ genus.
Agiades, milites Aſiatici.
Agibilia. Res agibiles, res gerendæ.
Agiæ, glandulæ.
Agigartum, uva ſine acinis.
Agilza, bos qui inter gregem agit.
Aginor, negotiator in rebus parvi pretii.
Agiopoliticon, topiarium quoddam.
Agioteria, ſacra quædam.
Agita, auxilium.
Agitarium, cunabulum quod agitatur ad ſopiendos infantes.
Agitatorius, ad agendum ſeu ducendum aptus.
Aglidia, ſegmenta in capitibus allii.
Aglotta, ἄγλωττος, lingua carens, infans.
Agnaſcentia, τὸ vicinum naſci.
Agneon, ἀγνεῶν, lupanar.
Agnila, agnorum ſtabulum.
Agninum, agnina caro.
Agnitor, qui agnoſcit.
Agnoitæ, ἀγνοῆται, ignari, indocti.
Agnomones, ἀγνώμονες, equi quibus carent dentes ætatis indices.
Agnotus, agnitus.
Agnythes, lapides, quos ſtamini inter texendum appendunt textores, ἀγνῦθες.
Agonia, ἀγωνία, certamen, trepidatio, exanimatio.
Agoniſma, ἀγώνισμα, certamen.
Agoniſta, & Agoniſtes, æ, ἀγωνιστής, certandi peritus.
Agonizo, ἀγωνίζω, certo, contendo.
Agorada, emptio. *Gloſſ.*
Agoræus, ἀγοραῖος, forenſis.
Agreſta, omphacium.
Agreſtinus, agreſtis. *Commodian.*
Agricultio, agricultura.
Agrimenſorius, ad agrimenſorem pertinens.
Agrippus, olea ſterilis.
Agyrtæ, ἀγύρται, præſtigiatores, circulatores.
Ahenotympanum, ahenum corio tento perſonans.
Ahorta, & Aorta, ἀορτή, arteria princeps, quæ ſanguinem a cordis ſiniſtro ſinu exeuntem excipit.
Al, articulus Arabicus, ut apud Italos *il*, *la*, *lo*.
Alaba, ſcriptura, vel atramentum.
Alabrum, inſtrumentum, quo fila vertuntur. *Iſidor. l. 19. Originum, c. 29.* vocat alibrum.

Alacatis, ἀλακάτια, machinamenta, vel currus, qui utrinque vertuntur.
Alacrimonia, alacritas.
Alagabal, sol.
Alala, ἀλαλὰ, acclamatio militaris ante pugnam. Item vociferatio rusticorum. Item infantia, cum quis loqui nescit.
Alalagma, ἀλάλαγμα, clamor lætus militum. Item victorialis hymnus.
Alalus, ἄλαλος, qui fari nescit, infans.
Alapare, & Alapari, alapas infligere. *Gloss.*
Alapatur, qui alapas infligit.
Alapus, parasitus, qui propter cibum alapas fert.
Alapor, aris, alapas infligo. *Gloss.*
Alazonia, ἀλαζονεία, jactantia, arrogantia.
Alba, vestis alba.
Albanæ, nuces pristinæ. *Gloss. Isid.*
Albavetæ, gemmæ candidissimæ inclusæ bullis, seu ornamentis orbiculatis.
Alberga, diversorium, hospitium.
Albergariæ, census qui debetur pro comestionibus.
Albicera, olivæ genus.
Alcæa, ἀλκαία, cauda leonis.
Alcamna, ligustrum.
Alcarmes, Punica lingua est coccum, ex quo fit color, qui dicitur *chermisi*.
Alchimista, qui alchimiam exercet.
Aldius, servus liber factus, sed cum impositione operarum.
Alearium, locus ubi alea luditur.
Alebra, bona, quibus alimur. *Gloss. Isid.*
Alembicum, foramen, per quod aquæ e balneo effluunt: vel fistula, per quam aqua influit in balneum.
Alcola, parva alea.
Alethina, ἀληθινὴ, germana, vera. Alethina vestis, vere purpurea.
Aleurites panis, ἀλευρίτης ἄρτος, panis ex farina frumenti.
Aleuron, ἄλευρον, farina frumenti.
Alexicacon, ἀλεξίκακον, amuletum.
Alexiterion, ἀλεξιτήριον, alexipharmacum.
Algebra, ars supputandi per litteras.
Algorismus, numerandi scientia.
Algorista, supputator peritus.
Algoristicæ notæ, figuræ numerorum.
Algorithmus, arithmetica, supputatio.
Alicalon, bonum nuntium.
Alibantes, mortui: παρὰ τὸ μὴ ἔχειν λιβάδα, humido naturali carere.
Aliorum. V. *Alabrum*.
Alices facere, idest extensiones omnium membrorum, ut qui a somno expergefiunt.
Alicruda, alimenta cruda.
Aliformis, instar alæ.
Aligero, as, alas gero.
Alima, ἄλιμα, medicamenta famem sedantia, aut prohibentia.
Alipæna, emplastra ex medicamentis non pinguibus.
Alipanta, ἀλίπαντα, alipæna.
Alipasma, pulviculus oleo mixtus ad cohibendos sudores.
Aliptarius, aliptus.
Alipterium, ἀλειπτήριον, locus in balneis, in quo loti ungebantur.
Aliqualis, aliquis, alicujus generis.
Aliqualiter, aliquo modo.
Aliquorsum, aliquoversum.
Aliquousque, usque ad aliquem locum.
Allage, ἀλλαγὴ, mutatio.
Allagion, cursus publicus.
Allantopæus, ἀλλαντοποιὸς, botellorum, & farciminum artifex.
Allaudialis, & Allodialis, liber & nemini obnoxius.
Allaudium, & Allodium, res libera, & a tributo immunis. *Gloss.*
Alaximarium, vestiarium Imperatoris.
Alegamen, allegatio. *Guil. Brito.*
Allelengum, *seu* Allelengyum, genus tributi.
Allelujah, laudate Deum. Vox Hebræa.
Alienæ, corrigiæ frenorum.
Allevatitius, allevatus, sublevatus. *Interp. Iren.*
Allex, pollex in pede. *Isid. Gloss.*
Alligamen, &
Alligamentum, alligatura. *Gloss.*
Alliger, ad Ligerim habitans.
Alligurio, ligurio.
Allo, cos.
Allocare, rem admittere ut veram & probatam.
Alloces, pedum digiti.
Allodium. V. *Allaudium*.
Allœotheta, ἀλλοιόθετα, varie posita, aliter posita.
Allubescentia, obedientia, obsequium.
Allucitæ, culices.
Allutes, &
Allutia, &
Allutium, locus cœnosus. *Isid. Gloss.*
Alluvium, ruina riparum ex aqua.
Alma, Hebræis est virgo abscondita & secreta.
Almitas, nutrimentum. *Gloss.* Item sanctitas.
Almutium, amictus, quo Canonici olim caput humerosque tegebant.
Alnetum, locus alnis consitus. *Guil. Brito.*
Aloeticus, ex aloe factus.

Alogista, ἀλόγιστος, a rationibus reddendis immunis.
Alogistia, ἀλογιστία, immunitas a reddendis rationibus.
Alogium, actio in eum, qui rationes non reddit.
Alogostablos, equile.
Alogus, ἄλογος, equus.
A longe, a longinquo.
Alopagium, jus pascendi pecora in Alpibus: & pensitatio tributi pro hoc jure.
Alopecodes, vafer, versutus, ἀλωπεκώδης.
Alopeces, carunculæ lumbis circumpositæ.
Alopecides, canes ex vulpe & cane progeniti, ἀλωπεκίδες.
Alopecus, alopecia laborans, ἀλώπηκος.
Alopus, qui mercede alapas patitur. *Gloss. Isid.* Alii leg. alapus.
Alosanthus, ἁλὸς ἄνθος, flos salis.
Alpestris, alpinus.
Alpaticum, alopagium.
Alphabetarius, abecedarius, tiro.
Alphabeticus, ad alphabetum pertinens.
Altararius, sacerdos.
Altariolum, arula.
Alterabilis, qui mutari potest.
Alteratus, alter.
Alteris, pharmaca composita.
Alteritas, vicissitudo.
Alternitas, alternatio.
Altiliarius, qui altilia curat. *Gloss.*
Altiloquus, qui alta loquitur. *Cathol.*
Altimeter, instrumentum quo alta metimur.
Altipetus, alta petens. *Strabo Gall.*
Alusia, ἀλουσία, abstinentia a balneo.
Alutamen, &
Alutamentum, opus ex concinnatis pellibus factum.
Alvulus, parva alvus. *Cathol.*
Ama, avis nocturna, quæ & strix dicitur. Amæ, urceoli, qui in sacrificio altaris adhibentur. Item donaria ad ornatus templorum.
Amalgama, mixtura quædam metalli cum hydrargyro, ut illi incorporatum instar butyri possit extendi.
Amalgamatio, solutio metalli in minimas partes per argentum vivum: & potest fieri in omnibus metallis, excepto ferro.
Amalupus, ferreus harpago ad extrahendum, si quid in puteum deciderit. *Isid.*
Amanere, seorsum manere.
Amaroticus, amarus. *Theodor. Priscian.*
Amarulente, amare, acerbe.
Amarulentia, amaror.
Amasia, amica, domina.
Amatricula, parva amatrix. *Cathol.*
Amaurosis, ἀμαύρωσις, oculorum caligo, suffusio.
Amaxa, ἄμαξα, currus, plaustrum.
Amaxæus, auriga.
Ambarum, genus odoramenti, succinum.
Ambasciator, & Ambasiator, legatus, nuntius.
Ambidexter, æquimanus.
Ambiformis, biformis, duplex.
Ambigenes, loca flexuosa.
Ambigenus, qui est duorum generum. *Eugen. Toletan.*
Ambiguosus, ambagibus plenus, ambiguus.
Ambiloquus, bilinguis.
Ambimanus, æquimanus.
Amblotica, medicamenta abortum facientia, ἀμβλωτικά.
Amblygonius, ἀμβλυγώνιος, obtusos angulos habens.
Amblyopia, ἀμβλυωπία, obscuritas visus.
Ambo, onis, pulpitum, ex quo verba fiunt.
Ambra, succinum, glessum.
Ambradices, genus calceamentorum muliebrium.
Ambrosiana labia, os guttosum.
Ambulatorium, ambulatio, ambulacrum.
Ambulus, qui ambulat, cursor.
America, quarta pars Orbis terræ. Hinc Americanus.
Amfariam, per amborum partes. *Gloss. Isid.*
Ami, vigiliæ, custodiæ.
Amicabiliter, amice.
Amicalia, celebritas amicorum convivantium.
Amiliarius, lapis, qui millia passuum in viis indicat.
Amma, ἄμμα, vinculum, subligar. Item strix nocturna. *Isid.* Item mater spiritualis.
Amnium, ἄμνιον, membrana fetum involvens.
Ammodes, ἀμμώδης, arenosus.
Amorginæ vestes, pretiosæ, & splendidæ. Amorginus color, purpureus.
Amorgis, idis, species lini tenuissima.
Amortizare, & Amortisare, prædium aliquod transferre in mortuam ut immune fiat ab oneribus publicis. Hinc
Amortizatio, & Amortisatio.
Ampechonium, genus vestis viris ac feminis commune.
Ampelinus color, ἀμπέλινος, medius est inter coccum & muricem.
Amphemerinos, ἀμφημερινὸς, quartana febris.
Amphi, ἀμφὶ, circa, circum.
Amphibius, ἀμφίβιος, qui in terra & in aqua vivit.
Amphiblestroides, ἀμφιβληστροειδὴς, tunica retiformis vitreum & crystallinum oculi humorem ambiens.
Amphibranchia, ἀμφιβράγχια, loca circa tonsillas.

Amphi-

Amphicarpa, ἀμφίκαρπα, quæ ex utraque parte fructum ferunt.
Amphicaulis, hordeum montanum.
Amphicephalus, ἀμφικέφαλος, lectus utrinque habens pulvinar.
Amphicypellum, poculum utrinque ansatum.
Amphidex, ornamenta juncturarum manuum.
Amphidoxæ sententiæ, quarum pars honesta est, pars inhonesta.
Amphidromia, festa in quibus nomina imponebantur infantibus, qui cursim circa focum gestabantur, & munera a propinquis & amicis mittebantur.
Amphimallæ tunicæ, ἀμφίμαλλοι, utrinque villosæ.
Amphimaschala tunica, ἀμφιμάσχαλος χιτὼν, tunica ingenuorum utrinque manicas habens.
Amphiphones, ἀμφιφῶντες, placentæ sacræ, Dianæ offerri solitæ, continuis circumstipatæ facibus. *Poll. Athen. Suid.*
Amphippi, ἄμφιπποι, desultores, qui ex equo in equum facile desiliunt.
Amphiproræ, naves utrinque proram habentes.
Amphiscii, ἀμφίσκιοι, populi sub circulo æquinoctiali, utrimque umbram habentes.
Amphisepire, circum sepire.
Amphismila, instrumentum anatomicum ad secanda corpora.
Amphisphyra, genus calceamenti muliebris. *Poll.*
Amphithetos phiala, ἀμφίθετος φιάλη, vas potorium utrinque stans: vel sine basi, aut fundo, cui insistat.
Amphorarius, bajulus amphorarum.
Amphorites, certamen in Ægina fieri solitum, in quo Bacchi laudes canebantur.
Amphoteroploon, ἀμφοτερόπλοον, fenus nauticum, cum nauta fenerator & commeatus, & remeatus mercium periculum suscipit.
Amphotides, ἀμφωτίδες, munimenta aurium, vel inaures.
Amplant, amplificant.
Amplifluus, ample fluens. *Strabo Gall.*
Ampron, funis qui per juga jumentorum trahitur: aut quo trahi ferme solent a jumentis onera, ἄμπρον.
Ampulliger, qui ampullam fert.
Ampullosus, tumidus.
Amula, vel Amola, vas aquarium lustrale, quo aqua spargitur religionis, & amoliendorum malorum gratia. *Sipontin.*
Amusologia, ἀμουσολογία, inerudita narratio.
Amusoterus, ἀμουσότερος, indoctior, ineruditus, inelegans.
Amussatus, ad amussim exactus.
Amusurus, non rasus. epitheton Jovis.
Amyclaides, ἀμυκλαΐδες, calcei laxi & muniti ad itinera fragosa.
Amynteria, ἀμυντήρια ὅπλα, arma ad propulsandum.
Amyris, arbor, quam quidam myrrham esse putantes, unguentum interpretati sunt.
Amysticam, uno ductu poculum haurire, & hianti ore.
Ana, vox Medicorum, cum pluribus enumeratis speciebus, singularem quantitatem accipiendam esse significant. Hinc anaticus, æqualis.
Anabaptista, ἀναβαπτιστής, qui iterum baptizat.
Anabasis, ἀνάβασις, figura Gradatio apud Rhetores. Apud Astronomos est ortus astronomicus.
Anaboladium, & Anabolagium, ἀναβολάγιον, amictus lineus, quo feminæ humeros tegunt. *Isid.*
Anabole, ἀναβολὴ, amictus, pallium.
Anaboleus, ἀναβολεύς, servus, qui domino equum scandenti præsto est.
Anabrosis, ἀνάβρωσις, erosio ab acri humore facta in aliqua parte corporis.
Anacacabea, ἀνακακάβεα, arbuscula, quæ & lotos dicitur.
Anacalypteria, ἀνακαλυπτήρια, dona quæ dabantur sponsæ, quo die primum revelabatur, & in conspectum virorum prodibat.
Anacana, tympana rotunda inferiore parte.
Anacardinus, qui est ex anacardio.
Anacardium, ἀνακάρδιον, fructus cujusdam arboris, cordis figuram habens.
Anacatharsis, ἀνακάθαρσις, medicamentum purgans per superiora, ut vomitorium, salivatio, &c.
Anacrisis, ἀνάκρισις, quæstio quæ de reo habetur.
Anacrusis, ἀνάκρουσις, præludium certaminis.
Anactes, ἄνακτες, reges.
Anadesmus, ἀναδεσμός, colligatio.
Anadipna, ἀνάδειπνα, cibi vespertini post carnes & pisces appositi.
Anadosis, ἀνάδοσις, transitus nutrimenti per venas ad hepar.
Anadroma, ἀνάδρομα, recursus doloris ex inferioribus partibus ad superiora.
Anagnosticum, ἀναγνωστικόν, id omne quod legitur, aut recitatur, scriptum, epistola, &c.
Anagoge, ἀναγωγὴ, subductio. Item Scripturarum interpretatio, qua res ad sublimia & cælestia transferuntur.
Anagogicus, ἀναγωγικός, subductus. V. vocem præced.
Anagraphe, ἀναγραφή, inventarium.
Anæsthesia, ἀναισθησία, defectus sensationis in paralyticis.
Analeptica, ἀναληπτικά, restauratio virium post morbum.
Analesia, ἀναλησία, morbus capitis, qui sensu privat.
Analogismus, ἀναλογισμός, firmum argumenti genus, quod a causa propinqua ducitur.
Analogistæ, ἀναλογισταί, tutores a reddendis tutelæ rationibus immunes.
Analogium, ἀναλόγιον, sacrum ædificium, ita dictum, quod sermo dei ibi legatur, inquit *Isidor. l. 15. Orig. c. 4.* Alii putant esse pluteum, cui liber legendus imponitur. Alii pulpitum, in quo legitur.
Analogus, ἀνάλογος, proportione respondens.
Analphabetus, ἀναλφάβητος, qui ne elementarias quidem litteras novit.

Analysis, ἀνάλυσις, resolutio.
Analyticus, ἀναλυτικός, resolutorius.
Anamnesis, ἀνάμνησις, commemoratio, recordatio.
Anamnesticus, ἀναμνηστικός, in memoriam reducens.
Anancæum, ἀναγκαῖον, necessarium.
Ananca, ἀνάγκη, necessitas.
Anaphalis, ἀναφαλίς, herba ab aliis centunculus dicta.
Anaphoricus, ἀναφορικός, relativus.
Anaphorum, ἀνάφορον, lignum utrinque cavum, quo onera gestantur.
Anaplasis, ἀνάπλασις, fracti membri restitutio, ita ut fracturæ extremæ sese mutuo contingant.
Anaplerosis, ἀναπλήρωσις, repletio, qua ope chirurgica alta vulnera carne replentur.
Anapologetus, ἀναπολόγητος, inexcusabilis.
Anapselophesia, ἀναψηφοφορία, supplicatio Principi oblata a sententia Præfecti Prætorio.
Anarchia, ἀναρχία, status sine rectore, aut Principe.
Anarchus, ἄναρχος, carens principio. Item carens imperio, aut Principe.
Anarythmon, ἀνάρυθμον, cum oratorius numerus non servatur.
Anasarca, ἀνασάρκα, hydrops toto corpore diffusus.
Anasceve, ἀνασκευή, rei propositæ refutatio. *Isid.*
Anastasion, ἀναστάσιον, canticum diei Dominicæ proprium.
Anastomosis, ἀναστόμωσις, sanguinis rejectio ex ore aliquo venarum aperto.
Anastomoticus, ἀναστομωτικός, aperiendi vim habens. Item appetentiam concilians.
Anaticus. V. *Ana.*
Anatole, ἀνατολή, oriens.
Anatome, ἀνατομή, &
Anatomia, incisio.
Anaxant, nominant. *Gloss.*
Anaxyrides, femoralia. Item calcei quidam.
Anaxyris, ἀνάξυρις, herba, quæ Latine rumex.
Anchilops, ἀγχίλωψ, tumens abscessus, qui in angulo oculi suppurat.
Anchites, lapis qui metum depellit.
Anchonides, funis adnectens antennam malo.
Anchyle, ἀγκύλη, passio tendinum circa collum, vel articulos.
Ancillarius, servilis, sordidus. *Gloss.*
Ancla, instrumentum quo aqua hauritur a puteis.
Anclator, servus, minister. *Gloss.*
Anclena, instrumentum ferreum forte. *Gloss. Isid.*
Ancon, ἀγκών, flexus cubiti.
Anconeus musculus est, qui brachii cubitum extendit.
Anconisci, ἀγκωνίσκοι, instrumenta ad torquendum: item ad sublevanda onera.
Ancoragium, tributum pro figenda ancora.
Ancræ, intervalla arborum: item convalles. *Gloss. Isid.*
Ancteres, ἀγκτῆρες, vincula, quibus vulnerum labra constringuntur.
Anctito, as, frequentativum ab ango.
Ancuba, succuba, vel subintroducta. *Gloss. Isid.*
Ancyla, ἀγκύλη, poplitum contractio.
Ancyloblepharum, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium oculi, cum palpebræ inter se, vel cum albo oculi adhærescunt.
Ancyloglossum, ἀγκυλόγλωσσον, impedimentum linguæ. Item vinculum sub lingua.
Ancyloglossus, ἀγκυλόγλωσσος, balbus.
Ancylosis, ἀγκύλωσις, ancyloblepharum.
Ancylotomum, ἀγκυλοτόμον, instrumentum chirurgicum ad linguæ vinculum incidendum.
Ancyroides, ἀγκυροειδής, processus ossis scapularis.
Ancyromachus, ἀγκυρόμαχος, navigium ad ancoras, & hujusmodi navalia instrumenta vehenda.
Andena, instrumentum ferreum in foco, cui imponuntur ligna.
Andigare, abdicare res proprias se vivo.
Andrago, virago, femina virilis animi.
Andrapodista, ἀνδραποδιστής, plagiarius.
Andrapodum, ἀνδράποδον, mancipium.
Androlepsia, ἀνδροληψία, hominis pigneratio.
Androlepsium, ἀνδρολήψιον, manuum injectio.
Andrusphinx, ἀνδρόσφιγξ, homo versipellis, & fraudolentus.
Anemius, ἀνήμιος, libero aeri expositus.
Anemopolemus, ἀνεμοπόλεμος, velitatio.
Anethinus, qui est ex anetho.
Aneurisma, & Aneurismus, ἀνεύρυσμα, & ἀνευρυσμός, tumor ex apertione interioris tunicæ arteriarum, & dilatatione exterioris.
Anfragosus, multis anfractibus impeditus. *Gloss.*
Angelica, radix nota.
Anges, genus serpentis.
Angibata, vas pellucidum, in quo imagunculæ quædam conspiciuntur, subinde se in aliam figuram mutantes. Rectius esset engibaton, ἐγγίβατον.
Angistum, instrumentum quoddam chirurgicum.
Angones, tela mediæ magnitudinis.
Angræ. V. *Ancra.*
Angueo, & Anqueo, coerceo.
Anguria, genus cucumeris.
Angustiare, angustare.
Aniculosus, anilis. *Carbol.*
Animæquus, patiens animo. *Gloss. Isid.*
Animalculum, parvum animal.

Animalitas, animalis substantia, seu essentia.
Animatorius, animam seu flatum continens, ut Animatoria olla. *Gloss.*
Animesco, irascor. *Gloss.*
Aniscalptor, &
Aniterior, nomen musculi cujusdam humeralis.
Anitas, anilitas. *Gloss.*
Anitergium, instrumentum ad tergenda obscena.
Annata, proventus agrorum annuus.
Annihilatio, in nihilum conversio.
Annihilator, qui in nihilum redigit.
Annositas, antiquitas. *Cathol.*
Annastim, quotannis.
Annuitas, annuus agri redditus.
Annuntium, nuntius.
Anomœusia, ἀνομοιουσία, dissimilis substantia.
Anoos, ἄνοος, amens.
Anophytos, ἀνόφυτος, super natus.
Anorexia, ἀνορεξία, cibi fastidium.
Ansartum, tributum promercalium rerum.
Anseaticus, fœderatus.
Anta, ἀντὶ, propter, contra.
Antallagma, ἀντάλλαγμα, permutatio: item res ipsa, quæ in permutatione altari traditur.
Anteambulatria, ancilla quæ dominam in via præcedit.
Antebellare, bello proludere. *Gloss.*
Antecapio, onis, occupatio.
Antegalema, ἀντέγκλημα, figura responsionis, ut Occidi hominem, sed latronem: Excæcatus est, sed raptor.
Antegradatio, progressio, antecessio. *Isid.*
Anteilena, anterior sellæ equinæ crepido.
Antella, quasi antesella, antelena. *Isid.*
Anteloquor, prius loquor.
Anteluco, & Antelucor, ante lucem lucubro.
Antelunares dicti Arcades, quasi ante lunam nati.
Antemeticus, ἀντεμετικός, vomitum sistens.
Antemurale, munimentum ante murum.
Antepraedicamenta, quæ a Logicis ante prædicamenta traduntur.
Anteriores, acies.
Antericeum, balsami genus tenui & capillacea coma.
Antericus, caulis asphodeli.
Antestatio, actus antestandi, & testem vocandi.
Antetibiale, munimentum tibiæ. *Juncker.*
Anteviare, præcedere. *Venant. Fortun. l. 4. carm. 26.*
Anthelix, icis, ἀνθέλιξ, circulus interior auris externæ.
Anthesteria, ἀνθεστήρια, festa Floralia.
Anthologia, ἀνθολογία, florilegium.
Anthos, ἄνθος, rorismarini flos.
Anthracia, ἀνθρακία, pruna.
Anthracosis, ἀνθράκωσις, carbunculus oculi.
Anthropolatra, ἀνθρωπολάτρης, qui hominem tanquam Deum colit, vel Deum tanquam hominem.
Anthropophagia, ἀνθρωποφαγία, consuetudo vescendi humanis carnibus.
Anthypatus, ἀνθύπατος, proconsul.
Anthypnotica, ἀνθυπνωτικά, medicamenta somnum abigentia.
Antiades, ἀντιάδες, tonsillæ induratæ.
Antiaxona, contra axem posita.
Antibiblium, pignus librorum, codex pro codice.
Anticardium, cavum sub pectore hominis.
Antichresis, ἀντίχρησις, usus rei pignori acceptæ.
Antichthon, ἀντίχθων, oppositam pedibus nostris terram incolens.
Antidorum, ἀντίδωρον, remuneratio.
Antidosis, ἀντίδοσις, retributio.
Antidotarium, doctrina de antidotis.
Antidoto, as, antidotum do.
Antifatum, lucrum dotale.
Antiferna, ἀντίφερνα, quæ a viro contra dotem dantur.
Antigena, ante genitus.
Antigraphiarius, antigrapheus.
Antigraphe, ἀντιγραφή, rescriptio, contraria accusatio.
Antigrapheus, ἀντιγραφεύς, receptor, custos, qui fecerat antigrapha pecuniarum Principi ex tributis obvenientium. Item qui dictandis epistolis operam dat.
Antigraphum, ἀντίγραφον, exemplar descriptum, vel depictum.
Antigraphus, ἀντίγραφος, nota critica, semicirculus cum puncto: & significat in translationibus diversum sensum. *Isid.*
Antilena, lorum cingens equi pectus.
Antilepsis, ἀντίληψις, intercessio, interjectio.
Antilogia, ἀντιλογία, contradictio.
Antimensia, aræ quadræ marmoreæ, quæ serviunt loco sacrarum mensarum.
Antimeria, ἀντιμερία, figura Grammaticalis, qua pars orationis pro parte ponitur.
Antimetathesis, ἀντιμετάθεσις, figura quæ commutatio Latine dicitur.
Antimonium, stibium.
Antinomia, ἀντινομία, legum inter se repugnantia.
Antinomus, ἀντίνομος, qui stat contra leges.
Antiparastasis, ἀντιπαράστασις, confessio cum majori inficiatione conjuncta.
Antiparies, paries alteri oppositus.
Antipascha, septimana secunda post Pascha Pentecostes.

Antipedes, obsequia amicorum, circumpedes servorum. *Agrætius.*
Antipegmata, valvarum ornamenta antis affixa.
Antipelargesia, ἀντιπελαργησία, mutua beneficiorum compensatio.
Antipelargesis, ἀντιπελάργησις, idem.
Antiperistasis, ἀντιπερίστασις, circumobsistentia, compressio undique circumfusa.
Antiphasis, ἀντίφασις, contradictio.
Antiphona, ἀντιφωνία, carmen reciprocum alternatim psallentium.
Antiphonarium, liber antiphonarum.
Antipodium, anterior sellæ pars, cui equitantes manu innituntur.
Antipraxia, contrarietas temperamentorum in visceribus, ἀντιπραξία.
Antisagittarius, dux sagittariorum.
Antiscopus, pravus episcopus.
Antispasmus, ἀντισπασμός, mutatio morbi in contrarium.
Antistasis, ἀντίστασις, contrarietas. Item figura, qua aliquid repetitur contrario sensu.
Antithalamus, ἀντιθάλαμος, cubiculum minus thalamo proximum, ubi famulitium dormit.
Antithanaton, ἀντιθάνατον, contra mortem.
Antithora, antidotus contra napellum: quæ herba etiam thora appellatur.
Antitragus, ἀντίτραγος, pars auris extrema.
Antitypum, ἀντίτυπον, exemplar similis formæ: vel contrarium.
Antitypus, ἀντίτυπος, qui per typos significatur.
Antizones, in contrariis zonis habitantes.
Antœci, ἄντοικοι, populi trans circulum æquinoctialem, tot gradibus ab eo distantes, quot nos cis eundem circulum.
Antrorsus, & Antrorsum, versus anteriorem partem.
Anubias, herba cimicaria.
Aoyparxia, ἀνυπαρξία, facultatum absentia, opum defectus.
Aorta, ἀορτή, arteriarum maxima.
Apagmata, abductiones.
Apagoreusis, ἀπαγόρευσις, prohibitio, vetitum.
Apalæstri, ἀπαλαίστριοι, palæstræ ignari. Item qui decorem in statu, motu, flexuque corporis non servant.
Apalarea, argentea patina.
Apanagium, annuus victus minoribus natu filiis, propter jus primogeniti, constitutus: & præcipue ea bonorum pars, quæ regis Galliæ liberis natu minoribus assignari solet.
Apanare, panem præbere.
Apanarium, superior molæ pars.
Apannos, sospes, incolumis.
Apathe, ἀπάθη, genus myrti.
Apathes, ἀπαθής, carens affectibus, rigidus, durus, inflexibilis, qualem Stoici finxerunt sapientem.
Apatheticus syllogismus, fallax, captiosus.
Apedema, πάλημα, saltus.
Apelaticium, omne teli genus.
Apenarius, auriga.
Apeniautismus, ἀπενιαυτισμός, exsilium annuum.
Apennis, relatum, relatio.
Apepsia, ἀπεψία, cruditas stomachi.
Aperculus, parvus aper. *Cathol.*
Aperimetros, ἀπερίμετρος, non circumscriptus, immensus.
Apertorium, apertura. Item officina aperta, in qua opifices palam opus faciunt.
Apertularius, janitor. Item equus habens fracturam, attritum, contusionem. Item effractor. *Isid.*
Apethamenos, mortuus.
Aphanetæ, stellæ absconditæ ob solem vicinum.
Aphæretæ, ἀφαιρεταί, planetæ motum tardiorem habentes, quando retrogradi sunt.
Aphareus, pinnula sub ventre thynni feminæ.
Aphelatra, equorum monumenta.
Aphets Astrologis est genituræ nomen.
Aphreteria, ἀφετήρια, carceres, unde equi dimittuntur ad cursum. Item machinarum genus ad urbes expugnandas.
Aphetes, ἀφέτης, signum dans in Circo emittendis quadrigis. Item annorum distributor, apud Astrologos.
Aphetica loca, ab Astrologis dicuntur in cælesti templo, unde vitalem auspicamur decursum.
Aphoplistæ, ἀφοπλισταί, qui privatis hominibus arma habere non concedunt, ne cædes fiant.
Aphorismus, ἀφορισμός, brevis definitio. Item regula, axioma.
Aphractum, genus calcei muliebris.
Aphratum, genus eduli spumosi. *Isidor.* 20. 2.
Aphrogala, ἀφρόγαλα, flos lactis.
Apia, ἄπια, pyrus.
Apicire, vincire, ligare.
Apile, apiarium.
Apinæ, nuces adeo molli putamine, ut simul mandatur.
Apinari, nugari, tricari.
Apiria, ἀπειρία, inexperientia. Item infinitio.
Aplane, orbis stellarum fixarum.
Aplectum, ἄπλεκτον, fossatum.
Aplomistos, implumis.
Apnœa, ἄπνοια, privatio respirationis.
Apo, is, ligo, vincio.
Apobaterium, ἀποβατήριον, carmen quo discedentes utuntur.
Apobates, ἀποβάτης, ludus quidam equestris apud Athenienses.
Apocaligus, miles caligatus.
Apocalypticus, ἀποκαλυπτικός, revelatorius.

Apocinus, genus saltationis satis impudicæ.
Apochyma, ἀπόχυμα, sopissa.
Apocrisis, ἀπόκρισις, responsio.
Apocrusticus, ἀποκρουστικὸς, repellendi vim habens.
Apodectæ, ἀποδέκται, qui vectigalia & ceteras pecunias publicas recipiunt, & in tabulas referunt.
Apodemica, ἀποδημικὰ, pendentia bene peregrinandi.
Apodesmus, ἀποδεσμὸς, genus usnatus muliebris.
Apodidrascinda, ἀποδιδρασκίνδα, ludus puerilis, in quo unus oculis velatis ceteros latentes quæritat.
Apodos, ἄπῳδος, cantus galli intempestivus. Item vox quævis dissona.
Apographa, ἀπογραφὴ, inventarium.
Apographum, ἀπόγραφον, descriptum, exscriptum.
Apolis, ἄπολις, civitate carens, exsul.
Apologema, ἀπολόγημα, &
Apologismus, ἀπολογισμὸς, defensio, excusatio.
Apologista, ἀπολογιστὴς, qui celerrime computos facit.
Apologistica, ἀπολογιστικὴ, arithmetica.
Apolysis, ἀπόλυσις, liberatio, solutio. Item extremus dies festi: quasi tunc illud solvatur.
Apolyticæ epistolæ, ἀπολυτικαὶ, dimissoriæ.
Apolyticum, ἀπολυτικὸν, formula dimittendi populum per liturgiam.
Apomagdalia, mappa.
Apomeli, ἀπόμελι, potio medium inter mulsum & oxymeli locum obtinens.
Apopemptici hymni sunt, qui peregrinationem alicujus complectuntur, ἀποπεμπτικοί.
Apophansis, ἀπόφανσις, enuntiatio, aut ostensio.
Apophatica, ἀποφατικὴ, negantia.
Apophora, ἀποφορὰ, pecunia a servis persoluta dominis.
Apophyades, ἀποφυάδες, appendices, additamenta adnascentia.
Apophysis, ἀπόφυσις, processus ossis extuberans.
Aporia, ἀπορία, paupertas. Item dubitatio, hæsitantia.
Aporiari, pendere animi, dubium esse, ambigere: item in angustias redigi, ἀπορεῖσθαι. 2. Cor. 4. 8.
Aporon, ἄπορον, dubium, ambiguum, inexplicabile.
Aporrhogas, ἀποῤῥωγὰς Græci vocant defluxus quosdam aerios, similes stellarum cadentium.
Apospasma, ἀπόσπασμα, avulsio.
Apospasmatia, ἀποσπασμάτια, particulæ, fragmenta.
Apostasia, ἀποστασία, veræ Religionis defeetio.
Apostasium, ἀποστάσιον, repudii libellus.
Apostaticus, ἀποστατικὸς, ad apostasiam pertinens.
Apostato, as, ἀποστατῶ, veram Religionem desero. *Cyprian.*
Apostatrix, quæ a Fide deficit.
Aposto, as, violare. Item postponere.
Apostola, mulier Christum prædicans.
Apostrophi oculi, ἀπόστροφοι, retro versi.
Apoxysmata, ἀποξύσματα, desquamationes.
Apotaphi, ἀπόταφοι, sepulcro majorum suorum privati.
Apotelesmaticus, ἀποτελεσματικὸς. Astrologia apotelesmatica, h. e. divinatrix: & Apotelesmatici, divinatores ex astris.
Apothecarius, pharmacopola.
Apothetos, ἀπόθετος, lex tibiæ, quæ remitteret.
Apotome, ἀποτομὴ, &
Apotomia, major pars semitonii, quæ dissectio dici potest.
Apotropæa, ἀποτρόπαια, carmina ad avertendam deorum iram.
Apotropæi, ἀποτρόπαιοι, dii averrunci.
Appanagium. V. *Apanagium*.
Appar, exemplum epistolæ ad plures scriptæ.
Apparenter, in speciem.
Appatesco, appareo. *Ennod.*
Appendicium, appendix.
Appendiculum, æquipondium stateræ.
Appendium, pondus, vel pretium.
Applumbatura, ferruminatio.
Apprecatio, preces.
Appretiare, pretium indicare.
Appropinare, prope accedere.
Appropriare, proprium facere.
Apsida, æ, apsis.
Apsychon, ἄψυχον, inanime.
Aptabilis, qui aptari potest.
Aptabilitas, convenientia.
Aptabiliter convenienter.
Aptatio, actus aptandi. *Gloss. Cyrilli.*
Aptator, qui aptat. *Gloss. Cyrilli.*
Aptatus, us, aptatio. *Theodulf. Aurelianens.*
Aptifico, aptum facio.
Aptitudo, convenientia.
Apyretus, ἀπύρετος, febre carens.
Apyrexia, ἀπυρεξία, intermissio febris. Item deflagratio.
Aquaculare, lenocinari.
Aquariolæ, latrinæ, in quas lotura projicitur.
Aquariolum, idem.
Aquatio, jus piscandi tribus in anno diebus.
Aquatura, aquatio.
Aqueus, qui est ex aqua: ut Aqueus color.
Aquilegium, aquæ collectio.
Aquilina, & Aquilegia, notissimus flos.
Arachnoides, ἀραχνοειδὴς, tunica oculi instar araneæ tenuissima, humorem crystallinum continens.

Aræosyncritus, ἀραιοσύγκριτος, qui corpus raræ texturæ habet, & transpirabile.
Aratura, aratio.
Arbitramentum, arbitrium. *Sipontin.*
Arbitraris, arbitrario. *Sipontin.*
Arbusculosus, arbusculis abundans. *Gloss.*
Arcessitio, & Accersitio, vocatus, us.
Arceuthinus, ἀρκεύθινος, qui est ex ἀρκεύθῳ, h. e. junipero. 2. *Paralip.* 2. 8.
Archaeion, archivum.
Archarius, præfectus, moderator.
Archegetes, ἀρχηγέτης, primarius magistratus.
Archaliter, primario.
Archicancellarius, primus cancellarius.
Archiceraríus, primicerius.
Archiclavus, clavibus domus præpositus, thesaurarius, œconomus.
Archidiaconatus, archidiaconi dignitas.
Archidiaconus, diacontrum primus.
Archidux, ducum primus.
Archiepiscopalis, ad Archiepiscopum pertinens.
Archiepiscopatus, Archiepiscopi dignitas.
Archigrammateus, ἀρχιγραμματεὺς, archicancellarius.
Archigrammaticus, primus inter grammaticos.
Archiatrum, ἀρχίατρον, morbus oleæ.
Archiotæ, qui publico archio præerant.
Archipherecita, qui titulos Talmudicos explicat.
Archippocomus, ἀρχιπποκόμος, præfectus equisonum.
Archischolus, magister scholarum.
Archiscrinius, Ecclesiæ thesaurarius.
Archismaton, saltatio.
Archistelium, stella primæ magnitudinis. Item monasterium.
Archistrategus, ἀρχιστρατηγὸς, imperator.
Archithalassicus, ad archithalassum pertinens.
Archithalassus, navalis imperator.
Architriclinus, ἀρχιτρίκλινος, magister convivii.
Arcibum, archivum.
Arcicula, parva arx.
Arconicum, arsenicum.
Arctomys, ἀρκτόμυς, animal simile ursæ, & muri.
Arculus, parvus arcus.
Ardanium, vas ante januam positum, unde potant bruta.
Ardeola, parva ardea avis.
Arduo, is, addo, adduo.
Arenda, curatio, administratio.
Ares, ἄρης, Mars, ferrum, bellum, vulnus.
Areston, placitum, ἀρεστὸν, ab ἀρέσκω, placeo. Item sententia Præfecti prætorio, quæ rescindi appellatione non potest. In aresto aliquem detinere, h. e. sub placito & sententia.
Argabia, vasa aquaria militum ab ephippiis pendentia.
Argentangina, angina argenti, cum quis se pecunia corrumpi passus est.
Argyritæ, ἀργυρῖται, agones, quorum præmium est argentum, sive pecunia.
Argyrocopus, ἀργυροκόπος, qui argentea opera facit.
Argyrognomon, ἀργυρογνώμων, pecuniæ spectator, explorator, campsor.
Argyrologus, ἀργυρολόγος, quæstor, exactor pecuniæ.
Argyropeactes, ἀργυροπράτης, pecuniæ negotiator.
Argyrotheca, ἀργυροθήκη, repositorium argenti.
Argyrotoxos, ἀργυρότοξος, argenteum arcum habens, h. e. Apollo.
Aria, arbor durissima.
Aricto, minas alicui intendo ob perfidiam, vel scelus aliud.
Aristella, parva arista.
Arister, genus placentæ.
Aristeri, ἀριστεροὶ, sinistri ita dicti Sabbatiani, quod sinistram abhorrerent.
Aristocraticus, aristocratiæ studiosus, ἀριστοκρατικὸς.
Aristophorum, ἀριστοφόρον, vas, in quo prandium affertur.
Arithmeticus, qui numeros discit, vel docet, ἀριθμητικὸς.
Armadon, vehiculum.
Armamentariolum, parvum armamentarium.
Armarius, custos bibliothecæ.
Armasia, conjugium.
Armator, qui arma præbet.
Armatorium, locus ubi arma traduntur.
Armatrix, quæ arma tradit.
Armicola, miles.
Armifactor, armorum faber.
Armigatus, ad armum, seu humerum ligatus.
Armilaus, scapulare monachorum.
Armillaris, armillis seu circulis constans.
Armillarius, armillarum faber.
Armiludium, exercitatio militaris.
Armistatio, armorum statio, aut obsidio.
Armistitium, induciæ.
Armites, armati.
Armitia, fortasse est armus pecoris oblatus. nam in vet. *Gloss.* exponitur Θυσία.
Armostation, onis, obsidio.
Armosus, qui est vastis & validis armis seu humeris.
Aromatizo, ἀρωματίζω, aromata oleo. Item aromatis condio.
Aromatopola, ἀρωματοπώλης, aromatum venditor.

Aro-

Aromatopolium, ἀρωματοπωλεῖον, taberna aromatopolæ.
Arreptitius, a dæmone correptus, larvatus.
Arreſtare, in vincula conjicere.
Arrhenogona, medicamenta ad mares concipiendos.
Arrheturgia, ἀῤῥητουργία, infandum facinus.
Arrhoſtema, ἀῤῥώστημα, imbecillitas, ægrotatio.
Arſenale, navale.
Arſenocœta, ἀρσενοκοίτης. D. Paul. 1. Cor. 6. 9.
Arſenothelesŀ, ἀρσενοθήλεις, dii utriuſque ſexus.
Arſibilis, qui facile ardet.
Artaba, menſura LXXII. ſextariorum apud Ægyptios.
Artanum, aratrum.
Arteres, ἀρτῆρες, pondera, ſeu maſſæ lapideæ vel plumbeæ, manubrio inſtructæ, ut poſſint ab athletis in altum jaci.
Articula, parva ars.
Articulator, membra concidens.
Artidocus, qui docet artes.
Artificina, locus in quo artes exercentur. *Gloſſ. Iſid.*
Artigraphi, de Artibus liberalibus ſcribentes.
Artiſta, liberalibus artibus operam dans.
Artocaſeus, panis decoctus cum caſeo & ovis.
Artotyra, panis cum caſeo.
Artuo, as, per artus divido.
Arveho, adveho.
Arvica, genus frumenti.
Arvinula, parva arvina.
Arvipendium, funis quo agros metimur. *Gloſſ.*
Arundinere, arundinibus ſepire, fulcire, tegere.
Aſcarides, ἀσκαρίδες, vermiculi, tineæ, lumbrici.
Aſcaulus, utricularius.
Aſcella, axilla.
Aſcenſa, æ, aſcenſus.
Aſcetæ, ἀσκηταί, monachi.
Aſceterium, ἀσκητήριον, locus exercitationum.
Aſceticus, ἀσκητικός, ad exercitationes pertinens.
Aſcetriæ, ἀσκήτριαι, monachæ.
Aſcetrix, femina Deo ſacra, & funera curans.
Aſciculus, &
Aſciola, parva aſcia. *Gloſſ. Iſid.*
Aſcodabla, vel Aſcodabra, vas vinarium, utris, flaſco.
Aſcogefrus, pons ex utribus inflatis, ἀσκογέφυρα.
Aſcoliaſmus, ἀσκωλιασμός, ſaltatio per utres.
Aſcopa, vas aquaticum, utripenſile.
Aſcura, quaſi utris cauda, ab ἀσκός, utre, & οὐρά, cauda.
Aſcus, parva ſcapha.
Aſecretis, a ſecretis.
Aſiaga, aſinum agens.
Aſitia, ἀσιτία, faſtidium alimenti.
Aſiſia, ſeſſiones judicum in municipiis.
Aſmatographus, ἀσματογράφος, qui ad muſicum inſtrumentum conſcribit carmina.
Aſmodæus, ἀσμοδαῖος, malus dæmon conjugibus infeſtus.
Aſolœcus, ἀσόλοικος, ſolœciſmis carens.
Aſomatos, ἀσώματος, incorporeus.
Aſotodidaſcalus, ἀσωτοδιδάσκαλος, luxurioſorum magiſter.
Aſotus, ἀσώτως, prodigaliter, incontinenter.
Aſperatura, pretium nummularii datum pro permutatione pecuniæ veteris cum nova & aſpera.
Aſpere, ſine ſpe.
Aſpergillum, inſtrumentum aquæ luſtrali aſpergendæ.
Aſperſor, qui aſpergit.
Aſperſorium, aſpergillum.
Aſphaltos, ἄσφαλτος, bitumen.
Aſphyxia, ἀσφυξία, pulſus privatio.
Aſpicialis, viſibilis.
Aſpicuus, conſpicuus.
Aſpidiſcus, ἀσπιδίσκος, parvum ſcutum. Item ornamentum in modum ſcuti orbiculatum, bulla.
Aſpratura, aſperatura.
Aſprodontes, dentes albos habentes.
Aſſarium, parvus aſſer, trabecula.
Aſſarius, nummus: & genus ponderis.
Aſſaſſinium, homicidium pretio accepto factum.
Aſſaſſinus, homicida mercenarius.
Aſſator, qui aſſat.
Aſſeda, adſeda, & adſelle, ſella quadrijugis. *Gloſſ. Iſid.*
Aſſentaneus, conſentiens.
Aſſentatorius, adulatorius. *Cic.* dixit aſſentatorie.
Aſſequibilis, comparabilis.
Aſſeum, vel Aſſum, calefactorium cubiculum.
Aſſiculus, aſſerculus.
Aſſiduo, as, aſſidue, vel continuo aliquid facio.
Aſſiſii, beneficiarii, qui aſſidue inſerviunt Eccleſiæ.
Aſſiſtentia, ſtudium, favor, cuſtodia.
Aſſiſtrix, quæ aſſidet.
Aſſodes, febris continua cum ſiti, jactatione, & delirio.
Aſſuefactio, aſſuetudo, mos.
Aſſueſio, uſu doceor, aſſuetus fio.
Aſſumentum, pannus aſſutus.
Aſſumptum, aſſumptio dialectica.
Aſſurrectio, actus aſſurgendi.
Aſtalium, fraus, deceptio, dolus.

Aſtandæ, ἀστάνδαι, curſores publici, vel tabellarii apud Perſas.
Aſtantia, præſentia.
Aſtelæ, vel Aſtillæ, corbulæ ex juncis.
Aſthma, ἆσθμα, difficultas ſpiritus.
Aſtites, præſentes, præſides alicui rei.
Aſtrabarium, ſtapeda.
Aſtrabiſter, inſtrumentum geometricum ad menſurandas altitudines ac profunditates.
Aſtragaliſmus, ἀστραγαλισμός, ludus talorum.
A ſtratura, ſtrator.
Aſtrifugus, aſtra fugans.
Aſtroboliſmus, ἀστροβολισμός, vitium arborum, cum caniculæ æſtu exareſcunt: item animalium, cum membrum aliquod aruit, & emoritur.
Aſtrolabium, ἀστρολάβιον, inſtrumentum, quo aſtrorum motus colligitur.
Aſtrologicus, ἀστρολογικός, ad aſtrologiam pertinens.
Aſtromanta, ἀστρομάντις, qui ex aſtris divinat.
Aſtromyon, ἀστρόμυον, ſtellæ nomen apud Ægyptios.
Aſtropelece, fulmen, ἀστροπελέκη.
Aſtroſus, lunaticus, malo ſidere natus. *Iſidor.*
Aſtrothema, ἀστρόθεμα, poſitio ſtellarum, conſtellatio.
Aſtrotheſia, ἀστροθεσία, idem.
Aſturio, piſcis nobilis.
Aſtynomus, ἀστυνόμος, urbis præfectus.
Aſylia, ἀσυλία, immunitas.
Aſymmetria, ἀσυμμετρία, incommenſurabilitas.
Aſymmetrus, ἀσύμμετρος, incommenſurabilis.
Aſymphonia, ἀσυμφωνία, inconſonantia.
Aſyſtatus, ἀσύστατος, inconſiſtens, non ſibi conſtans.
Ataxia, ἀταξία, perverſitas, inordinatio.
Ate, ἄτη, damnum. Item dea, quæ malis homines implicat.
Atechnus, ἄτεχνος, arte carens.
Ateramna, ἀτέραμνα, legumina, quæ concoqui non poſſunt.
Athacus, volucris genus.
Athanaſia, ἀθανασία, immortalitas.
Athanatus, ἀθάνατος, immortalis.
Athanor, furnus chymicus, ab igne immortali dictus.
Athara, ἀθάρα, puleatæ genus, ab ἀθὴρ, ariſta.
Atheiſmus, ἀθεϊσμός, deorum & religionis contemptus.
Athena, Ἀθήνη, Minerva.
Atheoretus, ἀθεώρητος, a contemplatione alienus.
Ather, ἀθὴρ, ſummitas ſpicæ in hordeo.
Athera, ἀθήρα, ſorbitiuncula ex zeæ tenuiſſimo polline.
Atheroma, ἀθέρωμα, & ἀθήρωμα, abſceſſus pulticulæ ſimilis, tenui folliculo incluſæ.
Athiſca, θυΐσκη, patera, cujus uſus in ſacris: vel turibulum.
Athlotheta, ἀθλοθέτης, curator gymnicorum certaminum, & athletis præmia proponens.
Atmoſphæra, ἀτμοσφαῖρα, ſpatium illud aëris, quouſque terræ exhalationes aſcendunt.
Atania, ἀτανία, nænia languide a præficis cantata.
Atramentale, atramentarium.
Atramentariolum, parvum atramentarium.
Atramentarium, vas atramenti. *Gloſſ.*
Atreta, ἄτρητος, impervia naturæ mulier.
Atricapillus, a, um, nigrum capillum habens. *Gloſſ.*
Atrici, janitores.
Atrifer, juncus ſemine nigro.
Atritudo, atritas. *Gloſſ.*
Attacus, ἀττακός, genus locuſtæ ſine pennis.
Atteger, deminutus: cui contrarium eſt integer.
Attemperies, temperamentum.
Atteſtatum, teſtimonium.
Attitulo, titulum impono. *Roſw.*
Attogario, cum toga ſuperinduitur tunica. *Gloſſ.*
Attractio, attrahendi actus.
Attropare, tropice loqui.
Attulo, affero.
Atturare, tus in ſacrificio accendere.
Atturatio, turis incenſio.
Auca, anſer. Item quævis avicula.
Auctoratitius, auctoritatem habens.
Auctoritative, ex auctoritate.
Averſator, qui averſatur.
Auge, αὐγή, ſplendor.
Auger, augur.
Augia, campus paſcuus amni adjacens.
Augmentabilis, qui augeri poteſt.
Augmentarius, augens. *Gloſſ.*
Augmentatio, augmentum.
Augmentator, qui auget.
Augmentatrix, quæ auget.
Auguarius. *Gruter.* 645. a.
Augurator, augureus.
Auguſtaticum, donativum Auguſti, congiarium.
Aviaticus, nepos ex filio.
Avigerulus, aves gerens, aut vendens.
Aulæatus, aulæis ornatus.
Aulamæum, tributum, ex quo ſolvebatur ſtipendium militibus aulam Principis ſervantibus.
Aularius, miniſter aulæ.

Aule-

Aulistris, tibicina, αὐλητρίς.
Aulio, tibicen. *Gloss.*
Auramentum, auri tuductio. *Gloss.*
Aurantium, pomum aureo colore.
Aurator, inaurator.
Aureola, præmium in cælo, apud Theologos.
Aurococtor, aurum purgans. *Gloss.*
Auricularius, consiliarius.
Auriculosus, auritus. *Gloss.*
Aurifaber, aurifex.
Aurifegium, auri collectio: & locus ubi aurum colligitur.
Aurificius, aurificis officina.
Aurificium, opus ex auro.
Aurigo, vitium segetum.
Aurivittis, avis quædam quasi auream vittam habens.
Aurorans, illuminans. *Gloss. Isid.*
Auroreus, a, um, ad auroram pertinens. *Bapt. Mantuan.*
Aurugia, auri sculptura.
Auruginosus, ictericus. *Gloss.*
Austriacus, ab Austria.
Authenta, αὐθέντης, homo sui juris.
Autochir, αὐτόχειρ, qui sua manu cædem facit.
Autochiria, αὐτοχειρία, homicidium propria manu factum.
Autochthones, αὐτόχθονες, terrigenæ, indigenæ.
Autodidactos, αὐτοδίδακτος, per se doctus sine magistro.
Autolecythus, αὐτολήκυθος, parasitus.
Automatia, αὐτοματία, fortuna.
Automeli, αὐτόμολοι, profugi.
Autonomia, αὐτονομία, potestas vivendi suis legibus.
Autonomus, αὐτόνομος, nulli subjectus.
Autophorum, αὐτόφωρον, furtum manifestum.
Autophorus, αὐτόφωρος, fur manifestus.
Autophyes, αὐτοφυής, sua sponte natus, nativus.
Autopodia, αὐτοποδία, genus calceamenti.
Autopsis, αὐτοψία, oculata fides, experientia ex inspectione.
Autoschediasma, αὐτοσχεδίασμα, opus ex tempore & tumultuarie factum.
Autourgia, αὐτουργία, operatio ejus, qui per se facit.
Autourgicon, rusticorum turba.
Autourgus, αὐτουργός, qui per se facit. Item rusticus. Item rusticum prædium.
Auxaria, secreta nemoris, quæ aves frequentant.
Auxesis, αὔξησις, incrementum, amplificatio.
Auxonium, Romanum, Latinum.
Azapides, pedites Turcici.
Axillatio, obtruncatio extremitatum per ignominiam, & earum suspensio axillis obtruncantium.
Axioma, ἀξίωμα, sententia, effatum, pronuntiatum. Item dignitas, amplitudo, auctoritas.
Axiomatici, qui publica functione, & dignitate in Ecclesia utuntur.
Azariæ, tesseræ, taxilli.
Azazael, caper emissarius.
Azzalum, acies ferri, chalybs.

B

BAbare, βαβάζειν, garrire, clamare.
Babiger, stultus. *Gloss. Isid.*
Babit, superbit. *Gloss*
Baburrus, ineptus, stultus. *Isid.*
Bacanies, æ, otiosus, vacans.
Bacario, urceoli genus. Item qui meretricibus aquam ministrat. *Gloss.*
Baccalaureus, qui primum gradum honoris in Academicis studiis est consecutus.
Baccanum, semen, vel nucleus, vel mucro raphani.
Bacchis, vasis aquarii genus. *Isid.*
Bacchium, βακχεῖον, genus vasis vinarii. Item Bacchi ædes.
Bactrismus, βακτρισμός, genus lascivæ saltationis.
Baculo, as, verbero.
Baen, torquis genus ex auro & gemmis, a familiaribus regum gestari solitus. *Gloss. Isid.*
Bæta, vestimenti genus.
Bætylus, βαίτυλος, saxum fasciis involutum, quod pro Jove recens nato Rhea Saturno devorandum dedit.
Bagis, nutrix.
Bagitæ, pueri honorarii.
Baja, dona, quæ Imperator Palatinis suis, & Patriarcha Clericis suis ante diem Palmarum distribuebat. a Βαΐα, palma.
Baion, compositio Medica, cui acerna resina admiscetur.
Bajonula, lectulus portatilis. *Isid.*
Bajulatio, actus bajulandi, gestatio.
Bajulator, bajulus.
Baius color, badius.
Balanitæ, βαλανῖται, uvæ dictæ a magnitudine.
Balantium, marsupium. Item genus ponderis.
Balare, saltare.
Balatio, saltatio.
Balator, saltator.
Balbucinor, balbe loquor.
Balbuties, hæsitantis linguæ.
Baleaticæ cochleæ, quæ in speluncis nascuntur.
Ballismus, βαλλισμός, saltatio, chorea.

Ballistica, ars sagittandi.
Ballivus, prætor, potestas.
Ballo, as, saltare.
Balneaticum, pretium lavandi. *Gloss.*
Balneo, as, in balneo lavo. *Scriban.*
Balteo, as, cingo. *Gloss. Isid.*
Bambacinus, bombycinus.
Bambacium, gossipium.
Bamma, & Bammum, βάμμα, tinctura, condimentum.
Banauson, βάναυσον, genus machinæ tractoriæ.
Banausus, βάναυσος, artifex, qui ad ignem operatur. Item servus mercede conductus. Item quilibet vilis servus.
Banca, mensa argentariorum.
Bancus, tribunal.
Bandophori, vexilliferi.
Bandum, vexillum.
Bannire, in exilium pellere.
Bannitus, in exilium pulsus. Item excommunicatus.
Bannum, & Bannus, exilium.
Banus apud Turcas, & Hungaros est præfectus & gubernator provinciæ.
Bapheus, βαφεύς, tinctor, infector.
Baphicus, βαφικός, tinctorius.
Baptismalis, ad Baptismum pertinens.
Baptizatio, actus baptizandi.
Barbamentum, barba.
Barbarizo, βαρβαρίζω, barbaris faveo. Item barbare loquor.
Barbatorium, tonstrina.
Barbesco, barbam emitto. *Gloss. Cyrilli.*
Barbire, idem. *Theod. Priscian.*
Barbiresium, massa barbæ.
Barbitonsor, tonsor.
Barbulus, diminut. a Barbus. *Gloss.*
Bardariotæ, milites stationarii, qui Constantinopoli Imperatoriam aulam custodiebant, & in equitatu populum virgis submovebant.
Bardocucullatus, bardocucullo indutus.
Barducium, hastile, jaculum, securicula levis.
Bargenna, aut Barginna, vespillo. *Gloss.*
Barosus, stultus, baro. *Gloss.*
Basilicanus, &
Basilicarius, vel Basilliciarius, qui in Basilica ministrat. Item forensis. *Gloss.*
Basilinda, βασιλίνδα, ludus puerilis, in quo unus sortito rex factus ceteris, ut subditis, imperat.
Bastagium, βαστάγιον, theca, in qua milites arma condita portant.
Basto, onis, baculus.
Bastonicum, arctissima custodia.
Bastum, clitellæ.
Bastus, baculus.
Batalare, percutere. Unde batalia, prœlium.
Batalarius, baccalaureus. *Vives dial.* 13.
Bater, βατήρ, pedum.
Batos, βάτος, frutex spinosus.
Batris, vas longioris manubrii, trulla.
Battisecula, cyanus.
Battuta, arsis & thesis in musica.
Batualia, loca ubi rudibus pugnatur. Item exercitationes ipsæ velitares. *Gloss.*
Batutrium, pistillum. *Gloss.*
Batuator, rudibus pugnans.
Batus, βάτος, genus mensuræ apud Hebræos.
Baubare, baubari. *Gloss.*
Bauca, patera. *Gloss.*
Baucale, & Baucalium, vas potorium.
Bazana, sacculus.
Bazeli, pelvis.
Becarius, vicanus, rusticus.
Baccefelenæ, βεκκεσέληνοι, nugæ rancidæ, gerræ.
Bachica medicamenta, βηχικὰ φάρμακα, contra tussim.
Bedellus, minister scholarium.
Barmoth, Dæmonum princeps.
Belbus, hyæna.
Belial, absque jugo, absque domino, apostata.
Belion, herbæ genus.
Bellarius, bello aptus, bellicus.
Belluilis, belluinus. *Gloss.*
Belos, βέλος, sagitta, missile.
Belum, talum. Item virilis pars.
Bendidia, βενδίδεια, sacra apud Thraces.
Benedicentia, bona verba.
Benedicte, bene dicendo.
Benedicus, qui bene dicit, & laudat.
Benelinguatus, loquax, verbosus, eloquens. *Isid. Gloss.*
Beneplacitum, voluntas.
Benesuasor, qui bona suadet.
Benignor, aris, benigne ago.
Bennarius, bennarum artifex, aut ductor.
Berberi, & Berberion, concha, ex qua margarita evelluntur.
Berberis, spina parvam & rotundam uvam ferens.
Bergenæ, & Bargenæ, vespillones.
Bergia, βέργια, virgæ, quibus milites exercitationis causa pugnabant.
Bero, sacculus: a pera dictus.

Berua-

Beruarii, lictores, ſatellites.
Beryllinus, ad beryllum pertinens.
Beryllifica, ars utendi beryllis et cryſtallo.
Beſtialitas, ferina & crudelis natura.
Betus, vetus, priſcus.
Bezirides, conſiliarii Imperatoris Turcici.
Bibacitas, bibendi aviditas.
Bibibilis, qui bibi poteſt. *Gloſſ.*
Biblia, o. plur. βιβλία, libri.
Bibliographus, βιβλιογράφος, ſcriptor librorum.
Bibliopegus, βιβλιοπηγός, qui libros compingit.
Bibliopolium, βιβλιοπωλεῖον, officina libraria.
Bibliothecarius, bibliothecæ cuſtos.
Bibliotaphi, βιβλιοτάφοι, qui libros nacti inſignes, nemini eorum copiam faciunt, ut ſoli ſapere videantur.
Bibosius, bibax. *Gloſſ.*
Bicirres veſtes, utrinque villoſæ.
Bicors, duplex habens cor. *Commodian.*
Bicoxum, δίκωξον: a bis, & coxa.
Bidellus, Gymnaſii cuſtos.
Bidentatio, occatio.
Biduanus, duum dierum. *Raban. Maur.*
Bifaciatus, duas habens facies, bifarius.
Bifax, idem. *Gloſſ. Iſid.*
Bifido, as, bifariam findo. *Zeno Veronenſ.*
Bifur, bis fur, bis in furto deprehenſus.
Bigamia, διγαμία, repetitum matrimonium.
Bigamus, δίγαμος, qui bis matrimonium contraxit.
Bigilaticum, æs quod vigiles accipiebant.
Bigilator, vigilator.
Bigradus, duos habens gradus. *Gloſſ.*
Biherni, qui herniam in ſcroto utrinque habent.
Bihorium, ſpatium duarum horarum.
Bilacium, genus medicamenti.
Bilbinus, videtur eſſe vas, in quo humor bilbit, bombylius.
Bilibralis, bilibris.
Bimanubriatus, duo habens manubria.
Bimenſtruus, bimeſtris. *Gloſſ.*
Binio, binarius numerus. Item monetæ genus. *Iſid.*
Biochreſta, βιόχρηστα, res vitæ utiles.
Biparus, a, um, bis pariens.
Biplex, duplex.
Birretum, pileolus.
Biſapor, duos habens ſapores.
Biſmuthum, corpus minerale albicans, durum, & fragile, quod & marcaſſita dicitur.
Biſpelliones, & Biſpellones, veſpillones.
Biſſa, vas quoddam. Item corrigia.
Biſſextilis, biſſextialis.
Biſtium æ, trullæ.
Bitalaſſus, amnus dubius, anceps.
Bitalis, victualia.
Bitaaides, milites Turcici.
Bitiæ, mulieres duplici pupilla.
Bitumino, as, bitumine illino.
Bivalvia, biforis.
Biventer, muſculus inferioris maxillæ.
Biumbres, populi ſub æquatore habitantes, amphiſcii.
Bivocalis, diphthongus.
Bizicra, bucula, aratura vultus.
Bladum, frumentum.
Blæſitas, balbuties.
Blanchion, herba inter filices.
Blandidule, blandicule.
Blandidulus, blandulus.
Blandifico, blandum facio. *Sipontin.*
Blaſphema, βλάσφημος, maledice.
Blato, onis, blatero. Item cubicularius, hoſpitalarius. *Gloſſ. Iſid.*
Blatro, as, blaterare. *Gloſſ.*
Blattearius, bractearius. *Gloſſ.*
Blautæ, genus calceorum domeſticorum. *Poll.*
Blax, βλάξ, ſtupidus, hebes, ſocors.
Blemmites, lapis metallicus coloris electri.
Blæſi, quibus retrorſum crura curvata ſunt.
Bletes, genus calceamenti, ſic dicti, quia pedem lædit.
Bletra, βλητρα, lædentia præſertim pedes.
Bletrum, βλῆτρον, clavus ferreus.
Boalia, ludi diis inferis ſacri, in quibus boves mactabantur.
Boaria, lappa.
Bocale, vas vinarium.
Bolbophage, edulii genus. *Caſaubon.*
Bole, βολή, jactus.
Bolias, machina bellica jaciendo apta.
Bolis, funis cum pondere ad explorandam maris altitudinem.
Bolona, taberna cetaria. Item redemptor tabernæ hujuſmodi. *Gloſſ.* Item loſtitor.
Bombarda, machina bellica: a bombus, & ardeo, quia cum ſonitu & flamma igneos globos jacit.
Bombinare, conviciari.
Bombio, is, bombum edo.
Bombulus, crepitus.
Bombycinare, bombycinam facere.
Bombycinator, qui bombycinam facit.
Bombylius, βομβύλιος, vas anguſti colli, quod inter bibendum bombum edit. Item genus apis obſtreperæ.
Bomolochus, βωμολόχος, ſcurra, fanaticus, fur.
Bomugi, ſonus auditi in paluſtribus inſtar mugitus boum.
Bonarii, qui naturali jure domini ſunt.
Bonifacies, bona facies. *Gloſſ.*
Bonifatus, a, um, bono fato præditus. *Gloſſ.*
Bonimoris, qui bonis eſt moribus.
Boniſſimus, optimus. *Vet. Lapis.*
Borax, chryſocolla, gluten.
Bordacas, rana.
Boſmorus, frumentum Indicum tritico minus.
Boſtar, ſtabulum boum.
Botanice, βοτανική, ars herbaria.
Botanicum, βοτανικόν, liber de herbis. *Iſid.*
Botanicus, βοτανικός, herbarum peritus.
Botrus, βότρυς, uvæ racemus.
Bova, vas vinarium longum, turgidum, & amplum.
Brachionarium, ornamentum brachii, armilla. *Gloſſ.*
Brachioniſter, idem.
Brachybius, βραχύβιος, qui vitæ eſt brevis.
Brachylogia, βραχυλογία, breviloquentia.
Branchus, βράγχος, raucedo.
Bravium, βραβεῖον, victoriæ præmium.
Bregma, βρέγμα, ſinciput.
Brephotropheum, βρεφοτροφεῖον, locus alendis infantibus.
Breviatio, compendium.
Brevigerulus, qui breve gerit. *Gloſſ. Iſid.*
Breviloquium, breviloquentia.
Breviloquus, breviloquens.
Bris, vaſis genus.
Bris, jucundum: unde Briſeis, quæ jucunda Achilli. *Cornutus.*
Briſare, exprimere, uvas calcare.
Briza, ſecale.
Broilus, nemus, aut ſaltus regum Galliæ.
Bromoſus, βρωμώδης, graveolens, immundus.
Bronchocele, βρογχοκήλη, tumor gutturis.
Bronchus, βρόγχος, pars inferior aſperæ arteriæ.
Bronteum, βροντεῖον, machina in ſcena ad imitanda tonitrua.
Bronteus Jupiter, hoc eſt tonans, Βροντῶος.
Bruna, militare munimentum, thorax.
Brumalia, feſta Romanorum in honorem Bacchi, vel Saturni.
Brumoſus, hiemalis.
Brupeo, ſtupeo.
Brytis, uvarum partes ſolidæ, quæ muſto expreſſo ſuperſunt.
Bryton, vinum ex hordeo.
Bubona, dea boum.
Bubones, inguina, & eorum inflammationes.
Bubonocele, βουβωνοκήλη, ramex inguinum.
Bubulcarius, bubulcus. *Gloſſ.*
Bucacraton, buccea panis vino intincta.
Bucala, videtur eſſe vas lavandis manibus.
Bucamiſon, induſium.
Buccifmus, jentaculum.
Buccularius, qui bucculas facit.
Bucea, folliculus grani fabæ interior.
Bucentaurus, Centaurus magnus: item genus navis.
Bucentus, & Bucentrum, βούκεντρος, œſtrum, tabanus.
Bucentoversgium, boum ſtimulus.
Boceda, ſtercus bubulum.
Bulbitare, ſtercore puerili inquinare.
Bulbitum, ſtercus, lætamen, fimus.
Bulcolacca, *vel* Burculacca, *aut* Buthrolacca Græce eſt cadaver excommunicati.
Buleuticum, βουλευτικόν, locus in theatro pro ſenioribus.
Bullaturium, forma bullarum, ſigillum, parva bulla.
Bullum, paſtoris baculum, pedum.
Buneurum, βούδερον, flagellum e nervis bubulis.
Buo, impleo. *Iſid. Gloſſ.*
Bupædes, βούπαιδες, magni pueri.
Buphonum, βούφονον, herba quæ comeſa bubus anginam creat.
Buphorus, terra facilis aratu.
Bupodes, βούποδες, magni pedes.
Burda, amictus ex junco textu factus.
Burdatio, penſio, quam debent ruſtici ſolvere.
Burdo, aſinus, mulus. Item baculum oblongum.
Buricus, vilis caballus, vel aſellus. *Paulin. Nolan. epiſt. 29. ſect. 12.*
Burnus, qui libidini præeſt.
Burſa, crumena ex corio.
Buſtar, buſtum.
Buſtare, ſepelire. *Gloſſ. Iſid.*
Buſtuarium, buſtum.
Butaurus, magnus taurus. Item genus avis.
Buthilia, vacca.
Butina, lagena.
Butomum, frutex, vel juncus.
Butta, vas vinarium majus.
Butyraceus, qui eſt ex butyro.
Buza, ſacculus.
Buzyges, qui jugo boves jungit.
Byſaſtria, nutrix.

Bytza,

Byrza, culea.
Brannachæron, enfis genus.
Byzon, mamma.

C

CAbæfus, qui expleri nequit.
Cabala, & Cabbala, doctrina ore tenus tradita, non litteris confignata. Item ars divinandi per litteras.
Cabelifta, & Cabbalifta, cabalæ peritus.
Caballarius, eques, equitans. *Gloff. Ifid.*
Caballeton, fulcrum lecti.
Caballicare, equitare.
Caballion, propugnaculum.
Cabbades, καβάδης, veftis, feu chlamys militaris.
Cabidarius, lapicida.
Cabus, menfura frumentaria apud Hebræos.
Cacabaceus panis, escabi odorem eeferens.
Cacabulum, locus ftercoris.
Cacia, κακία, malitia.
Cacochymia, κακοχυμία, vitium humorum in corpore.
Cacochyma, n. plur. κακόχυμα, quæ malum fuccum habent.
Cacocuftumus, male moratus.
Cacodæmon, κακοδαίμων, malus Genius.
Cacogenius, idem.
Cacopathia, infirmitas, mala valetudo, κακοπάθεια.
Cacoftomachus, κακοστόμαχος, ftomacho laborans.
Cacuo, quafi coacuo, hortor, acuo, inftigo. *Gloff.*
Cada, arvina.
Cadamitas, calamitas.
Cadara, negotiatio pinguiaria.
Cades, mulier innupta.
Cadifcus, καδίσκος, vafculum fuffragiis colligendis.
Caduciarius, qui rationes confcribit eorum, quæ per mortem militum ad legionem cadunt.
Cadula, orum, guttæ cadentes ex pingui carne, cum affatur, vel ex cereo.
Cadurda, labra pudendi muliebris: vel fponda lecti. *Gloff. Ifid.*
Cæcua, & Cæcuma, noctua quæ lucem fugit. *Lex. Philol.*
Cæcula, cæcilia. *Ifid.*
Cædecula, parva cædes.
Cæliloquus, de cælo loquens. *Commodian. Inftruct. 60.*
Cæltes, celtis.
Cærice, καιρικὴ, hora temporalis feu vulgaris, non aftronomica, quæ major, vel minor eft pro temporum varietate. nam dies toto anno apud veteres ex XII. horis conftabat.
Cæfpitator, dubitans.
Cæfpito, as, offendo, incurro.
Caieta, æ, coercitio, coarctatio.
Caio, cohibeo, coerceo, compefco. unde cai in vet. *Gloff.* funt cancelli.
Caladrius, & Caladrion, avis albi coloris.
Calama, fpica frumenti.
Calamarium, calamorum theca.
Calamiftratura, capilli calamiftrati: vel ipfa capillos calamiftrandi actio.
Calamito, as, calamitofum reddo.
Calafaftri, pueri canoram vocem habentes.
Calazion, tuberculum in palpebris, χαλάζιον.
Calba, *vel* Calbæ, ornamenta. V. *Thef. Fabr.* in Cale.
Calcatio, proculcatio.
Calceamentarius, &
Calcearius, futor caligarius.
Calcinatio, combuftio ufque ad cinerem.
Calculofitas, morbus calculorum. *Gloff.*
Caldarius, qui aquam calidam præbet. *Gloff.*
Caldicum, locus ad ambulandum. *Gloff. Ifid.*
Calefactivus, calefaciendi vim habens.
Calefactor, qui calefacit.
Calefactorium, locus in quo Monachi calefiunt.
Calena, poculi genus. Quidam *Varroni* tribuunt.
Calendalia, tributa quafi ftrenæ loco folvi folita Cal. Januar.
Calendariographus, qui calendarium confcribit.
Calendarius, a, um, ut Calendarius liber, calendarium.
Calendula, herbæ genus.
Caleftre, genus mitræ, tegumen capitis.
Caletra, locus, ubi vefpæ nutriuntur.
Calicellus, caliculus. *Octav. Horatian.*
Caliclarium, caliculus potorius. Item locus calicibus reponendis.
Caliditas, calor.
Caligino, as, caliginem induco.
Calio, decipio.
Calius, einis, quia calet.
Callæi, gallinaceorum barbæ.
Callas, fabrorum foramina. *Gloff. Ifid.*
Callibium, tugurium.
Callicula, ornamentum rotundum affutum veftibus ex purpura, auro, argento, gemmis, & hujufmodi.
Calligraphia, καλλιγραφία, ars fcite fcribendi, vel pingendi.
Calligraphus, καλλιγράφος, qui fcite fcribit, aut pingit.
Callilogia, καλλιλογία, elegantia dictionis.

Callipæs, καλλίπαις, pulcros liberos habens.
Callifcopus, καλλισκόπος, Indufteius.
Callos, κάλλος, pulcritudo, honeftas.
Calobalfamum, καλοβάλσαμον, lignum balfami.
Calobatarius, qui ligneis pedibus, feu grallis ambulat.
Calobates, καλοβάτης, idem.
Caloipparati, equites bonis equis inftructi.
Calopulites, vendibilis.
Calopus, καλίπους, qui pulcris eft pedibus. Item animal Syriacum juxta Euphratem habitans.
Calorices, gemma herbacei coloris.
Calorifico, as, calefacio.
Calparo, καλπάζω, tolutim equitare.
Calpes, galeæ militum. *Gloff. Ifid.*
Calthudia, feftum.
Caltza, caliga.
Calvafter, aliquantum calvus.
Calvillo, es, leviter decipio.
Calvinarius porcus, qui cibo permixto ex colluvie hieme nutritur.
Calvitas, deceptio, dolus.
Calvo, as, calvum facio.
Calus, vas vimineum mufto colando.
Cama, lectus brevis, & circa terram.
Camax, pertica.
Camberlanus, præfectus regii cubiculi.
Cambeftrium, machinæ bellicæ genus.
Cambialis, e, ad permutandum pertinens.
Cambitas, permutatio. *Gloff.*
Cambium, idem.
Camela, tegumentum capitis.
Camelafium, tributum pro camelis.
Camelaucium, Camelaucus, & Camelaugum, caufia, qua Macedones caput velabant.
Camelus, κάμηλος, funis craffus nauticus.
Camerarius, præfectus cameræ, feu cubiculi. Item thefaurarius, feu quæftor.
Camilabo, pannus utrinque dependens e pileo Patriarchæ.
Camilus, κάμιλος, funis craffus, camelus.
Caminobligatores, excubitores.
Caminobligon, excubiæ in itinere difpofitæ ad fpeculandum.
Camifati, qui facros lebetes calefaciebant, ut inde aquam ferventem facris poculis infunderent.
Camifia, tunica, interula, indufium.
Campana, tintinnabulum majus, Nolæ primum in Campania adhibitum a Paulino Epifcopo: unde & Nola dicitur ab urbe, Campana a provincia.
Campanarius, qui campanas facit, aut pulfat.
Campaneus, & Campanius, campeftris.
Campanile, turris, in qua pendent campanæ.
Campanifticum, tributum folvendum in publicum.
Campanula, tintinnabulum.
Camparius, qui campum cuftodit.
Camphora, fpecies bituminis.
Campicellum, parvus campus. *Innocent.* apud *Goef.*
Campio, onis, certator pro alio datus in campo ad duellum.
Campfor, trapezita, nummularius.
Canabus, lignum, cui figuli argillam circumponunt.
Canaptura lucernarum accenfio fub tempus cœnæ.
Canafter, aliquantum canus.
Canava, cœnaculum. *Gloff. Ifid.*
Canavaria, quæ vinariæ cellæ præeft.
Cancellaria, æ, locus ubi manet cancellarius.
Cancellariatus, dignitas & munus cancellarii.
Cancellus, parvus cancer.
Canceratus, cancri morbo fœdatus.
Cancerufus, cancri morbo laborans.
Cancrinus, retrogradus, recurrens, ut Cancrini verfus.
Cancris, femen libanotidis. Item pilula uftoria apud Medicos.
Cancroma, cancri ulcus. *Salvian.*
Cancrofus, cancri morbo laborans.
Candaulus, κάνδαυλος, edulium ex carne elixa, pane, & cafeo Phrygio, cum anetho, & pingui jure.
Candelaptes, qui candelas accendit.
Candes, vafa fictilia. Item veftimentum Perficum. κάνδυς.
Candion, facchari genus.
Cando, is, accendo, uro.
Candylus, edulium ex oleo, lacte, cafeo, & melle.
Canella, cafia, cinnamomum.
Canicaceus, furfuraceus.
Canicida, qui canes cædit.
Caniculum, atramentarium.
Caniculus, catellus.
Canile, ftabulum canum.
Caniftellum, parvum caniftrum.
Cannabaceus, cannabinus.
Canonicatus, dignitas Canonici.
Canonizatio, apotheofis.
Canonizo, in deos refero.
Canopifmus, κανωπισμός, petulantia, luxus.
Cantabilis, qui cantari poteft.
Cantabra, hafta.
Cantacium, fcrinium.

Cantes, fistulæ organorum musicorum.
Canthelius, genus vasis.
Canthus, κανθός, oculi angulus.
Canties, murenulæ in margaritis.
Cantulla, ornamentum aureum vel argenteum, quod in Basilicis dicabatur.
Canutus, canus.
Capa, vestis stragulæ genus.
Capabilis, capax.
Capaculus, aliquantum capax.
Capanna, casa rustica. *Isidor.*
Capapellis, capa cum pelle.
Capella, ædicula, sacellum, fanum.
Capellanus, capellæ custos.
Caphura, κάφουρα, arbor Indica. Item gummi ex ea.
Capharnlæum, camphoræ oleum.
Capiclavius, custos carceris.
Capitaneus, qui caput & præses est in aliquo ordine. Adjective Capitaneæ litteræ, termini in limitibus. *Auct. de limitib.* apud *Goes.*
Capitedeorsum, capite deorsum.
Capitilavium, dies, in quo infantium capita lavant. *Isid.*
Capitosus, qui magno est capite. Item obstinatus.
Capitulacium, liber, in quo tributa continentur.
Capitulatio, ordinatio alicujus rei in certa capita.
Capitulo, ac, capitulum appono. Item per capita distinguo.
Capnomantia, καπνομαντεία, divinatio ex fumo.
Capnomantis, divinator ex fumo super aris, καπνομάντις.
Capons, καπνός, fumus.
Cappa, cucullus, pallium.
Cappatus, cappa indutus.
Capreus, caprinus.
Caprillus, idem.
Caprisso, caprum imitor.
Caprodum, καπρόδων, capri dens.
Captentula, captio. *Isid. Gloss.*
Captivatio, captivitas.
Carcerarius, carceris custos. *Gloss.*
Carcero, ac, in carcerem trudo.
Cardax, saltatio quædam obscena.
Cardia, καρδία, cor. Item superius os ventriculi.
Cardialgia, καρδιαλγία, dolor cordis, aut stomachi. Item tristitia.
Cardopos, κάρδοπος, arca panaria, vel mactra.
Cardulum, membrum feminæ.
Careatio, privatio.
Caresco, carere incipio. *Gloss. Cyrilli.*
Cariceus, ex carice factus.
Carico, ac, onero.
Caricula, parva carica.
Carinatim, in modum carinæ.
Carissare, Cares imitari.
Carminatius, qui lanam Carminat.
Carminatius, a, um, ut Carminativa medicamenta.
Carminatrix, quæ lanam carminat.
Carminice, per carmina.
Carminicus, metricus.
Carnificium, carnificina, tormentum. *Sarisberiens.*
Carnisprivium, & Carniprivium, tempus quo carnium esus interdictus est.
Carnositas, &
Carnulentia, pinguedo.
Caropera, & Manopera, duplex servitutis genus.
Carus, κάρος, somnus justo profundior. Item crapularis redundantia. Item semen exiguum.
Carota, beta rubra.
Caroticus, καρωτικός, soporandi vim habens.
Carotides, καρωτίδες, venæ jugulares.
Carpæa, genus armatæ saltationis.
Carpasia, vestis stragula. *Gloss.*
Carpeo, enarro. *Gloss.*
Carpesium, καρπήσιον, festuca tenuis, surculis cinnamomo similis, odore aromatico.
Carphelium, panis cibarius.
Carpio, piscis Benaco peculiaris.
Carpismi, καρπισμοὶ, manuum porrectiones.
Carpistres, traductor.
Carpophorus, καρποφόρος, fructifer.
Carracutiam, vehiculum rotis altissimis. *Isid.*
Carrera, cursus.
Carrico, as, onero.
Carrocium, currus cum vexillo publico.
Carsamatius, evsectus, eunuchus.
Cartallus, κάρταλλος, cophinus, corbis.
Caryca, sanguiculus, botellus.
Caryophyllatus, caryophyllo conditus. Caryophyllata, genus herbæ.
Casamaton, casa subterranea.
Casellula, exigua casa. *Ennod. l. 9. ep. 29.*
Casona, acus, qua mulier caput scalpit. *Isid. Gloss.*
Cassidila, & Cassidilis, pera reticulata, marsupium: a *cassis* rete. *Bud.*
Cassitias, visci genus.
Casso, adverb. frustra.

Cassara, herba, quæ & podagra lini dicitur.
Castaldia, villicatio, administratio.
Castaldus, villicus, administrator.
Castaneus color, castaneam referens.
Castaninum oleum, ex castaneis expressum.
Castellanus, custos castelli.
Castellaritium, præfectura castelli.
Castifer, qui flagella portat, ut castiget. Al. leg. *castifer.*
Castimonium, castimonia. *Gloss.*
Castitia, turres, vel castella.
Castrametatio, metatio loci pro castris ponendis.
Castrametator, qui locum castrorum metatur.
Castrisius, custos penarii & vestiarii Patriarchæ.
Catabasis, κατάβασις, descensus.
Catabolum, & Catabulum, stabulum jumentorum.
Cataceleusmus, καταχελευσμός, certamen quoddam.
Cataclaston, κατάκλαστον, fractum panis benedicti.
Cataclysmata, κατακλύσματα, medicamenta alvum abluentia.
Catacombæ, & Catacumbæ, cœmeteria publica.
Catacrisis, κατάκρισις, sanctio. Item condemnatio.
Catactus, κατακτός, poculi convivialis genus.
Catagmaticum medicamentum, καταγματικόν, fractis ossibus solidandis utile.
Catagogis, καταγωγίς, genus vestis muliebris.
Catagraphe, καταγραφή, futuræ picturæ delineatio.
Catalepsis, κατάληψις, perceptio, comprehensio. Item subita correptio sensuum, qua homines rigent.
Catalysis, κατάλυσις, dissolutio.
Catamontam, cæli aspectum. *Gloss. Isid.*
Catanæus, Κατανεῖος, Catinensis.
Catanoctium, pallium.
Catapetasma, καταπέτασμα, velum quo mulieres utuntur ad arcendum aspectum. Item tapete.
Catapleftatio, rixa, qua quidam se mutuo plectunt.
Catarrhizo, catarrho laboro, καταῤῥοΐζομαι.
Catarrhosus, catarrho laborans.
Catarrhus, κατάῤῥους, defluxio humoris a capite.
Catasarca, species hydropis. Item instratum aliquod sacræ mensæ.
Catasceve, κατασκευή, confirmatio propositæ rei. *Isid.*
Catastagmus, καταστάγμος, destillatio.
Catastasis, κατάστασις, ordinatio, constitutio. Item stipendium equitibus datum.
Catastictos, κατάστικτος, tunica figuris animalium, aut florum intexta.
Catastola, καταστολή, amictus, vestitus. Item repressio, cohibitio.
Catastroma, κατάστρωμα, superius tabulatum navis. Item pavimentum.
Catastrum, liber, in quo describuntur bona civium.
Catasyllogismus, κατασυλλογισμός, contraria, & captiosa ratiocinatio.
Catatethema, excommunicationi affinis pœna.
Catatyposis, κατατύπωσις, hypotyposis.
Catecheticus, κατηχητικός, ad instruendum pertinens.
Categorema, κατηγόρημα, categoria.
Categorematicus, κατηγορηματικός, ad categoremata, seu categorias pertinens.
Categorice, κατηγορικῶς, per categoriam.
Catharma, κάθαρμα, piaculum. Item purgamentum.
Catharsium, καθάρσιον, porcellus minutus, quo conciones, & theatra expiabantur.
Catharus, καθαρός, purus, mundus.
Cathegeta, καθηγητής, ductor, præceptor.
Cathema, κάθεμα, ornamentum demissum ad pectus.
Catheterismus, καθετηρισμός, curatio per catheterem.
Cathisma, κάθισμα, sessio.
Catoche, κατοχή, veterni species.
Catochus, κάτοχος, detentio spiritus, species lethargi.
Catogeum, κατώγειον, domicilium subterraneum.
Catomare, verberare.
Catomum, vel Catomus, virga lignea, vel ferrea, qua sontes cæduntur. Quidam exponunt cervicem, a Græco κατ' ὤμον.
Catoptica, species Opticæ agens de reflexionibus cælestium corporum.
Catoptrica, ars, qua per instrumenta mathematica, oculorum adhibita acie, quippiam indagamus.
Catoptromantia, κατοπτρομαντεία, ars divinandi per specula.
Catoptron, κάτοπτρον, speculum.
Catorogare, verberare.
Catoterica, medicamenta, quæ purgant per inferiora.
Catta, æ, *gatta*, feles.
Catunæ, tentoria.
Catunopium, tentoriorum locus.
Cauca, καύκα, patera. *Gloss.*
Caucalarius, &
Caucalator, qui caucalis ludit, præstigiator.
Cauculus, parvus caucus, acetabulum, vasculus.
Caudalus, suavis, mansuetus.
Caudatus, cauda instructus.
Caveola, parva cavea. *Gloss.*
Cavillatorius, ad cavillandum pertinens.
Cavitas, cavum.
Caulesco, caulem emitto.
Cauma, καῦμα, æstus, calor, ustio.
Cavosus, cavus.
Caupilus, navicula brevis, vel cyathus.

Ca-

Cauponaria, ars cauponandi.
Cauponarius, caupo.
Causator, } efficiens.
Causatrix, }
Causidicatus, us, causidici munus.
Causidicor, causas ago. *Gloss.*
Causon, *vel* Causus, ardor febrilis, æstus, calor, καῦσος.
Cauta, afflatio. *Theodor. Priscian.*
Cautelitas, cautela. *Ennod.*
Cauteriatus, cauterio notatus.
Cauterio, as, cauterio inustus, notis compunctus.
Cacteria, *seu* Cectoria, favea rotunda, lacuna.
Cæcus, noctua. *Isid.*
Cedromela, mala cedrina.
Celebriter, cum celebritate.
Celerasculus, aliquanto celerior.
Celeustes, κελευστής, hortator remigum, portisculus.
Cellarata, minister conclavis Principum. Item monachus.
Cellularius, cellarius.
Cenarius, purgator æris & argenti.
Cenchramides, κεγχραμίδες, ficuum grana instar milii.
Cenchrias, κεγχρίας, genus herpetis.
Cenchritæ, κεγχρῖται, anseres, quæ milio pascuntur.
Cenchrus, κέγχρος, milium.
Cenodoxia, κενοδοξία, inanis gloriæ cupido.
Cenoma, κένωμα, vacuum.
Centennis, qui est centum annorum.
Centesire, centies.
Centricus, centralis.
Centrones, fures manifestarii.
Centrotypi, κεντροτύποι, aurigæ.
Centuplico, as, duplico ad centum.
Centuplus, centuplex.
Cephalades, Cephalodes, capitanei.
Cephale, κεφαλή, caput.
Cephalalgia, κεφαλαλγία, dolor capitis.
Cephalina, κεφαλίνη, linguæ pars interior.
Cephalocrustes, κεφαλοκρούστης, vermis in foliis persici.
Cephalodesmus, κεφαλοδεσμος, frontale.
Cephalus, κέφαλος, mugil, capito.
Cepphicus, κεπφικός, levis, incertus: vel fatuus, stolidus.
Cepos, κῆπος, hortus.
Ceramium, κεράμιον, vas fictile.
Cerarius, qui ceram facit, aut vendit.
Ceras Amaltheas, κέρας Ἀμαλθείας, Cornu copiæ.
Cerasbola, κερασβόλα, semina, quæ si boum cornua attigerint, putabant neque coqui posse, neque igne absumi.
Cerasphoros, κερασφόρος, cornua ferens, cornutus.
Cerataules, κερατaύλης, cornicen.
Ceratarium, chela, quæ in fluvium aut mare incurrens, vim fluctuum frangit.
Cerates, pondus semioboli. *Isid.*
Ceratium, κεράτιον, siliqua Græca. Item pondus semioboli.
Ceratoides, κερατοειδής, cornu similis.
Cereostata, candelæ.
Cerernsus, insanus. *Gloss.*
Cerilarium, officina cerarii.
Cerimen, sordes aurium.
Cerinarius, qui carina tingit.
Cerix, conchyliorum genus.
Cermatista, κερματιστής, nummularius.
Cernitus, cretus, succretus.
Cerobulon, cerea bulla.
Cerostratium, candelabrum.
Ceroferarius, & Ceriphorus, qui cereum portat.
Cerismitides, terræ genus.
Certificatia, certa notitia.
Certifico, certum facio.
Certitudo, certa notitia.
Cervicatus, } obstinatus, pervicax.
Cervicosus, }
Cerycium, κηρύκιον, caduceus.
Cesale, latrina.
Cessionarius, is cui fit cessio.
Cessiosus, qui sæpe cedit. *Isid. Gloss.*
Cessor, qui cedit.
Cestifer, *vel* Castifer, cestum, h. e. flagellum loreum ferens. *Gloss.*
Cestreus, piscis genus, mugil, cephalus.
Cevetes, molles, obsceni. *Scholiast. Juvenal.*
Chære, χαῖρε, salve.
Chærogryllus, animal quoddam incognitæ adhuc naturæ. Γρύλλος apud *Hesych.* est porcus.
Chalasis, χάλασις, laxatio articulorum. Item relaxatio, remissio.
Chalasmus, χαλασμός, chalasis.
Chalasticamen, relaxatio. *Theodor. Priscian.*
Chalaza, χάλαζα, grando. Item tuberculum sub cute.
Chalcantinus, qui est ex chalcanto.
Chalceutice, χαλκευτική, officina æraria.
Chalcidissare, χαλκιδίζειν, pecuniæ avidius inhiare.
Chalcinus, æreus.
Chalcographia, χαλκογραφία, typographia.
Chalcographicus, χαλκογραφικός, typographicus.

Chalcographus, χαλκογράφος, typographus.
Chalcolibanon, χαλκολίβανον, species electri auro pretiosior: vel genus æris fulgentissimi.
Chalepos, χαλεπός, difficilis, asper, durus prolatu.
Chaliphas, dignitas doctorum apud Turcas.
Chamus, χαμός, frenum.
Characterizo, χαρακτηρίζω, charactere insignio.
Charadrius, χαραδριός, avis, quæ in salebris & in alveis fluminum degit.
Charagma, χάραγμα, nota impressa, character.
Charatzion, tributi genus.
Charax, χάραξ, vallum, pedamentum.
Charaxatus, insculptus, charactere insignitus.
Charientologia, χαριεντολογία, sermo seriis joca admiscens.
Charis, χάρις, festivitas, gratia, beneficium.
Charisius, species panis, seu placentæ.
Charisma, χάρισμα, gratia, munus.
Charisticatus, præbendarius.
Charistica, præbenda.
Charisticon, χαριστικόν, remuneratio.
Charmone, & Charmonis, lætitia, gaudium, χαρμονή.
Charopus, χαροπός, amabilis, blandus, gratiosus.
Chartarius, qui chartam conficit, aut vendit.
Chartophylacium, χαρτοφυλάκιον, tabularium, archivum.
Chasmatarius, ærarii præfectus.
Chasiare, salsamentum.
Chelandia, navigii genus.
Cheleuma, χέλευμα, filum cannabinum setis præpilatum, quo calcei construuntur.
Chelidon, χελιδών, hirundo.
Chelonium, χελώνιον, testudinis tegumentum.
Chelysma, lignum crassius, quod imæ carinæ affigitur, ne, si in saxa incurrerit, atteratur. *Poll.*
Chemæ, mensura quintæ partis cyathi, χήμη.
Chenotrophion, χηνοτροφεῖον, anserum alendarum locus.
Chenpina, mensura sextarii.
Chernibs, vas abluendis manibus. Item ipsa aqua qua manus abluuntur.
Cherotrophium, χηροτροφεῖον, hospitale viduarum.
Cherubus, alata imago similis juveni.
Chia, latibulum, caverna, v. gr. serpentis.
Chiasmus, χιασμός, decussatio. Item figura, cum, quatuor propositis, tertium secundo respondet, & quartum primo.
Chilias, χιλιάς, numerus millenarius.
Chiloter, genus freni equini. Item capistrum cum sacculo, quod a capita equi suspenditur, & in eo cibus ei præbetur, χιλωτήρ.
Chimastrum, χείμαστρον, vestis hiemalis rusticorum.
Chimerinus, χειμερινός, hibernus.
Chimethlon, χείμεθλον, morbus, seu ulcus ex frigore.
China, & Cina, radix fungosa, levis, colore ad rufum accedente.
Chiræ, rupturæ in pedibus.
Chiridota, χειριδωτός, vestis manuleata.
Chiromactrum, χειρόμακτρον, mantile.
Chiromantes, χειρομάντης, divinator ex lineis manuum
Chiromantia, χειρομαντεία, divinatio ex lineis manus
Chirotheca, χειροθήκη, manica.
Chirothecarius, qui chirothecas facit, aut vendit.
Chirothecatus, manicatus.
Chirurgica, χειρουργική, ars chirurgi.
Chirydea, terræ ruina, vel fissura ex aqua pluvia, torrente, vel terræ motu.
Chiton, χιτών, tunica.
Chitoniscus, χιτωνίσκος, indusium, camisia.
Chitonium, χιτώνιον, tunica.
Chitra, genus medicamenti.
Chlæna, χλαῖνα, læna.
Chlidones, χλιδῶνες, brachialia.
Chœnicium, χοινίκιον, instrumentum chirurgicum, modiolus. Item modiolus rotæ, cui axis immittitur.
Chœrades, χοιράδες, strumæ.
Chœrogryllus, χοιρόγρυλλος, herinaceus, cuniculus.
Choicus, χοϊκός, terreus.
Cholades, χολάδες, intestina, quia in ea derivatur χολή.
Cholagoga, χολαγωγά, medicamenta bilem educentia.
Choladochus, χοληδόχος, vesicula fellis.
Chonculæ, secretaria duo in absìde.
Chondros, χόνδρος, cartilago. Item granum, grumus concretus, ut salis, turis.
Choraphobrysis, fons ruralis.
Chordapsus, χορδαψός, morbus intestinorum.
Chorepiscopus, χωρεπίσκοπος, qui in pagis & oppidis vice Episcopi fungitur.
Choreuma, χόρευμα, saltatio. Item carmen, quod saltatur.
Choreutes, χορευτής, saltator. Item quilibet ex choro.
Chorizo, χορίζω, choreas duco.
Chorium, χορίον, vel χώριον, membrana fetum involvens.
Chorodidascalus, χοροδιδάσκαλος, magister chori.
Chorographus, χωρογράφος, qui regionem aliquam describit.
Chorostates, χοροστάτης, magister chori.
Chortos, χόρτος, herba, fœnum.
Chreopia, χρεωκοπία, liberatio debiti.
Chresis, χρῆσις, usus.

Chrisis, χρίσις, unctio.
Chronia, χρόνια, Saturni festa.
Chronicus, χρονικός, seu Achronicus ortus dicitur ab Astrologis, cum stella oritur sole cadente. Chronicus occasus, cum sol & stella eodem tempore occidunt.
Chronisso, χρονίζω, moror, cunctor, insisto.
Chronodistichon, χρονοδίστιχον, duo versus, quorum litteris numerum significantibus, notatur tempus, sive annus.
Chronographus, χρονογράφος, qui de temporibus scribit.
Chronologia, χρονολογία, descriptio temporum.
Chronologus, χρονολόγος, qui tempora describit.
Chronus, χρόνος, tempus. Item Saturnus.
Chronostichon, χρονόστιχον, versus cujus litteræ tempus & annum significant.
Chrysaetus, χρυσαίετος, genus aquilæ.
Chrysalis, χρυσαλίς, vermis quidam.
Chrysargyrum, χρυσάργυρον, tributi genus ex brutorum & hominum stercore.
Chrysitis, χρυσῖτις, terra aurea.
Chrysobulon, aurea bulla.
Chrysoclavum, aureis clavis ornatum.
Chrysocomus, χρυσοκόμος, auream comam habens.
Chrysoma, χρύσωμα, aurum factum.
Chrysomallus, χρυσόμαλλος, aries aureo vellere.
Chrysopastus, χρυσόπαστος, auro respersus.
Chrysopis, χρυσῶπις, aureum aspectum habens, vel aureos oculos.
Chrysoplysium, χρυσοπλύσιον, officina, in qua lavatur aurum.
Chrysoplytes, χρυσοπλύτης, qui aurum lavat.
Chrysopœia, χρυσοποιία, ars conficiendi aurum.
Chrysulca, aqua fortis, quæ solvendi auri vim habet.
Chylificatio, conversio cibi in chylum.
Chylus, succus: & præsertim succus ventriculi, χυλός.
Chymia, χυμεία, ars solvendi metalla.
Chymiater, qui } chymica arte medetur.
Chymiatria, quæ }
Chymicus, ad solvenda metalla pertinens. Item chymiater.
Chymista, qui chymia utitur.
Chymus, χυμός, succus: & præsertim qui sanguineus in hepate coquitur.
Chytrinda, χυτρίνδα, genus ludi puerilis.
Chytropus, χυτρόπους, tripes ferreus, cui olla imponitur. Item ipsa olla.
Cibdela, numismata oblæsa, & adulterata.
Ciborium, vas sacrum.
Cicadula, parva cicada.
Cicela, orum, τὰ κίκελα, frena.
Cicerbita, sonchus.
Cichila, turdus apud Siculos.
Ciciaaia, dea obscœnitatis. *Gloss.*
Cifra, signum numerale.
Cilega, passerculus pullatus.
Ciliarus, magna supercilia habens.
Cillibantes, lignei tripodes, quibus milites prœlio fessi scuta imponebant.
Cillium, asininus color.
Cimbaricon, tunica pellucida.
Cimelium, κειμήλιον, supellex pretiosa, quæ reponitur extra usum quotidianum.
Cimentarius, qui fundamenta disponit.
Cimentum, fundamentum.
Cimicare, cimices quærere, & occidere.
Cimico, blandior.
Cinclus, avis, quæ & motacilla dicitur.
Cinctor, qui cingit.
Cindalismus, ludus paxillorum.
Cinefacio, in cinerem redigo.
Cinefactio, in cinerem redactio.
Cingiliones, cingula parva.
Cingillum, & Cingillus, parvum cingulum.
Cingriæ, tibiæ breviores.
Cingularius, qui cingula facit, aut vendit.
Cinus, nutus, motus.
Circada, nomen exactionis, aut vectigalis.
Circelli, monilia.
Circen, inis, circulus, circes.
Circinarius, qui circinos facit, aut vendit.
Circito, as, circumeo. *Gloss.*
Circitura, &
Circitus, circuitus. *Gloss.*
Circuitor, qui circuit.
Circulariter, circulatim.
Circumcellio, onis, qui circum cellas vagatur. *Isid.*
Circumcolumnium, peristylium.
Circumfossio, circumfossure.
Circumhabitator, circumcola.
Circumscriptivus, ad circumscribendum pertinens.
Circumspicuus, undique conspicuus.
Circumvallatio, circuitus vallo factus.
Circumventorius, fraudulentus.
Cirrhus, color fulvus pallescens.
Cirriger, cirratus.
Cirsi, tumores pedum & imi ventris, varices.

Cirsocele, hernia ex venis tumescentibus, ramex.
Cirtacus, genus balsami.
Cis, vermiculus lignum & frumentum rodens.
Cismarinus, quis cis mare est. *Sarisberiensis.*
Cissartium, scitartium, panarium.
Cisticus ductus, ad vesicam felleam pertinens.
Citatio, in jus vocatio.
Citaxus, ceu taxus, taxo similis.
Citratum, potionis medicæ genus.
Citratus, citra positus: ut Ultratus, qui ultra.
Citta, genus avis picæ similis, & terram mandentis. Item morbus cibi fastidium inducens.
Cittosis, vitium uvarum, cum acini dilapsi pereunt.
Civicare, civem facere.
Civilæ, naves longæ.
Cladecula, parva clades.
Clama, &
Clamaton, dolor, lamentatio.
Clamatus, us, clamor.
Clamnum, clarissimum. *Gloss. Isid.*
Clanculare, occultare. *Gloss. Isid.*
Clanidin, clandico.
Claredines, claritudines. *Gloss. Isid.*
Claretum, vinum aromatis conditum, & saccharo dulcoratum.
Clarotæ, servi agrarii in Cypro.
Classicarii, classicines.
Clavarius, qui calceos clavis figit. *Gloss.*
Clavata, vestigium.
Clavatus, crucifixus.
Claudaster, aliquantum claudus. *Gloss. vet.*
Claudire, claudicare. *Isid. Gloss.*
Clavicarius, clavium artifex.
Claviculatus, curvus, intortus.
Clausno, febris æstuans.
Claustralis, in claustris monasticam vitam agens.
Claustrum, ædes monachorum.
Clausura, finis sermonis.
Clavularius cursus, h. e. tardus, qui caligatis militibus concedebatur.
Clavulum, vehiculi genus.
Clenodium, quævis res pretiosa.
Clepsammidium, horologium arenarium.
Cleromantia, κληρομαντεία, divinatio per sortes.
Cleropeplum, singulare ornamentum Clericorum, quod corruptissime nunc Liropipium dicitur.
Clibanitæ, panes in clibano assati.
Clibanitius panis, in clibano coctus.
Clibin, masculus.
Clientelaris, ad clientelam pertinens.
Climacteria, naturæ rei incerta perfugia, vel auxilia.
Climatera, vestis arbustiva.
Cline, κλίνη, lectus.
Clinedion, κλινίδιον, lectulus.
Clinopodes, κλινόποδες, lecti pedes.
Clipeocentrum, insigne scuti in clipei centro.
Clivior, nobilior. *Isid. Gloss.*
Cloacarius, ad cloacas pertinens.
Cloca, *vel* Clocca, tintinnabulum, campana.
Cloes, pluvia, vel navigium.
Cloppus, claudus.
Closmus, κλωσμός, sonus, qui editur pressa lingua palato: quo equi excitantur ad cursum.
Clostraia, quæ unica constant fore.
Clubon, sigillum.
Clunicus, clunibus languidus & morbosus.
Cluo, is, defendo. Item respondeo.
Clusæ, clausuræ, regionum claustra.
Cnidii moduli, versiculi amatorii.
Cnipologus, κνιπολόγος, avicula cinerei coloris, culices venans & vorans.
Coactitius, coactus.
Coadjuto, simul adjuto.
Coagmentarius, qui coagmentat. *Gloss.*
Coarcuatio, concameratio. *Isid. Gloss.*
Coarmius, ii, *vel* Coarmio, onis, qui iisdem armis instructus est, commilito, contubernalis, *σύμμαχος*. *Vet. Lap. apud Gruter. pag.* 434. n. 4.
Coccodaphnon, lauri bacca.
Cochlidion, cochlis, cochlea, genus scalarum.
Cociator, cocio.
Cocina, culina.
Cocinatura, ars cocionandi.
Cocistro, prægustator cocinæ, h. e. culinæ.
Coctilarius, coctorum lignorum negotiator.
Cocturarius, qui coquit.
Coculus, parvus cocus.
Codatremola, motacilla.
Codicium, parvus codex, seu liber.
Codiculus, idem.
Codones, κώδωνες, tintinnabula.
Codonophori, tintinnabula gestantes, κωδωνοφόροι.
Cœlostomia, vitium pronuntiationis cum vox ex recessu oris velut a cavo quodam auditur, κοιλοστομία.

Cœna-

Cœnator, qui cœnat, vel cœnas amat.
Cœnipeta, qui alienas cœnas petit, paraſitus.
Cœnificia, quæ pertinent ad eſum, vel ad cœnam.
Cœnobiarca, cœnobii præſes.
Cœnobita, in cœnobio vivens.
Cœnobium, κοινόβιον, vitæ ſocietas. Item ædes multorum ſimul viventium.
Cœnonicon, κοινωνικόν, quod canit chorus poſt ſacram communionem.
Coeſſe, ſimul eſſe.
Coexemplum, ſimile exemplum.
Cogitamen, &
Cogitamentum, cogitatio.
Cogitatiuncula, parva cogitatio.
Cognoſcentia, cognitio, notitia.
Cognoſcibilis, qui cognoſci poteſt.
Cognoſcibiliter, ita, ut cognoſci poſſit.
Cohabitantia, cohabitatio.
Cohabito, ſimul habito.
Cohibentia, continentia.
Cohibuli, concordes, conjuncti. *Iſid. Gloſſ.*
Cohircinatio, hircina laſcivia.
Cobivum, folliculus roſæ clauſus.
Cohobare, iterum deſtillare.
Cohobatio, iterata deſtillatio.
Cohortatiuncula, brevis cohortatio.
Coilia, κοιλία, venter.
Coinfantiatus, ab infantia alicui inſpiratus.
Coincidentia, congruitas.
Coincido, ſimul evenio, incido, congruo.
Coix, genus ſtirpis ſubtus junci & palmæ. Item vas farinarium.
Colacritæ, κωλακρέται, quæſtores pecuniæ ad res divinas erogatæ.
Colamentum, colatura.
Colaphizo, κολαφίζω, colaphis cædo.
Colaſis, κόλασις, punitio, pœna.
Colifarius, bos operarius. *Iſid. Gloſſ.*
Colitor, dominus fundi. *Iſid. Gloſſ.*
Colitum, domus, habitatio.
Colla, κόλλα, gluten. Item ſacrificium.
Collabi, claviculi citharæ, quibus nervi intenduntur. Item paxilli ſimiles claviculorum. Item lora, quibus cæduntur ſervi.
Collaboratio, labor una cum alio ſuſceptus.
Collaborator, qui collaborat.
Collabus, κόλλαβος. V. *Collabi*.
Collaterales, in jure ſunt tranſverſim affines.
Collato, dilato.
Collaudator, qui collaudat.
Collectaculum, locus ubi aliquid recipitur.
Collecto, as, ſæpe colligo.
Collector, qui colligit.
Collegiatus, collegiarius.
Colletica, medicamenta glutinantia, κολλητικά.
Colliani, publicani: vel impii. *Iſid. Gloſſ.*
Collibentia, libido, conſenſus.
Collibo, as, ſimul libo.
Collimbus, locus, ubi mundantur veſtimenta.
Colliquamentum, &
Colliquatio, liquatio, liquamen.
Colliquativus, liquidum ac languentem reddens.
Colliquo, as, liquo.
Collo, as, confero.
Collubeſcentia, conſenſus.
Collulum, parvum collum.
Colluſtratio, illuſtratio.
Collybiſticus, ad collybiſtam pertinens, κολλυβιστικός.
Coloboma, κολόβωμα, mutilatio. Item defectus.
Colon, κῶλον, membrum.
Colonetæ, erant Athenis operarii, qui conductorem quærebant.
Colorinus, coloreus.
Coluberculus, parvus coluber.
Colutia, medicamenta rotunda & oblonga.
Colurus, κόλουρος, mutilatus, mutilus.
Coma, morbus ſoporem inducens, veternus, κῶμα.
Comas, cervi hinnulus.
Comaticus, qui veterno laborat, κωματικός.
Comba, lectica Sabinorum lingua.
Combinæ, litteræ quæ dabantur a Principe ad combinanda ſeu jungenda animalia publica ad curſum, & iter.
Combinatio, duorum conjunctio. *Gloſſ.*
Combito, is, ſimul eo.
Combuſtilis, qui comburi poteſt.
Comeſalis, ſymbola.
Comeſtio, comeſtura.
Comeſtor, comeſor.
Cometopullus, Comitis filius.
Comitatio, comitatus.
Comitatulus, parvus comitatus.
Comitatus, Comitis ditio.
Comitia, tempora honorum. Item loca ubi milites ſunt. *Gloſſ. Iſid.*
Comitiani, Comitum officiales.
Comitiſſa, quæ Comitis dignitatem habet.
Comixius, verboſus, loquax. *Gloſſ. Iſid.*
Commaliorare, in æs incidere.
Commater, quæ ſimul mater eſt.
Commemoratorium, res quæ commemorat. *Ambroſ.*
Commenda, cuſtodia certorum bonorum, quæ alicui ex ordine equeſtri commendatur.
Commenſalis, qui eadem menſa utitur, conviva.
Commenſuro, metior.
Commercator, qui ſimul mercatur.
Commercitarius, idem.
Commictibilis, commixtus, compoſitus.
Commiſculor, & Miſculor, arrogare ſibi proprium.
Commiſculus, & Commiſcuus, communis, mixtus.
Commiſſarius, cui aliquid committitur.
Commiſſor, oris, qui committit, ut Commiſſor pugnæ. *Gloſſ.*
Commixtim, permixte.
Commodatarius, cui aliquid commodatur.
Commodia, hoſtiaria. *Gloſſ. Iſid.*
Commoditer, commode. *Inſcript.* apud *Gruter.* ſpuria.
Commoto, is, molo, is. *Iſ.* 3. 16.
Commotica, κομμωτικά, fuci medicamenta.
Communicabilis, qui communicari poteſt.
Communicativus, qui communicatur.
Communicatorius, idem.
Commutativus, qui commutatur.
Comœdialis, ad comœdiam pertinens.
Comopolis, κωμόπολις, locus major quam vicus, & minor quam urbs.
Comptrion, calamiſtrum.
Compactor, qui compingit.
Compaginatio, compages. *Gloſſ.*
Comparatrix, quæ comparat, & acquirit. *Zeno Veron.*
Comparticeps, particeps, ſocius.
Compaſſivus, qui compatitur.
Compaſſum, circinus.
Compaſticæ, deliciæ arrogantes, ſuperbæ.
Compater, ſimul pater.
Compaternitas, paternitatis communio.
Compatriota, patriæ ejuſdem qui eſt, popularis.
Compelluceo, pellucidus ſum.
Compendialiter, per compendium, compendiario.
Compenſa, compenſatio. *Ruricius æqualis Sidonii.*
Compenſativus, } qui compenſat.
Compenſatorius }
Compictio, compactio. *Claud. Mamer.*
Compilator, improbus ſpoliator. *Iſid.* & *Gloſſ.*
Complantatio, conſitio.
Complantatus, conſitus.
Complanto, conſero.
Completa, &
Completorium, extrema pars Horarum Canonicarum.
Complicabilis, qui complicari poteſt. *Iſid.*
Compotentia, potentiæ communio.
Compoto, ſimul poto.
Comprandeo, ſimul prandeo.
Comprivigni, ſimul privigni. *JCti.*
Compulſoriales, litteræ compellentes & cogentes.
Conarium, particula cerebri coni figura.
Concanonicus, in Canonicatu ſocius. *Sariſberienſ.*
Concentor, qui canenti accinit.
Concerno, pertineo, referor.
Conceſſor, qui concedit.
Conchus, concha turbinata. Item cavitas oculorum. Item margarita. Item genus mazæ.
Conchyliarius, conchyta.
Conciliabundus, concilians, conciliator.
Concinnatrix, quæ concinnat.
Concinnatura, concinnatio. *Gloſſ.*
Concionabulum, locus ubi concio habetur. Item ipſa concio.
Concipiones, ſtellæ conceptibus faventes.
Conciſim, ſtricte, breviter, conciſe.
Concitarium, donum Imperatoris ad concitandos militum animos.
Concludo, concludo.
Conclaveo, una clave claudo. *Gloſſ.*
Concomitanter, una, ſimul.
Concomitantia, ſocietas.
Concomitor, comitor.
Concordantia, &
Concordatio, concordia, conſenſus.
Concorruo, ſimul ruo. *Sariſber.*
Concretilia, ea quorum humiditas calore exſiccatur, vel frigore extruditur.
Concubinula, parva concubina. *Cabel.*
Concus, utis, radius textorius. *Gloſſ.*
Condecurio, as, primæ decuriæ ſecundam ita apponere, ut lateri primi verſus decurionis decurio ſecundi verſus reſpondeat, & lateri ſubſtitis primæ decuriæ ſubſtes primus ſecundæ.
Condenſentia, &
Condenſatio, denſatio.
Condentalis, ſimul cum dente natus, vel denti adhærens.
Condeſcenſio, deſcenſio. *Juſtinian. lib. 6. Cod. de ſum. Trinit.*
Condiarium, ærarium.
Conditorius, ad conditorem pertinens. *Scribon.*
Condolentia, &
Condoleſcentia, compaſſio. *Scribon.*

Con-

Condominus, socius in dominio.
Condones, gladiatores. *Isid. Gloss.*
Condulco, as, dulcem facio.
Conduma, locus lavationi corporis assignatus.
Conduro, genus navigii.
Condylomaticus, pustulosus. *Cathol.*
Conestabli, Comites stabuli.
Confarrare, farra miscere.
Confectorium, locus ubi fures occiduntur, & condiuntur. *Gloss.*
Conferentia, collatio. *Isidor.*
Conferiatus, sociatus. *Id.*
Conferveo, confervesco.
Conferui, cognovi, comperi. *Isid. Gloss.*
Confessarius, &
Confessionarius, qui confessiones excipit.
Confessivus, confitens. *Cyper.*
Confibulatio, fibulatio. *Novatian.*
Confibulo, as, fibulare.
Conficina, macellum. *Pap.*
Confida, æ, qui confidit. *Isid. Gloss.*
Configulatus, figuli arte formatus. *Paulin. Aquilejens.*
Confinalis, & Confinialis, loco vel genere affinis.
Confiscatio, publicatio bonorum. *Gloss.*
Confiscator, qui bona in fiscum redigit. *Gloss.*
Conflatim, copulatim. *Gloss. Isid.*
Conflator, qui conflat.
Conflatorium, fornax, aut vas, in quo quippiam conflatur. *Gloss.*
Conflictator, conflictatus.
Confluxus, confluentia.
Confœderatio, fœdus.
Conforaneus, qui est ejusdem fori.
Conformitas, congruentia, similitudo.
Confragmentum, simul rugosum, ut mons. *Isid. Gloss.*
Confrater, frater. *Gruter. pag.* 1157. n. 9.
Confuraneus, coartifex. *Gloss.*
Confuro, simul furo. *Sarisber.*
Confutatineus, &
Confutator, qui confutat.
Congarriens, simul garriens. *Sarisberiens.*
Congelabilis, qui congelari potest.
Congigno, simul gigno.
Congio, per augmentum cresco.
Congressor, qui congreditur. *Ambros.*
Congylis, κογγυλίς, rapum rotundum.
Congyro, in gyrum ago.
Coniasis, κονίασις, tectorii inductio.
Conjectorius, conjectativus. *Sarisberiens.*
Conifica. V. *Conistica.*
Conion, κώνειον, cicuta.
Conisalos, vel Consisalos, Κονίσαλος, & Κονίσαλος, Priapus.
Conisticæ, & Conificæ, aves, quæ se pulveri solent immergere. *Cal. Rhodig.*
Conistice, es, κονιστικὴ, arena, locus luctæ.
Conistra, κονίστρα, conisterium. *Poll.*
Conjubatus, conjugatus.
Conjucundor, simul jucundor, congaudeo.
Connatio, natatus simul cum aliis.
Conneto, simul neto.
Connisum, folliculus rosæ clausus.
Conno, as, simul no.
Connodare, in nodum constringere.
Connotare, notare, adnotare, significare.
Connotativus, qui aliud quippiam significat.
Connuere, adnuere.
Connutare, simul nutare. *Mantuan.*
Conoides, κωνοειδὴς, coni figuram referens.
Conope, κώνωψ, culex vinarius.
Conos, placenta ex uvis passis & amygdalis.
Conostaulos, Comes stabuli Imperatoris.
Conquaternatio, unio per quaternos.
Conquaterno, as, quaternos jungo. *Gloss.*
Consæpe, ut solet, ut fit. *Gloss. Isid.*
Consaloneus, ejusdem salis particeps.
Consarsum, acute textum, plumatum. *Pap.*
Conscientiarius, confessarius.
Conscientiosus, scrupulis vexatus.
Conscissio, discissio.
Consciotinus, qui simul est in tenebris.
Consectator, qui consectatur.
Consecutor, qui consequitur.
Consepelio, simul sepelio.
Consideo, confido.
Considentia, status.
Consisterium, rupes alta.
Consistorialis, consistorianus.
Consistoriani, qui in consistorio conveniunt, ut qui ordinis senatorii ad Principale consilium electi erant.
Consociabilis, sociabilis. *Ambros.*
Consodalis, sodalis.
Consolabundus, consolatorio officio fungens.
Consolatria, quæ consolatur.
Consolida, herba consolidandi & conglutinandi vim habens.
Consolido, consulo.
Consonatio, consonantia.
Conspicillo, onis, explorator.
Conspicue, perspicue, aperte.
Conspondeo, simul spondeo.
Consputatio, sputorum conjectio.
Constabularius, &
Constabulus, Comes stabuli.
Constafolarius, vel Constofolarius, assessor judicis, decurio. *Isid.*
Constello, as, stellis orno.
Consternium, locus prope thermas, ubi lavaturi vestes deponebant.
Constimulatrix, quæ stimulat.
Constips, particeps.
Consueo, consuesco, soleo.
Consumptria, quæ consumit. *Strabo Gallus.*
Contabolix, sarissa, hasta longior.
Contacium, liber, volumen, codex.
Contectalis, qui sub eodem tecto est, conjux.
Contemplatorius, contemplativus.
Contempte, contemptim. *Gloss. Cyril.*
Contenebresco, tenebrosus fio.
Contentivus, qui continet. *Constantin. Afer.*
Contento, as, tento.
Conternans, tertium annum complens.
Contheroleta, socius in venatione. *Fulgent.* 3. n.
Conticeo, taceo, conticesco.
Contifex, qui contos facit. *Voss. Etym.*
Contomonobolon, κοντομονόβολον, lusus, quo jactu perticæ se exercebant.
Contophori, κοντοφόροι, milites contis armati.
Contusse, pars inferior panis.
Contostoblos, Comes stabuli.
Contota, naves, quæ contis propelluntur.
Contractorium, musculus adstringens. *Gloss.*
Contradictorie, ut propositio contradictoria, apud Logicos.
Contrantiscii, paralelli declinationis secundarii, quos imperantes, & obedientes vocitamus: suntque duæ partes Signorum æqualiter hinc inde ab æquatore distantes.
Contrapunctus, melodia composita.
Contraratiocinatio, fallacia plurium interrogationum.
Contrario, as, adversor.
Contrayerva, radix bezoartica in Peruana provincia.
Contribulo, as, vexo, premo, stimulo.
Contribuni, consanguinei, parentes. *Gloss. Isid.*
Controverti, in controversia esse.
Contumelior, contumelia afficio. *Gloss.*
Contumeo, tumeo.
Contura, navigii genus.
Convaleo, convalesco.
Convalido, as, validum facio. *Gloss.*
Converna, servus simul cum alio domi natus. *Gloss.*
Conversator, contubernalis. *Gloss.*
Conversiuncula, parva conversio. *Salvian.*
Convertibilitas, conversio. *Oros.*
Convescor, simul vescor. *Novatian.* & *Gloss.*
Convexus, us, convexitas. *Gloss.*
Convincio, simul vincire, colligare.
Convisceratio, viscerationis distributio in sacris. *Sarisberiens.*
Convivifico, as, simul vitam affero. *Fulgent.*
Convivio, onis, qui simul vivit.
Cooperor, simul operor.
Cope, κοπὴ, sectio.
Copela, puella, ancilla.
Copelus, filius spurius.
Cophinaria, ars faciendi cophinos.
Cophinarius, qui cophinos facit, aut vendit.
Cophti, Christiani homines in Ægypto.
Copissare, κοπίζειν, convivium celebrare, quando nutrices deferebant pueros in Dianæ templum.
Copreanus, scurrilis.
Coprophorus, κοπροφόρος, qui latrinas purgat.
Copterium, securis, cuneus. *Gloss.*
Copularius, vinculum in collo canis.
Copulatim, copulate. *Gloss.*
Copulator, qui nectit.
Coquimella, arboris genus. *Isid.*
Coquulus, parvus coquus.
Coraula, jocularis. *Isid. Gloss.*
Corban, donum in corbona repositum. Item gazophylacium.
Corbita in legib. Langobard. est stuprum.
Corcula, joculatrix.
Cordacicus, cordax, cordacismus.
Cordacismus, κορδακισμὸς, genus saltationis comicæ.
Cordacistes, κορδακιστὴς, qui cordacem saltat.
Cordela, funiculus.
Cordialis, benevolus, benignus.
Cordialiter, ex corde.
Cordula, palustris lana.
Coriaceus, qui est ex corio.
Corimbata, navis. *Gloss. Isid.*
Corinthiari, luxuriose vivere.
Coritza, puella, virgo.

Cori-

Coritzola, corrigia.
Cornigenus, qui est ex genere cornua habentium.
Cornupeta, qui cornu ferit. *Gloss.*
Coronatio, coronæ inductio.
Coronator, qui coronat.
Coronisma, κορώνισμα, genus honestum mendicandi apud Rhodios, cum aliquis cornicem avem gestans ei stipem petebat.
Coronista, κορωνιστής, mendicans.
Coronix, corona in architectura.
Corpomatia, vulnus.
Corporicida, macellarius. *Gloss.*
Corporosus, corpulentus. *Gloss.*
Corpos, ictus. *Gloss.*
Correcte, emendate.
Corractorius, corrigens, emendans.
Correpto, correpo.
Correptorius, increpans, corrigens.
Correspondentia, congruentia.
Correspondeo, respondeo.
Corriceum, *vel* Coriceum, locus ludi & exercitationis puellaris.
Corrogatio, congregatio.
Corruspor, simul raspor, investigo, quærito.
Corsus, qui primum barbam posuit.
Cortinarii, qui cortinas aut vela extendunt. Item qui ante tentorium Imperatoris excubant. Item qui tabernaculo Imperatoris ministrant.
Cortinon, gramen, χόρτινον. Item raphani semen.
Corus, mensura capiens XLI. medimnos Atticos.
Corybantis, locus, ubi Corybantium sacra fiebant.
Corybantismus, lustratio facta per Corybantes. Item morbus superstitiosus a Corybantibus immitti creditus, κορυβαντισμός.
Corycium, κωρύκιον, pera, qua equites viaticum ferunt.
Coryphæa, habena summum caput equi cingens, κορυφαία.
Coscinomantia, κοσκινομαντεία, divinatio per cribrum.
Cosmarchs, κοσμάρχης, mundi princeps.
Cosmarius, mundi dominus.
Cosmiaricum, tributum pro mundo muliebri.
Cosmicus ortus Astrologis est, cum stella oriens una cum sole emergit. Cosmicus occasus, cum stella occidit sole oriente, κοσμικός.
Cosmographia, κοσμογραφία, descriptio mundi.
Cosmographus, κοσμογράφος, mundi descriptor.
Cosmon, jumentum.
Cossia, fœnisecium.
Cossiliris, ignavus, qui per vias otiosus incedit. metaphora ducta ab aratoribus, quod in arando oportet pedes ambos in liris, & porcam in medio habere, ut necesse sit cossim, h. e. varicitus incedere, quod dicebant, cossim lirare.
Cotarius, qui cote acuit ferramenta. *Gloss.*
Cotopitæ, circumcelliones, hæretici. *Isid.*
Cotum, gossypium.
Cotylarium, piscatus purpuræ.
Cotyledones, κοτυληδόνες, in humeris & coxendicibus sunt cavitates, in quas ossium capita inseruntur.
Corymba, navigii barbarici genus.
Covali, Dæmones lusum assimulantes, & decipientes.
Counio, is, unio, jungo. *Carbol.*
Coutor, simul utor.
Covum, *vel* Cohum, cælum.
Coxigare, claudicare.
Coxus, claudus vitio coxæ.
Crama, κρᾶμα, mixtum, mistio.
Crambus, κράμβος, vitium fructuum, & præcipue uvarum, cum nimio sole acini inarescunt.
Cranium, κρανίον, ossa capitis. Item poculum cranii figura.
Cranteres, dentes, qui circa pubertatem nasci solent, κραντῆρες.
Crapulor, heluor.
Crasculus, diminut. a crassus.
Crasis, κρᾶσις, temperamentum, mixtura varii generis res concilians. Item duarum syllabarum contractio in unam, ut cauda coda.
Crassula, genus herbæ.
Crastinatio, dilatio in crastinum.
Crastino, as, in crastinum differo.
Crataerium, fœnile.
Crataute, &
Crateuterion, lapis, cui inter assandum veru innititur.
Crea, starcus. *Isid.*
Creaccatrum, κρεάγκιστρον, baculus, quo lanii & coqui carnium frusta configunt.
Creagra, κρεάγρα, fuscinula, qua carnes a vase extrahuntur.
Cremabilis, qui facile cremari potest.
Crembalum, κρέμβαλον, crepitaculum, quod pulsatur ad saltandum.
Cramo, ramus grandis, aut virgultum.
Crematium, holocaustum. *Isid. Gloss.*
Crena, κρήνη, fons. Item incisura calami scriptorii. Item in sagitta extremæ partis sectio, in quam nervus inseritur. Item in ipso arcu crenæ sunt, in quibus collocatur sedetque nervus.
Crepalocomus, hymnus vinolentorum, κραιπαλόκωμος.
Crepulus, matutinus. *Gloss.*
Cretizare, Κρητίζειν, Cretas imitari.
Cribello, cribro, cerno.
Cribrarius, qui cribra facit, aut vendit.
Cribratim, per cribrum.
Cribratio, actus cribrandi.
Cribrosus, in modum cribri perforatus.
Cricallæ, anelli, orbiculi.
Cricellus, circellus, parvus circulus.
Cricetus, animal parvum ursi facie, in cavernis agrorum habitans.
Criminatrix, quæ criminatur.
Crinesco, crinem emitto.
Criniculus, parvus crinis. *Adelhelm.*
Crinomenon, κρινόμενον, judicatio, qua de re agitur.
Crinosus, crinitus.
Criodocha, κριοδόχη, trabs arietaria, vel machina arietem militarem sustinens.
Crisis, κρίσις, judicium. Item morbi, & naturæ conflictus.
Crispicapillus, capillus crispus. *Gloss.*
Critades, &
Critæ, κριταί, judices.
Criterium, κριτήριον, judicium.
Crithe, κριθὴ, hordeum. Item tuberculum in oculo.
Crithmum, κρίθμον, genus herbæ.
Critholngi, κριθολόγοι, præfecti colligendis sacrificiorum primitiis, in quibus maxima pars hordeum erat.
Critici dies sunt, in quibus de morbi ratione judicari potest, ut tertius, quintus, septimus, &c. κριτικοί.
Crius, κριός, aries.
Croceatus, croco tinctus. *Adelhelm.*
Crocopeplos, κροκόπεπλος, aurora, dicta a veste crocei coloris.
Crommyon, κρόμμυον, cæpa.
Cronus, Κρόνος, Saturnus.
Crossia, fimbria. *Lex. Cyrill.*
Crotalisso, & Crotalizo, κροταλίζω, crotalum pulso.
Crotalus, κρόταλος, qui est voce sonanti, & lingua expeditiore, & loquacitate obtundit.
Crotaphitæ, κροταφῖται, musculi temporales.
Cruciabundus, qui cruciat. *Cyprian.*
Crucibulum, lucerna, mortarium. *Catholic.*
Crudarium, lintrum ex crudo lino. *Gloss.*
Cruesco, cruorem fundo. *Damasus.*
Crumenisecium, latrocinium.
Crumenisex, latro, qui crumenas secat.
Crumenula, parva crumena.
Cruminare, ventrem exonerare. *Venant. Fortun.*
Crupes, & Cruppa, funis densus.
Cruscunculus, tumor crurum.
Cruscula, qui parva habet crura.
Crustibia, cruciatus. *Gloss.*
Crymodes, κρυμώδης, febris algens.
Crypsorchis, κρυψόρχις, testiculi recessio.
Crypsis, κρύψις, occultatio.
Crystades, fabri lignarii.
Crystallissatio, crystallinæ formæ reductio.
Crystallisso, κρυσταλλίζω, in crystallum cogo.
Crystalloides, κρυσταλλοειδής, humor ovi albo simile in oculo.
Ctama, κτῆμα, mancipium.
Ctenes, κτένες, quatuor dentes medii in homine.
Cteniatros, κτηνίατρος, medicus jumentorum & pecorum.
Ctisis, κτῆσις, dominium.
Cubator, qui cubat.
Cubatorium, locus cubandi.
Cuberta, stragulum.
Cubio, masculus.
Cubistica, genus saltationis, qua variis modis manus & pedes contorquentes, in caput saltabant.
Cubizon, stramentum, ubi cubatur.
Cucier, Ponticus sacerdos. *Gloss. Isid.*
Cucubæos, glaucus, noctuinus.
Cuculla, vestis extima & ampla Monachorum. *Paulin.*
Cucumerarium, locus cucumere consitus.
Cucumion, parvus cucumis.
Cucurbitare dicitur a Feudistis vassallus, qui domini uxorem de stupro compellat.
Cucurbitarium, locus ubi feruntur cucurbitæ.
Cucurbitarius, amator cucurbitarum.
Cucurbito, cucurbitas cuti impono.
Cucutopullon, porrallus.
Culbicio, onis, morbus stranguriæ similis. *Gloss.*
Culbo, subtilio.
Culeolus, parvus culeus.
Culicisrius, Apollo, a propulsandis ex agro culicibus.
Culiculus, parvus culex. *Gloss.*
Culit, perculit, a cello. *Isidor.*
Culo, as, tego: unde Occulo.
Cuminisector, avarus, sordidus.
Cumulium, cumulus.
Cunctipater, omnium pater. *Theodulph.*
Cuniculinus, ad cuniculum pertinens.
Cupedipeta, qui cupedias sectatur.
Cupella, vas, in quo aurum argentumque purgatur.
Cuphia, galericulum.
Cupidicœnus, & Cupidicinus, cœnipeta. *Isid.*
Cupientia, cupiditas. *Gloss.*
Curagulus, curiosus. *Isid. Gloss.*

Cura-

Curatoricii equi, fortasse quibus utebantur publici Curatores, & Cursagendarii. *Cod. Theodos.*
Curatorius, ad curatorem pertinens.
Curatura, thorax, lorica.
Curba, πόρνη, meretrix.
Curcilia, oppilago. *Gloss. Isid.*
Curcuba, &
Curculia, funis nauticus in tempestate adhibendus.
Curdela, ligula.
Curopalates, Comes aulicorum, custos Palatii, temporibus Justiniani ita vocari cœptus.
Curopalatissa, uxor Curopalatæ.
Cursator, levis armaturæ miles.
Curraculus, aliquantum currax. *Cathol.*
Currodrepanus, currus falcatus.
Corrucare, adulterari.
Cursilis, ad currendum facilis.
Cursitas, discursio. *Fulgent. l. 3. Mythol. c. 2.*
Curtesos, benignus.
Curvesco, curvus fio, inclinor.
Curvipes, curvos pedes habens. *Gloss.*
Curvum, buris, vel temo inter boves.
Cuscuta, vitium in herbis, illas se circumvolvens, & strangulans.
Custodiarii, qui a custodiis erant.
Custoditivus, custodiens. *Saresber.*
Cutrucum, machinæ genus.
Cutens, claudus, mutilus.
Cybistema, saltationis genus, cum quis se in caput dejicit, κυβίστημα,
Cybisteres, κυβιστῆρες, saltatores, qui se in caput dejiciunt.
Cyclopædia, κυκλοπαιδεία, omnium scientiarum circulus.
Cyclus, κύκλος, circulus.
Cylix, κύλιξ, calix.
Cyna, κυνῆ, pileus Lacedæmoniorum.
Cynacantha, κυνάκανθα, arbor, quæ acinos instar uvæ producit.
Cynocauma, κυνόκαυμα, calor Sirii canis.
Cynodontes, κυνόδοντες, dentes canini anteriores in homine.
Cynomyia, κυνόμυια, musca canina.
Cynosarges, κυνόσαργες, gymnasium nothorum Athenis.
Cyphi, κῦφι, genus thymiamatis ab Ægyptiis sacerdotibus usurpatum.
Cyprogenia, in Cypro genita.
Cyragra, χειράγρα, chiragra.
Cyris, Manibus.
Cyrographus, chirographus.
Cythæroniades, κυθαιρωνιάδες, Musæ.
Cythonymus, κυθώνυμος, nomen habens infandum, & obliviscendum.
Cyttalles, fur, apud Iones.

D

DAbis, & Davis, oraculum Dei.
Dacas, insuavis, vilis.
Dactylidion, δακτυλίδιον, anulus sine gemma aut sigillo.
Dactyliotes, δακτυλιώτης, digitus anularis.
Dactylion, δακτύλιον, anulus.
Dactyliotheca, & Dactylotheca, δακτυλιοθήκη, capsula anulorum.
Dactylotum, δακτυλωτόν, genus vasis vinarii.
Daduchus, δᾳδοῦχος, facem ferens.
Dæmogorgon, δαιμογοργών, deus terræ.
Dæmonarcha, δαιμονάρχης, dæmonum princeps.
Dæmonolatria, δαιμονολατρεία, dæmonum cultus.
Dalerus, & Thalerus, monetæ argenteæ genus.
Damnifico, damnum infero. *Saresberiens.*
Damnulum, parvum damnum.
Danace, δανάκη, numus, qui in ore mortuorum ponebatur ut Charonti pro transvectione solverent.
Danicus, Danus.
Danisma, δάνεισμα, fenus, mutuum, usura.
Dapax, loquax, facundus ex cibo. *Cathol.*
Dapeo, epulum præbeo. *Gloss.* Item epulor, vescor. *Gloss.*
Daphninus, laurinus, δάφνινος.
Daphnucus, qui primus in convivio canebat.
Dapifer, qui fert dapem in mensam.
Daricus, numus apud Persas.
Dasia, δασεῖα, densi spiritus nota apud Grammaticos.
Datismus, δατισμός, barbarismus: a Dati quodam Persa barbare loquente.
Debreviatio, breviatio.
Debreviatus, breviatus.
Debrio, inebrio.
Deca, δέκα, decem.
Decachordum, δεκάχορδον, instrumentum musicum decem chordarum.
Decadarchia, δεκαδαρχία, decemviratus.
Decadeltos, lex XII. Tabularum, δεκάδελτος.
Decadorus, δεκάδωρος, decem palmos longus.
Decaduchi, δεκαδοῦχοι, decemviri apud Athenienses.
Decaennea, δεκαεννέα, decem & novem.
Decalanzare, cantare cum gaudio.
Decalco, calcem induco. *Gloss.*
Decalefacio, calefacio. *Gloss.*
Decalesco, calesco. *Gloss.*
Decanatus, Decani dignitas.
Decaphoros, lectica a decem portata, δεκάφορος.

Decapito, caput præcido.
Decarchia, δεκαρχία, decemvirorum imperium.
Decarchus, δέκαρχος, decem militibus præfectus.
Decempes, edis, mensuram habens decem pedum.
Decandium, decem dierum spatium.
Decaptiosus, fallax. *Ennod.*
Decepto, sæpe decipio. *Sarisber.*
Decerminatio, purgatio a decerminibus.
Decidentia, status ejus, qui ad morbum inclinat.
Decidivus, deciduus, caducus. Item decisivus.
Declamatorie, declamatorio more.
Declarative, declarando.
Declinabilis, qui inflecti potest.
Decollatio, colli sectio. *Gloss.*
Decrepare, ultimum crepitum edere.
Decubiæ, excubiæ. *Cathol.*
Decubitus, actus decumbendi. Item cæli constitutio inspecta tempore ingravescentis morbi.
Decursorium, locus, in quo decurritur.
Dedecoramentum, dedecus.
Dedomatus, probe domitus. *Commodian.*
Deesis, δέησις, indigentia. Item deprecatio.
Defalco, as, quasi falce amputo, tollo. *Sipontin.*
Defensaculum, clypeus. *Adelhelm.*
Defixum, veneficium.
Defolio, folia detraho. *Gloss. Cyrilli.*
Defomo, dedolo. *Gloss.* Hinc defomitatus.
Defrens, endis, seges demessa, vel fracta. *Gloss.*
Defrigo, patrimonium consumo.
Defrumentum, detrimentum. *Plin. Valerian.*
Defunctio, mors.
Defustare, fuste cædere. *Gloss.*
Degeniare, gratia forma fraudare. *Cassiodor.* Est qui tribuit etiam *Capitolino in Macrino cap. 7. ad fin.*
Degradatio, de gradu honoris & dignitatis dejectio.
Deguadiare, debitam constitutionem frangere. *Cathol.*
Degumo, *vel* Degumio, gulæ indulgeo, devoro. *Gloss. Philox.*
Dehabeo, non habeo, vel minus habeo.
Deicola, Deum colens.
Deintus, intus. *Cassiodor.*
Dejurus, qui valde, vel sancte jurat.
Delactatus, ablactatus. *Gloss.*
Delephat, phosphorus. Ita dicitur a Chaldæis.
Deleteria, δηλητήρια, medicamenta noxia.
Deliberium, consilium, deliberatio. *Gloss.*
Delicatulus, diminut. a Delicatus.
Deliciari, delicias sequi. *Ruric.*
Delicium, delictum: a delinquo. *Gloss.*
Delictor, peccator. *Cyprian.*
Delimator, qui delimat. *Gloss.*
Delimino, limen aufero. *Cathol.*
Delimpido, clarum reddo.
Deliriosus, deliramentis plenus. *Vet. Interpr. Irenæi.*
Deliteo, delitesco.
Delphax, acis, δέλφαξ, porculus lactens.
Delphinis, idis, mensa poculorum.
Delphiniscus, parvus delphinus.
Deltacus, litteratus, doctor.
Demarcen, debilitata conficior.
Demargino, marginem tollo.
Demejo, mejo. *Gloss.*
Demersio, immersio.
Demiculus, minutus scyphus.
Demingo, mingo. *Gloss.*
Deminoratio, diminutio.
Democratia, δημοκρατία, imperium populi.
Democraticus, δημοκρατικός, ad imperium populi pertinens.
Demosiarius, municeps.
Demusso, musso. *Gloss.*
Denerata, denariorum pretium.
Densifico, densum facio.
Dentarius, ad dentes pertinens.
Dentatim, &
Denticulatim, denticulato opere.
Denticulo, dentes alicui rei induco.
Denticulum, serra ad similitudinem dentium facta.
Dentifragium, evulsio, & fractio dentium.
Denudatio, nudatio. *Gloss.*
Denudator, qui denudat. *Gloss.*
Denumeratio, enumeratio.
Depatio, pacis confederatio. *Gloss.*
Depelliculo, decipio. *Cathol.*
Dependentia, consecutio.
Depesco, in pascua deduco.
Depetiginosus, depetigine laborans. *Gloss.*
Depeso, frequentat. a Depecto.
Depilator, qui } pilos vellit.
Depilatrix, quæ }
Deplaco, valde placo. *Zeno Veronens.*
Deplorabilis, deplorandus.
Deplumo, plumas detraho.
Depotior, frnor, potior.

Deprecabilis, exorabilis.
Deprecatiuncula, brevis deprecatio. *Salvian.*
Deprecatorius, ad deprecandum pertinens.
Depretiatus, sine pretio, vilis.
Depulsito, frequentat. a Depello. *Gloss.*
Depultrix, quæ depellit, expultrix.
Depugnatrix, quæ depugnat.
Deradiotes, δειραδιώτης, Apollinis cognomen.
Deræa, δέραια, ornamenta colli.
Deræambus, corium quo canum colla armantur adversus dentes ferarum.
Derarat, torpet, frigidum est. *Isid. Gloss.*
Derbia, impetigo, apud Medicos.
Derbiosus, impetigine laborans. *Octav. Horatian.*
Derivatorium, castellum, ex quo aquæ in diversas urbis partes derivantur.
Derma, δέρμα, cutis, pellis. *Onomast.*
Desecus, secus, aliter.
Deservitio, actus deserviendi.
Desiccatio, actus desiccandi.
Desiccativus, desiccans.
Desideranter, cupide. *Cassiodor.*
Desiduus, assiduus, diuturnus. Item ignavus. *Isid.*
Desipes, tardipes. *Gloss.*
Desitisco, contemno. *Gloss.*
Desmophylax, δεσμοφύλαξ, captivorum custos.
Desmoterion, δεσμωτήριον, carcer.
Desmotrichon, δεσμότριχον, ornatus in capite mulieris ad crines colligendos.
Desolatio, devastatio, solitudo.
Desolatorius, desolans. *Onomast.*
Desperabilis, desperandus.
Desperator, qui desperat.
Desplendesco, splendorem amitto. *Paulin. Nolan.*
Despœna, δέσποινα, domina. Dicitur de Proserpina domina Ditis.
Desponsator, promissor nuptiarum.
Despotas, & Despotes, δεσπότης, dominus.
Despotati, chirurgi, medici exercitus.
Despotia, δεσποτεία, dominatus.
Desterno, is, sterno.
Desto, valde sto. *Gloss.*
Destricare, consumere. *Gloss. Isid.*
Desturbo, desero, longe sto. *Gloss.*
Desueo, desuesco.
Desurrectio, exonerandi ventris causa surrectio. *Marcell. Empir.*
Deterioro, deteriorem facio. *Claud. Mamert.*
Detitulo, titulum detraho.
Detrimentabilis, detrimentosus. *Gloss.*
Detrimiasis, morbus oculi, cum pupilla major naturali apparet. *Lex. Med.*
Detullare, ex uno in aliam tullam diffundere.
Devaricare, provehere, dissimilem facere.
Devastator, vastator.
Devastor, vasto.
Devectio, deportatio.
Devibiæ, vigiliæ, vulgo paleæ mulieris. *Isid. Gloss.*
Devirginator, stuprator virginis. *Gloss.*
Devixit, mortuus est.
Devotorius, ut Devotorium carmen, quo quis se devovet.
Deuteragonista, δευτεραγωνιστής, qui secundas in certamine partes agit.
Deuterarius, Monasterii præfectus.
Deuterologi, δευτερόλογοι, causidici secundo loco causas agentes, subscriptores.
Deuteropathia, δευτεροπάθεια, morbus ex alio morbo nascens.
Deuteroprotos, δευτερόπρωτος, sabbatum secundo primum.
Deuterosis, δευτέρωσις, novitas. *Cathol.*
Deuteruga, δευτερίγη, genus vestis apud Athenienses.
Deuterurgon, δευτερουργόν, genus lanæ secundarium.
Dexiolabus, δεξιολάβος, lictor, satelles, custos carceris.
Dextantarius, dextantem continens.
Dextralis, dextræ habilis. *Isid.*
Dextrarii, dicuntur equi, maxime bigarii.
Dextratiolum, dextrale.
Dextro, as, equos bigarios jungo. Item equum a dextris duco. Iterum dextrorsum eo, vel verto.
Diabateria, διαβατήρια, sacrificia pro transitu difficili facta.
Diabaticum, διαβατικόν, tributum pro transitu mercium.
Diabetes, διαβήτης, morbus cum siti, cum potus indigestus celerrime emittitur.
Diabole, διαβολή, calumnia.
Diabolicus, διαβολικός, ad diabolum pertinens.
Diacameron, medicamentum revocans hominem de morte ad vitam.
Diacarthamum, electuarium contra bilem.
Diacaryon, διακάρυον, medicamentum ex nucibus.
Diacassia, genus medicamenti.
Diacasticum, sportula.
Diacatharotia, purgatio.
Diacatholicum, διακαθολικόν, medicamentum omnes humores evacuans.
Diacatocha, διακατοχή, &
Diacatochia, διακατοχία, possessio bonorum, detentio.
Diacenisimon, septimana post resurrectionem.
Diachoresis, διαχώρησις, excretio alvi.
Diachysis, διάχυσις, diffusio animi sese relaxantis.

Diacitron, διάκιτρον, citri cortex melle conditus.
Diaclysma, διάκλυσμα, collutio.
Diaconatus, Diaconi officium.
Diacone, διακόνη, diaconissa.
Diaconiæ, loca, in quibus per Diaconos regionarios pauperes alebantur.
Diaconicus, ad Diaconum pertinens, διακονικός.
Diaconium, conclava Diaconorum. Item locus, ubi vasa sacra asservantur, διακονικόν.
Diacorum, electuarium stomachicum.
Diacosmus, instructio, catalogus.
Diacrommyon, διακρόμμυον, medicamentum ex cæpis.
Diactor, διάκτωρ, nuntius: Mercurii nomen.
Diacydonites, διακυδωνίτης, medicamentum ex cydoniis malis.
Diacydonium, διακυδώνιον, electuarium ex pulpa cydoniorum.
Diademalis, ad diadema pertinens. *Dracont.* & *Theodulf.*
Diadosis, διάδοσις, digestio seu distributio alimenti.
Diadysis, διάδυσις, detrectatio legitimi certaminis.
Diætarcha, διαιτάρχης, diætarius.
Diætare, modum in victu tenere.
Diaglyphica, διαγλυφική, ars statuaria sculptura depressa: cui opponitur anaglyphica sculptura extantia.
Diagnosis, διάγνωσις, cognitio morbi, & ejus causæ.
Diagnosticus, διαγνωστικός, morbum & ejus causas declarans.
Diagogica, διαγωγικά, tributa pro trajiciendo flumine.
Diagrammismus, διαγραμμισμός, genus ludi tesserarii, in quo LX. calculi albi & nigri adhibebantur.
Diagrapharius, qui publica repetit.
Diagrapheus, διαγραφεύς, qui censui conscribendo præfectus est.
Dialythos, διάλυθος, recensetur inter ornamenta muliebria.
Diamastigosis, διαμαστίγωσις, flagellatio.
Diameron, διήμερον, biduum.
Diamone, διαμονή, permansio, perseverantia.
Diamoron, διάμορον, medicamentum ex mororum succo.
Dianaria, herbæ genus.
Diangelus, διάγγελος, nuntius.
Dianœa, διάνοια, mens, intellectus, ratiocinatio.
Diapanton, διὰ πάντων, per omnes, per omnia, in omnibus. Inscript. duæ Latinæ, apud *Murator. pag. 659. n. 1. & 2.*
Diapapaver, confectio ex papavere.
Diaparthenia, διαπαρθένια, munera, quæ sponsæ pro imminutione dantur.
Diapenidium, medicamentum pro asthmaticis, arthriticis, phthisicis.
Diaphanus, διαφανής, pellucidus.
Diaphonia, διαφωνία, dissensio, discordia.
Diaphoron, διάφορον, differens. Item differentia.
Diaphragma, διάφραγμα, cartilago inter nares. Item septum transversum.
Diaphrattontes, διαφράττοντες, membranæ in homine, quæ recta ad jugulum usque perferuntur.
Diapnoe, διαπνοή, aeris attractio, respiratio.
Diaponi, διάπονοι, Cretici canes multi laboris in venando.
Diarius, unius diei.
Diarrhœa, διάῤῥοια, ventris fluxus.
Diarrhoicus, διαῤῥοϊκός, ventris fluxu laborans.
Diarrhytus, διάῤῥυτος, irriguus, aquosus.
Diarthrosis, διάρθρωσις, artuum commissura, articulatio.
Diasatyrion, διασατύριον, medicamentum cum satyrii radice.
Diasia, Διάσια, sacra Jovis Mylichii Athenis cum quadam tristitia celebrata.
Diasostis, qui præest alteri in via.
Diaspendoen, διασφενδόνη, supplicium, quo duarum arborum incurvatis cacuminibus alligatum hominis corpus discerpitur.
Diastoli, διαστολεῖς, rationum correctores.
Diastrephi oculi, διάστροφοι, strabones.
Diathesis, διάθεσις, apta rerum dispositio.
Diatichisma, διατείχισμα, murus intersepiens.
Diatim, quotidie.
Diatritarii, medici quidam sic dicti deridiculi causa, quoniam cibi abstinentiam initio morbi in diem tertium prorogabant.
Diaulium, διαύλιον, dicebatur, cum in scena tacentibus ceteris, solus intus tibicen canebat.
Diaulodromi, διαυλοδρόμοι, qui cursum Circensem peragunt, h. e. duo stadia: qui cum ad metam pervenerant, rursus eo excurrunt, unde inceperant.
Diaulonion, διαυλώνιον, locus angustus, in quo coturnices, aliæque aves illaqueantur.
Diaulos, δίαυλος, spatium duum stadiorum.
Diaxylon, διάξυλον, aspalathus.
Diazoma, διάζωμα, baltheus.
Dibolia, διβολία, jacula duplicis cuspidis.
Dicæbula, dicteria. *Capell.*
Dicæodotes, δικαιοδότης, juris dator, justitiam exhibens.
Dicæologia, δικαιολογία, justificatio, cum æquitatem causæ quam brevissime complectimur, scil. jure nostro freti.
Dicæopragma, δικαιοπράγημα, juris actio.
Dicasterium, δικαστήριον, locus judicii.
Dicastes, δικαστής, judex.
Dicasticum, δικαστικόν, merces, quæ datur judicibus.
Dicella, ensis utrinque cædens.
Dicentarius, rhetor, causidicus.
Dices, δῖκες, vermes in virentibus lignis.
Dichasteres, διχαστῆρες, dentes quatuor anteriores.

Dichophobyfia, defectus pilorum, quando bifurcantur.
Dichoria, διχορία, dimidium chori.
Dichotomia, διχοτομία, sectio in duas partes.
Dichotomus, διχότομος, dimidiatus, sectus medius.
Dicibilis, qui dici potest.
Dicographus, δικογράφος, causarum scriptor.
Dictamen rationis, sancta ratio.
Dictamnitum, vinum ex pulegio.
Dictionarium, liber dictionum, seu verborum omnium.
Dictiuncula, vocula.
Dictyota opera, dictyota structura, δικτυωτή, reticulata.
Didactrum, δίδακτρον, merces, quæ datur magistro.
Didascalia, διδασκαλία, doctrina, eruditio.
Didascalicium, doctoris munus.
Didascalus, διδάσκαλος, magister, doctor.
Didymus, δίδυμος, geminus.
Diescit, dies fit.
Dieta, iter unius diei.
Dieteris, idis, διετηρίς, biennium.
Dietim, in dies singulos.
Diexodus, διέξοδος, digressio. Hinc Diexodius,
Difficax, difficilis.
Difficacia, &
Difficacitas, difficultas.
Difficulto, difficilem reddo. *Gloff.*
Diffidatio, provocatio ad certamen.
Diffido, as, bellum indico. *In Jur. Feud.*
Difformitas, discrimen, differentia.
Diffusor, qui diffundit.
Diffusorius, et Diffusoriæ cloacæ, quæ immissas aquas in fluentem vel lacum devehunt.
Difrons, biceps. *Gloff*
Digamia, διγαμία, secundæ nuptiæ.
Digestista, docens, aut discens Digesta.
Digestivus, digerendi & discutiendi vim habens.
Digitiæ, virgulæ aureæ vel argenteæ digitis similes.
Digiti, dii semitales, quia quasi digito viam monstrant.
Digito, as, digito monstro.
Dignantissimus, valde dignans. *Salvian.*
Dilucidatio, declaratio.
Diluculascit, dilucescere incipit.
Diminoratio, diminutio.
Dispensator, dispensatus.
Divulgatio, divulgatio. *Gloff.*
Dimyxos, δίμυξος, lucerna duorum ellychniorum.
Dingua, lingua
Dinidor, malus nidor.
Dinodia, donaria omnia & res sacræ.
Dinos, poculi genus.
Diobolus, διόβολος, a Jove missus. Item numus Atticus duorum obolorum.
Diocles, doctor. *Pap.*
Diœcesanus, qui habet domicilium in Diœcesi.
Diomedia, διομήδεια, sententia Jovis.
Dionysisci, διονυσίσκοι, offeæ eminentiæ propter tempora.
Diopter, œconomus: item speculator, διόπτης.
Dioptica, διοπτικὴ, ars investigandi distantias rerum per instrumenta.
Diorthosis, διόρθωσις, correctio.
Diorthotæ, διορθωταί, emendatores, correctores.
Dioscuri, διόσκουροι, Jovis filii, v. gr. Castor & Pollux.
Dios encephalos, Διὸς ἐγκέφαλος, h. e. Jovis cerebrum, nomen est edulii cujusdam lautissimi.
Diofter, chirurgicum instrumentum, quo telum e vulnere extrahitur.
Diosteres, vectes, quibus per anulos immissis Arca portabatur.
Diphoros, δίφορος, bis anno fructum ferens.
Diphthera, διφθέρα, pellis capræ Amaltheæ, in qua res humanas scribere dicitur Jupiter. Item vestis pastoralis.
Diphtheria, διφθερία, res ex pelle facta.
Diplasiasmus, διπλασιασμὸς, duplicatio.
Diple, διπλῆ, nota, quæ apponitur in libris Ecclesiasticorum ad separanda & indicanda loca S. Scripturæ. *Isid.*
Diplethrum, δίπλεθρον, spatium quoquoversus pedes CCXL. efficiens.
Diploidion, διπλοΐδιον, vestis muliebris genus.
Diplomatarius, duplicator. *Isid. Gloff.*
Diplomatica officina, in qua diplomata conficiuntur.
Diplomaticus, ad diploma pertinens.
Diplosa, divisa, separata. *Pap.*
Dipnitis, δειπνῖτις, vestis cœnatoria.
Dipnologia, δειπνολογία, sermo de cœna.
Dipnosophista, δειπνοσοφιστὴς, qui de cœna, vel inter cœnandum philosophatur.
Dipodium, διπόδιον, genus calceamenti. Item duum pedum mensura.
Dipsiotes, διψῶντες, sitientes.
Diptychon, δίπτυχον, duplicatum. Diptycha, diplomata.
Diraratus, rarus & tenuis factus. *Cœl. Aurelian.*
Dirraro, as, tenuem ac rarum facio.
Disbullo, a bulla signum tollo.
Discapulatus, cui toga diffluit.
Discernenter, discernendo.
Disciplinabiliter, per disciplinam.
Discissura, scissura. *Ambrof.*
Discobino, detrudo, saucio.

Discocalymma, δισκοκάλυμμα, lancis operculum.
Discooperio, aperio, detego.
Discora, genitura, in quam conveniunt Saturnus, Jupiter, & Venus.
Discordantia, dissensio, discordia.
Discorditer, discordibus animis.
Discredo, non credo. *Commodian.*
Discretus, qui discernit & separat.
Disdiapason, δὶς διαπασῶν, symphonia ex duobus constans diapason.
Disdonat, diversa donat. *Gloff. Isid.*
Disgargalis, equus difficilis, intractabilis.
Disgredior, recedo, discedo.
Disgruere, disconvenire. *Cathol.*
Disjectio, dissipatio.
Disligo, solvo. *Gloff.*
Disparasco, is, dispar sum. *Claud. Mamert.*
Dispareo, es, evanesco.
Disparitas, dissimilitudo, inæqualitas.
Dispassilio, distribuo. *Gloff.*
Dispensative, dispensando, indulgendo. *Hieronym.*
Dispensatorius, ad indulgendum pertinens. *Augustin.*
Dispex, qui acuto est visu ad dispiciendum. *Gloff.*
Disphemia, δυσφημία, mala fama.
Dispicientia, consideratio.
Displacidus, morosus. *Gloff. Isidor.*
Displuvium, locus in ædibus, ubi pluvia aqua huc & illuc dividitur.
Dispoliatio, spoliatio. *Paulin. Nolan.*
Dispoliatrix, spoliatrix.
Dispositive, disposite.
Dispulveratio, pulveris excussio. *Beda.*
Disputatorius, ad disputandum pertinens.
Dissensor, qui dissentit. *Gloff.*
Dissertitudo, dissertatio. *Fab. Victorin.*
Dissimilaris, ex partibus dissimilibus constans.
Dissimulabilis, qui dissimulari potest.
Dissologia, δισσολογία, duplex locutio.
Distagmos, δισταγμὸς, dubium, dubietas.
Distegus, δίστεγος, duas contignationes habens.
Distina, diastema, seu spatium temporis, quantum in sonis facit pyrrhichius, aut hemitonium majus.
Distratum, bivium.
Distria, clavæ ferreæ.
Distributivus, distribuens.
Districhiasis, διστιχίασις, duplex in palpebris pilorum series.
Districtus, us, territorium.
Distrigam, consummare. *Gloff. Isid.*
Divellio, bellum. *Gloff.*
Diversimode, alio atque alio modo.
Diversoriarius, caupo, hospes.
Dividiosus, discors. *Gloff.*
Divigena, a deo genitus. *Gloff.*
Divinalis, ad divinandum pertinens.
Diviniloquus, qui divina loquitur.
Diuresis, διούρησις, urinæ secretio.
Diurnalis, diurnus.
Doana, locus mercium venalium.
Doarium, usufructus certorum mariti bonorum uxori concessus.
Dochimasia, δοκιμασία, experientia.
Doctiloquax, doctiloquus.
Doctitare, sæpe docere. *Isid. Gloff.*
Documentatio, admonitio, documentum. *Gloff.*
Docus, δοκὸς, trabs.
Dodecadactylum, δωδεκαδάκτυλον, intestinum duodenum.
Dodecades, δωδεκάδες, duodenaria sacrificia, quæ ex duodecim animalibus fiebant.
Dodecaedrum, δωδεκάεδρον, duodecim sedes habens, seu facies planas.
Dodecaeteris, δωδεκαετηρὶς, a Chronologis dicitur *systema* duodecim annorum in orbem recurrens.
Dodecatemorion, δωδεκατημόριον, duodecima pars.
Dodecathei, δώδεκα θεοὶ, duodecim dii, qui *majorum* gentium dicuntur.
Dolarius, qui dolia facit. *Gloff.*
Dolator, levigator.
Dolatorium, instrumentum ad dolandum. Item locus, in quo dolatur.
Dolesco, doleo. *Gloff.*
Dolichodromi, δολιχοδρόμοι, qui septies die stadium currunt.
Dolichuros, δολίχουρος, longam habens caudam. Item versus hypermeter.
Dolichus, δόλιχος, phaseolus, legumen.
Dolidus, dolens, dolorem afferens. *Cœl. Aurelian.*
Dolorificus, dolorem faciens.
Dolositas, fraus.
Dolumen, delubrum. *Gloff. Isid.*
Domesio, dumor.
Domicellus, nobilior famulus.
Dominædius, dominus ædium. *Paulin. Nolan. carm. 20. v. 109.*
Dominalis, invincibilis. *Gloff.*
Domitatio, domitura.
Domnus, & Domna, dominus & domina apud Ecclef. Script. & Poet.
Donus, δόνος, certum ponderis genus.
Dormitusio, dormito.
Dorophagia, δωροφαγία, avaritia, sordes.
Dorophagus, δωροφάγος, pecunia corruptus.

Dora-

Dorothece, δοροθήκη, hastarum repositorium.
Dorpia, δορπία, & δορπεῖα, priscus diei celebritatis, quæ Apaturiae Athenis vocabatur.
Dosis, δόσις, largitio, datio.
Doxa, δόξα, opinio, dignitas, gloria.
Drachmalis, ad drachmam pertinens.
Dramata, δράματα, fabulæ, quæ aguntur ab actoribus. *Diomed.*
Dramaticus, δραματικὸς, ad dramata pertinens.
Drapetinda, δραπετίνδα, lusus quidam puerilis.
Drimyphagia, δριμυφαγία, acrium & salsorum ciborum usus. *Cæl. Aurelian.*
Dromus, δρόμος, cursus. Item locus, ubi curritur.
Dropacismus, δρωπακισμὸς, inunctio dropacis.
Dropacista, δρωπακιστὴς, qui depilat. *Gloss.*
Dropaco, as, dropace inungo. *Observ. Horatian.*
Drumus, nemus densum.
Drungarius, præfectus & ductor drungorum.
Drypete, δρυπέτης, drupe.
Ducalis, ad ducem pertinens.
Duciani, officiales & milites ducum. *Cod.*
Ducissa, uxor Ducis.
Ductrix, dux femina.
Duella, duæ sextulæ, h. e. tertia pars unciæ.
Duello, as, bellare, pugnare.
Dulamus, vestis interior.
Dulcamarus, dulcis amaro mixtus.
Dulceo, dulcesco.
Dulcifluus, dulce fluens. *Dracont.*
Dulcisonans, dulcisonus.
Dulcoro, dulcem facio.
Dulia, δουλεία, servitus.
Dulocratia, servorum dominatus.
Dunum, collis, aut eminentia, Gallorum lingua. Hinc Augustodunum, Uxellodunum, &c. urbes in edito sitæ.
Duodevicies, duodeviginti vicibus.
Dupla, olla. *Gloss.*
Durata, δούρατα, ligna.
Dureo, duresco.
Duricors, qui est duri cordis.
Duricus, ligneus.
Duriuscule, asperè, duriter.
Dynastia, δυναστεία, regio sub ditione dynastæ.
Dynos, vasis vinarii genus.
Dysæsthesia, δυσαισθησία, vitium sensuum.
Dysbulia, δυσβουλία, prava consultatio.
Dyscheria, δυσχέρεια, molestia, difficultas.
Dyschrestia, δυσχρηστία, offensio in usu atque tractatione. Item versuræ faciendæ difficultas.
Dyscœlius, δυσκοίλιος, qui alvo laborat.
Dyscolus, δύσκολος, difficilis, pravus.
Dyscrasia, δυσκρασία, mala temperies.
Dysis, δύσις, Occidens.
Dysopia, δυσωπία, immodica verecundia, vitiosus pudor.
Dysorexia, δυσορεξία, appetitus edendi diminutus.
Dysosmos, δύσοσμος, male olens.
Dysparacolutheton, δυσπαρακολούθητον, obscurum quod non consequitur.
Dyspathia, δυσπάθεια, doloris impatientia.
Dyspepsia, δυσπεψία, difficilis concoctio, cruditas.
Dysphemia, δυσφημία, malum nomen, infamia, maledicentia.
Dysphilus, δύσφιλος, amicus parum sincerus.
Dysphonia, δυσφωνία, vocis difficultas.
Dysphoria, δυσφορία, tolerandi difficultas.
Dysphysis, δύσφυσις, pravum ingenium, prava natura.
Dysrigi, δυσριγεῖς, qui frigus ægre tolerant.
Dystocia, δυστοκία, difficultas pariendi.
Dystrapeli, δυστράπελοι, qui in ira, vel affectione alia immobiles perseverant.
Dysuricus, δυσουρικὸς, ad dysuriam pertinens.

E

EAnon, vestimenti genus, fortasse idem cum peplo.
Eantis, una ex Athenarum tribubus.
Ear, ἔαρ, ver.
Earites, ἐαρίτης, lapis idem qui hæmatites.
Ebeninus, qui est ex ebeno.
Ebeo, as, beatitudine privo.
Ebuccino, as, divulgo.
Ebullitio, fervor.
Ecanto, cantare desino.
Ecbolades, ἐκβολάδες, &
Ecbolia, orum, ἐκβόλια, &
Ecbolinæ, orum, medicamenta ad expellendos fetus mortuos ex utero.
Ecclesiarcha, ἐκκλησιάρχης, ecclesiæ præfectus.
Ecclesiasterion, ἐκκλησιαστήριον, locus ubi populus convenit colloquendi, aut spectandi causa.
Ecclesiastes, ἐκκλησιαστὴς, concionator.
Eccope, ἐκκοπὴ, divisio calvæ, qua os offensum refractum est.
Eccritus, ἔκκριτος, selectus, eximius.
Eccubi, & ubi. Item nuncubi.
Eccum, machina lignea in theatro.

Eccyclema, ἐκκύκλημα, pegma in scena rotis subjectis, quo circumacto ostendebantur spectatoribus quæ intus acta fuerant.
Echemythia, ἐχεμυθία, tacendi audiendique disciplina apud Pythagoricos.
Echemythus, ἐχέμυθος, homo sermonis parcissimi.
Eclogus, ἔκλογος, narratio, recitatio.
Ecpetala, pocula latiora.
Ecphortica, ἐκφορητικὰ, medicamenta, quæ lentos & glutinosos humores eluunt.
Ecphrasis, ἔκφρασις, interpretatio rei gestæ narratio.
Ecphyades, ἐκφυάδες, intestinorum appendices.
Ecpiesma, ἐκπίεσμα, calvæ in multas partes diffractio, ita ut ossis partes cerebro sedeant.
Ecplexis, ἔκπληξις, consternatio mentis repentina.
Ecptosis, ἔκπτωσις, delapsus.
Ecpyetica, ἐκπυητικὰ, medicamenta suppurationem promoventia.
Ecrysis, ἔκρυσις, effluxio.
Ecstaticus, ἐκστατικὸς, qui ecstasim pati solet.
Ectacti, ἔκτακτοι, milites extra ordinem.
Ecthymata, ἐκθύματα, papulæ per cutem erumpentes.
Ectrapelus, ἐκτράπελος, puer crescens præter modum.
Ectromaticus, ἐκτρωματικὸς, abortum faciens.
Ectropia, & Ectropium, ἐκτροπία, & ἐκτρόπιον, vitium oculorum, cum palpebra inferior pendet, & hiat.
Ectyloticum, medicamentum, quo calli exteruntur, ἐκτυλωτικόν.
Eda, balterna. *Gloss. Isid.*
Edentarius, qui dentes eximit.
Edibilis, esculentus. *Gloss.*
Effabilitas, fandi facilitas.
Effæco, a fæcibus purgo.
Effatio, effandi actus. *Serv. ad Æn. 3. v. 463.*
Effatui, vaniloqui. *Gloss.*
Effectivus, efficiens.
Efficabilis, in omnibus expeditus. *Gloss. Isid.*
Effigientia, effigiei formatio. *Mart. Capella l. 9.*
Efflatio, flatus. *Sarisber.*
Effloreo, effloresco.
Effluxio, effluvium.
Effluans, effluentia.
Efformo, formo, effingo.
Effugus, fugitivus. *Cathol.*
Effulgesco, effulgeo.
Effulgero, effulgeo. *Ennod.*
Effusibilis, fluidus.
Effusor, qui effundit & dissipat.
Effusorium, instrumentum ad effundendum. *Gloss.*
Effutilia verba, futilia, inania.
Egeator, vel Ægeator, hortator navis: a mari Ægeo. *Gloss. Isid.*
Egesco, egere incipio.
Egesta, machina bellica telorum propulsatrix.
Egestatitius, qui frequenter ægrotat. *Gloss.*
Egestivus, egerendi & ejiciendi vim habens. *Macer.*
Egestum, fimus, excrementum pecoris.
Egranatus, granis spoliatus. *Plin. Valer.*
Elæosaccharum, oleum ex saccharo.
Elæothesium, ἐλαιοθέσιον, locus ubi ab alipta ungi corpora lotorum solebant.
Elanguo, elanguesco.
Elanguidus, languidus.
Elaphus, ἔλαφος, cervus.
Elasmata, ἐλάσματα, laminæ ductiles.
Elatinus, abiegnus, ἐλάτινος.
Elatorios, hyperbolicos, vel amplificatus.
Elcosis, ἕλκωσις, stomachi exulceratio.
Electitius, electus.
Electivus, qui eligitur.
Electoratus, dignitas, munus, & ditio Electoris.
Electuarium, medicamentum, quod molle sorbetur.
Eleemosynaria, quæ } stipem largitur pauperibus.
Eleemosynarius, qui }
Elefroos, mons. *Cathol.*
Elegantulus, politulus.
Elegiographus, ἐλεγειογράφος, elegiarum scriptor.
Elelisphacites, ἐλελισφακίτης, vinum ex salvia.
Elenchticus, ἐλεγκτικὸς, ad coarguendum pertinens.
Elno, as, maculare.
Eleoselinon, ἐλεοσέλινον, apium.
Eleosis, *lege* Elcosis.
Elepha, poculi species.
Elephantismus, elephantiasis, ἐλεφαντιασμός.
Elephantistes, rector elephanti, ἐλεφαντιστής.
Elephantozographi, ἐλεφαντοζωγράφοι, qui in ebore pingunt.
Elesmot, liber dictus Exodus. *Cathol.*
Eleutherium, ἐλευθέριον, monile signum libertatis.
Eleutherius, ἐλευθέριος, liberalis, ingenuus. Item servator.
Elibero, as, liberare.
Elicator, aquarius. *Gloss.*
Elimes, qui est extra limites, extorris.
Eliminium, exilium, peregrinatio.
Elimos, tibiæ buxeæ genus.
Elinguatio, linguæ extractio.
Elisio, exclusio.

Elixir, & Elixirium, liquor spirituosus, facultate præcellens.
Ellobia, ἐλλόβια, inaures. Item legumina siliquas habentia.
Elmius, inthis, vermis quidam.
Elimos, tibiæ genus.
Elocutor, qui eloquitur. *Ennod.*
Elogiatus, notatus, inscriptus, attributus. *Cal. Aurelian.*
Elogio, as, notare, inscribere. *Id.*
Elucidarium, id quod aliud explicat.
Elucido, as, lucidum reddo, declaro.
Elucidus, perspicuus.
Elucubratio, lucubratio.
Eluibilis, qui elui potest.
Eluscatio, alterius oculi privatio. *Gloss. Cyrilli.*
Elusio, deceptio, aut evitatio. *Gloss.*
Elvus, niger candidusque color. *Gloss.*
Elyma, pars aratri, cui inhæret jugum: vel ea, quæ gyræ infigitur.
Elytron, crista pennas superveniens, ut in scarabæis. Hinc anelytra, quæ detectas habent pennas.
Emaculatorius, emaculandi vim habens.
Emaculus, aliquantum emax.
Emanuel, *vel* Emmanuel, Deus nobiscum.
Embadae, ἐμβάδες, socci, calceamenta Comica.
Embadum, ἔμβαδον, area.
Embaleuticum, emphyteuticum.
Embae, adis, ἐμβάς, cothurnus.
Embata, ἔμβατα, cothurni, calceamenta Tragica.
Embateria, ἐμβατήρια, cantus ad tibiam.
Embathmi, ἔμβαθμοι, ordinarii & publici judices.
Embatitium, honorarium, quod Patriarchæ & Sacerdotes honorem ineuntes solvebant.
Embatus, ἐμβατός, quem ingredi possumus.
Embola, ἐμβολή, transvectio annonæ. Item incursio, irruptio. Item neutr. plur. dicteria in media Fabula interposita.
Embolaria, dicteria in Fabulis.
Embolarius, theatricus.
Emboli, ἔμβολοι, porticus hinc inde platearum. *Isid.*
Embolima, ἐμβόλιμα, carmina spuria, imperfecta.
Embolimus, ἐμβόλιμος, insititius, intercalaris.
Embolismalis, intercalaris.
Embolismus, ἐμβολισμός, intercalatio.
Embregme, ἔμβρεγμα, instillatio liquoris ad fovendum partes affectas.
Embrocha, ἐμβροχή, idem.
Embrya, & Embryon, ἔμβρυον, fetus in utero informis.
Embryorectes, ἐμβρυοῤῥέκτης, &
Embryothlastes, ἐμβρυοθλάστης, instrumentum ad extrahendos fetus mortuos in utero.
Embryotomia, ἐμβρυοτομία, incisio fœtus in utero.
Emedium, vehiculum. *Gloss. Isid.*
Ememor, immemor. *Catbol.*
Ementum, excogitatio, commentum. *Isid.*
Emeticus, ἐμετικός, vomitum ciens.
Emigraneus, vermis capitis. *Catbol.*
Eminisci, in memoriam reducere. *Gloss. Isid.*
Emissibilis, qui emitti potest.
Emmelia, ἐμμέλεια, saltationis species.
Emmena, ἔμμηνα, menstrua mulierum. Item sacra quædam Græcorum.
Emmenagoga, ἐμμηναγωγά, medicamenta menses cientia.
Emmota, quæ curantur per concerpta linamenta, ut ulcera cava.
Emola, vas coquinarium, quasi ænea olla.
Emollitio, actus emolliendi.
Emologare, confirmare, laudare.
Emologatio, confirmatio.
Empæctæ, derisores deorum & religionis, ἐμπαῖκται.
Emphanistica, quæ Clerici in Clerum adlecti magnæ Ecclesiæ solvebant.
Emphatice, ἐμφατικῶς, per emphasim.
Emphaticos, ἐμφατικός, emphasim habens.
Emphorum, intervallum, distantia.
Emphracta, ἔμφρακτα, navigia tecta, naves constratæ.
Emphractica medicamenta, ἐμφρακτικά, obstruentia.
Emphractos, ἔμφρακτος, tectus, munitus.
Emphyllismus, ἐμφυλλισμός, insitio inter lignum & corticem.
Emphysema, ἐμφύσημα, tumor.
Empiria, ἐμπειρία, experientia, peritia.
Emplagium, genus retis minoris.
Emplastica, ἐμπλαστικά, medicamenta oppleontia, obstruentia.
Emplocia, ἐμπλόκια, festum Athenis, in quo mulieres plexis capillis procedebant.
Empola, ἐμπολή, captura, quæstus.
Empolaria, mulier scenica, quæstuaria.
Empoleus, ἐμπολεύς, dictus est Mercurius auctionibus præsidens.
Emponema, ἐμπόνημα, melioratio, quæ fit ab emphyteuta in fundo.
Empos, impos. *Catbol.*
Emprostocurbion, anterior ephippii crepido.
Emprosthotonia, ἐμπροσθοτονία, morbus, quo corpus & cervix in anteriorem partem flectitur. *Cal. Aurelian.*
Emprosthotonus, ἐμπροσθότονος, qui eo morbo laborat.
Empusa, ἔμπουσα, spectrum, larva, illusio.
Empyema, ἐμπύημα, suppuratio, collectio puris in thorace.
Empyreum, undecimum cælum, ἐμπύριον.
Empyrius, ignitus, incensus, ἐμπύριος. *Martian. Capella.*

Emulgatio, promulgatio.
Emunctorium, instrumentum ad emungendum.
Emuralamii, signiferi Turcici.
Enacratum, vinum merum. Forte legendum œnocratum.
Enæma, ἔναιμα, emplastra, quæ sanguinem sistunt.
Enæorema, ἐναιώρημα, quod in urina circa mediam matulæ partem innatat.
Enargia, ἐνάργεια, evidentia, illustratio.
Encanthia, ἐγκανθίς, morbus oculi, cum in majori ejus angulo caruncula excrescit.
Encathismata, balnea. *Cal. Aurelian.* ἐγκαθίσματα.
Encausis, ἔγκαυσις, inustio.
Encaustes, ἐγκαυστής, qui igne pingit.
Encaustice, ἐγκαυστική, ars pingendi encausto.
Encentris, idis, ἐγκεντρίς, stimulus in calcaneo, calcar.
Enchiros, animal Orientis, magnitudine, figura, voce tauri, sine dentibus superioribus, longis villis.
Enchorda, ἔγχορδα, instrumenta, quæ chordis intenduntur.
Enchorius, ὁ ἐν τῇ χώρᾳ, indigena.
Enchrides, panes intriti caseo, oleo, melle, sesama.
Enchrista, ἔγχριστα, medicamenta, quæ inunguntur.
Enchytus, ἔγχυτος, infusus. Item nomen placentæ.
Enclastridia, genus ornamenti muliebris.
Enclisis, ἔγκλισις, inclinatio.
Enclitæ, dies sepulti Servatoris.
Encœsma, ἔγκαυμα, genus sacrificii pro mortuis, in quo ignis primo extinguebatur, deinde accendebatur ad coquendas carnes.
Encolpismus, ἐγκολπισμός, clyster uterinus. *Theodor. Priscian.*
Encolpium, ἐγκόλπιον, quod e collo gestatur in pectore.
Encolpizam, ἐγκολπίζειν, uterum clystere eluere.
Encomiastes, ἐγκωμιαστής, laudator.
Encomiastica, ἐγκωμιαστικά, carmen heroum laudes continens.
Encomiologicus, ἐγκωμιολογικός, laudativus.
Encomium, ἐγκώμιον, laudatio.
Encotylæ, genus ludi, quo victi victorum genua manuum cavitate excipientes gestabant.
Encrasicholi, ἐγκρασίχολοι, apuarum genus, piscis minutus.
Encratura, æ, liquamen ex quorundam piscium intestinis liquatis.
Encratitæ, ἐγκρατῖται, hæretici a carnibus abstinentes.
Encrinomenos, ἐγκρινόμενος, in athletarum numerum receptus.
Encyclicus, ἐγκύκλιος, circularis: ut Litteræ encyclicæ.
Encyclon, ἔγκυκλον, genus muliebris vestis circularis.
Encyclopædia, ἐγκυκλοπαιδεία, orbis, & series, & conjunctio, commerciumque inter se omnium scientiarum, cognitio omnium ingenuarum artium.
Endemi, ἔνδημοι, morbi, qui in certis grassantur regionibus.
Endemius, ἐνδήμιος, popularis.
Endivia, cichorium domesticum.
Endofesto, infesto. *Gloss.*
Endomatica, quæ Imperatorum permissione, præter publica vectigalia, sibi privatim publicani exigebant.
Endopecisco, injicio, immitto. *Gloss.*
Endoriguus, irriguus.
Endoxon, ἔνδοξον, argumentum probabile.
Endyte, supremum facie mensæ instratum, ἐνδυτή.
Eneleta, ἐνήλατα, ligna recta, in quæ desiguntur gradus scalarum, vel ipsi gradus. Item paxilli, qui infiguntur ad retinendas rotas.
Enelysia, ἐνηλύσια, loca a fulmine tacta.
Enema, ἔνεμα, clyster.
Energasia, ἐνεργασία, evidentia orationis, qua rem magis ostendere videmur, quam dicere.
Energia, ἐνέργεια, efficacia, vis.
Energificus, efficax.
Energumenus, ἐνεργούμενος, a dæmone possessus. *Sulpic. Sever. dial. c. 6. xxi.*
Enneacrunos, ἐννεάκρουνος, fons novem fistularum.
Enneadecaeteris, ἐννεαδεκαετηρίς, cursus annorum undeviginti.
Enneagonus, ἐννεάγωνος, novem habens angulos.
Enneas, ἐννεάς, numerus novenarius.
Enneaterides, ἐννεατηρίδες, celebritates tres apud Delphos.
Ennoaticus, annus sexagesimus tertius.
Ennodia, Hecata, quod in via, ἐν ὁδῷ, inventa sit ab Inacho.
Ennoea, ἔννοια, cogitatio.
Ennomios, ἐννόμιος, hereditatum scriptor.
Ennomotarcha, ἐνωμοτάρχης, præfectus quartæ partis decuriæ.
Ennomotia, quarta decuriæ pars: vel ipsa decuria.
Enodabilis, explicabilis.
Enoplia, ἐνόπλια, saltatio ab armatis facta.
Enormata, juxta normam: cui addi minus nihil potest. *Gloss. Isid.*
Enormatus, congruens normæ.
Enosis, ἕνωσις, unio: ab ἕν.
Enosteos, lapis qui ossis speciem habet.
Enoticum, edictum de unione Ecclesiarum, ἑνωτικόν.
Enotocœtæ, ἐνωτοκοῖται, homines tam longis auribus, ut usque ad talos perveniant; & in illis hi, cum decumbunt, dormiant.
Ensiformis, ensis habens formam.
Entasis, ἔντασις, intentio, productio.
Entaticus, ἐντατικός, intendens, tentiginem ciens.
Enterata, exenterata.
Enteron, ἔντερον, intestinum.
Enthecatus, repositus, reconditus. *Fulgent. l. 1. Mythol.*
Enthemata, ἐνθέματα, quæ recenti vulneri imponuntur sistendo sanguini. Item surculi, qui in insitione trunco infiguntur.

En-

Entheo, as, numine afflo, ἐνθεῶ.
Entheton, ἔνθετον, medicamentum excellens.
Enthusiasmus, ἐνθουσιασμός, instinctus sacer, inspiratio divina.
Enthusiasta, ἐνθουσιαστής, entheus.
Enthusiasticus, ἐνθουσιαστικός, divino instinctu afflatus.
Enthymematicus, ἐνθυμηματικός, ad enthymema pertinens.
Enthymematium, ἐνθυμημάτιον, breve enthymema, brevis sententia.
Entolina, ἐντολικά, præscripta, quæ dantur legatis, quibus legationis capita continentur.
Entoma, ἔντομα, insecta.
Entropha, ἔντροφα, innutrita. Referuntur a *Polluce* inter ornamenta muliebria.
Entropides, genus calceamenti, ἐντροπίδες.
Enuntiative, enuntiando.
Eolus, *vel* Æolus, αἰόλος, varius, variegatus. *Gloss.*
Epacta, ἐπακτή, spatium undecim dierum, quibus annus solaris lunarem superat.
Epactra, ἐπακτρα, piscatoria navigia.
Epactree, ἐπακτρεῖς, piscatores.
Epagogia, ἐπαγωγία, præputia.
Epagon, ἐπάγων, trochleæ genus.
Epaicia, *vel* Epæcla, ἐπάικλα, bellaria, quæ post cœnam inferuntur.
Epalanete, es, piscis in Sequanæ ostio frequens.
Epanconismus, ἐπαγκωνισμός, incubitatio.
Epangelia, ἐπαγγελία, cum quis accusatur, quod præter leges concionatur, aut rempubl. capessat.
Eparchia, ἐπαρχία, præfectura provinciæ.
Eparchiotes, ἐπαρχιώτης, provincialis.
Eparchus, ἔπαρχος, præfectus provinciæ.
Eparmata, ἐπάρματα, tumores secundum aures.
Epaulia, ἐπαύλια, dona postridie nuptiarum a sponsæ patre sponso oblata.
Epeclia, ἐπέκλεια, tragemata, bellaria.
Epectasis, ἐπέκτασις, porrectio, epenthesis.
Expensare, expensum ferre.
Epetecticalia, terminus, qui alios terminos agrorum commonstrat. *Vet. Auct. de Limitib.*
Epha, mensura quædam.
Ephaptis, genus vestis muliebris, ἐφαπτίς.
Epharmosis, ἐφάρμοσις, adaptatio: species computationis.
Ephectici, Philosophi de rebus omnibus dubitantes, ἐφεκτικοί.
Ephectus, ἕβδομος, numerus septenarius.
Ephegesis, ἐφήγησις, causa & judicium in eum, qui fines relegationis transilierit.
Ephelis, ἐφηλίς, tuberculum, asperitas cutis in facie.
Ephemera, ἐφήμερος, febris unius diei.
Ephemerine, ἐφήμερος, unum diem durans.
Ephestii, ἐφέστιοι, Penates, Lares.
Ephestris, ἐφεστρίς, vestis, quæ armis superinduitur.
Ephialos, ἠπίαλος, febris ex vitreo & acido phlegmate.
Ephialtes, ἐφιάλτης, incubus, qui per somnum insilire & premere dormientes creditur.
Ephippiarii, equi ephippiis instructi.
Ephod, superhumerale Pontificis Hebræorum.
Ephola, *vel* Ephola, epulum. Item quidquid annuum usum præstat. *Cod. Theodos.*
Ephoria, ἐφορία, inspectio: officium Ephororum.
Ephphetha, ἐφφαθά, adaperire. imperat. passiv.
Ephthopola, ἑφθοπώλης, qui cibos coctos vendit.
Ephthopolium, ἑφθοπωλεῖον, locus ubi cibi cocti venduntur.
Epibaterium, ἐπιβατήριον, carmen quod reversis a navigatione canitur.
Epibaterius, ἐπιβατήριος, Apollo navigantium præses.
Epibathra, ἐπιβάθρα, scalæ nauticæ, quibus navis conscenditur. Item machina quævis scansoria.
Epiblema, ἐπίβλημα, vestis exterior, amiculum, paludamentum.
Epicamison, tunica.
Epicataphora, ἐπικαταφορά, superna porta in cælo, apud Astrologos.
Epicauma, ἐπίκαυμα, ulcus oculi sordidum, crustosum, humore fœdo fluens.
Epicephalion, ἐπικεφάλιον, tributi impositio in capita.
Epichærecacos, ἐπιχαιρέκακος, qui gaudet alienis malis.
Epichimazin, ἐπιχειμάζειν, dicitur, cum tardius solito hiberna tempestas venit: sicut prochimazin, προχειμάζειν, cum citius.
Epicichlides, ἐπικιχλίδες, genus carminis, quod cum Homerus pueris præcinaret, turdis donabatur.
Epichrista, ἐπίχριστα, circumlitiones. In picturis sunt ultimæ manus lambenti penicillo datæ.
Epiclinium, ἐπικλίνιον, lectus super lectum: vel ornamentum super lectum.
Epicombia, ἐπικόμβια, donaria probita ab Impp. die coronationis.
Epicomion, ἐπικώμιον, laudatio, quæ in comissationibus post victoriam concinebatur.
Epicopanon, ἐπικόπανον, mensa coquinaria.
Epicopi, ἐπίκωποι, remis appositi & gubernaculis nautæ.
Epicrasis, ἐπίκρασις, temperatio humorum.
Epicrisis, ἐπίκρισις, dijudicatio, censura.
Epicyema, ἐπικύημα, secundus fetus conceptus, primo nondum edito.
Epidemia, ἐπιδημία, accessus & adventus in urbem. Item morbus contagione se dilatans per populum.
Epidemicus, & Epidemius, ἐπιδημικός, & ἐπιδήμιος, popularis. Morbus epidemicus, contagiosus.
Epidermis, ἐπιδερμίς, cuticula supra cutem.

Epidicon, ἐπίδικον, quod adhuc est sub judice.
Epididymides, ἐπιδιδυμίδες, corpora glandulosa, albicantia, duriuscula, communique vasis spermatici tunica obvoluta.
Epidromus, ἐπίδρομος, velum in puppi navis.
Epies, maximus deorum interpres apud Ægyptios: cui attribuebant accipitris caput, aliaque multa superstitiosa.
Epigæum, quod est supra terram, ἐπίγειον.
Epigastrium, ἐπιγάστριον, pars abdominis, quæ stomacho primisque intestinis prætenditur.
Epigius, ἐπίγειος, humi repens: dicitur de planeta terræ proximo.
Epigonatium, genuale, scabellum, in quo genu flectitur, ἐπιγονάτιον.
Epigrammatographus, ἐπιγραμματογράφος, epigrammatum scriptor.
Epigraphe, ἐπιγραφή, inscriptio.
Epigrypus, ἐπίγρυπος, nasum habens aduncum.
Epieicia, ἐπιείκεια, æquitas, summi juris moderatio.
Epilama, emplastrum, quod supra voraginem vulneris imponitur.
Epilepticus, ἐπιληπτικός, epilepsia laborans.
Epilogismus, ἐπιλογισμός, ratio, quæ id quod ab intelligentia divertit, in firmam certamque notitiam adducit.
Epimanicium, ornatus manicæ Sacerdotis in dextro brachio, in quo intexta erat imago Salvatoris.
Epimedium, genus herbæ.
Epimala, ἐπίμηλα, species malorum.
Epimeletes, ἐπιμελητής, curator.
Epimelia, ἐπιμέλεια, cura, vigilia.
Epimenideus, Ἐπιμενίδειος, ad Epimenidem pertinens.
Epimetatica, inscriptiones foribus apponi solitæ, ut innotesceret, cuinam destinata foret domus, seu militi, seu hospiti.
Epimetrum, ἐπίμετρον, supra mensuram adjectum, vel supra conventum.
Epimythium, ἐπιμύθιον, moralis Fabulæ sententia.
Epiodium, ἐπῴδιον, canticum cadavere nondum sepulto.
Epipedon, ἐπίπεδον, superficies.
Epiphania, ἐπιφάνεια, apparitio, manifestatio.
Epiphoremata, ἐπιφορήματα, omnia secundis mensis inferri solita præter portionem unicuique convivarum statim appositam.
Epiphyllis, ἐπιφυλλίς, ultimus in summo palmite racemus, qui plerumque parvis rarisque acinis sero maturescit: ideoque inutilis, & in vindemia fere negligitur.
Epiphysis, ἐπίφυσις, adnata appendix.
Epiploce, ἐπιπλοκή, implicatio, implexus.
Epiplocele, ἐπιπλοκήλη, descensus omenti in scrotum.
Epiploomphalon, ἐπιπλοόμφαλον, omenti in umbilicum descensus.
Epipolasis, ἐπιπόλασις, Chymicis est, cum sublimatum ad superficiem tantum ascendit, eique insidet.
Epipteron, ἐπίπτερον, iens palustris.
Epiradium, radius super radium.
Epischides, ἐπισχίδες, cuneoli.
Episcirosis, ἐπισκίρωσις, sacrificii quoddam genus.
Episcopium, ἐπισκοπεῖον, Episcopi ædes.
Episcopor, Episcopum ago.
Epissiti, ἐπίσιτοι, parasiti.
Episodium, ἐπεισόδιον, quidquid dramati inseritur præter Fabulæ argumentum, excitandi risus gratia.
Epispastica medicamenta, ἐπισπαστικά, quæ vim habent attrahendi & purgandi vulnera.
Epistalma, ἐπίσταλμα, commissio Principis per mandati subscriptionem.
Epistathmi, ἐπισταθμοί, qui præsunt in comitatu Principis, aut ducis exercitus, præfecti hospitiorum.
Epistathmia, ἐπισταθμεία, hospitii procuratio.
Epistemonarches, ἐπιστημονάρχης, doctrinæ Ecclesiasticæ præsul.
Epistolarium, liber epistolarum.
Epistolarius, tabellarius. *Salvian.*
Epistoleus, ἐπιστολεύς, epistolarum scriptor & magister.
Epistomizo, ἐπιστομίζω, contineo, refreno.
Epistropheus, ἐπιστροφεύς, prima colli vertebra.
Epitherape, ἐπιθεραπεία, dispositio, prævisio.
Epithesis, ἐπίθεσις, impositio. Item inscriptio, attributum, cognomen contumeliosum alicui appositum.
Epithymia, ἐπιθυμία, concupiscentia, desiderium.
Epitimia, ἐπιτιμία, æstimatio, pretium. Item status civis integer, existimatio ac fama alicujus salva & illæsa.
Epitithides, ἐπιτιθίδες, simæ, quæ super coronas ponuntur, in architectura.
Epitomatus, qui in epitomen redigit.
Epitrachelium, ἐπιτραχήλιον, collarium Patriarchæ, & Archidiaconi.
Epitragi, ἐπίτραγοι, vermes infesti vitibus.
Epitragias, ἐπιτραγίας, piscis quidam fœdi odoris.
Epitrapezia, ἐπιτραπέζια, quæ mensis apta sunt, ut vasa potoria, & escaria.
Epobelia, sexta pars mulctæ, quam accusator debet reo non convicto, ἐπωβελία.
Epocha, ἐποχή, initium certum aliquod, unde anni numerantur.
Epomis, idis, ἐπωμίς, amictus brevior, qui humeris injicitur.
Epops, ἔποψ, upupa.
Epostracismus, ἐποστρακισμός, lusus puerilis, quo plenus lapillos super undas subsilientes jaciunt. Describitur a *Minut. Felic. in Octav. cap.* 3.
Epotica, primaria quæstio. *Pap.*
Epulatitius, qui epulis dat operam.
Epulatorius, edulis, epulis aptus.

Epu-

Epulis, idis, ἐπουλίς, caro juxta dentes excrescens.
Epulonius, ad Epulonem pertinens, de quo in Evangelio. *Scriban.*
Epulotica, ἐπουλωτικά, medicamenta cicatricem inducentia.
Equæ, puellæ deformes.
Equicervus, alce, animal partim cervo, partim equo simile.
Equisessor, qui equo vehitur.
Equitatura, equi, quibus in itinere utimur.
Equoro, as, navigo. *Gloss.*
Equotus, privatus vita. *Gloss. Isid.*
Era, terra. *Cord.*
Eraphiotes, ἐραφιώτης, cognomen Bacchi ab inducenda risa & contentione.
Eremia, ἐρημία, desertus locus, solitudo.
Eremicola, eremum colens. *Pap.*
Eremipeta, eremum petens.
Eremiticus, ad Eremitam pertinens.
Eremodicium, ἐρημοδίκιον, desertio vadimonii.
Eretes, æ, ἐρέτης, remex.
Ergaster, ἐργαστής, operarius, opifex.
Ergasteriacum, ἐργαστηριακόν, tributum pro officinis.
Ergasteriarcha, ἐργαστηριάρχης, qui officinæ præest.
Ergates, ἐργάτης, operarius, opifex.
Ergaticus, ἐργατικός, operarius, adject.
Ericetum, locus ericis abundans.
Eriopolium, ἐριοπώλιον, forum ubi lana venditur.
Eris, Ἔρις, dea contentionis, quæ inter accumbentes deas projecit pomum inscriptum, detur pulcriori.
Eristicus, ἐριστικός, contentiosus.
Ermunius, Mercurius cognominatus est, quod valde prosit hominibus, ἐριούνιος.
Erneum, genus vasis vitrei, hirnea.
Erodius, genus avis, aliis ciconia, aliis fulica, aliis ardeola.
Erogeniton, ἐρωγενίτων, herba sic dicta, quod amatoriis conveniat.
Eros, otis, ἔρως, amor. Item nomen servi, & comœdi.
Erotema, ἐρώτημα, interrogatio.
Erotion, & Erotium, ἐρώτιον, Imaguncula Cupidinis. Item nomen puellæ.
Erratitius, &
Erratiuus, qui errare solet. *Fronto.*
Errhinum, ἔῤῥινον, medicamentum, quod in nares injicitur.
Erubeo, erubesco.
Erudibilis, qui erudiri potest.
Erudimentum, eruditio, institutio. *Fulgent.*
Erythroides, ἐρυθροειδής, membrana carnosa scroti.
Erythropus, ἐρυθρόπους, avis quædam rubeis pedibus.
Erythrotaones, ἐρυθροταῶνες, genus avium, quorum in superciliis cocci rubor: quasi rubei pavones.
Esculentia, pinguedo. *Isid. Gloss.*
Esdra, compositio adversus ægritudinem cerebri.
Esperinus, ἑσπερινός, hymnus in Ecclesia cani solitus hora decima.
Essentialia, ad essentiam pertinens.
Etaeriarcha, ἑταιριάρχης, capitaneus militum externorum.
Etheca (rectius Ectheca, ἐκθήκη) solarium, vel mœnianum.
Ethelontes, ἐθελοντές, volentes: nomen histrionum apud Thebanos.
Ethmoidus, ἠθμοειδής, narium meatus.
Ethnarcha, ἐθνάρχης, Princeps minor rege, major tetrarcha, scil. in unam gentem imperium habens.
Ethnicismus, cultus deorum turpium.
Ethopœi, ἠθοποιοί, histriones.
Ethos, ἦθος, mos, habitus animi.
Etymologus, ἐτυμολόγος, qui de rationibus verborum disserit.
Evagino, as, gladium e vagina educo.
Evaleo, evalesco.
Evaneo, evanesco.
Evangeliarium, liber Evangeliorum.
Evangelismus, εὐαγγελισμός, bonus nuntius.
Evangelizo, εὐαγγελίζω, bona & fausta nuntio.
Euaris, εὔαρις, exsecrabilis.
Evasio, actus evadendi, fuga.
Eubo, oleo. *Gloss. Isid.*
Eubolus, εὔβολος, jactus talorum felicissimus.
Eubulia, εὐβουλία, bona consultatio.
Eucæria, εὐκαιρία, opportunitas.
Eucharis, εὔχαρις, gratiosus.
Eucharisto, εὐχαριστῶ, gratulor. *Cathol.*
Euchetæ, εὐχῖται, precatores.
Euchyla, εὔχυλα, &
Euchyma, εὔχυμα, quæ sunt boni succi.
Eucnemon, εὐκνήμων, qui pulcris est cruribus.
Eucrasia, εὐκρασία, temperamentum.
Euctaria, εὐκτήρια, loca in quibus preces fiunt.
Euctici, εὐκτικοί, hymni, preces & vota continentes.
Eudæmonia, εὐδαιμονία, beatitudo.
Eudoxia, εὐδοξία, bona fama.
Euectice, εὐεκτική, Medicinæ pars, quæ perfecta valentem in eo statu conservat.
Evecto, as, frequentativ. ab Eveho. *Gloss.*
Everganea trabes, quæ nonnihil evergunt, ut ea parte aliqua perforatis tigna immittantur.
Everge, tudicula.
Everriculo, as, compilo, everro.

Eulabes, εὐλαβής, negotiorum susceptor.
Eulogia, εὐλογία, benedictio, beneficentia.
Evocatorie, evocando: ut Evocatoria curare. *Theod. Priscian.*
Euphemia, εὐφημία, fausta acclamatio.
Euporistus, εὐπόριστος, facile parabilis.
Euretron, εὕρετρον, præmium inventionis rei furto ablatæ, vel ob indicium furis.
Euroaquilo, Cæcias ventus.
Euroclydon, εὐροκλύδων, ventus procellosus, Eurus mare turbans.
Euthanasia, εὐθανασία, mors tranquilla, & beata.
Euthymia, εὐθυμία, animi tranquillitas.
Euthyoria, εὐθυωρία, recta lineæ porrectio, mensura in directum acta.
Euthytonus, εὐθύτονος, in rectum protensus.
Eutrapelia, εὐτραπελία, urbanitas, lepos, festivitas, facetiæ.
Eutrapelus, εὐτράπελος, urbanus, festivus, facetus.
Exabundo, abundo.
Exacerbatio, irritatio. *Salvian.*
Exacerbatrix, quæ irritat.
Exagitatio, agitatio.
Exagogicus, ad exagogam pertinens, ἐξαγωγικός. Vectigalia exagogica, quæ ex mercibus exportatis exiguntur.
Exagonia, quæ ad rem non pertinent: quasi extra agonem, ἐξαγώνια.
Exangelus, ἐξάγγελος, qui extrinsecus quidpiam nuntiat.
Exanthemata, ἐξανθήματα, pustulæ.
Exapsalmon, ἑξάψαλμον, numerus senarius psalmorum.
Exarchatus, munus & dignitas, & ditio Exarchi.
Exarchi, qui provincias aliquot Italiæ Græcis Imperatorib. subjectas administrabant.
Exarchus, ἔξαρχος, gubernator, præfectus.
Exardeo, exardesco.
Exareo, exaresco.
Exargentare, in pecuniam redigere.
Exartium, navale.
Exasperatrix, quæ exasperat.
Exastria, locus aeri expositus.
Exauctoratio, dimissio, solutio.
Exbromare, expurgare.
Exbuo, exinanio, exhaurio.
Excalceus, excalceatus. *Paulin. Nolan. carm.* 21. *v.* 322.
Excanto, loco dimoveo, alicio cantionibus, evoco.
Excastratio, castratio. *Gloss.*
Exceptorium, vas ad aliquid excipiendum. *Gloss.*
Excerebro, cerebrum excutio.
Exchalcio, as, ære spolio, nummis aufero.
Excieo, excio, excito, evoco.
Excisor, qui excidit. *Gloss.*
Excitabilis, qui excitari potest.
Excoctorius, ad excoquendum pertinens.
Excogere, cogere. *Innocent.* apud *Goes.*
Excolidus, non cultus, squalidus.
Excommunicatio, extra Ecclesiam ejectio.
Exconsularis, ex consule.
Excordor, aris, excors sio. *Commodian.*
Excoriatio, cutis detractio.
Excoriatus, cutis detractor.
Excorio, as, pellem detraho.
Excubialis, ad excubias pertinens. *Sarisber.*
Excubus, excubitor. *Id.*
Exculeus, importunus. *Gloss.*
Excurema, soiers inventum.
Excusatiuncula, brevis excusatio. *Salvian.*
Excusatorius, ad excusandum pertinens.
Excussio, diligens inquisitio.
Excussor, qui excutit.
Exegematicus, ἐξηγηματικός, narrativus, expositorius. *Exegematicum* poema, in quo Poeta solus loquitur: contrarium *dramatico*.
Exegesis, ἐξήγησις, interpretatio, narratio.
Exegeta, & Exegetes, ἐξηγητής, interpres.
Exegeticus, ἐξηγητικός, declarativus.
Exegeus, ἐξηγής, qui pubertatem transiit, scil. anno XVI.
Exemplare, describere. *Ruricius.*
Exephebus, idem qui exegeus.
Exercibilis, qui exerceri potest. *Cal. Aurelian.*
Exercipes, qui ad cursuram se exercet. *Gloss.*
Exercitualis, ad exercitum pertinens. *Cassiod.*
Exermis, *vel* Exermus, inermis. *Cathol.*
Exfestuco, as, abdico, honorem alteri abrogo: a festuca, vindicta, seu virga.
Exfornicatus, qui extra suam gentem fornicatus est.
Exheredito, as. *Salvian.*
Exholcismus, ἐξολκισμός, ossis translatio a superficie in profundum.
Exhorreo, exhorresco.
Exhumoro, as, humorem educo. *Cæl. Aurelian.*
Exhydatosis, ἐξυδάτωσις, corruptio sanguinis in substantiam aqueam.
Exigentia, postulatio, exactio.
Exiliatus, in exilium missus.
Eximequi, proxenetæ. *Gloss. Isid.*
Exinceps, deinceps.
Existentia, ipsum existere.
Exiteria, ἐξιτήρια, dies, quo quis Athenis magistratum deponebat.

Exitiabiliter, &
Exitiose, perniciose.
Exmeres, eunuchi.
Exobigla, extremæ excubiæ, & remotius positæ.
Exocatacœli, secretorum Ecclesiasticorum præfecti.
Exoccupo, occupo, capio. *Sarisber.*
Exochas, ἐξοχάς, tuberculum.
Exoche, ἐξοχή, excellentia.
Exodiosus, invisus. *Gloss.*
Exomantium, exterius mantellum, pallium. *Gloss.*
Exomereusis, actus poscendi obsides.
Exomidium, superhumerale, ἐξωμίδιον.
Exomonites, presbyter forensis.
Exomphalum, ἐξόμφαλον, umbilici vitium, cum plus æquo exstat.
Exopetor, opretor. *Gloss.*
Exophthalmus, ἐξόφθαλμος, qui oculis est prominentibus.
Exopiastus, qui pullos non alit.
Exoportus, porta exterior.
Exoprasia, tributum pro iis, quæ exportantur.
Exornativus, ad exornandum pertinens.
Exostæ, ἐξῶσται, mœniana, podia projecta in ædibus.
Exostracismus, ἐξοστρακισμός, ostracismus.
Exotica, ἐξωτικῶς, peregrino more.
Expavescentia, pavor.
Experimentatus, experimento probatus. *Theod. Priscian.*
Experimento, as, experimentum capio.
Expiamentum, expiatio.
Expiscatio, investigatio.
Expletivus, qui explet.
Explicite, explicate.
Expopulor, depopulor.
Expostulatus, qui expostulat.
Expræfectus, qui præfecturam gessit.
Exprobrabilis, qui exprobrari potest.
Expromam, expromere. *Apic.*
Expromptare, idem. *Fulgent.*
Expropitio, as, propitium reddo.
Expuncta, fibras pectoris. *Gloss. Isid.*
Exputabilis, qui computari potest.
Exscaturio, scaturio. *Gloss.*
Exsolute, solute, libere.
Exsomnio, as, vigilo, expergiscor. Item exsuscito. *Gloss.*
Exspectator, qui exspectat.
Exspicio, video.
Exspoliator, spoliator. *Salvian.*
Exstercorator, stercorator.
Exstercoro, stercoro.
Exsumptuavit, pauperavit. *Gloss. Isid.*
Extales, nates. I. *Reg.* 5. 9.
Extar, olla, in qua exta coquuntur. *Gloss.* Item æs theatricum, quod spectandi causa datur.
Extelo, as, libertate dono. *Gloss.*
Extemporaneus, extemporalis.
Extenebro, e tenebris eruo.
Extensio, productio.
Extensor, productus.
Extenuatorius, qui extenuat. *Theod. Priscian.*
Extenuatrix, quæ extenuat. *Macer.*
Exterminabilis, exterminandus. *Cassiod.*
Exterminatorius, exterminans.
Exterminatrix, quæ exterminat. *Sarisber.*
Extestinus, extraneus, externus. *Pap.*
Extispicina, extispicium.
Extogatus, non amplius togatus.
Extollentia, elevatio, sublatio.
Extrabuodus, extrarius, extraneus.
Extracola, foris habitans. *Gloss.*
Extractio, actus extrahendi.
Extraordinarie, extra ordinem.
Extravagantes, Principum constitutiones extra corpus Juris positæ.
Extreus, abortivus. *Pap.*
Extricabilis, qui extricari potest.
Extrinsecs, extrinsecus.
Extromis, extremus. *Gloss. Isid.*
Extrorsum, versus exteriorem partem.
Exteuncis, arbor truncata. *Isid. Gloss.*
Exvicarius, vicariatu perfunctus.
Exvito, evito, declino, depello. *Gloss. Isid.*
Exulabundus, exulans.
Exulatitius, exul. *Gloss.*
Exunguam, ad unguem examinare. Exunguare vinum, ejus vires per colum frangere.
Exurgito, exhaurio. *Isid.*
Exuthenismus, ἐξουθενισμός, figura, qua rem extenuamus, & contemptibilem facimus.
Exutium, exuviæ.
Exypnistæ, ἐξυπνισταί, qui fratres dormientes in Ecclesia excitabant.

F

FAbata, stipulæ ex fabis.
Fabarius, cantor, qui fabis vescitur molliorem vocem facientibus.
Fabatum, puls ex fabis.
Fabellatio, sermo de fabellis. *Gloss.*
Fabellator, fabulator, auctor fabellarum.
Fabetum, locus fabis consitus.
Fabricabilis, quem fabricari possumus. *Gloss.*
Fabricarius, qui fabricatur. *Gloss.*
Fabricateria, ornatus, aut locus fabrorum.
Fabricatura, fabrica.
Fabricium, fabrica.
Fabrio, fabricor. *Venant. Fortun.*
Fabulamentum, fabularum series.
Faccio, adulando impedio.
Facialis, linteum, quo facies tergetur. *Gloss.*
Faciecula, parva facies.
Facillo, strangulo: quasi faucillo. *Gloss.*
Facitergium, facialis.
Factibilis, qui fieri potest.
Factionarius, factiosus. *Gloss.*
Factitiosus, multa faciens, dædalus. *Gloss.*
Facturio, facere cupio.
Facularius, qui faculam gestat.
Faculentus, lucidus, clarus.
Faderfium, dos.
Fagea, pabuli genus instar glandis fagineæ.
Fagopyrum, frumenti genus, quod vocant saracenicum.
Faia, glans.
Faida, injuria, hostilis actio.
Fal, crudelis, immisericors, apud Belgas.
Falantum, cælum, apud Etruscos.
Falcastrum, falx ferrea, curva ad resecandam veprium densitatem. *Isid. Orig. l.* 20. *c.* 14.
Falcitat, putat, secat, æstimat.
Falcunculus, parvus falco.
Falda, bellum.
Falisia, locus in stabulo, ubi fœnum & pabulum ponitur. Forte legendum Falisca.
Fallenter, fallendo. *Novatian.*
Fallibilis, qui fallit. *Gloss.*
Falsifico, as, corrumpo, falsum facio.
Falsitestis, testis falsus. *Gloss.*
Falsito, as, falsifico.
Falsones, deceptores. *Gloss.*
Falsosus, qui decipit. *Gloss. Isid.*
Falvus, fulvus.
Famen, allocutio. *Guil. Brito.*
Fameo, esurio.
Famesco, fame laboro. *Alcim. Avit.*
Famigerare, divulgare, fama celebrare.
Familiarica dicuntur ea, quæ militibus dantur ad familiam alendam.
Familiarium, quod servo competit, ut sagum, gladius. *Corn. Fronto.*
Famulosus, serviens, servilis. *Isid.*
Faria, verba multa. *Gloss. Isid.*
Farinaceus, farinarius.
Farinarium, locus reponendæ farinæ. *Onomast.*
Farticula, parva farcimina.
Fascialis, ad fasciam pertinens.
Fescinator, fascinans. *Gloss.*
Fastuosus, fastosus.
Fatæ, mulieres divinatrices.
Fatigia, labor.
Fatim, abunde, copiose, affatim.
Faunalia, festa Fauni.
Favonialis, ad Favonium pertinens.
Faustitudo, faustitas.
Fautorius, qui favet.
Favulus, parvus favus.
Febribilis, febrem inducens. *Cæl. Aurelian.*
Febrico, febricito.
Febrifugus, febrem fugans.
Feida, vel Faida, aperta inimicitia. *Leg. Longobard.*
Feliatum, curvatum. *Gloss. Isid.*
Felicito, &
Felico, felicem facio. *Cathol.*
Felonia, delictum vassalli in dominum.
Feltrum, pannus ex lana coacta, seu stipata.
Feminare, effeminare.
Feminatio, feminea conditio. *Constantin. Afer.*
Fen, Arabice est doctrina.
Fenestricula, parva fenestra.
Fenna, articulus, particula.
Feo, es, abundo, fecundus sum. Vox Hispanica.
Feraculus, aliquantum ferax.
Feratrina, vivarium ferarum. *Non. c.* 350.
Feria, quælibet hebdomadæ dies: quia olim annus a diebus Paschæ feriatis incipiebat, inquit *Scaliger*.
Ferio, as, ferior, otior.

Fer-

Fermentarius panis, fermentatus. *Isid.*
Fermentatio, fermentum.
Fervide, ferventer.
Festinantia, festinatio.
Festo, as, festum diem ago.
Feudum, genus clientelæ. Hinc Feudale jus.
Fiatosa, piscis quidam marinus.
Fibebella lumina, solis ortus, vel lunæ. *Pap.*
Fibella, parva fibra.
Fibularius, fibulatorius.
Fictiliarius, figulus. *Gloss.*
Fictus, us, fictio. *Sarisber.*
Fideipromissor, fidejussor. *Gloss.*
Fidicinarius, fidicen. *Gloss.*
Fiducialis, ad fiduciam pertinens.
Figularius, figulus. *Gloss.*
Filamentum, filorum congeries, apud Medicos.
Filans, antis, fili instar distillans. *Venant. Fortun. de V. Mart. 3. 222.*
Filiatio, agnitio filii. Item status & conditio filii.
Filo, as, neo.
Filtratio, percolatio.
Filtro, as, colare.
Filtrum, colum chymicum.
Fioribet, bombyces. *Gloss.*
Fio, fiis, odorem aut fumum emitto: a *Θύω*. Hinc Suffio.
Fiscellum, fiscella olei. *Isid.*
Fistulesco, fistulam ago, cavernulas habeo. *Fulgent. 2. Mythol.*
Fistulor, aris, sibilo. *Gloss.*
Fitatus, facetus, eloquens. *Gloss.*
Fixio, actus figendi. *Gloss.*
Fixorium, id quo aliquid figitur, ut clavus.
Fixura, fixio.
Flagellatitius, flagellis dignus. *Gloss.*
Flagellativus, idem.
Flagellator, qui flagellat.
Flagitamentum, efflagitatio, vexatio. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Flaminigena, a flumine genitus. *Sipontin.*
Flasca, &
Flascum, &
Flasco, vas vinarium. *Isid.*
Flatularius, qui flando aliquid facit.
Flatulentus, &
Flatuosus, flatu in corpore laborans.
Florenus, nummus aureus a Florentinis primo cusus.
Floretum, &
Florilegium, locus ubi flores abundant.
Fluento, as, fluo. *Venant. Fortun.*
Flumicellus, fluviolus. *Innocent. de Casis litter.*
Fluminia, idem.
Fluminosus, fluminibus abundans.
Fluviolus, parvus fluvius.
Flexibilis, flexus.
Focularia, focus.
Fodrum, pabulum equorum. Item annona militaris.
Fœmeliarius, mulierosus. *Gloss.*
Fœtesco, fœteo. *Isid.*
Folis, & Follis, minuta pecunia, quadrans. Aliis est didrachmum. *Gruter. pag. 810. n. 10.*
Follentia, vanitas.
Follcralis, nummi genus.
Follesco, stultus fio.
Follex, camini uter.
Follisia, vanitas. *Gloss. Isid.*
Folonitia, idem.
Fomahant, stella Aquarii. Vox Arabica.
Fontono, fons.
Foraculum, id quo aliquid foratur, terebra.
Foratico, tributum, quod & transitorium, & tractorium dicitur.
Forbanum, proscriptio. Vox Germanica.
Forefacio, & Forisfacio, pecco. *Gloss. Isid.* Item offendo. Hinc foris factum, peccatum.
Forestarius, custos nemoris. Item solitarius, agrestis.
Forestum, silva. Vox Longobard.
Forjudico, foris judico.
Formaceum, murus terrenus. *Gloss.*
Formalitas, differentia, quæ ex forma petitur.
Formaliter, per formam.
Formaster, formam, aut decorem affectans.
Formastrum, opus pistorium.
Formicoleon, animal formicæ infestum.
Formiter, cum forma.
Fornicaria, meretrix, vel prostibulum.
Fornicarius, scortator.
Fornicor, scortor.
Fortalitium, propugnaculum, castellum.
Forteas, fortassis.
Fortex, infima pars rosæ albida.
Fortificatio, munitio, munimentum militare.
Fortitas, fortitudo. *Gloss.*
Fossarius, vespillo.
Fractillum, instrumentum ad frangendum piper. *Gloss. Isid.*
Frænarii, frænorum artifices.

Fraganæ, arum, plagiarii, qui ingenuorum liberos, aut servos alienos vendunt, aut supprimunt.
Fragiliter, inconstanter, debiliter.
Fragium, fractura: ut Crurifragium.
Frana, judex.
Franchire, liberum facere.
Franchisia, manumissio, immunitas.
Francomastix, Francorum obtrectator.
Francus, liber. Vox Germanica.
Frangibulum, id quo quid frangitur.
Fratellus, fraterculus. *Terent. Scaur.*
Fratrimonium, bona fraterna.
Fratrissa, uxor fratris. *Isid.*
Freuden, fraudulenter ago.
Fraxinetum, locus fraxinis consitus.
Frea, æ, filia virgo de parente suo relicta. Item potestas, dominium. Vox German.
Fredum, compositio cum fisco. Item exilium.
Fremium, herbæ genus.
Frenarius, frenorum artifex.
Frenatio, freni injectio.
Frenusculi, ulcera circa rictum oris.
Frabilitas, fragilitas.
Fricium, id quo quippiam fricatur. *Plin. Valerian.*
Frictorium, lignum aridum. *Gloss.* Item sartago, in qua friguntur carnes.
Fridaria, certus annorum numerus, in quo Planeta gubernans vitam nati, bonum, vel malum ei dat. Vox Arab.
Frigefacio, frigefacto.
Frigefactio, refrigeratio.
Frigefactus, refrigeratus.
Frigesio, frigidus fio.
Frigero, refrigero.
Frigiditas, frigus.
Frigidiuscule, aliquantum frigide.
Frigidule, idem.
Frigium, mitra.
Frigora, as, refrigero. *Cæl. Aurel.*
Frilingi, ingenui.
Fringillago, ginis, paruorum genus.
Friscinga, aut Friskinga, fetus porci, aut ovis.
Fritilis, olla, in qua far torretur.
Fritillum, stillicidium stercoris in sterquilinium.
Frivolarii, qui scruta vendunt.
Frivolarium forum, ubi scruta venduntur.
Frondo, as, frondesco.
Fronteria, frons & limes provinciæ.
Frontispicium, frons, facies.
Fructificus, fructuosus.
Frugiferetio, frugum productio.
Frugo, frugem carpo.
Frustellæ. *Marcell. Empir. c. 2.* fortasse frustillæ.
Frustraneus, frustrabilis.
Fugacitas, facilitas fugiendi.
Fugillatores, umbræ dæmonum, qui ignem ferunt. Item qui e lapide ignem eliciunt.
Fugillo, ignem e lapide elicio.
Fugillum, ferrum quo ignis e lapide elicitur.
Fulbora, filius legitimus. Vox Longobard.
Fulcraria, lecti fulcra.
Fulcrarius, fulcrorum lecti artifex. Item qui turbines & crepitacula puerilia facit, & hujusmodi opera tornatilia.
Fulgero, fulgeo, splendeo.
Fulina, coquina.
Fulinare, coquere.
Fulinarius, coquus.
Fulmen, fulcimentum.
Fulminosus, fulmineus. *Sarisber.*
Fultio, onis, fulcimen, fultura.
Fultrum, *vel* Folctrum, fulcrum.
Fulvedo, fulvus color.
Fumigabundus, fumidus.
Fumigatio, suffitus.
Functa, cadavera, homines vita functi. *Gloss.*
Fundamentalis, ad fundamenta pertinens.
Fundamentatus, fundamento nitens.
Fundibalum, balista, machina jaciendo apta. *Isid.*
Fundibula, funda.
Fundibularius, funditor.
Funeralis, funebris.
Funerator, funeris curator. *Gloss.*
Fungibilis, qui alterius vicem fungi potest.
Fungidus, fungosus.
Fungositas, fungi natura.
Furabula, tenebræ. *Gloss. Isid.*
Furcilis bidens, furca versando fœno: tridens, fimo.
Furcosus, &
Furculosus, furcillatus. *Apulej. de herb.*
Furculus, furunculus.
Furfuratio, &
Furfurisca, porrigo, vitium capitis.
Furialitas, &

Furio-

Furiositas, furor.
Furnicum, furni instar habens, laqueatum, cameratum.
Furo, mustela.
Furtulum, parvum furtum.
Fuscinula, parva fuscina. *Sipontin.*
Fusim, fuse, sparsim.
Fusionalitium, &
Fusionaticum, a fusione dictum: est genus tributi.
Fusorius, ad fusorem pertinens, fusilis.
Fustigare, fuste cædere.
Fustigatio, fustuarium.
Futis, vas aquarium, futum.

G

GAjacum, & Guajacum, lignum Indicum utile adversus luem Gallicam.
Gajum, silva densissima.
Galactophagi, γαλακτοφάγοι, qui lacte vivunt.
Galactopola, γαλακτοπώλης, qui lac vendit.
Galactopotes, γαλακτοπότης, lactis potor.
Galanga, radix aromatica nota.
Galaxia, γαλαξίας, via lactea in cælo.
Galbena, galbula avis.
Galbus, subviridis, luteus. *Gloss.*
Gale, es, γαλῆ, mustela.
Galega, ruta capraria.
Gallesco, Gallos Cybeles imitor.
Gallinago, perdix rustica.
Gallium, herba etm habens coaguli.
Gallulo, as, gallulasco, pubesco: crassiorem vocem facio.
Gamalis, ex legitimo matrimonio natus.
Gamelius, γαμήλιος, nuptialis. Gamelii dii, nuptiarum præsides.
Gammadium, parvum gamma.
Gammoides, γαμμοειδὲς, ferrum chirurgicum ad pus extrahendum, figura litteræ Γ.
Gamos, γάμος, nuptiæ.
Gangites, gemma ad Gangem fluv. nascens.
Ganglium, γάγγλιον, genus tuberculi in capite.
Gannator, irrisor, illusor. *Gloss.*
Gannatura, irrisio. *Aldhelm.* Item turpe lucrum.
Ganna, as, irrideo, illudo. *Gloss.*
Ganta, avis vulpanser dicta.
Gardingus, dignitatis nomen.
Garem, tribunal subitarium Imperatori erectum.
Gargareo, onis, ocula.
Gargarismus, γαργαρισμός, gargarismatium.
Garopola, γαροπώλης, qui garum vendit.
Garismus, gari odor.
Garrulus, nomen avis.
Garzonestasium, locus Constantinopoli in media aula, ubi pueri stabant.
Gasachius, adversarius. *In legib. Salic.*
Gastaldia, custodia.
Gastaldius, comes. Item custos.
Gastræ, vasa vinaria.
Gastrimargia, γαστριμαργία, ingluvies, intemperantia.
Gastrimargus, γαστρίμαργος, gulosus.
Gastrochires, γαστρόχειρες, qui manuum artificio victum quærunt.
Gastromantia, γαστρομαντεία, divinatio per ventrem: vel cum divinant spiritus in ventre obsessorum.
Gastrum, vas oneum angusto fundo.
Gavata, vas escarium.
Gaudenter, læte. *Sarisber.*
Gaudifico, gaudio afficio.
Gaudiloquus, qui cum gaudio loquitur.
Gaudiolum, parvum gaudium.
Gaudiosus, plenus gaudio.
Gaviso, gaudeo.
Gazophylacium, γαζοφυλάκιον, locus ubi reponuntur res pretiosæ.
Gehennalis, ad gehennam pertinens.
Gelabilis, qui gelari potest.
Gelifactus, gelidus factus.
Geminarium, lavacrum. *Isid. Gloss.*
Geminatim, geminando.
Gemmades, mulieres. *Isid. Gloss.*
Gemmarius, gemmarum venditor.
Genea, γενεά, generatio. Item ala mille equitum. Item spatium XXX annorum.
Genealogicus, γενεαλογικός, ad genealogiam pertinens.
Genearcha, γενάρχης, princeps generis.
Genearchicus, γεναρχικός, ad genearcham pertinens.
Generabilitas, &
Generalitas, universitas.
Generamen, generatio. *Strabo Gall.*
Generatorius, ad facultatem generandi pertinens.
Genericus, ad genus pertinens, universalis.
Genesia, γενέσια, festa, quibus amici natalem celebrant defuncti, cujus memoriam consecrare student.
Genethle, γενέθλη, Venus.
Genethlia, orum, γενέθλια, celebritas in die natali.
Genethlius, γενέθλιος, natalis, natalitius.
Gengibiæ, gingivæ.
Genianus, ad genium pertinens, luxuriosus.
Geniatus, genialis, gratus. *Isidor.*
Geniculare, genu flectere. *Gloss.*
Genimen, germen, progenies.
Genistella, genista.
Gentianella, herba, alio nomine Surge & ambula.
Gentilismus, Gentilium superstitio.
Genuarius, qui ad genua alicujus accidit.
Genula, parva gena.
Geodes, γεώδης, lapis in concavitate sua terram habens.
Geodæsia, γεωδαισία, scientia earum, quæ in sensibilibus sunt corporibus, magnitudinum & figurarum, quæ sub divisionem & compositionem cadunt.
Geodetes, γεωδαίτης, terræ divisor.
Geomantes, γεωμάντις, qui ex terra vaticinatur.
Geomantia, γεωμαντεία, divinatio ex terra.
Germinasco, germino.
Geron, γέρων, senex.
Gerontopogon, γεροντοπώγων, herba alio nomine barba sacerdotum.
Gesticulatrix, gesticularia.
Gestiuncula, res minuta. *Isid. Gloss.*
Gibbosus, gibbus.
Gigantinus, giganteus. *D. Bernard.*
Gignerus, delirus. *Gloss.*
Gilla, vitriolum comitivum.
Gillo, vasis fictilis genus: vel ampulla vitrea. Item rusticus, ineptus. *Cathol.*
Ginglymus, γίγγλυμος, portæ cardo, qui cum ipsa porta vertitur. Item articulatio cubiti.
Gingritus, vox anserum.
Girgillus, instrumentum, quo fila revolvuntur.
Gissium, labrum, terminus. *Gloss.*
Glabella, spatium inter supercilia.
Gladiarius, gladiorum faber.
Gladiatoritius, in gladii modum factus. *Marcell. Empir.*
Glandatio, glandium collectio: & pastio suum per glandes. *Sipontin.*
Glauciolus, dicitur equus, qui felinis est oculis.
Glaucomaticus, glaucomate laborans, γλαυκωματικός.
Glaucopis, γλαυκῶπις, glaucos seu cæsios oculos habens.
Glesco, glisco.
Glirius, somnolentus.
Glis, idis, mucor panis & vini.
Glis, issis, lappa seu carduus.
Gliscosus, lapposus.
Gloriabilis, qui gloriatur.
Glossalgia, γλωσσαλγία, dolor linguæ.
Glossocomum, γλωσσόκομον, arcula reponendis tibiarum lingulis.
Glossographus, γλωσσογράφος, qui glossas scribit.
Glutinatorium, res quæ glutinat.
Glycea, narium ulcera.
Glycypicros, γλυκύπικρος, dulcis simul & amarus.
Gnaba, *vel* Gnabat, natus, generatus, filius.
Gnaphalon, γνάφαλον, tomentum ex lana concisa, quæ vestibus detrahitur a fullone in poliendo.
Gnaphos, γνάφος, frutex spinosus, carduus, quo panno recens texto lana deducitur.
Gnars, &
Gnariter, docte, perite.
Gnaruro, cognosco. *Gloss.*
Gnatorio, liberis operam do.
Gnesius, γνήσιος, legitimus, verus, sincerus.
Gnome, γνώμη, sententia.
Gnomologia, γνωμολογία, liber sententiarum.
Gnomologus, γνωμολόγος, qui sententias colligit.
Gnomones, γνώμονες, dentes in jumentis, quibus ætas eorum dignoscitur.
Goetia, γοητεία, incantatio.
Golora, testudo. *Gloss.*
Gomphosis, γόμφωσις, coagmentatio, cum os ossi infigitur.
Gorgophorus, Γοργοφόρος, pro Gorgonophorus, epithet. Palladis caput Medusæ in scuto ferentis. *Auct. declam. antequ. iret in exil.*
Grab, fistula oculi.
Grabatarius, qui grabatos facit. *Gloss.*
Grabium, γράβιον, tæda querna.
Graduale, quod gradatim, seu per gradus canitur.
Græcalis lapis, litteris Græcis inscriptus. *Frontin. de Colon.*
Græcatio, Græcorum imitatio.
Græcismus, græca vox, aut locutio.
Gramma, γράμμα, littera.
Grammatistica, Grammatica ars.
Grammismus, γραμμιστικός, ludus tesserarum, in quo tabula lusoria lineis, γραμμαῖς, distincta est.
Granatza, vestis Imperatoris Constantinopolitani.
Grandebalæ, pili subalares.
Grandedo, granditas.
Grandiloquentia, stilus dicendi sublimis
Grandinatus, grandine verberatus. *Gloss.*
Granditudo, granditas.
Granellum, parvum granum.
Grani, orum, capilli sparsi & discriminati, qui in sua crispati granorum

norum uvæ figuram exhibent. *Isid.* ut Germanis cirros, ita Gothis granos tribuit.
Graniparus, granifer.
Grano, onis, pilus felis circa os, quo abscisso ferociam perdit.
Granomastix, genus arboris, vel gummi ex ea. *Isid.*
Granulatim, discriminatim per grana capillorum.
Granulatio, in grana comminutio.
Granulo, as, in grana comminuo.
Granulum, parvum granum.
Grapha, γραφή, scriptura.
Graphio, onis, præses, judex fiscalis.
Graphiscus, γραφίσκος, ferramentum chirurgicum ad tela extrahenda.
Grassarius, latro vias obsidens, grassator.
Grassus, pinguis. *Gloss.*
Gratifico, gratum facio.
Gratificus, qui gratificatur. *Isid.* & *Paulin. Petrocor.*
Gravamentum, molestia. *Gloss.*
Gravicors, qui est gravis cordis.
Graviloquentia, gravitas & sublimitas loquendi.
Graviloquus, qui graviter loquitur.
Gravius, judex, præses. Hinc Langravius, &c.
Gremio, as, in gremium recipio.
Grielum, γρίελον, genus apii.
Gringes, tibiæ lugubres, Phœnicum lingua.
Griphus, superbus, cervicosus. *Gloss.*
Griseus, a, um, color ex albo & nigro mixtus.
Gritmanus, prætor rusticus, præfectus pagorum.
Gromare, *vel* Grumare, metiri.
Grossesco, is, crassus fio.
Grossitas, &
Grossities, &
Grossitudo, crassities.
Grossus, crassus. *Sulpic. Sever. dial.* 1. c. 21. vestem grossiorem.
Grunda, tecti prominentia ad arcendam pluviam.
Grundatorium, idem.
Grundo, grundam facio.
Grundula, grunda.
Gry, γρύ, sordes sub unguibus.
Grysa, ambra, succinum.
Guadia, pignus.
Guajacum, lignum sanctum.
Guarantigium, instrumentum confessionatum, quod habet paratam executionem, sicut sententia.
Guardia, custodia.
Guardianus, custos.
Guardio, idem.
Guarentare, defendere.
Gualdaldus, præfectus curiæ, vel prætoris, gubernator domus.
Gubernamen, gubernatio. *Ambros.*
Gubernio, gubernator. *Isid.*
Guerra, bellum.
Gufa, vestis genus. *Gloss.*
Gulator, gulosus. *Gloss.*
Guna, vestis pellicea.
Gurgito, as, devoro, ore impleo, saxo. *Gloss.*
Gustabilis, qui gustari potest.
Gustamen, gustatio.
Gustarium, cibus ante prandium, vel inter cœnam & prandium.
Guttamen, guttatum casus. *Cathol.*
Gutterna, inflatio gutturis.
Guttia, cucurbita.
Guttim, guttatim.
Gutto, as, guttis stillo. *Gloss.*
Guttonarius equus, trepidarius, hoc est in gressu trepidans.
Guttosus, plenus guttis.
Guttulus, parvus guttus.
Guvia, *vel* Guina, vas vitreum, cucurbita ventosa.
Gymnasiarcha, γυμνασιάρχης, exercitii præfectus.
Gymnastes, γυμναστής, præceptor exercitiorum, qui pueros exercet.
Gyna, γυνή, femina.
Gynæcocratia, γυναικοκρατία, feminarum dominium.
Gynæcomastum, muliebris mammæ pinguedo præter naturam.
Gynæconomi, γυναικονόμοι, &
Gynæcosmi, γυναικοκόσμοι, qui feminarum cultum coercent.
Gynglimus, ginglymus.
Gypsatio, gypsi inductio.
Gypsator, qui gypsum inducit.
Gyratilis, qui gyrari potest.
Gyratio, in gyrum versio.
Gyrativus, gyratilis.
Gyrator, qui in gyrum vertit.
Gyrgathus, lectus, in quo mente emoti vincti asservantur. Item vas, in quod pistor coctos reponit panes.
Gyrgillo, as, gyrgillum ago.
Gyrgillus, lignum in transversa pertica mobile, ex quo funis cum situla in puteum demittitur. *Isid.*
Gyro, as, in gyrum ago.
Gyrovagus, vanus, instabilis.
Gyrgythium, γυργύθιον, locus in quo mente capti inclusi, vinctive asservantur.

H

HAba, olim pro faba.
Habenarius, qui habenas facit, aut vendit, aut regit.
Habenatus, habena ornatus.
Habituari, consuescere. *Cæl. Aurelian.*
Habus, tenuis, splendidus.
Haceldama, ager sanguinis. Vox Hebræa.
Hædiculus, hædillus.
Hæma, αἷμα, sanguis.
Hæmagogus, αἱμαγωγός, sanguinem ducens.
Hæmodia, αἱμωδία, dentium stupor.
Hæmophobus, αἱμοφόβος, sanguinem timens.
Hæmoptyicos, αἱμοπτυϊκός, qui sanguinem exspuit.
Hæmorrhœa, αἱμόῤῥοια, fluxus sanguinis.
Hæmorrhoidalis, ad hæmorrhoidas pertinens.
Hæmorrhoussa, αἱμοῤῥοοῦσα, femina fluxu sanguinis laborans.
Hæredito, as, hæreditatem consequor.
Hæresiotes, hæreticus, αἱρεσιώτης.
Hæsitatiuncula, levis hæsitatio.
Hagiographa, ἁγιόγραφα, sacra scripta.
Halæ, arum, oppida, quæ sale coquendo rem faciunt.
Halo, oscito. Item redoleo. *Gloss. Isid.*
Halias, adis, genus scaphæ piscatoriæ, ἁλιάς.
Halicarnassensis, Halicarnasseus.
Haliphlœus, ἁλίφλοιος, arbor glandifera, glandem ferens amarissimam.
Hallus, sole adustus. *Gloss.*
Halma, ἅλμα, saltus, saltatio.
Halmades, ἁλμάδες, olivæ muria conditæ.
Halmyrodes, ἁλμυρώδης, salsuginosus.
Halosachne, ἁλοσάχνη, lanugo, seu spuma arida maris.
Hamallus, qui mallatus, h. e. vocatus est in judicium.
Hamator, piscator. *Gloss. Isid.*
Hamaxa, ἅμαξα, currus.
Hamaxarius, qui plaustra conficit.
Hamaxæus, plaustralis, ἁμαξαῖος.
Hamaxicus, ἁμαξικός, plaustrarius, carpentarius.
Hamaxipodes, &
Hamaxopodes, ἁμαξόποδες, arbusculæ, in quibus rotæ vertuntur.
Harengus, genus piscis marini.
Harmation, lex quædam tibiæ, ἁρμάτιον.
Harmoge, ἁρμογή, junctura, commissura, compago.
Harmonice, adverb. cum harmonia, ἁρμονικῶς.
Harmosta, æ, m. ἁρμοστής, aptator, concinnator.
Harpagium, vas aquale foraminosum herbis floribusque irrigandis, ἁρπάγιον.
Harpator, qui harpa musico instrumento canit.
Harpedone, ἁρπεδόνη, laqueus, quo aliquid arripitur.
Harpichordus, instrumentum musicum chordis instructum.
Hasla, ramus arboris.
Hastiludium, ludus, qui hastis fit.
Hastula, parva hasta.
Hauritor, qui haurit, haustor. *Petr. Chrysol.*
Hauritorium, instrumentum ad hauriendum.
Hausto, as, sæpe haurio.
Hebdomadarius, coquus monasterii. Item qui per hebdomadam curam gerit vel monasterii, vel chori.
Hebdomadatim, per hebdomadas.
Hebdomarius, ἑβδόμαρος, qui per hebdomadam cubiculum Imperatoris custodit.
Hebris, lorica. *Gloss.*
Hecatebeletes, ἑκατηβελέτης, longe jaculans.
Hecatomphonia, ἑκατομφόνια, sacrum a Messeniis institutum, cum quis centum hostes occidisset.
Hecatompedum, ἑκατόμπεδον, centum pedum spatium.
Hecatonchir, ἑκατόγχειρ, centimanus.
Hecatontarchus, ἑκατοντάρχης, centurio.
Hectapharmacon, [illegible], medicamentum sex rebus constans ad pus extrahendum, & inducendam carnem.
Hectica, ἑκτική, febris consuetudinaria.
Hedone, ἡδονή, voluptas.
Hedybia, placentarum jucundarum genera.
Hedysmata, ἡδύσματα, condimenta.
Hegemosyna, ἡγεμόσυνα, sacrificia pro felici itione.
Hegeteria, ἡγητηρία, fici fructus.
Hegira, epocha Mahometis.
Hegumenos, ἡγούμενος, præfectus Monasteriorum.
Heliacus, ἡλιακός, solaris. Heliacus ortus est, cum stella solis radiis obtecta, ex occidente apparet. Heliacus occasus, cum sole accedente stella, quæ apparebat, occulitur.
Helice, inauris. Item capreolus, clavicula, pampinus. Item cincinnus capillorum. Item septemtrio, ἑλίκη.
Helicteres, ἑλικτῆρες, inaures.
Hellanodices, ἑλλανοδίκης, judex certaminis.
Helleborandus, helleboro purgandus. *Cæl. Aurel.*
Hellenista, ἑλληνιστής, Græca lingua utens.
Hellenotamiæ, ἑλληνοταμίαι, Græcorum quæstores.
Hemera, ἡμέρα, dies.
Hemerocœtus, ἡμεροκοίτης, fur nocturnus interdiu dormiens.

Heme-

Hemerologium, ἡμερολόγιον, calendarium.
Hemicadium, vas dimidii cadi, ἡμικάδιον.
Hemicrania, ἡμικρανία, dolor dimidiæ partis capitis.
Hemicranici, qui hemicrania laborant, ἡμικρανικοί.
Hemicyclus, ἡμίκυκλος, femicirculus.
Hemimeris, ἡμιμερής, femipes in verfu.
Hemiolium, ἡμιόλιον, navigium quod a puppi ad malum binis, ab eo ad proram unis remis agitur.
Hemiopæ, tibiæ puerilea, minores perfectis.
Hemiplexia, ἡμιπληξία, morbus, quo dimidia corporis pars refolvitur: Apoplexia, ἀποπληξία, quo totum corpus percellitur.
Hemifextus, fextariolus.
Hemiftichium, ἡμιστίχιον, dimidius verfus.
Henotes, ἑνότης, unitas.
Henoticum, ἑνωτικόν, edictum de unione Ecclefiarum.
Hepar, ἧπαρ, jecur.
Hepatitis, ἡπατίτις, vena ampla ex hepate emergens.
Hephæftus, Ἥφαιστος, Vulcanus.
Hepialus, ἠπίαλος, papilio lucernas circumvolitans.
Hepta, ἑπτά, feptem.
Heptachordus, ἑπτάχορδος, feptem habens chordas.
Heptachronus, ἑπτάχρονος, feptem habens tempora.
Heptagonus, ἑπτάγωνος, feptem habens angulos.
Heptapechys, ἑπτάπηχυς, feptem habens cubita.
Heptapharmacum, ἑπταφάρμακον, medicamentum feptem rebus conftans.
Heptaporus, ἑπτάπορος, feptem habens vada, per quæ tranfiri poteft.
Heptaftomus, ἑπτάστομος, feptem habens oftia.
Heptateuchus, ἑπτάτευχος, feptem habens volumina.
Heptatonos, ἑπτάτονος, feptem fidibus conftans.
Heptazonus, ἑπτάζωνος, feptem habens zonas.
Heraldus, legatus.
Herbitium locus, in quo herbæ nafcuntur.
Heredito, hereditatem adeo.
Heribannum, pœna non obtemperantis edicto eundi in hoftem.
Heribergium, hofpitium paratum.
Heriftellum, locus caftrorum.
Heritudo, dominatus. *Gloff.*
Hermæa, fefta Cretenfium, in quibus fervi menfæ accumbebant, dominis miniftrantibus, Ἑρμαῖα.
Hermenia, ἑρμηνεία, interpretatio, expofitio.
Hermeticus, a, um, ut Hermetica medicina.
Hermoglyphus, ἑρμογλύφος, ftatuarius.
Hermopolium, ἑρμοπωλεῖον, locus, in quo venduntur Hermæ.
Herodio, onis, &
Herodius, ii, ἐρωδιός, ardea, ardeola.
Herthamon, præcordia.
Hefychia, ἡσυχία, quies.
Hetæriarcha, ἑταιριάρχης, fodalitatis præfes.
Hetæriarchia, ἑταιριαρχία, munus hetæriarchæ.
Heterognathus, ἑτερόγναθος, vorax.
Heteromafchala, ἑτερομάσχαλα, altera tantum parte manuleata.
Heteronymus, ἑτερώνυμος, diverfum nomen habens.
Heterofcii, ἑτερόσκιοι, ab una tantum parte umbram habentes.
Heu, ἤξ, feu.
Hexaedrum, ἑξάεδρον, fexangulum.
Hexaemeron, ἑξαήμερον, fpatium fex dierum.
Hexagium, fextula, ἑξάγιον.
Hexamilum, ἑξάμιλον, murus in Ifthmo Corinthiaco fex paffuum millia longus.
Hexaplus, ἑξαπλοῦς, fextuplex.
Hexapfalmus, ἑξάψαλμος, fenio pfalmorum.
Hexaptotus, ἑξάπτωτος, fex cafus habens.
Hexafemos, ἑξάσημος, fex habens tempora. Grammatici.
Hexafteron, Pleiades, quæ fex funt, ἑξάστερον.
Hiatio, hiatus.
Hierarcha, ἱεράρχης, facer princeps.
Hierarchia, ἱεραρχία, facer principatus.
Hierarchicus, ἱεραρχικός, ad hierarchiam pertinens.
Hierocomium, ἱεροκομεῖον, locus, in quo leprofi aluntur.
Hieroglyphus, ἱερογλύφος, qui facra vel arcana fculpit.
Hieromonachi, ἱερομόναχοι, facerdotes monachi.
Hierofolymita, &
Hierofolymitanus, Hierofolymarius.
Hierotheca, ἱεροθήκη, theca, vas, repofitorium rei facræ.
Himerinus, ἡμερινός, circulus æquinoctialis.
Hin, menfura duum fextariorum apud Hebræos.
Hinnito, frequentat hinnio. *Gloff.*
Hippagium, equorum ductio.
Hipparchia, ἱππαρχία, præfectura equorum.
Hipparchus, ἵππαρχος, magifter equitum.
Hippafia, ἱππασία, equitatio, equitatus.
Hippitare, ofcitare. *Gloff. Ifid.*
Hippomachia, ἱππομαχία, prœlium equeftre.
Hippophorbus, ἱπποφορβός, equorum paftor.
Hippos, ἵππος, equus.
Hippotyphia, ἱπποτυφία, equinus faftus, ferox fuperbia.
Hircocervus, tragelaphus.
Hircomulgus, mulgens hircos.
Hirticulus, aliquantum hirtus. *Gloff.*
Hiftorialiter, per hiftoriam.
Hiftoriola, &
Hiftoriuncula, brevis hiftoria.

Hitta, membrana in inguine mulabri.
Hittire, edere vocem canum feræ veftigia indagantium: quæ hitta dicitur. *Gloff.*
Hodegeta, ὁδηγητής, dux viæ.
Hodienum, hodie etiam num.
Hodœporicon, ὁδοιπορικόν, itinerarium.
Hodos, ὁδός, via, iter.
Holcas, ὁλκάς, navis oneraria.
Holobera, & Holovera, veftis tota ferica, aut purpureo colore tota tincta.
Holocauftofis, ὁλοκαύτωσις, holocauftum.
Holoporphyrus, ὁλοπόρφυρος, totus purpureus. *Ifidor.*
Holus, ὅλος, totus.
Holofiderus, ὁλοσίδηρος, totus ferreus.
Holovitreus, totus vitreus.
Homagium, fubjectio, fubjectionis fignum.
Homer, genus menfuræ apud Hebræos.
Homerda, ftercus hominis.
Homilata, ὁμιλητής, concionator.
Homileticus, ὁμιλητικός, concionatorius.
Homilia, ὁμιλία, concio.
Hominium, clientela, facramentum.
Homocentricus, qui eft ejufdem centri.
Homœologia, ὁμοιολογία, oratio tota unius coloris.
Homœofis, ὁμοίωσις, fimilitudo.
Homœufios, ὁμοιούσιος, qui eft fimilis naturæ.
Homogalactos, ὁμογάλακτος, collactaneus.
Homogeneus, congener, ὁμογενής.
Homogenia, cognatio.
Homologare, ὁμολογεῖν, confiteri.
Homologus, ὁμόλογος, confentaneus, conveniens.
Homonymia, ὁμωνυμία, communio nominis.
Homonymicus, ὁμωνυμικός, commune habens nomen.
Homonymon, ὁμώνυμον, quod eft ejufdem nominis.
Homonœa, ὁμόνοια, concordia.
Homophafis, ὁμόφασις, petitio principii.
Homotonus, ὁμότονος, febris continua.
Homotypni, ὁμόστεγοι, domeftici, contubernales.
Honorofus, valde honoratus.
Hoplochrifma, ὁπλόχρισμα, unguentum armarium.
Horalis, horarius. *Venant. Fortun.*
Horofcopalis, &
Horofcopicus, ad horofcopum pertinens. *Fulgent.*
Horofmades, bonus dæmon, apud Chaldæos.
Horos, ὅρος, finis, terminus.
Horrenda, horrendum in modum.
Horripilatio, horror capillorum.
Horripilor, præ horrore mihi capilli arriguntur. *Gloff.*
Hortamunculo, brevis cohortatio.
Hortellus, hortulus.
Hortilio, hortulanus. *Gloff. Ifid.*
Horula, parva hora.
Hofanna, ὡσαννά, falutem affer, vel præfta.
Hofpiticida, qui hofpitem occidit. *Gloff.*
Hobiola, lupulus falictarius.
Huma, aquilæ genus optimi ominis, apud Perfas.
Humanatio, incarnatio.
Humano, as, hominem facio.
Humerulus, parvus humerus.
Humicuba, humi cubans, fcortum.
Humicubatio, humi dormitio.
Humiditas, humor.
Humipes, fponfa dicta, quod rheda non veheretur.
Humipeta, humum petens.
Hufo, pifcis in Danubio fpinis carens.
Hyalotheca, ὑαλοθήκη, officina vitrearia.
Hialurgica, ὑαλουργική, ars vitrearia.
Hyalurgicum, ὑαλουργικόν, officina vitrearia.
Hyalurgus, ὑαλουργός, vitreorum artifex.
Hycca, ὕκκης, pifcis genus.
Hydericus, ὑδερικός, hydropicus.
Hyderos, ὕδερος, hidrops.
Hydor, ὕδωρ, aqua.
Hydragogus, ὑδραγωγός, aquam extrahens.
Hydrelæum, ὑδρέλαιον, oleum aquæ mixtum.
Hydrocephalea, ὑδροκεφάλαιον, capitis dolor ex aqua intercute.
Hydrocephalus, ὑδροκέφαλος, tumor cutis in capite ex humore collecto.
Hydrographia, ὑδρογραφία, aquarum defcriptio.
Hydrologium, ὑδρολόγιον, horologium ex aqua.
Hydromphalus, ὑδρόμφαλος, torpidi humoris collectio in umbilico.
Hydromyftes, ὑδρομύστης, qui aquæ luftrali præfectus templum introeuntes afpergebat.
Hydrophanta, ὑδροφάντης, aquilegus.
Hydrophantica ars, ars inveftigandi aquarum featurigines.
Hydrophorus, ὑδροφόρος, aquam portans.
Hydrophylax, ὑδροφύλαξ, aquæ & aquæductuum cuftos.
Hydropifmus, ὑδρωπισμός, hydrops.
Hydropota, ὑδροπότης, aquæ potor.
Hydrenterocele, ὑδρεντεροκήλη, hydrocele.
Hygiene, ὑγιεινή, methodus fanitatem confervandi.
Hygromyra, ὑγρόμυρα, unguenta liquida.

Hygrotes, ὑγρότης, humiditas, succus.
Hyle, ὕλη, silva, materia.
Hymnidicus, hymnos canens, laudator. *Alcim.*
Hymnisico, hymnos cano, laudo. *Commodian.*
Hypogogeus, ὑπαγωγεύς, instrumentum, quo lapides expoliuntur.
Hyparchus, ὕπαρχος, praefectus, qui aliam super se potestatem agnoscit.
Hypatia, ὑπατεία, consulatus.
Hypatus, ὕπατος, substant. consul. Adject. summus, principalis.
Hypeccauma, ὑπέκκαυμα, fomentum.
Hyper, ὑπέρ, super.
Hyperaspistes, ὑπερασπιστής, satelles, custos corporis, qui clypeo protegit.
Hyperberetaea, ὑπερβερεταῖα, serotina, quae vix extremo autumno maturescunt.
Hyperberetaeus, Octobre apud Macedones.
Hyperbibasmus, ὑπερβιβασμός, est, cum accentus in aliam e sua syllabam transfertur.
Hyperbolice, ὑπερβολικῶς, per hyperbolem.
Hyperbolicos, ὑπερβολικός, superjaciens.
Hyperbolus, ὑπέρβολος, lapis, qui collo noxiorum alligabatur, cum aquis mergebantur, apud Athenienses.
Hyperpasidium, locus, per quem necessario transitur.
Hyperpyron, ὑπέρπυρον, nummi genus.
Hyperthesis, ὑπέρθεσις, dilatio, procrastinatio, frustratio.
Hypertimon, ὑπέρτιμον, tributi genus.
Hypertimus, ὑπέρτιμος, titulus Metropolitani.
Hypnoticus, ὑπνωτικός, somnum inducens.
Hypobolicus, ὑποβολικός, adjectitius.
Hypobolum, ὑπόβολον, dotis incrementum, adjectio supra dotem.
Hypochondriacus morbus, quo laborant hypochondria.
Hypochondrion, ὑποχόνδριον, pars humani ventris sub costis spuriis.
Hypoclesion, ὑποκλέσιον, qui imperatoris partes in Ecclesia obibat.
Hypoclunes, carnes sub clunibus.
Hypocrisis, ὑπόκρισις, simulatio.
Hypocrita, ὑποκριτής, simulator.
Hypocriticus, ὑποκριτικός, simulatorius.
Hypodema, ὑπόδημα, &
Hypodesis, ὑπόδεσις, calceus.
Hypodiaconus, ὑποδιάκονος, subdiaconus.
Hypodiastole, ὑποδιαστολή, subdistinctio, interpunctio.
Hypogastrium, ὑπογάστριον, aqualiculus, imus venter.
Hypoglottis, ὑπογλωττίς, caruncula, quae in oris fundo linguae adhaeret.
Hypognatium, ὑπογονάτιον, pulvillus sub genibus orantium.
Hypomnematicus, ὑπομνηματικός, ad memoriae subsidium pertinens.
Hypomnematismus, ὑπομνηματισμός, res memoriae causa litteris mandata.
Hypophora, ὑποφορά, objectio.
Hypopion, ὑπώπιον, sugillatio sub oculis.
Hypopodion, ὑποπόδιον, scabellum, quod pedibus supponitur.
Hipopompi, ὑποπομποί, productores, comites.
Hyposphagma, ὑπόσφαγμα, sanguinis subter cutem diffusio ex ruptura venae, vel fustis ictu.
Hypothema, ὑπόθημα, basis, fultura. *Gloss.*
Hypothetice, ὑποθετικῶς, conditionaliter.
Hypotheticus, ὑποθετικός, conditionalis. Prologus hypotheticus, qui totius rei argumentum continet.
Hystera, ὑστέρα, matrix. Item secundinae.
Hysterologus, ὑστερολόγος, qui prius dicit, quod posterius est. Item qui posteriore loco verba facit.
Hysteros, ὕστερος, ultimus.

I

Iabora, mandragora.
Jactatorium, machina bellica ad jaciendum, balista.
Jacturalis, jacturam afferens. *Gloss.*
Jacturarius, qui frequenter jacturam facit.
Jaculamen, jaculatio.
Jameum, bitumen e Babylone invectitium.
Janualis, ad Janum pertinens.
Jatronices, ἰατρονίκης, medicorum victor. *Bud.*
Jatrus, ἰατρός, medicus.
Ibalia, mares habentia.
Iber, animal ex duobus diversae speciei genitum.
Iberae, neniae, cantilenae nutricum ad placandos infantes.
Icanati, milites optimates digniores, qui cohortem habuere.
Ichin, instrumentum demortuo fetui extrahendo.
Ichor, ἰχώρ, sanici species.
Ichthyographus, ἰχθυογράφος, qui de piscibus scribit.
Ichthyopola, ἰχθυοπώλης, piscium venditor.
Ichthyopolium, ἰχθυοπωλεῖον, forum piscatorium.
Ichthyotrophium, ἰχθυοτροφεῖον, vivarium piscatorium.
Icium, quasi exitus, nullo remanente.
Icona, & Iconia, εἰκών, imago.
Iconium, figunculum, typus, quo forma nummi exprimitur. Item locus ubi moneta formatur.
Iconoclasta, εἰκονοκλάστης, qui imagines frangit.
Iconolatra, εἰκονολάτρης, qui imagines superstitiose colit.
Iconomachus, εἰκονομάχος, qui imagines oppugnat.
Iconomus, οἰκονόμος, oeconomus.
Icosiedron, εἰκοσίεδρον, angulos solidos viginti habens.
Icteritia, morbus regius.
Identicus, idem.
Identificor, idem fio.
Ideotitas, eadem natura. *Sarisber.*
Idiocaballus, proprius equus. *Gloss.*
Idiocratoria, proprium imperium.
Idioma, ἰδίωμα, proprietas. item lingua, dialectus.
Idiomelum, ἰδιόμελον, canticum alicui festo proprium.
Idiotice, indocte, imperite.
Idololatricus, ad idololatriam pertinens.
Idolomania, εἰδωλομανία, furor circa idola.
Idolopoeia, εἰδωλοποιΐα, cum mortuos loquentes inducimus.
Idolothysia, εἰδωλοθυσία, immolatio, quae fit idolis.
Idoneitas, habilitas.
Idoneo, as, idoneum reddo.
Jecoralis, ad jecur pertinens.
Jecoriticus, jecoris vitio laborans.
Iehoes, nomen proprium Dei, apud Hebraeos.
Igia, ὑγεία, salus, bona valetudo: item dea bonae valetudinis.
Ignare, cum ignorantia.
Igneo, es, ignitus fio.
Ignibulum, turibulum. *Cathol.*
Ignominis, ignobilis.
Ignos, ignotus.
Ileum, εἰλεός, intestinum omnium longissimum, a jejuno incipiens.
Iliacus, εἰλεακός, ad ileon intestinum pertinens.
Iliades, εἰλάδες, contorta lora.
Ilistri, servi vocantes convivas.
Illatores, qui menstrua introducebant judicia.
Illecebro, as, allicio, illicio.
Illigamentum, alligatio. *Salvian.*
Illis fas, ilicet. *Gloss. Isid.*
Illuminabilis, qui illuminari potest. *Claud. Mamert.*
Illusorium, ludibrium. *Gloss.*
Illusorius, illudens.
Illustratrix, quae illustrat. *Sarisber.*
Illasus, us, illusio.
Imadus, carmen saeculare.
Imaeum, carmen aquilegum, & molas versatorum.
Imaginabilis, quod imaginari possumus.
Imarmene, εἱμαρμένη, fatum, fors.
Imaretium, templum grandius.
Imatium, ἱμάτιον, peculiare genus vestis saecularium.
Imbracteo, bracteae includo. *Gloss.*
Imbreviator, qui in breves, seu pittacia refert.
Imbreviatura, protocollum. *Scriban.*
Imbrevio, in breves, h. e. commentariolos refero, rerum summam continentes.
Imbrialis, imbricus. *Cal. Aurel.*
Imbricamentum, opus imbricatum.
Imbriciosus, imbrifer.
Imbrumati, qui cibum fastidiunt.
Imbulus, locus spatiosus ad umbulandum. *Isid.*
Immadido, as, madido. *Ambros.*
Immagistratus, in honore positus.
Immassare, in massam redigere, subigere, macerare.
Immaterietus, &
Immaterialis, qui materia caret.
Immediate, sine medio.
Immediatio, privatio medii.
Immediatus, sine medio, contiguus.
Immemoratio, oblivio.
Immease, infinite.
Immensurabilis, quem metiri non licet. *Salvian.*
Immensuratim, sine mensura. *Id.*
Immensoratus, non mensuratus.
Immobiliter, sine motu, firme.
Immolatitius, qui immolatur.
Immolatrix, quae immolat.
Immolior, inaedifico.
Immoranter, sine mora. *Gloss.*
Immoratio, mora.
Immorigerus, non obediens.
Immorosus, jejunus. *Gloss.*
Imparate, temere.
Imparatio, temeritas. *Marcell. Empir.*
Imparitas, imparilitas.
Impars, expers. *Gloss. Isid.*
Impausabilis, non cessans. *Fulgent.*
Impausabiliter, non cessando, continue. *Cal. Aurel.*
Impedimentosus, impedimentis plenus. *Cassiod.*
Imperforatus, ἄτρητος.
Imperiabilis, imperiosus.
Imperitabundus, frequenter & arroganter imperitans.
Imperspicabilis, imperspicuus.
Impesa, impensa.
Impetuus, impetuosus.
Impetigosus, impetiginosus.
Impetix, igis, impetigo.
Impigens, quem non piget. *Cal. Aurel. Acut. 3. 22.*

Im-

Impigrebilis, impiger. *Gloſſ.*
Impiiſſima, admodum impia.
Impilare, cædere, impugnare. *Pap.*
Implagium, rete minus. *Iſid.*
Implanator, impoſtor, ſeductor.
Implano, ſeduco, fallo, decipio.
Implebilis, qui impleri poteſt. *Cæl. Aurel.*
Implementum, impletio.
Implicate, implicite, perplexe.
Implicatrix, quæ implicat. *Gloſſ.*
Impluutus, pluvia madefactus.
Impœnitentia, pertinacia in male facto.
Impopularis, inſitatus. *Pap.*
Imporcare, porcas in agris facere. *Gloſſ.*
Importatio, invectio.
Impræſtatio, non præſtatio.
Impremia, delineatio. *Gloſſ.*
Impreſſibilis, in quo imprimi aliquid poteſt.
Impreſſor, qui imprimit.
Impridie, pridie.
Improportionatus, inconveniens.
Impreſpicuus, Impreſpectus. *Gloſſ.*
Impudorate, impudenter.
Impudoratus, impudens.
Impultrix, quæ impellit. *Non.* 2. 631.
Impurare, impure.
Impurimus, impuriſſimus. *Gloſſ.*
Impuro, as, impurum reddo.
Inabbreviare, in breve redigere.
Inaccuſabilis, qui accuſari non poteſt.
Inadæquate, inæqualiter.
Inadæquatus, inæqualis, non plene reſpondens.
Inadvertentia, inconſiderantia.
Inanaſco, inanis fio.
Inanimo, as, animum addo.
Inanitio, actus exhauriendi.
Inantea, antea.
Inateres, εἰνάτερες, quæ duobus aut pluribus nupſerunt fratribus.
Inauguralis, ad inaugurandum pertinens.
Incanigenia, primigenia. *Pap.*
Incantatrix, maga, ſaga.
Incapito, as, incapto. *Gloſſ.*
Incarceratio, in vincula conjectio.
Incarceratus, in vincula conjectus.
Incarcero, in carcerem conjicio.
Incardium, medulla, corculum. *Theod. Priſcian.*
Incarnatio, ἐνσάρκωσις.
Incaſeatus, inſtar caſei coagulatus. *Auguſt. l. 9. Confeſſ. c. 9. ex Pſalm.* 67. *v.* 16. ubi: Mons coagulatus, mons pinguis.
Incaſtratura, commiſſura, compactio.
Incaſtus, non caſtus, impurus. *Gloſſ.*
Incenſior, Incenſiſſimus, gradus τοῦ Incenſus.
Incenſivus, incendendi vim habens. *Macer.*
Incenſorium, acerra.
Incertitudo, incertum.
Incibare, cibum porrigere. *Vet. Scholiaſt. Juvenal.*
Incinctus, non cinctus. Prægnans dicitur incincta, quia tumeſcentem uterum cingere non poteſt.
Incinafactus, in cinerem redactus.
Incineratio, actus incinerandi.
Incinero, as, in cinerem redigo.
Incippat, illudit. *Gloſſ. Iſid.*
Incippo, as, in cippo inſcribere.
Incitabilis, qui incitari poteſt.
Incitamen, incitamentum.
Incluſia, genus tunicæ interioris.
Incognoſcibilis, qui cognoſci non poteſt.
Incoinquinatus, non inquinatus.
Incolor, decolor. *Gloſſ.*
Incoloratus, ſine colore.
Incommutus, ſtabilis, firmus.
Incommunicabilis, non communicabilis.
Incompactus, disjunctus.
Incompatibilis, qui ſimul ſtare nequit.
Incomperendino, dilato, differo. *Gloſſ.*
Incompetens, inconveniens.
Incomplebilis, incompletus.
Incomplexus, ſimplex.
Incompos, impotens.
Inconceſſum, ſemen, nuptiæ illicitæ. *Gloſſ.*
Inconditus, non conditus: a condio.
Inconfuſibilis, qui non confunditur.
Inconſcientia, inſcientia, conditio ejus, qui non eſt conſcius.
Inconſonanter, incongruenter.
Inconſutilis, non conſutus.
Incontaminabiliter, incorrupte.
Inconvulſus, non convulſus. *Boeth.*
Incoprio, as, ſtercore fœdo: & tranſlate conviciis infamo.
Incraſſantia medicamenta, quæ humores craſſiores reddunt.
Incraſſatus, ſaginatus.
Incrementor, creſco.
Increpator, objurgator. *Gloſſ.*
Incrocari, croco aſpergi.
Incubina, concubina.
Incudo, is, cudendo imprimo.
Inculpabiliter, inculpatim. *Sariſber.*
Inculpo, as, accuſo.
Incunctans, non cunctans. *Paulin. Petrocor.*
Incurabilis, inſanabilis. *Fulgent.*
Incurioſitas, incuria. *Caſſiod.*
Incuſſor, qui verbera incutit. *Paulin. Petrocor.*
Indeflebilis, indefletus. *Gloſſ.*
Indepiſcere, acquirere, invadere.
Indeſinens, non deſinens, continuus.
Indicibilis, ineffabilis. *Sariſber.*
Indiculus, epiſtola ſine ſigillo.
Indigeries, indigeſtio.
Indigeſtibilitas, idem. *Petr. Chryſol.*
Indirecte, oblique.
Indiſciplinatus, &
Indiſciplinoſus, diſciplina carens.
Indiſſociabiliter, indiſſolubiliter.
Individue, indiviſibiliter.
Indocibilis, indocilis.
Indormis, inſomnis. *Gloſſ.*
Indubiæ, indumenta. *Gloſſ. Iſid.*
Inductitius, qui inducitur. *Gloſſ.*
Inductor, qui inducit. *Gloſſ.*
Induforus, ſenatus.
Indulcoro, as, indulco.
Indumius, indumenta. *Pap.*
Induratio, indurandi actio.
Indurator, qui indurat. *Gloſſ.*
Induresco, induraſco.
Induſtriare, docere. *Iſid. Gloſſ.*
Indyſtria, induſtria.
Inedax, non edens: vel non edax. *Gloſſ.*
Ineſſicentia, inefficacia.
Inaffrenatus, non affrenatus.
Ineloquax, inenarrabilis. *Novatian.*
Inemendatus, non emendatus.
Ineruditio, eruditionis carentia.
Ineſcatorium, eſca, illecebra. *Sariſber.*
Inexercitabilis, qui non exercetur. *Vet. Interpr. Iren.*
Inexpiabiliter, ſine expiatione.
Inexpiatus, non expiatus.
Inexterminabilis, qui exterminari non poteſt.
Infallibilis, verus, certus.
Infatigabiliter, ſine fatigatione.
Infatuatus, Faunorum ludibriis agitatus, vulgo dæmoniacus.
Infectorium, officina tinctoris.
Infenditor, defenſor. *Gloſſ. Philox.*
Inferilia, inferna loca. *Gloſſ.*
Infertilitas, ſterilitas. *Gloſſ.*
Infertor, qui infercit. *Gloſſ.*
Infartus, illatus. *Iſid.*
Infeſtumina, mare latrocinando infeſto.
Infibulatio, fibulæ connexio.
Inficio, Inficior.
Infidibulum, vas oris anguſtioris.
Infiduciare, oppignerare. *Gloſſ. Iſid.*
Infiſcor, fiſco regio applicor.
Inflator, qui inflat. *Gloſſ.*
Informaceus, paries, qui duab. tabulis circumdatus, infercitur.
Infortiatum, titulus tomi ſecundi Digeſtorum.
Infortuno, as, infortunatum reddo. *Gloſſ.*
Infraſcapularis, infra ſcapulas ſitus.
Infrendes, pueri ſine dentibus.
Infrontate, impudenter. *Fulgent. Planc.*
Infrugifer, infructuoſus. *Vet. Scholiaſt. Horat.*
Infrunitus, &
Infullonicatus, impolitus. *Gloſſ.*
Infuſo, as, fuſo involvo.
Infuſorium, vas, quo oleum lucernis infunditur.
Igneniarius, machinarius.
Ingeniculatio, actus ingeniculandi.
Inglutinatus, non glutinatus. *Gloſſ.*
Inglutio, deglutio. *Conſtantin. Afer.*
Ingranare, granum in horreo condere.
Ingratius, Ingratiſſime, gradus τοῦ Ingrate.
Ingravido, gravido.
Ingreſia, ficus cœnenatus.
Inharundulatio, collectio harundinum.
Inheredare, heredem facere.
Inhæreditare, hereditatem capere.
Inhibæ aves, infauſtæ, adverſæ.
Inhibitor, exactor, quaſi inhibens lites. *Cathol.*
Inhonorabilis, inhonorus.
Inhonores, honores.
Inintelligibilis, non intelligibilis. *Ambroſ.*
Initia, ligulæ, quæ annectuntur ante pectus.
Initiatrix, quæ initiat. *Salvian.*
Innatabilis, innabilis.
Innatatio, natatio.

Inn

Innaturalis, non naturalis.
Innervis, enervis.
Innocia, innocentia.
Innominatus, non nominatus. *Sarisber.*
Innotescentia, notitia. *Sarisber.*
Innovator, renovator. *Gloss.*
Innox, ocis, innocens. *Gloss.*
Inobediens, non obediens.
Inobedientia, detrectatio, contumacia.
Inobedio, non obedio.
Inofficiose, contra officium.
Inofficiositas, declinatio ab officio.
Inquassatus, non quassatus. *Gloss.*
Inquietitas, inquietudo.
Inradiat, denigrat. *Gloss.*
Insalubritas, pestilentia.
Insanabiliter. *Marcell.* & *Faust.* in libello precum ad Impp.
Insanctus, non sanctus. *Gloss.*
Insapiens, insipiens. *Gloss.*
Inscensor, miles classiarius, qui navem inscendit.
Inscindo, scindo. *Petr. Chrysol.*
Inscriptis, qui litteris comprehendi & scribi non potest.
Insecus, prope. *Gloss.*
Insedabilis, qui sedari non potest.
Insedulus, non sedulus. *Gloss.*
Insemitatio, locus invius. *Gloss.*
Insenescibilis, senectutis expers.
Insensatus, stupidus.
Insensibilitas, stupor.
Insensitivus, sensu carens.
Insepelibilis, qui sepeliri non potest, aut non debet.
Insertitius, insititius.
Insertorium, lorum, quo scutum apprehenditur.
Insiciale, jus se insiciis. *Gloss.*
Insico, inseco, cædo.
Insignitas, nobilitas.
Insignium, insigne.
Insipide, insipienter.
Insobria, Insubria.
Insomnietas, insomnia. *Plin. Valer.* & *Theod. Priscian.*
Inspisso, as, spisso, denso.
Insplendesco, splendeo. *Gloss.*
Institra, ancilla, quæ pro domina negotiatur.
Instramentum, stratum.
Instricatus, vulneratus. *Gloss.*
Instrumentalis, ad instrumentum pertinens.
Insuasus, non suasus. *Gloss.*
Insubulare, perforare. *Isid.*
Insubulatus, perforatus. *Cathol.*
Insulo, as, in insulam convertor.
Insultus, us, assultus, molestia.
Insummo, as, perficio. *Onomast.*
Intartarare, pervertere. *Pap.*
Integumentum, tegumentum. *Gloss.*
Integriter, integre.
Intellectivus, intelligendi vim habens.
Intenniones, folles lucernarum. *Isid. Gloss.*
Intensive, intente.
Intensivus, intendens, augens.
Intentabilis, qui tentari nequit. *Gloss.*
Intentator, qui non tentat. Item qui tentat.
Intentionalis, qui in voluntate habetur.
Interamnia chora, regio inter amnes. *Gloss. Isid.*
Interatus, intus positus, & in visceribus.
Interciere, sequestrem esse. Item apud sequestrem deponere.
Intercilium, spatium inter cilia. *Gloss.*
Intercisimen, intercisio. *Gloss.*
Intercostalis, qui est inter costas.
Intercutaneus, intercus.
Interdiarius, qui interdiu fit. *Gloss.*
Interdictorius, interdicens. *Salvian.*
Interfines, ium, interjecti fines.
Interfinium, interseptimentum narium.
Intergeries, intergerivus paries. *Gloss.*
Interlocutores, qui inter se loquuntur in dialogis.
Interlocutoria sententia, quæ non definit controversiam, sed aliquid obiter ad causam pertinens decernit.
Interlucesco, interlucere incipio.
Intermetium, spatium inter duas metas. *Gloss.*
Intermisse, sine intermissione.
Intermuraneus, intermuralis.
Internecida, qui falsum testamentum fecit, & ob id hominem occidit. *Isid.*
Internecidium, hominis occisio. *Isid.*
Internecire, internecio.
Internoctatio, pervigilium, excubiæ, pernoctatio.
Interosseus, inter ossa situs.
Interpassare, intersuere.
Interpedo, as, eo, ambulo.
Interpendium, compendium. *Gloss.* Item lancium æquilibrium.
Interpola, æ, m. qui interpolat.
Interpolamentum, interpolatio. *Claud. Mamerc.*

Interpolio, interpolo.
Interpræmium, interpretium.
Interpretatiuncula, brevis interpretatio.
Interpretium, quod ultra pretium accipitur.
Interpungo, punctis distinguo.
Interrasor, qui interradit. *Gloss.*
Interrogamentum, interrogatio. *Gloss.*
Interruptor, qui interrumpit. *Gloss.*
Intersapia, intersepimentum. *Onomast.*
Intersepimentum, &
Interseptum, quod intersepit.
Intersignium, locus inter duo signa.
Intertexo, is, in medio texo.
Intertius, sequester tertius, quem duo sequuntur.
Interturria, loca inter turres.
Inthronizare, in throno colloco. *Sarisber.*
Intremidus, non timidus. Item valde timidus. *Sax. Grammat.*
Intimorate, cum timore, trepide. Item intrepide. *Interpr. Iren.*
Intitulo, titulo orno.
Intolerabilitas, intolerantia. *Gloss.*
Intomata, jumentorum tubera. *Onomast.*
Intorritium, funale.
Intoxico, as, veneno inficio.
Intrarius, internus, intimus.
Intrinsecus, intrinsecus.
Intrinsecus, a, um, internus.
Intripola vestis, interpolis. *Isid.*
Introductorius, qui introducit. *Cassiod.*
Introitorius, ad introitum pertinens.
Intumeo, intumesco.
Invaliditas, invalentia.
Invariabilis, immutabilis.
Invariatus, non variatus.
Invectria, quæ invehit. *Ambros.*
Investitura, introductio in possessionem.
Invide, invidiose.
Invidiola, parva invidia.
Invilito, vilem reddo.
Inviolabiliter, inviolate.
Inviscatio, visci conglutinatio.
Invisco, visco inficio.
Involator, fur. *Gloss.*
Involumen, &
Involumentum, involutio, involucrum.
Jocalia, monilia, gemmæ, annuli, aliaque ejusmodi pretiosa.
Jocetor. *Vet. Lap.*
Jocista, qui jocatur. *Gloss. Isid.*
Jocularis, jocosus, jocularis. *Gloss.*
Joguvium, captivitas, servitus.
Ionthus, ἴονθος, tuberculum in facie. *Theod. Priscian.*
Jorsum, deorsum.
Josaccharum, saccharum aqua rosacea conditum.
Josum, deorsum.
Ipes, vermiculi in vitibus nascentes, convolvuli, ἶπες.
Ipnocausta, ἰπνοκαύστης, furnarius. *Gloss.*
Irene, εἰρήνη, pax.
Irenicus, εἰρηνικός, pacificus. Irenica, preces pro pace.
Iresione, ramus lana velatus, & habens omnigenos terræ fructus dependentes, ante januas ædium suspensus in honorem Apollinis, ad famem arcendam, εἰρεσιώνη.
Irina, meteorum instar iridis, sed non adeo magnum, & curvum.
Irmus, εἱρμός, hymnus, qui ante troparium concinebatur: ita dictus quia reliquorum, quæ canerentur, consequentia ab eo duceretur: ab εἴρω, necto.
Ironeum, placentæ genus, ab irnea dictum.
Ironicus, εἰρωνικός, ad ironiam pertinens, simulatus.
Irreconciliabilis, implacabilis.
Irrefragabilis, cui refragari non potest.
Irregularis, qui est extra regulam.
Irregularitas, enormitas.
Irregulariter, &
Irregulatim, sine regula.
Irreparabiliter, jactura irreparabili.
Irreprehensibilitas, innocentia.
Irreprehensibiliter, sine reprehensione.
Irrepto, as, sæpe irrepo.
Irrisibilis, non risibilis.
Irritatrix, quæ irritat.
Irrugio, valde rugio.
Irrumpibilis, qui rumpi non potest.
Isagogicon, εἰσαγωγικόν, introductio.
Isangelia, ἰσαγγελία, nuntium conforme. Item judicium & accusatio proditorum, quorum crimina legibus non continentur.
Isangelus, ἰσάγγελος, Angelis par.
Isca, medulla nucis, quæ in ligno ipso continetur.
Ischæmata, ἰσχαίμονα, sanguinem attenuantia, aut supprimentia.
Ischæmus, ἴσχαιμος, vim habens sistendi sanguinem.
Ischas, ἰσχάς, ficus arida.
Ischion, ἰσχίον, coxendix.
Ischnophonia, ἰσχνοφωνία, vocis exilitas.
Ischnotes, ἰσχνότης, gracilitas.
Ischola, schola.

Ischo-

Ischophoricus, saltatio in honorem Bacchi.
Ischuria, ἰσχουρία, urinæ suppressio eu morbo.
Ischyros, ἰσχυρός, fortis.
Islasia, εἰσέλασις, ingressus.
Isemerinos, ἰσημερινός, æquidialis, æquinoctialis.
Isis, emplastrum conferens in atra bili.
Isoces, piscis, ex quo primum isicia facta.
Isodus, ἔσοδος, introitus.
Isonomia, ἰσονομία, æquabilis tributio.
Isopolitia, ἰσοπολιτεία, communis reipublicæ gerendæ cura.
Isosceles, ἰσοσκελής, æqualia habens crura.
Isostates, ἰσοστάτης, æqualitatis recognitor.
Issa, piscis genus.
Iste, secte (al. recte.) *Gloss. Isid.*
Italiota, peregrinus in Italia habitans.
Itinaro, as, iter facio. *Salvian.*
Iterativus, qui iteratur.
Ithymbus, ἴθυμβος, saltatio in honorem Bacchi.
Jubilatus, us, clamor rusticorum.
Jububa, genus herbæ.
Jucundatus, jucunditate affectus.
Jucundo, as, jucunditate afficio.
Judaizare, Judæorum mores sequi.
Judicatorium, locus, ubi judicatur. *Gloss.*
Judicatorius, judicialis.
Jugalitas, conjunctio, conjugium.
Jugulator, qui jugulat. *Salvian.* & *Gloss.*
Jujubæ, zizypha.
Julca, fissilia. *Gloss. Isid.*
Julebus, potio dulcis.
Jumentarium, stabulum jumentorum.
Juncata, lac concretum, & junco involutum.
Junctor, qui mulus jungit ad rhedam.
Junculus, parvus juncus. Item cibus ex opere dulciario ad similitudinem juncorum figuratus: vel lac coagulatum instar metæ formatum.
Jungula, Jungla, Jugla, habenæ jugales.
Junis, juvenis.
Junus, animal quoddam quadrupes.
Juraticus, scholasticus, legis peritus.
Juscella, jusculum.
Juscellarius, qui juscula facit.
Jusso, as, severe jubeo.
Jussor, qui jubet.
Justitium, tempus XXX. dierum, quod assignatur rebus repetendis.
Justificatio, actus justificandi.
Justificator, qui justificat.
Justinianeus, ad Justinianum pertinens.
Jusum, deorsum, giù.
Juxto, as, appropinquo.
Ixiæ, varices in cruribus, ἰξίαι.
Ixion, avis ex vulturum genere, colore albo.
Ixus, viscus, quo aves capiuntur, ἰξός.
Jyxta, juxta.
Izane, vestis satyrica, ἰζάνη.

K

Kaji, crepidines molium, quibus flumina obserantur. Item cancelli.
Kupti, Ægyptii Christiani.
Kyrie eleison, Κύριε ἐλέησον, domine miserere.

L

Laberna, ferramentum latronum, & furum. Item latro, aut qui filios alienos seducit. Item gladiator. *Gloss. Isid.*
Labilitas, facilitas labendi. *Sarisber.*
Labiolum, labellum.
Laboratorium, locus destinatus operi chymico.
Laboriositas, labor.
Labeatum, osculum. *Gloss.*
Labronium, poculi genus.
Labsilis, labilis.
Labyzus, gummi genus myrrhæ similis, sed odoratius ac pretiosius.
Lacatismus, laqueus, decipula. *Isid. Gloss.*
Lacca, res quædam rubea tenuibus lignorum surculis inhærens, sapore non ingrato.
Laccarius, qui puteos & fossas effodit. *Gloss.*
Laccus, puteus, cisterna, lacus.
Lacabra, illecebra. *Adelhelm.*
Laceratrix, quæ lacerat.
Lacessitor, provocator. *Isid.*
Lachanopola, λαχανοπώλης, olerum venditor.
Lachanopolium, λαχανοπωλεῖον, forum olitorium.
Laciniata vestis, vestis sinuosa.
Laconice, λακωνικῶς, breviter, more Laconum.
Lactago, chamædaphne, herbæ genus.
Lactatum, potio ex lacte. *Isid.*
Lacteus, malleum. *Gloss. Isid.*
Lacticinia, orum, cibi ex lacte.
Lacticularius, &

Lacticulosus, parum, aut nihil lactis habens. *Gloss.*
Lactidiaci, qui circa umbilicum calce percussi sunt.
Lactiphagus, qui lacte vescitur.
Lactosus, lacteus, vel lacte plenus.
Lactumen, pustulæ in capite infantium nascentes.
Lacturius, porcellus nondum ablactatus.
Laculata vestis, quæ lacus quosdam quadratos habet intextos, aut pictos. *Isid.*
Lacuncula, parva lacuna.
Læmargia, λαιμαργία, gulositas, voracitas.
Læmargus, λαίμαργος, gulosus, vorax.
Læmuschaton, λαιμίσχωνια, præmium gladiatoris ob adversarium jugulatum.
Lagarus, laxus, subinanis.
Laicalis, ad laicos pertinens.
Laicalitas, laici conditio.
Laisus, sinus, gremium.
Lalage, λαλαγή, clamor, vociferatio.
Lalangla, &
Lalangula, crustula. *Gloss.*
Lambdoides, λαμβδοειδής, sutura in capite Λ figura.
Lamentator, qui ⎫ lamentatur.
Lamentatrix, quæ ⎭
Lampadedromium, λαμπαδηδρόμιον, certamen currentium juvenum cum facibus, victore illo, qui primum lampada inextinctam pertulisset usque ad metam.
Lampadaphoria, λαμπαδηφορία, lampadis gestatio. Item lusus, de quo in voce præced.
Lampado, onis, bulbus. *Theodor. Priscian.*
Lampetra, & Lampeta, genus piscis a lambendis petris.
Lampium, pulpitum analogium. *Isid. Gloss.*
Lamproterm, λαμπροτήρ, saltationis genus.
Landgravii, regionum, aut limitum Comites.
Landula, alauda.
Languitudo, &
Laoguitas, languor.
Laniator, lanius. *Gloss.*
Laniatorium, laniena.
Lanicus, laneus.
Lanilutor, fullo.
Lanipendens, lanæ mercator.
Lanium, laniena.
Lano, as, lanam produco.
Laoplanus, λαοπλάνος, dæmon popularis, impostor.
Lapatzas, vestis principum Constantinopolitanorum.
Lapicidinarius, &
Lapidicæsor, lapicida. *Gloss.*
Lappetum, locus lappis abundans.
Lapposus, lappis abundans.
Laqueo, as, illaqueo.
Larcus, vas vimineum, in quo feruntur carbones.
Lardarium, locus, ubi servatur lardum.
Largica, cena.
Largimentum, largitio. *Fulgent.*
Laricinus, qui est ex larice.
Larigena, domi natus, domesticus.
Larigous, qui est ex larice.
Larus, λάρος, avis marina rapax.
Laryngotomia, λαρυγγοτομία, sectio laryngis.
Larynx, λάρυγξ, caput asperæ arteriæ. Item gula, guttur.
Lasanophorus, λασανοφόρος, lasanum portans.
Lascia, tractus lanæ. *Gregor. Turon.*
Laserculi, placentulæ.
Lasseo, lassus sum.
Lassia, mappa villosa.
Lassicius, mus.
Latebro, as, abscondo.
Lateraliter, a latere.
Laterani, satellites, qui Principis latus custodiunt.
Laterarius, qui lateres facit. *Gloss.*
Latamtim, ex utroque latere.
Latifico, as, latum facio.
Latiloquens, qui magna loquitur.
Latinius, Latinissime, gradus τῷ Latine.
Lato, as, dilato, latum facio.
Latomus, λατόμος, lapicida.
Latria, λατρεία, cultus, obsequium, servitus religiosa.
Latriensis, qui latriam impendit.
Latum, vectum, & vecturæ merces.
Lavator, qui lavat. *Acron in Horat.*
Lavatorium, locus ad lavandum. *Gloss.*
Lavatorius, ad lavandum pertinens. *Scribon.*
Lavatum, lotura. *Constantin. Afer.*
Laudamentum, arbitrium, judicium, consilium. *Cujac.*
Laudemium, *vel* Laudimium, merces, quæ ab emphyteuta datur domino ob concessionem, aut renovationem emphyteuseos.
Laudidignus, laudabilis. *Gloss.*
Laudifico, laudo. *Gloss.*
Laudum, sententia, arbitrium. Item transactio.
Laudunæ, Ecclesiastica casa. *Pap.*
Lavendula, herbæ genus.
Laureo, as, corono. *Sarisber.* & *Petr. Chrysol.*

Lau-

Laureolum, instrumentum chirurgicum, quo glandes, spicula, & hujusmodi extrahuntur.
Laurivorus, δαφνηφάγος, laurum comedens: quod faciebant vaticinaturi, & ebriosi.
Laurocerasus, arbor folio lauri, fructu cerasis simili.
Lauso, as, laudo.
Lausus, vel Losus, lessus.
Lautitas, lautitia. *Gloss.*
Lautule, aliquantum lautè.
Lautulus, aliquantum lautus.
Lautumarius, sceleratus, & qui sæpe in carcere fuit.
Lauzanum, animal quoddam quadrupes.
Lazaroma, vestis mortualis.
Lazaros, homo recens mortuus.
Lazulus, lapis opacus, sapphiri colore, aureis punctis distinctus.
Lazurion, color cæruleus.
Lebesis, serpentis exuvium.
Lebia, λεβίας, piscis.
Lecanomantia, λεκανομαντεία, divinatio per pelvim.
Lecanomanticus, λεκανομαντικός, divinatorius per pelvim.
Lecanomantis, λεκανομάντις, divinator per pelvim.
Leccator, gulosus. Item mediator. *Gloss. Isid.*
Lecithopola, λεκιθοπώλης, ovorum, vel pisorum venditor.
Lecithopolis, λεκιθόπωλις, ovorum vel pisorum venditrix.
Lecithus, λέκιθος, vitellus, vel ovum. Item pisum.
Lectarius, qui lectos facit.
Lecticalis, qui lecticas facit. *Gloss. Isid.*
Lectionarium, liber sacrarum lectionum.
Lectisitium, statio lecti. *Gloss. Isid.*
Lecteum, pulpitum, in quo legitur.
Lectuarius, ad lectum pertinens.
Lecythus, λήκυθος, ampulla.
Ledarium, ledium, ledus, tunicula vilis æstiva, vetus.
Ledo, onis, maris æstuario.
Legium, pulpitum, in quo legitur.
Leguminarius, qui legumina vendit. *Gloss.*
Leithund, canis ductor. Vox Germanica.
Lema, lacrymarum fluxus, lippitudo, λήμη.
Lemosus, lippus.
Lenæon, ληναιών, Januarius.
Lenobates, ληνοβάτης, qui uvas in torculari calcat.
Lenticularis, cella ubi lenticulæ reconduntur.
Lentina, linteum. Item cingulum sacerdotale.
Lentitas, lentitudo.
Lepadnum, lorum latum, quo equi collum ad jugum religatur, λέπαδνον.
Lepidias, lepor.
Leptocarys, λεπτοκάρυον, avellanæ.
Leptoludiæ, ficus pullæ.
Leptomericus, λεπτομερής, tenuis. *Priscian.*
Leptynticus, λεπτυντικός, attenuandi vim habens. *Id.*
Lesta, machinæ bellicæ genus.
Lethargici, canes tacitè mordentes, ληθαργικοί.
Leuce, λεύκη, populus alba.
Leuciscus, piscis e mugilum fluvialium genere.
Leucochalcos, λευκόχαλκος, aurichalcum.
Leucoma, λεύκωμα, album oculi & ovi. Item quod Latini absolute *album* vocant.
Leucomænides, λευκομαινίδες, exigui pisciculi.
Leucon, λευκόν, album.
Leuconotus, λευκόνοτος, Libonotus, quasi albus Notus.
Leucopatyphos, λευκοπάτυφος, candidis vestibus indutus.
Leucophlegmatia, λευκοφλεγματίας ὕδρωψ, hydropis genus, albis maculis cute aspersa.
Leucopygi, λευκόπυγοι, molles, effeminati.
Leudis, is, vassallus, subditos.
Leviathan, balæna, magnus draco. Item dæmon.
Levifacio, leve facio. *Gloss.*
Leviga, instrumentum ad levigandum, runsina.
Levio, as, leve facio. *Cassiod.*
Levisficatum, potionis genus.
Levitonarium, dalmatica, qua Levitæ utuntur.
Leunculus, parvus leo.
Lexiarchicon, album, in quo nomina puerorum descripta erant, qui jam tutelæ suæ facti essent.
Lexicographus, λεξικογράφος, qui lexica scribit.
Lexicon, λεξικόν, liber vocum & dictionum.
Liæ, foramina, quæ in summo mali recipiunt funes.
Libatorium, crater, quo funditur libamen in sacris.
Libellarius, qui libellos defert.
Libellatici, qui idolis non quidem sacrificarunt, sed nomina per libellos dederunt.
Liberum, vasculum, quo oleum in sacris affundebatur.
Libitudo, libido, libitum, voluntas.
Libricola, librorum studiosus.
Librina, insigne.
Licentiatus, in studiis emeritus.
Lichanos meson, λιχανὸς μέσων, index mediarum, *F fa ut*. Lichanos hypaton, ὑπάτων, index præcipuarum, *D la sol re*.
Lichas, λιχάς, palmus, h. e. spatium inter pollicem, & indicem extensos.
Liciatorium, lignum ubi licia involvuntur.
Licini, canitiæ.
Licinus, a, um, qui cornua sursum habet crispata. *Gloss.*
Licius, negotiator: a liceor, eris.
Licta, linea.
Liduna, secessus maris.
Liga, fœdus, societas.
Ligius, vassallus, subditus.
Ligonarium, lignaria cella.
Lignesco, is, in ligni duritiem concresco.
Lignile, locus lignis reponendis.
Ligularis, qui ligulas facit.
Ligurios, gulosus, catillo, nepos. *Gloss.*
Liliaris, iridis quædam species, a similitudine lilii.
Lilisfrium, planta lilii similis.
Limator, qui lima polit. *Gloss. Cyrill.*
Limatura, scobs. *Gloss.*
Limbellus, parvus limbus.
Limbulus, idem.
Limen, enis, λιμήν, portus.
Limenophylax, λιμενοφύλαξ, custos portus.
Limentum, limes, itis.
Liminium, servitium mortiferum, captivitas.
Limne, λίμνη, lacus, stagnum.
Limniscus, nota critica in recensendis auctoribus. Item virgula inter geminos punctos jacens. *Isid.*
Limositas, limus. *Constantin. Afer.*
Limpidare, limpidum facere. *Macer.*
Limpidatus, limpidus factus. *Zeno Veronens.*
Limpiditas, puritas. *Octav. Horatian.*
Linaria, officina lini.
Linctor, qui lingit. *Gloss.*
Linearor, qui lineas ducit.
Linificus, lini artifex.
Linimen, linimentum. *Theod. Priscian.*
Linocalamas, &
Linomyron, &
Linospermon, sunt herbarum nomina.
Linostema, λινόστημα, vestis e lana & lino. *Isid.*
Linostolia, λινοστολία, idem.
Linosus, lino abundans.
Lintetor, linteo, lintearios.
Lipopsychia, λιποψυχία, animi deliquium.
Lippidos, lippus. *Gloss.*
Lipsana, orum, τὰ λείψανα, reliquiæ.
Liquaminarius, qui liquamina conficit. *Gloss.*
Liquasco, liquesco.
Liquatum, liquamen.
Liquefactio, liquatio, solutio.
Liquiritia, glycyrrhiza.
Lisæ, arum, venæ grandes circa guttur, & jugulum.
Lista, linea, ora, limbus.
Lithanthrax, λιθάνθραξ, carbo lapideus.
Lithas, λιθάς, lapillus, calculus.
Lithiasis, λιθίασις, calculi generatio in vesica. Item tuberculum candicans in palpebris.
Lithocolla, λιθόκολλα, glutinum lapidum.
Lithoglyphus, λιθογλύφος, lapidum sculptor.
Lithontripticus, nephriticus.
Lithos, λίθος, lapis.
Lithostracus, λιθόστρακος, lapis crustosus.
Lithotomia, λιθοτομία, lapidicina.
Lithotomus, λιθοτόμος, lapicida. Item chirurgus calculos extrahens e vesica.
Lithoxyla, λιθόξυλα, ligna lapidea Anglica.
Lithurgus, λιθουργός, lapicida.
Litigatrix, quæ litigat.
Litigor, aris, litigo.
Litor, aris, lito, as.
Lituratius, ad lituras pertinens.
Liturgia, λειτουργία, ministerium publicum.
Liturgicus, λειτουργικός, ad liturgiam pertinens.
Liturgus, λειτουργός, sacer minister publicus.
Livia, columba agrestis colore livido.
Livum, tectinsium.
Lixa, æ, f. ancilla militum. *Gloss.*
Lixio, onis, aquarum portitor. *Gloss. Isid.*
Lixus, elixus.
Lobus, λοβός, infima auriculæ pars. Item partes extremæ hepatis. Item lupus apud Hispan.
Locabilis, qui locari potest.
Localitas, locus. *Claud. Mamert.*
Locatarius, conductor.
Lochia, λοχεῖα, purgamenta post partum.
Lœmodes, λοιμώδης, pestilens.
Logariastæ, qui publicos reditus tractabant.
Logarithmica, certa pars Arithmetices.
Logarithmus, certus numerus.
Logemporus, λογέμπορος, qui præter verba nihil affert.
Logisterium, λογιστήριον, locus ubi recensetur exercitus, & militi datur stipendium.
Logistice, λογιστική, ars supputandi.
Logium, λόγιον, oraculum præsertim soluta oratione editum. Item locus judicii. Item collectio.

Logo-

Logodædalus, λογοδαίδαλος, orator verfutus, qui inania verborum ornamenta fectatur.
Logodipnum, λογοδεῖπνον, cœna verbis condita.
Logomachia, λογομαχία, pugna de verbis.
Logopœus, λογοποιὸς, qui falfa comminifcitur, mythologus.
Logotheta, λογοθέτης, qui rationem ponit.
Loliefco, in lolium degenero.
Lolietum, locus lolio abundans. *Galielm. Brito.*
Loma, λῶμα, parvula fimbria, aut limbus.
Lomentarius, qui lomentum conficit.
Lonche, λόγχη, hafta. Item cultri genus in facris adhibitum.
Longanimis, & Longanimus, patiens.
Longanimitas, patientia. *Fulgent.*
Longanimiter, patienter. *Id.*
Longifluus, longe fluens. *Eugen. Toletan.*
Longiloquus, diu loquens.
Longimetria, ratio quafcumque metiendi lineas rectas.
Longiturnitas, diuturnitas.
Longiturnus, longinquus, diuturnus.
Loquacito, as, multum loquor.
Lordofis, λόρδωσις, incurvatio in anteriora.
Loricarius, qui loricas facit. *Gloff.*
Loricifer, loricam ferens, loricatus. *Gloff.*
Lorax, mendicus.
Lotulentus, loto inquinatus.
Lotrix, quæ lavat.
Lubricitas, lubricum.
Lucernarius, qui lucernam fert, vel facit.
Lucidulus, lucidior.
Lucido, as, lucidum facio. *Chryfol.*
Lucifico, illuftro.
Lucigena, luce genitus.
Lucinium, myxus lucernæ.
Luco, as, filvam cædo.
Luctitor, fæpe luctor.
Lucubrum, quidquid ex arida materia eft ad concipiendum ignem.
Lucaci, lacorum cuftodes.
Ludiarius, ad ludium pertinens.
Ludices, meretrices. *Ifid. Gloff.*
Ludotraphus, lanifta: quafi ludum alens gladiatorium.
Luecula, parva lues.
Lugium, luctus. *Commodian.*
Lumbarda, bombarda.
Lumbare, tegumentum lumborum.
Lunatica, orum, quæ fiunt plenilunio.
Lunifta, Lunæ peritus.
Lunus, cinctus, quem publica habent fervi.
Lupanarius, lupanaris dominus.
Luparius, luporum venator.
Lurcinor, aris, lurcor.
Luride, obfcure.
Lufcitus, myops.
Lufculus, aliquantum lufcus.
Lufitanicus, Lufitanus.
Luforium, amphitheatrum, ubi gladiatores pugnant. Item fedes ludentium.
Luftrabilis, fpectabilis. *Gloff.*
Luftrica, afpergillum.
Luftrus, frater mariti. *Gloff.*
Lutatio, oblinitio luto facta in operationibus chymicis.
Luter, vas ad lavandum, pelvis, λουτὴρ, ηρος.
Lutium, lotium.
Lutrares, balnearii.
Luxatio, luxatura. *Gloff.*
Luxor, aris, luxaturam patior.
Lycanthropia, λυκανθρωπία, rabies lupina, genus melancholiæ.
Lycanthropus, λυκάνθρωπος, qui lycanthropia laborat.
Lyce, λύκη, lux prima folem præcedens.
Lychnæus, λυχναῖος, lapis pellucidus.
Lychnaptes, λυχνάπτης, qui accendit lucernam.
Lychnia, λυχνία, dioptra ad lychni modum fufpenfa.
Lychnicum, λυχνικὸν, vefpertinum tempus, quo lucernæ accenduntur.
Lychnidium, λυχνίδιον, lucernula.
Lychnium, λυχνίον, candelabrum.
Lycoctonon, λυκοκτόνον, genus aconiti lupos occidentis.
Lycopantheros, λυκοπάνθηρος, animal lupum & pantheram referens.
Lycophili, λυκόφιλοι, fufpecti amici.
Lycophilia, λυκοφιλία, lupina amicitia.
Lycopodes, λυκόποδες, tyrannorum fatellites.
Lympheones (*melius* Nymphæones) νυμφαιῶνες, antra Nympharum: item officinæ & facraria artium.
Lypofologus, aliis maledicendo moleftus.
Lyræ, λῆροι, nugæ.
Lyfidicus, λυσίδικος, qui omnia jura diffolvit.
Lyfigamus, λυσίγαμος, nuptias folvens.
Lyfiponia, λυσιπονία, laboris & laffitudinis folutio.
Lyfis, λύσις, folutio.
Lyffa, λύσσα, rabies canum fub Caniculam.
Lyta, λύτης, folutor. Lytæ apud JCtos funt, qui juris nodos, & legum ænigmata folvunt.
Lyteria, λυτήρια, folutoria figna, morbi magni folutionem præcedentia.
Lytierfis, cantilena mefforum.
Lytrofis, λύτρωσις, redemptio.

M

MAcaria, μακαρία, locus beatæ vitæ. Item beatitudo.
Macarios, μακάριος, beatus, felix.
Macariotes, μακαριότης, beatitudo.
Macarifmus, μακαρισμὸς, idem.
Macella, genus teli uno mucrone: ficut Dicella, quæ utrinque cædit. Item feptum, claufrum.
Macellulum, parvum macellum.
Maceratura, maceratio. *Novell. 15. Theodof. & Valent.*
Machæron, viridis compofitio medicamenti contra morbos articulares.
Machæropœus, μαχαιροποιὸς, faber machærarum.
Machæropola, μαχαιροπώλης, machærarum venditor.
Machæropolium, μαχαιροπωλεῖον, locus, ubi machæræ venduntur.
Machamos, December lingua Byzantina.
Mache, μάχη, pugna, prœlium.
Machi, impii, perditi.
Machil, tunica talaris hyacinthina, habens tintinnabula multa.
Machir, cibus.
Machalus, horreum fine tecto.
Macreo, macrefco.
Macro, as, macrum reddo.
Macrochir, μακρόχειρ, longimanus.
Macroceufa, longiores receffus.
Macrocofmicus, ad macrocofmum pertinens.
Macrocofmus, μακρόκοσμος, magnus mundus.
Macrocoronæ, longæ coronæ.
Macropnœs, μακρόπνοια, magna refpiratio.
Macrofcopion, μακροσκόπιον, inftrumentum, quo longe profpicimus.
Mactrifmus, faltationis genus.
Madarofis, μαδάρωσις, glabrities, morbus quo defluunt capilli.
Madefactio, actus madefaciendi. *Octav. Horatian.*
Mæmacterium, μαιμακτηριὼν, September.
Mæotrum, μαίωτρον, præmium, quod datur obftetrici.
Mæfonica, dicteria petulantius jactata: a quodam Mæfone hiftrione Megarenfi.
Maforces, operimentum capitis mulierum. *Gloff. Ifid.*
Mafortium, & Mafurtium, idem.
Magadium, inftrumentum muficum, tabula quadrata leviter convexa; in qua tenduntur fides. Item ea pars citharæ, ubi fit percuffio chordarum manu dextera.
Magador, aris, dicitur de bilinguibus, qui eodem ore laudant & vituperant, blandiuntur & objurgant.
Magas, adis, μαγὰς, magadium.
Magdalia, æ, quafi furfur & purgamentum manuum.
Mageruma, μαγείρευμα, ferculum ciborum.
Magermæ, infidiæ magicæ.
Magirus, μάγειρος, coquus.
Magiftellus, vilis magifter.
Magifteria, æ, dignitas magiftri.
Magiftrantia, herbæ genus.
Magmatarius, qui magmata facit.
Magnævus, longævus. *Gloff.*
Magnanimiter, magno animo.
Magnificium, res magnifica. *Gloff.*
Magniloquax, magniloquus. *Gloff.*
Magodus, μαγῳδὸς, qui cantu magum refert.
Magyriffa, lebes. *Gloff.*
Maholum, macholus.
Maja, amita, avia, matertera, nutrix. Item genus cancrorum maximum.
Majeftaticus, ad majeftatem pertinens.
Majorennis, qui adultus factus tutore non indiget. JCti.
Majulium, edulii genus, quod menfe Majo potiffimum fiebat.
Malabethrinus, ex malabathro factus.
Malacoftracos, μαλακόστρακος, mollem habens teftam.
Malaginum, genus emplaftri.
Malandria, vulnera circa cervices equorum.
Malarium, pomarium *Ifid.*
Malca, refolutio membrorum ex frigore, aut nimio labore, μαλκη.
Malebarbis, & Malibarbis, malam, feu raram admodum habens barbam;
Maledia, maledicus. *Vet. lap.* apud *Gruter. pag.* 410. *n.* 5.
Maleformis, deformis. *Gloff.*
Maleforus, September apud Byzantinos.
Malicordis, qui malo corde eft. *Gloff.*
Malignor, aris, maligne ago.
Malignofus, malignus. *Gloff.*
Malina, acceffus maris: ficut Lidona receffus. *Auguftin. de mirabilib. S. Scripturæ*, & *Marcell. Empir. c.* 36. *a med.*
Mallenus, lanatus.
Malleo, as, malleo operor.
Mallus, longa lana vellus.
Mamburgium, curatio.
Mamburgus, curator.
Mamiaces, genus monilis, quod collo fufpenditur.
Mamillarium, parva forfex.
Mamlachus, mancipium ære emptum.
Mammatus, mammofus. Item mammæ fimilitudinem habens.

Mammo, as, mammam præbeo, lacto.
Mammona, deus divitiarum. Item ipsæ divitiæ. Vox Syra.
Mamzer, de scorto natus.
Mana, mater. Manita, parva mater. *Gloss.*
Manna, tributa.
Mandalia, frusta minutatim concisa: a mandendo. *Plin. Valerian.*
Mandatarius, cui mandatur.
Mandibularius, ad mandibulam pertinens.
Mandiburgus, curator, advocatus.
Mandra, deceptio, fraus. *Gloss. Isid.*
Mandrita, μανδρίτης, monachus.
Mandror, aris, cavillor.
Mandualis, cancellus super tumulum.
Mandulus, census clausuræ horti. *Pap.*
Mandya, vestis militaris genus.
Maneries, conditio, sors, ratio.
Manganarius, qui facit mangana, quæ sunt instrumenta bellica.
Manganula, præstigiæ.
Manganum, ballista.
Mania, μανία, furor.
Maniaces, μανιάκης, monile, torques.
Maniacus, μανιακός, furiosus.
Maniclavium, clava manualis. Item flagellum.
Manicleatus, manicatus.
Manico, as, mane eo, mane surgo, festino. *Petr. Chrysol. ex Luc.* c. 38. ὀρθρίζω. Item per manum teneo. Item mansito.
Manuductor, &
Maniductus, qui in medio choro stans manuum plausu signum dat.
Manisea, manum dans. *Gloss. Isid.*
Manit, ædificat. *Gloss. Isid.*
Mannire, monere.
Mannita, monitio.
Mannos, monilis genus.
Manopere, manus opera.
Manseres, de scorto nati, vel de matre nobili, patre ignobili.
Mansionarius, ad mansionem pertinens. *Fulgent. l. 3. Mythol.*
Mansionatici, hospitum susceptores.
Mansionaticum, hospitii expensa.
Mansitorium, locus aptus ad manendum, diversorium.
Mansueto, as, mansuefacio.
Mantes. V. *Mantis.*
Mantia, μαντεία, vaticinatio, divinatio.
Mantice, μαντική, ars divinandi.
Manticulatio, furtum, fraus, crumenisecium.
Manticus, μαντικός, ad vatem pertinens.
Mantis, & Mantes, μάντις, vates, divinus.
Mantous, Mantuanus. *Bapt. Mant.*
Mantuelis, chlamys.
Manua, drachma, manipulus. *Gloss.*
Manuala, liber manualis. *Isid.* Item orarium, seu sudarium. *Id.*
Manualium, candelabrum.
Manubia, iteratio doctrinæ. *Isidor.*
Manubre, as, vigilo, pernocto.
Manuduco, per manus duco.
Manuductio, actus ducendi per manus.
Manuinspex, chiromantes.
Manulea, manica.
Manuplatius, manum implens.
Manutergium, mappa.
Manutius, &
Manutus, magnas manus habens. *Gloss. Isid.*
Manzer, a scorto natus.
Mapparius, qui mappam in Circo mittebat.
Maranus, apostata.
Marasmus, μαρασμός, tabes.
Maratha, templum magus.
Marcescibilis, corruptibilis.
Marcha, terminus, finis.
Marchio, præfectus limitaneus.
Marcido, as, marcidum reddo. *Gloss.*
Maren, ludi genus.
Mareschalcus, qui equos curat.
Margella, corallium. *Gloss.*
Marginalis, in margine positus.
Margineus, ad marginem pertinens.
Marila, ignis tenuis. Item pulvisculus.
Maris, idis, mensura trium cotylarum.
Martellus, marculus.
Marteus, malleus.
Martinalia, festum S. Martini Episcopi.
Martyrizo, μαρτυρίζω, torqueo.
Maruda, mensura sex heminarum.
Masaris, supellex.
Masca, venefica.
Mascauda, vas escarium, vel potorium.
Maschala, machina, qua sarcinæ deponuntur in navim, μασχάλη.
Mascule, masculine.
Masculinitas, masculinum genus. *Constantin. Afer.*
Masculiniter, masculine. *Vet. Interpr. Iren.*
Masculo, as, masculum facio.
Masculofemina, virago. *Vet. Interpr. Iren.*
Masora, doctrina critica Hebræorum.

Masoretha, Hebræorum critici.
Massaricia, supellex domestica.
Mastax, acis, genus locustæ sata rodentis.
Masticatorium, medicamentum dentibus mandendum & in ore detinendum.
Mastichelæon, μαστιχέλαιον, oleum e mastiche.
Masticinus, mastiches colorem habens. *Isid.*
Mastico, as, mando, is. *Macer de virib. herb.*
Mastigeus, μαστιγίας, mastigia.
Mastigo, as, μαστιγόω, verbero, punio.
Mastix, μάστιξ, flagellum, scutica.
Mastromiles, magister militum.
Matæologia, ματαιολογία, de re vana sermo.
Matæotechnia, ματαιοτεχνία, ars vana & futilis.
Materiosus, multam materiam habens. *Gloss.*
Mathema, μάθημα, disciplina, mathesis.
Matratus, us, dignitas matris. *Vet. lapis.*
Matricarii, qui ad incendia currunt, & spongias cum ferramentis portant, & alia, per quæ possint de pariete in parietem transilire, & incendium extinguere.
Matricularius, Ecclesiæ œconomus.
Matrina, quæ de sacro fonte levat: item noverca.
Matrisso, μητρίζω, matrem imitor.
Mattumanus, graciles habens manus.
Mattus, tristis, obtusus. *Gloss.*
Matylla, edulium statim conciens, quo in media potione utebantur.
Mavortis, vestis quædam mulierum, & monachorum.
Maurella, herba eadem quæ strychnos. *Macer.*
Mauricus, Maurus.
Mauron, nigrum, μαῦρον.
Maxima, æ, f. regula principalis & illustris.
Maximates, optimates.
Meaculum, meatus.
Mecaphrodites, μηκαφρόδιτον, frutex quidam.
Mechanemata, μηχανήματα, ingeniosa manuum artificia.
Mechanice, es, μηχανική, ars mechanematum.
Mechanopœus, μηχανοποιός, &
Mechanurgus, μηχανουργός, qui mechanemata facit.
Mecoacanna, rhabarbarum Indicum.
Mecon, μήκων, papaver.
Meconium, μηκώνιον, succus papaveris.
Medalia, numisma.
Mediate, medio interjecto.
Mediatio, medii interpositio.
Medicifici, & Medifices, medici.
Medicosus, medicatus, medicus. *Cæl. Aurel. Acut. 2. 29. Tard. 2. 2. sub fin.* φαρμακώδης.
Meditabunde, cogitando.
Meditatiuncula, brevis meditatio.
Meditatorium, locus ad meditandum aptus.
Meditatus, us, meditatio. *Theodulf.*
Medus, potio ex melle. *Isidor.*
Mega, μέγα, magnum.
Megadomesticus, magnus vel valde domesticus.
Megalartus, Cereris nomen.
Megalopsychia, μεγαλοψυχία, magnanimitas.
Megaloschemus, μεγαλόσχημος, monachus.
Melamborius, ventus vehemens, quasi niger Boreas, Circius.
Melampyron, μελάμπυρον, triticum ædilion.
Melancholice, μελαγχολικῶς, per melancholiam.
Melanion, μελάνιον, viola nigra.
Melanteria, atramentum metallicum, μελαντηρία.
Melarium, locus malis recondendis aptus.
Mele, & Mela, instrumentum chirurgicum, quo aliquid infunditur vulneri.
Meletema, μελέτημα, meditatio, cogitatio.
Melia, μελία, fraxinus.
Melicratium, &
Melicraton, μελίκρατον, aqua mulsa.
Melioratio, in meliorem statum collocatio.
Melipecta, cibaria mellita, μελίπηκτα.
Meliroma, μελίρωμα, placentula mellita.
Melitropheum, μελιτροφεῖον, alvearium.
Melittones, μελιττῶνες, loca alveariorum.
Mellacium, sapa, defrutum.
Mellax, adultus, adolescens.
Melliloquus, suaviter loquens.
Mellisones, & Melittones, μελιττῶνες, mellarii. Item alvearia.
Melolontha, genus scarabæi.
Melonomus, μηλονόμος, ovium pastor.
Melota, & Melote, μηλωτή, pellis ovina cum sua lana.
Melotæus, ovillus.
Melotis, auricularium specillum.
Membranarius, qui membranas facit.
Membranum, claustrum virginale.
Membrulum, parvum membrum.
Memoraliter, mente memori. *Venant. Fortun. l. 4. carm.*
Memoralius, qui memorias scribit, actuarius. *Gloss.*
Memoriale, liber memorialis.
Mempsimœria, μεμψιμοιρία, crebra querela de sua sorte.
Mempsis, μέμψις, querimonia.
Mempticus, μεμπτικός, accusatorius.

Me-

Menagyrta, μηναγύρτης, qui fingulis menfibus aliquid colligit.
Menaulum, jaculi fpecies.
Mendaciloquium, mendax narratio.
Mendiciter, mendice.
Mene, μήνη, luna: item lunæ defectus.
Meniaticum, tributum menftruum.
Meningophylax, μηνιγγοφύλαξ, membranæ cuftos: lamina ærea, qua chirurgi capitis vulnera curant.
Meninx, μήνιγξ, membrana circa cerebrum.
Menior, melior.
Menifcus, μηνίσκος, lunula.
Meniflerium, menfa, in qua ponuntur convivii pocula.
Menologium, μηνολόγιον, liber de menfium ratione.
Menfatim, per menfas.
Mentalis, qui in mente fit, aut eft. Improbatur vel ab *Auguftino l. 12. de Gen. ad litt. c. 7.*
Mentana, October, menfis Jovis. *Ifid.*
Mentilla, minima.
Mentonalis, ad mentem ufque hominis pertingens.
Mentor, mente verfo, cogito.
Menytrum, μήνυτρον, præmium, quod exploratori, & indici datur.
Meralis, ad merum pertinens. *Marcell. Empir.*
Merarcha, μεράρχης, qui juftæ parti militum præeft.
Merarchia, μεραρχία, agmen militum MMXLVIII.
Mercedarius, qui mercedem dat.
Mercion, mercatus.
Merendare, merendam fumere. *Ifidor.*
Meretrigæ, manifeftæ turpitudines.
Mergulus, funiculus, qui in lucerna flammam nutrit. Item avis rapax aquatica.
Mergus, orie, vas, quo e puteis aqua extrahitur.
Meringa, pellis in aure, ubi fit auditus.
Meris, jaculi genus apud Helvetios.
Merifmus, μερισμός, diftributio, partitio.
Merops, μέροψ, qui habet vocem divifam & articulatam.
Merofus, meribibulus.
Merfionum, funis.
Merfio, onis, immerfio.
Merulentus, mero plenus, temulentus. *Fulgent.*
Mefarchon, μεσάρχιον, mefenterium.
Mefaræum, idem.
Mefaroum, tributum dimidiatæ ovis, μέσαρον.
Mefatium, locum ab equo ad alium equum tendens.
Mefator, magiftratus, ad quem lites deferebant arbitrium.
Mefaulium, μεσαύλιον, janua in medio pofita: vel locus in mediis ædibus.
Mefenterium, μεσεντέριον, craffa & adipofa membrana medium locum in inteftinis occupans.
Mefiticum, μεσιτικόν, æs, quod pro loco occupando in foro vendendis mercibus folvebatur.
Mefoboum, & Mefobum, lignum medium inter junctos boves.
Mefocranium, μεσοκράνιον, vertex capitis.
Mefonefimus, quarta feptimana Quadragefimæ.
Mefonyction, μεσονύκτιον, media nox.
Mefopentecofte, feptimana quarta poft Pentecoften.
Mefophryum, μεσόφρυον, fpatium inter fupercilia.
Mefopleurium, μεσοπλεύριον, locus medius inter coftas.
Meforia, intervalla, & paufæ horarum canonicarum.
Meffias, Μεσσίας, unctus: Jefus Chriftus.
Meffiacula, parva meffis.
Meta, μετά, cum, poft, trans. Item præmium, quod fponfæ datur a marito, cum eam domum ducit.
Metabolum, faufta navigatio. *Ifid.*
Metacarpium, μετακάρπιον, pars manus a junctura ufque ad digitos.
Metaleptice, μεταληπτικῶς.
Metalepticos, μεταληπτικός, participativus.
Metallifodina, metallum.
Metallurgia, μεταλλουργία, opus metallicum.
Metaphorice, μεταφορικῶς, translata.
Metaphoricus, μεταφορικός, translatus.
Metaphrafis, μετάφρασις, interpretatio.
Metaphrenum, μετάφρενον, pars corporis præcordiis a tergo objecta.
Metaphyfica, μεταφυσικά, fupernaturalia.
Metaphyfice, μεταφυσικῶς.
Metaphyficus, μεταφυσικός, fupernaturalis.
Metaplafticus, μεταπλαστικός, transformativus.
Metaffæ, bidentes a partu recentes, & facrificio idoneæ.
Metafyncrifis, μετασύγκρισις, exiguorum meatuum in naturalem ftatum mutatio.
Metatuaticum, tributum, quod a metatariis penditur.
Metaxatum, μεταξωτόν, fericum crudum.
Metaxylogia, μεταξυλογία, cum in medio orationis aliquid interponitur.
Meteora, μετέωρα, mixta imperfecta, quæ in fublimi aeris parte generantur, ut nubes.
Meteoralefches, μετεωραλέσχης, qui de rebus fublimibus nugatur.
Meteorologia, μετεωρολογία, doctrina de meteoris.
Meteorologice, μετεωρολογική, fcientia de meteoris.
Meteorologus, μετεωρολόγος, qui de meteoris loquitur.
Meteorofcopus, μετεωροσκόπος, qui fublimia refpicit. Item ftolidus, ineptus.

Methium, fponfalitia, vel nuptialis donatio.
Methodium, μεθόδιον, methodus. Item tranfitus.
Meticulus, parvus metus.
Metonymice, μετωνυμικῶς, per metonymiam.
Metonymicus, μετωνυμικός, ad metonymiam pertinens.
Metopofcopia, μετωποσκοπία, divinatio ex fronte.
Metorchium, interftitium inter plantarum ordines, μετόρχιον.
Metragyrta, μητραγύρτης, ærufcator ftipem Matri deum cogens.
Metrenchytes, μητρεγχύτης, inftrumentum chirurgorum ad injicienda in uterum medicamenta.
Metriafmus, μετριασμός, mediocritas, modus.
Metrice, μετρικῶς, metrico modo.
Metroacum, μητρῷακόν, carmen in honorem matris deum.
Metropater, μητροπάτωρ, mater & pater.
Metrophamelias, materfamilias.
Metropolita, μητροπολίτης, metropolim incolens.
Metzizium, templum minus.
Micatio, actus micandi, feu digitis colludendi.
Micatus panis, in micas redactus. *Plin. Valerian.*
Micidus, tenuis, parvus.
Microcofmus, μικρόκοσμος, parvus mundus.
Micrologus, μικρολόγος, nimis diligens in rebus parvi momenti.
Micropfychia, μικροψυχία, pufillanimitas.
Microfcopium, μικροσκοπεῖον, vitrum, quo res minutiffimæ majores apparent.
Micrantrogus, μικροτρώγος, qui parum comedit.
Migma, μίγμα, mixtura, farrago.
Migrator, qui migrat. *Gloff.*
Milago, pifcis fuper aquas volitans. *Ifid.*
Millegrana, æ, herbæ genus.
Millemorbia, herba aliis fcrofularia major.
Millenarius, qui mille continet.
Millefies, millies.
Millio, onis, genus accipitris.
Mimarius, morio, ftultus.
Minabiliter, minanter.
Minera, vena terræ metallica.
Mineralia, ium, metalla.
Mineralis, metallicus.
Mineralogia, fermo de metallis.
Minervalitius, pertinens ad minerval.
Miniographus, μινιογράφος, qui nimio fcribit.
Minifterialis, ad miniftrum pertinens. Item vaffallus militaris.
Minifteriani, qui præfunt caftris Principum.
Minifteriarches, princeps minifterii.
Miniftrix, icis, miniftra.
Minoratio, deminutio, ftatus minor. *Fulgent.*
Minorennis, minor vigintiquinque annis.
Minfabilis, qui facile mingitur.
Minfatorium, matella.
Minfo, as, frequenter mingo.
Minthos, μίνθος, ftercus humanum. Item flos in fterquilinio nafcens.
Minutatius, negotiator, qui minuta vendit.
Minutum nummi fpecies.
Minytica, μηνυτικά, ex alto caufas detegentia.
Mirach, abdomen. Vox Arabica.
Miraculofus, miraculis plenus.
Mirificentia, res mira, opus admirabile.
Mirmillonium, genus armaturæ Gallicæ. *Vet. Scholiaft. Juvenal.*
Mifanthropia, μισανθρωπία, odium hominum.
Mifculor. V. *Commifculor.*
Miferatrix, quæ miferatur. *Profper. Aquitan.*
Mifertor, miferator. *Venant. Fortun. l. 2. de vita S. Martini.*
Misfactum, fcelus.
Mifocali, μισόκαλοι, ab omni elegantia & cultu abhorrentes.
Mifogynia, μισογυνία, odium in mulieres.
Mifforium, concha modica, in quam aliquid liquoris immittitur.
Mify, μίσυ, vitriolum.
Mitea, affectio, vel vulnus nafi.
Mitigator, qui mitigat.
Mitolinum, filum e lino.
Mittendarius, miles Palatinus, qui fæpe in provincias mittebatur. Item exactor tributorum.
Miva, fuccus cotoneorum.
Miurus, μείουρος, cauda mutilus.
Mixis, μίξις, mixtio.
Mixobarbari, μιξοβάρβαροι, qui altero parente Græco, altero Barbaro progeniti funt.
Mixolydius, μιξολύδιος, toni mufici nomen ex Lydio mixti.
Mnemofynon, Mnemofium, μνημόσυνον, monumentum.
Modernus, hodiernus, recentior, junior. *Caffiod. Prifcian.*
Modiatio, menfura tritici, modius frumenti.
Modifmus, certus modiorum numerus.
Mœchagria, orum, τὰ μοιχάγρια, pœnæ deprehenforum in mœchia.
Mœchator, mœchus.
Mœfileum, fepulcrum, monumentum: quafi maufoleum.
Mœfto, as, mœftum facio.
Molacio, molitio.
Molarium, certa portio farinæ, quam molitor mercedis loco fumit.
Molinarius, molendinarius. *Gloff.*
Molitrix, quæ molit.

Mollefacio, mollio.
Molleo, mollesco.
Mollifico, mollio. *Macer.*
Mollificus, molliens. *Cæl. Aurel.*
Mollitivus, molliens. *Constantin. Afer.*
Momentalis, momentaneus.
Momentaliter, per momenta. *Fulgent.*
Momiscus, molarium pars, quæ carni, id est gingivæ proxima est.
Momordica, herba, quæ & balsamina cucumerina punicea.
Momus, μῶμος, dedecus, ignominia, reprehensio.
Monachatus, status & conditio Monachi.
Monachicus, ad Monachos pertinens, μοναχικός.
Monachium, Monachatus.
Monacho, as, Monachum facio. *Sarisber.*
Monapus, bestia, quæ & bonasus.
Monarcha, μονάρχης, qui solus regnat.
Monarchicus, μοναρχικός, ad monarcham pertinens.
Monarchomachus, μοναρχομάχος, qui monarchiam oppugnat.
Monasterialis, ad monasterium pertinens.
Monasterium, μοναστήριον, locus monachorum.
Monasticus, μοναστικός, monachicus.
Monazo, μονάζω, solitarius vivo.
Monetarium, locus ubi moneta cuditur.
Monialis, monacha.
Monobombylum, simplex conclave Palatii secretum, in quo conveniebat Clerus Patriarcham electurus.
Monobiblos, μονόβιβλος, liber singularis: vel qui uno libro continetur, aut constat.
Monocherium, μονοχείριον, armilla unius brachii.
Monochordum, μονόχορδον, instrumentum musicum unius chordæ: vel cujus plures chordæ unius soni sunt, nisi panniculi usu distinguantur.
Monoclonos, μονόκλωνος, species artemisiæ uno ramulo.
Monoclonus, μονόκλωνος, tibiæ cantus simplex.
Monocosmum, μονόκοσμον, vehiculum, quod ab uno jumento trahitur. *Isid. Gloss.*
Monodia, μονῳδία, nænia, cantus lugubris.
Monodus, μονῳδός, qui solus canit.
Monogamium, μονογάμιον, unæ nuptiæ.
Monogamus, μονόγαμος, qui semel uxorem duxit, & qui unicam uxorem habet.
Monologium, μονολόγιον, sermo per omnia sibi similis.
Monomachia, μονομαχία, pugna singularis.
Monomachus, μονόμαχος, qui singulari certamine pugnat.
Monomarita, univira. *Vet. lapis.*
Monomerus, μονόμηρος, unum habens femus.
Monometer, μονόμετρος, unam mensuram habens.
Monomœria, μονομοιρία, minutia partium.
Monophagia, μονοφαγία, vita sine socio.
Monophagus, μονοφάγος, qui seorsum solus cibum capit.
Monopola, μονοπώλης, qui solus vendit.
Monophthalmus, μονόφθαλμος, monoculus.
Monopticus, μονοπτικός, monoculus.
Monoptoton, μονόπτωτον, nomen unius casus.
Monosceles, μονοσκελής, unum crus habens.
Monostrophus, μονόστροφος, unius strophæ. Oda monostrophos est, quæ unam tantum metri diversitatem habet.
Monostylus, μονόστυλος, unius columnæ.
Monotesseron, μονοτέσσαρος, unum ex quatuor.
Monotonia, μονοτονία, unius modi tenor, una spiritus & vocis intentio.
Monotonus, μονότονος, uno tantum tenore progrediens.
Monstriger, monstrifer.
Montaniosus, montanus.
Monticellus, &
Monticulus, parvus mons.
Montigena, in monte genitus.
Morbificus, morbum afferens.
Morbilli, & Morbuli, pustulæ in summa cute, pueris maxime infestæ.
Morbus Herculeus, apoplexia, morbus comitialis.
Morcussus, superciliosus, severus.
Mordicativus, mordicans. *Cæl. Aurelian.*
Mordosus, mordax. *Gloss.*
Moria, μωρία, stultitia.
Moricetum, locus moris consitus.
Mormolyceum, μορμολυκεῖον, terriculamentum.
Morochtus, lapis Ægyptius ad vestes dealbandas.
Morosis, μώρωσις, amentia, stultitia.
Moroxon, textum e corticibus, quo se in Cerealibus verberabant.
Morpha, μορφή, forma. Item mutatio.
Morphæa, μορφαία, morbus, quo color mutatur.
Morsura, morsus. *Constantin. Afer.*
Mortariolum, parvum mortarium. *Macer.*
Mortifico, mortem infero.
Moscharium, μοσχάριον, parvus moschus.
Moschatula pyra, quæ odorem moschi referunt.
Moschus, *vel* Moschum, *muschio*, sanguis cujusdam animalis suavi odore.
Moschus, μόσχος, vitulus. Item tenellus pullus.
Mostellum, parvum monstrum.
Mostrum, monstrum. *Gloss.*
Motabilis, qui sæpe movetur.
Motacismus, μυτακισμός, frequens litteræ m repetitio. *Isidor.*
Motamen, actus sæpe movendi. *Paulin. Petrocor.*
Moton, linamentum ad implenda vulnera, μοτός.
Movita, malitia.
Mozica, genus parvi repositorii, quasi modica. *Isidor.*
Mucido, as, mucidum reddo. *Cathol.*
Muco, onis, piscis ex mugilum genere.
Mufa, mucor, mucus.
Mulcebris, illecebrosus. *Sarisberiens.*
Mulicurius, qui mulas curat. *Gloss.*
Mullotes, mutus. *Gloss.*
Mulocisiarius, qui currum regit a mulis tractum.
Multannus, qui multos habet annos.
Multicola, qui multos colit. *Fulgent.*
Multiplicitas, multitudo. *Sarisber.*
Multissimus, plurimus.
Muna, munera militibus data.
Mundatorius, ad mundandum pertinens.
Mundificativus, mundans. *Constantin. Afer.*
Mundificatus, mundatus. *Idem.*
Mundifico, mundo. *Macer.*
Mundium, patrocinium. Item dominium.
Mundius, qui sui juris est.
Munduvaldus, tutor.
Mungo, is, nares emungo.
Munifer, qui fert munera.
Munitorium, succinctorium, vel præcinctorium. *Isid. Gloss.*
Munychion, μουνυχιών, decimus mensis apud Athenienses.
Murænula, & Muræna, ornamentum colli, torques.
Murarius, qui muros struit.
Murceus, ignavus.
Murcinarius, mutilus. *Gloss.*
Murciolus, languidulus.
Murilegus, murilegulus. Item catus.
Murmuriosus, murmurans.
Muro, as, muro claudo.
Murrio, *vel* Murro, as, clamor proprium murium.
Musaicus, musivus.
Muscellarium, cavea, moscipulum.
Muscetum, & Musculetum, locus muscis abundans.
Muscinus, muscarius.
Muscio, onis, animal muscas captans.
Muscipulator, deceptor. *Gloss. Isid.*
Muscipulor, aris, decipio.
Musco, onis, musca magna.
Muscor, aris, musco tegor.
Musiæ, arum, nidi murium. *Gloss. Isid.*
Musio, onis, feles murium hostis.
Mussio, onis, animal in vino nascens.
Mussitabundus, qui mussitat. *Onomast. vetus.*
Mussitator, idem. *Vet. Gloss.*
Mustiones, culices qui in vino nascuntur.
Muta, æ, cavea, aviarium.
Muteo, mutus sum.
Mutitas, carentia loquelæ.
Mya, μυῖα, musca. Item ludus, cum quis clausis oculis ceteros captat.
Myagra, μύαγρα, muscipula.
Mydriasis, μυδρίασις, morbus oculorum, cum pupilla ita dilatatur, ut visum auferat.
Mygale, μυγαλῆ, mus araneus.
Myia, μυῖα, & μυῖα, musca.
Myinda, μυΐνδα, ludus idem, qui mya.
Mylacris, μυλακρίς, blattæ genus circa molas nascens.
Mymphur, lignum rotundum, quod loro circumvolutum fabri lignarii adhibent in operibus tornandis.
Myrias, adis, μυριάς, numerus decem millium.
Myristica nux, nux moschata.
Myrmecoleon, μυρμηκολέων, bestiola formicis infesta.
Myron, μύρον, unguentum fluidum.
Myrophoræ, μυροφόροι, mulieres unguenta portantes.
Mystagogia, μυσταγωγία, initiantis actus.
Mysterialis, mysticus.
Mysterialiter, mystice.
Mystici, μυστικοί, arcanorum Principis consilii.
Mythologia, μυθολογία, sermo de fabulis.
Mythologus, μυθολόγος, fabularum scriptor.

N

NAbilis, ad nandum habilis. *Vet. Dictionar.*
Nabita, navita.
Nablium, instrumentum musicum utri simile.
Nadir, punctum sub pedibus nostris, cui opponitur alterum supra caput, quod dicitur zenith.
Nævosus, nævis abundans.
Nagarba, fasciculus spicarum in conum erectus.
Nago, as, vacillo, fluctuo. *Gloss. Isid.*
Nama, vox creditur Syriaca, aut Persica, pax, salus, aut quippiam simile significans. *Murator. in Thes. Inscription. pag. 138. n. 1.*

Na-

Nanus, νάνος, genus placentæ ex caseo & oleo.
Nauphylax, ναοφύλαξ, custos templi.
Napellus, herba venenata, radice napum referente.
Napocaulis, olus napo simile, in caulem crescens.
Napunculus, parvus napus.
Narce, νάρκη, torpor. Item torpedo piscis.
Narcotica medicamenta, ναρκωτικά, torporem ac soporem inducentia.
Nardificat, fragrat. *Gloss.*
Nardites, ναρδίτης, vinum nardo conditum.
Narditis, ναρδῖτις, nardus montana.
Nario, is, nares frico, h. e. irrideo.
Naro, onis, subsannans. *Gloss. Isid.*
Narrativus, &
Narratorius, ad narrandum pertinens.
Narrito, as, sæpe narro. *Cathol.*
Narte, νάρτη, placenta odorata, ex qua fiunt unguenta.
Narthecophori, ναρθηκοφόροι, Bacchi ministri thyrsum gerentes.
Narus, gnarus, peritus.
Nasale, ornamentum equorum.
Nascale, pessus ad medendum vulvis.
Nasile, nasi tegumentum.
Nasosus, nasutus.
Nastale, cingulum stringens pallium circa collum.
Nastus, placenta ex melle, uvis passis, &c. ναστός.
Natatura, natatio. *Gloss. Cyrilli.*
Natex, icis, cochlea parva marina.
Nathinæus, deditiitius. Vox Hebræa.
Naticidium, & Gnaticidium, occisio gnati.
Natito, as, sæpe nato.
Natta, storea.
Navaculum, navale.
Navarchis, idis, navis Prætoria, ναυαρχίς.
Naucrates, ναυκράτης, echeneis.
Naufragor, aris, naufragium facio.
Navities, industria. *Gloss.*
Naula, psalterium.
Nauregus, & Naurigus, navis princeps.
Nausificus, nauseam afferens.
Nautepibatæ, ναυτεπιβάται, qui navem conscendunt, & nauli loco nautarum officio funguntur.
Nautica, ars navigandi.
Nebries, piscis quidam, νεβρίας.
Nebularium, locus ubi vina fumum bibere instituuntur. Item locus ad subjiciendam messem per nebulum tempus.
Nebulor, aris, nebulonem ago, inutilis fio. *Gloss.*
Necessito, as, adigere, cogere.
Necessus, us, idem. *Venant. Fortun. l. 2. Mart.*
Necolatum, stultum, & elanguentem. *Gloss. Isid.*
Necopinanter, inopinate. *Gloss.*
Necromantes, νεκρομάντις, qui ex cadavere, vel umbris evocatis divinat.
Necromanticus, νεκρομαντικός, idem.
Necula, parva nux.
Nefrenditium, annale tributum, quod rustici dominis, vel doctoribus discipuli afferunt, scil. carneum aliquid, puta porcellum.
Nefrendus, porcus domesticus castratus.
Nehallenia, dea navigantium.
Nejura, injuria.
Nemausiacus, Nemausensis.
Nemesis, νέμεσις, distributio.
Neniola, parva nænia. *Sennec.*
Neogamus, νεόγαμος, qui recens uxorem duxit.
Neophylax, acis, νεωφύλαξ, custos templi. *Vet. lap.*
Neophytus, νεόφυτος, recens plantatus. Item qui nuper ad Fidem accessit.
Nephalia, νηφάλια, sobriorum festa apud Athenienses, in quibus equa mulsa libabatur Soli, Lunæ, Memoriæ, Nymphis, Auroræ, Veneri.
Nephele, νεφέλη, nubes.
Nephriticus, νεφριτικός, renum dolore laborans.
Nephritis, idis, νεφρῖτις, renum dolor.
Nepta, æ, neptis. *Inscript.* apud *Reines.* 12. 114.
Nepticula, vestis brevissima.
Nerveus, &
Nerviceus, ex nervo factus.
Nescientia, ignorantia. *Claud. Mamert.*
Nessus, νῆσος, insula.
Netum, filatum.
Neuma, νεῦμα, jubilum.
Neumaticus, νευματικός, modulator dulcis.
Neunquam, nullo modo.
Neuris, νευρίς, herba, quam alii solanum, alii vesicariam appellant.
Neurospastes, νευροσπάστης, circulator, in ligneolis hominum figuris ludens.
Neutralia, vestimenta in neutra parte villosa.
Neutralitas, neutrius partis studium.
Neutre, neutro, nec in unam, nec in aliam partem.
Nibatismus, genus saltationis barbaricæ.
Nibatus, splendidus: quasi nivatus.
Nibita, aqua ex nubibus, aut nivibus.
Nicocitria, substantia. *Gloss.*
Nicolai panes, placentæ ab Augusto sic dictæ, quod iis donatus sit a Nicolao Damasci.

Nicolaum, stultum. *Gloss. Isid.*
Nicosiaus, herba, quæ & hyoscyamus dicitur.
Nideo, es, splendeo. *Acron in Horat.* 2. *sat.* 7.
Nigella, frutex pusillus, alio nomine melanthium.
Nigrefacio, nigrum facio. *Onomast. vet.*
Nigrasco, niger fio, nigresco. *Octav. Horatian.*
Nihilo, homo nihili. *Gloss.*
Ninna, vox nutricum blandientium.
Nisan, septimus mensis Judæorum.
Nitreus, nitrosus.
Nivifer, nivosus. *Salvian.*
Nivita, aqua ex nivibus. *Gloss. Isid.*
Nivico, as, nive conspergo. *Gloss. Cyrilli.*
Nixæ, parturientium dolores.
Nixe, adverb. munite. *Gloss. Isid.*
Nobilia, loca, quæ in metandis castris omnino vitabantur, ut montes, silvæ, valles.
Nocibilis, noxius, nocens.
Noctambulo, onis, &
Noctambulus, noctivagus.
Noctianus, noctis custos, vigil. *Gloss.*
Nocticula, brevis nox. Item luna.
Noctifuga, noctem fugiens.
Nocumen, & Nocumentum, noxa.
Nocuus, nocens. *Eugen. Toletan.*
Nomanandria, vacatio in præfectura, ignavia, inertia.
Nomarchia, νομαρχία, præfectura.
Nomata, um, ulcera.
Nomenclare, appellare, nominare.
Nomia dea, h. e. Pales, dea pastorum: a νέμω, pasco.
Nominosus, famosus, celeber.
Nomodidactes, νομοδιδάκτης, qui leges docet.
Nomodidascalus, νομοδιδάσκαλος, legis doctor.
Nomodotes, νομοδότης, primicerius doctorum, juris peritus.
Nomophylax, νομοφύλαξ, legum custos.
Nomos, νόμος, lex.
Nomotheta, &
Nomothetes, νομοθέτης, legislator.
Nomothesia, νομοθεσία, legis latio.
Nonagecuplex, &
Nonagecuplus, nonaginta modis factus: vel qui in nonaginta partes dividi potest.
Noneolæ, papillæ ex faucibus caprarum pendentes.
Nongenteni, &
Noningenteni, distributivum a noningenti.
Nonna, virgo monacha.
Nonnula, rete ad capiendas aves. *Gloss. Isid.*
Nonnus, vir senex. Item major in monasterio.
Nonuncium, quod est novem unciarum.
Norax, peccator, criminosus.
Normatio, compositio ad normam.
Normatura, idem.
Normula, parva norma.
Noro, as, novi, scio.
Nosodochium, νοσοδοχεῖον, nosocomium.
Nosnostrius, sponsus.
Notaria, scripturæ compendium. *Fulgent.*
Noteo, es, notesco.
Notha, peregrina.
Nothia, νοθεία, pars bonorum, quæ nothis obvenit.
Notinos, medulla dorsi.
Notificatio, manifestatio.
Notorie, manifeste.
Novembralia, novembris.
Novendium, novem dierum spatium.
Novercaliter, more novercarum.
Noxax, acis, criminosus.
Noxilis, nocens. *Gloss. Isid.*
Nubeculosus, obscurus.
Nubigosus, nubilus.
Nugalitas, nugæ.
Nugicus, nugas canens.
Nugidicus, nugator. *Sarisberiens.*
Nugiloquus, nugax. *Idem.*
Nugiparus, qui nugas parit. *Gloss. Isid.*
Nullatio, mutatio.
Nullimode, &
Nullimodis, nullo modo.
Nullitas, nihil, vanitas.
Nullo, as, nullum facio, muto.
Numerarchæ, tribuni millenarii.
Numida, qui vendit herbas: vel qui alit pecora ad vendendum.
Nuncupativum testamentum, quod testator viva voce fecit.
Nundivium, nundinarum tempus.
Nunsio, vel Nansio, titubo, dubito.
Nuntiolum, parvum nuntium.
Nuntiulus, parvus nuntius.
Nuo, νεύω, annuo.
Nus, νοῦς, mens.
Nutinara, corpus, ingenium, genitura.
Nyctalopia, νυκταλωπία, nyctalopum morbus. *Isid.*
Nyctegersia, νυκτεγερσία, q. d. noctisurgium, excitatio nocturna.

Nycti-

Nyčticorax, νυκτικόραξ, corvus nocturnus. Quidam putant eſſe noctuam. *Iſid. l. 12. Orig. c. 7.*
Nyčtophylax, νυκτοφύλαξ, qui noctu aliquid cuſtodit.
Nympha, membrana in muliebri pudendo. Item femina pars veneris. Item calix roſarum paulum ſe aperiens.
Nymphagogus, νυμφαγωγός, qui ſponſam e paterna domo ducit ad ſponſum.
Nympheum, νυμφῶν, thalamus ſponſorum.
Nympheutria, pronuba, quæ ſponſam e domo patris ad ſponſum deducit, νυμφεύτρια.
Nymphidas, νυμφίδες, genus calceamentorum muliebrium.
Nympholeptus, νυμφόληπτος, a nymphis correptus, cæritus.
Nymphotomia, νυμφοτομία, exciſio nymphæ in matrice.
Nyſia, ſaltationis genus.
Nyſſa, νύσσα, repagulum, unde curſores moventur.
Nyſtagmus, νυσταγμός, dormitatio.
Nyos, pruna minora, damaſcena.

O

OAraricha, ὠαρίχα, mugilum ova ſalita.
Obæro, pretio ſeu mercede conduco.
Obdulceſco, dulcis fio.
Obdulco, dulcem facio.
Obdureo, durus fio.
Obdurus, durus.
Obeditio, obedientia. *Ambroſ.*
Obedo, circum edo.
Obeliæ, arum, panes Baccho ſacri, ὀβελίαι.
Obelo, ὀβελίζω, obelo ſigno.
Obfibulo, concludo, circumdo. *Iſid.*
Obficus, turpis ludus, impudicus. *Pap.*
Obicula, parva obex.
Objectamen, objectamentum. *Gloſſ.*
Objectum, ſcopus.
Obiamentis, vitis nigra. *Dioſcor.*
Oblata, oblatio.
Oblatero, blatero.
Oblego, contra lego, contra dico.
Obligatores, mercatores. Item venefici.
Obligatum, ligamen. *Gloſſ.*
Obliquangulum, ubi ſunt obliqui anguli.
Oblogat, increpat. *Gloſſ. Iſid.*
Obluminamentum, caligo, error.
Obmallo, in mallum, ſeu locum judicii deduco.
Obmordeo, commordeo. *Iſid.*
Obnoxiatio, oppigneratio.
Obnoxio, as, obnoxium reddo. *Claud. Mamert. 2. 9.*
Oboloſtates, ὀβολοστάτης, minutulus fœnerator.
Obpopa, inſtrumentum ruſticum eruendis lapidibus, referens caput upupæ avis.
Obſcurio, carceris cuſtos. *In legib. Longobard.*
Obſecundor, aris, obſecundo, obſequor.
Obſolefatus, obſolefactus, inquinatus. *Zeno Veronenſ.*
Obſolito, as, obtero, inquino. *Gloſſ.*
Obſonus, malum ſonum habens.
Obſophagus, ὀψοφάγος, guloſus.
Obſopœus, ὀψοποιός, qui obſonia parat.
Obſopola, ὀψοπώλης, qui obſonia vendit.
Obſorbo, is, obſorbeo.
Obſtetrico, & Obſtetricor, obſtetricem ago, adjuvo.
Obſtupeo, obſtupeſco.
Obtendiculum, operculum.
Obtenebreſco, tenebroſus fio.
Obtrectot, aris, obtrecto.
Obultroneus, voluntarius, promptus.
Occa, inſtrumentum ad occandum. *Onomaſt.*
Occamen, contuſio glebarum. *Gloſſ. Iſid.*
Occaſivus, occidentalis. *Saxo Grammatic.*
Occi, arbores fici ſimiles, ex quibus mel deſtuit.
Occillator, occator. *Gloſſ.*
Occiſtrio, tabernarius. *Gloſſ.*
Occubitus ſolis, occaſus.
Oceanine, Oceani filia.
Ochlogogium, ὀχλαγώγιον, confluxus turbæ in unum locum.
Ochros, ὦχρος, legumen ſimile eicerculæ.
Ochthos, ὄχθος, limbus veſtis muliebris.
Ocimimum oleum, ex ocimo factum. *Dioſcor.*
Ocna, foramen dolii.
Ocnia, ὀκνία, pigritia.
Octaedrum, ὀκτάεδρον, octo habens ſedes.
Octaeteris, ὀκταετηρίς, octo annorum ſpatium.
Octagonon, ὀκτάγωνον, octo habens angulos.
Octapodion, flammeum imperatoris cum octo ligulis, habens multas imagines Hierarcharum.
Octennium, ſpatium octo annorum.
Octenus, octonus.
Octiduanus, octo dierum.
Octiduum, ſpatium octo dierum.

Ocymaſtrum, herba ocymo ſimilis.
Ocymiou, ὠκύμινος, ocymo ſimilis.
Ocys, ὠκύς, velox.
Odaxyſmus, ὀδαξυσμός, pruritus in infantibus ante dentitionem.
Odonaria, &
Odonia, udones.
Odontagra, ὀδοντάγρα, forceps dentibus evellendis.
Odontalgia, ὀδονταλγία, dentium dolor.
Odontaxeſtes, ὀδονταξέστης, inſtrumentum ad eradendos dentes.
Odontitis, ὀδοντῖτις, herba quædam paluſtris.
Odontotrimma, ὀδοντότριμμα, dentifricium.
Odorabilis, qui odorari poteſt.
Odorator, qui odorat.
Œcumene, οἰκουμένη, orbis terrarum habitabilis.
Œcumenicus, οἰκουμενικός, ad univerſam terram habitabilem pertinens.
Œdaſticus, ὀδαστικός, peritus ſtaterarum & ponderum.
Œdema, οἴδημα, tumor præternaturalis.
Œnaria, οἰναρία, vitis domeſtica.
Œnas, οἰνάς, avis, quæ & vinago dicitur.
Œnifteria, οἰνιστήρια, Vinalia.
Œnophorus, οἰνοφόρος, miniſter, qui vinum præbet.
Œnopola, οἰνοπώλης, vini venditor.
Œnoptæ, οἰνόπται, qui curam habent, ut in conviviis ex æquo bibatur.
Œnutta, οἰνοῦττα, placenta ex vino & melle.
Œphi, menſura trium modiorum.
Œſophagus, οἰσοφάγος, gulæ tranſitus cibis & potui.
Œſpeum, οἴσπεον, genus calceamenti muliebris.
Œtoſcyros, οἰτόσκυρος, Apollo, lingua Scythica.
Offarii, coqui offatim cibos excoquentes.
Offarius, qui offas conficit.
Offenſum, offenſio.
Offercio, is, impleo, infercio.
Offerenda, antiphona, quæ in oblatione canitur.
Offertor, qui offert. *Commodianus.*
Offertorium, locus ubi ſacrificia offeruntur. *Iſidor.*
Offex, qui officit, & impedit. *Gloſſ. Iſid.*
Officinalis, ad officinam pertinens.
Offimentum, lutum, cœnum. *Gloſſ.*
Offuſio, actus offundendi. *Petr. Chryſol.*
Ogdoas, ὀγδοάς, numerus octonarius.
Oggraſſor, incedo, ingredior.
Olacitas, teter odor.
Olaciter, malo odore.
Oleago, unguentum craſſum olei ſimile. *Gloſſ.*
Oleaſtrinum, oleum ex oleaſtro.
Oletarium, locus olerum. *Gloſſ.*
Olerator, olitor.
Olfactoriolum, parvum olfactorium: vaſculum muliebre odoramenta continens. *Iſid.*
Olfatum, & Olfatus, olfactus.
Oliditas, odor. *Saxo Grammat.*
Oligarchia, ὀλιγαρχία, paucorum dominatus.
Oligarchicus, ὀλιγαρχικός, ad oligarchiam pertinens.
Oligophorum vinum, ὀλιγοφόρος οἶνος, quod parum aquæ ferre poteſt.
Olicula, parva olla.
Ololygon, ὀλολυγών, avis genus. Item ululatus.
Olophyrmus, ὀλοφυρμός, genus lugubris cantilenæ.
Omagium, homagium, obſequium.
Omelyſis, ὠμήλυσις, farina hordeacea cruda.
Ominalis, ominoſus. *Sariſber.*
Omnicognoſcentia, notitia omnium rerum.
Omnifarius, omnigenus.
Omnimorbia, herba ſanans omnes morbos. *Iſidor. l. 17. c. 9.*
Omnipræſens, ubique præſens.
Omnipræſentia, præſentia in omnibus.
Omniſcientia, cunctorum ſcientia.
Omniſcius, omnium ſciens.
Omnivalens, omnia potens.
Omnividentia, omnium aſpectus.
Omophagi, ὠμοφάγοι, qui cruda carne veſcuntur.
Omophorium, ὠμοφόριον, veſtis Patriarchalis, humerale.
Omoplatæ, ὠμοπλάται, ſcapulæ.
Omotarichus, ὠμοτάριχος, ſalſamentum crudum.
Omphaces, ὄμφακες, uvæ, & alii fructus immaturi.
Omphacinus, ὀμφάκινος, ea, omphacio confectus, acidus.
Omphacizo, ὀμφακίζω, omphaces colligo: dicitur de iis, qui immatura, aut vilia furantur.
Omphacomeli, ὀμφακόμελι, mixtura ex omphacio & melle.
Omphicium, officium.
Onca, Minervæ nomen apud Thebanos.
Oneſimus, ὀνήσιμος, utilis.
Oneirocrites, ὀνειροκρίτης, conjector ſomniorum. *Fulgent.*
Onocentaurus, ὀνοκένταυρος, animal inferiore parte aſinum referens, ſuperiore hominem.
Onoma, ὄνομα, nomen.
Onoſceli, ὀνοσκελεῖς, dæmones aſininis cruribus apparentes.
Onuſtatus, onuſtus.
Onychea, affectio unguium: ab ὄνυξ, unguis.
Onychomantia, ὀνυχομαντεία, divinatio ex maculis unguium.
Oogala, ᾠόγαλα, puls ex ovis & lacte.
Ooſcyphium, ᾠοσκύφιον, poculum in ovi formam oblongum.

Ophi-

Oohiaca, ὀφιακά, libri de ferpentibus confcripti.
Ophiomachus, ὀφιομάχος, genus locuftæ grandioris ferpentium inimicæ.
Ophis, ὄφις, ferpens, anguis.
Ophthalmia, ὀφθαλμία, morbus oculorum.
Ophthalmus, ὀφθαλμός, oculus.
Opiferæ, funes, quæ cornibus antemnæ dextra finiftraque tenduntur retroverfum. *Ifid.*
Opinator, opinato.
Opinus, manifeftus. *Gloff. Ifid.*
Opinofa, ingentia certamina.
Opinofus, opinione plenus, tenax. *Gloff. Ifid.*
Opifmus, ὀπισμός, lactei fucci, incifo caule, collectio.
Opiftheline, poftilena.
Opifthofphendone, ὀπισθοσφενδόνη, ornamentum capitis muliebre, reticulum, majori parte pone rejectum.
Oporophylacium, ὀπωροφυλάκιον, cafa cuftodis fructuum autumnalium.
Opfigamium, ὀψιγάμιον, feræ nuptiæ.
Opfimathes, ὀψιμαθής, qui fero didicit, vel difcere cœpit.
Opfimathia, ὀψιμαθία, fera eruditio.
Opfophagus, ὀψοφάγος, delicati obfonii avidus, gulofus. Fuit cognomentum Apicii.
Opfopœja, ὀψοποιΐα, obfoniorum apparatus.
Opfopœus, ὀψοποιός, coquus.
Opfopola, ὀψοπώλης, obfoniorum venditor.
Optetra, ὀπτήρια, dona, quæ fponfus fponfæ dabat, cum primum eam viderat.
Optici nervi, ὀπτικοί, per quos videndi facultas ad oculos defertur.
Orafius, animal quoddam ferum.
Orale, velum orarium.
Orama, ὅραμα, afpectus.
Orafis, ὅρασις, vifio.
Orbefacio, orbum liberis facio.
Orbiculo, as, in orbis figuram conformo. *Gloff.*
Orbitofus, orbitis frequens.
Orbitus, annualis.
Orbe, columbus, pifcis marinus.
Orcarrus, rufus.
Orciolon, urceolus.
Orcocoma, luctus funebris.
Ordeolus, collectio purulenta in pilis palpebrarum.
Ordinabiliter, per ordinem.
Ordinamentum, ordinatio.
Ordio, is, texo.
Oreas, ὀρειάς, regio montana: ab ὄρος, mons.
Orge, occide. *Gloff. Ifid.*
Orgyia, ὀργυιά, menfura, quæ inter manus expanfas continetur.
Oridurus, qui duri eft oris.
Oripta, amens turba hominum. *Gloff. Ifid.*
Oriputidus, cui os fœtet.
Ornamentarius, qui ornat.
Ornes, urna.
Ornis, ὄρνις, avis.
Oropygium, ὀρροπύγιον, extrema fpina dorfi in os facrum definens.
Orphanotrophita, ὀρφανοτροφίτης, orphanis alendis præpofitus.
Orrhos, ὄῤῥος, extremum offis facri.
Orthius, ὄρθιος, rectus, erectus.
Orthocolon, ὀρθόκωλον, morbus, quo tumentes nervi flecti non poffunt.
Orthodoron, ὀρθόδωρον, palma manus erecta & explicata.
Orthodoxia, ὀρθοδοξία, recta de Fide opinio.
Orthogonus, ὀρθογώνιος, rectus angulus.
Orthographicus, ὀρθογραφικός, ad orthographiam pertinens.
Orthographos, ὀρθογράφος, orthographiæ peritus.
Orthoftadiæ, tunicæ confiftentes, quæ rectæ manent, nec accinguntur.
Ofanna, ὡσαννά, falvum fac, obfecro. Vox Hebr.
Ofcheum, ὄσχεον, fcrotum.
Ofcitantia, ofcitatio.
Offilegium, offium collectio poft rogum.
Offilegus, qui offa legit.
Oftacus, idem quod aftacus pifcis.
Oftentabilis, qui oftendi poteft. *Gloff.*
Oftentifer, oftentum ferens. *Gloff.*
Oftentofus, portentofus.
Ofteocollum, herba muralis.
Oftiaria, mulier cuftos oftii.
Oftracina, ὀστρακίνδα, Athenienfium fuffragia.
Oftracinda, ὀστρακίνδα, ludus puerilis, teftulis commutatis, & projectis, cum quis divinabat jactum.
Oftracum, ὄστρακον, tefta. Item pavimentum teftaceum.
Oftrigillator, reprehenfor.
Otalgia, ὠταλγία, aurium dolor.
Otenchytes, ὠτεγχύτης, clyfter auricularis.
Othonæ, veftes ex lino.
Oticus, ὠτικός, auricularius.
Ovarinus, ovarius lufus.
Oviare, ovi albumine fubigere. *Plin. Valerian.*
Ovifer, oviparus.
Ovillinus, ovilius. *Theod. Prifcian.*
Ovifpex, qui ovium vifcera infpicit.
Ovizirii, dignitas Turcica, *Vifirs.*
Oxobapta, rubro tincta.

Oxos, ὄξος, acetum.
Oxy, ὀξύ, acutum, aut acidum.
Oxyacantha, ὀξυάκανθα, fpina parvis foliis aculeatis, baccas ferens rotundas.
Oxybaphum, ὀξύβαφον, vas aceti. Item menfura quartæ partis cyathi.
Oxycraton, ὀξύκρατον, acetum aqua mixtum.
Oxyglyces, & Oxyglyty, ὀξυγλυκές, & ὀξύγλυκυ, medicamentum ex fabis aceto maceratis.
Oxylipes, panes ex aceto, ὀξυλιπεῖς.
Oxyliparon, moretum acidum, ὀξυλίπαρον.
Oxyngium, ὀξύγγιον, fæx aceti.
Oxynitrum, ὀξύνιτρον, amplaftrum quoddam ruptorium.
Oxyporium, ὀξυπόριον, medicamentum facile penetrans.
Oxyporopola, ὀξυποροπώλης, oxypori venditor.
Oxyrrhodinum, ὀξυῤῥόδινον, medicamentum ex aceto & aqua rofacea.
Oxyrrhodon, ὀξυῤῥόδον, acetum rofaceum. *Octav. Horatian.*
Oxyrrhynchos, ὀξύῤῥυγχος, mugil fluviatilis. Item pifcis ab Ægyptiis olim pro deo habitus. Item urbs Ægypti ad Nilum, ubi hic pifcis præcipue colebatur.
Oxys, ydis, ὀξίς, vas aceti.
Oxyfaccharum, ὀξυσάκχαρον, potio ex faccharo & aceto.
Oxytonus, ὀξύτονος, in acutum fenfus.
Oya, ὄυα, forba.
Oze, ὄζη, fœtor oris.
Ozymnus, genus edulii redolentis, ex inteftinis confecti.

P

PAbo, vehiculum unius rotæ. *Gloff. Ifid.*
Pacajas, rana.
Pachydermus, παχύδερμος, fatuus, rudis.
Pacifero, as, pacem induco. *Gloff.*
Pacifice, pacate.
Pactis, idis, inftrumentum muficum duarum chordarum.
Pacton, navis ex virgis compacta, πάκτων.
Pactura, pactum.
Paculum, facculum, pafceolus. *Gloff. Ifid.*
Pædagogia, παιδαγωγία, inftructio puerorum.
Pædagogo, as, παιδαγωγέω, pædagogum ago. *Fulgent.*
Pædagogifmus, munus pædagogi.
Pædenes, puellæ virgines.
Pæderaftes, παιδεραστής, puerorum amator.
Pæderaftia, παιδεραστία, amor puerorum.
Pædia, παιδεία, inftitutio in bonis artibus.
Pædicos, παιδικός, lafcivus.
Pædiorcton, παιδιόρκτον, abortus.
Pædifca, παιδίσκη, ancilla. Item meretrix.
Pædifcium, παιδισκεῖον, proftibulum. Item attributum aff…
Pædomathes, παιδομαθής, qui a puero ftatim difcit.
Pædomathia, παιδομαθία, inftitutio puerilis.
Pædonomus, παιδονόμος, ingenuorum puerorum magifter.
Pædopullus, puer.
Pædotriba, παιδοτρίβης, præceptor, pædagogus.
Pædotribia, παιδοτριβία, ars exercendi puerorum corpora.
Pægnium, παίγνιον, ludus, res ludicra.
Pæfa, παῖσα, apud Coos placentulæ funt.
Pagalia, perfolutio.
Paganifmus, Paganorum religio.
Pagnoitius, vir occultus.
Pagarchus, παγάρχος, pagi præpofitus.
Pagenfis, qui eft ejufdem pagi.
Paginalis, epiftolaris. *Ennod.*
Pago, as, exfolvere pecuniam.
Palæftrans, in palæftra fe exercens. *Fulgent.*
Palaphrion, fervus ad frenum.
Palafca, *vel* Palaffa, bovis cauda.
Palatha, παλάθη, maffa ficorum.
Pale, πάλη, lucta.
Palilogia, παλιλογία, iterata locutio: verbi repetitio.
Palimblaftus, reftibilis ager, παλιμβλαστός.
Palimpega, veteramenta, παλίμπηγα.
Palindoria, παλινδόριον, fruſta coriacea.
Palingenefia, παλιγγενεσία, regeneratio.
Pallio, onis, qui pallas parat.
Palmapinus, arbor quædam peregrina.
Palmor, aris, palpo, adulor.
Palmularius, agitator in ludis Circenfibus.
Palnmbula, parva palumba.
Pambafilia, παμβασιλεία, dominium abfolutum.
Pamaxum, veftis paftoralis. *Gloff. Ifid.*
Pamphagus, παμφάγος, qualibet re vefcens.
Pamphylodromos, παμφυλόδρομος, navis Imperatoris.
Panada, aqua cum pane. *Gloff.*
Panagrum, πάναγρον, genus retis, quod omnia capit.
Panaria, largitio panis ab Imperatoribus facta.
Panarius, qui panem vendit. *Gloff.*
Pancerea, thorax fquameus.

Pan-

Panchra, rapina. *Gloss. Isid.*
Pancratiarius, pancratiastes. *Gloss.*
Pancreas, πάγκρεας, corpus glandulosum in medio mesenterio.
Pandæsia, πανδαισία, epulum.
Pandecton, πάνδεκτα, linteamen.
Pandes, qui semper pandit os ad potandum.
Pandocheum, *vel* Pandochium, πανδοχεῖον, diversorium, in quo hospites omne genus recipiuntur.
Pandocheus, πανδοχεὺς, caupo, stabularius.
Pandura, musicum instrumentum nablæ non absimile, πανδοῦρα.
Pandurista, πανδουριστής, &
Pandurus, qui pandura canit.
Pangito, as, sæpe pango. *Gloss. Isid.*
Panharmonium, πανάρμονιον, omni harmonia constans.
Panicellus, parvus panis. *Plin. Valerian.*
Panicoctaria, quæ panem coquit. *Petr. Chrysol.*
Panifex, &
Panificus, pistor. *Onomast. vet.*
Pannarius, pannorum venditor.
Panneus, qui fit ex panno. *Onomast. vet. & Paulin. Nolan. carm.* 25. v. 327.
Pannifex, &
Pannificus, qui pannos facit.
Panoplia, πανοπλία, universitas armorum: vel armatura ad omnes usus.
Panopta, πανόπτης, omnia videns.
Panselenus, πανσέληνος, plenilunium.
Pantherion, πανθήριον, parvus panther.
Pantolabus, παντολάβος, scurra quidquid offertur accipiens.
Pantopharyos, παντοφάρυγξ, gulosus, vorax.
Pantopola, παντοπώλης, qui omnes res venales habet.
Panurgia, πανουργία, astutia, versutia.
Panurgus, πανοῦργος, versutus, astutus.
Papadia, mulier sacerdos.
Papalethra, tonsura Papalis.
Papatos, dignitas Papæ.
Papinianista, Papiniani studiosus.
Paploma, teges.
Paponius, ebriosus.
Papotentia, ebriositas.
Pappias, pater.
Pappizo, παππίζω, infantium more blandior.
Pappous, avitus.
Papyleon, tentorium.
Papyrio, onis, papyrus, charta.
Papyropola, παπυροπώλης, qui chartas facit, & vendit.
Para, παρά, ad, apud, penes.
Parabata, m. transgressor, violator legis, παραβάτης.
Parabasis, παράβασις, transgressio, prævaricatio.
Parabia, potus quidam factitius.
Parabolus, παράβολος, qui audacter se periculis objicit. Item bestiarius.
Parabystus, occultus, latens: vel se ipsum includens, παράβυστος.
Paracompanismata, injustæ ponderationes.
Paracatabole, παρακαταβολή, depositum, fidejussio.
Paracellarius, minoris cellæ præfectus.
Paracercides, παρακερκίδες, ossicula in cruribus.
Paracharacta, m. παραχαράκτης, monetæ adulterator.
Paracharagmata, παραχαράγματα, nummi adulterini.
Paraclesis, παράκλησις, exhortatio.
Paraclytus, παράκλυτος, male audiens, infamis.
Paracmasticus, παρακμαστικός, jam vigere desinens.
Paracnemion, παρακνήμιον, os minus in cruribus.
Paracolleticus, παρακολλητικός, glutinandi vim habens.
Paracope, παρακοπή, delirium.
Paradactades, miseri.
Paradiatenxis, παραδιάζευξις, perversa disjunctio.
Paradichion, hortus.
Paradigmaticus, παραδειγματικός, exempla continens.
Paradisicus, a, um, ad Paradisum pertinens.
Paradisigenus, in Paradiso natus. *Theodulf.*
Paradisius, a, um, Paradiseus.
Paradogum, feudum nobile.
Paradoxus, παράδοξος, Olympionices, & quicumque supra fidem, & præter exspectationem plura certamina vicit. Item mimus, histrio. *Vet. Scholiast. Juvenal. ad sat.* 8. *v.* 185.
Paradromis, παραδρομίς, locus prope xystum sub dio ad ambulandum, & exercendum.
Paræneticus, παραινετικὸς, præceptivus, hortatorius, admonitorius.
Parafredus, equus clitellarius.
Paragium, æquatio hereditatum.
Paragoricos, παρηγορικὸς, mercabilis. *Octav. Horatian.*
Paragramma, παράγραμμα, scripturæ depravatio.
Paragrammatismus, παραγραμματισμός, cum littera pro littera ponitur.
Paragraphe, παραγραφή, exceptio, perscriptio, effugium, litis compositio, adnotatio in margine, scholium.
Paragraphon, & Paragraphus, παράγραφος, linea in longum protensa. Item scriptura separata, scripturæ divisio, pars capitis, tituli, quæstionis.
Paralaurum, ædicula Monasterio adjuncta.

Paralepsis, παράληψις, assumptio.
Paralipomenos, παραλειπόμενος, prætermissus, omissus.
Paralipsis, παράλειψις, præteritio.
Parallaxis, παράλλαξις, mutatio. Item differentia loci veri, & apparentis apud Mathematicos.
Parallelismus, παραλληλισμὸς, convenientia quædam in lineis & figuris apud Geometras.
Parallelonus, Parallelogrammus. *Auct. de limitib. apud Goes.*
Paralogia, παραλογία, deceptio.
Paralogismus, παραλογισμὸς, fallax conclusio.
Paralogizo, παραλογίζω, captiosa argumentatione utor.
Paralogus, παράλογος, absurdus, rationi dissentaneus, inopinabilis.
Paralos, πάραλος, genus navis Atheniensium.
Paralurges, παραλουργής, genus vestis purpuram intextam habentis.
Parameria, παραμήρια, internæ femoris partes.
Paramesus, παράμεσος, digitus anularis medio proximus.
Paramythia, παραμυθία, alloquium solatorium.
Paranagnosis, παρανάγνωσις, apposita ex adverso narratio.
Paranympha, παράνυμφος, pronuba. *Isid.* 9. 8.
Parapechion, παραπήχιον, os minus brachii.
Parapetasma, παραπέτασμα, tegumentum, aulæum.
Parapherna, παράφερνα, bona, quæ præter dotem nubenti dantur.
Paraphernalis, &
Paraphernicus, ad parapherna pertinens.
Paraphora, παραφορά, insania, delirium.
Paraphrastes, παραφράστης, interpres, qui non verbum e verbo, sed sensum e sensu transfert.
Paraphrasticus, παραφραστικὸς, ad paraphrasim pertinens.
Paraphrenitis, παραφρενῖτις, delirium.
Paraphrosyne, παραφροσύνη, error mentis, delirium.
Paraphyades, παραφυάδες, surculi, propagines.
Paraplegia, παραπληγία, membrorum resolutio.
Parapleia, παραπληξία, dementia mentis, vesania.
Parapompica, παραπομπικὰ, quæ transmittuntur.
Paraplis, παροψὶς, acetabulum, paropsis.
Paraptoma, παράπτωμα, lapsus, casus.
Pararthresis, παράρθρησις, luxatio.
Parascenia, παρασκήνια, spatia in scena ab utroque latere.
Parascenastica, παρασκευαστικὰ, conceptacula seminis.
Paraselene, παρασελήνη, lunæ replicatio in nube cava se reflectentis.
Parasemon, παράσημον, signum navis.
Parasphagis, παρασφαγὶς, pars juguli.
Parastatis, παραστάτης, testiculus.
Parastata, παραστάτα, conceptaculum seminis.
Parasynagoga, παρασυναγωγή, falsa synagoga.
Parasynanche, παρασυνάγχη, nervorum ad fauces inflammatio.
Parasynaxis, παρασύναξις, coitio seditiosa.
Paratella, herba eadem, quæ lapathum.
Parathesis, παράθεσις, appositio, cum quasi deponimus aliquid apud memoriam judicum, repetituros nos dicentes, cum opportunum fuerit. *Isidor.* 2. 25.
Paratilmos, παρατιλμός, evulsio pilorum.
Paratitla, παράτιτλα, appendices titulorum juris, hoc est indices legum, quæ ex aliis titulis ad eum, quem interpretari volumus, revocari, & pertinere possunt: dicta παράτιτλα, quasi præter titulum, ut παράφερνα, præter dotem.
Paratrimma, παράτριμμα, intertrimentum, cum femora mutuo attritu excoriantur.
Paratypus, παράτυπος, male cusus.
Paraugasma, oppositio, comparatio.
Parauxesis, παραύξησις, exaggeratio, amplificatio.
Pardalus, πάρδαλος, avis ex iis, quæ gregatim volant.
Paracelesion, sacellum.
Parechesis, παρήχησις, cum plures litteræ vel syllabæ eundem sonum reddunt.
Parectasis, παρέκτασις, extensio, productio vocis inserta syllaba.
Paredros, πάρεδρος, adsessor, consiliarius.
Paragmenon, παρηγμένον, cum voces ejusdem *originis* conjunguntur.
Parembole, παρεμβολή, interjectio, interpositio.
Parencephalis, παρεγκεφαλίς, pars cerebri posterior.
Parenchiresis, παρεγχείρησις, molitio in aliquo opere.
Parenchyma, παρέγχυμα, propria cujusque visceris substantia.
Parentheticus, παρενθετικὸς, quasi per parenthesim positus: ut Parenthetica bellaria apud *Sarisberiens.* 8. 7.
Parepigraphe, παρεπιγραφή, figura, cum quæ præcedere debuerant, tacentur, ita tamen, ut ex consequentibus intelligantur.
Paresis, πάρεσις, remissio, negligentia, languor.
Pareschariles, παρεσχαρίτης, loci casłos in navi.
Pariambis, παριαμβὶς, tibiæ genus quoddam.
Parifico, as, exæquo, parem facio. *Sarisberiens.*
Parippiarius, equiso, parafrenarius.
Parocha, παροχὴ, parochi munus.
Parochialis, &
Parochianus, ad parochiam pertinens.
Parocali, dicuntur a patribus oculis.
Parodia, παρῳδία, canticum ad aliorum similitudinem modulatum: item adjectio ad carmen alterius.
Parodontis, παροδοντὶς, tuberculum circa dentes.
Parœcus, πάροικος, ejusdem fani incola & consors, curialis. Item accola.
Parœmia, παροιμία, adagium, dictum celebre.
Parœmiacus, παροιμιακὸς, ad adagium pertinens.

Parœ-

Parœmiographus, παροιμιογράφος, adagiorum scriptor.
Parœnia, παροίνια, carmina, quæ ad vinum canuntur.
Paronyma, παρώνυμα, denominativa.
Parovalli, perdorum curatores.
Paroxysmus, παροξυσμός, concitatio, exacerbatio. Item accessus febris, qui statis horis fieri solet.
Parrhesia, παῤῥησία, libertas loquendi, oratio libera nihil reticens.
Parsio, actus parcendi. *Gloss.*
Parthenias, παρθενίας, natus ex ea, quæ virgo putabatur.
Parthenopipes, παρθενοπίπης, qui virgines avide inspectat.
Partialis, qui partem continet.
Participator, qui } participat.
Participatrix, quæ } participat.
Particus, negotiator, qui per partes vendit.
Parulis, παρουλίς, inflammatio in gingivis.
Parvulitas, pueritia parvuli. *Commodian.*
Parygros, πάρυγρον, medicamentum quoddam liquidum initio, postea consistens.
Paryphe, παρυφή, prætexta, aliquid vesti adtextum. *Gloss.*
Paryphes, παρυφής, idem.
Parzunarium, vasis genus instar acini.
Paschalicus, &
Paschicus, ad Pascha pertinens.
Paschillus, statua Romæ vatis cujusdam ridiculi.
Pascualis, cum diligentia nutritus.
Pascuarium, census pro pascuis.
Pases, *Bassà* Turcarum.
Paspala, minutissimus farinæ pulvisculus.
Pasquillus, libellus famosus.
Passagerius, qui passagiis præest.
Passagium, expeditio in Terram sanctam.
Passicus, pathicus.
Passionarium, liber de passionibus Sanctorum.
Pasta, farina aqua subacta, massa. Pasta regia, *marzapane*. *Marcell. Empir. c.* 1.
Pastas, adis, παστάς, thalamus.
Pastarius, penes dulciarii.
Pastila, ultimus anni dies.
Pataci, πάταικοι, simulacra deorum in puppibus.
Patamen, patens aditus, & egressus: a pateo. *Cod. Theodos.*
Patariza, sceptrum Patriarchæ.
Paternaliter, &
Pateros, more patris.
Pathema, πάθημα, passio, affectio.
Pathiasma, παθίασμα, passio, morbus.
Pathio, animal quoddam quadrupes.
Pathopœia, παθοποιία, affectuum commotio.
Pathus, πάθος, perturbatio animi, affectio.
Patricus, paternus.
Patrinus, qui levat aliquem de sacro fonte, sponsor.
Patriota, qui est ejusdem patriæ.
Patrioticus, ad patriotas pertinens.
Patripassiani, hæretici, qui ajebant Patrem passum esse.
Pauciloquus, qui pauca loquitur.
Pavefacio, exterreo. *Gloss.*
Paveratus, pressus, spissatus.
Paviclare, pavicula solidare.
Paviculo, as, pavicula adæquo.
Pavidensis vestis, calcata & densa: cui opponitur levidensis. *Isid.* 19. 22.
Pavido, as, paviculo.
Pavimentitius, pavimento constans.
Pavitensis, pavidensis.
Pausanæ, induciæ.
Pausicaps, machina, quæ collo molentium servorum inferabatur, ne polentam comederent, neve ori manus admovere possent.
Pausilypus, παυσίλυπος, poculi genus Jovi sacrum in conviviis.
Paxamas, vel Paximas, genus panis.
Paximatum, panis subcinericius. *Gloss. Isid.*
Peccaminosus, pravus.
Pechys, πῆχυς, spatium inter manum, & cubiti gibbum.
Pecia, & Petia, frustum pellis.
Pecoreus, &
Pecorinus, pecuarius.
Pectinarium, theca pectinum.
Pectinarius, qui pectines facit.
Pectinator, qui pectit. *Gloss. Cyrill.*
Pectiniformis, formam pectinis habens.
Pecudiarius, qui pecudis instar præceps fertur. *Gloss. Philox.*
Pecudinus, &
Pecudius, pecuarius.
Pecuniola, parva pecunia.
Pedagium, vectigal pro transitu.
Padana, pedulis novus, qui caligæ assuitur. *Gloss. Isid.*
Pedellus, parvus pes.
Pedicularius, ii, qui inter symphoniacos modum dat tono: quod fiebat pedibus pulsando scabellum. *Gloss. Philox.*
Pediculata poma, quæ pediculos habent, unde suspendi possint.
Pediculatio, morbus pedicularis.
Pediculo, as, pediculus venor. *Gloss.*
Pedilon, πέδιλον, calceamentum.
Pedio, is, pede pulso. *Sipont.*

Pedito, as, pedibus iter facio. *Gloss.*
Pedo, onis, qui pedes latos habet. *Gloss. Philox.*
Pegada, πηγάδη, cisterna, puteus.
Pegaso, onis, πήγασος, homo jocularis. *Gloss. Isid.*
Pegma, πῆγμα, barba.
Pejeratio, perjurium. *Salvian.*
Pelanas, placentæ genus Jovi sacrum, πέλανος.
Pelargici nomi, πελαργικοὶ νόμοι, leges de alimentis, quæ a parentibus filiis debentur.
Pelargicus, πελαργικός, ad ciconiam pertinens.
Pelargus, πελαργός, ciconia.
Pelarpacis, dignitatis nomen, nunc *Beglierbei*.
Pelecanus, πελεκάν, instrumentum ad dentes evellendos.
Pelica, poculi genus, πελίκη.
Pelioma, πελίωμα, pars livida, livor.
Pellerina, *berlina*.
Pellesuina, locus, ubi pelles suuntur, aut venduntur.
Pellicare, æmulari, ut rivales solent. *Gloss.*
Pellicatio, pellicatus. *Gloss.* Item æmulatio.
Pellicor, aris, pellicem ago.
Pello, as, loquor: unde appello, compello.
Peltasticus, πελταστικός, ad peltastas pertinens.
Pemphinx, ingis, πέμφιγξ, flatus, gutta, nebula, pulsus crebrior.
Pempte, πέμπτε, dies Jovis.
Pencina, lacinia, vel stola. *Gloss. Isid.*
Pendiculus, peniculus detergendis sordibus.
Penia, πενία, paupertas, & paupertatis dea.
Penicellus, piscis marinus insectilis.
Pennalis, novellus discipulus.
Pennaria theca, &
Pennarium, repositorium calami scriptorii.
Pennesco, is, pennas emitto. *Cassiodor.* 1. 38.
Pennicemus, ut Pennicomæ galeæ. *Mantuan.*
Penniculum, pinnaculum.
Pensiculator, qui pensitat.
Pensiliter, leviter.
Pensionarius, qui pensionem alicui solvit.
Pensor, qui examinat & expendit.
Penta, πέντε, quinque.
Pentacosiomedimni, πεντακοσιομέδιμνοι, qui quingentis medimnis censi sunt.
Pentadactylus, πεντάδακτυλος, quinque digitis constans.
Pentaedrum, πεντάεδρον, prisma ex quinque hedris compositum.
Pentaeteris, πενταετηρίς, spatium quinque annorum.
Pentaglottus, πεντάγλωττος, qui est quinque linguarum.
Pentamerus, & Pentamirus, πενταμερής, quinque habens partes.
Pentapharmacum, πεντεφάρμακον, quinque pharmacis constans. Item convivium, in quo quinque condimentorum genera sunt.
Pentaplum, poculum, in quo permistæ erant quinque species, mel caseus, vinum, farina, oleum.
Pentaproti, πεντάπρωτοι, quinque primi.
Pentaprotia, πενταπρωτία, quinque primorum munus.
Pentaptotus, πεντάπτωτος, quinque casus habens.
Pentarchus, πένταρχος, qui viris quinque præest.
Pentastichus, πεντάστιχος, quinque versibus constans.
Pente, πέντε, quinque.
Pentecontarchus, πεντηκόνταρχος, qui quinquaginta militibus præest: cujus munus est pentecontarchia.
Pentecostalis, ad Pentecosten pertinens.
Penthetarius, capillus resectus in luctus, πενθητήριος.
Peolæ, &
Peplæ, qui ex intemperato Veneris usu pereunt.
Peragrator, qui peragrat.
Perarefacio, valde arefacio. *Theod. Priscian.*
Perastutus, valde astutus.
Perbellus, valde bellus.
Percapabilis, valde capax.
Percatapirat, valde tentat. *Gloss. Isid.*
Percatapsere, valde dividere.
Perceptibilis, qui percipi potest.
Percesion, tributum, quod Imperatori Turcarum persolvunt Patriarchæ Constantinopolitani.
Perculsio, percussio.
Percunctativus, &
Percunctatus, per cuncta vadens, universalis. *Cal. Aurelian.*
Percupide, valde cupide.
Percussa, æ, percussio. *Cal. Aurelian.*
Percussibilis, qui percuti potest.
Percussionalis, qui percutitur. *Cassiod.*
Perdicepraftes, perdicum venator. Al. leg. Perdicipratas, περδικοπράτης, perdicum venditor.
Perdiceus, ad perdicem pertinens.
Perdifficulter, valde difficulter.
Perfectionalis, perfectus.
Perfectionaliter, perfecte.
Perferentarius, perferens, patiens.
Perfingo, fingo. Tetrastich. null. auctorit. apud *Fabrett. c. 4. pag.* 331. n. 493. varios avium perfingere cantus.
Perfossio, &
Perfossura, fossio.
Perfunctorium, quod leviter & remisse fit.
Perfusor, qui perfundit. *Gloss.*

Perhorreo, perhorreſco.
Peri, περὶ, de, ultra, circum.
Peribaris, περιβαρίς, calceamentum quoddam muliebre.
Periblema, περίβλημα, amiculum, pallium.
Peribola, περιβολή, ambitus ſermonis, periodus.
Peribolus, περίβολος, ſeptum, vallum. Item corona, ſeu lorica muri.
Pericardium, περικάρδιον, membrana circa cor.
Pericarpium, περικάρπιον, involucrum, ſeu theca ſeminis plantarum. Item monile cingens carpum manus.
Pericephalea, περικεφαλαία, galea. Item ſpira capillorum mulierum. Item pars navis.
Pericharacter, περιχαρακτήρ, ferramentum, quo caro gingivarum a dentibus ſeparatur.
Pericranium, περικράνιον, membrana circa cranium.
Perigyalium, ora maritima.
Peri hermenias, περὶ ἑρμηνείας, de interpretatione.
Perinæum, περίναιον, pars hominis pudenda.
Periodeuta, περιοδευτής, luſtrator circa Eccleſias Diœceſis. Item circulator.
Periœci, περίοικοι, qui habitant ſub eodem circulo parallelo.
Perior, iris, conor, tento, experior.
Perioſteon, περιόστεον, membrana circa oſſa.
Peripatus, περίπατος, deambulatio. Item locus deambulationis. Item ſecta Philoſophorum.
Peripecio, inciſio ſcripturarum, capitulum, ſententia.
Peripetia, περιπέτεια, fortunæ caſus & temeritas.
Peripezia, & Peripezidea, περιπεζίς, pedum ornamenta.
Peripheris, περιφέρεια, circumferentia.
Periphoretus, περιφόρητος, qui circumfertur.
Periphragma, περίφραγμα, conſeptum.
Peripneumaticus, περιπνευματικός, peripneumonicus.
Periſcius, περίσκιος, qui circa ſe ſolis umbram habet.
Periſtaſis, περίστασις, ſtatus, conditio.
Periſtereon, περιστερεών, locus, in quo columbæ aluntur.
Periſteropullus, columbæ pullus.
Periſterotrophion, περιστεροτροφεῖον, periſtereon.
Periſtethion, περιστήθιον, ornamentum pectorale.
Periſtia, τὰ περίστια, luſtrationes.
Perithalaſſa, περιθάλασσα, litus.
Peritonæum, περιτόναιον, membrana involvens inteſtina.
Peritrachelion, περιτραχήλιον, ornamentum colli, torques, monile.
Perjuratio, perjurium.
Perizoma, περίζωμα, campeſtre, velamen inguinum.
Perizonium, περιζώνιον, palliolum præcinctum, quo virgines amiciuntur.
Perlatrix, quæ perfert.
Perlatus, valde latus.
Perlectio, pellectio.
Permagnificus, valde magnificus. *Vulgat. Interpr.*
Permerdo, as, conſpurco.
Permorior, morior. *Commodian.*
Permotatus, permotus. *Idem.*
Pernarro, totum narro. *Gloſſ.*
Pernimius, valde nimius. *Paulin. Petrocor.*
Peropto, valde opto.
Peroſis, impedimentum naturalis functionis, læſio, privatio, πήρωσις.
Perpendiculariter, ad perpendiculum.
Perpeto, is, ſine intermiſſione peto. *Sipontin.*
Perroro, rore perfundo.
Perſenilis, valde ſenilis.
Perſonales, perſonales actiones.
Perſonalitas, ſubſiſtentia.
Perſonanter, ſonore. *Salvian.*
Perſono, as, pæn. prod. perſonam do.
Perſpicaciſſime, valde perſpicaciter.
Perſpicaciſſimus, valde perſpicax.
Perſpicillum, vitrum adjuvandis oculis. Item ſpecula.
Perſuaſor, ſuaſor.
Perſuo, in totum ſuo.
Perterrifico, perterreo. *Alcuin.*
Pertimeo, pertimeſco.
Pertimidus, valde timidus.
Pertranſibilis, qui pertranſiri poteſt.
Pertremiſco, valde contremiſco.
Pertumultuoſus, magnum tumultum excitans.
Pertuſſis, tuſſis continua, apud Medicos.
Pervaſio, invaſio.
Pervaſor, qui pervadit.
Pervicacitas, pervicacia. *Gloſſ.*
Perviteo, ſemper vireo.
Peſceſion, tributum, quod Patriarcha Conſtantinopolitanus Imperatori Turcarum perſolvit.
Peſſallus, parvus peſſulus.
Peſſulatus, peſſulo clauſus.
Peſtiſuga, herba, quæ & coryza dicitur.
Peſtiliter, demiſſe, diviſa. *Gloſſ. Iſid.* Al. leg. *pœtiliter*.
Peſtimus, peſtilens.
Paſtinuncius, qui paſtem nunciat. *Gloſſ. Iſid.*
Petaliſmus, πεταλισμός, genus exilii apud Syracuſanos, ut oſtraciſmus apud Athenienſes.
Petallum, ornamentum capitis.

Petalurgus, πεταλουργός, bractearius.
Petalum, πέταλον, folium, lamina, bractea, frons arboris. *Iſid.*
Peteredium, a petendis hereditatibus. *Caſſiodor.*
Petitiuncula, brevis & parva petitio. *Gloſſ.*
Petitius, qui frequenter petit.
Petraſindula, ſaxifragia.
Petraria, machina bellica.
Petrelæum, πετρέλαιον, liquamen pingue e petris ſtillans.
Petrificatio, converſio in petram.
Petrolæum, petrelæum.
Petropium, petroſelinum.
Petrophyes, πετροφυές, herba in petris naſcens, ſempervivum minus.
Pexo, pecto.
Pezion, πέζιον, pellis.
Phacula, uber, fomes, petaſo.
Phacaſiarius, qui phæcaſia conficit.
Phæus, φαιός, fuſcus, ſubniger.
Phagolœdorus, φαγολοίδορος, convicia devorans.
Phalacra, loca nullis herbis aut plantis veſtita, φαλάκρα.
Phalacrus, φαλακρός, calvus.
Phalangarcha, φαλαγγάρχης, qui phalangi præeſt.
Phalero, as, fucum facere, ornare. *Ambroſ.*
Phallophorus, φαλλοφόρος, qui phallum fert.
Phallus, φαλλός, penis.
Phalus, φάλος, conus galeæ.
Phauſta, φαέθων, ſol.
Phantaſmaticus, φαντασματικός, ad phantaſma pertinens. *Sariſberienſ.*
Phantaſticus, φανταστικός, imaginarius.
Pharmaceutice, φαρμακευτική, medendi ars pharmacis curans.
Pharmacodes, φαρμακώδες, qui eſt odore pharmaci.
Pharmacopœus, φαρμακοποιός, qui pharmaca facit.
Pharmacopolium, φαρμακοπωλεῖον, locus, ubi pharmaca venduntur.
Pharmacotheum, φαρμακόθεον, pharmacum divinum.
Phaſchonium, φασχώνιον, pallium pontificale.
Phaſe, tranſitus.
Phaſis, φάσις, apparitio.
Pheleonon, φελώνιον, penula, tunica, infula.
Pherne, φερνή, dos.
Philanthropus, φιλάνθρωπος, humanus, amicus.
Philargyria, φιλαργυρία, amor & aviditas pecuniæ.
Philautia, φιλαυτία, ſui ipſius amor.
Philautus, φίλαυτος, ſui amans.
Philocalus, φιλόκαλος, pulcritudinis vel honeſtatis ſtudioſus.
Philocompus, φιλόκομπος, amator jactantiæ.
Philodeſpotus, φιλοδέσποτος, amator domini.
Philodicus, φιλόδικος, amans litium.
Philogynia, φιλογυνία, amor mulierum.
Philoiſtor, φιλοΐστωρ, cupidus doctrinæ.
Philolœdorus, φιλολοίδορος, amans convicii.
Philomathes, φιλομαθής, diſcendi cupidus.
Philomyri, φιλόμυροι, unguentorum ſtudioſi.
Philoponus, φιλόπονος, amans laboris.
Philoſophaſter, pravus philoſophus.
Philoſophema, φιλοσόφημα, quæſtio philoſophica.
Philoſtorgia, φιλοστοργία, amor vehemens erga liberos.
Philotheorus, φιλοθεώρος, amans contemplandi.
Philotheſius, φιλοτήσιος, crater, quo in conviviis conciliantur amicitiæ.
Philotimia, φιλοτιμία, amor honoris.
Philotimus, φιλότιμος, amans honoris.
Philoxenus, φιλόξενος, hoſpitalis.
Phimoſis, φίμωσις, morbus glandis pudendæ.
Phittacides, calceamentum muliebre. *Pollux.*
Phlegma, φλέγμα, pituita, humor aquoſus.
Phlegmagoga, φλεγμαγωγά, medicamenta phlegma deducentia.
Phlegmaſia, φλεγμασία, inflammatio cum febre.
Phlegmaticus, φλεγματικός, phlegmate abundans.
Phlogoſis, φλόγωσις, ardor, inflammatio.
Phlyctæna, φλύκταινα, puſtula in cute ex acri humore.
Phoba, φόβη, juba leonis.
Phocæna, φώκαινα, parvus delphinus.
Phœbadius, Phœbæus.
Phœnicis, idis, φοινικίς, veſtis phœnicei coloris.
Phœnicopterygium, φοινικοπτερύγιον, parvus phœnicopterus.
Phœnix, φοῖνιξ, palma arbor.
Phollis, φόλλις, obolus.
Phraſeologia, φρασεολογία, doctrina de modis loquendi.
Phratria, φρατρία, contubernium.
Phroneſis, φρόνησις, prudentia.
Phrontiſterium, φροντιστήριον, ſchola.
Phrurarchus, φρούραρχος, qui præeſt corporis cuſtodibus.
Phryginda, φρυγίνδα, ludus puerilis, in quo frixis fabis utebantur.
Phthoe, φθόη, phthiſis.
Phthongarium, φθογγάριον, genus tibiarum, quo phonaſci modos vocis regebant.
Phthora, φθορά, corruptio.
Phuca, potionis genus.
Phylarchus, φύλαρχος, nomen dignitatis in militia equeſtri.
Phyſiognomia, φυσιογνωμία, naturæ inquirendæ ratio ex habitu corporis, lineamentis vultus, &c.
Phyſiologus, φυσιολόγος, qui de rerum natura diſſerit.
Phyſis, φύσις, natura.

Phy-

Phytologia, φυτολογία, disciplina vegetabilium.
Pica, morbus mulierum gravidarum, cum varia appetunt in cibis, varia fastidiunt, κίσσα, & κίττα.
Picatio, dropax.
Picifer, convicium in hominem infimum, & despicatissimum, qui picos & vannos capite bajularet.
Picra hiera, πικρὰ ἱερά, medicamentum ex aloe.
Picrocholus, πικρόχολος, bile amara abundans.
Piericus, Pierius.
Piganimis, piger.
Pigredo, &
Pigritas, pigritia.
Pigritor, aris, pigreo.
Pigritudo, pigritias.
Pilarius, rotundus instar pilæ.
Pilas, murilegulus, catus.
Pilasca, vas ex corio. *Gloss. Isid.*
Pilaticum, monile de collo Imperatoris.
Pilaticum, sceptrum Imperatoris instar pili.
Pilearius, &
Pileo, onis, qui pileos facit.
Pillones, vespillones.
Pilomasis, lupus cervinus.
Pilumen, quidquid in pila tunditur. *Gloss. Isid.*
Pinacopola, πινακοπώλης, qui tabulas vendit.
Pindæ, pinnæ. *Gloss. Isid.*
Pinguamen, pinguitudo. *Gloss.*
Pingueo, pinguesco.
Pinta, mensura vinaria.
Piperaus, &
Piperinus, a, um, ad piper pertinens.
Piphallis, πιφαλλίς, alauda.
Pipiunculus, vel Piponculus, accipiter.
Piraterium, πειρατήριον, piratarum receptaculum.
Pirolus, animal majus mustela, sed ejusdem speciei.
Pirula, extrema pars nasi. *Isid. Gloss.*
Piscatilis, piscosus.
Piscifluus, piscibus abundans. *Theodulf.*
Piscivorus, pisces vorans.
Pison, quiddam veneni, quod clam inest nardo.
Pissa, πίσσα, pix.
Pissigo, pix liquida.
Pisticus, πιστικός, ad fidem faciendam aptus. Item purus, sincerus, non adulteratus.
Pistis, πίστις, fides, persuasio. Item genus aromatis.
Pithecus, πίθηκος, simia.
Pitho, Πειθώ, Suada, dea eloquentiæ. Item Diana, & una ex Gratiis, vel Atlantidibus.
Pithœgia, πιθοίγια, festa Athenis, in quibus dolia relinebantur.
Pithogastrus, πιθογάστωρ, cui doliaris est venter.
Pitigmata, causæ. *Gloss. Isidor.*
Pitillus, parvulus.
Pitisma, ludi genus, quo mirabili arte quis volvitur. Item levis & crebra vini degustatio.
Pittaciolum, vel Pistaciolum, exigua tabula, schedula.
Pitylus, πίτυλος, sonus, qui editur, cum mare remis verberatur.
Pityrias, πιτυρίας, panis furfuraceus.
Pityriasis, πιτυρίασις, furfures capitis.
Pityrides, πιτυρίδες, furfureæ olivæ.
Pityron, πίτυρον, furfur.
Placa, crusta, massa auri in laminam redacta.
Placator, qui } placat.
Placatrix, quæ } placat.
Placentarius, qui placentas facit.
Placivus, placaus. *Gloss.*
Placor, oris, placendi studium. Item tranquillitas.
Plagio, as, plagium committo.
Plagula, levis plaga.
Planesco, planus fio. *Paulin. Nolan.*
Plangonium, unguentum quoddam.
Plantanimal, & Plantanimans, animal imperfectum, quod partim animans, partim planta est, ut spongia.
Planimetria, ratio mensurandi plana.
Planisphærium, instrumentum mathematicum circulos & lineas in plano exhibens.
Plantula, parva planta.
Planula, runcina lignis levigandis & complanandis. Item lamina ferrea, qua fores parietibus ope cardinum conjunguntur.
Planuria, planities. *Vitalis de limitib.*
Platanetum, locus platanis consitus.
Plataniflinos, pomi genus aqueum.
Plathanum, instrumentum, in quo panes informabantur, πλάθανον.
Platyceros, πλατύκερως, qui latis est cornibus.
Platycoria, πλατυκορία, pupillæ dilatatio.
Plaustrix, quæ plaudit. *Non.* 2. *631.*
Plaustro, as, in modum plaustri perstrepo.
Plebanus, plebejus. Item curio plebis.
Plecta, πλεκτή, nexus e virgultis. Item calix duarum ansarum.
Plectronias, centaurium majus.
Plectropœus, πληκτροποιός, qui plectra facit.
Plegma, πλέγμα, cincinnus, crines intorti.
Plemmyra, πλημμυρίς, æstus marinus.

Plenarie, plene, omnino.
Plenarius, plenus.
Pleo, impleo.
Pleonexia, πλεονεξία, aviditas plus habendi, avaritia.
Plethora, πληθώρα, humorum vel sanguinis redundantia.
Plethoricus, πληθωρικός, qui sanguine redundat.
Plethrum, πλέθρον, sexta pars stadii. Quidam pro jugero accipiunt.
Pleura, πλευρά, latus.
Pleximon, catena, torques.
Plenus, penitus.
Plica, plicatura, ruga, sinus.
Plichas, πλιχάς, pars corporis inter inguina & femur.
Plirisarcoticum, πληρισαρκωτικόν, principalis medicina, electuarium.
Plistobolinda, πλειστοβολίνδα, ludus per tesseras & astragalos.
Ploce, πλοκή, frequens repetitio vocis.
Plocion, πλόκιον, ornamentum colli. Item stuppa.
Ploiaria, calceorum muliebrium species.
Plotei, proprii. *Gloss. Isid.*
Plomm, currus birotus.
Plumacium, cervical, vel culcita. *Ambros.*
Plumella, culcita, pulvinum fartum.
Plustrum, maris tranquillitas, flustrum. *Adelhelm.*
Pluviale, & Pluvium, vestis contra pluviam.
Plynteria, πλυντήρια, festa Atheniensium Cereri sacra.
Pneuma, πνεῦμα, spiritus, flatus.
Pneumon, πνεύμων, pulmo.
Pneumonia, πνευμονία, pulmonis inflammatio.
Pneumonicus, πνευμονικός, pulmonis morbo laborans.
Poastria, ποάστρια, mulier, quæ mercede conducta opus ruri facit.
Pocœnium, comissatio post cœnam.
Podargus, ποδαργός, canis, sic dictus a pedum celeritate.
Podia, funis in navi, quo velum tenditur, ποδεών.
Podiarius, qui est inter mimos. *Isid. Gloss.*
Podinum, pedule, calceus. *Gloss. Isid.*
Podiolum, parvum podium.
Podismo, as, ποδίζω, pedibus dimetior.
Podonichum, vestis sacrorum.
Podoniptrum, ποδόνιπτρον, vas lavandis pedibus.
Podostrophia, ποδοστροφία, repedatio.
Pœmenium, ποιμένιον, vestis pastoralis. *Gloss. Isid.*
Pœnitentialis, ad pœnitentiam pertinens.
Pola, pila ex aluta, molli tomento farta.
Polaris, ad polus cœli pertinens.
Polemarchia, πολεμαρχία, munus Polemarchi.
Polemarchus, πολέμαρχος, belli dux, tribunus militum.
Polemicus, πολεμικός, contentiosus, litterarium certamen continens.
Poliorceticus, πολιορκητικός, ad urbium obsidionem pertinens.
Polis, πόλις, urbs, oppidum.
Politice, πολιτικῶς, cum peritia civitatis regendæ.
Polities, munditie.
Politule, polite.
Poliuchi, πολιοῦχοι, dii tutelares.
Pollinaceus, &
Pollinaris, pollinarius.
Pollincio, farinam in pistrino lucrifactam dividere. *Perott.*
Pollinctoria, pulvinaria mortuorum. *Isid. Gloss.*
Pollinctum, locus ubi cadavera curantur. *Gloss. Isid.*
Pollinctus, unctio cadaveris, pollinctura.
Polliones, vespillones.
Pollucibilitas, sumptuositas.
Polluctor, qui pollucet.
Polula, pola.
Polumen, locus sacrorum.
Poly, πολύ, multum, valde.
Polyandria, πολυανδρία, multitudo civium.
Polyanodynos, πολυανώδυνος, cicuta.
Polybutes, πολυβούτης, multorum boum dominus.
Polycandelum, πολυκάνδηλον, candelabrum cum multis candelis.
Polychrestus, πολύχρηστος, valde utilis: & cujus est frequens usus.
Polygamia, πολυγαμία, nuptiarum multiplicatio.
Polygamus, πολύγαμος, qui multas uxores duxit.
Polygrammatus, πολυγράμματος, multis litteris constans.
Polygrammus, πολύγραμμος, multas lineas habens.
Polygraphus, πολυγράφος, qui multa scribit.
Polyloquium, multiloquium.
Polyloquus, multum loquens.
Polymathia, πολυμαθία, multiplex eruditio.
Polymelus, πολύμηλος, ovibus abundans.
Polymitarius, polimitæ vestis textor. Quidam tribuunt *Hieronymo.*
Polymorphus, πολύμορφος, multiformis.
Polyphagus, πολυφάγος, multivorax.
Polypharmacus, πολυφάρμακος, pharmacis abundans.
Polypleurus, πολύπλευρος, multa habens latera.
Polypragmon, πολυπράγμων, multis se negotiis implicans, curiosus.
Polypticha, πολύπτυχα, publicæ rationes.
Polyptoton, πολύπτωτον, nomen multorum casuum.
Polyptychum, πολύπτυχον, multis plicaturis constans.
Polyschematistus, πολυσχημάτιστος, multis figuris constans.
Polysemus, πολύσημος, multa significans. *Serv. ad Æn.* 2. *v.* 5. & 86.
Pomaria, dea pomorum.
Pomarium, mollis & liquidus cibus ex pomis.

Pomifero, poma fero. *Gloss.*
Pompator, qui superbe agit.
Pompula, parva pompa.
Pompulentus, pompa plenus.
Pomulum, parvum pomum.
Ponderator, qui ponderat. *Gloss.*
Ponderatura, ponderatio. *Gloss.*
Ponderosus, hernia laborans.
Pontaticum, vectigal pro transitu pontis.
Pontonium, genus navigii fluviatilis tardum & grave, quod non nisi remigio progredi potest. *Isid.* 19. 1.
Popinatio, heluatio.
Populago, tussilago, frutex.
Populatie, miles, quia populatur. *Gloss.*
Popus, parvus equus. *Gloss.*
Porcinarium, locus ubi porci aluntur.
Portaticum, πορτάτικον, vectigal pro mercium trajectione.
Porisma, πόρισμα, consectarium, corollarium, additamentum ex demonstratis resultans.
Pornæ, πόρναι, ludi, in quibus meretrices in scenam producuntur. Item ipsæ meretrices.
Porocele, πωροκήλη, herniæ species, cum in scrotum descendens materia induruit.
Porosus, poris abundans, spongiosus.
Porphyra, πορφύρα, purpura.
Porphyris, πορφυρίς, vestis purpurea.
Porphyrogeneta, & Porphyrogenetus, πορφυρογέννητος, in purpura, h. e. patre Imperatore natus.
Porphyrus, πόρφυρος, serpens capite candido, cetera purpureus.
Portarium, vectigal portæ.
Portarius, janitor.
Portatilis, qui portari potest.
Portator, qui portat.
Portella, portula.
Portemia, navicula lata, & sine carina.
Portentiloquium, sermo portentosus.
Porthmos, πορθμός, fretum.
Porticulum, baculus hortatorum. *Isid. Gloss.*
Portitorium, locus ubi sedent portitores. Item publicani officium.
Portiuncula, parva portio. *Orosius.*
Portugallia, Lusitania.
Portonarius, qui portorium exigit.
Porus, πῶρος, callus. Item meatus cutis.
Posculum, posca. *Onomast. vet.*
Posideon, ποσειδεών, mensis Decembris.
Posinaclum, genus disci, in quo projiciendo se exercebant.
Postæ (quasi *positæ*) stationes equorum cursualium.
Potax, bibax. *Gloss.*
Potentialis, potens.
Poteriotheca, ποτηριοθήκη, poculorum armarium.
Pothen, πόθεν, unde.
Practicus, πρακτικός, ad actionem pertinens, in actione positus.
Præaccidens, ante accidens. *Theod. Priscian.*
Præaccipio, ante accipio.
Præbenda, orum, res necessariæ, quæ magistratibus in provincias euntibus publice præbebantur. Item jus Sacerdotum percipiendi fructus in Ecclesia in suam sustentationem.
Præcantator, qui incantamentis mala amoliri studet.
Præcautus, valde cautus. *Petr. Chrysol.*
Præcisor, qui præcidit, ut Dentes præcisores. *Isidor.*
Præclamito, sæpe præclamo.
Præclaritas, illustris fama.
Præcognoscentia, prænotio. *Mar. Victorin.*
Præcognosco, ante cognosco.
Præcompono, ante compono.
Præconiatio, publicatio, aut locus præconii.
Præconio, as, &
Præconior, aris, præconium facio.
Prædicamentum, elementum.
Prædicatorius, laudativus. *Salvian.*
Prædicatum, appositum, adjectivum, proprietas.
Præductal, & Præductale, stilus, quo producuntur lineæ in membrana ad scriptionem dirigendam.
Præemptor, qui ante emit. *Gloss.*
Præfascinius, omnino fascinator.
Præfestine, valde festine.
Præfidentia, confidentia.
Præfluvium, &
Præfluxus, fluor alicujus rei ante actæ.
Præfomento, ante fomento. *Theod. Priscian.*
Prægeneratus, ante generatus. *Prosp. Aquitanic.*
Prægnaa, &
Prægnas, prægnans. *Fulgent.*
Præjudex, qui ante judicat.
Præjuro, ante juro.
Prælassatus, valde lassatus. *Frontin. de Strateg.*
Prælatura, dignitas, seu honor sacer.
Præliminariter, sub initium, in antecessum.
Prælubium, pelagus. *Gloss. Isid.*
Præluo, prius abluo.
Præmadeo, &
Præmadesco, ante madeo. *Orient.*

Præmetior, ante metior.
Præmetium, &
Præmetivum, quod libationis gratia ante messem præmetiri mos erat.
Præmeto, ante meto.
Præmundo, ante mundo. *Octav. Horatian.*
Prænascor, ante nascor. *Commodian.*
Prænoscentia, prænotio. *Sarisber.*
Præoccupatio, occupatio.
Præordino, ante ordino.
Præpalpo, ante, aut valde palpo. *Paulin. Nolan.*
Præponderatio, momentum. *Gloss.*
Præprimis, præ ceteris.
Præpropere, valde propere.
Præpropero, valde propero. *Gloss.*
Præsentanea, in præsentia, statim, brevi tempore. *Octav. Horatian.*
Præstatatio, propositio.
Præsentialiter, in præsentia. *Sarisber.*
Præsepiolum, cavitas ossis, in qua dens firmatur.
Præsero, præ aliis sero, aut emitto.
Præservo, ante vel in futurum servo.
Præsideratio, cum ante tempus tempestates hibernæ moventur.
Præsidior, præsidio sum.
Præstimonium, Beneficium Ecclesiasticum pro studiosis alendis.
Præstolus, & Præstulus, præsens.
Præstus, qui præsto est.
Præsulatus, dignitas præsulis.
Præsuppono, ante suppono.
Prætensio, actus prætendendi, postulatio, petitio.
Præternaturalis, qui est præter naturam.
Prætoriolum, parvum prætorium.
Prævaporatus, ante vaporatus. *Octav. Horatian.*
Prævidentia, facultas prævidendi.
Pragma, πρᾶγμα, negotium, res.
Prandicularii dies, post jejunium, cum largius prandetur. *Gloss.*
Prandiolum, prandiculum.
Pransorium, locus, ubi prandetur.
Prasia, πρασιά, locus, ubi porrum nascitur. Item area horti. Item ordo discumbentium in convivio.
Prasinianus, prasinæ factionis fautor.
Prasocuris, πρασοκουρίς, bestiola porro infesta.
Prasocurum, πρασόκουρον, falx, qua porrum tondent.
Prason, πράσον, porrum.
Prassa, charta. *Gloss.*
Praxapostolus, liber Actuum Apostolorum.
Praxidice, πραξιδίκη, dea, cujus non statuam integram, sed tantum caput in templis dedicabant.
Praxis, πρᾶξις, actio, negotium.
Precabilis, quem precari possumus. *Gloss.*
Precatiuncula, brevis precatio. *Gloss.*
Prenicula, vel Premicula, catena linea. *Gloss.*
Presbyterium, πρεσβυτέριον, officium & dignitas presbyterorum.
Pretiare, pretium indicare. æstimare.
Primitiva, æ, jus primogeniti.
Primivirgius, caballarius primus militum virgatorum, & lictorum. Item qui primam virgam fert ante regem. *Cassiod.*
Primula veris, viola.
Prinus, πρῖνος, ilex.
Private, privatim.
Privatitius, privativus.
Privative, privativo modo.
Privatus, us, proprietas, proprium.
Privilegiatus, privilegiarius.
Privilegio, as, privilegio dono.
Proæresis, προαίρεσις, prælectio.
Proæreticus, προαιρετικός, facultatem habens ante alios eligendi.
Proagon, προαγών, præludium certaminis.
Proagonisticum, προαγωνιστικόν, prælusorium.
Proagoreusis, προαγόρευσις, præenuntiatio reis cædis facta, qua interdicebantur sacris, donec sententia lata esset.
Proasma, πρόασμα, cantilenæ procemium.
Proastra, orum, suburbanæ villæ.
Proaulia, προαύλια, dies, qui anteit nuptias. Epaulia, ἐπαύλια, qui sequitur.
Probaticos, προβατικός, ovinus.
Probatamandra, προβατομάνδρα, ovile.
Probaton, πρόβατον, ovis.
Probatoriæ litteræ, quæ probabant justam abeundi licentiam.
Problematicus, προβληματικός, de quo in utramque partem disputari potest.
Probro, as, probro afficio.
Probrositas, probrum.
Probulus, πρόβουλος, qui pro aliis consultat.
Procatalepsis, προκατάληψις, occupatio, prolepsis.
Prochimasis, & Prochimasie, προχείμασις, signum tempestatis futuræ.
Prochirus, πρόχειρος, scriba expeditus.
Procinctualis, ad procinctum pertinens. *Cassiod.*
Procingo, paro, apparo.
Procio, is, voco, provoco. Item rumpo, irritum facio.
Procomion, προκόμιον, capilli anteriores.
Procotta, προκόττα, tonsura, qua quis anteriore parte comatus est.
Procrastinus, matutinus.

Pro-

Procymaea, προκυμαία, moles opposita fluctibus. Item vehementia, qua quis prodit & explicat vires suas.
Prodentra, malitia, iniquitas, saevitia.
Prodigalis, prodigus.
Prodigaliter, prodigendo.
Prodiorthosis, προδιόρθωσις, moderatio, correctio.
Productilis, qui produci potest. *Gloss.*
Productor, qui producit. *Gloss.*
Produa, productor.
Proecthesis, προέκθεσις, propositio orationis.
Proedri, πρόεδροι, praesides, viri primi subsellii.
Proeclesimaeus, προελευσιμαῖος, officialis judici proficiscenti assidens.
Proeleusis, προέλευσις, progressio, processus.
Proemineo, praemineo.
Proepiplexis, προεπίπληξις, occupatio, cum quis semetipsum verbo arguens, alienam correptionem praevertit & declinat.
Profector, qui proficit. Item qui proficiscitur.
Proficue, utiliter.
Proficuitas, utilitas.
Proficuus, utilis.
Profligatio, destructio.
Profluentum, aqua profluens. *In supplem. Lycosthenis in Jul. Obsequ.* c. 6.
Progaster, προγάστωρ, qui ventre est prominenti. *Gloss.*
Progeniculo, as, in genua procumbo. *Gloss.*
Proglossus, πρόγλωσσος, qui est volubilis linguae. *Gloss.*
Prognosia, προγνωσία, prognosticum. *Isid.* 12. 7.
Prognosis, πρόγνωσις, praesagitio.
Prognostes, προγνώστης, qui praesagit.
Prognosticus, προγνωστικός, praenoscendi vi praeditus. *Gloss.*
Progymnasma, προγύμνασμα, praecedens exercitatio, justi certaminis praevia meditatio.
Projectibilis, projectus, abjectus.
Prolarius, qui profertur.
Prolectar, qui prolectat.
Prolegomenon, προλεγόμενον, praefatio.
Prolepticus, προληπτικός, ad anticipationem pertinens.
Proliquare, aliquare.
Prolobus, πρόλοβος, sinus prominens in gutture avium.
Promachus, πρόμαχος, qui ante aciem pugnat.
Promano, as, permano, emano.
Promnestria, προμνήστρια, nuptiarum conciliatrix.
Promotor, qui promovet.
Promptitudo, alacritas.
Promulgator, vulgator.
Promulgatrix, quae prodit.
Promurale, antemurale.
Promutuor, ante mutuor. *Gloss.*
Promylaea, προμυλαία, dea, quae ante molas statuebatur.
Pronefas, plus quam nefas.
Pronexium, funis, quo navis alligatur ad palum.
Pronostra, antea nostra. *Gloss. Isid.*
Propaedeumata, προπαιδεύματα, documenta, quae scire nos oportet, antequam ad majora accedamus.
Propaedia, προπαιδεία, praevia rusticatio.
Propagino, as, propago. *Gloss. Isid.*
Propecto, in longum pecto.
Prophasis, πρόφασις, excusatio, praetextus.
Prophetia, προφητεία, praedictio, vaticinium.
Prophetis, idis, προφῆτις, quae praedicit, vates.
Prophetizo, προφητίζω, vaticinor.
Propitiatorium, locus, in quo Deus placari solet. Item tabula super Arcam testamenti.
Propitiatus, us, placatio, exoratio, propitiatio.
Propitior, aris, placare, exorare.
Proportionaliter, pro portione.
Propos, valde potens. *Gloss. Isid.*
Proposco, posco. *Gloss. Isid.*
Propotisma, προπότισμα, quod ante bibendum datur.
Prorex, vicarius regis.
Prorogator, qui erogat. *Cassiodor.* Item qui profert diem.
Prosapodosis, προσαπόδοσις, figura, cum duabus aut pluribus propositis sententiis, sua unicuique ratio subjicitur.
Prosaria ars, quae tunicas penes curat.
Proseuchticus, προσευχτικός, precatorius.
Prosodiacus, προσῳδιακός, ad prosodiam pertinens.
Prosodium, προσόδιον, carmen, quod diis canitur.
Prosonomasia, προσονομασία, annominatio, paronomasia.
Prosopie, &
Prosopium, προσωπίς, larva muliebris.
Prosphaerarium, fiscella, sportula.
Prospheromenon, προσφερόμενον, auxilians, juvans, conferens.
Prostasia, προστασία, praefectura.
Prostatae, προστάται, binae glandulae ad penis radicem.
Prostates, προστάτης, praeses, patronus.
Prostaticus, προστατικός, ad prostatem pertinens.
Prosupero, as, superabundo.
Prosyllogismus, προσυλλογισμός, id quo aliqua propositionum syllogismi demonstratur.
Protestatio, animi nostri declaratio.
Prothyma, πρόθυμα, ατος, sacrificii praeludium.
Protimesis, προτίμησις, praelatio, vel praerogativa.

Protoapostolarius, primus inter eos, qui populo Apostolorum scripta exponunt.
Protoasecretis, primus a secretis.
Protocancellarius, primus cancellarius.
Protocarabus, πρωτοκάραβος, primus gubernator.
Protocentarchus, primus centurio.
Protocollum, liber in quo acta primum a notariis perscribuntur. Item brevis adnotatio declarans, quo Comite largitionum, quo tempore, & a quo praeparatae sint chartae, in quibus tabelliones sua acta perscribunt. *Gothofred. in Justiniani Novell.* 44. Convenit hoc sensu cum voce sequenti.
Protocolum, πρωτόκολλον, prima scheda, in qua character est chartae.
Protocursor, primus cursor.
Protogenes, πρωτογενής, primus generis.
Protognomon, πρωτογνώμων, qui primus dicit sententiam.
Protogonus, πρωτόγονος, primogenitus.
Protologia, πρωτολογία, primus sermo.
Protomartyr, πρωτομάρτυρ, primus martyr.
Protome, προτομή, effigies hominis umbilico tenus.
Protomysta, πρωτομύστης, primus inter sacerdotes.
Protonotarius, primus notariorum.
Protopapa, dignitas Ecclesiastica secundas tenens post Patriarcham.
Protopathia, πρωτοπάθεια, affectus, quo aliquid primum afficitur, non per consensum alterius.
Protoplastes, πρωτοπλάστης, qui primo fingit & format. *Pap.*
Protopsaltes, πρωτοψάλτης, primus cantorum.
Protus, πρῶτος, primus.
Protoscriniarius, primiscrinius.
Protosebastes, πρωτοσεβαστός, primus augustus, venerabilis.
Protospatharius, primus satellitum.
Protostates, πρωτοστάτης, antesignanus.
Protostrator, πρωτοστράτωρ, primus militiae. Item qui Principem in equum tollit.
Protosyncellus, primus inter syncellos, qui erant vicarii Patriarcharum.
Prototocos, πρωτοτόκος, primipara.
Prototypus, πρωτότυπος, qui ad alterius exemplar factus non est, archetypus, primitivus.
Protovestiarius, praefectus vestiarii.
Protracte, producte, diu. *Sarisber.* 2. 26.
Provectibilis, qui provehi potest. *Fulgent. in contin. Virgil.*
Proxenetria, conciliatrix, προξενήτρια.
Prunetum, locus prunis consitus.
Prurisco, prurire incipio.
Prymnesium, πρυμνήσιον, palus, ad quem navis alligatur. Item funis, quo ligatur.
Psalis, ψαλίς, forceps.
Psallito, saepe psallo.
Psallium, frenum: item armilla, circulus.
Psalmicanus, qui Psalmos canit.
Psalmodia, ψαλμῳδία, cantus ad organa musica.
Psalmodus, ψαλμῳδός, qui fidibus simul, & voce canit.
Psellion, ψέλλιον, armilla.
Pselliophorus, ψελλιοφόρος, armillis ornatus.
Psen, ψήν, vermiculus in caprificis.
Psephos, ψῆφος, calculus, gemma, suffragium.
Pseudoacorum, ψευδάκορον, genus herbae.
Pseudoadamas, ψευδαδάμας, falsus adamas.
Pseudospios, ψευδάσπιος, genus herbae.
Pseudocorallium, ψευδοκοράλλιον, falsum corallium.
Pseudocostus, ψευδόκοστος, falsum costum.
Pseudocrama, genus herbae, ψευδόκραμα.
Pseudoelleborus, ψευδοελλέβορος, falsus elleborus, herba.
Pseudoepiscopus, ψευδοεπίσκοπος, falsus Episcopus. *Cyprian.*
Pseudographe, ψευδογραφῶς, false in scribendo.
Pseudographema, ψευδογράφημα, syllogismus sophisticus.
Pseudographia, ψευδογραφία, falsa, vel ficta scriptura, aut supputatio.
Pseudographus, ψευδόγραφος, falso inscriptus. *Sarisber.*
Pseudogratia, falsa gratia.
Pseudohermodactylus, ψευδερμοδάκτυλος, dens caninus, herba.
Pseudolinum, ψευδόλινον, herba linaria.
Pseudologus, ψευδολόγος, qui falsa loquitur.
Pseudolotus, ψευδόλωτος, genus arboris.
Pseudomartyr, ψευδομάρτυρ, falsus testis, aut martyr.
Pseudomelanthium, ψευδομελάνθιον, herba inter segetes nascens melanthio similis.
Pseudonymos, ψευδώνυμος, falsum nomen gerens, nomen aliquod mentiens.
Pseudopalus, ψευδόπαλος, opali species.
Pseudopanax, ψευδοπάναξ, flos solis, Chironium.
Pseudophilosophia, ψευδοφιλοσοφία, falsa philosophia.
Pseudoprinceps, falsus princeps.
Pseudorchis, ψευδορχίς, bifolium herba.
Pseudos, ψευδής, falsus, fictus.
Pseudostachys, ψευδόσταχυς, genus herbae.
Pseudostruthion, ψευδοστρούθιον, herba theriacaria.
Pseudosycomorus, ψευδοσυκόμωρος, genus arboris.
Psiadion, ψιάδιον, alchymilla, herba.
Psole, ψωλή, penis.
Psoriasis, ψωρίασις, scabies, tinea, sordes.
Psorophthalmia, ψωροφθαλμία, scabies oculorum.

Psy-

Psychrolusia, ψυχρολουσία, frigidum lavacrum.
Pterna, πτέρνα, pera inferior oevalis mali.
Ptochodochium, πτωχοδοχεῖον, ptochotrophium.
Ptysis, πτύσις, excreatio.
Puberale, pubes. *Gloss.*
Puberesco, pubesco.
Pudefacio, pudere facio.
Pudibunda, verecunde.
Pudimentum, res pudenda. *Gloss.*
Pudoratus, verecundus. *Sarisber.*
Pudorosus, modestus, pudens.
Puerarius, puerorum amator. *Gloss.*
Pueraster, puer puberrati proximos. *Gloss.*
Pueriger, puerum gerens, ut Puerigerum semen. *Fulgent.*
Puerosus, puerarius. *Gloss.*
Pugnabundus, pugnax, contantiosus.
Pugnantia, æ, contrarietes.
Pugnicula, parva pugna.
Pulcricomus, pulcras habens comas.
Pulicaris, &
Pulicaria herba, psyllium.
Pulicinus, ad pulicem pertinens.
Pulico, as, pulices gigno. *Gloss.*
Pullaster, pullus grandior. *Onomast.*
Pulligera ova, pullos farentia. *Fulgent.*
Pulmonicus, ad pulmones pertinens.
Pulpido, panis tnstar pulpæ carnis. *Gloss. Isid.*
Pulsatiles venæ, quæ pulsum habent.
Pulvicinare, leviter & sæpe pluere. *Gloss. Isid.*
Pumicator, qui pumice levigat. *Gloss.*
Puncto, as, puncta facio. Item sæpe pungo.
Punctor, qui pungit.
Punctorium, instrumentum ad pungendum.
Punctorius, ad pungendum pertinens.
Pupillarius, pupillaris.
Pupior, junior.
Purpurilla, locus extra portam, ubi purpurea veste otebantur. *Isid. Gloss.*
Purpurissare, purpurisso tingere.
Pusillanimitas.
Pusillanimiter, pusillo animo.
Pusillanimus, pusillanimis.
Pusillulus, valde pusillus.
Pusulus, pusillus.
Puta, præputium. Item muliebre pudendum.
Putane, meretrix.
Putorius, animal ea genere mustelarum.
Putramen, putredo.
Putribilis, corruptibilis. *Paulin. Nolan.*
Putrifluus, putredine fluens.
Putus, puer, adolescentulus.
Pycnoticus, πυκνωτικός, densandi vim habens.
Pyelos, πύελος, amplum vas ad lavandum.
Pygista, πυγιστής, pædico.
Pylorus, πυλωρός, os inferius ventriculi.
Pyr, πῦρ, ignis.
Pyramidalis, pyramidis forma.
Pyraster, pyrus agrestis.
Pyriaterium, πυριατήριον, æstuarium, caldarium.
Pyroboli, πυρίβολοι, sagittæ ignitæ.
Pyromantia, πυρομαντεία, divinatio per ignem.
Pythionices, πυθιονίκης, qui Pythio certamine vicit.
Pythomantis, πυθόμαντις, vates Pythicus.
Pythonissa, mulier fatidica, a Pythone seu Apolline correpta.
Pyttacium, calceamentum perantiquum.
Pyulcus, πυουλκός, instrumentum chirurgicum puri extrahendo aptum.

Q U

QUactum, coactum, coagulatum. *Isid.*
Quadrangularis, quadrangulus.
Quadrangulum, figura quatuor angulorum. *Gloss.*
Quadrator, lapicida, marmorarius.
Quadricornus, quatuor habens cornua.
Quadriformis, quatuor formarum. *Orient.*
Quadrilaterus, quatuor laterum.
Quadrilinguis, quatuor linguarum.
Quadrimembris, quatuor membrorum vel partium. *Onomast.*
Quadrimenstruus, quadrimestris. *Gloss.*
Quadrinoctium, spatium quatuor noctium.
Quadripartito, in quatuor partes.
Quadripertior, pertior in quatuor partes.
Quadriplicatus, &
Quadruplicatus, quater multiplicatus.
Quadrussis, quatuor asses.
Quæstionaliter, quærendo, quæstionem proponendo. *Fulgent.*
Quæstionare, quæstionem habere, per tormenta quærere.
Quæstionatus, a, um, in quæstione tortus.
Qualitativus, qualitatem habens.
Quartallum, canistrum, vel cophinus, in quo mortui efferuntur.
Quarto, as, quartum quemque lego. *Gloss.*
Quatambria, quatuor anni tempora in Ecclesia.
Quaternio, compositio quatuor rerum, ut militum, chartarum, &c.
Quatrio, numerus quaternarius in ludo tesserarum. *Isid.* sll. 65.
Quentiam pro potentiam (a *queo*) veteres aliquando scripsere. *Sipontin.*
Querelans, querens. *Serv. in Eclog.* 1.
Queritor, &
Querulor, sæpe queror.
Querulosus, querulus.
Quietorium, sepulcrum. *Gruter.* 850. 2. & 1135. 11.
Quietudo, quies. *Gloss.*
Quimus, quinque annorum.
Quinqueplex, quintuplex. *Gloss.*
Quisquiliatus, coccineus.
Quotannis, a, &
Quotennis, a, quot annorum.
Quatuplex, &
Quotuplus, quotus, quot generum.

R

RAbbi, ῥαββί, magister. Vox Hebr.
Rabbinus, magister Hebræus.
Rabboni, ῥαββουνί, magister mi. Vox Hebr.
Racha, ῥακά, vanus, fatuus, levis. Vox Hebr.
Radicalis, qui est a radice.
Radicare, & Radicari, radices agere.
Radificere, idem.
Ragazium, puer, adolescentulus.
Ramphos, eos, ῥάμφος, rostrum avium.
Ran, ira, vel locus iræ. Hinc rancor, rabies. *Cathol.*
Rancidor, aris, rancidus fio. *Fulgent.*
Randelles, circuli, orbiculi.
Randum, arbitrandum: a reor. *Gloss. Isid.*
Rapisma, ῥάπισμα, alapa.
Rapunculus, radix, quæ comeditur in acetariis.
Raro, as, rarum facio.
Rasa, vestis genus.
Rasamen, rasura eboris.
Raso, as, rado.
Rasorius, ad radendum aptus.
Ratificatio, firmatio.
Ratifico, ratum habeo, firmo.
Rato, as, ratum facio.
Rator, oris, judex, qui ratur, censet.
Raucedo, ravis. *Isidor.*
Rauce, adverb. *Serv. ad Æn. 9.* 124.
Rauseo, reusus fio. *Gloss.*
Raucor, aris, raucus sum, aut fio. *Gloss.*
Reactio, actio reciproca.
Reago, vicissim ago.
Realis, qui re ipsa est: cui opponitur verbalis.
Realitas, qualitas rei.
Realiter, re ipsa.
Rebellator, qui rebellat.
Rabilis, opinabilis: a reor.
Reburrus, capite hispidus. *Isid. Gloss.* Item recalvaster.
Recalx, alcis, recalcitrans. *Commodian.*
Recapitulatio, anacephalæosis. *Cassiod.*
Recauta, apochæ species. *Novell.* 130.
Recentaria, quæ recens aliquid fert.
Recise, breviter.
Recitabulum, locus ubi recitatur. *Isidor.*
Reclinatorium, pulvinus.
Recommendabilis, commendabilis.
Recommendatio, commendatio.
Recommendo, commendo.
Reconvenio, contrariam actionem intento.
Recriminor, invicem criminor.
Rectangulus, rectos habens angulos.
Rectifico, blando calore denuo destillo.
Rectilineus, rectis lineis constans.
Recuperabilis, qui recuperari potest.
Recussabilis, qui retro quati potest. *Cæl. Aurelian.*
Recusso, repercutio.
Redargutio, confutatio. *Boeth.*
Redargutor, confutator.
Redditor, qui reddit.
Redemptionalis charta, quæ datur, cum quis semet e servitute sua pecunia redimit.
Redhibitor, qui redhibet.
Redhostimentum, gratiæ & beneficii retributio.
Redimicolo, redimiculum solvo. *Gloss.*
Redulos, strues lignorum ardentium.
Refarcio, refercio.
Refectorium, triclinium.
Referendarius, qui refert, & defert. *Cassiod.*
Reflatilis, reflans. *Zeno Veronens.*

a Reflo-

Reflexe, oblique.
Refo, retro vel contra spiro.
Refloreo, refloresco.
Refluamen, quod refluit. *Venant. Fortun.*
Refluxus, refluus motus, regressus.
Reformabilis, qui reformari potest.
Refragium, contrarium suffragio.
Refrigeo, refrigesco.
Refrigerator, qui refrigerat.
Refrigerium, refectio, levamen.
Refrigo, rursus frigo.
Refrutico, rursus frutico.
Refugisco, refugio. *Commodian.*
Refulgesco, refulgeo.
Regendarii, notarii, qui libellos supplices in codicem referunt.
Regeneratio, nova generatio.
Registrum, regestum.
Regularitas, ratio regulæ.
Regulaticus, per regulam dirigens.
Regulus, basiliscus. Item parvus rex. Item parva quædam avis.
Rehisco, iterum hisco. *Gloss.*
Rejectitius, rejiculus. *Servian.*
Reinvito, rursus, aut vicissim invito.
Rejuvenesco, iterum juvenis fio.
Releta, orum, quæ referuntur ad alterum.
Relevium, honorarium, quod novus vassallus patrono introitus causa lergitur.
Reluminatio, mutua illuminatio. *Gloss.*
Remeculus, genus navigii, quo Lemnii utebantur.
Rememoratio, recordatio. *Sarisber.*
Remissor, qui remittit. *Ambrof.* & *Petr. Chrysol.*
Remoratio, retardatio.
Remoratus, qui } retardat.
Remorotrix, quæ } retardat.
Remulculo, as, remulco traho.
Remulus, costarum pars latior apud Anatomicos.
Remunerabilis, qui alio munere æquari potest.
Renale, zona circa renes. *Carbol.*
Renascibilis, qui renasci potest.
Renascibilitas, facultas renascendi.
Renego, iterum nego, denego.
Renitiosus, renosus.
Renones, velamina humerorum & pectoris usque ad umbilicum, intortis villis hispida, ad imbres arcendos. *Isidor.*
Renosus, laborans ex renibus.
Renunculi, parvi renes.
Renus, animal quadrupes, hirci valde simile. Alii agnum interpretentur.
Repagino, rursus compagino. *Petr. Chrysol.*
Repagularii judices, qui ad fores Curiæ jus dicunt. Hinc repagularia acta, &c. *Scriban.* & *Budæus.*
Reparamen, reparatio. *Sipontin.*
Repariasso, fœdus frango, pactis non sto, more Pariorum.
Repelta, lapis excelsus. *Gloss.*
Repensatio, compensatio. *Salvian.*
Repertitius civis, qui non origine, sed jure civis est, quasi repertus & adscitus. *Auct. declam. in Cicer.*
Reprehensibilis, reprehendi dignus. *Salvian.*
Repressalia, alienæ rei occupatio, clarigatio. *Novell. constitut.*
Reprobabilis, improbatus, damnatus.
Reprobatitius, reprobandus. *Gloss.*
Repumico, rursus pumice expolio.
Repystira, ludus latrunculorum.
Reqursa, libellus supplex.
Resecatio, resectio. *Salvian.*
Reservatio, actus reservandi.
Resignator, qui resignat. *Gloss.*
Resinifer, resinam ferens.
Resopio, iterum sopio. *Fulgent.*
Resortior, iterum sortior.
Resortus, territorium, jurisdictio.
Respective, respectu habito.
Respirium, spiratio. *Gloss.*
Resplendentia, splendor.
Responsalis, procurator.
Responsorius, respondens. *Isid.*
Restiarius, qui restes facit. *Gloss.*
Resticularius, restiarius. *Gloss.*
Retempero, tempero. *Theod. Priscian.*
Retentator, qui rursus tentat. Item qui res alienas retinet. *Cassiod.*
Reticella, parvum rete.
Reticesco, reticeo.
Retifex, qui retia facit.
Retina, pellicula quædam in oculis.
Retorsio, actus retorquendi.
Revediare, debitorem se agnoscere.
Revelamen, revelatio. *Zeno Veronens.*
Revirido, rursus viridem facio.
Revolutio, conversio.
Reungo, rursus ungo.
Rha barbarum, centaurium majus, herba similis rha Pontici.
Rhabdomantia, ῥαβδομαντεία, divinatio per baculum.
Rhabduchi, ῥαβδοῦχοι, lictores.
Rhabenus, magister.
Rhadamantheus, ῥαδαμάνθειος, ad Rhadamanthum pertinens.
Rhæbus, ῥαιβός, incurvus.
Rhagoides, ῥαγοειδής, tunicula oculi circa uveam.
Rhagologus, ῥαγολόγος, acinos colligens. Est epitheton echini.
Rhagopodes, ῥαγόποδες, fissuras in pedibus habentes.
Rhapsodi, ῥαψωδοί, recitatores. Item interpretes versuum Homeri.
Rhapsodia, ῥαψῳδία, contextura, & quasi consarcinatio carminum, præsertim heroicorum.
Rhegmochasmus, ῥηγμοχασμός, hians ruptura.
Rhembus, ῥέμβος, vagabundus, erro.
Rhetinites, ῥητινίτης οἶνος, vinum resina conditum.
Rheumatidiare, rheumatismo laborare.
Rhineæ, fici nigri.
Rhinenchytes, ῥινεγχύτης, instrumentum, quo aliquid in nares injicitur.
Rhiza, ῥίζα, radix.
Rhizologus, ῥιζολόγος, qui radices colligit.
Rhizophagus, ῥιζοφάγος, qui radicibus vescitur.
Rhizotomicus, ῥιζοτομικός, ad radicum excisionem faciens.
Rhizotomus, ῥιζοτόμος, qui radices secat.
Rhodonia, ῥοδωνία, rosetum.
Rhoicus, ῥοϊκός, fluxione laborans.
Rhoiscus, ῥοΐσκος, corymbus aureus.
Rhomboides, ῥομβοειδής, rhombi figuram habens.
Rhopalicus, ῥοπαλικός, versus, qui a monosyllaba voce incipiens, gradatim crescit, & ῥόπαλον, h. e. clavam Herculis imitatur, ut Spes Deus æternæ stationis conciliator.
Rhopographia, ῥωπογραφία, virgultorum stirpiumque descriptio.
Rhoptron, ῥόπτρον, annulus in valvis januarum, quo pulsatur.
Rienosus, laborans ex renibus.
Rigefacio, rigere facio, frigore afficio.
Rigorose, severe, stricte.
Ringo, is, ringor, eris.
Ripariola, hirundo in ripis fluminum nidificans. *Marcell. Empir.*
Risibilis, qui ridere, aut rideri potest. *Boeth.*
Risorius, ridiculus. *Fulgent.*
Rito, as, ritum habere facio.
Rivarius, rivalis. *Gloss.*
Rivora, um, parvi rivi. *Auct. rei agrar.* apud *Boeth.*
Roboretum, locus roboribus consitus.
Robuste, nervose, fortiter.
Rocca, colus.
Rogamen, rogatio. *Gloss.*
Rogarius, qui rogum parat.
Rogatarius, petitor. *Isid. Gloss.*
Rogatura, petitio. *Gloss.*
Romandiola, provincia Æmiliæ.
Romanense, pessulum.
Romania, regio Thraciæ.
Rorigenæ, rore geniti.
Rosarius, rosarum venditor. *Gloss.*
Rosor, qui rodit. *Ambrof.*
Rotaticum, quod de vectura super rotas solvitur.
Rotulus, volumen actorum.
Rubecula, avis collo, pectore, ac ventre rubens.
Rubetra, avis minima circa rubos vivens.
Rubicilla, idem.
Rubinus, gemma diaphana, rutilans, & rubens.
Rubranus, rubeus, ruber. *Alcim. Avit.* 5. 525.
Ructator, qui ructat.
Ructito, sæpe ructo.
Rues, ruina. *Gloss. Cyrilli.*
Rufeo, es, rufus sum.
Rulla, rusticus. *Gloss.*
Rumigero, divulgo. *Gloss.*
Rupa, ex utraque parte acutus. *Gloss. Isid.*
Ruptura, ruptio. Item ager proscissus.
Ruraliter, more ruris, rustice. *Cassiod.*
Ruricolaris, ruricola. *Venant. Fortun.*
Ruspina, manibus tero. *Gloss.*
Rotela, animal quoddam venenatum, stellio.

S

SAbe, mensis Februarius Syrorum lingua.
Saccello, as, saccellos calidos ad fovendum impono.
Saccophorus, σακκοφόρος, sacco vestitus: vel saccum ferens.
Sacire, proprium facere, occupare.
Sacitza, depopulatio.
Sacramentalis, ad Sacramenta pertinens.
Sacramentarius, qui jurat. *Gloss.*
Secrifex, sacerdos.
Sacrimonium, conditio, seu relatio rei sacræ. *Gloss.*
Sacrista, æditimus.
Sacrivus, rutivus.
Sæpe sæpius, persæpe.
Sæpis, e, & Sæpus, a, um, copiosus, abundans.
Sagane, vas, in quo aliquid tenetur.

Saga-

Sagaris, σαγαρις, fecuris Amazonum.
Sagatio, ludus, quo fago multorum manibus diftento impofitum aliquem in altum jactabant.
Sagenula, parva fagena. Item navis parva inftar fagenæ expanfæ. *Pap.*
Sagibaro, fapiens vir. Item fenator.
Sagimen, adeps.
Saginator, qui faginat.
Sagittalis, fagittarius.
Sagittator, idem.
Sagmatus, fagmate inftratus. *Gloff.*
Sagminarius, legatus, qui fagmina fert.
Sala, atrium domus.
Salacoma, σαλακωνια, &
Salaconia, σαλακωνεία, jactantia.
Salicetum, falictum.
Salifator, qui ex membrorum palpitatione divinat. *Ifid.* & *Sarisber.*
Saliso, palpito. *Gloff.*
Salivaris, ad falivam pertinens.
Sallivum, faliva.
Salpiax, σάλπιγξ, tuba.
Salfedo, falfus humor.
Salficium, botellus, farcimen.
Saltim, faliendo.
Salvatio, falus. *Beda.*
Salvatrix, fervatrix.
Salvatus, fervatus.
Salutatorium, locus, ubi falutaturi conveniunt.
Sama, creta Gallica. *Ifidor.*
Samardacus, homo ridiculus. *Gloff.* Item terminus bifurcus.
Sambucetum, locus fambucis confitus.
Sambuciarius, qui fambuca canit.
Samiare, acuere. *Gloff.*
Samiator, famiarius.
Samica, pulvis. *Gloff. Ifid.*
Samoena, genus navigii prora demiffa, apud Samios.
Samphoræ, σαμφόραι, equi, quibus impreffum erat Σ.
Sanativus, faluber.
Sanctificatrix, quæ fanctum facit.
Sandalotheca, σανδαλοθήκη, fandalorum repofitorium.
Sandapilo, onis, vafpillo. *Gloff. Philox.*
Sandicinus, fandicis colorem habens.
Sanguifluus, fanguine fluens.
Sannator, irrifor. *Gloff.*
Sanno, as, irrideo.
Sapharium, atrium templi.
Saphena, σαφηνή, vena, quæ fupra genu tripartito finditur.
Saponarius, faponem faciens. *Plin. Valerian.*
Saponatum, fapo aqua maceratus. *Theod. Prifcian.*
Saporo, as, fapidum reddo, condio. *Petr. Chryfol.* & *Dracont.*
Saporofus, fapidus, faporus. *Confentin. Afer.*
Sappa, ligo, onis.
Sappula, parvus ligo.
Saprus, σαπρός, putris.
Sarabus, σάραβος, muliebre pudendum.
Saraph, ferpens ignitus & venenatus.
Sarcinare, farcinas componere, conſarcinare, confuere.
Sarcitector, qui ex multis tabulis unum tecti facit corpus, tignarius. *Ifid.* 19. 19.
Sarcitrix, farcinatria.
Sarcocele, σαρκοκήλη, hernia carnofa.
Sarpa, ἅρπη, falx vinitoria.
Satiabilis, qui fatiari poteft.
Sationarius ager, fationi aptus.
Satum, menfura fextariorum vigintiquatuor. *Matth.* 13. 33.
Saturabilis, qui faturari poteft.
Saturanter, &
Saturatim, affatim. *Gloff.*
Saturatio, fatietas. *Gloff.*
Satyrias, σατυρίας, morbus in cute, præfertim faciei, eam corrumpens.
Satyriafmus, σατυριασμός, morbus quo glandulæ circa aures inflammantur.
Satyrice, σατυρικῶς, fatyrorum more.
Satyrifta, σατυριστής, pantomimus.
Saucitas, fauciatio. *Cal. Aurelian.*
Saufarifmus, σαυσαρισμός, linguæ hæfitatio.
Saxefco, faxum fio. *Scriban.*
Scabinus, fenator, judex, adfeffor.
Scachus, cellula, cubile latrunculorum.
Scalenus, σκαληνός, latera tria inæqualia habens.
Scalperum, calceus.
Scalticus, impetigine laborans. *Theod. Prifcian.*
Scaltus, ti, impetigo.
Scambofus, fcambus.
Scammaria, latro, obfeffor viarum.
Scandalum, σκάνδαλον, offendiculum.
Scandicopola, σκανδικοπώλης, qui fcandicem vendit.
Scanfor, qui equum fternit, ut infcendatur. *Gloff.* Item qui equum fcandit.
Scapana, σκαπάνη, ligo, farculus.
Scapilium, fcapulæ, dorfum, humeri.

Scapularis veftis, quæ fcapulas tegit.
Scara, combuftio ignis. *Pap.*
Scaramangis, genus veftis.
Scartanea, lorum.
Sceffila, menfuræ genus apud Germanos.
Scenifactor, & Scenofactor, qui fcenas, umbracula, & velatia facit.
Scenofactoria ars, quæ umbracula, & tabernacula facit.
Scenopegia, σκηνοπηγία, feftum tabernaculorum apud Hebræos.
Schediafmata, σχεδιάσματα, fcripta tumultuaria, & ex tempore.
Schedicus, σχέδιος, extemporarius, fubitarius.
Schinus, σχῖνος, genus arboris maftichem exfudans.
Schifmaticus, σχισματικός, diffentiens, difcors, divifus.
Sciamachia, σκιαμαχία, pugna umbratilis, armorum meditatio.
Sciatica, & Sciaticus morbus, quo coxarum juncturæ laborant: ab ἰσχίον, coxa, unde ἰσχιαδικός.
Scindapfus, genus plantæ fimile hederæ.
Sciomantia, σκιομαντεία, divinatio per umbras mortuorum.
Sciffibilis, fciffilis. *Octav. Horatian.*
Sclavus, fervus captivus.
Scolax, acis, funis, funale. *Ifidor.*
Scolopax, acis, σκολόπαξ, genus pifcis, item avis, quæ in arbore nunquam fedet.
Scolopomachærion, σκολοπομαχαίριον, cultellus chirurgicus palo fimilis.
Scolus, σκῶλος, pagus incultus fub Cithærone in Bœotia. Item vermis.
Scommatice, σκωμματικῶς, cum irrifione. *Smith Invenit.*
Scopelifmus, σκοπελισμός, lapidum pofitio in agro alieno: de quo V. *Ulpian. Digeftor. lib.* 47. *tit.* 11. *leg.* 7.
Scopo, as, fcopis purgo. *Ifai.* 14. 23.
Scopo, is, idem. *Pfalm.* 76. 7.
Scorditarius, qui ephippia facit.
Scordifcus, ephippium. Item corium crudum.
Scorpio, σκορπίος, virga nodofa, vel aculeata ad cædendum. *Ifidor.*
Scorpionares, qui fcorpionibus fagittas, vel faxa jaciunt.
Scortatio, fcortorum affectatio.
Scortulum, fcortillum.
Scotoma, σκότωμα, vertigo capitis, & oculorum tenebræ. *Ifidor.*
Scotomare, vertiginoss capitis inducere. *Theodor. Prifcian.*
Scotomaticus, σκοτωματικός, qui fcotomate laborat.
Screabilis, qui exfcreari poteft.
Screatio, exfcreatio.
Scribillo, as, fcribo.
Scriniolum, parvum fcrinium, arcula.
Scriptiuncula, brevis fcriptura. *Salvian.*
Scrobatio, fcrobium effoffio.
Scrofulæ, ftrumæ.
Scrutanter, fcrutando. *Ambrof.*
Scrutarium, locus, ubi fcruta venduntur. *Gloff.*
Scrutillus, ventriculus fartus.
Scrutinare, fcrutari.
Sculca, excubiæ.
Sculcator, excubitor.
Scuria, flagellum e corio.
Scuticula, parva fcotica.
Scybalon, σκύβαλον, quifquiliæ, rudus, ftercus. *Vindician. ad Valentinian. Imp.*
Scylax, σκύλαξ, canis.
Scyphium, σκυφίον, parvus fcyphus.
Scythiffare, σκυθίζειν, largiter bibere Scytharum more.
Secretarius, minifter ab arcanis.
Sectantia, actus fectandi. *Vigilius apud Barth.* 54. 3.
Sectatus, us, fectatio.
Secundina, folliculus, in quo fetus involvitur.
Securicularius, qui fecures fert. *Gloff.*
Securo, as, fecurum reddo.
Sedapium, fedes apium, alveare. *Caper.*
Sedetum, foffa, ubi fedent milites: aut foffa, ubi funt muri.
Seditionarius, feditiofus. *Gloff.*
Seditionor, feditionem moveo. *Gloff.*
Seducibilis, feductilis.
Segmentarii, qui opera ex fegmentis faciunt.
Sejugæ, quadrigæ fex equorum. *Ifid.*
Sejuncte, & Sejunctim, feparatim.
Selectus, us, felectio.
Seleucides, calceamentum quoddam muliebre.
Selliffo, σελλίζω, jacto, afcendo.
Selliflernium, multarum fedium apparatus. *Gloff.*
Semicaput, dimidium capitis.
Semicingo, dimidia parte cingo. *Æthic. in Cofmograph.*
Semicipium, dimidium caput. *Gloff.*
Semicupium, vas ad modum lyntris, in quo homo poteft refupinus jacere.
Semidiapafon, &
Semidiapente, &
Semiditonus, voces funt hybridæ Muficorum.
Semidrachma, dimidium drachmæ.
Semijejunus, dimidio jejunus.
Semilaterium, femilater.
Semilunium, dimidia luna.
Semimembranofus, dimidio membranofus.
Semiminima, nota parva Mufica.

Semimodius, semodius.
Seminatrix, quæ seminat.
Seminervosus, dimidio nervosus.
Semiotica, æ, σημειωτική, Medicinæ pars, quæ per præsentia symptomata ad morbi causam procedit.
Semiplagium, parvum rete.
Semiquinarius, a, um. Semiquinaria divisio est, cum in scandendis versibus quinque pedes per dimidium dividuntur, ita ut post duos pedes cæsura supersit, ut Arma vi-rumque ca-no. Græce est πενθημιμερής, penthemimeris.
Semiremex, igis, dimidiatus remex.
Semiseptenarius, a, um. Semiseptenaria divisio est, cum in dimensione versuum post tres pedes syllaba remanet, ut Arma vi-rumque ca-no Tro-jæ. Græce est ἑφθημιμερής, hepthemimeris.
Semispathium, dimidia spatha.
Semitogatus, dimidio togatus.
Semitogium, dimidiata toga.
Semiviridis, dimidio viridis. *Gloss. Cyrilli*.
Semivocabilis, semivocalis.
Semneum, σεμνεῖον, locus venerabilis.
Senescalcus, armenti custos. Item mensæ præpositus.
Sensatio, sensus.
Sensitivus, sensum habens.
Sensualiter, secundum sensum. *Ærisber.*
Sentificare, sentire facere. *Claudian. Mamert.*
Seorsim, seorsum.
Separativus, separans. *Gloss.*
Sepedon, ulcus putridum, σηπεδών.
Saphora, gallina. *Pap.*
Septangulus, septem habens angulos.
Septuosus, obscurus.
Septuplex, &
Septuplus, septies duplus.
Sepulto, as, sæpe sepelio. *Venant. Fortun.*
Sepultorium, locus sepulturæ. *Gloss.*
Sequestratim, separatim. *Cassiodor.*
Serarius, qui seras facit.
Sermocinator, orator, disputator, dialogista.
Serna, scabies periginosa.
Sernosus, periginosus. *Theod. Priscian.*
Sero, as, sera claudo.
Serpedo, rubor cutis cum membrorum assiantia.
Serpentiformis, tortuosus instar serpentis. *Vet. Interp. Iren.*
Serphus, σέρφος, genus insecti simile formicæ, vel culici.
Serrarius, qui serra lapides secat. *Gloss.*
Serratrina, locus, ubi serra secantur lapides. *Non. c. 1. n. 320.*
Serto, as, corono. *Gloss.*
Servatorium, ad servandum aptum. *Gloss.*
Serula, parva sera.
Sesamis, σησαμίς, placenta ex sesamo & melle crudo.
Sesquatus, sesqui auctus.
Sesquicubitalis, cubitum habens & dimidium.
Sesquicubitus, cubitus cum dimidio.
Sessiva, æ, pars corporis, qua sedetur.
Setaceum, vannus ex setis.
Setaceus, a setis factus.
Setarium, vannus setaceus.
Setarius, qui e setis peniculos facit.
Setatium, vannus e setis.
Seto, as, setis purgo.
Sevectus, seorsum vectus.
Sevocator, qui sevocat. *Gloss.*
Sextanus, sextus.
Sibilator, qui sibilat.
Sicinnis, σίκιννις, sicinnium.
Sicrica, velum quo feminæ sacrificantes utebantur.
Sicyopepon, σικυοπέπων, genus cucumeris.
Siderosus, sidere percussus. *Gloss.*
Sifilare, sibilis explodere, convicio incessere.
Sifilatio, convicium. *Non. c. 12. n. 49.*
Signarius, statuarius. *Gloss.*
Significatum, indicatio. *Gloss.*
Signio, is, signo.
Sigymnum, σίγυμνον, jaculi genus.
Silicatus, silice stratus.
Siliquaticum, vectigal, quod in nundinis ob vendendum penditur.
Simatus, simus. *Sulp. Luperc. in eleg. de Cupidit.*
Simplagium, quoddam parvum rete. *Gloss.*
Simpo, vasculum cum tenui fistula ad pitissandum vinum.
Simpularia, æ, res minuta, & nullius pretii.
Simpulator, amicus sponsi, qui cum eo est assiduus in convivio. *Isid. & Fulgent. Planc.*
Simulatilis, fictus, simulatus. *Venant. Fortun.*
Simultum, vermis in cornu arietis. *Isid. Gloss.*
Sinapinus, σινάπινος, qui est e sinapi.
Sinuatio, curvatio. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Siphra, nota.
Sireu, vestis tenuis & pellucida.
Sirium, pallium leviter contextum.
Sirones, pediculi inter cutem & carnem enascentes.
Sitellum, sitella. *Gloss. Cyrilli.*
Sitibundus, valde sitiens. *Onomast. vet.*

Siticula, parva sitis. *Gloss.*
Sitocomi, σιτοκόμοι, curatores annonæ.
Sitocomia, σιτοκομία, cura frumenti & annonæ.
Sitonæ, σιτῶναι, sitocomi.
Sittyba, σιττύβα, membrana, qua teguntur libri.
Situatio, situs, locus, positio, loci natura.
Smarides, σμαρίδες, mulieres furiosæ.
Smegmatopola, σμηγματοπώλης, qui smegma vendit.
Smiris, *vel* Smyris, idis, *&* itis, σμύρις, lapis, cujus pulvere poliuntur gemmæ, marmora, chalybs.
Sobracomes, gubernator.
Sobriosus, sobrius. *Cyprian.*
Sociator, qui socios facit & jungit.
Sodomitanus, Sodomiticus. *Ambros.*
Solamentum, solamen. *Paulin. Nolan.*
Solidamen, solidamentum. *Venant. Fortun.*
Solidium, stipendium.
Soliloquus, qui secum loquitur.
Solitarie, &
Solitario, sine socio, secreto.
Solœcophanes, σολοικοφανές, error solœcismi speciem habens, ut Præneste sub ipsa, *Virg. 8. Æn. v. 561.* In Eunuchum suam. *Terent. Eun. prol. v. 32.*
Somatophylax, σωματοφύλαξ, custos corporis.
Somatopœja, σωματοποιΐα, figura, qua rei corporis experti vocem corpusque damus.
Somnialis, ad somnium pertinens. *Fulgent.*
Sonus, a, um, sonans, sonorus. *Isidor.*
Sophicus, σοφικός, ad sophiam pertinens. *Prosper Aquitan. de provid. Dei, v. 673.*
Sophophilus, σοφόφιλος, sapienter amans.
Sophronisteres, σωφρονιστῆρες, duo dentes, qui postremo nascuntur circa ætatis annum vigesimum.
Sophronisterium, σωφρονιστήριον, locus, in quo dissoluti homines corriguntur.
Sophrosyne, σωφροσύνη, temperantia.
Sopolium, suburbium.
Sorbillator, degulator. *Isid. Gloss.*
Sordidatio, sordium inductio. *Sarisber.*
Sordiscem, corium crudum. *Isidor.*
Sordities, sordes.
Soriceus, ad soricem pertinens.
Sororicidium, occisio sororis. *Gloss.*
Sororius, ii, filius, item maritus sororis meæ.
Sortiarius, divinus per sortes.
Sortilegium, divinatio per sortes. Item ductio sortium.
Sortividus, qui per sortes videt futura.
Soteria, æ, σωτηρία, salus.
Spadiceus, *&* Spadicus color, badius, spadix.
Spagyria, chymia, ars segregans purum ab impuro.
Spagyricus, *&* Spagyrus, chymista.
Spalathium, massa ficuum.
Spanadrapus, tela utrinque liquido emplastro illita.
Spanopogon, σπανοπώγων, raram barbam habens.
Spargana, σπάργανα, cunabula.
Sparganum, herba, quæ & carex dicitur.
Spargo, inis, aspergo. *Venant. Fortun.*
Sparrarius, avis accipitri similis.
Spartopola, σπαρτοπώλης, qui spartea texta vendit.
Spatalari, molliter & delicate vivere.
Spatharius, qui spathas facit. Item satelles, custos corporis.
Spathiurus, animal caudam habens spathæ similem.
Spathius, armiger.
Spathomele, σπαθομήλη, specillum chirurgicum latius. *Theod. Priscian.*
Specificatio, &
Specificative, &
Specificativus, &
Specifico, as, &
Specificus, sunt voces Philosophorum barbare loquentium.
Specularius, qui specula, vel specularia facit. *Gloss.*
Speculativus, contemplativus.
Spembundus, spei plenus. *Mantuan.*
Spermologus, σπερμολόγος, avicula frugum semina legens. Item loculejus.
Spernulus, spretor. *Gloss.*
Sphacelismus, σφακελισμός, &
Sphacelus, σφάκελος, morbus, quo membrum emoritur, & ipsum os afficitur.
Sphæristicus, σφαιριστικός, ad sphæram, seu pilam pertinens.
Sphæroter, σφαιρωτήρ, corrigia.
Sphærula, parva sphæra, seu pila.
Sphenica, genus pilæ majus paganica.
Sphygmos, σφυγμός, pulsus arteriæ.
Spirarchus, σπειράρχης, dux cohortis, primipilus.
Spiriolus, animal quoddam quadrupes.
Splendifluus, splendorem spargens.
Spondophori, σπονδοφόροι, libaminum portatores.
Spongiator, qui spongias captat.
Spontanee, sponte, ultro.
Sportellarius, qui sportellam portat.
Spartulare, sportulam accipere.

Spudaſtes, σπουδαστής, fautor.
Sputarium, ſputum. *Gloſs. Iſid.*
Squarra, cruſta cavis ulceribus accreſcens.
Stagnator, qui ſtannea vaſa facit.
Stagnicola, qui in ſtagno degit.
Stagno, as, ſtanno tego. *Gloſs.*
Stagnum, &
Stannum, ſtanneum.
Stapea, ædis, vinculum, in quo ſedentes in equo pedes ponimus.
Staphyle, σταφυλή, uva.
Stathmos, σταθμός, diverſorium, hoſpitium, caupona. Item menſura CXXI. ſtadia cum dimidio continens.
Statice, στατική, ars, ſeu ſcientia ponderum.
Staticus, στατικός, ſiſtendi vim habens. Item ponderum peritus.
Statiuncula, parva ſtatio.
Statuæ, ſervi ante patronum ſtantes.
Statutum, decretum, conſtitutio.
Stauro, σταυρῶ, palum defigo.
Stauropegium, σταυροπήγιον, cruci affixio.
Steganomium, στεγανόμιον, pecunia, quæ ſolvitur pro hoſpitio.
Stelliſicus, ſtellatus.
Stellionator, impoſtor. *Gloſs.*
Stephanoma, στεφάνωμα, materia, ex qua coronæ fiunt.
Stephanopola, στεφανοπώλης, qui coronas vendit.
Stephanus, στέφανος, corona.
Stera, ὑστέρα, matrix, uterus.
Stereometria, στερεομετρία, menſura ſolidorum.
Sterrhogonia, στερρογονία, tus maſculum.
Stibinus, a, um, qui eſt e ſtibio.
Stichos, στίχος, ſeries, ordo.
Stigmatus, ſtigmate notatus, στιγματίας.
Stigo, στίζω, incito, pungo.
Stillatio, deſtillatio.
Stipabilis, qui ſtipari poteſt.
Stirpo, as, exſtirpo. Item radices ago.
Stirillum, barba caprina.
Stlatarius, rector navis, quæ ſtlata dicitur.
Stlengis, στλεγγίς, gutta olei. Item quoddam ornamentum capitis.
Stoa, στοά, porticus.
Stocius, ſtultus, inſanus.
Stœcheum, στοιχεῖον, littera, elementum.
Stoma, στόμα, os, oris.
Strabiſmus, στραβισμός, vitium ſtrabonis.
Stragulatus, ſtraguli modo factus.
Stranguria, στραγγουρία, lotii ſtillicidium.
Stratocopus, viator.
Stratopedarches, στρατοπεδάρχης, dux exercitus, imperator.
Stratopedarchia, στρατοπεδαρχία, munus ducis.
Stratorium, ſtragulum.
Stremus, redimiculum.
Streperus, ſtrepens.
Strictoria tunica, quæ ad corpus ſtringitur.
Strigilarius, qui ſtrigiles facit. *Gloſs. Cyrilli.*
Strigilo, as, ſtrigili rado, deſtringo. *Onomaſt.*
Strigoſitas, macritudo.
Stroma, στρῶμα, quodvis ſtragulum. Item liber miſcellaneorum.
Strongyloproſopos, στρογγυλοπρόσωπος, qui facie rotunda eſt.
Strongylus, στρογγύλος, rotundus.
Stuba, vel
Stufa, cubiculum caldarium.
Stulticen, qui ſtulta canit. *Sariſber.*
Stulticinium, ſtultus cantus. *Id.*
Stupefactio, admiratio, ſtupor. *Auguſtin.*
Stupefactor, qui admiratur & ſtupet. *Sidon.*
Suadibilis, ſuaderi qui facile poteſt.
Suavidus, ſuavis. *Theod. Priſcian.*
Subalbeo, ſubalbicans ſum. *Caſſiod.*
Subalternus, ſecundus, ſubjectus.
Subaqueus, qui ſub aqua eſt.
Subaratio, actus ſubarandi.
Subarrho, as, arrham ſponſaliorum dare. *Ambroſ.*
Subarundino, as, arundine fulcio. *Dracont.*
Subbattere, occidere, aut pulſare.
Subcerniculum, vannus, cribrum.
Subcineritius panis, ſub cinere coctus. *Iſid.*
Subcontinuativus, ſecundo loco continuans. *Priſcian.*
Subcus, &
Subcutaneus, qui eſt ſub cute.
Subdiaconus. *Inſcript. Chriſt.* apud *Gruter.* 1049. 8.
Subdica, qui ſecundo loco dicit.
Subdivus, & Subdius, ſub dio poſitus. *Gloſs.*
Suberies, ſuber. *Iſid.*
Subſannare, irridere.
Subjectibilis, qui ſubjici poteſt.
Subigatrio, mulier tribas.
Subintelligo, ſimul & ſub alio intelligo.
Subitatio, ſubitus adventus.
Subitatus, ſubita re perculſus. *Cyprian.*
Subitillus, genus placentæ, quæ ſubito paratur.
Sublimator, qui in ſublime tollit. *Salvian.*
Sublitio, primus color, qui tabulæ inducitur.

Sublunaris, qui eſt ſub luna.
Submejta, qui in lectulo mingit. *Gloſs. Iſid.*
Submerſio, immerſio.
Submutatio, immutatio. *Gloſs.*
Subnitido, as, nitidum facio. *Venant. Fortun.*
Subordino, as, ſubjicio.
Subpudens, aliquantum pudens.
Subpungo, ſubtus pungo. *Eugen. Toletan.*
Subrogatio, ſubſtitutio. *Gloſs.*
Subrutilo, as, aliquantum rutilus ſum, ſubluceo. *Claud. Mamert.* 1. 25.
Subſannatio, irriſio, ſanna. *Gloſs.*
Subſannator, irriſor.
Subſequus, qui ſubſequitur. *Oroſ.*
Subſes, qui ſubtus ſedet.
Subſiſtentia, actus ſubſiſtendi.
Subſolaris, ſubſolanus. *Sariſber.*
Subſultaneus, ſubſultans. *Gloſs.*
Subſumo, ſuſcipio, aſſumo.
Subterfugium, refugium. *Sariſber.*
Subtutus, aliquantum cautus. *Commodian.*
Sububeres, qui ſub uberibus adhuc habentur. *Gloſs.*
Subventaneus, vento expoſitus, vento plenus, inanis.
Subunio, onis, hyphen, ὑφ' ἕν.
Succerniculum, vannus, cribrum.
Succeſſive, ſuccedendo, deinceps, protinus.
Succinatum vinum, colore ſuccini. *Iſidor.*
Succinctorium, pannus ſuccinctus, campeſtre.
Succubus, qui ſubjacet, & ſuccumbit.
Succuſſarius, ſuccuſſator.
Suefacio, aſſuefacio.
Surfio, affuſco.
Sufflatorium, inſtrumentum ad ſufflandum.
Suffraganeus, vicarius.
Suffrutices, plantæ mediæ inter arborem & fruticem.
Suffuſorium, opus fuſile.
Sugeos, es, ſugo.
Sugimen, ſuctus.
Suinus, ſuillus.
Suitas, conditio eorum, qui dicuntur heredes ſui.
Sulcatim, per ſulcos.
Suldadus, miles.
Sultanus, dominus, Imperator, princeps.
Sultor, cultor. *Gloſs. Iſid.*
Sumptuarius, qui pecuniam præbet in ſumptus. *Gloſs.*
Superabundanter, affatim.
Superadultus, valde adultus.
Superagnam, tunica oculorum extima.
Superalis, &
Superaria veſtis, quæ ſuper alias induitur.
Supererogo, ſupra quam juſtum eſt, præbeo.
Superexſto, exſiſto, ſupereminco.
Superexigo, ſupra id, quod juſtum eſt, exigo.
Superfetatio, ſecundarius conceptus prægnantis.
Superfugium, fuga.
Superilluſtris, valde illuſtris.
Superlimen, limen ſuperum. *Gloſs.*
Supernavigo, ſupra, aut præter navigo. *Gloſs. Cyril.*
Superſcriptio, inſcriptio.
Supervacanea, ſupervacuo.
Supervaleſco, bene valeo.
Suppetium, ſuppetiæ. *Commodian.*
Suppoſitor, qui dolo aliud pro alio ſubſtituit.
Suppullulo, ſubtus, vel poſt pullulo.
Surdeo, ſurdus ſum.
Surdeſco, ſurdus fio. *Ericius Cordus*, & *Eugen. Toletan.*
Surdo, as, ſurdum facio.
Suſcitamen, incitamentum. Sunt qui tribuunt *Apuleio*.
Suſpiciter, ſuſpicioſe. *Non.* 4. 337.
Suſtendo, tendo, clam tendo.
Suſtentator, qui ſuſtentat.
Suſtinentia, tolerantia.
Suſurrator, ſuſurro.
Suſurrioſus, idem. *Gloſs. Cyrilli.*
Suſurrium, murmur.
Sutelo, as, ſuo. *Gloſs.*
Sutelosus, fraudulentus. *Gloſs.*
Sutriballus, ſutor. *Vet. Scholiaſt. Juvenal. ad Sat.* 3. 150.
Syagros, σύαγρος, aper.
Sybariſſo, συβαρίζειν, Sybaritas deliciis imitor.
Sycoſis, σύκωσις, ulcus in modum fici.
Syllabus, σύλλαβος, index.
Sylloge, συλλογή, collectio.
Symballota, neutr. plur. συμβαλλωτά, veſtes coactii velleris, implexu potius quam texto confectæ.
Symbioſis, συμβίωσις, vita cum alio, conſuetudo.
Symbolæographus, συμβολαιογράφος, ſcriba, notarius.
Symbolicus, συμβολικός, ſignificans, aliud indicans.
Symmachia, συμμαχία, ſocietas in bello.
Symmachos, σύμμαχος, miles auxiliaris.
Symmyſta, συμμύστης, arcanorum conſcius: item ſocius in ſacerdotio.

Sym-

Sympatriota, conterraneus, tribulis.
Symposiarchus, συμποσιάρχης, &
Symposiastes, συμποσιαστής, moderator convivii.
Sympota, συμπότης, conviva, compotor.
Sympotria, conviva, compotrix.
Sympsalma, σύμψαλμα, actio variarum vocum in canta.
Symptoma, σύμπτωμα, quod simul cum alia re accidit.
Syn, σύν, cum
Synagia, συναγία, militum centuria.
Synallagma, συνάλλαγμα, permutatio, contractus.
Synaxis, σύναξις, congregatio, conventus.
Syncategorema, συγκατηγόρημα, quod per se nihil significat, sed alii verbo junctum sententiam efficit.
Syncategorematica vox, idem.
Synchronismus, συγχρονισμός, convenientia temporum.
Syncomistus panis, συγκομιστός, medius inter siligineum & cibarium.
Syncretismus, συγκρητισμός, repentina concordia inter inimicos.
Syncrisis, σύγκρισις, comparatio, collatio.
Syncrusius risus, συγκρούσιος, incompositus cum concussione.
Syndesmus, συνδεσμός, conjunctio, vinculum.
Synecdochicus, συνεκδοχικός, ad synecdochen pertinens.
Synechon, συνέχων, continens. Item firmans.
Synedrion, συνέδριον, concilium, consessus judicum.
Synizesis, συνίζησις, actus considendi. Item labes terræ subsidentis. Item figura synecphonesis.
Synochus, συνοχής, febris continua.
Synodia, συνοδία, congressio, conventus.
Synonymus, συνώνυμος, ejusdem nominis.
Synteresis, συντήρησις, conservatio, conscientia.
Synthesis, σύνθεσις, compositio.
Synthema, σύνθημα, signum pugnæ: tessera militaris: diploma: sententia brevis.
Syntomia, συντομία, concisio, brevitas. Item figura, qua res magnæ brevi ambitu describuntur.
Synonarius, qui scabilla pede pulsat.
Synusia, συνουσία, consuetudo. Item coitus.
Syphar, σύφαρ, pellis, exuvium serpentis.
Syrmæa, συρμαία, genus cibi ex melle & adipe, purgationibus aptus. Item genus Spartani certaminis, in quo victor hoc cibo donabatur. Item genus raphani.
Syrtus, σύρτος, apparatus vestium feminilium, synthesis.
Syrupus, succus ex herbis expressus.
Syscenia, συσκηνία, contubernium Spartanorum in publico convivantium.
Syscevasis, συσκεύασις, conjunctio rerum inter se contrariarum.
Sysita, sunita Scytharum e corio.
Syssitia, orum, συσσίτια, sodalitas, convivium.
Syssitus, σύσσιτος, sodalis.
Systalticus, συσταλτικός, contrahendi vim habens. *Martian. Capell.*
Systasis, σύστασις, constitutio in favorem alicujus, commendatio.
Systaticæ litteræ, συστατικαί, commendatitiæ.
Syzetesis, συζήτησις, disputatio inter duos.
Syzygus, σύζυγος, maritus, consors.

T

TAbacum, herba sic dicta a Tabaco insula in mari Boreali Americæ Meridionalis, ubi copiose provenit. Dicitur etiam Nicotiana a quodam Nicotio, qui eam ab America acceptam, ex Lusitania in Galliam transmisit.
Tabefacio, corrumpo.
Tabefio, corrumpor, tabesco.
Tabliæ, τάβλιαι, tabulæ in vestibus, mundi clavi.
Tablissare, ταβλίζειν, tabulis seu tesseris ludere.
Tablistes, ταβλιστής, qui tesseris ludit. *Gloss.*
Tabulo, as, tabulis sterno, aut vestio.
Tactica, es, τακτική, scientia aciei militaris instruendæ.
Tacticus, τακτικός, ad aciem militarem instruendam pertinens.
Tædiose, cum tædio. *Gloss.*
Tæditudo, tædium. *Gloss.*
Tæduchus, qui facem præfert.
Tæniosus, tæniis plenus. *Gloss.*
Taifali, Septentrionalis regionis milites.
Talarii, & Talares, articuli pedum.
Talas, cui tali perversi sunt. *Isid. Gloss.*
Taleo, as, cædo.
Talmud, codex & doctrinæ rerum Judaicarum.
Talmudicus, ad Talmud pertinens.
Tames, sanguis, cruor.
Tamino, polluo, contamino.
Tanaglia, forceps.
Tangano, as, adjuro.
Tantza, saltatio, chorea.
Tapax, furunculus. *Pap.*
Taphus, τάφος, sepulcrum.
Tarantula, insectum noxii morsus in agro Tarentino.
Tarea, vestis regia, aut stola purpurea. *Pap.*
Tarenus, genus nummi.
Tarichopola, ταριχοπώλης, qui salsamenta vendit.

Taringa, & Tarincha, palus aut virga ferrea acuta, tela tenuia ad torquendos Martyres in naribus & unguibus.
Tarion, genus ponderis.
Tarrium, quod corio tegitur in sella, aut curru.
Tautacismus, ταυτακισμός, cum plures voces a T littera incipiunt, ut O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tulisti. Item idem quod tautologia.
Tautogrammaton, ταυτογράμματον, carmen cujus omnes voces ab eadem littera incipiunt.
Tautotes, ταυτότης, tautologia.
Taxonus, animal quadrupes, alio nomine meles.
Taxoninus, ad taxonum pertinens. *Marcell. Empir.*
Taxus, taxonus.
Tectonice, es, τεκτονική, architectura.
Tegetarius, qui tegetes facit.
Tegularia sacrificia, aut veneficia, quæ supra tegulas fiebant. *Gloss. Isid.*
Tegularius, qui tegulas facit. *Gloss.*
Telephia, vulnera insanabilia, τηλέφεια.
Telephoria, τελωνεία, publicanorum munus. Item facultas exigendi tributa.
Telescopium, τηλεσκοπεῖον, instrumentum, quo res procul positas cernimus.
Teletarches, τελετάρχης, cæremoniarum, vel religionis institutor.
Teletarchia, τελεταρχία, principatus in condendis cæremoniis.
Teletus, τελητός, perfectus.
Telia, pegma quadratum, in quo farina venalis, τηλία. Item circulus cribri. Item tabula lusoria.
Telo, onis, uncus ligneus ad hauriendam aquam e puteo. *Sipontin.*
Telona, æ, m. τελώνης, publicanus.
Teloniacus, ad telonium pertinens. *Mantuan.*
Telos, τέλος, finis.
Temerario, temere.
Tempestarii, venefici, qui tempestates in aere concitant.
Temporarie, ad tempus. *Selvan.*
Tendo, onis, & dinis, extremitas musculorum, fibris & ligamentis constans, & ossi infixa.
Tenibilis, qui teneri potest. *Pap.*
Tentio, onis, actus extendendi. *Gloss.*
Tepiditas, tepor.
Tepidulus, aliquantum tepidus.
Terebella, &
Terebellum, parva terebra.
Terebrator, qui terebrat.
Terebrum, terebra.
Tergiductor, ultimæ aciei ductor.
Terma, τέρμα, terminus, finis.
Terminate, determinando. *Auct. Grammatic.* apud *Gesn.*
Terminator, qui terminum statuit.
Terraneola, avis alaudæ similis, sed sine apice in capite. *Sipontin.*
Terrefacio, terreo. *Onomast.*
Terricrepus, cum terrore crepans: epithetum fulminis.
Terse, polite, munde.
Tersor, qui terget. *Gloss.*
Tersorium, instrumentum ad tergendum. *Gloss.*
Tessaracoston, τεσσαρακοστόν, quadraginta dierum spatium ante & post partum, quo mulieres sacris abstinebant.
Tessaradecas, adis, τεσσαρακοντάς, numerus quadragesimus.
Tessellator, qui tessellas disponit.
Testudino, as, in testudinis modum construo.
Tetanoma, τετάνωμα, tetanothrum.
Tetradiæ, quatuor milites vigiles.
Tetraditæ, Sabbatiani, sabbato jejunantes.
Tetraetericus, τετραετηρικός, qui tertio quoque anno instauratur.
Tetrasteris, τετραετηρίς, quatuor annorum spatium.
Tetragonismus, τετραγωνισμός, quadratura.
Tetragrammaton, τετραγράμματον, nomen quatuor litterarum.
Tetragrammus, τετράγραμμος, quatuor linearum.
Tetrapenteteris, τετραπεντετηρίς, olympias, quia constat quatuor annis, & initio quinti.
Tetraplasis, τετραπλάσις, quadruplicatio.
Tetraplare, quadruplicem facere.
Tetraplus, τετραπλοῦς, quadruplus.
Tetrapodium, τετραπόδιον, mensa quadrupes, & quadrata.
Tetrasyllabus, τετρασύλλαβος, quatuor syllabarum.
Tetravela, vela quadruplicata.
Tetrobolum, τετρώβολον, nummus quatuor obolorum.
Textim, texendo.
Thalassiarcha, θαλασσιάρχης, dux classis navalis.
Thalassometra, θαλασσομέτρης, qui mare metitur.
Thalerus, uncia argenti. Item species nummi.
Thallophori, θαλλοφόροι, qui Athenis in festis panathenaicis ramos oleæ gestabant.
Therapeuma, curatio, medicina.
Thebet, mensis Januarius, vel December.
Theclatura, signatio.
Theion, vel Thion, θεῖον, sulphur.
Thelesis, θέλησις, voluntas.
Thelosapiens, affectans sapientiam.
Thenupha, agitatio: ritus, quo victimæ pectus in omnem partem agitatum, & quaquaversus motum attollitur.

Theorisis, θεώρησις, contemplatio, speculatio.
Theoretrum, munus sponsæ datum.
Theorica pecunia, θεωρικά, quæ datur pro sedilibus ad spectandum in theatro.
Theoricus, θεωρητικός, speculativus.
Theos, Θεός, Deus.
Thermanticus, θερμαντικός, calefaciens.
Thermopota, θερμοπότης, qui calidam bibit.
Thermus, θερμός, calidus.
Theseurizo, θησαυρίζω, rem & pecuniam congero.
Thesmophylaces, θεσμοφύλακες, custodes legum & institutorum.
Thetideius, Achilles filius Thetidis.
Thinx, donatio.
Thius, θεῖος, patruus, aut avunculus.
Thoracomachus, θωρακομάχος, qui thoraca indutus pugnat.
Thoracopœus, θωρακοποιός, thoracum artifex.
Threna, vestes floridæ & variegatæ.
Threnodia, θρηνῳδία, cantus lugubris.
Threnos, θρῆνος, questus, lamentatio.
Thria, θρῖα, folia ficus.
Thridacias, θριδακίας, lactucinus.
Thryallis, idis, ellychnium, θρυαλλίς. *Bapt. Mant.*
Thryoron, θρύορον, solanum.
Thurifico, thus incendo.
Thyinus, θύϊνος, cedrinus.
Thymbrites, θυμβρίτης οἶνος, vinum thymbra conditum.
Thymelæites, θυμελαΐτης οἶνος, vinum thymelæa conditum.
Thymiamaterium, vel
Thymiaterium, θυμιατήριον, acerra.
Thynnæum, θυνναῖον, sacrificium, quo piscatores thynnum Neptuno immolabant.
Thyra, θύρα, janua, ostium.
Thyroreum, θυρωρεῖον, locus inter duas januas.
Tibiarius, qui tibias facit. *Gloss.*
Tibicinalis, crepitacula.
Tibicinator, qui tibia canit. *Gloss.*
Tignatio, contignatio. *Gloss.*
Timoratus, timidus.
Tineatus, a tineis esus. *Gloss. Cyrilli.*
Tinnus, parvus annulus.
Titanicus, torvus, ater.
Titillosus, titillans.
Tityrus, τίτυρος, hircus: aliis animal ex hirco & ove genitus. *Eugen. Toletan.*
Tius, patruus, vel avunculus.
Tmeticus, τμητικός, acutus.
Togiforium, locus ubi Scholastici disputant. *Pap.*
Togipurium, toga pura. *Gloss. Isid.*
Tolerabilitas, tolerantia, patientia. *Gloss.*
Toleratus, us, tolerantia. *Solinus.*
Toltum, sublatum, ablatum. *Gloss.*
Tomice, τομική, species statuariæ, lignorum vel eboris elaboratrix.
Tomicus, τομικός, acutus, cædendi vim habens.
Tomus, τόμος, sectio, pars libri major.
Tonarium, τονάριον, fistula, qua tonus traditur, ne sit altior vox canentis, aut loquentis.
Tondo, is, tondeo.
Tonitrabilis, tonans.
Tonitruare, tonare. *Commodian. instruct. 6.*
Tonorium, tonarium.
Tonoticus, τονωτικός, intendendi vim habens. *Theod. Priscian.*
Tonsicula, genus piscis. *Cassiod.* 12. 4.
Tonso, as, sæpe tondeo.
Topographia, τοπογραφία, descriptio loci.
Topographus, τοπογράφος, qui locum aliquem describit.
Topoteresia, τοποτηρησία, manus militum custos alicujus loci.
Topoteretes, τοποτηρητής, vicarius, locum tenens.
Topothesia, τοποθεσία, positio alicujus loci, & descriptio.
Topus, τόπος, locus.
Torcula, torcular. *Gloss.*
Torculator, qui torculari uvas, vel oleas premit.
Toreuta, τορευτής, tornator.
Tormentarius, ad tormenta militaria pertinens, ut Tormentarius pulvis.
Tornatilis, torno factus, tornatus.
Tornatura, torno facta politura.
Torta, placenta.
Torneamentum, decursio ludicra militaris.
Torpiditas, torpor. *Cathol.*
Tortiloquium, sermo obscurus & ambiguus.
Tortula, parva torta.
Tortza, funale, fax.
Torve, torviter.
Totalis, totus, universus.
Totaliter, omnino.
Totfariam, tot modis.
Totmodus, qui tot modis est.
Toxico, as, veneno inficio. *Sarisber.*
Trabeatio, contignatio.
Trabuchus, balista.
Tracada, strues lignorum.
Trachea, τραχεῖα ἀρτηρία, aspera arteria.

Trachoma, τράχωμα, scabrities interior palpebrarum.
Tractilis, qui trahi potest. *Gloss.*
Tractio, actus trahendi.
Tragullus, hircus, caper.
Tramoserica, vestis trama serica, stamine linea. *Isid.* 19. 22.
Transcursorius, cursim factus, aut dictus.
Transfixio, confixio.
Transfluminalis, qui est trans flumen.
Transfluviare, fluvium transmittere. *Commodian.*
Transgressor, violator.
Translate, per translationem.
Transpositio, actus transponendi, metathesis.
Transtillum, parvum transtrum.
Transtrarius, ad transtrum pertinens.
Transversio, transformatio.
Transverso, as, transverse pono.
Transversum, adverb. transverse.
Trapeza, τράπεζα, mensa.
Traphex, τράφηξ, tabula, qua panis ad furnum fertur.
Traulismus, τραυλισμός, linguæ impedimentum.
Traulus, τραυλός, blæsus.
Tregua, induciæ.
Trementum, ebrietas. *Gloss. Cyrill.*
Tremissis, tertia pars solidi aurei, quatuor denarii. *Isid.* 16. 24.
Tremulo, as, dubius sum. *Gloss.*
Trepanum, terebra chirurgica.
Treinon, cursus: a τρέχω.
Triadica, hymni in SS. Trinitatem.
Trias, τριάς, numerus ternarius.
Tribonium, vestis trita.
Tribunalicium, locus tribunalis.
Tricephalus, τρικέφαλος, tria habens capita.
Trichiasis, τριχίασις, morbus mammarum, qui provenit in lactantibus ex pili haustu.
Trichotomia, τριχοτομία, divisio in tres partes.
Trichypha, τρίχυφα, vestis quædam puellaris.
Tricinus, lucellum.
Tricolus, τρίκωλος, tria membra habens, vel partes.
Triennalis, le, &
Triennis, ne, qui est trium annorum.
Trieris, τριήρης, triremis. *Non.* 14. 14.
Trifarius, triplex.
Trigla, τρίγλη, piscis ex mollium genere.
Trigonometria, τριγωνομετρία, mensura triangulorum.
Trimenstruus, trium mensium. *Gloss.*
Trimme, τρίμμα, homo callidus, astutus, vafer.
Trimorion, τριμόριον, dodrans, quia tres continet assis partes.
Trimyxus, τρίμυξος, lucerna trium myxorum.
Trinio, numerus trium in ludo tesserarum. *Isid.* 18. 65.
Triobolaris, vilis, nullius pretii.
Trionymus, τριώνυμος, trium nominum.
Triopis, τριωπίς, monile gemmatum, quasi tres habens oculos.
Tripartior, &
Tripertior, in tres partes divido.
Tripondium, tripondo.
Tripudiatio, saltatio.
Trisagium, τρισάγιον, hymnus, in quo ter ἅγιος canitur.
Tristega, τρίστεγα, tres contignationes in ædibus.
Tristities, tristitia.
Tristo, as, tristem facio.
Tritalogus, qui nugas loquitur.
Tritenoatæ, memoriæ mortuorum, quæ fiunt tertio & nono die.
Tritus, τρίτος, tertius.
Triverbero, magnus verbero. *Gloss.*
Trocculus, vestis monastica, cucullus.
Trophima, plur. τὰ τρόφιμα, pretium pro alimentis.
Tropologia, τροπολογία, figura, qua sermo ad emendationem morum & ad alia convertitur.
Troximos, τρώξιμος, uva, quæ cibi, non vini causa servatur.
Truslude, alea.
Tructa, piscis quidam fluviatilis. *Isid.*
Truculens, truculentus.
Truculentitas, crudelitas.
Truncarius, vorator, qui cibos truncat, nec mandit. *Pap.*
Truncatio, actus truncandi. *Gloss.*
Tubicinator, qui tuba canit. *Gloss.*
Tubicino, tuba cano. *Gloss.*
Tubocantius, qui tuba canit. *Vet. Lap.*
Tudiator, qui typum tundit, & imprimit. *Gloss.*
Tudiculo, as, imprimo, sculpo. *Gloss.*
Tolypanus, flos quidam. Item pileus Turcarum.
Tumba, τύμβος, sepulcrum.
Tumex, tumor, livor ex ictu. *Gloss. Philox.*
Tumido, as, tumere facio. *Gloss.*
Tumultuario, tumultuarie.
Tumultuator, qui tumultum facit. *Gloss.*
Tundito, as, sæpe tundo.
Tunsio, actus tundendi.
Tupha, tiara regia.
Tuphecia, tormenta bellica.
Tuphia, insignia militaria.
Turbatio, turba.

Tur-

Turben, inis, turbo, trochus.
Turbino, as, acuere in modum turbinis.
Turcicus, ad Turcas pertinens.
Turificare, tus diis incendere.
Turpiloquium, turpis sermo.
Turpilucris, turpia lucra faciens. *Gloss.*
Turuodus, pessum.
Tutumphs, insidiæ, dolus, fraus.
Typhonicus, ad typhonem, seu turbinem pertinens.
Typice, τυπικῶς, per figuram.
Typico, as, adumbro, figuro. *Guil. Brito.*
Typo, latrum fossas.
Typographeum, τυπογραφεῖον, &
Typographia, τυπογραφία, officina libraria.
Typographicus, τυπογραφικός, ad typographiam pertinens.
Typographus, τυπογράφος, librarius.
Typotheta, τυποθέτης, qui typos seu characteres componit, & disponit.
Tyrianthystus, τυριαμέθυστος, color mixtus ex amethysto & purpura.
Tyrocnestis, τυρόκνηστις, radula, qua caseus, aut panis raditur.
Tyropola, τυροπώλης, casei venditor.
Tyrsis, τύρσις, turris, propugnaculum.
Tzacones, milites custodes corporis.
Tzanga, calceus regius.
Tzangarius, qui calceos regis facit.
Tzangrus, arcus.
Tzannus, stultus, fatuus.
Tzaeiius, satelles apud Turcas.
Tzustria, ludus quidam equestris.
Tzycanisterium, locus, ubi pila luditur.

V

VAcillator, dolosus, cujus vacillat fides.
Vadatus, vocatus in jus.
Vafricies, calliditas.
Vagilo, as, aliquantum vagio.
Vagulo, & Vaguloe, clamare increpando, conviciari.
Valedictorius, ad vale dicendum pertinens.
Valgio, is, terram in area complano.
Vallestris, ad vallem pertinens.
Valor, pretium: item virtus.
Valvarius, qui valvas facit. *Gloss.*
Vanellus, genus avis.
Vaneo, es, vanesco.
Vannulus, parvus vannus.
Vaporaliter, in modum vaporis.
Vappo, nis, culex circa vinum volitans.
Vapulator, qui vapulat. *Gloss.*
Varatio fluminis, cursus fluminis curvatus. Item trajectus.
Vargius, & Bargius, & Varginus, barbarus, exsul, latro.
Vargus, & Bargus, idem. *Gloss.*
Variantia, varietas.
Variator, qui variat. *Gloss.*
Varico, as, divarico.
Variolæ, pustulæ rubentes in cute.
Varo, as, curvo, flecto. Item trajicio, transeo.
Vasallus, subditus, subjectus.
Vatilla, batillum, quo de navi aqua ejicitur.
Vatillum, batillum.
Uberosus, uber, fertilis. *Gloss.*
Vecticula, parvus vectis.
Vefaba, parva faba. *Isid. Gloss.*
Vegetativus, vegetans, augens.
Vehio, as, porto, veho. *Sipontin.*
Venax, venæ indagator. *Isid. Gloss.*
Veneralia, festa Veneris.
Venerípeta, libidinosus. *Isid. Gloss.*
Ventipotens, qui ventis imperat.
Ventositas, jactantia, superbia. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Ventricosus, ventrem magnum habens.
Venundatio, venditio. *Gloss.*
Veracitas, veritas.
Verator, magus, maleficus.
Veratura, divinatio.
Verberosus, verberibus plenus. *Gloss.*
Verbifico, verba facio.
Verbosari, verbosum esse.
Verbustus, assus, ambustus.
Veretriculum, parvum veretrum.
Verifico, verum esse ostendo, assero.
Veriloquus, &
Veriloquus, vera loquens. *Gloss.*
Vermiculatim, tessellatim. *Zeno Veron.*
Vermiferax, vermes creans, vermibus abundans.
Vermiformis, formam vermis habens.
Vermifeca, vermes secans, aut occidens.
Vermivorus, vermes vorans.
Verosimilis, veri similis.
Versidicus, qui versus facit. *Fab. Victorin.*

Versutia, astutia, calliditas.
Verticilla, genus insecti.
Verticulum, vertibulum, anulus fuso inditus. *Gloss.*
Vertilabundus, vertigine capitis laborans.
Vervenus, vervecinus. *Eugen. Toletan.*
Vesicatorium, vesicas excitans.
Vespertinalis, vespertinus.
Vestifex, vestificus.
Vestificium, vestium confectio. *Gloss.*
Vetatio, interdictum.
Veterarius, veteramentarius.
Vetitio, interdictum.
Viaticor, aris, viaticum accipio.
Vicennis, qui est viginti annorum. *Optatian. Porphyr.*
Viceversa, contra.
Vidualis, ad viduam pertinens. *Prosp. Aquitan.*
Viduvium, æs quod a viduis pendebatur. *Gloss.*
Vigiliolæ, breves vigiliæ.
Villanus, ad villam pertinens.
Vinago, genus palumbis labruscarum appetens.
Vindictor, vindex, ultor. *Gloss.*
Vinibibus, vini bibax, vinosus.
Vinivomus, vinum vomens.
Vinivorax, vinosus. *Commodian.*
Vinnulatus, & Vinnolatus, lepidus, blandus, mollis.
Vinnus, cincinnus. *Isidor.*
Vinulum, villum.
Viredo, viror, color viridis. *Guil. Brito.*
Virgarius, lictor. *Gloss.*
Viridesco, vireo. *Gloss.*
Viripos, femina viri potens, nobilis.
Virtuosus, probus, bonis moribus, & virtute præditus.
Virtutifer, & Virtutifex, virtutem pariens.
Viscarius, qui visco aves captat. *Gloss.*
Viscero, as, viscera animalium in partus seco.
Visceror, aris, viscerationem distribuo. *Sipontin.*
Visco, as, visco illino.
Visificus, ad oculos & visum pertinens.
Visio, & Vissio, &
Visium, & Vissium, peditum tacitum. *Gloss.*
Vitator, qui vitat. Sunt qui tribuunt *Apuleio.*
Vitiliginosus, vitiligine laborans. *Gloss.*
Vitriolum, succus mineralis concretus.
Vituperabiliter, probrose. *Cassiod.*
Vitus, circulus ferreus rotæ. *Gloss.*
Vivificatrix, quæ vivificat.
Ullatenus, ullo modo.
Ullibi, uspiam.
Ullimode, ulla modo.
Ulluco, &
Ulluo, perdo, interficio.
Ulmetum, locus ulmis consitus.
Ultrata regio, ultra sita. *Hygin. de limitib.*
Umbellatus, umbella tectus.
Umbellifer, umbellam ferens.
Umbilicatim, per umbilicos.
Umbricola, qui umbras colit. *Strabo Gall.*
Unalitas, unitas. *Victorin. l. 4. contr. Arium.*
Uncinulus, parvus uncus.
Undequaque, ex omni parte.
Undevis, ex quolibet loco.
Undifluus, undosus. *Dracont.*
Undivagus, qui undosus vagatur. *Eugen. Toletan.*
Undivomus, undas vomens.
Undula, parva unda.
Unicoleus, unum habens testem. *Gloss.*
Unicuba, mulier univira. *Gloss. Isid.*
Unitestis, unum habens testem. *Gloss.*
Unitio, unio. *Fulgent. & Evod.*
Universalitas, universa ratio.
Univiratus, magistratus unius viri.
Univoce, uno sensu.
Unusquispiam, unus aliquis.
Vocabulariter, appellando. *Gloss.*
Vociferarius, qui vociferatur. *Gloss.*
Volitatus, us, vagus volatus. *Fortun.*
Volitio, voluntas.
Volucritas, velocitas.
Voratus, voratio.
Voto, as, voveo.
Urachus, οὐραχός, meatus, per quem urina fetus in vesicam matris defertur.
Uranognomon, οὐρανογνώμων, rerum cælestium peritus.
Uranus, οὐρανός, cælum.
Uranometria, οὐρανομετρία, ars metiendi cælum.
Urbanor, aris, in urbe dego. *Gloss.*
Urbicarius, urbanus, urbicus.
Urbicula, parva urbs. *Onomast.*
Ureteres, οὐρητῆρες, canales a renibus urinam deferentes in vesicam.
Urethra, οὐρήθρα, canalis urinæ per colem.
Urgenter, urgendo. *Cyprian.*
Urogallus, gallus silvester.

Ursula,

Ursula, parva ursa.
Ursulus, parvus ursus.
Usia, οὐσία, essentia, natura.
Usticus, color, qui ustu fit.
Ustivus, urendi vim habens. *Macer.*
Ustulatio, ustio. *Gloss.*
Usurpatrix, quæ usurpat. *Salvian.*
Usurula, parva usura.
Utillimus, utilissimus.
Utopia, οὐτοπία, non locus, privatio loci. Hac voce Thomas Morus appellabat regionem, quæ nusquam esset.
Uveus, ad uvam pertinens.
Vulnerator, qui vulnerat.
Vulnifico, vulnus facio. *Venant. Fortun.*
Vulsio, actus vellendi.
Vultivolus, qui vultu & affectibus varius est. *Sarisber.*
Uvula, parva uva.
Uxoratus, qui uxorem habet.
Uxoriosus, uxorius.

X

XEnochrites, alterius monasterii monachus.
Xenos, ξένος, hospes.
Xerio, ξήριον, emplastra arida.
Xerolophia, ξηραλοιφία, unctio sicca.
Xeromyrum, ξηρόμυρον, unguentum siccum.
Xerou, ξηρόν, medicamentum ex aridis.
Xuraphopullum, novacula.
Xylonades, ξυλώνδες, lignorum mercatores.
Xylinus, ξύλινος, ligneus.
Xylophagus, ξυλοφάγος, vermis lignum rodens.

Z

ZAnæ, adunationes.
Zanca, genus calcei. *Isidor.*
Zancula, falx.
Zaphran, crocus.
Zappa, ligo, onis.
Zedoaria, genus aromatis apud Sinenses.
Zelator, zelotes. *Ambros.*
Zenith, punctum in cælo supra nostrum verticem, fictum ab Astronomis. Vox Arabica.
Zerna, æ, f. impetigo. *Theod. Priscian.* & *Macer.*
Zetema, ζήτημα, quæstio. *Vet. lapis.*
Zibetum, excrementum valde odorum ex genitalibus cujusdam felis peregrini.
Zigir, ζίγιρ, casiæ genus.
Zignus, ζίγνος, lacerta parva.
Zoma, ζῶμα, cingulum.
Zoitis, ζωΐτης, cadmiæ species.
Zoophyta, ζωόφυτα, plantanimantia.
Zuccharum, saccharum.
Zugitæ, ζυγῖται, remiges in mediis transtris sedentes.
Zygocephala, ζυγοκέφαλα, capita boum jugo juncta.
Zygostaticus, ζυγοστασία, pertinens ad præsidem annonæ.
Zymites, ζυμίτης, panis cum fermento.
Zythepsa, ζυθέψα, &
Zythopepta, ζυθοπέπτης, qui zythum coquit.
Zythopœia, ζυθοποιΐα, zythi confectio.
Zythopolo, ζυθοπώλης, qui zythum vendit.

F I N I S.

NOI

NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

Avendo veduto per la Fede di Revisione, & Approvazione del *P. F. Francesco Antonio Benoffi* Inquisitor General del Sant' Officio di Padova nel Libro intitolato: *Latinitatis totius Lexicon in Patavino Seminario cura, & opera Ægidii Forcellini elucubratum, &c. XVI. Vol. MSS.* non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, & buoni costumi, concediamo Licenza a *Gio: Manfrè* Stampator di *Venezia* che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, & presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 28. Luglio 1768.

(*Sebastian Zustinian Rif.*
(*Alvise Vallaresso Rif.*
(*Francesco Morosini 2°. Cav. Proc. Rif.*

Registrato in Libro a Carte 353. al Num. 2508.

Davidde Marchesini Segretario.

24. Gennaro 1772.

Registrato al Magistrato contro la Bestemmia in Libro a Carte 31.

Andrea Granarol Segretario.